

Osmanlı

12

HANEDAN

EDİTÖR
GÜLER EREN

BİLİM EDİTÖRLERİ
DOÇ. DR. KEMAL ÇİÇEK
CEM OĞUZ

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	73162
Tas. No:	956.07 OSM

Y E N İ T Ü R K İ Y E Y A Y I N L A R I

TEKNİK KOORDİNATÖR
MURAT OCAK

GÖRSEL YÖNETMENLER
HATİCE KOT / ERSİN BALCI

GÖRSEL YÖNETMEN YARDIMCILARI
SEVGİ ÖZÇELİK / LEVENT ELPEN / AYŞE BALCI

DİZGİ GRUBU
ALİ TAŞTEPE / Ö. FARUK TAŞTEPE / ADEM TEMİZKÖK
ALİ ŞİMŞİR / EMRE TAŞTEPE / GÖKHAN ÖZEN
FAHRİ UZUN / AHMET MAYALI

RESİM TARAMA
HAMDİ ALKAN

TASHİH GRUBU
OYA AKBAŞ OCAK / ELNUR AĞAOĞLU / KAZIM BİLGE
AHMET KARAÇAVUŞ / HALİT ÜNSAL / SEVİL DÜNDAR
AYLA YILDIZ / MEHMET LÂLE / EMİNE ÖZDEMİR
SERAP DÜNDAR / HÜMEYRA SAK / ÖZLEM ATA

GRAFİK TASARIM
YAZİEVİ İLETİŞİM HİZMETLERİ

DİZGİ
GÖKÇEN TEKNİK

BASKI
SEMİH OFSET

CİLT
BAŁKAN CİLTEVİ

YAYIN KODU
ISBN 975-6782-03-X (TAKIM)
975-6782-15-3 (CİLT)

YAYIN YERİ VE TARİHİ
ANKARA 1999

Yan Kağıt Ebrûsu: Mustafa Düzgünman

Osmanlı

YAYIN KURULU BAŞKANI
PROF. DR. HALİL İNALCIK
CHICAGO ÜNİVERSİTESİ / BİLKENT ÜNİVERSİTESİ

YAYIN KURULU
PROF. DR. NEJAT GÖYÜNÇ
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. YUSUF HALAÇOĞLU
TÜRK TARİH KURUMU (TTK) BAŞKANI

PROF. DR. EKMELEDDİN İHSANOĞLU
İSLÂM KÜLTÜR, SANAT VE TARİH ARAŞTIRMALARI MERKEZİ (IRCICA) BAŞKANI

PROF. DR. ERCÜMENT KURAN
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. MÜBAHAT S. KÜTÜKOĞLU
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. JACOB M. LANDAU
HEBREW ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. AHMET YAŞAR OCAK
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. İLBER ORTAYLI
ANKARA ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. STANFORD SHAW
CALIFORNIA ÜNİVERSİTESİ / BİLKENT ÜNİVERSİTESİ

PROF. DR. BAHAEDDİN YEDİYILDIZ
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ

MÜŞAVİRLER

DR. FATMA ACUN / YRD. DOÇ. DR. RAMAZAN ACUN
DOÇ. DR. ALİ BİRİNCİ / PROF. DR. ÖZER ERGENÇ
YRD. DOÇ. DR. YUNUS KOÇ
YRD. DOÇ. DR. HULUSİ LEKESİZ
DOÇ. DR. MEHMET ÖZ
YRD. DOÇ. DR. MEHMET ÖZDEN
YRD. DOÇ. DR. ABDULLAH SAYDAM
YRD. DOÇ. DR. MEHMET SEYİTDANLIOĞLU
DOÇ. DR. FAHRİ UNAN
DOÇ. DR. ALAADDİN YALÇINKAYA

SANAT VE YAYIN MÜŞAVİRİ
AHMET KOT

ÖNSÖZ

Osmanlı Hanedanının hayat hikayelerinin yazılması Osmanlı tarih yazıcılığında köklü bir geçmişe sahiptir. Osmanlılarda şehnameciler ve sonraları da vekayinüvisler hanedanın tarihini, bir anlamda onların biyografilerini yazmışlardır. Yine Osmanlı İmparatorluğu'nda döneme damgalarını vuran padişahlar da manzum ve nesir tarzında yazılmış, gazavatname, selimname ve süleymanname gibi eserlerle eşitler arasında daha fazla övgüye layık olarak ön plana çıkmışlardır. Ancak buna rağmen ortaya batıdaki tarzda metodlu bir biyografi yazıcılığı maalesef çıkmamıştır. Bu nedenle Osmanlı padişahlarının bir çoğunun hayat hikayeleri yoğun tarihi gündemin satır aralarında kalmıştır. Tarihle hanedanın özdeşleşmesi sonucu ortaya çıkan bu durum günümüzde yazılan biyografilerin de tarihi gerçekler ve efsaneler arasında sıkışıp kalmasına sebep olmuş, bilimsel biyografiler yazılamamıştır. Halen yazılmış olan biyografiler de maalesef bilim adamları tarafından değil, amatör tarihçiler tarafından yazılmıştır. Doğrusu Osmanlı padişahlarının biyografilerinin yazımı amatör bir uğraşı olarak görüldüğünden akademisyen tarihçiler bu alana çok az ilgi duymuşlardır. Halbuki Uzunçarşılı'nın bazı padişahlar ve devlet adamları, Çağatay Uluçay'ın padişah kadınları ve kızları hakkında yaptığı biyografik çalışmalar bu alanın yoğun bir arşiv çalışması gerektirdiğini dolayısıyla bir uzman işi olduğunu göstermiştir. Kısaca şunu söyleyebiliriz ki, Osmanlı padişah biyografileri ulema ve sadrazamlara gösterilen ilgiden bile mahrum kalmıştır.

Bu eğilim sebebiyle ülkemizde Osmanlı Padişahlarının hayat hikayelerini topluca ele alan eserler çok sınırlı kalmıştır. Milli Eğitimi Bakanlığı'nın neşrettiği "İslam Ansiklopedisi" ve Türkiye Diyanet Vakfı'nın hazırlıkları devam eden "İslam Ansiklopedi"leri ise biyografiler konusunda da büyük bir boşluğu doldurmakla birlikte bu maksatla yazılmadıkları malumdur. Bu ansiklopedilerdeki maddeler daha çok padişahın dönemindeki siyasi gelişmelere odaklanmış olup ailesi ve şahsiyeti konusu büyük oranda ihmale uğramış, hatta bir çoğu için hiç yazılmamıştır. Ayrıca her biri başka bir yazar tarafından yazıldığı için belli bir metot ve standart oluşturulamamıştır. Bir padişahın şahsiyeti ve ailesi konusunda çok detaylı bilgi varken öteki hakkında hiç yoktur. Dolayısıyla hazırladığımız hanedan biyografilerinde islam ansiklopedilerindeki bilgileri yeni kaynaklarla da destekleyerek sistemli bir şekilde vermeye çalıştık. Bu yüzden bu eserlere çok spesifik durumlar dışında

atıf yapmayı gereksiz gördük. Çalışmamızda önce padişahın hayatı, şahsiyeti ve ailesini, daha sonra faaliyetlerini, en sonunda da varsa ismini ebedileştiren eserlerini kaydettik.

Hanedan biyografilerinin sonuna toplu halde padişahların şecerelerini koyduk. Bunun eserimizdeki siyaset ciltlerini ikmal etmek açısından da gerekli olduğunu düşündük. Çünkü dönemdeki çetin siyasi rekabet ve arenada soy kütüğünün meşru bir devlet olarak tanınmanın şartlarından önemli bir tanesi olduğu iyi bilinmektedir. Nitekim kuruluş dönemi Osmanlı tarihçileri de bu zaruri durum sebebiyle Osmanlı Devleti'nin siyasi arenada söz sahibi olmaya başladığı XIV. yüzyıl sonlarından itibaren hanedana itibarlı bir soykütüğü çıkarma gayreti içerisinde olmuşlardı.

Hazırladığımız şecerede padişahların sadece isimleri kesin olarak tespit edilen çocuklarını ve sonraki padişahın validelerini kaydetmeyi uygun gördük. Çünkü Uluçay'ın çalışmasında da ifade edildiği gibi padişahların kadınları konusundaki araştırmalar henüz karışıklıkları ve tartışmaları bertaraf edecek olgunluğa erişmemiştir. Bu yüzden halen en detaylı soy kütüğü çalışması olan A. D. Alderson'un hazırlamış olduğu *The Structure of the Ottoman Dynasty* (Oxford, 1956) adlı şecere çalışmasının ortaya koyduğu yanlışlık ve eksiklikler ortada iken şecerede evlilik yoluyla kurulan akrabalıklara kadar inmeyi gereksiz bulduk. Bu haliyle hazırladığımız şecerenin hanedan değil sadece bir Osmanlı padişahları şeceresi olduğunu kaydetmeliyiz. Biyografi çalışmamızın sonuna Türkiye'de Osmanlı Padişahları hakkında yapılan ve çalışmamızda büyük ölçüde yararlandığımız eserleri ihtiva eden bir küçük bibliyografya ilave ettik.

Bu cildin son kısmında Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü tarafından hazırlanan genel bir "Osmanlı Araştırmaları Bibliyografyası" yer almaktadır. Bu tür bir bibliyografya bütün araştırmacılar tarafından çok iyi bilinmektedir. Bu nedenle ilk kez eserimizde yayınlanan bu bibliyografyanın ülkemizde bu alanda hissedilen önemli bir boşluğu dolduracağını ümit ediyoruz.

Gerek biyografi gerekse de bibliyografyasıyla bu cildin Osmanlı araştırmalarına yeni bir soluk getirmesini temenni ediyor, bu eserin hazırlanmasında yardımlarını gördüğümüz değerli bilim adamları ve müşavirlerimize teşekkürü borç biliyoruz.

Yeni Türkiye

İÇİNDEKİLER

cilt

12

BİRİNCİ BÖLÜM

Hanedan

padişah biyografileri

OSMAN GAZİ (1299-1324)

17

ORHAN GAZİ (1324-1359)

22

I. MURAD (1359-1389)

29

YILDIRIM BAYEZİD (1389-1402)

35

ÇELEBİ MEHMED (1413-1421)

39

II. MURAD (1421-1451)

42

FATİH SULTAN MEHMED (1451-1481)

47

II. BAYEZİD (1481-1512)

73

YAVUZ SULTAN SELİM (1512-1520)

77

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN (1520-1566)

82

II. SELİM (1566-1574)

125

III. MURAD (1574-1595)

128

III. MEHMED (1595-1603)

132

I. AHMED (1603-1617)	137
I. MUSTAFA (1617-1618 / 1622-1623)	141
II. OSMAN (1618-1622)	144
IV. MURAD (1623-1640)	148
I. İBRAHİM (1640-1648)	155
IV. MEHMED (1648-1687)	159
II. SÜLEYMAN (1687-1691)	165
II. AHMED (1691-1695)	169
II. MUSTAFA (1695-1703)	171
III. AHMED (1703-1730)	176
I. MAHMUD (1730-1754)	183
III. OSMAN (1754-1757)	187
III. MUSTAFA (1757-1774)	188
I. ABDÜLHAMİD (1774-1789)	193
III. SELİM (1789-1807)	197
IV. MUSTAFA (1807-1808)	211
II. MAHMUD (1808-1839)	214
ABDÜLMECİD (1839-1861)	221
ABDÜLAZİZ (1861-1876)	226
V. MURAD (1876-1876)	230
II. ABDÜLHAMİD (1876-1909)	232
V. MEHMED REŞAD (1909-1918)	239
MEHMED VAHİDEDDİN (1918-1922)	245
OSMANLI PADİŞAHLARI BİBLİYOGRAFYASI	247

şecere-i âl-i osman

259

İKİNCİ BÖLÜM

Osmanlı Araştırmaları Bibliyografyası

SİYASET

279

İKTİSAT

384

TOPLUM

416

TEŞKİLÂT

523

DÜŞÜNCE

571

BİLİM

575

KÜLTÜR VE SANAT

581

HANEDAN

PADİŞAH BİYOGRAFİLERİ
ŞECERE-İ ÂL-İ OSMAN

PADİŞAH BİYOGRAFİLERİ

OSMAN GAZİ (1299 - 1324)

HAYATI VE ŞAHİSİYETİ

Osman Bey'in 1258 yılında Söğüt'te dünyaya geldiği bilinmektedir. Babası Ertuğrul Gazi, annesi ise Halime Hatun'dur. 1324 yılında 67 yaşında ölmüştür. Fahreddin ve Muineddin lâkapları ile de tarihlerde kaydedilmiştir.

Osman Bey'in babasının Ertuğrul, dedesinin ise Gündüz olduğu Yıldırım Bayezid'den itibaren ciddi ve otantik kaynaklarda ifade edilmektedir. Ancak bu kaynaklar onun ataları hakkında çelişkili bilgiler vermektedirler. Ancak son zamanlarda yapılan araştırmalar dedesinin Gündüz olduğunu ortaya çıkarmıştır.¹

Osman Bey'in fiziği hakkında "uzuna yakın orta boylu, esmer tenli, yuvarlak yüzlü, geniş alınlı, çatık kara kaşlı, geniş göğüslü, müdevver çehreli, değirmi seyrek güzel sakallı, gür sesli, teşekkülât-ı bedeniyesi tam ata binecek surette olup, kolları diz kapaklarına yakın idi" şeklinde tarifler yapılırsa da bunlara ihtiyatla yaklaşmak gerekir.²

Osman Bey'in karakteri konusunda yazılan sade, dürüst, zeki, adil gibi hususiyetler de ona duyulan saygıdan kaynaklanmaktadır. Fakat şahsiyeti hakkında şüpheye yer bırakmayan önemli bir husus ise onun mutedil, adil ve kanaatkâr bir derviş gibi yaşadığı, vefatında geride altın ve gümüş gibi dînen habir nesne olarak hiçbir şey bırakmadığıdır. Terekesinde sadece sarık bezi, at için zırh takımı, bir tuzluk, bir kaşıklık, bir çift çizme, sancaklar, bir sade kılıç, bir tirkeş, bir mızrak, birkaç at, üç sürü koyun ve ayrıca iri taneli bir tesbih ve Selçuklu sultanının gönderdiği bir davul kasağının kaydedilmiş olması bunun kanıtıdır.³ Bu özelliklerini ayrı vakıf kurması da doğrulamaktadır.⁴

27 seneye yakın hüküm süren Osman Bey'in komutan veya lider olarak ise bütün hasletlere sahip olduğu söylenebilir. Adil ve cömert oluşu maiyetinin kısa sürede kalabalıklaşmasına sebep olmuştur.

Osman Bey'in aşiretin başına geçmesi konusu kısım aydınlatılabilmektedir. İbn-i Kemal, Osman Bey'in Ertuğrul Bey'in ikinci oğlu olduğunu yazmakta, fakat, "şemşir ve tedbir ile cümlesinin evveli" olması dolayısıyla babasının son zamanlarında ona vekil olduğunu kabul etmektedir. Amcası Dündar Bey ise muhtemelen yaşlılığı sebebiyle dinamik bir kişi olan Osman Bey'in reisliğini desteklemiştir.

Osman Bey'in gençliğinden itibaren mücadeleci kişiliğiyle aşiret içerisinde temayüz ettiği, Şeyh Edebali'nin kızı Mal Hatun için Eski-şehir hakimi ile çarpıştığı ve onun firara mecbur bıraktığı ilk Osmanlı kroniklerinde nakledilmektedir.

Osman Bey'in ailesi ise tam olarak bilinmemekle birlikte, sır da değildir. İlk Osmanlı vekayinameleri Osman Bey'in Dündar, Gündüz ve Saruyatı Savcı adlarında amcaları olduğunu belirtmektedirler.⁵ Kendisi ise, yetersiz kaynaklara göre en az iki evlilik yapmış olmalıdır. Bunlardan ilki 1280'de oğlu ve ikinci Osmanlı Sultanı Orhan Bey'in annesi Mal Hatun ile ikincisi de 1289'da Alâaddin Bey'in annesi ve Şeyh Edebali'nin kızı Bâlâ Hatun (veya Rabia Hatun) ile. İlk Osmanlı kronikleri Mal Hatun'u belki de Şeyh Edebali'nin kızı olduğu için Orhan Bey'in annesi olarak gösterirlerse de, Orhan Bey'in 724 h./1324 m. tarihli vakfiyesi Mal Hatun b. Ömer Bey kaydını taşımaktadır. Yine aynı vakfiyeye göre⁶ Osman Bey'in, Orhan Bey ve Alâaddin Bey'le birlik-

te Pazarlı Bey, Savcı Bey, Çoban Bey, Melik Bey ve Hamid Bey adında altı oğlu ve Fatıma adında bir kızı vardır. Bunlardan Osman Bey bugün kendi adıyla anılan bir Türbe'ye medfundur.⁷

SİYASÎ FAALİYETLER

Osman Bey daha babasının hayatta bulunduğu sıralarda, her halde 1280'den önceleri, babası adına uçtaki gaza vazifesini, yani uç beyliği kuvvetlerinin idaresini eline aldığı gibi, Oruç Bey vekayı-namesinin bir kaydından öğrendiğimize göre, ailenin iktisadî işlerini de görüyor böyle zamanlarda babası Ertuğrul Gazi'nin belki de tabî'i malikane ve yurtlukları saydıkları Ankara'da Karaca-Dağ bölgesine gittiği oluyordu.⁸ Bu ilk zamanlarda Osman Bey ailesinin uçta sadece askerî vazife icabı olarak uç beyi sıfatı ile bulundukları, fakat Söğüt-İn-Önü mıntıkasından daha önceki yurtları ile alakalarını henüz kesmedikleri düşünülebilir.

Osman Bey, babası Ertuğrul Gazi'nin vefatından sonra, cesaret ve mertliği, ahlakî meziyetleri dolayısı ile aşiret, kavim ve kabileye baş olacak mevkide ve vasıfta görüldü, amcası Dündar Bey de dahil olduğu halde, herkes ona itaatini ve sadakâtini arzetti. O, evvela babasının Rum tekfuruları ile hoş geçinmek siyasetine devam etti. Bunlardan Bilecik tekfurı en fazla emniyet edilen ve saygı gösterilen tekfur idi. Ertuğrul zamanından beri aşiret yaylaya çıkarken, nakli ağır eşyayı Bilecik'te emanet bırakmak ve dönüşte, tekfura hediyeler göndermek suretiyle, bırakılan bu eşyayı teslim almak adet idi. Ancak bunların verilmesinin ve alınmasının kadınlar ile silah kullanmağa muktedir olmayan gençler marifeti ile yapılması şart idi. Bu şarta iki tarafça da tamamen riayet ediliyordu. Osman Bey'in hediyeleri, eskisi gibi, keçi postu, kilim, eğer takımı, peynir ve bal gibi şeylerdi.⁹ Tekfur da buna karşılık hediyeler gönderirdi. Halbuki İne-Göl Rum tekfurı, Osman Bey aşiret ve oymaklarının yaylaya gidiş ve gelişinde, çok defa yolunu keserek, bunlara zarar verdirmekten geri kalmıyor, bazen de bu yüzden çarpışmalar oluyordu. İne-Göl (Angelo Coma) tekfurı ise, Osman Bey'in kudret ve nüfuzunun günden-güne arttığını ileri sürüyor, bu halin ileride kendileri için bir tehlike yaratacağını komşu tekfurlara bildiriyor, onları da Osman Bey aleyhine teşvik ediyordu. Bilecik tekfurı bu

telkin ve teşviklerden Osman Bey'i haberdar edince, o da aşiretinin ileri gelen gazileri Akçakoca, Abdurrahman Gazi, Konur Alp, Turgut Alp, Aykut Alp ile müzakere etti ve neticede İne-Göl hisarının zaptı kararlaştırıldı (683=1284).¹⁰ Bir gece Osman Bey bir miktar kuvvet ile, ansızın kaleyi basmak için, yola çıktı. İne-Göl tekfurunu bunu önceden haber almış idi ve Ermeni Derbendi (daha sonraki Ermeni Pazarcığı, bugünkü Pazar-Köy)'nde pusu kurarak, onları bekledi. Burada kanlı bir savaş oldu ve bu çarpışmada Osman Bey'in yeğeni ve kardeşi Saru Yatı oğlu Bay Koca (yahut Bay Hacı) şehid düştü ki, muharebe sahasına yakın olan ve bu geçidin aşağı taraflarında, Hamza-Bey köyü arazisinde, harap bir kervansaray yanında gömülüdür. Bu savaştan birkaç gün sonra, İne-Göl'e yakın bir mesafedeki Kolaca (Kolça) kalesi basıldı, ahali teslim oldu ve kale zaptedildi. Bu hadise İne-Göl tekfurunun Karaca-Hisar tekfurı ile ittifa-kına yol açtı ve Tomanîç yakınında Erice (veya Ekizce) denilen mevkide yeni bir çarpışma vuku buldu. Burada düşman bozularak, kaçtı ise de, Osman Bey'in kardeşi Saru Yatı burada şehid düştü.¹¹

Selçuk hükümdarı Gıyaseddin siyaseti gereği, uç beylerini taltif ettiği sırada, Osman Bey'e de bir ferman göndererek, ona Söğüt'ü temlik etmiş idi. O da sultana yararlılığını ispat ve teşekkürlerini sunmak faaliyetlerinde bulundu ve yaptığı bir baskınla İnegöl'ü ele geçirdi.

Yapılan bu baskında İnegöl tekfurunun ölümü ile bölgede Osmanlılarla tekfurular arasındaki tecavüzlere ve tehditlere bir son verilmiş ve Osman Bey komşularıyla iyi ilişkiler içinde olmuştu. Bir müddet iyi geçindi, fakat bu hal çok sürmedi. Osman Bey'in uç beyliğini mütemadiyen genişletmesi Bursa ve İznik gibi büyük ve ehemmiyetli kale ve şehirlerin tekfurularını endişeye düşürdü. Bu genişleme İne-Göl, Yar-Hisar (Yeni-Şehir ile Osman-İli arasında), Yeni-Şehir gibi Bizanslılar elinde olan yerlere doğru ve cenub-i şarkide ve Eski-Şehir ve İn-Önü istikametinde uzanıyordu. 1289'da Selçuklu sultanı, Osman Bey'e, Kara Balaban Çavuş vasıtası ile, bir ferman daha gönderdi. Bununla birlikte tuğ, alem, kılıç, gümüş takımlı at vb. gibi hediyelerde var idi. Bu fermanla Söğüt ve Eski-Şehir'in ilhakı ile teşkil olunan sancağa Osman Şah Bey'in tayin edildiği ve o sıralarda Selçuklu hükümetince alınan miri vergilerin hepsinden muaf olduğu

bildiriliyordu. Osman Bey bu fermanı da, hususî bir merasim ile, okuttu ve cevabını Turgut Alp ile takdim ettikten sonra, gazileri ile birlikte, İznik üzerine yürüdü. Hisar alınmamakla beraber, bazı ganimetler elde edildi. Bu hareketlerin devam etmesi Bizanslıları endişeye düşürüyordu. Karaca-Hisar ve Yar-Hisar tekfurlarının elebaşlığı ile, Osman Bey aleyhinde bir ittifak akdine kalkıştılar. Bunun üzerine, kendisi Karaca-Hisar'ın bir an önce alınmasının gerekli olduğuna kani oldu, gazilerini topladı. Fethine oldukça önem verdiği Karaca-Hisar üzerine yürüdü. Uzun bir muhasaradan ve kaledekilerin müteaddit huruc hareketlerini kırdıktan sonra, nihayet kaleyi düşürmeyi başardı.¹²

Osman Bey daha sonra Sakarya nehri kuzeyindeki yerlere yöneldi. Aşık Paşazade'nin kaydına göre kaleler fethedilir edilmez Türklerle iskan ediliyordu. Aşık Paşazade de bu olayı şu şekilde naklediyor: "Karaca Hisar'ı alınca şehrin evleri boş kaldı. Germiyan ilinden ve başka yerlerden hayli adamlar geldi. Osman Gazi'den ev istediler. Osman Gazi de verdi. Az zamanda mamur oldu. Birçok kiliseleri de mescit yaptılar. Pazar da kurdular.¹³ Bu başarıları civar kalelerdeki Bizans tekfurlarının da ona düşmanlıklarını artıyordu. O zamana kadar her sene aşiretin kıymetli eşyasını kalede muhafaza etmiş olan Bilecik tekfuru bile Osman Bey'in düşmanları arasına girmiş idi. Hatta Bilecik tekfurunun düğününde kendisine karşı suikast bile düşündüler fakat bu komploju haber alan Osman Bey, yanındaki gaziler ile birlikte, Kaldırık-Derbendi denilen yerde, suikastçılara pusu kurarak bir çoğunu öldürdü. İnegöl'ü zaptetti. Bu olaydan sonra fetihden itibaren, Osman Bey'in hükümeti daha ziyade genişlemiş ve kuvveti artmış idi. O yeni fetih haberlerini bildirmek ve alınan ganimetten takdim etmek üzere, Selçuklu sultanına bir adam göndermek istediği sırada, İlhanlı hükümdarı Gazan Han kuvvetleri tarafından Sultan 'Ala' al-Din Kaykubad III.'in tutulup, İran'a götürüldüğü duyuldu ve hediye takdimine de mahal kalmadı. Üstelik bu olaydan sonra, Selçuklu memleketlerinde göçebe halde yaşayan ve Moğollara tabi olmak istemeyen Türkmen aşiretleri de, beyleri ile beraber, Osman Gazi'nin ülkesine akın akın göç ediyorlardı.

Selçuklu Devleti'nin serhat mıntıkalarında teşekkül eden uç beylikleri ve bilhassa garptakiler, İlhanlı devle-

tinin istilasına maruz kalmaktan endişe duyuyorlar, sultanın esir olarak, İlhanlı devleti ülkesi olan İran'a götürülmesinden sonra, Selçuklu devletinin artık sona erdiğine kani bulunuyorlardı. Osman Bey'in reislik yaptığı aşiret ve oymaklar bu durum karşısında hükümdarlığın, meşru olarak, Kayı Han evladına düşeceğini, binaenaleyh Osman Gazi'nin emaret ve riyasete getirilmeğe hak sahibi bulunduğunu iddia ettiler.

Osman Bey Yeni-Şehir ve Yund-Hisar'ı Bizanslılardan alarak burasını İznik üzerine yapılacak hareketin terzip ve tanzimine elverişli sayarak, hükümet merkezi yaptı. Bilecik kalesini ailesine ikamet mahalli olarak seçti. Beyliğin diğer kısımlarını da beş idare bölgesine ayırarak, bunları savaşlarda yararlılık görülenler ile, güvendiği kimselere teyçih etti. Delikanlılık çağına gelmiş olan oğlu Orhan Bey'e Sultan-Önü (Karaca-Hisar ve nahiyelelerini), büyük kardeşi Gündüz Bey'e Eski-Şehir Aykut Alp'a İn-Önü, Hasan Alp'a Yar-Hisar merkezi İlyas Bey köyünü. Turgut Alp'a da İne-Göl'ü verdi. Bilecik ve halvalisinin mahsulünü ailesi efradının geçimine tahsis etti. Bu bölgeler sonraları da selatin vakıfları olarak kalmış gözükmektedir.¹⁴

Osman Gazi kuvvetlerinin akınları, bir müddet sonra, daha da geniş bir alana yöneldi. Köprühisar, fethe-derek İznik üzerine yöneldi.

Osman Bey bu amaçla yolu üzerindeki kalelerin tekfurlarını itaat altına alarak İznik üzerine yürüdü. Ancak çok müstahkem ve muhafızları da kalabalık olan bu mühim kalenin zaptı pek kolay görünmüyordu. Uzun müddet uğraşmak lazımdı. Muhasaranın kaldırılmasına karar verilmekle beraber, cenubundaki dağın eteğine, İznik'in devamlı şekilde tazyik altında bulundurulmasını temin maksadı ile, bir kale inşa olundu.

Osman Bey İznik muhasarasından dönüşünden sonra, bir müddet hareketsiz kaldı ki, bunun sebebini Gazan Mahmud Han'ın yerine İlhanlı hükümdarlığına geçen Olcaytu Muhammed Hudabanda Han'ın Anadolu beylikleri hakkındaki politikasının belirlenmesini beklemesine bağlamak lazımdır. Çünkü o aralık Karamanoğulları beyliği İlhanlı hükümeti tarafından şiddetle cezalandırılmış idi. Bununla birlikte bu sükûnet hali Bursa tekfurunun reisliği altında bir ittifakın kurulduğunun duyulması üzerine nihayet buldu. Eski Bithinia (Kocaeli ve ci-

varı) kıt'asındaki Bizanslılar için artık Osman Gazi'nin hükümet ve iktidarını zaafa düşürmek hayati bir önem arz ediyordu. Nihayet bir grup tekfur büyük kuvvetler toplayarak, ansızın hücum kararı aldılar; fakat casusları vasıtası ile, Osman Bey de bu karardan zamanında haberdar oldu. İki taraf Koyun-Hisarı önünde karşılaştılar. Osman Bey'in kuvveti, müttefiklerden daha az olmasına rağmen, hiç çekinmeden savaşa başladı. Muharebe çok şiddetli oldu ve iki taraf da çok zayıat verdi (27 Temmuz 1301). Osman Gazi'nin yeğeni ve Gündüz Bey'in oğlu Ay-Doğdu, savaş esnasında bizzat Adranos tekfuru tarafından şehid edildi. Bu vak'a ve düşmanın çokluğu Osman Bey kuvvetlerini biraz fütura düşürdü ise de, bizzat Osman Gazi'nin gayret ve teşcileri sayesinde, düşman ric'ate mecbur oldu. Bu ric'at takip edildi ve sonuçta Kestel ve Bednos tekfuruları maktul düştü, nihayet Bizanslılar bozuldu ve dağıldı.¹⁵ Ancak Osman Gazi'nin son başarıları İznik, Bursa ve civarındaki yerleri bu akınlara karşı adeta muhafazasız bir halde bırakmış idi. Bu nedenle bu savaş önem arz etmektedir ve İnalçık, bu zafer sayesinde Osman'ın sınır Türkmenleri ve liderleri arasında nam saldıgını ve karizmasının arttığını kaydede- der. Böylece Osman kendisi ve ailesi için öncelikli ve hükümlanlığı için devam edecek olan bir meşruiyet kazanmıştır. İnalçık, ayrıca bu savaşı; Neşri ve diğer vakanüvislerin Osman'ın beylik statüsü kazanması veya bağımsızlığını elde etmesi şeklinde yorumlamalarının da yanlış olmadığını belirtir. Nitekim Çağdaş Bizans tarihçisi Pachymeres zaferden sonra Osman Bey'i Bizans'ı tehdit eden Türkmen beylerini en faali ve fetihçisi olarak tanımlar.¹⁶ Yine kaydedilmesi gereken bir hususta XVI. yüzyıl başlarında Osmanlıların bu zaferi, "Anadolu Selçukluları" veya "Bizans İmparatoru"nun varisi olduklarını ispatlamak için kullanmalarıdır.¹⁷

Görüldüğü gibi bir taraftan Osman Bey'in, diğer yandan öteki uçlardaki Türk beyliklerinin Bizans kalelerine ve topraklarına karşı yaptıkları akınlar Bizans İmparatorunu yıldırmış ve Türk fütuhatından kurtarılması için, evvelce Mahmud Gazan Han'a nişanladığı hemşiresi Maria'yı, bu defa da Olcaytu Muhammed Hudabanda Han'a nişanlamıştır. Fakat Olcaytu Han'ın bu işe pek önem vermemesi, Bizans İmparatorunu iyice ümitsizliğe düşürmüştür.

Osman Bey Koyunhisar muharebesinden sonra beylik topraklarını Germiyan-oğluna karşı muhafaza etmek üzere, oğlu Orhan Bey'i, Saltuk ile birlikte, Karaca-Hisar'a gönderdi. Diğer oğlu, anası ile birlikte, Bilecik'te idi. Kendisi ise, kılavuzlukta kullandığı Köse Mihal'in delaleti ile, Leblebüci (Lubluc)-Hisar denilen ve Ulu-dağ'ın eteğinde bulunan Cubuclea kalesi tarafına akın yaptı. Buradaki tekfur, Osman Bey'in istikbaline çıkıp, itaatini arz etmekle, yerinde bırakıldı ve ricası üzerine, oğullarından biri Osmanlı hizmetine alındı. Bundan sonra hareket Lefke (Osman-İli) ırmağı vadisine intikal ettirildi. Sırası ile, Lefke ve Mekece hisarları, tekfurlarının itaatlerini arz etmeleri ile, alındı ki, bunlar da aynı imtiyazlara mazhar oldular; yerlerinde bırakıldıkları gibi, mülkleri ve arazileri de hasardan masun kaldı. Daha sonra Geyve de alındı.

Osman Bey 1314'te gaziler ile Bursa üzerine yürüdü. Kalenin kapılarından birini karargâh yaptı. Bu Bizans kalesinin muhkemliği, nüfusunun ve muhafızlarının fazlalığı öteden beri biliniyordu. Kale tekfuru, Osman Bey'in gazileri ile yaptığı savaşlarda mağlubiye uğradığı için gözü yılmış ve kaleye kapanmıştı. Osman ise buranın fethinde kararlıydı. Yapılan askerî bir mecliste durum görüşüldü ve Bursa kalesinin hücum ile zapt edilmesi mümkün olamayacağı neticesine varıldı. Bu sebeple yıpratma politikası benimsendi ve kent ablukaya alındı. Bu amaçla iki hisar yapıldı. Bunlardan biri kaplıcalar tarafında, diğeri de yukarı dağ tarafındaydı. Birincisi Osman Bey'in yeğeni ak-Timur'un, ikincisi de Balabancık adındaki kölesinin dizdarlığı altına verildi. Osman Bey bu hisarların inşaatının ikmaline kadar etrafa akınlar tertip ettirdi, her tarafı vurdurdu ve sonra gaziler ile Yeni-Şehir'e döndü. Bu iki gazi, Bursa'nın fethine kadar, on seneden fazla bir müddet burada kaldı. Bu esnada bir çok köylüler, Bursa'ya sığınmaktan ise Osman Bey'e tabi olmağı tercih ediyorlar ve onların himayesinden faydalanıyorlardı. Osman Bey aldığı yerlerin mahsullerini, gelirini, beylik için zaptediyor köy ve nahiyeleri de gazilere, tımar olarak, tevzi eyliyordu.

1317 senesinde tekrar Bizanslılara karşı harekate girişilince, Osman Bey bunda da Orhan Bey'i kumandan yaptı; çünkü genç oğlu artık harp usullerine gereği gibi alışmış idi ve ona güveni tam idi. Bu seferki fetihlerde

Sakarya ve Karadeniz arasındaki ve Sapanca gölü sahasındaki bazı kaleler ele geçirildi.

Osman artık ihtiyarlamış ve romatizmadan da muzdarip idi. Bu sebeple oğlu Orhan Bey'i, 1320 tarihinden itibaren, kendisine vekil tayin etmiş olduğu söylenebilir. Ancak işlerin iyi idare edilebilmesi için, kanun ve nizamlar, töreler ihdası ve bunların uygulanması meseleleri ile meşgul olduğu, basit bir şekilde olmakla beraber, divan toplayarak, istişareler yaptığı ve beyliği için önemli kararlar aldığı muhakkaktır. Bir yandan uç beyliğinden müstakil bir devlet haline geçişiyle ortaya çıkan işlerin görülmesi ve mütemadiyen genişleyen toprakların idaresi için tedbirler alınması, diğer yandan da Müslüman ve Hristiyan tebaanın asayiş ve huzurunun bir kat daha artması önem arz etmekteydi ve Osmanlı Beyliği buna ihtimam gösteriyordu.¹⁸

ESERLERİ

Alâaddin Bey babasının ölümünden sonra, kendisine temlik edilmiş olan Bursa'da Kire ovasındaki Futra çiftliği hasılatı ile geçinmiş Bursa'da vakıflar yapmış ve Orhan Bey zamanında vefat ederek, babası Osman Gazi Bey türbesine defnolunmuştur. Osman Bey'in diğer oğullarından yalnız Pazarlı Bey'in İznik muhasarası ve Palekanon muharebesinde bulunmuş olduğunu Cantacuzenos tarihinden öğrenmekteyiz. Osman Bey oğullarından birinin adını Çoban koyarken, herhalde o sırada Anadolu valisi bulunan Emir Çoban Bey'e bir cemile olarak, bu adı seçmiş idi. Hamid adını da, yine Anadolu Türk beyleri arasında çok nüfuzlu olan ve sevilen Hamid-oğlu Dündar Bey'i hatırlayarak, koymuş olmalıdır. Bunlar hakkında şimdilik fazla bir bilgimiz yoktur.

Yeni-Şehir'de evler, dükkanlar, çarşı ve hamam yaptırarak, burayı imar etti.

- 1 Bu Şecere hakkında başka alternatiflerde vardır. Ertuğrul Bey'in babasını Gündüz Alp şeklinde sıralayan bir rivayet için bkz. Yılmaz Öztuna, *Osmanlı Devleti Tarihi*, İstanbul, 1986, s. 63. Farklı ve popüler rivayetler için bkz. Zuhuri Danişman, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, İstanbul 1964, s. 28-31; Vasfi Mahir Kocatürk, *Osmanlı Padişahları*, İstanbul, 1981, s. 11. İrene Beldiceanu; "Başlangıçlar: Osman ve Orhan" *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi* (ed., Robert Mandrau), Çev. Server Tanilli, İstanbul, 1991, s. 17. Ertuğrul Bey'den sonrasını sadece efsane olarak nitelendirir.
- 2 Bu tarifler için bkz. İ.A. s. 442 (Lokman tarafından XVI. Yy. yapılan tarif), ayrıca, Kocatürk, a.g.e., s. 20; Koçu, a.g.e., s. 11-12.
- 3 Bkz. Yusuf Halaçoğlu, *Tarihi Kaynaklara Göre Osman Gazi'nin Şahsiyeti*, *Osman Gazi ve Dönemi-Sempozyum Sonuç Bildirileri*, Bursa, 1996, s. 50.
- 4 Sezaî Sevîm, "Osman Gazi ve Oğullarının vakıfları", *Osman Gazi ve Dönemi-Sempozyum Sonuç Bildirileri*, Bursa 1996, b.159-166. Burada ifade edildiğine göre Osman Gazi'nin vakıflarının beş tanesi Söğüt, bir tanesi Bursa civarı, iki tanesi Yarhisar ve bir tanesi de Bilecik yakınlarındadır.
- 5 Baron Joseph Von Hammer Burgstall, *Osmanlı Devleti Tarihi*, Neşriyat, c. I, İstanbul, 1983, s. 64'de bunları Ertuğrul'un oğulları olarak sayar, Dündar'dan hiç bahsetmez.
- 6 İ. H. Uzunçarşılı, "Gazi Orhan Bey Vakfiyesi", *Belleten* V/19 (1941), s. 284. Ayrıca M. Çağatay Uluçay, *Padişahların Kadınları ve Kızları*, Ankara, 1992, s. 3. Sevîm, a.g.m., s. 162.
- 7 İsmail Selimoğlu, "Osman Gazi Türbesi", *Osman Gazi ve Dönemi-Sempozyum Sonuç Bildirileri* - Bursa, 1996, s. 167-173.
- 8 "Osman Küçük idi. Ertuğrul, Osman küçük iken çift sürdürdü", *Oruç Bey Tarihi*, Atsız Neşri, s. 22.
- 9 *Aşıkpaşaoğlu Tarihi*, yay. Haz. H. Nihal Atsız, Ankara, 1985, s. 22.
- 10 Bu olayların detayları hakkında bkz. *Aşıkpaşaoğlu Tarihi*, Yay. Haz. H. Nihal

Atsız, Ankara, 1985, s. 16.

- 11 Bu olayların detayları Aşıkpaşa Oğlu ve Oruç Bey tarihlerinde vardır, ancak sonraki yüzyılın ortalarında yazıldığı için kuşku ile karşılanmaktadır. Bkz. C. İmber, *The Ottoman Empire 1300-1481*, İstanbul, 1990, s. 19. İnalıcık ise kroniklerin doğru bilgiler aktardığı görüşündedir. H. İnalıcık, *Osman Gazi's Siege of Nicea and the Battle of Bapheus, The Ottoman Emirate* (ed., Elizabeth Zachariadou, Crete University Press, Rethymnon, 1993, s. 77-101. Tartışmaların genel bir değerlendirmesi için bkz. C. Kafadar, *Between Two Worlds*, London, 1995.
- 12 Aşıkpaşaoğlu, a.g.e., s. 27.
- 13 Aynı eser., s. 27.
- 14 Sonraları da vakıf olarak kalan bu toprakları için bkz. M. Akif Erdoğan, "Bilecik ve Çevresinde Ertuğrul Gazi Adına Yapılmış Bir Vakıf", *Osman Gazi ve Dönemi - Sempozyum Sonuç Bildirileri*, Bursa 1996, s. 123-126.
- 15 Çağdaş Bizans tarihçisine göre, bu zafer Osman'ın ünlenmesine ve Kastamonu'ya kadar olan bölgenin Osman'ın bayrağı altında toplanmasına sebep olacaktı. İnalıcık, *Cogito*, s. 30-31, a.mlf. *The Classical Age*, s. 6. İznik'in fethi ve Koyan-Hisar muharebesinin ilk dönem ve kayınlıvislerdeki anlatımları için bkz. İnalıcık, *The Battle of Bapheus*, s. 77 vd.
- 16 İnalıcık, *The Battle of Bapheus*, s. 97.
- 17 Aynı yer.
- 18 Halil İnalıcık, Osmanlı Beyliğini kuran Osman Bey, sultanlık haline getiren ise Orhan Beydir demektedir. Ancak, Osman Bey hayatı boyunca Gazi ve Bey unvanlarını kullanmıştır. Buna rağmen Osman Bey öldüğünde beylik çok geniş bir bölgeyi kontrol ediyor, şehirleri, kasabaları, ordusu ve bürokrasi ile "devletçik" halinde bulunuyordu. Merkezi bir bürokrasi ve bir sarayın varlığı konusunda İnalıcık bir tevliyet nişanına dayanarak kesin bir hüküm vermektedir. (1324)

ORHAN GAZİ (1324 - 1361)

HAYATI VE ŞAHSIYETİ

Osman Bey'in, Mal Hatun adlı kadınından doğma oğlu olup, kesin olmamakla birlikte muhtemelen 1281 yılında Söğüt'de doğmuştur. Gazi, Şücaüddin, İhtiyarüddin, Seyfüddin gibi lâkaplarla anılan Orhan Bey, muhtemelen babasının 1324 yılında vefatı üzerine Osmanlı Beyliği'nin başına geçmiştir. Ancak Osmanlı kronikleri onun 1320'den itibaren babası tarafından vekil yapılmış olduğunu, hatta bey gibi hareket ettiğini kaydetmektedirler.

Mezîyetleri, kendisine bağlı aşiretler ve kardeşi Alaaddin Bey en önemlisi de babası tarafından bey olmak için ideal bulunan Orhan Bey, babasının sağlığında bu görevi yerine getirebileceğini yaptığı ferihlerle göstermiş ve lâkaplarının her birini hakkıyla almış bulunuyordu.¹ Fiziki özellikleri hakkındaki tasviri bilgilerde onun bu beylik vasıflarına uygun olarak yapılmış olmalıdır. "Uzun ince boylu, tatlı mavi gözlü, kumral saçlı, sarıya yakın kumral sakallı, güler yüzlü, yüksek alınlı, geniş göğüslü ve beyaz tenli" şeklinde bu tasvir pek çok padişah için yapılan diğerleriyle benzerlikler göstermektedir.²

Karakteri hakkında ise sakin tabiatlı, kimsenin kalbini kırmamaya gayret eden, herkesin sevgi ve saygısını kazanmış bir kişi olduğu yazılmaktadır. Adil, hakşinas, müsamahakâr ve merhametli gibi diğer Osmanlı Sultanları için kullanılan sıfatlar Orhan Bey için de kullanılmıştır. Hammer onun için Osmanlıların "Nomas" demek ve Osman'a göre medeni bir hali olduğunu kaydetmektedir.

Nitekim onun bir diğer eşi olarak kaydedilen Theodora da Orhan Bey'in askeri ittifak çerçevesinde yaptığı

bir evliliğidir. 1346 yılındaki bu evlilik Orhan Bey'in Bizans İmparatoru Kantakuzen'e yaptığı yardım esnasında ve sonucunda gerçekleşmişti. Orhan Bey, Theodora ile yapmış olduğu bu evlilikten de Halil adlı bir oğlu olduğu tespit edilmiştir.³ Tespit edilebilen fakat tarihlenemeyen üçüncü evliliği ise yine bir Bizans İmparatoru olan II. Andronikos'un kızı Asporça Hatun ile dir. Bu evlilikte İbrahim ve Fatma adlı çocuklarının dünyaya geldiği tespit edilebilmiştir.⁴ Dördüncü evliliği ise, Eftandise Hatun ile dir.⁵ Genel olarak ifade edecek olursak, Orhan Bey'in Bizans'ın iki önemli hanedanına da damad olduğu ve tespit edilebilen bu üç evliliğinden toplam beş oğlu ve bir kızı olmuştur. Kasım adlı şehzadenin annesi kesin olarak tespit edilememiştir, ancak şehzadelerin üçünün babalarının sağlığında vefat ettikleri bilinmektedir. Nitekim oğlu Murad'ın cülusunda Ahmedî'nin bir kaydına göre, İbrahim ve Halil isyan etmişler ve bunu canlarıyla ödemişlerdir.

Fakat asıl önemli ve doğruluk payı daha fazla olan karakter tasvirleri ise Orhan Bey'in, devlet adamlığı hakkında yapılanlardır. Gerçekten de teşkilatlı, toparlayıcı ve askeri bir deha olan Orhan Bey, İbni Batuta'nın da dediği gibi "Türkmen maliklerinin en ulusu" olmayı kısa denebilecek bir sürede başarmıştır. Halka ve Millete hizmeti şiar edinen, işini ihtiyatla yapan, cesurca ve isabetli kararlar alabilen Orhan Bey, bir devlet adamı ve komutan olarak uzak görüşlü idi. İlim adamlarına karşı saygılı ve himayeci idi. Aynı zamanda salih bir Müslüman da olduğu Tarihî Neşri'de ifade edilmektedir.⁶

Gençliğini babasıyla beraber Bizans tekfurları ve Türkmen Beyleri ile savaşıarak geçiren Orhan Bey'in ba-

başının 1301 yılında Beyliğin idari taksimatını yapmasından itibaren Sultan-önü'nün idaresini üstlendiği anlaşılmaktadır. Ailesi hakkındaki bilgiler de yine onun askeri başarıları sayesinde öğrenilebilmektedir. 1299 yılında Bilecik ve Yar-Hisar kalelerinin fethinde bizzat bulunmuş ve pek çok yararlılık göstermiş olduğu için, babası onu Aşık Paşazâdedeki, kayda göre esir edilen Yar-Hisar tekfurunun kızı Nilüfer Hatun ile evlendirmiştir. Bu evliliğinden Süleyman Paşa ve Murad'ın doğduğu bilinmektedir.

SİYASİ FAALİYETLERİ

Babasının artık yaşlanması, romatizmadan da muzdarip olması ve fazla hareket edememesi sebebi ile, kurulan yeni devletin kuvvetlenmesine ve itibarının artmasına Orhan Bey'in kafi gelebileceği bir çok tecrübeler ile sabit olmuş idi. Bundan dolayı 1320'den itibaren babası tarafından adeta vekil yapılmış idi. Gerçekten bu tarihten sonra, devlet ve idare işlerinin hemen tamamen Orhan Bey'in elinde bulunduğu görülmektedir. Bu durum karşısında ve tarihi kaynakların birbirini tutmayan kayıtları nazara alınarak, daha kat'i ve güvenilir bir vesikadan da yoksun bulunulması sebebi ile, Osman Gazi'nin, idareyi oğluna bıraktıktan sonra, ne kadar daha yaşadığı ve ölümünden sonra mı Orhan'ın hükümdar olduğu, yoksa beyliğini tamamen oğluna terkettikten sonra mı vefat ettiği bugün bile tartışmalıdır. Bununla beraber Orhan Bey'in 1321'de Mudanya üzerine yine ordusunun başına varıp, fethine muvaffak olması, Osman Gazi'nin asker ve ümerayı Yeni-Şehir ovasına toplayarak, herkesin huzurunda Orhan Bey'i Bursa'nın fethi işine me'mur etmesi gibi hadiseler, Orhan Bey'in en azından vekil olarak yönetime ortak olduğunu göstermektedir. Diğer taraftan 724 tarihli vakfiyenin⁷ ve 1326 tarihli Orhan'a ait ilk sikkenin ışığı altında, Orhan Gazi'nin hükümdarlığının 1324'te olması ihtimalinin yüksek olduğu söylenebilir. Aşık Paşa-zade ile Neşri ve Oruç Bey'in de Osman Gazi'nin, daha hayatta iken, devletin idaresini oğlu Orhan'a bıraktığını müttetifikan bildirmeleri, hatta Neşri'nin "...ve dahi bunu kasedetti kim, oğlu Orhan kendü zamanında şevket tutup, namdar ola ki, kendüden sonra halk ana itaat göstereler..." diye bunun sebebini de açıklaması bu hususta herhangi bir şüpheye bırakacak gibi gö-

rünmemektedir. Orhan Bey'in, babası henüz hayatta iken başlattığı kuşatmayı, başarı ile sonuçlandırarak 1326 yılında Bursa'yı vire ile ele geçirdiğini ortaya koymuştur.⁸ Teslim şartları gereğince, tekfurun kaleden ayrılmasını müteakip, Orhan Gazi belli-başlı kumandanları Turgut-Alp, Köse-Mihal Bey, ünlü gaza arkadaşları Şeyh Mahmud, Ahi Şemseddin-zade, Ahi Hasan vb. ile açılan kale kapılarından içeri girmiş (6 Nisan 1326) ve Cuma namazını bir manastırda kılmış idi. Orhan Bey'in verdiği emir üzerine, fatihler tarafından şehir ve etrafından yaşayan ahalisinden hiçbir kimseye dokunulmamıştır. Kalenin tamire muhtaç olan yerlerini tamir ettiren Orhan Bey buraya muhafızlar koydu ve emniyet tedbirleri aldırdı. Orhan Bey Bursa'nın fethinden önce bu kalenin anahtarı telakki edilen Atranos (Orhan-Eli) kalesini alıp, yıktırmış idi. Bu sıralarda ümeradan Akça-Koca, Kandiye'yi, maiyetindeki Gazi Abdürrahman ile birlikte de, Kartal civarındaki Aydos ve bunun şimalindeki Samandıra kalelerini, yine ümeradan Kara-Mürsel ise İzmit körfezinin cenup bölgesini fethederek, Osmanlı hududunu Karadeniz ve İstanbul boğazına doğru genişletmişlerdi.

BİZANS-OSMANLI İLİŞKİLERİ

Orhan Bey'in saltanatının ilk devresi Bizans devleti ile mücadele içinde geçti.⁹ İlhanlıların Anadolu valisi Tımurtaş Bey'in 1327'de Mısır'da idam edilmesi ile, bu devletin baskınından ve tehdidinden kendisini tamamen kurtulmuş hissettiği ve tam bir istiklal ile harekete muktedir bulunduğunu anladığı cihetle. diğer taraftan genç devletin hayati menfaatlerinin İstanbul istikametindeki Bizans kale ve beldelerine sahip olmakla sağlanabileceği düşüncesi ile, başta İznik ve İzmit'i alması ve bunun için de Bizans ordusuna karşı askeri üstünlüğünü isbat etmesi icap ediyordu. Bu vesilenin zuhuru gecikmedi ve Bursa'nın sukutundan, sonra, İznik'in Orhan Bey tarafından şiddetle muhasara edilmesi üzerine ve hiç değilse, bu mühim Bizans merkezini kurtarmak emeli ile, İmparator Andronikos III., büyük bir ordunun başında olarak, Anadolu yakasına geçip, Osmanlılara karşı harekete geçti. İznik muhasarasına bir mikdar kuvvet bırakarak, Bizans ordusunu karşılamağa koşan Orhan Bey kuvvetleri ile Bizans kuvvetleri arasında Darıca ve Eski-Hisar ara-

sında bulunan Pelekanon mevkiinde bir çarpışma vuku buldu. Orhan Bey muharebeyi kazandı (Mayıs 1329)10. Yaralanan İmparator İstanbul'a çekildi. Bu galibiyeti müteakip, Orhan Bey artık yardımdan ümidini kesen İznik kalesini teslim aldı. Bursa'da olduğu gibi, burada da yerli halktan isteyenlerin malları ile birlikte gitmelerine müsaade etti ve kalanlar için de, kendi tebeasından olmak ve sadece cizye vermek şartı ile, din ve adetlerini muhafaza edebileceklerini ilan ettirdi ve burayı kendisine beylik ve hükümet merkezi yaptı (1331). Müteakiben o sıralarda ticari faaliyeti ile meşhur olan İzmit'i kuşatma altına almaya teşebbüs eden (1331) Orhan Gazi, imparatorun sür'atle bu kalenin yardımına koşması üzerine muhasarayı kaldırmış ise de 6 sene sonra (1337), şiddetli bir taarruza muvaffak olmuştur. Bu fetih civar kalelerin kendiliğinden teslim olmasını sağlamıştır.

Orhan Bey saltanatının ikinci devresinde komşu Türk beylikleri ve Bizans ile uğraştı. Evvela 1342'de Ulubad, Mihaliç ve Kirmasti gibi, Osmanlı memleketleri ile merkezi Balıkesir'de bulunan Karasi-oğulları beyliği arasındaki yerleri aldı. Bu sırada Karasi Bey'in ölümü ile, bu beyliğin başına Demirhan Bey geçmiş, fakat kardeşi Dursun Bey ona muhalif olarak, Orhan Bey'e iltica etmiş bulunuyordu. Dursun Bey'in tahriki ve şayet Karasi beyliğinin başına geçmek için kendisine yardım edilecek olursa, Balıkesir ile birlikte bazı yerleri Osmanlılara vereceğini bildirmesi üzerine, Orhan Bey Karasi seferini yaptı. Bu seferin tarihi için türlü kayıtlar ve nakiller arasında en fazla ihtimal 1345 sıralarında olduğudur. Orhan Bey'in Balıkesir üzerine yürüdüğünü duyan Demirhan Bey Bergama'ya çekilmiş ise de, burada muhasara edildi ancak bu esnada Dursun Bey'in kaleden atılan bir çok ok ile öldürülmesinden sonra Demirhan Bey Orhan Gazi'ye teslim olmağa mecbur kaldı ve bu beyliğe ait olan Balıkesir, Manyas, Kapı-Dağı ve Edincik gibi memleketler Osmanlı arazisine ilhak olundu. Karasi Beyliğinin bir çok sahil arazisinin Osmanlılara geçmesi ile, Rumeli'ye geçiş imkan altına girdi ve büyük bir nisbette kolaylaştı. Bu ilhakin Orhan Bey için diğer bir önemi ise bu beyliğe tabi değerli bir ümeranın Osmanlı hizmetine geçmeleri ve Hacı İl-Beyi, Evrenos Bey Ece Halil ve Gazi Fazıl gibi, büyük ve tecrübeli kumandan-

lardan, sonraki senelerde Rumeli fütuhatında azami şekilde hizmet ve yararlık sağlanması olmuş idi.

Orhan Bey'in Bizans İmparatorluğunun iç işlerinde müdahaleci rol oynaması mes'elesine gelince, bunun Andronikos III.'un 1341'de ölümünden sonra tahaddüs eden vaziyet dolayısı ile ve bu sırada vuku bulunduğu görülmektedir; zira şerik imparator Jean Kantakuzenos, rakibine ve muhaliflerine karşı evvela Aydın-oğlu Gazi Umur Bey'in, sonra da Orhan Gazi'nin yardımına müracaat etmek zorunda kalmış idi. Orhan Bey İmparator Kantakuzenos'a 5.000-6.000 kişilik bir yardımcı kuvvet gönderdi ki, bu sayede, Karadeniz kenarındaki Süzebol müstesna olmak üzere, bütün sahil bölgesini rakibi küçük imparatorun annesi ve vasisi Anna de Savoie'nin elinden alabildi (1345). Keza yine bu kuvvetler ile Edirne'yi zaptedebilmiş idi. Bir rivayete göre, Kantakuzenos Orhan Gazi'yi kendisine bağlamak için kızını ona vermesi vaad etmiş ve bunun karşılığında 5.000 kişilik bir kuvvet almış idi. Aynı sene zarfında Kantakuzenos Rumeli'de hakim vaziyete geçtiği için, İstanbul'u almaya teşebbüs etmiş ve Orhan Bey'in verdiği yardımcı kuvvetler ile, buna ve kendisini şerik imparator tanıtmaya muvaffak da olmuş idi. Ertesi sene (1347) Orhan Gazi'nin bir donanma ile ve beraberinde zevcesi Theodora da bulunduğu halde, Üsküdar'a gelerek, kayınpederi ile görüştüğünü ve Sırlara karşı hareket etmek için, Bizans ordusuna 6.000 kişilik bir kuvvet göndermeği vaad ettiğini görüyoruz. Osmanlı yardımcı kıt'alarının Sırp kralına karşı giderek, bu taahhüdünü de yerine getirdikleri anlaşılmaktadır. Ancak damadı Orhan Bey'in verdiği bu kuvvetler ile sıkışık bir durumdan kurtulmağa muvaffak olan Kantakuzenos zaman-zaman Papa'ya müracaat ile haçlı seferi tertibi istediği gibi, diğer taraftan da başı daraldıkça Orhan Bey'e başvurmaktan da geri durmuyordu. Nitekim 1349'da Sırbistan Kralı Stefan Duşan Selanik şehrini ele geçirmek üzereyken, Kantakuzenos'un Orhan Bey'den te'min ettiği ve Orhan Bey'in oğlu Süleyman Paşa'nın kumandasında olduğu anlaşılan 20.000 kişilik Osmanlı kuvveti vaziyeti kurtarabilmiş idi. Bu arada Bizans donanması ile birlikte, bir mikdar Osmanlı deniz kuvvetlerinin de harekate iştirak ettiği görülmektedir. Çok geçmeden Kantakuzenos ile şerik imparator İoannes V. arasında mücadele alevlendiği vakit Orhan Bey, Cene-

vizliler ile beraber, yine Kantakuzenos tarafını tutmuş ve yardımcı kuvvetlerini göndererek, bir taraftan Edirne'de muhasara altında bulunan Kantakuzenos'un oğlu Mateos'u kurtarmış, diğer yandan ayrıca 10.000 kişilik bir kuvvet ile Dimetoka'da Sırp ve Bulgarlara karşı önemli bir zafer kazanmıştır (1352). Bu yardımcı Türk kuvvetlerine Süleyman Paşa kumanda ediyordu ki, bu vazifesini başarı ile yapıp, Anadolu'ya dönerken, Kantakuzenos'un bu yardıma mukabil Gelibolu yarım adasında vermiş olduğu Çimpe kalesinde bir miktar asker bırakmış idi (1354).¹¹ Bu suretle Osmanlılar Bizans'taki taht ve saltanat mücadelesine 1345'ten itibaren karışmış, fakat buna mukabil, hem ileride kendi hesaplarına yapacakları Rumeli fütuhata için tecrübe kazanmış, hem de Rumeli yakasında hakikaten yerleşerek bir hareket üssüne sahip olmuşlardı.¹²

Orhan Bey saltanatının üçüncü ve son devresi 1353'ten itibaren, Rumeli'ye yerleşmek şeklinde başladı ve bu yerleşme ve fütuhata hareketi bizzat Kantakuzenos ile ihtilaf doğurdu. Çünkü o, Osmanlıların Avrupa muntıkasına yerleşmelerinin imparatorluk için ne kadar tehlikeli ve vahim olduğunu anlamakta gecikmemiş. 1354'te Gelibolu'yu alan Orhan Bey kuvvetlerinin, Bolayır ve Tekfurdağı'na kadar, bütün Marmara kıyılarına sahip olduğunu da gördükten sonra, buna mani olmağı düşünmüştü. Bunu sulh yoluyla halletmek için Osmanlılara Çimpe karşılığında 10.000 altın teklif etmiş fakat Orhan gayet diplomatik bir cevabı ile karşılaşmıştır. Orhan Gazi, imparatorun kendisine yardımları mukabilinde verdiği Çimpe'yi geri alma teklifine terk edebileceğini, fakat Gelibolu'yu bizzat kendi kuvvetleri zaptetmiş olduğu cihetle burayı iade edemeyeceğini ve hastalığı sebebi ile de görüşemeyeceği söylemişti. Gerçekten de Kantakuzenos İzmit'e kadar geldi ise de, Orhan Bey ile görüşmeden, İstanbul'a dönmüş ve bu defa da Sırlar ve Bulgarlar ile birlikte, Balkanların Türklere karşı muhafaza ve müdafaası hususunda başarısız bir takım teşebbüslere girişmişti. Bununla birlikte çok geçmeden de Bozca-Ada'da ki hapis hayatından Venediklilerin yardımı ile kurtulup-gelen rakibi İoannes'e saltanatı bırakmak zorunda kalarak bir manastıra çekilmiş ve artık damadı Orhan Bey ile münasebetini tamamen kesmişti (1355).

Bu sırada iyice yaşlanmış durumda bulunan Orhan Gazi'nin yerine, büyük oğlu Süleyman Paşa'nın hareketi idare ettiği görülmektedir. Öte yandan 1354'te Eretna devletindeki karışıklıklardan istifade ile bu devletin elinde mühim bir merkez gibi telakki edilebilecek, Ankara'yı şark hududunun kilit noktası telakki ederek, ele geçirmeği düşünüen Orhan Bey, burayı oğlu Süleyman Paşa'nın oğlu kumandasında sevk etmiş olduğu kuvvetler ile Orhan Bey de bir süre dikkatini Anadolu'ya çevirdi. 1354 yılında Eretna Devleti içerisindeki karışıklardan yararlanmak için Ankara'yı aldı. Sonra yine batıya yönünü çevirdi. 1356 yılında Süleyman Paşa bir aralık elden çıkmış bulunan Gelibolu'yu tekrar zaptettiği gibi, Rumeli'de tekrar fütuhata girişti. Çünkü artık Bizans tahtında bir akrabaları yoktu. Sırasıyla Malkara, İpsala ve Çorlu'yu da aldı. İmparator İoannes V. , Türkleri buralardan çıkarmak için kuvveti olmadığından, fütuhata önlemek maksadı ile, Orhan Bey ile iyi geçinmek gereğini hissetti. O sırada Kantakuzenos'un hiç ummadığı bir olay gerçekleşti. Bizans kronikçileri Gregoras ve Matleo Villani'ye göre, 1357 yılı yaz aylarında Şehzade Halil bir balıkçı teknesiyle İzmit Körfezine açıldığında bir Rum korsan gemisi tarafından esir alınmıştı. Korsanlar şehzadeyi Foça'ya götürmüşler ve 100.000 altın fidye talep etmişlerdi. Orhan Bey donanması güçsüz olduğu için Foça'ya oğlunu kurtarmaya gidemiyor, Saruhan topraklarından geçmek istemediği için de karadan eli bağlı kalıyordu. İşte bu aşamada John V, Orhan'a 100.000 altın ödeyerek oğlunu kurtarabileceğini, ancak bunun karşılığında rakibi Kantakuzenos'un desteklenmemesini talep etti. Orhan bunu kabul etti. Kantakuzen donanma gücüyle başarılı olmasa bile 60.000 duka karşılığında Halili kurtardı ve İstanbul'a getirerek kızı İre'ne ile nişanladı. Buna rağmen Osmanlılar Rumeli de fetihlerden vazgeçmediler ve 1359 veya 1361 Kasımında Dimetoka'yı ele geçirdiler.¹³ Aynı sene zarfında yapılan bir anlaşma ile, imparator Orhan Bey'in Rumeli'de yerleşmesini, yani Süleyman Paşa tarafından yapılan Gelibolu, Bolayır, Malkara, Çorlu ve Tekir-Dağı'na kadar ki fütuhata kabul etti. Orhan Bey'in ve Osmanlı Türklerinin bir köprü başı telakki edebilecek olan Gelibolu'da yerleşmeleri, Avrupa'nın dikkatini çekmekle beraber, Balkan mil-

letleri arasındaki karışıklık, ihtilaf ve mücadeleler ile dolu durum, bu tarafta Türk fütuhatını esaslı bir şekilde engelleyecek gibi değil idi. Bu sebepten sür'atle hareket edip, Balkan yarım adasına yayılmak, Rum illerini Osmanlı Türklerine açmak fikri başlıca hedefi teşkil ediyordu.

İSKAN SİYASETİ

Gelibolu yarım adasında da Bizans ile Venediklilerin ittifak halinde ve müştereken taarruz ihtimali olabildi. Buna karşı derhal iskan ve yerleşme siyasetinin tatbikına başlandı. Süleyman Paşa babasından aldığı talimat ile, fethettiği Rumeli arazisini Türkleştirmek için, Anadolu'daki Osmanlı memleketlerinden, yeni ilhak olunan Karasi topraklarından göçebe Türk aşiretlerini, Türkmenleri nakledip, yerleştirdi. Onun bu faaliyetinde kardeşi Murad Bey'de bulunuyordu. Ancak Rumeli'de faaliyette bulunan Süleyman Paşa'nın bir avı takip ederken, atından düşerek, kaza neticesinde vefat etmesi (1357), bu taraflardaki fütihat hareketinde bir duraklama ve bazan da bir gerilemeye sebep oldu. Gerçi onun yerine derhal ana-baba bir kardeşi Murad Bey kumandan tayin edildi ise de, asıl vaziyeti muhafaza ve idare edenler Lala Şahin Paşa, Hacı İl-Beyi ve Evrenos Bey gibi muktedir ve tecrübeli emirlerdiler ve bunların Murad I.'ın bir müddet sonra Orhan Bey'in vefatını (1362) müteakip, teşebbüsü eline alıp, fütihat hareketini daha hızlı bir tarzda yürütmesine kadar, soğukkanlı ve cesurane bütün hücumlara karşı koymaları Rumeli'de bu sırada vukuu melhuz büyük bir çözüntünün önüne geçti.

OSMANLI DEVLETİ'NDE TEŞKİLATLANDIRMA

Osmanlı devletinin ilk teşkilatı Orhan Gazi zamanında kuruldu. Bursa ve İznik'in zaptedilmesi Osmanlı beyliğinin ilk devir tarihinde ehemmiyetli hadiseler olarak müteale edilebilir. Orhan Gazi'nin beyliğinin hudutları artık mütemadiyen genişlemekte olduğundan, yeni müesseseler ile sağlam temellerin atılması bu siyasi varlığa ve birliğe bir hayatiyet ve devamlılık sağlamakta idi. Bu beylik yavaş-yavaş eski aşiret usul ve kaidelerinden, Türk ve Türkmen törelerinden az çok ayrılarak, o zamana göre modern bir devlet olmak yolunu tuttu. İdare

sahasında, adalet ve askerlik işlerinde teşkilat vücuda getirmek lüzumu hissolundu. Bu hususlarda ulema sınıfından gelmiş olan vezir Alaeddin Paşa ile Bursa kadısı Çandarlı Kara-Halil Efendi bilhassa faaliyet ve hizmetlerde bulundular.

Orhan Bey'in devlet idaresi kuruculuğu vasfına gelince, bütün tarihler onun Osmanlı uç beyliğini hakiki bir devlet halinde teşkilatlandırıdığını ifade etmekte müttetiktiler. Orhan Bey ilk devlet teşkilatında Anadolu Selçukluları ile İlhanlıları örnek almış ve buna göre bir hükümet cihazı kurmuş idi. Bunun esas temeli beylik merkezindeki *divan* idi. Divana hükümet reisi durumunda bulunan ve ilk kuruluş devirlerinde ilmiye sınıfından gelmesi mutad olan vezirin de icabında başkanlık ettiği olurdu. Orhan Bey devri ilk vezirinin Hacı Kemaleddin-oğlu Alaeddin Paşa (ölm. 1340 sıralarında) adında, ilmiye sınıfından belki de ahi ricalinden bir zat olduğu bilinmektedir.

Bütün Orhan Bey devri vezirleri *paşa* unvanı alıyorlardı. Hükümdarın askeri-idari bütün devlet işlerinde yardımcısı olduklarından dolayı bu vazifelerin uygun olarak, bu ünvanı taşıyorlardı. Ancak çeşitli askeri meselelerin, divan haricinde hükümdara arz olunmak ve müsaadesi alınmak suretiyle bir karara bağlandığı da olurdu. Divan bu devirde, bir vezir, Bursa kadısı ve Orhan Bey ile birlikte, en çok dört kişiden mürekkep idi.

Orhan Bey Bursa'yı zaptetmeden ve devlet teşkilatını henüz genişletmeden önce, payitaht kadısı kazaskerlik vazifesini de görmekte ve ayrıca kazasker bulunmaktaydı. Divanda diğer bir mühim değişiklik de, yine Orhan Bey'in son devirlerinde, şehzade Süleyman Paşa'nın (o da bir istisna olarak vezirler gibi *paşa* unvanını kullanıyor, fakat divan ile bir alakası bulunmuyordu) ölümünü müteakip veliahdlığa ve Rumeli hareketindeki ordunun başına Murad Bey'in geçmesi ile yapılmış ve Karaman oğulları ile Eretna devleti arasında çıkan ihtilaf dolayısı ile, Murad Bey'in Ankara'ya gitmesi zarureti hasıl olunca (1360), ilk defa şehzadeler dışında bir şahsın, Lala Şahin'in, Rumeli fütihat ordusu başına, beyler-beyi sıfatı ile ve *paşa* unvanını alarak, bu rütbesi il de aynı zamanda *vezir* payesine yükselmiş olarak, getirildiği görülmüş idi. Yine bu sıralarda Orhan Bey bu türlü bir vasfı haiz olan, yani ilmiye sınıfı haricinden bir kimseyi,

kendi sarayı mensuplarından Lulu Paşa'yı beylerbeyi pasesi ile, Ankara'ya yollanmış idi. Bu suretle o devirde sadece vezirlere mahsus *paşa* unvanını alarak, birer beylerbeyi veziri olan bu şahıslar ikinci ve üçüncü vezir durumunda bulunmakta, baş-şehre geldikleri zamanlarda da divana dahil bir aza durumunu iktisap etmekte idiler. Osmanlı divanında vezirler ve askeri sınıfa mensup beylerin giyecekleri elbise ve başlarına saracakları sarığın şekli tesbit olunmuş ve böylece devlet erkanı ve askeri sınıf ile halk kıyafet bakımından birbirlerinden ayrılmışlardı. Orhan Bey'in divanda burma tülband sarılması, kendi askerine, Anadolu beylikleri askerlerinden ayrılması için ve onların kırmızı börküne mukabil, ak börk giydirilmesi hususunda bir karar aldığı bütün tarihlerde kayıtlıdır. Bu husus da diğer bir kaynak da Osmanlılarda ümera ve askerin elbiselerinin dar yenli tatar kaftanları olduğunu bunların uçlarının elin üstünü örttüğünü, ümeranın ayrıca ham kumaştan, geniş dikişli ve pamuklu kaftanlar ve ekser askerin keçeden yapılmış kırmızı ve beyaz börk giydiklerini bildirmektedir ki, bu belki biraz daha muahhar kıyafeti anlatmaktadır.

Şehir, kasaba ve kazaların idaresinde ise, Osman Bey zamanından itibaren elde edilen yerler buraları fetheden beylere verilmek suretiyle, doğrudan doğruya aşiretin ileri gelen ve birer askeri kumandanı durumunda olan beyler kullanılıyordu; yani Selçuklu divan dairesi çevrelerindeki idarenin yanı idi. Mesela İn-Önü, Eski-Şehir, Bilecik, İznik, Karaca-Hisar, İzmit, Yeni-Şehir ve Bursa hep birer kaza teşkil ediyordu. Başlarında birer kadı ve subaşı var idi. Su başılar hem asayişe bakıyor, hem de o bölgenin askeri reisi bulunuyorlardı. Daha sonraları buraları birer sancak itibar edilerek, savaşlarda asker başında onlara tevcih edilmiş, yalnız en mühimlerinin başlarında şehzadeler bulunmuş idi. Bu esnada sancak tabiri idari bölgeyi ifade etmemekte ve daha ziyade askeri birlik manasına gelmekte idi. Bursa sancağı *emir-i kebir* unvanını haiz ve fiilen hükümdar olan Osmanlı Bey'i yani Orhan Bey tarafından temsil ediliyordu. Bu sebeple oraya Bey-Sancağı denilmiş idi. Böyle bir tesmiye şekli, bir yandan Osmanlıların uç beyliği hatırasını da canlandırmakta idi. 1350 sıralarında diğer mühim sancaklardan Karasi ve İzmit (bunlar aynı zamanda birer uç durumunda idiler) diğer şehzadelerin idaresinde idi. Sancak ve ka-

za merkezleri olan şehir ve kasabalarda askeri işlerin dışındaki bütün idari, adli ve beledi muamele ve hizmetler kadılara bırakılmış idi. Bunların en yüksek ilmiye makam ve mercileri Bursa kadısı olup, yukarıda işaret edildiği gibi, hem divana dahil olur, hem de bütün kadıların tayin ve azilleri işine bakardı. Kazaskerlik makamı ihdas edilince, bu hususta köklü bir değişiklik vukua geldi.

Orhan Bey Osmanlı Beyliğinde muntazaman bir devlet teşkilatı meydana getirdiği sırada bütün timarlıları, muayyen birlikler halinde bir takım kumanda kademelerine bağladı. Hepsini de atlı olan bu timarlılar bir alay haline konularak, başlarına en büyük timar sahibi olan kimse *alay beyi* tayin ediliyordu. Her kazanın timarlıları birer çeri-başı idaresinde idiler.

Orhan Bey devletin dayandığı ikinci sınıf askeri kuvvet yaya ve müselleme teşkilatı oldu.¹⁴ Bunların vücudunda getirilmesindeki temel sebep, her zaman vaktinde sefere gelmeyen yahut uzun zaman muhasara hizmetlerinde kalamadıklarından dolayı başarıları mahdud olan atlı aşiret sipahileri yerine yine Türk gençlerinden daimi ve esaslı kuvvetlere ihtiyaç duyulması idi.¹⁵

Orhan Bey'in yine reform denebilecek bir askeri oluşumu da devşirme usulünün ve Yeniçeri Ocağının yürürlüğe konulmasıdır. I. Murad ise Orhan Bey'in kurduğu yeniçeri ocağını genişletmiş ve devşirme sistemini tatbikata geçirmiştir.¹⁶

Orhan Bey'in son zamanlarında ordu teşkilatının daha fazla genişlediği ve askeri sınıfların mükemmel bir müessesenin muhtelif kolları halinde tertiplendiği görülmektedir.

ESERLERİ

Fakat bu uzun sürmedi ve 1336'dan itibaren, tekrar Bursa'da cami, medrese, hankah ve imaret inşası ile mühim vakıflar yaptı.

Neşri, Orhan Bey'in, biri Bursa'da ve biri İznik'te olmak üzere, iki imaret yaptırdığını ve Bursa'da bir manastırı medrese haline getirdiğini bildirdiği gibi, Geyikli-Baba gibi dervişler için zaviyeler yaptırdığını, ıssız yerleri imar ettirmeyi sevdiğini, meselâ imaretini Gök-Dere suyu gibi, çok tenha bir yerde inşa ettirdiğini, ilim adamlarının hamisi olduğunu kaydetmektedir.

- 1 Osman Bey'in ölümünden sonra beyliğin kardeşler arasında paylaşılması henüz açıklanamamıştır. İlk dönem tarihçilerin bu konudaki yorumları ise tatmin edici bulunmamaktadır. Zira Osmanlı kronikleri, Aşıkpaşazade örneğinde olduğu gibi, Alaeddin'in kardeşi Orhan'a "bu ülke senin hakkındır" diyerek çobanlığı seçtiğini kaydediyorlar. Yorumlar için Kafadar, *a.g.e.*, s. 136-137.
- 2 Hammer, *a.g.e.*, c. I, s. 148-149'da Orhan'ı ayrıcalıklı bir şekilde tarif eder. Başka bir tarif için Kocatürk, *a.g.e.*, s. 36.
- 3 Uluçay, *a.g.e.*, s. 5.
- 4 Uluçay, *a.g.e.*, s. 4.
- 5 Akgündüz/Öztürk, *Bilmeyen İstanbul*, s. 40. Uluçay, *a.g.e.*, s. 5.
- 6 Aşıkpaşaoğlu, s. 26.
- 7 Bu vakfiye için bkz. Uzunçarşılı, *a.g.m.*, s. 277 vd.
- 8 Shav, *a.g.e.*, c. I, s. 35.
- 9 Bu kısımlar İslam Ansiklopedisi ve Hammer, *a.g.e.*, c. 2106 vd. yararlanılarak derlenmiştir.
- 10 Imber, *a.g.e.*, s. 20'de tarihin 10 Haziran 1328 yılını vermektedir.
- 11 Bu kale ve konumu için bkz. N. Oikonomides, "From Soldiers of Fortune to Gazi Warriors: The Tzympe Affair", *Studies in Ottoman History in Honour of Professor V.L. Ménage* (eds), C. Heywood and C. Imber, İstanbul, 1994, s. 238-47.
- 12 Imber, *a.g.e.*, s. 24-25 olayları Bizans kronikleriyle karşılaştırmak suretiyle doğrulamaktadır. Hammer, *a.g.e.*, c. I, s. 136'da farklı, fakat doğruluğu daha tartışmalı olan tarihler vermektedir.
- 13 Imber, *a.g.e.*, s. 26.
- 14 Halime Doğru, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yaya-Mihkem-Taycı Teşkilatı*, İstanbul, 1990, s. 6-8; 14 vd.
- 15 Bu konuda İnalcık'ın muhtelif makaleleri kullanılmıştır. Genel bir değerlendirme için, İnalcık, *a.g.e.*, s. 104 vd. amlf. "Osmanlı İmparatorluğuna Toplu Bir Bakış", c. I.
- 16 Bkz. N. Göyünç: Kuruluş Devrinde Askeri Teşkilat ve Devşirme Düzeni adıyla Osmanlı'da yazdığı makale devşirme usulünün ve Yeniçeri Ocağı'nın Orhan Bey hamamı da olduğunu kaydediyor. Hammer'de yeniçerilerin tesisini Orhan Bey'e özellikle veziri Çandarlı Kara Halil'e atfeder. *a.g.e.*, c. I, s. 99.

MURAD HÜDÂVENDİGÂR (1361 - 1389)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

Osmanlı sultanları içerisinde “Murad Hüdaven-
digâr” ve “Gazi Hünkâr” adları ile meşhurdur.
Babası Orhan Bey, annesi ise Yar-Hisar Tekfu-
runun kızı iken Osman Bey zamanında esir alınan ve Or-
han Bey ile evlendirilen Nilüfer Hatun’dur.¹ Kesin olma-
makla birlikte Osman Gazi’nin vefatından birkaç yıl
sonra 1324 veya 1327’de doğduğu tahmin edilmektedir.
Orhan Bey’in 4 erkek çocuğu içinde bazı rivayetlere gö-
re dördüncüsüdür.²

Kaynaklarda orta boylu, değirmi çehreli, büyük ka-
visli burunlu, iri şahane gözlü; enli, çatıkça kaşlı, seyrek
sakallı, geniş göğüslü uzunca iri parmaklı olarak tarif
edilmektedir.³

I. Murad’ın kişiliği konusunda bize bilgiler aktaran
bütün eserler, onun az fakat güzel konuşan kibar, nazik,
dindar, ulemaya ve dervişlere karşı hürmetkâr başka din-
lere karşı, hoşgörülü bir kişi olduğunda müttefiklerdir.
Devlet adamı olarak da; nüfuzlu, çabuk ve isabetli karar
verme yeteneğine sahip, disiplinli, planlı, sözüne sadık
bir Sultan olan I. Murad bu yeteneklerini sultanlığı sıra-
sında örnekleriyle ortaya koymuştur. Şehzadeliği sırasın-
da sert bir asker olan Lala Şahin tarafından yetiştirilmiş-
tir. Bütün padişahlar gibi avlanmayı sever, sefer esnasın-
da vakitlerini avlanarak geçirirdi. Şüphe ile karşılanması
gereken bazı rivayetlere göre bir cemiyet ve meclis ada-
mı olarak, sohbeti, eğlenceyi, kaplıca ve içki alemlerini
seviyordu.⁴ Görevi ihmalî hoşgörmez, derhal cezalandı-
rırdı. Bununla birlikte aleyhinde hakaret edenlerden, ha-
tasını itiraf ederek, kendisine iltica edenleri affedecek ka-
dar müşfikti. Döneminde maiyetindeki kumandan ve va-

lileriyle hiçbir anlaşmazlığa düşmemiş, dini hoşgörüsü
sayesinde hem Katolik hem de Ortadoksların takdirleri-
ni kazanmıştır.⁵

Çeşitli kaynaklar onun bu özelliklerini ortaya koyan
olaylarla doludur. Mesela, Romen tarihçisi Iorga, “Sultan
Murad’ın kendisine tabi müslümanlara karşı civan merd
ve âlicenab ve hristiyanlara karşı yalnız galip gelmeyi de-
ğil, kalpleri kazanmayı da bilen yumuşak, müsamahalı
bir efendi olarak göstermektedir.⁶ Tarihçi Hammer onu
adaleti ve bozulması kaabil olmayan şidetti cihetiyle,
milleti kendisini hem sever ve hem de korkardı. Şer’î ka-
nunları, itina ile muhafaza ettiğinden, müesseseleşmekte
olan Devlet’te o kanunları te’yid edecek mesâinin hiç bi-
rinde kusur etmedi” diye anlatmaktadır.⁷ Gerçekten de I.
Murad, Hristiyan tebaasına adaletle muamele etmiştir.
Gibbons, onun için; saltanatı boyunca hristiyanlara Pa-
palıktan daha iyi muamele etmiştir diyerek⁸ şu saptama-
yı yapmıştır. “Otuz sene kadar bir müddet Murad, zama-
nının hiçbir devlet adamı tarafından fevkine geçilmeyen
bir kıyasat ile Osmanlı mukaddesatını sevk ve idare et-
miştir. Biz Fatih ile muhteşem Süleyman hakkında daha
çok şeyler bildiğimizdendir ki, Murad, Hanedan - Âl-i
Osman içinde en şayanı dikkat ve en muvaffak bir devlet
ve harp adamı olarak kendine has mevkîe geçememiştir.”⁹

Gibbons’un tabiriyle mührünü gören herkesin diz-
leri üzerine çöktüğü Sultan Murad bilfiil iştirak ettiği 37
muharebeden sonuncusu olan Kosova’da artık zaferini
kutladığı bir esnada bir sırp asilzâdesi tarafından şehit
edilmiştir.¹⁰

Sultan Murad’ın zafer alanında Şehit edilmesi İslâm
aleminde de üzüntülere sebep olmuş, gaibde cenaze na-

mazları kılınmış. Sultan Murad şehid olduğu zaman 63 yaşlarında idi ve 27 sene tahtta kalmış bulunuyordu.

Kaynaklarda düğünleri konusunda ayrıntılı bilgiye rastlanılmamakla birlikte, I. Bayezid'in annesi olarak geçen Gülçiçek Hatun ile evliliği sabittir. Ayrıca Mora ve Paşa Melek Hatun adlı iki eşi daha tesbit edilmiştir.¹¹ Bayezid'den başka Yakup ve Lanyı Sel adlı iki oğlu daha olduğu bilinmektedir. Kızı Melek Hatun ise Karamanoğlu Alaaddin Ali Bey ile evlendirilmiştir.¹²

SİYASİ FAALİYETLERİ

Babası Orhan Gazi'nin 1362 yılında¹³ vefat etmesi üzerine dönemin siyasette, etkili gruplarından ahilerin kararı ile 36-37 yaşlarında hükümdar ilan edilmiştir. Saltanatını pekiştirmek için önce potansiyel muhalifleri olabilecek kardeşleri İbrahim ve Halil'i bertaraf etmiştir. Daha sonra da tahta çıkması üzerine doğan otorite boşluğunu kendi hesabına değerlendirmek isteyen Bizans ve Karamanoğulları Beyliği ile mücadeleye girişmiştir. Rivayetlere göre onun tahta geçmek için Kosova'yı terkedip Bursa'yı geçmesini fırsat bilen Bizanslılar taarruza geçerek Burgaz, Çerkez ve Malkara'yı geri almış, Türk kuvvetlerini sahile çekilmeye mecbur bırakmışlardır. Öte yandan, kendi beylikleri açısından Osmanlı'nın genişlemesini tehlikeli bulan Karamanoğulları ve Sivas hükümdarı Mehmed Ankara ahilerini tahrik ederek, Osmanlı kuvvetlerinin bu şehirden çıkartılmasını sağlamışlardır.¹⁴ Bunun üzerine Anadolu işlerine öncelik veren Sultan Murad Ankara üzerine hareket etti ve burasını tekrar hakimiyeti altına aldı (1362).¹⁵ Sivas hükümdarının ertesi yıl Ankara'yı ele geçirme planı neticesiz kaldığına göre, bu kent tamamen Osmanlı hakimiyetini benimsemiş olmalıdır. Ankara'yı geri alan Sultan Murad, burada hareketle Sultan-önü (Eskişehir) tarafını da zapt etmiştir.

Sultan Murad, Anadolu'da sükûneti sağladıktan sonra hemen Rumeli'ye geçerek, Bizanslıların ellerine düşmüş olan yerlerin peşine düştü. Kısa sürede Çorlu'yu geri almayı başardı ve İstanbul'dan üzerine gelebilecek taarruzları önlemek için buranın surlarını yıktırdıktan sonra Lüleburgaz'ı fethetti.¹⁶ Bu bölgede derhal iskan siyaseti uyguladı, Anadolu'da Türk-Müslüman unsurları buraya naklettirirken, bölgedeki potansiyel tehlike oluş-

turabilecek nüfusu da Anadolu'ya sürdü. Bu sürgün siyaseti ona daha emin adımlarla batı istikâmetinde ilerleme olanağı sunmuş olmalıdır.¹⁷ Nitekim çok geçmeden (Osmanlı ordularının sol koluna kumanda eden Evrenos ve Hacı İl-beyi kuvvetleri) Malkara, Keşan ve İspala'yı, diğer bir kol ise Dedeâğaç ve Dimetoka'yı zaptetti. Bu başarılar sultana Edirne'yi ele geçirme konusunda cesaretlendirdi.

Bu amaçla Lüleburgaz'da harp meclisini toplayan Sultan Murad, kurmaylarının Edirne'nin fethi konusunda kendisi gibi düşündüğünü öğrenince Lala Şahin Paşa'yı mühim bir öncü kuvvetle bu kent üzerine gönderdi. Diğer Osmanlı kuvvetleri de Edirne'nin Bulgarlardan yardım almasını önlemek için Kırklareli, Drama, Serez ve Dimetoka gibi yerlerde tertibat aldı.¹⁸ Bu hazırlıklara karşı Sazlı-dere'de bir kuvvet oluşturmayı başaran Rum ve Bulgarlar, Osmanlı ordularıyla yaptıkları muharebede tutunamadılar. Bozgun haberini duyan Edirne ve Osmanlılara karşı koymanın imkansız olduğunu görerek kendiliğinden teslim oldu. Kentin Rum muhafızı ve maiyeti rivayetlere göre Meriç üzerinden bir Ceneviz kolonisi olan Enez'e oradan da Sırbistan'a kaçtı (1361).¹⁹

Türklerin Balkanlarda yerleşmesi yolunda önemli bir kapı olan Edirne'nin fethi artık Osmanlılar için çok mühim bir askeri üs olmuştu. Kentin öneminin bilincinde olan Sultan, burada muhafız olarak Rumeli beylerbeyi Lala Şahin Paşa'yı bıraktı. Edirne'nin stratejik açıdan sağladığı avantajları iyi kullanan Osmanlı kuvvetleri kısa bir sürede pirinç ziraatı ile meşhur Filipe'yi de aldılar. Lala Şahin Paşa'nın komutanı Evrenos Bey de daha batıdaki Gümölcine ve Batı Trakya gibi önemli yerleri ele geçirerek hem Tunca ile Meriç'in birleştiği noktada olması sebebiyle ticari, hem de İstanbul-Viyana güzergâhında olmasından dolayı stratejik öneme sahip olan Edirne'nin Sırp ve Bulgarlarla olan bağlantısını kesti. Böylece Edirne ve Filipe'nin alınmasını kendileri açısından bir tehdit olarak algılayan Sırp ve Bulgarların ittifak halinde Osmanlılara karşı yaptıkları hazırlıklar boşa çıkarılıyordu. Bizans'ın içinde bulunduğu buhranlı durum nedeniyle doğudan daha emmiyetli olan Edirne'ye Anadolu'dan Ceneviz gemileriyle²⁰ mütemadiyen göçmen nakledilerek süratle bir Türk şehri haline getirilmeye çalışılıyordu. Bu tedbirler üzerine umudunu yitiren Bizans

İmparatoru İoannes, Sultan Murad ile anlaşmaya mecbur oldu ve Osmanlılar'ın Anadolu'ya yapacakları askeri harekete katılmayı kabul etti. Böylece Edirne ve civarının Osmanlılara geçtiği resmîyet kazanmış oldu.

SIRPSINDIĞI

Osmanlıların yaptıkları akınlar ve fetihlerle Rume-
li'de kalıcı olmaları, Balkanlardaki güvenliklerini tehli-
kede gören Bulgar, Sırp ve Macarları endişelendirdi. V.
Urban'ın başında olduğu Papalık ta tehlikeyi sezinleye-
rek Katolik olan Macar Kralı Layos'u teşvik etti. Bu haç-
lı ittifakına dahil olan Eflak ve Bosna kuvvetleriyle
önemli bir sayıya ulaşan Kral Layos, Edirne üzerine hare-
kete geçti. Durumu öğrenen Lala Şahin Paşa, bir taraftan
I. Murad'a haber gönderirken diğer taraftan da, bazı kay-
naklara göre, Hacı İl Beyini düşman hakkında bilgi top-
lamak üzere 10 bin kişilik bir kuvvetle öncü yolladı. Ha-
cı İl Beyi Meriç Nehri'nin sol yakasında konaklayan düş-
manın tedbirsiz bir durumda olduğunu görünce, üç kola
ayırıldığı keşif kuvvetleriyle saldırıya geçti. Aplansız yaka-
lanan ve redbir almaya vakit bulamayan düşman bozgu-
na uğratıldı. Osmanlı tarihleri bu baskına "Sırp-Sındığı"
demektedirler.²¹ Esas kuvvetler gelmeden baskın yapan
Hacı İl Beyi, büyük bir risk almış, ancak başarılı olmuş,
buna rağmen emirlere uymadığı halde Lala Şahin Paşa
tarafından takdir edilmiştir.²²

Bu esnada Edirne'den aldığı haber üzerine harekete
geçen I. Murad, zafer haberini duyunca katılanların elin-
de bulunan ve artık Osmanlı idaresindeki bölgede kalan
Bıga Kalesi ve civarını ele geçirmiştir. Bir ara Gelibolu
kaybedilmiş ise de aynı yıl içerisinde geri alınmış ve böl-
gede kesin olarak Osmanlı hakimiyeti sağlanmıştır. Ge-
milerini emniyete alan Osmanlı kuvvetleri Kara Timur-
taş Bey komutasında 1367 yılı içerisinde Bulgarlara ait
Kızıl-Ağaç ve Yanbolu'yu, Lala Şahin Paşa da Sofya'nın
güneyindeki Samakov'u alarak fetihlerin daha batıya
doğru götürülebileceğini kanıtladılar. Nitekim ertesi yıl
bizzat I. Murad Bulgar kentleri olan Aydos, Karnabad,
Sözebolu kasabaları ile Bizans kenti Hayrabolu'yu Os-
manlı hakimiyet alanına katmıştır. Daha sonra da Pınar-
Hisar ve Vize fethedilmiş ve Bulgarlar iyice baskı altına
alınmıştır. Bunun sonucunda Bulgar Kralı Şişman Os-
manlı himayesini kabul etmek zorunda kalmış ve kız

kardeşi Prenses Mara'yı Sultan Murad'a vererek aileler
arasında akrabalık tesis etmiştir.

Böylece I. Murad döneminde Osmanlılar akıllıca
uyguladıkları planlı fetih ve iskân siyaseti, bölgede yaşa-
nan Ortadoks-Katolik çatışması ve Bulgar ve Sırp Kral-
lıklarında yaşanan taht kavgalarından istifade etmek su-
retiyle fetih ve nüfuz alanlarını genişlettiler. Ragusa
Cumhuriyeti kendi arzusuyla Osmanlı himayesine gir-
meyi ve beşyüz duka senelik vergi ödemeyi kabul etti.
Osmanlılara karşı verdiği mücadelede yorgun ve güçsüz
düşen Sırbistan Kralı Duşan, billhassa Sırp prenslerinin
de öldüğü Çirmen muharebesinden sonra tahtını Lazar'a
devretmek zorunda kaldı. Çirmen'in ardından yeni kral
olan Lazar, Osmanlıya tabi olmayı kabul edince stratejik
bir öneme sahip olan Makedonya yolu Osmanlı akıncıla-
rına açıldı. Bulgaristan ve Sırp'ların arasına girilmesi ile
seri fetihlere zemin hazırlandı. Nitekim kısa bir sürede
açılan kapı sayesinde Trakya ve Makedonya'da İskeçe,
Kavala, Serez Avrathisarı ve Karafırıya gibi pek çok
önemli yer Osmanlı kuvvetleri tarafından ele geçirildi
(1371/72).²³ Böylece Gümölcine, İskeçe gibi etrafı em-
niyete alınmadığı için zaman zaman terkedilmek zorun-
da kalınan yerlerde kesin olarak itaat altına alındı. Serez'i
kaybetmemek için Bizans tarafından yapılan hamleler
sonuç vermediği gibi İmparatorun oğlu Selanik despotu
Manuel'in Murad'a sığınmasına da yol açmıştır.

Daha sonraki yıllarda Osmanlılar batı yönünde iler-
leyişlerine devam etmişler, örneğin 1371 yılında Kösten-
dil gibi önemli bir merkez Osmanlı kuvvetleri tarafın-
dan ele geçirilmiştir. Bu önemli fetih Sırp Kralı Lazar'ı
kesin olarak Osmanlı metbuu yaptı, çünkü kaynaklar
1371 tarihinde Kral ile Sultan Murad arasında yapılan
bir ittifaktan bahsetmektedirler. Buna göre Kral her se-
ne Osmanlılara 50 okka gümüş ve muharebelerde asker
vermeyi kabul etmiştir.²⁴

1375 yılından sonraki on yıl Osmanlı hakimiyetine
karşı bölgede istikrarın korunması ve zaman zaman işga-
le uğrayan merkezlerin geri alınması mücadelesiyle geç-
ti. Bu esnada Sultan Murad Anadolu'da da faaliyetlerini
artırdı. Ancak burada barışçı bir siyasetle hakimiyet ala-
nını genişletmeyi başardı. 1378 yılından sonra Bosna'ya
döndüğünde büyük oğlu Bayezid'i Germiyanolu Süley-
man Şah'ın kızı ile evlendirmiş ve bu sayede çehiz olarak

Kütahya, Tavşanlı, Simav ve Eğriboz (Emet)'u almıştır. Sultan Murad daha sonra güneydeki rakibi Hamidoğlu Hüseyin ile temasa geçmiş ve Anadolu'nun Osmanlıların hakimiyetinde birliği için kendisine bir teklifte bulunmuştur. Buna göre, Hamidoğlu elindeki yerlerden Akşehir, Yalvaç, Yenişehir, Seydişehir, Karaağaç ve Eğridir kasabalarını 80.000 altın karşılığında Osmanlılara satmıştır (1382).²⁵

KARAMANOĞULLARI İLE İLK ÇATIŞMA

Bu akrabalık teşhisine rağmen kendilerini Anadolu birliğini kuracak ve Selçuklu mirasını sahiplenecek yegane güç olarak gören Karamanoğulları, Osmanlı kuvvetlerini Balkanlarda olduğu sıralarda tacizden geri kalmadılar. Çünkü Osmanlıların Anadolu'da nüfuzlarını artırmalarını kendileri için bir tehdit olarak algılıyorlardı. Bu yüzden fırsat arayan Karamanoğulları, Osmanlıların Rumelide mücadele halinde olmasından yararlanarak Beyşehirine girmişlerdi. Haberi alan I. Murad ilk fırsatta büyük bir kuvvetle Karamanoğullarının üzerine hareket etmiş, barış için Karamanoğlunun gönderdiği iki elçi heyetini reddederek Konya'ya yürütmüştü. Burada yapılan şiddetli muharebede Karamanoğlu hezimete uğrayarak Konya kalesine kaçmak zorunda kaldı. Buradayken karısını kayınpederine göndermiş ve affedilmesini istemiştir. Damadını kızının hatırına bağışlayan Sultan Murad, Beyşehirini geri alarak Bursa'ya döndü.

Sultan Murad daha sonra kuzey doğudaki Candaroğulları ile temasa geçmiş ve bugünkü beyliğin kendilerinin batıdaki fetihlerinde engel çıkarmamasını temin etmeye çalışmıştır. Candaroğulları içerisindeki taht anlaşmazlıkları bu sorunun hallini de kolaylaştırmış; babası İskender Bey'den kaçarak Sultan Murad'a sığınan Candaroğlu Süleyman Paşa'ya yardım amacıyla yanında bulunan Osmanlı kuvvetleri Kastamonu'yu almıştır (1383). Böylece Osmanlıların muhtemel güçlü rakiplerinden Candaroğulları Sinop ve Kastamonu olarak ikiye bölünerek zayıflatılmıştır. Nitekim çok geçmeden Sultan tokrad hükümdarlığını Süleyman Paşayı tevkif ettirerek, Kastamonu'ya ilhak etmiş ise de bu uzun süreli olmamış ve Süleyman Paşa'ya bağlılığı görülen Kastamonu halkını rencide etmemek için onun hükümdarlığını tanımıştır.²⁶

Bu arada Murad kardeşi Savcı'nın Bizans İmparatorunun oğlu ile işbirliği yaparak başlattığı isyanı öğrenecek onun üzerine yürümüş, Nilüfer nehri kenarında yapılan bir muharebede kardeşini yenilgiye uğratarak öldürmüştür.

BALKAN İTTİFAKI

Bu şekilde Anadolu'dan emin olan Sultan Murad iki değerli komutanını fetihlere devam etmeleri için göndermiştir. 1386 yılında iki koldan fetihlere girişen Osmanlı ordusu Kara Timurtaş Paşa komutasında Manastır, Filipe, İstip Ohri'yi, diğer kola komuta eden İnce Balaban Bey, Bulgaristan'da tutunulabilmesi için önemli bir merkez olan Sofya'yı uzun bir kuşatmadan sonra aldı. Daha sonra da Timurtaş Paşa'nın oğlu Yahşi Bey Niş şehrini aldı. Böylece Osmanlılar I. Murad döneminde Sırbistan ve Bulgaristan arasına girerek muhaliflerinin ittifak yapmasına engel olmuş oldular. Ayrıca bu fetihler Osmanlıların Bulgaristan'da tutunabilmesi için de elzemdi. Nitekim bu tarihten sonra Osmanlı akıncıları Adriyetik'e kadar uzanan geniş bir sahada faaliyetlere giriştiler.²⁷

Bu durumdan endişe eden Bosna Kralı Tvartko, Hırvat ve Arnavutluk prensleri aralarında ittifak yaparak Osmanlı kuvvetlerine karşı hazırlıklara giriştiler. Bu sıralarda öncü kuvvetler arasında Ploşnik'de meydana gelen çatışmada Osmanlıların önemli kayıplar vermesi Macar, Eflak, Leh ve Osmanlıların nüfuzundaki Bulgarlar ile Varna bölgesi prensini de cesaretlendirmiş ve ittifaka dahil olmuşlardı. Bu ittifakı haber alan Sultan Murad, derhal harekete geçerek Bulgar ve Varna kuvvetleri birleşmeden önce bunları safdışı etmek amacıyla Candarlı Zâde Ali Paşa'yı 30 kişilik bir kuvvetle Bulgaristan üzerine gönderdi. Bu planı maharetle uygulayan Ali Paşa başkenti Tırnava'yı alarak, Kralı Niğbolu'ya kaçmaya zorladı. Varna'nın Cenevizliler aracılığıyla sulh istemesi üzerine kuvvetlerini Niğbolu üzerine yönelten Ali Paşa, burayı muhasara etti. Sultan Murad da o sıralarda Bulgaristan'a girmişti. Zor ve çaresiz durumdaki Kral Şişman teslim oldu ve birikmiş vergi borçlarını ödemek ve Silistreye muhafız koymak üzere Osmanlı ile anlaştı. Ancak anlaşmaya uymayınca Osmanlılar Niğbolu üzerinde baskılarını artırdılar ve Kral Şişman'ı teslim almaya mecbur

- 7 Hammer, *a.g.e.*, s. 191.
- 8 İA, s. 597, Gibbons'dan naklen, N. Aksun, c. I., s. 68.
- 9 Z. Nur Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c. I, s. 68.
- 10 Aksun, *a.g.e.*, s. 65, note 6.
- 11 Uluçay, *a.g.e.*, s. 6.
- 12 Eski kaynaklarda yanlışlıkla Nefise ve Sultan Hatun yazılmıştı. Bkz. İ. Hakkı Uzunçarşılı, "Murad Hüdâvendigâr kızı ve Karamanoğlu Alâeddin Bey'in zevcesinin adı nedir?", *Belleten* XXI, s. 178-180, Uluçay, *a.g.e.*, s. 6-7.
- 13 İA, s. 587 rivayetler için.
- 14 İ. Hami Danişmend, *İzablı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, İst., c. I., s. 34-35.
- 15 İmber, bu olayda Murad'ın rolünün şüpheli olduğunu iddia eder. Bkz. Colin İmber, *The Ottoman Empire*, 1300-1481, s. 27.
- 16 Fetih Tarihleri ve daha önce Süleyman Paşa tarafından alındığına dair değerlendirmeler için bkz. Danişmend, *a.g.e.*, s. 39.
- 17 H. İnalcık, *The Ottoman Empire*, The Classical Age, London, 1973, s. 13.
- 18 Z. Nur Aksun, *a.g.e.*, s. 52. Danişmend, *a.g.e.*, s. 39. İmber, *a.g.e.*, s. 289.
- 19 İnalcık, *a.g.e.*, s. 10. Ayrıca bkz. H. İnalcık, "The Conquest of Edirne (1361)" *Archivum Ottomanicum*, II, (1971). Colin İmber, Edirne'nin 1366'dan önce fethedilemeyeceğini, fethin muhtemelen 1369 yılında olduğunu iddia ediyor. Ayrıca İmber'e göre 1361 yılında I. Murad henüz padişah değildir. İrene Beldiceann - Steinherr "The Conquest of Adrianople by the Turks", *Studiveneziani*, XII (1970) adlı makalesinde Edirne'nin Türk akıncı beyleri tarafından 1369 yılında alındığını, Murad'ın 1377 yılından önce boğazları geçmediğini iddia ediyor.
- 20 Z. Nur Aksun, Osmanlıların Cenevizlilere 60.000 duka altın navlun ücreti ödeyerek göçmen naklini yaptırdıklarını kaydediyor.
- 21 Baskın hakkındaki muhtelif rivayetler için bkz. Z. Nur Aksun, s. 55. *a.g.e.*, s. 55. Hammer, *a.g.e.*, s. 157; Danişmend, *a.g.e.*, s. 42.
- 22 Lala Şahin Paşa'nın kendisini kıskanarak zehirlettiği iddialarının doğru olmadığı konusunda bkz. İA, s. 589.
- 23 Kronolojide H. İnalcık esas alınmaya çalışılmıştır. Bu fetihler için bkz. İnalcık, *a.g.e.*, s. 101-11. Danişmend, *a.g.e.*, s. 44-46.
- 24 Aksun, *Osmanlı Tarihi*, C. I, s. 59. 1000 ibre gümüş, 1000 stüvari yollamak üzere barış yapıldı diğer kaynak belirtmiyor. Ayrıca Danişmend, *a.g.e.*, s. 57-58. Alternatif tarihleri için, İmber *a.g.e.*, s. 30-31.
- 25 Aksun, *Osmanlı Tarihi*, C.I, s. 61. Beyşehir'i de zikretmektedir. Fetih tarihleri için bkz. İmber, *a.g.e.*, s. 27.
- 26 İnalcık, *a.g.e.*, s. 5.
- 27 Danişmend, *a.g.e.*, s. 67-68.
- 28 İmber, *a.g.e.*, s. 35.
- 29 Neşri Tarihi s. 65. Aksun, *a.g.e.*, s. 63. İmber, *a.g.e.*, s. 35.
- 30 Aksun, *Osmanlı Tarihi*, s. 64.
- 31 Tarihler muhtelif, C. İmber *a.g.e.*, s. 35.
- 32 Hammer, *a.g.e.*, s. 189.
- 33 Danişmend, *a.g.e.*, c. I, s. 37-38.
- 34 Danişmend, *a.g.e.*, c. I, s. 39.
- 35 Bkz. Osmanlı, C. ??. Ayrıca, Lord Kinross, *The Ottoman Centuries, The Rise of Fall of the Turkish Empire*, s. 45-60. -Alderson, *a.g.e.*, s. 232. Şema XXIII.

YILDIRIM BAYEZİD (1389 - 1402)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

1. Murad'ın büyük oğlu olan ve "Yıldırım" ünvanıyla meşhur Bayezid 1354 yılında doğdu.¹ Annesi, iki vakfiye kaydına göre Rum olduğu anlaşılan Gülçiçek Hatun'dur.

Osmanlı kaynaklarında "orta boylu, değirmi çehreli, kavisli burunlu, iri şahane gözlü, enli çatıkça kaşlı, seyrek sakallı, geniş göğüslü, uzunca parmaklı" olarak tarif edilmektedir.² Sultan Bayezid'in karakteri hakkında, belki de Timur'la yaptığı mücadeleden dolayı doyurucu bilgilere sahibiz. Eski Osmanlı vakanüvisleri haksız yere Bayezid'i mağrur, mütekebbir ve hod-rey, ayrıca işret ve safahata düşkün olarak tanımlamaktadırlar. İslam Ansiklopedisi Bayezid I. maddesini yazan M. Halil Yinanç, bu tasvirlerin mübalağalı olduğu görüşündedir. Her hükümdarın "bezm"ler tertiplelediğini kaydeden Yinanç, "Her sene Anadolu'nun bir ucundan Rumeli'nin öteki ucuna kadar, bazen birkaç defa, at koşturan, mütemadiyen harp ve devlet işlerini tedvir ile meşgul olan hükümdarın işret ve sefahate" zaman bulamayacağını belirtir.³ Ayrıca Bayezid'in adil, hak-perest, tebaasını seven, irade sahibi bir kişi olduğunu kaydeden yazarlar da vardır. Ancak aceleci ve kıldan nem kapar bir hükümdar olduğu konusunda hemen tüm yazarlar hem fikirdir. Yine onun hiçbir yazar tarafından inkar edilemeyen özelliği ise cesur, kahraman ve savaşçı olduğudur. Dindar ve hayırsever bir kişi olmakla beraber, sofı da değildir. Zira, Bursa Kadısı cemaatle namazı terk ettiği için bir davada şahitliğini kabul etmemiştir. Ancak bu olay üzerine Bayezid sarayına bitişik bir cami yaptırarak cemaatle nama-

zı terk etmemeğe çalışmıştır. Bayezid ilim adamlarını da himaye etmiş onlara çeşitli ihsanlarda bulunmuştur.

Yıldırım Bayezid gençliğinde iyi bir eğitim görmüştür. Daha 1381 yılında muhteşem bir düğünle evlendiği eşinden çeyiz olarak Osmanlılara intikal eden Eğrigöz, Simav ve Tavşanlı kasabalarının sancak beyliğini yapmıştır.⁴ 1386 yılında babasının Karaman seferinde bulunmuştur. Bu seferde gösterdiği cesaret ve atılganlık dolayısıyla "Yıldırım" lakabını almıştır.⁵ Kosova Savaşı'na da katılmış ve burada babasının suikasta kurban gitmesi üzerine büyük oğul olması ve yetenekleri sebebiyle sultan seçilmiştir.

Yıldırım Bayezid'in ailesi hakkındaki bilgilerimizde çok tafsilatlı değildir. Kaynaklar Bayezid'in sekiz kardeşinin daha olduğunu ve bunların beşinin erkek olduğunu kaydediyor. Bunlardan, Bayezid tahta çıktığında hayatta olan Yakub Bey Kosova'da boğdurulmuştur.⁶ Yıldırım Bayezid, çoğu kuruluş dönemi padişahı gibi siyasî evlilikler de dahil olmak üzere beş evlilik yapmıştır. Germiyanogullarından Devlet Şah Hatun, Sırlardan Sırp Kralı Lazar I'nın kızı Maria (Olivera Despina) ve Aydınoğullarından İsa Bey'in kızı Hafza Hatun ile evlilik yapmıştır.⁷ Bu evliliklerinden toplam 14 çocuğu dünyaya gelmiştir. Bunların 8'i erkek 6'sı kızdır.

Bilindiği gibi Bayezid, Timur ile yaptığı Ankara Savaşı'nı kaybederek esir düşmüştür (28 Temmuz 1402). Esaret hayatı sırasında 3 Mart 1403'de vefat etmiştir. Kendisini zehirleyerek öldürdüğü doğru olmasa gerektir.

SİYASİ FAALİYETLERİ

Babasının Kosova'da savaş meydanında öldürülmesinden sonra kardeşi Yakup'u öldürüp tahta cülus eden Bayezid, Karamanoğullarının Kütahya'yı işgal ettikleri haberinin alınmasıyla derhal Bursa'ya dönmek üzere harekete geçti. Bu sırada Anadolu'da Osmanlılara tabi olan beylikler isyana kalkışmışlar, eski topraklarına yeniden sahip olabilmek için Karamanoğlu'nun etrafında toplanmışlardı. Karamanoğlu Alaaddin Bey Beyşehir'e gelerek Eskişehir'e kadar uzanmış, Germiyanolu II. Yakub Bey miras yoluyla kaptırdığı toprakları yeniden zaptetmiş, Kadı Burhanettin ise Kırşehir'i almıştı. Bayezid Anadolu'ya geçmeden önce Sırp Kralının oğlu Stefan Lazareviç ile müzakereye girilerek kız kardeşi Olivera'yla (Maria Despina) evlenmek ve Sırlardan yardımcı kuvvet olarak faydalanmak üzere bir antlaşma yaptı. Bundan sonra Stefan sürekli Macar baskısı sebebiyle Bayezid'e sadık kaldı ve hatta onun seferlerine katıldı. Fakat Yukarı Sırbistan (Üsküp, Priştine bölgeleri) hakimisi Vuk Brankaviç, kendi bölgesindeki önemli maden şehirlerine sahip olmaya çalışan Osmanlılara karşı koydu. Ancak bu yöre de faaliyet gösteren Paşa Yiğit Bey 1391'de Üsküp'ü almayı başardı. Böylece Bosna ve Arnavutluk'a yönelecek akınlar için bir üs elde edilmiş oldu.⁸

Anadolu'ya geçen Bayezid 1389-1390 kışında Alaşehir'i zaptettiği gibi⁹ Batı Anadolu'daki Türkmen beyliklerini, Aydın, Saruhan, Menteşe, Hamid ve Germiyan'ı Osmanlı idaresi altına aldı. Çandarolu Süleyman Bey ve Bizans İmparatorunun oğlu Manuel Palaeologus da kuvvetleriyle birlikte Osmanlı ordusunun yanında bu sefere katılmışlardı. Bayezid 1390 Mayıs'ında Afyonkarahisar'da bulunuyor ve Karamanoğlu'na karşı sefer hazırlığı ile uğraşıyordu. Nihayet hareket ederek Beyşehir'i aldı, ardından Konya'ya yürüdü ve şehri kuşattı. Bu sırada ittifaktan ayrılıp Kastamonu'ya dönen Süleyman Bey Karamanoğlu'na yardım için Kadı Burhanettin ile bir antlaşma yaptı. Ortak kuvvetlerin Kırşehir'e gelmeleri, muhtemelen Bayezid'in Konya kuşatmasını kaldırmasına ve Karamanoğlu'nun antlaşma teklifini kabul etmesine yol açtı. Bu antlaşma ile iki devlet arasında Çarşamba Boyu sınır oldu.¹⁰ Beyşehir ve civarındaki bazı yerler ise Osmanlı hakimiyetinde kaldı. Bayezid 1391'de Süleyman Bey üzerine yürüdü. Ancak Süleyman'ın müttefiki

Kadı Burhaneddin'in kuvvetleri karşısında başarılı olmadı. 1392 ilkbaharında yeniden Süleyman Bey üzerine yürümek için büyük hazırlıklar yapmaya başladı. Hatta 6 Nisan 1392 tarihli bir Venedik raporunda, Bayezid'in *vassal*'ı durumda bulunan Manuel Palaeologus'un Sinop'a karşı yapılacak deniz seferine katılmak üzere olduğu bildirilmekteydi. Ancak koşullar Sinop'a yapılacak seferin iptaline yol açmış ve bu sefer, Süleyman'a ait yerlerin zaptı ve onun ölümü ile sonuçlanmıştır.¹¹ Daha sonra Bayezid, Kadı Burhaneddin'in protesto ve tehditlerine rağmen Osmaniye üzerine yürüyerek burayı ele geçirdi. Fakat Çorumlu mevkiinde iki taraf arasındaki mücadeleyi Kadı Burhaneddin kazandı ve yenilgiye uğrayan Osmanlı kuvvetleri geri çekildi. Kadı Burhaneddin bu galibiyetin verdiği cesaretle hücumlarını Sivrihisar ve Ankara'ya kadar uzattı, yağma ve tahribatta bulundu. Ancak Burhaneddin'in kuşatması altındaki Amasya Emiri 1392'de Amasya'yı Osmanlılara teslim etti. Ertesi yıl bölgeye gelen Bayezid Amasya'ya girerek şehri teslim aldı. O yörede bulunan, Çarşamba vadisindeki Taceddinoğulları, Merzifon bölgesindeki Taşanoğulları ve Bafra hakimisi gibi mahalli beyler Bayezid'in hakimiyetini tanıdılar. Bu arada müttefikleriyle bozuşan Kadı Burhaneddin ise geri dönüş sırasında Osmanlı kuvvetlerine karşı taciz edici hücumlar dışında önemli bir harekâta girişemedi.¹²

Bayezid daha sonra dikkatini batıya çevirdi ve burada hakimiyetini sağlamlaştırmaya çalıştı. Kosova Savaşı'ndan sonra Bizans üzerindeki kontrolü oldukça artmıştı. Bizans İmparatoru VII. Johannes'in tahta çıkışını (1390) destekledi. V. Johannes ve oğlu ortak İmparator Manuel'e de aynı desteği verdi (1391). Hatta Manuel Anadolu seferlerinde ona yardımda bulunmuş ve bağlılık göstermişti. Doğuda Anadolu işleriyle ilgilendiği sırada batıda sınır boylarındaki uç beyleri düşmanlarını baskı altında tutuyor ve gaza faaliyetlerini sürdürüyorlardı. Paşa Yiğit Vuk Brankaviç'e boyun eğdirmiş, Evrenos Bey Kitros ve Vodena'yı fethederek Tesalya'ya doğru ilerlemiş, Firuz Bey Eflak'a, Şahin Bey ise Arnavutluk'a karşı akınlarda bulunmuştu. Fakat Eflak Prensi Mircea, Bayezid'in Anadolu'daki meşguliyetinden faydalanarak Silistre'yi geri almayı başarmış ve Karınabad'daki akıncılara karşı başarılı hücumlar yapmıştı. Venedikliler bir yandan

Bizans üzerinde baskı kurmaya çalışırken aynı zamanda Mora ve Arnavutluk'ta da faaliyet gösteriyorlar, Macarlar ise Eflak ve Tuna Bulgaristan'da da nüfuzlarını yaymak için uğraşıyorlardı. Bu durum karşısında Bayezid bütün gücünü Balkan işlerine vermeye mecbur oldu. 1388'den beri Osmanlı kontrolü altında bulunan Tırnava'yı 17 Haziran 1393'te aldı, Bulgar Kralı Şişman bir Osmanlı vassalı olarak Niğbolu'ya gitmek zorunda kaldı. 1393-1394 kışında Bayezid bütün Balkan prenslerini ve Palaiologoslar'ı Serez'de toplantıya davet ederek kendisine olan bağımlılıklarını güçlendirmeye çalıştı. Özellikle Theodore Palaiologos'tan Venedik'e karşı Mora'daki belli başlı şehirlerin teslimini istedi. Ümitsizlik içindeki Palaeologlar, Theodore ve Manuel ona karşı çıktılar ve batıdan özellikle Venedikliler'den yardım talep ettiler. Bunun üzerine Bayezid bizzat Yunanistan üzerine yürüdü ve ilk olarak 1387'de alınan, ancak daha sonra 1389'da kaybedilen Selanik'i yeniden ele geçirdi (1394). Ayrıca Tesalya bölgesini Salone, Neopatrai gibi şehirlerde dahil olmak üzere fethetti. Evrenos Bey'i kuvvetleriyle Mora'ya gönderdi. Fakat Theodora bu arada Argos'u Venedikliler'e vermişti (27 Mayıs 1394). Diğer bir Osmanlı toprağını ise doğrudan doğruya hakimiyet altına alınan Güney Arnavutluk teşkil etti. Lala Şahin Arnavutluk sahilleri üzerindeki Venedik hakimiyeti altında bulunan yerlerde taciz edici bir baskı kurdu. Bayezid ayrıca yedi yıldır abluka altında tuttuğu İstanbul'u 1394 ilkbaharında yeniden sıkı bir kuşatma altına aldı.¹³ 1395'te ise Macaristan üzerine hücumla geçti ve yolu üzerindeki Slankamen, Titel, Beçkere, Tımeşvar, Krasova ve Mehadıye gibi kalelere saldırdı. Eflak'ta Argeş Nehri civarında 17 Mayıs 1395'te meydana gelen savaşta yenilgiye uğrattığı Mircea'nın yerine Vlad'ı tahta geçirdi. Ardından Tuna'yı geçerek Niğbolu'ya ulaştı ve Kral Şişman'ı yakalayıp öldürttü (3 Haziran 1395).¹⁴

Bayezid'in bu ani ve süratli fetihleri, Macarlar ve Venediklilerin bir ittifak kurarak Osmanlılara karşı yeni bir haçlı seferi başlatmalarına yol açtı. 1396'da Bayezid İstanbul'u almak için büyük bir gayret sarfederken Macar Kralı Sigismund idaresindeki Haçlı kuvvetleri Niğbolu'yu kuşattılar. Acele olarak, kuşatmayı kaldırıp oraya giden Bayezid onları büyük bir bozguna uğrattı (25 Eylül 1396).¹⁵ Ardından son bağımsız Bulgar Prensi

Stratsimir'den Vidin'i aldı. Artık Balkanlar ve İstanbul'un kaderi tamamıyla Bayezid'in elindeydi. Bizans İmparatoru Manuel, İstanbul'da bir Türk mahallesi kurulması, cami yapılması ve bir kadı yerleştirilmesi teklifini kabul etmek zorunda kaldı.¹⁶ Evrenos Bey 1397'de Argos ve Atina'yı aldı.

Bayezid Niğbolu mücadelesi sırasında düşmanca hareketlerde bulunan Karamanoğlu Aleaddin Bey üzerine yürümek için Anadolu'ya geçti. Akçay Savaşı'nda mağlup olan Aleaddin Bey Konya kalesine kapandıysa da yakalanarak öldürüldü. Konya ve diğer Karaman toprakları Osmanlı hakimiyeti altına girdi (1397 sonbaharı). Ertesi yıl Canik bölgesi ve Kadı Burhaneddin'in hakim olduğu yerler Osmanlı topraklarına katıldı. Ancak Bayezid, Timur tehlikesine karşı Memlûk sultanı ile anlaşmak yerine onlara ait Elbistan, Malatya, Behisni, Kahta ve Divriği gibi şehirleri ele geçirdi.¹⁷

Öte yandan Bizans'a yardım için Türk sahillerine gelen Mareşal Boucicaut, Gelibolu önlerinde zayıf bir Türk filosunu vurarak İstanbul'a ulaşmış, ancak onun getirdiği az sayıdaki yardım kuvveti Bizans'ı rahatlatmaya yetmemişti (1399 yazı). Manuel Türklere karşı daha fazla yardım talebinde bulunmak üzere Avrupa'ya gitti (10 Aralık 1399). Fakat İstanbul kuşatmasına iyice hız verildiği ve şehrin düşmesinin an meselesi olduğu bir sırada doğuda Timur tehlikesi baş gösterdi.¹⁸ Nitekim 1399 sonbaharında Timur Doğu Anadolu'da bulunuyordu. Timur 1394'te Anadolu'nun doğu kesimindeki ilk işgalinin ardından batı taraflarını da ele geçirmeyi arzu ediyordu. İran'a hakim olan Timur, Büyük Selçukluların ve İlhanlıların varisi olmak iddiasıyla Anadolu üzerinde hakimiyet kurmak istiyordu. Bayezid ise Selçuklular'ın mirasçısı sıfatıyla Anadolu'da birliği sağlamak düşüncesindeydi. Ancak Timur, başlangıçta gazanın liderliğini elinde tutan Bayezid'e karşı harekete geçmekte tereddüt etti. Bayezid'e karşı koyan ve kaçıp kendisine sığınan Anadolu beylerini iyi karşıladı. Buna mukabil Bayezid de Timur'un düşmanları Sultan Ahmed Celayir ve Kara Yusuf'u korudu, onları kendi hizmetine aldı. Bu durum Timur'u çok kızdırdı. Anadolu'ya yürüyüp Erzincan'a geldi ve Erzincan Emiri Mutahharten tarafından karşılandı. Ardından Osmanlılara ait Sivas kalesini kuşattı (1400). Nihayet Timur ile Bayezid, Ankara yakınında Çubuk

ovasında karşı karşıya geldiler (28 Temmuz 1402).¹⁹ Yapılan savaşta Bayezid yenildi ve esir düştü, bir süre sonra da esaret altında Akşehir'de vefat etti (8 Mart 1403).

Ankara Savaşı, Bayezid'in süratli bir şekilde genişlettiği devletin çökmesine yol açtı. Eski topraklarına yeniden sahip olan Anadolu beyleri gibi ülkenin geri kalan kısmı için birbirleriyle mücadeleye girişen Osmanlı şehzadeleri de Timur'un hakimiyetini tanıdılar. Osmanlı tarihinde Fetret Devri adıyla anılan bu döneme ait meseleler, ancak II. Mehmed devrinde kesin bir çözüme kavuşturulabildi.

Bayezid Anadolu ve Rumeli'de tabi hanedanları ortadan kaldırmak ve Yakındoğu İslam devlet anlayışı çerçevesinde merkezi bir devlet kurmak gayesini benimsemişti. Bu gayesinde kısmen başarılı olmuş, ilk merkezi idareyi kurarak *kul* sistemini düzenleyip yerleştirmiş, yeni örfi hukuk uygulamaları getirmiş, kanunnameler çıkartmıştır. Onun zamanında Tuna'dan Fırat'a kadar, padişahın kulları tarafından idare edilen merkezi bir devlet sistemi başarıyla uygulanmış, böylece Osmanlı Devleti Batı Avrupa'dan Orta Asya'ya, Mısır'dan Altın Orda sahasına kadar uzanan bölgede milletlerarası siyasetin başlıca odak noktasını oluşturmuştur. Fakat bu yeni merke-

zi devlet çok uzun ömürlü olmamış, Timur darbesiyle Osmanlı Devleti Anadolu'da hemen hemen I. Murad devri başlarındaki sınırlarına çekilmiştir. Ancak bütünlüğünü koruyan Rumeli toprakları sayesinde bu zor dönem tekrar aşılmış ve yeniden toparlanma mümkün olabilmıştır. Son derece cesur, faal ve yetenekli adil bir idareci olan Bayezid sert mizaca sahipti. Hayatta kalan altı oğlundan Süleyman, İsa, Musa ve Mehmed çelebilerin saltanat mücadelesine giriştikleri, en küçük oğlu Kasım'ın Süleyman Çelebi tarafından rehin bırakıldığı Bizans'ta kaldığı, Mustafa'nın ise "Düzmece" lakabıyla özellikle II. Murad zamanında taht iddiası olarak ortaya çıktığı bilinmektedir.

ESERLERİ

Hayatı baştan başa savaş ve mücadelelerle geçen Bayezid'in öldüğü zaman bir çok hayratı da bulunmaktaydı. Bursa'da zaviye, medrese, imaret, han, köprü, darüşşifa yaptırmış, muhteşem Ulu Cami'yi de yine o inşa ettirmiştir (1400). İstanbul'u baskı altında tutmak için Güzelhisar diye de anılan Anadoluhisarı'nı yaptırdığı gibi (1396-1397), Anadolu'nun diğer bazı şehirlerinde ve Rumeli'de hayır eserleri meydana getirmiştir.

- 1 Doğum tarihinin 1360 olduğu konusundaki yaygın kanaatler için bkz. Danişmend a.g.e., c. I, s. 33'de babasının tahta çıktığı gece doğduğu şeklindeki rivayeti kabul eden aktar, ancak 1347, 57 gibi tahminlerde yer verir.
- 2 Kocatürk, a.g.e., sb. 61, farklı olarak "yeşilimsi mavi gözlü... sarı sakallı" idi demektedir.
- 3 Seffahatinden bahsedenlerden birisi de Hammer'dir. A.g.e., c. I, s. 208.
- 4 Bu düğün ve sonuçları hakkında bkz. M. Çetin Varlık, Germiyan-oğulları Tarihi (1300-1429), Ankara, 1974, s. 59-66.
- 5 Danişmend, a.g.e., c. I, s. 74, s. 113. Hammer "Yıldırım" Ünvanını Yakup'un öldürülmesiyle bağdaştırır ki bu yanlıştır. Hammer, a.g.e., c. I, s. 195.
- 6 Yakup Bey'in idamı ve Osmanlı tarihçilerinin yaklaşımının genel bir değerlendirmesi için Hammer, a.g.e., c. I, s. 193.
- 7 Akgündüz/Öztürk, a.g.e., s. 56; Uluçay, a.g.e., s. 7-8.
- 8 Hammer, a.g.e., c. I, s. 197. Alaşehirin alınma sebebini fetihler için hazine temin edilmesine bağlar.

- 9 Bkz. Danişmend, a.g.e., s. 84-91. Hammer, a.g.e., c. I, s. 195.
- 10 Bu fetihler hakkında Osmanlı kroniklerinin verdiği bilgiler toplu olarak Hammer tarafından değerlendirilmiştir. a.g.e., c. I, s. 199 vd. Dipnot 8. Eleştirel bir bakış için Imber, a.g.e., s. 37-41.
- 11 Imber, a.g.e., s. 40.
- 12 Imber, a.g.e., s. 39 ve 41. İnalcık, a.g.e., s. 16.
- 13 Imber, a.g.e., s. 44.
- 14 Bu olayların genel bir anlatım için bkz. Danişmend, a.g.e., c. I, s. 86-87, 94-95. Imber, a.g.e., s. 44-45. Kronolojide İndeks ve Imber takip edildi.
- 15 Imber, a.g.e., s. 46-47. Türk ve Batı kroniklerini karşılaştırarak ayrıntılara dikkat çeker, Hammer, a.g.e., c. I, s. 20-21.
- 16 Hammer, a.g.e., c. I, s. 223. Kocatürk, a.g.e., s. 53.
- 17 Imber, a.g.e., s. 40-41.
- 18 Danişmend, a.g.e., c. I, s. 124.
- 19 Detaylı bir anlatım için Danişmend, a.g.e., s. 125-32, Imber, a.g.e., s. 52-53.

ÇELEBİ MEHMED (1402 - 1421)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

B ayezid'in 2. veya 3. oğlu olan Mehmed, kesin olmayan bilgilere göre en erken 1375 en geç 1391 yılında doğmuş olmalıdır. Annesi Devlet Hatun b. Abdullah'dır.¹

Bazı kitabelerde Gıyaseddin, Arap ve Bizans kaynaklarında kinişçi (güreşçi) lakabıyla birlikte anılan Sultan I. Mehmed, Türk kaynaklarında ve tapu defterlerinde Sultan Çelebi olarak anılmaktadır. Beyaz yüzlü, kara gözlü, kara ve çatık kaşlı, sık sakallı, açık alınlı, geniş omuzlu, orta boylu, uzun kollu ve güler yüzlü olarak tasvir edilen Çelebi Mehmed, karakter bakımından ne babasına ne de kardeşlerine benziyordu: Makul, sakin, sabırlı, sözüne sadık, irade sahibi, nazik, vakur ve ciddi idi. Dostuna ve düşmanına güven telkin edebilecek bir karaktere sahipti. Cesur, mert ve mücadeleci idi.² Küçük-büyük 20 muharebede bulunduğu rivayet edilir. En başta gelen hedefi babasının fethettiği araziye tekrar sahip olarak, devleti eski gücüne kavuşturmaktır. Bu nedenle daha çok içeride ve Anadolu'da mücadele etmiş, Hristiyan ülkelerle dost kalmaya çalışmıştır.

Bir idareci olarak ise gayet adil, şefkatli ve merhametli olduğu, alim ve sanatkarları himaye ettiği bilinmektedir. Dukas bile onun Türklerle Hristiyanları ayrı tutmadığını, her iki tarafa da adil davrandığını kaydediyor.³

Sultan Çelebi Mehmed'in iki zevcesi olduğu tespit edilmiştir. Cariyelikten gelen Kumru Hatun ve Dulkadir Beyi Süli Bey'in kızı Emine Hatun ile yaptığı evliliklerden altı erkek ve yedi kız çocuğu olmuştur. Bunlar Küçük Mustafa, Murad, Mahmud, Yusuf, Ahmed ve Ka-

sım'dır. Kasım ve Ahmed babasının sağlığında vefat etmişler, Yusuf ile Mahmud ise babaları öldüğünde küçük yaşlardaydılar. Diğer şehzadelerden Murad, babasının ölümünden sonra Sultan olmuş, Mustafa ise kardeşi ile yaptığı taht mücadelesini kaybederek öldürülmüştür. Bu kardeşin isyanı, Küçük Yusuf ile Mahmud'un da daha sonra öldürülmelerine sebep olmuştur.

Çelebi Mehmed'in yedi kızından Selçuk, Hafsa, Sultan, Ayşe ve Hatice adlı beşinin isimleri tespit edilebilmiştir. Sultan Mehmed bir rivayete 39 yaşında bir av partisi sırasında Edirne'de vefat etmiş, bir rivayete göre de felçten ölmüştür ve Bursa'daki Yeşil Türbe'ye defnedilmiştir.⁴

SİYASİ FAALİYETLERİ

Ankara Savaşı sırasında babasının ordusunda ihtiyat kuvvetlerinin başında bulunan Çelebi Mehmed, muharebenin kaybedildiğini anlayınca önce Bolu'ya çekildi, daha sonra da halkın istemediği Kara Devletşah'ı mağlup ederek Amasya'ya sahip oldu. Bu ilk başarısından sonra Çelebi Mehmed Canik, Tokat ve Niksar bölgelerinin hakimleri ile mücadele etti. 1403 yılına gelindiğinde Ç. Mehmed Rumiye-i Suğra denilen savaş ile Tokat ve Amasya bölgelerine tamamen hakim olmuştu. Bu faaliyetleri ile kuvvetlerinin ve maiyetinin sayısı artan Çelebi Mehmed, o sıralarda Batı Anadolu'da bulunan Timur'un dikkatini çekti. Timur onu yanına çağırdı, fakat bu davete icabet eden Çelebi Mehmed, Çorum civarında İsfendiyar Bey'in yeğeni Yahya Bey ve Sava oğlu Ali Bey'in kuvvetleriyle çatışmaya girince gitmekten vazgeçip elçi göndermekle yetindi. Ancak Timur'un mazeretini kabul edip, elindeki yerlerin hükümdarlığını verince rahatladı.

Hükümdarlık alameti olarak da taş, kemer ve hırka kendisine Timur tarafından gönderildi. Böylece Timur'un yüksek hakimiyetini kabul eden ve Çelebi Mehmed onunla müşterek sikke kestirdi.

Çelebi Mehmed Amasya merkez olmak üzere babasının topraklarını toparlamaya çalışırken, kardeşleri de Bursa ve çevresi ile Rumeli de aynı maksatla çalışıyorlardı.⁵

Ancak bu mücadelelerde daha iyi konumda olan şehzadenin Çelebi Mehmed olduğu kısa bir sürede anlaşıldı. Timur'un Anadolu'yu terk etmesinden sonra Çelebi Mehmed Bursa'yı kardeşi İsa Çelebi'den almayı başarmış ve burasını merkez yapmıştı. Daha sonraki günlerde Bursa'yı kardeşi Emir Süleyman ve İsa'nın alma girişimlerinden başarıyla korudu. Bu başarıları sonucu dağılan Osmanlı kuvvetleri Çelebi Mehmed'in etrafında toplanmaya başlamış ve 10.000 kişilik bir kuvvet oluşturmuştu. Artık İsa Çelebi ve diğer şehzadelerin Çelebi Mehmed'e karşı başarılı olması olanaksızdı. Nitekim 1405 yılında İsa Çelebi'nin Saruhanolu Hızır-Şah Bey ile ittifak yapmasına rağmen Çelebi Mehmed'e yenildiğini ve sadece kendisinin değil, Hızır-Şah Bey'in de sonunu hazırladığını görüyoruz. Bu başarı, Germiyanolu Yakub Bey'in de tekrar Çelebi Mehmed'in yüksek hakimiyetini kabul etmesine sebep oldu.

İsa Çelebi'yi bertaraf ettikten sonra Çelebi Mehmed Anadolu'da yalnız kaldı, fakat Rumeli'de güçlü olan Emir Süleyman, kardeşinin üzerine geldi ve onu Bursa'dan Amasya'ya çekilmek zorunda bıraktı. Ankara'ya kadar ilerleyerek Çelebi Mehmed'in nüfuz alanını daralttı (1405). Karamanoğlu'nun elindeki esir şehzade Musa Çelebi'nin salıverilmemesi garantisini alarak Bursa'ya çekildi. Burada sefahate daldığı ve rahat olduğunu düşündüğü bir sırada, Çelebi Mehmed Bursa üzerine yürüdü, fakat adamlarının saf değiştirmesi üzerine başarılı olamadı. Ancak, bu sırada Çelebi Mehmed'in şansını artıran bir gelişme oldu.

Emir Süleyman Karamanoğullarının hakimiyetindeki Sivrihisar'ı kuşatması, Karamanoğulları ile arasının açılmasına yol açtı. Karamanoğlu Mehmed Bey bu gelişme üzerine Çelebi Mehmed ile ittifaka yanaştı. İki Bey Musa Çelebi'nin Rumeli'ye çıkarılmasına ve Emir Süleyman'ın burada meşgul edilmesine karar verdiler. Bunun

üzerine beklenildiği ve planlandığı gibi Emir Süleyman müttetifi Aydınolu Cüneyd Bey ile birlikte acele Rumeli'ye geçti. Bu sırada Çelebi Mehmed de Bursa'yı aldı. Rumeli'de ise birkaç muharebeden sonra Musa Çelebi, Emir Süleyman'ı yenmeyi ve daha sonra da Bizans'a kaçarken yolda yakalatıp öldürmeyi başardı. Bu başarıdan sonra Musa Çelebi, Edirne'de hükümdarlığını ilan ederek, adına para kestirmiş ve Çelebi Mehmed'e verdiği ona tabi olacağı şeklindeki sözünü unutmuştu. Böylece Osmanlı ülkesi ikiye bölünmüştü. Bizans her zaman en zayıf şehzadeyi destekleyerek dengeyi sağlamayı prensip edindiği için, Musa Çelebi Rumeli'de çok güçlü hale gelince Çelebi Mehmed'e yardım yapmış, Sırbistan'da aynı doğrultuda hareket etmişti. Aksi takdirde 1411 yılında Musa Çelebi, İstanbul'u bile kuşatmaya cesaret ederek, Bizans'ı sıkıştırmıştı. Fakat Bizans ve Sırbistan ile ittifak Çelebi Mehmed'i güçlendirmiş ve son zaferin Çelebi Mehmed'in olmasını sağlamıştır.⁶ Edirne'ye geçen Çelebi Mehmed, Musa Çelebi'yi Samakov civarında yenmiş ve öldürmüştür (1413). Az sonra da onun oğlu Orhan Çelebi yakalanarak öldürüldü. Bu son olay üzerine 1416 yılında Venedik, Bizans ve Eflak bu defa Çelebi Mehmed'e karşı birleşmiş ve onu çok zor durumda bırakmıştır. Bu amaçla önce Çelebi Mehmed'in kardeşi Mustafa'yı ön plana çıkaran Bizans ve Eflak prensi Mircea daha sonra Batı Anadolu, Dobruca ve Deliorman civarlarında tehlikeli bir isyan başlatan Şeyh Bedreddin'i desteklediler. Aslında Yıldırım Bayezid zamanında Osmanlı hakimiyetini kabul etmiş olan Mircea, fetret devrinde tekrar bağımsız kalınca şehzadeleri ve Bedreddin gibi isyancıları Rumeli'yi kontrolüne almak için maşa olarak kullanmaya başlamıştı. Çelebi Mehmed bizzat sefere çıkarak önce Mustafa'yı Bizans'a sığınmak zorunda bırakmış, 1416 yılı sonbaharında da Şeyh Bedreddin isyanını güçlkle de olsa bastırmayı başarmıştır.⁷ Fakat bu mücadeleler Bizans'ın kazançlı çıkmasını sağlamıştır. Çelebi Mehmed ile kendisine sığınan şehzade Mustafa hakkında bir anlaşma yapan imparator, her sene 300.000 akçe alacak ve bunun karşılığında mültecileri gözetim altında tutacaktı. Bu anlaşmadan sonra Osmanlı akıncıları Mircae'nin kontrolündeki bölgeye taarruz ederek öç almışlardır. Çelebi Mehmed özellikle 1416 yılından beri yaşadığı olaylardan ders alarak henüz merkezi bir devlet kurmak için

çok erken olduğunu görmüş ve bir süre uzlaşmacı siyaset izlemeye karar vermiştir. Ancak Çelebi ölmeden önce dağılan Osmanlı Beyliği'ni tekrar bir bayrak altında toplamayı başarmış, rakipleri arasında yer alan Karamanoğullarını bertaraf etmiş, Canik bölgesinde İsfendiyarogullarını yenilgiye uğratmış, iç isyanları bastırmıştır. Çelebi Mehmed Venediklilerle Marmara Adası ve Gelibolu arasında yapılan ilk deniz savaşını ise Osmanlı donanmasının henüz gelişmemiş olması yüzünden kaybetmiştir.

EŞERLERİ

I. Mehmed beyliğin iki başkenti olan Bursa ve Edirne'yi camilerle süslemişti. Edirne'de Filibe yolu üzerinde Ulu Cami diye bilinen cami onun eseridir. Bursa'da ise I.

Murad'ın tamamlayamadığı Bursa Camii de onun eseridir. Bu caminin içinde bir de havuz vardır. Yine Bursa'daki Yeşil İmaret Camii de onun eseridir. Burada bir imaret ve mektep de bulunmaktadır. Hammer'e göre Hereke, Gebze, Kartal ve Pendik bu caminin vakfiyesinde gelirleri alınacak yerler olarak kayıtlıdır. Osmanlı Padişahları içerisinde ilk "surre" olayı düzenleyen de Çelebi Mehmed'dir. Döneminde alimleri korumuş, sarayına almış ve eser yazdırmıştır. Suriyeli Arabşah, Gebze Kadısı Fazlullah, etimolojist kafiyeçi Muhyi'd-din, Kara Yakub, Sarı Yakub alimler arasında Şeyhi ise dönemin ünlü şairleri arasında zikredilebilir. Bu şairin "Har-nâme" adlı bir eseri vardır⁸.

- 1 Bazı kaynaklar, Çelebi I. Mehmed'in annesinin Germiyan Hükümdarı Süleyman Şah'ın kızı olduğunu yazıyorlarsa da 825 tarihli meşhur vakfiyede Devlet Hatun'un babasının adı Abdullah şeklinde geçmektedir. Bkz.: İ.H. Uzunçarşılı, *Belleten* XXI (1957), s. 185-188.
- 2 Tarifler tahminidir. Bkz.: Kocatürk, *a.g.e.*, s. 84, Hammer, *a.g.e.*, c. II, s. 405, bu konuda daha tatminkar rivayetler nakletmektedir: "Teni kırmızıya mail beyaz, gözleri kara, kaşları kara, kalın, çatık, sakalı gür, bıyıkları sık olmakla beraber şeklen zarif, alını açık, çenesi müdevver, göğsü geniş, kolları uzundu. Şahin bakışlı, arslan kuvvetli idi.
- 3 Hammer, *a.g.e.*, c. II, s. 407.

- 4 Uluçay, *a.g.e.*, s. 11-12-13.
- 5 Bu mücadelelerin ana hatları, Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, muhtelif yıllar. Ayrıca Hammer, *a.g.e.*, s. 364-404, İnalcık, *The Ottoman Empire*, s. 17-22 bulunabilir. Ancak en güvenilir anlatım için bkz.: *a.g.e.*, s. 62-73.
- 6 Halil İnalcık, *The Ottoman Empire, The Classical Age 1300-1600*, Londra, 1973, s. 17.
- 7 İnalcık, *a.g.e.*, s. 18. *İslâm Ansiklopedisi*. Mehmed I. maddesinde bu tarih 1420'dir. s.503
- 8 Hammer, *a.g.e.*, c. I, s. 437-438.

II. MURAD (1421 - 1451)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

Sultan Murad 1404 yılında Amasya'da dünyaya geldi. Annesi Dulkadiroğlu Süli Bey'in kızı Emine Hatun'dur.¹ 1421 yılında 18 yaşında iken babasının ölümünden 41 gün sonra Edirne'de tahta cülus etti.

Kaynaklar Sultan Murad'ı "orta boylu, geniş göğüslü, ablak çehreli, ela gözlü, kızılımsı kumral sakallı" olarak tarif etmektedirler.² Mütevazi, sakin tabiatlı, iyi kalpli azimli, adil, dindar, hak tanır, hayırsever bir şahsiyet olarak nitelendirilmektedir. Fakat, bazı kaynaklar onun eğlenceye ve işrete fazla düşkün olduğunu kaydediyorlar. Hammer II. Murad'ın otuz yıllık saltanatı dönemini şeref ve adaletle dolu bir dönem olarak nitelendirir. Aşık Paşazade de aynı görüşle onun adaletini ve hayırseverliğini övmektedir. Rum tarihçisi Dukas ise onun düşmanlarına karşı hoşgörülü bir kişi olmasını över. Buna benzer kayıtlara başka çağdaş Bizans kaynaklarında da rastlanır.³

Sultan Murad şehzadelikinden itibaren idari, ilmi ve askeri açıdan iyi bir eğitim almıştır. Çocukluğu 6 yaşına kadar Amasya sarayında geçmiş, sonra babası I. Mehmed ile Bursa'ya (1410) ve oradan da Edirne'ye gitmiştir. 12 yaşında ise Rum Vilayeti beyli olmak üzere Lalası Yörgüç Bey ile Amasya'ya gönderilmiştir. Burada Amasya, Tokat, Sivas, Çorum ve Osmancık gibi sınırda önemli illerin idaresini üstlenerek, idari ve askeri tecrübe kazanan Murad, Börklüce Mustafa isyanını babası adına bastırarak ümera arasında güven kazanmıştır.

1421 yılında babasının vefatı üzerine Bursa'ya çağrılmasında bu başarılarının etkisi olmalıdır. Nitekim

taht için mücadelesini de kazanmasını bilmiş ve Devleti bir kere daha fetrete girmekten kurtarmıştır.

Ailesi hakkındaki bilgilere göre 4 evlilik yapmıştır. Bunlardan 4'ü Türk ailelerin kızlarıdır. Mora (Despina) Hatun, Amasyalı Mahmud Bey'in kızı Yeni Hatun, Candaroğlu İsfendiyar Bey'in kızı Tacünnisa Hatice Halime Hatun ve bir devşirme fakat Müslüman olan Hüma Hatun. Bu evliliklerinden II. Murad 14 çocuk sahibi olmuştur. Bunlardan 5 tanesi kızdır. Oğullarından Mehmed, Sultan olmuştur.⁴

SİYASİ FAALİYETLERİ

Taht Mücadeleleri ve Diğer İç Olaylar

Babasının çağrısına uyarak, bir taht mücadelesine fırsat vermemek için derhal Bursa'ya gelen ve bu sırada babasının ölümü üzerine tahta çıkan II. Murad, Bizans yüzünden bu plânını gerçekleştiremedi. II. Murad'ın en büyük yardımcılarından olan Veziriazam Bayezid Paşa'nın Bizans ile Çelebi Mehmed'in yaptığı şehzadelerin rehlin verilmesi ile ilgili anlaşmayı bozması üzerine Bizans Limni Adası'nda sürgünde bulunan Mustafa Çelebi ile İzmir Beyi Cüneyd Bey'i serbest bıraktı. Mustafa Çelebi Sultan Murad'ın amcası idi. Bizans'ın ve bazı Anadolu Beylerinin desteği ile isyan büyüdü. Germiyanoglu II. Yakup, Mustafa Çelebi tarafına geçti. Menteşoğulları bağımsızlıklarını ilan ettiler, Hamid-İli Karamanoğulları tarafından işgal edildi. Rumeli'nin tamamı onu sultan tanıdı. Neyse ki, ulema ve yeniçeriler Murad'ı desteklemekteydi. Üç yıl süren bir uğraşdan sonra Sultan Murad, amcası Çelebi Mustafa'yı yenilgiye uğratmayı başardı. Ancak bu başarı Murad'a çok pahalıya mal oldu. En

büyük destekçisi ve güvendiği Veziriazam Bayezid Paşa bile Sazlıdere'de askerin saf değiştirmesi üzerine Mustafa Çelebi'ye sığınmaya mecbur oldu ve öldürüldü. Edirne, Gelibolu gibi önemli yerler bile bir ara Mustafa Çelebi'nin eline geçti. Hatta Mustafa Çelebi bir ara 17 bin kişilik kuvvetleriyle Anadolu'ya geçerek Bursa'yı kuşattı. Burada bu kez Mustafa Çelebi'nin bazı askerleri ve Evrenosoğulları taraf değiştirince, Murad amcasını Edirne'ye kadar kovalamış ve daha sonra da Eflak'a kaçarken yakalatıp idam ettirmiştir (1422)⁵.

II. Murad amcasının üç yıl kadar süren isyanını bastırdıktan sonra başına belayı açan Bizans'a yönelmiş ve başarısızlıkla sonuçlanan Osmanlıların altıncı İstanbul kuşatmasını yapmıştır. Başarısızlığın sebebi ise yine Anadolu'daki Osmanlı karşıtlarının ayaklanmasıdır. Üstelik bu muhalifler bir kez daha Sultan Murad'ın başına ikincisi asi şehzade galesi açmışlardır. Bu kez öne sürülen ise Murad'ın küçük kardeşi küçük Mustafa idi. Çelebi Mehmed'in küçük oğlu ve Hamid ile sancak beyi Mustafa'nın isyanı kuşatma altındaki Bizans İmparatoru ve Karamanoğlu Mehmed Bey tarafından da desteklenmişti.⁶ Bu isyanı da 1423 yılında başarıyla bastıran II. Murad, daha sonra da destekçilerinin hakkından gelmek için Karamanoğlunun üzerine yöneldi. Bu sıralarda Mehmed Bey Antalya'yı kuşatma altına almış, fakat kaleden atılan bir gülle ile ölmüş, yerine geçen oğlu ise iç mücadelelerle karşı karşıya kaldığından II. Murad'a sığınmıştır. Böylece Karamanoğlu tehlikesi ortadan kalktığı gibi Hamid-İli tekrar Osmanlılara bırakılmış, iki hanedan arasında akrabalık tesis edilmiştir. Bu arada Osmanlı tabiliğini reddeden ve önceki Çelebi Mustafa hadisesinde önemli bir rol oynayan Venedik ve Bizans ile Osmanlı aleyhinde ittifaklar kurmaktan çekinmeyen İzmir Beyi Cüneyd Bey'de öldürülmüştür. 1425 yılındaki bu olaydan sonra II. Murad İzmir ve Aydın İlleri yanında Hamidoğullarının Teke Kolunuda topraklarına ilhak etmiştir.

Ancak bu II. Murad döneminde Karamanoğulları defteri buna rağmen kapanmamıştır. 1428 yılında, İbrahim Bey Sırp, Kıbrıs Kralı Janus ve Macarla anlaşarak II. Murad'ı Macar seferi sırasında arkadan vurmak istemiştir. Sefer sırasında Hamid-İlini İbrahim Bey'e bırakmak ve Beyşehir'in işgaline uzun bir süre sessiz kalmak zorunda kalan II. Murad, İbrahim Bey'in Sivas'a kadar olan

bölgelerde hakimiyet kurarak iyice tehlikeli hale gelmesi üzerine harekete geçti. II. Murad, Osmanlıların tabii müttefiki Dulkadirlilerle beraber 1437 yılında Akşehir üzerine yürüdü. Karaman kuvvetleri hem Kayseri'de Dulkadirli Süleyman Bey'e hem de Akşehir'de Osmanlı kuvvetlerine yenilince İbrahim Bey firar etti. Memlük Sultanı Baybars'ın II. Murad'ın hareketinden rahatsızlık ve endişe duyarak sefere çıkma olasılığı ortaya çıkınca, İbrahim Bey'in af talebi kabul edildi ve Akşehir, Seydişehir ve Beyşehir bölgesinin Osmanlılarda kalması koşuluyla barış yapıldı. Böylece Karamanoğlu ile II. Murad döneminde artık bir sorun çıkmadı.

DIŞ OLAYLAR VE BİZANS İLE İLİŞKİLER

Yukarıda da değindiğimiz gibi II. Murad tahta geçtikten sonra, Bizans İmparatoru Manuel ile anlaşmazlık çıktı. Bunun başlıca sebebi, Çelebi Mehmed'in şehzadelerinin hayatlarını kurtarmak için ölümünden sonra Yusuf ve Mahmud'un İmparatorun yanına gönderilmesi için yaptığı anlaşmaya II. Murad'ın Veziriazamı Bayezid Paşa'nın uymaması idi. Şehzadeler için gelen Bizans elçilerine şehzadelerin teslim edilmemesi üzerine de imparatorun Düzmece Mustafa ile İzmir Bey'i Cüneyd'i serbest bırakarak devletin başına taht mücadeleleri galesinin açılmasına sebep olmuştu. II. Murad ise Mustafa'nın isyanını bastırdıktan sonra, rakibini destekleyen İmparatorun başkentini kuşatma altına almıştı (6 Eylül 1422). Bizans tarihçisi Kananos'a göre bu kuşatma 60 bin kişilik bir ordu görev almış, ayrıca Seyyid Buhari gibi velilerde kuşatmada bulunmuştu. Fakat, altı aydan fazla süren bu kuşatma devam ettirilemedi, çünkü Bizans İmparatoru bu defa II. Murad'ın küçük kardeşi Mustafa'yı ileri sürdü. II. Murad bu isyanı bastırdıktan sonra yeni İmparator İonnes ile bir anlaşma yaparak bir defa daha ciddi bir şekilde İstanbul'u rahatsız etmedi. Ancak İonnes bunun karşılığında 300.000 akçelik bir vergi ödemeyi kabul etmişti.⁷

II. Murad döneminde Avrupa ile ikinci önemli çatışma Sırbistan ve Mora üzerinde olmuştur. II. Murad'ın taht mücadeleleri sebebiyle zor durumda kalmasından en büyük faydayı Macarlar sağlıyordu. Kardeş kavgalarından yararlanan Macarlar, Eflak ve Sırbistan üzerindeki nüfuzlarını gittikçe artırıyordu. 1427 yılında Sırp Des-

poru Stefan varissiz olarak ölünce, ölen despotun mirası yüzünden Osmanlı-Macar ilişkileri gerginleşti.

Yıldırım Bayezid döneminden itibaren Osmanlı tahtiyetinde olan ve hatta Ankara Savaşı'na katılan Sırpların, Macarlar tarafından nüfuz altına alınması doğal olarak II. Murad'ı endişeye sevk etmişti. 1426 yılında Macarların Sofya'da II. Murad tarafından mağlup edilmesi, 1427 yılında Stefan Lazaroviç'in ölümünden sonra doğan miras probleminde Osmanlıları etkili bir konuma getirmiştir. Bu meselede II. Murad'ın elindeki kozlardan birisi de Despina Olivera'nın Yıldırım Bayezid ile evli olması idi. Böylece gerek Macarlar gerekse de Osmanlılar kendilerine göre haklı sebeplerle harekete geçince taraflar Güğercinlik (Golubac) kalesi civarında karşı karşıya geldiler. Osmanlı kuvvetlerinin Macarları bozguna uğratması sonucu Macarlar barışa razı oldu. Taraflar George Brankoviç'in Sırp Despotu Osmanlı ile Macarlar arasında tampon ülke olarak yer alması konusunda anlaştılar. Ayrıca Osmanlılar Golubac'a Macarlar Belgrad'a sahip oldu (1428). Despotun kızı Maria ile II. Murad'ın izdivacı sonucu Osmanlı Sultanı hem Sırlarla hem de Macar Kralı Sigismund ile akraba oldu.

Balkanlar'da Osmanlıların meşgul oldukları bir başka devlet de Venedik idi. Bu devlet, Bizans'ın zayıflığından ve II. Murad'ın İstanbul kuşatmasından istifade ederek Mora ve Selanik'i kuşatma altına almıştı. İmparator ise zor durumda olduğu için bu işgale kayıtsız kalmış ve Venedik'in anlaşma teklifine sıcak bakmıştı. 1423 yazında yapılan bir anlaşma sonucu Bizans İmparatoru 50.000 duka karşılığında Selanik'i Venedik'e bırakmak zorunda kalmıştı. Çünkü bu tarihlerde II. Murad İstanbul'u kuşatma altında tutuyordu. Ancak Venedik'in Selanik ile tatmin olmayıp, İstanbul'u elde etme planları yapması Osmanlı-Bizans yakınlaşmasını doğurdu. Ayrıca Venedik'in Selanik'i alması buradan yılda 100.000 akçe haraç geliri elde eden Osmanlıların da aleyhine idi. Nitekim II. Murad, Venedik elçisine bu durumu aktararak, Selanik'in boşaltılmasını aksi takdirde güç kullanarak alacağını söyledi. Bu tehdit üzerine Venedik donanmasıyla Gelibolu'yu, Düzmece Mustafa'yı Selanik kalesinden çıkartarak II. Murad'ı ve Cüneyd Bey'i destekleyerek, Osmanlı Beyliğinin Anadolu'daki varlığını tehdide yeltenilmesi Sultan Murad'ı harekete geçirdi. Yuka-

rıda da anlaşıldığı gibi Anadolu Beyleri ile anlaşmaya vardıldıktan sonra Venedik ile kozlarını paylaşmak üzere harekete geçen II. Murad, 1430 yılına kadar sürecekt olan bir mücadeleden sonra Selanik'i zapt etmeyi başardı. Aynı yıl yapılan anlaşma ile de Venedik Selanik'i resmen bırakmayı ve Mora'daki İnebahtı içinde haraç ödemeyi kabul etti. Bu arada Venedik'in Sigismund ile İttifak yapma teşebbüslerinin sonuç vermediği anlaşıyor.⁸

II. Murad Selanik'i aldıktan sonra, Balkanlarda daha etkin bir rol oynamaya başladı. Tuna Nehri'nin güneyindeki toprakların güvenliği için bölgenin doğrudan Osmanlı kontrolü altına alınmasının gerekliliğini bunun içinde Macar ve Venedik ile mücadelenin kaçınılmaz olduğunu kavradı. Mücadelenin zaman zaman şiddetlenmesi için sebep çoktu. 1434 yılında Bulgar Krallık tahtında hak iddia eden Fruzi'nin Sigismund'a sığınması ve bu tarihten sonra Macar Kralının Sırbistan ve Eflak üzerinde nüfuzunun artması II. Murad'ı bölgede daha etkin olmaya zorladı. 1437 yılında Macar Kralının ölümü Sultan Murad'a statükoyu eski haline koyma fırsatı doğurdu. Sigismund'un varisleri arasındaki taht mücadeleleri yüzünden zayıf düşen Macaristan'a karşı Evrenosoğlu Ali Bey sefere çıktı ve bu ordu Tuna'yı geçerek Transilvanya Eyaleti'nin merkezi olan Hermannstand'a (Zibin) kadar ilerledi. Ertesi yıl Murad Bey komutasındaki bir başka Osmanlı ordusu Sırbistan'a girerek Osmanlılara asilik eden despotun topraklarının ilhak edildiğini ilan etti (1439). Bu tarihten sonra Semendire'yi üst yapan Osmanlılar Belgrad'ı almayı başaramamışlarsa da, Sırbistan'ın kontrolü için hareketlerine devam ettiler ve Bosna Krallığının merkezi Yayça'yı kuşatıp, haraca bağlamayı başardılar. Fakat ertesi yıllarda Macarları toparlayan kral Hunyadi Rumeli'de Osmanlıları sıkıştırmaya başladı. Bosna'da İsa Bey'in, Zibin'de uç beyi Mezid Bey kuvvetlerini bozguna uğratarak, kendisini şehid etti. Aynı yıl Mezid Bey'in intikamını almak için Eflak'a giren Şahabeddin Paşa'nın kuvvetleri de Hunyadi'nin askerleri tarafından bozuldu (1442). Kralın bu başarıları Osmanlıları bayğı sarstı ve panikletti. Karamanoğulları ve Bizans'ı ise ümitlendirdi. Avrupa'da sevinç ve Haçlı seferinin tekrarlanması için kampanyalar açılmasına sebep oldu.

Bu gelişmeler üzerine daha uzlaşmacı bir politika izlemeyi tercihe zorlanan II. Murad, 1444 yılında eşinin

babası Sırp despotunun tavassutuyla Macar Kralı ile barış istedi. 12 Haziran 1444 yılında Edirne'de Macaristan ile imzalanan ve Sırp despotunun da taraf olduğu 15 yıl geçerli Segedin Anlaşması ile Sırp Despotluğu yeniden ihdas edildi ve despotun Tokat Kalesi'nde gözetim altında tutulan iki oğlu serbest bırakıldı. Ayrıca taraflar Tuna Nehri'ni aşmamayı taahhüt ettiler. Bir başka maddeye göre de Osmanlıların Bulgaristan'daki hakimiyeti tanınıyor, Eflak Voyvodası'nın padişaha tabi olması kabul ediliyordu. Bu antlaşmadan sonra Karamanoğlu İbrahim Bey ile de Hamid İlini kendisine terk ederek ittifak anlaşması yapan II. Murad, batıda ve doğuda sınırları garanti altına aldığını ve devleti tehlikeli durumdan kurtardığını düşünerek, oğlu Mehmed lehine tahtan çekildi. Bursa civarında kendisini bir zühdü takva hayatına verdi. Sultan Mehmed henüz 12 yaşındaydı. Bizans ve Papalık bu durumu değerlendirmek istediler ve Macarları Osmanlılara karşı kışkırttılar. Macaristan ve Polonya Kralı Lodislan'da Segedin Antlaşması'nı tanımadığını ilan ederek, savaş hazırlıklarına başladı. Rumeli'de mevkilelerini kaybetmiş olan bütün eski Rumeli hanedanları da Osmanlılar aleyhinde silaha sarıldılar. Bu hanedanlardan birisi de Kuzey Arnavutluk'ta babasının kaybettiği toprakları kazanma ümidiyle hareket eden İskender Bey (veya eski adıyla George Kastrioti) idi.

Bu Osmanlı karşıtı faaliyetler Edirne'deki Türk ve Müslümanları önce endişeye daha sonra da Anadolu'ya göçe sevketti. Bizans tarafından serbest bırakılan saltanat iddiacısı Orhan Çelebi de Rumeli'de isyan başlatarak durumun kritikleşmesine sebep oldu. Neyse ki, Şahabeddin Paşa kısa sürede Orhan Çelebi'yi taraftar toplayamamasından da yararlanarak Bizans'a firara zorladı ve bu meseleyi çözdü. Fakat olaylar genç padişahın duruma hakim olamadığını göstermekteydi. Üstelik genç padişahın bu zaafiyeti, bir yanda merkezde Veziriazam Çandarlı Halil, diğer tarafta Lala Zaganos ve Rumeli Beylerbeyi Şahabeddin Bey arasında bir nüfuz mücadelesine patlak vermişti. Bu sıralarda Edirne'de çıkan bir yangının yüzlerce evi imha etmesi de halkın moralini bozdu. Bir taraftan da Macarlar, Avrupa'nın değişik devletlerinden mürekkep bir Haçlı ordusuyla Bulgaristan üzerinden Varna'ya kadar sokulmaktaydılar. Venedik ise donanmasıyla Gelibolu'ya sokulmaktaydı. Bu sıkışık durumda bir çocukla

savaşa girmek istemeyen Veziriazam II. Murad'ı tekrar tahta geçmeğe ikna etti. Tahta yeniden geçen II. Murad, düşmana karşı harekete geçti. İki taraf Varna önlerinde karşılaştı (10 Kasım 1444). Osmanlılar düşmanı tam bir bozguna uğrattılar ve Ladislan da dahil bir çok önde gelen kişiyi öldürdüler. Bu zaferle Balkanların ve Bizans'ın kaderi belirlenmiştir. Bu başarıdan sonra Osmanlılar, yapılan savaştan Bizans'ı sorumlu tutarak, devlete son vermek için hazırlıklara girişmişlerdir. Özellikle Zaganos ve Şahabeddin gene, Padişahın tahtını tekrar kazanmasını temin için bu planı hararetle savunuyorlardı. Kısacası, Osmanlı'nın Bizans'a karşı izlediği siyasetin artık iç çekişmelerle de yakın bağlantısı olduğu anlaşılıyor.⁹ Varna'dan sonra tekrar Manisa'ya dönen II. Murad, Çandarlı Halil'in tahrik ettiği anlaşılan bir yeniçeri isyanı yüzünden ikinci kez tahta geçmek zorunda kaldı. Bu dönemi II. Murad Varna'dan sonra sarsılan Balkanlardaki Osmanlı hakimiyetini kuvvetlendirmekle geçirdi. Mesela 1446 yılında Mora Despotunu itaat altına almak için buraya bir sefer yaptı. 1448'de ise Arnavutluk'ta İskender Bey'e karşı harekete geçti. Bu gelişmelerden dolayı endişeye kapılan Macarlar tekrar Avrupalı devletlerden aldıkları destekle Osmanlı topraklarını istila hareketine giriştiler. II. Murad bu orduyu Kosova'da karşıladı ve ikinci defa büyük bir zafer kazandı (1448). 1450 yılında oğlu Mehmed ile birlikte İskender Bey'e karşı ikinci defa sefer yaptı ise de yine kesin bir sonuç elde edemedi. Dönüşte kış mevsimi gelmişti ve oğlu Mehmed'i Dulkadir oğlu Süleyman Bey'in kızı ile evlendirdikten sonra 3 Şubat 1451'de öldü. Ancak oğluna 1402 bozgununun bütün acıları ve tahribatından kurtulmuş bir devlet bıraktı.

ESERLERİ

30 senelik saltanat müddetinde II. Murad sadece cephede savaşmamış, ülkesini imar etme gayretinde olmuştur. Onun yaptırdığı meşhur cemilerden bir tanesi 1436 yılında tamamlanan Edirne'deki Muradiye Camii'dir. Çini süslemeleriyle meşhur bu cami avlulu olarak inşa edilmiş ilk cami özelliği taşımaktadır. Caminin yanında mekteb ve imaret hane ile bir de darü'l-hadis inşa ettirmiştir. II. Murad'ın bir başka eseri de Bursa'da Muradiye Medresesi'dir. Hamam ve aynı adı taşıyan bir

camiyi de ihtiva eden bu yapı günümüze kadar gelmiş bir sanat harikasıdır. II. Murad'ın yaptırdığı köprülerde meşhurdur. Hammer'in belirttiğine göre Ergene'deki köprü 170 ayak üzerine yapılmıştır. Selanik ile Yenişehir arasındaki bakatlıkta ikinci, Ankara'da Balık-Hisar adıyla bilinen yerde de üçüncü önemli köprüsü bulunmaktadır. Mekke'ye bu Hisar'ın mürûriye gelirini bağışlamış-

tır. Döneminde alim ve sanatkârları koruyan II. Murad, Fenariye halef olan Molla Yegân'ı Molla Hızır Bey, Molla Gürânî onun himayesinde yetiştirmiştir. Arapça'dan eserler Türkçe'ye çevrilmiştir. Yazıcıoğlu kardeşlerden Ahmed Bican "Enverü'l-Aşık'ın" adlı eserini onun himmetiyle tercüme etmiştir.¹⁰

- 1 Halil İncılık, "II. Murad", *IA*, s. 598'de II. Murad'ın annesinin kesin olarak tespit edilemediğini bir cariye veya Amasya âyânından Divitdar Ahmed Paşa'nın kızı Şehzade Hatun olabileceğini kaydediyor. Uluçay, *a.g.e.*, s. 10, Emine Hatun'un kesin olarak II. Murad'ın annesi olduğunu kaydediyor.
- 2 Kocatürk, *a.g.e.*, s. 96.
- 3 Hammer, *a.g.e.*, c. 2, s. 516.
- 4 Uluçay, *a.g.e.*, s. 15-16.
- 5 Hammer, *a.g.e.*, c. 2, s. 44. İmber, *a.g.e.*, s. II vd. İncılık, *the Ottoman Empire*, s. 19-22. Bu biyografinin derlenmesinde H. İncılık'ın *İslam Ansiklopedisi Murad Maddesi ve The Ottoman Empire...* adlı eserlerinden ya-

rarlanılmıştır. Farklılıklar kaynakta belirtilmiştir.

- 6 Colin İmber, *a.g.e.*, s. 95'de Aşıkpaşazade Çelebi Mustafa'nın Karaman'da oturduğunu yazıyor, Chalkoudylas ise Germiyan Bey kendisini "evlâd edinmişti" diyor.
- 7 C. İmber, *a.g.e.*, s. 94; Hammer, *a.g.e.*, c. II, s. 449-450.
- 8 İmber, *a.g.e.*, s. 97-98. Bu arada Venedik'in Murad'a uzlaşmak için üç elçi gönderdiği anlaşılmaktadır. 22 Şubat 1424'deki andlaşma sonucu elçi aynı zamanda kronik yazarı olan Sphrantzes ile imzalanmıştır.
- 9 H. İncılık, *The Ottoman Empire*, s. 20-21.
- 10 Hammer, *a.g.e.*, s. 519-22.

FATİH SULTAN MEHMED (1451 - 1481)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

Fatih Sultan Mehmed, İstanbul'u fethinden dolayı "Fâtih" unvanını alan ve daha çok bu adla tanınan II. Mehmed, 30 Mart 1432 tarihinde Edirne'de dünyaya geldi.¹ II. Murad'ın dördüncü oğlu olup, annesi Hüma Hatun'dur. İtalya'dan davet ettiği resamlara yaptırdığı portreler sayesinde tasviri değil, gerçek yüzü ile bilinen Fatih Sultan Mehmed, yine döneminde dünyaya açık ve tarihçilere önem veren bir padişah olduğundan dolayı karakter ve mizacı bakımından da iyi tanınmaktadır. Batılı kaynaklarda bile II. Mehmed "her işte son derece atılgan, Makedonyalı İskender gibi şan ve şeref kazanmak isteyen, cevval zekalı, yorgunluğa, soğuğa, sıcağa, susuzluğa ve açlığa mütehammil, sert konuşur ve kimseden çekinmez, zevk ve sefaya bigâne bir hükümdar idi.

Babası zamanında itina ile yetiştirilmiş, dönemin gelenekleri doğrultusunda teorik ve pratik eğitim almıştı sağlanmıştı. Türkçe, Arapça, Farsça, Yunanca ve Slavca olmak üzere, beş dil bildiği rivayet edilmektedir. Çağdaş Arap kaynakları onu tanımlarken "ulemaya karşı yakınlık göstermek, onlar ile görüşmeğe ehemmiyet vermek ve onlardan yanında gelenlere tazim ile muamele etmek" gibi meziyetlerini dile getirmektedirler. Fatih aldığı eğitim sonucu edebiyata da derin bir şekilde vakıf idi, din felsefesi meselelerine aşinalığı vardı. Ayrıca coğrafya, riyaziye ve hey'et ilmine de özel bir alakası vardı. Muhelif ilimleri tahsil için mütehassıslarını kendisine hoca tayin ederdi. Bunlar, her gün muayyen saatte gelip, kendisine ders okuturlardı. Hoca-zade, Gürani, Molla İlyas, Siracettin Halebi, Molla Abdülkadir, Hasan Samsuni, Molla Hayreddin hocalarındandır.

II. Mehmed henüz 11 yaşında bir çocukken babası tarafından askeri ve idari eğitimini tamamlamak üzere dönemin gelenekleri doğrultusunda yanına lalası Kasab-zâde Mahmud ve Nişancı İbrahim b. Abdullah Beyler verilerek, Manisa'ya sancak beyi olarak gönderilmiştir. O yıl sonlarında, ağabeyisi Amasya vâlisi şehzâde Alâaddin Ali Çelebî'nin vefatı üzerine, tahtın yegâne vârisi durumuna geldi. Tahttan çekilmeyi düşünen II. Murad, 1444 baharına doğru, onu Manisa'dan yanına getirtmiştir. Aynı yılın 12 Haziran'ında, Edirne'de Macar kralı, Sırp despotu ve Yanko'nun elçileri ile barış yapıldığında, Mehmed de hazır bulunmuş, bu tarihten sonra babası Mehmed'i önce yerine "tahtına geçirip, kaymakam" tayin etmiş, bir kaç ay sonra da Mihaliç ovasında kapı-kulu ve paşalar önünde tahtı resmen oğlu Mehmed'e bıraktığını ilan etmiştir.

II. Murad bu şekilde davranarak doğuda ve batıda devleti emniyete kavuşturduğunu sanıyor ve kendi sağlığında oğlunun tahta sağlamca yerleştiğini görmek istiyordu. Fakat devletin 12 yaşında, tecrübesiz bir gencin eline bırakılması derhal içeride ve dışarıda büyük buhranları davet etti ve bu hesapları yanlış çıkardı. Bu buhranlı devir Mehmed'in bundan sonraki hayat ve faaliyetinin istikametini çizmiştir.

Ancak bu değişiklikten cesaret alan Papa, Osmanlıları Avrupa'dan çıkarmanın tam zamanı geldiğine inanarak harekete geçmişti. Tam bu sırada başkentte paşalar arasında uyanan ikilik ve rekabet ve halkın Edirne'den korku içerisinde Anadolu'ya kaçması bir iç buhrana dönüşmüş, nihayet kanlı hurûfi ayaklanması (22 Eylül 1444) ve şehri harap eden büyük yangın durumu kritik-

leştirmiştir. Ayrıca bugün yeni bir kaynak sayesinde biliyoruz ki, yine o yaz Orhan Çelebi, tahtı küçük Mehmed'in elinden almak ümidi ile, İstanbul'dan harekete geçmiş, İnçeğiz'e gelmiş, taraftar bulamayınca, Dobruca'ya kaçmış ve nihayet Şihabeddin Paşa'nın sıkı takibi neticesinde, bir şey yapamadan, sahil yolu ile tekrar İstanbul'a sığınmıştır. Bazı devlet adamları bu durumun çocuk yaşta ve tecrübesiz bir padişahın başta olmasından kaynaklandığını düşünerek II. Murad'ı tekrar başa geçmeye ikna etmişlerdi.

Bu taht değişikliğinden sonra II. Mehmed derhal Manisa'ya gönderildi. II. Mehmed'in 1444 Ağustos'u'ndan 1446 Ağustos'u'na kadar sürmüş olan bu ilk saltanat devri şahsiyetinde en kuvvetli tes'iri husule getirmiştir. Çandarlı'nın iktidarını kırmak, yeniçerileri te'dip etmek, faal bir gaza siyaseti takip ve nihayet İstanbul'u fethetmek fikirleri hep o zaman zihninde gelişmiş olmalıdır.

Resmi unvanı ile Mehmed Çelebi Sultan'ın o zaman ki durumu, bir defa padişah olmuş bulunduğu, alel'ade bir şehzadeninkinden farklı idi. İkinci padişahlığında kendisine sunduğu *Gazanâme-i Rum*'da Kaşifi onun 1444'ten beri hiçbir zaman saltanattan çekilmemiş olduğu görüşünü hissettirmektedir. Nitekim Ege Denizinde Venediklilere ait adalara karşı, 1446-1449 yılları arasında mütemadi hücumlar, gaza mümessili sıfatını benimseyen Mehmed Çelebi Sultan'ın hakim olduğu yörelerden yapılıyordu. Yine bu dönemde Mehmed Çelebi babasının yaptığı savaşlara katılıyordu. Mesela Kosova meydan muharebesinde "Han Mehmed" sağ kolda savaşa katıldı. Mehmed 1450'de II. Murad'ın ikinci Arnavutluk seferine de iştirak etti.

Kısa bir süre sonra II. Mehmed Manisa'da iken, Çandarlı tarafından gönderilen gizli bir mektup babasının öldüğünü ve acele payitahta hareket etmesini bildiriyordu. (10 şubat 1451). II. Mehmed süratle Gelibolu'ya gelmiş, o zaman babasının ölümü haberi yayılarak, Edirne'de yeniçeriler ayaklanmış idi. Çandarlı asker sevk ederek, metin davrandı ve yeni padişah adına ihsan vaat etti. Yeniçeriler "Çandarlı Halil'e olan hürmetleri sebebi ile" sükunet buldular ve yeniçeriler, payitahta gelen II. Mehmed'e sadakat yemini ettiler (18 şubat 1451). Böylece Fatih 19 yaşında olarak, ikinci defa Osmanlı tahtına çıktı. İlk saltanatının karışık ve gürültülü yıllarından

sonra, Manisa'da geçirdiği 5 yıllık ilk gençlik çağında şahsiyetini olgunlaştıran Fatih'in ciddi bir çalışma ve fikri faaliyet gösterdiği anlaşılmaktadır.

SIYASİ FAALİYETLERİ

II. Mehmed ikinci kez tahta çıktığında artık İstanbul'da bıraktığı karışık ortam ortadan kaybolmuş, siyasi ilişkilerde yoluna girmişti. Çandarlı'nın mahirane siyaseti ve II. Murad'ın Mora (1446), Arnavutluk ve Kosova (1448) zaferleri, Eflak'ta Yer-Göğü'nün alınması (1449), Balkanlarda Osmanlı nüfuz ve hakimiyetini yeniden kuvvetle yerleştirmiş, yeni haclı teşebbüsleri için Batının cesaretini kırmış ve İstanbul fethi imkan dahiline girmiş idi.

İstanbul'un Fethi

Ancak II. Mehmed'in cülusu içeride ve dışarıda düşmanları ümitlendirip, tekrar harekete geçirdi. İlk saltanatı sırasında devletin düştüğü perişan hali hatırlayanlar, Osmanlı Devletine son darbeyi vurmak zamanı geldiğine hükmetmişlerdi. Balkanlarda ve Anadolu'da tabi devletler hatta Bizans, tehditlerde bulunarak, tavizler kopardılar ve taarruza geçtiler. Anadolu'da Karamanoğlu İbrahim Bey Hamid-İli'nde bazı kaleleri ele geçirdiği gibi, onun tarafından tahrik olunan müddeiler Germiyan'da, Aydın-İli'nde ve Menteşe-İli'nde faaliyete başladılar ve duruma hakim oldular. Bu müşkül şartlar içinde II. Mehmed yeniçerilere dayanan Çandarlı'yı feda edememiş ve onu vezir-i azamlıktan ayırmamış idi. Fakat Anadolu beylerbeyliğine Özgür-oğlu yerine İshak Paşa'yı gönderdi; Şihabeddin Paşa ikinci vezir oldu; Saruca ve Zaganos da divana girdiler.

II. Mehmed Sırplar ve Bizanslılar ile babasının yaptığı muahedeleri tasdik etti. Anadolu'daki durum dolayısıyla Sırp despotu Georg Brankovic'e, memleketine dönen Mara Sultan'ın masrafları bahanesi ile, Sırp hududunda Alaca-Hisar ile bazı yerler bırakıldı. Bizans İmparatoru Konstantin de, Çorlu'ya kadar bazı yerleri aldığı gibi, İstanbul'da alıkonulmuş bulunan müddei Orhan Çelebi'nin masraflarına karşılık, yıllık 300.000 akçe ödenmesini istemişti. Sonra II. Mehmed bir Macar taarruzu ihtimaline karşı, beylerbeyi Karaca Paşa'yı Sofya'ya gönderdi ve Mayıs ayı içinde kendisi ordu ile Anadolu'ya geçti. Akşehir'e geldiği zaman, Bizans elçileri peşinden

yetişerek, Orhan elebi'yi serbest bırakmakla tehdit ettiler ve yeni taleplerde bulundular.

Padişah Karamanoğlu'na, Arabistan ticareti için çok mühim Alaiye kalesini bırakmak suretiyle, bu tarafta barışı temin etti ve bu yolla derhal Edirne'ye dönmeye çalıştı. Yolda, yeniçeriler sıkışık durumu fırsat bileerek, tehdide kalkışıp, bahışış istediler; kendilerine 10 ke-se akçe bağışlandı ise de, müteakiben bir konakta Çandarlı'nın adamı olan yeniçeri ağası Kurtu Doğan azledildi ve yeniçeri yaya-başları şiddetle cezalandırıldı. Edirne'ye dönüşte ocak esaslı bir tensiğe tabi tutuldu. Bu hareket geniş padişahın kafi derecede azimli olduğunu gösteriyordu.

Bundan sonra II. Mehmed büyük teşebbüsleri için para bulmak üzere, mühim mali ıslahata ve teftişlere başladı. Padişah, Karaman dönüşünde, Halil Paşa'ya, Anadolu-Hisarı karşısında bir hisar yapılmasını emretti. Zaganos'un gayreti ile, daha 856 (1452), sahilde ilk kale yükselmiş bulunuyordu. Nisan-Mayıs' da büyük Zaganos burcu yapılmıştı. 26 Mart'ta padişah, ordu ve donanma ile bizzat gelerek, diğer burçların ve surların inşasına nezaret etti. Ağustos sonlarında İstanbul'u Karadeniz iaşe merkezlerinden kesecek, Anadolu-Rumeli arasında orduların geçişini emniyet altına alacak ve icabında muhasara ordusuna s hizmeti görecek olan Boğaz-Kesen hisarı tamamlanmış oldu. Bunu müteakip II. Mehmed imparatora İstanbul'u teslim etmesi, aksi takdirde harbe hazırlanması gerektiğini bildirdi.

Mahir bir diplomat ve büyük bir devlet adamı olan Çandarlı, daha 10 Eylül 1451'de Venedik ile muahedeyi yenilemiş, Venedik'in hassas olduğu buğday ihracatı meselesinde tavizkâr davranmıştı; Macarlar ile de 1451'de 3 yıllık bir mütareke imzalanmış, Sırp despotu ve Bosna kralının destekleri kazanılmıştı. Mora'da ise Turahan Beyoğulları askerî faaliyete geçtiler (1452 Sonbaharı). Bu suretle Bizans'ın 1451/1452 kışında Venedik'e elçi göndererek, batı dünyasında destek istemesi netice vermedi. Hristiyan alemi, hatta Venedik Osmanlıların bu işe gişmeyeceği kanaatinde idiler. II. Mehmed, bu teşebbüs için karşısında en büyük engel olarak Çandarlı'yı görüyordu. Çandarlı biliyordu ki, fetih gerçekleşir ise, bütün iktidarı elden gidecek, ric'at takdirinde ise devletin durumu tehlikeye düşecek idi. Onun için bu teşebbüse gi-

rişilmemesi için elinden geldiği kadar çalıştı. Fakat buna karşı, Zaganos ve şihabeddin'in tesiri altında bulunan geniş padişah, fethi mutlak iktidarının ilk şartı sayıyor ve buna karşı bir engel tanımıyordu. Fakat yine de koca veziri, bu teşebbüste kendisi ile beraber görmek zaruretinde idi. Padişah Edirne'de büyük bir meşveret meclisi toplayarak, meseleyi ortaya koydu. Bu meclisteki müzakereler iki müstakil kaynak tarafından nakledilmiştir. Buna göre Fatih, gaza ananesi ile İstanbul'un Osmanlı Devleti'nin emniyetini tehdit ettiği noktaları üzerinde durmuş ve harpçi olup, fetihten bir değişiklik bekleyenler (yani Zaganos) tarafından heyecanla karşılanmıştır. Surların metanetini ve harbin tehlikelerini ne süren ihtiyatlı rical (başta Çandarlı), geniş padişahın ısrarı karşısında, çoğunluğa uymak zorunda kaldılar.

6 Nisan - 29 Mayıs arasında 54 gün süren İstanbul kuşatması esnasında bu iki görüş iki buhranlı anda tekrar çarpışmıştır. Kuşatmanın sonuç vermesi an meselesiydi. Macarların Tuna'yı aşmaları yahut bir haçlı donanmasının yetişmesi kuşatmayı sonuçsuz bırakabilirdi. Bu sebeple gerek Bizanslılar, gerek Türkler, harp esnasında daima bu husustaki şayıların tesiri altında kaldılar. Mayısın dördüncü haftası Yanko'nun ve bir haçlı donanmasının harekete geçtiği haberi orduda yayıldı. Padişahın sulh ile şehri alma teşebbüsleri de askeri sabırsızlığa ve endişeye düşüyordu. Niçin bir an önce taarruza geçilmediği padişahın "yapılması imkansız bir işe gişerek, milletini mahva sürüklediği" şeklinde itirazlar belirdi. Toplanan harp meclisinde Çandarlı'nın batı dünyasını tahrik etmenin tehlikeleri hakkındaki açıklamaları ve uzlaşma lüzumuna dair sözleri Zaganos tarafından cevaplandırıldı. Bu zat Hristiyan hükümdarlarının birleşmeyeceklerini, ordu gnderseler bile, Osmanlı kuvvetlerinin onlara daima üstün olduğunu ileri sürdü ve "İtalya'dan yarımcı kuvvetler gelmeden, şehrin zapt olunabileceği" fikrini şiddetle müdafaa etti. Umumi taarruz kararı verilerek, o günün tespiti Zaganos Paşa'ya bırakıldı. şimdiye kadar kuşatma hakkında Batı ve Türk kaynakları tenkitli bir şekilde karşılaştırılmamıştır. Kayda değer ki, her iki kaynak grubu, toplar ile surların yıkılmasını, Bizanslılar ile Frenkler arasında anlaşmazlık yapmasını ve müdafaa başkumandanı Giovanni Giustinniani-Longo'nun yaralanıp, kumandayı bırakmasını, netice üzerinde müessir başlıca hadiseler olarak, kaydederler.

İstanbul fethinde belirtilmesi gereken bir nokta da Rum ahalinin durumudur. Tarihçi Iorga savunmanın daha ziyade Latinler tarafından yapıldığını belirtmekte haklı görünmektedir. İmparator, Batıyı harekete geçirmek için, son anda Ayasofya'da papa ile evvelce imzalanmış kiliselerin ittihamı esaslarına göre, ilk ayinde hazır bulunmuş, fakat Latinlere kin ve nefret besleyen halk kütlesi ve bir çok papazlar ile Georgios Scholarios bunu protesto etmişlerdi. Şehirde "Latin külâhı görmekten ise, Türk sarığı görmek evladır" sözü bunların öteden beri parolası olmuştu. Kuşatma sırasında Rumlardan birçoğu "para almadıkça çalışmağı reddediyorlardı"; ailelerin iâşesi bahanesi ile bir çoğu evlerine dönmüş idi; bunların müdafaaya "dönmelerini temin çok zor oluyordu". Tam kadrosu 8-9.000 olan müdafa ordusunun 3.000 kişilik asıl faal kısmı Latinlerden mürekkep olduğu gibi, başkumandanlığa da Giustiani-Longo getirilmiş idi. Latinleri sevmeyen Megaduk Lukas Notaras ile Giustiniani anlaşıyorlardı. Padişah ise, şehri harap olmadan ele geçirmek istiyordu. II. Mehmed fetihden sonra, Lukas'a İmparatoru teslim etme için neden çalışmadığını sorduğu zaman, o, bunu yapmanın ne kendi iktidarında, ne de İmparatorun elinde olduğu cevabını verdi. Kabahati Cenovalılar ve Venediklilere yükledi. Tarihçi Ruhi'ye göre de, "Frenk kafirleri" Rumları savaşa devam etmeyi zorlamışlardır; zira Rumlar sadece İstanbul'u, fakat Frenkler Levant'taki bütün sömürgelerini ve ticaretlerini kaybedeceklerini düşünüyorlardı.

Fetihden sonra padişah, Latin kilisesi ile ittiham aleyhinde olan Lukas ve diğer Bizans zadesine başlangıçta çok iyi muamele etti. Asilzade esirleri, fidye ile, kendisi kurtardı ve yanına getirtti. Şehrin boş kalmasını istemediğinden, fidyesini veren veya muayyen bir zaman içinde avdet eden Rumlara şehirde yerleşme müsaadesi verdi; bunları vergiden muaf kıldı ve kendilerine evler tahsis etti. Pençik kanununa göre, kendi payına düşen esirleri Haliç kenarında yerleştirdi ve onlara da evler verdi.

İstanbul'un fethi Osmanlı İmparatorluğu'nun kuruluşunu ve padişahın durumundaki değişiklik ile ilgili müteakip büyük fütuhâtı hazırlayan esas olaydır. Fetih sayesinde II. Mehmed kendini cihanşümül bir imparatorluğun temsilcisi olarak görmüş, mutlak ve hudutsuz bir iktidar kazanmıştır. Bu düşünce onun bir taraftan sü-

rekli fütuhât faaliyetinin, diğer taraftan merkeziyetçi hükümetinin temeli ve hareket noktası olmuştur. Bu aşamadan sonra biz, önce onun fetihlerini daha sonra da mutlak ve hudutsuz bir "İmparator" olma arzusunu gerçekleştirme vasıtalarını ele alacağız. Fatih Sultan Mehmed'in fetih siyasetinin esas yönü Batı dünyası olmuş, ancak doğuyu da ihmal etmemiştir.

Batı Dünyası ile İlişkiler

Osmanlı Devleti gazi devleti sıfatının fonksiyonlarını en fazla Fatih Sultan Mehmed döneminde yerine getirmiştir. En büyük gaza faaliyeti de İstanbul'un fethi olsa gerektir. Gaza faaliyetinin en faal aktörlerinden birisi olan Zaganos Paşa'ya göre, Hristiyan devletleri birleşmezler, bundan dolayı çekinmeden fütuhâtı gerçekleştirmek lazımdır. Mücahit padişahın karşısında Hristiyan Avrupa'nın birliği ve Haçlı seferi fikrini papa temsil etmekte idi. Onun için papalığın siyasi faaliyetleri daima göz önünde tutulacaktır. Fatih tarafından takip edilen siyasetin esası, garp aleminin birleşmesine meydan vermemek ve iki cephede, yani hem Anadolu'da, hem Rumeli'de çarpışmak mecburiyetinde kalmamak noktalarında toplanabilir. İstanbul'un fethi haberi bütün Avrupa'da, büyük bir felaket gibi, heyecanla karşılandı. Papa Nicolas V. İtalya devletleri arasında bir ittiham kurmağa muvaffak oldu (1454). Bütün Avrupa hükümetlerine mektuplar gönderdi ve Hristiyanları haçlı bayrağı altına davet etti. İmparator Friedrich III. ve Napoli Kralı Alfonso V. haçlı seferinin başına geçmek tasavvurunda bulundular. Regensburg'da imparatorluk "diet"inde (1454 Nisan), bütün Hristiyanlık aleminde, beş senelik hukukî mütareke yapılması, Çanakkale boğazına bir donanma gönderilmesi öne sürüldü. Frankfurt'ta toplanan ikinci bir "diet"e bütün Avrupa hükümetleri davet olundu ise de, semere vermedi. Osmanlı sarayı bu teşebbüslerden şüphesiz haberdar idi.

Fatih bir Haçlı teşebbüsünün başlıca desteği olabilecek Venedik Cumhuriyeti ile bir muahede imzaladı (18 nisan 1454): Venediklilere ticaret serbestisi bağışlanıyor, ancak yüzde iki giriş ve çıkış gümrük vergisi konuyordu. Bizans zamanındaki gümrük muafiyeti ve Venediklilere mahsus bir mahalle imtiyazı kaldırılmış oluyordu. Yalnız, eskiden olduğu gibi, İstanbul'da bir Venedik balyo-

zu daimi olarak oturup, Venedikliler arasındaki hukukî davalara bakacaktı. Bu muahede Osmanlı hükümdarının İtalya bahri devletleri karşısında siyasetini ifade etmektedir; yani devletin hakimiyet haklarını, muhafaza etmek, fakat ticaret serbestisi bağışlamak. Şarktaki menfaatlerini ve kolonilerini bu suretle emniyet altına alan Venedik, haçlı toplantılarına iştirakten ve padişahı kızdırmaktan kaçındı. Karadeniz ve Ege denizlerindeki Ceneviz kolonileri de, haraç ödemeğe razı olarak, padişah ile anlaştılar. Ancak Rodos şövalyeleri, papaya tabi olduklarından, padişaha hiçbir zaman haraç ödemeyeceklerini bildirdiler ve 1461 tarihine kadar harp halini devam ettirdiler 1454'te Hamza Bey kumandasındaki Osmanlı donanmasının Ege seferi netice vermedi). 1456'ta Fatih, emniyet düşüncesi ile, Enez ile İmroz ve Limni'yi işgal ettirdi.

1456 Belgrad müdafaasında o kadar mühim bir faaliyet gösteren papalık, kendi kaynakları ile, 16 kadırgalık bir donanma teşkiline muvaffak oldu. Buna iki de Napoli gemisi katıldı. Bu donanma Kardinal Locovico Scarampi idaresinde Ege sularına gönderildi. O sırada Mısır'da, bu donanmanın Anadolu kıyılarından İskenderiye'ye kadar İslam memleketlerine hücum edeceği şayiisi yayıldı. Bu haçlı tehdidi ve bilhassa Kıbrıs meselesi bu tarihte bir Memlûk-Osmanlı yakınlaşmasına sebep olmuştur. Rodos'ta üslenen papalık donanması Sakız ve Midilli adalarına uğradı; sonra Limni, Taşoz ve Sumatra ki adalarını zaptetti (1457) ve birer miktar kuvvet bırakarak, çekildi. İsmail Bey Midilli hakimini tekrar itaate mecbur ettiği gibi, Taşoz ve Somatraki'yi yeniden işgal etti. Limni'nin zaptı (1459 kışı) uzadı. Fatih Enez ile bu adaları, yapılan anlaşma gereğince, eski Mora despotu Demetrios'a tımar olarak verdi. Fatih ancak 1461'de Trabzon seferine çıkarken, Rodos şövalyeleri ile, bir mütareke imzalamıştır. Papanın Osmanlı devletine karşı mücadelesini Arnavutluk'ta devam ettirdiğini görüyoruz. Orada Venedik 1463'te Arnavut asilerini açıktan açığa himayesi altına alıncaya kadar, Napoli Kralı ve papa faaliyetinde idiler. İskender Bey'e para ve hatta asker yetiştiriyorlardı. Fatih Trabzon seferine çıkmadan, İskender Bey ile de bir mütareke akdetmiştir.

Papa Osmanlı Devleti'nin garpta en büyük rakibi Macaristan'ı da, büyük ölçüde bir haçlı seferine ikna ede-

memiştir. Bununla beraber çarpışma mukadder idi; çünkü 1454-1456 arasında Fatih'in esas faaliyeti Tuna'ya kadar doğrudan-doğruya hakim olmak ve Sırp meselesini halletmek noktasında toplanmıştır. 1451'de Fatih tahta çıkınca, Sırp despotu Alaca-Hisar (Kruşevac) ve havalisini zaptetmiş, fakat İstanbul fethi haberini alınca, iade etmiş idi. Fatih bir ultiatom göndererek, Lazar'ın eski memleketi Morava vadisinin irsen kendisine aidiyetini ileri sürdü ve despot Georg Brankovic'e babasının mülkü Vilk-İli'ni, yani Vulçirtn-Lab bölgesini bırakabileceğini bildirdi. 1454 yazında Morava vadisine yaptığı seferde, Omol (Omolridon) ve Sifrice-Hisar (Ostrovica)'ı zaptetti. Osmanlı ordusu çekilince, Vidin-Niş bölgesinde Macarlar cenupta, Kosova havalisinde, Sırp kuvvetleri karşı taarruza geçtiler. Fatih 1455 yazında ikinci Sırp seferinde kuvvetlerini cenubi Sırbistan'a Vilk-İli'ne yöneltti. Trepça, Novobrd ve Lab vadisinde başka gümüş madenlerini ele geçirdi. Yalnız Vilk-İli'nin işgali şartı ile bir mülahaza yaparak, despotu Macarlardan ayırmağa muvaffak oldu (Omol ve Sifrice-Hisar despota geri verilmiş görünmektedir). Despot yılda 3 milyon akçe ödemeği ve seferlere muayyen miktarda asker göndermeği de kabul ediyordu. Fatih Sırbistan'ı sıkı bir tabilik altında tutmanın Belgrad'ı Macarlardan alınmasına bağlı olduğunu biliyordu. Şimdi Sırp lar bitaraf idiler. Onlar Macarların Katolik siyasetinden memnun değil idiler. Sırp siyasetinde başlıca alim olan Mahmud Paşa, kardeşi Mihail Angelovic vasıtası ile, memlekette Macar aleyhdarı hislerden faydalanmasını bildi; Osmanlı taraftarı ve bitaraf zümre kuvvetlendi.

Fatih 1456'da Belgrad önünde şahsi kahramanlığa rağmen, ric'ate mecbur kaldı. Bu muvaffakiyetsizlik haçlı ümitlerini yükseltti. 1457'de papa Calixtus III. donanmasını Ege denizine gönderiyor, Uzun Hasan ve Gürcüler ile Osmanlılar aleyhinde temasa geçmeğe çalışıyordu. Halefi Pius II. Hristiyan hükümetlerini, haçlı seferine ikna için, Mantua'da bir kongreye çağırdı.

Despot G. Brankovic'ten sonra, oğlu Lazar'ın da kısa zaman içinde ölümü (20 kanun II. 1458) üzerine, Sırp veraseti meselesi ortaya çıktı. Macarlar Mahmud Paşa'nın kardeşi Mihail'i bertaraf ederek, memleketi nüfuzları altına almağa çalıştılar. Ölen despotun kızını Bosna Kralı ile evlendirmek ve onu Macar himayesi altına koymak

planını tatbika geçtiler. Hatta Belgrad Macar kumandanı Szilagyı Sırbistan'ı işgal etmeyi tasarlıyordu. Aynı tarihte Mora'da iki despot, Demetrios ve Thomas arasında çıkan kavga dolayısıyla memleket karışmış idi ve Venedik burasını kendi nüfuz bölgesi sayıyordu. Yine 1457'de İskender Bey Arnavutluk'ta Evrenes-oğlu İsa Bey'i Albunlena'da bozmuş idi. Fatih bu tehlikeler karşısında şu tedbirleri aldı: İsa Bey'i taze Kuvvetler ile İskender Bey üzerine tekrar gönderdi; kendisi bir ordu ile Mora'ya hareket etti; Sırbistan'a despotluğun varisi olup, yanına sığınmış olan kör Greguar'ı, Mahmud Paşa idaresinde bir ordu ile, gönderdi. Sırlar bir takım müsaadekarlıklar karşılığında bir çok yerlerde kaleleri (bu arada Göğercinlik) Mahmud Paşa'ya teslim ettiler. Fakat Semendire tarafından bizzat Macar kralı Mathias Corvin kumandasındaki bir ordu tehdit etti. Mahmud Niş civarına çekildi. Bu esnada Fatih Mora'da vaktiyle Konstantin'e tabi olan yerleri fethetmiş ve Üsküp'e gelmiş idi. Mahmud Paşa orada padişah ile buluştu. Mathias, babasının tabiyasını tebrik ederek, kışın gelmesini ve Osmanlı ordusunun dağılmasını bekledi. Fatih fevkalade tedbirler alarak, ordusu ile Üsküp'te kaldı (1458 teşrin II. başlarında hala orada idi). Tuna'yı aşarak, Tahtalı'ya taarruz eden Kral püskürtüldü. Padişah ondan sonra Edirne'ye döndü (kanun I. 1458). Ertesi sene baharında, Fatih bizzat Semendire üzerine hareket etti. Sırlar kendisine Sofya'da kalenin anahtarlarını getirdiler (Haziran 1459). Böylece Sırbistan doğrudan doğruya Osmanlı hakimiyeti altına girmiş oluyordu (Semendire seferi erken ve kolayca bitirildiğinden, Fatih aynı 1459 yazında Karadeniz'de Amasra üzerine yürüdü ve harpsiz teslim aldı). Semendire'nin sükûtu paşa tarafından bir felaket telakki edildi ve Mantua kongresinde haçlı seferi ilan olun-du. Bu esnada Mora'da despot Demetrios ile garplıların teşvik ettikleri Thomas arasındaki mücadele bu sonucunun lehine inkişaf etmiş ve garplıların mümessili sıfatı ile Thomas Mora'ya hakim olmuş idi. Pius II., Osmanlılara karşı taarruz için, Mora'yı en iyi bir üs telakki ediyordu. Fatih bu inkişafı seyirci kalamazdı. 1460 Mora seferinde, kıyıda Venedik'e ait kaleler hariç, bütün yarımada'yı fetih ve ilhak etti. Fakat Mora'ya hakkı ile sahip olmak ancak Venediklileri Koron, Modon, Nauplia ve Argos gibi kalelerden atmakla mümkün olabilirdi.

Kaçak esirler meselesi ancak Osmanlılar için hakimiyet ve emniyet meselesini belirtmek bakımından mühimdir. Venedik kalelerine karşı teşebbüsler, hususiyile 1463'te Argos'un, yerli bir Rum papazının yardımı ile, Osmanlılar tarafından zaptı Venedik'i nihayet Mora için harbe karar verdirdi (28 Temmuz 1463).

Diğer taraftan Eflak'ta, Bosna'da vukua gelen hadiseler Macarlar ile çarpışmağ kaçınılmaz bir hale getirmiş idi. Fatih 1461'de Eflak Beyi üzerinde eski tabiiyet bağlarını ihya etmek istedi. Fakat Eflak beyi Vlad Drakul (Kazıklı Voyvoda) Macar Kralı ile ittifak etti ve padişahın Trabzon seferi için uzaklaşmasından faydalana-rak, Tuna üzerindeki Osmanlı mevkilerine, taarruz etti. Bunun üzerine Fatih 1462 yazında Eflak'ı istila ederek, Vlad'ı kaçırdı ve yanında bulunan kardeşi Radu (Radul)'yu onun yerine bey tayin etti. Aynı tarihte Midilli adasında Mora'da olan şeyler tekerrür ediyordu: Midilli hakimi Niccolo Gattilusio, Türklere temayül etmekle suçlandığı kardeşini ortadan kaldırmış ve İtalyanlar ile münasebetlerini sıkılaştırmak, onlardan askeri kuvvetler almak, Anadolu sahillerini talan eden Katalan korsanlarını korumak ve adada üslendirmek ve nihayet vergisini göndermemek suretiyle, açıkça hasmane bir tavır takınmış idi. Fatih Eflak beyini cezalandırdıktan sonra, 1462 Eylül'ünde Midilli'yi zapt ve ilhak etti. Venedik bunu Ege'deki hakimiyetini tehdit eden bir hareket olarak karşıladı. Yeni Bosna Kralı da Macar himaye ve tabiliğini kabul etmiş olup, karısı dolayısıyla, Sırp despotluk tahtı üzerinde hak iddia ediyordu. Osmanlılara karşı memleketinde bazı kaleleri Macarlara terk etmekten bile çekinmedi (1462). Bu 1463'te Bosna'nın fethi ile neticelendi. Bu suretle Osmanlı devletinin iki büyük rakibi, Macaristan ve Venedik, 1463'e doğru kati hakikate geçmek zamanının geldiğine hükmettiler. Nihayet papanın gayretleri semeresini verdi ve iki devlet Osmanlılara karşı tecavüzi ve tedafüi bir ittifak imzaladılar. 1463 yılı Fatih'in garp ile mücadelesinde bir dönüm noktasıdır. Papa artık haçlı seferinin bir hakikat olduğuna inandı. Venedik ile Burgonya ile bir ittifak imzaladı ve 1464 Mayısını hareket tarihi olarak tespit etti. Osmanlı İmparatorluğu'nun taksim planı bile hazırlandı. Venedikliler Mora, Beotya, Attika ve Epir sahil bölgesini, İskender Bey Makedonya'yı alacak, eski Bizans İmparatorluğunun

sair kısımları Rum büyüklerine verilecek, Bulgaristan, Sırbistan, Bosna, Eflak Macaristan'ın olacak idi. Bu tehlike karşısında Fatih evvela İstanbul'a getirdiği Trabzon Rum imparatoru ve ailesini ortadan kaldırdı (I teşrin II. 1463). Müttelikler İskender Bey'i, padişah ile imzaladığı tabiiyet anlaşmasını çiğneyerek, taarruza geçmeğe ikna ve para yardımı vaat ettiler. Osmanlıların şarktaki rakibi Uzun Hasan'ın elçisi Venedik'e geldi ve Osmanlılara karşı ittifak müzakerelerine girişti. Daha 1463 son baharında müttelikler taarruza geçmiş bulunuyorlardı. Venedikliler Argos'u geri almışlar ve Heşamilion (Kerme) hisarını alelacele tekrar yükseltmişlerdi (Eylül). Mora'da bir çok kaleler ve şehirler isyan ederek, Venedikliler ile birleşti. Yarımada içindeki Müslümanlar bir kısım kalelere kapanıp kaldılar. Aynı tarihte Macar Kralı Bosna'nın payitahtı Yayıçe (Yaitse)'yi zaptetti (16 kanun I. 1463). Venedik donanması Çanakale boğazı dışında tehditkârane dolaşıyordu. Fatih her taraftan beliren bu tehlikeler karşısında şiddetle tedbirler aldı: Kışın yaklaşmış olmasına rağmen, Mahmud Paşa'yı kuvvetli bir ordu ile, süratle Mora'ya gönderdi. Donanmayı takviye için, Kadirga limanı tersanesini yaptırdı ve İstanbul'u emniyete almak üzere, Çanakale boğazında karşı karşıya Sultanîye ve Kilit-Bahir kalelerini inşa ettirdi (1463/1464 kışı). Mora'da Venedikliler, mağlup olarak, yarımadayı bir kez daha Osmanlılara terk etmek mecburiyetinde kaldılar. 1464 baharında Fatih Mora'ya müteveccihen İzdin'e geldiği zaman, orada hareketin muvaffakiyetle neticelenmiş olduğunu öğrendi ve istikametini Bosna'ya çevirdi. Fatih o yaz Yayıçe'yi Macarlardan almak için, boşuna muhasara etti. Eylül'de Sofya'ya döndüğü zaman, Macar kralının Bosna'ya girdiğini öğrendi ve Mahmud Paşa idaresinde kuvvetler gönderdi. Bunun karşısında kral, bir şey yapamamaya çekildi. Fatih mütteliklere karşı her tarafta muvaffakiyet kazanmış idi. Haçlı ordusunun başına bizzat geçeceğini ilan eden Papa Pius II., Ancona'da hüsrân içinde öldü (15 Ağustos 1464).

Fatih 1465 yılında Venedik ve Macaristan ile sulh müzakereleri açtı; çünkü Karaman işleri karışmış, mütemadi seferler dolayısıyla, asker arasında ciddi bir hoşnutsuzluk baş göstermiş bulunuyordu. Padişahın sıhhati de bozuk idi. Müzakerelerde Venedik, Mora ve Midilli'yi ve müttelik Macaristan için Bosna'nın şimal kısmını iste-

di. Fatih ise, Bosna'nın boşaltılması talebinde bulundu. 1465 yılı neticesiz müzakereler ile geçti. Fatih ertesi sene baharında, mütteliklerin aleti olan İskender Bey'i tedip için, Arnavutluk'a hareket etti. O 1465 Ağustosunda, sancak beyi Balaban'a karşı, mühim bir muvaffakiyet kazanmış idi. Fatih şimal dağlık bölgesine dayanan Arnavutlara karşı memleketin ortasında kuvvetli İl-Basan kalesini yaparak döndü. İskender Bey Venediklilerden aldığı yardımcı kuvvetler ile Akça-Hisar'ı muhasaraya devam eden Balaban'ı yendi; sonra gidip, İl-Basan'ı kuşattı. Buna çok hiddetlenen padişah 1467'de ikinci defa Arnavutluk'a girdi. Yıldırım için, büyük bir şiddetle hareket etti ve Venedik limanları üzerine, bu arada İşkodra'ya kuvvet gönderdi. Draç ve Kruya (Akça-Hisar)'yı tehdit etti. Arnavutluk Venedik-Osmanlı harbinin belli başlı sahnelerinden biri halini aldı. Venedik Macar kralı Mathias'tan büyük yardım göremiyordu. Fakat o zaman Asya'da Uzun Hasan ve Karamanoğullarını müttelik edinmek ve böylece Fatih'e karşı büyük bir kara kuvvetini harekete geçirmek imkanını buldu.

Venedik ile İlişkiler ve Eğriboz'un Fethi

Fatih 1468'de, Anadolu'da iç huzuru sağladıktan sonra batıdan ülkesine yönelik Venedik ve Macaristan tehdidini bertarafı yönelmiştir. Ertesi sene Venedik donanmasının, Osmanlı donanması Karadeniz'de meşgul olmasından yararlanarak Rumeli sahillerini vurması; Limni ve İmroz adalarını işgal etmesi; zengin bir ticaret merkezi olan Enez'i ve Yeni-Foça'yı amansızca yağma ve tahrip etmesi ve sonra da gidip, Mora'da Vostitsa'yı zapt ve tahkim etmesi ona haklı bir sebep de vermiştir. Bu cüretli taarruz üzerine Fatih, düşmana ağır bir darbe vurmağa karar verdi ve hedef olarak çoktan beri düşündüğü Eğriboz'u seçip, ada karşısına geldi. Gelibolu valisi Mahmud Paşa donanma ile denizden, Venedik donanmasını nezaret altında tutar ve çıkarmayı himaye ederken, Fatih Eğriboz adası ile kara arasında bir köprü yaptırdı; ordusunu geçirdi ve Eğriboz kalesini, şiddetli bir hücum ile, 11 Temmuz 1470'te aldı. Eğriboz'un sükûtu yalnız Venedik'te değil, bütün Batı dünyasında heyecan uyandırdı. Osmanlıların denize hakim olduğu sanıldı. 1471 Nolu'nda Papa Sixtus IV., kardinallerini, Avrupa'yı Türk-

lere karşı haçlı seferine tahrik için vazifelendirdi. Napoli ve Venedik ile bir haçlı donanması teşkili için ittifak imzaladı; fakat diğer Avrupa devletleri kayıtsız kaldılar. Fatih de doğuda Uzun Hasan ile yapacağı mücadelede rahat hareket edebilmek için barış talep etti. 1471 Temmuz başlarında Venedik'e ulaşan elçi görünürde 1444'te aynı rolü oynayan Fatih'in üvey annesi Mara Sultan adına gönderilmiş idi. Fakat Fatih'in Ege adaları, Arnavutluk ve Mora üzerindeki istekleri, bilhassa yıllık haraç talebi üzerine, uzun münakaşalardan sonra, müzakerelerin kesilmesine yol açtı (1472). Ancak Fatih istediğini elde etmiş ve zaman kazanarak Uzun Hasan'a karşı düzenlediği seferi zafer ile noktalamıştı.

Akkoyunlu Uzun Hasan'a karşı kazandığı zaferin morali Fatih Sultan Mehmed'i, Venedik'e karşı da benzeri bir zafere elde etmek için harekete geçmeye yöneltti. 1474'de Rumeli beylerbeyi Hadım Süleyman Paşa Arnavutluk'ta en kuvvetli Venedik kalesi olan İşkodra'yı şiddetle muhasara etti ise de alamadı (15 Temmuz-28 Ağustos). 1475'te kuvvetlerini Kefe üzerine göndermeğe hazırlanan Fatih Venedik ile tekrar barış müzakerelerine girişti. Ertesi sene Boğdan seferini yaptı (1476). Ancak 1477'de Venedik'e karşı yeniden taarruza geçti: Süleyman Paşa bu sefer Venedik'e ait İnebahtı (Lepanto) üzerine yürüdü. Denizden yardım alan kale alınamadı. Aynı tarihte Arnavutluk'ta Venedik tarafından müdafaa olunan Kruya (Akçahisar) kalesi Evrenos-oğlu Ahmed tarafından abluka altına alındı. Ahmed Bey denizden gelen bir Venedik yardımcı kuvvetini sahilde karşılayarak, bozguna uğrattı. Yine 1477 yılının son baharında Bosna beyi İskender Paşa kumandasında bir ordu, Venedik'in şimali İtalya'daki arazisine, büyük ve müthiş bir akın yaptı. Türk atlıları İsonso (Kasu) ve Tagliamento ırmaklarını aştılar ve Venedik şehri karşısındaki zengin ovayı alt üst ettiler. Ertesi sene Friuli'ye aynı şekilde bir akın yapıldı.

1478-1479'da Mora'da Venediklilere ait yerlere taarruzlarda bulunan Turahan-oğlu Ömer bey donanma ile gelen bir Venedik kuvvetini püskürtmeyi başardı. Nihayet 1478 baharında bizzat padişah Arnavutluk'ta Venediklilere karşı sefere çıktı ve derhal İşkodra (İskenderiye)'yi kuşattı. Kuvvetle tahkim edilmiş olan bu sarp kale, şiddetli topçu ateşi ile, umumi hücumlara dayandı. O

zaman Fatih etraftaki Gölbaşı (Zabiak), Leş (Alessio) ve Dirigos (Drivasto) kalelerini zapt ettirdi ve İşkodra'yı, denizden tecrit için, Bojana nehrinin ağzında iki kale yaptırdı; İşkodra'yı abluka altında bulundurarak, kendisi çekildi (8 Eylül 1478). Evrenos-oğlu'nun ablukaya devam ettiği Kruya daha önce açlıktan padişaha teslim olmuş idi. Son taarruzlardan yılan ve veba salgınına uğrayan Venedik abluka altında bulunan İşkodra'ya yardım gönderemeyeceğini anladı. 1478 yılı başında İstanbul'da başlamış olan sulh müzakereleri Fatih'in İşkodra seferinden sonra tekrar ele alındı ve 1479 yılında 16 yıl süren bu uzun harbe son veren anlaşma imzalandı. Bu anlaşmaya göre: Venedik İşkodra'yı boşaltmağa ve teslimine razı oluyor, Akça-Hisar (Kruya)'ı, Limni'yi, Eğriboz adalarını ve Maina (Mayna) dağlık bölgesini bırakıyordu; buna karşılık padişah da bu yerler dışında savaşlar sırasında ele geçirdiği yerleri iade ediyordu. Ayrıca Venedik, ticaret serbestisi karşılığında, her yıl 10.000 altın ödemeği, ayrıca şap iltizamından eski borcu olan 100.000 dukayı 2 yılda ödemeği taahhüt ediyordu; Yine bir diğer madde ile Venedik İstanbul'da bir balyoz bulundurma ve vatan-daşlarının hukuk işlerinde hüküm vermek hakkına sahip oluyordu. Bu anlaşma ile Fatih, bütün hedeflerine ulaşmamış, İnebahtı, Koron ve Modon gibi kaleleri düşman elinde bırakmıştı, ancak Arnavutluk'tan, Mora'dan ve Ege denizinin kuzey kısmından Venediklileri kovmayı başarmış, dahası rakibini yıllık vergi ödemeğe mecbur etmiş idi.

Öte yandan Fatih bu anlaşma ile haçlı kuvvetlerini bölmüş ve Rodos'a, İtalya'ya ve Papa'ya karşı taarruza geçmek için uygun bir ortam yaratmıştı. Üstelik bu sıralar İtalya'da Napoli, Venedik ve Milano arasında rekabet yaşanıyor ve bu durum padişahın işini kolaylaştırıyordu. Venedik de Fatih'i Napoli Krallığına karşı harekete geçmeğe teşvik ediyordu. Fatih 1480 baharında bir taraftan vezir Mesih Paşa idaresinde Rodos üzerine, diğer taraftan Gedik Ahmed Paşa kumandasında güney İtalya'ya iki donanma ile ordular sevk ederek, fetihlerin yeni bir safhasına girmiş bulunuyordu. Ancak ömrü bu projesinin gerçekleştiğini görmesine izin vermeyecekti.

Osmanlı-Macar İlişkileri

Fatih Sultan Mehmed başlangıçta Macaristan'a karşı fetih siyaseti izlemedi; tam tersine savunmada kalma-

yı tercih etti. Bu amaçla, Macar Kralının müdahale teşebbüslerine rağmen, Bosna'yı korumak üzere Tuna üzerinde Böğürdelen (Şabac) kalesini inşa ettirerek, kuvvetle tahkim etti. Akıncılarını, 1471'den sonra, Macaristan'a değil, onun rakibi olan imparator Frederik III.'in Avusturya toprakları üzerine yönelterek Macaristan ile barışın yollarını aradı. Ancak bunun taktik maksatlı ve Akkoyunlular ile yapacağı mücadele öncesi emniyette olmak için izlenen bir siyaset olduğu kısa zamanda anlaşıldı.

Nitekim Otlukbeli'den (1473) sonra huzuruna kabul ettiği Macar elçinin Belgrad kalesi ile Güğercinlik kalesinin terki yahut yıkılması hususundaki taleplerini reddettikten başka, Yayıçe'nin kendisine verilmesini isteyerek Macarları şaşırttı. Kabul edilmesini beklemediği bu teklifin reddedilmesi üzerine gecikmeksizin akıncı beyi Mihaloğlu Ali Bey'e Macaristan'a akın yapmasını emretti. Bunun üzerine Mihael-oğlu Ali Varat'a kadar büyük bir akın yaptı (1474 kışı).

Macarlar muhtemelen Fatih Sultan Mehmed'in siyasetinin farkındaydılar, ancak onun zor durumda olduğu 1473 yılında Macarlar da Polonya ile mücadele halindeydiler; dolayısıyla Osmanlıların durumunu değerlendiremediler. Nitekim 1475'te Polonya ile anlaşmazlığını çözümlleyen Macar Kralı derhal Osmanlı topraklarına taarruz emri vererek Böğürdelen'i aldı (15 şubat 1476). O sıralar Boğdan'a sefer hazırlıkları yapan Fatih'in yeni barış tekliflerine itibar etmeyerek Semendire'yi girdiler ve burada ileride yapacakları istilalar için askeri imar faaliyetlerine giriştiler. Boğdan seferinden dönen Fatih, bunu haber alınca, askerin yorgunluğuna bakmadan, şiddetli kış ortasında, süratle Semendire önüne yetişti ve hisarları tahrip etti. Macarlar bunun üzerine ileri harekete cesaret edemediler, zaten o sıralar Macar Kralı Mathias Avusturya İmparatoru ile savaşa girmek zorunda kalmıştı. Fatih Macaristan'ı serbest bırakarak kuvvetlerini Venedik'e (1477) yönlerdirdi. Ancak Venedik ile barış yapıldıktan sonra (1479), Macaristan'a karşı Osmanlı akınları tekrar şiddetlendi. Macar Kralı o zaman Venedik'e ve Papa'ya bu sulhu imzaladıkları ve kendisini yalnız bıraktıkları için, ateş püskürmekte idi. 1479'da bir taraftan Mihaloğlu Ali, Malkoç-oğlu Bali ve İsa Bey'ler Erdel'e taarruz ederken, öbür taraftan yeni Bosna beyi Davud Paşa, bü-

yük akıncı kuvvetleri ile, Sava ve Drava ırmakları ötesindeki Macaristan topraklarına şiddetli akınlar yapmakta idi. Sonuçta Erdel'de bozguna uğrayan Osmanlı kuvvetleri, Bosna'da muvaffakiyetler kazandılar.

Karadeniz Hakimiyeti:

Sinop, Trabzon ve Kefe'nin Fethi

İstanbul'un fethi sonrasında, 3 Haziran'da, Galata Cenevizlilerden teslim alındı. Kendilerine şer-i aman hükümleri tatbik olundu ve Osmanlı ülkesinde serbest ticaret hakkı tanındı. Boğazlara hakim olan Fatih, Karadeniz'in tamamıyla kendi hükmüne tabi olduğunu biliyordu. Burasını bir Türk gölü haline getirmeğe çalıştı. Evvela 1454 yazında bu denize donanmasını gönderdi. Karadeniz Ceneviz kolonilerinin merkezi olan Kefe, Kırım Hanı Hacı Giray'ın müttefik kuvvetleri ile birlikte, sıkıştırıldı. Uzun müzakerelerden sonra Cenevizliler Osmanlı padişahına 3.000 ve Han'a 1.200 altın vermeğe razı oldular

Aynı senenin yazında Osmanlı donanması Akkerman'ı da tehdit etti ve Boğdan beyinden vergi vermesini istedi. Kuzey ticaretinin bu antreposu ekonomik açıdan boğazlara ve Karadeniz'e bağlı idi. Boğdan beyi 1455'te Osmanlı tabiliğini ve 2.000 altın yıllık haracı kabul etti; karşılığında da Osmanlı ülkelerinde serbest ticaret müsaadesi aldı. Trabzon Rum imparatorluğu da 1456'da Osmanlı haraç güzarlığını kabul etti. Böylece Karadeniz kıyılarındaki bütün küçük hükümetler Osmanlı matbu-luğunu tanımıştı. Fatih 1479'a kadar, Boğdan hariç, bu yerlerde doğrudan-doğruya Osmanlı hakimiyetini kurmayı başardı.

Fatih Sultan Mehmed artık Karadeniz'in bir Türk Gölü olmasının önündeki tek engelin Trabzon Rum İmparatorluğu olduğunu düşünmekteydi. Bu amaca yönelik olarak önce Amasra'yı (1459), daha sonra da 1461'de Sinop ve Trabzon havalisini alarak, Karadeniz'in Anadolu kıyılarını ilhak etti. Karadeniz'in kuzeyinde Kefe ve ona tabi Ceneviz kolonileri, bir Osmanlı istilası ihtimaline karşı, Kırım hanı, Mengüp beyi ve Boğdan voyvodası ile ittifak münasebetleri kurmağa çalıştılar. O zaman Litvanya ve Lehistan'a hakim olan Yagellonlar, Dinyester ırmağının batısında Karadeniz kıyılarında yerleşmek ve Kırım ile Boğdan üzerinde nüfuzlarını tesis etmek ama-

cındaydılar. Bu dönemde Doğu Avrupa'nın en kuvvetli devletlerinin başında bulunan Yagellonlar, Karadeniz hakimiyeti için Fatih'e rakip gibi görünüyordular. Asıl mühim olan nokta, Kırım Hanının da Osmanlıların Kefe'de yerleşmesini istememesiydi. Ancak yapabileceği pek şey yoktu. Nitekim siyasi gelişmeler, Karadeniz'in kuzeyinde hakimiyetini kurmak için, Fatih'e imkan hazırladı. Yagellonlar Kırım hanlığına karşı Altın-Ordu ile ittifak ettiler. Buna karşı Kırımlılar, bir taraftan Moskof büyük beyliği ile ittifakı sıkılaştırdılar; diğer taraftan Osmanlı padişahına yaklaşmak lüzumunu duyular. Boğdan beyi Stefan Yagellonlara tabi olmuş ve yıllardan beri Osmanlılara verdiği haracı kesmişti. 1469'da Boğdan'a giren Kırım kuvvetlerini bozguna uğrattı ve Eminek Mirza'yı esir etti. 1473'te Osmanlı kuvvetlerini ve bilhassa Mihal-oğullarının Uzun Hasan'a karşı gitmesinden istifade ederek, harekete geçti. Eflak beyi Radu'yu kaçırarak, kendi adamını bey yaptı. Kili'den sonra İbrail'i de aldı. Bunun üzerine Fatih onu inkiyada davet etti ve Rumeli beylerbeyi Hadım Süleyman Paşa'yı bir ordu ile gönderdi. Bu ordu fena halde bozguna uğradı (1475). Fatih baharda bizzat Boğdan'a karşı sefere çıkmak istedi ise de, ağırlaşan hastalığı onu alıkoydu. Bu sırada Kırım'daki hadiseler darbeyi bu tarafta vurmak imkanını verdi. O sırada Osmanlı taraftarı olan Eminek, ölen kardeşi Mamak yerine, "baş-bey" olmuş idi. Cenevizliler Mengli Giray Han'ı zorlayarak, onu baş-beylikten attırdılar. Fakat Eminek geri geldi ve isyan etti; Mengli Giray kaçıp, Cenevizlilerin yanına sığınmak mecburiyetinde kaldı. Bu tarihte Kırım'da bulunan bir Osmanlı elçisi hadiselerin gidişinde mühim rol oynamıştır. Eminek Kefe'ye karşı savaşa başladı ve Osmanlıları yardıma çağırdı. O sırada Boğdan beyi, 300 Eflak kayın biraderini Kırım'a göndererek, Mengüp'ü zapt ettirmiş idi.

Kefe ve Azak'ın Fethi

Kefe'de ücretli lehli askerler var idi. Bununla beraber, Fatih, Kırım hanlığındaki son gelişmeler neticesinde, hanlık kuvvetlerinin kendisi ile birleştiğini ve furiyatın kolayca başarılabilirliğini gördü. Derhal vezir-i azam Gedik Ahmed Paşa'yı, kuvvetli bir donanma, bu tarafa gönderdi. Dört günlük muhasaradan sonra, Kefe şehri Ahmed Paşa'ya teslim oldu (6 haziran

1475). Kefe fetihnemesine göre, o sırada Kefe'nin kuşatması ile meşgul bulunan Kırım hakimlerinden bazıları da Osmanlı zaferini görerek, padişaha itaatlerini sunmuşlardır. Gedik Ahmed Paşa cenubi Kırım sahillerinde Kefe'ye bağlı bütün Ceneviz kolonilerini zapt ve Osmanlı ülkesine ilhak etti; sonra Azak'ta alındı. Mengüp kalesi de Ahmed Paşa'nın dönüşünden sonra Zagarıcı Yakub Bey'e teslim oldu. Trabzon Kommenosları ve Boğdan beyi ile akraba olan Mengüp beyi ve ailesi, Yedikule'de uzun müddet mahpus kaldıktan sonra, padişahın emri ile idam olundular. Sugdak'ta Cenevizliler tarafından üç kardeşi ile hapsedilmiş olan Mengli Giray, Ahmed Paşa tarafından kurtarılmış ve Osmanlılara bağlılığını gösteren bir vesika imzalayarak, tekrar hanlığa geçmiştir.

Boğdan Seferi

Kırım'ın bağlılığını temin eden Fatih Karadeniz'in kuzeyinde daha serbest ve faal harekete başladı: 1476 temmuz başında ordusu ile İsakçı'yı geçerek, Boğdan arazisine girerken, Eminek idaresindeki Kırım kuvvetleri geriden Boğdan'a girdiler. Diğer taraftan Mengli Giray Han Altın-Ordu sahasına taarruz etti. Han'ın müttetiki III. İvan da Altın-Ordu'ya karşı meydan okumağa başladı. Kırım hanı Lehistan kralına, Boğdan'a yardım etmemesi için ihtarda bulundu. Yagellonlar Fatih'e sadece bir elçi göndererek, Boğdan'dan elini çekmesini istemekle yetindiler. Bu suretle Boğdan seferinin bütün doğu Avrupa siyasetini harekete getirdiğini görüyoruz. Fatih Boğdan'da voyvodanın ordusunu Alba Valea'da harbe zorladı ve yendi, buraları tahrip ederek, merkezi Suceava'yı yaktı. Fakat Stefan'ı ele geçiremedi. Fatih çekildikten sonra voyvoda yeniden taarruzlarda bulundu. O sırada doğuda Mengli Giray Han mağlup olmuş, Altın-ordu hanı onu takiben Kırım'a girmiş ve Kefe önüne kadar gelerek, şehri tehdit etmiş etti idi. Kırım'ın istilaya uğradığını öğrenen Eminek kuvvetleri Boğdan cephesinden, perişan bir halde geri dönmüşlerdi. Mengli Giray hanlığı kaybetti ve yerine büyük kardeşi Nur-Devlet han oldu. Fatih Sultan Mehmed Altın-Ordu hanı Seyid Ahmed'e bir mektup göndererek, Boğdan'ı cezalandırdığını, Kırım işlerine karışmamasını, çünkü Nur-Devlet'in ve Kefe'nin kendi himaye ve idaresinde bulunduğunu bildirdi. Sonradan hanlık tekrar karıştı. Fatih,

Eminek'in müracaatı üzerine, Mengli Giray'ı tekrar Kırım'a gönderdi. Bu zat 1478'de tekrar hanlık tahtına oturdu. Bu suretle Kırım hanlığı üzerinde Osmanlı meşruluğunun yerleşmesinde Eminek büyük bir rol oynamıştır.

Fatih, Karadeniz hakimiyetini tamamlamak üzere, 1479'da Taman ve Çerkezistan sahillerine yeniden bir donanma gönderdi. Bu donanma Anapa, Kopa ile Taman yarım-adasında Matrega (Tamatarhan)'yı zaptetti. Boğdan meselesine gelince, 1484'te Kırım ve Osmanlı ordularının müşterek hareketi neticesinde, Kili ve Ak-Kerman'ın fethi ile bir hall şekline bağlandı.

Orta Anadolu Meselesi:

Karamanoğulları ve Osmanlılar

Karamanoğlu İbrahim Bey'in ölümü (1466 Ağustos'u'na doğru) üzerine Fatih'in halası oğulları Pir Ahmed ve kardeşleri Konya'ya ve ovaya, veliaht seçilmiş olan İshak Bey ise, Silifke ve Taş-İli'ne hakim olarak beyliği parçalanmağa sürüklemişlerdi. Beyliğin tamamına sahip olabilmek için, İshak Bey Uzun Hasan'dan, Pir Ahmed ise, Fatih'ten yardım istediler. Bu esnada Karamanlıların eski düşmanı Dulkadirli şarktan tarruz etmiş bulunuyorlardı. Osmanlı-Dulkadirli ilişkilerine daha İbrahim Bey zamanında, Ak-Koyunlu-Karamanoğlu ittifakı mevcut idi. Şimdi Karaman ilinde de Osmanlı nüfuzunun yerleşmekte bulunduğunu ve bu suretle muvazenenin kendi aleyhine alt-üst olduğunu gören Ak-Koyunlu Uzun Hasan, İshak Bey lehine harekete geçmeğe karar verdi. Kurnaz Türkmen beyi Dulkadirlilerin metbuu olan Mısır sultanını kuşkulandırmamak için kendini Memlûklerin bir naibi gibi gösterdi. 1464 son baharında, Fatih Bosna'da meşgul bulunduğu sırada, Dulkadir-oğlu Arslan Bey üzerine yürüdü, onu yendi; sonra İshak Bey'in kardeşlerine karşı savaşarak, Kayseri, Develi, Aksaray, Konya ve Beyşehir'i aldı ve İshak Bey'e teslim etti. İshak Bey bu şehirlerde Mısır sultanı Hoşkadem adına hutbe okutmuştur.

Fatih 1444'te Karamanoğullarına terkedilen toprakları geri almak, yani istirdad siyasetini bu tarafta tatbik zamanı geldiğini gördü. İshak Bey tahtını emniyet altına almak için, bir taraftan Mısır sultanının himayesini

istediği gibi, diğer taraftan da Fatih ile uzlaşmağı uygun buldu. Akşehir, Beyşehir ve Seydişehir'i terke razı olduğunu bildirdi. Fatih 1391'de Karamanoğlu Mehmed Bey ile Yıldırım Bayezid arasında kararlaştıran Çarşamba Hududunun esas alınmasını istedi ise de, anlaşma olmadı. Padişahın yanında bulunan Pir Ahmed bu huda razı olduğu gibi, Dulkadirli ile eskiden beri münazaa mevzuu olan Kayseri üzerindeki hakimiyetini de Osmanlılara bırakıyor, padişahın seferlerine bizzat gelmek taahhüdü ile, daha sıkı bir şekilde Osmanlı tabiiyetini kabul ediyordu. Dulkadir beyi Arslan, Osmanlılar ile gizlice anlaşmış olduğu için, Memlûk sultanının tahriki ile öldürüldü (1465) ve yerine Şah-Budak getirildi. Buna karşı Fatih Dulkadirlilerden Şehsuvar Bey'i, bir tabiiyet ahidnâmesi imzalatarak, beyliğe seçti (1467'de beyliği Şah Budak'tan alacaktır).

Osmanlı kuvvetlerinin yardımı ile harekete geçen Pir Ahmed İshak'ı mağlup ederek, Silifke kalesi hariç, bütün Karaman ilini idaresi altına almağa muvaffak oldu (Haziran 1465). Uzun Hasan'ın yanına kaçmış olan İshak çok geçmeden öldü (870/1465). Uzun Hasan o zaman yalnız Dulkadirliye karşı harekete geçti; Fırat vadisine doğru arazisini geliştirmeye çalıştı. Gerger'i aldı (1465 başı) ve onu Dulkadirliye ait Harput ile mübadele etmek üzere, Mısır sultanı ile müzakereye girdi. Karamanoğlu ve Dulkadirli arazisinde Osmanlılara karşı Uzun Hasan'dan istifade ettiğinde Mısır sultanı onun hakiki maksadını anladı ve Karaman hadiseleri üzerine Osmanlı padişahı ile bozulan münasebetlerini düzeltmeğe çalıştı.

Bu tarihe kadar müşterek haçlı tehlikesi, diğer taraftan Karamanoğlu İbrahim Bey'in Tarsus ve sair Memlûk topraklarına taarruzu sebebi ile, Osmanlı -Memlûk münasebetleri çok dostane idi. Fakat 1461'den sonra, Fatih'in doğuya yayılma siyaseti, Memlûk nüfuz sahasını tehdiye başladı. Mısır sultanı Uzun Hasan'ı, Karamanoğullarını ve Dulkadirliyi himayesi altında telakki etmekte idi. Uzun Hasan'a karşı bir hareket sayılan Trabzon fethi (1461) Mısır sultanı tarafından tebrik olunmadı. 1463'te batılara karşı büyük başarı elde eden Fatih, Mısır sultanına gönderdiği mektupta, eski usule aykırı olarak, ona kendisi ile müsavi muamelesi yaptı ve elçisi yer öpmeydi. Bu muamele Hoş-Kadem'i çok incitti ve

düşman yaptı. Nihayet son Karaman hadiseleri iki taraf arasında münasebetleri tamamıyla bozdu. 1465'te bir Mızır elçisi Venedik'e gitti. Fakat söylediğimiz gibi, Uzun Hasan'ın Fırat vadisinde taarruzları üzerine, Mısır sultanı elçisi Nür al-Din al-Kuşayri'yi, dostane bir mektup ile, Fatih'e gönderdi.

Bu mektup Osmanlı sarayında memnuniyetle karşılandı. Ancak 1467'de Şehsuvar'ın, bir Osmanlı mahmisi olarak, Dulkadir tahtına oturması ve Memlûkler ile şiddetli bir mücadeleye girişmesi üzerine, Memlûk-Osmanlı münasebetleri yeniden gergin bir safhaya girecektir. Fatih 1468'de Anadolu'ya sefere çıktığı zaman, bunun esas itibarı ile Memlûklere karşı olduğu söyleniyordu. İshak'ın ölümünden sonra, tahtta sağlamca yerleşen Pir Ahmed tabiiyet şartlarına riayet etmemeğe başladı; hatta Ilgın hududunda bazı toprakları geri istedi. Fatih Anadolu'ya sefer yapmağa karar verdi. Garpta Venedik ve Macaristan ile tekrar sulh müzakerelerine girilerek, onları oyaladı. İskender Bey o kış ölmüş idi (17 kanun II. 1468). Aynı senenin ilk baharında Afyon'a doğru yola çıkan Fatih, Pir Ahmed ve Şehsuvar Bey'den tabilik şartlarına göre, ordugaha gelmelerini istedi. Bunun mürettibi olduğu anlaşılan Mahmud Paşa'ya göre, onlar gelecek ve mesele kolayca halledilecek idi. Fakat Afyon'da Pir Ahmed'in red cevabı vasıl oldu (1468 Nisan sonu). Osmanlı ordusu Konya'yı koruyan meşhur Gevele (Kavalla) hisarını ve Konya'yı aldı. Mahmud'un askerleri Turgutlu aşiretlerini Çukurova'da Memlûk topraklarının içerilerine kadar kovaladılar. Fatih Konya'ya Manisa'dan şehzade Mustafa'yı getirip, vali tayin ettikten sonra, İstanbul'a doğru yola çıktı. Pir Ahmed çekilen Mahmud Paşa ordusunun gerisine taarruz ederek, ağırlıklarını yağma etti. Bu muvaffakiyetini Mısır sultanına bildirdi ve ondan yardım istedi. Fatih bunun üzerine Mahmud Paşa'yı hakaretle azletti. O zaman Karaman ilinin Toroslar bölgesi sahile kadar Karamanoğulları elinde idi ve her an ova kısmı taarruza uğrayabilirdi. Fatih böylece Anadolu'da büyük bir mücadeleye sürüklenmiş ve batıda durumu zayıflamış oluyordu. Bunu Mahmud Paşa tarafından takip edilen yanlış siyasetinin bir neticesi saydı. Orta Anadolu'daki mücadele, Venedik harbi ile ihtilat ederek, 1474'e kadar pek bulranlı safhalar göstermiş ve Fatih'i yıllarca meşgul etmişti.

Fatih çekilir çekilmez, Pir Ahmed Larende'den Konya'ya başarısız bir hücumda bulundu; fakat 1469'da Karamanoğulları Konya ovasının doğu kısımlarını, yani Ereğli, Aksaray, Develi ve Niğde'yi tekrar ele geçirmiş bulunuyorlardı. Fatih 1470'te Eğriboz seferinde iken, Karamanoğlu Kasım, Ankara havalisine kadar ilerledi ve mahalli kuvvetleri bozguna uğrattı. 1471'den itibaren, Osmanlılar yalnız Konya ovasını değil, Toros dağlık bölgesini ve İçeli de alarak, Akdeniz'e kadar bütün Karaman-İli'ni inkıyat ettirmek için, esaslı seferlere giriştiler. Bunlardan birincisi, 1471 baharında, vezir-i azam İshak Paşa tarafından yapıldı. O kapı-kulunu da alarak, Larende üzerine yürüyüp, şehri ele geçirdi; fakat Bulgar dağına sığınan Kasım'ı yakalayamadı. Orada sancakbeyi Davud'u bırakarak, kendisi döndü. Aynı tarihte Karaman'da harekatta bulunan Gedik Ahmed Paşa sahilde Alaiye'yi teslim aldı. 1472'de hareket sahilinden dağlık mıntıkaya nakledildi. Gedik Ahmed, Pir Ahmed'in ailesini ve hazinesini sakladığı ve bugün Silifke-Ermenak yolu üzerinde Meynan dağı civarında olması icap eden Mokan yahut Meynan hisarını, sahilde Gorigos (Kurku, Korykos'u, Çukurova hududunda Gülek'i zaptetti. Karaman ilini ve Uzun Hasan'ı Venediklilerden tecrit etmek için bu dağlık bölgeye hakim olmak zaruri idi. Gedik Ahmed, bu harekatı tamamlamak üzere, Luluva kalesini zaptettiği sırada, batıdan bir haçlı donanması, doğudan Uzun Hasan kuvvetleri Karaman-İli'ne doğru harekete geçmiş bulunuyorlardı.

Bununla beraber Karaman-İli'nde, dağlık bölgede ve İçel sahilllerinde, Niğde ve Develi havalisinde 1472'den beri tekrar hakim olan Kasım Bey'i oradan atmak için, 1474'te Gedik Ahmed Paşa'nın yeni bir sefer yapması icap etmiştir. Gedik Ahmed evvela dağlık bölgedeki kabile reislerini Larende'de yakalamağa muvaffak oldu; sonra Taş-İli'ne girerek, burayı kolayca inkıyat altına aldı; oradan Ermenak, Meynan ve Silifke'ye inerek, buraları tekrar zaptetti. Gedik Ahmed Paşa döndükten sonra, yeni Karaman valisi Sultan Cem'in (Fatih'in çok sevdiği oğlu şehzade Mustafa, Develi muhasarası dolayısıyla ile, hasta bir halde yola çıkmış ve ölmüş idi), lalası Rum Mehmed Paşa harekata devam etti. Larende üzerine yürüyen Karamanoğlu Kasım'ı püskürttükten sonra, Varsaklara karşı yaptığı harekatta pusuya düştü ve boz-

guna uğradı. Mamafih Karaman artık inkıyat altına alınmış olup, Osmanlı devletini şimdi başka meseleler meşgul ediyordu.

Akkoyunlu-Osmanlı Mücadelesi ve Otlukbeli Savaşı

Uzun Hasan 1471'e kadar Karaman işi ile doğrudan-doğruya uğraşmadı. Bu tarihe kadar İran'a hakim olarak, Asya'nın en kuvvetli hükümdarlarından biri haline gelmiş idi. Tebriz tahtına oturunca kendini Rum'daki (Anadolu'daki) beyleri de metbuu olarak görmeğe başlamış idi. Fatih'in ilerlemeleri ve iktisadi tedbirleri Uzun Hasan'ın imparatorluğunu tehdit ediyordu. Osmanlılar Ak-Koyunlu nüfuz ve hakimiyet sahasına dahil Koyulhisar ve Trabzon'u almışlardı. İran'ın servet kaynağı olan ipek üzerine Tokat'ta Fatih tarafından ikinci bir gümrük ihdası bilhassa şikayet mevzuu idi. 1471'de Osmanlılar Karaman-oğullarına karşı kati harekate girişince, bunlar Uzun Hasan'dan acele yardım istediler. Türkmen beyi, aynı tarihte Rodos şövalyeleri reisine, Kıbrıs kralına ve Alai Bey'e gönderdiği mektuplarda Karamanoğluna imdat olarak, oğlu Zeynel kumandasında 30.000 kişilik bir kuvvet tayin ettiğini bildiriyor (fakat böyle bir kuvvet ancak 1472'de hareket etmiştir), onları müşterek düşman olan Osmanlılara karşı iş birliğine çağırıyordu. 1473'te Uzun Hasan, Venedik elçisi Zeyno'ya, siyasetini şöyle açıklamıştır: "(Fatih'e) her taraftan aynı anda taarruz olunsun, o suretle ki, bir daha kalkınamasın ve adı dünya yüzünden ebediyen kalsın". Şimdi, Osmanlı devletini ortadan kaldırmak gayesinde, doğu ile batı azim ile harekate karar vermiş ve birleşmiş bulunuyordu. Timur ile mukayese olunan Uzun Hasan'ın yanında İsfendiyaroğlu, Germiyanoglu, Dulkadiroğulları, İnaloğlu gibi, Anadolu'dan kaçmış beyler toplanmış idi. Uzun Hasan'ın Fatih'ten ilk isteği Trabzon, Sinop ve Karaman'ın terki idi. Fatih, doğudan gelen tehlike karşısında, hiç olmazsa Hristiyan alemini yatıştırmağa çalışarak, yukarıda da açıklandığı üzere barış görüşmelerine başladı. 1470 son baharında neticesiz olarak kesilen müzakereler 1471 baharında tekrar başladı ve bütün yaz devam etti. O yıl memleketlerinden atılan Karamanoğulları Pir Ahmed ile Kasım, Uzun Hasan'ın yanına giderek, müdahalesini ısrar ile istediler. Türkmen beyi nihayet ta-

arruza karar verdi. 1472 baharında evvela eski Trabzon imparatorluğunun bir yeğenini Trabzon'a hücum ettirdi. İsfendiyar-oğlu Kızıl Ahmed ile Karaman-oğullarını mühim Ak-Koyunlu kuvvetleri ile (30.000 kişi) Orta Anadolu'ya gönderdi. Onlar Meynan ve Luluva'nın intikamını almak için Tokat'a hile ile baskın imkanını buldular.

Oradan bu kuvvetlerin bir kısmı Uzun Hasan'ın yeğeni Yusufca Mirza kumandasında Aksaray üzerinden Konya'ya geldi. Bu esnada Uzun Hasan'ın elçisi İstanbul'da padişahı oyalamağa çalışıyordu. Tokat yağması haberi yıldırım tesiri yaptı. Fatih, mevziinin ilerlemiş olmasına bakmayarak, otağını Üsküdar'a kurdurdu. Rum Mehmed Paşa azledilerek, Mahmud tekrar vezir-i azamlığa getirildi. Uzun Hasan'ın düşmanlarına mektuplar gönderilerek, tahrik olundu. Şehzade Mustafa'ya Afyon'a veya Kütahya'ya çekilerek, Bursa'yı korumak üzere, Anadolu beylerbeyi Davud ile birleşmesi emri verildi. Akşehir'e kadar gelen düşman çekilmeğe başladı. Karşı taarruza geçen Osmanlı kuvvetleri Beyşehir gölü yanında, Eflatun-pınarı yakınında, düşmanı yakalayarak, bozguna uğrattılar. Yusufca Mirza esir düştü; Karaman-oğulları kaçtılar. Bu muvaffakiyet vaziyeti kurtardı. Fatih bütün kış İstanbul'da harp hazırlığı yaptı. İmparatorluğun çıkarabileceği bütün kuvvetleri bir araya toplamağa çalıştı. Rumeli'den Hristiyan ahalî arasından cerehor (her köyden iki adam) toplattı. Bilhassa bu seferde hayati ehemmiyeti olan iase ve ikmal işlerini mükemmel bir şekilde teşkilatlandırdı. Diğer taraftan Fatih, Mısır sultanı ile bir ittifak yapmaya muvaffak oldu. 1472 kışında Uzun Hasan, Memlûklere ait Bira (Birecik)'yı neticesiz muhasara ve Haleb'i tehdit ettiğinden, bu ittifak kolayca gerçekleşti. O zamana kadar Mısır ordularını hezimetten hezimete uğratan Dulkadir Beyi Şehsuvar, Memlûkler tarafından ele geçirildi ve Kahire'de idam olundu (1472 Ağustos). Bundan sonra Uzun Hasan Dulkadir beyliğinde Mısır'ın namzedine karşı bir rakip çıkardı.

Uzun Hasan, Anadolu'nun ve kendi imparatorluğunun geleceğini tayin edecek bu hayati savaş için, büyük askeri ve siyasi hazırlıklara girişmiş idi. 1471'de Hacı Mehmed, Murad, Nicolo ve Chefarsa (?) adında dört elçisi Venedik'e gelerek, Fatih ve Mısır sultanı aleyhinde ittifak akdetmek istediler. Hacı Mehmed Venedik'te kaldı. Diğerleri Papa ve Napoli Kralı nezdine giderek, itti-

fak teklif ettiler. Venedik Zeno Caterino'yu acele İran'a daimi elçi olarak gönderdi. Şu ittifak esasları kararlaştırılmış görünmektedir: Venedik gemileri ateşli silahlar ile bunları kullanacak ufak bir kuvveti Karaman sahillerine getirecek, Uzun Hasan da bu tarafa bir kuvvet gönderecek, müttefikleri ile temas temin edecek. Venedik hükümeti ittifak gayelerini şöyle tespit etmiş idi: Uzun Hasan Anadolu'yu alacak, Osmanlı padişahına kıyılarda, hisar yapmaması ve Karadeniz'i Venedik gemilerine açık bulundurması kabul ettirilecek, Mora, Midilli Ağrıboz ve Argos'un Venedik'e iadesi temin edilecek. Venedikliler Uzun Hasan'a, boğazları geçerek, İstanbul'u zaptedebileceklerini de söylemekte idiler. Venedik, Napoli, Rodos, Papalık ve Kıbrıs gemilerinden mürekkep büyük bir haçlı donanması 1472 yazından beri Osmanlıların Akdeniz kıyılarına dehşet saçıyordu. Antalya (Ağustos 1472), İzmir (13 Eylül) yağma edilmiş ve yakılmış idi. Bu donanma 1473 baharında Kasım Bey ile işbirliği yaptı. Gorigos, Sığın ve Silifke kaleleri, bu tehdit altında, Kasım'a teslim oldu. Bununla beraber Fatih'in Rumeli akıncı kuvvetlerini daha kıştan Sivas bölgesine göndermesi ve baharda büyük ordusu ile Erzincan'a doğru ilerlemesi üzerine, Uzun Hasan İçel sahillerine kuvvet göndermek ve Hristiyan kuvvetleri ile temas kurma imkanını bulamadı. Her şey Fırat vadisindeki savaşın neticesine bağlı idi.

Fatih bir meydan muharebesinde derhal katı bir netice almak istediği halde, Uzun Hasan üslerinden çok uzak düşen Osmanlı ordusunu yıpratmak ve iâşesiz bırakmak suretiyle ezmek planını tatbik etmek istedi. Fatih'in ordusu en fazla 70- 100.000 tahmin olunabilir. Tercan ile Erzincan arasında bir düzlükte, Fırat'ın öbür tarafına geçen Rumeli kuvvetleri Uzun Hasan kuvvetlerinin baskınına uğradı. Rumeli beylerbeyi Has Murad öldü. Fatih, bu mağlubiyet üzerine, ordusunda baş gösteren bozgun ruhunu önlemek için, fevkalade tedbir almak mecburiyetinde kaldı. Uzun Hasan, nihayet oğullarının ısrarı ile, Otlukbeli'nde Başkent mevkiinde yaptığı ikinci baskın ile, kat'i muharebeyi kabul etti. O zaman Osmanlı ordusunun sekiz günlük erzakı kalmış idi. Tepeleri tutmağa muvaffak olan Davud ve Mahmud Paşaların gayreti neticesinde, Osmanlı ordusu dar vadide baskın tesirinden kurtularak, harp nizamı alabildi. Şehzade Mustafa kumandası altında sol koldaki Anadolu

azeplerinin başarılı taarruzu ve Uzun Hasan'ın oğlu Zeynel'in öldürülmesi harbin neticesini tayin etti. Padişah kumandasındaki kapı-kulunun esaslı bir şekilde savaşa girmesine hacet kalmadan, Uzun Hasan, durumu ümitsiz görerek, yalnız başına kaçtı. Savaştan sonra 4.000 kişi idam olunmuş ve 2.050 esir alınmıştır. Fatih, bundan sonra, Şebin-Karahisar üzerine yürümüş ve kaleyi teslim almıştır. Orada iken Uzun Hasan'ın elçisi ulemadan Ahmed Bekrici gelip, sulh istedi. Fatih, bir daha Osmanlı topraklarına tecavüz etmemesi ve Karahisar'ı bırakması şartı ile, sulhu kabul etti. Uzun Hasan, sonra "itmam-i emr-i müsaleha" için, aynı elçiyi İstanbul'a gönderdi ve tabi beylere mahsus bir ifade ile, Osmanlı arazisine asla tecavüz etmeyeceğini tekrar yemin ile teyit etti. Bununla beraber kısa bir zaman sonra Uzun Hasan'ın Hristiyan devletlerini kışkırtmakta devam ettiğini öğrenen Fatih, Hüseyin Baykara'ya gönderdiği bir mektupta Uzun Hasan'ı ortadan kaldırmak üzere, iki taraftan taarruza geçmeği teklif etmiştir. Uzun Hasan ile sulhu terviç etmiş olan vezir-i azam Mahmud Paşa, İstanbul'a döner-dönmeyiz azledilmiştir. Fatih, Uzun Hasan ölünce (5/6 kanun II. 1478), onun nüfuz sahasına dahil sayılan Gümüşhane-Trabzon yolu üzerinde Torul mevkiinin Rum hakimini ortadan kaldırmış, Gürcistan ile Trabzon sancağı hududunda bazı yerleri zapt ettirmiş ve böylece Trabzon fütuhatını tamamlamıştır. Otlukbeli zaferi, Fatih'e Fırat nehri berisindeki Anadolu toprakları üzerinde tam bir hakimiyet temin etmiş ve batılıların ve bilhassa Venedik'in Osmanlı devletine karşı galip gelme ümitlerini ortadan kaldırmıştır.

Fatih'in İç Siyaseti ve Neticeleri

Fatih'in iç siyasetine hakim başlıca meseleler, bir taraftan İstanbul'un iskanı ve kalkındırılması, diğer taraftan seferler ve fethedilen bölgelerde kalelerin muhafazası için, askeri kuvvetlerin mütemadiyen takviye ve tezyidi zarureti etrafında toplanır. Bu iki nokta masrafların büyük nispette artmasını ve bu sebepten yeni vergiler ihdasını gerektirdiğinden, köylü ve şehirli büyük halk kitlelerini sıkışmış ve memlekette bir takım gizli veya açık hoşnutsuzluklara ve cereyanlara yol açmıştır.

İstanbul'un kalkındırılması gayretleri bir çok meseleler meydana çıkarmıştır. Sürgün usulünün geniş ölçüde tatbik edilmesi, yukarıda işaret olunduğu gibi, bil-

hassa Anadolu'da bir takım hoşnutsuzluklar doğurmuştur. Diğer taraftan fetih sırasında İstanbul'da devlet malı ilan edilen emlak, nüfus celbi için, başlangıçta her gelene parasız, mülk olarak, bağışlanmış, fakat sonra arsalar devlet malı sayılarak, kira (*mukata'a*) konmuş ve halk üzerine muazzam bir meblağ yüklenmiş, ancak kendini gösteren hoşnutsuzluklar üzerine, bundan vazgeçilmiştir. Fakat Karaman gailisi ve Uzun Hasan meselesi dolayısıyla, 1471-1472'de Rum Mehmed Paşa'nın vezir-i azâmlığında bu vergi yeniden konmuştur.

Fatih'in, şehri şenlendirmek için, Rumlara geri dönme müsaadesi vermesi, fetihle esir olan Rumları satın alarak, şehre yerleştirmesi ve nihayet Kir Luka (Lukas Notaras) gibi Bizans büyüklerine idari vazifeler vermeğe hazırlanması Müslümanlar arasında endişe doğurmuş, fakat serbest kalan bu asilzadelerin bir değişiklik olmamış gibi, harekete başlamaları ve garp ile birleşmeleri ihtimali üzerine, o zamanki vezirler tehlikeli görmüşlerdir. Dikkate değer ki, İstanbul'da evlerden *mukata'a*'yı kaldırmağa amil olanlarda aynı vezirlerdir. Fakat 1471-1472'de Rum Mehmed Paşa'nın ev *mukata'a*'sı üzerinde tedbirleri, Rumlar lehine onun hainane bir tertibi telakki edilmiştir. Müslüman halkın hislerine tercüman olan Aşık Paşa-zade'ye göre, Rum Mehmed Paşa'nın bu tedbirleri almaktan maksadı şu idi: "Bu imareten halk vazgeçe, yine evvelki gibi bu şehir bizim (yani Rumların elinde) ola". Aynı müellif Rum Mehmed'in "İstanbul'un eski kafiri" ile yakın dostluğunu da iddia eder. Ulemadan Karamani Mehmed Paşa'nın tahriki ile Rum Mehmed'in idamı Aşık Paşa-zade'de büyük bir memnuniyet ile ifade edilmiştir. Her halde bu kayıtlar İstanbul'da evvel *mukata'a*'sı meselesi için olduğu kadar Müslüman ahali ile Fatih idaresinin geri getirdiği veya saraya aldığı Rumlar arasındaki münasebetler bakımından da ehemmiyetlidir. 1478 tarihli sayıma göre, o tarihte İstanbul'da 8.951 Müslüman hanesine karşı, 3.151 Hristiyan Rum, Galata'da 535 Müslüman hanesine karşı, 592 Hristiyan Rum hanesi var idi. Halbuki fetih esnasında İstanbul'un en fazla 50.000 tahmin edilen Rum halkı hemen-hemen tamamıyla dağılmış idi.

İmparatorluk fikri ile meşgul olan Fatih Rum zade-ganına mensup gençleri sarayına almış, bunlar, birer Osmanlı olarak, sonradan idarede mühim mevkilere geç-

mişlerdir. Rum Mehmed'den başka Paleologoslardan Has Murad Paşa ve kardeşi Mesih Paşa bunların en meşhurlarıdır. Bundan başka bazıları Bizans zadegan sınıfına mensup bir kısım Hristiyan Rumların da mühim mali işleri üzerlerine aldığını biliyoruz. Batıya kaçtıktan sonra orada barınamayan ve sefaletle düşen bazı Rum büyükleri tekrar İstanbul'a dönmüşlerdir. 1476'da İstanbul gümrüğü iltizamını üzerine alan Manuel Paleologos her halde batıya kaçtıktan sonra, İstanbul'a gelen aynı isimdeki kimse olmalıdır. Bu devirde Sırbistan madenleri veya gümrük gelirleri üzerinde büyük iltizam işlerine girmiş başka Rumlar da görülmektedir. 1464-1472 tarihlerinde Rum alimlerinin Fatih'in sarayında hususi bir alakaya mahzar oldukları görülmektedir. Georgios Trapezuntios Roma'dan İstanbul'a o zaman döndüğü gibi, Kritovoulos eserini bu tarihlerde yazdı. O Fatih'e takdim ettiği bu eserde, padişahı Yunan kültürü dostu olarak tavsif eder ve Notaras'ı idam ettirenleri kötülerken, şüphesiz efendisinin duygularına aykırı yazmıyordu.

Bu devirde içeride derin siyasi akisleri olan en mühim mesele, Fatih'in mali siyasetidir. İstanbul'un payitaht olarak imarı, eski saray, yeni saray, büyük bedesten, Fatih camii manzumesi, Yedi-Kule hisarının inşası, Aya-sofya camiinin ve surlarının tamiri, imparatorluğun müdafaası için Çanakkale boğazında Sultaniye ve Kilit-Bahir, Arnavutluk'ta İl-Basan, Tuna üzerinde Böğür-Delen, Konya'da İç Hisar gibi büyük inşaat, hazineye ağır masraflar yüklemiştir. Fakat asıl büyük masraflar şark ve garpta girişilen seferlerden ileri gelmekte idi. Billhassa Uzun Hasan seferindeki muazzam masraflar devlet maliyesini fevkalade tedbirlere sevk etmiştir. Fatih artan devlet masraflarını karşılamak üzere, başlıca şu mali tedbirleri almıştır: *a. Para üzerinde alınan tedbirler:* Yeni akçe çıkarmak ve eski akçeyi beşte bir eksigi-ne değiştirmek suretiyle, bütün nakdi servetlerden bir nevi vergi almak. Bu suretle Fatih 855, 865, 875, 880 ve 886 yıllarında yeni akçe çıkarmıştır. 875'ten sonra, bunun her beş yılda bir tatbiki kayda değer. Bu kanunu yürütmek için, padişahın yasak kolları, evleri, yükleri, hanları araştırmağa ve buldukları gümüş parayı ticari kıymeti üzerinden müsadereye salahiyyetli idi. Yeni akçe çıkarılmasının sık-sık tatbiki o kadar derin bir hoşnutsuzluk doğurmuştur ki, Bayezid II. tahta geçerken, kendisine taahhüt ettirilen

hususlardan biri bir defadan fazla yeni akçe çıkarmaması idi. Diğer taraftan Fatih paranın ayarını değiştirmiş ve bu hal para sistemi sıkı-sıkıya Osmanlı ticaretine bağlı olan İran'da bile şikayeti mucip olmuştur. *b. İnhisar ve iltizam usulleri:* Fatih, tuz, sabun, mum gibi, zaruri ihtiyaç maddelerini bölge-bölge mukataaya vermiş, yani iltizam ile inhisara bağlamıştır. Msl. Anadolu eyaletinde yalnız Foça sabunhanesi sabunları satılırdı ve su işi Anton-oğlu Obertiyo adlı bir Frenk iltizama almış idi. Fatih'in bu mukataaların tatbikini temin için çıkardığı yasak-nameler sert bir mahiyet almıştır. Mesela Karesi vilayetinde Kızılca tuzu satılması emrolunan yerlerde, başka yerden tuz getirenden para cezası alınıyor; bunu haber vermeyen naip ve kethüda idam ediliyordu. O zaman İtalya'da istibdat idarelerinde tatbik edilen bu iktisadi-mali usulleri, mültezim olan bir çok İtalyanın memlekete soktuğu kuvvetle tahmin olunabilir. Aşık Paşa-zade "cilalet-i Osman'da işidülmedük ve görölmedük bid'atlerin ihdasını" bir İtalyan Yahudisi olan hekim Yakub Paşa'ya atfeder ve iltizamı, başka vesileler ile de tenkit eder. *c. Yeni vergiler ihdası:* 1458 son baharında Anadolu sipahilerini harp meydanında tutmak için, Anadolu eyaletinde reayanın ödediği çift resmini, bir emir ile, 22 akçeden 32'ye çıkarmış ve bu vergi yerleşip kalmıştır. Tokat'ta ihdas ettiği ipek gümrüğü vergisi büyük bir zümreyi müteessir etmiştir. *d. Emlak ve evkafın neshi:* Muhtelif yollar ile, mülk veya vakıf olarak, devletin elinden çıkmış toprakların miriye mal edilmesi maksadını güden tedbirler, Fatih tarafından çok geniş bir şekilde tatbik olunmuştur. Bütün vakıflar ve mülkler, gözden geçirilerek, Dursun Bey'e göre, 20.000'den fazla köy ve mezraa neshedilmiş ve tımarlı sipahilere dağıtılmıştır. İbka olunan vakıf ve mülklerden de, divani denilen gelir hisseleri için, asker ("eşkinçi") istenmiştir. Asıl Nişancı Karamani Mehmed Paşa'nın vezir-i azamlığında (1476-1481) tatbik edilen bu toprak ıslahatı memlekette hoşnutsuzluk uyandırmıştır. Bu ıslahatın asıl gayesi tımarlı sipahi sayısını arttırmak ve padişahın hazinesi için yeni haslar bulmak idi. Etrafındakilerin tesiri ile, bir zamandan beri babası ile arası açık bulunan Amasya valisi şehzade Bayezid bu kanunun kendi sahasında (Amasya, Tokat ve Trabzon) tatbikine mukavemet etmek isteyince, gayr-i memnun bir kitle gözlerini Bayezid'e çevirmiştir. Diğer şehzade Sul-

tan Cem, babasının harpçi siyasetini devam ettirmeğe namzet sayılıyor ve Karamani Mehmed tarafından destekleniyordu. Bu suretle Fatih'in hastalığının arttığı son yıllarda, bilhassa 1479'dan itibaren, Bayezid ile Cem arasında, taht için başlayan gizli mücadele memlekette büyük bir içtimai hareket ile ihtilat etmiş oluyordu. Bayezid padişah olur-olmaz, ilk işi bu emlak ve evkafı sahiplerine iade etmek olmuştur. Fatih'in emlak ve evkafı neshetmesi, bilhassa ulema sınıfını, şeyhleri ve eski Türk, Müslüman bey ailelerini müteessir etmiş, fakat yeni akçe hususundaki icraatı bütün halk arasında hoşnutsuzluk yaratmıştır. Buna kanunların şiddetle tatbiki neticesinde meydana gelen korkuyu da ilave etmek lazımdır. Fatih'in son yıllarda rical arasında şiddetlenen rekabet bu hoşnutsuzluğun tezahürüne vesile olmuştur. Ulema sınıfından gelen Nişancı Karamani Mehmed Paşa, Fatih'in mali siyasetinden me'sul tutuluyordu. Karamani devlet içinde saray gulamlarından olan ümeranın da nüfuzunu kırmağa çalışıyordu. Rum Mehmed Paşa'nın idamına, Gedik Ahmed'in zindana atılmasına ve sonra sürülmesine, İshak Paşa'nın menkübiyetine, Davud Paşa'nın azline hep o sebep gösterilmiştir. Buna karşılık Faik Paşa ve ulema-dan Manisa-zade, vezir olarak, divana alınmıştır. Gulam sınıfından gelen rical, yeniçerileri ve şehzade Bayezid'i tabii bir müttefik bulmuş ve mali siyasetten şikayet eden halk efkarı tarafından desteklenmiştir. Fatih'in siyasetini II. Bayezid terketmeğe ve onun ananeyi kıran müfrit tedbirlerini kaldırmağa çalışmış, sulhperver, yumuşak, müsamahalı bir idare getirmiş, 1482'de Gedik Ahmed ve İshak Paşa'ların nüfuzuna son verdikten sonra, Çandarlılara iade-i itibar ettirerek, eski Osmanlı ananesine ve şeriata devlet içinde tekrar üstün bir nüfuz sağlamağa gayret etmiştir. Bununla beraber, Fatih'in kul sisteminin üstünlüğüne dayanan merkezîyetçi idaresi ve cihan hakimiyeti gayesine matuf askeri devleti bu aksül'amelden ancak kısmen müteessir olmuştur. İstanbul etrafında Anadolu-Rumeli temeli üzerinde asıl hususiye-tiyle Osmanlı imparatorluğunu kurmuş olan Fatih'tir.

İKTİSADİ GELİŞME

Fatih imparatorluğunu kurarken, meydana gelen iktisadi-ticari gelişme ve değişiklikler büyük bir ehemmiyet taşır. Burada kısaca şu noktaları tespit edeceğiz:

1. Fatih devrinde Osmanlı ülkesinin muhtelif bölgeleri arasında birbirini tamamlayan iktisadi-ticari faaliyet çok gelişmiştir. Bölgeler arası bu ticaretle, İtalyanlar yerine, Türk Müslüman, Rum ve Ermeni yerli tacir ve gemiciler kaim olmuştur. Batı Anadolu'da mühim pamuklu sanayi, Ankara ve Kastamonu'da sof, Bursa ve İstanbul'da ipekli, Selanik ve İstanbul'da çuha ve Edirne'de ayakka-bı sanayii bu devirde ziyadesi ile gelişti; zira bu malumat Balkanlara, Karadeniz şimalindeki memleketlere ait tabi'i mahsuller ile, mühim bir mübadele mevzuu halini aldı. Fatih garp ile olan Levant ticaretini baltalamak değil, aksine geliştirmek istemiş, fakat muayyen hakimiyet haklarından da fedakarlığa müsaade etmemiştir. Osmanlı tebaası yabancılardan daha az gümrük ödüyordu. (başlangıçta yerliler %2, yabancılar %4, sonra bu nispet yerliler için %4, yabancılar için %5 olmuştur). 2. Diğer taraftan Arabistan yolu ile Hindistan ticareti ve Dubrovnik yolu ile Floransa ticareti Fatih devrinde gelişme gösterdi. İpek ve ipekli kumaş, sof ve hububat karşılığında, İtalya'dan mühim miktarda ince yünlü kumaşlar ithal olunuyordu. Bu ticaretin en mühim merkezi Bursa idi. Bursa, İran ipeği ile garp yünlülerinin mübadele edildiği beynelmilel bir pazar halini aldı. Mısır'dan Hind baharatı, şeker ve pirinç getiriliyor, tahta, demir ve Bursa kumaşı ihraç olunuyordu. Antalya bu ticaretin antrepo-su durumunda idi. 1479 yılına doğru, İstanbul gümrük bölgesi, üç yılda 13 milyon akçe, Bursa ipek gümrüğü yılda 700.000 akçe ve Antalya gümrük bölgesi 150.000 akçe gelir temin ediyordu.

Karamani Mehmed Paşa'nın mali tedbirleri neticesinde, Fatih'in son saltanat yılında hazineye hazır iki buçuk milyon kadar altın ve 48 milyon akçe var idi; fakat memleket geliri, havaletler ile yerinde harcandığından, hakiki varidat miktarı bunun çok üstündedir.

FATİH VE MERKEZİYETÇİ MUTLAK İMPARATORLUK FİKRİ

Fatih'in ilk işi iktidarını fiilen hudutlandıran Çandarlı ile, kendine karşı savaşıarak, tahtını tehdit etmiş olan Orhan Çelebi'yi ortadan kaldırmak olmuştur.

II. Mehmed, fetihden sonra Çandarlı'yı azil ve tevkif için kendini کافی derecede kudretli hissetti ve bunun için

yeter derecede kuvveti deliller buldu. Fethin ertesi günü onu tevkif ve 1453 yazında Edirne'de idam ettirdi. Fatih Haziran sonlarında Edirne'de bulunmakta idi. Enez hakiminin tabiliği meselesinden sonra idam kararı vermiştir.

Çandarlı'dan sonra, II. Mehmed'nin vezir-i azamları, sonuncusu müstesna, hepsi kul aslından olacak ve onlardan Mahmud'u ve Rum Mehmed Paşa'yı idam ettirecektir. Böylece devlet idaresinde eski ailelerin nüfuzu bertaraf edilmiş ve padişahın emir ve arzusuna mutlak surette tabi kimseler devletin başına getirilmiştir. Fatih'in devri padişah ile vekil-i mutlak arasındaki münasebetler bakımından, dikkate değer bir değişikliği ifade etmektedir. Kaydetmeli ki, Molla Gürani, vezirliğin saraydan yetişme kullara mahsus olduğunu söyleyerek, vezaret reddetmiştir. Fatih o kadar büyük hizmetleri görülen Mahmud Paşa'yı, Anadolu işlerindeki siyasetinde başarısızlığı ve bilhassa tekrar vezirliğe geçmesinden korkan düşmanlarının tahriki ile, idam etmiştir. Büyük kumandan Gedik Ahmed Paşa'nın cezalandırılması şekli dikkate değer: Gedik Ahmed tab'en sözünü sakınmaz, pervasız bir adam idi. Kefe fethinden ihtişam ile döndüğü zaman, padişah onu mağrur görmüş ve kendisine bir ders vermek istemiştir: 1476'da sefere gitmek istemeyen yorgun askerin hoşnutsuzluğunu ifade ettiği için, Fatih, onu azil ve hapsedti. Damadı ve kayın pederi olan ve İstanbul fethinde en büyük yararlığı görülen Arnavut Zaganos Paşa'yı, Çandarlı'nın idamından sonra, vezir-i azamlığa getirmiş, fakat Belgrad seferindeki muvaffakiyetsizlikten sonra, azlederek, Balıkesir'e sürmüştür. Buna mukabil Fatih, kendi vekili sıfatı ile, vezir-i azamların kudret ve salahiyetlerini de artırmış ve onları mutlak merkeziyetçi hükümetinin tam bir mümessili haline getirmiştir. Molla Gürani, kazaskerliğinde, tayinleri müstakil olarak yapmaya kalkışınca, istifaya zorlanmış, ulemanın tayinleri de vezir-i azama bağlı kalmıştır. Fatih sahip olduğu büyük kudret sayesinde, devletin her türlü kaynaklarını ve askeri ve mülki bütün kuvvet ve salahiyetlerini vezir-i azam elinde topladı. II. Murad devrinde Çandarlı idarenin başında idi; fakat devletin en büyük kuvveti, Rumeli ordusu, rakibi Şihabeddin Paşa kumandası altında idi. Fatih, Mahmud Paşa'yı, 1456-1468 yılları arasında, hem vezir-i azam, hem Rumeli beylerbeyi yaptı; bu suretle devletin en büyük askeri kuvvetini

onun emri altına verdi. Fatih'in ulemadan olan son veziri, Karamani Mehmed Paşa ile Rumeli beylerbeyi Davud Paşa arasındaki anlaşmazlık Davud'un azli ile neticelenmiştir. Defterdar bir dereceye kadar vezir-i azamdan müstakildir. Mahmud Paşa ile defterdar Titrek Sinan Bey arasında çıkan şiddetli rekabette bu durum mühim bir amil olmalıdır. Bu mücadelede defterdar ezilmiş ve oğlu, Uzun Hasan yanına kaçarak, devlete hayli zarar vermiştir.

Fatih doğrudan-doğruya şahsına bağlı kapıkulu ordusunu yeniden tensik ve takviye etmiştir. Cülusunda yeniçeri ordusu 5-6.000 kişiden ibaret idi. 1473 Uzun Hasan seferinde 10.000, son yıllarda 8.000 olduğunu biliyoruz. Bir aralık 12.000'e yükselmiştir. Fatih tahta çıkmadan önce, daimi askeri kuvvetler kapı-kulu ile eyaletlerdeki tımarlı sipahilerden mürekkep idi. Kapı-kulu miktarca ötekinden çok daha az olmakla beraber, merkezde topluca bir halde bulunduğundan, büyük rol oynuyordu. 1446'da II. Murad'ın tekrar tahta gelmesinde ve Çandarlı'nın devleti avucunun içinde tutmasında başlıca amil onlar idi. Devletin asıl büyük askeri kuvvetini teşkil eden tımarlı sipahiler, umumiyetle payitahtta, divanda, paşa sıfatı ile oturan Rumeli ve Anadolu beylerbeyleri kumandası altında idiler. Fakat tımarlı sipahilerin hudut sancaklarında bulunan en mühim ve faal kısmı, doğrudan-doğruya Mihal-oğulları, Evrenos-oğulları, Malkoç-oğulları, Turahan Bey-oğulları ve İshak Bey-oğulları gibi eski bey ailelerine tabi idiler. Bu uç-beyleri merkeze, vezir-i azam veya beylerbeyine karşı cephe almaktan çekinmezlerdi. II. Murad'ın Düzme Mustafa ile mücadelesinde neticeyi onlar tayin etmişlerdi. Her halde kapı-kulu karşısında ikinci kuvveti tımarlı sipahi ordusu teşkil ediyordu ve Şihabeddin Paşa Çandarlı'ya karşı onlara dayanmak istemiş idi.

Fatih padişah sultasını kayıt altında tutan bu iki kuvvetin, yani gerek yeniçerilerin, gerek uç-beylerinin nüfuz ve tahakkümünü kırmağa ve onları doğrudan-doğruya kendi emri altına almağa muvaffak oldu. Uç beylerini kendi büyük gazi şahsiyeti ile gölgede bırakmış ve Mihal-oğullarına alelade beyler gibi muamele etmiştir. Yeniçerilere gelince, onlar 1451'de Karaman seferinden dönüşte, genç padişahın yolu üzerinde tehditkâr bir şekilde durarak, arzularını zorla kabul ettirdikten sonra, II.

Mehmed eski beylerbeyi Şihabeddin'e ve kudretli uç-beyi Turahan'a güvenerek, onları şiddetle tedip etti. Pek çok yeniçeriye tardedip, yerlerine saraydaki avcı bölüklerinden sekban adı ile yeni yeniçeri bölükleri ihdas etti ve bundan sonra yeniçeri ağaları, sekbanlardan seçilmeğe başladı. Fatih ayrıca maaşlarını arttırmak, silahlarını yenilemek, sonraları miktarlarını iki misline çıkarmak suretiyle, bu askeri merkezi kudretin ve fütuhatın başlıca dayanağı haline getirdi. Yeniçeriler yılmış olmakla beraber, fetih gayeleri için kendilerinden takat üstü gayretler isteyen Fatih'e zaman-zaman mukavemetten geri kalmadılar. 1455'de Enez'e yapılan kış seferinde hoşnutsuzluk izhar etmişler ve hemen arkasından yapılan Belgrad muhasarasında gereği gibi başarı gösterememişlerdir. 1476 Boğdan seferinin hemen arkasından kışın Macar seferinde, yeniçeriler arasında beliren hoşnutsuzluk şiddetli tedbirler ile bastırılmıştır. Bir müddet önce onlardan 200'ünü, kalelerini Macarlara teslim etmeğe mecbur olduklarından dolayı, vezirlerin ricasına rağmen, ibret olsun diye, amansızca idam ettirilmişdi. Fatih 1477 baharı için yeni bir sefer hazırlanmasını istediği zaman, bu emir orduda ciddi bir mukavemet ile karşılaşmış görünmektedir. Fatih yeniçerilerin çok bağlı oldukları Gedik Ahmed'i vezir-i azamlıktan azil ve hapsedmiş ve böylece kumandanları sindirmiş idi. 2.000 yeniçerinin yok edilme hadisesi bu tarihe ait olabilir. Seferlerin sıkışıklığından zaman-zaman orduda şikayetler baş-gösterdiğini başka kaynaklarda teyit etmektedir. Fatih'in ölümünden sonra yeniçerilerin korkunç isyanı, Cem Sultan'a muhalefetleri ve iki yıl devleti tahakküm altında tutmaları, Fatih'in siyasetine karşı şiddetli bir aksülamel olarak tefsir olunabilir. Yeniçeriler Beyazid'e, kul olmayanları devletin başına getirmemeği taahhüt etmişlerdir. Fatih devrinde devlet idaresinde ve orduda kul olanların üstün duruma geçmesi vakıası her sahada görülebilir. Eyalet tımarlı sipahileri arasında Fatih'ten önce de kullar çok idi. Bunların nispeti Fatih devrinde artmıştır. Hulasa, mutlakîyetin ve merkezîyetçiliğin bir vasıtası olan gulam sistemi, XVI. asırda kemaline erişmek üzere, Fatih devrinde idarede ve orduda hakim bir duruma geçmiştir. Fatih aynı gaye ile toprak mülkiyeti, evkaf ve emlak ve vergiler, üzerinde bir takım cezri tedbirler almıştır ki, buna ileride temas edeceğiz.

Fatih 1451'de tahta çıkar çıkmaz henüz memede olan kardeşi Ahmed'i boğdurmış idi. O, karındaşlarını

“nizam-ı alem için katletmek münaşıptır” kanununu koyarken de, hakimiyetin bölünmezliğini temini ve devleti ileride düzme tehlikelerinden kurtarmağı düşünüyordu. Hatta Cem Sultan’ı, Bayezid’in çocukları çok olduğu için tercih ettiği rivayeti kayda değer. Fethettiği yerlerde eski hanedan azalarını ortadan kaldırmaya çalışması da burada hatırlanabilir. Kemal Paşa-zade’ye göre “Urum sınıfında tekfur adına bir adam” bırakmamağı çalıştı.

*Cihanşümül Hakimiyet Fikri:*İstanbul fatihi bir taraftan kendisini hudutsuz kudret sahibi bir hükümdar hissetmiş ve bu fikri gerçekleştirecek tedbirler almış ise, diğer taraftan da cihanşümül hakimiyet fikrini ciddi surette benimsemiştir. Onda fikrin muhtelif menşe’leri olabilir. Fakat o zaman Fatih için Bizans tahtına sahip olmak hususi bir ehemmiyet taşıyordu. Fütuhatını garp Hristiyan alemine karşı yapacak idi ve kendini Roma’nın yegane ve hakiki varisi saymak imkanı fütuhatı ziyadesi ile kolaylaştırabilirdi. Fatih’in İtalyan nedimlerine Roma tarihleri okutarak, bu ananeyi kavramağı çalıştığını da biliyoruz. Onun bu telakkiyi benimsemesinde etrafındaki Bizanslı ve garplı yakınları, şüphesiz, rol oynamışlardır. İstanbul fethinden kısa bir zaman sonra, orada bulunan Jacopo Languschi Fatih hakkında diyor ki: “İddiasınca dünyada bir tek imparatorluk, bir tek iman ve bir tek hükümdarlık olmalı imiş. Bu birliği kurmak içinde dünyada İstanbul’dan daha layık bir yer yok imiş. Bu şehir sayesinde Hristiyanları hükmü altına alabilir imiş”. 1466’da G. Trapezuntios Fatih’e hitaben şöyle yazıyordu: “Kimse şüphe etmez ki, sen Romalılar İmparatorusun. İmparatorluk merkezini hukuken elinde tutan kimse imparator ve Roma imparatorluğunun merkezi de İstanbul’dur. Papa Pius II., Fatih’i Hristiyanlığa davet eden mektubunda, Hristiyanlığı kabul ederse, meşru imparator sıfatı ile dünyanın en kudretli hükümdarı haline geleceğini söylüyor ve kendisine, “Greklerin ve Şarkın imparatoru ünvanını vereceğini, kuvvetle elde tuttuğu ve haksızlıkla müdafa ettiği şeyin hukuken de kendi malı olacağını, bütün Hristiyanların kendisine saygı göstererek, ihtilaflarını hal için hakem tanıyacıklarını bir çoklarının kendiliklerinden inkıyat edeceklerini kendisinin Roma kilisesinin haklarına karşı gelenler aleyhinde onun kuvvetine başvuracağını” temin etmekte idi. Fatih Ortodoks patriğini, Ermen patriğini ve Yahudi baş-hahamını

payitahtında yerleştiriyor, fethe hazırlandığı dünyayı öğrenmek üzere, Amirutzes’e 1456 yazında dünyanın haritasını yaptırıyordu. Fatih dünya hakimiyeti için, evvelce de kullanılan bir mefhumu, yani Allah’ın kılıcı olmak ve kendisi için hakimiyetin mukadder olduğu inancını yaymak cihetini de ihmal etmemiştir. Fatih’te cihan hakimiyeti fikrine Kemal Paşa-zade “tedbir-i cihangirlik zikrinde idi” diye işaret eder.

Ancak şunu belirtmek lazımdır ki, selefleri gibi, Fatih içinde, bu telakkiler siyasi birer vasıttan ibarettir. O bu tarafta İslam aleminde de gazanın en büyük mümessili, İslam memleketlerinin hakiki koruyucusu sıfatını benimsemekte, hareketlerini bu esasa göre meşrulaştırmağı çalışmakta idi. İslam aleminde üstünlük iddiaları, evvela 1466 tarihine doğru, Memlûklar ile münasebetlerinde kendilerini belli eder. Fakat İstanbul Fetihnanesinde Mısır sultanına “hac farızasını ihya” hizmetini bırakıyor, kendisi de “gaza ve cihad ehlini tec-hiz etmek” vazifesini alıyordu. Böylece İslam halifesi için hac yollarının ve mübarek şehirlerin koruyuculuğu ile İslam memleketlerinin müdafaası vecibelerinden ikincisini Fatih kendisi belirliyordu ki, bunda tamamen haklı idi. Osmanlıların ilerlemelerinden sonra, Mısır ve Suriye haclı tehditlerinden fiilen kurtulmuş idi. Fatih sonraları hac yollarının ihyası işlerine de müdahaleye kalkışınca, Mısır sultanı bunu büyük bir memnuniyet-sizlikle reddedecektir. İran’da yerleşen Ak-Koyunlu hükümdarı Uzun Hasan’ın Anadolu üzerinde nüfuz ve üstünlük iddialarına karşı, Osmanlı padişahının soyunu Oğuz Han’a çıkaran ananelere daha çok ehemmiyet verdiği dair işaretler vardır. Uzun Hasan bir mektubunda kendisini kisraların, Fatih’i ise, kayserlerin halefi olarak gösterirken, sırf bir belagat göreneğine tabi sayılmaz.

Türk-Moğol devlet an’anesinde de devlet merkezinin, yani “tahtın” elde tutulması hükümdarın sıfat ve mevkiini tayin eden en mühim unsurdur. Kayda değer ki, Fatih’in gaza ve fütuhat siyasetinin mümessili gibi görüldüğü yıllarda doğan ilk oğluna büyük dedesi Yıldırım Bayezid’in adı, üçüncü oğluna İran an’anesinin ünlü hükümdarı Cem’in adı ve torununa da Oğuz Han’ın ismi verilmiştir. Denilebilir ki, Fatih’in şahsında Türk, İran, İslam ve Roma hükümdarlık an’anelerini meczeden

“Osmanlı padişahı” doğmuştur. O, açık olarak, Hristiyan ve İslam dünyasını hakimiyeti altında toplamak, ci-hanşümül bir devlet kurmak emelinde idi. Fatih, sonsuz bir gayret ile seferlerine girişirken, bütün diğer şehirler zararına İstanbul’u en büyük ve en zengin bir merkez halinde yükseltmeğe, en büyük alimleri etrafında toplama-ğa çalışırken de, daima bu esas fikrin tesiri altındadır.

İMPARATORLUĞUN KURULUŞUNDA HAKİM ESASLAR VE FETİH USULLERİ

II. Mehmed’in bir fütihat planı olduğu esastan ari-dir. Bununla beraber bu seferlerin tamamıyla tesadüfi ve sathi sebepler ile yapıldığı da doğru değildir. Şüphesiz hadiselerin tahmin edilemeyen inkişafı ve ani tehlike-ler Fatih’i muhtelif tarihlerde şu veya bu cepheye hare-kete mecbur etmiştir. Bu sebeple onun fütuhâtı gözden geçirilirken, muayyen bir planın tatbiki değil, siyasi gayeler tespit olunmalıdır. Bu gayeleri de, Osmanlı tarihi-nin gelişme seyri, ilhak ettiği devletlerin siyasi an’anele-ri ve bilhassa coğrafi ve sevkülceyşi amiller, tabir caiz ise, jeopolitik tayin etmiştir.

İstanbul’un fethi, yukarıda görüldüğü üzere, impa-ratorluğun hakkı ile kurulması gibi, büyük bir gaye or-taya çıkarmıştır. Fatih, evvela kayserlerin varisi sıfatı ile, İstanbul tahtı üzerinde hak iddia edebilecek hanedanları birbiri ardından ortadan kaldırmaya dikkat etmiştir. Onun Bizans’a mensup bütün tekfuruları ortadan kaldı-rıp, Rumlardan “rayet-i saltanatı ref’etmek” istediğini Kemal Paşa-zade açıkça ifade etmiştir. Bu suretle Trab-zon Rum İmparatoru, Mora’da Paleologlardan iki des-pot, Midilli’de ve Enez’de bu hanedandan kız almış olan Gattilusı ailesi ortadan kaldırıldı. Kemal Paşa-zade’ye göre, Enez tekfurunun da Bizans imparator ailesi ile ka-rabati var idi. Vaktiyle Bizans imparatoruna tabi yerlerin istirdadı düşüncesi fütuhatta amil olmuştur. Fatih 1458’de Birinci Mora Seferinde orada son imparator Konstantin’e despotluğu zamanında tabi olmuş yerleri hakimiyeti altına aldı. Sırp despotluğuna karşı harekete geçerken, Yıldırım Bayezid’in Kral Lazar’ın kızı ile ev-lenmiş olmasını hatırlayarak, bu ülke üzerinde Vilk-oğ-lundan daha çok hakkı olduğunu ileri sürdü.

Kendi ataları Yıldırım Beyazid’in ve II. Murad’ın zamanlarında Osmanlı idaresi altına konulmuş yerleri

geri almak düşüncesi de fetih hareketlerinde rol oynamış görünmektedir. Fatih, Fırat Nehri ile Tuna arasında yap-tığı ilhaklar ile, bu eski fütuhâtı, şüphesiz daha sağlam olarak, ihya etmiş bulunuyordu. 1468 Anadolu Seferi dolayısıyla Kemal Paşa-zade’nin şu kaydı bu bakımdan dikkate değer: “Malatya ve Darende ve ol kenarda nice kıla ve bika dahi havza-i himayet-i al-i Osman’da dahil olmuş iken, merhum Yıldırım Han vakiasında Sultan-ı Mısır’ın müdafaası ile, ol iklim-i mamur ecdad-ı emcadı-mızın elinden çıktı deyü illet eyledi”. 1454’te Karade-niz Ceneviz limanlarına aman verdiği halde, Amasra’yı istisna etti; zira burası bir aralık Yıldırım Bayezid tara-fından fetholunmuş idi. Keza 1453’te Ceneviz kolonile-ri Ayasulug, Yeni-Foça ve Sakız’dan Yıldırım Bayezid za-manında verdikleri haracı istedi.

Coğrafi ve sevkülceyşi amillerin tesirine gelince, Fatih’in seferlerinde bu amiller bilhassa Kritovoulos ta-rafından iyi belirtilmiştir. Evvela İstanbul’un fethi yakın şark ve şarki Avrupa’da siyasi şartları, Osmanlı Devleti lehine olarak, temelinde değiştirmiştir. Fatih, “donan-masını İstanbul’da tutmak imkanı bulursa, tekmlil dün-yaya hakim olacağını düşünüyor”. O iki kara ve iki deni-zin hakimi olmak iddiasındadır. 1451’de Rumeli-Hisa-rı’nın, 1463-1464 kışında Çanakkale’deki hisarların in-şası ve İstanbul boğazında bir tersanenin tesisi, bu arada boğazlara yakın adaların istilası gibi tedbirler ile, Fatih İstanbul’un bu durumunu takviye etmiştir. Boğazlarda Türk hakimiyeti devri Fatih ile başlar. Bu sayede, 1463-1479 harbinde Venedikliler İstanbul’a sokulamamıştır. İstanbul’un fethi ile, o zamana kadar Anadolu ve Rume-li’de iki ayrı parça halinde bulunan Osmanlı ülkesi bir-leştirilmiş, bu iki parçanın boğazlardan kesilmek tehli-kesi ortadan kalkmıştır.

Boğazlarda Osmanlı hakimiyeti kurulduktan sonra, Karadeniz’de Ceneviz’in hakimiyetini devam ettirmesi ve kolonilerini koruması imkansız hale gelmiş oluyordu. E. S. Piccolimini (sonra Papa Pius II.) İstanbul sükûtun-dan sonra, papaya “şimdiden Karadeniz bize kapanmış-tır” diye yazmış idi. Daha 1454’te Karadeniz’e çıkan do-nanma hemen-hemen bütün Ceneviz kolonilerini haraca bağladı. Buna karşılık Ege Denizi’nde hakimiyet kur-mak, hatta Anadolu ve Rumeli kıyılarını Hristiyan do-nanmalarına karşı korumak her zaman mümkün olma-

miştir. Fatih bu maksatla Ege şimalindeki adaları (Limni, Taşoz Midilli, İmroz, Somatraki) ve Eğriboz'u doğrudan-doğruya hakimiyeti altına alacak ise de, Ege'nin kilidi Rodos yabancı ellerde kalacaktır. Fatih, 1463'te Venedik'e karşı savaşa girilirken, donanmanın takviyesi için, hususi tedbirler aldı. Yukarıda bahsettiğimiz gibi, Kadirga limanı tersanesi bu devirde yapılmıştır. 879 (1474) tarihli bir Gelibolu defterine göre, o tarihte donanma 92 kadirga, 5 galyata ve 11 kayıktan mürekkeptir (Fatih zamanında donanmada 300-400 gemiden bahsedilmesi, nakliyat gemileri ve diğer küçük gemilerin sayılmasından ileri gelmektedir). Halbuki İstanbul muhasarası sırasında, Fatih'in hakiki harp gemisi olarak, yalnız 30 kadirgası var idi. Osmanlı deniz kuvvetinin hakiki kurucusu Fatih'tir.

Balkanlara gelince, 12 Haziran 1444 Edirne Anlaşmasında, Osmanlılar ile Macarlar, Tuna Nehrini aşmamayı karşılıklı taahhüt etmiş görünmektedirler. Tuna cenubunda Balkan yarım-adasını Osmanlılar Fatih devrinde yekpare bir hakimiyet sahası saymağa başladılar. Yarımada üzerinde düşman elinde köprü başları bırakılmaması, bilhassa Balkanların kalbine sokulan Morova vadisinde Macar nüfuzuna açık Sırp despotluğunun ortadan kaldırılması başlıca bir hedef sayılmıştır. Mora yarımadasının ve Arnavutluk'un ve Bosna'nın fethinde bu endişe başlıca amil olmuş görünmektedir. Aşağıda askeri-siyasi tarih incelenirken bu nokta daha açık bir şekilde görülecektir. Balkan yarımadası hakimiyeti için bu mücadele Fatih'i iki büyük rakip ile, Venedik ve Macaristan ile, karşı-karşıya getirecektir. Orta Anadolu yaylasının Osmanlıların an'anevi düşmanı Karaman-oğulları elinde bulunmasının tehlikelerini Osmanlılar birçok defalar müşahade etmişlerdi. Karaman-oğulları aynı zamanda Osmanlı ticaret ve iktisadiyatının en mühim merkezleri olan Bursa'yı ve Ankara'yı tehdit altında bulunduruyorlar, diğer taraftan çok büyük Antalya-Bursa ticaret yoluna hakim olmağa çalışıyorlardı. Nihayet Osmanlı iktisadiyatının o zaman şah-damarı olan Tebriz-Tokat-Bursa yolunu tehdit eden ve iktisadi, askeri bakımlardan ehemmiyeti büyük Sinop limanını elinde bulunduran İsfendiyar-oğulları Karaman-oğullarının tabii müttefiki idi.

Orta Anadolu'ya hakim olmak ve onun tabii hudutları olan Toroslara erişirmek, Osmanlı Devleti için,

siyasi ve iktisadi bakımdan hayati bir ehemmiyeti haiz idi. Diğer taraftan Konya ovasında tutunabilmek için, Akdeniz'e kadar uzanan geniş dağlık bölgedeki harpçi Türkmen kabilelerini inkıyat altına almak zarureti de kendini kabul ettirmiştir. Orta Anadolu'da ve Tebriz-Bursa yolu üzerinde hakim olma teşebbüsü, şarki Anadolu'da ve İran'da hakim Ak-Koyunlu Devleti ile Osmanlı Devleti arasında uzun ve çetin bir mücadeleye müncer olacaktı.

Fatih'in Fetih Siyaseti ve Usullerine gelince, bu mevzuda en bariz nokta onun, Anadolu ve Rumeli'de tabii beylikler sistemini bırakarak, doğrudan-doğruya ilhak suretiyle, merkeziyetçi imparatorluğu süratle gerçekleştirmeye çalışmasıdır. Bu siyaset, Yıldırım Bayezid tarafından tatbik edilen siyasetin ihyası ve Çelebi Mehmed ile II. Murad tarafından tutulan uzlaşma siyasetinin terki demektir. İstanbul'un fethi, Çandarlı'nın ihtiyat ve uzlaşma siyasetine karşı genç askeri grubun harpçi ilhak siyasetinin galebesini gösterir. Fatih tahta çıktığı zaman, Anadolu'da Karaman-oğulları, İsfendiyar-oğulları, Trabzon Rum İmparatorluğu, Alaiye beyliği, Dulkadir-oğulları ve şarki Anadolu'da Ak-Koyunlu devleti var idi. Büyük Selçuklulardan beri yerleşmiş siyasi an'aneye göre, orta ve şarki Anadolu, İran'da kurulan uygarlıklara tabii sayılmakta, gaziler sultanı sayılan Osmanlı hükümdarı için yalnız Anadolu Selçukluları hudutları dışında Bizans'tan gaza neticesinde alınmış topraklar, meşru bir hakimiyet sahası olarak, bırakılmakta idi. Yıldırım Bayezid bu siyasi an'aneyi kırmak istedi. Onun yerine Anadolu ve Rumeli'den müteşekkil yeni bir imparatorluk kurma teşebbüsüne girişti. Bu teşebbüs, Anadolu'da uyanan aksül'amel neticesinde, muvaffakiyetsizliğe uğradı. İstanbul'un fethi gibi büyük bir gaza muvaffakiyeti ve yeni bir devletin, askeri ve iktisadi bakımdan Anadolu'ya kendi nüfuz dairesine kuvvetle çekmesi ve temsil etmesi sayesinde ki, Fatih yeni Osmanlı İmparatorluğu'nu eski siyasi an'ane yerine koyabilmiştir. Fatih'in bu işe oldukça geç girişebilmesi (1461-1468) tesadüfi değildir; çünkü Orta Anadolu'da zorla yapılan bir değişiklik, Horasan'a ve Mısır'a kadar, şark alemini harekete geçirmekte idi. Onun için Fatih, bu tarafta beylikleri, tabii devletler olarak, muhafazada devam etti. Karaman'da harekete geçtiği zamanda (1466), bunu Karaman beylerinin Kon-

ya tahtı üzerindeki haklarını korumak bahanesi ile yapmıştır. Bu siyaset muvaffak olamayınca, Karaman-İli'ni ilhak etmiştir. Daha önce, 1461'de, Kastamonu tahtına evvela kendine daha bağlı saydığı Kızıl Ahmed Bey'i getirmiş, o kaçınca da, beyliği doğrudan-doğruya Osmanlı hakimiyeti altına sokmuştur. Ancak bu beyliklerin payitahtlarına kendi oğullarını, bey olarak göndermek ve oralarda bu suretle diğer sancaklardan daha muhtar idareler kurmakla eski an'aneyle zahiren riayet etmiş görünmektedir. Trabzon Rum imparatorluğuna son vermesini şüphesiz daha ziyade İstanbul'un sahibi ve kayserlerin varisi sıfatına dayandırıyor (1461). Beylerine çok bağlı çetin muharip göçebelere dayanan Dulkadir Beyliği üzerinde o zaman bir ilhak siyaseti değil, tabilik siyaseti tatbik olunmuştur; zira bu ilhak teşebbüsü, bu hudut beyliğinin Memlûkların kucağına düşmesi neticesini verebilirdi. Bu misal, Fatih'in de ilhak için şartların müsait olmadığı yerlerde atalarının metbuluk ve hamilik usulüne sadık kaldığını göstermek bakımından, kayda değer, 1451'de Rumeli'de birçok mahalli senyörler, küçük-lü-büyük hanedanlar var idi. Başlıcaları Morova vadisinde Sırp despotluğu, Tuna ötesinde Eflak Beyi, Paleologlardan Mora'da iki despot, Arta'da Tocco-oğulları, Enez, Midilli ve diğer adalarda Gartilus, Atina'da Acciaiuoli ve Arnavutluk'ta bir takım eski senyör aileleri... Bu hanedanlar üzerinde Osmanlı metbuluğu, hemen-hemen doğrudan-doğruya hakimiyet derecesinden (mal. Arnavutluk'taki senyör aileleri), ismen tabiiyete (Mora despotları) kadar, pek değişik derecelerde idi. Bu suretle devlet tabilerini, memleketin şartlarını yakından tanıyor, hanedan mensuplarını Osmanlılaştırıyor, o memleketin kuvvetlerini, yardımcı şeklinde kullanarak, kendi idaresine alıştırıyor ve fetih için olgun bir hale getiriyordu. Umumi olarak mahalli hanedanların tabiiyet şartları senelik muayyen bir vergi ödenmesi, prensin her yıl padişahın kapısına gelerek kulluğunu sunması, padişah istediği zaman veya her yıl muntazaman yardımcı kuvvet gönderilmesi, padişahın sarayına bir oğlunu veya oğullarını rehin göndermesinden ibaret idi. Osmanlı Devleti, aniden ilhakların çetin ve uzun mukavemetler doğurduğunu, komşu yabancı devletlerin müdahale ve himayesine yol açtığını tecrübe ile öğrenmiş idi. Bu sebepten eski Osmanlı an'anesine bağlı, ihtiyatlı devlet adamları,

hususiyile Çandarlılar, bu tedrici hulul ve fetih siyasetini takip etmişlerdir. Buna mukabil birden ilhak siyasetini haklı gösteren bir durumda var idi: Osmanlı hükümetini gevşek ve zayıf hissettikleri zaman, bu tabi devletler düşmana temayül etmekten ve onun vasıtası olmaktan halî kalmıyorlardı. Bu 1444'te Fatih'in tahta ilk çıktığı zaman görülmüş, Osmanlı Devleti'nin varlığı tehlikeye düşmüş idi. Fatih, İstanbul önünde muvaffak olunca, ilhak siyasetini benimsedi. Artık tabi hanedanın düşmana temayülünü, onun ile iş-birliği yaptığını, yahut sadece tabilik bağlarında gevşeklik gösterdiğini öğrenir-öğrenmez, harekete geçiyor, orada doğrudan-doğruya Osmanlı hakimiyet ve idaresini kuruyordu. Sırp despotluğunun, Mora'nın, Bosna krallığının, Arnavutluk'un fetih ve ilhakı hemen-hemen aynı şekilde gerçekleşmiştir. Fatih'in yaptığı iş, bu tabi beylikleri ortadan kaldırarak, Balkan yarım-adasını birleştirmiş, yani kendisinden önce başlamış olan fetih hareketini tamamlamış olmuştur. Kayda değer ki, o zamana kadar bu memleketler de fethe olgun bir hale gelmiş bulunuyorlardı. Macaristan'ın Sırbistan'da ve Bosna'da, Venedik'in Arnavutluk'ta ve Mora'da müdahale ve mücadeleleri, bu hamleyi durdurmak, kendi nüfuz ve hakimiyet sahalarını idameye çalışmak gayretinden başka bir şey değildir. Bu sebeple Fatih'in Rumeli ve Anadolu'da fithatını arızı sebeplerden doğan imha ve yağma savaşları şeklinde tasvir etmek hakikate aykırıdır.

Fatih gayesine harpsiz vasil olmağı tercih etmekte idi; çünkü bu suretle kuvvetlerini korumuş, fethedilen memleketi mali kaynakları zedelemeyen idaresi altına geçirmiş oluyordu. Teklifleri ret cevabı verilmesi üzerinedir ki, askerin taarruz şevkini arttırmak için, yağmaya müsaade ediyordu. İstanbul muhasarasında, Sırbistan, Bosna ve Mora'da birçok kalelerin zaptında bu böyle olmuştur. Buna karşılık, 1456'da Enez Limanını ve ona tabi adaları, 1460'ta Mora'da ekseri kaleleri, Sırbistan'da Güğercinlik kalesini, 1459'da Sırp despotluğunun merkezi Semendire'yi ve Karadeniz kıyısında Amasra'yı harpsiz ele geçirmiştir. Fatih umumiyetle vezir-i azamı vasıtası ile, can ve mal emniyeti ve çok defa bir valilik ve tımar vaziederek, hükümdarı veya kale kumandanını harpsiz teslim ikna ederdi. Kaideten, emniyet düşünce-si ile, teslim olan Müslüman beylerine Rumeli'de dirlik

verirdi. 1453'te İmparator Konstantin'e Mora'ya çekilmeği teklif etmiş, 1460'ta Mora'yı alınca, Despot Demetrios'a Enez ve adaları vermiş ve 700.000 akçelik gelir temin etmiş idi. Kastamonu beyi İsmail Bey'e evvela Yenişehir, sonra Filibe civarında bazı yerleri, Alaiye beyi, Karamanoğlu Karaman'a Çirmen sancağını, Şebin-Karahisar beyi Darab Bey'e aynı sancağı, tımar olarak, vermiştir. Bu usul kalelerin kolayca zaptına birçok yerde yardım etmiştir.

Fatih'in harp ve fetih usullerini incelerken, bugünkü düşüncelere göre değil, zaruretlere ve zamanına göre hüküm vermelidir. Esas itibarı ile İslam hukukunun harp ve sulh hükümlerine tabi olmuştur. Rumeli'de yapılan fetihlerde, şeriat kaidelerine göre, halkı esir, toprağı ve emlaki devlet malı sayıyordu. Teslim olanlar için İslamî aman hükümleri tatbik olunuyor, cizye konuyor, mal ve şahısları devlet himayesi altına alınıyordu. Mesela Fatih siyasi bakımdan Bosna kralını ortadan kaldırmayı zaruri görmüş idi. Fakat Mahmud Paşa, daha önce krala aman vermiş olduğundan, bu dini-hukuki ahdin bozulması en mühim bir içtihat meselesi haline gelmiş, bunun için müftü al-Bistami'nin fetva vermesi ve hükmü bizzat icrası icap etmiştir. Kaynaklar kralın babasını öldürmüş olduğunu, bu idam dolayısıyla ayrıca belirtmek lüzumunu da duymuşlardır. Bundan sonra Macarların Bosna'ya girip, Yayıçe'de yerleşmeleri üzerine, Fatih buraya bir kral tayinine razı olmuş, bu suretle Bosna için, Mahmud Paşa'nın aman ve uzlaşma siyasetinin doğruluğu kabul edilmiştir.

Osmanlıların "dar-ül harp" içine akınları sırasında amansız hareketlerini de yine, şeriat hükümlerinin ışığı altında, mütalaa etmeliyiz. Nihayet bu akınlar düşmanın müdafaa kudretini yıkmak, dar-ül harpteki halka sulh ve emniyetin ancak "darülslama" geçmek, yani padişahın hakimiyet ve himayesini tanımakla kurulabileceğini anlatmak maksadını güdüyordu.

Fatih'in bazen itaat ve inzibatı temin, yahut ibret dersi vermek için, sert tedbirler aldığını, tedhiş usullerine başvurduğunu da ilave etmek lazımdır. Mütemadi isyan halinde olan ve Venedikliler ile iş-birliği yapan Arnavutlara ve Macarlar ile iş-birliği yapan Bosnalılara karşı bilhassa sert davranmış, Mora da mütemadi kargaşalık çıkarak, İtalyanların müdahalelerine zemin hazırlayan

Arnavutları temizlemeğe çalışmıştır. O bunlara bir harp usulü olarak baş-vururdu. Mora'da fazla sert davranarak, düşmanı ümitsiz mukavemete sevk eden Zaganos Paşa'yı bu yüzden azletmiş idi. Fakat bu sarp memlekette yüzlerce kaleyi savaş ile inkıyat ettirmek imkansızlığı karşısında, kendisi de tedhiş usullerine başvurmuştur.

Fethedilen Şehir ve Kalelerden Alınan İlk Tedbirlere gelince, kaleler, muhafız askerlerin mahdud olması ve ileride yeniden mukavemet yuvası haline gelmeleri ihtimali dolayısıyla, umumiyetle yıkılır, ancak askeri ehemmiyeti olan belli-başlı birkaç kale bırakılır ve bunlar kuvvetle tahkim olunurdu.

Fatih mahalli beylikler hakimiyeti yerine, geniş bölgeleri bir idare altında birleştirmeğe çalışan merkeziyetçi bir siyasetin mümessili sıfatı ile, aynı devirde garp-taki "monarklar" gibi, bir kale yıkıcısı olmuş ve bunun için toptan azami şekilde istifade etmiştir. *Diisturname'*ye göre, 1460'ta Mora'da 300 kaleden yalnız 8'i bırakılmıştır. 1463'te Hersek fethinde, 6 kale müstesna, bütün diğerleri yıktırılmıştır. Hisarlar yıkılınca, etrafta açık arazideki köyler kolayca itaat ediyorlardı. Uzun zaman mukavemet gösteren kalelerin yanına, daimi abluka maksadı ile, havale kuleleri yapılırdı. 1452'de Boğazkesen hisarı, 1456'da Belgrad karşısındaki Güzelce-Hisar bu maksat ile yapılmıştır. Devlet ayrıca askeri noktalarda yeni kaleler inşa ederdi (1466'da Arnavutluk'ta İlbasan, Konya'daki Ahmedek). Umumiyetle kalelere bir dizdar ile tımarlı kale erleri veya maaş alan ulufeciler yerleştirilir veya vergi muafiyeti ile, yerli halk muhafaza işlerinde kullanılırdı. Kapı-kulu yeniçeri ancak en mühim kalelere konurdu. 1460'ta Korint şehrine 400, 1461'de Trabzon'a 400 müstahfız yeniçeri yerleştirilmiştir.

Padişah ordusu ile çekilmeden önce, askeri tedbirler ile, yeni fethi emniyet altına aldığı gibi, bütün bölgeye vali ve askeri kumandan olarak, bir sancak beyi, şehir ve kasabalara su-başı ve kadılar tayin eder, köyler tımarlı sipahilere verilirdi. Hakikatte bir memleketin Osmanlı devletine ilhakı demek, oranın tahrir tabi tutulması ve tımar idaresinin tatbiki demektir. Tahrir ekseriya hemen fethi müteakip yapılır. Osmanlı fethinin başlıca hususiyeti ve içtimai neticeleri bu tahrir defterlerinin incelenmesinden meydana çıkmaktadır. Her şeyden evvel Anadolu ve Rumeli'de fethedilen yerlerde ziraat arazisi dev-

letin yüksek mülkiyeti altında sayılırdı. Çiftçi tasarruf ve faydalanma hakkına sahiptir. Toprak üzerindeki haklar, devletin askerî-malî maksatlarına göre, kayıtlanmıştır. Müslümanların fetihten önce kazanılmış mülk ve vakıf hanları bazı şartlar altında kabul yahut ilga edilmiştir. Toprağı devletin yüksek mülkiyeti altına olan bu esası Fatih hususi bir ehemmiyetle tatbik etmiştir. Bilhassa onun 1476'dan sonra bütün imparatorlukta emlak ve evkafın büyük bir kısmını ilga etmesi neticesinde, devlet 20.000'den ziyade köy ve mezraya el koymuştur. Fatih yeniden büyük miktarda araziyi tımar toprakları haline getirdiği gibi, ibka ettiği emlak ve evkaf için de tasarruf edilen arazi gelirlerine göre, orduda *eşkinici* ("asker") göndermek mecburiyetini koymuştur. Bu büyük ıslahat hareketlerinin en mühim neticesi, toprak üzerinde devlet nezaretinin, kuvvetlenmesi, devletin daha askeri bir mahiyet alması olmuştur.

Fatih, Rumeli'deki fütuhâtı sırasında, her yerde yerli ve askeri idari sınıflar mülkiyetindeki toprakları, bir çok manastır ve kilise vakıflarını devletin mülkü haline getirmiştir. Bu köylü sınıfları lehine, bir içtimai inkılap demek idi; zira Sırbistan'da, Mora'da, Arnavutluk'ta ve bilhassa Bosna'da toprak, büyük kısmı itibarı ile, asil sınıfların, senyörlerin, askerlerin ve kilisenin mülkiyeti veya tasarrufu altında idi. Köylü, ağır vergiler ve angaryalara tabî olarak, bu topraklar üzerinde çalışmağa mecbur idi. Tahrir yapıp, Osmanlı idaresi yerleşince, senyörlerin mülkiyet hakkı Osmanlı Devleti'ne intikal etti. Fatih, devlet vergileri kaldırılmasa bile, angaryaları ilga etmeğe dikkat ediyor, vergilere müstakar ve kolay ödenir bir mahiyet veriyordu. Bu müsait idare tarzı dolayısıyla, bu memleketlerde Osmanlı idaresine karşı, köylülerin idareci sınıflar ile beraber, bir mukavemeti görülmemiştir. Savaşın yağma ve tahrikleri geçtikten sonra, Osmanlıların fethedilen yerlerde çiftçi sınıfları ehli zimmet sıfatı ile bırakmağa, oralarını "şenletmeğe", yani nüfuslandırıp, imara ihtimam ettiklerini biliyoruz. Üstelik Ortodoks ve Bogomil köylülerin Bosna'da ve Sırbistan'da Katoliklerin propaganda ve tazyikleri altında bir kurtarıcı beklediklerini kaydetmek lazımdır. Bosna Kralı Katolik idi ve Bogomiller Katolik bir idare altında kendilerine hayat hakkı kalmadığını görüyorlardı.

Köylüler toprakları üzerinde tasarruf hakları ile ibka olundukları gibi, fetihten önceki asil sınıflar ve askerler de, umumiyetle Osmanlı askeri teşkilatına alınmakta idi; zira devlet bunları reayadan ayrı tutuyor ve defterlere, sipahi sıfatı ile, ayrı olarak kaydediyordu. Hristiyan olsun, Müslüman olsun reaya için, her hangi bir suretle silahlı taşımak yasak idi. Reaya Osmanlı askeri sınıfına hiçbir suretle alınmaz, yalnız sipahi kafirler veya Anadolu'da eski beyliklere mensup sipahiler kabul olunurdu. Fatih'in, seferleri gibi, Hristiyan ve Müslüman yerli sipahiler hakkında takip ettiği bu siyaset fütuhâtını süratle genişletmesinin sırlarından biridir; çünkü bu suretle, yerli askeri sınıflar bir şey kaybetmediklerinden, kolayca efendi değiştirebiliyorlardı. Fatih bunlara ekseriya eski toprakları üzerinde maişet vasıtalarını, tımar şeklinde, tekellüf ediyor ve tımar teşkilatında, eski mevkileri ile mütenasip, bir vaziyet temin ediyordu. Kayda değer bir nokta, Osmanlı askeri sınıfına alınmak için, din değiştirmenin katiyen şart olmamasıdır. Bunlar Müslüman tımarlılar ile tam manası ile müsavi muamele görmektedirler. 1473'te Angiolello ve Neşri, Fatih'in ordusunda pek çok Hristiyan'dan bahsederlerken, bir hakikati ifade etmektedirler. Gerek tımarlı sipahi olarak, gerek voy-nuk veya başka adlar altında, Fatih'in ordusunda büyük miktarda Hristiyan asker vardır. Fatih devrine ait defterlerde, Vilk-İli'nde, Semendire livasında, Vidin'de, Arnavut sancağında, Debre'de Tırhala sancağında, Bosna ve Hersek'te yüzde üç ile yüzde elli arasında Hristiyan tımarlı sipahi buluyoruz. Eski Sırp devletinde kalabalık bir muharip sınıf teşkil eden voynuklar (Slav "muharip-ler"), Arnavutluk, Makedonya ve Sırbistan'da, Branıçeva'da ve Semendire vilayetinde durum bu şekildedir ve burada fetihten önceki vergi sistemi de daha saf bir şekilde muhafaza olunmuştur. Macaristan'a karşı bu mühim uç bölgesini ilhak eden Fatih böylece eski Sırp beyliği müesseselerini temelden tahrir etmiş değildir. Denebilir ki, burada Osmanlı fethi sadece yerli hanedanın bertaraf edilmesi ve tahrir-tımar sisteminin, ancak bir çerçeve olarak, tatbik edilmesi suretinde gerçekleşmiştir. Hulasası bu fethi, dini, ırkı taassuba dayanan yıkıcı ve yok edici bir istila olarak tasvir etmek bir hakikate tamamiyle aykırıdır. Fatih Anadolu'daki fütuhâtında aynı usulü tatbik etmiştir. Eski Müslüman sipahilere gelince, Kara-

man defterleri Karaman-ilinde ekseri tımarların yerli sipahiler eline bırakılmış olduğunu göstermektedir. Angiolello'da, 1474'te Karaman'da Osmanlı askeri arasında bir çoğunun vaktiyle Pir Ahmed'in askerleri olduğu belirtilir. Mezkur tahrir defterlerine göre, Turgut-oğulları, Yapa-oğulları, Kögez-oğulları, Emledin (Emeleddin)-oğulları, Adalu-oğulları gibi, eski büyük kabile beylerine eyaletin her tarafında büyük zeamet ve tımarlar verilmiştir. Eski zadeganın yerlerinde bırakıldığı hükmü doğru olmakla beraber, bu ancak Osmanlılara bağlılık gösterenlere şamildir. Fethedilen bir çok yerlerde savaşta yakalanan askerlerin katliama uğratıldığı biliniyor.

Ordu-Giresun gölgesinde tımarların çoğu eski Çepni beylerinin oğullarına veya adamlarına tahsis edilmiş bulunuyordu.

Eski sınıfların hukuki durumları ile ilgili olarak, fetihden önceki yerli vergilerin ve kanunların da aynen veya az tadilat ile ibka olunduğuna burada kısaca işaret edelim. Fakat Osmanlı fethinin getirdiği mühim bir değişiklik angaryaların kaldırılmasıdır. Hulusa olarak denilebilir ki, Fatih mahalli feodal hakimiyetler yerine, her yerde merkezi bir imparatorluğun gayr-i şahsi ve birleştirici idaresini getirmekte idi.

SÜRGÜN USÛLÜ

Fatih, yakın şarkta Türk-Moğol imparatorluklarında yerleşmiş eski bir an'aneye tabi olarak, fethettiği memleketlerde, emniyet düşüncesi ile, sürgün usulüne geniş mikyasta tatbik etmiştir. Bununla o bölgeyi emniyet altına almak istediği gibi, İstanbul'a yaptığı mütemadi sürgünler ile, bu şehri, nüfus ve iktisadi durumu bakımından, hakiki bir "payitaht" haline getirmek gayesini güdüyordu. Sürgün halk ayrı bir hukuki esasa tabi olurdu. Fatih İstanbul'u alınca, 1453 Eylülü'ne kadar, Anadolu ve Rumeli'den 5.000 ailenin, şehre yerleştirilmek üzere, sürgün gönderilmesini emretti. Bursa'dan İstanbul'a sürgün çıktığına dair vesikalar vardır (Bursa şer'iyе sicilleri), fakat yerini yurdunu bırakmak istemeyen halkın mukavemeti sebebi ile, emir tamamıyla yerine getirilememiş görünmektedir. Bunun için Fatih 1454 kışında Bursa'ya geçerek, şiddetli tedbirler aldı, bir çok valileri değiştirdi; Fatih ondan sonra hemen-hemen her seferinde fethettiği şehirlerin zengin, sanatkar ve tüccar

halkından bir kısmını İstanbul'a sürgün göndermiş, şehrin iaşesine medar olmak üzere, etraftaki araziye de çiftçi esirleri has-kul olarak yerleştirmiştir. Bu suretle İstanbul etrafındaki kırlara 1455'te, cenubi Sırbistan'dan, 1458 ve 1460'ta Mora'dan (hususiyile Korint'ten), 1479'da Zenta ve Kefalonya ve Aya Mavra adalarından Hristiyanlar getirtilip yerleştirildi. İstanbul içine 1453-1454'te Anadolu'dan, 1455'te Yeni Foça'dan, 1458'de Mora'dan, 1459-1460'ta Taşoz ve Samotraki adalarından, 1462'de Midilli'den, 1463'te Mora'da Argos'tan, 1468-1471'de Konya, Larende, Aksaray ve Ereğli'den, 1473'te Eğriboz'dan, yine 1473'te Uzun Hasan ordusunda esir edilen ulema ve sanatkarlardan, 1475'te Kefe ve Mengüp'ten halk getirilip, iskan edildi. Bilhassa 1459 kışında Fatih Rumeli ve Anadolu'dan, vaktiyle İstanbul'da bulunmuş halkın zorla gönderilmesini emretti. İstanbul'a kaçıp yerleşen köylüleri sipahileri geri götüremeyeceklerdi. 882 (h.) Zilhicce başlarında (1478 Mart ortaları) yapılan bir tahrirе göre, İstanbul'da 14.803 hane, 3.667 dükkan, Galata'da 1.521 hane ve 260 dükkan sayılmıştır.

Trabzon alınınca, imparator ailesi ile birlikte, şehirdeki nüfuzlu aileler (askeri sınıf) eşyaları ile gemilere yüklendi ve İstanbul'a naklolundu. Bundan başka, şehirden ve civarından 1.500 genç seçildi ve götürüldü. Sonra şehre civardaki şehirlerden, Niksar, Ladik, Bafra, Osmanlık, Çorumlu, Tokat, Samsun ve başka yerlerden Türk Müslüman aileler sürgün edilerek, yerleştirildi. 1487 tarihli tahrir defterine göre, o tarihte şehirde 226 Müslüman, 734 Rum, 33 Cenevizli ve 129 Ermeni hanesi sayılmıştır (ayrıca 16 papaz hanesi). Bu rakamlar ortada Hristiyan halkın mahv ve ifna edildiği şeklindeki iddiaların doğru olmadığını gösterir. Kastamonu ve Sivas'tan da bir kısım sipahilerin Rumeli'ne sürüldüğünü, 1474'te Karman eyaletinde Taş-ilinden belli-başlı ailelerin Rumeli'ye sürgün gönderildiğini biliyoruz. Buna karşı bir çok Arnavut sipahilerinin Konya'ya ve bilhassa Trabzon vilayetine sürüldüğü anlaşıyor. Fatih Trakya'da, Kafessa (Hafsa ?) kasabası halkını, kendi adamlarından birinin malları çalındığından, toptan Karaman'a sürgün etmiş idi (Angiolello). Merkezi hakimiyete mukavemet eden yörüklerin, Anadolu'dan Rumeli'ye, sürgün edilmesi usulünün Fatih tarafından tatbik edildiği-

ne dair elimizde az misal vardır. 859 (h.) tarihli bir deftere göre, İpsala havalisine Akça-Koyunlulardan bir cemaatin Fatih zamanında sürülmüş olduğunu tespit etmekteyiz.

ESERLERİ

Fetihten sonra, İstanbul'da 8 kiliseyi (bu arada Zeyrek Medresesi) medrese haleni getirdi; Ayasofya Medresesini açtı. 1470'te kendi camii etrafında meşhur Sema niye Medreselerini yaptırdı. Fatih, medreseleri bizzat tef-tiş eder, dersleri dinler ve mükafat verirdi. Sarayda, seferlerde, yolda, sünnet düğünü gibi cemiyetlerde, büyük ilmi mübaheseler yaptırdı. Devrinin en büyük alimleri Molla Hüsrev, Molla Gürani, kelamda Hoca-zade bütün İslam alemince makbul eserler yazmışlardır. Bu devir Osmanlı Türklerinde riyaziyat bakımından oldukça parlak bir devirdir. Fatih, kendi devrinde, ilim ve felsefe tarihinin en mühim meseleleri üzerinde alimleri münakaşaya ve eser vermeğe teşvik etmiştir. Seyyid Şerif Curcani ile Taftazani arasında ulemayı ikiye ayıran meşhur münakaşayı tazelemiştir. Kendisi Seyyid Şerif'e mütema-yıl idi. Diğer taraftan İbn Rüşt ile Gazzali arasındaki eski münakaşayı Hoca-zade ile Ali Tusi'ye inceletmiştir. Muhtelif kaynaklar Fatih'in felsefeye alakasını belirtir. Fatih, Amirukis (Amirutzes) ile felsefi musahabeler yapardı; "zira sultan en keskin zekalı feylesoflardan biridir". Amirutzes, Ali Kuşçu, G. Trapezuntios, Hoca-zade gibi, şarklı ve batılı temsil eden devrin büyük zekaları onun huzurunda birleşiyorlardı.

Fatih garp kültürünü ve Hristiyan dinini de anlamağa çalışmıştır. Patrik Gennadios itikadnamesini onun için yazdığı gibi, G. Trapezuntios Hristiyanlık ve İslamlık arasında esaslı fark olmadığı ve bu iki dinin uzlaştırılması suretiyle, Fatih'in bütün milletleri idaresi altında toplayabileceği iddiasında idi. Fatih'in garp kültürü ile ilk teması şehzadelğinde, Manisa sarayında başlamıştır. 1454'te bir İtalyan hümanisti olan Ciriaco d'Ancona ve başka İtalyanlar onun sarayında bulunmakta ve kendisine Roma ve garp tarihleri okutmakta idiler. 1465'te, Milano elçisinin yazdığına göre, onun yanında Floransalı, Cenevizli ve Raguzalı müşavirler var idi. Venedik'e kar-

şı harp ilanından sonra, Floransalılar ile çok samimi münasebetler kurdu. 1463 Bosna seferinden dönüşünde, Galata'da Floransalılara şenlik yaptırtmış ve onlardan zengin bir tacirin evine inerek, yemek yemiş, eğlenmiş idi. Fatih'in yanında bulunan hümanistlerden Angelo Vadio, G. Stefano Emiliano adları malumdur (bu sonuncusu Fatih'e ölümünde bir mersiye de yazmıştır). Francesco Berlinghieri, *Geographia* adlı eserini ve Roberto Valturio ise *De re militari* adlı kitabını Fatih'e ithaf ve takdim etmek istemişlerdir. Fatih'in 1461'den beri resmini yaptırmak için, İtalya'dan ressam istediği malumdur. Nihayet Gentile Bellini geldi (İstanbul'da ikameti eylül 1479 – kanun II. 1481). Bellini aynı zamanda yeni sarayın duvarlarını Rönesans üslubu freskler ile süsledi. Fatih'in, Trabzonlu Rum alimi Amirutzes ile oğluna Batlamyus'u kitabını Arapça'ya tercüme ettirtmiş ve bir dünya haritası yaptırtmıştır. Coğrafi ve askeri mevzuları hususi bir şevk ve alaka ile takip etmesi onun hakiki temayülünü gösterir. E. Jacobs'a göre, Ciriaco, Fatih ile eski çağın abideleri ve edebiyatı ve İtalya'daki hümanistler arasında bağ kurmuştur. Fakat şimdilik onun hümanizm mefhumlarını kazandığını öne sürecek malumata sahip değiliz. 1458'de Atina'yı ziyaret ettiği zaman, Akropol'u anlayışla gezerek, Atinalılara teveccühle bulunması, Madinat al-Hukama'ya karşı eski İslami hürmet hissinden de doğmuş olabilir. Fatih Justinian'ın heykelini dikkatle yerinden indirtmiş ve Ciriaco ile G. Dario'ya resmini yaptırtmıştır. Fakat Belgrad seferine giderken, top dökmek için erittiği "bakır atın" bu heykel olması muhtemeldir. Fatih'in kütüphanesinden garp kültürü ile ilgili 50 eser bize intikal etmiş olup, 42'si Yunanca'dır. Eserlerden 8'i tarihe, 6'sı riyaziye ve heyete dairdir. Tarihe ve coğrafyaya ait eserler mevcudun üçte birinden fazladır. İtalya'da, İbn Rüşt felsefesinin hala hararetle münakaşa edildiği bir devirde, Fatih'in Hoca-zade veya Ali Kuşçu'ya dönmesi tabiidir. Babinger'in Deismann'ın iddiasına karşı söylediği gibi, Fatih'i bir Rönesans hükümdarı telakki etmek mübalağalıdır. Bununla beraber, Fatih devrinde Osmanlı kültürünün garp kültürü ile serbest bir şekilde temasa geldiği ve müteakip devirde bunun kösteklendiği de bir vaki'dir.

II. BAYEZİD (1481 - 1512)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

448 yılında Dimetoka'da dünyaya geldi. Annesi Gülbahar Hatun olan Bayezid, Fatih'in büyük oğludur.

Kaynaklar onu farklı farklı tasvir etmektedir. Venedik Elçisi Sagadino, onu 56 yaşında, siması esmere çalan sarı renkte olup, sükût ve rahatı seven, iyi yiyip içen, zevkine düşkün ve mücadeleden çekinen bir tip olarak tarif ederken, Gritti, "boyu ortadan uzun, zihnen meşgul olduğunu belirten kara yağız çehreli ve fıtraten mağmum ve mahzundur. Ela gözlü ve geniş göğüslü olduğu bilinmektedir. Az yemek yer, hiç şarap kullanmaz, ata binmekten hoşlanır" demektedir.¹ Çoğu kaynakta, faziletli, iyi ahlâk sahibi, dindar ve hayırsever olarak nitelendirilmektedir. Hakka daima ibadetle meşgul olduğu, camiye gittiği, sadaka dağıttığı da kayıtlıdır. İlim adamlarını, şair ve sanatkârları koruduğu ve devrinde İstanbul'un alim ve sanatkâr ile dolduğu rivayet edilmektedir. Kendisi de âlim, şair ve hattat olan Bayezid, "Adlî" lâkabıyla şiiirler yazmıştır.² Bu özellikleri sebebiyle kendisine sofu veya "veli" unvanı verilmiştir.

II. Bayezid'in ailesi hakkındaki bilgiler, oldukça geniş bir haremi olduğunu göstermektedir. Hareminde 8 kadını vardı. Bunlar Ayşe, Bülbül, Ferahşah, Gülbahar, Gülruh, Hüshüşah, Nigar ve Şirin olarak tespit edilmiştir. Bu kadınlardan 21 çocuk sahibi olmuştur. Bunların 9'u erkek, 12'si kızdır.³

I. Bayezid şehzadeliğinde iyi bir tahsil ve terbiye görmüş, sancağa çıkarılarak idarî ve askerî tecrübe kazanması sağlanmıştır. Uygur yazısını okumayı ve çok az da İtalyanca öğrendiği kaydedilmiştir. Birara Şeyh Ham-

dullah'dan hat dersleri almıştır. Çandarlı İbrahim ve Yahya Paşa gibi değerli alim ve devlet adamları onun lası olmuşlardır. II. Bayezid, babası Fatih Sultan Mehmed zamanında, Amasya sancak beyliği yapmış, Otlukbeli Muharebesinde de sağ kolda savaşmıştır.

Tahta çıkışının ilk yıllarında kardeşi Cem'in, son yıllarında da oğlu Selim'in saltanat iddiasında bulunmasıyla karşı karşıya kalan Bayezid, 25 Nisan 1512 tarihinde oğluna tahtı terk ettikten sonra, son günlerini geçirmek için gittiği doğum yeri Dimetoka yolunda vefat etmiştir. Öldüğünde (26 Mayıs 1512) 67 yaşındaydı. Bayezid camin de kendi adına yaptırılan türbede gömüldür. Ölüm sebebi şüphelidir.

SİYASİ FAALİYETLERİ

Babası Fatih Sultan Mehmed'in Maltepe civarında, sefere çıktığı sırada vefatı (3 Mayıs 1481) üzerine, yenicilerin kendi tarafını tutması sayesinde padişah oldu.⁴ Tahta geçmesinde kardeşi Cem'e karşı kendi tarafını tutan Rumeli Beylerbeyi Hersekoğlu Ahmet Paşa ve Anadolu Beylerbeyi Sinan Paşa'nın rolü büyüktür. Çünkü, Vezir-i Azâm Karamani Mehmed Paşa küçük şehzade Cem'i desteklemiş ve onu Fatih'in ölümünden sonra İstanbul'a davet ederek bir emri vakiyle tahta geçirmek istemişti. Ancak Yeniçeriler Bayezid'in tarafını tuttular ve Vezir-i Azâm ile Fatih'in özel kâtibi Yakup Paşa'yı öldürerek, onun tahta geçmesine ortam hazırladılar. Bu karışıklıklar sırasında İstanbul muhafızı ve Bayezid taraftarı İshak Paşa birara ortamı yatıştırmak ve vakit kazanmak için vekaleten 11 yaşındaki şehzade Korkut'u tahta çıkarmış, Fatih'in cenaze merasiminden sonra, 22 Mayıs 1481'de Bayezid vekaleti devralarak padişahlığını ilân etmiştir.

CEM OLAYI

Buna karşılık Karaman'da sancak beyi olan Şehzade Cem tahta kendisini daha layık görerek, ağabeyinin padişahlığını tanımadığını ilan ederek mücadele başlattı. Karaman Beyi Kasım, Varsak Türkmenleri ve diğer bazı büyük Türkmen aşiretlerini kısa sürede mücadelecı kişiliği sayesinde etrafına toplayan Cem, oldukça ciddi bir rakip olarak ortaya çıkmıştır. Cem Sultan, babasının sağlığında ona vekalet ettiği iddiasıyla saltanat mücadelesini meşru bir zemine de dayandırarak, kuvvetiyle İstanbul üzerine yürümekten çekinmedi. Yolu üzerindeki Bursa'yı ele geçirerek burada adına para bastırdı ve hutbe okuttu. Böylece fetret devrinden beri ilk kez ülke bölünme tehlikesi ile karşılaştı. Cem Sultan, ağabeyine, rivayetler doğru ise, İmparatorluğu paylaşmak teklifinde bulunmuş, ancak bu Bayezid tarafından kesinlikle reddedilmiştir. Bunun üzerine iki kardeşin çatışması kaçınılmaz olmuş ve 22 Haziran günü taraflar Yenişehir Ovası'nda kollarını paylaşmışlardı. Burada yapılan muharebede Cem, lalası Yakup Bey'in kendisine yapılan Anadolu Beylerbeyliği teklifi yüzünden karşı tarafa geçmesiyle zayıf düşmüş ve kaybetmiştir. Önce Mısır'a kaçmış fakat daha sonra Karaman'a dönerek birkaç kere daha Konya civarında Bayezid güçlerine karşı direniş gösterdi. Ancak Bayezid'e bağlı birlikler onun Rodos Şövalyelerine sığınmak zorunda bıraktılar (29 Temmuz 1482). Bu tarihten sonra Cem olayı bir iç sorun ve kardeşler arası taht mücadelesinden çıkarak, uluslararası bir problem haline dönüştü.

Rodos şövalyeleri ellerine düşen şehzadeyi kendi çıkarları için değerlendirmek arzusuyla Bayezid ile pazarlığa başladılar. Bayezid, kardeşini göz altında tutmaları karşılığında şövalyelere her yıl 40 bin duka ödenmesi ve Osmanlı topraklarında serbestçe ticaret hakkı tanınması koşullarıyla bir anlaşma yaptı. Başka tavizler de vermesine rağmen, şövalyeler, benzeri bir anlaşmayı Cem ile de yaparak, onu daha güvenli olduğu düşüncesiyle Nis'e (Fransa) götürdüler.

Buraya vardktan sonra Şehzade çok talihsiz bir dönem geçirdi. Bütün Avrupalı krallar siyasi bir koz olarak gördükleri Cem'i elde etme savaşına girdiler. Hakkında yapılan spekülasyon ve pazarlıklara karşı çaresiz kalan ve duygularını şiire dökmekten başka bir yol bulamayan

Cem, Bayezid'in Avrupa krallarıyla kendisinin teslimi yönündeki yazışmaları sebebiyle önemli bir siyasi koza dönüştü. Nihayet papalık kendisini, şövalyelerden alarak Vatikan'da ikâmete mecbur tuttu. Burada Hristiyan olması ve Macar Kralı'nın emrinde bir Haçlı kuvvetiyle İstanbul üzerine yürümesi gibi tuhaf tekliflerle karşılaştı. Fakat, Mısır'a gittiği sırada Hicaz'a giderek hacı olan bu şehzade, dini ve milleti aleyhindeki komplolara alet olmayacağını söyleyerek direndi. Bunun üzerine Papa, kendisinden amaçları doğrultusunda yararlanamayacağını anladı ve üç yıllık Vatikan ikametini son vererek onu, biraz da Fransa Kralı VIII. Charles'in baskısıyla, Fransa'ya verdi. Ancak çok geçmeden şehzade vefat etti (25 Şubat 1495). Tarihçiler Fransa kralına teslim edilmeden önce zehirlendiği görüşünü savunmaktadırlar. Her ne sebeple olursa olsun, 36 yaşında hayata gözlerini yuman Şehzadenin elem ve keder dolu sürgün hayatı son bulmuştur.⁵

Bununla birlikte sadece Avrupa'da değil, Osmanlı'da ve dönem üzerinde Bayezid-Cem mücadelesinin etkileri konusunda yapılacak çalışmalar son bulmamıştır. Bugünün kavram ve değerleriyle olayları değerlendiren bazı tarihçiler, iki kardeşin siyasi rekabetini dönme ümera ile Türk rical arasında bir nüfuz mücadelesi olarak algılamışlardır.

Cem olayının Osmanlı Devleti için bazı siyasi sonuçları önem arz etmektedir. Bunlardan ilki Otranto'da Türk askerî varlığının son bulmasıdır. Burayı alan Gedik Ahmed Paşa, bilindiği gibi Cem Sultan ile Anadolu'da mücadeleler sürdüğü bir sırada çağrılmış ve bir daha geri gönderilmemiştir. Böylece Otranto'da ikmal ve destek alamayan Türk akıncıları, Napoli Krallığı'na teslim olmak zorunda kalmışlardır. İkincisi ve daha önemlisi Tuna'da, Bulgaristan'da ve Arnavutluk'ta iç çekişme yüzünden cesaret bulan bazı düşmanların isyan etmeleridir.

OSMANLI-MEMLÜK İLİŞKİLERİ

Cem olayı ile bağlantı kurabilecek bir başka olay ise Memlûklarla, Bayezid zamanında tekrar başlayan savaşlardır. Şehzade Cem'i Kahire'ye gittiğinde Padişah gibi karşılayan ve hürmet gösteren Memlûk Sultanı Kayıtbay Osmanlı'nın içinde bulunduğu nazik durumu değerlendirmek için Maraş, Elbistan ve Çukurova'da nüfuz kur-

maya çalıştı. Dulkadiroğlu Beyliğinin üzerinde de siyasi hesaplar yapmaya başladı. Bunun üzerine Dulkadiroğlu, Osmanlıların tarafına geçti ve Bayezid'i Memlûklara karşı tahrik etmeye başladı. Zaten Hindistan'da hakim Behmenilerin Bayezid'e gönderdiği hediyelerin Kayıtbay tarafından alıkonulması yüzünden de gergin olan Osmanlı-Memlûk ilişkileri, Memlûkların ihtiyat olarak Ermenek üzerine harekete geçmesi yüzünden çatışmaya dönüştü. 1485 yılında başlayan ve 6 yıl süren bu savaşlarda taraflar birbirlerine üstünlük sağlayamadılar ve 1491 yılında barış yaptılar. Tunus hükümdarının aracılığıyla yapılan bu anlaşmaya göre, Adana ve Tarsus kaleleri Haramayın evkâfına bağlı olmaları sebebiyle Memlûklara bırakıldı. Bu savaş sırasında saf değiştirerek Memlûkluları destekleyen Dulkadiroğulları Beyliği ile bozulan ilişkiler de düzelmıştır.

II. Bayezid döneminin dış olayları arasında Boğdan Seferi, Mora Savaşları ve İnebahtı'nın fethi de önem arz etmektedir. Boğdan Seferi, Bayezid'in ilk dış seferi özelliğini taşımaktadır. Seferin amacı Boğdan'ın Osmanlı Toprağı olan Bulgaristan ve Tuna civarına yaptığı taarruzların önlenmesidir. Bu amaçla sefere çıkan Bayezid, önce Polonyalılar sonra da Macarlarla bir anlaşma imzalarak, cephede çıkabilecek sorunları çözmüş ve Boğdan üzerine yürüyerek bölgede stratejik bir önemi olan Kili Kalesini kuşatmıştır. Kırım ve Eflâk kuvvetlerinin de desteklerini alan Osmanlı ordusu dokuz günlük bir kuşatmadan sonra Kili Kalesini ele geçirdi. Bu zafer sonucu, Besarabya olarak da isimlendirilen bölgede Akkerman Kalesi de kolayca alınarak Osmanlı topraklarına katılmış ve Kırım ile doğrudan bağlantı sağlanmıştır. Böylece Voyvoda Stephan'a önemli bir darbe vurulmuştur.

Akkerman'ın alınması ve burada Osmanlı iskan siyaseti uygulanması Lehistan'ın tepkisine sebep olmuş, uzun zamandır Osmanlılarla sorunu olmayan Lehler 1498 yılında istila amacıyla Boğdan'a kuvvet yollayınca ilişkiler bozulmuştur. Boğdan'a yardıma giden Osmanlı kuvvetleri burada yapılan muharebede Kral Jean Albercht'i ağır bir yenilgiye uğratmış ve haraç ödemeye mecbur bırakmışlardır.

Bayezid'in mücadele ettiği devletlerden birisi de Venedik olmuştur. Devletin Mora yüzünden girdiği mücadeleler oldukça uzun sürmüş ve çetin mücadelelere

sahne olmuştur. 1500'lü yıllara yaklaşıldığında Venedik ile İtalya devletleri arasında başlayan çekişmeler, Mora savaşlarında bir dönüm noktası teşkil etmektedir. Venedik'in yıllık olarak Osmanlı hazinesine ödediği 10.000 dukayı ödememesi ve Cem olayındaki tutumu sebebiyle bozulan ilişkilerde Bayezid, Türk limanlarını Venedik ticaretine kapatmıştır (1496). Buna misilleme olarak Venedik de Fransa ile ittifak yapmıştır. Karşılıklı restleşme nihayet savaşa dönüştüğünde Bayezid, bizzat Mora'ya sefere çıkmış ve Mora'nın muhtelif bölgelerini ve fethettiği kuvvetlerle Modon, Koron ve İnebahtı'yı ele geçirmiştir. Buna mukabil Venedik, Osmanlı donanmasının daha zayıf olduğu Midilli ve Çeşme'de yağma yapmış, fakat daha büyük bir başarıyı Korint Körfezinde Burak ve Kemal Reis'e karşı kazanmıştır. Bu körfezde 160 gemi tarafından sıkıştırılan Osmanlı filosu, 3 gemi ve 500 denizci ile birlikte adeta intihar etmiş, fakat Venedik donanmasının da ateş alarak zayıf vermesini sağlamıştır. Ancak bu zafer Venedik'in sonuç almasına yetmemiş, Papalığın yaptığı Haçlı seferinin de gerçekleşmemesi üzerine Bayezid'ten sulh istemiştir. 14 Aralık 1402'de İstanbul'da yapılan barışa göre Venedik eskisi gibi yıllık 10.000 duka vergi ödeyecek buna karşılık ticaretteki kısıtlamalar kalkacak ve İstanbul'da üç yılda bir değişen balyo bulundurmasına izin verilecektir.

Bayezid döneminde önemli dış olaylardan birisi de Rusya ve Endülün ile ilk kez ilişki kurulmasıdır. Rusya serbest ticaret yapabilmeleri, İspanya Yahudileri de Kastilya Kralı Ferdinand'ın zulmünden kurtarılmaları için Bayezid'e başvurmuşlar, Kemal Reis kumandasındaki bir Osmanlı filosu İspanya sahillerinden Yahudi mültecileri Osmanlı topraklarına taşıyarak, başta Selanik olmak üzere çeşitli yerlerde iskân etmiştir.

Yine bu dönemde doğuda Şii Safevi devleti, Bayezid'in pasifliğinden yararlanarak nüfuz alanını genişletmiş, Dulkadirli topraklarına taarruz etmiş, Anadolu'da kendisine taraftar bir kitle oluşturmıştır. Bu tehlikeyi yakından izleyen ve sezinleyen Trabzon Valisi Şehzade Selim tedbir alınmasında gecikildiği gerekçesiyle babasıyla anlaşmazlığa düşmüştür.

Halbuki son yıllarda yaşlılığı ve yakalandığı hastalık, Bayezid'i ciddi bir şekilde bu işlerle ilgilenmekten alıkoymuştur. Üstelik sağlığının bozulmasından dolayı

veliahd olarak büyük oğlu Ahmed'i düşünen Bayezid, bu hareketiyle diğer oğullarının erken denebilecek bir dönemde taht kavgasına başlamalarına sebep olmuştur. Önce Ahmed'in favori olduğunu ve Hadım Ali Paşa tarafından himaye edildiğini gören şehzade Korkut, İstanbul'a yakınlığı sebebiyle Antalya'dan Saruhan Sancağına naklini istedi, kabul edilmeyince de birden bire destek için Mısır'a gitti. Fakat bir süre sonra somut bir eyleme girişmeden geri döndü.

Öte yandan Trabzon Valisi Şehzade Selim, kendisi İstanbul'a uzak olduğu için güvendiği Bolu, Sancak beyi olan oğlunun Kefe'ye nakledilmesi üzerine harekete geçti. Trabzon'dan kuvvetleriyle ayrılan ve oğlunun bulunduğu Kefe'ye geçen Selim, Rumeli'de bir sancak talebiyle babasının karşısına çıktı, kabul edilmeyince Edirne'ye yürüdü.

Bu sıralarda Anadolu'da başlayan Safevî destekli Şah Kralın isyanının büyümesi ve bu isyanı bastırmakla görevlendirilen Ahmed'in başarısızlığı yüzünden Bursa'ya kadar ilerlemesi, Selim'in şansını artırdı. Nitekim, bu sırada, Edirne'de babasıyla bazı rivayetlere göre görüşen, bazılarının göre de aracılar vasıtasıyla anlaşılan Selim, Semendire Sancağına tayin oldu ve babasından Ahmed'i tahta geçirmeyeceğine dair söz aldı. Bu anlaşmanın İstanbul'daki muhalifleri yüzünden geçersiz olması üzerine, babasıyla Uğraşköy civarında çatışmaya giren Selim, yenilerek Kefe'ye döndü, ancak onun kişiliğinde savaşçı-

lık ve kendi ruhlarına uygunluk sezinleyen yeniçeriler ayaklanarak Selim'in serdarlığında, Konya'da isyan eden Ahmed'in üzerine hareket edilmesini istediler. Bunun üzerine İstanbul'a gelen Şehzade Selim, babasından serdarlık değil padişahlık istediğini hissettirdi; yeniçeriler de kendi tarafına geçince, Bayezid saltanatı oğluna terk etmek zorunda kaldı. Döneminde meydana gelen 1509 depreminin hasarlarının onarılması için de büyük gayret göstermiştir.

ESERLERİ

II. Bayezid, döneminde İstanbul başta olmak üzere muhtelif yerlerde pek çok hayır eseri yaptırmıştır. 1481-1486 yılları arasında Amasya'da yaptırdığı külliyesi cami, medrese, imaret ve şadırvandan oluşmaktadır. İstanbul'da adına yaptırdığı Bayezid Camii ve Külliyesi ise Mimar Yakup Ağa tarafından dört yıl gibi kısa bir sürede tamamlanmıştır. Bayezid'in Edirne'de bir külliye yaptırarak, bugünde Yeni imaret olarak bilinen mahalleye cami, medrese, tabhane, İmaret ve darüşşifa kazandırmıştır. Bu iki büyük eseri dışında Bayezid'in Tunca Nehri ve Kızılırmak üzerinde birer köprüsü vardır. Geyve ve Sakarya'da da köprüler yaptırdığı kayıtlıdır. Bursa'daki Pirinç Hanı da onun hayratıdır.

Ayrıca ülke genelinde tahrir yaptırarak, tımar sistemine yeni düzenlemeler getirdiği de teşkilat açısından önemlidir.

- 1 Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c. I, s. 200 vd. İ. H. Uzunçarşılı, "Bayezid II", *İslâm Ansiklopedisi*, c. II, s. 392-398. V. J. Parry, "Bayazid", *EI2* (Ing), c. I, s. 1119-1121.
- 2 Rüşdü Şardağ, *Şair Sultanlar*. Ankara, 1982, s. 82-94.
- 3 Akgündüz/Öztürk, *Bilinmeyen Osmanlı*, s. 122; 19 çocuğu olduğunu kaydediyor. Uluçay, *a.g.e.*, s. 21-29, 12 kız ismi yazıyor. İbni Kemal çocuk-

- 4 Selahaddin Tansel, *Sultan II. Bayezid'in Siyasi Hayatı*, İstanbul, 1966. Ayrıca, Ç. Uluçay, "Yavuz Sultan Selim Nasıl Padişah Oldu?", *Tarih Dergisi*, Ç. VI/9 (1954), s. 53-90.
- 5 Cem Sultan'ın hayatı konusunda en son neşriyat için bkz. N. Vatin,

YAVUZ SULTAN SELİM (1512 - 1520)

ŞAHSİYETİ

2. Bayezid'in bilinen sekiz oğlundan¹ birisi olan Selim, Osmanlı tarihçilerince "Yavuz" lakabıyla anılmaktadır. 871 (1466) veya 875 (1470) yılında Amasya'da doğmuştur. Annesi bir rivayete göre Dulkadiroğlu Alaüddevle'nin kızı Ayşe Hatun'dur. Diğer ve daha doğru olması gereken bir kaynağa göre ise Yavuz'un annesi Gülbahar Hatundur². Kaynaklar onu sert tabiatlı, azim ve irade sahibi, dinamik ve cevval bir kişi olarak tarif etmektedir. Fiziki özellikleri konusunda muhtelif rivayetler olmakla birlikte, pek çok yazar onun uzunca boylu, iri siyah gözlü, "Enf-i Osman" namıyla bilinen bir buruna sahip, sakalsız, fakat uzun pala bıyıklı, yüzü müdevver ve gayet renkli, bacakları kısa, yukarı kısmı uzun olarak tarif eder³. Adına yazılmış olan Selim-nâmelerde⁴ sert ve hadid huylu olması yanında müşfik ve duygusallığı da belirtilmekte, kardeşi Ahmed'in ölümünden sonra ağladığı misal olarak anlatılmaktadır⁵. Sultan Selim, şehzadeliğinden itibaren kendini tamamen devlet ve millet işlerine adanmış, halk içinde sık sık tebdil-i kıyafet gezerek toplumun nabzını tutmaya çalışmıştır. Şehzadeliğinden itibaren iyi bir eğitim aldığı bilinmektedir. Çocukluğu Fatih'in dizinin dibinde geçmiştir. Devrin en ünlü hocaları ders vermişlerdir. Mesela Halimî Çelebi ve Amasyalı Şeyh Hamdullah hocası olmuşlardır⁶. Babası Padişah olunca Trabzon sancakbeyliği yapmış ve idari tecrübesini arttırmıştır. Adına yazılan Selim-nâmeler, şehzadeliğinden itibaren kendisinin çok okuyan bir kişi olduğunu belirtmekte, Paola Giovio onun İskender ve Sezar'ı dahi okuduğunu yazmaktadır. Başka bazı kaynaklar tarih, edebiyat ve siyasetname konusundaki kitaplara meraklı olduğunu nakletmektedir⁷. Şairliğini öven kayıtlar onun Türk, Arap ve Acem şiirle-

rinde temayüz ettiğini ve bir Farsça divanı bulduğunu kaydetmektedir. Bu merak onu çok değerli bir sosyal çevreye sahip kılmıştır.

Aile hayatı konusunda pek az bilgimiz olmakla birlikte Kırım Hanı Mengli Giray'ın kızı olduğu iddia edilen Hafsa Hatun ile evlilikleri kesindir⁸. Bu evliliklerinden muhtemelen dört erkek ve kız çocuğu dünyaya gelmiş, ancak erkek çocuklarından Süleyman dışındakiler babalarının sağlığında vefat etmişlerdir. Uluçay'a göre kızlardan ise sadece Beyhan, Fatma, Hafsa, Hatice, Şah ve Hanım Sultanların akibetleri tespit edilebilmiştir.

SİYASİ FAALİYETLERİ

Sultan Selim'in siyasi faaliyetlerine taht mücadelesiyle başlamak yanlış olmaz. Tuttuğunu koparır bir azim ve iradeye sahip olması ve kendisini alemin nizamını sağlamaya adanması onu bir an önce tahta geçme ve iyi gitmediğine inandığı devlet işlerine müdahale etme konusunda cesaretlendirdi⁹. Bu heyecanı ve babasının şehzade Ahmed'i veliaht olarak düşündüğü yönünde sinyaller vermesi onu babasıyla ve kardeşleriyle karşı karşıya getirdi. Önce şehzade Korkud babasının bu yöndeki çıkışlarına tepki gösterdi, ancak sığındığı Mısır'da yeterli destek göremeyince duruma rıza gösterip şehzade sancağına geri döndü. Selim ise karakteri gereği daha azimli ve kararlı bir şekilde mücadele etmek niyetinde olduğunu oğlu'nu Bolu'ya sancak beyi tayin ettirmekle de göstermişti. Her ne kadar bu tayin kısa bir süre sonra şehzade Ahmed'in muhalifiyle iptal edildi ise de, devlet adamları arasında Şehzade Ahmed'e teveccüh edenlerin artması Selim'i tekrar harekete geçirmiştir. O, babasından Rumeli sancaklarından birisine tayinini istemiş, babası bu teklifi kanuna aykırı bulduğu için reddetmiştir. Bunun

üzerine Kefe'ye giden Selim, kendisine dönmesi yönündeki bütün telkinlere rağmen dönmediği gibi kayınpederi olan Kırım Hanından aldığı süvarilerle, Edirne'ye doğru hareket etmiştir (Bunu haber alan şehzade Korkut da Manisa sancağına doğru hareket etmiştir). Babası Bayezid'in kuvvetleri ile burada Çukur-Çayır denilen yerde buluşan Selim, kanun-ı kadime aykırı olmasına rağmen istediğini elde etmiş ve bir rivayete göre Sementdire, başka bir rivayete göre de Vidin ve Niğbolu Sancakları kendisine verilmiştir. Ayrıca şehzade Selim, babasından sağlığında hiçbir oğlunu tahta geçirmeyeceğine dair söz almayı da başarmıştır. Buna rağmen devlet adamlarının bazılarının Ahmed lehinde sultana baskıda bulunmaları üzerine geri dönen Selim, isteklerinin kabul edilmesi üzerine Çorlu yakınında Uğraş deresi denilen yerde babasının kuvvetleriyle girdiği mücadeleyi kaybederek, Kırım'a dönmüştür¹⁰.

Onun bu ilk, ciddi siyasi hamlesi başarısız olmakla birlikte asker ve bazı devlet adamları arasındaki itibarını artırmıştır. Zira asker, tahta geçmeye en yakın aday olan şehzade Ahmed'in şahkulu isyanında Hadım Ali Paşa'ya yardım etmemesi ve muharebe meydanını terketen tavrı ile şehzade Selim'in azim ve cesaretini kıyaslama imkanı bulmuştur. Bu durum ertesi yıl şehzade Selim'in tahta geçmesinde amil olmuştur. Nitekim olaylar şehzade Selim'in belki beklediğinden de hızlı gelişmiştir.

Bu sıralarda Mir Ali adlı bir Safevi halifesi 20-30 bin kişilik bir kuvvetle şehzade Ahmed'in kuvvetlerini mağlup ederek, Amasya, Tokat ve Niksar taraflarını yağmalamıştır. Buna rağmen Korkut keyfi bir hareketle Konya'yı zaptetmiştir. Bu acı haberin İstanbul'da duyulması yeniçerilerin tepkilerine sebep olmuş ve padişahın rahatsızlığı yüzünden Anadolu'nun elden çıkmak üzere olduğu endişesi ümera arasında hakim bir görüş olmuştur. Yeniçeriler, durumu düzeltilebilecek yegâne kişi olarak tanıdıkları Şehzade Selim'i İstanbul'a davet etmişlerdir. Bu durum karşısında zor anlar yaşayan ve yeniçerilerin baskısı altında kalan Sultan Bayezid, Şehzade Selim'i Ahmed'in tasarruflarına engel olmak ve Anadolu'da asayişin temin etmekle görevlendirmek zorunda kalmıştır. Böylece serdarlık fermanına nail olan I. Selim, Rumeli kuvvetleri ve merkezden gönderilen 3000 yeniçeri ile İstanbul'a gelmiş, aralarında şehzade Korkut'un da bulunduğu devlet adamları tarafından karşılanmıştır. Yeni-

balıçe'de karargâhını kuran şehzade Selim, yeniçerilerin ısrarla kendisini tutmaları sebebi ile seferden önce tahta talip olmuştur. Babasının kendisiyle anlaşmaya varma girişimlerine de tepkisiz kalan Selim, 24 Nisan 1512'de babasının arzusu hilafına onu tahtından indirip, padişah olmuş, Selim'in bu hareketi sonraları torunları için kötü bir örnek teşkil etmiştir. Ancak O babasına sultan olmakla hürmette kusur etmemiş, önce Eski Saraya, sonra da yine babasının arzusuyla Dimetoka'ya göndermiştir¹¹. Fakat Bayezid yolda vefat etmiştir.

Selim Sultan olunca derhal devlet adamlarına verdiği söz doğrultusunda Acem'i şıadan, Arabistan'ı çerkezlerden kurtarmak ve Anadolu'da istikrarı sağlamak için ise yola koyulmuştur. Bu amaçla önce Anadolu'nun içinde bulunduğu buhranın temel sebeplerden birisi olan şehzadeler meselesini hal yoluna gitmiştir. Rivayetlere göre hiç arzu etmemesine rağmen içerde dayanışma ve birliği sağlamak amacıyla önce o sırada Amasya valisi olan kardeşi Ahmed'in teşviki ile Bursa'yı ele geçirmiş olan yeğeni Alâeddin'in üzerine yürümüş; hem Alaeddin hem de Şehzade Ahmed'i Malatya'ya firara mecbur etmiştir. Aslında Selim babasına vermiş olduğu söz gereği şehzadeleri prensip olarak etkisizleştirme yoluna gitmemiştir. Mesela Korkud'u önce Saruhan Sancak beyliğine geri göndermişti. Ancak şehzade Ahmed'in isyanı ve Korkud'un da hala saltanat iddiasında olduğunun anlaşılması diğer şehzadelerin ve oğullarının da öldürülmesine yol açmıştır. Karargah kurduğu Bursa'da bir taraftan askeri açıdan ihtiyatı elden bırakmıyor, öte yandan İran, Mısır, Dülkadirli ile şehzade hareketlerinin birleşmemesi için, siyasi bazı tedbirler alıyordu.

Bu şekilde şehzadelerin doğurduğu sorunları çözüme kavuşturan Selim, iç buhranın en önemli kaynakları arasında yer alan dış tehditleri halle yöneldi. O zamana kadar yeni padişahı tanımakta geciken Eflak, Boğdan, Macar, Venedik, Rus ve Mısır elçileriyle barış anlaşmalarını yeniledi. Zaten onun niyeti Avrupa ile dostane ilişkilere devam etmek ve şehzadeliğinden itibaren doğuda Osmanlı'yı tehdide matuf olarak gelişen Safevilerle hesaplaşmaktı. Zira, gerek şehzade ayaklanmalarını destekleyerek gerekse de şiilik propagandası yaparak Safeviler Anadolu'nun siyasi, sosyal ve dini buhrana düşmesine sebep olmaktaydı¹².

ÇALDIRAN ZAFERİ

Safevi tehlikesinin bilincinde olan Sultan Selim, tehlike daha da büyümeden İslam alemini ikiliğe mahkum eden Şah İsmail üzerine sefere karar verdi. Bu amaçla önce ordunun arkadan vurulma ihtimalini önlemek için Anadolu'yu taratarak, Şah İsmail yanlılarını tespit ettirmiş ve cezalandırmıştır. Devlet adamları arasında Şah İsmail senpatizanı olduğunu düşündüklerini bertaraf etti.¹³ Böylece Anadolu'da ve İstanbul'da duruma hakim olan Padişah, büyük bir orduyla İran'a hareket etti. Sivas'da yapılan bir yoklamada ordunun mevcudu 140.000 olarak tespit edilmiştir. Bunların 40 bini yaşlı oldukları ve mazereti gerekçesiyle ihtiyat kuvveti olarak geride bırakılmıştı. Ordu ileri harekete başladığında dinç ve genç bir kuvvetti. Akkoyunlu beylerinin katılımıyla mevcut da sürekli artmaktaydı. Ancak Şah İsmail'in ve müttefiklerinin Anadolu'yu boşaltırken geçtikleri yerleri yakıp yıkmaları ordunun işe imkanlarını kısıtladı. Trabzon üzerinden sevkedilen zahire olmasa ordu çok sıkıntılı günler geçirebilirdi. Durumun nazikliğini idrak eden Sultan Selim önünden kaçan Şahı muharebeye teşvik etmek için hakaretamiz ve tahkir edici mektuplar yazmaktaydı. İran Şahı da Osmanlı ordusunun işe sıkıntısını bildiğinden Sultan Selim'in İran içlerine çekmeye çalışıyordu. Gerçekten Osmanlı ordusunda yolu uzun ve meşakkatli olması asker arasında sızlanmalara sebep olmuştu. Hatta şikayetlerini bildirmek için elçi olarak padişahın musahiplerinden Hemden Paşa'yı göndermişlerdi. Padişah disiplini uğruna bu can dostunu siyaset ettirterek azim ve kararlılığını göstermek suretiyle askerleri yatıştırırmayı başarmıştı. Ancak artık savaşın kaçınılmaz olduğunun taraflar bilincindeydi ve bu nedenle ittifak arayışları da hızlanmıştı. Sultan Selim İran'ın kadim rakibi Özbekleri yanlarına alırken, Şah İsmail'de Avrupa'da müttefik aramaktaydı. Sultan Selim'in bu siyasi ve diplomatik faaliyetlerde daha başarılı olduğu söylenebilir. Zira Özbekler dışında, Akkoyunlular, Mısır Sultanı ve Ahıska Gürcü Beyinin destekleri temin edilmiştir¹⁴. Bu moral ve bizzat Sultan Selim'in askere yaptığı cesaretlendirici nutuklar Ordu'yu, Urmiye Gölü ile Terbiz arasında bulunan Çaldıran'a kadar (ufak tefek badireler atlatıl-sa da) götürmüştür. Daha fazla kaçamayan ve sıkışan Şah İsmail burada muharebeyi kabul etmek zorunda kalmış-

tır. 23 Ağustos 1514 günü yapılan meydan muharebesinde topçu ateşi sayesinde, Şah İsmail'in henüz çoğunluğu süvari olan kuvvetleri tamamıyla perişan ve mağlub edildi¹⁵. Şah İsmail herşeyini savaş alanında terkederek hayatını kurtarmak için kaçmak zorunda kalmıştır. 14 yılda 14 ülkeyi fethetmekle övünen Şah İsmail, muharebe meydanında da 14 hanım maktul bırakmıştı. Osmanlı ordusu da 10 sancak beyi rütbesinde komutan şehit vermekle birlikte, Tebriz'e kadar ilerlemeye muvaffak olmuş, Şah'ın muazzam servetinden başka bütün doğu Anadolu'yu kazanmıştı. Sultan Selim elde ettiği bu büyük başarısının farkında idi. Çaldıran'da "Şah" ünvanını alarak haşmetle dönüş yolculuğuna başladığında ordusundaki huzursuzlukları derhal asimile ederek Kemah ve Maraş ve Elbistan gibi Dulkadirli beyliği toprakları ilhak edilmiş, bunu Harput, Bitlis, Hasankeyf, Diyarbakır, Urfa, Mardin, Ceire bölgesini izlemiştir. Osmanlı nüfuz alanının Musul'a kadar genişlemesi, buralardaki beyleri ve Dulkadir Beyliğini himaye eden Mısır Sultanı Kansu-Gani'yi rahatsız ve tedirgin etmekte gecikmedi. Böylece Osmanlı-Mısır rekabeti ve hasımlığının tohumları atılmış oldu. Çünkü bu bölgenin ferhi Osmanlı doğu ticaretinde de etkisi ve kontrol edici bir duruma getirmekteydi.

MERCİDABIK VE RİDANİYE ZAFERLERİ

Artık Mısır ve Osmanlılar sadece siyasi açıdan değil ticari açıdan da birbirlerinin rakibi idiler. Bu durum tarafları çatışmaya götürecek adımlarını birer birer atılmasını geciktirmedi. Önce Sultan Selim Kölemen Mısır sultanının Halep naibini elde etmeye çalıştı. Daha sonra Mısır'a geliş-gidiş, ticaret vs. yasaklandı. Nihayet 40 bin kişilik bir Osmanlı öncü kuvvetinin Vezir-i azam Sinan Paşa komutasında Maraş-Fırat yönündeki hareketi esnasında Kansu Gavri'nin yolladığı kuvvetlerin engeller çıkarması taraflar arasında gerginliği artırdı. Yapılan divan toplantısında Sultan Selim, adamlarının da tavsiyesiyle, yeni fethedilen yerlerin emniyeti ve İran'ın bir daha güçlenmemesi için kölemenlere bir darbe indirilmesine karar verdi. Osmanlı-Memluk ilişkilerini bozulmasının zahiri denebilecek sebepleri de mevcuttu. Mesela Şehzade Ahmed'in isyanının bastırılmasından sonra Mısır'a sığınan Şehzade Süleyman ve Alaeddin Kansu Gavri'nin so-

rumlu tutulması olsa gerektir. Yine Şah İsmail ile Kansu Gavri arasındaki mektuplaşmalarda, Mısır Sultanının Osmanlılara dost olmadığı ve iki yüzlü politika izlediği anlaşılıyordu. Mısır'da yaşanan iç çekişmeler ve geçimsizlik Osmanlı Sultan Selim'e casuslarınca bildiriliyor ve ortadoğunun hakimiyetini tamamen ele geçirmek isteyen Selim, Kansu-Gavri'yi berteraf etmek için fırsat bekliyordu¹⁶. Sultan Selim, 2 Haziran 1516 tarihinde, İstanbul'dan büyük bir kuvvetle yola çıktı. Bu sıralarda Vezir-i azam Sinan Paşa'da bölgede idi. Mısır Sultanı da Mayıs ayından beri Maraş'ı geri almak ve Şah İsmail'e yardımda bulunmak için bölgedeydi. Taraflar arasında teati edilen elçiler sulh tesis edemediği gibi, Sultan Selim bu görüşmelerden Kansu Gavri'nin Şah İsmail ile ittifak içinde olduğundan emin olmuştur. Artık savaş kaçınılmazdı. Sultan Selim hızla yolu üzerindeki şehirleri, bu arada Malatya'yı alarak güneye doğru ilerledi. Mısır kuvvetleri de kuzeye doğru çıkınca iki ordu Halep'in kuzeyinde, Mercı Dabık denilen bir yerde karşılaştı. Yapılan muharebe Kölemenler tamamıyla yenilgiye uğratıldılar (24 Ağustos 1516). Bu muharebenin kazanılmasında kuşkusuz Osmanlı ordusunun ateşli silahlarda üstün olması ve 84 yaşındaki Kansu Gavri'ye göre ordunun başında genç ve dinamik bir Sultan bulunması rol oynamıştı¹⁷. Nitekim muharebe alanında yaşlı Kansu Gavri'nin de ölüsü bulundu. Bu zafer ile Halep, Hama, Humus ve Şam gibi Şehirlerin bazıları kendiliğinden bazıları da önemsiz bir direniş sonrasında Yavuz Selim'in ordularına teslim oldular. 27 Eylül 1516'da Şam'a giren Selim burada iki ay kadar kaldı.

Bu sırada Kahire'de Kölemenlerin başına geçen Tomanbay, Sultan Selim'in kendisine hakimiyetini tanıması için gönderdiği elçileri öldürtünce, Mısır seferi kaçınılmaz oldu. Tomanbay'ın Suriye'ye gönderdiği Canberdi Gazali komutasındaki birliklerin yenilgiye uğratılması da Sultan Selim'in Kahire'ye kadar yolunu açmıştı. Arada tarihte geçilmesi sadece birkaç komutana nasip olmuş bir çöl vardı. Ancak kararlılığı ile meşhur Selim bu çölü hiç derd etmedi. 15 Aralık 1516'da Şam'dan ayrılarak Kudüs'e oradan ordusunun başına Gazze'ye geçti. Burada çölün geçilmesi için hazırlıklara başlandı. Lojistik hazırlıklar tamamlanınca çölün geçilmesi de kolay oldu. Ocak ayının 20. günü Osmanlı ordusu bu engeli aş-

tı ve Kahire yakınlarında Ridaniye'ye ulaştı. Burada yapılan şiddetli bir muharebe (22 Ocak 1517) Kölemen ordusu perişan edildi. Bu galibiyet ile Sultan Selim Mısır'ın ve ortadoğunun kaderini tayin etti. Ancak Ridaniye zaferi Selim'e, Sinan Paşa gibi çok değerli bir vezire mal oldu. Buna karşılık Selim, uzun mücadelelerden sonra ele geçirdiği Tomanbay'ı idam ettirdi. Böylece Mısır tamamen itaat altına alındı. Nisan 1517¹⁸.

Sultan Selim 7 ay kadar kaldığı Mısır'da itaatlerini bildirmek üzere gelen heyetleri kabul etti. Bunlar arasında en önemlisi Mekke şerifinin Selim'e adına hutbe okutmayı ve itaatini arzeden heyetti. Sultan Selim artık "hadimü'l-harameyni's-şerifeyn" (Mekke ve Medine'nin Hizmetçisi) gibi kendisine ve Osmanlılara hem İslam hem de Hristiyan aleminde itibar sağlayacak bir ünvanın sahibiydi. Nitekim Venedik elçilik heyeti de Mısır dönüşü Şam'da huzura çıkmış ve Sultan Selim'e Kıbrıs için Memluklara ödemekte oldukları vergiyi aynı şartlarla ödemeyi teklif etmişti.

1517 kışını Şam ve Halep'te geçiren Sultan Selim 25 Temmuz 1518'de İstanbul'a dönmüştür. Bu dönüşünde birçok rehine ile birlikte son Mısır Abbasi Halifesi al-Mutavakkil'de vardı. Önce hapsedilen sonra da Mısır'a dönüşüne izin verilen halife artık siyasi ve dini bakımdan önemsizleşmiş, onun manevi yerini Osmanlı Sultanı ve dini yetkilerini de Sultan adına uleması doldurmuştur. Yavuz'un halifeligi törenle devrildiği ve yeni Halife olduğu ise şüphelidir.¹⁹

Ancak onun kısa denebilecek bir saltanat süresinde gerçekleştirdiği büyük proje ve fetihler bütün dünyanın dikkatini çekmiş papalığın batı dünyasını Osmanlılar aleyhine örgütleme teşebbüsü sonuçsuz kalmıştır. Çünkü Venedik gibi önemli bir ticari güç doğu Akdeniz'de işlerini bozacak hareketlerden kaçınmış, Dubrovnik (Roguz) dahi dönemlerle elde ettiklerini kaybetmek istememiş, Macaristan Papa'ya sözlü destekle yetinmiştir.

Yavuz Sultan Selim de bu durumu değerlendirerek, doğuda çıkan birkaç şii isyanını vezirleri vasıtasıyla bastırmış, Doğu Akdeniz'in kontrolü içine elzem olan donanmayı güçlendirmiş, adeta büyük bir deniz seferi hazırlığı başlatmıştır. Nitekim ordusu ile Edirne'ye hareket ettiğinde konakladığı Çorlu'da hastalanarak ölmüştür. Ölüm sebepleri sırtında çıkan bir çıban (şirpençe) veya bazılarına göre kanserdir (21-22 Eylül 1520).

Yavuz Sultan Selim saltanatı süresince batı ile barış içerisinde yaşamış, daha çok Anadolu'nun Seferi Devleti tarafından nüfuz altına alınmasını önleyecek seferler yapmıştır. Anadolu elden çıktığı taktirde Osmanlıların Balkanları kontrol edemeyeceğini çok iyi biliyordu. Ayrıca Memluklara son vererek sadece Anadolu'nun birliğini tehdit eden İran-Mısır, Kölemen isyanı ittifakına bir son vermemiş, aynı zamanda Portekiz'in doğu ticaretini (Levant) tekeline almasına ve Kutsal yerleri tehdit etmesine engel olmuştur. Onun askeri başarılarının devletin ömrünü uzattığına ve Süleyman'a batı da rahatça fütühat hareketlerine girişmesine zemin hazırladığına şüphe yoktur.

ESERLERİ

Sultan Selim saltanatı sırasında İstanbul'da, Haliç'te eski Bizans tersanesi yerine yeni bir tersane yaptırmıştır. Bütün Anadolu'da bir nüfus ve arazi tahriri yaptırtarak sosyal ve ekonomik yapıyı ortaya çıkarmıştır. Döneminde devletin mali durumunun iyi olduğu beyan edilmektedir. Seferlerde geçen kısa denebilecek ömrü, büyük binalar yaptırmaya yetmemiş ise de Şam'dayken yaptırdığı cami, imaret ve türbe ile Konya'da Mevlana dergahına yaptırdığı, su tesisi dikkat çekici zarıflıktır. Ayrıca Nil kıyısında da imar faaliyetlerinde bulunmuştur. Adına birçok şehname şeklinde Selimname'ler yazılmıştır²⁰. Şair olan Yavuz, Farsça bir divan yazmıştır ki bu divan 1306'da İstanbul'da basılmıştır.

- 1 Korkut, Abdullah, Ahmed, Şahinşah, Selim, Mahmud, Alermşah ve Mehmed.
- 2 Uluçay, a.g.e., s. 21-22. Ahmet Uğur, *Yavuz Sultan Selim*, Kayseri, 1989, s. 9'da sorgulamadan Yavuz'un annesi olarak Ayşe Hatun'u kaydetmektedir. Makul bir yoruma göre ise Gülbahar'ın adı Ayşe Gülbahar'dır.
- 3 Kocatürk, a.g.e., s. 150. Onun kalın kemikli ve çok geniş omuzlu olduğunu da kaydetmektedir. Venedik sefirleri ise Yavuz'un çirkin çehreli ve zalim tabiatlı olarak tarif edilir. Hammer, a.g.e., c. 4, s. 1037.
- 4 Ahmet Uğur, *Selim in the light of the Selimnâme literature*, Berlin, 1985.
- 5 Uğur, a.g.e., s. 37-44; Hammer, a.g.e., c. 4, s. 1036-1037.
- 6 Uğur, a.g.e., s. 9.
- 7 Z.N. Aksun, a.g.e., c.I.s. 234; Hammer, a.g.e., c. 4, s. 1039..
- 8 Alderson, Hafsa, Ayşe ve Taçlı adlarındaki bu üç eşinden başka ismi tespit edilmeyen dördüncü bir karısı daha olduğunu yazar. Uluçay, a.g.e., b. 29 ise başkadinın Hafsa Sultan olduğunu belirtir ve Ayşe Hatun'un Selim'in eşi olduğunu reddeder ki haklıdır. Çünkü Vakfiye kayıtlarına göre Hafsa Sultan ile Ayşe Hatun aynı kişidir.
- 9 Şehzade Selim'in babası ilk mücadelesinin seyri için Danişmend, c. I, s. 417 vd.
- 10 Bu olayların dönemin tarihçileri tarafından yapılan tasvirleri için bkz. Uğur, a.g.e., s. 22-26.
- 11 Şükri (v. 38a), naklen Uğur, a.g.e., s. 33. Bayezid oğluna şu öğüdü vermişti.
Kafirin katline eyle ibtimâm
Kim onımla tutar din-ii-mülk nizam
Padişah oldımsa adli pişe et
Zulm-ii-bidat eyleme endişe et
Merhamet et acüz-ii-biçareye
Şevkat eyle bi-kes-ii-âvâreye
Tangriğin it ehl-i ilme ibtimâm
Dermendin hatırın hoşgörür müdâm

Müfsidin nestini keser şah isen

Adli meylet bende-i Allah isen.

- 12 Uğur, a.g.e., s. 37 vd. Hammer, a.g.e., c. IV, s. 1048'de Yavuz'un muahedeyi götürmek üzere Venedik'e bir elçi gönderdiğini kaydetmektedir.
- 13 Spekülasyonlar yapılan bu cezalandırmalar için bkz. Uğur, a.g.e., s. 55.
- 14 N. Aksun, a.g.e., c. I., s. 210. Ayrıca, Hammer, a.g.e., c. 4., s. 1052 vd; Uğur, a.g.e., s. 63-68.
- 15 Savaşın detayları ve top kullanılması hakkında bkz. Hammer, a.g.e., c. IV, s. 1068-69. Uğur, a.g.e., s. 68-73; Stanford J. Shaw, *Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye*, çev. Mehmet Harmancı, İstanbul, 1982, c. I, s. 124-125. Mantran, a.g.e., s. 171'de Çaldıran Seferine devam konusunda ilginç tespitler yapıyor ve ordunun bir ara başkaldırmasına karşın, Selim'in ikinci bir seferin "askerî değil, lojistik ve siyasal sorunlar" çıkacağını mütalaa etti.
- 16 Bkz., Uğur, a.g.e., s. 94-99.
- 17 Celâlzade dönemin şairlerinden birisi olarak Bayezid-Selim kıyaslaması yapmış ve şöyle yazmıştır:
Zamanı sandılar Şeh Bayezid'in
Çarağın yakdı Hakk Şah-ı cedid'in
Kana'at imediler tabi-ı Mısır'a
Adâvet eylediler Şah-ı Asr'a
Husûsiyle çıkıp febr-i Halep'den
Tecavüz etdiler hadd-i edebden
Yeter aklebine bu küssa örnek
Otur yerde uzatma payını çek
Tamâ'kârın gözü doyar tûrâba
Tamâ' benzer dimişlerdir serâba (Uğur, a.g.e., s. 99)
- 18 Uğur, a.g.e., s. 102-103.
- 19 Bkz. A. Özcan, "Osmanlılar ve İtilaf", *Osmanlı*, c. I.
- 20 Uğur, a.g.e., s. 123 vd. Ayrıca amlf. *Selimnâme Literature*, Berlin, 1985.

KANUNÎ SULTAN SÜLEYMAN (1520 - 1566)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

Sultan I. Süleyman, 1494 tarihinde babası Yavuz Sultan Selim'in şehzadeligi ve sancakbeyliği sırasında Trabzon'da dünyaya geldi.¹ Annesi bir rivayete göre Hafsa Sultandır. Osmanlı kaynakları kanun koyucu vasfından dolayı, kendisini "Kanunî", batı kaynakları ve batı dünyası ise, büyük ve kudretli vasfından dolayı "muhteşem" unvanı ile tanımışlardır. Uzun boylu, yuvarlak çehreli, ela gözlü, arası açık kaşlı, doğan burunlu ve seyrek dişli olarak tasvir edilen Sultan Süleyman uzun, yakışıklı, söz ve hareketleri ölçülü ve nazik idi. Alim, şair ve hakimlerle bulunmaktan hoşlanır, hoş sohbet, hulasa, maddi ve manevi bütün iyi hasletleri şahsında toplamış bir padişah olduğunda bütün tarihçiler müttefiktir.

Sultan Süleyman şehzadeliğinden itibaren çok iyi bir eğitim almıştır. Bayezid'in padişahlığı sırasında önce Karahisar'a sancak beyi olarak tayin edilmiş, fakat Amasya'da sancak beyi olan şehzade Ahmed'in itirazı sonucu yeri Bolu olarak değiştirilmiştir. Ancak babasının yerine geçmeyi ve padişah olmayı iyice aklına koyan Sultan Ahmed, buraya da, Bolu'nun Amasya ile İstanbul arasındaki yol güzergahının bulunması, dolayısıyla saltanat merkezine ulaşmanın kendisi için belki güç olacağı düşüncesiyle itiraz etmiş bunun üzerine şehzade Süleyman Kefe sancağına gönderilmiştir. Bu değişiklik, Selim ve kardeşleri arasındaki taht mücadelesinde, önem kazanmış ve babası Selim'in hayli işine yaramıştır.. Gerçekten, Süleyman, h. 918/1512 senesine kadar 3 yıl kaldığı Kefe sancak beyliğinde iken, babasının taht için babası ve kardeşleri ile yaptığı mücadelede çok faydalı olmuştur. Yavuz

Sultan Selim, nihayet mücadelesinde muvaffak olarak saltanata geçtikten sonra şehzade Süleyman kayamamak olarak İstanbul'da bulundu; Yavuz Sultan Selim taht için bütün rakiplerini bertaraf ettikten sonra da Saruhan sancak beyliği ile Manisa'ya gönderildi (1513). İç savaşlar sebebiyle yönetimi çok zor olan bu sancakta Süleyman'ın lalası bulunan Kasım Paşa ile birlikte çok başarılı bir yönetim sergilediği anlaşılmaktadır. İlk kanun koyucu sıfatını da burada sancağın şehir, köy ve kasabalarında rastlanan haydut ve hırsızların nasıl te'dip edileceğini bütün teferruatı ile açıklayan bir ceza kanunu "Sultan Süleyman kanunnamesi" yayınlamaya aldığı anlaşıyor.

Şehzadeliği sırasında Süleyman, babası İran ve Mısır seferlerine çıktığında da Edirne muhafazasında kalmıştı. Bütün bu görevler onun tahta geçmeden önce çok iyi bir yönetim tecrübesi olduğunu göstermektedir.

Kanunî Sultan Süleyman'ın ailesine gelince, Diğer padişahların tersine Kanuni Sultan Süleyman'ın haremi oldukça sınırlıdır. Hürrem Sultan, Mahidevran Kadın ve Gülfem Hatun ile ismi tam tespit edilemeyen bir zevcesi olmuştur. Kanunî'nin 12 çocuğu olmuştur. Bunların 6'sı erkekti. Bunların isimleri Mahmud Han, Mustafa Han, Murad Han, Mehmed Han, Selim Han, Bayezid Han, Cihangir, Orhan ve Abdullah Handı. Kızlarından ise sadece Mihrimah Sultan tespit edilmiştir.²

SİYASÎ FAALİYETLERİ

Padişah olduktan sonra Piri Paşa'yı veziriazamlığa bırakan Sultan Süleyman, lalasına da vezirlik verdi. Bu suretle divanda ilk defa dört vezir bulunması usulü ihdas edildi. Padişah ihsanını yaptıktan sonra adlini ve hakkın

tecellisine karşı hassasiyetini de isbat etti. Önce, babasının Tebriz'den getirdiği 600 sürgün haneye hürriyetlerini iade etti. İsteyenlerin yurtlarına gitmekte, dileyenlerin de İstanbul'da kalmakta serbest olduklarını bildirdi. Babası zamanında konulan ipek ticareti yasağı veya müsadere gibi bazı hoşnutsuzluk yaratan uygulamaları kaldırdı. Ülkedeki bazı kanunsuzlukları da ortadan kaldırma mücadelesi verdi ve başarılı da oldu. Bu yaptıklarıyla Sultan Süleyman saltanatının hak, kanun ve nizam devri olduğunu ve kanunsuz ve haklı sebebe dayanmayan hiçbir muamelenin Osmanlı ülkesinde cereyan etmesine müsaade etmeyeceğini ilan etti.

Ancak yeni ve genç padişahın bu çabalarına rağmen, her cülustan sonra olduğu gibi bu defa da yer yer iç isyanlar çıktı. Bunların başında Canberdi Gazâlî'nin isyanı gelmektedir.

İÇ DURUM

Canberdi Gazâlî İsyanı (1520)

Şam beylerbeyi Canberdi Gazâlî aslen Dalmaçyalı bir slav esiri iken sonradan Memluk sultanı Tomanbay'ın ümerası arasına girmiş ve Şam emirliğine tayin olunmuştu. Mısır seferi esnasında Yavuz Sultan Selim'e itaatini arz eden Canberdi Gazâlî'ye, sefer dönüşü Kudüs ve Gazze sancakları ile birlikte Şam eyaleti tevcih edilmişti. Ancak, kafasında daima isyan fikri ve istiklâl arzusu taşıdığı anlaşılan Gazâlî, Sultan Süleyman'ın tahta geçmesinden sonra baş kaldırdı. Celâlzâde'ye göre, önce Suriye ve Filistin'i ele geçirmek, sonra Mısır'ı zaptetmek ve nihayet hilafeti ele geçirmek gibi büyük tasavvurları vardı. Bu hedefine ulaşmak için önce Şam ve Beyrut şehirlerini aldı ve tıpkı bir hükümdar gibi hareket etmeye başladı. Cebel Lübnan'daki dürzileri isyan ettirmeğe çalıştığı gibi, Mısır beyi Ha'ir Bey'e müracaat ile onu da bu harekete katılmaya davet etti. Ancak o padişaha sadakatten ayrılmayarak Canberdi Gazâlî'yi oyalamayı uygun buldu ve yanlış yönlendirdi. Hair'in tavsiyesi ile Haleb'e saldıran Gazâlî burada Trablus, Hama ve Humus sancak beylerinin savunmasında güçlü bir direnişle karşılaştı. Gazâlî'nin isyanı ve Haleb'i kuşattığı İstanbul'da duyulunca onu cezalandırmak için üçüncü vezir Ferhad Paşa gönderildi. Bu haberi duyan Canberdi Gazâlî, Şam'a çekilerek burada savunma durumuna geçti. Tarafların Şam civarın-

da yaptığı muharebede Gazâlî isyanını canı ile ödedi ve bölgede Osmanlı hakimiyeti tesis edildi.

Batıda benzeri bir durum söz konusuydu. Taht değişikliğini kendisi için bir fırsat olarak gören Macar kralı II. Lajos padişahın cülusunu haber vermek üzere giden padişahın elçisi Behram Çavuş'u idam etmişti. Macar kralının bu davranışı ile ahdini bozması Facihten beri arzu edilen Belgrad'ın fethi için Kanunî'ye fırsat verdi. Padişah elçisine yapılan muamele üzerine derhal ilk hazırlıkların başlamasını emretti. İstanbul'dan hareket etti. Niş ve Alacahisar istikametinde yoluna devam ederken hudut kumandanlarının katıldığı harp meclisinde Böğürdelen kalesinin öncelikle alınmasına karar verildi. Padişah sefer esnasında sürekli ordusunun başında bulunmuş ve askerlerini teşvik etmiştir. Nitekim çok geçmeden Semlin (Zimony) ve daha başka kaleler zaptolunmuş ve 30 Ağustosta da Belgrad teslim alınmıştır.

Macaristan'a sefer yapıldığı sırada Anadolu'da bazı bir isyan hareketleri oldu. Süğlün Koca adında birisi ile başlayan ve ertesi senelerde devam eden bu karışıklıkların sosyo-ekonomik ve dini-mezhebi sebepleri olduğu anlaşılmaktadır. Adana hakimi Ramazan-oğlu Piri Bey, Karaman ve Haleb cihetlerinin muhafazasına me'mur olanlardandı. Diğer taraftan, Al-i Osman kanun-namele-ri gereğince Bozok sancağı ile bazı sancakların da bu sırada yeniden tahriri emrolunmuştu. Bu cümleden olarak Bozoklu Türkmenini tahrir, başta bu sancağın mirlivası Hersek-zade Ahmed Paşa-oğlu Mustafa Bey olmak üzere, Muslihiddin adında bir kadı ve Katip Mehmed me'mur olmuşlardı. Bunların yanlış ve sert hareketleri isyana sebep oldu. Süğlün Koca ile oğlu Şah Veli adındaki cahil Türkmenler ve Zünnun adlı diğer bir Türkmen babası bu isyanın ele-başlıları idi. Hadiseye tarh edilen vergiye itiraz eden Süğlün Koca'nın müracaatının nazarı itibare alınmaması sebep olmuştur. Bu hadise üzerine Süğlün Koca'nın etrafında toplanan Türkmenler bir baskın neticesinde bu tahriri yapanları öldürmüş, civar köyleri de basarak kendilerine zorla uydurdıkları kimseler ile birlikte Sivas'a yürümüşlerdir. Süğlün Koca ve tarafdarlarına karşı ilk harekete geçen Karaman beyler-beyi Hurrem Paşa, Kayseri civarında Kurşunlu-belinde yaptığı çarpışmada mağlup olmuş, kendisi ile birlikte ümeradan bir çoğu maktul düşmüştür. Asiler, bunun üzerine

Tokad taraflarını ele geçirmişler ve isyan da Macaristan'dan dönen padişaha, Adana valisi Piri Bey tarafından Tuna'yı geçtiği sırada haber verilmişti. İsyan büyüyünce bir taraftan rum beyler-beyi Hüseyin Paşa, Dulkadir, Maraş ve Malatya sancakları kuvvetleri, diğer yandan, Diyarbakir beyler-beyi Hüsrev Paşa kendi eyaleti kuvvetleri ile asi Türkmen kabilelerin itenkil ettiler. Elebaşılar ve Zünnun halife de bu arada maktul düştü; asiler dağıldı. Ertesi sene (1527) Adana taraflarında da isyanlar görüldü. Bu harekette şi'ilik te'siri hiss olunmaktadır. Adana sancağına bağlı Berendi nahiyesinde Tonuz Oğlan adında birisi ile Tarsus sancağında Ulaş nahiyesinde Yenice Bey adında bir kişi 600 kadar taraftarları ile isyan sancağını kaldırmış ve yağma hareketine koyulmuşlardı. Gerek bu isyanı, gerek yine bu sırada Adana'ya bağlı ara İsalu cemaatinden olup kendisini Şah Halife diye ilan eden ve bütün Kara İsalu aşiretini kendi tarafında toplamaya muvaffak olan Veli Halife adında birinin isyanını adana hakimi Ramazan-oğlu Piri Bey bastırmış, ele başıların tamamen cezasını verdiğini padişaha bildirmişti (art 1527). Aynı sene zarfında Karaman'da daha büyük mikyasta bir isyan çıktı. Şi'ilik yer-yer nüfuz etmiş ve göçebe Türkmen aşiretleri arasında, içtima ive iktisadi şartları da müsait bulduğu için, bir çok tarafdar kazanmıştı. Bir kanun ve nizam devri bütün ciddiyeti ile uygulanmakta olduğundan sıkı kayıtlar altına girmek, kendileri için ağır saydıkları mükellefiyetlere bağlanmak, serazad yaşayan bu göçebe aşiretleri hoşnut etmiyordu. Bu isyanın ele-başısı da Kalender-oğlu yahut Kalender Şah denilen ve soyu Hacı Bektaş Veli'ye bağlanmak istenen bir kimsedir. Ali ise, onu "Balım Sultan" ile ilgili göstererek etrafına "ışık" ve abdalların toplandığından bahsetmektedir. Bunların kuvvetlerinin 30.000'i bulunduğu öğrenilince, bizzat vezir-i azam İbrahim Paşa bu isyanın bastırılmasına padişah tarafından me'mur ve serdar nasbedildi. Aldığı türlü tedbirler ile ezcümle, Dulkadirli Türkmenlerinin boy beylerini kendi tarafına kazarak, Şamlu ve Karacalu Türkmenlerinin asilerden ayrılmalarını sağladı, bazısına timarlar verdi. Dulkadirli Türkmenlerinin Kalender-oğlu isyanına katılmalarının asıl sebebini iyi bilen yani, bir çoklarının timar ve yurtluklarının ellerinden alınıp hass-ı hümayuna ilhak olduğuna vakıf olan vezir-i azam bu suretle yanlış hareket-

leri kısmen tashih ediyordu. Boy beyleri, muhtelif Dulkadirli kabilelerinin Çiçeklu, Akçe Koyunlu, Masadlu, Bozoklu boylarının itaatlerini tekeffül edince, Kalender isyanının tarafdarları azaldı ve son darbe ile gaile bertaraf edildi. Bu isyanların sonuncusu, Kalenderoğlu isyanından bir sene kadar sonra, yine Adana bölgesinde vaki olan ve kızılbaşlık ile ilgili bulunan Seydi ve İncir-Yemez denilen kimselerin çıkardığı gailedir. Üzeyr sancağı beyinin kardeşi olan Seydi başına kızıl bir serpuş giyerek yağma ve talan hareketlerine girişmiş, Berendi nahiyesini ve Ayas kasabasını yaktıktan sonra İncir-Yemez adındaki şaki ile de birleşerek bu havalide karışıklıklar yaratmışlardı. Ramazan-oğlu Piri Bey bu isyanı da bir taraftan padişaha haber vermiş, diğer yandan bizzat harekete geçmiş ve isyanın ele başılarını yakalayarak idam etmişti.

Molla Kabiz Hadisesi (1527)

İran'dan gelmiş olan Molla Kabiz adında ulamedan birinin İstanbul'da 1527 senesi sonlarında sebep olduğu dini bir hadise, devrin bu konudaki anlayışını ve Kanunî Sultan Süleyman'ın da zihniyetini göstermesi bakımından çok dikkate şayandır. Vekayi-namelerimizin müteffikan beyan ettiklerine göre, Molla Kabiz fisk ve fucur ile me'luf olup meyhanelerde ve meclislerde fesatçı sözler söylemekte hatta, İsa'yı Peygamber'den üstün tutmakta ve bunu isbat sadedinde bazı ayetleri ve hadisleri kendisine göre tefsir etmekte idi. Bu hali sebebiyle, divan-ı hümayunda vezir-i azam tarafından kazaskerlerin huzurunda iddiasını isbata davet edilmiş, fakat Rumeli kazaskeri Fenarizade ile Anadolu kazaskeri Kadri Efendi onu ilzama muktedir olamamışlardı. Bu vaziyet karşısında vezir-i azam kazaskerlere "Bu adamın hatası ne ise, onu kendisine bildirmek ve mevcut olan şüphelerini anlayıp halletmek ve ancak bundan sonra katline hükmetmek lazımdır" der. Bu münazarayı divanın yukarı kısmında kendine mahsus yerden dinleyen padişah, vezirlerle bu halden hoşnut kalmadığını belirterek: "Bir mühlid divanımıza gelür hazret-i Peygamberimizin i'tila-i şanına nakz veren hezeyana cür'et kılur ve zu'm-ı fasidince dela'il ve nusus dahi nakleder ve mülzem olmadan çıkar gider; buna bais nedir?" der. İbrahim Paşa'nın vaziyeti kendisine izah etmesi üzerine ertesi gün bu davayı Müfti Kemal Paşa-zade ile İstanbul kadısı Sa'di Çelebi huzurunda gördürür. İleri sürülen ikna edici deliller karşısın-

da Molla Kabiz ilzam edilmiş, davasını şer'an ve hukuk kaybetmesine rağmen, batıl itikadından dönmediği ve hakkı kabule yanaşmadığı cihetle katline hükmedilmiş ve bu hüküm de derhal infaz olunmuştur. Bu suretle vaktiyle Fatih Sultan Mehmed'in Hurufi tarikati mensupları hakkında gösterdiği hoş görürlüğe nisbetle bu devirde dini musamahaya daha az yer verildiği görülmektedir. Molla'nın Her halde düşündüğünü açık söyleyen ve misyoner tabiatlı bir adam olduğu anlaşılmaktadır.

Venedik Cumhuriyeti İle İlişkiler

Sultan Süleyman'ın ilk yıllarda elde ettiği bu başarılar, düşmanlarının kanaatlerinin değişmesi için yeterli olmuş, onun babasının yerini fazlasıyla dolduran bir padişah olduğunu fark eden Ragusa Cumhuriyeti, Rus ve Venedik elçileri İstanbul'a gelerek dostluk ve ticaret antlaşmaları yapmışlardı. Bu sırada Venedik ile yapılan anlaşma ve eskiden verilmiş imtiyazların yenilenmesi daha mühimdir. Venedik balyosu Marco Memmo 30 maddelik bir ahidname akdine muvaffak oldu. Bu ahid-namede ticaretin serbestisi ve güvenliği belirtiliyor, her üç senede bir değiştirilmek üzere İstanbul'da balyos bulundurulması kararlaştırılıyordu. Kaçak köleler Venedik'e iade olunacak, İslamı kabul etmiş bulunanlar için 1.000 akçe bedel verilecekti. Asil esirlerin hürriyeti iade olunacak, deniz kazazedelerine ilişilmeyecekti. Her kaptan, gemisinden sorumlu olacak, katiller ve diğer suçlular her iki tarafça karşılıklı olarak geri verilecekti. İki devlet tebeası arasındaki davalarda tercümanlar mahkemelerde hazır bulunacak, her hangi bir Venedikli'nin borcu için balyos hapsedilmeyecek, Venedik tüccarları balyosun müsaadesi olmadıkça Osmanlı ülkesinde seyahat edemeyeceklerdi. Venedik tebeasının verasetine ait davaları balyos tarafından görülecek, Venediklilerin Trablusgarp, Tunus ve Cezayir gibi berberi memleketleri ile ticaretlerine mani olunmayacak, Venedik gemileri yalnız İstanbul'a girecekleri vakit gözden geçirilecek Gelibolu'da muayene olunmayacaktı; Venedik Cumhuriyeti Kıbrıs ve Zanta adalarına karşılık her senede bir 10.000, diğeri 500 dukalık iki vergi ödeyecekti. Kanunî Sultan Süleyman'ın ilk senelerinde yapılan bu ahidname, bu hükümdarın daha sonraki devirlerinde diğer devletler ile akredilen anlaşmalara esas olmuş gibidir.

Rodos'un Zaptı (1522)

Saint Jean Şövalyelerinin elinde bulunan Rodos adası, öteden beri Osmanlı devletinin ele geçirmek istediği bir yerdi. Sultan Süleyman, Belgrad'ın fethini başardıktan sonra Osmanlı siyasetinin bu ikinci mes'elesini de halle teşebbüs etti. Rodos'un fethini gerektiren çok önemli sebepler de vardı: 1) Rodos şövalyelerinin Osmanlıların Akdeniz ticaretini sekteye uğratması, 2) hac seferlerini tecavüzleriyle rahatsız edip aldıkları esirleri köle işçi olarak çalıştırmaları, 3) şövalyelerin Mısır Memluklerine ve Canberdi Gazâlî isyanlarına yardım etmeleri.

Bu sebepleri adanın fethi için yeterli gören Kanunî kuşatmaya başlamadan önce şövalyelerin lideri Villier de l'Isle Adam'a bir mektup göndererek ona Belgrad'ın fethini bildirdi ve itaati kabul ettiği takdirde hürriyetlerinin ve can ve mal emniyetlerinin sağlanacağını taahhüt etti. Fakat Şövalyeler teslimine yanaşmadı. Bunun üzerine donanma denizden padişah da karayoluyla Marmaris körfesine doğru hareket etti. Kuşatma ilk aşamalarında başarısız oldu, çünkü bu adanın kalesi önemi sebebiyle çok muhkem bir kaleydi ve iyi tahkim edilmişti. Ancak serdarlığa vezir Ahmed Paşa'nın getirilmesinden sonra kuşatma şiddetlendi ve şövalyeler kaleyi teslim için müzakereye başladılar. 21 Aralık 1522 tarihinde görüşmeler kalenin teslimi ile sonuçlandı. Padişah, Rodos'un idaresi ve müdafaası hakkında gerekli tedbir ve kararları aldıktan sonra Rodos'u terk ile Marmaris'e hareket etmiş ve Şubat ibtidalarında da İstanbul'a vasil olmuştur.

Mohaç Seferi (1526)

İbrahim Paşa'nın dönüşünden sonra padişah sefer hazırlıklarına girişilmesini emretmiş, ancak seferin hangi istikamete yöneltileceği açıklanmamıştı. Venedik ile münasebetler baştan beri dostça idi. Fakat Belgrad'ın fethinden sonra da batıda bazı sınır olayları görülüyordu. Eflak'ta Boyarlar ve iktidarı ele geçirmek isteyen Voyvodalar arasında olan şiddetli mücadelelere ve iç karışıklıklara Niğbolu sancak beyi de müdahale etmiş, haksızlığa uğrayan tarafın daveti, padişahın ve divan-ı hümayunun da tasvibi ile Eflak'a giden sancak beyi Mehmed Bey orada bir müddet hem nizam ve asayiş sağlamış, hem de devletin Lehistan ve Erdel hudutlarında güvenliğini temin edecek tedbirleri almıştı. Padişaha iltica eden Radu,

Boyarlar arasındaki nüfuzu hesaplanarak, senelik 14.000 duka cizye vermek şartıyla 1524'ten itibaren voyvodalığa getirildi. Diğer yandan, Tuna boylarında hudut hadiseleri, küçük ölçüde savaşlar eksik olmuyordu. Hudut sancak beylerinden Yahya Paşa-zade Bali Bey'in, padişaha, bu tarafa sefer yaptığı takdirde Drava ile Sava nehirleri arasındaki Macaristan arazisinin fethini vaad ve taahhüt ettiği biliniyor ve bu haber, hudut kumandanı Tomori'nin casusları vasıtası ile Macaristan'a da ulaşıyordu. Halbuki durumun gergin olduğu bu sıralarda (1525) Macar ordusundan ücretlerini alamayan bir çok askerin Bali Bey'in tarafına iltica ettiği de bir vakıa idi. Kanunî Sultan Süleyman'ın Macaristan'a karşı açtığı seferin, Mohaç muharebesinin bir çok sebepleri varsa da Fransa siyasetinin Osmanlı padişahı nezdinde kazandığı nüfuz ve yaptığı telkinin büyük payı ve önemi vardır. Şöyle ki: Fransa kralı François I. imparator Şarlken'e Pavia'da mağlup ve esir düştükten (25 Şubat 1525) sonra annesi Kanunî'ye bir mektup göndererek yardım istemiş, padişah da Macaristan üzerine yürümek suretiyle fiili bir yardımda bulunacağını taahhüd etmişti.

Bu sıralarda Macaristan'ın durumu da nazikti. Protestanlığa meyleden Macarlar, Macar kralı Layoş'un ve Habsburgların baskı ve kötü yönetiminden şikayetçi idiler. Erdel beyi Zapolyai de hem krala hem de krallık üzerindeki Habsburg nüfuzuna karşı çıkmaktaydı. Bu durum Kanunî'yi Macaristan seferine çıkma konusunda cesaretlendirdi. Padişah, seferin serdarlığını, Mısır'dan dönen vezir-i azam İbrahim Paşa'ya verdi. Osmanlılar 100.000 kişilik ordu ve 300 top ile İstanbul'dan hareket etti. Büyük bir nizam ve disiplin içinde ilerleyen ordu başlarında padişah da olduğu halde Sirmiyeye ovasına geçti; sırasıyla Salankamen, Petervaradin ve diğer kaleler fethedildi. Bundan sonra ordu Illok kalesine gelince, Kanunî Sultan Süleyman bu kale etrafındaki köylerin yakılmaması, yağma ve tahrip edilmemesini emretti. Zira, kale müdafileri teslim olacakları yolunda bir haber göndermişlerdi. Kanunî bunun üzerine Osek kalesi üzerinden Mohaç sahrasına doğru ilerlemeye başladı. Osek'in işgali ve Drava'ya köprü kurularak Budin'e doğru yürünmesi, Mohaç muharebesinin doğrudan-doğruya başlangıcı sayılabilir. Macarlar için padişahı ve Osmanlı ordusunu durdurmak, Tuna nehrini geçmeğe teşebbüs etmemeleri

karşısında ancak Drava'dan sonraki tabii müdafaa hattı olan Karasu'da mümkündü. İki nehir arasındaki bataklık ve çamurlu arazi harp hareketine o mevsimde müsait değildi. Bu yüzden Macarlar iyi bildikleri bu bölgede Mohaç'ı muharebe alanı olarak seçtiler. Kanunî Sultan Süleyman, mükemmel casus teşkilatı vasıtası ile kral Lajos'un her taraftan yardım istediğini ve beklediğini biliyordu. Bu sebepten bu savaşın ünlü kumandanları olan Bali Bey ile Husrev Bey'e Hırvatistan'dan gelecek ve son dakikada macar ordusuna büyük hizmette bulunabilecek bir yardıma, kumandaları altındaki kuvvetler ve akıncılarla mani olmalarını emretmişti. Onlar da munasip yerlerde bekliyorlardı. 29 Ağustosta Türk ordusu Mohaç ovasının hakim yüksek noktasına geldi. Padişahın orağı, sonradan Hünkar tepesi ve bugün de Sátorhely (çadır yeri manasına) denilen tepede kurulmuştu. Macarların hücumu geçtiği haberi üzerine padişah İbrahim Paşa'yı Rumeli kuvvetleri ile ilk safta bu hücumu karşılamaya me'mur etti ve bundan sonra Türk ve Macar suvarileri arasında şiddetli çarpışmalar başladı. Macar zırhlı suvarisinin hücumu çok şiddetli idi. Savaş bir müddet değişik safhalar gösterdikten ve bir aralık Rumeli sipahileri geriledikten sonra harbin neticesi üzerine müessir olan Husrev ve Bali beylerin bulundukları yerden çıkıp macar ordusunun yan ve gerilerine taarruzları, sonra da Türk topçusunun hep birden mermilerini düşman üzerine yağdırmaları kısa zamanda galibiyeti sağladı. Kesin bir imha savaşı neticesinde o gün guruba kadar macarlardan 20.000 piyade ve 4.000 suvari maktul düştü. Kral Lajos ile belli-başlı kumandanlar da maktuller arasında idi. Osmanlı ordugahında zafer şenlikleri sabaha kadar sürdü ve ertesi gün Sultan Süleyman vezirleri ve ümerası ile birlikte muharebe meydanını gezdi. Ertesi gün Budin'e hareket etti. Padişah 12 Eylül'de Budin'e vasil oldu. Şehrin anahtarlarını bir heyet kendisine yolda takdim etmişlerdi. Burada on gün kaldı, kralın sarayında ikamet etti; bu esnada idrak edilen kurban bayramı ile birlikte zafer bayramı şenlikleri ve eğlenceler tertip ediliyordu; vezir-i azam ile birlikte şehri de gezdi ve Tuna üzerine bir köprü kurdurarak Peşte yakasına geçti. Daha sonra burada kolonizasyon sistemi gereği dileyen Macarlar İstanbul'da Yedikule semtinde, bir kısmı da Selanik'te iskan edilmek üzere gönderildiler.

Macaristan Meseleleri ve Siyaseti (1527-1529)

Belgrad'ın fethinden ve Mohac zaferinden sonra, Macarların elinde bulunan diğer mühim hudut kalesi Jacza'nın da fethi gerekiyordu. Zaten bu kale etrafındaki halk, yavaş-yavaş, Bosna sancak beyi Gazi Husrev Bey'in de akıllı ve adaletli siyaseti sayesinde, Osmanlılar tarafına geçmiş ve refahlarını Türk hakimiyeti altında görmüşlerdi. Gazi Husrev Bey padişahın kat'i emrine uyarak bu kale bölgesini abluka altında tutuyordu. (Kanun I.) 1524'ten itibaren 18 ay kale abluka altında kaldı. Nisan 1525'ten sonra ise,abluka muhasaraya çevrildi. Jacza kalesinin ve burasının merkezi olan Banlığın da mukadderatı Mohac'da belli oldu. Zaferden sonra mukavemetin faydasız ve başarısız olacağını anlayan müdafiler Gazi Husrev Bey'e burayı teslim ettiler (1527) ve bunu müteakip bu havalideki bir çok kaleler ve bu arada Pozsega, Modrus ile Dalmaçya sahillerindeki Urana Kanunî Sultan Süleyman'ın hakimiyetini tanıdı. Bunlardan Pojega bir sancak merkezi oldu. Mohac meydan muharebesi ile Macaristan'a karşı askeri hareket bitmiş, fakat siyasi hareket başlamıştı. Macar tacına ve krallığına iki namzed, iki rakip vardı. Bunlardan biri, padişahın Peşte'de iken macar büyüklere hitaben ve onların arzularını tervieen macar krallığına nasbını vaad ve iltizam ettiği Erdel, Transilvanya voyvodası Zápolyai Janos'tur. Diğeri de veraset ve anlaşmalar yolu ile macar krallığında hak iddia eden Habsburg hanedanından Viyana arşidükü Ferdinand'dır. İç mücadelenin başlangıcında Zápolyai daha kuvvetli görünmekte idi. Bunun için bir takım siyasi, içtimai ve iktisadi sebepler yanında ruhi bir amil daha mevcut idi. Nitekim asırlardan beri macar halkının ruhunda yaşayan ve menşe'lerinin ve kültürlerinin şarktan gelme olmasına telmihen İskit ruhu veya İskit hareketi denilen bir milli cereyanın Zápolyai'nin şahsında en müşahhas mümessilini bulmuş olması gösterilebilirdi. Nihayet,Mohac savaşından birkaç ay sonra bu zat milli kral seçilmişti. Fakat bu intihabı, bir çok hukuki şekil noksanlığı ve siyasi görüşleri veya menfaatleri açısından uygun görmeyenler vardı ve bunlar çok geçmeden karşı bir hareket ile,başka bir macar şehirde Ferdinand'ı macar kralı seçiyorlardı. İş, böyle bir rekabet halini alınca, her iki rakip mücadeleye ve mücadelelerinde dış yardım ara-

mağa başladı. Zápolyai bu maksatla evvela, Fransa, İngiltere, Papalık ve Habsburg aleyhdarı Alman prenslerine başvurdu. Fakat bunlardan müsbet bir netice elde edemedi. Üstelik Ferdinand zamanını daha iyi kullanarak ve büyük bir ordunun başında Macaristan" gelip (1527) rakibini mağlup edince, Erdel'e çekildi ve sonra da Lehistan'a sığınmak zorunda kaldı. Zápolyai, yabancı bir memlekette bulunmakla beraber meşru kral olduğu hakkındaki telakkisini muhafaza ediyordu. Erdel'de bulunduğu sırada Kanunî Sultan Süleyman'dan yardım istemeğe karar vermişti. Venedik dojunundan daha önce de bu yolda bir tavsiye almıştı. 1527 baharında Regensbur'da toplanan imparatorluk meclisinden Osmanlılara karşı yardım istemiş ve hatta Tuna-Sava nehirleri boyundaki kaleleri geri almayı teklif etmişse de, memleketini ve krallığı kaybedince, halet-i ruhiyesinde büyük değişiklik olmuş ve İstanbul'a padişah nezdinde yardım rica etmek ve müzakerelerde bulunmak üzere, bu kararında belli başlı amillerden biri olan Jerome Lasczky adında bir diplomatı göndermişti (teşrin II. 1527). Bu zat, gelir-gelmez, o sıralarda dış münasebetlerde vukufu bir müşavir olarak kendisinden faydalanılan ve sadece Venedik hükümetinin bir mümessili değil, Macaristan meselelerinde de mutahassis gibi tanınan Aloisio Gritti ile münasebet kurmağa ve onun vasıtası ile de evvela vezir-i azamın teveccühünü kazanmağa muvaffak ve sonra da bizzat padişahın iltifatına mazhar olmuştu. Ancak, Lasczky'ye ilk görüşmelerde gerçek durum ve Osmanlı devletinin bu meseledeki tutumu açıkça anlatılmıştı. Elçiye önce iyice çıkışıldıktan sonra, yapılan müzakerelerde Osmanlı devletinin ve padişahın Zápolyai'yi himayesi altına almayı arıza gösterdiği anlaşıldı. Kanunî 27 (Kanun II.) 1528'de onu huzuruna kabul ederek cevaben "metbununun sadakatini memnuniyetle kabul ediyorum. Şimdiye kadar krallığı fi'ilen onun olmamıştır. O hükümet, fesih ve kılıç hakkıyla benimdir. Fakat bana intisab ettiği için mükafat olarak Macaristan'ı ona terkettikten başka Avusturya'ya karşı da onu himaye edeceğim." dedi. Ferdinand Zápolyai'nin teşebbüsünden ve Lasczky'nin memuriyetindeki başarısından haberdar olmuş, o da, padişah nezdine derhal bir elçilik hey'eti göndermişti. Hobordansky Janos ile Sigismond Reichselberger'den mürekkep olan bu hey'et 29 Mayıs 1528'de İstanbul'a gel-

miş, fakat, padişah tarafından kabul edilmediği gibi, vezirlerle olan müzakerelerden de hiçbir netice elde edememişti.

Viyana Seferi (1529)

Elçiler ile yapılan müzakerelerden ve daha önce Zápolyai'nin elçisine yapılan vaaddan sonra, Avusturya'ya karşı bir sefer açılması kaçınılmaz bir hal almıştı. Sefer kararı verilince padişah, ilk iş olarak vezir-i azam İbrahim Paşa'yı o vakte kadar alışılmamış geniş selahiyetlerle techiz eden ilgi çekici bir berat ile serdarlığa getirdi.

Kanunî Sultan Süleyman bundan sonra vezirler, devlet erkânı ve bütün kapukulu ile birlikte 10 Mayıs'ta İstanbul'dan hareketle Edirnekapı'dan çıkarak ilk merhale olan Halkalıpınar'a kondu. Ordunun mevcudu 200.000 kişiden fazla olup 300 topu vardı. Ordu 19 Ağustos'ta Macaristan'a girdi. Burada Zápolyai padişahın huzuruna kabul edildi. Kendisine daha İstanbul'dan bir name-i hümayun gönderilmiş, bütün kuvvetleri ile gelip ordu-yu hümayuna iltihak etmesi, zahiresinde, mühimmat ve ihtiyaçlarında hiçbir sıkıntı çektilirilmeyeceği bildirilmişti. Zápolyai huzura girince padişah ayağa kalkmış ve 3 adım ilerleyerek ona elini öptürmüştü. Padişah ordu ile birlikte Budin önlerine geldiği sırada Ferdinand'a kaçırılmak istenen macar mukaddes tacı, Bali Bey tarafından ele geçirilmiş ve padişaha teslim edilmek üzere getirilmiş bulunuyordu. Henüz Ferdinand kuvvetleri elinde bulunan ve Avusturyalı kuvvetler tarafından müdafa edilmiş Budin'in muhasarası sadece 5 gün sürdü ve büyük çapta bir savaş olmadan, içindekilerin hayatlarına dokunulmamak şartıyla, kale padişaha teslim olundu. Padişah 6 gün Budin'de kaldı.

Bu sırada, Zápolyai Janos'un, sekban-başı ve Gritti marifeti ile çadırından alınarak kral sarayına getirilmesi ve burada macar tahtına oturtulması, bir de, eski Budin'de toplanan divan-ı hümayunda, Ferdinand ile karşılaşmak üzere Viyana üzerine gidilmek kararının alınmasıdır. Padişah, 50 neferle bir sancak beyini Budin'de muhafız bıraktıktan sonra bir konak ilerden giden İbrahim Paşa'yı takiben Viyana'ya doğru ilerledi. Yolda alınan esirlerden, Viyana'yı 20.000 piyade ile 2.000 suvarinin müdafa edeceği, Ferdinand'ın da yukarı Avusturya'ya çekildiği öğrenildi. 27 Eylülde Viyana önüne vasil olan

Sultan Süleyman'ın otağ-ı hümayunu Simmering köyünde kuruldu ve muhasara kuvvetleri gereken yerlere yerleştirildi. Viyana'nın müdafaası Nicolas de Salm ile von Roggendorf'a verilmişti. Viyana'ya karşı yapılan bir kaç hücum şiddetli mukavemet gördükten ve Karintiya kapısı ile Ocaklar kapısı arasındaki surlara karşı girişilen yürüyüş ve hücum da akim kaldıktan sonra yapılan bir harp meclisinde, muhasaraya devam için artık mevsimin müsait olmadığı, erzakın azlığı ve yağmurlar ile soğukların şimdiden başlaması sebebiyle hareketin daha fazla uzatılmasında güçlükler bulunduğu görüşülmüş, şimdiye kadar yapılan akınlar esnasında düşmana verdirilen hasarın Ferdinand'a kafi bir ceza olacağı, bununla beraber iki gün sonra son bir hücum yapılarak bunda da muvaffakiyet hasıl olamadığı takdirde, muhasarayı kaldırmağa karar verilmişti. Rûz-nâme bu son hücumun yapılmadığını söylerse de, macar ve Avusturya kaynakları bunun yapıldığını, ancak şiddetli mukavemet karşısında uzun sürmediğini bildirmektedir. Bunun üzerine Budin'e doğru hareket emrini veren padişah, dönüşünde Zápolyai János tarafından karşılandı. Belgrad'a geldiği sırada ise tercüman Yunus Bey'le Venedik dojunu bir zafer-name gönderdi.

Hammer bu seferin Sultan Süleyman'ın ilk başarısız teşebbüsü olduğu ve bu başarısızlıkta İbrahim Paşa'nın Hristiyanlar ile anlaşmasının te'siri bulunduğu hakkındaki diğer garplı tarihçilerin isnadlarının doğru olmadığı fikrindedir.

Almanya Seferi 1532

Kanunî Sultan Süleyman 1530 sonbaharında avlamak üzere Bursa'ya gitmiş ve dönüşünde, Budin'in muhasaradan kurtarıldığı haberini almıştı. Bununla beraber Macaristan meseleleri yine ön planda idi ve o tarafa padişahın yeni bir sefer açacağı anlaşıyordu. Ancak, Ferdinand'ı destekleyen ve imparator tacı giymekle beraber, sadece İspanya kralı olarak kabul edilen Şarlkent'in müsavi bir düşman gibi telakki edilmesi, bu seferin "İspanya kralı kaskına" ve "Alman Seferi" olarak tesmiyesine sebep oluyordu. Bir sene öncesinden mutad hazırlıklar yapılmış, o sırada İstanbul'a gelen Polonya ve Rus elçileri ile dostane münasebetler takviye edilmiş ve Rumeli beyler-beyliği yine ilaveten vezir-i azam İbrahim Paşa'ya

tevcih olunmuştu. Padişah 25 Nisanda (19 Ramazan 938) 100.000'den fazla bir kuvvetin başında olarak İstanbul'dan hareket etti. Bunun 12.000'i yeniçeri, 30.000'i Anadolu, 16.000'i Rumeli kuvvetleri, 20.000'i suvari, kalan kısmı da akıncılardan ibaretti. Bunlara Belgrad'da Bosna sancağı kuvvetleri ve Kırım hanının gönderdiği Tatarlar da iltihak etmişti. Padişah Niş'te iken (13 Haziran) Ferdinand'ın yeni elçileri ordugaha geldi. Yine kont Lamberg ile kont Nogarola'dan mürekkep olan bu elçilik heyetine verilen talimat, kısa bir müddet önce Vişegrad'da Zápolyai ile Ferdinand arasında yapılan mütarekenin uzatılmasını sağlamaktı. Kanunî Sultan Süleyman, Macaristan'ı Ferdinand'a terki kabul ettiği takdirde, ödenecek para hususunda senevi hediye namı ile 25.000 dukadan 100.000 dukaya kadar bir meblağ teklif edebileceklerdi. Ancak Ali ve Peçevi bu elçilerin İspanya kralı tarafından "Sulh ve salaha müteallik bir ricaname" getirdiklerini ifade etmektedirler ve 28 Haziran Sirmiyeye ovasına geçildikten sonra ordugaha vasıl olan Fransız elçisi Rinçon'un parlak bir merasim ile padişah tarafından kabulünden sonra, bunlar da el öpmüşlerdi. Rinçon'un elçilik vazifesi ve padişaha arzı hakkında bizim kaynaklarımız sükut ederlerse de, Fransa kralının ona, Sultan Süleyman'ı ve Osmanlı ordusunu seferden geri çevirmeğe çalışma yolunda bir talimat verdiği anlaşılmaktadır. Yani Rinçon, padişahla, müşterek düşmanları sayılan Habsburglar aleyhinde teşviklerde bulunmayacak, aksine sefere mani olacaktı. Fransız kaynaklarına göre, padişah "Fransa beyi"nin kendi tarafında mı, yoksa aleyhinde mi olduğunu bilmek istiyor ve François'nın 1531'de hareketsiz kalmasını manidar buluyordu. Bu sırada Fransa'nın Venedik elçisi Latran de Baif, hükümetine padişah ile Rinçon arasında geçen konuşmaları hulasa ederken, onun, Fransa ile eski dostluğunu ileri sürerek, Rinçon'un İspanya Kralı Şariken aleyhine yapılan seferden dönmek teklif etmesini, hatta, Fransa kralına o kadar fena muamele eden bu adamın lehinde ricalarda bulunmasını hayretle karşıladığını bildirmişti. Ordu Sirmiyeye kır'asında ilerlediği sırada, Kanunî Sultan Süleyman nezdine Perényi Péter adındaki macar asılzadesi de geldi. Bu sırada Macar beylerinin çoğu Zápolyai tarafında görünmekle beraber Pérenyi, Lefaiivre'in kaynaklarına göre, şahsi mülahazalar ile doğrudan-doğruya

padişahın teveccühünü kazanmak istemiş ve bazı ümitler beslemişti. İki seneden beri Gritti vasıtası ile İstanbul'da müzakereler yapıyor ve kendisini Osmanlılara bağlı bir prens haline getirecek bir ferman elde etmeye çalışıyordu. Bu maksatla bir çok hediyeler, yaptığı yağmalardan aldığı ganimet hisseleri ve bir çok esirler göndermişti. Bunlara güvenerek 600 kadar adamı ile Essek'te ordugaha gelmiş ve ümit ettiği prensliğin padişah tarafından kendisine tevcihini beklemişti. Fakat, Kanunî Sultan Süleyman, bu esnada Zápolyai'yi tutmakta bir çok faydalar görüyordu. Bu sebeple ona teveccüh göstererek kabul etmiş, ancak kendisini takip etmesini ve kararını beklemesini emretmişti. Ali ise, onu krallık ümit eden dıştan dost, içten düşmanla beraber bir kimse olduğu anlaşıldığından tevkif edildiğini bildirmekte, ancak müteakiben Zápolyai'nin tavassutu ile serbest bırakıldığı görülmektedir. Ferdinand'ın memleketine girildikten sonra, sırasıyla Egerszeg, Siklos kaleleri padişaha itaatlerini arz etmiş, Belovar, Berzence ve diğer bir çok kaleler de ele geçirilmiştir. Bu sırada orduya öncü tayin olunan Semendire sancak beyi Yahya Paşazade Mehmed bey Köszeg kalesi yanından geçerken bu kale muhafızlarının pususuna düşmüş ve aralarında büyük bir çarpışma olmuştu. Peçevi'nin de işaret ettiği gibi bu seferde kale fethine ehemmiyet verilmeyip, Ferdinand'ın memleketinin tahrip ve gayreti ve onun, Zápolyai'yi tanımasını temin etmek düşüncesi hakim olduğundan kaledöğen toplar getirilmemiş, fakat bu açık tecavüz ve cür'et karşısında, saldırganlara hadlerini bildirmek icap etmiş ve böylece Köszeg kalesinin muhasarasına başlanmıştı. Serdarı takiben iki gün sonra, Ağustos başlarında Sultan Süleyman da bu kalenin muhasarasına yetişti. Mutad muhasara tertibatı alındı. Kaleyi evvelce İstanbul'a elçi olarak gelmiş bulunan Nicolas Jurisics müdafaa ediyordu. Ağustos ortalarından itibaren muhasara bütün şiddetiyle devam etti, lağımlar kazıldı, hücumlar yapıldı ve nihayet teslim müzakereleri kararlaştı. Son hücumda yaralanan ve müdafilerinin yarısını kaybeden Jurisics yapılan teslim teklifini kabul ederek Osmanlı karargahına geldi ve kale teslim alındı. Bu esnada Kanunî Sultan Süleyman kaleye bir menzil mesafede, otağında idi. Müteakiben Ferdinand'ın elçilerinin gitmelerine müsaade olunmuş ve elçilere verilen bir name ile Ferdinand savaşa davet edilmişti. Köszeg

muhasarası esnasında Kasım voyvoda idaresinde akıncılar aşağı ve yukarı Avusturya vilayetlerine akınlar yapıyorlardı. Bu yüzden Viyana'da Türk ordusunun tekrar buraya geleceği zannedilmişti. Halbuki Sultan'ın bu seferdeki gayesi imparatoru bir meydan savaşına zorlamaktı. Ordu Eylül'de İstirya kıt'asından geçti. Graz, Sekau, Maribor şehirleri yanından ve daha sonra Vinicza boğazında Drava boyunca ilerleyen padişah bu nehir üzerine kurulan köprüden ordu ile birlikte cenuba doğru yoluna devam etmiş, 27 Eylülde İbrahim Paşa dümdar vazifesi ile ve Pozsega istikametinde ilerlemek içinde ordudan ayrılmış, padişah ise, kısm-ı külli ile birlikte Essek yolu ile Belgrad'a gelmiştir. Bir divan-ı hümayun toplantısını takiben, devlet erkanına ihsanlarda bulunulup, her tarafa, zafernameler gönderildi. Sultan, Filibe'de divan-ı hümayunu toplayarak Kırım hanları ve hanzadeleri arasındaki ihtilafları kesin bir şekilde halletti ve Kırım hanlığını kendisi ile birlikte sefere gelen ve bir çok yerlerde yararlığı görülen Mengli Giray-oğullarından Sahib Giray Han'a tevcih etti. Yol boyunca padişahın uğradığı şehirlerde donanma ve şenlikler yapıldığı gibi, İstanbul'a muvasalatını takiben de beş gün beş gece şenlikler oldu. Ramazan 1532'de Valide Sultan Hafsa Hatun'un vefatı vuku buldu ve zevci Sultan Selim'in türbesine defnedildi. Aynı zamanda büyük şehzade Mustafa'ya 20 yük akçe tahsisatla Saruhan sancağı verildi.

Osmanlı-Avusturya Anlaşması (1533)

Padişah İstanbul'a gelir-gelmez Ferdinand yeni bir elçilik hey'eti için müsaade istemişti. O sırada Safevi İran ile bir savaş ihtimali mevcut olduğundan, bu istek uygun karşılanmıştı. Müzakereye elçi olarak, Köszeg müdaffi Jurisics'in kardeşi Jerome de Zara idi. 1533'te Kanunu Sultan Süleyman tarafından da kabul olunan elçi sadece bir mütareke elde edebildi ve padişah ona bu mütarekenin bir barışa çevrilebilmesinin ancak Ferdinand'ın itaat alameti olmak üzere Esztergom kalesinin anahtarlarını kendisine göndermesi ile kabil olabileceğini bildirdi. Bu ilk şart yerine getirildikten ve bu arada kraliçe Maria'nın elçisi Cornelius dupplicius Schepper de İstanbul'a gelerek, Şarlkent'ten bir mektup getirdikten sonra müzakerelere Mayıs sonlarında başlandı ve bu görüşmelere Macaristan'dan bilhassa celbedilen Gritti de iştirak ettirildi. Elçilerin istedikleri şey, Macaristan'ın Ferdi-

nand'a bırakılması idi. Cornelius, vezir-i azama İmparatorun, sultanı kardeşi addettiğini ve Macaristan Ferdinand'a idae olunduğu takdirde, Koron kalesinin geri verileceğini, Ferdinand'la yapılacak barış anlaşmasına Papa, Venedik ve Fransa'nın da dahil olacağını bildirmişti. Koron kalesi, Kanunî Sultan Süleyman'ın Köszeg seferinden döndüğü sırada amiral Andrea Doria tarafından bir hücumla zaptolunmuştu (1532). Şarlkent, şimdi, Ferdinand ile yapılan müzakerelerde bu kaleyi bir koz olarak kullanmak istiyordu. Fakat vezir-i azam padişahın, Koron'u harbederek almağı tercih edeceğini bildirdiği gibi yine elçinin bahis konusu ettiği Arcıl (Penon d'Alger) adası hususunda da, Barbaros'un sancağı olması dolayısıyla hiçbir şey yapılamayacağını anlatmış ve görüşmeler haftalarca sürmüştür. Nihayet 22 Haziranda bir anlaşmaya varıldı. Buna göre Ferdinand'ın, Macaristan'da halen sahip olduğu yerleri elinde kalacaktı. Böylece 1533 Osmanlı-Avusturya anlaşması gerçekleşti. Padişahın Ferdinand'a ve Şarlkent'e yazdığı mektupları kısa bir müddet sonra tercüman Yunus Bey götürdü.

İrakeyn Seferi (1534-1535)

Avusturya ile anlaşma yapıldıktan sonra Kanunî gözlerini doğuya çevirdi. Bu seferin sebepleri arasında iki devletin İslam birliğini kendi mezhepleri etrafında sağlamamak amacıyla girdikleri rekabettir. Şah İsmail'in oğlu yeni Safevi hükümdarı Tahmasb'ı tebrike lüzum görmemiş, sadece bir tebrikname göndermişti. Mohaç'dan önce de o tarafa bir sefer açmak niyeti bulunduğunu gösteren deliller vardır. Bu def'a bazı hadiseler Kanunî'nin şarka sefer kararı vermesine amil oldu. Bunlardan birincisi Bitlis hanı, Kürt ümerasından ve XIII. yüzyıldan beri bu bölgede hükümdar olan Şeref hanlar sülalesinden Şeref Bey'in Yavuz Sultan Selim zamanında tanıdığı Osmanlı hakimiyetinden sıyrılarak şaha ilticası idi. İkinci sebep Azerbaycan hakimi Ulama Hanın, Şah Tahmasp'dan yüz çevirip Kanunî Sultan Süleyman'a tabiiyetini arz etmesi hadisesidir. Bu zat, Köszeg muhasarasından önce huzura kabul edilerek, 20 yük akçelik tahsisatla Hısn Keyfa ve Bitlis hakimliğine tayin olunmuştur. Üçüncü ve daha mühim bir sebep ise, Safevilere tabi Bağdad'ın valisi Zülfikar han'ın padişaha Bağdad'ın anahtarlarını göndermesi idi. Bu şehir İslam milletleri ve hükümdarları için büyük bir ehemmiyet taşıyan bir yer-

di ve Kanunî Bağdad gibi bir şehrin kendisine teslim edileceği manasına gelen böyle bir hareket lakayt kalamazdı. İbrahim Paşa yine serasker ünvanını alarak İstanbul'dan Bitlis'e müteveccihen hareket etmişti. Padişah da ilk baharda yol çıkacaktı. İbrahim Paşa şark hudutlarında bazı kaleler fethettiği sırada, defterdar İskender Çelebi ile aralarının açılması ve orduda ikilik zuhuru üzerine dedikodular çoğalmış ve herkes "şaha şah gerekmiş" diye söylenmeğe başlamıştı. Bununla askerin, padişahın ordunun başında bulunmamasından şikayet edildiğini anlayan İbrahim Paşa vaziyeti İstanbul'a bildirmiş ve sultan da İstanbul'dan hareket etmiştir. Padişah, Yenişehir-Bozöyük-Kütahya yolu ile Akşehir'e vasil oldu. Burada iken Van, Vustan ve diğer kalelerin fethini bildiren serdarın arzını aldı. 20 Temmuz'da Konya'ya geldi, Mevlana Celaleddin Rumi'nin türbesini ziyaret etti. Daha sonra Develu Karahisar-Kayseri-Sivas yolu ile 21 Ağustos'da (10 sefer 941) Erzincan'a vardı. Burada bazı elçileri kabul etti. Bu sırada seraskerin, padişahın Tebriz'e gitmiyerek Diyarbekir'de kışlamalarını münasip gördüğü yolundaki arzını alınca, Eleşkirt'den sonra Tebriz yolunu terk ederek yeni fethedilen Erziş istikametine yöneldi. Fakat İbrahim Paşa'nın, asker arasındaki hoşnutsuzluğun artması ve her halde padişahı görmek istemelerini dikkate alarak, bu defa Tebriz'e doğru hareketini rica etmesi, Eylül ortalarında bir ulak ile acele gelmesi için yalvarması üzerine o tarafa doğru ilerledi ve 27 Eylül'de Tebriz halkının tezahüratı arasında şehre girdi. 29 Eylülde divanı toplayıp ihsanlarda bulunduktan sonra padişah ordunun bir kısmıyla Zengan yolu ile Sultaniye'ye hareket etti.

Bu arada Gilan hakimi Malik Muzaffar, otağ-ı hümayuna gelmiş ve Kanunî'ye tabiiyetini arzetmişti. 13 Ekim'de Sultaniye şehrine ulaşan padişah, Şah Tahmasp'ın ric'at haberini almış, Dulkadirli hanedanından Mehmed Bey de Safevilerden kaçarak padişaha dehalet etmişti. Padişah, 8 rebiülahır (17 teşrin I.)'de, Ebher kasabasında iken kar yağmış, güçlükler artmıştı. Hemen dan'a giden dağ yolu, büyük müşkilat arz ediyordu. Bundan sonra da güçlkle ilerleyebilen padişah Sa'dabad, Dinver konaklarını geçmiş, diğer yandan serdar da, bu mevsimde yanlış bir yol seçtiğini ileri sürdüğü defterdar İskender Çelebi aleyhinde Sultan Süleyman'a telkin-

lerde bulunmuş ve onu azlettirmeğe muvaffak olmuştu. Kasr-ı Şirin geçildikten sonra Hanikin mevkiinde Bağdad beylerbeyinin adamı Hoca Husayn b. Danyal, padişah tarafından kabul olundu. 24 Kasım'da Mercan köyünde serdar padişahıtan ayrılarak ve önden giderek Bağdad'ı teslim almış, birkaç gün sonra da Sultan Süleyman şehre girerek doğruca İmam-ı Azam türbesine giderek ziyaret etmiştir. Padişah burada Bağdad'da kışlamayı kararlaştırdı. Evvelce askerin halkı incitmemesi için tedbir alındığı gibi, sonradan da padişaha itaat eden bütün Tekelü tairesi serbest olmuş ve içlerinden üçüne sancak verilmişti. Kanunî, ordunun Bağdad kışlağında geçirdiği 4 ayı, bütün bölgeyi tahrir ettirmek, devletin diğer yerlerinde cari olan timar ve zeamet usulünü buraya da teşmil ederek, yeni fethedilen bu bölge idaresini adilane esaslara bağlamakla geçirdi. Şehrin abidelerini, Kerbela'yı, Ali ve Husayn'ın makamlarını ziyaret etti. 'Abd al Kadir Gilani'nin mezarı üzerine yüksek bir türbe ve bir imaret yaptırttığı gibi, İmam-ı Azam'ın mezarı üzerine de bir kubbe inşa ettirdi.

Kanunî Sultan Süleyman Bağdad'dan Venedik ile Viyana'ya birer zafer-name gönderdi. Bir müddet sonra Gritti'nin Erdel'de katli hadisesi ile ilgili olarak Viyana'ya bir çavuş daha gönderildi. Padişah Bağdad'da bulunduğu sırada baş defterdar İskender Çelebi'nin idamına ferman vermişti. Vezir-i Azamın telkini ile azledilmiş olmasına rağmen, İskender Çelebi'nin siyasi nüfuzu henüz mevcuttu ve İbrahim Paşa her halde bundan çekiniyor ve hasmının tehlikeli bir rakip olduğunu hesaplayarak idamı için fırsat kolluyordu. Nihayet 8 Ramazan 941 (13 Mart 1535)'de bir divan günü, henüz diğer vezirler, Ayas ve Kasım Paşalar gelip divana dahil olmadan, İskender Çelebi'nin idamı için padişahın fermanını almağa muvaffak oldu ve derhal şehirde Atpazarı'nda fermanın hükmü infaz edildi; defterdarın malları ile köleleri havass-ı hümayuna alındı. 28 Ramazan'da (2 Nisan) padişah ordu ile birlikte Tebriz'e doğru hareket etti. Ayrılmadan önce de Bağdad muhafazasına gerekli kuvvetleri ve ilk beylerbeyini bıraktı. Kışın Şah Tahmasp'ın Tebriz'e geldiği öğrenildiği cihetle, İstanbul'a dönmeden önce bir defa daha Azerbaycan'ın baş şehrine gidilmesi uygun görülmüştü. Bu defa şimale doğru, Süleymaniye, Kerkük istikametinde arızasız bir yol seçildi. Bu yol üze-

rinde ehemmiyetli sayılan Hamir dağı aşıldıktan sonra Leyla ve Gökyurt konakları da geçildi. Bu sırada Ulama Han'dan ulaklar gelerek, Şah Tahmasp'ın Van kalesi üzerinden çekildiği ve şahın kardeşi Sam Mirza'nın da padişahın yanına gelmek üzere olduğu haberini getirdiler. Tam bu sırada (26 Mayıs 1535) Fransa kralının Kanunî'ye gönderdiği üçüncü elçi Jean de La Foret geldi. Fransa kralı, elçisi vasıtasıyla, Barbaros Hayreddin Paşa'nın gönderdiği mektubu aldığını bildirerek memnuniyet ve şükranlarını ifade ettikten sonra, La Foret'nin teklif edeceği ahidnamenin kabulünü ve imparator hariç, papa da dahil olmak üzere bütün Avrupa hükümdarlarının bu ahidnameye kabul olunmalarını rece etmekte idi. Elçi, padişahı Fransa kralı ile birlikte imparatora karşı harp yapmaya iknaa memurdu. La Foret, Kanunî'den böyle bir harp hazırlıklarına sarfedilmek üzere 1.000.000 altınlık bir yardım isteyecek, Osmanlı donanmasının Sicilya ve Sardunya'ya karşı gönderilmesini reca edecek, Fransa'nın şarkta eskiden beri haiz olduğu ticaret imtiyazlarının devamına çalışacaktı. Fransız elçisi iyi kabul gördü ve padişah ile birlikte İstanbul'a geldi ve müteakip senenin başlarında istenilen ahidnameyi elde etti. Ordu Meraga'ya gelmeden önce, Saruca-kamış menzilinde Ustaclu Han'ın bir elçisi gelmiş ve efendisinin huzura kabulünü reca etmiş ise de, bu recası kabul edilmemiştir. Bu sırada, şahın ikinci bir elçisi geldi, daha sonra da, Tahmasp'ın kardeşi Sam Mirza gelerek padişaha iltica etti.

Padişah, Tebriz'den İran içine doğru bir müddet ilerledi. Zengan, Saltaniye yolu ile Dergüzin'e kadar gitti, buradan 7 Ağustos'da dönerek ayın yirmisinde tekrar Tebriz'e vardı. Ordunun başında olarak padişah 27 Ağustos'ta Tebriz'den hareketle batıya doğru Merend-Hoy yolu ile ve burada Şems-i Tebrizi'nin makamını ziyaretten sonra Erciş-Adil-cevaz taraflarına geldi. Ahlat konağında iken Ulama Paşa'yı Van üzerine gönderdi. Daha sonra Tatvan-Bitlis yolu ile Diyarbekir'e, 24 Kasım'da Haleb'e ulaştı. Daha sonra Konya üzerinden İstanbul'a döndü (8 Kasım 1536).

Kanunî Sultan Süleyman'ın Irakeyn seferinden döndükten sonra Fransız elçisi ile bir kapitülasyon anlaşması yapıldı (1536). Bu anlaşmanın Fransızlara sağladığı hak ve menfaatler, bundan sonra, sadece iki taraflı muahede-

ler şeklindeki anlaşmalar ile yenilenmek ve arttırılmakla kalmamış, berat ve fermanlarla, menşe şehadet-nameleri ile de te'yit edilmiştir.

Bu ahid-name vezir-i azam İbrahim Paşa zamanında yapılan anlaşmaların sonuncusudur. Çünkü bu değerli vezir, 14 senelik hizmetten sonra padişahın kendisine göstermiş olduğu itimat ve teveccühü kötüye kullandığı gerekçesiyle idam edildi (1536).

Akdeniz Meseleleri

İdam edilen makbul İbrahim Paşa'nın yerine vezir-i azamlığa Ayas Mehmed Paşa'yı getiren Kanunî Sultan Süleyman bundan sonra Akdeniz meseleleri ile daha fazla meşgul oldu. Padişah, Koron'un amiral Andrea Doria tarafından zaptından ve kendisi İran seferine çıkmadan önce, Akdeniz'deki kuvveti ve şöhreti her tarafa yayılmış olan Barbaros'a kendisini doğrudan-doğruya Osmanlı devleti hizmetine almak için haber göndermiş ve devletin bütün deniz kuvvetlerini onun emrine vermeyi düşünmüştü. Gönderdiği hatt-ı şerifte imparator aleyhine denizden icra edilecek seferle ilgili olarak alınacak tedbirler hakkında müzakerede bulunmak üzere derhal İstanbul'a gelmesi bildiriliyordu. Barbaros o senenin ortalarında İstanbul'a gelmiş ve bir divan günü 18 kapudanı ile birlikte merasimle padişahın huzuruna kabul edilerek elini öpmüştü. Padişah onun mert tavırları, açık ve samimi cevaplarından memnun kalarak Andrea Doria hakkında ondan bilgi almış, sonra da kendisine iltifat ederek din ve devlete hayırlı bir kişi olması dolayısıyla ona Hayreddin adını verdiğini söylemişti.

1533-1534 senesi kışı İstanbul tersanesinde büyük bir faaliyet gösterilerek 61 baştarde ve kadırğa yapıldı da kendisinin Cezayir'den getirdikleri ile birlikte büyük bir donanma vücuda gelince, padişah tarafından, kendisine deryaya çıkması ferman olunmuş, Barbaros da, Cezayir beylerbeyisi sıfatı ile 1534 ilk baharında, padişahın Irakeyn seferine çıkacağı sırada, İtalya sahillerine doğru yelken açmıştı. Onun İtalya sahillerini vurması, sonra Tunus'un fethi ve müteakiben kaybedilmesi bu esnada vuku bulmuş, Tunus'u Şariken'in üstün kuvvetlerine ve Bani Hafs sultanının da ihanetine terk ettikten sonra merkezi olan Cezayir'e uğramış, daha sonra da Majorka ve Minorka adalarını vurarak İstanbul'a dönmüştü.

Kanunî Süleyman İrakeyn seferinden döner dönmez Barbaros Hayreddin Paşa'ya yeni vazifeler verdi ve kendisine kapudan paşalık da tevcih ederek, İtalya'da Polya (Otranto) sahillerine gitmesini emretti.

Avlonya Seferi (1537)

Bu sırada Venedik devleti ile münasebetlerin bozulmağa yüz tuttuğu görülmekte, İbrahim Paşa'nın vezir-i azamlığı zamanında, çok düzgün ve dostane olan münasebetlerin, onun İstanbul'da, Gritti'nin de Macaristan'da öldürülmelerinden sonra nazik bir safhaya girdiği anlaşılmaktadır. Ayas Paşa'nın bu konudaki barışçı tutumu, Akdeniz vaziyetini iyi bilen ve Venedik siyasetinin iki yüzlülüğünü çok iyi anlamış bulunan Barbaros Hayreddin Paşa'nın asker ve siyasi görüşü karşısında zayıf kalıyordu. Cezayir beyler-beyisinin cenkçi temayülleri, deniz savaşlarından ganimet ve şeref elde etmek emelleri yüzünden Venediklilerin en küçük deniz hareketlerini bir husumet alameti telakki ettiği düşünülebilirse de, son senelerde Venedik hükümetinin bir çok harp sebepleri hazırlamış bulunduğu da umumiyetle kabul olunmaktadır.

Padişah, İstanbul'da Fransız ve Ragusa elçileri ile müzakereler yaptığı sırada, tercüman Yunus Bey'i Venedik'e göndermiş ve ahid-name hükümlerine riayet edilmesini talep etmiş ve elçiyi, imparatora karşı, Venedik'in François I. ile ittifakı için teşviklerde bulunmakla vazifelendirmişti. Yunus Bey aynı zamanda Osmanlı ordu ve donanmasının da hazır bulunduğunu ima edecekti. Halbuki Kanunî ile dostluk münasebetlerini devam ettirmek kadar, François I. ve Şarlkent arasındaki düşmanlıkta tarafsızlığını korumak isteyen Venedik devleti sadece, Yunus Bey'e iyi kabul göstermekle kalıp barışçı niyetlerini te'yid etmişti. Fakat Habsburglar aleyhine tasarlanan ittifaka girmek teklifine yanaşmamıştı. Venedik, anlaşıldığına göre, Türklerin karada daha kuvvetli olduklarını düşünerek onların, Adriyatik'te deniz savaşına girmektense Macaristan'a ordu sevkini tercih edeceklerini sanmakta idi. O sırada balyos Tomaso Mocenigo'ya, hemen İstanbul'a giderek İrakeyn seferinin başarı ile neticelenmesinden dolayı dojun tebriklerini Sultana arzylemesi, bir kaç Venedik gemisinin zapt olunmasından, Venedik'in Şam bölgesine gönderdiği malların gümrüğü-

nün arttırılmasından, Balyos'un mektuplarının kendisine verilmemesinden ve anlaşmalara aykırı diğer hallerden dolayı şikayette bulunması, Venedik senatosu tarafından emrolunmuştu. Padişahın da iradesini aldıktan sonra Ayas Paşa'nın, bu meselelere bir çare bulunacağı hakkında te'minat vermesi, Venedik senatosunda Osmanlı limanlarında mevcut büyük hazırlıkların Tunus yahut Napoli üzerine olacağı yolunda bir ümit uyandırdı. Fakat, Venedik'in dostluğuna Kanunî'nin artık itimat etmemesi, Fatih Sultan Mehmed zamanında Polya memleketinin zaptedilerek sonradan kaybedilmesinin bu sırada tekrar hatırlanması ve padişahın da, bu yeri tekrar ele geçirmek arzusu v.b. te'siriyle Avlonya seferi açıldı ve padişah da 17 Mayıs 1537 tarihinde iki şehzadesi, Mehmed ve Selim beraberinde olduğu halde İstanbul'dan hareket etti. Vezir Lütfi Paşa ise, donanma serdarı olarak Barbaros Hayreddin Paşa ile birlikte bir hafta önce büyük bir donanma ile Akdenize açılmıştı. O zamana kadar bu derece büyük bir donanma görülmemişti. Memleketin her tarafından bu maksatla 30.000 kürekçi getirilmişti. 14 Haziran 1537'te Samakov sahrasına varan padişah ve ordu buradan Üsküp'e geçti ve 29 Haziranda Elbasan kalesi civarına kondu. Padişah Temmuz başlarında Avlonya'ya varmıştı. O sırada Andrea Doria, 10 kadar Osmanlı gemisinin eşya yüklü olarak İskenderiye'den geldiğini haber almış ve Barbaros'un da yokluğundan faydalanarak bunları ele geçirmiş ve yakmıştı. Padişah ise, Mısır'dan gelen diğer zahire gemilerini getirmeye ve korumaya kapudan-ı derya'yı 60 gemi ile gönderiyor, vezir Lütfi Paşa'yı da poya sahillerine karşı harekete me'mur ediyordu. Gerçekten Lütfi Paşa donanma gemileri ile Polya yakasına varıp birkaç kale basmış, bunları tahrip ile esir ve ganimetler almıştı. Otranto kalesi ve diğerleri itaatlerini arz etmişler, akıncılar da bir ay kadar bu bölgede dolaşmışlar bir hayli esir getirmişlerdi. Barbaros da zahire gemilerini getirirken Korfu önünde Venedik donanmasını görmüş, Polya sahillerinden dönen Lütfi Paşa ile buluşarak zahire gemilerini Preveze'ye götürmüştü. Padişah henüz Venedik'e harp ilan etmemişti. Ancak Venedik'e elçi olarak giden tercüman Yunus Bey'in tekrar Venedik'e gönderildiği esnada taarruza uğraması, hakaret görmesi, diğer yandan Andrea Doria'nın, Venedik amirali Jerome Pesaro'ya hitaben aralarında giz-

li bir ittifak olduğu şüphesini uyandıracak tarzdaki mek-
ruba kisten Türk gemicilerinin eline geçirtmesi ve bu
suretle Venedik'i tarafsızlıktan ayırarak Osmanlı kuvvet-
lerinin Venedik'e taarruzunu sağlamak istemesi Avlonya
seferinin Venedik'e çevrilmesine neden oldu. Kanunî
Korfu'nun muhasarasını ferman etti.. Korfu'nun fethi
kararlaştırıldıktan sonra ise, Lütfi Paşa büyük bir topçu
kuvveti ile birlikte 25.000 kişilik bir orduyu adaya çı-
karmaya görevlendirildi (Ağustos 1537). Adanın köyleri
tahrip edildiği ve kaledeki Venediklilerin de müdafaaya
hazırlandıkları esnada padişah 26 Ağustos'ta Avlon-
ya'dan güneye indi ve Korfu adası karşısındaki Bastia is-
kelesinde karargahını kurdurdu, fakat kuşatma sırasında
önemli kayıplar verilmesi üzerine Kanunî geri dönme
kararı aldı.

Ancak donanma ile birlikte hareket eden Bosna san-
cak beyi Gazi Hüsrev Bey Venediklilere karşı başarılı
mücadele yapıyordu. Diğer yandan padişah Mora sancak
beyi Kasım Bey'e, Mora'da Venedikliler elinde kalmış iki
kalenin zaptını emreylemişti. Barbaros donanmadan 60
kadirge ayırarak denizde kalmış, geri kalan kısmı Lutfi
Paşa ile İstanbul'a dönmüştü. Barbaros bu donanma ile
Ege denizindeki Venedik adalarına karşı harekete geçti
ve hemen hepsini, bazı küçük mukavemetlere rağmen,
teslim almaya muvaffak oldu. Padişah onun zaferlerinden
fevkalade memnun olmuş ve kendisine iltifatlarda bu-
lunmuştur.

Boğdan Seferi (1538)

Kanunî Sultan Süleyman, birkaç seneden beri Sü-
veyş limanında tedariklerde bulunan Hadım Süleyman
Paşa'ya İslam hükümdarlarından Gocarat padişahı Baha-
dur Şah'ın yardımına gitmesini emrettiği sırada, kendisi
de Boğdan'a sefere hazırlanıyordu. Bu sırada Boğdan
voyvodası bulunan Petru Rareş 1527'den beri berat-ı hü-
mayun ile memleketini idare ediyordu. Padişahın Maca-
ristan'da bulunduğu esnada bir elçisi vasıtası ile aldığı
bu beratla, bu memlekette ayin serbestisi ve voyvoda in-
tiha hakkının boyarlara, yani asılzadelere ait olduğu, fa-
kat bu intihabın padişah tarafından tasdiki gerektiği be-
lirtiliyordu. Keza boyarlardan mürekkep bir heyetin ta-
biyet alameti olmak üzere her sene İstanbul'a 4.000 du-
kalık cizye, 40 kısırak ve 20 tay getirmesi de kararlaştır-

rılmıştı. Kanunî Viyana muhasarasından dönüşte karar-
laştırılan bu vergileri bizzat P. Rareş'ten almış ve buna
mukabil ona "serasere" kaplı bir samur kürk, sancak be-
yi alameti olan iki tuğ, bir kuka vermişti. Bundan başka,
padişahın, İstanbul'da Fener taraflarında bir saray inşa-
sına müsaade almıştı. Fakat Rareş, padişahın bu teveccü-
hünü sonraları kötüye kullanmış, o sırada karışıklık içi-
nde bulunan Erdel'e tecavüz etmiş, hem Zápolyai, hem de
Osmanlı devletinin o bölgede bir temsilcisi olan Gritti
ile düşmanlık halinde bulunmuş, hatta Gritti'nin katlin-
de de medhaldar olmuştu. Kanunî bu hareketinden dola-
yı onu cezalandırmak istediği sırada, son hareketleri, ha-
racını ve kendisinden istenilen 1.000 suvariye gönder-
mekten imtina etmesi ve Ferdinand ile gizlice müzakere-
lere giriştiği yolunda gelen haberler de buna eklendi;
böylece Boğdan seferi takarrür etti. Padişah hareketinden
önce İstanbul muhafazasına Aydın ili sancak beyi Ferhad
Bey'i, Ege bölgesinin muhafazasına da Saruhan sancak
beyi şehzade Mustafa'yı bırakmış, Erzurum beyler-beyisi
Dulkadirli Mehmed Han'ı şark hududunun muhafazası-
na, Ramazan-oğullarını da Adana ve İçel bölgesinin ve
Anadolu'nun muhafazasına me'mur etmişti. Tam bu sı-
rada bir Floransa elçisi kıymetli hediyeler ile Cosme de
Medicis'in bir mektubunu getirmiş, Kanunî de Floran-
sa'nın gösterdiği bu dostluktan memnun kalmış ve ken-
disine taamiye olarak bir meblağ verilmesini emretmişti.
Padişah İstanbul'dan, II safer 945 (9 Temmuz 1538) te
hareket etti. Edirne'de iken, o zamana kadar bağımsız
kalmış olan, Basra hakimi Magafis-oğlu Emir Raşid'in
oğlu Mani gelmiş ve padişaha itaatini arz etmiş ve Bas-
ra'nın idaresi babası Raşid'e bırakılmıştır. Yine burada
seferin kara Boğdan'a karşı yapılacağı ilan edildi ve o ta-
rafa döndü.

Bu esnada Kırım hanı Sahib Giray Han da, askeri-
le ve han-zadelerle birlikte gelerek orduya iltihak etmiş-
tir. Eflak voyvodasının gönderdiği kuvvetlerden Boğdan
beyini takip hareketinde öncü olarak faydalanıldı. Ken-
disi evvela Potoşani dağına, sonra da Erdel'e kaçtığı sıra-
da Yaş şehri işgal ve merkez olan Suceava zaptedildi. Pa-
dişah, bütün Boğdan halkına eman vererek 4 güne kadar
beyleri, bey-zadeleri, ayan ve ruhbanları ile huzuruna
gelmelerini ferman etti; çok geçmeden bütün boyarlar
gelerek itaatlerini ve bundan sonra padişahın ayrılma-

yacaklarını arz ve taahhüt ettiler. Bunun üzerine, yeni voyvoda olarak da Stefan Lacusta'ya samur kürklü kaftan, kuka, tuğ ve sancaklar verildi. Kanunî yeni Boğdan voyvodasına verdiği beratta, iki senede bir vergiyi bizzat İstanbul'a getirmesini, yakılması bu seferin sebeplerinden biri olan Tuna üzerinde vaki Kili kalesinin yeniden inşasını, Akkerman kalesinin yeniden müstahkem bir hale konulmasını, Dnester nehri üzerinde müstahkem Tighina şehri ile bütün buçak bölgesinin Osmanlı Devleti'ne ilhakını ferman etti. Bu yeni bölge bir sancak itibar edilerek, bir sancak beyi uhdesin verilmiştir. Prut nehri geçildikten sonra padişah Sahib Giray Han'a izin vermiş, aynı zamanda memleketin her tarafına ulaklar ile zafer-nameler göndermişti. Bununla beraber, bundan sonra da Boğdan'da sükun ve istikrarın teessüs edemediği, padişahın Boğdan beyliğini tevcih ettiği kimsenin ve onu takiben yerine geçen boyarın vaziyete hakim olamadıkları anlaşıldığından, bir müddet sonra Kanunî, eski voyvoda Petru Rareş&ci İstanbul'da kabul ederek voyvodalığı ikinci defa ona vermiştir (1541-1546). Padişah avdetinde bir süre Yanbolu'da avlanmış, sonra da kışı geçirmek üzere Edirne'ye gitmiştir (1538/1539).

Preveze Zaferi (1538)

Aynı sene zarfında Kanunî Sultan Süleyman devrinin en büyük deni Zaferi kazanıldı. Kış mevsimi sonlarına doğru padişahın vezirlere kendi masrafları ile hazırlayıp, techiz etmelerini emrelediği 150 gemi henüz hazır değil iken, Barbaros Hayreddin Paşa'ya denize açılmasını emretmişti. Onun, bütün hazırlıkların ikmalini ve donanmanın tamam olmasını beklediği sırada, vezirler, bir hileye başvurmışlar, Andrea Doria'nın Girid'e gelerek 20 parça gemi ile Mısır'dan Hindistan mallarını getirmekte olan Salih Reis'i beklediği haberini yaymışlar, bunun üzerine kapudan-ı derya da 40 parça gemi ile İstanbul'dan hareket etmiş, fakat geride kalan doksan gemi arkasından göndermelerini tenbih etmişti. Ona kapıkulu kuvvetlerinden 3.000 yeniçeriyle ve deniz ümerasından olan bazı sancak beyleri katılmıştı. Barbaros Hayreddin Paşa, önce Ege denizinde bazı hareketlerde ve fetihlerde bulunduktan ve İstanbul'dan beklediği 90 gemi ile Salih Reis'in Mısır'dan getirdikleri de kendisine iltihak ettikten sonra, Grid'e de uğrayarak Preveze'ye yönelmişti. Donanma Modon açıklarında iken, Andrea Doria'nın

Preveze'yi zapta çalıştığı, fakat sonradan muhasarayı kaldırarak müttefik donanmasının hareket üssü olarak kararlaştırdığı Korfu'ya çekildiği haberi Barbaros'a getirilmişti; o da bu esnada bir iki gönüllü gemisini "kafir yakasına gönderip dil (esir)" aldırarak ve bunları Boğdan seferinde bulunan padişaha göndermişti. Daha sonra düşmanın bir savaş için yaklaşması üzerine, Barbaros, evvela alınacak tedbirleri kararlaştırmak üzere harp meclisi akdetti. Sonra da donanmaya harp nizamı aldırıldı. Müteakiben iki donanma Preveze açıklarında karşılaştı. 27 Eylül 1538'de vuku bulan meşhur Preveze deniz savaşı Osmanlı donanmasının tam bir zaferi ile neticelendi. Ancak gecenin bastırması bu zaferin daha büyük ve parlak olmasına engel olmuş, müttefik düşman donanmasını daha ağır kayıplardan kurtarmıştı. Ertesi gün, Barbaros düşmanın uğradığı mağlubiyeti bir zafer-name ile padişaha arz etmek üzere oğlu Hasan Bey'i gönderdi. Kanunî bu büyük muzafferiyetten fevkalade memnun kalarak, divan kurmuş ve zafer-name ayakta dinlenmişti. Padişah, Kapudan Paşa haslarına 100.000 akçe terakki ferman ettiği gibi, her tarafa fetih-nameler gönderterek şenlikler yapılmasını emretmişti.

Hind Seferi (1538)

945 (1538) senesinin üçüncü büyük hadisesi Mısır valisi Hadım Süleyman Paşa'nın padişahıtan aldığı emir üzerine Kızıldeniz'de başlayan ve Hindistan'a kadar uzayan ve tarihlerimizde umumiyetle Hind seferi diye anılan deniz seferidir. Kanunî devrinde Kızıldeniz'de ilk hareket çok önceleri, Mocha seferi arifesinde başlamış sayılabilir. Zira, Portekizlilerin Hindistan sahillerinde yerleştikten sonra, zaman-zaman Arap yarımadası sahillerine de tecavüz etmeleri padişahın dikkatini çekmiş, gerek Arap yarımadasını, gerek Hindistan sahillerini zapt ederek İslam aleminin başına adeta bir bela kesilen Portekizlilere karşı hacıların ve deniz ticaret yollarının korunmasına karar vermişti. İşte bu sebeple 1526'da Selman Reis adında bir Türk denizcisi "Bahr-ı ahmer kapudanı" tayin edilmiş, Süveyş limanında tedarik ve techiz ettirilen 20 kadirgadan mürekkep bir donanma ile 'Aden'e kadar olan Arap yarımadası sahillerini Osmanlı tabiiyeti altına almaya muvaffak olmuştu. Selman Reis, Osmanlı devletinin Bahr-i ahmer kapudanı sıfatı ile, vaziyete göre, Yemen ve 'Aden sahillerinde hüküm ve nüfuz sahibi Arap

şeyhlerine ve kabile reislerine bazan atıfet göstermek suretiyle, bazan da şiddet yoluyla bunların Osmanlı devletine bağlılıklarını sağlamış ve uzun müddet hem Portekizlilerin bu denize girmesine, hem de bu sahillerde asayiş ve güvenliğin bozulmasına mani olmuştu. İlk hareket bu idi. Bu sıralarda Hindistan'da Babur'un kurduğu devletden başka bir çok Müslüman devletleri vardır. Bunlardan aralarındaki ihtilaflardan faydalanan Portekizliler, sahilde başta Goa olmak üzere bazı müstahkem kaleler tesisine muvaffak olmuşlardı. Ancak, başında Bahadur Şah gibi muktedir bi hükümdar bulunan Gucarat müslüman devleti, Babur'dan sonra devleti daha fazla büyüten ve kuvvetlendiren oğlu Humayun Şah ile mücadeleye başladıktan sonradır ki, Kanunî ve Osmanlı devleti Hindistan ile ilgilenmek vesilesini bulmuştur. Zira, Bahadur Şah, Humayun Şah'a karşı mağlup olduktan ve çekildiği Bender Diu kalesinde de yine düşmanının tecavüzünden endişe duyduktan sonra, yardımlarını sağlamak üzere bir taraftan Goa'daki Portekiz valisine, diğer yandan'da, Mısır'a ve Kızıldeniz'e sahip olan, aynı zamanda şark memleketlerinde ve Hind denizinde büyük bir şöhrati bulunan Osmanlı hükümdarına müracaata kendini mecbur hissetmiştir. Bahadur Şah'ın elçisi, yine Humayun Şah'ın tecavüzüne uğrayan Dehli sultanı İskender'in oğlu Burhan ile birlikte Edirne'de padişah tarafından kabul (943=1536) ve kendisine yardım va'd olunmuştu. Bahadur Şah bir taraftan da, her ihtimale karşı ve gerektiği zaman iltica etmek niyetiyle, hazinelerini Hicaz'a yollamıştı. Müteakiben Portekizliler tarafından öldürüldüğü (Şubat 1537) haberi padişaha gelince, artık Humayun Şah'a karşı Bahadur Şah'a yardım işi değil, Hicaz'ın deniz yollarını kesen ve bir müslüman padişahını öldüren Portekizlilere karşı bir cihad düşünüldü ve Mısır beyler-beyisi Hadım Süleyman Paşa, Kanunî'den aldığı emir üzerine, Bahadur'ın mirasçısı olduğunu ileri sürerek 80 gemi ile Bender Diu'a doğru Süveyş'ten hareket etti. Aynı zamanda Bahadur Şah'ın Hicaz'a gönderdiği hazinelerini İstanbul'a yolladı. Hadım Süleyman Paşa, öteden beri kendisini bu işe hazırladığı cihetle, hasta ve ihtiyar olmasına rağmen padişah'tan aldığı bu emre memnun olmuş ve 20.000 kişilik kuvvet ve 7.000 kişilik bir yeniçeri birliği ile cenup istikametinde deniz seferine başlamıştı. Evvela, 'Aden üzerine gitti ve

hakimi 'Amir'i bertaraf ederek burayı ele geçirdi, birkaç hafta sonra Gucarat sahillerine vardı. Burada Portekiz kalelerinden bazılarını kolaylıkla zaptetti. Müteakiben Bender Diu'da Portekizlilerin yaptırdıkları kalenin muhasarasına başladı; bir yandan da Gucarat devletinin yeni sultanı III Mahmud'a mektup ve adam göndererek Zahir ile yardım etmesini istedi. Fakat Osmanlılardan korkan Gucarat hakimi yardım etmediği gibi, bir aydan beri muhasaraya karşı koyan Portekizlilere yardım için büyük bir donanmanın gelmekte olduğuna dair uydurma bir haber çıkardı ve böylece Hadım Süleyman Paşa'nın muhasarayı kaldırarak avdetini sağladı ki, 3 ay kadar oralarda kalan ve dönerken de 'Aden ve Yemen taraflarında bazı icraatta bulunan Mısır beyler-beyisi, 13 Mart 1539'da Cidde'ye varmış, macerasını ve fütuhatını ulaklar ile padişaha bildirmiş, kendisi hacca giderken, donanmayı Süveyş'e göndermişti. Sonra kara yoluyla Mısır'a geldi ve aldığı ferman-ı hümayun üzerine İstanbul'a hareket etti. Burada Kanunî tarafından başarıları takdir edilerek kendisine kubbe-altı vezirliği verildi.

Osmanlı-Venedik Barış Anlaşması (1540)

Korfu muhasarasından beri Venediklilerle muhasamat devam ediyordu. Dalmaçya sahilllerinde bazı kaleler her iki taraftan hücum ve taarruza uğramış, bir kısmı defalarca el değiştirmiş, bazıları teslim olmuştu. Daha mühim bir hadise olarak Castel-Nuova'nun Venediklilerce zaptı, müteakiben Barbaros Hayreddin Paşa tarafından geri alınması zikredilebilir. Venediklilerin giriştiği her teşebbüs, Bosna sancak beyi Gazi Hüseyin Bey ile Killis sancak beyi Murad Bey'in mukabelelerine ve intikam hareketlerine sebep oluyordu. Osmanlı devleti Castel-Nuovo'yu geri almak üzere teşebbüse geçtiği sırada, Venedik hükümeti bir anlaşma veya umumi bir mütareke akdetmek üzere müzakerelere girişmişti. Zira imparatorla mevcut ittifak Venedik devletinin menfaatlerine aykırı idi. Senato bu vaziyetten kurtulmak çarelerine baş vurdu. Bu mevzuda padişahın ve dolayısıyla divan-ı hümayunun niyetlerini öğrenmek ve bir anlaşma akdinin mümkün olup olmadığını anlamak üzere İstanbul'a gizlice bir ajan gönderdi. Bunun müsbet bir cevapla Venedik'e avdeti üzerine Kanunî nezdinde evvela Pietro Zen, bunun yolda ölmesinden sonra Tomaso Contarini bu işe

me'mur edilmişti. Ancak Kanunî tarafından kabul edilen, fakat iyi muamele görmeyen bu zata, vezir-i azam Lutfi Paşa bir anlaşma yapılmasının geniş selahiyet ve me'zuniyete sahip olmakla mümkün olabileceğini anlatmak isteyerek, şimdi Venedik'e dönmesini, fakat şehzadelerin sünnet ve sultanın izdivacı düğünlerinde bulunmak üzere Eylülde İstanbul'a avdet etmesini tavsiye etmişti. Bu sırada Venedik, Avrupa'nın siyasi vaziyeti ve imparatorla Fransa kralı arasında bir konferans akdi kararı sebebiyle, padişahla barışmanın akıllıca bir hareket olacağını anlamakta ve bir çok fedakarlıklarla barışı kazanmak istemekteydi. Bu itibarla 1540 ilk baharında senato azası Luigi Badoero'yu Kanunî Sultansüleyman nezdinde müzakerelere devam etmek üzere İstanbul'a gönderdi. Senato yeni elçiye, her şeyin muhasamata başlamadan evvelki hale irca olunmasını teklif ve müzakere etmek selahiyetini vermiş, sefer masrafları olarak da tazminat namıyla 300.000 dukaya kadar bir para ödemeyi de kabule me'zun kılmıştı. Fakat Mora'daki iki kaleyi (Malvasia ve Napoli di Romania) asla terk etmeyecekti. Venedik'teki Onlar meclisi ise, icap ettiği takdirde elçinin daha büyük selahiyete malik olamsı tarafdarı bulunup, mezkur iki kale anlaşmaya engel olursa, bunları da terk etmeye muvafakat hususunda ona gizli talimat vermişti. Tarihçi Leon Galibert'e göre, bu gizli talimat elçilik katiibi tarafından Fransa elçisine ifşa edilmiş, o da divan-ı hümayun vezirlerine bildirmiş, böylece müzakerelerde Kanunî'nin vezirleri elçiye azami ta'vizlere mecbur bırakmıştı. Nihayet 3 aylık bir müzakereden sonra 20 Ekim 1540 tarihinde bir barış anlaşması yapıldı. Buna göre, Venedik devleti, Mora'da sözü geçen bu iki kaleyi, Dalmaçya sahilinde Nadin ve Urana kalelerini, Barbaros'un zaptettiği adaları (Seyros, Patmos, Stampelia, Eginne, Nio, Antiparos, Paros) padişaha bırakıyor, sefer masrafı olarak 300.000 duka tazminat vermeyi kabul ediyordu. Bu suretle Venedik devleti, ihtiyaç duyduğu sulh ve sükunu sağlamış oldu.

Macaristan Meseleleri ve 1541 Seferi

Bu, Osmanlı devletinin ve Kanunî Sultan Süleyman'ın dış siyasetini ve askeri faaliyetini işgal eden en mühim hadisedir. Zápolyai, 1534'te Gritti'nin katlinden sonra, padişahın bir intikam hareketinden korkmuş, fa-

kat onun Viyana'ya gönderdiği name-i hümayundan, bu katilden Nemçe kralını sorumlu tuttuğunu anlayarak ferahlamıştı. Zápolyai, kendisini hamisi tarafından bir tehlikenin tehdit etmediğini görünce, bir müddet tereddüt etmesine rağmen, rakibi Ferdinand ile anlaşmak mecburiyetinde bulunduğunu hissetti. İki tarafın temsilcileri, Varad (Nagyvárad, Grosswardein) şehrinde müzakerelere başlamışlardı. Bir çok safhalar geçiren ve araya bir takım tereddütler, şüphe ve hesapların girmesi ile uzayan müzakereler nihayet şubat 1538'de neticelenmiş ve Zápolyai Jáanos'un, ölümünden sonra, çocuğu olsun olmasın bütün Macaristan'ın Ferdinand'a kalacağını tesbit eden anlaşma imzalanmıştı. Anlaşmanın bir maddesi, Zápolyai'nin Ferdinand ve İmparator aleyhine Kanunî ile ittifak edemeyeceğini tazammun ettiğinden ve padişahın böyle bir muahedenin akdine muvafakatı düşünüyemeyeceğinden anlaşmanın gizli kalması kararlaştırılmıştı. Ancak muahedenin akdinden daha bir sene geçmeden Zápolyai, Habsburglar aleyhdarı bir siyaset takip eden Leh kralının kızı Izabella ile evlenip, Macaristan kale ve şehirlerinden bir kısmını düğün hediyesi olarak verince, tevarüs edeceği topraklardan bir kısmının muahede hilafına başka el geçmesine kızan Ferdinand, İstanbul'a gönderdiği bir elçi ile gizli muhedeği Türk hükümetine ifşa etti (1539). Jovius'dan naklen Hammer (V, 218)'in bildirdiği, Kanunî'nin bu haber üzerine kızarak Zápolyai'ye ağır bir tehdit-name göndermiş olması hususu ihtiyat kaydı ile telakki olunabilir; çünkü Zápolyai bundan sonra da türlü yollardan padişahın teveccühünü muhafazaya çalışmış görünmektedir. Çok geçmeden, 22 Temmuz 1540'ta Erdel'de ölen Zápolyai, ölümünden birkaç gün önce, Budin sarayında bir oğlunun doğduğunu haber almış ve Varad'da yapılan anlaşmanın uygulanmıyarak, oğlunun kendi yerine Macar Kralı olmasını vasiyet etmiş ve Avusturya'ya karşı, Osmanlı padişahı Sultan Süleyman'dan yardım ümit edebileceğini söylemişti. Bu arada çocuğuna üç vasi tayin ettiği gibi, adamlarından birini (Verböczi) de hemen İstanbul'a göndermişti. Diğer taraftan Zápolyai'nin ölümünden haberdar olan Ferdinand da, derhal ve ikinci bir elçiye yeni talimatla padişahın nezdine göndererek Avusturya menfaatlerini korumak hususunda hiçbir şeyin ihmal edilmemesini temine çalışmıştı. Zápolyai'nin, İzabella'dan doğan bu çocuğunun meş-

ruiyeti hakkında herkeste tereddüt uyandıran bazı şüpheli şayialar üzerine, Kanunî, meseleyi tahkik için Budin'e bir çavuş gönderdi. Kraliçe, çavuşun yanında çocuğuna süt verince çavuş, elini çocuğun göğsüne koyarak büyüdüğü zaman Macaristan'da saltanat ve hükümet süreceğine dair padişah namına yemin etmişti. Bu arada Ferdinand'a bağlı Macar asilzadeleri, Budin'in, henüz padişahın yardımını gelmeden, bir an önce işgalini istemişler, o da bu maksatla bir ordu göndermişti; Budin'in bu kuvvetler tarafından muhasara edildiği haberi İstanbul'a geldiği sırada Kanunî de, Zápolyai'nin elçisi Verböczi'yi kabul etmiş ve şimdiye kadar kral Zápolyai'ye terk edilen ve esasen kılıç hakkı olarak padişaha ait olan Macar memleketlerinin bundan sonra da, şer'i cizye karşılığında onun oğlunda kalacağını bildiren bir "berat-ı hümayun" vermişti. Budin'e padişahın yardımcı kuvvetleri göndermesi gecikmedi; Ferdinand'ın kumandanı da muhasarayı bıraktı ve geri çekildi. Avusturya elçisi ise, 7 teşrin II. 1540'ta Kanunî'nin huzuruna kabul edilmekle beraber, Macaristan'ın padişaha ait olduğu söylenerek azarlanmış ve ileri sürdüğü mazaretler kabul edilmeyecek müzakereler kesilmişti. Ferdinand'a karşı yeni bir harp açmanın münasip olup-olmayacağı hakkında padişahın huzurunda 3 saat süren müzakerelerden sonra sefere karar verildi. Zápolyai'nin ölümü ile Macaristan meselesinde Kanunî'nin ve divan-ı hümayunun görüşü, öyle görünüyor ki, esaslı surette değişmişti. Padişah, Macar krallığının Habsburglar karşısında, eskiden olduğu gibi, kendi bağımsızlığını Türk yardımı ile de müdafaa edebileceğini artık ümit edemiyordu ve Şarlken İmparatorluğunun Macar krallığı ile birleşerek aşağı Tuna'ya kadar ineceğini ve hatta Balkanlar'daki Türk topraklarına taarruz için daha fazla imkanlara sahip olabileceğini hesaplıyordu. Eğer Osmanlı Devleti'nin Habsburg imparatorluğu ile doğrudan-doğruya komşu olması gerekiyorsa, hududun aşağı Tuna'da değil, Budin'in garbında ve şimalinde olması daha faydalı idi. Vaziyet böyle olunca, padişah gibi Ferdinand da hazırlandı ve kendisi için hayatı saydığı Budin'i, Mayıs 1541'de tekrar muhasara ettirdi. Kanunî, ilgililere gelecek ilk bahar için sefer hazırlığı emri verdikten sonra, sene sonlarında yanında şehzadeleri Mehmed ve Selim olduğu ve bir miktar yeniçeri bulunduğu halde Edirne'ye gitmiş, kışı orda geçirerek Ni-

san 1541'de İstanbul'a avdet etmişti. Bu sırada sadrazam Lutfi Paşa, zevcesi Şah Sultan ile arasındaki bir münakaşanın padişaha aksetmesi ve Kanunî'nin de bundan müteessir olarak nikahlarını fesheylemesi neticesinde azlulundu ve yeri ikinci vezir Hadım Süleyman Paşa'ya verildi (Mayıs 1541). Padişahın bu esnadaki ikinci bir kararı da büyük şehzade Mustafa'yı, senelik haslarına 500.000 akçe zammederek, Saruhan'dan Amasya sancak beyliğine nakletmesidir. Sefere çıkılacağı sırada yapılan bu tahavvül ve yeni sadrazamın da sefere götürülmiyerek İranlıların her hangi bir teşebbüsü ihtimaline karşı Anadolu muhafazasına gönderilmesi dikkate şayandır. İstanbul'da bulunan Avusturya elçisi Lasczky'nin raporuna inanmak lazım gelirse, Hadım Süleyman Paşa, İranlıların muhtemel tecavüzlerine karşı değil, fakat şehzade Mustafa'nın hareketleri ile ilgilenmek üzere Anadolu'da bırakılmıştı. Hasları arttırmakla beraber Manisa'dan Amasya gibi uzak bir sancağa gönderilmesi, şehzadenin hakkında bir şüphe uyandığına delil sayılmakta idi. Kanunî 28 safer 948 (23 Haziran 1541)'de İstanbul'dan Budin'e müteveccihen hareket etti. Yollarda bir takım tayin ve azillerde bulunan ve bazı elçileri kabul eden padişah, Belgrad'da iken Budin'in kurtarıldığı haberini almakla memnun oldu. Filhakika Ferdinand'ın kumandanı Rogen-dorf'un Budin'i muhasarası, muvaffak olmamış ve bu zâtın tahkim ettiği Gellert tepesi de, Osmanlı öncü kuvvetlerinin Yahya Paşa-zade Mehmed ve Ulama beylerin kumandası altındaki taarruzları neticesinde düşmüş ve Avusturyalılar firara mecbur kalmışlardı (22 Ağustos). Bu tahkimata Macarlarca verilen Tabor adı, tarihlerimizde İstabör şeklinde ifade edilmiş ve bu 1541 seferine de İstabör seferi denilmiştir. Padişah 26 Ağustosta ordu ile Peşte yakasına vasil olduğu zaman, Budin kurtarılmış bulunmakta idi. Tuna'da Kasım Bey kumandasındaki, "ince donanma" da Peşte kalesini zaptetti. Müteakiben otağ-ı hümayun eski Budin (Obuda) denilen yerde kuruldu. Kanunî 30 Ağustosta Budin sarayındaki Kraliçe İzabella'ya ve küçük çocuğuna kıymetli hediyeler gönderdi. Bunları götüren baş çavuş başı Ali Ağa da kraliçeye padişahın selamını tebliğ ederek, çocuğu otağ-ı hümayuna götürdü. Bu arada yeniçeriler de kaleyi seyir bahanesiyle girdikleri Budin şehiri, kale kapılarını tutmak suretiyle kan dökmeksizin işgal ettiler. Halka silahlarını

teslim ve yenilerle iyi muamele ettikleri takdirde mal ve cana dokunulmayacağı ilan olundu ve böylece Budin bir Türk kale ve beldesi haline geldi. Kral-zade'nin padişahın yanına götürülmesi sırasında ona refakat etmiş olan niyabet meclisi azası ve müşavirler padişahın otağında bir hafta alıkonulmuş ve Macaristan meseleleri üzerinde onlarla istişarede bulunularak, kral-zade ile kraliçenin mukadderatı hakkında karara varılmıştır. Birkaç gün sonra Koca Nişancı Celal-zade, yanında bir tercüman olduğu halde kraliçeye bir berat-ı hümayun götürmüş ve oğluna, büyüktükten sonra Macar krallığının verileceğini tebşir etmiştir. Undan sonra Budin eyaleti teşkil edilmiş, kraliçe de çocuğu ile – ki tarihlerimizde kral İştıvan tesmiye edilmektedir – birlikte 5 Eylülde Budin sarayını terk edip, Erdel'de Lipova kalesine gitmişti. Bu münasebetle Kanuni sadrazam Hadım Süleyman Paşa'ya hitaben Istabor fetih-namesini yazdırdı ve Süleyman Paşa'nın bu raya beylerbeyi tayin edildiğini bildirdi. Osmanlı ordusu henüz Budin'de iken Ferdinand'ın iki elçisi (Nicolas von Salm ve Herberstein) gelmiş ve padişah tarafından da kabul edilmekle beraber, teklifleri nazar-i itibara alınmayarak Rüstem paşa tarafından kendilerine Ferdinand'ın son zamanlarda zaptetmiş olduğu memleketler tamamen iade edilmediği ve Macaristan'ın Avusturyalılar elinde bulunan kısımları için bir vergi taahhüt olunmadığı müddetçe barış anlaşmasının mümkün olamayacağı bildirilmişti. Ferdinand'ın elçileri başarı elde edememişlerse de, öyle görünüyor ki, bir kısım Erdel asılzadelerini Habsburglar lehine kazanmaya çalışmışlardı. Nitekim bu sıralarda Balassa adında bir macar asılzadesi Erdel'i, Osmanlı devleti aleyhine isyana tahrik etmekte idi. Onun aleyhine ıstar edilen bir ferman-ı hümayunda Erdel halkı uyarılmış ve sadakate davet olunmuş, bu memleketin padişahın himayesi altında bulunan kral-zadeye ve kraliçeye bağlı kalmaları hatırlatılmış, Ferdinand'ın tahriklerine kapılacak olurlarsa, başlarına büyük belaların geleceği, padişah kuvvetlerinin Tatar kuvvetleri ile birleşerek memleketi tahribe hakları olabileceği belirtilmişti. Padişah henüz Budin'den ayrılmadan Fransız elçisi kapitan Paulin gelmiş ve eski elçi Rinçon'un İtalya'da katli haberini Kanunî Sultan Süleyman'a bildirmişti. Padişah ve ordu 22 Eylülde Budin'den ayrıldı ve teşrin II. Ortalarında İstanbul'a vasil oldu.

Cezayir Zaferi (1541)

Kanunî Budin seferine çıkarken, yolda Sofya'dan Barbaros Hayreddin Paşa'ya bir ferman göndererek Cezayir'e yardım etmesini emretmişti. Gerçekten, İmparator Şarlkent Ekim 1541'de Cezayir sahillerine bir çıkarma yapmış, fakat neticede ağır bir mağlubiyete uğramıştı. Şarlkent'in bu deniz hareketine Kanunî'nin karşısına karada çıkmaktan çekindiği için giriştiği kabul edilebilir.

Avusturya Elçileri İle Müzakereler ve Peste Muharasası (1542)

Kanunî Budin'den avdetinde, idari bazı değişiklikler yaptıktan sonra, o kış (1541/1542) yine Edirne'de geçirmişti. Bu sırada şehzade Mehmed 30 yük akçelik haslarla Saruhan'a, şehzade Selim ise, Konya'ya sancak beyliğine gönderildiler. Her ikisine de bu tayin ve tevcih merasimlerinde hükümet alametleri olan alem ve tabl verilmiş, maiyetleri ile birlikte vazifeleri başına gitmişlerdi. Ferdinand iki sene evvel İstanbul'a gönderdiği elçisi Tranquillus Andronicus'u 1542 senesi yaz sonlarında yeni müzakerelerde bulunmak üzere tekrar gönderdi. Kendisine verilen 10 Temmuz tarihli talimat-namede Macaristan'ın tamamen Ferdinand'a terki karşılığında ve padişahın merhamet ve ihsanına bir delil teşkil etmek üzere senede 50.000, bu da kafi görülmezse 100.000 duka vergi takdimini teklif etmesi bildirilmişti. Fakat vezirler elçinin tekliflerini o derecede ehemmiyetsiz buldular ki, padişahın huzuran bile çıkarmadılar. Gerekli cevabı verdiler ve böylece Tranquillus, hiçbir şey elde edemedi. 9 teşrin I'de İstanbul'dan gitti. Bu elçinin İstanbul'da bulunduğu sırada Ferdinand'ın ordusu Peşte'yi muhasaraya geldi. O sırada Süleyman Paşa'nın yerine Budin beyler-beyliğine tayin edilen Yahya Paşa-zade Balı Bey düşmana karşı müdafaada bulundu. Kendisine Bosna'dan ve diğer komşu sancaklardan da yardımcı kuvvetler geldi. Budin'in bir Türk eyaleti oluşundan telaşa kapılarak Avrupa umumi efkarında heyecan yaratmak ve yardım toplamak isteyen Ferdinand ise, oldukça mühim bir müttefik ordusunu Peşte muhasarasına getirmeğe muvaffak olmuştu. Joachim von Brandenburg kumandasında bulunan müttefikler, aralarında ihtilaflar çıkması, gördükleri şiddetli mukavemet ve daha başka sebepler neticesinde 7 günlük bir muhasaradan sonra ku-

şatmayı kaldırmak zorunda kaldılar. Osmanlı kuvvetleri, çekilen düşmanlara İstanbul'da duyulunca padişah Edirne'ye doğru yola çıktı. Fakat Avusturyalıların Budin ve Peşte'den çekildiklerini duyduktan sonra, kışı geçirmek üzere Edirne'de kaldı.

Nis Muharasası (1543)

Fransız elçisi Paulin, Kanunî ile birlikte Budin'den dönmüş, İstanbul'a gelmişti. Vazifesi, Fransa'nın Şarl-kent'e karşı harbe hazır olduğunu bildirerek, Osmanlı donanmasının Fransa'ya yardımını sağlamaktı. François I.sözlerinde durmamış olmasına ve hatta 1538'de (18 Haziran) Şarl-kent ile Osmanlı devleti aleyhinde bir anlaşma bile yapmasına rağmen, Fransız elçisi Rüstem Paşa'yı elde etmeğe muvaffak olmuş, aynı zamanda, Barbaros da, Andrea Doria'ya karşı yeni bir zafer kazanmak vesilesi bulacağını düşünmüş ve bu sebepler Fransızların teklifine muvafakati mucip olmuştur. Bunun üzerine tercüman Yunus Bey, Venedik'e giderek doja, Fransa ile dostluk halinde yaşamağı tavsiye eden padişahın namesini götürmüştür. Ancak Venediklilerin, iki kuvvetli hükümdar arasında bitaraf kalmalarının menfaatlerine en uygun şekil olduğunu düşünerek, padişahın bu yoldaki tekliflerini maharetle idare ettikleri anlaşılmaktadır. Paulin, Fransa'ya dönünce, François'ya, Barbaros kumandasında Türk donanmasının yakında sefere çıkacağını bildirdi ve ikinci defa me"uriyetle İstanbul" gönderildi. Bu defa yanında Pellicier adında ikinci bir elçi bulunuyordu. Elçiler huzura kabul edilip, yine Rüstem Paşa'nın tesiri ile Kanunî'den François'ya hitaben kuvvetli bir vaadi tazammun eden bir mektup almayı da başardılar. Bu suretle Osmanlı donanması, Mayıs 1543 sonlarında doğru Barbaros'un kumandasında ve Paulin ile beraber denize açılarak bir ay sonra Messina boğazına girdi. Haziran nihayetlerine kadar İtalya sahillerini geçerek 20 Temmuz'da Marsilya'ya vardı. Toulon ölelerinden geçerken, Barbaros'un donanması bir Fransız kadirgası tarafından selamlanmış ve gemiye Türk bayrağı çekilmişti. Marsilya'da ise, Enghien dükü François de Bourbon kumandasındaki 30 gemilik bir filo tarafından büyük bir merasimle karşılanmış, top teatisi suretiyle selamlanmıştı. Yıllardan beri şöhreti bütün Avrupa'yı tutmuş olan bir Türk amiralinin Kanunî Sultan Süleyman tarafından Fransa'ya yardım için Marsilya'ya gönderilmiş olması fevkalade bir

hadise teşkil etmiş, binlerce halk ve saray erkanı bu şehre koşmuştu. Osmanlı donanması, Fransızların hazırlıklarını bitirmelerini bekleyerek bir müddet Marsilya'da kalmış, sonra Toulon'a gelip, 20 Ağustos'ta maiyetine ehemmiyetsiz bir Fransız filosunu da alarak buradan hareket etmiştir. Barbaros, Nis muhasarasında donanmayı bu şehrin yakınında bulunan Villafranca limanına sokmuş, sonra bombardımanlarına başlayarak şehri teslim almış, fakat mukavemete devam eden kaleyi, Fransızların gevşekliğini ve bu esnada gösterdikleri iki yüzlülüğü anlayarak, fethe lüzum görmemiş ve Toulon'a dönmüştür. Buradaki ikameti ise, ertesi sene ilk baharına (Nisan 1544) kadar devam etmiş, bu esnada Salih ve Hasan reislerle İspanya'nın Katalonya sahillerini vurdurarak bir çok esir ve ganimet almıştır. Bu müddet zarfında Andrea Doria'nın donanması hiç meydana çıkmamış, Türk donanmasının garbi Akdeniz'de de bir hakimiyet ve üstünlük kurması, İspanya'daki müslüman arapları bile bir isyana cesaretlendirmiştir. Osmanlı donanması, Fransa'da kaldığı müddetçe kral, ayda 50.000 duka altın vermeyi taahhüt ettiği halde, bu parayı ödemekte çok güçlük çekmiş ve bu hal Barbaros'n hiddetini mucip olmuştur. Nihayet kapudan-ı derya bir çok Türk ve Müslüman esirlerini de kurtardıktan ve İtalya sahillerinden dönüşte de esir ve ganimetler aldıktan sonra, yaz aylarında (1544) İstanbul'a gelmiş ve Kanunî tarafından büyük deniz gazasının kahramanı sıfatıyla kabul edilerek iltifat görmüştür.

Estergon Seferi (1543)

Kanunî Sultan Süleyman 1542/1543 kışını Edirne'de geçirdikten sonra, Estergon için sefere, 23 Nisan 1543'te çıktı. Kış, Edirne'de çok sert olmuş, halk çok sıkıntı çekmişti. Padişah, Rumeli beyler-beyisi Ahmed Paşa'ya Rumeli askerini toplamak için daha Nevruzda (21 Mart) emir vermişti. Ordudaki nizam ve disiplin ve zahire tedariki hususunda gösterilen dikkat ve ihtimam diğer seferlerdekinden daha çok denebilirdi. Padişah ve ordu mutad yolu takip ederek Ösek'e geldiği vakit sadrazam Hadım Süleyman Paşa, ikinci vezir Rüstem Paşa ve diğerleri alay düzerek saf bağlamışlar ve böylece Kanunî'ye istikbal etmişlerdi. Evvela Valpo kalesi teslim oldu ve kumandanına (Santa Mihály) Budin sancağında bir zeamet verilmesini, Budin beyler-beyine emreden padişah, kaleye bir çok İslam ahali yerleştirilmesini, mescidi-

ne hatip, imam ve müezzin tayinini alakadarlara bildirdi, sonra da vezirleri ile birlikte kaleyi seyretti. Kanunî Sultan Süleyman esas itibarıyla bu seferi, bir Osmanlı eyaleti haline gelen Budin'in emniyette kalabilmesi için civarındaki kalelerin zapt ve bu eyalete ilhakı, yani hinterlandını genişletmek gayesiyle açmıştı. Böylece stratejik, siyasi ve bunların yanında iktisadi gayeler takip ediliyordu. Siklos kalesi, teslimi kabul etmedi, muhasara suretiyle fethi icap etti. Fakat bu sırada Peçuy (Pécs) kalesi halkı, Rumeli beyler-beyinin Siklos'u muhasara ettiğini görünce itaatlerini arz edip, teslim oldular. Padişah bundan sonra da garba teveccüh ederek Estergom kalesinin muhasarasına başladı. Tuna kenarındaki bu kale macarların tarihi ve mukaddes bir şehri sayılmakta idi ve Budin'in emniyette kalabilmesi için alınması lazım gelen kalelerin başında geliyordu. Ağustos başlarında muhasaraya başlanırken padişah mahsurlara teslim olmalarını teklif etti ise de, müdafiler İspanyol kumandanı Sancius Cotta'nın ehemmiyetli bir yardımcı kuvvet getirmiş olmasına güvenerek bu teklifi reddettiler, Kanunî Sultan Süleyman kale surlarının döğülmesine ve yapılan yürüyüşlere bizzat nezaret ediyordu. Nihayet 10 Ağustosta serbestçe çekilip gitmeleri şartıyla teslim mukavelesi imzalandı. Müdafilerin bir kısmı kalenin temizlenmesinde çalıştırıldı, bir kısmı da padişahın hizmetine girmeye muvaffak oldu. Şehrin katedrali camie tahvil edildi ve padişah burada Cuma namazını kıldı ve Estergom'un bir sancak halinde idaresi hakkında tedbirler aldı. Bundan sonra padişah diğer ehemmiyetli merkez olan Ustolni Belgrad'ı muhasara ve zaptettirdi. İlk hücum 28 Ağustosta yapıldı, padişah 2 Eylülde ikinci hücumu emretti ki, bu suretle "Beşlu Varoşu" denilen kale, ertesi günü de iç kale eman dileyerek teslim oldu. Padişah, bu şehrin vaktiyle Zápolyai'ye tabi iken sonradan kendi isteği ile Ferdinand tarafına geçtiğini hatırlayarak, önce Macar asıllı halka eman vermek istememiş ise de, sonra şefkati galip gelmiştir. Padişah, burada eski macar krallarının mezarlarını görmüş ve halktan sadakat yemini almıştır.

Bütün beyler-beylere, Fransa kralına ve Venedik dojunu zafer-nameler gönderildikten sonra, padişah Budin'e dönüp, Tuna'nın sol sahilini takiben 3 teşrin I'de Varadin'e (Petrovarad), 9 teşrin I'de Belgrad'a vasil oldu. Buradan askeri kışlaklarına gönderen ve kendisi de kapu-

kulu ocakları ile İstanbul'a dönen Kanunî yolda iken sevgili oğlu şehzade Mehmed'in Manisa'da vefat (6 teşrin II 1543) haberini alarak büyük bir mateme büründü. İstanbul'a geldikten sonra da oğlunun naşının Manisa'dan İstanbul'a getirilmesini emrederek 18 Şabanda (16 teşrin II. 1543) Bayezid camiinde bütün İstanbul halkı ile birlikte namazını eda etti. Şehzade yine padişahın arzusu ve emri üzerine bu civardaki yeniçerilere mahsus eski odalar içinde tayin ve tahliye olunan mahalle (bugünkü Şehzade camii yanındaki hazire) defnolundu. Bizzat söylediği Şehzadeler güzidesi Sultan Mehmed'im" mısraı ile tarih düşmüştür.

Fransa İle Münasebetler ve Habsburglarla Barış Anlaşması (1544-1547)

1543 seferleri, Kanunî'nin XVI. Asır ortalarına doğru Tuna havzası ve Akdeniz siyasetlerinin birbiri ile alaka ve irtibatını açıkça gösterir. Bu kara ve deniz hareketi, Osmanlı padişahın aşan ve şeref kazandırdığı derecede müttefiki Fransa'ya da menfaatler sağlamıştı. Bir taraftan, maruz kaldığı tehdit karşısında imparatorla anlaşmamayı tercih eden, bir taraftan da Kanunî ile arasının açılmasından çekinen François I, Osmanlılarla olan münasebetlerini takviye için elçi Paulin ile birlikte Jérôme Maurand'ı İstanbul'a göndermişti. Fransa kralının bu iki yüzlü siyasetine bir aralık imparator da iltihak etti. Çünkü, Ferdinand, Macar tahtında sahip olduğu yerlere tasarruf edebilmek için, kardeşi Şarlkent'ten, Fransa kralının Kanunî nezdinde tavassutunu istemişti. O sırada Fransa elçisi Paulin'in halefi Montluc'un kiyaseti sayesinde imparator, padişah ile bir mütareke akdine muvaffak olmuştu (1545). Bir müddet sonra François, Habsburg hanedanına karşı yeniden harp yapmak ve Kanunî'nin yardımını temin etmek istediğinden, bu defa d'Aramon'u elçi olarak İstanbul'a gönderdi. Elçi padişah-tan ödünç olarak istediği 300.000 altın yerine ancak her sene İskenderiye'den bir miktar güherçile almak müsaadesini elde edebilmişti. Bu sırada müzakereye gelen ve Osmanlı gemilerinin, Hindistan denizlerinde serbest gezebilmesi için, bir vergi ödenmesini teklif eden Portekiz elçisine de, padişah, kat'i red cevabı verdi. Padişah, bir taraftan memleketine dönen d'Aramon ile Fransa kralına mevcut dostluğun muhafaza edildiğini bildirirken, diğer

yandan İran ile harp ihtimalleri belirlediği cihetle Avusturya'ya karşı şimdilik düşmanca bir hareketi düşünmüyordu. Habsburgların, yani Ferdinand ile Şarlkent'in elçileri Nicolas Sicco ile Hollandalı Veltwick, 10 teşrin II 1545'te Edirne'de imzaladıkları 18 aylık mütarekeden sonra memleketlerine dönmüşlerse de, Xeltwick 1546 senesi yaz sonlarında tekrar İstanbul'a gelmişti. Vezirler, akdedilecek barış anlaşmasına daha sağlam bir zemin hazırlamak için, imparatorun elçisine, padişahın, bu ahidnameye François'nun da idhal edilmesini istediğini bildirdiler. Bu konuşmalardan haberdar olan Fransa kralı, önce müzakerelerin tehiri için acele olarak şifreli bir mektupla Codignac'ı, sonra da kalabalık bir heyetle d'Aramon'u göndermiş ise de, kendisinin ölümü, vaziyeti, Fransızlar hesabına, hayli güçleştirmişti. Her yerdeki Fransa elçileri tereddüde düşmüşler ve müzakereleri durdurmışlardı. D'Aramon yeni kraldan emir ve talimat alıncaya kadar bekledi. Yeni kral Henri II'nin, babasının şark siyasetine devamı temin etmesi üzerine d'Aramon yeniden harekete geçti ve cazip teklifler ile padişahı oyalamak istedi; Veltwick'in raporlarına göre, Kanunî'den Macaristan'ın geri kalan kısımlarını istila etmesini ve Osmanlı donanmasını tekrar Afrika sahillerine göndermesini rica etti. Fakat, padişah ve divan-ı hümayun artık Fransa'nın hareketinden hoşnut değildi. Bu sebeple Tuna havzasında bir müddet için sulh ve sükunu tesis etmek ve Akdeniz'in emniyetini de büyük Barbaros'un (ölm. 1546) haleflerine bırakmak arzusu ile, Avusturya ve imparatorla barış yapmaya karar vermişti. D'Aramon'u bu teşviklerinde destekliyen biri daha vardı. Vaktiyle Budin'i muhasara eden general Rogendorf'un oğlu ve imparatorun hassa alay kumandanı olup, padişaha sığınmış olan Christophe Rogendorf da Kanunî Sultan süleyman'ı eski efendisine karşı harbe teşvik etmekte, Avusturya'daki şatolarını ve malikanelerini padişaha tahsis edeceğini, Türklerin Viyana'nın sahibi olması için çalışacağını vadedmekteydi. İstanbul'a ilk geldiği sıralarda padişah kendisinden hoşlanmıştı. Fakat sonraları bir takım laubali hareketleri bu teveccühü yitürmüştü. Bu itibarla d'Aramon ile birlikte yaptıkları gayret bir semere vermedi. Kanunî'nin kışı geçirmek üzere yine Edirne'ye gelmesi üzerine Veltwick de onu takip etmiş ve 14 kanun I 1546'da resmen padişah tarafından kabul edilmişti. He-

diyelerini, itimatnamesini, vazife ve selahiyetleri hakkında etraflı bir muhtırayı takdim ettiği zaman, Kanunî kendisine, müsait bir cevap getirmişse, bütün güçlüklerin bertaraf edileceğini bildirmiş, vezir-i azam Rüstem Paşa da Osmanlı tabiiyetini kabul ettikten sonra Ferdinand tarafına geçen Macar asilzadelerinden bahsederek bunların hususi armalarını havi mühürlü sadakat mektuplarının padişahın nezdinde bulunduğunu hatırlatmıştı. Müzakereler aylarca sürdükten ve ihtilaflı kaleler ile, hangi tarafa bağlı olacakları belli olmayan arazi hakkında türlü hal çareleri ileri sürüldükten sonra Haziran 1547 ortalarında Osmanlılar lehine bir takım mali hükümler ihtiva eden ve Ferdinand'ı senede 30.000 duka ödemeye bağlayan beş yıllık bir anlaşma yapıldı.

Tebriz Seferi (1548/1549)

Bu sırada Hindistan'daki hükümdarlardan olup Portekizlilere karşı Kanunî'den yardım isteyen Sultan 'Ala' al-Din'in bir elçisi kıymetli hediyelerle gelmişti. Çok geçmeden Şah İsmail'in üçüncü çocuğu olup, Şirvan valisi iken ağabeyisi Şah Tahmasp'a karşı isyan eden Elkass Mirza, padişaha iltica etti (1547). Bu hadise padişahı memnun etmişti; zira, Irakeyn seferinden beri Safeviler ile münasebetler, resmen harp hali olmamakla beraber, tabii sayılamazdı. Şah Tahmasp, o zaman ele geçirilen bazı hudut kalelerini geri almış, fakat, Kanunî Sultan Süleyman, garp meseleleriyle fazlaca meşgul olduğu için buna pek ehemmiyet vermemişti.

Bu defa İran şehzadesinin sığınması, şark komşusuna karşı harekete geçmek için bir fırsat teşkil etti. Elkass Mirza'nın ilticasından daha önce de, onun valisi bulunduğu Şirvan ülkesinin eski sahibi, Şirvanşahlardan II. Halil'in oğlu Burhan Ali Sultan, birkaç sene evvel memleketini geri almak için yaptığı teşebbüste muvaffak olamıyarak, Osmanlı padişahına iltica etmiş ve kendisine Kanunî tarafından saliyane ve arpalıklar, mensuplarına da "vazife"ler tayin olunmuştu, şimdi halef ve selefin her ikisi de mülteci olarak padişah nezdinde bulunuyorlardı. Bu durum karşısında, Kanunî evvela, Burhan Ali Sultan'ı bir name-i hümayun ile Şirvan'a gönderdi; sonra da Elkass Mirza'nın İstanbul'da bir sarayda misafir edilerek i'zazk ve ikram edilmesini emretti, kendisi de aynı senenin sonlarında Edirne'den İstanbul'a geldi ve padişahın

muhteşem bir alay ile İstanbul'a girişi Elkass Mirza'ya seyrettirildi. Birkaç gün sonra divan-ı hümayuna davet edildi ve kendisine muhteşem bir ziyafet verildi, müteakiben padişahın elini öpen şehzadeye gerek Kanunî, gerek zevcesi Hürrem Sultan tarafından müdeaddit ve kıymetli hediyeler ihсан olundu. Ali'ye göre sade Hürrem Sultan'ın gönderdiği hediyeler 10.000 altın flori değerinde idi. Diğer vezirler, defterdar ve nişancı vb. devlet erkanı da bir çok hediyeler göndermişlerdi. Elkass Mirza ikinci defa padişah tarafından kabul edilip, kardeşi Şah Tahmasp'dan şikayet edince, Kanunî, İran'a sefere karar verdi. Şehzade hakkındaki iltifat ve ikramlar bundan sonra da devam eyledi. Verilen hediye ve ihşanların çokluğu dedi-koduyu mucip olacak bir dereceye vardı. Kanunî 955 (1548) senesi ile baharında Ulama Paşa'yı Erzurum valiliği ile kendisine lala tayin etmek suretiyle ve bir bölük asker beraberinde olmak üzere, Elkass Mirza'yı serhadde gönderdi. Osmanlı memleketlerinde şii düşmanlığı bütün şiddetiyle devam etmekte idi; umumi efkar, İrakeyn seferinde Azerbaycan'ın istila ve Bağdad'ın fethedilmiş olmasını kafi görmüyordu; Nisan 1548 nihayetinde padişah kapukulu ile Üsküdar'a geçti. Zaten, aylarca evvel aldıkları emirle beyler-beyiler ve sancak beyleri şark seferi için hazırlanmışlardı.

Bu sırada Burhan 'Ali Sultan, Şirvan ülkesinde padişahın namesini gösterince, bütün memleketin kendisine itaat ettiğini bildiren bir haber göndermiş ve büyük memnunluk uyandırmıştı. Padişah, Ulama ve Piri paşaları takiben Van'a gidecekken, Elkass Mirza'nın teşviki ile, istikametini Tebriz'e çevirdi ve 28 Temmuz'da Tebriz civarındaki Şenb-i Gazan'a vardı. Tebriz, savaşız zaptolundu Kanunî, Elkass Mirza'yı her nekad Tebriz'e vali tayin etmek düşüncesinde idiyse de, bu zatın itimad telkin etmeyen hareketleri, Tebriz hakının katli ama tabi tutulması hakkındaki yersiz teklifi, padişahı bu fikirden vazgeçirdi. Bu sırada Şah Tahmasp'ın da kaçtığı anlaşıldığından padişah, beş gün ikametden sonra Tebriz'den hareketle Van üzerine yürüdü (16 Ağustos). Bir haftalık bir muhasaradan sonra kale kumandanı 'Ali Han teslim oldu. Kanunî kışlağa çekilmek üzere 25 Eylül'de Diyarbekir ovasına geldi. Şah Tahmasp Van'ın kaybedildiğini, padişahın da kışlağa dönmekte olduğunu öğrenince Erciş, Ahlat ve Adilcevaz taraflarına tahripkar bir

akın yaptı. Kars kalesini tamire me'mur edilen Pasin mirlivasına baskın yaparak bura halkını kılıçtan geçirdi; Tercan ve Erzincan taraflarına sarktı. Bu haber Diyarbekir'deki padişaha gelince, ikinci vezir Ahmed Paşa'yı mühimce bir kuvvetle şahın üzerine gönderdi ve bu sırada Çerkes Osman Paşa, Şah Tahmasp kuvvetlerine karşı bir zafer kazandı. Bundan sonra, Elkass Mirza'nın, İsfahan, Kum, Kaşan taraflarına akına gönderilmesi hususundaki arzusu padişah tarafından kabul edildi ve kendisine bir mikdar kuvvet katılarak ordudan ayrılmasına müsaade olundu. O da evvela Bağdad'a gitti. Kanunî, Diyarbekir'den Haleb'e geçti ve kışı burada geçirdi. Bu esnada Konya'dan şehzade Bayezid'i getirtmiş, onunla birlikte Hama taraflarına, müteakiben de Gündüzlü taraflarında ava çıkmıştı. Elkass Mirza'dan ise, Hemedan'dan geçip İsfahan, Kum ve Kaşan havalisinde şahın ve diğer sultanların saraylarını yağma edip ele geçirdiği hazinelerinden derlenmiş kıymetli hediyeler geldi. Vezir ve nedimi Sayyid 'Aziz Allah Şirvani'nin, bu hediyelerle birlikte, Kanunî'ye takdim ettiği mektubunda, Safevi şehzadesi, Şah Tahmasp'ın Ahlat, Erciş ve Erzincan taraflarında ayaptığı tahribatın intikamını da aldığını belirtiyordu. Padişah da bu hediyelere ihşanlarla mukabelede bulundu. Yine bu kış mevsimi esnasında Van beylerbeyisi İskender Paşa'nın, cesaretiyle maruf ve evvelce Osmanlılara bağlı iken, sonradan Şah Tahmasp tarafına geçmiş olan şark aşiret reislerinden Dümbüllü Hacı Han'ı katlettiği haberi padişaha bildirildi ve memnuniyetini mucip oldu. Diğer taraftan Erzurum beyler-beyisinin de padişahı aldıkları emir üzerine Gürcistan'a sefer ederek yedi kaleyi fethettiği haberi geldi ve bu da bir zafer olarak kutlandı. Kanunî, Haleb'den ayrıldığı 6 Haziran 1549 tarihine kadar türlü av eğlenceleri ile vakit geçirdi. Padişah tekrar Diyarbekir'e doğru yöneldiği sırada Şehzade Bayezid kendisinden ayrılmış ve Konya'ya dönmüştü. Padişah, Fırat'ı geçtikten sonra Elmalı mevkiinde hastalandı. Bir müddet, o civardaki suyu ve havası iyi olan Karacadağ yaylasında kaldı ve iyileşti. Elkass Mirza'nın Fars eyaletini ele geçiremiyerek Bağdad'a dönmeğe mecbur olduğu ve yanlış hareketleri dolayısıyla maiyetindeki Osmanlı kuvvetlerinin de kendisini terkettiği haber alınmıştı. Mirza, padişah tarafından Diyarbekir civarına davet edildiğinde, hakkındaki teveccühün kaybol-

duğu korkusu ile bu davete icabet etmedi. Bir rivayete göre, kardeşi Tahmasp'dan bilvasıta af dilemişti. Bu dehaleti, Ardelan'a kaçmasından ve kayınbiraderi Şah Ni'mat Allah'ı bulduktan sonra yapmış ve Tahmasp da onu Kalkaha kalesinde hapsedtirmişti. Padişah 10 Eylül'de (1549) Erzurum'a vardı. Bu sırada ikinci vezir Ahmed Paşa Gürcistan üzerine yapılan hareket ile meşgul oluyordu. Bir çok kaleleri (Tortum, Ağçe kale vb.)'ya savaşıla veya eman vermek suretiyle aldı. Sefer mevsiminin sona ermesi üzerin ede Erzurum'a müteakiben, tekrar Diyarbakir taraflarına çekilen padişaha mülaki olmak üzere o taraflara avdet etti (24 teşrin I). Gerek serdar bulunan kendisi, gerek beraberinde harekate iştirak eden Erzurum, Karaman, Dulkadir, Sivas beyler-beyileri ve diğer ümera bu hizmetlerinden ve başarılarından dolayı Kanunî'nin takdir ve iltifatına mazhar oldular. Şark seferi, bu suretle hudutların ve bu bölgenin nisbi bir sükun ve asayişe kavuşmasıyla sona ermiş oluyordu. Padişah 4 teşrin II'de hareket ile 21 Kanun I'de İstanbul'a vasil oldu.

Erdel (Transilvanya) Hadiseleri (1549-1552)

1541'den beri Erdel'de bulunmakta olan Macar tahratının küçük varisinin vasisi rahip Martinuzzi bir müddet sonra, Erdel'i padişahın himayesinden çıkarmak ve Habsburglara bağlamak ve onların fi'li işgallerini sağlamak maksadiyle, teşebbüslere ve müzakerelere girişti. Bir taraftan riyakarca mektuplarla Kanunî'yi oyalamakta, gerçek niyetlerinden ise, Ferdinand'a bahsetmekte idi. 1548'de doğrudan-doğruya papadan imparatorla Ferdinand'ın hareket egeçerek kraliçe ile çocuğunu himayelerine almaları hususunda, teşebbüse geçmesini rica ediyordu. Böylece Ferdinand ile İzabella'nın adamları arasında Eylül 1549'da bir anlaşma oldu. Buna göre, Erdel ile Tisza (Theiss) nehri boyundaki memleketler (Partium) padişahın himayesinden çıkarılarak Habsburglara teslim edilecekti. Kanunî'den ve divan-ı hümayundan gizli olarak yapılan bu anlaşma hükümlerini, Fráter György, gerçekleştireceğine inanıyor, mesele anlaşıldığı takdirde de bütün mes'uliyeti siyasi rakibi Petrovics'e yüklemeyi düşünüyordu. Bu sırada, gerek hudat hadiseleri, gerek senelik vergi te'diyesindeki gecikmeler sebebiyle doğan yeni ih-

tilafları halletmek üzere Avusturya ile elçiler teati edilmekte idi. Macaristan'da Gyöngyös kasabasında vuku bulan bir toplantının akim kalması üzerine Viyana'ya gönderilen Mahmud Çavuş, imparatorun şüpheli davet edebilecek beyanlarını, avdetinde nakledince, padişahın ve divan-ı hümayunun itimadını sarsmış ve Erdel hakkındaki şüpheleri artırmıştı. Fráter György, 1550 senesinde henüz İzabella'yı iknaa muvaffak olamadığı ve desiselerine devam ettiği sırada ise, kraliçenin oğlu için padişah'tan yardım istediği görüldü. Bunun üzerine Kanunî Erdel'e, üç millet asilzadelerini, Fráter György'yi idare başından uzaklaştırıp Osmanlılara teslim etmeleri ve kraliçe ile onun sadık adamı Petrovics'ten başkasına itaat edilmemesi hususunda tehditkar bir ifade ile ikaz eden bir ferman gönderdi. Bu esnada yine padişah Budin beyler-beyisi ile Hatvan sancak beyine Szolnok kalesinin yıkılmasını, Eğri kalesine karşı harekete geçilmesini emrederken, diğer taraftan, İstanbul'da, ehistan kralının bir dostluk mektubunu getiren elçi Nicolas Bohous'zu kabul eyliyordu. Ertesi sene papazın, yanlış haberler vermek suretiyle, padişahı aldatmağa devam ettiği, Erdel'i Habsburglara terk etmek için Temmuz 1551'de bir anlaşma imzaladığı halde, Avusturyalıların memlekete girdiği yolundaki şayiaların asılsız olduğunu temine çalıştığı görülmektedir. Halbuki Budin beyler-beyisi, Ferdinand kuvvetlerinin Erdel'e nüfuz ettiği yolunda mütemadiyen padişahı haberdar ediyordu ve bu sebeple Kanunî'nin Erdel halkına hitaben yeni bir ferman göndermesi gerekmişti. 26 Cemaziyelahir 958 (1 Temmuz 1551) tarihini taşıyan bu fermanla vaziyeti iyice tesbit etmeleri için Rumeli beyler-beyisi Sokullu Mehmed Paşa ile Semendre ve Vidin sancak beylerine, Eflak ve Boğdan kuvvetlerine, Dobruca Tatarlarına ve Kırım hanına talimat verildiği bildirilmekte idi. Padişah, papazın hiyanetine, Erdel'in gizlice Ferdinand'a terk edildiğine ve Avusturya kuvvetlerinin de bu memlekete girdiğine kani olunca İstanbul'daki Avusturya elçisi Malvezzi'yi divana davet ederek kendisinden izahat istemiş, onun tatminkar cevap verememesi üzerine de tevkif ettirerek Anadoluhisarı'ndaki "Kara kule"de hapsini emretmişti. Bu hadiseyi protesto mahiyetinde Ferdinand'ın bir mektup gönderdiği, Kanunî'nin de bunu reddettiği görülmektedir. Bundan sonra Sokullu Mehmed Paşa'nın Mar-

tinuzzi ile muhaberesi ve Erdel" girerek bazı kaleleri zaptı vuku bulmuştur. Ertesi sene Erdel'deki hareketin başına ikinci vezir Ahmed Paşa getirildi. Rumeli beylerbeyisinin Temeşvar kalesini zaptedemeyişi padişahı müteessir etmiş bu yüzden serdarı değiştirmişti. Ahmed Paşa, (23 Nisan 1552)'da mühimce bir kuvvetle Edirne'den hareket etti. Padişahın ve divanın verdiği talimata uyarak ilk önce Temeşvar'ı muhasara ile burayı, çetin bir mücadeleden sonra, zapta muvaffak oldu. Müteakiben Eğri'yi muhasara ettiyse de, kale kumandanı Dobo İstván'ın başarılı müdafaası neticesinde, zafer kazanamadı, sadece bu civardaki Szolnok kalesini alabildi.

İran Seferinin Başlaması (1552)

Şah Tahmasp, Osmanlı ordusunun Macaristan'da, padişahın da Edire'de bulunmasını fırsat addederek, Van civarına gelmiş, Adilcevaz ve Ahlat havalisini tahridden sonra Erciş kalesini muhasara etmişti. Fakat yerli beylerden İbrahim Bey'in şecaatle müdafa ettiği bu kaleyi zapta muvaffak olamadığı gibi, Yularkasdı Sinan Paşazade Mustafa Bey'in kumandnı bulunduğu Adilcevaz kalesine karşı yaptığı teşebbüsten de, gördüğü mukavemet üzerine, vazgeçmek zorunda kalmış, ancak Ahlat kalesini ele geçirebilmişti. Şahın oğlu İsmail Mirza ise, Ahlat'tan Erzurum üzerine yürümüş, beyler-beyi İskender Paşa'yı kale civarında savaşa mecbur bırakmıştı. İskender Paşa üstün kuvvetlere karşı kahramanca çarpıştı ve bundan dolayı da Kanunî'nin takdirine mazhar oldu.

İranlıların bu teşebbüsleri onlara karşı yeni bir sefer vesilesi oldu. Ancak padişahın bizzat mı sefere çıkacağı, yoksa vezirlerden birini serdar mı tayin edeceği hususunda bazı tereddütlerin olduğu anlaşılmaktadır. Kanunî bu sırada 58 yaşında bulunuyor ve şimdiye kadarki on bir sefer-i hümayunun yorgunluğu kendisinde müşahade olunuyordu. Bu yüzden önce, vezir-i azam Rüstem Paşa'yı serdar tayin eden padişah, onu bir kısım kapukulu kuvvetleri ile yola çıkardı. Kış mevsiminde Aksaray'a giden serdarın buradan sipahiler ağası Şemsi Ağa'yı ansızın İstanbul'a, padişahın nezdine gönderdiği görülmektedir.

Şehzade Mustafa'nın Katli (1553)

Şemsi Ağa, Kanunî'ye, büyük şehzadesi Sultan Mustafa hakkında haber getirmişti. Bu sırada Amasya Sancak beyliğinde bulunan şehzade 38 yaşında idi ve

Hürrem Sultan'ın tesiri ile gözden ve teveccühten uzak tutuluyordu. İlim ve marifette de kudretli olduğundan diğer şehzadeler tarafından da kıskanılmakta idi. Umumiyetle asker tarafından çok sevilirdi. Bazı kimselerin kendisini, babasının ihtiyarladığı, bu yüzden Rüstem Paşa'yı Anadolu'ya serdar tayin ettiği ve bu zatın kendisinin kötülüğünü istediği tarzında sözlerle kandırdığını ve orduya gelip Rüstem Paşa'yı öldürdüğü takdirde, padişahlığına mani bir husus kalmayacağını telkinle fesada teşvik ettiklerini Ali ve Pecevi nakletmektedirler. Venedik balyosu Bernardo Navageoda 1553 tarihli olan raporunda şehzade Bayezid'in, büyük şehzade Mustafa'yı saltanata daha layık gördüğünün söylendiğini bildirmektedir ki, umumi efkarın saltanat için en münasip bir namzet gibi gördüğü Mustafa da, anlaşıldığına göre, bu telkinlerin tesirinde kalmış ve Ali'nin bildirdiği üzere padişahın ihtiyarladığı ve hasta olduğu şayiaları, onun isyan arzusunu kuvvetlendirmişti. Hatta kim oldukları açıklanmayan bu akıl hocalarının şehzadeyi, padişahın kendisini yerine geçirmek arzusunda olduğu halde, buna Rüstem Paşa'nın mani olduğu, yoksa padişahın geri kalan ömrünü Dimetoka saraylarında rahatça ve ibadetle geçirebileceği sözleri ile kandırdıkları ve Sultan Mustafa'nın da bunlara inanıp hareket egeçtiği, Rüstem Paşa tarafından padişaha gönderilen Şemsi Ağa'nın getirdiği haberler cümlesindendi. Ancak Kanunî bu haberlere inanmamıştı. Rüstem Paşa, aynı zamanda askerin, padişahın bizzat sefere çıkmasını istediğini de bildiriyordu. Bunun üzerine padişah vezir-i azamı İstanbul'a çağırdı ve sefere bizzat kendisinin çıkmak istediğini bildirdi. Bu arada, yeni bir savaş kararından haberdar olan Şah Tahmasp, padişahı bu karardan çevirmek maksadıyla, evvela nezdinde esir bulunan Biga Sancak Beyi Mahmud Bey'i serbest bırakıp elçi olarak gönderdi, daha sonra da sadattan birisini yine bu maksatla yola çıkardı. Padişah Haleb'e gidinceye kadar bu zatı huzuruna kabul etmemişti. Kanunî, 28 Ağustos 1553'te İstanbul'dan hareket etti. Harekette bu kadar gecikmenin, padişahın bir rahatsızlığından mı, yoksa şehzade Mustafa hakkında alınan karar ve tedbirlerin icabettirdiği bir zarurettten mi ileri geldiğini tayin etmek güçtür. Padişah, beraberinde şehzade Cihangir olduğu halde, ordu ile Üsküdar'dan yola çıktıktan sonar Yenişehir'de şehzade Bayezid'i kabul

etti ve onu Rumeli muhafazasına memur ederek Edirne'ye gönderdi. Kütahya'da Lehistan elçisi Yazlowiek'i'yi huzuruna kabul ederek ona metbuu hakkındaki iyi hislerini bildirdi ve Lehlilerin Türk akınlarının Lehistan'daki tahribatını durdurmak ve eski ahid-nameleri yenilemek v.b. hususlardaki isteklerini müsait karşıladı ve avdetine müsaade etti. 22 Eylül'de ordu Bolvadin'e vardığı vakit, Saruhan Sancak beyi şehzade Selim babasının elini öpmeye geldi ve seferde beraber bulunmak müsaadesini aldı. 6 Ekim'de Ereğli'den geçilip Ak-oyuk mevkiine gelindiği vakit ise, Amasya sancak beyi Şehzade Mustafa geldi. Kendisini bekleyen akıbetten habersiz olarak otağını padişahın otağının yakınına kurdurdu. Ertesi günü adeti veçhiyle vezirler ve devlet erkanı şehzadenin otağına giderek el öptüler, hil'atler aldılar. Müteakiben Mustafa bir ata binerek padişahın otağına geldi, divanhane çadırı önünde atından indi. Vezirler önüne düşüp onu selamladılar ve padişahın çadırına kadar refakat ettiler. Yeniçeriler de onun geçtiği yerde toplanarak alkış tutuyorlardı. Fakat çadıra girince, kendisini öldürmeğe memur dilsizleri karşısında buldu. Derhal üzerine atıldılar bir boğuşmadan sonra, saray ağalarından Mahmud Ağa'nın da yardımı ile biçare günahsız şehzadeyi öldürdüler. Bu esnada çadırın dışında bulunan emirahuru ile bir ağasının başı kesildi. Konya defterdarı mallarını tesbit etmek üzere şehzadenin otağına gitti, ulema refakatinde na'şı evvela Ereğli'ye götürülerek namazı kılındı, sonra da Bursa'ya naklolunarak Muradiye'de defnedildi. Bütün tarihçiler şehzade Mustafa'nın katlinin Hurrem Sultan ile Rüstem Paşa'nın telkinleri neticesinde vuku bulduğunda mütefiktirler. Nitekim şehzadenin öldürüldüğü duyulunca, yeniçeriler Rüstem Paşa'yı mes'ul tutarak vezir-i azamın cezalandırılmasını padişahıtan istediler. Divan toplandığı sırada kapıcılar kethüdası mühr-ü hümayunu Rüstem Paşa'dan aldı ve bütün vezirlerin çadırlarına girmelerinin padişahın emri olduğunu tebliğ etti; daha sonra da ikinci vezir Ahmed Paşa'ya mühr-ü hümayun verilerek vezir-i azam yapıldı.

Nahçıvan Seferi (1553-1555)

Bu hadiseden sonar İran şahının elçisine müsaade eden padişah, kış Haleb'de geçirmek kararını verdi. Şehzade Selim kuvvetlerinin Maraş'ta ve Rumeli askerinin ise, Tokar'ta kışlamaları emrolundu (8 Ekim 1553). Ka-

nunî Sultan Süleyman da bizzat Haleb'e vardı; burada Cihangir'in vefatı vuku buldu. Genç şehzadenin ağabeyisinin feci bir şekilde boğdurulmasından müteessir olarak hastalandığı ve ölümünün bu yüzden olduğu rivayeti vardır. Kış Haleb'de geçiren Kanunî bu esnada bu bölgede birtakım mali ıslahatta bulundu. Ezcümle aşarın ve diğer vergilerin cibayet üsulüne karışan su-i istimallerin giderilmesine emir verdi. Cihangir'in vefatından müteessir olan padişah Maraş'ta kışlakta bulunan şehzade Selim'i çağırdı ve onun gelmesinden sonra da Hama ve Ma'arrat al-Nu'man taraflarında bir müddet avlanmakla teselsil aradı (9 Mayıs 1554)'de Haleb'den hareketle ve Urfa yolu ile Diyarbekir'e geldi. Bu civarda büyük bir divan toplanmasını emreden padişah, mutad hilafına, sade divan azalarına değil, aynı zamanda ocak ağaları, yeniçeri kethüdası, yaya-başlıları, bölük-başlıları, oda-başlıları, vekilharclar, solaklar, bölük ihtiyar neferlerinin de bulunduğu büyük bir kalabalığa, her zümre, karşısında el kavuşturup durdurkça, hitap ederek seferin mucip sebeplerini, yani şahın islam memleketlerine tecavüzünün, saltanat namusuna dokunarak sayısız meşakkatlere katlanıldığını söylemekte, her birinin hatırını sorarak hizmet ve bahadırılık edenlere fevkalade riayet olunacağını va'd etmekte idi. Sözleri ordu mensuplarının kalbine o kadar te'sir etmiş ve onları o derece kazanmıştı ki, küçük, büyük, genç, ihtiyar herkes gözleri yaşararak hep bir ağızdan Hind ve Sind'e, hatta Kafdağı'na sefer edecek olsa, dönmeyecekleri ve padişah uğruna ölmeyi her iki cihanda devlet addedeceklerini belirttiler. 20 Mayıs'ta Diyarbekir'den Erzurum tarafına yola çıkıldı. Çapakçur'da Murad suyu üzerin ekurulan köprüden geçildi. Haziran başlarında Karga Pazarı mevkiinde askere cephane dağıtıldı. Daha sonraki konaklarda sırasıyla vezirler, beylerbeyiler ve şehzade Selim kuvvetleri padişahın huzurunda geçit resmi yaptılar. Yürüyüş kolu tespit edildikten sonar hududa doğru ilerleyen padişah, 5 Temmuz'da Kars sahrasına geldiği vakit, Şeh Tahmasp'a bir name gönderdi. Bu mektup, vaktiyle Yavuz Sultan Selim'in Şah İsmail'e gönderdiği mektubu hatırlatmakta ve şahı savaşa davet etmekte idi. Kanunî mektubunda Osmnlı ulemasının verdiği fetvaları ileri sürerek Peygamberin şeriatine yumağa davet ediyor, bu teklifi kabul edilmediği takdirde Kur'an ayetleriyle süslü bir ifade ile şahı savaş açtığı-

riyordu. Bundan sonra padişah, orduyu Revan, Karabağ ve Nahçıvan bölgelerine doğru sevketti. Sırasıyla Şuregil, Şarabhane, Nilfrak kasabaları alındı. 18 Temmuz'da Revan'a varıldı. Burada şahın oğlunun ve diğer han ve sultanların mükellef sarayları ve "Bağ-ı sultaniye" denilen mutena bir mevki vardı. 24 Temmuz'da Arpaçay, ertesi günü Aras kenarında Karahisar konağı geçildi. Ordu Karabağ bölgesine geldiği vakit halkın etrafa kaçıp saklandığı ve kıymetli eşyalarını sakladıkları görüldü. Nihayet padişah Temmuz sonlarında Nahçıvan'a vasil olmuş ve burada da Safevilere ve İran ümerasına ve idarecilerine ait saray, konak ve mallar işgal edilmişti. Bu suretle, Kanunî, Ahlat, Adilcevaş ve Erciş bölgesinin Şah Tahmasp tarafından yağma ve tahribinin intikamını aldığına kani bulunuyordu. Bu sırada İran şahının Lur dağlarında olduğu haber alındı. Vekayi-namelerimize göre, padişahın Şah Tahmasp üzerine gitmek istediği takdirde aradaki sarp dağların ciddi bir engel olamayacağı aşıkardı. Fakat, Osmanlı hükümdarı, bu kadarla iktifa olunmasını ve avdeti münasip gördü. Onun orduya geri dönmek emri verirken, yoksul ve tahrip edilmiş bir memlekette güçlüklerle ve kıtlığa uğramaktan endişe duyduğu ve bu sebeple bu kararı almış olduğu düşünülebilir. 6 Ağustosta padişah ve ordu Bayezid Kalesi civarına vardı. Aynı zamanda Şah Tahmasp'ın sadrazama hitaben bir mektubu geldi. Bunda, Osmanlı arazisinde ve reayaya karşı aynı şekilde mukabale edileceği bildirilmişti. Bu arada İmadiye hakimi Sultan Hüseyin Bey'in Tebriz, Meraga, Sehend taraflarında İranlılara karşı bir zafer kazandığı, Bagdad'a tecavüz etmek isteyen İran ümerasının teşebbüslerini de önlediği haberi, onlardan aldığı sancak, tuğ ve nakkareler padişaha ulaştırıldı. Bir taraftan küçük çapta çarpışmalar olurken, diğer yandan iki taraf vezirleri arasında mektuplar teati ediliyordu. Hasankale civarında Çoban Köprüsü mevkiinde Diyarbekir Beylerbeyi'si ile Van Beyler-beyi'si padişahın elini öptüler, gösterdikleri yararlıktan dolayı hil'atlar ve terakkiler aldılar. Kanunî, Erzurum'da iken 26 Eylül 1554'te bir İran elçisi, her iki hükümdara layık tabirler ile yazılmış bir mektubu hamil olarak getirdi. Bu elçi, padişahın arzusuna uygun yüksek derecede bir me'mur, Safevilerde "korucu kaçar" ünvanını, yani has ordusu kumandanlığını haiz olan Şah kulu Ağa idi. Divan-ı hümayına celp ve resmen

kabul edildi; padişahın elini öperek şahın namesini takdim etti. Barış işinin gerçekleştirilmesi ve aradaki düşmanlığın ortadan kaldırılmasını hedef tutan bir mutarekeye müsaade edildi, elçiye de mezuniyet verilerek name-i hümayun ile avdet etti. 3 zilkade de (30 Eylül) padişah Erzurum'u terk ile 20 gün sonra Sivas'a, oradan da 12 günde Amasya'ya geldi. Burada kapukulu efradı ile ayelet askerlerini kışlaklarına ve memleketlerine gönderen padişah, züemaya binde ikişer yüz, timarlılara da binde yüzer akçe terakki ihvan ederek Rumeli Beylerbeyi Tavl Mehmed Paşa'ya vezirlik tevcih etti. Padişah o kış Amasya'da geçirdi ve ilk bahara kadar bir takım siyasi müzakereler ve idari meşguliyetler dışında, avlamakla vakit geçirdi.

Amasya'da Barış Müzakereleri ve Anlaşmalar (1555)

Şah Tahmasp'ın eşik ağası Farruhzad Bey, 9 cemaziyelahir 962 (10 Mayıs 1555)'de barışa dair yeni teklifler, kıymetli hediyeler ve şahın bir mektubu ile Amasya'ya geldi. Peçevi'nin de aynen naklettiği bu mektubunda, şah, dostluk te'minatı vermekte ve Şi'i hacılarına müsait davranılmasını reca etmekte idi. Farruhzad Bey, büyük iltifatlar gördü ve kendisine, muhtasar bir name-i hümayun verildi (8 Receb 962). Bu, Osmanlı ve İran devletleri arasında bir barış anlaşmasına dair teati edilen ilk mektup oldu.

İranlılar ile barış yapıldığı sırada Ferdinand tarafından gönderilen bir elçilik heyeti de, Amasya'ya vasil olmuştu. Bu heyet tanınmış Macar alimi ve siyasisi Pecuy piskoposu Antonius Verantius ile Avusturyalıların Tuna filosu kumandanı Franz Zay ve Belçikalı meşhur Busbecq'den müteşekkildi. Eğri Muhasarasından (1552) itibaren macaristan'da türlü hadiseler vuku bulmuş ve ihtilafları gidermek maksadıyla bir çok defalar elçiler gönderilerek divan-ı hümayun ile müzakereler cereyan etmiş, bazıları Kanunî tarafından da kabul olunmuş, fakat, hüdud hadiseleri her iki tarafın da şikayetini mucip olacak derecede devam etmişti.

Macaristan'da bu vak'alar cerayan ediyorken, padişah ve divan-ı hümayun Erdel'i bir an gözden uzak tutmamıştı. Bu memleketin başına gelen belaların başlıca sebebinin Ferdinand olduğu her vesile ile Erdel halkına

bildiriliyordu. Padişahın fermanları Erdel şehirlerinde dolaştırılmış, hatta padişah haleb'den de (7 Nisan 1554'te) böyle bir ferman göndermişti. Diğer taraftan Ferdinand'ın elçileri de kraliçe ile Petrovics'in gönderdiği adamların padişah nezdinde itibarını azaltmaya ve onların teşebbüslerini akim bırakmaya çalışmışlar, fakat mesaileri bir netice vermişti. Kraliçenin elçileri o sırada artık 14 yaşında olan Zápolyai'nin oğlu János Zsigmond'ı padişahın tekrar himayesine almasını ve ona Solymos ve Lippha ile bazı kalelerin verilmesini tercüman Mahmud Bey vasıtasıyla istemişlerdi. Bütün bu sebepler, Ferdinand'ın bir an önce münasebeti düzeltmek üzere, Kanunî nezdine geniş selahiyetler ile bir sefaret heyeti göndermesini gerektirmiş, böylece Busbecq ve arkadaşları 1555 senesi başlarında İstanbul'a gelmiş oradan da kaim makam Vezir Hadım İbrahim Paşa tarafından Amasya'ya gönderilmişlerdi. Elçiler getirdikleri mektupları ve hediyelerini verdiler, şikayetlerini ve isteklerini belirttiler. Padişah tarafından da kabul olunarak neticede altı aylık bir mütarekeye nail oldular ve Kanunî'nin Ferdinand'a hitaben bir mektubunu hamil olarak 2 Haziranda İstanbul'a müteveccihen Amasya'dan ayrıldılar.

Kırım, Eflak ve Düzme Mustafa Hadiseleri (1554-1555)

İran ve Avusturya elçilerinin Amasya'da bulunduğu sıralarda, Venedik, Fransız, Lehistan elçileri de başarı ile sona eren Nahçıvan Seferi münasebetiyle hükümetlerinin tebriklerini arz etmek üzere buraya gelmişlerdi. Bunları da kabul ettikten sonra, padişah Haziran nihayetlerine doğru Amasya'dan hareketle 31 Temmuzda Üsküdar'a vasil oldu. Bu sene zarfında Eflak ve Boğdan'da da bir değişiklik vukua geldi. Kırım'da ise, bu tarihten iki sene önce bir tebeddül olmuştu. 1532'den beri Kırım Hanlığında bulunan Mengli Giray'ın oğlu Sahib Giray, Kanunî nezdinde büyük tececühe mazhar idi. Ancak son senelerde bazı vezirler bu teveccühü hoş görmüyor ve onu padişahın gözünden düşürmeğe çalışıyorlardı. Bir müddet önce Sahib Giray, Kazan Hanlığında vefat eden Safa Giray'ın yerine, İstanbul'da oturan Mübarek Giray'ın oğlu Devlet giray'ın intihap ve tayinini padişahın ve divan-ı hümayunun tensibine arz ve bu suretle belki de bir rakipten kurtulmayı ümid etmişti. Fakat, aleyhin-

de kurulan bir tertible kendisi de padişahın teveccühün kaybederek azloluşmuş ve yerine Devlet giray getirilmişti. Bu zat, Kırım'a gider-gitmez de Sahib Giray'ı üç oğlu ile birlikte öldürtmüştü. Rusların büyük bir düşmanı olan Sahib Giray ortadan kalktıktan sonra İvan Vasili, Kazan ve Ejderhan'ı zaptetmiş ve Çar ünvanını almıştır. Eflak'ta ise, 1545'ten beri voyvoda bulunan Mircea III., Ferdinand'a karşı müsaadekar davrandığı gerekçesiyle azledildi ve yerine Radul'un oğlu Petrascu gönderildi (Şubat 1554). Ertesi sene de Boğdan Beyi Alexandru Lapuşneanu, Lehistan'ın nüfuzuyla iktidara gelmiş olduğu ve sadakarı bilinmediği gerekçesiyle İstanbul'a çağırılmış, fakat hakkındaki şüpheleri dağıttığından vazifesine iade olunmuştur. Bu zat Boğdan Voyvodalığı'nda 1561 tarihine kadar kalmıştır.

Selanik taraflarında mechul bir adamın şeklen, maktul Şehzade Mustafa'ya çok benzediğini bir çok kimsenin söylemesinden cesaret alarak saltanat sevdasına düşmesi ve başına bir çok adam toplayarak ve bazı kimselere vezirlik ve kazaskerlik vererek, bir maceraya teşebbüsü hadisesi de, bu sıraya rastlar. Hadiseden, önce Edirne'deki Şehzade Bayezid haberdar olmuş, tenkiline kuvvet göndermişti. Padişah da Amasya'dan gelirken yolda Rumeli'deki Sancak-Beylerinden ve kadıllardan buna dair arızalar alınca, İstanbul'a gelir-gelmez III. Vezir Mehmed Paşa'yı bu işe me'mur etti. Düzmece Mustafa kısa zamanda ele geçirildi ve İstanbul'a getirilerek idam edildi. Daha sonra da vezir-i azamını idam ettirdi (28 Eylül 1555).

Süleymaniye Külliyesinin Açılış Merasimi (1556)

Temel atma merasimi 1550 senesinde sadrazam, şeyhülislam ve bütüan devlet erkanı tarafından yapılan ve inşaatı altı sene süren Süleymaniye Külliyesi'nin açılış merasimi (15 Ağustos 1556)'da yapıldı. Mimar Sinan'ın idaresinde yapılan bu inşaat için 380 yük akçe veya 700.000 duka altından fazla bir para harcanmıştı. Mamafih, külliyenin tamamen ikmalî 966 (1558) senesini bulmuştur. Kanunî bu mühim eserden başka yaptırdığı diğer altı te'sis ile o devirde İstanbul'da çok büyük bir imar hareketine girişmişti. Süleymaniye Külliyesi'nin açılış merasimi vesilesiyle Şah Tahmasp, Kanunî'yi teb-

rik için İstanbul'a fevkalade bir elçi ile tehniyetname ve nadide Kur'an nushalarından mürekkep hediyeler göndermişti. Bu münasebetle şahın oğlu Hüdâbanda, vezir-i azama, Şah'ın zevcesi de Hurrem Sultan'a tebrik mektupları göndermişlerdi. Fatih'in Sahn-ı seman Medreselerine mukabil yaptırılan Süleymaniye Medreseleri ise, o devrin en yüksek ilim müesseseleri olmuş ve buralara en muktedir müderrisler getirilmesine padişah bilhassa dikkat göstermişti.

Özbekler, Buhara ve Semerkand Hanları ile Münasebetler

Şah Tahmasp'ın fevkalade elçisi İstanbul'a geldiği sıralarda Buhara ve Semerkand'ın, umumiyetle Maverâ-ünnehr'in hakimi olan Özbek Devleti hükümdarı tarafından da Kanunî'ye bir name gelmişti. Öteden beri Safevilerle mücadeleleri olan bu Türk-İslam devleti ile münasebetler, oldukça seyrek, fakat gayet dostça ve kardeşce idi. İrakeyn Seferi esnasında hükümdar bulunan Ubayd Allah Han, Osmanlı padişahı ile müşterek düşman aleyhinde bir ittifak manasına gelen bir işbirliği kurmuş ve memleketini de Horasan'a kadar genişleterek Bistam ve Damgan şehirlerine sahip olmuştu. Nitekim, Özbek Hanına gönderilen tarihsiz bir name-i hümayunda, Kanunî, Ubayd Allah Han ile oğlu 'Abd al-'Aziz Han zamanlarında münasebetlerin çok dostane olduğunu bildirmişti. Daha sonra hükümdar olan 'Abd al-Latif Han (1540-1552) ile de çok samimi ve dostane münasebatda bulunan padişahın, ona gönderdiği 14 cemaziyelevvel 957 (31 Mayıs 1550) tarihli namesinden de bu münasebetler hakkında bilgi edinmek mümkündür: Örneğin Kanunî Sultan Süleyman, Tebriz seferi esnasında Haleb'de kışladığı sırada 'Abd al-Latif Han'ın bir elçisini kabul ettiği, bu elçinin hicaz'a gidip-geldiğini bildiriyor ve iki tarafın ittifakı ile İran'a karşı başarı elde etmek gerektiğini belirtiyordu. Keza, Buhara emiri 'Abd al-'Aziz Han ile de dostluğu devam ettirerek 300 yeniçeri ile bir topçu birliğini ona yardımcı kuvvet olarak göndermişti. Müteakiben Burak Han adı ile anılan ve Abu'l-Hayr'in torunu bulunan Navruz Bahadır Ahmed Han (cülusu 1551) ile de iyi münasebetler, onun cülusunu bildiren mektubundan sonra, devam etti. İki ay sonra elçisi (Nisan 1556) Nizam al-Din Ahmed Cavuş Bey vasıtasıyla

Buhara'nın fethini padişaha bildirdiği gibi, akrabasından birini ziyaret için İstanbul'a hareket eden Şeyh Muslihiddin Mustafa ile de diğer bir name gönderdi. Kanunî bunlara karşılık (Mayıs 1557)'te Edirne'den gönderdiği name-i hümayunda, şeyhin İstanbul'da bulunan akrabasına riayet olunduğunu, İranlılarla bir müsâlaha yapıldığını, fakat İranlılar tarafından Burak Han'ın memleketine tecavüz olunmasına rızası bulunmadığını, böyle tecavüz vuku bulduğu takdirde durumu kendisine haber vermesini bildirdi.

Macaristan ve Erdel Hadiseleri (1556-1559)

Amasya'da Busbecq ve arkadaşları tarafından sağlanan mütareke, hudutlardaki çarpışmalara son verememişti. Avusturya tarafından Hırvatistan başkumandanı Baron Ungnad, Osmanlılar tarafından Toygun Paşa, Hadım Ali Paşa gibi Budin Beyler-beyleri ve diğer Sancak Beyleri arasında gerek münferit münabarezeler şeklinde, gerek karşılıklı akınlar olarak tecavüzler fasılasız devam ediyordu. Bu meyanda Macaristan'da bazı kaleler ihtilaf ve mücadele konusu olmaktaydı. Ezcümle, Avusturyalıların büyük bir ehemmiyet verdiği ve stratejik bir mevki olarak yığınak yaptıkları Szigetvar Kalesi, 1556'da Budin Beyler-beyisi Hadım Ali Paşa tarafından başarısız olarak kuşatıldı. Buna karşılık Avusturya kumandanlarından Pallavicini bazı ufak palankaları ele geçirdi. Diğer yandan Bosna Sancak Beyi Malkoç-oğlu Ali Bey de Kruppa ve diğer civar kalelere karşı harekete geçti, Unna ve Kulpa nehirleri arasındaki havali ile Kostanica zaptolundu. Buna benzer hadiseler devam ederken, 1558'de mühim bir Türk akıncı kuvveti Carnyole kıt'asında Mötling üzerine yürümüş, bir çok ganimetler almış, diğer yanda da Tata Kalesi, Ustolni Sancak Beyi, Hamza Bey tarafından zaptedilmişti. Bununla beraber bu hadiselere Kanunî'nin fazla bir ehemmiyet atfettiği söylenemez. Hammer, Avusturya arşivinde bu senelere ait olarak bulduğu padişahın üç namesinde de, bu hudut hadiselerinin bahis mevzuu edilmeyerek bunlarda başka meselelere dair bilgi bulunduğunu bildirmektedir. İşte bu türlü ihtilafli meseleleri halletmek isteyen imparator, mütemadiyen elçiler göndermek suretiyle, aynı zamanda, Erdel'in kendisine terki hususunda Kanunî nezdinde

gayret sarfetmekteydi. Buna mukabil padişah da, Haziran 1556'da, Busbecq'in Amasya'dan avdetinden sonra, yeni bir name-i hümayun ve bir fevkalade elçiyi Viyana'ya göndererek Szigetvar'ın kendisine terkini istemişti. Aynı suretle Avusturya elçileri A. Verantius ve F. Zay da böyle bir teklifi havi bir muhtıra ile memleketlerine dönmüşlerdi. (Nisan 1557) tarihli name-i hümayun bu isteği dile getiriyordu. Diğer yandan, Erdel diyet meclisi, bu bölgedeki karışıklık ve kararsızlığa nihayet vermek maksadıyla, bir müddet evvel Lehistan'a kaçmış bulunan kraliçe ve oğlunu 1556'da Erdel'de iktidarı ele almak üzere davet etmişti. Padişahın emri ile Eflak ve Boğdan Beyleri, daveti kabul ve padişahın emrine itaat eden Kraliçe İzabella ile oğlu János Zsigmond'u Lehistan'dan alarak Erdel Belgrad'ına getirmişlerdi. Bundan sonra bunlar bu bölgeyi sonuna kadar Kanunî'nin himayesinde idare etmişlerdir. Bu sırada İzabella'nın elçisi bebek İstanbul'a gelerek, padişah'ta bir taraftan Lippa ve Temeşvar'ın kendilerine terkini istemekte, diğer yandan da halihazır vaziyetin devamını istiyen Avusturya elçilerinin gayretlerini akım bırakmaya çalışarak Avusturya aleyhine yeni bir harbi teşvik eylemekteydi; istediği kalelerin Erdel'e iade edilemeyeceği kendisine bildirilmişti. Arkadaşlarının Viyana'ya gittiği sırada İstanbul'da bekleyen Busbecq, Viyana'dan aldığı yeni talimat mucibince, Avusturya'nın Szigetvar'ı terk edemeyeceğini divan-ı hümayuna bildirdi ise de, Edirne'de 7 aylık yeni bir mütareke akdine muvaffak oldu (1558) ve buna riayet edilmesi Ferdinand tarafından Macaristan'daki ilgili kumandanlara bildirildi. Ancak 1559'da bu mütarekenin müddeti nihayet bulunca müzakereler kesildi. Zira, Busbecq'in, Ferdinand'ın kendisine Nisan 1559'da Augsburg'dan gönderdiği dört muhtelif ahid-name tasarısından divan-ı hümayunca en uygun şartları ihtiva ettiği kanaatinin hasıl olacağını zannederek sunduğu dördüncüsünün de padişah tarafından reddolunması üzerine, muvaffakiyet ümidi kalmamış ve avdeti için istediği müsaadeyi de alamamıştı. Nitekim, 8 Haziranda padişah tarafından Üsküdar'da resmen huzura kabul olunmuştu. Bu kabul esnasında, o, tahrir şeklini muayyen bir şarta bağlamadan sadece barışın tasdikini taleple iktifa etti ve imparatorun, imzasını taşıyacak bir anlaşmaya tam bir sadakat göstereceğini bildirdi. Erdel hududunda ihtilaflı

mevkiler hakkında, imparatorun İzabella ile bu mevzuda anlaşacağını ve bu bölge hakkında daha şimdiden bütün iddialardan vazgeçtiğini ilave etti. Fakat, bütün gayretleri neticesiz kaldı; Kanunî, Szigetvar hakkındaki talebinde ısrar etmekte idi. Çok geçmeden de Busbecq'in Çemberlitaş civarındaki elçi hanında nezaret altında bulundurulmasını emretti. Bu sırada padişah nezdine Venedik, Fransa ve İspanya elçileri geldiği gibi, Kanunî de Rus hükümdarına bir mektup göndererek, onu ilk defa olarak Çar ünvanı ile anmış ve Osmanlı Devleti ile Rusya arasında dostça münasebetleri hatırlatarak kürk satın almak üzere Moskova'ya giden Osmanlı tacirlerini tavsiye etmiştir.

Şehzade Bayezid Hadisesi (1559-1562)

Kanunî Sultan Süleyman'ın adaletle ve şefkat hisleri ile bağdaşmayan ikinci hareketi, diğer oğlu Bayezid'e karşı vuku buldu. Bu, Büyük Muhteşem ve Kanunî sıfatlarını taşıyan bir hükümdara yakışacak bir hareket değildi. Gerçekten, onun saltanat yıllarının Osmanlı imparatorluğu tarihinin en parlak devirlerinden birini teşkil ettiği şüphe götürmek bir hakikat olmuş ve daha sonraki devirlerde klasik bir çağ, kaybolmuş bir altın devir telakki edilmiş olması bir vaki'dir. Ancak, bu muazzam görünüşün zıddına, müstakbel düzensizliklerin, iç ve dış gailelerin, geliş-güzel hareketlerin, iktisadi sıkıntıların ve yolsuzlukların kaynağı da bu devir olmuştur. İmparatorluk camiası bu gidişe karşı umumi hoşnutsuzluğunu evvela Şehzade Mustafa hadisesinde, müteakiben de Şehzade Bayezid vak'asında izhar etmiştir. XVI. Asrın ortalarından itibaren, imparatorlukta, muhtelif sebeplerle başgösteren iktisadi buhran, daha doğrusu iktisadi şartların değişmesi, mevcut durumdan memnun olmayan timarlı sipahileri, bir taraftan köylülerle, diğer yandan kapukulları ile bazı ihtilaflara sürüklemiş bulunuyordu. İşte bu huzursuzluklar ortasında bir kısım çevreler padişahın artık kocadığı için tahttan indirilmesini ve yerine Mustafa'nın geçirilmesini lüzumlu görmekte idi. Hatta bu "müfsitler"den bir kısmı Mustafa'yı da ikna ederek teşebbüse geçmek istemişlerdi. Bu harekette hususiyile Anadolu timar erbabı, kapukullarının imtiyazlı durumlarına ve saraylı zümreye karşı, onu kuvvetle destekledikleri gibi, Mustafa'nın katlinden sonra da, bu gayr-i memnun sınıf Şehzade Bayezid etrafında toplanmışlardı. Şeh-

zade Cihangir'in de ölümünden sonra Kanunî'nin tahtına varis şehzadelerin sayısı sadece ikiye inmişti ve bir süreden beri bu iki kardeş adeta rakip vaziyette bulunuyorlardı. Şehzade Mustafa'nın öldürülmesinde amil olan saray çevresinin, Selim'den çok Bayezid'e tarafdar olduğu ve onun veliahdlığını sağlamak için çalıştığı ilk zamanlardan beri sezilmekte idi. Bu temayülde olanların başında Hürrem Sultan'ın bulunduğu görülüyordu. Ancak onun Bayezid'i tercih etmekle beraber, öz ve büyük oğlu Selim aleyhinde de cephe aldığı söylenemezdi. Şehzade Selim'in Nahçıvan seferinde babasının yanında bulunması ve uysal tabiatıyla babası üzerinde müsbet bir te'sir bırakmasına karşılık, Hürrem Sultan da, Bayezid üzerine kanat germiş, hakkında duyulan ufak-tefek itimatsızlıkları gidermiş, hatta, onu Konya'dan daha iyi bir mevki gibi telakki edilen Kütahya Sancağına naklettirmişti. Bayezid, bu esnada (1558) Kütahya'da Mekke emiri tarafından elçilikle İstanbul'a gönderilen Kutb al-Din al-Makki'yi kabul etmiş ve ona, Haremeyn-i şerifeyne gönderilmekte olan surre-i hümayun vesilesiyle, saltanat kendisine müyesser olduğu takdirde, gerçekleştirmek istediği bazı arzularından bile bahsetmişti. Gerçekten şahsiyeti, kültürü ve yaşayışı itibarıyla de onu taht'a namzet görenler çoktu. Selim'in Manisa'da nedimler arasında eğlenceye dalmış bulunmasına karşılık, Bayezid Kütahya'da bir irfan muhiti kurabilmişti. Ancak Hürrem Sultan'ın aynı sene zarfında vefatı ile, Bayezid kuvvetli bir hamisini kaybetmiş oldu. Bundan sonra ise, Selim ile Bayezid arasında bir çok anlaşmazlıklar çıktı ve her iki şehzadenin taraftarlarının tutumu da soğukluğu arttırdı. Bu arada, her iki şehzadeye de hizmet etmiş olan Lala Mustafa Paşa'nın iki kardeşi birbirine düşürmek hususunda bir çok tertip ve fesat hareketlerine giriştiği de iddia edilmektedir. Nihayet bütün anlaşmazlıkları endişe ile takip eden ve Selim'in mütemadi şikayetlerinin te'siri ile, kayguları daha da artan padişah, Bayezid'e yaptığı ihtarların ve nasihatlerin de bir faydası görülmeyince, oğulları arasında her hangi bir çatışmayı önlemek maksadiyle sancaklarını değiştirdi. Selim'i; Manisa'dan Konya'ya, Bayezid'i; Kütahya'dan Amasya'ya, her birine 300.000'er akçe terakki vermek suretiyle, naklettirdi. Aynı zamanda Selim'in şehzadesi Murad'a Akşehir, Bayezid'in büyük oğlu Orhan'a da Çorum sancaklarını tevcih eyledi. Fakat,

bu tahvil Bayezid'i memnun etmemişti. Payitahttan uzak bir yere gönderilmesini hakaret sayıyor ve Amasya'ya gitmek istemiyordu. Bayezid'in Kütahya'dan ayrılmamak için ileri sürdüğü mazeretleri kabul etmeyen padişah, bu şehrin imarı hususunda pek çok para sarfettiğini ve binaenaleyh nasıl için paraya ihtiyacı olduğunu bildirmesine karşı, Kütahya'dan hareketini bildirir-bildirmez kendisine para gönderileceği cevabını vermişti. Bayezid, bundan sonra da türlü bahane ve mazeretler ileri sürdü ise de, nihayet 15 Muharrem 966 (28 teşrin I. 1558)'da Kütahya'dan hareket zorunda kalan şehzade, çok yavaş yol alıp, konaklarda lüzumundan fazla kalarak babasının vaadlerini yerine getirmesini bekliyordu. Esasen çok kalabalık bir kafil ile hareket eden şehzadeye yol boyunca da bir çok kimseler iltihak ediyor, kuvveti gittikçe çoğalıyordu. Bu vaziyet karşısında zaten endişe duyan Kanunî, Bayezid'e sözünü geçirebilecek ve onu yatıştırarak bir an önce Amasya'ya gitmesini sağlayacak bir şahsiyeti onun yanına göndermek lüzumunu duydu ve tarafsız hareket etmiş olmak için aynı zamanda Şehzade Selim nezdine de başka birini göndermeğe karar verdi. Bu suretle dördüncü Vezir Pertev Paşa'yı Bayezid'in, üçüncü Vezir Sokullu Mehmed Paşa'yı da Selim'in yanına gönderdi. Gerçekten, Pertev Paşa Ankara'ya yakın bir yerde Bayezid'e mülaki olmuş, padişahın, Selim kadar kendisini de sevdiğini, aradaki anlaşmazlığı kaldırmak için bu nakillerin yapıldığını izahla, şehzadeyi az-çok teskin etmiş ve onun Amasya'ya gitmek için ileri sürdüğü teklifleri ve babasından istediklerinin hepsinin yerine getirilmesini taahhüd etmişti. Bununla beraber, baba-oğul arasındaki anlaşmazlıklar ve iki kardeş arasındaki münaferet ve rekabetler devam etmiş, Kanunî, Bayezid'in isteklerini yerine getirmekte oyalayıcı bir yol tutmuş, şehzade ise, talebelerini gittikçe artırarak adeta babasını itham edercesine sesini yükseltmişti. Bu durum, padişahın Selim'e daha fazla meyiletmesine sebep oluyordu. Bu sırada Lala Mustafa Paşa'nın, Selim üzerindeki telkinlerinin ve aldığı tedbirlerin de Bayezid aleyhindeki tutumu kuvvetlendirdiği muhakkaktı. Tarihçilere göre, padişaha, Şehzade Bayezid'in *yeşmli* namıyla bir çok eşkiyayı başına topladığı, bir takım haydudu kapukulu, sekban ve tüfenkçıyan yazdırdığı ve böylece 20.000 kişilik bir kuvvete sahip olduğu mealinde bir haber de göndererek

Kanunî'nin şüphesini arttırmıştı. Bundan sonra her iki tarafca bir iç savaş hazırlığı başladı. Bayezid'in, ister saltanat tahtını silah kuvvetiyle ele geçirmek; ister nefsinin müdafaa maksadiyle olsun, etrafına kuvvet toplayarak bir ordu teşkil etmesi karşısında Selim de harekete geçmiş ve askeri hazırlığa koyulmuştu. Ancak aradaki fark, Bayezid'in kendi başına hareket etmesine mukabil, Selim'in, padişahın emir ve müsaadesine göre davranması ve hazırlıklarının tabiatıyla daha sessiz ve padişahın yardım ve direktifleri dahilinde gerçekleşmesiydi. Padişah, Selim'in tek başına Bayezid'e mukavemet edemeyeceğini anlamış, ona, Bayezid gibi sadece *çift bozan* reayayı değil, harp kabiliyeti daha fazla olan, at kullanıp teçhizatına da malik bulunan raiyetten *yevmlî* yazmasını bildirmiş ve gerekli masrafları karşılamak üzere de 600.000 akçelik bir terakki ihsan etmişti. Buna rağmen Selim'in asker toplamakta güçlüğüne uğradığını öğrenince Konya'ya yakın beyler-beylere kuvvetleriyle birlikte Selim'in hizmetine gitmek için hazırlanmalarını emretmişti. Böylece Anadolu Beyler-beyisi enabi Ahmed Paşa, eyaleti askeriyle Afyonkarahisar'a, Dulkadir Beyler-beyisi Ali Paşa Kayseri'ye gelecek, Karaman Beyler-beyisi Ferhad Paşa ile Adana valisi Ramazan-oğlu Piri Paşa da Selim'in emrine göre hareket edeceklerdi. Bu yolda padişahın fermanını alan daha bazı idare adamları da vardı ki, Bayezid bu suretle Amasya'da adeta bir çember içine alınmış bulunuyordu. Bu kısıkaçtan kurtulmak için şehirden çıkıp kuvvetlerini toplayarak Ankara istikametine hareket edince, Kanunî, artık Bayezid üzerine yürümenin gerektiği kararına vardı ve Sokullu Mehmed Paşa ile Rumeli Beyler-beyisini de Konya'ya gönderdi. Padişah, Selim'e, müdafaa muharebesini Konya'da kabul etmesini emretmişti. Aynı zamanda müfti Ebüssu'ud Efendi'den, adil bir sultanın evlatlarından birinin itaatten ayrılıp bazı kalelere müstevli olması, cebr ile halktan para alması ve asker toplaması halinde ve onu bu hareketinden başka suretle çevirmeğe imkan olmadığı takdirde "Cemiyetleri dağılıncaya kadar katale" cevaz olduğu hakkında bir fetva aldı. Kanunî, bundan sonra hadisatı daha yakından takip etmek isteyerek, Haziran 1559'da otağını Üsküdar'a kurdurdu. Çok geçmeden Konya'da Şehzade Bayezid kuvvetleri ile Şehzade Selim ve padişah kuvvetleri arasında bir savaş vuku buldu ve ikinci günü Bayezid kuvvet-

lerinin mağlubiyeti ve firarı ile neticelendi. Bayezid, oğulları ve küçük bir kuvvetle Amasya'ya kaçmaya muvaffak oldu. Bundan sonra Bayezid'in hareketlerinden pişmanlık duyarak padişahdan affını istirham ettiği ve bu maksatla Amasya müftisini de İstanbul'a gönderdiği görülmekte ise de padişahın, sözü fi'line uymadığı gerekçesiyle bu asi oğlunun katli için almış olduğu fetvayı tatbik etmek istediği, şer-i şerif mucibince de merhame- te layık görmediği anlaşılıyordu. Bu sebeple Selim'e Bayezid'i ele geçirmesini emretmiş, bunun için de ona, münasip gördüklerine mansıplar tevcihi gibi geniş selahiyetler de vermişti. Sokullu Mehmed Paşa ve Rumeli Beyler-beyisi Mustafa Paşa ile birlikte ve babasının emri gereğince, Şehzade Selim Amasya üzerine hareket ettiği sırada padişah da onun kaçması ihtimali karşısında hudut boylarında bulunan beyler-beyilerine birbiri ardınca hükümler göndererek, Şehzade Bayezid'in İran'a kaçmasına mani olunmasını emrediyordu. Bayezid affını beklerken vaziyetin gittikçe kendi aleyhine geliştiğini görmüş ve artık Amasya'da kalamıyacağını anlamış olduğundan dört şehzadesini yanına alarak, İran'a doğru hareket etti (7 Temmuz 1559). Yanında tamamen kendine sadık mühim bir kuvvet bulunuyordu. Kendisini takip edenler hududa yakın Sa'd çukuru denilen mevkide şehzade Bayezid'in kuvvetlerine yetiştiler ve aralarında şiddetli bir çarpışma vuku buldu. Fakat onun hududu geçerek İran'a ilticasına mani olamadılar. Gerçekten, Revan hakimi Nizam al-Din Şah-Kuli, şehzadeyi ta'zim ile kabul etmiş, durumu Şah Tahmasp'a da bildirerek, ondan aldığı emir üzerine Bayezid ve maiyetindekileri Tebriz'e uğurlamıştı. Mülteciler orada şah tarafından 24 teşrin II 1559'da mutantan bir merasimle kabul olundular. Kanunî, Şah Tahmasp'a bu münasebetle gönderdiği ilk mektubunda, oğlu Bayezid'in isyanını, Konya savaşını anlattıktan sonra aradaki dostluğa binaen onun iade ve teslim edilmesini, aksi takdirde asi şehzadeyi yakalamaya me'mur edilen Osmanlı kuvvetlerinin İran topraklarına girmeğe mecbur kalacaklarını bildiriyordu. Padişahın endişesi Tahmasp'ın Bayezid'e fi'li yardımda bulunması idi. Bunun önüne geçmek üzere her ihtimale karşı ordunun hudut boylarında kışlamasını emretmişti. Diğer taraftan Selim de, Şah Tahmasp'a aynı mealde yarı, rica yarı tehdidi tazammun eden mektuplar gönderiyordu. Fakat şahın Ka-

nun'ye ilk cevabı Bayezid için babasına şefaatte bulunmak yolunda idi. Bundan sonra padişah ile İran şahı arasında bir sürü muhabere cereyan etmiş ve başlangıçta bu şefaate, Kanunî'nin hiddetini az-çok teskin ederek babalık hislerini harekete getirmişse de, sonradan hadiselerin aldığı seyir yüzünden, ik ilhükümdar arasında adeta bir pazarlık konusu olmuştu. Zira, Kazvin'de Bayezid'in maiyetinin sebep olduğu bazı hasidelerin doğurduğu huzursuzluk ve kuşku yüzünden Şah Tahmasp da artık Bayezid'in, Kanunî tarafından affı hususunda şefaatte bulunmaktan vazgeçmiş ve onu padişahın elçilerine teslim etmek temayülünü göstermişti. Feridun Bey *Münşaat*'ında ve diğer kaynaklarda görülen karşılıklı mektuplardan anlaşılan son karar şöyle idi: Tahmasp'ın, Bayezid'in büyük bir meblağ mükabilinde Selim'in adamlarına teslim edilebileceği hakkındaki mektubuna Kanunî müsbet cevap vermiş, Bayezid ve oğullarının teslimi karşılığında kendisinin 900.000 ve Selim'in ayrıca 300.000 altın ödeyeceğini, şehzadeler mutemed adamlarla Erzurum'a kadar getirilecek olursa, bu meblağın orada ödeneceğini ve ayrıca şahın istediği Kars kalesinin de verileceğini bildirmiştir. Bu hareket Kanunî'yi şahsı bakımından küçülttüğü gibi, Kars kalesinde feragati de Osmanlı devletinin haysiyetine yakışmamaktaydı. Bununla beraber Kars kalesi hakkındaki vaad yerine getirilmemiştir. Gerek para meselesi hallolunduktan, gerekse İranlılar ile dost kalınacağı hakkında bir ahid-name verildikten sonra, Kazvin'e giden kalabalık bir heyet şehzade ve oğullarını Tahmasp'tan teslim almış ve katilleri hakkındaki hükmü hemen orada infaz etmiştir (21 zilkade 969 = 23 Temmuz 1562). Bayezid ve oğullarının cenazeleri Sivas'a getirildi ve burada defnolundu. Şehzade Bayezid hadisesi, bazı iç karışıklıklara sebep oldu, bir müddet onun taraftarlarına karşı mücadele zorunda kalındı. *Yevmlü* tefitiş yapıldı. Bir takım idari değişikliklere lüzum görüldü ve bu arada yeniçeriler muhafız olarak Anadolu'ya yayıldılar. Şehzadelerin sancağa çıkarılmaları usulünde de değişiklik yapıldı.

Rüstem Paşa'nın Ölümü ve Semiz Ali Paşa'nın Vezir-i Azamlığı (1561)

Kanunî'nin damadı ve iki defada 15 sene gibi uzun bir müddet vezir-i azamı bulunan Rüstem Paşa, şehzade

Bayezid'in teslimi ile ilgili muhabere sırasında (12 Temmuz 1561) vefat etti. O, şahsiyeti ve icraatı ile padişah ve bu devir üzerinde, müsbet veya menfi olarak, deren bir te'sir bırakmış olan iki vezir-i azamdan biri sayılabilir. Hatta, Kanunî'nin saltanatını, İbrahim ve Rüstem paşaların birbirini itmam eden başlıca iki büyük sadaret devri olarak mütalea etmek mümkündür. Birincisi nasıl imparatorluğun büyüklük, zindelik ve ihtişam devrini temsil etmişse, ikincisi de devlet hazinesinin en zengin, askeri kudretinin en parlak bulunduğu zamanın mümessilidir ve bu devir icraatında padişahın karar ve hareketleri üzerinde en müessir şahsiyet, Busbecq'in de gözlemlerine göre, Rüstem Paşa'dır. Hazinenin denge sağlamasında, İstanbul'un iâşe temininde ve Osmanlı devletinin Avrupa ile ticarî ilişkilerinin geliştirilmesinde Rüstem Paşa'nın gayet mantıklı düşündüğü ve korumacı politikalar uyguladığı görülmektedir.

Diğer taraftan, Rüstem Paşa'nın, padişah üzerindeki nüfuzu ve kayın validesi ile zevcesi Mihrimah Sultan sayesinde, hükümdara bazı yolsuz tutumlarını da kabul ettirmiş olması, Kanunî devrinin içtimaî bünyesinde menfi te'sirler de doğurmuştu. Hakkındaki bir şikayet-ten öğrenildiğine göre, Eflak voyvodalarından biri, sadrazama rüşvet vermek suretiyle, voyvodalığı kendisine te'min etmiş, fakat bu yüzden devlet hazinesi büyük bir zarara uğramıştı. Onun Osmanlı devletinin bu en muhteşem devrinde, rüşvet kapısını açarak, daha sonraları bir felaket haline gelen, yolsuzluk ve bozuklukların başı gibi görüldüğü bütün tarihçiler tarafından kabul edilmektedir ki, bu konuda hakkında vaki birçok şikayetler padişaha da aksettirilmişti.

Rüstem Paşa'nın yerine ikinci vezir Semiz veya Kalın lekapları ile maruf Ali Paşa vezir-i azam oldu. O, selefinin tam zıddı bir seciyede, iyi kalpli, cömert, halk adamı ve nüktedandı. Sohbetlerindeki latifeleri dillerde dolaşır ve nükteleri mecmualara kaydolunurdu. Padişahın yaşlılığına işaret ederek daima sulhçu bir siyaset takip etmiştir.

Avusturya İle Barış Anlaşması ve İran Elçilik Heyeti (1562)

Amasya'da 1555'te yapılan mütarekede askıda kalmış olan ihtilaflar devam etmiş ve Busbecq'in uzun süre-

li bir anlaşma akdi hususundaki bütün gayretleri Rüstem Paşa'nın sadrazamlığı devrinde boşa gitmişti. Ali Paşa iktidara gelince, Avusturya elçisine müsait davran-
dı. Nihayet, müzakereler 8 senelik bir barış anlaşması ile
neticelendi. Bu muahedeye göre, imparatorun, Erdel'e
ait yerlerde kat'i olarak feragat etmesi, kraliçe ve oğlu ile
ihtilafı yerler hususunda anlaşacağı va'dine karşılık, Ka-
nunî 8 senelik bir müddet içinde, hukuken kendisine ait
olup da, fi'len Erdel kralının elinde bulunan bazı yerleri
ve Ferdinand'a karşı tekrar vassallık vazifelerin edevam
eden Balassa ve Báathory gibi asilzadelerin arazilerini is-
temeyeceğini taahhüt etmekteydi. Ayrıca Ferdinand, se-
nede 30.000 dukalık vergiyi muntazaman ödemeye de-
vam edecek, her iki taraf kendi arazilerindeki kaleleri
karşılıklı olarak tahkim edebileceklerdi. Muahadede
bunlardan başka iki tarafa vergi veren yerler, asiler ve
mülteciler, haydutlar, şikayetler vesaire hakkında da
maddeler yer almıştı. Mart 1562 tarihli bu ahidname
tercüman İbrahim Bey'in refakati ile Busbecq tarafından
imparatora götürülmüş ve 1 Haziran 1562'de Prag'da
imzalanmıştı.

Şah Tahmasp'ın, bu sırada Kanunî nezdine gelen el-
çilik heyeti, şehzade Bayezid'in teslimine karşılık gönde-
rilen paranın alınmasından sonra padişahın bazı istek-
lerde bulunuyordu. Mutad hediyelerini takdim eden el-
çi, Kanunî tarafından kabul edildi. Fakat, Türkmen ve
Özbeklere karşı yardım istekleri, sünni olan Özbeklere
karşı şi'i mezhebindeki İranlılara yardımın din bakımın-
dan caiz olamayacağı gerekçesiyle ve İranlı hacıların Os-
manlı arazisinden serbestçe geçmelerine müsaade talep-
leri ise, bu hacıların Arap kabilelerinin tecavüzüne ma-
ruz kalabilecekleri ve bunun da iyi münasebetlerin ve ba-
rışın bozulmasını mucip olabileceği mulahazasıyla kabu-
le şayan görülmedi. Sadece Bitlis hanının şahı ihanet
ederek kaçan ve Bagdad'a iltica eden oğullarının teslimi
kararlaştırıldı.

Denizlerde Harekat (1550-1560)

Barbaros'un 1546'da vefatından sonra da Akde-
niz'deki Osmanlı hakimiyeti bir müddet daha devam et-
miş, onun yerine geçen Sokullu Mehmed Paşa'nın kısa
süren kapudan-ı deryalığını takiben bu vazifeye Rüstem
Paşa'nın kardeşi Sinan Paşa geçmişti. Barbaros'un Ceza-

yir beyler-beyiliğindeki halefi ise, evvela oğlu Hasan Pa-
şa, sonra da yine Barbaros'un yetiştirmelerinden Salih
Reis olmuştur. Turgud Reis'e gelince, o da Menteşe san-
cağından zuhür ederek, daha Barbaros'un hayatında şeca-
atiyle her tarafa nam salmış, bu sırada esarete de düşmüş,
Barbaros'un tavassut ve imparatorun denizcilerini tehdi-
di ile kurtulmuş, bir aralık da Napoli körfezindeki Cas-
tollamar kalesini zapt ile büyük bir ganimet almıştı.
Müteakiben kapudan-ı derya Sinan Paşa delaletiyle İs-
tanbul'a gelerek kendisine Karlı-ili sancağı vermiş, ma-
iyetindeki diğer kapudanlara da padişah tarafından ulu-
feler ve fener asmak imtiyazı bahsedilmişti. Daha sonra
Turgud'un Tunus'ta Mahdiya kalesini zapt ettiği,
1550'de Şarlkent'in ordusu tarafından bu kalenin muha-
sarasında büyük kahramanlığı görülmektedir. Bir defa da
rastladığı ve kendisin etazim için yelkenlerini indirme-
yen ve "pişkeş" vermeyen bir Venedik gemisini ateşlemiş
ve barış halinde bulunduğundan balyosun Rüstem Paşa
nezdinde şikayeti üzerine padişah tarafından İstanbul'a
davet edilmişti. Vezir-i azamın, kardeşini iltizam ederek
daima muarız bulunduğu Turgud Reis, aleyhinde bir ter-
tipten şüphelenerek İstanbul'a gelmemiş, Magrib tarafla-
rında takriben iki sene isyan halinde kalmış, fakat sonra
Trablusgarb'ın fethi kararlaştırılınca, padişah kendisine
incinmiş olmasına rağmen, davet emriyle birlikte ona bir
mushaf ile altın kabızlı bir kılıç göndermişti; bunun
üzerine kapudan-ı derya Sinan Paşa donanması ile birle-
şerek (1551)'de Trablusgarb'ın fethini sağladı. Ancak
Kanunî Sultan Süleyman'ın Trablus hükümetinin kendi-
sine verileceği hakkındaki kat'i va'dine rağmen, Sinan
Paşa'nın fethedilen bu memleketi başkasına vermesi,
Turgud Reis'i darıltmış, diğer kapudanlarla birlikte pa-
dişahın hizmetinden ayrılarak yine Magrib taraflarına
gitmek istemiş, fakat kapudan-ı deryanın bir çok vaadle-
riyle bu tasavvurdan vazgeçerek İstanbul'a dönmüştü.
Bundan sonraki senelerde de Turgud Reis'in Akdeniz'de
büyük başarıları ve zaferleri oldu. Napoli ve Sicilya sahil-
lerinde gazada bulundu ve Korsika'da Bastia kalesini
muhasara etti, Arnavutluk sahillerini denizden sıkıştırı-
rak te'dibe muvaffak oldu. Umulandan daha büyük mu-
zafferiyetler ve ganimetlerle İstanbul'a geldiği vakit, Os-
manlı devletine ve onun büyük hükümdarın aşan ve şe-
ref kazandıran bu ünlü denizciye, padişah Cezayir beyler-

beyliğini kapudanlık ile birlikte ihsan etmek istemiş, fakat Rüstem Paşa'nın bu tevcihe, Turgud'un, serbest hareket etmeği devlet hizmetinde bulunmağa tercih edeceğini ileri sürerek mani olmağa çalışmasına rağmen. Turgud bizzat Kanunî'nin huzuruna çıkarak Trablus eyaletin irica etmiş ve neticede, bu memlekete ölünceye kadar tasarruf eylemişti. Sinan Paşa'nın ölümünden sonra kapudan-ı deryalığa Piyale Paşa geçince (1554), Turgud reis onunla birlikte yine Akdeniz'deki faaliyetine ve gazalarına devam etti. Bu defa, Fransa donanmasına yardıma gönderiliyordu. Zira d'Aramon'un teşebbüsleri neticesinde padişah kapudan-ı deryaya hitaben bir ferman çıkarmış ve bunda Turgud Reis ile iş birliği kurulması ve onun tecrübe ve vukufundan faydalanılarak Fransız donanması ile buluşmasını emretmişti. Fransa kralı Kanunî'nin bu yardım ve kararında o kadar memnun olmuştu ki, gönderdiği 3 Temmuz 1555 tarihli teşekkür mektubunda padişaha "pek yüksek, pek muazzam, pek muhteşem, na-mağlup hükümdar, müslümanların büyük padişahı, bizim pek aziz ve muhterem dostumuz" diye hitap etmekte, sıcak ve samimi teşekkürlerini bildirmek mecburiyetinde bulunduğunu, Osmanlı donanmasının, Preveze'ye vasil olduğunda, orada 5 Fransız galerisini bulacağını ve Fransız amirali ile müşterek düşmana karşı ne-ler yapılacağını kararlaştırılacağını ve saireyi yazmakta idi. Gerçekten, Piyale Paşa, donanma ile Sicilya'ya doğru ilerlemiş, Akdeniz'de bazı kaleleri muhasara ve zaptetmiş, bu sırada 65 gemi ile Napoli önlerinde bulunan Andrea Doria, Osmanlı donanmasının geldiğini duyunca, oradan uzaklaşmıştı. Mamafih, Barbaros devrinde olduğu gibi, bu defa da, Fransızlar ile tam bir iş birliği yapılamamış, Fransa kralı, Kanunî'ye bu münasebetle yeni bir mektup (22 Ekim 1555 tarihli) göndererek bu teşebbüste bir netice alınamamasından kendilerinin itaba hedef tutulmamalarını rica etmiş ve mazeretlerini bildirmiştir. Bu sırada Cezayir beyler-beyisi Salih Paşa'nı da o havalide bazı teşebbüs ve hareketi vardır; Fransa kralına gönderilen mektuplarda da bundan bahsedildiği görülmektedir. Hadise, ispanyollar ile ittifak halindeki bir yerli kabile reisinin Pavus kalesini muhasarası ile başlamış ve Salih Paşa derhal oraya koşarak İspanyolları tard ve mağlup etmişti. Fransız kralının bu sırada imparator ile Vaucelles'd mütareke yapması, Charriere'e göre, müt-

tefiki Kanunî'yi memnun etmemiştir. Padişah, temsilcisinin bulunmadığı bu anlaşmanın tek taraflı olarak yapıldığından ve harp yüklerinin tamamen kendi üzerine yüklendiğinden şikayette bulunmuştu. Henri II., bunun üzerine derhal padişah nezdindeki elçisi M. De la Vigne vasıtasıyla, imparatorun tahttan feragatini mümkün kılmak ve kolaylaştırmak istediği için bu mütarekeyi kabul ettiğini mazeret olarak ileri sürdü. Zaten başka sebeplerle de bu mütareke işlemez haldeydi. Hem bu vesile, hem de Salih Paşa'nın o tarafa donanmanın sevkini istemesi sebebiyle, Piyale Paşa kumandasındaki donanmayı, padişah, üst-üste birkaç sene Magrib sahillerine gönderdi ve keyfiyeti ayrı bir name ile Fransa kralına da bildirdi. Piyale Paşa, 1556-1558 seneleri arasındaki hareketi neticesinde, Oran ve Bizertemüstahkem mevkilerini zapt ve Mayorka adasını tahrip ederek, İspanyol donanmasına rastlamadan İstanbul'a döndü. 1559'da ise, Adriyatik seferini yaptı, imparator kuvvetlerinin ve Malta şöyvalyelerinin Cerbe adasına karşı hazırlıkları esnasında da ikmalini yaparak evvela Malta istikametinde düşman donanmasını aradı, sonra da onların Cerbe sularında olduğunu öğrenince Turgud Reise mülaki olmak üzere buraya geldi. Yerli bir şeyhin imparator kuvvetlerine teslim ettiği Cerbe adasından 7-8 mil uzakta, ittifak halinde bulunan düşman donanması ile Osmanlı donanması arasında büyük bir deniz savaşı cereyan etti (16 Mayıs 1560); bizzat Piyale Paşa'nın bildirdiğine göre, 3 gün 3 gece devam eden savaş sonunda düşmanın 20 kadırgası alınmış, bunlardan biri yakılmış, 26 gemisi ele geçirilmiş, bir kısmı da kaçıp kurtulmuştu. Deniz harbi bir zafer ile neticelendikten sonra da adayı ve kaleyi kurtarmak cihetine gidildi. Turgud reis'in de katıldığı ve Trablus eyaletinin, Trablus, Kayrevan, Sfakes v.b. piyade ve suvari kuvvetlerini de beraberinde getirerek yaptığı kuşatma 80 gün sürdükten sonra nihayet Don Alvaro teslim olmaya mecbur kaldı, kadırgaların hepsi batırıldı, büyük miktarda esir alındı.

Osmanlı İmparatorluğu'nun Hind denizindeki faaliyetleri ve Portekizliler ile çarpışmalar, Hadım Süleyman Paşa'nın dönüşünden sonra da devam etmişti. Bir aralık Portekizliler Kızıldeniz'e girip Cidde limanını işgal etmek istedilerse de, Mekke emirnin yetişmesi üzerine muvaffak olamadılar; Süveyş tersanesini işgal ile Türk

donanmasını yakma teşebbüsleri de akim kaldı. Kısa bir zaman için ele geçirebildikleri Aden şehri de, Süveyş kapudanı Piri Reis'in himmeti ile kurtarıldı. Piri Reis bundan sonra 30 kadar gemiden mürekkep bir filo ile Hind denizine çıkmış (1551), fakat buradaki hareketi başarısızlık ve Süveyş filosunu Basra'da bırakmış olması suç addedilerek dönüşünde, Kanunî'nin emriyle Mısır'da idam edilmiştir (1553). Piri Reis'in Akdeniz'in haritalarını havi ve koy, körfez, boğaz ve limanlarını, deniz akıntılarını bildiren *Kitab-ı bahriye* adlı eseri Osmanlı denizcilik tarihi için çok değerli bir eser mahiyetindedir. Padişah, Piri Reis'ten sonra Süveyş kapudanlığını Kubad Paşa'nın inhası üzerine, eski Katif sancak beyi Murad reis'e revcih etti. Murad Reis donanmadan bir kısmıyla Basra'dan ayrıldı ise de, Hürmüz adası civarında rastladığı Portekiz donanması ile vaki savaşta mühim zayıat vererek, Basra'ya dönmek zorunda kaldı ve azlolundu (1552). Bu suretle Basra körfezinde mahsur kalan Süveyş donanmasını Süveyş'e getirmeğe, Süveyş kapudanlığı vazifesiyle tersane reislerinden Seydi Ali Reis me'mur oldu (1553). Ancak, bu zat da donanmayı geriye getirememiş, Portekizlilerle ve Hind okyanusunun fırtınalarıyla mücadeleden sonra Gucerat sahillerine düşerek üç yıllık maceralı bir seyahatten sonra kara yolundan İstanbul'a dönmüş ve Mir'at al-mamalik isimli meşhur seyahatnamesini padişaha takdim ederek iltifata mazhar olmuştur.

Malta Muhasarası (1565)

Avusturya ile 1562 barış anlaşması Akdeniz'deki harekate da müspet te'sir yapmış, İspanya kralı bir müddet hareketsiz kalmışsa da, 1564'de Cerbe'nin kaybını telafi etmek isteyerek, Catalonia kral naibi Garcia de Toledo'yu Afrika sahillerine göndermiş ve Pinon de Velez'i tekrar ele geçirmişti. Gerek bu hadise, gerek o sırada Malta donanmasının Osmanlı sarayı ile ilişkisi bulunan bir gemiyi zaptetmesi Malta muhasarasının zahiri sebepleri sayılabilir. Hakikatte, Akdeniz hakimiyetinin Osmanlılarda kalabilmesinin ilk ve esaslı şartının, şarkı ve garbi Akdeniz arasında mühim bir mevki olan Malta'nın zaptı ie mümkün olabileceğini gören Turgud Reis, senelerden beri bu yolda gayret sarfediyordu ve 1551'de böyle bir teşebbüste de bulunmuştu. İşte Bostancıbaşı'ya ait bir geminin tüccar ve hacılarla dolu olarak gelirken Malta'ya esir düştüğü haberi İstanbul'a gelince, büyük bir

teessür uyandırmış ve padişah Malta üzerine sefere karar vermişti. Bu sefere Kızıl-Ahmedlü vezir Mustafa Paşa serdar tayin edildi. Padişahın hususi müsaadesiyle bu sefere kapıkulu efradı bile donanmacı olarak katılmak imkanını bulmuşlardır. Sardazam'ın topladığı divan, Malta seferine 300 gemi ile çıkılmasını, kale döğecek 20 ağır top ile 120 daha küçük top ve 20.000 kantar barut v.b. götürülmesini kararlaştırmış ve iki ay gibi kısa bir zamanda bu hazırlıkları tamamlamıştı. Büyük Türk denizcisi Turgud Reis'in şehadetine mal olan bu seferden müsbet bir netice elde edilemedi. Katip Çelebi başarısızlığı serdarla kapudan-ı derya Piyale Paşa'nın yekdiğeri üzerine yüklemeye çalıştığını bildirdiği gibi, sadrazamın daha seferin başında her ikisine karşı güvensizliğini belirttiği, hatta padişahın da mirahur Ferhad Ağa'ya bir gün bu işten duyduğu nedameti açıkladığı Selaniki tarafından ifade edilmektedir.

Sigetvar Seferi (1566)

1562 Osmanlı-Avusturya anlaşmasından sonra da hudutlarda ve Macaristan'da bazı anlaşmazlıkla zuhur etmiş, Avusturya hükümeti bu yüzden, evvelce taahhüt ettiği vergiyi iki sene üst-üste göndermemişti. Anlaşmanın imzasından iki sene sonra İmparator Ferdinand ölünce (1564), vezir-i azam, İstanbul'daki Avusturya elçisinden hem müterakim vergiyi, hem de anlaşmanın geri kalan 6 senelik müddetinin yenilenmesini istemişti. Yeni İmparator Maximilien II ise, paranın ödenmesini anlaşmazlıkların hallin ta'lik etmeyi uygun görmüştü. Kanunî, cülus tebriği için Bali Çavuş'u Viyana'ya gönderdiği vakit, imparatorun eski ahid-nameyi yenilemek arzusunda olup-olmadığını da sordurmuştu. Bu esnada Erdel kralı Jáanos Zsigmond imparatorla aralarında ihtilaf konusu olan bir bölgeye müdahale etmişti; Erdellilerin kanaatine göre, Avusturya o zamana kadar burayı fuzuli işgal altında bulundurmuştu. Gerek bu hadise ve gerekse diğer ihtilafı mevzular hakkında izahat vermek üzere padişah nezdine yeni bir Avusturya elçisi geldiği vakit, vezir-i azam, ona sulhun 8 sene müddetle uzatılmasına efendisinin müsaade edeceğini, ancak Osmanlı devletinin Tisza nehrinin ötesinde sahip olduğu bütün toprakları muhafaza arzusunda olduğunu bildirdi. Bu müzakereler ve elçinin yeni talimat almak üzere Viyana'ya dönmesi sırasında Semiz Ali Paşa vefat etmiş ve yerine So-

kullu Mehmed Paşa vezir-i azam olmuştu (1565). Yeni sadrazam'ın bu mevzudaki tutumu ve siyaseti sefeinin- kinden hayli farklı idi. Müzakerelere devam için tekrar gelen Avusturya elçisi Czernowicz'i ilk kabulü esnasında, imparatorun Tokaj ve Szerenecz'i iade etmesi lazım geleceği gibi, Szathmar anlaşması padişahın muvafakati alınmadan yapıldığı için, hükümlerinin yerine getirilmesinin asla mümkün olamayacağını bildirmişti. Bu yüzden, verginin ödenmesine ve isteklerin yerine getirilmesine kadar bütün müzakereler kesilecek ve barışın yenilenmesi işi bundan sonra bahis konusu olabilecekti. 1566 senesi başların da vaziyet gerginliğini muhafaza ediyordu. İmparator bir taraftan muharebeye hazırlanıyor, diğer yandan da Kanunî nezdine yeni elçiler gönderiyordu. Fakat yeni elçi Hosszúthoty, ihtilaflı konulardan biri olan Kruppa kalesinin iadesini talep ettiği halde, müterakim vergiyi getirmemiş ve başka bir ihtilaf mevzuu olan Tokaj kalesi hakkında da tatminkar izahat vermemişti. Bu sebeple padişah, Avusturya'ya karşı yeni bir sefer ilan etti ve elçiyi nezaret altına aldırdı. Tarihçilere ve ezcümle bu sefere müstakil bir eser tahsis eden Ali'ye göre, seferin sebepleri arasında, billhassa Sigetvar kalesindeki düşman kuvvetlerin hudutlarda yağma ve garetle her tarafa taarruz ederek reayayı huzursuz bırakmaları vardı. Padişah ise, ihtiyarlığına ve hastalığına rağmen sefere çıkmaya karar vermişti. Hükümdarın sefere bizzat iştirakini, bazı tarihçiler, şimdiye kadar fetih teşebbüsleri başarısızlığa uğramış olan, Avusturyalıların çok müstahkem Sigetvar ve Eğri kalelerini alarak Macaristan'da mukavemet ve yığınak yuvası bırakmamak arzusuna atf etmektedirler;hatta Yanıkkale ve Komorn kalelerini de zapt ederek bu bölgedeki fütuhatsilsilesini şan ve şerefle tamamlamak istediği düşüncesindedirler. Ancak, onun bu kararında bir sene önceki Malta başarısızlığının intikamını almak arzusu kadar, 10 seneden fazla bir zamandır sefere çıkmamasını tenkid edenleri tatmin ve teskin etmek düşüncesi de müessir olmuş olmalıdır. Bu türlü tenkitler açıkça yapılıyordu. Msl., Şeyh Nureddin isminde biri bizzat cihad vazifesini yapmayan bir hükümdarın muahezeye layık olduğunu söylemekte, padişahı sefere tahrik etmekte idi. Bu mevzuda onu kızı Mihrimah sultan'ın da teşvik ettiği rivayet olunur. Tabiatıyla hudud kumandanlarının bu yoldaki arizalarının ve taleplerinin de te'siri olmuştur.

Sefer-i hümayun başlamadan önce ikinci vezir Pertev Paşa serdarlıkla Erdel tarafına gönderildi. Vazifesi Tamşvar taraflarındaki Erdel kalelerinden göle kalesinin zaptı idi, bu suretle Osmanlı ordusunun sağ kanadı emniyet içinde bulunacaktı. Padişah ve Osmanlı ordusu I Mayıs 1566'da İstanbul'dan hareket etti ve mutad yolu takip ile yolda Erdel kralını da kabul ederek, Ağustos başlarında Sigetvar'ı muhasaraya başladı. Kale kumandanı Rinyi Mikloş, kaleyi iyi iyi tahkim etmiş ve kuvvetli bir müdafaa ordusu hazırlamış idi. Osmanlı ordusu yaklaşırken, istihkamların ortasına büyük bir haç koydurmuş, Osmanlı padişahının ihtişamına mukabele manasında, kale bedenleri üzerine kırmızı çuha tefriş ettirmişti. Muhasara bir aydan fazla sürdü ve mukavemet şiddetli olduğu için çetin ve çok zayıyata sebep oldu; bir çok mevzii ve umumi hücumlar yapıldı. Evvela dış istihkamlar ve dış kale alındı. Muhasaranın onbeşinci günü yapılan ve bizzat vezir-i azam tarafından idare olunan hücumdaki büyük kayıpları ve bizzat Sokullu'nun da tehlikeye atlattığını, kalenin şimal taraflarından biraz uzakta bir tepe üzerindeki otağında haber alan padişah, vezir-i azam'a bir tezkere göndermiş, iyice hazırlanmadan ve gerekli savaş vasıtalarını tamamlamadan metrislere girmeye rızası olmadığını bildirip "zira bu kale benim yüreğimi yakmıştır; dilerim Hakdan ateşlere yana" diyerek muhasaranın uzamasından ve zayıfatın fazla olmasından duyduğu teessürü belirtmişti. Bundan sonra, evvela teslim teklif edildi ve bazı harp hilelerine müracaat olundu, hepsi de te'sirsiz kalınca hücumlar ve tayzik daha da arttırıldı ve nihayet 7 Eylülde fetih müyesser oldu.

Kanunî Sultan Süleyman'ın Ölümü (7 Eylül 1566)

Padişah sefere çıktığı sırada hasta ve zayıf idi. Edirne'ye gelmeden rahat bir arabaya nakledilmiş olup, sefer yorgunluklarını azaltmak, nakil vasıtasının sarsılmamasını te'min maksadiyle, sadrazam bir konak önden giderek güzergahı tanzim ve tesviye ettirmekteydi. Hastalığının nikris, dizanteri, nüzul ve hatta kanser olduğu hakkında türlü rivayetler ve görüşler vardır. Muhasaranın son günlerinde hastalığının arttığı orduda şayi olmuştu. Vefatı 6 Eylül gecesi, gece yarısından sonra vuku bulmuş ve keyfiyet derhal vezir-i azama gizlice haber verilmişti.

Sokullu Mehmed Paşa, büyük teessürüne rağmen, saltanat işlerinin ve artık başarıya ulaşmak üzere olan muhasaranın yürütmesini aksatmamak, her hangi bir karışıklığa yahut gayretsizliğe meydan vermemek maksadiyle padişahın yakınında ve keyfiyetten haberdar bulunanlara, bunun kat'iyen kimseye duyurulmasını, herkesin basiret üzere ve sanki Sultan Süleyman hayatta imiş gibi hareket etmesini tenbih etti; padişahın mahremlerinden Silahdar Cafer Ağa'ya gizlice tezkere gönderip kapucular kethudasının otağ-ı hümayuna davet edilmesini ve ona "padişahın sıhlathı hamd olsun düzelmek üzeredir, amma bu kalenin bu kadar zahmet ve zayıttan sonra feth olunmasından dolayı çok huzursuzdur, emr-i şerifleri kalenin hemen bugün feth olunmasıdır" denilmesini emretti. Gerçekten, böylece hareket edilerek, vezirler dahil, hiç kimse vefattan haberdar olmadı ve kale de aynı gün feth olundu. Sadrazam yine zaman-zaman arza girmekte, padişahın hattına benzeyen silandar Cafer ağa'nın yazdığı tezkerelere göre hareket etmekte idi. Böylece vefat haberini, yeni padişahı Selim'in orduya gelmesine kadar saklamağa muvaffak oldu. Bu müddet zarfında Sultan Süleyman'ın na'şısı tahnit ve alışı o civara defn edildi. Buraya sonradan Budin beyler-beyisi Sokullu Mustafa Paşa mermerden muhteşem bir türme yaptırmış ve burası asırlar boyunca Sigetvar'da Sultan Süleyman türbesi olarak ziyaret edilmiştir. Sonra padişahın na'şısı İstanbul'a getirilerek Süleymaniye camii avlusundaki türbesine defnolundu.

ESERLERİ

Kanunî, İstanbul'n imarına büyük ehemmiyet vermiş ve hizmet etmiş bir hükümdardır. Süleymaniye külliyesinden başka, babasının namına yaptırdığı Sultan Selim Camii ve müstemlatı, oğulları şehzade Mehmed ve Cihangir namına yaptırdığı cami ve te'isler, kızı Mihri-mah Sultan namına olan Edirnekapi ve Üsküdar camileri, sevcesi Hurrem Sultan namına inşa ettirdiği Haseki sultan Camii, medresi ve darüşşifa, İstanbul'un çehresini çok güzelleştirmiş ve bunlar İstanbul'a kazandırılan büyük eserler olmuştur. İstanbul'daki Kırk çeşme denilen su yolları da, Kanunî'nin büyük ve faydalı eserlerindedir. Ali'nin bildirdiğine göre, 7 Ekim 1555 tarihinde başlayıp, (23 Haziran 1563) nihayetinde tamamlanan su yollarına evvela 40.203.060 akçe, sonra büyük sel sebebi

ile bazı yerleri yıkılınca 9.800.000 bir para daha harcanmış ve böylece su yolları cem'an 50.054.207 akçeye mal olmuştu; keza, 1563 senesinde vuku bulan ve padişahın İskender Çelebi bahçesinde bulunduğu bir sırada hayatını da tehlikeye sokan büyük selden sonra, Mimar sinan marifetiyle Büyük Çekmece köprüsü yaptırılmıştır. Bu köprü toplam olarak 11.450.000 akçeye mal olmuştur. Aynı zamanda Kanunî imparatorluğun diğer yerlerinde de bu türlü te'isler vücuda getirmişti: Bagdad'da şi'ilerin uzun bir müddet evvel yıkılmış oldukları İmam-i A'zam Abu Hanifa türbesini imar ve bunun yanında bir cami ile bir imaret inşa ettirdiği gibi, yine Bagdad'daki Kadiriye tarikatının kurucusu Şayh 'Abd al-Kadir al-Gilani türbesini ve camiin tamir ile bunlara کافی derece evkaf tahsis eylemiştir. Konya'da Mevlânâ Celaleddin Rumi türbesi yanında iki minareli bir cami ül-kemir, semahane, bir imaret ve dervişler için hücreler yaptırmıştı. Seyid gazi kasabasında Seyyid Battal Gazi türbesi civarında bir büyük tekke, cami, medrese ve imaret te'is etmiş, tekkeyi bektâşilere verdirmiştir. Bu suretle imparatorlukta sünni teb'a ve bunlar arasında kadiri, mevlevi ve bektâşi tarikatlerine mensup olanlar, bundan çok memnun olmuşlardı. Kefe'de ve İznik'te evvelce kilise iken, sonradan camie çevrilmiş mabedleri harebiden kurtarmış, Şam'da da yeniden bir cami, medrese, imaret ve mektep yaptırmıştır. Meriç üzerinde Gazi Mustafa Paşa'nın köprüsü, kervansaray, cami ve imaret harap olduğundan Haseki Hurrem Sultan tarafından tamir ettirilmiştir. Bu devirde feth edilen bütün kale, palanka ve kasabalardaki kiliseler camiye tahvil edilmiş, bulunmayanlara da yeniden cami yaptırılmıştır. Padişah, Kudüs'te Kubbat al-Şahra denilen mukaddes makamın duvarlarının içini ve dışını nakışlı çinilerle süslettirmiştir. Kabe'yi, eski halifeler gibi, tamir ve tezyine çalışan ilk Osmanlı padişahı Kanunî olmuştur. Bu tezyinatın cevazı hakkında Müfti Ebüssu'ud Efendi'den fetva almış ve inşaatın mekke fukahası ile hanefi, şafii, maliki ve hanbeli mezhepleri imamı huzurunda yapılmasını emretmiştir. Bu dört mezhep için 4 medrese yaptırıp, bunlara Osmanlı medreseleri usulüne göre talebe ve "muid" tayin ettirmiştir. Peygamberin zevcesi Hadica'nın, önce mescide tahvil edilen evini tamir ettirerek üzerine bir kubbe yaptırmış, Mekke'nin en büyük ihtiyacı olan su yolları

için tahsisat ayırtmış, Kabe örtüleri için vaktiyle Mısır sultanları tarafından ihdas edilen evkafa yenilerini ilave etmiştir.

KANUNÎ'NİN DEVLET ADAMLĞI

Sultan Süleyman, Osmanlı hükümdarları içinde "Kanunî" lakabını taşıyan tek padişaktır. Haddizatında kanun müessesesi, İslami esaslardan kaynağını alan Osmanlı imparatorluğunda da doğrudan-doğruya hükümdarın şahsı ve otoritesiyle kaimdi ve o teşrii kuvvetin olduğu kadar şahsi kudretin de mutlak iktidarına sahipti. Osmanlı hükümdarları da devlet idaresinin en yüksek devlet otorite ve iktidarının talep ettiği her vaziyette, her türlü siyasi ve idari nizamı te'siste birinci derecede hak sahibiydiler. Hülâsa bunlardan her biri kanun vazı idi. Bu itibarla, kuruluşundan itibaren Osmanlı devletinde de, müdevven olsun veya olmasın, şer'i ve örfi kanunlar mevcuttu ve bunları vaz' edenler de başta Osmanlı sultanları idiler. Ancak, kanun-name şeklinde bir "codification" ameliyesini ilk defa oldukça nakıs şekilde Fatih Sultan Mehmed zamanında ve esaslı olarak da Sultan Süleyman zamanında görüyoruz. Onun Kanunî lakab ve sıfatını almasına, şüphesiz ki, o zamana kadar yavaş-yavaş tekevvün eden hukuki, idari, mali, askeri ve sair mevzuatın ıslah edilerek en mütেকamil şekline kavuşması ve bu padişahın da devlet ve cemiyet hayatının nazımı, dolayısıyla bu kanun ve nizamların vazı bulunduğunun amme vicdanına mal olması sebep ve amil olmuştur. Kanun vazı'lığı mevzuunda, Sultan Süleyman'ın birinci derecede yardımcıları ve mevzuatı kaleme alanlar nişancıları veya müftileri idi. "Kanun-name-i al-i Osman" namı ve Sultan Süleyman Han-ı Kanunî emriyle cem ve telfik olunarak neşredilen, kütüphanelerimizde de bir çok nüshalarına rastlanan kanun mecmuasını, naşiri Mehmed Arif'e göre, padişahın emriyle, devrinin ilk nişancısı Seydi Bey tanzim ve tertip etmişti. Diğer yazma kanunnamelerin bir çoğunda da muhtelif mes'elerin ele alınışında, verilen başlıklarda Nişancı Celalzade veya müfti Kemal Paşazade veya Ebüssu'ud Efendi'nin adlarının geçmesi ve hükümlerin bu isimlere bağlanması, Kanunî'nin kanunnamelerinin tedvininde bu neviden makam sahiplerinden faydalandığını göstermekte ve bu devirdeki kanun "codification"u usulünü aydınlatmaktadır. Sultan Süley-

man kanun-namesi üç ana bölümde ve bunların tali kısımlarında, ceza kanununu, vergi kanunlarını, bir de reaya ve bazı askeri sınıflarla ilgili kanunları ihtiva etmektedir.

Kanun-name hususiyle timar ve zeamet erbabıyla halkın hukuki ve mali vaziyetini tesbit etmekteydi. Yeni fethedilenlerle beraber memleket toprakları, öşri, haraci ve emiri arazi halinde birbirinden ayrılmış ve bununla ilgili olarak bir çok eyaletlerin tahriri yapılmıştır. Bu faaliyetlerin neticeleri bilhassa Ebüssu'ud Efendi'nin fetvaları ile de Kanunîyet kesbederek "Sultan Süleyman Kanun-nameleri" adı ile asırlarca mer'iyette kalmıştır. Bu büyük Osmanlı padişahı zamanında nüfus ve arazi tahrirlerine çok ehemmiyet verilmiş ve Kanunî de bir hükmünde, memleketin hakiki vaziyeti bütün tefferüatıyla bilinecek olursa, zamanla meydana çıkması mümkün bir takım yolsuzluk ve haksızlıkların ortadan kaldırılabilceğine işaret etmiştir. Bu tahrirlerle türlü sahalar da çalışan türlü vergilerle mükellef halk ile me'mur kitlesine bir nazarla hakim olmak mümkündü. Bu hususları tetkik ve tafsil bakımından Başbakanlık arşivi tahrir defterleri geniş malzeme ihtiva etmektedir.

İDARÎ YAPIDA YAPILAN DEĞİŞİKLİKLER

Kanunî Sultan Süleyman lüzum üzerine idare cihazında ancak mühim hadiselerle ilgili olarak değişiklikler yapmak itiyadında idi. Nitekim İbrahim Paşa'nın katlinde sonra Dulkadriye, Şam, Rum ve Karaman beyler-beyliklerinde değişiklikler olmuş, bazıları azledilmiş bir kısmı da yer değiştirmişlerdi. Bu cümleden olmak üzere Dulkadir beyler-beyisi Mehmed Paşa, maktul sadrazama mensup olduğu için azlolunmuş ve yeri Rüstem Paşa'ya verilmişti. Bu zat sonradan Karaman eyaletine, İlyas Paşa ise, Dulkadir beyler-beyiliğine tayin edilmiş, vezir Kasım Paşa, her halde irtikabından ve yolsuz hareketinden dolayı, azledilerek, yeri Rumeli beyler-beyisi Mustafa Paşa'ya verilmiş, kendisi de rütbesi tenzil edilmek suretiyle bu defa da Mora sancak beyliği ile vazifelendirilmişti. Bu sırada ikinci vezir Mustafa Paşa'nın ölümü (Mayıs 1538) üzerine yerine üçüncü vezir Lütfi Paşa geçmiş, Rumeli beyler-beyisi Mehmed paşa üçüncü vezir olmuş ve bu vazifeye de Husrev Paşa getirilmişti. Kara-

man'dan sonra Diyarbekir'e tayin edilen Rüstem Paşa, daha sonra Anadolu beyler-beyliğine, Rum beyler-beyisi Bali Paşa da Diyarbekir'e naklolunmuşlardı. Aynı suretle Rumeli'de de değişiklikler yapılmış, Yahya Paşa-zade Mehmed paşa'nın oğlu Arslan Bey'e yeni zaptedilen Pozsega sancak beyliği verilmişti. Mısır beyler-beyisi Hadım Süleyman Paşa Kızıl-deniz'de Osmanlı donanmasına kumanda ederek Hind seferine çıkacağı sırada yerine Davud Paşa tayin edildi. İbrahim Paşa'nın Mısır'dan ayrıldığı zaman orada beylerbeyi olarak bıraktığı Hadım Süleyman Paşa tam 10 sene Mısır'ı büyük bir liyakat ve adaletle idare etmiş, ancak Irak seferi esnasında padişaha mulaki olmuştu ki, bu iki senelik müddet zarfında yerine Hüsrev Paşa tayin edildi ve yeni vali ise, 15 Şubat 1535'den itibaren iki sene kadar bulunduğu bu me'muriyetinde İstanbul'a on yük altın irsaliye göndermeğe muvaffak oldu. O zamana kadar Mısır irsaliyesi altı yük olduğundan, bu fazlalık Kanunî'nin nazar-i dikkatini çekmiş ve bunun halka zulüm yoluyla toplandığından şüphelenen padişah, yaptırdığı tahkikatın bu şüpheyi haklı gösterecek bir netice vermemesine rağmen, vergi fazlasını hazineye kabul etmeyerek, İstanbul'daki su kemerlerinin inşasına harc ettirmiştir. Hadım Süleyman Paşa 1536-1538 seneleri arasında ikinci defa Mısır beyler-beyliğinde bulunmuş ve onun Hind seferine çıkacağı zaman da Mısır, Davud Paşa'ya tevcih edilmiştir.

İç İdarede daha bazı önemli değişiklikler de 1544 yılında yapılmıştır. Kırım hanlığında vuku bulan bazı hadiseler bu sırada dikkati o tarafa çekmekte idi. Fatih Sultan Mehmed devrinden beri Osmanlı devletine bağlı olan Kırım'da her han değişikliğinde yeni bir menşur (berat-ı hümayun) göndermek usuldendi. Ancak tabi ile metbu arasındaki münasebetler bilhassa Kanui devrinde kuvvetlenmeye başlamış ve hanlıkta aile kavgaları, kardeş ve kardeş-zadeler arasındaki mücadeleler arttığı cihetle padişahın ve divan-ı hümayunun Kırım hanlığı meseleleri ile daha fazla meşgul olması gerekmiştir. Kanunî cülus ettiği zaman han bulunan Mengli Giray'ın oğlu Mehmed Giray 1523'te Nogay beyi tarafından pusuya düşülerek öldürülünce o zamana kadar İstanbul'da ikamet eden Mengli Giray'ın diğer oğlu Saadat Giray hanlık menşuru ile donanmayla Kırım'a gönderilmişti. Fakat kalgaylık ve veliahdlık meselelerinden dolayı, ih-

tılaflar ve silahlı mücadeleler üzerine tabiatı da müsait olmadığı için, Saadat Giray 1532'de hanlıktan feragat ile İstanbul'a gelmiş ve Kanunî tarafından kendisine Eyüp taraflarında bir konak, saliyane ve haslar verilmişti ki, ölümüne kadar (Nisan 1538) burada yaşamıştır. Bir müddet İslam Giray Kırım hanı olmuşsa da, 5 ay sonra padişah tarafından tasvip görmediğini anlayarak affını istemiş, bunun üzerine hanlık Mengli Giray'ın üçüncü oğlu Sahib Giray'a verilmişti (Teşrin I. 1532). Bu da ağabeyisi Saadat Giray gibi uzun müddet Kanunî'nin, kendisine saliyane ve haslar tayin ederek İstanbul'da huzur ve refahda yaşattığı bir han-zade idi. Fakat padişahı menşur alarak Kırım'a gittikten sonra, o da mücadelelere karışmıştır. Bunun yanında da Altı nehir bölgesi denilen Deşt-i Kıpçak'ta yaşayan göçebe Tatar kabilelerini Kırım'a getirerek burada iskan etmiş ve herkese arazi tevzi edip terfihlerine çalışmıştı. Boğdan seferine bizzat, Macaristan seferlerine de oğlu Kalgay Emin Giray vasıtasıyla hanlık kuvvetleriyle katılmıştı. Şahin Giray'ın yıldızının sönmesi, Kefe beyler-beyisi ile arasının açılması ve onun da han aleyhinde padişaha arzları ile, bu sıralarda başlamış, sonradan Rüstem Paşa'nın da kendisine aleyhdar bir vaziyet takınması ve onun yerine Devlet Giray'ı iltizam etmesi ile mevkiini ve hayatını kaybetmiştir. Kanunî Sultan Süleyman son defa Macaristan'dan dönerken başta Budin olmak üzere bu eyalet livalarının tahririnin yapılmasını emretmişti. Beyler-beyinin yanında bulunan defterdara "il tahriri" işi havale olunmuştu ki, bu ilk tahrir, defterdar Halil tarafından icra edilmiş ve bu esas 150 sene zarfında eyaletin başlıca mali hükümlerini ihtiva etmiş ve bundan sonraki müzakerelerde daima müracaat kaynağı olmuştu. Budin eyaleti ilk zamanlarda şu on iki livadan müteşekkildi: Budinpaşa livası, Estergom, Ustolni Belgrad, Mohaç, Peçuy, Siklos, Nöygrad, Hatvan, Szekszard, Simontornia, Segedin, Vespem.

Padişah 1544 senesinde idare sahasında iki mühim değişiklik yapmıştır. Bunlardan biri bu sırada 20 yaşında bulunan şehzade Selim'in Konya'dan Saruhan sancak beyliğine tayin edilmesi idi. Bu tevcih, bu şehzadenin veliahd yapıldığına bir işaret sayılabilirdi. Çünkü, şehzadelerin bulundukları sancakların ehemmiyeti, arazilerinin genişliğine veya zenginliğine göre olmayıp İstanbul'a yakınlığı ile ölçüldüğü ve Manisada diğerlerine na-

zaran en yakın bulunduğu cihetle, saltanatda bir inhilal vukuunda diğer sancaklardaki kardeşlerinden daha önce devlet merkezine gelerek saltanatı ve iktidarı ele alabilirdi. Ölümüne kadar şehzade Mehmed de bu yüzden bu sancakta bulundurulmuştu. En büyük şehzade olan, fakat başka bir anneden doğmuş bulunan şehzade Mustafa ise, İstanbul'a en uzak bir yerde, Amasya'da bulunuyordu. Kanunî Sultan Süleyman'ın yaptığı ikinci mühim değişiklik vezir-i azam Hadım Süleyman Paşa'yı azlederek yerine ikinci vezir ve damad olan Rüstem Paşa'yı getirmesidir. Lutfi Paşa'ya göre vezir-i azam ile üçüncü vezir Hüsrev Paşa'nın huzurunda bir meseleyi münakaşa etmelerinden canı sıkılan padişah, her ikisini de vezaretten azletmişti. Hadisenin tarihi kronikler ve monografiler muhtelif şekilde gösterirlerse de, bir idvan defteri bunun 25 Ramazan 951 (10 Kanun I, 1544)'de Edirne'de vuku bulduğunu sarib olarak kaydetmektedir. Hadisenin bir divan-ı hümayun toplantısında, fakat padişahın bulunmadığı bir sırada, birbirlerine ağır hakaret etmek ve döğüşmek suretiyle vukua geldiği, fakat bunun sonradan Rüstem Paşa tarafından padişaha paşaların birbirlerine kılıç çektikleri şeklinde aksettirildiği hakkında muhtelif kayıt ve rivayetler ve bunu onun her iki vezir ide bertaraf ederek iktidarı ele almak istediği yolunda tefsir edenler vardır. Gerçekten Ali'nin de bildirdiği gibi, Rüstem Paşa'nın vezir-i azam olması, gerek zevcesi Mihrimah Sultan ve gerek kayın validesi Hürrem Sultan tarafından şiddetle arzu ediliyordu. Ancak bu mektume divam defterinin kayıtları, bu azil hadisesinde Hadım Süleyman ve Hüsrev paşaların vaktiyle birbirlerine halef-selef olmalarının, Mısır'daki me'muriyetleri ve Mısır salıyanesi yüzünden münakaşa ve birbirlerini ihtilas ile itham etmelerinin rol oynadığını göstermektedir. Hadım Süleyman Paşa Malkara'ya sürüldü ve orada öldü (955=1548). Hüsrev Paşa ise, çok yaşamamış, teessüründen ölmüştü.

İKTİSADÎ VE MALÎ DURUM

Kanunî Sultan Süleyman devrinde, Fatih devrinden beri inkişaf etmekte olan mali ve iktisadi vaziyet umumiyetle bir istikrar içinde sayılabilir. Devlet gelirinin başlıcası yine öşür hasılatı idi. Ancak, imparatorluğun kabul ettiği umumi esaslar cümlesinden olmak üzere, bu varidat has, zeamet ve timar suretiyle ve dirlik adı altın-

da vezirlere, ümeraya ve eyalet askerleri olan timarlı sipahiye; vakıf olarak cemiyet ve kültür hizmetlerine, yurtluk ve ocaklık olarak da hudut ve kale muhafızlarıyla kalelerdeki yerli neferlere tahsis edilmişti. Devlet gelirinin temeli ve asıl kaynağı öşür hasılatı olduğuna göre, Osmanlı imparatorluğundaki arazinin nev'i ve mahiyeti büyük bir ehemmiyeti haizdi. Şer'i hükümlere göre yapılan tasnifte, yani toprağın "araz-i öşriye", "araz-i haraciye" ve "araz-i emiriye" şeklindeki başlıca 3 türlü taksiminde, Kanunî devrinde esaslı tadilat yapılarak, müfti Ebüssu'ud Efendi'nin bu mevzudaki fetva ve ichtihadları bir kanun mahiyetini almış ve Osmanlı devleti arazisinin tamamı "araz-i emiriye" haline getirilmiştir. Bu türlü topraklardan hazine hissesi olarak alınan ücrete de öşr denilmiştir. Bu hususta sadır olan hüküm ve ferman, bilhassa Budin'in fethinden sonra bu memleketteki reayanın vaziyetini tesbit ederek ve umumiyetle Rumeli'deki araziye de miri topraklar sınıfına sokarak mer'i bir kanun halini almıştı. Buna göre, bu türlü miri topraklarda yaşayanlar, rakabesi yani zatı ve mülkiyeti esas itibarıyla hazineye ait bulunan yerlerine mutasarrıf olup, ellerindeki menkul malları ile kasaba ve köylerdeki evleri, bağ ve bahçeleri kendi mülkleri olarak kalacak, bunlara diledikleri gibi tasarruf edecekler, satış, bağış ve diğer her türlü temlik hakkına sahip bulunacaklar, ancak bunların ziraat ettikleri tarlalar, ellerinde mukarrer olmakla beraber, diğerleri gibi kendi mülkleri olmayıp arz-ı memleket sayılacak, harac-ı mukasemesini ve diğer hukuk ve rusumunu devlete ve onun temsilcilerine eda edeceklerdi. İşte Kanunî devrinde Ebüssu'ud Efendi ile başlayan bu kanun ve hukuki nizam daha sonraki müftiler ve hukukçular, padişahlar ve devlet adamları tarafından da makbul bir içtihad olarak mer'i tutulmuş ve tatbikat buna göre yapılmıştır. Diğer taraftan, Kanunî zamanında da toprak ve dirlik nizamında zaman-zaman değişiklikler vuku bulmuş, bir hassın zeamete, zeametın veya çiftlik suretiyle tasarrufun alelade timara çevrilmesi, yahud da vakıf haline getirilmesi, hülasa, her hangi bir tasarruf şeklinin diğer bir şekle tebdili yapılabilmektedir. Ancak bu gibi hallerde mutlaka padişahın hususi iradesine ihtiyaç görülmüş, bu değişiklik iradeleri defter-i hakani kayıtlarına bizzat nişancı tarafından geçirilmiştir. Osmanlı imparatorluğunda devlet hayatına kuvvet ve istikamet veren en

mühim müessese olarak toprak idaresi ve “sahib-i arz” hüviyeti üzerinde Kanuni devrinde de uzun-uzun ve derinliğine durulmuş, zaman-zaman padişahın yeni bir taksim hüküm ve fermanları ile bu müesseseye vuzuh getirilmiştir. Sipahi, zaim, su-başı, reaya ve evlatları, ecnebi sayılarak müdahale edilen kimselerle ilgili bu türlü hüküm ve fermanlarla, Kanunî, bu vadiye yapılan haksızlık ve yolsuzlukları da önleyerek yeni bazı esaslar koymuş, ileri bir görüşün hakim tutulmasına aydınlık kazandırmıştı.

Sahib-i arz, Kanunî devrinde pek ağır olmayan, mutad şer’i vergileri toplardı. Başlıcaları “resm-i çift”, bennak, dönüm resmi vb olan bu rüsumun nisbeti her sancakta aynı değildi. Bu nisbeti her eyalet veya sancağın tahrir defterinde, baş tarafındaki kanun-namede kaydedilmişti; ayrıca kısmen Sultan Süleyman Kanun-namesi diye tanınan *Kanun-name-i Al-i Osman*’da da belirtilmiştir. Avarız denilen fevkalade vergiler ise, Kanunî devrinde yine mutedil sayılabilirdi. Bunlar, devletin fevkalade ve daimi ihtiyaçları için padişahın hüküm ve emirleriyle vaz’ ve tarh olunan, kürekçi, avarız akçesi gibi rüsum idi ve henüz muahhar devirlerdeki tekalif-i şaka denilen adaletsiz vergi mahiyetini almamışlardı. Bu devirde devletin ganaim ve cizye varidatından başka haracgüzar hükümetlerden alınan vergiler de vardı ki, buna bizim kaynaklarımız umumiyetle haraç veya cizye demektedirler. Mikdarları ve alındıkları yerler şöyledir: Avusturya senede 30.000 duka altını, Zanta ve Kıbrıs tasarrufu dolayısıyla Venedik Devleti senede 8.500 Erdel krallığı 5.000, Eflak Voyvodallığı 15.000, Boğdan Voyvodallığı 15.000, Ragusa Hükümeti 12.000 duka altını. Buna, bir de saliyane sistemiyle idare edilen eyaletler içinde, bilhassa Mısır saliyanesi, yani hasılat-ı öşriye ve örfiyesi, diğer eyaletler gibi dirliklere taksim edilmeyip, doğrudan doğruya devlet hazinesine ait bulunan gelirler ilave olunuyordu. Kanunî devrindeki devlet gelirleri arasında, padişahın emriyle idam edilen vezirlerin ve zengin devlet adamlarının hazineye alınan servetlerini de saymak gerekmektedir. Bu suretle Kanuni devrindeki umumi devlet varidatı Venedik balyoslarının raporlarında belirtildiğine göre 7-8.000.000 duka altını olarak hesaplanmaktadır. Kanunî devrinde İstanbul’un iase işlerini devlet üzerine almıştı. Lüzumlu buğday, et, erzak rumeli şe-

hirleri ile Marmara sahillerinden, Karadeniz kıyısındaki memleketlerden; pirinç, mercimek Mısır’dan ve yağ ise Kefe’den getiriliyor ve fiyatlarını da hükümet tesbit ediyordu. Diğer taraftan, Kanunî, Venedik’te hububat ve zahireye ihtiyacın fazla olduğu zamanlarda, Venediklilerin Osmanlı memleketlerinden istedikleri kadar hububat satın almalarına müsaade etmişti. 1533’te Hersek sancak beyine gönderilen bir fermanla ve 1536’da Venedik donuna gönderilen bir name-i hümayundan öğrendiğimize göre, padişah, havass-ı hümayun mahsülünden veresiye olarak istedikleri kadar hububatı multelif iskelelerden onlara teslim ettirmiş, ayrıca vezirlerin hasları mahsullelerinden de satılmasına müsaad etmişti.

Kanunî devrinin sonlarına doğru Osmanlı imparatorluğunun eyaletleri şöylece sıralanabilir: Rumeli, Bosna, Tamşvar, Budin, Anadolu, Karaman, Rumiye-i Sugra, Cezayir-i Bahr-i Sefid, Dulkadiye, Erzurum, Şam, Haleb, Trablusşam, Rakka, Kars, Çıldır, Trabzon, Kefe, Musul, Diyarbekir, Van, Bagdad, Masra, Lahsa, Yemen, Habeş, Mısır, Trablusgarb, Tunus ve Cezayir. Bunlardan başka Hicaz şerifliği ve Kırım hanlığı da Osmanlı devleti teşkilatına dahildi.

İLİM VE SAN’AT HAREKETLERİ

Kanunî Sultan Süleyman ilim ve kültür adamlarını himaye eder ve bu çeşit hareketleri desteklerdi. Kendisi de bizzat şairdi ve Muhibbi mahlası ile divan tertip etmişti. Onun edebi eserlere verdiği yüksek değere en açık misal, Kelile ve Dimne mütercimi Vasi Alisi diye meşhur olan Alaeddin Ali Çelebi’nin *Hümayun-name* adı ile yaptığı tercüme, takdim ettiği zaman, onun bu eseri bir gecede okuyarak, mütercimini Bursa kadılığına tayin etmesidir. Kanunî’nin büyük bir hükümdar olduğunda ittifak eden tarihçilerden bir kısmı, onun devrinin on büyük sadrazamı olduğunu ve on mümtaz vasıflı defterdar ve nişancısı yanında, on tane büyük alim ile on büyük şair bulunduğunu da bildirmektedirler. Ünlü ilim adamlarından fakih ve büyük alim Kemal Paşa-zade ve Ebüssu’ud’dan başka Celal-zade Salih Çelebi, Taşköprülü-zade İsmeddin Ahmed, Ahlak-ı ‘Ala’i müellifi Kınalı-zade Alaeddin Ali Çelebi, Ahteri Mustafa b. Şemseddin, ‘Abd Allah b. Şayh İbrahim Şabistari; Zahir al-Din Erdebili, Cemaleddin Aksarayi neslinden Hurram al-Camali, Mu-

hammed b.İbrahim al-Halabi, Ahmed b. 'Abd al-Avval al-Kazvini, Muhyi'l-Din Muhammed Karabagi, Bostan Çelebi diye meşhur Mustafa b. Muhammed ve Fevri Ahmed bunlar arasında zikredilebilir. Kanunî devrinde onun adına yazılan mühim eserlerden Molla Kırımı'nın Hulasat al-mizac, yine bu hükümdar namına 'Abd al-Karim b. Muhammed tarafından siyasete v eahlaka dair yazılan Naşa'ih al-abrar, Koca nişancı Celal-zade Mustafa Çelebi'nin ahlaki eseri Anis al-Salatın va calis al-havakin, tarihe dair Kaşf al-guman fi ahbar al-umam tercümesi, kardeşi Salih Çelebi'nin Kanunî'nin emriyle 8 cilt üzerine tercüme ettiği *Manakib-i Bahman Şah b. Firuz Şah* hikayesi, kozmografya alimi Konya'lı Mehmed b. Katib Sinan'ın *Mizan al-kavakib* adlı eseri, yine hey'et alimi Mustafa b. Ali'nin A'lam al-'İbad fi Ahbar al-Bilad'ı, Matrakçı Nasuh'un Sultan Süleyman namına *Tarih-i Tabari*'den tercüme eylediği *Macma' al-tavarih*'i, şehzade Mustafa namına hocası Gelibolulu Mustafa Sururi Efendi'nin şiir san'atından aruz ve kafiyeden bahseden Bahr al-ma'arif adlı kitabı, ahlaki, dini ve idari esaslardan bahseden *Zabirat al-muluk* tercümesi Kanunî devrine ait belli-başlı ilim ve kültür eserleridir. Kanunî, medrese tedrisatında bir çok tadilat yaptırmış ve yeni ihtiyaçlara göre bu tedrisata yeni bir veche verdirmişti. Osmanlı ordusunun üssünden uzaklarda savaşması ve gitikçe büyümesi, hekim ve mühendis ihtiyacını artırdığından Süleymaniye medreselerinde tıp ve riyaziye tahsiline ehemmiyet verilmiş, ayrıca bir tıp medresesi ile bir de darüşşifa te'sis olunmuştu.

Kanunî devrinde Türk edebiyatının pek bariz bir gelişmeye mazhar olduğuna işaret edilmelidir. Bunda Türk edebiyatının XV. asırdan itibaren muayyen bir inkişaf seyrine girmiş olması yanında, şair ve nasirlerin bizat Kanunî'nin şahsında kadirşinas bir hami bulmuş olmalarının da hissesi bulunmaktadır. Bu devir şairleri gazel ve kaside tarzında kendi san'at kudretlerini, en az seleflerinin fazlaca takdir ettikleri İran şairlerinin seviyesinde hissetmişlerdir. Bu tarzın büyük mümessilleri arasında sağlam ve ölçülü dil ve san'atının yanında yetiştirici tarafı ile de meşhur Zati eserleri tasannudan ziyade hassas ruhunun sıcak ve samimi terennümlerine istinad eden Hayali devrinde "sultanu'ş-şuara" ünvanını almış ve birçoklarının en olgun eseri saydıkları meşhur mersiye-

sinde Kanunî'ye olan sevgisini ve onun vefatı üzerine duyduğu acıyı edebileştirmiş olan Baki, ilim, zeka ve hassasiyeti, pek az san'atkara nasip olan bir şi'riyet ve tabiilikle terennüm edebilen Fuzuli gibi simalar vardır. Onun mesnevi tarzındaki *Leyli vîi Mecnun*'u da, bilindiği gibi Türk şiirinin muhalled eserlerindendir. Bu devrin, mesnevi tarzında eserler veren diğer şairlerinden en belli-başlıları, bazı eserlerindeki mahalli unsur ve tasvirleriyle de alakayı çeken hamse sahibi Taşlıcalı Yahya edebiyatımıza getirdiği yeni mevzulardaki mesnevileri yanında manzum ve mensur çok sayıdaki eserleriyle hususi bir yer işgal eden Lami'i Çelebi vb. dir. Bu devrin ediplerinden Sehi, Latifi, Ahdi ve bilhassa Aşık Çelebi ve bunları takiben Kınalı-zade Hasan Çelebi'nin te'lif ettikleri şuara tezkireleri ile Ali'nin *Kunh al-ahbar*'ında Kanunî devri şairlerine tahsis ettiği kısım gibi eserler bahis mevzuu olan velud devirde yaşayan şairlerin mikdarı hakkında bir fikir verebileceği gibi, Aşık Çelebi'nin eserinde yer-yer edebi muhit ve münakaşalara da temas edilmiştir. Nesir de, bu devrede, kudretli şahsiyetlerin elinde san'at ve ilim dili olarak geliştirmiştir. Devrin pek çeşitli mevzulardaki mensur eserleri arasında bilhassa tarihler nazar-ı dikkati celbeder. Filhakika XVI. Asırda eserleri, meşgul olduğumuz devrin tarihinin kaynakları arasında bulunan Kemal Paşa-zade, Celal-zade, Hoca Sa'deddin Efendi, Lutfi Paşa, Selanikli Mustafa Efendi ve bilhassa Ali gibi simalar yaşamışlardır.

26 yaşında tahta geçip 46 sene saltanat sürmesi, devrinin umumiyetle zafer ve zenginliklerle dolu bulunması, imparatorluk camiasının nizam ve adalet esasları dahilinde idaresi, onun halk üzerinde çok büyük bir saygı ve sevgi uyandırmasının başlıca amilleridir. Uzun saltanat devresi boyunca Osmanlı orduları Avrupa, Asya ve Afrika kıt'alarında bir çok muharebeler yapmış, kazanılan zaferlerle imparatorluk arazisi her üç kıt'a üzerinde büyük genişlemeler kaydetmiş, bizzat bir çok seferlerin yüksek kumandasını üzerine almıştır. Devletin genişleme ve yükselmesinde şahsen büyük hissesi vardır. Bu büyük kumandanlık vasfı yanında amme hukuku ve mevzuata riayette azami hassasiyet gösterdiği ve bunu tesiste de müstesna derecedeki adalet saygısının rol oynadığı, yerli ve yabancı kaynaklar tarafından takdir ve hayranlıkla belirtilmiştir. Ordu ve idare mensupları üzerindeki

münakaşa götürmez nüfuzu, telkin ettiği saygı ve sevgi hisleri, vazife sahiplerinin durumlarını daima göz önünde bulundurarak bunların terakki ve terfileri ile ilgilenmesi sayesinde gittikçe kuvvetlenmişti. Bu zihniyet ve duygu o derecede köklü idi ki, bazan hissi hüküm ve kararlarla, yahut da Hürrem Sultan'ın harem hayatının tesiri ile amme vicdanını da sızlatan, şehzade Mustafa ve şehzade Bayezid ile İbrahim ve Ahmed paşaların idamları gibi olaylar bile, hakkındaki müsbet kanaati devamlı bir şekilde değiştirememişti. Bu yüzden, ölümü haberi orduda yayılınca, istisnasız bütün asker, memleketin her tarafında da bütün halk derin bir teessüre kapıldı. Sultan Süleyman'ın daha saltanatının başında babası Yavuz Sultan Selim'in şiddet tedbirlerinden zarar görmüş kimseleri hoşnut etmesi, onun lehindeki hissiyatın doğmasını sağlamış, halka zulm eden ve reaya evlatlarını esir olarak satan idare ve ordu mensuplarını hiçbir zaaf ve musamaha göstermeden cezalandırması da adaletinin ilk tezahürü olmuştu. Saltanatı boyunca suçsuz bir kimse azledil-

mediği gibi, ağır bir töhmet ile azledilen de kolay-kolay tekrar bir makama getirilmezdi. Kadıların ve idare adamlarının adalet ve insaf ile hareket etmelerinde bu tutumun büyük bir tesiri olduğunda ve vazife sahiplerinin uzun müddet yerlerinde bırakılıp bu suretle memlekette istikrarın sağlandığında şüphe yoktur; Peçevi bu hususta bir çok misaller vermektedir. Sultan Süleyman'ın fevri bir tabiata sahip olmaması, kararlarını düşünüp taşınarak ve ekseriya vezirlerine de danışarak vermesi, temkin ve itidali elden bırakmaması, onun muvaffakiyet yolunu açan ve kendisini büyüklüğe götüren hasletlerden sayılmaktadır. Devlet kudret ve müfuzunu her şeyin üstünde tuttuğu, devletin yüksek menfaatlerine aykırı saydığı hareketlere tevessül eden kimseleri, en sevdikleri bile olsa, feda etmekten çekinmediği bir vaki'dir. Onun, umumiyetle iyi adam seçtiği ve vezir-i azamlarını, vezirlerini ve diğer nişancı, defterdar, kazasker gibi yüksek derecedeki vazife sahiplerini iktidarlı, liyakat ve tecrübe sahibi kimseler arasından intihap eylediği de muhakkaktır.

1 Kanunî Sultan Süleyman'ın biyografisi çok büyük ölçüde M. T. Gökbilgin'in İslam Ansiklopedisindeki "Süleyman I" maddesinden yararlanılarak hazırlanmıştır. En son bibliyografya kitabın sonunda yer aldığından

burada verilmemiştir. Ayrıca Feridun Emecen, "Kanunî Devri", *Doğruştan Günümüze İslam Tarihi*, c. 10, s. 313-382'den tasnif te istifade edilmiştir.

2 Akgündüz ve Öztürk, *Bilinmeyen Osmanlı*, s. 148.

II. SELİM (1566 - 1574)

ŞAHİSİYETİ

Kanuni Sultan Süleyman'ın Hürrem Sultan'dan doğan ikinci oğludur. 30 Mayıs 1524 günü doğdu. Kaynaklar onu, uzuna ya-kın orta boylu, uzun bacaklı, tıknaz, açık alınlı, sarıya bakan, ela gözlü, ince kaşlı, sarışın ve peltek konuşan biri olarak tarif ediyor¹. Karakter olarak halim ve selim, mütevekkil bir insan olduğu, eğlenmeyi, avlanmayı ve sohbet etmeyi sevdiği kaydediliyor. İçki müptelası olduğu iddiasıyla kendisine "sarhoş" denilmiştir. Bununla birlikte birçok tarihçi onu beş vakit namazını da muntazaman kılan mütedeyyin bir kişi olarak tarif ediyor.

Şehzadeliğinden itibaren iyi bir eğitimi almış olarak 18 yaşında sancağa çıkmış, sırasıyla Konya, Manisa ve Kütahya'da sancak beyliği yapmıştır. Bu tecrübesine rağmen 42 yaşında geçtiği tahtta hemen hemen devlet işleriyle hiç uğraşmamış, sekiz senelik sultanlığı boyunca hiç İstanbul dışına çıkmamıştır. Halbuki babasının sağlığında Nahçıvan seferi gibi uzak diyarlara bile gitmiş ve uysal kişiliği ile askerin de teveccühünü kazanmıştı. Sultanlığı sırasında babasından devraldığı Veziriazam Sokullu Mehmed Paşa sayesinde oldukça huzurlu bir yönetim sürmüştü, meşrutî demokrasilerde olduğu gibi hükümet işlerine müdahale etmeyen, fakat gerektiğinde de fikirlerini tatbik ettiren bir "kral" gibi saltanat sürmüştür.²

Aile hayatına gelince; Nurbânü Sultan'dan başka iki evlilik yaptığı iddia edilmekteyse de delillendirilememiştir. Bu evlilik(ler)den 7 oğlu ve 5 kızı dünyaya gelmiştir. Oğullarından Osman kendisinden evvel ölmüş, Mehmed, Süleyman, Mustafa, Cihangir ve Abdul-

lah adlarındaki beş oğlu ise ağabeyleri III. Murad'ın cülusunda öldürülerek, babalarının türbesine gömülmüştür. Kızlarından İsmihan'ı Sokullu, Gevherhan'ı Piyale ve Sultanşah'ı da Zal Mahmud (Şehzade Mustafa'nın celaladı) ile evlendirmiştir. Fatma adlı kızı ise III. Murad zamanında Siyavuş Paşa'ya nikahlanmıştır³. 8 yıl, 2 ay, 15 gün süren saltanatı sonunda 1574 yılında hummadan ölmüştür. Diğer birçok Osmanlı Sultanı gibi oda şairdi ve Selimî "mahlasıyla çok güzel Türkçe şiirler yazmıştır."⁴ Boş vakitlerinde düzenlediği sohbetlerine ünlü müverrih, musikişinas, ressam ve sanatkârlarla davet etmiş, onları korumuştur.

SİYASİ FAALİYETLERİ

Annesi Hürrem Sultan'ın kendi çocuklarını tahta varis yapmak için verdiği uzun mücadeleler ve biraz da şansı sayesinde Sultan oldu. Çünkü annesi Hürrem Sultan'ın saltanata oğlu Beyazıd'ı geçirmek için 1546 yılında başlattığı mücadele de, deyim yerinde ise o pasif kalmaya tercih etti. 1558 yılında babası tarafından payitaht İstanbul'a yakınlığı sebebiyle avantajlı duruma geldiği Konya sancakbeyliğine tayininden sonra fiilen saltanat mücadelelerine müdahil oldu. Askerin favorisi şehzade Beyazıd'ın Düzme Mustafa olayındaki menfi tutumu yüzünden, babasının tercihi oldu⁵. Nahçıvan seferindeki olumlu tavırlarıyla da iyice babasının gözüne girmeyi başardı. Babası, şehzade Beyazıd'a göre artık daha fazla ona taraftar olmuştur. Kapıkulu ocaklarına asker toplamak için Selim'e yetki ve para veriyor, bunda tam başarı olamadığını anladığında Karaman, Anadolu ve Dulkadiiriye Beyleri ile Adana sancakbeyinin kuvvetlerini

kısımının Türk-Müslüman olması sağlanmıştır. Kıbrıs'ın ilk bütçesinden de merkezden adayı imar faaliyetleri için önemli miktarda kaynak aktarıldığı anlaşılmaktadır. Ayrıca adanın bütün hakları elinden alınmış ortadoks re'ayasına mülk edinme, din ve vicdan hürriyeti verilmiş, kilişe bağımsız bir statüye kavuşturulmuştur.¹¹

İNEBAHT YENİLGİSİ

Bununla birlikte Kıbrıs'ın fethi Hristiyan Avrupa'da infiale sebep olmuş, Papa V. Pius'un organizasyonu ile Osmanlılara karşı, çoğunluğu Venedik ve İspanyollardan oluşan büyük bir deniz gücü meydana getirilmiştir. Başlangıçta Kıbrıs'ın fethini engellemek amacıyla bu donanma gücü gecikmiş ise de İnebahi körfezinde kendilerini karşılamak üzere gönderilen Osmanlı donanmasını ağır bir yenilgiye uğratmıştır (7.10.1571). Donanmanın bozgun haberini alan II. Selim'in bundan son derece müteessir olduğu, yemeden içmeden kesildiği nakledilmektedir. Bu donanma hezimetini Osmanlı denizciliğinde bir dönüm noktası olarak değerlendirilmektedir. Maddi kayıpları telâfiye muktedir olarak daha yeni bir donanma hazırlayan Osmanlılar, kaybettikleri 10-15 bin tecrübeli denizci ve müezzinzâde Ali Paşa ve Pertev Paşa gibi değerli komutanların yokluğunu sonraki muharebelerde aramışlardır. Bununla birlikte ertesi yıl Osmanlı donanmasının Kılıç Ali Paşa komutasında daha fazla sayıda gemi ile denize açılması haclı donanmasını çekilmeye mecbur etmiştir. Nitekim bu sayede İnebahi'deki hezimete rağmen Venedik ile beş aylık müzakere-den sonra çok uygun bir anlaşma yapılmıştır. Buna göre, Venedik Kıbrıs seferinin tazminatı olarak 300 bin düka-

yı üç senede ödemeyi taahhüd ediyor, ayrıca elinde tuttuğu Zanta adası için 1500 düka vergi vermeyi ve Sopoto kalesini terk etmeyi kabul ediyordu.¹²

Buna karşılık Osmanlı tarafı Kanuni devrinde yapılan anlaşmalar tekrar onaylıyordu. Bu anlaşmayı değerlendiren Hammer, adeta İnebahi'da kazananlar Türklerdi demektedir.¹³ Böylece Venedik ile barışın sağlanması, Akdeniz'de Osmanlı donanmasını rahatlatmış, İspanyollar ile Tunus üzerindeki hakimiyet mücadelesi leyhe dönmüş, burası beylerbeylik haline getirilerek Kuzey Afrika'da Osmanlı hakimiyet alanı Fas'a kadar genişletilmiştir. Osmanlıların Akdeniz'deki bu başarıları itibarlarının artmasına zemin hazırlamış, Boğdan Osmanlılara bağlanmış, Lehistan himayeye alınmış, Avusturya ile barış yenilenmiştir. II. Selim dönemi Osmanlı devletinin yükselişinin sürdüğü son dönem olmuştur.

ESERLERİ

II. Selim'in en önemli eseri, kuşkusuz Edirne'de Selimiye Camii gibi bir şaheseri inşa ettirmesidir. 1574 yılında tamamlanan bu cami, Mimar Sinan tarafından Aya-sofya'dan muntazam bir eser yapmak iddiasıyla, kubbesi 6 zira daha geniş ve 4 zira daha derin yapılmıştır. Mekte'de hesap olan su yollarını tamir, Mescid-i Haram'ı mermer kubbeler ile tezyin ettirmiştir. Burada, medrese yaptırdığı bilinmektedir. Ayrıca fetihden sonra Kıbrıs/Lefkoşe'de adını taşıyan Selimiye Camiisini kiliseden dönüştürmek suretiyle yaptırmıştır. Aynı şehirde Aziz Efendi tekkesini, Bergos ve Payas'da Cami, han ve hamamlar, Navarin'de bir kule yaptırmıştır. Eski-il kazası-na bağlı sultaniye kasabasını da o yaptırmıştır.

1 Kocatürk, *a.g.e.*, s. 177'de mavi gözlü demektedir. Bu yaklaşımlarda II. Selim'in Kanunî Sultan Süleyman gibi bir padişahın sonra gelmesinin rolü vardır. Hammer'de bu görüştedir ve II. Selim'in devrini "parlak" bir dönem olarak nitelendirmektedir. Hammer, *a.g.e.*, s. 1907-1908.
2 Lord Konross, s. 260.
3 Uluçay, *a.g.e.*, s. 40-42.
4 E.J.W. Gibb, *A History of Ottoman Poetry*, III, s. 167 vd.
5 Hammer, *a.g.e.*, c. VI, s. 1692-93. Danişmend, *a.g.e.*, c. II, s. 296-97.
6 İki kardeşin mücadelesi için bkz. Danişmend, c. II, s. 309-10.
7 Bu olayları bütün canlılığıyla görgü şahidi Selânikî Mustafa bize aktarmaktadır. Bkz. Selânikî Mustafa Efendi, *Tarih-i Selânikî*, yay. Hcz. Mehmet İpşirli, İstanbul, 1989, s. 50-52. Danişmend, *a.g.e.*, c. II, s. 372.

8 Shaw, *a.g.e.*, c. 1, s. 245.

9 Danişmend, *a.g.e.*, c. II, s. 376. Hammer, *a.g.e.*, c. VI, s. 1838 vd. Avusturya barışı için aynı eser, s. 1824.

10 Recep Dündar, *Kıbrıs Beylerbeyliği 1570-1670*, İnönü Üniversitesi Sosyal Bil. Enstitüsü Tarih Eğt. Anabilim Dalı, Basılmamış Doktora Tezi, Malatya 1998.

11 Dündar, *a.g.e.*, Bu eserde literatürünü bir değerlendirmesi de yapılmaktadır. Hammer, *a.g.e.*, c. VI, s. 1864 vd. Oldukça detaylı olup, Ebussuud'un fetvasında içermektedir.

12 Hammer, *a.g.e.*, c. VI, s. 1894-95.

13 Hammer, *a.g.e.*, c. VII, s. 1895.

III. MURAD (1574 - 1595)

4 Temmuz 1546 tarihinde, babasının Saruhan Sancak Beyliği sırasında bulunduğu Manisa'nın Bozdağ Yaylası'nda dünyaya geldi. Annesi Nur Banu Sultan'dır. Kaynaklar onu, kumral, orta boylu, beyaz tenli, ela gözlü, sarı çehreli, kara kaşlı, gür ve kumral sakallı, sağlam yapılı, kuvvetli, iyi silah kullanan ve iyi ata binen, giyinmeyi seven bir kişi olarak tarif ediyor.¹ Hammer, Venedik balyosunun raporunda II. Selim'in şu şekilde tarif edildiğini kaydeder: "Sultan Murad takriben otuzüç yaşındadır; kısa boylu, uzun burnlu, zayıf bünyelidir; insana uzun ömürlü olacağı kanaatini vermez; tabiatı hüznü meyyaldır; haz duymasına sebep olan yegâne şey dine ve kendinden öncekilerin icraatlarının tarihine dair kitapları okumaktan ibarettir. Şehvânî zevklerden pek az hoşlanır; kendi zevcesiyle iktifa eder; başka kadınlardan uzak durur; şarab içmez."² Tabiatı gereği neşeli, uysal ve merhametli fakat şüpheli olduğu, ancak can yakmayı ve kan dökmeyi sevmeyi söylediği söylenir. Zevke ve eğlenmeye düşkünlüğü sebebiyle sık sık müzikli danslı eğlenceler düzenlediği, uğursuzluğa inandığı ve saraya remmal ve münecimler davet ettiği de rivayet edilmektedir. Öte yandan, hemen bütün kaynaklar onun alim, şair ve ressam bir padişah olarak nitelendiriyor. "Muradî" mahlasıyla, daha çok din ve tasavvuf alanında şiirler yazmış, İslam ilimleriyle de uğraşmıştır. Bu tezat kişiliği, eğlence hayatına otuz yaşından sonra yani padişah olduktan sonra yöneldiği şeklinde değerlendirilmektedir. Çünkü 30 yaşına kadar tek zevcesi Safiye Sultan olarak kalmış, harem hayatına düşkünlüğü ve kadınlara zaafiyeti başladıktan sonra en çok cariyeyle münasebette bulunan ve en fazla çocuğu olan padişah ünvanını

kazandırmıştır. 4 nikahlı karısından başka 40'a yakın haseki denilen gözdesi bulunduğu ve yüzden fazla çocuk sahibi olduğu kaydedilmektedir. Ancak 16 Ocak 1595 tarihinde öldüğü zaman hayatta 19'u erkek ve 30'u kız olmak üzere 49 çocuğunun kaldığı söylenmektedir. Ne yazık ki, kanun üzere bu 19 şehzade III. Mehmed padişah olunca öldürülmüştür.³

SİYASİ FAALİYETLERİ

28 yaşında, 22 Aralık 1574 tarihinde tahta çıktığında tecrübeli bir şehzade olduğu söylenebilir. 12 yaşında Akşehir sancak beyliğinde bulunmuş, babasıyla amcasının taht mücadelesinde Konya Muhafızlığı görevini yürütmüş, 16 yaşında Manisa sancak beyliğine tayin edilmiş ve padişah oluncaya kadar bu görevde kalmıştır. Zayıf idareli ve tesir altında kalabilen bir kişiliğe sahip olduğundan, onun tahta geçişinden itibaren işler iyiye gitmemiş, devlet idaresine valide sultan ve bazı menfaatperestler tesir ederek yozlaşmaya sebep olmuşlardır. Padişahın hem sarayda kendi hayatını yaşayıp hem de devlet işlerini nitelikli devlet adamlarına emanet edemeyişi, duraklama döneminin tohumlarının atılmasına sebep olmuştur.

Padişah oluca siyaseten katl esasına dayanarak beş kardeşini öldürten III. Murad, devlet işlerini de eskiden sahip olduğu yetkilerle olmasa da kısmen babasından devraldığı vezir Sokullu Mehmet Paşa'ya emanet etmiştir. Dönemindeki ilk siyasi faaliyetler arasında Venedik, Ragusa Cumhuriyeti, Avusturya, İran ve Lehistan yabancı devletlerle yapılan anlaşmalarının yenilenmesi zikredilebilir. Bunlar arasında özellikle Lehistan'la imzalanan

24 maddelik anlaşma önemlidir. Çünkü, hem Lehistan'ın Osmanlıya tabiliği teyid edilerek, Kırım'a vergilerini ödemeye devamı karara bağlanmış, hem de bu sayede Avusturya ve Rusya'nın Lehistan'ı parçalama ve paylaşma planlarına set çekilmiştir. Bu arada Fas'ta taç ve taht kavgalarına taraf olan Osmanlılar, Cezayir Beylerbeyliği vasıtasıyla destekledikleri Abdulmelik'i tahta çıkararak, burayı da hakimiyetleri altına almışlardır (1578).⁴

Sultan Murad döneminin en önemli siyasi hadisele-ri arasında İran seferleri yer almaktadır. III. Murad padişah olduğu sırada İran tahtında bulunan Şah Tahmasb, cülus tebriki için gönderdiği elçiler aracılığı ile barış istediğini ifade etmiştir. Ancak 15 Mayıs 1576 tarihinde Şah Tahmasb zehirlenerek öldürülmüş ve başa Tahmasb'ın oğlu İsmail II., geçmiştir. Onun zamanında Osmanlı İran dostluğu bozuldu. Zahiri sebeplerin başında Gilan'dan dönmekte olan bir Türk kervanının Zengan'da basılıp, tacirlerin öldürülüp, mallarının gasp edilmesi gelmektedir. İran ile barışın sürmesine itina gösteren Osmanlılar durumu soruşturmak için Erzurum'dan gönderilen çavuşlara tatmin edici bir yanıt vermedikleri gibi, çavuşları gözetim altına almışlar, onların durumlarını görüşmek için gönderilenleri de hapsedmişlerdi. Bu basit gibi değerlendirilebilecek olay çözümlenmeden, başka olumsuz meselelerde meydana gelmiştir. II. Şah İsmail'in 18 aylık bir saltanat sürdürdükten sonra ölmesi ve yerine sakat birisini bırakması hem İran'ın iç durumunu buhrana sokmuş, hem de Özbekler dışardan taarruza başlamışlardı. Bu durumu yakından takip eden ve sık sık sınırlarının ihlal edilmesine ve firarilerin topraklarına sığınmasına şahid olan Osmanlı Sultanı, derhal tedbirler alınmasını emretti. Ancak bu sırada İran hakkında merkeze raporlar hazırlayan Van Beylerbeyi Köse Hüsrev Paşa'nın iç durumdan istifade edilebileceğini bildirmesi ve buna Sokullu'nun muhalefetine rağmen Özdemiroğlu Osman Paşa ve Lala Mustafa Paşa'nın destek olması, harp ilanını kaçınılmaz kıldı.⁵

Osmanlı Sultanı 1578 başlarında hudud boylarına İran'ı akın emri verdiği gibi, Lala Mustafa Paşa'yı da sünni re'ayayı bir an önce şiilerin nüfus olanından çıkarması için Şirvan üzerine gönderdi. Bu seferin hazırlıkları yapılırken, sınırdaki köylerden Hor, Urmiye ve Selema'sın zaptedildiği haberleri geldi. İran'ın Tebriz valisi-

nin alınan yerleri geri istemesi üzerine hazırlıklarını hızla bitirip, İran üzerine yürüyen Lala, Çıldır'da karşılaştığı düşmanı, kesin bir yenilgiye uğrattı. Bu zafer ona Gürcistan kapılarını açtı. Gerçekten de çok geçmeden Tiflis'e kadar bütün şehirler Osmanlılara itaatlerini bildirdi. Mustafa Paşa bölgede birçok İran valisini yenilgiye uğratarak ilerleyişini sürdürdü ve Ereş'e ulaştı. Burada kale yaptırıp, Şirvan bölgesindeki fetihlerine bütün kış ve yaz aylarında devam etti. Bu sıralarda Sokullu'nun öldürüldüğü haberi (1579) cepheye ulaştı. Bir süre sonra da Lala Mustafa Paşa serdarlıktan azledildi. Yerinde daha zayıf bir kuvvetle Özdemiroğlu Osman Paşa kaldı. İki yıl boyunca İran ile Osmanlı Kırım Kuvvetleri arasında şiddetli çarpışmalar oldu. Hatta 1583 yılında Meş'ale Savaşı denilen bir savaşta Osmanlılar Şirvan'ın hemen tamamını kontrol altına almayı başardılar.⁶ Ertesi yıl Tebriz de Osmanlıların eline geçti. Cepheye Özdemiroğlu Osman, Koca Sinan ve Ferhat Paşa'lar gibi değerli komutanların olması ve Özbeklerin ittifakı İran'ın sıkışmasına ve sık sık zor durumda kalmasına yetiyordu. Bu yüzden Şah Abbas barış istemek zorunda kaldı. Ferhat Paşa Antlaşması (1590) denilen bir barış antlaşması imzalandı. Buna göre Osmanlıların yaklaşık 12 yıl süren bir mücadele ile kazandıkları Tebriz, Şirvan, Gürcistan ve Dağıstan bölgelerinin aidiyeti kabul edildi. Şii İran, Peygamber'in sahabileri, içtihad sahibi imamlar ise Hz. Aişe hakkında kötü sözler söylemeyeceklerini deklere ettiler.⁷

İran Savaşları sırasında Osmanlılar doğuda en geniş sınırlara ulaşmayı başardılar. Bu savaşlar sırasında bazı önemli olaylarda meydana geldi. Sultan Murad'ın isteğiyle, İran Savaşlarının başlamasından itibaren orduya yardım hususunda gevşek davranan Mehmed Giray Han azledilip, yerine İslam Giray getirilmiş, Hazar'da 20 gemiden oluşan bir Osmanlı deniz gücü meydana getirilmişti. Yine İran Savaşları sırasında Özdemiroğlu Osman Paşa, Kaptan-ı Derya Kılıç Ali Paşa gibi iki değerli komutan vefat etmişti.

III. Murad döneminde İran Savaşlarının uzun sürmesinin de etkisiyle bazı iç isyan ve ihtilal hareketleri de meydana gelmişti. Tımarlarının azaltılmasından şikayet eden, derviş kıyafetinde bir Bosnalı koskoca Osmanlı Veziriazamına suikast düzenleyip, öldürmüş, 1589 Nisan'ının başında da "Beylerbeyi Vak'ası" diye anılan ve

ilk ciddi yeniçeri ayaklanması olarak nitelendirilebilecek talihsiz bir olay meydana gelmiştir.⁸ Kayıtlara göre, yeniçerilerin Divan-ı Hümayun'a karşı silahlı bir gösteri yapmalarının sebebi kendilerine verilen zuyûf akçelerin değerinin enflasyon nedeniyle değer kaybetmesidir. Aynı sebeple sipahilerde isyan etmiş, bizzat padişahın emriyle 200-300'ü öldürülerek yatıştırılmaları mümkün olabilmektedir. Daha önemlisi, Padişah bu isyanlar sırasında sipahilere ödün vererek, 3 değerli defterdarı ve bir vezirini azletmiştir (1593).⁹

III. Murad'ın Sultanlığı döneminde ülkenin muhtelif yerlerinde Osmanlı hakimiyetine karşı isyanlarda görülmüştür. Mesela; Lübnan'da Dürzi reislerinin çıkardığı isyan İbrahim Paşa tarafından, Yemen'deki Zeydi imam-ları ve Trablusgarp'taki mehdilik iddiasında bulunan şii-lerin isyanları da buradaki muhafızlar tarafından bastırılabilirdi.

Sultan Murad ilk günlerden itibaren batıyla münasebetlerinde barışçı olmaya çalışarak, dikkatini İran üzerine yoğunlaştırmıştı. Daha öncede ifade ettiğimiz gibi dedesi Kanuni zamanında savaşılan devletlerle dostluk anlaşmaları yenilenmişti. Buna rağmen, özellikle İran Savaşları sırasında yakınlaştığımız ve ittifak içerisinde olduğumuz Özbekler yüzünden Rusya ile ilişkiler gerginleşti. Gerçekten de Rusya'nın Kafkasya ve Sibirya'daki ilerleyişi, hem buradaki Nogay ve Özbekleri hem de Osmanlıların Kafkas politikasını tehdit ediyordu. Ancak Osmanlılar, Rusya işleriyle kendileri bizzat değil, Kırım aracılığıyla ilgilenme siyasetini sürdürdüler.

Yine III. Murad'ın son dönemlerinde Avusturya ile 1568 yılından beri devam edegelen barış, Avusturya'nın bazı sınır ihlallerine rağmen, kararlaştırılan 30.000 düka senelik haracın ödenmesi sebebiyle bozulmamıştı. Ancak 1593 yılı başlarında, Avusturya'nın himayesindeki Ustokların Bosna'ya saldırıp gasp yapmaları üzerine ilişkiler bozuldu. Çünkü Bosna Beylerbeyi Telli Hasan Paşa, Ustokları cezalandırmak için akın yaparak aldığı esir ve ganimeti İstanbul'a göndermişti. Hasan Paşa'ya tepki gösteren Avusturya kuvvetleri ise Bosna sınırlarında toplanmaya başlamış, bunun üzerine Paşa, İstanbul'dan gelen emir doğrultusunda ileri harekete geçerek Siska'yı kuşatmış ancak üzerine gelen Avusturya kuvvetlerinin çokluğu karşısında, yardımda alamayınca hezimete uğra-

yarak, ölmüştü. Olay İstanbul'da duyulunca infial yaratmış ve Koca Sinan Paşa, ikinci vezir Ferhat Paşa ve Hoca Efendi'nin muhalefet etmesine rağmen harp ilan etmiştir. Serdar olarak ordunun başına geçen Koca Sinan Paşa, kışa girmeden Belgrad'a varmış ve birkaç kaleyi ele geçirmiş, fakat kışın daha fazla yerin ve kalenin Avusturya ordularınca zaptına engel olamamıştır. Bu savaşlarda Estergon gibi bazı kaleler kahramanca savunulduğu için Osmanlılarda kalmış ise de içte askerlerin disiplinsiz hareketleri ve devlet adamları arasında siyasi çekişmeler, dışta papanın oluşturduğu anti-Türk ittifakına Eflak, Boğdan ve Erdel prenslerinin isyan ederek katılmaları başarılı sonuçlar alınmasına engel oldu. Avusturya savaşlarının kritik bir aşamasında III. Murad, 16 Ocak 1595günü vefat etti. Vefatında 49 yaşında bulunuyor ve 20 senedir saltanat sürüyordu.¹⁰

ESERLERİ

Osmanlı Sultanları içerisinde müzikten resime, şiirden tefsire kadar diğer güzel sanatlar ve bilimin pek çok dalıyla ilgilenmiş bir Osmanlı Sultanı olan III. Murad, "Muradi" mahlasıyla ikisi Türkçe, biri Arapça, biri de Farsça olmak üzere 4 divan yazmıştır. İyi bir şair olduğu gibi döneminin ilimlerine de hakim olduğu, yazdığı "Fütühat-ı Siyam" adlı tasvufi ve dini içerikli eserinden anlaşılmaktadır.

Hayır eserleri meydana getirmek içinde çok çalışan bir sultandı. Kabe duvarlarını mermerle kaplatmış ve selden zarar gören Harem-i Şerif'in su yollarını onartmıştır. Medine'de bir medrese, büyük bir imaret, mektep ve zaviye yaptırmıştır. Şehzadeliği sırasında bulunduğu Manisa'da Muradiye Külliyesini inşa ettirmek suretiyle muhteşem bir eser meydana getirmiştir. Ayrıca Fethiye camiini kiliseden dönüştürmüş ve Topkapı Sarayında önemli inşaat ve tamirat işleri yaptırmıştır. Beşiktaş'ta Yahya Efendi türbesi de onun hayır eserleri arasında yer alır.

Dönemindeki büyük projeler arasında Sakarya-Sapanca-İzmit kanalının açılmasına başlanması dikkate sayandır.

Dini açıdan onun İslami yaşantıya getirdiği en önemli yenilik dinen kutsal olan senenin yedi gecesinde minarelerin kandille donatılmasına dair bir emir buyur-

masıdır. Ayrıca Mısır'ın fethinden beri Şam'da muhafaza edilen Peygamberin sancağını Sancak-ı Şerif) İstanbul'a getirmiştir.

Ancak, alim bir zat olan III. Sultan Murad döneminde talihsiz uygulamalarda görülmüştür. Sultan Şeyhülislam Hoca Saadettin Efendi'nin tavsiyeleri ile

Takiyyuddin Mehmed b. Maruf'a bizzat kurdurduğu Rasathane'yi yeni Şeyhülislam Kadızade Ahmed Şemseddin Efendi'nin bir fetvasına dayanarak yıktırmıştır. Bu fetvada "astroloji ilminin sırlarına vakıf olarak istikbali öğrenmeye çalışmanın devlete uğursuzluk getireceği" ifade edilmişti.¹¹

1 Kocatürk, *a.g.e.*, s. 187. Hammer, *a.g.e.*, c. II, s. 2011.

2 Hammer, *a.g.e.*, c. VII, s. 2230. Hammer'in aktardığı bu tarif padişah olarak II. Selim'in şu imajı ile tamamen zıddır

3 Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, c.III/1, s. 40-44. Ç. Uluçay, *Padişahların Kadınları ve Kızları*, s. 43-46. Öztuna, *Devletler ve Hanedanlar*, c.II, s. 170 vd. Hammer onun döneminde cariye fiyatlarının arttığını kaydediyor. *a.g.e.*, c. VII, s. 2011.

4 Sulh müzakereleri için bkz. Hammer, *a.g.e.*, c. VII, s. 2018-2036. Danişmend, *a.g.e.*, c. III, s. 8 vd. Bu aşamadan sonra sadece İslâm Ansiklopedisi ile çelişkilere atıfta bulunulacaktır.

5 Harp ilanının sebepleri arasında Şirvanlıların talebi de rol oynamıştır. Bkz. Bekir Kütükoğlu, *Osmanlı-Iran Siyasi Münasebetleri (1578-1612)*, İstanbul, 1993, s. 27-31.

6 Kütükoğlu, *a.g.e.*, s. 131, "Zaferin kendilerini galip zanneden Kızılbaş'ın üçkoldan vakti hücumu üzerine pek şiddetli bir mücadeleye" dönüş-

tüğünü ve zaferin Osmanlıların olduğunu yazıyor.

7 Kütükoğlu, *a.g.e.*, s. 197. Ferhat Paşa anlaşmasının dört maddesini zikrediyor ki, aşağı yukarı bizim özetimizi ihtiva eder.

8 Bu olayı ilk olarak nitelendirenlerden birisi de Danişmenddir. *a.g.e.*, c. III, s. 111-113.

9 Bu dönemin iktisadi olayları dikkat çekicidir ve Osmanlılarda fiyat devrimi olarak nitelendirilmiştir. İncalcık, "Notes on a Study of the Turkish Economy during the Establishment and Rise of the Ottoman Empire", *The Middle Eastland the Balkans under the Ottoman Empire*, Bloomington, 1987, s. 225 vd. Ayrıca bkz. Gilles Veinstein, "Büyükülüğü İçinde İmparatorluk (XVI. Yüzyıl), *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi* (ed. R. Mantran)" s. 272-73.

10 İncalcık, *The Ottoman Empire*, *a.g.e.*, s. 43. Shaw, *a.g.e.*, s. 254-55.

11 Ahmet Akgündüz ve Sait Öztürk, *Bilinmeyen Osmanlı*, OSAV yay. İst. 1999.

III. MEHMED (1595 - 1603)

ŞAHSİYETİ

566'da dünyaya geldi. Annesi devlet işlerine karışmasıyla ünlü bir Venedikli cariye olan Safiye Sultan (Venedikli Baffo)'dır¹. 1595'de sancak beyi olarak bulunduğu Marina'dan gelerek tahta çıktı. Osmanlı kaynaklarında "halîm, selîm, kerîm, edîb ve vakur" gibi sıfatlarla² anılmaktadır. Kendisinin beş vakit namaza cematte iştirak edecek ve Hz. Muhammed'in isminin anıldığı her an ayağa kalkacak kadar dindar olduğu söylenir. Tarihçiler genelde onu saltanat ve hilafet makamını doldurmaya layık, bir padişah olarak nitelendirir³. Ancak cülusu esnasında, yanında 22 (bir rivayete göre 27) kızkardeşini de boğdurtması onun hakkında bu tarifleri şüpheli hale getirmektedir. Bununla birlikte bazı tarihçiler, öldürme emrini annesinin tesirinde kalarak vermiş olduğunu söylüyorlar. Yaratılışı itibariyle, zayıf iradeli ve sağdık, tesir altında kalmaya müsait olduğu rivayet edilmektedir. Aynı zamanda vehimli bir ruh hali olduğu, bu yüzden sırf bir şeyhin telkini ile kendisi aleyhine mektuplaştığı gerekçesiyle oğlunu öldürttüğü ve işbirliği içinde olanları denize attırdığı söylenir. Şahsi harcamaları konusunda müsrif olduğu ve özellikle gözdelelerine servet denebilecek masraflar yaptığı tantanalı delillerle sabittir. Şehzadeliği sırasında babasının kendisi için yaptığı sünnet töreni ile meşhurdur.

Aile hayatı ile ilgili bilgilerimiz dönemine göre azdır, denilebilir. Muhtelif kayıtlara göre kendisinden sonra padişah olan III. Ahmet'in annesi Handan Sultan'dan başka, Mahpeyker Sultan⁴ ve iki haseki ile daha evlenmiştir. Bu evliliklerden 12-13 çocuğu olduğu söylenmektedir. Bunların hepsinin isimleri tespit edilememiştir.

Diğer birçok atası gibi III. Mehmed'de döneminin ünlü şairlerinden birisiydi. Şiirlerinde "Adlî" mahlasını kullanmıştır. Şiirlerini samimi ve sade bir üslupla yazdığı söylenir. Usta bir şair olmasında aldığı iyi eğitimin önemli bir payı vardır. Sancak beyliğinden gelerek padişah olan son şehzade olan III. Mehmed, Manisa'da Lalası Ali Bey, Nasleh Nevali Efendi ve İbrahim Cafer Efendi'nin, ondan sonra da Haydar Efendi ve Pîr Ahmed Efendi'nin öğrencisi olmuştur. Babası ve annesinin ona karşı muhabbetleri halet-i ruhiyesinin sağlıklı olmasında rol oynamıştı. Halbuki ondan sonraki şehzadeler, sarayda gözetim altında, her an öldürülebilecekleri endişesiyle büyümüşlerdir. Onun yetişmesi dönemindeki faaliyetlerine de yansımış, padişah III. Mehmed, duraklayan Osmanlı'ya yeni bir şevk ve heyecan getirmiştir. Ancak kendisinden önce başlayan bürokrasi ve toplumdaki yozlaşma hiç hakketmediği halde şahsiyeti hakkında talihsiz beyanların ortaya çıkmasına sebep olmuştur⁵. Halbuki padişah kendisini yolsuzlukları yaratmakla ve yolsuzluk yapanları himaye etmekle suçlayanlara "Dünyada sözüme sadık ve hakşinas bir kimse bulamadım" diye dert yamıştır. Şeyhülislamın, kazaskerin ve hatta hocasının haksız ve hukuksuz taleplerini dile getirmiştir. Bu beyanlar onun iyi niyetli olduğunu, ancak toplumun yozlaşması karşısında çaresiz kaldığını düşündürmektedir. Şu şiiri bunu açıkça göstermektedir:

"Yokdurur zulme rizâmız adle biz maîllerüz;

Gözlerüz Hakkın rızâsın, emrinde kaailerüz.

Arifüz âyîne-i âlem-nü mâdır gönlimüz;

Rûzügârun cünbüsünden sanmayın gafillerüz...."

Pûte-i aşk içre "âdliskal idelden kalbimiz

Gill-u-gışdan hâlîyüz âlemde sâfi - dillerüz⁶

Kendisi Ayasofya'da II. Selim Türbesinin yanındaki türbede gömülmüştür.

SİYASİ FAALİYETLERİ

Babasının ölümü üzerine gizlice çağırıldığı İstanbul'da (27 Ocak 1595) kendisini cülus bahsisi talebiyle başkaldıran yeniçeriler ve iki yıldır devam eden Avusturya savaşları bekliyordu. Padişah önce 19 erkek kardeşinin idamını emrederek, rakiplerini ortadan kaldırdı ve böylece yeniçerileri de daha kolay yatıştırdı. Lalası Mehmed Paşayı vezirliğe, Hoca Saadetdin Efendi'yi de, şühülislâmlığa ve Ferhat Paşa'yı da Sinan Paşa'nın yerine Vezir-i Azam ve Serdar-ı Ekrem olarak tayin etti. Halil Paşa'yı da Cığala-zâde Sinan Paşa'yı azlederek Kaptan-ı Derya yaptı.

AVUSTURYA SAVAŞLARI

Sultan III. Mehmed, böylece iki yıldır devam eden Avusturya Cephesine kendi ekibiyle müdahale etme yolunu seçti. Gerçekten de bu gerekliydi, çünkü devlet adamları arasındaki hizipleşme orduyu zayıflatmaktaydı. Bu yüzden cephe, Erdel, Eflak, Boğdan gibi tabi devletler isyan başlatarak, Osmanlı aleyhindeki ittifakın büyümesine sebep olmuşlardı. Tuna vilayetleri tehdit altına girmiş, hatta Eflâk Voyvodası Mihail, nehri geçerek Rusçuk ve civarında katliam yapmıştı. Durumun ciddiyetine rağmen Ferhat Paşa cepheye gitmek için harekete geçtiği esnada asker, Paşa aleyhinde çoğu İstanbul'da tertiplenen provokasyonlar sebebiyle isyan etmiş sadaret-kaymakâmı İbrahim Paşa'nın da Koca Sinan Paşa tarafına geçerek Padişahı, askerin Ferhat Paşa'yı sevmediğine ikna etmesi üzerine önce görevden alınmış, bir süre sonra da öldürülerek asker teskin edilebilmişti. Yeni Serdar, bir süre önce görevden azledilen ve Ferhat Paşa'nın devrilmesindeki faillerin başında gelen Koca Sinan Paşa tayin edildi. Başlangıçta bazı başarılı sonuçlar alındı ise de, Avusturya askerlerinin özellikle düzenli, disiplinli ve ateşli silahlara sahip yaya birlikleri bakımından üstünlükleri Osmanlı ordularının gerilemesine sebep oldu. Eflâk, Boğdan ve Estergon civarının idaresi elden çıktı ve ya kritik bir hal aldı. Halbuki bu kritik durumda bile, İstanbul'da hizipler mücadelelerine devam ediyor, Vezir-i Azam ve Serdar-ı Ekrem dahil önemli görevliler sık sık azlediliyorlardı. Mesela Koca Sinan Paşa beşinci kez göreve iade edilmişti.

İşte bu sırada Koca Sinan Paşa, İstanbul'daki hizipçilerden kendisini korumak için Padişahı da ataları gibi ordunun başında sefere gitmeye ikna etti. Hoca Saadetdin Efendi'nin de bu konuda kendisini destekledi. Ancak Koca Sinan Paşa Nisan 1595 başlarında aniden ölünce, Sefer-i Hümayun yeni Vezir Pangat İbrahim Paşa zamanında gerçekleştirildi.

EĞRİ SEFERİ VE

HAÇ-OVA MEYDAN MUHAREBESİ

Tarihimizde Eğri seferi ve Haç-Ova Meydan Muharebesi olarak meşhur bu sefer için Padişah Haziran 1596'da İstanbul'dan hareket etti. Kendisi Kanuni'den beri ordunun başına geçen ilk padişahı. Beraberinde Hoca Saadetdin Efendi -ki aynı zamanda tarihçidir⁷- olduğu halde Edirne-Filipe- Belgrad yolu ile Macaristan'a hareket eden padişah, Salankamen denilen yerde yaptığı harp meclisi sonunda, Eğri üzerine yürüme kararı aldı. Padişahın başında bulunması sayesinde moral ve disiplini artan ordu, Eğri kalesini fethetmeği başardı. Bu kale Kanuni zamanında 45 gün kuşatılmış, düşürülememişti. Bu yüzden III. Mehmed'e "Eğri Fatih" ünvanı verildi.⁸

Bu derece önemli bir kalenin kaybedilmesi Avusturya'yı harekete geçirdi. Arşidük Maximilian ve Erdel Voyvodası Bathory'ni komuta ettiği bir ordu, kalenin ve bölgenin kaderini tayin etmek için Hoçova denilen yerde Osmanlı ordusu ile karşılaştı. Osmanlı ordusuna yine Hoca Saaddin Efendi'nin telkini ve teşvikleriyle III. Mehmed komuta ediyordu. Daha doğrusu birkaç önce Osmanlı kuvvetinin mağlup olması bunu gerektirmişti. Ama padişahın sebatla ordunun merkezinde orduyu cesaretlendirmesi sayesinde büyük bir zafer daha kazanıldı. Bu çok önemli bir zaferdi, çünkü Avusturya ordusu hem müttefik Alman, Macar, Papalık Floransa, Leh, Çek, Slovak ve Hollandalı askerler ile hem de daha teknik donanımlı ve uzun menzilli toplarla savaşıyordu. Haçova, Osmanlıların batıdaki silah ve ordu düzenindeki gelişmeler hakkında ileri için önemli gözlemler yaptıkları önemli bir meydan muharebesidir.

UYVAR SEFERİ VE KANIJENİN ALINIŞI

Ne varki bu zaferde Osmanlı bürokrasisi ve askeriyesindeki yozlaşmaları durduramıştır. Haçova'daki başa-

rılarından dolayı taltif edilen ve Vezir yapılan Çigalazade Sinan Paşa, muharebede gevşek davrananları ve firar edenleri cezalandırıp, gelmeyenlerin timarlarını geri alınca, muhalefet 40 gün sonra görevinden alınmasına sebep olmuştur. Halbuki ordu yoklamalarının yapılması, mahlul timarların hak sahiplerine dağıtılması son yıllarda timar sistemindeki yolsuzluk ve gevşemeler sebebiyle çok gerekliydi. Ancak sefere gitmeden timar gelirleri elde edenler bu tür uygulamalardan rahatsız oluyorlar ve Vezir-i Azamları yıpratmaya çalışıyorlardı. Ordu'daki bu karışıklıklar sürerken, Avusturya Cephesi 1597 yazında tekrar hareketlendi. Zaten cephe genel durum şöyledi: Yaz mevsiminde Osmanlılar sınırdaki kaleleri birbirini ardına ele geçiriyor, kış gelip de ordu çekilince de Avusturya geri alıyordu.

Avusturya cephesine serdar tayin edilen Vezir Satırcı Mehmed Paşa, Eylül başlarında Belgrad'a ulaşmış ve Bosna ve Anadolu Beylerbeyleri ile buluşmuştu. Bu sırada Avusturya kuvvetlerinin Yanıkkale'yi kuşattıkları haberi gelince, derhal oraya yönelen ordu hem bu kaleyi hem de Tata kalesini kurtardı. Ancak sonraki aylarda gerek vezir-i azam'ın gerekse Kırım kuvvetlerinin destek vermesi yüzünden Satırazâde yenilip, kışın da yaklaşmasıyla Belgrad'a çekilmek zorunda kalmıştır.

Ertesi yıl (1598) savaşları Avusturyalılar başlattılar. Bir hile ile Yanıkkale'sini ele geçirdikten sonra Budin'i kuşattılar. Yağmur gibi gelen bu mağlubiyetler üzerine III. Mehmed Cerrah Mehmed Paşa'yı sadarettten ve Satırcı Mehmet Paşa'yı da serdarlıktan almış, yerlerine üçüncü kez İbrahim Paşa'yı getirmişti. Vezir-i Azamın 1599 senesindeki seferi Vişegrad civarında küçük bir kalenin fethiyle başlamış, daha sonra bölgeyi huzura kavuşturmak için bazı düzenlemeler yapmıştır. Kışı Belgrad'da bu şekilde askerine idari düzenlemelerle geçiren serdar-ı Ekrem, yaz başlarında Estergon'u fetih amacıyla kuzeye doğru sefere çıkmıştır. Ancak Budin civarındaki bazı askeri başarılar üzerine öncelikli olarak Kaniye kalesinin alınması toplanan harap meclisinde karar verilmiştir. 23/24 Ekim 1600 yılında Kaniye kalesi fethedildi. Burası bir beylerbeylik ve Sigetvar ile Reçuy, Siklos ve Ösek sancakları da, arpalık olarak, tanzim edildi. Böylece III. Mehmed'in döneminde Avusturyalılar'a karşı kazanılan zaferlere bir yenisi eklendi. Ancak cephe sular henüz

durulmamıştı. Bu sıralarda Temmuz başlarında kışladığı Belgrad'da Vezir-i Azam ve Serdar-ı Ekrem Damat İbrahim Paşa hastalanarak ölünce, yerine Yemişçi Hasan Paşa getirildi. Onun döneminde, daha önce başlatılan barış görüşmelerinin başarısızlıkla sonuçlanması üzerine İstolni Belgrad civarında yapılan muharebelerde önemli kayıplar verildiği arşiv belgelerinden anlaşılmaktadır. Nitekim bu durumun cesaretlendirdiği Arşidük Ferdinand büyük bir ordu ile Kaniye'yi kuşatmıştı. Osmanlı Avusturya savaşlarında önemli bir muharebe ve aşama olan Kaniye savunması, kale komutanı Tiryaki Hasan Paşa'nın kahramanlığı ve harp hilelerini başarı ile uygulanması sayesinde düşmektan kurtulmuştur. Bu durum Avusturya ordusunun moralini sarsarken, Osmanlı ordusuna şevk ve heyecan vermişti. Nitekim 1602 yılı baharında, Yemişçi Hasan Paşa, düşmanın eline geçmiş bulunan İstolni Belgrad kalesini almak için yola çıktı ve Ağustos başında buna muvafık oldu. Daha sonra Osmanlı tarafına geçen Székely Mrken, Osardım için Peşte'ye gitti. Ancak İstanbul'da görülen ayaklanmalar ve aleyhindeki gelişmeler üzerine, cepheyi serdar olarak Pala Mehmet Paşa'ya bırakarak başkente döndü, Mehmed Paşa Peşte'de alınan bir hezimete rağmen Celali Hasan Paşa'nın da yardımıyla stalükoyu korumayı başarmıştır.

Osmanlıların Avusturya'da meşgul olduğu sırada III. Mehmed Anadolu'da da ciddi bir tehditle karşı karşıya kalmıştır. Bunlar iki Celali isyanları denilen Anadolu'daki ayaklanmalar diğeri ise İran'da başlayan ve savaşla dönüşen karışıklıklardır.

CELALİ İSYANLARI

III. Mehmed tahta geçmeden önce başlayan yolsuzluk ve usulsüzlükler, ekonomik durumun kötüye gitmesiyle de birleşince, Anadolu'da devletin idaresinden hoşlanmayan gruplar, ayaklanmaya başlamışlardı. Ne yazık ki, bu ayaklanmalar önceleri önemsenmediği için gittikçe büyümüş ve Anadolu'nun huzur ve güvenini ortadan kaldırmıştı. III. Mehmed döneminde bu isyanların, ordunun Avusturya cephesinde bulunması sebebiyle büyümek için uygun bir zemin bulduğu anlaşılmaktadır. Çigalazadenin seferde asker yoklaması yaptırması ve firarilerin elinden timarlarını alması da birçok eski askerin asilere katılması için bahane teşkil etmiştir. Bu şekilde

III. Murad döneminde başlayan isyanlar, gittikçe artmış ve hemen bütün Anadolu'yu 200 yıl boyunca huzursuz etmiştir. İsyanların siyasi, sosyal, idari, askeri ve ekonomik sebepleri vardır. Ancak bazılarınınca iddia edildiği gibi, bu isyanlar Türklerin İstanbul'daki devşirmelerin kötü yönetimine karşı su yüzüne çıkan öfkeleri değildir. Bu isyanların mezheb ile de ilgisi yoktur.⁹

III. Mehmed ise döneminde Celali asilerine karşı kararlı ve şiddetli mücadelesiyle ün yapmıştır.¹⁰ Özellikle Karayazıcı Abdulhalim'in başlattığı ilk ciddi celali isyanında padişah şiddetli asileri cezalandırma yoluna gitmiştir. Kaynaklara göre, Karayazıcı Sivas sancağında mütesellimlik yaptığı sırada, yerine tayin edilen memura görevini terketmiş ve sancağını bizzat idare etmeye gelen sancakbeyini de, etrafına topladığı çift bazen reaya ve levendler ile Macar seferlerine iştirak etmeyerek isyan eden sipahi kuvvetlerinin yardımıyla mağlup ve katletmiş, sonra üzerine gönderilen beylerbeyini de bozguna uğratarak, işi Urfa'yı ele geçirmeye kadar götürmüştür. Amasya sancakbeyi yapılarak isyandan vazgeçirilen Karayazıcı, burada da rahat durmamış ve şekavete başlamıştır. Üzerine gönderilen Hacı İbrahim Paşa'yı Kayseri'ye sığınmaya mecbur eden Karayazıcı isyanını iyice büyütmüş ve Niğde'yi ele geçirmiştir. Bu sıralarda Güney Anadolu ve batısında bu asilerle bağlantılı başka celalilerde ortaya çıkmıştır. Durumun ciddiyeti üzerine, Sokulluzade, Hasan Paşa Karayazıcı isyanını bastırmaya memur edilmiş, o da Elbistan civarında asileri yenerek, kaçmaya mecbur bırakmıştır. Karayazıcı kaçtığı Canik'te ölmesine rağmen oğlu Deli Hasan isyana devam etmiş, hatta Tokat'ta Sokulluzade'yi öldürmeyi başarmıştır. Bu durum karşısında çaresiz kalan devlet, Deli Hasan'ı Bosna Beylerbeyliğine ve yandaşlarını da önemli görevlere getirerek isyanı bastırabilmiştir. (1603) Bu isyan ve benzerleri kontrol altına alınmış, ancak III. Mehmed'in şehzadesi Mahmut da dahil pek çok değerli devlet adamının yaşamına mal olmuştur. Gerçi Şehzade Mahmud'un celalilerle ilişkisi yoktu, ama Anadolu'nun isyanlarla çalkalandığı bir dönemde "Anadolu Serdarlığına" talip olduğunu açıklamış, asileri hem kuvvet ve hem de şefkatle yola getireceğinden bahsetmiştir.

III. Mehmed döneminde bir tarafta Avusturya savaşları devam ederken, diğer tarafta Osmanlı'nın doğu

sınırlarında da önemli gelişmeler olmuştur. Osmanlıların batıda meşguliyetinden yararlanarak yirmi sene kadar önce kaybettiği yerleri geri alma amacındaki İran, Selmas Kalesinin komutanının kendisine iltica etmesini bahane ederek, bölgeyi hakimiyeti altına aldığını açıklamıştır. Bu iltica ve bölge halkının İran'a teveccühünde Osmanlıların önemli ihmalleri olduğu anlaşılmaktadır: Bunlar arasında ilk bakışta, sancak beylerinin timarlarına gitmemeleri, gidenlerin yeterli askeri maiyet oluşturmamaları, oluşturanların fazla vergi toplayarak halk zulüm yapmaları zikredilebilir. İşte bu uygun ortam ve Batı'nın verdiği destek hatta İran ile bu amaçlı yaptığı ittifak anlaşması, bu devletin Osmanlı Devleti'ne harp açmasına sebep olmuştur¹¹.

III. Mehmed dönemi boyunca devam eden bu cephedeki muharebelerde Şah, Tebriz Beylerbeyi ile çevredeki isyanları bastırmak için dışarı çıkmasından faydalananak kenti işgal etti. Tebriz halkının Şii olması ve Şahı desteklemesi bu işgali kolaylaştıran başlıca faktördü. Kenti kurtarmak için Osmanlı Tebriz Beylerbeyini yaptığı mücadele sonuç vermeyince, Nahçıvan tahliye edilmiş, Revan da İran Şahı Abbas tarafından kuşatılmıştır. Bu esnada padişahın ölümü haberi gelmiştir. Kısaca III. Mehmed döneminde ordunun batı cephesinde olmasını Şah Abbas değerlendirerek Tebriz başta olmak üzere kaybettiği yerlerin bir kısmını geri almıştır.

III. Mehmed döneminde sadece toplumun huzuru ve düzeni değil, Osmanlı ordusunun en önemli sınıfı kapıkullarının da nizâmı bozulmuştur. Yeniçeriliğe usulsüz kayıtlar yapılmış, doğancıları ulufe verilmiş, peksimet parası, nüzul bedeli vb. gibi yeni vergiler konulmuş, sık sık yeni fakat düşük aralı para basılmış. Başta valide Safiye Sultan olmak üzere saraya ve haremdaki kadınlara aşırı denilebilecek harcamalar yapılarak nüfuz kurmalarına sebep olunmuş, en önemlisi de bu şekilde bir mali buhran yaratılmıştır. İşte bu dönemde bütün ülke bir taraftan mali buhran diğer taraftan celâlilerin yarattığı siyasi buhran ile karşı karşıya kalmıştır. Bu durumdan III. Mehmed'den çok babası ve dedesinin sorumluluğu, dönemin müverrihleri tarafından da iddia edilmiştir.

ESERLERİ

Dokuz seneye yakın bir süre saltanat süren III. Mehmed, genç yaşta (38) vefatı ve döneminde orduları

nın başında seferde bulunması sebebiyle kalıcı bir eser bırakmamıştır. Ancak devrinde alimleri korumuş ve teşvik etmiştir. Bunlardan Ebü'l-Meyamin Mustafa, Ahla-ku's-Saltanaadlı siyasi ve fikri bir eser yazmıştır. Gelibo-lu Mustafa Ali de bu dönemde pekçok eser vermiştir. Yi-ne III. Mehmed döneminin ünlü simalarından ve Ham-

mer'in "Osmanlı şair-i rebâbilerinin "en büyüğü dediği şair Baki de bu dönemde yaşamış ve ölmüştür. Padişah hocası ve tarihçi Hoca Saadeddin Efendi de III. Mehmed döneminde ölmüştür. Tacüt-Tevarih adlı tarihi Yavuz dönemine kadar Osmanlı Tarihini anlatmaktadır (ölümü 7 Nisan 1260).

- 1 Uluçay, *a.g.e.*, s. 43.
- 2 Z.N. Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c. II, s. 465
- 3 Danişmend, *a.g.e.*, c. III, s. 143 "halîm", "selîm", "kerîm", "edîb" ve "va-kûr" gibi vasıflarla anılır, diyor.
- 4 Anderson'un şemasına göre, s. 252.
- 5 Yozlaşma alâmetleri ve III. Mehmed'in konumu için bkz. K. Çiçek, *Osmanlı Yönetimi Yapısında Yozlaşmak*, "Türkiye'de Yönetim Geleneği" ed. Davut Dursun, Hamza Ali, İstanbul, 1998.
- 6 Danişmend, *a.g.e.*, c. 3, s. 143.
- 7 Eseri için Hoca Saadeddin Efendi, *Tacüt-Tevârih*, I-VI. Kültür Bakanlığı Yayınları, İstanbul, 1979.
- 8 Bu sefer hakkında "Osmanlı"da C. Woodhead'ın makalesine bakılabilir. Bu cephedeki savaşlar için Shaw, *Osmanlı İmparatorluğu*, c. I, s. 256.
- 9 Shaw, *Osmanlı İmparatorluğu*, c. I, s. 257, Celâli isyanlarını devşirmelerin yönetimlerine karşı bir hareket olarak değerlendirir.
- 10 Celâli isyanları kısmının yazılmasında DİA "Celâli" maddesi ve M. Akdağ Celâli İsyanları (1550-1603), Ankara, 1963 adlı eserinden öncelikle yarar-lanılmıştır. Ancak bu konuda geniş bir literatür vardır. Bunların genel bir değerlendirmesi için ayrıca bkz. William J. Griswold, *The Great Anatolian Rebellion 1000-1020/1591-1611*, Berlin: Klaus Schwarz, 1983.
- 11 İran'ın batı devletlerinden yardım alma ve ittifak arayışları için Avrupa'ya Hüseyin Ali Bey'i elçi olarak gönderdiği biliniyor. Bu elçinin Avrupa te-masları ve olayların gelişmesi için bkz. Küttikoğlu, *Osmanlı-İran*, s. 250-258.

I. AHMED (1603 - 1617)

HAYATI VE ŞAHSIYETİ

3. Mehmed'in Handan Sultan'dan doğan ilk oğlu olup, 18 Nisan 1590'da Manisa'da doğmuştur. 22 Aralık 1603'te babasının yerine henüz 14 yaşındayken padişah olmuştur. Kaynaklarda zeki, münevver, hamiyetli, adil ve dindar bir padişah olarak tarif edilir. Çok sade giyindiği, hatta devrinde en çok rağbet gören ipeği giymeyerek, sofı tercih ettiği, derviş gibi bir yaşam sürdüğü kaydedilmektedir. Halkla kaynaşmayı sevdiği ve bu nedenle halk arasında dolaştığı, pek çok ihsanlarda bulunduğu rivayet olunmaktadır. Fiziki özellikleri hakkında yerli bilgi yoktur. Pek çok padişah gibi, ata binmede, ok atmada, kılıç kullanmada usta idi. Cirit oynamayı seviyordu. Yine ataları gibi o da şairdi ve "Bahti" mahlasıyla şiirler yazmıştır. Şiirlerinde, vatanî ve siyasî lirik bir üslubu tercih etmiş, bu nedenle alçak gönüllü ve hissi bir padişah olarak kayıtlara yansmıştır. Siyasi içerikli bir gazelinde doğu ve batı cephele-
rindeki savaşları göz önüne alarak:

İlahî cânibeyne salmuşum ben iki serdarı

Kerem kıl düşmanı kahreyle mansûr eyle onları

Biri Şol Çar-Yarî Sevmiyen zalimleri kırsun

Biri vârub belâk itsün seniin emriinle küffürü¹

Tahta geçtiğinde Fatih döneminden itibaren uygulanan kardeş katli ile ilgili "Kanunî Osmanî"yi tatbik ettirmemiş ve bir rivayete göre o sırada iki yaşında olan kardeşinin hayatını bağışlamıştır. Onun bu tavrı, ölümünden sonra tahta geçme usulünün değişmesine ve "ekberiyet" ve "erşediyet", yani hanedanın en yaşlı üyesinin tahta geçme usulünün benimsenmesine neden olmuştur. Bununla birlikte sert tabiatlı, ihanet edenleri bağışlamayan, hizmet edenleri mutlakla ödüllendiren bir kişi olduğu kaydedilmektedir.

I. Ahmed, Celali İsyanları yüzünden sancağa çıkamamış ise de, sarayda iyi bir öğrenim görmüş, yaşından beklenmeyen bir disiplin ve olgunlukla devleti 14 yıl boyunca yönetmeyi başarmıştır.

Aile ve harem hayatı² da oldukça hareketli geçmiştir. Tahta geçtiğinde hiç şehzadesi olmadığı için validesi tarafından çocuk sahibi olmaya teşvik edilmiş, bu yüzden bir çok hasekisi olmuştur. Ancak bunların çoğunun ismi vesikalara geçmemiştir. Tespit edilebilen eşleri arasında Hatice Mahfiruze Sultan, Kösem Sultan ve cariyelerinden Fatma Haseki sayılabilir. Mahfiruz kadın I. Ahmed'in ilk evliliğidir. Bu evlilikten Genç Osman'dan başka Mehmed, Süleyman, Bayezid ve Hüseyin adlı 4 şehzade doğmuştur. Mahfiruz ile Sultan Ahmed'in 1609 yılına kadar mutlu ve huzurlu bir evlilik yaptıkları söylenmektedir, ancak bu tarihte Mahpeyker Kösem Sultan'ın ikinci kadın olarak I. Ahmed'in hayatına girmesi, saraydaki huzuru bozmuş, iki kadın arasında çok şiddetli ve bayağı bir rekabet yaşanmıştır. Kösem Sultan'ın Murad (IV)'ı doğurması ile başlayan bu rekabet 40 yıla yakın bir süre devleti hiç umulmadık bir şekilde kötü etkilemiştir. Padişah I. Ahmed'in diğer kadını Fatma Haseki Sultan ise bu iki kadının mücadelesine ortak olmadığı için tarihî kaynaklara çok silik bir şahsiyet olarak geçmiştir. Her halukârda I. Ahmed'in bu evliliklerinden kayıtlara göre 15 çocuğu olmuştur. Bunlardan dördü kızdır. Oğullarından Osman, Murad ve İbrahim daha sonra padişah olmuşlardır. Hanımlarından Hatice Mefruze, Genç Osman'ın, Mahpeyker Sultan ise IV. Murad'ın ve İbrahim'in annesi olarak valide sultan olmuşlardır.

SİYASİ FAALİYETLERİ

I. Ahmed tahta cülusundan sonra ilk iş olarak II. Murad ve III. Mehmed dönemlerinde devletin siyaseti

üzerinde kötü tesirler yapmış olan büyük annesi Safiye Sultan'ı, bütün mensupları ile eski saraya göndermiştir. Böylece yaşından beklenmeyen bir olgunlukla devlet işlerini kontrol altına almış ve kendisini tesir altında kalmaktan kurtarmıştır. Veziriazamlığına ise Malkoç Yavuz Ali Paşa'yı getirmiştir.

İRAN SAVAŞLARI

Tahta geçtiği sıralarda, devlet hem İran hem de Avusturya ile savaş halinde bulunduğundan ve üstelik Anadolu'da Celali İsyanları devam ettiğinden zor bir dönem yaşıyordu. Sultan Ahmed doğu cephesine Cigalazade Sinan Paşa'yı, batı cephesine de Malkoç Yavuz Ali Paşa'yı göndererek sükuneti sağlamaya çalışmıştır³. Her iki cephede de durumun kritik olduğu anlaşılmaktadır. Şah I. Abbas, Revan'ı kuşatma sonucunda teslim alarak Kars'a gitmiş ve ancak Ahıska önlerinde durdurulabilmiştir. Bu gelişmeler üzerine hareketine hız veren Cigalazade Erzurum'a kadar gelmiş, uygun durumda olmasına rağmen, askerlerinin gönülsüz olması yüzünden, Şah Abbas'ın üzerine gitmeyerek, Van'da kışlağa çekilmiştir. Şah'ın ordularının baskısıyla burayı da terk ederek Erzurum'da kışlamaya karar vermiştir. 1605 yılı baharında tekrar harekete geçen ordu, hedef olarak Tebriz'i seçmiş, ancak Erzurum Beylerbeyi Kösem Sefer Paşa'nın disiplinsiz ve gereksiz bir çıkış hareketi sonucu öldürülmesi üzerine hezimete uğramıştır. Bu hezimet üzerine Diyarbakır'a kadar geri çekilmek zorunda kalan paşa, burada, bir vesikaya göre, üzüntüsünden ölmüştür. Bu yüzden, uzun mücadeleler sonucunda ele geçirilen Gence, Şirvan ve Semah kaybedilmiştir. Üstelik ölümünden az önce Sinan Paşa'nın sefere geç katıldığı gerekçesiyle Halep Beylerbeyi Canbulatoğlu Hüseyin Paşa'yı idam ettirmesi büyük bir isyanın başlamasına sebep olmuştur⁴.

Osmanlılar geçici bir süre bu işgalleri kabul etmeli ve iç gailelerle uğraşmak zorunda kalmışlardı. Avusturya ile barış yapıp, Celali İsyanları da kanlı bir şekilde bastırılınca Kuyucu Murad Paşa, İran seferine memur edildi. Tebriz'e kadar giden Kuyucu Murad Paşa, muhtelif sebeplerle İran'ın ele geçirdiği yerleri kabul ederek anlaşma zemini aramayı uygun buldu. Ancak, bu girişimlerini sonlandırmadan Diyarbakır'da vefat edince, Nasuh Paşa, Şah ile anlaştı. Amasya barışını yenileyen bu anlaşmaya göre; Osmanlılar kaybettikleri yerler üzerinde İran hakimiyetini tanıyacaktı, buna karşılık senede iki yüz yük ipek vereceklerdi (1612).

Ne var ki, İran bu basit yükümlülüğünü bile yerine getirmediği gibi, durumu öğrenmek için gönderilen Osmanlı elçisi İncili Çavuş'u alıkoymuş ve Gürcistan'a asker sevk etmişti. Bu durum, bu cephede savaşı yeniden kaçınılmaz hale getirdi. I. Ahmed Vezir-i Azam Öküz Mehmed Paşa'yı İran seferine gönderdi (Mayıs 1615). Fakat Mehmed Paşa seferini ertesi yıla erteleyince, İran Şahlı Abbas, Gence'yi yağmalatmamak için bir zaman buldu. Ancak ertesi yıl Mehmed Paşa'nın daha büyük bir orduyla Revan ve Nihavend'e gelmesine engel olamadı, fakat Osmanlılar da Revan'ı düşüremeyince taraflar anlaşma zemini aradı. Yapılan anlaşma I. Ahmed tarafından kabul edilmeyince, Halil Paşa İran üzerine gönderildi. Ne var ki Karadeniz'in kuzeybatısında yaşanan gelişmeler üzerine sefer yarıda kaldı ve I. Ahmed'in ölümüne kadar bir sonuç alınamadı.

AVUSTURYA SAVAŞLARININ SONA ERMESİ VE ZİT VATORUK ANLAŞMASI

I. Ahmed başa geçtiğinde Avusturya cephesi de hareketliydi. Yukarıda da bahsedildiği gibi sultan, önemi ne binaen Veziriazam Serdar-ı Ekrem olarak tayin etmişti. Maalesef 3 Haziran 1604 tarihinde İstanbul'dan hareket eden ve 26 Temmuz'da Belgrad'a varan veziriazam Malkoç Ali Paşa burada ölünce, yerine Lala Mehmed Paşa tayin edildi. Peşte ve Vaç kalelerini alarak başarılı bir başlangıç yapan serdar, askerinin disiplinsiz hareketleri ve muhalifi yüzünden Estergon kuşatmasını kışa uzatmayarak Belgrad'a çekildi⁵. Halbuki bu sırada bölgede her şey Osmanlılar lehine geliyordu. Macar halkı Protestanlıkları sebebiyle uğradıkları Katolik Avusturya baskısından dolayı Osmanlılara yönelmişler, daha önce Avusturya tarafında yer alan Erdel Beyi Etienne Boçkay, Osmanlılara ittifak teklif etmişti. Nitekim bu uygun ortamda harekete geçen Lala, önce Vişegrad, daha sonra da Tepedelen'i ele geçirmiş, Erdel beyinin kuvvetleriyle birleşen ve Tiryaki Hasan Paşa tarafından komuta edilen diğer bir ordu ise Uyvar, Vestprem ve Polata'yı fethetmişti. Yardımları ve ittifakı sebebiyle Boçkay'a Erdel ve Macar tacı giydirilmişti. Ancak Anadolu'da ve İran cephesindeki gelişmeler Lala Mustafa Paşa'nın cepheden çağrılmasını gerektirince, planı ertelemek zorunda kaldılar. Bu yüzden Osmanlılar elde ettikleri avantajları değerlendirememeye gibi bir durumla karşı karşıya kaldılar. Nite-

kim bu cephede savaşları sonuca bağlamakla görevlendirilen Kuyucu Murad Paşa, bütün tarihçilerin kanaatine göre, Osmanlı Devleti'nin büyümesine set çeken bir anlaşma imzaladı. Zitvatoruk Anlaşması olarak bilinen bu meşhur anlaşmaya göre, Osmanlılar bir defaya mahsus olarak 200.000 kara kuruş savaş tazminatı karşılığında, senelik aldıkları 30.000 dükalık haraçtan feragat ediyorlar, padişah ile Avusturya İmparatoru'nu protokol açısından eşitliyorlar ve kendisine "Roma Çasarı" demeyi kabul ediyorlardı. Fatih Sultan Mehmed'den itibaren Osmanlıların kendilerini iki Roma'nın tek varisi olarak gördükleri hatırlanırsa, gerçekte bu antlaşmanın Osmanlı'da duraklamanın alameti olarak yorumlanması daha iyi anlaşılabilir. Bu antlaşmanın bir diğer olumsuz tarafı da Erdel üzerinde Avusturya'nın hak iddia etmesine sebep olan bir maddeyi içermesidir. Buna rağmen I. Ahmed döneminde bu anlaşma üzerinde 1608, 1615 ve 1616 yıllarında üç kez daha mutabakat sağlanmıştır. Antlaşmanın en uygun tarafı, Osmanlıların ele geçirdiği yerlerin Avusturya tarafından resmen tasdiki olmuştur.

CELALİLER VE KUYUCU MURAD PAŞA

I. Ahmed döneminde bu iki cephe dışında önemli bir cephede, Anadolu'ydü. Daha evvel başlayan Celali İsyanları bu dönemde iyice tehlikeli bir hal almıştı. Özellikle Tavi Ahmed, Kalendoğlu, Canbulatoğlu Ali Paşa, Yusuf Paşa, Kara Said ve Muslu Çavuş gibi kişiler bütün Anadolu'da tam bir terör estirdiler. Halk perişan oldu, köyler boşaldı, kasabalarda anarşi ortamı yaygınlaştı. Hazine vergi toplayamadığından zor duruma düştü. Devletin bu Celalilere karşı gönderdiği eyalet kuvvetleri genelde başarılı olamadığı ve yenildiği için Padişah I. Ahmed, Celali liderlerine sancak beyliği, beylerbeylik, hatta vezirlik gibi rütbelere vermek zorunda kaldı. Mescid-i Tavi Ahmed şehri zor beylerbeyliği, Canbulatoğlu Ali Paşa önce Temeşvar, sonra Belgrad Beylerbeyi yapıldı. Buna rağmen Anadolu huzura kavuşmadı. Yeni Celaliler ortaya çıktı. Bunun üzerine Celali İsyanlarını bastırmak için Anadolu'ya Veziriazam Kuyucu Murad Paşa gönderildi. Kuyucu Murad Paşa, bu seferi sırasında binlerce Celaliyi öldürtüp, cesetleri kuyuya getirdiği için "kuyucu" lakabı ile anılmaya başladı⁶. İsyancılar çok sert ve

kanlı bir şekilde tenkil edildi, ancak bu şiddete rağmen Anadolu kısmen sükunete kavuşabildi⁷.

Padişah I. Ahmed bundan sonra tekrar asayişin sağlanmak ve halka yapılan zulümleri önlemek için adaletname denilen ferman çıkardı. Bu fermanla, celaliler yüzünden aksayan devlet hizmetleri, adli ve idari suistimaller dolayısıyla halktan anlayış beklendiği açıklanıyor ve zulüm yapanların şiddetle hak ettikleri cezaya çarptırılacakları konusunda padişah, devlet adına, halka güvence veriyordu.

I. Ahmed zamanında bahsedilmeğe değer diğer gelişmeler şunlardır: İspanya Krallığı ile müttefik Toskana Dükalığı ve Malta şövalyeleri Akdeniz'de Osmanlı sahillerine saldırıyorlardı. Bu yüzden donanma 1611 tarihinde Malta'ya bir akın yaptı. Donanma Akdeniz'de iken fırsat bulan Kazaklar Sinop'a baskın yaparak kendi tahrip ve yağma yaptılar. Yine I. Ahmed döneminde Lehistan ile anlaşma sağlanmış ve Kazakların baskınları önlenmiştir. Ayrıca İngiltere, Fransa ve Venedik'le olan ticari anlaşmalar yenilenmiştir. 1612 yılında ise Hollanda ile ilk ahidnâme yapılmıştır.

ESERLERİ

Dindar bir padişah olan I. Ahmed döneminde, Osmanlı mimarisinin en büyük ve en güzel abidelerinden birisi olan ve günümüzde bile hayranlıkla gözlenen Sultan Ahmed Camii ve külliyesini yaptırmıştır. İnşası 7.5 yıl devam eden bu muhteşem sanat eseri, büyüklüğü, altı minareli, 16 şerefeli (16. Padişah olduğu düşüncesiyle) olması yanında, iç süslemeleri ve çinileriyle de meşhurdur.

Yine dindar padişah, yıkılmaya yüz tutan Kabe duvarlarının tamirini yaptırmış, Kabe'nin kapısı üzerindeki kitabe ile altın oluğu ve Mescid-i Nebevi'deki minberi yenilemiş, ayrıca duvarları tutması için altın ve gümüşten on altı kuşak yaptırtıp Mekke'ye göndermiştir.

I. Ahmed, döneminde, bugüne kadar gelmeyen iki mescit daha yaptırmıştır: Kavak Sarayı Mescidi ve İstavroz Mescidi. Kentin birçok yerini de çeşmelerle donatmıştır.

Bir ilginç uygulaması ise ilk defa tütün ithaline izin verilmesi, fakat aynı zamanda ülke genelinde içki yasağı uygulamasıdır.

- 1 Danişmend, *a.g.e.*, c. III, s. 230.
- 2 Uluçay, *a.g.e.*, s. 47-48.
- 3 Bu kısım hakkında bkz. Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c. II, s. 6.
- 4 Shaw, *Osmanlı İmparatorluğu*, c. I, s. 210-61. Ayrıca Danişmend, *a.g.e.*, C. III, s. 23 vd.
- 5 Danişmend, *a.g.e.*, c. III, s. 235'de kış mevsiminin gelmesi, Yeniçerilerin kışlağa çekilmek için serdarı tazyik etmeleri, yağ ve kar gibi sebeplere işaretiler edilir.
- 6 Kuyucu Murad Paşa hk. Akgündüz ve Öztürk, *Bilinmeyen Osmanlı*, s. 176.
- 7 Hammer, *a.g.e.*, c. 8, s. 88-108'de Kuyucu Murat Paşa'nın mücadelelerini bütün detaylarıyla tasvir eder.

I. MUSTAFA (1617 - 1618 / 1622 - 1623)

3. Mehmet'in oğlu olup, tahminen 1591 yılında, babasının sancak beyi olarak bulunduğu Manisa'da doğmuştur¹. Ekberiyet ve erşediyyet kaidesine göre, kardeşi Ahmet'in ölümü üzerine iki defa tahta cülus etmiştir.

Muhtelif kaynaklar, Sultan I. Mustafa'ya nahif vücutlu, küçük, çocuk gibi temiz, siması masum, çehresi solgun ve küçük, sakallı ve bıyıkları az ve siyahtır. Gözleri iri ve siyahtır, şeklinde tarif ediyor². Bazı kaynaklar I. Mustafa'yı bir miktar akli hafif ya da bön, ahmak olarak nitelendiriyor³. Kardeşi I. Ahmet'in tahta geçişinden itibaren yaşadığı sıkıntılı günler dikkate alınırsa ruh halindeki değişimin haklı sebeplere dayandığı düşünülebilir. Kardeşi I. Ahmet tahta cülusundan sonra, hanedanda başka şehzade bulunmadığı için Şehzade Mustafa'nın hayatına dokunmamıştı, fakat kendi çocukları dünyaya gelince birkaç defa öldürülmesi düşünüldü. Şehzade Mustafa sarayda 14 sene her gün öldürülmek korkusuyla mahpus hayatı yaşadı ve bu onun ruh halini çok olumsuz etkiledi. Hammer'in tabiriyle "bütün akli melekeleri şehvani hazlarla bozulmuştu"⁴.

1617 yılı içerisinde I. Ahmet ölünce, Şeyhülislam Es'ad Efendi ile Kaymakam Sofu Mehmet Paşa, yaşça büyük bir şehzade dururken Ahmet'in daha küçük yaşta çocuğunu tahta çıkarmanın yanlış olacağını ve Mustafa'daki dengesizliğin ölüm tehdidi altında geçirdiği uzun mahpusiyet senelerinden tevellüt ettiğini ve sıhhatinin zamanla düzeleceğini ileri sürdüler. Kızlar Ağası Mustafa Ağa ise tam tersini savunuyordu. İlk görüşü savunanlar fikirlerini uygulama fırsatı elde ettiler ve tahta cülus usulünde değişiklik yaparak Şehzade Mustafa'yı 22 Kasım 1617'de tahta çıkardılar. Bu kararın alınmasında, bir

rivayete göre, Kösem Sultan etkili olmuştur. I. Ahmet'in hasekilerinden Mahfiruz Sultan'ın oğlu olan Şehzade Osman'ı saltanattan mahrum ederek, saraydaki nüfuzunu korumak isteyen Kösem Sultan, kendi oğullarından Şehzade Murat'ın önünü açabilmek için böyle bir tertip içinde olmuştu⁵.

Sultan olduktan sonra I. Mustafa'nın garip ve tutarsız davranışları ile ilgili kayıtlar, ümit edilenin aksine onun ruh halinin padişah olunca fazla değişmediğini göstermektedir. Zamanının çoğunu Üsküdar ve Davut Paşa Sarayında geçiren I. Mustafa, validesinin nüfuzu altında devlet işlerine pek itibar etmemiş, bazı rivayetlere göre, dünyevi saltanatı ve telaşı arzulamamıştır, onun bu tutumu, halk ve bazı şeyhler tarafından manevi bir özellik ve keramet olarak yorumlanmış, deli değil, veli olduğu öne sürülmüştür. Halbuki o, şüpheli de olsa, bazı rivayetlere göre vakitli-vakitsiz sokağa çıkmak, divanda vezirlerin başını açmak gibi muziplikler yapmağa, balıklara altın atmaya devam etmişti. İşte bu davranışları üzerine, Kızlar Ağası tarafından, bir gün odasına kilitlenmiş ve yerine Şehzade Osman tahta çıkarılmıştır.

Mustafa'nın aile hayatı ve ailesi hakkında vesikalar sessizdir. Annesinin adı bilinmemektedir, fakat 4 ay kadar süren ilk ve bir seneden fazla süren ikinci saltanatında sağ olduğu kuvvetle muhtemeldir. Harem hayatına daldığı iddialarına karşın, ne hanım veya cariyeleri ne de çocuğu olup olmadığı konusunda bilgi yoktur. Uluçay, onun ilk kısır ya da çocuksuz padişah olduğunu düşünmektedir⁶.

Ancak, bilindiği gibi Sultan II. Osman'ın bir isyanı sonucu öldürülmesi, I. Mustafa'ya tekrar tahtın yolu-

nu açmıştır. Rivayetlere göre, isyan esnasında, askerler sarayın harem dairesine girerek, Sultan Mustafa'nın bulunduğu yerin kubbesini delip, ipler ile aşağı inmek suretiyle, onu odasından çıkarmışlardı. Bu esnada şehzadenin kendisine üç gündür su verilmediğinden yakılarak su istediği rivayet edilmektedir. Bu aşamadan sonra Sultan Genç Osman'ın taraftarlarıyla I. Mustafa'yı tahta çıkarmak isteyenler arasında ilginç mücadeleler olmuştur. İsyancılar Şeyhülislam Es'ad Efendi'nin atıyla kendisini götürmek isterken Şehzade at üzerinde güçlükle durabilmiş, zar zor divanhaneye götürülen Mustafa, kendisine biat edilmesi üzerine sultan olmuştur. Biatın zorbalanın zoruyla yapıldığı anlaşılmaktadır. Bütün bu olaylar İstanbul'da bir sürü garipliklerin yaşanmasına sebep olmuştur. Mesela bir taraftan tellallar İstanbul sokaklarında Mustafa'nın cülusunu ilan ederken, diğer taraftan taraftarları onu II. Osman'dan korumak için soka sokak gezdiriyorlar; önce eski saraya sonra da, akşam üzeri, orta camiye götürüyorlardı. Bu esnada Valide sultan oğlunu destekleyenlere bol bol vaatlerde bulunmaktan geri durmuyordu. Bir yandan da II. Osman'ın taraftarları ile çatışmalar sürüyordu. Fakat II. Osman'ın yeniçeri ağasının orta camide öldürülmesi ile Sultan Mustafa'nın konumu güçlenmişti. Eniştesi Davut Paşa'yı saraya getirdi ve bazı atamalar yaptı. 20 Mayıs Cuma günüde Topkapı Sarayı'nda yeniçeri ağası ve ilmiye sınıfının biatıyla sultanlığı kesinleşti.

Ancak saltanatı boyunca isyanlar ve II. Osman taraftarlarının intikam isteklerinden dolayı bir türlü rahat bir saltanat sürdüremedi. Nihayet, gerçek hakimın Valide Sultan olduğunu görenler çoğalınca, onun hal'i tekrar gündeme geldi. Özellikle ilmiye devletin içinde bulunduğu durum karşısında padişahın aciz kaldığını söyleyerek, padişah olarak daha fazla kalmasının sakıncalarını anlattılar. Valide Sultan daha fazla bu tepkilere karşı koymayarak, hayatının bağışlanmasını ve sarayda hapsedilmesini sağlayarak, hal'i onayladı. Yerine Ahmet I.'nin şehzadelerinden Murad tahta çıkarıldı (10 Eylül 1623). Bu aynı zamanda Kösem Sultan'ın saraya dönmesi anlamına geliyordu.

Sultan Mustafa kapatıldığı bu dairede 16 sene daha yaşadıkten sonra 1639 yılında vefat etmiştir.

FAALİYETLERİ

I. Mustafa tahta geçtiği 1617 yılında tamamen Valide Sultan'ın etkisi altındaydı. Devlet işleriyle bir ilgisi yoktu. Ancak saltanatının bu ilk devresinde İran ile barış yapılmış, Zıtvatoruk Antlaşması yeniden gözden geçirilmişti. Bunun dışında en önemli faaliyet, belki de Venedik'e elçi olarak, Mustafa Çavuş'un gönderilmesidir.

II. Mustafa'nın saltanatının bir buçuk yıl süren ikinci devresinde daha çok iç durum düzeltilmeye çalışıldı. II. Osman'ın katli dolayısıyla, intikam peşine düşenler devlet içinde tam bir anarşi ortamının doğmasına yol açtılar. Önce Veziriazam Davut Paşa'yı padişah katili ilan ettiler, o da kendisini kurtarmak ve askeri desteğini almak için Maliye ve Evkaf defterini isyancılara verdi, sokak serserilerine iş vaatlerinde bulundu. Bunun üzerine Şeyhülislamın girişimiyle görevden alınarak yerine Mere Hüseyin Paşa tayin edildi.

Anadolu'da da durum kötüleşmekteydi. Padişah katilliğiyle suçlanan yeniçerilere karşı Anadolu halkı nefretle bakıyordu. Özellikle Erzurum'da II. Osman'ın kanını dava eden Abaza Mehmet Paşa isyan etti. Önce Erzurum'daki yeniçerileri öldürttü. Burada tam bağımsızlıkla hareket etmeye, vergi koymaya, toplamaya ve tayinler yapmaya başladı.

Abaza duruma iyice hakim olunca Kars ve Ahıska beylerini de yanına çekti. Şebinkarahisar'ı zaptederek, Sivas üzerine yürüdü. Topladığı 30.000 kişiyle Sivas'ı da aldı ve Genç Osman'ın katillerinden hesap sormak için hedef İstanbul olmak üzere harekete geçti. Yol boyunca yönetimden hoşnut olmayanların katılımıyla kuvvetleri çığ gibi büyüyordu. Ankara'yı 40.000 kişi ile kuşattığı, dış kaleyi düşürmeyi başardığı söyleniyor. 3 aylık kuşatma sonunda kışın gelmesi yüzünden Niğde-Kayseri civarına çekildi. Ertesi yıl Trablusşam valisi ile Maraş beylerbeyi de isyana kalkınca, kendisini kahraman gibi gören Abaza Mehmet Paşa bölgeyi tamamen kontrol etti.

Bu durum İstanbul'da işlerin çığırından çıkmasına sebep oldu. Önce sorumsuz davranışları ile hazineyi tüketen Mere Hüseyin Paşa hedef alındı. Ancak o, yeniçerileri yanına alarak, kendisine karşı olan ulemadan 19 kişiyi "Fatih Camii Vakası" denilen bir tertiple öldürttü. Daha da şımararak kapıkulu sipahilerine cephe aldı. Du-

rumu öğrenen sipahiler divana yürüyünce azledildi ve yerine kısa bir süre Lefkeli Mustafa Paşa, sonra da Kemankuş Ali Paşa getirildi. Yeni veziriazam, Anadolu'da Abaza isyanından dolayı bozulan asayiş, İran ile gergin-

leşmeye başlayan ilişkileri ve asker içindeki tefrikayı öne sürerek saltanat değişikliğini savundu ve 10 Eylül 1623'de bunda muvaffak olarak Murad'ın tahtta çıkışını sağladı⁷.

1 Kesin doğum tarihi belli değildir.

2 Hammer, *a.g.e.*, c. VIII, s. 176, note 4. Krş: çökmüştü demektir. Koca-türk, *a.g.e.*, s. 203.

3 Hammer, *a.g.e.*, c. VIII, s. 176 "üzerine belâhet"

4 Hammer, *a.g.e.*, c. VIII, s. 176.

5 Z. Nur Aksun, c. II, s. 35-36. Ancak Kösem Sultan I. Ahmet öldüğünde eski saraya gönderilmiş ve 6 sene burada kalmıştır. Bkz. Uluçay, *a.g.e.*, s. 48.

6 Uluçay, *a.g.e.*, s. 53.

7 Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c. II, s. 89-90.

II. OSMAN (1618 - 1622)

HAYATI VE ŞAHSIYETİ

1 Ahmed'in Mahfiruz Sultan'dan doğan oğludur. 1603 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Amcası I. Mustafa'nın hal'i üzerine tahta geçmiş, bir askeri isyan sonunda tahtan indirilerek öldürülmüştür (20 Mayıs 1622).

Kaynaklarda hırçın ve aceleci olmakla beraber, cesur ve zeki olduğu kaydediliyor. Naima, Genç Osman'ı yakışıklı, silah kullanmada mahir, "Şecaat ve farisiyette akrânı nadir", olarak nitelendiriliyor. İngiliz elçisi Thomas Roe, mağrur, büyük ruhlu ve pek cesur bir genç idi. Hristiyanların can düşmanlarından biri idi. Ecdadının zaferlerine karşı büyük bir gıpta etmekte, büyük projeler yapmakta, onların şöhretine ulaşmak için büyük bir gayretle çalışmaktaydı demektedir¹.

Tahta geçtiğinde 14 yaşında olmasına rağmen, kayıtlar onun erken inkişaf etmiş, kuvvetli tahsil ve terbiye görmüş, kültürlü, uzak görüşlü bir kişi olduğunu yazıyor. Arapça, Farsça, Yunanca, Latince ve İtalyanca bildiği ve "Farîsî" mahlasıyla şiir yazdığı kaydedilmektedir². Devrin alimleri olan Ömer Efendi ve Kızlar Ağası Mustafa Ağa ile Süleyman Ağa hocalığını yapmış ve şahsiyeti üzerinde önemli tesirler yapmıştır. Ancak onu hacca gitmesi konusunda da yanlış yönlendiren de hocası Ömer Efendi'dir. İlk katledilen Osmanlı padişahı olması, hem döneminde hem de sonra hakkında yazılan şiirlerle yansımıştır. Genç padişahın bir şiirinde adeta uğrayacağı feci sonu görmüş gibi şöyle yazmıştı: *Niyyetüm hidmet idi saltanat-û-devletime çalışur basid-û-bedbâh acib nekberime*³.

Genç Osman'ın kısa süren ömründe Akile (Rukiyye) Hanım ve Ayşe Hanım olmak üzere iki nikahlı zev-

cesi olmuştur. Bu evliliklerinden Ömer ve Mustafa adlı iki şehzade ile Zeynep Sultan adlı bir kızı olmuştur. Akile Hanım Şeyhülislam Esat Efendi'nin kızıdır ve Osman'ın ilk eşidir. Osman bir cariye yerine ulema kızı ile evlenerek geleneklere riayet etmemiştir. Ayşe Hanım ise Genç padişahın hasekisiydi, fakat hakkındaki bilgiler çok sınırlıdır⁴. Hammer aslen Rus, fakat sıradan bir aileden Miliklia'nın da II. Osman'ın hasekisi olduğunu ve bu kadının padişaha Hotin Seferi esnasında bir şehzade doğurduğunu kaydediyor. Hatta Nadîrî adlı bir şair bu olay üzerine "Şehnâme" adlı dörtbin beyitlik, 21. Nazımını teşkil eden bir eser yazmıştır⁵.

SİYASİ FAALİYETLERİ

II. Osman'ın tahta çıkışının ilk aylarında İran ile Nasuh Paşa vasıtasıyla barış imzalanmıştı. Bu anlaşma, Osmanlılara az bir zararla İran meselesini çözme fırsatı vermiş ve böylece ordunun, Anadolu'da bozulan iç düzeni tesisi için kullanılması mümkün olmuştur. Sultan Genç Osman tahta çıktığında ananelerin tersine sultanlık hakkının gasp edildiğinin de farkındaydı. Bunda sorumluluğu olduğunu düşündüğü sadaret kaymakamı Sofu Mehmet Paşa'yı görevden alarak yerine Öküz Mehmet Paşa'yı tayin etti. Bu şekilde sarayda aleyhine oluşan hizipleri dağıtmayı amaçlamaktaydı. Saray dışı muhaliflerinin önde gelenlerinden Şeyhülislam Esad Efendi'nin de fetva dışında bütün görevlerini ve yetkilerini iptal etti.

Hotin Seferi

II. Osman döneminin en önemli siyasi olayı Lehistan-Osmanlı ilişkileridir. Aslında Lehistan ile ilişkiler III. Murad zamanında başlamış ve bu devlet haraca bağ-

lanmıştı. Ancak Osmanlı-Lehistan ilişkileri 1617 yılından itibaren birkaç sebepten dolayı bozulmaya başladı. Birincisi, Lehistan'ın himayesindeki kazakların Osmanlı sınırlarını sık sık ihlâl etmeleridir, ikinci önemli sebep ise Boğdan Vayvodası Kaspar Gratiani'nin Lehistan lehine istihbarat faaliyetlerinde bulunarak, Osmanlılara sadık olan Erdel Beyinin lehlerle karşı karşıya getirmesidir. Üstelik, bu faaliyetleri üzerine görevden alınınca, Lehistan'a sığınmış, buradan aldığı destek kuvvetleriyle Osmanlı topraklarına girmişti. İşte bu olay üzerine II. Osman Özü Beylerbeyi İskender Paşa'yı Lehistan ordusu üzerine göndermiştir. Bu ordu 20 Eylül 1620'de Lehistan ordusunu hezimete uğrattı⁶.

Savaş alanından firar eden Grafiani, Lehler tarafından Osmanlılar ile ilişkilerini bozduğu gerekçesiyle öldürüldü. Gerçekten de Lehistan uluslararası dengeler açısından bakıldığında Osmanlıların rakibi olamazdı. Nitekim, Lehistan toplanan ordunun hedefinin Osmanlılar olmadığını öne sürerek, barış istedi. Fakat 100.000 duka altın haraç ve metbuiyyet statüsünü devam ettirme koşulları, oyalama gayesiyle yapıldığı gerekçesiyle ve biraz da Nogay Oymağı Reisi Mirza Kantemir'in itirazları sebebiyle reddedildi. 17 gün daha süren muharebeler sonucu Leh ordusu büyük bir bozguna uğratıldı. Leh başkumandanı Zolkrewski de ölümler arasındaydı⁷.

Bu başarı Sultan Genç Osman'ı cesaretlendirdi ve Lehistan meselesini kesin bir sonuca ulaştırmak için bizzat sefere çıkmaya karar verdi. Halbuki lehler elçi göndererek barış istemişlerdi. Bu kararında veziriazam güzelce Ali Paşa'nın da teşvikleri olduğu, ancak daha tecrübeli devlet adamlarının Lehistan sorununun bir serdar ile halledilmesi gerektiğini padişaha anlattıkları yazılmaktadır⁸.

Böylece, Genç Osman tekrar bir padişah olarak ordusunun başında sefere çıktı. Ancak kısa bir süre sonra tecrübesiz bir komutan olarak isteksiz askeri sefere çıkartmanın zorluklarını yaşamaya başladı. Rivayetler doğrusa ordunun konakladığı yerlerde esirler askerin atış talimlerin de nişangâh olarak kullanılmış, ordusuna itimad etmediği için yoklama yaptırmış, ufak bazı kusur ve tedbirsizlikten dolayı askerleri cezalandırmıştır. Bu olumsuzluklara rağmen ordu, Hotin kalesi denilen yere, Eylül başlarında (1621) ulaşmıştır.

Bu kale Turla (Dinyester) nehrinin sağ kıyısındadır ve Lehistan'ın düşmesi bakımından stratejik önemi haiz-

dir. Osmanlı ordusu kaleyi kuşattığında kazakların da desteklediği kale komutanı Chod Kiewicz, Osmanlı ordusundaki komutanlar arasındaki anlaşmazlık yüzünden direnmeyi başardı. Budin beylerbeyinin şehit olmasında ihmali olduğu gerekçesiyle veziriazam azledilerek yerine Diyarbakır Beylerbeyi Dilaver Paşa tayin olundu. 24 Eylül'de yapılan bir hücumdan sonra yeniçeriler sefer bahşişlerinin ödenmediği bahanesiyle gönülsüz harp ettiler veya etmediler, bunun üzerine genç Osman bazı yeniçerileri idam ettirdi.

Bu şekilde ordu içindeki huzursuzluk devam edince, 35 gün geçtiği halde kuşatmadan kesin bir sonuç elde edilemedi. Ancak düşmana bayağı zaiyat verdirilmişti⁹. Bu nedenle Lehler barış istemek zorunda kaldılar. II. Osman ordunun durumunu göz önüne alarak bu teklifi derhal kabul etti. Kanunu devrindeki sınırların aynen bırakılması, kazakların Osmanlı topraklarına girmemesi, Turla boyunda yapılan ve Osmanlı sınır güvenliğini tehdit eden kalelerin yıkılması ve Lehistan'ın öteden beri Kırım Hanlığına ödediği 40.000 florin yıllık haracı ödemeye devam etmesi koşullarıyla barış yapıldı.

Kısaca bu seferden sonra Lehistan-Osmanlı ilişkileri eskisi gibi devam etti. Fakat II. Osman ordunun kendisinden yüz çevirdiğini anlattı. Durumu örtbas etmek için İstanbul'da üç gün üç gece zafer alayları düzenletmesi bu gerçeği değiştirmede. Üstelik kesin bir zafer elde edememesi yüzünden üzülen II. Osman, gerek kalemiye gerekse de askeriyede önemli reformlar yapılması gerektiğini anlamıştı. Genç Osman "Osmanlı düzenini değiştirmeye yönelik ilk yoğun çaba onun zamanında gösterilmiştir" diyerek övmektedir¹⁰.

II. Osman'ın Reform Teşebbüsü

Bu bağlamda padişahın yapmak istediği reformlar şu şekilde sıralanabilir. a) Kapıkulu Ocağını tamamen ortadan kaldırıp yerine Anadolu, Suriye ve Mısır Türk ve Türkmenlerinden teşekkül edecek bir ordu kurmak; b) Başkenti Anadolu'ya nakletmek; c) İlmiye sınıfının siyasi nüfuzunu kıırarak bu zümreyi siyasetten uzaklaştırmak; d) Harem-i Humayunun tasfiye etmek ve böylece hanedan erkeklerinin Türk ailelerden nikahlı kız almasına yol açmak; e) Fatih döneminden kalan kamu ve mevzuatı güncelleştirmek¹¹.

Ancak II. Osman bu büyük ideallerini gerçekleştirmek için ne yeterli kadroya ne de bunları benimsetebile-

ceği bir ortama sahip değildi. Padişah üzerinde etkisi olan hocaları tecrübesiz ve uzak görüşlü değildi; buna rağmen ordu ve teşkilat işlerine müdahale etmekten geri kalmıyorlardı. Bu durumdan devrin yazarları da sitayişle bahsediyorlardı. Peçuyi, Tugı Tarihi ve Bostanzade Yahya Efendi, padişahın nedimlerinin ne kadar şahsiyet-siz ve beceriksiz olduklarını yazıyorlardı. Dolayısıyla padişah yanlış zamanda değişiklikleri yapmaya çalışmıştı. Kendisinin bu yönde en fazla yazarı belli olmayan “Kitab-ı Müstetab” adlı bir eserdeki görüşlerin etkisinde kaldığı görülüyor¹².

Bu gerçekleştirilmesi zor idealler, kısa bir süre sonra ilmiye ve askeriyenin dikkatini ve tepkisini çekmiştir. Askerin tepkisi doğaldı, çünkü başta padişah hocası ile Kızlar Ağası Genç Osman’ı bu taife aleyhinde kışkırtıyordu. Ulema ise; arpalıklarının kesilmesi ve yetkilerinin kısıtlanması yüzünden padişaha cephe almıştır. Ayrıca II. Osman döneminde Anadolu halkı celaliler ve ehl-i örf arasında zulüm altındaydı. Kitab-ı Müstetabda da yazıldığı gibi, İstanbul’da pahalılık ve kıtlık artmıştı. Dolayısıyla bu ortam, yeniçeri ve sipahilerin padişah aleyhindeki eylemlerini teşvik ediciydi. Padişahın sık sık iki paşa ile geceleri teftiş yapması ve sokak ve meyhanelerde yakaladığı yeniçerileri siyaset etmesi de tarafların arasındaki soğukluğun artmasına neden oluyordu. Padişahın bütün aleyhte beyanlara rağmen hacca gitmek istemesi¹³ onları iyice kuşkulandırınca, kapıkulu isyanı başlamakta gecikmedi. “Padişahın hacca gitmesi mutlak bizden yüz çevirmesinden örüdür, düşman tehlikesi varken bundan vazgeçilmelidir” diyerek Sultan Ahmed meydanına yürüdüler.

GENÇ OSMAN’IN ÖLDÜRÜLÜŞÜ

Şeyhülislam Esad Efendi ve dönemin velilerinden Aziz Mahmud Hüdaî Efendi genç padişahı bu fikrinden vazgeçirememiş, böylece isyancılar kendilerine göre haklı sebeplerle isyan etmişlerdi. Nitekim isyancıların ilk talebi de padişahı hacca gitmeye teşvik edenlerin cezalandırılması olmuş, talepleri doğrultusunda fetva alan aziler, Ömer Efendi’nin konağını yağmalamışlardır. Padişah, bu haberi duyunca ulemayı saraya çağırarak ne istediklerini sormuş ve hac konusu dışındaki talepleri ka-

bul etmemiştir. Bunun üzerine ertesi gün isteklerini artıran isyancılar, padişahın hocası ve Kızlar Ağasından başka, Veziriazam Dilaver Paşa, Defterdar Baki Paşa ile sabık sadaret kaymakamı Nişancı Ahmed Paşa’nın idamını istemişlerdi. Taleplerinin reddedildiğini ve elçilerinin tutuklandığını duyunca saraya girerek hiçbir direnişle karşılaşmadan Enderun’a kadar ilerlemişlerdir.

Padişah sarayın içinde “Mustafa’yı isteriz” nidalarını duyunca Dilaver Paşa’yı ve Kızlar Ağasını isyancılara teslim etmiş, yine de durum sakinleşmemiştir. Nihayet, bir grup Şehzade Mustafa’yı bularak, tellallara padişahlığının ilan ettirmiş, diğer bir grup ise Genç Osman’ın ele geçirerek, bin bir bir eza ile sultanı önce orta camiye, oradan da Yedikule’ye görürerek, burada feci şekilde öldürmüşlerdir.

ESERLERİ

II. Osman’ın kısa süren ve ekonomik buhranlarla sarsılan döneminde büyük mimari eserler meydana getirememiştir. Fakat bu dönemde şiir, edebiyat ve siyaset bilimi konusunda çok önemli çalışmalar yapılmış, eserler verilmiştir. Ulema arasında özellikle aynı zamanda padişahın kayınbabası olan Şeyhülislam Es’ad Efendi ile Aziz Mahmut Hüdâyî zikredilebilir. Peçevi, Hasan Bey-zâde, Nişancızâde, Sâfi, Cerrahzâde ve Tuğî bu dönemin belli başlı tarihçileridir. Şairlerden “Nev’î” mahlasıyla yazan Hüseyin İbn-i Sefer ile Nergisi, Nadiri meşhurdur. Dönemin kuvvetli şairlerinden birisi de Genç Osmandır. Bir şiirinde;

*“Nevruz olucak diller şad olmağa yaklaştı
Dilde gam-u-gussa ber-bâd olmağa yaklaştı
Virane gönül varsa vecr-i gâm-i dilberden
Müjde ona ol mülk âbâd olmağa yaklaştı
Üstada çıkıp dilber öğrendi vefa resmin
Aşıklara Lûtfâ mutad olmağa yaklaştı
Seyr-i güle çıkdıkda ol ruhları gülbengiim
Kârı dil-i zârün feryad olmağa yaklaştı
Çok âşk-ı meftûnu var sen gibi Şirintin
Fâris kulun emmâ Ferbâd olmağa yaklaştı¹⁴.*

Şeklinde şiiri divan şairlerine yakıştırılacak kadar kuvvetlidir.

- 1 Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c. II, s. 38 vd.
- 2 İsmail Hami Danişmend, *İzablı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, III., s. 273-274.
- 3 Danişmend, *a.g.e.*, c. III, s. 273.
- 4 Uluçay, *a.g.e.*, s. 53-54.
- 5 Hammer, *a.g.e.*, c. VIII, s. 207, s. 82-83.
- 6 Hammer, *a.g.e.*, c. VIII, s. 189, Shaw, *Osmanlı İmparatorluğu*, c. I, s. 264. Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c. II, s. 49 vd.
- 7 Mücteba İlgürel, "II. Osman", *Doğuştan Günümüze İslam Tarihi*, c. 10, s. 434.
- 8 Hammer, *a.g.e.*, c. VIII, s. 202-206.
- 9 Hammer bunun tersinin doğru olduğu iddiasıyla, Osmanlıların 80.000 adam ve 100.000 hayvan zayı ettiklerini kaydeder ki, onun tahmini de Osmanlı müverrihlerinin ki gibi abartılı olmalıdır. Hammer, *a.g.e.*, c. VI-II, s. 206-207.
- 10 Shaw, *Osmanlı İmparatorluğu*, c. I, s. 265. Ayrıca Danişmend, *a.g.e.*, c. III, b. 291. Onu ilk inkılâp şehidi olarak niteler.
- 11 Mücteba İlgürel, II. Osman, *Doğuştan Günümüze İslam Tarihi*, 10 c., s. 438, Z. N. Aksun, c. II., s. 60-63.
- 12 Y. Yücel, *Kitab-ı Müstetab, Osmanlı Devlet Düzenine Ait Metinler I*, Ankara, 1974, *Osmanlı Tarihi*.
- 13 Aslında bu gayesinin sadece dini vecibeyi yerine getirmek olmadığı, Dürzi Beyi Emir Fahreddin'i itaate geçirmek için de olduğu anlaşılıyor, Hammer, *a.g.e.*, c. VIII, s. 211-212.
- 14 Danişmend, *a.g.e.*, c. III, s. 274.

IV. MURAD (1623 - 1640)

HAYATI VE ŞAHŞİYETİ

1 Ahmed'in Kösem Mahpeyker Sultan'dan doğma oğludur. 27 Temmuz 1612'de İstanbul'da doğdu. Şehzadelik hayatı, sancağa çıkmadığı için bilinmemektedir. II. Osman'ın feci şekilde öldürülmesinden sonra ikinci kez tahta çıkan I. Mustafa'nın dengesiz hareketleri üzerine, annesinin gayretiyle padişah oldu. Bu tarihte henüz 12 yaşının içinde bulunuyordu ve tıpkı babası gibi henüz sünnet olmamıştı. Bu nedenle Eyüp'te Aziz Mahmud Hüdayi Efendi'nin elinden kılıç kuşanmış ve beş gün sonra da sünnet edilmiştir.

Padişah olduğunda çok küçük olduğundan, Mayıs 1632 yılına kadar annesinin vesayeti altında bulunmuş, bu tarihten sonra devlet işlerini bilfiil ele almıştır. Geçirdiği bir hastalık sonucu 8 Şubat 1640 tarihinde, tıpkı babası gibi 28 yaşında iken vefat etmiştir. Babasının türbesinde gömülmüştür.

Sultan Murad, Hammer tarafından alınan kayıtlarda "uzun boylu, dolgun yüzlü, beyaz tenli, siyah saçlı, gözleri büyük ve tehdid-amiz" olarak tarif edilmektedir.¹ Eşine az rastlanan bir güç ve kuvvete sahip olduğu, bu nedenle sür'at ve maharetle ok ve yay kullandığı, hatta attığı okla kalkanı böldüğü söylenir. Topkapı sarayında da sergilendiği üzere, 200 okkalık gürzü sallayarak idman yaptığı, nakledilmektedir. Birgün silahtarını tek eliyle kuşağından tutup kaldırdığı ve onu birkaç defa havada dolaştırdıktan sonra indirdiği anlatılır. Ata binmekte de mahir olduğu, 30-40 atın her zaman otağının önünde hazır bulundurulduğu söylenir. Dolayısıyla avcılığı da sever ve sık sık av partileri düzenlerdi.

IV. Murad'ın dış görünüşüne de önem verdiği, II. Osman'ın aksine, güzel ve gösterişli kıyafetler giymeyi sevdiği yazılmıştır.²

Mizaç gereği sert heybetli, sinirli ve otoriter idi, ancak bu özelliğini 1632 yılından sonra gösterebilmişti. Yine bu tarihten sonra hem askerlik hem de devlet idaresinde ne kadar iyi bir devlet adamı ve komutan olduğunu göstermişti. Kaynaklar devlet işlerinde düzen ve disiplini sevdiğini, ihmal ve lakaytlığı şiddetle cezalandırdığını naklediyorlar. Hükümdarlığı sırasında sık sık tebdil-i kıyafetle sokaklarda teftişe çıkması ve suçlu bulduklarını cezalandırması piyeslere konu olmuştur.

IV. Murad'ın siyasi bir dahi olduğu, her yerde hafiyeler bulundurduğu, tercüme yaptırarak Machieval'i bile okuduğu yabancı elçiler tarafından rapor edilmiştir.

Buna rağmen pek çok kaynak onun bir takım sefil kimselerle sohbet ettiğini yazar. Bunlar arasında Musa Çelebi, Emirgüne-oğlu Yusuf ve Silahtar Mustafa Paşa ve Bekri Mustafa kaydedilebilir. Ancak Deli Hüseyin Paşa gibi değerli bir devlet adamının da musahipleri arasında olduğu kaydedilmelidir. Ayrıca alimler, şeyhler ve şairlerle konuşmakta onun, şüphesiz zevkleri arasındaydı. Bu toplantılarının sefahat alemi ve içkili olduğu şeklindeki iddialar ise kesinlik kazanmayan spekulatif iddialar olarak değerlendirilmelidir. Dönemi Kadızadelerin etkisiyle içki ve tütün yasağının en katı şekliyle uygulandığı bir dönemdir.

IV. Murad'ın dönemi çok iyi yazıldığı halde onun aile hayatı hakkındaki bilgiler son derece azdır. Gençliğinde validesi Kösem Sultan onu devlet işlerinden uzak tutmak için eğlence ve hareme yöneltmiş, hediyeler vermek ve şenlikler düzenlemek suretiyle avutmaya çalışmıştır. Bu yüzden çok carie ve gözdesi olmuş, fakat nikahlı evliliği kaynaklara geçmemiştir.³ Ayşe Sultan ismi

bilinen tek hasekisidir. Bu birlikteliklerinden pek çok çocuğu dünyaya gelmiştir. Evliya Çelebi, bunların sayısını 32 olarak göstermekte ise de, tespit olunabilenler 5'i erkek olmak üzere, 16 kadardır.⁴ Şehzadeler babalarının sağlığında vefat etmişlerdir. Bunların adları Süleyman, Mehmed, Alaeddin, Ahmed⁵ ve Mahmud'dur. Kızlarından çoğu dönemin paşaları ile evlendirilmiştir. Mesela Kaya İsmihan Sultan, Melek Ahmed Paşa ile, Rukiye Sultan, Şeytan (Melek) İbrahim Paşa ile, Hafize Sultan Hüseyin Paşa ile evlenmiştir.

SİYASİ FAALİYETLERİ

Tahta çıktığında, hazinenin II. Osman olayı sırasında yağmalanmış olması sebebiyle "cülus" bahşişi dağılamamış olması hazinenin ve malienin ne kadar buhranlı bir dönemde olduğunu kanıttır. Nitekim, kaynaklar incelendiğinde buhranın sadece ekonómik olmadığı da anlaşılmaktadır; idari bakımdan istikrarsızlık bilhassa dikkat çekmektedir. Bu sırada sadarete olan Kemankuş Ali Paşa, padişahın çocuk yaşta olması ve valideye yakınlığından yararlanarak memuriyetleri açık artırımla tevcih etmiş, rüşvetsiz iş görmemeye başlamıştı. Rakiplerini de bir komplo ile bertaraf ederek gününü artırmıştı. Ancak 3 Nisan 1624 tarihinde Bağdat'ın İranlılar tarafından işgalini padişahın gizlemesi azl ve idamına sebep olmuştur.⁶ Yerine Çerkez Mehmet Paşa gibi değerli bir devlet adamının atanması olumlu bir gelişme olarak nitelendirilebilirse de, hâlâ Valide Kösem Sultan'ın devlet işlerinde nüfuzunun hatırı sayılır olması idari buhranın bertaraf edilmesini geciktirmiştir.

IV. Murad'ın bu ilk yıllarında devleti bir iç ve bir de dış olay tehdit etmekteydi. Bunlardan ilki, II. Osman'ın intikamını almak iddiasıyla isyan eden ve Anadolu'nun büyük bir kısmını kontrol eden Abaza Mehmet Paşa idi. İkincisi ise Bağdat'ın İran tarafından işgali olayı idi.

Abaza Mehmet Paşa İsyanı

Yeni sadrazam Abaza İsyanı'nı bitirmek için işe başladı⁷. İsyanıdan vazgeçilmesi yönündeki iradelere aldırış etmeyen Abaza üzerine, veziriazam gönderildi. Kayseri civarında yapılan çatışmada Abaza M. Paşa'nın kuvvetleri dağıldı ve kendisi de hazinesi ile Erzurum'a kadar kaçtı. Buradan gönderdiği elçiler vasıtasıyla bağışlanmasını

istedi. Kışın yaklaşması ve Erzurum'da Abaza'nın kuvvetli olması gözönüne alınarak isteği bazı koşullarla kabul edildi. Buna göre Abaza'nın Erzurum Beylerbeyi olarak tayinine karşılık devleti temsilen kaleye bir haseki, on bölükbaşı ve ikibin yeniçeri gönderilecekti.

Ne var ki, Abaza Mehmed Paşa Erzurum'da halka zulüm yapmayı ve aşırı vergiler toplamayı sürdürdü. Üstelik Ahıska üzerine yapılan bir sefere emirlere karşı gelerek katılmadığı gibi, Dışlenk Hüseyin Paşa'nın komutasında cepheye giden orduya arkadan saldırdı ve paşa dahil bir askeri öldürdü. Bunun üzerine yeni Veziriazam Halil Paşa Ahıska Seferi'nden vazgeçerek Abaza üzerine yürümeye karar verdi. Ancak fazla oyalanınca kuşatmayı gerçekleştiremeden döndü. Bu onun azline ve yerine Hüsvrev Paşa'nın tayin edilmesine neden teşkil etti (1628).

Hüsvrev Paşa topraklarla techiz edilmiş, kuvvetli bir ordu ile Erzurum'a hareket etti. Bu haber, Abaza'nın kuvvetlerinde büyük çaplı çözülme ve firarlara sebep oldu. 40 gün süren kuşatmaya dayanamayan Abaza, eman diledi. IV. Murad, onu bağışlayarak Bosna Belerbeyi'liğine tayin etti. Ancak hâlâ sadakatinden kuşku duyulmasına sebep teşkil eden tavırları görüldüğünden idam edildi (1635). Böylece IV. Murad, Bağdat'ın işgaline yeterince eğilmesine ve yeniçerilerin huzursuzluğuna sebep olan bir kişiden devlet kurtuldu.

IV. Murad'ın Dirilişi

Ancak yeniçeri ve sipahilerin disiplinsizlikleri hala sürüyordu. Nihayet Bağdat Seferi dönüşünde çok tuttukları Veziriazam Hüsvrev Paşa'nın görevden alınması yeniçerilere isyan için bir bahane teşkil etti. Paralarını alamadıklarını öne sürerek Diyarbakır'ı yağmaladılar ve defterdar Ömer Efendi'yi şehirden kaçırmaya mecbur bıraktılar. Bundan daha önemlisi Beyşehir, Seydişehir, Darende, Konya, Eskişehir, İskilip gibi eyalet sipahilerinin Hüsvrev Paşa'nın göreve iadesi için zorbaları himaye etmeleri idi. Görüşmek için İstanbul'a çağrılan zorbalar maiyetleriyle geldikleri başkentte tam bir anarşi sebebi olmuşlardı.⁸ Yeniçerilerin de katılımıyla güçlenen Aziler Hafız Paşa, şeyhülislam ve defterdar dahil padişahın yakın adamlarından 17 kişiyi talep ettiler. Padişah bunları oyalamak suretiyle dağıtmaya çalışmış, fakat üçüncü gün tam ter-

sine zorbalara padişahın sarayına girerek, onu divana çıkarmaya mecbur bırakmışlardı. Veziriazamlıkta gözü olan Topal Recep Paşa, padişaha asilerin taleplerini karşılaması yönünde güya tavsiyelerde bulunuyor, gizliden gizliye zorbaları yönlendiriyordu. Padişah onun tavsiyesiyle, veziriazamını zorbalara teslim edince öldürüldüğünü görmüş ve intikam yemini etmiştir.

Buna rağmen, zorbaları yatıştırmak için IV. Murad, Topal Recep Paşa'yı veziriazam yapmış, fakat aynı zamanda Hüsrev Paşa'yı üzerine gönderdiği Murtaza Paşa'yı göndererek öldürtmüştü. Recep Paşa, adına ve adını olarak hareket ettiği Hüsrev Paşa'nın ortadan kaldırılmasına sevindi ise de padişahın gazabından korktuğu için bu olayı kullanmaktan geri durmadı. Amacı padişahın etrafındaki dostlarından bir kaçını da zorbaları kullanarak tasfiye etmektir. Recep Paşa, zorbaları bir kere daha saraya sokarak, padişahın musahiplerinden Musa Çelebi ve diğerlerini teker teker öldürtmeyi başardı. Artık daha emin olması gerekirken, çevirdiği entrikalar sebebiyle hayatından endişe ettiğinden padişahı indirmeye cüret etti. Şehzadeler boğuldu, şayiasıyla, zorbaları isyan ettirdi. Ancak zorbaların bir kısmı önemli görevlere gelmiş, istediklerini aldıkları düşüncesiyle Recep Paşa'dan uzaklaşmışlardı. bundan habersiz olan veziriazam İstanbul'da emniyet ve asayiş kalmadığını öne sürerek planını uygulamaya giriştiği, IV. Murad artık tertipçi ve zorbaların başında Recep Paşa'nın olduğunu anlamıştı. Birgün huzuruna girdiğinde, Katip Çelebi'nin bir kaydına göre, "gel bakalım, topal zorba-başı" diyerek karşılamış ve sonra başını kestirerek paşanın adamlarının önüne attırmıştı. Sıranın kendisine geldiğini gören zorbalara, karşı harekete hazırlandıkları sırada, karşılarında muktedir bir devlet adamı olan yeni veziriazam Tabanıyassı Mehmed Paşa'yı buldular (Mayıs 1632).

Recep Paşa'nın öldürülmesinden 20 gün sonra Sultan Ahmed meydanında toplanan zorbalara, ayak divanına davet edildi. Najma'nın bir kaydına göre, padişah bizzat Kur'an-ı Kerim üzerinde sadakat yemini ettirerek Yenicheri ve sipahilerin kendisine bağlılıklarını temin etmişti. Bu yemin ve taahhüdü Hatt-ı Hümayun haline getirten padişah, Saka Mehmed, Gürcü Rıdvan Cadı Osman gibi zorba liderlerini yakalatıp öldürttü. Daha bir çok zorba İstanbul ve Anadolu'da sipahiler, yenicheriler ve bizzat

Veziriazam tarafından katledildi. Balıkesirli İlyas Paşa gibi kuvvetli, Batı Anadolu'da terör estiren isyancılar bile ele geçirilip öldürüldü. IV. Murad Çebel-i Lübnan'da adeta bağımsız bir idare kurup 40 yıldır merkeze kafa tutan ve Osmanlılar aleyhinde Avrupalılarla ittifak anlaşmaları yapan Ma'noğlu Fahreddin'i de İlyas Paşa isyanını bastıran Küçük Ahmed Paşa'nın kararlı takibi sayesinde ele geçirmiş ve idam ettirmişti. Yine bu bağlamda fakat daha ileri tarihlerde, IV. Murad, Rumiye Şeyhi olarak bilinen Mahmud'u da Bağdat Seferi dönüşü öldürtmüş ve böylece kim olursa olsun Anadolu'da ileride devletin başına bela olabilecek potansiyel kişiler bile ortadan kaldırılmıştır. İmamı ve Habeş'i, kısacası IV. Murad böylece hem şahsiyetsiz ve menfaatçi vezirlerin hem de annesi Kösem Sultan'ın vesayetinden kurtulmuş, bunu temin için, kanunları çiğnemekten korkmamıştı. Ama sonunda idareyi tamamen ele almış, memleketin her yerinde hatta uzun yıllardır valiyi dinlemeyen Yemen'de bile asayiş temin etmişti.⁹

IV. Murad artık ülkeye dışarıdan gelen tehditlerle mücadele etmek için hazırды. En önemli dış tehdit de IV. Murad'ın tahta cülusunun ilk yıllarında Bağdat'ı işgal eden İran idi.

Osmanlı-İran İlişkileri

Osmanlı içindeki taht değişikliklerinden ve sosyal çalkantılardan yararlanan İran şahı, anlaşmalara aykırı olarak, Bağdat'a saldırmış ve burayı ele geçirmiştir (1623). Osmanlı orduları birkaç kere şehri geri almak için sefer yapmışlar, fakat sonuç alamamışlardı. Özellikle Hafız Ahmed Paşa'nın Kasım 1625 yılında yaptığı kuşatma, bu teşebbüslerin en ciddisi idi. Bundan sonra bir kez de Abaza İsyanına son veren Hüsrev Paşa Bağdat'ı geri alma girişiminde bulunmuş, fakat şahın Karargâhı Hemadan'ında işgal edilmesine rağmen, Bağdat muhkem kalesi sayesinde düşmemişti. Osmanlı ordusu Zahirre sıkıntısı yüzünden Diyarbakır'a çekildiği anda da İran şahı bölgeyi tekrar ele geçirmiştir. Bu mağlubiyet, Hüsrev Paşa'nın da azline sebep olmuştur. Çünkü IV. Murad, Bağdat'ın düşmana geçmesine çok üzülüyor ve mutlaka alınmasını istiyordu. Zorba isyanları genç padişahı bu emelini gerçekleştirmekten bir süre daha alıktı. Ama iktidarı ele alırmaz padişah Bağdat'ı almak ve İran so-

rununu halletmek için harekete geçti. Aslında bu İran'ın Van'ı taciz etmesi ile ivedilik kazanmıştı. Daha önceki başarısızlıkların intikamını almak ve İran'ı dize getirmek için IV. Murad bizzat İran üzerine sefere çıktı. Ordu uzun yıllar sonra başlarında padişah olduğu halde İzmit, Eskişehir, Konya, Kayseri, Sivas yoluyla Erzurum'a vardı. Bu esnada, Anadolu'da asayiş bozanlar da bir bir cezalandırılmaktaydı.

Revan'ın Fethi

Sultan Murad özellikle zorbaları ve bu yolla göreve gelenleri şiddetle cezalandırarak asker üzerinde otorite kurmaya çalışıyor ve bunda başarılı oluyordu. Nihayet ordu Erzurum'dan Kars'a oradan da Revan'a yürüdü ve burayı kuşattı (1635). Bu kale stratejik açıdan çok önemli bir yerdi. 11 gün süren kuşatma başarılı oldu ve sayıca az olan İran askeri vire ile teslim oldu (8 Ağustos 1635). Kaleyi savunan Emirgüne oğlu padişahıtan bağışlanmasını ve sunni mezhebine girmek istediğini söylemiştir. Yusuf Paşa adını alan bu kişi orduya katılmış ve taltif edilmiştir. IV. Murad, şahı savaşa zorlamak için İran içlerine yönelmiş, Tebriz hiç bir direnişle karşılaşmadan alınmıştır. Şahın ortaya çıkmaması üzerine, padişah zafer alayları ile İstanbul'a dönmüştür. Bu zafer ordunun ve toplumun moralini çok olumlu yönde etkilemiştir.

Ne var ki IV. Murad'ın dönüşünden sonra, kış mevsiminin gelmesini de fırsat bilen Şah I. Safi Revan'ı geri almıştır. İran sorununu ciddiye alan Sultan Murad, İran üzerine yeni bir sefere karar vermiş ve barış için İstanbul'a gelen İran elçisine "cevabın Bağdat'da verileceğini" bildirmiştir. İstanbul'dan hareket eden padişah, 76 günde Halep'e varmış ve 16 Ekim'de de Bağdat'ı kuşatmıştır. İran Şahı I. Safi yine ordunun karşısına çıkmaktan çekinmiştir. Nihayet uzun ve çetin sokak çatışmalarından sonra Bağdat tamamen ele geçirilmiş ve bir daha kolay kaybedilmemesi için sünni Türkler burada zorunlu iskâna tabi tutulmuşlardır (Aralık 1638). Sultan burasını 18 sancaktan müteşekkil bir beylerbeylik merkezi yaptı ve bir süre Diyarbakır'da kaldıktan sonra İstanbul'a döndü. Sultan Murad'ın aldığı tedbirlerini ne kadar isabetli olduğunu Bağdat'ın 1917 yılına kadar Türklerin elinde kalması da göstermiştir.

Kasr-ı Şirin

17 Mayıs 1639 tarihinde İran-Osmanlı barış anlaşması imzalandı. Bunda, Veziriazam ve Serdar Ekrem Kemankuş Kara Mustafa Paşa'nın şahı barışa zorlamak için İran içlerinde Derteng Kalesi'ne kadar ilerlemesinin ve bir meydan savaşını göze almasının da etkisi, olmuştur. Osmanlı-İran sınırına kesinlik kazandıran bu anlaşmanın şartlarına göre, Bağdat eyaletinde Cesan, Bedre, Mendeli, Perne, Derteng ve Ser-mil'e kadar uzanan alanlardaki topraklar, buradaki Caf aşiretinin Ziyaeddin ve Haruni kabileleri, Zincir Kalesi'nin batısındaki köyler, Şehrizar yakınlarında Zalim-Ali Kalesi'nin üst tarafındaki dağların bu kaleye bakan ve Şehrizar'a çıkan gediğine kadar bütün etrafı Kızılca-Kale ve civarı, Ahıska, Kars, Van ve Şehrizar ile Bağdat ve Basra havzasındaki kaleler, nahiyele ve sahalar Osmanlı Devletine ait olacaktı. Karşı taraftaki kaleler ise İran'a kalacak, taraflar hiçbir şekilde kendi bölgeleri dışına müdahale etmeyeceklerdi. Ayrıca Zincir Kalesi ile Van serhaddinde bulunan Kotur, Makû ve Kars tarafında bulunan Magazberd Kaleleri her iki devlet tarafından yıkılacaktı. Anlaşma metninin sonuna İran'ın ilk üç halifeye ve Hz. Aişe'ye küfür etmeyeceklerine dair bir madde de konulmuştur. Bu anlaşma, önce Şah I. Safi tarafından onaylandıktan sonra, İran elçisi Muhammed Kulu Han tarafından İstanbul'a getirilmiş ve padişaha sunulmuştur. Bu anlaşmanın en önemli taraflarından birisi de geçerliliğini pek az değişiklikle şimdiye kadar sürdürebilmiş olmasıdır. Ancak bu anlaşma hiçbir şekilde İran-Osmanlı mücadelesinin sonu olarak değerlendirilmemelidir.

IV. Murad döneminde yaşanan önemli gelişmelerden birisi de devletin içinde bulunduğu otorite boşluktan kaynaklanan Kırım Hanlığı'ndaki ihtilaf ve bu sorunla bağlantılı olarak kuzey sınırlarına tacizlerini sıklaştıran Kazaklardır. IV. Murad'ın tahta geçtiği yıllarda yaşanan sıkıntılar, Kırım Hanı Mehmed Giray ve kardeşi Şahin Giray'ı boş heveslere kapılmak konusunda cesaretlendirmişti. Rivayetlere göre, Padişahın cülusunu tebrik etmek için İstanbul'a gönderilen Rus elçilerini yakalatıp, hediyelere el koyan Han, daha da ileri giderek devleti çocuk sultanın elinden almak gibi, bir hayale kapılmıştı. Halbuki Mehmed Giray, hanlığını padişaha borçluydu. Elbette bu davranışları İstanbul'da duyulunca der-

hal hanlıktan alındı ve yerine Rodos'ta gözetim altında tutulan Ganibey Giray getirildi. Elbette Mehmed Giray bu fermanı tanımadığını ilan ederek, mücadeleye girişti, halk da kendisine sahip çıktığından, fermanın gereğini yerine getirmek için Kırım'a Kaptan-ı Derya Recep Paşa gönderildi. Ancak işler istenildiği gibi gitmedi ve Mehmed Giray hanlıkta bırakılmak zorunda kaldı. Buna rağmen Mehmed Giray Han gerek mücadelesi sırasında kendisine muhalif edenleri gerekse de Osmanlı ordusuna iltihak edenleri şiddetle cezalandırmaya ve intikam almaya devam etmiş, hatta rakip kabile olması ve kendisine muhalefeti sebebiyle Özü Beylerbeyi Kantemir Nirza ile muharebeye girişmiştir. Yaptığı bir akında Kantemir'in ailesini öldürmüş, fakat 30 bin kişilik bir kuvvetle imdada gelen Konte'nin Şahin Giray'ı ağır bir hezimetle uğratarak intikam almıştır. Şahin Giray'ın bu muharebede canını zor kurtardığı ve bir kayıkla Kırım'a firar ettiği rivayet edilir.

Ancak bu gelişmeler, Kırım'ı sonraki yıllarda barış içinde olan bir hanlığa dönüştürmekten uzaktır. Osmanlı padişahları muhtelif sebeplerle hanları azletmişler ve belki Kırım'ın istikrarsızlığına katkıda bulunmuşlardır. İşte buna benzer bir azil de İran seferi sırasında yapılmıştır. Sefere mecbur edildiği halde katılmayan Canbaz Giray azlolanarak yerine İnyet Giray tayin edilmiş, o ise, Kantemir'in oymağı ile süren kadim rekabeti daha da şiddetlendirmiştir. Kantemir'in mallarını ve ailesini esir alarak, kaleyi kuşatmış, İstanbul'dan Kantemir'in iadesini talep etmiştir. Hatta bu talebi karşılanmadığı takdirde İstanbul ve civarına taarruzlarda bulunma tehdidinde bulunmuştur. Ne varki, Kantemir ve Osmanlılar ile uğraşmakla meşgulken, Nogoyların bir taaruzunda yenilip, kendisi de İstanbul'a sığınmak zorunda kalmıştır. Sultan Murad, burada, kendisini ihaneti sebebiyle idam ettirmiştir.

Kazakları Lehistan ve Osmanlı

Gemiler Kırım'a gönderildiği için boşalan Osmanlı donanması yüzünden bu dönemde, Kazak Korsanlarının saldırılarına hedef olunmuştur. Bunlardan birisinde Don Kazakları olarak adlandırılan korsanlar 150 şayka türü gemiyle Boğaziçi'ne kadar gelip, Yeniköy ve Sarıyer'i yağmalamışlardır (1624). Neyse ki, karşı taarruzda, top-

larla donatılmış Osmanlı donanmasının takibi sonucu hem Boğaziçi'ne girenler hem de Köstence açıklarında kısırılan 300 kadar düşmana ait şayka batırılmıştır. Bu durum Osmanlı-Lehistan ilişkilerinin bozulmasına sebep olmuştur. Çünkü Osmanlılar, Don Kazaklarının Lehistan'ın himayesinde olduğunu biliyorlardı. Nitekim Revan Seferi dönüşünde IV. Murad, Don Kazaklarına göz yuman Lehistan'a iyi bir ders verme kararı almış, fakat Sultanın ciddiyet ve kararlılığı karşısında Lehler barış istemek zorunda kalmışlardır. Ne varki, Kazak taarruzları sonraki yıllarda da devam etmiş, 1627 yılında Zogorog Kazakları ile Don Kazakları anlaşarak Azak kalesini muhasara etmişler, Rus Çarı Teodoroviç'in de destekleriyle kaleyi düşürmeyi başarmışlar, müslümanları katletmişlerdir. Ancak Rus Çarı bu olayla ilgisi olmadığını iddia ederek, padişaha değerli hediyeler sunmuştur. IV. Murad Kırım hanlığına Bahadır Giray'ı tayin ederek, durumu düzeltmeye çalışmıştır. Daha sonra da Bağdat Seferine çıkarken Azak'ı geri almak için 40 parçalık bir donanma göndermiş, bu donanma yolda rastladığı Kazaklara da ağır bir darbe indirerek, Karadeniz'in emniyetini sağlamış, fakat müteaddit seferlere rağmen Azak'ın geri alınması başarı ile sonuçlandırılmamıştır.

Avlonya Olayı ve Venedik İlişkileri

IV. Murad döneminde bir diğer dış sorun da Venedik ile yaşanmıştır. Bağdat seferine çıkarken, Akdeniz'in emniyeti için bir donanma görevlendiren IV. Murad, 16 gemilik bu küçük donanmanın, bakım için demirlediği Avlonya limanından Venedik hükümeti adına faaliyette bulunan Marino Capello tarafından zorla götürüldüğünü öğrenmiştir. Limanın bombalandığını ve gemilerin kaçırıldığını duyan IV. Murad çok hiddetlenerek, Osmanlı ülkesinde bulunan bütün Venediklilerin idamını, ticari ilişkilerin kesilmesini ve Spalato gümrüğünün kapatılmasını emretmiştir. Her ne kadar, devlet adamları padişahın hiddetle aldığı bu kararların tamamını uygulamamışlar ise de, Venedik uzlaşmak için her yolu denemiş ve başarılı olmuştur. 16 Temmuz 1639 yılındaki bu anlaşmaya göre, Osmanlı Devletine bağlı bulunan Cezayir ve Tunus gemilerinin İmparatorluk limanlarında barınmalarına Venedik Cumhuriyeti müdahale edemeyecek, korsanlar ile yalnız açık denizlerde karşılaşabilecek. Cezayir ve Tunus gemileri ise Venedik tebaasına saldırma-

yacaktı. Venedik, Avlonya'da alıkonan Osmanlı gemileri için 250.000 altın tazminat ödeyecekti. Böylece Osmanlılar Akdeniz'deki hakimiyetlerini bir kez daha tescil ettirmiş oldular.

IV. Murad döneminde Hindistan ile de bağlantı kurulmuş ve Hind elçileri huzura kabul edilmiştir. Bu durum padişah olarak IV. Murad'ın Osmanlı otoritesini tekrar Uzak Doğu'ya kadar duyurmuş olması açısından kayda değerdir. Aynı zamanda Buhara ve Özbeklerden de bir elçi İstanbul'a gelmiş, Rusların bölgede yürüttükleri faaliyetler hakkında padişaha bilgi sunmuştur.

ESERLERİ

IV. Murad uzun denebilecek bir süre tahtta kalmasına rağmen, yaklaşık 10 yıl annesinin vesayetinde kalması, ondan sonra da içeride ve dışarıdaki biriken sorunlarla uğraşması sebebiyle, öncekilerle kıyaslanabilir bir hayrat meydana getirmemiştir. Buna rağmen Anadolu ve Rumeli Kavağı kalelerini tamamlamış, Topkapı Sarayındaki Bağdat ve Revan kasırlarını yaptırmıştır.

Ancak IV. Murad dönemi, alim, şair, edebiyatçı, tarihçi ve benzeri sahalarda yetişmiş fikir adamı ve sanat-kârlar açısından Osmanlı'nın en dikkat çekici dönemlerinden birisi olmuştur. Elbette, bütün bu alim ve sanat-kârların yetişmesi IV. Murad'ın dönemiyle sınırlandırılmaz, ama padişahın eser verilmesi konusunda teşvikleri de azımsanacak bir olay değildir. Örneğin, kaside tarzının büyük ustası Nef'i, padişahın bizzat desteklerine nail olmuştur. yine Grani-zâde Nadîrî, Azmî-zâde Halefî, Nev'î-zâde Atâî, Cevrî, Sabrî, Rızaî, Şehrî, Naîfî, Fehîm devrin ünlü şairleridirler. Zamanın büyük münşilerinden Veysî (aynı zamanda şair) çok önemli bir "Siyer" yazmıştır. Nesir ustaları Nergîsî ve Okçu-zâde Mehmed Şahî de IV. Murad'ın himayelerine mazhar olmuşlardır. Adanalı Alî diye meşhur birisi Fetihnâme adlı eserini de yine bu dönemde yazmıştır.

IV. Murad döneminde ünlü tarihçilerde himaye görmüştür. Bunlardan bir Tevârih-i âl-i Osman veya vekayiname yazmış olan Koca Müverrih Hüseyin Efendi, Vecîhi Hasan, Hasan-Bey-zâde Ahmed Paşa, Solâk-zâde, Hemdemî Mehmed, Kara Çelebizâde Abdü'l-aziz, Mehmed Halife, Şarihü'l-Menarzade Ahmed ile belki de

en önemlilerden Peçuyî İbrahim ve Katip Çelebi ilk akla gelenler arasında sayılabilir. Yine bu dönemin ünlüleri arasında Seyahatname yazarı Evliya Çelebi unutulmamalıdır. Adını ölümsüzleştiren ve padişahın değer verdiği bilim adamlarından birisi de Koçi Bey'dir. IV. Murad dönemi ulemaları da meşhurdur. Şeyhlerden Sivasi Abdülmecid Efendi ve Kadızâde Mehmed Efendi arasındaki ilmi tartışmalar o günün din ve sosyal hayatını çok derin etkilediği gibi bugün de tezlere konu olabilecek bir önem taşımaktadır. Yine IV. Murad'ın teşvik ve himayeleri ile bu dönemde hattatlık ve musîkî de önemli gelişme kaydetmiştir. Aynı zamanda bir tarihçi olan Solâkzâde, Nefeszâde Katip İbrahim Efendi ve Müstakimzâde hattatlıklarıyla, Derviş Ömer, Hattat Şeyhülharem-zâde Kerîmî, Hafız Kumral Mehmed Efendi, Derviş Sadâî, Koca Osman Efendi, Âvnâ Fedaî musikileriyle öne çıkmışlardır. Bunların hepsinin IV. Murad tarafından sarayda icraya davet edildikleri kaydedilmektedir. Yine padişahın musahiblerinden Emir-güne oğlu da bir ney ustasıydı. Daha bir çok şair, musiki ustası ve alim bu dönemde çok yönlü eserler vermişlerdir.

Daha da önemlisi IV. Murad döneminde bilim ve teknikte bazı önemli buluşlar yapılmasıdır. Hazerfan Ahmed Çelebi adında bir bilim adamı 9 kez ok meydana uçma denemeleri yaptıktan sonra, 1631 yılında Galata Kulesinden Üsküdar'a uçmayı başardı. Padişah da bu denemeyi seyretmişti. Ancak padişah onu önce ödüllendirmiş, daha sonra da "Böyle kimselerin bekası caiz değil" diyerek Cezayir'e sürmüştür. Evliya Çelebi'ye göre Hazerfen orada ölmüştür.¹⁰

Diğer bir buluşu ise Lugari Hasan Çelebi adlı birisi yapmıştır. 1633 yılında IV. Murad'ın kızı Kaya Sultan'ın doğumu münasebetiyle yapılan şenlikler sırasında Lagari, Evliya Çelebi'nin naklettiğine göre, 50 okkalık barut macunıyla dolu 7 kollu, kendi icadı olan bir fişeğe binerek yardımcılarının ateşlemesiyle uçmayı başarmıştır. Füzenin barutu bitince de daha önce hazırlamış olduğu kanatları açmış, Sinan Paşa Sarayı önünde denize inmiştir. Daha sonra da padişahın huzuruna çıkarak, mukafatını almıştır. Hatta, 70 akçe ile sipahi kaydedilmiştir.¹¹

- 1 Hammer, *a.g.e.*, c. IX, s. 14
- 2 Naima tarihinde padişahın alâyiş ve ihtişama düşkünlüğü anlatılmakta, onun Revan Seferi dönüşü İstanbul'a gösterişli bir kıyafetle; arkasında zırh, başında beyaz sarık üstüne siyah sorguç takılmış miğfer bulunduğu halde girdiğini yazmaktadır. Bağdat dönüşü ise sırtına postu takmıştır. Naima, III. s. 258.
- 3 Uluçay, *a.g.e.*, s. 54.
- 4 Alderson, *a.g.e.*, s. 257. Uluçay, kızları hakkında Alderson'un verdiği bilgilerin yanlış olduğunu kaydediyor. *a.g.e.*, s. 54. N. 6.
- 5 Bu şehzadesinin ismi M. Nef'i'nin Divan, s. 145'ine dayanılarak tespit edilmiştir.
- 6 Gelişmeler için bkz. Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c. II, s. 93 vd. Hammer, *a.g.e.*, c. IX, s. 21 vd.
- 7 Danişmend, *a.g.e.*, c. III, s. 351 vd.
- 8 Bütün bu gelişmeler hakkında Naima Tarihi, c. III'de ve Hammer, *a.g.e.*, c. IX, s. 36 vd. teferruatlı malumat vardır.
- 9 Nur Aksun, c.I., s. 128-139'da bu konuda geniş malumat vardır.
- 10 Halil Ersoylu, "Türklerin İlk Uçan Adamları", *Tarih ve Edebiyat Mecmuası*, Nisan 1981, 44-46 ayrıca, Akgündüz-Öztürk, *Bilinmeyen Osmanlı*, s. 192.
- 11 Akgündüz, Öztürk, *a.g.e.*, s. 193.

I. İBRAHİM (1640 - 1648)

HAYATI VE ŞAHSIYETİ

Sultan I. Ahmed'in en küçük oğlu olarak, 1615 yılında dünyaya geldi. Annesi Kösem Mahpeyker Sultan'dır. 25 yaşında, 8/9 Şubat 1640 yılında tahta geçmiştir. Kaynaklar, İbrahim'in fiziği bakımından ağabeyi Murad'a benzediğini kaydetmektedirler. Karakteri hakkında ise sinirli, çabuk konuşan, sabırsız birisi olduğu yazılmıştır. Hammer onu anlatırken "IV. Murad gibi zalim, I. Mustafa gibi meczûb değildi; III. Murad gibi, bedenî kudretine huccet olmak üzere yüz evlât bırakmadı; tarihte onun nâmını belirleyen, sadece dizginlenemez safâhatıdır¹ diyor.

Sultan İbrahim şehzadelğinde iyi bir tahsil görmemiş, bilakis her gün öldürülmek korkusuyla bir hücrede sürdürdüğü yaşamı sinirlerini bozmuştur. Yine kaynaklara göre şehzadelğinde yaşadığı mahpus hayatının ve 4 ağabeyinin idamını yaşamasının da etkisiyle Sultan İbrahim "hafakan ve yürek sıkılmasından" muzdaripti. Onun bu ruh hali kendisine haksız yere "deli" denmesine sebep olmuştur.²

Halbuki Sultan İbrahim saltanatının ilk dönemlerinde gayet makul bir insan posterî çizmiş, halk da kendisine büyük ümitler bağlamıştır. Cülusunun ilk günlerinde duasında "Halkı hoş hâl eyle, birbirimizden hoşnut eyle" cümlesini söylediği, çevresindekilere itidalli bir yaşam tavsiye ettiği, İstanbul'da tebdil-i kıyafetle yaptığı teftişte şahit olduğu ekmek kuyruklarına son vermesi için veziriazamına emir buyurduğu hattı hümayunlarda kayıtlıdır.³ Yine devrinde adil bir hükümdar olarak anılmak istediğini, bu yüzden halkın temel tüketim maddelerinin fiyatlarıyla alakadar olunmasını emrettiği de ya-

zılmıştır. Ayrıca Girit'in alınması için ferman buyurması da hakkında yapılan spekülasyonlar göz önüne alındığında kayda değerdir. Çünkü, Girit seferi hazırlıklarının ciddiyetle yürütülüp, yürütülmediğini bizzat takip etmiş, tersaneye sık sık giderek çalışmaları izlemiş, çalışanları teşvik etmiş, Anadolu'nun ve Rumeli'nin her yerine emirler göndererek Girit seferi için hazırlıkların ciddiyetle ve süratle yapılmasını emretmiştir.⁴ Bunlardan başka saltanatının ilk yıllarında Kemankeş Kara Mustafa Paşa'yı veziriazamlıkta bırakması, bürokraside ve devletin teşkilatında adlî, malî, idarî ve askerî düzenlemelerin yapılmasını emir ve takip etmesi, hakkındaki ruh hastası, sefil vb. yakıştırmalarla tezat teşkil etmektedir. Tarihçi Hammer, Sultan İbrahim'in şahsiyeti hakkındaki rivayetlerin yakıştırmaya olduğunu düşündüğünü ifade etmektedir. Padişah hakkında bu kötü yakıştırmaların bir çoğunun Kara Çelebi Zâde Abdullah Efendi'den kaynaklanması tetkike muhtaç bir konudur, çünkü Kara Çelebizade İbrahim'i tahttan indiren ulemeden birisidir. Ancak şu husus da teslim edilmelidir ki, padişah ruhi sıkıntıları ve ağırları için tabip ve ilaç kâr etmeyince pek çok insan gibi hoca, şeyh ve üfürükçülere teslim olması Cinci Hoca gibiler, yandaşları devlet adamları ve erkek evlât sahibi olması için annesinin yaptıkları onun ruhi durumunu bozmuş ve kısa süren saltanat ve yaşamı kötü etkilenmiştir. Yine Hammer'in kaydına göre, İslamiyette kutsal bir gün olan Cuma günleri, Kösem Sultan vezirler eşliğinde oğluna cariyeler sunması haftalık teşrifat haline gelmiştir. Sultan İbrahim, "bir tek kadının bezm-i sohbetinde bulamadığı iktidarı, kadınların çokluğunda bulmak ümidiyle teselli buluyordu.⁵ Bu şekilde de tesel-

li bulamazsa trampetçi, kemancı, şarkıcı ve rakkaslara boş zamanlarını tahsis ediyordu.

Aslında kaynaklar dikkatle incelendiğinde Sultan İbrahim'in içinde bulunduğu durumdan kurtulmaya çalıştığı anlaşılmaktadır. Mesela, annesi Kösem Sultan'ın üzerinde kurduğu baskıdan bıkmış, iktidara alışkın olan ve devlet işlerine bulaşmaktan geri durmayan validesini Naima'nın yazdığına göre, Rodos'a sürmeyi bile düşünmüştü. Daha önce bu tür bir uygulama olmaması yüzünden bu düşüncesini gerçekleştiremeyen padişah, ne gariptir ki, yine Kösem Sultan'ın bir tertibiyle tahttan indirilmiştir.

Sultan İbrahim'in bu darbe ile de gayet makul bir şekilde başa çıkmaya çalıştığını kaynaklar ortaya koymaktadır. Sultan kendisini halle çalışanlara bostancılardan ve saray muhafızlarından 12 bin kişiyi silahlandırmak suretiyle karşı koymaya çalışmış, fakat ocak ağalarının valide Kösem Sultan tarafından ikna edilmiş olmaları sebebiyle başarısız olmuştur. Bu şekilde tahtan indirilen padişah, küçük bir yere hapsedilmiş, darbeciler daha sonra can korkusuyla kendisini öldürmüşlerdir. Sultan İbrahim Ayasofya'da amcası Sultan Mustafa'nın yanına defnedilmiştir. Öldürüldüğünde 33 yaşının içindeydi. Pek çok şair ve müverrih Sultan İbrahim'in masum olduğunu düşünmüşlerdir. Mesela Solakzâde Hemdemi:

"Nasib oldu şehâdet âkibet ol şâh-ı mazlûma;

Ne çâre bu imiş hod tâ ezel takdîr-i yezdânî"

beytini yazmıştır.⁶

Kaynaklar Sultan İbrahim'in aile hayatına düşkün olduğunu kaydetmektedir. Osmanlı neslinin hayatta kalan tek varisi olması nedeniyle, validesi tarafından özel hayata teşvik edilmesi, cariyeye ve şekerpare denilen musahibelerinin sayısını artırmıştır. Bu durum padişahın kadınların tesiri altında kalmasına, onların müsrif harcamalarına göz yummasına sebep olmuştur.

8 yıllık saltanatı süresinde, Hatice Tarhân Sultan, Saliha [Dil]-Aşûb Valide Sultan, Hatice Muazzez Sultan, Ayşe Sultan, Hüma Şah Haseki (Telli) Sultan, Mâh-ı Enver Sultân, Şivekâr Sultan olmak üzere 7 zevcesi olmuştur. Alderson ise bu saydıklarımız dışında Zafire, Şekerpare, Sakızula, Poliye, Hubyar, Saçbağlı Alize ve adı belirlenemeyen bir zevcenin daha adından bahsetmektedir.⁷

Bu kadınlardan sekiz erkek, yedi kız çocuğu dünyaya gelmiş, ancak oğullarından üçü sağlığında vefat etmiştir.

SİYASİ FAALİYETLERİ

Sultan İbrahim, IV. Murat'ın 1638 yılında iş başına getirdiği Kemankeş Kara Mustafa Paşa'yı değiştirmeye gerek isabetli bir icraat yaptı. Böyle davranarak, son yıllarda her tahta çıkışta yaşanan saray içi hizip çatışmalarının yaşanmasına engel oldu. Muhtemel rakiplerini sürmek veya idam ettirmek suretiyle bağımsız hareket etme fırsatı bulan veziriazam, istikrarı sağladıktan sonra dış ilişkilere yöneldi. Önce İran ile imzalanan Kasr-ı Şirin Antlaşması hükümleri karşılıklı olarak tekid ve teyid olundu. Hatra Osmanlı Devleti İran'la dostluğu bozmak niyetinde olmadığını göstermek için kendilerine sığınan Revan hakimi Emirgüne Han'ı öldürttü ve esirleri iade etti. Avusturya ile kesin uzlaşma sağlanamadığı için askıda bulunan sorunlar çözüme kavuşturularak Zıttorok Antlaşması'na 7 yeni madde eklendi (15 Mart 1642). Elbette Avusturya'nın şiddetle barışı istemesinde Avrupa'da 1618 yılından beri devam eden 30 yıl savaşları etkili olmuştur. Fransa ve İngiltere ile de eski anlaşmalar yenilendi.

Bu arada IV. Murad'ın son senelerinde Don Kazaklarının eline geçmiş olan Azak Kalesi'nin geri alınması için faaliyetlere başlanmış, Özi Beylerbeyi, Kırım Hanı ve Kaptan-ı Derya bu sefer ile görevlendirilmiştir. Gayet iyi korunan bu kale üzerine 1641 yılında yapılan sefer başarısız olmuş, fakat ertesi yıl daha fazla kuvvet ve mühimmat ile yapılan seferle kale düşürülmüştür. Böylece İbrahim'in ilk yıllarında bu stratejik açıdan önemli kale geri alınarak, Rusların Karadeniz'e inmesi yarım asır geciktirilmiştir.

Venedik İle İlişkiler ve Girit Seferi

İbrahim dönemindeki en önemli dış gelişme Venedik ile ilişkilerde yaşanmıştır. Aslında Kemankeş Kara Mustafa Paşa zamanında Venedik, Osmanlılarla barışı bozmamak için Avlonya hadisesi sebebiyle ödemeyi taahhüt ettiği tazminatı ödemişti. Ancak "Sümbül Ağa Vakası" adı verilen bir olay 1644 yılında Osmanlı-Venedik ilişkilerini bozdu. Bu önemli hadise şöyle gelişmişti: Dürüssaade Ağası olup görevinden alınan Sümbül Ağa Mısır'a sürgün edilmişti. Maiyeti ve hazinesi ile bir hac

kervanıyla giderken, Girit açıklarında Malta korsanları tarafından yolları kesilmiş ve malları yağmalanmıştı.⁸ Hatta, bazı rivayetlere göre, Ağa ve maiyeti öldürülmüş, atları ve hazinesi Girit'e çıkarılmıştı. Ortodoks bir rahip de bu durumu, "Cezireye Türk atının ayağı bastığı, alamet-i hayır değildir" diye yorumlamıştı.⁹ Bu olay, İstanbul'da duyulunca infial uyandırdı. Bir kere hac güzergâhının emniyetli olmaması devlet için prestij kaybı demekti. Bu bir harp sebebi olabilirdi. Ayrıca Girit adası stratejik bakımdan önemli olması sebebiyle Osmanlıların I. Ahmed'den beri fethini düşündükleri bir adaydı. Akdeniz'in bir Türk gölü olmasının önünde önemli bir engeldi. Aynı zamanda bir korsan yatağı haline geldiğinden Mısır-İstanbul ticareti için bir tehdit içeriyordu. Dolayısıyla Sümbül Ağa Vak'ası bir bahane idi ve IV. Murat'ın toparladığı ordu ve donanma için kolay bir sefer olarak değerlendirilmişti.

Ayrıca Kaptan-ı Derya Yusuf Paşa, -ki, Hammer'e göre kaptan olmuş Josef Maskoviç'ten başkası değildi- Venedik aleyhtarı tavırlarıyla padişah İbrahim'i tahrik ediyordu. Nitekim, bu önemli adanın zaptı için Venedik'e karşı savaş ilan edildi. Donanma 106 gemi ve ülkenin her yerinden sağlanan mühimmat ve iase ile yola çıktı (Nisan 1645). Anadolu, Rumeli ve Kuzey Afrika eyaletlerinden yola çıkan 100 bine yakın bir kara ordusu da Girit'e hareket etti. Önce Aya Todori adlı küçük bir kale ve sonra da Hanya kuşatıldı. Bu mahkeme ve Pronedittor Navagiero tarafından iyi savunulan kale 50 günlük çetin bir kuşatmadan sonra fire ile teslim oldu. Bu haber Sultan İbrahim'in İstanbul'da 3 gün 3 gece şenlik ilân etmesine neden oldu. Ancak Girit en muhkem kalesi olan Kandiye'nin kuşatması uzadıkça uzadı, tam 24 sene sürdü. Sultan İbrahim döneminde artık Girit Osmanlı ordusunu ve donanmasının talimhanesi haline geldi. Ancak bu arada Hanya'nın Türkleşmesi ve İslamlaşması için tahrir ve göçmen iskanı ile kiliselerin camiye çevrilmesi gibi "Osmanlı fetih yöntemi"ni gerekleri yerine getirilmişti. Bu bağlamda üç kilisenin camiye çevrildiği ve Katolik (?) baskısından kurtarılan Ortodokslara vatandaşlık hakları ve mezhep hürriyeti verildiği bilinmektedir.

Böylece Hanya'nın fethiyle Osmanlı Girit adasına ayak basarak, Osmanlı-Venedik savaşlarının başlamasına sebep oldu. Savaş kısa zamanda Dalmaçya, Mora, Girit ve

Boğazlara yayıldı. Bu arada kış mevsimi geldiği için İstanbul'a dönen Serdar Yusuf Paşa, veziriazam ve saray mensuplarının başarısını çekememesi ve padişah nezdinde aleyhte faaliyetleri yüzünden idam edildi. Rivayetlere göre, veziriazam padişaha hediye getirmediği için paşayı şikayet etmiş, fakat haksızlığı anlaşıncı azledilmiştir. Ancak, saray mensuplarının orta şikayetleri üzerine Sultan İbrahim, Yusuf Paşa'ya kışın ortasında Girit'in geri kalanını fethetmesini emretmiş, o da, vakti olmadığını söylediği için idam edilmişti. Yerine ertesi yıl Budin Beylerbeyi Hüseyin Paşa tayin edildi. Sefer mevsimi Mora'dan hareket eden paşa adanın batısında Kısamo Kalesi'ni fethetti. Bu fetih, geçen yıl Girit'in düşme ihtimali ortaya çıkınca ayaklanan batıyı harekete geçirdi. Başta Venedikliler olmak üzere Malta, Papalık ve İspanya donanmalarını gönderdiler, fakat Girit'te bir şey yapamayacaklarını anlayınca Mora kıyılarını vurmak ve ellerindeki kalelere takviye yapmakla yetindiler. Ayrıca da 1646 Nisan ayından itibaren devleti Girit'in fethinden vazgeçirmek için, İstanbul Boğazı'nı ablukaya alıp, Bozcaada'ya asker çıkardılar. Kısa süre sonra adadan Venedik askerleri çıkarıldı, fakat Boğaz'ın ablukasının kaldırılmasında başarısız olundu. Bu durum İstanbul'da iase sıkıntısına ve pahalılığa mal olduğu için padişah, Girit fethini gerçekleştiremedikleri gerekçesiyle serdarları sık sık değiştirmeye başladı. Bu da askerlerin morali üzerinde olumsuz etki yaptı. Hüseyin Paşa'nın çabaları da sonuç vermedi ve fetih, yukarıda işaret edildiği gibi 1669 yılına kadar uzadı. Bu durumun yarattığı sıkıntı içeride ekonomik ve sosyal buhrana da neden oldu. Halbuki Sultan İbrahim'in saltanatının ilk yıllarında Kemankeş Kara Mustafa Paşa mali ve idari bazı önemli reformlar yapmıştı. Bunlar arasında tasarruf amacıyla yeniçeri ve sipahilerin sayılarının azaltılması, vergilerin düzenli toplanması ve sikke tecdidi gibi tedbirler vardı. Ancak bütün bu tedbirler yavaş yavaş artan devlet ve saray harcamalarını karşılamaya yetmedi. Üstelik 1645 yılında İstanbul'da büyük bir yangın çıkmış ve Bayezid'den Yenikapı'ya kadar ilerleyip Kumkapı'yı da tamamen yakmıştır. Ayrıca Kemankeş Kara Mustafa Paşa'nın ölümünden sonra devletin zirvesinde bir türlü istikrâr sağlanamamıştır. Sultan İbrahim'in tahtın tek varisi olması Valide Kösem Sultan'ın padişahın erkek çocuk sahibi olması

için haremî seferber etmesine, bu durum hem valide hem de diğer harem kadınlarının padişah üzerinde otorite kurmasına ortam hazırlamıştı.

Ayrıca bu ortam, saray harcamalarının da artmasına sebep olmuştur. Naima'nın kaydettiğine göre, eğlence ve sohbet dâlan padişah İbrahim, gerek kadınların gerek validesinin gerekse de saray hizipçilerinin etkisiyle sık sık devlet memurlarını azil veya tayin etmiştir. Rivayetlere göre, bu sıralarda, Sultan İbrahim samur kürke mızrak sarmış, her yaptığı tayinden hediye olarak kürk beklemiştir. Dahası haseki kadınları tatmin etmek için çeşitli sancak ve eyaletler kısmen musahip, nedim ve kethüdâlara verilmeğe başlandığından devlet büyük zararlara uğramıştır.¹⁰ Bunun üzerine kapıkulu ulufelerinin dağıtılmasında sıkıntı doğmuş, veziriazamlar can derdinden dolayı idari ve askeri görevlerin açıktan-açığa rüşvet verene satılmasına müdahale edememişlerdir. Görevlerin rüşvetle temin edilmesi, rüşveti pek yaygınlaştırmış, bizzat padişah kanununa isteklerle eyaletleri bizar etmesi Varvar Ali Paşa örneğinde olduğu gibi isyanların patlak vermesine bile sebep olmuştur.

Varvar Ali Paşa İsyanı

Kaynaklara göre padişah eyaletin nizamî vergilerinden fazla olarak "îd harçlığı" diye Sivas Beylerbeyi Varvar Ali Paşa'dan 30 bin kuruş ve İpsir (Bayram harçlığı) Mustafa Paşa'nın güzel karısının kendisine teslimini istemiş, o da bu kanunsuz talebi karşılayamayacağını, bildirerek, isyan etmek zorunda kalmıştır. Zira, padişaha red cevabı vermenin azil sebebi olduğunu biliyordu. İsyanına katılım sağlamak için kişisel bir davası olmadığını, amacının kadınların saltanatına son vermek, sık sık yapılan azil ve tayinlerin önünü almak ve üç seneden ön-

ce görevden alınmayı yasaklatmak olduğunu ilan etti. Ancak Varvar Ali Paşa beklediği desteği bulamadı. Buna rağmen topladığı asilerle İstanbul'a doğru harekete geçmiş (1647), fakat maiyetindekilerin halkın mallarını yağmalamaları ve zulüm etmeleri sebebiyle nefret uyardırmıştır. Padişah isyanı bastırması için İpsir Paşa'yı görevlendirmiş, o da, Karaman Beylerbeyi Köprülü Mehmet Paşa ile birlikte Varvar Ali Paşa üzerine yürümüştür. Bir ön baskında veziriazam olarak büyük işler başaracak olan Köprülü, canını İpsirli'nin son anda yetişmesi sayesinde kurtarmıştır. Bu baskında Varvar Ali Paşa'dan ele geçirilmiş ve idam edilmiştir. Ne var ki, bu isyanın bastırılmasıyla eyaletlerde huzursuzluklar bitmemiş, Isparta taraflarında Haydaroglu, Bağdat'da beylerbeyi İbrahim Paşa Kıbrıs'ta halk Köse Ali Paşa'ya karşı isyanlarını sürdürmüşlerdir.

İBRAHİM'İN HAL'İ

Bütün bu olanlar Sultan İbrahim'in savurganlıklarını dizginlemek için bir işaret olarak algılanmamış, tam tersine, yeni veziriazam'ın da katılmasıyla, israf, zulüm ve sefirhâne haller haremî günlük yaşamı olmuştur. Bu hayatın sürdürülebilmesi için de Sultan İbrahim, kürk ve anber vergisini icat etmiş, bu vergiler de bebek yaştaki sultanlar bahane edilerek yapılan tantanalı düğünlerin masraflarını karşılayamamıştır. Bu kötü gidişin devletin ve toplumun infialine sebep olacağını anlayan ocak ağaları veziriazam Ahmed Paşa'nın azli ve padişahın da hal'i için karar almışlardır. Bu karar validenin de onayı ile 8 Ağustos 1648'de yürürlüğe konulmuştur. Önce veziriazamlığa Sofu Mehmet Paşa'nın getirilmesi sağlanmış, daha sonra da padişah tahttan indirilerek yerine 7 yaşındaki oğlu şehzade Mehmed geçirilmiştir.

1 Hammer, *a.g.e.*, c. X, s. 7.

2 Akgündüz, Öztürk, *Bilinmeyen Osmanlı*, s. 96. Ancak Hammer'in onun davranışlarıyla ilgili yazdıkları doğrusu kuşkulunmak doğru olsa gerektir.

3 Z. Nur Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c. I, s. 187

4 Doğu Karadeniz ve Trabzon'a bu konuda gönderilen fermanlar ve içerikleri için bkz.: Kenan İnân,

5 Hammer, *a.g.e.*, c. X, s. 11.

6 Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c. II, s. 186.

7 Alderson, *a.g.e.*, şema XXXVIII, s. 258. Buradaki liste, Uluçay, *a.g.e.*, s. 56-62'de gözönüne alınmıştır.

8 Bu olay ve akabindeki gelişmeler için bkz.: Hammer, *a.g.e.*, c. X, s. 61 vd. Setton olayın Malta Şövalyeleri ve Venedik tarafını açıklarken, Şövalyelerin Venedik'e rağmen hareket ettiklerini ve bu olayda Venedik'in doğrudan suçlu olmadığını yazıyor. Bkz.: Kenneth M. Setton, *Yonice, Austria, and the Turkish in the Seventeenth Century*, Philadelphia, 1991, s. 110-117.

9 Aslında bu olay fetva alınmasıyla ilgili fikhî bir hadisedir. Atın ayak basması oranın Darü'l-İslâm bir memleket olarak görülmesi demektir.

10 Hammer, *a.g.e.*, c. X, s. 57-59.

IV. MEHMED (1648 - 1687)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

4 Mehmed, Sultan İbrahim'in Hatice Turhan Sultan'dan doğma oğlu olup, 1642 yılında dünyaya gelmiştir. Henüz 7 yaşında ocak ağalarının ve büyük annesi Kösem Sultan'ın içinde bulunduğu bir askeri ayaklanma sonucu tahta çıkarılmıştır (Ağustos 1648). Cülusunda henüz sünnet olmamıştı ve "balığ ve mümeyyiz" olmak gibi bir halifenin sahip olması gereken şartları taşııyordu. Bu yüzden cülusu esnasında İslâm hukuku açısından padişah olmasının doğru olup olmadığı tartışmalara sebep olmuştur. Buna rağmen çocuk padişahın, babasının cülustan iki gün sonra feci şekilde öldürülmesi sonucu en yaşlı şehzade olarak alternatifsiz kalmış ve tartışmalar sona ermiştir.

Kaynaklar onu, orta boylu, beyaz tenli, fakat güneşten yanık çehreli, ata çok bindiği için öne mütemayıl duruşlu olarak tarif etmektedirler. Tarihçiler av merakı yüzünden kendisine "avcı" lakabını uygun görmüşlerdi. Tahta çıktığında küçük yaşta olduğu ve vesayet altında bulunduğu için iyi bir eğitim almamış, fakat sarayda ihtimamla büyütülmüştür. Gerek büyükannesi gerekse de darbeci ocak ağaları onu devlet işlerinden uzaklaştırarak bağımsız bir şekilde devleti idare ettiklerinden, o da devlet işlerine genellikle uzak durmuştur. Hammer, IV. Mehmed'i yeryüzünde "Allah'ın gölgesi unvanını temsil etmekten uzak...", "halkına yorulmak bilmeyen bir avcının hikayesinden başka bir şey" bırakmayan bir padişah olarak tanımlar.¹

Bu durum padişahın şahsiyeti konusunda tarihçiler arasında ihtilaflara sebep olmuştur. M. Cavit Baysun IV. Mehmed için "Şahsiyet itibari ile büyük değer taşımayan

simalardan biridir" derken, Z. Nur Aksun, dönemin tarihçilerine dayanarak onun, "hâlim ve şefik, kerîm ve muhibb-i adâlet" birisi olduğunu yazmış ve onu bazılarının yazdığı gibi "devlet işleriyle alâkasız görmek imkânsızdır" demiştir.² Gerçekten de IV. Mehmed'in 39 yıl süren saltanatının tamamında vesayet altında olduğunu söylemek yanlıştır. 1656 yılından itibaren Köprülüler'i sırasıyla vezirliğe getirmekle çok isabetli bir karar vermiştir. Ayrıca kaynaklarda satır aralarında kaydedilen bazı olaylar onun aslında devlet işlerine duyarsız kalmadığını ortaya koymaktadır. Girit seferinin uzamasına çok üzüldüğü ve Kandiyenin fethini gerçekleştirmek için Rumeli'den bizzat sefere iştirak etmesi bunun delillerinden birisidir. Yine Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın idamından sonra da padişah av partileri düzenlemekten vazgeçerek son senelerini altı cephede savaşarak geçirmiştir.

Osmanlı kaynakları, başlangıçta ocak ağalarının zoruyla devlet işlerinden uzaklaştırılan sultanın dar muhite itildiğinden söz ederler. Bu dar muhiti de Kadızadeler mensup kişiler oluştuyordu. Bunlar bazı radikal görüşlere sahip bir tarikatın üyeleri olarak padişahın şahsiyetinin oluşmasında etkili olmuşlardır. Kayıtlara göre, padişah, Kadızade Mehmed Efendiye son derece güvenir, ondan vaazlar dinler, huzur dersleri alırdı. Beş vakit namazını kılan dindar bir kişi olmasında ve adaleti ön planda tutmasında bu tarikatın rolü büyüktü. Bu tarikatın etkisinde kalarak kahvehaneleri kapattığı, içkiyi yasakladığı, şehirdeki oyunu ve çalgıcıları küreğe koydurduğu bilinmektedir. Fakat, bütün bunlara rağmen merhametli, duygusal, cömert bir padişah olduğu da kayde-

dilir. IV. Mehmed'in iyi bir fiziğe sahip olduğu ve keskin bir nişancı olduğu da rivayet edilmektedir. Kendisi alim değildi, fakat onları himaye etmekten geri durmazdı.

IV. Mehmed'in saltanattaki ilk günleri hiç de iç acııcı değildir. Önce Kösem Sultan ve ardından da annesi Turhan Sultan'ın vesayetinde devlet karışık ve tehlikeli olaylarla karşı karşıya kalmıştır. Köprülülerin vezirlikleri sırasında vaziyet düzeldiğinden biraz rahat etmiş ise de, Viyana bozgunundan sonra padişah elem ve kedere gark olmuş, annesinin ölümünden sonra tekrar ocak ağalarının nüfuzuna girmek gibi yanlış işler yapmıştır. İyi kalpli, merhametli ve kan dökemediği sevmeyen bir kişilikte olması nedeniyle kendisine karşı entrika çevirenleri sezinleyememiştir. Nihayet batı cephesindeki mağlubiyetler, asker arasında huzursuzluk yaratmış ve ulufelerin verilememesi tahttan indirilmesinin şartlarını hazırlamıştı. Hal'ine engel olamayacağını anlayan padişah, oğlu Mustafa'nın tahta geçirilmesini istemiş, fakat, şehzade Süleyman'a biat edilmiştir (8 Kasım 1687). Sultan IV. Mehmed 46 yaşında tahttan indirildikten sonra ikamete mecbur tutulduğu Edirne sarayında 1693 yılında ölmüştür. Türbesi annesi Turhan Sultan'ın tamamlattığı Yeni Camii avlusundadır.

Evlilik ve aile hayatına gelince; Padişahın saltanatı boyunca 6 zevcesi tespit edilmiştir. Kadından çok ava düşkün olduğu gerçektir. Kadınların tespit edilenleri, II. Mustafa ve III. Ahmed'in annesi olan Meh-pâre Emetül-lah Râbî'a, Gülnuş Valide Sultan; Afife Kadın, Gülnâr Kadın, Kaniye Haseki ve Siyavuş Haseki'dir. Alderson diğer ikisinin ismini Güneş ve Gülbeyaz olarak gösteriyor.³ Bu evliliklerinden 10 çocuğu doğmuştur. Bunların 5'i kız, 5'i erkektir.

SİYASÎ FAALİYETLERİ

Padişahın yedi yaşında bir çocuk olması sebebiyle devlet işlerini Veziriazam Sofu Mehmed Paşa yürütüyordu. Ancak gerek devlet işlerine müdahale eden ağalar gerekse de Büyük Valide Kösem Sultan yüzünden otorite tesis etmekte güçlük çekmekteydi. Devletin ve memleketin siyasi, sosyal ve ekonomik durumu da hiç iyi değildi. Sultan İbrahim hazineyi boşalttığı için, Cülus bahşişi, ancak Cinci Hoca lâkablı Hüseyin Efendi'nin mallarının müsadere edilmesi sayesinde ödenebilmişti. Devlette

rüşvet her kademede yaygınlaştığından kimse kendi menfaatlerinden taviz vermiyordu. İşte bu aşamada, Sofu Mehmed Paşa mali işlerde tecrübeli bir devlet adamı olduğu için önce harcamaları kısıtlayarak denk bir bütçe sağlamaya çalıştı. Saray harcamalarını sınırlı tuttu, Gümrük, tuzla gibi mukataalardaki görevlilerin beratlarını yoklattırıp, hak etmeyenlerin beratlarını vermediği gibi, beratlıların da istihkaklarını azalttı.

SULTAN AHMET VAKASI VE AĞALAR SALTANATI

Dönemi yazarlarının pek beğenmediği, mesela Katip Çelebi'nin "sakalını değirmende ağartmış, tedbîr-i umurdan bihaber, maarif ve idrakden tehi bir gabî koca"⁴ diye tanımladığı Sofu Mehmed Paşa'nın bu tedbirleri bir süre sonra Saray Ağaları ve bu sırada iktidar kavgasına girmiş bulunan Büyük Valide ile Valide Sultanın eleştirilerine neden oldu. Harcamaları kısıtlananlar Sofu Mehmed Paşa'yı başına buyruk hareket etmekle suçladılar. Paşa'nın da rüşveti önlemek sözüyle başa geçip rüşvete meyletmesi muhaliflerinin ellerini güçlendirdi. Bu sıralarda yapılması gereken Acemi çıkmalarının uzun bir süredir yapılmaması ve sipahi ulufelerin ödenmesinde tekrar gecikilmesi İstanbul'da büyük bir buhrana sebep oldu. Sipahiler, acemilerin de katılımıyla Sultan Ahmed camii etrafında toplanarak isyana başladılar. Şeyhülislamın haklarında katledilmeleri doğrultusunda fetva vermesi, sipahileri iyice galeyana getirdi. Veziriazam ve müftinin azli için talepte bulundular, fakat Veziriazam yeniçerilerin isyanın dışında olduklarını görünce talepleri reddettiği gibi, Bıyıklı Mahmud gibi sipahi ele başlarını talep etti. Bu, sipahilerin isyanlarını şiddetlendirmelerine sebep oldu. Veziriazam ve Şeyhülislamın yeniçerilere sığınması, bu defa sipahi-yeniçeri çatışmasına yol açtı. 1648 yılında günlerce devam eden mücadeleden yeniçeriler galip çıktı ve devlet işlerinde nüfuzları arttı. Arnavut Kara Murad, Boşnak Kocak Muzlihiddin, Arnavut Bektaş ve Kara Çavuş devlet işlerine tamamen hakim oldular, zira veziriazam hayatını onlara borçluydu. Bununla birlikte ağalar şımarık hareketlere, devlet görevlerini satmaya ve ticarete atılarak, Katip Çelebi'ye göre sefih bir hayat yaşamaya başladılar.⁵ Bu arada Sofu Mehmet Paşa ile Ağaların arası Kösem Sultan yüzünden açıldı.

Devlet işlerine müdahale etmekte ısrarlı olan Büyük Valide'yi öldürme planları yapan veziriazam, Ağası Kara Murad'ın valideyi tercih etmesi üzerine mücadelesinde yenik düştü, ve azledilerek idam edildi (21 Mayıs 1649). Kara Murad Ağa Validenin desteğiyle sadarete geçti. Böylece Ağaların etkinliğinin iyice artmasından dolayı bazı yazarlar tarafından "Ağalar Saltanatı" olarak nitelen-dirilen dönem başladı. Bu dönemin önemli simalarından Murad Ağa Anadolu'da bazı isyancıları tenkit etmede başarılı oldu ise de, devletin durumunu düzelterek tedbirleri alamadı. Hala muhtelif bölgelerde isyanlar devam ediyorken ve diğer Ağaların devlet işlerine müdahalesi sürüyordu. Hakkında öldürülmesi doğrultusunda tertipler sezen Kara Murad Ağa, ocak ağalarını kastederek bir memlekette dört veziriazam olmaz diyerek, istifa etti. Yerine Melik Ahmet Paşa tayin edildi, ancak o, ne israfı, ne ocak ağalarının nüfuzunu ne de Venediklilerin Girit yüzünden donanmamıza karşı başlattıkları taarruzları önleyemedi. Halk galeyana gelerek sarayı bastı ve ağaların azlını istedi. Fakat Kösem Sultan'ın sırtladığı ağalar bu baskından kurtuldu. Bu olaylarda Kösem Sultan ile padişah annesi Hatice Turhan Sultan arasındaki kıyasıya rekabet büyük bir paya sahipti. Nitekim Kösem Sultan, yeniçeri ağasıyla IV. Mehmed'in yerine Süleyman'ı tahta geçirmek üzere bir plan yaparak Valide Sultandan kurtulmayı düşünmüş, fakat daha önce davranan rakibinin adamları tarafından öldürülmüştür (2 Eylül 1651). Daha sonra iktidarı ele geçiren Valide Sultan ocak ağalarını saraya davet edilen sipahilerin desteğiyle teker teker öldürterek "ağalar saltanatı" dönemini bitirmiş ve üç yıl kadar sürecek olan kendi dönemini başlatmıştır. Ancak bu dönemde de Darüssaade Ağası Süleyman Ağa'nın zorbalığı başlamıştır. Ocak ağalarını ortadan kaldırdınca serbest kalan Valide Sultanın bu adamının tavırları, önce Veziriazam Siyavuş Paşa'nın sonrada Gürcü Mehmed Paşa'nın azline sebep olmuştur.

Başarısız bu üç denemeden sonra Padişah IV. Mehmed ve Validesi, devletin içeride ve dışarıda düştüğü zor durumdan kurtarması ümidiyle Tarhuncu Ahmet Paşa'yı göreve getirmişlerdir. Ancak o da düşündüğü idari ve mali düzenlemeleri yapamadan, bir komploya kurban gitmiş ve IV. Murad'ın emriyle öldürülmüştür.⁶ Bu tarihten sonra devlet içeride ve dışarıda tam bir buhran dö-

nemi yaşıyordu. Bu nedenle Sultan IV. Mehmed ve Valide Hatice Turhan Sultan devleti içinde bulunduğu durumdan kurtaracak bir veziriazam arayışına girdiler. Derviş Mehmet Paşa (1654) ile Köprülü'ye kadar 6 veziriazam değiştirildi, fakat hiçbirisi başarılı olamadı. Bu sırada yaşanan Çınar Vak'ası durumu daha da vahimleştirdiği için Köprülü'nün olağanüstü yetkilerle veziriazam olmasının zeminini hazırladı.

Çınar Vak'ası

Bu şekilde ya da Vak'a-i Vakvakiye olarak adlandırılan bu isyan olayı şu şekilde gerçekleşti: İpsir Mustafa Paşa'nın isyankâr olduğu halde veziriazam yapılması ve bu görevinde yaptığı suistimaller İstanbul'da muhaliflerini artırmış ve Kara Murad Paşa'nın çevirdiği dalavere-ler sonucu öldürülmüştür. Bu yolla veziriazamlığı elde eden Murad Paşa yeniçeri miktarına konulan kısıtlamalara kaldırmak gibi yeniçerileri hoşnut edecek icraatlarına rağmen hazinayı tükettiği için azledilmişti. İşte hazinedeki buhran, askerlere züfuf akçe ödenmesine sebep olmuş ve bu durumun en çok mağduru olan sipahiler ve yeniçeriler ayaklanmışlardı. Hazinayı yağmalayıp servet yapan 30 saray ağası ve devlet erkanını tespit eden asiler bunların kellerini istedi. Girit seferinden dönen ve uzun süredir maaşlarını alamayan yeniçerilerin de katılımıyla sayıları artan asiler, padişahın bazı azil ve idamlarla durumu kurtarma çabalarına karşılık, ayak divanı talep ettiler. IV. Mehmed'in görüştüğü asi temsilcileri, kısaca, padişahın devlet işlerini üstlenecek yaşa geldiğini ve devlet işlerine bizzat el koymasını talep ettiler. Genç padişah işin ciddiyetini anlayıp talep edilenlerin birçoğunu öldürttü. Saraydan firar edenler, asiler tarafından yakalanarak Sultanahmet'teki meşhur çınar ağacına asıldılar ve beş gün devam eden olaylar sırasında asılı kaldılar (Mart 1656). Bu olaydan sonra göreve getirilen veziriazamlar da çözüm olamadıkları gibi sipahi ağalarının etkisinde kaldılar. Anadolu'da karışıklıklar devam etti.

Köprülüler Devri

Valide Sultan ve IV. Mehmed tayin ettikleri veziriazamların kısa zamanda yıpranması üzerine Mimar Kasım Ağa'nın tavsiyesi ile o güne kadar hiçbir şekilde temayüz etmemiş olan Köprülü Mehmed Paşa'yı vezirliğe getirdiler. Köprülü dört şart öne sürerek, bunların kabu-

lünü istemişti. Şartları sadece ona bağımsız ve tam yetki ile veziriazamlık yapma imkânı vermekle kalmıyor, rakiplerini de bertaraf etme fırsatı veriyordu.⁷

Gerçekten de kısa süren saltanatı süresinde Köprülünün rakiplerini bertaraf etmeği, Çanakkale boğazındaki Venedik ablukasını kaldırmayı, Bozcaada ve Limni'yi işgalden kurtarmayı ve Yalova'yı fethetmeyi başardı. Göreve geldiğinde zaten ilerlemiş bir yaştaydı ve öldü. IV. Mehmed, Köprülü zamanında devlet işlerinin yoluna girdiğini gördüğü için, yerine oğlu Fazıl Ahmet Paşa'yı tayin etti.

Bu veziriazam da babası gibi hem dışarıda hem de içeride başarılı olmuş, fakat ne yazık ki, 41 yaşında vefat etmişti. Ancak yerine daha karizmatik bir kişiliğe sahip olan Merzifonlu Kara Mustafa Paşa getirildi. Bu paşa Fazıl Ahmed Paşa'nın dört yaşından beri evlat gibi himaye edip baktığı bir kişiydi. Böylece padişah birbirinden değerli ve güvenilir vezirler çıkaran köprülüler sayesinde zamanını zevkine göre av partilerinde geçirme olanağı buluyordu. Kara Mustafa Paşa zamanında devlet tekrar fetih çağına girdi, ta ki, Viyana'nın ikinci kez kuşatılması sırasında alınan ve veziriazamın canına mal olan yenilgiye kadar.

1683 yılına tesadüf eden bu olaydan sonra sadece Köprülüler dönemi değil, Anadolu'nun Köprülü'den sonra bulduğu huzur ortamı da son bulmuştur. Seferin doğurduğu mali buhran, kapıkulu ocaklarının maaşlarının tekrar verilmesine sebep olmuş, 1687 yılında "İmdad-ı Seferiye" adı ile şehir ve kasabalardaki zengin ve tüccarlardan vergi alınmaya başlanmıştır. Daha sonra bu "İmdadiye" adlı vergi ulema sınıfından da talep edilmiştir. Devlet ve önlemlerle de hazine dengelerini sağlayamayınca bakırdan "Mangır" adlı bir sikke kestirmiş, ancak bu para tedavülde kabul görmemiş, isyanlar tekrar başlamıştır. Akkaş, Kara Mahmud, Bölükbaşı Yeğen Osman ve Yedigaroğlu gibi liderlerle başlayan bu isyanlar Anadolu'da asayiş ve güvenliği tekrar bozmuştur. Bu durum IV. Mehmed'in hal'ini de hazırlayan bir etken olmuştur.

Venedik İle İlişkiler

IV. Mehmed döneminde devletin dış ilişkileri de oldukça yoğunlaşmıştır. Sultan İbrahim döneminde başla-

yan Girit Seferi Venidikliler'in Çanakkale Boğazını abluka alması yüzünden zorlukla devam ediyordu. Çünkü Girit'teki askerler lojistik açıdan yeterince desteklenemiyorlardı. Mesela 1651 yılında 74 gemilik yardım malzemesi taşıyan bir filo perişan olmuştur. Bu ablukayı aşmakla meşgul olan donanma, 1654 yılında Kara Murat Paşa tarafından kumanda edilen bir akında bozguna uğratılabilmişse de, tamamen bölgeden uzaklaştırılamamışlardı. Nitekim 1656 yılında bir başka Osmanlı yardım filosu da mahvolmuştur. Bütün bu engellemelere rağmen Kandiye kuşatması sürdürülüyordu. Özellikle Köprülü Mehmed Paşa'nın Boğaz seferi ile hem ablukanın kaldırılması hem de Bozcaada ve Limni'de üstlenmiş olan Venediklilerin kovulması sayesinde Kandiye kuşatması da hız kazanmıştı. Ne var ki, Fazıl Ahmet Paşa'nın Avusturya üzerine seferlere ağırlık vermesi fetih tarihinin 1669'a kadar ertelemiştir. Belgrad dönüşü Girit'e yüklenen Paşa, buraya karadan ve denizden desteğini artırdı (1666-67). Haziran 1668 tarihinde kuşatmanın şiddeti artırıldı. Ağustos ayında Paşa kendisi bizzat sefere katılma kararı alarak cepheye gitti ve şiddetli bir kuşatma sonucu kaleyi savunuları vireye mecbur bıraktı. Böylece askerin talim alanı olmaya başlanan Girit, 18 maddelik bir anlaşmayla teslim alınmış oldu. Böylece 24 seneden fazla süren Girit Seferi son bulduğu gibi, Venedik ile de barış sağlanmış oldu.

Avusturya İle İlişkiler

IV. Mehmed döneminin önemli dış ilişkilerinden birisi de Avusturya'ya savaş ilan edilmesidir. Bu savaşların nedeni ise: Erdel meselesidir. Bilindiği gibi Osmanlı Devleti Avusturya ile Zitvatorok barışından sonra anlaşmaların birkaç defa yenilendiği için savaş halinde değildi. Zaten 30 yıl savaşlarının içinde olan Avusturya da doğu cephesinde macera istemiyordu. Buna karşılık Osmanlılar Erdel kralı arcılığıyla Avusturya'yı yıpratmaya çalışıyor, Fransa ve İsveç ile ittifaklar kurarak sınırlarından uzak tutma siyaseti güdüyordu. Zaten gerek İsveç gerekse de Erdel'in saldırıları Avusturya'yı bunaltmıştı. Bu nedenle Avusturya barışın uzaması için çalışıyordu. Fakat Köprülü Mehmed döneminde Erdel meselesi yüzünden tarafların arası tekrar açıldı ve savaş kaçınılmaz hale geldi. Bu gelişmeler şu şekilde özetlenebilir: 1648 yılında Erdel kralı olan II. Rakoczi György, Avustur-

ya'nın Fransa ile savaş halinde olması ve Osmanlıların da iç istikrarsızlığını fırsat bilerek İsveç ile ittifaka girmişti. Bu durumu kabul etmeyen Osmanlılar hem Rakoczi'yi hem de ona iltihak eden Eflak ve Boğdan voyvodalarını azlettiler. Ancak bunlar azli tanımayarak silahlanınca Köprülü bizzat sefere çıkarak önce Erdel'in kilidi sayılan Yanova kalesini elde etmiş, daha sonrada Erdel Belgrad'ına girerek kralı firara mecbur etmiştir. Buna rağmen Köprülü'nün dönüşünü fırsat bilerek tekrar harekete geçen Rakoczi Köse Ali Paşa tarafından öldürülmüş ve yerine Apali Mihail Erdel Kralı tayin edilmiştir (1661). Ancak bu defa Avusturya'nın Erdel'e kendi adaylarını kral tayin ettirme peşine düştükleri görüldü. Apali Mihail'i desteklemek için gönderilen Osmanlı ordusu Avusturya kuvvetlerini mağlup etti. Fakat Erdel meselesinin Avusturya kesin olarak susturuluncaya kadar çözülemeyeceğini gören IV. Mehmed ve veziriazamı Köprülü Fazıl Ahmet Paşa Avusturya'ya savaş açtı. İşte böylece uzun bir süre barış halinde olan iki devlet tekrar uzun sürecek savaşlara başladılar.

Saint-Gothard Muharebesi

Aslında gelişmeler Avusturya'nın savaşmak niyetinde olmadığı izlenimi veriyordu. Zira Osmanlıların sefere karar verdikleri 1663 yılı Nisan'ından sonra gelen Avusturya elçileri barış istediler. Ancak Köprülü Fazıl Ahmet Paşa'nın Zitvatorok'un tazminat ve harç ile ilgili şartlarında ısrar etmesi yüzünden barış görüşmeleri sonuç vermedi. Bunun üzerine sefere devam edildi. Osmanlı ordusu büyük başarılar elde ederek Uyvar gibi stratejik bir kaleyi almaya başardı. Büyük bir Avusturya ordusunun hezimete uğratılarak kalenin alınması Hammer'in kaydettiklerine göre, Avrupa'da heyecan uyandırmış; "Uyvar önünde bir Türk gibi" sözü Avusturya'da darb-ı mesel olmuştur. Daha sonra Novigrad kalesini de 27 günlük bir kuşatma sonucu ele geçiren Osmanlıların bu ilerleyişleri Avrupa'da Türklerin kıtayı ele geçirecekleri endişesini yaratmıştır. Bu da Papalık, İspanya, Suksonya gibi Katolik devletlerin hatta Fransa'nın Avusturya'ya yardım seferberliği başlatmasına neden olmuştur. Bu şekilde güçlenme Avusturya ordusu ile Osmanlı ordusu arasında Saint Gothard köyündeki Roab nehri kenarında yapılan muharebe de kabaran nehir suları esas kuvvetten ayırdığı bir Osmanlı ordusu bozguna uğramış

(1 Ağustos 1664) ve bu olay, her ne kadar batı kaynaklarının abarttığı gibi bir hezimet olmasa da Osmanlı ordusunu bir süre savunma yapmağa zorlamıştır.⁸ Nitekim Avusturya barış arzusunu yinelemiş ve tamamı 10 maddelik Varvar Barışı imzalanmıştır. Buna göre Avusturya Erdel'i boşaltacak, Apali Mihail'in krallığını tanıyacak, yıkılan kaleleri tamir etmeyecek ve Uyvar ve Novigrad'ın Osmanlılara ciddiyetini resmen kabul edecekti. Görüldüğü gibi şartlar Osmanlıların bir hezimete uğradığını doğrulamamaktadır.

Bunu teyid eden bir gelişmede yeni veziriazam Merzifonlu Kara Mustafa Paşa döneminde Osmanlıların Protestan Macarların isyana soyunmaları cesaretini kendilerinde bulmalarıdır. Katolik Macarlar Avusturya'ya tabi olarak, Protestanları zulmedince, bunlar Osmanlı tabiyetini istediler. Avusturya ile yaptığı barışı bozmak istemeyen veziriazam Fazıl Ahmed Paşa bu taleplere kayıtsız kaldı, fakat Protestan Macarların İmre Tököly etrafında toplanarak başlattıkları isyan, Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'yı etkiledi. Osmanlı Devleti'ni tekrar Kanuni dönemindeki azametine kavuşturmak amacı güden Paşa, bu isyanın Avusturya'nın dize getirilmesi için bir fırsat olduğunu düşünüyordu. IV. Mehmed ise devletin artık eski satvetini kaybettiğini, sefere taraftar olmadığını ifade etmişti. Merzifonlu ise ısrarlı idi. Avusturya ise 20 yıllık Vanvar barışının uzatılması taraftarıydı. Hatta Şeyhülislama başvurarak sulh isteyen devlete savaş açmanın caiz olmadığı konusunda fetva aldılar. Öte yandan Sultan IV. Mehmed istemediği bu sefere mani olmak için yeterli kararlılıkta olamayacak ve fakat veziriazamını sadece kaleyi fethetmemur ederek caydırmaya çalışacaktı. Merzifonlu ise kararlı bir şekilde Viyana'ya doğru harekete geçtiğinde Avusturya'da Avrupa'dan yardım isteyecek ve böyle yüzyılın son yirmi yılına hakim olacak Osmanlı Avrupa Savaşları başlayacaktı.

Ancak Viyana seferi Merzifonlu'nun beklediği gibi gitmeyecekti.

14 Temmuz 1683 günü Viyana önüne varan ve kuşatmayı başlatan ordu, yağmanın yasaklanması üzerine Lehistan teslimini bekleyince, aksiliklerle karşılaştı. Önemsenmeyen Pakistan kuvvetlerinin bir Osmanlı ihtiyat kuvvetini bozması, Kırım askerlerinin ganimetleri muhafaza kaygısıyla hareketsiz kalmaları ve Hristiyan

süvarilerin saf değiştirmesi gibi sebeplerle Osmanlı ordusu, bu kuşatmada, hiç de beklemediği bir hezime uğramıştır. Zor durumda kalan Merzifonlu Budin'e çekildi. Bu sırada Belgrad'a kadar gelmiş olan IV. Mehmed Edirne'ye döndü. Başlangıçta itimadını sarsmadığı Merzifonlu'yu korudu ise de, annesinin vefatından sonra, saray ağalarının etkisiyle idamına hükmetti. Böyle, pek çok tarihçiye göre, hezimetin sonuçlarını bertaraf edebilecek tek kişiyi de ortadan kaldırdı.

Böylece başta Avusturyalılar ve bozgundan cesaret alan Venedikliler olmak üzere birçok devlet Osmanlı topraklarına girdi. Avusturya orduları Peşte'yi, Alman ve Leh orduları Budin'i ele geçirdiler. Girit'in acısını çıkarmak isteyen Venedik Dalmaçya, Ayamavra, Mora, Bosna ve Arnavutlukla girdi. Preveze Koronça, Modon ve Anavarin'i zaptetti. Orta Yunanistan'a doğru ilerledikten sonra Atina'yı ele geçirdi. Viyana bozgunundan sonraki dört yıldaki bu hezimetler Osmanlı'nın Avrupa'daki yenilmez imajını tamamen sildi.

Leh-Osmanlı İlişkileri

Osmanlı Leh ilişkilerinde de Erdel ve Ukrayna önemli bir faktördü. Ancak IV. Mehmed döneminde Köprülü Fazıl Ahmed Paşa'nın Ukrayna kazaklarını Lehistan'ın taarruzundan korumak amacıyla açtığı Komanıç Seferi Osmanlıların sınırlarını kuzeyde en uzak noktaya ulaştırmaları açısından önemlidir. Bu sefer sonucu Osmanlı ordusu, başlarında veziriazam olduğu halde önce Podolya eyaletinin merkezi Kamanıç'ı daha sonra da Bucaş'ı aldı. Bunun üzerine Lehlerin talebiyle yapılan ba-

rış, Podolya'yı eyalet olarak Osmanlılara kazandırdı. Ayrıca Lehistan her yıl 220 bin duka altın haraç ödeyecekti. Bu haraç, Leh diyetinde çok bulunup, ödenmeyince savaş yeniden başladı. Başlangıçta Eflak ve Boğdan voyvodalarının saf değiştirmesi yüzünden Hotin'i dahi kaybeden (1673) Osmanlılar, daha sonra toparlanarak Merzifonlu Kara Mustafa Paşa'nın başkumandanlığında yapılan Çehrin seferiyle Lehistan sorununu çözmeyi başardılar. IV. Mehmed'in de Tuna'ya kadar eşlik ettiği bu sefer sonucunda hem Lehler hem de onların yardımına koşan Ruslar hüsrana uğratılmış ve Çehrin kalesi alınmıştır. Bu seferin önemi sadece Lehlere Bucaş barışının şartlarının kabul ettirilmesi değil, Rusya ile ilk kez doğrudan ve ciddi anlamda savaş hali doğmasıdır. Ancak yukarıda da görüldüğü gibi II. Viyana sonrasında lehistan kayıplarını telafi etmiştir.

Osmanlı-Rus İlişkileri

Kazak Hatmanı Proşenko'nun Ruslara İltihakı ve Osmanlı himayesindeki Ukrayna'nın Rusya'nın istilasına uğraması Osmanlı ve Rusya'yı karşı karşıya getirdi. Çehrin'de kale savunmasına yardım eden Rusya, Kara Mustafa Paşa'ya boyun eğerek çekildikten sonra (1678), takip edilerek iyice yıpratılmış, fakat kesin bir mağlubiyete uğratılamamıştır. Bunun üzerine 1680 yılında bizzat IV. Mehmed'in iştirakiyle sefere çıkılması, Rusları telaşlandırdı ve barışa zorladı. 20 yıllık bir barış antlaşması imzalanarak, Uşi nehri Osmanlılar ile Rusya arasında sınır tespit edildi (1681).

- 1 Shaw, Osmanlı İmparatorluğu, c. I, s. 280. Hammer, *a.g.e.*, c. XII, s. 152.
- 2 Z. Nur Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c. 2, s. 250.
- 3 Alderson, *a.g.e.*, Şema XXXVIII, s. 260 yedi kadın ismi sayar, fakat Uluçay ise ömrü boyunca Gülnuş Sultan'a bağlı kaldı dedikten sonra sadece onunla birlikte Gülnar ve Afife hakkında bilgi verir. *a.g.e.*, s. 65-67.
- 4 Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c. II., s. 182. Buradaki malumatla Hammer, *a.g.e.*, c. XI-XII'den büyük ölçüde istifade edilmiştir.

- 5 Kâtip Çelebi, *Fezleke II*, s. 334 vd.
- 6 İlgürel, "IV. Mehmed", *İslâm Tarihi*, c. II, s. 29. Tarhunçu tarihimizde ilk bütçe yapan gibi yanlış bir sıfatla anılmıştır.
- 7 Köprülü'nün şartları için, bkz. M. Tayyib Gökbilgin, "Köprülüler", *İA*.
- 8 Batı kaynakları Türklerin zayıflığını 14 bin gösterirler. Danişmend, *a.g.e.*, c. III, s. 435.

II. SÜLEYMAN (1687 - 1691)

HAYATI VE ŞAHİSİYETİ

*S*ultan İbrahim'in oğullarından biri olan II. Süleyman'ın annesi Dilaşub Sultan'dır. 1642 yılında dünyaya gelmiştir. Padişah olduğu 8 Kasım 1687'ye kadar mahpus hayatı yaşamıştır.

II. Süleyman'ın özellikleri Silahtar Tarihinde "Orta boylu, yassı bağırlı, şekil ve şemali güzel, beyaz ve değirmi çehreli, kara gözlü ve doğan burunlu, siyah, kaba, kır sakallı, müllahham ve mücessem, vecih ü vakûr, heybetli ve libas ve imamesi yakışıklı ve lisanı tatlı, ahlâk-ı hamide ve hürn-i muamele ve sehâ ve keremde bi-nazîr ve halîm ve selîm, hakka kaail, adle mâil, sırat-ı mustakîme Salîk, salat-ı hamze ve sünene müdavim, ömründe terk-i salât itmemiş ve hilâf yola gitmemiş" şeklinde tanımlanmıştır. Karakteri hakkında ise kaynaklar "hayırsever, cesur, halîm, selîm, son derece muttakî, dini ve millî hamiyetle dolu" bir kişi olduğunu kaydediyorlar. Ancak bu meziyetlerini karşılık kuvvetli bir otoriteye sahip olmadığı ve yanındakilerin telkinlerine kolayca kıldığı yazılmaktadır. Bununla birlikte meşveret etmeyi sevdiği, devlet işlerinde de cesur ve isabetli kararlar aldığı görülmektedir. Köprülüzâde Fazıl Mustafa Paşa'yı veziriazam yapması bunun kanıtlarından biridir. Yarıktan kalkamayacak kadar hasta olduğu halde, sefere çıkması ve askerî teşvîki kayda değer özelliklerindendir.

Şehzadeliği sırasında Kösem Sultan'ın, validesinin saf dilliğini kullanmak istemesi üzerine tahta getirilmesi gündeme gelmiş, Kösem Sultan'ın öldürülmesinden sonra muhtemelen tedbir olarak ailesiyle Topkapı Sarayı'nın Şimşirlik dairesine kapatılmıştır. Buna rağmen üç yıl sonra, başta Şeyhülislâm Mes'ud Efendi olmak üzere

bir saray hizbinin Süleyman'ı tahta çıkarmak için başarısız bir teşebbüste bulunmaları takibe uğramalarına sebep olmuştur.

Bundan sonra, belki de biraz da bu yüzden, Padişah IV. Mehmed, Edirne'ye (1665) gittiğinde, Süleyman'ı ve diğer iki şehzadeyi de beraberinde götürmüştür. Daha sonra yapılan Avrupa seferlerinde de bu uygulama birkaç kez tekrar edilmiştir.

Viyana hezimetinden sonra ise büyük toprak kayıpları sonucu IV. Mehmed aleyhinde gelişen hoşnutsuzluk, veziriazam Abaza Siyavuş Paşa'yı harekete geçirmiştir. Abaza IV. Mehmet tahtta kaldıkça askerin hoşnut olmayacağını ve bu yüzden hal edilerek yerine ortanca biraderi Süleyman'ın geçirilmesi gerektiğini iddia etmiş, IV. Mehmed'in oğlunun geçirilmesi şeklindeki arzusunu geri çevirmiştir.

Nihayet, daha önce de ifade ettiğimiz gibi IV. Mehmed'in hal'i gerçekleştirilince, tahta geçirmek için kendisini mahpus odasından çıkarmaya gelenlere şehzade Süleyman inanmamıştır. Bu şekilde diğer pek çok şehzade gibi Süleyman da mahpustan tahta çıkmıştır. Fakat pek çoğunun tersine şehzadeliğinde almadığı eğitimin eksikliğini gidermek için Sultan Süleyman'a cülusunu müteakip Süleymaniye müderrisi Arapzâde Abdülvehhab Efendi hoca tayin edilmiştir.

Sultan Süleyman'ın da IV. Mehmed kadar olmasa da harem tesirinde kaldığı anlaşılmaktadır. Belgeler onun harem mensuplarına cömert ihsanlarda bulunduğunu ortaya koymaktadır. Hayatı boyunca 6 zevcesi olmuş, ancak çocuğu olmamıştır. Kadınları Hatice Haseki, Behzad Haseki, İvaz Haseki, Süğlün Haseki, Şehsüvar Haseki ve

Zeynep Haseki'dir.¹ İkinci Süleyman'ın çocuğu yoktur. 1487 yılından itibaren 4 sene hükümdarlık yapan II. Süleyman son yıllarında hastalıkla boğuşmuş, 51 yaşında muzdarip olduğu hastalık onu yatalak yapmıştı. Vücudunun şiştiği kaydedilmiştir. 53 yaşında iken 1691 yılında öldüğü hesaplanmaktadır.²

SİYASİ FAALİYETLERİ

İçdurum: II. Süleyman başa geçtiğinde dahili ve harici durum son derece karışık. Veziriazam Siyavuş Paşa'nın tertibi sonucu gerçekleşen taht değişimine rağmen, askerleri kontrol altında tutmak mümkün olamamış, İstanbul'a giren askerler çarşı ve pazarı yağmalamaya başlamış, ulufeleri ödenmeyen askeri sınıf zaptedilememişti. Başlangıçta cülus bahşişi alınmayacağını taahhüt eden asker, vazgeçmiş ve ulufeleriyle beraber paralarını istemişlerdir.³ Zor durumda kalan ve hazinesi boş olan devlet bu iş için bir taraftan iç hazine ve kilerde ne kadar altın gümüş varsa darphâneye göndererek sikke kestirmiş, diğer taraftan da zenginlerden "İmdadiye" alınarak ekonomik buhrandan askere dağıtılmıştır. 1688 yılında çıkarılan bir fermanla margrin akçeye eşit olduğunu ilan etmiştir. Bütün bunlara rağmen asker tamamıyla yatıştırılamamış, talepleri üzerine Veziriazam Siyavuş Paşa azledilmiştir. Talihsiz paşanın saraya azlinin ertesi günü zorbalar tarafından basılmış, kendisi öldürüldükten sonra mallarını yağmalamışlardır. Bu durumdan bıkip usanan halk, zorbaların yağlıkçılar çarşısını yağmaladığı bir gün saraya yürümüş ve padişah II. Süleyman'dan zorbaların üzerine yürümesi için Sancak-ı Şerif çıkarılmasını istemiştir. Padişah bunu kabul edince Süleymaniye'de toplanan halk, zorbaları sağda solda yakalayıp öldürmüştür. Böylece cülustan itibaren 4 ay İstanbul'u mahveden zorbalar temizlenmişlerdir (Mart 1688). İstanbul'daki kırıksıklar bu şekilde sona erdikten sonra Sultan Süleyman'ın tahta çıkmasını müteakip İstanbul'a gelen ordu mensuplarından eşkıyalığı ile meşhur Yeğen Osman Paşa tehditlerini sürdürmüş ve Padişah onu uzaklaştırmak için Rumeli Serdarı ve Belgrad muhafızlığına tayin etmek zorunda kalmıştır. Buna rağmen Yeğen Osman Paşa itaatsizliğini sürdürmüş ve nihayet Rume- li'yi bayağı karıştırdıktan sonra 1689 yılı içerisinde idam edilmiştir. Onun ölümünden sonra Yeğen Osman'ın

adamları olan Gedik Mehmed Paşa Sivas'ta, Geridoğlu ise Bursa'da bir süre isyan ederek huzursuzluk yaratmış- lar, fakat sonunda Boşnak Ahmed Paşa bunları mağlup ederek cezalandırmıştır (Temmuz 1689).⁴ Bu başarılı tenkit operasyonlarına rağmen iç durum Fazıl Mustafa Paşa'nın veziriazam olarak tayinine kadar sürmüştür (Ekim 1689).

İç durumu düzeltmek için ilk iş olarak halka adil bir düzen vaat eden Fazıl M. Paşa avarız, nüzul, sürsat, hamr bedeli gibi olağanüstü durumlarda toplanan vergi- leri kaldırmıştır. Vergi adaletsizliklerini düzeltmiş, hazi- neyi rahatlatmıştır. Yeniçeri Ocağı'nda da Islahat yapı- larak ulufeye müstahak olmayanların isimleri silinip, edenlere verilmiştir. Bayram harçlığı gibi kanunsuz ver- giler ilga edilmiştir. Böylece hazineyi rahatlatacak ön- lemler alınmış, daha da önemlisi vergi zulmüne son ve- rilmek istenmiştir. Ancak buna rağmen şansızlıklar ve- zir-i azamı rahat bırakmamıştır. Çünkü, Avusturya cep- hesindeki durumu değerlendirmek isteyen bazı asiler Mısır'da İbn-i Vani adlı bir Mağriblinin liderliğinde is- yan etmişlerdi. Ayrıca Kıbrıs'ta da bir isyan patlak verdi. Fazıl Mustafa Paşa bunlarla gayet iyi bir şekilde mücade- le etti. Fakat bu seferde İstanbul'da 1690 yılı Haziran' ın da patlak veren yangın İstanbul halkının maddiyatını ve maneviyatını bozdu. Eyüp'teki bu yangında bütün semt yanmış, Eyüp Camii de büyük hasar görmüştü. Bu yet- miyormuş gibi ertesi yıl Eminönü'nde Mısır Çarşısı'nda çıkan bir yangın dükkanlara sıçramış ve muhtelif ülke- lardan ithal edilen altı bin kiselik mal yanmıştır. Fakat, Zübde-i Vekayiat yazarına göre Eyüp semti tekrar eski canlılığına eskisinden daha iyi imar edilerek kavuşmuş- tur. Bu da Osmanlı ekonomisinin hâlâ dinamik bir yapı- da olduğunu düşündürmektedir. Nitekim cephede mey- dana gelen gelişmeler de henüz Osmanlıların Avrupa karşısında pes etmesi için erken olduğunu göstermekte- dir.

Avusturya ile ilişkiler: II. Süleyman'ın tahta çıkma- sından sonra gerek Viyana sonrasında Osmanlı ordusun- da yaşanan paniği gerekse de içerideki isyan ve taht de-ğişikliğini değerlendirme düşüncesinde olan Avrupalı devletler, başta Avusturya ve Venedik ile Rusya olmak üzere harekete geçmişlerdir. İstanbul'daki karışıklıklar sebebiyle lojistik destek alamayan Eğri kalesi muhafızla-

rı teslim olmak zorunda kalmışlar, ileri hareketlerini sürdüren Avusturya ordusu Lipva kalesini ve civarındaki önemli kaleleri almıştır. Avusturya'nın bu ilerleyişlerine rağmen Yeğen Osman Paşa'nın asiliği sebebiyle ciddi bir mukavemette bulunulamamıştır. Bu uygun ortamı değerlendiren Avusturya meşhur Sava Nehri'ni de geçerek Belgrad şehrine dayanmakta gecikmemiştir. Zamanında asker yapılamaması sebebiyle 8 Eylül 1688'de Belgrad şehri de düşman eline geçmiştir. Belgrad şehrinde Müslüman halkın kötü muamelesi herkesi çok üzmüş, Padişah da sağlığının el vermemesine rağmen askeri teşvik için askerin başında sefere çıkmak zorunda kalmıştır. Niketim Padişah II. Süleyman Lüleburgaz'da iken müttelik Tökeli İmre'den gelen bir mektup, Belgrad Müslümanlarının Tuna yoluyla çekilirken Avusturya ordusu tarafından esir alınıp, çok kötü bir muameleye tabi olduğunu anlatmakta ve bunların kendisi tarafından kurtarıldığını bildirmektedir. Yine kaynaklar Tökeli'nin Gladova ve Orsova kalelerini geri almayı başardığını kaydetmektedir. Ancak Macaristan (Engürün) Serdarı Arap Recep Paşa'nın Avusturya ordusu karşısında aldığı iki mağlubiyet durumu tekrar nazik bir hale sokmuş, Sofya'ya kadar bütün topraklar Avusturya'nın tehdit alanı haline gelmiştir. Bu tehdit üzerine Padişah Sofya'dan başlanmak üzere Edirne'ye dönmüş ve Macaristan Serdarlığına veziriazam Bekri Mustafa Paşa'yı tayin etmiştir. Bu sıralarda gerek Tökeli İmre gerekse de Arnavut Paşaları Vidin ve Bosna'daki Avusturya kuvvetlerini epey hırpalamışlardır. Aynı zamanda 30.000 kişilik bir Kırım kuvveti de Leh ordusunu Kamanice civarında mağlup ederek geri çekilmek zorunda bırakmıştır.

Ertesi yıl sefer mevsimi geldiğinde Avusturya ile barış yolunu açması için gönderilen elçi Zülfikar Efendi'nin gözetimine alındığı haberi gelmiş ve bunun üzerine padişah Macaristan seferine bizzat çıkmaya karar vererek Sofya'ya hareket etmiştir. Burada Macaristan Serdarlığına tekrar Recep Paşa'nın memur edilmesi kararlaştırılmış, Padişahın sevk ve idareyi Sofya'dan yürütmesi daha uygun bulunmuştur. Aslında padişahın bir sefere çıkmak için sağlığının iyi olmadığı da anlaşılmaktadır.

Bu sıralarda otağ-ı hümayuna gelen başarı haberleri de karargâhı rahatlatmıştır. Vişegrad'ı kuşatan 12.000 kişilik Avusturya kuvveti, bozguna uğratılmış, Avustur-

ya'nın İrşova'da yaptığı yığınak ele geçirilmiş, Temeşvar yolu açılmıştır. Eflâk ile Avusturya'nın irtibatı da kesilerek bazı Tuna kaleleri alınmıştır. İşler iyiye gidiyor diye düşünüldüğü sırada Recep Paşa'nın Belgrad'da başarısızlığa uğraması ve Niş'in düşman eline geçmesi ve veziriazam Bekri Mustafa Paşa'nın kendisini kurtarmak için Recep Paşa'yı idam ettirmesi, durumu daha da kötüleştirilmiş, daha sonra kendisi de azledilmiştir. Fazıl Mustafa Paşa sadrazam olunca, sefer hazırlıklarına hummalı bir şekilde başlamıştır. Ama Niş'in düşmesi, halkın Anadolu'ya doğru göçüne sebep olmuş böylece daha da rahatlayan Avusturya, savaştan önce İrşova, Fethülislam ve Flarentin'i ele geçirmiş, Vidin'i de vire ile teslim almıştır. Bu ardi ardına gelen mağlubiyet ve kayıplar Müslüman ve gayrimüslim halkın moral ve devlete olan güveninin sarsılmasına neden olmuştur. Hatta gayrimüslim ve ne aya(?) üzerinde Avusturya'nın yaptığı propagandalar etkili olmuş ve Hristiyan knez, papas ve ayam, Avusturya'ya itaat etmiştir. Bu itibarla, Sırlar da eşkıyalığa başlamışlar, Üsküp ve Sırbistan'ı talan etmişlerdir. Bir asi Arnavut grubu ise İpek şehrini zaptetmişti. İşte bu sıralarda Kırım Hanı Selim Giray Han taze kuvvetlerle cepheye gelerek, harbin kaderi üzerinde önemli bir tesir yaptı. Önce Kırım Hanı ve (?) Koca Mahmud Paşa Üsküp'ün imdadına yetişmiş ve asi Sırların lideri Kerpes öldürülerek bu şehir kurtarıldı. Kaçanık adlı bir palanga vire ile teslim alınarak, burada üstlenmiş olan bir sürü Avusturyalı ve Macar haydut bertaraf edildi. Daha sonra Niş geri alındı. Ertesi yıl baharda sefere çıkan veziriazam Fazıl Mustafa Paşa bir Avusturya ordusunu bozguna uğratarak Şehirköy (Piot) ve Musa Paşa Palangasını istilâdan kurtardı. Niş üç günlük muharebeden sonra tekrar alındı. Ama bu sefer sırasında en önemlisi Belgrad'ın geri alınması ve (?) verilen güven sayesinde bazı göçmenlerin geri köylerine dönmeleri olmuştur.

Erdel cephesinde ise Avusturya ordularına karşı aynı başarı elde edilemedi. Osmanlı'ya sadık kalan ve Erdel kralı ilan edilen Tökeli İmre burasını terke mecbur kaldı.

Venedik İle İlişkiler: Avusturya ile Viyana bozgunu sonrası birlikte hareket eden Venedik Yunanistan ve Bosna'da bazı yerleri kuşattığını yukarıda belirtmiştik. Yine Belgrad'ın Avusturya tarafından kuşatılması Venedik'i

harekete geçirmiş, Venedikli komutan F. Morosin'i Eğriboz'u muhasaraya başlamıştır. Ancak kalenin muhafızı Çelebi İbrahim Paşa'nın şiddetli savunması sayesinde burası düşmemiş, Rodos ve Mora önlerinde bir başka Venedik donanması hezimete uğratılmıştır. Venedik'e karşı bu başarılar 1691 yılında da sürdü. 1689 yılında kaybedilen Avlonya, 1691 yılında Halep Beylerbeyi Koca Halil Paşa tarafından bir aylık kuşatma sonucu geri alındı. Ardından da Lippa Kalesi fethedildi.

Rusya İle İlişkiler: II. Süleyman döneminde Rusya'da Viyana'dan yararlanarak Osmanlı'dan bir şey koparma mücadelesine girmiştir. Özellikle Kırım kuvvetlerinin Avusturya'da bulunmasını fırsat bilen Ruslar Kırım'a saldırmış, fakat başarılı olamayarak geri çekilmiştir.

EŞERLERİ

Kısa süren saltanatında II. Süleyman'ın İstanbul Fenerbahçe'de bir köşk ve fener inşa ettirdiği bilinmektedir. Kendisi iyi bir hattat olarak eserler vermiştir.

- 1 Uluçay, *a.g.e.*, s. 71, bunları "Kadın" olarak nitelendirir. Akgündüz / Öztürk, *a.g.e.*, s. 205.
- 2 Danişmend, *a.g.e.*, c. III, s. 471.

- 3 Hammer, *a.g.e.*, c. XII, s. 156-157.
- 4 *Silahlar, Taribi*. II., s. 447-451'den nakleden İlgürel, "II. Süleyman", *İslâm Taribi*, c.11, s. 82.

II. AHMED (1691 - 1695)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

Sultan İbrahim'in Muazzez Sultan'dan doğan oğludur. 1643 yılında Edirne'de doğmuştur. Şehzadeliğini sarayda, mahpus olarak geçirmiş ve 49 yaşında biraderinin ölümü üzerine 22/23 Haziran 1691 günü Edirne'de tahta çıkmıştır. Daima İstanbul'da Eyüb Camii'nde yapılan kılıç kuşanma merasimi bu defa Edirne'de Eski Cami'de yapılmıştır.¹

Sultan Ahmed kısa süren saltanatında pek iz bırakmamıştır. Onun fiziki özellikleri konusunda yeterli bilgiye sahip değiliz, ancak şiir ve musîkiye meraklı, mizaç itibariyle hassas, hiddetli, fakat son derece merhametli bir padişah olduğu rivayet olunmaktadır. Aynı zamanda biraderi gibi hattat olduğu kaydedilmektedir. Bir hattat olarak Kur'an yazdığı, Farsça ve Arapça'ya vakıf olduğu da söylenir.

İyi yetişmemesine rağmen devlet adamlarının seçiminde isabetli olduğu, her konuda hassas olduğu için hatayı bağışlamadığı da ifade edilmektedir. Tebdili kıyafetle dolaştığı, ahalinin dertlerini ve şikâyetlerini öğrenmeye gayret ettiği, adaleti gözettiği ve dindar olduğu bilinmektedir. "Yine Hammer'e göre Uyanık bir zekası vardı ve savaşçı bir yaradılıştaydı."²

Oldukça ileri bir yaşta padişah olan bu hassas padişah devlet ve millet meselelerine fazlaca üzüldüğünden tahta geçişinin üçüncü yılında tıpkı IV. Mehmed ve II. Süleyman'ın muzdarip olduğu (üç yıl yedi ay kadar) istisika veya siroz hastalığından ölmüştür. Bu hastalığının sebebini ispirotolu içki olduğunu ve padişahı Köprülü Ahmed Paşa'nın alıştırıldığını Hammer kaydediyor.³ (6 Şubat 1695) Kanunî Sultan Süleyman türbesinde gömülüdür.

SİYASİ FAALİYETLERİ

II. Ahmed tahta geçtiğinde derhal defterdardan devletin mali durumunu sormuş, sadaret kaymakamına da işini titiz ve layıkıyla yapmasını emretmiştir. Onun halkın hoşnut tutulmasına gayet önem verdiği icraatlarından anlaşılmaktadır. Tebdil-i kıyafetle sık sık teftişe çıktığında vergilerden şikâyet edilince bu konuda adil davranılması için defterdarına emir buyurmuş, divan toplantılarını haftada dört güne çıkartmıştır. Ayrıca mali tedbirler aldırarak malikâne usulünü getirmiştir. Devlet ve millet Avusturya savaşları ile fazlaca meşgul olduğundan bu dönemde Anadolu'da fazla önemli dahili isyan çıkmamış, ancak Irak, Suriye ve Hicaz gibi İstanbul'un etkisinin daha az olduğu yerlerde bazı küçük çaplı kıpırdanmalar görülmüş, fakat bunlar bastırılmıştır.

Avusturya ile Salankamen Meydan Mubarebesi: II. Ahmed'in tahta geçtiği sırada Avusturya üzerine sefere çıkmak için Sofya'da bulunan Veziriazam Köprülüzade Fazıl Mustafa Paşa sadarete bırakıldığı için yoluna devam etmiş, 20 Temmuz'da Belgrad'a ulaşmıştır. Burada 100-120 bin kişilik büyük bir Avusturya ordusunun Salankamen taraflarında bulunduğu haber alınmış ve buraya harekete karar verilmiştir. 19 Ağustos 1691 günü Osmanlı ordusunun harbe zorlaması nedeniyle savaşa giren Avusturya, Osmanlı topçusunun verdiği ağır zayıyata rağmen sayıca kalabalık olduğu için ilerlemiş ve siperdeki Osmanlı askerleriyle göğüs göğüse çatışmaya girmiştir. Osmanlı askerinin şiddetle karşı koyması yüzünden bozulmaya yüz tutan Avusturya ordusu, bu sırada kahramanca ve ön saflarda savaşan Veziriazamın alınına isabet eden bir kurşunla ölmesi üzerine bozgundan kurtulmuş,

serdarsız kaldığı için panikleyen Osmanlı ordusuna bozulmuştur. Böylece zafer kazanmak üzere olan Osmanlılar ağırlıklarını cephede bırakarak Belgrad'a çekilmek zorunda kalmışlardır. Ancak 40 bin civarında kayıp verdiği rivayet edilen Avusturya ordusu Osmanlıları takip edememiştir.⁴ Bunda Tuna'da Avusturya ordusuna lojistik destek sağlayan 800 kayıklık bir filonun Osmanlı donanması tarafından batırılmasının da payı vardır. Osmanlı tarihçileri Salankamen Meydan Muharebesinde uğranılan yenilginin sebepleri arasında zamanında cepheye gelmeyen Kırım kuvvetlerinin de rolü olduğunu söylüyorlar.

Her ne olursa olsun, yeni veziriazam olan Arabacı Ali Paşa'nın hem gayretsiz ve hem de cesur olmaması, orduya katılan Kırım kuvvetlerine rağmen savunma durumuna geçmesine neden olmuştur. Bundan başka zalim biri olması ve çok sürgün cezası vermesi nedeniyle hakkında şikayetlerin artması üzerine azledilmiş, yerine Hacı Ali Paşa getirilmiştir.⁵ Yeni Veziriazam 1692 ilkbaharında sefere çıkmış, fakat savaş olmadığı için Belgrad'ı tahkim ile yetinmiştir. Bu sıralarda Avusturya'nın Fransa ile tekrar çatışmaya girmiş olması da bu durumu ve İngiliz ve Flemenk elçileri vasıtasıyla o sene barış teşebbüslerinde bulunmasını açıklıyor. Ancak tarafların tekliflerinin kabul edilemez oluşu sebebiyle barış sağlanamamış ve ertesi yıl da Avusturya'ya Belgrad'ı kuşatınca harp tekrar başlamıştır. Yeni Veziriazam Bozoklu Mustafa Paşa 1693 yılında Erdel'e hareket etmişken, muhasarayı duyunca yolunu Belgrad'a çevirmiştir. Bunu duyan Avusturya, Kırım ve Tökeli İmre tarafından desteklenen Osmanlı ordusu ile karşılaşmak istemeyerek, 36 gündür sürdürdüğü kuşatmayı kaldırmak zorunda kaldı. Elbette bu hareketinde kale muhafızı Cafer Paşa'nın şiddetli mukavemetinin payı da büyüktü. Böylece kuşatmadan kurtarılan Belgrad tekrar teçhiz ve takviye edildi. Ertesi yıl

tekrar harekete geçen Osmanlı ordusu (1694) Sürmeli Ali Paşa komutasında Petervaradin'i karadan ve nehirden kuşatma cesaretini gösterdi. Ancak kışın gelmesi ve sipperleri suyla doldurması üzerine kuşatma kaldırılarak ordu Belgrad'a çekildi. Böylece II. Ahmed döneminde Avusturya ile yapılan savaşlarda Belgrad'ın kurtarılması en önemli başarı olarak kaldı.

Venedik ve Sakız'ın Kaybedilmesi: Sultan II. Ahmed döneminde Venedik ile ilişkilerde savaş durumundaydı. 1692 yılında Osmanlı ordusunun Avusturya seferinden yararlanmak isteyen Venedik, Girit'e Hanya'yı zaptetmek için bir akın yaptı. Fakat bu saldırıyı kaleyi muhafaza eden Mehmed Paşa başarıyla püskürttü. Yine Petervaradin kuşatması sırasında Venedik bir kez daha Osmanlı topraklarını hedef aldı. Bu kez Sakız Adası'na yüklenen Venedik donanması 13 kadar askerle adayı teslim aldı. Çünkü buradaki Osmanlı askerlerinin sayısı 1370 kişiden ibaretti⁶ ve adanın yerli Rumları düşman tarafına geçmişlerdi.

Bu adanın kaybedilmesi Padişah II. Ahmed'i kedere boğmuş ve derhal geri alınması için hazırlıkların başlamasını emretmiştir.

Lehlerin Kamanice Kuşatması: II. Ahmed döneminde Osmanlı ordusunun harp halinde olduğu bir devlet de Lehistan olmuştur. Osmanlıların Avusturya seferinde olmasını fırsat bilen Lehler, müttefiki olan Barabaş Kazakları ile sınırlarımız içinde yağmalara girişmişler, pek ciddi bir mukavemet görmedikleri içinde Kamanice Kalesi'ni kuşatıp, İsakçı bölgesine kadar ilerlemişlerdi. Ancak burada Kahraman Paşa tarafından durdurulmaları mümkün olabilmıştır (1692). Üç yıl sonra bu defa Kırım kuvvetleri Lehistan'a akınlar düzenleyerek Lemberg taraflarına kadar ilerlemişler ve burada kralın bir ordusunu mağlup etmişlerdir.

1 Danişmend, a.g.e., c. III, s. 472.

2 Hammer, a.g.e., c. XII, s. 228.

3 Hammer, a.g.e., c. XII, s. 228.

4 Hammer, a.g.e., c. XII, s. 201. Bir Avusturya Generali ve iki Albay'ın bu muharebede öldüğünü kaydediyor.

5 Danişmend, a.g.e., c. III, s. 473'de asıl azil sebebinin Kızlarağası ile anlaşmazlığı ve onu sürgün etmeye kalkması olduğunu kaydediyor.

6 Kamil Tutar, *Sakız Kalesinin Venedikliler Tarafından İşgal ve İstirdadı*, İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü: Mezuniyet Tezi, n. 3391, İst. 1981 (Basılmamış). Z. Nur Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c. II, s. 277-78

II. MUSTAFA (1695 - 1703)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

*S*ultan IV. Mehmed'in oğludur. 5 Haziran 1664'de Edirne'de doğmuştur. Annesi Rabia Gülnuş Sultan'dır. Bazı tarihçiler Sultan Mustafa'nın fizliğini heybetli, orta boylu, kısa boyunlu, kızıl ve seyrek sakallı olarak tarif etmektedir.

6 yaşından itibaren hocalığına Seyyid Feyzullah Efendi tayin edilmiştir. Bu haliyle iyi bir eğitim almış, babası IV. Mehmed tarafından seferlere (mesela Lehistan) götürülmüştür. Ata binmekte, her türlü silahı kullanmakta mahir olduğu söylenir. Kaynaklarda halim ve selim, hakşinas, adaletli, hoşgörülü, ulemaya karşı hürmetli olduğu kaydedilmektedir. Tahta çıkışının üçüncü günü seleflerini kötü yönetimleri, zevk ve safahaya dalmaları ve halkı mağdur ve perişan etmeleri gerekçesiyle kınayan alışılmamış bir ferman yayınlaması, onun devlet adamlığı ve şahsiyetini çok açık bir şekilde anlatmaktadır.¹ II. Mustafa, Shaw'a göre, "Padişahlık sırası, Osmanlı Hanedanının tek yetişkin erkeği olan ve daha kolay yönetilebilen kardeşleri yüzünden kendisine sıra gelmeyen" şanssız birisiydi.²

Küçüklüğünden itibaren kendisini saray içi entrikaların içerisinde bulmuştur. Babası IV. Mehmed'in tahttan indirilmesi esnasında, tahta geçirilmesi bizzat babası tarafından gündeme getirilmiş, fakat Veziriazam Fazıl Mustafa Paşa'nın ısrarıyla amcası Ahmed (II) tercih edilmiştir.

Dönemin müverrihlerine göre, II. Ahmed'in ölümünden sonra yeni sultanı seçmek için toplanan meclisde, bazı etkili muhaliflere rağmen, sonuçta ittifakla tahta geçmesine karar verilmiştir.

Tahtan indirilmesi ise yukarıda da işaret ettiğimiz gibi (II. Ahmed) maceralı olmuştur. Tahtan indirilmesinin ardından oğlu ve yeğenleri ile birlikte sarayda gözetilene alınmış, 30 Aralık 1704 tarihinde kederi ve istisken hastalığından dolayı ölmüştür. Öldüğünde 40 yaşının içinde bulunuyordu.

Sultanlığı esnasında babası gibi avcılık yapmış, bilhassa Zenta muharebesinden sonra, devlet işlerinden uzaklaşarak vaktinin çoğunu Edirne'de av partilerinde geçirmiştir. Yine pek çok atası gibi edebiyatı sevdiği ve "İkbalî" mahlasıyla bazı şiirler yazdığı bilinmektedir. Hattatlık da özel uğraşı alanlarından birisi olmuş sülüs, nesih ve celî türünde maharet sahibi olmuştur.

Aile hayatı ise kayıtlara yansıdığına göre oldukça renklidir. Hayatı boyunca 6 eşi ve 9 ikbalî olduğu kayıtlıdır. Bu kadınlardan Alicenâb kadın, boş kadın olup, Afife, Hümaşah, Saliha, Şehsuvar ve Hatice kadın ünvanı ile biliniyor. Bunlardan en iyi Saliha ve Şehsuvar kadınlardı. Çünkü Saliha, I. Mahmud'un annesidir. Şehsuvar kadın ise Osman (III)'ın annesidir. Bu eşlerinden Alderson'a göre 10'u erkek olmak üzere, 20 evladı dünyaya gelmiş³ erkek çocuklarının çoğu babalarından önce ölmüştür. Ancak bunların hepsi belgelenememiştir.

SİYASİ FAALİYETLERİ

Tahta geçtiğinde kendisini II. Viyana sonrası başlayan Avrupa-Osmanlı Savaşlarının içinde bulan II. Mustafa, devlet erkanının İngiltere'nin aracılığıyla Avusturya ile sulh görüşmelerine başlanması görüşüne katılmadı. II. Mustafa, bu dönemde peşpeşe gelen yenilgilerin kendisinden önceki sultanların sefere katılmamaları ile

bağlantılı olduğunu söylüyordu. Bu nedenle barış görüşmelerine rağbet etmedi ve Kanuni gibi ordusunun başında sefere çıkacağını bildirdi.

Koyun Adaları Zaferi ve Sakız'ın Geri Alınması: Bu sıralarda II. Ahmed'in emri ile Sakız Adası'nı geri almakla görevlendirilen bir Osmanlı donanması Ege'ye açılmış ve Koyun Adaları olarak bilinen bir yerde Venedik donanmasından 65 parça gemiye tesadüf etmişti. Daha az sayıdaki Osmanlı filosu ile Venedik filosunun bu karşılaşmasında, Mezomorta Hüseyin Paşa gibi değerli bir kaptan sayesinde Venedik gemileri büyük bir zaiyat vererek geri çekilmek zorunda bırakılmış, fakat kesin sonuç alınamamıştı. Yaklaşık 9 gün sonra tekrar karşılaşan donanmalar, bu defa şiddetli bir savaşa giriştiler. Kalyonlar Kaptanı Mezomorta burada da hünerini göstererek, karşılıklı yapılan gülle atışlarında düşmanı bozguna uğrattı. 9'u muharebede, 8'i de Sakız limanında olmak üzere toplam 17 Venedik gemisi batırıldı.⁴ Böylece 5 ay kadar düşman elinde kalan Sakız kurtarılmış, kalede de önemli mühimmat ve iase ele geçirilmiştir (1695). II. Mustafa tahta geçişinin onbeşinci günü bir zaferle müjdelenmiştir. Bu zafer Mezomorta'ya Kaptan-ı Derya tayin edilmesinin yolunu açmıştır.

Ancak Anadolu sahillerinin güvenliği için önemli bir zafer de olsa, Sakız'ın geri alınması II. Mustafa'nın hedeflerinde çok basit kalıyordu. O, Avusturya üzerine bir sefer yaparak bu ülkeyi Osmanlı topraklarından almak amacındaydı. Bu düşüncelerle, padişah, 30 Haziran 1695 günü Edirne'den Belgrad'a hareket etti. Burada toplanan harp meclisi Lugas, Sanova, Lippa, Sebes vb. kalelerin ele geçirilmesine karar verdi. Daha sonraki bir hedef olmasına rağmen, Lippa etrafındaki kalelerin alınmasından sonra kısa bir sürede fethedildi. Halbuki burası dört seneden beri Avusturya tarafından tahkim edilen bir kaleydi. Buranın alınması orduda moralleri yükseltmiş Logos'u fethetmemiş Rumeli Beylerbeyinin tahminden daha büyük bir kuvvetle karşılaşması üzerine padişahın ordusu buraya yönelmiştir. Bu kale civarında gerçekten de büyük bir muharebe olmuş ve üç saat gibi kısa bir sürede Osmanlı ordusu kesin bir zafer kazanmıştır. II. Viyana seferinden beri süregelen harplerde böylece ilk ve önemli büyük zaferini kazanmıştır. Avusturya orduları komutanı general Veterani bile kaçarken öldü-

rülmüştür. Lugas ve müteakiben alınan Sebes kaleleri imha edilmiştir.

Ertesi yıl (1696) sefer mevsiminde II. Mustafa tekrar Avusturya seferine çıkmak üzere hareket etti. Bu seferin ilginç bir tarafı da vardı. Devlet hazinesinde sefer hazırlıkları için para bulunmadığından, devlet erkânından durumu uygun kimselere masrafları kendilerine ait olmak üzere asker tedarik etmeleri emredilmişti. Ayrıca bostancı ocaklarından da ilk kez 1500 bostancının sefere katılması uygun görüldü. Bu yapılan uygulama aslında devletin içine düştüğü vaziyeti de belgelemektedir. İşte bu şekilde oluşturulan ordu, Temeşvar'ın Avusturya kuvvetleri tarafından kuşatıldığı haberinin karargâha gelmesi üzerine buraya hareketlendi. Avusturya ordusu muhasarayı kaldırıp, çekilmesine rağmen, Osmanlılar kendilerini takip ettiler ve Olasch (Olaş) denilen yerde meydan muharebesine zorladılar. Avusturya ordusu ric'at halinde olduğundan toparlanamadığı için adeta bozguna uğradı ve bir hayli zaiyat verdi. Ordu zafer sonrası Temeşvar'ı tahkim ederek Belgrad'a oradan da Edirne'ye döndü.

Fakat II. Mustafa Avusturya'yı dize getirmeye kararlıydı. Nitekim ertesi yıl üçüncü defa Avusturya seferi için yola çıkıldı. Bu defa Peter Varadin'in kuşatılmasının Belgrad'ın güvenliği için elzem olduğu kanaati ordu erkânının bir kısmında hakim görüş idi ise de, bu kuşatmanın güç olacağını öne süren tarafın görüşü kabul edildi. Bu mufahazaları şahit olarak yazan tarihçi Raşit Efendi, halbuki ilk görüşün daha isabetli olduğunu, çünkü ikinci seçenekte ordunun aşması gereken Tımiş, Bega ve Tisa gibi bir sürü nehir olduğunu yazıyor. İlk görüşü savunanların bir başka endişesi ise ordunun nehir geçme esnasında baskına uğraması ihtimaliydi. Nitekim korkulan oldu.

Zenta Yenilgisi: Tisa nehrinin Zenta yakınlarında geçilmesi esnasında Avusturya orduları kumandanı Prens Eugene'in baskınına uğradı. Henüz ordunun sekizde biri nehri geçmişti. Bunlar arasında Veziriazam Elmas Mehmed ve çok değerli 13 beylerbeyi, yüzlerce bey ve yeniçeri zabiti de bulunuyordu. Bütün alınan tedbirlere ve ordunun kahramanca dövüşmesine rağmen kendilerinden altı kat büyük Avusturya ordusu karşısında tutunamayıp, hezimete uğradılar. Bu ordu tamamen kaybedildi. Nehir üzerindeki köprünün yıkılması sonucu kar-

şıya geçenleri asıl Osmanlı ordusu uzaktan seyretmekle yetinmişti (11 Eylül 1697). Zenta, Osmanlı tarihinde bir dönüm noktası olarak değerlendirilmektedir. II. Ahmed döneminden itibaren Avusturyalılara üstünlük sağladığı bir sırada alınan bu mağlubiyet bir yanda Osmanlı ordusunun moralini olumsuz etkilerken diğer yanda sadaret mührünü eline geçiren genç, fakat tecrübeli Prens Eugene -ki 34 yaşındaydı- ve ordusunu ve diğer müttefiklerini cesaretlendirmiştir. Ayrıca binbir güçlükte toplanan orduda büyük kayıplarla karşı karşıya kalmış, 74 top, 3 çifte darbzen ve 500'ü aşkın zahire arabası kaybedilmiştir. Daha da önemlisi bu savaşta Reşid Efendi'ye göre, 58 yeniçeri ağası, 20 sipahi ve silahdar ağası, on alaybeyi ve ordunun sekizde biri kaybedilmiştir. Ayrıca Adana, Anadolu ve Bosna beylerbeyleri de şehit düşmüştü. Venedik ve Avusturya kaynakları doğal olarak Osmanlı'nın kayıplarını abartırken, Avusturya'nın sadece 28 üst rütbeli ve 401 asker ile 133 alt düzeyde subay kaybettiğini, yaralıların ise 1435 olduğunu kaydediyorlar.⁵ Orta Macaristan'daki Osmanlı ilerleyişi durmuş, kaybedilen toprakların geri alınması ümidi kalmamıştır, padişah da bir daha asla cepheye dönmemiştir.

II. Mustafa döneminde Rusya ile de sıcak ilişkiler yaşanmıştır. Rusya, Osmanlı ordusunun Avusturya ve Venedik ile savaş halinde bulunmasından yararlanmak istemiş, Karadeniz'e çıkma amacını gerçekleştirmek için bir fırsat olarak değerlendirmiştir. İşte bu fırsatlardan ilkinin 1695 yılında bulmuştur. II. Mustafa'nın ordunun başında Avusturya'ya ilk seferinde, Rusya "kutsal ittifağa" girerek Azak kalesini kuşatmıştır. Karadeniz'in kilidi olan bu kaleyi Kaplan Giray ve Kefe Beylerbeyi Mustafa Paşa çok iyi savunduğu için başarılı olamamıştır. Ancak kuşatmadaki noksanlarını görerek tedbirler alan I. Petro, ertesi yıl Azak'ı nehirden ve karadan olmak üzere, ikinci defa kuşatmıştır. İlk kuşatma sonucunda çok harap bir hale gelen ve cephe bakımından ikmalide geciktirilen Azak Kalesi, Rusya'nın bu defa ki kuşatmasına karşı koyamamış ve 7 Ağustos 1696'da teslim olmuştur. Bu önemli kalenin düşmesi Karadeniz'i Rus donanmasının güvenli kullanım alanı haline getireceğinden İstanbul'da endişe ile karşılanmış, geri alınması için faaliyete girilmiştir. Fakat bu girişim 15 seneden az olmamak üzere Osmanlı ordusunu meşgul edecektir.

Aynı dönemde Lehistan ile de sınır problemleri yaşanmış, fakat Kırım hanına bağlı kuvvetler Lehlerin güneye inmesine engel oldukları gibi, Lemberg'e kadar Leh topraklarında akınlar düzenleyerek önemli kazançlar sağlamıştır.

Karlofça Anlaşması: Osmanlı Devleti'nin Zenta'da uğradığı mağlubiyet ve ordunun hazırlanması esnasında yaşanan sıkıntılar, devlet erkânı arasında artık Tuna'nın ötesindeki toprakların geri alınamayacağı görüşünün ağırlık kazanmasına neden olmuştu. Avusturya tarafı da 14 seneden beri sürdürdüğü savaşlarda Tuna'nın doğusunda toprak kazanma şansının son derece zor olduğunu acı tecrübelerle görmüştü. Bütün mücadele ve hazırlıklarına rağmen çok istedikleri Banat eyalet merkezi Temeşvar'ı da düşürememişlerdi. Üstelik İspanya'da tahta vareset meselesinin ortaya çıkması, Fransa ile anlaşmazlık halinde olan Avusturya'yı sıkıntıya sokmuştu. Bu yüzden bir an önce doğu cephesinde sükûnet ve barış istiyordu. Mevcut durumun tanınması üzerine bir barışı arzuluyordu.

1683 sonrası Osmanlı Devleti'nin harp halinde olduğu altı cepheden biri olan Venedik ise Mora'yı aldıktan sonra ilerleyememiş, üstelik Bosna ve Eğriboz'da yenilgiye uğramıştı. Akdeniz'deki donanmalar mücadelelerinde de bütün tazyiklerine rağmen Mora'yı ancak takviye etmeyi başarmış, Sakız Adası vs. gibi yerlerden çekilmek zorunda kalmıştı.

Diğer bir cephe olan Rusya'da farklı değildi. Rusya Karadeniz'e inme mücadelesinde başarısız olmuş, 500 kişilik bir ordu ile savunulan Azak'ı büyük kayıplarla ele geçirebilmişti. Bu zaferleri Rusya'yı çok ümitlendirmiş, fakat Avusturya ve neredeyse bütün Hristiyanlığın sulh isteğinde olması, güçlü rakipleri Kırım ve Osmanlı karşısında yalnız kalmalarına sebep olmuştur. Ancak Rusya, son bir ümitle, Osmanlı ile savaşı sürdürme azminde olduğunu ortaya koymuştur.

Lehistan ise yapılan savaşlarda pek bir varlık gösterememiş ve kazanç açısından hiçbir şey elde edememişlerdi. Üstelik Tatar akınları yüzünden memleketleri harap olmuştu. Bu çerçevede içerisinde düşünüldüğünde İngiltere ve Hollanda elçileri aracılığıyla barış görüşmelerine Osmanlılarında sıcak bakmaları daha kolay anlaşılabilir. Bütün bu olumlu yaklaşımlara rağmen Erdel mese-

lesi yüzünden müzakerelerin başlaması gecikmiş, fakat Erdel'de Osmanlı tavizlerine mukabil, Avusturya'nın diğer konularda müsbet olacağı sinyalinin vermesi, görüşmelerin başlamasını artık daha fazla geciktirmemişti. Yapılan bir protokolle savaşa son verilmiş ve görüşmeler için Karlofça şehri seçilmiştir.⁶

Avusturya, Venedik, Lehistan ve Rusya heyetleri ile Osmanlı'yı temsilen Karlofça'da bulunan Reisü'l Küttab Rami Mehmed Efendi arasındaki görüşmeler 13 Kasım 1698'de başladı. 36 celse halinde 74 gün süren çetin müzakereler sonucu Rusya hariç diğer devletlerle barış yapıldı. Osmanlı Devleti'nin ilk diplomasi tecrübesine rağmen Rami Mehmed Efendi Osmanlı Devleti'nin aldığı sonuçlar göz önüne alınırsa başarılı olmuştur.⁷

Karlofça'da Avusturya ile imzalanan 20 maddelik anlaşmaya göre Macaristan ve Erdel Avusturya'ya bırakılmış, Tımeşvar Eyaleti ile Sirem Sahrası'nın Tisa ile Sava nehirleri arasındaki kısım Osmanlılarda kalmıştır. Venedik ile imzalanan 16 maddelik anlaşmaya göre, Mora, Dalmaçya, Santa Maura Adası Venediklilere bırakılmıştır. Buna karşılık Dalmaçya kıyıları ile İnebahtı ve Preveze Kaleleri Venedik tarafından imha edilerek Osmanlılarda kalmıştır. Lehistan imzaladığı 11 maddelik barış antlaşması karşılığında cephede pek varlık gösterememesine rağmen önemli kazançlar elde etmiş, Kamaniçe, Ukrayna ve Podolya eyaletlerini almıştır. Ayrıca Osmanlılara ödediği haraç da son bulmuştur.

Müzakerelere katılan Rusya ise uzun vadeli barışa yanaşmayarak 2 yıllık bir anlaşma imzalamıştır.

Sonuçları: Tarihçiler tarafından Karlofça Antlaşması Osmanlı Devleti için bir dönüm noktası olarak değerlendirilmektedir. Bu antlaşmanın sonuçları da bu tespiti doğrulamaktadır. Batı dünyası ittifakla savaştıkları Osmanlı'yı savunmaya çekilmeye mecbur etmişler ve moral kazanmışlardır. Bundan sonra Avusturya, Rusya ve Venedik başta olmak üzere fırsat bulan devletler Osmanlı topraklarını paylaşmak için taarruzdan kaçınmamışlardır. Avusturya'ya bırakılan Orta Macaristan yüzünden Osmanlı'nın Avrupa'daki hakimiyeti, Rusya ile imzalanan antlaşmayla da Kırım'ın durumu yara almıştır.

İç Durum: Karlofça ve öncesinin devletin iktisadi ve sosyal bünyesindeki yıkıcı etkileri de iyice görülmeye

başlanmıştır. Daha önce de ifade ettiğimiz gibi yıllarca süren harpler yüzünden devlet asker bile toplayamayacak hale gelmiş, sefer için kaynak yaratmak için "nefir-i âmm" usulü ile celbe başvurmuştur. Bu bitip tükenmek bilmeyen celpler ise halkı bezdirmişti. Harpler uzadığı için kent ve köylerde asayiş işleri aksamış ve iç güvenlik sorunları ortaya çıkmıştı. Bu durum köyden kente göçleri hızlandırmış ve topraklarını terkedenlerin bir kısmının güvenlik sağlamakla yükümlü "soruca" ve "sekban" teşkilatına katılmasını hazırlamıştır. Balkanlarda ise "hayduk" adı altında bir takım haydutlar türemiştir.

II. Mustafa bütün kanunsuzlukları önlemek için 1696'da "soruca" ve "sekban" teşkilatının kaldırıldığını ilan etmiş, vali ve diğer yöneticilerin bundan sonra adı geçen unsurları kapılarında bulundurmamalarını tenbihlemişti. Merkeze uzak olan vilayetlerde harp yüzünden siyasi bir mahiyet olan bazı isyanlar, tedbir alınmadığı ve karşılık verilmediğinden uzamıştı. Bu dönemin kayda değer isyanları arasında Bebe Süleyman lakaplı birisinin Şehrizor taraflarındaki, Hüseyin el-Abbas'ın Halep ve Şam arasındaki bölgedeki Huvayza'nın hakimi Faracallah iye Mani'nin Basra'daki isyanları sayılabilir. Bütün bu isyanlar 1696-1699 yıllarında patlak vermiş, fakat hepside sonuçta bastırılmıştır. Ancak Basra isyanının bastırılmasının zorluğu açısından en kayda değer olanıdır ve 1701 yılında etkisizleştirilebilmiştir.

Edirne Vak'ası: II. Mustafa dönemindeki iç olaylar arasında en önemlilerinden birisi de İslam Feyzullah Efendi olarak tarihlere geçen olaydır.⁸ Feyzullah Efendi, dönemin padişahı II. Mustafa tarafından şeyhülislam ve padişah hocası olarak görevlendirilmiştir. Padişahın hürmet gösterdiği ve itimad ettiği hoca, dönemin veziriazamı Amca-zâde Hüseyin Paşa'yı istifaya zorlamış ve yerine geçen Daltaban Mustafa Paşa'yı ise tamamen kontrole almıştı. Buna rağmen Mustafa Paşa şeyhülislama yaranamamış, bir bahane ile onun tarafından idam ettirilmiştir. Ayrıca şeyhülislam padişah üzerindeki nüfuzundan yararlanarak belli başlı makamları oğullarına ve müntesiplerine dağıtmıştır. Henüz en küçük ilmiye derecelerine bile yükselemeyen oğullarını yüksek ilmiye makamlarına tayin ettirmesi kendisine karşı olan muhalefeti büyütülmüştür. Padişahın Edirne'de ikâmet etmesi ve bunda hocasının telkinlerinin rol oynadığı söylentile-

ri tarihimizde "Edirne Vak'ası" olarak bilinen olayın patlak vermesine sebep olmuştur. Veziriazam Rami Mehmed Paşa'nın padişah hocasına olan muhalefeti ve başlangıçta olayın önemsenmemesi⁹ de olayın kontrol dışına çıkmasına ortam hazırlamıştır. Ulufelerin ödenmesi bahanesi ile isyan eden 200 kadar cebecilerin beklenen talebi şeyhülislamın görevini suistimal yaptığı ve azledilmesi olmuştur. Asiler kasıtlı olarak önlem alınmadığı için kısa sürede kalabalıklaşmışlar ve işi büyütürerek İstanbul'da yeni bir şeyhülislam (Başmakcızâde Ali Efendi) ve kaymakam (Sührablı Ahmed Paşa) tayin edilmişler ve padişahı İstanbul'a davet etmişlerdir. Padişah, Rami Mehmed Efendi'nin ısrarıyla hocası ve şeyhülislam Feyzullah Efendi'yi azlettiğini belirten bir ferman yayınlamıştır. Veziriazamı da İstanbul'u sükûnete kavuşturmakla memur kılmıştır. "Hurûc ale's-sultan" fetvası alınarak ve asker sadakat yemini ettirilerek İstanbul'a sevk edilmiştir. İsyancılar ise Edirne'ye doğru hareket etmişler ve şeyhülislamın ısrarı ile şehzade Ahmed'in tahta geçirilmesine karar vererek isyancıların amacını değiştirmişlerdir. Bu karar değişikliğinde Başmakcızade'nin yerine şeyhülislam tayin edilen İmam Mehmed Efendi'nin rolü olmuştur. Bir zamanlar hocalığını yaptığı şehzade Ahmed'in başa geçmesini ısrarla isteyerek nüfuz kazanmaya

çalışmıştır. İsyancılar Çorlu'da Ahmed adına hutbe okumuşlar, kendilerine karşı gönderilen Vezir Hasan Paşa'yı II. Mustafa'nın adamı olduğu için barış elçisi olarak tanımadıklarını bildirmişlerdir. Bunun üzerine Rami Mehmed Efendi de Vezir Hasan Paşa'ya katılmış, fakat belki de ordudaki çatlaklar ve homurdanmalar üzerine Edirne'ye dönmüşlerdir. İstanbul'dan gelen isyancıların Babaeski'ye gelmeleri ise Edirne'den kendilerine katılımları artırmıştır. Bu durum karşısında Padişah II. Mustafa çaresiz kalmış ve 35 gün süren ihtilâl sonunda "ekberiyet" kaidesine göre tahtı Ahmed'e terketmekten başka çare bulamamıştır. Şehzade Ahmed'i tahta geçiren asiler, sürgün cezasını hafif buldukları Feyzullah Efendi'yi de sürgüne gönderildiği Varna yolundan çevirip, Edirne'de türlü hareketlerle öldürerek cesedi Tunca nehrine atmışlardır. Bu olayın en önemli tarafı Osmanlı Devleti'nde desantralizasyona gidişi hızlandırmasıdır.¹⁰

ESERLERİ

8 yıla yakın süren saltanatı boyunca büyük mimari eserler bırakmamıştır. Ancak meraklı olduğu tarih alanında tarafından görevlendirilen silahtar Fındıklı Mehmed Ağa "Nusretname" adlı eser yazmıştır.

- 1 Metnin özeti için Hammer, *a.g.e.*, c. XII, s. 230.
- 2 Shaw, *Osmanlı İmparatorluğu*, c. I, s. 304.
- 3 Bu rakam, Akgündüz ve Öztürk *Bilinmeyen Osmanlı*'da 8 erkek, 6 kız şeklindedir. Ayrıca bkz.: Alderson, *a.g.e.*, s. 264, Şema XL. Uluçay ise 6 kadın ve iki ikbalin belgelenebildiğini söylüyor. Uluçay, *a.g.e.*, s. 73-75.
- 4 Bu saraylar Türk kaynaklarına göre. Hammer, 4 kalyon ve 4 fırkateyn ile 500 Venedik Süvarisinin Türklerin eline geçtiğini yazıyor. Hammer, *a.g.e.*, c.XIII, s. 234 - Setton, *a.g.e.*, s. 395, Venedik raporlarında sayı veremediğini yazıyor.

- 5 Setton, *a.g.e.*, s. 402.
- 6 Rifaat Abou El-Haj, "Ottoman Diplomacy at Karlowitz", *IAOS*, 87 (1967), 498-512.
- 7 Mücteba İlğürel, "II. Mustafa", *İslâm Tarihi*, c. 11, s. 104-106.
- 8 Bu olay için diğer başvurduğumuz kaynaklar dışında şu eser esas alınmıştır. Rifa'at Ali Abou El-Haj, *The 1703 Rebellion and the Structure of Ottoman Politics*. İstanbul, 1984.
- 9 El-Haj, *a.g.e.*, s. 40 vd.
- 10 Rifaat Abou El-Haj, *a.g.e.*, 92'de bu görüşü savunmaktadır.

III. AHMED (1703 - 1730)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

4 Mehmed'in oğlu olan III. Ahmed 31 Aralık 1673 tarihinde dünyaya geldi. Annesi Rabia • Emetullah Gülnuş Sultan'dır. Kaynaklar onu yakışıklı bir padişah olarak kaydetmektedir. Hammer, onun için, "güzel ve ihtişamlı bir yüze, manalı ve hoş bir ses tonuna sahip bulunan Sultan Ahmed, kendisini kadınlara sevdiren bütün vasıflara da sahipti", demektedir.¹ Ayrıca iyi kalpli, münevver, vakur tavırlı, zarif, halim ve selim bir padişah olduğu da söylenir. Belki de Hammer'in çizdiği portresi ve karakteri sebebiyle kadınlar arasında yaşamaya, onların işleri ile uğraşmaya meyyaldi, bu yüzden de harpten kat'iyen hoşlanmadığı rivayet edilir. Aslında bunun cimri olmasından ve savaşın da çok para gerektirmesinden kaynaklandığını Enver Ziya Karal nakletmektedir.

Küçüklüğünden itibaren iyi hocalardan eğitim almıştır. İlk hocası Şeyh-i Sultanî Mehmed Efendi'dir. Daha sonra Seyyid Feyzullah Efendi'nin talebesi oldu. II. Süleyman'ın tahta çıkmasıyla da babası ve ağabeyi Mustafa ile birlikte Topkapı Sarayındaki şimşirlik dairesine kapatıldı. Buradan da Edirne'ye nakledildi ve yaklaşık 15 yıl burada gözetim altında tutuldu. Nihayet 1703 yılında Edirne Vak'ası sonucu tahta çıkarıldı.

III. Ahmed sanata meraklı, sanatkarı koruyan ve kendisi de hattat olan bir padişah'tı. Kendi el yazısıyla 4 adet, Kur'an-ı Kerim yazdığı rivayet edilir. Aynı zamanda şair de olan padişah, şiirlerinde "Necîb" mahlasını kullanmıştır. Nişancılığı ve ok şampiyonluğu da yazılmıştır.²

Osmanlı Padişahları arasında en fazla evlenenlerden birisi de III. Ahmed olarak bilinir. Bazı kaynaklara göre

18 zevcesi olmuştur.³ Bu eşlerinden yine bazı tarihçilere göre 50'yi aşkın çocuğu olmuştur. Bu çocuklarından II. Mustafa ile I. Abdülhamid Sultan olmuştur.⁴ III. Ahmed kızlarını vererek Silahtar Ali Paşa, Nevşehirli İbrahim Paşa, Şehid Ali Paşa, Kaptan-ı Derya Küçük Mustafa Paşa, İstanbullu Mehmed Paşa, Sarı Mustafa Paşa ve Nevşehirli Mehmed Paşa'yı damadı yapmıştır.

SİYASİ FAALİYETLERİ

İç Durum: Bir isyan sonucu tahta çıkan 30 yaşındaki Sultan ilk günlerinde oldukça sıkıntılı anlar yaşadı ve kendi iradesini ortaya koyamadı. İsyancı yeniçerilerin tasarruf ve taleplerini kabul etmek zorunda olduğundan, Kavanoz Ahmed Paşa'yı veziriazam İmam Mehmed Efendiyi de şeyhülislâm tayin etti. 60 kadar değerli devlet adamını da asilere teslim etti.

Ancak isyancıların başlangıçtaki arzularından kendi iradesiyle, birazda buhran ortamından çıkmak için İstanbul'a hareket etme kararı aldı. Fakat bu sırada, askerler cülus bahşisi ve birikmiş ulufelerini talep ederek padişaha karşı çıktılar. Ancak III. Ahmed şiddetli isyancı askerin sözcüsüne mukabele etti ve hazinenin kötü durumunda olduğunu ve bu yüzden isteklerinin karşılanmasının mümkün olmadığını bildirdi. Padişahın şiddetli cevabı ve cezalandırma tehdidi karşısında geri adım atan asiler, o zamana kadar işledikleri suçların affı için hatt-ı hümayun rica ettiler.

Bu talebi kabul eden padişah İstanbul'a sorunsuz bir şekilde intikal etti. Fakat burada asker tekrar itimad etmedikleri devlet adamlarının iş başından uzaklaştırılması talebiyle isyan etti. Bu isyanın cezalandırılmaları

için yeterli bir sebep olduğunu bildikleri içinde kıskırtıcıları olan Yeniçeri Ağası Çalık Ahmed Paşa'nın Veziriazamlığını istediler.

Saray bostancıları ise "Güzeşte mevaciblerini" almak için başkaldırıyorlardı. İsyancıları birbirine düşürerek tasfiye etmeyi düşünen padişaha bu son isyan önemli bir fırsat verdi. Veziriazam olmak isteyen Çalık Ahmed Paşa'ya bostancıların isyanını, bastırılması emredildi. Bunu zevkle yapan Paşa, 773 civarında saray bostancısını ordudan kovdu. Bu başarı nüfuzunun artmasına fakat aynı zamanda veziriazam ile aralarının açılmasına neden oldu. Çalık Paşa, önce taktik olarak Kıbrıs valiliğine tayin edilerek İstanbul'dan uzaklaştırıldı. Sonra da yarı yolda Rodos'ta hapsi ve idamı için ferman yollandı. Diğer isyancılar da birbir bertaraf edildiler ve böylece sukunet sağlanınca padişah III. Ahmed, istemeden iş başına getirdiği veziriazam ve Şeyhülislamı değiştirdi. Şeyhülislam olarak ilmi ile meşhur olmuş Paşmakcızâdeyi tayin etti. Veziriazamlığa ise önce "Enişte" ve "Damad" lâkaplarıyla anılan Hasan Paşa'yı, 10 ay sonra da Girit Valisi Ahmed Paşa'yı (Kalaylı) getirdi. İyi niyetli ve cesur olduğu düşünülerek tayin edilen Ahmed Paşa, kayda değer tek icraatı olan ve halka şefkat ve adaletle muamele edilmesi hususunda padişahın emirlerini kadı ve valilere bildiren "adaletname"leri gönderdikten sonra görevden alındı.⁵ Yeni veziriazam Baltacı Mehmed Paşa kısa bir süre sonra azledildi. Böylece III. Ahmed kısa zamanda 6 veziriazam değiştirdi. Bunlar liyakatsiz kimseler olduğundan devlet bir türlü huzuru tesis edememişti. Nihayet Padişah, II. Mustafa'nın damadı, eski Trablusşam Beylerbeyi Çorlulu Ali Paşa'yı bu makama tayin ederek aradığı adamı buldu. 30 yaşlarındaki yeni veziriazam, dört yıl kaldığı bu görev esnasında öncelikle iç durumu düzeltmeye çalıştı. Gelirleri artırmak, idari ve askerî bünyeyi güçlendirmek için gayret etti. Tedavüldeki para kıtlığını azaltmak için çareler aradı. Bu şekilde ekonomik ve sosyal durumda iyileşmeler meydana geldi.⁶

Veziriazam dış ilişkilerin düzeltilmesi için de faaliyetlerini yoğunlaştırdı. Karlofça anlaşmasıyla elden çıkan toprakları yeniden alabilmek için hazırlıklara girişildi. İspanyolların elinde bulunan Cezayir'deki Oran limanının Cezayir Dayısı tarafından fethi ve Osmanlı toprakların ilhakı veziriazam döneminde başarılan önemli bir

kazançtır. Bu zaferle İspanyollar Cezayir'den tamamen çıkarılmıştır.

Çorlulu Osmanlıların çok önem verdiği Azak'ın Rusya'ya geçmesini içine sindirememiş ve geri alınması için fırsat kollamaya başlamıştır. Bu amaçla Rusya'ya sefir olarak Mustafa Ağa gönderilmek suretiyle buradaki tüm faaliyetler yakından izlenmiştir. Ayrıca Petro'nun Lehistan'daki faaliyetleri de izlemeye çalışılmıştır. Bu ise çok yakında Osmanlı Devleti'nin on yıldır yaşadığı barışı bozan bir Osmanlı-Rus çatışmasının çıkmasına ortam hazırlamıştır.

Prut Savaşı ve Zaferi

Prut savaşını doğuran gelişmeler şu şekilde özetlenebilir. XVIII.yy. başlarında İsveç Kralı XII. Şarl ile Rus Çarı büyük Petro arasındaki rekabet Lehistan üzerinde odaklaşmıştı. Rusya Lehistan'a büyük önem veriyordu, çünkü Karadeniz'de henüz güvenli bir çıkış elde edemediği için, Baltık denizinde gayesini gerçekleştirmeye çalışıyordu. Avrupa'da bu dönemde başlayan veraset savaşları ile Lehistan krallığı meselesi Petro'ya aradığı fırsatı vermişti. İki tarafında Lehistan'a kendi taraftarı kralı seçtirmek için çalışması ve sonuçta Rusya'nın adayı Saksonya Kralı II. Oğüst'ün seçilmesi savaşın patlak vermesine sebep oldu. Lehistan'ın Rus hakimiyetine girmesinden korkan İsveç, önce Rusya'nın müttefiki Danimarka'yı safdışı bırakıp daha sonra Lehistan'a girdi.⁷ Burada Rus taraftarı II. Oğüst'ü deviren İsveç kralı Şarl,kendi adayını kral ilan edince Rusya'yı karşısında buldu. Poltava'da karşı karşıya gelen iki ordunun mücadelesinde bozguna uğrayan İsveç kralı maiyetiyle Özi kalesine sığındı (Temmuz 1709). Osmanlı kalesi olan Özi'ye kralın sığınması Rusya'yı harekete geçirdi. Sınırları ihlâl pahasına kralı takip eden Ruslar, bazı İsveç askerlerini esir aldılar. Kralı da Osmanlı devletinden talep ettiler. Bu teklif Sultan III. Ahmed tarafından kabul edilmediği gibi, XII-Şarl'a misafir kral muamelesi yapıldı. Kral, III. Ahmed'den ülkesine sağ salım dönmesinin sağlanmasını ve bu bağlamda Karlofça'da imzalanan anlaşmanın yenilenmesini talep etti. Bu isteklerin kabulü Osmanlı-Rus savaşının çıkmasının temel sebebi oldu. Hatta Demirbaş Şarl'ın himayesi ve anlaşmanın yenilenmesi buna sıcak bakmayan veziriazam Çorlulu Ali Paşa azledilip, yerine Numan Pa-

şa'nın tayini ile mümkün oldu (16 Haziran 1710). Fakat onun da Rusya ile sıcak ilişkiler içinde olduğu ve İsveç kralının taleplerini yerine getirmek kararlılığında olmadığı görülmeye azline sebep oldu. Yerine ikinci kez Baltacı Mehmed Paşa tayin oldu. Artık Kırım Hanı ve Veziriazamın da Rus aleyhtarı olması savaş ilanını daha fazla geciktirmedi (20 Kasım 1711). Ancak Osmanlıların savaşı göze alınmasındaki temel neden büyüyen Rus tehlikesinin terk edilmesi ve tehlikenin boyutlarının görülmeye başlanmasıdır.⁸

Rus Çarı Petro'nun Karlofça'dan beri anlaşmalara aykırı hareketleri ve Osmanlı'nın dost ve müttefiki olan Demirbaş Şarl hakkındaki talepleri ile Balkanlardaki Ortodoks Slav halkı üzerindeki Rus propagandaları harp ilanını haklı çıkaran gerekçelerdendi.

Veziriazamın Baltacı Mehmed Paşa komutasındaki 30.000 Yeniçeri, 10.000 sipahi, 7000 topçu ve cebeciden oluşan büyük bir Osmanlı kuvveti Rusya üzerine harekete geçti. Buna karşılık Rus Çarı Petro da 38.000 kişilik ordusuyla⁹ Tuna'ya kadar inip Hristiyan Ortodoks ahalisi isyana teşvik etmeye başlamıştı. İki ordu Prut nehri kıyısında karşılaştı. Kaynaklara göre, bu Rus ordusu için sürpriz olduğu için Prut nehri ile bataklık bir alanda sıkışmıştı (1711). Rus ordusu burada manevradan yoksun olarak fazla direnemedi ve barış teklif etti. Bazı kaynaklar, Baltacı Mehmed Paşa'nın savaşın seyrini öngöremediği için büyük bir zafer ve Rusya'yı imha fırsatını teptiğini öne sürmektedirler. Diğer bazı kaynaklar ise, Baltacı Mehmed Paşa'nın Çariçe ve Katerina'nın "birçok hediyeler ve mücevher"ine kapıldığını ve barış teklifini kabul ettiğini kaydetmektedir. Daha makul olanı ise, Baltacı'nın, Lehistanı Rus nüfuzundan çıkarmak ve Azak kalesini geri almak ile Kral Şarl'ı ülkesine sağ salım göndermek gibi önemli beklentilerini savaşmadan karşılayabileceğini düşünerek barışı kabul etmesi olmalıdır.¹⁰ Ancak ilk üç saldırıda 8 bin kayıp verildiği ve Yeniçerilerin isteksizlikleri doğruysa cephe gerçeklerinin günümüzün yorumlarında farklı olduğu anlaşılır. Ayrıca Rus generali Karl Edward'ın, Braila kasabasını aldıktan sonra Türk ordusunu arkadan çevirmek üzere hareket ettiği unutulmamalıdır. Ancak Kırım Hanının Rusya'yı iyi tanıyan birisi olarak Rus ordusunun imhasında ısrarını gözardı etmesi kağıt üzerindeki menfaatlere göre hareket

etmesi, Baltacının önemli bir hatası olarak değerlendirilmektedir. Ancak bütün bu cephe sırları bir tarafa, beklenen olmuş ve zor durumdan kurtulduktan sonra Çarın şartları tatbik etmemesi Baltacı Mehmed Paşa'nın konumunu sarsmıştır. Bu bitirilmeyen savaş nedeniyle en az iki yıl daha Osmanlı ordusu Rusya ile teyakkuz ve savaş durumunu korumak zorunda kaldı. Sonuçta Rusya Azak'ı terke mecbur bırakılarak Prut Barışı imzalanabildi (Haziran 1713). Bu anlaşma Osmanlı Devleti'nin Karadeniz'i Rusya'yı bir kez daha kapatması ve Eflâk ve Boğdan Voyvodaları gibi Rus propagandalarına kanarak saf değiştirenleri izale bakımından askeri bir zaferdi. Ne var ki, Rusya da zor durumdaki ordusunu imhadan kurtarmak suretiyle İsveç Kralı ile davasını sonradan görme fırsatı elde etmesi bakımından diplomatik bir başarı elde etmiştir. Prut'un Osmanlıların Eflâk ve Boğdan siyasetlerinde de önemli bir değişikliğe sebep olduğu belirtilmelidir. Bu dönemden sonra Eflâk ve Boğdan beyleri İstanbul'un Fener Rum eşrafı arasından seçilmişlerdir ve bu usûl 1821 Rum isyanına kadar sürmüştür. Prut'un bir sonucu da defter üzerindeki anlaşmaya güvendiği için devleti zarara uğratan Baltacı Mehmed Paşa'nın görevden alınması olsa gerektir.

Prut seferi hakkında bütün bu olumsuz yorumlara rağmen, Osmanlı ordusu ve erkânının morali üzerindeki tesirleri inkâr edilemez. Nitekim barışın imzasından sonra yeni veziriazam Damad Ali Paşa, Karlofça ile kaybedilen toprakların geri alınabileceğini düşünmüş ve en önemli toprak kayıplarından birisi olan Mora'yı geri almak için hazırlıklara girişmiştir.

Mora Seferi: Asıl sebep bu olmakla birlikte, Osmanlı yönetimine karşı Rusya ile birlik olup isyan eden Karadağlıların Venedik'e kaçması, Osmanlı gemilerinin korsan saldırılarına maruz kalması ve Mora'daki koyu Katolik propagandasından bizar olan Ortodoks Hristiyanların, Rus idaresine kavuşmayacaklarını anlayınca, Osmanlı hakimiyetini istemeleri birer savaş sebebi sayılarak, Venedik'e karşı sefer açıldı. Kısa zamanda hem kara hem de denizde büyük başarılar elde edildi. Anapoli, Argos, Modon, Koron ve Gerdos kaleleri Veziriazam Ali Paşa tarafından bir ay içerisinde alınarak Mora yarımadası kuşatıldı. Donanmayı Hümayun ise Çuha ve İstendil adaları ile, Girit'teki Suda ve Spina Longa limanlarını ele

geçirdi. Nihayet Mora'nın fethi de tamamlanınca, Veziriazam Korfu adası ile Venedik sahillerine taarruza kalkışınca, Avusturya, Karlağça anlaşmasının ihlâlüne razı olmayacağını ileri sürerek müdahale etti. Osmanlıların Dalmaçya kıyılarında Venedikten aldıkları yerleri talep etti. Halbuki Ali Paşa, Mora seferine çıkmadan evvel Avusturya İmparatoru VI. Karl'a bir elçi göndermiş ve Venedik'in anlaşmayı ihlâl ettiğini belirterek tarafsızlığını istemişti. Ancak Osmanlıların önce Rusya'yı daha sonra da Venedik'i dize getirmesi, Avusturya'yı endişelendirdi ve sıranın kendisine de gelebileceğini düşünerek tavır aldı: Venedik ile bir savunma anlaşması imzalayarak, Osmanlı-Venedik savaşında taraf haline geldi.

Osmanlı-Avusturya İlişkileri ve Pasarofça Anlaşması

Bu sıralarda veziriazam Korfu adasını ele geçirmek için hazırlık yapılmıyordu. III. Ahmed ise Mora ve Girin'deki başarılarından dolayı Veziriazam ve Kaptan-ı Deryasına güven duyuyordu. Bu güven ve sefer sonrası başarılarından dolayı heyecanlanan Veziriazam ise Avusturya'ya da savaş açılabileceğini düşünüyordu. Davud Paşa ordugâhında yapılan harp meclisi sonucunda savaş kararı çıktı. Bu şekilde harp ilanı son derece ani gerçekleştiğinden sefer hazırlıkları tam olarak yapılamadı. Buna rağmen Veziriazam Rumeli Beylerbeyini Varadin'e gönderdi. Avusturya orduları kumandanı Prens Eugene bu hareketi haber almış ve Varadin'de vaktiyle Sürmeli Ali Paşa'nın yaptırdığı mevzilerin gerisinde yerleşmişti. Burada yapılan kanlı bir muharebede Osmanlı ordusu mağlup oldu ve Ali Paşa'da şehit düştü. Böylece başsız kalan ordu Belgrad'a çekildi. Burada yeni veziriazam ve Belgrad Muhafızı Halil Paşa serdar-ı ekrem olarak orduyu kumandası altında topladı. Ancak Prens Eugene karşısında etkisiz kalan bu ordu Temeşvar gibi Eflâk ve Boğdan'ın savunması için stratejik önemi haiz bir kalenin de düşman eline geçmesine engel olamayarak Edirne'ye döndü. Bu durum Avusturya'ya Eflak ve Boğdan'ı taciz etme fırsatı verdi ise de sonuç alamadı ve geri çekildi.

Osmanlı Devleti ise Avusturya'nın bu tacizlerine Orta Macaristan'da Katolik baskısından dolayı Osmanlıların himayesine geçen protestanları örgütleyerek karşı

koymaya çalıştı. Bu amaçla Fransa'ya iltica etmiş bulunan Macar Milli kahramanı Rakoczi Ferenç Edirne'ye davet edilerek, Erdel Kralı ilan edildi. Fakat bu sırada barış görüşmeleri sürdüğü için derhal Macaristan'a gönderilmeyerek, Tekirdağ'da ikamete tabi tutuldu. Bu arada Veziriazam Halil Paşa'da Niş'i kuşatan Avusturya orduları üzerine yaptığı seferde büyük bir bozguna uğrayarak Belgrad'a çekilmiş, burada da tutunamayarak şehri boşaltmıştır. Böylece Belgrad gibi önemli bir şehrimiz de Avusturya'nın eline geçmiştir. Artık Osmanlılar için barış yolu aramaktan başka çare kalmayınca İngiliz ve Hollanda elçilerinin aracılığıyla barış görüşmeleri başladı. Osmanlı delegeleri silahtar İbrahim Efendi ile Yirmisekiz Mehmed Efendi ve tercüman Yenaki (Eflâk Beyi) idi. Görüşmeler çok çetin geçmiş, bir arada savaş çıkması ihtimali dahi belirmiş, fakat 12 oturum sonunda Avusturya ve Venedik ile 21 Temmuz 1718'de anlaşmaya varılmıştır. Toplantı yerinden dolayı Pasarofça anlaşması olarak bilinen bu anlaşmaya göre; Küçük Eflâk, Tımişvar, Belgrad ve Kuzey Sırbistan Avusturya'da kalacaktı. Muahede müddet 24 yıl olacaktı. Burada Venedikle imzalanan anlaşma ile de Mora Osmanlılara terkedildi, buna mukabil Dalmaçya, Hersek ve Karlı eli taraflarında bazı kaleler Venedik Cumhuriyetinde bırakılıyordu. Ayrıca İstanbul, İzmir, Kıbrıs, Trablusşam, İskenderiye, Halep ve diğer iskelelere gelen Venedikli tüccar gemilerinden alınan gümrüklerin % 5'ten % 3'e indirilecekti.

Bu anlaşmadan sonra Osmanlı Devleti batı cephesinde diplomatik ilişkilere ağırlık vermiş ve harbe sıcak bakmamıştır. Ancak bu defa doğu cephesinde İran ile ilişkiler gerginleşmiş ve sava halini almıştır.

Osmanlı-İran Savaşları: İki devlet arasında ilişkilerin sıcak bir hal almasında Osmanlıların payı büyüktür. Kaynaklardaki ortak görüşe göre, 1720'lerde İran devletinin içinde bulunduğu nazik durumu öğrenen Osmanlılar, batıda kaybettikleri toprakların telafisinin doğuda mümkün olduğunu düşünmüşlerdi. İran'a gönderilen Osmanlı elçisi Düri Ahmed Efendi'nin tespitleri de bu politika değişikliğinde rol oynamıştır. Bu sıralarda İran'ın doğudan Afganlılar, kuzeyden Rusya tarafından sıkıştırıldığı ve Dağıstan'da isyan çıktığının duyulması Osmanlıların bu bölgeye ilgilerini artırdı. Şirvan Hanı'nın Rus tazyiki sebebiyle Osmanlılara sığınması ve Os-

manlıların Şirvan Hanı Davud'u Kırım hanlarının sahip bulundukları salâhiyet ile han tayin etmesi Rusya'yı zor duruma düşürdü. Hem Osmanlılar hem de Ruslar Hazar Denizi'nin batı sahillerini ele geçirmek isteyince, iki taraf Fransa elçisinin bütün çabalarına rağmen karşı karşıya geldi. Fakat Rusya'nın erken davranıp, Bakü'yü işgâl etmesi karşısında savaş durumu atlatıldı. Osmanlılar bu defa Şirvan sünnilerini himaye etmek amacıyla İran işlerine bulaştı. İran ise II. Tahmasb'ın idaresinde bu zor durumdan çıkmak için Çar ile anlaşma yoluna gitti. Çar Petro'ya Gilan, Mazanderân ve Esterâbad'ın vaad edilmesi, Rusya'yı iyice Kafkasya'ya çekti. Bu durum Osmanlıların doğu sınırlarında güvensizlik doğurdu ve İran-Osmanlı savaşlarının çıkmasına neden oldu. Bu arada Osmanlılar ile Ruslar Fransa'nın aracılığında İran Mukasemenâmesi adı verilen bir anlaşma imzalayarak bir kısım İran şehirlerini aralarında paylaştılar. Bu şekilde kuzey sınırlarından emin bir şekilde İran üzerine harekete geçen Osmanlı ordusu Gence, Nahçıvan, Hoy, Revan, Merend, Selmas, Sine, Kırmanşah, Nihavend ve Hemedan'ı ele geçirdi. Bu mücadelede yenik düşen II. Tahmasb, İran Mukasemenâmesi'nin şartlarını kabule mecbur oldu. Ancak bu anlaşma yürürlüğe girmeden II. Tahmasb tahttan indirildi. Yeni İran Şahı anlaşmayı tanımadığını ilan edince, Kasım 1726'da Nihavend civarında Osmanlı ordusu ile İran-Afgan kuvvetleri karşı karşıya geldi. Bu savaşta Osmanlı ordusu yenildi ve 1727 tarihinde Hemedan Mukasemenâmesi adlı bir anlaşma imzalandı. Bu anlaşmaya İran'ın nazik durumu yüzünden Osmanlılar lehine şartlar konuldu ise de, bu savaşlar gerek Sultan Ahmed gerekse de Veziriazam'a duyulan güveni sarstı.

*Patrona Halil İsyanı:*¹¹ Üstelik halk ve bazı erkan, III. Ahmed ile Damad İbrahim Paşa'nın İran'daki olaylar sırasında tereddütlü ve gevşek davrandığını, daha doğrusu saraydaki sahte dünyalarını bırakıp, sefere gidemediklerini düşünüyorlardı. Bu sıralarda toplumda hoşnutsuzluk ve saraya güvensizlik de artmıştı, ekonomi iyi değildi, reaya vergiler yüzünden fakirleşmiş, eşkıyalar etrafa, özellikle kırsal kesimlerde hakim olduğundan şehre göçler artmıştı. İstanbul'da bu göçlerden paylaşılmıştı. Ancak III. Ahmed ve Damad Veziriazam İbrahim Paşa hâlâ zevk ve sefa alemi olarak günlerini geçirdikleri Kağıthane'de inşaat faaliyetlerine devam ediyorlardı. İşte bu ve

benzeri sebeplerle halkın hoşnutsuzluğunun had safhaya ulaştığı birgün kimliği tartışmalı olan¹² Patrona Halil adlı birisi çarşı ve pazarı dolaşarak bir kısım esnafı ve gayrı memnun kitleyi etrafına toplamış ve isyanı başlatmıştır. Zindanlardaki mahkumların da (28 Eylül 1730) saliverilip isyana katılmaları bir iki gün içinde isyanın büyümesine ve tehlikeli bir hal almasına yol açtı. Saraya hücum etmeleri ihtimali belirince, III. Ahmed İbrahim Paşa ve iki damadını boğdurup cesetlerini asilere teslim etti. Yeni veziriazam Silahtar Mehmed Paşa'da isyancıları sakinleştiremeyince III. Ahmed, asilerin kendisine dokunulmayacağı teminatı vermeleri üzerine tahtı II. Mustafa'nın oğlu Mahmud'a terketmeye razı oldu (1 Ekim 1730).

YENİLİK HAREKETLERİ VE "LÂLE DEVRİ"

Avusturya ve Venedik ile barış imzalanması ile devlet cephede rahatlamıştı. Damad İbrahim Paşa'nın veziriazam olması ile iç bünyede önemli değişiklik ve düzenlemeler gündeme gelmiştir. İşine askerleri memnun etmek için ulufeleri zamanında ödemekle başlayan veziriazam imkânsız görülen ordu mevcudunu azaltma işini başarıyla icra etmiş, bu şekilde bütçeyi rahatlatmıştır. Ayrıca Damad İbrahim Paşa, imarcılığı, ilim ve sanat-kârları himaye etmesi ve eğitim öğretime önem vermesi ile ün salmış bir vezirdir. Döneminde saray kütüphanesini yaptırması bunun bir göstergesidir. Gayrimüslim re'ayaya adil davranarak Balkanlarda Rus ve Venedik propagandalarını etkisiz kılması ve Anadolu'nun güney doğusunda çıkan isyanları önlemek için konar-göçerleri iskâna tabi tutması kayda değer icraatlarıdır.

Damad İbrahim Paşa, Osmanlı devletinin geri kalması sebepleri arasında Batının yeterince tanınmamasını ve diplomasi eksikliğini görmüş, bu nedenle yabancı devletlere elçiler göndererek onların siyasi ve sosyal yanlarını tanımaya çalışmıştır. Bu bakımdan en meşhur olay Yirmisekiz Çelebi Mehmed Efendi'nin Paris'e elçilikle gönderilmesidir. Dönüşünde veziriazama Fransa siyaseti ve ekonomik-sosyal hayatı hakkında gözlemlerini rapor eden Yirmisekiz Çelebi Mehmed Efendi, Türkiye'de çağdaşlaşma hareketlerinin önemli ateşleyicilerinden birisi olarak görülmektedir.¹³

Damad İbrahim Paşa, İstanbul Kağıthane'de Paris'ten esinlenerek yeni köşkler yaptırmış ve bunu diğer devlet erkânı izlemiştir. Bu lüks tüketim Kütahya çiniçiliğinin gelişmesi gibi bazı olumlu sonuçlar da doğurmuştur. Tekfur sarayında da bir çini fabrikası kurulması ihtiyacı ne kadar arttığının bir göstergesi olsa gerektir. Yine bu dönemde Çuha kumaş fabrikaları genişletilmiş, muhtelif yerlerde mektep ve kütüphaneler yapılmış, tarih kitapları yazdırılmış, ilk itfaiye teşkilatı olan Tulum-bacı Ocağı kurulmuştur (1722).

Fakat bu dönem hakkında akılda kalan ise Kağıthane çevresiyle Haliç ve Boğaziçi sahillerinde ve Üsküdar çevresinde padişahın hoşuna giden köşkler yaptırılması, Kağıthane'nin vezirler tarafından "sâdâbâd" olarak bir eğlence alemine dönüştürülmesidir. Padişahın bahçeyi ve çiçekleri seven bir kişi olması çiçekçiliğin "şükûfecilik" adıyla bir meslek halini almasına yol açmıştır. Bu dönemin revaçtaki çiçeği lale binlerce türüyle bahçeleri süslemişti, çok önemli bir ticaret mekanı olmuştur. İşte bu sebeple tarihçi Ahmed Refik bu dönemi "Lale Devri" (1718-1730) olarak isimlendirmiş ve kabul görmesini sağlamıştır.

Halbuki bu dönem sadece eğlenceleriyle dile getirilemeyecek kadar yeniliklerin yaşandığı bir dönemdir. Yukarıda sözünü ettiğimiz yenilikler dışında İbrahim Müteferrika'nın Yermisekiz Çelebi Mehmed Efendi'nin oğlu Suad Efendi ile birlikte Türkçe harflerle baskı yapabilen ilk matbaa İstanbul'da faaliyete geçirmesi bu önemli yeniliklerden birisidir. Yalova'da kağıt fabrikasının faaliyete geçirilmesi de bir başka önemli yeniliktir. Yine bu dönemde İstanbul'da bir elçi eşi olarak bulunan Lady M.W. Montequie Osmanlı toplumunda yıllardır bilinen ve uygulanan çiçek aşısını Avrupa'ya tanıtarak etkileşimin sadece batıdan doğuya olmadığını bir örnekle göstermiştir. Ancak bütün bu uygulamalar ve yaşam tar-

zı halkın refahına doğrudan bir katkı yapmadığı için tepki toplamıştır.

ESERLERİ

III. Ahmed kendi el yazısıyla 4 adet Kur'an-ı Kerim yazmış, ayrıca usta bir hattat olduğunu Bab-ı Humayun karşısında yaptırdığı çeşmenin kitabesini, Söğüt'de bulunan sarayın harem kapısı üzerindeki kitabeyi ve saraydaki Arz odası ile Üsküdar Meydanında yaptırdığı çeşmelerin kitabelerini kendi el yazısıyla yazarak göstermiştir. Yine Tercüman Yunus Tekkesi tevhidhanesi içine kendine ait bir beyti, dışına da bir ayeti kendisinin yazdığını biliniyor. Bir çok camiyede levha yazmıştır. Bir de halen Topkapı Sarayında ondört sayfalık sülüs celisi ile kaleme alınmış *murakka'sı* vardır.

Döneminde birçok eserler yaptırılmıştır. Metinde bahsedilenler dışında Sarayda Arz Odasının arkasındaki kütüphane III. Ahmed'in eseridir. Annesi adına Üsküdar'da Yeni Valide Camii ile yanındaki sebîl, çeşme, sıbyan mektebi ve biri marethane'yi de o yaptırmıştır. İstanbul'da bir kütüphane, Sultan Ahmed Çeşmesi ve Üsküdar İskele Meydanı Çeşmesi onun çeşmelerinden bazılarıdır. Ayrıca Galata Saray dışında ve Boğaziçi Bebek'te de bir camii vardır. Birçok camii de yine bu dönemde çıkan iki yangında hasar gördüğünden tamir görmüştür. 1719 yılında İstanbul bir zelzele yaşamış ve bu zelzelede de birçok bina yıkılmıştır. Dolayısıyla imar faaliyetleri çok yoğun olmuştur.

III. Ahmed devri, edebiyat ve sanat alanında da önemli gelişmelerin yaşandığı bir dönemdir. Ünlü divan şairi Nedim, Osmanzâde Ahmed Taib bu dönemin ünlü şairleridir. Bu dönemin kayda değer bir başka gelişmesi ise bir tercüme encümeni kurulması ve Sultan III. Ahmed'in nadir yazmaları yurt dışına çıkarılmasını yasaklamasıdır.

1 Hammer, *a.g.e.*, c. XIV, s. 136.

2 Öztuna, *a.g.e.*, c. I, s.427.

3 Uluçay, *a.g.e.*, s. 79-80. Alderson, *a.g.e.*, s. 267-68, Şema XII. İse III. Ahmed'in 13 kadını olduğunu yazar. Ancak kesin sayı 18'in de üzerinde olabilir.

4 Akgündüz/Öztürk, *a.g.e.*, s. 209-210.

5 Bunlar bk. Bkz. Yücel Özkaya...

6 Shaw, *Osmanlı İmparatorluğu*, c. I, s. 312. Hammer, Çorlulu'nun Çorlulu bir çiftçi veya berberin oğlu olabileceğini ve hakkıyla yükselecek bu gö-

reve geldiğini yazıyor. Hammer, *a.g.e.*, c. XIII, s. 113.

7 Bu dönemin Rusya açısından açıklaması için bkz. Aleksandr B. Kamenskii, *The Russian Empire in the Eighteenth Century*, London, 1997. 75-91.

8 Rusya da bunun farkındaydı. Bkz. Kamenskii, *a.g.e.*, s. 92.

9 Aynı eser, s. 95. Ruslar, Kırım kuvvetleriyle birlikte Osmanlı ordusunun mevcudunun Çar'ının iki katı olduğunu iddia ediyor.

10 Rus kaynakları Petro'nun son on yıldaki başarılarını, Azak, tarihi Pskov Rus kasabasını vermeye hazır olduğunu kaydediyorlar. Kamenskii, *a.g.e.*, s. 95-XII. Şarl ise Baltıkların istemesini talep ediyordu, ki Petersburg ha-

riç buraları Petronun gözden çıkardığı anlaşılıyor. Prut savaşı sırasında Katerina'nın cephede olmadığını Rus kaynakları kaydetmektedir. Nitekim, Prut bataklığından kurtulan Petro, dönüşünde, 12 Mart 1712, Katerina ile resmen evlenmiştir.

- 11 Bu isyan olayının yazılmasında genelde şu esere riayet edilmiştir. Münir Aktepe, *Patrona İsyanı*, İstanbul, 1958.
- 12 Aktepe, *Patrona İsyanı*, s. 39'da Halil'in "İstanbul sokaklarında eskicilik ve dellallık yapan" birinin olduğunu yazıyor. Ancak bu konuda en kap-

samlı çalışmayı yapan Aktepe de onun kimliği hakkında çelişkili bilgiler vermektedir. Aynı eserinde Halil'in ortadan kaldırılması planlarını anlatırken, ondan "Patrona Halil'in dahil bulunduğu 17. Ortada" şeklinde bahsediyor. (Aktepe, *Patrona İsyanı*, s. 72) Öztuna, *a.g.e.*, c. I, s. 435 onun bahriye neferi olduğunu, Shaw, *Osmanlı İmparatorluğu*, c. I, s. 325 patrona Halil'in bir yenici olduğunu kaydediyor.

- 13 Müge Göcek, Fatma, *East Encounters West France and the Ottoman Empire in the Eighteenth Century*. New York, Oxford Üniv. Press, 1987.

I. MAHMUD (1730 - 1754)

HAYATI VE ŞAHİİYETİ

2 Mustafa'nın büyük oğlu olan Mahmud, 2 Ağustos 1696¹ tarihinde Edirne sarayında dünyaya geldi. Annesi Saliha Sultan'dır. Kaynaklarda zayıf, kısa boylu, iyiliksever, zeki ve aydın bir insan olarak tarif ediliyor.

Çocukluğu ve gençliği sarayda geçti. Tahsiline 6 yaşında başlayan, Sultan Mahmud'un ilk hocası Şeyhülislam Feyzullah Efendi'dir. Daha sonra onun oğlu İbrahim Efendi muallim olarak tayin edilmişti. Bu şekilde iyi bir eğitim almış olan Sultan Mahmud'un aynı zamanda şair ve müzisyen de olduğu belirtilmektedir. Şiirlerinde "Sebkâtî" mahlasını kullanmıştır.

Musikî alanında da kıymetli eserler vermiştir. El sanatlarında da mahir olan padişah kan taşı ve akik üzerine çok kıymetli mühürler kazımıştır. Boş zamanlarında hattatlık ile de meşgul olduğu rivayet edilir.

Sultan Mahmud devlet işlerinde titiz, hatayı affetmeyen meşvereti seven bir padişah'tı. Yüksek devlet adamlığı vasıfları taşıyan Sultan Mahmud, devrinde yabancı devletlerle gayet mahirane diplomatik ilişkiler, hatra savaşın seyrini etkileyecek ittifaklar kurulmuştur. Bunda Sultan Mahmud'un şahsiyeti önemli rol oynamıştır. Halka karşı da gayet müşfik ve adil olduğu söylenebilir.²

Sultan Mahmud'un becerilerinin gelişmesinde babasının rolü büyük olmuş olmalıdır. Raşit gibi dönemin tarihçileri babasının onu çok sevdiğini ve diğer şehzadelerine tercih ettiğini kaydediyorlar. Bu sevgisinden dolayı padişahın şehzade Mahmud'un tahsil hayatını 6 yaşında törenle başlattığı nakledilir. Ne var ki, Sultan Mah-

mud'un sarayda ihtimamla yetiştirilmesi 8 yaşındayken kesintiye uğramıştır. Zira, babası II. Mustafa, bilindiği gibi, 1703 yılında tahtan indirilmiş ve bütün aile saray-ı amirede hapsedilmiştir.

Ne gariptir ki, babasının hal'i olayını yaşayan Mahmud, yine bir hal olayından sonra amcası III. Ahmed'in yerine tahta geçmiştir. Rivayetlere göre, amcası tahttan inerken, yeğenine uzun nasihatler verdikten sonra, ona biat edeceğini söyleyerek ayrılmıştır. I. Mahmud kayıtlara göre gece yarısı cülus ettiği için, söz konusu biat saray halkı ile sınırlı kalmış, devlet erkanı ise ertesi gün bi'at etmiştir.

Hayatı boyunca 6 zevcesi (kadın efendi), tespit edilebilmiştir. Bu zevcelerinin isimleri kesin olarak tespit edilenleri şunlardır: Alicenab Kadın, Verdina Kadın ve Rami Kadın. Aldersen (Tablo XLII) ise Razizje, Ayşe, Hatem ve Tiryal Kadınların isimlerini verir. Sayılarının 10 olduğu söylenen ikballerinden ise sadece dördünün (Meyyase, Fehmi, Sırrı, Habbabe) adları kesindir. I. Mahmud kırsıdır ve hiç çocuğu olmamıştır.³

ŞİYASİ FAALİYETLERİ

I. Mahmud, bilindiği gibi Patrona Halil İsyanı sonucunda padişah oldu. Bu yüzden ilk günlerinde hakimiyet tamamen asilerin elinde kaldı. Patrona Halil ve adamları durumlarını sağlamlaştırmak için şeyhülislamlık ve kazaskerlik gibi bazı önemli devlet kademelerine kendi adamlarını tayin ettirmişler; adeta ülkeyi hükümet üstü bir kuvvet gibi yönetmeye kalkışmışlardı. Talepleri veziriazam tayinine kadar uzanınca, Padişah adeta vesayeti altına girdiği asilerden kurtulma planları yapmağa baş-

ladı. Patrona Halil'e Rumeli Beylerbeyliği ve vezirlik teklif etti ve bir gün hilat giymek için saraya davet etti. Bu sırada padişah Patrona'nın mensup olduğu 17. bölü-ğün çorbacısı bulunan ve harekete katılmayıp, gizlenmiş olan Pehlivan Ali Ağa'yı bulup, 33 gözü pek adamı ile saraya davet etti. Patrona Halil hilat giymek ve İran me-selesini görüşmek üzere saraya çağrıldığında, Revan köş-künde basıldığı sırada bizzat Pehlivan Ali Ağa tarafın-dan öldürüldü.⁴ Dışarıda bekleyen adamları da birer hile ile içeri çağrılarak teker teker idam edildiler. Böylece is-yancı ele başları bertaraf edilmiş oldu. Geriye kalanlar çarşı esnafını ayaklandırmak suretiyle intikam peşine düştü iseler de gayretleri boşa çıktı ve birkaç ay içerisinde tamamen etkisiz hale getirildiler.

I. Mahmud bu şekilde zorbaları bertaraf ettikten sonra nüfuzunu sınırlandırabilecek kişileri azlederek oto-ritesini yerleştirmeye çalıştı. Daha sonra da devletin dış ilişkilerine yöneldi. Bu dönemde Sultan I. Mahmud baş-kentte önemli bir otorite zaafı göstermedi, fakat doğuda İran savaşları, batıda Avusturya ve Rusya seferleri muhtelif yerlerde otoritesinin zayıflamasına sebep olmuştur. Bu durumu kendileri açısından değerlendiren bazı kişi-ler ayân kisvesi altında otorite tanımaz bir hale gelmiş-lerdir. Bunlardan Aydın ve Denizli civarında faal olan Sa-ri Beyoğlu Mustafa devleti epeyce uğraştırmış 1739 yı-lında güçlülükle etkisiz hale getirilebilmiştir. Bu askeri bozuklukları gören Sultan Mahmud, Ahmed Paşa adlı bir mühtediye Humbaracı ocağını ıslah etme görevini vermiştir. Yine I. Mahmud'un döneminde de bütün Trakya'yı sarsan bir deprem meydana gelmiştir.

İRAN SAVAŞLARI

I. Mahmud döneminin önemli dış olayları arasında Lale Devri'nde başlayan ve hala sonuçlandırılmayan İran savaşları sayılabilir. İçeride sükuneti sağladıktan sonra uzayan ve hatta bütün doğu cephesine yayılan İran savaş-larına yönelen Sultan Mahmud, seraskerliğe Bağdat Bey-lerbeyi Ahmed Paşa'yı tayin etti. 15 Eylül 1731 tarih-inde İran ordusuyla savaşa giren Ahmed Paşa, Kurcan mu-harebesinde İranlıları mağlup ettiği gibi, Hekimoğlu Ali Paşa'da Urmiye ve Tebriz'i almıştı. Bunun üzerine Ah-med Paşa ile Mehmed Rıza Kuli arasında, bir anlaşma imzalandı ise de Tebriz'in İran'a verilmesine razı olma-

yan padişah, veziriazam Topal Osman Paşa'yı görevden aldı ve yerine Ali Paşa'yı tayin etti.

Yeni veziriazam İran'a tekrar savaş ilan etti. Zaten II. Tahmanb'ın yaptığı bu anlaşmayı Kandehar'dan mu-zaffer dönen ve İran'a hakim olan Nadir Ali'de onayla-mamış, Bağdat'ı kuşatma altına almıştı. Erzurum Bey-lerbeyi Osman Paşa'nın yetişmesi ile Bağdat kuşatmadan kurtarılmış ve hatta bu Osmanlı toprağına taarruz karşı-lığında Tebriz kuşatılmıştı.⁵ Ancak, Osman Paşa bu ba-şarılarını devam ettirememiş ve Kerkük civarında mağ-lup olmuştur. Bunun üzerine İran, Tebriz'i tekrar almış-tır. Bağdat'ı da kuşatan İran, 14 Haziran 1735 tarihinde Revan civarında İran seferine tayin edilen Abdullah Paşa komutasında bir Osmanlı ordusunu da yenilgiye uğrat-mış, paşayı da şehid etmiştir.

Bu tarihten sonra Gürcü İsmail Paşa'nın veziri-azamlığı sırasında Kırım Hanı'nın desteği ile İran'a had-dinin bildirilmesi düşünüldü ise de, bu durum Rus-ya'nın tepkisini çektiğinden uygulanamadı. Bu sebeple Nadir Ali'nin Gence, Tiflis ve İran'ı işgaline kayıtsız ka-lındı ve barış imzalanması kararlaştırıldı. Osmanlılar Kasr-ı Şirin anlaşması çerçevesinde müzakere isterken, İran tarafı Şii Caferi mezhebinin beşinci mezhep olarak kabulünü, her sene Kabe'ye İran tarafından bir emirül-hacc gönderilmesini, esir mübadelesini ve taraflar arasın-da daimi elçi bulundurulmasını şart koştu. Bu ağır şart-lar Osmanlı Devleti tarafından kabul edilmeyince görüş-meler kilitlendi.

Bu sırada İran'da bir darbe oldu ve Nadir Ali, Şah Abbas Mirza'yı hal' edip, kendi şahlığını ilan etti. Onun döneminin beşinci hak mezhep kabul edilmesi dışındaki İran istekleri kabul edilerek, barış yapıldı (1736). Nadir Han'ın şahlığının Osmanlılar tarafından kabul olunması barışın gerçekleşmesinin başlıca sebeplerinden birisidir.

Görüldüğü, Sultan I. Mahmud doğu cephesindeki faaliyetlerden olumlu bir sonuç alamamıştı. Ancak İran ile barış imzalandıktan sonra Belgrad da Avusturya'ya karşı alınan başarılar, Osmanlıları bir kere daha İran cep-hesindeki kayıpları telafi etme düşüncesine yöneltti. Öte yandan Hindistan'da zafer kazanan Nadir Şah da Osman-lı Devleti ile yarım kalmış bir meselesi olduğu düşünce-siyle Osmanlıların hassas olduğu Caferilik mezhebinin

kabulü konusundaki ısrarını bir elçi ile Sultan Mahmud'a ilettiler. İki taraf da savaş istediğini bu şekilde ortaya koyunca seferler tekrar başladı. 1743 yılında Nadir Şah Kerkük'ü kuşattı. Osmanlılar Nadir Şah'ın rakibi Safi Mirza'yı yanlarına alarak, onu zorlamaya başladı. 1745 yılındaki nihai savaşta Yeğen Mehmed Paşa'nın tam zafer elde etmek üzere iken hastalanıp ölmesi, şahı beklemediği bir zaferle karşı karşıya bıraktı. Fakat Nadir Şah'ta müteakip seferlerde çok yıpratıldı. Sultan I. Mahmud'un işi sıkı tutması ve İran seferlerine önem vermesi karşısında Nadir Şah taleplerini askıya aldı ve barış ortamı geri geldi. 1746 yılında kesin anlaşma sağlandı. Böylece I. Mahmud döneminde İran savaşları son buldu.

Osmanlı-Rus-Avusturya Savaşları

I. Mahmud döneminde Avusturya ve Rusya'ya karşı da savaşlar yapıldı. Bunların temel nedeni yine Rusya ve Avusturya'nın Lehistan içişlerine müdahaleleri ve kendi adaylarını kral seçtirmeleriydi. Ayrıca Rusya Azak Kalesi'ne çıkmak için tacizlerini sürdürüyor ve Don nehrinde donanma bulunduruyordu. Üstelik Osmanlı-İran savaşları sırasında Kırım kuvvetlerinin Osmanlı ordusuna katılmasına izin vermeyerek düşmanlık sergilemişti. Üstelik bu davranışları tavır olmaktan çıkmış, 1736 yılında Azak kalesine taarruz ettiği gibi daha sonra da Orkapu'yu teslim alarak Kırım'ı talan etmiştir. Fransa ise, Osmanlıları Rusya'ya karşı tahrik etmiş ve nihayetinde savaş ilan edilmiştir (2 Mayıs 1736).

Osmanlı veziriazamı ve Serdar-ı Ekrem Silahtar Mehmed Paşa karadan, donanma da Kırım üzerinden Rusya'ya sefere çıktıkları sırada, Rusya-Avusturya ittifakı yapılmış ve Osmanlı Devleti bir anda kendisini iki cephede birden harbin içinde bulmuştur. Rusya üzerine hareket eden Osmanlı ordusu Ruslarla Ar-su (Buğ) ve Turla boylarında savaşarak, Rusların güneye inmesine engel olmayı başarmıştır. Ancak zaman zaman Rusya Özi kalesini ele geçirmeyi (11 Temmuz 1737) başarmıştır. Fakat ne karada ve denizde Osmanlı kuvvetlerine üstünlük sağlayamamış, hatta Karadeniz'e çıkmaya çalışan bir Rus donanması bozguna uğramıştır.

Avusturya cephesinde de Osmanlılar beklemedikleri gibi büyük başarılar kazanmaktaydı. Temmuz 1737'de

Rusya'nın müttefiki olarak savaşa giren Avusturya, Niş, Sava ve Eflak olmak üzere üç koldan taarruza geçmişti.

Osmanlılar ise Niş'te Köprülüzade Ahmed Paşa, Bosna'da Hekimoğlu Ali Paşa ve Vidin'de İvaz Mehmed Paşa Avusturya'yı durdurmayı başardılar. Ali Paşa Avusturya ordusunu iki defa hezime uğratmak suretiyle çok yıpratmıştı. Avusturyalılar Sebeş ve Lugos ile Belgrad'da da zor duruma düştüler.

Orta Macaristan'ın Protestan ve Osmanlı sempati-zanı halkını da kullanan Osmanlılar, iyice rahatladıkları bir sırada Belgrad'a yürüme kararı aldılar. Birkaç muharebede Osmanlı ordusu Avusturya'yı hezime uğrattı, Avusturya barış talep etti. Müttefiklerinin çekildiğini haber alan Ruslar Hotin civarında bazı başarılar elde ettikleri bir sırada barışa mecbur kaldılar. Avrupa'daki gelişmelerde Osmanlıların başarılarında rol oynamış olmalıdır. Çünkü bu sıralarda İsveç-Fransa arasında anlaşma imzalanmış, bu ittifak Rusya'yı endişeye sevk etmiştir. Ayrıca İsveç-Osmanlı arasında bir ticaret anlaşması imzalanmıştı, ezeli rakibi İsveç'in yaptığı bu anlaşmalar, kuzey sınırlarının güvenliği tehlikeye giren Rusya'yı barışa mecbur bırakmıştır. Böylece uzun yıllar sonra Osmanlı İmparatorluğu iki cephede iki kuvvetle rakibine büyük bir darbe indirmiştir. Savaşın sonunda Rusya ve Avusturya ile Belgrad Anlaşması imzalanmıştır. 27 sene geçerliliği olan ve 23 maddeden meydana gelen Belgrad Anlaşması'nın Avusturya ile imzalanan hükümlerine göre, Belgrad ve Sabacz Osmanlılara iade edilecek, Tuna ve Sava nehirleri iki devlet arasında sınır kabul edilecekti. Ayrıca Avusturya Osmanlı sınırları için tehlike arz eden kale, palega vb. askerî tesisleri yıkacaktı. Ayrıca taraflar karşılıklı elçi teatisini de kabul ettiler.

Rusya ile imzalanan Belgrad Anlaşması ise 15 maddelik idi ve Azak kalesinin yıkılarak tarafsız bir hale getirilmesi ile Küçük ve Büyük Kabartay topraklarının bağımsızlığını hükme bağlıyordu. Bu anlaşmalar, kuşkusuz Osmanlı İmparatorluğu'nun Pasarofça'daki kayıplarının bir kısmını telafi ediyordu.

I. Mahmud döneminin diğer önemli dış olaylarından birisi de Fransa'nın Belgrad Anlaşması'nın imzası sırasında aracılık rolü dikkate alınarak, kendisine sağlanan ticari imtiyazların genişletilmesidir.

ESERLERİ

Saltanatı uzun sayılabilecek bir süre olmasına rağmen I. Mahmud'un döneminde iltişamlı yapılar meydana getirilmemiştir. Fakat hayırsever bir padişah olduğu için İstanbul ve civarında bir çok tarihi eser tamir veya inşa ettirdiği bilinmektedir. Nuru Osmaniye Camii'nin temelini o atmış, fakat bitirememiştir. Bununla beraber Sultan Mahmud zamanında Yıldız Dede Mescidi, Tu-

lumbacılar Odası Mescidi, Defterdar Odası Mescidi, Rumeli, İskele Mescidi, Beşiktaş'ta Arap İskelesi Camii, Üsküdar Sultan Mahmud Camii ve Kandilli Camii yaptırılmıştır. Topuzlu Bendi olarak bilinen Bahçeköy ve Balaban arasındaki su bendi de onun eserlerinden birisidir. Sultan Mahmud'un önemli hayırlarından üçü de Ayasofya Camii içinde, Fatih Camii yanında ve Galatasaray'da yaptırdığı kütüphanelerdir.

1 Danişmend, *a.g.e.*, c. IV, s. 20.

2 1740 yılında bir adaletname yayınlamak suretiyle bu yönünü ortaya koymuştur.

3 Uluçay, *a.g.e.*, s. 95-96.

4 Aktepe, *Patrona İlyanı*, s. 174-175.

5 Bu zaferler sonucunda Sultan Mahmud'a "Gazi" ünvanı verilmiştir.

III. OSMAN (1754 - 1757)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

2. Mustafa'nın Şehsuvar Sultan'dan doğma oğlu olup, 1699'da doğmuştur. Kaynaklar kendisini şişman, bu yüzden yüzü etli ve kaba çizgili, boynu başından farkedilemeyen asabi sert mizaçlı, kuş-kucu, aceleci, fakat dindar ve fukara dostu olarak tarif ediyor. Hayatının yarım asırdan fazlasını loş ve rutubetli bir saray odasında hapiste geçirdiği için bedenlen ve fikirlerine hasta denecek derecede zayıf düşmüş idi.

Karakteri hakkında yazılanlardan musikiden ve kadınlardan nefret ettiği anlaşılıyor. Kendi döneminde Hanende, sâzende ve rakkaseleri saraydan çıkarttırmış, sarayda, kadınlarla karşılaşmamak için, kabaralı ayakkabılar ile dolaşmıştır. Hammer Sultan Osman için "ciddi ve becerikli olmaktan uzak bir mizaca sahipti, fakat kan dökücü değildi" demektedir. Karakterini en çarpıcı yanlarından birisi ise seleflerini beğenmemek ve onların zevklerine ters hareketleri yapmasıydı.

Kafes hayatı boyunca yaşadığı dönem hakkında bilgi yoktur. Sultan olduktan sonra da 3 yıla kadar yaşamıştır. Leyla Baş, Zerkî ve Ferhunde Emine adlı kadın efendileri olmuş, fakat hiç çocuğu olmamıştır.¹

Ağabeyi Mahmud'un ölümü üzerine 13 Aralık 1754 yılında geçtiği tahtı, 30 Ekim 1756 tarihinde şirpençeden vefat ederek III. Mustafa'yı bırakmıştır. Türbesi Yeni Camii'de kardeşi I. Mahmud'un yanındadır.

Saltanatı boyunca sık sık tebdî gezerek halkla konuştuğu, alış veriş yaptığı ve denetimden hoşlandığı kaydedilmiştir. Dindar bir padişah olarak kadınların örtünmelerine özel bir önem verdiği, İstanbul meyhanelerini kapattırdığı ve rüşvet, yalan ve hileden nefret ettiği rivayet olunmuştur.²

SİYASİ FAALİYETLERİ

III. Osman'ın kısa süren saltanatı boyunca içeride ve dışarıda önemli bir olay meydana gelmemiştir. Mısır'da Kölemenlerin nüfuzları artmış ve Osmanlı valisi burayı terketmek zorunda kalmıştır. Cezayirde de Osmanlı hakimiyeti zayıflamıştır. Sınırlarda ise çok önemli olmayan bir gelişme olarak bazı isyan ve ayaklanmalar zikredilebilir, fakat bu ayaklanmalar büyümeden bastırılmıştır.

III. Osman'ın ekonomik alanda da bazı icraatları olmuştur. I. Mahmud'un dolu bıraktığı hazine sayesinde askere büyük miktarda bir cülus bahşişi dağıttıktan sonra, "rüsüm-ı cülûsiye"yi kaldırmış, halka adil vergiler koymaya çalışmış, mesela Şard Mehmed Efendi adlı veziriazamı sırf halktan yeni vergi almaya kalkışması üzerine görevden almıştır. En önemli özelliklerinden birisi ise sık sık veziriazam değiştirmiş olmasıdır. Üç yıl bile sürmeyen saltanatı döneminde sekiz vezir değiştirmiştir. Hekimoğlu Ali gibi bazılarının üçüncü defa vezir yapıldığı göz önüne alınırsa değiştirdiği vezirlerin sayısının daha fazla olduğu söylenebilir.

III. Osman döneminde meydana gelen en önemli gelişmelerden birisi de 1755 yılı kış ayında Haliç'in donması, Eylül 1755'de Hoca Paşa'da Demirkapı civarında ve 1756 yılı Temmuzunda ise Cibali kapısında iki büyük yangının çıkmasıdır. Hatta tarihçi Vazıf son yangının feytikten beri İstanbul'un gördüğü en büyük felâket olduğunu yazmıştır.

Sultan Osman döneminde Nur-ı Osmaniye Camii ibadete açılmıştır (1755). I. Mahmut döneminde inşaatı başlayan camii, bir medrese, kütüphane ve türbe ihtiva eden bir kompleks olarak yaptırılmıştır.

1 Akgündüz/Öztürk, Bilinmeyen Osmanlı, s. 220. Uluçay, a.g.e., s. 97 ve Alderson (Tablo XLII) son iki kadından bahsederler.

2 Aksun, Osmanlı Tarihi, c. II, s. 382.

III. MUSTAFA (1757 - 1774)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

3 Ahmed'in oğlu III. Mustafa, 1717 yılında dünyaya geldi. Annesi Mihrişah Sultan'dır¹.
• 30 Ekim 1757 yılında, yani 40 yaşlarında, III. Osman'ın vefatı üzerine padişah oldu. Cülusuna kadar geçen hayatı hakkında bilgiler çok sınırlıdır. Babasının Patrona Halil İsyanıyla tahtan indirilişine kadar, sarayda huzur içinde yaşadığı ve iyi bir tahsil ve terbiye görmüş olduğu tahmin edilebilir. Ancak 1730'dan sonra ömrünün 27 senesi mahpusta korkulu ve çileli geçmiştir. III. Osman'ın padişah olmasından sonra ise korkusu daha da artmış, rivayetlere göre birkaç defa zehirlenmekten kurtulmuş veya başka bir sebeple ölüm tehlikesi geçirmiştir. Ancak herşeye rağmen zamanını okuyup, öğrenmekle geçirdiği, bilhassa astronomi, edebiyat ve tıp ile uğraştığı kayıtlara geçmiştir.

Fiziği hakkında bilgiler az olmasına rağmen, yakışıklı olmadığı ifade edilmektedir. Bazı güvenilmeyen tarifler ise onu "orta boylu, kısa bacaklı, soluk yüzlü, dar ve yassı alınlı, iri gözlü, iri ve yassı burunlu, kara sakallı" olarak tasvir eder.² Tarihçilerin kendisi hakkındaki ilgisizliğinin sebebi aslında kendisinden yaşça büyük olan Şehzade Mehmed'in veliahd olmasıdır. Bu veliahd Şehzadenin, III. Osman'dan 10 ay önce ölmesi III. Mustafa'ya tahta geçme şansını vermiştir.

III. Mustafa'nın şahsiyet ve mizacı hakkında kayıtlar suskun olmasına rağmen, o padişah olunca, kendisinden beklenmedik bir ciddiyet ve vakarla hükümdarlık vazifelerini yerine getirmiştir. Şehzadelğinde aldığı eğitim ve okuduğu kitaplar onu döneminin uleması arasında hatırı sayılır bir yere getirmiştir. İlmî ve alime önem veren ve alimleri himaye eden bir padişah olduğu, alim-

lerle sık sık sohbet toplantıları düzenlediği, ilme münakaşalara girerek bir şeyler öğrenmeye çalıştığı bilinmektedir. Güzel konuştuğu ve yazdığı rivayet olunur. Aynı zamanda bir çok diğer padişah gibi o da şairdir. "Cihan-gir" mahlası ile yazdığı bu şiirleri, bugünkü edebiyatçı-lar, ince ve dindar bir ruhun, devlet işlerinin bozuklu-ğundan ve mevki sahiplerinin ahlakça düşkünlüğünden doğan derin ızdırabının ifadesi olarak yorumlamaktadırlar. Koca Rağıp Paşa gibi değerli bir veziri kaybedip, yerine aradığı nitelikte bir vezir bulamayınca yazdığı riva-yet edilen şu dörtlük, buna bir örnektir.

"Yıkılıbdur bu cihan sanma ki bizde düzele

Devlet-i Çarh-ı denî virdi kamû müptezele

Şimdi evlav-ı saadetde gezen hep hazele

*İşimiz kaldı heman merhamet-i lem-yezele."*³

III. Mustafa'nın ilm-i nücûma merakı onun en büyük zaaflarından kabul edilir. Yenilikçi olarak nitelendirilebilecek bir padişahın daima bir işe başlamadan önce eşref saatini aradığı ve bunun için müneccimlerine danıştığı rivayetleri tereddütle karşılanmalıdır. Uluslararası diplomaside oldukça başarılı olması ve Avrupa'da 7 yıl savaşları sırasında başvurduğu diploması, onun veya veziriazamının dış siyaseti iyi takip ettiğini gösterir.

III. Mustafa bütün zamanını devlet işlerinin görülmesine harcayan, yani bizzat "idare-i umur" eden bir padişah portresi çizmiştir. Dönemin tarihçilerinin kaydettiklerine göre kendisi haremde yaşamaktan hoşlanmaz, günlerini hareket halinde geçirir, teftişe çıkar, ata biner, avlanır ve mesire yerlerine gezilere çıkarmış. Tebdil-i kı-yafet dolaşarak halkın nabzını da tuttuğu, iyi kalpli, merhametli, hayırsever ve cömert bir hükümdar olduğu rivayet edilmektedir.

Aile hayatına gelince; yapılan araştırmalara göre altı zevcesinden 10 çocuğunun dünyaya geldiği tespit edilmiştir⁴. Kaynaklara göre Aynûlhayat Baş Kadın. Bu çocukların ikisi erkek, sekizi kızdır. Oğullarından Şehzade Selim, daha sonra padişah olmuştur. Kızlarının çoğunu küçük yaşlarda vezirlere ve büyük devlet adamlarına nikahlamıştır.

SİYASİ FAALİYETLERİ

III. Mustafa tahta çıktığı zaman, ülkenin emniyet ve asayişi bayağı bozulmuştu. Anadolu'da uzun zamandan beri faaliyette bulunan "kapusuz levendat" eşkıyası, yüzlerce hatta binlerce kişilik gruplar halinde, ortalığı kasıp-kavurmaktaydı. Bunlara karşı devletin uzun bir süre ilgisiz kalması eşkıyaların çığırdan çıkmasına, halkın da devlete olan güvenini kaybetmesine sebep olmuştur. Padişah III. Mustafa, bu soruna bir çözüm bulmak için Sivas Beylerbeyi Feyzullah Paşa'yı diğer sancaklardan da destek ve yardım almak koşuluyla eşkıyanın üzerine gönderdi. 1758 yılı içerisinde uzun yıllar sonra eşkıyaya büyük bir darbe indirildi, fakat muhtelif yerlerde başıboş levendler eskisi kadar etkili olamasa da kanunsuzluklarına devam ettiler.

Yine bu dönemde devleti uğraştıran unsurlardan birisi de merkezden bağımsız hareket eden "ayan"lardı. Bunların kendi adamlarını himaye etmeleri, örneğin menzilci olarak kullanmaları, bu teşkilatın aksamasına ve nizamın bozulmasına sebep oluyordu. Bunun üzerine III. Mustafa., menzil teşkilatında iyileştirme yapmak zorunda kaldı.

III. Mustafa döneminde merkezden bağımsız hareket edenler sadece ayanlar değildi. Mesela Tunus ve Trablus ocakları ırsi beylikler haline gelmişler, başkentten tayin edilen valiler hüküm ve nüfuzlarını kaybetmişlerdi. Mısır'da ise idare tamamiyle Kölemenlerin eline düşmüş idi. Osmanlı valisinin buradaki nüfuzu azalmıştı. Suriye, Lübnan ve Bağdat'ta da durum farklı değildi. Çıldır, Kars, Karaman, Aydın, Kıbrıs, Bosna ve Karadağ gibi yerlerde ise zaman zaman ayaklanmalar meydana geliyordu. Rumeli'deki sancaklarda ise yeniçeriler etkindi.

Vilayetlerin bu durumunu düzeltmek yolunda III. Mustafa pek başarılı olamadı. Halkın huzurunu bozanlara karşı uygulanan şiddet kesin bir çözüm sağlamadı.

Devlet adamlarının kayırdıkları kişilerin sancaklara tayini ise merkezin itibarını daha fazla sarstı. Üstelik padişahın sosyal yaşantıya yönelik taassubun artmasına ve halkın tepkisine neden oldu. III. Mustafa, gayrimüslimlerin giyebilecekleri kıyafet ve renkleri tespit eden önceki şer'i hükümlerin uygulanmasını, Müslüman kadınların yüzü açık gezmesinin ve mesire yerlerine gitmesinin yasaklanmasını emretti. Toplumun her kesiminin kendileri için belirlenen kıyafet ve renkleri giymelerini emreden fermanın uygulanmasını bizzat tebdili kıyafet gezerek teftiş etti. Bu hareketleri Veziriazam Koca Ragıp Paşa'nın bile tenkidine uğramıştır.

III. Mustafa döneminde İstanbul sosyetesinin de bayağı renkli ve Avrupalı bir yaşam sürmeye başladığı, muhtelif tarihi kaynaklarda anlatılmaktadır. Elçilerin hanımlarının verdiği balolar ve III. Mustafa'nın yaptırdığı sarayı ziyaretleri, halk katmanlarının tepkisini çekiyor, fakat üst düzey erkanın ise ilgisini çekiyordu.

Islahatlar

III. Mustafa tahta çıktıktan sonra büyük bir ciddiyetle hükümdarlık vazifelerini yapmaya başlamış ve değerli Veziriazam Koca Ragıp Paşa ile Şeyhülislamı görevde bırakarak ilk isabetli icraatını yapmıştır. Daha sonra da bir "Adaletname" yayınlarak tebaasını huzur ve refaha kavuşturmak emelinde olduğunu göstermiştir. Gerek padişah, gerekse değerli devlet adamı Koca Ragıp Paşa, devletin içinde bulunduğu ve III. Osman döneminde ağırlaşan buhrandan çıkmasının uzun bir barış dönemi yaşamasına bağlı olduğunu düşünmekteydi. Bu dönemi de idari, askeri ve mali ıslahatlar için bir fırsat olarak görmekteydiler. Koca Ragıp Paşa'nın ölümüne kadar, padişah bu düşüncelerini uygulamaya çalıştı. Öncelikle bugünkü anlamda bir vergi affı yaparak, her cülusta mukataa ve zeametlerden alınması gereken fakat tahsilinde güçlük çekilen vergilerin yarısını affetmek sureti ile toplamaya çalıştı. Bu şekilde cülus bahşişi sebebiyle alt-üst olan bütçeyi dengelemeyi amaçlıyordu. Ayrıca devlet harcamalarında tasarruf yapılmasını emrederek "esham" adı ile bir gümrük kaynağı icat etti ve duhan gümrüğünü de kontrol altına aldı. Daha sonra evkaf mallarının idaresinde görülen yolsuzluklara bir son vermek amacı ile bu işi sıkı bir denetime tabi tuttu. Haremeyn vakıflarını iltizama bağladı.

III. Mustafa askeri alanda da düzenlemelerin gerekli olduğuna kanaat getirmiştir. Yeniçeri ocağının da ıslahının şart olduğunu görüyor, fakat şartların uygun olmadığına bilinciyle ertelemeyi doğru bulduğunu çevresine söylüyordu. Ancak, bununla birlikte topçu sınıfını ıslah, tophaneyi tanzim ve bir mühendis mektebi teşkil etmekle kararlıydı. Önce topçu ocağını ıslah ile işe başlayan padişah III. Mustafa, bir Macar asilzadesi olan Baron de Tott'u topçu ocağını ıslah için uygun bir kişi olduğunu düşünerek, onu bu göreve getirdi. Baron de Tott, kısa zamanda önemli ıslahatlar yaparak, öküzler ile çekilen ve taşınması son derece güç olan ağır toplar yerine, yeni ve beygirler ile çekilen hafif toplar döktürdü. Artan top ihtiyacını karşılamak üzere Hasköy'de modern bir top dökümhanesi kuruldu. Humbarahane ve Kara Mühendis-hanesi tekrar eğitim öğretime açıldı ve bu suretle teknik eleman açığı kapatılmaya çalışıldı⁵.

III. Mustafa donanmanın önemini kavrayan bir padişah olarak bu alanda da ıslahatlara girişmiş ve tersanelerle yakından ilgilenerek yeni gemiler yaptırmıştır. Çeşme faciasının gösterdiği gibi Osmanlı donanmasının gerek teknik, donanım ve gerekse tecrübe bakımından eksiklikleri olduğunu gören III. Mustafa, yine Boran de Tott'un teknik yardımlarıyla deniz mühendishanesi olan Mühendishane-i bahri-i hümayun adlı okulu açtı (1773).

Mali tedbirler para politikalarına da tatbik edildi. Osmanlı topraklarında tedavülde bulunan para cinslerinde görülen karışıklıklara bir son vermek için bazı önlemler aldı. Tedavüldeki fındık altını ile yaldız Venedik altını aslında aynı ayar ve vezinde iken, bazı sarraf ve bankerler, ikisi arasında ayar farkı olduğunu öne sürerek, Venedik altınını daha yüksek bir değerden işleme tabi tutuyorlar, Osmanlının parasının kıymetini düşürüyorlardı. Ucuza topladıkları Osmanlı altınını dışarıda tekrar basmak suretiyle büyük miktarlarda haksız kazanç sağlayan bu sarraf ve bankerlere engel olmak için iki cins paranın aynı değerde olduğu fermanla ilan edildi. Züüyûf akçeler de tedavülde bulunduklarından karışıklıklara neden olmaktaydı. Bu durumu düzeltmek için de "marbaş" denilen sikkenin ıslahı yoluna gidildi. Ancak bütün bu tedbirler ümit edilen sonuçları vermemiştir. Bunun en önemli nedeni mali tedbirlerin halka vergi olarak yansımaları ve bunun tebaada hoşnutsuzluk yaratmasıdır. Artan

vergiler halkın çift bozan olmasına, şehirlere göç etmesine sebep olmuş, ekilen toprakların azalması ile de üretim düşmüş, fiatlar artmıştır. Bu durumun devlete uzun vadede yansımaları ise vergi gelirlerinin azalması olmuştur. Bu yüzden iyi niyetli olan padişah, eleştirilere hedef olmuştur.

III. Mustafa'nın ekonomik bakımdan çok önemli olan, fakat sonuçlandırılmayan bir faaliyeti de, ekonomik bünyeyi kuvvetlendirmek için Süveyş ve Sakarya-Sapanca-İzmit arasında iki kanal açtırmak planı idi⁶. Yine padişahın kayda değer bir ekonomik icraatı da kıtlık zamanlarında İstanbul'un iase ihtiyacını karşılamak üzere, zahire depoları inşa ettirmesidir. Ülkenin yerli kumaş sanayisini ithal kumaşların istilasından korumak için üretilen kumaş kalitesini artırma yönünde önlemler alınması da gayet önemlidir. Muahedelerin hükümlerinin aslına uygun olarak yabancılara uygulanmasına dikkat edilmesi yönündeki fermanlar da bu dönemde Osmanlı maliye bürokrasisinin gayet önemli ekonomik önlemler alma gayretinde olduğunu göstermektedir.

Ne var ki, III. Mustafa döneminde de mali yapıyı sarsacak felaketler yine eksik olmamıştır. 1766 yılında büyük bir deprem olmuş, yıkılan veya hasar gören binaların tamiri için 11 milyon akçe harcanmıştır.

Osmanlı-Rus Savaşı

Yukarıda da işaret ettiğimiz gibi, III. Mustafa döneminde, Belgrad (1739) Anlaşması'nın barış siyasetine sadık kalınmıştır. Osmanlı İmparatorluğu bu dönemde, özellikle Fransa'nın yoğun diplomatik gayretlerine rağmen Avrupa'da oluşan ittifaklar içerisinde dahil olmaktan kaçınmıştır. III. Mustafa zamanında Avrupa'da başlayan 7 yıl savaşları (1756-1763) Osmanlı diplomasisini zorlu bir sınava sokmuştur. 1755 yılında Fransa elçisi Vergennes'in Osmanlı ile Rusya ve Avusturya'ya karşı ittifak kurma çabaları karşısında Osmanlı diplomatlarının verdiği sınav kayda değerdi. Nitekim Osmanlıların Fransa'ya güvenmemekle ne kadar isabetli davrandığı sonradan Fransa'nın hem Rusya hem de Avusturya ile ittifak yapması ile görülmüştü. Bu arada İngiltere'den ilgi görmeyen Rusya Kralı II. Friedrich'in Türkiye ile ittifak kurma çabaları da Osmanlıların tarafsız kalma siyaseti nedeniyle sonuçsuz kalmıştı. Ahmed Resmi Efendi'nin Rusya seferi de sonuç alınmasına katkı yapmamıştır.

Elbette Osmanlı Devleti'nin bu ittifaklara sıcak bakmamasında Avusturya ve Rusya'nın telkini rol oynamıştır. III. Mustafa ise tarafsız kalmak bir yana 27 yıllık barış süresi dolmak üzere olan Belgrad Muahedesini uzatma peşinde idi. Halbuki gelişmeler bunun imkansız olduğunun sinyallerini vermeğe başlamıştı. Çünkü Prusya-Rusya ile anlaşmış, Lehistan kralı olarak da Rusya'nın adayı Stanislas Ponoyotovski ilan edilmişti. Bu durum Osmanlı İmparatorluğunun kuzey sınırlarını tehlikeye düşürmüştür. Zaten çok iyi olmayan Osmanlı-Rus ilişkileri de Rusya'nın Gürcistan'a müdahalesi, Ortodoks Osmanlı tebaası üzerinde yürüttüğü propaganda faaliyetleri ve sınırlarımızda kale inşaatlarını sürdürmesi gibi sebeplerle iyice bozuldu. 1765 yılı bahar aylarında ki, bir gelişme de tarafları savaşa soktu. Bu önemli gelişme "Confederation de Bar" adı altında teşkilatlanan Lehistan vatanseverlerinin Osmanlı himayesi talep etmeleri idi. Yeni veziriazam Muhzinzade Mehmed Paşa'nın (Mart 1765), Rusya'yı serhadden tanıdığı kadarıyla harap ve nizamsız bulması da Osmanlı Devleti'nin büyüyen tehlike Rusya'ya karşı savaş kararı almasında etkili olmuştu. 1768 yılı Ekim ayında bazı Leh vatanperverlerini takip bahanesiyle bir Osmanlı kasabası olan Balta'nın Rus askerlerince istila edilmesi savaşın başladığının ilk kıvılcımlarıydı. Osmanlılar 1769 kışında Kırım Han'ının Rusya'ya akın yapmasıyla savaşa başladı, ordu da Mart sonlarında Hotin'e hareket etti. Ruslar, henüz esas ordu gelmeden Hotin'e saldırdılar ise de Kırım Han'ı ve Moldovancı Ali Paşa bu orduları geri çekilmek zorunda bıraktı. Bu haber üzerine III. Mustafa "gazi" unvanını aldı. Ancak Turla nehrinin kuzeyinde yapılan muharebede nehir sularının kabarması sebebiyle destek alamayan bir Osmanlı ordusu bozguna uğradı (Eylül 1769). Daha sonra Hotin'i düşürdüler. Öte yandan Ruslar Osmanlılara karşı Kafkasya cephesini de açtılar. Böylece iyice zor duruma düşen Osmanlı ordusu ertesi yıl yapılan seferlerde Kartal denilen yerde bir mağlubiyet daha aldı.

Aynı sene bir Rus filosu Osmanlıları Mora ve denizde meşgul etmek gayesi güden bir harekete girişti. Fransızların uyarısına rağmen, Rus donanmasına bağlı bir filonun, Akdeniz'de faaliyette bulunmasına ihtimal vermeyen donanma erkanı, tedbir alamadı. Halbuki Rus filosu Mora sahillerine yanaşarak Rum Ortodoks ahaliyi

kışkırtmaya başladı. Bu bölgedeki ayaklanmalar kara ordusu tarafından bastırıldı. Ama Rus ordusunun denizdeki faaliyetlerine engel olunamadı. Kaptan-ı Derya Hüsameddin Paşa komutasında bir Osmanlı donanması Rus filosu ile yaptığı bir çatışmadan sonra çekildiği Çeşme limanında hiçbir mukavemet göstermeden imha edildi (Temmuz 1770).

Ruslar Osmanlı donanmasını yaktıktan sonra daha rahat hareket edebildikleri için Limni'yi işgal ettiler, fakat burada tutunamadılar. Rus filosunun Midilli, Rodos ve Eğriboz adalarını işgal teşebbüsü netice vermeyince, Ege'yi terk ettiler.

Osmanlı ordusunun disiplinsiz, dağınık, heyecandan yoksun, firara mütemayil olması, tecrübeli komutanlardan mahrum bulunması kayıplarını artırıyor, Ruslara'da cesaret veriyordu. 1770 yılında Ruslar Kırım'ın kilidi olan Or-kapı'yı da geçtiler ve Kırım'ın büyük bir kısmını işgal ettiler. Han olan Selim Giray dahil pek çok Tatar, İstanbul'a sığındı. Rusların Han tayin ettikleri Şahin Giray, Osmanlı askerlerinin derhal çekilmesini isteyecek kadar ileri gitti.

Ertesi yıl Osmanlılar, Ruslara karşı başlangıçta başarılı oldular ise de devam ettiremediler. Yeni Veziriazam Silahdar Mehmed Paşa taze kuvvetlerle Özi üzerine gelen bir Rus ordusunun mağlup ve Yer Göğü Kalesini istirdada muvaffak oldu. Ancak ordunun kışlamasını fırsat bilen Ruslar, Tuna'yı geçerek İsakçı ve Topçu sahillerini istila ettiler. Baba-Dağı'nda konaklayan bir Osmanlı ordusunu da bozdular. Bükreş'te kışın ortasında bir Osmanlı kuvveti daha Ruslar önünde perişan oldu. Bir varlık gösteremeyen ve başarı şansı iyice azalan Osmanlılar, Şumnu'ya kadar çekilerek barış müzakereleri için zemin aramaya başladılar.

Bu sırada Osmanlılar, Avusturya ile gizli bir nakdi yardım anlaşması yaparak, Lehistan işlerinden elini çekme vaadinde bulununca, Ruslar uluslararası arenada yalnız kalma korkusuyla, Rusya ve Avusturya'nın aracılığıyla 6 aylık bir mütareke imzalamaya razı oldular. Ancak Rusların Kırım'ın bağımsızlığını istemeleri yüzünden barış görüşmeleri çetin geçti, anlaşma da sağlanamadı. Savaş, Tuna boyları, Kuban ve Gürcistan'da yeniden başladı. Ruslar önemli sonuçlar aldıkları bir sırada Don Kazaklarının isyanı, veba salgını ve mali buhran yüzün-

den sıkıntıya düştüler. Artık onlarda barışı talep etmek zorunda kalınca, müzakereler tekrar başladı.

Bu sırada Rus savaşlarının bütün acılarını yaşayan III. Mustafa, müzakerelerin sürdüğü günlerde Ocak 1774'de vefat etti.

ESERLERİ

Daha çok askeri tesisler kuran ve yangında tahrip olan mahalleleri imara çalışan III. Mustafa, hayır işlerine

de para ayırmaktan geri kalmamıştır. Depremde yıkılan Şam'ın ünlü Ümeyye Camisini ve minaresini onarttırmış, Laleli de bir cami temeli onun zamanında atılmış, bu caminin yanına bir de medrese, imarethane ve türbe yaptırtmıştır. Depremde ağır hasar gören Fatih Camisini de bu padişah onartmıştır. Mekke'ye su getiren kanallar da onun zamanında tamir edilmiş ve temizlenmiştir. Diğer önemli eserleri metinde zikredilmişti, onun için bunlarla iktifa ediyoruz.

- 1 Bekir Sıtkı Baykal, "III. Mustafa", İslam Ansiklopedisinde Mihrimah Sultan olarak kaydediyor. Uluçay, *a.g.e.*, s. 81-82 arşiv belgelerine göre adının Mihrîşah olduğunu kaydediyor.
- 2 Kocatürk, *a.g.e.*, s. 288.
- 3 Danişmend, *a.g.e.*, c. IV, s. 40.
- 4 Uluçay, *a.g.e.*, s. 98 sadece Adilşah (Ayşe), Aynülhayat, Mihrîşah ve Rif'at adlı kadınları belgeleyebilmektedir. Alderson, *a.g.e.*, Tablo XLIII ise bun-

lara gülînar ve Fehime'yi de dahil etmektedir.

- 5 Bu konuda yapılan ıslahatlar için, Abdülkadir Özcan, "Osmanlı Askerî Teşkilâtı", *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, İstanbul, 1994, s. 335-368.
- 6 Hammer, *a.g.e.*, c. XVI, s. 34 amaçlananın İzmit Körfezini Sapanca üzerinden Karadeniz'e birleştirme olduğunu kaydediyor. Elbette bu proje daha evvel Kanuni, III. Murad, IV. Mehmed tarafından denenmiş, ancak başarılammıştı.

I. ABDULHAMİD (1774 - 1789)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

Osmanlı Padişahlarından III. Ahmed'in oğlu olan, Abdülhamid 1725 yılında dünyaya gelmiştir. Annesinin adı Şermi Sultan'dır. 21 ocak 1774 yılında, 49 yaşında kardeşi III. Mustafa'nın vefatı üzerine tahta çıkmıştır.

Çizilen portrelerde fiziki özellikleri uzun boylu, uzun yüzlü ve esmer olarak yansıtılmıştır.

Osmanlı hükümdarları arasında, bir çok başarısızlıklara rağmen, iyi niyet ve gayreti ile tanınan Abdülhamid, şehzadelığının tam 43 yılını sarayda şehzadelerin mahpus hayatı için ayrılan dairede geçirmiştir. Bu durum karakteri üzerinde olumsuz tesir yapmış, Abdulhamid kolay tesir altında kalabilen gururlu ve kibirli bir kişi olmuştur. Hammer, biraz haksız yere onu zayıf, cahil ve kabiliyetsiz olarak nitelendirmektedir¹. Buna mukabil, bazı tarihlerde dindar, müşfik ve devlet işlerine karşı ilgili bir padişah olarak nitelendirilmiştir. Eğitim hayatı hakkında bilgimiz yoktur, fakat devlet işlerini kendisi bizzat ele almak yerine liyakatli bir veziriazama emanet etmeyi tercih etmiş, bu yüzden iyi bir vezir arayışına girmiştir. Bir dönem Halil Hamid Paşa'yı keşfetmiş ve işi ehline bıraktığını düşünerek, sadece bazı tavsiyelerde bulunmakla yetinmiştir. Saltanatının yarısından sonra da Cezayirli Hasan Paşa'ya çok itimat göstermiş, özindeki başarısızlığı sebebiyle azledilerek, onu da cezalandırmaktan çekinmemiştir.

Kaynaklar, I. Abdülhamid'in 15 zevcesinden bahsetmektedirler². Bu kadın efendilerden toplam 20 çocuğunun dünyaya gelmiştir. Bunların 8'inin erkek, 12'sinin kız olduğu bilinmektedir. Şehzadelerinden Mustafa ve Mahmud daha sonra padişah olmuşlardır.

SİYASİ FAALİYETLERİ

I. Abdulhamid tahta çıktığında içeride ve dışarıda devlet buhranlı bir döneme girmiştir. 6. yılına giren Rusya ile savaş, ülkenin muhtelif bölgelerinde emniyet ve asayiş bozulmuştur. Sürekli asker talebi karşısında zor duruma düşen eyaletlerde isyanlar başlamıştı. Suriye'de Tahir Ömer'in, Lübnan'da Dürzilerin ve Arabistan'da Vahhabilerin isyanları zaman zaman tehlikeli boyutlara ulaşabilmekteydi. Rusya ile anlaşmanın yapılmasından sonra ise daha önce Osmanlıların aleyhine kışkırtılan Mora'da karışıklıklar çıkmış, Arnavut tefecilerin tuzağına düşen halk göçe başlamıştı. I. Abdulhamid, Rusya ile barış imzaladıktan sonra, bütün bu karışıklıklara son vermek için harekete geçti. Cezayirli Gazi Hasan Paşa'yı ve Cezzar Ahmed Paşa'yı iç karışıklıklara son vermekle görevlendirdi. Suriye'de isyan etmekle kalmayıp Akdeniz'deki Rum donanmasıyla işbirliği yapan Tahir Ömer'in isyanı kısa sürede bastırıldı (1775). Daha sonra Mısır'da isyan halinde olan Kölemenler yola getirildi. Mora'daki asayişsizliğin kaynağı olan sarraf ve tefecileri yola getirilerek, halk huzura kavuşturuldu. Anadolu'da senelerdir ortalığı karıştıran levendler 1775-76 yıllarındaki takipler sonucu ortadan kaldırıldı. Ancak, bu başarılarına rağmen Necid Emiri Abdülaziz b. Suud'un Orta Arabistan'ı kontrol etmesine, İran Şahı Zend Kerim Han'ın Basra şehrini işgal ederek, Bağdat ve Güneydoğu Anadolu'yu yağmalamasına engel olunamadı.

I. Abdulhamid bir taraftan da bütün bu düzensizlikler ve bozuklukların sebebi olarak gördüğü cehalet ve disiplinsiz orduyu ıslah etmek üzere harekete geçti. Özellikle Halil Hamid Paşa vasıtasıyla yürüttüğü ısla-

hatlar sonucu, I. Abdulhamid döneminde tımarlı sipahiler ile yeniçeri ocağı düzene sokuldu. Lağımçı ve Humbaracı Ocağı'nın düzene sokulması için yeni kanunlar çıkarıldı. 1773 yılında Baron de Tott'un destekleriyle Haliçte kurulan Riyaziye Mektebi'nin faaliyetleri yoğunlaştırıldı. Tophane Nazırı Emin Ağa zamanında Fransız subaylarından alınan yardımla Sürat Topçuları Ocağı geliştirildi. Yine Fransızların mühendisleri tarafından 1776'da Tersanede Tersane Mühendishanesi açıldı. Fransız mühendisleri De La Fayette ile Gelenbevi İsmail Efendi ile Kasabzade İbrahim Efendi İstihkam okulunda riyaziye derslerine başladılar. Fransız topçu dökümhanesinin müdürü François Alexi maliyetiyle birlikte geldiği İstanbul'da top dökümü konusunda Osmanlı subaylarına eğitim verdi. Kara ordusu ile ilgili bunlar yapılırken Kaptan-i Derya Cezayirli Gazi Hasan Paşa tarafından da donanmada ıslahatlara girildi. 1775 tarihinde Mühendishane-i Bahri-i Hümayun'da deniz subaylarının yetiştirilmesine hız verildi. Osmanlı donanmasında Avrupalı tarzda manevra kabiliyeti yüksek hafif gemiler yaptırılmasına önem verildi. Galata ve Kasımpaşa'daki bekar odalarında düzensiz ve disiplinsiz hayat süren kalyoncu neferleri, İstanköy, Midilli, Sinop ve İstanbul tersaneleri civarında yaptırılan kışlalara yerleştirildi.

Dış Gelişmeler ve Küçük Kaynarca

I. Abdülhamid tahta çıktığında devam eden Osmanlı-Rus savaşını kesin bir sonuca bağlamaya karar verdi. Zira, iç huzursuzluk ve malî buhran sebebiyle padişahın bütün gayretlerine rağmen son Osmanlı ordusu da Ruslar karşısında perişan olmuş ve artık ordunun bir muharebe bile kazanamayacağı anlaşılmıştı. Böylece kendi iç karışıklıklarından dolayı harbe son verme teklifi yapan Rus mareşali Romontsov'un teklifi kabul edildi. Türk delegeleri Ahmed Resmi ve İbrahim Münib Efendiler ile Rus delegesi prens Repnin arasında Küçük Kaynarca kasabasında, 21 Temmuz 1774 tarihinde bir barış imzalandı³. 28 madde ve iki ilave fıkradan oluşan bu anlaşmaya göre Kırım, Kuban, Bucak Tatarları'nın bağımsızlığı kabul olunuyor; yalnız din işlerinde hilafet makamına tabi olacakları belirtiliyordu. Yine, Kılburun, Kerç, Yenikale ve Azak Rusya'ya terkediliyor, Aksu nehri iki taraf arasında sınır kabul ediliyordu. Rusya, işgali

altındaki Basarabya, Eflak, Boğdan ve Gürcistan'ı Osmanlı Devleti'ne terk ediyor, ordularını bir ay içerisinde Tuna'nın sol kıyısına çekmeyi kabul ediyordu. Buna karşılık Azak bölgesi, Kabartaylar ve Kılburun kesin olarak kendisinde kalıyordu. Bir başka madde ise Osmanlı Devleti sınırları içindeki bütün kiliselerin Padişahın himayesinde olduğunun kabulünü öngörüüyordu. Ayrıca Eflak ve Boğdan kapı kethüdalıklarının kaldırılması ve bunların yerine Ortodoks mezhebine mensup bir maslahatgüzar tayin etmeyi Osmanlı Devleti kabul ediyordu.

Küçük Kaynarca Anlaşması'nda ticaretle de ilgili bazı maddeler bulunuyordu. Buna göre Rus ticaret gemileri Karadeniz ve Akdeniz'de serbestçe ticaret yapabilecekti. Ayrıca Rusya ile de bir ahidname yapılarak, İngiliz ve Fransızlara verilen haklar seviyesine getiriliyordu. Bir diğer ağır madde ise Osmanlıların 15 bin kese savaş tazminatı ödemekle yükümlü kılınmasıydı.

Bütün tarihçiler I. Abdulhamid'in onaylamaktan başka çare bulamadığı bu anlaşmanın Osmanlı Devleti için kötü bir dönüm noktası olduğunu kabul etmektedirler. Bu anlaşma Kırım'ı Rusya'nın müdahalesine bırakıyor ve kuzey sınırlarımızın sigortasını attırıyordu. Karadeniz'in Ruslara açılması ve Akdeniz'de serbest ticaret hakkı verilmesi Rusya'yı ileride daha tehlikeli bir düşman haline getirecekti. Osmanlı Devleti bu durumu gördüğü için İstanbul boğazını tahkim etme zorunluluğu duyacaktı. Ortodoks reaya kiliselerinin padişahın himayesinde olduğuna dair gereksiz bir madde ise Rusya'nın yorumlama cambazlıkları yüzünden anlam değiştirecekti. Bu maddeye dayanan Rusya, Ortodoks reayanın haklarının siyasi garantörü olduğu iddiasının gündeme sık sık getirmek suretiyle Osmanlı içişlerine müdahale edecekti. Ülkenin pek çok yerinde konsolosluklar açmak suretiyle siyasi yetkisini uygulamaya çalışacaktı. Bu hükmün Rusya'nın "Grek projesi" adını verdiği, istikbale matuf bir yatırımın habercisi olduğu şüphesizdir.

Görüldüğü gibi Lehistan'ı korumak ve böylece kuzey sınırlarında bir sürprizle karşılaşmamak düşüncesiyle savaşa giren Osmanlılar, Lehistan'dan hiç bahsetmeyen bir anlaşma imzalamak zorunda kalmışlardır. Nitekim bir süre sonra Lehistan Rusya, Avusturya ve Prusya arasında paylaşılmıştır. Ertesi yıl (1775) ise Avusturya bitkin bir haldeki Osmanlı'nın bu durumundan istifade

ederek, Boğdan beyliğinden dokuz kazalık bir alanı işgal ederek, topraklarına katmıştır.

Rusya'nın Kırım'ı İlhakı ve Aynalıkavak Tenkihnamesi

Bütün bu gelişmeler aslında Osmanlı Rus savaşlarının hiçbir tarafı tatmin etmeden sonuçlandığını ve bu barışın zoraki gerçekleştiğini göstermekteydi. Nitekim Kırım'a Rus müdahalelerinin artması ve bu durumdan şikayet eden Kırım ulema ve Mirzalarından oluşan bir heyetin padişaha şikayet için İstanbul'a gelmesi Ruslarla ilişkilerin gerginleşmesine yol açtı. Çünkü bu heyetin talepleri arasında padişahın himayesi, hutbe ve sikkenin padişah namına olması da vardı. Halbuki Rusya Kırım'ı işgal planları yapıyor, Kırım'ın kesinlikle ve hiçbir taleple nüfuzuna girmesini istemiyordu. 1777 yılında II. Katerina'ya yarenlik yapmış olan Şahin Giray'ın Rusya'nın desteğiyle Kırım Hanı seçilmesi tarafların arasını iyice açtı. Rusların namzedi Şahin Giray'ı tanımayan Sultan I. Abdülhamid, III. Selim Giray'ı Han tayin etti.

Bu karşılıklı tayinlerle Kırım işleri çıkmaza girdi. Ne Osmanlılar Kırım'ı eski durumuna iade arzusundan vazgeçiyor ne de Ruslar elde ettikleri başarı ile yetinecek gibi görünüyorlardı. Ancak bu sıralarda Avrupa'da yaşanan siyasi gelişmeler top yekûn bir savaş çıkmasını önleyecekti. Avrupa'daki bu önemli gelişme, Amerika'daki İngiliz sömürgelerin isyanını desteklediği gerekçesiyle İngiltere'nin Fransa'ya cephe almasıydı. İngiltere'nin Fransa ile çatışması ve bu ülkeyi iktisadi bakımdan zayıflatmak için denizden ablukaya alması Rusya'yı da zarara uğrattıyordu. Çünkü Rusya limanlarından çıkan mallarda İngiliz ablukası yüzünden Fransa'ya ulaşamıyordu. Öte yandan Fransada, Akdeniz ticaretine çok zararı dokunacak bir Osmanlı-Rus savaşı istemiyordu. Osmanlı Devleti ise ne iktisadi bakımdan ne de siyasi bakımdan iyi durumda değildi. İran ile savaş halindeydi. İşte tarafların bu durumu Fransa'nın barış için yaptığı teşebbüslerle olumlu sonuçlandırdı (1779).

İki taraf Aynalıkavak kasrında, Küçük Kaynarca Anlaşması'nın ihtilafı taraflarına açıklık getirmek maksadıyla bir tenkihname imzaladı. Dokuz maddelik bu belgeye göre Ruslar bu memleketten askerlerini çekecek, buna karşılık Osmanlı Devleti Şahin Giray'ın hanlığını

onaylayacaktı. Her iki devletde Kırım'a müdahale etmeyecekti. Bir başka maddeye göre Eflak ve Boğdan voyvodalıklarının elçileri devletler hukuku kaidelerinden istifade edecekler, Aksu ile Özü arasındaki Özkırı denilen arazi Osmanlılara ait olacaktı. Daha da önemlisi Osmanlı Devleti Mora'da Küçük Kaynarca anlaşmasıyla ele geçirilen araziye eski sahiplerine iade edecekti⁴.

Görüldüğü gibi bu tenkihname Kırım'da Osmanlı nüfuzunu manevi alanla sınırlıyor, Eflak ve Boğdan'ın imtiyazlarını genişletiyor, Rusya'yı Ortodoksların hamisi yapıyordu. Bu anlaşma kuşkusuz Osmanlı Devleti'nin yararına değildi, ama Fransa'nın son derece işine gelmişti. Çünkü, Rusya'yı yanına çeken Fransa, İngiltere karşısında konumunu güçlendirmişti.

Rusya'ya gelince; Aynalıkavak Tenkihnamesi'nden en kazançlı çıkan ülke Rusya idi. 1780 yılında Avusturya ve Prusya ile birlikte Lehistan'ı paylaşan Rusya, doğu Avrupa'da iyice hatırı sayılır bir devlet olmuştur. Avrupa siyasetinde ağırlığı artmıştı. Üstelik göstermelik olarak Kırım'ı bağımsız bir statüye kavuştururken, taraftarı olan bir hanı Osmanlılara kabul ettirmişti. Nitekim Rusya taraftarı olan Şahin Giray kısa bir süre sonra, kendisine karşı isyan eden ve Rusya'ya sığınmak zorunda bırakan Kırım Tatarlarını yola getirmek için Rusların Ukrayna valisi Potemkin'i Kırım'a davet edecekti. Burada 30.000 Kırım Tatarı öldüren Ruslar bu bahane sayesinde bir daha çıkmamak üzere Kırım'ı işgal edecekler ve diğer Avrupalı ülkelere Osmanlı Devleti'nin zafiyet derecesini göstereceklerdi (1784). Nitekim çok geçmeden Avusturya bir Osmanlı-Rus savaşında Eflak ve Boğdan'ı işgal edeceğini bildirerek tazminat talep edecek, Fransa gözünü Mısır'a dikecekti. Bu tehditler Kırım dışında Rusya'nın, tabii Fransa elçisinin ısrarı sonucu, Taman ve Kuban arazisini almasına da yol açacaktı. Askerinin disiplinsiz ve talimsiz durumunu bilen I. Abdülhamid savaşı göze alamadığı için Kırım'ın ilhakını protesto ile sınırlı tutmak zorunda kalacaktı. Halbuki padişahın son seneleğinde, veziriazam olarak Koca Yusuf Paşa'nın geçmesi ile iş değişecek, yeni veziriazam Prusya ve İngiltere'nin de tahririyle Rusya'ya harp ilan etmekten çekinmeyecekti.

Bu cüretkar tavrı Avrupa siyasetini veziriazam Koca Yusuf Paşa'nın iyi takip etmediğinin bir kanıtıdır. Çünkü eğer takip etmiş olsa idi 1781'den beri Avusturya

ya ve Rusya'nın müttefik olduğunu, aralarında bir "Grek Projesi" tasarladıklarını bildirecekti⁵. Ayrıca devletin iki devlete karşı artık eski şartlarla mücadele etmesinin imkansızlığı da ortadaydı. Buna rağmen Osmanlının bütün bu projelerden haberdar olduğu ve başka çaresinin kalmadığı da kabul edilmelidir. Sultan Abdülhamid de, barışı yeğlemesine rağmen, harp ilanına onay vermek zorunda kalmıştır. (1787)

Bu doğrultuda 1787 yılında yaptıkları bir seferle savaşı başlatan Osmanlılar oldular. Ama bekledikleri veya beklemedikleri gibi Avusturyada Rusya'nın yanında savaşa girdi. Özi muhafızının Kılburun kalesini almak için yaptığı taarruzu püskürten Ruslar, karşı hareket sonucu Özi'yi de kuşattılar. Avusturya ise Belgrad ve Sırbistan'a netice alamadıkları bir taarruzda bulundular. Fakat, artık iki cephele savaş yaklaşık elli yıl sonra tekrar başlamış, bu defa teknik, siyasi konjüktür ve pek çok husus Osmanlı aleyhinde olmuştur. Hatta Avusturya daha güçlü ve Osmanlı İmparatorluğu için daha tehlikeli bulunduğu için veziriazam, Rusya ile savaşı beylerbeylerine bırakarak kendisi ordunun başında Avusturya'ya yürüdü. Başarılı da oldu. Önce Banat'ı alan Koca Yusuf Paşa, daha sonra İmparator II. Josef'in büyük bir ordusunu bozguna uğratarak, İmparatoru Viyana'ya kaçmaya zorladı. Lakin Rus cephesinde aynı başarı elde edilemedi ve 1789 yılında Hotri ve Yaş'dan sonra Özi Rusların eline geçti (Bu üzücü olayı haber alan I. Abdülhamid felç geçirerek vefat etti (28 mart 1789).⁶

Öte yandan İranda Osmanlı İmparatorluğu'nun içinde bulunduğu güç durumdan istifade etmek yoluna gitmişti. Basra taraflarına ve Irak'a sahip olmak düşüncesindeki İran'a hakim olan Zend Kerim Han Musul'a asker sevk etmiş ve böylece Osmanlı Devletini doğuda savaşa girmek zorunda bırakmıştır (1775). Bu sırada merkezden bağımsız hareket eden Bağdat aşiretleri arasındaki mücadeleler, İranlı Zend Kerim'in işine yaramıştır.

Osmanlıların Bağdat'a hakim olan ve valiyi dinlemeyen Kölemenleri etkisiz bırakmak istemesi işine yaramıştır. Bu şartlar sayesinde Basra'yı alan Kerim Han'a karşı harekete geçen Osmanlılar yerli aşiretleri tenkil ettikten sonra, 1777 Mayıs ayında da şahın en değerli kumandanlarından Hüsrev Han'ın 20 bin kişilik kuvvetlerini feci bir şekilde bozmuştur. Fakat peşinden yapılan bir muharebede İranlı Kelb Ali Han bir Osmanlı ordusunu bozdu. Mücadeleler bu şekilde sürerken 1779 yılının içinde Kerim Han'ın ölümü ve yerine geçen Han'ın da İran'daki saltanat mücadeleleriyle meşgul olması Osmanlıları rahatlatmıştı. Osmanlılarda bu esnada ıslahatlarla meşgul oldukları için İran'ın içinde bulunduğu karışıklıklardan istifade edemediler veya etmediler. 1791 yılında Şahlık makamını Türk Kaçar ailesinin ele geçirmesiyle de taraflar arasındaki savaş hali son buldu.

ESERLERİ

I. Abdülhamid en büyük eserleri kuşkusuz kendisinden sonraki padişahlara da ilham verecek olan Deniz Mühendishanesi, Riyaziye Mektebi ve İstihkam okulu olmuştur. Fakat bunlar ıslahatlar konusunda anlatıldığı için burada hayır işlerine değineceğiz. Eserleri arasında en önemlileri 1777 yılında Sirkeci'de yaptırdığı imarethane, çeşme, sıbyan mektebi, medrese ve kütüphanedir. Kütüphanedeki kitaplar bugün Süleymaniye kütüphanesinde koruma altına alınmıştır. 1778 yılında ise annesi Rabia Sultan adına Beylerbeyi sahilinde bir cami ile muvakkithane, hamam, sıbyan mektebi inşa ettirmiş, aynı yerde İskele Meydanı, Çınarözü, Havuzbaşı ve Araba Meydanı gibi pek çok yere çeşmeler yaptırmıştır. Beylerbeyi (İstavroz) Camii'ni de esaslı bir şekilde tamir ettiren de I. Abdülhamid'dir. 1783 yılında Emirgan'da Emirgineoğlu (Abdullah Paşa) Yalısının çevresine bir camii, çeşme ve hamam ile dükkanlar inşa ettirmiştir. Başka yerlerde de çeşmeleri vardır. Ayrıca Medine'de bir medrese yaptırdığı da bilinmektedir.

1 Hammer, *a.g.e.*, c. XVI, s. 251.

2 Uluçay, *a.g.e.*, s. 105-110, I. Abdülhamid'in Ayşe Sineperver, Binnaz, Diypezir, Hüsmüşah, Mehtabe, Muslinayab, Muteber, Nakşidil, Nevres, Şebiseta, Ruşşah Hacıce olmak üzere 11 kadınına belgeleyebilmiştir. Alderson, *a.g.e.*, Tablo XLIV.

3 Kemal Beydilli, "Küçük Kaynarca'dan Yıkılışa", *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*, c. I, s. 66 vd.

4 Rıfat Uçarol, "Küçük Kaynarca Anlaşmasından 1839'a Kadar Osmanlı İmparatorluğu", *İslâm Tarihi*, c. II, s. 186.

5 Bu proje aslında Bizans'ı diriltme ve Rusya'yı Ortodoks mezhebinin lideri durumuna getirmeyi amaçlıyordu. Boğdan, Eflak, Bulgaristan ve Trakya Ruslar'a, küçük Eflak, Sırbistan, Bosna-Hersek, Arnavutluk ve Mora ise Avusturyalılara bırakılacaktı.

6 Bu tarih Mücteba İlgürel, "I. Abdülhamid", *İslâm Tarihi*, c.11, s.11, s. 175'deki tarihtir. Akgündüz-Öztürk, *a.g.e.*, s.223, de 7 Nisan 1789 yazıyor. Danişmend, *a.g.e.*, c. IV, s. 67'de, 6-7 Nisan 1789 tarihi yazılıdır.

III. SELİM (1789 - 1807)

HAYATI VE ŞAHİİYETİ

*S*ultan III. Mustafa'nın oğlu olup, 24 Aralık 1761 tarihinde İstanbul'da doğdu. Annesinin adı Mihrîşah Sultan'dır. Fransız inkılabı zamanına tesadüf eden bu padişahın saltanat devri, Türk kültür ve medeniyet tarihinde, bir dönüm noktası teşkil eder. III. Mustafa'nın ilk erkek evladı olduğu için, saray adetleri gereğince, III. Selim'in doğumu İstanbul'da yedi gün-yedi gece şenlikler ile kutlanmıştır.

Abdülhamid Ocak 1789'da Özi kalesinin düşmesi üzerine üzüntüsünden hastalanarak ölünce Darüssaade Ağası İdris ve Silahdar ağası Yahya durumu Şimşirlik'teki harem dairesinde bulunan III. Selim'e bildirilmiş ve 7 Nisan 1789'da, muhteşem bir merasim ile Osmanlı tahtına cülus etmiştir. Tahta geçtiğinde henüz 13 yaşının içinde bulunuyordu. ?

Babası III. Mustafa oğlu Selim'in iyi bir tahsil görmesine itina etmiştir. En iyi hocalardan İslam ilimleri, edebiyat, hat ve müzik dersleri almıştır. Arapça ve Farsça dillerini çok iyi öğrenmiştir. Ney üflemesini ve tanbur çalmasını biliyordu; besteleri de vardı ve bunların bazıları günümüze kadar ulaşmıştır. Suz- Dilâra makamını onun icad ettiği bilinmektedir. İlhamî mahlasıyla yazdığı şiirler de hala hayranlık uyandırmaktadır. Daha şehzadelğinde yazdığı şu beyit oldukça meşhurdur:

Layık olursa cihânda bana taht-ı şevket;

Eylemek mahz-ı safâdır bana nâsa hizmet

Nitekim padişah olduktan sonra da:

Serir-i saltanatta olma gâfil bir ân ey İlhamî;

Sana da bakî kalmaz bu bir çarh-ı devrândır.

şeklinde bir beyit yazmış ve adeta feci sonunu tahayyül etmiştir. Kaynaklar onu dirayetli merhametli, hisli, halim, selim, şefik ve kerim olarak tanımlamaktadır. Kendisi resime de meraklıydı. Bütün padişahlar arasında en çok portresi yapılanlardan birisidir. Selim, kafes hayatının verdiği ıstırap ve kasveti şiirlerinde tasvire çalışmıştır. Onun musiki ile en fazla meşgul olduğu zaman şehzadelik devri olmuştur. En güzel parçalarını bu devirde bestelemiştir. Selim'in divanı da zikre değerdir.

III. Selim'in inkalıpçı bir ruh taşıdığı daha ilk günlerde belli olmuş idi. Saray geleneklerine göre, Osmanlı padişahları kılınç kuşanmadan evvel Cuma selamlığına çıkmazlarken, III. Selim bu an'aneye riayet etmeyerek, büyük bir selamlık alayı ile, ilk Cuma namazını kılmak üzere, Ayasofya camiine gelmiştir.

Padişahın 11 tane kadın efendisi ve 3 tane de ikbalı tespit edilmiştir. Hiç çoğuğu olmamıştır.

SIYASİ FAALİYETLERİ

Padişah devlet idaresinin iyi işlemesi için, şehzadelik zamanından beri kendisine sadakatleri ile tanınanlara yeni vazifeler verdiği gibi, ulemayı ve askerleri taltif etmekte de kusur etmedi. Saltanatın hemen başlarında tersane emini Selim Ağa ile oğlu Nazif'in idam olunmaları dolayısı ile bazı yazarlar onu zalim ve istibdada meyyal olarak görürlerse de halim, selim ve adil bir padişah olduğu daha fazla kabul görmektedir. Cevdet Paşa gibi bazı tarihçiler söz konusu kişilerin öldürülmesinde onu kusurlu bulmazlar ve devlet işlerini insafsızca baltalamaktan çekinmeyen bozgunculuk zihniyetine karşı bir cevap verdiğini kaydederler. Tersane emini Selim Ağa'ya do-

nanmanın noksanlarının sür'atle ikmali hususunda emir ve talimat göndermiş olan padişah, bunun yerine getirilip-getirilmediğini mahallinde görmek istemiş idi. Bu reftişlerinin birinde Selim Ağa'nın işçilerin ücretlerini vermeyerek, onları işlerinden uzaklaştırdığını anlamış idi. Tersane emininin bu hiyanetine bizzat Kapudan-ı derya Gazi Hasan Paşa'nın sadrazama daha evvel yazmış olduğu bir mektupta da işaret olunmuştur.

Kapudan-ı derya Gazi Hasan Paşa'nın azli ise I. Abdülhamid'in son saltanat yıllarında karara bağlanmış, fakat kapudan-ı deryanın devlete yaptığı büyük hizmetler göz önüne alınarak, görevden alınması bir süre ertelenmişti. III. Selim'de onu azletmemiş, ancak İsmail'i seraskerliğine tayin edilmesini uygun görmüştür. Onun yerine kapudan-ı deryalığa Giritli Hüseyin Paşa tayin olundu. Hüseyin Paşa III. Selim'in çocukluk arkadaşı idi; vefatına kadar onun yanında önemli hizmetlerde bulunmuştur.

Mali Durum

Para sıkıntısı yüzünden ulufeleri verilmeyen Yeniçeriler intizamsız hareket etmekte idiler. Cevdet Paşa 1789 ilkbaharında bu yüzden bir kısım Arnavut askerlerinin Avusturya ve Rusya hizmetine geçtiklerini kaydederek. Cephedeki ordunun bu acı durumuna bir de payitahttaki hayatın düzensizlikleri ile mücadele mecburiyeti var idi. Devlet ricali, birbirleri ile rekabet edecek derecede, bir ihtişam içinde yaşıyordu. Gösteriş adeta bir meziyet sayılmakta idi. Bir çok kimselerin varidatı masraflarını karşılayamadığından, gayr-ı meşru servet peşinden koşmak bir hastalık haline gelmiş idi. Bir çok ilmi mansıplar ehliyetli kimselerin eline geçmiş ve bu durum halkın zararına yol açmış bulunuyordu. Bu nizam-sızlık eyaletlere de sirayet etmiş idi. III. Selim buna karşı mücadeleye başlamış, tahta geçtiği ilk aylarda Babialiyeye gönderdiği bir hatt-ı hümayunda tedbir alınmasını istemişti. Nihayet 16 Mayıs 1789 tarihinde devletin içinde bulunduğu durumu görüşmek ve bir nizam vermek için, büyük bir meclis toplanmasını emretti. Revan köşkününde yapılan bu toplantıya payitahttaki ve taşradaki bütün devlet ricali, ordu-i hümayun mümessilleri de katılmışlardı. III. Selim hazır bulunan şeyhülislamdan naiblerin zulmüne ve kaymakam padişahdan vüzeranın fe-

nalıklarına nihayet verilmesini, sekban-başından askeri işlerin düzeltilmesine gayret etmesini istemiş, her birine ayrı ayrı talimat vermiş idi. III. Selim payitahtta içki ve sefahat ile mücadele edilmesine, meyhanelerin kapatılmasına, kibar sınıfın ve devlet ileri gelenlerinin hal ve zamana göre hareket etmelerine, gereksiz harcamalardan kaçınılması, rüşvetin ve kayırmacılığın önlenmesine, irtikap ve irtişa yollarının kapanmasına fermanlar buyurdu.

Aslında kendisi de yapacağı reformlar hakkında fikir sahibiydi. Avrupa'nın teknik üstünlüğünden faydalanarak, Osmanlı devletine zaruri görülen ıslahatı yapmak emeli onda şehzadelik devrinde kendini göstermiş idi. Avrupa'nın teknik üstünlüğünden faydalanarak, Osmanlı devletine zaruri görülen ıslahatı yapmak emeli onda şehzadelik devrinde kendini göstermiş idi. Rivayete göre, bu devirde Selim "topçuluk tekniğine dair" bir risale kaleme almıştır. Fransa kralı Louis XVI. ile mektuplaşılarak, ondan Fransa'nın askeri ve idari teşkilatı hakkında malumat istemiş ve aynı zamanda Rusya ve Avusturya'nın Osmanlı imparatorluğu topraklarında takip ettikleri fütühat siyasetine karşı Fransa'nın Osmanlı devletine müzaheretini elde etmeğe çalışmış idi. Selim'in bu gizli muhaberesini kendi adamlarından İshak Bey ile Fransa'nın İstanbul sefiri Choiseul Gouffier'nin yardımları ile temin ettiği anlaşılmaktadır. İshak Bey'in Fransa'ya gönderilmesi hakkında Fransa hükümeti tarafından III. Selim'e yazılan bir cevapta, Fransa devletinin İshak Bey'i misafir olarak kabul edeceği ve kendisine lazım gelen her türlü fen ve maârifin ona talim ve telkin olunacağı, Fransa'nın en muteber kale, tophane ve işyerlerinin gezdirileceği bildirilmiş idi. Selim'in Fransa'ya gönderdiği mektupları, kendi yakınlarından olup, devrin siyaset ve ilim sahasında tanınmış bir şahsiyet olan Ebubekir Ratıb Efendi tarafından kaleme alınır. Selim bunları gözden geçirir, tashih ve ilaveler yapardı.

III. Selim'in memleketi hakkındaki iyi düşüncelerini gösteren bir çok kıymetli hatt-ı hümayunları onun bu uğurda ne kadar büyük bir gayret gösterdiğine tanıklık etmektedir. Genç padişah kaymakamına gönderdiği diğer bir hatt-ı hümayununda: - "Eğer bana şimdilik kuruk ekmek razı ol deseniz, ben razıyım... Allah aşkına devlet elden gidiyor, sonra fayda vermez; ben bildiğimi

size beyan eyledim, siz de devletten hissemendsiniz” diyerek, devlet ileri gelenlerini millete hizmet etmeleri için teşvik ediyordu.

Devletin mali durumu endişe verici idi. Bunun için III. Selim sarayda mevcut altın ve gümüş eşyadan önemli bir kısmını darphaneye sevk ederek, para basılmasını emretti. Şehzade, kadın efendiler ve diğer bütün cariyelere varıncaya kadar, herkes kıymetli eşyaların bir kısmını hazine emrine hediye etmişler idi. Adetleri binleri aşan bu eşyaların tam bir listesinden yapılan fedakarlığın büyüklüğü iyice anlaşılmaktadır. Sarayın bu hareketi halka örnek oldu. Gerek İstanbul’dan, gerekse eyaletlerden bir çok altın ve gümüş eşya hazineye teslim edildi. Baş-şehirde orduya yardım için bütün gayretle çalışılırken, Mayıs 1789 sonlarına doğru düşmanın Kalas’ı eline geçirdiği haberi İstanbul geldi. Bu mağlubiyet üzerine sadrazam Yusuf Paşa azlolunarak, yerine kethuda Hasan Paşa tayin olundu.

Osmanlı-Rus-Avusturya Savaşları

Tahta geçtiğinde Avusturya ve Rusya ile iki cephe- de savaş devam ediyordu. Ordular peşpeşe cepheler de ağır yenilgilere uğruyordu. Özi ve Hotin gibi önemli kaleler düşmanın eline geçmiş, Avusturyalılar da bir koldan Belgrad’ı tehdit ve bir koldan da Rus orduları ile birleşerek, Osmanlı kuvvetlerin Kalas civarında tazyike başlamışlardı. Bir çok kaleler müdafaa ve muhafazasız bırakılmış idi. III. Selim saltanatının ilk günlerinden itibaren, 1788 baharından beri Kafkasya ve Rumeli’de Rusya ile Avusturya’ya karşı savaşan ordularının gücünü arttıрмаğa gayret etti.

Fransa ve İspanya’nın Babıali nezdindeki sefirleri III. Selim’e sulh yapmasını tavsiye etmekte, Prusya ise, Kırım’ın kurtarılması için, ittifak teklifinde bulunmakta idi ve İsveç de Osmanlı devleti ile yapacağı bir anlaşmaya göre, harbe hazır olduğunu bildirmiş idi. Ordu- gahta bulunan devlet erkanı ise, harbin devamına taraf- dar değil idi. III. Selim harbe devam olunmasında ısrar etti. Hatta 16 Mayıs 1789 tarihinde toplanan meclis-i meşverette sulh maddesinin de görüşülmesi gündemde varken, çıkarılmasını emretti. 11 Temmuz 1789’da İsveç ile müşterek düşman Rusya’ya karşı bir ittifak imzalandı. Yalnız Osmanlı Devleti bu ittifaktan büyük bir fayda

elde edemedi. 1 Ağustos 1789’da Osmanlı orduları Fok- şan’da yeni bir mağlubiyete uğradı.

Prusya ile ittifak müzakereleri başladığı sırada, Rus Generali Potemkin de sadrazam ve serdar-ı ekreme barış teklif etmişti. Bu sırada Kethuda Hasan paşa azledilmiş ve Cezayirli Gazi Hasan Paşa, Kasım 1789’da, geniş sa- lahîyetler ile sadarete tayin olunmuş idi. Gazi Hasan Pa- şa Rusya ile ittifakın harbi uzatmaktan başka bir şeye ya- ramayacağı kanaatinde idi. Bundan dolayı bir an evvel Rusya ile harbe son verilmesini faydalı buluyordu. Fakat kendisinin hastalıktan kurtulamayarak vefat etmesi üze- rine, Rusya ile barış müzakereleri açılması hususunda General Potemkin’in yaptığı teşebbüs de bir neticeye ulaşamadı. Esasen III. Selim, orduya gönderdiği bir hatt-ı hümayunda harbe devam olunacağı kanaatini belirtmiş idi. Padişah büyük bir gayret ile Ruslara karşı muvaffa- kiyet kazanmak için çalışıyordu; Akdeniz ve Karade- niz’de Osmanlı donanması galibiyetler elde etmeğe mu- vaffak oldu ise de, karada savaşlar Osmanlı Devleti’nin aleyhinde gelişmekte idi. 1790 senesi sonbaharında Kili, İsmaili, Tolcu, İshakçı gibi mühim müstahkem mevki- ler Ruslara geçti. Bu gelişmeden sonra III. Selim Rusya ile sulh yapılmasına tarafdar oldu. Ancak başarılı bir barışın silahın şeref ve şan ile elden bırakılması halinde müm- kün olacağını iyi biliyordu. Talihsiz padişahın bir çok gayretlerine rağmen, dört seneden beri devam eden harp- lerin yüklediği mali müzayaka ve bilhassa orduda görü- len nizamsızlık bir zafer elde edilmesine imkan vermedi. Kafkasya’da Canikli Ali Paşa, bir derebeyi zihniyeti ile, devletin emirlerine riayet etmeyip, Rusya’ya teslim ol- muştı. Halbuki Kafkas cephesinde Türkler ve Kafkaslı- lar memleketlerini istilaya çalışan Ruslara karşı şiddetle müdafaa etmişlerdi. Balkanlardaki cephede ise, Maçin muharebesinden sonra (9 Nisan 1791), artık yeni bir za- fer beklemek ümidi kalmamış idi. İngiltere, Prusya ve İspanya’nın tavassutları üzerine, III. Selim Rusya ile ba- rış yapılmasına razı oldu.

Rusya 18 Ağustos 1791 tarihinde 8 aylık bir müta- reke imzalandı; Yaş anlaşması denilen bu anlaşmaya gö- re (1792), iki devlet arasında Avrupa’da Dinyester, Kaf- kasya’da, Kuban nehirleri hudut olarak kabul edildi; Kı- rım Osmanlı Devleti’nin elinden tamamı ile çıktı. Din- yester nehrinin hudut olarak kabul olunmasına padişah

hiç razı değildi. Bu sebepten Babıaliye gönderdiği bir hatt-ı hümayunda barış görüşmelerine me'mur edilen Vasıf Efendi'ye beceriksizliğinden dolayı hiddetlenmiş idi. Rusya'nın Kuban bölgesine bağımsızlık verilmesi için yaptığı teklife de III. Selim yine razı olmamış idi. Zira Kaynarca muahedesi ile, evvelce Kırım'a tanınan bağımsızlık yüzünden, bu eyaletin sür'atle elden çıkmasına yol açıldığını iyi bilen padişah, ancak Kuban nehri-nin iki devlet arasında sınır olmasına müsaade etmiş ve bu suretle III. Selim Kuban bölgesinin mühim bir kısmının bir müddet daha Osmanlı Devleti idaresi altında kalmasını sağlamış idi. Harplerin bu suretle sona erme-sinden sonra, ordu 3 Nisan 1792 Pazartesi günü İstan-bul'a döndü.

Ancak Eflak-Boğdan beylerinin değiştirilmesini ba-hane eden Rusya, 16 Ekim 1806'da resmen ilan-ı harbe lüzum görmeden, Osmanlı Devleti'nin topraklarına sal-dırarak, bu beylikleri işgale başladı. 22 Aralık 1806'de Babıali Rusya'ya harp ilan etti. III. Selim'in bu harp ila-nı fermanı onun Avrupa siyasetini ve Osmanlı Devleti'ne karşı yöneltilen tehlikeleri iyi anladığını gösteren tarihi vesikalardan biridir. Rusçuk'ta Alemdar Mustafa Paşa, Vidin'de Pazvand-oğlu ve diğer ayan Rusların ilerleme-erin ekarşı Tuna kalelerin müdafaa ettiler (31 Mart 1807). Sadrazam ve serdar-ı Ekrem, ordu ile İstanbul'dan cepheye hareketinde, III. Selim, eski adet üzere, orduyu Davudpaşa'ya kadar gidip, uğurlayamamış ve sancak-ı şerifi Topkapı sarayı'nda sadrazama teslim etmiş idi. Sa-daret kaymakamlığına Selanik mutasarrıfı Köse Musa Paşa tayin olundu. III. Selim'in felaketine ve netice itiba-riyle, onun açtığı ıslahat kapısının kapınmasına sebep olan ve eski sadrazamlardan Pandol Topal Osman Pa-şa'nın torunu bulunan Köse Musa Paşa, eline geçirdiği makamlarda devlet nüfuzundan faydalanarak, gayr-i meşru servet sahibi olmuş haris bir zat idi.

III. Selim cesaretini kaybetmedi, orduyu cesaret-lendirmek için teşvik edici söz ve nasihatler ihtiva eden fermanlar gönderdi. Yeniçerilerin bu harplerde nizam-sız hareket etmelerine son vermelerini istedi. Bunlara rağ-men Sadrazamın yanlış sevk ve idaresi yüzünden 23 Ey-lül 1789 tarihinde yapılan savaşlarda ordu harbin kaderi üzerine te'sir eden bir mağlubiyete uğradı. Avusturyalı-lar Bükreş'e girdiler ve Belgrad muhafızı Osman Paşa da Belgrad'ı teslim etti.

1790 senesi baharında, Fransız ihtilalinin sür'atle gelişmesi dolayısı ile, garpte siyasi durum birdenbire de-ğişmiş idi. Osmanlı-Rus harplerinin başlamasından II. Katerina (1762-1796)'ya müzaharet eden Avusturya im-paratoru II. Joseph 1790 senesinde vefat etmiş ve yerine Leopold imparator olmuş idi. Prusya kralı II. Wilhelm (1785-1797) Avusturya ile Reichenbach anlaşmasını yapmış ve bu anlaşmada Prusya Avusturya'nın, Osmanlı Devleti ile mütareke yaparak, harbe son vermesini şart koşmuş idi. Avusturyalılar hem Fransız ihtilalinden duy-dukları endişe hem de Prusya ile yaptıkları anlaşmaya uymak için, Osmanlı devleti 4 Ağustos 1791'te, Zıştovi barış anlaşmasını imzaladılar. Buna göre, Avusturya, Belgrad da dahil olmak üzere, harp esnasında işgal ettiği toprakları Osmanlı devletine iade etti. Yalnız Orsova Avusturya'ya terk olundu ve Tuna nehri civarında bazı hudut tashihleri yapıldı.

Prusya krallığı 1780 senesinden beri Osmanlı dev-leti ile bir ittifak için tekliflerde bulunmakta idi. Fakat Osmanlı imparatorluğunun bir Hristiyan devlet ile te-dafüi ve tecavüzi ittifak yapması şimdiye kadar şeriate aykırı görülerek, kabul edilmemiş idi. III. Selim aydın düşünceli bir padişah olduğundan, Prusya krallığı ile it-tifak yapmağa karar verdi. Bu maksat için, kendi fikirle-rini anlayan ve zamanın düşüncelerini kavrayan din ada-mı Hamidizade Mustafa Efendi'yi şeyhülislamlığa tayin etti. Hamidizade bir Hristiyan düşmana karşı diğer bir Hristiyan devlet ile ittifak akdetmenin din ve şeriata ay-kırı olamayacağına dair fetva verdi. Bunun üzerine Prus-ya ittifakı imkan dahiline girdi ve beş maddeden ibaret bulunan bu anlaşma 16 Cemaziyevvel 1204 (31 kanun II 1790) tarihinde imzalandı. Bu ittifakın mühim tarafı, Osmanlı Devleti'nin şimdiye kadar Avrupa devletleri arasındaki münasebetler hakkında yanlış bilgiye sahip olmasının meydana çıkmasıdır. Zira, bundan sonra Os-manlı Devleti Avrupa devletlerinin usulleri ile araların-daki münasebetleri daha iyi anlamağa başlamıştır ki, bu yeni siyasi görüşü getiren ve tatbik eden yine III. Selim olmuştur. Esasen Napolyon'un Mısır'a hücum etmesi ile III. Selim bütün dikkatini dıştan gelen tehlikeye çevir-mek zorunda kaldı. Mısır'ın süratle istilası III. Selim'i pek üzdü. Padişah müverrih Vasıf Efendi'ye Mısır eyale-tinin hangi sebepler yüzünden böyle ani bir istilaya ma-

ruz kaldığına dair malumat vermesini emretti. Vasıf Efendi Mısır hakkında padişaha takdim ettiği risalede, bu eyaletin durumunu anlatırken, Kölemenlerin devlet kanunlarına riayet etmediklerini ve bu yüzden idarenin ve hazinenin zararlarını mucip olduklarını, kale ve müstahkem mevkilleri ihmal ederek, eyaletin müdafaasını za-yıf duruma düşürdüklerini sebep olarak göstermiş idi.

III. Selim'in tahta geçmesinden birkaç ay sonra Fransa'da büyük Fransız ihtilali patlak vermiş idi. Başlangıçta, Avrupa devletleri arasında olduğu gibi, Osmanlı Devleti de Fransız ihtilalini Fransa'nın bir iç meselesi gibi mütalaa etmiş idi. Fakat ihtilalin sür'atle Avrupa'ya nüfuz etmesi üzerine, Avrupa devletlerinin Fransa'ya karşı cephe almalarına mukabil, III. Selim Fransa'yı Osmanlı devletinin eski bir dostu saydığından ihtilal Fransa'sına karşı dahi dostane ve tarafsız bir siyaset takip etmeğe devam etti. Her ne kadar III. Selim, şehzadelüğünde muhabere ettiği ve şahsi dostu saydığı Louis XVI'nın 1793'de idam edilmesini hoş karşılamadı ise de, Rusya, İngiltere ve Avusturya'nın ısrarlarına rağmen Fransa ile münasebetini bozmak cihetine gitmedi. İhtilal hükümeti 1794'de De Croché'yi İstanbul'a elçi olarak gönderdi. III. Selim yeni elçiyi resmen tanımadı ise de, elçiliğini de reddetmedi. Bu suretle yeni Fransa'nın Osmanlı Devleti tarafından resmen tanınması bir müddet daha gecikti. Basel (1795) Antlaşması'ndan sonra Prusya resmen Fransa'yı tanıyınca, III. Selim de ihtilal Fransa'sını tanımağa karar verdi. Directoire hükümeti başa geçtikten sonra, Osmanlı hükümeti ile Fransa hükümeti arasındaki münasebetlerin gelişmesi için, 1795'te Verninac İstanbul'a gönderildi. Yeni elçi Avrupa'daki Fransız Cumhuriyeti aleyhtarlarına karşı Osmanlı Devleti'ne ittifak teklifinde bulunmuş idi. Fakat III. Selim Fransa ile bir ittifaka yanaşmadı ve bu suretle diğer Avrupa devletleri ile de dostane münasebetlerini devam ettirerek, Osmanlı İmparatorluğu'nun tarafsızlığını sağlamayı başardı.

1797'de, Campo-Formio muahedesi ile, Napolyon Dalmaçya kıyılarında eski Venedik topraklarına sahip olunca, Fransa Osmanlı İmparatorluğu'na karşı siyasetini değiştirdi. Osmanlı Devleti ile komşu olan Fransa'nın Dalmaçya'da takip ettiği siyaseti III. Selim, Viyana'daki Türk elçisi Afif Efendi vasıtası ile, öğreniyor ve Napolyon'un Arnavutluk, Bosna taraflarında hücumu geçmesi

ihtimali karşısında endişe duyuyordu. Napolyon Dalmaçya'ya yerleşince, Fransız ihtilalinin te'sirleri Osmanlı topraklarına da nüfuz etmeğe başladı. Sırp, Hırvat ve Rumlar arasında ihtilal fikirleri gittikçe kuvvetlendi. Fransızlar gayrimüslim tebaayı Osmanlı Devleti aleyhine teşvik ettiler; hatta bizzat Yahudileri de Filistin'de bir Yahudi hükümeti te'sis etmeğe davet ettiler.

Bir taraftan milletleri hürriyet ve istiklale teşvik eden Fransa diğer taraftan da müstemlekecilik siyasetinden vazgeçmemekte idi. Napolyon Fransa'nın en büyük düşmanı olarak tanıdığı İngiltere'yi Akdeniz'den çıkarmak ve onun Uzakdoğu'daki müstemlekelerini ele geçirmek emelinde idi. Bunun için, Hindistan'a giden yolların en kıyası olan Mısır'ı ele geçirmek ve bu arada mümkün olur ise, Osmanlı İmparatorluğu'nun payitahtını da zaptedip, bir şark fatihi olarak, Fransa'ya avdet etmek hülyasına düşmüş idi. Napolyon'un bu siyaseti Directoire hükümeti tarafından da teşvik gördü. III. Selim bir taraftan eyaletlerdeki ayaklanmalar ile diğer taraftan ıslahat hareketlerini geliştirmekle meşgul olduğu sırada, Napolyon, 19 Mayıs 1798 tarihinde, Osmanlı Devleti'ne harp ilanına lüzum görmeden, Mısır'ı feth için Tulon'dan, büyük bir harp filosu ve 35 bin kişi kadar kuvvet ile, ayrıldı. Malta'yı sür'atle fethettikten sonra, 2 Temmuzda İskenderiye civarında Abükir mevkiine asker çıkardı ve Mısır'ı istilaya başladı. 25 Temmuzda Napolyon, Ehramlar muharebesini kazanarak, Kahire'ye girdi. Fransa'nın milletlerarası hukuk kaidelerine riayet etmeyerek, Osmanlı topraklarına yaptığı bu hücum, II. Selim ve Babıâli tarafından hayretle karşılanmış idi. Fakat padişah, devletin içinde bulunduğu güçlükleri, ordu ve donanmanın durumunu iyi bildiğinden ve Fransa'ya karşı tek başına mücadeleden bir başarı elde edilemeyeceğini anladığından, derhal Fransa'ya harp ilan etmekten çekindi. III. Selim Napolyon'a karşı kendisine Avrupa devletleri arasında müttefikler aradı; onun düşmanlarından faydalanmasını bildi. Mısır eyaletinin bir düşman tarafından istilaya uğraması ve bu İslam ülkesinin himayesiz bırakılarak, derhal cihad ilan edilmemiş olması payitahta ve umumi efkarda padişaha karşı bir infial uyandırmış idi. Fakat III. Selim, tedbiri elden bırakmıyarak, iyi bir siyaset adamı olarak hareket etti ve vakit kazanıp, hazırlanmağa başladı.

1 Ağustos 1798'de İngiliz Amirali Nelson Abükir'de bulunan Fransız donanmasını, ani bir hücum ile, tahrip etti ve böylece Napolyon'un Fransa ile irtibatı kesildi. Nelson'un zaferi İngiltere ile Osmanlı Devleti'nin işbirliği yapmalarına amil oldu. III. Selim, Akdeniz'de dolaşan İngiliz donanmasının Osmanlı limanlarından hangisine uğrayacak olursa, her türlü yardımda bulunulması için Akdeniz'deki bütün Osmanlı limanlarına emirler gönderdi. Napolyon'un Mısır'a hücumu ve Dalmasya'da yerleşmesi Rusya'yı da endişeye düşürmüştü ve bu suretle Rusya İngiliz-Osmanlı siyasetine meyletmişti. Böylece III. Selim, Fransa'ya harp ilan etmeden evvel, kendisine Avrupa'da iki kuvvetli müttefik buldu. 4 Eylül 1798 tarihinde Fransa'ya resmen harp ilan edildi. Bundan bir gün sonra, 5 Eylül 1798 tarihinde, bir Rus filosu Karadeniz'den gelerek, Büyükdere önlerine demirledi. Osmanlı donanması da iki kısma ayrıldı; bir kısmının, Amiral Nelson'a yardım maksadı ile, İskenderiye'ye ve diğer kısmın da Rus filosu ile beraber, Yedi ada üzerine gönderilmesi uygun görüldü. İskenderiye'ye gidecek filonun kumandanlığına Rodoslu Murabızzate Hasan Kaptan ve diğer filonun kaptanlığına da Kadri Bey tayin olundular. 30 kadar küçük ve büyük gemiden mürekkep Osmanlı donanması, 20 Eylül 1791'de, yani Rusların Akdeniz'e açılmalarından bir gün sonra, İstanbul'dan Yediada'ya hareket etti. Bundan önce Arnavutluk sahillerinin korunması ve Fransa'ya geçen yerlerin istirdadı için de Tepedelenli Ali Paşa'ya emir gönderilmiş idi. Ali Paşa Fransızları Preveze'de mağlubiyete uğrattı. Osmanlı-Rus donanması da Zanta, Kefalonya adaları sahillerinde başarılar elde etti ve içlerinde Fransız askerleri bulunan gemiler zaptetti. Parga, Preveze ve bu civarda bulunan bazı yerler Osmanlı Devleti'ne geçti. Böylece denizlerde Napolyon'a karşı yapılan ilk savaşlar başarı ile neticelendi. Ruslar ile ve bir hafta sonra da 5 Ocak 1799'da İngiltere ile resmen ittifak muahedeleri yapıldı ki, bir müddet sonra Osmanlıların "Küçük İspanya" adını verdikleri Sicilyateyn Devleti de bu ittifaklara dahil oldu.

Bu sıralarda, İstanbul'da halk arasında, bilhassa Rusya ile ittifaktan dolayı, padişah aleyhine propaganda lar yapılıyordu. Bunlara rağmen, III. Selim iki hristiyan devlet ile yapmak zarureti gördüğü bu ittifakların meşru'iyetini sağlamış ve bu hususta 1791'de Prusya ile

yapılan ittifakta olduğu gibi, fetva almağa muvaffak olmuş idi. 25 Ekim 1798'te sadaret makamına da Yusuf Ziya Paşa tayin olunmuş, harp hazırlıklarının ikmali ve Mısır eyaletinin düşman istilasından kurtarılması vazifesi de yeni sadrazama verilmiş idi. III. Selim bu harpler esnasında iş başına tayin olunacak kimselerin şahsiyetleri üzerinde bizzat meşgul olarak, yapılan tayinlere müessir olmuş idi. Sayda Valisi Cezzar Ahmed Paşa, isyanından dolayı hukuken devlet nazarında asi ve suçlu durumda bulunmasına rağmen, III. Selim bu mücadeleden yılmaz ve tecrübeli vezirden faydalanmakta bir mazhur görmemiş ve onu devlete hizmet için gayrete getirmiş idi. Cezzar Ahmed Paşa Mısır seraskerliğine tayin olundu. Bundan başka Tırhala mutasarrıfı Köse Mustafa Paşa'nın da, deniz yolu ile, İstanbul'dan Mısır'a hareket etmesi emredildi. Ana vatanı ile irtibatı kesilmiş bulunan Napolyon, Mısır'daki mahsur durumundan kurtulmak maksadı ile, Suriye'yi ele geçirmeğe çalıştı. Aralık 1798'de Mısır'dan hareketle Akka Kalesi önlerine geldi. Napolyon Akka Kalesi'ni müdafaa eden Cezzar Ahmed Paşa'nın şöhetini, savaştaki maharetini öğrenmiş ve bu kaleyi hile ile ele geçirmek için, Türk kumandanına çeşitli teklifler yaparak, onu teslim almağa çalışmış idi. Fakat Türk kumandanı Akka'yı şiddetle müdafaa etti. Napolyon Akka'da bir başarı kazanamadı. III. Selim'in yetiştirdiği nizam-ı cedid askerlerinden bazı birlikler de Akka'nın yardımına gönderildi. 21 Mayıs 1799'da Napolyon muhasarayı kaldırmağa ve mağluben Mısır'a dönmeğe mecbur oldu.

Mısır'ın düşmandan tamamıyla kurtarılması işi 5 Nisan 1799'da, sadrazam, kaptan-ı derya ve bütün devlet büyüklerinin katılımıyla, III. Selim'in huzurunda bir kere daha görüşüldü. 15 Mayıs 1799'da sadrazam Yusuf Paşa, ordu ile kara yolundan Mısır'a hareket etti. Bundan birkaç gün sonra da Cezzar Ahmed Paşa'nın Akka zaferi haberi İstanbul'a geldi. Padişah pek sevinmiş, Cezzar Ahmed Paşa'yı takdir ederek, ona münasip hediyeler yollamış idi. III. Selim'in Napolyon ile mücadelesi her tarafta aynı başarı ile neticelenmedi. Deniz yolu ile Mısır'a gönderilen Köse Mustafa Paşa kumandasındaki Osmanlı ordusu 9 Temmuz 1799'de Abükir'de karaya çıktı. 25 Temmuzda yapılan savaşlarda Napolyon, bir hayli zaiyat vermekle beraber, Mustafa Paşa'yı mağlup etti.

Abükir mağlubiyeti üzerine, III. Selim'in Mısır seferinden ümit ettiği başarı serdar-ı Ekrem Yusuf Ziya Paşa idaresinde ve mevcudu 80.000 kişiyi bulan Osmanlı ordusunun elde edeceği zafere bağlı görünüyordu. Osmanlı ordusu 20 Aralık 1799'da al-'Ariş'i kolaylıkla zaptetti. Napolyon'un Mısır'da yerine bıraktığı General Kléber, bunu haber alınca, ona Mısır'ı tahliye etmek için tekliflerde bulundu. Bu teklifler padişaha arzedildi. III. Selim, her ne suretle olursa olsun bir an evvel Mısır'dan düşman kuvvetlerinin çekilmesi için, Serdar-ı Ekreme salahiyyet verdiğini bildirdi. Bunun üzerine Ocak 1800 tarihinde Kléber ile Ziya Paşa arasında bir antlaşma imzalandı ve bir an için Mısır meselesi böylece sona ermiş gibi göründü. Fakat Fransızların Mısır'dan serbestçe çekilip-gitmelerine İngilizler razı olmadıklarından, bu antlaşma tatbik mevkiine konulamadı. 20 Mart 1800'de Heliopolis civarında yapılan savaşlarda Kléber galip geldi. III. Selim, bu ikinci mağlubiyetin öcünü almak için, her türlü fedakarlığa katlanıp, 1800 yılı yaz aylarında yeniden hazırlığa başladı; Anadolu ve Rumeli'den asker getirildi. Ertesi yıl ilk baharda kapudan-ı derya Hüseyin Paşa kumandasında, 70 kadar harp gemisi ile Mısır'a 6.000 kişilik yeni bir kuvvet sevk edildi ki, bunlar arasında 3.000 kadar da nizam-ı cedit askeri var idi. İngilizler de İskenderiye'ye 5.000 kişi kadar bir kuvvet çıkardılar. Mayıs 1801'de Kaptan-ı derya Hüseyin Paşa ve kethüdası Husrev Ağa Rahmaniya'da Fransızları mağlup ettiler. Fransız orduları serdar-ı Ekrem, kapudan-ı derya ve İngiliz orduları tarafından kuşatıldı, mukavemet edemeyeceklerini anlayan Fransızlar teslim oldular. 16 safer 1216 (28 Haziran 1801)'da yapılan antlaşma ile, Fransızlar Mısır'ı tahliye ettiler. Osmanlı orduları muzaferen tekerrar Kahire'ye girdi. Bunun üzerine III. Selim'e gazilik unvanı verildi.

Mısır savaşları esnasında Babıâli, Rusya ile yaptığı 21 Mart 1800 tarihli antlaşma ile, Parga ve Preveze'nin Osmanlı Devleti'ne iadesi ve Yediada'da Osmanlı Devleti himayesinde bir Cumhuriyet kurulması kabul edilmiş idi. Fakat bu Cumhuriyet ne Fransa ve ne de İngiltere tarafından tanındı, 21 Aralık 1801'de, Amiens barışının imzalanmasından evvel, yapılan görüşmelere, ilgisi olmasına rağmen, Osmanlı Devleti davet edilmemiş idi. III. Selim Prusya Kralından Fransa'nın Yediada'da kuru-

lan cumhuriyeti tanınması ve Mısır'da yapılan anlaşmanın tasdiki için de Fransa nezdinde tavassutta bulunmasını şahsen istemiş idi. Bunun üzerine, Paris'te bulunan Türk elçisi Esseyid Ali Efendi Mısır'ın tahliyesi, Osmanlı devletinin tamam-ı mülkiyeti ve Yediada'da kurulan Cumhuriyetin tasdiki ve daha bazı maddeler üzerinde Fransa ile 9 Ekim 1801'de bir anlaşmaya vardı. İngiltere Osmanlı Devleti'nin Fransa ile münferiden yapmış olduğu bu anlaşmaya muhalefet etti. Napolyon, bu durumdan faydalanarak, III. Selim'den eski Osmanlı-Fransız dostluğunun devamını istemiş idi. Bu münasebetle, Galib Efendi, fevkalade elçi olarak, Paris'e gönderildi. 25 Haziran 1802'de Fransa ile bir barış antlaşması imzalandı ki, böylece Fransa ile Mısır meselesinden dolayı çıkan anlaşmazlıkların mühim bir kısmı sona ermiş oldu.

Fransa'nın Mısır'dan çekilmesi ile İngiltere İskenderiye'de bulunan askeri kuvvetlerini geri çekmedi ve Kölemenleri himaye ederek, Mısır'ın iç işlerine müdahaleye başladı. III. Selim bu sebepten dolayı, sadrazam ve kapudan-ı deryanın bir müddet daha Mısır'da kalmasını uygun bulmuş idi. İki yıl kadar Mısır'da Osmanlı Devleti'nin başına yeni bir gaile çıkaran İngiltere, 1803'te Fransa ile yeniden mücadeleye başlamasından dolayı, Osmanlı Devleti ile İstanbul'da bir antlaşma yaparak, Mısır'ı tahliye etti. III. Selim, Mısır meselesi dolayısıyla karşılaştığı harici tehlikeleri, başarılı sayılacak bir siyaset neticesinde, sona erdirdikten sonra, mümkün olduğu kadar Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa'da Napolyon'a karşı harplerde tarafsız kalmasını sağlamağa çalıştı. 18 Mart 1804'te Napolyon imparator ilan edilince, Rusya, İngiltere, Avusturya onun İmparatorluğunu tanımadılar ve ona karşı yeni bir ittifak kurdular. Osmanlı imparatorluğu içinde bu siyasi gelişme yeni bir meselenin ortaya çıkmasına sebep olmuştur. İngiltere ve Rusya'nın ısrarlarına rağmen, III. Selim Napolyon'a karşı kurulan üçüncü ittifaka dahil olmadı; tarafsızlık siyasetini devam ettirdi; fakat İngiltere ve Rusya'yı da gücendirmemek için, Napolyon'un Osterlitz'de müttefiklere karşı kazandığı zafer Babıâli'nin harici siyaseti üzerine de müessir oldu ve III. Selim, Napolyon'un imparatorluğunu tebrik maksadı ile, Muhib Efendi'yi, fevkalade elçi sıfatı ile, Paris'e gönderdi. Bu fırsattan faydalanmak isteyen Napolyon Osmanlı Devleti'ni, müttefiklerinden ayırarak, Fransa siya-

setine bağlamağa çalıştı ve General Sébastiani'yi elçi olarak İstanbul'a gönderdi. 18 Ağustos 1806'da İstanbul'a gelen ve hediyeler arasında Napolyon'un bir resmini de getiren Sébastiani İstanbul'da büyük itibar gördü. III. Selim, Napolyon'a karşı ihtiyatlı hareket etmekle beraber, Rusya ve Avusturya'nın Balkanlarda Osmanlı devleti aleyhine takip ettikleri siyasetten dolayı, Fransa ile dostluk tesisine daha çok ehemmiyet vermeğe başladı.

Harbin ilan edilmesinden sonra, General Sébastiani'nin payitahtta nüfuz ve itibarı bir kat daha arttı. Bu durum Osmanlılar ile İngilizler arasında ilişkilerin bozulmasına yol açtı. 19 Şubat 1807'de bir İngiliz filosu, Çanakkale'den geçerek, Baruthane karşısında demir attı ve Topkapı Sarayı ve İstanbul'u tehdide başladı. Bir düşman filosunun payitahtı tehdide kalkışması karşısında halkın heyecanı devlet ricaline bir cesaret verdi ve şehrin müdafaası için karar alındı. Birkaç gün içinde sahillere 1200 kadar top yerleştirildi ve civar yerlerden imdat kuvvetleri getirildi. İngilizler İstanbul'u terk etmek mecburiyetinde kaldılar.

Daha sonra İngilizler İskenderiye'ye hücum ettiler; Mehmed Ali Paşa da şehri şiddetle ve başarıyla müdafaa etti. İngilizlerin Mısır'a hücumları haberi İstanbul'a gelince Babıali İngiltere'ye harp ilan etti. Mısır'a yardım için, III. Selim Sayda Valisine emirler gönderdi. Fakat Mehmed Ali Paşa, İstanbul'dan yardım gelmeden evvel, İngilizleri Mısır'dan çıkarmış idi. III. Selim bundan pek memnun kalmış ve İstanbul'da rehine bulundurulmuş Mehmed Ali Paşa'nın oğlu İbrahim'in babasının yanına gitmesine müsaade etmiş idi.

III. SELİM'İN REFORMLARI

Osmanlı devleti Avrupa devletlerinin Fransız ihtilalinden doğan harpler ile meşgul olmalarından dolayı, bir barış dönemine girdi. Bu sulh devrinden faydalanan III. Selim şehzadelik zamanından beri Osmanlı devletinde yapmayı tasavvur ettiği büyük ıslahat hareketine başladı. XVIII. Asır başlarından itibaren, padişahların hemen hepsi Osmanlı devletinin müesseselerinin bozulduğunu görmüşler ve ıslahat yapmak arzusunu göstermişlerdi. Fakat bunun ağırlık noktasını askeri sahadaki ıslahat teşkil etmişti. III. Selim'e göre, yalnız askeri saha değil, devletin bütün müesseseleri baştan-başta ıslahata

muhtaç idi. Onun yapmak istediği ıslahat tarihte Nizam-ı Cedid adı altında toplanmıştır. Her ne kadar, yeniçeri ocağı yanında Avrupa ordularının talim ve terbiye usullerine göre bu devirde kurulmuş bulunan yeni bir askeri teşkilatada *Nizam-ı Cedid* adı verilmiş ise de, esas nizam-ı cedid tabiri Avrupa'nın ilim, teknik ve tecrübe-lerinden faydalanmak sureti ile Osmanlı devletinin idari, mülki, askeri, ticari, sınai, zirai, ilmi vb. sahalarda yapılması zaruri görülen bütün ıslahatı ifade etmektedir. Böyle bir ıslahatın, bir islam devleti olarak kurulmuş olan ve kendine has bir kültür ve medeniyeti bulunan Osmanlı İmparatorluğunda tatbiki büyük zorluklar arz ediyordu. Osman II (1618-1622) ve daha sonra Ahmed III (1703-1730) devirlerindeki teşebbüslerin büyük ihtilallerin doğmasına sebep ve padişahların hayat ve saltanatlarına mal olduğu bilinmekte idi. ıslahat için incelemeler yapılmamış ve bir program hazırlanmamış idi.

Padişah herşeye rağmen, ıslahat hareketinin tatbikine büyük bir cesaret ile girişmeden evvel de, tecrübe, ilim ve tekniğinden faydalanmak istenen Avrupa'yı daha iyi tanımak ihtiyacı duymuştu. Bu sebeple, Zıstovi muahedesinin imzalanmasından sonra, dönemin ilim adamlarından birisi olan Ebubekir Ratib Efendi'yi, elçi olarak Viyana'ya gönderdi. Sekiz ay Viyana'da kalan Ratib Efendi burada yaptığı araştırmalarını yazdığı *Sefaretname*'sinde Avrupa devletlerinin askeri teşkilatı ve diğer müesseseleri hakkında bilgi vermektedir. Onun verdiği bilgiler III. Selim'in yaptığı reformlarda yol gösterici olmuştu. Reformlar için herkesin görüşünü almak taraftarı olan Padişah bu suretle, başta sadrazam Koca Yusuf Paşa olmak üzere, devletin ileri gelenleri ve tanınmış kimselelerinden 22 kişiye ıslahat için layiha vermelerini bildirdi ki, bunlar arasında o devirde Osmanlı ordusunda hizmet gören Fransız asıllı Bertranaud ile meşhur İsveçli M. d'Ohsson da bulunuyordu.

III. Selim'e takdim edilen ve "nizamat-ı devlete dair layihalar" tabir olunan bu raporlardaki mütalealarda bir fikir birliği olmadığı gibi çoğunun ıslahat reçeteleri askerî ıslahat ile sınırlıydı. Padişah, bu mütaleaları aldıktan sonra, on kişiden oluşan bir hey'et kurarak, ıslahat programı hazırlanmasını emretti.

Dikkate şayandır ki, ıslahatın padişahın şahsi gayreti ile mümkün olacağı bu layihaların verilmesinden

sonra kendisini göstermiş idi. Zira heyetin başkanı İbrahim İsmet Bey de karşılaşılacak zorlukları görmüş ve keyfiyeti III. Selim'e arz etmiş idi. Fakat padişah azimli ve kararlı idi. Heyetin hazırladığı program, elde mevcut kaynaklardan anlaşıldığına göre, 72 maddeden ibaret idi. Planı askeri sahada olduğu gibi, idari, ticari, içtimai ve siyasi sahalarda da yapılacak ıslahatı ihtiva ediyordu.

Nizam-ı Cedid

Askeri müesseselerin ıslahı ile işe başlandı. Nizam-ı Cedid adı altında yeni bir askeri teşkilat kurulması, harp sanayinin baştan tanzimi, askeri sahada yapılacak ıslahatın başlıca gayesini teşkil ediyordu. Bunun için bir çok kanun ve nizamnameler yayınlandı. 10 Temmuz 1792'da "Tecdid-i kanun-ı timar ve zeamet" adı ile çıkarılan kanunda, timar ve zeamet erbabından savaşlara girmeyenlerin timar hakları alınıyor ve bu hakkın, merkez ve sancaklarda, vazifelerini layıkı ile yerine getirenlere verilmesi mecburiyeti getirilmişti. Osmanlı ordusunun teknik sınıfını teşkil eden humbaracı, lağımçı, topçu ocakları içinde de, 15 Recep 1207 (26 Şubat 1793)'de, ayrı kanunlar çıkarıldı. Bütün humbaracı sınıfına mensup olanların bundan sonra, İstanbul'da oturmaları, muntazam talim-terbiye görmeleri ve bu sınıfa alınacak askerlerin mesleklerinde kabiliyetli bulunmaları gibi, yeni nizamlar vaz'edildi. Humbaracı ocakları için Hasköy'de yeni kışlalar yapılması emrolundu ve başına rical-i devletten doğru, dindar ve askeri nizam ve inzibatı sağlamağa muktedir bir zatın humbaracı başı adı altında tayin olunması, subay ve erlerin yeni nizamlara göre maaşlarının verilmesi sağlandı. Lağımçılar ve topçular için bir nizamname yapıldı ve bunların da yapılacak humbaracı kışlalarında oturmaları mecburiyeti konuldu. Tophane etrafındaki dükkân ve meskenler istimlak edildi ve buraya topçu ve arabacı kışlaları yaptırılması emrolundu. Topçuluk için Avrupa'dan mühendisler getirildi; büyük topların dökülmesi için Tophane ıslah edildiği gibi, İstanbul ve taşrada bulunan baruthanelere de yeni bir düzen verildi. Aynı zamanda Yeniçeri ocağının da ıslah edilmesi için tedbirlere baş vuruldu. Bir çoğu esnaflık, ticaret veya daha başka işlerle uğraşan yeniçerilerin askeri inzibat ve terbiyeden uzak kalmamaları için, haftanın muayyen günlerinde talim ve terbiye ile meşgul olmalarına dikkat edilmesi emrolundu. ıslahat donanmaya da

uygulandı. 1792'de "Tersane nizamı" kanunu ile büyük ve küçük gemilerde vazife gören kaptanlardan ancak ehliyetli olanların süvari nasp olunması, açıkta kalanların da, mülazimlik rütbesi ile, süvariler maiyetine verilmesi, kaptanların gemilerini temiz tutmaları ve bunların hasar görmesine engel olmaları, vazifelerinde kusur görülen subay ve erlerin tecziye edilmeleri emrolundu. III. Selim tersane ve bahriye işlerinin başına çocukluktan beri arkadaş olan kapudan-ı derya Hüseyin Paşayı getirmiş idi. Tersane baştan tanzim edildi, gemi inşaatına ehemmiyet verildi. Kara ve deniz kuvvetleri için yetiştirilecek zabıtların Avrupa teknik ilminden faydalanmaları için yeni mektepler açıldı. III. Selim babası zamanında, 1773'de Haliç'teki Söğüt civarında açılmış bulunan "Mühendishane-i bahri-i hümayunu" genişlettiği, bunun yanında "Mühendishane-i berri-i hümayunu" kurarak (1794), ilk Türk teknik okulunu açmış oldu. Bu yüksek okullarda Avrupa'dan getirilen mütehassıslardan başka, Türk hocalar da var idi.

Padişahın üzerinde ehemmiyetle durduğu mes'ele yeni bir askeri teşkilatın kurulması idi. Hatta, daha ıslahat programının hazırlanmasından evvel, bu hususta harekete geçmiş ve sadrazam Yusuf Paşa ordu ile İstanbul'a avdet ettiği vakit, askerlerden bir kısmının Davut Paşa'da bırakılmasını emretmiş idi. Sonra bu askerler Ağa yeri diye adlandırılan talimgâha naklolunmuş ve Avrupa ordularının talim ve terbiye usullerine göre yetiştirilmelerine başlanmış idi. Bu küçük birlik daha sonra, nizam-ı Cedid namı altında kurulan yeni askeri teşkilatın çekirdeğini teşkil etti. Padişahın asıl arzusu yeniçeri ocağından yaşları müsait olanların buraya alınması yolu ile bu teşkilatı geliştirerek, yeni bir askeri müessese kurmak idi. Fakat, yeniçerilerden buraya talip çıkmadı. Ocaklılar, yeni talim ve terbiye usulünü kendi ananelerine uygun bulmadıkları gibi, bu teşkilatın kurulmasına da esasen taraftar değildiler. Bundan başka, yeniçeri ocağını iltizam eden devlet adamları ve ulemeden bir kısmı da, Osmanlı kanunlarının yeniçeri ocağından başka bir askeri teşkilat kurulmasına müsait olmadığını ileri sürüyorlardı. Padişah, bu muhalefet yüzünden, yapılan tavsiyelere uyarak, nizam-ı cedid adı ile kurulacak yeni askeri teşkilatın bostancı-tüfenkçi ocağına bağlı olarak kurulmasına razı olmak mecburiyetinde kaldı. 1793'de nizam-ı

Cedid için de ayrı kanun çıkarıldı ve bu askerlerin levent çiftliğindeki kışlalarda yetiştirilmeleri münasip görüldü. Yeni çıkarılan kanuna da “Levent çiftliği kanunnamesi” adı verildi. Başlangıçta bu yeni teşkilatın mevcudunun 1200 erden toluşması kabul edilmiş idi. 1796’da yayınlanan ek nizamnamelerde nizam-ı cedidin, Anadolu ve Rumeli’de de tatbik edilmek sureti ile geliştirilmesi düşünüldü. Konya, Ankara, Kayseri gibi büyük şehirlerde bu yeni askeri teşkilat kuruldu ve başına Karaman Valisi Kadı Abdurrahman Paşa getirildi. Bundan sonra nizam-ı cedidin mevcudu çoğalmağa başladı. III. Selim fırsat buldukça, Levent çiftliğine gider, askerlerin talim ve terbiyelerini yakinen takip ile er ve subaylarını teşvik ederdi. Fakat, Rumeli’de bu teşkilatı kurmak imkanı hasıl olmadı.

III. Selim bu müesseselerin yaşaması için, Enderun ve Darphane-i Amire hazinelerinden ayrı olmak üzere “İrad-ı Cedid” adı altında yeni bir hazine ihdas etti. Tütün, kahve, şarap vergileri, her yıl yenilenmesi icap eden ferman ve beratlardan alınan gelirler ile, 10 keseden fazla faizi bulunan mahlul mukataattan gelen varidat bu yeni hazineye bağlandı. İrad-ı cedid hazinesinin 200.000 kise değerinde olması kararlaştırılmış idi.

Nizam-ı cedid tabir edilen III. Selim’in bu ıslahat hareketi ile padişah, idari, mali, iktisadi, ticari, içtimai, siyasi sahalardaki müesseselerini de ıslaha çalıştı. III. Selim bu hususlara dair de layiha verenlerden fikir beyan etmelerini ve sadrazamdan tedbirler alınmasını istemiş idi. Padişah 1793 yılında “der beyan-ı nizam-ı hal ve vüzeray-ı izam ve mirmiran-ı kiram” adı altında bir kanun çıkararak, eyaletlerin durumlarını ele aldı. Bu kanun ile, eyalet paşalarının liyakatli kimseler arasından seçilmesi ve eyaletlerde devlet nüfuzunun kuvvetlenmesi, halkın huzur ve refahının te’min olunması sağlanmak istenmiş idi. Bu sırada yapılan yeni mülki taksimat ile Anadolu ve Rumeli toprakları 28 eyalete ayrıldı. Eyalet paşalarının gittikleri yerlerde haksız mal iktisap etmemeleri, üç sene geçmeden değiştirilmemeleri, bilhassa ayanların eskiden olduğu gibi, yine halk tarafından seçilmesi hakkında nizamnameye maddeler konulmuş idi.

III. Selim ilmiye sınıfının da içinde bulunduğu buhranı görmüş ve çıkardığı kanunlar arasında “Derbeyan-ı Tarik-i Ulema ve mMüderresin ve Kuzat” adlı bir

nizam-name ile bu sınıfın ıslah edilmesini istemiş idi. Osmanlı Devletinin kalkınmasına rehberlik etmesi lazım gelen bu sınıf içten ve dıştan gelen cereyanlar karşısında alakasız davranmakta ve Sırbistan’da, Mora’da, Karadağ’da gayr-i müslim tebea arasında zuhur eden İstiklâl hareketlerinin sebeplerini araştırmak şöyle dursun, bizzat müslümanlar arasında görülen fikir hareketlerini bile tetkik edecek ve devlete yardımcı olacak durumda değildi. 1730 senesinden beri, Vahhabilik cerayını bütün Arabistan’ı baştan başa sarmış, ancak ilmiye bu hareket hakkında bilgi sahibi dahi olmamıştı. Ancak ilmiyede reform padişahın başarısız olduğu alanlardan birisi olmuştur.

Bu dönemde iktisadî ve ticari alanlarda da bazı yenilikler yapıldı. İstanbul’da bir zahire nazırlığı ihdas edilerek, zahire toplama ve dağıtma işi muhtekir tüccarların ellerinden kurtarılıp, bu nezarete bağlandı. Devlet parasının korunması hususunda da yeni tedbirlere başvuruldu. Bilhassa, İstanbul’da sarraflık ile meşgul olan gayr-i müslim tebeadan bir kısmı, devlete vergi vermemek için, kapitülasyonlardan faydalanarak, yabancı devletlerin tebeası oluyor, bu suretle hazineye ait vergilerini ödemekten kurtuluyor ve paranın harice çıkmasına sebebiyet veriyordu. III. Selim bunlar hakkında da tedbirler aldı.

Avrupa da daimi elçilikler açılması da III. Selim’in icraatlarındandır. 1793 senesinde Avrupa’da ilk daimi elçilik İngiltere’de açılmıştı. Daha sonra bunları diğer Avrupa ülkeleri ve başkentleri izledi. Ağah Efendi Londra’ya, Esseyid Ali Efendi Fransa’ya, Münib Efendi Avusturya’ya, Aziz Efendi Prusya’ya, daimi elçi olarak gönderildiler.

Sultan Selim döneminde dış ilişkilerin ılımlı geçmesinde bu elçiliklerin önemli bir payı olmuştur. Kendisi tahta geçmeden önce başlayan ve Osmanlı Devletinin önemli kayıplar vermesi ile sonuçlanan Rusya ve Avusturya savaşlarından sonra kurulan bu elçilikler daha sonraki dış politika hedeflerinin belirlenmesinde önemli rol oynamışlardır. Özellikle Mısır seferinden sonra, devletin iç durumunda görülen karışıklıkların dış politikada büyük tesirleri olmuştur.

III. Selim ıslahat hareketlerini arzu edilen şekilde geliştirmeğe muvaffak olamamış idi. Başta ordunun, Mısır seferindeki tecrübelerden sonra, düzenlenmesi mec-

buriyeti kendini bir kere daha göstermiş idi. III. Selim, bu maksatla, 1801'de, Levent çiftliği talimgahlarından ayrı olarak, Üsküdar'da inşa olunan kışlada nizam-ı cedit için yeni bir "orta" daha kurdu. Gerek Üsküdar, gerek Levent çiftliğindeki ortalarda süvari birliklerinin de yetiştirilmesine başlandı.

İÇ İSYANLAR

1792'den Mısır seferinin zuhuru kadar III. Selim, bir taraftan ıslahat hareketlerini geliştirmeye gayret ederken, diğer taraftan da Rumeli ve Anadolu'daki eyaletlerde zuhur eden ihtilalleri bastırmağa çalışmış idi. Bilhassa Rumeli'de ayan ve paşalar idareyi ellerine geçirmişler ve keyfi harekete başlamışlardı. Bunlar arasında eski nüfuz ve itibar sahibi ailelere mensup kimseler olduğu gibi, doğrudan doğruya zorbalık ve eşkiyalıktan gelenler de vardı. İşkodra'da Mahmud Paşa, Yanya'da Tepedelenli Ali Paşa, Vidin'de Pazvand-oğlu, Rusçuk'ta Tirsinkli-oğlu İsmail Ağa, Silistre'de Yılık-oğlu Süleyman Ağa, Hasköy'de Emin Ağa vb.dan başka, hristiyan derebeyler de var idi. Osmanlı tarihlerinde "dağlı eşkiyası" veya "kırcalı" adı verilen bu asi derebeyler ile devletin mücadelesi uzun yıllar sürmüştür. Bu derebeylerini, silah gücü ile ortadan kaldırmak büyük zorluklar arz ediyordu. Zira her birinin payitahtta nüfuzlu kimselerden hamileleri var idi. III. Selim'in ıslahat hareketlerine muhalif olanlar, eyaletlerde de ocak mensuplarını ve bu asi zümreyi devlet aleyhine tahrik etmekten geri durmamışlardı. Zaten III. Selim'in en büyük talihsizliğini teşkil eden cesur ve sadık bir kumandanın mahrum olması dolayısı iç isyanlar tamamıyla bastırılamadı.

Eyaletlerdeki ayaklanmalar arasında, 1803 yılına doğru bütün Arabistan'ı baştan-başa tehdit eden Vahhabilik hareketi başta gelmekte idi. Bütün İslam aleminin saygı duyduğu Mekke ve Medine'nin Vahhabiler tarafından yağma ve tahrip edilmesi III. Selim'i pek müteessir etmiş idi. Padişah 1804 yılında Mehmed Ali Paşa'yı Mısır Valiliğine tayin ve Vahhabilerin bastırılmasını ona havale etti. Mehmed Ali Paşa'nın Vahhabilerin bastırılmasında büyük yardımları dokundu ve III. Selim zamanında, geçici dahi olsa, bir müddet için, Mısır ve Arabistan'da bu suretle emniyet ve asayiş sağlanması mümkün olmuş idi. Buna mukabil, imparatorluğun Balkanlardaki

durumu daha karışık idi. Romen, Sırp, Hırvat ve Rumlar arasında İstiklâl cereyanları kuvvetlenmiş, Eflak-Boğdan, Semendire sancağı, Karadağ ve Mora'da yabancı devletlerin himaye ettikleri teşkilatlı ayaklanmalar baş göstermiş idi.

Bu hareketlere karşı devletin aldığı tedbirlerin başarıya ulaşamaması müslüman tebaayı da zarara uğrattı ve halk arasında devletin güveni sarsılıyordu. Hatta birçok yerlerde müslümanlar müdafaasız bırakılmış ve halk, kendi aldığı tedbirler ile, mal, mülk ve canlarını müdafaaya çaresine başvurmuş ve asi derebeylerin etrafında toplanmışlardı. Bu durum mahalli ayan ve beylerin nüfuz ve kudretinin artmasına ve devlet nüfuzunun büsbütün sarsılmasına yol açtı. Balkan veya diğer ülkelerde görülen bu isyanların bastırılarak, emniyet ve huzurun sağlanması için, III. Selim zamanında yapılan icraatta, ılımlı ve uzlaştırıcı bir usulün takip edildiği görülmektedir. Bu tutumun, eyaletlerde emniyet ve asayişin sağlanmasında yardımcı az oldu ise de, mahalli ayan, müslim veya gayr-ı müslim derebeylerin kuvvetlerini arttırmalarına ve müslümanların zulüm ve gadre uğramalarına engel olmuş ve eyaletlerin sür'atle elden çıkmasını önlemiştir. Bu isyanların sebepleri arasında, daha ziyade memleketin idaresinde büyük te'sirleri olan devlet ricalinin icraatından memnun kalmadığı ileri sürülmekte idi. Cezzar Ahmed Paşa ve Küçük Alioğlu Halil Paşa gibi mütegalibenin dahi III. Selim'in şahsına karşı büyük bir bağlılığı var idi. Vidin'de büyük bir şöhret kazanan Pazvand-oğlu Osman Paşa, 1802'de Belgrad'da isyan eden yamakları müdafaaya kalkışarak, yeniden devlet aleyhine isyana cesaret etti ise de, 1804 yılında Sırp isyanlarının şiddetlenmesi üzerine, kendisine yapılan nasihat ve III. Selim'e karşı duyduğu saygıdan dolayı, devlete sadakat ile hizmet eden bir ayan oldu ve Sırpların Vidin'e yaptıkları hücumlara karşı burayı başarı ile müdafaaya ettiği gibi, 1807'de ölümünden evvel de Rusların Vidin'e yaptıkları hücumları püskürterek, onların Sırp ile birleşmelerine engel olmayı başardı.

Yine Rumeli'nin şöhretli ayanlarından Tepedelenli Ali Paşa, 1802 yılında, Rumeli valiliğine getirilmiş ve kendisine dağlı eşkiyası ve asi ayanın te'dibi vazifesi verilmiş ise de, onun asiler ile münasebeti tesbit edildiğinden, kendisi Rumeli Valiliğinden azlolunmuş idi. Ali

Paşa bu sebepten devlete isyana kalkışmamış, bilakis Rus-Türk harplerinin zuhurunda oğulları Muhtar ve Veli Paşaları, kafi derecede kuvvet ile, Tuna cephesine göndermiş ve böylece devlete sadakatini isbat etmiş idi. Ayrıca Ali Paşa'nın Solyotların isyanlarını da bastırmakta büyük hizmetleri olmuş idi. Anadolu'da Cebbar-zadeler ve diğer ayanlar III. Selim'e itaat ile bağlı idiler ve Anadolu'da nizam-ı cedit teşkilatının kurulmasında bu ayanların yardımları olmuş idi. Daha sonraki hadiselerden de sabit olduğu üzere, ayan ve derebeyler arasında III. Selim'e karşı duyulan sevgi ve saygı devam etmiş idi.

Kabakçı Mustafa İsyanı ve III. Selim'in Sonu

1806 senesi III. Selim'in hayatında bir dönüm noktası teşkil eder. Napolyon'un imparatorluğunun tanınması ve bununla ilgili harici meselelerin çözülmesi, Rusların Osmanlı devletine harp ilan etmesi ve diğer harici hadiseler yanında, Balkanlarda Slavların çıkardıkları isyanların genişlemesi, nizam-ı ceditin Rumeli'ye de teşmil edilmesi, Edirne vak'asının zuhuru ve III. Selim'e karşı büyük bir ihtilalin hazırlanması gibi dış ve iç hadiselerin hemen hepsi bu yılda patlak vermiş idi. Bunlar arasında III. Selim'in nüfuzunun azalmasına en çok müessir olan hadise Edirne vak'ası oldu. III. Selim Anadolu'da kısmen başarı ile gelişmekte olan nizam-ı cedit teşkilatının Rumeli'deki eyaletlerde de tatbik olunmasını faydalı bulmuş ve 1806'da devlet ileri gelenlerinin fikirlerine müracaat etmiş idi. Padişaha takdim olunan raporlar arasında bilhassa sadaret kethudası İbrahim Nesim Efendi'nin mutaleaları ve Rumeli'de nizam-ı cedit taburlarının da bulunduğu 40.-50.000 kişilik bir ordu hazırlanacak, Kadı Abdurrahman Paşa'nın kumandasında Rumeli'ye gönderilecek ve ilk olarak Edirne'de Nizam-ı Ceditin tatbikine başlanacak idi. 1221 Rebiülevvel ortalarında kuvvetler İstanbul'dan hareket etti. Fakat teşebbüs, ıslahat aleyhdarları tarafından mürettep bir hıyanet yüzünden, başarı elde edemedi. Ulema, esnaf, tüccar, sarraf ve fenerlilerin büyük bir kısmı yeniçeri ocağı tarafını iltizam ederek, Nizam-ı Cedit ve padişaha karşı cephe almışlardı. Bizzat sadrazam Hafız İsmail Paşa isyancı zümrenin başında idi. İsmail Paşa, Rumeli ayanlarına gizlice haber göndererek, nizam-ı cedit aleyhdarlarının hepsinin kılıçtan geçirileceğini bildirdi ve onları isyana teşvik etti. Her ne kadar Rumeli ayanları, padişahın şah-

sına saygı beslemekte iseler de, bunlar bir çok sebeplerden dolayı, Nizam-ı Ceditin Rumeli'de tatbikine şiddetle muhalif bulunuyorlardı. Hatta bu sıralarda III. Selim'in hal'edileceği şayiaları çıkarılmış ve şehzade Mustafa'nın taraftarları, şehzadenin ağzından nizam-ı ceditin ve diğer ıslahatın kaldırılacağına dair vaadlerde bulunan mektuplar yazarak, ayanlara göndermişlerdi. Kadı Abdurrahman Paşa henüz Silivri civarına gelmiş bulunuyordu ki, halk ile birlik olan asiler, paşanın daha ileriye gitmesine mani olmak için, mücadeleye başladılar. Bu esnada, İstanbul'da da yeniçeriler ve taraftarları harekete geçmişlerdi. Keyfiyet III. Selim'e arz olundu. Abdurrahman Paşa, asileri sür'atle te'dip etmeğe taraftar idi ise de, III. Selim, ihtilalin büyümesinden ve kan dökülmesinden endişe ederek, Abdurrahman Paşa'ya İstanbul'a dönmesi için emir gönderdi ve böylece, Rumeli'de nizam-ı ceditin tatbikinden vazgeçildi.

III. Selim'in bu kararı senelerden beri uğrunda gayret sarfettiği ıslahatın yıkılmasına ve netice itibarıyla kendisinin hal'ine ve daha sonra da hayatına mal oldu "İkinci Edirne vak'ası" diye adlandırılan bu hadise, Osmanlı müellifleri tarafından, III. Selim'in halim, selim ve merhametli olmasından dolayı devlet nizamlarını yerine getirmekte cesaret gösteremediğine hamlolanmaktadır. Fakat bunda onun şahsi cesaretsizliğinden ziyade, daha başka sebeplerin bulunduğunu düşünmek zaruriydi. Zira padişah bu sırada memlekete karşı içten ve dıştan yöneltilmiş bulunan tehlikelere vakıf idi ve senelerden beri devlet nüfuzunu sağlamak için yegane icra vasıtası olan askeri teşkilatı içinde bulunduğu udüzensizlik ve ihtilal hareketlerinden kurtararak, devletin nizamlarının yerine getirilmesi hususunda bu mühim müesseseyi bile düzeltmeğe muvaffak olamamış idi. "Enderun ve Birunda" ihtilalciler ile işbirliği yapanların bir çoğu padişahın etrafını çevirmişlerdi. III. Selim, Osmanlı tarihine vakıf olduğundan, ihtilalden daima çekinmiş idi. Bilhassa bu sırada vuku bulacak büyük bir ihtilalde Osmanlı hanedanının sona ermesi tehlikesi de var idi. Kendisinin evladı olmadığından, Al-i Osman'ın devamı için, şehzade Mustafa ve Mahmud'a büyük bir şefkatle muamele etmiş idi. Nitekim 1808'de çıkan ihtilalde III. Selim katledilmiş ve şehzade Mahmud'un hayatına son verilmesine teşebbüs olunmuş idi. Bu sebeple, III. Selim'i böyle

mühim bir karara sevkeden amiller yanında Osmanlı hanedanının bir anda yakılması ve devletin daha büyük tehlikelere maruz kalması ihtimallerin ide düşünmek icap eder.

Edirne vak'asından sonra, Nizam-ı Cedid aleyhdarları daha büyük bir kuvvet haline geldi. III. Selim'e karşı cephe alanlar birkaç hafta padişahın adını hutbeden çıkarmışlardı. Hatta Üsküdar'da Selimiye Camiinin inşası tamam olduğu ve açılması için padişahın Cuma alayı ile buraya gitmesi kararlaştırıldığı halde, III. Selim birkaç hafta bu camiin açılış törenini geri bırakmak mecburiyetinde kalmış idi. Sadrazam İsmail Paşa'nın, hiyanetinden dolayı, kanunen, şer'an idamı lazım gelirken, III. Selim onu ancak azletmekle iktifa etmiş idi. Bu arada ıslahat hareketlerinde hizmetleri görülen bir çok kimseler vazifelerinden uzaklaştırıldılar; yahut bunlar, kendi arzuları ile, makamlarından çekildiler. Aslında yeniçeri ağası olan İbrahim Hilmi Paşa sadarete, dini ve ilmi meziyetlerden uzak olan Şerifzade Mehmed Ataulah Efendi makam-ı meşihata getirildi. Diğer bir çok askeri ve mülki yüksek makamlarda III. Selim aleyhdarlarının eline geçti.

III. Selim Osmanlı Devletini Avrupa'da zuhur eden harplerde mümkün olduğu kadar bitaraf tutmağa gayret göstermiş idi. Fakat hadiselerin gelişmesi üzerine, 1806'dan sonra, İngiltere ve Rusya'ya harp ilan etmek mecburiyetinde kalmış idi. Diğer taraftan da III. Selim payitahtta ayaklanan taassup ile mücadele etmekte idi. Nizam-ı cedid taraftarı olup da iş başında bulunanlar İstanbul'da muhteşem saraylar yaptırarak, zevk ve sefaya dalmışlardı. III. Selim'in en yakınları olan sırkatibi Ahmed Efendi, valide kethudası Yusuf Ağa, İbrahim Kethuda ve diğerlerinin servetleri tahminlerin üstünde idi. Bunlar şahsi menfaatlerinden başka bir şey düşünmemekte idiler. Devletin en ciddi mes'eleleri bile halkın ağzına düşmekte ve yabancı devletlere ifşa olunmakta idi. Cevdet Paşa'nın da kaydettiğine göre, sarayda yapılan gizli bir toplantıya kaymakam paşa bile davet olunmamış ve alınan kararların çok gizli tutulmasına itina gösterilmesine rağmen, bu meclisin kararlarının Paris'te çıkan bir gazetede yayınlanması hayreti mucip olmuş idi. Enderun ricalinin ve III. Selim'in yakınlarının bu durumu onun yeniliklerinin düşmanlarına fırsat

veriyor ve halk da bu hamiyetsizlik karşısında daima şikayetçi bulunuyordu. Payitahtta mali, idari sıkıntılardan şikayetçi olan halkın ızdırabı memleketin idaresinde bulunan bu gibi zevata bildirildikçe, -"Nizam-ı Cedid kanunları hakkında şikayet kabul olunmaz, İstanbul zengin yeridir, buraya fukara yakışmaz"- diyerek, hiçbir tedbire başvurmazlardı. "Enderun ve Birunu" sarmış olan nüfuz sahiplerinin haberi olmadan, padişaha hiçbir şey söylenemez ve bunların müsaadesi olmadıkça, hiçbir işe teşebbüs olunamazdı. Devlet idaresini işlemez hale getiren menfaat düşkünü bu idareciler halk nazarında padişahın şahsi nüfuzunu sarsmış ve III. Selim'in ıslahat hareketlerinin te'sirleri ile İstanbul'da Avrupaî yaşama tarzının başlaması, taassup ve cehalet yüzünden, padişaha karşı adeta nefret uyandırmış idi. İlmiye sınıfı da milletin ve devletin içine düşmüş olduğu bu büyük buhrandan faydalanarak, devleti ve padişahı halk nazarında küçük düşürmekten çekinmiyor ve yapılan ıslahatı tenkitten geri durmuyordu. Avrupa'dan alınan yeni şeyler hep küfür ile itham olunmakta idi. Bu hareketin gelişmesinde yabancı devletlerin payitahttaki menfi te'sirleri henüz aydın bir şekilde ortaya çıkmamıştır. Sebastiani gibi Türk devletine dost görünen bir elçinin bile propaganda yapmaktan ve hatta yeniçerileri tahrik etmekten geri kalmadığı bilinmektedir.

Islahat aleyhdarları şehzade Mustafa taraftarları ile birleştiler. Sadaret kaymakamı Musa Paşa, şeyhülislam Ataullah Efendi, III. Selim ve nizam-ı cedidi ortadan kaldırmak için, büyük bir ihtilal hazırladılar. III. Selim, bu planlardan habersiz, el'an nizam-ı cedidin gelişmesini düşünüyordu. Bu maksat ile, 17 Rebiülevvel 1222 (25 Mayıs 1807) tarihinde Rumeli Kavağı'nda bulunan yamaklara da nizam-ı cedid elbiseleri giydirmek ve bunları da yeni askeri teşkilata bağlamak için teşebbüse geçildi. Yamaklar yeni elbiseleri giymediler; kendilerine gönderilen me'murları öldürdüler. Kabakçı Mustafa ihtilali bu suretle başladı. İsyan mürettep idi. Babıali'de yamakların isyanı ve devlet me'murlarını katlettikleri müzakere edildiği sırada, sadaret kaymakamı Musa Paşa, "Bir kazadır olmuş, bu işin arkasına o kadar düşmemeli"- diyerek, tedbir alınmasına mani oldu. Padişahın yakınları da ayaklanmanın mahiyetini anlayamadılar. Ayaklanma bir gün sonra (26 Mayıs 1807)'de şehre intikal et-

ti. Harplere iştirak etmeyen yeniçeriler ile halk da isyana katıldı; Atmeydanı'nda toplanarak, evvela Nizam-ı Cedidin kaldırılmasını istediler. III. Selim, Edirne vak'asında olduğu gibi, bu mes'eledede de asilerin arzusuna boyun eğmek mecburiyetinde kaldı ve Nizam-ı Cedidin kaldırıldığına dair Babıali'ye ferman gönderdi. Musa Paşa ve tarafdarları artık saray ve şehre hakim bir durumda idiler. Sadaret kaymakamı kendine aleyhdar olan devlet ricalinden 10 kişinin ismini yazarak, asilerin reisine gönderdi. Asiler bu defa da padişahı bu zevatın kendilerine teslim edilmesini istediler. Kimsenin hayatına dokunmak istemeyen ve sarayda her türlü himayeden mahrum bulunan III. Selim asilerin bu arzusunun da yerine getirmek zorunda kaldı. Asiler bunlardan ellerine geçirebildiklerini derhal katlettiler. III. Selim zamanında servet sahibi olmuş bu kimselerin mal ve mülklerini ve bütün servetlerini, adet üzere, hazineye vermeleri lazım gelirken, Musa Paşa tarafdarları bunları aralarında paylaştılar. Bundan bir az sonra da, İrad-ı Cedid hazinesinin kaldırıldığına dair ferman çıktı. Asiler şehzade Mustafa ve Mahmud'un kendi himayelerine verilmesini istediler. III. Selim evladı gibi bakmış olduğu bu şehzadelerin asiler tarafından himaye edilmek üzere istenmesine çok müteessir olmuş idi. Babıali'ye gönderdiği fermanında, asilerin bu arzusuna müsaade edildiğini bildirirken, acıklı bir dil kullanmış, ferman okunduğu vakit, hazır bulunanlardan bazıları ağlamışlardı. III. Selim'in elinde artık hiçbir icra kuvveti kalmamış idi. Asiler -"Sultan Selim'de İstiklâl kalmadı, devleti bir takım zalimlerin eline teslim etti, böyle padişah olamaz"- diye, isyana devam ederek, III. Selim'in hal'i hususunda fetva aldılar. Bir din adamı olmasına rağmen, III. Selim'in yakınlarının katlinden ve mallarının paylaşıldığı sırada hissedar olmaktan bir utanç duymayan şeyhülislam Ataullah Efendi, asilerin başında, saraya gel-

di ve keyfiyeti padişaha bildirdi. 21 Rebiülevvel 1222 (29 Mayıs 1807) tarihinde III. Selim, Tahttan indirildi ve Mustafa tahta cülus ettirildi. Daha sonra da devam eden isyanda Alemdar Mustafa Paşa yetişemeden öldürüldü (29 Temmuz 1808). Şehzade Mahmud bir tesadüf neticesi ölümünden kurtuldu. Alemdar Mustafa Paşa, sarayın kapılarını kırıp, içeri girdi, fakat artık geç kalınmış idi. Mustafa hal'edildi ve Mahmud Osmanlı tahtına cülus etti. O gün vakit geç olduğundan, III. Selim'in cenazesi, büyük bir tören ile kaldırıldı ve babasının inşa ettirdiği Laleli camii yanındaki türbesine defnolundu.

III. Selim'ün ölümü bütün memlekette büyük teessür yarattı. III. Selim'in hayatına kasd edenler adaletin kılıcından kurtulamadılar. Birer birer yakalanarak, tecziye edildiler. Gayr-i meşru surette ele geçirdikleri servetler hazineye mal edildi. Osmanlı padişahları arasında III. Selim ihtilal sonunda öldürülen ikinci padişah idi.

ESERLERİ

Rumeli ayanı, Anadolu hanedanı III. Selim'i sever ve sayarlardı. III. Selim'in Avrupa medeniyetine kavuşmak için açtığı yol Türk milletine hayır ve saadet getiren yolun başı oldu. III. Selim memleketin imarına da ehemmiyet vermiş idi; birçok yeni binalar yaptırdığı gibi, eski eserleri de tamir ettirmiş idi. Bunlar arasında Üsküdar'da Selimiye kışlası, Selimiye camii, Levent çiftliğinde Nizam-ı Cedid için yapılan kışlalar, Tophane kışlası, Haliç'te Humbaracı ve Lağımçı kışlaları, Mühendis-Hane-i Bahri-i Hümayun ve diğer askeri binalardan başka, İsakçı ve Üsküdar'da zahire anbarları inşa ettirmiş, Eyüb camiini yeniden tamir ettirdiği gibi, türbenin kapılarını gümüşten yaptırmış, Konya'da Mevlana türbesinin kubbesini ve Anape kalesini tamir ettirmiş idi. Zamanında harp sanayii ve deniz ticareti gelişmiş, Osmanlı bahriyesi inkişaf etmiştir.

IV. MUSTAFA (1807 - 1808)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

Abdülhamid'in Aîşe Sineperver Sultan'dan doğan oğlu olup, 8 Eylül 1779 tarihinde İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Sultan Mustafa'nın şehzadeliği hakkında bilgilerimiz son derece sınırlıdır.

Bir sene iki ay süren saltanatı müddetinde hakkında yazılanlar genelde iç ve dış durumla ilgili hususlar olmuş, bazı yazarlar onu III. Selim'in reformlarını sona erdirdiği için "gerici" olarak nitelendirirken¹, diğerleri "kargaşa çıkaranları tasfiyeye çalışmış" ve "tıpkı I. Mahmud gibi davranmak istemiş" diyerek onu savunmuştur². Genel kanaat ise onun, "muhakeme ve zekası az, zamanın icaplarından habersiz, devletin bekasını tehlikeye düşürecek bir isyanı hazırlayanlar ile işbirliği yapacak kadar saltanata haris ve merhametsiz" olduğu şeklindedir.³ Ancak akılsızlığının ileri sürüldüğü yayınlar, aşırı bulunmaktadır. Nitekim Cevdet Paşa IV. Mustafa hakkında "safı-der un ve azade ser" demektedir.

IV. Mustafa'nın hayatında 4 kadın efendi olmuş⁴, bunlardan Emine Sultan isminde tek bir kızı olmuş, o da sekiz ay yaşamıştır. Kendisi de Alemdar'ın veziriazamlığı süresince saraydaki dairesinde mahpus olarak yaşamış, Alemdar Mustafa hadisesinde tekrar tahta çıkarılması gündeme getirilince, II. Mahmud'un emriyle boğdurulmuştur. Cenazesi Bahçe Kapısı'nda babası Abdülhamid I'nin türbesine gömülmüştür. Öldürüldüğünde 30 yaşının içinde olduğu bilinmektedir.

FAALİYETLERİ

İç Durum

Sultan Mustafa bir ihtilal sonucu tahta geçtiği için öncelikle iç hadiselerle bakmakta yarar vardır. Nitekim o

da ilk günlerinde devlet adamları ve ordu arasında birlik ve beraberliğe riayet edilmesini temine çalışmıştır. Bu amaçla iki tarafı Şeyhülislam'ın evinde toplayarak bir "hüccet-i ser'iyе" imzalattığını müverrih Asım tarihinde kaydetmektedir. Ancak padişah ve erkanın bu belge ile daha önce yapılan reformları "kefere taklidi bir bid'at", olarak görmesi ilginçtir. Bazı kaynaklar ise bu padişahın böyle bir icraatı olmadığını iddia etmektedir.⁵ Aslında bu hüccetin en önemli özelliği III. Selim'in hal'inde görülenlerin haklarında takibat yapılmayacağını devlet tarafından taahhüt edilmesidir. Böylece İstanbul'da isyan sonrası görülen yağma ve tecavüzlerin durdurulması amaçlanmıştır. Ancak Nizam-ı Cedidin uygulayıcılarının öldürülmesi ve isyan elebaşlarının taltif edilmesi devleti zaafa uğratmıştır.

IV. Mustafa daha sonra mali tedbirlere yönelmiş ve hazinenin para ihtiyacını karşılamak üzere, isyan günlerinde öldürülenlerin mallarını müsadere ettirdi. Ancak Tarihçi Asım bu uygulamanın devlet hazinesine değil, yeni nüfuz kazananların cebine gittiği görüşündedir. Nitekim kısa süren saltanatı süresince IV. Mustafa'nın duruma hakim olmaktan uzak olduğu anlaşılmaktadır. Döneminde orduda Nizam-ı cedidcilerle IV. Mustafa taraftarları arasındaki sürtüşmeler hiç eksik olmamıştır. Hatta veziriazamlar zorbarların tasvibi ile seçilmeye başlandı. Devlet erkanı ordunun siyasetle bu derece iç içe olmasından ürkerken, Nizam-ı cedidi destekleyen Alemdar Mustafa Paşa 'dan yardım istemek zorunda kalmıştır. 5000 kadar askeri olduğu söylenen Rusçuk ayanı Alemdar Mustafa Paşa Rus savaşı esnasında karargah olarak kullanılan Silistre'ye gelerek ordu içindeki zorbarları sindirmiştir. Fakat bu hezimetinin karşılığında veziriazam ol-

mayı ümit eden Alemdar, Çelebi Mustafa'nın bu göreve gelmesi üzerine gücenerek Rusçuk'a dönmüş, bu da orduyu iâşe sıkıntısı içine soktuğundan ordu büsbütün zor duruma düşmüştür. Artık Rus kuvvetleri karşısında başarı şansı azalan ordu iyice iç siyasetin içine çekilmiştir. İçte ve dışta ordunun nâfile bir hal alması üzerine durumu ancak Alemdar M. Paşa'nın düzeltilebileceği kanaati yayılmaya başladı. Bazı devlet adamları ise Alemdar'a III. Selim'in tekrar tahta çıkarılmasını telkin etmekteydiler.

İstanbul'da ise durum padişahın aleyhinde gelişmekte, paralaratını alamayan asker homurdanmaktaydı. Padişaha devlet işlerine karışmayacakları teminatı vermelerine rağmen, bazı istemediklerinin görevden alınmasını istediler. IV. Mustafa, kaynakların ittifakla kaydettiklerine göre, tamamen Şeyhülislam Ataullah Efendi ve zorbaların hükmü altına girmiş bulunuyordu. İstanbul'da asayiş kalmamıştı. Özellikle Yamaklar işi büsbütün çığırından çıkarmış ve Bostancılarla kapışmaya kadar götürmüşlerdi. Bu olay üzerine padişah zorbaların cezalandırılması için bir ferman çıkararak, bir çoğunu boğdurup denize attırmıştır. Öte yandan yeniçerilerde isyancılar safına geçmişler, mesela 30 Temmuz 1807 günü veziriazamı öldürerek III. Selim taraftarı olduğunu düşündükleri devlet adamlarının takibine girişmişlerdi. Bu takibe uğrayanların bazıları Rusçuk ayanının yanına sığınmak zorunda kalmışlardır.

Bu durum Alemdar Mustafa Paşa'yı harekete geçirmiş ve ordusuyla İstanbul'a gelmek için hazırlık yapmaya sevk etmiştir. İstanbul'da bu sırada otorite oldukça zayıflamış, Anadolu, Rumeli ve Arabistan eyaletlerinde ise vali, mutasarrıf vb. istiklallerini neredeyse ilan etmişlerdi. IV. Mustafa ise çaresiz, sık sık önemli görevlere tayinler yaparak durumu kontrolü altına almaya çalışıyordu. Şeyhülislamın yardımıyla zaman zaman İstanbul'da asayiş toplu idamlar yapılmak suretiyle sağlanmaktaydı. Ancak bu sürekli olmamakta, zorbaların para talepleri hazineyi boşaltmaktaydı. Hatta, padişah bir ara Fas Sultanından 20.000 kese borç almağa başvurmuştu.

Bu nazik durum, bazı erkanda, III. Selim ve Nizam-ı Cedid'i tekrar değerlendirme fikri uyandırmış, yeniçeri ocağının ise yaramaz bir kurum olduğu fikri destek bulmaya başlamıştır. Rusçuk ayanı Alemdar Mustafa Paşa

ise açıkça III. Selim'in tekrar iclasına gayret etmekte, bu amaçla İstanbul'da taraftar toplamaya çalışmaktaydı. IV. Mustafa taraftarı ise bunlardan haberdar olarak, III. Selim'i öldürmenin yollarını aramaktaydılar. Nihayet durumun lehine olduğuna karar veren Alemdar Mustafa Paşa, İstanbul'a gelerek, oldukça büyük ordusuyla Topkapı Sarayı'nı zorlamaya başlamıştır. Bu gelişme üzerine IV. Mustafa Şehzade Mahmud ile III. Selim'in öldürülmesi emrini vermiş ve bilindiği gibi Mahmud güçlükle idamdan kurtulabilmiştir. Bu durumda Alemdar Mustafa Paşa, saraya girdiğinde Şehzade Mahmud'u tahta çıkarmak zorunda kalmıştır. Ortalıkta dolaşan ve hala Sultan olduğunu zanneden IV. Mustafa ise sarayda hapsedildi.

OSMANLI DEVLETİ, RUSYA VE FRANSA

IV. Mustafa tahta geçtiğinde, Osmanlı-Rus savaşı karada ve denizde sürmekteydi. Rumeli cephesinde Osmanlı ordusu iyi bir durumdaydı ve Rusları sıkıştırmıştı. Hatta iyice sıkışan Rus generali Michelson Bükreş'i tahliye etmeye başlamış; Yeniçeri Ağası Pehlivan Ali Ağa Silistre'de kuruluş odasını ele geçirmişti. Ancak, az yukarıda da belirttiğimiz gibi, ordu içindeki çekişmeler ve Alemdar Mustafa Paşa'nın orduyu iâşesizliğe mahkum etmesi daha fazla ileri gidilmesini engellemiş, Rus Kuvvetlerine fırsat yaratmıştır.

Ancak bu sıralarda Rus ordusu Fransa karşısında ağır bir bozguna uğramış (14.6.1807) ve barışa razı olmuştu. Üstelik Fransa, bu zaferden sonra, Rusya ile Osmanlı devletinin paylaşılması için ittifak içine girmiş ve projeler hazırlamıştı. Fransa-Rusya yakınlaşması Tilsit Anlaşması ile de teyid edilmişti. Bununla birlikte Rusya'nın aldığı mağlubiyet, Osmanlıları da cephede rahatlatmıştır.

Osmanlı-Rus savaşının denizdeki durumunda ise bu sıralarda kötü gelişmeler olmuştur. Bozcaada'yı ele geçirip, Akdeniz'e çıkışımızı zora sokan Rus donanmasına taarruz eden Osmanlı donanmasının kaptan gemisi düşman eline geçmiş ve bazı gemiler de batmıştır. Anlaşıldığına göre Ruslarda çok büyük bir zayıflık için sonradan Korfu'ya çekilmişler ve böylece yenilgiye rağmen boğaz güvenliği tekrar sağlanmıştır. Bu gelişmeler üzerine Rusya barış istemek zorunda kalmış ve taraflar

24 Ağustos günü Slobozia'da 7 maddelik bir mütareke imzalamışlardır. Ancak Rusya'nın aşırı istekleri yüzünden bir senelik olarak imzalanan mütarekenin süresi içerisinde kesin anlaşma imzalanamamış, ancak IV. Mustafa-

fa'nın tahtta kaldığı sürede taraflar arasında "senetsiz bir mütareke" devam etmiştir. Bu müzakereler esnasındaki önemli bir gelişme ise Osmanlı-Fransa ilişkilerinde gerginlik ve güvensizlik meydana gelmesidir.

1 M. C. Baysun, "IV. Mustafa" İA.

2 Z. N. Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c.III, s.109.

3 M. C. Baysun. *a.g.m*

4 Uluçay, *a.g.e.*, s. 119, Sadece Seyyare, Dilpezir ve Şevkinur adlı kadınları tespit etmiştir.

5 Z. N. Aksun'da Hacı-ı Humayun'un metni yayınlanmıştır. Bkz. Aksun. *a.g.e.* c. III., s. 97.

II. MAHMUD (1808 - 1839)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

Osmanlı Padişahlarından I. Abdülhamid ile Nakş-i Dil Sultan'ın oğlu olup, 20 Temmuz 1784'te doğmuştur¹. Annesinin Fransız olduğu hususunda, bazı Avrupalılar tarafından, ortaya rivayetler atılmış ise de, bunların doğruluğu hakkında Türk vesikaları, henüz ele geçmemiştir². Aile hayatına gelince; II. Mahmud'dan başka şehzade kalmaması yüzünden fazla sayıda cariye ve kadını oldu. 8 kadın ve 4 ikbali olmuştur. Bazı iddialara göre ise kadınlarının sayısı 18'dir. Osmanlı padişahları içerisinde en çok evlada sahip olanlardan birisidir³. Kayıtlara göre 9 oğlu ve 18 kızı tespit edilmiştir.

II. Mahmud, saray geleneklerine göre, terbiye edildi⁴. Okuma ve yazmadan başka, edebiyat, müzik, Arapça ve akaid dersleri gördü. Devlet idaresi hakkında şehzadelere verilmesi usulden olan din ve mutlakiyet idaresine dair fikirler kendisine de telkin edildi. II. Mahmud, III. Selim devrinde yapılan askeri ıslahat ile alakalandı, topçuluğa merak etti. III. Selim'in tahttan indirilmesinden sonra da onun ile yaptığı temaslar neticesinde, devletin içinde bulunduğu inhitat durumundan kurtarılması için, ıslahata devam edilmesi lüzumuna kanaat getirdi. Alemdar Mustafa Paşa'nın Selim'i tekrar tahta geçirmek hususunda giriştiği teşebbüs neticesinde, onun asiler tarafından şehit edilmesi ve IV. Mustafa'nın da hal'edilmesi üzerine, II. Mahmud 28 Temmuz 1808'de tahta çıktı.

Sultan II. Mahmud zamanında Türkiye'ye gelmiş olan Lamartine, padişahı "zarif, asil görünüşlü, orta boylu, 45 yaşlarında bir adam. Mavi gözlü, tatlı bakışlı, teni renkli ve esmer, siyah sakallı" olarak tarif ediyor⁵.

Kaynakların ittifakla kaydettiklerine göre, şehzadeligi yıllarında iyi bir tahsil ve terbiye görmüştür. Bizzat III. Selim ona şiir ve müzik dersi vermiştir. Amcazadesi ile yakınlığı Selim'in tahttan indirilmesinden sonra daha da artmıştır, çünkü IV. Mustafa'nın saltanatı süresince aynı dairede mahpus hayatı yaşamıştır. Zeki, bilgili, kararlı, azimli oluşu saltanatının reformlar dönemi başlangıcı olarak anılmasına sebep olmuştur.

Bir çok padişah gibi Mahmud da hat sanatı ile ilgilenmiştir. Eseri bilinmemekle birlikte, "Adlî" mahlasıyla yazdığı şiirleri mevcuttur. Karakteri konusunda lehte ve aleyhte çok şey yazılmıştır. Onu yüceltenler olduğu gibi yerenler de vardır ve kendi döneminde halkın Mahmud'un "gavur padişah" olarak nitelendirdikleri bir vakadır. Yazdıklarına itimat edilen Cevdet Paşa Tezakir'inde onu ıslahatlar konusunda yetersiz, ciddi olaylar karşısında tutarlı kararlar alan bir kişi olarak tanımlıyor.

SİYASİ FAALİYETLERİ

II. Mahmud, Alemdar Mustafa Paşa'yı sadrazam yaptı. Mustafa Paşa, ıslahat taraftarı bulunan Rusçuk yârânının yardımı ile, devletin sarsılmış olan nüfuzunu kuvvetlendirmek ve III. Selim'in orduda başlatmış olduğu ıslahatı devam ettirmek için, teşebbüslere girişti. İlk in Kabakçı Mustafa Paşa isyanında rol oynamış bulunan elebaşılarını cezâlandırdı. Bundan sonra, Anadolu ve Rumeli'deki âyanları İstanbul'a dâvet ederek, onlar ile bir ittifak senedi imzaladı. Bununla âyanlar padişahın emirlerine saygı göstermeği, âsâyişi muhafaza etmeği ve içlerinden birinin serkeşlik göstermesi halinde, müştereken onun üzerine yürümeği, bundan başka talim ve terbiye usullerinin yeniçeri ocağında tatbik edilmesi lüzumunu

kabul ettiler. Yeniçeriler bu icraâttan memnun olmadılar. İstanbul'un rehâvete alışmış Enderun halkı da Mustafa Paşa'nın idaresini sert ve hırçın bulmakta idi. (14 teşrin II.) 1808'de, yeniçeriler yeniden isyan ederek, Bâbiâli'de kahramanca bir müdafaâda bulunan Mustafa Paşa'yı öldürdüler. Taraftarlarından ellerine geçirdiklerini katlettiler ve bu başarılarından cesaret alarak, II. Mahmud'un yerine, IV. Mustafa'yı tahta geçirmeğe teşebbüs ettiler. II. Mahmud, ulemâ ve ricâlin teklifleri üzerine, kardeşi IV. Mustafa'yı boğdurdu.

Hanedanda başka erkek bulunmadığı için, bu tedbir ile isyanın yatıyacağı ümit edilmiş idi. Fakat âsiler Sultan Mahmud'un tahttan indirilmesinde ayak dirediler. Ancak ulemânın müdahalesi üzerine ve ocaklarına dokunulmayacaklarına dair teminat verilmek suretiyle, isyana son vermeğe razı oldular. II. Mahmud şahsını hedef tutan tehlikeden bu suretle kurtulmuş oldu; fakat bu esnada imparatorluk içten ve dıştan ciddi tehlikelere mârûz bulunuyordu. Balkanlarda Sırbistan isyan halinde idi. Hicaz'da vehhabilik imparatorluğun İslam birliğini parçalayacak bir şekilde, gelişmekte idi; Bâbiâli ile Rusya arasında harp hâli hüküm sürüyordu; Fransa, İstanbul'da muhâfazakârların âkibetini vesile ederek, Osmanlı dostluğundan ayrılıp, Rusya'ya meylediyordu.

Napoleon Bonaparte ile Çar I. Alexandr 1808'de yapılan Erfurt Anlaşması'nda Fransa'nın, Rusya'nın Eflak ve Boğdan'a yerleşmesine rızâ göstermesi ile, Osmanlı İmparatorluğu'nun taksimi Avrupa'nın siyaset gündemine alınmış oldu. Bu şartlar içinde, Bâbiâli Rusya'ya karşı harbe devam etti. Napoleon Bonaparte'in Rusya'ya silahlarını çevirmesi üzerine, Çar sulha talip olmakla, 28 Mayıs 1812'de Bükreş Muahedesi imza edildi. Bu muahedeye göre, Ruslar Besarabya dışında almış oldukları toprakları iade ettiler. Bir müddet sonra, Sırlar da, kendilerine bazı imtiyazlar verilmek suretiyle, tekrar Bâbiâli'nin nüfûzunu tanıdılar. Bükreş muahedesinden bir yıl önce, Mısır'da Memlûkları imha etmiş olan Mehmed Ali'nin kuvvetleri 1813'te vehhabileri hezimete uğratarak, onların elinden Mekke'yi ve Medine'yi de kurtardı. Birkaç yıl sonra da Vehhabi hareketi tamamen bastırıldı.

II. Mahmud, imparatorluğun nisbi bir sükûnete kavuşmasından faydalanarak, ıslahâta girişmek istedi. Fakat bu esnada bütün işlerinde masraf-i şehriyârî emîni

İbrahim Ağa, berberbaşı Ali Ağa ve rikâb-ı hümayûn kethüdâsı Halet Efendi ile istişare ediyordu. Bu zatlar ise, yeniçeri ocağı ile sıkı münasebette olup, ıslahat fikri ve teşebbüsüne aleyhtar bulunuyorlardı. Bu sebep ile padişahı, fikrinden vazgeçirmek için, türlü vesileler ile ürkütüyorlardı. Halet Efendi, üstelik Fener Rumları ile de dostluk münasebetlerini devam ettirmekte idi. Fener Rumlarının ekseriyeti, 1814'te Odesa'da Yunanistan'ın istiklalini sağlamak gayesi ile, kurulmuş olan Eterya cemiyetine dahil idiler. Halet Efendi'nin dostluğu, Osmanlı İmparatorluğu'nda bu cemiyetin teşkilat ve faaliyetlerini geliştirmek için, değerli bir vasıfta vazifesini görüyordu. Halet Efendi'nin entrikaları yüzünden, Tepe-delenli Ali Paşa'nın fermanlı ilan edilmesi Yunan isyanlarına elverişli bir zemin hazırladı. İpsilanti 6 Mart 1821'de Eflâk'ı ayaklandırmaya kalkıştı. Bu ayaklanma bastırıldı. Bir ay sonra, Mora'da isyan başladı. II. Mahmud bu hâdise karşısında hiddete kapıldı. İsyarla ilgisi bulunan Rum patriği ile birkaç metropolidi astırdı. Hal-ka silah taşınması için emir verildi. Bu emirler, İstanbul'da ve diğer bazı şehirlerde Rumlara karşı aşırı bir takım hareketlerin yapılmasına sebep oldu. Fakat düzenli bir donanma ve ordu mevcut bulunmadığı için, Mora isyanı bastırılmadı (13 Kânûn II). 1822'de Mora âsileri Epidoros'ta Yunanistan'ın istiklalini ilan ettiler. Avrupa'da umûmî efkâr âsilerin tarafını tuttu. Büyük devletler de isyan ile alâkalanmağa başladılar. 25 Mart 1823'te İngiltere âsileri muharip olarak tanıdığını ilan etti. Rusya Rumların imha edilmesi karşısında, lâkayt kalamayacağını belirtti.

II. Mahmud, Mora isyanının devletlerarası bir mesele haline gelmesine meydan vermemek maksadı ile, süratle bastırılmasına lüzûm gördüğü ve bu işi başaracak kuvveti de bulunmadığı için, Mısır valisi Mehmed Ali Paşa'dan yardım istedi. Mehmed Ali'nin oğlu İbrahim Paşa, Girid'i bir üs haline getirdikten sonra, âsilere karşı Nisan 1824'te harekete geçti. Mora'ya asker çıkardı ve her tarafta âsileri ezmeğe başladı. Misolonki'nin Nisan 1826'da zapt edilmesi üzerine, İngiltere ve Rusya Petersburg muahedesi ile, Mora'da, Bâbiâli'ye vergi vermek suretiyle, muhtar bir Yunan devletinin kurulması hususunda anlaşıldılar. II. Mahmud bu anlaşmayı tanımak istemedi. Mora isyanını imparatorluğun bir iç meselesi saymak-

ta ve yabancı devletlerin müdahâle etmeğe hakları bulunmadığına inanmakta idi. Ancak bir harp halinde de askeri talim ve terbiyeden mahrum yeniçeri ordusu ile iş başırlamayacağına kanaat getirmiş bulunuyordu. İşte bu kanaatin sevki ileridir ki, ulema, rical ve ocak ağalarının muvafakâtı ile, yeniçeri ocağına düzen vermeğe teşebbüs etti. Haziran 1826'da yeniçeriler bu teşebbüse karşı tekrar kazan kaldırdılar, ocak ve hükümdar bir defa daha karşı-karşıya geldi. İstanbul halkı, rical, ulema topçu ve arabacı gibi, sâdık asker ocakları bu defa padişahın tarafını tuttular. Savaş başlamadan önce, sancak-ı şerif de çıkarıldı. 15-16 Haziranda yeniçeriler, kısa süren, fakat şiddetli sokak muharebelerinden sonra, kışkılları top ateşine tutulmak suretiyle, perişan edildiler. Bu suretle, bir vakitler Osmanlı İmparatorluğu'nun en kuvvetli müessesesi iken, sonraları soysuzlaşmış olan yeniçeri ordusu tarihe karıştı. Bu vak'a Osmanlı tarihine vak'a-i hayriye diye geçti. Vak'a-i hayriyeyi müteakip, Asâkir-i Muhammediye adı ile, yeni usulde bir ordunun kurulmasına girişildi. Rusya, bu durumu fırsat bilerek, kendisi ile Bâbîâlî arasında askıda bulunan meselelerin halledilmesini istedi. İki devlet arasında (27 teşrin I) 1826'da Akkerman Mukavelesi imzalandı. Bâbîâlî, Eflâk ve Boğdan'daki askerî kuvvetlerini çekmeği, Sırbistan'a idâri imtiyazlar vermeği kabul ettiği gibi, Rus ticaret gemilerine boğazlardan serbestçe geçiş hakkı da tanıdı. Mukavelede Yunan isyanı ile ilgili bir hüküm yok idi. 5 Haziran 1827'de Atina'nın İbrahim Paşa tarafından zapt edilmesi ile, Yunan isyanı sona ermek safhasına girmiş idi. İngiltere şarkî Akdeniz'de kuvvetli bir idârenin kurulmasına mûhalif idi. Mısır'dan sonra, Girit ve Mora'ya yerleşen Mehmed Ali Paşa, İngiltere'nin şarktaki imparatorluğu için, ciddi bir tehlike teşkil ediyordu. Bu sebeple İngiltere, Rusya'ya yaklaşıp ve bir Akdeniz memleketi olan Fransa'yı da ikna ederek, bu üç devlet arasında 6 Temmuz 1827'de Londra Muahedesi imzalandı. Bu Muahedeye göre, üç devlet, yukarıda sözü geçen Petersburg Muahedesi'nde tespit edilmiş olduğu üzere, muhtar bir Yunan devletinin kurulması için, gerekli teşebbüslerde bulunmağı kabul ediyorlardı. Bunun bir neticesi olarak, üç devletin Akdeniz'deki filoları, Navarin'de bulunan Osmanlı ve Mısır donanmalarını abluka ederek, İbrahim Paşa'dan Mora'nın tahliyesini istediler.

Bu talebin reddi üzerine, (20 Teşrin I) 1827'de Osmanlı ve Mısır donanmalarını yaktılar.

II. Mahmud bu hadise karşısında hiddete kapıldı. Osmanlı Devleti, kendisi ile sulh halinde bulunmalarına rağmen, Navarin hadisesini meydana getiren devletlere karşı cihat ilan etti. Gerçekte bu harp Rusya'ya mütevecih idi; çünkü II. Mahmud, Akkerman mukavelesinin hükümlerini tanımadığını da ilan etmiş idi; I. Çar Nikolo, İngiltere ve Fransa'ya, Osmanlılara karşı müsterek bir hareket teklifinde bulundu. Ruslar, Balkanlar üzerine saldıracak, İngiliz ve Fransız donanmaları da Çanakkale Boğazı'nı zorlayarak, İstanbul'u alacak idi. Teklif kabul edilmedi. Rusya, bunun üzerine, Osmanlı Devleti'ne karşı harbe girişti. Yeni Osmanlı ordusu henüz büyük harpler yapacak seviyeye getirilememiş idi. Ruslar, bundan faydalanarak, Balkanlar'da Eflâk ve Boğdan'ı işgal ettiler ve Bulgaristan üzerine yürüdüler. Şarkta Kars ve Aşkale'yi almağa muvaffak oldular. Rus birliklerinin 10 Ağustos 1829'da Edirne'yi işgal etmeleri üzerine, Osmanlı devleti sulh görüşmelerine girişmeğe râzı olduğunu bildirdi. Bunun üzerine, 14 Ağustos 1829'da, Edirne muahedesi akdedildi. Rusya, harbe girerken, toprak elde etmek niyetinde olmadığını ilan etmiş idi. Bu sebeple sadece şarkta Poti ve Anapa'yı aldı. Bundan başka, eski muahedeler ile elde etmiş olduğu hakları te'kit ettirdi ve müstakil bir Yunan devletinin kurulması şartını muahedeye koydurdu. Bu şart 3 Şubat 1830'da imzalanan Londra protokolü ile tasdik ve tevsik edildi. Aynı yılda Fransa'nın bir Osmanlı eyaleti ile Cezayir'i işgal etmesi ile, Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalanması yolunda yeni bir devir başlamış oldu.

Mora isyanı ve neticeleri, dünyaya Osmanlı Devleti'nin zaafını ve Mısır'da Mehmed Ali Paşa'nın kurmuş olduğu idârenin kuvvetini göstermiş oldu. Bu hâdiseler aynı zamanda II. Mahmud ile Mısır valisinin aralarının açılmasına da sebep oldu. Padişah, Mehmed Ali'nin Navarin vak'asını müteâkip, izin istemeden, kuvvetlerini Mora'dan çekmesini, Osmanlı-Rus Harbi'nde kendisine yardım etmemesini ve yeni ordunun kurulması için istemiş olduğu zabıtları göndermemesini serkeşlik telâkkî ediyordu. Mehmed Ali Paşa ise, Mora'daki yardımına mukabil, kendisine vaat edilmiş olan Suriye'nin verilmesinden ve padişahın etrafındakilerin düşmanlığından

müteessir görünüyordu. Bilhassa Hüsrev Paşa'nın entrikalarından ürküyor ve Tepedelenli Ali Paşa'nın durumuna düşmekten endişe ediyordu. Mehmed Ali Paşa Anadolu'da ve Rumeli'de halkın kendisine mütemâyil olduğunu da biliyordu. Bu sebepler ile ve Akkâ valisi Abdullah Paşa'nın bazı taahhütlerini yerine getirmemesini vesile ederek, Suriye'nin üzerine sevk etti. Oğlu İbrahim Paşa kumandasında bulunan bu kuvvet (1 teşrin II) 1831 ile (21 kânûn I) 1832 tarihleri arasında Akkâ, Şam, Hama ve Humus'u alarak, Torosları geçmeğe ve sadrazam Mehmed Reşid Paşa kumandasındaki Osmanlı ordusunu Konya'da mağlûp edip, Reşid Paşa'yı esir etmeğe muvaffak oldu.

II. Mahmud, Mısır kuvvetlerinin İstanbul üzerine yürümeleri halinde, tahtını ve belki de hayatını kaybedeceğini anlıyordu. Kurtuluş için tek çare yabancı bir devletin yardımını temin etmek idi. Fransa Mehmed Ali'ye taraftar idi; İngiltere, Fransa olmadan, her hangi bir müdahaleye aleyhtar idi; Avusturya ise Rusya'nın müttefiki bulunuyordu. Rusya'ya gelince, bu devlet son harpte işgal ettiği yerleri terk etmiş ve Edirne Muahdesi'ni mütedil şartlar ile imzalamış idi. Mısır buhranı muvâcehesinde bu durum Rusya'nın Osmanlı İmparatorluğu'nun devamına taraftar bulunduğu suretinde tefsir edildi ve II. Mahmud Rusya'dan yardım istedi. I. Çar Nikola bu isteği memnûniyetle kabul etti. 20 Şubat 1833'te Rus donanması Büyükdere'ye geldi. 5 Nisan'da 6.000 kişilik bir Rus kuvveti de Beykoz sırtlarına yerleşti. Tarihte ilk defa görülen bu hâdise Fransa ve İngiltere'yi telâşa düşürdü. Bu iki devlet filolarını Çanakkale Boğazı önlerine gönderdiler ve elçileri vasıtası ile, padişahı Mehmed Ali'nin tekliflerini kabul etmeğe zorladılar. Neticede, Fransa'nın tavassutu ile, Kütahya Muahdesi akdedildi. Buna göre, Mehmed Ali Paşa'ya Suriye'deki eyâletlerin valiliği, oğlu İbrahim Paşa'ya da Adana eyâleti, muhasıllık olarak verildi.

Kütahya Muahdesi, kısa bir müddet için, Osmanlı İmparatorluğu'ndan tehlikeyi uzaklaştırmış bulunuyordu. Fakat padişah Adana'ya kadar uzanmış bulunan Mehmed Ali hakimiyetinden, istikbâl için endişe buyuyordu. Bu endişe onu Ruslar ile tedâfûî mahiyette olan Hünkâr iskelesi muahdesini imzalatmağa mecbur etti (8 Temmuz 1833). Rusya'nın yapacağı yardıma mukabil,

Osmanlı hükümeti de, gizli bir madde ile, boğazları Rusya'nın düşmanı olan kuvvetlere kapamağı kabul ediyordu. II. Mahmud muahdeyi üzüntü ile imzalamış, Rusya'nın yardımına ihtiyaç duymayacak şekilde, devleti kuvvetlendirmeye çalışmıştır. Bunun için, evvela orduyu ıslah etmek gerekiyordu. Bu yolda en çok yardım gördüğü şahsiyetler Mehmed Reşid Paşa, Hâfız Paşa ve Hüsrev Paşa'lar olmuştur. Avrupa'ya, askerlik tahsili için, talebe gönderildiği gibi, oradan müşavir zâbitler getirildi. Bunlar arasında meşhur von Moltke de var idi. 1839'da Osmanlı Devleti, kendisini yeteri derecede kuvvetli gördüğü için, Mısır'a karşı askerî hareketlere girişildi. Fakat Hâfız Mehmed Paşa idâresindeki kuvvetler Nizip'te Mehmed Ali Paşa kuvvetlerine mağlûp oldular (24 Haziran 1839). Bu haber İstanbul'a geldiği sırada, II. Mahmud ölmüş bulunuyordu (temmuz 1839). Ölüm padişahı yeni bir felâket haberi duymaktan kurtarmış idi.

ISLAHATLARI

Devrinde imparatorluğun başına gelen bütün siyâsî felâketlere rağmen, II. Mahmud büyük bir padişattır. O, Osmanlı İmparatorluğu'nu inhitattan kurtaramadı; fakat kurtulmasını sağlamak için tutulması gerekli yolu gördü. Bu hususta, Petro'nun Rusya'da ve Mehmed Ali Paşa'nın Mısır'da kurmuş oldukları idâre tarzlarından mülhem oldu. Bu iki devlet adamı, Avrupa müesseselerini kabul etmek suretiyle, mutlakiyet ve merkeziyet esasları üzerine, kuvvetli birer idâre kurmağa muvaffak olmuşlardı. II. Mahmud da Osmanlı İmparatorluğu'nu garba yaklaştırmak için, türlü sâhalarda ıslahat yapmağa girişmiştir. Yeniçeri Ocağını kaldırmağa muvaffak olması bu husustaki çalışmalarını kolaylaştırdı. Ocağın kaldırılması ile birlikte, onun mânevî desteği olan Bektaşî tarikatına da şiddetli bir darbe indirildi. Bundan sonra, Asâkir-i Mansûre-i Muhammediye adı ile, Avrupa orduları tarzında bir ordunun kurulmasına teşebbüs edildi. Fakat böyle bir ordunun yetiştirilmesi için, her şeyden önce, zâbite ihtiyaç var idi. Padişah, halkın Avrupalılara olan husûmetini hesaba kattığından, ilkin Mısır valisi Mehmed Ali Paşa'dan zâbit istedi. Mehmed Ali, kâfi derecede zâbiti bulunmadığını ve bu husûsta Avrupalılardan faydalanmakta olduğunu bildirdi. Bunun üzerine, II.

Mahmud, bir taraftan Avrupa'ya askerlik ve yeni silahların kullanılmasını öğrenmek için, bir çok adam gönderdi; diğer taraftan, askerî tıbbiye ve harbiye mekteplerini kurdu ve bu iki müessese için Avrupa'dan hocalar ve mütehasşıs lar getirtti. Hattâ askerî tıbbiyede derslerin Fransızca okutulmasında bile bir beis görmek şöyle dursun, fayda mülâhaza etti.

Yeni ordunun devamlı bir surette gelişmesinin temini için, devletin insan ve servet kaynaklarının bilinmesine ihtiyaç var idi. Bundan dolayı ilk olarak, 1831'de, bir nüfus sayımı yapıldı. Arabistan yarımadasından asker alınmadığı için, burası hariç tutularak, memleketteki erkek nüfus sayıldı. Bu bölgelerdeki Hıristiyanların da sayılması, devlete vermekte bulundukları cizye ile alâkalı idi. Neticede takriben dört milyon Hıristiyan'a mukabil, sekiz milyon Müslüman bulunduğu anlaşıldı. Nüfus sayımını müteâkip, yine Anadolu'da ve Rumeli'de emlak tahriri yapıldı.

Osmanlı Devleti'nin Avrupa devletler hukuku dışında, devletlerarası siyâsî münasebetlere yabancı kalması da mahzûrlarını göstermiş idi. II. Mahmud, Mehmed Ali Paşa tehlikesine karşı, Rusya'nın yardımı ve İngiltere ile Fransa'nın müdâhalesi sayesinde karşı koyduğunu dikkate alarak, ancak bir muvâzene siyâseti tâkip etmek suretiyle, Osmanlı Devleti'nin mevcûdiyetini devam ettirebileceğini anladı. Bu sebeple, ilk defa III. Selim devrinde başlayan ve Kabakçı isyânı neticesinde terk edilen, Avrupa devletleri ile diplomasi münâsebetleri idâmesi usûlüne avdet edildi. 1834'ten itibaren, büyük Avrupa devletlerinin merkezlerinde yeniden ikamet elçilikleri kuruldu ve ilk olarak Paris elçiliğine Mustafa Reşid Bey (Paşa), Londra elçiliğine Namık Paşa, Viyana elçiliğine Dâmad Ahmed Fethi Paşa ve Berlin elçiliğine Kâmil Paşa gönderildi.

Bu elçiler, bulundukları memleketin siyâsî, içtimâî ve iktisâdî müesseseleri hakkında düşündüklerini padişaha bildirmeğe başladılar. Aralarında Rıfat Paşa ile Mustafa Reşid Paşa, Avrupa usûl ve kaidelerinden, Osmanlı İmparatorluğu'nda tatbik edilmesi gerekenler hakkında da mufassal lâyhalar gönderdiler. II. Mahmud, bilhassa Mustafa Reşid Paşa'nın lâyhalarından, Avrupa'da umûmî efkâr denilen ve matbûat vasıtası ile ifade edilen bir kuvvetin mevcut olduğunu anladı. Avrupa umûmî efkâr

ı Osmanlı Devleti'ni bu sırada "civilisation" usûllerine iltifat etmemekle suçlu tutmakta idi. II. Mahmud, matbûatın önemini takdir ettiğinden, devletçe yapılmakta olan icraâtın memleket içinde ve dışında doğru olarak bilinmesi için, daha evvel *Takvim-i vekayî* adı ile, ilk resmî gazeteyi tesis etmiş idi. Bu gazetenin Türkçe nüshasından başka bir de Fransızca nüshası neşredilmeye başlandı. Fransızca nüsha, Avrupa'daki elçiler vâsıtası ile, münâsîp görülen yerlere gönderilmekte ve yabancı gazete tenkitçileri vâsıtası ile de bir kısım havâdisler Avrupa matbûatına aksettirilmekte idi. Bu tenkitçilerin II. Mahmud hakkında yazmağa ve yazdırmağa muvaffak oldukları medhiyeler elçilerimiz tarafından İstanbul'a gönderiliyordu. II. Mahmud Avrupa devlet adamlarının Türkiye'de yapılan ıslahat hakkındaki düşüncelerini de öğrenmek istedi. Mustafa Reşid Paşa, 1836'da Londra'dan mâbeyne gönderdiği bir lâyhada, İngiltere'nin askerî ıslahattan başka, Türkiye'de ticâret ve ziraâtın geliştirilmesi ile de alâkalandığını, iltizâmât usûlü ile yed-i vâhid usûlünün kaldırılmasını tavsiye ettiğini, karantine usûlünün kabul edilmesini ve fabrikalar kurulmasını faydalı bulmakta olduğunu yazdı. Bu suretle Avrupa umûmî efkârının ve resmî şahsiyetlerinin ıslahat hareketlerinde telkin ve tesir devri başlamış oldu.

II. Mahmud, bu telkinlerin de tesiri ile, bütün müesseselerde bir garplılığa hareketine girişti. Saray ananelerini terk ederek, Avrupalı hükümdarlar gibi yaşamaya başladı. Setre ve pantolondan ibâret, garp kıyâfetine benzer bir kıyâfet kabul etti; sakalını kısa kestirdi ve resmini devlet dairelerine astırdı. Bab-ı Meşihatta alınan kararla memurlara fes giymeyi mecbur etti.⁶ Vükelâ bir ulemânın, huzurunda oturup, devlet işlerini görüşmelerine müsaâde etti. İstanbul'da, padişah hüvviyeti ile, tefiş yaptı. Harbiye ve tıbbiye imtihanlarında bulundu. Hatta imparatorluğun durumu hakkında fikir edinmek için, ilk defa olarak, Rumeli'ye seyhâat etti.

Hükümet teşkilât ve usûllerinde de değişiklik yaptı. Avrupa'nın kabine usûlünü kabul etti. Nezaretler ihdas edildi. Sadrazama başvekil, defterdara maliye nazırı, sadâret kethüdâsına dahiliye nazırı ve reisülküttâba hariciye nazırı denildi. Ayrıca evkaf nezareti kuruldu. Bu değişiklik yeni meşveret usûllerinin de kabul edilmesini gerektirdi. Askerî işleri görüşüp, karara bağlamak üzere,

“Dar-ı şurây-i askeri” ve memurların muhakemesi, hükümet ile halk arasındaki davaların görüşülmesi gibi, mühim meseleler için de “Meclisi vâlây-ı ahkâm-ı adliye” kuruldu. Bundan başka asrî manada bir memurluk mesleğinin kurulmasına teşebbüs edildi. Memurlar, hariciye ve dahiliye olmak üzere, iki sınıfa ayrılarak, onlara rütbelerine ve derecelerine göre, maaşlar bağlandı.

II. Mahmud bu şekle taalluk eden yenilikler yanında bazı hukuk prensipleri de kabul etti. Halkın güvenliğini ve devlete müzaheretini temin etmek için, müşâderre usûlünü kaldırdığını, bir ferman ile ilan etti. Bundan başka, tebaa arasında cins ve mezhep cihetinden bir fark gözetmeyeceğini de tevsik etti.

II. Mahmud iktisâdî sahada, büyük çapta ıslahat yapmamış, fakat böyle bir ıslâhatın ehemmiyetini takdir etmiştir. Ordunun ihtiyacını karşılamak maksadı ile, bir dokuma sanâyiî kurulmasına çalıştı. Osmanlı pazarlarını istilâ eden yabancı mâmuîllere karşı, yerlilerini himaye etmek için, tedbirler aldı. Kapitülasyonlardan faydalanmak maksadı ile, konsolosların himayesine sığınan yerli tâcirlerin durumunu tetkik ettirerek, önleyici tedbirler aldı. Dış ticareti geliştirmek için, inhisar usûlünü kaldırdı. İltizam usûlünün kaldırılması yolunda da tetkikler yaptırdı. Karantine usûlünü kabul etti. Posta müesseselerini de kurdu ve posta yollarının da kurulmasına çalıştı ve bu cümleden olarak, Üsküdar’dan İzmit’e kadar, bir posta yolu yaptırdı.

II. Mahmud yapmakta olduğu ıslâhatın teminatını bu ıslâhatın mânasını kavrayacak ve onu müdâfaa edecek nesillerin yetiştirilmesi ile mümkün görüyordu. Bunun için de, tek çıkar yol, maârifi devlet için bir âmme hizmeti olarak kabul etmek idi. Gerçi medrese bu hizmeti görmek ile vazifeli idi. Fakat ne kendi kendini ıslah etmeğe, ne de devlet tarafından ıslah edilmeğe rızâ gösterecek zihniyete sâhip bulunuyordu. Üstelik her türlü yeniliklere karşı muhalefet etmek itiyadını da devam ettirmekte idi. Bu sebeple padişah, medrese dışında, Avrupa usûlünde, bir maârif sistemi kurulmasına teşebbüs etti. Bir ferman ile, ilk tahsil mecburiyetini ve bunun parasız yapılacağını ilan etti. Fakat bunları gerçekleştirmek için gerekli tedbirler alınamadı. Harbiye ve tıbbiye mektepleri onlara talebe yetiştirecek başka mekteplerin kurulmasını icap ettirdiğinden, sıbyan mekteplerinin üstün-

de, rüştiyeler, devlet memurlarının yetiştirilmesi için de mekteb-i maârif-i adlî tesis edildi. Bundan başka, türlü şubelerde mütehassıs yetiştirmek için, Avrupa’ya çok sayıda talebe gönderildi. Tercüme faâliyetine de ehemmiyet verilerek, askerlik ile alâkalı mevzuâtın yabancı dillerden Türkçeye çevrilmesi için Dar-ı şurây-i askeriye bir tercüme odası kuruldu. Tıbbiye ve bilhassa harbiye için, yabancı kaynakların Türkçeye çevrilmesine başlanmakla, Türkçe’nin bir ilim dili olması yolunda ilk adımlar atılmış olundu.

II. Mahmud’un siyâset sâhasında uğradığı başarı-sızlıklar, devlet ve cemiyet bünyesinde yaptığı yenilikler, imparatorlukta geniş ölçüde menfî aksül’ameller husûle getirdi. Bosna ve Hersek’te ve Arabistan yarım-adasında isyânlar çıktı. İstanbul’da bile ona “gâvur padişah” diyenler oldu. Fakat bunlara rağmen, II. Mahmud hedefine doğru yürümekten şaşmadı.

II. Mahmud devri, siyâsî bakımdan felâketli, ıslâhat bakımından ise, feyizli bir devirdir. Bu devirde Hıristiyan tebaa arasında patlak veren millî isyânlar, Müslüman tebaadan bir kısmının Türk paşaları idâresinde, imparatorluktan ayrılmak maksadı ile yaptıkları isyânlar, bu isyânların sebebiyet verdiği askerî savaşılar devlet aleyhine zararlı neticeler vermiştir. Aynı devirde yapılan ıslâhata gelince, Osmanlı cemiyetini garp cemiyetine yaklaştırmak bakımdan, mühim bir hareket olduğunda şüphe yoktur. Bununla beraber, bu hususta II. Mahmud, I. Petro ve Mehmed Ali ile mukayese edilerek, çok tenkide uğramıştır. Hâlbuki yapılan ıslâhat, tarihî zarûretler ve devrin şartları dikkate alınarak hükme bağlanırsa, yapılan tenkit mesnetsiz kalır. Filhakika Petro’nun ıslâh etmeğe teşebbüs ettiği Rus cemiyeti, gelişmiş müesseselere sahip bulunmuyordu. Rusya Hıristiyan olduğu için, Hıristiyan Avrupa’nın müesseselerini Rusya’ya kabul ettirmekte ciddî güçlüklerle rastlanması bahis mevzuu olamazdı. Mehmed Ali Paşa’nın Mısır’da yaptığı ıslâhata gelince, bir halk çocuğu olan bu zat, Osmanlı devlet adamlarının teşebbüs kabiliyetini zayıflatan yetişme tesirlerinden uzak kalmış, kölemenleri kaldırdıktan sonra, irâdesini köstekleyecek ne askerî, ne siyasi, ne dinî ve ne de idarî bir sınıf kalmamış idi; onun tasarladığı ıslâhatı yapabilmesi bu sayede mümkün olmuştur. Hâlbuki II. Mahmud, saray muhitinde ve geleneklere göre terbiye

görmüş idi. Şerefli ve şanlı bir mazisi olan müesseseleri temsil etmekte idi. Soysuzlaşmış bulunmalarına rağmen, bu müesseseleri birdenbire atıp, yerlerine Hıristiyan âlemin müesseselerini getirmek için bir kuvvete dayanmak gerekiyordu. Yeniçeri ocağı ve ulemâ, imparatorluğun maddî ve manevî kuvvetlerini temsil etmekte idi. Bu iki kuvvet ise, her türlü ıslâhata aleyhtar bulunuyordu. Yeniçeri Ocağının kaldırılmasından sonra yapılan ıslâhat,

Ulamânın ve onun murâkabesi altında bulunan umûmî efkârın mukavemetine mâruz kaldı. Bundan anlaşılıyor ki, II. Mahmud, kendi irâdesine ve küçük bir münevverler zümresine dayanarak, devlete ve cemiyete yeni bir nizâm vermeğe çalışmıştır. Bu çalışmaları, Türk-Osmanlı cemiyetinin garplılaşması husûsunda, ehemmiyetli ve müspet neticeli bir teşebbüs olarak kabul etmek icap eder.

1 Danişmend, *a.g.e.* c. IV. S.93.

2 Uluçay, *a.g.e.* s.108.

3 Uluçay, *a.g.e.* s.128.

4 Aksun, *Osmanlı Tarîhi*, c.III,s.111-236. Ayrıca bkz.: *Sultan II. Mahmud ve*

Reformları Semîni, Bildiriler, İstanbul, 1989.

5 Aksun, *Osmanlı Tarîhi*, c. III, s. 233.

6 Mehmet Lâle. *Fesin Osmanlıya Girişi* (Yayınlanmamış Lisans Tezi, KTÜ, Fatih Eğitim Fakültesi, Trabzon 1998.

ABDÜLMECİD (1839 - 1861)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

2. Mahmud'un Bezmialem Valide Sultan'dan doğma büyük oğludur. Nisan 1823 tarihinde İstanbul'da dünyaya gelmiş, babasının Temmuz 1839'da vefat etmesi üzerine 17. yaşının içerisinde padişah olmuştur (1 Temmuz 1839)¹.

Fiziken ince ve narin yapılı, yakışıklı olarak tarif edilen sultan Abdülmecid'in karakteri hakkında da nazik, zeki, merhametli, hassas, adil, hayırsever, fakat kararsız, müsrif, eğlenceye ve süse düşkün bir kişi olduğu yazılmaktadır. Küçüklüğünden itibaren iyi bir tahsil almış ve tıpkı bir Avrupalı prens gibi yetiştirilmiştir. Konuşacak ve okuduğunu anlayacak kadar iyi Fransızca bildiği, Avrupa'daki yayınları izlediği ve giyimi, kuşamı ile batılı gibi davrandığı nakledilmektedir. Ayrıca batı musikisine ve yaşam tarzına hayran olduğu ifade edilmektedir. Ancak bu aldığı eğitime rağmen, Tanzimat dönemi olarak adlandırılan bu dönemde, artık padişah klasik dönemde olduğu gibi devleti bizzat değil, bürokratları vasıtası ile idare ediyordu.

Abdülmecid harem dışında çok görünen bir padişahı, fakat dönemine göre fazla sayıda kadın efendiyi haremine almıştır. 19 kadın efendi ve 3 de gözdesi kaydedilmiştir². Bu beraberliklerinden 37 tane çocuğu dünyaya gelmiştir. Bunların 9'u erkek, diğerleri kızdır. Oğullarından Şehzade Murad, Şehzade Abdülaziz ve Mehmed Reşad kendisinden sonra sultan olmuşlardır.

Sultan Abdülmecid yakalandığı veremden kurtulamayarak 25 Haziran 1861 tarihinde vefat etmiştir.

SİYASİ FAALİYETLERİ

Sultan Abdülmecid tahta çıktığında tecrübeli olmadığı için devlet büyüklerinin nasihatlerini dinleyece-

ğine ve kendilerine itimat edeceğine dair güvence vermişti. Yabancılar da ıslahatlara devam edileceği bildirilmişti. Ancak devletin bürokrasisindeki çekişme ve hizipleşmeler Sultan Abdülmecid'i tahta geçtiği ilk günlerde zor durumda bırakacaktı. Üstelik Mısır meselesinin tarihçiler tarafından "ikinci safha" olarak nitelendirilen safhası, Nizip mağlubiyeti (24 Haziran 1839) ile kritik bir hal almıştı. Devlet adamları arasındaki rekabet ve anlaşmazlıklar bu meselenin halledilmesini de zora sokuyordu. Bu kritik aşamada bir de sadrazam değişikliği yapılmış, Meclis-i Vâlâ-yı Ahkam-ı Adliyye Reisi Koca Hüseyin Paşa mühr-i hümayun bazı kaynaklara göre zorla Mehmed Emin Rauf Paşa'dan almıştı. Fakat yeni sadrazamın düşmanı ve rakibi çoktu. Mesela Kaptan-ı Derya Ahmed Fevzi Paşa rakibi olarak gördüğü Hüseyin Paşa'dan çekindiği için koskoca Osmanlı donanmasını Mısır'a götürüp, Mehmed Ali Paşa'ya teslim etti. Böylece Osmanlı Devleti donanmasız kaldı. Mehmed Ali Paşa karşısında iyice aciz duruma düştü.

Bazı tarihçiler bu olayın Mısır ve M. Ali Paşa için bir dönüm noktası olduğunu ifade etmektedirler. Nitekim, bu gelişme üzerine Mehmed Ali Paşa, padişah ile uzlaşmaktan vazgeçmiş, üstelik Mısır'dan başka Suriye, Adana ve Maraş'ın da kendisine verilmesini talep etmiştir. Ayrıca daha da ileri giderek Osmanlı sadrazamı Hüseyin Paşa'nın azledilmesini de barış şartları arasında saymıştır. Dahası Mısır meselesi, Fransa, Rusya, Avusturya ve Prusya gibi devletlerin verdikleri bir ortak nota ile Avrupa sorununa dönüşmüştür, çünkü bu devletler sorunun kendilerine danışılmadan çözülmemesini bildirmişlerdi.

Avrupa devletlerinin bu cüretkârlıklarının sebebi ise 1833 Hünkar İskelesi Antlaşması'nın bir maddesine

dayanarak, Rusya'nın Osmanlı Devleti'ne yardım etme ihtimalinin belirmesiydi. Çünkü Rusya donanması Osmanlı Devleti'ne yardım amacıyla İstanbul Boğazı'na asker ve donanma yerleştirebilirdi. Bu ise, kuşkusuz İngiltere ve Fransa gibi devletlerin menfaatlerine aykırı idi. Osmanlı Devleti ise bu müdahaleyi dönemin koşulları içerisinde normal olarak değerlendiriyor ve Avrupalıların kendisini Rusya'nın himayesinden kurtaracağına inanıyordu. Osmanlı devlet adamlarının bu düşüncesi bazı açılardan yanlış da değildi. Doğruydur, çünkü 1833 Hünkâr İskelesi ile Osmanlı Rusya'nın himayesine gönülsüz, zorda kaldığı için girmişti. Yanlıştı, çünkü; Rusya'nın himayesinden kurtulurken, bu defa beş Avrupa devletinin himayesi ve bu maske altında müdahalesi ile karşı karşıya kalınacaktı. Ancak Mehmed Ali Paşa'nın resti karşısında da Osmanlı Devleti'nin yapabileceği fazla bir şey de yoktu. Nitekim Avrupalı devletlerin müdahalesi Mehmed Ali Paşa'nın manevra alanını sınırlandırmıştır. Mehmed Ali Paşa'ya bir ulti-matom veren Avrupa devletleri, aldıkları karar gereği, Suriye'nin Osmanlılarda kalmasını istemişler, kararlarına boyun eğilmediği takdirde kuvvet kullanabileceklerini açıkça ifade etmişlerdi. Ancak Fransa'nın Mehmed Ali Paşa tarafına geçmesi, bu ulti-matom etkisinin kalkmasına ve Mehmed Ali Paşa'nın şımarmasına yol açtı. Aynı zamanda Fransa ile İngiltere'nin de arasını açtı. Öte yandan Fransa'nın tavrı İngiltere ile Osmanlı'nın yakınlaşmasına yol açtı. Tanzimat'ın ilanı bu yakınlaşmanın sonucuydu. Nitekim Mısır meselesini Fransız halletmek için İngiltere ağırlığını koymakta tereddüt etmedi ve Londra'da Avusturya, Rusya ve Prusya'nın katıldığı bir konferans topladı. Daha sonra konferansa katılan Osmanlı Devleti, bu devletlerle 15 Temmuz 1840 yılında Londra Antlaşması denilen anlaşmayı imzaladı. Bu antlaşma uygulandığı takdirde Osmanlı Devleti'ne Suriye'yi ve donanmasını geri kazandırıyor, taviz olarak ise Mehmed Ali Paşa'ya Mısır valiliğini evladına geçirme imkanı veriyordu. Halbuki İngiltere, Avusturya, Prusya ve Rusya, Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü garanti altına aldıklarını ilan ederek devleti tamamen himayeleri altına alıyorlardı. Ancak, Fransa'nın tavrı sebebiyle Mehmed Ali Paşa'nın direnmesi ve konferans kararlarını tanımadığını açıklaması bir ara bu antlaşmanın uygulanmasını tehlikeye

soktuysa da, İngiltere'nin Osmanlı birlikleriyle Suriye'ye asker çıkarması ve buradaki Mısır askerlerini kovmayı başarması Mehmed Ali Paşa'yı ikna etmeye yetti. Suriye'de Mehmed Ali Paşa'nın aldığı mağlubiyet, Fransa'yı da İngiltere ile birlikte hareket etme zorunda bırakınca, Mısır 27 Kasım 1840 tarihinde imzaladığı İskenderiye Sözleşmesi'yle Suriye topraklarını ve donanmayı Osmanlılara iade ettiği gibi, Mısır'ın padişaha bağlılığını da kabullenmek zorunda kalmıştır. Böylece Mısır meselesi hallolmuştur.

Bundan sonra İngiltere'nin başını çektiği Avrupa devletleri Londra Boğazlar Antlaşması'yla (13 Temmuz 1841) Osmanlı Devleti'nin Boğazlar üzerindeki hakimiyetini tasdik ve yabancı harp gemilerinin Boğazlardan geçemeyeceği esasını kabul ettiler. Böylece İngiltere, Fransa, Avusturya gibi devletler Rusya'nın 1843 yılında sahip olduğu imtiyazı ortadan kaldırmış oldular. Ancak Osmanlı Devleti bu antlaşmayla aslında Boğazları salt kendi hakimiyeti altında olmaktan çıkarmış ve devletlerarası bir statüye sokmuştur. Londra Boğazlar Antlaşması, kuşkusuz bu şekilde Osmanlı Devleti'nin Boğazlar üzerindeki hükümanlık haklarını kısıtlamıştır. Türklerin 1453'ten itibaren denetim altına aldığı Boğazlar, artık 5 devletin söz sahibi olduğu alanlara dönüşmüştür.

Aslında Mısır meselesinin uluslararası bir sorun haline gelmesinin bir başka önemli yönü de Osmanlı içerisinde özerk bir statü için mücadele edenlere cesaret vermesi olmuştur. Nitekim büyük devletlerin Ortadoğu ve Boğazlar bölgesindeki nüfuz mücadelesi Suriye ve Lübnan'da ayrılıkçı isyanların patlak vermesine sebep olmuştur. Neyse ki Osmanlı Devleti, bu kanunsuz çıkışlara gerek diplomatik, gerekse de askeri tedbirlerle engel olmayı başarmıştır.

Ancak ilginçtir ki, bu defa Avrupa'daki bağımsızlık mücadeleleri Sultan Abdülmecid'in başının ağrmasına neden olmuştur. Bilindiği gibi, 1848 tarihinde, eskiden beri Avusturya'ya karşı bağımsızlık mücadelesinde Osmanlı'nın desteğini arkalarında bulan Macar Milliyetçileri, Avusturya'nın takibinden kaçarak Osmanlı Devleti'ne sığınmıştı Avusturya ve Macarların isyanını bastırmada kendisine yardımcı olan Rusya, sığınmacıları padişahın istediğinde, Abdülmecid, harp tehditlerine rağmen, bunları iade etmedi. Bu karar, Osmanlı Devleti aleyhinde bu iki ülkede büyük nefret uyandırırken, Fran-

sa ve İngiltere gibi ülkelerde tam tersine lehte tesir uyardı. Kısa sürede Macar intikalinin sonucu doğan fikirler, Eflak ve Boğdan'a da yayıldı. Avusturya'da yardım bahanesi ile Temeşvar'da ihtilalcileri şiddet yoluyla ve zulümle tenkile çalışan Ruslar, bununla da kalmayarak, kendi topraklarına ihtilalin yayılmasını önlemek için, Boğdan'ı işgal ettiler. Bu duruma seyirci kalamayacağını göstermek için Eflak'a asker sevk eden Osmanlı'nın tavrı, Osmanlı Devleti ile Rusya arasında gittikçe gerginleşen ve tehlike arz eden bir soruna dönüştü. Ancak Osmanlı Devleti ile yeni bir savaşı, İngiltere ve Fransa'nın da aleyhinde olması nedeniyle, zamansız bulan Rusya uzlaşma yolunu seçti. Rusya ve Osmanlı Devleti 1 Mayıs 1849 tarihinde *Baltalimanı Anlaşması*'ni imzalayarak, mülteciler meselesini çözdüler. Buna göre Macar mültecilerden dileyenler, ülkelere dönebilecek, geri kalanlar Avusturya ve Rusya sınırının uzağına yerleştirilecekti. Ruslar da Boğdan'ı emniyet sağlanınca boşaltacak ve Eflak ve Boğdan'a eskisi gibi, beylerin tayini padişah tarafından yapılacaktı. Görüldüğü gibi bu antlaşma bölgede Rusya'ya söz sahibi olma hakkı vermektedir. Nitekim bu avantajını iyi kullanan Rusya ve bölgeyi Rusya'ya bırakmak istemeyen Avusturya Osmanlılardan mezhepdaşlarına yönelik taleplerde bulunmaya başladılar. Katolikler lehinde Avusturya, Ortodoks lehinde Rusya İstanbul'da hükümet üzerine bir baskı kurma yarışı verdiği sıralarda, devreye Fransa da girdi. Fransa Kudüs'teki Katolikler için devredeydi. Bu talepler önceleri, sadece Osmanlı Devleti'ni hedef almaktaydı, fakat nüfuz kurmak için seçilen yerleri etnik ve dini yapısı kısa bir süre sonra Rusya ile Fransa'nın arasının açılmasına ve dini grupların himayesi "mukaddes mahaller meselesi" adı verilen uluslararası bir soruna dönüştü. Ancak bu meselede Osmanlı Devleti'ni parçalamak için mukaddes yerleri gündeme getiren Rusya daha önce adım attı ve Osmanlı Devleti'nden bir nota ile Ortodoks Osmanlı tebaasının himayesinin kendisine verilmesini talep etti. Bunu içişlerine müdahale olarak değerlendirip, reddedince de, Osmanlılara bağlılığını Baltalimanı Sözleşmesi ile de onayladı. Eflak ve Boğdan'a asker sevk ederek, buraları işgal etti. Bunun üzerine Padişah Abdülmecid, biraz da İngiltere ve Fransa gibi devletlere güvenerek, Rusya'ya harp ilan etti (1854). Gerçekten de İngiltere ve Fransa Rusya'nın Osmanlı Devleti üzerinde tek başına üstünlük kurmasını kabul edemezdi. Nitekim gelişmeler Osmanlı hükü-

metinin beklediği gibi gelişti. Sinop limanında Osmanlı donanmasının Ruslar tarafından yakılması, bu iki devleti harekete geçirdi ve Osmanlı Devleti ile bir tecavüzü ve tedafüî ittifak antlaşması imzalamaya sevk etti. Avusturya tarafsız kaldı ve Osmanlılarla imzaladığı bir mukaveleye dayanarak Rusların çekilmekte olduğu Eflak ve Boğdan'ı geçici olarak işgal ile yetindi. Rusların kışkırtmaları ile ayaklanan Yunanlılar da, bir Fransız kolordusunun Atina ve Pire'yi işgal etmesi üzerine, tarafsızlıklarını beyan etmeğe mecbur oldular. Böylece tarihe Kırım Harbi olarak geçen savaş başladı. Aslında çok geniş bir alanda devam eden savaşın Kırım adını alması, müttefik kuvvetlerin Sivastopol'u kuşatması ve Kırım'ı harp sahası ilan etmeleri nedeniyle. Yoksa, müttefikler Sivastopol'u 8 Eylül 1855'de ele geçirme başarısını gösterirken, Rusya Kars'ı almıştır. Buna rağmen, Rusya'nın başarısı Kars'ı almasıyla sınırlı olduğu için 30 Mart 1856'da imzalanan barış antlaşması Rusların aleyhine olmuştur. Çünkü, bu antlaşmada Osmanlı Devleti'nin bağımsızlık ve toprak bütünlüğü ve içişlerine diğer devletlerin müdahalesi men' edilmiş, harp gemilerine boğazlar kapatılmıştır. Ancak Karadeniz'de Osmanlı Devleti'nin harp gemisi bulundurmasının yasaklanması burasını bir Türk gölü olmaktan çıkarmıştır. Ayrıca Sırbistan, Eflak ve Boğdan ile ilgili maddeler, her ne kadar Rusların bu prenslikler üzerindeki himayesini kaldırmaktaydıysa da, Osmanlı hükümetinin bu prenslik üzerindeki nüfuzunu da sınırılıyor ve Avrupalı devletlerin müdahalesine açık hale getiriyordu. İşte bu müdahalelerin sonucunda da Islahat Fermanı olarak anılan ferman neşir ve ilan edildi.

Avrupa devletlerinin, Kırım Savaşı ile, Rusya'nın güneye inme siyasetine önemli bir darbe vurmaları, Osmanlı Devleti'nin Abdülmecid'in döneminin sonuna kadar kuzey sınırlarında rahat etmesini sağlamıştır. Ancak Osmanlı sınırlarındaki her iç isyan artık uluslararası sorun olarak değerlendirilmiştir. Nitekim, Osmanlı Devleti'nin bir iç isyanı olması gereken, Cidde Olayları (1858), Suriye Bunalımı (1860-61), Karadağ İsyanı (1858) ve Eflak-Boğdan Olayları (1858) ve Sırbistan (1861-62) Sorunu, Avrupa devletleri tarafından bu bölgelerde nüfuz elde etmek için birer bahane olarak kullanılmıştır. Bu durum ise hem ülke içerisinde Tanzimat sonrası yapılan ıslahatlara karşı hoşnutsuzluk doğmasına, hem de Abdülaziz'in muhaliflerinin artmasına sebep olmuştur.

TANZİMAT VE İSLAHAT FERMANLARI

Bütün bu önemli gelişmelere rağmen Abdülmecid'in dönemine damgasını vuran olaylar genelde Tanzimat ve İslahat Fermanları olarak bilinen hukukî ve idarî düzenlemelerdir. Her iki ferman da Osmanlı Devleti'nin idarî, hukukî ve bürokratik bakımdan içine düştüğü buhrandan çıkması için yapması gereken düzenlemeleri içermesine rağmen, dış müdahaleler sonucu ortaya çıkmış metinlerdir. Yukarıda işaret ettiğimiz gibi, Tanzimat Fermanı (3 Kasım 1839)³, Mısır meselesinde Osmanlı Devleti'ni destekleyen bazı Avrupa devletlerinin memnun olmaları ve yardımlarının sürmesini temin için ilan edilmişti. Bu ferman şahıs hukuku, devlet ile vatandaş ilişkileri vergi hukuku alanında düzenlemeler ihtiva ediyor, bir ölçüde tebaa ile devlet arasında güven tazelenmesi amaçlanıyordu. Daha açık bir şekilde ifade edersek, Tanzimat Fermanı bütün tebaayı din ve ırk ayrımı yapmadan can ve mal emniyeti sağlanacağını, iltizam usulünün kaldırılarak herkesin gelirine göre vergilendirileceğini, askere alınmanın yeniden ve adil bir şekilde düzenleneceğini, yargılamanın adil olacağını, rüşvetin önleneyeceğini, memurların maaşlarının iyileştirileceğini vaat ediyordu.

Ancak bu ferman ne Müslümanları, ne de gayrimüslimleri tatmin etmekten uzaktı. Tanzimat Fermanı'nı batılı devletlerin dayatması ve İslam'dan uzaklaşma olarak yorumlayan devlet adamları ve Müslüman halk tepkilerini zaman zaman isyan ederek göstermekteydi. Cemaatlerin liderleri ise sahip oldukları imtiyazların elden gideceği endişesi ile fermanı eleştirmektedir. Ferman konusunda hoşnutsuzluğunu en bariz şekilde ortaya koyanlar ise yalnızca Avrupalılardı.

Abdülmecid için; Tanzimat Fermanı ile ilgili tek sorun bu da değildi. Fermanın getirdiği yenilikleri uygulamaya koymak sadece tepkiler yüzünden, değil malî açıdan da zordu. Bu nedenle fermanın uygulanması uzun bir süre alacaktır. Yine de bir çok idari, adli ve hukuki düzenlemenin yapıldığını görmekteyiz. 1840'da iltizam kaldırıldı. Ticaret mahkemeleri kuruldu. Maliye ıslah edildi. Kağıt para basıldı. Damga pulu ihdas edildi. Şehir ve limanların keşfi yaptırılarak haritalar tanzim olundu. Tersane ve donanma batı tarzına göre ıslah edildi.

1845 yılında idadi mektepleri kuruldu. Aynı yıl zaptiye Müşirliği de kuruldu.

Osmanlı Devleti'nde önemli bir zihniyet değişikliğini ifade eden bu ferman gayrimüslim halkı memnun etmekle beraber yeterli görülmedi. Kırım Harbi esnasında Osmanlı Devleti'ne yardım eden müttefikler, Abdülmecid'den Tanzimat Fermanı'nı ikmal eden ve gayrimüslimlerin statülerinde yapılan iyileştirmelerin devam edeceğini bildiren bir ferman daha talep ettiler. Bu doğrultuda hazırlanan İslahat Fermanı, bir dizi müzakereden sonra 28 Şubat 1856 günü İstanbul'da ilan edildi. Bu fermanın en önemli maddelerinden birisi Osmanlı İmparatorluğu'nda yaşayan gayrimüslimlerin Müslümanlarla eşit haklara sahip olması ile ilgili olandır. Çünkü, bu fermanın önemli bir yanı, gayrimüslimlere verilen imtiyazların uygulanmasının Avrupalı Devletlerin denetimine tabi olmasıdır. Bu madde Osmanlı içişlerine müdahale için bütün Avrupalılara fırsat yaratmıştır. Ayrıca İslahat Fermanı'nın Paris Antlaşması'nın maddeleri arasında yer alması Osmanlı Devleti'nin bir iç sorunu olan gayrimüslimlerin haklarının korunmasını uluslararası hale getirmiştir. Ayrıca sadece gayrimüslimler ile ilgili hükümler ihtiva etmesi Müslüman tebaanın gücenmesine ve tavır almasına sebep olmuş, üstelik gayrimüslimlere askerlik yapma zorunluluğu getiren madde daha sonra bedel ödeyenlere muafiyet esasını getirmiştir. Böylece Tanzimat dönemi ıslahatlarıyla yaratılmak istenen "Osmanlı Vatanşılığı" prensibinden önemli bir taviz verilmiştir. Ayrıca bu ıslahat Osmanlı Devleti'nde yaşayan gayrimüslimler arasında bağımsızlık fikirlerinin zemin kazanmasında önemli bir rol oynamıştır. Öte yandan gerek Tanzimat, gerekse de İslahat Fermanı'nın halkın tepkilerine bakılarak İslam'dan uzaklaşma veya şeriatı kopma şeklinde değerlendirilmesi yanlıştır. Çünkü, Abdülmecid yaptığı bütün işlerde şeriatı uygunluk aramaktan taviz vermiş değildir.

Abdülmecid'in idari reformlarının tamamı ileriye dönük olmamıştır. Mesela II. Mahmud'un kurduğu başvekillikten vazgeçerek sadrazamlık makamını yeniden tesis etmiştir. Yirmi yıllık saltanatı süresinde yirmi iki sadrazam değiştirdi. Yüzyıllardır imparatorluğun karar organı olan Divan-ı Humayun önemini kaybetti ve yerine Meclis-i Has ve Meclis-i Vükale kuruldu. Bâbîlî'de sadrazam başkanlığında muhtelif nazırlıklar oluşturul-

du. 1850'de meclise giren memurlara padişaha ve devlete sadakat yemini etme usulü getirildi.

Abdülmecid'in adli alandaki reformları da kayda değerdi; 1853 yılında kurulan Meclis-i Ali-i Tanzimat, daha evvel kurulan Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye'nin kanun yapma yetkisini aldı.

Eğitim alanında ıslahatlar yapması için meclisler oluşturuldu. Mali konular içinde Meclis-i Maliye kuruldu (1846).

Bütün ıslahatları denetim altına almak için de Meclis-i Ali-i Tanzimat görevlendirildi. 1855'de Meclis-i Ali-i Umumî adıyla kurulan meclis yüksek istişare meclisi olarak kullanıldı.

Taşra teşkilatı Fransız mülki idare sistemi esas alınarak yeniden düzenlendi. Eyaletlerde valinin etrafına mahalli meclisler teşkil edildi. Meclislerde gayrimüslimlere de temsil hakkı tanındı. Mülkiye memurları için ilk defa 22 Eylül 1858'de vazife ve salahiyet kanunu çıkarıldı. Adli teşkilatta da önemli değişiklikler yapıldı. Tanzimat'tan önce mevcut olan şer'i mahkeme, cemaat ve konsolosluk mahkemelerinin yanı sıra bir de nizamiye mahkemeleri kuruldu. Bu mahkemelere Müslüman ve gayrimüslim üyelerin tayin edilmesi esası getirildi. Tercüme ve iktibas yoluyla Batılı devletlerden bazı kanunlar alındı. Ceza kanunu 1840'ta, ticaret kanunu 1850'de ve arazi kanunu 1857'de bu yolla alınan belli başlı kanunlardır. Yeni kurulan Adliye teşkilatı Adliye Nezareti'ne bağlanırken, eski şer'i mahkemeler şeyhülislamın faaliyet sahası içinde bırakıldı. 1843 yılında çıkarılan askeri kanunla askerlik hizmeti kura usulüne göre bir düzene konuldu. 1856 Islahat Fermanı ile gayrimüslimlerinde askere alınmaları esası getirildi. Fakat azınlıkların büyük tepkisiyle karşılaştığı için uygulanamadı.

Eğitim alanında önemli adımlar atıldı. Devrin bütün aydınlarının görev aldığı Meclis-i Maârif-i Umûmiyye'nin hazırladığı bir kanuna göre ilk öğretim mecburi olacak, ilk ve orta öğretimde para alınmayacak, bir de dârülfünun kurulacaktı. Buna bağlı olarak ilk ve orta öğretim işlerini yürütmek üzere 1847'de Mekâtib-i Umû-

miyye Nezâreti kuruldu. Sıbyan mektepleri ile rüştiyeler ıslah edildi. 1858'de İstanbul'da ilk defa kız rüştiyesi açıldı. 1849'da, rüştiyelerle dârülfünun arasında eğitim yapacak olan dâr-ül maârif (lise) kuruldu. Dârülfünun açılışına teşebbüs edildiyse de muvaffak olunamadı. 1845'ten itibaren harp mektepleri üçe ayrıldı ve ardından Harp Akademisi kuruldu. 1847'de dârülmuallimîn adıyla ilk defa öğretmen okulu açıldı. Ziraat Mektebi (1847), Orman Mektebi (1859), Telgraf Mektebi (1860) ve Mekteb-i Tıbbiyye'ye bağlı olarak Ebe Mektebi (1842) gibi daha pek çok okulun yanı sıra, 1850'de yerli ve yabancı pek çok ilim adamının üye olduğu ilk ilim akademisi sayılan Encümen-i Dâniş tesis edildi. Türkçenin sadeleşmesi çalışmaları ve Osmanlı tarihinin yazılması faaliyetleri bu kurum eliyle başlatıldı. Bu kurumun Türk ilmine kazandırdığı en büyük eser, Cevdet Paşa'nın 12 ciltlik *Tarih*'idir. Buna rağmen Abdülmecid döneminde eğitim alanında yapılan bu çalışmalarda tam bir başarıya ulaşılamadı. Tıpkı hukuk alanında olduğu gibi eğitimde de ikilik meydana geldi. Medreseler eski düzenleriyle şeyhülislâmın yönetimine terkedilirken yeni kurulan okullar Maarif Nezâretine bağlandı.

Abdülmecid devrinde ilk özel gazete 1840 yılında çıkmaya başladı. İngiliz asıllı W. Churchill'in çıkardığı *Ceride-i Havâdis* hükümet tarafından da desteklendi.

Maliyede de önemli ıslahatlar yapıldı. *İltizam* usulü kaldırılarak vergilerin toplanması, merkezden gönderilecek vali derecesinde yetkili *muhassıl* adı verilen memurların kontrolüne bırakıldı. Ancak hiçbir hazırlık yapılmadan girişilen yeni malî tedbirler bazı karışıklıklara yol açtı. Devletin gelirleri düştü; bunun üzerine ilk defa *kâime-i mu'tebere* adıyla kâğıt para basıldı. Ayrıca yeniden iltizam sistemine dönüldü. 1848 yılından itibaren Osmanlı maliyesi sürekli buhranlar dönemine girdi. Kırım Harbi'nin getirdiği ağır masrafları karşılamak üzere ilk defa dışarıdan borç alındı (24 Ağustos 1854); bunu 1855'te ikinci, 1858'de üçüncü ve 1860'ta dördüncüsü takip etti. Her borca karşılık memleketin önemli gelir kaynakları ipotek edildi.

1 Aksun, *Osmanlı Tarihi*, c. III, s. 237-411, *DİA* ve *İA* "Abdülmecid I" maddeleri geniş ölçüde kullanılmıştır.

2 Uluçay, *a.g.e.*, s. 139'da 9 kadın, 9 ikbal hakkında tatmin edici bilgi verir.

3 Bu ferman Gülhane Parkında okunduğu için Gülhane Hattı Hümayun olarak da anılmaktadır.

ABDÜLAZİZ (1861 - 1876)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

2. Mahmud'un üçüncü oğlu, Abdülmecid'in kardeşi olan Sultan Abdülaziz 7/8 Şubat 1830 tarihinde doğdu. Annesi Pertevniyal Valide Sultan'dır. Abdülmecid'in vefatı üzerine 32 yaşında 25 Haziran 1861'de tahta çıktı. Fizikî olarak güçlü, sıhhatli ve gösterişli, karakter olarak zeki, fakat istibdada meyyal, dindar, iyi niyetli ve vâkar sahibi olarak tarif edilmektedir. Ayrıca da mükemmel ata bindiği, silah kullandığı, cirit attığı, avlanmayı ve güreşmeyi sevdiği de kaydedilmektedir. İçki içmeyi, eğlenceyi ise sevmezdi.

Şehzadeliği döneminde serbest bir yaşam sürmüştü ve annesi sayesinde itinalı bir eğitim almıştır. Arapça ve Farsça'yı iyi derecede bildiği, Arapça bir risale yazdığı, hât ve yazısının güzel olduğu ifade edilmektedir. Musikî ile de ilgilenmiş, ney ve lavta çalmıştır. Bu yönüyle bestekâr sultanlar arasına adını yazdırmıştır. Hicazkâr ve Şehran makamlarında çok güzel besteler vermiştir. Hatta padişah olunca, Abdülmecid'in kurduğu saray orkestra ve bandolarını kaldırarak yerine Türk musikîsi saz takımını koydurmuş, opera yerine orta oyununu destekleyerek adeta Batılı yanının hiç olmadığını, millî kültürü savunduğunu göstermek istemiştir.

Sultan Abdülaziz'in bu karakterinin Mısır ve Avrupa seyahatlerinden sonra çok değiştiği yazılmaktadır. Mısır sarayında katıldığı eğlenceli yemekler ve Avrupa seyahati sırasında¹ gördüğü iltişamlı sosyete yaşantısından etkilenerek son derece dindar, hatta İngiliz elçisi Canning'in tabiriyle "geri kafalı ve muhafazakar" olarak nitelendirilen padişah, müsrif ve taklitçi bir batılı olmuştur.

Sultan Abdülaziz'in yaşantısını nakledenler onun müstakim bir hayat yaşadığını kaydediyorlar. Kaynaklarda kadın efendileri olarak şunlar kayıtlıdır. Dürrinev Baş Kadın Efendi, Hayrandil, Edadil, Nesrin ve Gevheri. Çocuklarının sayısı ise 13 olarak tespit edilmiştir. Bunlardan 6'sı erkek 7'si kızdır. İsimleri şunlardır: Yusuf İzzet Efendi; Mahmud Celalüddin Efendi; Mehmed Selim Efendi; Abdülmecid II; Mehmed Şevket Efendi; Mehmed Seyfeddin Efendi; Nazime Sultan; Emine Sultan; Esmâ Sultan; Fatma Sultan; Münire Sultan; Emine Sultan.²

SİYASİ FAALİYETLERİ

Abdülaziz'in tahta çıktığı günlerde Osmanlı İmparatorluğu büyük bir malî buhran ile karşı karşıyaydı. 1861 yılı sonlarında Osmanlı kâğıt parası kaimeler, büyük oranda değer kaybetmiş ve piyasada kabul edilmeye başlamıştı. Bu nedenle halk temel gıda maddelerini bile temin edemez bir hale gelmişti. Sultan Abdülaziz ise bu meseleye duyarlılık göstermiş ve hükümetten malî buhranın önlenmesini istemiş, saray masraflarını kısarak kendisinin katkısını ve ciddiyetini göstermişti. Hatta ilk zamanlarda kendi tahsisatından bile kısıtlama istemiş, harem kurmayacağını ifade ederek, diğer memurlara örnek olmuştu. Bu doğrultuda memur sayısında azaltma gibi gerekli tasarruf önlemlerine başvurulmuştur. Başlangıçta herkes samimiyetle bu uygulamaları desteklemiş, hatta bu uygulamalara titizlikle riayet etmediği için Ali Paşa görevden alınarak yerine sadrazam olarak Keçeci-zâde Fuad Paşa tayin edilmiştir. Ancak ne padişah ne de diğer devlet adamları başlangıçtaki taahhütlerine sonraları uyamamışlardır. Tekrar lüks ve şatafatlı ya-

şama dönüldüğü, padişah ve saray halkının harcamalarının Abdülaziz'in son dönemlerinde devletin bir yıllık gelirlerinin beşte birine ulaştığından anlaşılmaktadır. Ayrıca saray, köşk ve diğer lüks inşaatlara da çok büyük miktarlar tahsis edildiği bilinmektedir.

Bu itibarla, Sultan Abdülaziz'in iyi niyetle işe başladığını, fakat çevresindeki devlet adamlarının yanlış davranış ve tutumları yüzünden özellikle 1871 yılından sonra iyice gözden düşmüştür. 1871 öncesinde padişah üzerinde etkisi olan Ali ve Fuad Paşa'lar Tanzimat Fermanı ile öngörülen reformları uygulamaya geçirmekle meşgul olmuşlardır. 1871 sonlarında etkili olan Mahmud Nedim Paşa ile Mithat Paşa ise birbirine zıt iki siyaset izlemekle, önceki padişahın haline, sonraki meşrutiyyetin ilanına zemin hazırladı.

Abdülaziz'in döneminde malî yapının yeterince güçlendirilememesinin önemli bir sebebi de askeri ıslahatlara çok para harcanmasıdır. Abdülaziz Avrupa siyasetinde meydana gelen değişiklikleri iyi değerlendirmiş ve Rusya'nın Osmanlı Devleti'ne karşı serbest kaldığını görerek önlemler almak gereğini hissetmişti. Bu nedenle Rusya'ya karşı kuvvetli bir askeri güce sahip olmak için ne gerekiyorsa yapılmasını emretti ve bu uğurda adeta bir hazine harcadı. Padişah bu işe o kadar önem veriyordu ki, Kıbrıslı Mehmed Paşa'nın donanmanın inşası için 50-60 bin kese tahsilat ayrılmasının, mali bunalım sebebiyle imkansız olduğunu söylediği zaman, onu görevden aldı. Gerçekten de Abdülaziz kara ve deniz ordusu için Avrupa'dan modern silahlar satın aldırdı. Boğazlar Rus tehlikesine karşı büyük çaplı toplarla tahkim ettirdi. Mektep-i Harbiye'yi Prusya'dan getirttiği uzmanlarla yeniden düzenletti (1866). Asker alma ve askerî teşkilatlanma kanunları yeniden düzenlendi ve kura sistemi tekrar uygulamaya konuldu.³ Askeri rüştiyeler açıldı. Harbiye nezaretine önem verilerek büyük ve müstakil bir bina yaptırıldı. Kışlalar yapıldı. Tersanelerde yapılamayan zırhlı gemiler İngiltere'den satın alındı. Deniz subayı yetiştirmek için İngiliz Hubart Paşa Mekteb-i Bahriye'ye tayin edildi. Bahriye nezareti kuruldu. Böylece rivayetlere göre dünyanın üçüncü büyük donanması oluşturuldu.

Abdülaziz döneminde bayındırlık faaliyetleri de yoğunlaşmış, 1000 kilometreye yakın demiryolu inşa edilmiş, Paris-İstanbul hattının yapılması da Avusturyalı

Baron Hirsch'e verilmişti. Bu hattın yapılmasını hararetle destekleyen ve tevsik eden Abdülaziz, 1874 yılında Sofya-İstanbul arasını hizmete açmıştır. Karayolları yapımı da onun zamanında önemli ilerlemeler kaydetmiştir. 1863 yılında tamamen devletin kendi kaynaklarıyla Niş, Bosna ve Vidin karayolları yapılmış, aynı zamanda Anadolu'da Amasya, Samsun ve Kastamonu'da yeni yollar yapılmıştır. Belki de Abdülaziz döneminin en göz kamaştırıcı başarılarından birisi de telgraf şebekesinin 76 merkezde yoğunlaştırılmasıdır. Yeniliklere açık ve modernleşme taraftarı olan Abdülaziz yine ilk kez Tuna ve Dicle'de gemi işletilmesi teşebbüsünü başlatmıştır. Limanlara da bu dönemde önem verilmiş, İstanbul, Kösence, Varna'a liman, İzmir'e rıhtım inşası yabancılara ihale edilmiştir. İki denizcilik şirketi de Sultan Abdülaziz döneminde kurulmuştur. Bunlardan ilki İdare-i Aziziye adlı gemi işletmesi, diğeri de Boğaziçi'nde taşımacılık imtiyazı verilen Şirket-i Hayriye'dir. 1874 yılında ise Galata tüneli yapılmıştır. Bir Macar uzmanın yardımıyla İtfaiye Teşkilatı da Abdülaziz döneminde kurulmuştur.

Eğitim ve öğretime de ağırlık veren padişah, 1862'de Mekteb-i Mahrec-i Aklâm adlı bir meslek okulunu hizmete açtırmış ve devlet dairelerine katipler yetiştirilmesini temin etmiştir. Bu okul 1864 yılında dil okuluna dönüşmüş ve Müslüman ve Türk tercüman ihtiyacını giderme konusunda önemli bir fonksiyon icra etmiştir. Aynı zamanda eğitim ve öğretim hizmetleri din ve ırk farkı gözetilmeksizin yaygınlaştırmaya çalışılmış, örneğin 1867 yılından itibaren Hristiyan çocukları da Türkçe sınavından geçmek koşuluyla rüştiyelere alınmaya başlanmıştır. Fakat, maalesef, bu dönem aynı zamanda misyoner okullarının Osmanlı topraklarında yaygınlaştığı bir dönemdir. 1868 yılında İstanbul'da Mekteb-i Sultanî (Galatasaray Lisesi) adıyla Fransa tarafından kurulan okul buna bir örnektir. Bu ve benzeri okulların çoğalması ise eğitimde bir kargaşa doğurmuş, bunun yanında misyoner okullarına karşı yerli eğitim yetersiz kalmıştır. Gerçektende reformcu bir padişah olan Abdülaziz, değerli sadrazam sayesinde eğitimde en köklü ve başarılı icraatlar arasında sayılabilecek icraatlarını eğitim alanında yapmıştır. Eğitim kurumları arasında koordinasyonu sağlamak amacıyla Meclis-i Kebir-i Maarif kurulmuş, daha sonra da 1870'de Maarifi Umumiye

Nizamnamesi yayınlanmıştır. Bu nizamname ile, ilk öğretim mecburi hale getirilerek eğitimin yaygınlaştırılmasına çalışılmış, bir taraftan da eğitim kadrolarının kaliteli hale getirilmesi amaçlanmıştır. Telif ve tercüme nizamnamesinin yayınlanması ve ilk kez öğretmen okulunun açılması da bu sene içerisinde. Daha sonraki tarihlerde eğitim ve öğretimde iyileştirmeler sürmüş, 1870'de Darülfünun açılmıştır. 1871-1874 yılları arasında bu okul kapalı kaldı ise de daha sonra Osmanlı ve Türkiye Cumhuriyeti aydınlarının yetişmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Abdülaziz'in idarî ve hukukî alanda da önemli icraat ve islahatları olmuştur. 1864 tarihli meşhur vilayet kanunu bu padişah tarafından çıkarılmış ve Osmanlı idari yapısı eyaletten vilayete köklü bir değişime uğramıştır. Daha sonra yeni vilayet kanununa göre vilayet meclisleri oluşturulmuş ve bu meclislere çoğu seçimle gelen üyeler tayin edilerek, halkın yönetime katılımı sağlanmıştır. Bu vilayetlerde Nizamiye Mahkemeleri kurulmuş, asıl önemli 1868'de Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliyye, Şurâ-yı Devlet ve Divan-ı Ahkâm-ı Adliye olmak üzere ikiye ayrılarak idari ve adli işler birbirinden ayrılarak, yargı bağımsızlığı konusunda önemli bir adım atılmıştır. Bu son değişiklikte Padişahın da yetkilerini kısıtlamış, fakat Meşrutiyete doğru önemli bir adım teşkil etmiştir. Özellikle Şurâ-yı Devlet bu anlamda önemli bir kurumdu ve 10 Mayıs 1868 tarihinde bizzat padişah tarafından açılmıştı. Her iki meclis de Osmanlı Tanzimat döneminin çerçevesi içerisinde çok anlamlı idi. Çünkü, gerek Tanzimat, gerekse de Islahat Fermanı yabancılara ve gayrimüslimlere verilen imtiyazlarla devletin hukuk sistemini parçalarken, bu iki kurum merkezileşmeyi ve hukuk birliğini getiriyordu. Bu dönemin hukuki reformları arasında kayda değer olanlardan birisi de Medeni Kanuna hazırlık olmak üzere bir komisyonu "code civil" in tercümesine başlamasıdır. Ancak bu komisyonun faaliyetleri ünlü hukukçu Cevdet Paşa'nın muhalefeti nedeniyle yürümemiş, İslam hukuku çerçevesinde bir medeni kanun hazırlanması daha uygun bulunarak Mecelle Cemiyeti kurulmuştur.

Abdülaziz döneminde ticaretin gelişmesi ve sermaye girişinin sağlanması için de bazı hukuki düzenlemeler yapılmıştır. Yabancılara ülkede mülk edinme hakkı ve-

rilmesi ve ziraî kredileri teşkilatlandırmak ve çiftçileri desteklemek amacıyla "memleket sandıkları" ve Emniyet Sandığının kurulması da önemli adımlardır (1863 yılında Osmanlı Bankası'nın kurulması bu bağlamda kurulmuştur). Yurt dışında açılan sanayi fuarlarına Osmanlılar ilk kez yine Abdülaziz döneminde katılmışlardır. Batı sermayesinin Abdülaziz döneminde Osmanlı Devleti'ne bir başka girişi de borçlar yoluyla olmuştur. Devlet askeri ve idari düzenlemeler için kafi gelmeyen parayı, borç yoluyla temin etme yolunu seçmiştir. Borcu borçla ödeme yoluyla iyice borç batağına saplanan devlet, bugünkü tabir ile bir nevi konsolidasyon ilan ederek, alacaklıların tüm Avrupa başkentlerinde Osmanlı Devleti aleyhine dönmesine sebep oldu. Sadrazam Mahmud Paşa'nın 1875 yılı bütçesindeki 5 milyon altın lira açık için öngördüğü (rivayetlere göre Rus elçisi General İgnatiyef'in fikriyle) bu tedbir sadece batı ülkelerinde değil, İstanbul'da padişah muhaliflerinin kışkırtmaları ile talebelerin gösterilerine yol açtı. Talebe olayları sonrasında göreve getirilen ve Sadrazam Mütercim Rüşdü, Mithat ve Hüseyin Avni Paşa'dan oluşan kadro, tam bir Abdülaziz muhalifi idi ve işi Padişahın halline, hatta öldürülmesine kadar götürdü.

Abdülaziz döneminde gelişen dış olaylara geçmeden önce şu hususu belirtmeliyiz ki, artık önceki dönemlerde iç isyan olarak değerlendirdiğimiz pek çok olay uluslararası bir soruna dönüşmüştür. Bu nedenle Karadağ isyanı, Sırp isyanı, Girit isyanı gibi pek çok isyan dış ilişkiler çerçevesinde incelenebilir. Abdülaziz döneminin bu siyasi olaylarına biraz yakından bakarsak, en ciddi olayın Karadağ ve Sırp İsyanı olduğunu söyleyebiliriz. Fransa inkılabı sonrasında Avrupa ve özellikle Osmanlı Balkanlarında yayılan milliyetçilik akımının ateşlemesiyle ve Avrupa ülkelerinin desteklemesiyle büyüyen Karadağ isyanı, Abdülaziz döneminden önce başlamış, bir protokol ile sonuçlandırılmış (1858), fakat Hersek ilanı sırasında Karadağ'ın isyancılara el altından yardım etmesi yüzünden yeniden alevlenmişti. Ancak Abdülaziz'in ilk yıllarındaki bu Karadağ isyanı batılıların müdahale etmemesi sayesinde Osmanlı kuvvetleri tarafından daha etkili ve kolay bastırılabilmiştir. Yenilen Karadağ 31 Ağustos 1862'de İşkodra Barışını imzalamış ve bağımsız kalma ümitlerini ertelemek zorunda kalmıştır.

Karadağ isyanı ile bağlantılı ve Abdülaziz'in son yıllarında devleti uğraştıran bir başka isyan ise Hersek isyanıdır. Hristiyan köylülerin büyük toprak sahiplerine karşı tepkileri ve vergi vermek istememeleri ile başlayan isyan, Rusya ve Avusturya'ya karşı olan Macarların kışkırtmalarıyla kısa zamanda yayılmıştır. Osmanlı Devleti'nin yabancıların müdahalesinden çekinerek, nasihatle isyanı önleme çabası sonuç vermemiş, bilakis isyanın yayılmasına yol açmıştır. 1875 sonlarında devlet isyanı bu defa bazı imtiyazlar vaat eden bir ferman yayınlamak istedi. Ancak bu girişimlerde karşılık bulamadı. Duruma İngiltere, Fransa, Rusya gibi devletler müdahale ederek İstanbul'a bir nota verdiler. Bu notayı İstanbul kabul etmesine rağmen, Rusya'nın kışkırtması yüzünden isyan durmadığı gibi, Sırbistan ve Bulgaristan'a da sıçradı (1876). Selanik'te Fransız ve Alman konsoloslarının öldürülmesi isyanın Osmanlı kontrolünden çıkmasına ve büyük devletlerin müdahalesine sebep oldu. Almanya, Avusturya ve Rusya'nın ortakça hazırladıkları Berlin Memorandumu İstanbul'a iletilmek üzereyken Abdülaziz tahttan indirildi.

Abdülaziz dönemindeki önemli isyan olaylarından birisi de yine aynı bölgedeki Sırbistan isyanıdır. Karadağ'da isyanları destekleyen Sırplar, aslında 1860'lı yıllarda "Büyük Sırbistan Krallığı"nı kurmak düşüncesindeydiler. Rusya ve Fransa tarafından desteklenmeleri isyanların kontrol altına alınmasını imkansızlaştırıyordu. Nitekim 1861 yılında Sırplar, Türk asker ve halkını Sır-

bistan'dan çıkarmak için harekete geçmişler, 1862 yılında ise Belgrad üzerine taarruz etmişlerdir. Avrupa devletleri bu gelişme üzerine harekete geçerek Osmanlı Devleti'ne İstanbul Protokolü'nü dikte etmişlerdi. Buna göre, Osmanlı Devleti Sırbistan'daki bazı kalelerden daha askerlerini çekiyor, bölgedeki (Belgrad ve birkaç kale hariç) Türkleri çıkarmayı kabul ediyordu. Abdülaziz'in Avrupa seyahatinden sonra yaşanan ve Avrupalılarla iyi ilişkiler kurulması için tavizler vermeye dayanan, Osmanlı'nın bu yanlış politikası Girit'in de isyanlarla sarsılmasına sebep olacaktı. Ancak, şimdilik, Girit'in Yunanistan'a ilhakı reddedilmiş ve Girit'in özel bir statüye kavuşturulmasıyla (1867) ortam yatıştırılabilmişti.

Sultan Abdülaziz döneminde ıslahatlara devam edilmiş ve 1862 yılında Divan-ı Muhasebat ve 1868'de de Şurây-ı Devlet kurulmuştu. Divan-ı Ahkam-ı Adliye de Abdülaziz devrinde kurulmuştur.

ESERLERİ

Sultan Aziz'in en büyük eseri inşa ettirdiği donanmadır. Abdülaziz, üç tarafı denizle çevrili, üç denizde hakim süren bir devletin donanma ihtiyacının elzem olduğunu düşünmüş, bu amaçla saltanatı döneminde 25 zırhlı gemi de dahil, 180 parçalık bir donanma inşa ettirmiştir. Demiryolları ve diğer alanlardaki tesisleri ise eserde anlatılmıştır.

- 1 Bu konuda eserimizde Ayşe Upton-Ward , "European-Ottoman Relations in the 19th century: The visit of Sultan Abdulaziz-Europe" adlı makalede yeni bilgi bulunabilir.
- 2 Akgündüz ve Öztürk, *Bilinmeyen Osmanlı*, s. 259; Uluçay, *a.g.e.*, s. 162-166.

- 3 Bu konuda bu eserde, Faruk Ayın "Tanzimat'ın İlanından Sonra Osmanlı Askerlik Sisteminde Meydana Gelen Değişiklikler ve Kura Usulüne Geçilmesi (Asker Alma Kanunları)" başlıklı makalesi görülebilir.

V. MURAD (1876 - 1876)

Osmanlı padişahı. Adı Mehmed, mahlâsı Murad olup, Sultan Abdülmecid'in büyük oğludur. 24 Receb 1287 (21 Eylül 1840 Pazartesi) tarihinde doğmuş ve bu ertesi günü, bir hatt-ı hümayûn ile, Bâbıâli'ye bildirilerek, ilan olunmuştur. Tahsil çağına gelince, birçok hocadan Türkçe, kitâbet, Arapça ve Fransızca dersleri almış ve garp mûsikîsi öğrenmiştir. Babası Abdülmecid'in 1277 (1861)'de ölümü ve amcası Abdülaziz'in cülûsu üzerine, veliahd oldu. Abdülaziz'in 1279 Şevval (Mart 1863) Mısır seyâhatine kardeşleri Abdülhamid ve Reşad ile beraber iştirâk ettiği gibi, yine padişahın 1284 (1867)'te Avrupa seyâhatinde de beraber bulundu. Oldukça iyi yetişmiş olup, Fransızca da bildiği için, görüştüğü Avrupa hükümdar ve prenslerinin takdirini kazandı; rivâyete göre, bu teveccülherden canı sıkılan Abdülaziz seyâhatin yarısında, Murad Efendi'yi İstanbul'a göndermek istemiş ise de, bu hâlin Avrupa hükümdarlarına karşı fena tesir edeceğinin Fuad Paşa tarafından söylenmesi üzerine, tasavvurundan vazgeçmiştir. Seyâhatten döndükten sonra yazları Kadıköyü'nde Kurbağalı Dere'deki köşkünde vakit geçirir, meclisi devam eden Nâmık Kemâl, Ziyâ Bey (Paşa)'ler ile içki âlemlerinde ve musâhabelerde bulunurdu. İçkiye düşkünlüğü âsâbını bozmakta idi. Abdülaziz'in idaresinden memnûn olmayanlar Murad Efendi'nin hükümdarlığını istiyorlardı.

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

Süleyman Paşa, keyfiyetten Murad Efendi'yi haberdar etmek üzere, Beşiktaş'taki kıyıda bulunan veliahd dâiresine giderek, veliahdı uyandırdı ve hazırlanmasını söyledi. Murad Efendi, hal'in bir gece sonra ola-

cağını ve kendisinin Süleyman Paşa tarafından alınacağını bildiği için, bu ani gelişten, teşebbüsün amcası tarafından haber alındığını zannedip, Süleyman Paşa'yı da şahsen tanımadığından, epeyi heyecan geçirmiş idi; fakat Süleyman Paşa'yı şahsen tanımış olan Lala Süleyman Ağa'nın müdâhalesi ile, sükûnet bulmuş ve Süleyman Paşa Murad Efendi'yi selamlayarak, kendisine teminat verdikten sonra dâiresinden alarak, Camlı-Köşk'e doğru yürüdükleri esnada, araba ile gelen Hüseyin Avni Paşa Murad Efendi'yi arabasına alarak, birlikte Dolmabahçe rıhtımına doğru gittiler. Veliahd ile ser-asker saat kulesi tarafından sarılmış olan kordondan dışarı çıkmak istedikleri sırada, Şam'dan yeni gelip, o tarafın muhafazasına memur edilen Arap taburları bunların geçmelerine mâni olduklarından, Murad Efendi yine korku geçirdi ise de, Hüseyin Avni Paşa veliahdı yatıştırdı.

Kordon geçildikten sonra Dolmabahçe câmiî yanındaki sâhilden deniz yolu ile Sirkeci iskelesine gelinmiş ve buradan araba ile ser-asker kapısına gidilmiştir. Burada Abdülaziz hal'edilerek, yerine Murad Efendi iclâs (7 Cemâziyevevvel 1293=30 Mayıs 1876 Salı) ve başta sadrâzam, şeyhülislâm ve ser-asker bulunduğu halde, hazır bulunan rical tarafından yeni hükümdara bi'at edildi. Cülûsun ilanını müteâkip, bi'at Dolmabahçe sarayında vukû bulmuştur.

Bu sırada devlet büyük bir buhran içinde bulunduğundan, saltanat değişikliğinin bu buhranı bir derece hafifleteceği zan olunmuş idi; hal'den sonra. Abdülaziz aleyhinde ilk hareket intikam ve müsadere sureti ile başladı; eski hükümdarın şahsına, ailelerine ait eşyaya kadar, her şeye el konulmuş ve mücevheratın bir kısmı V. Mu-

rad'ın validesi tarafından alınmıştır. Yumuşak huylu ve yenilik taraftarı olması ile Sultan Murad'ın hükümdarlığı bilhassa münevverler arasında sevgi ile karşılanmış ve aynı zamanda İngiltere ve Fransa'da da iyi tesirler uyandırmış idi. Abdülaziz Topkapı sarayında III.Selim'in dâiresine yerleştirilmiş olduğundan, burası kendisinin vehmine dokundu; Sultan Murad'a göndermiş olduğu tebrik mektubu ile beraber, buradan başka bir yere kaldırılmasını ricâ ettiğinden, Ortaköy'deki Fer'iye sarayına nakleldi (2 haziran 1876 Cuma).V. Murad 'ın tahta çıkmasından sonra, hal'de ittifak etmiş olan devlet adamları arasında derhal fikir ayrılığı baş gösterdi. Midhat Paşa kanûn-i esâsinin ve meşrûtiyetin ilanı maksadı ile hal'e tarafdâr olmuş idi; hal'den sonra ferikliğe yükseltilmiş olan Süleyman Paşa da aynı fikirde idi. Onların bu arzuları V.Murad'ca uygun görünüyordu. Fakat sadrazam mütercim Rüşdi Paşa ile bütün nüfûz elinde olan Hüseyin Avni Paşa bu fikirde olmadıklarından, meşrûtiyetin ilanı geri kaldı ve padişahın hatt-ı hümayûnunda göz boyayıcı birkaç cümle ile iktifâ edildi; ser-asker hal'e karar veren arkadaşlarını gölgede bırakacak derecede mütebitçe hareket etmeğe başladı; hatra Sultan Murad'ın kendi dâiresine almak istediği memurlara bile müdahale etti. V. Murad 'ın cülûsundan 6 gün sonra, yani 4 Haziran 1876 Pazar günü Abdülaziz intihar etti; bu haberi padişaha ikinci mâbeyinci Seyid Bey ve yahut kılarcı Ali Bey bildirince, Sultan Murad heyecana kapılıp, "Millet bunu benden bilir" diyerek, işin tahkikine mâbeyin müşiri dâmad Nûri Paşa'yı gönderdi. Amcasının intiharı da Sultan Murad'ın zaten bozuk olan âsâbını bütün-bütün sarsmış idi.

V. Murad 'ın iyi olmasından ümit kesilince, Veliahd Abdülhamid Efendi ile görüşmeğe memur edilen Midhat Paşa şehzâdeden asıl emeli olan kanûn-i esâsinin ilanı vaadini aldıktan sonra, verilen fetvâ üzerine, Sultan Murad üç ay, üç gün hükümdarlıkta bulunduktan sonra,

tahttan indirilerek, 10 Şaban 1293 (31 Ağustos 1876 Perşembe günü)'te Abdülhamid II. hükümdar ilan edildi ve sâbık hükümdar da Çırağan sarayına naklolundu.

Tekerrür eden bu hâdiselerden sonra, V. Murad. pek sıkı bir nezaret altında yirmi sekiz sene daha Çırağan sarayında yaşamış, bunun dört senesi müstesnâ olmak üzere, saray mensuplarının rivayetlerine nazaran, diğer seneleri aklı başında olarak geçmiştir. V. Murad'ın üçüncü zevcesi Şâyân Kadın Efendi'den doğmuş olan kızı ve Vâsıf Paşa'nın zevcesi Hatice Sultan'ın, II. Abdülhamid'in damadı ve Nadime Sultan'ın zevci Gâzî Osman Paşazâde Kemâleddin Paşa ile münâsebette bulunması önceleri Murad'dan saklanmış, II. Abdülhamid'in haber göndermesi üzerine, hâdiseyi öğrenen sâbık hükümdar bu hal-den pek müteessir olarak, müptelâ olduğu şeker hastalığı artmıştır.

V. Murad'ın ölümünden dört ay evvel başlayan hastalığı bir zaman II. Abdülhamid'den gizli tutularak, şehzâde Selâhaddin Efendi nâmına yaptırılan ilaçlar ile tedavi edildi; fakat hastalık vahamet kasbedince, vaziyet padişaha arz olundu. II. Abdülhamid kardeşinin tedavisine önce doktor Ali Rıza Paşa'yı, sonra Etfâl hastanesi ser-tabîbi İbrahim Paşa'yı memur etti. Hastayı bitkin bir halde bulan İbrahim Paşa muayeneden sonra yaşamasından ümidini kesmiş ve filhakika muayeneden iki gün sonra V. Murad 17 Cemaziyelâhır 1322 (28 Temmuz 1905 Pazartesi gecesi) ezânî saat sekiz veya sekiz buçukta ölmüştür.

Beşiktaş'ta Yahyâ Efendi dergâhu hazîresine gömülmesini vasiyet eden V. Murad'ın bu arzusu yerine getirilmedi. Cenâzesi mütad üzere Topkapı sarayında gasl olunduktan ve namazı Eminönü'nde bulunan Hidâyet câminde kılındıktan sonra, II. Abdülhamid'in iradesi mücibince, Yeni câmi türbesine, vâlidesinin yanına defnedildi. Murad V.'ın evladı Salâhaddin Efendi (1861-1915) ile Hadice, Fehime, Fatma ve Aliye sultanlardır.

II. ABDÜLHAMİD (1876 - 1909)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

Abdülmecid'in Çerkez asıllı kadın efendisi Tîr-i Müjgan'dan doğma oğludur. 21 Eylül 1842 tarihinde Çırağan Sarayında dünyaya geldi. 1853 yılında, 11 yaşındayken annesi veremden ölünce manevi annesi ve Padişahın çocuksuz kadın efendisi Pirustu'nun elinde büyüdü.

Orijinal fotoğraflardan II. Abdülhamid'in "kartal burunlu, orta boylu, parlak ve iri gözlü, siyah düz saçlı olduğunu görmek mümkündür. Karakteri hakkında ise hakkında çok spekülasyon yapılan bir padişah olması sebebiyle tarafsız nitelendirmeler yapmak imkânsızdır. İslam Ansiklopedisi'nde biyografisini yazan Ongunsu, onu "Zeki ve bilhassa hakiki seciyesini ve düşüncelerini gizlemekte pek mahir" olarak tanımlamaktadır. Bazı kaynaklarda içine kapanık, kendi halinde, davranışlarında samimi olmayan, sözünde durmayan bir kimse olarak tanımlanır. Bu yanlış tanımlara karşılık bütün kaynaklar onun müthiş bir zeka ve hafızaya sahip, çalışkan, azimli ve fakat şüpheli olduğunda hemfikirler. Aynı zamanda saygılı ve nazik olduğu, gönül almasını bildiği de söylenir.

II. Abdülhamid'in eğitim düzeyi hakkında Ongunsu gibi yazarlar "kuvvetli bir tahsili olmayan" nitelendirmesini yaparken, Cevdet Küçük gibi kendisine daha ılımlı yaklaşanlar iyi bir eğitim aldığını ifade ederler, "Gerden kıran Ömer Efendiden Türkçe, Ali Mahvi Efendi'den Farsça, Ferid ve Şerif Efendilerden Arapça ve diğer ilimleri, Vak'anûvis Lütfi Efendi'den Osmanlı tarihi, Edhem ve Kemal Paşalarla Gardet adındaki bir Fransızdan Fransızca, Guarelli ve Lombardi adındaki iki İtalyandan Musiki" öğrendiğini kaydederler.

Gençlik günlerinde veliahd olarak büyük kardeşi Şehzade Murad görüldüğü için saray çevrelerinde fazla ilgi görmeyen Abdülhamid, bu sebeple aşırılıktan uzak, sade bir hayat yaşamıştır. Bir taraftan Kadirî tarikatına eğilim göstermesi, diğer taraftan iyi bir klasik batı müziği dinleyici olması onun farklı bir kişilikte olduğunu göstermektedir. Boş zamanlarında batıdan getirdiği opera, orkestra, piyanist ve kemancılara sarayda konserler verdiği de kaydedilmektedir. Marangozluk yapmak, kılıç kullanmak, ata binmek ve tabanca ile atış yapmak zevkleri arasındaydı. Ancak hiçbir zaman çalışmalarını aksatmamış, yoğun bir çalışma programı yürüterek günde 16 saat mesai yaptığı geceler çok olmuştur. Bu özellikleri sebebiyle ciddiyetten taviz vermeyen, hata ve ihmali affetmeyen bir kişiliği vardı. Sorumlulukları dağıtır, fakat kesin kararı hep kendisi verirdi. Ancak bir süre meclis, daha sonra da güvendiği devlet adamlarıyla her konuda müşavere ettiği ve sorumluluğun paylaşılmasını ilke edindiği de bir gerçektir.

Aile hayatı hakkındaki bilgilere gelince; Abdülhamit'in 8 kadın Efendi, 5 İkbal ve 3 gözdesi olduğu kaydedilmektedir. Bu eşlerinden 12 kız, 9 erkek olmak üzere 21 çocuğu olmuştur.

Sultan Abdülhamit 33 yıllık bir saltanat yaşamından sonra 1909'da tahttan indirilmiş, önce Selanik daha sonra da İstanbul'da gözetim altında tutulmuş, 10 Şubat 1918'de 76 yaşındayken vefat etmiştir.

Dedesii II. Mahmud'un türbesinde yatmaktadır.

SİYASİ FAALİYETLERİ

II. Abdülhamid'in cülusu Osmanlı devletinin çok buhranlı bir dönemine rast geldi. Mithat Paşa ve arka-

daşları devletin içinde bulunduğu zor şartların V. Murad'dan kaynaklandığını ve sorunların çözümünün anayasal bir monarşide yer aldığını düşünüyorlardı. Sonunda Abdülhamid'in anayasayı ilan edeceğinin sözünü alarak Sultan V. Murad'ı tahttan indirdiler.

II. Abdülhamid'in anayasal düzen ve Mithad Paşa ile ilgili icraatı Türk tarihçiliğinde tartışmalı bir konu olarak yer almıştır. Abdülhamid anayasanın kendisine verdiği yetkiye dayanarak 5 Şubat 1877 tarihinde kamuoyunda ve Avrupalı devletler nezdinde büyük popülaritesi ve itibarı bulunan Mithad Paşa'yı görevden almış ve sürgüne göndermiştir. Ancak meşruti düzene dokunmamış ve seçimlerin ardından 19 Mart 1877 tarihinde meclisi açmıştır. İlk Türk Parlamentosu özelliği taşıyan ve 141 üyeden oluşan Meclis-i Mebusan üyelerinin 115'i mebus, 26'sı ayan idi. Bu mebusların 69'u Müslüman, 46'sı gayrimüslimdi. Bunların büyük bir kısmı gayrimüslim olan bir Meclis-i açma kararı, II. Abdülhamid'in başlangıçta liberal olduğunu veya en azından liberal ve meşruti bir sisteme karşı olmadığını göstermektedir.

Buna rağmen II. Abdülhamid meclisi dağıttığı için despotluk ile suçlanmıştır. Halbuki Abdülhamid davranışlarında samimidir, ancak meclis lağvetmesinin sebebi Meclis-i Mebusanın ve getirdiği meşruti rejimin Osmanlı-Rus savaşında ülkede kargaşaya sebep olması olsa gerektir. Abdülhamid ve tabii daha çok genç Osmanlılar Anayasanın ilanı ve meşruti idarenin kurulmasının devletin yıkılışını engelleyeceğini, gayrimüslim tebaanın devlete bağlanmasını sağlayacağını ve büyük devletlerin Osmanlıya karşı politikalarını yumuşatacağını düşünüyorlardı. Bunların hiç birisi gerçekleşmediği gibi, daha da kötüsü oldu ve devletin bütünlüğü tehdit altına girdi. Bunun üzerine Abdülhamid çatlak seslerin çıktığı ve devlete sahip çıkmak konusunda çok samimi bulunmadığı Meclis-i Mebusanı dağıtarak, bütün yetkileri bir mutlak hükümdar gibi üzerine aldı. Böylece 1908 yılına kadar sürecek olan Abdülhamid'in Totaliter İdaresi başlanmış oldu.

Eğitim seviyesi ve Sultan olarak hazırlanmamasına rağmen, kendisinden beklenmeyecek bir performansla Abdülhamid beş yıl içerisinde güçlü bir iktidar kurmayı başardı. Hemen bütün tarihçiler onun bu başarısını, yermelerine rağmen bir siyasi strateji harikası olarak nite-

lendirmektedir. Kilit noktalara başyaverlik gayesiyle kendi adamlarını yerleştirmek, liberalleri anayasaya dayanarak görevden uzaklaştırmak, savaşın başarısızlığını generallere bağladıktan sonra onları sürgüne gönderen Abdülhamid rakiplerini zamanla tek tek çevresinden uzaklaştırmayı başarmıştır. Öte yandan Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa gibi halk nazarında itibarları olan kişilerin karizmalarından yararlanmayı ihmal etmemiş adeta Rusya'nın zaferini kendisinin tek başına iktidar olması için kullanmıştır. Zaten Meclis-i Mebusanı dağıtma ve Anayasayı askıya almayı da Rusya baskısının bir sonucu olarak rahatça yapar. Artık çevresindeki bürokrasi konumunu kendine borçludur. Padişah totaliter idarenin şartlarını hazırlamış, Yıldız Sarayına taşınarak da kendisini Tanzimat'ı ve zayıf padişahları çağrıştıran simgelerden kurtarmıştır. Gerçekten de taşınma da dahil Abdülhamid'in bu tarihten sonra yaptıklarının tesadüf olmadığı açıktır. Yıldız'da yeni bir dönem başlatmıştır. Vali le sultanın iktidarına son vermesi, harem ağasının rolünü azaltması onun 33 yıllık iktidarını kurma planlarını disiplinli ve sistemli bir şekilde uyguladığını gösterir. 1881 yılına geldiğinde artık İmparatorluğun tek hakimi olur.

Onun bu yükselişini anlamak için siyasi gelişmelerin de bilinmesine ihtiyaç vardır.

Bilindiği gibi Eylül 1876'da, Abdülhamid çok tehlikeli diplomatik bir durum devralmıştı. Osmanlı İmparatorluğu Sırbistan ve Karadağ ile savaş halindeydi ve Rusya Bulgar isyanının başarısızlıkla sonuçlanmasını ve balkanlardaki diğer gelişmeleri ve 31 Mart 1877'de imzalanan Londra şartlarının yerine getirilmediğini bahane ederek Osmanlılara savaş ilan etmişti. Romenler, Sırlar, Karadağlılar ve Bulgarları yanına alan Rusya hızla güneye doğru ilerlerken ve Türkleri Bulgar topraklarından çıkarmak için etnik tarihi planları uygularken, Osmanlı Devleti içinde bulunduğu malî ve askerî durum ve dış ülkelerden siyasi veya başka türlü destek alamadığından hiçbir şey yapamıyordu. Rumeli ve Kafkasya'da cephe- den çekilen Osmanlı ordusunun peşinden gelen yüz binlerce göçmen izliyordu. İşte cephede bu olaylar olurken, kendisine çok ümit bağlanan Meclis-i Mebusan, muhtelif mülkiyet gruplarının mücadele ve entrika sahnesi haline gelmişti. Nazik durum hiç hesaba alınmıyor, Erme-

ni ve Rum mebuslar kendi dillerinin resmi dil olması gibi döneme hiç uymayan teklifleri tartışmaya açmışlardı. Ayrıca Rus ordusu İstanbul'a yakınlığı sıralarda durumun daha da kötüleşmesini önlemek için Edirne'de Ruslarla imzalanan Edirne Mütarekesi (31 Ocak 1878) Mebuslara padişahı ve çevresini yıpratma fırsatı vermişti. Halbuki padişah mütareke sonrası barış şartlarının Anayasa çerçevesinde meclis de görüşülmesi taraftarıydı. Buna karşılık saraydaki toplantıya katılan mebuslar savaşın hezimet ve sona ermesinden doğrudan padişahı suçladılar. Sadrazamın ve kumandanların azlını istediler. Nazırların meclise gelip hesap vermesi gibi talepleri öne sürdüler. II. Abdülhamid savaşın hâlâ sürdüğünü ve durumun kritikliğini öne sürerek buna razı olmadı, sadece sadrazam Ethem Paşa'nın yerine Ahmet Hamdi Paşa'yı getirdi (11 Ocak 1878). Buna rağmen 22 Ocak'ta teklif kabul edildi. Bunun üzerine padişah, Anayasaya dayanarak 13 Şubat 1878 tarihinde Mebusan Meclisini süresiz olarak kapattı. Ancak Meşrutiyet ve anayasadan vazgeçtiğine dair hiçbir beyanda bulunmadı. Aksine devlet salnamelerinde bu iki müessesesinin varlığından sık sık bahsettirdi ve şeklen Meşruti devlet şekli devam etti.

İnisiyatif ve sorumluluğun padişaha geçmesinden sonra II. Abdülhamid 3 Mart 1878 yılında Ruslarla savaş son veren Ayastefanos Antlaşmasını imzaladı. Ancak bu anlaşmaya İngiltere ve Rusya itiraz ederek şartların Berlin'de bir kongrede görüşülmesini istediler. Diğer taraftan İngiltere, konferansta Osmanlı devletine yardım edeceği bahanesiyle 4 Haziran 1878 tarihinde Kıbrıs adasının yönetimini geçici olarak üzerine aldı. Ancak bu tavize rağmen görüşmelerde İngiltere Osmanlılara karşı ilgisiz kaldı ve Sultan Abdülhamid istemeden çok ağır şartlarla Berlin Anlaşması'nı imzalamak zorunda kaldı (13 Temmuz 1878). Bu anlaşma sonucu Osmanlı Devleti çok ağır bir harp tazminatı ödemekle kalmadığı, aynı zamanda Sırbistan, Romanya ve Karadağ bağımsızlıklarını kazandılar. Bulgaristan prensliği kuruldu. Ermeniler için doğuda reform yapılması kararlaştırıldı. Dahası Osmanlı Devleti'nin mali durumu bozuk olduğu için vaat ettiği harp tazminatının karşılığında Kars, Ardahan ve Batum Rusya'ya bırakıldı. Bosna Hersek ise Avusturya tarafından işgal edildi. Böylece Abdülhamid'in tahmin ettiği gibi Berlin'de büyük devletler Osmanlı İmparator-

luğu'nu paylaşma planlarını hayata geçirmişlerdi. Dolayısıyla bu planların önlenmesi ümidiyle Abdülhamid'in bizzat verdiği Kıbrıs tavizi de işe yaramamış, stratejik öneme ait bir ada İngilizlere devredilmişti.

Görüldüğü gibi bu tarihe kadar olayların gelişmesinde Abdülhamid'in rolü olmamış, fakat mutlak yönetimini kurmasına ve 1881 yılı sonlarından itibaren idareyi tamamen kontrolüne almasına ortam hazırlanmıştır. Yönetimi paylaşmanın ülkeye felaket getirdiğine inanan ve artık aleyhinde sözler söylenmesine tahammülü kalmayan II. Abdülhamid, hükümeti, ulemayı ve orduyu avcunun içine alır. Bundan sonra kafasındaki Osmanlı'yı yeniden canlandırmak için planlarını düşüncelerini bir bir uygulamaya koyar. Ancak İslamcı olarak nitelendirilen ve Halifelik'in avantajlarına sığınan Abdülhamid tuhaf bir seçenikle karşı karşıyadır. İddialı reform planlarını hazırlama konusunda en büyük destekçisi İngiliz Büyükelçisi Layord'dur. Fakat müstebit bir idare kurmakla suçlanan II. Abdülhamid, bilindiği imajının tersine adalet reformu, eğitim reformu, çevre düzenlemesi, demiryolları inşası, savunma sisteminin modernleştirilmesi gibi pek çok reform ve düzenlemeyle ülkeyi batı standartlarına yaklaştırır. Adeta Cumhuriyetin mimarları ve alt yapısı bu reformlar sayesinde meydana çıkmıştır.

Ne var ki bu reformların faturası kabarık olmuştur. Abdülhamid'den önce Abdülaziz döneminde alınan borçların ödenmesi sırasında yaşanan problemler yüzünden devletin kredibilitesi düşmüştü. II. Abdülhamid'in bu sorunu aşmak için çok fazla yapabileceği de yoktu. İthalat haklarını donduran kapitülasyonlar sebebiyle gümrük politikası işlemiyordu. İltizam sistemi eski verimini vermiyordu. Vergiler çiftlik sahiplerinin tavırları yüzünden toplanamıyordu. İşte ekonomik alandaki bu durumu düzeltmek için II. Abdülhamid işe koyuldu. Önce devletin dış borç kredibilitesini düzeltmek amacıyla bankerlerle bir anlaşma yaptı (22 Kasım 1880). Daha sonra, dış borçlar için ayrı bir düzenleme yaparak devletin yıllık gelirlerin yarısından fazlasını tüketen ve devletin prestijini sarsan dış borçların tasfiyesine girişti. Avrupalı alacakların temsilcileriyle 20 Aralık 1881 tarihinde bir anlaşma imzaladı. "Muharrem kararnamesi" olarak meşhur olan bu anlaşma ile II. Abdülhamid alacaklı ülkelere belli devlet gelirlerini toplamak üzere Düyûn-u

Umumiyye'yi kurma imtiyazı tanıyordu. Bu kararname yüzünden II. Abdülhamid Türk tarihçilerinden çok eleştiri aldı ve tarihçiliğimizde polemik doğurdu. Diyanet İslam Ansiklopedisinde "Abdülhamid II" maddesini yazan C. Küçük, bu kararnamenin borç senetlerindeki değer artışı sebebiyle Düyûn-u Umumiye'nin işine yaradığını, fakat devletin borç bulmasının kolaylaştığını yazarken, diğerleri devletin maliyesinin dış güçlerinden ipotegine sokulduğunu iddia etmektedirler. François Georgeon ise, kararnamenin dış piyasalarda güven tazelenmesi bakımından önemine değinmekte ve devletin itibarını tekrar koyarak daha kolay borç bulabildiğini söylemektedir. Ancak bu geçici bir rahatlık sağlamış, II. Abdülhamid'in mali portreyi düzelttikten sonra yönetimde ve ülkede nüfuzunu arttırmak için ilk defa "Padişah ödeneği" ayrıldı. Bu padişahın şahsen bütçenin bir kısmını kendi ve ailesinin kullanımına ayırtması demektir. Bu uygulama kesin bir dille ifade edilebilir ki şahsi amaçlarla kullanılmamıştır. II. Abdülhamid padişah ödeneğini yatırımlara, espionaje, tarım alanlarının satın alınmasına, özellikle 1879 yılından sonra Mezopotamya'da toprak satın alınmasına harcamıştır. Albertine Juvaideh'in araştırma sonuçlarına göre padişah bu yolla mesela Bağdat Vilayeti ekilebilir topraklarının 1/3'üne kadarına sahip olmuştur. Filistin, Musul, Basra ve diğer bazı vilayetlerde de durum farklı değildir. Çiftlikat-ı hümayun denilen bu politikanın tüm boyutları henüz araştırmaya muhtaç olmakla birlikte, padişahın otoritesini sağlamlaştırma aracı olarak başarılı olduğunda kuşku yoktur.

Düyûn-u Umumiye'nin bir başka boyutu da olumlu ve olumsuz yanlarıyla birlikte değerlendirilmesi gereken yabancı sermaye girişidir. Düyûn-u Umumiye'de sonra borç veren ülkeler artmış, fakat Osmanlı yer altı ve üstü kaynaklarının işletme hakları Fransız, İngiliz ve Alman şirketi ve bankalarına bırakılmıştır. Osmanlı Bankasının öncülüğünü yaptığı bu bankalar ve bağlantıları Osmanlı topraklarında imtiyaz bölgeleri kurmaya çalışarak, memleketin yabancı devletler arasında ekonomik nüfuz bölgelerine ayrılmasına yol açtılar. Özellikle demiryolu alanındaki mücadele Almanya'nın zaferiyle ve ülkede müthiş bir nüfuz kurmasıyla sonuçlanmış, padişah Almanya'nın desteğiyle İstanbul'dan Bağdat'a kadar demiryolu yaptırmaya karar vererek (1902) Alman dış

politikasının Irak'a girmesine de yol açmıştır. Bu karar, bir yandan da Alman İmparatorluğu ile Osmanlılar arasında yakınlaşmaya zemin hazırlayacaktır.

Bütün bu diplomatik faaliyet ve manevralarda aynı şekilde tarihçiler arasında farklı algılanmıştır. Bazı kesimler onun dahi bir dış politika izlediğini iddia ederken diğerleri tam tersini iddia etmektedirler. Bayram Kodaman, II. Abdülhamid'in dış politika hedefinin "toprak bütünlüğü ve menfaatlerini" korumak olduğunu kaydettikten sonra, devletin gücü ve hedefleri arasındaki dengeyi korumanın idraki içinde "Statükocu ve barışçı" bir dış politika benimsendi demektir. Abdülhamid bunu askerî yoldan değil, diplomatik yoldan yürütebileceğine inanarak diplomasiye ve istihbarata önem vermiştir.

Gerçekten de onun dış politikasında harp yoktur. Hatta "93 Harbi" diye meşhur Osmanlı-Rus Savaşı'ndan sonra harpten nefret ettiği söylenir. Nitekim onun dış politikası maceracı değil, fakat tavizkârdır denilebilir. Çünkü II. Abdülhamid politikasında en başka Anadolu ve Rumeli'yi korumayı esas almıştır. Bu amaçla da 1878'de Kıbrıs, 1881'de Tunus'u, 1882'de Mısır'ı feda etmek zorunda kalmıştır. Onun bu politikasının belirlenmesinde uzun bir süre İngilizlerin rolü olduğu artık iyi bilinmektedir. Bununla birlikte gözden çıkardığı yerler dışında -zaten o dönemde devletin Mısır'ı, Tunus'u vs. koruyacak askeri gücü de yoktu- asla tavizkâr davranmadığı da bir gerçektir. Mesela Berlin Anlaşması sonrasında devletlerarası rekabetin Türkiye üzerinde yoğunlaştığı bir dönemde Doğu Anadolu'da Ermeni ve Girit'te Yunanlıların taleplerine karşı ısrarlı ve inatçı olabilmış buralar için tahtını ve canını feda edebileceğini söylemiştir. Bunun en somut örneği 1897 yılında Yunanistan ile savaşı göze alması ve kazanmasıdır. Bu savaşta Avrupa devletlerine rağmen Padişahın savaşı kabul etmesi dikkat çekicidir, ancak yine saldırının Yunanistan tarafından geldiği unutulmamalıdır. Bu savaşla ilgili hatırlanması gereken bir husus ise hâlâ Osmanlı Devleti'nin büyük devletlerin baskısı altında olduğu gerçeğidir. Çünkü savaşta Osmanlı ordusu Atina yakınlarına kadar kısa sürede Yunanistan'ı ele geçirmesine rağmen, dış devletlerin müdahaleleri yüzünden çok az bir tazminat dışında bir şey kazanamamıştır.

Bu müdahaleler karşısında II. Abdülhamid yeni bir dış politika izlemiştir. 1876'dan beri Kıbrıs'ta, Mısır'da ve diğer dış olaylarda kendisine dost görünen İngiltere'nin artık Osmanlı'yı parçalamak amacı taşıdığı düşüncesiyle Almanya ile sıcak ilişkiler kurulmasına öncelik ve ağırlık verilmiştir. Rusya ve İngiltere'ye karşı riskli, fakat o günün şartları içerisinde gerekli olan, bu politika değişikliğinden sonra askerî, teknik ve eğitim alanında iki ülke işbirliğine gitti. Fakat bu politika İngiltere ve Rusya'nın tepkilerini çekmekte gecikmedi. Buna rağmen İngiltere Kralı Edvard II ile Rus Çarı II. Nikola'nın Reval'de buluşmasına kadar, Abdülhamid denge siyasetini uygulamayı başardı. Almanya'nın desteğiyle Panislamizm siyasetini uyguladı. Ayrıca düşmanları arasındaki ihtilafları, ajanları vasıtasıyla körüklemek suretiyle Osmanlıya karşı birleşmelerini engelledi. Onun Karadağ'ı Sırbistan'a, Yunanistan'ı Bulgaristan'a karşı kullanması sayesinde 1909 yılına kadar buraların siyasî çözülme ve uluslaşma çabaları yavaşlatılmıştır. Rumeli dış politika hedefleri doğrultusunda Osmanlı toprağı olarak kalmıştır. François Georgeon II. Abdülhamid'in "devlete hiçbir maliyeti ya da yükü olmadan, tamamen diplomatik oyunlarla sağlanan dengeler sayesinde Rumeli'nin elde tutulabildiğini kaydetmektedir. Ancak Osmanlı İmparatorluğu'nun önemli ölçüde hedef küçülttüğü kabul edilirse bu bir başarı olarak telâkki edilebilir. Halbuki II. Abdülhamid döneminde Osmanlı Devleti "Panislamizm" adı verilen bir İslâm birliği siyaseti izlemiştir. Ayrıca bugün bazı yazarlar bunun bilinçli bir politika olmadığı ve dış politika koşullarının geniş bir coğrafyada mücadele etme gereğini doğurması nedeniyle II. Abdülhamid'in siyasetinin Panislamizm olarak görüldüğü iddia edilmektedir.

François Georgeon, onun Panislamizm politikası hakkında yaptığı yorumda padişahın hilafet kavramını "çağdaş" biçimiyle kendi şahsında uygulamaya çalıştığını, asıl amacının ise halife makamının aslında Osmanlılar tarafından haksızca işgal edildiği ve Araplara iadesini savunan İngiltere desteğindeki Arap aydınlarına bir tepki koymak olduğunu kaydediyor. Ancak onun Panislamizm siyasetinin içi bazılarının iddia ettiği gibi tamamen boş değildir, ancak işe yarayıp yaramadığı konusu tartışma konusu olabilir. Bilindiği gibi II. Abdülhamid

bütün Müslümanların ruhani lideri olarak sorunlarını üstlenmiş, halife olarak konumunu güçlendirmek için Hicaz'a demiryolu döşetmek için büyük miktarlarda paralar harcamaktan çekinmemiştir. Öte yandan da Hindistan ve Endonezya'ya kadar dünyanın her kesimindeki Müslümanlar ile döneminde temas kurularak, halifenin konumunu önemi gösterilirken, bir yandan da İngilizlerin sömürgeci ve yayılmacı siyasetleri önüne set çekilmeye çalışılmıştır. Para, misyoner ve lehte yayınları desteklemek yoluyla yürütülen bu politika, etkinliğine ne kadar tartışılırsa tartışılsın Avrupalıları korkutmaya yetmiştir.

Abdülhamid'in izlediği hilafet siyaseti Tanzimat'tan bir kopma olarak da değerlendirilmektedir. Tanzimat döneminde kısıtlanan ve protokol görevine dönüştürülen padişahlık makamı, II. Abdülhamid tarafından eskisinden daha güçlü hale getirilmiştir. Onun Panislamizm siyaseti üstelik sömürgecilere karşı direnen İslâm dünyasının ilk siyasi önderlerinin çıkmasına hizmet etmiştir.

Her ne şekilde değerlendirilirse değerlendirilsin, II. Abdülhamid'in uyguladığı baskıcı politikalar kendisine karşı 1900'lü yılların başında aydın ve halk kesimleri arasında büyüyen ve etkinliğini artıran bir muhalifin doğmasına sebep olmuştur. Bu muhalefetin zemin kazanmasında imparatorluğun mali portresinin çok kötüleşmesinin de önemli bir payı olduğu şüphesidir. Fakat muhalefetin çıkış noktasını sadece mali duruma bağlamakta yanlıştır. Fakat kendisine muhalif grupların maliye politikaları ve dış politikada karşılaşılan güçlükleri iyi değerlendirdiklerini söylemek yanlış olmaz. Devrin bazı aydınları onun baskı ve istibdadına son vermek ve ülkeyi içinde bulunduğu durumdan kurtarmanın tek yolunun meşrutiyet olduğunu düşünmekteydiler. İttihat ve Terakki Cemiyeti adlı gizlice kurulan ve faaliyet gösteren bu grubun öncülüğünde Ermeni, Rum, Bulgar ve Arap gibi çeşitli etnik ve dini gruplara mensup komiteciler aralarında anlaşarak padişaha karşı muhalefetlerini artırdılar. Abdülhamid'in mali politikalarının gelişmiş batılı ülkelerin işlerine yaradığını iddia etmişler, artan fiyatlar, dış borçlar ve düşen işçi ve memur maaşları taraftar kazanmalarını kolaylaştırmıştı. Daha çok dışarıdan mücadele eden Jön-Türkler el altından ülkeye soktukları yayınlarla iyice etkili oldular.

Nihayet 1908 yılında yer yer yapılan grevler ve protesto gösterileri Abdülhamid'in yönetimine duyulan tepkileri taraftar bulmasına yol açtı. Özellikle Manastır ve Selanik'teki askeri sınıflar arasında başlayan ve hızla ilerleyen muhalefet gücünü artırınca, bir iç savaşa yol açmak istemeyen Abdülhamid 23 Temmuz 1908'de anayasayı tekrar yürürlüğe koydu. II. Meşrutiyet adı verilen bu dönemi başlatırken, padişah kısa zamanda seçimlere gideceğini ve mebuslar meclisinin yeniden toplanacağını ilan etti. Ayrıca gizli polis örgütü ve sansür de ortadan kaldırılacaktı.

Halkın şenliklerle kutladığı bu ilan aslında pek de beklenen değişiklikleri doğurmadı. İttihat ve Terakki Partisi siyasi bir programı olmadığı için geri planda kaldı. Yapılan seçimlerde (Sonbahar 1908) ittihatçılar zafer kazanarak, padişahı bir kez daha Tanzimat dönemindeki gibi saraya gönderdiler ve kuvvetler ayrılığı ilkesine dayanan meşruti bir yönetim kurdular. Ne var ki "eski"lerin hakim olduğu hükümet ile yaşamayı kontrol eden meclisin genç muhalifleri kısa bir süre de anlaşmazlığa düştüler. Mecliste tek anlaşmazlık konusu yaşama ve yürütmenin birbirinden ayrılması değildi. Çoğunluğunu gayrimüslimleri oluşturduğu yani mecliste dış müdahaleler sebebiyle Arnavut, Rum, Arap gibi unsurlar Türklerle yüz çevirmişlerdi. Herkes ayrılıkçı gibi hareket ediyor, İttihat ve Terakki'nin temel çıkış noktası olan "İttihad-ı anâsır" gözardı ediliyor, hatta hiçe sayılıyordu. Buna karşı ittihatçıların başlattığı suikastlar huzursuzluğun artmasına sebep oluyordu. Alaylı (düzenli eğitim görmemiş) zabitlerin ordudan atılması, orduda da huzur bırakmamıştı. Bu yüzden İstanbul'daki kamuoyu ittihatçıların aleyhine dönmeye başlamış, muhalifin güçlü yazarlarından Hasan Fehmi'nin vurulması büyük tepki toplamıştı. Kartopu gibi büyüyen tepkiler, 13 Nisan'da (Rumi 31 Mart) kışladaki Erbaş ve Alaylı subayların katılmasıyla silahlı ayaklanmaya dönüştü. Mason, kafir vb. suçlamalara hedef olan ittihatçılardan bazılarının öldürülmesi, gazetecilerden bazılarının da işyerleri tahrip edildi. Bu düzensizlik ve kargaşadan yararlanan Ermeniler Adana'da büyük bir ayaklanma çıkararak pek çok Türk'ü katletti. İstanbul'daki uzun süren olaylarda, Abdülhamid de hedef alınmasına ve mevkii üyeleri arenayı

terk etmesine rağmen Selanik'teki 3. Ordu subayları harekete geçerek 23-24 Nisan 1909 gecesı İstanbul'a geldiler, isyanı bastırdılar ve Abdülhamid'in hal'ini kararlaştırdılar. Halbuki padişah, sadece ayaklanmayı yatıştırmak için çalıştığını iddia etmekte ve olayların çıkışındaki rolü konusunda bir komisyon kurulmasına razı olmaktaydı. Hatta sadrazama saltanatı kardeşine bırakabileceğini dahi bildirmişti. Ancak ittihatçılar olayların arka planını araştırma gereğini hissetmeden 27 Nisan 1909 günü II. Abdülhamid'i tahttan indirerek, Selanik'e sürdüler. Balkan savaşları sırasında ise kendini Beylerbeyi Sarayı'nda göz hapsine aldılar. İşte Abdülhamid'in farklı görüşler tarafından değişik algılanmasına sebep olan olaylar bu şekilde değerlendirilebilir. Anlaşıyor ki tanzimat ile kazandıklarını kaybedenler Abdülhamid'in düşmanı olmuşlar, onu "zorba ve eski kafalı" olarak lanse etmeye çalışmışlardır. Yine pek çok neşriyatta II. Abdülhamid "ahlaksız ve zalim" olarak tarif edilmektedir. Halbuki II. Abdülhamid zalim, katı, Ermeni tarihçilerin iddia ettiği gibi kan dökücü hiç değildir. Aslında tarihî belgeler onun döneminde uygulanan idam cezalarının son derece az olduğunu göstermektedir. 1894 Sason Ermeni ayaklanması ve sonrasında isyanların şiddetli bir şekilde bastırılması sebebiyle bütün haksız isnatlarda bulunmuştur. Kitabımızda yazan François Georgeon da bu görüştedir ve müstebit, zalim ve benzeri yakışsız unvanların takılmasının yanlış olduğunu savunmaktadır.

ESERLERİ

II. Abdülhamid 33 yıllık saltanatında büyük hamleler yapmış, genç kuşaklara ve Cumhuriyete yetişmiş bir kadro bırakmıştır. Bu nedenle onun eserlerinin başında açtığı eğitim kurumları yer almalıdır. İlk anayasanın getirdiği yükümlülük sonucu ilköğretimin mecbur olmasıyla eski sıbyan mekteplerinin ıslahına çalışan II. Abdülhamid, modern anlamda da ibtidailerin açılmasına hız verdi. Onun döneminde ibtidailerin sayısı 6'dan 9347'ye çıktı. Rüştiye mektepleri 277'den 619'a yükseldi. İdadi mekteplerinin sayısı da 5'den, resmi-özel 109'a ulaşmıştır. Ayrıca II. Abdülhamid kendisinden öncekilerin açmakta başarısız oldukları Darü'l-Fünûn'u eğitime açarak bir çıkış açmıştır. Bununla da kalmayarak Hukuk, Mül-

kiye, Sivil Mühendis, Sanayi'i Nefise, Ticaret, Orman ve Maden ve Ziraat Ameliyat Mektebi gibi bir çok mektep açılmıştır. Bunların dışında 33 öğretmen okulu da açılmış ve böylece eğitim yaygın bir hale sokulmuştur.

II. Abdülhamid ulaştırma ve haberleşme konusunda da önemli ilerlemeler kaydetmiştir. Tahta çıktığında 300-400 km olan demiryollarını Hicaz'a kadar uzatmış, Mekke-Medine ile Pasin arasında demiryolu bağlantısı onun sayesinde gerçekleşmiştir.

Basın ve yayın ile telgraf ve haberleşmede Abdülhamid zamanında çok yaygınlaşmıştır.

Öte yandan Müze-i Hümayun, Askeri Müze, Bayezid Kütüphane-i Umumisi, Yıldız Sarayı ve Kütüphane-i ile Haydarpaşa Tıbbiyesi de onun eserleridir. Şişli Etfal Hastanesi bizzat Kise-i Hümayunundan yaptırılmış, Darü'l-Aceze ve Yeni Postahane'nin tesis masraflarına da iştirak etmiştir. Diğer eserleri de sayılamayacak kadar çoktur.

V. MEHMED REŞAD (1909 - 1918)

HAYATI VE ŞAHSİYETİ

Sultan Abdülmecid'in Şefkeza Kadın'dan doğma oğlu olan V. Mehmed, 20 Eylül 1844'te İstanbul'da Çırağan Sarayında dünyaya geldi. Mavi gözlü, altın sarısı saçları nedeniyle tek sarışın padişah olarak nitelendirilmiştir. Bir yaşında tahta oturmuş, fakat ihtilalcilerin gölgesinde kaldığı için gerçek bir padişah olamamıştır. Karakteri hakkında daha çok şeyler yazılmıştır. Temiz, dindar ve mevlevî tarikatından olduğu söylenir. Sultan Abdülmecid'in oğludur. V. Mehmed saray geleneklerine göre terbiye edilmiş idi. Kendisine, okuyup yazmadan başka, âdet olduğu üzere, Arapça, Farsça ve şeriat ile alakalı bazı bilgiler de öğretilmiş idi. Babasının padişahlığı esnâsında rahat yaşamış, amcası Abdülaziz devrinde oldukça serbest bırakılmış idi. II. Abdülhamid'in hükümdarlığı esnâsında ise, sarayda hâriç ile temastan mahrum bir hayat geçirmiştir. II. Abdülhamid, vehmi sebebi ile, onu tahtı için rakip gördüğünden, adının bile söylenmesini istemezdi.

V. Mehmed yumuşak tabiatlı idi. II. Abdülhamid devrinde katlanmak zorunda kaldığı kapalı ve korkulu bir hayat onda her türlü teşebbüs kudretini köreltmiş idi. Halim ve merhametli idi. Birgün İstanbul'da câmîleri dolaşırken, Ayasofya'daki türbeleri ziyaret etmesi kendisine teklif edildiği zaman, bir çok kardeşini bir günde öldüren adamın türbesini ziyaret etmeyeceğini bildirmiş idi. Büyük babası Sultan Mahmud'a da, çok kan döktüğünden dolayı, muhabbeti yok idi. Dinî hisleri çok kuvvetli olup, Tanrıya edâ edilmemiş namaz borcu olmadığından memnûn idi. Hiçbir şeye karşı büyük bir ihtirası yok idi. Yakınlarına haysiyeti ile ölmekten başka bir isteği olmadığını söylerdi. Boş vakitlerinde tarîh mütâlâa etmeği severdi. En çok Mahmud Celâleddin

Paşa'nın *Mir'ât-ı hakikat*'ini, Cevdet Paşa'nın *Mârî-zât*'ını ve Mustafa Paşa'nın *Natâyic al-vukûf*'at'ını okutur ve dinlerdi. Saray âdetlerine ve teşrifat usûllerine son derece bağlı, nâzik ve hatırınaas idi.

Ailesinde 5 kadın bulumaktaydı, hiç ikbali yoktur.

SİYASİ FAALİYETLERİ

V. Mehmed 31 Mart vak'asını müteâkip, II. Abdülhamid'nin hal'edilmesi üzerine, 27 Nisan 1909 Salı günü padişah ilân edildi. Devrin münevverleri onu meşrûtiyetin ilk padişahı olarak, sevinç ile selâmladılar. Mutaassıplar ise, Salı gününü meş'um saydıkları için, cülûsunun hem kendisi, hem de memleket için, hayırlı olmayaacağına inandıklarından müteessir göründüler. Gerçekten yeni padişahın devri birbirini takip eden buhranlar devri oldu.

V. Mehmed kanûn-i esâsî çerçevesinde hükümdarlık etmeğe çalıştı. Bu kanuna dayanan veya dayandır görünen iktidarların tekliflerini, telkîn ettikleri surette yerine getirmeğe gayret etti. V. Mehmed'in hükümdarlığının ilk yıllarında, meşrûtiyetin ilânı üzerine, bütün memlekette meydana gelmiş olan buhran devam etti. Meşrûtiyetin ilânını temin etmiş olan İttihat ve Terakkî iktidara geçip, memleketi idâre etmek için hazırlanmamış idi. Hal-kın büyük bir kısmı câhil olduğu cihetle, ne hürriyetin, ne de meşrûtiyetin gerçek mânâsını ve medlûlünü biliyordu. Teşebbüs kabiliyetine mâlik, cüretli, kurnaz, fakat menfaatçi kimseler, hürriyet ve meşrûtiyet perdesi arkasında, şahsî emellerini tatmine giriştiler. İktidarı emellerinde tutanlar bu gibiler ile işbirliği yapmak zorunda kaldıklarından, memleketin hasretini çektiği is-

tikrarlı ve âdil bir idâre kurulamadı. V. Mehmed'in 7 yıl süren hükümdarlığı esnâsında 10 defa hükümet değişikliği vukû bulması da buna delîl teşkil eder. Tevfik Paşa'dan Talât Paşa'ya kadar gelen bütün sadrazamların kurduğu hükümetlerin her biri buhranlı bir devrede iş başına gelmiş ve bir buhran ile iktidardan ayrılmıştır. Bütün bu buhranların ana kaynağını Osmanlı imparatorluğunu parçalanmaktan kurtarmak için kabul edilmiş olan kanûn-i esâsî ile idâre hakkında meydana gelmiş bulunan farklı görüş teşkil ediyordu. Türk olmayan topluluklar, Müslüman olsun-Hristiyan olsun, kanûn-i esâsî ile idârede ırkî husûsiyetlerini ve kültür imtiyazlarını devam ettirmek ümidinde idiler. Hâlbuki İttihat ve Terakkî fırkasının öz Türk olan âzaları, açıkça olmasa bile, türlü kavmî gurupları Türkleştirmek ve merkezî bir idâreye bağlanmak suretiyle idâre etmek taraftarı idiler. Bu farklı görüşler İttihat ve Terakkî'den Hristiyan ve Türk olmayan unsurlardan bir kısmının ayrılmasına sebep oldu. Bunlar parlamentoda İttihat ve Terakkî fırkasına karşı bir muhâlefet kurdukları gibi, ırkdaşları ve dindaşları nezdinde de Osmanlı idâresine karşı propagandaya giriştiler. Bunun neticesi olarak, imparatorlukta yer yer isyânlar ve ayaklanmalar baş-gösterdi. 1909 yılı nisanında şarkî Anadolu'da dağlıların ayaklanmasını, aynı yıl Adana'da Ermenilerin sebep olduğu hâdiseler takip etti.

Ordu ve Siyaset

Kaldı ki, meşrutiyet devrinde askerlerin siyaset ile uğraşması önlenemediği için, zabitler ve askerlerde vatan mefrakesi, siyasi fırka düşmanlıkları ve ihtirası ile, gölgelenmiş idi. Karmakarışık surette toplanan ve cepheye sevk edilen rediflerin henüz silah tutmağa ve ateş etmeğe muktedir olmadıkları da görülmüş idi. Bundan başka, Balkan devletlerine karşı taarruz veya müdafaa hususunda askeri bir plan da yok idi. Bu ordu ile düşmana karşı zafer kazanmanın mümkün olmadığına kumandanlardan çoğu ve bu arada birinci ordu feriki Abdullah Paşa ile padişahın hususi doktoru Cemil Paşa (Topuzlu) kani idiler. Bu iki zatın harbi önlemesi için, Sultan Mehmed Reşad nezdinde yaptıkları bir teşebbüs, padişahın harp aleyhtarı olmasına rağmen, muvaffakiyetle neticelenmedi.

Sultan V. Mehmed'in bütün hükümdarlık zamanı buhranlı ve felaketli geçmesine rağmen, tensikat ve teş-

kilat namına bir takım ıslahat meydana getirildi. Sultan V. Mehmed hakiki bir meşrutiyet hükümdarı gibi hareket etmek suretiyle, meşrutiyetin kökleşmesine gayret etti. Devrinde müesseselerin ve içtimai hayatın, dinden madud gibi gösterilen tesirlerden kurtarılmasına çalışıldı. Ordunun gençleştirilip, asrî bir hale getirilmesine gayret edildi ve muvaffak olundu. Tahsil ve terbiyeye çok ehemmiyet verildi. Kadınlar için bir darülfünun açıldı. Milli tarih ile meşgul olmak üzere, Tarih-i Osmanî encümeni kuruldu. Osmanlı padişahlarının değerli yadigarları bir yere toplanmak suretiyle, bir İslam eserleri müzesi kuruldu. Osmanlı devrine ait tarihi eserlerin muhafazası için, cemiyetler teşkil edildi. Milli bir iktisadın kurulması hususunda başlıca engel olan kapitülasyonlar kaldırıldı. Kadının ilk defa konferanslara iştirak etmesi ve bazı memuriyetlere tayin edilmesi dolayısıyla, içtimai hayat makul bir şekil iktisap etmeğe, Türk milletinin umumi tarihi, edebiyatı ve folkloru üzerinde araştırmalar yapılmağa başlandı.

Sultan V. Mehmed devri Osmanlı imparatorluğunun devamını sağlamak hususunda yapılan son denemeyi teşkil eder. Bu devirde, milli bir Türk devleti kurulması gayesi ile gerekli malzemenin temini için, ilmi usuller ile çalışmağa başlanmıştır.

Bu ayaklanma ve hâdiseler yatıştırılırken, 1910 yılı baharında Arnavutluk isyânı başladı. Arnavutlar, Berlin muahedelerini takip eden yıllardan beri, Balkanlarda teşekkül eden devletlere karşı kendilerini korumak için teşkilâtlanmağa başlamışlardı. II. Abdülhamid bu hareketi teşvik ve himâye ettikten başka, Arnavutları imparatorluğun idâresine geniş ölçüde iştirâk ettirmek suretiyle hânedâna bağlılıklarını sağlamak istemiş idi. Muhâfız alayına münhasıran Arnavutları aldığı gibi, askerî ve mülkî hizmetlerin yüksek kademelerine de Arnavutları getirmiş idi. Meşrutiyetin ilânını müteâkip, Bosna ve Hersek'in Avusturya tarafından resmen ilhâk edilmesi ve Bulgaristan'ın istiklâlini ilân etmesi, Arnavutları, emniyetleri bakımından endişeye düşürmüştü ve mebusan meclisine seçilmiş olan beyleri vâsıtası ile, hükümetten mektep yapılmasını, Arnavutça tedrisâta müsaade edilmesini, yol yapılmasını istemeğe başlamışlardı. Osmanlı hükümeti ise, Arnavutluk için mahallî idâre tedbirlerinin alınmasına lüzûm görmedi. Hattâ Arnavutları o vakte kadar muâf oldukları vergileri vermeğe ve askerlik

hizmeti yapmağa mecbur etti. Câhil ve çok hassas olan Arnavutlar arasında hükümet aleyhine yapılan menfî propagandalar fenâ bir tesir husûle getirmiş idi. Bunun üzerine, Kosova vilâyetinde silâhlı protesto mitingleri tertip edildi. Vali Mazhar Paşa'nın kuvvet kullanması üzerine, mitingler isyân halini aldı. Mahmud Şevket Paşa kumandasında gönderilen kuvvetler, aylarca süren mücadeleden sonra, isyânı bastırmağa muvaffak oldular. Arnavutların ellerindeki silahlar toplandı. Fakat Arnavut beyleri, yabancı propagandasına kapılarak, Arnavutluk'un muhtâriyeti için, halkı yeniden isyâna hazırlamağa başladılar. V. Mehmed, bu hâdisenin Osmanlı birliği için yarattığı menfî tesirleri silmek ümidi ile, 1911 yılı yazında Rumeli'ye gidip, Selânik, Manastır, Üsküp ve Priştine'yi ziyaret etti. Bu yerlerde büyük sevgi tezahürleri ile karşılanması hükümetten ziyade padişahın şahsına matuf idi.

Osmanlı devleti bu sırada Arnavutların ikinci defa isyanı ile temelinden sarsılmağa devam ediyordu. Arnavutlar hükümetin dahili siyasetine şiddetle muhalefet ediyorlardı. Bu yüzden Arnavut meb'uslar ile Türk meb'uslar arasında 1911'de parlamentoda şiddetli kavgalar olmuş idi. 18 Ocak II. 1912'de Meclis-i meb'usanın dağılmasını müteakip, yeni seçimler için başlayan mücadelede İttihat ve Terakki Cemiyeti Arnavut beylerinin meb'us seçilmesini önlemek istedi. Halbuki Arnavutlar bir nevi derebeylik hayatı yaşamakta ve beylerine son derece bağlı bulunmakta idiler. Beylerin teşviki ile, bir millet meclisi teşkil edip, padişaha bir telgraf çekerek, hanedana bağlılıklarını bildirdiler. Fakat karşılık olarak, ittihatçılara taraftar olan Said Paşa kabinesinin çekilmesini ve Arnavutluk'a, eskiden Mısır'a verilmiş olduğu gibi, idari muhtariyet verilmesini istediler. Bu isteğe kuvvetle mukabele edildi. Müslüman ve Hristiyan Arnavutlar bu sefer birlikte Türklere karşı savaştılar. 1 Ağustos 1912'de Üsküp'ü bile ele geçirmeğe muvaffak oldular. İstanbul hükümeti, Arnavutluk isyanının Balkanlarda ihtilat yapmasından çekinerek, Arnavut isteklerinden bazılarını kabul etmek şartı ile Arnavutluk için muhtariyet idaresi tesis etti.

Balkan Savaşları

Balkan devletleri muhtar veya müstakil bir Arnavutluk'a muhalif oldukları gibi, Arnavutluk'ta ve Makedonya'da Osmanlı hükümetinin, meşrutiyetin ilanını

müteakip, girişmiş olduğu dahili siyasetine de muhalif idiler. Bu muhalefet bunların Türkler aleyhine anlaşmalarını kolaylaştırdı. 13 Mart 1912'de Bulgaristan ile Sırbistan, 29 Mayıs 1912'de Bulgaristan ile Yunanistan, imzaladıkları muahedeler ile, Makedonya'nın muhtariyetini temin etmeğe ve Osmanlı devleti ile harp çıktığı takdirde, bu bölgeyi paylaşmağa karar verdiler. İtalya'nın Trablusgarp'ı istilas ve Arnavutların ikinci defa isyan etmesi ile meydana gelen elverişli durumu fırsat bilerek, Osmanlı hükümetinden Makedonya'da ıslahat yapmasını istediler (18 Eylül 1912). Bu isteklerine müsbet cevap verilmeyeceğini zaten biliyorlardı. 30 Eylülde seferberlik ilan ettiler. 8 Ekim'de Karadağ Türkiye'ye harp ilan etti. 14 Ekim'de, Yunanistan, Sırbistan ve Bulgaristan Osmanlı hükümetine bir ultimatom verip, Makedonya'da ıslahat yapılmasını ve Balkanlarda Osmanlı ordusunun terhis edilmesini istediler. Bunu müteakip harp ilan ettiler.

Harp hareketleri Trakya'da, Makedonya ve Arnavutluk'ta cereyan etti. Bulgarlar 22 Ekim'de Kırklareli muharebesini kazandıktan sonra, 28 Ekim ile 3 Kasım arasında Süleçoğlu ve Pınarhisarı muharebelerini kazanarak, Çatalca üzerine yürüdüler. Sırlar 28 Kasım'da Komanova muharebesini kazanıp, şimali Arnavutluk'tan geçerek, Adriya denizine çıktılar ve Manastır'a girdiler. Yunan kuvvetleri Selanik'i Tahsin Paşa'dan mütareke ile almağa muvaffak oldular. Bu kat'i mağlubiyetler yanında Yanya, İşkodra ve Edirne kalelerindeki Türk kuvvetleri şanlı müdafaa muharebeleri vermekte idiler. Balkan harbinin bu neticesi ve bilhassa Bulgarların Çatalca önlerine gelmeleri İstanbul'da dehşet husule getirdi. Ulema padişaha, sancak-ı şerifi alıp, bizzat harp meydanına gitmesini tavsiye etti. Padişah ordunun perişan durumunun sancak-ı şerif ile düzelebileceği kanaatine iştirak etmedi. Neticede bir kabine değişikliği meydana geldi.

Sadrazam müşir Ahmed Muhtar Paşa istifa ederek, yerini İngiliz taraftarı olmakla tanınmış Kamil Paşa'ya bıraktı. Bulgarların Çatalca önlerinde durdurulması üzerine, Bulgaristan ve Sırbistan 5 Aralık'da Osmanlı devleti ile mütareke imzaladılar. 17 Aralık'da büyük devletlerin aracılığı ile, sulh şartlarını tespit etmek üzere, Londra konferansı toplandı. Büyük devletler, harbin başlangıcında, harbin neticesi ne olursa-olsun, hudut vaziyetleri

nin olduğu gibi kalacağına dair beyanatta bulunmuş olmalarına rağmen, Balkan devletlerinin toprak kazançlarını muhafaza etmelerine taraftar çıktılar; Osmanlı devleti henüz kendisini müdafaa etmekte olan Edirne'yi Bulgarlara, Adaları Yunanistan'a terk etmek istemediği için, Londra Konferansı inkıtaa uğradı (6 Ocak 1913). Fakat büyük devletler, müşterek bir nota vermek suretiyle, İstanbul hükümetini, konferans kararlarını kabul etmeğe zorladılar.

Sulh taraftarı olmakla beraber, mesuliyetten korkan Kamil Paşa, Meclis-i meb'usan toplu bulunmadığı için, büyük bir meşveret meclisi toplayarak, bu meclisten sulh yapılmasından başka çare bulunmadığı yolunda ittifak ile, bir karar elde etti. Bu karar tatbik edilemedi. Başlarında Enver ve Tal'at Bey'in bulunduğu İttihat ve Terakki'ye mensup bir gurup Bab-ı Âli'yi basarak, mukavemet etmeğe çalışan harbiye nazırı Nazım Paşa'yı öldürüp, Kamil Paşa'yı istifa etmeğe mecbur ve yerine Mahmud Şevket Paşa'nın sadrazamlığını temin etti (23 Ocak 1913). Bu hükümet darbesinin sebebi bilhassa Edirne'yi düşmana bırakmamak iken, yeniden başlayan harpte Edirne ve İşkodra kaleleri düşmana teslim olduklarından, Osmanlı hükümeti, tekrar toplanan Londra konferansına iştirak ederek, Midye-Enez hattının garbında kalan bütün topraklarını Balkanlı müttefiklere terk etmek, Girit üzerindeki haklarından feragat etmek, Adalar ile Arnavutluk hakkında büyük devletlerin verecekleri kararı kabul etmek şartı ile, Londra muahedelerini imzaladı (30 Mayıs 1913).

Müttefik Balkan devletlerinin, Osmanlılardan aldıkları toprakları paylaşamamaları yüzünden aralarında yeni bir Balkan harbi çıkmasından faydalanan Türkler Edirne'yi geri almağa ve devletin garp hududunu Midye-Enez hattından Meriç hattına götürmeğe muvaffak oldular. Bu durum, gerek Balkan devletlerinden her biri ile ayrı ayrı olarak muahedeler ile, gerek büyük devletlerin tasvibi ile kabul edildiğinden, Balkan harbi Osmanlı devleti için, kat'i olarak, son bulmuş oldu.

Balkan harbi, hükümetin aciz, ordunun son derece zayıf, devletin müttefiksiz bulunması hasebi ile, dış siyasetinin tesirsiz, Osmanlılık siyasetinin de bariz bir gayeden mahrum olduğunu göstermiş idi. Mahmud Şevket Paşa kabinesi bu ciheti idrak ettiğinden, büyük devletler ile olan ihtilafı halletmeye koyulmuş ve İngiltere

ile mevcut Basra körfezi anlaşmazlığını çözmek için, eski sadrazam Hakkı Paşa'yı Londra'ya ve Fransa ile askıda bulunan borçlar meselesini görüşmek üzere, eski maliye nazırı Cavid Bey'i de Paris'e göndermiş idi.

Fakat bu görüşmeler sırasında Mahmud Şevket Paşa, İttihat ve Terakki'nin muhalifleri tarafından tertip edilen bir suikast neticesinde, öldürüldü. Yeni kabine Said Halim Paşa'nın başkanlığında ve tamamen ittihatçılardan olmak üzere kuruldu. Suikastın failleri asıldı ve muhaliflerden çoğu İstanbul'dan sürüldü. Bu suretle İttihat ve Terakki fırkasının diktatörlüğü için elverişli zemin hazırlanmış oldu. İttihat ve Terakki'nin başlıca erkânı Talat, Enver ve Cemal Paşa'lar idi. Bunlar, Türk ve Müslüman olmayan Makedonya halkının ayrılması ile, Osmanlı nüfusunda İslam halkının kesafetinin arttığını, Mısır ve Hindistan Müslümanlarının Balkan harbi sırasında Osmanlı devletine taraftar bir vaziyet takındıklarını dikkate alarak, dış siyasette tekrar Pan-İslamizm prensibine geldiler. Fakat gerçekte İttihat ve Terakki erkânı, bu resmi prensip dışında, bir de Turancılık prensibine sahip idi. Gerek Pan-İslamizm, gerek Turancılık vadisinde muvaffak olmak için, her şeyden önce devletin bünyesini kuvvetlendirmek ve kuvvetli bir devletin dostluğunu kazanmak gerekirdi. Bu siyaset Almanya'nın da öteden beri takip etmekte olduğu şark siyasetine uygun düşüyordu.

ARABİSTAN İSYANLARI

Arnavutluk hadisesi olup bittiği sırada, Arap memleketlerinde de tehlikeli hâdiseler belirmekte idi. İttihat ve Terakki'nin nüfuzu altında bulunan hükümet, bu memleketlerin imtiyazlı durumlarına son vermek istedi. Türkçe'nin resmî dil olarak kullanılması, askerlik hizmetinin umûmîleştirilmesi, hac yollarının muhâfazası için, her yıl devlet hazinesinden bazı Arap mahmillerine verilmekte olan paranın kesilmesi vb., Arap milliyetçiliğinin daha bariz bir şekil almasına sebep oldu. Araplar Arabistan için muhtâriyet esasına dayanan umûmî bir ıslâhat planı istemeğe başladılar. Bu isteklerini ayaklanmalar takip etti. Devlet Arnavutlara karşı olduğu gibi, Araplara karşı da kuvvet kullandı. Bu hal, büyük devletlerin Osmanlı toprakları üzerinde besledikleri emelleri gerçekleştirmeleri için, elverişli bir fırsat teşkil ediyordu.

Bu çok mühim hadiseye rağmen, Osmanlı Devleti ile müttefiklerinin 1917 yılından itibaren durumu kötüleşmeğe başladı. Almanların garp cephesinde kat'i bir zafer kazanmaları ümidi kaybolmuş idi. İngiltere, Osmanlı imparatorluğunu zayıflatmak için, Araplara istiklal vadederek, yardım etmeğe başlamış idi. Şerif Hüseyin, haziran 1916'da Hicaz'da isyan ederek, Türk kuvvetlerine taarruz etmiş ve kendisini Hicaz kralı ilan etmiş idi. Bu şartlar dahilinde İngiliz kuvvetleri 1917 yılının başından itibaren, muharebeyi Irak, Filistin ve Suriye cephesinde intikal ettirdiler ve çok faik kuvvetler ile dövüşmelerine rağmen, bir çok muharebelerde Türkler tarafından mağlup edildiler. Fakat Hindistan'dan getirdikleri kuvvetler ve Arapların yardımı sayesinde, bu cephelerde şimale doğru ilerlemeğe başladılar. Artık harbin Osmanlı imparatorluğu için kaybedilmek üzere olduğu anlaşıldı. Bu sırada, 3 Temmuz 1918'de V. Mehmed, kısa bir hastalık tan sonra öldü.

TRABLUSGARP SAVAŞI

İtalya bu fırsattan faydalanarak, Trablusgarb'ı istilâ ve ilhak etmeğe kalkıştı. Bu devlet 1887'de Almanya ve Avusturya ile, 1890'da İngiltere ile, 1900'de Fransa ile ve aynı tarihte Rusya ile yaptığı muahedeler gereğince, Trablusgarp üzerinde hareket serbestisi hakkını elde etmiş idi. Meşrutiyetin ilanından sonra, Osmanlı hükümetinin merkeziyetçi ve temsil edici bir siyaset tutturması İtalya'yı endişeye düşürdüğünden, 28 Eylül 1911'de, Trablusgarp'ta bu devlet, sulhçu yoldan giderek, yapmakta olduğu iktisadi faaliyetlere engel olunduğunu bahane edip, bir ultiमतom verdi. İbrahim Hakkı Paşa kabinesi bu istek karşısında şaşkınlığa kapılarak ve bir çıkar yol bulamayarak, istifa edip yerini, Said Paşa kabinesine terk etti. Said Paşa'nın Hakkı Paşa'ya üstünlüğü, hadiseler karşısında daha soğukkanlı olmasından ibaret idi. İtalya, 5 Ekim 1911'de Trablusgarp'a asker çıkarıp, bazı kıyı bölgelerini işgal etti. Osmanlı hükümeti bu hadiseden önce, büyük bir gaflet eseri olarak, Trablusgarp'taki asker birliklerini Yemen'e gönderdiği ve donanmasının zayıf oluşu sebebi ile, yeni askeri kuvvetler göndermeğe muktedir bulunmadığı için, Trablusgarp'ı kendi haline terk etti. Enver, Mustafa Kemal ve daha bazı değerli zabıtlar Trablusgarp'a gitmeğe, oradaki zayıf kıt'aları ve

aşiretleri teşkilatlandırıp, İtalyanlara karşı koymağa muvaffak oldular.

İtalya Türkleri sulha zorlamak maksadı ile, 1912 yılının Ocak-Şubat aylarında Kızıldeniz ile Akdeniz kıyılarında bazı yerleri bombardıman ettiği gibi, 16-19 Nisanda Çanakkale boğazı önlerinde bir bahri nümayiş tertip etti. Bu hareketlerin bir faydası görülmeyince, 4 Mayıs'tan itibaren, Rodos'tan başlamak üzere, 12 adanın işgaline girişti. Osmanlı hükümeti, İtalyanların Balkanları ve Adalar denizini harp haline getirmesinden endişe ettiği için, İtalya ile 15 Ekim 1912'de Lozan (Ouchy) muahedesini imzalayarak ve halife adına bir naip göndermek şartı ile, Trablusgarp'ı İtalya'ya bıraktı.

14 Aralık 1914'te Osmanlı ordusunu ıslah etmek üzere, Alman imparatorunun müsaadesi ile, general Liman von Sanders, maiyetinde 40 kişilik bir heyet ile, İstanbul'a geldi; general aynı zamanda merkezi İstanbul olan birinci orduya kumanda edecek idi. Rusya ve Fransa bu ikinci vazifeye itiraz ettiler. Bunun üzerine, general ordu müfettişliğine tayin edilmek suretiyle, mesele halledildi. Alman askeri heyetinin İstanbul'a gelmesinden önce, Amiral Limpus başkanlığında bir İngiliz heyeti Osmanlı bahriyesini, General Baumann başkanlığında bir Fransız heyeti Osmanlı jandarmasını tensik etmekle vazifeli bulunuyordu.

Almanya, Balkan harbinden sonra, üçlü itilaf devletleri arasında tesanüdün arttığını ve bir harp halinde kendisinin bu devletlerin toprakları ile bir çember içine alınmış olacağını görmekte ve bu çemberi parçalamanın tek şartının Osmanlı dostluğunu kazanmak olduğunu anlamakta idi. Bu sebep ile Almanya imparatoru Türkiye'nin, başta ordu olmak üzere, diğer müesseselerinin de kuvvetli bir hale getirilmesini arzu ediyordu.

Birinci cihan harbi başladığı vakit Osmanlı devleti henüz Balkan harbinin menfi neticelerinin tesiri altında bulunuyordu. Rusya'nın İngiltere ve Fransa ile müttefik olması ve Berlin muahedesinden beri İngiltere ile Fransa'nın Osmanlı İmparatorluğu aleyhine siyasetlerinin gelişmesi neticesi olarak, Sadrazam Said Halim Paşa, gayet gizli tutulan görüşmelerinden sonra, 2 Ağustos 1914'te İstanbul'daki Alman elçisi ile Rusya'ya karşı tedafü bir ittifak yaptı. Avusturya'nın da iltihak etmesi kararlaştırıldı.

rılan bu ittifaka göre, Rusya, Almanya veya Avusturya'ya karşı harp açtığı takdirde, Osmanlı devleti de kendisini Rusya'ya karşı harp halinde sayacak idi. Osmanlı devleti harbin başlangıcında seferberlik ilan ettiği gibi, bitaraf olduğunu muharip devletlerede resmen bildirdi. 11 Ağustos 1914'te Akdeniz'de İtilaf donanması tarafından takip edilen Goeben ve Breslau adlı iki Alman zırhlısının Çanakkale'den geçip, Türk sularına girmelerine müsaade edildi. Bundan sonra Çanakkale boğazı kapatıldı. itilaf devletleri Osmanlı devletinin tarafsız kalmasını iktizam ettikleri, iki Alman zırhlısının hükümetçe satın alınmış olduğu hususundaki izahatı kafi gördükleri gibi, 7 Eylül de, kapitülasyonların ilga edildiğine dair hükümet tebliğini de iyi karşılamağa mütemayil olduklarını gösterdiler. Bu esnada Osmanlı kabinesi, harp lehinde ve aleyhinde olmak üzere, iki kısma ayrılmış idi. Harp taraftarlarının başında bulunan Enver Paşa derhal Almanya'nın yanında yer almasını lüzumlu görmekte, fakat en yakın arkadaşları bile bu hareketi henüz mevsimsiz saymakta idiler. 22 Ekim 1914'te Amiral Suchon'un kumandasında, sözde manevra yapmak için, Karadeniz'e çıkan Goeben (Yavuz) ile Breslau (Midilli)'in Rus limanlarından Odesa ile Sivastopol'u bombardıman etmesi üzerine, Rusya (2 Kasım), İngiltere ve Fransa (5 Kasım) da Osmanlı devletine harp ilan ettiler. İngiltere aynı zamanda işgal etmekte bulunduğu Kıbrıs'ı ilhak ve Mısır üzerinde himaye tesis ettiğini bildirdi. Rus limanlarının bombardımanı hadisesi, sadrazamın bile haberi olmadan, sadece harbiye nazırı Enver Paşa'nın malumatı dahilinde, Alman amirali tarafından hazırlandığı için, kabineden harp aleyhtarı nazırlar, başta Maliye Nazırı Cavid Bey olmak üzere, istifa ettiler.

V. Mehmed, halife sıfatı ile, cihat ilan ederek, bütün Müslümanları Türkiye ile müttefikleri olan Almanya ve Avusturya'nın düşmanlarına karşı harbe davet etti. Bu tedbir ile Fransa, İngiltere ve Rusya'nın hakimiyetinde bulunan Müslümanların isyan edeceği sanılıyordu. Cihat ilanı boş gittikten başka, İngiltere ile Fransa harbin

sonlarına doğru Müslümanlardan birlikler teşkil edip, Türklere karşı sevk ettiler.

Almanya, üçlü itilafın baskısından kurtulmak için, Türk kuvvetlerinin Odesa üzerinden Ukrayna'ya taarruz etmesini teklif etti. Başkumandan vekaletini de üzerine almış olan Enver Paşa ise, Kafkas bölgesinde bir taarruzu muvafık buldu. 29 Aralık'da başlayan bu taarruzda Türkler Sarıkamış muharebesini kazanmağa ve Tebriz'i zaptetmeğe muvaffak oldular ise de, Ocak ayında geniş ölçüde yapılan büyük taarruzu kaybettiklerinden, Tebriz tekrar Rusların eline geçti. Nisan 1915'te Ruslar bu cepheye, Ermenileri de isyan ettirmek suretiyle, karşı taarruza geçerek, Erzurum, Trabzon, Van ve Bitlis'i almağa muvaffak oldular. Bu arada Cemal Paşa'nın kumandasında Sina çölünü büyük bir maharet ile geçen 29.000 kişilik bir Türk kuvveti, Mısır'ı almak maksadı ile, 3 Şubat 1915'te Süveyş kanalına taarruz etti ise de, ikmal işlerinin güçlüğünden ve muvaffakiyet için isyanları hesaba katılmış olan Müslümanların isyan etmemeleri yüzünden, bu taarruz netice vermedi. Kafkas ve Süveyş üzerine yapılan bu Türk taarruzları ile, Asya ve Afrika'da da mühim cepheler açılmış ve İngilizler ile Rusların Avrupa'da Almanlara karşı kullanabilecekleri büyük kuvvetleri bu taarruz bölgelerinde tespit edilmiş idi. İtilaf devletleri, harbi zafere ulaştırmak için, Çanakkale boğazını ele geçirip, İstanbul'u zaptetmeği kararlaştırdılar. Bu maksatla 16 Mart 1915'te Fransız ve İngiliz zırhlılarının yaptıkları büyük taarruz muvaffakiyetsizliğe uğradı; bunun üzerine, bu iki devlet 25 Nisan 1915'te Gelibolu yarımadasına asker çıkardılar ise de, Mustafa Kemal kumandasındaki Türk kuvvetleri tarafından durduruldular. Aylarca süren muharebeden sonra, 5-10 Ocak 1916'da Gelibolu'dan çekildiler. Serbest kalan Türk kuvvetlerinden bir kısmı Makedonya'ya, Dobruca ve Galiçya'ya gönderildi. 7 Kasım 1917'de, Rusya'da çarlığın devrilmesi neticesi olarak, 3 Mart 1918'de Ruslar ile Brest-Litovsk muahedesi imzalanarak, 1878 harbi sonunda Ruslara terkedilmiş olan Kars, Ardahan ve Batum geri alındı.

VI. MEHMED VAHİDEDDİN (1918 - 1922)

*H*alk arasında Sultan Vahîdeddin olarak tanınan Sultan VI. Mehmed, Osmanlı İmparatorluğu'nun son padişahıdır. Şubat 1861 yılında Dolmabahçe Sarayında, Sultan Abdülmecid'in IV. Kadın efendisi Gülistan Hatun'dan dünyaya geldi. 1918 yılının Temmuz ayında Osmanlı Padişahı olduğunda 57 yaşının içerisinde bulunuyordu. Kaynaklarda asabi, sert mizaçlı, sinirli fakat hoşgörülü olması sebebiyle hiddeti çabuk geçen, aynı zamanda kurnaz ve kıvrak zekalı olarak tarif edilmektedir. Tam bağımsız olmadığı düşüncesiyle sakal bırakmadığı söyleniyor. Son dönemlerde büyümesine rağmen bir eğitim aldığı söylenemez. Arapça, Farsça bildiği, fıkıh tahsil ettiği anlaşıyor.

Padişah olmadan önce veliahd olarak tahta hazırlanmış, bu esnada Almanya ve Avusturya'ya bir seyahat yapmıştır. Bu seyahati esnasında fahri yaveri olarak M. Kemal Paşa bulunmuştur. Ayrıca Almanya İmparatorluk mareşali ve Osmanlı müşiri (paşa) olan VI. Mehmed, diğer pek çok padişah gibi musiki ile ilgilenmiş ve beste yapmıştır.

Sultan VI. Mehmed'in 5 kadın efendisi olmuştur. Bunlar Nazikeda, İnşirah, Müveddet, Nevare, Nejat'dır. Bu evliliklerinden 5 çocuğu dünyaya gelmiştir. Bunlardan sadece Mehmed Ertuğrul Efendi, erkek diğerleri kızdır.¹ Kızlarının adları Münire, Rukiyye, Fatma, Ulviye ve Fenire Sultandır.

VI. Mehmed padişah olduğunda 1914 yılında başlayan I. Dünya Savaşı sürmekteydi. Batı cephesinde Alman orduları gerilemeye başlamış, Bulgarlar da 15 Eylül'de yenilgiye uğramışlardı. Filistin cephesinde ise Osmanlı kuvvetleri İngilizler karşısında yenilgiye uğramış,

Şam, Humus ve Halep terkedilmiştir. Bu gelişmeler yaşanırken Almanya ve Bulgaristan'ın mütareke imzalamak üzere ABD'ye başvurması üzerine, Osmanlı devleti de mütareke için başvurdu. VI. Mehmed mütarekeyi görüşmek üzere, yeni bir hükümet kurmakla işe başlamıştır. Bu hükümetin Bahriye Nazırı Rauf Bey'in başkanlığında Mondros'a gönderdiği heyet, itilaf devletleriyle burada 1918'de bir mütareke imzalayarak Osmanlı Devleti için resmen savaşa son vermiştir. Bu imzalanan anlaşmaya rağmen Sultan Mehmed, Musul'un ve İstanbul'un işgal edildiğine şahit oldu. Artık bağımsız bir padişah değildir ve yaptıkları tarihçiler arasında vatanın lehine mi yoksa aleyhine mi olduğu şeklinde bitip tükenmeyen tartışmalara sebep olmuştur. Ancak M. Kemal'in 1919 Mayıs'ında Samsun'a çıkarak başlattığı, Milli Mücadeleyle başlangıçta sıcak baksa da, daha sonra kendi çıkarlarına ters bir harekete bürünmesi sebebiyle cephe aldığı bir vakıadır. Bu nedenle hain suçlamalarına hedef olduğu gibi, gizlice M. Kemal'i Anadolu'ya Milli mücadeleye gönderdiği iddiasıyla kahraman olarak da nitelendirilmiştir. Fakat, padişahlığında işgal ordularının gölgesinde kadığı göz önüne alınarak yorumlar yapılması durumunda karakteri hakkında daha sağlıklı değerlendirmeler yapılabilecektir. Nitekim VI. Mehmed de kendisini hal-i esârette saymaktaydı. Bu yüzden de iradesi ile hareket edememiş sadrazamlarını bile itilaf kuvvetlerinden aldığı emirle değiştirmek zorunda kalmıştır. Nihayet sadrazam yapılan Damad Ferid Paşa ise, ittihatçı düşmanı ve Anadolu'daki hareketin karşısında açıkça tutum alarak hem kendi adını hemde Padişah Vahideddin adını kötüye çıkarmıştır. Özellikle Padişah ve Damad Ferid Paşa'nın

Anadolu'daki hareket ve mücadeleyi yürüten şahsiyet hakkında katledilmelerine yönelik fetva almaları hem halk nazarında hem de Ankara'dan Milli mücadeleyi yönetenler arasında itibarlarının hiç kalmamasına sebep olmuştur. Yine Sevr'in imzalanması ilişkilerin kopmasına yol açmış, M. Kemal Paşa'nın önderliğinde gelişen ve Anadolu'yu düşman işgalinden kurtaran milli hareket, onun saltanatına lüzum kalmadığını ilan ederek 1 Kasım

1922 yılında makamını lağv etmiş oldu. Vahdeddin 17 gün sonra bir İngiliz zırhlısı ile Malta'ya kaçarak, Osmanlı padişahlarının sonuncusu oldu. Sultan VI. Mehmed Malta'da bir süre kaldıktan sonra, boş hayaller peşinde en azından halifelliğini koruyabileceğini ümit ederek Mekke'ye gitmiş, fakat destek göremeyerek San Remo'ya (İtalya) yerleşmiştir. 16 Mayıs 1926'da burada vefat etmiştir.

1 Padişahın kadınları ve kızları hakkında bkz. Uluçay, *a.g.e.*, s. 184. Burada Uluçay üç kızının ismini veriyor. Ayrıca Akgündüz/Öztürk. *Bilinmeyen Osmanlı*, s. 300.

OSMANLI PADİŞAHLARI BİBLİYOGRAFYASI

- AÇIKGÖZ (Namık). "Muğla Menkabe ve Efsanelerinde Kanuni Sultan Süleyman İzleri". *Prof. Dr. Dursun Yıldırım Armağanı*. Ankara, 1998, 103-109.
- AÇIKGÖZOĞLU (Mehmet). "Fatih Sultan Mehmed ve Feth-i Mübin". *İslami Edebiyat*, 1, 2, 1989, 34-36.
- ADIVAR (Halide Edip). "Padişah ve Şehzadelerimize". *Türk Yurdu*, III, 1, 1913, 32-33.
- AHMET REFİK BEY. "Fatih Sultan Mehmet Fermanları". *Dariülfünûn Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 3, 3, 1923.
- AKBULUT (İlhan). "Fatih Sultan Mehmet ve Adalet Hayatı". *Askeri Tarih Bülteni*, 35, 1993, 158-179.
- AKBULUT (İlhan). "Fatih Sultan Mehmet ve Devrinin Adalet Düzeni". *İstanbul Barosu Dergisi*, LXVII, 1/3, 1993, 139-160.
- AKIN (Hicran Yusufoglu). "II. Murad ve Fatih Sultan Mehmed'in Belgrad Kuşatmaları Üzerine Kaynak Değerlendirmesi". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1159-1168.
- AKKAYA (Mehmet). "Dünya Padişahının Dünyaya Bakışı". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 49-52.
- AKPINAR (Turgut). "Fatih Sultan Mehmed'in Ölümündeki Esrar: Fatih Zehirlendi mi?". *Tarih ve Toplum*, XIX, 111, 1993, 30-36.
- AKŞİN (Sina). "Osmanlı Padişahlarının Toprak ve Hilafet Uğruna Verdikleri Ödünler". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 29, 3-4, 1975, 121-141.
- AKTEPE (M. Münir). "Nadir Şah'ın Osmanlı Padişahı I. Mahmud'a Gönderdiği Taht-ı Tavus Hakkında". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28-29, 1974-1975, s. 113.
- AKTEPE (Münir). "Nadir Şah'ın Osmanlı Padişahı I. Mahmud'a Gönderdiği Taht-ı Tavus Hakkında". *Tarih Dergisi*, XXIII, 28-29, 1975, 113-123.
- AKYILDIZ (Ali). *Mümin ve Müsrif Bir Padişah Kızı: Refia Sultan*. İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1998.
- AKYURT (Çetin). *Yavuz Sultan Selim'in Mısır Politikası*. Ankara, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ALAKUŞ (Taner). *İstanbul'daki XVI.-XVII. Yüzyıllar Arası Yapıtılan Osmanlı Padişah Türbelerinin Süslemeleri*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- ALTAN (Çetin). *Öldürülmüş Şehzadeler ve Devrilmiş Padişahlar*. İstanbul, Afa Yayınları, 1991, 128 s.
- ANAFARTA (Nigar). *Topkapı Sarayı Padişah Portreleri*. İstanbul, Doğan Kardeş Yayınları, 1966.
- AND (Metin). "17. Yüzyıl Çarşı Ressamlarının Padişah Portreleri". *Türkiyemiz*, 58, 1989, 4-13.
- ARAT (Reşit Rahmeti). "Fatih Sultan Mehmed'in Yarlığı". *Türkiyat Mecmuası*, VI, 6, 1939, 286-322.
- ARGUNŞAH (Mustafa). "Bitlisli Şükri'nin Yavuz Sultan Selim Mersiyesi". *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5, 1994, 211-218.
- ARIT (Fikret). *Çaldıran Zaferi ve Yavuz Sultan Selim*. İstanbul, 1971, 30 s.
- ARIT (Fikret). *Kanuni Sultan Süleyman*. İstanbul, Yalçın Ofset Yayınları, 1971, 28 s.

- ARTUK (Cevriye). *Osmanlı Padişahı III. Osman'ın Sikkelerine Genel Bir Bakış*. İstanbul, Kervan Yayınları, 1980, 349-358.
- ARTUK (İbrahim). "Fatih Sultan Mehmed ve Onu Müteakib Bayezid'le Cem Adlarına Kesilen Sikkeler". *Fatih ve İstanbul*, 2, 7-12, 1954, 1-44.
- ARTUK (İbrahim). "Osmanlı Padişahı 3. Mustafa'nın Sikkelerine Genel Bir Bakış". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, VII, 228, 359-373.
- ARTUK (İbrahim). "Yavuz Sultan Selim'in Harput ve Hısn Keyfa'nın İlhakı ile İlgili İki Sikkesi". *Ord. Prof. İ. H. Uzunçarşılı'ya Armağan*. Ankara, 1976, 415-20.
- ARTUK (İbrahim). *Osmanlı Padişahı III. Mustafa'nın Sikkelerine Genel Bir Bakış*. İstanbul, Kervan Yayınları, 1980, 359-373 s.
- ASLANAPA (Oktay). "Bugünkü Türk İstanbul'un Kurucusu Fatih Sultan Mehmed". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler*. İstanbul, 1989, 11-18.
- ASLANAPA (Oktay). *Osmanlı Devri Mimarisi: Orhan Gaziden Başlayarak Sonuna Kadar Padişahlara Göre Gelişmesi*. İstanbul, 1986, VIII+568 s.
- ASRAR (N. Ahmet). *Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı Devletinin Dini Siyaseti ve İslam Alemi*. İstanbul, 1972, 390 s.
- ATALAR (Münir). "Osmanlı Padişahları". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXIV, 1981, 485-490.
- ATEŞ (Ahmed). "İstanbul'un Fethine Dair Fatih Sultan Mehmet Tarafından Gönderilen Mektuplar ve Bunlara Gelen Cevaplar". *Tarih Dergisi*, IV, 7, 1953, 11-51.
- ATEŞ (İbrahim). *Kanuni Sultan Süleyman ve Su Vakfiyesi*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1987.
- Atsız. "Fatih Sultan Mehmet". *Çınaraltı Mecmuası*, 88, 1943, 5.
- Atsız. "Fatih Sultan Mehmet'e Sunulmuş Tarihi Bir Takvim". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 3, 1957, 17-23.
- AYAŞLI (Münevver). "İki Büyük Padişah Sultan Abdülhamid-i Evvel ve Sultan Abdülhamid-i Sani". *Türk Edebiyatı*, 226, 1992, 11-12.
- AYAŞLI (Münevver). "Üç Padişah Sultan III. Ahmed, Sultan III. Mustafa, Sultan III. Selim". *Türk Edebiyatı*, 218, 1991, 8-10.
- AYDOĞAN (Aydemir). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Terk-i Salat Edenlerle İlgili Fermanı". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 46-53.
- AYTER (Kudret). "Ren Kırıyılarında Osmanlı Padişahları: Osmanlı Padişahlarına Ait Tanınmış Sekiz Yeni Tablo". *Kültür ve Sanat*, 5, 1977, 177-86.
- AYVERDİ (Samih). "Bir Dahi Hükümdar Yavuz Sultan Selim". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 3, 33, 1989, 61-62.
- BABİNGER (Franz). "Fatih Sultan Mehmet ve İtalya". Çeviren: Bekir Sıtkı BAYKAL. *Belleten*, XVII, 65, 1953, 41-82.
- BACQUÉ-GRAMMONT (Jean Louis). "Padişah ve Şah". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1987, 32-42.
- BAHADİROĞLU (Yavuz). *Osmanlı Padişahları Ansiklopedisi*. I-II-III. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1986.
- BALKAN (A. Kadri). *Kardeş Katili Padişah Sultan Osman*. İstanbul, Çeltüt Basımevi, 1952, 125 s.
- BALKAN (A. Kadri). *Padişah Öntünde Öldürülen Vezir*. Eskişehir, Güven Yayınları, 1954, 13 s.
- BALTACI (Cahit). "Fatih Sultan Mehmed Devri İlim Hayatı ve Sahn-ı Seman Medreseleri". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 237-251.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Fatih Sultan Mehmed*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1943, 31 s.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Kanuni Sultan Süleyman*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1944, 29 s.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Yavuz Sultan Selim*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1943, 31 s.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Fatih Sultan Mehmed'in Muhiyeti ve Şahsiyeti Üzerinde Bir Deneme". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 14, 3-4, 1956, 69-84.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Fatih Sultan Mehmed-Uzun Hasan Rekabetinde Trabzon Meselesi". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, II, 2-3, 1966, 67-83.

- BAYKAL (İsmail Hakkı). *Enderun Mektebi Tarihi-Kuran, Fatih Sultan Mehmet*. I. İstanbul, 1953, 154 s. (İstanbul Fethi Derneği Neşriyatı. Sayı: 20).
- BAYKAL (İsmail). "Fatih Sultan Mehmed'in Hususi Kütüphanesi ve Kitaplar". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 77-81.
- BAYKARA (Barbaros). *Konstantiniye Alındı, Fatih Sultan Mehmet*. İstanbul, Çağlayan Basımevi, 1974, 128 s.
- BAYLAV (Naşid). *Fatih Sultan Mehmed Devrinde Telif, Tercime ve İstinsah Edilen Tıp Eserleri ve İlaçları*. İstanbul, 1953, 84 s. (Türkiye Tıbbi Müstehzerat Labaratuarları Derneği Yayınlarından No: 1).
- BAYRAM (Sadı). "Fatih Sultan Mehmed'in Eyüp Sultan Vakfiyesi". *Eyüp ve Çevresi Semineri*. İstanbul, Eyüp Belediyesi, 1997, 35-44.
- BAYRAMOĞLU (Fuat). "Tezhipli ve Padişah Onaylı Fermanlar". *Kültür ve Sanat*, II, 4, 1976, 17-27.
- BAYUR (Yusuf Hikmet). "1918 Bırakışmasından Az Önce Mustafa Kemal Paşanın Başyaver Naci Bey Yolu İle Padişaha Bir Başvurması". *Belleten*, XXI, 84, 1957, 561-565.
- BAYUR (Yusuf Hikmet). "Maysor Sultanı Tipu İle Osmanlı Padişahlarından I. Abdülhamid ve III. Selim Arasındaki Mektuplaşma". *Belleten*, XII, 47, 1948, 617-652.
- BAYUR (Yusuf Hikmet). "Osmanlı Padişahı II. Süleyman'ın Gurkanlı Padişahı I. Alemgir (Evrengzib)'e Mektubu". *Belleiten*, XIV, 54, 1950, 269-285.
- BERKİ (Ali Himmet). "Vakıf Kuran İlk Osmanlı Padişahı". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 127-131.
- Bir Padişaha Bir Mektup*. İstanbul, 1327, 32 s.
- BOZKURT (Rıza). "Fatih Sultan Mehmed: İstanbul'u Fethi ve Başlıca Eserleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 13, 1982, 67-88.
- CEMAL (Behçet). "Padişahların İstanbul'da Deniz Gezintileri". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 474-480.
- CEYLAN (Ömür). "Kanuni Sultan Süleyman'a Yazılan Kasideler". *Bilge Dergisi*, 14, 1997, 43-45.
- CEZZAR (Mustafa). "Osmanlı Padişahlarının Eğlencelerinden Muhteşem Düğünler". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 38, 1953, 2045-2049.
- CLOT (André). *Fatih Sultan Mehmet*. 1. Basım. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1991, 302 s.
- COSCOLA (Andrea). *Fatih Sultan Mehmed'e Nasihatler*. Hazırlayan: Abdullah UÇMAN. İstanbul, Kervan Yayınları, 1976, 157 s.
- ÇABUK (Vahit). "Osmanlı Padişahlarının Manzum Tarihçesi". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 15, 1-2, 1976, 203-227.
- ÇALIKOĞLU (M. Asım). *İkinci Bayezid ile Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman Devirlerinin En Büyük Mutasavvıflardan Sünnül Efendi ve Merkez Efendi'nin Resimli Hayatı ve Hıviyetleri*. İstanbul, İsmail Akgün Matbaası, 1960, 47 s.
- ÇELEBİOĞLU (Amil). "Şair Kanuni Sultan Süleyman". *Türk Kültürü*, XXVIII, 1-2, 1990, 39-53.
- ÇETİNOR (Bülent). "Fatih Sultan Mehmet'in Otağ Yeri ve Hünkar Çeşmesi". *İlgi*, 53, 1988, 18-20.
- ÇİĞ (Kemal). "Topkapı Sarayı'ndaki Padişah Askıları". *Kültür Sanat*, 5, 1977, 138-42.
- ÇİL (Adalet Ergenekon). *Tarihimiz ve Osmanlı Padişahları*. İstanbul, 1981, 190 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri), GÖK (S.). *Osmanlı Padişahları*. İstanbul, Zuhuri Danışman Yayınevi, 1966-1967, 912 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Fatih Sultan Mehmet II*. İstanbul, Cumhuriyet Basımevi, 1945, 80 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı Padişahları Serisi, II. Süleyman, II. Ahmet ve II. Mustafa Devirleri*. İstanbul, Zuhuri Danışman Yayınevi, 1966.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı Padişahları. III*. İstanbul, Zuhuri Danışman Yayınevi, 1968, 956-1197 s.
- DANIŞMAN (Ahmet Zuhuri). *Osmanlı Padişahları Serisi: II. Süleyman, II. Ahmed ve II. Mustafa Devirleri*. İstanbul, 1966, 914-956 s.
- DEMİR (Aydoğan). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Terk-i Salat Edenlerle İlgili Ferman". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 46-53.
- DEMİRER (Vedia). *Osmanlı Padişahları*. İstanbul, Modern Matbaa, 1962, 27 s.
- DERMAN (M. Uğur). "Padişah Tuğralarındaki Şekil İnkılabına Dair Bilinmeyen Bazı Gerçekler". VIII.

- Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1613-1617.
- DİRENOĞLU (Şefik). *Resimli Osmanlı Padişahları*. İstanbul, 1955, 80 s.
- DOWNEY (Fairfax). *Kanuni Sultan Süleyman*. Çeviren: Enis Behiç KORYÜREK. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1975.
- DOWNEY (Fairfax). *Kanuni Sultan Süleyman=Soliman Le Magnifique*. İstanbul, 1975, 332 s. (Kültür Bakanlığı Kültür Yayınları No: 1).
- ELBİR (Halid K). "Osmanlı Padişahlarının Tapulu Gayrimenkullerinin Varislerine İntikali Hakkında Bir Teşrii Tefsir ve Teşrii Tefsirin Makabiine Şumülü Meselesi". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 15, 4, 1949, 1186-1204.
- EMECEN (Feridun M.). "Kanuni Sultan Süleyman Devri". *Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi* İstanbul, 1989, 313-382.
- EMİRİ (Ali). "Kırım Edebiyatı ve Fatih Sultan Mehmet Han Hazretleriyle Vükela ve Vüzera ve Ulema ve Şuaranın Mevlanayı Kırımı Hazretleriyle Müşaaireleri". *Emel*, 211, 1995, 11-15.
- ERAŞ (Ekrem). *Fatih Sultan Mehmed ve Eserinin Tetkikine Giriş*. İstanbul, 1959, 54 s.
- ERSOY (Ayla). "16. Yüzyılın Tezhipli Padişah Tuğraları". *Türkiyemiz*, 58, 1989, 14-27.
- ERTAN (Veli). *İstanbul'un Fethi ve Fatih Sultan Mehmed'in Şahsiyeti*. Konya, Yeni Kitap basımevi, 1970, 60 s.
- ERTAYLAN (İ Hikmet). "Fatih Sultan Mehmet Adına Falname". *Tarih Hazinesi*, 9, 1951, 423-426.
- ERÜNSAL (İsmail). "Kanuni Sultan Süleyman Devrine Ait Bir İn'âmât Defteri". *Osmanlı Araştırmaları*, 3, 1982, 1-17.
- ERÜNSAL (İsmail). "Türk Edebiyatı Tarihinin Arşiv Kaynakları II: Kanuni Sultan Süleyman Devrine Ait Bir İn'amat Defteri". *Osmanlı Araştırmaları*, IV, 1984, 1-17.
- EYİCE (Semavi). "İstanbul halkının ve Padişahların Ünlü Mesiresi: Kağıthane". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 75-96.
- EYİCE (Semavi). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Yeni Bir Portresi". *Belleten*, XXXV, 138, 1971, 213-215.
- Fatih Sultan Mehmed 1430-81*. Hazırlayan: Baki KURTULUŞ. Ankara, Bayur Matbaası, 1961, 16 s.
- Fatih Sultan Mehmed ve İstanbul'un Fethi*. Derleyen: Nevide GÖKAYDIN. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1954, 15+1 s.
- Fatih Sultan Mehmed'in Muhtelif Seferlerine Ait Fetih Nameler*. Hazırlayan: Necati LUGAL, Adnan Sadık ERZİ. İstanbul Enstitüsü Dergisi, 3, 1957, s. 177-192.
- Fatih Sultan Mehmed'in Ölümü ve Hadiseleri Üzerine Bir Vesika=Testament da Amyra Sultan Nichemedy*. Düzenleyen: Ahmet Süheyl ÜNVER. İstanbul, Kemal Matbaası, 1952, 49+6 s.
- "Fatih Sultan Mehmed'in Son Seferi". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 53, 1991, 31-39.
- Fatih Sultan Mehmed'in Siyasi ve Askeri Faaliyeti: Osmanlı Kaynaklarına Göre*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1971, XIX+356 s.
- FEHER (Geza). "XVI. Yüzyıl'da Macaristan'da Padişah Haslarına Bağlı İki Şehir". *Belleten*, XXXVI, 144, 1972, 469-482.
- FİLELFO (Francesko). *Fatih Sultan Mehmed ve Francesko Filelfo*. Çeviren: VI. Mirmiroğlu. İstanbul, 1956, 23 s.
- GALANTİ (Avram). *Fatih Sultan Mehmed Zamanında İstanbul Yahudileri=Les Juifs d'Istanbul sous le Sultan Mehmed le Conquerant*. İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1953, 48 s.
- GEDİKLİ (Fethi). "Venedik Elçisinin Padişah'tan Dileği". *Çerçeve*, 14, 1995, 74-75.
- GENCER (Ali İhsan). "Karadenize İlk Çıkan Osmanlı Padişahı II. Mahmud'un Varna Seyahati". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, III, 31, 1989, 28-34.
- GİZ (Adnan). "17. Yüzyılda Osmanlı Padişahlarının Günlük Yemek Masrafları". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 6, 1968, 76-78.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Kanuni Sultan Süleyman Devri Başlarında Rumeli Eyaleti, Livaları, Şehir ve Kasabaları". *Belleten*, XX, 78, 1956, 247-294.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Kanuni Sultan Süleyman Devri Müesseseleri ve Teşkilatına Işık Tutan Bursa Şer'iye Sicillerinden Örnekler". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı Armağanı*. Ankara, 1976, 91-112.

- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Kanuni Sultan Süleyman Devrine Ait Bosna-Hersek ile İlgili Venedik Arşivindeki Türkçe Belgeler Hakkında". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 319-331.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Macaristan ve Avrupa Siyasetinin Sebep ve Amiller, Geçirdiği Safhalar". *Kanuni Armağanı*. Ankara, 1970, 5-39.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Sigetvar'daki Türbesi". *Tarih Dünyası*, 4, 1950, 144-145.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Son Seferleri ve Ölümü". *Türk Yurdu*, V, 326, 1966, 6-8.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Timar ve Zeamet Tevcihi İle ilgili Fermanları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 17, 22, 1967, s. 35.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Timar ve Zeamet Tevcihi ile İlgili Fermanları". *Tarih Dergisi*, 22, 1967, 35-48.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Kurucu ve Teşkilatçı Büyük Türk Hükümdarı Fatih Sultan Mehmed". *Fethin 511. Yıldönümü Konferansları*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1964, 29-35.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Molla Gürani ve Padişaha Sunduğu Yazılar". *The Muslim East Studies in Honour of Julius Germanus*. Budapeşte, 1974, 75-83.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Venedik Devlet Arşivindeki Vesikalar Külliyyatında Kanuni Sultan Süleyman Devri Belgeleri". *Belgeler*, I, 2, 1964, 119-120.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Yeni Belgelerin Işığı Altında Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı-Venedik Münasebetleri". *Kanuni Armağanı*. Ankara, 1970, 171-186.
- GÖKDENİZ (Bahri). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Başlıca Seferleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 11, 1981, 37-56.
- GÖLCÜK (Şerafeddin). "Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'da Tayin Ettiği İlk Kadı, Kelam Alimi Hızır Bey 1407-1458 (810-863 H.)". *Milli Kültür*, XII, 2, 1981, 8-12.
- GÖZGÜCÜ (Sabri). *Osmanlı Padişahları*. İstanbul, Ülkü Matbaası, 1952, 156 s.
- GÖZGÜCÜ (Sabri). *Yavuz Sultan Selim*. İstanbul, Gür-Yay Matbaacılık, 1953, 257-288 s.
- GÖZLER (Fethi). "Fatih Sultan Mehmed'in Çevre ve Halk Sağlığı ile ilgili Vasiyetnamesi üzerine". *Erciyes Dergisi*, 164, 1991, 4-5.
- GÖZTEPE (Tarık Mümtaz). *Osmanoğullarının Son Padişahı Sultan Vahdettin Gurbet Cehenneminde*. İstanbul, Sebil Milli ve Dini Yayınlar Klübü Yayınları, 1968, 187 s. (Sebil Milli ve Dini Yayınlar Klübü Yayınları No: 8).
- GÖZTEPE (Tarık Mümtaz). *Osmanoğullarının Son Padişahı, Sultan Vahideddin Mütareke Gayyasında*. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1968, 461 s.
- GRAMMONT (Jean-Louis Bacqué). "Kanuni Sultan Süleyman'ın I. Francis'e İki Mektubu". Çeviren: Refet YİNANÇ. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, VIII-XII, 14-23, 1975, 89-99.
- GUBOĞLU (Mihail). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Boğdan Seferi ve Zaferi (1538 M.-945 H.)". *Belleten*, L, 198, 1986, 727-805.
- GUBOĞLU (Mihail). "Osmanlı Padişahları Tarafından Transilvanya'ya Verilen Ahidnameler Kapitülasyonlar". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1725-1734.
- GÜCÜYENER (Şükrü Fuad). *Fatih Sultan Mehmed İstanbul'u Nasıl Aldı? ve Bütün Devri (1453-1953): 500. Fetih Yılı Hatırası*. İstanbul, Gücüyener Yayınevi, 1953, 128 s.
- GÜCÜYENER (Şükrü Fuad). *Kanuni Sultan Süleyman*. İstanbul, Anadolu Türk Kitapevi, 1945, 160 s.
- GÜCÜYENER (Şükrü Fuad). *Yavuz Sultan Selim*. I-II. İstanbul, Anadolu Türk Kitapevi, 1945, 170, 196 s.
- GÜZEL (Abdurrahman). "Kanuni Sultan Süleyman Han'ın Avusturya Devlet Arşivi'nde Bulunan Mektuplarından Bazılarının Muhteviyatı Hakkında". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 999-1013.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Fatih Sultan Mehmed Devrinde Osmanlı Devleti'nde Sosyal Hayat". *İstanbul Ar-*

- mağanı. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 91-103.
- HARP (Muhammed). *Yavuz Sultan Selim'in Suriye ve Mısır Seferi*. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1986, 127 s.
- Hasırcıazade. *Osmanlı Padişahları: Osman Gazi, Orhan Gazi, I. Sultan Murad*. İstanbul, Menzil Neşriyat, 1979, 88 s.
- HİKMET (Mahmut). "Padişahım Alınız Münakaşalarımı". *Türk Yurdu*, I, 1, 1911-1912, 96-105.
- İBİCİOĞLU (Mehmet). *Kanuni Sultan Süleyman'ın Estergon Seferi*. Konya, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- İNALCIK (Halil). "Bursa Şer'iye Sicillerinde Fatih Sultan Mehmed'in Fermanları". *Belleten*, XI, 44, 1947, 693-703.
- İNALCIK (Halil). "Fatih Sultan Mehmed Tarafından İstanbul'un Yeniden İnşası". Çeviren: Fahri UNAN. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 1988, 215-225.
- İNALCIK (Halil). "Fatih Sultan Mehmet, "İstanbul Fethi ve İmparatorluk". *Türk Kültürü*, II, 20, 1964, 64-71."
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Padişahı". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XIII, 4, 1958, 68-79.
- İPCİOĞLU (Ahmet). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Estergon (Esetergom) Seferi 1543". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 137-159.
- İstanbulun Fethi ve Fatih Sultan Mehmed'in Şahsiyeti*. Konya, 1970, 60 s.
- İŞGÜVEN (Hazım). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Belgrad Fethi (1521)". *Askeri Tarih Bülteni*, 30, 1991, 7-26.
- İŞİK (Hüseyin). "Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Osmanlı-Avrupa İlişkileri, Mohaç Meydan Savaşı'nın Nedenleri ve İki Tarafın Askeri Stratejisine Etkileri". *Askeri Tarih Bülteni*, 16.Sayı Ek, 1984, 5-14.
- KAN (Muzaffer). "Yavuz Sultan Selim I'in Mercidabık ve Ridaniye Meydan Muharebeleri (1516-1517)". *Askeri Tarih Bülteni*, 3, 5, 1978, 33-49.
- KAN (Muzaffer). "Yavuz Sultan Selim'in Mercidabık ve Ridaniye Meydan Muharebeleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 6, 1978, 1-26.
- KANDEMİR (Feridun). *Devlet Kuran Padişah Osman Gazi*. İstanbul, Dizerkonca Matbaası, 1958, 77+2 s.
- Kanuni Sultan Süleyman Sergisi*. İstanbul, Topkapı Sarayı Müzesi Yayınları, 1958, 49 s.
- KARAL (Enver Ziya). "Yavuz Sultan Selim'in Oğlu Şehzade Süleyman'a Manisa Sancağını İdare Etmesi İçin Gönderdiği Siyasetname". *Belleten*, VI, 21-22, 1942, 37-44.
- KILIÇBAY (Mehmet Ali). "Albert Howe Lybyer, Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı İmparatorluğu'nun Yönetimi", İstanbul: Süreç Yay., 1987, 350 s.". *Tarih ve Toplum*, XI, 65, 1989, 62-64.
- KIRZIOĞLU (M.Fahrettin). "1461 "Turabuzon" Fethi Sırasında Fatih Sultan Mehmed'in Yaya Aştığı "Bulgar Dağı" Neresidir?". VI. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 20-26 Ekim 1961). Ankara, 1967, 322-329.
- KOCATÜRK (Vasfi Mahir). *Osmanlı Padişahları*. 4. Baskı. Ankara, Buluş Yayınevi, 1962, 371 s.
- KOCATÜRK (Vasfi Mahir). *Osmanlı Padişahları*. 6. Baskı. Ankara, Edebiyat Yayınevi, 1968, 383 s.
- KOÇU (Ahmed Bülend). *Fatih Sultan Mehmet*. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1940, 52 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Kanuni Sultan Süleyman'ın İstanbul'a Son Dönüşü". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 13, 1951, 531-535.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Yavuz Sultan Selim'in Son Günlerinde Esrarengiz Bir Vaka". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 37, 1953, 2005-2008.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Fatih Sultan Mehmed (1430-1481)*. İstanbul, Yaşaroğlu Kitapçılık, 1953, 271 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Fatih Sultan Mehmed*. İstanbul, Kervan Yayınları, 1973, 304 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Osmanlı Padişahları*. İstanbul, Nebioğlu Yayınevi, 1960, 144 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *İstanbul Cenginde Fatih Sultan Mehmed'in On Fedaisi*. İstanbul, 1953, 64 s. (Çocuk Kitapları No: 17).
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Osmanlı Padişahları*. İstanbul, 1981, 444 s. (Ana Yayınları: 4 Tarihi Eserler Dizisi: 4).

- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Annesi Hafsa Sultan'ın Vakfıyesi ve Manisa'daki Hayır Eserleri". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 47-57.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). *Mimar Koca Sinan, Vakfıyeleri, Hayır Eserleri, Hayatı, Padişaha Vekaleti, Azadlık Kağıdı, Alım-Satım Hüccetleri*. İstanbul, Ekspres Basımevi, 1948, 161 s.
- KUTLUKAN (Şule Aksoy). "Osmanlı Padişah Fermanları Sergisi". *Tarih ve Toplum*, 36, 1986, 31-34.
- KÜÇÜK (Yalçın). *21 Yaşında Bir Çocuk Fatih Sultan Mehmet*. Ankara, Tekin Yayınları, 1987, 387 s.
- KÜÇÜK (Yalçın). *Yirmibir Yaşında Bir Çocuk: Fatih Sultan Mehmed*. 2. Basım. İstanbul, Tekin Yayınları, 1990, 315 s.
- LEVY (Avigdor). "Kanuni Sultan Süleyman Dönemi ve İstanbul'a Ait Bir Kaynak". Çeviren: Necmiye ALPAY. *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 13, 1968, 42-45.
- LUGAL (Necati). "Fatih Sultan Mehmet'in Muhtelif Seferlerine Ait Fetih-Nameleri". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 2, 1956, 169-184.
- LYBYER (Albert Howe). *Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı İmparatorluğu'nun Yönetimi*. Çeviren: Seçkin CILIZOĞLU. İstanbul, Süreç Yayınları, 1987, 350 s.
- MEHMET (Namık Kemal). *Yavuz Sultan Selim*. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1968, 88 s.
- MELZİG (Nerbert). *Büyük Türk Hindistan Kapılarında, Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Amiral Hadım Süleyman Paşanın Hint Seferi*. İstanbul, 1943.
- MİRMİROĞLU (V.). *Fatih Sultan Mehmet II Devrine Ait Tarihi Vesikalar*. İstanbul, Çituri Biraderler Basımevi, 1945, 104+VI s.
- NALBANDOĞLU (Muhiddin). *Fatih Sultan Mehmed; Çocukluğu, Gençliği, Zaferleri*. İstanbul, Türk Dünyası Araştırma Vakfı, 1987, 92 s.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Bir Osmanlı Heretiği: Şeyh Muhyiddin-i Karamanî". *Prof. Dr. Bekir Küttükoğlu'na Armağan*. İstanbul, 1991, 473-484.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı Resmi Düşüncesine Karşı Bir Tepki Hareketi: Oğlan Şeyh İsmail-i Maşuki". *Osmanlı Araştırmaları*, X, 1990, 49-58.
- OGAN (Mehmet Raif). *Türk Tarihinde Vicdan Hürriyeti (Fatih Sultan Mehmet'in Bizanstaki İntelligence Servisi)*. İstanbul, 1957, 22 s.
- OKDAY (Şefik). *Osmanlıdan Cumhuriyete Padişah Yaveri İki Sadrazam Oğlu Anlatıyor*. 1988, VIII+159 s.
- ORAL (M. Zeki). "Fatih Sultan Mehmed'in Gevale Kalesi ile Karaman İllerini Fethi ve Hamidi'nin Terci-i Bendi". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 81-91.
- Osman Gazi: I. Padişah*. İskit Yayınevi, 1959.
- Osmanlı Padişah Fermanları (Osmanlı Padişah Fermanları Sergi Kataloğu, İstanbul 19 Eylül-18 Ocak 1986)*= Imperial Ottoman Fermans. Haz. ve Yayınlayan: Ayşegül NADİR. London, 1986, 1-175
- Osmanlı Padişahları*. Hazırlayan: HASIRCIZADE. İstanbul, Menzil Neşriyat, 1983, 240 s.
- Osmanlı Padişahları: Fatih Sultan Mehmet, Sultan II. Bayezid, Yavuz Sultan Selim*. Hazırlayan: HASIRCIZADE. İstanbul, Menzil Neşriyat, 1980, 250 s.
- Osmanlı Padişahları: Sultan Yıldırım Bayezid, Sultan I. Mehmed, Sultan II. Murad*. Hazırlayan: HASIRCIZADE. İstanbul, Er-Tu Yayınları, 1980, 195 s.
- Osmanlı Padişahlarının Hayat Hikayeleri*. Hayat Yayınları, 1969, 120 s.
- Osmanlılar Albümü: Osmanlı Seceresi Muhtasar Osmanlı Devleti Tarihi-Osmanlı Padişahları-Osmanlı Resmi ve Askeri Erkanı*. I. Hazırlayan: Abdülkadir DEDEOĞLU. İstanbul 120 s.
- ÖLÇER (Cüneyt). *Son Altı Osmanlı Padişahı Zamanında İstanbul'da Basılan Gülmüş Paralar*. İstanbul, Yenilik Yayınları, 1966, 64 s.
- ÖNGÜN (Baki Kurtuluş). *Resimli Osmanlı Padişahları: Ayrıca Osmanlı İmparatorluğu Tarihine Toplu Bir Bakış*. Ankara, Balkanoğlu Matbaası, 1962, 219 s.
- ÖTÜKEN (Yıldız). "Orhan Gazi (1326-1359) Devrinde Kanuni Sultan Süleyman (1520-1566) Devrinin Sonuna Kadar Osmanlı Medreseleri". *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi*, 9, 1978, 337-371.
- ÖZ (Tahsin). "Osmanlı Padişahlarının Büyüleri". *Tarih Hazinesi*, 7, 1951, 331-332.

- ÖZER (Atilla). "1876 Anayasası'nda Padişahın Durumu". *Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi*, VII, 1-2, 1975, 53-70.
- ÖZER (Deniz). "Kanuni Sultan Süleyman Hakkında.". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 50, 1991, 14-17.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Cephedeki Padişahlar". *Tarih ve Medeniyet*, 20, 1995, 17-20.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Yavuz Sultan Selim ve Anadolu Birliği". *Tarih ve Medeniyet*, 1, 1994, 7-10.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Kanuni Sultan Süleyman*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1989.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Osmanlı Padişahlarının Hayat Hikayeleri*. 3. Baskı. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1988, 445 s.
- Padişahlar Albümü: Kısa Osmanlı Tarihi*. İstanbul, Apa Ofset, 1959. (36 Renkli Port.).
- PEKOLCAY (A. Necla). "Fatih Sultan Mehmed'in Eserlerinde Hayatından Çizgiler". *İslami Edebiyat*, 1, 2, 1989, 33-37.
- REFİK (Ahmet). "Yavuz Sultan Selim'in Askeri Dehası". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 33, 1952, 1715-1718.
- RENDİ (Günsel). "El İşlemesi Padişah Portreleri". *Sanat Dünyamız*, 17, 1979, 2-9.
- RENDİ (Günsel). *Osmanlı Padişah Portreleri. Bir 19. Yüzyıl Albümü=A 19th Century Album of Ottoman Sultans' Portraits*. Milano, 1992.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Padişahlık ve Sadrazamlık Kurumu". *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1985, 1278-1285.
- SARICAOĞLU (Fikret). *Hatt-ı Hümayunlarına Göre Bir Padişahın Portresi: Sultan I. Abdülhamid (1774-1789)*. İstanbul, 1997. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- SAYAR (Ahmet Güner). "Osmanlı Devleti'nde Padişahın İlmi Çalışmalar Üzerindeki Kontrolüne Dair Bazı Tesbitler". *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2, 1984, 255-263.
- SERTOĞLU (Mithat). *Fatih Sultan Mehmet*. İstanbul, Üstünel Yayınevi, 1953, 64 s.
- SERTOĞLU (Midhat). *Osmanlı Padişahları*. İstanbul, İstanbul Gazetesi Veb Ofset Tesisleri, 1973, 143 s.
- SOKU (Ziya Şakir). *Fatih Sultan Mehmed*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1959, 285+3 s.
- SOKU (Ziya Şakir). *Fatih Sultan Mehmed: Gençliği, Cülsü, Harpleri, Askerlik Dehası, Umumi ve Hususi Hayatı, Kanunları*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1953, 291 s.
- SONYEL (Salahi). "İngiltere Dışişleri Bakanlığı Belgelerine Göre Osmanlı Padişahı Abdülhamit 48 Saat İçinde Kıbrıs'ı İngilizlere Nasıl Kiraladı?". *Belleten*, XLII, 168, 1978, 725-759.
- SONYEL (Salahi). "Son Osmanlı Padişahı Vahidettin ve İngilizler". *Belleten*, XXXIX, 154, 1975, 257-264.
- SUZUKİ (Tadashi). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Veziriazamları ve Vezirleri-Tanınmış Siyasi Şahsiyetler Tarihi Bakımından Bir İnceleme". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler*. Ankara, 1990, 885-888.
- ŞAH (Rızaulhak). "Açı Padişahı Sultan Alaeddin'in Kanuni Sultan Süleyman'a Mektubu". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, V, 8-9, 1970, 373-411.
- ŞAKİR (Ziya). "Padişahlar Nasıl Evlenirlerdi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 256-260.
- ŞAKİR (Ziya). "Sanatkar Padişahlar". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 38, 1953, 2051-2053.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut H.). "Fatih Sultan Mehmed'in Galatalılara Verdiği Fermanın Türkçe Metinleri". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIV, 25, 1982, 211-225.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut H.). "Venedik Devlet Arşivinde Kanuni Sultan Süleyman Dönemine Ait Yeni Belgeler". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 875-878.
- ŞEHSUVAROĞLU (Bedi N.). "Osmanlı Padişahları ve Bahnameler". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 423-428.
- ŞEHSUVAROĞLU (Bedi N.). "Osmanlı Padişahlarının Akıbetleri ve Ölüm Sebepleri Hakkında Tıp Tarihi Bakımından Bir İnceleme". *V. Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 392-411.
- ŞEHSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Osmanlı Padişahlarının Kılıç Kuşanma Merasimi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 270-274.

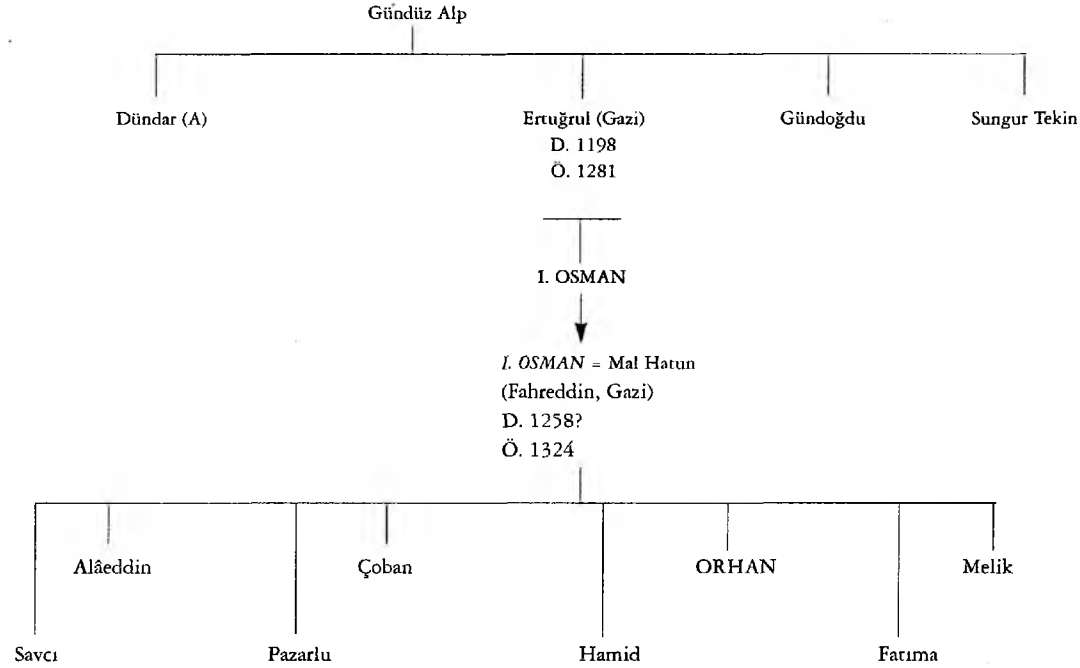
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Padişah Mehmet Vahidettin'in Hayatı ve Firarı". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 404-408.
- ŞERİFGİL (Enver M.). "Padişahın Hassa Davarları ve Uludağ Yaylakları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 10, 1981, 78-108.
- T. S. K. Tarihi: *Osmanlı Devri Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferi: Mercidabık (1516) ve Ridaniye (1517) Meydan muharebeleri*. Ankara, Genelkurmay Askeri ve Stratejik Etüd Başkanlığı, 1990, 163 s.
- TANSEL (S. Osman). *Osmanlı Kaynaklarına Göre Fatih Sultan Mehmet in Siyasi ve Askeri Faaliyeti*. Ankara, 1953.
- Tarihçe-i Hürriyet ve Padişahın Efkârı*. İstanbul, 1324, 31 s.
- TAŞCI (Hamza). "Padişah Portreli Porselenler". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 62-64.
- TEKİNDAG (M. C. Şehabeddin). "Papa Pius II.'nin Fatih Sultan Mehmed'e Gönderdiği Mektup Üzerine Düşünceler". *Fehin 511. Yıldönümü Konferansları*, 25-29 Mayıs 1964. İstanbul, Baha Matbaası, 1964, 48-49.
- TEKİNDAG (M. C. Şehabeddin). "Tarihi Notlar: Padişahlar İçin Tertiblenen Türk Usulü Cenaze". *Türk Kültürü*, I, 7, 1963, 46-47.
- TEKİNDAG (M. C. Şehabeddin). "Yeni Kaynak ve Vesikaların Işığı Altında Yavuz Sultan Selim'in İran Seferi". *Tarih Dergisi*, XVII, 22, 1968, 49-79.
- TERZİOĞLU (Arslan). "Devrinin Kaynakları Işığında Fatih Sultan Mehmed'in Ölümü". *Tarih ve Toplum*, XX, 115, 1993, 24-32.
- TUNCER (H. Fatma). *Kanuni Sultan Süleyman'ın Akdeniz Siyasetinin Sebepleri ve Geçirdiği Safhalar*. Ankara, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- TURAN (Şerafettin). "Şehzade Beyazıd'ın Babası Kanuni Sultan Süleyman'a Gönderdiği Mektuplar". *Tarih Vesikaları*, 3, 16, 1955, 118.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Osmanlı Padişahlarında Tenasül Hareketi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950.
- TÜRER (Osman). "Osmanlı İmparatorluğunda Padişah-Tarikat-Şeyh Münasebetine Dair Tarihi Bir Örnek". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 28, 1984, 181-194.
- TÜTÜNCÜ (Ziya). *Fatih Sultan Mehmed*. 2. Basım. İstanbul, Umur Matbaası, 1978, 206 s.
- UĞUR (Ahmet). "Kemal Paşa-Zade ve Yavuz Sultan Selim". *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 1989, 197-208.
- UĞUR (Ahmet). "Yavuz Sultan Selim'e Horasan'dan Gönderilen Çağatay Türkçesi ile Nazım Halinde Bir Arz-ı Hal". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 39, 1990, 3-5.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Yavuz Sultan Selim Nasıl Padişah Oldu?". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 8, 11-12, 1955, s. 185.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Yavuz Sultan Selim Nasıl Padişah Oldu?". *Tarih Dergisi*, VI, 9, 1954, 53-91.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Yavuz Sultan Selim Nasıl Padişah Oldu?". *Tarih Dergisi*, VII, 10, 1954, 117-143.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Yavuz Sultan Selim Nasıl Padişah Oldu?". *Tarih Dergisi*, VIII, 11-12, 1956, 185-201.
- ULUÇAY (M. Çağatay). *Osmanlı Padişahlarının Kadınları ve Kızları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1980, XIV+220 s.
- ULUÇAY (M. Çağatay). *Ünlü Padişahlar*. İstanbul, 1981, 160 s. (Özyürek Çocuk Kitapları).
- UMUR (Suha). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Resmi Marşlar (Padişah Marşları)". *Tarih ve Toplum*, 35, 1986, 261-265.
- UMUR (Suha). *Osmanlı Padişah Tuğraları*. İstanbul, 1980, 327 s.
- UNAT (Faik Reşit). "Fatih Kaç Defa Padişah Oldu?". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2277-2281.
- UYGUR (A.). "Padişahlara Hediye ve Cülus". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 131-152.
- UZLUK (Feridun Nafiz). *Fatih Sultan Mehmed Zehirlendi mi? Eceli İle mi Öldü?*. Ankara, Tıp Fakültesi Yayınları Ankara Üniversitesi, 1965 (Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınlarından: 150)..
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Babasından Sonra Saltanatı Elde Etmek İçin Kardeşi Selim'le Çatışan Şehzade

- Bayezid'in Amasya'dan Babası Kanuni Sultan Süleyman'a Göndermiş Olduğu Arıza". *Belleten*, XXIV, 96, 1960, 597-600.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Fatih Sultan Mehmed'in Ölümü". *Belleten*, XXXIX, 155, 1975, 473-482.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Fatih Sultan Mehmed'in Vefatı Üzerine Vezir İshak Paşa'nın İkinci Bayezid'i Saltanata Daveti Arızası". *Belleten*, XXV, 97, 1961, 75-77.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Şehzade Mustafa'nın Ölümünde Medhali Olan Vezir-i Azam Rüstem Paşa'nın İkinci Sedaretinde Yeniçerilerin Ağlarından Şikayeti Havi Kanuni Sultan Süleyman ile Rüstem Paşa'ya Pek Ağır Mektupları". *Belleten*, XXXI, 122, 1967, 191-200.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "V. Murad'ı Tekrar Padişah Yapmak İsteyen K. Skaliyeri-Aziz Bey Komitesi". *Belleten*, VIII, 30, 1944, 245-328.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Yavuz Sultan Selim'in Kızı Hanım Sultan ve Torunu Kara Osman Şah Bey Vakfiyeleri". *Belleten*, XL, 159, 1976, 467-478.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). "Fatih Sultan Mehmed'in Ölümü". *Belleten*, XXXIV, 134, 1970, 231-234.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). "Fatih Sultan Mehmed'in Veziri Azamlarından Mahmud Paşa İle Şehzade Mustafa'nın Araları Neden Açılmıştı?". *Belleten*, XXVIII, 112, 1964, 719-728.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Vezir-i Azamı Makbul ve Maktul İbrahim Paşa Padişahı Damadı Değildir". *Belleten*, XXIX, 114, 1965, 355-361.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Tarihi: İstanbul'un Fethinden Kanuni Sultan Süleyman'ın Ölümüne Kadar*. 2. Basım. II. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1964, XXVIII+756 s.
- ÜNLÜ (Nuri). *Camin'd-Düvel (II. Bayezid ve Yavuz Sultan Selim Devri)* Müellif Müneccimbaşı Ahmet Dede (Tenkitli Metin Neşri). İstanbul, 1990. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ÜNSEL (Kemal Edip). "Cami'nin Fatih Sultan Mehmet II.'ye Gönderdiği Eser". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, III, 1, 1944-45, 113.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "XVII. Yüzyıl Sonunda Padişaha Bir Layiha". *Belleten*, XXXIII, 129, 1969, 21-34.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Fatih Sultan Mehmet ve Babası İle Oğlu*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1953, 26 s. (Türkiye Cumhuriyeti İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 543).
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *İlim ve Sanat Tarihimizde Fatih Sultan Mehmet*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1953, 19 s. (Türkiye Cumhuriyeti İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 545).
- "Vesikalık: Milli Mücadele Yıllarında Dağıtılan Bir Bildiri: Allah'a, Peygambere, Padişaha itaat Edenler Büyük Millet Meclisi'nin Emrine Tabi Olurlar." *Toplumsal Tarih*, 7, 42, 1997, 27.
- YAPGU (Mehmet Ali). "Türk Tarihinde Yavuz Sultan Selim". *Erciyes Dergisi*, 168, 1991.
- Yavuz Sultan Selim Han Kanunnamesi (971 H.)*. Çeviren: Hadiye TUNCER. Ankara, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, 1987, 94 s. (T. O. ve Köy İşleri B. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği Yay no: 140).
- Yavuz Sultan Selim*. Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı, 1969, 266 s.
- YILMAZ (Ali). *Kanuni Sultan Süleyman'a Yazılan Kasideler*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1996.
- YUSUF (Gülderen). "Kanuni Sultan Süleyman Döneminde (1520-1566) Tuna ve Tuna'ya Akan Diğer Nehirlerdeki Türk Filosu ve Gemilikleri (Tersanele-ri)". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1773-1794.
- YÜCEL (Yaşar). "Reformcu Bir Hükümdar Fatih Sultan Mehmet". *Belleten*, 212, 1991, 79-86.
- YÜKSEL (İ. Aydın). *Osmanlı Mimarisinde II. Bayezid Yavuz Sultan Selim Devri (886-926/1481-1520)*. 5. İstanbul, 1983, XII+497 s.
- YÜNGÜL (Naci). "Giresun'un Espiye İlçesinde Yavuz Sultan Selim'in Tesis Ettiği Gülbahar Hatun Tekkesi Vakfına Ait Vesikaların Değerlendirilmesi". *Vakıflar Dergisi*, XV, 1982, s. 101-117.

OSMANLI
ARAşTIRMALARI
BİBLİYOGRAFYASI

ŞECERE-İ ÂL-İ OSMAN

Kasım

Yakub

İbrahim

Savcı

ORHAN = Nilüfer
(Gazi, Hüdavendigâr, Sücaeddin)
D. 1281
Ö. 1362?

Halil

Ahmet

İbrahim

I. MURAD

Fatma Sultan

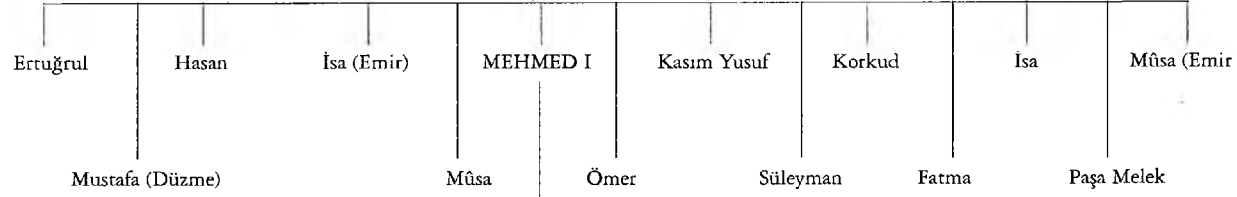
I. MURAD = Gülçiçek
(Gazi, Hünkâr, Hüdavendigâr, Şehit)
D. 1326
Ö. 1389

I. BAYEZİD

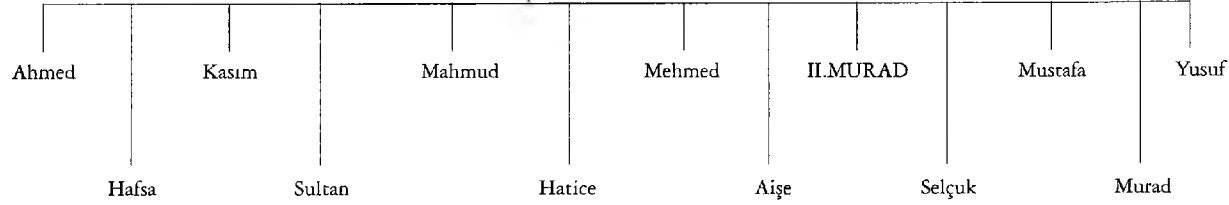
Nefise

Melek

I. BAYEZİD = Devlethatun b. Abdullah
(Gazi, Yıldırım)
D. 1360
Ö. 1403

I. MEHMED = Emine Hatun
D. 1389
Ö. 1421

II. MURAD = Hüma Hatun

D. 1404

Ö. 1451

Ahmed Ahmed (Küçük) **MEHMED II** Hasan Alaeddin Ali Orhan Fatma

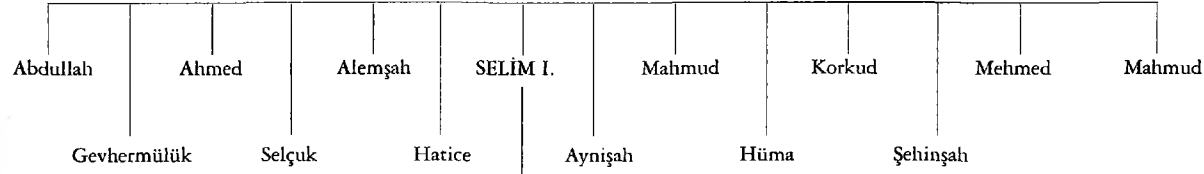
II. MEHMED (Fatih) = Gülbahar Hatun

D. 1432

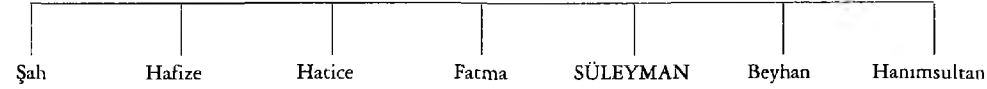
Ö. 1481

Mustafa Korkud **BAYEZİD II** Cem Sultan Gevher Han

II. BAYEZİD = Aişe Hatun
D. 1448
Ö. 1512

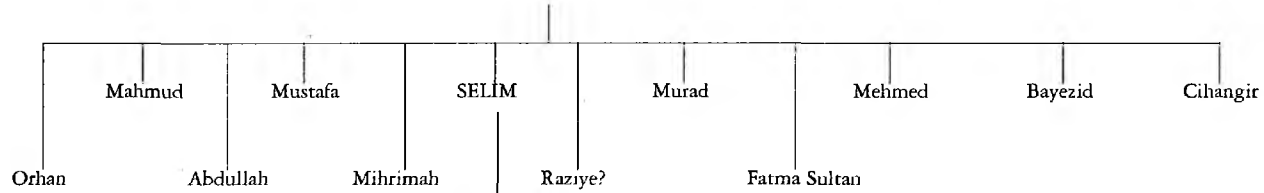
I. SELİM (Yavuz) = Hafsa Hatun
D. 1466?
Ö. 1520

SÜLEYMAN (Kanuni) = Hürrem Sultan

D. 1494

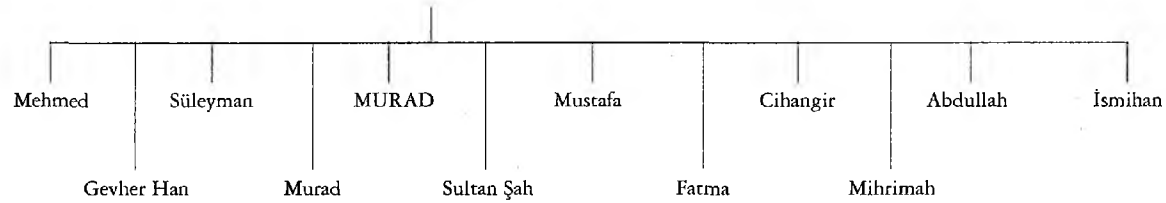
Ö. 1566

II. SELİM = NURU BANU

D. 1524

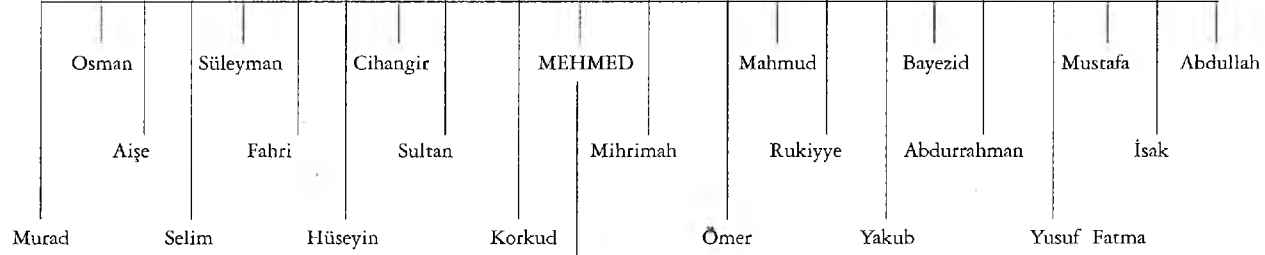
Ö. 1574

III. MURAD = Safiye

D. 1546

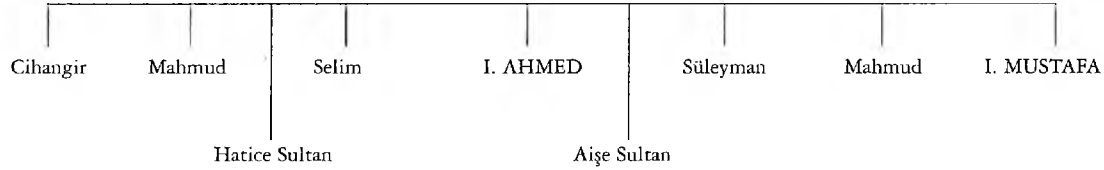
Ö. 1595

III. MEHMED = Handan

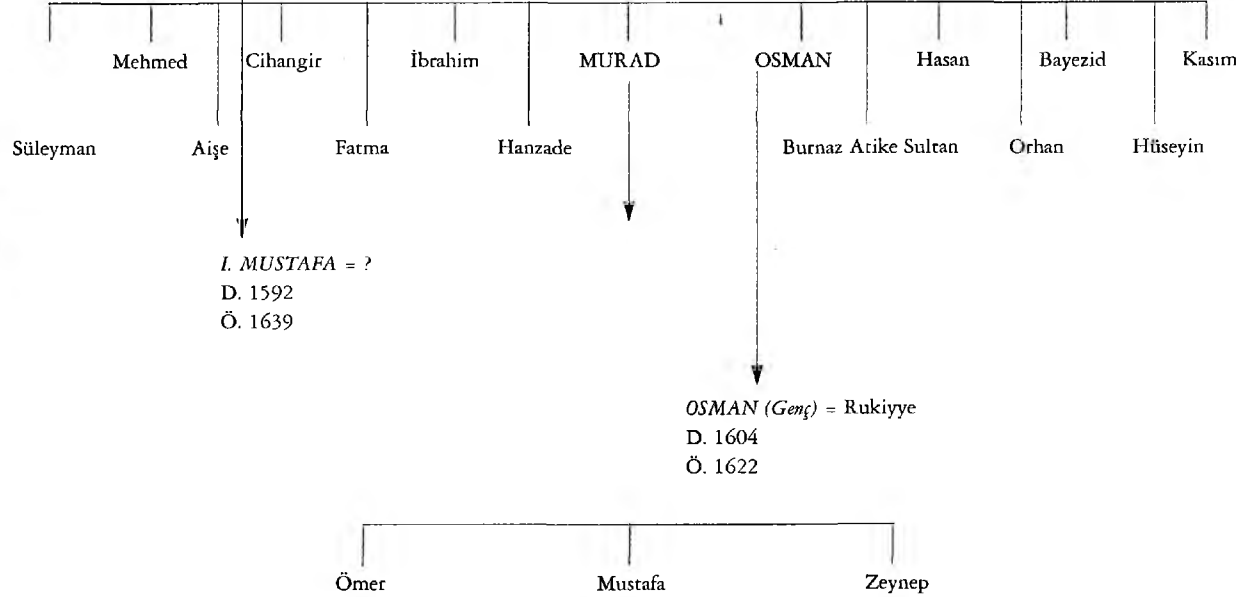
D. 1566

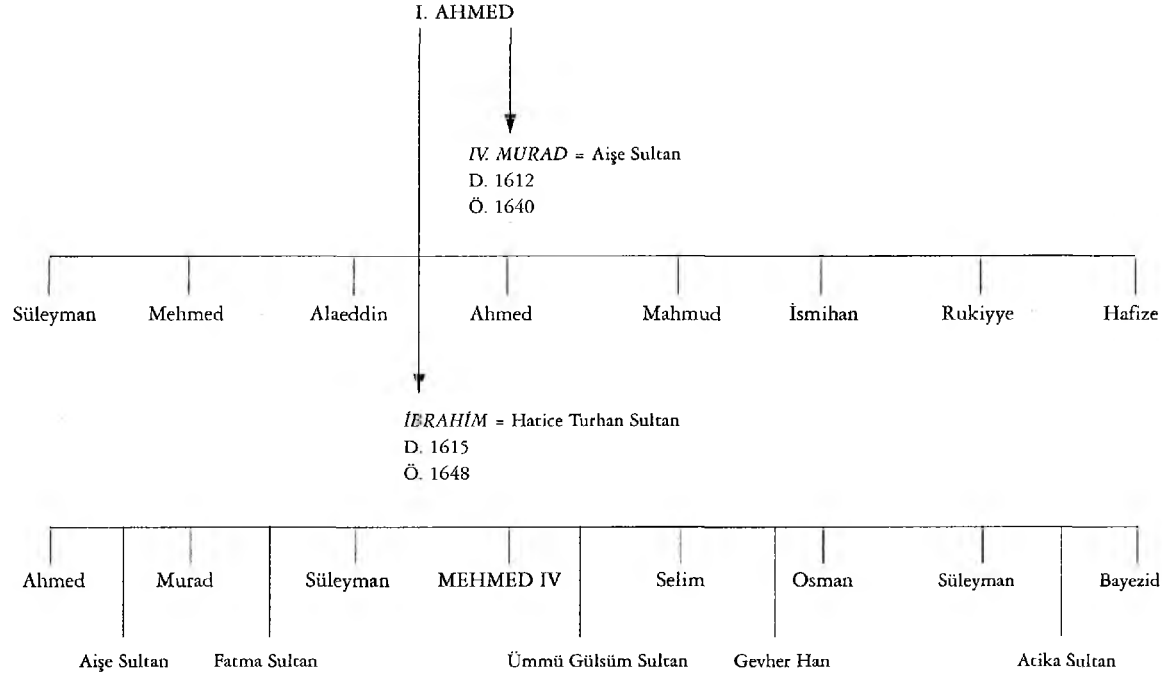
Ö. 1603

III. MEHMED

I. AHMED = Fatma Haseki Sultan
= Kösem Mahpeyker Sultan
D. 1590
Ö. 1617

İBRAHİM

IV. MEHMED = Melhpere Emetullah Rabia Gülnur
D. 1642
Ö. 1693

MUSTAFA AHMED Bayezid İbrahim Süleyman Fatma Hatice

Emetullah

Fatma

Ümmi

II. SÜLEYMAN = Hatice Haseki
D. 1643
Ö. 1695

II. AHMED = Rabia Haseki Sultan
D. 1643
Ö. 1691

Asiye

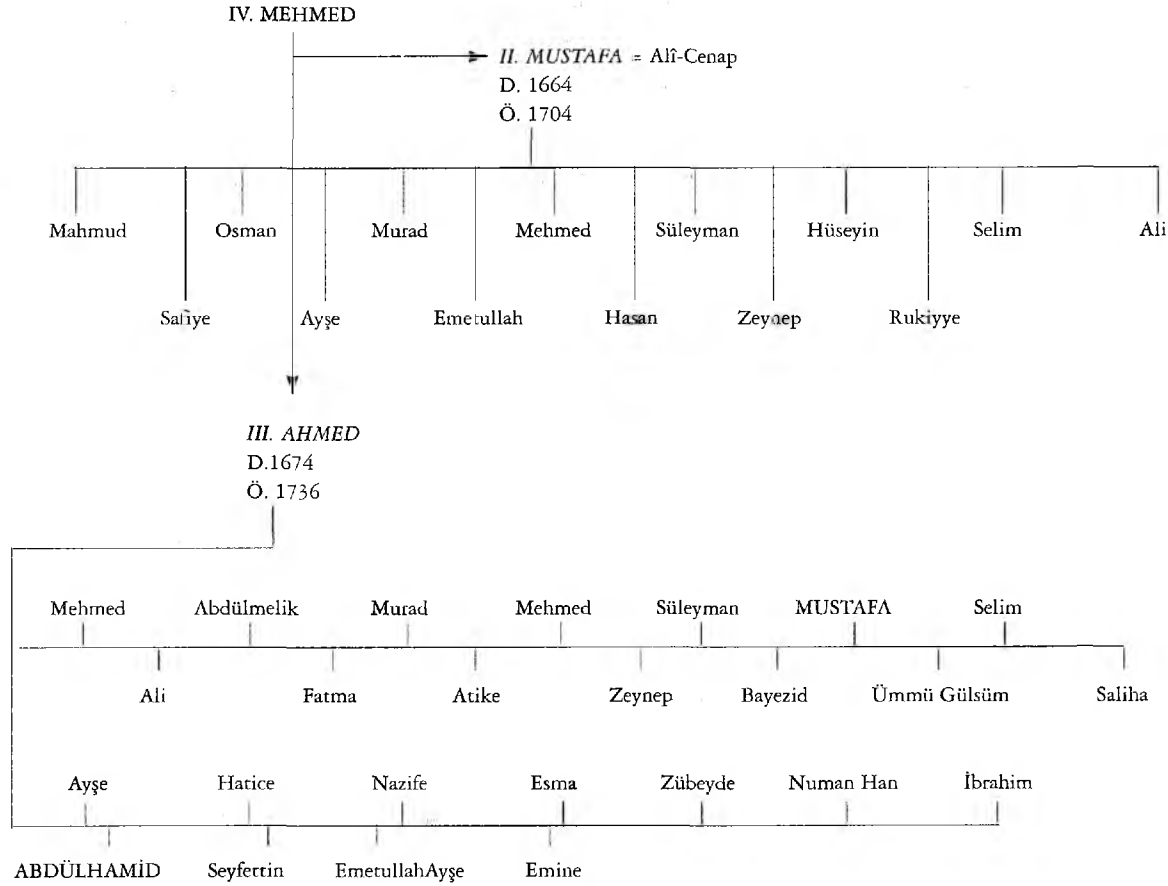
Hatice

Arika

Selim

Abdullah

İbrahim Han

II. MUSTAFA

→ I. MAHMUD = Hacı Ali-Cenap

D. 1696

Ö. 1754

→ III. OSMAN = Leyla Başkadin

D. 1699

Ö. 1757

III. AHMED

→ III MUSTAFA = Aynülhayat

D. 1717

Ö. 1774

Mehmed

Selim

Şah

Beyhan

Hatice

Fatma

Hatice

Hibetüllüh

Mihrimah

Mihrişah

I. ABDÜLHAMİD = Ayşe Sine Pirver

D. 1725

Ö. 1789

MUSTAFA IV

MAHMUD II

Abdullah

Mehmed

Ahmed

Abdülaziz

Abdurrahman

Mehmed Nusret

Anter-Melek

Ayşe Dürr-i Şehvar

Esmâ

Aynişah

Hatice

Emine

Rabia

Fatma

Alemşah

Saliha

Hibetullah

III. MUSTAFA → III. SELİM = Nef-i Zar Başkadin
D.1761
Ö.1808

I. ABDÜLHAMİD → IV. MUSTAFA = Şevkinur
D. 1779
Ö. 1809

Emine Sultan

II. MAHMUD = Bezm-i Alem
D. 1784
Ö. 1839

ABDÜLMECİD

ABDÜLAZİZ

ABDÜLHAMİD

Mehmed

Ahmed

Nizameddin

Saliha

Mihrimah

Ayn-ı Şah

Atiyye

Ayşe

Hayriye

Zeynep

Munire

Şah

Bayezid	Murad	Mehmed
Adile	Rabia	Fatma
Hamdiye	Cemile	

II. MAHMUD

ABDÜLMECİT = Servet Seza

D. 1823

Ö. 1861

MURAD	ABDÜLAZİZ	MEHMED REŞAD	Mehmed Ziyaeddin	MEHMED VAHİDEDDİN
Ahmet Nureddin Mehmed	Âbid	Mehmed Fuad	Mehmed Burhaneddin	Behice Sultan
Mediha Sultan	Semiha Sultan	Refia Sultan	Naile Sultan	Rabia Sultan
Fatma Sultan	Mevhibe Sultan	Sabiha Sultan	Münire Sultan	Bedia Sultan
Naime Sultan	Cemile Sultan	Mehmed Rüştü	Ahmed Kemaleddin	Mehmet Vâmık
Nizameddi	Aliye	Samiye	Nazime	Fatma Nazime Sultan
Fehime	Şehime	Süleyman	Osman Safiyyüddin	Burhaneddin Meyyire
Mukbile				

II. MAHMUD

→ ABDÜLAZİZ = Dûrrinev Baş Kadın Efendi
D. 1830
Ö. 1876

Yusuf İzzet Efendi

Mahmud Celalüddin Efendi

Mehmed Selim Efendi

Abdülmecid II

Mehmed Şevket Efendi

Mehmed Seyfeddin Efendi

Nazime Sultan

Münire Sultan

ABDÜLMECİD

→ V. MURAT = Ebru Mevhibe
D. 1840
Ö. 1905

Mehmed

Selahaddin

Süleyman

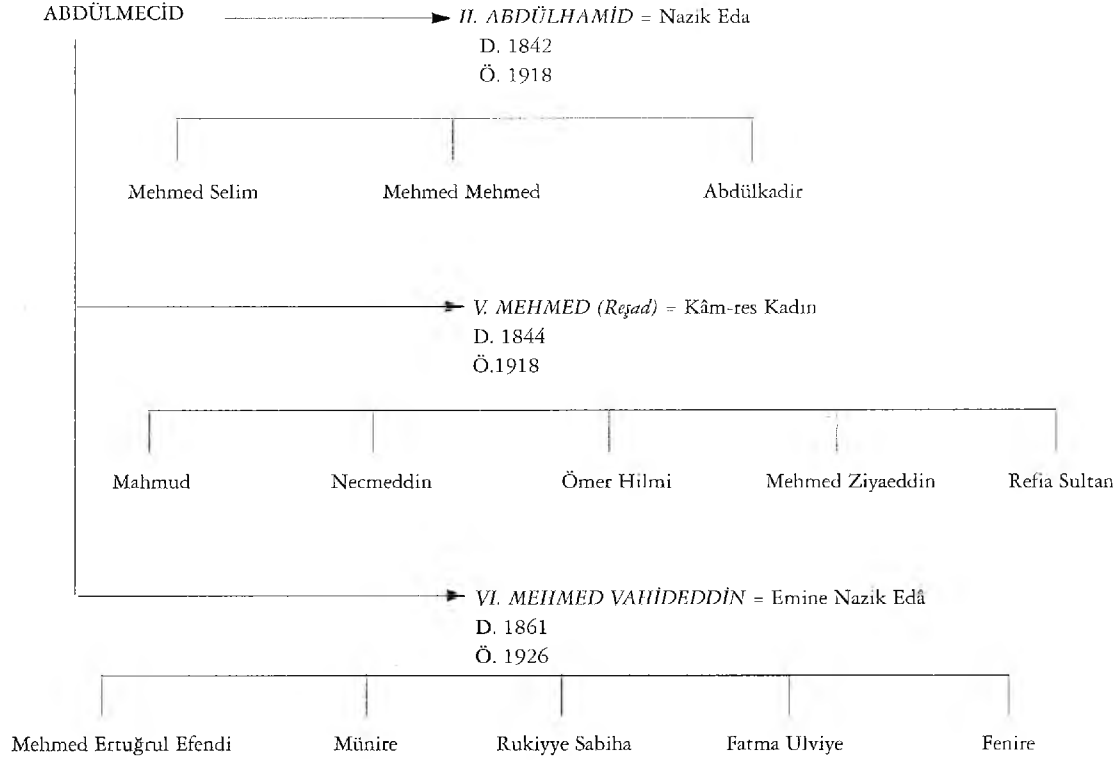
Seyfettin

Aliyye

Hatice

Fehime

Fatma

OSMANLI
ARAşTIRMALARI
BİBLİYOGRAFYASI

OSMANLI ARAŞTIRMALARI BİBLİYOGRAFYASI

PROF. DR. BAHAEDDİN YEDİYILDIZ
YRD. DOÇ. DR. RAMAZAN ACUN
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ FEN-EDEBİYAT FAKÜLTESİ

SUNUŞ

Bu bibliyografya, Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü *Cumhuriyet Dönemi Osmanlı Araştırmaları Bibliyografik Bilgi Bankası*'ndan yararlanılarak hazırlanmıştır. Sözkonusu Bilgi Bankası, benim koordinatörlüğümde bir çok kişinin ve kuruluşun ortak katkılarıyla oluşturulmuştur.

Böyle bir veri bankası oluşturma düşüncesi, Prof. Dr. Halil İNALCIK ile birlikte 13. Türk Tarih Kongresi'ne sunmak üzere Cumhuriyet Döneminde Türkiye'de Osmanlı Araştırmaları konulu bir tebliğin tasarımını yaparken doğmuştur. Bunun üzerine, sözkonusu tebliğin altyapısını oluşturmak üzere, üniversite içinde ya da dışında, Osmanlı Tarihiyle ilgili araştırma ve yayın yapan kuruluşlara iki imzalı birer mektup yazılarak, bu alanda yaptıkları çalışmaların listeleri istenmiştir. Bu mektuba, yaşayan Osmanlı araştırmacılarının önemli bir bölümünün mensup olduğu yetmiş beş kuruluştan cevap gelmiş, böylece ilgili konuda bir veri arşivi oluşmaya başlamıştır.

Elbette böyle bir derlemenin Türkiye'deki Osmanlı araştırmalarının tamamını kapsamı mümkün değildir. Bunun üzerine, Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü'nde Tarih Yazıcılığı ve Osmanlı Tarihi Semineri ile Tarih ve Bilgisayar derslerini alan lisans ve yüksek lisans öğrencileri devreye sokularak, ilgili bütün indeksler, dergiler ve kütüphane katalogları tarattırılarak, Cumhuriyet dönemi Osmanlı araştırmaları mümkün mertebe eksiksiz tespit edilmeye çalışılmıştır.

Diğer taraftan da, bir çok öğretim üyesinin tasnif ve kategorize ettiği bu veriler, yine öğrenciler ve araştırma görevlileri tarafından, Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü'nde bilgi işlem konusunda uzman öğretim üyesi Yard. Doç. Dr. Ramazan ACUN'un hazırlamış olduğu

veri tabanına girilmiş ve yaklaşık yirmi bin küneyi ihtiva eden bir bilgi bankası oluşturulmuştur. Şüphesiz sözkonusu bilgi bankasının bu haliyle de eksikleri vardır. Özellikle yurtdışındaki araştırmalar buraya henüz hiç dahil edilmemiştir. Zaman içinde bu eksiklikler de giderilecek ve mükemmel bir Osmanlı tarihi bibliyografyası oluşturulacaktır.

Bu vesileyle burada, H.Ü. Tarih Bölümü Cumhuriyet Dönemi Osmanlı Araştırmaları Bibliyografik Bilgi Bankası'nın oluşturulmasına katkıda bulunanlara, özellikle,

-Tasnif, kategorileştirme ve tasarım safhasında fikirleriyle son derece önemli katkılarda bulunan Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü Başkanı Prof. Dr. Halil İNALCIK'a; H.Ü. Tarih Bölümü öğretim üyelerinden, Prof. Dr. Ahmet Yaşar OCAK, Doç. Dr. Fahri UNAN, Yard. Doç. Dr. Hulusi LEKESİZ, Yard. Doç. Dr. Mehmet SEYİTDANLIOĞLU, Yard. Doç. Dr. Yunus KOÇ ve Yard. Doç. Dr. Mehmet ÖZDEN'e; A.Ü. Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Özer ERGENÇ'e; H.Ü. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü öğretim üyesi Dr. Fatma ACUN'a;

-Verilerin derlenmesi ve kontrol edilmesinde önemli katılarda bulunan, H. Ü. Tarih Bölümü, 1998-99 Bahar yarıyılında, lisans seviyesinde benim verdiğim *Tarih Yazıcılığı II ve Osmanlı Tarihi Semineri* dersleri öğrencilerinden Özlem KARAMAN, Fatma İLHAN, Gülsüm ŞİMŞEK, İbrahim ÇAĞLAR, Arzu AYDIN, Eda İSKENDER, Hüseyin ÇADIRLI, Cemil EREN, Eser TURUNÇ, Mustafa TERCAN, Oğuzhan ALPARSLAN, Bilal ASLAN, Hakan BACANLI, Ferhat ÖZTÜRK, Mehmet AYDIN, Esra SARIKOYUNCU, Ayşegül EMRELİ, Fulya EROĞUL, Züleyha KABADAYI, Ümit OF-

LAZ, Zeki ERASLAN, Metin YÜKSEL, Sait Zübeyir GÜLEŞEN, Hacı Hanım DEMİR, Nagehan ÜSTÜN-DAĞ, Haşim DURAK, Derya GENÇ, Hülya KELEŞ, Ayfer BEKTAŞ, Arzu KUBBE, Nafia BODUR, Oğuz KEKLİKÇİ, Zeliha BAL, Hülya AYÜREK, Züleyha GÖLE, Mehtap ERMANCIK, İlknur DOĞAN, Perihan SALMAN, Semra AKBULUT, Aylin ARICAN ve Canan GÜLE, yine yüksek lisans seviyesinde benim verdiğim *Tarih Yazıcılığı* ve R. ACUN'un yüksek lisans seviyesinde verdiğ *Kolektif Biyografi çalışmaları ve Bilgisayar* dersleri öğrencilerinden Selda GÖKÇE, Metin SUNGUR, Metin ÖZTÜRK, Sabahattin KÜÇÜK, Yusuf Ziya SARI ve Erkan DİNÇ'e, Bilkent Üniversitesi Tarih Bölümü Uzmanı Tolga AKKAYA'ya;

-Verilerin veri tabanına aktarılmasında büyük emek harcayan H.Ü. Tarih Bölümü Araştırma Görevlileri'nden Ahmet DEMİR, H. Bayram SOY, Resul AY, Fatih YEŞİL, Aşkın KOYUNCU, Selim ASLANTAŞ, A. Asude ASLANTAŞ, Erdal ÇETİNTAŞ, Sayime DURMAZ, Mehmet DOĞAN, Özlem SERT ve Halil ÇETİN'e; R. ACUN'un verdiğ *Bilgisayar ve Tarih IV* dersi öğrencilerinden Meral GÜLÇİÇEK, Hande GEDİZLİ, Saniye ÇOLAK, Hanife DANIŞMAN, Birsen FİDAN, Özgür ŞEN, Özlem HACİHALİLOĞLU, Fatih ÇAĞIL'a; H.Ü. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Araştırma Görevlilerinden Yonca ANZERLİOĞLU, Yasemin DO-

ĞANER, Cahide SÖNMEZ ve Halil ŞİMŞEK'e, G. Ü. Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Araştırma Görevlilerinden Şennur ŞENEL ve Emine ERDOĞAN'a teşekkür etmek istiyorum. Bu Bilgi Bankası, birçok kişinin işbirliğinin ve ortak emeğinin son derece faydalı ve örnek bir eseri olmuştur. Ülkemizin bu tür çalışmalara ihtiyacı vardır.

İşte elinizdeki bibliyografya, bu veri tabanının R. ACUN'un hazırladığı programla, Yeni Türkiye Yayınları'nın Osmanlı Devleti'nin 700. Kuruluş Yıldönümü münasebetiyle hazırladığı *Büyük Osmanlı Araştırması*'nın ana konularına göre sorgulanması sonucunda ortaya çıkan bir eserdir. Görüldüğü gibi bu ortak çalışma ilk ürününü vermiş bulunmaktadır. Yukarıda bahsettiğim başka bir tasnifle İnternet'te de yer alacak, böylece herkes evinden sorgulama imkanına kavuşacak ve bu çerçevede, Osmanlı araştırmalarının genel bir değerlendirilmesi de eklenerek başka yayınları da hazırlanacaktır.

Bu çalışmanın, ülkemizin son derece muhtaç olduğu araştırma ve ilim ortamlarına kavuşturulması için gerekli ortak çalışmalara örnek olmasını diliyorum. Sadece almakla hiç bir yere varılmaz. Üretici ve verici de olmamız gerekiyor.

Ümitköy,

07.11.1999

Prof. Dr. Bahaeddin YEDİYILDIZ

SIYASET

- 1073-1075 *Seferinin Vekay-i Esasiyesi: Saint-Gothard'da Osmanlı Ordusu*. İstanbul, 1326.
- 10th International Congress of Turkish Art. Geneva, 1995.
- 1327-1328 *Türkiye-İtalya Harbi Tarihi Babrisi*. İstanbul, 1339, 297 s.
- 1328-1329 *Balkan Harbi. Trakya Seferi*. 3. İstanbul, 1928 (Erkanı Harbiye Onuncu Şube)..
- The 1565 Ottoman Malta Campaign Register*. Malta, 1998.
17. ve 18. *Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu ve Danimarka İlişkileri: Belgeler*. Derleyen: Hadiye TUNCER; Hazırlayan: Abdullah NEFES. Ankara, Doruk Kitabevi, 1991, 160 s.
- 1736-1739 *Türk-Avusturya-Rus Seferi*. İstanbul, 1928 (Askeri Mecmua 71 inci sayı Tarih kısmı)..
- 18 *Mart Çanakkale Zaferi*. İstanbul, Halk Matbaası 15 s.
- 1875-1878 *Osmanlı Ordusu Savaşları: 1877-1878 Osmanlı-Rus ve Romen Savaşları*. XII. İstanbul, Kara Kuvvetleri Kumandanlığı Yayınları, 1955, 6+267 s. (1 Harita; 1 Plan).
- 1897-1313 *Türk Yunan Harbi*. İstanbul, 1927, 262 s.
- "19. Süvari Numune Alayı Komutanı Erzincanlı Süleyman Oğlu Ahmed Hamdi Bey'in Hatıraları (1311-1343)". *Askeri Tarih Bülteni*, 19, 37, 1994, 146-193.
- "19. Yüzyıl'da Osmanlı Üzerindeki İngiliz Entrikaları". *Toplumsal Tarih*, III, 18, 1995, 43-49.
- 1913 *Garbi Trakya Hükümet-i Müstakillesi*. Editör: Nevzat GÜNDAĞ. Ankara, 1987, VIII+191 s.
- 1914-1918 *Harbinde Van Nasıl Kurtarıldı? ve Ermenilerin Tarih İçinde Van Bölgesiyle İlgileri Nedir?*. Van, Yeni Van Basımevi, 1948, 30 s.
- 1914-1923. Hazırlayan: Fuat MUSAHİBOĞLU. İstanbul, Özdemir Basımevi, 1971, 32 s.
- 1915 *Çanakkale Muharebelerinden Bir Kısımının Tarihçesi*. Çanakkale, Çanakkale Vilayet Basımevi, 1934, 3 s.
- 1919-1923. Hazırlayan: Fuat MUHASİBOĞLU. Ankara, Ogun Kardeşler Matbaası, 1966, 153 s.
- "1921 Yılındaki Türkiye Sosyalist Fırkası Şişli Şubesinin Toplumsal Yardım İşlevleriyle İlgili Belgeler". *Tarih ve Toplum*, 20, 120, 1993, 28-.
500. *Fetih Yılında İstanbul*. İstanbul, Basın Yayın Kollektif Ortaklığı, 1953, 192 s.
- 5th International Congress of Turkish Art. Budapest, Akademia Kiado, 1978.
67. *Yıldönümünde Çanakkale Zaferleri'nin Altın Sayfaları*. Derleyen: Niyazi Ahmet BANOĞLU. İstanbul, Hürriyet Vakfı Yayınları, 1982, 112 s.
67. *Yılında Amasya Tamimi*. Hazırlayan: Hüseyin MENÇ. Amasya, Amasya Belediyesi, 1986, 36 s.
70. *Yılında Mudanya Mütarekesi ve Uluslararası Sonuçları*. Bursa, Uludağ Üniversitesi Yayınları, 1993.
- "80 Yıl Önce Birinci Dünya Savaşın'da Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, II, 11, 1994, 64.
- "80 Yıl Önce Birinci Dünya Savaşında Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, II, 10, 1994, 64.
9. *Türk Sanatları Kongresi, Eylül 1991, Bildiriler*. I. Ankara, 1995.
- 93 *Harbinden Sonra (1878-1918): Kırk Yıllık Kara Günlerde Kars'ımız*. Hazırlayan: C. ARSLANOĞLU. Kars, Posoflular Dayanışma Yardımlaşma ve Kültür Derneği, 1987, XVI+160 s.
- 93 *Seferi, 1877 Harbi'nin Sebepleri*. Ankara, Doğu Matbaası, 1943, 31 s.
- A. (R.). *Onbir Nisan İnkılabı: 31 Mart Vakası Hakkında*. İstanbul, 1325, 95 s.
- A. (Y.). "1329 Senesinde Siyaset-i Umumiye". *Türk Yurdu*, VI, 1, 1914, 2615-2614.
- A. (Y.). "Osmanlı-Bulgar Sulhu". *Türk Yurdu*, IV, 1, 1913, 876-877.
- AB *Sürecinde Türk Polisi Uluslararası Kongresi*. Ankara, 1996.
- ABADAN (Yavuz). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Anayasa Sistemine Geçiş Hareketleri". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14, 1-4, 1957, 3-37.
- ABADİ (M.). *Türk Kurtuluş Savaşı'nda Yayladağı*. Çeviren: Mehmet TEKİN. Antakya, Kültür Basın Yayın, 1995, 46 s.
- ABDULLAH PAŞA. *1328 Balkan Harbinde Şark Ordusu Kumandanı Abdullâh Paşanın Hatıratı*. İstanbul, 1326, 232 s.
- ABDURRAHMAN ŞEREF. "Babialı Harikeleri". *Tarihi Osmani Encümeni Mecmuası*, 7, 1910, 446-450.
- ABDÜLFETTAH ŞEVKAT BAĞDADİ. *Hadikat'ül-Vürera Zeyli*. Freiburg, D. Robischon, 1969, 23 s.
- ABDÜLHAK HAMİD. *İlham-ı Vatan: Yedigöller Harb: Tayflor Geçidi*. İstanbul, Matba-i Amire, 1334-1335-1335, 93-131-114 s.
- ABDÜLKADİROĞLU (Abdülkerim). "Ermeni Katliamını Sergileyen Bir Belge Daha...". *Türk Kültürü*, 339, 1991, 430-435.
- ACAR (İrfan C.). *Lübnan Bunalımı ve Filistin Sorunu*. Ankara, 1989, VI-II+153 s.
- ACAR (Yalçın). "Cumhuriyet İdaresinin Devraldığı Ekonominin Genel Durumu". *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4, 1, 1983, 97-108.
- ACAROĞLU (M.Türker). "Sultan Abdulhamid II. Döneminde Dış Yayın Yasaklamaları". *Ulusal Kültür*, 2, 5, 1979, 135-154.

- Actes du Ier Congrès International sur Corpus d'Archéologie Ottomane, 14-17 Mai 1996. Zaghouan, 1997.
- Actes du II e Congrès International des Etudes du Sud-Est Européen Athenes, 7-13 Mai 1970. Atina, 1972.
- Actes du Premier Congrès International des Etudes Balcaniques et Sud-Est Européennes. 26 Août-1 Septembre, 1966. III. Sofya, 1969.
- Actes du XII Congrès International d'Etudes Byzantines. Belgrade, 1964.
- Actes of I. Congrès International d'Etudes Balkan. et Sud-Est Europ. (26 août-1 septembre 1966). Sofya, 1969.
- ACUN (Fatma). "Tarih Boyunca Pontus". *Milli Mücadele Döneminde Giresun Sempozyumu*. Giresun, 1999, 1-17.
- A AN (Ahmet Rıza). *Tunus'un Fethi (1574)*. Ankara, 1978, VII+82 s.
- A IKG Z (Namık). "Bir Toplumun Estetik Boyutu Olarak Divanlar Yayınlanırken". *Türkiye Günlüğü*, 13, 1990, 151-152.
- AÇIKGÖZ (Namık). *Riyazi Divanından Seçmeler*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1990.
- A IKG ZO LU (Mehmet). "Fatih Sultan Mehmed ve Feth-i Mübin". *İslami Edebiyat*, 1, 2, 1989, 34-36.
- ADA (Turhan). *Türk Basınında Mudanya Mütarekesi*. İstanbul, 1996. Yüksek Lisans Tezi.
- ADANIR (Fikret). "The Macedonian Question: The Socio-Economic Reality and Problems of its Historiographic Interpretation". *International Journal of Turkish Studies*, 3, 1984-1985.
- ADANIR (Fikret). *Die Makedonische Frage: Ihre Entstehung und Entwicklung 1878-1908*. Frankfurt, 1970.
- ADANIR (Fikret). "Osmanlı Hakimiyeti Boyunca Güneydoğu Avrupa'da Gelenek ve Kırsal Değişim". *Toplum ve Bilim*, 46-47, 1989, 5-39.
- ADIVAR (Abdülhak Adnan). "İstanbul'un Fethi Sırasında Bizans ve Türk Kültür Vaziyeti". *Tarih Dergisi*, VI, 9, 1954, 1-15.
- ADIYEKE (Nuri). *Hik yet-i Azimet-i Sefer-i Kandiye*. İzmir, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ege Üniversitesi.
- ADIYEKE (Nükhet). "Türk Basınında Giri in Yunanistan'a Katılması". * a da  Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 1991, 47-70.
- AFYONCU (Erhan). *Necati Efendi Tarih-i Kırım (Rusya Sefaretnamesi)*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- A AO LU (Ahmet). "Almanya Seyahat İntibalarımdan". *Türk Yurdu*, VIII, 1, 1914, 2615-2614.
- A AO LU (Samet). *Kuvva-yı Milliye R hu*. 3. Basım. İstanbul, A ao lu Yayınevi, 1964, 246 s.
- A AO LU (Samet). *Kuvva-yı Milliye R hu*. İstanbul, Nebio lu Yayınevi, 1944, 272 s.
- A AYIK (Ahmed). "Osmanlı İnkılabının Şarka Te'sirâtı". *Türk Yurdu*, IV, 1, 1913, 109-112.
- A IRAK A (Ahmet). "Osmanlılarda İlk Cülus Merasimi". *Türk Kültürü*, 282, 1986, 635-641.
- AHFADA (Yadigar). *Urfa Mücadelesi*. Ankara, Şanlıurfa İli Kültür Eğitim Sanat ve Araştırma Vakfı Yayınları, 1995, 94 s.
- AHISKALI (Recep). *XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Reis l-K ttablık M esese-i*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- Ahkam Defteri: Osmanlılarda Divan-Bürokrasi-Ahkam: II. Bayezid Dönemi-ne Ait 906/1501 Tarihli*. Hazırlayan: İlhan ŞAHİN, Feridun EMECEN. İstanbul, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 1994, LXVI+204 s. (Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları: 128).
- AHMAD (F.), RUSTOV (Dankvart A.). "İkinci Meşrutiyet Döneminde Meclisler:1908-1918". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 4-5, 1975-1976, s. 245-284.
- AHMAD (Feroz), RUSTOW (D.A.). "İkinci Meşrutiyet Döneminde Meclisler:1908-1918". *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 4-5, 1976, 245-284.
- AHMAD (Feroz). "1908-1914 Yılları Arasında Büyük Britanya'nın J n-Türklerle Münasebetleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 2, 1971, 153-181.
- AHMAD (Feroz). "1914-1915 Yıllarında İstanbul'da Hint Milliyetçi Devrimcileri". *Yapıt*, 6, 1984, 5-15.
- AHMAD (Feroz). *İttihat ve Terakki 1908-1914=The Youngs Turks*. Çeviren: Nuran YAVUZ. İstanbul, 1984, 330 s. (Kaynak Yayınları: 18).
- AHMAD (Feroz). *İttihat ve Terakki 1908-1914=The Young Turks . The Comite of Union and Progress in Turkish Politics 1908-1914: J n Türkler*. Çeviren: Numan ÜLKEN. İstanbul, Ankara niversitesi, 1971, 300 s.
- AHMAD (Feroz). *İttihat ve Terakki: 1908-1914 <J n Türkler>*. 1. K.. Çeviren: Nuran ÜLKEN. İstanbul, Sander Yayınları, 1971, 300 s.+ (1) y.
- AHMAD (Feroz). *İttihat lık'tan Kemalizm'e*. Çeviren: Fatmagül BERK-TAY. İstanbul, Kaynak Yayınları, 1985, 280 s.
- AHMAD (Feroz). "J n Türkler Döneminde Savaş ve Toplum 1908-1918". Çeviren: Sevda AKYÜZ. *Tarih ve Toplum*, 11, 64, 1989, 47-56.
- AHMED (Cevat). *Tarih-i Askeri-i Osmani*. I. İstanbul, 1882, 17 s.
- AHMED (Cevat). *Tarih i Askeri-i Osmani*. İstanbul, 1297, 304 s.
- AHMED (Kemal Mazhar). *I. Dünya Savaşı Yıllarında Kürdistan*. Ankara, Berhem Yayınları, 1992, 125 s.
- AHMED A A. *Viyana Kuşatması Günlüğü: (Vekayi-i Be )*. Çeviren: Richard F. KREUTEL; Sadeleştiren: Esat N. ERENDOR. İstanbul, Milliyet Yayınları.
- AHMED A A. *Viyana Kuşatması G nl   =Vekayi-i Be *. Çeviren: Esat NERM ; Düzenleyen: Richard F. KREUTEL. İstanbul, İlahiyat Fakültesi Ankara niversitesi, 1970, 196 s.
- AHMED CAVID. *Hadikat' l-V zera Zeyli*. Freiburg, D. Robischon, 1969, 50 s.
- AHMED REF K. *Dev irme Usul *. İstanbul, Akşam Basımevi, 1934, 11 s.
- AHMED REF K. *Memleket-i Osmaniy'e de Demirba  Şar *. İstanbul, Helal Matbaası, 1332, 132 s.
- AHMED RESMÎ. *Viyana ve Berlin Sefaretnameleri*. Sadeleştiren: Bedriye ATSİZ. İstanbul, Kervan Yayınları, 1980, 93 s.
- AHMED RESMÎ. *Viyana ve Sefaretnameleri*. Editör: Bedriye ATSİZ. İstanbul, 1980, 93 s.
- AHMED TA B OSMANZADE. *Hadikat' l-V zera*. Freiburg, D. Robischon, 1969, 133+86+50+23+4+2 s.
- AHMED (Selahattin). *Berlin Kongresinin Diploması Tarihine Bir Nazar*. İstanbul, 1327, 176 s. (Külliyyat-ı Hukuk ve Siyasyattan 1.Kıtap).
- Ahmet M THAT. * ss-i İnkılap: 1270 Kırım Muharebesinden Cülus-ı H mayundan Bir Sene Sonraya Kadar*. 2. İstanbul, 1294-1295.
- AHMED M THAT. *Z bdet El-Hakayik*. İstanbul, 1295, 534 s.

- AHMET MUHTAR PAŞA. 1244 (1828) *Türkiye-Rusya Seferi ve Edirne Muabedesi*. 2 Cilt. Ankara, 1928.
- AHMET RASİM. *Cihan Harbi ve Sonu*. İstanbul, Ekonomi-Reklam Basımevi, 1939, 92 s.
- AHMET RASİM. *İstibdattan Hakimiyet-i Milliye*. 2. İstanbul, Vatan Yayınları, 1923, 168s.
- AHMET REFİK BEY. "Devşirme Kökenli Acemi Oğlanlar". *Darülfünûn Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 5, 1-2, 1926.
- AHMET SAİP. *Rehnetma-i İnkılap*. 2. Basım. Mısır, 1327, 91 s.
- AHMET SAİP. *Rehnetma-i İnkılap*. Mısır, 1318, 78 s.
- AHMET SAİP. *Son Osmanlı-Rus Muharebesi*. Mısır, 1327, 382 s.
- AHMET SAİP. *Tarih-i Meşrutiyet ve Şark Mesele-i Hazırası*. İstanbul, 1328.
- AK (Ali). *Kurtuluş Savaşı Yıllarında Bafra*. Samsun, Ayanoglu Marbası, 1983, 75 s.
- AKA (Ahmet Salahaddin). *II. Viyana Kuşatma Kararı*. İstanbul, Bilgin Ofset Basınevi, 1970.
- AKA (İsmail), TELCİ (Cahit), GÜNAY (Vehbi). *Süvari Yüzbaşı Ahmed-Türk İstiklal Harbi Başında Milli Mücadele*. İzmir, Akademi Kitabevi, 1993, 151 s. (9 Fotoğraf, 10 Kroki).
- AKA (İsmail). "Timur'un Ankara Savaşı(1402) Fetihsnamesi". *Belgeler*, XI, 15, 1986, 1-22.
- AKA (İsmail). "Timur'un Ölümünden Sonra Doğu Anadolu, Azerbaycan ve Irak-ı Acem'de Hakimiyet Mücadelesi". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXII, 1-2, 1984, 49-67.
- AKALIN (Berrin Uyar). *Tifli Ahmed Çelebi ve Divanı*. Ankara, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- AKALIN (Müslüm). *Milli Mücadele'de Urfa*. Urfa, Özlem Kitabevi Yayınları, 1985, 176 s.
- AKAN (Ahmed Salahaddin). *İkinci Viyana Kuşatma Kararı*. İstanbul, 1970, 727 s.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Osmanlı Saray Teşkilatından Babüssaade ve Darüssaade Ağaları". *Çınaraltı Mecmuası*, 98, 1943, 11-12.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Osmanoğulları Sülalesinin Bozulması I". *Çınaraltı Mecmuası*, 85, 1943, 4-5,13.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Osmanoğulları Sülalesinin Bozulması II". *Çınaraltı Mecmuası*, 86, 1943, 4-5,11.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Osmanoğulları Sülalesinin Bozulması III". *Çınaraltı Mecmuası*, 8, 1941, 4-5,15.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Tarihi Bir Casus Mektubu". *Çınaraltı Mecmuası*, 102, 1943, 4-5.
- AKARLI (Engin Deniz). *The Long Peace, Ottoman Lebanon, 1861-1920*. California, University of California Press, 1993, XVIII+288 s.
- AKARLI (Engin Deniz). "Toplum Kültürünün Bir Parçası Olarak Devlet Olayı ve Türkiye'de Siyası Katılma". *Belgelerle Türk Tarih Dergisi*, 77-78, 1974, 67-76.
- AKARLI (Engin). "Friction and Discord Within The Ottoman Government Under Abdülhamid II (1876-1909)". *Boğaziçi Üniversitesi Dergisi Beşeri Bilimler*, 7, 1979, 3-26.
- AKARSLAN (Mediha). *Milli Mücadele'de Balıkesir*. Ankara, 1988. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- AKBAL (Fazıla). "1831 Tarihinde Osmanlı İmparatorluğu'nda İdari Taksimat ve Nüfus". *Belleten*, XV, 60, 1951, 617-628.
- AKBAY (Cemal). "Birinci Dünya Harbi'nde İngiliz Donanması, İstanbul Önüne Gelebilsediy, Osmanlı İmparatorluğu'nun Harbe Devamı, Birinci Dünya Harbi'nin Genel Durumu Üzerinde Ne Gibi Bir Etki Yaptı". *Askeri Tarih Bülteni*, 15, 28, 1990, 105-118.
- AKBAY (Cemal). "Birinci Dünya Harbi'nde Türk Cepheleindeki Harekatın Sevk ve İdaresinde Yapılan Bazı Olumsuz Uygulamalar Üzerine Genel Bir Değerlendirme". *Askeri Tarih Bülteni*, 24, 1988, 29-38.
- AKBAY (Cemal). "Birinci Dünya Harbi'nde Türkiye'yi Harbe Sürükleyen Karadeniz Olayı". *Askeri Tarih Bülteni*, 25, 1988, 37-46.
- AKBAY (Cemal). *Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi=Osmanlı İmparatorluğunun Siyasi ve Askeri Hazırlıkları ve Harbe Girişi*. 1. Ankara, Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Genelkurmay Başkanlığı, 1991, 292 s.
- AKBIYIK (Yaşar). "Arşiv Belgeleri Işığında Zeytun Ermeni Meselesinin Halli". *Belleten*, LIV, 209, 1990, 435-461.
- AKBIYIK (Yaşar). "İstanbul'un İşgali". *Türk Kültürü*, 311, 1989, 153-158.
- AKBIYIK (Yaşar). "Maraş'ın İşgali Sırasında Fransız-Ermeni Münasebetleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 27, 1989, 99-112.
- AKBIYIK (Yaşar). "Maraş Müdafası Hukuk Cemiyeti'nin Kuruluşu". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 6, 1991, 109-15.
- AKBULUT (Dursun Ali). "Brest-Litovsk'ta "Araz-i Meşgule" Meselesi". *Akademik Açı*, 1, 1996, 1-10.
- AKBULUT (İlhan). "Ermeni Sorunun Kısa Bir Tarihçesi". *Askeri Tarih Bülteni*, 27, 1989, 83-98.
- AKBULUT (Ömer). *Fatih ve Uzun Hasan*. Trabzon, 1963, 12 s. (Trabzon Tarihi Dizisi: 2).
- AKBULUT (Yılmaz). *Ermeniler ve Bingöl'deki Ermeni Tebcirleri*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- AKÇAKAYALIOĞLU (Cihat). "15. Türk Kolordusu'nun Birinci Dünya Harbi'nde Galiciya'ya Gönderilmesi ve Oradaki Harekatına Kısa Bir Bakış". *Askeri Tarih Bülteni*, 14, 1982, 17-30.
- AKÇAKAYALIOĞLU (Cihat). "Başkomutanlık Muharebesi". *Atatürk Konferansları (1973-1974)*. Ankara, 1977, 263-271.
- AKÇAKAYALIOĞLU (Cihat). "Kurtuluş Savaşı'nın Yüksek Askeri Yönetimi". *Atatürk Konferansları (1975-1976)*. Ankara, 1983, 231-264.
- AKÇAKOCA (Mehmet). *Mahmut Şevket Paşa'nın Osmanlı Teşkilat ve Kıtayet-i Askeriyesi Adlı Eserinin III. Cildi Tenkitli Metin Nşri*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- AKÇAM (Taner). *Türk Ulusal Kimliği ve Ermeni Sorunu*. İstanbul, İlerişim Yayınları, 1953, 224
- AKÇORA (Ergünöz). "The Armanian Cruelty Narrated by the Witnesses in and Around Kars". *Cihan Harbinde Osmanlı Harekatı Tarihçesi Birinci Cüz Çanakkale Harekatı*. Ankara, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1994, 45-62.
- AKÇORA (Ergünöz). "Bingöl Vilayetinin I. Dünya Savaşı ve Milli Mücadeledeki Yeri". *Askeri Tarih Bülteni*, 23, 1987, 79-87.
- AKÇORA (Ergünöz). "Bingöl Vilayetinin I. Dünya Savaşı ve Milli Mücadelemizdeki Yeri". *Askeri Tarih Bülteni*, 23, 1987, 79-88.
- AKÇORA (Ergünöz). "Bitlis te Rus-Ermeni Mezalimi ve Bitlisin Kurtuluşu". *Askeri Tarih Bülteni*, 24, 1988, 89-104.

- AKÇORA (Ergünöz). "Çanakkale Deniz Savaşlarında En Uzun Gün 18 Mart 1915". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 15, 1988, 14-27.
- AKÇORA (Ergünöz). "Çanakkale Muharebeleri ve Gazi Mustafa Kemal". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 52, 1988, 79-101.
- AKÇORA (Ergünöz). "Çeşitli Yönleriyle Çanakkale Muharebeleri". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 88, 1994, 15-28.
- AKÇORA (Ergünöz). "Harput'ta 20. Yüzyıl Başlarına Kadar Türkler ile Ermeni Toplumunun Sosyo-Ekonomik Durumu ve Ermeni İşyanları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 58, 1989, 183-203.
- AKÇORA (Ergünöz). "Kars ve Çevresinde yaşayanların Dilinden Ermeni Mezalimi". *Yakın Tarihimizde Kars ve Doğu Anadolu Sempozyumu*. Ankara, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1992.
- AKÇORA (Ergünöz). "Kilis'in Antep Müdafaasındaki Yeri". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 31, 1995, 55-87.
- AKÇORA (Ergünöz). "Milli Mücadele Süresi İçinde Kuvva-yı Milliye Hareketinin Doğuşu". *Askeri Tarih Bülteni*, 34, 1993, 1-15.
- AKÇORA (Ergünöz). "Milli Mücadele Yıllarında Kurulmuş Faydalı ve Zararlı Cemiyetler". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 1987, 17-21.
- AKÇORA (Ergünöz). "Milli Mücadele Yıllarında Kurulmuş Faydalı ve Zararlı Cemiyetler II". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 5, 1987, 36-40.
- AKÇORA (Ergünöz). "Rusya'nın Kafkasya Siyaseti ve Geçmişten Günümüze Çekenler". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 1996.
- AKÇORA (Ergünöz). *Rusya'nın Kafkasya Siyaseti ve Geçmişten Günümüze Çekenler*. İstanbul, 1996.
- AKÇORA (Ergünöz). "Şark Meselesi ve Van'da Ermeni İşyanlarına Barılı Devletlerin Etkileri". *Fırat Üniversitesi Dergisi*, 2, 1987, 9-36.
- AKÇORA (Ergünöz). "Van ve Çevresinde 19. Yüzyıl Sonu-20. Yüzyıl Başları Türk-Ermeni İlişkileri". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 65, 1990, 169-185.
- AKÇORA (Ergünöz). *Van ve Çevresinde Ermeni İşyanları (1896-1916)*. İstanbul, 1994.
- AKÇORA (Ergünöz). "Yaşayanların Dilinde Van'da Ermeni Mezalimi". *Yakın Tarihimizde Van Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları, 1990, 145-170.
- AKÇURA (Yusuf). *Üç Tarz-ı Siyaset*. Ankara, 1976, 55 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları VII. Dizi Sayı: 73).
- AKDAĞ (Mustafa). *Büyük Celali Karışıklıklarının Başlaması*. Ankara, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1963, 88 s. (Fen- Edebiyat Fakültesi Araştırmaları Serisi No: 12).
- AKDAĞ (Mustafa). "Celali Fetret". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 16, 1-2, 1958, 53-107.
- AKDAĞ (Mustafa). "Celali İşyanları'nın Başlaması". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 4, 1, 1946, 23-37.
- AKDAĞ (Mustafa). "Celali İşyanlarından Büyük Kaçgunluk". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 2, 2-3, 1966, 1-49.
- AKDAĞ (Mustafa). "Celali İşyanlarından Büyük Kaçgunluk (1603-1606)". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, II, 2-3, 1966, 1-51.
- AKDAĞ (Mustafa). "Celali İşyanlarının Başlaması". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 4, 1, 1946, 23-37.
- AKDAĞ (Mustafa). "Osmanlı Müesseseleri Hakkında Notlar". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 13, 1-2, 1955, 27-51.
- AKDAĞ (Mustafa). "Osmanlı Tarihinde Ayanlık Düzeni Devri". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 7-12, 14-23, 1975, 51-61.
- AKDAĞ (Mustafa). "Tanzimat'tan Önceki Zamanlarda Adalet". *Ülkü*, 1, 5, 1947, 20-21.
- AKDAĞ (Mustafa). *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası: "Celali İşyanları"*. İstanbul, Cem Yayınları, 1995, 540 s.
- AKDAĞ (Mustafa). *Türk Halkının Dirlik ve Düzenlik Kavgası: Celali İşyanları*. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1975, 539 s.
- AKDAĞ (Mustafa). "Yeniçeri Ocak Nizamının Bozuluşu". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 5, 3, 1947, 291-309.
- Akdeniz Hakimiyeti ve Türkler*. İstanbul, 1933, 120 s.
- AKER (Şefik). "Çanakkale-Arıburnu Savaşları ve 27. Alay". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 37, 1988, 46.
- AKGÜL (Nilgün). "Çanakkale Muharebeleri ve Etkileri". *Askeri Tarih Bülteni*, 31, 1991, 65-74.
- AKGÜL (Suat). "Paris Kopferansı'ndan Sevr'e Türkiye'nin Paylaşılması Meselesi". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 8, 23, 1992, 381-395.
- AKGÜN (Seçil), İLHAN (M. Mehdi). "Les Profils des Echanges Turco-Europeenes". *CAD MOS Nouvelle Revue Européenne*, 1992.
- AKGÜN (Seçil), ULUÇTEKİN (Murat). "Hilal-ı Ahmer ve Kurtuluş Savaşı". *Askeri Tarih Bülteni*, 39, 1995, 115-131.
- AKGÜN (Seçil). "The Abolition of the Caliphate". *Revue des Etudes Sud-Est Europeennes*, 1987.
- AKGÜN (Seçil). "Amerikalı Misyonerlerin Ermeni Meselesindeki Rolü". *Türk Kültürü*, XXVII, 1-2, 1989, 1-13.
- AKGÜN (Seçil). "Amerikalı Misyonerlerin Ermeni Meselesindeki Rolü". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 27, 1-2, 1989, 1-12.
- AKGÜN (Seçil). "European Influence on the Development of the Social and Cultural Life of the Ottoman Empire in the 18th Century". *Revue des Etudes Sud-Est Europeennes*, 1983.
- AKGÜN (Seçil). *General Harbord'un Anadolu Gezisi ve Ermeni Meselesine Dair Raporu: Kurtuluş Savaşı Başlangıcında*. İstanbul, Kervan Yayınları 212 s.
- AKGÜN (Seçil). "Hilal-ı Ahmer ve Trablusgarb Savaşı". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992.
- AKGÜN (Seçil). "Opposition to the Abolition in Turkey". *Les Annales de L' Annales Islam*, 2, 1994.
- AKGÜN (Seçil). "Osmanlı İlişkileri". *Tarih Çevresi Dergisi*, 1994.
- AKIN (Hicran). "Niğbolu Haçlı Seferiyle İlgili Bazı Problemler". *Türk Kültürü*, XXV, 2, 1987, 209-211.
- AKIN (Hicran). "XV. Yüzyıl Latince Macar Kroniği Chronica Hungarorum'un Türk Tarihi Bakımından Değeri". *Belleken*, LI, 200, 1987, 667-757.
- AKIN (İ. Behzat). "Bir Venedik Vesikasına Göre I. Kosova Muharebesinin Tarihi". *Türk Kültürü*, XVIII, 215-218, 1980, 312-313.
- AKIN (İ. Behzat). "Orlukbeli Savaşı". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 27, 1952, 1330-1334.
- AKINCI (Gündüz). *Türk-Fransız Kültür İlişkileri(10711859) Başlangıç Dönemi*. Ankara, 1973.
- AKINCI (Hikmet). *Bursa Vilayeti'nde Yunan Fecayı*. İstanbul, 1993. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKINCI (İbrahim Ethem). *Demirci Akıncıları*. Ankara, 1978, XI+465 s.
- AKKAYA (Yücel). "İkinci Meşrutiyet Dönemi Siyasal Partileri ve Çalışma Hayatı". *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, 16, 140, 1992, 66-72.

- AKKOYUN (Turan). "Aydın Kuva-yı Milliye Cemiyetinin Bazı Faaliyetleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 6, 1991, 183-211.
- AKKOYUNLU (Turan). "Aydın Kuva-yı Milliyesi'nin Tasviye Edilmesi". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 183-215.
- AKKUŞ (Mehmet). "Kahire'deki Osmanlı Dönemi Eserlerinde Türkçe Manzum Eserler". *Vakıflar Dergisi*, 22, 1991, 383-421.
- AKKUŞ (Selahattin). *Siyasal Bir Muhalefet Hareketi Olarak Jön Türkler*. İstanbul, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- AKMAN (Mehmet). *Osmanlı Devletinde Kardeş Katli*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1997.
- AKSANYAR (Necati). "Dönemin Aydınlarından Celal Nuri'nin Mütareke ve Milli Mücadeleye Bakışı". *Türk Kültürü*, XXXI, 1-2, 1993, 23-49.
- AKSOY (Mehmet). "Bizans'ın Fethi ve İsmail Safa". *Türk Kültürü*, XII, 144, 1974, 389-394.
- AKSOY (Muammer). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu ve Bazı Meseleler". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 71, 1991, 41-52.
- AKSOY (Yusuf Ziya). *Ali Çerinkaya Bey'in Hayatı, Milli Mücadele Dönemindeki Yeri ve Devlet Adamlığı*. Ankara, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- AKSU (F. Belgin Tezcan). XVIII. Yüzyıl Divan Şairi Hazık Mehmed ve Divanı. Ankara, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- AKSÜT (Ali Kemal). "Bilecik Mülakatı". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 29, 1952, 1474-1477.
- AKŞİN (Sina). *100 Soruda Jön Türkler ve İttihat ve Terakki*. İstanbul, Gerçek Yayınları, 1980, 319 s.
- AKŞİN (Sina). "1919 Sonu ve 1920 Başında Saray ile Sivas Arasında İdeolojik Mücadele". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XXXVI, 1-4, 1981, 63-69.
- AKŞİN (Sina). *31 Mart Olayı*. İstanbul, Sander Yayınları, 1972, 424 s.
- AKŞİN (Sina). *31 Mart Vakası Üzerinde Bir Araştırma*. İstanbul, 1967. Doktora Tezi.
- AKŞİN (Sina). "Birinci Meşrutiyet Meclis-i Mebusan'ı". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XXV, 1, 1970, 19-39.
- AKŞİN (Sina). "Birinci Meşrutiyet Meclis-i Mebusan'ının Ele Aldığı Başlıca Konular". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 25, 2, 1970, 101-122.
- AKŞİN (Sina). "I. Meşrutiyete Son Verilmesinin Sebepleri". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4, 1, 1986, 96-105.
- AKŞİN (Sina). "II. Jön Türk Hareketinin Dönemlendirilmesi". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1789-1796.
- AKŞİN (Sina). *İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele*. 2. İstanbul, Cem Yayınları, 1992.
- AKŞİN (Sina). *İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele*. 1. Basım. İstanbul, Cem Yayınları, 1976, 629 s.
- AKŞİN (Sina). *İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele*. 2. Basım. İstanbul, 1983, 629 s.
- AKŞİN (Sina). *Jön Türkler ve İttihat Terakki*. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1987, 319 s.
- AKŞİN (Sina). *Jön Türkler ve İttihat Terakki*. İstanbul, 1980, 319 s.
- AKŞİN (Sina). *Jön Türkler, İttihat ve Terakki*. 2. Basım. Ankara, İmge Yayınları, 1998, 448 s.
- AKŞİN (Sina). "Osmanlı Sarayının Yapısı ve İşlevleri". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2065-2082.
- AKŞİN (Sina). "Son Meclis-i Umumi'de Cepheleşme Olayı". *Fehmi Yavuz Armağanı*. Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1983, 269-382.
- AKŞİN (Sina). *Şariatçı Bir Ayaklanma, 31 Mart Olayı*. 3. Basım. Ankara, İmge Yayınları, 1994, 310 s.
- AKŞİN (Sina). "Yüzyıl Boyunca Bir Fransız Dergisinde Türkiye İmgesi". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 1645-1675.
- AKTAN (Ali). "Osmanlı Hanedanı İçinde Saltanat Mücadelesi ve Kardeş Katli". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 10, 1987, 7-19.
- AKTAN (Ali). "Osmanlı Hanedanı İçinde Saltanat Mücadelesi ve Kardeş Katli". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 11, 1987, 45-46.
- AKTAR (Yücel). "1912 Yılı "Harp Mitingleri" ve Balkan Harbi'ne Et-kileri". 2. *Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1985, 114-139.
- AKTAR (Yücel). *II. Meşrutiyet Dönemi Öğrenci Olayları 1908-1917*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1990, 184 s.
- AKTAR (Yücel). "İkinci Meşrutiyet Dönemi Öğrenci Olayları (1908-1918)". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2241-2251.
- AKTAR (Yücel). *İkinci Meşrutiyet Dönemi Öğrenci Olayları (1908-1918)*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1990, 166 s.
- AKTAŞ (Hayati). *1919 Yazında Erzurum*. Konya, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- AKTAŞ (Refik Necdet). *Atatürk'ün Bağımsızlık Savaşı Nasıl Hazırlandı?*. İstanbul, Varlık Yayınları, 1973, II+294 s.
- Akten des VI. Internationalen Kongresses für Türkisch Kunst. München, 1987.
- Akten des VI. Internationalen Kongresses für Türkisch Kunst, München vom 3. Bis 7. September 1979. München, 1990.
- AKTEPE (M. Münir). "Atatürk'ün Sofya Ateşeliği'ne Kadar İttihat ve Terakki Cemiyeti İle Olan Münasebetleri ve Bu Hususla Alakalı Bir Belge". *Belleten*, XXXVIII, 150, 1974, 263-294.
- AKTEPE (M. Münir). "Dürri Ahmed Efendi'nin İran Sefareti". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, I, 6, 1968, 82-84.
- AKTEPE (M. Münir). "Dürri Ahmed Efendi'nin İran Sefareti". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, I, 1, 1967, 56-60.
- AKTEPE (M. Münir). "Dürri Ahmed Efendi'nin İran Sefareti". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, I, 4, 1968, 60-62.
- AKTEPE (M. Münir). "Dürri Ahmed Efendi'nin İran Sefareti". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, I, 3, 1967, 64-66.
- AKTEPE (M. Münir). "Dürri Ahmed Efendi'nin İran Sefareti". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, I, 5, 1968, 53-56.
- AKTEPE (M. Münir). "Dürri Ahmed Efendi'nin İran Sefareti". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, I, 2, 1967, 60-63.
- AKTEPE (M. Münir). "II. Mahmud Devrinde Osmanlı-Sardunya Münasebetlerine Dair Bazı Belgeler". *Belgeler*, XI, 15, 1986, 89-144.
- AKTEPE (M. Münir). "II. Mahmud Devrinde Osmanlı İmparatorluğu İle Sardunya Krallığı Münasebetlerine Dair İrade-i Seniyyeler". *Belgeler*, XII, 16, 1987, 101-112.
- AKTEPE (M. Münir). "Manisa Ayanlarından Kara Osmanoğlu Mustafa Ağa ve Üç Vakfıyesi Hakkında Bir Araştırma". *Vakıflar Dergisi*, 9, 1971, 367-382.

- AKTEPE (M. Münir). "Mehmed Efendi'nin Lehistan Sefareti ve Sefaret-namesi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, II, 1971, 131-141.
- AKTEPE (M. Münir). "Osmanlıların Rumeli'de İlk Fethettikleri Çimbi Kal'ası". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 2, 1950, s. 283-309.
- AKTEPE (M. Münir). "Vak'anüvis Raşid Mehmed Efendi'nin Eşraf Şah Nezindeki Elçiliği ve Buna Tekaddüm Eden Siyasi Muhabere-ler". *Türkiyat Mecmuası*, XII, 1955, 155-178.
- AKTEPE (Münir). "1711 Prut Seferi İle İlgili Bazı Belgeler". *Tarih Dergisi*, XXVIII, 34, 1984, 19-55.
- AKTEPE (Münir). *1720-1724 Osmanlı-İran Münasebetleri ve Silahşör Kemani Mustafa Ağâ'nın Revan Fetihnemesi*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1970, XV+90+55 s.
- AKTEPE (Münir). "Ahmed III Devrinde Şark Seferine İştirak Edecek Ordu Esnafı Hakkında Vesikalar". *Tarih Dergisi*, VII, 10, 1954, 17-31.
- AKTEPE (Münir). "Baltacı Mehmed Paşa'nın 1711 Prut Seferi İle İlgili Emirleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 1, 1970, 131-171.
- AKTEPE (Münir). "II. Mahmud Devrinde Osmanlı-Sardunya Münasebetlerine Dair Bazı Belgeler". *Belgeler*, XIII, 17, 1988, 183-211.
- AKTEPE (Münir). "Mehmet Efendi'nin Lehistan Sefareti ve Sefaret-namesi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 2, 1971, 141-153.
- AKTEPE (Münir). *Mehmet Emîni Efendi (Paşa) nin Rusya Sefareti ve Sefâret-nâmesi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1974, IX+173 s. (VII-62).
- AKTEPE (Münir). "Osmanlıların Rumeli'de İlk Fethettikleri Çimbi Kalesi". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 283-309.
- AKTUZLU (Tülin). "Willy Sperco'nun Gözüyle İşgal Altındaki İstanbul". *Toplumsal Tarih*, 5, 30, 1996, 29-35.
- AKYILDIZ (Ali). "İradelerin Üzerinde Bulunan Bazı Rumuzlar ve Diplomatik Hususiyetleri, 1840-1856". *Osmanlı Diplomatiği Semineri*. İstanbul, 1995, 43-66.
- AKYILDIZ (Ali). "Osmanlı Devletinin Merkez Teşkilatı". *Türk Dünyası Kültür Atlası*. İstanbul, 1997.
- AKYILDIZ (Ali). "Osmanlı Devletinin Saray Teşkilatı". *Türk Dünyası Kültür Atlası*. İstanbul, 1997.
- AKYILDIZ (Ali). *Osmanlı Merkez Bürokrasisinde Reform (1836-1856)*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- AKYILDIZ (Ali). *Osmanlı Merkez Teşkilatında Reform: 1836-1856:Tanzimat Dönemi*. İstanbul, 1993, 338 s.
- AKYILDIZ (Ali). "Sultan II. Abdülhamid in Çalışma Sistemi, Yönetim Anlayışı ve Babıali". 21. Yüzyıla Girerken Sultan II. Abdülhamidi Yeniden Değerlendirme Sempozyumu, 21 Aralık 1997. .
- AKYILDIZ (Ali). *Tanzimat Dönemi Osmanlı Merkez Teşkilatında Reform*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1996.
- AKYILDIZ (Ali). *Tanzimat Dönemi Osmanlı Merkez Teşkilatında Reform (1836-56)*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1993, 338 s.
- AKYILDIZ (Necdet). *Temmuz 1330'da Meclis-i Mebzan'da Geçen Divan-ı Ali Babislerine Bir Nazar Gazi Ahmet Muhtar Paşa..* İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- AKYILMAZ (Gül). *III. Selim Döneminde Osmanlı Dış Politikası ve İç Politika Üzerindeki Etkileri*. Konya, 1995. Doçentlik Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKYILMAZ (Gül). *Reis'ül Küttab ve Osmanlı Hariciye Nezâretinin Doğuşu*. Konya, 1990. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKYURT (Çetin). *Yavuz Sultan Selim'in Mısır Politikası*. Ankara, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- AKYÜZ (Yahya). "Türk Kurtuluş Savaşına Gelinceye Kadar Fransa'da Türk ve Türkiye İmajı". X. *Türk Tarih Kongresi* (22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2649-2662.
- Al-Alagat al-'Arabiyya al-Turkiyya=İki Tarafın Görüş Açılımlarından Arap-Türk Münasebetleri. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU, Muham-mad Safi al-Din ABU AL-İZZ. İstanbul, 1991-1993.
- ALÂEDDİN (Cavî). *İkinci Viyana Muhabarası 1683*. İstanbul, Askeri Basımevi 27s.
- ALAN (Hayrunnisa). *Osmanlı-Timurlu Münasebetleri*. İstanbul, 1992. Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- ALAN (Hayrunnisa). "Timur'un Sefer Politikası". *Mimar Sinan Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2, 1995, 24-35.
- ALASLAN (Hamdi). "İslam Devletlerinde Vezirlik Müessesesine Genel Bir Bakış". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 98, 1995.
- ALASLAN (Hamdi). "Türk Nüfuzu Döneminde Abbasi Halifeleri ve Müsadere Edilen Vezirler". *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 7, 1997.
- ALASYA (H. Fikret). "Osmanlı Hükümeti Tarafından Ortodoks Kilisesine Verilen İmtiyazlar". *Milletlerarası Birinci Kıbrıs Tetkikleri Kongresi* (14-19 Nisan 1969) *Türk Heyeti Tebliği*. Ankara, 1971, 131-138.
- ALBAYRAK (Mustafa). "Mondros Ateşkes Antlaşması Sonrasında Batı Anadolu'da Kurulan Başlıca Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 29, 1990, 85-100.
- ALBAYRAK (Mustafa). "Osmanlı-Alman İlişkilerinin Gelişimi ve Bağdad Demiryolu'nun Yapımı". *Osmanlı Tarihî Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 6, 1996, 1-38.
- ALBAYRAK (Sadık). *İrıcının Tarihçesi: 31 Mart Vak'ası Gerici Bir Haraket mi?*. İstanbul, 1987, 385 s.
- ALÇİTEPE (Mehmet Ali Galip). *Batı Anadolu Bölgesi Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri*. Konya, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- ALDAGUT (Haydar). *Büyük Harbin Deniz Cephesi*. İstanbul, Deniz Matbaası, 1937, 79 s.
- ALDAN (Mehmet). *Meşrutiyet İçin Çalışanlar: Mithat Paşa, Ziya Paşa, Namık Kemal Bey*. Ankara, Filiz Matbaası, 1987.
- ALEKSIC (Dejan). "La Revolution des Jeuns Turcs et la Macedoine L'Activite des Deputes Macedoins Au Parlement Ottoman". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1227-1232.
- ALEXANDREGCU (Marie Mathilde), BULGARU (Dersca). "Sur Le Zegime De La Domination Ottomane Dans Les Principaues Rumanes A L'Epoque Turco Phanariote (1711, 1714-1821)". IX. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 1021-1036.
- ALGÜL (Hüseyin). "Ebussuud Efendi'nin Kıbrıs Seferiyle İlgili Fervasına Tahlili Bir Bakış". "Türk Kültürüne İz Bırakan İskilipli Alimler" Sempozyumu. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1998, 304-21.
- ALGÜL (Hüseyin). *İstanbul'un Fethi ve Fatih*. İstanbul, Marifet Yayın-lar, 1981, 200+16 s.

- ALİ (Cevat). *II. Meşrutiyetin İlanı ve 31 Mart Hadisesi: Ali Cevat Beyin Fezlekesi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1960, XX+208 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından II. Seri No: 19).
- ALIAN (Necip İ.). "Birinci Kosova Savaşı Destanı". *Türk Folklor Araştırmaları*, 27-16, 315, 1975, 7463-6.
- ALİ CEVAT. *İkinci Meşrutiyetin İlanı ve Otuzbir Mart Hadisesi*. Hazırlayan: Faik Reşit UNAT. Ankara, 1960, XX+208 s.
- ALİ FITRİ. 91-92 Hersek Seferi: Osmanlı- Karadağ Seferi ve Hal-i Hazır Dar'ül Harekatı. İstanbul, Mekteb-i Harbiye Matbaası, 1327, 103 s.
- ALİ REŞAT. *Tarihi Kadim: Romalılar, Bizanslılar, Slavlar, Türkler, İranlılar*. İstanbul, Matbaa-i Amire, 1331, 509 s. (5 Harita).
- ALKAN (Mehmet Ö.). "İkinci Meşrutiyet'te Doğa Felsefesi ya da Subhi Edhem Üzerine Notlar". *Felsefe Dergisi*, 3, 1989, 50-58.
- ALKAN (Mehmet Ö.). "Selamet-i Osmaniye Fırkası Beyannamesi, Programı ve Nizamname-i Dahiliyesi". *Toplumsal Tarih*, 7, 38, 1997, 43-47.
- ALKAN (Mehmet Ö.). "Türkiye'de Siyasal Partiler Tarihine Katkı I: Hürriyet ve İtilaf Fırkası'nın İlk Programı ve Nizamnamesi". *Toplumsal Tarih*, 1, 2, 1994, 57.
- ALKAN (Mehmet Ö.). "Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Partisi Yoldaş Defteri ve Beyanname". *Toplumsal Tarih*, 7, 41, 1997, 24-25.
- ALLEN (William Edmond David), MURATOFF (Paul). *Kafkas Harekatı: 1828-1921 Türk-Kafkas Sınırsındaki Harplerin Tarihi*. Ankara, 1966, XVIII+525 s.
- Alman Emperyalizminin Türkiye'ye Girişi: Berlin-Bağdat. Çeviren: Ragıp ZARARLI. İstanbul, Gözlem Yayınları, 1976, 159 s. (Gözlem Yayınları: 9).
- ALP (İlker Evrim). "Balkan Harbi ve Bulgar Mezalimi İle İlgili Edirne Müzesi'nde Bulunan Birkaç Hatıra". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 5, 1987.
- ALP (İlker Evrim). "Balkan Savaşları Esnasındaki Bulgar Mezaliminin Türkler ve Gayrimüslim Azınlıklar Tarafından Tel'ini". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 26, 1987, 44-54.
- ALP (İlker Evrim). *Balkan Tarihi (1912-13) Dönemindeki Bulgar Mezalimi*. Ankara, 1985. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- ALP (İlker Evrim). "Balkan Yarımadasındaki Gelişmeler". *Askeri Tarih Bülteni*, 44, 1998.
- ALP (İlker Evrim). "Balkanlar ve Yugoslavya Olayları". *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, 332, 1992.
- ALP (İlker Evrim). "Bulgar Türk Devleti". *Tarihte Türk Devletleri* 20-22 Mayıs 1985. , Ankara Üniversitesi.
- ALP (İlker Evrim). *Bulgar Zulmünü Günümüze Kadar İhtikal Ettiren Edirne ve Çevresindeki Şehitlikler*. Ankara, 1989.
- ALP (İlker Evrim). "The Bulgarization of Turks". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 37, 1985.
- ALP (İlker Evrim). "Çağdaş Türkiye'nin Kuruluşunda Milli Sınırların Tespiti (Misak-ı Milli) 16 Ekim 1998". *Interferente Culturelle (Is-torie, Plastica. Literature)* 16-18 Ekim 1998. .
- ALP (İlker Evrim). *Ehrenfriedhöfe in Edirne und Umgebung, die die Granasamkeiten der Bulgaren bis in die Gegenwart Bezeugen*. İstanbul, 1990.
- ALP (İlker Evrim). *Mekabirni's-Şubeda'Elleti Ta'kisi'z Zulme'l-Bulgari Hata'l-Yevm El-Mevcudeti fi Edirne ve'l-Manatku'l-Mıbitati Biha*. İstanbul, 1990.
- ALP (İlker Evrim). *Misak-ı Milli: Misak-ı Milli ve Türk Dış Politikasında Musul*. Ankara, Atatürk, Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı, 1998.
- ALP (İlker Evrim). *Sepultures, Temoins de L'Oppression Bulgare A Edirne Et Ses Environs*. İstanbul, 1990.
- ALP (İlker Evrim). "Tarihte Türklerin Bulgarlaştırılması". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 37, 1985.
- ALP (İlker Evrim). "Türklerle Karşı Bulgar Mezalimi". *Arşiv Belgelerine Göre Bulgaristan'da Türk Varlığı* 21-22 Şubat 1986. Edirne, Trakya Üniversitesi Yayınları.
- ALP (İlker). *Belge ve Fotoğraflarla Bulgar Mezalimi (1877-1989)*. Edirne, Trakya Üniversitesi Yayınları, 1990.
- ALP (Sedat). "Hicir Çağında Anadolu Kentleri". *Ankara Ankara*. Derleyen: E. BATUR. Ankara, Yapı Kredi Yayınları, 1994, 11-19.
- ALPAN (Necip P.). *Arnavıtluk'un Bağımsızlığı ve Avlonyalı İsmail Kemal*. Ankara, 1982, 80 s.
- ALPAY (Mehmet Fehmi). "1897 Türk-Yunan Savaşı". *Tarih ve Medeniyet*, 15, 1995, 28-30.
- "Alplik, Şehidlik ve Gazilik". *Türk Kültürü*, XI, 132, 1973, 1453-1469.
- ALPMANSÜ (Yusufo). "1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı'nda İlginç Bir Devre". *Askeri Tarih Bülteni*, 17, 1984, 47-60.
- ALPMANSÜ (Yusufo). "Birinci Dünya Savaşı Öncesi Menzil Teşkilatı ve İdari Faaliyetlerin Yürütülmesi Esasları". *Askeri Tarih Bülteni*, 19, 1985, 1-12.
- ALPTEKİN (Coşkun). "Türkiye Selçukluları'nın Kestirdikleri İlk Palaralardan Örnekler". *Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 91-97.
- ALTAN (Çetin). *İdam Edilen 44 Vezir-i Azamın Dramı*. İstanbul, Alfa Yayınları, 1991, 127 s.
- ALTAR (Yücel). "Demokratikleşme Sürecindeki Osmanlı İmparatorluğu'nun Anatomik Yapısı (1908-1918)". *Askeri Tarih Semineri (IV. Ankara 16/18-5-1989)*. Ankara, 1989, 1-13.
- ALTAY (Fahrettin). *10 Yıl Savaş 1912-1922 ve Sonrası*. İstanbul, İnsel Yayınları, 1970, 543 s.
- ALTAY (Fahrettin). "Çanakkale Savaşı'nın İlk Günlerinde Mustafa Kemal (Atatürk)". *Belleten*, XX, 80, 1956, 605-607.
- ALTAY (Fahrettin). "İzmir Faciasının Muhakemesi. Yunanlıların 1919'da İzmir'i İşgallerinde Orada Kolordu Komutanı Bulunan Ali Nadir Paşa'nın Muhakeme Fezlekesinden Hülasa ve Mütalaa". *Belleten*, XXIII, 89, 1959, 137-156.
- ALTAY (Mustafa). *İstiklal Harbi Hatıralarım*. Konya, Yeni Kitap Yayınları, 1952, 16 s.
- ALTER (Selim Sırrı). *Osmanlı Babriyesinin Yelken Devri ve Türk Konfe-ransları*. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1995, 228 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "1284 Bulgar İhtilali". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 9, 1341/1925, 137-164.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Baltacı Mehmet Paşa ve Büyük Petro*. İstanbul, 1327, 116 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Bizans Karşısında Türkler*. 699-857. İstanbul, 1927, 416 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Devşirme Usûlü, Acemi Oğlanları". *Dari'ül-fünûn Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 5, 1-2, 1926, 1-14.

- ALTINAY (Ahmet Refik). "Devşirmeler Acemi Oğlanlar". *Hayat*, 2, 30, 1927, s. 15-16.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Devşirmeler, Acemi Oğlanlar". *Hayat*, 2, 29, 1927, 47-48.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Devşirmelere Dair". *Hayat*, 2, 41, 1927, 293-294.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *İki Komite, İki Kıtıl: Ermeni Mezalimi*. İstanbul, Fikir Yayınevi, 1992.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Osman Oğulları*. Ankara, Ankara Başvekalet Müdevvenat Matbaası 20 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Fener Patrikhanesi ve Bulgar Kilisesi". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 8, 1341/1925, 73-84.
- ALTINKAYA (Ahmet Yaşar). *Uzak ve Havalisinde Milli Mücadele (1919-1922)*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ALTINTAŞ (Ahmet). *Milli Mücadele Döneminde Afyon ve Havalisi (1919-1922)*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ALTINTAŞ (Ahmet). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Hekimbaşılık Müessesesinin Yetkilerini Üzerine Alan Meclis"Meclis-i Umur-u Tıbbiye"". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 100, 1996, 203-219.
- Altıncıyıldırım Yılındaki Çanakkale Zaferinin Altın Sayfaları. Derleyen: Niyazi Ahmet BANOĞLU. İstanbul, 1982, 112 s.
- ALTUĞ (Hikmet). "Hilafetten Milli Egemenliğe". *Kemalizm*, 32, 381, 1994, 14-15.
- ALTUĞ (Yılmaz). "1798 Yılına Ait Bir Türk Diploması Belgesi". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 45-48, 1975-1981, s. 249-260.
- ALTUĞ (Yılmaz). *İsmet İnönü ve Lozan*. İstanbul, İ.Ü. Hukuk Fak., 1978, 27-31s.
- ALTUĞ (Yılmaz). "The United States Of America's Policies Towards Turkish Straits". *Belleten*, LVI, 215, 1992, 167-199.
- ALTUNDAĞ (Şinasi). "Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın Suriye'de Hakimiyeti Esnasında Tarih Ettiği İdare Tarzı". *Belleten*, VIII, 30, 1944, 231-243.
- ALTUNDAĞ (Şinasi). "Kavalalı Mehmet Ali Paşa İsyanı Esnasında Namık Paşa'nın Yardım Talep Etmek Üzere 1832 Senesinde Memuriyet-i Mahsusa İle Londra'ya Gönderilmesi". *Belleten*, VI, 23-24, 1942, 229-251.
- ALTUNDAĞ (Şinasi). "Osmanlı İdaresi ve Gürcüler". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 10, 1-2, 1952, 79-90.
- ALTUNDAĞ (Şinasi). "Osmanlı İdaresi ve Gürcüler". IV. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 317-325.
- ALTUNTEK (N. Serpil). "Osmanlı İmparatorluğu ve Japonya'daki Yenileşme Hareketleri Üzerine Bir Karşılaştırma". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 9, 1-2, 1992, 1-12.
- ALUS (Mehmet M.). "II. Abdülhamit Devrinin Son Yıllarında Kağıthane". *Tarih Hazinesi*, 10, 1951, 484-487.
- ALUS (Mehmet M.). "II. Abdülhamit Zamanında Meşhur Bir Düşün". *Tarih Hazinesi*, 12, 1951, 595-597.
- ALUS (Sermet Muhtar). "İkinci Abdülhamid'in Cülus Donanmaları". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 30, 1952, 1544-1550.
- AMASLAYI SALİH ZEKİ. *Meclis-i Ali-i Vükelaya yahut "On İki" lere Hitap*. Amasya, Matbaa-i Hovnanyan ve Oranyan, 1329, 18 s.
- Amerika Basımında Türk Kurtuluş Savaşı. Derleyen: Osman ULAGAY. İstanbul, Yelken Matbaası, 1974, 319 s.
- AMİDİ (F.). *Medar Kanun-i Esasi İntihap*. Kahire, 1226, 16 s.
- AN (Ay.). "Ruslarla Kaç Defa Harb Ettik". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 19, 1951, 840-844.
- ANADOL (Cemal). *Taribin Işığında Ermeni Dosyası*. İstanbul, 1982, 432+16 s. (Turan Yayınları: 1).
- "Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'ne Keşide Olunan Milli Kongrenin 2.10.1335 (1919) Tarihli Telgrafı". Yayınlayan: Subutay Hikmet KARAHASANOĞLU. *Tarih ve Toplum*, 17, 97, 1992, 38-40.
- Anadolunun Taksimi Planı: Sovyet Devlet Arşivi Gizli Belgelerinde. 2. Baskı. İstanbul, 1972, XIV+ 551 s.
- ANAFARTA (Nigar). *Osmanlı İmparatorluğu ile Lehistan Arasındaki Münasebetlerle İlgili Tarihi Belgeler - Historical Documents Concerning Relations Between the Ottoman Empire and Lebia*. İstanbul, 1979, 159+161 s.
- Anafartalar Muharebatına Ait Tarihçe. Yayınlayan: Uluğ İÇDEMİR; Anlatan: Mustafa Kemal ATATÜRK. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1962, XXV+ 88 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XVI. Seri Sayı: 4).
- ANAZHAR (Ahmet Kemal). *I. Dünya Savaşı'nda Kürdistan*. 1. Basım. İstanbul, Mart Matbaa, 1996, 348 s.
- AND (Metin). "İtalyan Tiyatrosu'nda Türkler ve Türk Tarihi". *Tarih ve Toplum*, 11, 66, 1989, 29-35.
- AND (Metin). *Meşrutiyet Devrinde Türk Tiyatrosu (1908-1923)*. Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1971, 311 s. (Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. Seri No: 108).
- ANDIAN (Tertecel). "Romen Tarihçisi Yan Nekulçe'nin "Letopiserul Tarii Moldovel" (Boğdan Vekaynamesi) Adlı Kitabında Osmanlı Ordusu'nun 1672 Yılındaki Kamançe Seferine Dair Bilgiler". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 76, 1992, 115-123.
- ANDIAN (Tertecel). "XV-XVI. Asırlarda Osmanlı-Romen İlişkilerine Dair Bilgiler". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 68, 1990, 85-91.
- ANDONYAN (Aram). *Balkan Harbi Tarihi*. Çeviren: Ziven BİBER-YAN. İstanbul, Ankara Üniversitesi, 1975, 538 s.
- ANDREASYAN (D. Hrand). "Bir Ermeni Kaynağına Göre Celali İsyanları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 13, 17-18, 1962-1963, s. 27.
- ANDREASYAN (D. Hrand). "İkinci Viyana Muharasası ve Müteakip Harplere Ait Orjnal Bir Ermenice Kaynak". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 1, 1972, s. 195-196.
- ANDREASYAN (Hrand D.), DERİN (Fahri Çetin). "Çınar Vak'ası (Eremya Çelebi Kömürçüyan'a Göre)". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 3, 1957, 57-83.
- ANDREASYAN (Hrand D.). "Bir Ermeni Kaynağına Göre Celali İsyanları". *Tarih Dergisi*, 13, 17-18, 1963, 27-42.
- ANDREASYAN (Hrand D.). "Celalilerden Kaçan Anadolu Halkının Geri Gönderilmesi". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya Armağan*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1976, 45-53.
- ANDREJEVIÇ (Andrej). "Sokullu Mehmed Pasha's Contribution to The Building of The City of Belgrade". VIII. *Türk Tarih Kongre-*

- si (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1627-1636.
- ANHEGGER (R.). 1581 Yılında Der Saadette Sahbe Bir İsviçreli Ayan. Çeviren: Fikret ELPE. İstanbul, A. İhsan Basımevi, 1943, 23 s.
- ANHEGGER (R.). "Almanların Türkiye'ye Göçü". *Tarih ve Toplum*, 4, 21, 1985, 57-63.
- ANHEGGER (R.). "Hazerfen Hüseyin Efendi'nin Osmanlı Devlet Teşkilatına Dair Mülâhazaları". *Türkiyat Mecmuası*, 10, 1953, 365-393.
- ANHEGGER (Robert). "1919-1923 Yılları Arasında İzmir Hollanda Başkonsolosluğu'nun Gönderdiği Raporlar: Kurtuluş Savaşı'nda İzmir". *Tarih ve Toplum*, 2, 9, 1984, 26-29.
- ANHEGGER (Robert). "Martoloslara Hakkında". *Türkiyat Mecmuası*, 7-8, 1, 1942, 282-320.
- Anıtların Aziziye. Ankara, Çağdaş Yayınları, 1977, 112.s.
- Ankara Bozgunundan İstanbul'un Fethine Kadar (Osmanlı Tarihinden Yarıbasım). İstanbul, 1338, 65 s. (Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Tarih-i Harb Neşriyatı Hususiye Kütüphanesi: 4).
- APATAY (Çetinkaya). "Balkan Harbi Öncesi Osmanlı Donanmasını Güçlendirme Çabaları". *Deniz Kuvvetleri Dergisi*, 90, 502, 1978, 8-16.
- ARABACI (Caner). *Milli Mücadele'de Konya Öğretmenleri*. Konya, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- ARABACI (Caner). *Milli Mücadele Dönemi Konya Öğretmenleri*. İstanbul, Damla Yayınları, 1991.
- ARAI (Massami). *Jön Türk Dönemi Türk Milliyetçiliği*. Çeviren: Tansel DEMİREL. İstanbul, İlerişim Yayınları, 1994, 222 s.
- ARAR (İsmail). *Atatürk, Kurtuluş Savaşı, Devrimler ve Cumhuriyet Türkiye'si ile İlgili Kitaplar*. İstanbul, Baha Matbaası, 1960, 80 s.
- ARASLI (Altan). "72 Yıl Sonra Lozan". *Tarih ve Medeniyet*, 18, 1995, 21-23.
- ARI (Kemal). "Kurtuluş Savaşı Sonrasında İzmir'e Yönelik Göçler ve Etkileri". *Üç İzmir*. İstanbul, 1992, 273-282.
- ARI (Kemal). "Mülazım-ı Evvel Mehmed Nazif Efendi'nin Conkbayırında Şehir Düşüşü ve Buna İlişkin Mustafa Kemal(Atatürk)'in Bir Mektubu". *Belleten*, LVIII, 222, 1994, 451-459.
- ARI (Kemal). "Türk Kurtuluş Savaşı'nın Bitiminde İzmir'in Genel Ekonomik Durumu". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 3, 1993, 29-46.
- ARIK (Feda Şamil). "Selçuklular Zamanında Anadolu'da Veba Salgınları". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 15, 26, 1992, 27-57.
- ARIK (Feda Şamil). "Türkiye Selçuklu Devleti'nde Müsadere". 5. *Milletler Arası Türkoloji Kongresi*. İstanbul, 1986, 47-64.
- ARIKAN (Muzaffer). "15-16. Asırlarda Türk-İspanya Münasebetlerine Toplu Bakış". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 23, 3-4, 1965, 239-256.
- ARIKAN (Muzaffer). "Birinci Dünya Harbi Türk Esir Mektuplarında Duygu ve Düşünceler". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 35-48.
- ARIKAN (Muzaffer). *Osmanlı-Avrupa İlişkilerinin Kurtuluş Savaşı ve Atatürk Devrimleri Üzerine Etkileri*. İstanbul, 1972, 50-65 s.
- ARIKAN (Muzaffer). "Türk-İspanyol Münasebetleri Bakımından Aragon Kraliyet Arşivinin Ehemmiyeti ve Türklerle İlgili Vesikalar". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, II, 2-3, 1966, 255-277.
- ARIKAN (Zeki). "1821 Yunan İsyanı'nın Başlangıcı". *Askeri Tarih Bülteni*, 22, 1987, 97-132.
- ARIKAN (Zeki). "1919 Seçimleri ve İzmir". *Ata Dergisi*, VII, 1997, 105-127.
- ARIKAN (Zeki). "1922 İzmir Yangınıyla İlgili Bir Rapor". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 68, 1990, 123-137.
- ARIKAN (Zeki). "Balkan Savaşı ve Kamuoyu". *Dördüncü Askeri Tarih Semineri Bildirileri*. Ankara, ATASE, 1989, 168-190.
- ARIKAN (Zeki). "Busbecq'in Türklere Karşı Savaş Tasarısı". *Belleten*, LVII, 218, 1993, 113-159.
- ARIKAN (Zeki). "Büyük Taarruz Öncesi Türkiye'nin Durumu". X. *Milli Egemenlik Sempozyumu*. Ankara, T.B.M.M. Kültür, Sanat ve Yay. Kurulu, 1996, 173.
- ARIKAN (Zeki). *Divan-ı Hümayun*. İstanbul, 1966. Bitirme Tezi. İ. Ü. Edebiyat Fakültesi.
- ARIKAN (Zeki). "İkinci Meşrutiyet Dönemi'nde İzmir". *Üç İzmir*. İstanbul, 1992.
- ARIKAN (Zeki). "İşgal Dönemi İzmir Basını". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 13, 1989, 145-166.
- ARIKAN (Zeki). "İşgal Sırasında İzmir'de Kurulan Bir Dernek". *Atatürk Yolu*, 3, 1989, 355-371.
- ARIKAN (Zeki). "Midhat Paşa ve 1876 Anayasası'nın Savunusu". *Tarih ve Toplum*, 71, 1989, 23-27.
- ARIKAN (Zeki). "Milli Mücadele'nin Bir Öncüsü: Mustafa Necati". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, I, 2, 1992, 51-86.
- ARIKAN (Zeki). "Mithat Paşa ve 1876 Anayasasının Savunusu". *Tarih ve Toplum*, 12, 71, 1989, 23-27.
- ARIKAN (Zeki). "Mustafa Necati'nin Mütaredeki Çalışmaları". *Mustafa Necati Semineri*. Ankara, 1991, 605-642.
- ARIKAN (Zeki). "Mustafa Necati'yi Anma". *Eğitim ve Bilim*, XX, 99, 1996, 3-4.
- ARIKAN (Zeki). "Mustafa Necati'yi Anma Toplanması Ankara 25 Kasım 1994". *Tarih ve Toplum*, 133, 1995, 55-57.
- ARIKAN (Zeki). "Mustafa Necati, İzmir ve Kurtuluş Savaşı". *Mustafa Necati Semineri*. Ankara, 1991, 45-57.
- ARIKAN (Zeki). "Mütareke Döneminde Ege". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 1, 1991, 261-281.
- ARIKAN (Zeki). *Mütareke ve İşgal Dönemi İzmir Basını 30 Ekim 1918-8 Eylül 1922*. Ankara, AKDIYK Atatürk Araştırma Merkezi, 1989, 284 s.
- ARIKAN (Zeki). "T.B.M.M'nin Açılışına Doğru". *DEÜ Çarşamba Konferansları*. İzmir, 1987, 324-334.
- ARIKAN (Zeki). "XVII. Yüzyılda Fransa'da Türk Görüntüsü: Racine ve Bajazet". XI. *Türk Tarih Kongresi (Bildiriler)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1994, 2735-2749.
- ARIT (Fikret). *Çaldıran Zaferi ve Yavuz Sultan Selim*. İstanbul, 1971, 30 s.
- ARIT (Fikret). *İstanbul'un Fethi*. İstanbul, Yalçın Ofset Yayınları, 1970, 32 s.
- ARIT (Fikret). *İstanbul'un Fethi*. İstanbul, Yalçın Ofset Yayınları, 1976, 32 s.
- ARKAYIN (Aşır). "İkinci Viyana Kuşatması (1683) ve Sonuçları". *Askeri Tarih Bülteni*, 13, 1982, 57-66.
- ARKAYIN (Aşır). *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi: Osmanlı Devri*. Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1983.
- ARMAGAN (Servet). "Memleketimizde İlk Parlamento Seçimleri". *Kanun-u Esasî'nin 100. Yılı Armağanı*. Ankara, 1978, 147-168.

- ARMAOĞLU (Fahir). "1920 Yılında Milli Mücadele ve Sovyet Rusya". VII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 25-29 Eylül 1970). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 893-900.
- ARMAOĞLU (Fahir). "Amerika Sevres Antlaşması ve Ermenistan Sınırları". *Belleten*, LXI, 230, 1997, 133-147 s.
- ARMAOĞLU (Fahir). "Harbord Misyonu Nasıl Ortaya Çıktı?". *Belleten*, LXI, 232, 1997, 701-707. ARSAL (Sadri Maksudi). "Teokratik Devlet ve Laik Devlet". *Tanzimat I*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 59-95.
- ARSEL (İlhan). "Birinci ve İkinci Meşrutiyet Devirlerinde Çift Meclis Sistemi Tecrübesi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10, 2, 1953, s. 194-211.
- ARSLAN (Abdurrahman). *Samsun'dan Lozan'a Mustafa Kemal ve Türkler 1919-1923*. Doz Yayınları, 1991, 156 s.
- ARSLAN (Ali). "I. Dünya Savaşı Sonunda Batum'un Statüsü". *Tarih Boyunca Balkanlar'dan Kafkaslar'a Türk Dünyası Semineri* (29-31 Mayıs 1995). İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1996, 153-169.
- ARSLAN (Ali). "Muvakkat Muhtelif Encümen-i Adli: Bir İşgal Dönemi Mahkemesi (1921-1922)". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 585-597.
- ARSLAN (Ali). *Osmanlı Türkiyesi ile Türkistan Arasındaki İlmî Münasebetler*. İstanbul, 1988. Yüksek Lisans Tezi.
- ARSLAN (Ali). "Yunanistan'ın Doğu Ege Politikası ile Osmanlı Devleti'nin Adalardaki Halkla İlişkileri ve Yardımları (1913-1919)". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Dogu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, s. 23-36.
- ARSLAN (Esat). "Birinci Dünya Savaşı'nda Romanya Osmanlı Askeri Valiliği". *Askeri Tarih Bülteni*, 44, 1998, 81-121.
- ARSLAN (H.Çetin). *Erken Osmanlı Döneminde Akıncı Beyleri ve Banilikleri*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ARSLAN (Hurşit Çetin). *Erken Osmanlı Döneminde Akıncı Beyleri ve Banilikleri*. Ankara, 1983. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ARSLAN (Mekiye Mihriban). *1890 Ertuğrul Faciası..* İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ARSLAN (Recai). *Ankara Hükümeti'nin Doğu Politikası (1920-1922)*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ARSLAN (Süleyman). "Tanzimat Döneminin Yarattığı Bir Yargı Organı: Şura-yı Devlet". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 241-254.
- ARSLANOĞLU (C.), KAYABALI (İ.). "Atabegler Soyundan Gelen Sancak Beyleri". *Türk Kültürü*, XI, 126, 1973, 353-373.
- ARSLANOĞLU (C.), KAYABALI (İ.). "Harb Akademilerinin Tarihçesi". *Türk Kültürü*, XI, 132, 1973, 1386-1399.
- ARSLANOĞLU (C.), KAYABALI (İ.). "I. Dünya Savaşı'nda Türk Donanması". *Türk Kültürü*, XI, 129, 1973, 681-777.
- ARSLANOĞLU (C.), KAYABALI (İ.). "Osmanlı'da Ordu, Kuruluşu, Silahları ve Gelişmeleri". *Türk Kültürü*, XI, 131, 1973, 996-1086.
- ARSLANTÜRK (Hakan). *Maziye Bir Nazar: "Berlin Muabedesi'nden Harb-i Umumi'ye Kadar Avrupa ve Türkiye Almanya Münasebatı"* Mahmut Muhtar Paşa. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ARTUÇ (İbrahim). *Kurtuluş Savaşı Başlarken: 1912-1922 Türk Savaşları Belgesel*. İstanbul, Kastaş Yayınları, 1987, 327 s.
- ARTUK (Cevriye), ARTUK (İbrahim). *I. Uluslararası Türk İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Kongresi*. İstanbul, İstanbul Teknik Üniversitesi, 1981.
- ARTUK (Cevriye), ARTUK (İbrahim). "İbrahim Abdulaziz'in Londra Seyahati ve Hatıra Madalyası". *Türkiyemiz*, 27, 1979, 19-20.
- ARTUK (Cevriye). "İlane-i Harbiye Madalyası". *Tarih Dergisi*, XXI, 26, 1972, 119-122.
- ARTUK (İbrahim). "Kanun-ı Esasi ve Hatıra-ı Abide-i Meşrutiyet Madalyaları". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1797-1815.
- ASARKAYA (Halis). *Ulusal Savaşta Tokat*. Tokat, Tokat Basımevi, 1936, 159 s.
- ASİLTÜRK (Baki). "Anadolu Islahatı ve Ahmet Şakir Paşa (1839-1893)". *Bilge Dergisi*, 5, 1995, 67-68.
- ASLAN (Berül). "I. Dünya Savaşı Esnasında Azerbaycan Türkleri'nin Erzurum Ahalisine Yaptığı "Kardaş Kömeği" (Yardımları)". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 6, 1996, 161-178.
- ASLAN (Yavuz). *Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti'nin Kuruluşu, Evreleri, Yetki ve Sorumluluğu* (23 Nisan 1920-30 Ekim 1923). Erzurum, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- ASLANBAY (Muhiddin). *Seyit Gazi'nin Tarihçesi ve Seyyid Battal Gazi'nin Hayatı ve Menkıbeleri*. Eskişehir, Kardeşler Basımevi, 1994, 126+4+3 s.
- ASLANOĞLU (İbrahim). "Seferberlik Destanları". *Sivas Folklorü*, 21, 1974, s. 4-5.
- ASLANTAŞ (Selim). *II. Meşrutiyet Dönemi Türkçü Tarih Anlayışının Bir Sözcüsü Olarak Milli Tebbular Mecmuası*. Ankara, 1998. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ASRAR (Ahmet N.). "Hilafetin Osmanlılara Geçişini İlgili Rivayetler". Çeviren: Süleyman TULÜCÜ. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 22, 1983, 91-100.
- ASRAR (N. Ahmet). *Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı Devleti'nin Dini Siyaseti ve İslam Alemi*. İstanbul, 1972, 390 s.
- AŞKIN (Sait). *Osmanlı Sadrazamları Üzerine Bir İnceleme*. Ankara, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- AŞKUN (Vehbi Cem). *Sivas Kongresi*. Sivas, Kamil Basımevi, 1945, 208 s.
- AŞKUN (Vehbi Cem). *Sivas Kongresi: Yeni Vesikalar İlaresiyle*. 2. Baskı. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitapları, 1963, 191 s.
- ATABİNEN (Reşit Saffet). *Lettre Ouverte a Lord Salisbury Sur La Question de Chypre*. İstanbul, 1957, 11 s.
- ATABİNEN (Reşit Saffet). *Lord Salisbury'e Kıbrıs Hakkında Açık Mektup: Kıbrıs Davamızın Müdafası*. İstanbul, 1957, 4 s.
- ATAKAN (Rauf). "Birinci Dünya Savaşının 1915 Yılı Çanakkale Muharebelerinde. Ordu'nun Personel Kayıpları ve İkmali". *Askeri Tarih Bülteni*, 18, 1985, 47-48.
- ATALAY (Ali), İSLAM (Ayşenur). "Plevne Müdafası". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 22, 1986, 31-41.
- ATALAY (Ayşe). *Kurtuluş Savaşı Siyasal Akımlar İçinde Halide Edip'in Yeri*. İstanbul, 1991. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- ATALAY (Bülent). "Bölücülük, Şark Meselesi'nin Günümüzdeki Tezahürü". *Türk Yurdu*, 56, 1992.
- ATALAY (Bülent). "Bosna-Hersek ve Türk Yunan Münasebetlerinde Ege Hakimiyeti ve Nato Komuta Kontrol Meselelerinin Tarihi Seyri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 87, 1993, 103-113.
- ATALAY (Bülent). "Demokratikleşme Sürecimiz İçerisinde Anayasalarımıza Kısa Bir Bakış". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 100, 1996, 239-252.
- ATALAY (Bülent). "Türk'ün Zaferler Ayı Ağustos". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 92, 1992.
- ATALAY (Bülent). "Türkiye-Yugoslavya Münasebetleri ve Bosna Hersek". *Türk Yurdu*, 80, 1994.
- ATALAY (Necla). "Arnavutluk ve Türk Arnavut Münasebetleri". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 125, 1997.
- ATALAY (Necla). *Dönemin İstanbul Basımında (Tanin Gazetesi) Lozan Müzakereleri*. Edirne, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- ATAMAN (Bekir Kemal). "Osmanlı İmparatorluğunda Martolos Teşkilatı". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 63, 1989, 185-191.
- ATAMAN (Halil H.). *Esaret Yılları: Bir Yedek Subayın I. Dünya Savaşı Şark Cephesi Hatıraları*. 1. Basım. Hazırlayan: Ferhat ECER. İstanbul, Arkadaş, 1990, 298 (4) pl. s.
- ATAÖV (Türkkaya). *The Andonian "Documents" Attributed to Talat Paşa are Forgeries*. Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksek Okulu Ankara Üniversitesi, 1984, 43 s. (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları: 538).
- ATAÖV (Türkkaya). "Osmanlı Arşivleri ve Ermeni Sorunu". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XLI, 1-4, 1986, 19-50.
- ATAÖV (Türkkaya). *Talat Paşa'ya Atfedilen Andonian "Belgeleri" Sahtedir*. Ankara, Sistem Ofset, 1984, 18+32 s.
- ATASAY (Nurhan). "Topkapı Sarayı Zülüflü Baltacılar Koğuşu". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğleri*. İstanbul, 1979, 627-651.
- ATASOY (Nurhan). "Osmanlı Şenliklerinde Savaş Oyunları". *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, 97, 267, 1978, 46-53.
- ATATÜRK (Mustafa Kemal). *Arıburnu Muharebeleri Raporu*. Yayınlayan: Uluğ İÇDEMİR. Ankara, 1968, VIII+200 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XVI. Seri No: 8).
- ATATÜRK (Mustafa Kemal). *Gazi Mustafa Kemal İstiklal Savaşını Anlatıyor: İkinci Büyük Millet Meclisinde Söylenen Nutuk*. İstanbul, Grafik Sanatları Yayınları, 1981, 32 s.
- ATATÜRK (Mustafa Kemal). "Haziran 1920-Doğu Cephesi Hakkında Görüşler Doğu Cephesinde Harekat Kararı". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 29, 1987, 4.
- ATATÜRK (Mustafa Kemal). *Mustafa Kemal Çanakkale'yi Anlatıyor: Çanakkale Zaferi'nin 75. Yıldönümü İçin*. 2. Basım. Mülakat: Ruşen Eşref ÜNAYDIN. İstanbul, Ak Yayınları, 1990.
- ATATÜRK (Mustafa Kemal). "Önemli Mektuplar-İç ve Dış Siyasi Durum". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 30, 1920, 4.
- Atatürk Sivas'ta: Türk Ulusal Kurtuluş Savaşı İçerisinde Sivas Kongresi'nin Yeri ve Önemi*. Sivas, Emek Yayıncılık, 1983, 8 y+109 s.
- ATEŞ (Ahmed). "İstanbul'un Fethine Dair Fatih Sultan Mehmet Tarafından Gönderilen Mektuplar ve Bunlara Gelen Cevaplar". *Tarih Dergisi*, IV, 7, 1953, 11-51.
- ATEŞ (İbrahim). *Tarihimizde Vakıf Kuran Kadınlar Hanım Sultan Vakfiyeleri*. İstanbul, İstanbul Araştırma Merkezi, 1990.
- ATEŞ (Toktamış). "Son Yüzyılın Türk Dış Politikası Konusunda Genel Bazı Görüşler". *İktisat Dergisi*, 232, 1984, 3-7.
- ATILHAN (Cevat Rifat). *31 Mart Faciası*. 4. Basım. İstanbul, 1969, 335 s. (Acı Gerçekler Dizisi).
- ATILHAN (Cevat Rifat). *Bütün Açıklığı İle İnönü Savaşları ve Gerçek Kahramanlar*. İstanbul, Dizerkonca Matbaası, 1972, 63 s.
- ATILHAN (Cevat Rifat). *Bütün Çıplaklığı İle 31 Mart Faciası 1909-1959*. 2. Basım. İstanbul, 1959, 232 s. (Aykut Neşriyatı: 13).
- ATILHAN (Cevat Rifat). *İlim Işığında ve Tarih Önünde 31 Mart Faciası*. İstanbul, Gün Yayınları, 1956.
- ATILHAN (Cevat Rifat). *İlim Işığında ve Tarih Önünde 31 Mart Faciası*. İstanbul, 1956, 197 s. (Aykut Neşriyatı: 8).
- ATILHAN (Cevat Rifat). *Sultan Abdülhamit Han ve İttihatçıların Cınayyetleri*. İstanbul, Büyük Türk Yazarları ve Şairleri Komisyonu, 1971, 70.s.
- ATİS (İ.). "II. Abdülhamid ve Kore Savaşı". *Tarih Hazinesi*, 6, 1951, 303.
- ATİS (İ.). "Rüşvet Alan Sadrazamlar". *Tarih Hazinesi*, 17, 1953, 861-865.
- ATİYA (A. S.). *Niğbolu Haçlılar Seferi*. Çeviren: Esat URAS. Ankara, 1956, 2+167 s.
- ATNUR (İbrahim Ethem). "Osmanlı Hükümetleri ve Tehcir Edilen Rum ve Ermenilerin Yeniden İskanı Meselesi". *Atatürk Yolu*, 4, 14, 1994, 121-139.
- ATNUR (İbrahim Ethem). "Tehcirden Dönen Ermeni ve Rumlara Mal ve Mülklerinin Geri Verilmesi". *Toplumsal Tarih*, II, 9, 1994, 45-48.
- ATNUR (İbrahim Ethem). "Tehcirden Dönen Rum ve Ermenilerin Emvalinin İadesine Bir Bakış". *Toplumsal Tarih*, 2, 9, 1994, 45-48.
- ATSİZ. "10 İlk Teşrin 1444 Varna Meydan Savaşı". *Çınaraltı Mecmuası*, 15, 1941, 5-7.
- AVANAS (Ahmet). "Osmanlı Hakimiyetinde Ramazanoğulları Beyliği". *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 1990, 81-88.
- AVCI (Alaettin). *Türkiyede Askeri Yüksek Okullar Tarihçesi: Cumhuriyet Devrine Kadar*. Ankara, 1963, 62 s. (Türkiye Cumhuriyeti Milli Savunma Bakanlığı Araştırma ve Geliştirme Başkanlığı Yayınları No: 28).
- AVCI (Necati). *Tabib Ramazan, Er-Risale el-Radosiyye es-Süleymaniyye*. Kayseri, 1993. Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- AVCI (Orhan). "İrrihat ve Terakki Partisi Devrinde İzlenen İktisadi Politikalar (1908-1918) Cemiyetinin İktisadi ve Mali Politikaları (1908-1918)". *Askeri Tarih Bülteni*, 40, 1996, 165-183.
- AVCI (Sinan). *Çanakkale Savaşlarında Alman Askeri Heyeti ve Yardımları*. Çanakkale, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- AVCIOĞLU (Doğan). *31 Mart'ta Yabancı Parmağı*. Ankara, Bilgi Yayınları, 1969, 158 s.
- AVCIOĞLU (Doğan). *31 Mart'ta Yabancı Parmağı*. Ankara, Sosyolojik Bölümü, 1969, 158 s. (Bilgi Yayınları No: 74).
- AVCIOĞLU (Doğan). *Milli Kurtuluş Tarihi, 1838'den 1995'e: Emperyalizm Karşısında Türk Aydınının Aymazlığı ve Tam Bağımsızlık*. I. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1974, XVI+416 s.

- AVCIOĞLU (Doğan). *Milli Kurtuluş Tarihi, 1838'den 1995'e: Emperyalizm Karşısında Türk Aydınının Aymazlığı ve Tam Bağımsızlık*. 4. Basım. 4. K.. İstanbul, Tekin Yayınları, 1979, 1754 s.
- AVCIOĞLU (Doğan). *Milli Kurtuluş Tarihi, 1838'den 1995'e: Emperyalizm Karşısında Türk Aydınının Aymazlığı ve Tam Bağımsızlık*. 1. K.. İstanbul, Tekin Yayınları, 1985.
- AVCIOĞLU (Doğan). *Milli Kurtuluş Tarihi, 1838'den 1995'e*. 2. K.. İstanbul, Tekin Yayınları, 1988, 427-896 s.
- AVCIOĞLU (Doğan). *Milli Kurtuluş Tarihi, 1838'den 1995'e: Sovyet Devrimi Karşısında Türk Devrimi*. 3. Basım. 2. K.. İstanbul, Tekin Yayınları, 1978, 425-896 s.
- AVCIOĞLU (Doğan). *Milli Kurtuluş Tarihi, 1838'den 1995'e: Emperyalizm Karşısında Türk Aydınının Aymazlığı ve Tam Bağımsızlık*. 1. K.. İstanbul, Tekin Yayınları, 1981, 421 s.
- AVCIOĞLU (Doğan). *Milli Kurtuluş Tarihi, 1838'den 1995'e*. 5. Basım. 3., 4. K.. İstanbul, Tekin Yayınları, 1938, 907-1754 s.
- AVCIOĞLU (Doğan). *Milli Kurtuluş Tarihi, 1838'den 1995'e: Emperyalizm Karşısında Türk Aydınının Aymazlığı ve Tam Bağımsızlık*. 1. K.. İstanbul, Tekin Yayınları, 1977, 421 s.
- AVCIOĞLU (Doğan). *Milli Kurtuluş Tarihi, 1838'den 1995'e*. 3, 4. K.. İstanbul, Tekin Yayınları, 1986, 907-1754
- Avrupa'da Osmanlı İkamet Elçiliklerinin Kuruluşu ve İlk Elçilerin Siyasi Faaliyetleri 1793-1821*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1968 (Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları 20 Seri No: 3)..
- Ayab Salim. "Türk Kadınlığının Harb-i Umumiyedeki Faaliyetleri". *Türk Yurdu*, IX, 1, 1916, 1331.
- AYBARS (Ergun). "Bir Levantenin Anılarında İzmir'in İşgali". *Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi*. İstanbul, 1986, 87-94.
- AYBARS (Ergun). "Makedonya ve II. Meşrutiyet". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 1, 1983, 107-111.
- AYBARS (Ergun). "Trabzon Muhafazaa-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti ve Ali Saîr Paşa Tahkik Heyeti". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 159-231.
- AYBARS (Ergun). "Trabzon Muhafazaa-i Hukuk-u Milliye Cemiyeti ve Ali Saîr Paşa Tahkik Heyeti". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 159-201.
- AYDIN (Hâki). "XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı-Rus Ticari İlişkileri". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 20, 1969, 20-39.
- AYDIN (Hilmi). "II. Abdulhamide Japon Zırhı". *Tarih ve Medeniyet*, 24, 1996, 62-65.
- AYDIN (M. Akif). "Türk Hukukunun Laikleşmesi Sürecinde Lozan'ın Oynadığı Rol". *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*. İstanbul, İz Yayınları, 1996, 297-312.
- AYDIN (Mahir). "19. Yüzyıl'da Bulgar Meselesi". V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler (İstanbul 21-25 Ağustos 1989). Ankara, 1990, 281-285.
- AYDIN (Mahir). "Arşiv Belgeleriyle Makedonya'da Bulgar Çete Faaliyetleri". *Osmanlı Araştırmaları*, 9, 1989, 209-234.
- AYDIN (Mahir). *Bulgar İyanları (1876)*. İstanbul, 1986. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul Üniversitesi.
- AYDIN (Mahir). "Bulgaristan Komiserliği". *Belgeler*, XVII, 21, 1996, 71-126.
- AYDIN (Mahir). "Livadya Sefaretleri ve Sefaretnameleri". *Belgeler*, XIV, 18, 1989-1992, 321-357.
- AYDIN (Mahir). "Osmanlı İdaresindeki Bulgar Milletinin Şükranlarını Gösteren Bazı Vesikalar". X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1267-1277.
- AYDIN (Mahir). *Şarki Rumeli Vilayeti*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1992, XXIII+328 s.
- AYDIN (Mehmet). *Atatürk ve Milli İstiklal*. Samsun, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- AYDIN (Mesut). "Milli Mücadele Yıllarında Türkiye Büyük Millet Meclisi Lehinde İstanbul'da Faaliyet Gösteren Gizli Bir Grup, Zabıtan Grubu (27 Ekim 1920-20 Eylül 1921)". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1, 1990, 11-28.
- AYDIN (Muhammed Şevki). "II. Meşrutiyet Dönemi Din Eğitimi'nin Genel Manzarası". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6, 1989, 289-304.
- AYDIN (Suat). *II. Meşrutiyet Döneminde Türk Kadın Hareketi ve Basın Arasındaki İlişki*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- AYDINEL (Sıtkı). *Güneybatı Anadolu'da Kuva-yı Milliye hareketi*. Ankara, 1988. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- AYDOĞMUŞ (Tahir). *Mondros Mütarekesinden Sonra Anadolu'da İngiliz İşgal Birlikleri*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- AYGEN (Mehmet Saadettin), TUNÇ (Ahmet), SARILIK (Ahmet). *Büyük Zafere Doğru*. Afyon, Türkeli Matbaası, 1984, 80 s.
- AYGÜN (Tahsin). *Alemdar Geliyor, İstiklal Savaşı'nın Deniz Kabramanları*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1964, 24 s.
- AYGÜN (Tahsin). *Kurtuluş Savaşında Karadeniz Ereğlisi*. Ankara, Tekişik Matbaası, 1984, 24 s.
- AYHAN (Aydın). "İslam Ordularının İstanbul'u Fetih Teşebbüsleri ve Feth-i Mübin". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 78, 1992, 109-141.
- AYHAN (Yusufl). *Mustafa Kemal'in Pozantı Kongresi ve Adana'nın Kurtuluşu*. İstanbul, İpek Matbaası, 1963, 171, XXVI, 43 s.
- AYIN (Faruk). "Tanzimat'ın İlanından Sonra Askere Alma Kanunları". *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, 113, 339, 1994, 99-104.
- AYIŞIĞI (Metin). *Mareşal Ahmet İzzet Paşa'nın Askeri ve Siyasi Hayatı*. Ankara, 1997, 269 s.
- AYIŞIĞI (Metin). *Mareşal Ahmet İzzet Paşa Askeri ve Siyasi Hayatı*. Ankara, 1997, 296 s.
- AYIŞIĞI (Metin). "Mütareke Döneminde İstanbul Hükümetleri ile Kuva-yı Milliye Arasındaki Münasebetler (14Ekim 1918-16 Ekim 1920)". *Askeri Tarih Bülteni*, 45, 1998, 61-78.
- AYIŞIĞI (Metin). "Son Osmanlı Hükümeti ile Ankara Hükümeti Arasındaki Münasebetler II (20.10.1920-4.11.1922)". *Toplumsal Tarih*, II, 7, 1994, 18-23.
- AYIŞIĞI (Metin). "Son Osmanlı Hükümeti ile Ankara Hükümeti Arasındaki Münasebetler". *Toplumsal Tarih*, I, 6, 1994, 12-18.
- AYKUN (İbrahim). *Erzurum Konferansı ve Osmanlı-İran Hudut Anlaşması (1843-1847)*. Erzurum, 1995. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Edebiyat Fakültesi.
- AYKUN (İbrahim). *Erzurum ve Çevresinde İlk Rus İşgali (1828-1829)*. Erzurum, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Edebiyat Fakültesi.

- AYKUT (Nezihi). "IV. Murad'ın Revan Seferi Menzilnamesi". *Tarih Dergisi*, XXVIII, 34, 1984, 183-247.
- AYTAÇ (Pakize). *Güvahi'nin Pendnamesi'nin Halk Edebiyatı Açısından Önemi ve Değeri*. Ankara, 1981. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- AYTEKİN (Halil). *Eğitim Yönetimi: İttihat ve Terakki Dönemi*. Ankara, Gazi Eğitim Fakültesi, 1991, 339 s. (Gazi Eğitim Fakültesi Yayını No: 20).
- AYTEPE (Oğuz). "Milli Mücadelede Gurbette Müfrit Bir Muhafiz Ömer Fevzi Eyuboğlu (1884-1952)". *Toplumsal Tarih*, 9, 53, 1998, 24-30.
- AYVERDİ (Samiha). *Türk-Rus Münasebetleri ve Muharebeleri*. İstanbul, Turan Neşriyat, 1970, IX+302 s. (Turan Neşriyat Yurdu Umumi Seri No: 7).
- AZİZ (Semih). *Büyük Harpte Kafkas Cephesi Hatıraları*. Ankara, Büyük Erkanı Harbiye Basımevi, 1934.
- BABAGYAN (Levon Ponos). *Fatih ve Fetih Olayı*. İstanbul, 1977.
- BABİNGER (Franz). "Fatih Sultan Mehmet ve İtalya". Çeviren: Bekir Sıtkı BAYKAL. *Belleten*, XVII, 65, 1953, 41-82.
- BABİNGER (Franz). "XV. Yüzyıl'da Osmanlı Devleti-Milona Dükalığı İlişkileri". Çeviren: Mahmut ŞAKİROĞLU. *Belleten*, XLIX, 194, 1985, 373-390.
- BABUNA (Aydın). *A Brief Evaluation of Dr. Lepsius Deutschland und Armenien*. İstanbul, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Boğaziçi Üniversitesi.
- BACGUE (Grammont), YİNANÇ (Rafet). "François'ın Kanuni'ye İki Mektubu". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 1982.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean-Louis). "Etudes Turco-Safavides, XIV. Quatre Lettres De Biyıklı Mehmed Paşa". *Belleten*, LVI, 216, 1992, 703-725.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean Louis). "Divane Hüsrev Paşa'nın su-i İstimallerine Dair Bir Rapor". Çeviren: Ziyad EBÜZZİYA, Faruk BİLİCİ. *Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi*. Ankara, 1980, 75-93.
- BAĞDADI (Abdülaffur). *Muhammed Ali Şah Devrinde Osmanlı-İran Siyasi İlişkileri ve İran'daki İş Olaylar (1907-1909)*. İstanbul, 1982. Doktora Tezi.
- BAĞDADLILAR (İbrahim Adil). *Uzunoluk, İstiklal Harbinde Kabramanmaraş*. İstanbul, Töker Yayınları, 1974, 147 s.
- BAĞDADLIOĞLU (Adil). *Uzun Oluk (İstiklal Harbinde Maraş)*. İstanbul, Ülkü Marbaası, 1942, 122 s.
- BAĞIŞ (Ali İhsan). "The Advent of British Interest and the Integrity of the Ottoman Empire, 1787-1792". *Hacettee University Bulletin of Social Sciences*, 1, 1, 1978, 102-118.
- BAĞIŞ (Ali İhsan). *Britain and the Struggle for the Integrity of the Ottoman Empire: Sir Robert Ainslie's Embassy to İstanbul, 1776-1794*. İstanbul, ISIS Press, 1984.
- BAĞIŞ (Ali İhsan). "British Economic Policy in the Ottoman Empire under George III". *Four Centuries of Turco-British Relations: Studies in Diplomatic, Economic and Cultural Affairs=Türk-İngiliz İlişkileri, 1583-1984:400. Yıldönümü*. London, 1984, 40-52.
- BAĞIŞ (Ali İhsan). *Four Centuries of Turco-British Relations: Studies in Diplomatic, Economic and Cultural Affairs=Türk-İngiliz İlişkileri, 1583-1984:400. Yıldönümü*. London, 1984.
- BAĞIŞ (Ali İhsan). "Rusların Karadeniz'de Yayılması Karşısında İngiltere'nin Ticaret Endişeleri". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 211-214.
- BAĞIŞ (Ali İhsan). "Rusların Karadeniz'de Yayılması Karşısında İngiltere'nin Ticaret Endişeleri". *Social and Economic History of Turkey (1071-1921)*. Ankara, 1980, 211-214.
- BAĞIŞ (Ali İhsan). "Rusların Karadeniz'de Yayılması Karşısında İngiltere'nin Ticari Endişeleri". *Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi*. Ankara, 1980, 211-214.
- BAĞUŞLU (Mahmut). *Birinci Dünya Harbi'nde Türk Savaşları*. 1. Basım. İstanbul, Kastaş Yayınları, 1990, 200 s.
- Bahriye Nizamnamesi:1849*. Çeviren: Sabahattin ÖKSÜZ. Ankara, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Kültür Yay. Genelkurmay Başkanlığı, 1996.
- BAKAR (Bülent). *Birinci Dünya Savaşı ve Mütareke Döneminde Batım*. İstanbul, 1996. Yüksek Lisans Tezi.
- BAKİ (C.). *Başlangıç Olmak Üzere Rumeli Hisarını Yaptırtırken: İstanbul'un 500. Fetih Yılı Hatırası*. İstanbul, 1953.
- BAKKAL (Cevat). *Teceddüt Fırkası (5 Kasım 1918-5 Mayıs 1919)*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi.
- BALA (Mirza). *Ermeniler ve İran*. Yayınlayan: Yavuz ERCAN. Ankara, Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Ankara Üniversitesi, 1994.
- BALCIOĞLU (Mustafa). "Birinci Dünya Savaşı'na Girişimizle İlgili Tartışmalar ve Yeni Belgeler". *Tarih ve Toplum*, XIX, 114, 1993, 20-21.
- BALCIOĞLU (Mustafa). "Birinci Dünya Savaşı Sırasında Karadeniz'de Rum Faaliyetleri ve Sivil Tepki". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 91-97.
- BALCIOĞLU (Mustafa). "Merkez Ordusu'nun Kuruluşu". *Askeri Tarih Bülteni*, 29, 1990, 10-112.
- BALCIOĞLU (Mustafa). *Milli Mücadele'de Merkez Ordusu*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- BALCIOĞLU (Mustafa). "Milli Mücadelede Merkez Ordusunun İstihbarat Faaliyetleri". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1990, 1-11.
- BALFOUR (Patrick). *Atatürk, Bir Milletten Doğuşu*. 4. Basım. I. İstanbul, Hilal Matbaacılık, 1972, 408 s.
- BALIKESİR (Kemal). *İstiklal Savaşı'nda ve Türk Benliği, İman Kuva-yı Milliye Rubu ile Sobbetlerim*. İstanbul, Yörük Yayınları, 1971, 40 s.
- BALIOĞLU (Tarık). "İstiklal Harbinde Türk Ortodoksları". *Tarih ve Medeniyet*, 24, 1996, 46-50.
- BALIOĞLU (Tarık). "Kuvayi Milliye İstanbul Elele". *Tarih ve Medeniyet*, 25, 1996, 41-45.
- BALIOĞLU (Tarık). "Milli Mücadelede Sivil Direniş: Oymak Teşkilatı". *Tarih ve Medeniyet*, 23, 1996, 46-48.
- BALIOĞLU (Zekeriya). "İzmir'in İşgali ve Ültimatoları". *Tarih ve Medeniyet*, 3, 1994, 42-43.
- BALIOĞLU (Zekeriya). "Meşrutiyetin Meşruiyyetten Düştüğü Gün 31 Mart". *Tarih ve Medeniyet*, 39, 1997, 33-38.
- BALKAN (A. Kadri). *Kardeş Katili Padişah Sultan Osman*. İstanbul, Çelüt Basımevi, 1952, 125 s.

- BALKAN (A. Kadri). *Padişah Önünde Öldürülen Vezir*. Eskişehir, Güven Yayınları, 1954, 13 s.
- "Balkan Harbi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 35, 1952, 1875-1881.
- Balkan Harbi Tarihi: Osmanlı Deniz Harekatı 1912-1913*. VII. İstanbul, Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları, 1965, X+244 s. (28 Krokı).
- Balkan Harbi ve Şark Ordusunun Hezimetini. Birinci Nizamiye Kolordusu Hattıatından*. 2 Cilt. İstanbul, 1332 (Balkan Harbi Külliyyatı Adet 16)..
- Balkan Harbinde 87. Alay: (Trabzon Gönüllüleri)*. Sadeleştiren: Veyisel USTA. Trabzon, Trabzon Belediyesi, 1995, 101 s.
- Balkan Harbinde Askeri Malûbiyetlerimizin Esbabı*. İstanbul, 1329, 95 s. (Kütüphane-i İntibah 12).
- Balkan Harbinde Neden Münhezim Olduk?*. İstanbul, 1329, 96 s. (Kütüphane-i İntibah 9).
- Balkanlar Harbinde Osmanlı Donanmasının Deniz Muharebeleri*. Derleyen: Nizamettin AKERMAN; Sadeleştiren: Emin YAKİTAL. İstanbul, 1981, VIII+90 s. (Genelkurmay Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Yayını: 81-3).
- Balkanlarda Kuve-i Seyyare Kumandanı Yüzbaşı Bekir Fikri*. 2. Baskı. Hazırlayan: Tarihi Araştırma ve Dök. Vakfı. İstanbul, Tarihi Araştırma ve Dökümantasyon Merkezi Yayınları, 1985, LXII+592 s.
- Balkanlarda Türk Varlığı, Dünyü ve Bugünü* 2-3 Mart 1992. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- BALKAR (Kemal Galip). "Teşkilat-ı Esasiye Kanununa Aykırı Kanun Karşısında Mahkemenin Durumu I". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 10, 2, 1953, 212-226.
- BALTALI (Kemal). 1856-1871 Yılları Arasında Karadenizin Tarafsızlığı Sorunu. Ankara, Elif Matbaası, 1973, 138 s.
- BALTALI (Kemal). "1875 Hersek Ayaklanması'nın Uluslararası Bir Nitelik Kazanması". *Belleken*, LI, 199, 1987, 205-230.
- BALTALI (Kemal). "1875 Hersek Ayaklanması Sırasında Sırbistan'ın Osmanlı Devleti'ne Karşı Savaşa Girmek Amacıyla Karadağ'la Yaptığı Görüşmelere Dair Bazı Önemli Belgeler". *Belleken*, L, 198, 1986, 833-859.
- BANARLI (Nihar Sami). "Fatih'in Zafer Sırları". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 5, 1959, 1-39.
- BANARLI (Nihar Sami). "İstanbul Fethi İçin Mısırlar". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 5, 1959, 99-100.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Türk Basınında Çanakkale Günleri*. İstanbul, 1982, 142 s.
- BARAN (Tülay). "Balkan Harbinden Sonra İzmir'e Yönelik Göçler". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 1991, 201-219.
- BARBARO (Nicolo). *Konstantiniye Muharebesi Ruznamesi 1453*. 2. Basım. Çeviren: Ş. Talip DİLER. İstanbul, 1976, 78 s.
- BARBİR (K. K.). "Ortoman Rule in Damascus". Tanıtan: Halil İNALCIK. *The American Historical Review*, LXXXVII, 2, 1982, 509.
- BARDAKÇI (Cemal). *Değişmelerle Sığıntılardan ve Mütegalibeden Neler Çekti?*. Bolu, Vilayet Matbaası, 1942, 224 s.
- BARDAKÇI (İlhan). "Abdülhamit, Meclis ve Hilafetin Lağvı". *Türk Edebiyatı*, 197, 1990, 11-13.
- BARDAKÇI (İlhan). *Bir İmparatorluğun Yağması: Balkan Bozgunu ve I. Dünya Harbi*. Ankara, 1974, XII+269 s.
- BARDAKÇI (İlhan). "Feth-i Mübinin Meçhul Hazineleleri". *Tarih ve Medeniyet*, 3, 1994, 10-14.
- BARDAKÇI (İlhan). "Kudüse Ağıt". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 28-30.
- BARDAKÇI (İlhan). "Osmanlı'nın Son Zaferi: Çanakkale". *Tarih ve Medeniyet*, 2, 1994, 8-13.
- BARDAKÇI (İlhan). "Osmanlı'nın 1917'de Kaçırdığı Son Yaşama Fırsatı'nın Meçhul Belgeleri". *Türk Edebiyatı*, 183, 1989, 12-15.
- BARDAKÇI (İlhan). "Sırtımızdaki Süllük: Karlofça". *Tarih ve Medeniyet*, 25, 1996, 21-24.
- BARDAKÇI (İlhan). *Vahdeddin'den Mustafa Kemal'e*. İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı, 1993, 176 s.
- BARDAKÇI (İlhan). "Yeniçeriocağının Söndürüldüğü Gün". *Tarih ve Medeniyet*, 28, 1996, 22-24.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı Devrinde Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan Beğ'e Ait Kanunlar". *Tarih Vesikaları*, 1, 3, 1941, 184-197.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı Devrinde Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan Beğ'e Ait Kanunlar". *Tarih Vesikaları*, 1, 2, 1941, 91-106.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı Devrinde Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan Bey'e Ait Kanunlar". *Tarih Vesikaları*, 1, 2, 1941, 91-106.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *Osmanlı Devrinde Akkoyunlu Hükümdarı Uzun Hasan Bey'e Ait Kanunlar*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1941, 30 s.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu Teşkilat ve Müesseselerinin Şer'iliği Meselesi". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 11, 3-4, 1945, s. 203-224.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türk İktisat ve Maliye Tarihi İçin Kaynaklar: Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterleri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 2, 1, 1940-1941, 20-59.
- BARTHOLD (W.). "İlhanlılar Devrinde Mali Vaziyet". Çeviren: Abdülkadir İNAN. *Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası*, 1, 1931, 135-159.
- BAŞ (Ali). *Beylikler Dönemi Hanları*. Konya, 1989. Doktora Tezi. S.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BAŞ (Ali). "Beylikler Dönemi Hanlarında Uygulanan Plan Şemaları". 9. *Milletlerarası Türk Sanatları Kongresi Bildirileri*. Ankara, 1995, 275-288.
- BAŞ (Ali). "Ordu'da İki Mihrap". *Prof. Dr. Yılmaz Önge Armağanı*. Konya, 1993, 267-278.
- BAŞ (Ali). "Ordu'da Osmanlı Camileri". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 1994, 261-284.
- BAŞ (Ali). "Ordu'da Osmanlı Camileri". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 1994, 261-284.
- BAŞAR (Ahmet Hamdi). "İstanbul M. M. Grubu". *Barış Dünyası Mecmuası*, V, 52, 1966, 52-60.
- BAŞAR (Ahmet Hamdi). "Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e". *Barış Dünyası Mecmuası*, V, 50, 1966, 56-63.
- BAŞAR (Ahmet Hamdi). "Mütareke'de İstanbul". *Barış Dünyası Mecmuası*, V, 51, 1966, 52-60.
- BAŞAR (Ahmet Hamdi). "Osmanlı İmparatorluğunun Çöküşü". *Barış*

- Dünyası Mecmuası*, V, 53, 1966, 53-60.
- BAŞAR (Fahameddin). "Çirmen Savaşı'nın Balkan Tarihindeki Yeri". *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1998, 51-55.
- BAŞAR (Fahameddin). "Ertuğrul Gazi'nin Yaşadığı Dönemde Anadolu'nun Siyasi Durumu". *X. Osmanlı Sempozyumu (Söğüt 1996)*. İstanbul, 1997, 15-25.
- BAŞAR (Fahameddin). "Fetret Devri". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 480-482.
- BAŞAR (Fahameddin). "Fetret Devrinde Osmanlı-Bizans Münasebetleri". *Prof. Dr. Fikret İslıtan'a 80. Doğum Yılı Armağanı*. İstanbul, 1995, 247-260.
- BAŞAR (Fahameddin). "Niğbolu Meydan Muharebesi ve Haçlı Seferleri Tarihindeki Yeri". *Haçlı Seferleri ve XI. Asırdan Günümüze Haçlı Ruhu Semineri (26-27 Mayıs 1997) Bildiriler Kitabı*. İstanbul, 1998, 117-132.
- BAŞAR (Fahameddin). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Döneminde Hizmeti Görülen Akıncı Aileler: Mihaloğulları". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, VI, 63, 1992, 20-26.
- BAŞAR (Fahameddin). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Döneminde Hizmeti Görülen Akıncı Aileleri: Malkoçoğulları". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 66, 1992, 47-50.
- BAŞAR (Fahameddin). *Osmanlı Kaynaklarına Göre Osmanlı-Bizans Münasebetleri (1299-1451)*. İstanbul, 1991. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- BAŞAR (Fahameddin). "Osmanlı Devletinin Kuruluş Döneminde Hizmeti Görülen Akıncı Aileleri: Mihaloğulları, Evrenosoğulları, Turhanogulları, Malkoçoğulları". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 63-66, 1992, 47-50.
- BAŞAR (Fahameddin). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde Hizmeti Görülen Akıncı Aileleri II". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, VI, 64, 1992, 47-50.
- BAŞARAN (Mehmet). "Tire'de 1908 ve 1912 Seçimleri ve Bir Propaganda Metni". *Toplumsal Tarih*, 8, 43, 1997, 38-42.
- BAŞARAN (Selami). "Balkan Harbi'nde Edirne Kalesi Savunması ve Şükrü Paşa". *Birlik*, 5, 68, 1990, 20-22.
- BAŞARAN (Selami). "Çanakkale Boğaz Muharebeleri (18 Mart 1915)". *Milli Eğitim*, 114, 1992, 24-25.
- BAŞBUĞ (Osman). *Kurtuluş savaşında Silah ve Cephane Temini*. Ankara, 1988. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- BAŞDOĞAN (Ferhan). "İstanbul'un Fethinden Günümüze Kadar Fener Patrikhanesi". *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, 110, 327, 1991, 133-152.
- BAŞDOĞAN (Ferhan). "Osmanlı İmparatorluğu'nu Parçalayan ve Türkiye Cumhuriyeti'ni Kuran Antlaşmalar". *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, 110, 330, 1991, 44-49.
- BAŞGÜN (Necle). *Türk-Ermeni İlişkileri: Abdülhamid'in Çölüsünden Zamanımıza Kadar*. Ankara, Târe - Devlet Yay., 1973, 180+(3) s.
- BAŞGÜN (Necle). *Türk-Ermeni İlişkileri. Abdülhamid'in Çölüsünden Zamanımıza Kadar*. Ankara, 1970. Bilim Uzmanlığı Tezi. *Başımıza Gelenler*. III Cilt. Hazırlayan: Ertuğrul DÜZDAĞ. İstanbul, 1976, XXIV+985 s.
- Başımıza Gelenler: 1877 Osmanlı-Rus Savaşı, Doğu Cephesi ve Sonrası*. İstanbul, Harb Akademileri Komutanlığı Yayınlarından, 1969, VI+132 s.
- Başımıza Gelenler: 1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı Anıları*. Sadeleştiren: Nihad YAZAR. İstanbul, İrfan Yayınları, 1973, 48 s. (İrfan Yayınları: 48).
- Başkomutan Savaşı*. Hazırlayan: Şenay Sezen OKAY, Mehmet Vedat OKAY. İstanbul, Çeltüt Basımevi, 1972, 222 s.
- BAŞTAN (Şerif). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu Sırasında Türk-Bizans Münasebetleri". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 26, 1, 1988, 203-223.
- BAŞTAV (Şerif). "Osmanlılarla Safevilerin Mücadelesi Esnasında Alevilerin Rolü". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 27, 1-2, 1989, 21-27.
- BAŞTAV (Şerif). "14.-15. Yüzyıllarda Osmanlı Fetihleri Sırasında Avrupa'nın Siyasi ve İktisadi Durumu". *Belleten*, LII, 202, 1988, 101-114.
- BAŞTAV (Şerif). "Fatih İstanbul'u Kimlerden Aldı?". *Türk Kültürü*, III, 32, 1965, 501-508.
- BAŞTAV (Şerif). "Macaristan'da Mohaç Meydan Muharebesinin 450. Yıldönümü Dolayısıyla Yapılan Yayınlar". *Türk Kültürü*, XXIII, 1-2, 1985, 501-507.
- BAŞTAV (Şerif). *Osmanlı-Türk-Macar Tarihi Münasebetlerinde İlk Devir: (1456'ya kadar)*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1991, 188 s.
- BAŞTAV (Şerif). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Yeniden Kuruluşunda Rumeli'nin Katkısı". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 829-839.
- BAŞTAV (Şerif). "Osmanlılar'la Safeviler'in Mücadelesi Esnasında Alevilerin Rolü". *Türk Kültürü*, 1-2, 1989, 21-27.
- BAŞTAV (Şerif). "XVI. Asırda Yazılmış Grekçe Anonim Osmanlı Tarihine Göre İstanbul'un Muhasarası ve Zabtı". *Belleten*, XVIII, 69, 1954, 51-82.
- BAŞTUĞ (Mehmet Ali). "Ordunun Siyasi Otoriteyi Belirlemesine Bir Örnek". *Bilge Dergisi*, 5, 1995, 64-66.
- BATBEY (Kemal Şevket). *1912 Balkan Savaşında Kavaklıdere Katliamı ve Üzeyir Ağa*. İstanbul, 1971, 199 s.
- BAULANT (M.). "Lettres de Négociants Marseillais". Tanıtan: Halil İNALCIK. *Archivum Ottomanicum*, I, 1969, 319-321.
- BAYAR (Celal). *Ben de Yazdım: Milli Mücadeleye Giriş*. VIII. K.. İstanbul, Baha Matbaası, 1972, XIII+2433-2800 s.
- BAYAT (Ali Haydar). "Osmanlı İdaresinde Şeyhülislamlık Müessesesi ve Önemi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 59, 1989, 61-72.
- BAYATLI (Nilüfer). "Irak Tarihi'nde Türkmenler". *Türk Yurdu*, 65, 1993.
- BAYATLI (Nilüfer). "Rusya'nın Kırım Savaşından Aldığı Dersler". *Askeri Tarih Bülteni*, 17, 33, 1992, 29-33.
- BAYCAN (Nusret). *Çanakkale Cephesi*, 25 Nisan 1915 Arıburnu Çıkartması: 27. Piyade Alayının Karşı Taarruzu. 19. Tümenin Bu Karşı Taarruzu Desteklemesi. Ankara, 1976, 26 s.
- BAYCAN (Nusret). "Karadeniz Olayı ve Birinci Dünya Harbine Girişimiz". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, VIII, 22, 1991, 175-182.
- BAYDAR (Mustafa). *31 Mart Vakası*. İstanbul, 1955, 40 s. (Milli Teshat Birliği Yayınları No: 8).
- BAYDILLI (Kemal). *Büyük Friedrich ve Osmanlılar: XVIII. Yüzyılda Osmanlı-Prusya Münasebetleri*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1988, XXIII+219 s. (İstanbul Üniversite-

- si No: 3318 , Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 3212).
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "100. Yıldönümü Münasebetiyle Berlin Kongresi Hakkında Bazı Düşünceler". *Belleten*, LII, 202, 1988, 195-208.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "1877-1878 Harbi ve Bununla İlgili Meselelere Ait Vesikalar". *Tarih Vesikaları*, 2, 8, 1942, 140-152.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "1877-78 Harbi ve Bununla İlgili Meseleler Hakkında Vesikalar". *Tarih Vesikaları*, 2, 7, 1942, 56-62.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "1877 Harbi ve Bununla İlgili Meseleler Hakkında Bazı Vesikalar". *Tarih Vesikaları*, 1, 3, 1941, 226-231.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "93 Harbi Arifesinde Osmanlı Devleti İle Büyük Devletler Arasındaki Münasebetler". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 3, 2, 1944-1945, 183.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "93 Harbi Esnasında Muhtelif Tavassut ve Sulh Şayia ve Teşebbüsleri". *Belleten*, V, 19, 1941, 351-395.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). *93 Harbi Esnasında Muhtelif Tavassut ve Sulh Şayia ve Teşebbüsleri*. İstanbul, Maarif Matbaası, 1941, 45 s.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "93 Meşrutiyeti". *Belleten*, VI, 21, 1942, 45-83.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Ayanlık Müessesesinin Düzeni Hakkında Belgeler". *Belgeler*, I, 2, 1964, 221-225.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Birinci Meşrutiyete Dair Belgeler". *Belleten*, XXIV, 96, 1960, 601-636.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Bismarck'ın Osmanlı İmparatorluğu'nu Taksim Fikri". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 1, 5, 1942, 3-13.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Fatih Sultan Mehmed-Uzun Hasan Rekabetinde Trabzon Meselesi". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, II, 2-3, 1966, 67-83.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "İzmir'in Yunanlılar Tarafından İşgali ve Bu Olayın Doğu Anadolu'daki Tepkileri". *Belleten*, XXXIII, 132, 1969, 517-575.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "İzmir'in Yunanlılar Tarafından İşgali ve Bu Olayın Doğu Anadolu'daki Tepkileri". *Atatürk Konferansları* (1969). Ankara, 1970, 109-128.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Lord Solisbury'nin Osmanlı İmparatorluğu'nu Taksim Planı". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2, 5, 1943-1944, 773.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Makamat-ı Mubareke Meselesi ve Babıalî". *Belleten*, XXIII, 90, 1959, 241-266.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Türkiye Cumhuriyetini Oluşması Üzerine Kısa Bir Bakış (1920-1960)". *Belleten*, 43, 170, 1979, 491-504.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Uzun Hasan'ın Osmanlılara Karşı Kar'i Mücadeleye Hazırlıkları ve Osmanlı-Akkoyunlu Harbinin Başlaması". *Belleten*, XXI, 82, 1957, 261-284.
- BAYKAL (İsmail). "Selim III. Devrinde İmdad-ı Sefer İçin Para Basılmak Üzere Saraydan Verilen Altın ve Gümüş Avamı Hakkında". *Tarih Vesikaları*, 3, 13, 1945, 36-50.
- BAYKARA (Barbaros). *Konstantiniye Alındı, Fatih Sultan Mehmet*. İstanbul, Çağlayan Basımevi, 1974, 128 s.
- BAYKARA (Barbaros). *Konstantiniye Alındı, Fatih Sultan Mehmet*. 2. Basım. İstanbul, Çağlayan Basımevi, 1974, 112 s.
- BAYKARA (Hüseyin). "Birinci Dünya Savaşında Osmanlı Ordusunda, İstiklal Savaşında Türkiye Ordusunda Azerbaycan Askeri Kıt'aları". *Türk Kültürü*, II, 22, 1964, 72-74.
- BAYKARA (Rusuhi). "93 Harbi'nde İstanbul Beşinci Kol". *Tarih Hazinesi*, 5, 1951, 253-254.
- BAYKARA (Tuncer). "Asakir-i Mansure'nin İlk Döneminde Talim Düzeninin Değişmesi". *Birinci Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1983, 101-107.
- BAYKARA (Tuncer). "Birinci Dünya Savaşı'na Girişin Psikolojik Sebepleri (ve Sorular-Cevaplar)". *Askeri Tarih Semineri* (IV. Ankara 16/18-5-1989). Ankara, 1989, 360-368.
- BAYKARA (Tuncer). "Doksan Üç Harbinden Önce ve Sonra Anadolu". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, I, 1, 1983, 47-51.
- BAYKARA (Tuncer). "Osmanlı Reformunun İlk Zamanları: Yeniçeri Ocağının Kaldırılması ve İlk Tatbikat". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 10, 1995, 1-11.
- BAYKARA (Tuncer). "Türkiye Selçuklularında Bazı Vergilere Dair". *IX. Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 687-695.
- BAYKARA (Tuncer). "Yeniçeri Ocağının Kaldırılmasının Sosyal Sonuçları". *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri*. İstanbul, 1990, 147-155.
- BAYKENT (Tuğrul). *Güneydoğu Anadolu'da Fransız Harekatı ve Atatürk* (1918-1921). Ankara, 1991. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BAYRAK (FERLİBAŞ) (Meral). *19. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğunda Merkez Örgütünde Modernleşmeler*. Eskişehir, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi.
- BAYRAK (FERLİBAŞ) (Meral). *XIX. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğunda Merkez Örgütünde Modernleşmeler Bab-ı Ali'nin Gelişimi*. Eskişehir, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- BAYRAK (M.Orhan). *Atatürk ve Kurtuluş Savaşı (Kronolojik)*. İstanbul, Otağ Yayınları, 1981, 142 s.
- BAYRAK (M.Orhan). *Türk Savaş ve Barışları: M.Ö. 209-M.S. 1974*. İstanbul, Kastaş Yayınları, 1990, 258 s.
- BAYRAKTAR (Bayram). *Denizli ve Havalisi Kuva-yi Milliyesi*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- BAYRAKTAR (Bayram). "İzmir'in İşgali ve Ayalık'taki Yankıları". *Tarih ve Toplum*, 17, 99, 1992, 12-17.
- BAYRAKTAR (Bayram). "Mütareke'de Ses Gazeresi". *Tarih ve Toplum*, 93, 1991, 180-184.
- BAYRAKTAR (Hilmi). *Türkiye-Azerbaycan İlişkileri 1918-1920*. Konya, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BAYRAKTAREVİÇ (Fehim). "Türk Yugoslav Kültür Münasebetleri". *II. Türk Tarih Kongresi* (İstanbul 20-25 Eylül 1937). İstanbul, 1943.
- BAYRAM (Mikail). "Anadolu Selçukluları Devrinde Anadolu Bacıları (Bacıyan-ı Rum) Örgütünün Kurucusu Fatma Bacı Kimdir". *Belleten*, XLVI, 180, 1981, 457-472.
- BAYRAM (Mikail). "Bacıyan-ı Rum (Anadolu Bacıları) Hakkında Bazı Yeni Kaynaklar". *X. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1991, 967-973.
- BAYRAM (Mikail). *Bacıyan-ı Rum: Selçuklular Zamanında Genç Kızlar Teşkilatı*. Konya, Gümüş Basımevi, 1987, 62 s.
- BAYRAM (Mikail). *Fatma Bacı ve Bacıyan-ı Rum: Anadolu Bacıları Teşkilatı*. Konya, Damla Ofset Matbaacılık, 1994, 68 s.

BAYRAM (Sadi). "XIV. Asırda Tezhiplenmiş Beylik Dönemine Ait Üç Kur'an Cüzü". *Vakıflar Dergisi*, XVI, 1982, 143-154.

BAYRI (Mehmet Halit). "Meşrutiyette Türk Tarih Encümeni". *Çığır Dergisi*, 137, 1944, 290-300.

BAYSAL (Cahide). XVI. Yüzyılda Vezir-i Azamlar ve Siyasi Etkileri. Ankara, 1994. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.

BAYSUN (Cavid). "Ayastafanos". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 55-56.

BAYSUN (Cavid). "Kumbaracı". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1955, 982-984.

BAYSUN (Cavid). "Lepanto". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 32-45.

BAYSUN (Cavid). "M. Reşit Paşa'nın Paris ve Londra Sefaretleri Siyasi Yazıları". *Tarih Vesikaları*, 2, 12, 1943, 452-461.

BAYSUN (Cavid). "M. Reşit Paşa'nın Paris ve Londra Sefaretleri Siyasi Yazıları". *Tarih Vesikaları*, 2, 9, 1942, 208-219.

BAYSUN (Cavid). "M. Reşit Paşa'nın Paris ve Londra Sefaretleri Siyasi Yazıları". *Tarih Vesikaları*, 2, 7, 1942, 41-55.

BAYSUN (Cavid). "Mercidabık". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 751-754.

BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşit Paşa'nın Paris ve Londra Elçilikleri Esnasında Siyasi Yazıları". *Tarih Vesikaları*, 3, 13, 1945, 36-50.

BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşit Paşa'nın Paris ve Londra Elçilikleri Esnasında Siyasi Yazıları". *Tarih Vesikaları*, 3, 14, 1944, 206-221.

BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşit Paşa'nın Paris ve Londra Sefaretleri Esnasındaki Siyasi Yazıları". *Tarih Vesikaları*, II, 12, 1943, 452-461.

BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşit Paşa'nın Paris ve Londra Sefaretleri Esnasındaki Siyasi Yazıları". *Tarih Vesikaları*, 2, 7, 1942, 41-45.

BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşit Paşa'nın Paris ve Londra Sefaretleri Esnasındaki Siyasi Yazıları". *Tarih Vesikaları*, I, 4, 1941, 283-296.

BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşit Paşa'nın Paris ve Londra Sefaretleri Esnasındaki Siyasi Yazıları". *Tarih Vesikaları*, I, 2, 1941, 145-155.

BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşit Paşa'nın Paris ve Londra Sefaretleri Esnasındaki Siyasi Yazıları". *Tarih Vesikaları*, 1, 1, 1941, 30-44.

BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşit Paşa'nın Paris ve Londra Sefaretleri Sefaretleri Esnasındaki Siyasi Yazıları". *Tarih Vesikaları*, I, 6, 1942, 430-442.

BAYSUN (Cavid). "Reisülküttap Küçük Hasan Bey". *Tarih Dergisi*, 3-4, 1952, 97-102.

BAYSUN (Cavid). "Şirvani-zade Ahmed Hulusi Efendi'nin Efganistan Elçiliğine Aid Vesikalar". *Tarih Dergisi*, IV, 7, 1953, 147-158.

BAYSUN (Cavit). "Cezayir Meselesi ve Reşid Paşa'nın Paris Elçiliği". III. Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 375-379.

BAYSUN (Cavit). *Mustafa Reşit Paşa'nın Paris ve Londra Sefaretleri Esnasındaki Siyasi Yazıları*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1941, 26 s.

BAYSUN (Cavit). "Reis'ül küttap Küçük Hasan Bey". *Tarih Dergisi*, II, 3-4, 1952, 97-102.

BAYSUN (M. Cavit). "Müverrih Raşid Efendi'nin İran Elçiliğine Da-

ir". *Türkiyat Mecmuası*, IX, 1951, 145-150.

BAYTUN (Arit). *İlk Dünya Harbinde Kafkas Cephesi 29 Tümen 3 Alay Sancağı*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1946, 4+143 s. (2 Harita).

BAYUR (Hilmi). "1911-1912 İtalyan Savaşı'nda Geçmiş Garip Bir Olay". *Belleten*, XI, 160, 1976, 595-597.

BAYUR (Hilmi). "Balkan Savaşı'nda Türk Filosu'nun Durumu". *Belleten*, XLII, 165, 1978, 95-104.

BAYUR (Yusuf Hikmet). "1918 Bırakışması Sırasındaki Tinsel Durum ve Mustafa Kemal'in İki Demeci". *Belleten*, XXXII, 128, 1968, 479-497.

BAYUR (Yusuf Hikmet). "1918 Bırakışmasından Az Önce Mustafa Kemal Paşanın Başyaver Naci Bey Yolu İle Padişaha Bir Başvurması". *Belleten*, XXI, 84, 1957, 561-565.

BAYUR (Yusuf Hikmet). "Birinci Genel Savaş'tan Sonra Yapılan Barış Antlaşmalarımız II. 1.Sevres Antlaşmasına Doğru 2.Moskova Antlaşmasına Doğru". *Belleten*, XXX, 117, 1966, 115-156.

BAYUR (Yusuf Hikmet). "Birinci Genel Savaş'tan Sonra Yapılan Barış ve Antlaşmalarımız. I. Brest-Litovsk Antlaşması. (3. Mart. 1910)". *Belleten*, XXIX, 115, 1965, 499-516.

BAYUR (Yusuf Hikmet). "Boğazlar Sorunu'nun Bir Evresi". *Belleten*, VII, 28, 1943, 89-217.

BAYUR (Yusuf Hikmet). "Dünya Savaşı Sırasında Osmanlı Devletinin Paylaşılması Hakkında Yapılan Anlaşmalar". *Cumhuriyet'in 50. Yıldönümü Semineri* (23-26 X 1973). Ankara, 1973.

BAYUR (Yusuf Hikmet). "I. Genel Savaş Sırasında İstanbul ve Boğazlar Sorunu (1914-1918)". *Fatih ve İstanbul*, 1, 2, 1953, 237-277.

BAYUR (Yusuf Hikmet). "İkinci Meşrutiyet Devri Üzerinde Bazı Düğünceler". *Belleten*, XXIII, 90, 1959, 267-285.

BAYUR (Yusuf Hikmet). "Maysor Sultanı Tipu İle Osmanlı Padişahlarından I. Abdülhamid ve III. Selim Arasındaki Mektuplaşma". *Belleten*, XII, 47, 1948, 617-652.

BAYUR (Yusuf Hikmet). "Mustafa Suphi ve Milli Mücadeleye El Koymaya Çalışan Baş Dışarda Akımlar". *Belleten*, XXXV, 140, 1971, 587-654.

BAYUR (Yusuf Hikmet). "Nadir Şah Afşar'ın Ölümünden Sonra Osmanlı Devleti'ni İran'ı İstila Kışkırtmak İçin Yapılan İki Deneme". *Belleten*, XII, 46, 1948, 403-469.

BAYUR (Yusuf Hikmet). "Nadir Şah Afşar'la I. Sultan Mahmur Arasında Hindistan Seferi Hakkında Teati Olunan Mektuplar". IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948). Ankara, 1952, 325-340.

BAYUR (Yusuf Hikmet). "Osmanlı Devleti'nin Nadir Şah Afşar'la Barış Yapmasını Önlemek Amacını Güden Bir Gurkanlı Denemesi". *Belleten*, XIII, 49, 1949, 91-95.

BAYUR (Yusuf Hikmet). *Sadrızam Kamil Paşa: Siyasi Hayatı*. Ankara, Sanat Basımevi, 1954, 399+4 s.

BAYUR (Yusuf Hikmet). *Türk İnkılabı Tarihi: Fikir Cereyanları, İnkılap Hareketleri, İç Didişmeler, Birinci Genel Savaşın Patlaması*. II/4. Ankara, 1954, XVI+769 s.

BAYUR (Yusuf Hikmet). *Türk İnkılabı Tarihi: 1914 Genel Savaşı, Savaşın Sonu*. III/IV. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1967, XII+878 s.

BAYUR (Yusuf Hikmet). XX. Yüzyılda Türklüğün Tarih ve Acun Siyaseti Üzerindeki Etkileri. Ankara, 1974, XIII+396 s.

BEBEK (İlhami). *Milli Mücadele'de Akbaş Cephaneliği Olayı*. Ankara,

1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- BEKİN (A. Rıza). "Sultan Abdülhamid'e Sunulan Doğu Türkistan İle İlgili Bir Rapor". *Diyanet Dergisi*, III, 1, 1983, 39-66.
- BELDICEANU (N.). "1484 Osmanlı Seferi: Askeri Hazırlıkları ve Kronolojisi". Çeviren: Zeki ARIKAN. *Belleten*, XLVII, 186, 1983, 587-598.
- BELDICEANU (Nicoara). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Şenletme, Türkleştirme ve İslamlaştırma". Çeviren: Server TANİLLİ. *Tarih ve Toplum*, 18, 106, 1992, 20-22.
- BELÉN (Fahri). *Balkan Savaşı 1912-1913*. İstanbul, Harp Akademileri Yayınları, 1971, VII+92 s.
- BELÉN (Fahri). *I. Cihan Harbinde Türk Harbi: 1918 Yılı Hareketleri*. Ankara, 1967, XIX+251 s.
- BELÉN (Hakem). *Fatih ve İstanbul Fethi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1953, 24 s.
- Belgelerin Işığında Türk-Ermeni Meselesinin İyizi*. Derleyen: Ayhan YALÇIN. İstanbul, 1975, 248 s.
- Belgelerle Ermeni Sorunu*. 2. Basım. Ankara, Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Genelkurmay Başkanlığı, 1983, 500 s. (Askeri Tarih Yayınları).
- Belgelerle Türk-İngiliz İlişkileri Tarihi*. İstanbul, Kitap Yayınları, 1969, X+304 s.
- BENLİSOY (Fotî). "19. Yüzyılda İstanbul'da Etnik Azınlıklar". *Toplumsal Tarih*, 9, 53, 1998, 56.
- BERBER (Engin). "İkinci Meşrutiyet Döneminde Aydın Vilayeti'nde İç Güvenlik Sorunu". *Askeri Tarih Bülteni*, 28, 1990, 61-84.
- BERBER (Engin). "İşgalinden Bir Gün Önce İzmir'de Basılmış Yunanca Bildiriler". *Tarih ve Toplum*, 150, 1996.
- BERBER (Engin). *Kurtuluş Savaşı'nda Mustafa Kemal ve Vahdettin*. Ankara, Ayıraç Yayınevi, 1997.
- BERBER (Engin). "Mütareke ve Yunan İşgali Döneminde Foça Kazası". *Geçmişten Günümüze Foça Uluslararası Sempozyumu*. Düzenleyen: Engin BERBER. Ankara, 1997.
- BERBER (Engin). *Sancılı Yıllar: 1918-1922, Mütareke ve Yunan İşgali Döneminde İzmir Sancağı*. Ankara, Ayıraç Yayınevi, 1997.
- BERİNDEI (Dan). "Le Prince Roumain Alex-Andre Jean Cuza et l'Empire Ottoman". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1555-1560.
- BERKER (Şevki). "Osmanlı-Mısır Harpleri(1485-1490)". *Çığır Dergisi*, 161, 1946, 51-57.
- BERKTİN (Cezmi Tahir). *Erzurum'dan Lozan'a ve Mustafa Kemal Paşa*. Ankara, Türkiye Kemalist Yazarlar ve Sanatçılar Derneği, 1983, 288 s.
- Berlin Ahidnamesi ve Devlet-i Aliyye-İngiltere İttifakı*. İstanbul.
- Berlin Konferansı*. İstanbul, 1297.
- Berlin Kongresi Protokollerinin Tercümesi*. İstanbul, 1298, 248 s.
- Berlin Kongresine Kadar Ermenilerin Vaziyeti*. İstanbul, Akşam Basımevi, 1934, 24 s.
- Berlin Muahedenamesi*. İstanbul, 1298.
- BERTHIER (Annie). "Kanuni Süleyman'ın I. François'ya Mektubu". *Toplumsal Tarih*, III, 17, 1995, 43-44.
- BERZEG (Sefer E.). *Türkiye Kurtuluş Savaşında Çerkes Göçmenleri*. İstanbul, Nart Yayıncılık, 1990.
- BESBELLİ (Saim), ÜLMAN (Mustafa). *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi*. *Osmanlı Devri. 1911-1912 Osmanlı-İtalya....* 3. Ankara, Genelkurmay Başkanlığı, 1980, 166 s.
- BESBELLİ (Saim). *1853-1856 Osmanlı-Rus ve Kırım Savaşı Deniz Harekatı*. Ankara, 1977.
- BESBELLİ (Saim). *1853-1856 Osmanlı-Rus ve Kırım Savaşı, Deniz Harekatı*. Ankara, 1977, 136 s.
- BESBELLİ (Saim). *1914-1918 Çanakkalede Türk Bahriyesi*. Ankara, 1959, 40 s.
- BESBELLİ (Saim). "Akdeniz'de Osmanlı Egemenliği; Barbaros Hayreddin Paşa ve Preveze Deniz Zaferi". *Askeri Tarih Bülteni*, 13, 1982, 89-102.
- BESBELLİ (Saim). *Birinci Dünya Harbi'nde Türk Harbi, Deniz Harekatı*. Ankara, 1976, XXVII+664 s.
- BESBELLİ (Saim). "Birinci Dünya Harbinde Başkent İstanbul'u İşgal Etmek İsteyen İtilaf Devletleri Kuvvetlerine Karşı Alınan Savunma Tedbirleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 2, 1976, 3-12.
- BESBELLİ (Saim). *Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi*. Ankara, 1976.
- BESBELLİ (Saim). "Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi Kırım Deniz Harekatı (1974-1918)". *Askeri Tarih Bülteni*, 6, 1978, 51-59.
- BESBELLİ (Saim). "Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi Kırım Deniz Harekatı (1974-1918)". *Askeri Tarih Bülteni*, III, 5, 1978, 1-26.
- BEŞER (Fehmettin). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Dönemi'nde Hizmeti Görülen Akıncı Aileleri: Turhanoğulları". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 6, 65, 1992, 47-50.
- BEŞİKÇİ (İsmail). *Kürdistan Üzerinde Emperyalist Bölüşüm Mücadelesi, 1915-1925*. Ankara, Yurt-Kitap Yayın, 1992.
- BEŞİKÇİ (İsmail). *Türk Tarih Tezi ve Kürt Sorunu*. İstanbul, 1977.
- Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi*. I. İstanbul, 1986.
- Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi Tebliğleri*. (23-28 Eylül 1985). I. İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1985.
- Beyan-ı Menazil-i Sefer-i İrakeyn-i Sultan Süleyman Han*. Hazırlayan: Hüseyin YURDAYDIN. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1976, 307+218 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları I. Dizi Sayı: 3).
- BEYATLI (Yahya Kemal). *Eğil Dağlar: İstiklal Harbi Yazıları*. İstanbul, İstanbul Fethi Cemiyeti İstanbul Enstitüsü, 1996, 339 s.
- BEYATLI (Yahya Kemal). "İstanbul Fethi'nin En Esaslı Eseri". *Türk Kültürü*, XIV, 163, 1976, 398-400.
- BEYDİLLİ (Kemal). *1790 Osmanlı-Prusya İttifakı, Meydana Gelişi, Tahlili, Tatbiki*. İstanbul, 1984, XXII+196 s.
- BEYDİLLİ (Kemal). *1790 Osmanlı Prusya İttifakı*. İstanbul, Güray Matbaacılık, 1984, XXII+196 s.
- BEYDİLLİ (Kemal). "1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Doğu Anadolu'dan Rusya'ya Göçürülen Ermeniler". *Belgeler*, XIII, 17, 1988, 365-434.
- BEYDİLLİ (Kemal). "Ahmed Resmi Efendi". *Toplumsal Tarih*, 9, 53, 1998, 56-60.
- BEYDİLLİ (Kemal). *Büyük Friedrich ve Osmanlılar: XVIII. Yüzyılda Osmanlı-Prusya İlişkileri*. İstanbul, Güray Matb., 1985, XXI-II+219 s.
- BEYDİLLİ (Kemal). "II. Abdülhamid Devrinde Gelen İlk Alman Askeri Heyeti Hakkında". *Tarih Dergisi*, 32, 1979, 481-494.
- BEYDİLLİ (Kemal). "II. Abdülhamid Devrinde Gelen İlk Alman Askeri Heyeti Hakkında". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 32, 1979, s. 481.

- BEYDİLLİ (Kemal). "II. Abdülhamid Devrinde Gelen İlk Askeri Heyeti Hakkında". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 481-495.
- BEYDİLLİ (Kemal). "II. Abdülhamid Devrinde Makedonya Meselesine Dair". *Osmanlı Araştırmaları*, 9, 1989, 77-79.
- BEYDİLLİ (Kemal). "II. Abdülhamid Devrinde Makedonya Meselesine dair". *Osmanlı Araştırmaları*, IX, 1989, 77-99.
- BEYDİLLİ (Kemal). *İlk Prusya-Osmanlı Münasebetleri Hakkında Bazı Kayıtlar ve Düzeltmeler*. Monachii, 1981, 219-231 s.
- BEYHAN (Mehmet Ali). "Bir II. Abdülhamid Devri Aydınının Profili: Lastik Said". *Osmanlı Araştırmaları*, 13, 1993, 167-205.
- BEYOĞLU (Süleyman). "1914-1916 Yıllarında Osmanlı Devleti ve Mekke Emiri Şerif Hüseyin". *İlim ve Sanat Dergisi*, 30, 1991, 70-80.
- BEYOĞLU (Süleyman). "1914-1922 Yıllarında Kayseri'de Yaşanan Bazı Sıkıntılar". *II. Kayseri ve Yöresi Tarihi Sempozyumu Bildirileri 16-17 Nisan 1998*, 84-93.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Birinci Dünya Harbi Başlarında Hicaz'da Zahire Buhranı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 83, 1993, 173-183.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Birinci Dünya Savaşı Yıllarında Alanya'da Kıtık". *Tarih ve Medeniyet*, 46, 1998, 46-48.
- BEYOĞLU (Süleyman). *Fabredin Paşa ve Medine Müdafası*. İstanbul, 1990. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Hicaz Demir Yolu". *Tarih ve Toplum*, 34, 1995, 59-61.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Hind Müslümanlarından Ankara'ya Maddi Destek". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 51-53.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Hurşid Paşa ve Heyet-i Tahkikiye". *Bir Dergisi*, 4, 1995, 29-44.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Kahraman Düşmanın Torunları". *Tarih ve Medeniyet*, 45, 1997, 8-12.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Kuvayı Milliye'ye Dair Yeni Bilgiler". *Tarih ve Medeniyet*, 28, 1996, 41-46.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Kuvayı Milliye Hakkında Bazı Yeni Bilgiler". *Bir Dergisi*, 5, 1996, 27-49.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Kürtler İngiliz Tehdidi Altında". *Tarih ve Medeniyet*, 15, 1995, 22-23.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Lozanda Mukaddes Emanetler Kavgası". *Tarih ve Medeniyet*, 18, 1995, 26-28.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Malta Sürgünlerinin Maaşları Meselesi". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 59, 1991, 48-61.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Milli Mücadele'de Giresun'un Yeri ve Önemi". *Giresun Tarihi Sempozyumu*, 24-25 Mayıs 1996-Bildiriler. İstanbul, 1997, 209-229.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Milli Mücadele Başlarken Güneydoğu Anadolu (1919)". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 11, 1996, 125-137.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Milli Mücadele Günlerine Ait Bilinmeyen Bir Belge". *Tarih ve Medeniyet*, 17, 1995, 42.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Milli Mücadelede Artvinli Bir Din Adamı". *Artvin Dergisi*, 7, 1998, 10-14.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Milli Mücadelede Başlarken Güneydoğu Anadolu 1919". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 5, 1999.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Osmanlı Hükümeti'nin Kuvayı Milliye'ye Yardımlarına Dair". *Toplumsal Tarih*, 15, 1995, 46-48.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Osmanlı Hükümetinin Kuvva-yı Milliye'ye Yardımlarına Dair". *Toplumsal Tarih*, III, 15, 1995, 46-47.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Sadrazamlar ve Kaptan-ı Deryalar Hakkında Yazılan Biyografik Eserler". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 60, 1989, 135-145.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Trabzon ve Savaş". *Trabzon Tarihi ve Sempozyumu 6-8 Kasım 1997*. Baskıda.
- BİEGMAN (N. H.). "Ragusan Spying for the Ottoman Empire. Some 16th Century Documents from the State Archive at Dubrownik". *Belleken*, XXVII, 106, 1963, 237-249.
- BİHL (Wolfdieter). "Die Beziehungen Zwischen Österreich-Ungarn und dem Osmanischen Reich im Ersten Weltkrieg". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1185-1206.
- BİLBASAR (S.). *Çanakkale 1915*. İstanbul, 1972, IX+423 s.
- BİLGE (Mustafa). "Başlangıçtan 1578 Yılına Kadar Osmanlı-Fas İlişkileri". *İlim ve Sanat Dergisi*, 35-36, 1993, 108-114.
- BİLGEGİL (Kaya). "Abdülaziz'e karşı Hazırlanan Bir Sü-i Kasd Şaiyası". *Araştırma Dergisi*, 5, 1972, 1-29.
- BİLGEGİL (Kaya). "Bir Medeniyeti Tasfiye Teşebbüsleri". *Araştırma Dergisi*, 8, 1978, 1-24.
- BİLGEGİL (Kaya). "Bir Medeniyeti Tasfiye Teşebbüsleri". *Araştırma Dergisi*, 10, 1979, 77-85.
- BİLGİN (Deniz). *Milli Mücadele'de Ali Galip Meselesi*. Erzurum, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- BİLGİ (Necdet). *Dr. Mehmed Reşid Şahingiray'ın Hayatı ve Hatıraları: İttihat ve Terakki Dönemi ve Ermeni Meselesi*. İzmir, Akademi Kitabevi, 1997.
- BİLGİN (Azmi). "Tercüme-i Pendname-i Attarı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 93, 1994, 197-209.
- BİLİCİ (Faruk). "Tentatives D'implantation Française En Mer Noire Au XVIII. Siecle". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 681-693.
- BİLİM (Cahit). "Doğu Sorunu (1774-1876)". *Osmanlı Tarihi*. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 1991, 187-200.
- BİLİM (Cahit). "Ebubekir Ratıb Efendi, Nemeç Sefaretnamesi". *Belleken*, LIV, 209, 1990, 261-295.
- BİLİM (Cahit). "II. Mahmut Devri 1808-1839". *Osmanlı Tarihi*. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 1991, 146-164.
- BİLİM (Cahit). "Mehmet Sadık Rıfat Paşa. İtalya Seyahatnamesi". *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1989, 259-278.
- BİLİM (Cahit). "Mustafa Rasih Paşa'nın Rusya Sefaretnamesi". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 15-36.
- BİLİM (Cahit). "Osmanlılar'da Avrupa'ya Öğrenci Gönderme". *Anadolu Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1998.
- BİLİM (Cahit). "Tanzimat Devri (1839-1876)". *Osmanlı Tarihi*. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 1991, 165-187.
- BİLİM (Cahit). "Tercüme Odası". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1, 1990, 29-43.
- BİLİM (Cahit). "Yasincizade Seyid Abdulvahap Efendi, Bozoklu Osman Şakir Efendi, Musavver İran Sefaretnamesi". *OTAM ANKARA Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, X, 1998.

- BİLSEL (Cemil). "Tanzimatın Harici Siyaseti". *Tanzimat*. Çeviren: Ayda DÜZ. İstanbul, İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1976, 661-722.
- BİNARK (İsmet). "İstanbul'un Muharasası ve Kutlu Fetihi". *Türk Kültürü*, VII, 82, 1969, 722-726.
- BİNGÖL (Dursun). "Bir Demiryolu Grevi: II. Meşrutiyet'in İlanını İzleyen Üç Ayda Ortaya Çıkan 70 Grevden Biri". *Tarih ve Toplum*, 1, 5, 1984, 32-33.
- BİNGÖL (İrfan). *Ülkemizde Anayasa Hareketleri*. Adak Ofset, 1993, 325 s.
- BİNGÖL (İrfan). *Ülkemizde Anayasa Hareketleri*. Ankara, Atak Ofset, 1993, 325 s.
- BİRAND (Kamuran). *Aydınlanma Devri Devlet Felsefesinin Tanzimatta Tesirleri*. Ankara, İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1958, 57 s.
- BİRAND (Kamuran). *Aydınlanma Devri Devlet Felsefesinin Tanzimatta Tesirleri*. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1955, 58 s. (Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları: IX).
- BİRBİÇER (Berrin). *Orta Anadolu'da Yunan Mezalimi*. Edirne, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- BİREN (Mehmet Tefvik). *Mehmed Tefvik Bey'in II. Abdülhamit, Meşrutiyet ve Mütareke Devri Hatıraları*. İstanbul, Arma, 1993.
- BİREN (Mehmet Tefvik). *Mehmet Tefvik Bey'in II. Abdülhamit, Meşrutiyet ve Mütareke Devri Hatıraları*. 2. Baskı. Hazırlayan: F. Rezan HÜRMENT. İstanbul, Arma, 1993.
- BİRİNCİ (Ali). *Anadolu Şehirlerinde Kolluk Hizmeti*. Ankara, 1979. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- BİRİNCİ (Ali). "Hürriyet ve İtilaf Fırkası". *Tarih ve Toplum Dergisi*, 41, 1987, 273-280.
- BİRİNCİ (Ali). *Hürriyet ve İtilaf Fırkası: II. Meşrutiyet Devrinde İttihat ve Terakki'ye Karşı Çıkanlar*. İstanbul, Dergah Yayınları, 1990, 300 s.
- BİRİNCİ (Ali). "Hürriyet ve İtilaf Fırkası II. Meşrutiyet Devrinde İttihat ve Terakki'ye Karşı Çıkanlar". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 373-377.
- BİRİNCİ (Ali). "Hürriyet ve İtilaf Fırkasını Destekleyen Matbuat". *Tarih ve Toplum Dergisi*, 42, 1987, 329-334.
- BİRİNCİ (Ali). "II. Meşrutiyet'te İşsizlerin Kurduğu Çalışkan Kardeşler Cemiyeti". *Tarih ve Toplum*, 11, 64, 1989, 12-14.
- BİRİNCİ (Ali). *II. Meşrutiyet Devrinde İttihat ve Terakki'ye Karşı Çıkanlar*. Ankara, 1986. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- BİRİNCİ (Ali). "İttihat ve Terakki'nin İlk Risalesi "Vatan Tehlikede"". *Tarih ve Toplum*, 54, 1988, 337-342.
- BİRİNCİ (Ali). "İttihat ve Terakki Cemiyeti Kuruluşu ve İlk Nizamnamesi". *Tarih ve Toplum*, 52, 1988, 209-215.
- BİRİNCİ (Ali). "Jön Türklüğün Tarihine Dair Dikkate Değer Bir Kiriş". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 56, 1988, 160-171.
- BİRİNCİ (Ali). "Laskovik'li Mehmet Rauf ve Eseri: İttihat ve Terakki Cemiyeti Ne İdi?". *Tarih ve Toplum*, 17, 100, 1992, 57-60.
- BİRİNCİ (Ali). "Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin II. Meşrutiyet Sonrasındaki İlk Nizamnamesi". *Tarik Zafer Tunaya'ya Armağan*. İstanbul, İstanbul Barosu, 1992, 409-438.
- BİRİNCİ (Necat). "1853-1856 Kırım Savaşını Anlatan Bir Eser: Manzume-i Sivastopol". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 10-11, 1981-1982, s. 233-238.
- BİROL (Ercan). "Ridaniye Meydan Muharebesi'Günümüzden Bir Bakış". *Askeri Tarih Bülteni*, 17, 1984, 27-32.
- BIYIKLIOĞLU (Tevfik). "Birinci Dünya Harbinde (1914-1918) ve Mondros Mütarekesi Sırasında (30 Ekim 1918-11 Ekim 1922) Boğazlar Problemi". *Belleten*, XXV, 97, 1961, 81-93.
- BIYIKLIOĞLU (Tevfik). "Mondros Mütarekenamesi'nde Elviye-i Selse ile İlgili Yeni Vesikalar". *Belleten*, XXI, 84, 1957, 567-580.
- BIYIKLIOĞLU (Tevfik). *Osmanlı ve Türk Doğu Hudut Politikası*. İstanbul, 1958, 2+48 s. (5 Krok).
- BIYIKLIOĞLU (Tevfik). *Trakya'da Milli Mücadele*. II. Ankara, 1956, XVII+105 s.
- BIYIKLIOĞLU (Tevfik). *Trakya'da Milli Mücadele*. I. Ankara, 1955, XX+566 s.
- BIYIKLIOĞLU (Tevfik). *Atatürk Anadolu'da*. 2. Baskı. I. İstanbul, Kent Basımevi, 1981, 216 s.
- BİNBAŞI EŞREF. *Mohaç Meydan Muharebesi*. İstanbul, 1930.
- Bir Eser-i Siyasi*. İstanbul, 1326, 27 s.
- Bir Siyasal Örgüt Olarak Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti ve Jön Türklük* (1889-1902). I. İstanbul, İstanbul Teknografi MatbaacılıkXV+664 s.
- Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi: I. Cihan İmparatorluğunun Siyasi ve Askeri Hazırlıkları ve Harbe Girişi*. Ankara, Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi YayınlarıVIII+202+12 s. (Genel Kurmay Harp Tarihi Başkanlığı Yayınları No: 3).
- Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi: Irak- İran Cephesi 1914- 1918*. 3. Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1979, 840 s. (15 kuruluş; 1 Harita; 29 Resim; 65 Krok).
- "Birinci Dünya Savaşı'nda İstanbul'da Gıda Fiyatları". *Ankara Ticaret Borsası Dergisi*, 13, 1993, 24-25.
- "Birinci Dünya Savaşından Sonra Ordunun Durumu". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 58, 1989, 135.
- Birinci Milli Türkoloji Kongresi (İstanbul, 6-9 Şubat) Tebliğler*. İstanbul, 1980.
- Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi*. Ankara, 1980.
- Bitmeyen Savaş: İttihat ve Terakki'den Cumhuriyet'e Kut'ül-Amare Kabrına Halil Paşa'nın Anıları*. Derleyen: M. Taylan SORGUN. İstanbul, Yedigün, 1973, 385 s.
- BLASKOVICS (Jozef). "XVII. Asırda Beylerbeyi Hassaları ve Tebaanın Hayatı". VI. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 294-295.
- BOLAY (S. Hayri). "Bizanslı Alimlerin İstanbul'dan Kaçmaları ve Rönesansı Başlatmaları Meselesi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXVIII, 1986, 135-142.
- BOLİÇ (İsmail). "Avusturya ve İslam Kültür Mirası". *Türk Kültürü*, XXX, 1-2, 1992, 125-137.
- BOLSOVER (G. H.). "1815-1914 Arasında Rus Dış Politikasına bir Bakış". Çeviren: Yuluğ Tekin KURAT. *Belleten*, XXX, 118, 1966, 265-290.
- BONO (Salvatore). "Esclaves Turcs En Italie Du XVI. Au XVIII. Siecle". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 933-943.

- BOPPE-VIGNE (Catherine). "Auguste Boppe'un Kaleminden 31 Mart Vak'ası". *Toplumsal Tarih*, 8, 43, 1997, 14-26.
- BORA (Siren). "Birinci Dünya Savaşı ve Yahudiler (1914-1918)". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2, 4-5, 1995, 19-27.
- BORA (Siren). "II. Meşrutiyet'in İlanı ve İzmir Rumları". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 2, 1992, 289-305.
- BORG (Mohammad). "Hedjaz Under Ottoman Rule a Study for Some Sources Relating That". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1439-1441.
- Bosna Savaşları: *Abval-i Gazevat-ı der Diyar-ı Bosna*. Hazırlayan: Mehmet AÇIKGÖZOĞLU. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1977, 102 s. (Ötügen Yayınları: 30).
- BOSTAN (İdris). "Garp Ocaklarının Avrupa Ülkeleri İle Siyasi ve Ekonomik İlişkileri (1580-1624)". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 14, 1994, 59-86.
- BOSTAN (İdris). "Gemi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 8-15.
- BOSTAN (İdris). *Osmanlı Bahriye Teşkilatı: XVII.Yüzyılda Tersane-i Amire*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1992, 298 s.
- BOSTAN (İdris). *Osmanlı Bahriye Teşkilatı: XVII.Yüzyılda Tersane-i Amire*. Ankara, 1992, 298 s.
- BOSTAN (İdris). "Osmanlı Bahriyesinde Modernleşme Hareketleri I: Tersanede Büyük Havuz İnşası (1794-1800)". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1992, 69-90.
- BOSTAN (İdris). "Osmanlı Bahriyesinin Modernleşmesinde Yabancı Uzmanların Rolü (1785-1819)". *Tarih Dergisi*, XXIX, 35, 1994, 177-193.
- BOSTAN (İdris). "The Ottoman Empire and The Kongo: The Crises of 1893-1895". *Studies on Ottoman Diplomatic History*, V, 1990, 103-119.
- BOSTAN (İdris). "Piri Reis'in Kitab-ı Bahriye'sinde Buluna Tersane-i Amire Planları". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, I, 2, 1988, 67-68.
- BOSTAN (İdris). "Rusya'nın Karadeniz'de Ticarete Başlaması ve Osmanlı İmparatorluğu (1700-1787)". *Belleten*, LIX, 225, 1995, 353-394.
- BOSTAN (İdris). *XVII. Asırda Tersane-i Amire*. İstanbul, 1985. Doktora Tezi.
- BOSTAN (M. Hanefi). "I. Dünya Savaşı Sırasında Ermenileri İskan Me-selesi ve Bazı Gerçekler". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 57, 1988, 107-118.
- BOURNE (Kenneth). "İngiltere ve Girit İsyanı, 1866-1869". Çeviren: Yuluğ Tekin KURAT. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 1, 1964, 249-275.
- BOYAR (Ali Sami). "Türk ve Bizans Mimarisine Dair Bir Mukayese". *III. Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 694-700.
- BOYUNAĞA (Yılmaz). *Fetih Sancakları*. İstanbul, 1976, 246 s.
- BOZDAĞ (İsmet). "Balıkesir Kuvayı Milliyesi". *Tarih ve Medeniyet*, 17, 1995, 38-41.
- BOZDAĞ (İsmet). "Düşmanı Geri Gönderecek Kuvvet Namlunun Ucudadır". *Tarih ve Medeniyet*, 16, 1995, 38-41.
- BOZDAĞ (İsmet). "Milli Mücadeleyi İstanbul Başlattı". *Tarih ve Medeniyet*, 15, 1995, 36-39.
- BOZKURT (Ersin). *Berlin Kongresi'nden I. Dünya Savaşı'nın Başlaması-na Kadar Osmanlı İmparatorluğu İle Almanya Arasındaki Siyasi İlişkiler (1878-1914)*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- BOZKURT (Gülnehal). "Alman Belgelerinde Atatürk ve Kurtuluş Savaşı". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, IX, 25, 1992, 85-93.
- BOZKURT (Gülnehal). "Alman Belgelerine Göre Mudanya Ateşkesi Öncesi Anadolu.". *70. Yılında Mudanya Mütarekesi ve Uluslararası Sonuçları*. Bursa, Uludağ Üniversitesi Yayınları, 1993, 127-131.
- BOZKURT (Gülnehal). "An Overview on the Ottoman Empire-Jewish Relations.". *Der Islam*, LXXII, 2, 1994, 255-279.
- BOZKURT (Gülnehal). "Azınlık İmtiyazları ve Kapitülasyonlardan Tek Hukuk Sistemine Geçiş.". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XIV, 40, 1998, 247-261.
- BOZKURT (Gülnehal). "Hukuk Tarihimiz Açısından Kanun-i Esasi'nin Durumu.". *İlk Anayasamızın İlanının 120.Yılı Sempozyumu*. Ankara, TBMM, 1998, 178-188.
- BOZKURT (Gülnehal). "Hukuk Tarihimiz Açısından Kanuni Esasi'nin Durumu". *İlk Anayasamızın İlanının 120.Yılı Sempozyumu*. Ankara, TBMM, 1998.
- BOZKURT (Gülnehal). "II. Meşrutiyet Osmanlı Meclis Zabıtlarında Bulgar Azınlıklarının Kilise ve Okul Sorunları". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 99-119.
- BOZKURT (Gülnehal). *II. Meşrutiyet Osmanlı Meclis Zabıtlarında Bulgar Azınlıklarının Kilise ve Okul Sorunları*. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1993, 99-119s.
- BOZKURT (Gülnehal). "II. Meşrutiyet Osmanlı Meclisi Tutanakları'na Göre Bulgar-Yunan Kiliseleri ve Okulları Sorunu". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 99-119.
- BOZKURT (Gülnehal). "Osmanlı-Yahudi İlişkilerine Genel Bir Bakış". *Belleten*, LVII, 219, 1993, 539-563.
- BOZKURT (Gülnehal). "Sivas Kongresine Giden Yol". *Milli Egemenlik ve Sivas Kongresi*. Ankara, TBMM Yayınları, 1989, 18-23.
- BOZKURT (Nurgül). "XVII. Yüzyılın Başlarında Osmanlı-Avusturya Ticari Münasebetleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 12, 1997, 183-197.
- BOZKURT (Rıza). "1787-1792 Osmanlı-Avusturya ve Rus Savaşları; Zıstovi ve Yaş Anlaşmaları İle Bu Savaşlardan Alınan Dersler". *Askeri Tarih Bülteni*, 21, 1986, 101-120.
- BOZKURT (Rıza). "Akçay Muharebesi (1397)". *Askeri Tarih Bülteni*, 17, 1984, 21-26.
- BOZKURT (Rıza). "Boza Muharebesi". *Askeri Tarih Bülteni*, 25, 1988, 31-36.
- BOZKURT (Rıza). "Nizip Muharebesi (23-24 Haziran 1839)". *Askeri Tarih Bülteni*, 23, 1987, 57-64.
- BOZKURT (Rıza). "Osmanlı-İran Savaşları(1603-1639)". *Askeri Tarih Bülteni*, 20, 1986, 57-70.
- BOZKURT (Suzan), YILDIRIM (Nuray). "8. Uluslararası Hijyen ve Demografi Kongresi (1894) Kongre Üyelerinin İstanbul Gezisi". *Tarih ve Toplum*, 22, 130, 1994, 14-21.
- BOZTEMUR (Recep). *Republican Ideology of the New Turkish State as a Dimension of Political Modernization a Study on the Constitutional Documents (1919-1924)*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. O.D.T.Ü.

- BRADFORD (Ernest). *Turgut Reis: The Great Siege Malta 1565: Son Sefer*. Çeviren: Osman ÖNDEŞ. İstanbul, 1973, 279 s. "Brest-Litovsk'daki Talat Paşadan Enver Paşa'ya Telgraf". Emel, 156, 1986, 13-14.
- BUDAK (Mustafa). *1853-1856 Kırım Savaşı'nda Kafkas Cephesi*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul Üniversitesi.
- BUDAK (Mustafa). "1853-1856 Kırım Savaşında Osmanlı Devleti ile Şeyh Şamil Arasındaki İlişkiler". *Tarih Boyunca Balkanlar'dan Kafkaslar'a Türk Dünyası Semineri* (29-31 Mayıs 1995). İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1996, 79-93.
- BUDAK (Mustafa). "Kanguru Olayı: Kırım Savaşından Sonra Çerkezistan Silah ve Mühimmat Gönderilmesi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 477-517.
- BUDAK (Mustafa). *Osmanlı-Özbek Siyasi Münasebetleri (1510-1740)*. İstanbul, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- BUDAK (Nazım). "Erzurum'un Kurtuluşu ve Ermeni Meselesi". *Türk Kültürü*, 333, 1991, 44-55.
- BUGDAYCI (Aslan). *Millî Mücadelede Nazilli 1919-1922*. Nazilli, Karacasu Matbaası, 1996, 180 s.
- BUJAC. *1918-1922 Yunan Ordusunun Seferleri*. Çeviren: İbrahim KEMAL. İstanbul, Askeri Basımevi, 1939, 264 s.
- BULDUK (Üçler). "Çorum Sancağı'nın Osmanlı İdare Teşkilatındaki Yeri I". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 55-80.
- BULDUK (Zergün). *Pera'daki Elçiliklerin Oluşumu ve Mimari Biçimlenmesi*. Ankara, 1987. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bulgar Zulmü 2 Temmuz 1989.
- BULGARU (M), ALEXANDRESCU (M.M.). "Sur la Domination Ottomane dans les Principautés Roumains au XVIIIe Siècle Le Probleme de l'autonomie". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994.
- BURHAN (Nuri). "I. Meşrutiyet Dönemi Osmanlı İmparatorluğu'nun Mali ve Siyasal Durumuna İlişkin Bir Belge". *Toplum ve Bilim*, 14, 1981, 137-149.
- BURHAN (Sabahattin). *Ege'nin Kurtuluş Destanı Yörük Ali Efe*. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1992, 594 s.
- BURHAN (Orhan). "Türk-İngiliz Münasebetlerinin İlk Yılları". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 9, 1-2, 1951, 117.
- BURMOV (Aleksandr). "Türkler Edirne'yi Ne Vakit Aldılar?". Çeviren: Hasan EREN. *Belleten*, XIII, 49, 1949, 97-106.
- BÜLBÜL (Süleyman). *Ermeni Meselesine Dair Bir Layiha*. İstanbul, 1986. Yüksek Lisans Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- BÜLKAT (Esat). *Esat Paşa'nın Çanakkale Anıları*. İstanbul, Baha Matbaası, 1975, 307 s. "Büyük Armada Çanakkale Boğazı'nda". *Deniz Kuvvetleri Dergisi*, 559, 1994, 50-63. "Büyük Harp Esnasında Alman ve Türk Kumandanlıkları". Çeviren: Emine YILMAZ. *Askeri Tarih Bülteni*, 41, 1996, 143-156. *Büyük Tarruzda Batı Cephesi Komutanlar ve Şehitler*. İstanbul, Çeltüt Basımevi, 1972, 945 s.
- BÜYÜKKARCI (Süleyman). "Osmanlı Devleti'nde Ermeni Meselesi". *Askeri Tarih Bülteni*, 45, 1998, 25-40.
- BÜYÜKTUĞRUL (Afif). "1897 Osmanlı-Yunan Savaşı İçin İki Yeni Belge". *Belleten*, XXXVI, 143, 1972, 313-331.
- BÜYÜKTUĞRUL (Afif). "Balkan Savaşı Deniz Harekatı Üzerine Gerçekler". *Belleten*, XLIV, 176, 1980, 717-752.
- BÜYÜKTUĞRUL (Afif). "Deniz Olaylarının İstiklal Savaşı Üzerindeki Etkisi". *Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975, 105-115.
- BÜYÜKTUĞRUL (Afif). "İstiklal Savaşı'nda Türk Sularında Yabancı Donanma Harekatı". *Belleten*, XXXIX, 153, 1975, 77-96.
- BÜYÜKTUĞRUL (Afif). "Osmanlı (Türk)-Yunan Silahlanma Yarışı". *Belleten*, XXXIX, 156, 1975, 725-774.
- BÜYÜKTUĞRUL (Afif). *Osmanlı Deniz Harp Tarihi ve Cumhuriyet Donanması*. 1. 1982, XXI+378 s.
- BÜYÜKTUĞRUL (Afif). "Preveze Deniz Muharebesi'ne İlişkin Gerçekler". *Belleten*, XXXVII, 145, 1973, 51-85.
- BÜYÜKTUĞRUL (Afif). "Türk Denizcilerinin Atlas Okyanusu'ndaki Harekatı". *Belleten*, XLVI, 181, 1982, 35-62.
- BÜYÜKTUĞRUL (Arif). *Osmanlı Deniz Harp Tarihi*. I-V. İstanbul, 1970-1977.
- BÜYÜKTUĞRUL (Atıf). *Çanakkale Olayı: İstiklal Harbinde Deniz Cephesi*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1969, 62 s. C. H. P. Konferanslar Serisi Kitap: 9. Ankara, 1939.
- CAFEROĞLU (Ahmet). "İstanbul Fethi'nin Beşinci Yüzyılı Dolayısıyla, Sovyetler Yaygarası". *Türk Kültürü*, I, 8, 1963, 10.
- CAHEN (Claude), MORAN (Yıldız). *Osmanlılardan Önce Anadolu'da Türkler*. İstanbul, 1979.
- CAHEN (Claude). "Baba İshak, Baba İlyas, Hacı Bektaş ve Diğerleri". Çeviren: İsmet KAYAOĞLU. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 18, 1970, 193-202.
- CAHEN (Claude). "Selçuki Devletleri Feodal Devletler mi idi". Çeviren: Lütfi GÜÇER. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 17, 1-4, 1955-1956, 348-358.
- CAN (B. Bülent). "Almanya'nın Türkiye'de Koloni Kurma Çabaları". *Toplumsal Tarih*, 2, 8, 1994, 50-54.
- CAN (Deniz). *Tanzimat Dönemi Osmanlı-İngiliz İlişkileri (1833-1878)*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- CANTAY (Gönül). *Anadolu Selçuklu ve Osmanlı Darüşşifaları*. Ankara, 1992, 1-136.
- CARIM (Fuad). *Türklerin Denizciliği: Oruç Reis ve Garb Ocakları. Hind Denizlerinde Türk-Portekiz Elleşmesi*. İstanbul, 1965, 128 s.
- CARIM (Fuad). *Türklerin Denizciliği: Oruç Reis ve Garb Ocakları: Hint Denizlerinde Türk-Portekiz Eşleşmeleri*. İstanbul, Berksoy Matbaası, 1965, 128 s.
- CATALINA (Angelina M.). *An Analytical Survey of Nationalism in the European Territories of the Ottoman Empire 1804-1914*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Boğaziçi Üniversitesi.
- CEBECİ (Ahmet). "Balkanlarda Türkçülük Hareketleri". *Türk Kültürü*, 311, 1989, 129-138.
- CEBECİOĞLU (Güngör). *Atatürk ve Güney Cephelerimiz (1917-1922)*. Ankara, 1991. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- CEBESÖY (Ali Fuad). *1907 İkinci Meşrutiyet Öncesi Mustafa Kemal'in Önderliği, Misak-ı Milli*. Hazırlayan: Faruk SÜKAN, Cemal KUTAY. İstanbul, Acar Matbaacılık, 1989, 96 s.

- CEBESÖY (Ali Fuad). *Milli Mücadele Hatıralarım*. İstanbul, Vatan Yayınları, 1953, 528 s. Cellalet Bedir Han. *Edirne Sükutunun İçyüzü: Balkan Harbinde Edirnenin Düğman Eline Geçmesi Sebepleri ve Olayı Hak*. İstanbul, 1329, 149 s.
- CELALETTİN (Yavuz). *Osmanlı-Türk Deniz Kuvvetlerinde Yabancı Misyonlar (Çeşme Faciası-1. Dünya Harbine Giriş)*. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. *Celali İsyanları (1550-1603)*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1963, VII+307 s.
- CELALOĞLU (Mustafa). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Yükselme Devrinde Türk Ordusunun Savaşları ve Devletinin Kurumu, İç ve Dış Siyaseti: Tabakatil-memalik ve Derecatil-memalik*. Çeviren: Sadettin TOKDEMİR, Sadettin TOKDEMİR. Askeri Matbaa, 1937, 6+257 s.
- CEMAL (H.). *Yeni Harb: Başımızda Tekrar Gelenler. Edirnenin Sükutu ve Esbabı*. (1912 Balkan Harbi Hak.). İstanbul, 1332, 6+592 s.
- CEMAL PAŞA. *Hatıralar, İttihat Terakki ve I. Dünya Harbi*. Düzenleyen: Behçet CEMAL. İstanbul, Selek Matbaası, 1959, 383+1 s.
- CEMİL (Bahtiyar). "Tarihte Ermeni Meselesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 491-493.
- CEMİL (Tahsin). "Romen-Osmanlı Münasebetlerine Dair Bazı Mülâhazalar". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1503-1510.
- CENGİZ (Ali). *Batı Kaynaklarına Göre XV. ve XVI. Yüzyıllarda Türk Ordusu*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- CERAN (İsmail). "Vadimehazin Savaşı 4 Ağustos 1578 (Üç Kral Savaşı) (Mareketül Mulukis Selase)". *Belleten*, LX, 228, 1996, 271-388. *Cevdet Paşa'nın Cemiyet ve Devlet Görüşü*. İstanbul, 1975, IX+160 s.
- CEYLAN (Ömür). "Divan Şiirinde Emniyet ve Asayiş Görevlileri". *Tarih ve Medeniyet*, 28, 1996, 37-40.
- CEYLANLI (Şahin). "Osmanlı Ordusu'nun Bozuluşu ve Çöküşü". *Sosyoloji Konferansları*. İstanbul, 1988, 159-167.
- CEZAR (Mustafa). "Kara Levandileri". VI. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 20-26 Ekim 1961). Ankara, 1967. CEZAR (Yavuz). "Bir Ayan'ın Muhalefatı". *Belleten*, XLI, 161, 1977, 41-78.
- CEZZAR (Mustafa). "Rodos Şövalyeleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 26, 1952, 1291-1296.
- CEZZAR (Mustafa). "Saray Teşkilatında Devşirmeler". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 29, 1952, 1507-1509.
- CEZZAR (Mustafa). "Yeniçeriler-2". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 26, 1952, 1319-1321.
- CEZZAR (Mustafa). "Yeniçeri İsyanları". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 31, 1952, 1621-1626.
- CEZZAR (Mustafa). "Yeniçeriler". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 25, 1952, 1254-1257.
- CEZZAR (Mustafa). "Yeniçeriler-3". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 27, 1952, 1382-1385.
- CİN (Halil). "Birinci Meşrutiyet Devrinde Toprak Mülkiyeti Sorunu". *Kanun-ı Esasinin 100. Yılı Sempozyumu 11 Nisan 1976 Ankara, Türk Parlamentoculuğunun İlk Yüzyılı 1876-1976*. Ankara, 1976, 49-70.
- CİN (Halil). "Influences Administratives Et Juridiques De L'Islam Et Des Turcs Sur Les Pays Du Maghreb". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1990.
- CİN (Halil). "Mağrib Ülkeleri Üzerinde İslamın ve Türklerin İdari ve Hukuki Tesirleri". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, II, 2, 1991, 15-38.
- Cihan Harbi Esnasında Avrupa Hükümetleriyle Türkiye. *Anadolunun Taksimi*. İstanbul, 1926, 418 s.
- Cihan Harbinde Osmanlı Harekatı Tarihcesi Birinci Cüz Çanakkale Harekatı. Ankara, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1994. CLARİ (Robert De). *İstanbul'un Zaptı (1204)*. Tercüme ve Tashiye: Beynün AKYAVAŞ. Ankara, 1994, 54 s.
- CLERY (Robert De). "Kudüs Yerine İstanbul'a Gelen Şaşkın Bir Haçlı". Çeviren: Sevin OKYAY. *İstanbul İçin Şehr-Engiz*. İstanbul, 1991, 195-197.
- COCO (Carlo). "İstanbul'daki Venedik Topluluğu". Çeviren: M. H. ŞAKİROĞLU. *Erdem*, 7, 20, 1995, 667-687.
- COLES (Paul). *Avrupa'da Osmanlı Tesirleri*. Çeviren: Vecdi BÜRÜN. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1975, 232 s.
- COLES (Paul). *Avrupada Osmanlı Tesirleri*. Çeviren: Vecdi BÜRÜN. İstanbul, 1975, 232 s. (Ötüken Yayınları No: 83). *Comite International des Sciences Historiques. XV. Congres Rapport II Chronologie*. Bucarest, 1980.
- CONK (Cemil). *Çanakkale Conk Bayırı Savaşları: Atatürk'ün Yaptırdığı Görülmemiş Süngü Hücumu*. Ankara, Erkan Harbiye-i Umumiye Harb Tarihi Yayınları, 1959, 94 s. (Erkan Harbiye-i Umumiye Harb Tarihi Yayınları: 2).
- CONKER (Orhan). *Türk-Rus Savaşları*. Ankara, Sümer Yayınları, 1942, 72 s.
- COŞAR (A. Seval). *Siyasal Bir Örgüt Olarak İttihat ve Terakki ve Jön Türkler*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- COŞAR (Fatma Mansur). "İstanbul'da Venedik Elçileri". *Toplumsal Tarih*, I, 4, 1994, 32-35.
- CRİSS (Nur Bilge). *İşgal Altında İstanbul*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1993, 259 s.
- CRİSS (Nur Bilge). "Müttefik İşgali Altındaki İstanbul'dan Bir Kesit, 1918-1920 Yıllarında İngiliz-Fransız Rekabeti ve İdari Sorunlar". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, I, 1, 1990, 79-88.
- CUNBUR (Müjgan). "İstanbul'un 500. Fetih Yıldönümü Dolayısıyla Yapılan Neşriyat". *Vakitler Dergisi*, 4, 1958, 265-283.
- ÇABUK (Vahit). "Fırka-i İslahiye-İskenderun". *Türk Kültürü*, XIV, 161, 1976, 291-298.
- ÇABUK (Vahit). "Nusret-name'nin Kaynaklarından Tarih-i Seferü'l Basra". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 321-393.
- ÇABUK (Vahit). *Osmanlı Teşkilat ve Siyaset Kültürü*. Emre Yayınları, 1996, 380 s.
- ÇABUK (Vahit). *Taliki-zade Mehmed Subhi Efendi'nin Eğri Seferi Şebnamesi*. İstanbul, 1986. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- ÇADIRCI (Musa). "Anadolu'da Redif Askeri Teşkilatının Kuruluşu". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, VIII-XII, 14-23, 1975, 63-70.
- ÇADIRCI (Musa). "İkinci Abdülhamit Dönemi'nde Osmanlı Ordusu". *Askeri Tarih Semineri* (IV. Ankara 16/18-5-1989). Ankara, 1989, 36-49.
- ÇADIRCI (Musa). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Askere Almada Kura

- Usulüne Geçilmesi-1846 Tarihli Askerlik Kanunu". *Askeri Tarih Bülteni*, 18, 1985, 49-75.
- ÇADIRCI (Musa). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Sancaklarda Meclislerin Oluşturulması (1840-1864)". *Yusuf Hikmet Bayır'a Armağan*. Ankara, 1985, 257-277.
- ÇADIRCI (Musa). "Osmanlı Ordusunda Yeni Düzenlemeler (1792-1869)". *Birinci Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1983, 85-100.
- ÇADIRCI (Musa). "Tanzimat Döneminde Çıkarılan Men-i Mürur ve Pasaport Nizamnameleri". *Belgeler*, XV, 19, 1993, 169-182.
- ÇADIRCI (Musa). "Tanzimat Döneminde Osmanlı Ülke Yönetimi (1839-1876)". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1152-1161.
- ÇADIRCI (Musa). "Tanzimat Döneminde Türkiye'de Yönetim (1839-1856)". *Belleten*, LII, 203, 1988, 601-626.
- ÇADIRCI (Musa). "Tanzimatın İlanı Sıralarında Türkiye'de Yönetim (1826-1839)". *Belleten*, LI, 201, 1987, 1215-1240.
- ÇADIRCI (Musa). "Türkiye'de Kaza Yönetimi (1840-1876)". *Belleten*, 53, 206, 1989, 237-257.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Osmanlı İmparatorluğu Arazi ve Reaya Kanunnamelerinde İlhak Edilen Memleketlerin Adet ve İstılahlarının İzleri". III. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 489-504. *Çağdaş Türk Diplomasisi: 200 Yıllık Süreç*. Ankara, 1999. *Çağdaş Türkiye'nin Kuruluşunda Milli Sınırların Tespiti 20.10.1998*. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- ÇAĞLAR (Günay). *Bolu Mutasarrıfı Halil (Türkmen) (21 Haziran 1920-13 Haziran 1921)*. Erzurum, 1990. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- ÇAĞLAR (Günay). *Hüsrev Bey Heyet-i Nasihası (Nisan-Haziran 1920)*. Ankara, Atatürk Araştırma Merkezi, 1997.
- ÇAĞLAR (Günay). "Milli Mücadelenin Başlarında Bolu Mutasarrıflığında Asayiş". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 4, 1996, 53-71.
- ÇAĞLAYAN (Bünyamin). *Taşlıcalı Yahya Bey Divanında Maddi Kültür*. Ankara, 1990. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ÇAĞLAYAN (K.Tuncer). *British Policy Towards Transcaucasia 1917-1921*. Edinburgh, 1997. Doktora Tezi. Edinburgh Üniversitesi.
- ÇAĞLAYAN (K.Tuncer). *The Issue of State Borders and Minorities in Post-Soviet Central Asia*. Manchester, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇAĞLAYAN (Tuncer). "İngiltere'nin Kafkas Cumhuriyetleri Siyaseti". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1998.
- ÇAKAR (Enver). "Halep Sancağı Yer Adları Üzerine Bir Araştırma, 1524-1525". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 86, 1993, 190-202.
- ÇAKIN (Naci). "1828-1829 Osmanlı-Rus Harbi". *Askeri Tarih Bülteni*, 7, 1979, 31-35.
- ÇAKIN (Naci). *Osmanlı-Rus Harbi (1828-1829)*. Ankara, 1978.
- ÇAKIN (Naci). "Redif Teşkilatı". *Askeri Tarih Bülteni*, 26, 1989, 31-56.
- ÇAKIR (Serpil). II. *Meşrutiyet'te Osmanlı Kadın Hareketi ve Kadınlar Dünyası Dergisi*. İstanbul, 1991. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÇALIŞKAN (İclal). *Birinci Dünya Savaşı. Mütareke ve Milli Mücadele Dönemlerinde İktisadi Hayat ve İktisadi Politikalar*. İstanbul, 1977. Mezuniyet Tezi.
- ÇALIŞKAN (Mustafa). *Kurtuluş Savaşı Sırasında Din Faktörü*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- ÇAM (Nusret). *Ramazanogulları Mimari Eserleri*. Ankara, 1979. Doktora Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- ÇAM (Yusuf). *Milli Mücadele'de İzmit Sancağı*. Ankara, 1991. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇAMBEL (Hasan Cemil). *İstanbul'un Fethi*. İstanbul, Varoğlu Yayınevi, 1947, 64 s.
- ÇAMOĞLU (Şemsettin). *Çanakkale Boğazı ve Savaşları*. İstanbul, Eski Muharıpler Cemiyeti Çanakkale Şubesi Yayınları, 1962, 240 s. (Eski Muharıpler Cemiyeti Çanakkale Şubesi Yayınlarından No: 2).
- ÇAMUROĞLU (Reha). *Yeniçerilerin Bektaşiliği ve Vaka-i Şer'iyye*. 1. Basım. İstanbul, Ant Yayınları, 1991, 152 s.
- ÇAMUROĞLU (Reha). *Yeniçeriliğin Bektaşiliği ve Vaka-i Şer'iyye*. İstanbul, 1991, 152 s. *Çanakkale Geçilmez: Gallipoli*. Çeviren: Günay SALMAN. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1972, 480 s. *Çanakkale İçinde Vurdular Beni*. Derleyen: Aziz KAYLAN. İstanbul, Kervan Yayınları, 1976, 192 s. *Çanakkale Muharebeleri*. Hazırlayan: Orhan YILDIRAN. Ankara, 1966, II+34 s. *Çanakkale Muharebesi=The Story of The Great War (Diplomatic Edition)*. İnceleme: Erol ULUBELEN. İstanbul, 1967, 60 s. *Çanakkale Muharebesi*. İstanbul, 1927, 127 s. *Çanakkale Savaşları*. Hazırlayan: Hüseyin ULUASLAN, Salih Zeki ULUASLAN. İstanbul, Nurettin Uycan Matbaası, 1985, 63 s. *Çanakkale Savaşları*. Hazırlayan: Hüseyin ULUASLAN, Salih Zeki ULUASLAN. İstanbul, 1981, 64 s. *Çanakkale Savaşları (1915-1916)=Gallipoli Campaign 1915-1916*. Derleyen: Sinan BİLGE. İstanbul, Cem Yayınları, 1995, 112 s. *Çanakkale Savaşları ve Savaş Alanında Gezi*. Hazırlayan: Özdemir GÜRTEKİN. İstanbul, Türkiye Şehitlikleri İmar Vakfı Yayınları, 1990, 90 s. *Çanakkale Savaşları ve Şehitler Abidesi*. Derleyen: Necmi ONUR. İstanbul, 1960, 120 s. *Çanakkale Zaferi: 60. Yıl*. İstanbul, 1975, 66 s. *Çanakkale Zaferi 18 Mart 1997*. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- ÇANKIR (Fahri). *Elli Yıl Önce Anadolu ve Şark Cephesi Hatıraları*. İstanbul, Çınar Matbaası, 1967, 199 s.
- ÇAPA (Mesut). "Balkan Savaşı'nda Kızılay (Osmanlı Hilal-i Ahmer) Cemiyeti". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1, 1990, 89-115.
- ÇAPA (Mesut). "İkinci Meşrutiyet'te Siyasi Hayatın Farklı Bir Yorumu: "İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Fırıldakları Yahud Tarih-i Matem"". *Toplumsal Tarih*, 2, 8, 1994, 55-59.
- ÇAPA (Mesut). "İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Fırıldakları Yahud Tarih-i Matem". *Toplumsal Tarih*, II, 8, 1994, 55-59.
- ÇAPA (Mesut). *Trabzon ve Giresun'da Rum Faaliyetleri (1919-1922)*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÇAPANOĞLU (Münir Süleyman). "Casus Maimon". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 36, 1952, 1946-1948.
- ÇAVDAR (Tevfik Cemal). *İttihat ve Terakki*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1991, 143 s.
- ÇAVDAR (Tevfik). *Mili Mücadele Başlarken Sayılarla "Vaziyet ve Manzara-i Umumiye"*. İstanbul, Baha Matbaası, 1971, 343 s.
- ÇAVDAR (Tevfik). "Mütareke ve Milli Mücadele Döneminde Osmanlı

- Ekonomisi ve İzmir". *Türkiye Ekonomisinin 100 Yılı ve İzmir Ticaret Odası Sempozyumu*. İzmir, 1985, 121-140.
- ÇAVDAR (Tevfik). *Osmanlılar'ın Yarı Sömürge Oluşu*. İstanbul, Ant Yayınları, 1970, 174 s.
- ÇAVDAR (Tevfik). *Osmanlıların Yarı Sömürge Oluşu*. İstanbul, 1970, 174 s. (Ant Yayınları: 29).
- ÇAVDAR (Tevfik). *Sayılarla (... Vaziyet ve manzara-i umumiyye) Milli Mücadele Başlarken*. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1971, 202 s.
- ÇAVLI (Emin Ali). "İstanbul Zaptının Dünya Tarihindeki Ehemmiyeti". *Çınaraltı Mecmuası*, 87, 1943, 6-7.
- ÇAVLI (Emin Ali). *Kırım Harbi ve Paris Muahedesi 1856: Yüzyüncü Dönüm Yılı*. İstanbul, 1957, 44 s. (Çığıracan Tarih Kitapları Serisi No: 6).
- ÇAY (Abdülhaluk). "1876 Meşrutiyet Meclisi". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4, 1, 1986, 75-85.
- ÇAY (Abdülhaluk). "1905 Meşrutiyetinde Rusya Türkleri". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 17-21, 1-2, 1983, 60-89.
- ÇAY (M. Abdülhaluk). "II. Meşrutiyet Sonrası İhanet Şebekeleri". *Türk Kültürü*, XX, 232, 1981, 84-88.
- ÇAYCI (Abdurrahman). *Büyük Sahrada Türk-Fransız Rekabeti. 1858-1911*. Erzurum, 1970. Doktora Tezi. Edebiyat Fakültesi Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- ÇAYCI (Abdurrahman). "İtalya'daki Tunus Konsoloslukları Meselesi ve 1863 Osmanlı-İtalyan Antlaşması". *Belleten*, XXX, 120, 1966, 603-619.
- ÇAYCI (Abdurrahman). "İtalya'nın Tunus'da Üstünlük Teşebbüsü, Cedeys Meselesi ve Osmanlı Devleti'nin Müdahalesi". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 13, 17-18, 1962-1963, s. 219.
- ÇAYCI (Abdurrahman). "İtalya'nın Tunus'ta Üstünlük Teşebbüsü ; Cedeys Meselesi, Bu Meseleye Osmanlı Devleti'nin Müdahale ve Hakemliği". *Tarih Dergisi*, XIII, 17-18, 1963, 229-241.
- ÇAYCI (Abdurrahman). "İtalya'nın Tunus'ta Üstünlük Teşebbüsü; Cedeys Meselesi, Bu Meseleye Osmanlı Devleti'nin Müdahale ve Hakemliği". VI. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 497-519.
- ÇAYIRDAĞ (Mehmet). "Anadolu Selçuklu Şehirlerinde Basılan İlk İlhani Sikkeleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 48, 1987, 185-190.
- ÇAYIRDAĞ (Mehmet). "Timur, Yıldırım Bayezid'in Oğulları ve Bazı Beylikler Adına Basılan Akçelerden Oluşan Kayseri Müzesindeki Bir Define". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 45, 1986, 57-84.
- ÇELEBİ (Mevlüt). "Milli Mücadele Döneminde Türk-İtalyan İlişkileri". *Belleten*, LXII, 233, 1998, 157-205.
- ÇELEBİ (Mevlüt). "Mondros Mütarekesi'nden Sonra Batı Anadolu'da İtalyan Faaliyetleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 13, 1998, 143-163.
- ÇELEBİ (Mevlüt). "Mütareke İstanbulunda Bir İtalyan Dostu: Celal Nuri". *Tarih ve Toplum*, 18, 108, 1992, 45-46.
- ÇELEBİ (Nilgün). "1789-1919 Yılları Arasında Osmanlı'da Politika ve İdeoloji". 200. *Yıldönümünde Fransız İhtilali ve Türkiye Sempozyumunda Sunulan Bildiriler*. Konya, 1991, 123-132.
- ÇELEBİOĞLU (Amil). "Zaifi'nin "Gazavat-ı Sultan Murad İbni Muhammed Han" Adlı Menevisi". *Türk Kültürü*, XX, 225, 1982, 162-169.
- ÇELİK (Abdullah), KALYONCU (Bahri), SEYİS (Ünal). 93 *Harbinin Fatih: Gazi Ahmet Muhtar Paşa*. Erzurum, 1964.
- ÇELİK (Abdullah). "Çanakkale Savaşı Zaferi ve Mustafa Kemal". *Erciyes Dergisi*, 112, 1987, 1-2.
- ÇELİK (Bülent). "XIV.-XVI. Yüzyıllardaki Osmanlı Ordusu Hakkında Düşünceler". *Askeri Tarih Bülteni*, 41, 1996, 19-25.
- ÇELİK (Hulusi). *Mütareke Döneminde İngiltere'nin Orta doğu Politikası*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- ÇELİK (Hüseyin), SÜTÇÜ (Tevfik). "İngiltere'nin Sultan II. Abdülhamid'e Sunduğu Reform Paketleri-II". *Tarih ve Toplum*, XX, 116, 1993, 50-53.
- ÇELİK (Hüseyin). "İngiliz Gizli Belgelerine Göre Kıbrıs'ın İdaresi İngiltere'ye Nasıl Bırakıldı?". *Tarih ve Toplum*, 17, 97, 1992, 27-31.
- ÇELİK (Hüseyin). "İngiltere'nin Sultan II. Abdülhamid'e Sunduğu Reform Paketleri-I". *Tarih ve Toplum*, 19, 112, 1993, 50-56.
- ÇELİK (Hüseyin). *Osmanlı Yanlısı İngiliz Dış İşler Komitesi*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1994.
- ÇELİK (Kemal). *Milli Mücadele'de Adana ve Havalisi (1918-1922)*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇELİK (Recep). *Kölemen Abdullah Paşa 1328 Balkan Harbi'nde Şarkordusu Komutanı Abdullah Paşa'nın Hatıratı (Tahlil ve Metin)*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÇELİKER (Fahri). "Avusturya'nın ve Türk Avusturya İlişkilerinin Tarihçesi". *Askeri Tarih Bülteni*, 15, 1983.
- ÇELİKER (Fahri). *Binbaşı G. V. Hochwaerchter'in Savaş Günlüğü: Türklerle Cephe. Bir Alman Subayının Balkan Harbi Anıları*. Ankara, 1979, 75 s.
- ÇELİKER (Fahri). "Birinci Dünya Harbi'nde Osmanlı İmparatorluğu". *Askeri Tarih Bülteni*, 12.Sayı Ek, 1981, 47-86.
- ÇELİKER (Fahri). "Birinci Dünya Harbi'nde Osmanlı İmparatorluğu'nda Ordu-Hükümet İlişkileri". 2. *Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1985, 23-41.
- ÇELİKER (Fahri). "Birinci Dünya Harbi'nde Türk Başkomutanlığı'nın Kendi Hükümeti ve Alman Başkomutanlığı İle İlişkiler". *Askeri Tarih Bülteni*, 20, 1986, 91-100.
- ÇELİKER (Fahri). "Birinci Dünya Harbinde Türk Savaş Politikası". *Askeri Tarih Dergisi*, 2, 4, 1977, 28-37.
- ÇELİKER (Fahri). "İkinci Viyana Kuşatması'nda Başarısızlığın Nedenleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 16.Sayı Ek, 1984, 19-26.
- ÇELİKER (Fahri). "İkinci Viyana Kuşatmasında Başarısızlığın Nedenleri". *Birinci Askeri Tarih Semineri. Bildiriler I*. Ankara, 1983, 251-260.
- ÇELİKER (Fahri). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Alman Askeri Heyetlerinin Balkan Harbi ve I. Dünya Harbi'ndeki Tutum ve Etkileri". *Askeri Tarih Semineri (IV. Ankara 16/18-5-1989)*. Ankara, 1989, 136-146.
- ÇENELİ (İlhan). "Zati Divanı'nda Atasözleri ve Deyimler". *Türk Kültürü*, 11, 123, 1973, 153-157.
- Çerkez Ethem Dosyası. II. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1970, 385 s.
- Çeşme Deniz Muharebesi Faciası ve Akdeniz'de ilk Rus Donanması. Çeviren: Ali Rıza Seyfi. İstanbul, 1943.

- ÇETİK (Mete). "Osmanlı Solundan Bir Portre Yane Sandanski". *Tarih ve Toplum*, 22, 128, 1994, 13-17.
- ÇETİN (Atilla). "Bir Bab-ı Ali Katibinin Not Defterinden I". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, VI, 72, 1992, 41-47.
- ÇETİN (Atilla). "Divan-ı Hümayun Beglikçi Kaleminin Görevleri ve İşleyişi Hakkında Önemli Bir Belge". *Vakıflar Dergisi*, XXV, 1995, 231-257.
- ÇETİN (Atilla). "II. Meşrutiyet Dönemi'nde Arşivlerimize Ait Belgeler". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 34, 1985, 1-64.
- ÇETİN (Atilla). "II. Meşrutiyet Dönemi'nde Osmanlı Devleti'nde Arşiv Çalışmaları". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 39-47.
- ÇETİN (Atilla). *II. Meşrutiyet Döneminde Arşivlerimize Ait Belgeler*. İstanbul, Afsin Matbaası, 1985, VII+64 s.
- ÇETİN (Atilla). "II. Meşrutiyet Döneminde Arşivlerimize Ait Belgeler". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 38, 1985, 148-181.
- ÇETİN (Atilla). "İzmir Müdafai Hukuk Cemiyeti'nin Sadarete Sunduğu Önemli Bir Maruzat". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 13, 1981, 211-217.
- ÇETİN (Atilla). "Kırım Savaşı'nda Çatana Meydan Muharebesi Zaferi ve Bir Resim". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 40, 1990, 45-46.
- ÇETİN (Atilla). "Osmanlı Askerlerinin Tayinatına Dair Bir Belge". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, VI, 64, 1992, 59-61.
- ÇETİN (Atilla). "Sadaret Müsteşarı İki Vezir: Mehmet Tevfik Paşa (Bülbül), Mehmed Ali Paşa". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 48, 1990, 7-9.
- ÇETİN (Atilla). "Tunus'ta Bir Eğitim Kurumu: Sadıkî Koleji (1875)". *Bekir Kütükoğlu'na Armağan*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1991, 395-404.
- ÇETİN (Türkan). "Kurtuluş Savaşı Yıllarında İşgal Bölgesi Köy ve Köylüsü". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 3, 1993, 175-190.
- ÇETİNKAYA (Sevgi). *Musul Sorunu*. İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÇETİNSAYA (Gökhan). "II. Abdulhamit Döneminin İslamcılık Faaliyetleri". *Abmet Cevdet Paşa, 1823-1895: Vefatının 100. Yılına Armağan*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1997, 179-183.
- ÇETİNSAYA (Gökhan). *Ottoman Administration of Iraq, 1890-1908*. Manchester, 1994. Doktora Tezi. University of Manchester.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "Don-Volga Kanalı Neden Geri Kalmıştı?". *Çınaraltı Mecmuası*, 52, 1942, 6.
- ÇİÇEK (Kemal). "Osmanlı Devleti'nde Yabancı Konsolosluk Tercümanları". *Tarih ve Toplum*, 25, 146, 1996, 17-23.
- ÇİÇEK (Rahmi). *Milli Mücadele'de Kastamonu*. Ankara, 1991. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇİÇEKÇİLER (Ersin). "Osmanlı Miğferleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 14, 1982, 57-58.
- ÇOBAN (Erdal). *Osmanlı Hakimiyeti Altında Macar Protestanlığının Gelişimi*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÇOKER (Fahri). "'Heyet-i Mahsusa'dan Geçen Bahriyelilerden Yüzbaşı Fahri Efendi". *Tarih ve Toplum*, 61, 1989, 11-15.
- ÇOKER (Fahri). "II. Meşrutiyet Meclisi'nde Sadriazam'ın Çekilmesinin Neden Olan Bahriyeliler". *Tarih ve Toplum*, 12, 67, 1989, 9-12.
- ÇÖL (Emin). *Çanakkale-Sina Savaşları*. Ankara, 1977, 159 s.
- ÇOLAKU (Şaban). "İstanbul'daki Bazı Arnavut Aydınlarının 19.Yüzyılın Son Çeyreğinde Arnavutluk Sorununa Katkısı Üzerine". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1737-1743.
- ÇORBACIOĞLU (Mesude). "Osmanlı Devlet Teşkilatında Mevcut Kalemler ve Görevleri". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-Bildiriler*. İstanbul, 1988, 255-294.
- ÇORBACIOĞLU (Mesude). "Osmanlı Devlet Teşkilatında Mevcut Kalemler ve Görevleri". *Tarih Boyunca Balkanlar'dan Kafkaslar'a Türk Dünyası Semineri (29-31 Mayıs 1995)*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1996.
- ÇORUHLU (Tülin). "Askeri Okullarda İlk Resim Dersleri ve İlk Asker Ressamlarımız". *Askeri Tarih Bülteni*, 28, 1990, 39-60.
- ÇUBUKÇU (Bayhan). "Birinci Dünya Savaşı, Galicya Cephesi ve Türk Sağlık Ekibinde Avusturya Madalyası Alanlar". *Askeri Tarih Bülteni*, 42, 1997, 100-107.
- ÇUKUROVA (Bülent). *15 Mayıs 1919 İzmir'in İşgali Olayı*. Ankara, 1984. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÇUKUROVA (Üftade). *Kurtuluş Savaşı Yıllarında İngiliz Muhipler Cemiyeti ve İngiliz İstibbaratının Çalışmaları*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- D'ESZLARY (Charles). "L'émigration Hongroise De Lois Kasuth En Turque Entre 1848-1850". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 430-451.
- DAĞISTAN (Adil). "Milli Mücadele Döneminde Türk-Fransız Yakınlaşmasında Pierre Loti'nin Rolü". *Türk Kültürü*, XXXI, 1-2, 1993, 105-113.
- DAĞTEKİN (Hüseyin). "I. Murat Zamanında Osmanlı-Bizans Münasebetlerine Genel Bir Bakış". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 19, 3-4, 1961, 189-199.
- DAĞTEKİN (Hüseyin). "İstanbul'un Fethinde Kullanılan Yürür Kuleler". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 9, 1-2, 1951, 153-163.
- DAHER (Massoud). "La Politique Ottomane ou Mont-Liban 1840-1842 D'après des Sources Françaises". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1361-1372.
- DAKUKİ (İbrahim). "Fuzuli'nin Eserlerinde Irak Folkloründen Örnekler". *I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi*. İstanbul, 1975, 97-108.
- DALKIR (Recep). *Yiğitlik Günleri, Milli Mücadele'de Çukurova*. İstanbul, T. T. Postası Yayınları, 1961, 256 s.
- DALNET (Michel). "Deux monastères byzantins fondés par des Tarsus: Kountloumoussios/Kutulmuş et Dourochosi/Turahan". *Osmanlı Araştırmaları*, VI, 1986, 51-64 s.
- DALNET (Michel). "Deux monastères byzantins fondés par des Turcs: Kourtloumoussioukutulmuş et Dourochoorl Turahai". *Osmanlı Araştırmaları*, VI, 1986, 51-64.
- DALOĞLU (Selahaddin Turgay). *Ermeni Zulmü 1915-1918*. İstanbul, Deniz Matbaası 118 s.
- DANACI (Tülin). *Neccar-zade Şeyh Rıza Divanı*. Ankara, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

- DANIŞMAN (A. Zuhuri). "Afyon'da Öldürülen Hekimbaşı". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 252-256.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *Baltacı'nın Prut Zaferi*. İstanbul, Milliyetçiler Derneği Neşriyatı, 1955, 15 s. (Milliyetçiler Derneği Neşriyatı: 2).
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *The Importance of the Conquest of İstanbul for mankind and civilization*. Çeviren: E. A., B. M.. İstanbul, 1953, 54 s. (Publication of the İstanbul Society for Celebration of the conquest No: 15).
- DANIŞMEND (İsmail Hami). "İnebahtı Faciasında Sokullu'nun Mesuliyeti I". *Çınaraltı Mecmuası*, 4, 1948, 6-7,14.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). "İnebahtı Faciasında Sokullu'nun Mesuliyeti II". *Çınaraltı Mecmuası*, 5, 1948, 6-7,14.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *Sadr-ı Azam Tevfik Paşanın Dosyasındaki Resmi ve Hususi Vesikalara Göre 31 Mart Vakası*. 2. Basım. İstanbul, 1974, 286 s. (İstanbul Kitabevi Yayınları: 38).
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *Sadr-ı Azam Tevfik Paşanın Dosyasındaki Resmi ve Hususi Vesikalara Göre 31 Mart Vakası*. 3. Baskı. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1986, 288 s.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *Sadr-ı Azam Tevfik Paşanın Dosyasındaki Resmi ve Hususi Vesikalara Göre 31 Mart Vakası*. İstanbul, 1961, 247 s.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *La Valeur Humanitaire et Civilisatrice de la Conquet de Constantinople*. İstanbul, 1953, 56 s. (Collection de l'Association pour la Celebration de la Conquet de Constantinople No: 15).
- DAVER (Abidin). "Balkan Harbi'nde Türk Donanması". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 36, 1952, 1934-1942.
- DAVER (Bülent). "Birinci Dünya Savaşı'nda Osmanlı İmparatorluğu'nda Siyasal Hayat ve Siyasal Partiler (Political Life And Political Parties In The Ottoman Empire During The First World War)". *Askeri Tarih Bülteni*, 35, 1993, 1-12.
- DAVER (Bülent). "İstiklal Savaşı'nda Ordu-Politika İlişkileri (1919-1922)". 2. *Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1985, 191-198.
- DAVISON (Roderic). "Ottoman Diplomacy at the Congress of Paris(1856)and the Question of Reforms". VII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 25-29 Eylül 1970). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 580-586.
- DAVISON (Roderic). "Ottoman Diplomacy at the Congress of Paris (1856) and the Question of Reforms". VII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 25-29 Eylül 1970). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 580-586.
- DAVISON (Roderic H.). "Halil Şerif Paşa: The Influence of Paris and the West on an Ottoman Diplomat". *Osmanlı Araştırmaları*, IV, 1984, 47-65 s.
- DAVISON (Roderic H.). "Halil Şerif Paşa, Ottoman Diplomat And Statesman". *Osmanlı Araştırmaları*, 2, 1981, 203-221.
- DAVISON (Roderic H.). "Küçük Kaynarca Antlaşmasının Yeniden Tenkidi". Çeviren: Erol AKÖĞRETMEN. *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 10-11, 1981, 343-369.
- DAVISON (Roderic H.). "Midhat Paşa and the Ottoman Foreign Relations". *Osmanlı Araştırmaları*, VI, 1986, 161-173.
- DAVISON (Roderic H.). "The Modernization of Ottoman Diplomacy in the Tanzimat Period". IX. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 1141-1151.
- DAVISON (Roderic H.). "Mondros'dan Lozan'a Kadar Türk Siyaseti". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIV, 25, 1981-1982, 81-118.
- DAVISON (Roderic H.). "Ottoman Diplomacy and the Ending in 1869 of the Crisis with Greece Caused by the Rebellion in Crete of 1866-1869". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1193-1203.
- DAVUT (Yıldız Akpolat). "II. Meşrutiyet'te Toplumda Kadına Başat Rol Vermeyen Kadın Dergisi Mahasin". *Tarih ve Toplum*, 26, 156, 1996, 42-47.
- DAVUT (Yıldız Akpolat). "II. Meşrutiyet Döneminde Selanik Menşeli Bir Kadın Dergisi:Kadın". *Türkiye Günlüğü*, 43, 1996, 68-73.
- DAVUT (Yıldız Akpolat). "Türk Sosyolojisinde İki Solidarizm Anlayışı: Tekin Alp: Sosyal Siyaset Ziya Gökalp: Sosyal Halkçılık". *Türkiye Günlüğü*, 39, 1996, 69-78.
- DAYI (DERİNSU) (S. Esin). *Elviye-i Selase (Kars, Ardahan, Batum)'da Milli Teşkilatlanma*. Erzurum, 1991. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- DAYI (Esin). *Erzurum Kongresi ve Elviye-i Selase Meselesi*. Erzurum, Atatürk Üniversitesi, 1997, 120 s.
- DAYI (Esin). *Nazilli Kongreleri (1919)*. Erzurum, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1998, 232 s.
- DE FONTMAGNE (Durandi). *Kırım Harbi Sonrasında İstanbul*. Çeviren: Gülçiçek SOYTÜRK. İstanbul, Kervan Yayınları, 1977; 267 s.
- Decision Making and Change in the Ottoman Empire*. Editör: Caesar E. FARAH. Kirksville, The Thomas Jefferson University Press, 1993.
- DEDE (Abdurrahim). *Balkanlar'da Türk İstiklal Hareketleri*. İstanbul, Gür-Yay Matbaacılık, 1978, 288 s.
- DEFORMAGNE (Durand). *Kırım Harbi Sonunda İstanbul*. Çeviren: Gülçiçek SOYTÜRK. İstanbul, 1977, 267 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 110).
- DEFTERDAR SARI MEHMET PAŞA. "Osmanlı İmparatorluğu'nun İktisadi Çözülüşüne Dair Nesayih-ül Vüzera". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Dergisi*, 3, 1945, 141-145.
- Defterdar Zübde-i Vekayiat*. İstanbul, 1977.
- DELİBAŞI (Melek). "1403 Tarihli Bizans Antlaşması". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 29, 1-4, 1971-1978, 153-167.
- DELİBAŞI (Melek). "History of Preveze in the XVIth Century". *Osmanlı Tarihî Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, II, 2, 1991, 53-62.
- DELİBAŞI (Melek). "Ortaçağ'da Türk Hükümdarları Tarafından Batılılara Ahidnamelerle Verilen İmtiyazlara Genel Bir Bakış". *Belleten*, XLVII, 185, 1983, 95-104.
- DELİBAŞI (Melek). "Selanik'in Venedik İdaresine Geçmesi ve Osmanlı-Venedik Savaşı (1423-1430)". *Belleten*, XL, 160, 1976, 573-588.
- DELİBAŞI (Melek). "Sultan II. Murad'ın Fetih'ten Sonra (29 Mart 1430) Selanik'te İzlediği Politika ve Bir Hamam Kitabesi". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIV, 25, 1982, 361-365.
- DELİORMAN (Altan). "Birinci Cihan Savaşı'nın Sonuna Kadar Makedonya'da Türk Nüfusu Meselesi-I-Balkan Savaşı'na Kadar Durum". *Türk Kültürü*, III, 33, 1965, 589-593.

- DELIORMAN (Altan). "Birinci Cihan Savaşı'nın Sonuna Kadar Makedonya'da Türk Nüfusu Meselesi II". *Türk Kültürü*, IV, 39, 1966, 246-253.
- DELIORMAN (Altan). *Türklerle Karşı Ermeni Komitacıları*. İlaveli 3. Basım. İstanbul, 1980, 366 s. (Boğaziçi Yayınları: 2).
- DELIORMAN (Altan). *Türklerle Karşı Ermeni Komiteleri*. 2. Basım. İstanbul, 1975, 360 s. (Boğaziçi Yayınları: 2).
- DELIORMAN (Altan). *Türklerle Karşı Ermeni Komiteleri*. İstanbul, Sinan Yayınları, 1973, 355 s. (Boğaziçi Yayınları: 2).
- DEMİR (Aydoğan). "Beylikçi Divan-ı Hümayun Mahmud Raif Efendi". *Tarih ve Toplum*, 13, 75, 1990, 2.
- DEMİR (Fevzi). "İzmir Sancağı'nda 1908 Meclis-i Mebusan Seçimleri". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2, 4-5, 1995, 137-156.
- DEMİR (Fevzi). "İzmir Sancağı'nda 1912 Meclis-i Mebusan Seçimleri". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 1, 1991, 155-182.
- DEMİR (Yavuz). *Taşlıcalı Yahya Bey Divanı'nda Sevgili ve Sevgiliye Ait Fiziki Unsurlar*. Ankara, 1986. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- DEMİRAY (Muhittin). *Boğazların Tarihi Durumu: XIV Asırdan Zamanımıza Kadar*. İzmir, Karşıyaka Lisesi Öğrenci Kooperatifi Yayınları, 1955, 23 s. (Karşıyaka Lisesi Öğrenci Kooperatifi Yayınları: 1).
- DEMİRAY (Tahsin). *İstiklâl Harbimizin Müdafası*. İstanbul, Yayıncılık Matb., 1969, 85 s.
- DEMİRCAN (Yasemin). "1768-1774 Osmanlı-Rus Savaşı ve Bazı Ege Adaları'na Tesiri". *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 3, 4, 1997, 127-134.
- DEMİRCİOĞLU (M. Ziyaeddin). *Kastamonu'da Meşrutiyet Nasıl İlan Edildi*. Kastamonu, 1961.
- DEMİREL (Ahmet). *Birinci Meclis'te Muhalefet: İkinci Grup*. 2. Baskı. İstanbul, İletişim Yayınları, 1995, 638 s.
- DEMİREL (Ahmet). *Birinci Meclis'te Muhalefet: İkinci Grup*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1994, 638 s.
- DEMİREL (Muammer). *Birinci Dünya Harbinde Erzurum ve Çevresinde Ermeni Hareketleri*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- DEMİREL (Ömer). "1876-1909 Yıllarında Sivas'ta Eğitim". *Sivas Kültür-Sanat*, 1, 1, 1987.
- DEMİREL (Ömer). "Anadolu Selçuklu Devletinde Medreseler". *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 3, 1994.
- DEMİREL (Ömer). "Sivas'ta Yiyecek Fiyatlarına Dair Bir Deneme (1790-1836)". *Revak*, 1992.
- DEMİREL (Saim). *Millî Mücadele'de Mangal Dağı Olayı*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- "Deniz Harp Okulu ve Lisesi Tarihçesi". *Türk Kültürü*, XI, 129, 1973, 791-793.
- DENNİS (George I.). *1403 Tarihli Bizans-Türk Antlaşması*. Çeviren: Melek DELİLBAŞI. Ankara, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1979, s. 153-166.
- DENY (Jean). "Sadrazam". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1980, 46.
- DERELİ (Hamit). *Kraliçe Elizabeth Devsinde Türkler ve İngilizler*. İstanbul, 1932.
- DERİN (Çetin). "Osmanlı Devleti'nin Siyasi Tarihi". *Türk Dünyası El Kitabı*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1976, 991-1002.
- DERİNGİL (Selim). "Abdülhamid Dönemi Osmanlı İmparatorluğu'nda Simgesel ve Törenselleşen Doku: "Görünmeden Görünmek". *Toplum ve Bilim*, 62, 1993, 34-56.
- DERİNGİL (Selim). "Dış Politikada Süreklilik Sorunsalı; II. Abdülhamit ve İsmet İnönü". *Toplum ve Bilim*, 28, 1985, 93-109.
- DERİNGİL (Selim). "II. Mahmud'un Dış Siyaseti ve Osmanlı Diplomasisi". *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul*, 28-30.VI.1989. İstanbul, 1990, 59-70.
- "Destanlarda Cezayir Savaşları". *Pınar*, 7, 76, 1978, 33-38.
- Devlet-i Aliye-Yunanistan Arasında İstanbul Muahedenamesi*. İstanbul, 1330.
- Devlet-i Aliye ile Dönel-i Mütebabe Beyinlerinde Teyemmüne Münakit Olan Muahedatı Atıka ve Cedide Memurini Saltanat-ı Seniyyeye Müracat-ı Lazım Gelen Fıkharat-ı Ahdiyye-i Mutazammın Risale*. 3. Basım. İstanbul, 1284, 148 s.
- Devlet-i Aliye ile İran Hududuna Dair Müzakereat Müzekkeresi*. İstanbul, 1287, 171 s.
- Devlet-i Aliye ile Sulh Şeraiti (Sevr Muahedesi Metni)*. İstanbul, 1930, 111 s.
- Devlet-i Aliye ile Yunanistan Arasında Aktedilen Muahede-i Sulhiye*. .
- Devlet-i Aliye ve Yunan Muharebesi Hakkında Müdavele-i Efkar*. İstanbul, 1315, 231 s.
- Devlet-i Osmaniyeye ile Bulgaristan arasında İstanbul Muahedenamesi*. İstanbul, 1329, 20 s.
- Devleti Aliye-Sırbistan arasında İstanbul Muahedenamesi*. İstanbul, 1330.
- DİKİLİTAŞ (Osman Sait). *Meclis-i Mebusan Zabıt Ceridelerine Göre Osmanlı Meclis-i Mebusan'ında Azınlık Mebuslarının Tutum ve Davranışları*. Konya, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- DİNAMO (Hasan İzzettin). *Kutsal İsyân, Milli Kurtuluş Savaşı'nın Gerçek Hikayesi*. V. İstanbul, May Yayınları, 1967, 413 s.
- DİNÇER (Celal). "Osmanlı Vezirlerinden Hasan Fehmi Paşa'nın Anadolu'nun Bayındırlık İşlerine Dair Hazırladığı Lâyiha". *Belgeler*, V-VIII, 9-12, 1968-1971, 153-233.
- DİRİMTEKİN (Feridun). "Belgrad'ın İki Muhasarası". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 2, 1956, 51-86.
- DİRİMTEKİN (Feridun). "I. İnönü". *Tarihîten Sesler*, 1, 1943, 9-15.
- DİRİMTEKİN (Feridun). *İstanbul'un Fehi*. İstanbul, 1976, 6+233+8 s.
- DİRİMTEKİN (Feridun). "İstanbul Kaç Defa Muhasara Edilmişti?". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2220-2228.
- DİRİMTEKİN (Feridun). "Muasır Bizans Kaynaklarına Göre Osmanlıların Rumeliye Geçiş ve Yerleşimleri". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 577-580.
- DIYANET (A. Ekber). *1520-1566 Arası Osmanlı-İran Münasebetleri*. İstanbul, 1971. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- DIYANET (A. Ekber). *Osmanlı-İran Antlaşması. 1555 Amasya Musalabası*. İstanbul, 1971. Doktora Tezi.
- Divan-ı Hümayun: Hukuksal ve Siyasal Karar Organı Olarak*. Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1976, XXIII+187 s. (Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 394).
- Divan-ı Hümayun Sicilleri Dizisi: 7 numaralı Mühimme defteri*. Hazırlayan: Murat ŞENER, Nurullah İŞLER, Hacı Osman YILDIRIM.

- Ankara, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1997.
- Divan-ı Hümayun Sicilleri Dizisi: 7 numaralı Mühimme Defteri (975-976/ 1567-1569). Ankara, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1997 (Divan-ı Hümayun Sicilleri Dizisi: 5)..
- DJUVARA (T.G.). "Türkiye'nin Taksimi Planları Onüçüncü Yüzyıldan Yirminci Yüzyıla". Çeviren: Timurhan SAĞLIK. *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 48, 1989, 45-48.
- DOĞAN (Ali Murat). *Milli Mücadele'de Balıkesir*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- DOĞAN (Ayhan). *Kop Savunması*. Konya, 1992. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DOĞAN (Cahit). "Kapitülasyonların Siyasi ve İktisadi Sebepleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 7, 1980, 127-166.
- DOĞAN (Mehmet). 18. Yüzyıl Osmanlı Askeri İslahatları (1703-1789). Ankara, 1999. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- DOĞAN (Recai). II. Meşrutiyet'te Batıcılık Akımının Din ve Eğitim Görüşlerinin Değerlendirilmesi. Ankara, 1996. Doktora Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- DOĞAN (Recai). "II. Meşrutiyet Dönemi Eğitim Hareketlerinde Din Eğitim Öğretimi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXXVIII, 1998, 36-146.
- DOĞANAY (Rahmi). *Milli Mücadele'de İtilaf Devletlerinin Karadeniz'deki Faaliyetleri (1918-1922)*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- DOĞANAY (Rahmi). "Milli Mücadelede Türk-İngiliz Esir Değişimi". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 1992, 29-41.
- DOĞANTAN (Tevfik), ÖZÜTOPÇU (M.Ali). "Osmanlı Devleti'nin Politik,Ekonomik ve Sosyal Durumunun, Osmanlı-İtalyan Harbi(1911-1912)'nin Hareket ve İdari Faaliyetleri Üzerindeki Etkisi". *Askeri Tarih Bülteni*, 21, 1986, 53-72.
- DOĞANTAN (Tevfik). "1556-1683 Döneminde Osmanlı Ordusunda Topçunun İdari Faaliyetleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 17, 1984, 33-46.
- DOĞANTAN (Tevfik). "Osmanlı Dönemi Türk Ordusunda, Ulaştırma Hizmetleri İdari Faaliyetleri İçerisinde,Denizyolları Ulaştırması". *Askeri Tarih Bülteni*, 22, 1987, 71-84.
- DOĞRU (Halime). "Macarlar ve Macaristan'a Dair Bir Layiha". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 1, 1991, 172-195.
- DOĞRU (Halime). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yaya-Müsellem-Laycı Teşkilatı: XV ve XVI. Yüzyıllarda Sultanönü Sancağı*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1990, 220 s.
- Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan. İstanbul, 1981.
- DONUK (Abdülkadir). "26-30 Ağustos 1922 Taarruzu ve Turan Taktiği". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 459-495.
- DORAS (Sabahaddin). *Osmanlı Zaferleri*. 3. Basım. İstanbul, Osmanlı Yayınevi, 1988, 108 s.
- DUKA (Eleni). "16. Asırdan 20.Asrın Başlangıcına Kadar Arnavut Şehrinin Tektiki İçin Mevcut Yerli Arşiv Kaynakları". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1677-1683.
- DUMAN (Harun). "İhtilali Bir Jön Türk Gazetesi: İntikam". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 6, 1968, 22-33.
- DUMAN (Selçuk). A. Rıza Paşa Hükümeti (2 Ekim 1919-3 Mart 1920). Elazığ, 1998. Yüksek Lisans Tezi.
- DUMONT (Paul). "Sources Inédites pour l'Histoire du Mouvement Oulier et des Courants Socialistes dans l'Empire Ottoman ou De'but du XX" Siècle". I. *Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 383-396.
- DURAN (Tülay). "I. Dünya Savaşı Sonunda Türk Diplomasisinin İlk Başarısı Brest-Litovsk Hazırlıkları". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 12, 67-68, 1973, 43-9.
- DURAN (Tülay). "İstanbul'un İşgali". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 12, 67-68, 1973, 11-20.
- DURMAZ (Selahattin). "Çiçekdağ (Mecidiye) Müdafaa-i Hukuk; Cemiyeti ve Çapanoğlu İsyanı'na Karşı Gösterdiği Yararlılıklar". *Toplumsal Tarih*, 8, 45, 1997, 46-52.
- DURMUŞ (İlhami). *Sivas Kongresi ve Heyet-i Temsilîye'nin Damat Ferit Hükümetiyle Mücadelesi*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- DURSUN (Davut). *Osmanlı Devletinde Siyaset ve Din:Yönetim-Din İlişkileri Açısından*. Ankara, İşaret Yayınları, 1989, 445 s. (İşaret Yayınları Bilimsel Araştırma Dizisi.1).
- DURSUNOĞLU (Cevat). "Erzurum Kongresi Sırasında Atatürk'ün Düşünceleri". *Belleten*, XXVII, 108, 1963, 633-639.
- DURSUNOĞLU (Cevat). "Erzurum Kongresi Sırasında Atatürk'ün Düşünceleri". *Atatürk Konferansları*. Ankara, 1964, 245-251.
- DURSUNOĞLU (Cevat). *Milli Mücadelede Erzurum*. Ankara, T.C. Ziraat Bankası Basımevi, 1946, 171 s.
- DURU (Orhan). *Amerikan Gizli Belgeleriyle Türkiye'nin Kurtuluş Yılları*. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1978, 256 s.
- DURUSU (Sabri). "15 Mayıs 1919'da İzmir'e Çıkan Yunanlıların İzmir ve Çevresinde Yaptıkları Katliam". *Askeri Tarih Bülteni*, 21, 1986, 1-14.
- Diğer-i Muazzama Süfereyle İmza Olunan Mukaddemat-ı Sulhiye ile Devlet-i Aliye Yunan Beyninde Akt ve İmza Pluman Muahade-i Katiye-i Sulhiye. İstanbul, 1898.
- DÜZDAĞ (Ertuğrul). *Derviş Vahdeti: Volkan Gazetesi: 11 Aralık 1908-1920 Nisan 1909: Tam ve aynen metin negri:II, Meşrutiyetin İlk Ayları ve 31 Mart Olayı İçin Bir Yakın Tarih Belgesi*. İstanbul, 1992.
- The Eastern Question: Imperialism and the Armenian Community*. Ankara, 1987.
- EBU SEHL NUMAN EFENDİ. *Tedbirat-ı Pesendide (Beğenilmiş Tedbirler)*. Hazırlayan: Ali İbrahim SAVAŞ. Ankara, 1999, 262 s.
- EBUZZİYA (Tevfik). *Yeni Osmanlılar Tarihi*. 2. Hazırlayan: Ziyad EBUZZİYA. İstanbul, Kervan Yayınları, 1973, 322 s.
- ECER (Ahmet Vehbi). "Osmanlı Döneminde Mekke'nin Yönetimi". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1431-1437.
- ECİN (Ö. Ahmet). "The Tulib Age and Definitions of "Westernization"". I. *Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 131-145.
- EDENEN (Orhan). "Ticari Sınai Hayatımızda Eski, Yeni Vakıf Nizamları, Otokontrol ve Denetlemeler". *İktisat Dergisi*, 6, 36, 1967, 30-33.
- EFE (Cemal). *İstiklal Savaşı'nda Adanılıların Kabraranlık Destanları*. İstanbul, Bühraneddin Basımevi, 1937, 84 s.
- EFENDİYEVA (Nilüfer). "1920'lerin Başlarında Türk Halkının Milli Kurtuluş Savaşı'nın Resmi Sovyet Basınında Yansıtılması". X.

- Türk Tarih Kongresi (22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2791-2798.
- EFENDİYEVA (Nilüfer). "Milli Kurtuluş Mücadelesine Kadınların İş-tiraki (1918-1922)". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1979-1984.
- Ege Sorunu: Belgeler*. I. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1976, CCXXII+677 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XVI. Dizi No: 29).
- EĞİLMEZ (Mustafa). *II. Meşrutiyet'ten Sonra Hatay Tarihi (1908-1921)*. Konya, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- EĞİLMEZ (Mümtaz Şükrü). *Milli Mücadele'de Bursa*. İstanbul, Garanti Matbaası, 1981, 223 s.
- EKİNCİKLİ (Mustafa). "1571'de Kıbrıs'ın Fethinin Sonuçları". *Kıbrıs Araştırmaları Dergisi*, 2, 4, 1996.
- EKKEHARD (Eickhoff). "Denizcilik Tarihinde Kandiye Muharebesi". *Atatürk Konferansları (1964-1968)*. Ankara, 1970, 147-161.
- EKREM (Mehmet Ali). "Türk Medeniyetinin Romen Ülkelerindeki İz-lerine Dair Bazı Mülahazalar". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1709-1722.
- EL-BUSTANİ (Mehdi Javad Habib). *Bağdad'taki Kölemen Hakimiyetinin Tesisi ve Kaldırılması İle Ali Rıza Paşa'nın Valiliği, 1749-1842*. İstanbul, 1979. Doktora Tezi.
- ELDEM (E.). "I. Dünya Harbi Sonunda Bir Harp Esiri Kartı". *Toplum-sal Tarih*, 5, 26, 1996, 12-13.
- ELDEM (Edhem). "Fransa Kraliyet Varisi'nin Sultan Abdülaziz'e İlginç Bir Arzı Üzerine". *Toplumsal Tarih*, 2, 8, 1994, 13-16.
- ELDEM (Edhem). "Geç Osmanlı Döneminde Masonluk ve Siyaset Üze-rine İzlenimler". *Toplumsal Tarih*, 6, 33, 1996, 16-29.
- ELDEM (Vedat). "Cihan Harbinin ve İstiklal Savaşının Ekonomik So-runları". *Türkiye İktisat Tarihi Semineri*. Editör: Osman OKYAR. Ankara, 1975, 373-406.
- ELİF (H.). *Atatürk, İnönü ve 9 Eylül*. İzmir, İstiklal Matbaası, 1959, 18 s.
- ELKİLANİ (T. Elkilani). *II. Abdülhamid Dönemi'nde Trablusgarb Vilayeti ve Mehmet Kamil Paşa Layihası*. Ankara, 1990. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- ELLİSON (Grace Mary). *Bir İngiliz Kadını Gözüyle Kuva-yı Milliye An-karısı*. Çeviren: İbrahim S. TUREK. İstanbul, Milliyet Yayınla-rı, 1973, 328 s.
- ELMA (Fikret). "Bir Jöntürk Düşünürü: Prens Sabahattin". *Türk Yur-du*, XVII, 481, 1997, 2-5.
- ELÖVE (M. Emil). "İkinci Meşrutiyet Dönemi Siyasi Hayatına Bir Bakış". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 9, 1, 1952, s. 183-237.
- ELÖVE (M.E.). "Umumi Amme Hukukumuz Bakımından İkinci Meş-rutiyet Devrinin Türkçülük Cereyanı". *Ankara Üniversitesi Siya-sal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, VIII, 1952, 218-260.
- EMECEN (Feridun M.). "Ali'nin Ayn'ı: XVII. Yüzyıl Başlarında Os-manlı Bürokrasisinde Katib Rumuzları". *Tarih Dergisi*, 35, 1994, 131-149.
- EMECEN (Feridun M.). "Başbakıku Defterlerine Dair". *Osmanlı-Türk Diplomatîği Semineri (30-31 Mayıs 1994) Bildiriler*. İstanbul, 1995, 165-182.
- EMECEN (Feridun M.). "Fatih'in Savaş Makinaları: Yürüten Kuleler". *Tarih ve Medeniyet*, 3, 1994, 24-25.
- EMECEN (Feridun M.). "Gazaya Dair: XIV. Yüzyıl Kaynakları Arasın-da Bir Gezinti". *Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 191-197.
- EMECEN (Feridun M.). "I. Kosova Savaşının Balkan Tarihi Bakımında Önemi". *I. Kosova Zaferinin 600. Yıldönümü Sempozyumu Bildirile-ri*. Ankara, 1992, 35-44.
- EMECEN (Feridun M.). "Kanuni Sultan Süleyman Devri". *Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi...*. İstanbul, 1989, 313-382.
- EMECEN (Feridun M.). "Osmanlı'nın Batı Anadolu Türkmen Beylik-leri Fetih Siyaseti: Saruhan Beyliği Örneği". *Osmanlı Beyliği (1300-1389)*. Editör: Elisabeth ZACHARİADOU; Çeviren: Gül Çağalı GÜVEN, İsmail YENGÜZ, İsmail YENGÜZ. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 34-40.
- EMECEN (Feridun), ŞAHİN (İlhan). "Amasya Antlaşması". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayın-ları, 1991, 4-5.
- EMECEN (Feridun). "Akka". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diya-net Vakfı Yayınları, 1989, 265-267.
- EMECEN (Feridun). "Ali'nin Ayn'ı: Osmanlı Bürokrasisinde Katip Rumuzları". *Tarih Dergisi*, XXIX, 35, 1994, 131-151.
- EMECEN (Feridun). "Başbaki Kulu". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. An-kara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 126-127.
- EMECEN (Feridun). "Başmuhasebe Kalemi". *Diyanet İslam Ansiklopedi-si*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 133-135.
- EMECEN (Feridun). "Başmukataa Kalemi". *Diyanet İslam Ansiklopedi-si*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 135.
- EMECEN (Feridun). "Batı Anadolu Türkmen Beyliklerinin Son Dire-niş Devirlerinde Saruhanoğulları ve Osmanlılar". *Essays on Otto-man Civilization: CIEPO Irtib: Archiv Orientalni Supplementa*. 1998, 111-120.
- EMECEN (Feridun). "Fatihin Savaş Makineleri". *Tarih ve Medeniyet*, 3, 1994, 24-25.
- EMECEN (Feridun). "Gaz'a'ya Dair-XIV. Yüzyıl Kaynakları Arasında Bir Gezinti". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 191-197.
- EMECEN (Feridun). "İstanbul'un Fethine Giden Yol (1450-1453)". *Toplumsal Tarih*, 3, 17, 1995, 22-29.
- EMECEN (Feridun). "Onbeş Yıl Savaşları Tarihinden Bir Safha: Os-manlı Kaynaklarına Göre 1598 Varad Seferi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 265-305.
- EMECEN (Feridun). "Ottoman Policy of Conquest of the Turcoman Principalities". *The Ottoman Emirate (1300-1389)*. Editör: Elisa-beth ZACHARİADOU. Rethymnon, Crete University Press, 1993.
- EMECEN (Feridun). "Saruhanoğulları ve Mevlevilik". *Ekerem Hakkı Ay-verdi Armağanı*. İstanbul, 1995.
- EMECEN (Feridun). "Seferle Götürülen Defterlerin Defteri". *Bekir Kü-tükoğlu'na Armağan*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fa-kültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1991, 241-268.
- EMECEN (Feridun). "XV. ve XVI. Asırda Osmanlı Devleti'nin Doğu ve Batı Siyaseti". *XV ve XVI. Asırları Türk Asrı Yapan Değerler*. İstanbul, 1997, 125-154.

- EMİR (Ali Haydar). *Kılıç Ali ve Lepanto*. İstanbul, 1931.
- EMİROĞLU (Kudret). "Trabzon'da Sopalı Seçimler-1912". *Tarih ve Toplum*, 17, 97, 1992, 41-46.
- EMİROĞLU (Kudret). "Tranzon'da Avusturya Boykotu". *Toplumsal Tarih*, II, 8, 1994, 17-21.
- EMİRTEKİN (Seyfullah). "Ermeni Meselesiyle İlgili II. Abdülhamit'in Vambery'e Cevabi Bir İradesi". *Türk Kültürü*, 30, 345, 1992, 46-52.
- Emperyalizmin Türkiye'ye Girişi*. İstanbul, 1974, 268 s.
- EMZEN (Müeyyet). "Süleyman Nazif'in Bilinmeyen İki Mektubu ve Hilafet Ordusunun Kuruluşuna İlişkin Şiiri". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 27, 1920, 58.
- ENGİN (Vahdettin). "Kapitilasyonları 1914'de Kaldırmıştık". *Tarih ve Medeniyet*, 29, 1996, 24-25.
- ENGİN (Vahdettin). "Sultan II. Abdülhamid'e Düzenlenen Ermeni Suikasti ve Bu Sebep Belçika İle Yaşanan Diplomatik Kriz". *Belleten*, LIX, 225, 1995, 413-428.
- ENGİNÜN (İnci). *Halide Edip Adıvar'ın Eserlerinde Doğu ve Batı Meselesi*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1978, VIII+583 s.
- ENVER (Kasım). *Çukurova'nın İşgali ve Kurtuluş Savaşı*. İstanbul, Berksoy Matbaası, 1963, 174 s.
- ERALP (Nejat). "1908-1923 Döneminde Türkiye Askeri Müzesinin Barınma Anlamında Kuruluşu ve Kültür Hayatındaki Yeri". 2. *Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1985, 285-324.
- ERALP (Nejat). "II. Meşrutiyet'te Silahlı Kuvvetler ile İlgili Üç Önemli Kanun". *Askeri Tarih Semineri* (IV. Ankara 16/18-5-1989). Ankara, 1989, 118-135.
- ERASLAN (Cezmi). "Irak'ta Türk İngiliz-Rekabeti (1876-1915)". *Tarih Dergisi*, XXIX, 35, 1994, 223-253.
- ERBAŞ (Mehmet Akif). "Birinci Maarif Kongresi". *Bilge Dergisi*, 18, 1998, 112-121.
- ERCAN (Hikmet Yavuz). "Sultan II. Bayezid'in Siyasi Hayatı". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, IV, 6-7, 1968, 547-554.
- ERCAN (İsmail). "1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi Erzurum Aziziye Tabyası Baskını". *Askeri Tarih Bülteni*, 22, 1987, 133-140.
- ERCAN (Yavuz). "Bir Türk Diplomatının Gözüyle 19.yüzyıl Başında Üç Avrupa Kenti Viyana, Varşova ve Paris. Trois Capitales Européennes d'après un Diplomate Turc.". *Çeviren: Bahadır GÜLMEZ. Uluslararası Seyahatnamelerde Türk ve Batı İmajı Sempozyumu*, 28.10-1.11.1985. Eskişehir, 1987, 207-219.
- ERCAN (Yavuz). "Devşirme Sorunu, Devşirmenin Anadolu ve Balkanlardaki Türkleşme ve İslamlaşmaya Etkisi". *Belleten*, L, 198, 1986, 679-725.
- ERCAN (Yavuz). "Ermenilere Verilen İmtiyazlarla İlgili Bazı Belgeler". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1883-1889.
- ERCAN (Yavuz). "Mehmet Vahit Efendi'nin Fransa Sefaretnamesi". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, II, 2, 1991, 73-126.
- ERCAN (Yavuz). "Napoleon İstilas Sırasında Bir Türk Diplomatının Gözü İle Viyana Şehri". *Osmanlı Araştırmaları*, 4, 1984, 261-280.
- ERCİLASUN (Ahmet B.). *İkinci Meşrutiyet Döneminde Edebi Tenkit. 1-Türkçü Tenkit*. Ankara, 1995, 336 s.
- ERCİLASUN (Ahmet B.). "Mustafa Sami Efendi'nin Türk Yenileşme Tarihindeki Yeri". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Özel, 1985, 71-80.
- ERCİLASUN (Bilge). "Ahmed Resmi Efendi'nin Türk Yenileşme Tarihindeki Yeri". *Atsız Armağanı*. İstanbul, 1976, 127-146.
- ERCİLASUN (Bilge). "Mustafa Sami Efendi'nin Türk Yenileşme Tarihindeki Yeri". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, 1983, 71-80.
- ERÇİKAN (A.). *Tarihle Türk-Ermeni Münasebetleri*. Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1949, 53 s.
- ERDBRİNG (Gerard R. Bosscha). *At The Threshold of Felicity Ottoman-Deutsch Relations During the Embassy of Cornelis Caloen at the Sublim Porte 1726-1744*. Ankara, 1975, VII+326+16 s.
- ERDBRİNG (Gerard R. Bosscha). "The Activities of The Dutch Ambassador in İstanbul, Jacobus Colyer, As a Mediator Between the Sublime Porte and Its Enemies (1688-1699)". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1593-1597.
- ERDBRİNG (Gerard R. Bosscha). "Onyedinci Asırda Osmanlı-Hollanda Münasebetlerine Bir Bakış". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 2-3, 1973-1974, 159-180.
- ERDEHA (Kamil). *Milli Mücadelede Vilayetler ve Valiler*. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1975, 455 s.
- ERDEM (İsmail). *Zabit Ceridelerine Göre I.Devre Osmanlı Meclis-i Mebûsanın İlk İctima Yılındaki Maarif İle İlgili Meclis Konuşmaları Üzerine Bir İnceleme*. Konya, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ERDEM (Ş.Can). *Birinci Dünya Harbinde Elviye-i Selase'de Ermeni Hareketleri*. İstanbul, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Marmara Üniversitesi.
- ERDEMİR (Ayşegül Demirhan). "Hüseyin Nazım Paşa ve Ermeni Olayları Tarihi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 89, 1994, 206-211.
- ERDEN (Ali Fuat). *Birinci Dünya Harbi'nde Suriye Hatıraları*. I. İstanbul, Halk Matbaası, 1954, 282 s.
- ERDEN (Ali Fuat). *Birinci Dünya Harbinde Suriye Hatıraları*. İstanbul, Halk Matbaası, 1954, 6+283 s. (5 Plan; 5 Harita).
- ERDEN (Ali Fuat). *I. Cihan Harbinde 4. Ordu Mücmel Tarihçesi*. Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1948, 35 s. (4 Hrt).
- ERDEN (İlhan). "Akkoyunlu Kaynaklarına Göre Orlukbeli (Başkent) Savaşı". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 151-160.
- ERDİNÇ (Erol Şadi), İLİKAN (Faruk). "Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti Merkez-i Umumisi Yazışmalarından Örnekler". *Toplumsal Tarih*, 2, 9, 1994, 40-41.
- ERDİNÇ (Halil). "Balkan Harbi Yenilgisinde İç Politika'nın Etkileri". *Askeri Tarih Bülteni*, 17, 1984, 61-78.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Arşiv Vesikalarına Göre İstanbul Baruthaneleri". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 2, 1956, 115-158.
- ERDOĞRU (Akif). "Osmanlı Devlet'i ile Azerbaycan Türk Hanlıkları Arasındaki Münasebetlere Dair Arşiv Belgeleri". *Tarih İnceleme-leri Dergisi*, 9, 1994, 415-418.
- ERDOĞRU (M. Akif). "Akşehir Sancağındaki Dirliklerin III.Murat

- Devrindeki Durumu ve 1583/911 Tarihli Akşehir Sancağı İcmal Defteri". *Osmanlı Tarihî Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1, 1990, 127-162.
- EREN (İsmail). "Balkan Savaşlarına Ait Türkçe Eserler Üzerine Bibliyografya Denemesi". *Tarih Dergisi*, XXII, 27, 1973, 111-123.
- ERENDİL (Muzaffer). "1402 Ankara Savaşı". *Askeri Tarih Bülteni*, 10, 1980, 1-15.
- ERENDİL (Muzaffer). "Birinci Dünya Harbi Yıllarında Osmanlı Devleti'nin Sosyal Durumu". *Askeri Tarih Bülteni*, 21, 1986, 93-100.
- ERENDİL (Muzaffer). "Birinci Dünya Savaşı'nda Bitlis Dolaylarındaki Muharebeler". *Askeri Tarih Bülteni*, 32, 1992, 100-108.
- ERENDİL (Muzaffer). *Mebter: Diünden Bugüne*. Ankara, Genelkurmay Başkanlığı, 1992, 52 s.
- ERENDİL (Muzaffer). *Tarihte Türk-Bulgar İlişkileri*. Ankara, Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları, 1976, VIII+142 s.
- ERENDİL (Muzaffer). *Tarihte Türk-İran İlişkileri*. Ankara, Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları, 1976, IV+157 s.
- ERENDİL (Muzaffer). "Türk-Rus Prut Savaşı (1711) ve Çıkarılan Dersler". *Askeri Tarih Bülteni*, 33, 1992, 35-54.
- ERENDİL (Muzaffer). "Türk Tarihinde Askeri Müzik ve Şanlı Mehter". *Askeri Tarih Bülteni*, 12.Sayı Ek, 1981.
- ERENER (Meriç). XIX. Yüzyıldan Günümüze Kadar Ulusal Sorun ve Kürdistan. İstanbul, Zağros Yayınları, 1993.
- ERER (Tekin). *Enver Paşa'nın Türkistan Kurtuluş Savaşı*. Mayataş Yayınları, 1973, 144 s.
- ERER (Tekin). *Kırt Meselesi*. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1990, 99 s.
- ERGENÇ (Leman). "Babiali'de Bulgar Asıllı Bir Diplomat". *Belleten*, LXII, 233, 1998, 65-74.
- ERGENÇ (Leman). "Rus İmparatoriçesi Aleksandra Fedorovna'nın Mektuplarında I. Dünya Savaşı ve Türkiye". *Belleten*, LVII, 219, 1993, 581-588.
- ERGENÇ (Özer). "Osmanlı Klasik Dönemindeki Eşraf ve Ayan Üzerine Bazı Bilgiler". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 105-118 s.
- ERGENÇ (Özer). "Osmanlı Klasik Dönemindeki Eşraf ve Ayan Üzerine Bazı Bilgiler". *Osmanlı Araştırmaları*, III, 1982, 105-113.
- ERGENÇ (Özer). "Osmanlı Merkez Askerinin Nitelik ve Fonksiyonları Üzerine". *Birinci Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1983, 73-84.
- ERGENÇ (Özer). "XVIII. Yüzyılda Osmanlı Taşra Yönetiminin Mali Nitelikleri". *Journal Of Turkish Studies*, 10, 1986, 87-96.
- ERGENE (Teoman). *İstiklâl Harbinde Mücadib Kadınlarımız*. 2. Baskı. Ankara, A.K.M., 1991, 91 s.
- ERGENE (Teoman). *İstiklâl Harbinde Türk Ortodoksları*. I. İstanbul, Milli Mecmua Basımevi, 1951, 242 s.
- ERGENE (Teoman). *İstiklâl Harbinde Türk Ortodoksları*. İstanbul, Milli Mecmua Basımevi, 1951, 242 s.
- ERGENEKON (Gültekin). "İstanbulun Fethi". *Güçlü Çağ*, 11, 1975, 12-15.
- ERGENEKON (Gültekin). "Milli Mücadelede Konya Ayaklanması". *Güçlü Çağ*, 7, 1974.
- ERGENELİ (Hilmi). "1919 Ayvalık Savunması ile İlgili Anılar". Düzenleyen: Adnan ERGENELİ. *Belleten*, XLVIII, 189-190, 1984, 167-240.
- ERGİL (Doğu). "I. Dünya Savaşından Sonra Toplumsal Farklılaşma ve Siyasal Temsil Sorunu". *Kanun-ı Esasinin 100. Yılı Sempozyumu 11 Nisan 1976 Ankara: Türk Parlamentosunun İlk Yüzüylü 1876-1976*. Hazırlayan: Siyasal İlimler Türk Derneği. Ankara, 1978, 449-532.
- ERGİL (Doğu). *Milli Mücadelenin Sosyal Tarihi*. Ankara, Turhan Kitabevi, 1981, 458 s.
- ERGIN (Feridun). *Birinci Dünya Savaşında ve Atatürk Döneminde Fiyatlar ve Gelirler*. 2 Cilt. İstanbul, Kardeşler Basımevi, 1987.
- ERGIN (Osman Nuri). "Tulumbacılar". *İstanbul İçin Şehr-Engiz*. İstanbul, 1991, 113-119.
- ERGINLİ (Zafer). *Kuruluş Döneminde Bursa'da Faaliyet Gösteren Türkistan Kökenli Mutasavvıflar*. Bursa, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ERGÜN (Mustafa). "Die Deutsch-Türkischen Erziehungsbeziehungen Während des Ersten Weltkrieges". *Osmanlı Tarihî Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, III, 3, 1992, 193-210.
- ERGÜN (Mustafa). "Emrullah Efendi, Hayatı, Görüşleri-Çalışmaları". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, XXX, 1-2, 1979-1982, 7-36.
- ERGÜN (Mustafa). II. Meşrutiyet Devri'nde Eğitim Hareketleri (1908-1914). Ankara, Ocak Yayınları, 1996, 440 s.
- ERGÜN (Mustafa). "II. Meşrutiyet Döneminde Medreselerin Durumu ve Islah Çalışmaları". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 30, 1-2, 1982, 59-90.
- ERİKAN (Celal). *Çanakkalede Türk Zaferi*. Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1964, 99 s.
- ERİM (Neşe). "1720-1790 Arasında Osmanlı-İran Ticareti". 5. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989). Ankara, 1990, 571-577.
- ERKAL (Şükrü). "Birinci Dünya Harbi'nde Hicaz Cephesi ve Hicaz Ayaklanması". *Askeri Tarih Bülteni*, 15, 1983, 15-46.
- ERKAL (Şükrü). "Birinci Dünya Harbi'nde Türk Harbi, Hicaz Cephesi (1914-18)". *Askeri Tarih Bülteni*, 5, 1978, 1-14.
- ERKAL (Şükrü). "Birinci Dünya Harbi'nde Türk Harbi, Hicaz Cephesi (Hicaz Ayaklanması) 1914-1918". *Askeri Tarih Bülteni*, 9, 1980, 55-73.
- ERKAL (Şükrü). "Birinci Dünya Harbi'nde Türk Harbi, Hicaz Cephesi (Hicaz Ayaklanması) 1914-1918". *Askeri Tarih Bülteni*, 8, 1979, 15-39.
- ERKAL (Şükrü). "Birinci Dünya Harbi'nde Türk Harbi: Hicaz Cephesi (Hicaz Ayaklanması)". *Askeri Tarih Bülteni*, 1979, 15-46.
- ERKAL (Şükrü). "Birinci Dünya Harbi'nde Türk Harbi. Hicaz Cephesi (Hicaz Ayaklanması)". *Askeri Tarih Bülteni*, 1978, 15-24.
- ERKAL (Şükrü). "Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi Hicaz Cephesi (1914-1918)". *Askeri Tarih Bülteni*, 3, 5, 1978, 15-40.
- ERKAL (Şükrü). "Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi Hicaz Cephesi (1914-1918)". *Askeri Tarih Bülteni*, 5, 1978, 13-24.
- ERKAL (Şükrü). "Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi Hicaz Cephesi (Hicaz Ayaklanması)". *Askeri Tarih Bülteni*, 3, 6, 1978, 33-49.
- ERKAL (Şükrü). *I. Dünya Harbinde Türk Harbi*. Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1978, XXX+944 s.
- ERKAN (Hamza Osman). "Aziziye Tabyasının Geri Alınması". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 24, 1951, 1180-1183.

- ERKAN (Süleyman). *Kırım Kafkasya ve Doğu Anadolu Güçleri* (1878-1908). Samsun, 1993. Doktora Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- ERLER (M.Yavuz). *A Study of the Imperial Decrees and Law Codes Concerning the Sultanate Estates Around Istanbul with Special Reference to the Share-cropping System*. Manchester, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Manchester University.
- ERMAN (Azmi Nihat). *İzmir Suikastı ve İstiklal Mahkemeleri*. İstanbul, Temel Yayınları, 1971, 191 s.
- ERMAN (Şahin). "L'evoluzione della Condizione Giudirila Della'arma Dei Giannizzeri in Turchia.". *Annuaire de la Faculté de Droit Istanbul*, XXIV, 40, 1976-1977, 37-43.
- Ermeni Amal ve Harekat-ı İhtilaliyesi. Tesavir ve Vesâik*. İstanbul, 1337.
- Ermeni Meselesi*. 1970, VI+507 s.
- Ermeni Meselesi ve Türkiye*. İstanbul, Otağ Yayınları, 1973, 568 s. (Otağ Yayınları: 4).
- Ermeni Mezallımı. 1335 Senesi Kafkasya*. İstanbul, 1337.
- Ermeni Olayları Sempozyumu (Van, Bitlis, Muş, 2-4 Nisan 1985)*. Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları, 1986.
- Ermeni Tefciri ve Belgeler=Displacement of the Armenians Documents*. Hazırlayan: Salahi R. SONYEL. Ankara, 1978, 13+13+11 s.
- EROĞLU (Hamza). "Amasya Tamimi'nin Hukuki ve Siyasi Önemi". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973.
- EROĞLU (Mecbure). *Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Arşivindeki Rusça Belgelere Göre Ermeni Meselesi*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- EROL (Mine). "Amerika'nın Cezayir ile Olan İlişkileri (1785-1816)". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 689-731.
- EROL (Mine). "Amerikan-Trablusgarb İlişkileri". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIII, 24, 1979-1980, 129-155.
- EROL (Mine). *Birinci Dünya Savaşı Arifesinde Amerika'nın Türkiye'ye Karşı Tutumu*. Ankara, Bilgi Yayınları, 1976, 88 s.
- EROL (Mine). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Amerika Büyük Elçisi: A. Rüstem Bey*. Ankara, Bilgi Yayınları, 1973, 68 s.+(1) y.+(8) s.
- EROL (Mine). *Osmanlı İmparatorluğunun Amerika Birleşik Devletleriyle Yaptığı Ticari Anlaşmalar*. Konya, 1985, 64 s.
- EROL (Mine). *Osmanlı İmparatorluğunun Amerika Büyükelçisi A.Rüstem Bey*. Ankara, Bilgi Yayınları, 1973, 78 s.
- ERSEM (Mustafa). *Milli Mücadele'de Balıkesir, Nazilli, Alaşehir Kongreleri*. Elazığ, 1999. Yüksek Lisans Tezi.
- ERSEVEN (Mehmet). "İzmir Suikastının Perde Arkası II". *Tarih ve Medeniyet*, 24, 1996, 41-45.
- ERSEVEN (Mehmet). "İzmir Suikastının Perde Arkası I". *Tarih ve Medeniyet*, 23, 1996, 41-45.
- ERSOY (Mehmed Akif). *İstiklal Şairimizin İstiklal Harbindeki Vazaları*. Hazırlayan: Hasan BOŞNAKOĞLU. İstanbul, Er-Tu Yayınları, 1981, 98 s.
- ERSOY (Osman). "Bir İngiliz Konsolosunun 1846 Yılında Erzurum'dan Kars'a Seyahati". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, II, 2-3, 1966, 237-251.
- ERŞAN (Mesut). *Milli Mücadele'nin Başlangıcında Eskişehir'in Önemi*. Erzurum, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- ERTAN (Temuçin F.). "Osmanlı Devleti'nde Anayasal Rejime Geçiş (1876 Kanun-i Esâsîsi)". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 12, 1-2, 1995, 134-155.
- ERTAN (Veli). *İstanbul'un Fethi ve Fatih Sultan Mehmed'in Şahsiyeti*. Konya, Yeni Kitap Basımevi, 1970, 60 s.
- ERTAYLAN (İsmail Hikmet). *Fatih ve Fıtnahatı: Bizans, Karadeniz. Adalar Denizi ve Akdeniz Fıtnahatı*. II. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1953-1966, 304+43+VI-II+175 s. (6 Plan; 1 Harita).
- ERTEK (Hamdi Nazım). *Beşyüzcü Yıla Giderken İstanbul'un Manen Fethi ve Cübbe Ali (Cibali)*. İstanbul, Sinan Yayınları, 1948, 92 s.
- ERTEM (Şefik). *Birinci Dünya Savaşı'nda Avrupa'da Yüzbin Türk Askeri*. 1. Basım. İstanbul, Kastaş Yayınları, 1992, 368+11 s.
- ERTUNA (Hadi), ÖKSE (Necati). *Tarihte Türk-İngiliz İlişkileri*. Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1975, VII+106 s. (3 Harita).
- ERTUNA (Hamdi), ÖKSE (Necati). *Tarihte Türk-İngiliz İlişkileri*. Ankara, Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları, 1975, V+106 s.
- ERTUNA (Hamdi), ÖKSE (Necati). *Türk-Yunan İlişkileri ve Megolo İdea*. Ankara, 1975.
- ERTUNA (Hamdi). *Balkan Harbinde Yanya Savınması ve Esat Paşa*. Ankara, 1983, VII+157 s. (Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüd Başkanlığı No: 7).
- ERTUNA (Hamdi). *Gazi Osman Paşa ve Plevne Savınması: Gazi Osman Paşa'nın Plevne ve Türk Askerinin Kahramanlık Destanı*. Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1982, VI+103 s.
- ERTUNA (Hamdi). *Türk-Arap İlişkileri*. Ankara, 1976.
- ERTUNA (Hamdi). *Türk-İtalyan Harbi (1911-1912)*. Ankara, 1981, XX+544 s.
- ERTUNA (Hamdi). *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi. Osmanlı Devri. Osmanlı-İtalyan Harbi 1911-1912*. Ankara, Genelkurmay Başkanlığı, 1981, 544 s.
- ERTÜR (Rakım). *Edirne Savınması Günleri: Balkan Savaşında. Hafız Rakım Ertür Anılarından*. Edirne, Edirne Araştırma Merkezi Yayınları, 1986, VII+142 s.
- ERYILDIZ (Selahattin). *Çanakkale Muharebeleri*. İstanbul, Sıralar Matbaası, 1969, 56 s.
- ERYILDIZ (Selahattin). *Çanakkale Muharebeleri*. İstanbul, 1967, 56 s.
- ERYILMAZ (Bilal). *Osmanlı Devletinde Gayrimüslim Tebanın Yönetimi*. İstanbul, Risale Yayınları, 1990, 253 s. (Risale Yayınları: 50).
- ERYILMAZ (Esin). *Çanakkale Savaşları*. Ankara, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Trakya Üniversitesi.
- ERZİ (H. Adnan). "Osmanlı Devleti'nin Kurucusunun İsmi Meselesi". *Türkiyat Mecmuası*, VII-VIII, 1, 1942, 323-326.
- Erzurumdan Lozana ve Mustafa Kemal Paşa*. Derleyen: Cezmi Tahir BERKTİN. Ankara, Kemalist Yazarlar ve Sanatçılar Derneği, 1980, 228 s.
- ESAT PAŞA (Ferik). "Balkan Harbinde Yanya Müdafası". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 330-335.
- ESATLI (Mustafa Ragıp). *İttihat ve Terakki Tarihinde Esrar Perdesi ve Yakup Cemil Niçin Öldürüldü*. İstanbul, 1975, 735 s. (Hürriyet Yayınları: 107).
- ESENGİN (Kenan). *Milli Mücadele'de İş Ayaklanmaları*. 2. Basım. İstanbul, Gür-Yay Matbaacılık, 1975, 251 s.
- ESENGİN (Kenan). *Milli Mücadelede Hıyanet Yarıtı*. İstanbul, Ulusal

- Basımevi, 1969, 252+VII s.
- ESİN (Emel). "Lale Devrinde Türkistan İlhamı". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, II, 10, 1989, 33-77.
- ESKİ (Mustafa). *31 Mart Olayı'nın Kastamonu'daki Yankıları*. Ankara, 1991.
- ESKİ (Mustafa). *Kastamonu Bastırında Milli Mücadele'nin Yankıları*. Ankara, 1995, 89 s.
- ESKİ (Mustafa). *Milli Mücadele'de Mehmet Akif Kastamonu'da*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1993, XI+84 s. *Eski Yazı ile Yazılana Sadık Yazılan ve Tam ve Hakiki Battal Gazi*. Nakleden: Hasan AYYILDIZ; Neşreden: Selahattin TAŞKIN. İstanbul, Garanti Matbaası, 1967, 319 s.
- EŞREFOĞLU (Eşref). "Ali Ferruh Bey'in Doğu Rumeli'deki "Lisan-ı Osmanî ve Sikke-i Osmanî" Meselesine Ait 1903 Tarihli Raporu". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 381-403.
- EŞREFOĞLU (Eşref). "Mümteza Kalemî ve Bulgaristan Belgeleri". *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, VI, 7, 1977-1978, 189-203. *Europa es a Rakoezi-szabadsaghar*. Budapeşte, 1980. *Europa und die Kunst des Islam 15. bis 18. Jahrhundert, Sektion 5, Akten des XXV. Internationalen Kongresses für Kunstgeschichte, Wien 4-10 September, 1983*. Wien, 1985.
- EVANS (Lavrance). *Türkiye'nin Paylaşılması (1914-1924)=United States Policy and The Partition of Turkey*. Çeviren: Tevfik ALANAY. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1972.
- EVSİLE (Mehmet). "Birinci Dünya Harbi'nde Atatürk'ün 16. Kolordu Komutanlığı (19 Ağustos 1915-5 Mart 1917)". *Askeri Tarih Bülteni*, 19, 36, 1994, 30-32.
- EVSİLE (Mehmet). "Birinci Dünya Harbi'nde Atatürk (2. Ordu Komutanlığı 5 Mart 1917-5 Temmuz 1917)". *Askeri Tarih Bülteni*, XVIII, 34, 1993, 64-76. EYİCE (Semavi). "Bir Türk Elçisinin Portresi". *Belleten*, 163, 1977, 555-563.
- EYİCE (Semavi). "Hanköyü'nde Hüseyin Paşa Camii, Sultan IV. Murad'ın Sadr-ı Azamı Hüseyin Paşa'nın Bir Eseri". *Tarih Dergisi*, XVIII, 23, 1969, 179-205.
- EYİCE (Semavi). "Osmanlı Tarihinde Esrarengiz Bir Düzmece Şehzade: Ahmet Nadir". *Tarih ve Toplum*, X, 55, 1988, 9-13.
- EZGÜ (Fuad). *Osmanlı İmparatorluğu İle A.B.D. Arasında İktisadi ve Kültürel Münasebetlerin Kuruluşu ve Gelişimi*. İstanbul, 1949. Doktora Tezi. EZHERLİ (İhsan). *TBBM (1920-1922) ve Osmanlı Meclisi Mebusanı (1877-1920)*. Ankara, 1992, 209 s.
- EZMEN (Müeyyet). "Süleyman Nazif'in Bilinmeyen İki Mektubu ve Hilafet Ordusunun Kuruluşuna İlişkin Şiiri". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 27, 1987, s. 58-61.
- FABRİS (Maria Pia Pedoni). "Ottoman Diplomats in the West". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 11, 1996, 187-233.
- FAH (Ziyaeddin). "Türk Kültür Etkisinin Macar Dilindeki Yansıması". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1223-1227.
- FARAH (Caesar E.). "Anglo Ottoman Confrontation in Yemen 1840-49". *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1, 1983, 73-118.
- FARAH (Caesar E.). "Organizing For the Second Conquest of Yemen". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1457-1472.
- FAROQHİ (Suraiya). *Hacılar ve Sultanlar: Osmanlı Döneminde Hac: 1517-1638*. Çeviren: Gül Çağalı GÜVEN. İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1995, 241 s.
- FATİŞOĞLU (Mehmet). *Sultan Vahdettin ve Mustafa Kemal Paşa Milli Mücadelede. Kabraranmaras*. Ukde Yayınları, 1996, 136 s.
- "Fatih Sultan Mehmed'in Muhtelif Seferlerine Ait Fetih Nameler". Hazırlayan: Necati LUGAL, Adnan Sadık ERZİ. *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 3, 1957, s. 177-192.
- Fatih Sultan Mehmed ve İstanbul'un Fethi*. Derleyen: Nevide GÖKAYDIN. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1954, 15+1 s.
- Fatih ve Fetih*. İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 65 s.
- FAWAZ (Leila). "The Civil War of 1860 in Mount Lebanon and Damascus". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1373-1379.
- FAZLIOĞLU (M.İ.). "Batının Bilimi-Osmanlı'nın Zihniyeti". *Dergah*, 1, 3, 1990, 9.
- FEHER (İfj. Geza), PARADİ (Nandor). "XVI-XVII. Yüzyıllarda Macaristan'daki Türk Zanaatı. Esterigon-Szenttamashagy'deki Türk Çanak-Çömlek Fırını". Çeviren: H.Z. KOŞAY. *Belleten*, XXIV, 96, 1960, 547-566.
- FEKETE (Lajos). "İran Şahlarının İki Türkçe Mektubu". *Türkiyat Mecmuası*, V, 5, 1936, 269-274.
- FEKETE (Lajos). "Osmanlı Türkleri ve Macarlar (1366-1699)". *Belleten*, XIII, 52, 1949, 663-743.
- Fener Patrikhanesinin İyüzü. Hazırlayan: Ali KARAKURT. İstanbul, Ekicigil Tarih Yayınları, 1955, 96 s. (Ekicigil Tarih Yayınları No: 11).
- Feth-i Konstantiniyye ve Tarif-i Ayasofya*. İstanbul, İstihkam Alayı Taş Destgahı, 1273, 60 s.
- Feth-i Konstantiniye*. İstanbul, 1285, 22 s.
- Fethin 511. Yıldönümü Konferansları*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1964, 91 s.
- Fethin 511. Yıldönümü Konferansları*, 25-29 Mayıs 1964. İstanbul, Baha Matbaası, 1964, XIII +1+ 406 s.
- "Fetih ve Azınlık Hakları". *Kemalizm*, XXXI, 370, 1993, 7-8.
- Fetih. 511. Yıl*. Hazırlayan: Heyecan KOMŞUOĞLU, Şükrü KOMŞUOĞLU. Ankara, Başnur Matbaası, 1964, 26 s.
- Fetih, Fatih ve İstanbul: Fethin 521. Yıldönümü Münasebetiyle*. İstanbul, 1974, 104 s.
- FEVZİ (Muharrem). "İngilizlerin Gelibolu Seferinin Resmi Tarihi XIV". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 27, 1920, 52.
- FEVZİ (Muharrem). "İngilizlerin Gelibolu Seferinin Resmi Tarihi XIX". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 32, 1987, 45.
- FEVZİ (Muharrem). "İngilizlerin Gelibolu Seferinin Resmi Tarihi XV". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 27-28, 1987, 53.
- FEVZİ (Muharrem). "İngilizlerin Gelibolu Seferinin Resmi Tarihi XVI". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 29, 1987, 47.
- FEVZİ (Muharrem). "İngilizlerin Gelibolu Seferinin Resmi Tarihi XVII". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 30, 1987, 59.
- FEVZİ (Muharrem). "İngilizlerin Gelibolu Seferinin Resmi Tarihi XVIII". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 31, 1987, 46.
- FİLAN (Kerima). "Divanska Poezija XVI-XVII Stoljeca". *Bilge Dergisi*, 10, 1996, 71-72.
- FINDIKOĞLU (Ziyaeddin Fahri). "XXVI. Delhi Milletler Arası Şarkî-

- yar Kongresi". *İstanbul Üniversitesi İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, IV, 1964, 103-118.
- FINDLEY (Carter V.). *Kalemîyeden Mülkiyeye: Osmanlı Memurlarının Toplumsal Tarihi*. Çeviren: Gül Çağalı GÜVEN. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 424 s.
- FINDLEY (Carter V.). *Kalemîyeden Mülkiyeye: Osmanlı Memurlarının Toplumsal Tarihi*. Çeviren: Gül Çağalı GÜVEN. İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996, 424 s. (Tarih Vakfı Yurt Yayınları: 39).
- FINDLEY (Carter V.). *Osmanlı Devletinde Bürokratik Reform=Bureaucratic Reform in The Ottoman Empire. The Sublime Porte, 1789-1922: Babı-ali*. Çeviren: Latif BOYACI, İzzet AKYOL. İstanbul, İz Yayınları, 1994, 364 s.
- FISCHEL (Walter J.). "Kölemenler Devrinde Mısır'da Baharat Ticareti". Çeviren: Enver MERİÇLİ. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 17, 1-4, 1955-1956, 379-385.
- FİŞEK (Kurthan). "Anayasal Dönem Noktaları ve İşçi Hareketleri". *Kanun-ı Esasinin 100. Yılı Sempozyumu 11 Nisan 1976 Ankara: Türk Parlementoculuğunun İlk Yüzyılı 1876-1976*. Hazırlayan: Siyasi İlimler Türk Derneği. Ankara, 1978, 404-431.
- FİŞEK (Kurthan). "Asya Feodalitesi ve Emperyalizm (Anadolu Toplumlarının Evrimi Üzerine Düşünceler)". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 22, 1, 1967, 173-219.
- Filistin Cephesi Üçüncü Kısım*. İstanbul, 1927, 93 s. (Büyük Harpde Türk Cephesi).
- FLORESCU (Radu R.). "The Romanian Impact Upon the Ottoman Tanzimat". *Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 6-7, 1977-1978, 227-238.
- FODOR (Pal). "Bir Nasihat-Name Olarak Kavanin-i Yeniçeriyen". V. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1986, 217-224.
- FOLEY (Charles). *Harika Akıncılar*. Çeviren: Ertuğrul ERKMEN. İstanbul, 1962, 243 s.
- FOODS (Sir Henry Felix). *Türkiye Anıları (Osmanlı Bahriyesinde Kırk Yıl) (1869-1909)*. I. Çeviren: Fahri ÇOKER. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1976, 328 s.
- Four Centuries of Turco-British Relations=Türk-İngiliz İlişkileri 1583-1984 (400. Yıldönümü). Ankara, 1985.
- FRANCİS (Yeorgios). *Şehir Düşüü: Bizanslı Tarihçi Francis'den İstanbul'un Fethi*. 3. Baskı. Çeviren: Dinçmen KRİNTON. İstanbul, İletişim Yayınları, 1993, 101 s.
- FRIEDRICH (Wolfgang-Uwe). "Bulgarian-Turkish Relations During Summer 1915". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1435-1447.
- GARA (Eleni). "The Greek Newspapers of İzmir And The Eastern Crisis of 1875-78". *Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumu Tebliğleri*. İzmir, 1994, 110-121.
- Garbi Rumelinin Sureti-Ziyai ve Balkan Harbinde Garb Cephesi Hakkında Konferanslar*. İstanbul, 1927, 480 s. (Erkan-ı Harbiye Mektebi Külliyyatından Say: 22).
- GARDAŞŞANOĞLU (Faerhad), VLADEMİR (Graboverski). "XVII. Yüzyılda Ukrayna-Osmanlı İlişkileri". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 53-56.
- GARDAŞŞANOĞLU (Faerhad). "Ukrayna, Osmanlı Himayesinde". *Tarih ve Medeniyet*, 15, 1995, 40-43.
- Garb Ordusu Harekatı Cavit Paşa Kolu ve Vardar Ordusu*. İstanbul, İBRAHİM HİLMİ, 1331, 158 s. (Balkan Harbi Külliyyatı). GATES (David). "Kırım Savaşı'nda Koalisyon Savaşı ve Çok Uluslu Harekatlar". Çeviren: Zafer AKYURT, Mustafa ERDOĞAN. *Askeri Tarih Bülteni*, 39, 1995, 105-114.
- Gazavat-ı Sultan Murad bin Mehmed Han: İzladı ve Varna Savaşları (1443-1444) Üzerine Anonim Gazavatname*. Hazırlayan: Halil İNALCIK, Mevlut OĞUZ. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1978, X+126+120 s. (Türk Tarih Kurumu Yayını XVIII. Dizi Sayı: 1).
- Gazavat-ı Sultan Murat bin Mehmed Han: İzladı ve Varna Savaşları (1443-1444) Üzerine Anonim Gazavatname*.
- GAZİMİHAL (Mahmut Ragıp). "İstanbul Muharasasında Mihaloğulları". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 125-139.
- GAZİMİHAL (Mahmut). *Yüzyıllar Boyunca Mehterhane ve Türk Müziğinin Kalkınışı*. İstanbul, Maarif, 1957, 16 s.
- GAZİ AHMED MUHTAR PAŞA. *Anadolu'da Rus Muharebesi: Gazi Ahmet Muhtar Paşa*. I. Sadeleştiren: Enver YAŞARBAŞ. İstanbul, Petek Yayınevi, 1985, 294 s.
- GEDİK (İlhan). "İstiklal Savaşı Gazilerinden Ragıp Turgay'ın İstanbul'dan Silah Kaçırılması ve Anadolu'ya Geçiş İle İlgili Hatıraları". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 409-426.
- GEDİK (İlhan). *Milli Mücadele'de 15. Kolordu*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- GEDİKLİ (Fethi). "17. Yüzyılda Osmanlı'da İngiliz Topları". *Çerçeve*, 19, 1997, 123-125.
- GEDİKLİ (Fethi). "Osmanlı Devletinde Fransız Elçilerinin Akçalı İşleri". *Çerçeve*, 20, 1997, 99-102.
- GEDİKLİ (Fethi). "Venedik Elçisinin Padişahran Dileği". *Çerçeve*, 14, 1995, 74-75.
- GEDİZ (Ergüder). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Savaşa Girmesi". *Uçantürk*, 36, 337, 1990, 48.
- GELİBOLULU (Mustafa Ali). *Mevaidim Nefais Fi Kavail-Mecalis*. İstanbul, 1956.
- GELMEZ (Adnan). *Türk Siyasal Hayatında 1912 Meclis-i Mebusan Seçimleri*. İstanbul, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul Üniversitesi.
- GENCER (Ali İhsan), İPEK (Nedim). "1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi Rumeli Cephesi Vesikalari (Temmuz 1877)". *Belgeler*, XV, 19, 1993, 205-244.
- GENCER (Ali İhsan). "Bahriye Meclisi'nin Kuruluşu ve Önemi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 31, 1984, 148-160.
- GENCER (Ali İhsan). "Meşveret Meclislerinin Osmanlı Diplomatikasındaki Yeri ve Önemi". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri, Bildiriler (30 Nisan-2 Mayıs 1986)*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1988.
- GENCER (Ali İhsan). "Özel Bahriye Mektepleri Hakkında Bir Genelge (1851)". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 7-8, 1976-1977, 413-417.
- GENÇOĞLU (Mustafa). *İngiliz Hakimiyetinde Mısır*. Ankara, 1997. Bilim Uzmanlığı Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Hacettepe Üniversitesi.
- GENCOSMAN (Kemal Zeki). *Bir İmparatorluğun Yıkıntısı Üstünde Bir Cumhuriyet Doğuyor*. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1976, 128 s.
- GENÇ (Mehmet). "18. Yüzyılda Türkiye'den Fransa'ya Yapılan Pamuklu İhracatı İle İlgili Bir Araştırma Hakkında". *Türk Dünyası*

- şı Araştırmaları, 57, 1988, 152-156.
- GENÇ (Mehmet). "XVIII. Yüzyılda Osmanlı Ekonomisi ve Savaşı". *Yaptı. IV*, 49, 1984, 52-61.
- GENÇ (Nevin). "Osmanlı Klasik Dönemi'nde Tımarlı Sipahinin Yönetimdeki Yeri". *Askeri Tarih Bülteni*, 26, 1989, 1-14.
- GENÇ (Nevin). "Osmanlı Klasik Dönemi'nde Tımarlı Sipahinin Yönetimdeki Yeri". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, IV, 1, 1992, 135-151.
- GENÇER (Ali İhsan). "Nezaret Meclislerinin Osmanlı Diplomatikasındaki Yeri ve Önemi". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-Bildiriler*. İstanbul, 1988, 141-144.
- GENÇER (Ali İhsan). "Sakız Adasında Açılan Özel Bahriye Mektebi". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 8-9, 1979-1980, s. 103-116. Genel Kurmay Başkanlığı. *Varna-II. Kosova Meydan Muharebeleri ve II. Murat*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1987. Genel Kurmay Başkanlığı. *Yanya Savunması ve Esat Paşa*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1987.
- GENERAL TAVSEND. "Mondros Mütarekesi Nasıl Hazırlanmıştır". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 296-298.
- GEORGES (Gaulis Berthe). Kurtuluş Savaşı Sırasında Türk Milliyetçiliği. Çeviren: Cenap YAZANSOY. İstanbul, Yayın Ticaret Yayınları, 1981, 156 s.
- GERDEŞKAN OĞLU (Ferhad). "Osmanlı-Ukrayna Münasebetleri". *Tarih ve Medeniyet*, 13, 1995, 43-45.
- GERGER (Mehmet Emin). *Tanzimat'tan Avrupa Topluluğu'na Türkiye*. 2. Baskı. İstanbul, İnkılab Yayınları, 1989, 192 s.
- GHAWONMEN (Monday Youset). *Hicaz Haşimi Krallığı*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- GHATA (Anca). "La Politique Roumaine et Ottomane Concernant le Developpement de la vie Économique au Bas-Danube (XIX Siècle)". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1359-1368.
- GIESE (Friedrich). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Teşekkülü Meselesi". *Türkiyat Mecmuası*, I, 1, 1925, 151-171.
- GİRDİVAN (Hamit). "Osmanlı İmparatorluğunda Celali İsyanları (1596-1610)". *Askeri Tarih Bülteni*, 2, 1976, 13-30.
- GİRGİN (Kemal). *Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemlerinde Hariciye Tarihimiz*. Ankara, 1994, 216 s.
- GİZ (Adnan). "1718 Tarihli Türkiye-Avusturya Ticaret Anlaşması". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 45, 1969, s. 22-24.
- GİZ (Adnan). "Meşrutiyet Dönemi Millî Sanayi Fikrinin Gelişmesi". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 36, 1969, s. 20-21.
- GİZ (Adnan). "Osmanlı Devleti'nde Harp Sanayi". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 37, 1969, s. 20-22.
- GİZ (Adnan). "Türk-İngiliz Ekonomik İlişkileri Tarihine Bir Bakış". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 68, 1971, s. 11-12.
- GİZ (Hasan Adnan). "En Kısa Sadaretler". *Çınaraltı Mecmuası*, 134, 1944, 12-13.
- GİZ (Hasan Adnan). "Evliya Çelebi ve Avusturya İmparatoru". *Çınaraltı Mecmuası*, 130, 1944, 9-10, 14.
- GİZ (Hasan Adnan). "Geçen Asrın İki Büyük Veziri: Hakkı ve İzzet Paşalar". *Çınaraltı Mecmuası*, 122, 1944, 6-7, 12, 15.
- GİZ (Hasan Adnan). "Hadım Sadrazamlar". *Çınaraltı Mecmuası*, 137, 1944, 13-14.
- GİZ (Hasan Adnan). "İhtişam Merakı ve Saltanat Kavgası". *Çınaraltı Mecmuası*, 87, 1943, 12-13.
- GİZ (Hasan Adnan). "Londra'da İlk Türk Elçisi". *Çınaraltı Mecmuası*, 113, 1943, 8-9, 13, 15.
- GİZ (Hasan Adnan). "Mehterhane (Eski Türk Ordularında Askeri Müzik)". *Çınaraltı Mecmuası*, 80, 1943, 6-7, 14.
- GİZ (Hasan Adnan). "Meşhur Serhat Beyleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 118, 1943, 6, 11, 15.
- GİZ (Hasan Adnan). "Okuma Bilmeyen Sadrazamlar I". *Çınaraltı Mecmuası*, 142, 1944, 12.
- GİZ (Hasan Adnan). "Okuma Bilmeyen Sadrazamlar II". *Çınaraltı Mecmuası*, 143, 1944, 12-13.
- GİZ (Hasan Adnan). "Sadaret Makamında Son Hadımlar". *Çınaraltı Mecmuası*, 140, 1944, 12-13.
- GİZ (Hasan Adnan). "Sadaret Pirleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 7, 1941, 12-13, 15.
- GİZ (Hasan Adnan). "Sadaret Raporu". *Çınaraltı Mecmuası*, 133, 1944, 1944.
- GİZ (Hasan Adnan). "Sadrazamlar (Bir Sadrazam Nasıl Seçilirdi?)". *Çınaraltı Mecmuası*, 131, 1944, 8-10.
- GİZ (Hasan Adnan). "Sadrazamların Milliyeti". *Çınaraltı Mecmuası*, 132, 1944, 6, 14-15.
- Girit Seferi. İstanbul, Askeri Basımevi, 1933, 32 s.
- GÖÇGÜN (Önder). "Erzurum İhtilali ve Ona Dair Bazı Belgeler". *Türk Kültürü*, XXIII, 1-2, 1985, 253-281.
- GÖDE (Kemal). "Dünden Bugüne Türkler'de Meclis Hayatı". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 1988, 51-63.
- GÖDE (Kemal). "Türklerde Saray Teşkilatı ve Hayatı". *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 1989, 433-445.
- GÖK (Dursun). "18 Mart 1915 ve Mehmetçik". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 1994, 335-340.
- GÖK (Dursun). "Birinci Dünya Harbi ve Çanakkale Cephesi". *Ata Dergisi*, 2, 1992, 191-202.
- GÖKALP (Mehmet). "13 Yaşında Bir Sultan, Fatih II. Mehmet Han ve İstanbul'un Fethi". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 3, 29, 1989, 54-60.
- GÖKALP (Ziya). *İttihat ve Terakki ve Meşrutiyet Tarihi*. Ankara, Berkalp Kitabevi Yayınları, 1943, 270 s.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "16. Asır Ortalarında Osmanlı Devleti'nin Tuna Havzası ve Akdeniz Siyasetleri, Bunlar Arasındaki Alaka ve İrtibat Muhtelif Veçheleri". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 13, 4, 1955, 63-77.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "1840'dan 1861'e Kadar Cebel-i Lübnan Meselesi ve Dürziler". *Belleten*, X, 40, 1946, 641-703.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "1919'da Anadolu'da Yabancı İşgal ve Tahriklerinin Doğurduğu Problemler". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 836-842.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "1919 Yılında Yabancı Devletlerin İşgalleri ve İstekleri Karşısında İstanbul Hükümeti". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 34, 1987, 50.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "39. Yıdönümü Günlerinde Amasya Karar-

- ları". *Vatan*, VIII, 11, 1958.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Ahlak ve Siyaset". *Vatan*, IV, 22, 1960.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Amedci". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1941, 396-397.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Amedji". *Encyclopedia of Islam. Second Edition*. Leiden, 1956, 433a-b.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Arpalık". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1942, 592-5.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Arz ve Raporlarına Göre İbrahim Paşa'nın Irak'ın Seferindeki İlk Tedbirleri ve Fütuhları". *Belleten*, XXI, 83, 1957, 449-482.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Atatürk Samsun'da". *Dünya*, V, 19, 1954.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Bâb-ı Ali". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 174-177.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Çaldıran Muharebesi". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1944, 329a-331b.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Document on Ottoman-Wallachian Relations during the Reign of Michael the Brave". *East European Quarterly*, VII, 3, 1973, 331-341.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Edirne Şehrinin Kurucuları". *Edirne'nin 600.Fatih Yıldönümü Armağan Kitabı*. Ankara, 1965, 161-178.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "L' Expedition Ottomane contre Astrakhan en 1569". *Chaire du Monde Russe et Sovietique*, XI, 1, 1970, 118-123.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Fatih'in Birinci Hükümdarlığı Sırasında; Balkan Meseleleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 11, 1948, 6.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Fatih ve Bizans". *Dünya*, I, 5, 1954, 2-7.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "İki Bulgar Tarihçinin İddiaları İle İlgili Mülâhazalar". *Tarih Dergisi*, XIV, 19, 1964, 15-40.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "İstanbul'un Fethi ve Fatih". *Vatan*, V, 29, 1958.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "İstanbul Fethinin Bugün Taşıdığı Anlam ve Önemi". *Türk Yurdu*, IV, 6, 1965, 17-20.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "İstanbul, İstanbul'un Fethi". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1959, 1185-1199.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "İstanbul, Osmanlı Türkleri'nin Muhasarası". *İslam Ansiklopedisi*, V, 2, 1951, 1180-1185.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Kaldy-Nagy Gyula, Haracz-szedök es a re-ajak Török vilag a XVI. szazadi Magyarorszagon". *İslam Tetkiklere Enstitüsü Dergisi*, IV, 3, 1971, 93-97.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Macaristan ve Avrupa Siyasetinin Sebep ve Amiller, Geçirdiği Safhalar". *Kanuni Armağanı*. Ankara, 1970, 5-39.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Sigetvar'daki Türbesi". *Tarih Dünyası*, 4, 1950, 144-145.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Kanuni Sultan Süleyman Devri Müesseseleri ve Teşkilatına Işık Tutan Bursa Şer'iye Sicillerinden Örnekler". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı Armağanı*. Ankara, 1976, 91-112.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Kanuni Süleyman'ın 1566 Zigetvar Seferi Sebepleri ve Hazırlıkları". *Tarih Dergisi*, XVI, 21, 1966, 1-14.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Konsolos". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1955, 836b-840b.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Köprülüler". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1955, 892a-908a.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Korvin Mathias (Matyas)'ın II. Bayezid'e Mektupları, Tercümelere ve 1503 (909) Osmanlı-Macar Muahedesinin Türkçe Metni". *Belleten*, XXII, 87, 1958, 369-381.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Kosova Meydan Muharebesi, Birincisi (791-1389)". *Aylık Ansiklopedi*, II, 1945, 524-527.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Macar Kralı Korvin Mathias'dan Bayezit II'ye Gelen Mektup". *Bilgi Dergisi*, 82, 1954, 1-3.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Macaristan'daki Türk Hakimiyeti Devrine Dair Bazı Notlar". *Türkiyat Mecmuası*. VII-VIII, 1, 1942, 200-211.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Meclis-i Vükela Mazbatalarına Göre 1919 Senesinde Ecnebi İşgalleri ve Talepleri Karşısında İstanbul Hükümeti". V. *Türk Tarih Kongresi-Ankara 12-17 Nisan 1956: Kongreye Sunulan Tebliğler*. Ankara, 707-722.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Mehmed Paşa, Sokullu". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 595b-605b.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). *Milli Mücadele Başlarken: Mondros Mütarekesinden Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışına Kadar*, I. *Mondros Mütarekesinden Sivas Kongresine Kadar*. Ankara, 1959, VIII+195 s.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). *Milli Mücadele Başlarken: Sivas Kongresinden Türkiye Büyük Millet Meclisinin Açılışına Kadar 4 Eylül 1919-23 Nisan 1920*. Ankara, 1965, VIII+440 s.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Milli Mücadele ve Devrimciliğin Tarihi". *Ulus*, X, 18, 1967.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Mütareke Devrinde Feshedilen Partiler". *Dünya*, V, 11, 1954.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Nagy Szoliman 1566. evi Szigetvar elleni hadjaratanak elözmenyei". *Szigetvari emlékkönyv: Szigetvar 1566. evi ostromanak 400. Evfordulojara*. Budapeşte, A Magyar Tudományos Akadémia Dunantuli Tudományos Intezete, 1966, 53-59.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Nişancı". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1964, 299-302.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Osmanlı Tarihinde Türk-Macar Yakınlığı". *Tarih Dünyası*, 9, 1950, 366-367.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Osmanlı Tarihinde Türk-Macar Yakınlığı". *Tarih Dünyası*, 12, 1950, 503-505.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Pedro de Urdemalas'ın Esir Düştüğü Deniz Harbi". *Dünya*, XII, 1, 1953.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Piyale Paşa'nın Bir Deniz Seferi". *Dünya*, III, 2, 1954.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Plevne Kahramanı ve Macarlar". *Bilgi Dergisi*, 123, 1957, 4-17.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Rakoczi az Oszman Birodalomban". *Enropa es a Rakoczi-szabadsagbarc*. Budapeşte, 1980, 83-95.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Rakoczi Ferenc II ve Osmanlı Devleti Himayesinde Macar Mültecileri". *Türk-Macar Kültür Münasebetleri Işığında II. Rakoczi Ferenc ve Macar Mültecileri Sempozyumu*. İstanbul, 1976, 1-17.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Rakoczi Ferenc II. ve Osmanlı Devleti Himayesinde Macar Mültecileri". *Atatürk Konferansları (1975-1976)*. Ankara, 1983, 105-123.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Rakoczi Ferenc ve Tevabiine Dair Yeni Vesikalar". *Belleten*, V, 20, 1941, 577-595.

- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Rakoçi ve Mikes Kelemen". *Ulus*, X, 10, 1967.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). *Rumeli'de Yiirükler, Tatarlar ve Evlad-ı Fati-han*. İstanbul, 1957, XII+342 s.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Sekban". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1980, 325a-327a.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "La Structure des Relations Turco-Rouma-ines et des Raisons de Certains Hüküms, Fermans, Berats et des Ordres des Sultans Adressés aux Princes de la Moldavia et de la Valachie aux XVI et XVII Siecles". *Bulleten*, XLII, 168, 1978, 761-773.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Süleyman Çelebi". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1967, 179a-182a.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Szekesfehervar 1543. evi elfoglalasa es a magyarorszagı török fennhatosag koranak kerdeseröl". *Szekesfehervar Evszazadai, Szekesfehervar*, III, 1977, 37-40.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Szigetvar Ostroma es Elfoglalasa 1566-ban/Török Forrasok Szerint". *Haditörténelmi Közlemenyek*, 13, 1966, 793-799.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Tanzimat Hareketlerinin Osmanlı Müesseseleri ve Teşkilatına Etkileri". *Bulleten*, XXXI, 121, 1967, 93-111.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Tarihte Türk-Leh Münasebetleri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 2-3, 1973-1974, s. 498-500.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Tarihte Türk-Macar Yakınlığı". *Vatan*, V, 20, 1960.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Tarihte Türk-Macar Yakınlığı". *Ulus*, V, 29, 1967.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Tarihte ve Bugünkü Anayasamız". *Ulus*, V, 21, 1967.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Tökhöyl İmre ve Osmanlı-Avusturya İlişkilerindeki Rolü". *Türk-Macar Kültür Münasebetleri Işığında II. Rakoczi Ferenc ve Macar Mültecileri Sempozyumu*. İstanbul, 1976, 180-210.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Un Registre de Depenses de Bayazid II Durant la Campagne de Lepante de 1499.". *Turcica*, V, 1975, 80-93.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "XIX. Asır Sonlarında Türk-Macar Münasebetleri ve Yakınlığı". *Nemeth Armağanı*. Ankara, 1962, 171-182.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "XV-XX. Yüzyıllarda Merkezi ve Güney Doğu Avrupa'da Köylü Hareketleri Konusu Hakkında". *Bulleten*, XXX, 117, 1966, 91-97.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "XV. Asrın Birinci Yarısında II. Murad Devrinde Hristiyan Birliği ve Osmanlı-Macar Mücadeleleri Esnasında Edirne". *Edirne'nin 600. Fetih Yıldönümü Armağan Kitabı*. Ankara, 1965, 119-135.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "XVI. Asır Ortalarında Osmanlı Devletinin Tuna Havzası ve Akdeniz Siyasetleri, Bunlar Arasında Alaka ve İrtibat, Muhtelif Veçheler". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 1, 1985, 63-77.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "XVII. Asır Başlarında Erdel Hadiseleri ve Bethlen Gabor'un Beyliğe İntihabı". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 1-29.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Yeni Belgelerin Işığında Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı-Venedik Münasebetleri". *Kann-ni Armağanı*. Ankara, 1970, 171-186.
- GÖKBİLGİN (Özalp). "Bazı Arşiv Belgelerine Göre XVI. Yüzyıl Osmanlı-Rus Ticareti ve İstanbul-Moskova Güzergahı". *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1972, 177-185.
- GÖKBİLGİN (Özalp). "Bazı Arşiv Belgelerine Göre XVI. Yüzyılda Osmanlı-Rus Ticareti ve İstanbul-Moskova Güzergahı". *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi*, 5, 1974, 162-177.
- GÖKÇE (Cemal). "Edirne Ayanı Dağdevirenöğlü Mehmed Ağa". *Tarih Dergisi*, XVII, 22, 1968, 97-111.
- GÖKÇE (Cemal). "Feroz Ahmad, İttihad ve Terakki 1908-1914 (Jön Türkler)". Çeviren: Nuran ÜLKEN. *Tarih Dergisi*, 25, 1971, s. 215.
- GÖKÇE (Erdoğan). "1897 Türk-Yunan Savaşında Yakılan Türkler". *Türk Folklor Araştırmaları*, 6-15, 303, 1974, 7119-7121.
- GÖKÇE (Turan). "Vüzera Kanunnamesi". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 8, 1993, 99-125.
- GÖKÇİN (Önder). "II. Meşrutiyet'e Öncülük Eden Bir Hareket: Erzurum İhtilali ve Ona Dair Bazı Belgeler". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXIII, 1-2, 1985, 255-279.
- GÖKDAŞ (İsmail). *Kürdistan Teali Cemiyeti*. 2. Baskı. İstanbul, Doz Yayınları, 1991, 323 s.
- GÖKDEMİR (Oktay). "Belediye Meclisi Kararlarına Göre İşgal Yıllarında Akhisar'da Fiyatlar (1920-1922)". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 1, 1991, 183-200.
- GÖKOZANOĞLU (Şükrü Kaya). *Jöntürklerden Birkaçının Biyografisi*. İstanbul, Resimli Ay Matbaası, 1937, 91 s.
- GÖKTEPE (Cihat). *I.Dünya Harbinde Konya'dan Şehit Olanlar Üzerine Bir İnceleme*. Konya, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÖLEN (Zafer). "Baron de Tott'un Seyahatnamesine Dair". *Bilge Dergisi*, 17, 1998, 69-71.
- GOLOĞLU (Mahmut). *Milli Mücadele Tarihi*. IV. Ankara, Başnur Matbaası, 1971, XIII+420 s.
- GOLOĞLU (Mahmut). *Milli Mücadele Tarihi*. III. Ankara, Başnur Matbaası, 1970, XVI+359 s.
- GOLTZ (Colmar Freiherr Von Der), yakup Şevki Paşa. *Osmanlı-Yunan Seferi 1313-1897*. İstanbul, 1326, 296 s.
- GOLTZ (Colmar Freiherr Von Der). *1912-1913 Balkan Harbi Barışından Sonra Osmanlı Yönetimi Üzerinde Düşünceler*. İstanbul, Harp Akademileri Yayınları, 1970.
- GOLTZ (Colmar Freiherr Von Der). *Genç Türkiye'nin Hezimet ve İmkân-ı İtilası: Balkan Harbi Mağlubiyetinin Sebepleri ve Devletin Geliştirilmesi Hak..* Çeviren: H. CEVDET. İstanbul, 1332, 78 s.
- GOLTZ (Colmar Freiherr Von Der). *Osmanlı-Yunan Seferi 1313-1897*. Çeviren: Yakup Şevki Paşa. İstanbul, 1326, 297 s.
- GÖNEN (Yasemin Saner). *The Integration of the Oroman Empire into the European State System During the Reign of Selim III*. İstanbul, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÖNEN (Yasemin Saner). *Osmanlı İmparatorluğ'unda Yabancıların Adli Ayrıcalıkları*. İstanbul, 1998. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- GÖRELİ (İsmail Hakkı). *Devlet Şurası (Şura-yı Devlet)-(Danıştay)*. Ankara, 1953, VII+330 s.
- GÖRGÜLÜ (Fahri). *İstiklal Savaşında Saruhanlı*. İzmir, Karınca Yayınları, 1966, 32 s.
- GÖRGÜLÜ (Fahri). *Yunan İşgalinde Mustafa Kemal Paşa*. Yeni Müteferrika Basımevi, 1961, 96+2 s.
- GÖRGÜLÜ (İsmet). "Çanakkale Zaferi Üzerine Alman İddaları". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 10, 28, 1994, 105-135.
- GÖRGÜLÜ (İsmet). *On Yıllık Harbin Kadrosu 1912-1922, Balkan, I. Dünya ve İstiklal Harbi*. İstanbul, 1990. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Goryanof. *Çanakkale ve İstanbul Boğazları*. İstanbul, 1331.
- GÖVSA (İbrahim Alaeddin). "Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye". *Resimli Yeni Lügat ve Ansiklopedi: Ansiklopedik Sözlük*. İstanbul, 1978.
- GOWAN (Bruce Mac). "Endüstri Öncesi Avrupa'ya Osmanlı İhracatı". Çeviren: Mehmet Ali KILIÇBAY. *Türkiye Günlüğü*, 18, 1992, 84-101.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "1849 Macar Mültecileri ve Bunların Kütahya ve Halep'te Yerleştirilmeleri ile İlgili Talimatlar". *Türk-Macar Kültür Münasebetleri Işığında II. Rakoczi Ferenc ve Macar Mültecileri Sempozyumu*. İstanbul, 1976, 173-179.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Alman Şarkiyat Cemiyeti'nin 19. Kongresi, (Freiburg in Breisgan, 28 Eylül-4 Ekim 1975)". *Türk Kültürü*, XIV, 162, 1976, 353-356.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). *Atatürk ve Milli Mücadele*. İstanbul, Turhan Kitabevi, 1984, VI+173 s.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "The Display Friendship between Iran and Turkey during the Time of Muzaffaroddin Shah and Abdolhamet II". *Journal of Cultural Institute*, IV, 1971, 57-66.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Hilafet ve Kaldırılması". *Prof. Dr. Ümit Yaşar Doğanay'ın Anısına Armağan*. İstanbul, 1982, 225-232.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Lausanne Anlaşması Arefesinde Bir Avusturyalı Diplomatin Düşünceleri". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 223-242..
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Maraş Müdafaası ve Kahraman Kadınlarımız". *Madalyalı Tek Şehir Kabraman Maraş Dergisi*, 1989, 8-10.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Max Freiherr Von Oppenheim ve Eserlerinde II. Abdülhamid Devrine Ait Bilgiler". *Sultan II. Abdülhamid ve Devri Semineri*, 27-29 Mayıs 1992-Bildiriler. İstanbul, 1994, 13-27.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Milli Mücadele'de Anadolu". *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan*. İstanbul, 1981, 1-14.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Milli Mücadele'de Sivil ve Askeri İdare İşleri". 2. *Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1985, 215-218.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Milli Mücadele Kahramanlarının Varisleri". *Milli Mücadele'de Konya ve Milli Egemenlik Sempozyumu*, (23-24 Mayıs 1991). Konya, 1991, 91-94.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Milli Mücadele ve Çağdaş Avrupa Basınında Yankılar". *I. Uluslararası Atatürk Sempozyumu, (Açılış Konuşmaları, Bildiriler)*, (21-23 Eylül 1987). Ankara, 1994, 813-821.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Muzaferüddin Şah ve II. Abdülhamid Devrinde Türk İran Dostluk Tezahürleri". *İran Şehinşahlığı'nın 2500. Kuruluş Yıldönümüne Armağan*. İstanbul, 1971, 137-193.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Osmanlı Maliyesinde İlhanlı Tesirleri". *Aspect of Ottoman History, Papers from Ciepo IX*. Yayınlayan: Amy SINGER. Jerusalem, Hebrew University, 1994, 162-166.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Ottoman Central Administration and Arab Provinces (1870-1910)". *Studies on Turkish-Arab Relations*. İstanbul, 1986, 76-84.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Die Rolle Atatürks in der türkischen Befreiungsbewegung (1918-1923)". *Turkestan als historischer Faktor und politische Idee*. Neşreden: Erling von MENDE. Köln, 1988, 47-58.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Sevres'den Lausanne'a". *Belleten*, XLVI, 153, 1982, 555-565.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Tanzimat Arefesinde ve Hemen Sonrasında Tersane-i Amire'de İşçi Emekliliği ve İş Kazasına Uğrayanlara Yapılan İşlemler Hakkında". *Tarih Boyunca Türk Tarihinin Kaynakları Semineri* (6-7 Haziran 1996). İstanbul, Tarih Araştırma Merkezi, 1997, 67-73.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Tarihte Türk-Arab Münasebetlerine Kısa Bir Bakış". *Türk Arab İlişkileri İncelemeleri Danışma Toplantısı*. İstanbul, 1985, 155-164.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Türk-Ermeni İlişkileri Hakkında". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 98, 1995, 43-48.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Viyana Kuşatması". *Tarih ve Toplum*, XXII, 259, 1984, 40-46.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "XVI. Yüzyılda Tahran'daki Temsilcilerimiz ve Türk İran Münasebetlerine Etkileri". *Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975, 61-74.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "XVI. Yüzyılda Türk İdaresinde Nauplia (Anabolu) ve Yapıları". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı Armağanı*. Ankara, 1976, 461-485.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Yabancı Gözü İle XVI. Yüzyılda Türk Zaferlerinin Sebepleri". *Türk Kültürü*, VIII, 94, 1970, 636-639.
- GÖZE (Ergun). "Diplomasinin Müesseseleri". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, II, 8, 1980, 167-183.
- GÖZLER (H.Fethi). "Silistre Müdafaası 18 Mayıs 1854-29 Haziran 1954". *Türk Kültürü*, VI, 70, 1968, 697-704.
- GRAMMONT (Jean-Louis Bacqué). "Kanuni Sultan Süleyman'ın I. Francis'e İki Mektubu". Çeviren: Refer YİNANÇ. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, VIII-XII, 14-23, 1975, 89-99.
- GRANVILLE (Edgar). *Çarlık Rusyasının Türkiye'deki Oyunları: Ermeni Meselesine Işık Tutan Bir İnceleme*. Çeviren: Orhan ARIMAN. Ankara, Yerin Yayınları, 1967, 95 s.
- GROL (G.), ÇAĞLAR (İ.). "La Presse Française de Turquie de 1785 a nos Jours". *Osmanlı Araştırmaları*, 7, 1988, 389-405.
- GUBOĞLU (Mihail). "Fatih'in Ştefan Çel Mare Üzerine İki Boğdan Seferi (1474-1476)". *Belleten*, XLVII, 185, 1983, 139-194.
- GUBOĞLU (Mihail). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Boğdan Seferi ve Zaferi (1538 M.-945 H.)". *Belleten*, L, 198, 1986, 727-805.
- GUBOĞLU (Mihail). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Karadeniz-Tuna Kanalı Projeleri (1836-1876) ve Boğazköy-Köstence Arasında İlk Demiryolu İnşası (1855-1860)". *Çağını Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 217-247.
- GUBOĞLU (Mihail). "Osmanlı Padişahları Tarafından Transilvanya'ya Verilen Ahidnameler Kapitülasyonlar". *X. Türk Tarih Kongresi*

- (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1725-1734.
- GUBOĞLU (Mihail). "Osmanlılarla Romen Ülkeleri Arasındaki İlk Devir İlişkileri (1368-1456) Hakkında Belirtilmeler ve Doğrultmalar". IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 829-843.
- GUBOĞLU (Mihail). "Tuna Boylarındaki Kadı Sicilleri ve Bazı Defterler". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 66, 1990, 9-29.
- GUBOĞLU (Mihail). "XVI. Yüzyılın İlk Yıllarına (1520) Kadar Romen Ülkelerinin Osmanlı Yönetimine Ödediği Haraç". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 41, 1-4, 1985, 139-143.
- GÜCÜYENER (Şükrü Fuad). *Fatih Sultan Mehmed İstanbul'u Nasıl Aldı? 500 üncü Yıl Hatırası (1453-1953)*. İstanbul, Gücüyener Yayınevi, 1953, 42 s.
- GÜCÜYENER (Şükrü Fuad). *Fatih Sultan Mehmed İstanbul'u Nasıl Aldı? ve Bütün Devri (1453-1953): 500. Fetih Yılı Hatırası*. İstanbul, Gücüyener Yayınevi, 1953, 128 s.
- GÜCÜYENER (Şükrü Fuad). *Sina Çölünde Türk Ordusu*. 7. Basım. İstanbul, 1957, 149 s.
- GÜCÜYENER (Şükrü Fuad). *Yüce Fatih İstanbul'u Nasıl Aldı*. İstanbul, 1953, 128 s.
- GÜL (Muhittin). *II. meşrutiyet Döneminde Sosyal ve Kültürel Alanlarda Yapılan Yenileşme Hareketleri (1908-1918)*. Ankara, 1985. Yüksek Lisans Tezi.
- GÜL (Mustafa). "Cumhuriyet'in Kuruluşunda İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin Rolü". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 51, 1991, 23-24.
- GÜL (Mustafa). *Erzurum Kongresi*. Ankara, 1985. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- GÜL (Mustafa). "Osmanlı İmparatorluğunun Birinci Dünya Savaşına Girmesini Etkileyen Faktörler". *Araştırma Dergisi*, 19, 1991, 65-86.
- GÜLDAŞ (Ayhan). "Fetret Devri'ndeki Şehzadeler Mücadelesini Anlatan İlk Manzum Vesika". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 72, 1991, 99-111.
- GÜLDİKEN (Nevzat). "Türkiye'de Siyasi Partilerin Doğuşuna Sosyolojik Bir Bakış". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18, 1995, 73-105.
- GÜLER (Ali). "Cemal Paşa ve Ona Atfedilen Bir Ermeni-Rus Projesi". *Askeri Tarih Bülteni*, 45, 1998, 9-24.
- GÜLER (Ali). *İstanbul'daki Rum-Yunan Teşkilat ve Cemiyetleri (30 ekim 1918-16 Mart 1920)*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- GÜLER (Ali). "Tarih Boyunca Rumların Türkler İle Olan İlişkileri". *Askeri Tarih Bülteni*, 46, 1999, 29-40.
- GÜLER (Ali). "Tarihi Türk Devlet Teşkilatı'nın Önemli Bir Kurumu: 'Vezir-i Azamlık'". *Bilge Dergisi*, 18, 1998, 54-58.
- GÜLER (Ali). *Yakın Tarihimizde Pontus Meselesi ve Rum-Yunan Terör Örgütleri*. Ankara, Rızeli Kültür ve Yardımlaşma Derneği, 1996, XIX+228 s.
- GÜLER (Birgül Ayman). *Yerel Yönetimler: Liberal Açıklamalara Eleştirel Yaklaşım*. Ankara, TODAİE Yayınları, 1992, VIII+294 s.
- GÜLER (Birgül). "Yerel Yönetim Tarihine Yaklaşım Sorunu". *Anme İdaresi Dergisi*, 26, 1, 1993.
- GÜLER (İbrahim). "XVIII. Yüzyılda Sinop'ta İran Şehzadeleri". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 259-265.
- GÜLER (İbrahim). "XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Askeri Seferlerde Sinop'un Güvenlik ve Asayiş Meselesi". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 73-87.
- GÜLER (Mustafa). *Amasya Tamimi ve Ötesi*. Amasya, Eser Matbaacılık, 1995, 104 s.
- GÜLER (Rahmi). *Osmanlı Dış Politikası (1839-1876)*. Bursa, 1999. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÜLERSOY (Çelik). "Son 400 Yılda Tophane Semti". VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1637-1650.
- GÜLERSOY (Çelik). "Son 400 Yılda Tophane Semti". *Arkeoloji ve Sanat*, II, 18-19, 1982, 9-16.
- GÜLERSOY (Çelik). "Son 400 Yılda Tophane Semti". *Arkeoloji ve Sanat*, II, 20-21, 1982, 13-21.
- GÜLMEZ (Mesut). "Polis Örgütünün İlk Kuruluş Belgesi ve Kaynağı". *Anme İdaresi Dergisi*, XVI, 4, 1983, 3-15.
- GÜLSOY (Ufuk). "1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Rumeli'de Rus İşgaline Uğrayan Yerlerin Durumu". *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul*, 28-30.VI.1989. İstanbul, 1990, 21-35.
- GÜLSOY (Ufuk). *1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşında Rumeli'den Rusya'ya Götüürülen Reaya*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1993.
- GÜLSOY (Ufuk). "1856 Halep ve Nablus Olayları". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 279-288.
- GÜLSOY (Ufuk). "1856 Islahat Fermanı'na Tepkiler ve Maraş Olayları". *Bekir Kütükoğlu'na Armağan*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1991, 443-458.
- GÜLSOY (Ufuk). *Hicaz Demiryolu*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1994, 32 s.
- GÜLTEKİN (Lerzan), BOŞNAK (Merin). "Misak-ı Milli Kavramı Etrafında Bir Tartışma Dolayısıyla". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 1993, 89-104.
- GÜLTEKİN (Osman). "Suveyş Seferi ve Bağdat'la İngilizlerle Çarpışma". *Türk Kültürü*, IV, 46, 1966, 864-866.
- GÜMÜŞ (Nebi). *Osmanlı Devleti'nin Gürcistan Siyaseti (1808-1839)*. İstanbul, 1993. Yüksek Lisans Tezi. İslam Medeniyeti ve Sosyal Bilimler Ana Bilim Dalı, İslam Tarihi Bilim Dalı Marmara Üniversitesi.
- GÜMÜŞ (Nebi). XVI. Asır Osmanlı-Gürcistan İlişkileri. İstanbul, 1999. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÜMÜŞ (Saadettin). *Sivas Kongresi*. Sivas, Sebat Matbaası, 1974, 146 s.
- GÜMÜŞSU (Musa). *İzmir ve Manisa'da Yunan İşgaline Karşı Yapılan Direnmeler ve Teşkilatlanma Çabaları*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- GÜNAY (Selçuk). "Bazı Belgelerin Işığında Osmanlı Devleti'nin Basra-Akabe Harcını Muhafaza Yolunda Bazı Tedbirler". *Türk Kültürü*, XXXI, 365, 1993, 37-48.
- GÜNAY (Selçuk). *Hamidiye Hafif Süvari Alayları*. Erzurum, 1983. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- GÜNAY (Selçuk). "Hamidiye Hafif Süvari Alayları ve Erzurum". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 53, 1988, 9-22.
- GÜNAY (Selçuk). "II. Abdülhamid Döneminde Güney ve Güneydoğu

- Asya Osmanlı Politikasından Bazı Örnekler". *Araştırma Dergisi*, 18, 1990, 133-146.
- GÜNAY (Selçuk). "II. Abdülhamid Döneminde Suriye ve Lübnan'da Arap Ayrıcalıklı Hareketlerinin Başlaması ve Devletin Tedbirleri". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVII, 28, 1996, 85-109.
- GÜNÇAN (Ömer Kamil). *Demiryollarının Ülke Stratejisine Etkinliği (Balkan, I. Dünya Kurtuluş Savaşı ve Türkiye Cumhuriyetinde Atatürk Dönemini Kapsar)*. Ankara, 1991. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- GÜNDOĞAN (Kadir). *Kurtuluş Savaşı Sırasında Türk-İtalyan İlişkileri (1919-1922)*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- GÜNDOĞDU (Fahriye). "II. Abdülhamid Dönemi Türk Basım Teknolojisi ve Modern Türk Basımcılığına Giriş". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, 1983, 101-109.
- GÜNDÜZ (Tufan). "Meşrutiyet Dönemi Fikir Akımlarının Çağdaşlaşma Açısından Değerlendirilmesi". *Sosyal Bilimlerde Araştırma*, 1, 5, 1992, 42-45.
- GÜNER (Zekai). *1919 yılında Türk Umumi Efkarını Aydınlatma Çabaları, Basın ve Beyannameleler*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- GÜNER (Zekai). *Trakya Paşaeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri (1 Aralık 1918-13 Mayıs 1920)*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÜNESEN (Fikret). *Çanakkale Savaşları, 1912-1922 Türk Savaşları Belgeseli*. İstanbul, Kastaş Yayınları, 1986, 360 s.
- GÜNEŞ (İhsan). "1912 Seçimleri'nin Eskişehir'deki Uygulaması". *Belleten*, CLXV, 216, 1992, 459-482.
- GÜNEŞ (İhsan). "1912 Seçimleri ve Eskişehir'de Meydana Gelen Olaylar". *Belleten*, LVI, 216, 1992, 459-482.
- GÜNEŞ (İhsan). "Bursa'nın Yunan Ordusu Tarafından İşgali ve Bunun Doğurduğu Tepkiler". 2. *Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1985, 140-166.
- GÜNEŞ (İhsan). "II. Meşrutiyet Dönemi Hükümet Programları (1908-1918)". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1, 1990, 171-270.
- GÜNEŞ (İhsan). "Osmanlı İmparatorluğunun Yıkılışını ve Türk İnkılabını Hazırlayan Sebepler". *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I*. Ankara, 1989, 14-36.
- GÜNEŞ (İhsan). *Türk Parlamento Tarihi (1839-1920)*. Ankara, 1997.
- GÜNEŞ (İhsan). *Türk Parlamento Tarihi: Meşrutiyete Geçiş Süreci, I. ve II. Meşrutiyet*. Ankara, T.B.M.M. Vakfı, 1997.
- GÜNEŞ (İhsan). *Türk Tarihinde İttihat ve Terakki (1889-1918)*. Ankara, 1977. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- GÜNGÖR (Salahaddin). *Kumandanlarımızın Harp Hatıraları*. İstanbul, Kanaat Kitabevi, 1932, 44 s.
- GÜNGÖR (Selahattin). "İlk Londra Elçimiz Yusuf Ağah Efendi İngiliz Sarayındaki Kabulünü Anlatıyor". *Resimli Tarih Mecmuası*, 1, 1950, 414-418.
- GÜNGÖRDÜ (Nedret). "Osmanlılarda İlk İkamet Elçilikleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 23, 1987, 35-42.
- GÜNGÖRDÜ (Nedret). *Tanzimat ve Meşrutiyet (I-II) Dönemlerinde Osmanlı Mülki İdareleri*. Ankara, 1988. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- GÜRBÜZ (Musa). *Karakol Cemiyeti*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- GÜRDOĞAN (Burhan). "İkinci Meşrutiyet Devrinde Anayasa Değişiklikleri". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 16, 1, 1959, s. 91-106.
- GÜREL (Ziya). "Kurtuluş Savaşında Demiryolculuk". *Belleten*, XLIV, 175, 1980, 539-574.
- GÜREL (Ziya). "Kurtuluş Savaşında Demiryolculuk II". *Belleten*, XLV, 2, 178, 1981, 79-106.
- GÜREL (Ziya). "Kurtuluş Savaşında Demiryolculuk III". *Belleten*, XLVII, 187, 1983, 677-696.
- GÜREL (Ziya). "Kurtuluş Savaşında Demiryolculuk IV". *Belleten*, XLVIII, 191-192, 1984, 497-511.
- GÜREL (Ziya). "Kurtuluş Savaşında Demiryolculuk V". *Belleten*, XLIX, 195, 1985, 579-594.
- GÜREL (Ziya). "Kurtuluş Savaşında Demiryolculuk VI". *Belleten*, L, 198, 1986, 861-875.
- GÜREL (Ziya). "Kurtuluş Savaşında Demiryolculuk VII". *Belleten*, LI, 200, 1987, 849-861.
- GÜREL, A. TEVFIK. *1853-1855 Türk-Rus ve Müttefiklerin Kırım Savaşı*. İstanbul, 1935, 132 s.
- GÜREL, A. TEVFIK. *1853-1855 Türk-Rus ve Müttefiklerin Kırım Savaşı*. İstanbul, 1935, 135 s.
- GÜRESİN (Ecved). *31 Mart İsyanı*. İstanbul, Habora Yayınları, 1969, 102 s. (Habora Yayınları: 59).
- GÜRLER (Hamdi). *Kurtuluş Savaşı'nda Albay Bekir Sami (Günsav) ve Batı Anadolu Milli Direniş Hareketlerindeki Rolü (21 Mayıs-27 Haziran 1919)*. Ankara, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- GÜRSEL (Haluk F.). *Tarih Boyunca Türk-Rus İlişkileri: Bir Siyasi Tarih İncelemesi*. İstanbul, Ak Yayınları, 1968, 252 s. (Ak Yayınları Neşriyatı: 8).
- GÜRSEL (Seyfettin). "1838 Ticaret Anlaşması Üzerine". *Yapıt*, 10, 1985, 27-36.
- GÜRSOY (Ahmet). *Milli Mücadelede Giresunlular*. Giresun, Yeşilgiresun Gazetesi Yayınları, 1994, 96 s.
- GÜRSOY (Belkıs). "Amedi Galib Efendi Sefaretnamesi". *Erdem*, 9, 27, 1997, 911-941.
- GÜRSOY (Ufuk). "Binsekizyüzyirmisekiz-Binsekizyüzyirmidokuz Osmanlı Rus Savaşında Rumelide Rus İşgaline Uğrayan Yerlerin Durumu." *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul*, 28-30.VI.1989. İstanbul, 1990, 21-35.
- GÜRÜN (Kamuran). *Ermeni Dosyası*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, VII+312 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları VII. Dizi Sayı: 79).
- GÜRÜN (Kamuran). *Türk-Sovyet İlişkileri (1920-1953)*. Ankara, 1991, VIII+319 s.
- GÜRYILMAZ (Mustafa). *Mustafa Kemal Döneminde Hariciye Vekaleti'nin Gelişmesi (1919-1938)*. Kayseri, 1990. Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÜVEN (Zühtü). *Anzavur İsyanı, İstiklal Savaşı Tarihinden Acı Bir Sayfa*. İstanbul, Aydınlık Basımevi, 1948, 166 s.
- GÜVENÇ (Lütfü). *Osmanlı Devri Osmanlı-Avusturya Harbi 1593-1606: Silahlı Kuvvetleri Tarihi*. III. Ankara, GENKUR. Askeri Tarih ve

- Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, 1985, X+180 s.
- GÜZEL (Abdurrahman). "İstiklal Savaşında Mehmet Akif". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1986, 34-45.
- GÜZEL (Abdurrahman). "Milli Mücadele Yıllarında Antalya". *X. Türk Tarih Kongresi* (22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2669-2753.
- GÜZEL (Hasan). *Konya'da Milli Mücadele'yi Destekleyen Din Adamları*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- Habeş Eyaleti: Osmanlı İmparatorluğunun Güney Siyaseti*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1974, XXIII+317 s. (İstanbul Üniv. Edeb. Fak. Yayınları No: 1856).
- HACIGÖKMEN (M. Ali). *XVI. Yüzyıla Ait Alaiyye Sancağı Mufassal Tabir Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- HACIKAMİLOĞLU (M. Cemil). *Şanlıurfa'nın Kurtuluşu*. 2. Basım. İstanbul, Fatih Gençlik Vakfı Yayınları, 1990, 180 s.
- HACIKAMİLOĞLU (M. Cemil). *Şanlıurfa'nın Kurtuluşu*. İstanbul, Fatih Gençlik Vakfı Yayınları, 1986, 136 s.
- Haçlı Seferleri ve XI. Asırdan Günümüze Haçlı Ruhu Semineri* (26-27 Mayıs 1997) *Bildiriler Kitabı*. İstanbul, 1998.
- HAFİZ (Nimetullah). "Yugoslavya'da Bulunan Bir Çanakkale Savaşı Destanı". *Çevren Dergisi*, IV, 9, 1976, 141-151.
- HAFİZ (Nimetullah). "Yugoslavya'da Bulunmuş Bir Çanakkale Destanı". *Türk Kültürü*, 14, 158, 1975, 88-96.
- HAGGMAN (Bartil). "Poltava'nın Neticisi Rusyayı yenmeye yönelik İsveç-Ukrain-Osmanlı-Kırım Stratejileri 1709-1714". *Emel*, 220, 1997.
- Hakkı Nesir. *İstanbul İçin Mebus Namzetlerim*. İstanbul, Tanin Basımevi, 1335, 32 s.
- HAL (Reşat). *Balkan Harbi 1912-1913: Harbin Sebepleri. Askeri Hazırlıklar ve Osmanlı Devletinin Harbe Girişi*. I. Ankara, Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları, 1970, VI+28 s. (Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığı Resmi Yayınları No: 4).
- HALAÇOĞLU (Ahmet). *Balkan Harbi Sırasında Rumeli'den Türk Güçleri 1912-1913*. Ankara, 1994, 156 s.
- HALAÇOĞLU (Ahmet). "Birinci Dünya Savaşı'nda Türk Donanması ve Çanakkale Deniz Operasyonları". *Askeri Tarih Bülteni*, 25, 1988, 47-64.
- HALAÇOĞLU (Ahmet). "I. Dünya Savaşında Türk Donanması ve Çanakkale Deniz Operasyonları". *Türk Kültürü*, 298, 1988, 67-83.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Fırka-i İslahiye ve Yapmış Olduğu İskan". *Tarih Dergisi*, XXII, 27, 1973, 1-21.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Greek Policy and Ottoman State". *Dış Politika*, 6, 1977, 47-57.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Yunanistan'ın Osmanlı Devleti'ne Karşı Tâkip Ettiği Siyaset (1885-1916)". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, I, 6, 1980, 14-25.
- HALİM (A.). "Russo-Turkish War 1876-77 and the Muslims of Bengal". VI. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 20-26 Ekim 1961). Ankara, 1967, 526-533.
- Halkın İstemediği İnkılap: Meşrutiyet*. İstanbul, Sabah Gazetesi Kültür Yayınları, 1976, 295 s. (Sabah Gazetesi Kültür-Yayınları No: 2).
- HALLI (Reşat). "Türk İstiklal Harbinde Heyet-i Temsiliye Dönemi". *Askeri Tarih Bülteni*, 5, 1978, 41-52.
- HAMMER-PURGSTALL (Baron von). "XVIII. Asırda Osmanlı İmparatorluğu Devlet Teşkilatı ve Bâbıalî". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, VII, 2-3, 1941, 564-586.
- HAMMER PURGSTALL (Joseph Freiherr Von). *İstanbul'un Türkler Tarafından Alınışı*. İstanbul, Yayın Ticaret Yayınları, 1981, 100 s.
- HAMNEİ (Ali Aşgar). *Akkoyunlu Kavakoyunlu İlişkileri ve Safevi Hükümetinin Kuruluşu*. Ankara, 1974. Doktora Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- HAMZA (Yusuf). "1839-1876 Yılları Arasında Makedonya Slav Unsurunun Eğitim ve Kültür Yaşamında Tanzimat İslahatlarının Yankıları". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 489-499.
- HAMZA (Yusuf). "1908-1912 Yılları Arasında Makedonya'da Kurulan Ayrılmış Örgütler ve Osmanlı Balkan ve Doğu Federasyonu-Konfederasyonu Kurma İddiası". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 75, 1991, 47-67.
- HAMZA (Yusuf). "Halil Rıfat Paşa'nın "Manastır Vilayeti Köylerinin Toplumsal Güvenliği Tüzüğü"". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 57, 1988, 170-178.
- HAMZA (Yusuf). "XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Türk-Makedon İlişkileri". *X. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1205-1215.
- HAN (Münevver). "Eastern Question and Turkey". VI. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 20-26 Ekim 1961). Ankara, 1967, 545-553.
- HANCIÇ (Adem). "XVI. Yüzyılda Bosna'da Şehir Halkının Teşekkülü Hakkında". *Çevren Dergisi*, V, 15, 1977, 61-68.
- HANÇERLİOĞLU (Filiz). *Azık Çelebi Divanı*. Ankara, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- HANİOĞLU (M.Şükrü). *Bir Siyasal Örgüt Olarak Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyeti ve Jön Türkçülük 1889-1902*. 2. Baskı. 1. İstanbul, İletişim Yayınları, 1989.
- HANİOĞLU (M.Şükrü). *Bir Siyasal Örgüt Olarak Osmanlı İttihad ve Terakki Cemiyeti ve Jön Türkçülük 1889-1902*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1981, 664 s.
- HANİOĞLU (M.Şükrü). "Genesis of the Young Turk Revolution of 1908". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 277-300..
- HANİOĞLU (M.Şükrü). "Karl Süsseim-İbrahim Temo Mektuplaşması ve Jön Türk Hareketi". *Dünnü ve Bugünüyle Toplum ve Ekonomi*, 2, 1991, 137-163.
- HANİOĞLU (M.Şükrü). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Temsil ve İkinci Meşrutiyet Dönemi Meclisleri". *İ.Ü. Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yıllığı*, 4, 1989, 61-78.
- HANİOĞLU (M.Şükrü). "Tanzimat Bürokrasisine Dönüş Arzuları ve Jöntürkler". *Türkiye Günlüğü*, 8, 1989, 56-59.
- Harbi Umumi ve Şirket-i Hayriye*. İstanbul, Bahriye Matbaası, 1921, 103 s.
- Hasan Sırrı. *Hukuk-i Diüvel Nokta-i Nazarından Osmanlı-İtalya Muharebesi*. İstanbul, 1330.
- Hasırcızade. *Abdülhamid Han ve Osmanlı-Yunan Muharebesi*. İstanbul, Ferişt yayınevi, 1989.
- HATİPOĞLU (Murat). "1909 Gudi Darbesinin Yunan Siyasi ve Askeri Hayatındaki Yeri ve Türk-Yunan İlişkileri Üzerinde Oynadığı Rol". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 2, 1985, 63-80.

- HATİPOĞLU (Süleyman), GÖKÇE (Salim). "Çanakkale Zaferinin Genel Bir Değerlendirmesi". *Erciyes Dergisi*, 138, 1989, 10-12.
- HATİPOĞLU (Süleyman). *Orta Toros Geçitlerinde Türk-Fransız Mücadelesi (1915-1921)*. Ankara, 1991. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- HAUPT (Georges). "Osmanlı İmparatorluğunda Sosyalist Hareketler". Çeviren: Tuğrul ARTUNKOL. *Toplum ve Bilim*, 3, 1977, 129-142.
- HAYDAR (Ali). *Kosova Meydan Muharebesi*. İstanbul, 1910.
- HAYDAROĞLU (İlknur Polat). "II. Abdülhamid'in Hafiye Teşkilatı Hakkında Bir Risale (II. Kısım)". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIX, 30, 1998, 135-175.
- HAYDAROĞLU (İlknur Polat). "II. Abdülhamid'in İtfaiye Teşkilatı Hakkında Bir Risale". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVII, 28, 1996, 109-135.
- Hayrettin. *1270 Kırım Muharebesinin Tarih-i Siyasisi*. İstanbul, 1326, 187 s.
- Hayrettin. *Kırım Harbi*. Hazırlayan: Şemsettin KUTLU. İstanbul, 1976, 232 s. (Tercüman 1001 Eser: 77).
- Hayri. *Harb-i Umumide Çanakkale Muharebat-ı Berriyesi. Anafartalar Gurubı Muharebatı*. İstanbul, 1326, 61 s. (Erkan-ı Harbiye Mektebi Külliyyatı adet: 11).
- HAYTA (Necdet). "Beyrut'un İtalyanlar Tarafında Bombardımanı(24 Şubat 1912)". *Askeri Tarih Bülteni*, 38, 1995, 185-189.
- HAYTA (Necdet). "Rodos İle Oniki Ada'nın İtalyanlar Tarafından İşgali ve İşgalden Sonra Adaların Durumu (1912-1918)". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 131-144.
- HAYTA (Necdet). "Trablusgarp Savaşı Sırasında İtalyanların Kızıldeniz'deki Faaliyetleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 39, 1995, 98-104.
- HAZAİ (Georg). "Macar Havacı Oskar Asboth'un Türk Havacılığına Ait Bir Projesi". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 491-495.
- HAZAİ (Georg). "XV. Yüzyıl Sonlarında Macar-Türk Diplomatik İlişkileri Üzerine". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 596-601.
- HAZAİ (Gyorgy). "Macar Tarihiyle İlgili Osmanlı Kaynaklarına Ait Çalışmalar ve Yayın Projeleri". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 1931-1936.
- HELMREICH (Paul C.). *Sev Enrikaları: Büyük Güçler, Masallar, Gizli Antlaşmalar ve Türkiye'nin Taksimi*. 1. Basım. Çeviren: Şerif EROL. İstanbul, Sabah Gazetesi Kültür Yayınları, 1996, 278 s.
- HEMINGWAY (Ernest). *İşgal İstanbul'u ve İki Dünya Savaşından Mektuplar*. Çeviren: M. Ali KAYABAL. Sıralar Matbaası, 1970, 351 s.
- Henry Layard'ın İstanbul Elçiliği 1877-1880. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1968, 239 s. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğ. Fak. Yayınları No: 181).
- HENSEL (Wojciech). "Leh Sefaretnamelerinde Türkiye (XVI.-XVII. Yüzyıllar)". V. *Millîlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, 1986, 285-288.
- HENZE (Paul). "21. Yüzyıla Doğru Türkiye". Çeviren: Fatma ACUN. *Türk Yurdu*, I-II, 204, 1928, 18-25.
- HEPANER (Harold). "Der Lange Türkenkrieg (1593-1606) Ein Wendepunkt im Habsburgisch Osmanischen Gegensatz". *Osmanlı Araştırmaları*, 1, 1980, 133-146.
- HEPER (Metin). "Osmanlı Siyasal Hayatında Merkez-Kenar İlişkisi". *Toplum ve Bilim*, 9-10, 1980, 3-35.
- HEPER (Metin). "Osmanlı Türk Devleti'nde Bürokrasinin Siyasal Rolü: Kamu Yönetimi Kuramı Açısından Bazı Gözlemler". *Anne İdaresi Dergisi*, 6, 2, 1973, s. 29-30.
- HEPER (Metin). "Türk Demokrasisinin Dünü, Bugünü ve Yarını". *Türkiye Günlüğü*, 11, 1990, 126-129.
- HEPER (Metin). "Türkiye Demokrasisinin Dünü, Bugünü ve Yarını. Bazı Eleştiriler ve Yanıtlar". *Türkiye Günlüğü*, 13, 1990, 100-103.
- HEPPNER (Harald). "Der Lange Türkenkrieg 1593-1606, Ein Wendepunkt im habsburgisch osmanischen Gegensatz". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 133-146 s.
- HERBERT (F. W.). *Plevne Müdafasında Bir İngiliz Zabitanın Hatıraları*. Hazırlayan: Nurettin ARTAM. Ankara, Ulus Basımevi, 1938, 186 s.
- HERGÜNER (Mustafa). *Kurtuluş Savaşı'nda Denizcilikimiz*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- HİÇYILMAZ (Ergun). *Belgelerle Kurtuluş Savaşında Casusluk Örgütleri*. İstanbul, Kültür Matbaası, 1981, VII+205 s.
- HİÇYILMAZ (Ergun). *Belgelerle Teşkilat-ı Mabsusa ve Casusluk Örgütleri*. İstanbul, 1979, XII+221 s.
- HİÇYILMAZ (Ergun). *Gizli Belgelerle Çerkes Ethem*. 1. Basım. İstanbul, Varlık Yayınları, 1993.
- HİNİZ (Walter). *Uzun Hasan ve Şeyh Cüneyd: XV. Yüzyılda İran'ın Millî Bir Devlet Haline Yükselişi*. Çeviren: Tevfik BIYIKLIOĞLU. Ankara, 1948, XIII+165 s.
- HITZEL (Frédéric). "Défense De La Place Turque D'aczakow Par Un Officer Du Génie Français (1787)". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 639-648.
- HITZEL (Frédéric). "Dil Oğlanları". Çeviren: Aksel TİBET. *Toplumsal Tarih*, 4, 21, 1995, 37-43.
- HIZLI (Mefail). "Cumhuriyet'in İlanından Önce Uluabad, Karacabey ve Bandırma Yörelerindeki Yunan Zulmü". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7, 7, 1998, 169-182.
- Histoire économique et Sociale de l'Empire Ottoman et la Turquie (1326-1960) Actes du Sixieme Congres International Tenu a Aix-en-Provence du 1er au 4 Juillet 1992*. Yayınlayan: Daniel PANZAC. Paris, 1995.
- HOCA (M. Şerafettin). "Balkanlar Vilayetlerinde Osmanlı Basını". *Çeviren Dergisi*, V, 14, 1977, 39-54.
- HOCA (Nazif). "Nedim'in Bizzat Yazdığı İddia Edilen Bir Divanı Hakkında". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11, 15, 1960, s. 143.
- HOCANIN (Yusuf Ziya). "Birinci Dünya Savaşı'nda Kıbrıs (1914-1918)". *Askeri Tarih Semineri (IV. Ankara 16/18-5-1989)*. Ankara, 1989, 425-436.
- HOCANOĞLU (Mehmet). *Arşiv Vesikalarıyla Tarihte Ermeni Mezalimi ve Ermeniler*. İstanbul, Er-Tu Yayınları, 1976, 866+6+XXX s.
- HOCHTER (Von). *Türk Ordusuyla Muharebede*. I. Cilt, 6. Cüz. 77 s. (Balkan Kütüphanesi Asarından).

- HOCHTER (Von). *Türklerle Harbe: Kırkkilise Lüleburgaz-Çatalca Muhaberatı-vekeyi-i Yevmiyesi*. İstanbul, 1331.
- HÖFLECHNER (Walter). "Die Wissenschaftlichen Und Kulturellen Beziehungen Zwischen Der Türkei Und Österreich". IX. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 845-864.
- HOLZHAUSEN (Rudolf). *Çanakkale Havacıları 1915-1916*. Çeviren: Fahri ÇELİKER. Ankara, 1982, 58 s. (Askeri Tarih Bülteni: 14).
- HOLZHAUSEN (Rudolf). *I. Dünya Harbinde Almanyanın Türkiye'ye Sağladığı Hava Desteği*. Çeviren: Fahri ÇELİKER. Ankara, 1982, 12+58 s. (Askeri Bülteni: 14).
- HORATA (Osman). *Nedim-i Kadim Divançesi (İnceleme-Tenkitli Basım)*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1987, 216 s.
- HORNİKER (A. L.). "Osmanlı Türk Diplomasisi". Çeviren: Rafet Y. BOLATA. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 4, 1989, 193-211.
- HOŞGÖR (İsmail Aydın). *Kurtuluş Savaşı'nda Biga*. Biga, Cahit Renda Matbaası, 1970, 132+(3) s.
- HOURLÉ (Paul). *Türkiye Nasıl Paylaşıldı. Kaynarca Muabedesinde Son Felaketimize Kadar Şark Meselesi*. İstanbul, 1329, 62 s. (Kütüphane-i İntibah. Ader 11).
- HUANG (Chi-Huei). "Bir Çinli Sürgüne Göre "Jön Türkler Devrimi"". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 1321-1328.
- Hukuk-i Umumiye-i Dövel Vesaik Kısmı. Devlet-i Osmaniyeye Taalluk edip Hukuk-i Dövelce baiz Ebemniyet olan Muabedat ve mukavelet-i döveliyeye*. Çeviren: Ahmet SELAHATTİN. İstanbul, 1328, 344 s.
- HULUSİ (A.). *Külliyat-i Harb-i Yunan Yahut Tafsilat-i Muharebe-i Abire ve Mecmua-i İlave (1313-1897 Osmanlı Yunan Muharebesi h.)*. İstanbul, Yuvaraklı Panayotidis Matbaası, 1315, 16 s.
- HULUSİ (M.). *Büyük Harbin Tarihi: Çanakkale Gelibolu Askeri Harekâtı*. 2. İstanbul, Askeri Matbaa, 1939-1940.
- HUREWİTZ (J. C.). "The Background of Russia's Claims to the Turkish Straits. A Reassessment". *Belleten*, XXVIII, 111, 1964, 459-503.
- HUTCHOUN (Elmo). *Zoraki Müterake=Violent Truce*. Çeviren: Saleh Mustafa İSLAM. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1961, 106 s.
- HUYUGÜZEL (Ömer Faruk). "İzmir'de İlk Tiyatro Faaliyetleri ve Sultan II. Abdülhamid Devrinde Tiyatro Hayatı". *Mehmet Kaplan İçin*. Ankara, 1983, 115-130.
- Hükümet-i Osmaniyeye ile Ukrayna Arasında Hali Sulhün İadesi Hakkındaki Muabedenin İmza ve Teatisine Mezuniyeti Mutazammın Kanun ve Esbabı Mucibe Lâyihalarile Hariciye Encümeni i Mazbatası*. İstanbul, Meclis-i Mebusan, 1334, 18 s.
- Hükümet-i Osmaniyeye ve Müttefikler ile Rusya Arasında Hali Sulhün İadesi Hakkındaki Muabedatin İmza ve Teatisine Mezuniyet-i Mutazammın Kanun ve Esbabı Mucibe Lâyihalarile Hariciye Encümeni Mazbatası*. İstanbul, Meclis-i Mebusan, 1334, 20 s.
- Hükümet-i Seniye ile Avusturya-Macaristan Hükümeti Beyninde Akdolanın Muabede ve Mukavelenamerin İmza ve Teatisine Mezuniyet-i Mutazammın Kanun ve Esbabı Mucibe Lâyihalar ile Hariciye Encümeni Mazbatası*. İstanbul, Meclis-i Mebusan, 1334, 52 s.
- HÜLAGÜ (M. Metin). 1897 Osmanlı-Yunan Harbi. 230 s.
- HÜLAGÜ (M. Metin). "İngiliz Belgelerinde Pan-Turanizm İle İlgili Bir Rapor". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 94, 1995, 73-98.
- HÜLAGÜ (Metin). "İngiliz Belgelerinde Pan-İslamizm İle İlgili Bir Rapor". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 85, 1993.
- HÜLAGÜ (Metin). "İngiliz Belgelerinde Yeni Türkiye'nin Pan-Turan ve Pan-İslam Politikası İle İlgili Bir Rapor". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 92, 1994, 49-55.
- HÜLAGÜ (Metin). "İngilizler'in Hicaz İsyanına Maddi Yardımları". *Belleten*, LIX, 225, 1995.
- HÜLAGÜ (Metin). "İngilizlerin Hicaz İsyanına Maddi Yardımları". *Belleten*, LIX, 225, 1995, 429-445.
- HÜNER (Hans). *İki Bayrak Altında: İmparatorluk Gemisi Breslau-Midilli Krıvazörünün Hayat ve Savaş Tarihi*. Çeviren: Hüsnü EREN-TOK. İstanbul, Deniz Kuvvetleri Komutanlığı Genelkurmay Başkanlığı, 1976, XIV+161 s.
- HÜNOĞLU (Burhanettin). "1897 Osmanlı-Yunan Savaşı Dömeke Zafere ve Sonuçları". *Askeri Tarih Bülteni*, 10, 1980, 51-58.
- HÜNOĞLU (Burhanettin). "Morava Muharebeleri ve İzladı Savunması". *Askeri Tarih Bülteni*, 15, 1983, 7-14.
- HÜNOĞLU (Burhanettin). "Osmanlı Devleti'nin Harp Sanayisine Genel Bir Bakış". *Askeri Tarih Bülteni*, 19, 1985, 13-24.
- Hürriyet ve İtilaf Beyannamesi Münasebeti ile*. İstanbul, Hürriyet Matbaası, 1327.
- Hüsamettin.. *Irak'a Dair Muharebe Nottarı*. İstanbul, Matbaa-i Askeriye, 1333, 88 s.
- HÜSEYİN (Kazım Kadri). *On Temmuz İnkılabı ve Netayici. Türkiye İnkırazının Saikleri. Makedonya, Ermenistan ve Suriye Meselesi*. İstanbul, 1336, 198 s.
- HÜSEYİN ALAEDDİN. *Hürriyet ve İtilaf Fırkasından İstifa*. İstanbul, Reşadiye Matbaası, 1328, 15 s.
- HÜSEYİN HÜSNÜ. *Saika-i Zafer*. İstanbul, 1292, 136 s.
- HÜSEYİN KAZIM. *Türkiye'nin Çöküşü, II. Meşrutiyet'in Perde Arkası ve Makedonya, Arnavutluk, Ermenistan ile Suriye'nin Elden Çıkışı*. 1. Basım. İstanbul, Hikmet Neşriyat, 1992, 210 s.
- HÜSEYİN RACİ. *Tarihçe-i Vaka-i Zağra*. İstanbul, 1326.
- HÜSEYİN RAHMİ. *Rus Leh Seferi*. İstanbul, Askeri Basımevi, 1341, 98 s. (1 Harita).
- HÜSEYİN YUSUF. *Şarki Anadolu Demiryolları Cephesinde Amerikalılar*. İstanbul, Matbaa-i Amire, 1339, 88 s.
- HÜSEYNOF (Rauf). "XI-XII. Yüzyıllarda Önasya'da Askeri-Feodalite Müessesesi-Uclar". VIII. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1981, 725-740.
- I. Battal Gazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu*. İstanbul, 1987, 189 s.
- I. Cihan Harbinde Türk Harbi*. I-IV. Ankara, Kara Kuvvetleri Komutanlığı Yayınları, 1964-1966.
- I. Dünya Savaşı*. Derleyen: M. Hasan GÖKSU. İstanbul, Yalçın Ofset Yayınları, 1970, 34 s.
- I. Dünya Savaşı Ansiklopedisi*. 3. Basım. VII.. İstanbul, Yazır Matbaacılık, 1982, 1210 s.
- I. Dünya Savaşı Arifesinde Amerikanın Türkiye'ye Karşı Tutumu*. Ankara, 1976, 88 s.
- I. Dünya Savaşı Sırasında Türkiye'de Bulunan Alman Generallerin Raporları*. Çeviren: Akdes Nimet KURAT; Derleyen: Akdes Nimet KURAT. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1966, 92 s.

- I. *Dünya Savaşı ve Türk Ulusal Kurtuluş Savaşı Ansiklopedisi*. I. İstanbul, Yener Yayınları, 1976, 480 s.
- I. *Dünya Savaşı ve Türk Ulusal Kurtuluş Savaşı Ansiklopedisi*. III. İstanbul, Yener Yayınları, 1977, 481-864 s.
- I. *Dünya Savaşı ve Türk Ulusal Kurtuluş Savaşı Ansiklopedisi*. II. İstanbul, Yener Yayınları, 1977, 865-928 s.
- I. *Kosova Zaferinin 600. Yıldönümü Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1992, 54 s.
- I. *Milletlerarası Büyük Azerbaycan Kongresi, Kayseri, 25 Mayıs-3 Haziran 1990*. .
- I. *Milli Türkoloji Kongresi*. İstanbul, 1978.
- I. *Milli Türkoloji Kongresi Zabıtları*. İstanbul, 1980.
- IACOVELLA (Angelo). *Gönye ve Hilal: İttihat-Terakki ve Masonluk*. Çeviren: Tülin ALTINOVA. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 96 s.
- İBCİOĞLU (Mehmet). *Kanuni Sultan Süleyman'ın Estergon Seferi*. Konya, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- İBRAHİM (Edhem). *Plevne Hatıraları*. Hazırlayan: Seyfullah ESİN. İstanbul, 1979, 82 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 135).
- İBRAHİMİL (Mehmet). "Dzamiyata Na Haydar Kadi Vo Bitola". *El-Hilal*, 18, 1990, 9.
- İBRAHİMİL (Mehmet). "Jeni Dzamiya-Kadı Mahmut Efendi Dzamiya Vo Bitola". *El-Hilal*, 19, 1990, 9.
- İbrahim Ethem. *İstiklal Harbinde Demirci Akıncıları*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1970, 128 s.
- İbrahim Temo. *İbrahim Temo'nun İttihat ve Terakki Anıları*. İstanbul, Arba Yayınları, 1987, 287 s.
- İĞDEMİR (Uluğ). "Atatürk'ün Anafartalar Gurubu Komutanlığından İstifasına Dair Bazı Belgeler". *Belleten*, XXXII, 128, 1968, 463-478.
- İĞDEMİR (Uluğ). *Atatürk ve Anzakar=Atatürk and the Anzacs*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1978, 67 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları XX. Dizi Sayı: 6).
- İĞDEMİR (Uluğ). "Birinci Dünya Savaşı'nda Atatürk'le Mareşal Falkenhayn Arasında Çıkan Anlaşmazlığa Dair Yeni Belgeler". *Belleten*, XXXIII, 132, 1969, 505-515.
- "İhlas Holding'in Avukatlarının Tekzibi ve Birinci Dünya Savaşı'nda 80 Yıl Önce Şubat Ayı". *Toplumsal Tarih*, III, 14, 1995, 64.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Aviation: The Last Episode in the Ottoman Transfer of Western Technology". *Journal of the Japan-Netherlands Institute*, 6, 1996, 189-219.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Darülfünun: Mefhum ve Müesseseler Olarak Sultan II. Abdülhamid Dönemine Kadar Gelişmesi". *Sultan II. Abdülhamid ve Devri Semineri*, 27-29 Mayıs 1992-Bildiriler. İstanbul, 1994, 173-190.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Osmanlı Havacılığına Genel Bir Bakış". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 497-596.
- II. *Congrès International des Etudes du Sud-Est Européen, Athens, 7-13 May 1970*. Atina, 1970.
- II. *Convegno Internazionale di Storia della Civiltà Veneziana, Venice 3-6, X, 1973*. Editör: Manoussacas BECK, Pertusi BECK. Florence, Venezia Centro di Mediazione tra Oriente e Occidente, 1977.
- II. *Meşrutiyet Döneminde Arşivlerimize Ait Belgeler*. İstanbul, Türk Dünyası Araştırma Vakfı, 1985, VIII+64. (23 Belge).
- II. *Uluslararası İstanbul'un Fetih Sempozyumu*. İstanbul, 1997.
- İkinci İnönü Savaşları*. İstanbul, Kervan Yayınları 49 s.
- "İkinci Meşrutiyet Döneminde Milli Eğitimimiz". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 33, 1987, 59.
- İLERİ (Celal Nuri). *1327 Senesinde Selanikte Münaakit İttihat ve Terakki Kongresine Taktim Olunan Muhtıradır*. İstanbul, 1327.
- İLERİ (Suphi Nuri). *Sevres ve Lousanne*. İstanbul, Arkadaş, 1934, 46 s.
- İLGAR (İhsan). *Çanakkale-1915*. İstanbul, Baha Matbaası, 1969, 139 s. (Ak Yayınları Neşriyatı: 20).
- İLGAR (İhsan). *Çanakkale Savaşları 1915: Atatürk'ün 100. Doğum Yılı*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1982, 269 s. (Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 98).
- İLGAR (İhsan). *Mütarekade Yerli ve Yabancı Basın*. İstanbul, Tokar Yayınları, 1973, 180 s. (Kervan Yayınları Tarih ve Tarih Romanları Serisi: 7).
- İLGÜREL (Mücteba). "Ahmet Resmi Efendi". *Halifetür Rüşa*, 1992, 5-16.
- İLGÜREL (Mücteba). "Akbaş Cephaneliği Baskını". *Tarih Dergisi*, XXVII, 33, 1982, 271-283.
- İLGÜREL (Mücteba). "Balıkesir'de Ayanlık Mücadelesi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 3, 1973, 63-75.
- İLGÜREL (Mücteba). "Balıkesir Kongreleri". *DİA*, 1992, 15-17.
- İLGÜREL (Mücteba). "Balıkesir Reddi İlhak Cemiyeti ve Kongreleri". *Cumhuriyet in 50. Yılına Armağan*, 1973, 35-56.
- İLGÜREL (Mücteba). "Celali İşyanları". *DİA*, 1993, 252-257.
- İLGÜREL (Mücteba). "Kurtuluş Savaşına Gönen'in Katkıları". *Kurtuluş Savaşında Gönen ve Çevresi*. Ankara, 1998, 45-56.
- İLGÜREL (Mücteba). *Kurtuluş Savaşında Gönen ve Çevresi*. Ankara, 1998.
- İLGÜREL (Mücteba). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu". *Osmanlı Sempozyumu=III. Söğüt-Bilecik*. Bilecik, 1989, 27-30.
- İLGÜREL (Mücteba). "Osmanlı Topçuluğunun İlk Devirleri". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 285-293.
- İLGÜREL (Mücteba). "Osmanlı Ukrayna Münasebetlerinin Başlaması". *Belleten*, LX, 227, 1996, 155-164.
- İLGÜREL (Mücteba). "Rus Donanmasının Sinop Baskını". *Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*, 1988, 163-177.
- İLGÜREL (Mücteba). "Rusların Doğu Anadolu Siyaseti ve 1828-1829". *Tarih Dergisi*, XXIX, 35, 1994, 167-177.
- İLGÜREL (Mücteba). "Subaşılık Müessesesi". *Journal Of Turkish Studies*, 7, 1983, 251-262.
- İLGÜREL (Mücteba). "XVII. Yüzyıl Balıkesir Şer'iyye Sicillerine Göre Subaşılık Müessesesi". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1275-1281.
- İLGÜREL (Mücteba). "Yeniçeriler". *İslam Ansiklopedisi*, 13, 1986, 385-395.
- İLHAN (Atilla). "Tanzimat'ın Tabii Sonucu Sevr Anlaşmasıdır". *Hürriyet Gösteri Eki*, 108, 1989, 15-17.
- İLHAN (M. Mehdi). "The katif District (Liva) During The First Few Years of Ottoman Rule: A Study of The 1551 Ottoman Cadastral Survey". *Belleten*, LI, 200, 1987, 781-798.

- İLİKAN (Faruk), ERDİNÇ (Erol Şadi). "İttihat ve Terakki Mektupları". *Toplumsal Tarih*, II, 9, 1994, 40-41.
- İLİKAN (Faruk). "II. Meşrutiyet'de Serseri ve Mazan-ne-i Su'eşas Hakkında Nizamname". *Tarih ve Toplum*, 18, 108, 1992, 49-56.
- İLİKAN (Faruk). "Jön Türklerin 1902 Kongre Öncesinde Ortak Kararları". *Tarih ve Toplum*, 18, 106, 1992, 18-19.
- İLİKAN (Faruk). "Meclis-i Meb'usan-ı Osmani Rum Azasının Siyasi Programı". *Tarih ve Toplum*, XX, 118, 1993, 6-8.
- İLİKAN (Faruk). "Osmanlı Progresist Fırkası". *Tarih ve Toplum*, XX, 119, 1993, 294-295.
- İlk Anayasamızın İlanının 120. Yılı Sempozyumu*. Ankara, TBMM, 1998.
- İlk Kuruluş Türk Devrinin Başlarına İstanbul*. İstanbul, 1995, 11-37 (100 Soruda Serisi).
- İLKİN (Selim), TEKELİ (İlhan). "Kurtuluş Savaşında Talat Paşa İle Mustafa Kemal'in Mektuplaşmaları". *Belleken*, XLIV, 174, 1980, 301-346.
- İLTER (Erdal). "Ermeni Meselesi'nin Perspektifi ve Zeytin İsyanları (1780-1880)". Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- İLTER (Erdal). "Ermeni Meselesinin Doğusunda ve Gelişmesinde İngiltere'nin Rolü". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 155-172.
- İLTER (Erdal). *Ermeni Meselesinin Perspektifi ve Zeytin İsyanları (1780-1880)*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1988, 168 s.
- İLTER (Erdal). "Ramgavar Partisi Tarafından II. Meşrutiyet (1908) Meclis-i Mebusan'ına Sunulan Beyanname ve Program". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 517-556.
- İLTER (Erdal). *Türk-Ermeni İlişkileri Bibliyografyası*. Ankara, Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Ankara Üniversitesi, 1997.
- İLTER (Fügen). "The Main Features Of The Seljuk, The Beylik And The Ottoman Bridges Of The Turkish Anatolian Architecture From The XII th To The XVI th Centuries". *Belleken*, LVII, 219, 1993, 481-494.
- İmamzade Esar. *Feth-i Konstantiniyye*. İstanbul, Mehmed Bey, 1385, 22 s.
- İNAL (İbnülemin Mahmud Kemal). *Osmanlı Devrinde Son Sadrazamlar*. 2. Baskı. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1958.
- İNAL (İbnülemin Mahmud Kemal). *Son Sadrazamlar (Kemalî's-sudur)*. 3. Basım. IV. İstanbul, Emek Yayıncılık, 1982, XXIII+2192 s.
- İNAL (İbnülemin Mahmut Kemal). *Osmanlı Devrinde Son Sadrazamlar*. İstanbul, 1940-1953.
- İNALCIK (Halil), DEMİRCİOĞLU (H.). "Yeni Bulunmuş Bir Gazavat-i Sultan Murad". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 7, 2, 1949, 481-495.
- İNALCIK (Halil). "An Outline of Ottoman-Venetian Relations". *II. Convegno Internazionale di Storia della Civiltà Veneziana*, Venice 3-6, X, 1973. Editör: Manoussacas BECK, Pertusi BECK. Florence, Venezia Centro di Mediazione tra Oriente e Occidente, 1977, 83-90.
- İNALCIK (Halil). "Arab-Turkish Relations in Historical Perspective (1260-1914)". *Studies on Turkish-Arab Relations*. İstanbul, 1986, 148-157.
- İNALCIK (Halil). "Arnavutluk'ta Osmanlı Hakimiyetinin Yerleşmesi ve İskender Bey İsyanının Menşei". Fatih ve İstanbul. İstanbul, 1953, 152-175.
- İNALCIK (Halil). "Arnavutluk (Albania)". *İslam Ansiklopedisi*. Leiden, 1958, 650-658.
- İNALCIK (Halil). "Byzantium and the Origins of the Crisis of 1444 in the Light of Turkish Sources". *Actes du XII Congrès International d'Etudes Byzantines*. Belgrade, 1964, 159-164.
- İNALCIK (Halil). "A Case Study in Renaissance Diplomacy: The Agreement between Innocent VIII and Bayezid II on Djem Sultan". *International Journal of Turkish Studies*. I, 3, 1979-1980, 209-230.
- İNALCIK (Halil). "Cetralization and Decentralization in Ottoman Administration". *Studies in Eighteenth Century Islamic History*. Editör: T. NAFF, Roger OWEN. London, 1977, 27-52.
- İNALCIK (Halil). "The Conquest of Edirne (1361)". *Archivum Ottomanicum*, III, 1971, 185-210.
- İNALCIK (Halil). "Fatih Sultan Mehmet, İstanbul Fethi ve İmparatorluk". *Türk Kültürü*, II, 20, 1964, 64-71.
- İNALCIK (Halil). *Gazavat-ı Sultan Murad b. Mehemmed Han (Mevlud Oğuz İle Birlikte)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1988, XI-II+120 p.
- İNALCIK (Halil). "İ. H. Uzunçarşılı, Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1947, 241-244.
- İNALCIK (Halil). "İmriyazat". *Encyclopedia of Islam*, Second Edition. Leiden, 1971, 1179-1189.
- İNALCIK (Halil). "İstanbul Fethinin yakın Sebepleri". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 11, 2-3-4, 1953, 345-354.
- İNALCIK (Halil). "Kırım Hanlığı'nın Osmanlı Himayesi Altına Girmesi Meselesi". *III. Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 478-489.
- İNALCIK (Halil). "Lepanto in the Ottoman Documents". *II Mediterraneo nella seconda metà del 500 alla luce di Lepanto*. Firenze, 1974, 185-192.
- İNALCIK (Halil). "Mehmed the Conqueror (1432-1481) and His Time". *Speculum*, XXXV, 1960, 408-427.
- İNALCIK (Halil). "Military and Fiscal Transformation in the Ottoman Empire, 1600-1700". *Archivum Ottomanicum*, VI, 1980, 283-337.
- İNALCIK (Halil). "The Origins of the Ottoman-Russian Rivalry and the Don-Volga Canal, 1569". *Les Annales de l'Université d'Ankara*, I, 1947, 47-106.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı-Rus Rekabetinin Menşei ve Don-Volga Kanalı Teşebbüsü (1569)". *Belleken*, XII, 46, 1948, 349-402.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Bürokrasisinde Aklam ve Muamelat". *Osmanlı Araştırmaları Dergisi*, I, 1980, 1-14.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Sorunu". Çeviren: Tahir SÜNBÜL. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 15, 26, 1992, 329-339.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Devri'nde Türk Ordusu". *Türk Kültürü*, 32, 375, 1994, 1-10.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Devrinde Türk Ordusu". *Türk Kültürü*, X, 118, 1972, 130-146.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Fethi Metotları". Çeviren: Tahir SÜN-

- BÜL. *Yeni Forum*, 263, 1991, 21-25.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı İdare, Sosyal ve Ekonomik Tarihi İle İlgili Belgeler: Bursa Kadı Sicillerinden Seçmeler". *Belgeler*, X-XIV, 1980, 1-90.
- İNALCIK (Halil). *Osmanlı İdare, Sosyal ve Ekonomik Tarihiyle İlgili Belgeler: Bursa Kadı Sicillerinden Seçmeler*. Ankara, 1981, 91 s.
- İNALCIK (Halil). *The Ottoman Empire: Conquest, Organization and Economy*. London, 1978, 362 p.
- İNALCIK (Halil). *Ottoman Policy and Administration in Cyprus after the conquest*. Ankara, 1069, 23 s.
- İNALCIK (Halil). "Power Relationship Between Russia, Ottoman Empire and Crimean Khanate as Reflected in Titulature". *Mélanges en l'honneur de Alexander Bennigsen*. Paris, 1986.
- İNALCIK (Halil). "The Problem of the Relationship Between Byzantine and Ottoman Taxation". *Akten XI. Internationalen Byzantinisten Kongresses*. München, 1958, 237-242.
- İNALCIK (Halil). "The Question of the Closing of the Black Sea under the Ottomans". *Symposium on the Black Sea, March 18-20. 1978*. Athens, 1979, 74-110.
- İNALCIK (Halil). "Reisülküttâbîk". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1964, 671-683.
- İNALCIK (Halil). "The Rise of the Turcoman Maritime Principities in Anatolia, Byzantium, And Crusades". *Byzantinische Forschungen*, IX, 1985, 179-217.
- İNALCIK (Halil). "The Status of the Greek Orthodox Patriarch Under the Ottomans". *Turcica*, XXI-XXIII, 1991, 407-436.
- İNALCIK (Halil). "Şark Meselesi". *Türkiye Defteri*, 18, 1975, 565-571.
- İNALCIK (Halil). *Tanzimat ve Bulgar Meselesi*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1992, 161 s.
- İNALCIK (Halil). "Tanzimat ve Fransa". *Tarih Vesikaları*, 2, 8, 1942, 128-139.
- İNALCIK (Halil). "Tarihi Perspektif İçinde Arab-Türk İlişkileri (1260-1914)". Çeviren: Oktay ÖZEL. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 1988, 205-215.
- İNALCIK (Halil). "Timariotes Chrétiens en Albanie au XVe Siècle d'après un registre de Timars Ottoman". *Mitteilungen des Österreichischen Staatsarchivs*, IV, 1952, 118-138.
- İNALCIK (Halil). "Turcoman Principities and the Emergence of the Ottoman State, and The Ottoman State". *A History of the Ottoman Empire to 1730: Chapters from the Cambridge History of Islam and the New Cambridge Modern History*. Editör: M. A. COOK. Cambridge, 1975.
- İNALCIK (Halil). "Turkish Impact on the Development of Modern Europe". *The Ottoman State and Its Place in World History*. Editör: Kemal KARPAT. Leiden, 1974, 51-58.
- İNALCIK (Halil). "Yaş Muahedesinde Sonra Osmanlı-Rus Münasebetleri (Rasin Efendi ve General Kutuzof Elçilikleri)". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 4, 2, 1946, 195-203.
- İNAN (Afet). "Kurtuluş Savaşı'nın Bazı Belgeleri ve Atatürk'ün İnkılap Prensipleri". *Belleten*, XXXII, 128, 1968, 577-579.
- İNAN (Afet). "M. Kemal Atatürk'ün Son Devir Osmanlı ve Savaşları Hakkında Yazıları (Temmuz 1918)". VII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 25-29 Eylül 1970). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 809-813.
- İNAN (Afet). "Türk İstiklali ve Lozan Muahedesi". *Belleten*, II, 7-8, 1938, 277-291.
- İNAN (Afet). "Türkiye Cumhuriyeti Nasıl Oldu?". *Türk Yurdu*, V, 229, 1930, 4-10.
- İNAN (Afet). *Türkiye Cumhuriyeti ve Türk Devrimi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1977, X+222 s.
- İNAN (Huricihan). "İşçi Sosyalist Fırkası 1921". *Tarih ve Toplum*, 13, 75, 1990, 6-8.
- İNAN (Huricihan). "Osmanlı Tarihi ve Dünya Sistemi". *Toplum ve Bilim*, 23, 1983, 9-39.
- İNAN (K. Erol). *Türk Dış Politikası (1908-1912)*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- İNAN (Kenan). "Osmanlı Döneminde Elçilik ve Konsolosluklarda Görevli Tercümanların Statüleri". *Tarih ve Toplum*, 26, 154, 1996, 4-9.
- İNAN (Kenan). "Osmanlı Döneminde Yabancı Elçilik ve Konsolosluklarda Görevli Tercümanların Statüleri". *Tarih ve Toplum*, 26, 154, 1996, 4-9.
- İNAN (Kenan). *The Sources for Mehmed II's Campaign Against Uzun Hasan*. Manchester, 1989. Yüksek Lisans Tezi. Manchester University.
- İNAN (Yusuf Ziya). *Jöntürklerden İttihat ve Terakki Cemiyetine*. İstanbul, Bayramşık Yayınevi, 1978, 164+4 s.
- İNÇİ (Tevfik). "Cerbe Deniz Savaşı". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 16, 1951, 670-673.
- İNÇİ (Tevfik). "Çeşme Deniz Faciası ile Sonrasında Cezayirli Gazi Hasan Paşa". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 24, 1951, 1129-1133.
- İNÇİ (Tevfik). "Ertuğrul Faciası". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 15, 1951, 624-628.
- İNÇİ (Tevfik). "Malta Muhasarası". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 37, 1953, 1997-2001.
- İNÇİ (Tevfik). "Malta Muhasarası ve Turgut Reis'in Şehadeti". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 31, 1952, 1577-1580.
- İNÇİ (Tevfik). "Muhasarada Donanma Kızaklarla Nereden Geçirildi?". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2240-2245.
- İner, Tevfik. "Milli Mücadelede Enosis Gemisinin Zaptı". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 33, 1952, 1731-1734.
- İngiliz Belgelerinde Osmanlı Ermenileri (1880-1885)*. Editör: Bilal ŞİMŞİR. Ankara, Bilgi Yayınları, 1986, 508 s.
- İngiliz Gizli Belgelerinde Türkiye= The British Documents on the origin of the War 1896-1914: I. Kısım. 1896-1908*. İnceleme: Erol ULUBELEN. İstanbul, 1967, 324 s.
- İngiliz Kaynaklarından Kurtuluş Savaşı*. Derleyen: Taner BAYTAK. Ankara, Başnur Matbaası, 1970, VII+216 s.
- İNÖNÜ (İsmet). *İsmet İnönü'nün Hatıraları: Büyük Zaferden Sonra Mudanya Mütarekesi ve Lozan Antlaşması*. 2. İstanbul, Yenigün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık, 1998.
- İNÖNÜ (İsmet). "İstiklal Savaşı ve Lozan". *Belleten*, XXXVIII, 149, 1974, 1-30.
- International Congress of Turkish Art, Warsaw 23-28 September 1983*. Warsaw, 1990.
- International Symposium on the Recent History of Van*. Ankara, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları, 1994.

- İntibah Tarihi*. İstanbul, Yeni Turan Matb., 1331, 47 s.
- IORGA (N.). "İstanbul'un Zaptı Hakkında İhmal Edilmiş Bir Kaynak". Çeviren: Adnan Sadık ERZİ, Fazıl İŞİKÖZLÜ. *Belleten*, XIII, 49, 1949, 107-147.
- İPÇİOĞLU (Ahmet). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Estergon (Esetergom) Seferi 1543". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 137-159.
- İPÇİOĞLU (Mehmet). "Kanuni Süleyman'ın Estergon Seferi 1543-Yeni Bir Kaynak". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 137-159.
- İPEK (Nedim). "1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi Rumeli Cephesi Vesikaları (Temmuz 1877)". *Belgeler*, XV, 19, 1993, 205-244.
- İPEK (Nedim). "Anadolu'dan Amerika'ya Ermeni Göçü". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 257-280.
- İPEK (Nedim). "Birinci Dünya Savaşı Esnasında Karadeniz ve Doğu Anadolu'da Cereyan Eden Gçöler". *Öndokuz Mayıs ve Millî Mücadelede Samsun Sempozyumunu Bildiriler*. Samsun, 1994, 54-112.
- İPEK (Nedim). "Churchill Vak'ası (1836)". *Belleten*, LIX, 226, 1995, 661-713.
- İPEK (Nedim). "Rus Ordusundaki Türk Askerlerinin Osmanlı Tabiiyetine Geçmesi (1911-1917)". *Tarih ve Toplum*, 25, 146, 1996, 14-19.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Bâbü'lî". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 378-386.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Lale Devrinde Teşkil Edilen Tercüme Heyetine Dair Bazı Gözlemler". *I. Milli Bilim Tarihi Sempozyumu*. İstanbul, 1987, 33-42.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Osmanlı Devleti'nde Kazaskerlik (XVII. Yüzyıla Kadar)". *Belleten*, LXI, 231, 1997, 597-699.
- Irak Seferi ve İttihat Hükümetinin hayalat ve cehaleti siyaseti*. İstanbul, 1334 (Harbi Umumi Vesikalarından)..
- Irak Seferine Dair İfşaat*. İstanbul, Matbaa-i Amire, 1332, 12 s.
- IRAKSEL (Mehmet). *Çanakale Savaşları ve Harp Sahaları Rehberi*. İstanbul, Baha Matbaası, 1973, 125+(1) s.
- İran Şehinşahlığı'nın 2500. Kuruluş Yıldönümüne Armağan*. İstanbul, 1971.
- İRBEÇ (Yusuf Ziya). "Osmanlı Devletinin Dış Dünya ile Temasları Neticinde İktisadi ve İçtimai Politikasında Oluşan Değişiklikler". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 58, 1989, 117-137.
- İRDESEL (Mehmet). *Çanakale Savaşları ve Harp Sahaları Rehberi*. İstanbul, 1973, 125 s.
- IRMAK (Ali). *Osman Gazi Devrinde Osmanlı-Bizans Münasebetleri*. Bursa, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- IRMAK (Sadi). 66. *Yıl Dönümünde I. İnönü Zaferi ve Sonuçları*. 2. İstanbul, Kardeşler Basımevi, 1987.
- IRMAK (Sadi). *İlk Mücahitler: Milli Mücadele'de Atatürk'ün Çevresi*. İstanbul, Genç Yayıncılık, 1986, 280 s.
- IRMAK (Yunus). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Martolos Teşkilatı Hakkında bir Çalışma". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 63, 1989, 185-190.
- İS - SANAFİRİ (İbrahim M.). *Osmanlı-Mısır İlişkileri*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- İSEN (Mustafa), BİLKAN (Ali Fuat). *Sultan Şairler*. Ankara, 1997, 303 s.
- İSEN (Mustafa), İPEKTEN (Haluk). *Basılı Divanlar Kataloğu*. Ankara, 1997.
- İSEN (Mustafa). "Divanlarda Heceyle Yazılmış Şiirler". *Türk Kültürü Araştırmaları-Şiirleri Elçin Armağanı*. Ankara, 1993, 204-233.
- İSEN (Mustafa). "İrdelenen Kurtuluş Savaşı ve Firavun İmanı". *Düğüncce*, 12, 1977, 51-52.
- İSEN (Mustafa). *Yahya Bey Divanı*. Hisar, 1979.
- İSLAMOĞLU-İNAN (Huricihan). *Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Köylü*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1991, 308 s.
- İSMAİL (Fehmi). "1807'de Rusların ve İngilizlerin Osmanlılarla Yeniden Münasebet Kurma Teşebbüsleri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 30, 1976, s. 23.
- İSMAİL (Fehmi). "1807'de Rusların ve İngilizlerin Osmanlılarla Yeniden Münasebet Kurma Teşebbüsleri". *Tarih Dergisi*, XXIV, 30, 1976, 23-39.
- İSMAİL (Fehmi). "Bükreş Andlaşmasının Müzakeresi 1811-1812". *Belleten*, XLVI, 181, 1982, 73-120.
- İsmail Fazıl Paşa. 1292-1293 *Osmanlı-Karadağ Seferi*. İstanbul, 1329, 59 s.
- İsmail Hakkı, (1879-1915) Şanlı Asker (Ali Çavuş)*. Neşreden: Mehmet AÇIKGÖZLÜ. İstanbul, Bedir Yayınları, 1975, 112 s.
- İstanbul'un Fethi*. Derleyen: Fikret ARIT. İstanbul, Yalçın Ofset Yayınları, 1970, 32 s.
- "İstanbul'un Fethi II, Özel Dosya". Hazırlayan: Hayrettin KAYA, Çiğdem ŞİMŞEK, Halil BERKTAY. *Toplumsal Tarih*, III, 18, 1995, 6.
- İstanbul'un Fethi ve Camileri*. Ankara, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Yayınları, 1970, 134 s.
- "İstanbul'un Fethi, Özel Dosya". *Toplumsal Tarih*, III, 17, 1995, 11-12.
- İstanbul'un Fethi: 500 üncü Fetih Yılı*. İstanbul, Şaka Yayınları, 1953, 32 s.
- İstanbul'un Zaptı*. Ankara, Erkanı Harbiye Umumiye Personel Başkanlığı Moral Şubesi Yayınları, 1957, 51 s. (Erkanı Harbiye Umumiye Personel Başkanlığı Moral Şubesi Yayınları: 21).
- İstanbul 1914-1923: Kaybolup Giden Bir Dünyanın Başkenti Ya Da Yaşlı İmparatorlukların Can Çekişmesi*. Hazırlayan: Stefanos YERASİ-MOS; Çeviren: Cüneyt AKALIN. İstanbul, İletişim Yayınları, 1996, 215 s.
- İstanbul Armağanı, Fetih ve Fatih*. 1. İstanbul, 1995.
- İstanbul Fethin Manasına Doğru*. Hazırlayan: Necati TUNCER, Hasan Fehmi ULUS. İstanbul, Fatih Gençlik Vakfı Yayınları, 1976, 605 s.
- İstanbul Fethinin 512. Yılı Hatırası*. Ankara, Doğu Matbaası, 1965, 16 s.
- İstanbul Fethinin İnsani ve Medeni Kıymeti*. İstanbul, İstanbul Fethi Derneği Neşriyatı, 1953, 51 s. (İstanbul Fethi Derneği Neşriyatı Sayı: 15).
- İstanbul Kadıları, Şehreminler, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi 1453-1971: İdari-Siyasi*. İstanbul, 1971, 783 s.
- İstanbul'un Fethi*. Derleyen: Fikret ARIT. İstanbul, 1970, 32 s.
- İstanbul'un Fethi ve Fatih Sultan Mehmed'in Şahsiyeti*. Konya, 1970, 60 s.
- İSTEPEYAN (Torkom). *Türk-Ermeni İlişkileri: Atatürk'ün 100. Doğum Yılı Armağanı*. İstanbul, 1984, 134 s.
- İstiklâl Harbinde Demirci Akınları (Gerilla)*. Derleyen: Baki VANDER-MİR. İstanbul, Askeri Matbaa, 1936, 6+208 s.
- İstiklal Savaşı'nda Bozguncular ve Casuslar*. İstanbul, Ercan Matbaası, 1964, 200 s.

İŞBİLİR (Ömer). XVII. Yüzyıl Başlarında Şark Seferlerinin İzahe, İsmal ve Lojistik Meseleleri. İstanbul, 1997. Doktora Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.

İŞGÜVEN (Hazım). "Ege ve Doğu Akdeniz Adalarında Tarihi Gelişmeler". *Askeri Tarih Bülteni*, 19, 1985, 39-60.

İŞGÜVEN (Hazım). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Belgrad Fethi (1521)". *Askeri Tarih Bülteni*, 30, 1991, 7-26.

İŞGÜVEN (Hazım). "Koyun Adaları Deniz Muharebesi ve Sakız Adasının Kurtarılması (11-27 Şubat 1695)". *Askeri Tarih Bülteni*, 16, 1984, 1-24.

İŞİK (Hüseyin). "1732-1826 Yılları Arasında Osmanlı Ordusu'nda Reform Çalışmaları ve Sonuçları". *Askeri Tarih Bülteni*, 26, 1989, 15-30.

İŞİK (Hüseyin). "1897 Türk-Yunan Savaşı ve Bir İngiliz Subayının Bu Savaş Hakkında Yazdıkları (İkinci Kısım)". *Askeri Tarih Bülteni*, 13, 1982, 1-10.

İŞİK (Hüseyin). "1897 Türk-Yunan Savaşı ve Bu Savaş Hakkındaki Bir İngiliz Subayının Yazdıkları". *Askeri Tarih Bülteni*, 11, 1981, 27-36.

İŞİK (Hüseyin). "Birinci Dünya Savaşı'nda Rus Cephesi'ndeki İlk Muharebeler ve Sarıkamış Harekatı". *Askeri Tarih Semineri* (IV. Ankara 16/18-5-1989). Ankara, 1989, 307-340.

İŞİK (Hüseyin). "II. Meşrutiyet'in İlanında ve Korunmasında Silahlı Kuvvetlerimizin Rolü". 2. *Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1985, 42-65.

İŞİK (Hüseyin). "Kanuni Sultan Süleyman Dönemi'nde Osmanlı-Avrupa İlişkileri, Mohaç Meydan Savaşı'nın Nedenleri ve İki Tarafın Askeri Stratejisine Etkileri". *Askeri Tarih Bülteni*, 16. Sayı Ek, 1984, 5-14.

İŞİK (Hüseyin). "Müttefiklerin Mondros Ateşkes Antlaşması Döneminde İç İşlerimize Nasıl Karıştıkları ve Binbaşı Osman Nuri'nin Kazan Anıları". *Askeri Tarih Bülteni*, 43, 1997, 1-14.

İŞİK (Hüseyin). "Osmanlı-Karamanlı Savaşları". *Askeri Tarih Bülteni*, 12. Sayı Ek, 1981, 1-16.

İŞİK (Hüseyin). "Yeniçeri Ordusunda Asker Alma Usulleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 4, 1977, 38-71.

İŞİKPINAR (Ertürk M.). "Selçuklu ve Osmanlı Ruh Sağlığı Mimarlığı". *Arkeoloji ve Sanat*, II, 28-31, 1982, 8-15.

İŞİKSAL (Turgut). "Fatih'in Ordusunda Top ve Topçuluk". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2245-2250.

İŞİKSAL (Turgut). "Yıldız Arşivinde Ermeni Meselesi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 2, 1985, 59-64.

İŞİN (Mithat). 1912-1913 Balkan Harbi Deniz Cephesi. İstanbul, Deniz Basımevi, 1946, XVII+596s.

İŞİN (Mithat). *İstiklâl Harbi Deniz Cephesi*. İstanbul, Deniz Basımevi, 1946, X+163 s. (19 Plan).

İttihat Cemiyeti ne yaptı?. İstanbul, Matbaa-i Tevsi-i Tibaet, 1328, 28 s.

İttihat ve Terakki'nin Son Yılları: 1916 Kongresi Zabıtları. Sadeleştiren: Eşref YAĞCIOĞLU. İstanbul, Nehir Yayınları, 1992, 111 s.

IV. Congresso Internazionale di Studi Etiopici, Roma, 10-15 Aprile 1972. Roma, 1974.

IV. Milli Türkoloji Kongresi. İstanbul, 1984.

İvan Lesçikof. *Kırk Kilisenin Sükutu*. I. 1913, 22 s. (Balkan Muharebatı hatıratından).

IVANICS (Marla). "Macaristan'daki Kırım Tatarları'na Ait Vesikalar". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1049-1053.

IX. *Milletlerarası Türk Sanatları Kongresi*. II. İstanbul, 1995.

IX. *Milli Türkoloji Kongresi*. İstanbul, 1997.

İYBAR (Mahmut). "I. Cihan Harbinde Savaşında Kafkas Cephesinde Enver Paşa Tutsak Olmaktan Nasıl Kurtulabildi?". *Belleten*, XLI-II, 169, 1979, 215-226.

İZGİ (Özkan), YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "1455 Yılında Ordu ve Yöresinde Kullanılan Şahıs Adları". *Şükri Elçin Armağanı*. Ankara, 1983, 361-368.

İZGÜER (Ahmet Zeki). "Osmanlı İmparatorluğu Tarafından Avusturya'ya Verilen Ticari İmtiyazlara Dair". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 59, 1989, 75-86.

İZMİRLİ (İsmail). "İslam İctimaiyatı". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 2, 3, 1338/1922.

İzmir Ermeni İhtilal Komitesi ve Terör. Hazırlayan: Hayri MUTLUÇAĞ. İstanbul, Belge Yayınları, 1986, 238 s.

İzmir Müdafaa-i Hukuk-ı Osmaniye: Smyrne Turque. İstanbul, İzmir Müdafaa-i Hukuk-ı Osmaniye Cemiyeti Neşriyatı, 1919, 21 s. (İzmir Müdafaa-i Hukuk-ı Osmaniye Cemiyeti Neşriyatı No: 4).

İZZET PAŞA. *Osmanlı Yunan Seferi*. İstanbul, 1325, 35 s.

JACK (Dr.). *Balkan Harbinden Sonra Şarkta Almanya*. İstanbul, 1331, 256 s.

JACQUES (Thobie). "Un Succès Desd Affairs Françaises: Le Réseau De La Mer Noire 1909-1914". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 607-628.

JAESCHKE (G.). "I. ve II. Dünya Savaşlarında Türkiye'nin Dış Politikası". Çeviren: Mihin LUGAL. *Belleten*, XLI, 164, 1977, 733-743.

JAESCHKE (G.). "İngiliz Belgelerinin Işığı Altında Yunanlıların İzmir Çıkarması". Çeviren: Mihin BREN. *Belleten*, XXXII, 128, 1968, 567-576.

JAESCHKE (G.). "İslamın ve Komünizmin İstiklal Harbindeki Rolü". Çeviren: Hüseyin ZAMANTILI. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 13, 1981, 200-207.

JAESCHKE (G.). "Mondros'a Giden Yol". *Belleten*, XXVIII, 109, 1964, 141-152.

JAESCHKE (G.). "Mustafa Kemal General Harington ile Görüşmek İstemiş midir?". *Belleten*, XXVI, 142, 1972, 169-172.

JAESCHKE (G.). *Türk Kurtuluş Savaşı Kronolojisi*. 2. Baskı. Çeviren: Nimet ARSAN. Ankara, Atatürk Araştırma Merkezi, 1989.

JAESCHKE (Gotthard). "Milliyetçiliğin ve Dinin İstiklal Harbindeki Rollerini". Çeviren: Hüseyin ZAMANTILI. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 13, 1981, 187-189.

JAESCHKE (Gotthard). "Havza'da Mustafa Kemal Paşa". *Belleten*, XLVI, 182, 1982, 347-352.

JAESCHKE (Gotthard). "Mustafa Kemal'in Unutulmuş Bir Hatırası". Çeviren: Nimet ARSAN. *Belleten*, XLVIII, 189-190, 1984, 339-342.

jakometi. *Mesuliyet (1876-1877 Osmanlı Rus Harbi hakkında)*. İstanbul, 1294, 128 s.

JAMES (Robert Rhodes). *Gelibolu Harekatı*. 2. Basım. Belge Yayınları-XIII+551 s.

- JASCHKE (Gothard). *Kurtuluş Savaşı ile İlgili İngiliz Belgeleri*. Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1986, XIV+316 s.
- JASCHKE (Gothard). "VI. Mehmed'in İngiltere'ye İkinci Anlaşma Teklifi". *Belleten*, XXXVIII, 151, 493-497.
- Jön Türkler ve 1908 İhtilali=The Young Turks Prelude to the Revolution of 1908*. Çeviren: Nuran ÜLKEN. İstanbul, Sander Yayınları, 1972, 216 s.
- Jön Türkler ve İttihat ve Terakki*. İstanbul, Evrim Matbaası, 1987, 319 s.
- Jön Türklerle Dair Vesikalar: Edebiyatçı Jön Türklerin Mektupları*. Ali Kemal ve Süleyman Naziften Mizancı Murat Beye. 1. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1982, 116 s. (İstanbul Üniver. Edeb. Fak. Yayını: 2967).
- JONGİL (Kim). *Birinci Meclis-i Meb'usan Zabıt Ceridelerinin Tablîli (1293/1877-1294/1878)*. Kayseri, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- KAAC (Osman). *Kuzey Afrikada Türk İdare ve Sanatı*. Ankara, 1959, 19 s. (Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Konferans Serisi: 14).
- KABAK (Gülay). *I. Mevritiyet Döneminde Makedonya Meselesi (1876-1908)*. Ankara, 1993. Yüksek Lisans Tezi.
- KABASAKAL (Hüseyin). *Varna (1444). İkinci Kosova (1448), Meydan Muharebeleri ve II. Murad*. Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1986, VII+126 s. (2 Harita; 13 kroki).
- KABLAN (Ali). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kafkas Kabileleri ile Münasebetleri*. Samsun, 1994. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- KABLAN (Ali). *Osmanlı İmparatorluğunun Kafkas Kabileleri ile Münasebetleri*. Samsun, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- KADİROĞLU (Mehmet). "Edirne Muharasası ve Şükrü Paşa". *Tarih Hazinesi*, 3, 1950, 123-126.
- KADRİ (Hüseyin Kazım). *Mevritiyetten Cumhuriyete Hatıralarım*. 1. Baskı. Hazırlayan: İsmail KARA. İstanbul, İletişim Yayınları, 1991, 341 s.
- KADRİ (Hüseyin Kazım). "Osmanlılar Bir Devlet Kurdu mu?". *Derghah*, 1, 8, 1990, 19.
- KAFESOĞLU (İbrahim). *Sultan Melikşah Devrinde Büyük Selçuklu İmparatorluğu*. Ankara, 1953.
- KAFKAS (Mehmet). *Milli Mücadelede Öncüler*. 2. İzmir, Nil Yayınları, 1991.
- KAFKAS (Mehmet). *Milli Mücadelede Öncüler*. I. İzmir, Nil Yayınları, 1991.
- KAHRAMAN (Alim). *Yahya Kemal ve Milli Mücadele Basını*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KAHRAMAN (Kemal). *Milli Mücadele*. İstanbul, Ağaç Yayınları, 1992, 111 s.
- KAHRAMANOĞLU (Atıf). "Türkiye'de İlk Ramazan Güreşi ve Sultan II. Abdülhamid". *Türk Kültürü*, XI, 122, 1972, 107-111.
- KALAFAT (Yaşar). "Anadolu'yu Parçalamaya İç ve Dış Süreli Yayınlar". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 1992, 67-99.
- KALAFAT (Yaşar). *Şark Meselesi Işığında Şeyh Said Olayı, Karakteri, Dönemindeki İç ve Dış Olaylar*. Ankara, Boğaziçi Yayınları, 1992, VII+407 s.
- KALANTARI (Yahya). *Osmanlı-İran Münasebetleri (Feth Ali Şah Zamanında)*. İstanbul, 1976. Doktora Tezi.
- KALASHİ (H.). "Arnavutların Milli Bekasının Esas Amilleri Olarak Türklerin Balkanları Fethi ve İslamiyetin Yayılması". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 10-11, 1979-1980, 177-194.
- KALDY-NAGY (Gy). "Budin Beylerbeyi Mustafa Paşa (1566-1578)". *Belleten*, LIV, 210, 1990, 649-663.
- KALDY-NAGY (Gy). "XVI. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Merkezi Yönetimin Başlıca Sorunları". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, VII, 12-13, 1973, 49-57.
- KALERİ (Hasan). "Arnavutların Milli Bekasının Esas Amilleri Olarak Türklerden Balkanların Fethi ve İslamiyetin Yayılması". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 141-154.
- KALESHİ (Hasan). "11. Asırdan XVII. Asrın Nihayetine Kadar Yugoslav Topraklarında Şark Medeniyeti". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 1, 1979, 73-129.
- KALMAN (Benda). "Hristiyan Birliği ve XV. Asırda Osmanlı İmparatorluğu-Macaristan Münasebetleri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28-29, 1974-1975, s. 83.
- KALMAN (M.). *Osmanlı-Kürt İlişkileri ve Sömürgecilik*. İstanbul, Med Yayıncılık, 1994, 208 s.
- KAMPMAN (A. A.). "XVII ve XVIII. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Hollandalılar". *Belleten*, XXIII, 90, 1959, 513-523.
- KAN (Muzaffer). "Osmanlı Devleti'nin Ege Denizi'ne Açılması ve Ege Stratejisi". *Askeri Tarih Bülteni*, 25, 1988, 21-30.
- KAN (Muzaffer). "Yavuz Sultan Selim'in Mercidabık ve Ridaniye Meydan Muharebeleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 6, 1978, 1-26.
- KAN (Muzaffer). "Yavuz Sultan Selim'in Mercidabık ve Ridaniye Meydan Muharebeleri (1516-1517)". *Askeri Tarih Bülteni*, 3, 5, 1978, 33-49.
- KANBOLAT (Hasan), TAYMAZ (Erol). "Kafkasya-Osmanlı İlişkileri ve Köle Ticareti". *Tarih ve Toplum*, 14, 79, 1990, 35-44.
- KANDEMİR (Feridun). "Balkan Harbinin Büyük Kahramanı: Hamidiye". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 14, 1951, 582-587.
- KANDEMİR (Feridun). "Çerkes Ethem Vakası". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 37, 1953, 1980-1986.
- KANDEMİR (Feridun). "I. Dünya Savaşında Medine Müdafaası". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 367-372.
- KANDEMİR (Feridun). *Jön Türklerin Zindan Hatıraları: Bir Devrin Siyaseti ve Fikri Tarihi 1848-1903*. 2. Baskı. İstanbul, Uğur Kitabevi, 1975, 158 s.
- KANDEMİR (Feridun). *Milli Mücadele Başlangıcında Mustafa Kemal, Arkadaşları ve Karşıındakiler*. İstanbul, Ercan Matbaası, 1964, 200 s.
- KANSU (Aykut). *1908 Devrimi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1995, 482 s.
- KANSU (Aykut). *The Revolution of 1908 in Turkey*. Leiden, E. J. Brill, 1997.
- KANSU (Ceyhan Atuf). *Atatürk ve Kurtuluş Savaşı*. 3. Basım. İstanbul, Varlık Yayınları, 1981, 190+3 s.
- KANSU (Ceyhan Atuf). *Atatürk ve Kurtuluş Savaşı*. İstanbul, Varlık Yayınları, 112 s.

- KANSU (Ceyhan Atuf). *Atatürk ve Kurtuluş Savaşı*. 2. Basım. İstanbul, Varlık Yayınları, 1972, 190+ (2) s.
- KANSU (Ceyhan Atuf). *Atatürk ve Kurtuluş Savaşı*. 4. Basım. İstanbul, Varlık Yayınları, 1992, 112 s. *Kanun-ı Esasî'nin 100. Yıl Sempozyumu*. 1976.
- Kanun-ı Esasî'nin 100. Yılı*. Ankara, 1978, XX+539 s. (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fak. Yayınları No: 423).
- Kanun-ı Esasî'nin 100. Yılı Sempozyumu 11 Nisan 1976 Ankara: Türk Parlamentoçuluğunun İlk Yüzyılı 1876-1976*. Hazırlayan: Siyasî İlimler Türk Derneği. Ankara, 1978, X+573 s.
- Kanun-ı Esasî'nin 100. Yılı Sempozyumu 11 Nisan 1976 Ankara. Türk Parlamentoçuluğunun İlk Yüzyılı 1876-1976*. Ankara, 1976, VII+573 s.
- Kanun-ı Esasî*. İstanbul, 1295, 13 s.
- Kanuni-i Esasî*. İstanbul 31 s.
- Kanuni Devri Osmanlılarının Hind Okyanusu Politikası ve Osmanlı-Hind Müslümanları Münasebetleri, 1517-1538*. Yayınlayan: Abdurrahman DİLİPAK. İstanbul, 1974, 256 s. KAPLAN (Enver). *Osmanlı Devleti'nde Veziriazamlık Kurumu*. Eskişehir, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- KAPLAN (Leyla). "Osmanlı Hanımları Müdafaa-i Milliye Heyet ve Faaliyetleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 37, 1994, 114-138.
- KAPLAN (Mehmet). "Kültür, Millet ve Ordu". *Millî Kültür*, 27, 1, 1978, 33-38.
- KAPUCU (Ademi). *Birinci Mevritiyet İhaneti*. Konya, 1976, 223 s. (Millî Kültür Yayınları No: 8).
- KAPUCU (Ademi). *I. Mevritiyet İhaneti*. Konya, Millî Ülkü Yayınevi, 1976, 223+5 s. KARA (İsmail). *İslamcılara Göre Mevritiyet İdaresi 1908-1914*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KARA (Osman). *Millî Mücadele'de Trabzon*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- KARABATAK (Haluk Ö.), ŞENGÜN (Serbülent). "19. Yüzyıl Sonlarındaki Ermeni Olayları ve Patrik Aşıkyan'ın Tamimi". *Tarih ve Toplum*, 26, 151, 1996, 23-25.
- KARABEKİR (Kazım). *Cihan Harbine Neden Girdik, Nasıl Girdik, Nasıl İdare Ettik?*. İstanbul, Tercelli Matbaası, 1937, 212 s.
- KARABEKİR (Kazım). *Erzincan ve Erzurum'un Kurtuluşu*. İstanbul, Ebuzziya Basımevi, 1939, 275 s.
- KARABEKİR (Kazım). *İstiklâl Harbi'nin Esasları*. Sadeleştiren: Faruk ÖZERGİN. İstanbul, Timaş Yayınları, 1990, 355 s.
- KARABEKİR (Kazım). *İstiklâl Harbimiz*. 5. İstanbul, Emre Yayınları, 1995.
- KARABEKİR (Kazım). *İstiklâl Harbimiz, Enver Paşa ve İttihat Terakki Erkânı*. İstanbul, Mentüş Matb., 1967, 386 s.
- KARABEKİR (Kazım). *İstiklâl Harbimizde Enver Paşa ve İttihat-Terakki Erkânı*. 1. Basım. İstanbul, Tekin Yayınları, 1990, 381 s.
- KARABEKİR (Kazım). *İstiklâl Harbimizin Esasları*. 4. Basım. İstanbul, Toker Yayınları, 1972.
- KARABEKİR (Kazım). *İstiklâl Harbinin Esasları*. Derleyen: Nihat UZCAN. İstanbul, Yelken Matbaası, 1981, 240 s.
- KARABEKİR (Kazım). *İttihat ve Terakki Cemiyeti (1896-1909) Neden Kuruldu, Nasıl İdare Olundu*. Yayınlayan: Fuat Faruk ÖZERENGİL, Emel ÖZERENGİL. İstanbul, 1982, 525 s.
- KARABEKİR (Kazım). *İttihat ve Terakki Cemiyeti (1896-1909) Neden Kuruldu? Nasıl İdare Olundu?*. Yayınlayan: Faruk ÖZERENGİL. İstanbul, Türedav Yayınları, 1995, 552 s.
- KARABEKİR (Kazım). *İttihat ve Terakki Cemiyeti: 1891-1909*. 2. Baskı. İstanbul, Emre Yayınları, 1995.
- KARABEKİR (Kazım). *Paşaların Hesaplaşması: İstiklâl Harbine Neden Girdik, Nasıl Girdik, Nasıl İdare Ettik?*. 2. Baskı. İstanbul, Emre Yayınları, 1993, 303 s.
- KARACA (Ali). *Anadolu İslahatı Unvanı Müfettişi Ahmet Şakir Paşa ve İcraatı (1838-1899)*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- KARACA (Ali). "Hamidiye Hafif Subay Alayları Hakkında Bazı Tespitler (1890-1900)". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 309-318.
- KARACA (Niyazi). *İstanbul Basınında 1919 Genel Seçimleri*. Erzurum, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- KARAÇAM (Nasif). *Ulusal Kurtuluş Savaşı'nda Trakya, Bir Mücadelenin Perde Arkası*. İstanbul, Yayın Ticaret Yayınları, 1984, 229 s.
- KARADAĞ (Hüsameddin). *İstiklâl Savaşı'nda Maraş*. Mersin, Ata Çelebi Basımevi, 1943, 68 s.
- KARADAĞ (Hüsamettin). *İstiklâl Savaşında Maraş*. Kahramanmaraş, Kahramanmaraş Kurtuluş Müzesi Kurma ve Yaşatma Derneği. 1994, 64 s.
- KARADAĞ (Raif). *Şark Meselisi*. İstanbul, Nida Yayınları, 1971, 152+2 s.
- KARADUMAN (Hüseyin). "Bizans Dönemi-Anadolu-Türk Uygarlığı (İ.S. 395-1923)". *Eski Eser Tanımı ve Kaşakçılığın Önlenmesi Semineri Notları*. 1989, 16-20.
- KARAGÖZ (Rıza). *Osmanlı İmparatorluğunun Kafkasya Siyaseti*. Sam-sun, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KARAGÖZ (Rıza). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kafkasya Siyaseti*. Sam-sun, 1994. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- KARAGÜN (Elif). *Türk Kurtuluş Savaşında Hürriyet ve İtilaf Fırkası*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- KARAHAN (Abdulkadir). "IV. Murat Devri Bağdad Seferleri Hakkında Bir Fetihname ve Genç Osman'ın Tarihi Şahsiyeti". VI. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 312-322.
- KARAHASAN (M. Kemal). "Tanzimat'ın Temelleri ve Balkanlardaki Slav Milletlerinin Toplumsal, Hukuksal Haklarının Artmasına Bağlı Yankıları". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 395-467.
- KARAKARTAL (Oğuz), AŞILTÜRK (Baki). "Sadık Rıfat Paşa ve İtalya Seyahatnamesi". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 319-330.
- KARAKAŞ (Emin Arslan). *İşel Kurtuluş Savaşı Tarihi Hatıraları*. I. Mersin, Yeni Mersin Basımevi, 1942.
- KARAKAYA (Tuba). "Çanakkale Muharebeleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 19, 36, 1994, 61-74.
- KARAKIŞLA (Yavuz Selim). *Exile Days Of Abdulhamid II in Selonica (1909-1912) and Confiscation of His Wealth*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Boğaziçi Üniversitesi.

- KARAKIŞLAR (Yavuz Selim). "II. Meşrutiyet'te Bir Çocuk Dergisi: Çocuk Dünyası". *Tarih ve Toplum*, 52, 1988, 216-220.
- KARAKOÇ (İrfan). "Meşrutiyet Döneminde Bir Amele Şarkısı". *Tarih ve Toplum*, 31, 186, 1999, 56-58.
- KARAL (Enver Ziya), İNALCIK (Halil). "Tanzimat ve Bulgar Meselesi". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2, 1, 1943-1944, 189.
- KARAL (Enver Ziya). "Ebu-Bekir Rarib Efendi'nin 'Nizam-ı Cedid' Islahatında Rolü". *V. Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 347-355.
- KARAL (Enver Ziya). "Ermeni Meselesi". Çeviren: Erdal AYDOĞAN. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 6, 1996, 201-215.
- KARAL (Enver Ziya). *Fransa-Mısır ve Osmanlı İmparatorluğu 1797-1800*. İstanbul, Milli Mecmua Basımevi, 1938, 230 s.
- KARAL (Enver Ziya). *Halet Efendi'nin Paris Büyükelçiliği 1802-1806*. İstanbul, Kenan Basımevi, 1940, 141 s.
- KARAL (Enver Ziya). *İhtilaf Devletleri ve İzmir*. Ankara, Recep Ulusoglu Basımevi, 1939, 67-83 s.
- KARAL (Enver Ziya). "İngiltere'nin Akdeniz Hakimiyeti Hakkında Osmanlı Vesikaları". *Tarih Vesikaları*, 1, 2, 1941, 122-134.
- KARAL (Enver Ziya). *Osmanlı İmparatorluğunda Ermeni Meselesi*. Ankara, 1971, 19 s. (Dışişleri Akademisi Yayınları Sayı 15).
- KARAL (Enver Ziya). *Osmanlı Tarihi: Birinci Meşrutiyet ve İstibdat Devirleri*. 1876-1907. VIII. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1962, XVI+631 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları XIII. Seri No: 16).
- KARAL (Enver Ziya). *Osmanlı Tarihi Birinci Meşrutiyet ve İstibdat Devirleri (1876-1907)*. Ankara, 1962, 631 s.
- KARAL (Enver Ziya). *Osmanlı Tarihi II. Meşrutiyet ve Birinci Dünya Savaşı (1908-1918)*. IX. Ankara, 1996.
- KARAL (Enver Ziya). "Selim III Devrinde Osmanlı Bahriyesi Hakkında Vesikalar". *Tarih Vesikaları*, 1, 3, 1941, 203-211.
- KARAL (Enver Ziya). "Yavuz Sultan Selim'in Oğlu Şehzade Süleyman'a Manisa Sancağını İdare Etmesi İçin Gönderdiği Siyasetname". *Belleten*, VI, 21-22, 1942, 37-44.
- KARAL (Enver Ziya). "Yunan Adalarının Fransa Tarafından işgali ve Osmanlı-Rus Münasebeti 1797-1793". *Tarih Semineri Dergisi*, 1, 1937, 100-127.
- KARAL (Enver Ziya). *Yunan Adalarının Fransızlar Tarafından İşgali ve Osmanlı-Rus Münasebeti*. İstanbul, Milli Mecmua Basımevi, 1937, 125 s.
- KARAL (H. İbrahim). "Türk-Sovyet İlişkilerinin Başlangıcı ve Batı Diplomasinin 'Şark Meselesi'". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1853-1858.
- KARAMAN (Lütfullah). "Zaferin Sırrını Açığa Vuran Bazı Canlı Hatıralarıyla Cihan Harb'i'nde Çanakkale Cephesi". *Askeri Tarih Bülteni*, 37, 1994, 42-48.
- KARAMAN (M. Lütfullah). "Hicaz Demir Yolu Dönemin Şartları İçinde Mali Kaynakları ve İfade Ettiği Anlam Üzerine Notlar". *Askeri Tarih Bülteni*, 42, 1997, 77-82.
- KARAMAN (Ramazan). "Osmanlı Devşirme Sistemi II". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 51, 1991, 23-24.
- KARAMUK (Gümeç). *Ahmed Azmi Efendis Gesandtschaftsbericht als Zeugniss des Osmanischen Machtverfalls und der beginnenden Reformen unter Selim III.*. Bern/Frankfurt, 1975, XII+324 s.
- KARAMUK (Gümeç). "Der Wandel in den Beziehungen der Türkei zu Österreich seit dem 17. Jahrhundert". *New Spot*, 1983, 3.
- KARAMUK (Gümeç). "Hacı Zağanos'un Elçilik Raporu". *Belleten*, LVI, 219, 1992, 391-403.
- KARANAKÇI (Safaeddin). "31 Mart Vakası". *Barış Dünyası Mecmuası*, V, 48, 1966, 305-306.
- KARANAKÇI (Safaeddin). "Çanakkale Zaferi". *Barış Dünyası Mecmuası*, V, 47, 1966, 208-209.
- KARASOY (Yakup). *Şiban Han Divanı (İnceleme Metin)*. Ankara, 1989. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- KARASU (Cezmi). "Tanzimat Dönemi Osmanlı Diplomasisine Genel Bir Bakış". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 205-222.
- KARAY (Refik Halit). *Minelbab İlel Mibrab: 1918 Devrinde Olan Biten İşlere ve Gelip Geçen İnsanlara Dair Bildiklerim*. 2. Baskı. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1992, 312 s.
- KARAY (Refik Halit). *Minelbab İlel Mibrab: 1918 Müttarekesi Devrinde Olan Biten İşlere ve Gelip Geçen İnsanlara Dair Bildiklerim*. İstanbul, 1964, 230 s. (Külliyat: 5).
- KARDAŞ (Rıza). "II. Meşrutiyet Devri'nin Üniversite Modeli ve İlk Üniversite Muhtariyeti". *Türk Kültürü*, XX, 227, 1982, 272-277.
- KARPUZ (Haşim). "Erzurum'un Tahkimatı ve Tabyaları". *Türk Kültürü*, 209-210, 1980, 148-158.
- KARPUZ (Haşim). "Van ve Çevresinde 19. Yüzyıl Sonu-20. Yüzyıl Başları Türk-Ermeni İlişkileri". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 65, 1990, 161-169.
- KARS (H. Zafer). *Belgelerle 1908 Devrimi Öncesinde Anadolu*. İstanbul, Kaynak Yayınları, 1984, 158 s.
- Kars İli ve Çevresinde Ermeni Mezalimi 1918-1920. Sadeleştiren: M. Fahrettin KIRZIOĞLU. Ankara, 1970, 135 s.
- Kars Milli İslam Şurası (5.11.1918-17.1.1919) ve Cenubigarbi Kafkas Hükümeti Muvakkata-i Milliyesi, 18 Ocak-13 Nisan 1919: Belgeler-Fotoğraflar. Hazırlayan: C. ARSLANOĞLU. Ankara, Azerbaycan Kültür Derneği, 1986, 333 s.
- KARSAKLI (Mehmet). "Tanıkların Kalemiyle: Türk-Rus Savaşlarında Karşılar". *Türk Kültürü*, II, 22, 1964, 170-175.
- KASALAK (Kadir). "Büyük Devletlerin Osmanlı Devleti'ne Karşı Tâkip Ettikleri Siyaset (1914-1918) I". *Askeri Tarih Bülteni*, 45, 1998, 41-60.
- KASALAK (Kadir). *Milli Mücadele'de Manda ve Himaye Meselesi*. Ankara, 1991. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KASALAK (Kadir). "Mondros Müttarekesi Öncesi Osmanlı Devleti'nin Durumu (1918 Yılı)". *Askeri Tarih Bülteni*, 44, 1998, 62-80.
- KASALAK (Kadir). "Sivas Kongresi Öncesinde Manda ve Himayenin" Türk Başınında Tartışılması ve Komutanlar Arasında Yazışmalar". *Atatürk Yolu*, 3, 10, 1992, 187-211.
- KASALAK (Kadir). "Sömürgecilik ve Osmanlı Devleti'nin Son Yılları". *Askeri Tarih Bülteni*, 33, 1992, 67-74.
- KASAP (Osman). *Türkiye ile Yunanistan Arasındaki Ege Adaları Meselesi*. Edirne, 1995. Tez. Trakya Üniversitesi Yayınları.

- KASELİ (Hasan). "XV. Asırda XVII. Asrın Nihayetine Kadar Yugoslav Topraklarında Şark Medeniyeti". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, I, 1, 1979, 73-129.
- KATIRCIOĞLU (Genarel Mahmut Muhtar). *Maziye Bir Nazar*. Berlin Muahedesi'nden Harb-i Umumiye Kadar Avrupa ve Türk-Alman Münasebeti. İstanbul, 1341, 175 s.
- KATİPÇELEBİ. *Deniz Savaşları Hakkında Büyüklere Armağan=Thubfet'ül-Kibar fi Esfar'il-Bihar*. Hazırlayan: Orhan Şaik GÖKYAY. İstanbul, Kervan Yayınları, 1980, 410 s.
- KATİPÇELEBİ. Mustafa Abdullah. *Thubfet el-Kibar fi Estar el-bihar*. 2. Basım. İstanbul, 1329, 166 s.
- KATİPÇELEBİ. Mustafa Abdullah. *Thubfet el-Kibar fi Estar el-bihar: Deniz Savaşları Hakkında Büyüklere Armağan*. II. Sadeleştiren: Orhan Şaik GÖKYAY. İstanbul, 1980, 410 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 146-147).
- KATİPÇELEBİ MUSTAFA ABDULLAH. *Thubfet el-Kibar fi Estar el-bihar: Deniz Savaşları Hakkında Büyüklere Armağan*. Yayınlayan: Orhan Şaik GÖKYAY. İstanbul, 1973, XIV+404 s.
- KAVAKÇI (Yusuf Ziya). "Yirmidokuzuncu Milletlerarası Müsteşrikler Kongresi Hakkında Bazı Notlar (16-22 Temmuz 1973)". *İstanbul Üniversitesi İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, IV, 1975, 147-176.
- KAVCAR (Cahit). *II. Meşrutiyet Devrinde Edebiyat ve Eğitim 1908-1923*. Ankara, Eğitim Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1974, 287 s. (Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayını No: 41).
- KAYA (Zeki). *I. Meşrutiyet ve Türkiye'de Meclis-i Mebusan..* İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KAYAL (Seyfettin). "Akıbetleri Feci Sadrazamlar". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 25, 1952, 1239-1244.
- KAYAL (Seyfettin). "Osmanlı Tarihinde Lakaplarıyla Anılan Sultanlar". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 36, 1952, 1919-1925.
- KAYALI (Hasan). *Jön Türkler ve Aşaplar: Osmanlılık, Erken Arap Milliyetçiliği ve İslamcılık (1908-1918)*. Çeviren: Türkan YÖNEY. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 260 s.
- KAYAOĞLU (Gündâğ). "Anadolu Selçukluları Devrinde Ticari Hayat". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXIV, 1981, 359-373.
- KAYIRAN (Mehmet). "16 Ağustos 1838 Tarihli Türk-İngiliz Ticaret Antlaşması ile 29 Nisan 1861 Tarihli Türk-Fransız Ticaret Antlaşması ve Karşılaştırılması". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2, 1, 1989, 151-181.
- KAYIRAN (Mehmet). "III. Selim'e Sunulan Islahat Layihalarında Askeri Eğitim". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1988, 122-145.
- KAYMAZ (Nejat). "Anadolu Selçuklu Devleti'nin İnhitâtında İdare Mekanizmasının Rolü". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 2, 2-3, 1966, 91-155.
- KAYMAZ (Nejat). "Misak-ı Milli Üzerinde Yapılan Tartışmalar Hakkında". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1941-1958.
- KAYMAZ (Nejat). "TBMM'de Misak-ı Milli'ye Bağlılık Andı İçilmesi Konusu". 2. *Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1985.
- KAYMAZ (Nejat). "Türk Kurtuluş Savaşı'nın Tarihsel Konumu ve Niteliği". *Belleten*, XL, 160, 1976, 599-616.
- KAYMAZ (Nejat). "Türk Kurtuluş Savaşının Tarihsel Konumu ve Niteliği". *Belleten*, 40, 160, 1976, 599-611.
- KAYNAK (Yaşar Mehmet). "Balkan Harbi (1912-1913) (Genelkurmay'ın Yayınladığı Aynı Adlı Eseri Üzerine)". *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, 112, 338, 1993, 119-120.
- KAYNAK (Yaşar Mehmet). "Birinci Dünya Harbi'nde Kafkas Cephesi". *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, 113, 340, 1994, 144.
- KAZANCIGİL (Ratıp). *Hafız Rakım Ertür'ün Anılarından Balkan Savaşında Edirne Savınması Günleri*. Kırklareli, Edirne Araştırma Merkezi Yayınları, 1986 (Edirne Araştırma Merkezi Yayınları: 1)..
- KAZGAN (Haydar). "1865 Konversiyonu ve Osmalı Bankası". *Finans Dünyası*, 59, 1994, 86-89.
- KAZGAN (Haydar). "1908 Devrim hareketi ve Ziraat Bankası". *Finans Dünyası*, 72, 1995, 94 s.
- KAZGAN (Haydar). "1908 Devriminden Sonra Selanik Bankası Cumhuriyetin Böldüğü Banka". *Finans Dünyası*, 92, 1997, 110.
- KAZGAN (Haydar). "Avrupa Finans Kapitalinin Osmanlı Kamuoyumu Etkilemesi". *Finans Dünyası*, 35, 1992, 81-85.
- KAZGAN (Haydar). "Fransız Kapitali ve Osmanlı'da Mali Çöküşün Nedenleri". *Finans Dünyası*, 29, 1992, 76-80.
- KAZGAN (Haydar). "İttihat-Terakki Bankacılığı ve İtibarı Milli Bankası". *Finans Dünyası*, 80, 1996, 90-94.
- KAZGAN (Haydar). "Kırım Savaşı'nın Finansmanında Osmanlı Müttefikleri". *Finans Dünyası*, 39, 1993, 101-104.
- KAZGAN (Haydar). "Milli Mücadele Süresince İstanbul'da Bankalar". *Finans Dünyası*, 82, 1996, 93.
- KAZIM (Ömer). *Kurtuluş Savaşı Yıllarında Ankara Berlin Hattı: Versailles Andlaşması'na Karşı Alman Kemalist Komplö*. Çeviren: Durmuş YILMAZ. Konya, Alagöz Yayınevi, 1994, 120 s.
- KAZMAZ (Süleyman). *Milli Mücadele'de İpsiz Recep ve Rize'li Gönüllüler*. Ankara, Türk Halk Kültürünü Araştırma ve Tanıtma Vakfı Yayınları, 1996, 196 s.
- KELEMEN (Andraş). "Macar Türkolojisi". *Çevren Dergisi*, IV, 10, 1976, 129-134.
- KELEŞYILMAZ (Vahdet). "Milli Mücadele Öncesinde Osmanlı Devleti'nin Ekonomik Durumu ve Kuva-yı Milliye'nin Finansmanı". *Askeri Tarih Bülteni*, 38, 1995, 58-65.
- KEMALETTİN (Şükrü). *Mütareke Acıları: İstanbul'da Mütareke Arifesinden İşgale Kadar Geçen Kara Günlerin Acı Hatıraları*. İstanbul, 1930, 200 s.
- KERMAN (Zeynep). "Erzurum Kongresi'ni Açış Nutkunun Tahlili". *Türk Dili*, 407, 1985, s. 220.
- KESEDAR (İhsan). "Rumeli Hisarı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 87, 1993, 171-209.
- KESER (İhsan). *Türkiye'de Siyaset Kurumu ve Devletçilik Olgusu (1908-1960)*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KESKİN (Mesut), CAN (B. Bülent). "Almanların Türkiye'de Koloni Kurma Planları II". *Toplumsal Tarih*, II, 11, 1994, 18-26.
- KESKİN (Mustafa). "Osmanlı Devleti Zamanında Türk-Arap Münasebetlerine Bir Bakış". *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, 1995, 263-275.
- KEVSERANİ (Vecih). *Osmanlı ve Safevilerde Din-Devlet İlişkisi*. Çeviren: Muhlis CANYÜREK. İstanbul, Denge Yayınları, 1992, 240 s.

- Kabris'in İngiltere'ye Geçiş ve Adada Kurulan İngiliz İdaresi*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1975, VII+196 s. (Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları No: 44).
- KIBRISLIZADE OSMAN BEY. *Kıbrıslı Osman Beyin Hatıraları ya da 19 yüzyılda Doğu'da İngilizler*. İzmir, Akademi Kitabevi, 1996, 199 s.
- KIDWAI (Müşir Hüseyin). *Paris Sulh Konferansı ve Osmanlı'nın Çöküşü*. Sadeleştiren: Ahmet Zeki İZGÖER. İstanbul, Nehir Yayınları, 1991, 152 s.
- KIDWAI (Müşir Hüseyin). *Paris Sulh Konferansı ve Osmanlıların Çöküşü*. İstanbul, 1991, 158 s.
- KIEL (Machiel). *Ottoman Architecture in Albania*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1990, II+324+56.
- KIENITZ (Friedrich-Karl), KAKINÇ (Seyfettin Halil), KAKINÇ (Seyfettin Halil). *Büyük Sancağın Gölgesinde: Anadolu ve Balkan Yarımadası Şehirlerinin Tarih ve Kültürü*. İstanbul, 1974 (Tercüman 1001 Eser: 45).
- KİLİ (Suna), GÖZÜBÜYÜK (Şeref). *Türk Anayasa Metinleri 1839-1980*. Ankara, A. Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi, 1982, 13+213.
- KİLİ (Suna). "1876 Anayasası'nın Çağdaşlaşma Sorunları Açısından Değerlendirilmesi". *Kanun-u Esasî'nin 100. Yılı Armağanı*. Ankara, 1978, 191-211.
- KİLİ (Suna). *Osmanlı ve Türk Anayasaları*. İstanbul, 1980.
- KILIÇ (Abdullah). *Fener Rum Patrikhanesi ve Siyasî Faaliyetleri*. Edirne, 1998. Tez. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- KILIÇ (Belgüzar). *Osmanlı Devleti İle Türkistan Hanlıkları Arasındaki İlişkiler (1500-1598)*. Kayseri, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- KILIÇ (Filiz). "Aşık Çelebi Divanında Atasözü ve Deyimler". *Bilig*, 1, 1996, 24-30.
- KILIÇ (KAYA) (Selda). "1876 Anayasası'nın Bilinmeyen İki Tasarısı". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 557-634.
- KILIÇ (KAYA) (Selda). *1876 Kanun-u Esasî'nin Hazırlanması ve Meclis-Mebusan'ın Toplanması*. Adana, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- KILIÇ (KAYA) (Selda). "Kanun-ı Esasî'nin İlanından Sonra Vilayetlerden Gönderilen Teşekkümameler". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVIII, 29, 1997, 137-155.
- KILIÇ (Mustafa). *İbn-i Kemal'in Mısır Fethine Dair Bir Risale-i Acibesi*. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı, 1990, 111-120 s.
- KILIÇ (Orhan). "1585 Yılında Tebriz Seferi'ne Çıkan Osmanlı Ordusunun İkmal ve İlaşesi". *Askerî Tarih Bülteni*, 46, 1999, 109-136.
- KILIÇ (Orhan). *Osmanlı Devletinin İdari Taksimatı: Eyalet ve Sancak Tevcihati: XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Elazığ*. 1997, XIX+244 s.
- KILIÇ (Remzi). *Irak ve Suriye'nin Tarihî Coğrafyası (XIX. Yüzyıl Sonu)*. Kayseri, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- KILIÇ (Selami). "Türk-Alman Belgeleri Işığı Altında Elviye-i Selase ve Enver Paşa'nın Oluşturduğu Kafkas Komitesi". *Atatürk Üniversitesi Tarihî Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 7, 1997, 173-202.
- KILIÇARSLAN (Yasemin). "Cebeci Ocağı". *Belgelerle Türk Tarihî Dergisi*, 20, 1986, 45-56.
- KILIÇBAY (Mehmet Ali). "Vatandaşlık Okulu Olarak Yerel Yönetim". *Türkiye Günlüğü*, 26, 1994, 19-24.
- KIR (A. Naci). "Birinci Dünya Harbi'nde 3. Ordunun Çimen Dağı Tarruzu". *Askerî Tarih Bülteni*, 25, 1988, 85-92.
- KIR (A. Naci). "İkinci Tortum (Kireçli Dağ) Muharebesi". *Askerî Tarih Bülteni*, 20, 1986, 71-90.
- KIRAZLI (Mahmut), HÜSREVOĞLU (Ali). *93 Harbinde Plevne Müdafası ve Gazi Osman Paşa*. 3. Baskı. İstanbul, Erenler Matbaası, 1982, 230+1 s.
- KIRAZLI (Mahmut), HÜSREVOĞLU (Ali). *93 Harbinde Plevne Müdafası ve Gazi Osman Paşa*. İstanbul, 1980, 98 s.
- KIRAZOĞLU (Ömer). *İslamiyet, Fatih ve Fetih Camii Ayasofya*. Konya, Kanaat Kitabevi, 1966, 32 s.
- KİRELY (Bel K.). "Balkan Savaşları Dönemi'nde Merkezi Doğu Avrupa'da Toplum ve Savaş". Çeviren: İhsan GÜRSOY. *Askerî Tarih Bülteni*, 34, 1993, 77-87.
- Kırım Savaşı*. Derleyen: Aziz KAYLAN. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1975, 184 s.
- KIRIMTAYIF (Süleyman). *Byzantine Churches in Istanbul Converted into Mosques*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Boğaziçi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KİRİŞÇİ (Kemal), WINROW (Gareth M.). *Kürt Sorunu, Kökeni ve Gelişimi*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 244 s.
- KIRKIL (Emin). *Uzun Hasan Bey ve Zamanı*. Elazığ, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Fırat Üniversitesi.
- KİRŞEHİRLİ (Hüseyin Himmet). *Hürriyetimiz ve I. Cihan Harbi Faciası*. İstanbul, 1983, 84 s.
- KIRZIOĞLU (Fahrettin). "Anafartalar Grubu Kumandanı ve II. Ordu Kumandanı Vekili Mustafa Kemal İmzalı Dört Belge". *ADED*, I, 1, 1978, 10-22.
- KIRZIOĞLU (M. Fahrettin). "1461 "Turabuzon" Fethi Sırasında Fatih Sultan Mehmed'in Yaya Aştığı "Bulgar Dağı" Neresidir?". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 322-329.
- KIRZIOĞLU (M. Fahrettin). "Erzurum Kongresi Beyannamesi'ni İmzalayan 45 Mümessil". *Kültür ve Sanat*, 5, 1977, 153-9.
- KIRZIOĞLU (M. Fahrettin). "İran Hükümdarı Türkmen Afşarlı Nadir Şah'ın 1744 Kars Muharasası ve Bunu Anlatan Emekli Kars Kadısı Osman Saf'ın Risalesi". *Birinci Askerî Tarih Semineri. Bildiriler I*. Ankara, 1983, 13-50.
- KIRZOĞLU (Mustafa). "Cihangiroğlu İbrahim Aydın (1874-1948)'daki Milli Mücadele'de Kars ve Atatürk ile İlgili Belgeler". *Bellekten*, XLVIII, 189-190, 1984, 109-166.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Tarihimizde Moskof*. İstanbul, Toker Yayınları, 1973, 377 s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Vatan Haini Değil Büyük Vatan Dostu Sultan Vahidüddin*. 3. Basım. İstanbul, Büyük Doğu Yayınları, 1976, 248 s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Yeniçeri*. 4. Basım. İstanbul, Büyük Doğu Yayınları, 1994, 396 s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Yeniçeri, Olanca Romanıyla ve Son Hatırlatmalarıyla*. İstanbul, Özbahar Yayınları, 1970, 372 s.
- KİSSLING (H. J.). "Sultan Bayezid II ve Françesko II Gonzaga". *Türkîyat Mecmuası*, XV, 1969, 47-73.
- KİŞİ (Şule Sevinç). "Avusturya ve Bulgaristan'a Karşı İzmir'de 1908 Boykotu". *Tarih ve Toplum*, 26, 152, 1996, 4-14.

- KİTAPÇI (Zekeriya). "Osmanlı Türkleri Afrika ve Emperyalizm". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 38, 1990, 10-15.
- KİTSİKİS (Dimitri), DEVRİM (Hakkı). *Yunan Propagandası=Propagande et pression en politique international. Le Grece etses revendication a.* 2. Basım. İstanbul, 1974.
- KIVILCIMLI (Hikmet). *Fetih ve Medeniyet: Bir Tarih Tezinin Işığında Alınan İstanbul'un Fetih.* 2. Basım. İstanbul, 1980, 39 s. (Yol Yayınları: 5).
- KNIGHT (Frank). *Çanakkale Savaşı.* İstanbul, 1971.
- KOCA (Hüseyin). "Birinci Dünya Harbi'nde Van-Bitlis-Muş Hatının Önemi ve 16. Kolordu Komutanı Mustafa Kemal Paşa". *Askeri Tarih Bülteni*, 46, 1999, 79-90.
- KOCA (Salim), YALÇIN (Edip Semih). "Mustafa Kemal Paşa'nın 9. Ordu Müfettişliğine Tayininde Osmanlı Genel Kurmayı'nın Rolü". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 10, 29, 1994, 401-416.
- KOCA (Salim). "Türkiye Selçuklularında Ekonomik Politika". *Erdem*, 8, 23, 1996, 465-484.
- KOCA (Selim). "Mustafa Kemal Paşa'nın 9. Ordu Müfettişliğine Tayininde Damat Ferit Paşa'nın Rolü Var mıydı?". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 41, 1990, 1-9.
- KOCABAŞ (Süleyman). "Birinci Dünya Harbi'nde Boğazlar Meselesi". *Askeri Tarih Bülteni*, 39, 1995, 90-97.
- KOCABAŞ (Süleyman). *Ermeni Meselesi Nedir, Ne Değildir?*. İstanbul, Bayram Yayıncılık, 1983, 127 s.
- KOCABAŞ (Süleyman). *Ermeni Meselesi, Nedir Ne Değildir?*. Kayseri, Vatan Yayınları, 1988, 155 s.
- KOCABAŞ (Süleyman). *II. Abdülhamid, Siyonistler ve Filistin Meselesi: Şahsiyeti ve Politikası.* Kayseri, Vatan Yayınları, 1995, 502 s.
- KOCABAŞ (Süleyman). "II. Meşrutiyet Devrinde Kötü Muhalefet Örnekleri". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, VI, 64, 1992, 37-46.
- KOCABAŞ (Süleyman). "İstanbul ve Boğazlar Üzerine I. Napolyon-I. Aleksandr Pazarlığı". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 49, 1991, 35-39.
- KOCABAŞ (Süleyman). "Mahmut Şevket Paşa Suikastının İçyüzü". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 51, 1991, 55-56.
- KOCABAŞ (Süleyman). *Osmanlı İsyanlarında Yabancı Parmağı.* Kayseri, Vatan Yayınları, 1994, 126 s.
- KOCABAŞ (Süleyman). *Tarihte Türkler ve Almanlar: Pancermenizmin "Şark'a Doğru".* İstanbul, Vatan Yayınları, 1988, 264 s. (Vatan Yayınları Tarihte Türkiye Üzerine Emeller Serisi: 6).
- KOCABAŞ (Süleyman). *Tarihte ve Günümüzde Türk-Yunan Mücadelesi.* İstanbul, Bayrak Yayıncılık, 1984, 248 s. (Tarihte ve Türkiye Üzerine Emeller Serisi: 2).
- KOCABAŞ (Süleyman). *Tarihte ve Günümüzde Türk-Yunan Mücadelesi.* İstanbul, Bayrak Yayıncılık, 1984, 248 s. (Tarihte ve Türkiye Üzerine Emeller Serisi: 2).
- KOCABAŞ (Süleyman). "Türk-Rus Harplerinden Prut Harbi". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 40, 1990, 39-44.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur). "Britanik Majestelerinin Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Konsoloshanesi 1856/1871". *Tarih ve Toplum*, 22, 1995, 5-9.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur). "Britanik Majestelerinin Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Konsoloslukları: 1856". *Toplumsal Tarih*, IV, 22, 1995, 49-53.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur). *Kendi Belgeleriyle Anadoludaki Amerika: 19. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Amerikan Misyoner Okulları.* İstanbul, Arba Yayınları, 1989, 255 s.
- KOCAGÜNEY (Velhi). *1877-1878 Osmanlı-Rus Harbinde Aziziye Tabyası Savaşları.* Ankara, 1965, 2+32 s.
- KOCAHANOGU (Osman Selim). *İttihad-Terakki'nin Sorgulanması ve Yargılanması: Meclis-i Mebusan Tabkikatı, teşkilat-ı Mahsus, Ermeni Tehcirinin İçyüzü, Divan-ı Harb-i Muhakemesi.* İstanbul, Temel Yayınları, 1998, 648 s.
- KOCAHANOGU (Osman Selim). *İttihat Terakki'nin Sorgulanması ve Yargılanması.* İstanbul, Temel Yayınları, 1998.
- KOCAOĞLU (Sami). "Malazgirtten Dumlupınara". *Askeri Tarih Bülteni*, 17, 32, 1992, 141-146.
- KOCAŞ (Sadi). *Tarih Boyunca Ermeniler ve Türk Ermeni İlişkileri.* Ankara, 1967.
- KOÇ (BOLEL) (Pınar). *Osmanlı Askeri Kıyafetleri (16.-20. Yüzyıllar).* İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimler Üniversitesi.
- KOÇ (Osman). *Gaza-name-i Cezzar Gazi el-Hacı Ahmed Paşa.* Kayseri, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- KOÇAŞ (Sadi). "1877'de Doğu Cephesi Muharebeleri ve Gazi Ahmet Muhtar Paşa". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 444-448.
- KOÇAŞ (Sadi). "Akka'da Napolyon Bonapart'ı Nasıl Mağlup Ettik". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 19, 1951, 823-826.
- KOÇAŞ (Sadi). "I. Kosova Meydan Muharebesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 468-471.
- KOÇAŞ (Sadi). "Kanuni Süleyman'ın Mohaç Meydan Muharebesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 207-211.
- KOÇAŞ (Sadi). "Mudanya Mütarekesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 31, 1952, 1606-1608.
- KOÇAŞ (Sadi). "Türklerin Rumeli'ye Geçiş". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 39, 1953, 2089-2093.
- KOÇAŞ (Sadi). "Yeniçeri Ocağı Nasıl Kuruldu ve Nasıl Kaldırıldı". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 24, 1951, 1163-1167.
- KOÇER (Kemal). *Kurtuluş Savaşımızda İstanbul (İşgal Senelerinde Milli Mücadele Grubunun Gizli Faaliyetleri).* İstanbul, Vakıf Yayınları, 1946, 239 s.
- Koçgiri Halk Harekati 1919-1921. Ankara, Kalite Matbaası, 1975, 99+4 s.
- Koçgiri Halk Harekati 1919-1921. 2. Baskı. Ankara, Kalite Matbaası, 1976, 105 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Bâb-ı Ali". *İstanbul Ansiklopedisi.* İstanbul, 1960, 1746-1753.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Fatih Bir Suikasta mı Kurban Gitti?". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 17, 1951, 713-717.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "İkinci Viyana Muhasara ve Ricatı Tarihimizin En Mühim Dönüm Noktasıdır". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 19, 1951, 866-872.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "İkinci Viyana Muhasara ve Ricatı". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 20, 1951, 934-937.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "İlk Kurşun". *Tarihten Sesler*, 1, 1943, 16-18.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Mehterhane ve Mehterler". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 22, 1951, 1011-1014.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Sokollu Mehmet Paşa İmparatorluk Sarayına

- Nasıl Getirildi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 20, 1951, 917-920.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Yeniçeri Rezalet ve Zorbalıkları". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 510-515.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *İstanbul Cenginde Fatih Sultan Mehmed'in On Fedaisi*. İstanbul, 1953, 64 s. (Çocuk Kitapları No: 17).
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Osmanlı Muahedeleri ve Kapitülasyonlar 1300-1920 ve Lozan Muahedesi 24 Temmuz 1923*. İstanbul, 1934, 482 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Yeniçeriler*. İstanbul, Koçu Yayınları, 1964, 336 s.
- KODAMAN (Bayram), ÜNAL (M. Ali). *Son Vak'anüvis Abdurrahman Şeref Efendi Tarihi. II. Meşrutiyet Olayı (1908-1909)*. Ankara, 1996.
- KODAMAN (Bayram). *1897 Türk-Yunan Savaşı (Tesalya Tarihi)*. Ankara, 1993, 161 s.
- KODAMAN (Bayram). "1911 Trablusgarp Savaşı'nın Türk Tarihi ve Milli Mücadele Bakımından Önemi". *Milli Kültür*, III, 8, 1982, 5-7.
- KODAMAN (Bayram). "31 Mart Hadisesi". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1329-1340.
- KODAMAN (Bayram). "Avrupa Emperyalizminin Osmanlı İmparatorluğuna Giriş Vasıtaları (1839-1914)". *Milli Kültür*, II, 1, 1980, 23-33.
- KODAMAN (Bayram). "Bir Amerikalı Gazeteci Gözüyle Ermeni Macerası". *Belleten*, 195, 1985, 569-578.
- KODAMAN (Bayram). "Doğu Meselesi Yahut Anadolu'nun Bürünlüğü Açısından Üç Devir, Üç Politika". *Töre Dergisi*, 163, 1984, 14-18.
- KODAMAN (Bayram). "The Eastern Question: Imperialism and the Armenians". *The Eastern Question: Imperialism and the Armenian Community*. Ankara, 1987, 1-12.
- KODAMAN (Bayram). "Ermeni Meselesinin Doğuş Sebepleri". *Türk Kültürü*, XXIX, 2, 1981, 240-249.
- KODAMAN (Bayram). "Hamidiye Hafif Süvari Alayları (II. Abdülhamid ve Doğu Anadolu Aşiretleri)". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 427-481.
- KODAMAN (Bayram). "II. Abdülhamid'in Bir Politika Uygulaması: Arnavutluk, Arabistan-Doğu Anadolu Aşiretleri". *Prilozi Za Orijentalnu Filologiju*, 30, 1980, 235-245.
- KODAMAN (Bayram). "Lozan Antlaşması Hakkında Bir Değerlendirme". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 1989, 5-13.
- KODAMAN (Bayram). "Mustafa Reşit Paşa'nın Paris Sefirlik Esnasında Takip Ettiği Genel Politikası". *Mustafa Reşid Paşa ve Dönemi Semineri, Bildiriler*, Ankara, 13-14 Mart 1984. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1987, 71-75.
- KODAMAN (Bayram). "Plevnenin Düşmesinden Sonra Osmanlı Dış Politikası". *Yeni Çığ*, 1981, 4-7.
- KODAMAN (Bayram). "La Sublime Porte et Les Tribus de L'Anatolie Orientale Apres le Tanzimat". *Comite International D'etudes Pre-Ottomanes et Ottomanes et Ottomanes: VIth Symposium, Cambridge*. Editör: Jean-Louis BACQUE-GRAMMONT, E. Van DONZEL. İstanbul, The Divit Press, 1987, 253-257.
- KODAMAN (Bayram). *Sultan II. Abdülhamid'in Doğu Anadolu Politikası: Şark Meselesi Işığında*. İstanbul, Orkun Yayınevi, 1983, 191 s.
- KODAMAN (Bayram). *Sultan II. Abdülhamid Devri Doğu Anadolu Politikası*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1987, 156 s.
- KODAMAN (Bayram). "Şark Meselesi". *Türk Yurdu*, XVII, 122, 1997, 22-32.
- KODAMAN (Bayram). *Şark Meselesi Işığında Sultan II. Abdülhamid'in Doğu Anadolu Politikası*. İstanbul, Kardeşler Basımevi, 1983, 192 s.
- KODAMAN (Bayram). "Şark Meselesi ve Tarihi Gelişimi". *Tarihi Gelişmeler İçinde Türkiye'nin Sorunları Sempozyumu*. Ankara, 1992, 59-63.
- KODAMAN (Bayram). "Şark Meselesi, Emperyalizm ve Ermeniler". *Kaynaklar*, 2, 1984, 7-15.
- KODAMAN (Bayram). "Tanzimat'tan II. Meşrutiyet'e Kadar Sanayi Mektepleri". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, VII, 206, 287-295.
- KODAMAN (Bayram). "Tanzimat'tan II. Meşrutiyet'e Kadar Sanayi Mektepleri". *Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi Tebliğleri (Ankara, 11-13 Temmuz 1977)*. Ankara, 1978, 287-296.
- KODAMAN (Bayram). "XIX. Yüzyıl Sonunda Güney-Doğu Anadolu'da Fransız Politikası". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 157-162.
- KODAMAN (Bayram). "XVIII. Yüzyıla Kadar Türkler ve Batı". *Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 7, 1-2, 1975, 84-96.
- KOFOĞLU (Sait). "Hamid Oğulları Beyliği Döneminde İlhanlı Hükmüdarları Adına Kestirilmiş Orijinal Birkaç Sikke". *Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 353-358.
- KOFOĞLU (Sait). *XIII. ve XV. Yüzyıllar Güney-Batı Anadolu Tarihi: Hamid Oğulları Beyliği*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- KÖHBACH (Markus). "Ein Diplomatischer Rongstreit in İstanbul im Jahre 1587". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 887-893.
- KÖKER (H.Sıdkı). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Ayan Teşkilatı". *Ülke*, 4, 42, 1950, s. 22-24.
- KÖKER (Mustafa). "İngiltere'de Türk Otağı". *Tarih ve Medeniyet*, 18, 1995, 61-63.
- KÖKER (Mustafa). "İrlanda'dan Osmanlıya Şükran". *Tarih ve Medeniyet*, 16, 1995, 14-15.
- KÖKSAL (Osman). "Osmanlı Devleti'nde Asker Almada Son Durum 29 Nisan 1330 Tarihli Mükellefiyet-i Askeriye Kanunu ve Başlıca Hükümleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 29, 1990, 71-84.
- KÖKTÜRK (Gökhan). *Baykan Sezer'de Doğu-Batı Sorunu*. Ankara, 1999. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KOLCU (Hasan). "Tarihçe-i Vuku'at-ı Heseke (Heseke Vukuatının Tarihçesi)". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 85., 1993, 136-164.
- KOLOĞLU (Orhan). "Muzır" Ararken Olay Konusu Olan Rejim II. Abdülhamit Sanstürü". *Tarih ve Toplum*, 38, 1987, 78-82.
- KOLOĞLU (Orhan). "1838 Osmanlı-İngiliz Ticaret Antlaşması ve Mısır Tehdidi". *Tarih ve Toplum*, 60, 1988, 346-357.
- KOLOĞLU (Orhan). "Enver Paşa Efsanesinde Alman Katkısı (1908-1913)". *Tarih ve Toplum*, 13, 78, 1990, 14-22.
- KOLOĞLU (Orhan). "Fransız Sosyalistlerine Göre İttihatçı Devrimi".

- Tarih ve Toplum*, 96, 1991, 348-351.
- KOLOĞLU (Orhan). "Fransız Sosyalistlerine Göre İttihatçı Devrimi". *Tarih ve Toplum*, 16, 96, 1991, 28-31.
- KOLOĞLU (Orhan). "Hicaz Demiryolu (1900-1908) Amacı, Finansmanı, Sonucu". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 289-334.
- KOLOĞLU (Orhan). "İttihat ve Terakki'de, Komite-i Hizb-i Cedid Tartışması Sırasında Yunus Nadi'nin Selanik'te Tokatlanması Olayı". *Tarih ve Toplum*, XX, 116, 1993, 34-35.
- KOLOĞLU (Orhan). *İttihatçılar ve Masonlar*. İstanbul, Gür Yayınları, 1991.
- KOLOĞLU (Orhan). "Reval'de Osmanlı Gerçekten Paylaşıldı mı?". *Toplum ve Bilim*, 2, 1985, 368-371.
- KOLOĞLU (Orhan). "Sevr, Kuva-yı Milliye ve Damat Ferit Hakkında Ahmet Rıza'nın Tefvik Paşa'ya Üç Mektubu". *Tarih ve Toplum*, XIX, 112, 1993, 26-29.
- KOLOĞLU (Orhan). "Türk'ün Çözemediği Bir Taktik Propaganda Aracı Olarak Şiddet (1890 Armeni Örneği)". *Tarih Boyunca Balkanlar'dan Kafkaslar'a Türk Dünyası Semineri* (29-31 Mayıs 1995). İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1996, 131-147.
- KOMUT (Ziya). *I. Cihan Harbinde Çanakkale ve Baltık Çıkarmaları ile II. Cihan Harbinde Şimali Afrika ve İtalya Çıkarmalarının Mukayesesi*. İstanbul, Askeri Basımevi, 1946, 90 s. (16 kroki).
- KÖNBACH (Marcus). "Vienna Sefiri İbrahim Paşa Hakkındaki Anonim Rapor (1719/1720)". *Uluslararası Seyahatnamelerde Türk ve Batı İmajı Sempozyumu*, 28.10-1.11.1985. Eskişehir, 1987, 133-171.
- KÖNİ (Hasan). "Birinci Dünya Savaşı Öncesi İstihbarat ve Günümüze Etkileri". *Askeri Tarih Semineri* (IV. Ankara 16/18-5-1989). Ankara, 1989, 278-306.
- KÖNİ (Hasan). "Tunalı Hilmi Bey, Jön Türklerde Yeni Devlet Düşüncesinin Belirlenişi". *X. Türk Tarih Kongresi* (22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2641-2647.
- KÖNİ (Hasan). "Yeni Türk Devletinin Kuruluşu Hakkında". *Belleten*, L, 197, 1986, 547-555.
- KONRAPA (Zekai). "Edirne Muahedesi ve İçyüzü (14 Eylül 1829)". *Tarihten Sesler*, 12, 1943, 7-11.
- KONSTANTİN (LUDWIG DE). *Anadolu'da İslahat. Ermeni Meselesi. Suriye Meselesi*. İstanbul 92 s.
- KONUĞU (Enver). "Sine-i Millette İltica Eden Meclis-i Mebusan-ı Osmani Reisi Celaleddin Arif'in Ankara Yolculuğu". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 10, 28, 1994, 78-87.
- KOPCAN (Vojtech). "XVI-XVII. Asırlarda Kuzey Macaristan Hudut Boylarında Osmanlı Hakimiyetinin Karakteri". *VII. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 25-29 Eylül 1970). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 618-625.
- KOPRAMAN (Kazım Yaşar). "Birinci Dünya Savaşı Sırasında Türkiye'de Bulunan Alman Generallerin Raporları". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, IV, 6-7, 1968, 539-549.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Alcune Osservazioni Intorno All'Influenza delle Istituzioni Bizantine Sulle Istituzioni Ottomane*. Roma, Istituto per l'Oriente, 1953, 174 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri*. Yayınlayan: Orhan F. KÖPRÜLÜ. İstanbul, 1981, 4+268 s. (Ötüken Yayınları: 164).
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri Hakkında Bazı Mülahazalar". *Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası*, I, 1931, 165-313.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Devşirme Meselesi". *Hayat*, 2, 34, 1927, 142-143.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluş Meselesi". *Hayat*, 1, 11, 1927, 202-203.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Yıldırım Bayezid'in Esareti ve İntiharı Hakkında I. Demir Kafes Rivayeti. II. İntihar Meselesi". *Belleten*, I, 2, 1937, 591-603.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "1897 Osmanlı-Yunan Harbine Ait Vesikalar". *Türk Kültürü*, VIII, 94, 1970, 733-736.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Avrupa'da Osmanlı İkamet Elçiliklerinin Kuruluşu ve İlk Elçilerin Siyasi Faaliyetleri: 1793-1821". *Türk Kültürü*, VII, 78, 1969, 442-446.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "British Documents and Foreign Affairs Reports And Papers From the Foreign Office Confidential Print". *Bilge Dergisi*, 5, 1995, 39-40.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Osmanlı Sefirleri ve Sefaretnameleri". *Türk Kültürü*, VII, 80, 1969, 578-581.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Osmanlı Tarihi'nin Yabancı Kaynaklarından: İngilizce Kaynaklar". *Belleten*, L, 196, 1986, 261-277.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Tarihte Türk-Amerikan Münasebetleri". *Belleten*, LI, 200, 1987, 927-947.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Tarihte Türk-Amerikan Münasebetleri". *Belleten*, LI, 200, 1987, 927-947.
- KÖPRÜLÜ (Mehmed Fuad). "Osmanlı Devleti'nin Doğması ve Büyümesi". *Ülkü*, 7, 42, 1936, s. 404-409.
- KORALTÜRK (Murat). "Osmanlı Dış Borçları ve 1875 Moratoryumu (6 Ekim 1875)". *Tarih ve Toplum*, 24, 142, 1995, 51-56.
- KORAY (Enver). "Meslek Kuruluşu ve Faaliyeti". *Belleten*, LIV, 211, 1991, 1151-1165.
- KORAY (Enver). "Sultan Abdülaziz'e Karşı Girişilen Bir Suikast Olayı ve Hüseyin Vasfi Paşa". *Belleten*, LI, 199, 1987, 193-204.
- KORAY (Enver). "Yeni Osmanlılar". *Belleten*, XLVII, 186, 1983, 563-582.
- KORÇLI (Salim). "Bulgaristandaki Soykırım". *Emel*, 146, 1985, 17-19.
- KORKUD (Refik). *Son Üç Asırda Türkiye ile İlgili Rus Politikası*. Ankara, Sevinç Matbaası, 1966, 64+16 s.
- KORKUD (Refik). *Tanzimat, Birinci Meşrutiyet, İkinci Meşrutiyet ve Matbuat*. Ankara, 1959, 23 s.
- KORKUD (Refik). *Tanzimat, I. Meşrutiyet, II. Meşrutiyet ve Matbuat*. Ankara, Türkiye Fikir Ajansı, 1959, 23 s.
- KÖSE (Osman). "1722-1776 Tarihli Rusya Ahkam Defterine Göre XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı-Rus Münasebetleri". *On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 1994.
- KÖSE (Osman). *1774 Küçük Kaynarca Antlaşması (oluşumu, tablolu, tatbiki)*. Samsun, 1997. Doktora Tezi.
- KÖSE (Osman). *XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı-Rus Münasebetleri (84/2 Nolu Rusya Ahkam Defterine Göre) (2 Cilt)*. Samsun, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- KÖSE (Osman). *XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı-Rus Münasebetleri*

- (84/2 No'lu Rusya Ahkam Defterine Göre). Samsun, 1993. Yüksek Lisans Tezi.
- KÖSTÜKLÜ (Muzaffer). "Türk Arşiv Belgelerine Göre Anadolu'da İtalyan İşgal Metodu". *Askeri Tarih Bülteni*, 27, 1989, 113-122.
- KÖSTÜKLÜ (Nuri). "Balkan Harbi Sırasında Kıbrıs Türklerine Yapılan Baskılar ve Kıbrıs Mevlevihanesi'nin Faaliyetleri". *Birinci Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi=Journal For Cypriot Studies*. Gazi Magusa, 1996, 347-362.
- KÖSTÜKLÜ (Nuri). "Balkan ve I. Dünya Harplerinde Mevlevihaneler". *XII. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1994.
- KOŞAY (H.Z.). "Türk-Macar Tarihi Münasebetleri Hakkında, Türkolog ve Üniversite Doçenti Nagy Gyula Kaldy'nin "Nepszabatsag" Gazetesinin 15 Kasım 1970 Nüshasında Çıkan Beyanatu". *Belleten*, XXXIV, 136, 1970, 696-697.
- KOYAMA (Koçira). "Osmanlıların İlk Devirlerinde Divan-ı Hümayun". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 865-872.
- KOYLU (Zafer). *Makedonya Sorunu*. Eskişehir, 1997. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- KÖYMEN (Mehmet Altay). *Büyük Selçuklu İmparatorluğu Tarihi, İkinci İmparatorluk Tarihi*. Ankara, 1954.
- KÖYMEN (Mehmet Altay). *Selçuklu Devri Türk Tarihi*. Ankara, 1963.
- KÖYMEN (Mehmet Altay). *Siyerü'l-Mülk veya Siyasetname*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1976, 268 s.
- KOYUNCU (Aşkın). *Bulgar Eksarlığı*. Çanakkale, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi.
- KREŞEVLAKOVIÇ (Hamdi). *Çengiş Beyleri: Osmanlı Devrinde Bosna-Hersek Feodalizmi Hakkında Bir Etüd*. Çeviren: İsmail EREN. İstanbul, 1960, 64 s.
- Kritovulos. *Tarih-i Sultan Mehmed Han-ı Sani (İstanbulun Fetbi)*. Çeviren: Karolidi; Sadeleştiren: Muzaffer GÖKMEN. İstanbul, Kitapçılık Ticaret Limited Şirketi Yayınları, 1967, XV+254 s. (İslam ve Kültür Eserleri Serisi No: 10).
- KUDRET (Cevdet). *Türk Edebiyatı'nda Hikaye ve Roman: Megrutiye'ten Cumhuriyet'e Kadar (1910-1923), İnceleme ve Örnekler*. İstanbul, Varlık Yayınları, 1967, 430 s.
- KULOĞLU (Abdullah). "Balkan Devletlerinin Osmanlı İmparatorluktan Ayrılma Sebepleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 9, 1980, 39-54.
- KUMKALE (T. Tamer). "1910 Yılı Bütçe Görüşmeleri Işığında Silahlı Kuvvetleri Güçlendirme Çalışmaları ve Sonuçları". *Askeri Tarih Semineri (IV. Ankara 16/18-5-1989)*. Ankara, 1989, 147-167.
- KUMRU (İhsan). *Ali Çetinkaya'nın Hayatı: Askeri Hayatı; Ankara II. İstiklal Mahkemeleri Başkanlığı, Siyasi Hayatı..* Konya, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KUNERALP (Ali Sinan). "İspanya'da Osmanlı Temsilciliği ve Osmanlı İspanyol Münasebetleri (1857-1922)". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 11-14, 1975, 161-176.
- KUNERALP (Sinan). "Bir Osmanlı Diplomatı: Kostaki Musurus Paşa (1807-1891)". *Belleten*, XXXIV, 135, 1970, 421-435.
- KUNERALP (Sinan). "The Ministry of Foreign Affairs under the Ottoman Empire and the Turkish Republic". *The Times Survey of Foreign Ministries of the World*. Editör: Z. STÄINER. London, 1983, 493-513.
- KUNT (İ. Metin). "17. Yüzyılda Osmanlı Kuzey Politikası Üzerine Bir Yorum". *BÜDHB*, IV, 5, 1976-1977, 111-116.
- KUNT (İ. Metin). *The Koprulu Years: 1656-1661*. Princeton, 1971. Doktora Tezi. Princeton University.
- KUNT (İ. Metin). *Sancaklıan Eyaleti: 1550-1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi*. İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi, 1978, X+206 s. (Boğaziçi Üniversitesi Yayınları No: 154).
- KURAN (Ahmet Bedevi). *Harbiye Mektebinde Hürriyet Mücadelesi*. İstanbul, 1957, 176 s.
- KURAN (Ahmet Bedevi). *İnkılap Tarihimiz ve İttihat ve Terakki*. İstanbul, Tan Gazetesi Yayınları, 1948, VII+320 s.
- KURAN (Ahmet Bedevi). *İnkılap Tarihimiz ve İttihat ve Terakki*. İstanbul, Tan Matbaası, 1948, 319 s.
- KURAN (Ahmet Bedevi). *İnkılap Tarihimiz ve Jön Türkler*. İstanbul, Tan Gazetesi Yayınları, 1945, IV+380 s.
- KURAN (Ahmet Bedevi). *İnkılap Tarihimiz ve Jön Türkler*. İstanbul, Tan Matbaası, 1945.
- KURAN (Ahmet Bedevi). *Osmanlı İmparatorluğunda İnkılap Hareketleri ve Milli Mücadele*. 2. Basım. İstanbul, 1959, 910 s.
- KURAN (Ahmet Bedevi). *Osmanlı İmparatorluğunda İnkılap Hareketleri ve Milli Mücadele*. İstanbul, 1956, 720 s.
- KURAN (Ercüment). "1793-1811 Döneminde İlk Osmanlı Mukim Elçilerinin Diplomatik Faaliyetleri". *Çağdaş Türk Diplomasisi: 200 Yıllık Süreç*. Ankara, 1999, 55-59.
- KURAN (Ercüment). "1830-1917 Arasında Türk-Yunan İlişkileri". *Türk-Yunan İlişkileri Sempozyumu Bildirileri*, 21-22 Mayıs 1986. Erzurum, 1988, 31-36.
- KURAN (Ercüment). "Akdeniz'de Türk Hakimiyeti". *İslam Konferansı Teşkilatı Üye Ülkeler Ulaştırma Bakanları 1. Toplantısı*. İstanbul, 1987, 187-190.
- KURAN (Ercüment). *Avrupa'da Osmanlı İkamet Elçiliklerinin Kuruluşu ve İlk Elçilerin Siyasi Faaliyetleri 1793-1821*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1968, 71 s.
- KURAN (Ercüment). "Ayanlığın Kaldırılmasından Sonra Anadolu'da Sosyal ve Ekonomik Durum (1840-1871)". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler (İstanbul 21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 287-290.
- KURAN (Ercüment). "Batı Emperyalizmi Karşısında Türk ve İslam Düşünürleri". *Türk Kültürü*, XXVIII, 1-2, 1990, 229-235.
- KURAN (Ercüment). *Cezayir'in Fransızlar Tarafından İşgali*. İstanbul, 1953. Doktora Tezi.
- KURAN (Ercüment). *Cezayirin Fransızlar Tarafından İşgali Karşısında Osmanlı Siyaseti: 1827-1847*. İstanbul, 1957, VIII+67 s. (İstanbul Üniv. Edeb. Fak. Yayınları No: 731).
- KURAN (Ercüment). *Ermeni Meselesinin Milletler Arası Boyutu (1877-1891)*. Ankara, Kurtuluş Ofset, 1985.
- KURAN (Ercüment). "The Ermeni Meselesinin Milletlerarası Boyutu, 1877-1891". *Tarih Boyunca Türklerin Ermeni Toplumu ile İlişkileri Sempozyumu (8-12 Ekim 1984 Erzurum)*. Ankara, Kurtuluş Ofset, 1985, 19-27.
- KURAN (Ercüment). "Fethin Türk-İslam ve Batı Tarihindeki Yeri". *Tarih ve Medeniyet*, 3, 1994, 30-31.
- KURAN (Ercüment). "Foreign Policy of Greece, 1830-1866". *Foreign Policy*, V, 1977, 29-37.

- KURAN (Ercüment). "Fransa'nın Cezayir'e Tecavüzü". *Tarih Dergisi*, III, 5-6, 1953, 53-63.
- KURAN (Ercüment). "Gazavat-ı Cezayirli Gazi Hasan Paşa'ya Dair". *Tarih Dergisi*, XI, 15, 1960, 95-99.
- KURAN (Ercüment). "II. Abdülhamid'in Büyük Devletlere Karşı Uyguladığı Siyasetin Esasları". *Sultan II. Abdülhamid ve Devri Semineri*, 27-29 Mayıs 1992-Bildiriler. İstanbul, 1994, 141-148.
- KURAN (Ercüment). "II. Viyana Kuşatması ve Sonuçları". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXXI, 1-2, 1993, 277-281.
- KURAN (Ercüment). "İkinci Meşrutiyet Devri Düşünürlerinin Atatürk Üzerine Tesirleri". *Milli Kültür*, III, 2, 1981, 8-11.
- KURAN (Ercüment). "L'Invasion Italienne de Tripoli D'après le Quotidien Tanin, Organe Semi-Officiel du Gouvernement Ottoman, Septembre 1911-Octobre 1912". *Revue d'Histoire Magrebine*, XVII, 59-60, 1990, 101-105.
- KURAN (Ercüment). "İstanbul'un Fethinin Dünya Tarihindeki Yeri". *II. Uluslararası İstanbul'un Fethi Sempozyumu*. İstanbul, 1997, 161-163.
- KURAN (Ercüment). "İstanbul Fethi'nin Dünya Tarihindeki Yeri". *Türk Kültürü*, XIV, 165, 1976, 528-530.
- KURAN (Ercüment). "Karakol Djem'iyyeti". *Encyclopedia of Islam*, Second Edition. Leiden, 1975.
- KURAN (Ercüment). "Kıbrıs İdaresinin İngiltere'ye Terki". *Kıbrıs ve Türkler*. Ankara, 1964, 59-67.
- KURAN (Ercüment). "La Lettre du dernier Dey d'Alger au Grand-Vizir de l'Empire Ottoman". *Revue Africaine*, XCVI, 1952, 188-195.
- KURAN (Ercüment). "Mehmed Sıdkı Efendi, Chargé d'affaires Ottoman à Londres". *Etudes Turques*, 1976, 83-88.
- KURAN (Ercüment). "Mehmet Sadık Rıfat Paşa". *Tarih ve Toplum*, 17, 1989, 56-62.
- KURAN (Ercüment). "Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e". *Türk Kültürü*, XV, 171, 1977, 129-134.
- KURAN (Ercüment). "Milli Mücadele Esnasında Pontus Rum Devleti Kurma Teşebbüsleri". *Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri (13-17 Ekim 1986)*. Samsun, 1988, 77-81.
- KURAN (Ercüment). "Milli Mücadele ve Amiral Bristol". *Dış Politika*, X, 1, 1983, 34-41.
- KURAN (Ercüment). "Milli Mücadelede Doğu Anadolu". *Doğu Anadolu'nun Sosyal, Kültürel ve İktisadi Meseleleri Sempozyumu Tebliğleri (13-15 Mayıs 1985)*. Ankara, 1986, 131-135.
- KURAN (Ercüment). "Milli Mücadelede Tokat". *Türk Tarihinde ve Türk Kültüründe Tokat Sempozyumu (2-6 Temmuz 1986)*. Ankara, 1987, 212-216.
- KURAN (Ercüment). "Musul Meselesi, 1515-1926". *Irak Türkleri Sempozyumu Tebliğleri*, 31 Ocak 1987. Editör: Sina AKŞİN. Ankara, 1987, 73-79.
- KURAN (Ercüment). "Ondokuzuncu Yüzyıl'da Anadolu'nun Sosyal Tabakalaşmasında Ayanların Yeri". *Tarih ve Sosyoloji Semineri 28-29 Mayıs 1990*, İstanbul. İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1991, 163-168.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı-Rus İlişkileri Çerçevesinde Ermeni Sorunu, 1912-1914". *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 227-233.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı Daimi Elçisi Ali Aziz Efendi'nin Alman Şarkiyatçısı Friedrich von Diez ile Berlin'de İlmi ve Felsefi Muhaberatı (1797)". *Belleten*, XXVII, 105, 1963, 45-54.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı Devleti Arap Ülkelerini Sömürdü mü?". *Türk Yurdu*, XVIII, 133, 1998, 4-6.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı Devletinin Londra Maslahatgüzarı Mehmed Sıdkı Efendi, 1803-1811". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı Armağanı*. Ankara, 1976, 39-43.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı İmparatorluğunda İslam Düşüncesinin Gelişmesi". *Türk Kültürü*, XVII, 197, 1979, 275-281.
- KURAN (Ercüment). "La Politique d'Abdul-Hamid II dans la Crise d'Orient, 1876-1878". *Revue d'Histoire Moderne et Contemporaine*, 1980, 37-43.
- KURAN (Ercüment). "Les Problèmes de l'autonomie dans l'Orient méditerranéen". *Quaderni Medirraneei*, IV, 1988, 29-33.
- KURAN (Ercüment). "Rusya'nın Kafkasya'yı İstilasına Karşı Osmanlı Siyaseti, 1856-1878". *Tarih Boyunca Balkanlardan Kafkaslara Türk Dünyası Semineri*, 29-31 Mayıs, 1995. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1996, 147-152.
- KURAN (Ercüment). "Tarihte Osmanlı İmparatorluğu ve Cezayir". *Türk Kültürü*, XVII, 193, 1978, 25-34.
- KURAN (Ercüment). "Türk Tarihinde Milli Egemenlik Kavramı, 1919-1924 Dönemi". *Atatürk'e Armağan*. Samsun, 1988, 13-28.
- KURAN (Ercüment). "Türkiye'de Kürt Meselesi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 7, 1992, 157-176.
- KURAN (Ercüment). "Türkiye'nin Barıllaşmasında Osmanlı Daimi Elçiliklerinin Rolü". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 489-496.
- KURAN (Ercüment). "Türklerde Milli Hakimiyet Ülküsü". *Töre*, 155, 1984, 3-6.
- KURAN (Ercüment). "XIX. Yüzyılda Anadolu'nun Sosyal Tabakalaşmasında Ayanların Yeri". *Tarih ve Sosyoloji Semineri*. İstanbul, 1991, 163-168.
- KURAT (Akdes Nimet). "Bizans'ın Son ve Osmanlılar'ın İlk Tarihçileri". *Türkiyat Mecmuası*, III, 3, 1935, 185-206.
- KURAT (Akdes Nimet). "Brest-Litovsk Müzakereleri ve Barışı (20 Aralık 1917-3 Mart 1918)". *Belleten*, XXXI, 123, 1967, 375-413.
- KURAT (Akdes Nimet). "Hazine-i Birun Katibi Ahmed bin Mahmud Efendi'nin Tuttuğu Prut Seferine Ait Defterden Koparılan Sahifelerde Neler Vardı?". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, IV, 6-7, 1968, 261-427.
- KURAT (Akdes Nimet). *II. Dünya Savaşı Sırasında Türkiyede Bulunan Alman Generallerinin Raporları*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1966, 92 s.
- KURAT (Akdes Nimet). *İsvç Kralı XII. Karl'ın Hayatı ve Faaliyetleri, 1682-1718*. İstanbul, 1940.
- KURAT (Akdes Nimet). *İsvç Kralı XII. Karl'ın Türkiye'de Kaldığı Zamana Ait Meinler ve Vesikalar*. İstanbul, Latin Matbaası, 1943, 241+VIII s.
- KURAT (Akdes Nimet). "Leli Fevkalade Elçisi Von Goltz'un Türkiye'deki Faaliyetine ait Raporu". *Tarih Vesikaları*, 3, 17, 1958, 225.

- KURAT (Akdes Nimet). *Türk-Amerikan Münasebetlerine Kısa Bir Bakış*. (1800-1959). Ankara, 1959, 60 s.
- KURAT (Akdes Nimet). *Türk İngiliz Münasebetlerinin Başlaması ve Gelişmesi, 1553-1610*. Ankara, 1953.
- KURAT (Akdes Nimet). "Türkiye İle Amerika Birleşik Devletleri Arasındaki Münasebetlere Ait Arşiv Vesikaları". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, V, 8-9, 1970, 287-373.
- KURAT (Akdes Nimet). *Türkiye ve İdil Boyu. 1569 Astarhan Seferi, Tendiş Kanalı ve 16-17. Yüzyıl Osmanlı-Rus Münasebetleri*. Ankara, 1966.
- KURAT (Akdes Nimet). "XVIII. Yüzyıl Başlı Avrupa Umumi Harbi'nde Türkler'in Tarafsızlığı". *Belleten*, VII, 26, 1943, 245-272.
- KURAT (Yuluğ Tekin). "1877-78 Osmanlı Rus Harbinin Sebepleri". *Belleten*, XXVI, 103, 1962, 567-592.
- KURAT (Yuluğ Tekin). "1878-1919 Arasında Türk-Rus İlişkileri". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVI, 27, 1994, 133-143.
- KURAT (Yuluğ Tekin). "1878 Kıbrıs Konvansiyonu ve Enosis Kivılcımları". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, III, 4-5, 1967, 157-165.
- KURAT (Yuluğ Tekin). "Anadolu'da Kurtuluş Savaşını Başlatmak Kararı". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1959-1966.
- KURAT (Yuluğ Tekin). "Ayastefanos Bulvarı İle İlgili Vesikalar". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, IV, 6-7, 1968, 427-505.
- KURAT (Yuluğ Tekin). "Batılı Kaynakların Işığında İzmir'in İşgali Sorunu (15 Mayıs 1919)". VII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 25-29 Eylül 1970). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973.
- KURAT (Yuluğ Tekin). *Osmanlı İmparatorluğunun Paylaşılması*. 2. Baskı. Ankara, Tarih Kurumu, 1986, 120 s.
- KURAY (Gülben). "Avrupada Gözlenen Napolyon Çağı Bunalımının İtalyan ve Türk Kültürleri Üzerindeki Etkileri". *Belleten*, LI, 201, 1987, 1209-1214.
- KURDAKUL (Necdet). "81'inci Yıldönümünde Mahmud Şevket Paşa Suikastı". *Toplumsal Tarih*, I, 6, 1994, 6-11.
- KURDAKUL (Necdet). "Osmanlı Birinci Meclis-i Mebusan Üyeleri ve Meclisin Fesih Nedenleri". *Tarih ve Toplum*, 94, 1991, 215-219.
- KURDAKUL (Necdet). *Osmanlı Devleti'nde Ticaret Antlaşmaları ve Kapitülasyonları*. İstanbul, 1981, 428 s.
- KURDAKUL (Necdet). *Osmanlı İmparatorluğu'ndan Orta Doğu'ya Belgelerle Şark Meselesi*. İstanbul, Dergah Yayınları, 1976, 349 s.
- KURDAKUL (Şükran). *Çağdaş Türk Edebiyatı Meşrutiyet Dönemi*. İstanbul, Broy Yayınevi, 1986.
- KURDOĞLU (Fevzi). *Yunan İstiklal Harbi ve Navarin Muharebesi (Çengeloğlu Tabir Paşa)*. I. İstanbul, Askeri Deniz Basımevi, 1944, 156 s. (6 Harita).
- KURNAZ (Cemal). *Hayali Bey Divanı'nın Tablolu*. Ankara, 1984. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KURNAZ (Cemal). *Şeyhi Divanı*. Ankara, 1990, 295 s.
- KURNAZ (Şefika). *Balkan Harbinde Kadınlarımızın Konuşmaları*. Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı, 1993.
- KURNAZ (Şefika). *II. Meşrutiyet Döneminde Türk Kadını*. Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı, 1996.
- KURŞUN (Zekeriya). *Arap Milliyetçiliği ve II. Meşrutiyet*. İstanbul, 1987. Yüksek Lisans Tezi.
- KURŞUN (Zekeriya). "Controversies over Bahrain Between Britain and the Ottomans in the 19th Century". *Uluslararası Türk Bilimleri Kongresi CIEPO Sempozyumu*. Viyana, 1998.
- KURŞUN (Zekeriya). "Çanakkale Muharebeleri". *DİA*, 1993, 205-208.
- KURŞUN (Zekeriya). "Çerkez Ethem". *DİA*, 1993, 275-276.
- KURŞUN (Zekeriya). "Irak". *Tarih ve Medeniyet*, 48, 1998, 29-33.
- KURŞUN (Zekeriya). "İttihad ve Terakki Trablusgarp Şubesinin Kuruluşu ve Nizamnamesi". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 39, 1990, 97-104.
- KURŞUN (Zekeriya). "Meşrutiyette Türkçe Kavgası". *Tarih ve Medeniyet*, 28, 1996, 31-36.
- KURŞUN (Zekeriya). *Osmanlı-Türk Diplomatliği Semineri (30-31 Mayıs 1994) Bildiriler*. İstanbul, 1995.
- KURŞUN (Zekeriya). *Osmanlı Hariciye Nezareti Belgeleri Işığında Arap Dünyası*. .
- KURŞUN (Zekeriya). "Sekib Arslan'ın Bazı Mektupları ve İttihadçılar İle İlişkileri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 597-618.
- KURŞUN (Zekeriya). *Yol Ayrımında Türk Arap İlişkileri*. İstanbul, 1992.
- KURT (Yılmaz). "Ramazanoğulları Çarşısı". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 11, 1996, 67-77.
- KURT (Yuluğ). "Osmanlı İmparatorluğu ve 1849 Macar Mültecileri Meselesi". VI. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 20-26 Ekim 1961). Ankara, 1967, 451-459.
- KURTCEPHE (İsrafil), BALCIOĞLU (Mustafa). "Birinci Dünya Savaşı Başlarında Bir Türk-Alman Projesi, Rauf Bey Müfrezesi". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 247-270.
- KURTCEPHE (İsrafil), BALCIOĞLU (Mustafa). "Türk Belgelerine Göre Birinci Dünya Savaşında Almanya'nın İran Siyaseti". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 271-284.
- KURTCEPHE (İsrafil). "1911-1912 Türk-İtalyan Savaşında Kızıldeniz Mücadelesi". *Askeri Tarih Bülteni*, 29, 1990, 59-70.
- KURTCEPHE (İsrafil). "Birinci Dünya Savaşı'nda Bir Süryani Ayaklanması". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 291-296.
- KURTCEPHE (İsrafil). "İtalyan Donanmasının Çanakkale Boğazını Geçme Teşebbüsleri". *Osmanlı Tarihî Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1, 1990, 299-312.
- KURTCEPHE (İsrafil). "Osmanlı Parlamentosu ve Türk-İtalyan Savaşı (1911-1912)". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 235-258.
- KURTCEPHE (İsrafil). "Rodos ve Oniki Ada'nın İtalyanlarca İşgali". *Osmanlı Tarihî Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, II, 2, 1991, 201-216.
- KURTCEPHE (İsrafil). "Rusya'nın Birinci Dünya Savaşı Öncesinde Kürt Aşiretleri Üzerindeki Faaliyetleri". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 249-256.
- KURTCEPHE (İsrafil). *Türk-İtalyan İlişkileri (1911-1916)*. Ankara, 1995, 279 s.
- KURTOĞLU (Fevzi). *1736-1737 Seferine İştirak Eden Bir Türk Denizcisinin Hatıraları*. İstanbul, Deniz Matbaası, 1935, 42 s. (3 Harita; 1 Plan; 7 Tablo).
- KURTOĞLU (Fevzi). *1853-1855 Türk-Rus Harbi ve Kırım Seferi*. İstanbul, 1927.

- KURTOĞLU (Fevzi). *Barbaros Hayreddin Paşa*. İstanbul, Devlet, 1935, 354 s.
- KURTOĞLU (Fevzi). "Belgrad ve Malta Kalelerinin Kuşatma Planları". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 32, 1987, 39.
- KURTOĞLU (Fevzi). *Malta Muharasası*. İstanbul, 1936.
- KURTOĞLU (Fevzi). *Türk-Rus Harbinde Deniz Hareketleri*. İstanbul, Deniz Matbaası, 1935, 186 s.
- Kurtuluş Savaşı'nda İgel (Mersin)*. İstanbul, Baha Matbaası, 1971, VII+ (1)+ 286 s.
- KURUYAZICI (Hasan), TAPAN (Mete). *Sveti Stefan Bulgar Kilisesi: Bir Yapının Monografisi*. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1998.
- KUTAY (Cemal). *31 Mart İhtilali'nde Sultan Hamit*. İstanbul, 1977, 275 s.
- KUTAY (Cemal). *Bir Geri Dönüşün Mirası: 31 Mart 85. Yaşında*. İstanbul, Kazancı Kitap Ticaret A.Ş., 1994, 515 s.
- KUTAY (Cemal). *Birinci Dünya Harbinde Teşkilat-ı Mahsusa ve Hayberde Türk Genci*. İstanbul, 1962, 318 s. (Tarih Konuşuyor Serisi: 2).
- KUTAY (Cemal). *Çerkez Ethem Dosyası*. 3. Basım. I. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1989, 363 s.
- KUTAY (Cemal). *Çerkez Ethem Dosyası*. 2. Basım. I. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1977, 400 s.
- KUTAY (Cemal). *Çerkez Ethem Dosyası*. I. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1973, 884 s. (Boğaziçi Yayınları: 10).
- KUTAY (Cemal). *Ege'nin Kurtuluşu*. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1981, 201 s.
- KUTAY (Cemal). *Etnik-i Etery'a'dan Günümüze Ege'nin Türk Kalma Savaşı*. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1980, 447 s.
- KUTAY (Cemal). *Kurtuluş Savaşının Manevîyat Ordusu*. I. İstanbul, Yelken Matbaası, 1977, 278 s.
- KUTAY (Cemal). *Milli Mücadele'de Öncükiler ve Sonrakiler*. İstanbul, Ercan Matbaası, 1963, 302 s.
- KUTAY (Cemal). *Prens Sabahattin Bey, Sultan Abdülhamit ve İttihat ve Terakki*. İstanbul, Ercan Matbaası, 1964, 318+(1) s.
- KUTAY (Cemal). *Trablusgarb'ta Bir Avuç Kabraman*. 2. Baskı. İstanbul, 1978, 70+2 s.
- KUTAY (Cemal). *Türkiye İstiklal ve Hürriyet Mücadeleleri Tarihi*. 2. Basım. II-XIX. İstanbul, Alioğlu Yayınevi, 1982, XXXI+625-11856 s.
- KUTAY (Cemal). *Türkiye İstiklal ve Hürriyet Mücadeleleri Tarihi*. 2. Basım. I. İstanbul, Alioğlu Yayınevi, 1981, XXXII+624 s.
- KUTAY (Cemal). *Yüzyıllımızda Bir İnsanımız: Osmanlı'dan Cumhuriyete Hüseyin Rauf Orbay (1881-1964)*. 5. İstanbul, Kazancı, 1992 (Tarih Aydınlığı: 1).
- KUTLAY (Naci). *İttihat Terakki ve Kürtler*. 3. Baskı. Ankara, Beybun Yayınları, 1992, 354 s.
- KUTLAY (Naci). *İttihat Terakki ve Kürtler*. Koral Yayınları, 1991, 157 s.
- KUTLUG (Yasin). "Gaziantep Savaşının Bilinmeyen Yönleri". *Gaziantep'i Tanıyoruz*, 5, 1962, 9.
- KUYAŞ (Salih). "Posta Tarihi ve Kapirülasyon Postaneleri". *Tarih ve Toplum*, 1983, 49-83.
- KUYUCUKLU (Nazif). *Türk-Bulgar İlişkileri ve Bulgaristandaki Türk Azınlığı*. 2. İstanbul, Kardeşler Basımevi, 1987, 215-224.
- "Kuzey Anadolu Bölgesi'nde Türk-Rus Savaşları". *Türk Kültürü*, XI, 126, 1973, 387-388.
- KÜÇÜK (Cevdet). *Anadolu İslahatı ve İngiltere 1878-1897*. İstanbul, 1984. Doçentlik Tezi.
- KÜÇÜK (Cevdet). *Anadolu İslahatları ve İngiltere (1878-1895)*. Ankara, 1982. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KÜÇÜK (Cevdet). "Bulgar İhtilali'nin (1876) İngiliz Kamuoyunda Uyandırdığı Tepki ve Bunun Osmanlı-İngiliz İlişkilerine Tesiri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 8-9, 1979-1980, s. 117-166.
- KÜÇÜK (Cevdet). "Bulgar İhtilalinin (1876) İngiliz Kamuoyunda Uyandırdığı Tepki ve Bunun Osmanlı-İngiliz İlişkilerine Tesiri". *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 8-9, 1980, 117-166.
- KÜÇÜK (Cevdet). "Ermeni Meselesi Karşısında Sultan II. Abdülhamid'in Tutumu ve Anadolu'da Ermeni Nüfusu". *Türk Kültürü*, 236, 1982, 864-873.
- KÜÇÜK (Cevdet). "İran-Irak Hududunu Belirleyen 1913 Tarihli İstanbul Protokolü". *100. Yıl Atatürk Armağanı*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1981, 243-268.
- KÜÇÜK (Cevdet). "Ortadoğu Sorunu". *Yıllar Boyu Tarih Dergisi*, 12, 1980.
- KÜÇÜK (Cevdet). *Osmanlı Diplomasisinde Ermeni Meselesinin Ortaya Çıkışı*. 2. Basım. İstanbul, Türk Dünyası Araştırma Vakfı, 1986, 192 s.
- KÜÇÜK (Cevdet). *Osmanlı Diplomasisinde Ermeni Meselesinin Ortaya Çıkışı 1878-1897*. İstanbul, 1984.
- KÜÇÜK (Cevdet). "Osmanlı İmparatorluğu'nda "Miller Sistemi" ve Tanzimat". *Mustafa Reşid Paşa ve Dönemi Semineri, Bildiriler, Ankara, 13-14 Mart 1984*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1987, 13-24.
- KÜÇÜK (Cevdet). "Şark Meselesi Hakkında Önemli Bir Vesika". *Tarih Dergisi*, 32, 1979, 607-638.
- KÜÇÜKDAĞ (Yusuf). "Osmanlı-Memluklu Barışını Yapan Osmanlı Diplomatu "Şeyh Ali Çelebi"nin Kimliği Hakkında". *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 1990, 213-216.
- KÜLEKÇİ (Numan). *Yusuf Has Hacıb ve Kütadgu Bilig*. İstanbul, Toker Yayınları, 1980.
- KÜLEKLİ (Nurettin Can). *Cumhuriyet Nasıl Kuruldu*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1961, 32 s.
- KÜRKÇÜOĞLU (Erol). *Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi Azasından Abdurrahman Dursun (Yalvaç) Bey*. Erzurum, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- KÜRKÇÜOĞLU (Ömer E.). *Osmanlı Devletine Karşı Arap Bağımsızlık Hareketi (1908-1918)*. Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksek Okulu Ankara Üniversitesi, 1982, VIII+261 s. (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları: 512).
- KÜRKÇÜOĞLU (Ömer E.). *Türk-İngiliz İlişkileri (1919-1926)*. Siyasal Bilgiler Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1978, 350 s.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). *1578-1590 Arası Osmanlı-Safevi Siyasi Münasebetleri*. İstanbul, 1957. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Ahmed Resmi". *Küçük Türk-İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1974, 54-55.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Ahmed Resmi Efendi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, 121-122.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Fatih, Fetih ve İstanbul". *Tarih Boyunca İstanbul*.

- bul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler. İstanbul, 1989.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Kıbrıs'ın Fethi". *Bilgi Dergisi*, XII, 133-134, 1958, 4-7.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). *Osmanlı-İran Siyasi Münasebetleri*. İstanbul, Feri Cemiye, 1993, XV+340 s.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). *Osmanlı-İran Siyasi Münasebetleri (1578-1590)*. I. İstanbul, 1962.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). *Osmanlı-İran Siyasi Münasebetleri I. 1578-1590*. İstanbul, İstanbul Feri Cemiye İstanbul Enstitüsü, 1993, 320 s.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). *Osmanlı-İran Siyasi Münasebetleri I. 1578-1590*. İstanbul, 1962, 232 s.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). *Osmanlı Safevi Siyasi Münasebetleri*. İstanbul, 1962.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Les Relation Entre l'Empire Ottoman et l'Iran Dans le Seconde Moitié du XVI. Siécle". *Turcica*, VI, 1975, 128-145.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Şah Tahmasb'ın III. Murad'a Cülus Tebriki". *Tarih Dergisi*, XI, 15, 1960, 1-24.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Şah Tahmasb'ın IV. Murad'a Cülus Tebriki". *Tarih Dergisi*, XI, 15, 1960, 1-25.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat S.). "Tanzimat Devri Osmanlı-İngiliz Gümrük Tarifeleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 4-5, 1974, 335-393 s.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "18. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Fevkalade Elçilerin Uğurlanması". *Türk Kültürü*, XXVII, 1-2, 1989, 199-233.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Asakir-i Mansure-i Muhammediye Kıyafeti ve Malzemesinin Temini Meselesi". *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan*. İstanbul, 1981, 519-605.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Asakir-i Mansure-i Muhammediye Kıyafeti ve Malzemesinin Temini Meselesi". *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan*. İstanbul, 1981, s. 408-419.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Balta Limanı Muahedesi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 38-40.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Balta Limanı Ticaret Muahedeleri ve Tacibikarı". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 200-206.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Baruthane-i Amire". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 96-98.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Defterdar". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 94-96.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "I. Dünya Savaşı Arefesinde İngiliz Hükümetinin El Koyduğu Gemiler ve Türk Kamuoyu". *Ekrem Hakkı Ayverdi Hatıra Kitabı*. İstanbul, 1995, 206-218.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Lütfi Paşa Asafnamesi". *Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'na Armağan*. İstanbul, 1991, 49-99.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Minyatürlerde Divan-ı Hümayun ve Arz Odası". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 16, 1998, 47-68.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). *Osmanlı-İngiliz İktisadi Münasebetleri (1520-1838), (Doktora Tezi)*. I. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1974, XI+152 s.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). *Osmanlı-İngiliz İktisadi Münasebetleri (1838-1850)*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1977.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). *Osmanlı-İngiliz İktisadi Münasebetleri 1530-1838*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1974, 152 s. (Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları: 42).
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). *Osmanlı-İngiliz İktisadi Münasebetleri 1580-1838*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1974, 150 s.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). *Osmanlı-İngiliz İktisadi Münasebetleri II.(1838-1850)*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1976, 152 s.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). *Osmanlı Belgelerinin Dili: Diplomatik*. İstanbul, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları, 1994, 605 s. (Kubbealtı Neşriyatı: 35).
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Osmanlı İktisadi Tarihi Bakımından Konsolos Raporlarının Ehemmiyet ve Kıymeti". *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 10-11, 1983, 151-166.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Osmanlı İktisat Tarihi Bakımından Konsolos Raporlarının Ehemmiyet ve Kıymeti". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 10-11, 1981-1982, s.151-166.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Osmanlı İktisat Tarihi Bakımından Konsolos Raporlarının Ehemmiyet ve Kıymeti". *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 10-11, 1983, 151-166.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "The Ottoman-British Commercial Treaty of 1838". *Four Centuries of Turco-British Relations=Türk-İngiliz İlişkileri 1583-1984 (400. Yıldönümü)*. Ankara, 1985, 53-59 s.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Redif Askeri Giderlerini Karşılama Üzerine Alınan Bir Vergi: İane-i Cihadiyye". *Birinci Askeri Tarih Semineri, Bildiriler, II*. Ankara, 1983, 145-166.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Redif Askeri Giderlerinin Karşılama Üzerine Alınan Bir Vergi "Râne-i Cihadiyye"". *Birinci Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1983, 145-167.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Redif Kıyafetlerinin Maliyetine Dair". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 41, 1-4, 1985, 283-299.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Redif Kıyafetlerinin Maliyetine Dair". *İktisat Fakültesi Mecmuası*, XLI, 1-4, 1984, 283-299.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Sultan II. Abdülhamid'in İkbali Belice Kadın Efendi'nin İngiltere Sefaretinden Yardım İsteği". *Sultan II. Abdülhamid ve Devri Semineri*, 27-29 Mayıs 1992-Bildiriler. İstanbul, 1994, 206-216.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu: Redif-i Asakir-i Mansure". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1981-1982, 127-158.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Sultan II. Mahmud Devri Yedek Ordusu: Redif-i Asakir-i Mansure". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 127-159.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Tütün"Zer'iyye Resmi ve Dış Tesirlerle Kaldırılması". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1429-1434.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "XVIII. Yüzyılda Osmanlı Devletinde Fevkalade Elçilerin Ağırlanması". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXVII, 1-2, 1989, 199-231.

- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Yunan İsyanı Sırasında Anadolu ve Adalar Rumlarının Tutumları ve Sonuçları". *Üçüncü Askeri Tarih Semineri: Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri* (20 Temmuz 1974'e Kadardır). Ankara, 1986, 133-159 s.
- LABROUSSE (H.). "1911-1912 Türk-İtalyan Harbi Sırasında Kızıldeniz'de Deniz Harekatı". *Askeri Tarih Bülteni*, 38, 1995, 171-178.
- LAFONT (Robert). "Yeniçeriler İmparatorluğu". *Askeri Tarih Bülteni*, 24, 1988, 1-12.
- LANDAU (Jacob M.). "18. Yüzyılda Mısır'la İlgili İki Portekiz Kroniği Üstüne Bazı Görüşler". *X. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 1961-1966.
- LAYIKTEZ (Celil). "31 Mart Olayı". *Mimar Sinan*, 89, 1993, 37-48.
- LAZAREV (M. S.). *Emperyalizm ve Kürt Sorunu (1917-1923)*. Çeviren: Mehmet DEMİR. Ankara, Özge Yayınları, 1993, 328 s.
- Lectures Delivered on the 511 anniversary of the Conquest of Istanbul*. Çeviren: İltir TURAN. İstanbul, 1967, 82 s.
- LEE (Cemil). *Osmanlı Japon Münasebetleri ve Japonya'da İslamiyet*. Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, 168 s.
- LEİTSCH (Walter). "Ziele der Österreichischen Politik gegenüber dem Osmanischen Reich im 17. Jahrhundert". *Osmanlı Araştırmaları*, III, 1982, 225-236 s.
- LEONİD (A. Friedrich). *İki Komintern Gözlemcisinin Kurtuluş Savaşı Değerlendirmeleri*. Çeviren: Gizem GÖKTÜRK. İstanbul, Kaynak Yayınları, 1985, 75 s.
- LEVENT (Ağah Sırrı). "Siyaset-nameler". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 27-28, 1987, s. 43-46.
- LEWIS (Bernard). "Hükümet and Devlet". *Belleten*, XLVI, 182, 1982, 415-422.
- LEWIS (Bernard). "Meşveret". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1981-1982, 775-782.
- LEWIS (Bernard). "Osmanlı İmparatorluğunun İnhitâtı Üzerine Bazı Düşünceler". *İstanbul Üniversitesi İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, II, 1-2, 1960, 161-178.
- LEWIS (Bernard). "Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşunu Hazırlayan Düşünce Akımları". *Atatürk Konferansları (1973-1974)*. Ankara, 1977, 15-21.
- LEWIS (G. L.). "Osmanlı Fetihnamelerinin Yararı". Çeviren: Fahri UNAN. *Tarih Çevresi Dergisi*, 11, 1994, 43-46.
- LİTO (Zana). "Arnavutluk'ta 18. Yüzyılın Osmanlıca Kodeksleri". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1685-1689.
- LOULES (Dimitris). "The Position Greece to Wards the Ottoman Empire During the Crimean War". *X. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1217-1226.
- LOWRY (Heath W.). "Turkish History: On Whose Sources will It be Based? A Case Study on The Burning of İzmir". *Osmanlı Araştırmaları*, 7, 1988, 1-29.
- LUGAL (Necati). "Fatih Sultan Mehmet'in Muhtelif Seferlerine Ait Fetih-Nameleri". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 2, 1956, 169-184.
- LÜTFİ PAŞA. *Âsafname (Devlet Adamlarına Öğütler)*. Ankara, Yurdoğlu Yayınları, 1977, 55 s.
- MACIU (Vasile). "Les Relations Roumano-Turques Pendant la Révolution de 1848". *Belleten*, XXXV, 139, 1971, 383-402.
- MAHMUT MUHTAR PAŞA. *Balkan Harbi: III. Kolordunun ve II. Doğu Ordusunun Muharebeleri*. Hazırlayan: M. Ziyaettin ENGİN. İstanbul, 1979, 208 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 137).
- MAHMUT MUHTAR PAŞA. "Balkan Harbi Hezimet". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 4, 1985, 39-47.
- MAJER (Hans Georg). "17. Yüzyılın Sonlarında Avusturya ve Osmanlı Ordularının Seferlerdeki Lojistik Sorunları". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 185-194 s.
- MAJER (Hans Georg). "Die Kritik an den Ulema in den Osmanischen Politischen Traktaten des 16-18 Jahrhunderts". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 147-155.
- MAKDİSİ (George). "İslam Toplumunda Otorite". *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7, 1997, 109-122.
- MAKSUDOĞLU (Mehmet). "Tunus'ta Hakimiyetin Dayılardan Beylere Geçiş". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 15, 1967, 173-186.
- MAKSUDOĞLU (Mehmet). "Tunus'ta Hakimiyetin Dayılardan Beylere Geçiş". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, V, 1956, 221-234.
- MAKSUDOĞLU (Mehmet). "Tunusta Dayıların Ortaya Çıkışı". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4, 1966, 189-219.
- Maktul Vezirler*. İstanbul, Anadolu Türk Kitapevi, 1944, 184 s.
- MALKOÇ (Eminalp). *Tekeoğulları Beyliği*. Edirne, 1997. Tez. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- MAMAŞ (Turgut Can). *Tarih Boyunca Türk-Rus Münasebetleri*. İstanbul, 1955, 52 s.
- MANDLMAYR (Martin C.). "Studies on the Habsburg Ottoman War of 1592-1606". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 995-1000.
- MANGO (Andrew). "Some Recent Books on the Armenians and the Next stage in the Historiography of Turkish-Armenian Relations". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1945-1950.
- MANTRAN (Robert). "Osmanlılar'ın Karanlık ve Aydınlik Yönleri". Çeviren: Kenan BAYRAKTAR. *Askeri Tarih Bülteni*, 15, 28, 1990, 19-26.
- MANTRAN (Robert). "Politique, Economic et Monnaie dans l'Empire Ottoman ou XVIIeme Siecle". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 123-125.
- MANTRAN (Robert). "Prelude Aux Tanzimat: Presse et Enseignement, Deux Domaines de Réforme de Mahmut II". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 51-54.
- MANTRAN (Robert). "XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu ve Asya Ticareti". *Belleten*, 51, 201, 1988, 1433-1443.
- MARASHLIAN (Levon). "Economic and Moral Influences on U.S. Policies Toward Turkey and the Armenians (1919-1923)". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1873-1944.
- MARDİN (Şerif). *Jön Türklerin Siyasi Fikirleri 1895-1908*. Ankara, Ajans- Türk Matbaası 2 y.+249 s.
- MARDİN (Şerif). *Jön Türklerin Siyasi Fikirleri 1895-1908*. 4. Baskı. İstanbul, İletişim Yayınları, 1992, 330 s.
- MARDİN (Şerif). *Jön Türklerin Siyasi Fikirleri 1895-1908*. İstanbul, 1964, 249.

- MARGULİES (Ronî). "Ayestefanos'taki Rus Kilise Abidesi'nin Yıkılışı". *Toplumsal Tarih*, I, 1, 1994, 40-43.
- MARKS (Karl). *Türkiye Üzerine (Şark Meselesi)*. İstanbul, Gerçek Yayınları, 1966, 155+1 s.
- MARSİLLİ (Graf). *Osmanlı İmparatorluğunun Zuhur ve Terakkisinden İntihabı Zamanına Kadar Askeri Vaziyeti*. Ankara, 1934, 359 s.
- MARX (Karl). *Türkiye Üzerine Şark Meselesi*. Çeviren: Selahattin HİLAV, Atilla TOKATLI. İstanbul, Gerçek Yayınları, 1966, 255 s. (Gerçek Yayınları: 17).
- MATKOVSKI (Aleksander). "Les relations entre l'archeveche d'Ohrid et l'État Ottoman de 1382a 1557". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 2021-2028.
- MATKOVSKI (Alexander). "Ohri Arşipiskoposluğu İle Osmanlı Devleti Arasındaki İlişkiler". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 207-217.
- MATTEİ (Jean Louis). "Kırım ve Kafkasya'da Osmanlı Nüfuzunun Gerilemesi ve Ruslara Karşı Kafkas Kabilelerinin Direniş Girişimleri (1792)". *Toplumsal Tarih*, 7, 1994, 49-57.
- MATTEİ (Jean Louis). "Trablusgarp Savaşı Üzerine Fransız Kaynaklı Bir Röportaj". *Toplumsal Tarih*, I, 3, 1994, 12-16.
- MAXİM (Mihail). "Bükreş Üniversitesi Osmanlı Etüdleri Merkezi'nde Romen-Osmanlı İktisadi İlişkileri Üzerinde Yapılan Araştırmalar". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler (İstanbul 21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 435-440.
- MAXİM (Mihail). "Osmanlı Döneminde Bir Tuna Liman Kenti: İbrayıl (Braila)". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, s. 173-187.
- MAZICI (Nurşen). *Belgelerle Atatürk Döneminde Muhalefet 1919-1926*. İstanbul, Dilmen Yayınevi, 1984, 267+XV s.
- MAZICI (Nurşen). *Belgelerle Uluslararası Rekabette Ermeni Sorunu'nun Kökeni 1878-1918*. İstanbul, Der Yayınları, 1987, 292 s.
- MCCARTHY (Justin). "The Report of Niles and Sutherland an American Investigation of Eastern Anatolia After World War I". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1809-1852.
- MECDEDDİN (Muhammed'î Hüseyin). *Ziynetü'l Mecalis*. Tahran, Kütüphane-i Senai, 1342, 995 s.
- Meclis-i Mebusan. 1293-1877: 13 Aralık 1877-16 Şubat 1878 İnikadları*. II. Hazırlayan: Hakkı Tarih US. İstanbul, 1954, 416 s.
- MEHDİ (Fraserli). *İmtiyazat-ı Ecnibiyenin Tatbikat-ı Hazırası: Türkiyede Kapitülasyonların Tatbikatı Hakkında*. Samsun, 1325.
- MEHMED GALİP. "İhtisap Ağalığı". *Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası*, 9, 1327/1911, 569-584.
- MEHMED GALİP. "İhtisap Ağalığı". *Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası*, 10, 1327/1911, 640-648.
- MEHMED MURAD. *Hürriyet Vadisinde Bir Pençe-i İstibdad*. İstanbul, Mahmudbey Matbaası, 1326, 93 s.
- MEHMED SELAHADDİN. *İttihat ve Terakki'nin Kuruluşu ve Osmanlı Devleti'nin Yıkılışı Hakkında Bildiklerim*. Sadeleştiren: Ahmed VAROL. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1989, 155 s.
- MEHMET (Asaf). *1909 Adana Ermeni Olayları ve Anıları*. Hazırlayan: İsmet PARMAKSIZOĞLU. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1982, 87+12 s. (Türk Tarih Kurumu Yayını XVI. Dizi Sayı: 47).
- MEHMET (Cemil). *Çandarlı Halil Paşa Ne İçin Öldürüldü?*. İstanbul, 1933, 83 s.
- MEHMET (Mustafa Ali). "Roman Vekayinamelerine Göre Balracı Mehmed Paşa'nın Prut Seferi (1711)". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXIII, 1-2, 1985, 427-436.
- MEHMET (Mustafa Ali). "Romanya'da Yayınlanan Belgeler Külliyyasında Osmanlı Tarihine ve Türk-Romen Münasebetlerine Dair Malumat Hakkında Bazı Mülâhazalar". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 957-971.
- MEHMED CAVİT. *Meclis-i Mebusan I.Devre 3. Sene 56. İhtima Kararıyla Basılan Risale, İkinci Nutuk*. İstanbul, Matbaa-i Amire, 1327, 64 s.
- MEHMET EMİN. *Selman-ı Pak Meydan Muharebesi. Ktesifon ve Zeyli: I. Dünya Savaşında Irak Cephesi Muharebeleri Hakkında*. İstanbul, Erkan Harbiye-i Umumiye Harb Tarihi Yayınları, 1337, 147 s. (Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Tarih-i Harb Neşriyatı Hususiye Külliyyatı: 3).
- MEHMET MEMDUH PAŞA. *Haliler ve İclaslar: Tahttan İndirilen Osmanlı Sultanları Hakkında*. İstanbul, 1329, 178 s.
- MEHMET MEMDUH PAŞA. *Tanzimat'tan Meşrutiyet'e*. Sadeleştiren: Hayati DEVELİ. İstanbul, Nehir Yayınları, 1990.
- MEHMET SAİT HALİM PAŞA. *Meşrutiyet*. İstanbul, Araks Matbaası, 1329, 31 s.
- MEHMET ŞEREF. *Hanedan ve Miller: Osmanlı İmparatorluğunun Yıkılışı ve Cumhuriyetin Kuruluşu Hakkında*. İstanbul, 1923, 120 s.
- MEHMETEFENDİOĞLU (Ahmet). "İrtihad ve Terakki ve "Siyasi Müsteşarlıklar"". *Toplumsal Tarih*, 8, 43, 1997, 32-36.
- MEHMETEFENDİOĞLU (Ahmet). "İrtihad ve Terakki'nin 1913 Kongresi". *Toplumsal Tarih*, I, 5, 1994, 60-64.
- MELEK (Kemal). *Doğu Sorunu ve Milli Mücadele'nin Dış Politikası*. İstanbul, Der Yayınları, 1985, 144 s.
- MELEK (Kemal). *İngiliz Belgeleriyle Musul Sorunu (1890-1926)*. İstanbul, Tasvir Gazetecilik ve Matbaacılık, 1983, 67 s.
- MELEK (Z.). "Çırağan Sarayı Vakası". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 18, 1951, 761-765.
- MELEK (Z.). "Demirbaş Şarıl ve Türkiye'ye İlticası". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 26, 1952, 1281-1284.
- MELEK (Z.). "İngiliz Elçisinin Verdiği Balo". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 29, 1952, 1467-1470.
- MELZİG (H.). *Hadım Süleyman Paşa'nın Hint Seferi*. İstanbul, 1910.
- MELZİG (Nerbert). *Büyük Türk Hindistan Kapılarında, Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Amiral Hadım Süleyman Paşa'nın Hint Seferi*. İstanbul, 1943.
- Memorandum of the Sublime Porte: Communicated to the American, British, French and Italian High Commissioners on the 12 February 1919*. İstanbul, 1919, 28 s.
- MENÇ (Hüseyin). *Milli Mücadele Yıllarında Amasya; Portreler, Belgeler*. Amasya, Yeşilirmak Kitabevi, 1992, 222 s.
- MENEMENCİOĞLU (Nermin). "Enver Pasha in Türkistan". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1519-1529.
- MENGİ (Mine). "Garib-name'de Alplık Geleneğiyle İlgili Bilgiler". *Belleten*, XLVIII, 191-192, 1984, 481-496.
- MERAL (İbrahim). *Mihrareke Dönemi Balıkesir Basını ve Etkileri*. İstanbul, 1993. Yüksek Lisans Tezi.
- MERAM (Ali Kemal). *Türk-Rus İlişkileri Tarihi: Mustafa Kemal'den Sov-*

- yeller'e, Sovyetler'den Mustafa Kemal'e Mektuplar ve Milli Mücadele. İstanbul, Kitap Yayınları, 1969, 470 s. (Tarih Boyunca Türkler ve Dünya Dizisi: 3).
- MERCAN (Kevser). *Türk İstiklal Savaşı'nda Doğu Cephesi ve Ermeni Meşalesinin Sonu 1918-1923*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi.
- MERCAN (Mehmet). *Harb Ceridesi (1-İtalya ve Osmanlı Muharebesi, 1328. 2-Balkan Harbi, 1328)*. İstanbul, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Türkiye Araştırmaları Enstitüsü Marmara Üniversitesi.
- MERCAN (Mehmet). *Sadrıazam Ahmed Cevad Paşa*. İstanbul, 1998. Doktora Tezi. Türkiye Araştırmaları Enstitüsü Marmara Üniversitesi.
- MERDİVENÇİ (Ahmet). "1877-1878 Türk-Rus Harbi'nde Bulgar İştiharatçıları". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 3, 30, 1989, 23-30.
- MERDİVENÇİ (Ahmet). "Üçüncü Plevne Savaşından I (11-13 Eylül 1877)". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 44, 1990, 17-21.
- MERDİVENÇİ (Ahmet). "Üçüncü Plevne Savaşından II. (11-13 Eylül 1877)". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 45, 1990, 25-29.
- MERİÇBOYLU (Yıldız Akyay). "Tarih Öncesi Çağlardan Osmanlı Devrine Kadar İstanbul'un Tarihîsel Gelişimi ve Bizans'ın Temel Yapıları". *İstanbul İçin Şehir-Engiz*, 1991, 9-55.
- MERMER (Ahmet). "Bosnalı Bir Büyük Divan Şairi-MEZAKİ". *Çevre Dergisi*, 90-92, 1992, 52-58.
- MERMER (Ahmet). *Taşlıcalı Yahya Bey Divanında Nebatlar*. Ankara, 1985. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- MERT (Hamdi). "Osmanlı İmparatorluğu Tarafından Avusturya'ya Verilen Ticari İmtiyazlara Dair". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 59, 1989, 72-87.
- MERT (Özcan). "1911-1912 İtalyan Savaşı'nda Bab-ı Ali'nin Trablusgarb'a Yaptığı Yardımlara Dair Bir Belge". *Şükri Elçin Armağanı*. Ankara, 1983, 319-389.
- MERT (Özcan). "Anzavur'un İlk Ayaklanmasına Ait Belgeler". *Belleten*, LVI, 217, 1992, 847-961.
- MERT (Özcan). "Buhara Emirliği Elçisi Muhammed Parsa Efendi'nin İstanbul'daki Diplomatik Faaliyetleri (1867-1869)". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 15, 1-2, 1976, 93-121.
- MERT (Özcan). "Trablusgarp Harbinde Bir Amerikalı ile Yapılan Gizli Mukavelename". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Özel Sayı, 1983, 87-100.
- MERTER (Feridun). *II. Meşrutiyet Dönemi Eğitim Sisteminde Politika Teşkilatlanma ve Teftiş Çalışmaları*. Ankara, 1986. Yüksek Lisans Tezi. Meşrutiyet Hareketleri ve Yabancı Tesirleri. İstanbul, 1974, 149 s.
- MEZ (A.). "Orta zaman Türk-İslam Dünyasında İdari Teşkilat". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkü*, 9, 50, 1937, s. 121-131.
- MİCHAEL (Milgrim R.). "The War Indemnity and Russian Commercial Investment Policy in the Ottoman Empire: 1878-1914". *Türkiye İktisat Tarihî Semineri*. Editör: Osman OKYAR. Ankara, 1975, 297-367.
- MİLLAS (Herkül). *1821 Yunan İhtilali Öncesinde Siyasal İdeolojiler*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- MİNASSIAN (Anaide Ter). *Ermeni Devrimci Hareketinde Milliyetçilik ve Sosyalizm 1887-1912*. Çeviren: Mete TUNCAY. İstanbul, İletişim Yayınları, 1992, 105 s.
- MİRCAFERİ (Hüseyin). *Safaviler Devrinde İran Kültür ve Medeniyeti*. İstanbul, 1972. Doktora Tezi. Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- MİRMİROĞLU (V. L.). "Orhan Bey ile Bizans İmparatoru III. Andronikos Arasındaki Pelekano Muharebesi". *Belleten*, XIII, 50, 1949, 309-321.
- MİROĞLU (İsmet). "Fetret Devrinden Kanuniye Kadar Osmanlı Devleti". *Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihî*. İstanbul, 1989, 167-312.
- MİSİRLİOĞLU (Kadir). *Osmanoğullarının Dramı*. 6. Basım. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1992, 446 s.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Kurtuluş Savaşı'nda Sarıklı Mücahitler*. 9. Basım. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1992, 399 s.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Kurtuluş Savaşı'nda Sarıklı Mücahitler*. 2. Basım. İstanbul, Sebil Milli ve Dini Yayınlar Klübü Yayınları, 1969, 416 s.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Kuva-yı Milliye'nin Kadın Kahramanları*. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1976, 132+(2) s.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Lozan Zafer mi, Hezimet mi?*. 1. Basım. II. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1973, 476 s.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Lozan Zafer mi, Hezimet mi?*. I. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1971, 507 s.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Lozan Zafer mi, Hezimet mi?*. 2. Basım. II. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1965, 488 s.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Lozan Zafer mi, Hezimet mi? Manevi Kayıplar*. 1. Basım. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1992.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Osmanoğullarının Dramı, Elli Gurbet Yılı (1924-1974)*. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1974, 474 s.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Yunan Mezalimi "Türk'ün Siyah Kitabı"*. 14. Basım. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1992, 407 s.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Yunan Mezalimi "Türk'ün Siyah Kitabı"*. 9. Basım. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1976, 409 s.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Yunan Mezalimi "Türk'ün Siyah Kitabı"*. 7. Basım. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1974, 398 s.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Yunan Mezalimi "Türk'ün Siyah Kitabı"*. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1968, 400 s.
- Milli Egemenlik*. Ankara, T.B.M.M. Kütüphane- Dokümantasyon ve Tercüme Müd., 1989.
- Milli Egemenlik ve Sivas Kongresi*. Ankara, TBMM Yayınları, 1989.
- Milli Mücadele'de Ankara*. Ankara, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları, 1986, 50 s.
- Milli Mücadele'de Antakya*. Derleyen: Süleyman Fikri ERTEN. Antakya, Antakya Müzesi Yayınları, 1996, 81 s.
- Milli Mücadele'de Balıkesir*. 2. Basım. İstanbul, Türk Dünyası Araştırma Vakfı, 1990, 212 s.
- Milli Mücadele'de Balıkesir*; Tebliğ Metinleri, 3-4 Mayıs 1986. İstanbul, Türkpetrol Vakfı Lale Mecmuası, 1986, 212 s.
- Milli Mücadele'de Konya ve Milli Egemenlik Sempozyumu*, (23-24 Mayıs 1991). Konya, 1991.
- Milli Mücadele'de Trabzon Vilayetinde Yazışmalar*. Hazırlayan: Mesut ÇAPA, Veyssel USTA. Trabzon, Trabzon Valiliği Yayınları, 1995, 232 s.
- Milli Mücadele Döneminde Giresun Sempozyumu*. Giresun, 1999, 1-17.
- Milli Mücadelede İç Ayaklanmalar. İstanbul, Güryay Matb., 1975. Milli Mücadelede Kars: Kars'ın Son Kurtuluşunun 40. Yılı

- dönümü Nedeniyle. Derleyen: M.Fahrettin KIRZIOĞLU. İstanbul, Hamle Matbaası, 1960, 80 s.
- MİRALAY SAFFET BEY. "Bir Osmanlı Filosunun Sumatra Seferi". Hazırlayan: Doğan ÖZKÖMÜRLÜ. Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi, XII, 2, 1981, 205-219.
- MİRLİVA AHMET MUHTAR. Feth-i Celil-i Konstantiniyye. I. İstanbul, 1318-1320, 311 s.
- Misak-ı Milli 21.10.1998. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- MOĞOL (Hasan). "Osmanlı İdari Yapısı İçerisinde XIX. Yüzyılın Başlarında Antalya Sancağında İdari Teşkilat.". Türk Dünyası Araştırmaları, 81, 1992, 145-158.
- MOJER (Hans Georg). "Ein Defter Des Divan-ı Hümayun in Wien". IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 757-763.
- MORALI (Nail). Mütarekede İzmir, Önceleri ve Sonraları. İstanbul, Ülkü Matbaası, 1976, 199+(5) s.
- MORPINAR (Hüsamettin). "1806-1812 Savaşları Esnasında İngiliz Donanmasının 1807 Yılında İstanbul Önerine Gelerek Osmanlı Devleti'ni Tehdidi-19 Şubat 3 Mart 1807". Askeri Tarih Bülteni, 30, 1991, 57-74.
- MORPINAR (Hüsamettin). "Binsekizyüaltı-Binsekizyüzoniki Savaşları Esnasında İngiliz Donanmasının Binsekizyüzyedi Yılında İstanbul Önerine Gelerek Osmanlı Devletini Tehdidi.19 Şubat-3 Mart 1807.". Askeri Tarih Bülteni, XVI, 30, 1991, 57-73.
- MORPINAR (Hüsamettin). "Çanakkale Kara ve Deniz Muharebeleri". Katılım, 22, 1992, 115-132.
- Moskof Mezalimi. İstanbul, Sebil Yayınları, 1970, 575 s. (Sebil Yayınları: 23).
- Moskof Mezalimi. II. İstanbul, Sebil Yayınları, 1972, 636 s. (Sebil Yayınları: 33-34).
- MOSLEY (Sidney). Çanakkale Hakikatları. Çeviren: Hüsamettin.. İstanbul, Marbaa-i Amire, 1332, 73 s.
- MUGHİSUDDİN (Oya Akgöneng). "Determinants Of Turkish Foreign Policy,1918-1945: Historical Perspective". Belleten, LVII, 218, 1993, 249-269.
- MUGHUL (M. Yakub). "Portekiz Tehlikesi Karşısında Osmanlı-Müslüman Hind Münasebetleri". İstanbul Üniversitesi İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi, IV, 1975, 37-46.
- MUGHUL (M. Yakub). "Türk Amirali Emir Mustafa İbn Behram Bey'in Hindistan Seferi (1531)". Tarih Enstitüsü Dergisi, 4-5, 1974, 247-263.
- MUGHUL (M. Yakub). "Türk Amirali Emir Mustafa İbn Bekrom Bey'in Hindistan Seferi". Türk Etnografya Dergisi, 4, 5, 1973, 247-62.
- MUHTAR (Ahmet). Osmanlılığın Avrupada Tarz-ı Tesisi Yahut Feth-i Celil-i Kostantiniye. İstanbul, 1320, 311 s.
- MUHTAR (Ahmet). Sergüzeşt Hayatının Cild-i Sanisi: 1294 Anadolu'da Rus Muharebesi. İstanbul, 1328.
- MUMCU (Ahmet). "1876 Anayasası'na Gelinceye Değın Temel Hak ve Özgürlükler ve İlk Anayasa'nın Genel Yapısı". Kanun-ı Esasinin 100. Yılı Sempozyumu 11 Nisan 1976 Ankara, Türk Parlamentoculuğunun İlk Yüzyılı 1876-1976. Ankara, 1976, 31-48.
- MUMCU (Ahmet). Hukuksal ve Siyasal Karar Organı Olarak Divan-ı Hümayun .. 2. Baskı. Ankara, Birey ve Toplum Yayınları, 1986, 187 s. (Toplumsal Araştırmalar Dizisi: 2).
- MUMCU (Ahmet). "Osmanlı Devleti'nde 1876 Anayasasına Değın Temel Hak ve Özgürlükler ve 1876 Anayasasının Temel Yapısı.". Kanun-ı Esasinin 100. Yılı Sempozyumu 11 Nisan 1976 Ankara: Türk Parlamentoculuğunun İlk Yüzyılı 1876-1976. Hazırlayan: Siyasi İlimler Türk Derneği. Ankara, 1978, 31-39.
- MUMCU (Ahmet). "Osmanlı Devleti'nde Meşveret Yöntemi Demokratik Bir Gelişme Sağlayabilir miydi?". Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 4, 1, 1986, 3-7.
- MUMCU (Ahmet). Osmanlı Devletinde Siyaseten Katl. 2. Basım. Ankara, Birey ve Toplum Yayınları, 1985, XXIX+260 s. (28 Belge). (Birey ve Toplum Yayınları Toplumsal Araştırmalar Dizisi: 3).
- MUMCU (Ahmet). Tarih Açısından Türk Devriminin Temelleri ve Gelişimi. 14. Baskı. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1996, 215+XV s.
- MURADI (Seyyid). Gazavat-ı Hayrettin Paşa: Barbaros Hayrettin Paşanın Savaşları. Sadeleştiren: Mehmet Ertuğrul DÜZDAĞ. İstanbul, 1984, 469 s.
- MURATOFF (Paul), ALLEN (W.E.D.). Kafkas Harekatı 1828-1921 Türk-Kafkas Sınırlarındaki Harplerin Tarihi. Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1966, XVIII+525 s. (29 Plan; 8 Tablo).
- MUSTAF NURİ PAŞA. Netâyicü'l-Vukuat: Kurumları ve Örgütleriyle Osmanlı Tarihi. III-IV. Sadeleştiren: Neşet ÇAĞATAY. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1980, VIII+371 s.
- MUSTAF NURİ PAŞA. Netâyicü'l-Vukuat: Kurumları ve Örgütleri ile Osmanlı Tarihi. I-II. Sadeleştiren: Neşet ÇAĞATAY. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1979, XVI+383 s.
- MUSTAFA RAGİP. İttihat ve Terakki Tarihinde Esrar Perdesi. İstanbul, Akşam Basımevi, 1934, 638 s.
- MUSTAFA RAGİP. İttihat ve Terakki Tarihinde Esrar Perdesi: Yakup Cemil Niçin Öldürüldü?. İstanbul, Akşam Matbaası, 1933, 838 s.
- MUSULLU DAVUD. Islah-ı Hurûf Dair Meclis-i Meb'usana Layiha. İstanbul, 1326, 55 s.
- MUTAF (Abdülmeccid). Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre "Şura-i Devlet". İzmir, 1997. Yüksek Lisans Tezi.
- MUTAFÇİEVA (V. P). "XVIII. Yüzyılın Son On Yılında Ayanlık Müessesesi". İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 31, 1977, s. 163.
- MUTAFÇİEVA (V. P). "XVIII. Yüzyılın Son On Yılında Ayanlık Müessesesi". Tarih Dergisi, XXV, 31, 1978, 163-183.
- MUTLU (Avni). "Balkan Savaşı'ndan Çıkarılan Dersler". Askeri Tarih Bülteni, 18, 1985, 76-80.
- MUTLU (Şamil). "II. Meşrutiyet Devrinde İstatistik Bilgileriyle Eğitim". Belgeler, XVII, 21, 1996, 127-143.
- MUTLUÇAĞ (Hayri). "Borasit ve Anadolu'da Yabancı Çıkarları". Belgelerle Türk Tarihi Dergisi, 1, 1967, 24-35.
- Muvaffakiyet-i Osmaniye Yahut Yedigâr-ı Zafer. İstanbul, 1315, 48 s.
- Mücadele-i Hürriyet Mahmut Şevket Paşa ve Hareket Ordusu: İkinci Meşrutiyetin İlanı ve 31 Mart Vakası Hakkında. İstanbul, 1327, 31 s.
- "Müdafaa-i Hukuk-ı Osmaniye Cemiyeti'nin Beyannamesi". Tarih ve Toplum, 21, 121, 1994, 35-39.
- MÜDERRİSOĞLU (Alptekin). Kurtuluş Savaşı'nın Mali Kaynakları. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1981, 541s.
- MÜDERRİSOĞLU (Alptekin). Kurtuluş Savaşı'nın Mali Kaynakları.

- Ankara, Atatürk Araştırma Merkezi, 1990, 574 s.
- MÜDERRİSOĞLU (Alptekin). *Sakarya (Atatürk'ün Doğumunun 100. Yılı)*. I. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1981, 284 s.
- MÜFTÜLER (Lütfü). *Milli Mücadelede Denizli Heyet-i Milliyesi: Aydın Cephesinin Kurucusu*. Balıkesir, Türkdili Matbaası, 1947, 32 s.
- MÜFTÜOĞLU (Mustafa). *Bir Fedainin Romanı: İttihat ve Terakkinin İf-yizii*. İstanbul, Selha Neşriyat, 1989, 149 s.
- MÜFTÜOĞLU (Mustafa). *Yakın Tarihimizde Siyasi Cinayetler: Meşrutiyet Devri*. İlaveli 2. Basım. II. İstanbul, 1977, 407 s. (Yağmur Yayınları: 86).
- MÜLLER-WIENER (Wolfgang). *Bizans'tan Osmanlı'ya İstanbul Limanı*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 215 s.
- MÜLMAN (Mehmet Cemal). *Çanakkale Muharebesi, 1915*. Kastamonu, Vilayet Matbaası, 1933, 190 s.
- MÜMTAZ (Hüseyin). "Grebene Nerededir Biliyor musunuz? Yahut Kızıldiriler ile Balkan Savaşı'nın Alakasına Dair Hikayet". *Türk Kültürü*, 30, 345, 1992, 25-34.
- MÜTERCİMLER (Erol). *Destanlaşan Gemiler, Hamidiye, Yavuz, Nusret*. İstanbul, Kastaş Yayınları, 1987, 299 s.
- MÜTEVELLİ (Ahmet Fuat). "Bazı Osmanlı Belgeleri Işığı Altında Mısır'a Yapılan Fransız Saldırısına Karşı Osmanlı Devleti'nin Tutumu". V. *Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, 1986, 459-464.
- Müziyen Osmanlıları-The Musicians of the Ottoman Dynasty*. İstanbul, Aksoy Matbaası.
- NAFİZ (Ahmet). *Silistire Muharasası*. İstanbul, 1290, 86 s.
- NAGATA (Yuzo). *Muhsin-zade Mehmed Paşa ve Ayanlık Müessesesi*. İstanbul, 1969. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- NAGATA (Yuzo). *Muhsin-Zade Mehmed Paşa ve Ayanlık Müessesesi*. Tokyo, 1982.
- NAGATA (Yuzo). *Tarihte Ayanlar: Karaosmanoğulları Üzerinde Bir İnceleme*. Ankara, 1997, 329 s.
- NALBANDOĞLU (Ayhan). "İngiliz Elçisini Tophaneden Nasıl Attılar". *Tarih Hazinesi*, 7, 1951, 319-321.
- NALBANDOĞLU (Muhiddin). "Avrupa'daki Topraklarımızı Nasıl Kaybettik. 93 Bozgunu ve Rumeli'den Büyük Türk Göçü". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, III, 31, 1989, 35-41.
- NALBANDOĞLU (Muhiddin). *Mehmet Akif ve İstiklal Marşı*. İstanbul, Veli Yayınları, 1981, 80 s.
- Napolyon Şark Siyaseti. Selim-i Salis ve Napolyon*. İstanbul, 1329, 411 s.
- NASİRİ (Muhammed Rıza). *Osmanlı-İran Münasebetleri (Nasreddin Şah Zamanında)*. İstanbul, 1977. Doktora Tezi.
- NASSİ (Gad). "1799 Akka Savunması ve Cezzar Ahmet Paşa". *Tarih ve Toplum*, 14, 82, 1990, 24-28.
- NAZİR (Bayram). *Osmanlı-Rus Savaşlarında Acaralılar (1774-1829)*. Erzurum, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- NECATİ (Salim). *Niğbolu 1389*. İstanbul, 1931, 30 s.
- NECEFZADE (Yakup Kenan). 1908-1918 *Sultan İkinci Abdülhamid ve İttihad-ı Terakki*. İstanbul, 1967, 192 s.
- NECEFZADE (Yakup Kenan). *Sultan II. Abdülhamid ve İttihad Terakki*. İstanbul, İtmat Yayınevi, 1967, 192 s.
- NECİPOĞLU (Nevra). "İstanbul Fethi Arifesinde Bizans Başkentine İğlerden Bakış: Bizans Kaynaklarına Göre Konstantinopolis (1439-1453)". *İstanbul Armağanı*, 1, 1995, 61-69.
- NEJAD (Nader). *XVI. Asırda İran Kaynaklarına Göre Osmanlı-Safevi Münasebetleri (1502-1590, 1620)*. Erzurum, 1986. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- NİHAT (Ahmet). *Balkan Seferi*. İstanbul, 1926.
- NİŞANYAN (Sevan). "Son Sadrazamlar Kimdiler, Nereden Gelip, Nereye Gittiler?". *Toplumsal Tarih*, 7, 42, 1997, 36-46.
- Niğbolu Meydan Muharebesi ve Yıldırım Beyazıt*. Hazırlayan: Genel Kurmay Başkanlığı. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1985.
- NOHRA (Joseph Abou). "La Premiere Imprimerie a Caracteres Arabes du Liban au Couvent Saint Jean de Khinchara (1733)". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1865-1881.
- NOVİÇEV (A. D.). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Yarı Sömürgeleştirilmesi*. Ankara, Onur Yayınları, 1979.
- NOVİÇEV (A. D.). *Osmanlı İmparatorluğunun Yarı Sömürgeleşmesi*. Çeviren: Nabi DİNÇER. Ankara, 1979, 159 s.
- NURİ (Osman). "Balkan Savaş Anıları (1912-1913)". Çeviren: Hüseyin KABASAKAL. *Askeri Tarih Bülteni*, 43, 1997, 146-178.
- NUTKU (Özdemir). "On Altıncı Yüzyılda Avusturya İmparatoru II.Rudolph'un III.Murat'a Gönderdiği Elçilik Heyeti (Stainach Yazması)". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1179-1191.
- NUTKU (Özdemir). "Stainach Yazması: Onaltıncı Yüzyıl'da Avusturya İmparatoru II. Rudolph'un III. Murat'a Gönderdiği Elçilik Heyeti". *Argos*, 2, 18, 1990, 58-63.
- NUZA (Fehmi). "[Plevne Savaşları'nın 100.Yıldönümünde] 1293 (1877-1878) Osmanlı-Rus Harbinde Askeri Harekat II". *Türk Kültürü*, XVI, 184, 1978, 214-222.
- NUZA (Fehmi). "[Plevne Savaşları'nın 100.Yıldönümünde] 1293 (1877-1878) Osmanlı-Rus Seferi-I". *Türk Kültürü*, XV, 179, 1977, 651-665.
- NUZA (Fehmi). "[Plevne Savaşları'nın 100.Yıldönümünde] 1293 (1877-1878) Osmanlı-Rus Seferi-II". *Türk Kültürü*, XV, 180, 1977, 732-751.
- NUZA (Fehmi). "1293 (1877/78) Osmanlı-Rus Harbinde Askeri Harekat 2". *Türk Kültürü*, 16, 184, 1978, 22-30.
- NUZA (Fehmi). "1293 (1877/78) Osmanlı-Rus Seferi". *Türk Kültürü*, 15, 180, 1978, 9-38.
- NUZA (Fehmi). "18 Mart 1915 Çanakkale Zaferi'nin Türk Harp Tarihi Açısından Değerlendirilmesi". *Türk Kültürü*, XXI, 249, 1984, 34-55.
- NUZA (Fehmi). "Osmanlı-Rus Harbinde Askeri Harekat-I". *Türk Kültürü*, XVI, 181, 1977, 9-38.
- OBA (Ali Engin). "Türkiye'nin Modernleşme Tarihinde Tanzimat'ın İlanı ve Avrupa Topluluklarına Katılma Başvurusu". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 167-169.
- OBERLING (Pierre). "Aviation in the Ottoman Empire: Its Place in the History of Ottoman Technology". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2481-2492.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Baba İlyas". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Baba İlyas-ı Horasani". *The Persian Encyclopedia of Islam*. Tahrân.

- OCAK (Ahmet Yaşar). "Babailik". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Babailer İsyanı*. 2. Basım. İstanbul, Dergah Yayınları, 1996, 272+5 s.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Babailer İsyanının Tenkidine Dair". *Hareket*, 24, 1981, 36-44.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Battal Gazi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Emirci Sultan ve Zaviyesi. XIII. yy. İlk Yarısında Anadolu Bozokta Bir Babai Şeyhi: Şeref'ud-din İsmail b. Muhammed.". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 9, 1978, 129-208.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Ideologie officielle et reaction populaire: Un aperçu general sur les mouvements et les courant socio-religieux a l'epuque de Soliman le Magnifique". *Soliman le Magnifique et Son Temps*. Paris, Ecole du Louvre, 1992, 185-194.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Milli Mücadelede Çapanoğlu İsyanı (8-27 Haziran 1920)". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 7-10, 1970-1973, 83-149.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Nathalie Clayer, L'Albanie, pays des derviches: Les ordres mystiques musulmans en Albanie a l'epoque post-ottoman (1912-1967)". *Osmanlı Araştırmaları*, XIV, 1994, 224-226.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Remarques sur le repercuSSION de la Premiere Croisade en Anatolie Seldjoukide et dans l'historiographie Turque modrne". *Le Concil de Clermont de 1095 et l'Appel a la Croisade*. Roma, Ecole Française de Rome, 1997, 313-323.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Un cheik yesevi et babai dans la premiere moitie du XIIIe siecle en Anatolie:Emirci Sultan". *Turcica*, XII, 1980, 114-124.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Un Seldjoukide Anatolien Contemporain: Professeur Claude Cahen on cinquante ans de recherches en histoire Turque". *Arabica*, XLIII, 1996, 116-134.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "XIII-XIV. Yüzyıllarda Anadolu'da Türk-Hristiyan Dini Etkileşimler ve Aya Yorgi (Saint Georges) Kültü". *Belleter*, LV, 214, 1991, 661-673.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *XIII. Yüzyılda Anadolu'da Baba Resul (Babailer) İsyanı ve Anadolu'nun İslamlaşması Taribindeki Yeri*. İstanbul, Dergah Yayınları, 1980, 202 s.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "XVI-XVII. Yüzyıllarda Bayrami (Hamzavi) Melamileri ve Osmanlı Yönetimi". *Belleter*, LXI, 230, 1997, 93-110.
- OCAK (Ahmet). "Selçuklular Döneminde Şii-Sünni İlişkisi". *Erdem*, 8, 23, 1996, 401-418.
- OCAK (Tulga). *Nef'i ve Türkçe Divanı*. Ankara, 1980. Doçentlik Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- OGAN (Aziz). "Anadolu ve Rumeli Hisarları". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2250-2255.
- OGLANDER (C. F. Aspinall), TOGAY (Muharrem Fevzi). *Çanakale Muharebeleri: İngilizlerin Gelibolu Seferinin Resmi Tarihi*. İstanbul, Kanaat Kitabevi, 1932, 267 s.
- OĞUZ (M. Öcal). *Yozgatlı Hüznü Divanı (Tablil Metin)*. Ankara, 1987. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- OĞUZ (Mustafa). *Hüccetlerin Diplomatik Yönden Tablilı*. İstanbul, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- ÖĞÜN (Süleyman Seyfi). "Bindokuzyüzsekiz Sonrası Çeşitlenen Osmanlı Siyasal Hayatında Türkçülüğün Konumu". *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4, 11, 1989, 75-85.
- ÖĞÜN (Tuncay). *Osmanlı-Rus Harblerinde Sarıkamış ve Sarıkamış Kasa-basının Ortaya Çıkışı*. Malatya, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İnönü Üniversitesi.
- OKANDAN (Recai G.). "7 Zilhicce 1293 Kanun-u Esasi'sine ve Bunun Muaddel Şekillerine Göre İcra ve Teşri Fonksiyonları ile Bunları İfa Edecek Organlar Arasındaki Münasebetler". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 13, 1, 1947, s. 3-23.
- OKANDAN (Recai G.). "7 Zilhicce 1293 Kanun-u Esasisine ve Bunun Muaddel Şekillerine Göre Devlet Başkanının Milletvekilleri Meclisini Fesih Salahiyetleri". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 13, 1, 1947, s. 825-844.
- OKANDAN (Recai G.). "Amme Hukukumuz Bakımından Tanzimat, Birinci ve İkinci Meşrutiyet Devirlerini Önemli". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 15, 1, 1949, s. 14-33.
- OKANDAN (Recai G.). *Amme Hukukumuzda İkinci Meşrutiyet Devri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1947, 184 s. (İstanbul Üniversitesi Yayınları: 326 Hukuk Fakültesi Yayınları: 73 Doktora İhtisas Kurları Serisi: 10).
- OKANDAN (Recai G.). "Amme Hukukumuzda İkinci Meşrutiyeti Doğuran Sebepler ve Meşrutiyet Rejiminin Teessürü". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 12, 4, 1946, 1304-1315.
- OKANDAN (Recai G.). "Amme Hukukumuzda Osmanlı Devletinin İnkırazına Kadar Parlamentarizm ve Hususiyetleri". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 13, 1, 1947, s. 449-474.
- OKANDAN (Recai G.). *Amme Hukukumuzda Tanzimat ve Birinci Meşrutiyet Devirleri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1946, 160 s. (İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 281 Hukuk Fakültesi Yayınları No: 59).
- OKAY (Cüneyd). "Meşrutiyet Döneminde Bir Kadın Şirketi Hanımlara Mahsus Eşya Pazarı A.Ş.". *Tarih ve Toplum*, 31, 183, 1999, 12-14.
- OKAY (Cüneyd). "Meşrutiyet Döneminde İşçi Eğitimini Amaçlayan Bir Dergi: Sanayi Bahçesi". *Toplumsal Tarih*, 7, 38, 1997, 36-37.
- OKAY (Cüneyd). "Türkiye Sosyalist Fırkası Hastalar Sandığı Talimatnamesi". *Toplumsal Tarih*, 4, 21, 1995, 47.
- OKAY (Mehmet Vedat), OKAY (Şenay Sezen). *Büyük Taarruz'da Batı Cephesi Komutanları ve Şehitleri, Cumhuriyetimizin 60. Yılı Onuruna*. İstanbul, Alaş Basımevi, 1983, 157 s.
- OKAY (Vahap). *Babailik Konuşuyor: (Yokuşun Tükettikleri)*. İstanbul, Okay Yayınevi, 1989, 250+61 s.
- ÖKÇÜN (A. Gündüz). "II. Meşrutiyet Dönemi'nde Yeni Köylerin Kurulması ve Köylerde Çevre Sağlığına İlişkin Tüzel Düzenlemeler". *Fehmi Yavuz Armağanı*. Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1983, 171-200.
- ÖKÇÜN (A. Gündüz). "Kapitülasyonlar Hakkında Bab-ı Ali'nin Sefaretlere Gönderdiği 7 Temmuz 1887 Tarihli Muhtıra". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 22, 3, 1968, 139-151.
- ÖKÇÜN (A. Gündüz). "Osmanlı Meclis-i Mebusanında Bağdat Demiryolu İmtiyazı Üzerine Yapılan Tartışmalar". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XXV, 2, 1970, 15-56.

- ÖKÇÜN (A. Gündüz). "Tarımda Çalışma ve Ekmek Yükümlülüğü-Mükellefiyet-i Ziraiyye (1914-1922)". *Belgeler*, 1983.
- ÖKE (Mim Kemal). "'Şark Meselesi' ve II. Abdülhamid'in Garp Politikaları (1876-1909)". *Osmanlı Araştırmaları*, 3, 1982, 247-276.
- ÖKE (Mim Kemal). *Hilafet Hareketleri: Güney Asya Müslümanlarının İstiklal Davası ve Türk Milli Mücadelesi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991.
- ÖKE (Mim Kemal). *II. Abdülhamid, Siyonistler ve Filistin Meselesi*. İstanbul, 1981, 196 s.
- ÖKE (Mim Kemal). *II. Abdülhamid, Siyonistler ve Filistin Meselesi*. İstanbul, 1981, 196 s.
- ÖKE (Mim Kemal). *İngiliz Ajansı Binbaşı E. W. C. Noel'in Kürdistan Misyonu (1919)*. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1989, VII+132 s.
- ÖKE (Mim Kemal). *Musul-Kürdistan Sorunu 1918-1926*. İstanbul, İz Yayınları, 1994, 350 s.
- ÖKE (Mim Kemal). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Parlamentarizm Uygulamasında Azınlıkların Etkisi (1908-1918)". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4, 1, 1986, 119-128.
- ÖKE (Mim Kemal). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Parlamentarizm Uygulamasında Azınlıkların Etkisi. 1908-1918.". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1986, 119-128.
- ÖKE (Mim Kemal). *Osmanlı İmparatorluğu, Siyonizm ve Filistin Sorunu 1880-1914*. İstanbul, 1982, VI+199 s.
- ÖKE (Mim Kemal). *Saraydaki Casus: Gizli Belgelerle II. Abdülhamid Devri ve İngiliz Ajansı Yahudi Vamberry*. İstanbul, Hikmet Neşriyat, 1991, 294 s.
- ÖKE (Mim Kemal). "Şark Meselesi ve II. Abdülhamid'in Garp Politikaları 1876-1909". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 247-276 s.
- ÖKE (Mim Kemal). *Uluslararası Boyutlarıyla Anadolu, Kafkasya Ekseninde Ermeni Sorunu (1914-1923)*. İstanbul, İz Yayınları, 1996, 390 s.
- ÖKLEM (Necdet). *I. Cihan Savaşı ve Sarıkamış*. İzmir, Bilgehan Basımevi, 1985, 128 s.
- OKMAN (Cengiz). "İkinci Meşrutiyet Dönemi Dış Politika Ortamı ve Askeri Yapının Evrimi". *Askeri Tarih Semineri (IV. Ankara 16/18-5-1989)*. Ankara, 1989, 17-35.
- ÖKSE (Necati). *1453 İstanbul'un Fethi*. Ankara, Genel Kurmay Basımevi Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları, 1976, s. 15-49. (7 Krok). (Konferanslar Serisi NO: 2).
- ÖKSE (Necati). "1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi". *Askeri Tarih Bülteni*, 12.Sayı Ek, 1981, 87-110.
- ÖKSE (Necati). "Birinci Dünya Harbi'nde Üçüncü Türk Ordusunun Harekatı". *Askeri Tarih Bülteni*, 7, 1979, 19-30.
- ÖKSE (Necati). "Ermeni Sorununun Doğuşu ve Tehcir Kanunu'nun Uygulanması". *Askeri Tarih Bülteni*, 21, 1986, 15-22.
- ÖKSE (Necati). "Plevne Muharebeleri". *Askeri Tarih Bülteni*, III, 5, 1978, 1-13.
- ÖKTE (Ertuğrul Zekai). *Osmanlı Arşivi Yıldız Tasnifi Ermeni Meselesi*. III Cilt. İstanbul, Tarihî Araştırma ve Dokümantasyon Merkezi Yayınları, 1989.
- ÖKTEM (Haydar Rüştü). *Mitareke ve İşgal Anıları*. Ankara, 1991.
- OKUR (Mehmet). "II. Meşrutiyet Dönemi Siyasi Partiler". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 11, 1999, 225-238.
- OKUR (Mehmet). "II. Meşrutiyet Dönemi Siyasi Partileri". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 11, 1998, 225-238.
- OKURER (Cahid). *Büyük Fethi*. Ankara, İstanbul Fethi Derneği Neşriyatı, 1953, 147 s.
- OKYAR (Osman). "İttihat ve Terakki Komite mi, Siyasi Parti mi?". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4, 1, 1986, 140-152.
- OKYAR (Osman). *Milli Mücadele Dönemi Türk-Sovyet İlişkilerinde Mustafa Kemal (1920-1921)*. Ankara, Türkiye İş Bankası, 1998, 200 s.
- OKYAYUZ (Muhittin). *İstiklal Harbi (1918-1923)*. İstanbul, Şaka Yayınları, 1950, 63 s.
- ÖLÇEN (Ali Nejat). *Osmanlı Meclis-i Mebusanında Kuvvetler Ayrımı ve Siyasal İçkenceler*. Ankara, 1982, 144 s.
- ÖLÇEN (Yavuz). *Birinci Dünya Harbi Irak Cephesi Kutulammare Muharebeleri (29 Nisan 1926-16 Şubat 1917)*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÖLÇER (Cüneyt). *Osmanlı Devleti Borç Anlaşmaları: Osmanlı Bankacılığı Aracılığı İle Yapılan*. İstanbul, 1989.
- OLGIATI (Giustina). "The Genoese Colonies in Front of the Turkish Advance(1453-1475)". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1053-1061.
- OLGIATI (Giustina). "Le Colonie Genovesi di Fronte All'Avanzata Ottomana (1453-1475) Osmanlı Genişlemesi Karşısında (1453-1475) Cenova Kolonileri". Çeviren: Mahmut H. ŞAKİROĞLU. *Erdem*, VII, 20, 1991, 689-707.
- OLGIATI (Giustina). "Osmanlı Gelişmesi Karşısında (1453-1473) Cenova Kolonileri". Çeviren: Mahmut H. ŞAKİROĞLU. *Erdem*, 7, 20, 1995, 699-707.
- OLGUN (İbrahim). "İttihatçıların Kurtuluş Savaşında Anadolu'ya Sızma Teşebbüsleri ve İslam İhtilal Cemiyetleri İttihadi". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1967-1976.
- OLGUN (İbrahim). "İttihatçıların Kurtuluş Savaşında Anadolu'ya Sızma Teşebbüsleri ve İslam İhtilal Cemiyetleri İttihadi". *VIII. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1976, 1917-1976.
- OLGUN (İbrahim). "Namık Kemal Kuşağı ve I. Meşrutiyet". *VIII. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1976, 11-15.
- OLGUN (İbrahim). "Namık Kemal, Kuşağı ve I.Meşrutiyet". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1763-1770.
- OLGUN (Kenan). *Demokrasi Tarihi Açısından 1912 Mebusan Meclisi ve Faaliyetleri*. İstanbul, 1994. Yüksek Lisans Tezi.
- ÖMER VAHİT, DİLAVER AĞAZADE. *Hadikat'ül-Vüzera Zeyli*. Freiburg, D. Robischon, 1963, 86 s.
- ÖNALP (Ertuğrul). "La Expedition Espanda Contra la Isla do Gelves en 1560". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 135-172.
- ÖNALP (Ertuğrul). "Las Memoirs de Barbaroja". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 393-426.
- ONAR (Erdal). "Meclis Araştırmaları". *Kanun-ı Esasinin 100. Yılı Sempozyumu 11 Nisan 1976 Ankara: Türk Parlamentoculuğunun İlk Yüzyılı 1876-1976*. Hazırlayan: Siyasi İlimler Türk Derneği. Ankara, 1978, 327-364.

- ONAR (Mustafa). *Kurtuluş Savaşında*. İstanbul, Eser Matbaacılık, 1975, 182+1 s.
- ÖNAY (Aliye). "Tanzimat Öncesi Merkez Evrakında Belgelerin Bağlı Bulunduğu Dairelerin Tespiti". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri* (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-Bildiriler. İstanbul, 1988.
- ÖNDER (Mehmet). "Milli Mücadele'nin Yanında ve Safında Öğüd Gazetesi". *X. Türk Tarih Kongresi* (22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2863-2875.
- ÖNDER (Selahattin). "Meclis-i Vükela Mazbatalarında Türk-Bulgar Mübadelesi". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, III, 1, 1991, 207-225. *Öndokuz Mayıs ve Millî Mücadelede Samsun Sempozyumu Bildiriler*. Samsun, 1994.
- ÖNEY (Gönül). *Beğlikler Devri Sanatı*, XIV-XV. Yüzyıl (1300-1453). Ankara, 1989, XVII+83 s.
- ONGUNSU (Hamit). *500. Fetih Yılı Münasebetiyle Bazı Düşünceler*. İstanbul, O. Yalçın Matbaası, 1953, 10 s.
- ONGUNSU (Hamit). "Beşyüzüncü Fetih Yılı Münasebetiyle Bazı Düşünceler". *Tarih Dergisi*, IV, 7, 1953, 1-11.
- ONK (Nizamettin). *Kafkas Seferimiz: 1918 Bakışının Alınışı*. İstanbul, 1977, 18 s.
- ÖNSOY (Rifat). "19. Asrın İkinci Yarısında Alman İmparatorluğu'nun 1871'de Kuruluşuna Kadar Bavyera'nın Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Ticareti". *VIII. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1423-1427.
- ÖNSOY (Rifat). *Die Handelsbeziehungen zwischen den süddeutschen Staaten und dem Osmanischen Reich von 1815 bis 1871*. Würzburg, 1972, 216 s.
- ÖNSOY (Rifat). *Osmanlı-Alman Ticari Münasebetleri (1871-1914)*. Ankara, 1979, 171 s.
- ÖNSOY (Rifat). "Osmanlı Ordusundaki Alman Subayları ve Alman Silah Sanayiinin Çıkarları". *IX. Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 1207-1213.
- ÖNSOY (Rifat). "Plevne Müdafaası Esnasında Osmanlı Devletinin Siyasi Durumu". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, I, 1, 1983, 61-66.
- ÖNSOY (Rifat). "Sened-i İttifak ve Türk Demokrasi Tarihindeki yeri". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4, 1, 1986, 24-29.
- ÖNSOY (Rifat). "Tanzimat Döneminde Sanayi ve Ticaretle İlgili Meclisler (1839-1876)". *X. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1685-1696.
- ÖNSOY (Rifat). "Türk-Alman İktisadi Münasebetleri (1871-1914)". Tanıtın: Özcan MERT. *Belleiten*, XLVII, 186, 1983, 607-609.
- ÖNSOY (Rifat). *Türk-Alman İktisadi Münasebetleri (1871-1914)*. İstanbul, 1982, 162 s.
- ÖNSOY (Rifat). "Vienna Arşivindeki Konsolos Raporlarının Işığında 1850'den 1877'ye Kadar Balkan Panayırıları". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 16, 1-2, 1977-1978, 269-276. *Onuncu Milletlerarası Bilimsel Tarih Kongresi Tebliğleri*. İstanbul, 1957.
- ORAL (Ertuğrul). *1177 (1763-1764) Tarihi 115 Numaralı Rumeli Kadasker Ruznamçesi*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ORAL (M. Zeki). "Selçuk Devrinden Kalma İki Senet". *Anıt*, 16, 1950, 3-5.
- ORAL (M. Zeki). "Selçuk Devrinden Kalma İki Senet". *Anıt*, 17, 1950, 3-6.
- ORANSAY (Gültekin). *Osmanlı Devletinde Kim Kimdi, I Osmanlı Hanedanı*. Ankara, 1969. *Ordular Rehberi*. Ankara, Ordu İli Kültür ve Kalınma Vakfı Genel Merkezi Yayını, 1998.
- ORHAN (Alparslan). "Çanakkale Boğazı Muharebesi (18 Mart 1915)". *Askeri Tarih Bülteni*, 1980, 59-87.
- ORHON (Alparslan). "Birinci Dünya Harbi'nde Türk Harbi, Çanakkale Boğazına Taaruz Nedenleri ve Başarılı Olunup Olunamayacağı Konusundaki Düşünceler". *Askeri Tarih Bülteni*, 5, 1978, 25-40.
- ORHON (Alparslan). "Birinci Dünya Savaşında Çanakkale Boğazına Karşı Saldırının Nedenleri ve Saldırının Başarılı Olup Olmama-yağı Konusunda Düşünceler". *Askeri Tarih Bülteni*, III, 5, 1978, 25-40.
- ORHON (Alparslan). "Çanakkale Boğazı Muharebesi (18 Mart 1915)". *Askeri Tarih Bülteni*, 10, 1980, 59-88.
- ORHON (Alparslan). "Erzurum ve Erzincan'da '31 Mart Olayı' ile İlgili Ayaklanmalar ve Bastırılışları". 2. *Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1985, 93-113.
- ORHONLU (Cengiz). "1559 Bahreyn Seferine Aid Bir Rapor". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 17, 22, 1967, s. 1.
- ORHONLU (Cengiz). "1559 Bahreyn Seferine Aid Rapor". *Tarih Dergisi*, XVII, 22, 1968, 1-17.
- ORHONLU (Cengiz). "Bernard Lewis, The Emergence of Modern Turkey (Modern Türkiye'nin Zuhuru), Oxford University Press. London-New York-New York-Toronto-1961, s. XVI+511 3 aded harita". *Tarih Dergisi*, 13, 17-18, 1963, 275-283.
- ORHONLU (Cengiz). "Fisher-Galati, "Ottoman Imperialism and German Protestantism 1521-1555". *Tarih Dergisi*, XII, 16, 1962, 119-122.
- ORHONLU (Cengiz). "The Greek Kingdom Confronting the Ottoman State". *Dış Politika*, 6, 1977, 38-46.
- ORHONLU (Cengiz). "Oniki Ada Meselesi". *Türk Kültürü*, II, 23, 1964, 1-5.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı-Barnu Münasebetine Aid Belgeler". *Tarih Dergisi*, XVIII, 23, 1969, 111-131.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı-Bornu Münasebetine Aid Belgeler". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 23, 1969, s. 111.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı-Bornu Münasebetine Aid Belgeler". *Tarih Dergisi*, 23, 1969, 111-130.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı-Leh Münasebetlerine Dair Ermeni Kıpçakçısı İle Yazılmış Kaynaklar". *Türk Kültürü*, VI, 68, 1968, 560-563.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı-Leh Münasebetlerine Dair Ermeni Kıpçakçısı İle Yazılmış Kaynaklar". *Türk Kültürü*, VI, 68, 1968, 560-563.
- ORHONLU (Cengiz). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Güney Siyaseti: Habeş Eyaleti*. İstanbul, 1974.
- ORHONLU (Cengiz). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Güney Siyaseti-Habeş Eyaleti*. Ankara, 1996.
- ORHONLU (Cengiz). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Güney Siyaseti: Habeş Eyaleti*. İstanbul, 1974, XXVII+317 s.
- ORHONLU (Cengiz). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Güney Siyaseti: Habeş Eyaleti*.

- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı teşkilatına Aid Küçük Bir Risale Risale-i Terceme". *Belgeler*, IV, 7-8, 1967, 39-47.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlılar'ın Habeşistan Siyaseti (1540-1560)". VI. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 413-423.
- ORHONLU (Cengiz). "Le Premier Congrès International des Etudes Balkaniques et des Etudes de L'Europe du Sud-Est (26 Septembre I er Octobre 1966)". *Cultura Turcica*, II, 2, 1965, 268-271.
- ORHONLU (Cengiz). "Turgut Reis ve Korsika Baskını". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 15, 1968, 69-73.
- ORHONLU (Cengiz). "Yunan İşgalinin Meydana Getirdiği Göç ve Yunanlıların Yaptıkları "Tehcir" in Sonuçları Hakkında Bazı Düşünceler". *Belleten*, XXXVII, 148, 1973, 485-495.
- ORHONLU (Cengiz). "Yunanistan'ın Osmanlı Devleti'ne Karşı Takip Ettiği siyaset (1866-1880)". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, I, 6, 1980, 5-13.
- ÖRİK (Nahid Sırrı). "Bir Sırp Kralının İkinci Abdülhamide Dehaleti". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 26, 1952, 1276-1281.
- ÖRİK (Nahid Sırrı). "Osmanlı İmparatorluğunda Ayan Meclisi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 35, 1952.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Kapıkulu Ocakları". *Çınaraltı Mecmuası*, 118, 1943, 12.
- ORKUN (Hüseyin Namık). *Türk İstilası Devrinde Macaristan'da ve Avusturya'da Casuslar*. Ankara, Ankara Kitabevi, 1939, 30 s.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Yıldırım Harbi". *Çınaraltı Mecmuası*, 9, 1941, 5-6.
- ÖRSAL (Alaeddin). "İkinci Meşrutiyet Dönemi Osmanlı Ordularında Görev Yapan Yabancı Subayların Birinci Dünya Savaşı'nın Askeri Yönetimi Üzerindeki Etkisi". *Askeri Tarih Semineri (IV. Ankara 16/18-5-1989)*. Ankara, 1989, 341-359.
- Ortaçağ Başlarında Avrupa ve İstanbul'un Fethi 476-1453. Hazırlayan: Nazım TARHAN. Ankara, Ajans- Türk Matbaası, 1975.
- ORTAYLI (İlber). "1727 Osmanlı-Avusturya Seyru Sefain Sözleşmesi". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XXVIII, 3-4, 1973, 97-111.
- ORTAYLI (İlber). "19. Yüzyıl Sonunda Suriye ve Lübnan Üzerine Bazı Notlar". *Osmanlı Araştırmaları*, 4, 1984, 89-113.
- ORTAYLI (İlber). "Heidelberg Kongresi Kronigi Üzerine". *Toplumsal Tarih*, IV, 23, 1995, 29.
- ORTAYLI (İlber). "I. Meşrutiyet Meclisi'nde Eyalet İdare Meclislerinin Etkisi". *Kanun-ı Esasinin 100. Yılı Sempozyumu 11 Nisan 1976 Ankara, Türk Parlamentosunun İlk Yüzyılı 1876-1976*. Ankara, 1976, 433-448.
- ORTAYLI (İlber). "I. Meşrutiyet Meclisinde Eyalet İdare Meclislerinin Etkisi". *Kanun-ı Esasinin 100. Yılı Sempozyumu 11 Nisan 1976 Ankara: Türk Parlamentosunun İlk Yüzyılı 1876-1976*. Hazırlayan: Siyasi İlimler Türk Derneği. Ankara, 1978, 433-448.
- ORTAYLI (İlber). II. *Abdülhamid Döneminde Osmanlı İmparatorluğunda Alman Nüfuzu*. Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1981, IX+148 s. (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını: 479).
- ORTAYLI (İlber). "II. Abdülhamid Döneminde Anayasal Regim Sorunu". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4, 1, 1986, 55-60.
- ORTAYLI (İlber). "İkinci Viyana Kuşatmasının İktisadi Sonuçları Üzerine". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 195-202 s.
- ORTAYLI (İlber). "İlk Osmanlı Parlamentosu ve Osmanlı Milletlerinin Temsili". *Kanun-ı Esasinin 100. Yılı*. Ankara, 1978, 169-182.
- ORTAYLI (İlber). "İlk Osmanlı Parlamentosunun Yapısında Eyalet İdare Meclislerinin Etkisi". *Kanun-ı Esasi'nin 100. Yıl Sempozyumu*. 1976, 433-442.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı Bulgar Basını Üzerine Notlar". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XV, 26, 1991, 252-261.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı Diplomasisi ve Diplomasi Örgütü". *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1985, 278-280.
- ORTAYLI (İlber). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Alman Nüfuzu*. İstanbul, Kaynak Yayınları, 1983, 160 s.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Askeri Reformlar ve Polonyalı Mülteci Subaylar". *Askeri Tarih Bülteni*, 27, 1989, 15-22.
- ORTAYLI (İlber). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Alman Nüfuzu*. İstanbul, İletişim Yayınları 240 s.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı Kaçkılarında Reform: Tanzimat Devri Osmanlı Diplomatikasının Bazı Yönleri". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-Bildiriler*. İstanbul, 1988, 153-168.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı Toprak Düzeninin Kaynakları (15. Yüzyılda İran Toprak Rejiminde Görülen Muafiyet ve İmtiyaz Sistemi Üzerine)". *Toplum ve Bilim*, 1, 1977, 72-77.
- ORTAYLI (İlber). "Tanzimat Döneminde Yunanistan ve Osmanlı İmparatorluğu". *Üçüncü Askeri Tarih Semineri: Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri (20 Temmuz 1974'e Kadar)*. Ankara, 1986, 162-171.
- ORTAYLI (İlber). "Tanzimat ve Meşrutiyet Dönemlerinde Yerel Yönetimler". *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1985, 231-244.
- OSMAN AĞA. *Viyana Muhararasından Sonra Avusturyalılara Esir Düşen Osman Ağanın Hatıraları*. Sadeleştiren: Mehmet Şevki YAZMAN. İstanbul, Nur-Gök Matbaası, 1961, 128 s.
- OSMAN AĞA. *Viyana Muhararasından Sonra Avusturyalılara Esir Düşen Osman Ağanın Hatıraları*. 1962, 128 s.
- Das Osmanische Reich und Europa 1683 bis 1789: Konflikte, Entspannung und Austausch*. Wien, 1983.
- Osmanlı-İngiliz İktisadi Münasebetleri 1580-1850*. 2. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1974-1976 (İstanbul Üniv. Edeb. Fak. Yayınları No: 1997).
- Osmanlı-İnkılap ve Avrupa Tarihi Özü*. Ankara, Berkalp Kitabevi Yayınları, 1946, 176 s.
- Osmanlı-İran-Rus İlişkilerine Ait İki Kaynak: Petros di Serkis Gilanentz'in Kronolojisi*. Çeviren: Hrand D. ANDREASYAN. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1974, VII+116 s. (İstanbul Üniv. Edeb. Fak. Yayınları No: 1900).
- Osmanlı-Mısır Sikkeleri (Koleksiyon Özel Sayısı)*. İstanbul, 1977.
- Osmanlı-Sırp-Karadağ Harbi Koleksiyonu*. Ankara, Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları, 1993, 326 s.
- Osmanlı Arşivi Yıldız Tasnifi Ermeni Meselesi*. Hazırlayan: Ertuğrul Zekai ÖKTE. İstanbul, Tarihî Araştırma ve Dökümantasyon Merkezi Yayınları, 1989.

- Osmanlı Belgelerinde Ermeniler 1915-1920. Editör: İsmet BİNARK. Ankara, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 1995, 627 s.
- Osmanlı Deniz Harp Tarihi. 3 Cilt. İstanbul, 1973, 263 s.
- Osmanlı Devleti'nde Ticaret Antlaşmaları ve Kapitülasyonlar. Yayınlayan: Necdet KURDAKUL. İstanbul, Gözlem Yayınları, 1981, 423 s.
- Osmanlı Devleti ile Kafkasya, Türkistan, Kırım Hanlıkları arasındaki Münasebetlere Dair Arşiv Belgeleri 1887-1908. Hazırlayan: Yusuf İlhan GENÇ. Ankara, Başbakanlık Basımevi, 1992, 142 s.
- Osmanlı İmparatorluğu'nda Yaya-Müsellem-Taycı Teşkilatı: XV. ve XVI. Yüzyılda Sultanönü Sancağı. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1990, 220 s.
- Osmanlı İmparatorluğu ile Lehistan (polonya) Arasındaki Münasebetlerle İlgili Tarihi Belgeler: Historical Documents Concerning Relations Between the Ottoman Empire and Lehistan (Poland). Hazırlayan: Nigar ANAFARTA; Derleyen: Mehmet KAVALA. İstanbul, Bilmen Basımevi, 1979.
- Osmanlı İmparatorluğu'na Millî İdaresinde Avrupalılaşma Hakkında Bir Kalem Tercümesi. İstanbul, Cumhuriyet Basımevi, 1940, 238 s.
- Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluş Döneminde Veziriazamlık (1299-1453). Ankara, Ankara Üniversitesi, 1974, 155 s. (Ankara Üniversite-si Dil ve Tarih-Coğ. Fak. Yayınları: 248).
- Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti. İstanbul, Marbaa-i Kader, 1326, 47 s. (Işık no: 3).
- Osmanlı İttihat ve Terakki Cemiyeti 1327 Senesi Dördüncü Kongresinde Tan-zim Olunan Siyasi Programa Dair İzahname. İstanbul, 1330, 88 s.
- Osmanlı Mebusan Meclisi Reisi Halil Menteg'e'nin Anıları. Önsöz: İsmail ARAR. İstanbul, Hürriyet Vakfı Yayınları, 1986, XV+254 s.
- Osmanlıdan Cumhuriyete Problemler, Araştırmalar, Tartışmalar. I. Uluslara-rası Tarih Kongresi. 24-26 Mayıs 1993. İstanbul, Tarih Vakfı, 1998.
- OSTROGORSKY (George). Bizans Devleti Tarihi. Çeviren: Fikret İŞİL-TAN. Ankara, 1981, XXXV+582 s.
- OTMANBÖLÜK (Günvar). Babıâli'nin Yarım Asırlıkları. İstanbul, Ga-zeteciler Cemiyeti, 1986, 224 s.
- OTMANBÖLÜK (Günvar). "Hedef, Tevhid-i Efkar". *Tarih ve Medeni-yet*, 3, 1994, 33-38.
- OTMANBÖLÜK (Günvar). "Kale Fethine Götüren Rüya". *Tarih ve Medeniyet*, 19, 1995, 55-57.
- OTMANBÖLÜK (Günvar). "Mahkeme Asar, Meclis Susar". *Tarih ve Medeniyet*, 2, 1994, 46-51.
- The Ottoman Emirate (1300-1389). Editör: Elisabeth ZACHARIADOU. Rethymnon, Crete University Press, 1993. "Oruz Yıl Boyunca Cinayet veya L'assretle Au Beur'e Göre II. Abdülhamit İmge-si". *Tarih ve Toplum*, XX, 118, 1993, 47-51.
- OWEN (Roger). "1840-1914 Döneminde Lübnan'da İpek Dokuma Endüstrisi: Çevre Topluluklarında Fabrika Üretiminin Önündeki Olanaklar ve Sınırlar Üzerinde Bir Çalışma". *Toplum ve Bilim*, 23, 1983, 55-57.
- OY (Aydın). "Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romanlarından II. Meşrut-i-yet Dönemi Yıllarında Batıl İnanışlar". *I. Uluslararası Türk Folk-lor Kongresi*. İstanbul, 1975, 215-24.
- ÖZ (Aysel). "Gazetelerinde Fecih ve İstanbul". *İstanbul Enstitüsü Dergi-si*, 4, 4, 1957-1958, s. 219-239.
- ÖZ (Baki). *Atatürk'ün Anadolu'ya Gönderiliş Olayının İçyüzü*. 2. Basım. İstanbul, Can yayınları, 1995, 174 s.
- ÖZ (Baki). *Kurtuluş Savaşı'nda Alevi-Bektaşiler*. 2. Basım. İstanbul, Can yayınları, 1989, 52 s.
- ÖZ (Baki). *Kurtuluş Savaşı'nda Aleviler-Bektaşiler*. 3. Basım. İstanbul, Can yayınları, 1990.
- ÖZ (Baki). *Kurtuluş Savaşı'nda Aleviler-Bektaşiler*. İstanbul, Can yayı-nları, 1989, 52 s.
- ÖZ (Mehmet). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Çözüm ve Gelenekçi Yorumcu-lar (XV.-XVIII. Yüzyıllar)*. Ankara, 1984. Bilim Uzmanlığı Te-zi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÖZ (Muzaffer). "Yeniçeri Ocağı'nın Lağvından Sonra Osmanlı Ordu-sundaki Gelişmeler". *Askeri Tarih Bülteni*, 15, 29, 1990, 7-26.
- ÖZ (Tahsin). "Fransa Kralı Louis XVI'nın Selim III'e Namesi". *Tarih Vesikaları*, 1, 3, 1941, 198-202.
- ÖZ (Tahsin). "İstanbul'da Fatih Tophanesi". *Atatürk Konferansları (1964-1968)*. Ankara, 1970, 131-138.
- ÖZALP (Kazım). *Milli Mücadele 1912-1922 Belgeler*. II. Ankara, 1972, XXXI+211 s.
- ÖZALP (Kazım). *Milli Mücadele 1919-1922*. I. Ankara, 1971, XXI-II+269 s.
- ÖZALP (Yalçın). *Gazilerin Dilinden Milli Mücadelemiz*. Kahramanma-raş, Kahramanmaraş Belediyesi, 1986, 672 s.
- ÖZBARAN (Salih). "16. Yüzyılda Asya'da ve Afrika'da Ateşli Silahla-rın ve Askeri Teknolojinin Yayılmasında Osmanlılar'ın Rolü". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1473-1479.
- ÖZBARAN (Salih). "Bahrain in 1559. A Narrative of Turco-Portuguese Conflict in the Gulf". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 91-104 s.
- ÖZBARAN (Salih). "İngiltere'de Türk Tarihi Araştırmalarında Son Gelişmeler". *Türk Kültürü*, V, 57, 1967, 677-681.
- ÖZBARAN (Salih). "Osmanlı Bürokratik Mirası". *Ege Üniversitesi Sos-yal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2, s. 327-328.
- ÖZBARAN (Salih). "Osmanlı İmparatorluğu ve Hindistan Yolu (Onal-tıncı Yüzyılda Ticaret Yolları Üzerinde Türk-Portekiz Rekabet ve İlişkileri)". *Tarih Dergisi*, 31, 1978, 65-146.
- ÖZBARAN (Salih). "A Review of Portuguese and Turkish for the Ot-tomans in Arabia and the Indian Ocean in the 16. Century". *Bel-leten*, XLIX, 195, 1985, 65-78.
- ÖZBARAN (Salih). "Two Letter of Dom Al'voro de Noromho from Hormuz Turkish Activities Along The Coast of Arabic (1550-1553)". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 9, 1978, 241-292 ss.
- ÖZBARAN (Salih). "XVI. Yüzyılda Arabistan'da Osmanlı Yönetimi-nin Ekonomik Kaynakları, Yemen ve Lahsa Beylerbeylikleri". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, VII, 207, 26-30.
- ÖZBARAN (Salih). "XVI. Yüzyılda Asya'da ve Afrika'da Ateşli Silah-ların ve Askeri Teknolojinin Yayılmasında Osmanlıların Rolü". *Askeri Tarih Bülteni*, 27, 1989, 37-42.
- ÖZBEK (Süleyman). "El-Melikü'z-Zahir Rüknu'd-din Baybars Zamanı Memlük Devleti'nin Dini Siyaseti". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 289-309.
- ÖZBEY (Mustafa). *Milli Mücadele'de Basın ve Aklendar Gazetesi*. İstan-bul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÖZBİLGİN (Erol). "Osmanlı Yönetiminde Laik (la-dini) Tarikatlar". *Dergah*, IV, 42, 1993, 14-15.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Akıncı". *DİA*, 2, 1989, 249-250.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Asakir-i Mansure-i Muhammediye". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 457-458.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Asakir-i Mansure-i Muhammediye". *DİA*, 1986, 79-80.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Ateş-i Rumi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 57.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Bab-ı Seraskeri". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 364.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Balkan ve I. Dünya Savaşlarında Hizmeti Geçen Bir Hayır Kurumu: Müdafaa-i Milliye Cemiyeti..". *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan*. İstanbul, 1981, 269-296.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Böcekbaşı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 323.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Casus(Türk Devletlerinde)". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 166-169.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Cerehor". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 393.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Çehrin Seferi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 249-251.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Çorbacı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 369-370.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Devşirme". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 254-257.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Eşkinçi Ocağı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 471.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Fatih'in Askeri Dehası ve Fetih Politikası". *Tarih ve Medeniyet*, 15, 1995, 24-27.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Fatih'in Teşkilat Kanunnamesi ve Nizam-ı Alem İçin Kardeş Katli Meselesi". *Tarih Dergisi*, 33, 1982, 1-56.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Fatih'in Teşkilat Kanunnamesi ve Nizam-ı Alem İçin Kardeş Katli Meselesi". *Tarih Dergisi*, XXVII, 33, 1982, 7-57.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Gazi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 443-445.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Hadikartı'l-vüzera". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 22-23.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Halet Efendi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 249-251.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Harbiye". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 115-119.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Hassa Ordusundan Birinci Orduya". *Tarih ve Medeniyet*, 47, 1998, 20-23.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Humbaracı Ahmed Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1998, 321-352.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Osmanlı Askeri Teşkilatı". *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, 1994, 337-370.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Osmanlılar'da Askeri teşkilat". *Osmanlı Ansiklopedisi*. İstanbul, 1993, 2-145.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Osmanlılar'da Askeri Teşkilat".

ÖZCAN (Abdülkadir). "Türklerde Gaza Ruhu ve Bunun Osmanlılar'daki Tezahürü". *X. Osmanlı Sempozyumu (Söğüt 1996)*. İstanbul, 1997, 9-14.

ÖZCAN (Azmi). "II. Abdülhamid Devrinde Osmanlı Şehbenderlerinin Hindistan'daki Faaliyetleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 73, 1991, 50-54.

ÖZCAN (Besim). "1877-1878 Harbine Kadar Osmanlı-Rus Münasebetleri". *Araştırma Dergisi*, 22, 1995, 111-122.

ÖZCAN (Besim). "Kırım Harbi'ne Kadar Rus Karadeniz Filosu". *Araştırma Dergisi*, 21, 1995, 234-244.

ÖZCAN (Besim). *Rus Donanmasının Sinop Baskını (30 Kasım 1853)*. Erzurum, 1990. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Edebiyat Fakültesi.

ÖZCAN (Hüseyin). *Abdumalik Hilmi Divanı ve Tahlili*. Ankara, 1992. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

ÖZCAN (Mert). "Anzavur'un İkinci Ayaklanmasında Cemiyet-i Ahmediye". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 573-585.

ÖZCAN (Mert). "Londra Maslahatgüzarı Mehmed Sıdkı Efendi (1766-1811)". *Türk Kültürü*, 327, 1990, 407-416.

ÖZCAN (Mert). "Osmanlı Belgelerine Göre Banca Di Roma'nın Trab-lusgarb'daki Faaliyetleri". *Belleren*, LI, 200, 1987, 829-847.

ÖZCAN (Ufuk). *Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi ve Milli Mücadele'nin Anlamı*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

ÖZÇELİK (İsmail). "1915'te Urfa'da ermeni olayları ve İsyanı". *Askeri Tarih Bülteni*, 21, 1986, 23-34.

ÖZÇELİK (Selahattin). "Müdafa-i Milliye Cemiyeti ve Düşündürdükleri". *Bilge Dergisi*, 4, 1995, 45-50.

ÖZÇELİK (Selahattin). "Ordu 1986 ve Düşündürdükleri". *Bilge Dergisi*, 7, 1995, 33-39.

ÖZÇELİK (Tarık). *Basiret Gazetesine Göre Doksanüç Harbi'nde İstanbul'da Rumeli Göçmenleri (1877-1878)*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.

ÖZDALGA (Numan). *Türk Boğazlarının Tarih İçindeki Önemi*. İstanbul, 1965, VI+191 s.

ÖZDEMİR (Ahmet). *Milli mücadelede harp esirleri*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.

ÖZDEMİR (Mehmet). "Birinci Dünya savaşı'nda Demiryollarının Kullanımı ve Bunun Savaşın Sonucuna Etkisi". *Askeri Tarih Semineri (IV. Ankara 16/18-5-1989)*. Ankara, 1989, 369-402.

ÖZDEMİR (Mehmet). *Milli Mücadelede Devleti*. İstanbul, Sümer Matbaası, 1973, 181 s.

ÖZDEMİR (Mehmet). "Mütareke Dönemi (Ekim 1918-Nisan 1920) Türk Ekonomisinde Demiryolları". *Askeri Tarih Bülteni*, 21, 1986, 83-92.

ÖZDEMİR (Mehmet). *Referat Bele*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.

ÖZDEMİR (Rifat). "Ankara Sancağında Osmanlı Bürokrasisinin İşleyiş Tarzı ve Sancak Bürokrasisinden Mahkemenin Yeri". *VIII. Milli Tariholoji Kongresi 14-18 Eylül 1987*. İstanbul.

ÖZDEMİR (Rifat). "I. Dünya Savaşı Öncesi Osmanlı-Batı Mücadelesi". *Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Dergisi*, 1, 2, 1988, 141-163.

ÖZDEMİR (Rifat). "Osmanlı Devletinin Tarikat, Tekke ve Zaviyelere

- Karşı Takip Ettiği Siyaset". *Osmanlı Tarihî Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 5, 1995, 259-310.
- ÖZDEMİR (Rıfat). "Vatan ve Millet Bütünlüğü İçinde Milli Hakimiyet Anlayışı". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 3, 1, 1989, 181-188.
- ÖZDEMİR (Zekeriya). *I.Dünya Savaşında Amele Taburları*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi.
- ÖZDEMİROĞLU (Necat). *Dünden Bugüne Türklerde Zabıta Hizmetleri (Cumhuriyete Kadar)*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÖZDEN (Gani). "Beylerbeyi ve Sancakbeylerinin Silahlı Kuvvetler İçindeki Askeri Görevleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 23, 1987, 29-34.
- ÖZDEN (Gani). "Osmanlı İmparatorluğu Silahlı Kuvvetleri'nde Askeralma Sistemleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 20, 1986, 37-50.
- ÖZDEN (Gani). "Osmanlı İmparatorluğu Silahlı Kuvvetleri'nde Kullanılan Ateşsiz Silahlar". *Askeri Tarih Bülteni*, 21, 1986, 43-52.
- ÖZDEN (Gani). "Osmanlı İmparatorluğu Silahlı Kuvvetlerinde Lojistiğin Gelişimi ve Personel Rejimi". *Askeri Tarih Bülteni*, 15, 1983, 15-24.
- ÖZDEN (Gani). "Osmanlı İmparatorluğu Silahlı Kuvvetlerinin Harp Sanayii Tesisleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 22, 1987, 59-70.
- ÖZDEN (Mehmet). *II. Meşrutiyet Devri Halkçılık Düşüncesi ve Halka Doğru Dergisi*. Ankara, 1985. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÖZDEN (Mehmet). *II. Meşrutiyet Devri Türkçülük Akımı ve Türk Yurdu Dergisi*. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZDENİZ (Engin). "Ertuğrul Fırkareyn'inin Japon Sularının 100. Yıldönümü". *Denizin Sesi*, 15, 82, 1990, 29-31.
- ÖZDEŞ (Orhan). *Yüzyıl Boyunca Danıştay 1868-1968*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1968, XXIII+964 s.
- ÖZDOĞAN (Talat). "19. Yüzyıl'ın İkinci Yarısında Osmanlı Donanması ve Ertuğrul Faciası". *Askeri Tarih Bülteni*, 15, 29, 1990, 39-58.
- ÖZDOĞAN (Talat). "Kapitilasyonlar ve Kapitilasyonlardan Alınacak Dersler". *Srategik Etütler Bülteni*, 24, 85, 1990, 104-113.
- ÖZEK (Çetin). "Türk Anayasa Hukukunda Laiklik Kuralı ve Gelişimi". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 27, 1, 1962, s. 98-207.
- ÖZEK (Çetin). "Türk Anayasa Hukukunda Laiklik Kuralı ve Gelişimi". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 27, 1, 1962, 98-207.
- ÖZEL (Sebahattin). "Balkan ve Birinci Dünya Savaşları Arasındaki Dönemde Osmanlı Devleti-Rusya İlişkileri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, s. 237-257.
- ÖZEL (Sebahattin). *Milli Mücadelede Trabzon..* Ankara, 1991, X+323 s.
- ÖZEL (Sebahattin). *Milli Mücadele'de Trabzon*. İstanbul, 1988. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÖZER (Alaettin). *Vekayi-name-i Nadir Şah de Mezahib-i Şiyye-i Caferiyye*. İstanbul, 1990. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZER (Atilla). "1876 Anayasası'nda Padişahın Durumu". *Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi*, VII, 1-2, 1975, 53-70.
- ÖZER (Deniz). "Hürrem Sultan'ın Gazabına Uğrayan Bir Sadrazam". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 24, 1988, 28-34.
- ÖZER (Fuat). *Hareket-i Milliye Redd-i ilhak Hey'eti ve Balıkesir kongreleri*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÖZER (Kemal). *Kurtuluş Savaşında Gönen*. Balıkesir, Türk Dil Kurumu, 1964, 152 s.
- ÖZER (Mustafa). "Osmanlı'nın Balkanlardaki Uç Şehri: "Üsküp"" *Toplumsal Tarih*, 10, 60, 1998, 27-29.
- ÖZERGİN (M. Kemal). "Anadolu'da Selçuklu Kervansarayları". *Tarih Dergisi*, XV, 20, 1965, 141-170.
- ÖZERGİN (M. Kemal). "Özdemiroğlu Osman Paşa'nın Şirvan Seferi İle ilgili Üç Manzume". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, 1, 2, 1971, 255-288.
- ÖZGEN (Abdurrahman). *Milli Mücadele'de Türk Akıncılar*. İstanbul, Vatan Yayınları 17 s.
- ÖZGEN (Abdurrahman). *Milli Mücadelede Türk Akıncıları*. 4. Baskı. İstanbul, Baysan Yayınları, 1982, 176 s.
- ÖZGEN (Abdurrahman). *Milli Mücadelede Türk Akıncıları*. 3. Basım. İstanbul, Tekin Yayınları, 1973, 237+(1) s.
- ÖZGEN (Rasim). "Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın Fransa Sonra da İngiltere'ye Şaheser Bir Azizliği". *Tarih Hazinesi*, 8, 1951, 409-411.
- ÖZGEN (Rasim). "Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın Fransa Sonra da İngiltere'ye Şaheser Bir Azizliği". *Tarih Hazinesi*, 12, 1951, 618-620.
- ÖZGİRAY (Ahmet). "1918-1920 Senelerinde İstanbul'un Sosyo-Ekonomik Problemleri ve Beyaz Rus Göçü". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, VII, 228, 319-322.
- ÖZGİRAY (Ahmet). "Akhisar'daki İngiliz Askeri Kontrol Subayı Yüzbaşı P. Hadkinson'un Yunan İşgal Bölgesi'ndeki İzlenimleri". *Çağdaş Türkiye Tarihî Araştırmaları Dergisi*, 1, 3, 1993, 149-158.
- ÖZGİRAY (Ahmet). "İngiliz Yüksek Komiseri Sir Horace Rumbold'a Göre 1918-1920 Yıllarında Türkiye.". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 4, 1989, 61-84.
- ÖZGİRAY (Ahmet). "Milli Hakimiyet Işığında M.Kemal-A. Rowlinson Görüşmeleri (1918-1921)". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 6, 1991, 43-59.
- ÖZGİRAY (Ahmet). "Türk-İtalyan Siyasi İlişkileri (1921-1930)". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, IV, 1990, 125-35.
- ÖZGİRAY (Ahmet). "Yunan Amaçları ve İtilaf Devletleriyle Birlikte Türkiye Üzerinde Çevirdikleri Entrikalar". *Atatürk Yolu*, 2, 4, 1989, 549-561.
- ÖZGÜL (M. Cemil). *Heyet-i Temsiliye'nin Ankara'daki faaliyetleri*. Ankara, 1987. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÖZGÜL (M. Cemil). *Heyet-i Temsiliye'nin Ankara'daki Çalışmaları 27 Aralık 1919-23 Nisan 1920*. Ankara, AKDIYK Atatürk Araştırma Merkezi, 1989, VIII+190 s.
- ÖZGÜLDÜR (Yavuz), ÖZGÜLDÜR (Serdar). "1876 Anayasası'nın Hazırlanmasında Mithat Paşa'nın Rolü ve Fonksiyonu". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 311-348.
- ÖZGÜLDÜR (Yavuz). "1919-1923 Dönemi Türk Dış Politikasında Görülen Gelişmeler ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi". *Bilim Dergisi*, V, 1, 1995, 50-63.
- ÖZGÜLDÜR (Yavuz). "Yüzbaşı Helmut von Moltke'den Müşir Liman

- von Sanders'e Osmanlı Ordusunda Alman Askeri Heyetleri". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 297-308.
- ÖZGÜNER (Yalman). "Hasta Adam'dan Bugüne". *Finans Dünyası*, 18, 1991, 88.
- ÖZGÜR (Tahir). "Türkçe Divan Dibacelerine Dair". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 67, 1990, 21-73.
- ÖZGÜVEN (Burcu). "Fortress of Kilid-ül Bahir, Turkey". *Secular Medieval Architecture in the Balkans 1300-1500 and its Preservation*. Derleyen: Slobodan CURČIĆ, Evangelia HADJITRYPHONOS. Selanik, 1997.
- ÖZKAN (Cemal). "XVI. Yüzyıl'ın İkinci Yarısında Türk-İran Savaşları (III. Murat Dönemi 1574-1595)". *Askeri Tarih Bülteni*, 15, 28, 1990, 27-37.
- ÖZKAN (Hülya). *İstanbul Hükümetleri ve Milli Mücadele Karşıtı Faaliyetleri: 4 Mart 1919-16 ekim 1920*. Ankara, Genelkurmay Başkanlığı, 1994, 134 s.
- ÖZKAN (Hülya). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'na Girişi ve Bu Savaş İçinde Çanakkale Muharebeleri'nin Önemi". *Askeri Tarih Bülteni*, 32, 1992, 109-117.
- ÖZKAN (Zafer). *Ermeni Tehciri*. Ankara, 1985. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÖZKAYA (Ahmet Teoman). *Kırım Savaşı*. Kayseri, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- ÖZKAYA (R. Yücel). "Tanzimat'ın Siyasi Yönden Meşrutiye Etkileri ve Cemiyet-i İslâmiye Başkan Vekili Muhiddin Efendi'nin Meşrutiye Hakkındaki Düşünceleri". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 301- 321.
- ÖZKAYA (Yücel). *18. Yüzyılda Osmanlı Kurumları ve Osmanlı Toplum Yaşantısı*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1985.
- ÖZKAYA (Yücel). "18. Yüzyılda Prusya (Almanya)'da Osmanlı Elçileri ve Bu Elçilerin Seyahatnamelerine Göre Almanya (Ve Konunun Tartışılması)". *Uluslararası Seyahatnamelerde Türk ve Batı İmajı Sempozyumu*, 28.10-1.11.1985. Eskişehir, 1987, 263-267.
- ÖZKAYA (Yücel). "18. Yüzyılın İkinci Yarısında Anadolu'da Ayanlık İddiaları". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 24, 3-4, 1966, 195-231.
- ÖZKAYA (Yücel). "Anadolu'daki Yeniçerilerin Düzensizliği İle İlgili Belgeler ve İzmir'de Yeniçeriliğin Kaldırılması Hakkında Bir Belge". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 23, 1-2, 1965, 75-90.
- ÖZKAYA (Yücel). "Birinci Kanun-i Esasi ve Meşrutiye hakkında Ortaya Konulan Görüşler ve Parlamento Usulü Hakkında Bir Layiha". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 1-2, 1987, 397-415.
- ÖZKAYA (Yücel). "İkinci Meşrutiye'in İlanı ve Doğurduğu Sonuçlar". *Askeri Tarih Semineri (IV. Ankara 16/18-5-1989)*. Ankara, 1989, 72-74.
- ÖZKAYA (Yücel). "İstiklal Savaşı'nda Türk Halkının Kuva-yı Milliye ve Milli Orduya Katkıları". 2. *Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1985.
- ÖZKAYA (Yücel). *Milli Mücadelede Atatürk ve Basın 1919-1921*. Ankara, AKDIYK Atatürk Araştırma Merkezi, 1989, 112 s.
- ÖZKAYA (Yücel). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Ayanlık*. Ankara, 1994, 354 s.
- ÖZKAYA (Yücel). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Ayanlık*. Ankara, 1977, 509 s.
- ÖZKAYA (Yücel). "Rumeli'de Ayanlık İle İlgili Bazı Bilgiler". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1407-1416.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Anadolu'da Ayanlık İddiaları". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 24, 3-4, 1966, 195-231.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Yerli Ailelerin Ayanlıkları Ele Geçirışleri ve Büyük Hanedanlıkların Kuruluşu". *Belleten*, 42, 168, 1978, 667-723.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Yerli Ailelerin Ayanlıkları Ele Geçirmeleri ve Büyük Hanedanlıkların Kuruluşu". *Belleten*, XLII, 168, 1978, 667-723.
- ÖZKONUK (Tanju). *Türk Kurtuluş Savaşı'nın Finansmanı*. Bursa, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayınları No:16.
- ÖZKUL (A. Rıza). "Kaymakam Mustafa Kemal ve Arıburnu". *Belleten*, XX, 80, 1956, 609-617.
- ÖZORAN (Beria Remzi). "Anadolu Kurtuluş Savaşı Yıllarında Kıbrıs'ta Türk Basını". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973.
- ÖZORAN (Beria Remzi). "Enosis Karşısında Kıbrıs Türkü 1914-1918". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1249-1265.
- ÖZORAN (Beria Remzi). "İstanbul'un Fethi ve Bazı Gerçekler". *Türk Kültürü*, XIV, 163, 1976, 401-406.
- ÖZORAN (Beria Remzi). "Sadrazam Kamil Paşa-İngiliz Dostları-Kıbrıs'taki Mezarı". *Türk Kültürü*, IX, 105, 1971, 756-762.
- ÖZORAN (Beria Remzi). "Teselya Savaşı". *Türk Kültürü*, X, 110, 1971, 99-111.
- ÖZTEKİN (Hadi). "18 Mart 1915 Çanakkale Savaşı". *Güçlü Çağ*, 9, 1975, 15-16.
- ÖZTEKİN (Özge). *Rasih Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin-Özel Adlar Dizini)*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÖZTOPÇU (Ali). "1711 Osmanlı-Rus Savaşı (Prut Seferi)". *Askeri Tarih Bülteni*, 18, 1985, 27-47.
- ÖZTOPÇU (Ali). "Osmanlı Devleti'nde Barut Sanayii". *Askeri Tarih Bülteni*, 19, 1985, 69-78.
- ÖZTOPRAK (İzzet). "Dışişleri Bakanı Bekir Sami Bey'in İstifası Meselesi". *X. Türk Tarih Kongresi (22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2773-2782.
- ÖZTOPRAK (İzzet). *Türk ve Batı Kamuoyunda Milli Mücadele*. Ankara, 1989, XXI+272 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *1402 Ankara Muharebesi*. İstanbul, 1946.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Akıncılar". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 12-17.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Cephedeki Padişahlar". *Tarih ve Medeniyet*, 20, 1995, 17-20.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Niğbolu Zaferi, Ankara Savaşı ve Yıldırım Beyazıt*. İstanbul, 1974, 154 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Preveze Zaferi". *Türk Kültürü*, XV, 169, 1976, 20-22.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Sefer-i Humayun". *Tarih ve Medeniyet*, 19, 1995, 16-20.

- ÖZTÜRK (Ahmet). *Milli Mücadele'de Gaziantep*. Kayseri, 1989. Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZTÜRK (Ayhan). "1848 Macar Ayaklanması ve Osmanlı Devleti". *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, 1, 1998.
- ÖZTÜRK (Ayhan). "Macar Mültecileri Meselesi (1848-1849)". *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2, 1, 1998.
- ÖZTÜRK (Ayhan). "Şark Meselesi ve Osmanlı Devleti'ni Paylaşma Projeleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 76, 1992, 77-94.
- ÖZTÜRK (Cemil). "113 Yıl Önceki Bir Türk Heyetinin Macaristan Gezisi". *Tarih ve Toplum*, 14, 83, 1990, 52-54.
- ÖZTÜRK (Hüsamettin). *Milli Mücadele'de Çanakkale*. Ankara, 1988. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- ÖZTÜRK (Mustafa), RÜŞTÜ (Mirliva). *Akabe Meselesi*. Elazığ, Fırat Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları, 1998 (Fırat Üniversitesi Orta Doğu Araştırmaları Merkezi Yayınları: 6)..
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Asakir-i Mansure-i Muhammediye Ordusundan Emeklilik ve İhraç". *Birinci Askeri Tarih Semineri, Bildiriler. II*. Ankara, 1983, 1-11.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Birinci Dünya Savaşı Yıllarında Askerilerin İktisadi Durumu". *Dördüncü Askeri Tarih Semineri Bildirileri*. Ankara, ATASE, 1989, 403-424.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Çanakkale Muharebelerinde Türk Ordusunun İkmal ve İlaş Durumu". *Askeri Tarih Bülteni*, 22, 1987, 151-162.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Osmanlı Miri Rejiminin Misak-ı Milli ile Münasebetleri". *Beşinci Askeri Tarih Semineri Bildirileri*. Ankara, ATASE, 1997, 186-192.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Türk-Fransız Ticaretinde 1816 Tarihli Gümrük Tarife Defteri". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1986, 182-187.
- ÖZTÜRK (Necdet). "'Kelle İsteriz' Yenigçilerin İlk Kanlı İşyanı: Beylerbeyi Vakası". *Tarih ve Medeniyet*, 28, 1996, 20-21.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Fareik'in Süleyman Paşa Tarafından Fethine Dair". *Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 4, 1988, 135-145.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Fatih Öncesi Osmanlılar'ın İstanbul Kuşatmaları". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 42, 1990, 10-12.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Osmanlılar'ın Rumeli'ye Geçiş ve Gelibolu'nun Fethi". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 52, 1991, 21-24.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Tunus'un Osmanlı Hakimiyetine Geçmesi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 52, 1988, 103-113.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Yenigçilerin İlk Kanlı İşyanı". *Tarih ve Medeniyet*, 28, 1996, 2-21.
- ÖZTÜRK (Reşat). *İstanbul Basınında Edebiyatçıların Milli Mücadele'ye Bakışı*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- ÖZTÜRKMEN (Arzu). "Bir Son Dönem Osmanlı Bürokratinin Anıları: Hüseyin Kazım Kadri'nin Hatıratının Düşündürdükleri". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 57-61.
- ÖZÜTOPÇU (M.Ali). "Nizam-ı Cedid (1793) ile Osmanlı Topçuluğuna Getirilen Yenilikler". *Askeri Tarih Bülteni*, 22, 1987, 85-90.
- ÖZYÜKSEL (Murat). "Anadolu Bağdat Demiryollarını Kolonizasyon Aracı Olarak Kullanma Çabaları". *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6, 2, 1985.
- ÖZYÜKSEL (Murat). *Osmanlı-Alman İlişkilerinin Gelişim Sürecinde Anadolu ve Bağdat Demiryolları*. İstanbul, Arba Yayınları, 1988, 8+306 s. (Arba Yayınları: 20, Tarih/Anı Dizisi: 3).
- ÖZYÜKSEL (Murat). *Osmanlı-Alman İlişkilerinin Gelişimi Sürecinde Anadolu ve Bağdat Demiryolları*. İstanbul, 1988, XI+306 s.
- ÖZYÜKSEL (Murat). "Osmanlı Demiryolu İşletmeciliğinde Bir Devlet Girişimi: Hicaz Demiryolu I". *İktisat Dergisi*, 292, 1989, 18-26.
- ÖZYÜKSEL (Murat). "Osmanlı Demiryolu İşletmeciliğinde Bir Devlet Girişimi: Hicaz Demiryolu II". *İktisat Dergisi*, 293, 1989, 29-43.
- PAKALIN (Mehmet Zeki). *Son Sadrazamlar ve Başvekiller*. V. İstanbul, Ahmet Sait Matbbası, 1940, 890 s.
- PAKALIN (Mehmet Zeki). *Son Sadrazamlar ve Başvekiller*. IV. İstanbul, Ahmet Sait Matbbası, 1940.
- PAKALIN (Mehmet Zeki). "Teşkilat-ı Atika'da Defterdar". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 16, 1926, 234-244.
- PAKALIN (Mehmet Zeki). "Teşkilat-ı Atika'da Defterdar". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 14, 1926, 96-102.
- PALACCO (Luigi). "Ca Palmieri Poi Fondaco Dei Turchi A Venezia: Caso O Interzione". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1257-1263.
- PAMUK (Şevket). "150. Yılında Balta Limanı Ticaret Anlaşması". *Tarih ve Toplum*, 60, 1988, 38-41.
- PAMUK (Şevket). "Balta Limanı Ticaret Anlaşması". *Tarih ve Toplum*, 60, 1988, 358-361.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Camcioğlu Ermeni Tercümanları Ailesi". *Tarih ve Toplum*, 24, 143, 1995, 23-27.
- PAPADOPOULOS (Stefhanos). "La Revolution des 'Jeunes-Turcs' et L'Opinion Puplicue en Grece". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1239-1247.
- PARLAK (Kemalettin). *Arnold J. Toynbee ve Batı Medeniyeti Karşısında Osmanlı İmparatorluğu*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- PARLAK (Türkmen). *İsgalden Kurtuluşu*. II. İzmir, İzmir Sosyal Hizmetler Vakfı Kültür Yayınları, 1983, 593+IX s.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). "Bir Türk Diplomatinin Onsekizinci Yüzyıl Sonunda Devletler Arası İlişkilere Dair Görüşleri". *Bellekten*, XLVII, 186, 1983, 527-536.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). "Kuyucu Murat Paşa'nın İran'a Gönderdiği Bir Mektup". *Tarih Vesikaları*, 3, 18, 1961, 419.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). "Rusya'nın Mikenos Adasında Konsolosluk Kurma Teşebbüsü ve Bununla İlgili Vesikalar". *Bellekten*, XLI, 161, 1977, 125-135.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). "Türkiye'de İlk Meclis Nasıl Açıldı". *Milli Kültür*, XII, 2, 1981, 4-5.
- PARRY (V. J.). "İslam'da Harb Sanatı". Çeviren: E. MERÇİL, Salih ÖZBARAN. *Tarih Dergisi*, 28-29, 1975, 193-218.
- PEHLİVANLI (Hamid). "Gölge Oyunu"1915 Haklı Tehcir Olayının Ermenilerce Bir Soy Kırımı Gibi Yansıtılması". *Askeri Tarih Bülteni*, 40, 1996, 87-93.
- PEHLİVANLI (Hamid). "Bab-ı Ali Baskını (23 Ocak 1913)". *Askeri Tarih Bülteni*, 22, 1987, 141-150.

- PEKAK (Ayşe). "Ankara Savaşı" Osmanlıyı Yarım Yüzyıl Geriye Göçürdü". *PTT Dergisi*, 80, 1989, 34-36.
- PEKER (Kemal). *Başkan Kennedy ve Türkiye Fındıkları, ABD ile 1830'dan 1964'e Kadar Ticari Münasebetlerimiz ve Fındık İbracatımızın Tarihi Vesikaları*. Giresun, Yeşilgiresun Gazetesi Yayınları, 1963, 127 s.
- PEKER (Kemal). *Kraliçe Elizabeth I. ve II.: XVI. Yüzyıldan Beri İngiltere ile Akdolunanan Ticaret Muahedeleri ve Bu Memeleketi Fındık İbracatımız*. İstanbul, Becid Basımevi, 1961, 29 s.
- PERJES (Geza). *Mohaş Meydan Muharebesi*. Ankara, 1988, X+2+71 s.
- PEŞEVSKA (Margarita). "Fransız Diploması Temsilcilerinin Raporlarına Dayanan Türk-Makedon İlişkileri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, s. 269-275.
- PETROSYAN (İ.Y.). *Mebde-i Kanun-i Yenigeri Ocağı Tarihi=İstoriya Prohisojeniya Zakanov Yanıçarskogo Korpuza*. Moskova, 1987, 283, 314 s.
- PETROSYAN (Yuriy Aşatoviç). "Türkiye'nin Toplumsal-Politik Fikirlerinin Tarihinde 1860-1870 Yıllarındaki Türk Meşrutiyetçilerin Rolü". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1777-1787. *Le Peuple Arménien et les Tentatives de Reduire le Peuple Turcs en Servitude*. İstanbul, 1971, 4+336 s.
- PİCHON (Jean). *Cihan Harbinin Şarka Ait Kaynakları*. Çeviren: Hüseyin Cahit YALÇIN. İstanbul, Kanaat Kitabevi, 1939, 180 s.
- PINAR (İlhan). "Kayzer II. Wilhelm'in Doğu Gezisi Bağlamında Alman İmparatorluğu'nun Osmanlı'ya Yönelimi Üzerine". *Tarih ve Toplum*, XX, 120, 1993, 358-361.
- PINAR (İlhan). "Venediklilerin 1694 Sakız İşgali ve İzmir Tehditlerine Dair Bir Seyahatname-Hatırat". *Toplumsal Tarih*, 5, 30, 1996, 54-60.
- PİRİMTEKİN (Feridun). *İstanbul After the Conquest*. İstanbul, İstanbul Press, 1953, 47 s.
- PİYALE (Mesut). *Trabzon Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti ve Faaliyetleri*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- PLAMER (William). *Yanya Sultanı*. 2. Baskı. Çeviren: Murat BELGE. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1995, 207 s.
- PLANA (Emin). "Jön-Türk İhtilalinin Kosova Vilayetindeki Etkisi". *Çevren Dergisi*, X, 39, 1983, 51-55.
- PLANA (Şevket). "Arnavut ve Güney Slav Halk Şiirinde Kosova Savaşı (1389)". *Çevren Dergisi*, III, 8, 1975, 7-16.
- "Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa ve Şanlı Savunma Savaşları Üzerine Yakılmış Türkü, Yapılmış Marş ve Yazılmış Destanlar". *Türk Halkbilim Araştırmaları Yıllığı*, 4, 1977, 313-328.
- POLAT (H. Nazım). "İstanbul Müdafai-i Milliye Teşkilatı ve 'Talimatname'si". *Tarih ve Toplum*, 13, 77, 1990, 26-29.
- POLAT (Nazım H.). "Edebiyatçı Jön Türklerden Şerafeddin Mağmu-mi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 79, 1992, 105-151.
- POLATKAN (Salih). *Döküman ve Fotoğraflarla I. ve II. Dünya Savaşları Özeti*. 2. Basım. İstanbul, Gül Yayınları, 1986, 46 s.
- POOLE (Stanley Lean). *Lord Stratford'un Türkiye Hatıraları..* Çeviren: Can YÜCEL. Ankara, İş Bankası Kültür Yayınları, 1959, XLI-II+278 s.
- POOLE (Stanley Lean). *Lord Stratford Canningin Türkiye Hatıraları*. Çeviren: Can YÜCEL. Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1963, XLII+278 s. (Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. Seri No: 11).
- POPOVIC (Alexandre). "Osmanlı Sonrası Dönemde Güney-Doğu Avrupa'daki Müslüman Tarikatlar". Çeviren: Osman TÜRER. *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXV/1, 1987, 85-126.
- POUR (Ali Djafer). *Osmanlı-İran Münasebetleri (Nadirşah Devrinde)*. İstanbul, 1976. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- PRATOR (Sabine). "Wege in Osmanische Parlament". *Osmanlı Araştırmaları*, 15, 1995, 209-223.
- PRATOR (Sabine). "Wege ins Osmanische Parlament". *Osmanlı Araştırmaları*, 14, 1994, 293-306.
- Première Rencontre Internationale sur l'empire Ottoman et la Turquie Moderne. Editör: Edhem ELDEM. İstanbul, l'Institut Français d'Etudes Anatoliennes, 1991.
- Première Rencontre Internationale Sur l'Empire Ottoman et la Turquie Moderne (18-22 Ocak 1985, İstanbul). Editör: E. ELDEM. Paris, 1991, 502 s.
- Prut Seferi. İstanbul, Deniz Matbaası, 1938, 84 s.
- PULAHA (Selami). "15-16. Yüzyıllarda Arnavut Topraklarında Arazisi Miriyye'nin Hukuki-Vergi Statüsü Üzerine". *V Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler*. Ankara, 1990, 859-865.
- PULAHA (Selami). "15. ve 16. Yüzyıllar Boyunca Arnavut Bölgelerinde Toprak Mülkünü Yayılması". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1035-1040.
- PURGTALL (Hammer). "XVIII. Asırda Osmanlı İmparatorluğunda Devlet Teşkilatı ve Bab-ı Ali". Çeviren: Halit İLTERBER. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 7, 2-3, 1941, s. 565-586.
- RACİ (Ahmet). *Yıldızda Yeni Casuslar Cemiyeti yahut Yaveran Tensikattı*. İstanbul, 1334, 15 s.
- RADO (Şevket). "Hazine-i Birün Katibi Ahmet bin Mahmud Efendi'nin Tuttuğu Prut Seferine Ait Defterden Koparılan Sahifelerde Neler Vardı?". *Belleten*, L, 198, 1986, 807-824.
- RADO (Şevket). "Varna Meydan Muharebesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 122-123.
- RAFEQ (Abdul- Karim). "The Revolt of Ali Pasha Janbulad (1605-1607) in The Contemporary Arabic Sources and Its Significance". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1515-1534.
- RAFIK (Abdülkerim). "Türkiye-Suriye İlişkileri 1918-1926". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 88, 1994, 215-220.
- RAGİP HULUSİ. "Avusturya Neşriyatından: Osmanlı Tarihine Dair Tahkikat Bülteni". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 3, 6, 1340/1924.
- RAHMİ. *İngiliz Ordusunun Basra ve Irak'taki Harbiye Hakkında Raporlar*. İstanbul, Matbaa-i Amire, 1332, 110 s.
- RAMSAUR (Ernest Edmondsin). *Jön Türkler ve 1908 İhtilali=The Young Turks Prelub to the Revolution of 1908*. 2. Basım. Çeviren: Nuran YAVUZ. İstanbul, 1982, 216 s. (Sander Yayınları: 13).
- RANKE (Leopold Von). 16. ve 17. Asırda Osmanlılar ve İspanya Krallığı. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1971, 115-211 s.
- RASHİD (Abdur). "Ottoman-Mughul Relations During the Seventeenth Century". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim*

- 1961). Ankara, 1967, 533-545.
- RATHMANN (Lothar). *Berlin-Bağdat Alman Emperyalizminin Türkiye-ye Girişi*. 2. Basım. Hazırlayan: ZARAKOĞLU. İstanbul, 1982, 212 s. (Belge Yayınları No: 4).
- RAZSA (Gyula). "Mohaç Meydan Muharebesi (29 Ağustos 1526)". Çeviren: Hüseyin IŞIK. *Askeri Tarih Bülteni*, 17, 1984, 85-90.
- RECAİZADE AHMET CEVDET. *Zinetü'l Mecalis*. Hazırlayan: Abdülkerim ABDÜLKADİROĞLU. Ankara, 1994.
- REFİK (Ahmet). *Viyana Önderinde Türkler*. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1931, 48 s.
- REİNDEL (Hedda), KİEL (Michael). "Kouqummi Für der Sultan". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 181-214.
- REİSOĞLU (Anber). "Topkapı Sarayı'nda Kızlarağası ve Hadım Ağaları". *Tarih Hazinesi*, 11, 1951, 523-527. RENDA (Günsel). "Avrupa Sanatında Türk Modası". *Sanat Üzerine*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, 1985, 39-50.
- RENDİ (Günsel). "Diplomat ve Tarihçi Auguste Boppe 1862-1921, Frankofoni". *Hacettepe Üniversitesi Fransız Dili ve Edebiyatı Bölümü Dergisi*, II, 1990, 135-142.
- RENDİ (Günsel). "Europe and the Ottomans". *Europa und die Kunst des Islam 15. bis 18. Jahrhundert, Sektion 5, Akten des XXV. Internationalen Kongresses für Kunstgeschichte, Wien 4-10 September, 1983*. Wien, 1985, 9-32.
- RENDİ (Günsel). "İsveç'te Türklerle İlgili Eserler I: Bibi Şatosu Koleksiyonu". *Kültür ve Sanat*, 4, 1989, 30-36.
- RENDİ (Günsel). "İsveç'te Türklerle İlgili Eserler II: İsveç Kraliyet Kitaplığı". *Kültür ve Sanat*, V, 1990, 19-25.
- RENDİ (Günsel). "Osmanlı Avrupa Kültür İlişkileri". *Akademia-Türkiye*, 1991, 20-28.
- RENDİ (Günsel). "Representations of Towns in Ottoman Sea Charts of the Sixteenth Century and their Relation to Mediterranean Cartography". *Colloque Soliman le Magnifique et Son Temps, 7-10 Mars, Paris*. Editör: Giles VEİNSTEİN. Paris, Ecole du Louvre, 1992, 279-297.
- RENOUVİN (Pierre). *Birinci Dünya Savaşı 1914-1918*. 3. Baskı. Çeviren: Adnan CEMGİL. İstanbul, Altın Kitaplar Yayınları, 1982, 570 s.
- RENOUVİN (Pierre). *Birinci Dünya Savaşı Tarihi 1914-1918*. I. Çeviren: Adnan CEMGİL. İstanbul, Altın Kitaplar Yayınları, 1969, 392 s.
- RENOUVİN (Pierre). *I. Dünya Savaşı*. Çeviren: Teoman TUNÇDOĞAN. İstanbul, İletişim Yayınları, 1993, 130 s.
- Repons *Turque a Mr. Venizelos*. İstanbul, 1919, 14 s.
- REYCHMAN (Jan). "XVIII. Yüzyılda Lehistan Uygarlığında Görülen Türk Etkileri". *Belleten*, XXVIII, 112, 1964, 757-767.
- RIAHI (Nadia). *Fas Halılarında Türk Halılarının Etkisi*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- RİŞVANOĞLU (Mahmut Erol). *Doğu Aşiretleri ve Emperyalizm*. 2. Baskı. İstanbul, Sebil matbaası, 1975, 323 s.
- RIZA NUR. *Meclis-i Mebusanda Fırkalar Meselesi*. İstanbul, İkdam Matbaası, 1325, 55 s.
- RIZA NUR. *Milli Kıyam: Milli Mücadelenin İlk Yüzü*. Hazırlayan: Yalçın TOKER. İstanbul, Toker Yayınları, 1994, 664 s.
- RİZAJ (Skender). "İstanbul Konferansı Kararlarının Niteliği ve Neticeleri (1876-1877)". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1771-1776.
- Rumeliden *Türk Göçleri=Emigration Turques des Balkans Documents. Turkish Emigration From the Balkans*. Hazırlayan: Bilal ŞİMŞİR. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1968-1970, CLXXXII+382+819 s. (Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları 34-35).
- RUNCİMAN (Steven Sir). *Konstantiniye Düşü=The Fall of Constantinople 1453*. Çeviren: Derin TÜRKÖMER. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1972, 309 s.
- Rusların *Emelleri: Anadolu'nun Taksim*. Çeviren: Babaeskili Hüseyin Rahmi. İstanbul, Yeni İstanbul Kültür Yayınları, 1969, 64 s.
- RYAN (Charles). *Kızılay Emri Altında Pileve ve Erzurumda 1877-1878 Rus-Türk Harbi*. Çeviren: Ali Rıza SEYFİOĞLU. İstanbul, 1962, IV+240 s.
- RYCAUT (Sir Paul). *Türklerin Siyasi Düsturları*. Hazırlayan: M. Reşat UZMEN. İstanbul, 1976, 322 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 81).
- S. (İ.). "Yirmi Sekiz Çelebi Mehmet Efendi Paris'te". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 15, 1951, 636-640.
- S.G.. "Yeniçerilerin Son Demlerinde Bir Azgınlık Vakası". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 32, 1952, 1680-1683.
- SABİS (Ali İhsan). *Harp Hatıralarım*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1951, 230 s.
- SABİS (Ali İhsan). *Harp Hatıralarım: Birinci Cihan Harbi*. I. İstanbul, Nehir Yayınları, 1990.
- SABİS (Ali İhsan). *Harp Hatıralarım: I. Dünya Harbi*. İstanbul, Nehir Yayınları, 1991.
- SADİĞ (Mohammad). "Türkçülük Cereyanı-Türk Milliyetçiliğinin Eşiğinde (1908-1918)". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 3, 6, 1966-1969, 5-19.
- SAGAY (Reşat). *XIX ve XX. Yüzyıllarda Büyük Devletlerin Yayılma Siyasetleri ve Milletlerarası Önemli Meseleler*. İstanbul, Çeltüt Basımevi, 1972, 591 s.
- SAĞDIÇ (Ruhi Naci). *Kuvayı Milliye'de Edremit Körfezi*. Edremit, Dokuz Eylül Gazetesi Yayınları, 1983, 179 s.
- SAĞIROĞLU (Hüseyin). "Yirmiyedi Eylül Preveze Deniz Savaşı". *Kemalizm*, 29, 338, 1990, 22-23.
- SAĞLAM (Alaeddin). *Türk Kahramanı Seyyid Battal Gazi*. İstanbul, Yayın Ticaret Yayınları, 1967, 191 s.
- SAĞLAM (Tevfik). *Cihan Harbinde III. Ordu'da Sıhhi Hizmete Ait Küçük Bir Hülasa*. İstanbul, 1940.
- SAĞMAN (Ali Rıza). *Atlas Okyanusundan Çin Seddine Kadar İslam Fıtnatı*. İstanbul, Arı Kitabevi, 1965, 244 s.
- SAĞMAN (Ali Rıza). *İstanbul'u Ne Şekilde Aldık?*. II. İstanbul, Ahmet Saic Matbaası, 1947, 738 s.
- SAĞMAN (Ali Rıza). *İstanbul'u Ne Şekilde Aldık?*. I. İstanbul, Ahmet Saic Matbaası, 1947, 375 s.
- SAĞMAN (Ali Rıza). *İstanbul Hendekleri: İstanbul'u ne Şekilde Aldık*. I. İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1951, 739 s.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bolu Subaşılığı". *Çele*, 31, 1965, 17-19, 35.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Dördüncü Mehmed'in İkinci Lehistan Seferi Dolayısıyla Bolu Vilayecinden Satın Aldığı Arpa". *Çele*, 9, 1963, 24-28.

- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Dördüncü Murad'ın Bağdat Seferi Menzilmesi (Bağdat Seferi Harp Jurnalı)". *Belgeler*, II, 3-4, 1965, 1-35.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Dördüncü Murad'ın Bağdat Seferi Menzilmesi (Bağdat Seferi Harp Jurnalı)". *Belgeler*, XIII, 17, 1988, 43-81.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Osmanlı Döneminde Irak'ın İdari Taksimatı". Çeviren: Mustafa ÖZTÜRK. *Belleten*, LIV, 211, 1991, 1233-1257.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Savaş Yılı Buharanları". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 27, 1-2, 1967-1968, 75-111.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Yeniçeri Çubası ve II.Bayezid'in Son Yıllarında Yeniçeri Çuha Muhasebesi". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 2-3, 1973-1974, s. 415-467.
- SAİP (Ali). *Çukurova Acıklı Olayları ve Urfa'nın Kurtuluş Savaşları*. Çeviren: Selim AK. İstanbul, Kurtuluş Matbaası, 1984, 180 s.
- Said. "Cihan Harbi'nin Mes'ulu". *Türk Yurdu*, VIII, 1, 1914, 2719-2711.
- Said. "Garb Tarafında Şark Meselesi". *Türk Yurdu*, XI-XII, 1, 1916-1917, 114-99.
- Said. "Şark Meselesi". *Türk Yurdu*, I, 2, 1925, 100-101.
- SAKAL (Fahrî). "Ağaoğlu Ahmedin Harp Yıllarında Kaleme Aldığı Birlik ve Beraberlik Yazıları". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, X, 33, 1995, 699-707.
- SAKALLI (Bayram). *Millî Mücadele'nin Sosyal Tarihi: Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri*. İstanbul, İz Yayınları, 1997, 432 s.
- SAKALLI (Bayram). "Millî Mücadelede Darü'l Hikmeti'l İslamiye'nin Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleriyle İlişkisi". *Türk Kültürü*, XXXI, 1-2, 1993, 351-361.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Ayan Mehmed Ağa ve Konağı". *Tarih ve Toplum*, 15, 90, 1991, 23-29.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Padişahlık ve Sadrazamlık Kurumu". *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1985, 1278-1285.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Tarihe Yerleşen Hayal: Uzun Hasan". *Tarih ve Toplum*, 2, 10, 1984, 21-25.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Ulak Mehmed Efendi'nin Defterinden İzmir'in İşgali". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1987, 26-31.
- SAKARYA (İhsan). "İkinci Meşrutiyet Dönemi'nde Türk-Azınlık İlişkileri ve Adana'da Ermeni İsyanı". *Askeri Tarih Bülteni*, XIV, 26, 1989, 65-78.
- SAKARYA (İhsan). "İkinci Meşrutiyet Dönemi'ndeki Türk-Ermeni İlişkilerinin Birinci Dünya Savaşı Üzerindeki Etkileri". *Askeri Tarih Semineri* (IV. Ankara 16/18-5-1989). Ankara, 1989, 238-256.
- Salahiyet-i Mebusana İlk Darbe-i Tecavüz*. İstanbul, 1324, 8 s.
- SALHA (Samir). "Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde Türk-Arap İlişkileri". *Dış Politika*, 3, 5, 1994, 101-113.
- SALİM (Necati). *İkinci Kosova 1448*. İstanbul, Askeri Basımevi, 1932, 27s.
- SALIŞIK (Selahattin). *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri ve Etnik-i Eterya*. İstanbul, Kitapçılık Ticaret Limited Şirketi Yayınları, 1968, 398 s (Türkler ve Dünya Dizisi: 1).
- SALMAN (Özlem). *Yenileşme Sürecinde Osmanlı Askeri Kıyafetlerindeki Dokusal Aksesuarlar*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- SAMUR (Sabahattin). "Özel Memuriyetle Beyrut'a gönderilen Hüseyin Rıza Paşa'nın bir Layihasının ışığında XIX.Yüzyılın sonuna doğru Fransa'nın Suriye Siyaseti". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6, 1989, s. 271-287.
- SAMUR (Sabahattin). "Selçuklu ve Osmanlı Vakıfları". *Erciyes Dergisi*, 158, 1991, 14-16.
- SANÇAR (Nejat). *Tarihte Türk-İtalyan Savaşları*. İstanbul, Ankaraş Yay., 1942, 115 s.
- SANDER (Oral). *ABD Dışişlerinde Belgeleriyle Türk-ABD Silah Ticaretinin İlk Yüzyılı*. İstanbul, 1977, 258 s.
- SANDER (Oral). *Ankaranın Yükselişi ve Düşüşü*. 1. Basım. Ankara, İmge Yayınları, 1993, 308 s.
- SANDER (Oral). *Ankaranın Yükselişi ve Düşüşü: Osmanlı Diplomasi Tarihi Üzerine*. Ankara, Sos. Bil. Fak. Ankara Üniversitesi, 1987.
- SARAÇGİL (Ahmet). *Mustafa Kemal Paşa'nın Katıldığı Kongrelerin Cemiyetler Hukuku Bakımından Değerlendirilmesi*. Erzurum, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- SARAÇOĞLU (A. Cemaleddin). *Çanakkale Zaferi (5)-18 Mart 1915*. İstanbul, Gün Yayınları, 1953.
- SARAÇOĞLU (A. Cemaleddin). *Fatih ve İstanbul Muhasarasında Türk Kahramanları ve Kahramanlıkları*. İstanbul, 1953, 112 s. (Türk Kahramanlıkları Sersî: 2).
- SARAÇOĞLU (A. Cemaleddin). *Türk Deniz Taribinin Şehamet Destanları*. İstanbul, Gün Yayınları, 1960, 250 s. (Gün Yayınları No: 1).
- SARAL (Ahmet Hülki), SARAL (Tosun). *Vatan Nasıl Kurtarıldı, Nür Dağları "Amanlar" Toroslar, Adana, Maraş, Gaziantep ve Urfa'da Yapılan Kuva-yı Milliye Savaşları*. Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1970, 372 s.
- SARAY (Mehmet). "1874'de Kaşgar'a Gönderilen Türk Subayları". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 17-21, 1-2, 1983, 244-252.
- SARAY (Mehmet). "Balkanlarda Rus Yayılması, Gazi Osman Paşa ve Plevne Müdafası". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, s. 551-577.
- SARAY (Mehmet). "Başlangıcından Petro'ya Kadar Türk-Rus Münasebetlerine Dair Genel Bir Bakış". *Tarih Dergisi*, XXIX, 35, 1994, 193-223.
- SARAY (Mehmet). "Devlet Yönetiminde Ordunun Yeri ve Rolü Hakkında Bir Örnek: İttihat ve Terakki Devrinde Ordunun Millet ve Devlet Yönetimine Tesiri". 2. *Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1985, 85-92.
- SARAY (Mehmet). "Ermeni Meselesinin Ortaya Çıkışı, Ermeni Meselesini Ortaya Çıkaranlar". VI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1755-1762.
- SARAY (Mehmet). "İkinci Meşrutiyet Devri'nde Türkçülük Hareketleri". *Askeri Tarih Semineri* (IV. Ankara 16/18-5-1989). Ankara, 1989, 108-117.
- SARAY (Mehmet). *Rus İşgali Devrinde Osmanlı Devleti İle Türkistan Hanlıkları Arasındaki Siyasi Münasebetler (1775-1875)*. İstanbul, 1984, 7+160 s.
- SARAY (Mehmet). *Rus İşgali Devrinde Osmanlı Devletiyle Türkistan han-*

- lıkları Arasındaki Siyasi Münasebetler (1775-1875). Ankara, 1994.
- SARAY (Mehmet). *Rus İşgalinde Osmanlı Devleti ile Türkistan Hanlıkları Arasındaki Siyasi Münasebetler 1775-1875*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1984, 160+1 s.+2 y.
- SARAY (Mehmet). *Türk-İran Münasebetlerinde Şiiliğin Rolü*. Ankara, 1990.
- SARAY (Mehmet). "Türk-Rus Münasebetleri ve Ermeni Meselesi". *Tarih Boyunca Türklerin Ermeni Toplumu ile İlişkileri Sempozyumu* (8-12 Ekim 1984 Erzurum). Ankara, Kurtuluş Ofset, 1985, 125-131.
- SARAY (Mehmet). *Türk-Rus Münasebetlerinin Analizi*. İstanbul, 1998.
- SARI (Hüseyin). "II. Mahmud Döneminin Askeri Faaliyetlerine Muddunu Kazasının Katkıları". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVIII, 29, 1997, 155-169.
- SARI (Hüseyin). *Milli Mücadele Yıllarında Bolu*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- SARI (Hüseyin). *Milli Mücadelede Bolu*. Bolu, Kemal Matbaası, 1995, 148+2 s.
- SARICAOĞLU (Fikret). "Derviş Paşa, (Ö. 1606), Osmanlı Veziriazamı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 195-196.
- SARIHAN (Zeki). *Kurtuluş Savaşı (Açıklamalı Kronoloji) Mondros'tan Erzurum Kongresi'ne* (30 Ekim 1918-22 Temmuz 1919). I. Ankara, 1993, 480 s.
- SARIHAN (Zeki). *Kurtuluş Savaşı Günlüğü (Açıklamalı Kronoloji)*, T.B.M.M'den Sakarya Savaşı'na (23. Nisan. 1920-22. Ağustos. 1921). 3. Ankara, 1995, 721 s.
- SARIHAN (Zeki). *Kurtuluş Savaşı Günlüğü (Açıklamalı Kronoloji) Erzurum Kongresi'nden TBMM'ye* (23 Temmuz 1919-22 Nisan 1920). II. Ankara, 1994, 541 s.
- SARIHAN (Zeki). *Kurtuluş Savaşı Günlüğü (Açıklamalı Kronoloji) Sakarya Savaşı'ndan Lozan'ın Açılışına* (23 Ağustos 1921-20 Kasım 1922). Ankara, 1996, 927 s.
- SARIHAN (Zeki). *Kurtuluş Savaşı Günlüğü: Açıklamalı Kronoloji*. I. Ankara, Öğretmen Dergisi Geniş Yayınları, 1986, 468 s.
- SARIHAN (Zeki). *Kurtuluş Savaşı Günlüğü: Açıklamalı Kronoloji*. I. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1993, XIV+423+1 s.
- SARIKAYA (Saffet). "Dini ve Siyasi Bakımından Osmanlı-İran Münasebetleri". *Türk Kültürü*, XXXI, 363, 1993, 22-38.
- SARIKOYUNCU (Ali). "İstanbul Hükümetinin Yunan Tayyareleriyle Artıkları Beyannamelere Anadolu Halkının Reddiyesi". *Tarih ve Toplum*, 18, 105, 1992, 6-8.
- SARIKOYUNCU (Ali). *Milli Mücadele'de Zonguldak ve Havalisi*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- SARIKOYUNCU (Ali). *Milli Mücadelede Din Adamları*. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı, 1995.
- SARIKOYUNCU (Ali). "Osmanlı Devletinin Çöküşünü Hızlandıran Bir Anlaşma:1838 Osmanlı-İngiliz Ticaret Sözleşmesi Sonuçları". *Askeri Tarih Bülteni*, 17, 33, 1992, 93-110.
- SARIKOYUNCU (Ali). "Şark Meselesi ve Tarihsel Gelişimi". *Askeri Tarih Bülteni*, 36, 1994, 124-133.
- SARIKOYUNCU (Ali). "Şark Meselesi ve Tarihsel Gelişimi". *Askeri Tarih Bülteni*, 19, 36, 1994, 1-22.
- SARINAY (Yusuf). "Milli Mücadelede Türk-Sovyet Münasebetleri". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1986, 200-219.
- SARISAMAN (Sadık). "Birinci Dünya Savaşı'nda İran Afşarlarına Yönelik Çabalarımız". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 2, 1995, 133-148.
- SARISAMAN (Sadık). "Birinci Dünya Savaşı'nda Salarüddeve Olayı". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 2, 1995, 149-153.
- SARISAMAN (Sadık). "Birinci Dünya Savaşı Sırasında İran Elçiliğimiz ile İrtibatlı Bazı Teşkilat-ı Mahsusa Faaliyetleri". *Osmanlı Tarih Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 209-218.
- SARISAMAN (Sadık). *I. Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Kütab-ı Mebusu Besim Atalay Beyin Faaliyetleri*. Erzurum, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- SARIYILDIZ (Gülden). "Karantina Meclisi'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri". *Belleten*, LVIII, 222, 1994, 329-376.
- SASUNİ (Gano). *Kürt Ulusal Hareketleri ve 15. Yüzyıldan Günümüze Ermeni-Kürt İlişkileri*. Çeviren: Bedros ZORTARYAN, Memo YET-KİN. İstanbul, Med Yayıncılık, 1992, 263 s.
- SAUGARI (Agnes). "Comment la Domination Turgue Fut-Elle Soumise ala Critique Changee Par Epoque en Hongrie". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1323-1330.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "Asitane-i Sa'adet'e Gelen Yabancı Elçilerin Resm-i Kabul Protokolleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 40, 1996, 11-15.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "İran-Batının Eski Gözdesi". *Tarih ve Medeniyet*, 24, 1996, 12-17.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "Mustafa Hattı Efendi'nin Viyana Sefaret Raporu Üzerine". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 235-254.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "Onsekizinci Asır'da Osmanlı-Avusturya İlişkileri". *Askeri Tarih Bülteni*, 17, 32, 1992, 23-54.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "Osmanlı Diplomasisinde "El-Kadimu Yüzaru Kaidesi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 431-457.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "Osmanlı Diplomasisinin Yapısal ve Siyasal Dönemleri Hakkında Bir İnceleme". *Askeri Tarih Bülteni*, 41, 1996, 1-18.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "Osmanlı Elçilerinin Resm-i Kabul Protokolleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 11, 1996, 111-125.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "Osmanlı Elçilerinin Sefaret Güzergahları". *Toplumsal Tarih*, 5, 27, 1996, 54-62.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "Osmanlı Elçisi Mustafa Hattı Efendi'nin Sefareci İle İlgili Üç Belge". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 12, 1997, 125-135.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "Takrir-i Ahmed Merani Efendi (Azak Muhaddidi Ahmed Merami Efendinin 1740-1741 Sınır Tespit Çalışmaları Hakkındaki Raporu". *Belgeler*, XVI, 20, 1994-1995, 151-173.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "XVIII. Asırda Osmanlı-Avusturya İlişkileri". *Askeri Tarih Bülteni*, 32, 1992, 23-54.
- SAVAŞ (Saim). "18. Asrın Sonlarında Sivas'ta İdari Durum-Asayiş ve Ahlak". *Revak*, 1991, 40-52.
- SAVAŞ (Saim). "XVIII. Asırda Sivas'ta Bir Ayan Ailesi Zaralı-zadeler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 8, 1993, 81-99.

- SAVAŞ (Salim). "XVII. Asırda Sivas'ta Bir Ayan Ailesi, Zaralızadeler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 8, 1993, 81-99.
- SAVAŞKAN (Ömer). 1908 Seçimleri. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- SAVCI (Bahri). "Osmanlı Türk Reformlarının (Islahat Hareketlerinin) Bir Batı Demokrasisini Doğurma Çabaları". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XXI, 1, 1966, 107-124.
- SAVIC (Momcilo). "Une Consequence Imperissable de la Domination Ottomane Dans Les Balkans". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2275-2280.
- SAYDAM (Abdullah). "Müslüman Olan Macar-Leh Mültecileri Meselesi". *Toplumsal Tarih*, IV, 24, 1995, 16-21.
- SAYDAM (Abdullah). "Osmanlıların Siyasi İlticılara Bakışı ya da 1849 Macar-Leh Mültecileri Meselesi". *Belleten*, LXI, 231, 1997, 339-385.
- SAYDAM (Abdullah). "Rusya'nın Kafkasya'yı İşgali". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1990, 239-259.
- SAZAK (M. Seyfi). *Sir Mark Sykes ve 1900-1920 Arası İngiltere'nin Ortadoğu Politikasına Etkileri*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- SAZYEK (Hakan). "II. Meşrutiyet'in İlanı ve Şiirimizdeki Yankısı". *Türkoloji Dergisi*, XI, 1, 1993, 263-281.
- SCHAEIDLINGER (A. C.). "Die Osmanisch-habsburgische Diplomatie in der ersten Hälfte der 16. Jahrhunderts". *Osmanlı Araştırmaları*, III, 1982, 181-196.
- SCHEBEN (Thomas). "Blitzkrieg 1918-Die Schlacht von Megiddo". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1501-1517.
- SCHÜENERL (P. W.). "Diplomaten und Wesire Krieg und Frieden im Spiegel Türkischen Kunschandwerke". *Osmanlı Araştırmaları*, 7, 1988, 386-388.
- SCHMIEDE (H. Ahmed). "Osmanlı ve Prusya Kaynaklarına Göre Girişli Ali Aziz Efendi'nin Berlin Sefareti". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 1989, 227-230.
- SCHREIBER (Georg). *Edirne'den Viyana Kapılarına Kadar Türklerden Kalan*. Çeviren: Esat NERMİ. İstanbul, Yüksel Matbaası, 1982, 328 s.
- SCHULUMBERGER (Gustave). *İstanbul'un Fethi*. Çeviren: Hamdi VAROĞLU. İstanbul, Şaka Yayınları, 1948.
- SCHWARZ (Klouu). "Brandenburg-Preusse und die Osmanen, Frühe Beziehungen in Überblick". *Osmanlı Araştırmaları*, 7, 1988, 361-379.
- SCMLEDE (H. Ahmet). "Osmanlı Prusya Kaynaklarına Göre Ali Aziz Efendi'nin Berlin Sefareti". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 1989, 227-231.
- SEÇKİN (Nalân). *İlk Meclis'ten Kalanlar 1920-1970*. Ankara, Divan Yayınları, 1970, 172 s. (19 Plan).
- SEÇKİN (Recâi). *Yargıtay: Tarihçesi, Kuruluş ve İşleyişi*. Ankara, 1967. *Seddülbahrin İlk Şanlı Müdafası*. Konya, Yeni Anadolu Matbaası, 1933.
- SEDEF (Ahmet). *Milli Mücadele'de Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti'nin Dış Siyaseti ve İlişkileri*. Konya, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SEDES (Halil). *1875-1878 Osmanlı Ordusu Savaşları: 1877-1878 Osmanlı, Rus ve Romen Savaşları*. XI-XII. İstanbul, Kara Kuvvetleri Kumandanlığı Yayınları Genelkurmay Başkanlığı, 1952-1955, 320+267 s.
- SEDES (Halil). "1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 37, 1988, 59.
- SEDES (Halil). "1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 35, 1988, 64.
- SEDES (Halil). "1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 36, 1988, 69.
- SEDES (Halil). "1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 33, 1987, 54.
- SEDES (Halil). "1877-1878 Osmanlı-Rus Savaşı". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 43, 1988, 62-65.
- "Seferad'ı İspanya'dan Kemal Reis Yönetimindeki Osmanlı Donanması mı Gerirdi". Tanıtın: Gündüz AYBAY. *Denizati*, 6, 1992, 18-19.
- SEFERCİOĞLU (Nejat). *Nev'i Divanı'nın Tablîli*. Ankara, 1984. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- SEFEROĞLU (Şükrü Kaya). *Milli Mücadele Yıllarında Kürt "Türk"-Ermeni İlişkileri*. İstanbul, Türk Dünyası Araştırma Vakfı, 1990, 111 s.
- SELAHATTİN (Galip). *Harb-i Umumide Çanakkale Muharebat-ı Bahriyesi*. İstanbul, Erkan-ı Harbiye Matbaası, 1336, 26 s.
- SELAHATTİN (İ.). "Ermeni Sorununun Rakamlarla Gerçeği". *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2, 1984, 367-421.
- SELEK (Sabahattin). *Anadolu İhtilali*. 5. Basım. I. İstanbul, Öngün Yayınları, 1981, 376+3 s.
- SELEK (Sabahattin). *Anadolu İhtilali*. 6. Basım. İstanbul, Cem Yayınları, 1976, 734 s.
- SELEK (Sabahattin). *Anadolu İhtilali: 1912-1922 Türk Savaşları Belgesi*. 8. Basım. II. İstanbul, Kastaş Yayınları, 1987, 766 s.
- SELEK (Sabahattin). *Anadolu İhtilali: 1912-1922 Türk Savaşları Belgesi*. 8. Basım. I. İstanbul, Kastaş Yayınları, 1987, 388 s.
- SELEK (Sabahattin). *Milli Mücadele*. I. İstanbul, Sıralar Matbaası, 1963.
- SELEK (Sabahattin). *Milli Mücadele: Ulusal Kurtuluş Savaşı*. I. İstanbul, Uğur Kitabevi, 1982.
- SELEK (Sabahattin). *Milli Mücadele: Ulusal Kurtuluş Savaşı*. II. İstanbul, Uğur Kitabevi, 1982.
- SELEK (Sabahattin). *Milli Mücadele, Ulusal Kurtuluş Savaşı*. II. İstanbul, Ağaoğlu Yayınevi, 1971, 364 s.
- SELEN (Hamit Sadi). "Paşaeli, Şarki Trakya'nın Coğrafyasına ve İktisadi Tarihine Dair Notlar". *Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası*, 1, 1931, 733-762.
- SELJUK (Affan). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Molay-Endonezya Takım Adalarında Müslüman Krallıklarla İlişkileri". Çeviren: İsmail Hakkı GÖKSOY. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 94, 1995, 111-121.
- SEMERÇİ (Ahmet). *Heyet-i Temsiliye'nin Anadolu'daki Faaliyetleri (7 Ağustos 1919-27 Aralık 1919)*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SENCER (Muzaffer). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimat Sonrası Siyasal ve Yönetimsel Gelişmeler". *Anıme İdaresi Dergisi*, 17, 3, 1984, 46-71.
- SERDARLAR (Neriman), ÇETİNKANAT (Fahriye). *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi 1918-1964*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1973, 192 s.

- SERDARLAR (Neriman), ÇETİNKANAT (Fahriye). *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi 1918-1964*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1974, 191 s.
- SERDARLAR (Neriman), ÇETİNKANAT (Fahriye). *Türkiye Cumhuriyeti Tarihi 1918-1966*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1977, 192 s.
- SEREZLİ (Esaf). "İstanbul'un Ferhinden Sonra Şeyhülislam". *Tarih Hazinesi*, 4, 1951, 185-186.
- SERTÇELİK (Seyit). *Osmanlı-Rus İlişkileri (XVIII. Yüzyıl)*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- SERTOĞLU (Mithat). "'Diplomatique' Bilgisi Bakımından Başvekalet Arşivi". *V.Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 355-364.
- SERTOĞLU (Mithat). "1878 Osmanlı-İngiliz Antlaşmasına Dair Bazı Yeni Belgeler(24 Fotokopi İle Birlikte)". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 601-615.
- SERTOĞLU (Mithat). "93 Harbi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 38, 1953, 2072-2078.
- SERTOĞLU (Mithat). "93 Harbi-2". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 39, 1953, 2138-2144.
- SERTOĞLU (Mithat). "93 Harbi-3". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 40, 1953, 2202-2208.
- SERTOĞLU (Mithat). "Balkan Savaşı Sonlarında Edirne'nin Kurtarılması Hususunda Hemen Teşebbüse Geçilmesi İçin Atatürk'ün Harbiye Nezaretini Uyarısına Dair Bilinmeyen Bir Belge". *Belle-ten*, XXXII, 128, 1968, 459-468.
- SERTOĞLU (Mithat). "Eğri Seferi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 37, 1953, 1968-1972.
- SERTOĞLU (Mithat). "İtilaf Devletlerinin Çanakkale Savaşına Girmelerinin Sebebi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 11, 65, 1973, 11-2.
- SERTOĞLU (Mithat). "Kubbealtı ve Divan-ı Hümayun". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 31, 1952, 1599-1603.
- SERTOĞLU (Mithat). "Yeniçerilere Ulufe Tevzii". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 38, 1953, 2029-2034.
- SERTOĞLU (Murat). *Battal Gazi*. İstanbul, İcimar Yayınevi, 1967, 312 s.
- SEVİM (Ali). "Mir'atü'z-zaman Fi Tarihi'l-Ayan (Kayıp Yunus'ta Tevarih'ten Naklen Selçuklularla İlgili Bölümler) Sırtı İbnü'l Cevzi". *Belgeler*, XIV, 18, 1989-1992, 1-260.
- SEVİNÇ (Necdet). "Anadolu Türk Devletlerinde Ticari-İktisadi Faaliyetler ve Osmanlı Sanayii". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, IX, 2, 1980, 77-129.
- SEVİNÇLİ (Efdal). "II. Meşrutiyet Seçimleri Öncesinde İzmir'de Bir Ses". *Tarih ve Toplum*, II, 1, 1985, 158-161.
- SEYFELİ (Erol). *Milli Mücadele'de Hatay (silahlı mücadele devri) 1918-1923*. Ankara, 1988. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- SEYHUN (Mehmet Arif). "Yemen Savaş Anıları (5 Mart 1914-5 Mart 1919)". *Askeri Tarih Bülteni*, 42, 1997, 1-51.
- SEYHUN (Mehmet Arif). "Yemen Savaş Anıları II (5 Mayıs 1914-5 Mart 1919)". Derleyen: Müşerref
- SEYHUN. *Askeri Tarih Bülteni*, 43, 1997, 64-106.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). *Fethi Okyar'ın Anıları: Atatürk, Okyar ve Çok Partili Türkiye*. Ankara, İş Bankası Kültür Yayınları, 1997, 223 s.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Hüdavendigar Eyalelerinde Tanzimat Uygulanmasına Dair Bazı Notlar". *VII. Osmanlı Sempozyumu (Söğüt, Eylül 1992)*. Ankara, 1993, 57-62.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). *Meclis-i Vala-yı Ahkam-ı Adliye (1838-1868)*. Ankara, 1991. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Meclis-i Vala-yı Ahkam-ı Adliye (1838-1868)". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXVII, 1-2, 1989, 265-276.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Osmanlı Ahrar Fırkası: Programı, İçtüzüğü, Beyannameleri". *Liberal Düşünce*, 6, 1997, 101-117.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Parlamento Geleneğimiz Çerçevesinde Tanzimat Meclisleri". *Türkiye Günlüğü*, 8, 1989, 60-64.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Takvim-i Vekayi'de Ermenilerle İlgili Haberler 1908-1915". *Belle-ten*, LV, 214, 1991, 797-854.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Tanzimat'ın Ön Hazırlıkları ve Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâmı Adliye'nin Kuruluşu (1838-1840)". *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri*. İstanbul, 127-145.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). *Tanzimat Devri'nde Meclis-i Vala (1838-1868)*. Ankara, 1994, 227 s.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). *Tanzimat Devrinde Meclis-i Vâlâ (1838-1868)*. 2. Baskı. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1999.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Tanzimat Döneminde İmar Meclisleri". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, III, 3, 1992, 323-332.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri III: 1864 Vilayet Kanunnamesi". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 5, 2, 1996.S
- EYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri VI: 1871 Vilayet Nizamnamesi ve Getirdikleri, I". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 5, 5, 1996, 89-103.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri VII: 1871 Vilayet Nizamnamesi ve Getirdikleri, II". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 5, 6, 1996, 89-99.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri XI: Devâir-i Belediye Çavuşlarının Vezâifine Dair Talimat". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 6, 4, 1997, 125-130.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri XIII: Şehremaneti Çavuşları Hakkında Nizamname". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 7, 2, 1998, 133-137.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri XV: Dâ'ire-i Belediye Meclislerinin Tertibi Hakkında Talimat". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 7, 4, 1998, 133-139.
- SEZER (Zihni). "Doğu Sorunu-Osmanlı Topraklarının Paylaşılması". *Askeri Tarih Bülteni*, 24, 1988, 21-28.
- SEZER (Zihni). "Zaptiye Teşkilatı". *Askeri Tarih Bülteni*, 16, 1984, 47-58.
- SEZGİN (İbrahim). "Balkan Savaşları Sonrası Yunanistan'ın Soydaşlarımıza Karşı Sürdürdüğü Politika". *Askeri Tarih Bülteni*, 38, 1995, 101-124.
- SEZGİN (İbrahim). "Hicaz Demiryolu". *Bilge Dergisi*, 7, 1995, 74-75.
- SEZGİN (İbrahim). "Kapitülasyonlar Tarihinden Bir Belge:İngiliz Tüccarlar Fesat Çeviriyor". *Tarih ve Medeniyet*, 29, 1996.

- SEZGİN (Ömür). *Türk Kurtuluş Savaşı ve Siyasal Rejim Sorunu*. Ankara, Sevinç Matbaası, 1984, 3+159 s. (Birey ve Toplum Yayınları tarih Dizisi: 1).
- SEZİK (Ekrem). "Mehmet Akif'in İstiklal Marşını Yazdığı Ev". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1986, s. 19-29.
- SHAW (Stanford J.). "19. Yüzyıl Osmanlı Reform Hareketinde 1876 Öncesi Merkezi Yasama Meclisleri I". *Tarih ve Toplum*, 76, 1990, 203-208.
- SHAW (Stanford J.). "19. Yüzyıl Osmanlı Reform Hareketinde 1876 Öncesi Merkezi Yasama Meclisleri II". *Tarih ve Toplum*, 13, 77, 1990, 40-47.
- SHAW (Stanford J.). "19. Yüzyıl Osmanlı Reform Hareketleri ve Merkezi Yasama Meclisleri". Çeviren: Püren ÖZGÖREN. *Tarih ve Toplum*, 13, 76, 1990, 11-16.
- SHAW (Stanford J.). "Turkey in the Great War 1911-1923". X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, *Türk Tarih Kurumu*, 1993, 1707-1720.
- SHPUZA (Gazmend). "Arnavutluk'ta Yahudiler". *Osmanlı Araştırmaları*, 13, 1993, 39-43.
- SILBERSCHMIDT (Max), *Ahmed Cemal. Venedik Menbalarına Nazaran Şark Meselesi*. İstanbul, Evkaf Yayınları, 1930, 203 s.
- SİLİÖZ (Remzi). *Hatay ve Milli Mücadele Yılları*. Bursa, Ankara Kitabevi, 1937, 78 s.
- SIMON (Bruno). "On Altıncı Yüzyıl Ortalarında Osmanlı İmparatorluğu ve Girit İlişkileri Hakkında Birkaç Not". X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1815-1820.
- SİRER (Münir). "İstanbul Muhase ve Fethinin Kronolojisi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2255-2260.
- SIRMA (İ. Süreyya). "Fransa'nın Kuzey Afrika'daki Sömürgeciliğine Karşı Sultan Abdülhamid'in Panislamist Faaliyetlerine Ait Bir Kaç Vesika". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 7-8, 1977, 157-185.
- SIRMA (İ. Süreyya). "Gazi Ahmed Muhtar Paşa'nın San'a Civarını Fethine Dair Bir Mektubu". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 9, 1978, 363-373.
- SIRMA (İ. Süreyya). "II. Abdülhamid'in Çin Müslümanlarını Sünni Mezhebine Bağlama Gayretlerine Dair Bir Belge". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 23, 1969, s. 559-562.
- SIRMA (İ. Süreyya). "II. Abdülhamid'in Çin Müslümanlarını Sünni Mezhebine Bağlama ve Gayretlerine Dair Bir Belge". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 559-563.
- SIRMA (İ. Süreyya). *II. Abdülhamid'in İslam Birliği Siyaseti*. 3. Basım. İstanbul, Beyan, 1989, 131 s.
- SIRMA (İ. Süreyya). "II. Meşrutiyet Mebus Seçimleri ve II. Abdülhamid'in Hal'i". V. Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri. İstanbul, 1986, 577-584.
- SIRMA (İ. Süreyya). "Ondokuzuncu Yüzyıl Osmanlı Siyasetinde Büyük Rol Oynayan Tarikatlar Dair Bir Vesika". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, 31, 1977, 183-198.
- SIRMA (İ. Süreyya). "Osmanlı Devleti'ne Karşı Yemen'de İsyan Çıkartmakla Görevli İngiliz Misyonerleri Hakkında". *Türk Kültürü*, XXI, 239, 1983, 168-182.
- SIRMA (İ. Süreyya). "Sultan II. Abdülhamid'in Çin'e Gönderdiği Enver Paşa Heyeti Hakkında Bazı Bilgiler". *İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 4, 1980, 159-183.
- SIRMA (İ. Süreyya). "Sultan II. Abdülhamid'in Uzak-Doğu'ya Gönderdiği Ajana Dair". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, VII, 228, 323-325.
- SIRMA (İhsan Süreyya). "Sultan II. Abdülhamid'in Çin Siyasetine Dair Bir Vesika". IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 1111-1116.
- SİVRİDAĞ (Abdullah). *Girit İhtilali Tarihi*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- SİYAVUŞGİL (Sabri Esat). "Tanzimat'ın Fransız Etkarı Umumiyesinde Uyandırdığı Akisler". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 746-756.
- Sixieme Congres International d'Histoire Economique et Sociale de l'Empire Ottoman et de la Turquie (1326-1960)*. Aix-En Provence, 1992.
- SOFUOĞLU (Adnan). "Anadolu Üzerindeki Yunan Hedefleri ve Mütareke Dönemi Fener Rum Patrikanesi'nin Faaliyetleri". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 10, 28, 1994, 211-156.
- SOHMEDE (H. Ahmed). *Osmanlı ve Prusya Kaynaklarına Göre Giritli Ali Aziz Efendinin Berlin Sefareti*. İstanbul, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 1990, 64 s.
- SÖKMEN (Süer Cevat). *Milli Mücadele'de Aydın-Nazilli Cephesi Hatıralarım, Kabraran Subaylarımız ve Zeybekler*. İzmir, Karınca Yayınları, 1978, 3+124 s.
- SOKO (Ziya Şakir). *Tanzimat Devrinden Sonra Osmanlı Nizam Ordusu Tarihi*. İstanbul, 1957, 120 s.
- SOLA (Emilio). "Cervantes Döneminde Mağripliler, Mürtedler ve İspanyol Gizli Ajanları". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 687-696.
- SOLMAZ (Süleyman). *Erzurumlu İbrahim Hakkı Divanı'nda Aşk*. Ankara, 1986. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- SOMAR (Ziya). "Mütareke Basını ve Fırkacılık Ruhu". *Barış Dünyası Mecmuası*, IV, 40, 1965, 36-41.
- SOMEL (Akşin). "Osman Nuri Paşa'nın 17 Temmuz 1885 Tarihli Hicaz Raporu". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVIII, 29, 1997, 1-39.
- SOMUR (Sabahattin). "XX. Yüzyıla girerken Osmanlı Devletinde Konsoloslar ve Konsolosluklar". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 9, 1996, s. 97-113.
- Sonderdruck aus Türkische Wirtschafts- und Sozialgeschichte von 1071 bis Akten des IV. Internationalen Kongresses*. Editör: Hans Georg MAJER, Raoul MOTİKA. Wiesbaden, 1995.
- SONGAR (Nazmi). "Mehmetçikler Arasında". *Tarih ve Medeniyet*, 3, 1994, 44-46.
- SONYEL (Salahi R.). "The Attitude Of British High Commisioner Sir Horace Rumbold Towards The Turkish National Movement(1920-1923)". *Belleten*, LVIII, 221, 1994, 185-210.
- SONYEL (Salahi R.). "Birinci Dünya Savaşı Günlerinde Türk-Ermeni İlişkileri ve İngiliz Propagandası". *Belleten*, LVIII, 222, 1994, 377-440.
- SONYEL (Salahi R.). "How the Turks of the Peloponnese Were Exterminated During the Greek Rebellion". *Belleten*, LXII, 233, 1998, 121-135.
- SONYEL (Salahi R.). "İngiliz Belgelerine Göre Mustafa Kemal-Lawrence Görüşmesi". *Belleten*, LII, 205, 1988, 1695-1699.
- SONYEL (Salahi R.). "İngiliz Dışişleri Bakanlığı Belgelerinin Işığı Al-

- tında 1919 İngiliz-Osmanlı Gizli Anlaşması". *Belleten*, XXXIV, 135, 1970, 437-449.
- SONYEL (Salahi R.). "İngiliz Gizli Belgelerine Göre Adana'da Vuku Bulan Türk-Ermeni Olayları (Temmuz 1908-Aralık 1909)". *Belleten*, LI, 201, 1987, 1241-1289.
- SONYEL (Salahi R.). "İngiliz Yönetiminde Kıbrıs Türklerinin Varlık Savaşını (1878-1960)". *Belleten*, LIX, 224, 1995, 133-187.
- SONYEL (Salahi R.). "İngiliz Yüksek Komiseri Sir Horace Rumbold'un Türk Ulusal Akımı'na Karşı Tutumu (1920-1923)". *Belleten*, LVIII, 221, 1994, 159-184.
- SONYEL (Salahi R.). *Kurtuluş Savaşı Günlerinde İngiliz İstihbarat Servisi'nin Türkiye'deki Eylemleri*. Ankara, 1995, 373 s.
- SONYEL (Salahi R.). "Kurtuluş Savaşı Günlerinde Mustafa Kemal-Enver Çatışması". *Belleten*, LIV, 209, 1990, 381-402.
- SONYEL (Salahi R.). "Lozan Konferansı'ndan Önce Konferans Günlerinde ve Konferansı İzleyen Dönemde İzmir'deki Durum". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 173-83.
- SONYEL (Salahi R.). "Mustafa Kemal Lawrence Meeting In The Light Of British Documents". *Belleten*, LII, 205, 1988, 1701-1705.
- SONYEL (Salahi R.). "The Secret Anglo-Ottoman Treaty Of 1919 In The Light Of British Foreign Office Document". *Belleten*, XXXIV, 135, 1970, 451-462.
- SONYEL (Salahi R.). "Tanzimat ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Gayrimüslim Uyrukları Üzerindeki Etkileri". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 339-351.
- SONYEL (Salahi R.). "The Turco-Armenian Adana Incidents in The Light of Secret British Documents (July, 1908-December, 1909)". *Belleten*, LI, 201, 1987, 1291-1338s.
- SONYEL (Salahi R.). "Turco-Armenian Relations And British Progan-da During The First World War". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 2137-2139.
- SONYEL (Salahi R.). "Turco-Armenian Relations and British Progan-da During the First World War". *Belleten*, LVIII, 222, 1994, 381-449.
- SONYEL (Salahi R.). "Turco-Armenian Relations in the Context of the Jewish Holocaust". *Belleten*, LIV, 210, 1990, 757-772.
- SONYEL (Salahi R.). "Türk-Ermeni İlişkileri ve Musevi Soykırımı". *Belleten*, LIV, 210, 1990, 739-755.
- SONYEL (Salahi R.). *Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika Büyük Millet Meclisinin Açılışından Lozan Anlaşmasına Kadar*. II. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1986, XVII+399 s.
- SONYEL (Salahi R.). "Yunan Ayaklanması Günlerinde Mora'daki Türkler Nasıl Yok Edildiler?". *Belleten*, LXII, 233, 1998, 107-120.
- SONYEL (Salahi). "Albay T.E. Lawrence, Haşimi Araplarını Osmanlı İmparatorluğu'na Karşı Ayaklanmaları İçin Nasıl Aldattı". *Belleten*, LI, 199, 1987, 231-279.
- SONYEL (Salahi). "İngiliz Belgelerine Göre Medine Müdafii Fahrettin Paşa". *Belleten*, XXVI, 143, 1972, 333-375.
- SONYEL (Salahi). "İngiltere Dışişleri Bakanlığı Belgelerine Göre Osmanlı Padişahı Abdülhamit 48 Saat İçinde Kıbrıs'ı İngilizlere Nasıl Kiraladı?". *Belleten*, XLII, 168, 1978, 725-759.
- SONYEL (Salahi). "İngiltere Dışişleri Bakanlığı Belgelerinin Işığında 1919 İngiliz-Osmanlı Gizli Anlaşması". *Belleten*, XXXIV, 135, 1970, 437-462.
- SONYEL (Salahi). "Kurtuluş Savaşı Günlerinde Batı Siyasamız". *Belleten*, XLV, 177, 1981, 327-418.
- SONYEL (Salahi). "Kurtuluş Savaşı Günlerinde Doğu Siyasamız (Nisan 1920-Mart 1921)". *Belleten*, XLI, 164, 1977, 657-731.
- SONYEL (Salahi). "Kurtuluş Savaşı Günlerinde İngilizlerin Eline Geçen Türkiye Büyük Millet Meclisi Gizli Tutanakları". *Belleten*, XLV-2, 179, 1981, 215-302.
- SONYEL (Salahi). "Mudanya Silah Bırakışmasının Ellinci Yıl Dönümü". *Belleten*, XXXVII, 145, 1973, 95-111.
- SONYEL (Salahi). "Orgeneral Kazım Özalp'ın Anıları İle İlgili Bir Açıklama". *Belleten*, XXXVII, 146, 1973, 231-234.
- SONYEL (Salahi). "Son Osmanlı Padişahı Vahidertin ve İngilizler". *Belleten*, XXXIX, 154, 1975, 257-264.
- SONYEL (Salahi). *Türk Kurtuluş Savaşı ve Dış Politika Büyük Millet Meclisinin Açılışından Lozan Anlaşmasına Kadar*. I. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, XIX+255 s.
- SONYEL (Salahi). "Yeni Belgelerin Işığında Ermeni Tehcirleri". *Belleten*, XXVI, 141, 1972, 31-49.
- SORGUÇ (İbrahim). *İstiklal Harbi Hatıratı: Kaybolan Filistin*. Hazırlayan: Erdoğan SORGUÇ. .
- SORGUÇ (İbrahim). *İstiklal Harbi Hatıratı: Kaybolan Filistin*. Hazırlayan: Erdoğan SORGUÇ. İzmir, İzmir Yayıncılık ve Tanıtım Hizmetleri, 1995, 302 s.
- SORGUÇ (İbrahim). *İstiklal Harbi Hatıratı: Kaybolan Filistin*. Yayımlayan: Erdoğan SORGUÇ. İzmir, 1996, 320 s.
- SORGUÇ (İbrahim). "Kaybolan Filistin". *Tarih ve Medeniyet*, 20, 1995, 48-54.
- SOUCEK (Svat). "İnebahtı Savaşı". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 4-5, 1974, 35-49.
- Sovyet Gözüyle Jön Türkler*. Çeviren: Mazlum BEYHAN, Ayşe HACI-HASANOĞLU. Ankara, Bilgi Yayınları, 1974, 348 s.
- SOY (Hacı Bayram). *İngiltere'nin Kıbrıs Politikası, 1878-1914*. Kırıkka-le, 1996. Bilim Uzmanlığı Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Kırık-kale Üniversitesi.
- SÖYLEMEZ (Faruk). *Açıksöz Gazetesinin Milli Mücadele'ye Katkısı*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- SOYLU (Ramazan). *Halepli Zeki Paşa (Kolaç-Kılıçoğlu) 1912 Balkan Harbi'nde Vardar Ordusu Komutanı Zeki Paşa'nın Hatıratı (Tablil-Metin)*. İstanbul, 1996. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SOYSAL (Ayşe Asude). XII.-XIII. Yüzyıllarda İran Kültürünün Anado-lu'ya Nüfuzu: Anadolu Selçukluları Üzerinde İran Tesirleri. Ankara, 1999. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SOYSAL (İlhami). *Kurtuluş Savaşı'nda İşbirlikçiler*. İstanbul, Gür-Yay Marbaacılık, 1985, 231 s.
- SOYSAL (İsmail). "Complementarite Des Interets De La Turquie Et De La France Vue Dans Une Perspective Historique". *Belleten*, LIV, 209, 1990, 477-492.
- SOYSAL (İsmail). "Fransız Devriminin Türk Dış Politikasına Etkileri". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 183-192.

- SOYSAL (İsmail). *Fransız İhtilâli ve Türk Fransız Diploması Münasebetleri (1789-1802)*. Ankara, 1964, XIV+386 s.
- SOYSAL (İsmail). "Mohaç Sonrası Türk-Macar Siyasal İlişkileri Üzerinde Macar Tarihçisi Géza Perjés'in Bir Değerlendirmesi". *Belleten*, XL, 157, 1976, 127-138.
- SOYSAL (İsmail). "Tarihsel Açından Bakıldığında Türkiye İle Fransa'nın Menfaatlerinin Birbirini Tamamlayıcı Niteliği". *Belleten*, LIV, 209, 1990, 463-475.
- SOYSAL (İsmail). "Türk-Fransız Diploması Münasebetlerinin İlk Devresi". *Tarih Dergisi*, III, 5-6, 1953, 63-95.
- SOYSAL (İsmail). "Umûr-ı Hariciye Nezareti'nin Kurulması (1836)". *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul*, 28-30.VI.1989. İstanbul, 1990, 71-80.
- SOYSAL (Mustafa). "Onaltıncı Yüzyılda Adana İlinin Mufassal Defterine Göre Sosyal ve Ekonomik Yapısı Üzerinde Bir Araştırma". *Belleten*, LII, 202, 1988, 169-181.
- SOYUPAK (Kemal). "Bindokuzyüzondokuz-Bindokuzyüzyirmiiki Türk Kurtuluş Savaşının Gelişimi Üzerinde Askeri Düşüncenin Etkinliği". *Askeri Tarih Bülteni*, XVI, 30, 1991, 107-118.
- SÖZER (Sabri). "Osmanlı İmparatorluğu İdaresinde Türk Soylu Olmayanlar". *İdarecinin Sesi Dergisi*, III, 1, 1989, 28-33.
- SÖZER (Sabri). "Patrikhanenin Osmanlılığa ve Meşrutiyet Prensiplerine Tepkileri". *İdarecinin Sesi Dergisi*, V, 2, 1991, 22-28.
- STATHIS (Pinelopi). "Dictionnaires Et Grammaires Dans La Bibliographie En Karamanli". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2055-2063.
- STEFANOV (T.T.). "Rus Ordularının 25 Ağustos 1878'de Batum'a Girişi". Çeviren: Hüsamettin YILDIRIM. *Askeri Tarih Bülteni*, 33, 1992, 119-134.
- STEGEMANN (Hermann). *Harbi Umumi Tarihi*. İstanbul, Matbaa-i Askeriye, 1334, 252 s.
- Studies in the History of Arabia*. I. Riyad, Riyad University Press, 1979.
- Studies on Turkish-Arab Relations*. İstanbul, 1986.
- SU (Kamil). "İşgal Yıllarında İzmir Sultanisi". *Türk Kültürü*, 16, 181, 1977, 48-60.
- SU (Kamil). *Köprülü Hamdi Bey ve Akbaş Olayı*. Ankara, Kurtuluş Matbaası, 1984, 244+VII s.
- SU (Kamil). *Köprülü Hamdi Bey ve Akbaş Olayı*. Ankara, Kurtuluş Yayınları, 1984, 244 s.
- SU (Kamil). *Sevr Antlaşması ve Aydın (İzmir) Vilayeti*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1981, 68 s. (Kültür Bakanlığı Yayınları: 5).
- SU (Kamil). *Sevr Antlaşması ve Aydın (İzmir) Vilayeti*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1981.
- SU (Kamil). "Sevr Antlaşmasının İzmirde Uygulanması". *Ulusal Kültür*, 2, 5, 1979, 127-134.
- SUKAN (Şadi). *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi. Osmanlı Devri Balkan Harbi (1912-1913): Edirne Kalesi Etrafındaki Muharebeler*. 2/3. Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1980.
- SUN (Selim). *1897 Osmanlı-Yunan Harbi*. Ankara, Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları, 1965, XI+335 s. (Genelkurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Başkanlığı Seri No: 6).
- SUNGAR (Şakir). *31 Mart Suçluları Nasıl Asılmışlardı?*. Kayseri, Sümer Yayınları 194 s.
- SUNGU (İhsan). *II. Mahmud'un İzzet Molla ve Asakir-i Mansure Hakkında Bir Hattı*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1941.
- SUNGU (İhsan). "Mahmut II'nin İzzet Molla ve Asakir-i Mansure Hakkında Bir Hattı". *Tarih Vesikaları*, 1, 3, 1941, 162-183.
- SUNGUR (Mutullah). "Türk-Yunan İlişkilerinde Ege Sorunu". *Bilge Dergisi*, 13, 1997, 5257.
- SUNGUR (Necari). *Abi Divanı*. Ankara, 1990. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- SUZUKİ (Tadashi). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Veziriazamları ve Vezirleri-Tanınmış Siyasi Şahsiyetler Tarihi Bakımından Bir İnceleme". V. *Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler*. Ankara, 1990, 885-888.
- SÜEL (Ercan). *Boğazlıyan Kaymakamı Kemal Bey*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- SÜER (Aydın). "1915 Ermeni Ayaklanmalarında Çarlık Rusyası'nın Rolü". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 33, 1-2, 1990, 459-466.
- SÜER (H. Hikmet). *1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi Rumeli Cephesi*. Ankara, Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Genelkurmay Başkanlığı, 1993, 546 s. (33 Krok; 4 Ş.).
- SÜER (H. Hikmet). *1897 Türk-Yunan Harbi*. Ankara, Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Genelkurmay Başkanlığı, 1982, VI+87 s. (Genelkurmay Askeri Tarih ve Strateji Etüd Başkanlığı No: 5).
- SÜER (H. Hikmet). *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi. Osmanlı Devri: Osmanlı-Rus-Kırım Harbi Kafkas Cephesi Harekati (1853-1856)*. Ankara, Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Genelkurmay Başkanlığı, 1986, X+200 s. (33 Resim; 2 Harita; 15 Krok; 2 Kuruluş).
- SÜER (H. Hikmet). *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi. Osmanlı Devri Balkan Harbi: Şark Ordusu II. Çatalca Muharebesi ve Şarköy Çıkarması*. Ankara, Genelkurmay Askeri ve Stratejik Etüd Başkanlığı, 1981, X+554 s. (Askeri Tarih Yayınları serisi no: 4.).
- SÜER (H. Hikmet). *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi. Osmanlı Devri. Balkan Harbi: Şark Ordusu İkinci Çatalca Muharebesi ve Şarköy Çıkarması*. II. Cilt 2. Kısım 2. Kita. Ankara, Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Genelkurmay Başkanlığı, 1981, 554 s. (Genelkurmay Askeri Tarih ve Strateji Etüd Başkanlığı No: 4).
- SÜER (H. Hikmet). *Türk Zaferleri: I. 1799-1802 Osmanlı-Fransız Harbinde Akka Kalesi Savunması II. 1853-1856 Osmanlı-Rus-Kırım Harbi Kafkas Cephesi*. Ankara, Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Genelkurmay Başkanlığı, 1981, V+70 s. (3 Krok; 3 Resim). (Genelkurmay Askeri Tarih ve Strateji Etüd Başkanlığı Türk Zaferleri Seri: 2).
- SÜER (Hikmet). "Kırım Harbi Kafkas Cephesi Özeti (1853-1856)". *Askeri Tarih Bülteni*, 3, 6, 1978, 33-49.
- SÜKAN (Şadi). *Balkan Harbi (1912-1913), Edirne Kalesi ve Etrafındaki Muharebeler*. Ankara, 1980, 484 s.
- SÜMER (Faruk). "16. Asırda Anadolu, Suriye, Irak'ta Yaşayan Türk Aşiretlerine Umumi Bir Bakış". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 11, 1-4, 1949-1950, 509-523.
- SÜMER (Faruk). "Beylikler Devrinde İçtimai-İktisadi Durum Dini, Millî ve Kültür Faaliyetleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 78, 1992, 37-66.

- SÜMER (Faruk). "Celali İsyanlarının Sebebi ve Neticeleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 38, 1953, 2042-2045.
- SÜMER (Faruk). "Kızılbaşlık ve Safevi Devletleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 31, 1952, 1594-1599.
- SÜMER (Faruk). "Krallara Tac Giydiren Osmanlı Veziriazamı". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 28, 1952, 1385-1389.
- SÜMER (Faruk). "Osmanlı Devletinin Kuruluşu İle İlgili Meseleler Üzerinde Araştırmalar". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 51, 1991, 3-9.
- SÜMER (Faruk). "Osmanlı Tarihinde Celalilik". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 33, 1952, 1722-1727.
- SÜMER (Faruk). *Safevi Devleti'nin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü*.
- SÜMER (Faruk). "Selçuklular Devrinde Ticaret". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 83, 1993, 9-14.
- SÜMER (Faruk). "Selçuklular Devrinde Türkiye'de Madenler". *Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 4, 1988, 9-12.
- SÜMER (Faruk). "Tavil, Canbolatoglu, Kalenderoglu Nam Büyük Celalilerin Hayat ve Sergüzeştleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 34, 1952, 1795-1800.
- SÜRGEVİL (Sabri). "Birinci Dünya Savaşı Sırasında İzmir'de Sokak, Mahalle, ve İşyeri Adlarının Türkçeleştirilmesi". *V. Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, Türkiye Enstitüsü İstanbul Üniversitesi, 1989, 609-613.
- SÜRGEVİL (Sabri). "İkinci Meşrutiyet Dönemi'nde Aydın Vilayeti'nde Fiyat Hareketleri". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler*. Ankara, 1990, 123-128.
- SÜRMEİLİ (Serpil). *Milli Mücadele'de Tekalif-i Milliye Emirleri*. Erzurum, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- SÜRVEGİL (Sabri). "Aydın Vilayeti Bozdoğan Kazasında Son Osmanlı Meclis-i Mebusan Seçimleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 4, 1989, 85-108.
- SÜRVEGİL (Sabri). "Birinci Dünya Savaşı Öncesi Aydın Vilayeti". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1539-1553.
- SÜRVEGİL (Sabri). "Makedonya Meselesi Hakkında Bir Layiha ve Düşünceler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 5, 1990, 135-167.
- SÜRVEGİL (Sabri). "Osmanlı Devletinin I. Dünya Savaşına Girişinin İzmir Basınındaki Yankıları". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 1, 1983, 113-128.
- SÜSLÜ (Azmi). "Fransa'ya Gönderilen Türk Elçileri ve Vahid Paşa". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1, 1990, 129-147.
- SÜSLÜ (Azmi). "Osmanlı İmparatorluğu'nu Paylaşma Projeleri, 1807-1812". *Belleten*, XLVII, 187, 1983, 745-774.
- SÜSLÜ (Azmi). "Reports Diplomatiques Ottomano-Français, 1798-1807. Osmanlı-Fransız Diplomatik İlişkileri, 1798-1807". *Belleten*, XLVII, 185, 1983, 237-280.
- SÜSLÜ (Azmi). "Rum-Ermeni-Hoybun İşbirliği ve Anadoludaki Toplu Mezarlar". *Belleten*, LVII, 218, 1993, 241-247.
- SÜSLÜ (Azmi). "Sefaretname'de Seyyid Mehmed Emin Vahid Efendi". *Belleten*, L, 196, 1986, 127-167.
- SÜSLÜ (Azmi). "Tehcir Olayındaki Gerçekler". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 271-281. Szigetvari emlek-könyv: Szigetvar 1566.evi ostromanak400. Eufordulojara. Budapeşte, A Magyar Tudományos Akademia Dunantuli Tudományos Intezete, 1966.
- ŞAHİN (Enis). "Bolşevik Hükümeti'nin Ermeni Siyaseti ve "Türk Ermenistanı" Meselesi". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 5, 1996, 29-46.
- ŞAHİN (Enis). "Trabzon ve Batum Konferanslarında Kuzey Kafkasya'nın Bağımsızlığı ile İlgili Gelişmeler". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 4, 1996, 71-88.
- ŞAHİN (F. Şayan). "Ertuğrul Faciası Şehitlerinin Aileleri İçin Girit Vilayetinde Toplanan Yardım". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 105, 1996, 99-155.
- ŞAHİN (Hasan). "Kırım Harbi (1853-1856) Öncesi Erzurum Eyaleti'nde ve Doğu Anadolu Kafkas Sınırında Meydana Gelen Karışıklıklar". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 9, 1998, 159-164.
- ŞAHİN (Hasan). "Kırım Savaşı (1853-1856) Sırasında Rusların Doğu Anadolu'daki Aşiretleri Elde Etme Gayretleri". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 11, 1999, 217-224.
- ŞAHİN (İlhan), EMECEN (Feridun). *Osmanlılarda Divan-Bürokrasi-Ahkam: II. Bayezid Dönemine Ait 906/1501 Tarihli Ahkam Defteri*. İstanbul, 1994.
- ŞAHİN (İlhan). "1638 Bağdat Seferinde Zahir Nakline Memur Edilen Yeni-İl ve Halep Türkmenleri". *Tarih Dergisi*, XXVII, 33, 1982, 227-237.
- ŞAHİN (İlhan). "Dulkadir Eyaleti". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 552-553.
- ŞAHİN (İlhan). "Osmanlı Döneminde Sarayova (Saraybosna)'nın Kuruluşu ve Yükselişi". *Bosna-Hersek*. İstanbul, 1992, 21-29.
- ŞAHİN (İlhan). "XVI. Yüzyılda Akkerman'ın Demografik ve Sosyal Durumu". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, s. 315-323.
- ŞAHİN (İsmail). *Sakarya Meydan Muharebesi'nde İkmal*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- ŞAHİN (Muhammet). *Milli Mücadele'de Doğu Trakya*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ŞAHİN (Muhammet). "XIX. Yüzyılda Mısır Üzerinde İngiltere-Fransa Rekabeti ve Osmanlı Devletine Etkileri". *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 3, 4, 1997, 117-125.
- ŞAHİN (Mustafa). "Balkan Harbi'nin İçinden Düşündürücü Mektuplar". *Toplumsal Tarih*, 2, 10, 1994, 54-64.
- ŞAHİN (Mustafa). "Balkan Harbinden Mektuplar". *Toplumsal Tarih*, II, 10, 1994, 54-64.
- ŞAHİN (Mustafa). "Mahmud Paşa Menakıbı: Konstantiniyye Fethi". *Toplumsal Tarih*, III, 17, 1995, 15-21.
- ŞAHİN (Mustafa). "Millet ve Hükümet". *Toplumsal Tarih*, II, 9, 1994, 49-57.
- ŞAHİN (Recep). *Tarih Boyunca Türk İdarelerinin Ermeni Politikaları*. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1988, 272 s.
- ŞAKİR (Ziya), CEZZAR (Mustafa). "Milyoner Sadrazamlar". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 35, 1952, 1853-1856.
- ŞAKİR (Ziya). 1914-1918 Cihan Harbini Nasıl İdare Ettik. Isparta, Anadolu Türk Kitapevi, 1944, 328 s.

- ŞAKİR (Ziya). 1914 *Cihan Harbine Nasıl Girdik?*. Çıkaran: Ahmet SA-İT. İstanbul, 1943.
- ŞAKİR (Ziya). "Balkan Komitacıları". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 27, 1952, 1355-1359.
- ŞAKİR (Ziya). "Kaniye ve Tiryaki Hasan Paşa". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 16, 1951, 665-670.
- ŞAKİR (Ziya). "Karlofça Muahedesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 32, 1952, 1676-1680.
- ŞAKİR (Ziya). "Maktul Şehzadeler". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 26, 1952, 1268-1272.
- ŞAKİR (Ziya). "Plevne". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 14, 1951, 569-575.
- ŞAKİR (Ziya). "Türkiye'ye İltica Eden Macar Büyüklere". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 30, 1952, 1537-1541.
- ŞAKİROĞLU (M. H.). "Venedik Şehrinde Türk Adı ve Tesirleri". *Türk Kültürü*, 12, 136-138, 1974, 266-74.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut H.). "1503 Tarihli Türk-Venedik Andlaşması". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1559-1571.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut H.). "Çukurova Tarihinden Sayfalar: I. Payas Ayanı Küçük Alioğulları". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XV, 26, 1991, 103-141.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut). "1503 Tarihli Türk-Venedik Andlaşması Aslı Metni". VIII. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1976, 11- 15.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut). "1521 Tarihli Osmanlı-Venedik Andlaşmasının Aslı Metni". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, 384-404.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut). "Ahmet Cevdet Paşa ve Kazan İslahatı Hakkında Düşünceler". *Türk Kültürü*, XII, 142, 1974, 413-419.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut). "Ahmet Cevdet Paşa ve Kazan İslahatı Hakkında Düşünceler". *Türk Kültürü*, XII, 143, 1974, 413-419.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut). "Ahmet Cevdet Paşa ve Kazan İslahatı Hakkında Düşünceler". *Türk Kültürü*, XII, 144, 1974, 413-419.
- ŞALVUZ (İsmail Ferahim). *Kurtuluş Savaşı'nda Kahraman Çukurovalılar*. İstanbul, Aydınlık Basımevi, 1938, 172 s.
- ŞAMSUDDİNOV (A. M.). "Türkiye Ulusal Kurtuluş Savaşında Halk Yığınlarının Rolü". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1843-1851.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Devşirmeler". *Çınaraltı Mecmuası*, 88, 1943, 44.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). *Kemal Atatürk ve Milli Mücadele Tarihi*. Ankara, Berkalp Kitabevi Yayınları, 1944, 422 s.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Kubbealtı Vezirleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 62, 1942, 10-11.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). *M. Kemal Paşa ve Milli Mücadelenin İç Alemi*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1967, 263 s.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Niğbolu Zaferi ve Korkusuz Jan". *Çınaraltı Mecmuası*, 93, 1943, 12-13.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Dış Ticaret ve Ecnebile Verilen İmtiyazlar". *Çınaraltı Mecmuası*, 53, 1942, 10-11.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Kuruculuk Divanı". *Çınaraltı Mecmuası*, 68, 1943, 10-15.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Preveze Muharebesi". *Çınaraltı Mecmuası*, 55, 1942, 6-7.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Saray Teşkilatından Enderun ve Birun Ağaları". *Çınaraltı Mecmuası*, 103, 1943, 12-13.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Veziriazam-Sadrızamlar". *Çınaraltı Mecmuası*, 74, 1943, 12-13, 15.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). *Ziya Gökalp, İttihad Terakki ve Meşrutiyet Tarihi*. 2. Baskı. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1974, 318 s.
- ŞAPOLYO (Enver Behnan). *Türk-Rus Savaşları Tarihi: Gazi Osman Paşa ve Plevne Müdafası*. İstanbul, 1959, 241 s. *Şark Meselesi*. İstanbul, 1328, 509 s. (Muhtar Halit Külliyyat-ı Kısmi Tarihi ve İctimai).
- ŞEHİDOĞLU (Süreyya Hami). *Milli Mücadele'de Adapazarı-Bolu, Düzce-Hendek ve Yöresi Ayaklanmaları*. Ankara, Bilgi Yayınları, 1970, 112 s.
- ŞEHİDOĞLU (Süreyya Hami). *Milli Mücadele'nin Maddi Dayanakları*. İstanbul, Ofset 75, 1975, 220 s.
- ŞEHİDOĞLU (Süreyya Hami). *Milli Mücadelede Zile Ayaklanmaları*. Ankara, Kırallı Ofset, 1983, 47 s. *Şehir ve Kasabaların Harp Bölgeleri, Bombardıman, İşgal ve Kurtuluş Tarihleri 1911-1922*. Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1977, 158 s. *Şehit Düştü: Bizanslı Tarihçi Francis'den İstanbul'un Fethi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1993, 101 s. *Şehit Enver Paşa Türkistan'da*. İstanbul, Barınan Yayınları, 1946, 216 s. *Şehrimize Ait Vesikalarından Yeniçeri Kışlaları*. İstanbul, Şehremaneti Matbaası, 1929, 16 s.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Bedi N.). "İkinci Meşrutiyet ve Atıf Bey". *Belleten*, XXIII, 90, 1959, 307-332.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "1877 İstanbul Konferansı". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 31, 1952, 1580-1585.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "31 Mart Vakası". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 29, 1952, 1456-1462.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Abdülaziz Zamanında Ordu ve Donanma". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 32, 1952, 1641-1645.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Doksanüç Harbi Sonunda". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 33, 1952, 1709-1715.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Kırım Harbi Esnasında Boğaziçi". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1996, 177-180.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Sultan Reşad'ı Ziyaret Eden Yabancı Hükümdarlar". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 324-327.
- ŞEHU (Mehmet). *Milli Kurtuluş Savaşı'nın Tecrübeleri ve Milli Ordumuzun Gelişmesi Üzerine*. Çeviren: Ertuğrul ASLAN. İstanbul, Günce Yayınları, 1977, 905 s.
- ŞEKER (Mehmet). "Ali'nin Kavaidü'l-Mecail'i". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, V, 1989, 288-333.
- ŞEKER (Mehmet). "Anadolu Fırtınasında İslamlaştırma ve Türkleştirme". *İslam Medeniyeti*, II, 22, 1969, 39-41.
- ŞEKER (Mehmet). *Fetihlerle Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması*. İstanbul, 1973.
- ŞEKER (Mehmet). "Un Document Economique sur les Minorités a l'Epoque Ottomane". *Arap Historical Review for Ottoman Studies*, 1992.
- ŞEKİP (Emir). *Türkiye'yi Parçalamak İçin 100 Plan: Haşlı Taassubu, Türkiye Düşmanlığı*. Çeviren: Yakup ÜSTÜN. İstanbul, 1979, 203 s. (Damla Yayınları: 96).
- ŞEN (Ömer). "Osmanlı Devletinde Kafkas Asıllı Kölelerin Ekonomik Değeri (1817-1872)". *Toplumsal Tarih*, 6, 36, 1996, 36-41.

- ŞENALP (Cemil). *Miralay Nazım Bey ve IV. Müretteb Fırka'nın Faaliyetleri*. Erzurum, 1992. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- ŞENCER (Muammer). *Osmanlılarda Din ve Adalet (Bilimsel Araştırma)*. İstanbul, Erk Yayınları, 1974, 294 s.
- ŞENEL (Gökhan Orkun). *Tanzimat Dönemi'nde Kolluk (Polis Teşkilatının Kuruluşu)*. Ankara, 1998. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ŞENEL (Ünal). "Osmanlı'nın Son Bir Gayreti: Heyet-i Nasiha (Mevlüt Çelebi'nin "Heyet-i Nasiha: Anadolu ve Rumeli Nasihat Heyetleri" Adlı Eseri Üzerine)". *Türk Edebiyatı*, 234, 1993, 58-59.
- ŞENER (Abdüllatif). "İrtihat ve Terakki Cemiyetinin İktisadi ve Mali Politikaları (1908-1918)". *Hacettepe Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8, 1, 1990, 203-232.
- ŞENER (Cemal). *Çerkes Elbemi Olayı*. İstanbul, Ant Yayınları, 1990, 156 s.
- ŞENGİL (KARAÇAM) (Mizyal). *Erzurum ve Sivas Kongreleri*. İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ŞENÖZ (İbrahim). *Millî Mücadele'de Türk Polisi*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- ŞENSOY (Naci). "Amme Hukukumuzda Tanzimat, Birinci ve İkinci Meşrutiyet Devirleri, Müellifi: R. G. Okandan". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 13, 2, 1947, s. 813-822.
- ŞENSOY (Naci). "Osmanlı İmparatorluğunun Sıkı Yönetime Müteallik Mevzuatı Üzerinde Sentetik Bir Deneme". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 13, 1, 1947, s. 95-114.
- ŞENTÜRK (Hudai). *Bulgar İsyanlarının Sebepleri ve 1850-1875 Yılları Arasında Bulgar Meselesi*. İstanbul, 1991. Doktora Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- ŞENTÜRK (Hudai). *Osmanlı Devletinde Bulgar Meselesi (1850-1875)*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1992, XV+401 s.
- ŞENTÜRK (Mücteba). *Türk-İngiliz Siyasi İlişkileri Açısından Ermeni Meselesi (1890-1900)*. İstanbul, 1991. Yüksek Lisans Tezi.
- ŞEONU (Mehmet Fetgeray). *Çerkes Meselesi*. İstanbul, Bedir Yayınları, 1993, 286 s.
- ŞERİFGİL (Enver M.). "Rumeli'de Eşkinici Yürükler". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, XII, 2, 1981, 64-80. Şerif Bey. *Meşrutiyete Doğru*. Paris, 1912, 63 s. Şerif Paşa. *Bir Muhafifin Hatıraları: İrtibat ve Terakki'ye Muhalefet*. İstanbul, Nehir Yayınları, 1990, 123 s.
- ŞEŞEN (Ramazan). "Osmanlılar Döneminde Arap Dili ve Edebiyatı Öğretimi (Teaching of Arab Language and Literature During Ottoman Era)". *Türk-Arap İlişkileri İncelemeleri Yıllığı-Studies on Turkish-Arab Relations Annual* 1986. İstanbul, 1980, 267-268 s.
- ŞEVKET (Ahmet). "Büyük Harp Esnasında Almanya ile Türkiye Arasında Nakliyat Yolları (Resmi Kaynaklara Dayanarak)". Çeviren: Döndü BABUÇOĞLU. *Askeri Tarih Bülteni*, 42, 1997, 108-115.
- ŞEVKİ (Baslu). *Harb-i Umumiye Müstakil Siivari Livası Harekatından Bir Yaprak: Paşaeli, Irak-ı Arap ve Acemde ve İstiklal Mücadelesinde Bölüğü*. İstanbul, 1340, 238+7 s.
- ŞEVKİ (Mehmet Ali). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluş Bahsi". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 24, 1931, 30-51.
- ŞİMŞİR (Bilal). *British Documents on Ottomans Armenians=İngiliz Belgelerinde Osmanlı Ermenileri (1856 - 1880)*. I. Ankara, 1982, LXXI-II+767 s.
- ŞİMŞİR (Bilal). *Ege Sorunu Belgeler (1913-1914)*. II. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1982, CCXXXV+648 s.
- ŞİMŞİR (Bilal). *The Genesis of the Armenian Question*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 25 s. (Publication of the Turkish Historical Society Serial VII. No: 84).
- ŞİMŞİR (Bilal). *İzmir Belgeleriyle Sakarya'dan İzmir'e (1921-22)*. Ankara, Milliyet Yayınları, 1972, 548 s.
- ŞİMŞİR (Bilal). *Malta Sürgünleri*. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1976, 487 s.
- ŞİMŞİR (Bilal). *Malta Sürgünleri*. 2. Basım. Ankara, Bilgi Yayınları, 1985, 422 s.
- ŞİMŞİR (Bilal). "Osmanlı Dışişleri Arşivleri". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 95-116.
- ŞİMŞİR (Bilal). "Türk-Amerikan İlişkilerinin Yeniden Kurulması ve Ahmet Muhtar Bey'in Washington Büyük Elçiliği". *Belleten*, XLI, 162, 1977, 277-356 s.
- ŞİMŞİR (Nahide). "Osmanlı Devleti ve Türk Hanlıkları Arasında Münasebetler". *Yeni Türkiye*, III, 15, 1997, 300 - 308.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). "Osmanlı Taşra Teşkilatında Rum Beylerbeyliği". *Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 5, 1989, 315-324.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). "Osmanlılar İdaresinde Zile Şehri (1455-1574)". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 6, 1990, 231-243.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). "Timur Anayasası". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 38-40.
- ŞİMŞİRLİGİL (Ahmet). "İstanbul'un Fethinin Manevi Mimarları". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 22-24.
- ŞİRVAN (İnci). *II. Meşrutiyet Döneminde İslamcılık Akımının İktisadi Açısından Değerlendirilmesi*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ŞİŞMAN (Adnan). "XIX. Yüzyıl'dan XX. Yüzyıl Başlarına Kadar Avusturya'ya Gönderilen Osmanlı Öğrencileri Hakkında". *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 1998, 11-23.
- ŞİŞMAN (Adnan). "XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Devleti'nde Alman Müesseseleri". *Anadolu Dil-Tarih ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 1, 1996, 39-57.
- ŞIVGIN (Hale). "Antep'te Osmanlı-Mısır Savaşı". *Türk Kültürü*, 416, 1997, 743-759.
- ŞIVGIN (Hale). "İtalyanın Trablusgarbı İşgali". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1, 1985, s. 239-249.
- ŞIVGIN (Hale). "Osmanlı-Romen Münasebetleri". *Hilal*,
- ŞIVGIN (Hale). "Osmanlı Arşiv Belgeleriyle 1902-1908 Yıllarında Makedonya Sorunu". *İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 1996.
- ŞIVGIN (Hale). *Trablusgarb Savaşı ve 1911-1912 Türk-İtalyan İlişkileri*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ŞIVGIN (Hale). *Trablusgarb Savaşı ve 1911-1912 Türk-İtalyan İlişkileri: Trablusgarb Savaşında Mustafa Kemal Atatürk'le İlgili Bazı Belgeler*. Ankara, A.K.M., 1989, 19 s.
- ŞUKUHİ (Sirus Beraderan). *Türk ve İran Kaynaklarına Göre İran'da Meşrutiyet'in Kuruluşu*. Ankara, 1973. Doktora Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- ŞUTOY (VE). "Osmanlı Devleti'nin 1700-1709 Kuzey Savaşı Yıllarındaki Tutumu". Çeviren: Cenap EREN. *Belleten*, 53, 207-208,

- 1989, 903-966.T. (A.). "Osmanlı Devleti'nin Dahili ve Harici Siyasetlerine Dair". *Türk Yurdu*, III, 1, 1913, 252-248.T. S. K. Tarihi: *Osmanlı Devri Yavuz Sultan Selim'in Mısır Seferi: Mercidabık (1516) ve Ridaniye (1517) Meydan Muharebeleri*. Ankara, Genelkurmay Askeri ve Stratejik Etüd Başkanlığı, 1990, 163 s.
- TACAN (Necati Salim). *İkinci Kosova Meydan Muharebesi 1448*. İstanbul, 1932.
- TACAN (Necati Salim). *İkinci Viyana Seferi, 1683*. İstanbul, 1945.
- TACAN (Necati Salim). *Niş-Belgrat-Salankamen-Petrovaradin-Timişvar Kuşatma ve Meydan Muharebeleri, 1690-1696*. İstanbul, 1939.
- TACAN (Necati Salim). "Tanzimat ve Ordu". *Tanzimat, İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı*, 1940, 129-137. *Tacizade Tuğrai Cafer Çelebi. Mahrusa-i İstanbul Fetihnamesi*. Sadeleştiren: Şeref KAYABOĞAZI. İstanbul, 1953, 30 s.
- TAÇALAN (Nurdoğan). *Ege'de Kurtuluş Savaşı Başlarken*. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1970, 287 s.
- TAHİR (Kamuran). "Türkiye İşçi ve Sosyalist Hareketinin Tarihçesi". *Çevren Dergisi*, XI, 44, 1984, 31-48.
- TAKAHASHİ (Tadahisa). *I. Mevritiyet Döneminde İstanbul'da Sanayileşme Faaliyetleri (1876-1908)*. Ankara, 1985. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- TALAY (Aydın). "Sultan II. Abdülhamid Devri Ziraat Okulları.". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 53, 1991, 45-47. *Talori Olayları=Ottoman Archives Yıldız Collection the Armenian Question: Osmanlı Arşivi Yıldız Tasnifi Ermeni Meselesi, III cilt*. Editör: Ertuğrul Zekai ÖKTE. İstanbul, Tarih Araştırma ve Dökümantasyon Merkezi Yayınları, 1989.
- TALU (Ercümenr Ekrem). "Birinci Cihan Harbi Arifesinde Dolmabahçe'de İngiliz Amiriline Verilen Ziyafet.". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 24, 1951, 1147-1150.
- TAMÇELİK (Soyalp). "K.K.T.C. Cumhurbaşkanı Rauf Raif Denktaş'ın Kıbrıs Meselesinde Vizyon-1994'Adlı Eserinin Tanıtılması". *Bilge Dergisi*, 11, 1997, 89-96.
- TAN (Turgut). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancılar Verilmiş Kamu Hizmeti İmtiyazları". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 22, 2, 1968, 285-326.
- TANER (Nuri). *Yalova'da Milli Mücadele (1920-1922) Günlüğü*. İstanbul, Ortipa Yayıncılık, 1996, 158 s.
- TANERİ (Aydın). *Osmanlı Kara ve Deniz Kuvvetleri*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1981.
- TANERİ (Aydın). *Osmanlı Kara ve Deniz Kuvvetleri*. 2. Baskı. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- TANERİ (Aydın). *Osmanlı Kara ve Deniz Kuvvetleri (Kuruluş Devri)*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1981, 460 s.
- TANERİ (Aydın). "Selçuklu-Osmanlı Çizgisinde Harzemşahlar Vezaret-i". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 7-8, 1976-1977, 17-59.
- TANOĞLU (Ali). "Mısır ve Süveyş Kanalı". *Coğrafya Enstitüsü Dergisi*, II, 3-4, 1952-1953, 17-47.
- TANSEL (Fevziye Abdullah). "1853-1856 Kırım Harbiyle İlgili Desanlar". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 1977-2009.
- TANSEL (S. Osman). "İngilizlerin Gözüyle Çanakkale Muharebeleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 23, 1987, 65-78.
- TANSEL (Salahattin). *93 Seferi 1877 Harbinin Sebepleri*. Ankara, Doğuş Matbaası, 1943, 31 s.
- TANSEL (Salahattin). *Mondros'tan Mudanya'ya Kadar*. Ankara, 1974.
- TANSEL (Selahaddin). "Büyük Friedrich Devrinde Osmanlı-Prusya Münasebetleri Hakkında". *Belleten*, X, 37, 1946, 133-165.
- TANSEL (Selahaddin). *Mondros'tan Mudanya'ya Kadar*. II. Ankara, Başbakanlık Basımevi, 1973, 251 s.
- TANSEL (Selahaddin). *Mondros'tan Mudanya'ya Kadar*. III. Ankara, Başbakanlık Basımevi, 1973, 260 s.
- TANSEL (Selahaddin). *Mondros'tan Mudanya'ya Kadar*. IV. Ankara, Başbakanlık Basımevi, 1973, 241 s.
- TANSEL (Selahaddin). "Osmanlı-Leh Münasebetleri 1764-1768". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 4, 1, 1946, 69-84.
- TANSEL (Selahaddin). "Osmanlı-Prusya Münasebetleri Hakkında". *Belleten*, X, 38, 1946, 271-292.
- TANSU (Samih Nafiz). "30 Ağustos Zaferine Ait Mühim Bir Vesika, Başkumandan Mustafa Kemal'in Millete Beyanname". *Tarihten Sesler*, 8-9, 1943, 1-5.
- TANSU (Samih Nafiz). *İttihat ve Terakki İçinde Dönenler*. Anlatan: Galip VARDAR. İstanbul, 1960, 413 s.
- TANSUĞ (Sezer). "Relation Between Byzantine And Ottoman Art". *Arkeoloji ve Sanat*, I, 14-15, 1981, 28-31.
- TANSÜ (Yunus Emre). "Türk-Ermeni İlişkileri Bibliyografyası". *Bilge Dergisi*, 17, 1998, 54-55.
- TANYELİ (Ahmet Hamdi). "Meşhur Bekir Ağa ve Bölüğü". *Tarih Hazinesi*, 2, 1950, 90-92.
- TANYELİ (Uğur). TANYELİ (Gülsüm). "Osmanlı Mimarlığında Devşirme malzeme Kullanımı (XVI. ve XVIII. Yüzyıl)". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4, 1989, 23-31.
- TANYER (Hüseyin). "Osmanlı Devleti'nde XVIII. Yüzyıla Kadar Kara Kuvvetleri Teşkilatı". *Askeri Tarih Bülteni*, 21, 1986, 35-42.
- TANYERİ (Cansever). "Mühendis Ebu'n-Nedret Nuri Efendi'nin Hicaz Demiryolu Hatıraları". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 339-348.
- Tanzimat Öncesi Merkez Evrakının Tasnif Kılavuzu ve Belge Örnekleri*. Hazırlayan: Aliye ÖNAY. İstanbul, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994, 633 s. (Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, Osmanlı Arşivi Daire Bşk. Yayınları No: 16).
- Tanzimattan Evvel Garphlaşma Hareketleri*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 18 s.
- Tanzimattan Sonra Mahalli İdareler. 1840-1878..* Ankara, Türkiye ve Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, 1974, XIV+280 s. (Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları No: 142).
- TARAKÇIOĞLU (Reşit). *Ruslarla Olan Komşuluklarımız*. Ankara, 1966, 46 s.
- Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri, Bildiriler (30 Nisan-2 Mayıs 1986)*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1988.
- Tarih Boyunca Türk-Rus İlişkileri*. İstanbul, Harp Akademileri Yayınları, 1969, 59 s.
- "Tarih Boyunca Türk-Rus Savaşları". *Türk Kültürü*, XI, 126, 1973, 384-386.
- Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri ve Etnik-i Eteryä*. İstanbul, 1968, 392+6 s. (Türkler ve Dünya Dizisi: 1).

- Tarih Boyunca Türklerin Ermeni Toplumu ile İlişkileri Sempozyumu* (8-12 Ekim 1984 Erzurum). Ankara, Kurtuluş Ofset, 1985.
- Tarih Türk-İngiliz İlişkileri*. Ankara, 1975.
- Tarihçe-i Hürriyet ve Padişahın Efskârı*. İstanbul, 1324, 31 s.
- Tarihte Türk-Rus İlişkileri*. Ankara, 1975, VI+121 s.
- Tarihte Türk Devletleri*. I. Ankara, 1987.
- Tarihte Türk Devletleri Tebliğ Özetleri*. Ankara, 1985.
- Tarlan, Ali Nihad. "Divan Edebiyatı". *Milli Kültür*, 1, 10, 1977, 55-56.
- TAŞ (Fahri). "Çanakkale Muharebeleri'nin Sebep ve Sonuçları". *Askeri Tarih Bülteni*, 30, 1991, 85-90.
- TAŞ (Fahri). "Çanakkale Muharebelerinin Sebep ve Sonuçları". *Askeri Tarih Bülteni*, XVI, 30, 1991, 75-83.
- TAŞ (Kenan Ziya). "Bolu Sancağındaki Candaroğulları Vakıfları". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 363-374.
- TAŞKIRAN (Cemalettin). "1913'te Mustafa Kemal Atatürk'ün Sofya'daki Faaliyetleri ve Birinci Dünya Savaşı'nda Türk-Bulgar Askeri İlişkileri". *Askeri Tarih Bülteni*, 45, 1998, 1-8.
- TAŞKIRAN (Cemalettin). "93 Harbinde Plevne'nin Son Durumu ve Osman Paşa'nın Huruç Harekatı". *Askeri Tarih Bülteni*, 43, 1997, 15-24.
- TAŞKIRAN (Cemalettin). "Osmanlılarda Denizcilik ve Akdeniz'de Osmanlı-Venedik İlişkileri". *Askeri Tarih Bülteni*, 42, 1997, 67-76.
- TAŞKIRAN (Cemalettin). "Otuz Yıl Savaşlarının Osmanlı İmparatorluğu Açısından Değerlendirilmesi". *Askeri Tarih Bülteni*, 44, 1998, 31-37.
- TAŞKIRAN (Cemalettin). "XVI. Yüzyılda Osmanlı-Portekiz İlişkileri ve Osmanlı'nın Hint Okyanusu'ndaki Faaliyetleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 46, 1999, 43-52.
- TAŞLIKLIOĞLU (Zafer). "II. Murad'ın İstanbul Muhasarası Hakkında Bir Eser". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, 8, 11-12, 1955, 209.
- TAŞLIKLIOĞLU (Zafer). "III. Murad'ın İstanbul Muhasarası Hakkında Bir Eser". *Tarih Dergisi*, VIII, 11-12, 1956, 209-227.
- Taşnak-Haybun*. Ankara, 1931.
- TAŞYÜREK (Muzaffer). *Lozan'a Hayır Diyenler*. Erzurum, İhtar Yayınları, 1995, 382 s.
- TATÇI (Mustafa). *Yunus Emre Divanı (İnceleme Metin)*. Ankara, 1990. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi.
- TAYFUR (Şahap). "Kanlı Kavak Vakası". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 36, 1952, 1903-1906.
- TAYLAK (Muammer). *Öğrenci Hareketleri: Saltanat, II. Meşrutiyet ve I. Cumhuriyet'te*. Ankara, 1969, XI+311 s.
- TBMM Milli Egemenlik Kurultayı. Ankara, 1995.
- TEKELİ (İlhan), İLKİN (Selim). *Ege'deki Sivil Direnişten Kurtuluş Savaşı'na Geçerken Uşak Heyet-i Merkeziyesi ve İbrahim (Tabiatkılıç) Bey*.. Ankara, 1989, VII+577 s.
- TEKELİ (İlhan), İLKİN (Selim). "İttihat ve Terakki Hareketinin Oluşumunda Selanik'in Toplumsal Belirleyiciliği". *Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi*. Ankara, 1980, 351-382.
- TEKELİ (İlhan), İLKİN (Selim). "Kurtuluş Savaşı Sırasında, Avrupa'daki Bir Türk Gençinin (A. Şerif Önay'ın) Kalkınma Sorunlarıyla İlgili Çalışmaları". *Kanun-u Esasi'nin 100. Yılı Armağanı*.

Ankara, 1978, 257-305.

- TEKELİ (İlhan). "İttihat ve Terakki Dönemi'nde Dış Dünya ve Uygulanan Dış Politika". *Toplum ve Bilim*, 28, 1985, 111-132.
- TEKİN (Abdullah). *Babailer Ayaklanması, Hacı Bektaş'ın Ayaklanmadaki İşlevi ve Babaîği Bektaşîliğe Dönüştürmesi*. Ankara, 1979, 96 s.
- TEKİN (Şinasi). "Türk Dünyasında Gaza ve Cihad Kavramları Üzerine Düşünceler: Gaza Teriminin Anadolu ile Akdeniz Bölgesinde İtibarını Yeniden Kazanması". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1987, 9-16.
- TEKİN (Şinasi). "Türk Dünyasında Gaza ve Cihad Kavramları Üzerine: Başlangıcından Osmanlılar'ın Fetret Devrine Kadar". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 9-18.
- TEKİN (Şinasi). "Türkiye'de Onbeşinci Yüzyıla Ait İki Pasaport: İl-Cân Mektubî ve İl-Cân-Name". *Tarih ve Toplum*, 1985, 297-299.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "Fatih Devri'nde Osmanlı-Memlük İlişkileri". *Tarih Dergisi*, 30, 1976, 73-98.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "Fatih Devrinde Osmanlı-Memlük Münasebetleri". *Tarih Dergisi*, 30, 1976, 73-98.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "Feth'in 506. Yıldönümü Dolayısıyla: Fatih'in İstanbul'a Girişi". *Bilgi Dergisi*, XIII, 146, 1959, 5-6.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "Feth'e Kadar Kıbrıs". *Bilgi Dergisi*, XII, 133-134, 1958, 2-4.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "Fetihten Sonra İstanbul". *Fethin 511. Yıldönümü Konferansları*, 25-29 Mayıs 1964. İstanbul, Baha Matbaası, 1964, 42-47.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "İbn Kemal'e Göre Fatih'in İstanbul'u Muhasara ve Zabta". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 1, 1955, 1-26.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "II. Beyazıt Devrinde Çukurova'da Nüfuz Mücadelesi: İlk Osmanlı-Memluk Savaşları (1485-1491)". *Belleken*, XXXI, 123, 1967, 345-373.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "İstanbul'un Kuşatmasında İki Önemli Olay". *Tarih Dergisi*, XXVII, 33, 1982, 1-7.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "İstanbul'un Muhasarasından Bir Sahne: Son Hücum". *Çınaraltı Mecmuası*, 9, 1941, 8.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "İstanbul Kuşatması'nda İki Önemli Olay". *Tarih Dergisi*, 33, 1982, 1-6.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "Karamanlılar'ın Gorgios Seferi (1367)". *Tarih Dergisi*, VI, 9, 1954, 161-174.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "Karamanlılar (Beyliği)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1955, 31-33.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "Lübnan". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 101-107.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu Hakkında Yeni Görüşler". *Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1980, 63-75.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Genişleme Nedenleri". *Türk Tarih Kurumu Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1977, 23-34.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "Osmanlılarda Spor, Bamyacı ve Lahanacı Süvari Bölükleri". *Tarihîen Sesler*, II, 19, 11-14.
- TEKİNDAĞ (M. C. Şehabeddin). "Papa Pius II.'nin Fatih Sultan Mehmed'e Gönderdiği Mektup Üzerine Düşünceler". *Fethin 511*.

- Yıldönümü Konferansları, 25-29 Mayıs 1964. İstanbul, Baha Matbaası, 1964, 48-49.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Rodos'un Fethi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, II, 8, 1968, 58-65.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Sadrazam Adni Mahmud Paşa'ya Ait Bir Tedkik Münasebetiyle". *Belleten*, XXIV, 95, 1960, 509-527.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Son Osmanlı-Karaman Münasebetleri Hakkında Araştırmalar". *Tarih Dergisi*, XIII, 17-18, 1963, 43-79.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Son Osmanlı-Karaman Münasebetleri Hakkında Araştırmaları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 13, 17-18, 1962-1963, s. 43.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Teke-eli ve Tekeoğulları". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 7-8, 1977, 55-95.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Trabzon Rum İmparatorluğu'nun Fethi". *Bilgi Dergisi*, XIII, 145, 1959, 4-6.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Türk-Macar Münasebetlerine Toplu Bir Bakış (Başlangıcından II. Abdülhamit Dönemi'ne Kadar)". *Türk-Macar Kültür Münasebetleri Işığında II. Rakoczi Ferenc ve Macar Mülticileri Sempozyumu*. İstanbul, 1976, 152-59.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). *XIII.-XV. Asırlarda Cennbi Anadolu Tarihine Ait Bir Tedkik Karaman Beyliği*. İstanbul, 1947. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "XVII. ve XIX. Asırlarda Cebel-i Lübnan: Şihab-oğulları". *Tarih Dergisi*, IX, 13, 1958, 31-44.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "XVIII. Yüzyıl'da Akdeniz'de Rus Donanması ve Cezzar Ahmed Bey'in Beyrut Savunması". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, I, 5, 1968, 37-45.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Yeni Kaynak ve Vesikaların Işığında Bonaparte'ın Akka Muharasası". *Tarih Dergisi*, XIV, 20, 1965, 1-20.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Yeni Kaynak ve Vesikaların Işığında Yavuz Sultan Selim'in İran Seferi". *Tarih Dergisi*, XVII, 22, 1968, 49-79.
- TEKİNDAG (Şehabeddin). "Konya ve Karaman Kütüphanelerinde Mevcut Karamanoğulları ile İlgili Yazmalara Üzerinde Çalışmalar". *Tarih Dergisi*, 32, 1979, s. 117-136.
- TEKSÜT (İrfan), ÖKSE (Necati). *Türk Tarihi, Osmanlı Devri Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi: Çanakkale Cephesi Harekatı (Haziran 1915-Ocak 1916)*. Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1980, 1+XIV+626
- TEKSÜT (İrfan), ÖKSE (Necati). *Çanakkale Cephesi Harekatı (Haziran 1915-Ocak 1916)*. Ankara, 1980, 629 s.
- TEMEL (Mehmet). *İşgal Yıllarında İstanbul'un Durumu*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- TEMEL (Mehmet). "Mütareke Döneminde İstanbul'un İşe Sorunu". *Toplumsal Tarih*, 9, 52, 1998, 40-45.
- TEMELKURAN (Tevfik). "Divan-ı Hümayun Mühimme Kalemi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 6, 1975, 129-177.
- TEMELKURAN (Tevfik). "Makedonya Meselesine Dair Bir Layiha". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 1, 1972, s. 147-164.
- TEMİZÖZ (Üstün). *Osmanlı Kara Ordusunun Ekonomik ve Sosyo-Politik Yapısı (1826-1876)*. Ankara, 1985. Yüksek Lisans Tezi.
- TENGİRŞENK (Y. Kemal). "Tanzimat Devrinde Osmanlı Devleti'nin Harici Ticaret Siyaseti". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 289-320.
- TEPEDELENLİOĞLU (Nizametten Nazif). *Sultan II. Abdülhamit ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Komitacılar*. İstanbul, Toker Yayınları, 1985, 344 s.
- TEPEDELENLİOĞLU (Nizamettin Nazif). *Sultan II. Abdülhamid ve Osmanlı İmparatorluğunda Komitacılar*. 3. Basım. İstanbul, 1978, 685 s.
- TEPEDELENLİOĞLU (Nizamettin Nazif). *Sultan İkinci Abdülhamid ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Komitacılar*. 2. Basım. İstanbul, 1972, 635 s.
- TEPEDELENLİOĞLU (Nizamettin Nazif). *Sultan İkinci Abdülhamit ve Osmanlı İmparatorluğunda Komitacılar*. İstanbul, Bedir Yayınları, 1964, 568 s. (Bedir Yayınları No: 23).
- TEPEKAYA (Muzaffer). *İzmir'de kurulan müdafaa-yı hukuk cemiyetleri*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- TEPLY (Karl). "Nemçe İmparatorlarının İstanbul'a Yolladığı Elçi Heyetleri ve Bunların Kültür Tarihi Bakımından Önemli Tarafları". Çeviren: Bekir Sıtkı BAYKAL. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, VII, 12-13, 1973, 247-263.
- TERZİ (Arzu). "Osmanlı-Yunan Sınır Anlaşmazlığı Sırasında Yapılan Bir Dahili İstikraz Teşebbüsü". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, s. 357-361.
- TERZİ (Arzu). "Osmanlı-Yunan Tashih-i Hudud Meselesi Sırasında Başvurulan Bir Mali Kaynak: Vergi-i Şahsi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, 535-545.
- TERZİOĞLU (Arslan). "Die Beziehungen zwischen Österreich und der Türkei auf dem Gebiet der Medizin". *Osmanlı Araştırmaları*, III, 1982, 305-323.
- TERZİOĞLU (Arslan). "Die Beziehungen Zwischen Österreich und der Türkei auf dem Gebiet der Medizin". *Osmanlı Araştırmaları*, 3, 1982, 305-323.
- TERZİOĞLU (Arslan). "Kırım Harbi Esnasında Osmanlı Hastaneleri ve Dünya Hastaneciliğine Etkileri". *Tarih ve Toplum*, XV, 85, 1991, 39-46.
- Tesalyada Osmanlı Ordusuyla*. İstanbul, 1315, 256 s.
- TEVETOĞLU (Fethi), SARAÇ (Büyüamin). "Milli Mücadele Dönemindeki Kuruluşlar". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 6, 1991, 273-7.
- TEVETOĞLU (Fethi). *Milli Mücadele Yıllarındaki Kuruluşlar*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1988, X+284 s.
- TEZBAŞAR (Ahmet). *Mebter Tarihi Teşkilatı ve Marşları*. İstanbul, 1975, 94 s.
- TEZCAN (Cezmi). *Arap İsyanı ve Türk Kurtuluş Savaşı'na Etkileri 1916*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- TEZEL (Yahya Sezai). "Birinci Büyük Millet Meclisi Anti-Emperyalist miydi? Chester Ayrıcalığı". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 25, 4, 1970, 289-318.
- THOBİE (Logues). "Finance et Politigue Exterieur: l'Administration de la Dette Publique Ottomane, 1881-1914". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 323-328.

- THOMAZİ (A.). "18 Mart 1915 Deniz Taarruzu". Çeviren: Hüseyin IŞIK. *Askeri Tarih Bülteni*, 17, 1984, 107-118.
- THOMAZİ (A.). "Çanakkale Çıkarmasının Hazırlanması (Mart-Nisan 1915)". Çeviren: Hüseyin IŞIK. *Askeri Tarih Bülteni*, 18, 1985, 81-92.
- TİMUR (Taner). "1798'den Günümüze Paris'te Osmanlı Elçilikleri". *Tarih ve Toplum*, 93, 1991, 158-161.
- TİMUR (Taner). "Bir İttihatçı Düşmanı: Şerif Paşa ve Meşrutiyet Gazetesi". *Tarih ve Toplum*, 72, 1989, 337-340.
- TİMUR (Taner). "Mustafa Reşit Paşa Nasıl Düşürüldü? Bir Osmanlı Hükümeti'nin Anatomisi". *Tarih ve Toplum*, 18, 1985, 10-16.
- TİMUR (Taner). *Osmanlı Çalışmaları, İlkel Feodalizmden Yarı Sömürge Ekonomisine*. 3. Basım. Ankara, İmge Yayınları, 1996, 350 s.
- TİMUR (Taner). "Osmanlı Devleti, İngiltere ve Rusya: 1838 Ticaret Anlaşmasını Doğru Değerlendirdik mi?". *Yapıt*, 10, 1985, 4-26.
- TİMUR (Taner). *Türk Devrimi ve Sonrası (1919-1946)*. Ankara, Emel Matbaacılık Sanayi, 1971, VII+291 s.
- TİZ (Sırrı). "Huzurda Dayak Yiyen Fransız ve Rus Sefirleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 27, 1952, 1334-1337.
- TIZLAK (Fahrettin). "Balkan Harbi Sırasında Rumeli'den Türk Göçleri (1912-13)". *Bilge Dergisi*, 5, 1995, 47-50.
- TIZLAK (Fahrettin). "Harput'tan Asker Alımı ve Firariler Hakkında Bazı Tedbirler (1834-1838)". *Askeri Tarih Bülteni*, 26, 1989, 57-64.
- TIZLAK (Fahrettin). "İngiltere'nin Fırat Nehrinde Vapur İşletme Girişimi Hakkında Yeni Bilgiler (1834-1836)". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 293-303.
- The Times Survey of Foreign Ministries of the World*. Editör: Z. STÄINER. London, 1983.
- TOGAN (Zeki Velidi). "Activities of the Turkish Delegation in the XXVI. Congress of Orientalists". *İstanbul Üniversitesi İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, IV, 1964, 119-127.
- TOGAN (Zeki Velidi). "Delhi Müsteşirleri Kongresi". *İstanbul Üniversitesi İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, IV, 1964, 89-102.
- TOGAY (Muharrem Fevzi). XVII. *Asırda Türk Askeri Kıyafetleri*. İstanbul, Zaman Kitabevi, 1933, 87 s.
- TOKAY (A. Gül). *Makedonya Sorunu: Jön Türk İhtilalinin Kökenleri (1903-1908)*. İstanbul, Afa Yayınları, 1995.
- TOKAY (A. Gül). "Makedonya Sorununa Tarihî Bakış (1887-1908)". *Yeni Balkanlar, Eski Sorunlar*. Hazırlayan: Kemalî SAYBAŞILI, Özcan GENCER. İstanbul, Bağlam Yayınları, 1997, 23-52.
- TOKER (Tarhan). *Kuvayı Milliye ve Milli Mücadelede Denizli*. Denizli, Denizli Sanayi Odası Yayınları, 1984, 93+35 s.
- TOKGÖZ (Erdoğan). "Osmanlı-Alman Ekonomik İlişkileri". *Hacettepe Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1983, 1-5.
- TOKGÖZ (Erdoğan). "Osmanlı-Alman İlişkileri (1871-1914)". *Hacettepe Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1983, 1-6.
- TOKSOY (Ali Enver). *Milli Mücadele'de Mardin*. İstanbul, Resimli Ay Matbaası, 1939, 47 s.
- TOLASA (Harun). "Ahmed Paşa Divanı Üzerine Düşünceler". *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi*, 1, 1970, 33-54.
- TOLEDO (Paulino), ARIKAN (Muzaffer). "Venedik'teki Papalık Elçiliği Belgelerine Göre Türkler (1533-1569)". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 375-436.
- TONGUÇ (Faruk). I. *Cihan harbinde Bir Yedek Subayın Hatıraları*. Ankara, Bengi Matbaası, 1960, 209 s.
- TÖNÜK (Vecihi). *Türkiye'de İdare Teşkilatının Tarihi Gelişimi ve Bugünkü Durumu*. Ankara, Kanaat Basımevi, 1945.
- TOPAL (İrfan). *Taşlıcalı Yahya Bey Divanı'nda Din ve Tasavvuf*. Ankara, 1986. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- TOPÇU (Nurettin). *Büyük Fetih*. 2. Basım. Hareket Yay. 71 s. (Hareket Yayınları: 12).
- TOPÇUOĞLU (Ümid Sinan). *İlk Kurşun*. Editör: Ziya TÖTÜNCÜ. İstanbul, Kardeşler Basımevi, 1974, 112 s.
- TOPRAK (Zafer). "70. Yıldönümünde İttihat ve Terakki'nin 1916 Kongresi". *Tarih ve Toplum*, 33, 1986, s. 133-138.
- TOPRAK (Zafer). "80. Yıldönümünde 'Hürriyet'in İlanı' (1908) ve 'Rehber-i İttihad'". *Toplum ve Bilim*, 42, 1988, 157-173.
- TOPRAK (Zafer). "Ahmet Cevat'ın Bir Risalesi: Amele ve Köylü Kitleleri Nasıl Fırka Teşkil Eder". *Toplum ve Bilim*, 9-10, 1980, 103-121.
- TOPRAK (Zafer). "Bolşevik İttihadçılar ve İslam Komiteleri İslam İhtilal Cemiyetleri İttihadı (İttihad-ı Selamet-i İslam)". *Toplumsal Tarih*, 8, 43, 1997, 6-13.
- TOPRAK (Zafer). "Cihan Harbi Yıllarında İttihat ve Terakki'nin İşe Politikası". *Boğaziçi Üniversitesi Dergisi Beşeri Bilimler*, 6, 1978, 211-225.
- TOPRAK (Zafer). "Halk Fırkası'ndan Önce Kurulan Parti: Kadınlar Halk Fırkası". *Tarih ve Toplum*, 9, 51, 1988, 30-31.
- TOPRAK (Zafer). "Hürriyetin İlanı (1908) ve Ermeni Tüccarlar". *Tarih ve Toplum*, X, 55, 1988, 32-35.
- TOPRAK (Zafer). "II. Meşrutiyet'te Solidarist Düşünce: Halkçılık". *Toplum ve Bilim*, 1, 1977, 92-123.
- TOPRAK (Zafer). "İlan-ı Hürriyet ve Anadolu Osmanlı Demiryolu Memurin ve Müstahdemini Cemiyet-i Uhuuvetkaranesi". *Tarih ve Toplum*, 57, 1988, 173-178.
- TOPRAK (Zafer). "İlan-ı Hürriyet ve Anadolu Osmanlı Demiryolu Memurin ve Müstahdemini Cemiyet-i Uhuuvetnamesi". *Tarih ve Toplum*, X, 57, 1988, 45-50.
- TOPRAK (Zafer). *İttihat Terakki ve Devletçilik: Türkiye'de Ekonomi ve Toplum: 1908-1950*. İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1995.
- TOPRAK (Zafer). "İttihat ve Terakki'nin Paramiliter Gençlik Örgütleri". *Boğaziçi Üniversitesi Dergisi Beşeri Bilimler*, 7, 1979, 95-113.
- TOPRAK (Zafer). "İttihat ve Terakki ve Teali-i Vatan Osmanlı Hanımlar Cemiyeti". *Toplum ve Bilim*, 43-44, 1989, 183-190.
- TOPRAK (Zafer). "Meşrutiyet ve Mütareke Yıllarında Türkiye'de İzicilik". *Toplumsal Tarih*, 9, 52, 1998, 13-20.
- TOPRAK (Zafer). "Osmanlı Devleti'nin Birinci Dünya Savaşı Finansmanı ve Para Politikası". *Gelişme Dergisi 1979-1980 Özel Sayısı*, 1981, 205-238.
- TOPRAK (Zafer). "Osmanlı'da Ecnebi Ticaret Odaları". *Finans Dünyası*, 2, 1990, 78-81.
- TOPRAK (Zafer). "Seyyah'tan Turist'e Sınâat'dan Endüstriye Ecanib Sınâatı". *İstanbul*, 6, 1993, 66-69.
- TOPRAK (Zafer). "Sosyal Demokrat Fırkası Reisi Hasan Rıza'nın Bir Risalesi". *Toplum ve Bilim*, 5, 1978, 88-117.

- TOPRAK (Zafer). "Türkiye'de Sosyalist Fırkası'nın bir Risalesi: Sosyalistlik Nedir?". *Toplum ve Bilim*, 1, 1977, 124-39.
- TOPUZLU (Cemil). *İstibdat-Meşrutiyet-Cumhuriyet Devirlerinde 80 Yıllık Hatıralarım*. İstanbul, Güven Yayınları, 1951.
- TOPUZLU (Cemil). *İstibdat-Meşrutiyet-Cumhuriyet Devirlerinde 80 Yıllık Hatıralarım*. İstanbul, Güven Yayınları, 1951, 294 s.
- TOPUZLU (Cemil). *İstibdat-Meşrutiyet-Cumhuriyet Devirlerinde 80 Yıllık Hatıralarım*. 3. Basım. Hazırlayan: Hüsrev HATEMİ, Aykut KAZANCIGİL. İstanbul, Arma Yayınları.
- TOROS (Taha). *Geçmişte Türkiye-Polonya İlişkileri-Turco-Polish Relations in History*. İstanbul, 1982, 45+2 s.
- TORUN (Ali). *Vahib Ümmi Divanı*. Ankara, 1987. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- TOSUN (Ramazan). *Ermeni Meselesi Çerçevesinde Kayseri'de Ermeni Olayları*. Kayseri, Erciyes Üniversitesi Kayseri ve Yöresi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1997, 153 s.
- TOSUN (Ramazan). "Kayseri ve Civarında Ermeni Olayları". *Türk Yurdu*, 17, 122, 1997.
- TOSUN (Ramazan). *Milli Mücadele'de Sivas*. Konya, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- TOUMARKİNE (Alexandre). "Katip Çelebi'nin Cihannüma'sında Abhazistan ve Çerkezistan: Kuzeybatı Kafkasya'ya Bir Osmanlı Bakışı". *Toplumsal Tarih*, 7, 40, 1997.
- TOZLU (Selahattin). "Gümüşhane ve Çevresindeki Ermeni Hareketleri". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 40, 1990, 24-31.
- TOZLU (Selahattin). *Zivin Savaşı'ndan Berlin Antlaşması'na Kadar Erzurum 1877-1878*. Erzurum, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- TUAÇ (Fahrî). *İstiklal Savaşı ve Muharip Gaziler*. İzmir, İstiklal Matbaası, 1968, 47 s.
- TUFAN (Muzafer). "Sosyolojinin Fransa'da Doğuşu Döneminde Osmanlı Toplumundaki Çağdaşlaşma Hareketi". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 145-163.
- TUFAN (Osman). *Kilikya Doğu Bölgesinde Milli Hareketler ve Kazan Savaşları ile Mülbakatının Kuruluş Hatıraları*. İstanbul, Bahar Yayınevi, 1964, 112+2 s.
- TUGAY (Esad Fuad). "Rusların İstanbul ve Boğazlar Hakkındaki Gayeleri Üzerine Bazı Hatıralar". *Belleten*, XXXIII, 130, 1969, 217-224.
- TUĞAÇ (Hüsamettin). *Bir Neslin Dramı: Kafkas Cephesinden Çarlık Rusyasından Tutsaklıktan Anılar*. İstanbul, Hilal Matbaacılık, 1975, 235 s.
- TUĞLACI (Pars). *Bulgaristan ve Türk-Bulgar İlişkileri*. İstanbul, Polar Ofset, 1984, XV+558 s.
- TUĞLACI (Pars). "Çırağan Sarayı Olayı (Çırağan Vak'ası)". *Tarih ve Toplum*, 14, 82, 1990, 48-49.
- TUKİN (Cemal). "1798-1833 Osmanlı-Rus Andlaşmaları Arasında Benzerlik". *Atatürk Konferansları (1964-1968)*. Ankara, 1970, 89-101.
- TUKİN (Cemal). *Balkan Harbinin Teşekkülü ve Bu Harbin Zuburu*. Ankara, Recep Ulusoğlu Basımevi, 1938, 19-41 s. (C.H.P. Konferansları Serisi Kitap: 8).
- TUKİN (Cemal). *Osmanlı İmparatorluğu Devrinde Boğazlar Meselesi*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1947, XIV+283 s.
- TUKİN (Cemal). *Osmanlı İmparatorluğu Devrinde Boğazlar Meselesi*. İstanbul, 1947, XIV+ 289 s. (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Böl. No: 314).
- TUNAY (Mehmet İ.). "Geç Bizans-Erken Osmanlı Duvar Teknikleri". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1691-1696.
- TUNAY (Mehmet İ.). "Geç Bizans-Erken Osmanlı Duvar Teknikleri". *VIII. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1976, 527-534.
- TUNAYA (Türk Zafer). *Hürriyetin İlanı: İkinci Meşrutiyetin Siyasal Hayatına Bakışlar*. İstanbul, 1959, 112 s. (Siyaset, İlim Serisi: 1).
- TUNAYA (Türk Zafer). *Hürriyetin İlanı, II. Meşrutiyet'in Siyasal Hayatına Bakışlar*. İstanbul, Baha Matbaası, 1959, 112 s.
- TUNAYA (Türk Zafer). "İkinci Meşrutiyet'in Siyasal Hayatımızdaki Yeri". *Kanun-ı Esasinin 100. Yılı Sempozyumu 11 Nisan 1976 Ankara: Türk Parlamentoculuğunun İlk Yüzyılı: 1876-1976*. Hazırlayan: Siyasal İlimler Türk Derneği. Ankara, 1978, 75-131.
- TUNAYA (Türk Zafer). *İkinci Meşrutiyetin Siyasal Hayatımızdaki Yeri*. Ankara, Ajans- Türk Matbaası, 1976, 75-131s.
- TUNAYA (Türk Zafer). *İkinci Meşrutiyetin Siyasal Hayatına Bakışlar*. İstanbul, Yenigün Haber Ajansı Basın ve Yayıncılık, 1998, 141 s.
- TUNAYA (Türk Zafer). "Osmanlı İmparatorluğu'ndan Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükümeti Rejimine Geçiş". *Türk Siyasal Hayatının Gelişimi*. İstanbul, 1986, 297-311.
- TUNAYA (Türk Zafer). *Siyasi Müesseseler ve Anayasa Hukuku*. İstanbul, S. Garan Matbaası, 1969, XVIII+1038 s.
- TUNAYA (Türk Zafer). *Türkiye'de Siyasal Partiler*. 2. Baskı. 2. İstanbul, İletişim Yayınları, 1984, 694 s.
- TUNAYA (Türk Zafer). *Türkiye'de Siyasal Partiler: II. Meşrutiyet Dönemi*. 1. İstanbul, İletişim Yayınları, 1984, 668 s.
- TUNAYA (Türk Ziya). "Amme Hukukumuz Bakımından İkinci Meşrutiyetin Siyasal Tefekküründe Garpcılık Cereyanı". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 14, 3-4, 1948, 585-630.
- TUNAYA (Türk Ziya). "Amme Hukukumuz Bakımından İkinci Meşrutiyetin Siyasal Tefekküründen "İslamcılık" Cereyanı". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 19, 2, 1953, 630-670.
- TUNAYA (Türk Ziya). "Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı, Müellifi İ. H. Uzuncarşılı". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 14, 1-2, 1948, 406-422.
- TUNCAY (Mete). "Sevres'e Karşı Anadolu'nun Bir Yayınu: Türk Muhade-i Sulhiyyesi ve Mahiyet-i Hakikiyesi". *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XXXIV, 1-4, 1979, 111-146.
- TUNCCEL (Lütfi F.). *Sivas Valisi Halil Rifat Paşa ve Tenbihnameleri*. Ankara, 1987.
- TUNCER (H. Fatma). *Kanuni Sultan Süleyman'ın Akdeniz Siyasetinin Sebepleri ve Geçirdiği Safhalar*. Ankara, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- TUNCER (Hadiye). "18. ve 19. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu ve Meksika Arasındaki Ticari ve Diplomatik İlişkiler". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1531-1537.
- TUNCER (Hadiye). *Osmanlı Diplomasisi ve Sefaretnameler*. Ankara, Ümit Yayıncılık, 1997, 156 s.
- TUNCER (Hüner). "Eski ve Yeni Diplomasi". *Ankara Üniversitesi Siya-*

- sal Bilgiler Fakültesi Dergisi, XXXVII, 1-2, 1981, 251-259.
- TUNCER (Hüner). "Metternich'in Osmanlı Politikası (1829-1833)". IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 1069-1077.
- TUNCER (Hüner). *Metternich'in Osmanlı Politikası 1815-1848*. Ankara, Ümit Yayıncılık, 1996, 119 s. (Ufuk Dizisi: 49).
- TUNCER (Hüner). "Osmanlı Elçisi Ebubekir Ratib Efendi'nin Ozan Yönü". *Belleten*, XLVII, 187, 1983, 583-586.
- TUNCER (Hüner). "Osmanlı Elçisi Ebubekir Ratib Efendi'nin Viyana Mektupları (1792)". *Belleten*, XLIII, 169, 1979, 73-105.
- TUNCER (Hüner). "Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi'nin Fransa Se-faretnamesi (1132-33H./1720-21 M.)". *Belleten*, LI, 199, 1987, 131-151.
- TUNCER (Hüseyin). *Meşrutiyet Devri Türk Edebiyatı*. İzmir, Akademi Kitabevi, 1994, 978 s.
- TUNCER (Umur). *Balkan Harbinin Deniz Cephesi ve Osmanlı Donanması-nın Durumu*. İstanbul, 1991. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- TUNCOKU (Mete). "İsrail'in Kuruluşuna Varan Gelişmeler İçinde Çanakkale Savaşlarının Önemi". *Belleten*, 212, 1991, 101-108.
- TUNÇAY (Mete). "Eski Bir Sosyalist Parti Programının Işığında: Sos-yalistler Türk Toplumuna Faydalı Oldular mı?". *Toplumsal Tarih*, 5, 28, 1996, 24-26.
- TUNÇAY (Mete). *Irak Türkleri Sempozyumunu Tebliğleri*, 31 Ocak 1987. Editör: Sina AKŞİN. Ankara, 1987.
- TUNÇAY (Mete). "İttihat ve Terakki Cemiyeti'nin 1911 Kongresi Bel-geleri". *Tarik Zafer Tunaya'ya Armağan*. İstanbul, İstanbul Baro-su, 1992, 557-570.
- TUNÇAY (Mete). "Kadınlar Halk Fırkası". *Tarih ve Toplum*, 11, 62, 1989, 46.
- TUNÇÇAPA (Şakir). *Çanakkale Harbi Hatıralarım*. İstanbul, 1958, 25 s.
- TUNÇER (Cezmi). "Anadolu'nun İlk Dört Selçuklu Kumandanı ve Yaptırdığı Yapıların Özellikleri". *Vakıflar Dergisi*, 12, 1978, 137-162.
- TURAN (Ahmet Nezih). "Son Osmanlı Meclis-i Mebusanı'nın Yapısı ve Meclis'te Grup Teşkilatı". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fa-kültesi Dergisi*, 4, 1989, 167-173.
- TURAN (Ahmet Nezih). "Tanzimat'a Bir Kala:1838 Antlaşması". *Türkiye Günlüğü*, 8, 1989, 68-70.
- TURAN (Mustafa). *Aydın Vilayetinde Yunan Mezalimi ve Tepkiler (1919-1923)*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- TURAN (Mustafa). "İzmir'in İşgalinden Önce Anadolu'da Rum Taş-kınlıkları ve Tedbirler". *Atatürk Yolu*, 2, 6, 1990, 349-360.
- TURAN (Mustafa). *Taşkınlıkta 31 Mart Faciası*. İstanbul, Üçdal Neşri-yatı, 1966, 70 s. (Üçdal Neşriyatı: 3).
- TURAN (Oğuz). *Türkler'de Stratejik ve Taktik Değişimler (Mete'den Ata-türk'e kadar)*. Ankara, 1985. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- TURAN (Ömer). "1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Filibe'de Yıkılan Osmanlı Eserlerine Dair Bir İngiliz Belgesi". *Kubbealtı Akademi Mecmuası*, 4, 1996, 241-251.
- TURAN (Ömer). "Amerikan Protestan Misyonerlerinin Bulgar Milli-yetçiliğine Katkıları". XII. Türk Tarih Kongresi. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994.
- TURAN (Ömer). "Rodoplarda 1878 Türk-Pomak Direnişi ve Rodop Komisyonu Raporu". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXXIV, 1-2, 1998, 129-156.
- TURAN (Osman). "Selçuk Kervansarayları". *Belleten*, X, 39, 1946, 471-496.
- TURAN (Osman). "Selçuk Türkiyesi'nde Faizle Para İkrasına Dair Bir Vesika". *Belleten*, XVI, 62, 1952, 251-260.
- TURAN (Osman). "Selçuklu Devrine Ait Köy Satışı Hakkında Bir Ve-sika". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 127-128.
- TURAN (Osman). "Selçuklular Devrinde Sivas Şehri". *Ankara Üniver-sitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 9, 4, 1951, 447-457.
- TURAN (Osman). *Selçuklular Devrinde Türkiye*. İstanbul, 1971.
- TURAN (Osman). *Selçuklular Tarihi ve Türk İslam Medeniyeti*. Ankara, 1965.
- TURAN (Osman). *Selçuklular Zamanında Türkiye, Siyasi Tarih, Alp Arı-ları'dan Osman Gazi'ye (1071-1318)*. İstanbul, Turan Neşriyat, 1971, XXXII+752 s.
- TURAN (Osman). "Türkiye Selçuklularında Toprak Hukuku. Miri Topraklar ve Hususi Mülkiyet Şekilleri". *Belleten*, XII, 47, 1948, 549-574.
- TURAN (Şerafettin). "1560 Tarihinde Anadolu'da Yiyecek Maddeleri Fiyatlarını Gösteren Bir İran Elçilik Heyeti Masraf Defteri". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 22, 3-4, 1964, 273-294.
- TURAN (Şerafettin). "1829 Edirne Andlaşması". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 9, 1-2, 1951, 111-151.
- TURAN (Şerafettin). "Fatih'in İtalya Seferi". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 139-149.
- TURAN (Şerafettin). "Fatih Mehmed-Uzun Hasan Mücadelesi ve Ve-nedik". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 3, 4-5, 1967, 63-139.
- TURAN (Şerafettin). "II. Meşrutiyet Dönemi Parlamentosu ve Dış Po-litika". *Kanun-ı Esasinin 100. Yılı Sempozyumu 11 Nisan 1976 Ankara: Türk Parlamentoculuğunun İlk Yüzyılı 1876-1976*. Hazırlayan: Siyasi İlimler Türk Derneği. Ankara, 1978, 209-248.
- TURAN (Şerafettin). "II. Meşrutiyet Parlamentosu ve Dış Politika". *Kanun-ı Esasinin 100. Yılı Sempozyumu 11 Nisan 1976 Anka-ra,Türk Parlamentoculuğunun İlk Yüzyılı 1876-1976*. Ankara, 1976.
- TURAN (Şerafettin). *II. Meşrutiyet Parlamentosu ve Dış Politika*. Ankara, Ajans- Türk Matbaası, 1976, 209-248 s.
- TURAN (Şerafettin). "İkinci Mahmud'un Reformlarında İtalyan Etki-si ve Katkısı". *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul*, 28-30.VI.1989. İstanbul, 1990, 113-125.
- TURAN (Şerafettin). "İkinci Meşrutiyet Dönemi'nde Ordu-Yönetim İlişkileri". *2. Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1985, 66-84.
- TURAN (Şerafettin). *İkinci Meşrutiyet Döneminde Ordu-Yönetim İlişkileri*. Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1985, 66-84s.
- TURAN (Şerafettin). *Kanuni'nin Oğlu Şehzade Bayezid Vak'ası*. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1961.
- TURAN (Şerafettin). *Kanuni Süleyman Dönemi Tabı Kavga-ları*. Ankara, Bilgi Yayınları, 1997, 215 s.
- TURAN (Şerafettin). "Mondros Mütarekesi Ertesinde Mustafa Ke-mal'in Orduya, Siyasete ve İngilizlerin Tutumuna İlişkin Düşün-celeri". *Belleten*, XLVI, 182, 1982, 337-346.

- TURAN (Şerafettin). "Osmanlı İmparatorluğu İle İki Sicilya Krallığı Arasındaki Ticaretle İlgili Gümrük Tarife Defterleri". *Belgeler*, 4, 7-8, 1969, 79-167.
- TURAN (Şerafettin). "Osmanlı Teşkilatında Hassa Mimarları". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 1, 1964, 157-203.
- TURAN (Şerafettin). "Rodos ve 12 Ada'nın Türk hakimiyetinden Çıkışı". *Belleten*, XXIX, 113, 1965, 77-119.
- TURAN (Şerafettin). "Sakız'ın Türk Hakimiyeti Altına Alınması". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, IV, 6-7, 1968, 173-201.
- TURAN (Şerafettin). "Şehzade Beyazıd'ın Babası Kanuni Sultan Süleyman'a Gönderdiği Mektuplar". *Tarih Vesikaları*, 3, 16, 1955, 118.
- TURAN (Şerafettin). "Türk-İngiliz Münasebetlerinin Başlangıcı ve Gelişmesi (1553-1610)". *Belleten*, XVIII, 70, 1954, 273-278.
- The Turc-Armenian question. The Turkish Point of View= Türkiye'de Ermeni Meselesi Hakkında*. İstanbul, Milli Kongre Neşriyatı, 1919, 157 s. (Milli Kongre Neşriyatı Seri B, No: 1).
- TURFAN (Ruhi), YAZMAN (Mehmet Şevki). *Tarihî Türk-Alman Dostluk İlişkileri*. İstanbul, 1969, 62 s.
- TURGAY (A. Üner). "Ottoman-American Trade During the Nineteenth Century". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 189-246.
- TURGAY (N. A.). "Çanakkale Geçilmez". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 161-166.
- TURINAY (Necmettin). "Resimli Kitap ve II. Meşrutiyet Yıllarında Dergiler". *Milli Kültür*, 38, 1983, 23-26.
- Turkestan als historischer Faktor und polistische Idee. Neşreden: Erling von MENDE. Köln, 1988. *La Turquie Devant La Tribunal Mondial. Son Passe, Son Present, Son Avenir*:
- I. Cihan Harbi Sonunda Türkiye'nin Durumu Hakkında. İstanbul, Milli Kongre Neşriyatı, 1919, 233 s. (Milli Kongre Neşriyatı Seri A, No: 2).
- TUŞ (Muhittin). "Tanzimat Döneminde Sivas'ta Etnik Gruplar Arası Münasebetler (1839-1856)". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 40, 1990, 3-9.
- TÜBİTAK VII. Bilim Kongresi: *Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Tebliğleri* (6-8 Ekim 1980). Ankara, TÜBİTAK, 1983.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Biz 1877'de Türkoğlu Türk Erzurum'u Böyle Müdafaa Ettik". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 19, 1951, 815-818.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Biz Silistre'yi Böyle Müdafaa Ettik". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 281-284.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). *Büyük Türk Zaferleri*. 2. Basım. Ankara, Akba Kitabevi, 1953.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Haçova". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 4-7.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "İşkodra Müdafaa". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 15, 1951, 617-621.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Kanuni'nin Son Seferi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 18, 1951, 765-768.
- TÜMERDEM (Hakkı). *Yunanlılarla İstiklal Harbi, Tabiye ve Sevkî'l-ceşh Bakımından Tetkik*. İstanbul, Cumhuriyet Basımevi, 1939, 184 s.
- TÜMERDEM (İsmail Hakkı). *Başkomutan Atatürke Değın Türk Orduları Başkomutanları ve Yaptıkları Büyük Meydan Muharebeleri Üzerinde Araştırma*. İstanbul, 1953, 74 s. (15 Lev.).
- Türk-Arap İlişkileri İncelemeleri Yıllığı=Studies on Turkish-Arab Relations Annual* 1986. İstanbul, 1980.
- Türk-Arap İlişkileri: Geçmişte, Bugün ve Gelecekte*, I. Uluslararası Konferansı Bildirileri, 18-22 Haziran 1979, Ankara. Ankara, 1980.
- Türk-Ermeni İlişkileri: Geçmişten Bugüne*. Ankara, 1989, 105 s.
- Türk-Ermeni Münasebetlerinin Diniî ve Bugünî*. Hazırlayan: Osman KARABIYIK. İstanbul, 1984, 304 s.
- Türk-İngiliz İlişkileri: 1583-1984 (400. Yıldönümü)*. Ankara, Başbakanlık Basın-Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, 1985, 123 s.
- Türk-Macar Kültür Münasebetleri Işığında II. Ra'ko'cs: Ferenc ve Macar Mütecileri Sempozyumu*. İstanbul, 1976.
- Türk-Macar Kültür Münasebetleri Işığında II. Rakoczi Ferenc ve Macar Mütecileri Sempozyumu*. İstanbul, 1976.
- Türk-Macar Kültür Münasebetleri Işığında II. Rakoczi Ferenc ve Macar Mütecileri Sempozyumu*. İstanbul, 1976.
- Türk-Yunan İlişkileri Sempozyumu Bildirileri*, 21-22 Mayıs 1986. Erzurum, 1988.
- Türk Akıncıları*. İstanbul, Halit Kitabevi, 1933, 55 s.
- Türk Arab İlişkileri İncelemeleri Danışma Toplantısı*. İstanbul, 1985.
- Türk Casusu İngiliz Kemal Milli Mücadelede: Yunan Zindanlarında*. II. Anlatan: Ahmet Esat TOMRUK; Hazırlayan: Recai SANAY. İstanbul, Kültür Kitabevi, 1969, 285 s.
- Türk İstiklal Harbi*. İstanbul, Hilmi Yayınları, 1929, 47 s.
- Türk Kurtuluş Savaşında Kuvva-yı Milliye Dönemi=The National Forces Era During the Turkish War of Independence*. İstanbul, Sakarya İli Özel İdaresi, 1991, 79 s.
- Türk Milli Bilişliliği İçerisinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu Sempozyumu*. Kayseri, Erciyes Üniversitesi, 1990.
- Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi. Osmanlı Devri: 1798-1802 Osmanlı Fransız Harbi (Napolyonun Mısır Seferi)*. 3. Ankara, Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Genelkurmay Başkanlığı, 1987, VIII +139 s. (8 Kroki; 3 Şema).
- Türk Siyasal Hayatının Gelişimi*. İstanbul, 1986.
- Türk Tıp Tarihi Yıllığı=Acta Turcica Historiae Medicinæ* 1: 1. Uluslararası Tıp Tarihi ve Deontoloji Kongresine Sunulan Tıp Tarihi İle İlgili Bildiriler. Editör: Arslan TERZİOĞLU. İstanbul, 1994.
- Türk Yunan İlişkilerinde Ege Meselesi 16 Mayıs 1997*. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- TÜRKCAN (Ergun). "İngiliz Konsolosluk Raporlarına Göre Ondokuzuncu Yüzyılın İkinci Yarısında: Bursa". *Tarih ve Toplum*, 4, 24, 1985, 34-40.
- TÜRKDOĞAN (Orhan). "Osmanlı İmparatorluğu'nda II. Meşrutiyet Öncesi Adem-i Merkeziyet Hareketleri". *Türk Kültürü*, XXII, 252, 1984, 209-216.
- TÜRKDOĞAN (Orhan). "Sosyal Hareketler Olarak Celali Ayaklanmaları". *Belleten*, LX, 228, 1996, 421-442.
- TÜRKEŞ (Ünal). *Kurtuluş Savaşında Muğla*. 2 Cilt. İstanbul, Yelken Matbaası, 1973, 463 s.
- TÜRKELDİ (Ali Fuad). "Bükrüş Andlaşması". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 14, 1986, 51-56.
- TÜRKELDİ (Ali Fuad). *Mesail-i Mühimme-i Siyasiyye*. I. Hazırlayan: Bekir Sıtkı BAYKAL. Ankara, 1960, X+489 s.
- TÜRKELDİ (Ali Fuad). *Mondros ve Mudanya Müharebelerinin Tarihi*. Ankara, Güney Matbaacılık ve Gazetecilik, 1948, 195 s.

- TÜRKELDİ (Emin Ali). "Brest-Litovsk Konferansı Hatıraları". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 13, 1968, 46-54.
- Türkische Wirtschafts-und Sozialgeschichte von 1071 bis 1920, *Akten des IV. Internationalen Kongresse*. Editör: Hans Georg MAJER, Raoul MOTİKA. Wiesbaden, 1995.
- Türkiye-İtilaf-ı Murabba Mubarebesinin Sebepleri: Türkiyenin I.Cihan Savaşına Girmesi Hakkında*. 119 s.
- Türkiye İstiklal ve Hürriyet Mücadeleleri Tarihi*. İstanbul, Tanyeri Yay., 1961, 15 s.
- Türkiye Üzerine Şark Meselesi*. 2. Basım. Çeviren: Selahattin HİLAV, Atilla TOKATLI. İstanbul, 1974, 144 s.
- Türkiye ve Rusya: XVIII. Yüzyıl Sonundan Kurtuluş Savaşına Kadar Türk-Rus İlişkileri 1798-1919*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1970, XIV+755 s. (Ankara Üniversitesi D. T. C. F Yayınları No: 180).
- TÜRKKAN (Faiz). Filistin Sorunu ve Ortadoğu 1917-1967. İstanbul, Nüve Yayınları, 1973, 110 s. Türklerle İngilizlerin İlk Teması. İstanbul, 1326, 15 s. TÜRKMEN (H. İlhan). "Akmet Anzavur'un Güney Marmara İsyânlarında İngiliz Devleti ve İstanbul Damat Ferit Paşa Hükümetlerinin İlgisi ve Kışkırtıcı Faaliyetleri". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 6, 1968, 37-43.
- TÜRKMEN (Zekeriya). "II. Abdülhamid Döneminde Osmanlı Ordusu'nun Modernizasyonu İçin Kurulan Teçhizat-ı Askeriye Nezareti ve Faaliyetleri". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 479-493.
- TÜRKMEN (Zekeriya). "*Makedonya Meselesi. Makedonya Meselesinin Çıkmasında İngiltere'nin Rolüne Dair Bir Vesika*". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 61, 1989, 85-106.
- TÜRKMEN (Zekeriya). "Mütareke Döneminde (1918-1921) Ordu, Mütareke Döneminden Milli Mücadele'ye Geçişte Ordunun Yeniden Yapılanması". *Askeri Tarih Bülteni*, 41, 1996, 43-59.
- TÜRKMEN (Zekeriya). *Mütareke Döneminde Ordu ve Yeniden Yapılanma (1918-1920)*. İstanbul, 1995. Doktora Tezi.
- TÜRKMEN (Zekeriya). "Osmanlı Devleti'nde Kapitülasyonların Uygulanışına Toplu Bir Bakış". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 325-342.
- TÜRKÖZ (Ahmet). *Türkiye'de Pozitivist Akım ve İlk Pozitivistler Adem-i Merkezîyet Düşüncesinin Doğuşu ve Gelişimi*. İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- TÜRKÖZÜ (H. Kemal). *Osmanlı ve Sovyet Belgeleriyle Ermeni Mezalimi*. Ankara, *Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü*, 1982, XII+119 s. (20 Plan).
- TÜRKÖZÜ (Kemal). "Türkiye'de Sosyalist Ermenilerin Faaliyetleri ve Gerçekler (1890-1918)". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 25, 1983, 77-108.
- TÜTENGİ (Cavit Orhan). *Prens Sabahattin*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1964, 72 s.
- TÜTENGİL (Cavit). *Yeni Osmanlılardan Bu Yana İngiltere'deki Türk Gazeteciliği 1867-1967*. İstanbul, 1969, VII+134 s. (İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 1395 İktisat Fakültesi No: 237 Gazetecilik Enstitüsü Yayınları No: 11).
- TÜTÜNCÜ (Mehmet). "Çanakkale Muharebelerinin Osmanlı Devleti ve Dış Dünya Bakımından Sonuçları". *Milli Kültür*, 82, 1991, 14-18.
- TÜTÜNCÜ (Ziya). *Büyük Millet'in Büyük Askeri Mareşal Fevzi Çakmak*. İstanbul, Tarih Kitapları Yayınevi, 1967, 64 s.
- TÜTÜNCÜ (Ziya). *Kurtuluş Savaşında Atatürk*. İstanbul, Milliyetçi Türkiye Yayınları, 1976, 160 s.
- TÜZÜN (Necat). *Tarihimizde Ermeniler*. Isparta, Isparta Mühendislik Fakültesi Akdeniz Üniversitesi, 1983, 68 s. (Akdeniz Üniversitesi Atatürk Devrimleri ve İlkeleri Araştırma Merkezi No: 2).
- UCUZSATAR (Nacati). *Türk İstiklal Harbi'nin Menşei ve Esasları*. Malatya, 1993. Doktora Tezi.
- UCUZSATAR (Nacati). *Türk İstiklal Harbinin Menşei ve Esasları*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü.
- UÇAR (Ahmet). "Japonların İslam Dünyasındaki Yayılmacı Siyasetleri". *Toplumsal Tarih*, IV, 20, 1995, 15-17.
- UÇAR (Nail). *Gazi Osman Paşa ve Plevne, 93 Harbinin 100. Yıl Dönümü Hatırasına*. İstanbul, Orkun Yayınevi, 1978, 215 s.
- UÇAR (Nail). "Plevne Kahramanlarından Şehid Albay Yunus Bey". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 60, 1991, 34-41.
- UÇAROL (Rifat). *1878 Kıbrıs Sorunu ve Osmanlı-İngiliz Anlaşması: Adanın İngiltere'ye Devri*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1978, 152 s. (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2434).
- UÇAROL (Rifat). "Balkan Savaşı Öncesinde Terhis Olayı ve Seferberlik İlanı Sorunu". *Askeri Tarih Semineri (IV)*. Ankara 16/18-5-1989). Ankara, 1989, 257-277.
- UÇMAN (Abdullah). "Bir Osmanlı Elçisi Gözüyle XVIII. Yüzyılda Avrupa". *Kaynaklar*, 2, 1984, 82-87.
- UÇMAN (Abdullah). "Ebubekir Ratip Efendi'nin Nemçe Seyahatnamesi". *Tarih ve Toplum*, XII, 69, 1989, 27-32.
- UÇTUM (Nejat R.). "Hürrem ve Mihrümah Sultanların Polanya Kralı II. Zigmund'a Yazdıkları Mektuplar". *Belleten*, XLIV, 176, 1980, 697-716.
- UĞUR (Ahmet). "Asaf-name-i Vezir Lütfi Paşa". *İslami İlimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 1980, 243-258.
- UĞUR (Ahmet). "Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Bazı Yerlerin Osmanlı İmparatorluğuna Katılması". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 1988, s. 43-59.
- UĞUR (Ahmet). "Kemal Paşa-zade ve Şah İsmail (Safeviler)". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4, 1987, s. 13-29.
- UĞUR (Ahmet). "Lütfi Paşa'nın Asaf-namesi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü*, 4, 1980, 243-258.
- UĞUR (Ahmet). "Lütfi Paşa ve Asaf-namesi". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XVI, 1-2, 1977-1978, 252-267 s.
- UĞUR (Ahmet). "Lütfi Paşanın 'Asafname'sinden Günümüze Mesajlar: Başbakan Nasıl Olmalı?". *Tarih ve Medeniyet*, 16, 1995, 47-48.
- UĞUR (Ahmet). *Osmanlı Siyaset-nameleri*. Ankara, 1979. Doçentlik Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- UĞUR (Ahmet). "Osmanlı Siyaset-Namelerinde Halk (Reaya ve Bera-ya, Sancaklar ve Tüccarlar)". İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası, 38, 1-2, 1978-1979, 42-61.
- UĞUR (Ahmet). *Osmanlı Siyasetnameleri*. Kültür ve Sanat Yayınları 200 s.
- ULUBELEN (Erol). *Çanakkale Muharebeleri*. İstanbul, Aykaç Kitabevi, 1967, 60 s.
- ULUBEY (Necdet). *Osmanlı Türkleri Tarafından İstanbul'un Fethi*. İstanbul, 1945, 46 s. (2 Harita).

- ULUÇAM (Abdüsselim). *Irak'taki Türk Mimari Eserleri*. Ankara, 1989, 516 s.
- ULUÇAY (M. Çağatay). *Tabii Uğrunda Baş Veren Sultanlar*. İstanbul, İnkalap ve Aka Kitabevleri, 1961, 168 s.
- ULUDAĞ (Osman Şevki). "Son Kapıtülayyonlardan Biri: Karantina". *Belleten*, II, 7-8, 1938, 445-467.
- ULUĞ (Naşit Hakkı). *Çanakkale Destanının 50. Yılı*. Ankara, 1966, 215 s.
- ULUĞ (Naşit Hakkı). *Siyasi Yönleriyle Kurtuluş Savaşı*. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1973, 440 s.
- ULUSALKUL (Nedim). *İstibdad Aleyhinde Türk Ulusu'nun İlk Hareketi <Erzurum İhtilali>*. Ankara, Ankara Kitabevi, 1937, 56 s.
- ULUSAN (E.Şayan). *İzmir Basınına göre Musul Meselesi*. İzmir, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ULUSAN (Samî). "Gazi Osman Paşa ve Plevne Savaşları". *Birlik*, V, 62, 1989, 16-17. Uluslararası Türk Sanatı Kongresi. İstanbul, 1995. Uluslararası XI. Türk Tarih Kongresi, Ankara, 5-9 Eylül 1990.
- ULUŞAN (Ahmet). *Millî Mücadele'de Moral Gücümüz*. Ankara, Ercan Matbaası, 1986, 47 s.
- UMAR (Bilge). *İzmir'de Yunanlıların Son Günleri*. İstanbul, Bilgi Yayınları, 1974, 358 s.
- UMAR (Ömer Osman). "Millî Mücadele Dönemi Türkiye-Suriye İlişkileri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 102, 1996, 25-39.
- UMUR (Hasan). *Samsun'da Müdafai-i Hukuk*. İstanbul, Tan Gazetesi Yayınları, 1944, 63 s.
- UMUR (Suha). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Resmi Marşlar (Padişah Marşları)". *Tarih ve Toplum*, 35, 1986, 261-265.
- UMUR (Suha). *Osmanlı Padişah Tuğraları*. İstanbul, 1980, 327 s.
- UMUR (Ziya). XVIII. Asır Türk-İtalyan İlişkileri. Ankara, 1980.
- UNAN (Fahri). "Kanuni Döneminde Şehzade Mücadeleleri ve Bunun Osmanlı Siyasi ve Sosyal Tarihi Bakımından Önemi". *Türk Yurdu*, X, 35, 1990, 9-16.
- UNAN (Fahri). "Medrese-Yönetim İlişkileri ve Osmanlı Medreselerinin İlmi Performansı Üzerine Bazı Düşünceler". VII. *Osmanlı Sempozyumu* (Söğüt, Eylül 1992). Ankara, 1993, 13-23.
- UNAN (Fahri). "Osmanlı İlmiye Tarihinde "Paye"li Tayinler Yahut Devlete Kazanç Kapısı". *Belleten*, LXII, 233, 1998, 41-64.
- UNAT (Faik Reşit). "Atatürk'ün II. Meşrutiyet İnkılabının Hazırlanmasındaki Rolüne Ait Belge". *Belleten*, XXVI, 102, 1962, 339-348.
- UNAT (Faik Reşit). "Kapıcıbaşı Niş'li Mehmet Ağa'nın Moskova Sefaretnamesi". *Tarih Vesikaları*, 2, 12, 1943, 462-472.
- UNAT (Faik Reşit). "Kapıcıbaşı Niş'li Mehmet Ağa'nın Moskova Sefaretnamesi". *Tarih Vesikaları*, 2, 10, 1942, 284-299.
- UNAT (Faik Reşit). "Kapıcıbaşı Niş'li Mehmet Ağa'nın Moskova Sefaretnamesi". *Tarih Vesikaları*, 2, 11, 1942, 352-371.
- UNAT (Faik Reşit). *Kapıcıbaşı Niş'li Mehmet Ağa'nın Moskova Sefaretnamesi*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1943.
- UNAT (Faik Reşit). "Kırım Tarihi ve Necati Efendi'nin Rusya Sefaretnamesi". *Tarih Vesikaları*, 3, 13, 1945, 60-68.
- UNAT (Faik Reşit). "Lozan Barış Andlaşmasının İmzalanmasına Ait Bazı Vesikalar". *Tarih Vesikaları*, 2, 7, 1942, 3-14.
- UNAT (Faik Reşit). *Osmanlı Seferleri ve Sefaretnameleri*. Yayınlayan: Bekir Sıtkı BAYKAL. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1968 (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VII. Seri No: 8)..
- UNAT (Faik Reşit). "Sadrazam Kemankeş Kara Mustafa Paşa Layihası". *Tarih Vesikaları*, 1, 6, 1942, 430-442.
- UNAT (Faik Reşit). "Şehidi Osman Efendi Sefaretnamesi". *Tarih Vesikaları*, 1, 1, 1941, 66-80.
- UNAT (Faik Reşit). *Şehidi Osman Efendi Sefaretnamesi*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1942, 57 s.
- URAS (Esat). *Tarihî Ermeniler ve Ermeni Meselesi*. Ankara, 1950.
- US (Hakkı Tarık). *İstanbul Fethinin 500. Yıl Dönümünde Fatih*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1953, 32 s.
- US (Mehmet Asım). *Gördüklerim, Duyduklarım, Duygularım, Meşrutiyet ve Cumhuriyet Devrine Ait Hatıralar ve Tetkikler*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1964, 223+1 s.
- US (Mehmet Asım). *Son 150 Yılın Tarihi: Tanzimat Paşaları*. İstanbul, Tarih Dünyası Yayınları, 1965, 16 s. (Tarih Dünyası Yayınları: 1).
- USTA (Veysel). "Millî Mücadele Yıllarında İki Trabzonlu: Eyüzbade Ömer Fevzi ve Esad Ömer Eyyubi". *Toplumsal Tarih*, 9, 49, 1998, 47-48.
- UYŞAL (A. Osman). "Anadolu Selçukluları'ndan Erken Osmanlı Dönemine Kadar Minare Biçimindeki Gelişmeler". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 33, 1-2, 1990, 505-535.
- UYŞAL (A. Osman). *Osmanlı-Yunan Harbi 1313 (1897)*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- UZEL (İlter). "İkinci Meşrutiyet Dönemi'nde (1908-1918) Osmanlı Ordusu'nda Sağlık Hizmetleri". *Askeri Tarih Semineri* (IV. Ankara 16/18-5-1989). Ankara, 1989, 206-237.
- UZEL (İlter). "Osmanlı Ordusunda Askeri Tabip Kıyafetleri". *Silahlı Kurvetler Dergisi*, 112, 337, 1993, 56-63.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "1908 Yılında İkinci Meşrutiyetin Ne Suretle İlan Edildiğine Dair Vesikalar". *Belleten*, XX, 77, 1956, 103-174.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Ali Suavi ve Çırağan Vak'ası". *Belleten*, VIII, 29, 1944, 71-118.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Amedi Galib Efendi'nin Murahhaslığı ve Paris'ten Gönderdiği Şifreli Mektuplar". *Belleten*, I, 2, 1937, 357-410.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu Karakoyunlu Devirleri*. 2. Baskı. Ankara, 1969.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu Karakoyunlu Devirleri*. İstanbul, 1937.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu Karakoyunlu Devletleri: Siyasi, İdari, Fikri, İktisadi Hayat, İlmi ve İçtimai Müesseseler*. Halk ve Toprak. Ankara, 1937, V+136 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Asakir-i Mansureye Fes Giydirilmesi Hakkında Sadr-ı Azamın Takriri ve II. Mahmud'un Hatt-ı Hümayunu". *Belleten*, XVIII, 70, 1954, 223-230.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Başvekalet Arşivinde Bonapart'ın Akka Muharasasına Dair Bir Vekayiname". *Tarih Semineri Dergisi*, 2, 1938, 3-32.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Çapanoğulları". *Belleten*, XXXVIII, 150, 1974, 215-261.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Çerkes Hasan Vak'ası". *Belleten*, IX, 33, 1945, 89-133.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Halil Hamid Paşa". *Türkiyat Mecmuası*, V, 5, 1936, 213-263.

- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "II. Abdülhamit'in Alman İmparatoruna Çekmiş Olduğu Bir Telgraf". *Türkiyat Mecmuası*, XII, 1955, 135-144.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "II. Abdülhamit'in İngiliz Siyasetine Dair Muhtıraları". *Tarih Dergisi*, VII, 10, 1954, 43-61.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "İran Şahı'na İltica Etmiş Olan Şehzade Bayezid'in Teslimi İçin Sultan Süleyman ve Oğlu Selim Tarafından Şaha Gönderilen Altınlar ve Kıymetli Hediyeler". *Belleten*, XXIV, 93, 1960, 103-110.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Kastamonu'da Tahmiscioğlu Vakası". *Tarih Semineri Dergisi*, 1/2, 1937, 137-151.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Kaynarca Muahedesi'nden Sonraki Durum İçabı Karadeniz Boğazı'nın Tahkimi". *Belleten*, XLIV, 175, 1980, 511-534.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Kıbrıs Fethi ile Lepant (İnebahtı) Muharebesi Sırasında Türk Devletiyle Venedik ve Müttefiklerinin Faaliyetine Dair Bazı Hazine-i Evrak Kayıtları". *Türkiyat Mecmuası*, III, 3, 1935, 257-292.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Meşhur Rumeli Ayanlarından Tirsinikli İsmail, Süleyman Ağalar ve Alemdar Mustafa*. İstanbul, Maarif Matbaası, 1942, VI+246 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Meşhur Rumeli Ayanlarından Tirsinikli İsmail, Yılkıoğlu Süleyman Ağalar ve Alemdar Mustafa Paşa*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1942, 246 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Midhat Paşa ve Taif Mahkumları*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1950.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "On Dokuzuncu Asır Başlarına Kadar Türk-İngiliz Münasebatına Dair Vesikalar". *Belleten*, XIII, 51, 1949, 573-648.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Devlet Teşkilatında Kapıkulu Ocakları: Cebci, Topcu, Top Arabacılar, Humbaracı, Lağımçı Ocakları ve Kapıkulu Sivazileri*. II. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1944, VI-II+306 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Devlet Teşkilatında Kapıkulu Ocakları: Acemi Ocağı ve Yeniçeri Ocağı*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1943, XIV+755 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1947, 241.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Devleti'nin Saray Teşkilatı*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1984, XII+587 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Osmanlı Devleti Maliyesinin Kuruluşu ve Osmanlı Devleti İç Hazinesi". *Belleten*, XIII, 165, 1978, 67-93.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Devletinin Merkez ve Babriye Teşkilatı*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1984, XVI+632 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Devletinin Saray Teşkilatı*. Ankara, 1945.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Osmanlı Tarihine Ait Yeni Bir Vesikanın Ehemmiyeti ve İzahı ve Bu Münasebetle Osmanlılar'da İlk Vezirlere Dair Mütalaa". *Belleten*, III, 9, 1939, 99-106.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Otranto'nun Zaptından Sonra Napoli Kralı İle Dostluk Görüşmeleri". *Belleten*, XXV, 100, 1961, 595-608.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Rodos Şövalyeleri Hakkında Antalya Valisi Sultan Korkud'a Gönderilmiş Bir Mektup". *Belleten*, XVIII, 71, 1954, 347-355.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Sadrazam Kamil Paşa'nın Siyasi Hayatı İsimli Eser Dolayısıyla II. Abdülhamid Devrinde Kamil Paşa". *Belleten*, XIX, 74, 1955, 203-245.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Sakarya Nehri'nin İzmit Körfezi'ne Akıtılmasıyla Marmara ve Karadeniz'in Birleştirilmesi Hakkında Vesikalar ve Tetkik Raporları". *Belleten*, IV, 14-15, 1940, 149-174.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Tersane Konferansı'nın Mukerreratı Hakkında Şura Mazbatası". *Tarih Dergisi*, VI, 9, 1954, 123-141.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Tosyalı Ebubekir Ratib Efendi". *Belleten*, XXXIX, 153, 1975, 49-76.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "V. Murad'ı Tekrar Padişah Yapmak İsteyen K. Skaliyeri-Aziz Bey Komitesi". *Belleten*, VIII, 30, 1944, 245-328.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "XIV-XV. Asırlarda Anadolu Beyliklerinde Toprak ve Halk İdaresi". *II. Türk Tarih Kongresi* (İstanbul 20-25 Eylül 1937). İstanbul, 1943.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Yedi Sene Muharebesi Esnasında Lehistan Krallığı'nın Vaziyetine Dair Birkaç Vesika". *Tarih Semineri Dergisi*, 1, 1937, 14-31.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). "Bonapart'ın Cezzar Ahmed Paşa'ya Mektubu ve Akka Muharasasına Dair Bir Deyiş". *Belleten*, XXVI-II, 111, 1964, 451-457.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). "Hızır Bey Oğlu Sinan Paşa'nın Veziri Azamlığına Dair Çok Kıymetli Bir Vesika". *Belleten*, XXVII, 105-106, 1963, 37-43.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Mithat Paşa ve Yıldız Mahkemesi: Sultan Aziz ve Sultan II. Abdülhamid Sultan Aziz'in Tabiatından İndirilmesi ve İntiharına Kadar Geçen Vekayii Muhtevide*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1967, XVII+381 s. (11 Resim). (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VII. Seri No: 53). *Üç Mucama. Şark Meselesi Garp. Meselesi, Türk Meselesi*. İstanbul 59 s.
- ÜÇÖK (Coşkun). "1876 Anayasasının Kaynakları Özellikle 1851 Prusya Anayasası". *Kanun-ı Esasinin 100. Yılı Sempozyumu 11 Nisan 1976 Ankara: Türk Parlemtoculuğunun İlk Yüzyılı 1876-1976*. Hazırlayan: Siyasi İlimler Türk Derneği. Ankara, 1978, 1-30.
- ÜÇÖK (Coşkun). "1876 Tarihli Osmanlı Anayasasının 1876-1908 Yılları Arasında Uygulanıp Uygulanmadığı Konusu". IX. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 1171-1173.
- ÜÇÖK (Coşkun). "Europa und die Türkei". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1966, 359-369.
- ÜÇÖK (Coşkun). "Die Historischen Grundlagen der Deutsch-Türkischen Völkerfreundschaft". *Annales de l'univ. d'Ankara*, IX, 1963, 25-39.
- ÜÇÖK (Coşkun). "La Politique Extérieure de la Sublime Porte Pendant le Premier Empire". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1966, 371-381.
- Üçüncü Askeri Tarih Semineri: *Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri* (20 Temmuz 1974'e Kadar). Ankara, 1986.
- ÜLKEM (Necmi). "Mondros Mütarekesi Döneminde Aydın Vilayecinin Nüfusuna Dair Bir Belge". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, IV, 1990, 23-41.
- ÜLKEN (Hilmi Ziya). "Şark Garp Problemi Karşısında İslamiyet". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XII, 1964, 21-34.

- ÜLKER (Necmi). "XVII. Yüzyılın Son Döneminde İzmir'deki İngiliz Kolonisinin Ticari Problemleri". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1701-1706.
- ÜLKER (Necmi). "1797 Olayı ve İzmir'in Yakılması". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 117-158.
- ÜLKER (Necmi). "Çanakkale Zaferi'nin İzmir Basınında Akisleri". *Atatürk Yolu*, 4, 14, 1994, 267-278.
- ÜLKER (Necmi). "Mondros Mütarekesi Döneminde Aydın Vilayetine Nüfusuna Dair Bazı Bilgiler". 5. *Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 515-519.
- ÜLKER (Necmi). "Onyedinci Yüzyılın İkinci Yarısında İzmir'deki İngiliz Tüccarlarına Dair Ticari Problemlerle İlgili Belgeler". *Belgeler*, 14, 18, 1989, 261-319.
- ÜLKER (Necmi). "XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında İzmir'deki İngiliz Tüccarına Dair Problemlerle İlgili Belgeler". *Belgeler*, XIV, 18, 1989-1992, 261-320.
- ÜLKER (Necmi). "XVII. Yüzyılın Son Döneminde İzmir'deki İngiliz Kolonisinin Ticari Problemleri". XI. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1994, 1701-1706.
- ÜLKER (Necmi). "Yeniçeri Ocağı'nın İlgası Öncesi İzmir'deki Asayişin Bozukluğuna Dair Belge". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 6, 1991, 25-43.
- ÜLKÜTAŞIR (M. Şakir). "Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa'nın Hayatı (1832-1900)". *Türk Kültürü*, XVI, 182, 1977, 67-73.
- ÜLMAN (A. Haluk). 1860-1861 *Suriye Buhranı: Osmanlı Diplomasisinden Bir Örnek Olay*. Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1966, VIII+135 s. (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.No: 111-193 Dış Münasebetler Enstitüsü Yayını: 18).
- ÜLMAN (A. Haluk). *Birinci Dünya Savaşına Giden Yol*. Ankara, Sevinç Matbaası, 1972, VIII+230 s.
- ÜNAL (Fatih). II. *Meşrutiyet Dönemi Kürt Meselesinin Ortaya Çıkışı*. İstanbul, 1995. Yüksek Lisans Tezi.
- ÜNAL (Hasan). "Balkan Diplomasisinden Bir Kesit: Bulgaristan'ın Bağımsızlık İlanı, 1908-1909". *Yeni Balkanlar, Eski Sorunlar*. Hazırlayan: Kemal SAYBAŞLI, Özcan GENCER. İstanbul, Bağlam Yayınları, 1997, 53-72.
- ÜNAL (Hasan). *İttihat ve Terakki Liderlerinin I. Dünya Savaşı Sonrası Dış Faaliyetleri (1918-1922)*. Ankara, 1985. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÜNAL (Mehmet Ali). "XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Diyarbekir Eyaletine Tabi Sancakların İdari Statüleri". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2211-2220.
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). "Mimar Sinan'ın Eserlerinde Selçuklu ve Beylikler Devri Mirası". *Milli Kültür*, 71, 1990, 22-26.
- ÜNAL (Sevim). "1830-1840 Yılları Arasında Türk, İngiliz Ekonomik İlişkileri". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1367-1376.
- ÜNAL (Sevim). "1838-1841 Yılları Arasında Türk-İngiliz Politik İlişkileri". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1545-1557.
- ÜNAL (Sevim). "Tanzimat Döneminde Dış Politika". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 203-210.
- ÜNAL (Seyit Ahmet). *Nakşi Ali Akkırmanî Divanı (Edisyon Kritik)*. Ankara, 1987. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ÜNAL (Tahsin). II. *Viyana Muhararası, Mağlubiyetimizin Gizli Sebepleri*. Ankara, Güzel İstanbul Yayınları, 1934, 68 s.
- ÜNAL (Tahsin). "İstanbul'un Fethi'nin Teknolojik ve Manevi Yanları". *Türk Kültürü*, VII, 82, 1969, 727-735.
- ÜNAL (Tahsin). "İstanbul'un İşgali-16 Mart 1920-". *Türk Kültürü*, IX, 101, 1971, 457-480.
- ÜNAYDIN (Ruşen Eşref). *Çanakkalede Savaşın Dediler ki..*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1960, IX+57 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XVI.Seri, No: 3).
- ÜNLÜ (Selçuk). "Avusturyalı Diplomat Anton von Prokesh-Osten (1795-1895) ve Türkiye". *Araştırma Dergisi*, 16, 1988, 175-183.
- ÜNLÜ (Selçuk). "Avusturyalı Diplomat Anton Von Prokesh-Osten (1795-1895) ve Türkiye". *Araştırma Dergisi*, 16, 1988, 175-187.
- ÜNLÜ (Selçuk). *Dersaadet'te Avusturya Seafirleri*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988.
- ÜNSAL (Fethi). "Balkan Harbi (1912-1913) Yenilgisinin Nedenleri". *Askeri Tarih Bülteni*, XVI, 30, 1991, 75-83.
- ÜNSAL (Süha). "Osmanlı Sosyalist Fırkası Belediye Programı". *Toplumsal Tarih*, III, 15, 1995, 61-63.
- ÜNSALDI (Murat). *Batı cephesinde Kuwayt Milliye ve düzenli orduya geçiş (özellikle askeri stratejik açıdan)*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "14. Asırda Anadolu'da Selçukluların An'anesine Bağlı Mezar Taşları". *Vakıflar Dergisi*, 12, 1978, 15-26.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Dördüncü Sultan Murad'ın Revan Seferi Kronolojisi. Şevval 1044 (1635)-Recep 1045 (1635)". *Belleten*, XVI, 64, 1952, 547-576.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Hattat Mahmud Celaleddin Efendi ve İstanbul'un Fethini Müjdeleyen Hadis*. İstanbul, Kemal Matbaası, 1953, 1 s. (Gravür).
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "İstanbul'un Zabından Sonra Türklerde Tıbbi Tekamüle Bir Bakış". *Vakıflar Dergisi*, I, 1-2, 1938, 72-81.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *İstanbul Fethiyle Kalelerinin Manzum ve Mensur Tarih İbareleri*. İstanbul, İstanbul Fethi Derneği Neşriyatı, 1953, 49 s. (İstanbul Fethi Derneği Neşriyatı Sayı: 16).
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Tıp Fakültesi'nin Meşrutiyet Yılları Tarihine Dair". *Belleten*, XXIII, 90, 1959, 287-306.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Yeniçeri Kışkıları". *Belleten*, XL, 160, 1976, 589-594.
- ÜREKLİ (Bayram). *Konya'nın Merkezi İdare ile İlişkileri (1650-1675)*. İstanbul, 1989. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÜREKLİ (Bayram). *Yazıcı-Oğlu Ali'nin "Tarih-i Al-i Selçuk" Adlı Eserinin Oğuzlar ve Büyük Selçuklular Bölümü. Karşılaştırmalı Metin*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÜREKLİ (Fatma). "Ayestefanos'taki Rum Kilise Abidesinin İnşası Meselesi". *Mimar Sinan Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2, 1995, 237-270.
- ÜSTÜN (Cevad). 1683 *Viyana Seferi*. Ankara, 1941, 133 s.
- ÜZGÖR (Tahir). *Türkçe Divan Dübâceleri*. Ankara, 1990, 566 s.
- V. *Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. II. İstanbul, Türkiye Tarih Enstitüsü İstanbul Üniversitesi, 1989.
- V. *Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. 1. 1986.

- V. Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri. I. İstanbul, 1986.
- V. Milletlerarası Türkoloji Kongresi, İstanbul, 23-28 Eylül, Tebliğler. Ankara.
- Vak'anüvis. "Enver Paşa Ordunun Başına Nasıl Geçmişti". *Tarih Hazinesi*, 9, 1951, 447-448.
- VAKKASOĞLU (Vehbi). *Moskof Mücadelemiz*. 3. Basım. İstanbul, 1983, 207 s.
- VAKKASOĞLU (Vehbi). *Mukaddes Kurtuluş İggallere Cevap*. 3. Basım. İstanbul, Cihan Yayınları, 1984, 208 s.
- VANKU (Milan). "Emancipation De La Serbie Et Des Principaures Roumaines Au Temps Du Tanzimat (1856-1875)". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümünü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 211-214.
- VARLIK (M. Çetin). "XVI. Yüzyıl Osmanlı İdare Teşkilatında Kütahya". *Marmara Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 2, 1987, 210-239.
- VARLIK (Mustafa Çetin). "Kütahya'nın Türk Hakimiyetine Geçışı". *Araştırma Dergisi*, 14, 1986, 255-273.
- VARLIK (Mustafa). *Germiyan-oğulları Tarihi Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul, 1972. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- VARLIK (Mustafa). *XVI. Yüzyıl Anadolu Beylerbeyliği, Sancaklar ve Kadıköyler Üzerine*. Ankara, 1978, 15 s.
- VASIĆH (Milan). "The Martoloses in Macedonia". *MACR*, VII, 1, 1977, 30-41.
- VASIJEVIĆ (Djordje). "Developpement de la Cuture et de L'activité Publicitaire en Macédoine Sous L'influence Du Tanzimat". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümünü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 85-87.
- VASILYEVİÇ (Corce). "Makedonya Halk Federatif Partisi'nin Genç Türk Devrimindeki Rolü 1908/1909". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1233-1238.
- Vatan Uğrunda Yabut Yıldız Mahkemesi*. Mısır, 1326, 232 s.
- VEİNSTEİN (Gilles). "Remorques sur l'Ambassade En France De Yirmisekiz Efendi Mehmet Çelebi". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 977-984.
- VELİDEDEOĞLU (Hıfzı Veldet). *İlk Meclis ve Milli Mücadele'de Anadolu*. İstanbul, Çağdaş Yayınları, 1994.
- VELİDEDEOĞLU (Hıfzı Veldet). *İlk Meclis ve Milli Mücadele'de Anadolu*. İstanbul, Çağdaş Yayınları, 1990, 300 s.
- VERSAN (Vakur). "Türk Anayasasının İktisadi Esasları ve Başlıca Siyasi Partilerin İktisadi Görüşleri". *İktisat Dergisi*, 3, 18, 1965, 20-35.
- VESELA (Zdenka). "Les Eglises Comme Phenomene de L'Administration Ottomane". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 2001-2010.
- "Vesikalık: Milli Mücadele Yıllarında Dağıtılan Bir Bildiri: Allah'a, Peygambere, Padışaha itaat Edenler Büyük Millet Meclisi'nin Emrine Tabi Olurlar". *Toplumsal Tarih*, 7, 42, 1997, 27.
- "Vesikalık: Milli Mücadele Yıllarında İstanbul Halkına Dağıtılan Bir Bildiri". *Toplumsal Tarih*, 7, 41, 1997, 55.
- VIII. Milli Türkoloji Kongresi 14-18 Eylül 1987. İstanbul.
- The Via Egetia Under Otoman Rule, 1380-1699*. Rethymnon, 1996.
- Viyana Önünde Türkler: Tarih Vesikaları*. Derleyen: Henrich KRETSC-HAYR; Çeviren: Halit İLTERBER. İstanbul, 1971, 213+256 s. (Batı Dillerinde Osmanlı Tarihleri: 6).
- VOCELKA (Karl). "Avusturya-Osmanlı Çekişmesinin Dahili Eckenleri". *Tarih Dergisi*, XXV, 31, 1978, 5-29.
- VOCELKA (Karl). "The Valuation of the Events of 1683 in German Historiography of the 19. Century". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1063-1067.
- von Böhme. "Savaş Katılan ve Olanları Gören Birinin Gözüyle 1917 Güzü Sonundaki Kudüs Muharebeleri". Çeviren: Fahri ÇELİKER. *Askeri Tarih Bülteni*, 10, 1980, 99-111.
- VOSIĆ (Milan). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Martoloslar". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 31, 1977, s. 47.
- VRYONIS (Speros). "Bizans Devri Anadolu Tarihindeki Problemler". Çeviren: Ekrem MEMİŞ. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 303-26.
- WAGNER (George). "Osmanlı İmparatorluğu ve Avusturya". Çeviren: Cemil Ziya ŞANBEY. *Türk Kültürü Araştırmaları*, III-VI, 1966-1969, 269-289.
- WAGNER (George). "Otuz Yıl Savaşları Döneminde Osmanlı ve Avusturya İmparatorluklarının Politikası". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 147-166.
- WALDER (David). *Çanakale Olayı*. 2. Basım. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1971, 416 s.
- WALTER (F. Weiker). "Osmanlı Bürokrasisi Modernleşme ve Reform". *Amme İdaresi Dergisi*, 6, 3, 1973, s. 48-57.
- WALTER (F. Weiker). "Osmanlı Bürokrasisi ve Modernleşme". Çeviren: S. BÜYÜKDAVRAS, E. OYAL. *Amme İdaresi Dergisi*, VI, 1, 1973, 98-111.
- War, Technology and Society in the Middle East*. London, Oxford University Press, 1975.
- WARBURG (Gabriel R.). "Some Social And Economic Aspects Of Turko-Egyptian Rule In The Sudan". *Belleten*, 53, 207-208, 1989, 769-795.
- WEISSMANN (Natioum). "Yeniçeri Ocağı'nın Teşekkülü". Çeviren: Eriman TOPBAŞ. *Türkiye Günlüğü*, 11, 1990, 124-125.
- WERNER (Theodor). *Türkler İngilizlerin Yumruğu Altında 1918-1923: I. Cihan Harbinde Türk-İngiliz Münasebetleri*. 64 s.
- WITTEK (Paul). "Ankara Bozgunundan İstanbul'un Zaptına (1402-1455)". Çeviren: Halil İNALCIK. *Belleten*, VII, 27, 1943, 557-589.
- WITTEK (Paul). *Menteşe Beyliği: XIII-XV. Asırda Garbi Küçük Asya Taribine Ait Bir Tetkik*. Çeviren: Orhan Şaik GÖKYAY. Ankara, 1944, XVI+191 s.
- WOLJCİK (Zbigniew). "King John III. of Poland and The Turkish Aspects of His Foreign Policy". *Belleten*, XLIV, 176, 1980, 659-674.
- WOODS (John C.). *Akkoyunlular: Aşiret, Konfederasyon, İmparatorluk: 15. Yy. Türk-İran Siyaseti Üzerine Bir İnceleme*. Çeviren: Sibel ÖZBUDUN. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1993, 412+11 s.
- WOOPHEAD (Christine). "Ottoman Insa and the Art of Letter Writing: Influences upon the Career of the Nişancı and Prove Stylist Okcuzaade (d. 1630)". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 143-159.
- "X. Milletlerarası Dinler Tarihi Kongresi". *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, II, 2-4, 1960, 189-192.
- X. Milli Egemenlik Sempozyumu. Ankara, T.B.M.M. Kültür, Sanat ve Yay. Kurulu, 1996.
- X. Milli Türkoloji Kongresi. İstanbul, 1998.

- X. *Türk Tarih Kongresi*. III. Ankara, 1993.
- XII. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994.
- XIX. *Yüzyılda Emperyalizmin Batı Anadolu'da Yayılması*. Ankara, 1976, 95 s.
- XVI-XVII. *Asırda Osmanlılar ve İspanya Krallığı*. Çeviren: Halit İLTER. İstanbul, 1971, 115+211 s. (Batı Dillerinde Osmanlı Tarihleri: 5).
- XVI. *Internationaler Byzantinisten Kongress*. Wien, 1982.
- XXXIII. *Yugoslavya Folklorculuk Birliği Kongresi* 24-28 Eylül 1986. .
- YAĞAR (Hasan). *Merzuat Metinlerinde Polis Teşkilatında Yapı ve Görev* (1845-1923). Ankara, 1988. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- YAĞMUR (Bahri). *Hilali Divanı (İnceleme-Metin)*. Ankara, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- YAKAR (Aytekin). *Türk Romanında Milli Mücadele*. Ankara, 1973.
- YAKICI (Ali). *Niyazi-i Mısrî'nin Divan-ı İlahiyat'ı*. Ankara, 1986. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- YAKİTAL (Emin). "Sultan Osman III'ün Tahta Çıkışının Bildirilmesi İçin 1755 Yılında Lehistan Devleti'ne Büyükelçi Olarak Gönderilen Ali Ağa'nın Bu Göreviyle İlgili Sefaretname". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 15, 1981, 145-168.
- YAKUT (Kemal). *II. Mevritiyet Döneminde Sosyal ve Ekonomik Alanda Yapılan Reformlar*. Eskişehir, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- YALÇIN (Hüseyin Cahit). "Milli Hakimiyetin İnkişafı Milli Hakimiyetin İnkişafı". *Fikir Hareketleri*, 1, 6, 1933, 1-3.
- YALÇINKAYA (Aladdin). *Cemaleddin Afgani ve Türk Siyasal Hayatı Üzerindeki Etkileri*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- YALÇINKAYA (Aladdin). "Osmanlı Devleti'nin Yeniden Yapılanması Çalışmalarında İlk İkamet Elçisinin Rolü". *Toplumsal Tarih*, 6, 32, 1996, 45-53.
- YALÇINKAYA (Aladdin). "Osmanlı Zihniyetindeki Değişim Göstergesi Olarak Sefaretnamelerin Kaynak Değeri". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 319-338.
- YALÇINKAYA (M. Alaaddin). *The First European Permanent Ottoman-Turkish Embassy: The Embassy of Yusuf Agab Efendi to London (1793-1797)*. İstanbul, Eren Yayıncılık.
- YALÇINKAYA (M. Alaaddin). *The First Permanent Ottoman-Turkish Embassy in Europe: The Embassy of Yusuf Agab Efendi to London (1793-1797)*. Birmingham, 1993. Doktora Tezi. Birmingham University.
- YALÇINKAYA (M. Alaaddin). "İstanbul: 18.Yüzyıl Sonlarında Avrupa'nın Önemli Diplomatik Merkezi: (1792-1798 İngiliz Diplomatik Kaynakları Işığında)". *X. Milli Tarih Kongresi*. İstanbul, 1998.
- YALÇINKAYA (M. Alaaddin). "The Ottoman Devletinin Yeniden Yapılanması Çalışmalarında İlk İkamet Elçisinin Rolü". *Toplumsal Tarih*, 32, 1996, 45-53.
- YALÇINKAYA (M. Alaaddin). "Sir Robert Liston'un İstanbul Büyükelçiliği (1794-1795) ve Osmanlı Devleti Hakkında Görüşleri". *Osmanlı Araştırmaları*, XVIII, 1998, 187-216.
- YALÇINKAYA (M. Alaaddin). "Türk-İngiliz İlişkilerinde Büyükelçi Ainslie Dönemi (1776-1794)". *Prof. Dr. Halil İnalcık Armağanı* 80. Doğum Yıldönümü Münasebeti İle. İstanbul, Eren Yayıncılık.
- YALÇINTEPE (Sevda). "İstanbul'un Fethi ve Sonraki Gelişmeler". *PTT Dergisi*, 78, 1989, 38-40.
- YALT (Ali Rıza). *I. Dünya Savaşı*. İstanbul, İstanbul Gazetesi Veb Ofset Tesisleri, 1973, 143 s.
- YAMAKOĞLU (Cihan). *Kuva-i Milliyeci İlim ve Fikir Adamı, Hatib, Yazar ve Adalet Bakanı (1924-1930): Mahmut Esat Bozkurt (1892-1943)*. Ankara, 1987, IX+163 s.
- YAMAN (Ahmet Emin). "İstanbul'un Ankara'ya Yaklaşma Deneyimi". *X. Türk Tarih Kongresi* (22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2755-2771.
- YANS (Kerim). *Osmanlı-Safevi Münasebetleri (IV. Murad Devrinde)*. İstanbul, 1977. Doktora Tezi.
- Yanya Mudafası*. 2 Cilt. İstanbul, 1927, 117 s. (Erkan-ı Harbiye-i Umumiye Talim ve Terbiye Dairesi).
- YARCI (Güler). *Osmanlı Diplomasisinde Makedonya Meselesi (1876-1912)*. İstanbul, 1996. Doktora Tezi.
- YARKIN (İbrahim). "Türkistan'da "Yeni Usul" Öğretiminin Kurucusu ve Milliyetçi Rehber Münevver Kafi". *Türk Kültürü*, II, 2, 1965, 161-173.
- YAŞARBAŞ (Enver). *Ermeni Terörünün Tarihçesi: Ermeni Komitelerinin Emelleri ve İhtilal Hareketleri*. İstanbul, 1984, 287 s.
- YATAK (Süleyman). "Bindokuzyüzondört-Bindokuzyüzonaltı Yıllarında Osmanlı Devleti ve Mekke Emiri Şerif Hüseyin". *İlim ve Sanat Dergisi*, 30, 1991, 70-80.
- YAVUZ (Bige). *İstiklal Savaşı Döneminde Türk-Fransız İlişkileri (Fransız Arşiv belgeleri açısından, 1919-1922)*. Ankara, 1989. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- YAVUZ (Bige). *Kurtuluş Savaşı Dönemi'nde Türk-Fransız İlişkileri, Fransız Arşiv Belgeleri Açısından 1919-1922*. Ankara, 1919, 194 s.
- YAVUZ (Erdal). "1908 Boykotu". *O.D.T.Ü Gelişme Dergisi*, Özel sayı, 1978.
- YAVUZ (Fehmi). *Dar'ül-Hilafet-i'l-Aliye Medreseleri ve Kurtuluş Savaşı*. Ankara, 1981.
- YAVUZ (Hulusi). "Hicaz Demiryolu'nun Türkiye İktisat ve Sosyal Tarihindeki Yeri ve Ehemmiyeti". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi*. Tebliğler. Ankara, 1990, 315-318.
- YAVUZ (Hulusi). "Sadrazam Lütfi Paşa ve Osmanlı Hilafeti". *X. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2083-2107.
- YAVUZ (Nurcan). *I. Dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Hakkari Mebusu Mazhar Müfit Beyin Faaliyetleri*. Erzurum, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- YAVUZ (Nuri). *Türk Arşiv Belgelerine Göre I. Balkan Harbi*. Ankara, 1985. Yüksek Lisans Tezi. G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- YAVUZ (Ünsal). "Askeri Strateji Açısından Türkiye Demiryolları (1856-1923)". *Birinci Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1983, 179-190.
- YAVUZ (Ünsal). "Fransız Dışişleri Bakanlığı Belgelerinde 12 Eylül 1919 Tarihli Osmanlı-İngiliz Gizli Antlaşması". *Askeri Tarih Bülteni*, 33, 1992, 137-162.
- YAVUZ (Ünsal). "İngiliz ve Fransız Resmi Belgelerinde İstanbul'un İşgalini (16 Mart 1920) Hazırlayan Gelişmeler". *Belleten*, XVI, 217, 1992, 963-984.

- YAVUZ (Yıldırım). "II. Meşrutiyet Döneminde Ulusal Mimari Üzerindeki Batı Etkileri". *Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 2, 1, 1976, 9-34.
- Yavuz ile Midilli'nin Yolculuğu. Çeviren: Arif GELEN; Önsöz: İsmail ARAR. İstanbul, 1968, 73 s.
- YAYLA (Ali). *1312 Yunan Harbi Harekat-ı Askeriyesi ve Muhaberatı*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- YAZAR (M. Necati). *İstiklal Harbi (1918-1923)*. İstanbul, Bakış Matbaası, 1984, 72 s.
- YAZICI (Mustafa). *Tanzimattan Bu Yana Milli Eğitim Bakanları, Başbakanlar ve Atatürk 1839-1873*. Ankara, Emel Matbaacılık Sanayi, 1973, 198 s.
- YAZICI (Nesimi). "İkinci Meşrutiyetten Cumhuriyete Din Görevlisi Yetiştiren Kurumlar Üzerine Bazı Gözlemler". *Türkiye'de Din Eğitimi ve Öğretimi, Kongreye Sunulan Bildiriler*. İstanbul, 1993, 90-97.
- YAZICI (Nesimi). "İstanbul'un Fethi Türk-İslâm Dünyasında Ne Gibi Değişmeler ve Gelişmelere Sebep Oldu?". *Davet*, 12, 1983, 18-19.
- YAZICI (Nesimi). "İstanbul'un Fethi ve Bunun Türk-İslâm Tarihindeki Yeri". *Sılablı Kıvvetler Dergisi*, 297, 1985, 127-134.
- YAZICI (Nesimi). "Karesi Gazetesi Penceresinden Balıkesir'de Dinî Hayat Üzerine Bazı Gözlemler". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi*, XXXVII, 1997, 105-130.
- YAZICI (Nesimi). "Tanzimat ve Abdülhamid Döneminde Din Görevlilerinin Yetiştirme Ortamı". *Diyanet Dergisi*, XXX, 2, 1994, 31-38.
- YAZICI (Nesimi). *Türkiye'de Din Eğitimi ve Öğretimi, Kongreye Sunulan Bildiriler*. İstanbul, 1993.
- YAZICI (Nesimi). "XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Devleti Cezayir Münasebetleri Hakkında Bazı Mülahazalar". *İslami Araştırmalar*, II, 7, 1988, 69-74.
- YAZICI (Nuri). *Canik sancağı'nda Pontusçu Faaliyetler (1918-1922)*. Erzurum, 1985. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- YAZICIOĞLU (Sait). "Osmanlı Beylik Dönemi Anadolu'sunda Düşünce ve İlim Hayatı". IV. Vakıf Haftası (1-7 Aralık 1986) *Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde Hacı Bayram-ı Veli ve Dönemi Semineri-Yeni Vakıfların Problemleri ve Geleceği Semineri*. Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1987, 71-75.
- YAZMAN (Aslan Tufan). *Dumlupınar'dan İzmir'e Esen Kasırga (Günlük gününe Büyük Taarruz) Kurtuluş Savaşı'nın 50. Yılı Hatırası*. İstanbul, Yörük Yayınları, 1971, 3+384 s.
- YAZMAN (Aslan Tufan). *Kurtuluş Savaşında Türk Süvarileri: Kurtuluş Savaşının 50. Yılı Hatırası*. İstanbul, D. Y. O. Kültür Yayınları, 1969.
- YAZMAN (Mehmet Şevki). "18 Mart Çanakkale Deniz Savaşı". *Kemalizm*, 32, 380, 1994, 18-19.
- YAZMAN (Mehmet Şevki). *Büyük Taarruz Nasıl Oldu?*. İstanbul, Akşam Basımevi, 1933, 90 s.
- YAZMAN (Mehmet Şevki). *İstiklal Savaşı Nasıl Oldu?*. İstanbul, Akşam Basımevi, 1934, 199 s.
- YAZMAN (Mehmet Şevki). *Osman Ağanın Hatıraları: Viyana Muhasarasından Sonra Avusturyalılara Esir Düşen Osman Ağanın hatıraları*. İstanbul, 1961, 128 s.
- YAZMAN (Mehmet Şevki). *Viyana Kapılarında Düniş ve Osman Ağanın Çilesi*. İstanbul, 1962, 192 s. (Tarih Konuşuyor Serisi: 3).
- YEDİİLDİZ (Bahaeddin), İZGİ (Özkan). "1445 Yılında Ordu ve Yöresinde Kullanılan Şahıs Adları". Editör: Abdurrahman GÜZEL, Umay GÜNAY, Abdurrahman GÜZEL, Abdurrahman GÜZEL. *Şiirli Elçin Armağanı*. Ankara, 1983.
- YEDİİLDİZ (Bahaeddin), ÜSTÜN (Ünal). *Ordu Yöresi Tarihinin Kaynakları I: 1455 Tarihli Tahrir Defteri*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1992, XLII+688 s.
- YEDİİLDİZ (Bahaeddin). "İslam Hukukunda Zımmîlerin Yeri". *Türk Kültürü*, 290, 1987, 335-339.
- YEDİİLDİZ (Bahaeddin). "Ordu İli Yer Adları". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXII, 1-2, 1984, 20-36.
- YEDİİLDİZ (Bahaeddin). "Ordu İlinin Tarihçesi". *Ordulular Rehberi*. Ankara, Ordu İli Kültür ve Kalkınma Vakfı Genel Merkezi Yayını, 1998, 11-30.
- YEDİİLDİZ (Bahaeddin). *Ordu Kazası Sosyal Tarihi*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1985, 273 s.
- YEDİİLDİZ (Bahaeddin). "Ordu Yöresine Ait Bazı Folklor Unsurlarının Tarihi Kökenleri". III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri. Ankara, 1987, 439-446.
- YEDİİLDİZ (Bahaeddin). "Osmanlılar Döneminde Manastır". *Atatürk ve Manastır Sempozyumu (Manastır-Bitola, 12-13 Ekim 1998) Bildiriler*. Ankara, Gazi Üniversitesi, 1999, 21-35.
- YEL (Selma). "Mondros Mütarekesi ve İngiliz Politikası". *Atatürk Yolu*, 2, 8, 1991, 723-731.
- YEL (Selma). "Yakup Şevki Paşa'nın Erzurum'dan Ayrılışının Sebepleri ve İstanbul ile Ankara Arasında İrtibat Tesis Etmeye Çalışması". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 379-387.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz), AKŞİN (Sina), TİMUR (Taner). "Osmanlı Döneminde Politik Tabular ve Yansımaları". *Sanat ve Tabular*. Ankara, Sanat Yayınları, 1995, 50-54.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Ceramics-Intercourse between Italy and the Ottoman Empire, Memory, History and Critique". *European Identity at the Millenium, CD-ROM*. MIT Press 1998.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "L'emploi de la brique sur les façades des édifices byzantins et ottomans aux XIV-XV eme siècle". XVI. Internationaler Byzantinisten Kongress. Wien, 1982, 322-337.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Sanatta Osmanlı İmparatorluğu Fransa Etkileşimi". *Osman Hamdi Bey ve Dönemi Sempozyumu*. İstanbul, Tarih Vakfı, 1992, 57-68.
- YERASİMOS (Stefanos). *Az Gelişmişlik Sürecinde Türkiye: I. Dünya Savaşından 1971 e. 2. Basım. III. Çeviren: Babür KUZUCU*. İstanbul, 1977, 1167-1776 s.
- YERLİKAYA (İhsan). "Yıldız'ın Hatası Devlet-i Aliyye ve Rusya Muhaberesi". *Tarih ve Toplum*, 18, 106, 1992, 45-56.
- YERLİKAYA (İlhan). "İttihad Terakki'nin Hışımına Uğrayan İki Gazetecinin Feryadı". *Toplumsal Tarih*, 6, 31, 1996, 52-53.
- YERLİKAYA (İlhan). *Milli Mücadele'de Maraş*. Konya, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- YERLİKAYA (İlhan). "Sırp-Karadağ ve 93 Savaşının Vakit Gazetesinde İşleniş". *Askeri Tarih Bülteni*, 41, 1996, 26-42.
- YERLİKAYA (İlhan). "Yıldız'ın Hatası Devlet-i Aliye ve Rusya Muhaberesi". *Tarih ve Toplum*, 106, 1992, 46-56.
- YEŞİLBURSA (Behçet Kemal). *Türk basınında Güney cephesi Ermeni olayları (1919-1921)*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.

- YETİŞ (Kazım). "İkinci Meşrutiyet Devri'ndeki Belli Başlı Fikir Akımlarının Askeri Hareketlere ve Cepheye Tesiri". *Askeri Tarih Semineri* (IV. Ankara 16/18-5-1989). Ankara, 1989, 50-71.
- YETİŞ (Kazım). "Tanzimat sonrası Belagat ve Rhetorique Kitaplarına Fransız Rhetorique Kitaplarının Tesirleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 56, 1988, 93-143.
- YETKİN (Sabri). "İzmir Milli Kütüphane Heyet-i İlmiyesi'nin "Numune Köy" Projesi (1916)". *Toplumsal Tarih*, 5, 29, 1996, 41-45.
- YİĞİTER (Kemalettin). "İngiliz Yazarı Marmaduke Pickthall'ın Türk-Ermeni Münasebetleri Hakkındaki Eserleri Üzerine Düşünceler". *Türk Kültürü*, XVI, 186, 1978, 360-369.
- YİĞİTGÜDEN (Remzi), SARAL (Muhterem), HALLI (Reşat). *Birinci Dünya Harbinde Türk Harbi, Çanakkale Cephesi*. Ankara, 1978.
- YILDIRAN (Neşe). *İstanbul'da II. Abdulhamid Dönemi (1876-1908) Mimarisi*. İstanbul, 1989. Doktora Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- Yıldırım (Birinci Cihan Harbi Hakkında). İstanbul, 1337, 364 s. (Erkan-ı Harbiye Tarih-i Harp Neşriyat-ı Hususiye Kütüphanesi).
- YILDIRIM (Cihat). *Abdullah Kemal'in Hatıratın Göre 1914-1918 Arası Osmanlı Devleti'nin Askeri, Siyasi ve Sosyal Durumuna Dair Bazı Düşünceler*. Konya, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- YILDIRIM (Cihat). *Abdullah Kemal'in Hatıratına Göre 1914-1918 Arası Osmanlı Devletinin Askeri, Siyasi ve Sosyal Durumuna Dair Bazı Düşünceler*. Konya, 1992. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YILDIRIM (Hüsamettin). *Kafkaslar'da Türk-Rus-Ermeni Münasebetleri (1914-1918)*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- YILDIRIM (Hüsamettin). *Rus-Türk-Ermeni Münasebetleri 1914-1918*. Ankara, Kök Yayınları, 1990, 133 s.
- YILDIRIM (İsmail). "Atatürk Dönemi Demiryolları Politikasına Bir Bakış". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XXII, 35, 1996.
- YILDIRIM (İsmail). *Milli Mücadele'ye Başlarken Eskişehir (22 Ocak 1919-20 Mart 1920)*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- YILDIRIM (İsmail). *Milli Mücadelenin Başlangıcında Eskişehir*. Eskişehir, 1998.
- YILDIRIM (Tahsin). *Türkiye'de Adem-i Merkezîyet Düşüncesinin Doğuşu ve Gelişimi*. Eskişehir, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- YILDIZ (Hakkı Dursun). "427.Yıldönümü Münasebetiyle Preveze Zaferi". *Türk Kültürü*, III, 36, 1965, 891-894.
- YILDIZ (Hakkı Dursun). "Preveze Zaferi (27/28 Eylül 1938)". *Türk Kültürü*, XXI, 234, 1982, 764-767.
- YILDIZ (Netice). "İngiliz Basını ve Arşiv Belgeleri Işığında Kırım Savaşı İle İlgili Bazı Sosyal Etkinlikler". *Tarih ve Toplum*, 18, 103, 1992, 24-29.
- YILMAZ (Celal). *Milli Mücadele'de Dertli Gazetesi*. Ankara, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YILMAZ (Durmuş). *Milli Mücadele Döneminde (1918-1922) Ankara Hükümeti Aleyhinde Bazı Faaliyetler*. Konya, 1992. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YILMAZ (Durmuş). *Misak-ı Milliye Göre Musul*. Konya, Alagöz Yayınevi, 1995, 159 s.
- YILMAZ (Faruk). *1921 Anayasası Hazırlanışı ve Özellikleri*. İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- YILMAZ (Fehmi). *The Life of Koprulu Fazıl Mustafa Pasha and His Grand Vizierate*. Ankara, 1996. Doktora Tezi. Bilkent Üniversitesi.
- YILMAZ (Mehmet). *Milli Mücadele'de Kastamonu Öğretmenleri*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- YILMAZ (Mevlüt Uluğtekin). *Milli Mücadelede bozguncu propagandaya karşı yapılan çalışmalar*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- YILMAZ (Muammer). "Otranto Fatihî Gedik Ahmet Paşa". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 53, 1991, 57-58.
- YILMAZ (Muzaffer). *Balkan Harbinden Günümüze Kosova*. İstanbul, 1995. Yüksek Lisans Tezi.
- YILMAZ (Serap). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Doğu ile Ekonomik İlişkileri: Onsekizinci Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı-Hint Ticareti İle İlgili Bir Araştırma. Fransız Arşivlerinden". *Belleken*, LVI, 215, 1992, 31-67.
- YILMAZ (Serap). "XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda İpekli Dokuma Endüstrisine Genel Bir Bakış ve Fransa İle İpekli Kumaş Ticareti". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1651-1670.
- YILMAZ (Şerafettin). *Türk İstiklal Harbinde Akhisar ve Soma cepheleleri (1919-1920)*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- YILMAZ (Veli). "Birinci Dünya Savaşı Harbi ve İki Ağustos Bindokuz-yüzondört Tarihli Türk-Alman İttifak Anlaşması". *Atatürk Yolu*, 3, 9, 1992, 121-131.
- YILMAZ (Veli). *I. Dünya Harbinde Türk-Alman İttifakı ve Askeri Yardımlar*. İstanbul, Cem Ofset, 1993, 310 s.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). "XVIII. Yüzyıl'da Diyarbakır Eyaleti'nin İdari Yapısı". *Askeri Tarih Bülteni*, 19, 36, 1994, 135-142.
- YİNANÇ (Mükrimin Halil). "Tanzimattan Meşrutiyete Kadar Bizde Tarihçilik". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 573-595.
- YİNANÇ (Mükrimin Halil). *Tanzimattan Meşrutiyete Kadar Bizde Tarihçilik*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940.
- YİNANÇ (Mükrimin Halil). *Türkiye Tarihi, Selçuklu Devri*. İstanbul, 1944.
- YİNANÇ (Refet). *Dükkadir Beyliği*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1988.
- YİNANÇ (Refet). *Dükkadir Beyliği*. Ankara, 1989, 184 s.
- YİNANÇ (Refet). "Ermeniler ve Ermeni Meselesi". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 1998.
- Yirmisekiz Çelebi Mehmet. *Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi'nin Fransa Sefernamesi (Sefarname-i Fransa)*. Hazırlayan: Abdullah UÇMAN. İstanbul, Garanti Matbaası, 1976, 180 s.
- YOL (Selma). "Boğazlar Bölgesi Çevirme Harekatı". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 2, 1991, 1-10.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Rami Mehmet Paşa'nın Sulhnamesi". *IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 346-354.
- Yunanlıların Türkiye'ye Yönelik Faaliyetleri ve Megali İdea Politikası 18-22 Ekim 1998. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- YURDAYDIN (Hüseyin). *Kanuni'nin Cülusu ve İlk Seferleri*. Ankara, 1961.

- YURDAYDIN (Hüseyin). "Matrakçı Naşuh'a Göre İstanbul-Budapeşte Arası Menzilleri". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1247-1256.
- YURTAYDIN (Hüseyin). *Kanuninin Cülusu ve İlk Seferleri*. Ankara, İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1961, 54 s. (Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları: 31).
- YURTSEVEN (Ahmet). *Osmanlılar'ın Son Döneminde Sosyal Siyaset Uygulamaları*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- YURTSEVER (Cezmi). "Çanakkale'den Çukurova'ya Yazılan Dehşet". *Kuvayı millîye*, 1997.
- YURTSEVER (Cezmi). *Çukurova Milli Mücadele Belgeseli*. 1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Ermeni Tuzakları". *Anadolu*, 1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Kurtuluş Yıllarında Anadolu: Bir Yılan Hikayesi". *Kuvayı millîye*, 1997.
- YURTSEVER (Cezmi). *Topalzaade Halil Efendi*. 1999.
- YUSUF (Süreyya). "Prizren Türkçesinde Kimi Yöresel Öğeler". *Çevren Dergisi*, IV, 12, 1976, 59-64.
- YUSUFOĞLU (Hicran). "Fatih ve Macar Kralı Matyas Arasındaki Yaya Mücadelesi". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 841-846.
- YUSUFOĞLU (Hicran). *Osmanlı-Macar İlişkileri: Başlangıçtan Ankara Savaşına Kadar*. Ankara, Sam Yayınları, 1995, 126 s. (Türk Macar Dostluk Derneği 1).
- YUSUFOĞLU (Hicran). *Osmanlı-Macar İlişkileri: Başlangıçtan Ankara Savaşına Kadar*. Ankara, Türk-Macar Dostluk Derneği, Sam Yay., 1995, 126 s.
- YUVALI (Abdülkadir). "İlhanlıların Anadolu Politikası ve Doğu Anadolu Şehirlerinin Vergi Potansiyeli". *XI. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1994, 581-600.
- YUVALI (Abdülkadir). "Osmanlı Müesseseleri Üzerindeki İlhanlı Tesirleri". *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6, 1995, 249-254.
- YUVALI (Abdülkadir). "Türk Ferhi Sırasında Bizans'ın Anadolu Politikası". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 37, 1990, 25-28.
- YÜCEER (Nasır). *Birinci Dünya Savaşında Kafkas İslam Ordusu'nun Azerbaycan ve Dağıstan Harekati*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi.
- YÜCEER (Saime). *1876-1908 Osmanlı, Alman Siyasi İlişkileri*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- YÜCEKÖK (Ahmet). "Emperyalizmin Yörüngesinde Osmanlı İmparatorluğu: 1838 Ticaret Sözleşmesi". *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, XXIII, 1, 1968, 381-425.
- YÜCEKÖK (Ahmet). "XIX. Yüzyıl Osmanlı Ticaret Sözleşmeleri". *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, XXIII, 1, 1968, 381-421.
- YÜCEL (Ünsal). *Al Sınyaf al-İslamiyya=İslam Kılıçları*. Çeviren: Tahsin Ömer TAHAOĞLU; sunan: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1988, 5+145 s. (114 Resim).
- YÜCEL (Yaşar). "Birinci Dünya Harbi Tarihi Bibliyografyası". *Askeri Tarih Bülteni*, 20, 1986, 157-174.
- YÜCEL (Yaşar). "Candarogulları Beyliği (1439-1461)". *Belleten*, XXXIV, 135, 1970, 373-407.
- YÜCEL (Yaşar). "General Characteristics of the Ottoman State Policy During the XVIII. and the XIX. Centuries". *Belleten*, LIV, 209, 1990, 233-243.
- YÜCEL (Yaşar). "II. Osman'ın Lehistan Seferi Hakkında Bilinmeyen Bir Kaynak". *Askeri Tarih Bülteni*, 16.Sayı Ek, 1984, 43-58.
- YÜCEL (Yaşar). "Kastamonu'nun İlk Fethine Kadar Osmanlı-Candar Münasebetleri (1361-1392)". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 1, 1964, 133-145.
- YÜCEL (Yaşar). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Desantralizasyona (Adem-i Merkeziyet) Dair Genel Gözlemler". *Belleten*, XXXVIII, 152, 1974, 657-708.
- YÜCEL (Yaşar). "XVI-XVII. Yüzyıllarda Osmanlı İdari Yapısında Taşra Ümerasının Yerine Dair Düşünceler". *Belleten*, XLI, 163, 1977, 495-506.
- YÜKEP (Kemal). "Birinci ve İkinci Lehistan Seferleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 6, 1978, 27-32.
- YÜKEP (Kemal). *Girit Seferi (1645-1669)*. Ankara, 1977, 116 s.
- YÜKEP (Kemal). *Sengotar Muharebesi-1665*. Ankara, 1977.
- YÜKSEL (Hasan). "Celali İsyanlarında Kaybolan Bir Belge: Zeynü'l Arap (Veya Ahmed Fakih) Zaviyesi Vakfiyesi". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 13, 1998, 49-57.
- YÜKSEL (Hasan). "Osmanlılar Döneminde Taşra Müftülerince Aile Konusunda Verilmiş Bazı Müstakil Fetvalar". *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*. Ankara, T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1992, 876-897.
- YÜKSEL (Hasan). "Selçuklular Döneminden Kalma Bir Vefai Zaviyesi (Şeyh Marzuban Zaviyesi)". *Vakıflar Dergisi*, XXV, 1995, 235-250.
- YÜKSEL (Hasan). "Sivas Eyaletinden İstanbul'a Ulaşan Şikayetler". *Revak*, 1992, 49-55.
- YÜKSEL (Orhan). *31 Mart Olayı ve Hareket Ordusunun Mahiyeti*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ZABSIZ (Fethi). "Çanakkale Savaşı". *Kemalizm*, 32, 380, 1994, 2-5.
- ZAİF (Oktay). "Osmanlı İmparatorluğu'nda XIX. Yüzyıl'ın İkinci Yarısında Meydana Gelen Siyasi Olaylar ve Günümüze Etkileri". *Hava Harp Okulu Bülteni*, 14, 37, 1994, 29-47.
- ZANATİ (Muhammed Harb Abdülhamid). *XVI. Asır Osmanlı, Memluklu Kaynakları Hakkında Bir Tedkik Selim F'in Suriye ve Mısır Seferi Hakkında İbn-İyas'ta Mevcut Haberlerin Selimnamelerle Mukayesesi*. İstanbul, 1980. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- ZARCONÉ (Thierry). "Alevi et Bektaşî De Thrace Orientale: Les Tekke De Sarı Saltuk A Babaeski et D'arız Baba a Havsa". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 629-638.
- ZDRAVEVA (Milko). "Osmanlı İdaresi Zamanında Üsküp". *Sesler*, XIX, 175, 1983, 93-97.
- ZEİDNER (Robert). "The Origins Of Turco-French Hostilities in Çukurova & Vicinity, 1920-21: Controversy Among The Documents of Several Nations & A New Interpretation Of Them". *X. Türk Tarih Kongresi (22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2663-2667. Zekeriyazade. *Cerbe Savaşı*. Hazırlayan: Orhan Şaik GÖKYAY. İstanbul, 1980, 188 s. (Tercüman 1001 Temel Eser No: 142).
- ZELYUT (Rıza). *Osmanlı'da Karşı Düşünce ve İdam Edilenler*. İstanbul, Yön Yayınları, 1995, 230 s.
- ZENGİN (Sabri). "Osmanlı Ordusunda Başarıya Etki Eden Faktörler".

Askeri Tarih Bülteni, 45, 1998, 139-144.

ZENGİN (Sabri). *Osmanlılarda Kale Muhasaratları (Cephe Gerisi ve Lojistik Destek)*. Tokat, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Osman Paşa Üniversitesi.

ZENGİN (Zeki Salih). *II. Meşrutiyet Döneminde Medreselerin İslahı Hareketleri ve Din Eğitimi (1908-1918)*. Kayseri, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.

ZEYBEK (Tolga). "1914 İstanbul Kahire Uçak Seferi". *Toplumsal Tarih*, II, 10, 1994, 27-28.

ZİMOVA (Nada). "Les Relations Entreles Turcs ottomans et l'Afrique Noire". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 625-629.

ZİMOVA (Nada). "The Turkish Response to the Great Powers Pressure and Imperialist Ambitions at the Beginning of the Twentieth Century the Turkish North Africa". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1427-1430.

ZİROJEVIĆ (Olga). "Die Osmanische "Kirchenpolitik" Auf Dem Gebiet Des Patriarchats Von Pec (Im Zeitabschnitt Bis 1683)". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 955-960.

ZİROYEVIĆ (Olga). "Der Sandschakbey Von Medervo Ali Bey Miha-loğlu". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 567-577.

ZİYA (Ahmet). *Meşrutiyet Uğrunda*. İstanbul, 1327, 47 s. *Ziya Gökalp: İttihat ve Terakki ve Meşrutiyet Tarihi*. 2. Basım. Sadeleştiren: Nevzat KIZILCAN. İstanbul, 1974, 318 s.

ZÜRCHER (Erik J.). *Milli Mücadele'de İttihatçılık*. Çeviren: Nüzhet SALLIHOĞLU. İstanbul, Gümüş Basımevi, 1987, 335 s. *Teşkilat 150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1990. *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1992. "16. Yüzyıl'da Bir Bilgin Amiral: Piri Reis". Hazırlayan: Abdülhakim KOÇIN. *Bilim ve Teknik*, 23, 268, 1990, 27-29. *18. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devletinin İdari Taksimatı-Eyalet ve Sancak Tercihati*. Elazığ, 1997, XIX+224 s. *3 Numaralı Mühimme Defteri*. İstanbul, 1994. *6 Numaralı Mühimme Defteri: 972/1564-1565*. Yayınlayan: Hacı Osman YILDIRIM. Ankara, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, 1995. *7 Numaralı Mühimme Defteri (975-976/1567-1569)*. Yayınlayan: Murat ŞENER, Nurullah İŞLER, Hacı Osman YILDIRIM. Ankara, Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, 1992.

İKTİSAT

- 1885-1985 Türkiye Ekonomisinin 100 Yılı ve İzmir ve İzmir Ticaret Odası Sempozyumu. İzmir, 1985.
19. Yüzyılda Osmanlı Dış Ticareti. Hazırlayan: Şevket PAMUK. Ankara, DİE, 1995.
- 1913-1915 Yılları Sanayi İstatistiki. Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1970, XIV+222 s. (4 Lev.). (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 299).
- "1922 Güzünde Beynelmile İşçiler İttihadi'nin İstanbul'da Dağıttığı Bildiri". *Tarih ve Toplum*, 7, 42, 1987, 4-5.
- ABDURRAHİMOĞLU (Erişah). "1653 ve 1654 Tarihli Osmanlı Bütçelerinin Değerlendirilmesi". *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6, 1-2, 1989, 185-197.
- ABDURRAHİMOĞLU (Erişah). "Osmanlı Devleti Merkezi Hazine Teşkilatı'nın Yapısı ve Değerlendirilmesi: (1621-1690)". *Kubbealtı Akademik Mecmuası*, XXI, 2, 1992, 65-75.
- ABDURRAHMAN (Vefik). *Tekalif Kavaidi (Osmanlı Mali Teşkilatı Hakkında): Memalik-i Osmaniyede Tekalifin Tarb ve Tahsili İle Teşkilatı Maliye Esasları*. İstanbul, 1328, 384 s. (Maliye Kütüphanesi, Aded: 6).
- ABDURRAHMAN ŞEREF. "Ecanibden İlk İstikraz Teşebbüsümüze Ait Birkaç Vesika". *Tarihi Osmani Encümeni Mecmuası*, 30, 1915, 321-337.
- ABDURRAHMAN ŞEREF. "Ecanibden İlk İstikraz Teşebbüsümüze Ait Birkaç Vesika". *Tarihi Osmani Encümeni Mecmuası*, 7, 1910.
- ACUN (Ramazan). "Database Design for Ottoman Tax Registers". *Yesterday: Proceedings from the 6th AHC International Conference*. Editör: H. J. MARKER, K. PAGH. Odense, 1994, 365-376.
- ADANIR (Fikret). "19. Yüzyıl Ortalarında Foça Kasabası'nda Kazanç ve Vergi". *Geçmişten Günümüze Foça Uluslararası Sempozyumu*. Düzenleyen: Engin BERBER. Ankara, 1997.
- Ahilik ve Esnaf*. İstanbul, 1986.
- Ahilik: Ortayol*. Ankara, 1971, VIII+181 s.
- Ahmed Refik. *Osmanlı Devrinde Türk Madenleri (967-1200)*. İstanbul, Devlet Basımevi, 1931.
- Ahmed Refik. *Türkiye Madenleri: Osmanlı Devrinde (967-1200)*. 2. Baskı. İstanbul, Enderun Kitabevi, 1989, 60 s.
- Ahmet Refik Bey. "İstanbul'da Gümrük ve Ticaret". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 3, 6, 1340/1924.
- AKA (İsmail). "XV. Yüzyılın İlk Yarısında Timurlular'da Zirai ve Ticari Faaliyetler". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 10-11, 1981, 111-120.
- AKARLI (Engin Deniz). "1872-1916 Bütçeleri Işığında Osmanlı Maliyesinin Sıkıntıları". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 38, 1-2, 1982, 225-254.
- AKDAĞ (Mustafa). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluş ve İnkişafı Devrinde Türkiye'nin İktisadi Vaziyeti". *Belleten*, 13, 51, 1949, 497-568.
- AKDAĞ (Mustafa). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluş ve İnkişafı Devrinde Türkiye'nin İktisadi Vaziyeti". *Belleten*, XIII, 51, 1949, 497-568.
- AKDAĞ (Mustafa). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluş ve İnkişafı Devrinde Türkiye'nin İktisadi Vaziyeti". *Belleten*, XIII, 51, 1949, 497-568.
- AKDAĞ (Mustafa). *Türkiye'nin İktisadi ve İhtimai Tarihi 1243-1453*. 1. Ankara, 1959.
- AKDAĞ (Mustafa). *Türkiye'nin İktisadi ve İhtimai Tarihi 1243-1559*. 2. Basım. İstanbul, Tarih Bölümü, 1974, 543+501 s. (Kültür Dizisi).
- AKDAĞ (Mustafa). *Türkiye'nin İktisadi ve İhtimai Tarihi 1453-1559*. 2. Ankara, 1971, VIII+422 s. (D. T. C. F. Ankara Üniversitesi Yayınları No: 131).
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). "Osmanlı Hukukunda Gedik Hakkının Menşei ve Gedik Hakkıyla İlgili Ebussuud'un Bir Risalesi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 46, 1987, 149-162.
- AKOZAN (Feridun). "İstanbul Kapalı Çarşısı". *Tarih Dergisi*, 32, 1979, 759-770.
- AKPINAR (Muammer). "XV. Asrın Ortalarından XVII. Asrın Ortalarına Kadar Osmanlı Devleti'nde Örfi Maiyyet Vergisi". *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1, 8, 1989, 344-357.
- AKPINAR (Turgut). "Tarihte Sigorta ve Yurdumuzda Sigortaya Dair İlk Fetvalar". *Tarih ve Toplum*, 13, 75, 1990, 34-39.
- AKPINAR (Turgut). "XIX. Yüzyılda Ülkenin Tarım Sorunlarına Eğilme Hareketleri ve Halkalı Ziraat Okulu'nun Açılışı". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 36, 1970, 53-60.
- AKSOY (Yaşar). "İzmir'de İlk Ulusal Sanayiciler ve Sanayi Odası'nın Kuruluşu". *Hazırlayan: Tuncer BAYKARA. Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumu Tebliğleri*. İzmir, 1994, 197-214.
- AKSOY (Yaşar). "İzmir'de İlk Ulusal Tüccarlar ve Ticaret Odası'nın Öyküsü". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 3, 1993, 47-65.
- AKŞİN (Sina). "Osmanlı Padişahlarının Toprak ve Hilafet Uğruna Verdikleri Ödünler". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 29, 3-4, 1975, 121-141.

- AKTAN (Can Coşkun). *Bir Vergi Tahsil Usulü Olarak "İkta Sistemi"*. İstanbul, Türk Dünyası Araştırma Vakfı, 1986, 165-173.
- AKTAN (Can Coşkun). "Bir Vergi Tahsil Usulü Olarak İkta sistemi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 44, 1986, 165-173.
- AKTAN (Can Coşkun). "Osmanlı İltizam Sistemi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 71, 1991, 73-79.
- AKTAN (Can Coşkun). "Osmanlı Tımar Sisteminin Mali Yönü". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 52, 1988, 69-78.
- AKTAR (Ayhan). "Bursa'da Devlet ve Ekonomi". *Bir Masaldı Bursa*. 1996, 119-143.
- AKTEPE (M. Münir). "XVII. Asra Ait İstanbul Avarız Defteri". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 3, 1957, s. 109-139.
- AKTEPE (Münir). "Damad İbrahim Paşa Devrinde Lale". *Tarih Dergisi*, IV, 7, 1953, 85-127.
- AKTEPE (Münir). "Damad İbrahim Paşa Devrinde Lale". *Tarih Dergisi*, VI, 9, 1954, 23-39.
- AKTEPE (Münir). "XVII. Asra Ait İstanbul Kazası Avarız Defteri". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 3, 1957, 109-139.
- AKTÜRE (Sevgi). "19. Yüzyılda Menteşe Sancağı'nda Toprak-İnsan İlişkilerinin Değişim Süreci". *Toplum ve Bilim*, 48-49, 1990, 79-93.
- AKYAVAŞ (Ragıp). "Tatar Ağaları ve Tatar Teşkilatı". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 34, 1952, 1804-1808.
- AKYILDIZ (Ali). "Bir Teknolojik Transferin Değişim Boyutu: Köstence Demiryolu Örneği". *Halil İnalcık Armağanı*. Eren Yayıncılık.
- AKYILDIZ (Ali). "Hazine-i Evrakın Kurulması ve ilk Tasnif Usulleri, 1846-1856". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 69-84.
- AKYILDIZ (Ali). "Kaimenin Ortadan Kaldırılması İçin Halkın Yardımına Başvurulması: İlane-i Umumiye". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, 517-534.
- AKYILDIZ (Ali). "Osmanlı Anadolu'sunda İlk Demiryolu: İzmir-Aydın Hattı, 1856-1866". *Çağını Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 249-270.
- AKYILDIZ (Ali). "Osmanlı Devletinde Demiryolları". *Türk Dünyası Kültür Atlası*. İstanbul, 1997.
- AKYILDIZ (Ali). *Osmanlı Finans Sisteminde Dönüm Noktası Kağıt Para*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1996, 295 s.
- AKYILDIZ (Ali). *Osmanlı Finans Sisteminde Dönüm Noktası Kağıt Para ve Sosyo-Ekonomik Etkileri*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1995, 408 s.
- ALAGEYİK (Ömer). "Türkiye'de Mensucat Sanayininin Tarihçesi". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 16, 1967, 9-11.
- ALİBEYOĞLU (İnkılap). "Sanayi Devrimi Döneminde Osmanlı Zanaatının Durumu Üzerine". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 1493-1498.
- Ali. "Birinci Murat'ın Sikkeleri". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 4, 1340/1924, 244-256.
- Ali. "Çelebi Sultan Mehmet'in Sikkeleri". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 13, 1926, 42-49.
- Ali. "Emir Süleyman Han Sikkeleri". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 6, 1340/1924, 353-357.
- Ali. "Fatih Zamanında Akçe Ne İdi?". *Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası*, 49, 1335/1919, 59-62.
- Ali. "İsa Çelebi Sikkeleri". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 8, 1341/1925, 101-106.
- Ali. "İsimsiz ve Tarihsiz Sikkeler. Sade Nakışlı Sikkeler". *Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası*, 30-34, 1330/1915, 378-384.
- Ali. "Murad-ı Sani Sikkeleri". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 14, 1926, 79-88.
- Ali. "Mustafa Çelebi Sikkeleri". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 12, 1341/1925, 387-390.
- Ali. "Osmanlı İmparatorluğu'nun İlk Sikkesi ve İlk Akçeleri". *Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası*, 48, 1334/1918, 355-375.
- Ali. "Yıldırım Bayezit'in Sikkeleri". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 5, 1340/1924, 277-282.
- ALKAN (Mehmet Ö.). "1923 Amele Birliği". *Tarih ve Toplum*, 12, 72, 1989, 61-64.
- ALKIN (Erdogan). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Dönemlerinde Dış Ticaret". *İktisat Dergisi*, 13, 74, 1970, 17-19.
- ALPTEKİN (Coşkun). "Musul Atabeyliği Zamanında Posta Teşkilatı". *Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 2, 1987, 15-17.
- ALŞAN (Reşat). "Osmanlı'da Posta". *PTT Dergisi*, 111, 1992, 8-9.
- ALTAN (Coşkun). "Osmanlı İltizam Sistemi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 71, 1991, 73-79.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Damad İbrahim Paşa Zamanında Ürgüp ve Nevşehir. Hazine-i Evrak Vesikalarına Nazaran". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 3, 1340/1924, 156-185.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "İstanbul'da Gümrük ve Ticaret". *Dariülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 3, 6, 1340/1924, 247-259.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Onuncu Asrı Hicride Sapanca-İzmid Kanağını Açma Teşebbüsü". *Hayat*, 1, 7, 1927, 126-127.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Meskukat". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 6, 1340/1924, 358-379.
- ALTINDAL (Meral). "Kadın Birinci İşçi Taburu Tarihçesi". *Toplumsal Tarih*, 7, 41, 1997, 14-16.
- ALTINPARMAK (Aytekin). *Mütebbis Kavramı ve Tanzimat'tan 1932'ye Türkiye'de Mütebbis Sınıfın Gelişimi*. Kayseri, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ALTIPARMAK (Hamid). "Prizren'de Elektrik Santralının İlk Tüzüğü". *Çevre Dergisi*, IX, 34, 1982, 41-53.
- ALTUNDAĞ (Şinasi), NEDKOFF (Boris Christoff). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Cizye". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2, 3, 1943-1944, 468.
- ALTUNDAĞ (Şinasi). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Vergi Sistemi Hakkında Kısa Bir Araştırma". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1947, 187-197.
- AMMOUR (Laurence), TANATAR (Lorena). "Çalışan Kadından Bir Kesit: Osmanlı Bankası Kadın Personeli". *Tarih ve Toplum*, 31, 183, 1999, 15-22.
- Anadolu Demiryolu ve Bağdat Demiryolu Şirketi-i Osmaniyesi İdaresinin İç Yüzü. 2. İstanbul, 1327.
- APOSTOLOU (Aleksandar). "Abolissement des Residus du Regime Feodal dans les Rapports Agraires de la Macedoine de Vardar". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2543-2547.
- AREN (Tülin). "İstanbul Ticaret Odasının Kuruluşu". *Belgelerle Türk Tarih Dergisi*, 63, 1972, 30-31.
- ARIKAN (Muzaffer). "Yaya ve Müsellemlerde Toprak Tasarrufu". *Atatürk Konferansları*. Ankara, 1983, 175-201.

- ARIKAN (Zeki). "15-16. Yüzyıllarda Anadolu'da Çeltik Üretimi". V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihî Kongresi. Tebliğler (İstanbul 21-25 Ağustos 1989). Ankara, 1990, 477-481.
- ARIKAN (Zeki). "De Systeme de Timar dans la Province d'Aydın d'Après le Registre du Cadastre de 1455 (859)". *Sonderdruck aus Türkische Wirtschafts- und Sozialgeschichte von 1071 bis Akten des IV. Internationalen Kongresses*. Editör: Hans Georg MAJER, Raoul MOTİKA. Wiesbaden, 1995, 11-19.
- ARIKAN (Zeki). "La Dime sur les Fruits (Öğr-i Meyve) dans l'Empire Ottoman aux XVe-XVIe Siecles". *Histoire économique et Sociale de l'Empire Ottoman et la Turquie (1326-1960) Actes du Sixieme Congres International Tenu a Aix-en-Provence du 1er au 4 Juillet 1992*. Yayınlayan: Daniel PANZAC. Paris, 1995.
- ARIKAN (Zeki). "İmar ve İskan, Ticaret ve Ekonomisiyle XIV-XVII. Yüzyıllarda Edirne". *Edirne*. İstanbul, Kültür Bakanlığı, 1993, 103-129.
- ARIKAN (Zeki). "İzmir'de İlk Kooperatifleşme Çabaları". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 4, 1989, 31-42.
- ARIKAN (Zeki). "İzmir-Kasaba-Aydın Demiryolu İşçilerinin Bir Muhırası". *Tarih ve Toplum*, 49, 1988, 52-56.
- ARIKAN (Zeki). "İzmir Kağıt Fabrikası (1843-1863)". *Osmanlıdan Cumhuriyete Problemler, Araştırmalar, Tartışmalar. I. Uluslararası Tarih Kongresi. 24-26 Mayıs 1993*. İstanbul, Tarih Vakfı, 1998, 300-314.
- ARIKAN (Zeki). "İzmir Kağıt Fabrikası ile İlgili Belgeler". *Belgeler*, XVIII, 22, 1997-1998, 11-158.
- ARIKAN (Zeki). "Kooperatif Aydın İncir Müstahsilleri Anonim Şirketi Arşivi". *Osmanlı-Türk Diplomatîği Semineri*, 30-31 Mayıs 1994-Bildiriler. İstanbul, 1995, 191-216.
- ARIKAN (Zeki). "Millî İktisat'a İlişkin Bir Belge". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2, 4-5, 1995, 165-169.
- ARIKAN (Zeki). "Osmanlı İmparatorluğu'nda İhracı Yasak Mallar (Memnu Meta)". *Bekir Kütükoğlu'na Armağan*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1991, 279-306.
- ARIKAN (Zeki). "VI. Uluslararası Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi(1326-1960) (Aix-en-provence, 1-4 Temmuz 1992)". *Tarih ve Toplum*, 18, 105, 1992, 50-52.
- ARISAN (Kazım). "Eski İstanbul'da Şehir İçi Ulaşım". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 1-12.
- ARSEVEN (Haydar). "Sigortanın Tarihçesi ve Geri Kalmışlığınımızın Sebeppleri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 43, 1-4, 1987, 415-431.
- ARSLAN (Hüsamettin). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Sanayileşme Teşebbüsleri*. Ankara, 1982. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ARSLANOĞLU (Mehmet). "Osmanlı Devletinde Dış Borçlar Sorunu". *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4, 1, 1983, 109-129.
- ARTUK (Cevriye), ARTUK (İbrahim). "Osmanlı İmparatorluğu Zamanındaki Darphanelere Genel Bir Bakış". *I. Uluslararası Türk İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Kongresi*. İstanbul, İstanbul Teknik Üniversitesi, 1981, 267-278.
- ARTUK (İbrahim). "Ahlat Emiri Bey Timur'un Sikkesi". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 385-389.
- ARTUK (İbrahim). "Bazı Önemli Sikkeler". VII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 25-29 Eylül 1970). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 795-807.
- ARTUK (İbrahim). "Fatih Sultan Mehmed ve Onu Müteakib Bayezid'le Cem Adlarına Kesilen Sikkeler". *Fatih ve İstanbul*, 2, 7-12, 1954, 1-44.
- ARTUK (İbrahim). "I. Murad'ın Sikkelerine Genel Bir Bakış, 761-792 (1359-1389)". *Belleten*, XLVI, 184, 1982, 787-794.
- ARTUK (İbrahim). *Kanunî Sultan Süleyman Adına Basılan Sikkeler*. Ankara, 1972, XVI+96 s.
- ARTUK (İbrahim). "Osmanlı Beyliği'nin Kurucusu Osman Gazi'ye Ait Sikke". *Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi*. Ankara, 1980, 27-33.
- ARTUK (İbrahim). *Osmanlı İmparatorluğunda Veraset-i Saltanat Usulü ile İlgili Bir Sikke=A Silver Coin Mustafa I and The System of Inheritance of The Ottoman Throne*. İstanbul, 1960, 36-39, 88-91 s.
- ARTUK (İbrahim). "Osmanlı Padişahı 3. Mustafa'nın Sikkelerine Genel Bir Bakış". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, VII, 228, 359-373.
- ARTUK (İbrahim). *Osmanlı Padişahı III. Mustafa'nın Sikkelerine Genel Bir Bakış*. İstanbul, Kervan Yayınları, 1980, 359-373 s.
- ARTUK (İbrahim). "Osmanlılarda Veraset-i Saltanat ve Bununla İlgili Sikkeler". *Tarih Dergisi*, 32, 1979, 255-280.
- ASLAN (Ali). "Osmanlı İmparatorluğu Maden Teşkilatında Serbestiyet Sistemi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 43, 47, 1988-1989, 58-61.
- ATALAR (Münir). "Hac Yolu Güzergahı ve Masrafı". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 43-90.
- ATALAY (Bülent). "Gümrük Birliği'ne Girerken Tanzimat Fermanı'na Genel Bir Bakış". *Türk Diinyası Araştırmaları*, 105, 1996, 27-48.
- ATAMER (Hamdi). "Zenci Ticaretinin Yasaklanması". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 3, 1967, 23-.
- "Atatürk ve Yeni Türkiye'nin İktisadi Sistemi". *Cumhuriyetin 50. Yılına Armağan*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1973, 81-97.
- ATAY (Mansur). "Tanzimat Hareketinde İktisadi Kalkınma Çabaları". *Erciyes Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 9, 1991, 110-120.
- ATİS (İ.). "Türk Hazine-i Evrakı". *Tarih Hazinesi*, 4, 1951, 175-178.
- ATİS (Mediha). "Kanunî'nin Kılıcı". *Tarih Hazinesi*, 13, 1951, 673-674.
- AYDIN (H. Veli). *Osmanlı Maliyesi'nde Esham Uygulaması (1775-1840)*. Ankara, 1998. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara Üniversitesi.
- AYDIN (Hâkî). "1565 Yılında Bolu'dan İstanbul'a Gönderilecek Koyunlara Dair". *Çele*, 28, 1965, 21-22.
- AYDIN (Mahir). "Filibe Sergisi". *Belleten*, LVIII, 223, 1994, 659-683.
- AYGÜN (Necmettin). *Trabzon Gümrüğü*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- AYKUT (Nezihi). "İstanbul'da Darbedilen Osmanlı Altınları". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri* (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler. İstanbul, 1989, 251-259.
- AYKUT (Nezihi). *Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne devredilen Kaimeler ve Osmanlı Bankası Banknotları=Ottoman Paper Money and Imperial Ottoman Bank Banknotes*. İstanbul, Binbirdirek Matbaası, 1979, 39 s.

- AYKUT (Nezihi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Sikke Tashihleri". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1253-1258.
- AYKUT (Nezihi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Sikke Tecdidleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1983-1987, 257-297.
- AYKUT (Nezihi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda XVII. Asır Ortalarına Kadar Yapılan Sikke Tashihleri". *Bekir Kütükoğlu'na Armağan*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1991, 343-360.
- AYKUT (Nezihi). "Para Tarihi Bakımından Osmanlı Gümüş Sikkeleri". 5. *Millîlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 727-731.
- AYNİ ALİ EFENDİ. *Osmanlı İmparatorluğunda Eyalet Taksimatı, Toprak Dağıtımı ve Bunların Taksimatı*. Çeviren: Hadiye TUNCER. Ankara, 1964, VIII+89 s.
- AYNURAL (Salih). "18. Yüzyılın İkinci Yarisında İstanbul Kapan Tüccarları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 80, 1992, 207-214.
- AYNURAL (Salih). "XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda İstanbul Değirmenci ve Fırıncıları Esnafının Nizamları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 81, 1992, 112-122.
- BABAN (Şükri). "Tanzimat ve Para". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 223-262.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean Louis). "1513 Yılında Rum Eyaletinde Şüpheli Tımar Sahiplerine Ait Bir Liste". Çeviren: Lütfi GÜÇER, Halil SAHİLLİOĞLU. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 41, 1-4, 1985, 163-176.
- BAER (Gabriel). "Türk Loncalarının Yapısı ve Bu Yapının Osmanlı Sosyal Tarihi İçin Önemi". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 8-12, 14-23, 1975, 99-119.
- BAGIŞ (Ali İhsan). III. *Selim Devrinde Osmanlı İmparatorluğu'nda Mali Reform "Beratlı" ve "Avrupa Tüccarı" Meselesi*. Ankara, 1981. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- BAGIŞ (Ali İhsan). "Osmanlı Ekonomisinde Ticaret Sektörünün Görünümü Yabancı Tüccar ve Gayrimüslim Tebaanın İzmir Ticaretindeki Yeri ve Önemi". *Türkiye Ekonomisinin 100 Yılı ve İzmir Ticaret Odası Sempozyumu*. İzmir, 1985, 48-54.
- BAGIŞ (Ali İhsan). "Osmanlı Ekonomisinde Ticaret Sektörünün Görünümü: Yabancı Tüccar ve Gayrimüslim Tebaanın İzmir Ticaretindeki Yeri ve Önemi". 1885-1985 *Türkiye Ekonomisinin 100 Yılı ve İzmir ve İzmir Ticaret Odası Sempozyumu*. İzmir, 1985.
- BAGIŞ (Ali İhsan). *Osmanlı Ticaretinde Gayri Müslimler: Kapitilasyonlar, Beratlı Tüccarlar, Avrupa ve Hayriye Tüccarları, 1750-1839*. Ankara, Turhan Kitabevi, 1998.
- BAKIRCAN (İsmail). *İstanbul Kadılığı 94 Numaralı Şer'iyye Siciline Göre 1807-1808 Senelerinde İstanbul'da Sosyal ve İktisadi Hayat*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- BAKIREZER (Güven). *Osmanlı Toplumsal Formasyonu ve Kapitalizm*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "1070-1071 (1660-1661) Tarihli Osmanlı Bütçesi ve Bir Mukayese". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 17, 1-4, 1955-1956, 304-347.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "1079-1080 (1669-1670) Mali Yılına Ait Bir Osmanlı Bütçesi ve Ekleri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 17, 1-4, 1955-1956, 225-303.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "15-16. Asırda Osmanlı İmparatorluğu'nda Toprak İşçiliğinin Organizasyon Şekilleri, Bursa ve Biga Civarındaki Kulluklar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 1, 2, 1939, 198-245.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "18. Yüzyıl Ortalarında İstanbul'un İşesi İçin Lüzumlu Hububatın Temini Meselesi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 11, 1-4, 1949-1950, 397-416.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "894(1488-1489) Yılı Cizyesinin Tahsilatına Ait Muhasebe Bilançoları". *Belgeler*, I, 1, 1964, 1-117.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "954-955 (1547-1548) Mali Yılına Ait Bir Osmanlı Bütçesi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 19, 1-4, 1957-1958, 219-276.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "974-975 (1567-1568) Mali Yılına Ait Bir Osmanlı Bütçesi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 19, 1-4, 1957-1958, 277-332.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Bazı Büyük Şehirlerde Eşya ve Yiyecek Fiyatlarının Tespit ve Teftişi Hususlarını Tenzim Eden Kanunlar". *Tarih Vesikaları*, 1, 5, 1942, 326-340.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Bazı Büyük Şehirlerde Eşya ve Yiyecek Fiyatlarının Tespit ve Teftişi Hususlarını Tenzim Eden Kanunlar". *Tarih Vesikaları*, 2, 9, 1942, 168-177.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Bazı Büyük Şehirlerde Eşya ve Yiyecek Fiyatlarının Tespit ve Teftişi Hususlarını Tenzim Eden Kanunlar". *Tarih Vesikaları*, 2, 7, 1942, 15-40.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Edirne ve Civarındaki Bazı İmaret Tesislerinin Yıllık Muhasebe Bilançoları". *Belgeler*, I, 2, 1964, 235-377.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Feodal Düzen ve Osmanlı Tımarı". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, I, 2, 1979, 4-28.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "H. 933-934 (M. 1527-1528) Mali Yılına Ait Bir Bütçe Örneği". V. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 323-329.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "H. 933-934 (M. 1527-1528) Mali Yılına Ait Bir "Bütçe Örneği"". V. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "H. 933-934 (M. 1527-1528) Mali Yılına Ait Bir "Bütçe Örneği"". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 15, 1-4, 1953-1954, 251-329.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "H. 954-955 (1547-1548) Mali Yılına Ait Bir Osmanlı Bütçesi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 19, 1-4, 1957-1958, 219-276.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "H. 974-975 (1567-1568) Mali Yılına Ait Bir Osmanlı Bütçesi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 19, 1-4, 1957-1958, 277-332.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *İktisat Tarihi (Ders Notları): Kitap II*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi, 1962.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı Bütçelerine Dair Notlar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 17, 1-4, 1955-1956, 193-224.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Çiftçi Sınıfların Hukuki Statüsü". *Ülkü*, 9, 50, 1937, 101-116.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Çiftçi Sınıfların Hukuki Statüsü". *Ülkü*, 9, 53, 1937, 329-341.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Çiftçi Sınıfların Hukuki Statüsü". *Ülkü*, 10, 56, 1937, 147-159.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Çiftçi Sınıfların Hukuki Statüsü". *Ülkü*, 10, 58, 1937, 293-302.

- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Çiftçi Sınıfların Hukuki Statüsü". *Ülkü*, 9, 49, 1937, 33-48.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Esnaf Cemiyetleri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 41, 1-4, 1985, 39-46.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Kuruluş Devrinin Toprak Meselesi*. İstanbul, Bürhaneddin Basımevi, 1937, 16 s.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Toprak İşçiliğinin Organizasyon Şekilleri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 1, 1, 1939, 29-75.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Ziraî Bünyesi ve Komşu Memleketlerin Mukayesesi ve Netice". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 4, 4, 1942-1943, 520.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu Bütçelerine Dair Notlar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 15, 1-4, 1953-1954, 238-250.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğunda Çiftçi Sınıfların Hukuki Statüsü". *Ülkü*, 9, 49, 1937, 33-48.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *Osmanlı İmparatorluğunda Kuruluş Devri Toprak Meseleleri*. Ankara, Recep Ulusoglu Basımevi, 1939, 19 s.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğunda Kuruluş Devrinin Toprak Meseleleri". *II. Türk Tarih Kongresi (İstanbul 20-25 Eylül 1937)*. İstanbul, 1943, 1002-1013.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğunda Toprak Vakıflarının İdari-Mali Muhtariyeti Meselesi". *Türk Hukuk Tarihi Dergisi*, 1, 1944, 11-25.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğunun İktisadi Yapısı". *Barış Dünyası Mecmuası*, II, 17, 1963, 461-467.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Şark Ticaret Yolları Hakkında Notlar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 1, 3, 1939, 448-456.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türk-İslam Toprak Hukuku Tadbikatının Osmanlı İmparatorluğu'nda Aldığı Şekiller: I. Malikane-Divani Sistemi". *Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası*, 2, 1939, 119-184.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türk Toprak Hukuku Tarihinde Tanzimat ve 1274 (1858) Tarihli Arazi Kanunnamesi". *Tanzimat*. İstanbul, Marifet Vekaleti Neşriyatı, 1940, 321-421.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türkiye'de İmparatorluk Devrinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterler 1". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 2, 1, 1940-1941, 20-59.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türkiye'de İmparatorluk Devrinin Büyük Nüfus ve Arazi Tahrirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterler 2". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 2, 2, 1940-1941, 214-247.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *Türkiye'de Toprak Meselesi*. İstanbul, Gözlem Yayınları, 1980, 965 s.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türkiye'de Toprak Meselesinin Tarihi Esasları". *Ülkü*, 11, 61, 1938, 51-63.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türkiye'de Toprak Meselesinin Tarihi Esasları". *Ülkü*, 11, 63, 1938, 233-240.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türkiye'de Toprak Meselesinin Tarihi Esasları". *Ülkü*, 11, 64, 1938, 339-346.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *Türkiyede Toprak Meselesi*. 1. İstanbul, 1980, 965 s. (Gözlem Yayınları: 8).
- BARKAN (Ömer Lütfi). "XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Toprak İşçiliğinin Organizasyonu Şekilleri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 1, 1, 1939, 29-74.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *XV. ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Ziraî Ekonominin Hukuki ve Mali Esasları*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1943.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *XV. ve XVI. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğunda Ziraî Ekonominin Hukuki ve Mali Esasları Kanunnameler*. İstanbul, 1945.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "XVI. Asrın İkinci Yarısında Türkiye'de Fiyat Hareketleri". *Belleten*, XXXIV, 136, 1970, 557-607.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "XVI. Asrın İkinci Yarısında Türkiye'de Fiyat Hareketleri". *Belleten*, XXXIV, 136, 1970, 557-607.
- BAŞGELEN (Nezih). "Köprü'den Yeşilköy'e Vapur Seferleri". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 207-215.
- BATMAZ (Eftal). "İltizam Sisteminin XVIII. Yüzyıldaki Boyutları". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVIII, 29, 1997, 39-51.
- BATUMLU (M. Ragıp). *Osmanlı Dönemi Borsa ve Mali Sistemi*. İstanbul, İ.M.K.B. Yayınları, 1995, 345 s.
- BATUR (Afife). "Orient Express'in İlk İstanbul Yolcuları. Bir Pera Palas Öyküsü". İstanbul, 6, 1993, 70-72.
- BAYATLI (Osman). *Bergama Tarihinde Sikkeler*. İzmir, İ. Gümüşayak Yayınevi, 1953, 72 s.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Osmanlı İmparatorluğu'nun XVII. ve XVIII. Yüzyıllar Boyunca Para Düzeni ile İlgili Belgeler". *Belgeler*, XIII, 17, 1988, 87-115.
- BAYKARA (Rusuhi). "1900 Paris Sergisi ve Ebuzziya Tevfik". *Tarih Hazinesi*, 3, 1950, 144-146.
- BAYKARA (Tuncer). "Bir Osmanlı Çağı Pazarının Çöküşü: Karahöyük Pazarı". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1097-1103.
- BAYKARA (Tuncer). "İzmir ve İstanbul'un XIX. Yüzyıl Ortalarında Esnaf Listeleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 1-15.
- BAYKARA (Tuncer). "XIX. Yüzyılda Anadolu'nun İktisaden Çöküşü ve Bugüne Etkileri". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 25, 1969, 64-72.
- BAYKENT (Tuğrul). "Osmanlılarda Haberleşmeyi Yürüten Tatar Ocağı". *Askerî Tarih Bülteni*, 44, 1998, 1-6.
- BAYRAKÇI (Halil). *Osmanlı Toprak Sistemi*. İstanbul, Marifet Yayınları, 1990, 152 s.
- BAYRAKÇI (Halil). *Osmanlı Toprak Sistemi: Miri Hukuk*. İstanbul, Marifet Yayınları, 42, 1990, 152 s. (Sosyal Araştırmalar Dizisi; 3).
- BAYRAM (Sadi). "Ahi Zaviyeleri Birer Halk Üniversitesiydi". *Ahilik Yolu*, 33, 1988, 9-10.
- BAYRAM (Sadi). "Ahilik, Vakıflar ve Loncalar". *Ahilik Yolu*, 15, 1987, 9-10.
- BAYRAM (Sadi). "Yıldız Çini Fabrikasına Ait Birkaç Vesika". *Sımsı Kemal Yetkin'e Armağan*. Ankara, 1984, 101-105.
- BAYRAMOĞLU (Fuat). "1640 Tarihli Es'ar Defteri Cam Eşyanın Adları ve Fiyatları". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 43, 1-4, 1987, 513-523.
- BAYSUN (Cavid). "Balyos". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 291-295.

- BAYTOP (Turhan). *İstanbul Lalesi*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- BAYUR (Hilmi). "Ziraat Bankasının Kuruluşu Üzerine". *Belgelerle Türk Tarih Dergisi*, 22, 1986, 51-53.
- BDOVİ (Rakon). *XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Ürdün ve Şam Hac Yolu*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- BEAR (Gabriel). "Ottoman Guilds: A Reassessment". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 75-93.
- BEAR (Gabriel). "Türk Loncalarının Yapısı ve Bu Yapının Osmanlı Sosyal Tarihi İçin Önemi". Çeviren: Sami FERİEL. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, VIII-XII, 14-23, 1975, 99-121.
- BEDİZ (Danyal). "Osmanlı Donanma ve Ticaret Filolarının İnkişafında Jeopolitik ve Ekonomik Faktörler". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 519-523.
- BEDİZ (Danyal). "Süveyş Kanalı'nın Önemi". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 9, 3, 1951, 329-352.
- BEDRETTİN (Simavi) Şeyh (Simavna Kadısı 1363-1420): *Varidat*. Hazırlayan: Vecihi TİMÜROĞLU. Ankara, Doruk Matbaası, 1979, 149 s.
- BELDİCEANU-STEINHERR (Irene). "XV. ve XVI. Asırlarda Anadolu'da Ortakçılar". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1321-1326.
- BELDİCEANU (Nicoara), BELDİCEANU-STEINHERR (Irene). "Osmanlı Altınları Üzerine En Eski Bilgiler". *Türk Nüsmatik Derneğinin 20. Kuruluş Yılında İbrahim Artuk'a Armağan*. Hazırlayan: Kemal AYDINOĞLU. İstanbul, Türk Nüsmatik Derneği, 1988, 49-64.
- BELDİCEANU (Nicoara). *XIV. Yüzyıldan XVI. Yüzyıla Osmanlı Devletinde Tımar*. Çeviren: Mehmet Ali KILIÇBAY. Ankara, Teori Yayınları, 1985, XI+115 s.
- BELGE (Murat). "İstanbul'da Hava, Su ve Toprak". *İstanbul İçin Şehir-Engiz*. İstanbul, 1991, 161-179.
- BELGE (Murat). "İstanbul'da Toprak". *Tarih ve Toplum*, 8, 45, 1987, 31-36.
- BELLİ (Oktay), KAYAOĞLU (Gündag). "Siirt'te Bakır ve Bronz Atölyeleri". *Tarih ve Toplum*, 22, 127, 1994, 35-42.
- BELLİ (Oktay), KAYAOĞLU (Gündag). "Tokat'ta Bakırcılık Sanatının Gelişimi". *Tarih ve Toplum*, 21, 124, 1994, 35-42.
- BENBASSA (Escher). "19. Yüzyıl Sonunda Türkiye'deki Yahudi Esnafı". Çeviren: Levent YILMAZ. *Tarih ve Toplum*, 11, 66, 1989, 22-27.
- BERBER (Engin). "Bursa Çiftçiler Derneği (1916)". *Tarih ve Toplum*, 133, 1995, 21-23.
- BERKES (Niyazi). *100 Soruda Türkiye İktisat Tarihi: Osmanlı Ekonomik Tarihinin Temelleri*. I. İstanbul, 1969, 144 s.
- BERKES (Niyazi). *100 Soruda Türkiye İktisat Tarihi: Osmanlı Devletinin Ekonomik Çöküşü*. 2. Basım. II. İstanbul, 1975, 351 s.
- BERKES (Niyazi). *100 Soruda Türkiye İktisat Tarihi: Osmanlı Ekonomik Tarihinin Temelleri*. 3. Basım. I. İstanbul, 1976, 189 s. (100 Soruda Dizisi: 10).
- BERKES (Niyazi). "Ekonomik Tarih İle Teori İlişkileri Açısından Türkiye'de Ekonomik Düşünün Evrimi". *Türkiye'de Üniversitelerde Okutulan İktisat Üzerine*. Ankara, 1972, 39-55.
- BERKES (Niyazi). *Osmanlı Ekonomik Tarihinin Temelleri*. 2. Basım. I. İstanbul, 1972, 183 s.
- BERKES (Niyazi). "Türkiye'de Ekonomik Düşünün Evrimi". *Türkiye'de Üniversitelerde Okutulan İktisat Üzerine*. Ankara, ODTÜ, 1972, 39-55.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Darphane Müessesesi ve Tarihçe Darphane". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 12, 1987, 40-46.
- BEYRU (Rafet). "Ondokuzuncu Yüzyılın İlk Yarısında İzmir'de Kent İç ve Kent Çevresi Ulaşımı ve Trafik Düzeni". *Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumu Tebliğleri*. İzmir, 1994, 7-23.
- BİÇER (İsmail Hakkı). "Türkiye'de İlk Sendikacılık Hareketleri ve Tarihi Gelişimi". *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6, 1, 1989, 298-317.
- BİJÖRKMAN (W.). "İslamiyette Sermayenin Zuhuru ve Tedavüle Vaz'ı". *Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası*, 2, 1939, 73-96.
- BİLİM (Cahit). "Şirket-i Hayriye". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1988, 103-125.
- BİNGÖZ (Dursun). "Tarihsel Süreç İçerisinde Türk Endüstriyel İlişkiler Sisteminin Bir Değerlendirmesi". *5. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 409-417.
- BİRİNCİ (Ali). *İstanbul Muharriri Balıkbâne Nâzırı Ali Rıza Bey*. İstanbul, İstanbul Araştırma Merkezi, 1997, 87-94s.
- BLAİSDELL (Donald C.). *Osmanlı İmparatorluğunda Avrupa Mali Denetimi-Europan Financial Control in the Ottoman Empire: Osmanlı Dünyası Umumiye İdaresinin Anlamı, Kuruluşu ve Faaliyeti*. Çeviren: Ali İhsan DALGIÇ. İstanbul, 1979, VIII+222 s.
- BLAİSDELL (Donald). *Osmanlı İmparatorluğunda Avrupa Mali Kontrolü*. Çeviren: Hazım Atıf KUYUCAK. İstanbul, Arkadaş, 1940, 272 s.
- BLASKOVICS (J.). "XVII. Asırda Beylerbeyi Hassaları ve Tebaanın Hayatı". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 294.
- BLASKOVICS (Josef). "Osmanlılar Hakimiyeti Devrinde Slovakya'daki Vergi Sistemi Hakkında". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 7, 12-13, 1973, 89-118.
- BLASKOVICS (Josef). "Osmanlılar Hakimiyeti Devrinde Slovakya'daki Vergi Sistemi Hakkında". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 187-211.
- BLASKOVICS (Josef). "Osmanlılar Hakimiyeti Devrinde Slovakya'daki Vergi Sistemi Hakkında". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 32, 1979, s. 187.
- BLOSKOVICS (Josef). "Osmanlılar Hakimiyeti Devrinde Slovakya'daki Vergi Sistemi Hakkında". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, VII, 12-13, 1973, 65-89.
- BODUR (Hüsnü Ezber). "Evolution of the Turkish Banking System". *Future of the Banking after the Year 2000 in the Czech Republic and in the World, International Conference (October 21, 1998-October 22, 1998)*. Silesia, Silesian University School of Business Administration.
- "Bolu, Kütahya, Karesi, Biga, Hüdavendigâr ve Kocaeli Sancaklarında Çingenelerden Alınan Cizye İle İlgili Bir Belge". *Çele*, 34, 1966, 18-23.
- BORATAV (Korkut), ÖKÇÜN (A. Gündüz), PAMUK (Şevket). "Osmanlı Ücretleri ve Dünya Ekonomisi". *Yapıt*, IV, 49, 1984, 62-76.

- BOSTAN (İdris). "Galata Tersanesi'nin 1527-1528 Yılına Ait Gelir Gider Muhasebesi". *Türklik Araştırmaları Dergisi*, 2, 1987, 25-51.
- BOSTAN (İdris). "İzn-i Sefine Defterleri ve Karadeniz'de Rusya İle Ticaret Yapan Devlet-i Aliyye Tüccarları 1780-1846". *Türklik Araştırmaları Dergisi*, 6, 1991, 21-44.
- BOSTAN (İdris). "Osmanlı Topraklarında Petrolün Bulunuşu ve İskenderun'da İlk Petrol İşletme Çalışmaları". *Coğrafya Araştırmaları*, I, 2, 1990, 129-139.
- BOSTAN (M. Hanefi). "Osmanlı Devleti'nde Yol ve Haberleşme Sistemi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 82, 1993, 63-67.
- BOSTAN (M. Hanefi). *XV-XVI. Asırlarda Trabzon Sancağında Sosyal ve İktisadi Hayat*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- BOZKURT (Gülnehal). "'Slavery, Current Bibliography, Appendix: Turkey', Slavery Abolition". *Slavery Abolition, A Journal of Comparative Studies*, 10, 2, 1989, 3.
- BOZKURT (Gülnehal). "İslam Hukuku'nda Müstemenler". *Prof. Dr. Fadıl Hakkı Sur'un Anısına Armağan*. Ankara, 1983, 361-370.
- BOZKURT (Gülnehal). "Köle Ticaretinin Sona Erdirilmesi Konusunda Osmanlı Devleti'nin Taraf Olduğu İki Devletlerarası Anlaşma". *Osmanlı Tarihî Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1, 1990, 45-77.
- BOZKURT (Gülnehal). "The Mustamen in Islamic Law". *Karachi Law Reports*, V, 6, 1986, 97-113.
- BOZKURT (Gülnehal). "Osmanlı Devleti'nde Köle Ticaretinin Önlenmesi İçin Yapılan Çalışmalar". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1499-1531.
- BOZKURT (Gülnehal). "Osmanlı Devleti'nde Köle Ticaretinin Önlenmesi İçin Yapılan Çalışmalar". *XI. Türk Tarih Kongresi (Bildiriler)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1994, 1499-1531.
- BOZKURT (Rıza). "Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Ülkenin Harekat Bakımından Bölgelere Ayrılması, İkmal ve İşe İşleri, Haberleşme Sistemleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 25, 1988, 1-20.
- BOZKURT (Rıza). *Osmanlı İmparatorluğunda Kollar, Ulak ve İşe Menzilleri*. Ankara, 1966, 42 s. (Gnkur. Bşk. Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları: 2).
- BOZKURT (Rıza). *Osmanlı İmparatorluğunda Kollar, Ulak ve İşe Menzilleri*. Ankara, Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları, 1966, 42 s. (Genelkurmay Başkanlığı Harp Tarihi Başkanlığı Resmi Yayınları Seri No: 2).
- Budin Kanunnamesi ve Osmanlı Toprak Meselesi*. İstanbul, 1981, 264 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 28).
- BUHARALI (Nebil). "Devletçilik ve Milli İktisat". *Çınaraltı Mecmuası*, 16, 1941, 8-10.
- BUHARALI (Nebil). "Devletçilik ve Milli İktisat". *Çınaraltı Mecmuası*, 23, 1942, 12-15.
- BUHARALI (Nebil). "Devletçilik ve Milli İktisat". *Çınaraltı Mecmuası*, 20, 1941, 11-14.
- BUHARALI (Nebil). "Devletçilik ve Milli İktisat". *Çınaraltı Mecmuası*, 24, 1942, 11-12.
- BUHARALI (Nebil). "Devletçilik ve Milli İktisat". *Çınaraltı Mecmuası*, 19, 1941, 8-10.
- CAN (Tevfik). "Dış Borçlarımız ve Düyun-ı Umumiye Deneyimi". *İktisat Dergisi*, 28, 173, 1978, 12-15.
- CEBECİ (Dilaver). "Osmanlı Devleti'nde İhtisab Ağaları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 50, 1987, s. 171-220.
- CEBECİ (Dilaver). "Osmanlı Devletinde İhtisab Ağalığı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 49, 1987, 171-220.
- CEYHAN (Said). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Para Sistemi". *Askeri Tarih Bülteni*, 19, 36, 1994, 143-161.
- CEYLANLI (Şahin). "Ahilik ve Esnaf Teşkilatı". *Boğaziçi Memuası*, 70, 1988, 31-32.
- CEZAR (Mustafa). *19. Yüzyıl Beyoğlusu*. İstanbul, Ak Yayınları, 1991, 476 s. (2 Harita).
- CEZAR (Mustafa). "Osmanlı Klasik Dönem İmar Sistemi". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1391-1414.
- CEZAR (Yavuz). "16. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nin Sosyo-ekonomik Tarihi ve Mimar Sinan". *Tarih ve Toplum*, 62, 1989, 94-100.
- CEZAR (Yavuz). "18 ve 19. Yüzyıllarda Osmanlı Taşrasında Oluşan Yeni Mali Sektörün Mahiyet ve Büyüklüğü Üzerine". *Toplum ve Ekonomi*, 9, 1996, 89-143.
- CEZAR (Yavuz). "19. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Yeni Teknoloji Uygulama ve Sınai Tesis Kurma Çabalarından Örnekler". *Dünni ve Bugünüyle Toplum ve Ekonomi*, 1, 1991, 161-186.
- CEZAR (Yavuz). "Osmanlı Devleti'nin Mali Kurumlarında Zahire Hazinesi ve 1798 (1210) Tarihli Nizamnamesi". *Toplum ve Bilim*, VI, 7, 1987, 111-156.
- CEZAR (Yavuz). "Osmanlı Devleti'nin Mali Kurumlarından Tersane-i Amire Hazinesi ve Defterdarlığı'nın 1805 Tarihli Kuruluş Yasası ve Eki". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 41, 1-4, 1985, 361-388.
- CEZAR (Yavuz). "Osmanlı Devleti'nin Merkez Mali Bürokrasi Tarihine Giriş: XIII. yy'da Bab-ı Defteri". *Dünni ve Bugünüyle Toplum ve Ekonomi*, 4, 1993, 129-160.
- CEZAR (Yavuz). "Osmanlı Devletinin Mali Kurumlarından Zahire Hazinesi ve 1795 (1210) Tarihli Nizamnamesi". *Toplum ve Bilim*, VI, 7, 1978, 111-156.
- CEZAR (Yavuz). "Osmanlı Geleneksel Mali Örgütünde Çözümle Yılları: Tanzimat Öncesinde Bab-ı Defteri". *Dünni ve Bugünüyle Toplum ve Ekonomi*, 7, 1994, 127-159.
- CEZAR (Yavuz). "Osmanlı Mali Tarihinde 'Esham' Uygulamasının İlk Dönemlerine İlişkin Bazı Önemli ve Örnek Belgeler". *Toplum ve Bilim*, 12, 1980, 124-143.
- CEZAR (Yavuz). *Osmanlı Maliyesinde Bunalım ve Değişim Dönemi (18. Yüzyıldan Tanzimata Mali Tarih)*. İstanbul, Alan Yayınevi, 1986, 420 s. (Bilim Serisi No: 11).
- CEZAR (Yavuz). "Osmanlı Maliyesinde XVII. Yüzyılın İkinci Yarısındaki 'İmdadiyye' Uygulamaları". *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2, 1984, 69-102.
- CEZAR (Yavuz). "Tanzimat'da Mali Durum". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 38, 3-4, 1984, 291-342.
- CEZAR (Yavuz). "Tanzimat'ta mali Durum". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 38, 1-2, 1978-1979, 291-342.
- CEZAR (Yavuz). "Zahire Hazinesi ve 1795 (1210) Tarihli Nizamnamesi". *Toplum ve Bilim*, 6-7, 1978, 111-156.
- CİN (Halil). "Arazi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.

- CİN (Halil). "Osmanlı Hukukunda Miri Arazinin Hukuki Rejimi, Bu Arazinin TMK Karşısındaki Durumu". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 22-23, 1-4, 1966, 745-798.
- CİN (Halil). *Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1978.
- CİN (Halil). *Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması*. 2. Basım. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1985, 320 s.
- CİN (Halil). *Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Bozulması*. 3. Basım. Konya, Selçuk Üniversitesi Yayınları No:105, 1992, 449 s.
- CIRO (Truhelka). "Bosna'da Arazi Meselesinin Tarihi Esasları". *Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası*, 1, 1931, 43-69.
- CLARK (Edward C.). "Osmanlı Sanayi Devrimi". Çeviren: Yavuz CEZAR. *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 82-83-84, 1974, 16-24.
- Contributions à l'histoire économique et sociale de l'Empire Ottoman*, Louvain. Peeters, 1984.
- CUNBUR (Müjgan). "Ahi Gelenek ve Görenekleri Üzerine". *I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi*. İstanbul, 1975, 23-8.
- CUNBUR (Müjgan). "Osmanlı Çağı Türk Vakıf Kütüphanelerinde Personel Düzenini Geliştirme Çabaları". *VII. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 25-29 Eylül 1970). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973.
- ÇADIRCI (Musa). "II. Mahmud Döneminde Mütesellimlik Kurumu". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 28, 3-4, 1970, 287-296.
- ÇADIRCI (Musa). "II. Mahmud Döneminde (1808-1839) Avrupa ve Hayriye Tüccarları". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 237-241.
- ÇADIRCI (Musa). "II. Mahmud Döneminde Mütesellimlik Kurumu". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 28, 3-4, 1970, 287-96.
- ÇADIRCI (Musa). "Posta Teşkilatı Kurulmadan Önce Osmanlı İmparatorluğu'nda "Menzilhane" ve Kiracıbaşılık". *VIII. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1359-1365.
- ÇADIRCI (Musa). "Tanzimat Döneminde Karayolu Yapımı". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XV, 26, 1991, 153-169.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Maden Hukuk ve İktisadiyatı". *Tarih Vesikaları*, 2, 12, 1943, 415-423.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Maden Hukuk ve İktisadiyatı Hakkında Vesikalar". *Tarih Vesikaları*, 2, 10, 1942, 275-283.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Maden İşletme Tarzları Hakkında Tetkik Tecrübesi". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2, 1, 1943, 117-126.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Reaya'nın Miri Arazide Toprak Tasarrufu ve İntikal Tarzları". *IV. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 10-14 Kasım 1948). Ankara, 1952, 426-433.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Osmanlı İmparatorluğunda Riba-Faiz Konusunda Para Vakıfları ve Bankacılık". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 39-57.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Son Osmanlı Maliye Nazırlarından Abdurrahman Vefik Sayın ve Eserleri (1857-1957)". *IX. Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 1178-1184.
- ÇAKIR (Baki). *1690-1748 Yılları Arasında Osmanlı Devleti'nin Merkezi Hazine Mukaata Gelirleri*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ÇAKIR (Coşkun). *19. Yüzyılda Osmanlı Ticareti ve Nizamnameleri*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÇAKIR (Hamza). "Osmanlı Pazarında yerli ve İthal Fes savışı". *Toplumsal Tarih*, 6, 34, 1996, 37-39.
- ÇALIK (Etem). "Osmanlı Borçları". *Türkiye Günlüğü*, 25, 1993, 127-139.
- ÇALIŞKAN (Filiz). "Osmanlı Diplomatasında Mali Tarihin Kullanılması". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 14, 1994, s. 51-59.
- ÇANDAR (Tevfik). *Türkiye'de Liberalizm (1860-1950)*. 1. Basım. Ankara, İmge Yayınları, 1992, 237 s.
- ÇAVDAR (Tevfik). "Cumhuriyet Dönemi Başlarken Türkiye Ekonomisinin Görünümü ve Yapısal Kökenleri". *Türkiye Ekonomisinin 50 Yılı Sempozyumu*. İstanbul, Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yay., 1973, 11-165.
- ÇELİK (Gülfettin). "Osmanlı Türkiye'sine XIX. Yüzyıl Sonlarında Yapılan Göçlerin Sosyo-Ekonomik Bakımdan Tahlili". *Tarih Boyunca Balkanlar'dan Kafkaslar'a Türk Diynası Semineri* (29-31 Mayıs 1995). İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1996, 117-130.
- ÇETİN (Şaban). *Sicillere Göre Bursa'nın Sosyo-Ekonomik Yapısı*. Bursa, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "Şehzade Mehmet'in Sünnet Düşününde Esnafın ve Küçük San'at Erbabının Geçit Resmi". *Çınaraltı Mecmuası*, 14, 1941, 12-13.
- ÇİÇEK (Kemal). "Kastamonu Sancağı ve Nahiyyelerinde Şerik (-Hane) Reaya". *Osmanlı Araştırmaları*, 13, 1993, 49-68.
- ÇİMENÖĞLU (Orhan). "Osmanlılar ve Atatürk Döneminde Devlet Borçları (1854-1938)". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 182, 1981, s. 37-47.
- ÇİMENÖĞLU (Orhan). "Osmanlılar ve Atatürk Döneminde Devlet Borçları (1854-1938)". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 181, 1981, s. 35-41.
- ÇİZAKÇA (Murat). "Bursa İpek Sanayisinin Maliyet Yapısı Üzerinde Düşünceler ve Ham İpek Fiyatları (1550-1650)". *Gelişme Dergisi* 1978 Özel sayısı, 1979, 98-110.
- ÇİZAKÇA (Murat). "Fiyat Tarihi ve Bursa İpek Sanayii: Osmanlı Sanayisinin Çöküşü Üzerine Bir İnceleme". *Toplum ve Bilim*, 11, 1980, 89-114.
- ÇİZAKÇA (Murat). "XIV-XIX. Yüzyıllar Arasında Bursa İpekçiliği". *Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996, 69-81.
- ÇOKER (Fahri). "Haliç Köprüleri". *Tarih ve Toplum*, 2, 8, 1984, 30-33.
- ÇORBACIOĞLU (Mesude). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Orman Meselesi ve Vakıf Ormanları". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 21, 1969, 36-40.
- DALSAR (Fahri). "Kapanlar Nedir?". *Ülkü*, 3, 32, 1943, 7-9.
- DALSAR (Fahri). "XVI. Asırda Bursa'da İşçiler Bürosu". *Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996, 93-95.
- DARLEY-DORAN (Robert E.). "Osmanlı Nüvizmatığına Değişik Bir Yaklaşım". *Türk Nüvizmatik Derneğinin 20. Kuruluş Yılında İbrahim Artuk'a Armağan*. Hazırlayan: Kemal AYDINOĞLU. İstanbul, Türk Nüvizmatik Derneği, 1988, 87-94.
- DAVID (Geza). "Tımar Defterleri: Maliye Tarihi Kaynağı Olarak". *Türk Diynası Araştırmaları*, 87, 1993, 221-237.

- DAVISON (Roderic). "The First Ottoman Experiment With Paper Money". *1. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi. Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 243-251.
- DAVISON (Roderic H.). "The First Ottoman Experiment With Paper Money". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, VII, 206, 294-310.
- DELEON (Jack). "Pera-Galata Arasındaki Yeraltı Köprüsü. Bir Tuhaf Asansör". *İstanbul*, 7, 1993, 143-146.
- DELİLBASI (Melek). "Ortaçağda Türk Hükümdarları Tarafından Batılılara Ahitnamelerle Verilen İmtiyazlara Genel Bir Bakış". *Belleten*, XLVII, 185, 1983, 95-103.
- DEMİREL (Ömer). *II. Mahmud Döneminde Sivas'ta Esnaf Teşkilatı ve Üretim-Tüketim İlişkileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1989, 199 s.
- DEMİREL (Ömer). *Osmanlı Dönemi Sivas Şehri ve Esnaf Teşkilatı*. Sivas, Sivas Belediyesi, 1998.
- DEMİREL (Ömer). *Şer'iyye Sicillerine Göre II. Mahmud Döneminde Sivas'ta Esnaf Teşkilatı ve Üretim-Tüketim İlişkileri*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- DEMİRİZ (Yıldız). "Topkapı Sarayı Kütüphanesi, H. 413 Sayılı Süm-bülname ve Osmanlılarda Çiçek İthalatı Hakkında Bazı Notlar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 43, 1-4, 1987, 525-559.
- DİNLER (Zeynel). "Osmanlı Toprak Düzeni ve Bu Düzenin Kökeni". *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4, 1, 1983, 1-27.
- DİRİK (İsmail Hakkı). "Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Bütçe ve Tarihçesi Ahmet Paşa". *Çele*, 44, 1966, 28-29.
- DİVİTÇİOĞLU (Sencer). *Asya Üretim Tarzı ve Osmanlı Toplumu*. 3. Basım. Kırklareli, 1981, 171 s.
- DİVİTÇİOĞLU (Sencer). *Asya Üretim Tarzı ve Osmanlı Toplumu*. 2. Basım. İstanbul, 1971, 160 s.
- DOĞANTAN (Tevfik). "XVI. Yüzyıl İle XVII. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Ordusunda Ulaştırma Sınıfının İdari Faaliyetlerinden Kara ve Suyolları Ulaştırması". *Askeri Tarih Bülteni*, 23, 1987, 43-56.
- DOĞRU (Halime). "Osmanlı Devleti'nde Toprak Yazımından Nüfus Sayımına Geçiş ve Bir Nüfus Yoklama Defteri Örneği". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 2, 1989, 233-285.
- DOĞRU (Halime). "Osmanlı Devleti'nde Toprak Yazımından Nüfus Sayımına Geçiş ve Bir Nüfus Yoklama Defteri Örneği". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 2, 1989, 233-285.
- DRAGANOVA (Slavka). "XIX. Yüzyılın Ondalık-ı Ağnam Defterlerine Göre Bulgaristan'da Koyuncululuğun Gelişmesi". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1457-1467.
- DUMONT (Paul). "20. Yüzyıl Başlarında Osmanlı İmparatorluğu İşçi Hareketleri ve Sosyalist Akımlar Tarihi Üzerine Yayınlanmamış Kaynaklar". Çeviren: Zafer TOPRAK. *Toplum ve Bilim*, 3, 1977, 31-50.
- DURAN (Bünyamin). "Karadeniz Bölgesinin 1870-1914 Arasında Tarımsal Gelişmesi". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 58-67.
- DURAN (Bünyamin). "Osmanlı Devleti'nin Son Döneminde Türkiye'de Karayolu Ulaşımındaki Gelişmeler". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 483-490.
- DURAN (Bünyamin). "Osmanlı Devleti'nin Son Döneminde Türkiye Tarımındaki Gelişmeler (1870-1914)". *5. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 319-342.
- DÜNDAR (Abdülkadir). *Arşivlerdeki Plan ve Çizimler Işığında Osmanlı İmar Sistemi*. Ankara, 1999. Doktora Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- DÜNDAR (Aydın). *16. Yüzyıla Ait 1552 Tarihli Değişik Bir Cizye Tevzi Defteri*. Erzurum, 1992.
- "Düyun-u Umumiye ve Reji Soygunu". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 1, 1967.
- ECER (Ferhat), YILDIRIM (Arif). "Ahi Birlikleri ve Bir Belge". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 53, 1988, 171-182.
- EFE (Ayla). *Eskişehir Demiryolu*. Eskişehir, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- EKEN (Galip). *Fiziki, Sosyal ve İktisadi Açından Divriği (1775-1845)*. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara Üniversitesi.
- EKEN (Galip). "Osmanlılar Döneminde Sosyal ve Ekonomik Açısından Mucur". *Vakıflar Dergisi*, XXVII, 1998, 195-212.
- EKEN (Galip). "Tanzimat Dönemi Osmanlı Toplumunda Nüfusun Mesleki Yapılanması: Tokat Örneği". *Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü Uluslararası Katılımlı III. Ulusal Nüfusbilim Konferansı*. Ankara, 1997.
- EKİNCİ (Nacdet). "İmparatorluktan Cumhuriyete, Türk Mali Politikasına Bakış". *Belleten*, LV, 214, 1991, 757-796.
- ELDEM (Edhem). "Osmanlı Bankası Arşivi ve Tasnif Çalışmaları Hakkında Bir Sunuş". *Dünya ve Bugünüyle Toplum ve Ekonomi*, 3, 1992, 5-12.
- ELDEM (Edhem). "XVIII. Yüzyılda İstanbul'da Poliş Tedavülü ve Kambyo Kurları Hakkında". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1671-1684.
- ELDEM (Vedat). *Harp ve Müharreke Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomisi*. Ankara, 1994.
- ELDEM (Vedat). *Osmanlı İmparatorluğu'nun İktisadi Şartları Hakkında Bir Tetkik*. Ankara, 1994, X+258 s.
- ELDEM (Vedat). *Osmanlı İmparatorluğu'nun İktisadi Şartları Hakkında Bir Tetkik*. Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1970, 237 s.
- ELDEM (Vedat). *Osmanlı İmparatorluğunun İktisadi Şartları Hakkında Bir Tetkik*. Ankara, Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları, 1970, 327 s.
- ELİBOL (Numan). *XVIII. Yüzyılda Osmanlı Dış Ticaret*. Ankara, 1996. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- EMECEN (Feridun M.). "Kayalık Kazasının Avarız Defteri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, 159-170.
- EMECEN (Feridun M.). "XVI. Asırda Manisa Esnafına Dair Bazı Mülâhazalar". *Türk Kültürü ve Abilik. XXI. Abilik Bayramı Sempozyumu Tebliğleri 13-14 Eylül 1985 Kırşehir*. İstanbul, 1986, 203-210.
- EMECEN (Feridun). "Ağıl Resmi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1988, 467-468.
- EMECEN (Feridun). "Ağnam Resmi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1988, 478-479.
- EMECEN (Feridun). "Bedel". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 301.

- EMECEN (Feridun). "Çeltik". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 265-266.
- EMECEN (Feridun). "Çift Resmi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 309-310.
- EMECEN (Feridun). "Fodula". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 167-190.
- EMECEN (Feridun). "From Selanik to Manisa: Some information about the immigration of the Jews Weavers". *The Via Egetia Under Ottoman Rule, 1380-1699*. , Rethymnon 1996, 97-112.
- EMECEN (Feridun). "XVI. Asırda Çeşme İskelesi Hakkında Bazı Bilgiler". *Çeşme Tarih Araştırması*. İzmir, 1997, 35-39.
- EMECEN (Feridun). "XVI. Asrın İkinci Yarısında İstanbul ve Sarayın İlaşesi İçin Batı Anadolu'dan Yapılan Sevkiyat". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler*. İstanbul, 1989, 197-230.
- ENGİN (Vahdet). "İlk Alınışından 135 Yıl Sonra Dış Borçlar Tarihine Bir Bakış". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 5, 1990, 263-271.
- ENGİN (Vahdet). "İstanbul Şehir İç Ulaşımında Raylı Sisteme Geçiş: İlk Atlı Tramvay Hatlarının Yapılışı". *Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 199-209.
- ENGİN (Vahdetin). "İstanbul Şehir Ulaşımında Raylı Sisteme Geçiş: İlk Atlı Tramvay Hatlarının Yapılışı". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 199-209.
- ENGİN (Vahdetin). *Rumeli Demiryolları*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ENGİN (Vahdetin). *Rumeli Demiryolları*. İstanbul, 1993.
- ER (Şükrü). "Osmanlılarda Çalışma Standartları". *Standard*, 33, 392, 1994, 22-24.
- ERALP (T. Nejat). *Tarih Boyunca Türk Toplumunda Silah Kavramı ve Osmanlı İmparatorluğunda Kullanılan Silahlar*. Ankara, A.K.M., 1993, 196 s. (78 Resim).
- ERCAN (Yavuz). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Gayr-i Müslimlerin Ödedikleri Vergiler ve Bu Vergilerin Doğurduğu Sosyal Sonuçlar". *Belleten*, LV, 213, 1991, 370-391.
- ERDEMLİ (Sinan), TAN (Cemal Nuri). *Milli Emlak: Osmanlı Devletinin Kuruluşundan 1964 Tarihine Kadar Uygulanan Hükümler*. Ankara, 1964, IV+771 s.
- ERDER (Leila). "Bursa İpek Sanayiinde Teknolojik Gelişmeler (1835-1865)". *Gelişme Dergisi 1978 Özel sayısı*, 1979, 111-122.
- ERDER (Leyla). "Bursa İpek Sanayiinde Teknolojik Gelişmeler (1835-1865)". *O.D.T.Ü Gelişme Dergisi*, Özel sayı, 1978, s. 111-122.
- ERDOĞDU (M. Akif). "Onaltıncı Yüzyılın İkinci Yarısında İzmir ve Çevresi". *Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumu Tebliğleri*. İzmir, 1994, 221-230.
- ERDOĞRU (Akif). "18-19. Yüzyıl Osmanlı Panayırıları ve Hafta Pazarlarına Dair Belgeler". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 339-384.
- ERDOĞRU (M. Akif). "18-19. Yüzyıl Osmanlı Panayırıları ve Hafta Pazarlarına Dair Belgeler-I". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 5, 1995, 49-129.
- ERGENÇ (Özer). "16. Yüzyılın Sonlarında Osmanlı Parası Üzerinde Yapılan İşlemlere İlişkin Bazı Bilgiler". *O.D.T.Ü Gelişme Dergisi*, Özel sayı, 1978, s. 86-97.
- ERGENÇ (Özer). "1600-1615 Yılları Arasında Ankara İktisadi Tarihi-ne Ait Araştırmalar". *Türkiye İktisat Tarihi Semineri*. Editör: Osman OKYAR. Ankara, 1975, 145-164.
- ERGENÇ (Özer). "XVIII. Yüzyılda Osmanlı Sanayi ve Ticaret Hayatına İlişkin Bazı Bilgiler". *Belleten*, LII, 203, 1988, 501-533.
- ERGİN (Osman Nuri). *Şehreminleri*. İstanbul, 1927.
- ERGUVANLI (Kemal). "Türkiye'nin İlk Maden Mühendisi: İbrahim Edhem Paşa (1818-1893)". *Bilim ve Tarih*, 29, 1994, 10-13.
- ERİNÇ (Orhan). "92 Yıl Önce İstanbul Metrosu Çalışmaları ve Yeni Liman Projesi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 7, 1968, 48-52.
- ERLER (M. Yavuz). "The Port of Samsun". *Australian Link*, 3, .
- ERLER (M. Yavuz). *Ankara ve Konya Vilayetlerinde Kıtık ve Kuraklık (1845-1874)*. Samsun, 1997. Doktora Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ERLER (M. Yavuz). *Share-Cropping Regime with a special reference to the Imperial decrees in the Late 15th Century*. Manchester, 1992. Yüksek Lisans Tezi. Manchester Victoria Üniversitesi.
- EROL (Mine). *Osmanlı İmparatorluğunda Kağıt Para (Kaime)*. Ankara, 1970, VII+254 s.
- ERÖZ (Mehmet). "Parvus'un Türkiye Hakkındaki Yazıları". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 43, 1-4, 1987, 347-356.
- ERSOY (Osman). "Bursa'da Kağıt Fabrikası Meselesi (XV-XVI. Yüzyıl)". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 22, 1-2, 1964, 101-115.
- ERYÜKSEL (Ahmet). *İstanbul Kadılığı 213 Nolu Ferman Defterine Göre 1831-1863 Senelerinde Sosyal ve İktisadi Hayata Dair Kaynaklar*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- EŞREFOĞLU (Eşref). "İstanbul'da İhtisab Mevzuatı ve 1682-1684 Senelerinde İhtisab Mukataası İle İlgili Bir Belge". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 4-5, 1974, 195-213.
- EŞREFOĞLU (Eşref). "İstanbul'un Tarihi Et Meselesi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 55, 1972, 13-14.
- EYİCE (Semavi). "The Bridge Mustafa Pasha in Svilengrad(Bulgaria)". *Belleten*, XXVIII, 112, 1964, 753-756.
- EYİCE (Semavi). "İstanbul'da İlk Telgrafhane-i Amire'nin Projesi (1855)". *Tarih Dergisi*, XXVIII, 34, 1984, 61-73.
- EYİCE (Semavi). "Svilengrad'da Mustafa Paşa Köprüsü (Cisr-i Mustafa Paşa)". *Belleten*, XXVIII, 112, 1964, 729-752.
- FAROQHİ (Suraiya). "16. Yüzyılda Batı ve Güney Sancaklarında Belirli Aralıklarla Kurulan Pazarlar (İçel, Hamid, Karahisar-ı Sahib, Kütahya, Aydın ve Mentеше)". *Gelişme Dergisi 1978 Özel sayısı*, 1979, 39-85.
- FAROQHİ (Suraiya). "16. Yüzyılda Osmanlı Müttebbislerinin Sorunları: Özel Teşebbüsün Sınırları ve Osmanlı Devleti". 5. *Milletler Arası Tükkoloji Kongresi*. İstanbul, 1986, 209-216.
- FAROQHİ (Suraiya). "Ankara ve Çevresindeki Arazi Mülkiyetinin Ya da İnsan-Toprak İlişkilerinin Değişimi". *Ankara Dergisi*, IX, 28-29, 1981, 61-88.
- FAROQHİ (Suraiya). "İstanbul'un İlaşesi ve Tekirdağ-Rusçuk Limanı (16-17. Yüzyıl)". *O.D.T.Ü Gelişme Dergisi*, Özel Sayı, 1979-1980.
- FAROQHİ (Suraiya). "Ortak İşliklerle Özel Evler Arasında XVIII. Yüzyıl Bursa'sında İşyerleri". *Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996, 97-103.
- FAROQHİ (Suraiya). "Towns and Townsmen of Ottoman Anatolia Trade, Craft and Food Production in an Urban Setting (1520-1650)".

- Çeviren: Salih ÖZBARAN. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 3, 1987, 177-184.
- FEHER (Geza). "XVI. Yüzyıl'da Macaristan'da Padişah Hasırlarına Bağlı İki Şehir". *Belleten*, XXXVI, 144, 1972, 469-482.
- FEKETE (Lajos). "Türk Vergi Tahrirleri". Çeviren: Sadrettin KARA-TAY. *Belleten*, XI, 42, 1947, 299-328.
- FEROZ (Ahmad). "Wanguard of a Nascent Bourgeoisie: The Social and Economic Policy of the Young Turks 1908-1918". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 329-350.
- FINDIKOĞLU (Ziyaeddin Fahri). "İktisadi Tefekkür Tarihimize Ait Yeni Bir Vesika". *IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 340-346.
- FİŞEK (Kurthan). "Osmanlı Dış Borçları Üstüne Düşünceler". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 22, 3, 1968, 157-167.
- FRENCH (David H.). "Yün Ticareti ve Ankara'da İngiliz Tüccarlar". *Ankara Dergisi*, 1992, 29-38.
- GEDİKLİ (Fethi). "Galata'da "Effrenciler" Arasında Ticaret (Trade Amongst "Efrancis" in the Early 17th. Century)". *Çerçeve*, 18, 1996, 116-119.
- GEDİKLİ (Fethi). "Galata Şer'iye Sicillerinde Mudarebe-Karz İlişkisi". *İstanbul Araştırmaları*, 4, 1998, 111-127.
- GEDİKLİ (Fethi). "Galata Şer'iye Sicillerinde Yabancıların Osmanlı Ülkesindeki Ticari Faaliyetleri". *Çerçeve*, 12, 1994, 56-59.
- GEDİKLİ (Fethi). "Galata Şer'iye Sicillerinde Osmanlı Şirketleri". *İstanbul Araştırmaları*, 4, 1998, 7-92.
- GEDİKLİ (Fethi). "Onyedinci Asır Başında Galata'da Ekmekçiliğe Dair Buyrulduklar". *Çerçeve*, 13, 1995, 58-61.
- GEDİKLİ (Fethi). "Osmanlı'da İltizam ve Mukata'a". *Çerçeve*, 15, 1995, 147-150.
- GEDİKLİ (Fethi). "Osmanlı Buğday Ticareti Üzerine". *Çerçeve*, 17, 1996, 147-149.
- GENÇ (Mehmet). "17-19. Yüzyıllarda Sanayi ve Ticaret Merkezi Olarak Tokat". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 3, 1987, 35-56.
- GENÇ (Mehmet). "18. Yüzyılda Osmanlı Sanayii". *Düni ve Bugünüyle Toplum ve Ekonomi*, 2, 1991, 99-124.
- GENÇ (Mehmet). "Osmanlı Esnafı ve Devletle İlişkileri". *Abilik ve Ernaflık Konferans ve Semineri: Metinler, Tartışmalar*. İstanbul, Yayla-cık Matbaası, 1986, 113-124.
- GENÇ (Mehmet). "Osmanlı İktisadi Dünya Görüşünün Ana İlkeleri". *Sosyoloji Dergisi*, III, 1, 1989, 175-185.
- GENÇ (Mehmet). "Osmanlı İktisadi Dünya Görüşünün Ana İlkeleri". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler (İstanbul 21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 13-25.
- GENÇ (Mehmet). "Osmanlı Maliyesinde Mâlikane Sistemi". *Türkiye İktisat Tarihi Semineri*. Editör: Osman OKYAR. Ankara, 1975, 231-292.
- GEORGEON (François). "XX. Yüzyılın Başlarında Bir Osmanlı Ailesinin Bütçesi Üzerine Notlar". Çeviren: Hasan ÜNAL. *Tarih ve Toplum*, 4, 23, 1985, 43-46.
- GIURESCU (Constantin). "Contributions A L'Histoire Economique de L'Empire Ottoman: L'Importation du Bois des Pays Roumains". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1235-1245.
- GİZ (Adnan). "17. Yüzyılda İstanbul Şehrinde Sanayinin Durumu". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 17, 1967, s. 11-13.
- GİZ (Adnan). "17. Yüzyılda Osmanlı Padişahlarının Günlük Yemek Masrafları". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 6, 1968, 76-78.
- GİZ (Adnan). "1719 Yılında İstanbul'daki Bir Dokuma Fabrikasının Defteri". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 30, 1968, s. 17-19.
- GİZ (Adnan). "1721 Yılında Bir İpekli Dokuma Fabrikasının Kuruluşu". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 31, 1968, s. 22-23.
- GİZ (Adnan). "1868'de İstanbul Sanayicilerinin Şirketler Halinde Birleştirilmesi". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 34, 1968, s. 16-19.
- GİZ (Adnan). "Anadolu Tarihi'nde Sınai Faaliyetlere Toplu Bir Bakış". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 39, 1969, s. 14-15.
- GİZ (Adnan). "Dünya Sanayiinde Türk Mamülleri". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 18, 1967, s. 11-13.
- GİZ (Adnan). "Eski Türk Sanayiinde Gedik Usulü". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 32, 1968, s. 14-17.
- GİZ (Adnan). "İslahı Sanayi Komisyonu". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 33, 1968, s. 16-19.
- GİZ (Adnan). "İslimye Çuha Fabrikası". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 27, 1968, s. 15-16.
- GİZ (Adnan). "İstanbul'da İlk Sanayi Tesislerin Kuruluş Yılı: 1805". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 23, 1968, s. 25-26.
- GİZ (Adnan). "İstanbul'un En Eski Sanayi Bölgesi Kazlıçesme ve Deri Sanayii". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 22, 1967, 23-24.
- GİZ (Adnan). "İstanbul'un En Eski Sanayi Bölgesi Kazlıçesme ve Deri Sanayii". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 22, 1967, s. 23-24.
- GİZ (Adnan). "Kırık Akçe: Geçmişte Para Değerinin Düşürülmesi, Etki ve Sonuçları". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 55, 1970, s. 7-8.
- GİZ (Adnan). "Madenlerimizin ve İpçidai Maddelerin İhracını Önleyen Tedbirler". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 25, 1968, s. 14-16.
- GİZ (Adnan). "Sanayi Tarihimizde İhracat". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 49, 1970, s. 19-22.
- GİZ (Adnan). "Sanayi Tarihimizde Norm Özellikleri". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 49, 1970, s. 19-22.
- GİZ (Adnan). "Sanayimizde İlk Yabancı Sermaye Hareketleri". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 39, 1969, s. 12-14.
- GİZ (Adnan). "Tanzimatın Sanayimiz Üzerindeki Yıkıcı Etkileri". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 29, 1968, s. 15-17.
- GİZ (Adnan). "Tarihimizde Avrupa Ticareti". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 46, 1969, s. 22-23.
- GİZ (Adnan). "Türkiye'de İlk Buhar Makineleri". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 57, 1970, s. 6-7.
- GİZ (Adnan). "Türkiye'de İlk Kauçuk Fabrikasını Kurma Teşebbüsü". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 40, 1969, s. 14-15.
- GİZ (Adnan). "Türkiye'de Kibrit'in Tarihi". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 41, 1969, s. 18-19.
- GÖÇER (Lütfi). "XV-XVII. Asırda Osmanlı İmparatorluğu'nda Tuz İnhisarı ve Tuzlaların İşletme Nizamı". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 23, 1-2, 1962-1963, 97-143.
- GÖÇER (Lütfi). "XVI. Yüzyıl Sonlarında Osmanlı İmparatorluğu Dahilinde Hububat Ticaretinin Tabii Olduğu Kayıtlar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 13, 1-4, 1951-1952, 79-98.
- GOFFMAN (Daniel). *İzmir ve Levanten Dünya (1550-1650)*. Çeviren: Aysen ANADOL, Neyyir KALAYCIOĞLU. İstanbul, Türkiye

Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 180 s.

GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Fatih'in Yaptığı Toprak Reformu". *Ulus*, I, 18, 1967.

GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Feleke Lajos, Ostrogon Sancağının 1570 Yılı Vergi Tahriri (az Ezstergomi'zandjak 1570. e ado összeirasa, Budapest 1943)". *Tarih Dergisi*, 5-6, 1953, 172-173.

GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Fondation, Donation et Biens des Communautés Religieuses: Les Wakfs et Leur Role Economique et Social". *Comite International des Sciences Historiques, XV. Congres Rapport II Chronologie*. Bucarest, 1980, 398-404.

GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Timar ve Zemet Tevchi ile ilgili Fermanları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 17, 22, 1967, s. 35.

GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Tarihimizde Toprak Sorunları ve Kanunları". *Ulus*, V, 2, 1967.

GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Toprak Reformunun Tarihi Temelleri". *Ulus*, V, 21, 1967.

GÖKBİLGİN (M. Tayyip). *XV-XVI. Asırlarda Edirne ve Paşa Livası, Vakıflar-Mülkler-Mukataalar*. İstanbul, 1952, VII+631+302 s.

GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "XVI. Asırda Mukataa ve İltizam İşlerinde Kadılık Müessesesinin Rolü". *IV Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 433-444.

GÖKDEMİR (Oktay). "XIX. Yüzyıl Sonunda İzmir ve Çevresinde Tütün Kaçakçılığı". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 3, 1993, 323-333.

GÖKER (Muzaffer). "Türklerde Sanayi". *Belleten*, II, 7-8, 1938, 433-444.

GÖYÜNÇ (Nejat). "Ocaklık Deyimi Hakkında". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 873-878.

GÖYÜNÇ (Nejat). "The Procurement of Labor and Materials in the Ottoman Empire (16 and 18 Centuries)". *Economie et Sociétés dans l'empire Ottoman (Fin du XVIII siècle)*. Editör: Jean Louis BACQUÉ-GRAMMONT, Paul DUMONT. Paris, 1983, 327-333.

GÖYÜNÇ (Nejat). "Timar Ruznamçe Defterlerinin Biyografik Kaynak Olarak Önemi". *Belleten*, LX, 227, 1996, 127-138.

GÖYÜNÇ (Nejat). "Timar Tevcihleri Hakkında". *Osmanlı-Türk Diplomatiği Semineri (30-31 Mayıs 1994) Bildiriler*. İstanbul, 1995, 67-74.

GÖYÜNÇ (Nejat). "XVI. Yüzyılda Ruûs ve Önemi". *Tarih Dergisi*, XVII, 22, 1968, 17-35.

GÖYÜNÇ (Nejat). "Yurtluk-Ocaklık Deyimleri Hakkında". *Bekir Küçüköğlu'na Armağan*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1991, 269-277.

GÜÇER (Lütfi). "Bir Türk-Osmanlı Buğday Ofisi Hakkında Araştırma: XVII inci Yüzyıl Ortalarında İstanbul'un İlaşesi İçin Lüzumlu Hububatın Temini Meselesi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 11, 1-4, 1952, 397-416.

GÜÇER (Lütfi). "XV-XVII. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Tuz İnhisarı ve Tuzlaların İşletme Nizamı". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 23, 1-2, 1962-1963, 81-144.

GÜÇER (Lütfi). *XVI-XVII. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Hububat Meselesi ve Hububattan Alınan Vergiler*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1964, VII+ 231 s. (İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 1075 İktisat Fakültesi No: 152).

GÜÇER (Lütfi). "XVI-XVIII. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nun Ticaret Politikası". *Türk İktisat Tarihi Yıllığı*, 1, 1988, 1-128.

GÜÇER (Lütfi). "XVII. Yüzyıl Sonlarında Osmanlı İmparatorluğu Dahilinde Hububat Ticaretinin Tabi Olduğu Kayıtlar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 13, 1-4, 1953, 79-98.

GÜÇLÜ (Muhammet). "Antalya'nın Ticari Durumuna İlişkin Bir Belge". *Toplumsal Tarih*, 4, 19, 1995, 33-38.

GÜÇLÜ (Muhammet). "Varlık Vergisi ve Ankara Uygulaması". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 11, 1996, 177-87.

GÜÇLÜ (Muhammet). "Varlık Vergisi ve İzmir Uygulaması". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 8, 1993, 157-183.

GÜLCAN (Mustafa). *Konya'da İktisadi ve İctimai Hayat*. Ankara, 1989. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi.

GÜLER (Ali). "XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında ve XX. Yüzyılın Başlarında Bozkır'da Sulama Faaliyetleri". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1987, 312-328.

GÜLERSOY (Çelik). *Kayıklar*. İstanbul, 1983, 243 s.

GÜLERSOY (Çelik). *Lale ve İstanbul*. İstanbul, Türkiye Tüning ve Otomobil Kurumu, 1980, 38 s.

GÜLLÜLÜ (Sabahattin). *Abi Birlikleri*. 2. Baskı. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1992.

GÜLMEZ (Mesut). "1909 Sendika Yasağı: Yasaklama Gerekçeleri ve Karşı Savunmalar". *Amme İdaresi Dergisi*, 15, 4, 1982, 63-82.

GÜLMEZ (Mesut). "Bir Belge, Bir Yorum: 1909 Ta'cil-i Eşgal Yasası ve Grev". *Toplum ve Bilim*, 12, 1980, 50-64.

GÜLMEZ (Mesut). "Meclis-i Mebusan'da İş Yasası ve İşçi Sorunu Üzerine Görüşmeler ve Tartışmalar". *Amme İdaresi Dergisi*, 15, 3, 1982, 69-97.

GÜLMEZ (Mesut). "Mehmet Cavid Bey'in Sendika ve Grev Hakları Konusundaki Görüşleri". *Amme İdaresi Dergisi*, 15, 2, 1982, 27-48.

GÜLMEZ (Mesut). "Ta'cil-i Eşgal Yasası ve Grev Sorunu". *Gelişme Dergisi*, 9, 1, 1982, 1-48.

GÜLSOY (Ufuk). *1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşı'nda Rumeli'den Göçürülen Reaya*. İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.

GÜLSOY (Ufuk). "II. Abdulhamid, Memleketi Şantiyeye Döndürmüştü". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 25-29.

GÜLTEKİN (Galip). *Ortaçağda Türk Ticaret ve Sanat Hayatı, Esnaf Teşkilatı*. Ankara, Recep Ulusoglu Basımevi, 1988, 21+111 s.

GÜNDAY (Dündar). "Tahrir Defterleriyle Mukataa Defterleri Arasında Mukayese". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 6, 1980, 207-212.

GÜNERGUN (Feza). "Osmanlı Devleti'nde Buharlı Tramvay İşletme Teşebbüsleri". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 373-393.

GÜRAN (Tevfik). "İstanbul'un İlaşesinde Devletin Rolü". *İktisat Fakültesi Mecmuası*, 38, 1987, 86-88.

GÜRAN (Tevfik). "İstanbul'un İlaşesinde Devletin Rolü 1793-1839". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 44, 1-4, 1988, 245-277.

GÜRAN (Tevfik). "Ondokuzuncu Yüzyıl Ortalarında Ödemiş Kasabasının Sosyo-Ekonomik Özellikleri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 41, 1-4, 1985, 301-319.

GÜRAN (Tevfik). "Osmanlı Tarım Ekonomisi 1840-1910". *Türk İktisat Tarihi Yıllığı*, 1, 1988, 225-303.

- GÜRBAN (Tevfik). "Tanzimat Döneminde Devlet Fabrikaları". 150. Yılında Tanzimat. Ankara, 1992, 235-257.
- GÜRBAN (Tevfik). "Tanzimat Döneminde Osmanlı Maliyesi: Bütçeler ve Hazine Hesapları". *Belgeler*, XIII, 17, 1988, 213-362.
- GÜRBAN (Tevfik). "Tanzimat Döneminde Tarım Politikası (1839-1876)". *Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi*. Ankara, 1980, 271-277.
- GÜRBAN (Tevfik). "Zirai Politika ve Ziraatte Gelişmeler". 150. Yılında Tanzimat. Ankara, 1992, 219-233.
- GÜRBÜZ (Adnan). *Toprak-Vakıf İlişkileri Çerçevesinde XVI./Yüzyılda Amasya Sancağı*. Ankara, 1993. Doktora Tezi.
- GÜRBÜZ (Adnan). *Toprak-Vakıf İlişkileri Çerçevesinde XVI. Yüzyılda Amasya Sancağı*. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara Üniversitesi.
- GÜRBÜZ (Adnan). "XV-XVI. Yüzyıllarda Sivas Şehrinde İdari ve Ekonomik Yapı". *Vakıflar Dergisi*, XXVI, 1997, 87-96.
- GÜRHAN (Tevfik). "Tanzimat Dönemi'nde Osmanlı Maliyesi: Bütçeler ve Hazine Hesapları, 1841-1861". *Belgeler*, XIII, 17, 1988, 213-362.
- GÜRKAN (Gülsün). "Osmanlı İmparatorluğu'nda 16. Yüzyıl Enflasyonu". *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6, 1, 1985, 37-50.
- GÜRPINAR (Ergün). "Osmanlı Devleti'nde Planlamaya Yaklaşım". *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, III, 3/5, 1993, 87-92.
- GÜRSEL (Seyfettin). "Osmanlı Toplumsal Yapısı ve Kapitalizm". *Yapıt*, XLVI, 1, 1983, 19-35.
- GÜRSOY (Bedri). "100. Yılında Duyun-u Umumiye İdaresi Üzerinde Bir Değerlendirme". *Ord. Prof. Şikrii Baba'ya Armağan*. İstanbul, 1984, 17-59.
- GÜRSOY (Bedri). "100. Yılında Duyun-u Umumiye İdaresi Üzerinde Bir Değerlendirme". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 40, 1-4, 1984, 17-59.
- GÜRSOY (Melih). "İzmir Sanayiinin Geçmişi ve Bugünü". *Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumu Tebliğleri*. İzmir, 1994, 123-133.
- GÜZAKÇA (Murat). "Bursa İpek Sanayii'nin Maliyet yapısı Üzerinde Düşünceler ve Ham İpek Fiyatları (1550-1690)". *O.D.T.Ü Gelişme Dergisi*, Özel sayı, 1978, s. 98-110.
- GÜZEL (Muhittin). *1858 Tarihli Arazi Kanunnamesinin Sebepleri*. Ankara, 1989. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- GÜZEL (Şehmus). "1908 Grevleri-İki Rapor". *Yapıt*, 46, 1983, 45-49.
- GÜZEL (Şehmus). "İlk Grev". *Tarih ve Toplum*, 20, 119, 1993, 40-41.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Klasik Dönemde Osmanlılarda Haberleşme ve Yol Sistemi". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 13-21.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Menzil Teşkilatı Hakkında Bazı Mülâhazalar". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 97-122.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Menzil Teşkilatı Hakkında Bazı Mülâhazalar". *Osmanlı Araştırmaları*, 2, 1981, 123-132.
- HAMDANİ (Abbas). "Yeni Hindistan Yolu ve Amerikanın Keşfine Osmanlıların Cevabı". Çeviren: Mehmet SEYİTDANLIOĞLU. *On-dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 1988, 239-252.
- HANCIÇ (Adem). "Yolların XVI. ve XVII. Yüzyılda Bosna'da Şehir Yerlerinin Gelişmesi İçin Olan Önemi". Çeviren: Niyazi SÜLEYMAN. *Çevren Dergisi*, IV, 11, 1976, 27-32.
- HANİOĞLU (M.Şükrü). "Ali Cevdet'in Bir Risalesi: İş Ücreti ve İşsizlik Buhranı". *Toplum ve Bilim*, 4, 1977, 112-125.
- Hareket*. İstanbul, 1313, 32 s.
- HATEMİ (H. Hüsrev). "Ahilik ve Esnaf Örgütleri". *Dergah*, 6, 70, 1995, 15-17.
- "Hazine-i Cedde-i Osmaniye Serseri Nizamnamesi". Hazırlayan: Faruk ILIKAN. *Tarih ve Toplum*, 18, 107, 1992, 51-52.
- HELPHAND (Alexander Parvus). *Türkiye'nin Mali Tutsaklığı*. Sadeleştiren: Muammer SENCER. İstanbul, 1977, 279 s. (May Yayınları: 73).
- HERSCHLAG (Z. Y.). "Türkiye'nin İktisadi Tarihinde Dönüm Noktaları". *Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 1, 2, 1969, 113-124.
- HERSHLAG (Zui Yehuda). "The Late Ottoman Finances: A Case Study in Guilt and Punishment". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi. Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 297-310.
- HEYD (W.). *Yakın Doğu Ticaret Tarihi*. Çeviren: Enver Ziya KARAL. Ankara, 1975, XXX+647 s.
- HEYWOOD (Colin J.). "The Ottoman Menzilhane and Ulak System in Rumeli in the 18th Century". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi. Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 179-186.
- HEZARFEN (Ahmet). "150 Yıl Önce Yayınlanan "Çiftçi Mallarını Koruma" Genelgesi". *Tarih ve Toplum*, 23, 136, 1995, 48-49.
- HEZARFEN (Ahmet). *17-20. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde Esnaf*. İstanbul, İstanbul Esnaf ve Sanatkarlar Odaları Birliği Yayınları, 1999, 147 s.
- HEZARFEN (Ahmet). "18. Yüzyılda Eyüp'te Lale Yetiştirenler". *Tarih ve Toplum*, 23, 137, 1995, 44-46.
- HİNİZ (Walther). "İslam'da Ölçü Sistemleri". Çeviren: Acar SEVİM. *Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 5, 1990, 1-82.
- HIZLI (Mefail). "Hüdavendigar Vilayeti İmar Faaliyetleri Defteri". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, V, 5, 1993, 227-248.
- HIZLI (Mefail). "Osmanlı Vakıf Sisteminde Rakabe". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VI, 6, 1994, 53-70.
- Historie Economique et Sociale de l'Empire Ottoman et de Turquie (1326-1960)*. VIII. Collection Turcica, 1992, 882s.
- HOCALOĞLU (Müberra). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Ekonomik Yapı ve Bürokrasi (15. Yüzyıl ve 20. Yüzyıl Başı)*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- HUT (Davut). *19. Yüzyılın İkinci Yarısında Basra Gümrüğü*. İstanbul-Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hüseyin Avni. *Osmanlı İmparatorluğunda Sanayi*. İstanbul, 1937, 32 s.
- HÜTTEROTH (Wolf). "The Demographic and Economic Organization

- of the Southern Syrian Sancaks in the Late 16th Century". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi. Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 35-47.
- İBİŞ (Tümerkan). "Trabzon'da Bir Ticaret Sokaklarının Eski ve Yeni Yüzü". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAGLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 351-363.
- İBRAHİMOĞLU (Marat). "XIX. Yüzyılın Sonları XX.Yüzyılın Başlarında Azerbaycan Petrol Sanayisinde Milli Sermaye Problemi Hakkında". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1351-1357.
- İLGÜREL (Mücreba). "Buharlı Gemi Teknolojisini Osmanlı Devletinde Kurma Teşebbüsleri". *Çağını Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 143-148.
- İLHAN (M. Mehdi). "1518 Tarihli Tapu Tahrir Defterine Göre Âmid Sancağı'nda Tımar Dağılımı". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1981-1982, 85-100.
- İLHAN (M. Mehdi). "1518 Tarihli Tapu Tahrir Defterine Göre Âmid Sancağı'nda Tımar Dağılımı". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 85-101.
- İLKİN (Selim), TEKELİ (İlhan). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Ondokuzuncu Yüzyılda Araba Teknolojisinde ve Karayolu Yapımındaki Gelişmeler". *Çağını Yakalayan Osmanlı*. İstanbul, 1995, 395-440.
- İLKİN (Selim). "Türkiye'de Merkez Bankası Fikrinin Gelişimi". *Türkiye İktisat Tarihi Semineri*. Editör: Osman OKYAR. Ankara, 1975, 536-582.
- İLTER (Fügen). "Osmanlı Ulaşım Ağında İrmak Kenarı Bir Yerleşme: Osmanlık". *Belleten*, LII, 203, 1988, 535-569.
- İLTER (Fügen). *Osmanlılara Kadar Anadolu Türk Köprüleri*. Ankara, 1978, 289 s. (18 Lev.; 15 Plan).
- İNALCIK (Halil). "15. Asır Osmanlı Maliyesine Dair Kaynaklar". *Tarih Vesikaları*, 3, 16, 1955, 128.
- İNALCIK (Halil). "15. Asır Türkiye İktisadi ve İctimai Tarihi Kaynakları". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 15, 1-4, 1953-1954, 51-75.
- İNALCIK (Halil). "Bursa XV. Asır Sanayi ve Ticaret Tarihine Dair Vesikalar". *Belleten*, XXIV, 93, 1960, 45-102.
- İNALCIK (Halil). "Capital Formation in the Ottoman Empire". *Journal of Economic History*, XXIX, 1, 1969, 97-140.
- İNALCIK (Halil). "Dubrovnik et Le Levant au Moyen Age". *Archivum Ottomanicum*, I, 1969, 322-324.
- İNALCIK (Halil). "The Emergence of Big Farms, Çiftliks: State, Landlords and Tenants". *Contributions à l'histoire économique et sociale de l'Empire Ottoman, Louvain*. Peeters, 1984, 105-126.
- İNALCIK (Halil). "Fatih Sultan Mehmed Tarafından İstanbul'un Yeniden İnşası". Çeviren: Fahri UNAN. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 1988, 215-225.
- İNALCIK (Halil). "Introduction to Ottoman Metrology". *Turcica*, XV, 1983, 311-348 ss.
- İNALCIK (Halil). "İslam Arazı ve Vergi Sisteminin Teşekkülü ve Osmanlı Devrindeki Şekillerle Mukayesesi". *İslami İlimler Enstitüsü Dergisi*, I, 1, 1959, 29-46.
- İNALCIK (Halil). "Köy, Köylü ve İmparatorluk". *5. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 1-11.
- İNALCIK (Halil). "Marchés et Marchands Ottomans". *Bulletin du Museum*, 8, 1983, 13-37.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluş ve İnkişafı Devrinde Türkiye'nin İktisadi Vaziyeti Üzerinde Bir Tetkik Mü-nasebetiyle". *Belleten*, XV, 60, 1951, 629-684.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı İpek Ticareti, Madencilik ve Ziraatında Yük (Himl)". Çeviren: Eşref Bengi ÖZBİLEN. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 75, 1991, 9-29.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Metrolojisine Giriş". Çeviren: Eşref Bengi ÖZBİLEN. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 73, 1991, 21-50.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Pamuk Pazarı, Hindistan ve İngiltere: Pazar Rekabetinde Emek Maliyetinin Rolü". *Gelişme Dergisi 1979-1980 Özel Sayısı*, 1991, 1-65.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Pamuklu Pazarı, Hindistan ve İngiltere: Pazar Rekabetinde Emek Maliyetinin Rolü". *O.D.T.Ü Gelişme Dergisi*, Özel Sayı, 1979-1980.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlılar'da Raiyyet Rusumu". *Belleten*, XXIII, 92, 1959, 575-610.
- İNALCIK (Halil). "The Ottoman Decline and its Effects upon the Re-aya". *II. Congrès International des Etudes du Sud-Est Européen, Athens, 7-13 May 1970*. Atina, 1970, 73-90.
- İNALCIK (Halil). "The Ottoman Decline and its Effects upon the Re-aya". *Aspects of the Balkans, Continuity and Change, Contributions to the International Balkan Conference, UCLA 1969*. Editör: H. BİRNBAUM, Speros VRYONIS. Mouton, 1972, 338-354.
- İNALCIK (Halil). "The Ottoman Economic Mind and Aspects of the Ottoman Economy". *Studies in the Economic History of the Middle East*. Editör: M. A. COOK. London, Oxford University Press, 1970, 207-218.
- İNALCIK (Halil). "Ottoman Social and Economic History: A Review". *Social and Economic History of Turkey (1071-1920)*. Editör: Halil İNALCIK, Osman OKYAR. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1980, 1-8.
- İNALCIK (Halil). "Quelques remarques sur la formation du Capital dans l'Empire Ottoman". *Histoire économique du monde méditerranéen, 1450-1650. Mélanges en l'honneur de Bernard Braudel*. Paris, 1973, 235-244.
- İNALCIK (Halil). "Rice Cultivation and the Çeltükçi-Reaya System in the Ottoman Empire". *Turcica*, XIV, 1982, 59-141.
- İNALCIK (Halil). "Servile Labor in the Ottoman Empire". *Mutual Effects Between the Islamic and Judeo-Christian World*. Editör: A. ARCHER, T. HALASI-KUN, B. K. KIRÁLY. New York, 1979, 25-52.
- İNALCIK (Halil). "Tax Collection, Embezzlement and Bribery in Ottoman Finances". *Turkish Studies Association Bulletin*, 1992.
- İNALCIK (Halil). "XV. Asır Osmanlı Maliyesine Dair Kaynaklar". *Tarih Vesikaları*, 3, 16, 1955, 128-134.
- İNALCIK (Halil). "Yük (Himl) in Ottoman Silk Trade, Mining and Agriculture". *Turcica*, XVI, 1984, 131-156.
- İNALCIK (Halil). "Yükseliş Devri'nde Osmanlı Ekonomisine Umumi Bakış". *Türk Kültürü*, VI, 68, 1968, 537-542.
- İNAN (Afet). *Aperçu General Sur L'histoire Economique de L'empire Ottoman*. Ankara, 1976, X+114 s.

- İNAN (Afet). *Aperçu General Sur L'Histoire Economique de L'Empire Ottoman*. 2. Baskı. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1976, X+114+LXXVI s. (Publications de la Societe L'Histoire Turque. Serie VIII. No: 6).
- İNAN (Hurichan). "Köylüler, Ticarileşme Hareketi ve Devlet Gücünün Meşrulaşması". *Toplum ve Bilim*, 43-44, 1989, 7-31.
- İPÇİOĞLU (Mehmet). *Bir Osmanlı Bütçesi Örneği: 1622 Tarihli Ruzname Defteri*. Ankara, 1996. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İpek Yolları Deniz Araştırma Gezisi Konferansları*. Ankara, 1993.
- İpek Yolları Konferansları*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1993.
- İSLAMOĞLU-İNAN (Hurichan). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Köylü*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1991.
- ISSAWİ (Charles). *The Economic History of Turkey, 1800-1914*. Chicago, The University of Chicago Press, 1980.
- ISSAWİ (Charles). "The Economic History of Turkey, 1880-1914". Tanıtıcı: Halil İNALCIK. *International Journal of Middle East Studies*, XVII, 2, 1985, 273-276.
- ISSAWİ (Charles). "Wages in Turkey 1890-1914". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 263-270.
- İŞİK (Yüksel). *Osmanlı'dan Günümüze İşçi Hareketinin Evrimi*. İstanbul, Öteki Yayınları, 1995, 320 s.
- İŞIKSAL (Cavide). "Emniyet Sandığı'nın Kuruluşu". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, XI, 65, 1973.
- İŞIKSAL (Cavide). "Türkiye'de İlk Bankacılık Hareketi ve Osmanlı Bankası'nın Kurulması". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 10, 1968, 72-79.
- İŞIKSAL (Turgut). "Kanuni Devrinin Son Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu'nun Para Durumu". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 15, 1968, 66-68.
- İŞİN (Ekrem). "Bir Boğaziçi Tanzimatçısı: Şirket-i Hayriye". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1996, 245-256.
- İŞLİ (E. Nedret). "Şirket-i Hayriye Bibliyografyası". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1996, 295-.
- İŞLİ (E. Nedret). "Şirket-i Hayriye İle İlgili Gazete İlanları". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1996, 289-293.
- İVGİN (Hayrettin). "Ahilikte Ticaret Ahlakı". *Erciyes Dergisi*, 164, 1991, 3-4.
- İYİANLAR (Arzu). *Valide Sultanların İmar Faaliyetleri*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KAÇAR (Mustafa). "Osmanlı Telgraf İşletmesi". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 45-78.
- Kağıt Para: Osmanlı Finans Sisteminde Dönüm Noktası ve Sosyo Ekonomik Etkileri*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1993, 293 s.
- KAHYA (Esin). "Türkiye'de İlk Demiryolları". *Belleten*, LII, 202, 1988, 209-218.
- KAL'A (Ahmet). "Gediklerin Doğuşu ve Gedikli Esnafı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 67, 1990, 181-188.
- KAL'A (Ahmet). *Mahmut II Döneminde Sanayinin İktisadi ve Sosyal Organizasyonu ve Bu Organizasyonda Tanzimata Doğru Yapı Değişimleri (1808-1839)*. İstanbul, 1988. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KAL'A (Ahmet). "Osmanlı Devleti'nde Sanayileşmenin İlk Yıllarında Özel Fabrikalar". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 83, 1993, 107-132.
- KALDY-NAGY (Gy). "Tımar Sisteminin Macaristan'da Tarımsal Üretim Etkisi". Çeviren: Şadan KARADENİZ. *Belleten*, XXXVIII, 151, 1974, 499-508.
- Kaldy-Nagy Gyula, *Haracz-szedök es a reajak Török vilag a XVI. századi Magyarországon=XVI. Yüzyılda Macaristan'da Türk Dünyası, Harac Toplayanlar ve Reaya*. Budapeşte, 1970, 198 s.
- KAPTANGİL (Kaptan). "Osmanlılar Döneminde Tarımsal Kooperatifçilik ve Sosyo-Ekonomik Etkileri Üzerine Bir Araştırma". *Kooperatif Dünyası*, 22, 25, 1992, 5-17.
- KAPTANGİL (Kaptan). "Tütcülüğümüzün Dünü, Bugünü ve Yarını". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 4, 1985, 53-85.
- KARAKIŞLA (Yavuz Selim). "Emek Tarihinden Sayfalar". *Tarih ve Toplum*, 23, 138, 1995, 42-46.
- KARAMANOĞLU (Derviş). "Türklerin Ağaç Sevgisi". *Tarih Hazinesi*, 4, 1951, 159-160.
- KARAMURSAL (Ziya). *Osmanlı Devletinin Kuruluşundan On Dokuzuncu Asrın Yarisına Kadar Mali Tarihi Bir Bakış*. İstanbul, Akşam Basımevi, 1936, 213 s.
- KARAMURSAL (Ziya). *Osmanlı Devletinin Kuruluşundan On Dokuzuncu Asrın Yarisına Kadar Mali Tarihi Bir Bakış*. İstanbul 213 s.
- KARAMÜRSEL (Ziya). *Osmanlı Mali Tarihi Hakkında Tetkikler*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1989, 215 s.
- KARAOĞLU (Ömer). "XIX. Yüzyılda Osmanlı Sanayi ve Bir Devlet Teşebbüsü Örneği Olarak Zeytinburnu Demir Fabrikası". *Türkiye Günlüğü*, 37, 1995, 111-117.
- KARAÖMERLİOĞLU (M. Asım). *Merchants and the State in Turkey-from Empire to Republic*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Boğaziçi Üniversitesi.
- KASABA (Reşat). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Çözülmesi ve Dünya Ekonomisi". *Yapıt*, 10, 1985, 37-50.
- KASABA (Reşat). *Osmanlı İmparatorluğu ve Dünya Ekonomisi: 19. Yüzyıl*. İstanbul, Belge Yayınları, 1993, 152 s.
- KASABA (Reşat). "XIX. Yüzyılın İlk Yarısında İzmir'de Bir İngiliz Bankası: İzmir Ticaret Bankası". *Tarih ve Toplum*, 8, 43, 1987, 57-60.
- KAYNAK (İsmail). "Bisra A. Tsvetkova'ya Göre Türkler Devrinde Bulgaristan'daki Vergiler ve Devlet Mükellefiyetleri". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 459-472.
- KAYNAK (Muhteşem). "Osmanlı Demiryolları ve Demiryolu Araç ve Malzemeleri İthalatı". *Hacettepe Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3, 1-2, 1985, 263-273.
- KAYNAK (Muhteşem). "Osmanlı Devleti'nde Ulaştırma Sistemi ve Demiryolları". *Türkiye Ekonomisinin 100 Yılı ve İzmir Ticaret Odası Sempozyumu*. İzmir, 1985, 28-47.
- KAYNAK (Muhteşem). "Osmanlı Ekonomisinin Dünya Ekonomisine Eklemlenme Sürecinde Osmanlı Demiryollarına Bir Bakış". *Yapıt*, 5, 1984, 66-85.
- KAZGAN (Haydar). "2. Sultan Mahmut Devrinde Enflasyon ve Darphane Amiri Kazaz Artın". *Toplum ve Bilim*, 11, 1980, 115-130.
- KAZGAN (Haydar). "Avrupa Finans Kapitali ve Osmanlı'da İlk Kağıt Paralar". *Finans Dünyası*, 27, 1992, 92-96.

- KAZGAN (Haydar). "Avrupa Finans Kapitalinde Çatışmalar ve Osmanlı'da Merkantalizm". *Finans Dünyası*, 31, 1992, 93-96.
- KAZGAN (Haydar). "Avrupa Finansında Kavga'nın Sonu ve Osmanlı'da Faiz Ticaret Sanayi Çekişmesi". *Finans Dünyası*, 34, 1992, 85-87.
- KAZGAN (Haydar). "Bankacılık Yolu ile Sömürü Örneğinde Alman Modeli". *Finans Dünyası*, 77, 1996, 89.
- KAZGAN (Haydar). "Bankacılıkta Bir Devrin Sonu". *Finans Dünyası*, 84, 1996, 93.
- KAZGAN (Haydar). "Bir Merkez Bankası Kuruluşu İçin Yeni Arayışlar". *Finans Dünyası*, 54, 1994, 89-92.
- KAZGAN (Haydar). "Cumhuriyet Türkiye'sinde Bankacılığın Doğuşu". *Finans Dünyası*, 85, 1997, 93.
- KAZGAN (Haydar). "Dış Borçlanma ve Yeni Boyutlar". *Finans Dünyası*, 37, 1993, 104-107.
- KAZGAN (Haydar). "Dünden Bugüne Osmanlı Bankası". *Finans Dünyası*, 77, 1996, 64.
- KAZGAN (Haydar). "Finans Birliğinin Kurtuluşu". *Finans Dünyası*, 52, 1994, 94 s.
- KAZGAN (Haydar). "Finans Kapitali'nin İsteği ve Osmanlı Bankası". *Finans Dünyası*, 55, 1994, 92-94.
- KAZGAN (Haydar). "Finans Kapitalinden Galata Borsasına". *Finans Dünyası*, 40, 1993, 108-112.
- KAZGAN (Haydar). "Fuat Paşa'nın Sultan Abdülaziz'e Sunduğu Şubat 1862 Tarihli 1861 Yılı Bütçe Gelir ve Giderleri Gerekçesi ve Yorumu". *Diñil ve Bugünüyle Toplum ve Ekonomi*, 3, 1992, 175-192.
- KAZGAN (Haydar). "Galata'da Üç Yeni Banka ve Osmanlı Merkantalizminin Güçlenmesi". *Finans Dünyası*, 63, 1995, 98-101.
- KAZGAN (Haydar). "Galata'dan Bir Borsanın Resmen Kuruluşu". *Finans Dünyası*, 62, 1995, 96 s.
- KAZGAN (Haydar). *Galata Bankerleri*. İstanbul, Türk Ekonomi Bankası, 1991, 200 s.
- KAZGAN (Haydar). "Galata Bankerleri". *Para*, 1, 1981, 58-61.
- KAZGAN (Haydar). "Galata'da Bankacılığın Sonu Fuat Paşa'nın Kehaneti ve İflas". *Finans Dünyası*, 65, 1995, 94-99.
- KAZGAN (Haydar). "İlk Dış Borç Girişimleri ve İstanbul Macerası". *Finans Dünyası*, 38, 1993, 109-112.
- KAZGAN (Haydar). "Kambiyto Buhranı ve İtibarı Milli Bankası". *Finans Dünyası*, 80, 1996, 90-94.
- KAZGAN (Haydar). "Kamusal Amaçlı Bankacılık Denemeleri". *Finans Dünyası*, 66, 1995, 93-96.
- KAZGAN (Haydar). "Laffille, Fransız Bankası ve Osmanlı Azınlıkları". *Finans Dünyası*, 25, 1992, 96-100.
- KAZGAN (Haydar). "Merkantalist Gelirlerle Ortak Olma ve Selanik Bankası Örneği". *Finans Dünyası*, 75, 1996, 93.
- KAZGAN (Haydar). "Mires Kredisinde Başarısızlık ve Hazine Sonuçları". *Finans Dünyası*, 43, 1993, 103-106.
- KAZGAN (Haydar). *Osmanlı'da Avrupa Finans Kapitali*. Ankara, Yapı Kredi Yayınları, 1995, 225 s.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı'da Bankacılık Eğitim ve Agop Paşa Örneği". *Finans Dünyası*, 78, 1996, 90-94.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı'da Devlet Bankası Kurma Çabaları". *Finans Dünyası*, 45, 1993, 99-102.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı'da İlk Banka Örneği". *Finans Dünyası*, 47, 1993, 105-108.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı'da Yabancı Sermaye". *Finans Dünyası*, 48, 1993, 64-67.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Türk Bankacılık Tarihi". *Finans Dünyası*, 47, 1993, 105-108.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı Banka Sisteminde Altyapı ve Tarımın Finansmanında Bankalar". *Finans Dünyası*, 64, 1995, 98-102.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı Bankasına Karşılık Galata'nın yeni bir girişimi". *Finans Dünyası*, 57, 1994.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı Bankasına Verilen Yeni Bir Görev". *Finans Dünyası*, 58, 1994, 86-89.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı Bankasının Çaresizliği". *Finans Dünyası*, 76, 1996, 93.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı Bankasının İlk Büyük İş, Dış İştirak". *Finans Dünyası*, 56, 1994, 92-95.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı Demiryolları ve Yeni Tüketim Biçimi". *Finans Dünyası*, 36, 1992, 86-90.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı Dış Borçlarının Askıya Alınması". *Finans Dünyası*, 73, 1996, 93.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı Ekonomisinde Dış Finansman Kaynakları ve Duyun-u Umumiye'nin Ortaya Çıkış Sebepleri ve Sonuçları". *Türkiye Ekonomisinin 100 Yılı ve İzmir Ticaret Odası Sempozyumu*. İzmir, 1985, 81-98.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı Finansının Mires Macerası ve Geliri Giderinden Az Borçlanma". *Finans Dünyası*, 41, 1993, 109-112.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı İkramiyeli Devlet Borçları, Rumeli Demiryolları ve Duyunu Umumiye". *Toplum ve Bilim*, 17, 1982, 116-123.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Faiz Uygulamaları". *Finans Dünyası*, 79, 1996, 88-92.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı İmparatorluğunda Milli Bankacılık". *Finans Dünyası*, 67, 1995, 88-92.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı İmparatorluğunda Yabancı Bankalar". *Finans Dünyası*, 74, 1996, 93.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı Kaynaklarına Göre İstanbul'daki Esham ve Tahvilat Borsası ve Borsa Oyunları". *Toplum ve Bilim*, 2, 1977, 157-170.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı Modeli Tüketim İçin Borçlanma". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 35, 1-4, 1975-1976, 69-72.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı ve Türk Ekonomisinde Şirketleşme Olayı". *Ekonomide Diyalog*, 1, 1983, 69-71.
- KAZGAN (Haydar). *Osmanlı'da Avrupa Finans Kapitali*. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1995, 225 s.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı'da Avrupa Finans Kapitali". *Finans Dünyası*, 19, 1991, 86-90.
- KAZGAN (Haydar). "Ottomanbank'a Rakipler Türkiye Bankası ve Unvan Financier". *Finans Dünyası*, 51, 1994, 121-125.
- KAZGAN (Haydar). "Ottomanbank'a Tepkiler ve Piyangocular Savaşı". *Finans Dünyası*, 49, 1994, 122-124.
- KAZGAN (Haydar). "Para Getirecek Yerde Para Götüren Mires Kredisi". *Finans Dünyası*, 42, 1993, 105-108.
- KAZGAN (Haydar). "Son Galata Bankerlerine Ait Belgeler". *Toplum ve Bilim*, 5, 1978, 118-125.
- KAZGAN (Haydar). "Tarımsal Gelir Kaynaklarına Dayanan Banka Örneği". *Finans Dünyası*, 69, 1995, 89-93.

- KAZGAN (Haydar). "Tarihi İki Belge ve Borsa Oyunları". *İktisat Dergisi*, 186, 1979, 25-31.
- KAZGAN (Haydar). "Tefecilikten Bankacılığa Ottoman Bank ve Osmanlı Ricali". *Finans Dînyası*, 50, 1994, 134-137.
- KAZGAN (Haydar). "Toprak Kredi Gündeme Geliyor". *Finans Dînyası*, 60, 1994, 102-105.
- KAZGAN (Haydar). "Türkiye İş Bankasından Merkez Bankasına". *Finans Dînyası*, 96, 1997, 110.
- KAZGAN (Haydar). "Türkiye İş Bankasının Doğuşu". *Finans Dînyası*, 86, 1997, 93.
- KAZGAN (Haydar). "Unian Financiere'nin Büyük Oyunu". *Finans Dînyası*, 53, 1994, 99.
- KAZGAN (Haydar). "Yeni Bir Banka Kredit General Ottoman". *Finans Dînyası*, 61, 1995, 93-97.
- KAZGAN (Haydar). "Yeni Hükümet ve İstanbul Borsasında Kombiyo Spekülasyonu". *Finans Dînyası*, 83, 1996, 93.
- KAZGAN (Haydar). "Yetimlere Yardım Bankası". *Finans Dînyası*, 91, 1997, 110.
- KAZGAN (Haydar). "Ziraat Bankasının Geciken Kuruluşu ve Tarım Sektörüne Devlet Müdahalesi". *Finans Dînyası*, 68, 1995, 90-93.
- KAZGAN (Haydar). "Ziraat Bankasının Kuruluş Yıllarında Osmanlı Bankası". *Finans Dînyası*, 70, 1995, 88-92.
- KAZGAN (Haydar). "Ziraat Bankasının Kuruluş Yıllarında Osmanlı Merkantilizmi". *Finans Dînyası*, 71, 1995, 88-92.
- KAZICI (Ziya). "1093 (1682) Yılında İstanbul'daki Dükkanlar ve Ekonomik Hayat". XI. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1994, 2819-2829.
- KAZICI (Ziya). "Osmanlı İhtisab Kanunnâmeleri ve Ahilik". *Türk Kültürü ve Ahilik*. XXI. *Ahilik Bayramı Sempozyumu Tebliğleri* 13-14 Eylül 1985 *Kırşehir*. İstanbul, 1986, 101-108.
- KAZICI (Ziya). *Osmanlılarda İhtisab Müessesesi*. İstanbul, 1988.
- KAZICI (Ziya). *Osmanlılarda Vergi Sistemi*. İstanbul, 1977, 224 s.
- KELEŞ (Bahattin). *Osmanlı Devleti'nin Mali Politikaları ve Bu Politikaların Mali Yapı Üzerindeki Etkisi (1870-1914)*. Malatya, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İnönü Üniversitesi.
- KEYDER (Çağlar). "Osmanlı Ekonomisi ve Osmanlı Maliyesi". *Toplum ve Bilim*, 8, 1979, 35-43.
- KEYDER (Çağlar). "Ottoman Economy and Finances (1881-1918)". I. *Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi*. Tebliğler 11-13 Haziran 1977. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 311-322.
- KILIÇBAY (Mehmet Ali). *Feodalite ve Klasik Dönem Osmanlı Üretim Tarzı*. Ankara, Teori Yayınları, 1985, XIV+467 s.
- KILIÇBAY (Mehmet Ali). *Feodalite ve Klasik Dönem Osmanlı Üretim Tarzı*. Ankara, Basın Yayın Yüksek Okulu Gazi Üniversitesi, 1982, VIII+416 s. (Gazi Üniversitesi Yayınları No: 8).
- KIRAY (Emine). *Osmanlı'da Ekonomik Yapı ve Dış Borçlar*. İstanbul, İletişim Yayınları, 236 s.
- KIRAY (Emine). *Osmanlı'da Ekonomik Yapı ve Dış Borçlar*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1993, 236 s. (İletişim Yayınları: 256 Araştırma İnceleme Dizisi 43).
- KIVILCIMLI (Hikmet). *Türkiye'de Kapitalizmin Gelişimi: İstibdat, Hürriyet, Cumhuriyet*. İstanbul, Mete Matbaası, 1965, 176 s.
- KOCABAŞ (Hüseyin). "Orhan ve Alaüddin Beylere Ait Müsterek Basılmış Sikkeler". VI. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 20-26 Ekim 1961). Ankara, 1967, 523-525.
- KOÇ (Yıldırım). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Mülksüzleşme ve İşçi Sınıfının Oluşumu". *Dünya ve Bugünüyle Toplum ve Ekonomi*, 1, 1991, 45-66.
- KOÇ (Yıldırım). "Osmanlı İnşaat İşçileri". *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, 124, 1990, 31-34.
- KOÇU (Reşat Ekrem). "İstanbul Esnafı, I". *Barış Dînyası Mecmuası*, VII, 68, 1968, 34-39.
- KOÇU (Reşat Ekrem). "İstanbul Esnafı, II". *Barış Dînyası Mecmuası*, VII, 69, 1968, 47-51.
- KOÇU (Reşat Ekrem). "İstanbul Esnafı, III". *Barış Dînyası Mecmuası*, VIII, 72, 1968, 45-47.
- KOÇU (Reşat Ekrem). "İstanbul Esnafı, IV". *Barış Dînyası Mecmuası*, VIII, 73, 1968, 42-44.
- KODAMAN (Bayram). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik Kalkınması Hakkında Maliye Nazırı Cavit Bey'e Sunulan Rapor". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXVII, 1-2, 1989, 155-175.
- KODAMAN (Bayram). "XVIII. Yüzyıl Sonunda Samsun Gümrüğü". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 92-97.
- KOLCU (Hasan). "Divande Ka'imi". *Türk Dînyası Araştırmaları Dergisi*, 60, 1989, 189-193.
- KOLERKILIÇ (Ekrem). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Para*. Ankara, Doğu Matbaası, 1958, 180 s.
- KOLERKILIÇ (Ekrem). *Osmanlı İmparatorluğunda Para*. Ankara, 1958, 32 s.
- KOLİNG (Oskar). "XVIII. Asırda Veba Salgını Devrinde Ticaret Münasebetleri". Çeviren: Sadrettin KARATAY. *Ülkü*, 17, 100, 1941, 317-324.
- KOLOĞLU (Orhan). "120 Yıl Önce Galata Borsası'nda Oyunlar". *Tarih ve Toplum*, 24, 142, 1995, 57-60.
- KOLOĞLU (Orhan). "Osmanlı Devleti'nde Liberal Ekonominin Savunucusu: Blacque (Blak) Bey (1792-1836)". *Tarih ve Toplum*, X, 57, 1988, 15-19.
- KOLOĞLU (Orhan). "Osmanlı Devletinde Liberal Ekonominin Savunucusu: Blacque (Blak) Bey (1792-1836)". *Tarih ve Toplum*, 57, 1988, 143-147.
- KOLOĞLU (Orhan). "Tanzimat'ta Yeni Kavramlara Yeni Tarım Arayışı Sırasında Serbestiyet'ten Hürriyet'e". *Tarih ve Toplum*, 21, 121, 1994, 5-8.
- KOLOĞLU (Orhan). "Yeni Haberleşme ve Ulaşım Tekniklerinin Osmanlı Toplumunu Etkileyişi". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 597-608.
- KÖMÜRCAN (Kirkor). *Türkiye İmparatorluk Devri Dış Borçlar Tarihçesi: Duyunu Umumiye Tarihçesi*. İstanbul, M.E.B. İstanbul Yüksek Ekonomi ve Ticaret Okulu Yayınları, 1948, 159 s.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Çift Bozan Kanunu". *Tarih Hazinesi*, 8, 1951, 399-402.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Kanuni'nin Toplari". *Tarih Hazinesi*, 9, 1951, 419-423.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Sultan Selim'in Eşsiz Topu". *Tarih Hazinesi*, 3, 1950, 107-109.

- KOPRAMAN (Kazım Yaşar). "al-Malik al-Mu'ayyad Şayh al-Mahmudi Devrinde (1412-1421) Mısır'ın Mali ve İktisadi Durumuna Bir Bakış". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 10-11, 1981, 153-176.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "XVII. Asırda İzmir'in İktisadi Ehemmiyeti". *Hayat*, 5, 115, 1929, 202-203.
- KÖPRÜLÜ (Osman). *Osmanlı Devletinde Köprüler*. İstanbul, 1943, 56 s.
- KÖPRÜLÜ MEHMED FUAD. "İlk Osmanlı Sikkeleri Hakkında". *Türkiyat Mecmuası*, II, 2, 1928, 410-412.
- KÖPRÜLÜ MEHMED FUAD. "Osmanlı Müelliflerinde Ekonomik Düşünceler". *Ülkü*, 7, 41, 1936, s. 339-344.
- KORALTÜRK (Murat). "Boğaziçi Ahalisinin Hukukunu Müdafaa Cemiyeti. Şirket-i Hayriye'nin Zamlarına Tepki". *Tarih ve Toplum*, 27, 159, 1997, 30-34.
- KORALTÜRK (Murat). "İstanbul'da Sınai Örgütlenmenin Kısa Tarihi ve Sanayi Odası'nın Kuruluşu". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAGAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 331-348.
- KORALTÜRK (Murat). "İstanbul Ticaret ve Sanayi Odası'ndaki Mesaisi ve Ahmed Hamdi Başar". *Tarih ve Toplum*, 25, 150, 1996, 4-8.
- KORALTÜRK (Murat). "Kentleşme, Kentiçi Ulaşım, İstanbul ve Şirket-i Hayriye'nin Kuruluşu". *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10, 1-2, 1995, 53-113.
- KORALTÜRK (Murat). "Osmanlı Liberalleşmiş de Haberimiz Yokmuş". *Toplumsal Tarih*, III, 14, 1995, 12-13.
- KORALTÜRK (Murat). "Şirket-i Hayriye'nin Kurucu ve İlk Hissedarları". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1996, 257-278.
- KORALTÜRK (Murat). "Türkiye İşçi Hareketleri Tarihinde Şirket-i Hayriye Grevleri". *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 13, 1-2, 1997, 65-82.
- KORKMAZ (Mustafa). *Şer'iyye Sicillerine Göre 1824-1834 Yıllarında Diyarbakır'da Sosyal, İktisadi ve Kültürel Hayat*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KORSAL (Nejat). *Hint Yolu ve Osmanlı İmparatorluğu*. İstanbul, Deniz Matbaası, 1936, 41 s.
- KOZ (M. Sabri). "Çingiraklı Tatar'da İstanbul'un Deniz Ulaşımı". *İstanbul*, 19, 1996, 86-87.
- KUNDURACI (Osman). "Akseki İlçesi Bademli Köyü Kaşıkçılığı". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 4, 1997, 109-124.
- KUNT (İ. Metin). *Bir Osmanlı Valisinin Yıllık Gelir Gideri: Diyarbakır 1670-1671*. İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi, 1981, 102+24 s. (Boğaziçi Üniversitesi Yayınları No: 162).
- KUNT (İ. Metin). *Bir Osmanlı Valisinin Yıllık Gelir Gideri, Diyarbakır 1670-71*. İstanbul, 1981, 102 s.
- KUNT (İ. Metin). "Müteşebbis Bir Osmanlı". *Toplum ve Bilim*, 2, 1977, 47-64.
- KURAN (Ercüment). "XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Deniz Ulaşımı". *Çağın Yakalayan Osmanlı*. İstanbul, 1995, 159-163.
- KURAN (Ercüment). "XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Deniz Ulaşımı: İdare-i Mahsus'a'nın Kuruluşu ve Faaliyeti". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 159-163.
- KURDAKUL (Necdet). "19. Yüzyıl İktisat Kitapları". *Tarih ve Toplum*, 75, 1990, 184-187.
- KURDAKUL (Necdet). "Osmanlı İstikrazları ve Abdülhamid'e İki Uyarı Mektubu". *Tarih ve Toplum*, 4, 22, 1985, 55-56.
- KURMUŞ (Orhan). "1916 ve 1929 Gümrük Tarifeleri Üzerine Bazı Gözlemler". *Gelişme Dergisi 1978 Özel sayı*, 1979, 182-209.
- KURNAZ (Şefika). "Osmanlı Borçları (1854-1954)". *Millî Eğitim*, 90, 1989, 63-73.
- KURT (Sadık). "İzmir Hamidiye Vapur Şirketi (1884-1915)". *Çağın Yakalayan Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 1, 1991, 71-107.
- KURT (Yılmaz). "XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Diyarbakır Eyaleti'nde Sanayi ve Ticaret". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 5, 1990, 191-200.
- KUTLAR (Fatma Sabiha). "İzzet Ali Paşa Divanında Lale ve İstanbul Lalesi İsimleriyle İlgili Bir Dizin Denemesi". *Prof. Dr. Dursun Yıldırım Armağanı*. Ankara, 1998, 250-270.
- KUTLU (Kemal), ÇEÇEN (Kazım). "Osmanlı Devrinde İstanbul'da Raylı Ulaşım". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 335-342.
- KUZNETZOVA (N.A.). "XVI. Yüzyılda Rus-İran Ticareti ve Osmanlı Devletleri". Çeviren: Cenap EREN. *Belleken*, LII, 202, 1988, 247-256.
- KÜÇÜK (Cevdet). "Tanzimat'ın İlk Yıllarında Erzurum'un Cizye Geliri ve Reaya Nüfusu". *Tarih Dergisi*, XXV, 31, 1978, 199-235.
- KÜÇÜKKAYA (Ayşe Gülçin). "Mimar Sinan Dönemi İstanbul-Belgrad Arası Menzil Yapıları Hakkında Bir Deneme". *Vakıflar Dergisi*, 21, 1990, 183-254.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Akça". *Küçük Türk-İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1974, 62.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "1009 (1600) Tarihli Narh Defterine Göre İstanbul'un Çeşitli Mal ve Hizmet Fiyatları". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 9, 1978, 1-87.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "1253 Mali Yılına Aid Saraybosna Gümrük Defteri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 8-9, 1979-1980, s. 23-36.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "1253 Mali Yılına Aid Saraybosna Gümrük Defteri". *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 8-9, 1980, 23-36.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "1624 Sikke Tashihinin Ardından Hazırlanan Narh Defterleri". *Tarih Dergisi*, XXVIII, 34, 1984, 123-183.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "1826 Düzenlemelerinden Sonra İzmir İhtisabı Muhasebeleri (1826-1838)". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, 49-145.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "1826 Düzenlemesinden Sonra İzmir İhtisap Nezareti". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, s. 481—521.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "1909 (1600) Tarihli Narh Defterine Göre İstanbul'da Çeşitli Eşya ve Hizmet Fiyatları". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 9, 1978, 1-87.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Avrupa Tüccarı". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 159-160.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Gümrük". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 263-268.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Hayriye Tüccarı". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1998, 64-65.

- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "İstanbul'da Ekmeğin Temininde Devletin Rolü (XVIII.-XIX. Yüzyıllar Arşiv Kaynakları)". *Selçuk Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Ata Dergisi*, 7, 1997, 55-74.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "İzmir Rıhtımı İnşaatı ve İşletme İmtiyazı". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 495-559.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "İzmir Rıhtımının İnşaatı ve İşletme İmtiyazı". *Tarih Dergisi*, 32, 1979, 495-558.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "İzmir Ticaret Odası İstatistiklerine Göre XX. Yüzyıl Başlarında İzmir Ticareti". *Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumu Tebliğleri*. İzmir, 1994, 25-58.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Narkh". *Encyclopedia of Islam*, 1993, 964-965.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Ondokuzuncu Yüzyıl Başlarında İzmir Ticareti". *Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumu Tebliğleri*. İzmir, 1994, 25-58.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Onsekizinci Yüzyıl Sonlarında İstanbul Piyasası". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler*. İstanbul, 1989, 231-238.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Osmanlı Buharlı Gemi İşletmeleri ve İzmir Körfezi Hamidiye Şirketi". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 165-206.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Osmanlı Esnafında Oto-Kontrol Müessesesi". *Ahilik ve Esnaf*. İstanbul, 1986, 53-130 s.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Osmanlı Gümrük Kayıtları". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 219-234.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Osmanlı İktisadi Yapısı". *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, 1994, 513-650.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Osmanlı Sosyal ve İktisadi Tarihi Kaynaklarından Temettü Defterleri". *Belleten*, LIX, 225, 1995, 395-412.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Osmanlılarda Esnaf İç Kontrol Mekanizmasının İşleyişi". *XX. Ahilik Bayramı Kongresi Tebliğleri*. Ankara, 1984, 9-15 s.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). *Osmanlılarda Narh Müessesesi ve 1640 Tarihli Narh Defteri*. İstanbul, Türk Millî Kültür Vakfı Yayınları, 1983.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Suraiya Faroqhi, Town and Townsmen of Ottoman Anatolia. Trade, Crafts and Food Production in an Urban Setting /1520-1650". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, 615-618.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Tanzimat Devrinde Yabancıların İktisadi Faaliyetleri". 150. Yılında Tanzimat. Ankara, 1992, 91-138.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "XIX. Yüzyılda Trabzon Ticareti". *Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri (13-17 Ekim 1986)*. Samsun, 1988, 97-131.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "XIX. Yüzyılda Trabzon Ticareti". *I. Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 1988, s. 97-131.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "XVII. Yüzyılda İngiliz ve Fransız Korsanlık Hareketlerinin Akdeniz Ticareti Üzerindeki Etkileri". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 12, 1968, 57-71.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "XVIII. Yüzyıl Sonlarında İstanbul Piyasası". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler*. İstanbul, 1989, 231-238.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "XVIII. Yüzyıl Sonlarında İstanbul Piyasası". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1989, s. 231-238.
- LOWRY (Heath W.). "The Ottoman Liva Kanunnamesi Contained in the Defter-i Hakani". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 43-47.
- LYBYER (Albert Howe). "Osmanlı Türkleri ve Doğu Ticaret Yolları". Çeviren: Necmi ÜLKER. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 3, 1987, 141-157.
- MACKENZIE (Kenneth M.). "Basra'daki Osmanlı Darphanesinden Şahiler ve Lorinler". *Türk Numismatik Derneğinin 20. Kuruluşu: İbrahim Atuk'a Armağan*. İstanbul, 1988, 181-190.
- MAJER (Hans Georg). "Fatih Sultan Mehmed Zamanında Bir Osmanlı Bütçesi". Çeviren: Necmi ÜLKER. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 3, 1987, 115-140.
- MAJER (Hans Georg). "Fatih Sultan Mehmet Zamanında Bir Osmanlı Bütçesi". Çeviren: Samira KORTANTAMER. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 3, 1987, 115-140.
- MAKAL (Ahmet). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Çalışma İlişkileri*. 1. Basım. Ankara, İmge Yayınları, 1997, 344 s.
- MANDAVILLE (Jon E.). "Faizli Dindarlık: Osmanlı İmparatorluğu'nda Para Vakfı Tartışması". Çeviren: Fethi GEDİKLİ. *Türkiye Günlülüğü*, 51, 1998, 129-144.
- MANTRAN (Robert). "XVI ve XVII. Yüzyıllarda İstanbul'da Azınlıklar, Meslekler ve Yabancı Tüccarlar". Çeviren: Mehmet Ali KILIÇBAY. *Tarih ve Toplum*, 3, 16, 1985, 19-23.
- MANTRAN (Robert). "XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu ve Asya Ticareti". Çeviren: Zeki ARIKAN. *Belleten*, LI, 201, 1987, 1433-1443 s.
- MANTRAN (Robert). "XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Doğu Akdeniz'de Ticaret, Deniz Korsanlığı ve Gemiler Kafileleri". *Belleten*, 52, 203, 1988, 685-695.
- MANTRAN (Robert). "XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Deniz Ticareti ve Ekonomi". Çeviren: Server TANİLLİ. *Tarih ve Toplum*, 3, 15, 1985, 45-48.
- MANTRAN (Robert). "XVIII. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğunda Ticaretin Değişmesi". Çeviren: Zeki ARIKAN. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 3, 1987, 159-175.
- MARTAL (Abdullah). "6. Yüzyıldan 20. Yüzyıla Ticaret ve Sanayinin Gelişimi". *Üç İzmir*, 1992, 265-271.
- MARTAL (Abdullah). "18'inci Yüzyıl İzmir Ticareti". *Toplumsal Tarih*, II, 12, 1994, 63.
- MARTAL (Abdullah). "19. Yüzyıl'da Kölelik ve Köle Ticareti". *Tarih ve Toplum*, 21, 121, 1994, 13-22.
- MARTAL (Abdullah). *19. Yüzyılın İkinci Yarısında İzmir ve Çevresinde Sanayi ve Ticaret*. İzmir, 1992. Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- MARTAL (Abdullah). "Osmanlı Köle Ticaret". *Toplumsal Tarih*, II, 9, 1994, 62-64.
- MARTAL (Abdullah). "XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında İzmir'in Sosyo-Ekonomik Yapısında Gerçekleşen Değişmeler". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 3, 1993, 117-131.
- MARTAL (Abdullah). "XVI Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğunda Su Yolculuk". *Belleten*, 52, 205, 1988, 1585-1653.

- MARTAL (Abdullah). XVI. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğunda Su-Yolculuk. İzmir, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ege Üniversitesi.
- MARUF (Sinan). "Osmanlı Döneminde Kerkük Şehrini Sosyal ve İktisadi Yapısı 1847-1908". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 103, 1996, 15-43.
- MATKOVSKI (Aleksander). "Le Jurisdiction Turque Touchant l'eleavage des Moutans Dans les Sandjaks de Skopje et Salonique Depuis le XV Jusqu'au XVIII Siecle d'apres un Manuscrit Inedit Turc". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1757-1760.
- MATUZ (Joseph). "Contributions to the Ottoman Institution of the Il-tizam". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 237-249.
- MC GOWAN (Bruce). "Osmanlı Avarız-Nüzül Teşekkülü (1600-1830)". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1327-1331.
- MELIKOFF (İrene). "Helva Töreni: Ortaçağ Türkiye'si Loncalarının Bir Adeti Üzerine Araştırmalar". *Tarih ve Toplum*, 3, 13, 1985, 16-19.
- MERÇİL (E.). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Derbend Teşkilatı". *Türk Kültürü*, VI, 62, 1967, 138-139.
- METE (Zekai). *Bursa Darbhanesi ve Rüsum-ı İbzariye Mukata'ası Teftiş Defteri*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- MEZ (A.). "Orta zaman Türk-İslam Dünyasında Deniz Nakliyatı". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkei*, 11, 61, 1938, s. 10-20.
- MEZ (A.). "Orta zaman Türk-İslam Dünyasında Karayolları". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkei*, 10, 55, 1937, s. 25-35.
- MEZ (A.). "Orta zaman Türk-İslam Dünyasında Maliye". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkei*, 9, 49, 1937, s. 49-50.
- MEZ (A.). "Orta zaman Türk-İslam Dünyasında Maliye". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkei*, 8, 47, 1937, s. 383-391.
- MEZ (A.). "Orta zaman Türk-İslam Dünyasında Maliye". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkei*, 8, 48, 1937, s. 453-463.
- MEZ (A.). "Orta zaman Türk-İslam Dünyasında Nehir Yolları". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkei*, 8, 46, 1936, s. 253-258.
- MEZ (A.). "Orta zaman Türk-İslam Dünyasında Sanayi". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkei*, 8, 44, 1936, s. 99-107.
- MEZ (A.). "Orta zaman Türk-İslam Dünyasında Ticaret". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkei*, 8, 43, 1936, s. 11-23.
- MİKESKA (Jurgen). "Osmanlı Paralarının Sahteleri ve Taklitleri Üzerine Bazı Fikirler". *Türk Numizmatik Derneğinin 20. Kuruluş Yılında İbrahim Artuk'a Armağan*. Hazırlayan: Kemal AYDINOĞLU. İstanbul, Türk Numizmatik Derneği, 1988, 201-212.
- MİROĞLU (İsmet). "Osmanlı Yol Sistemine Dair". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 241-253.
- MOĞOL (Hasan). "Antalya'da İpek Üretimi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 79, 1992, 95-103.
- MOİSEYEV (Piotr P.). "Osmanlı İmparatorluğu Tanzimat Döneminde Tarım ve Köylülüğün Durumu". XI. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1994, 1635-1644.
- MUTLUÇAĞ (Hayri). "Reji İdaresi'nin Satın Alınması İçin II. Abdülhamid'e Yapılan Rüşvet Teklifi". *Belgelerle Türk Tarih Dergisi*, 7, 1968, 40-43.
- MÜDERRİSOĞLU (Fatih). 16. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğunda İnşa Edilen Menzil Külliyyeleri. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MÜDERRİSOĞLU (Fatih). "Mimar Sinan'ın Ana Yollar Üzerine İnşa Ettiği Menzil Külliyyeleri". *Milli Kültür*, 71, 1990, 27-29.
- MÜLLER-WIENER (Wolfrang). "15-19. Yüzyıllar Arasında İstanbul'da İmalathane ve Fabrikalar". *Osmanlılar ve Batı Teknolojisi Yeni Araştırmalar Yeni Görüşler*. Hazırlayan: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1992, s. 53-120.
- MÜLLER-WIENER (Wolfgang). "Industriearchaologie Im Osmanischen Reich". *Belleten*, 53, 207-208, 1989, 829-852.
- Nadir Osmanlı Madeni Paraları=Rare Ottoman Coins. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1973, 14 s.
- NAGATA (Yuzo). "Studies on the Social and Economic History of the Ottoman Empire". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 12, 1997, 231-5.
- NALBANTOĞLU (H. Ünal). "Osmanlı Toplumunda Tarım Teknolojisi, Artı-Ürün ve Kent Ekonomisi". *Türkiye İktisat Tarihi Semineri*. Editör: Osman OKYAR. Ankara, 1975, 33-65.
- NEDKOFF (Boris Christoff). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Cizye (Baş Vergisi). Bulgaristan Hususi Bir Surette Nazar-ı İtibare Alınmıştır". Çeviren: Şinasi ALTUNDAĞ. *Belleten*, VIII, 32, 1944, 599-652.
- ODABAŞIOĞLU (Cumhur). "Trabzon-İran Transit Nakliyesi". *Çağın Yakalayan Osmanlı*. İstanbul, 1995, 441-482.
- OĞUZ (Zafer). *Dünyanın Umumiye İdarəsi, Teşkilat Kanunu ve Uygulama Usulleri*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi. G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü. Gazi Üniversitesi.
- OĞUZOĞLU (Yusuf). "17. Yüzyılda Konya Şehir Ekonomisini Etkileyen Bazı Faktörler". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIV, 25, 1982, 335-343.
- OĞUZOĞLU (Yusuf). "Osmanlı Şehirlerindeki Askerlerin Ekonomik Durumuna İlişkin Bazı Bilgiler". *Birinci Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1983, 169-178.
- OĞUZOĞLU (Yusuf). "Osmanlı Şehirlerindeki Halkın Vergi Yükü Üzerine Bir Araştırma (1680-1700)". *Osmanlı Araştırmaları*, XV, 1995, 157-186.
- OĞUZOĞLU (Yusuf). "XVII. Yüzyılda Konya Şehrindeki Üretim Faaliyetleri Hakkında Bazı Bilgiler". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 611-621.
- OKANDAN (Recai G.). "15 ve 16. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğunda Zirai Ekonominin Hukuki ve Mali Esasları". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 11, 3-4, 1945, s. 400-405.
- OKAY (Cüneyd). "Beziranlar Cemiyeti-Burjuva Toplumu". *Toplumsal Tarih*, 6, 35, 1996, 42-48.
- ÖKÇÜN (A. Gündüz). "1885 Öncesi Osmanlı Ekonomisine Genel Bir Bakış". 1885-1985 *Türkiye Ekonomisinin 100 Yılı ve İzmir ve İzmir Ticaret Odası Sempozyumu*. İzmir, 1985, 13-21.
- ÖKÇÜN (A. Gündüz). "1909-1930 Yılları Arasında Anonim Şirket Olarak Kurulan Bankalar". *Türkiye İktisat Tarihi Semineri*. Editör: Osman OKYAR. Ankara, 1975, 409-475.
- ÖKÇÜN (A. Gündüz). "Teşvik-i Sanayi Kanun Muvakkatı". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XXX, 1-4, 1975, 25-44.
- ÖKÇÜN (A. Gündüz). "XX. Yüzyıl Başlarında Osmanlı Maden Üretiminde Türk, Azınlık ve Yabancı Payları". *Prof. Dr. Yavuz Abadan'a Armağan*. Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, 1969, 801-895.

- ÖKÇÜN (Gündüz). *Memalik-i Osmaniye'nin Zırat Programı*. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1982.
- ÖKÇÜN (Gündüz). "XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında İmalat Sanayii Alanında Verilen Ruhsat ve İmtiyazların Ana Çizgileri". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XXVII, 1, 1972, 135-166.
- OKTAR (Tiğınçe Özkiper). "Ereğli-Zonguldak Maden Kömürü Havzası'nın İktisadi Gelişimine İlişkin Bir İnceleme". *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, XI, 1-2, 1995, 133-139.
- ÖKTE (Ertağrul Zekai). *Osmanlı İmparatorluğunun XIX. ve XX. Yüzyıl İktisadi Durumu ve İktisadi Politikası*. 4+35 s.
- OKYAR (Osman). "Ottoman Economic Growth in the 16th Century". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi. Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 111-116.
- OKYAR (Osman). "Tanzimat Ekonomisi Hakkındaki Karamsarlık Üzerine". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 243-254.
- ÖLÇER (Cüneyt). *Darphane Mîzesi Osmanlı Madeni Paraları Kataloğu*. İstanbul, 1985, 160 s.
- ÖLÇER (Cüneyt). "II. Mehmed Dönemi Sikkeleri". *Tarih ve Toplum*, I, 5, 1984, 13-17.
- ÖLÇER (Cüneyt). "II. Murad Dönemi Sikkeleri". *Tarih ve Toplum*, I, 4, 1984, 13-16.
- ÖLÇER (Cüneyt). "Nadir Birkaç Osmanlı Sikkesi". *Belgeler*, XIII, 17, 1988, 83-85.
- ÖLÇER (Cüneyt). "Nadir Birkaç Osmanlı Sikkesi". *Belgeler*, IV, 7-8, 1967, 35-38.
- ÖLÇER (Cüneyt). "Nadir Birkaç Osmanlı Sikkesi". *Belgeler*, 4, 7-8, 1969, 35-38.
- ÖLÇER (Cüneyt). "Osmanlı Gümüş Paralarında İlk Modern Tuğra (H. 928)". *Türk Nümizmatik Derneği Yayınları Bülteni*, 1, 1976, 19.
- ÖLÇER (Cüneyt). *Son Altı Osmanlı Padişahı Zamanında İstanbul'da Basılan Gümüş Paralar*. İstanbul, Yenilik Yayınları, 1966, 64 s.
- ÖLÇER (Cüneyt). *Sultan Abdülaziz Han Devri Osmanlı Madeni Paraları*. İstanbul, 1979, 144+29 s.
- ÖLÇER (Cüneyt). *Sultan Abdülmecit Devri Osmanlı Madeni Paraları*. İstanbul, 1978, 120 s.
- ÖLÇER (Cüneyt). *Sultan Murat V ve Sultan Abdülhamid II Dönemi Osmanlı Madeni Paraları*. İstanbul, 1987, 143 s.
- ÖLÇER (Cüneyt). *Sultan Selim Şah bin Bayezit Han Dönemi Osmanlı Sikkeleri*. İstanbul, 1989, 191 s.
- ÖLÇER (Cüneyt). "Ufak Değerli Osmanlı Kağıt Paraları". *Tarih ve Toplum*, 4, 21, 1985, 46-56.
- ÖLÇER (Cüneyt). "Yıldırım Bayezid'in Oğullarının Sikkeleri". *Tarih ve Toplum*, I, 3, 1984, 44-47.
- ÖNAY (Aliye). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Sanayileşme Hareketleri İlk Şeker Fabrikalarını Kurma Teşebbüsleri". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 55, 1972, 4-9.
- ÖNAY (Aliye). "Türkiye'de İlk Elektrik Tesisi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 59, 1972, 28-31.
- ÖNAY (Aliye). "Türkiye'de İlk Telefon Teşkilatının Kuruluşu". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 56, 1972, 7-13.
- ÖNAY (Aliye). "Türkiye'de Telefon Teşkilatının Kuruluşu". *Çağın Yalayan Osmanlı*. İstanbul, 1995, 121-139.
- ÖNBİL (Mehmet). "Osmanlı Arşivlerine Göre Türkiye Petrolleri". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, I, 6, 1980, 213-222.
- ÖNDER (Mehmet). "Mevlevilikte Ahi Düzeni ve Sosyal Etkileri". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi*. İstanbul, 1990, 129-133.
- ÖNEŞ (Ethem Ruhi). *Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Esnaf*. İstanbul, Esnaf ve Sanatkar Dernekleri Birliği, 1985, 112 s.
- ÖNLER (Zafer). "XIV. ve XV. Yüzyıl Türkçe Tıp Kitaplarındaki Bitki Adları Üzerine". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 52, 1988, 53-61.
- ÖNSOY (Rifat). "19. Yüzyılın İkinci Yarısında Suriye'nin Sanayi ve Ticareti". *Belleten*, I, 198, 1986, 825-832.
- ÖNSOY (Rifat). "Die Balkanmessen in Der Zweiten Hälfte Des 19. Jahrhunderts Und Ihre Bedeutung Im Türkischen Handel". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 1, 1985, 145-152.
- ÖNSOY (Rifat). "Namık Kemal'in İktisadi Görüşleri". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1989, s. 93-103.
- ÖNSOY (Rifat). *Osmanlı Borçları (1854-1914)*. Ankara, 1999, 340 s.
- ÖNSOY (Rifat). "Osmanlı İmparatorluğunda Devlet-Ekonomi İlişkileri". *Tarihte Türk Devletleri*. 1. Basım. Hazırlayan: Anıl ÇEÇEN. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1986.
- ÖNSOY (Rifat). "Tanzimat Dönemi İktisat Politikası". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 255-262.
- ÖNSOY (Rifat). *Tanzimat Dönemi Osmanlı Sanayii ve Sanayileşme Politikası*. Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1988, 173 s. (Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Genel Yayınlar No: 291 Ekonomi Dizisi: 22).
- ÖNSOY (Rifat). "Tanzimat Dönemi Sanayileşme Politikası". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, II, 2, 1984, 5-12.
- ÖNSOY (Rifat). "Tanzimat Döneminde İktisadi Düşüncenin Teşekkülü". *Mustafa Reşid Paşa ve Dönemi Semineri, Bildiriler*, Ankara, 13-14 Mart 1984. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1987, 91-96.
- ÖNSOY (Rifat). "Tanzimat ve Sanayi". *Türkiye Günlüğü*, 8, 1989.
- ÖNSOY (Rifat). "Ziya Gökalp'in İktisadi Görüşleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, 355-366.
- ONUR (Ahmet). *Türkiye Demiryolları Tarihi (1860-1953)*. İstanbul, Askeri Basımevi, 1953, 88 s.
- ORHANOĞLU (Cengiz). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Şebircilik ve Ulaşım Üzerine Araştırmalar*. Editör: Salih ÖZBARAN. İzmir, 1984, VI-II+157 s.
- ORHONLU (Cengiz). "The Institution of "Suyolcu" in the 16th Century". *Actes of I. Congres International d'Etudes Balkan. et Sud-Est Europ. (26 aout-1 septembre 1966)*. Sofia, 1969, 673-676.
- ORHONLU (Cengiz). "Köprücülük". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 701-708.
- ORHONLU (Cengiz). "Mesleki Bir Teşekkül Olarak Kaldırımcılık ve Osmanlı Şehir Yolları Hakkında Bazı Düşünceler". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 1, 1972, s. 93-138.
- ORHONLU (Cengiz). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Derbend Teşkilatı*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1967, XXIII+175 s.

- ORHONLU (Cengiz). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Derbend Teşkilatı*. 2. Basım. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1990, XXII-2 s.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı İmparatorluğunda Şehircilik ve Ulaşım Üzerine Araştırmalar". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 265-293.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı Türkleri Devrinde İstanbul'da Kayıkcılık ve Kayık İşletmeciliği". *Tarih Dergisi*, XVI, 21, 1966, 109-128.
- ORTAYLI (İlber). "19. Yüzyıl Ankarası'na Demiryolunun Gelişi, Hinterlandının ve Hinterlanddaki Üretim Eylemlerinin Değişimi". *Suut Kemal Yetkin'e Armağan*. Ankara, 1984, 209-221.
- ORTAYLI (İlber). "19. Yüzyıl Ankarasına Demiryolu'nun Gelişi. Hinterlandının ve Hinterlanddaki Üretim Eylemlerinin Değişimi". *Tarih İçinde Ankara*. Derleyen: Erdal YAVUZ, Ümit Nevzat UĞUREL. Ankara, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 1984, s. 209-223.
- ORTAYLI (İlber). "Devenin Taşıma Maliyeti Eğrisi Üzerine Bir Deneme". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XXVIII, 1-2, 1973, 181-190.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Sanayi'nin Doğuş Sorunları". *Dış Ticarette Durum*, 14, 1989, 61-75.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Sanayileşme Anlayışında Bir Örnek: İslah-ı Sanayi Komisyonu Olayı". *O.D.T.Ü Gelişme Dergisi*, Özel sayı, 1978, s. 123-130.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı Toprak Düzeninin Kaynakları". *Toplum ve Bilim*, 4, 1977, 72-77.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı Toprak Düzeninin Kaynakları (15. Yüzyılda İran Toprak Rejiminde Görülen Muafiyet ve İmtiyaz Sistemi Üzerine)". *Toplum ve Bilim*, IV, 1978, 72-77.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlılarda İlk Telif İktisat El Yazması". *Yapıt*, 1, 1983, 37-44.
- Osmanlı'da Toprak Mülkiyeti ve Ticari Tarım*. Editör: Çağlar KEYDER, Faruk TABAK. İstanbul, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1998, VI+236 s.
- Osmanlı'dan Cumhuriyet Türkiye'sine İşçiler 1839-1950*. Derleyen: Donald QUATAERT, Erik J. ZÜRCHER, Çeviren: Cahide EKİZ. İstanbul, İletişim Yayınları, 1998, 242 s.
- Osmanlı Borçları Hakkında*. İstanbul, 1928, 173 s.
- Osmanlı Devletinin İlk İstatistik Yıllığı 1897*. Hazırlayan: Tefik GÜ-RAN. Ankara, Devlet İstatistik Enst. Yay., 1997 (Tarihi İstatistikler Dizisi V)..
- "Osmanlı İktisat Zihniyeti". *İdarecinin Sesi Dergisi*, V, 1, 1991, 24-26.
- Osmanlı İmparatorluğunda Arazi Kanunları (El Yazmaları)*. Çeviren: Hadiye TUNCER. Ankara, Tarım Bakanlığı Yayınları, 1962, VI+182 s. (Tarım Bakanlığı Yayınları Mesleki Mevzuat Serisi No: 7).
- Osmanlı İmparatorluğunda Toprak Kanunları: Osman Gaziden III. Ahmet Zamanına Kadar. 1299-1730. (El Yazmaları)*. Çeviren: Hadiye TUNCER. Ankara, Tarım Bakanlığı Yayınları, 1965, 202 s. (Tarım Bakanlığı Mesleki Neşriyat Serisi: 119).
- Osmanlı Sanayi İstatistikleri 1913-1915*. 3. Basım. Hazırlayan: Ahmet Gündüz ÖKÇÜN. İstanbul, 1984, 199 s.
- Osmanlı Sanayi 1913-1915 Yılları Sanayi İstatistiki*. IV Cilt. Hazırlayan: A. Gündüz ÖKÇÜN. Ankara, DİE, 1997, XXIX+198 s. (Devlet İstatistik Enstitüsü Yayınları: 2024).
- Osmanlı Ticaretinde Gayri Müslimler: Kapitülasyonlar-Avrupa Ticarları-Beratlı Ticarları-Hayriye Ticarları (1750-1839)*. Ankara, Ekonomik ve Sosyal Araştırmalar: 6, 1983 (Turhan Kitabevi; Bilimsel Eserler Dizisi No: 15)..
- Osmanlılarda Kapitalist Düzene Geçilememesi ve Bürokratlarla Ortanın Solunun Gelişimi*. İstanbul, 1968, 66 s.
- OYAN (Oğuz). "Dış Ticarette Liberalleşmenin Tarihsel Öğretileri." *Yapıt*, 6, 1984, 45-69.
- ÖZ (Mehmet). "16. Yüzyılda Çorum Sancağı: Nüfus ve İktisadi Hayat". *Türk Kültür Tarihi İçerisinde Çorum Sempozyumu 1991*. Ankara.
- ÖZ (Mehmet). "XVI. Yüzyılda Ladik Kazasında Malikane-Divani Sistemi". *Vakıflar Dergisi*, 26, 1997, 65-75.
- ÖZ (Tahsin). "Hazine-i Hümayun Kasaları Açılırken". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 20, 1951, 902-906.
- ÖZ (Tahsin). "Kapalıçarşının Tarihi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 248-250.
- ÖZBARAN (Salih). "Osmanlı İmparatorluğu ve Hindistan Yolu". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 31, 1977, s. 65.
- ÖZBARAN (Salih). "Some Notes on the Salyane System in the Ottoman Empire as Organized in Arabia in the Sixteenth Century". *Osmanlı Araştırmaları*, IV, 1984, 39-45 s.
- ÖZBARAN (Salih). "XVI. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda İltizam: Yemen, Basra ve Lahsa Eyaletlerindeki Uygulamalardan Örnekler". 5. Millelerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989). Ankara, 1990, 453-457.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Osmanlı Siyasatnamelerinde Reaya Hukuku". *Türklerde İnsani Değer ve İnsan Hakları*. İstanbul, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, 1992, 91-101.
- ÖZCAN (Ruhî). 17. Yüzyılda Konya'da Mülk Satışları ve Fiyatlar (1640-1665). Konya, 1993. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZCAN (Ruhî). XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Konya'da Narb Müessesesi ve Fiat Hareketleri (1797-1858). Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÖZÇELİK (Ahmet). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Toprak Düzeni". *Kooperatifçilik*, 99, 1993, 46-57.
- ÖZÇELİK (Ayfer). *Osmanlı Devletinin Çöküşünde Ekonomi-Politik Baskılar Üzerine Bir Deneme (1838-1914)*. Ankara, Ecdad Yayınları, 1993, VIII+161 s.
- ÖZÇELİK (Selçuk). "Avrupa Feodalitesi ile Türklerin Tımar Teşkilatının Mukayesesi". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 17, 3-4, 1951, s. 847-.
- ÖZDEĞER (Hüseyin). "Antep'te Pazar Ekonomisi (16. Asırda Antep Pazarları Alınan Vergiler)". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 20, 1982, 165-177.
- ÖZDEĞER (Hüseyin). "III. Ahmed'in Varidat ve Masarifat Defteri.". *Türk İktisat Tarihi Yıllığı*, 1, 1988, 305-352.
- ÖZDEĞER (Hüseyin). XVI. Yüzyıl Tabir Defterlerine Göre Antep'in Sosyal Ekonomik Durumu. İstanbul, 1977. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- ÖZDEM (Zafer). *Osmanlı Devleti'nde Tarım İşçiliği*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÖZDEMİR (Onur). *Türkiye'de Modern Posta Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişimi*. Eskişehir, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.

- ÖZDEMİR (Rifat). "Ankara Esnaf Teşkilatı (1785-1840)". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1986, 156-182.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Ankara Hatûnî Mahallesi Nakit Avârız Vakfının Kredi Kaynağı Açısından Önemi". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihî Kongresi. Tebliğler (İstanbul 21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 733-754.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Avârız ve Gerçek Hane Sayılarının Demografik Tahminlerde Kullanılması Üzerine Bazı Bilgiler". *X. Türk Tarih Kongresi (22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 1581-1613.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Avarız ve Gerçekhane Sayılarının Demografik Tahminlerde Kullanılması Üzerine Bazı Bilgiler". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1581-1613.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Kırşehir'de Ailenin Sosyo-Ekonomik Yapısı 1880-1906". *Osmanlı Araştırmaları*, 7, 1988, 102-157.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Osmanlı Döneminde Vakıf Kurumlarının Sosyo Ekonomik Cephesi Üzerine Bazı Bilgiler". *Fırat Üniversitesi Dergisi*, 2, 1987, 207-220.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Şer'iyye Sicillerinin Sosyo-Ekonomik Tarih ve Halk Kültürü Açısından Önemi". *I. Battal Gazi ve Malatya Çevresi Halk Kültürü Sempozyumu*. İstanbul, 1987.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Tanzimattan Önce Ankara'da Sof ve Şali Üretim ve Ticareti". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Tokat Esnaf Teşkilatı (1771-1849)". *I. Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 1988, s. 397-424.
- ÖZDEMİR (Rifat). *XIX. Yüzyıl İlk Yarısında Ankara: Fiziki, Demografik, İdari ve Sosyo-Ekonomik Yapısı (1785-1840)*. Ankara, 1986, 329 s.
- ÖZDEN (P. Pınar). "Sosyo-Ekonomik, Kültürel ve Fiziksel Yönleriyle Geçmişten Günümüze Kumkapı". *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6, 1994, 19-22.
- ÖZDOĞAN (Talat). "Demiryollarının Tarihçesi, Osmanlı Dönemi'nde Demiryolu Siyasetimiz, Kara Ulaştırmasında Demiryollarının Rolü". *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, 108, 319, 1989, 86-98.
- ÖZEKEN (Ahmet Ali). "Ereğli Kömür Havzası Tarihi Üzerinde Bir Deneme". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, IX, 3-4, 1944, 516-563.
- ÖZEL (Oktaay). "XV ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlı Toplumunda Haric Raiyyec". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 43, 1986, 159-171.
- ÖZGÜVEN (Burcu). "16. Asırda Bolu'nun Toprak İdaresi". *Çele*, 7, 1963, 16-17.
- ÖZKAYA (Yücel). "18. Yüzyılda Menzilhane Sorunu ve Mütessellimlik Sorunu". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 28, 3-4, 1970, 339-368.
- ÖZKAYA (Yücel). "Bolu Voyvodası Ahmed Vasıtasıyla Bolu ve Çankırı'dan Bedel-i Sürsat". *Çele*, 36, 1966, 22-24.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Asırda Bolu'da Ulaştırma İşlerine Kısa Bir Bakış". *Çele*, 1, 8, 1963, 20-21.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılda Genel Haclarıyla Osmanlı İmparatorluğunda Vergi Sorunu". *V. Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, 1986, 481-516.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılda Genel Haclarıyla Osmanlı İmparatorluğunda Vergi Sorunu". *5. Milletler Arası Türkoloji Kongresi*. İstanbul, 1986, 481-516.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılda Menzilhane Sorunu". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 28, 3, 4, 1970, 339-366.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılda Mütessellimlik Mütessesesi". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 28, 3, 4, 1970, 367-390.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Esnaf Sorunları". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1037-1048.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılın Sonlarında Timar ve Zeametlerin Düzeni Konusunda Alınan Tedbirler ve Sonuçları". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 219-255.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılda Timar ve Zeametlerin Düzeni Konusunda Alınan Tedbirler ve Sonuçları". *Tarih Dergisi*, 32, 1979, 219-254.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılın Sonlarında Timar ve Zeametlerin Düzeni Konusunda Alınan Tedbirler ve Sonuçları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 32, 1979, s. 219.
- ÖZÖNDER (Hasan). "İpekolu'nun Konya'daki İzlerine Dair Yeni Belgeler ve Bilgiler". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihî Kongresi*. İstanbul, 1990, 551-557.
- ÖZSÖNMEZ (Mustafa). *XVIII. Yüzyıl ve Endüstri Devrimi Sonrası Osmanlı İmparatorluğu ve Avrupada Ticaretin Seyri*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÖZTÜRK (Cemil). "Tanzimat Devrinde Bir Devletçilik Teşebbüsü: Haydarpaşa-İzmit Demiryolları". *Çağın Yakalayan Osmanlı*. İstanbul, 1995, 271-287.
- ÖZTÜRK (Cemil). "Tanzimat Devrinde Bir Devletçilik Teşebbüsü: Haydarpaşa-İzmit Demiryolu". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İH-SANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 271.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Bursa'da Hububat Fiyatları". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1715-1736.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Bursa'da Hububat Fiyatları (1775-1840)". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 167-191.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Kayseri'de Fiyatlar 1785-1840". *I. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri*. Kayseri, 1997, 279-290.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Osmanlı Dönemi Fiyat Politikası ve Fiyatların Tahlili". *Belleten*, 55, 212, 1991, 87-100.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Osmanlı Ekonomisinde Fiyatları Etkileyen Unsurlar". *Prof. Dr. Şerafettin Turan Armağan*. Elazığ, 1996, 221-239.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Tokat'ta Fiyatlar 1722-1823". *Türk Tarih ve Kültüründe Tokat Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1988, 184-211.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Trabzon'da Fiyatlar (1771-1791)". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 131-139.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Trabzon'da Fiyatlar 1750-1770". *Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri (13-17 Ekim 1986)*. Samsun, 1988, 425-434.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "XIX. Yüzyılda Harput'ta Fiyatlar". *Belleten*, LII, 208, 1989, 797-828.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Antakya'da Fiyatlar". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 3, 2, 1989, 249-265.

- ÖZTÜRK (Nazif). "XIX. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Sanayileşme ve 1827'de Kurulan Vakıf İplik Fabrikası". *Vakıflar Dergisi*, XXI, 1990, 23-81.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Osman Gazi Sikke Kestirmiştir". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 56, 1991, 34-36.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Osmanlı Tarihlerine Göre İlk Akçe". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 54, 1988, 19-24.
- ÖZTÜRK (Said). *İstanbul Tereke Defterleri: Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır: Sosyo-Ekonomik Tablil*. İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1995, 497 s. (Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları; No: 7).
- ÖZTÜRK (Yücel). "XIII ve XVII. Yüzyıllarda Karadeniz Ticareti". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 97, 1995, 113-137.
- ÖZÜTOPÇU (M. Ali). "Osmanlı Devleti'nde Maden İşletmeciliği". *Askeri Tarih Bülteni*, 20, 1986, 51-56.
- ÖZYILMAZ (Emre). "Osmanlı Toprak Sistemi ve Reform Açısından Bugünkü Durumumuz". *Toprak ve Tarım Reformu Dergisi*, 3, 5, 1978, 30-43.
- ÖZYÜKSEL (Murat). "İmparatorluk ve Cumhuriyet Dönemlerinde Gelir, Gider ve Servet Vergileri". *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6, 1, 1985, 51-68.
- ÖZYÜKSEL (Murat). "Liberal İktisat Düşüncesinin Osmanlı İmparatorluğu'na Girişi". *İktisat Dergisi*, 247, 1985, 37-44.
- PAKALIN (Mehmet Zeki). *Maliye Teşkilatı Tarihi 1442-1930*. IV. Ankara, 1978 (Maliye Bakanlığı Teşvik Kurulu Yayını No: 180)..
- PAKALIN (Mehmet Zeki). *Tanzimat Maliye Nazırları*. İstanbul, Kanaat Kitabevi, 1939.
- PALAMUT (Mehmet E.). "Aşar ve Düşündürdükleri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 43, 1-4, 1987, 69-78.
- PAMUK (Şevket). "En Büyük Tağış". *Toplumsal Tarih*, III, 13, 1995, 12-14.
- PAMUK (Şevket). "En Büyük Tağış ve 1844 Tarihli Tashih-i Sikke İşlemi". *Toplumsal Tarih*, 3, 13, 1995, 12-15.
- PAMUK (Şevket). "Kapitalist Dünya Ekonomisi ve Osmanlı Dış Ticaretinde Uzun Dönemli Dalgalanmalar: 1830-1913". *Gelişme Dergisi 1979-1980 Özel Sayısı*, 1981, 161-204.
- PAMUK (Şevket). *Osmanlı-İngiliz İktisadi Münasebetleri 1580-1838*. İstanbul, 1988, 240 s. (100 Soruda Dizisi: 55).
- PAMUK (Şevket). *Osmanlı-Türkiye İktisadi Tarihi (1500-1914)*. İstanbul, 1988, 240 s.
- PAMUK (Şevket). *Osmanlı Ekonomisi ve Dünya Kapitalizmi 1820-1913*. Ankara, 1984, 222 s.
- PAMUK (Şevket). *Osmanlı Ekonomisinde Bağımlılık ve Büyüme*. 2. Basım. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1994, 267 s.
- PAMUK (Şevket). *Osmanlı Ekonomisinde Bağımlılık ve Büyüme 1820-1913*. 2. Baskı. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, XIV+267 s.
- PAMUK (Şevket). "Osmanlı İmparatorluğunda Yabancı Sermaye: Sektörlere ve Sermayeyi İhrac Eden Ülkelere Göre Dağılımı (1854-1914)". *Gelişme Dergisi 1978 Özel Sayısı*, 1979, 131-162.
- PAMUK (Şevket). "Osmanlı Para Tarihine Nasıl Bakmalı". *Tarih ve Toplum*, XX, 119, 1993, 284-289.
- PAMUK (Şevket). "Osmanlı Tarımında Üretim İlişkileri (1840-1913)". *Toplum ve Bilim*, 15-16, 1982, 3-50.
- PAMUK (Şevket). "Osmanlı Zanaatlarının Yıkılması". *Toplum ve Bilim*, 23, 1983, 75-102.
- PAMUK (Şevket). "Türkiye'de İlk Demiryolu İzmir-Aydın Hattı". *Toplumsal Tarih*, I, 5, 1994, 35-37.
- PANZAC (Daniel). "Büyük Bir Osmanlı Limanının Zenginliği ve Etkinliği: XVIII. Yüzyılın Birinci Yarısında İzmir". Çeviren: Serap YILMAZ. *İzmir Ticaret Odası Dergisi*, LXIV, 4, 1991, 27-30.
- PANZAC (Daniel). "VXII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğunda Deniz Ticareti". Çeviren: Serap YILMAZ. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 4, 1989, 179-192.
- PANZAC (Daniel). "XVI. Yüzyılda Osmanlı Deniz Ticareti". Çeviren: Serap YILMAZ. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 4, 1989, 179-193.
- PANZAC (Daniel). "XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Deniz Ticareti". Çeviren: Serap YILMAZ. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 4, 1989, 179-93.
- PARLA (Taha). *Ziya Gökalp, Kemalizm ve Türkiye'de Korporatizm*. Hazırlayan: Füsün ÜSTEL, Sabri YÜCESOY. İstanbul, İletişim Yayınları, 1989, 147 s.
- PARRY (V. J.). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Kullanılan Harp Malzemesinin Kaynakları". Çeviren: Salih ÖZBARAN. *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 3, 1973, 35-47.
- PEKAK (M. Sacit). "18-19. Yüzyıllarda Anadolu'da Yaşayan Gayrimüslimlerin İmar Faaliyetleri ve Foça'daki Post-Bizans Dönemi Kiliseleri". *Geçmişten Günümüze Foça Uluslararası Sempozyumu*. Düzenleyen: Engin BERBER. Ankara, 1997, 75-90.
- PEKAK (M. Sacit). "Selçuk ve Çevresinde Osmanlı İdaresindeki Gayrimüslim Tebaanın İmar Faaliyetleri". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 15, 2, 1998, 125-155.
- PERE (Nuri). *Osmanlılarda Madeni Paralar=Cainf of the Ottoman Empire*. İstanbul, 1968, X+310 s. (96 Plan).
- PERİNÇEK (Doğu). "Werner'e Göre Osmanlı Feodalitesi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25, 3-4, 1968, 287-324.
- PERİNÇEK (Doğu). "Werner'e Göre Osmanlı Feodalitesi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25, 3-4, 1968, s. 287-324.
- PINAR (İlhan). "Osmanlı Postacılığı Üzerine". *Tarih ve Toplum*, XX, 117, 1993, 15-18.
- PINSON (Mark). "İktisadi Tefekkür Tarihine Ait Yeni Bir Vesika". *IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 340-346.
- PINSON (Mark). "Türk İktisadi Tefekkür Tarihi ve Mehmed Şerif". *III. Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 260-268.
- PİRLİLİ (Mustafa). "Mehmet Cavit Bey ve Mesail-i İktisadiyede Hayalperverlik". *Toplum ve Bilim*, 17, 1982, 140-151.
- POROY (İhsan İbrahim). "Türkiye'de Afyon Üretimimin Yayılması ve 1828-1839 Devlet Tekeli". Çeviren: Nihat FALAY. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 39, 1-4, 1979-1981, 289-323.
- Prof. Dr. Şerafettin Turan Armağanı. Sivas, 1996.
- PTT Müzesi Osmanlı Posta Damgaları Kataloğu=Fihrist al-Mathaf al-Barid al-'Uthmani wa al-Barq wa al-Hatîf Akhtam al-Barid.... Sunanlar: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1990, XVI+357+8 s.
- PULAHA (Selami). "16. Yüzyılda Dirlik Sahiplerinin Çiftliklerinin Ku-

- rumasıyla İlgili Arnavor Örneği". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2549-2558.
- PYLE (Nancy). "Ottoman Okka Weights". *Belleten*, XLI, 161, 1977, 115-123.
- QUATAERT (Donald). *Osmanlı Devletinde Avrupa İktisadi Yayılımı ve Direniş (1881-1908)*. Çeviren: Sabri TEKAY. Ankara, 1987, 139 s. (Yurt Yayınları: 14 Türkiye Araştırmaları Dizisi: 13).
- QUATAERT (Donald). "Osmanlı İmparatorluğu'nda İşgücü Politikası ve Siyaset: Hamallar ve Babiali, 1826-1896". Çeviren: Ali KARTAL. *Tarih ve Toplum*, 6, 33, 1986, 42-47.
- QUATAERT (Donald). "Reji, Kaçakçılar ve Osmanlı Hükümeti". Çeviren: Mete TUNÇAY. *Yapıt*, 3, 1984, 68-85.
- RAHRHBAIN (Klaus). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Müsadere ve Mutavassıt Güçler". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 254-260.
- REFİK (Ahmet). *Osmanlı Devrinde Türkiye Madenleri (967-1200)*. İstanbul, 1931, 60 s.
- REİSOĞLU (Anber). "Tarihte Vurgunculuk ve İhtikar". *Tarih Hazinesi*, 8, 1951, 368-370.
- RENDİ (Günsel), ASLANAPA (Oktay). *XIV-XVIII. Yüzyıl Portolanı ve Deniz Haritaları=Portolani e Carte Nautiche*. İstanbul, 1994.
- RODINSON (M.). "İslam Dünyasında İktisat Tarihi ve Sosyal Sınıfların Tarihi". Çeviren: Bahaeddin YEDİYILDIZ. *Belleten*, LIII, 207-208, 1989, 883-901.
- SAATÇİ (Mustafa). "İzmir-Kasaba Demiryolu, 1878". *Turgutlu Sosyo-Ekonomik Tarihi Sempozyumu Bildirileri (7 Eylül 1995, Turgutlu)*. Editör: Namık AÇIKGÖZ. Turgutlu, 1997.
- SAFRAN (Mustafa). "XIII-XIV. Yüzyılda Karadeniz Limanlarının Ticari ve Tarihi Önemi". *Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri (13-17 Ekim 1986)*. Samsun, 1988, 459-462.
- SAĞLAM (Serdar). *Türkiye'de Özel Teşebbüs Yaratma Düşüncesi ve Özel Teşebbüsün Gelişmesi 1839-1860*. Ankara, 1994. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "1524-1525 Osmanlı Bütçesi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 41, 1-4, 1985, 415-452.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "16. Yüzyılın Sonu Osmanlı Tacirleri: Vergi Adaleti (Ali'nin Nasihatı's Salacıninden)". *Toplum ve Bilim*, VI, 7, 1978, 157-174.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "1683-1740 Yıllarında Osmanlı İmparatorluğu'nda Hazine Gelir ve Gideri". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1389-1406.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "17. Yüzyıl Sonunda Bolu Livası Sürsat Bedeli". *Çele*, 11, 1964, 15-21.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "1763'te İzmir Limanı İhracat Gümrüğü ve Tarifi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 8, 1968, 53-57.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bir Mültezim Zimen Defterine Göre XV. YY Sonunda Osmanlı Darphane Mukataaları". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 23, 1-2, 1962-1963, 145-218.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bir Tüccar Kervanı". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 9, 1968, 63-69.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bolu'da Avarız Vakıfları". *Çele*, 30, 1965, 4-7.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bolu'dan Tahsil Edilen Bazı Vergilerle Bunların Nisbetleri". *Çele*, 29, 1965, 4-8.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bolu'nun Kasapları ve Et Narh Fiyatları". *Çele*, 13, 1964, 21-27.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bolu, Amasra Önünde Bir Deniz Kazası ve Ticaret Tarihi Kaynağı Olarak Deniz Kazaları". *Çele*, 17, 1964, 13-16.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bursa Kadı Sicillerinde İç ve Dış Ödemeler Aracı Olarak Kitabü'l-Kadı ve Süfteciler". *Türkiye İktisat Tarihi Semineri*. Editör: Osman OKYAR. Ankara, 1975, 103-142.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Esnaf Cemiyetleri İçinde Usta-Kalfa Çekişmesi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, III, 17, 1969, 58-61.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Mihaniki Darp Usulünün Kabulü". *Osmanlılar ve Batı Teknolojisi Yeni Araştırmalar Yeni Görüşler*. Hazırlayan: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1992, s. 21-36.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Onbeşinci Yüzyıl Sonunda Bursa'da Dokumacı Köleler". *Atatürk Konferansları (1975-1976)*. Ankara, 1983, 217-229.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Osmanlı'da Narh Müessesesi ve 1525 Yılı Sonunda İstanbul'da Fiyatlar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 1, 1967, 36-40.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Osmanlı Devrinde Ağırlaşan Vergilere Karşı Halkın Tepkileri". *Çele*, 33, 1966, 9-12.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Osmanlı Devrinde Ağırlaşan Vergilere Karşı Halkın Tepkileri". *Çele*, 35, 1966, 25-31.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Osmanlı Devrinde Toprak Mülkiyeti Devri. Tatbikat ve Bolu'dan Bir Örnek". *Çele*, 23, 1965, 4-6, 8.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Osmanlı Para Tarihinde Dünya Para ve Maden Hareketlerinin Yeri (1300-1750)". *O.D.T.Ü Gelişme Dergisi*, Özel Sayı, 1978, s. 1-38.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Osmanlılarda Vergi Dışı Bırakılanlar". *Çele*, 19, 1964, 4-5.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Tefen Gölünün 1699'da Etrafında Bulunan Bakır Orman". *Çele*, 21, 1965, 4-6.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Türk Para Tarihi Bakımından Eski Hesap Kitaplarının Değeri". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 7, 1968, 71-75.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "XVII. Asrın İlk Yarısında İstanbul'da Tedavüldeki Sikkelerin Raici". *Belgeler*, I, 2, 1964, 228-234.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "XVIII. Yüzyıl Ortalarında Sanayi Bölgelerimiz ve Ticari İmkanları". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 11, 1968, 61-66.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "XVIII. Yüzyılda Edirne'nin Ticari İmkanları". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 13, 1968, 60-68.
- SAKAOĞLU (Necdet). "17. Yüzyıl'da Tütün Haram, İçenler İdamlık ve Cehennemlikliği". *Tarih ve Toplum*, 14, 83, 1990, 18-23.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Mültezimlerin Aşar Toplama Yöntemleri". *Tarih ve Toplum*, 25, 1986, s. 5-8.
- SARC (Ömer Celal). "Tanzimat ve Sanayimiz". *Tanzimat I*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 423-440.
- SARI (Hüseyin). "II. Mahmud Döneminde Mudurnu'da Fiyat Hareketleri ve Kentin Genel Giderleri". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVII, 28, 1996, 135-155.
- SARIKOYUNCU (Ali). "Emperyalizm ve Zonguldak Kömür Havzası". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 309-330.
- SART (Toydemir). "Türk Şimendiferciliği". *Tarih Hazinesi*, 6, 1951, 263-267.

- SAVAŞ (Saim). "18. Asrın Sonlarında Sivas'ta Esnaf Teşkilatı Hakkında Bazı Bilgiler". *Erciyes*, 172, 1992, 17-22.
- SAVAŞ (Saim). *XVIII. Asrın Son Çeyreğinde Sivas'ın İdari, Sosyal ve Ekonomik Durumu (Şer'iyye Sicillerine Göre)*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- SAY (Yağmur). "Haberleşmenin Gelişimi ve Türk Postası". *PTT Dergisi*, 87, 1990.
- SAYAR (Ahmet Güner). *Osmanlı İktisat Düşüncesinin Çağdaşlaşması: Klasik Dönemden II. Abdülhamid'e Kadar*. İstanbul, 1986, VII+471 s. (Türkiye'de İktisat Düşüncesinin Gelişmesi: 1).
- SAYDAM (Abdullah). "Osmanlı Madenciligi ve XIX. Yüzyılın Ortalarında Trabzon'daki Maden Ocakları". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 253-271.
- SCHREINER (Margit). "Parvus'un 1910 Bir Mayıs Bayramı Üzerine Mektubu". *Tarih ve Toplum*, 17, 101, 1992, 20-21.
- SELEN (Ufuk). "Osmanlı ve Türkiye Borçlanma Yapıları Üzerine Bir Değerlendirme". *Banka ve Ekonomik Yorumlar Dergisi*, 12, 1998, s. 31-42.
- SEMİZ (Yaşar). "Atatürk'ün İktisadi Politikası 1830 Sonrası Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyo-Ekonomik Yapısına Genel Bir Bakış". *Erdem*, 4, 12, 1988, 733-762.
- SENCER (Oya). "Türkiye'nin Toprak Sorunlarına Tarihsel Açından Bir Bakış". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Dergisi*, 17-18, 1962-1963, 133-168.
- SERÇE (Erkan). "1923 İzmir-Aydın Demiryolu Grevi: Siyasal İktidar, Sermaye ve İşçi Sınıfı Üçgeni Üzerine Bir Deneme". *Toplum ve Bilim*, 66, 1995, 86-104.
- SERÇE (Erkan). "Mitosan Gerçeği: Ameleperver Cemiyeti". *Toplumsal Tarih*, III, 14, 1995, 6-11.
- SERTOĞLU (Mithat). "Osmanlı İmparatorluğu'nda XV. ve XVI. Yüzyıllarda Girişilen Toprak Reformları ve Sonuçları". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 35, 1970, 68-71.
- SERTOĞLU (Mithat). "Osmanlı İmparatorluğu Devrinde Toprak Dirliklerinin Çeşitli Şekilleri". VI. *Türk Tarih Kongresi (Ankara. 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 281-294.
- SERTOĞLU (Mithat). "Osmanlılarda Arazi Sistemi ve Tahrir Usulü". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 37, 1953, 1972-1976.
- SEVİNÇ (Necdet). *Osmanlı'da Sosyo-Ekonomik Yapı*. İstanbul, Kutsun Yayınları, 1978, 306s.
- SEVİNÇ (Necdet). *Osmanlı Sosyal ve Ekonomik Düzeni*. İstanbul, 1985, 408 s. (Akademik Kitaplar Serisi: 38).
- SEVİNÇ (Necdet). *Osmanlılar'da Sosyo-Ekonomik Yapı*. İstanbul, Türk Dünyası Araştırma Vakfı, 1978, 306 s.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Türkiye'de Liberalizmin Doğuşu ve Gelişmesi". *Liberal Düşünce*, 2, 1996.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri IV: Şehremaneti'nin Kuruluşu ve Şehremaneti Nizamnamesi". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 5, 3, 1996, 75-82.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri IX: Rüsum-ı Belediye Kanunu". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 6, 2, 1997, 106-111.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri X: Rıhtımlar Hakkında Nizamname". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 6, 3, 1997, 127-129.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri XII: Ekmeçilik Hakkında Nizamname". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 7, 1, 1998, 123-128.
- SEZER (Hamiyet). "III. Selim Döneminde Kayseri'de Fiyatlar". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XV, 26, 1991, 269-283.
- SEZGİN (Şerife), ÖNLÜ (Nesrin). "Osmanlı Klasik Dönem İpekli Saray Kumaşları". *Tekstil ve Mühendis*, 8, 43-44, 1994, 48-51.
- SİLİER (Abdurrahman). "XIX. Trabzon'un Kaza ve Nahiyelerinin Ekonomik Durumu (1869-1905)". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 261-279.
- SİLİER (Abdurrahman). "XIX. Yüzyılda Trabzon'un Kaza ve Nahiyelerinin Ekonomik Durumu (1869-1905)". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 261-279.
- SİLİER (Orhan). "Toplumsal Araştırmalar Grubu ve 1912 Yılına Ait İki Sendika Tüzüğü". *Tarih ve Toplum*, 14, 79, 1990, 24-30.
- SİLİER (Oya). "1920'lerde Türkiye'de Milli Bankacılığın Genel Görünümü". *Türkiye İktisat Tarihi Semineri*. Editör: Osman OKYAR. Ankara, 1975, 485-533.
- SİVRİKAYA (İbrahim). "XVIII. Yüzyılda İşportacılıkla İlk Mücadele". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 13, 1968, 69-70.
- SKİLİTİER (S.). "Williams Harborne and the Trade With Turkey". Tanıtın: Halil İNALCIK. *Middle East Journal*, XXXIV, 4, 1980, 514.
- SONYEL (Salahi R.). "The Protege System in the Ottoman Empire and Its Abuses". *Belleten*, IV, 214, 1991, 675-686.
- SOYKUT (Refik). "Türk Esnaf Töresinin Kaynağı-Ahilik". II. *Milletlerarası Folklor Kongresi*. Bursa, 1981, 463-468.
- SÖYLER (İlhami). "Nedenleri ve Sonuçları Açısından Osmanlı Devleti'nin Dış Borçlanması". *Maliye Dergisi*, 1998.
- SÖZER (Sabri). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Rum Soylu Tüccarların İhanecleri". *İdarecinin Sesi Dergisi*, 3, 6, 1989, 7-11.
- SPREMİÇ (Momcilo). "XV. Yüzyılda Venedik Cumhuriyeti'nin Şarkta Ödediği Haraçlar". Çeviren: Mahmut H. ŞAKİROĞLU. *Belleten*, XLVII, 185, 1983, 363-390.
- STOYANOVSKI (Aleksandar). "Hayvancılık Terminolojisinde Egrek'in Önemi". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara. 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1721-1724.
- SUCESKA (Audo). "Malikane: Osmanlı İmparatorluğunda Miri Toprakların Yaşam Boyu Tasarruf Hakkı". Çeviren: Murat ÖZYÜKSEL. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 41, 1-4, 1985, 39-46.
- SUCESKA (Audo). "Bosna Eyaletinde Tekalif-i Şakka". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 755-763.
- SUCESKA (Audo). "Bosna Eyaletinde Mütesellimlik". V. *Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, Türkiye Enstitüsü İstanbul Üniversitesi, 1989, 591-597.
- SUCESKA (Audo). "Bosna Eyaletinde Tekalif-i Şakka". *Çevren Dergisi*, VIII, 32, 1981, 55-60.
- SUVLA (Refi Şükrü). "Osmanlı İmparatorluğu'nda ve Türkiye Cumhuriyeti'nde Devler Boğları". C. H. P. *Konferanslar Serisi Kitap*: 9. Ankara, 1939, 69-85.
- SUVLA (Refi Şükrü). "Osmanlı İmparatorluğunda ve Türkiye Cumhuriyetinde Tütün, Tuz ve İçki İhhisarları Varidatı". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, III, 12, 1937, s. 490.
- SUVLA (Refi Şükrü). "Tanzimat Devrinde İstikrazlar". *Tanzimat*. İstanbul,

- bul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 263-288.
- SÜMER (Faruk). "Yabanlu Pazarı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 37, 1985, 1-99.
- SÜRGEVİL (Sabri). "İzmir'de Fiyat Hareketleri ve Narh (1914-1918)". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 3, 1987, 79-113.
- SÜSLÜ (Azmi). "XIII. ve XIV. Yüzyılda Karadeniz Limanlarının Ticari ve Tarihi Önemi". *I. Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 1988, s. 459-462.
- SYREET (Elene Frangakis). "Western and Local Entrepreneurs in İzmir in The Nineteenth and Twentieth Centuries". *Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumu Tebliğleri*. İzmir, 1994, 77-92.
- ŞAHİN (İlhan), EMECEN (Feridun). "M. XV. Asrın İkinci Yarısında Tokat Esnafı". *Osmanlı Araştırmaları*, 7-8, 1988, 287-308.
- ŞAKİROĞLU (Mahmur H.). "Venedik'teki Türk Ticaret Merkezi Hakkında Yeni Bilgiler ve Bunun Ticaret Tarihimizdeki Yeri". *V. Milleterarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, 1986, 615-620.
- ŞAKİROĞLU (Mahmur). "Venedik Cumhuriyetinin İstanbul'daki Temsilcileri Balyoslar, Çalışmaları ve Etkileri". *Tarih ve Toplum*, 59, 1988, 300-304.
- ŞANDA (Hüseyin Avni). *Türkiye'de 54 Yıl Önceki İşçi Hareketleri*. İstanbul, 1962.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Eski Devirlerde Türk Maliyesinin Tarihçesi". *Çınaraltı Mecmuası*, 75, 1943, 10-11.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Esnaf Teşkilatı, Esnaf Kahyaları ve Lonca". *Çınaraltı Mecmuası*, 65, 1942, 11-12.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Osmanlı İmparatorluğu'nda İşe Teşkilatı XVI-XIX Asırlar". *Çınaraltı Mecmuası*, 49, 1942, 10-11.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Pencik, Acemioğlan, Civelek". *Çınaraltı Mecmuası*, 95, 1943, 11-12.
- ŞATOĞLU (Abdullah). "Tarihimizde Lale ve Lale Devri". *Erciyes Dergisi*, 86, 1985, 9-10.
- ŞEKER (Mehmet). "İbn Bacuta'ya Göre Denizli'nin Sosyal ve İktisadi Hayatı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 59, 1989, 93-102.
- ŞEN (Ömer). "Bulgaristan'da Kurulan Uluslararası Bir Panayır (Fuar): Uzuncaabad-ı Hasköy (1771-1871)". *Toplumsal Tarih*, 1, 5, 1994, 47-52.
- ŞENEL (Şennur). *Osmanlılarda Ticaret ve Hayriye Tüccarı*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi.
- ŞENEL (Şennur). *Osmanlılarda Ticaret ve Hayriye Tüccarı*. Ankara, Ankara Ticaret Odası, 1995.
- ŞENER (Abdullatif). "Osmanlı Bütçeleri ve Bütçe Hakkının Ortaya Çıkışında Cumhuriyet Öncesi Gelişmeler". *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, 99, 1988, 70-74.
- ŞENER (Abdullatif). "Osmanlı Mâlf Düşüncesinin Çağdaşlaşması". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. K. Yayınları, 1994, 215-230.
- ŞENER (Abdullatif). "Osmanlı Mali Düşüncesinin Çağdaşlaşması". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1990.
- ŞENER (Abdullatif). "Tanzimat Dönemi Osmanlı Maliye Politikaları". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 347-358.
- ŞENER (Abdullatif). "Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Reformları". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1992, 259-275.
- ŞENER (Abdullatif). "Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Sistemi". Tanıtan: Nilgün BEYRELİ. *Türk Edebiyatı*, 207, 1991, 53.
- ŞENER (Abdullatif). *Tanzimat Dönemi Osmanlı Vergi Sistemi*. İstanbul, 1990, 277 s.
- ŞENYÜZ (Doğan). "Aşar'ın Vergi Tekniği Yönünden Değerlendirilmesi". *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, VI, 1, 1985, s. 69-74.
- ŞEREF (Abdurrahman). "İstanbul'da Mektûlat Muzayakası. 1179 Senesine Ait Birkaç Vesika". *Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası*, 40, 1332/1916, 193-204.
- ŞERİFGİL (Enver M.). "Padışahın Hassa Davarları ve Uludağ Yaylakları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 10, 1981, 78-108.
- ŞİMŞİR (Nahide). "İzmir Ticaret Borsası". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 97, 1995, 52-56.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). "XV-XVI. Asırlarda Tokat Şehrinde İktisadi Hayat". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 10, 1995, 187-211.
- ŞİŞKO (Mr. Nehar). "XVIII. Yüzyıl Sonunda ve XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı İmparatorluğu'nda Ekonomik, Toplumsal ve Siyasal Durum". *Çevre Dergisi*, V, 13, 1977, 35-43.
- "Şirket-i Hayriye Tarifesi. Altmış Yıl Önce..". *Toplumsal Tarih*, IV, 19, 1995.
- ŞÖHMEN (Şerafettin). "Osmanlı İmparatorluğunda Posta ve Telgrafçılığı". *PTT Bülteni*, 11, 1975-1976, 13-31.
- TABAKOĞLU (Ahmet). "Gerileme Dönemi Başlarında Osmanlı Mali Teşkilatı". *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1984, 255-303.
- TABAKOĞLU (Ahmet). "İktisadi ve Sosyal Yönlerden Tanzimat". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1990, 41-45.
- TABAKOĞLU (Ahmet). "İslam Fiyatlama İlkelerinin Osmanlı Dönemindeki Uygulaması". *V. Milleterarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, Türkiye Enstitüsü İstanbul Üniversitesi, 1989, 621-634.
- TABAKOĞLU (Ahmet). "İslam Fiyatlama İlkelerinin Osmanlı Dönemindeki Uygulaması". *V. Milleterarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, 1986, 621-634.
- TABAKOĞLU (Ahmet). "Osmanlı Ekonomisinde Emek Piyasası ve Ücretler". *5. Milleterarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 91-97.
- TABAKOĞLU (Ahmet). "Osmanlı Ekonomisinde Fiyat Denetimi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 43, 1-4, 1987, 111-150.
- TABAKOĞLU (Ahmet). "Osmanlı İktisat Tarihinde Enflasyon Meselesi 1300-1750". *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1985, 247-255.
- TABAKOĞLU (Ahmet). *Türk İktisat Tarihi*. İstanbul, Dergah Yayınları, 1986, 467 s. (9 Belge). (Dergah Yayınları: 122, Tarih Dizisi: II).
- TABAKOĞLU (Ahmet). "XVII-XVIII. Yüzyıl Osmanlı Bütçeleri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 41, 1-4, 1985, 389-414.
- TANÇOİGNE (J. M.). "İzmir'e Yolculuk". *Üç İzmir*. İstanbul, 1992, 411-414.

- TAŞDELEN (H. Musa). "Geçmişten Günümüze Esnaf Teşkilatları ve Elazığ Sanayi Sitesinde Usta-Çırak İlişkileri Üzerine Bir Saha Araştırması". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 1, 1990, 233-261.
- TEBER (Ömer Faruk). *Adana Şer'iye Sicillerine Göre 1150-1160/1737-1747 Yılları Arasında Adana'nın Sosyo-Ekonomik Yapısı*. Ankara, 1996. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- "Tedavülünden Kaldırılan Kaimeler Hakkında 1862". *Toplumsal Tarih*, 8, 44, 1997, 41.
- TEKELİ (İlhan), İLKİN (Selim). "Mustafa Celaledin Bey'in "Bir Eyaletin İslah ve İmarı Hakkında Mukamele" Adlı Risalesi ve 19. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda İmar Kavramının Gelişimi Üzerine Düşünceler". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1469-1492.
- TEKELİ (İlhan), İLKİN (Selim). "Mustafa Celaledin Bey'in "Bir Eyaletin İslah ve İmarı Hakkında Mukamele" Adlı Risalesi ve 19. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğunda İmar Kavramının Gelişimi Üzerine Düşünceler". *Toplum ve Bilim*, 51-52, 1990-1991, 161-170.
- TEKELİ (İlhan), İLKİN (Selim). "Osmanlı İmparatorluğu'nda 19. YY'ın İkinci Yarısında Nafia Programları ve Teknoloji Gelişimi Üzerine". *Toplum ve Ekonomi*, 3, 1992, 27-56.
- TEKELİ (İlhan). "Yüzelli Yılda Toplu Ulaşım". *İstanbul*, 2, 1992, 18-27.
- TEKİN (Zeki). "Osmanlı Debbağhanelerinde Kullanılan Aletler ve Dericilik Tabirleri". *İlim ve Sanat Dergisi*, 37, 1993, 51-56.
- TEKİN (Zeki). *Tanzimat Dönemine Kadar Osmanlı İstanbul'unda Dericilik*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- TEKİNDAG (M. C. Şehabeddin). "Haliç Tersanesinde İnşa Edilen İlk Türk Donanması ve Cafer Kapudan'ın Arızası". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, II, 7, 1968, 66-70.
- TEKİNDAG (M. C. Şehabeddin). "Süveyş'de Türkler ve Selman Reis'in Arızası". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, II, 9, 1968, 77-80.
- TELCİ (Cahit). "Hicri 1135(M.1723) Tarihli Kuşadası Gümrük Defteri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 12, 1997, 135-55.
- TERZİ (Arzu). *Hazine-i Hassa Nezareti*. İstanbul, 1997. Doktora Tezi. Türk Tarih Kurumu.
- TEZCAN (Mehmet). *Eski Türk'lerde Damga*. Erzurum, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- TEZEL (Yahya Sezai). "Birinci Büyük Millet Meclisi'nde Yabancı Sermaye Sorunu: Bir Örnek Olay". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 25, 1, 1970, 239-251.
- TEZEL (Yahya Sezai). "Cumhuriyet'in Devraldığı Tarımsal Yapının Tarihî Oluşumu Üzerine Bazı Düşünceler". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 26, 4, 1971, 233-291.
- TİMUR (Taner). "Bir Osmanlı Banker Ailesi Kamondolar". *Tarih ve Toplum*, 13, 74, 1990, 35-38.
- TİMUROĞLU (Vecihi). *Simavna Kadıoğlu Şeyh Bedreddin ve Varidat İncelemesi*. İstanbul, Yazarlar ve Çevirmenler Yayın Üretim Kooperatifi, 1982, 137 s.+1 y.
- TIZLAK (Fahrettin). "Osmanlı Devleti'nde Ham Bakır İşleme Merkezleri Olarak Tokat ve Diyarbakır". *Belleten*, LIX, 226, 1995, 643-659.
- TIZLAK (Fahrettin). *Osmanlı Dönemi'nde Keban-Ergani Yöresi'nde Madencilik (1775-1850)*. Ankara, 1997.
- TIZLAK (Fahrettin). "Osmanlı Maden İşletmeciliğinde Kanunname Nizamname Geçiş ve 1861 Tarihli Maden Nizamnamesi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 98, 1995, 75-95.
- TIZLAK (Fahrettin). "XIX. Yüzyılın Ortalarında Osmanlı Maden Yatakları". *Belleten*, LX, 229, 1996, 703-718.
- TODOROV (Nikolay). "19. Yüzyılın İlk Yarısında Bulgaristan Esnaf Teşkilatında Bazı Karakter Değişimleri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 27, 1-2, 1967-1968, 1-36.
- TODOROV (Nikolay). "La Révolution Industrielle et l'Empire Ottoman". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi. Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 253-261.
- TOGAN (Zeki Velidi). "Edil-Ten Kanalı Meselesi". *Çınaraltı Mecmuası*, 61, 1942, 10.
- TOLEDANO (Ehud R.). "Köle Tüccarları, Kadınlar, Hamilelik ve Kürtaj: Kahire'de Bir Köle Çerkez Kızın Hikayesi". *Tarih ve Toplum*, 13, 78, 1990, 23-25.
- TOLUN (Bedriye Denker). "Bursa Ovasında Ziraat Faaliyetlerinin Tarihi Seyri". *Coğrafya Enstitüsü Dergisi*, 7, 14, 1964, 164-180.
- TOPRAK (Zafer). "İslam ve İktisat: 1913-1914 Müslüman Boykotajı". *Toplum ve Bilim*, 29-30, 1985, 179-199.
- TOPRAK (Zafer). "İstanbul'da Amele Bayramları". *Tarih ve Toplum*, 7, 41, 1987, 35-42.
- TOPRAK (Zafer). "Osmanlı'da Ecnebi Ticaret Odaları". *Finans Dünyası*, 2, 1990, 78-81.
- TOPRAK (Zafer). "Osmanlı'dan Cumhuriyet Türkiye'sine Sendikal Gelişmeler: İstanbul Umum Deniz ve Maden Kömürü Tahmil ve Tahliye Amale Cemiyeti". *Toplum ve Bilim*, 40, 1988, 141-153.
- TOPRAK (Zafer). "Osmanlı Bankası ve Tarihten İzler". *Toplumsal Tarih*, 9, 50, 1998, 15-22.
- TOPRAK (Zafer). "Osmanlı Kambiyoları". *Finans Dünyası*, 1, 1990, 72-74.
- TOPRAK (Zafer). "Şirket-i Hayriye Amele Cemiyeti ve 1925 Grevi". *Toplumsal Tarih*, 5, 30, 1996, 6-14.
- TOPRAK (Zafer). "Türkiye'de İlk İş Kanunu Teklifi: Amelenin Sureti-i İstihdamına Dair Kanun Teklifi (1911)". *Toplumsal Tarih*, 6, 32, 1996, 6-10.
- TOPRAK (Zafer). "Türkiye'de Korporatizmin Doğuşu". *Toplum ve Bilim*, 12, 1980, 41-49.
- TOPRAK (Zafer). *Türkiye'de Milli İktisat 1908-1918*. Ankara, Yurt yayınları, 1981, 464 s.
- TOPRAK (Zafer). *Türkiyede Milli İktisat 1908-1918*. Ankara, 1982, 464 s.
- TOZEN (İbrahim), AYKUT (Tuncay). *Osmanlı Madeni Paraları*. İstanbul, 1976.
- TUNA (Muammer). "Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Şirketleşme(Haydar Kazgan'ın Aynı Adlı Eserinin Eleştirisi)". *Tarih ve Toplum*, 17, 102, 1992, 58-60.
- TUNCER (Hadiye). *Osmanlı İmparatorluğunda Toprak Hukuku, Arazi Kanunları ve Kanun Açıklamaları*. Ankara, Tarım Bakanlığı Yayınları, 1962, XV+587 s. (Tarım Bakanlığı Mesleki ve Mevzuat Serisi H-5).
- TUNCER (Hadiye). *Osmanlı İmparatorluğunda Toprak Taksimi ve Aşar*. Ankara, Güney Matbaacılık ve Gazetecilik, 1948, VII+233 s.

- TUNCER (Orhon Cezmi). "Diyarbakır-Bidlis Kervan Yolu ve Üzerindeki Yollarımız". *Vakıflar Dergisi*, XXV, 1995.
- TUNÇ (Gülün). *Taş Köprülerimiz*. Ankara, 1978, 228 s.
- TUNÇAY (Mete). "66 yıl Önceye Ait Bir 1 Mayıs Bildirisi". *Tarih ve Toplum*, 9, 53, 1988, 6-7.
- TURAN (Şerafettin). "Karadeniz Ticaretinde Anadolu Şehirlerinin Yeri". *I. Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 1988, s. 147-158.
- TURAN (Şerafettin). "Venedik'te Türk Ticaret Merkezi". *Belleten*, XXXII, 126, 1965, 247-283.
- TUŞ (Muhittin). "Konya'da Esnaf Teşkilatı". *Yeni İpek Yolu*, I, 1998, 41-52.
- TUŞ (Muhittin). "Osmanlı Ekonomik Hayatına İlişkin Bir Belge: Ticaret Ortaklığı Sözleşmesi". *11-13 Eylül 1996, I. Türk Tarihi ve Edebiyatı Kongresi*. Manisa, 1996, 181-184.
- TUŞ (Muhittin). *Sosyal ve Ekonomik Açısından Konya (1756-1856)*. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TUŞ (Muhittin). "XIX. Asır Ortalarına Doğru Sivas'ın İktisadi Yapısı". *Prof. Dr. Şerafettin Turan Armağanı*. Sivas, 1996, 275-284.
- TUTEL (Eser). "Boğaz İşkeleleri Vapura Hasret". *İstanbul*, 18, 1996, 29-36.
- TUTEL (Eser). "Haliç Sularında Yolcu Vapurları". *İstanbul*, 15, 1995, 39-45.
- TUTEL (Eser). "İstanbul Rıhtımları 100 Yaşında". *İstanbul*, 16, 1996, 21-28.
- TUTEL (Eser). "Şirket-i Hayriye". *Tarih ve Toplum*, 21, 125, 1994, 26-35.
- TÜMER (Sabri). *Amerika'nın Kefinde Türkler <Deneme>*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1961, 356 s.
- TÜRK (Atilla). "Tütünün Tarihi: Sigaranın Dumanı". *Tarih ve Toplum*, 11, 61, 1989, 16-21.
- Türk İktisat Tarihi Semineri*. Ankara, 1975.
- Türk Numismatik Derneğinin 20. Kuruluşu: İbrahim Atuk'a Armağan*. İstanbul, 1988, 278 s.
- Türk Ziraat Tarihine Bir Bakış*. İstanbul, 1934.
- TÜRKAY (Cevdet). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Esnaf Disiplinini Gösteren Bir Belge". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 18, 1969, 74-75.
- TÜRKAY (Cevdet). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Vergi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 56, 1972, 16-22.
- TÜRKCAN (Ergün). "110 Yıl Önce İstanbul'da Çalışma Hayatı". *Tarih ve Toplum*, 2, 11, 1984, 35-41.
- TÜRKDOĞAN (Orhan). "19. Yüzyıl Osmanlı Toplumunda İşçi Sınıfının Doğuşu". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, XI, 2, 1981, 5-22.
- TÜRKDOĞAN (Orhan). "Türk Tarihi Açısından Feodalizm ve Asya Tipi Üretim Tarzı Üzerinde Bazı Tartışmalar". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 17, 1982, 16-43.
- Türkiye'de Sermayenin Tęvik 1866-1967*. Ankara, O.D.T.Ü. İdari Bilimler Fakültesi Öğrenci Derneği Yayınları, 1976, 110 s. (O.D.T.Ü. İdari Bilimler Fakültesi Öğrenci Derneği Yayınları No: 2).
- Türkiye İktisat Tarihi Semineri*. Editör: Osman OKYAR. Ankara, 1975.
- Türkiye İktisat Tarihi Üzerine Araştırmalar*. Editör: Selim İLKİN. Ankara, 1978, 1-348.
- Türkiye Sosyal ve Ekonomik Tarihi/Social and Economic History of Turkey (1071-1920), First International Congress of the Social and Economic History of Turkey, July 11-13, 1977*. Editör: Halil İNALCIK, Osman OKYAR. Ankara, 1980, XVI+396 s.
- TÜRKMEN (Zekeriya). "Türkçe'de İlk İktisat Kitabı Konusu ve Yeni Bir Eser Üzerine Notlar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 25, 1-2, 1966, 141-150.
- TVERITINOVA (A. S.). "XVI. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu'nun Mali ve İdari Sistemini İlgilendiren Bazı Belgeler". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, VII, 12-13, 1973, 57-65.
- UBUCİNİ (J.H.A.). *Türkiye 1855 (Lettres sur la Turquie): Tanzimat-Ulema-Bastı-Maliye-Ordu-Millet*. II. İstanbul, 1974, 491 s. (Tercüman 1001 Eser No: 63-64).
- UÇAR (Şahin). "Müslüman Devletlerinde İktisat Sisteminin Temelleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 52, 1988, 63-67.
- UĞUR (Ahmet). "Osmanlı Siyasatnamelerine Göre Düzendeki Bozulğun Sebepleri "Bilhassa Esnaf ve Sanatkar Yönünden". *Türk Kültürü ve Ahilik. XXI. Ahilik Bayramı Sempozyumu Tebliğleri 13-14 Eylül 1985 Kırşehir*. İstanbul, 1986, 211-219 s.
- UĞUR (Ahmet). "Saltanatın Orta Direği: Hazine". *Tarih ve Medeniyet*, 20, 1995, 28-30.
- UĞURLU (Aydın). "Klasik Çağ Anadolu Dokumacılığı". *İlgi*, 46, 1986, 2-7.
- UĞURLU (Aydın). "Osmanlı Dönemi Dokuma Ürünlerinde Çeşit Zenginliği". *İlgi*, 52, 1988, 2-7.
- UĞURLU (Aydın). "Osmanlı Yönetiminde Anadolu Dokuma Sanatı". *İlgi*, 51, 1988, 24-29.
- ULUTAN (Burhan). "Tanzimat Döneminde Para ve Bankacılık Uygulamaları". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 359-371.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Gazi Orhan Bey'in Hükümdar Olduğu Tarih ve İlk Sikkesi". *Belleten*, IX, 34, 1945, 207-211.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Kanun-ı Osmani Mefhum-ı Defter-i Hakanı". *Belleten*, XV, 59, 1951, 381-399.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "On dört ve On beşinci Asırlarda Anadolu Beyliklerinde Toprak ve Halk İdaresi". *II. Türk Tarih Kongresi (İstanbul 20-25 Eylül 1937)*. İstanbul, 1943, 499-506.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Osmanlı Devleti Maliyesinin Kuruluşu ve Osmanlı Devleti İç Hazinesi". *Belleten*, 42, 165, 1978, 67-93.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Osmanlı Sarayında Ehl-i Hıref (Sanatkarlar) Defterleri". *Belgeler*, XI, 15, 1986, 23-76.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Sultan III. Mustafa'nın Hüzün Verici Bir Borç Senedi". *Belleten*, XXII, 88, 1958, 595-597.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Tuğra ve Peçeler ile Ferman ve Buyrululara Dair". *Belleten*, V, 17-18, 1941, 101-157.
- ÜLGENER (Sabri). "14. Asırdan Beri Esnaf Ahlakı ve Şikayeti Mucip Bazı Halleri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 11, 1-4, 1949-1950, 388-396.
- ÜLGENER (Sabri). *İktisadi İnhibitat Tarihimizin Ahlak ve Zihniyet Meseleleri: Başlangıcından 18. Asır Sonlarına Kadar Fikir ve Sanat Tarihi Boyunca Akisleriyle Umumi Bir Tablî Denemesi*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1951, VII+213 s. (İstanbul Üniversitesi

Yayımları No: 480 İktisat Fakültesi No: 55).

- ÜLKER (Necmi). "Batılı Gözlemcilere Göre XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında İzmir Şehri ve Ticari Sorunları". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1981-1982, 317-354.
- ÜLKER (Necmi). "Saribey Oğlu'nun İzmir'e Yürüyüşü ve Avrupalı Tüccarlar". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 4, 1989, 43-49.
- ÜLKER (Necmi). "XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda İpek Ticaretinde İzmir'in Rolü ve Önemi". *Bekir Kütükoğlu'na Armağan*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1991, 327-341.
- ÜLKÜTAŞIR (M. Şakir). "XIX. Yüzyılda Ankara'da Esnaf Teşkilatı". *Ülkü*, 3, 33, 1949, 6-8.
- ÜNAL (Ali M.). "1056/1646 Tarihli Avarız Defterine Göre 17. Yüzyıl Ortalarında Harput". *Belleten*, LI, 199, 1987, 119-129.
- ÜNAL (M. Ali). "1646 (1056) Tarihli Harput Kazası Avarız Defteri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 12, 1997, 9-75.
- ÜNAL (M. Ali). "Sinop İskele Mukataasına Ait Bir Temessukat Defteri XVII.Yüzyıl Başları". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 1989, 91-131.
- ÜNAL (M. Ali). "XVI-XVII. Yüzyıllarda Harput Sancağı'nda Zeamet ve Tımar Düzeni". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 2, 1, 1988, 215-226.
- ÜNAL (M. Ali). "XVI. Yüzyıl Sonlarında Bir İltizam Sözleşmesi". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 6, 1991, 59-79.
- ÜNAL (Mehmet Ali). "1055/1646 Tarihli Avarız Defterine Göre 17. Yüzyıl Ortalarında Harput". *Belleten*, LI, 199, 1987, 119-129.
- ÜNAL (Mehmet Ali). "17. Yüzyıl Başlarında Harput Mukataasına Ait Bir İcmal Muhasebe Defteri". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 1988, 93-109.
- ÜNAL (Mehmet Ali). "XVI. Yüzyıl Sonlarında Bir İltizam Sözleşmesi". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 6, 1991, 59-77.
- ÜNAL (Mehmet Ali). "XVII. Yüzyıl Başlarında Harput Mukataasına Ait Bir İcmal Muhasebe Defteri". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 1988, 93-107.
- ÜNVER (Süheyl). "Türkiye'de Lale Tarihi". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 265-271.
- ÜZLİFAT (Canay). "Osmanlı-Batılı İlişkilerinde Camının Yeri". *Türkiyemiz*, 50, 1986, 5-12.
- V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler (İstanbul 21-25 Ağustos 1989). Ankara, 1990.
- VAN OS (Nichole A. N. M.). "Bursa'da Kadın İşçilerin 1910 Grevi". *Toplumsal Tarih*, VII, 38, 1997, 7-9.
- VAN OS (Nichole A. N. M.). "Bursa'da Kadın İşçilerin 1910 Grevi". *Toplumsal Tarih*, 7, 38, 1997, 7-9.
- VARIŞ (Tunca). "Atlı Tramvaydan Günümüze". *Toplumsal Tarih*, IV, 24, 1995, 28-31.
- VARIŞ (Tunca). "Vapurlar Dumanlı Havalarda". *Tarih ve Toplum*, 27, 160, 1997, 21-23.
- VARLIK (Bülent), YAMAÇ (Cavir). "İzmir Ticaret Odasının 100 Yılı". *Türkiye Ekonomisinin 100 Yılı ve İzmir Ticaret Odası Sempozyumu*. İzmir, 1985, 218-230.
- VARLIK (M. Çetin). "XVI. Yüzyılda Kütahya Sancağı'nda Yerleşme ve Vergi Nüfusu". *Belleten*, 52, 202, 1988, 115-167.
- VEINSTEIN (Giles). "XVI. Yüzyılda Karadeniz'in Kuzeyindeki Step-lerde Bulunan Osmanlı Kolonizasyon Çiftlikleri". Çeviren: Mustafa CEZAR. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 43, 1-4, 1987, 79-109.
- "Venedik ve Osmanlı Arasındaki Bağ: Tüccarlar". Derleyen: Fatma Mansur COŞAR. *Toplumsal Tarih*, I, 2, 1994, 17-21.
- WALLERSTEIN (Immanuel), DECDELI (Hale), KASABA (Reşat). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Dünya Ekonomisi ile Bütünleşme Süreci". *Toplum ve Bilim*, 23, 1983, 41-54.
- WALLERSTEIN (Immanuel). "The Ottoman Empire and the Capitalist Word-Economy: Some Questions For Research". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 117-122.
- "XIV. Asırda Mukataa ve İltizam İşlerinde Kadılık Müessesesinin Rolü". *IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 433-444.
- XVIII. Yüzyılda Manisa'da Ziraat, Ticaret ve Esnaf Teşkilatı. İstanbul, Resimli Ay Matbaası, 1942, 223 s.
- YAKITAL (Emin). "Osmanlı Devleti'nin Tersaneler Tarihçesi". *Askeri Tarih Bülteni*, 16, 1984, 25-46.
- YALÇIN (Aydın). *Türkiye İktisat Tarihi: Osmanlı İktisadında Büyüme ve Gerileme Süreci*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1979, 456 s.
- YALÇIN (Aydın). *Türkiye İktisat Tarihi, Osmanlı Taribinde Büyüme ve Gerileme Süreci*. Ankara, 1979.
- YALÇIN (Edip Semih). "Osmanlı Dış Borçları". *Askeri Tarih Bülteni*, 38, 1995, 50-57.
- YAMAN (Talat Mümtaz). "İstanbul'un Zahire İşlerine Dair İki Vesika". *Tarih Vesikaları*, 1, 5, 1942, 341-344.
- YAMAN (Talat Mümtaz). "İstanbul Zahire İşlerine Dair İki Vesika". *Tarih Vesikaları*, I, 4, 1941, 341-344.
- YAMAN (Talat Mümtaz). "Küre Bakır Madenine Dair Vesikalar". *Tarih Vesikaları*, I, 4, 1941, 266-282.
- YAMAN (Talat Mümtaz). "Osmanlı İmparatorluğu Teşkilatında Mütessellimlik Müessesesine Dair". *Türk Hukuk Tarihi Dergisi*, I, 1944, 75-105.
- YARDIMCI (Bülent). "Murat Efendi'nin Sanayi Risalesi". *İktisat Dergisi*, 232, 1984, 7-8.
- YAVUZ (Erdal). "19. Yüzyıl Ankara'sında Ekonomik Hayatın Örgütlenmesi ve Kent-İçi Sosyal Yapı". *Tarih İçinde Ankara*. Derleyen: Erdal YAVUZ, Ümit Nevzat UĞUREL. Ankara, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 1984, s. 195-209.
- YAVUZ (Erdal). "19. Yüzyıl Ankara'sında Ekonomik Hayatın Örgütlenmesi ve Kent-İçi Sosyal Yapı". *Ankara Dergisi*, IX, 28-29, 1981, 195-208.
- YAVUZ (Erdal). "19. Yüzyıl Türkiye İktisat Tarihi Kaynakları: Bir Bibliyografya Denemesi". *O.D.T.Ü Gelişme Dergisi*, Özel Sayı, 1979-1980.
- YAVUZ (Ünsal). "XIX. Yüzyılda Anadolu ve Orta Doğu'da Demiryolu Projeleri". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1697-1705.
- YAZGAN (Turan). "Tanzimat İktisadi Değişmelerin Bir Sonucudur". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 333-337.
- YAZGAN (Turan). "Türkiye'de Sendikal Hareketler (Kısa tarihçe)". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 20, 1982, 5-104.

- YAZICI (Nesimi). "II. Mahmud Döneminde Menzilhaneler. Ref-i Menzil Bedeli." *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul*, 28-30.VI.1989. İstanbul, 1990, 157-191.
- YAZICI (Nesimi). "Lonca Sisteminin İşsizlik Sigortasıyla İlgisi Üzerine Bazı Düşünceler". *Tarih ve Medeniyet*, 7, 1994, 59-61.
- YAZICI (Nesimi). "Lonca Sisteminin İşsizlik Sigortasıyla İlgisi Üzerine Bazı Düşünceler". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi*, XXXV, 1996, 155-166.
- YAZICI (Nesimi). "Lonca Sisteminin İşsizlik Sigortasıyla İlgisi Üzerine Bazı Düşünceler". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXXV, 1996, 155-166.
- YAZICI (Nesimi). "Lütfi Paşa ve Osmanlı Haberleşme Sistemi İle İlgili Görüşleri ve Yaptıkları". *İletişim*, II, 4, 1982, 217-244.
- YAZICI (Nesimi). *Osmanlı Devleti'nde Posta Teşkilatı "Tanzimat Devri"*. Ankara, 1981. Doktora Tezi.
- YAZICI (Nesimi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancı Postalar ve Atatürk Türkiye'sinde Postacılık". *İletişim*, 3, 1981, 137-179.
- YAZICI (Nesimi). "Osmanlı Telgraf Fabrikası". *Türk Dinyası Araştırmaları Dergisi*, 22, 1983, 69-81.
- YAZICI (Nesimi). "Posta Nezaretinin Kuruluşu". *Çağın Yakalayan Osmanlı*. İstanbul, 1995, 23-44.
- YAZICI (Nesimi). "Tanzimat'ta Haberleşme ve Kara Taşımacılığı". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 333-378.
- YAZICI (Nesimi). "Tanzimat Devri Osmanlı Posta Teşkilatı". *İletişim*, 181, 2, 1981, 17-52.
- YAZICI (Nesimi). "Tanzimat Döneminde Osmanlı Haberleşme Kurumu". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1992, 139-210.
- YAZICI (Nesimi). "Tanzimat Döneminde Osmanlı Posta Örgütü". *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1985, 1636-1652.
- YAZICI (Nesimi). "Tanzimatta Haberleşme ve Kara Taşımacılığı". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 333-337.
- YAZICI (Nesimi). "Telgrafçılık Tarihine Bir Bakış ve Osmanlı Telgrafçılığının Başlaması". *Yıllar Boyu Tarih Dergisi*, VII, 7, 1981, 23-26.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Niksarlı Ahi Pehlivan'ın Darü's-Sulehası". *Türk Tarihinde ve Türk Kültüründe Tokat Sempozyumu (2-6 Temmuz 1986)*. Ankara, 1987, 281-290.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "XVIII. Asır Türk Vakıflarının İktisadi Boyutu". *Vakıflar Dergisi*, XVIII, 1984, 5-41.
- YEDİYILDIZ (M. Asım). "XIX. Yüzyılda Bursa İpek Sanayi ve Ticaretinde Gayrimüslimlerin Yeri". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, IV, 4, 1992, 273-280.
- YEDİYILDIZ (Mustafa Asım). *Şer'iyye Sicillerine Göre Bursa'nın Sosyo-Ekonomik Yapısı (1655-1658)*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- YEDİYILDIZ (N. Asım). *(1069-1070 / 1660) Tarihlili Bursa Şer'iyye Sicillerine Göre Bursa'nın Sosyo-Ekonomik Durumu*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- YENİAY (Hakkı). *Osmanlı Borçları Tarihi*. Ankara, 1936, 4+283 s.
- YENİAY (İbrahim Hakkı). *Yeni Osmanlı Borçları Tarihi*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 196, 357 s. (İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 1074 İktisat Fakültesi No: 150 Maliye Enstitüsü No: 15).
- YERLİKAYA (İlhan). "İlm-i Tedbir-i Menzil". *Tarih ve Toplum*, XVI, 93, 1991, 60-3.
- YEŞİLAY (Mustafa). *H.1227/M.1812Tarihli Tokat Sicil Defterinin Transkripsiyonu ve İndeksi*. Ankara, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- YETKİN (Sabri). "II. Meşrutiyet Öncesi Ege'de Şirket-i Milli Denemesi Uşak Osmanlı Halı Ticarethanesi-II". *Toplumsal Tarih*, 5, 27, 1996, 26-31.
- YİĞİT (Sinan). *Osmanlı Dış Borçları ve Dişun-Umumiye İdaresi*. Bursa, 1989. Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi.
- YILDIZ (Netice). "19. Yüzyıl Ortalarında Yapılan Saraylarla İlgili Bazı Yolsuzluk Olayları: Tüccar Peill ve Fethi Ahmet Paşa". *Tarih ve Toplum*, 91, 1991, 42-50.
- YILMAZ (Ahmet). *XIX. Yüzyılın İlk Çeyreğinde Şer'iyye Sicilleri ve Tereke Defterlerine Göre Medine-i Aynıtab'ın İktisadi ve İctimai Durumu*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi. G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- YILMAZ (Faruk). *Hukuki-İktisadi-Mali Yönleriyle Osmanlı Borçlarının (Dınyun-u Umumiye-i Osmaniye'nin) Tasviyesi Meselesi*. İstanbul, 1995. Doktora Tezi.
- YILMAZ (Fikret). "1624 Sikket Tashihinin Amasya'daki Eckileri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 4, 1989.
- YILMAZ (Murat). *Ahmet Ağaoğlu'nda Liberalizm ve Milliyetçilik*. Ankara, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- YILMAZ (Serap). "18. Yüzyıl Tekstil Dünyasından: Hindistan ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Pamuk-İpek Karışımı Kumaşlar". *Belleten*, XVI, 217, 1992, 775-807.
- YILMAZ (Serap). "İranlı Ermeni Bir Tüccarın Terekesi ve Ticari Etkinliği Üzerine Düşünceler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 191-215.
- YILMAZ (Serap). "Osmanlılarda Serbest Ticaret Konusunda Bir Layiha". *Toplumsal Tarih*, 16, 96, 1991, 34-42.
- YILMAZ (Serap). "Osmanlılarda Serbest Ticaret Konusunda Bir Lâyiha". *Tarih ve Toplum*, 96, 1991, 354-362.
- YILMAZ (Serap). "XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda İpekli Dokuma Endüstrisine Genel Bir Bakış ve Fransa ile İpekli Kumaş Ticareti". *X. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1993, 1651-70.
- YOLALICI (M. Emin). "Hazinedar-Zade Abdullah Paşa'nın Terekesine Göre Samsun'un İktisadi ve İctimai Yapısı". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1987, 266-296.
- YORULMAZ (Şerife). "Madencilik Tarihi ve Anadolu'nun Önemi". *Tarih ve Toplum*, 20, 120, 1993, 29-33.
- YORULMAZ (Şerife). "Tarih Süresince Bir Zümre: Levantenler". *Çağdaş Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2, 4-5, 1995, 129-136.
- YORULMAZ (Şerife). "XIX. Yüzyılda Kozmopolit Bir Ticaret Kenti: İzmir". *Çağdaş Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 3, 1993, 133-148.
- YURDABAK (Turgut). "Osmanlı Devrinde Haberleşme(Posta) Hizmetleri (1298-1923)". *Askeri Tarih Bülteni*, 22, 1987, 41-58.
- YUSUFOĞLU (Mehmet). "287 Yıl Önceki Konya Esnafı". *Anıt*, 17, 1950, 22-23.
- YUVALI (Abdülkadir). "XIII. Yüzyılda Karadeniz Ticareti". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 233-240.

- YÜCELT (Nazım). "Bursa Mahkeme-i Şeriye Sicillerine Göre XVII. Yüzyılda Bursa'da Kumaşçılar". *Bir Masaldı Bursa*. 1996, 215-219.
- YÜKSEL (Hasan). *1776-1794 Tariblı Maden Emini Defteri: Osmanlı Döneminde Keban-Ergani Madenleri*. Sivas, 1997, 139 s.
- YÜKSEL (Hasan). "Ahi Mehmet Paşa Ailesi ve Vakıfları". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 1994, 255-263.
- YÜKSEL (Hasan). *Osmanlı Döneminde Keban-Ergani Madenleri: 1776-1794 Tariblı Maden Emini Defteri*. Sivas, 1997.
- YÜKSEL (Hasan). *Osmanlı Sosyal ve Ekonomik Hayatında Vakıfların Rolü (1585-1683)*. Sivas, 1998.
- YÜREKLİ (Sıkkı). *Osmanlı İmparatorluğu 19. Yüzyıl Dış Ticareti Üzerine Bir Deneme: İzmir Limanı Örneği 1865-1912*. Ankara, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- Yüzyıllık Teşkilatlı Ziraî Kredi*. Ankara, Ziraat Bankası, 1968.
- Zeki Cemal. "Memleketimizdeki Amele Hareketlerinin Tarihi". Çeviren: Mustafa ŞAHİN. *Toplumsal Tarih*, 7, 41, 1997, 26-32.
- ZİYAĞLU (Rakım). *İstanbul Kadıları, Şebreminleri, Belediye Reisleri ve Partiler Tarihi (1453-1971 İdari-Siyasi)*. İstanbul, 1971.
- ZÜRCHER (Erik J.), QUATAERT (Donald). *Osmanlı'dan Cumhuriyet Türkiye'sine İşçiler 1839-1950*. Çeviren: Cahide EKİZ; Editör: Asena GÜNAL. İstanbul, İletişim Yayınları, 1998.

TOPLUM

"Osman Gazi ve Dönemi" Sempozyumu: Sempozyum Kitabı. Bursa, Bursa Kültür Sanat ve Turizm Yayınları Vakfı.

"Türk Kültürüne İz Bırakan İskilipli Alimler" Sempozyumu. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1998.

1. Milli Türk Bilim Tarihi Sempozyumu. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İslam, Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1987, VIII+264 s.

100. Yıl Atatürk Armağanı. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1981.

1294 Senesi İstanbul ve Millîkâtında Yapılacak Mevzi-i İtibahat Beyannamesi. İstanbul, 1293, 24 s.

16. ve 17. Asır Sicillerine Göre Saruhan'da Yörik ve Türkmenler. İstanbul, Marifet Yayınlar, 1946, 103 s.

"16. Yüzyıl Ankarası Üzerine Bilinenler". Tarih Açısından Türk Devriminin Temelleri ve Gelişimi. 8. Baskı. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1938.

1806 Napolyon'un Seferi. İstanbul, Topçu ve Füze Okulu Yayınları, 1936, 52 s.

200. Yıldönümünde Fransız İhtilali ve Türkiye Sempozyumunda Sunulan Biliriler. Konya, 1991.

3 Mayıs 1944 50. Yıl Türkçülük Armağanı. İzmir, Akademi Kitabevi, 1994.

3. Afyonkarahisar Araştırmaları. Afyon, 1994.

35th ICANAS (International Congress of Asian and North African Studies). Budapest, 1997.

4. Milli Mevlana Kongresi (Tebliğler). Konya, 1991.

5. Milletler Arası Türkoloji Kongresi. İstanbul, 1986.

5. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989). Ankara, 1990, XXIII+888 s.

500. Yılında Amerika. İstanbul, 1994.

60. Doğum Yılı Münasebetiyle Zeki Velidi Togan'a Armağan. İstanbul, 1955.

61st IFLA General Conference Booklet. 1995.

"80 Yıl Önce İngiliz Gözüyle Ramazan Ayı". çeviren: Feride DOĞANER. Toplumsal Tarih, III, 15, 1995, 6-11.

A. (Z.). "Mehmet Emin Yurdakul". Çınaraltı Mecmuası, 122, 1944, 8-9.

ABADAN (Yavuz). "Osman Nuri". Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi, 3, 1, 1985, 3-37.

Abdi Efendi. Abdi Tarihi: 1730 Patrona Halil İhtilali Hakkında Bir Eser. Yayınlayan: Faik Reşit UNAT. Ankara, 1943, XII+78 s.

ABDÜLKADİROĞLU (Abdülkerim Belig). Halvetilik'in Şa'baniyye Kolu. Şa'ban-ı Veli ve Külliyesi. Ankara, 1991, 200 s.

ABDÜLKADİROĞLU (Abdülkerim Belig). Şabanimirzade İsmail bin İbrahim (Bursalı). Ankara, 1988, X+120 s.

ABDÜLKADİROĞLU (Abdülkerim). Bursalı İsmail Belig. Ankara, 1985, 202 s.

ABDULLAH (Fevziye). "Ahmed Hikmet Müftüoğlu, Hayatı ve Sanatı". Türkiyat Mecmuası, IX, 1951, 1-34.

ABDULLAH (Fevziye). "Mizancı Mehmet Murat Bey". Tarih Dergisi, II, 3-4, 1952, 67-88.

ABDULLAH (Fevziye). "Muallim Naci ile Recaizade Ekrem Arasındaki Münakaşalar ve Bu Münakaşaların Sebep Olduğu Edebi Hadiseler". Türkiyat Mecmuası, X, 1953, 159-200.

ABDULLAH (Fevziye). "Namık Kemal'in Midilli'de Yazdığı Manzum ve Mensur Eserler". Türkiyat Mecmuası, XII, 1955, 57-90.

ABDULLAH (Fevziye). "Süleyman Hüsnü Paşa ile Namık Kemal'in Münasebat ve Muhaberatı". Türkiyat Mecmuası, XI, 1954, 131-152.

Abdurrahman Şeref. "İstanbulda Su Muzayakası. 1179 Senesine Ait Birkaç Vesika". Tarihî Osmanî Encümeni Mecmuası, 40, 1916, 65-73.

Abdurrahman Şeref. Osmanlı Devleti Tarihi. Hazırlayan: Ahmet DEMİR, Mehmet KAFKAS. İstanbul, Kaynak Yayınları, 274 s.

Abdülaziz Bekine Hazretleri .. Hazırlayan: Ahmed ERSÖZ. İzmir, Nil Yayınları, 1992, 74 s.

Abdülaziz Bey. Osmanlı Adet, Merasim ve Tabirleri=Adat ve Merasim-i Kadime, Tabirat ve Muamelat-ı kavmiye-i Osmanîyye. 2. Baskı. 2. Hazırlayan: Kazım ARISAN, Duygu ARISAN GÜNAY. İstanbul, Tarih Vakfı, 1995.

Abdülhak Hamit Tarhan. Hazırlayan: Sakin ÖNER. İstanbul, Toker Yayınları, 1974, 159 s.

Abdülhak Hamit Tarhan; Hayatı, Sanatı, Eserleri. 2. Basım. Hazırlayan: Hikmet DİZDAROĞLU. İstanbul, Varlık Yayınları, 1965, 109+ (2) s.

ABDÜLHALİM (Memduh). Ne Bekliyoruz?: Mazlum Türklere Nam Silsile-i Hasbihal. Londra, 32 s.

Abdülhamit Hanın Muhtıraları (Belgeler). Derleyen: Mehmet HOCAOĞLU. İstanbul, 1975, 240 s. (Oymak Yayınları: 4).

ABDÜLKADİROĞLU (Abdülkerim), ABDÜLKADİROĞLU (Nuran). Mehmed Akif Ersoy'un Makaleleri: (Sırat-ı Müstakim ve Sebili'r-Reşad Mecmualarında Çıkan). Ankara, 1987, XI+273 s.

Abbāb al-Nadwa al-'Alamiyya li-Tarih al-'Ulum'Ind al-'Arab. Editör:

- Mustafa MAWADİ. Halep, Djamia'a Halab Mahad al-Turath al-'Ilmi al-Arabi, 1995.
- ABİDİN (Adile). "İkdülcuman Fi tarihi Elizzeman adlı tarihinde Osmanlılara ait verilen malumatın tetkiki". *Tarih Semineri Dergisi*, 2, 1938, 185-217.
- Abu Bakr-i Tihri. *Kitâb-ı Diyarbakriyya: Ak Koyunlular Tarihi*. Yayınlayan: Necati LUGAL, Faruk SÜMER. Ankara, 1964.
- Abü Bakr-i Tihri. *Kitab-ı Diyarbakriyya (Ak-Koyunlular Tarihi)*. Hazırlayan: Necati LUGAL, Faruk SÜMER. Ankara, 1962, 283 s.
- ACAR (Hüsni). *Tarihte Kastamonu*. Ankara, 1995, 220 s.
- ACAROĞLU (M.Türker). *Bulgarlar ve Bulgaristan Üzerine Yüzyıllık Türkçe Kaynakça (1878-1978)=Bibliographie Turque Centennale sur Les Bulgares et La Bulgarie*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1997, XXIV+202 s.
- ACAROĞLU (M.Türker). "Bulgarlar Yine" Türk Himayesi" İstiyor". *Belleten*, LIV, 209, 1990, 331-345.
- ACAROĞLU (M.Türker). "Bükrüşteki Gizli Bulgar İhtilal Merkez Komitesi'nin Sultan Abdülaziz'e Gönderdiği İlginç İki "Muhtıra" (1867-1868)". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1279-1294.
- ACAROĞLU (M.Türker). "Osmanlı İmparatorluğu'nda 1860'larda Derleme İşleri". *Türk Kütüphaneçiler Derneği Bülteni*, XXVIII, 4, 1979, 178-179.
- Actes des Colloques D'Istanbul*. İstanbul-Paris, 1990.
- ACUN (Fatma). "Osmanlı'dan Türkiye Cumhuriyetine: Değişme ve Süreklilik". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Osmanlı Devleti'nin Kuruluşunun 700. Yılı Özel Sayısı, 1999, 155-167.
- ACUN (Fatma). "15 ve 16. Yüzyıllarda Şebinkarahisar ve Civarında Yerleşim Modelleri". *Giresun Tarihi Sempozyumu, 24-25 Mayıs 1996-Bildiriler*. İstanbul, 1997, 137-161.
- ACUN (Hakkı). "A Fine Hame In Sivas The Kangalağası Mansion". *Image*, 35, 1990, 20-22.
- ACUN (Hakkı). "Manisa İshak Çelebi Külliyesi". *Vakıflar Dergisi*, XIX, 1985, 127-167.
- ACUN (Hakkı). "Manisa Mevlevihanesi". *IX. Vakıf Haftası Kitabı*. Ankara, 1993, 109-124.
- ACUN (Hakkı). "Saray-Bosna ve Travnik Saat Kuleleri". *X. Vakıf Haftası*. Ankara, 1993, 295-298.
- ACUN (Hakkı). "Sivas Çevresindeki Eski Eserlerin Listesi ve Turistik Değerleri". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 183-220.
- ACUN (Hakkı). "Şanlıurfa Saat Kulesi". *Şanlıurfa*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1997, 107-111.
- ACUN (Ramazan), ACUN (Fatma). "Tarihte Bilgisayarlaşma...". *Prof. Dr. Abdurrahman Çaycı'ya Armağan*. Ankara, 1995, 1-21.
- ACUN (Ramazan). *Modelling and Retrieval of Historical Data*. Birmingham, 1994. Doktora Tezi. The University of Birmingham.
- AÇAN (Ahmet Rıza). *Tunus'un Fetbi (1574)*. Ankara, 1978.
- AÇIKGÖZ (Mesur). 16. *Astrda Mut Kazası*. Konya, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- AÇIKGÖZ (Namık). *Ahmed Paşa*. İstanbul, Timaş Yayınları, 1999.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Harputlu Yusuf Şükri, Nasihatnamesi ve Yayınlanmamış Üç Manzumesi". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 4, 1, 1990, 1-8.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Kahve Etrafında Teşekkül Eden Edebi Kamuyu". *Uluslararası XI. Türk Tarih Kongresi, Ankara, 5-9 Eylül 1990*.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Kahve Etrafında Teşekkül Eden Edebi Kamuyu". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1141-1164.
- AÇIKGÖZ (Namık). *Kahvebane: Klasik Türk Edebiyatında Kahve*. Ankara, Akçağ Yayınları, 1999.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Mem-i Alan Üzerine Bir Deneme". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 82, 1993, 209-216.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Nedim'in Yayınlanmamış Bir Şiiri". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 2, 1988, 1-4.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Ressam Miralay-zade Ali Bey". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 19, 1988, 15-16.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Riyazi'nin Eserlerinde Klasik Sanatlar". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 49, 1987, 221-235.
- AÇIKGÖZ (Namık). *Riyazi Mehmet Efendi, Hayatı, Eserleri ve Edebi Şahsiyeti, Divan, Sakine ve Diştiirî'l-Amel'in Tenkidli Metni*. Elazığ, 1986. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Fırat Üniversitesi.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Şeyhü'l-İslam Bostan-zade'ye Verilen Manzum Bir Kahve Dilekçesi ve Cevabı". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 4, 2, 1990, 1-18.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Valihî'den Vasıf'a Ses Bayrağımız". *Türk Edebiyatı*, 190, 1989-1990, 57.
- AÇIKSES (Erdal). "Salnamelere Göre Mamuratü'l-Aziz (Harput) Vilayetinde Eğitim ve Öğretim". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2221-2232.
- AÇIKSES (Erdal). *Tanzimat Sonrası Harput (Mamuratü'l-Aziz)'ta Amerikan Misyoner Faaliyetleri*. Ankara, 1991. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- AÇIKSES (Erdal). "Van ve Çevresinde Yabancı Devletlerin Faaliyetleri". *Yakın Tarihimizde Van Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları, 1990, 177-178.
- AFETİNAN (A.). "Anadolu Kadınları Müdafaa-i Varan Cemiyeti". *VI-II. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1993-2000.
- AFETİNAN (A.). *Mimar Koca Sinan*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1965, 176+(4) s.
- AGUSTON (Gabor). "Budin'de Osmanlı Medreseleri ve Müderrisleri". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 58, 1989, 141-150.
- AĞAOĞLU (Ahmet). "Celil Paşa'nın İdamı". *Türk Yurdu*, IV, 20, 1926, 106-107.
- AĞAOĞLU (Ahmet). *İhtilâl mi İnkılâp mı*. Ankara, Aladdin Kural Basımevi, 1942, 72 s.
- AĞCA (Hüseyin). "Osmanlı Kimliğinin Ana Hatları". *Osmanlı Sempozyumu: Söğüt 7. Osmanlı Sempozyumu*. Ankara, Ertuğrul Gazi'yi Anma ve Söğüt Şenliği Vakfı, 1993, 77-88.
- AĞCA (Hüseyin). *Osmanlı Sempozyumu (7 :1992:Söğüt)*. Ankara, Ertuğrul Gazi'yi Anma ve Söğüt Şenliği Vakfı, 1993, 111 s.
- Ahîlik ve Esnaflık Konferans ve Semineri: Metinler, Tartışmalar*. İstanbul, Yayıncılık Matbaası, 1986.
- Ahlat Sempozyumu*. Ankara, 1993.
- AHMED (Saib). *Abdülhamid'in Saltanatının İlk Günleri: Abdülhamid'in Eval-i Saltanatı*. Sadeleştiren: Ruhi TURFAN. İstanbul, 1983, 97 s.

- AHMET EL-BEDİRÎ EL-HALLAK. *Osmanlı Taşra Hayatına İlişkin Olaylar*. Çeviren: Hasan YÜKSEL. Ankara, Akçağ Yayınları, 1995, 208 s.
- AHMED HİLMİ ŞEHBENDERZADE. *Filibeli Jeniüssiler ve Sultan Abdülhamid*. Hazırlayan: İsmail CÖMERT. İstanbul, Ser Yayınları, 1992, 110 s.
- AHMED NAHİD. "İçtima-i Tarihimiz Üstüne Bir Tecdübe". *Türk Yurdu*, I, 1/2, 1925, 45-51.
- AHMED REFİK. "Gazi Zeynel Bey". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 19, 1951, 827-829.
- AHMED REFİK. "Tarihuncu Ahmet Paşa ve Akibeci". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 22, 1951, 1037-1040.
- AHMET CELAL. *Mefahir-i Milliye-i Osmaniden Plevne Müdafası*. İstanbul, Kütüphane-i İslam, 1316, 160+8 s.
- AHMET HALİK, Ahmet Memduh. *Mekteplilere Umumi Tarih*. İstanbul, 1330.
- AHMET RASİM. "Eski İstanbul'da Kış". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 26, 1952, 1288-1291.
- AHMET RASİM. "Eski İstanbul Meyhaneleri ve Şairleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 34, 1952, 1800-1804.
- AHMET RASİM. "Eski Palavracı Kabadayılar". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 92-96.
- AHMET RASİM. *Osmanlıda Batışın Üç Evresi: III.Selimi, II. Mahmut, Abdülmecit*. 3. Basım. Hazırlayan: H.U. VELİDEDEOĞLU. İstanbul, 1987, 257 s.
- Ahmet Rasim; *Hayatı, Sanatı, Eserleri*. 2. Basım. Hazırlayan: Cevdet KUDRET. İstanbul, Varlık Yayınları, 1965, 94+2 s.
- AHMET REFİK BEY. "Osmanlı Devri'nde Rafizilik ve Bektaşılık". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 8, 2, 1932, 60-70.
- AHMET REFİK BEY. "Türk Hizmetinde Kral Tököli İmre (1683-1705)". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, VIII, 3, 1932, 3-60.
- AHMET REFİK BEY. "Türkler ve Kraliçe Elizabeth". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, VIII, 5, 1932, 3-30.
- AHUNBAY (Zeynep). *Mimar Sinan'ın Eğitim Yapıları*. İstanbul, 1988.
- AHUNBAY (Zeynep). "Mimar Sinan'ın Şehirci Yönü". VI. *Vakıf Haftası, Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde "Mimar Sinan ve Dönemi" Sempozyumu (5-11 Aralık 1988, İstanbul)*. İstanbul, 1989, 131-139.
- AHUNBEY (Zeynep). *Mimar Sinan'ın Eğitim Yapıları, Medreseler. Dar'ül-Kurular. Mektepler*. İstanbul, 1988.
- AK (Mahmut). "Aynı Adı Taşıyan İki Osmanlı Müellifi (Aşık Mehmed b. Ömer)". *İlmi Araştırmalar Dergisi*, 1, 1995, 9-14.
- AK (Mahmut). "Derviş Paşa, Bosnevi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 196-197.
- AK (Mahmut). "Osmanlı Coğrafyasında İki Yer Adı (Bahri Kulzum-Kürzum)". *İlmi Araştırmalar Dergisi*, 2, 1996, 7-12.
- AKA (İsmail), TELCİ (Cahic), GÜNAY (Vehbi). *Kaşgar Tarihi*. Ankara, Eysi Yayınları, 1999.
- AKALAY (Zeren). "16. Yüzyıl. Nakkaşlarından Hasan Paşa ve Eserleri". I. *Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 607-627.
- AKALIN (Mehmet). *Abmedi: Cemşid ii Hurşid İnceleme*. Ankara, 1975.
- AKALIN (Şehabeddin). "Mehmet Namık Paşa". *Tarih Dergisi*, IV, 7, 1953, 127-147.
- AKALIN (Şehabeddin). "Nasuh Paşa'nın Hayatına ve Servetine Dair". *Tarih Dergisi*, VIII, 11-12, 1956, 201-209.
- AKALIN (Şehabeddin). "Nasuh Paşa'nın Hayatına ve Servetine Dair". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 8, 11-12, 1955, s. 201.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Altın Anahtar". *Çınaraltı Mecmuası*, 58, 1942, 5.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Beyoğlu Ülküsü". *Çınaraltı Mecmuası*, 92, 1943, 11.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Çelebiler". *Çınaraltı Mecmuası*, 124, 1944, 4-6.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "General Pertev Demirhan ve Eserleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 101, 1943, 4-5.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "İçli Millet". *Çınaraltı Mecmuası*, 2, 1941, 4.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Milliyet Duygusu Yahut Süleyman Ağa". *Çınaraltı Mecmuası*, 9, 1941, 10-12.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Osmanlı Devleti'ni Batıran Sebeplerden:Devlet İşlerinde Ahbaplık Zihniyeti'İltimas". *Çınaraltı Mecmuası*, 110, 1943, 4-5.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Osmanlı Devleti Niçin Battı I". *Çınaraltı Mecmuası*, 132, 1944, 51.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Osmanlı Devleti Niçin Battı? II". *Çınaraltı Mecmuası*, 133, 1944, 4-5.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Osmanlı Devleti Niçin Battı? III". *Çınaraltı Mecmuası*, 134, 1944, 4-5.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Osmanlı Devleti Niçin Battı? IV". *Çınaraltı Mecmuası*, 135, 1944, 4-5,15.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Rüşvet". *Çınaraltı Mecmuası*, 59, 1942, 6-7,15.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Rüşvet II". *Çınaraltı Mecmuası*, 60, 1942, 6-7.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Türk Ulusuna Sürülen Bir Lekenin Temizlenmesi İçin". *Çınaraltı Mecmuası*, 91, 1943, 4-5.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Varolan Millekler". *Çınaraltı Mecmuası*, 138, 1944, 4.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Yavuz ve İbn-i Kemal". *Çınaraltı Mecmuası*, 88, 1943, 4.
- AKAR (Şevket Kamil). 19. *Yüzyılda Edirne Eyaletine Bağlı Ahıolu Kazası'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- AKARSLAN (Mediha). "Osmanlı'yı Yağma Yarışı". *Tarih ve Medeniyet*, 28, 1996, 13-19.
- AKARSLAN (Mediha). "Osmanlı Döneminde Bosna Hersek". *Tarih ve Medeniyet*, 17, 1995, 12-13.
- AKARSU (Kamil). *Zaifî Divanı Metin Tahlil ve Sistematik Endeks*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- AKBAYAR (Nuri). "1811'de Mahrusa-i Galata'da Tekkeler ve Mektepler". *Tarih ve Toplum*, 25, 149, 1996, 16-20.
- AKBAYRAK (Hasan). "Osmanlı'dan Cumhuriyete Milli Bayramlar". *Tarih ve Toplum*, 8, 43, 1987, 31-38.
- AKBULAK (Tahsin). *Bulgaristan Türkleri Meselesine Bakış*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- AKBULUT (İlhan). "Eski İstanbul'da Sakalar-Sebilciler". *Kültür ve Sanat*, III, 12, 1991, 69-70.
- AKBULUT (İlhan). "Türk Tarihinde Ermeniler". *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 50, 1-2, 1996, 29-41.
- AKBULUT (İsmail). *Bursa'da Sa'diyye Kültürü ve Zinciri Ali Efendi Derghabı*. Bursa, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKÇORA (Ergünöz). "Atrocities Committed by Armanians According to the Testimonl of the Eye Witnesses". *International Symposium on the Recent History of Van*. Ankara, Yüzcüncü Yıl Üniversitesi Yayınları, 1994, 143-166.
- AKÇORA (Ergünöz). "Bitlis'te Rus-Ermeni Mezalimi ve Bitlis'in Kuruluşu". *Askeri Tarih Bülteni*, 24, 1988, 89-104.
- AKÇORA (Ergünöz). "Ermeni İsyanlarının Kaynağı". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 2, 1987, 27-32.
- AKÇORA (Ergünöz). "Ermeni Terör Örgütlerinin Düny Bugünü PKK Terörü ile İşbirliği". *Azerbaycan Dergisi*, 292, 1993, 12-19.
- AKÇORA (Ergünöz). "Ermeni Terör Örgütlerinin Düny Bugünü ve PKK Terörü ile İşbirliği". *Forum*, 296, 1994, 41-47.
- AKÇORA (Ergünöz). "Ermenilerin Çıkarmış Oldukları Van İsyanı (1896) Hakkında Sadertcin Paşa'nın Raporu". *Beşinci Askeri Tarih Semineri Bildirileri*. Ankara, ATASE, 1997, 242-266.
- AKÇORA (Ergünöz). "Talar Paşa'nın 1915 Urfa İsyanı Hakkındaki Raporu". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 1763-1807.
- AKÇURA (Yusuf). *Osmanlı Devleti'nin Dağılma Devri: XVIII. ve XIX. Asırlarda*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 147 s.
- AKÇURA (Yusuf). *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu ve Bu Vakaya Dair Başlıca Membalar*. Ankara, Başvekalet Müdevvenat Basımevi 14 s.
- AKÇURA (Yusuf). *Osmanlı Devletinin Dağılma Devri*. İstanbul, 1940, 10+174 s.
- AKÇURA (Yusuf). *Osmanlı İmparatorluğunda Dağılma Devri*. İstanbul, Akşam Basımevi, 1934, 176 s.
- AKÇURA (Yusuf). "Tarihi Mevzu'muzda". *Türk Yurdu*, II, 1, 1912, 772-766.
- AKÇURA (Yusuf). "Üç Tarz-ı Siyaset I". *Çığır Dergisi*, 89-90, 1940, 140-146.
- AKÇURA (Yusuf). "Üç Tarz-ı Siyaset II". *Çığır Dergisi*, 91, 1940, 169-179.
- AKDAĞ (Mustafa). "16. Asrın İkinci Yarısında Bolu'daki Suhte (Medreseli) İsyanları". *Çele*, 4, 1963, 8-16.
- AKDAĞ (Mustafa). "Genel Çizgileriyle XVII. Yüzyıl Türkiye Tarihi". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 4, 6-7, 1968, 201-247.
- AKDAĞ (Mustafa). "Genel Çizgileriyle XVII. Yüzyıl Türkiye Tarihi". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, IV, 6-7, 1968, 201-249.
- AKDAĞ (Mustafa). "Türkiye Tarihinde İctimai Buhranlar Serisinden: Medreseli İsyanı". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 11, 1-4, 1949-1950, 361-387.
- AKDEMİR (Abamüslim). *Mehmet Ali Ayni'nin Düşünce Dünyası*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- AKDOĞAN (Veysel). *Sudan Mehdisi'nin İsyanına Dair Bazı Osmanlı Vesikaları (1881-1855)*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- AKER (Metin). "Yüsf-ı Meddah'ın Dâstân-ı İblis'in Kaynağı". *Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi Tebliğleri*. (23-28 Eylül 1985). İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1985, 1-7.
- AKGÜL (Seçil). "Emancipation of the Turkish Women". *Turkish Studies Association Bulletin*, 1989.
- AKGÜL (Suar). "Cumhuriyet Dönemine Kadar Dersim Sorunu". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 1-22.
- AKGÜL (Suar). "Doğu İsyanları (1806-1938)". *Kara Harb Okulu*, 4, 2, 1994, 100-116.
- AKGÜN (Ahmet). *Hoca-zade Mehmed Efendi'nin İbtibacî't-Tevarih'i*. İstanbul, 1995. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- AKGÜN (Seçil), ULUĞTEKİN (Murat). "Hilal-i Ahmer ve Trablusgarb Savaşı". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 17-84.
- AKGÜN (Seçil). "Developments of Women's Rihts in Turkey". *International Relations*, 1985.
- AKGÜN (Seçil). "Kendi Kaynaklarından Amerikalı Misyonerlerin Türk Sosyal Yaşamına Etkisi". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2121-2145.
- AKGÜN (Seçil). "Ord. Prof. Dr. Enver Ziya Karal'ın Yapıtları ve Yaşam Öyküsü". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 535-556.
- AKGÜN (Seçil). "The Turkish Image of American Missionaries in Turkey". *Turkish Studies Association Bulletin*, 13, 1991, 87-91.
- AKGÜN (Seçil). "Türkiye'de Cumhuriyet Öncesi Amerikan Eğitim Kurumları". V. *Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi*. İstanbul, 1990, 591-602.
- AKGÜR (A. Necati). "Gazi Ahmet Muhtar Paşa'nın Doğum Günü". *Toplumsal Tarih*, 7, 40, 1997, 24-27.
- AKIN (Behçet). *Mevlana Celal-üd-Din Belhî Rum*. Zonguldak, Karaelmas, 1950, 8 s.
- AKIN (Hicran Yusufoglu). "II. Murad ve Fatih Sultan Mehmed'in Belgrad Kuşatmaları Üzerine Kaynak Değerlendirmesi". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1159-1168.
- AKIN (İlhan). *Siyasi Tarih 1870-1914*. İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1983, VII+253 s.
- AKIN (Nur). "Tarihi Yarımada'nın Haliç Silueti". *Prof. Doğan Kuban'a Armağan*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1996, 67-128.
- Akif Paşa. *Tapsıra-i Akif Paşa*. 72 s.
- AKKAYA (M. Şükrü). *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*. Ankara, Hakimiyet-i Milliye Matbaası, 1934, 48 s.
- AKKAYA (Mehmet). "Dünya Padişahının Dünyaya Bakışı". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 49-52.
- AKKAYAN (Taylan). *Ertuğrul Gazi'den Bugüne Söğüt*. İstanbul, Yenilik Yayınları, 1983, 111+11 s.
- AKKOÇ (Avni). "III. Ahmet in saz Takımı". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 29, 1952, 1477-1480.
- AKÖZ (Alaaddin). "XVI. Asırda Larende Kazası Hakkında". *Osmanlı Araştırmaları*, 13, 1993, 99-136.
- AKÖZ (Alaaddin). "XVI. Asırda Larende Kazası Hakkında". *Osmanlı Araştırmaları*, 12, 1992, 99-136.
- AKÖZ (Alaaddin). "XVI. Asrın İlk Yarısında Aladağ Kazası". *Osmanlı Araştırmaları*, 16, 1996, 67-120.
- AKÖZ (Alaaddin). "XVI. Asrın İlk Yarısında Aladağ Kazası (1501-

- 1540". *Osmanlı Araştırmaları*, 15, 1995, 67-84.
- AKOZAN (Feridun). "Ölümünün 400.Yılında Mimar Sinan'ın Hayatı ve Kişiliği". *Türkiyemiz*, 54, 1988, 38-56.
- AKOZAN (Feridun). "Türk Külliyeleeri". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 303-309.
- AKPINAR (Turgut). "Facih Sultan Mehmed'in Ölümündeki Esrar: Facih Zehirlendi mi?". *Tarih ve Toplum*, XIX, 111, 1993, 30-36.
- AKSAN (Virginia). *Savaşta ve Barışta Bir Osmanlı Devlet Adamı: Ahmed Resmi Efendi*. Çeviren: Özden ARIKAN. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 241 s.
- AKSOY (Mehmet). "Mekteb-i Sultani ve Ali Suavi". *Türk Kültürü*, XI-II, 152, 1975, 225-228.
- AKSULU (N.Melek). "Bartholomaeus Georgieuc'in Türkler Hakkındaki "De Turcarum Ritu Et Caermoniis" (1544) Adlı Yazısı ve Türkçe Tercümesi". *Belleten*, 56, 216, 1992, 437-458.
- AKSULU (N.Melek). *Mohaş Esri Bartholomaeus Georgievic (1505-1566)*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- AKŞÜT (Ali Kemal). "Sultan Aziz'in Avrupa Seyahati". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 125-128.
- AKŞÜT (Ali Kemal). *Sultan Aziz'in Mısır ve Avrupa Seyahati*. İstanbul, Ahmet Sait Matbbası, 1944, 240 s.
- AKŞİN (Sina). "Fadakarun-ı Millet Cemiyeti". *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 29, 1-2, 1974, 125-136.
- AKŞİN (Sina). "Fransız İhtilali'nin II. Meşrutiyet Öncesi Osmanlı Devleti Üzerindeki Etkileri Üzerine Bazı Görüşler". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 49, 3-4, 1995, 23-29.
- AKŞİN (Sina). "Osmanlı-Türk Toplumundaki Sınıf Yapısı Üzerine Bir Deneme". *Toplum ve Bilim*, 2, 1977, 31-46.
- AKŞİN (Sina). "Osmanlı Toplumu Gerçek Anlamda Bir Statü Toplumdur. (Söyleşi)". *Türkiye Günlüğü*, 11, 1990, 42-45.
- AKTAŞ (Asiye). *Türkiye'de Kadın Haklarında Gelişmeler 1839-1923*. Eskişehir, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- AKTAŞ (Şerif). *Ahmet Rasim'in Eserleri*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- AKTEPE (M. Münir). "Abdülhamid'in Coblentz Seyahatı Anıları ve II. Wilhelm'in İstanbul'u Ziyareti". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, I, 6, 1968, 32-34.
- AKTEPE (M. Münir). "II. Abdülhamid'le İlgili Belgeler". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, I, 5, 1968, 11-18.
- AKTEPE (M. Münir). "İstanbul Fenerbahçesi Hakkında Bazı Bilgiler". *Tarih Dergisi*, 32, 1979, 349-372.
- AKTEPE (M. Münir). "İzmir Şehri Osmanlı Medreseleri Hakkında Ön Bilgi". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 26, 1972, s. 97-118.
- AKTEPE (M. Münir). "Kağıthane'ye Dair Bazı Bilgiler". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya Armağan*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1976, 335-363.
- AKTEPE (M. Münir). "Matbah Eminî Halil Efendi'ye Dair bazı Notlar". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11, 15, 1960, s. 65.
- AKTEPE (M. Münir). "Moldovancı Ali Paşa ve Mezar Kitabesi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 405-427.
- AKTEPE (M. Münir). "Nadir Şah'ın Osmanlı Padişahı I. Mahmud'a Gönderdiği Taht-ı Tavus Hakkında". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28-29, 1974-1975, s. 113.
- AKTEPE (Münir). "1527-1528 İzmir İsyanına Dair Bazı Vesikalar". *Tarih Dergisi*, 8, 11-12, 1955, 71-98.
- AKTEPE (Münir). "1727-1728 İzmir İsyanına Dair Bazı Vesikalar". *Tarih Dergisi*, VIII, 11-12, 1956, 71-99.
- AKTEPE (Münir). "Damad İbrahim Paşa Devrinde Laleye Dair Bir Vesika". *Türkiyat Mecmuası*, XI, 1954, 115-130.
- AKTEPE (Münir). "Dünkü Fransızlar: Blak Bey ve Oğulları". *Tarih Dergisi*, XXVII, 33, 1982, 255-271.
- AKTEPE (Münir). "İstanbul'un Nüfusu Meselesine Dair Bazı Vesikalar". *Tarih Dergisi*, IX, 13, 1958, 1-31.
- AKTEPE (Münir). "İstanbul Fenerbahçesi Hakkında". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 349-373.
- AKTEPE (Münir). "İzmir'de Osmanlı Devri Medreseleri". *Üç İzmir*. 1992, 85-99.
- AKTEPE (Münir). "İzmir Şehri Osmanlı Medreseleri Hakkında Ön bilgi". *Tarih Dergisi*, XXI, 26, 1972, 97-118.
- AKTEPE (Münir). "Kağathaneye Dair Bazı Bilgiler". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya Armağan*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1976, 335-363.
- AKTEPE (Münir). "Matbah Emiri Halil Efendi'ye Dair Bazı Notlar". *Tarih Dergisi*, XI, 15, 1960, 65-95.
- AKTEPE (Münir). "Mehmed Salahi Bey ve II. Abdülhamit'e Selanik Hakkında Sunduğu 31 Temmuz 1304 Tarihli Rapor". *Tarih Dergisi*, XVII, 22, 1968, 79-97.
- AKTEPE (Münir). *Patrona İsyanı (1730)*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1958, VIII+212 s. (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 808).
- AKTEPE (Münir). "Tuzcu Oğulları İsyanı". *Tarih Dergisi*, 3, 5-6, 1953, 21-52.
- AKTEPE (Münir). "XVIII. Asrın İlk Yarısında İstanbul'un Nüfus Meselesine Dair Bazı Vesikalar". *Tarih Dergisi*, 9, 13, 1958, 1-30.
- AKTSOGLOU (Lakovos J.). *Salonika in the Late Ottoman Era (Late 19th and Early 20th Century)*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Boğaziçi Üniversitesi.
- AKTUĞ (İlknur). *Neşebir'li Damat İbrahim Paşa Külliyesi*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1993, 122 s.
- AKTÜRE (Sevgi). "16. Yüzyıl Öncesi Ankara'sı Üzerine Bilinenler". *Tarih İçinde Ankara*. Ankara, ODTÜ, 1984, 1-47.
- AKTÜRE (Sevgi). "16. Yüzyıl Öncesi Ankarası Üzerine Bilinenler". *Ankara Dergisi*, IX, 28-29, 1981, 1-47.
- AKTÜRE (Sevgi). "17. ve 18. Yüzyıllarda Ankara". *Ankara Ankara*. Derleyen: E. BATUR. Ankara, Yapı Kredi Yayınları, 1994.
- AKTÜRE (Sevgi). "19. Yüzyıl'da Muğla". *Tarih İçinde Muğla*. Derleyen: İlhan TEKELİ. İstanbul, Mimarlık Fakültesi O.D.T.Ü, 1993, 34-113.
- AKTÜRE (Sevgi). "19. Yüzyıl Sonunda ve 20. Yüzyıl Başında Çorum". *Çorum Tarihi*. Ankara, Efa Yayıncılık, 1985, 123-165.
- AKTÜRE (Sevgi). *Ankara Konuşmaları*. Derleyen: N. ŞAHİN. Ankara, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, 1992.
- AKTÜRE (Sevgi). *Çorum Tarihi*. Ankara, Efa Yayıncılık, 1985.
- AKÜN (Ömer Faruk). "Merzifonlu Kara Mustafa Paşa ve Mirahur Sarı Süleyman Ağa Mücadelesi İle İlgili Bir Konuşma Zabtı". *Türkiyat Mecmuası*, XIX, 1980, 7-64.

- AKÜN (Ömer Faruk). "Namık Kemal'in Kitap Halindeki Eserlerinin İlk Neşirleri". *Türkiyat Mecmuası*, XVII, 1972, 1-78.
- AKÜN (Ömer Faruk). "Namık Kemal'in Kitap Halindeki İlk Neşirleri". *Türkiyat Mecmuası*, XVIII, 1973-1975.
- AKÜNAL (Dündar). "Namık Kemal İçin Türk Güzideleri Ne Diyor?". *Çınaraltı Mecmuası*, 21, 1941, 8-10.
- AKYAVAŞ (Ragıp). "Hazret-i Muhammed-Hazreti Fatih". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2217-2220.
- AKYILDIZ (Ali). 21. Yüzyıla Giderken Sultan II. Abdülhamidi Yeniden Değerlendirme Sempozyumu, 21 Aralık 1997. .
- AKYILDIZ (Ali). *İslam, Gelenek ve Yenileşme*. İstanbul, 1996.
- AKYILDIZ (Ali). "Osmanlı Bürokratik Geleneğinin Yenileşme Süreci". *İslam, Gelenek ve Yenileşme*. İstanbul, 1996, 129-140.
- AKYILDIZ (Ali). *Türk Dünyası Kültür Atlası*. İstanbul, 1997.
- AKYOL (Aziz). *Sovyet Rus Stratejisi ve Türkiye*. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1976, 744 s.
- AKYOL (Yaşar), ŞAHİN (Mustafa). "Habil Adem (Naci İsmail Pelister) Hakkında II". *Toplumsal Tarih*, II, 12, 1994, 16-23.
- AKYÜZ (Ali Kamil). "Pestalozzi ve Yusuf Ziya Paşa". *Gündüz Sanat ve Fikir Mecmuası*, 1, 1, 1936, 3-6.
- AKYÜZ (Hüseyin). "Katip Çelebi'de İlim ve Eğitim". *Araştırma Dergisi*, 16, 1988, 201-220.
- AKYÜZ (Hüseyin). "Katip Çelebi'de İlim ve Eğitim". *Araştırma Dergisi*, 16, 1988, 221-227.
- AKYÜZ (Kenan). "[Ölümünün Kırkıncı Yıldönümünde] Abdülhak Hamid Tarhan". *Türk Kültürü*, XV, 175, 1977, 385-408.
- AKYÜZ (Kenan). "Mehmet Akif Ersoy". *Türk Kültürü*, 15, 170, 1976, 65-78.
- AKYÜZ (Yahya). "Atatürk'te Namık Kemal'in Etkisi ve Abdülhamid Döneminde Yasak Kitaplara İlişkin İki Belge". *Belleten*, XLV-2, 180, 1981, 501-512.
- AKYÜZ (Yahya). "Galatasaray Lisesi'nin İslahına İlişkin Ali Suavi'nin Girişimlerini Gösteren Bir Belge". *Belleten*, XLVI, 181, 1982, 121-128.
- AKYÜZ (Yahya). "III. Selim Döneminde Bursa Medreselerinde Disiplin İslahatına İlişkin Bir Belge". *Belleten*, XLIII, 172, 1979, 761-765.
- AKYÜZ (Yahya). "Maarif Nazırı Haşim Paşa İle İlgili Orijinal Bir Belge ve Bazı Eğitimsel Görüşler, Sorunlar". *Belleten*, XLV-2, 179, 1981, 205-214.
- AKYÜZ (Yahya). "Okula Gazete Sokan Öğretmen Ali Suavi ve Günümüz Eğitiminde Benzer Girişimler". *Belleten*, XLII, 167, 1985, 437-444.
- Al-İmam Djalal al-Din al-Suyuti: *al-Ihtifâ' bi Dhikra Murur Khamsata Qurun Ala Wafatibi*. I. Rabat, ISESCO, 1995.
- Al-Ka'ba al-Musharraf: *Dirasat Athariyya Madjmu'at Agfaliha wa Ma-fatihuba al-Mahfuza fi Mathaf Topkapı bi İstanbul=Kabe Anahatları ve Kilitleri. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU; Çeviren: Tabsin Ömer TAHAOĞLU. İstanbul, 1993.*
- Al Madani. "Ahmed Tevfik, Şeref Meydanı'nda İki Türk Kahramanı (Oruç Reis ve Hayrettin Paşa)". *Türk Kültürü*, XVII, 200, 1979, 416-421.
- ALAN (Gülbadı). *Osmanlı Devleti'nde Amerikan Misyoner Okullarının Ermenilere Bakışı (1820-1914)*. Kayseri, 1997. Yüksek Lisans Tezi. *Alanya 7. Tarih ve Kültür Semineri (21-23 Kasım 1997)*. .
- Alanya 8. Tarih ve Kültür Semineri (26-28 Kasım 1998). .
- ALBAYRAK (Hasan). "Himaye-i Etfal Cemiyeti". *Tarih ve Toplum*, 9, 52, 1988, 31-33.
- ALBAYRAK (Hüseyin). *Trabzon'un Fethi. Trabzon, Trabzon Belediyesi*, 1995, 53 s.
- ALDAN (Mehmet). "Mutasarrıf Namık Kemal". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1419-1435.
- ALEKSIC (Dejan). "Les Formes d'organisation des masses populaires dans les conceptions des révolutions Turque et Yugoslave". *XI. Türk Tarih Kongresi. Ankara, Türk Tarih Kurumu*, 1994, 1437-1456.
- ALEMDAR (Yusuf). *XV. XVI. Asırlarda İstanbul Dâri'l-Kura'ları*. Ankara, 1996. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- ALEXANDRESCU (M.M.). "Les Relations de Süleyman Çelebi Avec Venise (1400-1410)". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 995-1006.
- ALGÜL (Hüseyin). *Bir Fazilet Devletinin Kuruluşu: Kuruluş Devrinde Osmanlı Toplumunu Başarıya Göttiren Unsurlar*. İzmir, Nil Yayınları, 1991, 172 s.
- ALGÜL (Hüseyin). *Bursa'da Medfun Osmanlı Sultanları ve Emir Sultan*. İstanbul, Marifet Yayınları, 1982.
- ALGÜL (Hüseyin). "İlk Osmanlı Fethlerinde Ahiler". *Milli Kültür*, Ekim, 1991, 36-38.
- ALİ (Mustafa Bin Ahmet Bin ...). *Heft Meclis. İstanbul*, 1316, 55 s.
- ALİYE Divan-i Harb-i Örfisinde Tekkik Olunan Mesele-i Siyasiye Hakkında İzahat. İstanbul, 1332, 127 s.
- ALİ FUAT BEY. *Osmanlı Tokadı*. Adam Yayınları, 1986, 151 s.
- ALİ PAŞA. *İstanbulda Yarım Asırlık Vekayi-i Mihihime*. İstanbul, 1325, 70 s.
- ALİ SUAVİ. *Ali Paşanın Siyaseti*. İstanbul, 1325, 39 s.
- ALİ SUAVİ. *Fransada Paris Şehrinde Misafireten Mukim El Haş Ali Suavi Efendi Tarafından Yine Pariste Kanipaşazade Ahmet Rifat Beye Yazılan Mektubun Sureti*. 1966.
- ALİ VASFİ. *Osmanlıca Sarf ve Nabu Dersleri: 5. Kısım Ameli ve Nazari*. İstanbul 518 s.
- ALİ. *Yıldızın Hatası. Devlet-i Aliye-Rusya Muharebesi*. İstanbul, 1324.
- ALKAN (Ahmet Tükan). "Ekmekeçizade Ahmet Paşa'nın Ölümüne Düşürülmüş Bir Tarih ve Cennetle Müjdelenen Bir Zalim". *Tarih ve Toplum*, 54, 1988, 374-377.
- ALKAN (Ahmet). "Facih Dönemi Osmanlı Şehri". *Selçuk Dergisi*, 2, 1988, 135-148.
- ALKAN (Mehmet Ö.). "Düşünce Tarihimizde Önemli Bir İsim: Baha Tevfik". *Tarih ve Toplum*, 9, 52, 1988, 233-241.
- ALKAN (Mehmet Ö.). *Siyasal Düşüncenin Dinlenişmesi "İlim"den "Bilim"e Geçişin Kritik Evreleri Osmanlı Materyalizmi ve Baba Tevfik*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ALLENBY (General). *Filistin Hezimet: General Allenby'in Raporu*. İstanbul, 1935, 48 s.
- ALP (İlker Evrim). "Bugünkü Bulgaristan'da Türk Nüfusu". *Bulgaristan'da Türk Varlığı ve Bölünmüş Aileler Sempozyumu 8-9 Aralık 1988*. , Trakya Üniversitesi Yayınları.
- ALP (İlker Evrim). *Bulgarian Atrocities: Documents and Photographs*. Londra, Oxford University, 1988.

- ALP (İlker Evrim). "Bulgaristan'ın Emperyalist Politikasında Yeni Bir Adım". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 56, 1988, 80-92.
- ALP (İlker Evrim). "Pomak Türkleri". *Balkanlarda Türk Varlığı, Dünü ve Bugünü* 2-3 Mart 1992. , Trakya Üniversitesi Yayınları.
- ALP (İlker Evrim). "Pomak Türkleriyle İlgili Bazı Gerçekler". *Askeri Tarih Bülteni*, 33, 1992.
- ALP (İlker Evrim). "Türk Adı ve Türk Sözü". *Askeri Tarih Bülteni*, 36, 1994.
- ALPAR (Nihat). "Hasan Rıza Paşa'nın İşkodra'da Şehit Edilmesi (1913)". *Tarih ve Toplum*, 96, 1991, 333-336.
- ALPARSLAN (Ali), DARGA (Muhibbe). "Namık Kemal'in Bilinmeyen Bir Mektubu". *Belleken*, XXXI, 123, 1967, 323-329.
- ALPER (Emel). *İstanbul ve Tarihi Çekirdiği*. İstanbul, Seçil Ofset, 1987, 193-98 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Ankara'da Osmanlı Türkleri". *Hayat*, 1, 21, 1927, 7-8.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Devr-i Süleyman Kanunide Birinci Viyana Muhasarası. 907-1529*. İstanbul, 1328, 146 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Eski İstanbul*. İstanbul, Kanaat Kitabevi, 1932, 36 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Fatih Zamanında Kocaeli". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 1, 1340/1924, 25-36.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Fatih Zamanında Sultanöyüğü". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 3, 1340/1924, 129-141.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Kadınlar Saltanatı. 1058-1094*. 3. İstanbul, 1923, 304 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Kadınlar Saltanatı. 1027-1049*. 1. İstanbul, 1332, 128 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Kadınlar Saltanatı. 1049-1058*. 2. İstanbul, 1923, 180 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Kızlar Ağası*. İstanbul, 1926, 166 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Köprülüler*. İstanbul, 1913.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Köprülüler*. 2. Baskı. 2. İstanbul, 1331.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Lale Devri*. İstanbul, Hilmi Yayınları, 1932, 167 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Lale Devri*. Hazırlayan: Haydar Ali DİRİÖZ. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1973.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Lale Devri 1130-1143*. İstanbul, 1331, 231
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Lamartin*. İstanbul, 1925, 56 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Onikinci Asırda Türk Kadını". *Hayat*, 1, 9, 1927, 169-172.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Onuncu Asır-ı Hicride İstanbul Hayatı*. İstanbul, 1333.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Osmanlı Devrinde Rafizilik ve Bektaşılık". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 8, 2, 1932, 21-59.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Osmanlı ve Büyük Friedrich. 1133-1179*. İstanbul, 1333, 48 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Sahayif-ı Muzafferiyat-ı Osmaniyeye*. İstanbul, 1325, 364 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Samur Devri. 1049-1059: Geçmiş Asırlarda Türk Hayatı*. İstanbul, 1927, 254 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Sokullu*. İstanbul, 1924.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Tarih Okuyorum=Mekاتب-i İbtidaiye 2. Sınıf*. 5. Basım. İstanbul, 1336, 80 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Tarih Okuyorum=Mekاتب-i İbtidaiye 2. Sınıf*. 4. Basım. İstanbul, 1333, 96 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Tarih Osmanlı Neferi*. İstanbul, 1331, 26 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Tasavir-i Rical*. 2. Baskı. İstanbul, 1331, 139 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Türk İdaresinde Bulgaristan I". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 8, 6, 1932, 62-96.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Türkiye Tarihi: İptida-i Mekteplerle Liselerin 3. Sınıfına mahsus*. İstanbul, 1339, 67 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Türkiye Tarihi: İlk Mektep 3. Sınıf*. 6-7 Basım. İstanbul, 1326, 104 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Türkiye Tarihi: İlk Mektep 3. Sınıf*. İstanbul, 1341, 111 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Türkiyede Mülticiler Meselesi*. İstanbul, 1326, 259 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Türkler ve Büyük Petro*. İstanbul, A. Halit Kitabevi, 1931, 44 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Türkler ve Kraliçe Elizabeth*. İstanbul, A. Halit Kitabevi, 1932, 29 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Türklerde Avcılık". *Hayat*, 1, 17, 1927, 13-14.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *XVI. Asırda İstanbul Hayatı*. İstanbul, 1935.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Yirmibeş Sene Siper Kavgası*. İstanbul, 1333, 67 s.
- Altındağın Manevi Coğrafyası. Konuşan: Ali KILICI. Ankara, 1999.
- ALTINER (Avni). *Atatürk'ün Doğumundan Kıbrıs Zaferine Kadar 1881-1974*. İstanbul, Bakış Matbaası, 1974, 80 s.
- ALTINÖZ (İsmail Haşim). "Osmanlı Toplumunda Çingeneler". *Tarih ve Toplum*, 23, 137, 1995, 22-29.
- ALTINTAŞ (Hayrani). *İbn-i Sina Metafizikî*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- ALTUNDAĞ (Şinasi). "Kavalalı Mehmet Ali Paşa Hakkında Kısa Bir Etüd". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 1, 2, 1942, 33.
- ALTUNDAĞ (Şinasi). *Kavalalı Mehmet Ali Paşa İsyanı: Mısır Meselesi, 1831-1841*. I. Ankara, 1945, 168 s.
- ALTUNDAĞ (Şinasi). "Mehmet Ali İsyanında Yardım Talebinde Bulunmak Üzere 1832 Tarihinde Namık Paşa'nın Hususi Elçi Olarak Londra'ya Gönderilmesi". *Tarih Vesikaları*, 3, 14, 1944, 137-149.
- ALTUNDAĞ (Şinasi). "Mehmet Ali İsyanında Yardım Talebinde Bulunmak Üzere 1832 Tarihinde Namık Paşa'nın Hususi Elçi Olarak Londra'ya Gönderilmesi". *Tarih Vesikaları*, 2, 12, 1943, 441-451.
- ALTUNDAĞ (Şinasi). "Mehmet Ali İsyanında Yardım Talebinde Bulunmak Üzere 1832 Tarihinde Namık Paşa'nın Hususi Elçi Olarak Londra'ya Gönderilmesi". *Tarih Vesikaları*, 3, 15, 1949, 200-205.
- ALTUNDAĞ (Şinasi). "Mısır Valisi Kavalalı Mehmet Ali Paşa'nın Suriye'ye Tecavüzünden Evvel Suriye İşlerine Müdahale Ettiğini Gösteren Bir Taktir". *Tarih Vesikaları*, 1, 16, 1955, 16-26.
- ALTUNDAĞ (Şinasi). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Bazı Karakteristik Varsılları*. Ankara, Recep Ulusoglu Basımevi, 1940.
- ALTUNDAĞ (Şinasi). "Osmanlılar'ın İlk Devirlerinde Türkler'in Kültür ve Sosyal Durumları Hakkında Birkaç Not". *Ankara Üniversitesi*

- tesi *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2, 4, 1943-1944, 519.
- ALTUNDAG (Şinasi). "Rus Generali Muravyef'in Hususi Elçi Olarak Çar'ın, Mısır Meselesine Bir Son Verilmesi Hususundaki Talebini Mehmed Ali'ye Tebliğ Etmek Üzere İskenderiye'ye Gönderilmesi". *Tarih Vesikaları*, 3, 17, 1958, 194.
- ALTUNİS (Belkıs-Gürsoy). "Türk Kadını İçin". *Bilge Dergisi*, 15, 1998, 47-50.
- ALTUNSU (Abdulkadir). *Osmanlı Şeyhi İslamları*. Önsöz: Vasfi Reşit SEVİĞ. Ankara, 1972, XLVIII+280 s.
- ALUS (Sermet Muhtar). "Eski Beyoğlu'nda Sedyeler". *Tarih Hazinesi*, 2, 1950, 64-65.
- ALUS (Sermet Muhtar). "Eski Devirlerde Kağıthane Alemleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 16, 1951, 685-692.
- ALUS (Sermet Muhtar). "Eski Galata'nın Eğlence Yerleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 15, 1951, 640-644.
- ALUS (Sermet Muhtar). "Eski İstanbul'da Çingeneler". *Tarih Hazinesi*, 11, 1951, 527-530.
- ALUS (Sermet Muhtar). "Göksu ve Alamleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 22, 1951, 1031-1032.
- ALUS (Sermet Muhtar). "İkinci Abdülhamit'in Muayenedeleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 21, 1951, 968-973.
- ALUS (Sermet Muhtar). "İstanbul'da İlk Uçan İki Türk". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 302-304.
- ALUS (Sermet Muhtar). "Kağıthane'de Mekteplilere Kuzu Ziyafetleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 28, 1952, 1416-1421.
- ALUS (Sermet Muhtar). "Margrit Fehim Paşa". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 50-58.
- AMBROS (Edith Gülçin). "Of Crones and Ducks: Kağızmanlı Hıfzı in the Wake of Karacaoğlu". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 97-114.
- AMBROS (Edith Gülçin). "An Ottoman Latife of the 16th Century". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 23-34.
- AMİCİS (Edmondo De). *İstanbul (1874)*. Çeviren: Beynün AKYAVAŞ. Ankara, 1993, 399 s.
- ANADOL (Cemal), ACIDUMA (gonca). *Akşemseddin*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- Anadolu'nun Taksimi Planı: *Rus Sovyet Devlet Arşivi Gizli Belgeleriyle*. Hazırlayan: E. E. ADAMOF; Çeviren: Hüseyin Rahmi. İstanbul, Günaydın Yayınları, 1972, 543 s.
- ANDAÇ (Faruk). "Osmanlı Döneminde Ahilik Teşkilatı". *Erciyes Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, II, 1994, s. 1-15.
- ANDREASYAN (D. Hrand). "Abaza Mehmed Paşa". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 17, 22, 1967, s. 131.
- ANDREASYAN (Hrand D.). "Abaza Mehmed Paşa". *Tarih Dergisi*, XVII, 22, 1968, 131-143.
- ANDREASYAN (Hrand D.). "Balatlı Georg'a Göre Edirne Vakası". *Tarih Dergisi*, XI, 15, 1960, 47-65.
- ANDREASYAN (Hrand D.). "Eremya Çelebi'nin Yangınlar Tarihi". *Tarih Dergisi*, XXII, 27, 1973, 59-85.
- ANDREASYAN (Hrand D.). "III. Selim ve IV. Mustafa Devrine Ait Georg Oğuluyan'ın Ruznamesi". *Tarih Dergisi*, XII, 16, 1962, 63-70.
- ANHEGGER (R.). "Bir Hristiyan ve İki Ermeni: Osmanlı Devletinde Hristiyanlar ve İç Târcısmalar (Düşünceler ve Örnekler)". Çeviren: Erol ÖZBEK. *Tarih ve Toplum*, 8, 46-47, 1987, 54-56; 17-.
- ANHEGGER (R.). "Evangelinos Misailidis'in "Temaşa-i Dünya" Adlı Kitabı ve Türkçe Konuşan Ortodokslar Sorunu". *Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi Tebliğleri*. (23-28 Eylül 1985). İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1985, 15-24.
- ANHEGGER (Robert). "Bir Devri Yansıtan Sigara Kağıdı Kapakları". *Tarih ve Toplum*, 3, 15-17, 1985, 32-40.
- ANIT (Ali Kadri). *Baltacı Mehmet Paşa ve Birinci Katerina*. İstanbul, Tânin Basımevi, 1946, 88 s.
- ANIT (Zeki). *Türk Dilçince Tarihinde Kerim Sadi*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- Ankara Ankara. Derleyen: E. BATUR. Ankara, Yapı Kredi Yayınları, 1994.
- Ankara Bozgunundan İstanbul'un Fetihine Kadar (Osmanlı Tarihinden Yarıbasım). Çeviren: Mualla SÜERDEM. İstanbul, 1971, 53+80 s. (Batı Dillerinde Osmanlı Tarihleri: 2).
- ANT (Mehmet). "Durkheim Tercümanlarına ve Bazı Felsefe İstilahlarına Dair". *Davutlu Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 3, 7, 1923.
- ARACI (Emre). "Franz Liszt'in İstanbul Macerası". *Toplumsal Tarih*, 7, 42, 1997, 33-35.
- ARACI (Emre). "Londra Crystal Palace'ta Abdülaziz Şerefine Verilen Konser". *Toplumsal Tarih*, 9, 49, 1998, 29-33.
- ARAKEL. *Küçük Tarih-i Osmani*. İstanbul, 1307.
- ARAPYAN (Kalost). *Rusçuk Ayarı Mustafa Paşa'nın Hayatı ve Kahramanlıkları*. Çeviren: Esat URAS. Ankara, 1943, X+26 s.
- ARAR (İsmail). "Yakın Tarihimizden Portreler: Macera Dolu Bir Hayat, Vehip Paşa". *Tarih ve Toplum Dergisi*, 47, 1987, 279-286.
- ARASLI (Altan). *Viyana'da İzlerimiz*. İstanbul, 1978, 117 s. (Sebil Yayınları: 126).
- ARAYAN (Hakkı). "Tarihte İstanbul Fahişeleri". *Tarih Hazinesi*, 6, 1951, 284-285.
- ARAYAN (Halık). "Mimar Sinan'ın Yaptığı İlk Eser". *Tarih Hazinesi*, 5, 1951, 221-222.
- ARAZ (Nezihe). *Anadolu Evliyalari*. 4. Basım. İstanbul, Atlas Kitabevi, 1975, 463+1 s.
- ARAZ (Nezihe). *Fatih'in Deruni Tarihi*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1953, 219 s.
- "Ardahan Sancağımızda Düşmanın Kırgın ve Zümreleri". *Türk Kültürü*, XI, 126, 1973, 432-436.
- AREL (Ayda). "Mimar Sinan'ın 400.Ölüm Yıldönümünün Ardından". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 3, 7, 1990, 23-24.
- AREN (Munise). *Türk Toplumunda Kadın-Bibliyografya*. Ankara, 1978, 123 s.
- ARGIT (N. Nisa). *Klasik Dönem Sonrasında İstanbul'da Küçük Külliye*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi.
- ARGUNŞAH (Hülya). "Türklük Üzerine Yazılar". *Bilge Dergisi*, 10, 1996, 25-29.
- ARICANLI (İsenbike). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Yörük ve Aşiret Ayrımı". *Boğaziçi Üniversitesi Dergisi Beşeri Bilimler*, 7, 1979, 27-34.
- ARIK (Oluş). "24-27. X.1988: Uluslararası Mimar Sinan Sempozyumu". *Erdem*, 2, 1988, 641-645.
- ARIKAN (Sema). *III. Selim'in Sırkatibi Ahmet Efendi Tarafından Tutulan*

- Ruzname. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ARIKAN (Vural). "Defterdar Sarı Mehmet Paşa'nın Reaya ve Hazine Hakkındaki Görüşleri". *Vergi Dünyası*, 8, 103, 1990, 3-9.
- ARIKAN (Zeki), ÖZBARAN (Salih). "Muhteşem Süleyman ve Zamanı Kollokyumu". *Tarih ve Toplum*, 77, 1990, 6-8.
- ARIKAN (Zeki). "140 Yıl Önce İstanbul Sokakları". *Toplumsal Tarih*, II, 9, 1994, 44.
- ARIKAN (Zeki). "16. Yüzyıl'da Isparta". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 5, 1968.
- ARIKAN (Zeki). "16. Yüzyılda Foça". *Foça Üzerine Yazılar*. İzmir, Foça Belediyesi, 1998.
- ARIKAN (Zeki). "16. Yüzyılda Isparta". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 5, 1968, 74-79.
- ARIKAN (Zeki). "1821 Ayvalık İsyanı". *Belleten*, LII, 203, 1988, 571-600.
- ARIKAN (Zeki). "Abdullah Cevdet ve Dönemi". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 1, 1983, 210-226.
- ARIKAN (Zeki). "Bir Kanunname Sureti". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 3, 1987, 49-61.
- ARIKAN (Zeki). "Cevdet Paşa'nın Tarihi'nde Kullandığı Yabancı Kaynaklar ve Terimler". *Ahmet Cevdet Paşa Semineri*(27-28 Mayıs 1985)-*Bildiriler*. İstanbul, 1986, 173-197.
- ARIKAN (Zeki). "Divriği Kazası'nın İlk Sayımı (925/1529)". *Osmanlı Araştırmaları*, 11, 1991, 49-71.
- ARIKAN (Zeki). "Divriği Sancağı Kanunnameleri". *Belleten*, LI, 200, 1987, 761-779.
- ARIKAN (Zeki). "Evliya Çelebi'nin Elmalı-Alanya Yolculuğu". *Türk-lik Araştırmaları Dergisi*, 4, 1989, 185-214.
- ARIKAN (Zeki). "Fatih'in Ölümü Üzerine". *Tarih ve Toplum*, 117, 1993.
- ARIKAN (Zeki). "Fransız Devrimi'nden Atatürk Türkiye'sine". *Tarih ve Toplum*, 67, 1989, 53-56.
- ARIKAN (Zeki). "Guillaume Postel ve De La Republique Des Turcs". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 68-82.
- ARIKAN (Zeki). "Isparta Tarihi". *Isparta İl Yıllığı*. Isparta, 1968.
- ARIKAN (Zeki). "İzmir'de Mimar Sinan (Konferans)". *Tarih Vakfından Haberler*, 24, 1993.
- ARIKAN (Zeki). "İzmir in The Fifteenth and Sixteenth Centuries". *Three Ages of İzmir*. İstanbul, 1993.
- ARIKAN (Zeki). "İzmir ve Kemeralı". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 29-49.
- ARIKAN (Zeki). "Midhat Paşa'nın Aydın Valiliği". *Midhat Paşa Semineri*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1985, 127-164.
- ARIKAN (Zeki). "Midhat Paşa'nın Eşi Naime Hanımın Ölüm Haberi". *Tarih ve Toplum*, 63, 1989, 47-50.
- ARIKAN (Zeki). "Midhat Paşa, Hayatı-Eseri". *Tarih ve Toplum*, 1987, 20-23.
- ARIKAN (Zeki). "Montaigne ve Türkler". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 23-42.
- ARIKAN (Zeki). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluş ve Yükselme Dönemi". *A.Ö.F Sosyal Bilgiler*, 1-8, 1986.
- ARIKAN (Zeki). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Duraklama ve Gerileme Dönemi". *A.Ö.F Sosyal Bilgiler*, 1-8, 1986.
- ARIKAN (Zeki). "Osmanlı Tarih Anlayışının Evrimi". *Tarih ve Sosyoloji Semineri 28-29 Mayıs 1990, İstanbul*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1991, 77-91.
- ARIKAN (Zeki). "XIV.-XVI. Yüzyıllarda Ayasuluğ". *Belleten*, LIV, 209, 1990, 121-177.
- ARIKAN (Zeki). "XV.-XVI. Yüzyıllarda İzmir". *Üç İzmir*. İstanbul, 1992, 59-69.
- ARIKAN (Zeki). "XV. Yüzyılda Divriği". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2399-2423.
- ARIKAN (Zeki). "XVI. Yüzyılda Foça". *Foça Üzerine Yazılar*. İzmir, Foça Belediyesi, 1998, 4-12.
- ARIT (Fikret). *Kanuni Sultan Süleyman*. İstanbul, Yalçın Ofset Yayınları, 1971, 28 s.
- ARMAĞAN (A. Latif). "Prof. Dr. Muzaffer Arıkan'ın Yaşamı ve Yapıtları". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 473-478.
- ARMAĞAN (A. Munis). *İbn-i Melek, İzzettin Abdüllatif*. İzmir, Uğur Kitabevi, 1983, 16 s.
- Armağan: Bekir Kütükoğlu. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1991, 590 s.
- ARMAOĞLU (Fahir). *19. Yüzyıl Siyasi Tarihi (1789-1914)*. Ankara, 1997, 799.
- ARMAOĞLU (Fahir). *20. Yüzyıl Siyasi Tarihi, 1914-1980*. 2. Basım. Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1984, XVI+851 s.
- ARPINAR (Seval). "İstanbul'da Mesire Yerleri ve 1852 Tarihli Tenbih-name". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 55, 1972, 10-12.
- ARSEL (İlhan). *Tokratik Devlet Anlayışından Demokratik Devlet Anlayışına: Şariat Devletinden Laik Cumhuriyete*. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1975, XXVII+818 s.
- ARSEVEN (Celal Esad). *Eski İstanbul*. 1. Basım. Hazırlayan: Dilek DİKENCİ. İstanbul, Çelik Gülersoy Vakfı, 1989, 221 s.
- ARSLAN (Ali). "Surnezen Mustafa Paşa (?-1667)". *Tarih Dergisi*, XXIX, 35, 1994, 151-167.
- ARSLAN (Esat). "Türk İzleri Bakımından Suriye'ye Genel Bakış Yüzyıl Öncesi Şam ve Lazkiye Kentleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 38, 1995, 125-155.
- ARSLAN (Süleyman). "Mehmet Akif'te Devlet Fikri". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1986, s. 45-55.
- ARSLAN (Şekip). *Şehit Enver Paşa ve Arkadaşları*. Çeviren: Aziz AKPINARLI. Samsun, İl Matbaası, 1948, 78 s.
- ARSLANGİRAY (Ahmed Süha). *Kırım Hanlığı: Menşei, kuruluşu, ve Osmanlı İmparatorluğuna bağlanması*. İstanbul, Kırım Kültür Derneği Neşriyatı, 1959, 80 s.
- ARSLANTÜRK (Zeki). "Mehmet Akif'te İçtimai Düzen". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1986, s. 99-107.
- ARSLANYAN (Artin). *Adanada Adalet Nasıl Mahkum Oldu (Adana Ermeni Hadisesi)*. Kahire, 1909, 22 s.
- Arşiv Belgelerine Göre Bulgaristan'da Türk Varlığı 21-22 Şubat 1986. Edirne, Trakya Üniversitesi Yayınları.
- Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı Döneminde Bulgaristan'da Türk Yerleşimi Sempozyumu 30 Haziran 1989. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- ARTUK (Cevriye). "Ortaçağ'da Bazı Anadolu Şehirlerine Verilmiş Unvanlar". *Türk Kültürü*, XXIV, 2, 1986, 65-71.
- ARTUK (Cevriye). *Osmanlı Padişahı III. Osman'ın Sikkelerine Genel Bir Bakış*. İstanbul, Kervan Yayınları, 1980, 349-358.

- ARTUK (İbrahim). "Silahdar Fındıklılı Mehmed Ağa". *Tarih Dergisi*, XXII, 27, 1973, 123-133.
- Asaf Hâlet Çelebi. *Mevlana*. İstanbul, Ahmet Sait Macbbaşı, 1939, 167 s.
- Asaf Muammer. *Harb Mahsulleri*. İstanbul, 1334.
- ASIM (Necip). *Bektaşî İlmihali*. İstanbul, Kanaat, 1925, 28 s.
- ASIM (Salahaddin). *Osmanlı'da Kadınlığın Durumu*. Arba Yayınları, 1989, 187 s.
- ASLAN (Yavuz). *Türkiye Komünist Fırkası'nın Kuruluşu ve Mustafa Suphi*. Ankara, 1997, 401 s.
- ASLANAPA (Oktay). "650. Fecih Yıldönümünde Bursa". *Türk Kültürü*, XIV, 162, 1976, 333-339.
- ASLANAPA (Oktay). "Die Bauten von Hadım Sulaiman Pascha". *Bilge Dergisi*, Güz: 2, 1994, 48-49.
- ASLANAPA (Oktay). "Bugünkü Türk İstanbul'un Kurucusu Fatih Sultan Mehmed". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler*. İstanbul, 1989, 11-18.
- ASLANAPA (Oktay). "Mimar Sinan'ın Medreseleri". VI. Vakıf Haftası, *Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde "Mimar Sinan ve Dönemi" Sempozyumu (5-11 Aralık 1988, İstanbul)*. İstanbul, 1989, 201-212.
- ASLANAPA (Oktay). "Osmanlı Darülfünun ve Üniversite Binaları Tarihçesi". *İstanbul Üniversitesi Bülteni*, 13, 1980, 32-37.
- ASLANAPA (Oktay). "Uluğ Bey". *Uluğ Bey ve Çevresi Uluslararası Sempozyumu Bildiriler (30 Mayıs-1 Haziran: Ankara)*. Hazırlayan: Songül BOYBEYİ. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1996, 55-56.
- ASLANOĞLU (İnci N.). *Ankara Karacabey Külliyesi*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- ASLANTAŞ (Yüksel). "Osmanlılarda Tıp Eğitimi ve Sağlık Hizmetleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 84, 1993, 49-59.
- ASMAZ (Ali). *Vezir Ferah Ali Paşa'nın Hayatı, Şahsiyeti ve Çerkezlerin Osmanlı Devleti Hizmetine Kazandırılmasındaki Faaliyetleri*. Ankara, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- AŞAN (M. Beşir). *11. ve 14. Yüzyıllarda Elazığ, Tunceli, Bingöl İllerindeki Türk İskanı*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- AŞAN (M. Beşir). *XIV. Yüzyılda Van Yöresi*. Elazığ, 1992. Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi.
- AŞIK (Nevzat). "İmam Birgivi'nin Hadisçiliği". *İmam Birgivi*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1994, 38-42.
- Aşık Ahmed. "Osman Gazi'nin Düşü ve Şeyh Edebalı'nın Tabiri (Tevarih-i Ali Osman'dan)". *Türk Kültürü*, XVII, 196, 1979, 248-249.
- AŞIKPAŞAZADE DERVİŞ MEHMET AŞI. *Tevarih-i Hal-i Osmandan Aşıkpaşazade Tarihi*. İstanbul, 1915, 318 s.
- AŞKAR (Mustafa). *Molla Fenari ve Vahdet-i Viçud Felsefesi*. Ankara, 1992. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- AŞKAR (Mustafa). *Niyazi Mısıri ve Tasavvuf Anlayışı*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- AŞKAR (Mustafa). "Şeyh Muhyiddin Yavsi'nin Şerhi Üzerine". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXXVIII, 1998, 447-458.
- AŞKUN (Vehbi Cem). *Sivas Sultanı Kadı Burhaneddin*. Eskişehir, Akdeniz Matbaası, 1964, 42 s.+ (1) y.
- Ata'yı Anarken*. Gaziantep, 1988.
- ATABİNEN (Reşit Saffet). *L'occumenicite des Turcs: Simavralı Bedrettin*. İstanbul, C. Rigo Basımevi, 1964, 15 s.
- ATABİNEN (Reşit Saffet). "Osmanlı Devleti'nin Üstünlüğü ve Düşkünlüğü I". *Gınaraltı Mecmuası*, 24, 1942, 7-8.
- ATAÇ (Adnan), ÜZEL (İlter). "Dr. Abdülhalim Paşa'nın Askeri Sıhhi Hizmetleri Hakkında Basılmamış Bir Kitabı". *Askeri Tarih Bülteni*, 43, 1997, 47-63.
- ATAÇ (Galip Ata). *Tıp Fakültesi Tarihi-Türkiye Cumhuriyeti İstanbul Darülfünunu*. İstanbul, 1341, 178 s.
- ATAGİL (S. İrfan). *Osman Gazi ve Kırk Sandık*. İstanbul, Ana Yayınları, 1979, 14 s.
- ATAKER (Mehmet). "Milli Mücadelede Şehzade Faruk Efendi Anadolu'ya Nasıl Gicmiş ve Dönmişti". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 29, 1952, 1449-1462.
- ATALAR (Münir). *Osmanlı Devletinde Surre-i Hiimayun ve Surre Alayları*. Ankara, 1983. Doktora Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- ATALAR (Münir). "Osmanlı Padişahları". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXIV, 1981, 485-490.
- ATALAR (Münir). "Surre Alayları". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993.
- ATALAR (Münir). "Zile'nin Tarihçesi". *Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri (13-17 Ekim 1986)*. Samsun, 1988, 305-310.
- ATALAY (Besim). *Mavaş Tarihi ve Coğrafyası*. İstanbul, Matba-i Amire, 1340, 181 s.
- ATALAY (Bülent). *Edirne'de Kaybolan Sosyal Sağlık Kurumları*. Edirne, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi.
- ATALAY (Bülent). "Ölümünün 70. Yılında Fikir Odağımızın Orta Direği "Ziya Gökalp"". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 92, 1994, 82.
- ATAÖV (Türkkaya). "Sultan Birinci Selim'in Kanunnamesi". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 24, 4, 1970, 125-156.
- ATASOY (Ali Rıza). *Tokat Reşadiyeli Sadrazam Seyyid Hasan Paşa: Hayat Hikayesi ve Eserleri (1679-1748)*. İstanbul, Yenilik Yayınları, 1990, 404 s.
- ATASOY (Fahri). *Hilmi Ziya Ülken'e Göre Millet ve Milliyet Kavramı*. Ankara, 1989. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ATASOY (Nurhan). *Splendors of the Ottoman Sultans*. Editör: T. ARTAN. Memphis, Wonders, 1992, 271 s.
- Atatürk'e Armağan*. Samsun, 1988.
- Atatürk-Kazım Karabekir Çekişmeleri: Paşaların Kavga*. Hazırlayan: İsmet BOZDAĞ. İstanbul, Emre Yayınları, 1991, 332 s.
- Atatürk Döneminin Ekonomik ve Toplumsal Tarihiyle İlgili Sorunlar Sempozyumu (14-16 Ocak 1977)*. İstanbul, İstanbul Yüksek İktisat ve Ticaret Mektebi Mezunları Derneği, 1977.
- Atatürk Haftası Armağanı*. Ankara, Genel Kurmay ATASE Başkanlığı, 1995.
- Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi I*. Ankara, 1989.
- Atatürk Konferansları*. IV. Ankara, 1971.
- Atatürk Konferansları*. VII. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1980.
- Atatürk Konferansları*. V. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975.
- Atatürk Konferansları*. I. Ankara, 1964.
- Atatürk Konferansları*. Ankara, 1964-1983.
- Atatürk Konferansları*. Ankara, 1983.
- Atatürk Konferansları*. V.
- Atatürk Konferansları (1964-1968)*. II. Ankara, 1970.

- Atatürk Konferansları (1969). III. Ankara, 1970.
- Atatürk Konferansları (1973-1974). VI. Ankara, 1977.
- Atatürk Konferansları (1973-1974). .
- Atatürk Konferansları (1975-1976). VIII. Ankara, 1983.
- Atatürk ve Diyarbakır. Diyarbakır, Diyarbakır Üniversitesi, 1981, 305 s.
- Atatürk ve Manastır Sempozyumu (Manastır-Bitola. 12-13 Ekim 1998) Bildiriler. Ankara, Gazi Üniversitesi, 1999.
- Atatürkçü Düşünce Sisteminin Geliştirilmesi (Konferanslar). Samsun, Samsun Valiliği, 1987.
- ATAY (Fahri Rıfık). *Başveren İnkılapçı*. Ankara, 1958, 64 s. (Dünya Yayınları: 4).
- ATÇEKEN (Zeki). "İplikai (Alcun-Aba) Medresesinin Bilinmeyen Bir Yönü ve Osmanlılar Zamanında bakımı ve Kullanılması". *Vakıflar Dergisi*, 22, 1991, 315-323.
- ATÇEKEN (Zeki). "Sultan Alaeddin Camii ve Osmanlılar Zamanında Yapılan Tamirler". *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1988, 75-88.
- ATEŞ (Ahmed). "Fetihden Az Sonra Bir İstanbul Tasviri". *Fatih ve İstanbul*, 1, 1, 1953, 17-18.
- ATEŞ (Ahmed). "Şah-name'nin Yazılı Tarihi ve Firdevsi'nin Sultan Mahmud'a Yazdığı Hicviye Meselesi Hakkında". *Belleten*, XVIII, 70, 1954, 159-168.
- ATEŞ (Dincer). "Meis Baskını". *Askeri Tarih Bülteni*, 42, 1997, 95-99.
- ATEŞ (İbrahim). "Osmanlılar Zamanında Mekke ve Medine'ye Gönderilen Para ve Hediyeler". *Vakıflar Dergisi*, 13, 1981, s. 113-171.
- ATEŞ (Toktamış). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu ve Başarı Nedenleri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 39, 1-4, 1982, 343-359.
- Atıf. 1293 Senesinde Karstın Sükutu Sebepleri Hakkında rapor. İstanbul, 1926, 17 s.
- ATILHAN (Cevat Rifat). *Medeniyetin Batışı*. İstanbul, Kardeşler Basımevi, 1972, 184 s.
- ATİS (İ.). "Kanuni'nin ve I. Ahmed'in Altın Meyheleri". *Tarih Hazinesi*, 1, 1950, 27-28.
- ATİS (İ.). "Sultan I. Selim'in Kaftanı". *Tarih Hazinesi*, 1, 1950, 35-37.
- ATİS (İ.). "Türklerin Beş Yüz Yıllık Stadı Ok Meydanı". *Tarih Hazinesi*, 6, 1951, 279-282.
- ATİS (Mediha). "Çiçek Aşısını Türkler Keşfettiler". *Tarih Hazinesi*, 4, 1951, 108.
- ATİS (Mediha). "Dört Yaşında Gelin Olan Sultan". *Tarih Hazinesi*, 14, 1951, 736-740.
- ATİS (Mediha). "Varna Kahramanı ve Şehidi Karaca Bey". *Tarih Hazinesi*, 13, 1951, 627-630.
- ATNUR (İbrahim Echem). *Tebciriden Dünen Rum ve Ermenilerin İskanı Meselesi*. Erzurum, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- ATSİZ (Bedriye). "16.-17. Yüzyıl Osmanlı Vakayinamelerinde Arnavud İmaji". *Tarih ve Toplum*, 17, 101, 1992, 51-56.
- ATSİZ (Bedriye). "Lakaplar". *Tarih ve Toplum*, 2, 11, 1984, 26-28.
- ATSİZ (Nihal). *Türk Tarihinde Meseleler*. Ankara, Afşin Yayınları, 1966, 160 s.
- ATSİZ *Armağanı*. İstanbul, 1976.
- ATSİZ. *Birgili Mehmed Efendi (929-981-1523-1573) Bibliyografyası*. İstanbul, M.E.B., 1966, VII+89 s.
- ATSİZ. *Ebussund Bibliyografyası (İstanbul Kütüphanelerine Göre)*. İstanbul, Milli Eğitim Basımevi, 1967, 61 s.
- ATSİZ. "Fatih Sultan Mehmet". *Çınaraltı Mecmuası*, 88, 1943, 5.
- ATSİZ. "Koca Ragıp Paşa, Haşmet ve Fitnat Hanım Arasında Şakalar". *Çınaraltı Mecmuası*, 3, 1941, 5-6.
- ATSİZ. "Rıza Nur". *Çınaraltı Mecmuası*, 52, 1942, 12.
- AVCILAR (Suna Başak). *Türk Sosyal Bilimcilerinin Osmanlı Tabakalaşma Sistemine İlişkin Görüşleri*. Ankara, 1994. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AVCIOĞLU (Doğan). *Türklerin Tarihi*. 4. K.. İstanbul, Tekin Yayınları, 1986, 1501-1920 s.
- AVCIOĞLU (Doğan). *Türklerin Tarihi*. 3., 5. K.. İstanbul, Tekin Yayınları, 1985, 1069-1490, 1925-2282 s.
- Avrupa'da Sultan Aziz*. İstanbul, 1970, 223 s.
- Avusturya Devleti ile Osmanlı Devleti Arasında 1862-1278 senesinde akıllanan Seyr-i Sefain Ticaret Muahednamesi*. İstanbul, 1279, 11
- AYALON (David). "Memluk Devletinde Kölelik Sistemi". Çeviren: Samira KORTANTAMER. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 4, 1989, 211-247.
- AYAN (Dursun). *Öğrenilmiş Çaresizlik Modeli Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma*. Ankara, 1996. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AYAN (Gönül). "Lami'i Çelebi'nin Vamuk u Arza'sı". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, Haziran, 1985, 209-211.
- AYAN (Hüseyin). "Seyyid Nesimi Hakkındaki Çalışmamız". *Araştırma Dergisi*, 2, 1971, 65-74.
- Ayah ve Binyamin Ayâğı Sempozyumu*. Ankara, 1993.
- AYAŞLI (Münever). *Dersaadet*. İstanbul, 1975.
- AYAŞLI (Münever). "İki Büyük Padişah Sultan Abdülhamid-i Evvel ve Sultan Abdülhamid-i Sani". *Türk Edebiyatı*, 226, 1992, 11-12.
- AYAŞLI (Münever). "Üç Padişah Sultan III. Ahmed, Sultan III. Mustafa, Sultan III. Selim". *Türk Edebiyatı*, 218, 1991, 8-10.
- AYBARS (Ergun). "Yakın Tarihimizde Anadolu Ayaklanmaları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 50, 1987, 127-166.
- AYBEK (Z. H.). "Cemal Paşa, Afganistan'ın Teşkilatlanması ve Hindistan Meselesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 260-263.
- AYBET (Gülgün İçel). "O Şehir-i İstanbul ki..". *İstanbul*, 7, 1993, 127-134.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *İhtilâlin Mantığı*. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1973, 488 s.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Makedonya'dan Orta Asya'ya Enver Paşa*. 2. Baskı. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1970-1972.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Makedonya'dan Orta Asya'ya Enver Paşa*. 3. Baskı. III. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1985, 600 s.+2 y.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Makedonya'dan Orta Asya'ya Enver Paşa*. I. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1971, 565+2 s.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Makedonya'dan Orta Asya'ya Enver Paşa*. 5. Baskı. I. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1995.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Makedonya'dan Orta Asya'ya Enver Paşa*. I. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1970, 596+2 s.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Makedonya'dan Orta Asya'ya Enver Paşa*. 4. Baskı. 2. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1986, 577 s.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Makedonyadan Orta Asya'ya Enver Paşa: 1914-1922*. 4. Baskı. 3. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1992.

- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Tek Adam: Mustafa Kemal*. 13. Baskı. 1. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1994.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Tek Adam Mustafa Kemal*. 10. Baskı. II. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1986, 560 s.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Tek Adam Mustafa Kemal*. 2. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1995.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Tek Adam Mustafa Kemal: 1919-1922*. 7. Baskı. II. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1980, 560 s.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Tek Adam Mustafa Kemal*. 8. Baskı. I. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1981, 423 s.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Tek Adam Mustafa Kemal*. 2. Baskı. I. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1965.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Tek Adam Mustafa Kemal*. 12. Baskı. İstanbul, Remzi Kitabevi, 199 s.
- AYDEMİR (Şevket Süreyya). *Tek Adam Mustafa Kemal*. 2. Baskı. II. Isparta, Remzi Kitabevi, 1966.
- AYDIN (Ayşe). *Tunalı Hilmi Bey Hayatı. Siyasi Faaliyetleri ve Eserleri*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi.
- AYDIN (Bilgin). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Ermeni Nüfusunun Dağılımı ve Dış Devletlerin Müdahalesi". *Dış Politika*, 9, 1990, 221-226.
- AYDIN (Dündar). "Erzurum Şehrini Osmanlı Fethini Müteakip Yeniden İmarı, İskanı ve İlk Sakinleri". *Araştırma Dergisi*, 1, 1970, 101-114.
- AYDIN (Faruk). "1878 (H. 1295)'de Osmanlı Devleti'nde Meydana Gelen Güç Hareketleri ve Göçmenlerin İskanı". *Askeri Tarih Bülteni*, XVIII, 34, 1993, 33-41.
- AYDIN (Filiz). "Seyirci Aslanbey Köyünde "Şeyh Sücaeddin" Külliyesi". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 201-227.
- AYDIN (Filiz). "Sinop, Alaiye (Süleyman Pervane) Medresesi". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 231-273.
- AYDIN (Gülây). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yönetici Seçkinlerin Toplumsal Kökenleri*. Erzurum, 1994. Bilim Uzmanlığı Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü Atatürk Üniversitesi.
- AYDIN (Hâkî). "Bolu Eşkiyalılarına Dair". *Çele*, 20, 1964, 33-34.
- AYDIN (Hilmi). "Kanunî'nin Kılıçları". *Tarih ve Medeniyet*, 23, 1996, 61-63.
- AYDIN (Mahir). *Osmanlı Eyaletinden Üçüncü Bulgar Çarlığına*. İstanbul, Kitabevi Yayınları, 1996, 229+3 s.
- AYDIN (Mahir). "Sultan İkinci Mahmud Döneminde Yapılan Nüfus Tahrirleri". *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul*, 28-30.VI.1989. İstanbul, 1990, 81-106.
- AYDIN (Mehmet). "Farabi'nin Ruhun Ölümsüzlüğüne Dair Görüşü İle İlgili Bazı Yanlış Anlamalar". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü*, 5, 1982, 121-128.
- AYDIN (Suavi). "Yahudiler ve Türk Milliyetçiliği". *Tarih ve Toplum*, 89, 1991, 301-304.
- AYDINER (Mesut). *Miiminzade Ahmed Hasib, Ravzatü'l-Kübra-Tahlil ve Mein*. İstanbul, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- AYDINOĞLU (Kemal). "Osmanlı Hilali Ahmet Madalyası". *Türk Nüsmatik Derneğinin 20. Kuruluş Yılında İbrahim Artuk'a Armağan*. Hazırlayan: Kemal AYDINOĞLU. İstanbul, Türk Nüsmatik Derneği, 1988, 17-36.
- AYDOĞAN (Bedri). *Namık Kemal'in Eserlerinde Sanat ve Edebiyat Görüşleri*. Adana, 1992. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- AYDOĞMUŞ (Tahir). "XVI. Yüzyılda Bağdad Tarihi". *VIII. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1981, 1473-1476.
- AYDÜZ (Salim). *Osmanlı Devleti'nde Miineccimbaşılık ve Miineccimbaşılar*. İstanbul, 1994. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AYDÜZ (Salim). *Osmanlı Devleti'nde Miineccimbaşılık ve Miineccimbaşılar*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- AYGEN (Mehmet Saadettin). *Afyonkarahisarlı Alim ve Lügatçı Muslihiddin Mustafa bin Şemseddin Karahisarî Abteri*. Afyon, Türkeli Matbaası, 1980, 150 s.
- AYIN (Faruk). "1878 (H.1295)'de Osmanlı Devleti'nde Meydana Gelen Göç Hareketleri ve Göçmenlerin İskanı". *Askeri Tarih Bülteni*, 34, 1993, 33-41.
- AYIŞIĞI (Metin). *Mareşal Ahmet İzzet Paşa (Askeri ve Siyasi Hayatı)*. İstanbul, 1991. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AYKIN (Abdullah). *Fuat Köprülü'nün Türk Tarih Dizisi Adlı Eserinin Transliterasyonu ve Değerlendirilmesi*. Kayseri, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- AYKUT (Nezihî). "Damat İbrahim Paşa". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 193-221.
- AYKUT (Nezihî). *Hasan Beyzade Tarihi*. İstanbul, 19. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- AYNİ (Mehmet Ali). *Davulfinun Tarihi*. İstanbul, 1927, 82 s.
- Ayni Ali Efendi. *Kanunname-i Al-i Osman: Osmanlı Devleti Kanunları*. Çeviren: Hadiye TUNCER. Ankara, Tarım Bakanlığı Yayınları, 1962, XII+262 s. (Mesleki Mevzuat Serisi: H.7).
- Ayni Ali Efendi. *Kavanin-i Al-i Osman der Hulusa-i Mezzamin-i Defter-i Divan*. İstanbul, 1979, 40+130 s. (Enderun Yayınları No: 4).
- AYTAÇ (Kemal). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Okul Kuruluş Sistemi". *Millî Kültür*, 3, 1981, 9-13.
- AYVAZOĞLU (Beşir). "Ateş Denizinde Üç Gün". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 171-184.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *Fatih Devri Sonlarında İstanbul Mahalleleri: Şehrin İskanı ve Nüfusu*. Ankara, 1958.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *Fatih Devri Sonlarında İstanbul Mahalleleri, Şehrin İskanı ve Nüfusu*. Ankara, Doğan Kardeş Yayınları, 1958, 86 s.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). "Fatih Devrinde İstanbul Mahalleleri". *Vakıflar Dergisi*, 4, 1958, 249-263.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). "Gazanfer Ağa Manzumesi.". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 3, 1957, 85-96.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *XIX. Asırda İstanbul Haritası*. İstanbul, İstanbul Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü, 1958, 27 s.
- AYVERDİ (Samiha). "Bir Dahi Hükümdar Yavuz Sultan Selim". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 3, 33, 1989, 61-62.
- AYVERDİ (Samiha). *Ebedî ve Manevî Dünyası İçinde Fatih*. İstanbul, Bilgi Yayınları, 1974, 134 s. (İstanbul Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü Neşriyatı: 19).
- AYVERDİ (Samiha). *Edebi ve Manevî Dünyası İçinde Fatih*. 4. Baskı. İstanbul, İstanbul Fethi Derneği, 1983, 334 s.

- AYVERDİ (Samiha). *Edebi ve Manevi Dünyası İçinde Fatih*. İstanbul, İstanbul Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü, 1990, 334 s.
- AYVERDİ (Samiha). *Edebi ve Manevi Dünyası İçinde Fatih*. İstanbul, İstanbul Fetih Derneği Neşriyatı, 1953, XIII+291 s.
- AYVERDİ (Samiha). *Edebi ve Manevi Dünyası İçinde Fatih*. İstanbul, Baha Matbaası, 1974, 334 s.
- AYVERDİ (Samiha). "Kahraman Baba-Oğul (Köprülü Mehmet Paşa ve Fazıl Ahmet Paşa Üzerine)". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, VI, 72, 1992, 39-40.
- AZİMZADE HAKKI. *Türkiyede Meclis-i Mebusan*. 1. Mısır, 1907, 363 s.
- AZİZ. *Mirat-i Tarih-i Osmani*. İstanbul, 1301.
- BABACAN (Mehmet). "Türk Kültür ve Edebiyatında Meseleler". *Bilge Dergisi*, 17, 1998, 60-62.
- BABİNGER (Franz), ÖZTÜRK (Necdet). *Osmanlı Şam Valileri*. İstanbul, 1997.
- BABİNGER (Franz). "Mehmed the Conqueror and His Time". Tanıtan: Halil İNALCIK. *American Historical Review*, LXXXIV, 2, 1979, 510-511.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean-Louis). "1527 Anadolu İsyanı Hakkında Yayınlanmamış Bir Rapor". *Belleken*, LI, 199, 1987, 107-117.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean-Louis). "Autor du Dossier Kasım et de Quelques Problemes de Prosopographie Ottomane". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 847-863.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean-Louis). "Un Plan Inadit de Van". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1675-1689.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean Louis). "Deux certificats de Dédouanement de sores a Erzincan en 1345". *Osmanlı Araştırmaları*, III, 1982, 43-54.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean Louis). "Padişah ve Şah". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1987, 32-42.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean Louis). "Şah İsmail ve Canberdi Gazali İsyanı". Çeviren: Mahmut ŞAKİROĞLU. *Erdem*, 5, 13, 1989, 227-237.
- BAGCI (Rıza). "Baha Tevfik-Ömer Seyfettin Münasebeti ve Baha Tevfik'in Ömer Seyfettin Üzerindeki Tesirleri". *Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 5, 1989, 111-125.
- BAGIŞ (Ali İhsan). *In The Third International Conference on Bilad al-Sham*. Palestine, Amman: University of Jordan and Yarmouk University, 1980, 3-7.
- BAGIŞ (Ali İhsan). "The Jewish Settlement in Palestine and the Ottomans' Policy". *In The Third International Conference on Bilad al-Sham*. Palestine, Amman: University of Jordan and Yarmouk University, 1980, 3-7.
- BAHADİROĞLU (Yavuz). *Çelebi Mehmet; Hayatı, Mefkuresi, Mücadelesi*. 2. Basım. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1986, 106 s.
- BAHADİROĞLU (Yavuz). *II. Murad*. 2. Basım. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1996, 112 s.
- BAHADİROĞLU (Yavuz). *II. Murad: Hayatı, Mefkuresi, Mücadelesi*. 1. Basım. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1986, 112 s.
- BAHADİROĞLU (Yavuz). *IV. Murad*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- BAHADİROĞLU (Yavuz). *Orhan Gazi, Hayatı, Mefkuresi, Mücadelesi*. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1987, 96 s.
- BAHADİROĞLU (Yavuz). *Osman Gazi*. 3. Baskı. İstanbul, Nesil Yayınevi, 1985, 89 s.
- BAHADİROĞLU (Yavuz). *Osman Gazi, Hayatı, Mefkuresi, Mücadelesi*. 2. Basım. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1983, 89 s.
- BAHADİROĞLU (Yavuz). *Sultan IV. Murad*. 2. Baskı. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1989.
- BAHADİROĞLU (Yavuz). *Uzaklar Yakındır*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- Babri *Savcı'ya Armağan*. Ankara, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, 1988.
- Babri *Savcı'ya Armağan*. İstanbul, 1988.
- Babriye *Müzesi Kataloğu*. İstanbul, 1917, 84 s.
- BAKAN (Mustafa). *Merzifon ve Havalisinde Yabancı Faaliyetler* (1892-1922). Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- BAKİ (Edip Ali). XVII-XVIII. *Asırlarda Meçhul Halk Tarihinden*. Afyon, 1951.
- BAKIR (Mehmet). "Fatih İstanbul Kapılarında (Şiir)". *Çınaraltı Mecmuası*, 10, 1948, 12.
- BAKLACIOĞLU (Ayfer). *İstanbul Dapres Gerard de Nerval*. İstanbul, Sinan Yayınları, 1978, III+142 s.
- BAL (Halil). *Azerbaycan Cumhuriyeti'nin Kuruluş Mücadelesi 1914-1918*. İstanbul, 1996. Doktora Tezi.
- BAL (Halil). *Bulgaristan'da Türkçe Yer Adları*. İstanbul, 1987. Yüksek Lisans Tezi.
- BALCIOĞLU (A. Rahim). *Büyük Mehmetçik Mareşal Fevzi Çakmak*. 2. Basım. İstanbul, Toker Yayınları, 1987, 240 s.
- BALCIOĞLU (A. Rahim). *Mareşal Fevzi Çakmak <Büyük Mehmetçik>*. İstanbul, Toker Yayınları, 1977, 196+ (1) s.
- BALCIOĞLU (Mustafa), KURTCEPHE (İsrafil). "Harput Misyoner Merkezi'nin Belgelerine Göre Türkiye'de Amerikalı Misyonerlerin Faaliyetleri". *Türk Kültürü*, 340, 1991, 495-503.
- BALCIOĞLU (Mustafa). "Aşiret Alayları". *Toplumsal Tarih*, 1, 4, 1994, 48-51.
- BALCIOĞLU (Mustafa). "Birinci Dünya Savaşı Öncesinde Bir Rus Komplosu: Şeyh Selim Ayaklanması". *Türk Kültürü*, XXX, 350, 1992, 42-45.
- BALCIOĞLU (Mustafa). "Osmanlı'da Genç Dernekleri". *Türk Kültürü*, 30, 346, 1992, 34-40.
- BALCIOĞLU (Tahir Harimi), ÜLKEN (Hilmi Ziya). *Türk Tarihinde Mezhep Cereyanları*. İstanbul, Kanaat Kitabevi, 1940, 271 s.
- BALİ (Rifat N.). "Bir Yahudi Mali ve Sosyal Yardımlaşma Kurumu: Dersaadet Küçük İstikrazat Sandığı". *Tarih ve Toplum*, 27, 160, 1997, 45-54.
- BALİ (Rifat N.). "Hasköy Yangını (13 Mart 1908)". *Tarih ve Toplum*, 27, 159, 1997, 21-24.
- BALİOĞLU (Tarık). "Çocuk Kaçıran İtilaf Çetesi". *Tarih ve Medeniyet*, 20, 1995, 34-35.
- BALİOĞLU (Tarık). "İzmirde Yunan Vahşeti". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 12-17.
- BALİOĞLU (Tarık). "Osmanlı'da Eğitim Öğretim Kurumları". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 23-27.
- BALİOĞLU (Tarık). "Yangın Vaaaaa!...". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 54-56.

- BALİVET (Michel). "15. Yüzyılda Müslümanlar ile Hıristiyanlar Arasında Dinsel Kaynaşmanın İki Yandaşı. Bir Türk: Simavnalı Bedreddin ve Bir Rum: Trabzonlu Georgias". *Tarih ve Toplum*, 6, 32, 1986, 48-55.
- BALKAN (A. Kadri). *Plevne Müdafası ve Gazi Osman Paşa*. Balıkesir, Türk dili Matbaası, 1952, 14 s.
- BALKAN (Ethem Ruhi). *İbrahim Hakkı Konyalı ve Eserleri*. İstanbul, Kültür Matbaası, 1941, 35 s.
- BALTA (Evangelia). "Composition de'mographique et Structure de L'habitat dans la wille de Serres aux XV. et XVI.c Siecles". *Osmanlı Araştırmaları*, 15, 1995, 163-187.
- BALTACIOĞLU (İsmail Hakkı). *Avrupa Bizi Nasıl Tanıyor*. İstanbul, 1329, 24 s.
- BALTACIOĞLU (İsmail Hakkı). *Ziya Gökalp*. İstanbul, Yeni Yayınları, 1966, 211 s.
- BALTALI (Kemal). "1875 Hersek Ayaklanması Sırasında Sırbistan'ın Osmanlı Devletine Karşı Savaşa Girmek Amacıyla Karadağ'la Yaptığı Görüşmelere Dair Bazı Önemli Belgeler". *Belleten*, L, 198, 1986, 833-859.
- BALTALI (Kemal). "1875 Hersek Ayaklanmasının Uluslararası Bir Nitelik Kazanması". *Belleten*, LI, 199, 1987, 205-230.
- BANARLI (Nihat Sami). "İstanbul Fethini Gören Üsküdar". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 4, 1958, 1-32.
- BANARLI (Nihat Sami). *Tarih ve Tasavvuf Sohbetleri*. İstanbul, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları, 1984, 262 s.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Anıtlarıyla ve Tarihî Eserleriyle İstanbul*. İstanbul, Yeni Yayınları, 1963, 79+(1) s.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Fatih Sultan Mehmet*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1943, 31 s.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Gazi Osman Paşa*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1943, 28 s.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *İsmet İnönü*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1943, 30 s.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Kanuni Sultan Süleyman*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1944, 29 s.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Mareşal Fevzi Çakmak*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1943, 31 s.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Osman Gazi*. İstanbul, 1943, 25 s. (Türk Kahramanları Serisi).
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Süleyman Paşa*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1943, 30 s.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Yavuz Sultan Selim*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1943, 31 s.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Yıldırım Bayezit*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1943, 28 s.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Yıldırım Bayezid*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1943, 28 s. (Türk Kahramanları Serisi).
- BARDAKÇI (İlhan). "19 Mayıs Ötesinin Meçhul Tarafları". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 18-21.
- BARDAKÇI (İlhan). "Biz Bizi Unuttuk". *Tarih ve Medeniyet*, 1, 1994, 69-72.
- BARDAKÇI (İlhan). "Bu Devletin Deddiği Yapılır". *Tarih ve Medeniyet*, 17, 1995, 30-32.
- BARDAKÇI (İlhan). *İmparatorluğa Veda*. İstanbul, Özal Yayınevi, 1985, 615 s.
- BARDAKÇI (İlhan). "Kanuni Döneminin İnsanı ve Toplamı". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 27-30.
- BARDAKÇI (İlhan). "Linç Edilişimizin Seyir Defteri". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 34-37.
- BARIŞTA (H. Örcün). *İstanbul Çeşmeleri: Ortaköy Damat İbrahim Paşa Çeşmesi, Hacı Mehmet Ağa Çeşmesi, Taksim Mektebindeki I. Mahmud Çeşmesi*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1993, X+86 s. (Resim; Bibliyografya). (T. C Kültür Bakanlığı Yayınları: 1410, Tanıtma Eserleri Dizisi: 46).
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı Devrinin İktisadi Yapısı". *Barış Dinyası Mecmuası*, II, 19, 1963, 602-608.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda İmaret Sitelerinin Kuruluş ve İşleyiş Tazına Ait Araştırmalar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 23, 1-2, 1962-1963, 239-296.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Teşekküllü Meselesi". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, I., 2, 1944, 343-356.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı Kanunnameleri". III. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 505-519.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Şehirlerin Teşekkül ve İnkişaf Tarihi Bakımından: Osmanlı İmparatorluğunda İmaret Sitelerinin Kuruluş ve İşleyiş Tazına Ait Araştırmalar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 23, 1-2, 1962-1963, 239-296.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Tarihi". *Türkiyat Mecmuası*, X, 1953, 1-26.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türkiye'de 'Servaj' Var mı idi?". *Belleten*, XX, 78, 1956, 237-246.
- BARNES (John Robert). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Tarikatlar". *Türkiye Günlüğü*, 45, 1997.
- BARTLET (Shmidt). *Çanakale Harekat-ı Harbiyesine Dair İfşaat*. İstanbul, 1331.
- BARTLET (Sir Shmidt). *Teselya Marekesinde..* İstanbul, 1315, 526 s.
- BARUT (Mustafa). *Halil Rifat Paşa'nın Sivas Valiliği (1882-1885)*. Ankara, 1984. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- BASİRETÇİ (Ali). *İstanbul'da Elli Yıllık Önemli Olaylar*. Önsöz: Tarih Zafer TUNAYA. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1976, 109 s.
- BAŞ (Ali), ÜREKLİ (Bayram). "Veli Baba ve Senirkent Uluğbey'deki Manzumesi". *S.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi*. Konya, 1995, 139-217.
- BAŞAR (Fahmeddin). "Ertuğrul Gazi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 314-315.
- BAŞAR (Fahmeddin). "Evrenosoğulları". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 539-541.
- BAŞAR (Fahmeddin). "Osmanlı Tarihi (1299-1451)". *Osmanlı Ansiklopedisi*. İstanbul, 1993, 2-263.
- BAŞAR (Solmaz). "402. Anma Yılında Mimar Sinan". *PTT Dergisi*, 89, 1990, 16-18.
- BAŞARAN (Özdemir). *Tarihi ile Osmanlık*. Ankara, Yargıçoğlu Matbaası, 1974, IV+104 s.
- BAŞBUĞU (Ayşegül). *Cumhuriyet Öncesi ve Cumhuriyet'in Başlangıç Döneminde Kadın Sorunu ve Yayın Diynası*. İstanbul, 1991. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BAŞBUĞU (Ayşegül). "Türk Kadınının Toplumsal ve Yasal Statüsünün

- Dönüşümü Sürecindeki Önemli Değişkenlerden Biri Olarak Kadin Örgütleri". *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8, 1-2, 1991, 283-291.
- BAŞGELEN (Nezih). "Eski Kartpostallarda Turistik İzmir ve Çevresi". *Üç İzmir*. İstanbul, 1992, 363-368.
- BAŞGELEN (Nezih). "Geçmişten Günümüze Saraybosna". *Tarih ve Toplum*, 22, 132, 1994, 35-39.
- BAŞGELEN (Nezih). "Kartpostallarda Yaşayan Eski İstanbul: Eyüp". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 213-220.
- BAŞİKOĞLU (Munise). "Babam Rıza Tevfik". *Tarih ve Toplum*, 59, 1988, 305-312.
- BAŞİKOĞLU (Munise). "Babam Rıza Tevfik". *Tarih ve Toplum*, 60, 1988, 371-376.
- BAŞİKOĞLU (Munise). "Babam Rıza Tevfik". *Tarih ve Toplum*, 57, 1988, 137-142.
- BAŞİKOĞLU (Munise). "Babam Rıza Tevfik". *Tarih ve Toplum*, 58, 1988, 237-242.
- BAŞKAN (Seyfi). *Ankara Hacı Bayram-ı Veli Camii ve Türbesi*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- BAŞKAN (Seyfi). "İznik'te Nilüfer Hatun İmareti". *Türkiyemiz*, 48, 1986, 18-20.
- BAŞMUALLİM TALAT. *Osman İli Tarihi*. İstanbul, 1926, 32 s.
- BAŞTAV (Şeref). 16. Asırda Yazılmış Grekçe Anonim Osmanlı Tarihi, Giriş ve Metin. Ankara, 1973.
- BAŞTAV (Şerif). "Başlangıçtan Zamanımıza Kadar Türkiye Tarihi". *Türk Kültürü*, II, 20, 1964, 9-63.
- BAŞTAV (Şerif). "Ortaçağ'da Malatya'nın Jeopolitik Durumu". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 31, 1-2, 1995, 55-62.
- BAŞTUNA (Yüksel). *Beyoğlu: Diünden bugüne*. İstanbul, Yılmaz Yayınları, 1993, 111 s.
- BATES (Ü. Ülkü). "The Patronage Of Sultan Süleyman-The Süleymaniye Complex İn İstanbul". *Araştırma Dergisi*, 9, 1978, 67-74.
- BATUR (Afife). "1894 Yazı Pek Heyecanlı Geçmişti. Bir Depremın Yüzyıl Dönümü". *İstanbul*, 10, 1994, 25-32.
- BAYAT (Ali Haydar). "Manisa Hafsa Sultan Külliyesi ve Dartüşşifası". *Türk Kültürü*, XVI, 190, 1978, 596-611.
- BAYATLI (Ali Haydar). "Osmanlı Devleti Döneminde Sünnet Merasimleri". *Türk Folklorü*, III, 35, 1982, 3-5.
- BAYDAR (Mustafa). *Kabakçı Mustafa İsyanı*. İstanbul, O. Yalçın Marbası, 1954, 15+(1) s.
- BAYINDIR (Ekrem). *Ablatlı, Dervişoğlu, Kavalcı Recep*. İstanbul, Ahmet Sait Matbbası, 1951, 34 s.
- BAYINDIR (Seda). *Adana Ermeni İsyanı (1909)*. İstanbul, 1997. Yüksek Lisans Tezi.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Farîh Sultan Mehmed'in Muhiti ve Şahsiyeti Üzerinde Bir Deneme". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 14, 3-4, 1956, 69-84.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). *Midhat Paşa: Siyasi ve İdari Şahsiyeti*, 100. Kuruluş Yılı Armağanı. İstanbul, 1964, 96+53 s.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Midhat Paşa'nın Gizli Bir Siyasi Teşebbüsü". *III. Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 470-477.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). *Midhat Paşa: Siyasi ve İdari Şahsiyeti*. Ankara, T.C. Ziraat Bankası Basımevi, 1964, 95 s.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Midhat Paşa Hakkında Yeni Yayınlar ve Görüşler". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, IV, 6-7, 1968, 249-261.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Osmanlı İmparatorluğunda XVII. ve XVIII. Yüzyıllar Boyunca Para Düzeni ile İlgili Belgeler". *Belgeler*, IV, 7-8, 1967, 49-77.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Patrona Halil Ayaklanması İle İlgili Kaynaklar Hakkında". *IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 177-182.
- BAYKAL (İsmail Hakkı). *Enderun Mektebi Tarihi-Kuran, Fatih Sultan Mehmet*. I. İstanbul, 1953, 154 s. (İstanbul Fethi Derneği Neşriyatı. Sayı: 20).
- BAYKARA (Tuncer). *Denizli Tarihi*. İstanbul, 1969.
- BAYKARA (Tuncer). "Denizli Tarihi-İkinci Kısım Bibliyografya-1070-1429". *Türk Kültürü*, IX, 105, 1971, 773-776.
- BAYKARA (Tuncer). "Fethi Okyar, Üç Devirde Bir Adam". *Türk Kültürü*, XXIII, 1-2, 1985, 507-510.
- BAYKARA (Tuncer). *Hınıs ve Malazgirt Sancakları Yer Adları (XVI. Yüzyıl)*. Ankara, 1991, VII+86 s.
- BAYKARA (Tuncer). "Hınıs ve Malazgirt Sancakları Yer Adları (XVI. Yüzyıl)". Tanıtıcı: Turan GÖKÇE. *Türk Kültürü*, 30, 352, 1992, 61-63.
- BAYKARA (Tuncer). *Osmanlılarda Medeniyet Kavramı ve Ondokuzuncu Yüzyıla Dair Araştırmalar*. İzmir, 1992, 194 s.
- BAYKARA (Tuncer). "Ribâ ve Rabât". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 124-128.
- BAYKARA (Tuncer). "Türk Şehircilik Tarihinden: Hatun Şehirleri". *Belleten*, XLIV, 175, 1980, 497-510.
- BAYKARA (Tuncer). "XIX. Yüzyılda Urla Yarımadası'nda Nüfus Hareketleri". *Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi*. Ankara, 1980, 279-286.
- BAYKENT (Tuğrul). "Pierre Loti (14 Ocak 1850-10 Haziran 1923)". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 11-14.
- BAYKUT (Cami). *Osmanlılığın Atısı, Düşmanları ve Dostları*. İstanbul, 1331, 48 s.
- BAYLAV (Naşid). *Fatih Sultan Mehmed Devrinde Telif, Tercüme ve İstinsab Edilen Tıp Eserleri ve İlaçları*. İstanbul, 1953, 84 s. (Türkiye Tıbbi Müstehzerat Laboratuvarları Derneği Yayınlarından No: 1).
- BAYRAK (M.Orhan). *İstanbul: M.Ö. 657'den Bugüne Kadar 26 Asırlık Son Roma, Bizans, Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemleri*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1956, 199+16 s.
- BAYRAK (M.Orhan). *İstanbul'da Gömülü Meşhur Adamlar <1453-1978>*. İstanbul, Anıtlar Derneği, 1979, 276 s.
- BAYRAK (M.Orhan). *İstanbulda Gömülü Meşhur Adamlar*. İstanbul, 1979, 1-276.
- BAYRAK (M.Orhan). *Osmanlı Tarihi: Yazarları-Biyografi ve Bibliyografi*. 1982, 248 s.
- BAYRAK (Mehmet). *Eşkiyalık ve Eşkiya Türküleri*. Ankara, 1988, XV+386 s.
- BAYRAK (Mehmet). *Kürtler ve Ulusal Demokratik Mücadeleleri Üstüne: Gizli Belgeler, Araştırmalar, Notlar*. Ankara, Özge Yayınları, 1993.
- BAYRAK (Mehmet). *Tevfik Fikret ve Devrim*. 2. Basım. Ankara, Yorum Basın-Yayın, 1986, 176 s.
- BAYRAK (Meral). *1821 Mora İsyanı ve Yunanistan'ın Bağımsızlığı*. Eski-

- şehir, 1999. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- BAYRAK (Şaban). XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Harput ve Çevresinde Etkiyelik Olayları. Malatya, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İnönü Üniversitesi.
- BAYRAKDAR (Mehmet). *La Philosophie Mystique De La Religion Chez Dawud De Kayseri*. Paris, 1978. Doktora Tezi.
- BAYRAKTAR (Nimet). "Şemsi Ahmed Paşa, Hayatı ve Eserleri". *Tarih Dergisi*, XXVII, 33, 1982, 99-115.
- BAYRAKTAR (Nimet). "Şemsi Ahmet Paşa, Hayatı ve Eserleri". *Tarih Dergisi*, III, 3, 1980-1981, 99-114.
- BAYRAM (Mikail). "Ahi Evran'ın Öldürülmesi ve Ölüm Tarihinin Tesbiti". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, XII, 1981-1982, 623-641.
- BAYRAM (Mikail). "Ahi Evren Kimdir? (Gerçek Şahsiyeti ve Eserleri)". *Türk Kültürü*, XVI, 191, 1978, 658-668.
- BAYRAM (Mikail). *Abi Evren ve Abi Teşkilatının Kuruluşu*. Konya, 1991, XVI+ 192 s.
- BAYRAM (Sadi). "Ahiliğe Genel Bir Bakış, Ahlak ve Hoşgörü". *Erdem*, 8, 23, 1996, 583-598.
- BAYRAM (Sadi). "Ahilik ve Bir Ahi Şeceresi". *Belleten*, LVIII, 221, 1994, 295-309.
- BAYRAM (Sadi). "An (Akhi) Genealogical Tree". *Belleten*, LVIII, 222, 1994, 311-327.
- BAYRAM (Sadi). "Ladik ve Seyyid Ahmed-i Kebir er-Rıfai Hazretleri". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 74, 1991, 139-144.
- BAYRAM (Sadi). "Samsun-Ladik ve Seyyid Ahmed-i Kebir Hazretleri". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1990, 11-23.
- BAYRAMOĞLU (Fuat). *Hacı Bayram-ı Veli-Yaşamı-Soyu-Vakfı*. II. Ankara, 1983, 306 s.
- BAYRAMOĞLU (Fuat). *Hacı Bayram-ı Veli-Yaşamı-Soyu-Vakfı*. I. Ankara, 1983, 135 s.
- BAYSAR (Hilal). *Ömeri'l-Fuadi Hayatı Edebi Şahsiyeti Eserleri*. Ankara, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- BAYSUN (Cavid). "Abdülhamid I.". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 73-76.
- BAYSUN (Cavid). "Abdülkerim Nadir Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 90-92.
- BAYSUN (Cavid). "Ahmed I.". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 161-164.
- BAYSUN (Cavid). "Ahmed II.". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 164-165.
- BAYSUN (Cavid). "Ahmed Paşa (Bonneval)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 199.
- BAYSUN (Cavid). "Ahmed Paşa (Kara)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 193.
- BAYSUN (Cavid). "Ahmed Paşa, b. Hasan Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 199-200.
- BAYSUN (Cavid). "Ayas Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 43-47.
- BAYSUN (Cavid). "Aziz Efendi (Ali)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 154-155.
- BAYSUN (Cavid). "Bağdad (Osmanlı Devri'nde Bağdad'ın Tarihi)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 205-211.
- BAYSUN (Cavid). "Bala". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 262-263.
- BAYSUN (Cavid). "Belgrad". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 475-485.
- BAYSUN (Cavid). "Budin". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 748-760.
- BAYSUN (Cavid). "Cem Sultan". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1976, 69-81.
- BAYSUN (Cavid). "Cemali (Zenbilli Ali Efendi)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1976, 85-88.
- BAYSUN (Cavid). "Cevdet Paşa'nın İşkodra Memuriyetine Aid Vesikalar". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 17, 22, 1967, s. 181.
- BAYSUN (Cavid). "Çelebi-zade İsmail Asım Efendi". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1976, 370-375.
- BAYSUN (Cavid). "Çivi-zade". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1976.
- BAYSUN (Cavid). "Derviş Mehmed Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1976, 548-549.
- BAYSUN (Cavid). "Derviş Mehmed Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1976, 547-548.
- BAYSUN (Cavid). "Derviş Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1976, 551-552.
- BAYSUN (Cavid). "Ebussuud Efendi". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1977, 92-99.
- BAYSUN (Cavid). "Emir Sultan". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1977, 261-263.
- BAYSUN (Cavid). "Emir Sultan'ın Hayatı ve Şahsiyeti". *Tarih Dergisi*, I, 1, 1949, 77-94.
- BAYSUN (Cavid). "Es'ad Efendi". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1977, 359-362.
- BAYSUN (Cavid). "Evliya Çelebi". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1977, 400-412.
- BAYSUN (Cavid). "Köser Sultan". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1955, 915-923.
- BAYSUN (Cavid). "Ma'n". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 268-272.
- BAYSUN (Cavid). "Mehmed IV". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 547-557.
- BAYSUN (Cavid). "Mehmed Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 580-581.
- BAYSUN (Cavid). "Mihr-ü Mah Sultan". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 307-308.
- BAYSUN (Cavid). "Muhtar Paşa (Ahmed)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 516-532.
- BAYSUN (Cavid). "Murad IV". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 625-647.
- BAYSUN (Cavid). "Musalla (Namazgah)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 671-677.
- BAYSUN (Cavid). "Musafa Çelebi (Fatih'in Oğlu)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 689-690.
- BAYSUN (Cavid). "Mustafa IV". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 708-714.
- BAYSUN (Cavid). "Mustafa Paşa (İşkodralı)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 727-730.
- BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşid Paşa". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 732-746.
- BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşid Paşa'nın Siyasi Yazıları". *Tarih Dergisi*.

- si, XI, 15, 1960, 121-143.
- BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşid Paşa'nın Siyasi Yazıları". *Tarih Dergisi*, XIII, 17-18, 1963, 175-191.
- BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşid Paşa'nın Siyasi Yazıları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 10, 14, 1959, s. 39.
- BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşid Paşa'nın Siyasi Yazıları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11, 15, 1960, s. 121.
- BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşid Paşa'nın Siyasi Yazıları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 13, 17-18, 1962-1963, s. 175.
- BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşid Paşa". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 723-746.
- BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşid Paşa'nın Siyasi Yazıları". *Tarih Dergisi*, 12, 16, 1962, 43-62.
- BAYSUN (Cavid). "Müsteşar". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 835-837.
- BAYSUN (Cavid). "Müverrih Ali'nin Meva'idü'n-nefais fi Kava'idü'l-Mecalis'i Haakkında". *Tarih Dergisi*, 1, 2, 1950, 389-400.
- BAYSUN (Cavid). "Müverrih Ali'nin Meva'idü'n Nefais fi Kava'idü'l-Mecalis'i Hakkında". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 2, 1950, s. 389-401.
- BAYSUN (Cavid). "Reşid Paşa'nın Siyasi Yazıları". *Tarih Dergisi*, XII, 16, 1962, 43-63.
- BAYSUN (Cavid). "Reşid Paşa'nın Siyasi Yazıları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 12, 16, 1961, s. 43.
- BAYSUN (Cavid). "Doktor Abdülhak Adnan Adıvar, 1882-1955". *Tarih Dergisi*, VIII, 11-12, 1956, 1-11.
- BAYSUN (Cavid). "Eğrikapılı Rasim Efendi". *Tarih Dergisi*, VIII, 10, 1954, 1-17.
- BAYSUN (Cavid). "Emir Sultan'ın Hayatı ve Şahsiyeti". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 77-95.
- BAYSUN (Cavid). "Hacı Hüseyin Bağ". *Tarih Dergisi*, IV, 7, 1953, 51-69.
- BAYSUN (Cavid). "Hasan Beyzade Ahmed Paşa". *Türkiyat Mecmuası*, X, 1953, 321-340.
- BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşid Paşa'nın Siyasi Yazıları". *Tarih Dergisi*, X, 14, 1959, 39-71.
- BAYSUN (Cavid). "Mustafa Reşid Paşa'nın Siyasi Yazıları". *Tarih Dergisi*, VI, 9, 1954, 39-53.
- BAYSUN (M. Cavid). "Cevdet Paşa, Şahsiyetine ve İlim Sahasındaki Faaliyetine Dair". *Türkiyat Mecmuası*, XI, 1954, 213-230.
- BAYSUN (M. Cavid). "Evliya Çelebi'ye Dair Notlar". *Türkiyat Mecmuası*, XII, 1955, 257-264.
- BAYTOP (Burhan). "Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Eczacılık Cemiyetleri". *I. Milli Bilim Tarihi Sempozyumu*. İstanbul, 1987, 143-196.
- BAYTOP (Turhan). "XIX. Yüzyılda İstanbul'da Eczacılık". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler*. İstanbul, 1989, 175-182.
- BAYTOP (Turhan). "XIX. Yüzyılda İstanbul'da Eczacılık". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1989, s. 175-182.
- BAYUR (Yusuf Hikmet). "Atatürk'ün Geleceği Seziş Gücü ve İnsanları Anlayışına Üç Örnek". *Belleten*, XXXII, 128, 1968, 431-440.
- BAYUR (Yusuf Hikmet). *İnkılap Tarihi*. I. İstanbul, Maarif Matbaası, 1940, XXII+354 s.
- BAYUR (Yusuf Hikmet). "Osmanlı Padişahı II. Süleyman'ın Gurkanlı Padişahı I. Alemgir (Evrenşizib'e Mektubu". *Belleten*, XIV, 54, 1950, 269-285.
- BAYUR (Yusuf Hikmet). *Türk İnkılabı Tarihi: Giriş. Berlin Muabedesinden Trablusgarb Savaşına Kadar*. I. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1940, XXII+354 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VIII. Seri No: 14).
- BAYUR (Yusuf Hikmet). *Türk İnkılabı Tarihi*. 2. Baskı. I. Cilt 1. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1963, XVI+493 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VIII. Seri No: 14).
- BAYUR (Yusuf Hikmet). *Türk İnkılabı Tarihi*. 2. Baskı. I. Cilt 2. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1964, XI+291 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VIII. Seri No: 14).
- BAYUR (Yusuf Hikmet). *Türk İnkılabı Tarihi: 1911 Başından Balkan Savaşına Kadar*. II. Cilt I. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1943, XXXII+522 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VIII. Seri No: 14).
- BAYUR (Yusuf Hikmet). *Türk İnkılabı Tarihi: Osmanlı Aşayının Paylaşılması İçin Anlaşmalar*. II. Cilt 3. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1951, XVI+512 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VI-II. Seri No: 14).
- BAYUR (Yusuf Hikmet). *Türk İnkılabı Tarihi: Fikir Cereyanları, İnkılap Hareketleri*. II. Cilt 4. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1952, XVI+796 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları VIII. Seri No: 14).
- BAYUR (Yusuf Hikmet). *Türk İnkılabı Tarihi: 1914-1918 Genel Savaş. Savaşın Başından 1915 Başına Kadar*. III. Cilt 1. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1953, XIV+521 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VIII. Seri No: 14).
- BAYUR (Yusuf Hikmet). *Türk İnkılabı Tarihi: Çanakkale Vuruşmaları ve Onların Tepki ve Sonuçları*. III. Cilt 2. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1955, XIX+590 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VIII. Seri No: 14).
- BAYUR (Yusuf Hikmet). *Türk İnkılabı Tarihi: 1915-1917 Vuruşmaları ve Bunların Siyasal Tepkisi*. III. Cilt 3. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1957, XIX+655 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VIII. Seri No: 14).
- BAYUR (Yusuf Hikmet). *Türk İnkılabı Tarihi: 1914-1918 Genel Savaşın Sonu*. III. Cilt 4. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1967, XII+878 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VIII. Seri No: 14).
- BAYUR (Yusuf Hikmet). "Yeni Bulunan Belge Dolayısıyla". *Belgeler*, XXX, 117, 1966, 103-114.
- Be-Se. "Üsküdar Cengi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 40, 1953, 2179-2184.
- Bedrettin Cömers'e Armağan Kitabı. Ankara, 1980.
- BEHMOARAS (Liz). "Hasköylü Küçük Adile Meryem Samanon'un Anıları Bir Şarkılık Hepsisi". *Toplumsal Tarih*, 6, 34, 1996, 8-18.
- BEKAROĞLU (Kemal Peker). "Tarihte İktisadi Trabzon". *Ülkü*, 4, 40, 1940, 15-18,23.
- BEKAROĞLU (Kemal Peker). "Tarihte İktisadi Trabzon". *Ülkü*, 4, 40, 1940, s. 15-18-23.
- BEKİ (Kamil). *Rakım Efendi ve Vakıat-ı Hz. Mısıri*. Bursa Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- BEKİN (A. Rıza). "Pekin Müftüsünden Abdulhamid'e Yazılan Bir Mektup". *Doğu Dilleri*, 1, 1985, 63-67.
- BEKİR (Fikri). *Mefkure-i Vatan, Orduda İman*. İstanbul, 1320, 189 s.
- Bektachiyya: Etudes sur l'ordre mystique des Bektachis et les groupes relevant de Hadji Bektach*. Editör: Alexandre POPOVİC, Giles VEINSTEIN. İstanbul, Isis Yayınları, 1996.
- BELEN (Fahri). *XX. Yüzyıl Osmanlı Devleti*. İstanbul, 1973, 392 s.
- BELEN (Fahri). *XX. Yüzyılda Osmanlı Devleti*. İstanbul, 1973, 392 s.
- BELGE (Murat). "Ateş ve İstanbul". *Tarih ve Toplum*, 16, 92, 1991, 32-34.
- BELGE (Murat). "İstanbul'da Su". *Tarih ve Toplum*, 10, 56, 1988, 31-38.
- BELGE (Murat). "İstanbul ve Hava". *Tarih ve Toplum*, 7, 39, 1987, 9-13.
- BELGE (Murat). "Yahya Kemal ve Osmanlı'da Siyasi Gelenek". *Toplum ve Bilim*, 28, 1985, 7-26.
- Belgelerle Mısır, Ermeni-Kürt, Doğu Rumeli...: Kamil Paşa ve Said Paşa'nın Anıları-Polemikleri*. 2. Baskı. Hazırlayan: Gül ÇOĞALI-GÜVEN. İstanbul, Arba Yayınları, 1991, 428 s.
- Belleten*. XXI. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1957.
- BENDER (Cemşid). *Kürt Tarihi ve Uygarlığı*. 3. Baskı. İstanbul, Kaynak Yayınları, 1991, 255 s.
- BENEKAY (Yahya). *Hacı Bayram Veli*. İstanbul, Hüsnütabiat Yayınları, 1966, 88 s.
- BERBER (Engin). "Aydın Valisi İzzet Bey'in Ölümü". *Toplumsal Tarih*, II, 12, 1994, 11-12.
- BERGE (Mecin). *Cumhuriyet Döneminde Bektaşilik*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BERGER (Albrecht). "Antik Dönem ve Ortaçağ'da Beşiktaş". *İstanbul*, 15, 1995, 97-99.
- BERKER (Aziz). *Mora İhtilali: Tarihçesi veya Penab Efendi Mecmuası*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1943, 75 s.
- BERKES (Niyazi). "104 Sayılı Belleten'de Çıkan 'İlk Türk matbaası Kurucusunun Dini ve Fikri Kimliği' Adlı Yazı İçin Bir Not". *Belleten*, XXVIII, 109, 1964, 183.
- BERKES (Niyazi). *200 Yıldır Neden Bocalıyoruz?*. İstanbul, Yön Yayınları, 1964, 176 s.
- BERKES (Niyazi). "The Development of Secularism in Turkey". Tanıtıcı: Halil İNALCIK. *OLZ*, LXIV, 9-10, 1969, 438-446.
- BERKES (Niyazi). *İkiyüz Yıldır Neden Bocalıyoruz*. 2. Baskı. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1965, 183 s.
- BERKES (Niyazi). "İlk Türk Matbaası'nın Kurucusunun Dini ve Fikri Kimliği". *Belleten*, XXVI, 104, 1962, 715-737.
- BERKES (Niyazi). *Türkiyede Çağdaşlaşma*. 2. Basım. İstanbul, 1979, 658 s.
- BERKİ (Ali Himmet). *Büyük Türk Hükiimarı İstanbul Fatih Sultan Mehmet ve Hayatı*. İstanbul, 1953, 155 s.
- BERKİN (Jülide). *16. Yüzyılda Söğüt ve Domanış Kazaları*. Eskişehir, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- BERKİN (Mehmet Servet). *Fikir Hayatımızda Ziya Gökalp*. Ankara, Ziya Gökalp Derneği Yay., 1979, 50 s.
- BERKTAY (Halil). "İki Kongreden Notlar: I Heidelberg'in Önü Arkası". *Toplumsal Tarih*, IV, 21, 1995, 13-19.
- BERÜLEVİ (Ahmed Rıza). *Devlet-i Mekkiye*. İstanbul, Işık Kitabevi, 1980, 151+9 s.
- BERZEG (Kazım). "Osmanlı'nın Son Döneminde Ekonomik Gelişme ve Samsun Örneği". *Toplumsal Tarih*, II, 12, 1994, 38-39.
- BEYATLI (Yahya Kemal). *Aziz İstanbul*. İstanbul, Yahya Kemal Enstitüsü, 1964, 208 s.
- BEYATLI (Yahya Kemal). *Baltacı Mehmet Paşa ve Katerina Bir Çadır Altında*. İzmir, Halkın Sesi Yayınları, 1935, 32 s.
- BEYAZIT (Bekir Sami). *Kürt Dağı Cebel-i Bereket Kozanoğulları İsyanı ve Güneydeki Aşiretlerin İskanları*. Antakya, 1989, 285 s.
- BEYDİLLİ (Kemal). "Bonnaval'in İzinde; Muhtedi Osman Bey veya Avusturyalı Firarı genarel Karlo de Kotzi". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 73-104.
- BEYDİLLİ (Kemal). "İgnatius Mouradgea D'Ohsson (Muradcan Tösunyan)". *Tarih Dergisi*, 34, 1983-1984, 247-314.
- BEYDİLLİ (Kemal). "İlk Mühendislerimizden Seyyid Mustafa ve Nizam-ı Cedide Dair Risalesi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, s. 387-481.
- BEYDİLLİ (Kemal). "Stephan Gerlach'ın Rûznâmesi'inde İstanbul". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler*. İstanbul, 1989, 83-105.
- BEYDİLLİ (Kemal). "Stephan Gerlach'ın Rûznâmesi'inde İstanbul". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1989, s. 83-105.
- BEYHAN (Mehmet Ali). "Bir II. Abdülhamid Devri Aydınının Profili: Lastik Said Bey". *Osmanlı Araştırmaları*, 12, 1992, 167-205.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Belgelerle Osman Ağa". *Giresun Tarihi Sempozyumu, 24-25 Mayıs 1996-Bildiriler*. İstanbul, 1997, 81-101.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Demirci Mehmet Efe'nin Bazı Faaliyetleri". *İlmi Araştırmalar Dergisi*, 3, 1996, 25-49.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Fahreddin Paşa". *DİA*, 12, 1995, 87-89.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Giresunlu Topal Osman Ağa". *Tarih ve Medeniyet*, 32, 1996, 32-36.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Hint Müslümanlarından Ankaraya Maddi Destek". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 51-53.
- BEYOĞLU (Süleyman). *II. Kayseri ve Yöresi Tarihi Sempozyumunu Bildirileri 16-17 Nisan 1998*.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Ravza-i Mutahhara Müdafii Fahreddin Paşa". *Tarih ve Medeniyet*, 38, 1997, 29-32.
- BEYOĞLU (Süleyman). *Trabzon Tarihi ve Sempozyumunu 6-8 Kasım 1997*. Baskıda.
- BEYRU (Rauf). "19. Yüzyılın İlk Yarısında İzmir'de Sosyal Yaşam". *Üç İzmir*. İstanbul, 1992, 145-216.
- BEYRU (Rauf). "İzmir'in Gezi ve Eğlence Yaşamı". *Üç İzmir*. İstanbul, 1992, 341-361.
- BEYSANOĞLU (Şevket). "Kanuni Devrinde Amid (Diyarbakır) Şehri". *V. Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, 1986, 139-154.
- BEYSANOĞLU (Şevket). "Ziya Gökalp'e göre Nasreddin Hoca ve Latifeleri". *Türk Kültürü*, XX, 230, 1982, 473-475.
- BEYZADEOĞLU (Süreyya). "16. Yüzyıl Tezkirelerinde Sosyal Şikayetler". *Dergah*, 7, 74, 1996, 15-18.
- BİLBAŞAR (Sayhan). *Çanakkale-1915*. İstanbul, Tekin Yayınları, 1972, IX+423+(2) s.
- BİLGE (Arif). *Neşehir ve Lale Devri Tarihi: Bazı Abideler ve Kitabeleri ile*. Konya, Konya Nazımby Basımevi 118+5 s.

- BİLGE (Aysen). "Mimar Sinan Hakkında Araştırmalar". *Sanat Tarihi Yıllığı* (1972-1973). İstanbul, 1973, 141-74.
- BİLGE (Nalan). "Spor Tekkeleri". *X. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2191-2200.
- BİLGİL (Kaya). "Abdülazize Karşı Hazırlanan Bir Suikast Savaşı (1868)". *Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi*, 1974, s. 1-29.
- BİLGİL (Kaya). "Abdülhak Hamid'in Bilinmeyen Bir Manzumesi". *Türk Kültürü Araştırmaları*, III-VI, 1966-1969, 253-269.
- BİLGİL (Kaya). "Lamartin'e Göre İstanbul". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 1, 1955, 109-122.
- BİLGİL (Kaya). "Namık Kemal Aleyhinde Açılan Bir Tahkikatteki İddiaları ve Şairin Cevapları". *Araştırma Dergisi*, 10, 1979, 101-187.
- BİLGİL (Kaya). "Osmanlı Devletinin Fena Durumu Karşısında Mehmet Akif'in Gençlere Gösterdiği Yol". *Araştırma Dergisi*, 2, 1971, 17-42.
- BİLGİL (Kaya). "Şeyh Müştak'a Dair Bir İpucu". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 17-21, 1-2, 1983, 47-59.
- BİLGEHAN (Muallim Şerif). "Namık Kemal Hakkındaki Şüphelere Cevap İstiyorum". *Çınaraltı Mecmuası*, 18, 1941, 6-7.
- BİLGİ (Necdet). "Ermeni Tehciri ve Mehmed Kemal Bey". *Türk Kültürü*, 28, 324, 1990, 25-33.
- BİLGİN (Mehmet). "Sürmene Şehrinin Kurulduğu Yerler". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 292-304.
- BİLGİN (Orhan). "Aşki Mustafa Efendi ve Aşk-nâmesi". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 6, 1989, 211-222.
- BİLGİNER (Recep). *Mevlana: Aşk ve Maşuk*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1993, 109 s.
- BİLGİSEVEN (A. Kurtkan). "Tarih Metodu Kullanış Tarzları Bakımından İbn-i Haldun ile Sorokin'in Mukayasesi". *Tarih ve Sosyoloji Semineri 28-29 Mayıs 1990, İstanbul*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1991, 93-102.
- BİLGİSEVEN (A. Kurtkan). "Terakki ve Tekamül". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 60, 1989, 47-59.
- BİLİM (Cahit). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Parçalanması". *Atatürk İlkeleri ve İnkılapları*, I/1, 6, 1989, 37-48.
- BİLİM (Cahit). *Osmanlı Tarihi*. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi, 1991.
- BİLİM (Cahit). "Paris'teki Osmanlı Okulu: Mekteb-i Osmani". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 2, 1989, 215-231.
- BİLİM (Cahit). "Selim Sabit Efendi ve Rehnüma-i Muallimin". *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 2, 1985, 97-107.
- BİLİM (Cahit). "Tarihçe Kuşadısı". *Deveküşü*, IV, 1997, 15-36.
- BİLKAN (Ali Fuat). "Osmanlı Şehirleri". *Erciyes Dergisi*, 124, 1988.
- BİNARK (İsmet), SEFERCİOĞLU (Nejat). *Erzurumlu İbrahim Hakkı Bibliyografyası*.
- BİNARK (İsmet), SEFERCİOĞLU (Nejat). *İstanbul-Fatih, Fetih ve Fatih Devri Hakkında Yazılmış Kitaplar Bibliyografyası*. İstanbul, Bahar Matbaası, 1977, XII+119 s.
- BİNARK (İsmet), SEFERCİOĞLU (Nejat). *İstanbul, Fatih, Fetih ve Fatih Devri Hakkında Yazılmış Kitaplar Bibliyografyası*. İstanbul, 1977.
- BİNARK (İsmet), SEFERCİOĞLU (Nejat). "Süleyman Nezif'in Eserleri". *Türk Kültürü*, 15, 172, 1977, 244-52.
- BİNARK (İsmet). *Doğumunun 95. Yıldönümü Miiasebetiyle Ziya Gökalp Bibliyografyası*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1971, XXVII+200 s.
- BİNARK (İsmet). "Oğuz Adının Menşei (Oğuzlar 1967)". *Türk Kültürü*, XIV, 158, 1975, 80.
- BİNGÖL (Abdulkuddus), BİNGÖL (Abdulkuddus). *Gelenbevi İsmail*. Ankara, 1988, VI+112 s.
- BİNGÖL (Abdulkuddus). *Gelenbevi'nin Mantık Anlayışı*. Ankara, 1978. Doktora Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- BİNGÖL (Cemil). *Çankırı'nın İdari, Nüfus ve Sosyal Yapısı (1839-1903)*. Ankara, 1997. Doktora Tezi.
- BİRİNCİ (Ali), ALKAN (Ahmet Turan). "Halil Rif'at Paşa'nın Hayatı, Eserleri ve Şahsiyeti". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 1986, 97-119.
- BİRİNCİ (Ali), OKAY (Cüneyd). "Hâbil Adem Pelister Hakkında". *Toplumsal Tarih*, 4, 19, 1995, 54-57.
- BİRİNCİ (Ali). "Bir Kaderi Değiştiren Kitap, Selim Sebat Efendi ve Eser-i Mustasar Tarih-i Osmani". *Dergah*, 2, 15, 1991, 18.
- BİRİNCİ (Ali). "Dr. Lütfi Hakkında". *Toplumsal Tarih*, III, 18, 1995, 23-24.
- BİRİNCİ (Ali). "Katip Çelebi'nin Mizanü'l Hakkı Yasaklanmış mıydı?". *Dergah*, 1, 10, 1990.
- BİRİNCİ (Necat). *Menemencilizade Mehmed Tahir, Hayatı ve Eserleri*. Ankara, Yorum Basın-Yayın, 1988.
- BİRİNCİ (Necat). "Refet Paşanın İstanbul'a Gelişi". *Tarih ve Medeniyet*, 20, 1995, 36-37.
- BİRİNCİ (Niyazi). *Çelebi Mehmed, Hayatı, Meşhuresi, Mücadelesi*. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1985, 107 s.
- BİRİNCİ (Niyazi). *Orhan Gazi, Hayatı, Meşhuresi, Mücadelesi*. 1. Basım. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1983, 94 s.
- BİRİNCİ (Niyazi). *Yıldırım Bayezid, Hayatı, Meşhuresi, Mücadelesi*. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1984, 112 s.
- BIYIKLIOĞLU (Tevfik). "İstanbul'un İki Fatih'i II. Mehmet ve Atatürk". *Belleten*, XVII, 65, 1953, 83-100.
- Bilinmeyen Tarihimiz*. İstanbul, 1974.
- Bir Çağdaş Üçü: Namık Kemal*. İstanbul, Amaç Yayınları, 1988, 92 s.
- "Bir İsimden Ne Çıkar: Konstantinopolis/İstanbul". *Toplumsal Tarih*, III, 17, 1995, 13-14.
- Bir Masaldı Bursa*. 1996.
- Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996.
- Bir Tutkudur Trabzon*. İstanbul, 1997.
- Birinci Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1983.
- Birinci Uluslararası Geçmişten Günümüze Selçuk Sempozyumu*. İzmir, 1998.
- Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi Tebliğleri* (Ankara, 11-13 Temmuz 1977). Ankara, 1978.
- BLASKOVICS (J.). *Beitrage zur Lebensgeschichte des Köprülü Mehmed*. p. 51-55
- BLEDA (Mithat Şükrü). *İmparatorluğun Çöküşü*. İstanbul, 1979, 201 s.
- BOLAT (Gülgün). *Cumhuriyet Öncesi Kadın Dernekleri*. Ankara, 1983.
- "Bolu Tarihine Ait Dağınık Notlar". *Çele*, 14, 1964, 24-25.
- BÖLÜKBAŞI (Rıza Tevfik). *Tevfik Fikret: Hayatı, Sanatı, Şahsiyeti*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1945, 63 s.

- BÖLÜKEMİNİ (İsmet). "Anadolu Medeniyetlerinin Gelişmesine Bir Bakış". *Çevren Dergisi*, XI, 43, 1984, 101-105.
- BORA (Cemal). "Mimar Sinan Hakkında Açılan Soruşturma ve Mimar-başı Sinan Ustaya Yazılan Fermanlardan Bir Kaçı". *Mimarlık*, XVII, 1, 1979, 10-12.
- BORA (Sinan). *İzmir Yahudileri Tarihi 1908-1923*. İstanbul, Gözlem Yayınları, 1995, 423 s.
- BORA (Siren). "Alliance Israelite Universelle'nin Osmanlı Yahudi Cemiatını Tarım Sektöründe Kalkındırma Çalışmaları ve İzmir Yakınlarında Kurulan Bir Çiftlik Okul: Or Yehunda". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 3, 1993, 387-400.
- BORA (Siren). "İzmir'de Etkin Bir Yardım Kurumu Fukaraperver Yahudi Cemiyeti (Ozer Dalim)". *Tarih ve Toplum*, 23, 134, 1995, 10-16.
- BORLAK (İsmail). *Giritli Sırrı Paşa ve Tefsir İlimindeki Yeri*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- BOSTAN (İdris). "The 1893 Uprising in Qatar and Sheikh Al Sani's Letter to Abdülhamid II.". *Studies on Turkish-Arab Relations*, II, 1987, 81-89.
- BOSTAN (İdris). "Giresun'da Bulunan Yabancı Okul ve Dini Müesseseler". *Giresun Tarihi Sempozyumu, 24-25 Mayıs 1996-Bildiriler*. İstanbul, 1997, 405-413.
- BOSTAN (İdris). "Osmanlı Türk Devleti'nin Uzak Doğu ve Afrika Siyaseti". *İslam Konferansı Teşkilatı Üye Ülkeler Ulaştırma Bakanları 1. Toplantısı*. İstanbul, 1987, 200-206.
- BOSTAN (M.Hanefi). *Said Halim Paşa'nın Hayatı*. İstanbul, 1986. Yüksek Lisans Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- BOSTANZADE YAHYA. *Duru Tarih: Tarih-i Saf . Tuhfet ül-abbab*. Sadeleştiren: Necdet SAKAOĞLU. İstanbul, 1978, 326 s. (Milliyet Yayınları: 43).
- BOYACI (Tülin). *Güneydoğu Anadolu'ya Yönelik Misyonerlik Faaliyetleri*. Ankara, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- BOYDAŞ (Nihat). "Nakkaş Lütfi Abdullah". *Vakıflar Dergisi*, XVIII, 1984, 191-195.
- BOYUNAGA (Yılmaz). "Osmanlı'ya Rakip Yok". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 24-26.
- BOZARSLAN (Mehmet Emin). *Hilafet ve Ümmetçilik Sorunu*. İstanbul, Anı Yayınları, 1969, 392 s.
- BOZDAĞ (İsmet). "Luther Kanununun Ajanı mıydı". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 33-36.
- BOZDAĞ (İsmet). "Osmanlı Devlet Kültürü". *Tarih ve Medeniyet*, 20, 1995, 21-24.
- BOZDAĞ (İsmet). "Osmanlı Devlet Kültürü". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 31-33.
- BOZDAĞ (İsmet). "Osmanlı Devlet Kültürü". *Tarih ve Medeniyet*, 19, 1995, 21-26.
- BOZDAĞ (İsmet). "Osmanlı Devlet Kültürü". *Tarih ve Medeniyet*, 18, 1995, 40-44.
- BOZDAĞ (İsmet). *Osmanlı Devlet ve Toplum Yapısı*. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1990, 39 s.
- BOZKURT (Gülnehal). *A.B.D. Vatandaşlığı İddiasında Bulunan Osmanlı Vatandaşları*. Konya, selçuk üniversitesi hukuk fakültesi, 1991.
- BOZKURT (Gülnehal). "A. B. D. Vatandaşlığı İddiasında Bulunan Osmanlı Vatandaşlarına Dair Bazı Amerikan Belgeleri". *Prof. Dr. Jale Akipek'e Armağan*. Konya, 1991, 177-89.
- BOZKURT (Gülnehal). *Alman-İngiliz Belgelerinin ve Siyasi Gelişmelerinin Işığında Gayrimüslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukuki Durumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1989, X+244 s.
- BOZKURT (Gülnehal). *Gayr-i Müslim Osmanlı Vatandaşlarının Hukuki Durumu (1839-1914): Alman-İngiliz Belgelerinin ve Siyasi Gelişmelerinin Işığında*. Ankara, 1989, 249 s.
- BOZKURT (Gülnehal). "Osmanlı Devleti ve Gayrimüslimler". *Türklerde İnsani Değer ve İnsan Hakları*. İstanbul, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, 1992, 279-304.
- BOZKURT (Rıza). "Fatih Sultan Mehmed:İstanbul'u Fethi ve Başlıca Eserleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 13, 1982, 67-88.
- BOZYİĞİT (A. Esat). *Abilik ve Çevresinde Oluşan Kültür Değerleri Bibliyografyası (1912-1988)*. Ankara, 1989, 64 s.
- BROKİYER (Dö la Bertrandon). "İkinci Sultan Murad'ın Sarayında". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 38, 1953, 2025-2029.
- BUCH (Wilfred). "16. Yüzyıl'da İki Genç Alman'ın Türklerle İlgili İzlenimleri". Çeviren: Zeki Cemal ARDA. *Belleten*, XLVI, 184, 1982, 745-786.
- BUCH (Wilfred). "XIV-XV. Yüzyılda Kudüs'e Giden Alman Hacılarının Türkiye İzlenimleri". Çeviren: Yüksel BAYPINAR. *Belleten*, XLVI, 183, 1982, 509-533.
- BUĞRA (Tarık). *Osmancık*. 4. Baskı. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1989, 373 s.
- BUHARALI (Nebil). "II. Abdülhamit". *Çınaraltı Mecmuası*, 63, 1942, 41. *Bubranlarımız*. Sadeleştiren: Ertuğrul DÜZDAĞ. İstanbul, 1973, 284 s. (Tercüman 1001 Eser No: 9).
- BULDUK (Üçler). "İdari ve Sosyal Açısından Karakeçili Aşiretleri ve Yerleşimleri". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIX, 30, 1998, 37-53.
- BULDUK (Üçler). *XVI. Asırda Karahisar-ı Sahib Sancağı*. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- BULDUK (Üçler). "XVI. Yüzyılda Çorum Sancağı". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 129-168.
- Bulgaristan'da Türk Varlığı*. Ankara, 1987, 117 s.
- Bulgaristan'da Türk Varlığı: Bildiriler*. Ankara, 1985, 91 s.
- Bulgaristan'da Türk Varlığı ve Bölünmüş Aileler Sempozyumu 8-9 Aralık 1988*. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- BULUT (Rukiye). "18. Yüzyılda İstanbul Nüfusunun Artmaması İçin Alınan Tedbirler". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 3, 1967, 30-33.
- BUR (Marta). "Macar Seyyahlarının Günlük Defterlerine Göre 17. Yüzyılda Bulgar Kentleri". Çeviren: Murat ÖZYÜKSEL. *Tarih ve Toplum*, 8, 45, 1987, 6-8.
- BURHAN (Sabahattin). *Osman Gazi, Hayatı, Mevkuresi, Mücadelesi*. 3. Basım. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1985, 89 s.
- BURİAN (Orhan). "Kraliçe Elizabeth'den III. Sultan Murat'a Gelen Hediyein Hikayesi". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 9, 1-2, 1951, 19-41. *Bursa*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1996. *Bursalı Mahmud Tahir. "Hacı Paşa"*. *Türk Yurdu*, IV, 1, 1913, 562-564.
- BUSBECQ (Ogier Ghislain de). "Türk Mektrupları'ndan". *Ankara Ankara*. Derleyen: E. BATUR. Ankara, Yapı Kredi Yayınları, 1994, 265-268.

- BUTAK (Behzad). *Osman Gazi'nin Akşesi*. İstanbul, Pulhan Matbaası, 1954, 4 s.
- BUZPINAR (S. Tufan). "Abdülhamid II and Sayyid Fadıl Pasha of Hadramaut". *Osmanlı Araştırmaları*, 12, 1992, 220-239.
- BÜLBÜL (Zekeriya). "IV. Mehmed'in Düzenin Sağlanması İçin Halk Desteği Teminine Dair Bir Fermanı". *Osmanlı Araştırmaları*, 11, 1991, 105-110.
- Büyük Fatih*. Hazırlayan: Tahir KUTSİ. İstanbul, Tarih Kitapları Yayınevi, 1967.
- Büyük Mareşal Fevzi Çakmak'ın Askeri Dehası, Siyasi Hayatı*. Derleyen: Sinan OMUR. İstanbul, Bahar Yayınevi, 1972, 208 s.
- BÜYÜKTUĞRUL (Afif). "Preveze Muharebesi'ne İlişkin Belgeler". *Belleten*, XLII, 168, 1978, 629-665. C.H.P. Konferanslar Serisi Kitap: 16. Ankara, Recep Ulusoglu Basımevi, 1940.
- CABLERSOY (Çelik). *Çağlar Bounca İstanbul Görmüşleri*. 3 Cilt. İstanbul, İstanbul Kitaplığı, 1984, 224 s.
- CAHEN (Claude). "İlk Ahiler Hakkında". Çeviren: Mürsel ÖZTÜRK. *Belleten*, L, 197, 1986, 591-601.
- CAHEN (Claude). "İslam ve Haçlılar". Çeviren: İsmet KAYAOĞLU. *Belleten*, LI, 200, 1987, 1045-1051. *Cabir Talas'a Armağan*. Ankara, 1990.
- CAMBAZOĞLU (Hicret). "Bizde İlkler". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 37, 1953, 2000. Cami Bey. *Osmanlı'nın İç ve Dış Düşmanları*. Çeviren: Enver YAŞARBAY. Dost Kitabevi, 1994, 91 s.
- CAN (Şefik). *Mevlana ve Eflatun*. Konya, İleri Basımevi, 1965, 80 s.
- CANBAZOĞLU (H.). "Bizde İlkler". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 34, 1952, 1788.
- CANDAR (Avni). II. Reisicumhurbaşkanımız İsmet İnönü: Kısa tectime-i hali ve milli biyitik hizmetlerinden birkaçı. İstanbul, Recep Ulusoglu Basımevi, 1938, 30 s.
- CANELİ (Mustafa). *Namık Kemal; Hayatı, Sanatı, Fikirleri*. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1985, 113+4 s.
- CANELİ (Mustafa). *Ziya Paşa; Hayatı, Sanatı, Fikirleri*. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1986, 11 s.
- CANLI (Mehmet). "Ditroit Kızılay Merkezi ve Amerika'daki Türklerin Kızılay'a Yardımları". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXXI, 1-2, 1995, 81-93.
- CANNAV (Sabri C.). *Yakındönem Tarihimizde Sakız Adası (1821-1923)*. İstanbul, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul Üniversitesi.
- CANPOLAT (Emin). "Kuruluşundan Bizans Dönemi Sonuna Kadar İzmir". *Üç İzmir*. İstanbul, 1992, 11-32.
- CANPOLAT (Yıldız Ersoy). "XX. Yüzyıl Başlarında Üç Batılı Gezginin Gözüyle İstanbul". XI. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1994, 2723-2735.
- CANTAY (Gönül). *Dariğşifalar*. İstanbul, 1988.
- CARBOGNANO (Cosimo Comidas de). *İstanbul: 18."yy"ın Sonunda*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1993.
- CASKEL (W). "(M. Fuad Köprülü'nün Abu İshak Kazruni ve Anadolu'da İshak Dervişleri Adlı Yazısına) Ek2,". *Belleten*, XXXIII, 130, 1969, 235-236.
- CASSAR (George H.). *Çanakkale ve Fransızlar*. Çeviren: Nejat DALAY. İstanbul, İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1974, 384 s.
- CAVALLO (Bruno). "Le Prince Djem et le Pape Borgia Alexandre VI: Un Echappe Politique ou une Rente Financiere". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1063-1070.
- CEBECİ (Ahmet). *Osmanlı Devleti'nde Gagauzlar*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi. G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- CEBECİ (Ahmet). "Osmanlı Devleti'nde Gagauzlar". *Türk Kültürü*, 30, 354, 1992, 7-13.
- CEBECİOĞLU (Ethem). *Hacı Bayram-ı Veli*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1991.
- CEBECİOĞLU (Ethem). *Hacı Bayram-ı Veli ve Tasavvuf Felsefesi*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- CEBECİOĞLU (Murat). *Mirliva Hasan Muhyiddin Paşa'nın Özel Defteri Yemen, Irak ve Gilan Olayları (1905-1912)*. İstanbul, 1996. Doktora Tezi.
- CELİL (Celile). *Osmanlı İmparatorluğunda Kürtler: 19. Yüzyıl*. Ankara, Özge Yayınları, 1992, 228 s. *Cem Sultan, Hayatı ve Şiir Diinyası*. Hazırlayan: Münvever OKUR. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1992, XII+226 s.
- CEMAL (Mithat). "Yeni Osmanlılar Cemiyeti ve Kadınlar". *Çınaraltı Mecmuası*, 30, 1942, 6-7.
- CEMALİ (Krüezi). "Vatan ve Hürriyet Şairi Namık Kemal". *Çevren Dergisi*, XI, 43, 1984, 106-111.
- CEMİL (A.). "İbn Sina ve Asarı". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 3, 7, 1923.
- CEMİL (Mehmet). *Çandarlı Halil Paşa*. İstanbul, 1933.
- Cemiyet-i Akvama Müzaheret Osmanlı Cemiyeti*. İstanbul, Cemiyet-i Akvama Müzaheret Osmanlı Cemiyeti Neşriyatı, 1922, 43 s.
- Cemiyeti Akvam ve Türkiyede Ermeni ve Rumlar*. İstanbul, 1337, 46 s.
- Cenab Şehabeddin. *Tiryaki Sözleri*. Hazırlayan: Orhan F. KÖPRÜLÜ, R. ERBEN. İstanbul, Tercüman Yayınları, 1978, 207 s.
- Cenab Şehabettin; Hayatı, Sanatı, Eserleri*. 2. Basım. Hazırlayan: Hikmet DİZDAROĞLU. İstanbul, Varlık Yayınları, 1964, 119+1 s.
- CERİT (Gül). "Türkiye'de Tarihi Demografinin Konumu". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 2, 1985, 105-113.
- CERRAHOĞLU (A.). *Bir İslam Reformatörü Mehmet Akif*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1964, 110 s.
- CERRAHOĞLU (A.). *Şeyh Bedreddin Mesalesi*. İstanbul, Çığ Yayınları, 1966, 62 s. (Çığ Yayınları: 1).
- CEVAT (Ali). *Memalik-i Osmaniye'nin Tarih ve Coğrafya ve Lugatı*. 3. İstanbul, 1313-1314.
- CEVAT (Ali). *Mubtasar Tarih-i Osmani*. İstanbul, 1344.
- CEVDET PAŞA. *Tezahir*: 21-39. 3. Hazırlayan: Cavit BAYSUN. Ankara, 1963.
- CEVDET PAŞA. *Tezahir*: 40. 4. Hazırlayan: Cavit BAYSUN. Ankara, 1967.
- CEVDET PAŞA. *Tezahir*: 13-20. 2. Hazırlayan: Cavit BAYSUN. Ankara, 1960.
- CEVDET PAŞA. *Tezahir*: 13-20. 2. Hazırlayan: Cavit BAYSUN. Ankara, 1960.
- Cevdet Paşa. *Tezahir*: 1-12. I. Hazırlayan: Cavit BAYSUN. Ankara, 1953.
- CEZAR (Mustafa). *19. Yüzyıl Beyoğlusunu*. İstanbul, Ak Yayınları, 1991, 476 s. (2 Harita).
- CEZAR (Mustafa). "Ondokuzuncu Yüzyılda Beyoğlu Neden ve Nasıl Gelişti". XI. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1994, 2673-2690.

- CEZAR (Mustafa). "Yeni Osmanlılar Cemiyeti". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 18, 1951, 790-793.
- CEZAR (Yavuz). "16. Yüzyıl'da Osmanlı Devleti'nin Sosyo-Ekonomik Tarihi ve Mimar Sinan". *Tarih ve Toplum*, 62, 1989, 30-36.
- CEZAR (Yavuz). "Osmanlı Aydını Süleyman Penah Efendi'nin Sosyal, Ekonomik ve Mali Konulardaki Görüşleri". *Toplum ve Bilim*, 42, 1988, 111-132.
- CEZZAR (Mustafa). "Cezzar Ahmer Paşa". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 35, 1952, 1860-1864.
- CEZZAR (Mustafa). "Osmanlı Padişahlarının Eğlencelerinden Muhreşem Düğünler". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 38, 1953, 2045-2049.
- CHAKİB (Benatri). *Gırnata'nın Dışmesinden Sonra Cezayir'e Göç Eden Moriskolar ve Osmanlı yardımı*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- CHMIELOWSKA (Danuta). "Les Tatares en Pologne-Trait Historique". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2281-2288.
- Chronique Bibliographique: A Propos de Quelques Articles du *Koprülü Armanı*. p. 271-283
- CILLOV (Haluk). "Türkiye Nüfusundaki Gelişmeler ve Bu Gelişmeye Eken Olan Amiller". *Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 6, 1-2, 1974, 2-14.
- CİNDİOĞLU (Halis Turgut). *Osmanlılar Zamanında Tokat. Tokat, Barış Matbaası*, 1973, 98 s.
- CİNLİOĞLU (Halis Turgut). *Osmanlılar Zamanında Tokat. III. Tokat*, Tokat Basımevi, 1951, 127 s.
- CİNLİOĞLU (Halis Turgut). *Osmanlılar Zamanında Tokat. II. Tokat*, Tokat Basımevi, 1950, 100 s.
- Cihat Yahut *Makes-i Hakikat*. Kahire, 1908, 32 s.
- CLAYER (Nathalie). "Bektaşılık ve Arnavut Ulusçuluğu". *Toplumsal Tarih*, I, 2, 1994, 58-61.
- CLOT (André). *Fatih Sultan Mehmet*. 1. Basım. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1991, 302 s.
- CLOT (André). *Muhteşem Süleyman*. 4. Basım. Çeviren: Turhan İLGAZ. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1994, 437 s.
- Colloque Soliman le Magnifique et Son Temps*, 7-10 Mars, Paris. Editör: Gilles VEINSTEIN. Paris, Ecole du Louvre, 1992.
- Comite International D'etudes Pre-Ottomanes et Ottomanes et Ottomanes (CI-EPO). XI. Amsterdam, 1994.
- Comite International D'etudes Pre-Ottomanes et Ottomanes et Ottomanes: VIth Symposium, Cambridge. Editör: Jean-Louis BACQUE-GRAMMONT, E. Van DONZEL. İstanbul, The Divit Press, 1987.
- Le Concil de Clermont de 1095 et l'Appel a la Croisade*. Roma, Ecole Française de Rome, 1997.
- Conference Amir Temur and His Role in History*. Tashkent, 1996.
- CORBET (Spencer). "Sinan-Kanuni Süleyman'ın Baş Mimarı". Çeviren: Nermin SİNEMOĞLU. *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 193-198.
- COSCOLA (Andrea). *Fatih Sultan Mehmet'e Nasihatlar*. Hazırlayan: Abdullah UÇMAN. İstanbul, 1976, 157 s. (Tercüman 1001 Eser: 76).
- COŞAN (Esad). *Hacı Bektaş-ı Veli Makalatı*. İstanbul, Acar Matbaacılık-LXI+127 s.
- COŞAN (Esad). "XV. Asır Türk Yazarlarından Muslihüddin, Hamidogulları ve Hızır Bey". *Vakıflar Dergisi*, 13, 1981, s. 101-113.
- COŞAR (Fatma Mansur). "Farsı Turco veya Dönmenin Gölgesi". *Toplumsal Tarih*, I, 6, 1994, 27-30.
- COŞKUN (Ali Osman). "Bursalı Cindni". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 1989, 147-155.
- CROMBIE (A. C.). "Kültür-İlim Geriliminin Menşei ve Macerası: Orta Çağdan XX. Asra Kadar". Çeviren: Bahaeddin YEDİYILDIZ. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, II, 1, 1984, 185-200.
- CUMBUR (Müjgan). "14. Yüzyıl Başlarında Edebiyatımızda Ahilik". *Milli Kültür*, III, 2, 1983, 33-37.
- CUNBUR (Müjgan). "Akşemseddin ve Göynük". *Türk Kültürü*, XXIX, 1-2, 1991, 77-105.
- CUNBUR (Müjgan). *Ali Kuşçu Bibliyografyası-Ölümünün 500. Yıldönümü Dolayısıyla*. Ankara, 1974.
- CUNBUR (Müjgan). "Anadolu Gazileri ve Edebiyatımız". *Erdem*, 9, 1987, 777-807.
- CUNBUR (Müjgan). "Selçuklu ve Osmanlı Devirlerinde Kadınların Kurdukları Şifahaneler". *Erdem*, 8, 1987, 341-348.
- ÇABUK (Vahit). "Devletin Bekası Herşeyden Önemli". *Tarih ve Medeniyet*, 27, 1996, 52-53.
- ÇABUK (Vahit). "Kitap Osmanlıda En Güzel Hediye". *Tarih ve Medeniyet*, 19, 1995, 36-38.
- ÇABUK (Vahit). *Köprülüler*. İstanbul, 1988, VIII+242 s.
- ÇABUK (Vahit). *Köprülüler*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988.
- ÇABUK (Vahit). "Sultan I. Murad'ın Gazi Evrenos Bey'e Gönderdiği Yönetimle İlgili Bir Emri Şerif ve Bunun Düşündürdükleri". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, VI, 63, 1992, 34-40.
- ÇABUK (Vahit). "Üçüncü Selim'in Islahatı Üzerine". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 51, 1991, 42-45.
- ÇABUK (Vahit). "XVII. Yüzyılda İstanbul Yangınları ve Kâtip-zâde'nin 1070 (1660) Yangını Hakkında Manzum Bir Tarihi". *Türk Kültürü*, 11, 125, 1973, 284-290.
- ÇABUK (Vahit). "XVII. Yüzyılda İstanbul Yangınları ve Katipzade'nin 1070 (1660) Yangını Hakkında Manzum Bir Tarihi". *Türk Kültürü*, XI, 125, 1973, 284-290.
- ÇADIRCI (Musa). "1830 Genel Sayımına Göre Ankara Şehir Merkezi Nüfusu Üzerinde Bir Araştırma". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 109-132.
- ÇADIRCI (Musa). "Ankara Sancağı'nda Nizam-ı Cedid Ortası'nın Teşkilî ve "Nizam-ı Cedid Askeri Kanunnamesi"". *Belleten*, XXXVI, 141, 1972, 1-13.
- ÇADIRCI (Musa). "Hüseyin Avni Paşa'nın Terekesi". *Belgeler*, XI, 15, 1986, 145-165.
- ÇADIRCI (Musa). "Mithat Paşa'nın Suriye Layihası". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXVII, 1-2, 1989, 29-40.
- ÇADIRCI (Musa). "Namık Kemal'in Sosyal ve Ekonomik Görüşleri". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 2, 1991, 39-52.
- ÇADIRCI (Musa). "Namık Kemal'in Sosyal ve Ekonomik Görüşleri". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, II, 2, 1991, 39-52.
- ÇADIRCI (Musa). "Yönetim Merkezi Olarak Ankara'nın Geçirdiği Evrim". *Tarih İçinde Ankara*. Ankara, ODTÜ, 1984, 89-95.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Anadolu'da Ahilik ve Bunun Kurucusu Ahi Ev-

- ren". *Belleten*, XLVI, 182, 1982, 423-436.
- ÇAĞATAY (Neşet). *Bir Türk Kurumu Olan Abilik*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1989, 269 s.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Mustafa Nuri Paşa ve Eserleri (1824-1890)". *Belleten*, XLII, 167, 1981, 445-463.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Osmanlı İl Kanunnamelerinden Örnekler". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2, 3, 1944, s. 338-352. Çağdaş Türk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış: Nevin Önerk Armağanı. Ankara, 1997.
- "Çağın Aşanlar: Onbeşinci Yüzyılın Ünlü Astronom ve Matematik Bilgini Ali Kuşçu". Hazırlayan: Abdülhakim KOÇIN. Bilim ve Teknik, XXIV, 282, 1991, 42.
- Çağın Yakalayan Osmanlı. İstanbul, 1995.
- ÇAĞMAN (Filiz), MAHİR (Banu), ROMENELLİ (G.), RENDA (Gün- sel), DORIGATO (A.). "Resimlerde İstanbul". Yüzyıllar Boyunca Venedik ve İstanbul Görünümleri=Vedute di Venecia ed İstanbul Attraverso i secoli. İstanbul, 1995, 13-17.
- ÇAHA (Ömer). "Osmanlı'da Sivil Toplum". Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 49, 3-4, 1995, 79-99.
- ÇAKIN (Naci). "Tepedelenli Ali Paşa Ayaklanması, Bu Ayaklanmanın Etkisiyle Mora Ayaklanması ve Yunanistan'ın Bağımsızlığına Kavuşması". *Askeri Tarih Bülteni*, 27, 1989, 69-82.
- ÇAKIN (Naci). *Türkiye Silahlı Kuvvetleri Tarihi*. III. Cilt V. Kısım. Ankara, Askeri Tarih ve Stratejik Etüd Başkanlığı Genelkurmay Başkanlığı, 1978, XI+248 s. (Genelkurmay Askeri Tarih ve Strateji Etüd Tarih Yayınları Seri No: 2).
- ÇAKIR (Serpil). "Bir Osmanlı Kadın Örgütü: Osmanlı Müdafai Hukuk-u Nisvan Cemiyeti". *Tarih ve Toplum*, 11, 66, 1989, 16-21.
- ÇAKIR (Serpil). "Osmanlı Kadın Dernekleri". *Toplum ve Bilim*, 53, 1991, 135-159.
- ÇAKIR (Serpil). *Osmanlı Kadın Hareketi*. İstanbul, Metis Yayınları, 1994, 350 s.
- ÇAKIR (Serpil). "Osmanlı Türk Kadınları Esirgeme Derneği". *Toplum ve Bilim*, 45, 1989, 91-97.
- ÇAKIR (Serpil). "Osmanlıda Kadın Dernekleri". *Tarih ve Toplum*, 53, 1991, 139-157.
- ÇAKMAKOĞLU (Mustafa). *Hüsameddin Bitlisi ve Kitabı'n-Nusus'u*. Bursa, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇALIK (Etem). *Ziya Gökalp'de "Türkçülük, İslamcılık ve Medeniyetçilik" Anlatısı*. Ankara, 1985. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ÇALIKOĞLU (M. Asım). *İkinci Bayezid ile Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman Devirlerinin En Büyük Mutasavvıflardan Sihibül Efendi ve Merkez Efendi'nin Resimli Hayatı ve Hıviyetleri*. İstanbul, İsmail Akgün Matbaası, 1960, 47 s.
- ÇALIŞKAN (Bülbül). "Cumhuriyet ve Türk Kadını". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 7-10, 1970-1973, 17-23.
- ÇAM (Nusret). "Erzurum'daki Yakutiye Medrese'si İle İlgili Bazı Mülâhazalar". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 289-311.
- Çanakale Cephesi. *İki Kısım*. İstanbul, 1927, 112 s. (Harp Akademisi 1926-1927 Tedrisatı Üçüncü Sınıfı).
- Çanakale Eserlerinden Örnekler VII. Ankara, 1991, 171-178. Çanakale Olayı. 3. Basım. Çeviren: Mehmet Ali KAYABAL. Milliyet Yayınları, 1971, 416 s.
- Çanakale Savaşları Sebebi ve Sonuçları Uluslararası Sempozyumu. Ankara, 1993, 182 s.
- ÇANKAYA (Sabahattin). *Namık Kemal*. Ankara, Doğu Matbaası, 1965, 48 s. ÇAPA (Mesut). *Kızılay (Hilal-i Ahmer) Cemiyeti (1914-1925)*. Ankara, 1989. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- ÇAPANOĞLU (Münir Süleyman). "Akdenizde Cezayir Korsanları". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 21, 1951, 945-947.
- ÇAPANOĞLU (Münir Süleyman). "Eski Arzuhalçiler". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 24, 1951, 1174-1176.
- ÇAPANOĞLU (Münir Süleyman). *Neyzen Tefrik; Hayatı, Eserleri, Nüktele- ri ve Bilinmeyen Terafları*. İstanbul, Özakar Yayınevi, 1953, 264 s.
- ÇARK (Y. G.), ÇARK (Y. G.). *Türk Devleti Hizmetinde Ermeniler. 1453-1953*. İstanbul, 1953, XVI+303 s.
- ÇAVDAR (Tevfik). "Fransız Devrimi, Genç Türkler ve Ahmet Şuayip'in Dizi Yazısı". *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, 109, 1989, 3-5.
- ÇAVDAR (Tevfik). "Fransız İhtilali, Mekteb-i Mülkiye ve Mizancı Murat Bey". *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, XIII, 104, 1989, 60-63.
- ÇAVDAR (Tevfik). "Mizancı Murat Bey'in "Tarih-i Umumi"sinde Fransız İhtilali". *Tarih ve Toplum*, XII, 68, 1989, 38-40.
- ÇAVDAR (Tevfik). *Talat Paşa: Bir Örgüt Üstasının Yaşam Öyküsü*. 2. Basım. Ankara, Dost Kitabevi, 1984, 555 s.
- ÇAVDAR (Tevfik). *Talat Paşa: Bir Örgüt Üstasının Yaşam Öyküsü*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1995, XV+532 s.
- ÇAVDAROĞLU (Mehmet Şerif). *Fatih Sultan Mehmed Han-i Sani ve İstanbul'un Fethi*. İstanbul, Hilmi Yayınları, 1953, 111 s.
- ÇAVDAROĞLU (Şerif). "Kanuni'nin Makbul Veziri İbrahim Paşa Damar Değil miydi?". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 39, 1953, 2126-2136.
- ÇAVUŞOĞLU (Mehmed). "Kanuni Devrinin Sonuna Kadar Anadolu'da Nevayi Tesiri Üzerine Notlar". *Atsız Armağanı*. İstanbul, 1976, 75-90.
- ÇAVUŞOĞLU (Mehmet). "Şehzade Mustafa Mersiyeleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1981, 641-686.
- ÇAVUŞOĞLU (Mehmet). "Şehzade Mustafa Mersiyeleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 641-687.
- ÇAY (Abdülhaluk). "Türk Kültürü ve Kaynakları". *On dokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1986, 49-67.
- ÇAYCI (Abdurrahman). *Büyük Sabra'da Türk-Fransız Rekabeti (1858-1911)*. Ankara, 1995, 236 s.
- ÇAYCI (Abdurrahman). *La Question Tunisienne Et La Politique Ottoman (1881-1913)*. İstanbul, Université de Neuchâtel Faculté de Lettres, 1963, XV+200 s.
- ÇAYCI (Abdurrahman). *La Question Tunisienne la Politique Ottoman: 1881-1913*. Ankara, 1992, 200 s.
- ÇAYIRDAĞI (Mehmet). "Kayseride Tekke ve Tarikatlar". *Erciyes Dergisi*, 117, 1987, 12-15.
- ÇAYIRDAĞI (Mehmet). "XVII. Asır ortalarına ait Kayseri ile ilgili Bazı Kayıtlar". *Erciyes Dergisi*, 87, 1985, 16-18.
- ÇEÇEN (M. Kazım). *Mimar Sinan ve Kırkçeşme Tesisleri*. İstanbul, İ.S.K.İ. Yayınları, 1988, 238 s.
- ÇELEBİ (Mevlüt). "Celal Nuri'nin İtalyanlara Raporu". *Toplumsal Tarih*, II, 9, 1994, 58-59.
- ÇELEBİ (Mevlüt). "İzmir'in İşgalinden Önce Şehzade Abdürrahim Ba-

- kanlığında Anadolu'ya Gönderilen Nasihat Heyeti (Anadolu Heyeti-i Nasihası)". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 18, 1990, 561-580.
- ÇELEBİOĞLU (Amil). "Balıkesirli Devletoglu Yusuf'un Fikhi bir Mesnevisi". *Mehmet Kaplan İçin*. Ankara, 1983, 43-57.
- ÇELEBİOĞLU (Amil). *Erzurumlu İbrahim Hakkı*. Ankara, Sevinç Matbaası, 1988, VIII+184 s.
- ÇELenklioğlu. "I. Seyyid Battal Gazi İlmi Semineri (23-25 Eylül 1977)". *Türk Kültürü*, XVI, 181, 1977, 62.
- ÇELİK (Celil). XIX. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu'nda Kişiler. 1. Basım. Ankara, Özge Yayınları, 1992, 228+36 s.
- ÇELİK (H. Ahmet). *Türk-İslam Biyukleri*. 2. Basım. İstanbul, Erdem Yayınları, 1992.
- ÇELİK (Hüseyin). *Ali Suavi ve Dönemi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1994, 784s.. (11 Belge). ÇELİK (Hüseyin). "Arşiv Belgelerine Göre Ali Suavi Efendi'Mekteb-i Sultani'Müdürlüğü'ne Niçin ve Nasıl Getirildi, Niçin ve Nasıl Azledildi". *Türkiye Günlüğü*, 18, 1992, 102-110.
- ÇELİK (Hüseyin). "Beşinci Murad'ın Restorasyonu mu?". *Tarih ve Toplum*, 17, 99, 1992, 50-53.
- ÇELİK (Hüseyin). "Mustafa Fazıl Paşa ve Yeni Osmanlılar Cemiyeti'nin Tüzüğü". *Tarih ve Toplum*, 18, 108, 1992, 6-8.
- ÇELİK (Hüseyin). "Sultan V. Murad İle İlgili İngiliz Gizli Belgeleri". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 7, 1991-1992, 173-186.
- ÇELİK (İsa). *Kırmırlı Selim Baba ve Burhanul-Arifini*. Erzurum, 1997. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- ÇELİK (M. Fahreddin). "Sarıkamış". *Çınaraltı Mecmuası*, 43, 1942, 6-7.
- ÇELİK (Şenol). *Ereğli Kazası (1500-1520)*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ÇELİK (Zeynep). 19. Yüzyılda Osmanlı Başkenti, Değişen İstanbul. Çeviren: Selim DERİNGİL. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1996, 138 s.
- ÇELİKER (Filiz). *Tarih-i Mahsus Fi Beyan-ı Ahval-i Rus*. İstanbul, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- ÇERİ (Bahriye). *Ahmet Vefik Paşa (Devir, Şahsiyet Eser)*. Ankara, 1997. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Çerkez Hasanın Tercime-i Hali Yahut Tarihçe-i İnkılap. İstanbul, Yeni Osmanlı Kütüphanesi. Çeşme Tarih Araştırması. İzmir, 1997.
- ÇETİN (A. Alaeddin). *Tunuslu Hayreddin Paşa Hayatı, Hizmetleri, Eserleri*. İstanbul, 1987. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÇETİN (Atilla). "II. Abdülhamid'e Sunulmuş Beyrut Vilayetindeki Yabancı Okullara Dair Bir Rapor". *Türk Kültürü*, XXII, 253, 1984, 316-324.
- ÇETİN (Atilla). "İstanbul'da Tunuslular". *Toplumsal Tarih*, 3, 16, 1995, 60-64.
- ÇETİN (Atilla). "Kölelikten Başkanlığa". *Tarih ve Medeniyet*, 2, 1994, 78-79.
- ÇETİN (Atilla). "Maarif Nazırı Ahmed Zühdi Paşa'nın Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Yabancı Okullar Hakkında Raporu". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Dogu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 10-11, 1981-1982, s. 189-220.
- ÇETİN (Atilla). "Muhtaç Bir Cariyenin Sultan III. Selim'e Arzuhalı". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 3, 27, 1989, 37-39.
- ÇETİN (Atilla). "Ölümünün 100. Yılı Dolayısıyla: Tunuslu Hayreddin Paşa (1825?-1890)". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 42, 1990, 23-27.
- ÇETİN (Atilla). *Tunuslu Hayreddin Paşa*. Ankara, 1988.
- ÇETİN (Atilla). "Tunuslu Hayreddin Paşa (1825-1890)". *Türk Kültürü*, 331, 1990, 690-697.
- ÇETİN (Atilla). "Vefatının 100. Yıldönümü Münasebetiyle: Büyük Devlet ve Düşünce Adamı Tunuslu Hayreddin Paşa'yı Anarken". *Boğaziçi*, 3, 7-9, 1990, 86-94.
- ÇETİN (Nihad M.). "Ahmet Haşim'in Kaynakları Hakkında Bir Deneme". *Türkiyat Mecmuası*, XI, 1954, 183-212.
- ÇETİN (Osman). "Bursa'da Tıp Medresesi Var mıydı?". *Tarih ve Toplum*, 24, 143, 1995, 5-8.
- ÇETİN (Osman). "Fetihten Günümüze Bursa". *Ahenk*, 1995.
- ÇETİN (Osman). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşunda Ahiler". *Osman Gazi'yi Anma Sempozyumu Bildirileri*. Bursa, 1995, 1-10.
- ÇETİN (Osman). "Osmanlılarda İlk Tıp Fakültesi Bursa Darü's-Şifası ve Tıbbi Faaliyetler". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 121-150.
- ÇETİNER (Yılmaz). *El Fateh*. İstanbul, May Yayınları, 1970, 164 s.
- ÇETİNKAYA (Bayram Ali). *M. Şemseddin Günaltay ve Fikriyatı*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- ÇETİNOR (Bülent). "Osman Hamdi Bey ve Eskihisar Köyü". *İği*, 47, 1986, 8-15.
- ÇETİNSAYA (Gökhan). II. Abdülhamid Döneminin İlk Yıllarında "İslam Birliği" Hareketi. Adana, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÇETİNTAŞ (Mesut). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancı Okullar". *Bilge Dergisi*, 7, 1995, 40-47.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "Damızlık". *Çınaraltı Mecmuası*, 5, 1948, 10-11, 13.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "Gelibolu". *Çınaraltı Mecmuası*, 8, 1941, 6-7.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "İbrahim Paşa'nın Düğünü". *Çınaraltı Mecmuası*, 2, 1941, 12-13.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "III. Murad'ın Şehzadesi İçin Yaptırdığı Sünnet Düğünü". *Çınaraltı Mecmuası*, 10, 1941, 10-11.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "Kaniye Fatih'i İbrahim Paşa'nın Düğünü". *Çınaraltı Mecmuası*, 16, 1941, 4-5.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "Mihrimah'ın Evleniş Cihangir ve Bayezid'in Sünnet Düğünü". *Çınaraltı Mecmuası*, 2, 1941, 8-9.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "Nilüfer'in Düğünü". *Çınaraltı Mecmuası*, 2, 1948, 10, 14.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "Padre Ottomano". *Çınaraltı Mecmuası*, 7, 1948, 11.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "Sivas". *Çınaraltı Mecmuası*, 7, 1941, 12-13.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "Şehzade Mehmet'in Düğünündeki Hediyeler". *Çınaraltı Mecmuası*, 11, 1941, 12-13.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "Şehzade Mehmet'in Sünnet Düğünü". *Çınaraltı Mecmuası*, 13, 1941, 14-15.
- ÇETİNTÜRK (Salahaddin). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Yürük Sınıfı ve Hukuki Statüleri". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2, 1, 1943, 107-116.
- ÇETİŞLİ (İsmail). "Mesleki Temsilcilik". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 27-43.
- ÇEVİK (Zeki). *Sadrızam (Küçük) Mehmet Said Paşa (Siyasi Hayatı)*. An-

- kara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÇİÇEK (Kemal), SAYDAM (Abdullah). "The Osmanlı Devleti'nde Nüfus Hareketleri ve Yerleşme". *Yeni Türkiye*, 102-125.
- ÇİÇEK (Kemal). "20. Yüzyılın Başlarında İstanbul Hayatı I-VIII". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 56, 1991.
- ÇİÇEK (Rahmi). "Asker Ailelerine Yardımcı Hanımlar Cemiyeti'nin Faaliyetleriyle İlgili Bir Belge". *Tarih ve Toplum*, 20, 116, 1993, 14-15.
- ÇİFT (Salih). *Bursa'da Bektaşîyye Kültürü ve Ahmet İlahi Tekkesi*. Bursa-Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇİL (Adalut Ergenekon). *Tarihimiz ve Osmanlı Padişahları*. İstanbul, 1981, 190 s.
- ÇİLOĞLU (Fahrettin). "100 Yıl Önce Türkiye'de Gürcü Köyleri". *Tarih ve Toplum*, 17, 102, 1992, 41-44.
- ÇİPAN (İsmail). *Telgrafçı Manastırlı Ahmet Hamdi Bey*. Konya, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- ÇİPAN (Mustafa). *Muğlalı İbrahim Şahidi: Hayatı, Edebi Şahsiyeti, Eserleri ve Gülşen-i Vahdet (Tenkidli Metin)*. Ankara, 1985. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- Çırağan Sarayında 28 Sene, Beşinci Murad'ın Hayatı. İstanbul, Anadolu Türk Kitapevi, 1943, 243 s.
- ÇOKER (Fahri). "Seksen Yıl önce Amerikan Rüyası: ABD'ye Göç Etmenin Çilesi". *Tarih ve Toplum*, 11, 64, 1989, 41-43.
- ÇOLAK (Mustafa). XVI. Yüzyıl Başlarında Merzifon Kazası (1515-1520). Samsun, 1996. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- ÇOLAKU (Şaban). "19. Yüzyılın İkinci Yarısında ve 20. Yüzyılın Başında İlerici Türk Hareketi ve Arnavutlar". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2559-2565.
- ÇORUH (Şinasi Hakkı). "Fatih'in Kütüphane Memuru, Büyük Türk Ansiklopedisti-Molla Lütfi". *Türk Kültürü*, X, 115, 1972, 435-442.
- ÇORUH (Şinasi Hakkı). "Osmanlı Devleti'nin Büyük Hükümdarı Orhan Gazi". *Türk Kültürü*, IX, 107, 1971, 861-869.
- ÇORUH (Şinasi Hakkı). "Türk Anadolu'da İlim Tarihinin İlk Büyük Siması, İlk Osmanlı Şeyh-ül-İslamı Molla Fenari". *Türk Kültürü*, X, 120, 1972, 1265-1276.
- ÇUBUK (Vahid). I. Dünya Savaşı Öncesinde İskenderun'un Startejik Durumu. Antakya, Kültür Ofset Basımevi, 1991, 19 s.
- ÇUBUKÇU (İbrahim Agah). "Melamilik Hakkında Gözlemler". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü*, 5, 1982, 73-78.
- ÇULHA (A. Tayyar). *Fatih*. İstanbul, 1953, 31 s.
- D'ALESSIO (E. Daleqqio). "İstanbul'un Fethini İzleyen Dönemde Latin Cemaati". Çeviren: Emre ÖKTEM. *Arkeoloji ve Sanat*, IV, 70, 1996, 4-8.
- DABİNOVİTCH (Antonie). "Les Pactes d'assistance Entre les Gouverneurs Ottomans et les Grands Seigneurs de Bosnie et de Croatie Depuis le XVe XVIIe siècle. Introduction". V. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1986, 478-674.
- DAĞISTAN (Adil). "Arşiv Belgeleri Işığında Hatay İçin Verilen Mücadele ve Atatürk". *Bilim Dergisi*, V, 1, 1995, 152-164.
- DAĞLIOĞLU (Hikmet Turhan). *Onaltıncı Asırda Bursa, 1558-1589*. Bursa, Vilayet Matbaası, 1943, 186 s.
- DAĞLIOĞLU (Hikmet Turhan). *Şemseddin Sami Hayatı ve Eserleri*. İstanbul, Resimli Ay Matbaası, 1934, 63 s.
- DAĞTEKİN (Hüseyin). "Bizde Tarih Haritacılığı ve Kaynakları Üzerine Bir Araştırma". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1141-1181.
- DAĞTEKİN (Hüseyin). "Hüdavendigar Lıvası Yer Adlarının Tarih Bakımından Önemi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 70, 1991, 85-103.
- DAKHİT (M. A.). "Sidon in Mamluk and Early Ottoman Times". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 53-68 s.
- DALSAR (Fahri). "400 Yıl Önce Ankara". *Ülkü*, 1, 10, 1947, 9-10, 16.
- DAMAR (Abdullah). *Bursa'da Nakşibendîyye Kültürü ve Ahmed İlahi Tekkesi*. Bursa, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayınları No:16.
- DANACIOĞLU (Esra). "Selanik Yahudileri ve Dönemler Hakkında". *Toplumsal Tarih*, I, 4, 1994, 26-28.
- DANACIOĞLU (H. Esra). *Anadolu'da Amerikan Misyoner Faaliyetleri*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri), GÖK (S.). *Osmanlı Padişahları*. İstanbul, Zuhuri Danışman Yayınevi, 1966-1967, 912 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri), GÖK (S.). *Osmanlı Padişahları*. İstanbul, Zuhuri Danışman Yayınevi, 1966, 286+(2) s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). "Evliya Çelebi Nasıl Muhasep Oldu". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 24, 1951, 1168-1172.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). "Fatih'in Mumyası Meselesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 168-189.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Fatih Sultan Mehmet II*. İstanbul, Cumhuriyet Basımevi, 1945, 80 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı Padişahları*. III. İstanbul, Zuhuri Danışman Yayınevi, 1968, 956-1197 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı Padişahları Serisi, II. Süleyman, II. Ahmet ve II. Mustafa Devirleri*. İstanbul, Zuhuri Danışman Yayınevi, 1966.
- DANIŞMAN (Ahmet Zuhuri). *Osmanlı Padişahları*. III. İstanbul, 1968, 956-1197 s.
- DANIŞMAN (Ahmet Zuhuri). *Osmanlı Padişahları Serisi: II. Süleyman, II. Ahmed ve II. Mustafa Devirleri*. İstanbul, 1966, 914-956 s.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *Fatih in Hayatı ve Fetih Taktimi*. İstanbul, 1953.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). "Hayrullah Efendi'nin Gördüğü Üç Bursa". *Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996, 317-327.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). "Kanuni'nin Şahsiyetini Aydınlatarak Rakamlar". *Çınaraltı Mecmuası*, 8, 1948, 6-7, 14.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *Türkçülük Meselesi*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1966, 240 s.
- Dante, Mimar Sinan, Sokrat, Tevfik Fikret. Hazırlayan: Ferit Rağıp TUNCOR, Kemal ARIKAN. İstanbul, Işıl Matbaası, 1952.
- Darıüşafaka: 1873-1953 Açılışının 80. Yıldönümü Dolayısıyla. İstanbul, Doğan Kardeş Yayınları, 1953, 16 s.
- DAVER (Abidin). "İkinci Abdülhamit Devrinde Donanmamız". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 29, 1952, 1486-1493.
- DAVER (Bülent). "Trabzon Tarihine Bakışlar". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXVII, 1-2, 1989, 57-62.

- DAVİD (Geza). "16-17. Yüzyıllarda Macaristan'ın Demografik Durumu". *Belleten*, LIX, 225, 1995, 341-352.
- DAVİD (Geza). "16-17.Yüzyıllar'da Macaristan'ın Demografik Durumu". *Belleten*, LIX, 225, 1995, 341-352.
- DAVİSON (Roderic H.). "Halil Şerif Paşa, Ottoman Diplomat And Statesman". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 200-221 s.
- DAVİSON (Roderic H.). "Midhat Paşa and Ottoman Foreign Rebtions". *Osmanlı Araştırmaları*, VI, 1986, 161-173.
- DAVİSON (Roderic H.). "Türkiye'nin Batı'daki Tarihsel İmajı". *Tarih ve Toplum*, 19, 109, 1993, 34-38.
- DAVUT (Yıldız Akpolat). "Tekin Alp'in Türk Milliyetçiliği Anlayışı veya Tekin Alp'in Türkiye'deki Yahudilere Milli Kimlik Kazandırma çabaları". *Türkiye Günlüğü*, 37, 1995, 81-85.
- DAYI (Ersin). "1918-1920 Yılları Arasında Iğdır ve Çevresindeki Siyasi Gelişmeler". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 5, 1996, 1-28.
- DE BUNES IBARRO (Miguel Angel). "XVI. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu ve İspanyol Monarşisi". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 155-180.
- DECEİ (Aurel). "Patrik 2 Gennadios Skolarios'un Facih Sultan Mahmet İçin Yazdığı Ortodoks İctikad-namesinin Türkçe Metni". *Fatih ve İstanbul*, 1, 1, 1953, 98-116.
- DEDEOĞLU (Abdülkadir). *Album of the Ottomans*. Çeviren: İsmail ER-CAN. İstanbul, 1982, 120 s.
- DEDEOĞLU (Abdülkadir). *Osmanlılar Albümü*. İstanbul, 1983, 120 s. *Defter Congress*. Erlangen, 1994, XXI+92+212 s.
- DEGUİGNES (Joseph). *Büyük Türk Tarihi*. İstanbul, Özdemir Bımevi, 1977, 2023-2744 s.
- DEĞER (Mebrure). "Dr. Cemil Topuzlu ve Yüzyıl Önce Yaptığı Beyin Ameliyatı". *Bilim Tarihi Dergisi*, 6, 1992, 10-15.
- DEKLİ (Celal). 1830 ve 1848 Devrimlerinin Batı Siyaset Düşüncesinin Evriminde "Sosyal Hukuk Devleti" Anlayışının Gelişmesine Katkıları. Ankara, 1996. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- DELEON (Jack). *Eski İstanbul'un Yaşayan Tadı*. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1995, 157 s.
- DELEON (Jack). *Eski İstanbul'un Yaşayan Tadı*. 4. Baskı. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1996, 157+15 s.
- DELİBAŞ (Selma). *Bebice Sultan'ın Çeyizi ve Muhallefatı*. İstanbul, Topkapı Sarayı Müzesi Müdürlüğü ve Topkapı Müzesini Sevenler Derneği, 1988, 214 s. (Topkapı Sarayı Müzesi Yıllık-3(1988)).
- DELİHASAN (Abdullah). *Katip Çelebi'nin Dini ve İçtimai Görüşleri*. Kayseri, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- DELİLBAŞI (Melek). *Selânik'in Son Zaptı Hakkında Bir Tarih: Sultan II. Murad Dönemine Ait*. Ankara, Atatürk Araştırma Merkezi, 1989, 70+33+VIII s.
- DELİLBAŞI (Melek). "Selânik ve Yanya'da Osmanlı Egemenliğinin Kurulması (Abstract)". *Belleten*, LI, 199, 1987, 75-101.
- DEMİR (İbrahim). *Cumhuriyet Öncesi ve Cumhuriyetin 50. Yılında Devlet Memuru*. Ankara, 1973.
- DEMİR (Mustafa). *Gelibolulu Mustafa Ali'nin Füsul-i Halli Akd ve Usul-i Harci Nakd Adlı Eseri*. İzmir, 1992. Yüksek Lisans Tezi.
- DEMİR (Remzi). "İstanbul Rasathanesinde Yapılmış Olan Gözlemler". *Belleten*, LVII, 218, 1993, 161-172.
- DEMİRALP (Yekta). "Nodar Hanı (Askeri-Bozkır)". *Sanat Tarihi*, 7, 1994, 53-58.
- DEMİRBAŞ (Mehmet Ali). *XVIII. Yüzyılda Fransız Elçisi De Vergennes'in Osmanlı İmparatorluğu Hakkındaki Raporları*. İzmir, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ege Üniversitesi.
- DEMİRCAN (Hüsni). *Orhan Gazi ve Gregory Palamas*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- DEMİRCİ (Mehmet). "İmam Birgivi ve Tasavvuf". *İmam Birgivi*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1994, 59-66.
- DEMİRCİ (Mehmet). "Merkez Efendi'nin Tasavvufi Yönü". *Merkez Efendi Sempozyumu Denizli 27-29 Haziran 1988*, 6-14.
- DEMİRCİ (Mehmet). "Osmanlı Devletinin Kuruluş Devrinde Mutasavvıfların Rollerini". *Kubbealtı Akademi Mecmuası*, 4, 1996, 16-24.
- DEMİRCİ (Mehmet). "Şehzadele Dönemi Manisası'nda Tasavvufi Muhit". *Kubbealtı Akademi Mecmuası*, 4, 1996, 25-33.
- DEMİRCİ (Nefi). *Diünden Bugüne Kerkük: Kerkük'ün Siyasi Tarihi*. İstanbul, E Yayınları, 1986, 183 s.
- DEMİRCİOĞLU (Ziya). *Kastamonu Valileri (1881-1908)*. Kastamonu, 1973.
- DEMİREL (Muammer). "1919 Erzurum Askeri İsyanı". *Askeri Tarih Bülteni*, 30, 1991, 119-132.
- DEMİREL (Muammer). "Bindokuzdokuz Erzurum Askeri İsyanı". *Askeri Tarih Bülteni*, XVI, 30, 1991, 119-133.
- DEMİREL (Muammer). *Erzurum İsyanı (1906-1907)*. İstanbul, 1989. Yüksek Lisans Tezi.
- DEMİREL (Ömer). "1700-1730 Tarihlerinde Ankara'da Ailenin Nispetli Yapısı". *Belleten*, LIV, 211, 1991, 945-961.
- DEMİREL (Ömer). "Sivas Zaviyelerinin Fonksiyonlarına Dair". *Revak*, 1995, 31-35.
- DEMİREL (Yücel). "Van Valisi Tahsin (Uzer) Bey'in Mektubu: Van'da Asayiş Berkemal". *Toplumsal Tarih*, 5, 27, 1996, 24-25.
- DEMİRER (Vedia). *Osmanlı Padışahları*. İstanbul, Modern Matbaa, 1962, 27 s.
- DEMİRHAN (Ayşegül). "Geçmişte, Günümüzde Mısır Çarşısı ve Tıbbi Folklorumuzdaki Seri". *II. Milletlerarası Folklor Kongresi*. Bursa, 1981, 199-122.
- DEMİRTAŞ (Faruk). "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Oğuz Boyları". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 7, 2, 1949, 321-385.
- DENİZ (Filiz). *Yusuf Akçura, Hayatı, Eserleri ve Fikirleri*. Ankara, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- Deniz Harp Okulumuz, 1773. Hazırlayan: Fahri ÇOKER. Ankara, 1994.
- DENKTAŞ (Mustafa). "İncesu Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Külliyesi". *Vakıflar Dergisi*, 26, 1997, 193-225.
- DENKTAŞ (Nurcan). *Diünden Bugüne Karaman Tarihi*. Kayseri, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- Der Geschichte der Türkischen Malerei*. İstanbul, 1989.
- DERDİYOK (İ. Çetin). "Ahmet Dai'nin Teressül'ü". *Toplumsal Tarih*, I, 6, 1994, 56-59.
- DERİN (Fahri Çetin). "Kabakçı Mustafa Ayaklanması'na Dair Bir Tarihçe". *Tarih Dergisi*, XXII, 27, 1973, 99-111.
- DERİN (Fahri Çetin). "Kabakçı Mustafa Ayaklanması'na Dair Bir Tarihçe". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 27, 1973, s. 99.
- DERİNGİL (Selim). "19. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'na Göç Olgusu Üzerine Bazı Düşünceler". *Bekir Kütükoğlu'na Armağan*. İs-

- tambul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1991, 435-442.
- DERMAN (M. Uğur). "Ressam Ali Rıza Bey'in İstanbul'u". *Atatürk Konferansları* (1973-1974). Ankara, 1977, 151-161.
- DERVİŞ MUSTAFA EFENDİ. *1782 Yılı Yangınları*. Hazırlayan: Hüsamettin AKSU. İstanbul, İletişim Yayınları, 1994.
- DEÜ *Çarşamba Konferansları*. İzmir, 1987.
- Develili Mehmet Seyrani*. 1. Basım. Derleyen: Muzaffer UYGUNER. Ankara, Bilgi Yayınları, 1991, 166 s.
- DEVLET (Nadir). "Yusuf Akçura'nın Hayatı (1876-1935)". *Türklik Araştırmaları Dergisi*, 2, 1986, 89-103.
- Devlet Adamlarına Öğütler: Osmanlılarda Devlet Düzeni: Nesayih el-vüzera v'el-imerat. Kitab-ı Güldese. Nizam-ı Devlete Müteallik Risale*. Derleyen: Hüseyin Ragıp UĞURAL. Ankara, Türk Amme İdaresi Enstitüsü Yayınları, 1969, XXXII+133 s.
- DİNGEÇ (Emine Kuru). *19. Yüzyıl İkinci Yarısında ve 20. yy Başında Mersin'in Ekonomik Yapısı*. Eskişehir, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- DİRENOĞLU (Şefik). *Büyük Demokrasi Şehidi Midhat Paşa*. İzmir, İzmir Matbaası, 1959, 80 s.
- DİRENOĞLU (Şefik). *Resimli Osmanlı Padişahları*. 2. Basım. İstanbul, Aziz Tuzcuoğlu Matbaası, 1958, 79 s.
- DİRİMTEKİN (Feridun). "Ecnebi Seyyahlara Göre 18. Asrın İkinci Yarısında İstanbul". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 4, 1958, s. 93-134.
- DİRİMTEKİN (Feridun). *Ecnebi ve Seyyahlara Nazaran XVI. yy'da İstanbul*. İstanbul, Baha Matbaası, 1964, 78 s.
- DİRİMTEKİN (Feridun). *Le Siege et La prise d'Istanbul*. İstanbul, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, 1953, 16 s.
- DİRİÖZ (Meserret). "Nabi'nin Ailesine Dair Yeni Bilgiler". *Türk Kültürü*, 14, 167, 1976, 668-673.
- DİVİTÇİOĞLU (Sencer). *Asya Üretim Tarzı ve Osmanlı Toplum*. İstanbul, Sermet Matbaası, 1967, 125+IX s.
- DİZDAROĞLU (Hikmet). "Eşref Üzerine Notlar". *Türk Dili*, 27, 36, 1977, 229-33.
- DİZDAROĞLU (Hikmet). "Namık Kemal Üzerine Notlar". *Türk Dili*, 327, 1978, 661-672.
- DİZDAROĞLU (Hikmet). "Namık Kemal Üzerine Notlar". *Tarih Dergisi*, XXVIII, 38, 1978, 661-672 s.
- DİZDAROĞLU (Hikmet). *Ziya Gökalp Üzerinde Araştırmalar*. Ankara, Ziya Gökalp Derneği Yay., 1981, 122 s.
- Les Discours Prononces a l Occasion de la 511: Eme Anniversaire de la Conquete d Istanbul*. İstanbul, 1967, 75 s.
- DOĞAN (Abdurrahman). *Gaybi ve "Sohbet-name"si*. Bursa, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DOĞAN (Ayhan). *XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Maraş*. Konya, 1999. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DOĞAN (Cahit). "Kapı İşyanlarının Siyasi ve İktisadi Sebepleri". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, II, 8, 1980, 127-166.
- DOĞAN (H.A.). "Abdülhamit II Dönemine Ait Nadir Bir Tilla". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 38, 1-2, 1978-1979, 153-160.
- DOĞAN (İsmail). "Batılılaşmanın Eğitim Kanadında Bir Modernist Aydın: Mehmet Tahir Münif Paşa ve Eğitimci Kişiliği". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 409-427.
- DOĞAN (Mehmet Said). *Osmanlılar'da Sosyal Güvenlik Kurumları*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- DOĞAN (Mehmet Said). *Terakki ve Tekamül Açısından Türklerin Sosyal Tarihi*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- DOĞAN (Mehmet). *Camideki Şair Mehmet Akif*. İstanbul, Nehir Yayınları, 1989, 72 s.
- Doğumunun 50. Yılında ve Hizmetinin 10. Yılında Prof. Dr. Bayram Kodaman'a Armağan*. Samsun, 1993.
- DÖĞÜŞ (Selahattin). *Osmanlı Devleti'nin Doğuşunda Sosyal Kuruluşlar*. Kayseri, 1999. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Erciyes Üniversitesi.
- DÖLEN (Emre). "Kartpostallarla Bursa". *Tarih ve Toplum*, 26, 153, 1996, 26-37.
- DÖLEN (Emre). "Kartpostallarla Geçmişte Beyrut". *Tarih ve Toplum*, 24, 139, 1995, 30-37.
- DÖLEN (Emre). "Kartpostallarla Geçmişte İzmir". *Tarih ve Toplum*, 25, 147, 1996, 34-44.
- DÖLEN (Emre). "Kartpostallarla Geçmişte İzmir". *Tarih ve Toplum*, 23, 134, 1995, 32-38.
- DÖLEN (Emre). "Kartpostallarla Geçmişte Kudüs". *Tarih ve Toplum*, 24, 143, 1995, 28-35.
- DÖLEN (Emre). "Kartpostallarla Geçmişte Selanik". *Tarih ve Toplum*, 26, 156, 1996, 24-37.
- DÖLEN (Emre). "Kartpostallarla Geçmişte Şam". *Tarih ve Toplum*, 25, 145, 1996.
- DOLS (Michael W.). "Veba Sırasında Şehirli Halkın Tavrı". Çeviren: Ümit HASSAN. *Tarih ve Toplum*, 7, 40, 1987, 42-48.
- DONALD (C.Blaisdell). *Osmanlı İmparatorluğunda Avrupa Mali Kontrolü*. Çeviren: Hazım Atıf KUYUCAK. İstanbul, 1940, 272 s.
- DONUK (Abdülkadir). *Türk Hükümdarları*. İstanbul, Türk Dünyası Araştırma Vakfı, 1990, 59 s.
- Dördüncü Mehmed'in Edirne Şenliği*. 1675. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1972, VII+154 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları VII. Dizi Sayısı 61).
- DOSAY (Melek). "İbrahim Edhem Paşa (1785-1865)". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 113-118.
- DOSAY (Melek). "Takıyüddin'in Cebir Risalesi". *Belleten*, LXI, 231, 1997, 301-319.
- DOWNEY (Fairfax). *Kanuni Sultan Süleyman*. Çeviren: Enis Behiç KORYÜREK. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1975.
- DOWNEY (Fairfax). *Kanuni Sultan Süleyman=Soliman Le Magnifique*. İstanbul, 1975, 332 s. (Kültür Bakanlığı Kültür Yayınları No: 1).
- DRAMUR (Rengin). "19. Yüzyılda Osmanlılar Döneminde İlaç Kapları". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1237-1243.
- DRAMUR BÜTÜN (Rengin). "1906 Senesinde Sultan II. Abdülhamid'e Yapılan Konsültasyon Reçetelerinin ve Sultan'ı Tedavi Eden Hekimlerin Tanıtılması". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1087-1097.
- DUBEN (Alan). "80 Yıl Önce İstanbul'da Aile Hayatı". Çeviren: Nuray MERT. *Tarih ve Toplum*, 9, 50, 1988, 26-31.

- DUBEN (Alan). "Seksan Yıl Önce İstanbul'da Aile Hayatı". *Tarih ve Toplum*, 50, 1988, 90-95.
- DUKA (Ferit). "XV-XVIII. Yüzyıllarda Arnavut Nüfusunun İslamlaşması Süreci Üzerine Gözlemler". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 2, 1991, 63-71.
- DUKA (Ferit). "XV-XVIII. Yüzyıllarda Arnavut Nüfusunun İslamlaşması Süreci Üzerine Gözlemler". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, II, 2, 1991, 63-72.
- DURAN (Büyümin). "Konya Vilayetinde Kırsal Değişme (1870-1909)". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 66, 1990, 77-86.
- DURAN (Recep). "Mehmet Tahir Münif Paşa, Hayatı, Felsefesi". *Erdem*, II, 6, 1987, 801-850.
- DURAN (Tülay). *The Ottoman Empire in the Reign of The Süleyman The Magnificent*. 2. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988.
- DURSUN (Davut). "Osmanlı Toplum Yapısına Genel Bir Bakış". *İlim ve Sanat Dergisi*, 22, 11/12, 1988, 42-48.
- DURSUN (Davut). "Tarihten XX. Yüzyılın Ortalarına Kadar Beyrut". *Tarih ve Toplum*, 13, 78, 1990, 49-56.
- Dursun Bey. *Fatih'in Tarihi: Tarih-i Ebul-Feth*. Hazırlayan: Ahmet TEZBAŞAR. İstanbul, 1973, 198+16 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 21).
- Dursun Bey. *Tarih-i Ebül-Feth*. Hazırlayan: A. Mertol TULUM. İstanbul, Baha Matbaası, 1977, XXXII+272 s.
- DURUR (Zahide). *Milli Şef İnönü*. İstanbul, Cumhuriyet Basımevi, 1945, 39 s.
- DUYGU (Süleyman). "Osmanlı Devlet Ricalinden Mehmet Celeaddin Paşa". *Türk Kültürü*, XIII, 147, 1975, 147-171.
- DUYGU (Süleyman). "Osmanlı Devlet Ricalinden Mehmet Celeaddin Paşa". *Türk Kültürü*, XIII, 149, 1975, 147-171.
- DUYGU (Süleyman). "Osmanlı Devlet Ricalinden Mehmet Celeaddin Paşa". *Türk Kültürü*, XIII, 148, 1975, 147-171.
- DÜMER (Safi). *İstanbul Mu, Yoksa Fatih Mehmed Mi? Ankara Mı, Yoksa Atatürk Mü?*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1953, 56 s.
- Dünyada ve Türkiye'de İslam ve Müslüman İmajı Sempozyumu*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1996.
- DÜRRÜOĞLU (Ayhan). *Şeker Ahmet Paşa*. Ankara, Metod Matbaası, 1979.
- DÜRÜST (M. Kemal). "Magosa ve Namık Kemal". *TTOKB*, LXVII, 446, 1981, 3-7.
- "Düşünülecek Meselelerimiz". *Türk Yurdu*, V, I, 1914, 2462-2460.
- EBİLLER (Naci). *Mimar Sinan (Şiirleri) Besteler*. İstanbul, Ercivan Yayınları, 1988, 15 s.
- ECER (A.Vehbi). "Osmanlı Dönemi'nde Mekke'nin Yönetimi". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 3, 36, 1989, 14-17.
- ECER (A.Vehbi). "Osmanlı Döneminde Mekke'nin Yönetimi II.". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 37, 1990, 11-14.
- ECER (A.Vehbi). *Osmanlı Tarihinde Vehhabi Hareketi*. Ankara, 1976. Doktora Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- ECER (A.Vehbi). "Osmanlı Tarihinde Vehhabi Hareketinin Sebep ve Sonuçları". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1229-1237.
- ECER (Ahmet Vehbi). "Osmanlı Tarihinde Vehhabi Hareketinin Sebep ve Sonuçları". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1229-1237.
- ECKHART (F.). *Macaristan Tarihi*. Çeviren: İbrahim KAFESOĞLU. Ankara, 1949, XIII+316 s.
- Les Ecoles Savantes en Turquie: Sciences, Philosophie et Arts au Fil des Siècles*. Editör: Sakine ÖNEN, Christine PROUST. İstanbul, Les Éditions Isis, 1996.
- Economie et Sociétés dans l'empire Ottoman (Fin du XVIII siècle)*. Editör: Jean Louis BACQUÉ-GRAMMONT, Paul DUMONT. Paris, 1983.
- Economie et Sociétés dans l'Empire Ottoman, Fin du XVIII-début du XX. siècle*. Paris, 1983.
- EDİP (Eşref). *Mehmet Akif, Hayatı, Eserleri ve Yetmiş Muharririn Yazıları Eserine Zeyl*. II. İstanbul, Asâr-ı İlmiye Kitabevi, 1933, 322 s.
- Edirne: Edirne'nin 600. Fetih Yıldönümü Armağanı Kitabı*. Ankara, 1965, V+349 s.
- Edirne*. İstanbul, Kültür Bakanlığı, 1993.
- Edirne: Serbattaki Payitaht*. Hazırlayan: E. Nedret İŞLİ, M. Sabri KOZ. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1998.
- EGE (Nezahat Nurettin). *Prens Sabahattin, Hayatı ve İlmi Müdafaaları*. İstanbul, 1977, 522 s.
- EKER (Mustafa), MUHSİN (Ahmet), ONGUNSU (Hamiç). *Kur'un-ı Cedide ve Asr-ı Hazırda Türkiye Tarihi: İstanbulun Fetbinden Zamanımıza Kadar*. Lise I. ve III. Sınıflar İçin. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1924, 719 s.
- EKİNCİ (Yusuf). "II. Abdülhamid Han'ın Son Yılları ve Vefatı". *Karınca*, 55, 626, 18-20.
- EKİNCİ (Yusuf). "İstanbul'un Fethi (29 Mayıs 1453)". *Karınca*, 56, 641, 1990, 33-35.
- EKİZ (Osman Nuri). *Mehmet Akif Ersoy*. İstanbul, Tokat Yayınları, 1985, 344 s.
- Ekrem Hakkı Ayverdi Armağanı*. İstanbul, 1995.
- El-Mevsu'a el-İslamiyye*. Amman, 1966.
- El-Mezalim El-Ermeniyye Vel-Hakaik*. Ankara, 1983, 29 s.
- EL - KİLANİ (Tuaci). II. *Abdülhamid Döneminde Trablusbarp Vilayeti ve Mehmet Kamil Paşa Layihası*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ELÇİN (Şükrü). "Noksani, Hayatı ve Şiirleri". *Araştırma Dergisi*, 10, 1979, 35-76.
- ELDEM (E.). "Béassine Chez Les Turcs: 1919 Tarihli Bir Çizgi Romanında Türkiye ve Türkler". *Toplumsal Tarih*, 8, 46, 1997, 26-35.
- ELDEM (E.). "Emanuel Karasu Biyografisine Bir Devam(?)". *Toplumsal Tarih*, IV, 23, 1995, 43-45.
- ELDEM (Edhem). "Galata'nın Etnik Yapısı". *İstanbul*, 1, 1992, 58-63.
- ELDEM (Edhem). "Osmanlı Dönemi İstanbul'u". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995.
- ELDEM (Edhem). "Venedik'ten İthal Altınbaş Tiryaki". *Toplumsal Tarih*, I, 2, 1994, 13-16.
- ELDEM (Edhem). "Fransız Kraliyet Varisinin Sultan Abdülaziz'e İlginc Bir Arzı". *Toplumsal Tarih*, II, 8, 1994, 13-16.
- ELDEM (Edhem). "Vesikalık: Mehmed Reşad'ın Cihat Çağrısı". *Toplumsal Tarih*, 7, 40, 1997, 18.
- ELDEM (Sedat H.). *Sa'dabad*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1977.
- ELDEM (Vedat). *Osmanlı İmparatorluğunun İktisadi Şartları Hakkında Bir Tefhik*. Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1970, 372 s.

- ELGİN (Necati). *Üçüncü Sultan Selim*. Konya, Yıldız Basımevi, 1959, 184 s.
- ELIOT (Sir Charles). *Avrupadaki Türkiye=Turkey in Europe*. 2. Çeviren: Adnan SINAR, Şevket SERDAR. İstanbul, 1977, 253+189 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 96-97).
- Elmalılı Muhammed Yazır Sempozyumu. 4-6 Eylül 1991. Ankara, 1993.
- EMECEN (Feridun M.). "Evliya Çelebi'nin Manisa'ya Dair Verdiği Bilgilerin Değeri". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 4, 1989, 215-223.
- EMECEN (Feridun M.). "XV-XVI. Asırlarda Giresun ve Yöresine Dair Bazı Bilgiler". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 1989, 157-166.
- EMECEN (Feridun M.). "Zahir Ömer". *İslam Ansiklopedisi*. 1984, 455-456.
- EMECEN (Feridun), ŞAHİN (İlhan). "XV. Asrın İkinci Yarısında Tokat Şehri". *Şeyhülislam İbn-i Kemal Sempozyumu, Tebliğler ve Tartışmalar (Tokat 26-29 Haziran 1985)*. Ankara, 1986, 41-51 s.
- EMECEN (Feridun). "Afyonkarahisar". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1988, 443-446.
- EMECEN (Feridun). "Akhisar". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, 236-237.
- EMECEN (Feridun). "Alacahisar". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, 314-315.
- EMECEN (Feridun). "Alaşehir". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, 342-343.
- EMECEN (Feridun). "Ali Bey, Buluckaptan". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, 383-384.
- EMECEN (Feridun). "Antalya". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 232-236.
- EMECEN (Feridun). "Ayasuluk". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 225-227.
- EMECEN (Feridun). "Aydın". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 235-237.
- EMECEN (Feridun). "Bennak". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 458-459.
- EMECEN (Feridun). "Bergama". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 492-495.
- EMECEN (Feridun). "Biga". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 136-137.
- EMECEN (Feridun). "Bilecik". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 154-156.
- EMECEN (Feridun). "Bosna Eyaleti". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 296-297.
- EMECEN (Feridun). "Canbirdi Gazali". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 141-143.
- EMECEN (Feridun). "Cezzar Ahmed Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 516-518.
- EMECEN (Feridun). "Cullah". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 83-84.
- EMECEN (Feridun). "Cüneyd Bey". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 122.
- EMECEN (Feridun). "Devre Çıkma". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 250-251.
- EMECEN (Feridun). "Ebu Nüme". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 204-205.
- EMECEN (Feridun). "Fahreddin Mançoğlu". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 80-82.
- EMECEN (Feridun). "Gelibolu". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 1-6.
- EMECEN (Feridun). "Giresun". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 78-84.
- EMECEN (Feridun). "Giresun Tarihinin Bazı Meseleleri". *Giresun Tarihi Sempozyumu, 24-25 Mayıs 1996-Bildiriler*. İstanbul, 1997, 19-24.
- EMECEN (Feridun). "Gülbahar Hatun". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 230-231.
- EMECEN (Feridun). "Tarih Koridorlarında Bir Sınır Şehri: Edirne". *Edirne: Serbattaki Payitahtı*. Hazırlayan: E. Nedret İŞLİ, M. Sabri KOZ. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1998, 49-69.
- EMECEN (Feridun). "XV. ve XVI. Asırlarda Giresun ve Yöresine Dair Bazı Bilgiler". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 1989, 157-167.
- EMECEN (Feridun). *XVI. Asırda Manisa Kazası*. Ankara, 1989.
- EMİL (Bırol). *Mizançı Murad Bey-Hayatı ve Eserleri*. İstanbul, 1979, XVI-747 s.
- EMİR (Ali Haydar). *Girit İhtilali 1886-1869: Gamsız Hasan Bey Erka-diği Nasıl Kurtardı*. İstanbul, Deniz Matbaası, 1931, 51 s.
- EMİRCAN (Abdülali). *Büyük Ermenistan Hayali ve Kars'tan Karabağ'a Ermeni Vahşeti*. İstanbul, Cemre Yayınları, 1992, 22 s.
- EMİRMAHMUDOĞLU (A. Saim). "Karacaoğlan'ın Yaşadığı Yüzyıl". *Türk Folklor Araştırmaları*, 334-338, 1977, 7985-6.
- EMİROĞLU (Gülmissal). *II. Abdülhamid Dönemi Layihalarında Eğitim ve Öğretim Meseleleri*. Konya, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- EMİROĞLU (Kudret). "Trabzon'da Avusturya Boykotu 1908". *Toplumsal Tarih*, 2, 8, 1994, 17-21.
- L'Empire Ottoman, La République de Turquie et la France, Varia Turcica*. Derleyen: Hamit BATI, Jean-Louis GRAMMONT. İstanbul, 1986.
- EMRE (Ahmet Cevdet). *İki Neslin Tarihi: Mustafa Kemal Neler Yaptı*. İstanbul, Hilmi Yayınları, 1960, 375 s.
- EMRE (Gültekin). "Konstantinopol'in İçi ve Dışı". *Toplumsal Tarih*, IV, 19, 1995, 31.
- Endülüsten İspanya'ya*. Ankara, 1996.
- ENER (Kasım). *Adana Tarihine ve Tarımına Dair Araştırmalar*. Adana, Türksözü Yayınları, 1967, 34 s.
- ENGİN (Nihat). *Osmanlı Devleti'nde Kölelik*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ENGİN (Süreyya). "Mahmud Şevket Paşa'nın Katli Meselesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 23, 1951, 1112-1116.
- ENGİN (Vahdetin). "Dayakçı Öğretmene Cezai Meslekten Men". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 30.
- ENGİNÜN (İnci), KERMAN (Zeynep). "Türkçe'de Alphonse Daudet(1840-97)". *Dünya Edebiyatından Seçmeler*. Ankara, 1977, 63-71.
- ENGİNÜN (İnci), KERMAN (Zeynep). "Türkçede Emile Zola Tercü-meleri ve Emile Zola Hakkında Yazılar Bibliyografyası". *Türk Dil ve Edebiyat Dergisi*, 22, 1974, 243-65.
- ENGİNÜN (İnci). *Abdülhak Hamid'in Mektupları*. İstanbul, 1995.

- ENGİNÜN (İnci). "Abdülhak Hamid'e Mektuplar". *Türklik Araştırmaları Dergisi*, 4, 1989, 35-46.
- ENGİNÜN (İnci). "Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti'nde Yahudiler". *Bilge Dergisi*, Yaz:1, 1994, 53-54.
- ENGLİH (Peter). "III. Mehmede Kralları Kışkıracak Hediye". *Tarih ve Medeniyet*, 24, 1996, 18-21.
- ENVER PAŞA. *Kendi Mektuplarında Emver Paşa*. Hazırlayan: M.Şükrü HANİOĞLU. Isparta, Der Yayınları, 1989, 286 s.
- ER (Rahim). "Bir Devlet Ne Zaman Yıkılır". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 59-61.
- ER (Rahim). "Sahici İstanbulu Arayan Sultan". *Tarih ve Medeniyet*, 16, 1995, 30-34.
- ERASLAN (Cezmi). *Doğruları ve Yanlışlarıyla Sultan II. Abdülhamid*. İstanbul, Nesil Yayınevi, 1996, 175 s.
- ERASLAN (Cezmi). *Hataları ve Sevaplarıyla Sultan II. Abdülhamit*. İstanbul, 1996.
- ERASLAN (Cezmi). *II. Abdülhamit Devrinde Osmanlı Devleti'nin İslam Birliği Siyaseti*. İstanbul, 1991. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ERASLAN (Cezmi). *II. Abdülhamit ve İslam Birliği*. İstanbul, 1992, 1995.
- ERAŞ (Ekrem). *Fatih Sultan Mehmed ve Eserinin Tetkikine Giriş*. İstanbul, 1959, 54 s.
- ERAT (Birsen). *Amasya II. Beyazid Külliyesi*. Ankara, 1987. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ERAT (Muhammet). *Kazım Karabekir*. İstanbul, 1995.
- ERCAN (Yavuz). *Ermenilerin Maskesi Dişiyor*. Ankara, Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi 1993.
- ERCAN (Yavuz). "Türkiye'de XV. ve XVI. Yüzyıllarda Gayrimüslimlerin Hukuki, İçtimai ve İktisadi Durumu". *Belleken*, XLVII, 188, 1985, 1119-1149.
- ERCİLASUN (Ahmet B.). *Ahmet İhsan Tokgöz*. Ankara, 1996, 241 s.
- ERCİLASUN (Ahmet B.). "Sabahattin Bey". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 28, 1952, 1404-1407.
- ERCİLASUN (Bilge). "Mehmet Akif, Mehmet Emin ve Tevfik Fikret Arasında Bir Mukayese". *Türk Kültürü*, 366, 1988, 628-633.
- ERCİLETLİOĞLU (Halit). *Osmanlılar Zamanında Kayseri: Kayseri'de Osmanlı Eserleri Hakkında Bir Araştırma*. Kayseri, Kayseri Büyükşehir Belediyesi Yayınları, 1996, 280 s.
- Erciement Kuran Armağanı*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1989.
- ERDAL (İbrahim). *XIX Yüzyılda Anamur Kazası*. Denizli, 1998. Yüksek Lisans Tezi.
- ERDEM (Hüsameddin). *Ahlak: Son Devir Osmanlı Dişinçesinde*. Konya, 1996.
- ERDEM (Sadık). "İshak Çelebi'nin Hayatı-Şahsiyeti ve Eserleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 91, 1994, 99-121.
- ERDEM (Sadık). "Neyli'nin Hayatı, Şahsiyeti ve Eserleri". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 97, 1995, 153-161.
- ERDEMİR (Ayşegül Demirhan). "Anadolu Türklerinde Geleneksel Droğların (İlaçların) Ticareti". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 96, 1995, 117-146.
- ERDEMİR (Ayşegül Demirhan). "Evliyalar Şehri Bursa'nın Türk Tıp Tarihindeki Yeri ve Tıbbi Folklorumuz Bakımından Önemi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 89, 1994, 1-31.
- ERDEMİR (Ayşegül Demirhan). "Uluğ Bey Döneminde (15. Yüzyıl) Osmanlı Tıbbından Bir Örnek". *Uluğ Bey ve Çevresi Uluslararası Sempozyumu Bildiriler (30 Mayıs-1 Haziran: Ankara)*. Hazırlayan: Songül BOYBEYİ. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1996, 123-128.
- ERDENEN (Orhan). "Dünden Bugüne İstanbul Adalarında Günlük Hayat". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAGAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 185-208.
- ERDOĞAN (Emine). *XVI. Yüzyılda Kudüs Merkez ve Nahiyesinde Nüfus ve Etnik Yapı*. Ankara, 1998. Yüksek Lisans Tezi.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Birinci Ahmet Devrinde Konya". *Anıt*, 19, 1950, 12-14.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Güç Murat Paşa Zamanında Konya". *Anıt*, 16, 1950, 6-8.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "İbşir Mustafa Paşa Zamanında Konya". *Anıt*, 11, 1949, 6-10.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Mehmed Tahir Paşa-Hayatı ve Mesleki Faaliyetleri". *Tarih Dergisi*, XI, 15, 1960, 25-47.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Mehmet Tahir Ağa, Hayatı ve Mesleki Faaliyetleri". *Tarih Dergisi*, IX, 13, 1958, 161-170.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Mehmet Tahir Ağa, Hayatı ve Mesleki Faaliyetleri". *Tarih Dergisi*, VII, 10, 1954, 117-143.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Mehmet Tahir Ağa, Hayatı ve Mesleki Faaliyetleri". *Tarih Dergisi*, VIII, 11-12, 1956, 159-179.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Osmanlı Devleti'nde İstanbul Bahçeleri". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 149-183.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Üçüncü Murat Devrinde Konya". *Anıt*, 7, 1949, 9-18, 23.
- ERDOĞDU (Goncagül). *Osmanlı Devleti'nde Mevlevi Tarikatı'nın Klasik Öncesi Dönemi (13-17. Yüzyıl)*. Ankara, 1999. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ERDOĞDU (İbrahim). *Harput'ta Gayrimüslimler (1823-1868)*. Ankara, 1994. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ERDOĞDU (M. Akif). "Antalya ve Havalisi Tarihi İçin Bir Kaynak: Defter-i Evkaf-ı Liva-ı Teke". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 10, 1995, 91-187.
- ERDOĞDU (M. Akif). "Kanuni'nin İlk Yıllarında Karaman Vilayeti". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 37-51.
- ERDOĞDU (Osman Şeref). *Devrim Tarihi. Osmanlı İmparatorluğu'nun Çöküş Sebepleri ve Yeni Türkiye'nin Doğuşu*. Ankara, Özgür Yayınları, 1967, 67 s.
- ERDOĞRU (M. Akif). "Kanuni'nin İlk Yıllarında Karaman Vilayeti". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 8, 1993, 37-51.
- ERDOĞRU (M. Akif). "Karaman Vilayeti Kanunnameleri". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 476-516.
- ERDOĞRU (M. Akif). "Konya Mevlevi Dergahı'nın Mali Kaynakları ve İdaresi Üzerine Düşünceler ve Belgeler". *Belgeler*, XVII, 21, 1996, 41-70.
- EREM (Ali Rıza), GALİP (Mehmet). *Geçen Asırda Devlet Adamlarımız: XIII. Asr-ı Hicride Osmanlı Ricali*. 2. Hazırlayan: Fahri Çetin DERİN. İstanbul, Kervan Yayınları, 1977, 162 s.
- EREM (Ali Rıza), GALİP (Mehmet). *Geçen Asırda Devlet Adamlarımız:*

- XIII. Asr-ı Hicride Osmanlı Ricali. 1. Hazırlayan: Fahri Çetin DE-RİN. İstanbul, Kervan Yayınları, 1977, 160 s.
- EREN (Ahmet Cevat). *Selim III'ün Biyografisi*. İstanbul, Nur-Gök Matbaası, 1964, 72 s.
- EREN (Halic). *Batı Trakya Türkleri (Lozan'dan Günümüze)*. İstanbul, 1995. Doktora Tezi. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Marmara Üniversitesi.
- EREN (Hasan). "Anadolu'da Toplu Yardımlaşma Gelenekleri: İmece". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 444-450.
- EREN (İsmail). "Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye'nin Faaliyet ve Tesirleri". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 689-693.
- EREN (İsmail). "Rüçer Yasip Başkoviç'in 1762 Tarihli İstanbul-Lehistan Seyahatine Ait Hatıra Defteri". *Tarih Dergisi*, XIV, 19, 1964, 140-164.
- EREN (Muharrem). *Zağnos Paşa*. İstanbul, Balıkesir Lions Klübü Yayınları, 1987, 136 s.
- ERENDİL (Muzaffer). "Osmanlı Devletinin Tarih Sahnesine Çıkışı". *Ankara Tarih Bülteni*, 13, 1982, 15-40.
- ERGAN (Nevin Güngör). *Prens Sabahaddin'in Görüşlerinin Sosyolojik Açısından Analizi*. Ankara, 1981. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ERGENÇ (Leman). *Bulgar Yayınlarında Türkler*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1989, 100 s.
- ERGENÇ (Özer). "16. Yüzyıl Ankara'sı: Ekonomik, Sosyal Yapı ve Kentsel Özellikleri". *Tarih İçinde Ankara*. Ankara, 1984, s. 1-49.
- ERGENÇ (Özer). "Ankara Tarihine İlişkin Belgeler". *Ankara Dergisi*, 1992, 13-16.
- ERGENÇ (Özer). "Nişancı Hamza Paşa'ya İlişkin Yeni Bilgiler". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIII, 24, 1979-1980, 31-45.
- ERGENÇ (Özer). "Osmanlı Şehirlerinde Yönetim Kurumlarının Niteliği Üzerinde Bazı Düşünceler". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1265-1274.
- ERGENÇ (Özer). "Şehir Tarihî Araştırmaları Hakkında Bazı Düşünceler". *Bülten*, LII, 203, 1988, 667-683.
- ERGENÇ (Özer). "XVI. Yüzyılda Ankara". *Ankara Dergisi*, 1990, 55-61.
- ERGENÇ (Özer). *XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya: Osmanlı Klasik Dönemi Kent Tarihçiliği*. 1. Ankara, Ankara Enstitüsü Vakfı, 1995, 217 s.
- ERGENÇ (Özer). "XVIII. Yüzyıl Başlarında Ankara'nın yerleşim Durumu Üzerine Bazı Bilgiler". *Osmanlı Araştırmaları*, 16, 1996, 85-108.
- ERGENÇ (Özer). "XVIII. Yüzyıl Başlarında Edirne'nin Demografik Durumu Hakkında Bazı Bilgiler". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1415-1424.
- ERGENÇ (Özer). "XVIII. Yüzyılın Başlarında Edirne'nin Demografik Durumu Hakkında Bazı Bilgiler". *IX. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1415-1424.
- ERGENEKON (Gültekin). "Mıchat Paşa". *Güçlü Çağ*, 6, 1974, 24-27.
- ERGEZER (Nevin). *Cafer Tayyar Paşa*. Ankara, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- ERGİN (Mehmet). *Cemaleddin-i Uygâkî'nin Hayatı, Eserleri ve Divanı'nın Edisyonkritiği*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- ERGİN (Muharrem). *Osmanlıca Dersleri*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1975, VII+124+236 s. (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 785).
- ERGİN (Osman Nuri). *Türk Belediyecilik ve Şehircilik Tarihi Üstüne Seçmeler*. Hazırlayan: Selahattin YILDIRIM. 1987, 217 s.
- ERGİN (Osman Nuri). *Türkiye'de Şehirciliğin Tarihi İnkişafı*. İstanbul, 1936.
- ERGÜN (Mustafa). "Osmanlı Devleti'nde Bulgar Okulları". *5. Milletler Arası Türkoloji Kongresi*. İstanbul, 1986, 203-207.
- ERGÜÇ (Arslan). *Mıhat Paşa*. 2. Baskı. Konya, Şahap Kitabevi, 1962, 44 s.
- ERGÜÇ (Arslan). *Talat Paşa*. Konya, Şahap Kitabevi, 1960, 38 s.
- ERHAN (Çağrı). "Rycaut'nun Kitabında Osmanlı Toplum Yapısına İlişkin Veriler". *Toplumsal Tarih*, 6, 35, 1996, 49-57.
- ERİNÇ (Orhan). "250 Yıl Önce İstanbul'da Gecekondu-Kaçak İnşaat-Sahil Yağması Sorunları ve Çareleri". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 10, 1968, 54-58.
- ERİŞ (M.). *İstanbul: Beyazıt'ta Fetih Yılı Münasebetiyle*. İstanbul, Kalite Matbaası, 1953, 96 s.
- ERİŞEN (İhsan Mesut), SÂMANCIGİL (Kemal). *Hacı Bektaş Veli, Bektaşî ve Alevilik Tarihi*. Ay Yayınevi, 1966, 400 s.
- ERİŞİRGİL (M. Emin). *Bir Fikir Adamının Romanı: Ziya Gökalp*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1951, 264 s.
- ERKAN (Hamza Osman). "Süleyman Askeri Niçin ve Nasıl İntihar Etti.". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 22, 1951, 1019-1023.
- ERKİLET (H.E.). "Büyük Türk Milliyetçisi ve Vatan Severi Namık Kemal". *Çınaraltı Mecmuası*, 21, 1941, 4-5.
- ERKİLET (H.E.). "Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Rüşvet". *Çınaraltı Mecmuası*, 36, 1942, 4.
- ERKİLİÇ (Cafet). *Evliya Çelebi: Hayatı, Sanatı, Eserleri*. İstanbul, Varlık Yayınları, 1954, 117+III s.
- ERKMAN (Umur). "Çağdaş Mimari Gözüyle Sinan". *VI. Vakıf Haftası, Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde "Mimar Sinan ve Dönemi" Sempozyumu (5-11 Aralık 1988, İstanbul)*. İstanbul, 1989, 361-365.
- ERLER (M. Yavuz). "Hüdavendigar'da Sel Afeci (1911)". *Osmanlı Tarih Araştırmaları Mecmuası*, XIX, 1998.
- ERLER (M. Yavuz). *Ankara ve Konya Vilayetlerinde Kuraklık ve Kıtık (1845-1874)*. Samsun, 1997. Doktora Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ERLER (M. Yavuz). "Hüdavendigar'da Sel Afeci (1911)". *Osmanlı Tarih Araştırmaları Mecmuası*, XIX, 1998.
- ERLER (M. Yavuz). "Trabzon Vilayetinde Kanun Kaçakları (1856-1869)". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIX, 30, 1998, 69-99.
- ERLER (Mehmet Yavuz). "1912 Marmara Havzası Depremi". *Toplumsal Tarih*, 6, 35, 1996, 30-37.
- Ermeni Komitelerinin Amal ve Harekat-ı İhtilaliyesi: İlan-ı Meşrutiyetten Evvel ve Sonra*. Hazırlayan: Halil Erdoğan CENGİZ. Ankara, 1983, 432 s.
- Ermeni Komitelerinin İhtilal Hareketleri ve Besledikleri Emeller: İlan-ı Meşrutiyetten Evvel ve Sonra*. Hazırlayan: İsmet PARMAKSIZOĞLU. Ankara, 1981, 201 s.

- Ermeni Mezalimi. 2. Basım. İstanbul, 1976, 320 s. (Sebil Yayınları: 92).
- Ermeni Mezalimi. İstanbul, 1973, 189 s. (Sebil Yayınları: 53).
- Ermeniler Hakkında Makaleler, Derlemeler. 2. Basım. Ankara, 1982, 207 s.
- EROĞLU (Özkan). *Sur İçü Galata'sı Üzerine Bir Deneme*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ERÖZ (Mehmet). *Kürtlerin Menşei ve Türkmenlerin Kürtleşmesi*. İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1966, 20 s.
- ERÖZ (Mehmet). *Türkiye'de Alevilik-Bektaşilik*. İstanbul, 1977.
- ERSOY (Bozkurt). "Ankara Hasan Paşa Hanı (Sulu Han)". *Ankara Dergisi*, 1992, 39-52.
- ERSOY (Osman). XVIII-XIX. Yüzyıllarda Türkiye'de Kağ. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1963, VII+225 s. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları: 1).
- ERTAN (Veli). "Abdurrahman Nesib Efendi (1258 H/1842-1329 H/1913)". *Yeni Defne*, 10, 114-117, 1991, 17.
- ERTAN (Veli). *Mehmet Akif: Hayatı, Eserleri*. İstanbul, Kültür Basın Yayın, 1990, 88 s.
- ERTAŞ (Zafer). "Prens Adaları". *İstanbul*, 9, 1994, 98-103.
- ERTAYLAN (İ Hikmet). "Fatih Sultan Mehmet Adına Falname". *Tarih Hazinesi*, 9, 1951, 423-426.
- ERTAYLAN (İ Hikmet). *Fatih ve Fütühâtı: II. Adalar Denizi ve Akdeniz Fütühâtı*. İstanbul, Mars Matbaası, 1966, 175 s.
- ERTAYLAN (İsmail Hikmet). *Fatih ve Fütühâtı: Adalar Denizi ve Akdeniz Fütühâtı*. Ankara, Mars Matbaası, 1966, 194 s.
- ERTUĞRUL (Halit). "Sosyolojik Açından Osmanlı Dönemi Toplum Yapısına Genel Bir Bakış". *Askeri Tarih Bülteni*, 45, 1998, 125-130.
- ERTUĞRUL (Özkan). *Edirne'nin Kültür Tarihinde Özel Bir Albüm*. İstanbul, Troya Yayınları, 1995, 106 s.
- ERTUNA (Hamdi). *Büyük Türk Askerleri I: Cezzar Ahmed Paşa*. Ankara, 1981.
- ERTÜRK (Haşim). *Bulgaristan'da Türk İslam Eğitim ve Kültür Müesseseleri ve Medresetü'n-Nüvvab*. İstanbul, İslam Sanat, Tarih ve Kültür Araştırma Vakfı, 1993.
- ERÜNSAL (İsmail). "Abdurrahman el-Askeri's Mir'atü'l-İşk: A New Source for the Melami Movement in the Ottoman Empire During the 15th and 16th Centuries". *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlands*, 83, 1994, 95-115.
- ERÜNSAL (İsmail). "Aşki Mustafa Efendi ve Medine Tarihine Dair Eseri". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 6, 1991, 111-125.
- ERÜNSAL (İsmail). *The Life and Works of Tacî-zade Cafer Çelebi, with a Critical Edition of his Divan*. İstanbul, 1983, CXXXV.
- ERÜNSAL (İsmail). "Tacî-zade Cafer Çelebi as a Poet and Statesman". *Boğaziçi Üniversitesi Dergisi*, 6, 1978, 123-148.
- ERÜNSAL (İsmail). "Yeni Bir Kaynağın Işığında Somuncu Baba". *Ekrem Hakkı Ayverdi Armağanı*. İstanbul, 1995, 298-314.
- ERZİ (Adnan Sadık). "Bursa'da İshaki Dervişlerine Mahsus Zaviyenin Vakfiyesi". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 423-428.
- Erzurum İl Yıllığı, 1967. İstanbul, 1968.
- ERZURUMLU (İbrahim Hakkı). *Marifetname*. Sadeleştiren: Turgut ULUSOY. İstanbul, Ahmet Saic Matbaası, 1974-1975.
- ES-SEYYİD MAHMUD (Seyyid Muhammed). XVI. Asırda Mısır Eyaleti. İstanbul, 1986. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- ESENBEL (Selçuk). "Abdürreşid İbrahim-I". *Toplumsal Tarih*, IV, 19, 1995, 6-28.
- ESENBEL (Selçuk). "İstanbul'da Bir Japon. Yamada Torajiro". *İstanbul*, 9, 1994, 36-41.
- ESER (Alaaddin). "İstanbul Bibliyografyasına Bazı İlaveler". *Türk Kültürü*, 17, 195, 1979, 179-183.
- ESİN (Emel). "Kacun (Türk Kadınına Dair)". *Erdem*, 7, 20, 1995, 471-483.
- ESİN (Emel). "Merkez Efendi İle Şah Sultan Hakkında Bir Hâşiye". *Türkiyat Mecmuası*, XIX, 1980, 65-92.
- ESİN (Emel). "Türklerin İç Asya'dan Getirdiği Universalist Devlet Mefhumu ve Bunun "Ordu" (Hükümdar Şehri) Mimarisindeki Tezahürleri". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 9-25.
- ESİN (Emel). "Yusuf Akçura Hakkında Bilinmeyen Kaynaklar ve F. Georgeon'un Araştırması". *Türk Kültürü*, XVII, 200, 1979, 428-437.
- Eski İstanbul'da Gündelik Hayat*. İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1992, 158 s.
- Eski Şairlerimiz*. Sadeleştiren: Köprülüzade Mehmed Fuad. Muallim A. Halit Kitaphanesi.
- Eşref. Hazırlayan: Sami Nabi ÖZERDİM. Ankara, Emek Yayıncılık, 1953, 16 s.
- EŞREF BİN MUHAMMED. *Haza-ini's-Saadat*. Hazırlayan: Bedi N. ŞEHSUVAROĞLU. Ankara, 1961, XIV+107 s.
- EŞREFOĞLU (Eşref). "Bulgaristan Türklerine ve Rusçuk'taki Türk Eserleri Dair 1897 Tarihli Bir Rapor". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 1, 1972, s. 19-36.
- Etats, Societe et Culture du Monde Musulman Medieval (Xe-XVe Siecle)*. II. Paris, 1999.
- Etnik ve Toplumsal Yönleriyle Türk Halk Hareketleri ve Devrimler: Başlangıçtan İlk Batılılaşma Girişimlerine*. I. İstanbul, May Yayınları, 1974, 320 s. (May Yayınları: 125).
- European Identity at the Millenium*, CD-ROM. MIT Press, 1998.
- "Eva de Vitray Meyorovitch'e Göre Mevlana". *Selçuk Dergisi*, 2, 1988, 1-21.
- EVİN (Ahmet Ö.). "1600-1750 Arası Batılıların Türkiye'yi Görüşlerinde Olan Değişim". *Türkiye İktisat Tarihi Semineri*. Editör: Osman OKYAR. Ankara, 1975, 169-190.
- Evliya Çelebi. "Bin Elli Tarihinde İstanbul'dan Bursa'ya Seyahat". *Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996, 301-315.
- Evliya Çelebi. *Malatya*. Hazırlayan: Mustafa KUŞCUOĞLU. İstanbul, Mim Yayınları, 1968, 46 s.
- Evranselliğe Yolculuk: Hacettepe Üniversitesinin Emel Doğramacı'ya Armağanı*. Ankara, 1998.
- EYİCE (Semavi). "Atatürk'ün Doğduğu Yıllarda Selanik". *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan*. İstanbul, 1981, 461-518.
- EYİCE (Semavi). "Galata Hakkında İki Kitap ve Bu Münasebetle Bazı Notlar". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 201-221.
- EYİCE (Semavi). *Galata ve Kulesi*. İstanbul, Apa Ofset, 1969, 128 s.
- EYİCE (Semavi). "İlk Kuruluştan Türk Devrinin Başlarına İstanbul". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 11-37.

- EYİCE (Semavi). "İstanbul'un Bazı Mahalle ve Semt Adları Hakkında Bir Deneme". *Türkiyat Mecmuası*, XIV, 1965, 199-216.
- EYİCE (Semavi). "İstanbul'un İlk Turistik Rehberlerinden Timani'nin Rehberi". *Tarih ve Toplum*, 67, 1989, 13-17.
- EYİCE (Semavi). "İstanbul'un Kaybolan Bir Eski Eseri; Kazasker Ebu'l Fazıl Mahmut Efendi Medresesi". *Tarih Dergisi*, X, 14, 1959, 147-163.
- EYİCE (Semavi). "İstanbul'un Ortadan Kalkan Bazı Tarihi Eserleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 849-886.
- EYİCE (Semavi). "İstanbul halkının ve Padişahların Ünlü Mesiresi: Kağıthane". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 75-96.
- EYİCE (Semavi). "İznik". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 1987, 65-116.
- EYİCE (Semavi). *İznik Tarihçesi ve Eski Eserleri*. İstanbul, 1988, V+80 s.
- EYİCE (Semavi). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Yeni Bir Portresi". *Belleken*, XXXV, 138, 1971, 213-215.
- EYİCE (Semavi). "Mekteb-i Tıbbiye'nin İlk Müdürü Dr. Bernard'ın Mezari". *Tarih Dergisi*, II, 3-4, 1952, 89-96.
- EYİCE (Semavi). "Mimar Kasım Hakkında". *Belleken*, XLIII, 172, 1979, 767-808.
- EYİCE (Semavi). "Mimar Sinan'ın Külliyeleeri". *VI. Vakıf Haftası, Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde "Mimar Sinan ve Dönemi" Sempozyumu (5-11 Aralık 1988, İstanbul)*. İstanbul, 1989, 169-173.
- EYİCE (Semavi). "Sultaniye: Karapınar'a Dair". *Tarih Dergisi*, XV, 20, 1965, 117-141.
- EYİCE (Semavi). "Tarih İçinde İstanbul ve Şehrin Gelişmesi". *Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1980, 89-182.
- EYİCE (Semavi). "Varna ile Balçık Arasında Akyazılı Sultan Tekkesi". *Belleken*, XXXI, 124, 1967, 551-592.
- EYİCİĞİL (Ahmet). "Maras'ta 1855'te Tacirli Aşiretini İsyanı". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIX, 30, 1998, 99-135.
- EYİCİL (Ahmet). *Doktor Nazım Bey*. Ankara, 1988. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- EYÜBOĞLU (İsmet Zeki). *Hacı Bektaş Veli: Bütün yönleriyle*. İstanbul, Özgür Yayınları, 1989, 235 s.
- EYÜBOĞLU (İsmet Zeki). *Günün Işığında Tasavvuf, Tarikatlar, Mezbepeler Tarihi*. İstanbul, 1987, 558 s.
- EYÜBOĞLU (İsmet Zeki). *Şeyh Bedreddin: Varidât*. 3. Basım. İstanbul, Der Yayınları, 1991, 399 s.
- EYÜBOĞLU (İsmet Zeki). *Şeyh Bedreddin ve Varidat*. İstanbul, 1980, 400 s.
- Eyüp ve Çevresi Semineri*. İstanbul, Eyüp Belediyesi, 1997.
- EYYÜPOĞLU (İsmail). "Tanzimat'tan Birinci Dünya Savaşı'na Kadar Osmanlı Devleti'nde Azınlık Problemi". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 11, 1999, 247-264.
- EZMEN (Müeyyet). "Musul Vilayetinde Türk Aşiretlerinin Durumu ve İki Belge". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 6, 1985, 42-45.
- ES.. "Facih'in Şahsiyet ve Karakteri". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2285-2289.
- Faal Türkiye*. İstanbul, 1332, 101 s.
- FAH (Ziyaeddin). "Memleketimizde İlmi ve Felsefi Hayatın İnkişafı Şartları". *Çığır Dergisi*, 70, 1938, 130-133.
- FARAH (Caesar E.). "Reaffirming Ottoman Sovereignty in Yemen". *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1, 1983, 119-145.
- FAROQHİ (Suraiya). "Fatih Döneminden Evliya Çelebi Seyahatine Kadar Çorum". *Çorum Tarihi*. Ankara, Efa Yayıncılık, 1985, 79-120.
- FAROQHİ (Suraiya). *Osmanlı'da Kentler ve Kentliler*. 2. Basım. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1994, 457 s.
- FAROQHİ (Suraiya). *Osmanlı'da Kentler ve Kentliler: Kent Mekanında Ticaret Zanaat ve Gıda Üretimi 1550-1650*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1993, 457 s.
- "Fatih Sultan Mehmed'in Son Seferi". *Türk Dinyası Tarih Dergisi*, V, 53, 1991, 31-39.
- Fatih Sultan Mehmed 1430-81*. Hazırlayan: Baki KURTULUŞ. Ankara, Bayur Matbaası, 1961, 16 s.
- Fatih Sultan Mehmed'in Ölümü ve Hadiseleri Üzerine Bir Vesika= Testament da Anyra Sultan Niche medy*. Düzenleyen: Ahmet Süheyl ÜNVER. İstanbul, Kemal Matbaası, 1952, 49+6 s.
- Fatih Sultan Mehmet'in Siyasi ve Askeri Faaliyeti: Osmanlı Kaynaklarına Göre*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1971, XIX+356 s.
- Fatih ve İstanbul*. I-II. İstanbul, 1953.
- FAZİL AHMED. "Recaizade Ekrem". *Türk Yurdu*, XI-XII, 1, 1916-1917, 117-116.
- FEDAKAR (Cengiz). "Azerbaycan İkinci Bağımsızlık Mücadelesi". *Türk Dinyası Tarih Dergisi*, 127, 1997.
- FEHER (Geza). *Bulgar Türkleri Tarihi*. Ankara, 1984, VIII+88 s.
- FEHİM (Spaho C.). "Türk Sayım Defterleri Yayınlanmasının Metodlarındaki Kimi Problemler". Çeviren: Niyazi SÜLEYMAN. *Çevren Dergisi*, III, 7, 1975, 23-27.
- FEHİM (Ali). *Berlin Muahednamesi ve Mutaalatı Muvazene*. Filibe, 1903, 95 s.
- Fehmi Yavuz Armağanı*. Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1983, 515 s.
- FEKETE (Lajos). "Türk Devrinde Budin'de Latinler". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 274-281.
- FEKETE (Lajos). "XVI. Yüzyıl'da Taşralı Bir Türk Efendisinin Evi". Çeviren: Sadrettin KARATAY. *Belleken*, XXIX, 116, 1965, 615-638.
- FENESAN (Christina). "Mihaloğlu Mehmet Beg et la Principes te'de Valachie (1508-1532)". *Osmanlı Araştırmaları*, 14, 1994, 137-155.
- FENESAN (Christina). "Rumanische Einschläge in der Osmanischen Gesetzgebung aus dem Bayat". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1991-1200.
- Feodalite ve Osmanlı Toplumunu*. Bursa, Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayınları No:16, 1989, 154 s.
- FERGAN (Eşref Edip). *Mehmet Akif, Hayatı, Eserleri ve Yetmiş Muharririn Yazıları*. 2. Basım. I. İstanbul, Çelikciler Matbaası, 1960, 400 s.
- FERRARD (Christopher). "Contribution of Recâ'izâde Mahmut Ekrem's Tâ'lim-i Edebîyât to Development of Ottoman Rhetoric, Part II". *Osmanlı Araştırmaları*, 4, 1984, 139-161.
- Festschrift für Andreas Tietze*. Editör: Ingeborg BALDAUF, Suraiya FAROQHİ. Praha, 1994.
- Fetihben Evvelki İstanbul ve Fatih'e Ait Menkıbeler. 500'üncü Fetih Yıldönümü*. İstanbul, Şaka Yayınları, 1953, 32 s.
- FİLELFO (Francesko). *Fatih Sultan Mehmed ve Francesco Filelfo*. Çeviren: VI. Mirmiroğlu. İstanbul, 1956, 23 s.

- FİLİZ (Şahin). "Simavna Kadısı Oğlu Şeyh Bedreddin (d. 1369-v.1420)'in Fikir Yapısı". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 1992, 229- 241.
- FINDIKOĞLU (Ziyaeddin Fahri). *Şeyb Bedrettin*. İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1965, 40 s.
- FINDIKOĞLU (Ziyaeddin Fahri). *Türk Sosyoloji Tarihinde Prof. M. Fuad Köprülü'nün Yeri ve Hizmetleri*. 11 s.
- FİNDLEY (Carter V.). "Lady Mary Wortley Montagu and Fatma Aliye Hanım". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1533-1541.
- FİNDLEY (Carter V.). "Partrimonial Household Organization and Factional Activity in the Ottoman Ruling Class". I. *Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 227-235.
- Fırat Havzası II. *Folklor ve Etnografya Sempozyumu 5-7 Kasım 1987*. Elazığ, Fırat Üniversitesi, 1989.
- FİTRİ (Ali). 1291-1292 *Hersek Seferi*. 1292-1293 *Osmanlı-Karadağ Seferi ve Hal-i Hazır Darul Harekatı*. İstanbul, 1327, 100 s.
- FİTRİ (Ali). 1292-1293 *Osmanlı-Sırp Seferi ve Hal-i Hazır Darul Harekatı*. İstanbul, 1328, 158 s.
- Fıbrıs *Makbûlat al-Tıbb Bi al-Lughat al-Arabiyya wa al-Turkiyya wa al-Farsiyya al-İslami fi Maktabat Turkiyya= Catalogue of Islamic Medical Manuscripts (in Arabic, Turkish and Persian) in the Libraries of Turkey*. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU; Hazırlayan: Ramazan ŞEŞEN, C. İZGİ, İstanbul, 1984.
- FİRDEVSİ-İ RUMÎ. *Kutb-name*. Hazırlayan: İbrahim OLGUN, İsmet PARMAKSIZOĞLU. Ankara, 1980, XXXIII+367 s.
- FLAUBERT (Gustave). "Louis Bouilhet'ye Mektup". *İstanbul İçin Şehir Engiz*. İstanbul, 1991, 229.
- FLEISCHER (Cornell H.). *Tarihçi Mustafa Ali: Bir Osmanlı Aydın ve Bürokrati*. Çeviren: Ayla ORTAÇ. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 348 s.
- FLİNN (M.W.). "Avrupa ve Akdeniz Ülkelerinde Veba". Çeviren: Necmiye ALPAY. *Tarih ve Toplum*, 7, 39, 1987, 25-30.
- Foça Üzerine Yazılar. İzmir, Foça Belediyesi, 1998.
- FOTİNO (Coralia). "Changements Du Mode De Vie De La Classe Dirigeata Valaque Intervenus sous l'Influence De La Porte Au Cours De La Seconde Moitie Du XVI Siecle". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988.
- FRANCİS (Yeorgios). *Şehir Düşüştü: Bizanslı Tarihçi Francis'den İstanbul'un Fethi*. 3. Basım. Çeviren: Kriton DİNÇMEN. İstanbul, İletişim Yayınları, 1993, 101 s. (2 Harika).
- FRİTZ. *Kürtlerin Tarihi*. Çeviren: Sinan ŞANLIER. İstanbul, Hasat Yayınları, 1992, 230 s.
- FUAT (Ali). *Musavver 1293-1294 Osmanlı Rus Seferi. Tarih-i Siyasi*. 3. İstanbul, 1326-1327.
- FUAT (Ali). *Süleyman Paşa Ordusunun Balkandaki Harekatı*. İstanbul, 1340, 101 s.
- FURNEAUX (Rupert). *Tuna Nehri Akmam Diyor: Plevne Müdafası*. 2. Basım. Çeviren: Ş. TÜRKÖMER, D. TÜRKÖMER. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1972.
- Future of the Banking after the Year 2000 in the Czech Republic and in the World, International Conference (October 21,1998-October 22, 1998)*. Silesia, Silesian University School of Business Administration.
- FUZULİ. *Erenler Bahçesi (Hadikati's Sii'da)*. I. Çeviren: Servet BAYOĞLU. Ankara, Başbakanlık Basımevi204 s. (Kültür ve Turizm Bakanlığı yayınları: 674).
- G. (S.). "Rum İhtilalinin İlk İşaretleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 26, 1952, 1307-1312.
- GABRIEL (Albert). "Fatih'le Mülakat". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 5, 1959, s. 145-147.
- GABRIEL (Albert). *Türkler İstanbul'a Neler Getirdiler?*. İstanbul, Yayın Ticaret Yayınları, 1981, 161-183 s.
- GALANTİ (Avram). "Ankara Tarihi'nden". Ankara. Derleyen: E. BATTUR. Ankara, Yapı Kredi Yayınları, 1994, 317-327.
- GALANTİ (Avram). *Fatih Sultan Mehmed Zamanında İstanbul Yahudileri=Les Juifs d'Istanbul sou le Sultan Mehmed le Conquerant*. İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1953, 48 s.
- GALANTİ (Avram). *Türkler ve Yahudiler: Tarihi, siyasi araştırma*. İstanbul, Gözlem Yayınları, 1995, 235+3 s.
- GALANTİ (Avram). *Türkler ve Yahudiler Tarihi*. 2. Baskı. İstanbul, Tan Gazetesi Yayınları, 1947, 192 s.
- Galatasarayında Tertip ve Kürşat Olunan İlk Hilal-i Ahmer Sergisi Rehberi*. İstanbul, 1332, 58 s.
- GALİP DEDE. *Hüsnü Aşk*. 5 Cilt. İstanbul, Matba-i Ebuzziya, 1304, 622 s.
- GALLAND (Antonie). *İstanbul'a Ait Günlük Anılar (1672-1673)*. Çeviren: Nahid Sırrı ÖRİK. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1949, XX+245 s.
- GALLOTTA (Aldo). "Gazav-ı Hayreddin Paşa". Çeviren: Salih AKDEMİR. *Belleken*, XIV-2, 179, 1981, 473-500.
- Gap ve Dap Projeleri Çerçevesinde Van Gölü Havzası Sempozyumu*. Ankara, 1993, 77-84 s.
- GAUTER (Theophile). *Constantinople: Istanbul en 1582 Texte Presente et Annote Par Jaques Hure*. İstanbul, Editions Isis, 1990, 317 s.
- GAUTIER (Theophile). *İstanbul*. Çeviren: Nurullah BERK. İstanbul, 1972, 319 s.
- Gazi Osman Paşa*. Hazırlayan: Baki KURTULUŞ. Ankara, Öngün Yayınları, 1961, 15 s.
- Gazi Osman Paşa Sempozyumu 10-11 Aralık 1977*. .
- Geçmişte ve Günümüzde Gümişhane*. Ankara, 1990.
- Geçmişten Günümüze Foça Uluslararası Sempozyumu*. Düzenleyen: Engin BERBER. Ankara, 1997.
- GEDİK (Betül). *Eski İstanbul Hayatı ve İstanbul Yahudileri*. İstanbul, Pera Orient, 1996, 160 s.
- GELİBOLULU (Mustafa Ali). *Mevâ'idü'n-Nefâ'is fi Kava'idü'l-Mecalis*. İstanbul, Osman Yalçın Matbaası, 1956, 304 s.
- GELİBOLULU (Mustafa Ali). *Mevâ'idü'n-Nefâ'is Fi Kava'idü'l-Mecalis: XVI. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğunda Gelenekler-Görenekler ve Sosyal Hayat*. Çeviren: Cemil YENER. İstanbul, Hünkar Kitabevi, 1975, 208 s.
- GENCER (Ali İhsan). "İhtilalci Ermeniler'in "Kaza İhtilal Teşkilatı" Tâlimatnamesi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, s. 577-607.
- GENCER (Ali İhsan). "Karadenize İlk Çıkan Osmanlı Padişahı II. Mahmud'un Varna Seyahati". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, III, 31, 1989, 28-34.
- GENÇ (H. Mustafa). *İslami Açardan Ziya Gökalp ve Türkçülük*. İstanbul, Tekyol Yayınları, 1979, 183 s.

- GENÇ (İlhan). *Hoca Neş'et, Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divan'ının Tenkidli Metni*. İzmir, 1998, 490 s.
- GENÇ (Mehmet). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Ekonomi". 5. *Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 13-25.
- GENÇ (Nevin). "Ahilik". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 1, 1991, 197-205.
- GENÇ (Nevin). "XVI. Yüzyılın Sonlarına Doğru Sofya Kazası'nın Genel Değerlendirmesi". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1803-1813.
- GENÇ (Nevin). "XVI. Yüzyılın Sonlarına Doğru Sofya Kazası'nın Genel Değerlendirmesi". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1803-1813.
- GENÇ (Reşat). "Ölümünün Yüzüncü Yılında Namık Kemal'i Anma Sempozyumu'nun Açış Konuşması". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1989, s. 5-9.
- GENÇOSMAN (Kemal Zeki). *Yakın Tarihimizde Rüsvet ve Yolsuzluk Olayları*. İstanbul, 1976, 293 s.
- GENİM (M. Sinan). *XVI. Yüzyıl'da İstanbul Şehri*. İstanbul, Mısırlı Matbaası, 1988, 123-127.
- George Oğulakyan'ın *Ruznamesi: 1806-1810 İsyanları*. III. Selim, IV. Mustafa, II. Mahmud ve Alemdar Mustafa Paşa. Çeviren: Hrand D. ANDREASYAN; Notlar: Hrand D. ANDREASYAN. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1972, VII+64 s. (İstanbul Üniv. Edeb. Fak. Yayınları No: 1702).
- GEORGEON (François). "Azerbaycanlı Bir Entellektüelin Ortaya Çıkışı: Ahmed Ağaoğlu'nun Fransa Yılları 1888-1894". *Toplumsal Tarih*, II, 8, 1994, 6-12.
- GİBBONS (Herbert Adams). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu*. Çeviren: Hüseyin DAĞ; Hazırlayan: Mustafa EVERDİ. Ankara, 21. yy., 1998, 360 s. (21. Yüzyıl Yayınları 4. Tarih Serisi, 1).
- GIGİNEİŞVİLİ (Otor). "Türkiye ve Ağa Muhammet Han". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1215-1220.
- GIURESCU (Constantin). "Sur les Relations Entre le Peuple Roumain et l'Empire Ottoman a travers les siecles". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 590-595.
- GİZ (Adnan). "1863 İstanbul Sergisi". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 28, 1968, s. 23-25.
- GİZ (Adnan). "Bir Sanayi Odası Kuruluncaya Kadar". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 1, 1966, s. 3.
- GİZ (Adnan). "İstanbul'da İlk Sanayi Mektebi'nin Kuruluşu". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 35, 1969, s. 20-22.
- GİZ (Adnan). "Türkiye'de Odaların Kuruluşuna Ait İlk Resmi Belgeler". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 42, 1969, s. 22-23.
- GİZ (Hasan Adnan). "Alemdar'ı Teşhir Eden Kadın". *Çınaraltı Mecmuası*, 123, 1944, 6-7.
- GİZ (Hasan Adnan). "Atatürk Samsun'a Ayak Bastığı Gün İstanbul Ne Halde İdi?". *Çınaraltı Mecmuası*, 139, 1944, 6-7.
- GİZ (Hasan Adnan). "Başını Vermeyen Şehir". *Çınaraltı Mecmuası*, 116, 1943, 7, 10, 15.
- GİZ (Hasan Adnan). "Bosna Kahrmanı Gazi Hüsrev Bey". *Çınaraltı Mecmuası*, 120, 1944, 6-7, 10, 14.
- GİZ (Hasan Adnan). "Cem Sultan'ın Kızı". *Çınaraltı Mecmuası*, 124, 1944, 6-7, 11, 15.
- GİZ (Hasan Adnan). "Cezayirli Hasan Paşa". *Çınaraltı Mecmuası*, 81, 1943, 6-7.
- GİZ (Hasan Adnan). "Çamlıca'da Tarihi Duygular-Birinci Mektup". *Çınaraltı Mecmuası*, 101, 1943, 6-7, 14.
- GİZ (Hasan Adnan). "Çamlıca'da Tarihi Duygular-İkinci Mektup". *Çınaraltı Mecmuası*, 102, 1943, 8, 12-13.
- GİZ (Hasan Adnan). "Çamlıca'da Tarihi Duygular-Sonuncu Mektup". *Çınaraltı Mecmuası*, 103, 1943, 8-9, 14.
- GİZ (Hasan Adnan). "Evliya Çelebi Viyana'da ...I". *Çınaraltı Mecmuası*, 128, 1944, 9-11.
- GİZ (Hasan Adnan). "Evliya Çelebi Viyana'da ...II". *Çınaraltı Mecmuası*, 129, 1944, 6-7, 12.
- GİZ (Hasan Adnan). "Gazi Hüsrev Bey Ne Zaman Yaşadı?". *Çınaraltı Mecmuası*, 121, 1944, 6-7, 15.
- GİZ (Hasan Adnan). "İbşi'in Hikayesi". *Çınaraltı Mecmuası*, 144, 1944, 12-13.
- GİZ (Hasan Adnan). "İhtiyar Köprülü". *Çınaraltı Mecmuası*, 136, 1944, 12-13, 15.
- GİZ (Hasan Adnan). "Kalem ve Kılıç". *Çınaraltı Mecmuası*, 145, 1944, 12-13.
- GİZ (Hasan Adnan). "Kanlı Taç". *Çınaraltı Mecmuası*, 88, 1943, 14-15.
- GİZ (Hasan Adnan). "Kanuni Devri'nin Serhat Beyleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 119, 1944, 6-7, 12-13.
- GİZ (Hasan Adnan). "Lala Mehmet Paşa ve Kral Boçkay". *Çınaraltı Mecmuası*, 126, 1944, 9-11.
- GİZ (Hasan Adnan). "Muhteşem Süleyman'ın Son Günleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 85, 1943, 6-7, 15.
- GİZ (Hasan Adnan). "Ortaçağ ve Türkler". *Çınaraltı Mecmuası*, 98, 1943, 6-7, 15.
- GİZ (Hasan Adnan). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Kötü Mirasları". *Çınaraltı Mecmuası*, 109, 1943, 6-7, 12, 15.
- GİZ (Hasan Adnan). "Serhat Hikayeleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 114, 1943, 9-10.
- GİZ (Hasan Adnan). "Şeref Galerisi(Türk Tarihinin)". *Çınaraltı Mecmuası*, 83, 1943, 10.
- GİZ (Hasan Adnan). "Tarih Muhakemesinde Sultan Hamit". *Çınaraltı Mecmuası*, 127, 1944, 10-13.
- GİZ (Hasan Adnan). "Trablusgarp ve Turgut Reis". *Çınaraltı Mecmuası*, 92, 1943, 4-5.
- GİZ (Hasan Adnan). "Türk Soyundan Gelmeyen Türk Büyüklere İçin Ne Düşünebiliriz?". *Çınaraltı Mecmuası*, 93, 1943, 4-5, 14.
- GİZ (Hasan Adnan). "Türk Tarihi Hakkında Sakat Görüşler ve Maarif Vekilinin Nutku". *Çınaraltı Mecmuası*, 115, 1943, 8-9, 11.
- GİZ (Hasan Adnan). "Türk Tarihi ve Gençlik". *Çınaraltı Mecmuası*, 89, 1943, 6-7, 13.
- GİZ (Hasan Adnan). "Yıldırım'ın Oğulları I". *Çınaraltı Mecmuası*, 90, 1943, 13-15.
- GİZ (Hasan Adnan). "Yıldırım'ın Oğulları II". *Çınaraltı Mecmuası*, 91, 1943, 6-7, 15.
- GÖÇERİ (Nebahat). *İsmail Hakkı Baltacıoğlu'nun Din Eğitimi ile İlgili Görüşleri*. Kayseri, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.

- GÖÇGÜN (Önder). "Namık Kemal'de İslami İnanç Telakkisi". *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1985, 37-50.
- GÖÇGÜN (Önder). "Yahya Kemal'e Göre Fatih ve İstanbul'un Fethi". *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 4, 1987, 1-20.
- GÖÇGÜN (Önder). "Yakın Devrin bir Mütefekkir Şairi Ayaslı Şakir Efendi (1871-1917)". *Edebiyat*, 3, 1986.
- GÖÇGÜN (Önder). *Ziya Paşa*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1987.
- GÖDE (Halil Altay). *Zeyneloğlu Cihangir'in Muhtasar Azerbaycan Tarihi Adlı Eserinin Çeviri ve İncelemesi*. Kayseri, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GOEVEE (Jan). "263 Yıl Önce Yapılmış Hayali Bir İstanbul Panoraması". *Toplumsal Tarih*, II, 8, 1994, 31-33.
- GOFFMAN (Daniel). "17. Yüzyıl Öncesi İzmir". *Üç İzmir*. İstanbul, 1992, 71-83.
- GOFFMAN (Daniel). "The Makru System and the Jewish Community of Sixteenth Century Safed: A Study of two Documents from the Ottoman Archives". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 81-90.
- GÖĞÜŞ (M. Oğuz). "Kara Hüseyin Ağa". *Gaziantep'i Tanıyorsunuz*, 2, 2, 1963, 24-25.
- GÖĞÜŞ (M. Oğuz). "Kara Hüseyin Ağa". *Gaziantep'i Tanıyorsunuz*, 2, 3, 1963, 13-14.
- GÖK (Dursun). *Mersin'li Cemal Paşa'nın Askeri Faaliyetleri*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- GÖKALP (Mehmet). "Yusufulili Aşık Pevani ve Bade İçmesi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 54, 1988, 66-81.
- GÖKALP (Ziya). *Kürt Aşiretleri Hakkında Sosyolojik Tetkikler*. Hazırlayan: Şevket BEYSANOĞLU. İstanbul, Sosyal Yayınları, 1992.
- GÖKAY (Fahreddin Kerim). "Ruh Hekimliği Sahasında Türklerin Çalışmaları". III. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 103-108.
- GÖKBEL (Asaf), ŞÖLEN (Hikmet). *Aydın İli Tarihi: Eski Zamanlardan Yunan İşgaline Kadar*. I. İstanbul, 1936, 285 s.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Ali Paşa, Hadım". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1941, 332-333.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Ali Paşa, Semiz". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1941, 341-342.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Un Aperçu General sur l'histoire des institutions de l'Empire Ottoman au XVI siecle". *Turcica*, I, 1969, 247-260.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Arifi Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1942, 568-570.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Ayn-ı Ali Risalesi ve Osmanlı İmparatorluğu Teşkilat ve Müesseselerini Aydınlatmadaki Büyük Önemi". *Ayn-ı Ali Efendi, Kavanin-i Al-i Osman der Hülasa-i Mezanin-i Defter-i Divan*, 3-40.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "B.M.M. Açılmadan Önce". *Dünya*, IV, 20, 1954.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Basra (Tarih Kısımının Tevsii)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 322-327.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Cafer Çelebi". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1944, 8-10.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Canbazan". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1944, 21-22.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Celal-zade". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1944, 61-64.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Cevad Paşa, Ahmed". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1944, 111-113.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Cigala-zade Sinan Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1944, 161a-164b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Çingeneler". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1944, 420b-426b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Dawud Pasha". *Encyclopedia of Islam*, II, 1963, 184a-b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Dede Aghac". *Encyclopedia of Islam*, II, 1963, 200a.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Devlet Adamları Vasıfları ve Tarihimizde Bazı Bilgin Devlet Adamları". *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, IV, 3, 1971, 18-28.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Dilaver Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1944, 587b-588b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Djanbazan". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1963, 443a-b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Duruz (late period)". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1963, 636a-637b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Dürziler, 1833-1840.". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1944, 672a-680a.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Ebussuud Fetvalarında ve 16. Asır Şer'iyyelerinde İsbat ve Şehadet". *İstanbul Üniversitesi İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, II, 1-2, 1960, 117-132.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Edirne". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1948, 107-127.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Edirne'nin 600. Yıldönümü ve Edirne Üniversitesi". *İkdam*, III, 22, 1962.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Edirne Üniversitesi Niçin Gereklidir?". *Ulus*, I, 4, 1967.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Ertuğrul Gazi İhtifali ve Söğüt". *Vatan*, X, 8, 1956.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "L' Etendue du pouvoir de Soliman le Magnifique au XVI siecle". *Recueils de la Societe Jean Bodin pour l'Histoire Comparative des Institutions*, XVIII. Bruxelles, 1970, 627-637.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Halkçı ve Hoşgörür Arslan Paşa". *Ulus*, III, 4, 1967.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Hasan Paşa, Sokullu-zade, Vezir-zade.". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1949, 325a-329a.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Hüseyin, Son Cezayir Dayısı (İkmal)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1949, 642a-643.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "İbrahim". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1971, 983a-b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "İbrahim". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1959, 880a-885b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "İbrahim Han". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1959, 894b-896a.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "İbrahim Pasha". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1971.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "İbrahim Paşa, Pargalı". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1959, 908a-915b.

- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "II. Murad Zamanında Edirne". *Tarih Hazinesi*, 2, 1950, 73-77.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Kahraman Dobruca'nın Kaybolmuş Bir Köyü". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 2, 1971, 289-297.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Son Seferleri ve Ölümü". *Türk Yurdu*, V, 326, 1966, 6-8.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Katip Çelebi". *Cumhuriyet*, VII, 25, 1957.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Katip Çelebi, Interprete et renouvateur des traditions religieuses au XVII siecle". *Turcica*, III, 1971, 71-79.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Korkut Abu'l-Hayr Muhammed Korkut". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1955, 855b-860b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Kurucu ve Teşkilatçı Büyük Türk Hükümdarı Fatih Sultan Mehmed". *Fethin 511. Yıldönümü Konferansları*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1964, 29-35.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Kütahya (Tarihi)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1955, 1119-1126.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Lütfi Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 96b-101a.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Mehmed III". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 535b-547a.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Midhat Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 270a-282a.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Mihal-Oğulları (Mihal Bey, Köse Mihal ve Gazi Mihal Oğulları)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 285a-292b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Mustafa Rakım Efendi". *Dünya*, III, 30, 1954.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Müeyyed-zade". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 786-790.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Müneccimbaşı Derviş Ahmed Dede b. Lutfullah". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 801-806.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Müteferrika". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 853-856.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Napoli Kralı Tarafından II. Bayezid ve Ahmet Paşa (Gedik)'ya Gönderilen Mektupların Türkçe Suretleri ve Diğer İlgili İki Mektub". *Prilozı*, 22-23, 1976, 33-60.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Nasuh Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1964, 121a-127a.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Orhan". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1964, 399b-408a.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Oruç Reis". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1964, 419a-425b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Osman I". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1964, 431-443b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Osmanlı İmparatorluğu Sorunu ve Kongreleri". *Cumhuriyet*, VIII, 19, 1970.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Osmanlıların İlk Yılları ve Doğru Olmayan Görüşler". *Cumhuriyet*, VIII, 20, 1970.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Le Relazioni Veneto-Turche nell'eta di Soliman il Magnifico". *Il Veltro*, XXIII, 170, 1979, 277-292.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Rönesans Hükümdarı Fatih". *Bilgi Dergisi*, 73, 1953, 9-11.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Rüstem Paşa". *Dünya*, II, 2, 1954.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Rüstem Paşa ve Hakkındaki İthamlar". *Tarih Dergisi*, VIII, 11-12, 1956, 11-51.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Sadri Maksudi'nin Türk Tarihi ve Türk Sosyal Hakkındaki Görüşleri". *Türk Yurdu*, VIII, 4, 1970, 23-27.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Sancak-ı Şerif". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1980, 189a-191b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Savcı". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1980, 250a-253a.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Selanik". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1980, 337a-349a.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Serviler". *Vatan*, X, 8, 1956.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Sokullu Mehmed Paşa'nın Bir Talimatı ve 1572 Tarihinde Bosna İle Alakadar Birkaç Vesika". *Prilozı*, VI-VII, 1958, 159-162.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Süleyman I (Kanuni)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1967, 99b-155b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Tabutu Türk Bayrağına Sarılı Olarak Campo Verona'ya Gömülen Vatansever, Monsenyör M. Ali Mulla ve Gerçekleşmemiş Fikirleri". *Oriente Moderno*, XXXIX, 3, 1959, 245-246.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Tarihimizde Edirne'nin Mevkii ve Tarihçesi". *Üniversite Haftası Edirne Konferansları*. İstanbul, 38-63.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Taşköprüzade ve İlmi Görüşleri (II)". *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, VI, 3-4, 1977, 169-182.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Tırhala (radil ve ikmal)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1972, 249a-251a.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Tokat". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1972, 400a-412b.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Türk Toplumunda Bir Kültür Devrimi Olarak Devrimcilik". *Atatürk Önderliğinde Kültür Devrimi Semineri (9-11 Kasım 1967)*. 1972, 7-12.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Vefa Kültür Muhiti". *Bilgi Dergisi*, 71, 1953, 10-11.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "VII. Milli Eğitim Şurası ve Sonrası". *İkdam*, III, 1, 1962.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "XVI. Asır Başlarında Kayseri Şehri ve Livası". 60. Doğum Yılı Münasebetiyle Zeki Velidi Togan'a Armağan. İstanbul, 1955, 93-108.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Yavuz'un Şehzadeliği ve Bir Mektubu". *Dünya*, III, 16, 1954.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Yeni Türkiye". *Türk Tarih, Arkeologya ve Et-nogrfya Dergisi*, IV, 1940, 1-6.
- GÖKBİLGİN (M.Tayyip). "Ziya Gökalp'e Göre Halkçılık, Milliyetçilik, Türkçülük". *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, 6-3, 4, 1976-1977, 197-211.
- GÖKBİLGİN (Özalp). *Tarih-i Sahib Giray Han*. Ankara, 1973.
- GÖKÇE (Nilüfer). "Edirne Merkez Asker Hastanesi". *Oluşum*, 1995.
- GÖKÇE (Nilüfer). "Osmanlılar Döneminde Edirne'de Kurulan Sağlık ve Sosyal Yardım Kurumları". *Oluşum*, 16, 1996.
- GÖKÇE (Turan). "1830 Genel Nüfus Sayım Sonuçlarına Göre Denizli Şehri Nüfusu Hakkında Bir Değerlendirme". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 6, 1991, 169-182.
- GÖKÇE (Turan). "Binsekizyüzotuz Genel Nüfus Sayımı Sonuçlarına

- Göre Denizli Şehri Nüfusu Hakkında Bir Değerlendirme." *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 6, 1991, 169-182.
- GÖKÇE (Turan). *XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Lazkiyye (Denizli) Kazası*. İzmir, 1994. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Ege Üniversitesi.
- GÖKÇEN (İbrahim). *XVI. ve XVII. Yüzyıl Vesikalarına Göre Manisa'da Deri Sanatları Tarihi Üzerine Bir Araştırma*. İstanbul, Maarif Basımevi, 1945, 54 s.
- GÖKÇEN (Turan). *Manisa İl Halk Kütüphanesi Eski Eserler Bölümü 4655 Numarada Kayıtlı Kanunnamenin Yeni Harflerle Çevirisi ve Değerlendirilmesi*. İzmir, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ege Üniversitesi.
- GÖKDENİZ (Bahri). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Başlıca Seferleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 11, 1981, 37-56.
- GÖKER (Lütfi). *Uluğ Bey Rasathanesi ve Medresesi*. 2. Baskı. Ankara, Elif Matbaacılık, 1979, 232. (1 Lev.).
- GÖKMAN (Muzaffer). *Fatih İstanbul Kapılarında: Yabancı Gözü ile İstanbul'un Fetbi*. İstanbul, 1976, 238 s.
- GÖKOĞLU (Ahmet). *Paflagonia*. Kastamonu, 1950. GÖKSU (Süleyman). *Mehmed Hasib Rüznamesi (H. 1182-1195 / M. 1768-1781)*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÖKTAŞ (Erbil). "Osmanlı Dönemi'ndeki Kahvehaneler, Kırachaneler ve Bunların İşlevleri". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 11, 1999, 67-80.
- GÖKTAŞ (Erbil). "XVII. Yüzyıldaki Oniki Büyük Şenlik ve Bunlardaki Sanatsal Gösteriler". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 11, 1999, 81-99.
- GÖKTAŞ (Hıdır). *Kürtler*. 2. Basım. İstanbul, Alan Yayınevi, 1991. GÖKYAY (Orhan Şaik). "II. Sultan Osman'ın Şehadeti". *Atsız Armağanı*. İstanbul, 1976, 187-256.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). *Katip Çelebi*. Ankara, 1986, 112 s.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). *Katip Çelebi*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). "Katip Çelebi Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri". *Tarih Dergisi*, VIII, 11-12, 1956, 135-151.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). "Şeyh Bedreddin'in Babası Kadı mı İdi?". *Çeviren Dergisi*, VI, 3, 1979, 19-25.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). "Şeyh Bedreddin'in Babası Kadı mı İdi?". *Tarih ve Toplum*, 1-2, 1983, 96-98.
- GOLOĞLU (Mahmut). *Trabzon Tarihi: Fetihden Kurtuluşa Kadar*. Ankara, Kalite Matbaası, 1975, 307+XXXVI s.
- GOLOĞLU (Mahmut). *Trabzon Tarihi, Fetihden Kurtuluşuna Kadar*. Ankara, 1975.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). *Melamilik ve Melamiler*. İstanbul, Devlet, 1931.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). *Mevlana'dan Sonra Mevlevilik*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1953, VI+571 s.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). *Mevlevi Âdab ve Erkânı*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1963, 190 s.
- GOLTZ (Vonder (General Colmar)), MEHMET (Tahir). *Plevne*. İstanbul, 1316, 43 s.
- GOLTZ (Vonder (General Colmar)). *Devlet-i Aliyenin Zaaf ve Kuvveti*. Mısır61 s.
- GÖNEL (Tanju). *Mareşal Fevzi Çakmak: Milli Kahraman. Belgesel İnceleme*. 2. Baskı. İstanbul, Su Yayınları, 1977, 128 s.
- GÖNEL (Tanju). *Milli Kahraman Mareşal Fevzi Çakmak*. İstanbul, Su Yayınları, 1976, 132 s.
- GÖNEL (Tanju). *Milli Kahraman Mareşal Fevzi Çakmak*. 4. Baskı. İstanbul, Su Yayınları, 1979, 128 s.
- GÖNÜL (Macide). *Türkisch Embroideries XVI-XIX. Century*. İstanbul, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, 1975, 64 s.
- GOODRICH (Thomas D.). "Osmanlı Amerika Araştırmaları XVI.Yüzyıla Ait Tarih-i Hind-i Garbi Adlı Eserin Kaynakları İle İlgili Bir Araştırma". Çeviren: Hüseyin YURDAYDIN. *Belleien*, XLIX, 194, 1985, 667-691.
- GÖRGÜLÜ (İsmet). *On Yıllık Harbin Kadrosu: Balkan-Birinci Dünya ve İstiklal Harbi*. Ankara, 1993, 359 s.
- GÖVSA (İ. Alaaddin). *Nedim*. İstanbul, 1932, 45 s.
- GÖVSA (İbrahim Alaaddin). *İbrahim Müteferrika*. İstanbul, Yedigün59-60 s. GÖVSA (İbrahim Alaaddin). *Osman Gazi*. İstanbul15-16 s. GÖVSA (İbrahim Alaaddin). *Yıldırım Bayezid*. İstanbul, Yedigün22 s.
- GÖYÜNCÜ (Nejat), TUĞ (Salih). "Turkey". *Bibliographical Introduction to Legal History and Ethnology*. E/5.. Yayınlayan: John GILISSEN. Bruxelles, 1972, 1-26.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "16. Yüzyılda Avrupa'da Türk İmajı". Çeviren: Gert-rude DURUSOY. *Uluslararası Seyahatnamelerde Türk ve Batı İmajı Sempozyumu*, 28.10-1.11.1985. Eskişehir, 1987, 91-96.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Atatürk ve İslam Alemi". *Gerçek*, I, 1, 1985, 24-36.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Atatürk ve İstiklal". *Türk Kültürü*, II, 26, 1964, 77-79.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Balıkesir'li Bir Eğitimci Olarak İsmail Hakkı Uzunçarşılı". *Atatürk, Eğitim ve Türkiye'nin Çağdaşlaşması Semineri*, (25 Kasım 1991). Bursa, 1992, 43-47.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Die Begriffe "Türke, Kurde" und "Araber" in Einigen Osmanischen Geshichtes Werkes und Urkunden". *Osmanlı Araştırmaları*, 15, 1995, 199-207.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Cemal Tukin, Hayatı Eserleri". *Tarih Dergisi*, 31, 1978, 1-4.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Cengiz Orhonlu Hayatı-Eserleri-Şahsiyeti". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 15, 1-2, 1976, 7-32.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Ermeni Terörü ve Türk Kamu Oyu". *Kemalist Ülkü*, 164, 1982, 13-14.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Evliya Çelebi'nin Mardin ve Yöresi Hakkında Yazdıkları". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 4, 1989, 225-227.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "İmad es-Seravi ve Eseri". *Tarih Dergisi*, XV, 20, 1965, 73-87.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "İnsanlık İdeali ve Türkler". *Türk Kültürü*, II, 21, 1964, 6-8.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Kanuni Devrinde Malatya Şehri". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Kanuni Devrinde Malatya Şehri". *II. Türk Tarih Kongresi (İstanbul 20-25 Eylül 1937)*. İstanbul, 1943, 654-659.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Das Mevlevihane in Samsun". *Osmanlı Araştırmaları*, XIV, 1994, 77-90.
- GÖYÜNCÜ (Nejat). "Mevlevilik ve Sosyal Hayat". *II. Milletlerarası Mevlana Kongresi (3-5 Mayıs 1990)*. Konya, 1990, 95-101.

- GÖYÜNÇ (Nejat). "Midhat Paşa'nın Niş Valiliği Hakkında Notlar ve Belgeler". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, 279-316.
- GÖYÜNÇ (Nejat). "Mimar Sinan'ın Aslı Hakkında". *Tarih ve Toplum*, IV, 19, 1985, 38-40.
- GÖYÜNÇ (Nejat). "Mimar Sinan'ın Aslı Hakkında". *Tarih ve Toplum*, II, 15, 1984, 38-40.
- GÖYÜNÇ (Nejat). "Onaltıncı Yüzyılda Ankara". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 1, 1967, 71-75.
- GÖYÜNÇ (Nejat). "Onaltıncı Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 7, 1968, 76-80.
- GÖYÜNÇ (Nejat). "Osmanlı Devleti'nde Mevleviler". *Belleten*, LV, 213, 1991, 351-358.
- GÖYÜNÇ (Nejat). *Osmanlı İdaresinde Ermeniler*. İstanbul, 1983, VI-II+117 s.
- GÖYÜNÇ (Nejat). "The Siege of Vienna Through Turkish Eyes". *Austria Today*, I, 83, 1983, 28-29.
- GÖYÜNÇ (Nejat). "Silahtar Mustafa Paşa Hanına Ait Bir Vesika". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 25, 1971, s. 73.
- GÖYÜNÇ (Nejat). "Sivas Mevlevihanesi". *IX. Vakıf Haftası Kitabı*. Ankara, 1993, 83-92.
- GÖYÜNÇ (Nejat). "Türk-Kürt İlişkileri Hakkında". *Türk Kültürü*, 30, 346, 1992, 66-69.
- GÖYÜNÇ (Nejat). "XVI. Yüzyılda Ankara". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 1, 1967, 71-75.
- GÖYÜNÇ (Nejat). "XVI. Yüzyılda Avrupa'da Türk İmajı". *I. Uluslararası Seyahatnamelerde Türk ve Batı İmajı Sempozyumu Belgeleri*. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, 1987, 91-94.
- GÖYÜNÇ (Nejat). *XVI. Yüzyılda Mardin Sancağı*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1969, XI+203 s. (Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları: 1458).
- GÖYÜNÇ (Nejat). "XVI. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 7, 1968, 76-80.
- GÖZGÜCÜ (Sabri). *II. Sultan Beyazıt*. İstanbul, Gür-Yay Matbaacılık, 1953, 225-256 s.
- GÖZGÜCÜ (Sabri). *II. Sultan Selim (1524-1574)*. İstanbul, Gür-Yay Matbaacılık, 1952, 321-352 s.
- GÖZGÜCÜ (Sabri). *Murat III (1546-1595)*. İstanbul, Gür-Yay Matbaacılık, 1953, 351-382.
- GÖZGÜCÜ (Sabri). *Osmanlı Padişahları*. İstanbul, Gür Yayınları, 1952, 156 s.
- GÖZGÜCÜ (Sabri). *Osmanlı Padişahları*. İstanbul, Ülkü Matbaası, 1952, 156 s.
- GÖZGÜCÜ (Sabri). *Sultan Mehmet III (1565-1603)*. İstanbul, Gür-Yay Matb., 1953, 385-414 s.
- GÖZGÜCÜ (Sabri). *Yavuz Sultan Selim*. İstanbul, Gür-Yay Matbaacılık, 1953, 257-288 s.
- GÖZTEPE (Tarık Mümtaz). *Gazi Osman Paşa, İstanbul'un Kollarında*. İstanbul, Sinan Yayınları, 1946, 24 s.
- GÖZTEPE (Tarık Mümtaz). *Osmanoğullarının Son Padişahı Sultan Vahdetin Gurbet Cehenneminde*. İstanbul, Sebil Milli ve Dini Yayınlar Klübü Yayınları, 1968, 187 s. (Sebil Milli ve Dini Yayınlar Klübü Yayınları No: 8).
- GÖZTEPE (Tarık Mümtaz). *Osmanoğullarının Son Padişahı Sultan Vahdetin Miihareke Gayyasında*. İstanbul, Sebil Milli ve Dini Yayınlar Klübü Yayınları, 1969 (Sebil Milli ve Dini Yayınlar Klübü Yayınları No: 12)..
- GÖZTEPE (Tarık Mümtaz). *Osmanoğullarının Son Padişahı, Sultan Vahdetin Miihareke Gayyasında*. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1968, 461 s.
- GRAMMONT (Jean-Louis). "Neu letters de Ferhad Paşa (1515-1521)". *Osmanlı Araştırmaları*, IX, 1989, 69-97.
- GROSMAN (David). *Korku ile Nefret Arasında İşgal Altındaki Topraklarda Araplar ve Yahudiler*. 1. Basım. Çeviren: Mehmet HARMANCI. İstanbul, Yön Yayınları, 1992, 152 s.
- GUBOĞLU (Mihail). "Prof. Protoieren (Baş Papaz) Mihail Ceakir (M. Çakır) (1861-1938)'in Ölümünün 50. Yılı Münasebetiyle". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 60, 1989, 59-84.
- GURULKAN (Kemal). *Teal-i İslam Cemiyeti (Cemiyet-i Müderrisin)*. İstanbul, 1996. Yüksek Lisans Tezi.
- GÜCÜYENER (Şükrü Fuad). *Din ve Bugün Bir Kahramanın Hayatı*. İstanbul, A. Saic Matbaası, 1950, 64 s.
- GÜCÜYENER (Şükrü Fuad). *Enver Paşa*. İstanbul, Anadolu Türk Kitapevi, 1943, 20 s.
- GÜCÜYENER (Şükrü Fuad). *Enver Paşa*. İstanbul, Gün Yayınları, 24 s.
- GÜCÜYENER (Şükrü Fuad). *Fatih ve Onun Azametli Saltanat Devri*. Yayınlayan: Şükrü Fuad GÜCÜYENER. İstanbul, Ahmet Saic Matbaası, 1950, 162+6 s.
- GÜCÜYENER (Şükrü Fuad). *Kanuni Sultan Süleyman*. İstanbul, Anadolu Türk Kitapevi, 1945, 160 s.
- GÜCÜYENER (Şükrü Fuad). *Yavuz Sultan Selim*. I-II. İstanbul, Anadolu Türk Kitapevi, 1945, 170, 196 s.
- GÜÇLÜ (Muhammet). "XIX. Yüzyılın Sonlarında Anralya'nın İdari ve Demografik Durumu". *Suna Adalya-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Arş. Enstitüsü*, 1, 1996, 105-110.
- GÜL (Mustafa). "Bir Amerikan Heyetinin 1919 Yılında Doğu Anadolu'daki Tespitleri ve O Dönem Ermeni-Amerikan İlişkileri Üzerine Bir Değerlendirme". *Askeri Tarih Bülteni*, 46, 1999, 91-96.
- GÜL (Mustafa). "Tokat Askeri Rüşdiyesi'nde Eğitim-Öğretim Sistemi (Tokat Askeri Birinci Sistemi)". *Askeri Tarih Bülteni*, 38, 1995, 1-9.
- GÜLCAN (D. Ali). *Karaman Mevlevihanesi, Mevlevilik ve Karaman Mevlevileri*. Karaman, 1975.
- GÜLCÜ (Ali İhsan). "Darülaceze 100 Yaşında". *Tarih ve Medeniyet*, 25, 1996, 18-23.
- GÜLCÜ (Ali İhsan). "İki Hayırsever Sultan(Kanuni'nin Eşi ve Kızı)". *Tarih ve Medeniyet*, 15, 1995, 49-55.
- GÜLCÜ (Ali İhsan). "Kızılçesme Mazisine Döndü". *Tarih ve Medeniyet*, 2, 1994, 27-30.
- GÜLENSOY (Hatice). *Nasrettin Hoca Hikayeleri (Hoca ile Dilenci)*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- GÜLENSOY (Tuncer). "Anadolu'da Türkmen Aşiretleri Bozulus Türkmenleri 1540-1640". *Bilge Dergisi*, 16, 1998, 65-66.
- GÜLENSOY (Ufuk). "1828 Yılında İstanbul'a Getirilen Varna'lı Muhacirler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 243-271.
- GÜLER (Ali). *Türkiye'deki Gayrimüslimlerin Yirminci Yüzyıl Başlarında Sosyo-Ekonomik Durumları (1900-1918)*. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- GÜLER (İbrahim). "XVIII. Yüzyılda Orta Karadeniz Bölgesinde Eşkiyalık Hareketleri". *Osmanlı Araştırmaları*, 14, 1994, 187-219.
- GÜLER (İbrahim). *XVIII. Yüzyılın İlk Yarısında Sinop (İdari Taksimat ve*

- Ekonomik Tarihi*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- GÜLER (İbrahim). "XVIII. Yüzyıllarda Orta Karadeniz Bölgesinde Eşkiyalık Hareketleri". *Osmanlı Araştırmaları*, 15, 1995, 187-219.
- GÜLERSOY (Çelik). *Bir Meydanın Üyküştü*. İstanbul, 1986, 143 s.
- Gülhane'nin 90. Kuruluş Yıldönümü Anısına 11-15 Mart 1988'de Ankara ve İstanbul'da Yapılan Sempozyuma Sunulan Bildiriler*. Hazırlayan: Arslan TERZİOĞLU. İstanbul, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 1993, 207 s.
- GÜLSOY (Ersin). *XVI. Asrın İlk Yarısında Divriği Kazası (1519-1548)*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- GÜLSOY (Ufuk). "1826 Yılında İstanbul'a Getirilen Varna Muhacirleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 243-71.
- GÜLSOY (Ufuk). "Medine Şantiyeye Döndürülecekti". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 49-50.
- GÜLSOY (Ufuk). "Rusya'ya Göçürülen Osmanlı Reayası". *Tarih ve Medeniyet*, 28, 1996, 53-56.
- GÜLTEKİN (Ertuğrul). *İzmir Tarihi*. İzmir, Korsini Basımevi, 1932, 76+9 s.
- GÜMÜŞ (Ali). *Mareşal Fevzi Çakmak; Kahraman Asker*. İstanbul, Tercüman Yayınları, 1986, 62 s.
- GÜNAY (Bekir). *Mehmet Sadık Rifat Paşa'nın Hayatı Eserleri ve Görüşleri*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- GÜNAY (Selçuk). "Abdülmecid Devrine Ait İki Belge ve Düşündürdükleri". *Araştırma Dergisi*, 19, 1991, 61-64.
- GÜNAY (Selçuk). "Bazı Belgelerin Işığında II. Abdülhamit'in Hindistan'daki Hilafet Siyaseti". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 37, 1990, 11-14.
- GÜNAY (Selçuk). "II. Abdülhamit Devrinin Son Yıllarında Güneydoğu Anadolu Kuzey Irakta Aşiret Mücadeleleri ve Milli Aşireti Reisi İbrahim". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 2, 1995, 103-132.
- GÜNAY (Selçuk). "Ondokuzuncu Yüzyılda Bazı İngiliz Seyyahlarının Gözüyle Erzurum ve Çevresi". *Araştırma Dergisi*, 20, 1992, 75-100.
- GÜNAY (Ümay). "Namık Kemal'de Vatan Sevgisi". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1989, s. 67-63.
- GÜNAY (Ünver). "Ziya Gökalp'in Sosyolojisi". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8, 1992, s. 37-51.
- GÜNAY (Vehbi). "Karaferiye Müftüsü Salih Efendi'nin Terekisinde Yer Alan Kitaplar". 3 Mayıs 1944 50. Yıl Türkcülük Armağanı. İzmir, Akademi Kitabevi, 1994, 95-107.
- GÜNAY (Vehbi). *XV-XVI. Yüzyıllarda Bergama Kazası*. İzmir, 1999. Doktora Tezi. Ege Üniversitesi.
- GÜNDOĞDU (Abdullah). "Çorum'da Bir Türk Aşireti; Dedesli". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 211-222.
- GÜNDOĞDU (Cengiz). *Abdülmecid-i Sıvazi, Hayatı, Eserleri ve Tasavvufi Görüşleri*. Erzurum, 1997. Doktora Tezi.
- GÜNDOĞDU (Cengiz). "Şeyh Muhammed Nazmi'nin Katip Çelebi'yi Tenkid Üzerine Bir Mulahaza". *EKEV Akademi Dergisi*, 1, 3, 1998.
- GÜNDOĞDU (Saadet). *Bosna-Hersek Sorunu (1875-1909)*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi.
- GÜNDÜZ (Ahmet). *XVIII. Yüzyılın Son Çeyreğinde Kayseri 1775-1800*. Kayseri, 1998. Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- GÜNDÜZ (İrfan). *Osmanlılarda Devlet Tekke Münasebetleri*. Seha Neşriyat XV+288 s. (Seha Neşriyat: 10 İlmi Eserler Serisi: 3).
- GÜNDÜZ (Osman). "Meşrutiyet Yıllarında Anti-feminist Bir Hikayeci Selahaddin Enis". *Türk Dili*, 435, 1988, 166-170.
- GÜNER (Hamza). *Tarihte Kitahya*. Kütahya, Vilayet Matbaası, 1961, 72+(4) s.
- Güner İnal'a Armağan*. Ankara, 1993.
- GÜNERGUN (Feza), BAYTOP (Burhan). "Osmanlı İmparatorluğu Dönemine Ait Bir Tıbbi Müstahzar Ruhsatı Hakkında". *Marmara Üniversitesi Eczacılık Fakültesi Dergisi*, VI, 2, 1990, 117-121.
- GÜNEŞ (Rıdvan). "Osmanlı Tarihinin Meşhur Celladı: Kara Ali". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 14, 1951, 587-592.
- GÜNGÖR (Erol). "II. Abdülhamid". *Türk Edebiyatı*, 286, 1993, 8-9.
- GÜNGÖR (Harun). "Le Probleme De l'Origine Des Gagaouzes D Apres Les Chron Iques Seldjoukides et Ottomans". *Belleten*, LX, 229, 1996, 695-701.
- GÜNGÖR (Nevin). "Ziya Gökalp ve Prens Sebahaddin'in Eğitim Konusundaki Görüşlerinin Karşılaştırılması". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6, 1-2, 1989, 39-48.
- GÜNGÖR (Salahaddin). *Fatih'in Büyük Zaferleri*. İstanbul, S. Erksan, 1935, 32 s.
- GÜNGÖR (Salahaddin). "Softaların Tarihte Meşhur Mum Kavgası". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 24, 1951, 1153-1156.
- GÜRBÜZ (Adnan). "16. Yüzyılda Sivas Ekonomisi". *Tarih ve Medeniyet*, 23, 1996, 24-28.
- GÜRBÜZ (Adnan). "XV-XVI. Yüzyıllar Osmanlı Anadolu'sunda Gayrimüslimlerin Durumu: Amasya Örneği". *X. Milli Türkoloji Kongresi Tebliğleri 25-27 Eylül 1998*. Ankara, 1999.
- GÜRBÜZ (Adnan). "XVI. Yüzyılda Sivas Ekonomisi". *Tarih ve Medeniyet*, 23, 1996, 24-29.
- GÜREL (Nazlı Rana). *İbrahim Edbem Pertev Paşa Hayatı, Sanatı, Eserleri*. Ankara, 1997. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- GÜRKAN (Olga). *İbn-i Haldun'un Siyaset Teorisi Üzerine Sosyolojik Bir Çalışma*. Ankara, 1996. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- GÜRKAN (Suat İsmail). *Sultan Murad Hüdavendigâr'ın Şehadei Hakkında*. İstanbul, Hüsnütabiat Yayınları, 1958, 24 s.
- GÜRSEL (Nedim). "Pierre Loti'nin Eserlerinde İstanbul Şehri. Bir Doğru Büyüsü". *İstanbul*, 6, 1993, 111-113.
- GÜRSES (Reşide). "Beypazarı, Tarihte ve Bugün". *Bilge Dergisi*, 18, 1998, 92.
- GÜRSES (Reşide). "Devlet eski Türklerde İslamda ve Osmanlıda". *Bilge Dergisi*, 17, 1998, 81.
- GÜRSOY (Bedri). "Osmanlı İmparatorluğu mu? Osmanlı Türk Devleti mi?". *Prof. Dr. Reşat Akıan'a Armağan*. Ankara, 1982, 1-27.
- GÜRSOY ALTUNİS (Belkis). "XV. Yüzyıldan İtibaren İstanbul'daki Muhtlre Genel Bir Bakış". *Bilgi, Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 1996, 188-202.
- GÜRÜN (Kamuran). *Ermeni Dosyası*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1983, VIII+312 s.
- GÜVEMLİ (Zahir). "Ahmet Haşim". *Çınaraltı Mecmuası*, 91, 1943, 9-10.

- GÜVEN (Özbay). "Atıf Kahraman'ın Osmanlı Devleti'nde Spor Kitabı". *Bilge Dergisi*, 11, 1997, 75-77.
- GÜZEL (Abdurrahman). "Ölümünün yüzüncü yılında Namık Kemal'i anma sempozyumu açış konuşması". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1989, s. 9-13.
- GÜZEL (Şehmus). "1908 Kadınları". *Tarih ve Toplum*, 2, 7, 1984, 6-12.
- GÜZELBEY (Cemil Cahit). "Hoca Mahmut Münif Efendinin Gaziantep'teki Evi". *Gaziantep'i Tanıyoruz*, 5, 1962, 12-13.
- GÜZELBEY (Cemil Cahit). "Münif Paşa". *Gaziantep'i Tanıyoruz*, 2, 1962, 10-12.
- GÜZELBEY (Cemil Cahit). "Mütercim Asım'ın Bilinmeyen Akıbalaları". *Gaziantep'i Tanıyoruz*, 2, 1962, 9-6.
- HABONA (Bülent). *Lale Devri'nden Papatya Devrine*. İstanbul, Habona Yayınları.
- Hacettepe Üniversitesi'nin Emel Doğramacı'ya Armağanı. Ankara, 1998.
- Hacı Bektaş-ı Veli ve Çevresinde Oluşan Kültür Değerleri Bibliyografyası. Editör: Mürsel ÖZTÜRK. Ankara, 1991, 98 s.
- HACİEMİNOĞLU (Necmettin). "Yabancı Özel Okullar". *Türk Kültürü*, II, 16, 1964, 33-36.
- HACİEMİNOĞLU (Necmettin). "Ziya Gökalp'te Turan Fikri". *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 23, 1977-1979, 215-227.
- HACIOĞLU (Hüseyin). "Bulgaristan'da Türk Okulları Kronolojisi". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 267-275.
- Hadım 7. Bağbozumu Kültür ve Turizm Şenlikleri 12 Eylül 1997. .
- HAFİZ (Nimetullah). "Prizren'de Türk Deyim ve Atasözleri". *Çevren Dergisi*, V, 13, 1977, 125-135.
- HAFİZ (Nimetullah). "Yugoslavya'da Bektaşî Tekkleri". *Çevren Dergisi*, IV, 11, 1976, 57-67.
- HAFİZ (Nimetullah). "Yugoslavya'da Bilinmeyen Bir Türk Halk Şairi Aşık Ferki ve Onun Destanları". *Çevren Dergisi*, III, 8, 1975, 52-60.
- HAFİZ (Nimetullah). "Yugoslavya'da Mevlevî Tekkeleri". *Çevren Dergisi*, VI, 20, 1978, 37-43.
- HAFİZ MEHMET BEY. *Sultan Abdülaziz Han*. Sadeleştiren: Yaşar OCAK. İstanbul, 1978, 89 s. (Sebil Yayınları: 113).
- Hakaik-el Beyan fî Hak el-Abdülaziz Han: Abdülazizin Ölümi Hakkında. İstanbul, 1324, 52 s.
- Hakkı Dursun Yıldız Armağanı. Ankara, 1995.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Binbaşı İsmail Hakkı Bey'in Kaşgar'a Dair Eseri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, s. 549-571.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Binbaşı İsmail Hakkı Bey'in Kaşgar'a Dair Eseri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, s. 521-551.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Fatih Devri'nde Osmanlı Devleti'nde Sosyal Hayat". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Fatih Sultan Mehmed Devrinde Osmanlı Devleti'nde Sosyal Hayat". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 91-103.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Kuruluşundan Günümüze Bulgaristan'da Türk Nüfusu". V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihî Kongresi. Tebliğler. Ankara, 1990, 505-513.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Osmanlı Belgelerine Göre Türk-Etrak, Kürd-Ekral Kelimeleri Üzerine Bir Değerlendirme". *Belleten*, LX, 227, 1996, 139-154.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). XVIII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İskan Siyaseti ve Aşiretlerin Yerleştirilmesi. Ankara, 1988, XX+179 s.
- HALİL (Halic). *Şehzade Cem Vakasında Mesele-i Hamiyet*. İstanbul, 1327, 24 s.
- Halil Edhem Hatıra Kitabı. I. Ankara, 1947, 309 s.
- Halil Edhem Hatıra Kitabı. II. Ankara, 1948, 120 s.
- HALİS. *Çanakkale Raporu*. İstanbul, 1975, 333 s.
- HAMİ (İsmail). "Hilal-i Ahmer". *Türk Yurdu*, II, 1, 1912, 414.
- HAMİD (Abdülhak). "Merkadi Fatihi Ziyaret". *Çınaraltı Mecmuası*, 88, 1943, 8.
- HAMİTOĞULLARI (Beşir). *İktisadî Kalkınmamızda Abiliğin Anlamı ve Önemi*. İstanbul, Yayıncılık Matb., 1986, 133-153s.
- HAMMER PURGSTALL (Joseph Freiherr Von). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. II. Çeviren: A. Zuhuri DANIŞMAN. İstanbul, Zuhuri Danışman Yayınevi, 1972, 464 s.
- HAMMER PURGSTALL (Joseph Freiherr Von). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi (Başlangıcından Kaynarca Abitnamesine Kadar)*. I. Çeviren: A. Zuhuri DANIŞMAN. İstanbul, Zuhuri Danışman Yayınevi, 1972, LVIII+452+(2) s.
- HAMZA (Yusuf). "1839-1912 Yılları Arasında Makedonya Slav Halkının Eğitim, Kültür, Ekonomik ve Siyasal Yaşamında Tanzimat'ın Olumlu etkileri". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 287-298.
- HAMZA (Yusuf). "1908-1912 Yılları Arasında Makedonya'da Kurulan Aynılıkçı Örgütler ve Osmanlı Balkan ve Doğu Federasyonu-Konfederasyonu Kurma Fikri". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 2079-2103.
- HANCIÇ (Adem). "Bosna'da XVI. Yüzyılda Kasabaların Gelişmesinin Bazı Özellikleri". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 895-900.
- HANCIÇ (Adem). "XV. Yüzyılda Bosna'da Şehir Yerleşmelerinin Kuruluşundaki Dervişlerin Rollerini". *Çevren Dergisi*, IX, 34, 1982, 33-36.
- HANDZİC (Adem). "Bosna'da XVI. Yüzyılda Kasabaların Gelişmesinin Bazı Özellikleri". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 895-900.
- HANDZİC (Adem). *Studije O Bosni: historijski Prilozi iz Osmansko-Turskog Perioda*. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, 1994.
- HANİOĞLU (M.Şükrü). *Bir Siyasal Düşünür Olarak Doktor Abdullah Cevdet ve Dönemi*. İstanbul, 1981.
- HANİOĞLU (M.Şükrü). "Ehl-i Sulh Birliği". *İktisat Fakültesi Mecmuası*, 36, 1-4, 1976-77-78, 239-267.
- HANİOĞLU (M.Şükrü). "Fransız İhtilali ve Osmanlı İmparatorluğu". *Argos*, I, 5, 1989, 181-183.
- HANİOĞLU (M.Şükrü). "Kendi Mektuplarında Enver Paşa". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 6, 1991, 277-9.
- Haraç Mezat Satıyoruz. 32 s.
- Haram Yiyeceklik: Felaketlerimizin Esbabı. 2. Baskı. İstanbul, 1330, 70 s. (Kitaphane-i İntibah).
- HARP (Muhammed). *Yavuz Sultan Selim'in Suriye ve Mısır Seferi*. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1986, 127 s.
- HASAN MAZHAR. *İlmi Teşhiri Tausifi*. İstanbul, Tıbbiye, 1336.

- HASAN NADİR. *Devr-i Sadıkta Viikela*. İstanbul, 1326, 63 s.
- HASIRCIZADE. *Osmanlı Padişahları: Osman Gazi, Orban Gazi. I. Sultan Murad*. İstanbul, Menzil Neşriyat, 1979, 88 s.
- HASLİP (Joan). *Bilinmeyen Tarafları İle Abdülhamit*. Çeviren: Nusret KURUOĞLU. İstanbul, Toker Yayınları, 1964, 312 s.
- HATEMİ (H. Hüsrev), KAZANCIGİL (Aykut). "Hekim İsmail Paşa". *Tarih ve Toplum*, 58, 1988, 208-210.
- HATEMİ (H. Hüsrev), KAZANCIGİL (Aykut). "Türk Tıp Cemiyeti. Cemiyet-i Tıbbiye-i Şahane ve Tıbbın Gelişmesine Katkıları". *I. Milli Bilim Tarihi Sempozyumu*. İstanbul, 1987, 111-119.
- HATEMİ (H. Hüsrev), SARI (Nil). "Zoeros Paşa Evrakı". *Tarih ve Toplum*, 28, 1986, 197-200.
- HATEMİ (Hüsrev), KAZANCIGİL (Aykut). "Cemil Topuzlu ve Modern Cerrahi Eğitiminin Yüzüncü Yılı". *Bilim Tarihi Dergisi*, 6, 1992, 3-9.
- HATİPOĞLU (Süleyman). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Külliyeler". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1641-1650.
- HATTAX (Ralp S.). *Kabve ve Kabvehaneler: Bir Toplumsal İçceğin Yakından*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1996, 142 s.
- HAYAL (Zülfikar). "Giritli Ali Aziz Efendi'nin Türk Yenileşme Tarihi İçindeki Yeri". *Türk Kültürü*, XXII, 1-2, 1984, 110-122.
- HAYDAR BEY. *Vakıat-ı Sultan Cem*. İstanbul, 1956, 72 s.
- Haydar Çelebi. *Ruznamesi*. Hazırlayan: Yavuz SENEMOĞLU. İstanbul, 1975, 221 s. (Tercüman 1001 Eser: 73).
- HAYDAROĞLU (İlknur Polat). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancı Okullar*. Ocak Yayınları, 1993, 221 s.
- HAYDAROĞLU (İlknur Polat). *Osmanlı İmparatorluğunda Yabancı Okullar*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1990.
- HAYRETTİN (Abidin). *Tarihçe Ankara: İstiklal Harbi ve Bursa Hatıraları*. İstanbul, Suhulet Kitabevi, 1934, 92 s.
- HAZAI (Georg). "Tercüman Mahmud'un Tarih-i Ungurus Adlı Eseri Üzerine Yeni Notlar". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1043-1047.
- HAZAI (Georges). "Tarih-i Ungurus (Macar Bilimler Akademisi Doğu Kütüphanesinde Bulunan Tercüman Mahmud'un Eseri Üzerine Notlar)". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 355-358.
- Hazreti Üftade Aziz Mahmud Hüddai. Hazırlayan: Mehmet GÜLŞEN. İstanbul, Gayret Basımevi, 1953, 16 s.
- HEİDERZADE (Tofigh). *Ali Kuşçu'nun Astronomi Eserleri*. İstanbul, 1997. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- HELPHAND (Alexander). *Türkiye'nin Mali Tutsaklığı*. Sadeleştiren: Muammer SENCER. İstanbul, May Yayınları, 1977, 279+3 s.
- HEPER (Seçil). *Mevlevi Ayinleri*. Konya, 1975, 346 s.
- HERBERT (F. W.). *Plevne Müdafası*. İstanbul, Yüksel Marbaası, 1945, 320 s.
- Hes Bibisr: *Sehi Beg Tezkiresi. İnceleme, Tenkitli Metin*. Hazırlayan: Günay KUT. Cambridge, Harvard Üniversitesi, 1978, VII+423 s.
- HEYD (Uriel). *Ziya Gökalp, Türk Milliyetçiliğinin Temelleri*. Çeviren: Cemil MERİÇ. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1980.
- HEZARFEN (Ahmet). "H. 1245'te (1829) Başmuhasebeye Gedik Olarak Kayıtlı İstanbul Meyhaneleri". *Tarih ve Toplum*, 22, 1994, 36-39.
- HEZARFEN (Ahmet). "Razgrad Ayanı Gavur Hasan Efendi (1795-1805)". *Tarih ve Toplum*, XIX, 114, 1993, 48-51.
- HİDİROĞLU (Paul). "Yunan Türkolojisi ve Grecoğrafyası Işığında Yunanlılar ve Türkler". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 2011-2020.
- HİKMET (Mahmud). "Padişahım Alınız Münakaşalarımı". *Türk Yurdu*, I, 1, 1911-1912, 96-105.
- HIZLI (Mefail). *Osmanlı Klasik Döneminde Bursa Medreseleri*. İstanbul, 1998.
- HIZLI (Mefail). "Osmanlı Öncesi Bursa". *Furkan Günü*, 2, 1996, 3-7.
- HIZLI (Mefail). "Somuncu Baba". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1987, 263-271.
- HİZMETLİ (Sabri). "Un Ateur Turc Contemporain İsmail Hakkı İzmirli, 1868-1946". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXXI, 1989, 231-244.
- HİZMETLİ (Sabri). "An Auteur Ture Contemporain İsmail Hakkı İzmirli (1868-1946)". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXVII, 1985, 231-244.
- HİZMETLİ (Sabri). *Les Idees Theologiques D'İsmail Hakkı İzmirli (1868-1946) Dans Le "Yeni İlmî Kalam"*. Paris, 1979. Doktora Tezi. La Nouvelle Science De Theologie.
- HİZMETLİ (Sabri). *İsmail Hakkı İzmirli*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1996.
- HİZMETLİ (Sabri). "İsmail Hakkı İzmirli (1868-1946)". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 31, 1989, 231-244.
- HİZMETLİ (Sabri). "Osmanlı Yönetimi Döneminde Tunus ve Ceza-yir'in Eğitim ve Kültür Tarihine Genel bir Bakış". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXXII, 1992, 1-22.
- HİZMETLİ (Sabri). "Türklerin Yönetimi Döneminde Ceza-yir'in İdaresi ve Kurumları". *Belleken*, LVIII, 221, 1994, 71-117.
- HİLMİ ZİYA BEY. "İzzet Bey". *Dariilfinân Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, VII, 5, 1931, 3-8.
- "Himaye-i Etfal Cemiyeti İstanbul Merkezi'ne Merbut Anneler Birliği Talimatı". Hazırlayan: Mustafa ŞAHİN. *Toplumsal Tarih*, 5, 29, 1996, 57-58.
- Histoire de la Peinture Turque*. İstanbul, 1988.
- HOFMAN (H. E.). *Turkish Literature: A Bibliographical Survey*. Utrecht, University of Utrecht, 1969.
- HORATA (Osman). *Cemali, Hüma Vii Hümayun (Gülşen-i Uşşak)*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- HORATA (Osman). *Esrar Dede Hayatı-Eserleri-Şiir Dünyası*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- HORATA (Osman). "Esrar Dede, Hayatı ve Eserleri". *Hacettepe Üniversitesi'nin Emel Doğramacı'ya Armağanı*. Ankara, 1998.
- HORATA (Osman). "Mehmet Niyazi'nin Düşündürdükleri". *Tatar Türklerinin Adet ve Gelenekleri Sempozyumu*. Romanya, 1995.
- HORATA (Osman). "Ötelerden Bir Ses". *Bilge Dergisi*, 18, 1998, 69-71.
- HORATA (Osman). "Romanya Türkleri". *Yeni Türkiye*, 16, 1997, 1859-1866.
- HOVHANNESYAN (Sarkis Sarraf). *Payitabı İstanbul'un Tarihçesi*. Çeviren: Elmon HANÇER. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplum-

- sal Tarih Vakfı, 1996, X+78 s.
- HUHN (Ingeborg). "Die Auschreitungen in Damascus im Sommer 1860". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 181-214.
- HULÜSİ (M.). *Mevlânâ'nın Yedi Öğütü*. Düzenleyen: Ahmet Remzi AK-YÜREK. İstanbul, Bozkurt Basımevi, 1937, 108+154+126 s.
- HULUSİ (Şerif). *Namık Kemal'in Eserleri*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1942, 303+316s.
- Humana, Bozkurt Güvenç'e Armağan*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1994.
- Humbolt Kolloquium*. Ankara, 1992.
- HUYUGÜZEL (Ömer Faruk). *Hüseyin Cabit Yalçın'ın Hayatı ve Edebi eserleri Üzerinde Bir Araştırma*. Bornova, Ege Üniversitesi, 1984, XI+300 s.
- HÜLAGÜ (M. Mecin). "Ahi Teşkilatının İcra Ettiği Fonksiyonlar ve Cemiyet Üzerindeki Etkileri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 101, 1996, 57-64.
- HÜLAGÜ (Metin). "Ahi Teşkilatının İcra Ettiği Fonksiyonlar ve Cemiyet Üzerindeki Etkileri". *Türk Kültürü*, XXXII, 378, 1994, 605-613.
- HÜLAGÜ (Metin). *Gazi Osman Nuri Paşa (1833-1900, Askeri ve Siyasal Hayatı)*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul Üniversitesi.
- HÜLAGÜ (Metin). *Gazi Osman Paşa*. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1994, 399 s.
- HÜLAGÜ (Metin). "İngilizlerin Gözüyle Ahmet Ağaoğlu". *Türk Dünyası Aydınları Sempozyumu Bildirileri*. Kayseri, 1997.
- HÜLAGÜ (Metin). "Muvahhidin Cemiyeti". *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7, 1996, 225-234.
- HÜLAGÜ (Metin). "Topal Osman Nuri Paşa 1840-1898. Hayatı ve Faliyetleri". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 145-153.
- HÜLAGÜ (Metin). "XIX. Asrın Ortalarında Kayseri'de Aşiret Olayları". *II. Kayseri ve Yöresi Tarihi Sempozyumu Bildirileri 16-17 Nisan 1998*.
- HÜNOĞLU (Burhanettin). "Osmanlı Devleti'nde Sivil İşler". *Askeri Tarih Bülteni*, 22, 1987, 15-40.
- Hüsameddin Haydar. *Yirmi Dokuz Teyrinievvel 1923-1933*. İstanbul, Şeytan, 1933, 24s.
- Hüsameddin Salih. *Büyük Gazi: Harp ve Zafer Hatıraları*. İstanbul, Amedi Marbaası, 1928, 11 s.
- Hüsamettin.. *Bağdata Doğru ve Bağdatın Zaptındaki Muhaffakiyetsizlik*. İstanbul, 1333, 43 s.
- Hüsamettin.. *Çanakale'nin Tabliyesi*. İstanbul, Matbaa-i Amire, 1333, 19 s. (1 Harica.).
- Hüseyin Avni. *Bir Yarım Müstemleke Oluş Tarihi*. İstanbul, Sinan Yayınları, 1932, 70 s.
- Hüseyin Avni. *Osmanlı İmparatorluğunda Sanayi*. İstanbul, 1937, 32 s.
- Hüseyin Cabit Bey'e Açık Mektup*. İstanbul, Türkiye Basımevi.
- HÜSEYİN HİFZİ. *Sultan Aziz Devri*. İstanbul, 1326, 30
- Hüseyin Kazım Bey*. Hazırlayan: Şevki. İstanbul, Matba-i Ebuzziya, 1935, 119 s.
- Hüseyin Kâzım Kadri'den Ziya Gökalp'in Tenkidi*. 1. Basım. Hazırlayan: İsmail KARA. İstanbul, Dergah Yayınları, 1989, 171 s.
- HÜSEYİN NESİMİ. Sahib-i Zuhur. İstanbul, 1332, 434 s.
- Hüseyin Tenzik Paşa ve "Linear Algebra"*. Hazırlayan: Kazım ÇEÇEN. İstanbul, Bilim ve Teknoloji Tarihi Araştırma Merkezi İstanbul Teknik Üniversitesi, 1988, 68,185 s.
- HÜSEYİNZADE ALİ BEY. Hazırlayan: Ali Haydar BAYATLI. Ankara, A.K.M., 1998, 410 s. (Resim).
1. *Akdeniz Yöresi Türk Topulukları Sosyo-Kültürel Yapısı (Tahtacılar) Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1995.
1. *Eski Türk Edebiyatı Kolloquiumu*, Ankara 17-19 Ocak 1994.
1. *Eyyüp Sultan Sempozyumu Tebliğler*. İstanbul, 1997.
1. *Geçmişten Günümüze Selçuk Sempozyumu (4-6 Eylül 1997) Bildirileri*. İzmir, 1998.
1. *Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri*. Kayseri, 1997.
1. *Mersin Milli Kültür ve Eğitim Sempozyumu Bildiriler*. Ankara, 1988.
1. *Milletlerarası Nasreddin Hoca Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1990.
1. *Namık Kemal Sempozyumu*. Tekirdağ, 1989.
1. *Osmanlı Sempozyumu*. Söğüt, 1985.
1. *Tıp Tarihi Kongresi, Kogreye Sunulan Bildiriler*, İstanbul, 17-19 Şubat 1988. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1992, XII+332 s.
1. *Uluslararası Abilik Kültürü Sempozyumu Program ve Bildiri Özetleri*. Ankara, 1993.
1. *Uluslararası Abilik Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1996.
1. *Uluslararası Atatürk Sempozyumu*, (Açılış Konuşmaları, Bildiriler), (21-23 Eylül 1987). Ankara, 1994.
1. *Uluslararası Çeçme Tarih ve Kültürü Sempozyumu Bildirileri*. İzmir, 1997.
1. *Uluslararası Nasreddin Hoca Bilgi Söleni*. İzmir, 1996.
1. *Uluslararası Selçuk Sempozyumu*. İzmir, 1997.
1. *Uluslararası Türk Dünyası Eren ve Evliyalar Kongresi Bildirileri*. Ankara, Evrak Yayınları, 1998.
1. *Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi*, Tebliğler 11-13 Haziran 1977. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977.
- İ. ÖKTEM'e Armağan. Ankara, 1970.
- İBNÜ'L CELAL SEZAYİ. "Bursa'ya Seyahat". Çeviren: Emin Nedret İŞLİ. Bir Masaldı Bursa. İstanbul, 1996, 329-345.
- İBRAHİM GİL (Mehmet). "Eski Yugoslavya Sınırları Dahilinde Tarikat Hareketlerinin Tarih İçindeki Gelişimi ve Önemi". *Vakıflar Dergisi*, XXIV, 1994, 291-306.
- İBRAHİM GİL (Mehmet). "Makedonya". *Türkiye Diyanet Vakfı Dergisi*, 40, 1996, 37-45.
- İBRAHİM GİL (Mehmet). "Makedonya'da Sosyal, Kültürel ve Siyasal Problemler". *Ankara Aydınlar Ocağı Bülteni*, 2, 1995, 53-62.
- İBRAHİM GİL (Mehmet). "Mimar Sinan'ın Her Eseri Ölümsüz Bir Anıttır". *Sesler*, 228, 45-52.
- İBRAHİM GİL (Mehmet). "Prilog Kon Teketo Kako Kulturno-Prosvetna Institucija Vo Zapadna Makedonija". *IX. Naučen Sobir*. Kiçevo, 1990, 191-197.
- İBRAHİM ETHEM. *Sebat ve Gayret*. İstanbul, 1296.
- İBRAHİM HAKKI. *Erzurum-Hasankaleli Marifetname*. Sadeleştiren: Turgut ULUSOY. İstanbul, 1974.
- İBRAHİM İSMAIL. *Türkiye'nin Sıhhi İhtimai Coğrafyası Kırşehir Vilayeti*. İstanbul, 1925, 55 s.
- İbretinâm: Mabeynci Fabri Bey'in Hatıraları ve İlgili Bazı Belgeler*. Yayınlayan: Bekir Sıtkı BAYKAL. Ankara, 1968, XIV+146 s.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin), GÜNERGÜN (Feza). "Osmanlı Dönemi

- İlmi ve Mesleki Cemiyetleri: Bilim Tarihi Açısından Bir Değerlendirme". *II. Türkiye Felsefe, Mantık ve Bilim Tarihi Sempozyumu*, 11-13 Kasım 1987. İzmir, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, 1989, 133-139.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Abdülhamid ve Eğitim Politikası Üzerine Bir Söyleşi". *İlim ve Sanat Dergisi*, 32, 1992, 78-81.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Başhoca İshak Efendi Pioneer of Modern Science in Turkey". *Decision Making and Change in the Ottoman Empire*. Editör: Caesar E. FARAH. Kirksville, The Thomas Jefferson University Press, 1993, 157-168.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Beşiktaş Cemiyet-i İlmiyesi". *Diünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1994, 165-166.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Cemiyet-i İlmiye". *Diünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1994, 403-404.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye". *Diünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1994, 404-405.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye'nin Kuruluş ve Faaliyetleri". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2167-2189.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye'nin Kuruluş ve Faaliyetleri". Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. *Osmanlı İlmî ve Meslekî Cemiyetleri (I. Milli Türk Bilim Tarihi Sempozyumu)*. Hazırlayan: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1987, 197-220.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye'nin Kuruluş ve Faaliyetleri". *I. Milli Bilim Tarihi Sempozyumu*. İstanbul, 1987, 197-220.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Cemiyet-i İlmiye-i Osmaniye". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 333-334.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Dirasa Hawla Hayat wa Shakhshiyat Muhammad İhsan wa Kifahahu al-'İlmî". *Mısır-Türk Tarihi ile Edebiyatı Üzerine İnceleme ve Araştırmalar Semineri: Prof. Mehmed İhsan'ın Hatırasına (2-4 Mart 1985)*. Kahire, Dar al-Fikr al-Arabi, 1989, 22-36.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Endülü Menşeli Bazı Bilim Adamlarının Osmanlı Bilimine Katkıları". *Belleten*, LVIII, 223, 1994, 565-605.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Genesis of Learned Societies and Professional Associations in Ottoman Turkey". *Archivum Ottomanicum*, 14, 1995-1996, 161-189.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "The Group of Scholars Known as Members of Beşiktaş Cemiyet-i İlmiyesi (Beşiktaş Learned Society)". *CIEPO. Osmanlı Öncesi ve Araştırmaları Uluslararası Komitesi VII. Sempozyumu Bildirileri*. Yayınlayan: İlber ORTAYLI, E. Van DONZEL, Jean-Louis Bacqué GRAMMONT. Ankara, 1994, 87-96.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "İshak Efendi (Başhoca)". *Diünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1994, 195-197.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). *İstanbul: Geçmiş Bir Bakış*. İstanbul, İR-CICA Yayınları, 1987, 102+1 s. (44 Resim, 1 Harita).
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). *İstanbul: Geçmiş Bir Bakış=İstanbul: A Glimpse Into the Past*. İstanbul, 1992.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). *İstanbul: Nazra'Ala al-Madi*. İstanbul, 1987.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Makhtutat Djalal al-Din al-Suyuti fi Maktabat Turkiyya". *Al-Imam Djalal al-Din al-Suyuti: al-Ihtifa' bi Dhikra Murur Khamsata Qurun Ala Wafatibi*. Rabat, ISESCO, 1995, 171-173.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Musamahat Ba'd al-Ulama al-Andalusiiyin fi al-Haraka al-İlmiyya lada al-Uthmaniyyin: Mulakhkhas". *Abbath al-Nadwa al-'Alamiyya li-Tarikh al-'Ulum'Ind al-'Arab*. Editör: Mustafa MAWADİ. Halep, Djamia'a Halab Mahad al-Turath al-'İlmî al-Arabi, 1995, 15-18.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Mühendishane-i Berri-i Hümayun Başhoca İshak Efendi Hayatı ve Çalışmaları Hakkında Arşiv Belgelerine Dayalı Bir Değerlendirme Denemesi". *Belleten*, 207-208, 1989, 735-765.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Osmanlı Eğitimi ve Bilim Kurumları". *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU; Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İslam Tarih ve Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi, 1998, 223-361.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Osmanlı İlmî ve Meslekî Cemiyetleri". *1. Milli Türk Bilim Tarihi Sempozyumu*. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İslam, Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1987, 1-264.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Ottomans and European Science". *Scientific Aspects of European Expansion*. Editör: William K. STOREY. Hampshire, Valorium, 1996, 315-326.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Les Ottomans et la Science Européenne". *Les Ecoles Savantes en Turquie: Sciences, Philosophie et Arts ou Fil des Siecles*. Editör: Sakine ÖNEN, Christine PROUST. İstanbul, Les Editions Isis, 1996, 165-171.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). *Suriye'de Modern Osmanlı Sağlık Müesseseleri, Hastahaneler ve Şam Tıp Fakültesi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1999, IX+150 s.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Suriye'de Son Dönem Osmanlı Sağlık Müesseseleri ile İlgili Bazı Notlar". *I. Tıp Tarihi Kongresi, Kongreye Sunulan Bildiriler, İstanbul, 17-19 Şubat 1988*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1992, 35-61.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Al Uthmaniyyun wa Bidayat-i İttisali-him bi'l-'Ulum wa al-Taknolojiya al-Awrubiyya". *Tarikh al-Arab wa al-Alam*, 18, 150, 1994, 3-22.
- "II. Abdulhamit Döneminin İslamcılık Faaliyetleri". *Ahmed Cevdet Paşa, Vefatının 100. Yılına Armağan, 1823-1895*. Ankara, 1997.
- II. *Abdülhamid'in Hatıra Defteri ve Midhat Paşa'nın Taif Zindanından Gönderdiği 8 Mektup*. Bursa, Bozdağ Kitabevi, 1946, 69 s.
- II. *Abdülhamid'in Mirası*. İstanbul, Arba Yayınları, 1990.
- II. *Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu (22-24 Ekim 1993)*. Afyon, Afyonkarahisar Belediyesi, 1994.
- II. *Eyüp Sultan Sempozyumu, Tebliğler, 8-9 Mayıs 1998*. İstanbul, 1998.
- II. *Kayseri ve Yöresi Tarihi Sempozyumu Bildirileri 16-17 Nisan 1998*. Kayseri, 1998.
- II. *Millîlerarası Folklor Kongresi*. Bursa, 1981.
- II. *Millîlerarası Mevlana Kongresi (3-5 Mayıs 1990)*. Konya, 1990.
- II. *Millîlerarası Osmanlı Devleti'nde Mevlevihaneler Kongresi*. Konya, 1996.

- II. *Türkiye Felsefe, Mantık ve Bilim Tarihi Sempozyumu*, 11-13 Kasım 1987. İzmir, Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü, 1989.
- II. *Uluslararası Çeşme Tarih ve Kültürü Sempozyumu Bildirileri*. İstanbul, 1997.
- II. *Uluslararası Çeşme Tarih ve Kültürü Sempozyumu Bildirileri*. İzmir, 1998.
- II. *Vakıf Haftası 3-9 Aralık 1984: Konuşmalar ve Tebliğler*. Ankara, Renk Ofset Matbaacılık, 1985.
- III. *International Congress of Turkish Historical Society*. Ankara, 1993.
- III. *Milli Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Semineri Bildirileri*. Konya, Selçuklu Araştırmaları Merkezi Selçuk Üniversitesi, 1994.
- III. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1948.
- III. *Uluslararası Osmanlı Tarihi Araştırmaları*.
- İki Rifat Paşanın Ahlak Dünyası: Bey Nefin Ruh Yapısını İnşa Eden 115 Senelik Ölümsüz Eserin Bugünkü Dilimizle Metni*. Derleyen: Cemal KUTAY. İstanbul, 1970, 127 s.
- "İkinci Mahmur Hünkar İskeleyi Açıklarında". *Boğaziçi Memuası*, I, 4, 1936, 12-13.
- İkinci Sultan Osman'ın Saltanat Devri ve Hali ile Akıbet Mukadderatı Yedikule Bastıl Faciası*. İstanbul, Hüsniyatıat Yayınları, 1947, 110 s.
- İLAYDIN (Hikmet). "Merkad-ı Fatih-i Ziyaret". *Fatih ve İstanbul*, 1, 1, 1953, 1-10.
- İLERİ (Celal Nuri). *Taş Giyen Millet*. İstanbul, 1339.
- İLERİ (Celal Nuri). *Tarih-i İstikbal. İki Kısım. Mesail-i Siyasiye*. İstanbul, 1331, 212 s.
- İLERİ (Celal Nuri). *Türk İnkılabı*. İstanbul, 1331.
- İLERİ (Reşat). *Karacehennem İbrahim*. İstanbul, Kahramanlar Mecmuası, 1953, 48 s.
- İLERİ (Reşat). *Unutulan Kabrın Yörük Ali*. İstanbul, Kahramanlar Mecmuası, 1953.
- İLGAR (İhsan). *Çanakale 1915*. İstanbul, Ak Yayınları, 1969, 139 s. (Ak Yayınları Neşriyatı: 20).
- İLGAR (İhsan). *Fatih*. Ankara, Emek Yayıncılık, 1953, 16 s.
- İLGAR (Yusuf). *Tarih Boyunca Afyon'da Mevlevilik*. Afyon, Türkeli Matbaası, 1985, VIII+172 s.
- İLGÜREL (Mücteba). "Abaza Hasan Paşa". *DİA*, 1, 1988, 10-11.
- İLGÜREL (Mücteba). "Abaza Mehmed Paşa". *DİA*, 1, 1988, 11.
- İLGÜREL (Mücteba). "Adalar Denizinde Rum Korsanları". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 16, 1969, 62-67.
- İLGÜREL (Mücteba). "Ahmed I". *DİA*, 2, 1989, 30-33.
- İLGÜREL (Mücteba). "Ahmed II". *DİA*, 2, 1989, 33-34.
- İLGÜREL (Mücteba). "Atatürk ün Bilinmeyen Bir Telgrafı". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 2, 1987, 131-136.
- İLGÜREL (Mücteba). "Balıkesir". *DİA*, 1992, 12-14.
- İLGÜREL (Mücteba). "Celali Varan". *DİA*, 7, 1993, 238-240.
- İLGÜREL (Mücteba). "Çaka Bey". *DİA*, 8, 1994, 186-188.
- İLGÜREL (Mücteba). "Elmas Mehmed Paşa". *DİA*, 11, 1995, 62-63.
- İLGÜREL (Mücteba). "Eşkiya". *DİA*, 11, 1995, 466-469.
- İLGÜREL (Mücteba). "Evliya Çelebi". *DİA*, 11, 1995, 529-532.
- İLGÜREL (Mücteba). "Ficil". *DİA*, 13, 1996, 155.
- İLGÜREL (Mücteba). "Hakim Mehmet". *DİA*, 15, 189-190.
- İLGÜREL (Mücteba). "Hamza Hamid Paşa". *DİA*, 15, 513.
- İLGÜREL (Mücteba). "Japonya da Türk Tarihi Üzerindeki Çalışmalar". *Bellesten*, LVIII, 223, 1994, 751-781.
- İLGÜREL (Mücteba). "M. Münir Aktepe nin Hayatı ve Eserleri". *Bellesten*, LX, 228, 1996, 489-500.
- İLGÜREL (Mücteba). "Orhan Şaik Gökyay'ın Ardından". *Bellesten*, LIX, 224, 1995, 246-270.
- İLGÜREL (Mücteba). "Osmanlı Devletinde Tefiş Hareketleri". *Kubbealtı Akademik*, 2, 1980, 15-22.
- İLGÜREL (Mücteba). "Pehlivanlı Aşireti Beyi Halid'in İsyanı". *Tarih Dergisi*, XVIII, 23, 1969, 13-23.
- İLGÜREL (Mücteba). "Sadrazam Hamza Hamid Paşa". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, 221-240.
- İLGÜREL (Mücteba). "Sinan Çağının Kültür Siyasi Tarih Kısmı". *Mimarbaş Koca Sinan*. İstanbul, 1988, 109-112.
- İLGÜREL (Mücteba). "Türkler (Osmanlılar), 18. Asır". *İslam Ansiklopedisi*, 12, 2, 1982, 321-342.
- İLGÜREL (Mücteba). *Vak'anüvis Ahmed Vâsif Efendi ve Tarihinin Tenkitli Negri*. İstanbul, 1969. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- İLGÜREL (Mücteba). "Vasif". *İslam Ansiklopedisi*, 13, 1986, 214-217.
- İLGÜREL (Mücteba). "XIV. Yüzyılda Osmanlı Devleti nin Siyasi Durumu". *I. Kosova Zaferinin 600. Yıldönümü Sempozyumu*, 1992, 13-20.
- İLGÜREL (Sevim). "Abdurrahman Hibri'nin Menasik-i Mesalik-i". *Tarih Dergisi*, 31, 1977, 147-162.
- İLHAN (Avni). "Bir İslami Şahsiyet: Muhammed Efendi el-Birgivi". *İmam Birgivi*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1994, 124-131.
- İLHAN (Avni). "İmam Birgivi ve Tuhfetü'l-Müsterşidin'i". *İmam Birgivi*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1994, 55-58.
- İLHAN (M. Mehdi). "Amasya: Medine Türkiye fi'l-Uşur'l-Vusta". *El-Mevsu'a el-İslamiyye*. Amman, 1966.
- İLHAN (M. Mehdi). "Diyarbakır Fatih ve Beylerbeyi Bıyıklı Mehmet Paşa". *Atatürk ve Diyarbakır*. Diyarbakır, Diyarbakır Üniversitesi, 1981, 137-162.
- İLHAN (M. Mehdi). "Dobruca at the End of Sixteenth Century". *Turkish Romanian Convergences of Material and Spiritual Culture*. Köstence, 1993.
- İLHAN (M. Mehdi). "El Feth el-Osmani li-Vilayeti Diyarbekr Fi'l-Karni's-Sadis Aşer". *El-Menare*, II, 2, 1997, 61-68.
- İLHAN (M. Mehdi). "Kerkuk and Dakok in Mid-Sixteenth Century: A Study of the Distribution of Revenue and Fief Holdings According to 1548 and 1560 Cadastral Surveys". *Revue des Etudes Islamiques*, LX, 1992, 529-558.
- İLHAN (M. Mehdi). "The Mardin Kapı Cemetery in Diyarbakır: A Methodological Approach". *35th ICANAS (International Congress of Asian and North African Studies)*. Budapest, 1997.
- İLHAN (M. Mehdi). "The Province of Ruha in the Sixteenth Century". *Comite International D'etudes Pre-Ottomanes et Ottomanes et Ottomanes (CIEPO)*. Amsterdam, 1994.
- İLHAN (M. Mehdi). "The Province of Şehrizol in the Sixteenth Century: A Study of 1560 Register". *Comite International D'etudes Pre-Ottomanes et Ottomanes et Ottomanes (CIEPO) Xth. Symposium*. Ankara, 1992.
- İLHAN (M. Mehdi). "Tripoli (Trablusşam) in the Sixteenth Century: A Demographic and Ethnologic Study Based on Two Ottoman Cadastral Registers". *Mediterraneo*, 3, 1993, 167-194.

- İLHAN (M. Mehdi). "XI. Yüzyılda Şehrizol Sancağı.". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 161-170.
- İLOĞLU (Sema). *XIX. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nde Ekonomik Alanda Gayrimüslimler*. Ankara, 1998. Yüksek Lisans Tezi.
- İmam Birgini. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1994.
- İMAMOĞLU (A. Vahit). *Mehmed Akifte Dini Hayatın Psikolojisi*. Erzurum, 1991. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- İMAMOUCİ (Mustafa). "Urban Development of Sarajevo During the Ottoman Rule". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1743-1744.
- İMBER (Colin). "Paul Wittek's "nela de'faite d'Ankara alaprise de Constantinople". *Osmanlı Araştırmaları*, VI, 1986, 65-81.
- İMBERT (Paul). *Avrupa Siyasetinin En gizli Safahatı Osmanlı İmparatorluğunun Teceddidi*. İstanbul, 1329, 223+7
- İMBERT (Paul). *Osmanlı İmparatorluğunda Yenileşme Hareketi*. Çeviren: Adnan CEMGİL. Engin Yayıncılık, 1995, 216 s.
- In The Ottoman Empire in the Reign of Süleyman the Magnificent*. İstanbul, 1988.
- İNAL (Ayhan). "Mimar Sinan". *Karınca*, 56, 641, 1990, 26-27.
- İNAL (Halimat). *Les Ambassadeurs Français en Turquie et les Ambassadeurs Turcs en France dans la Seconde Moitié du XVIII. Siècle*. İstanbul, 1968, 40 s.
- İNAL (İbnülemin Mahmut Kemal). *Kamil Paşanın sadareti ve konak me-selesi*. İstanbul, 1328, 32 s.
- İNAL (Naili). *Köprülü Fazıl Paşa*. İstanbul, Üstünel Yayınevi, 1954, 31+1 s.
- İNAL (Naili). *Turgut Reis*. İstanbul, Üstünel Yayınevi, 1953, 36 s.
- İNALCIK (Halil), REPP (R. C.). "Khosrew Pasha". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1979, 83-85.
- İNALCIK (Halil). "Ahmed Pasha, called Bursalı". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1956, 292.
- İNALCIK (Halil). "An Ottoman Document on Bayezid II's Expedition into Hungary and Wallachia". *Onuncu Milletlerarası Bizans Tarihi Kongresi Tebliğleri*. İstanbul, 1957, 220-222.
- İNALCIK (Halil). "Atatürk ve Türkiye'nin Modernleşmesi". *Belleten*, XXVII, 108, 1963, 625-632.
- İNALCIK (Halil). "The Emergence of the Ottomans, The Rise of the Ottoman Empire, and The Heyday and Decline of the Ottomans". *The Cambridge History of the Islam*. Editör: P. M. HOLT, A. K. LAMBERTON, Bernard LEWIS. Cambridge, Cambridge University Press, 1970.
- İNALCIK (Halil). "L' Empire Ottoman". *Actes du Premier Congrès International des Etudes Baléaniques et Sud-Est Européennes*, 26 Août-1 Septembre, 1966. Sofya, 1969, 75-104.
- İNALCIK (Halil). "Erzurum". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1948, 345-357.
- İNALCIK (Halil). "Eski İstanbul'da Çingeneler". *Tarih ve Toplum*, 23, 147, 1995, 30-33.
- İNALCIK (Halil). *Fatih Devri Üzerinde Tetkikler ve Vesikalar I*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1995 (XI-6)..
- İNALCIK (Halil). *Fatih Devri Üzerine Tetkikler ve Vesikalar I*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1984 (XI-6)..
- İNALCIK (Halil). "The Foundations of the Ottoman Economico-Social System in Cities". *La Ville Balkanique*. Sofya, 1970, 17-24.
- İNALCIK (Halil). "Gazi Giray II.". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1948, 734-736.
- İNALCIK (Halil). "Gazi Giray III". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1948, 738.
- İNALCIK (Halil). "Giray". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1948, 783-789.
- İNALCIK (Halil). "Hacı Giray I". *Türk Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 278-279.
- İNALCIK (Halil). "Hacı Giray I". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1950, 25-27.
- İNALCIK (Halil). "Hacı Giray II". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1950, 27-28.
- İNALCIK (Halil). "Han ve Kabile Aristokrasisi: I. Sahib Giray Döneminde Kırım Hanlığı". *Emel*, 135, 1983, 51-73 s. İNALCIK (Halil). "Hüsrev Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1950, 609-616.
- İNALCIK (Halil). "İskender Beg". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1973, 138-140.
- İNALCIK (Halil). "İskender Bey". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1950, 1079-1082.
- İNALCIK (Halil). "İslam Giray I". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1950, 1104-1105.
- İNALCIK (Halil). "İslam Giray II". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1950, 1105.
- İNALCIK (Halil). "İslam Giray III". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1950, 1105-1108.
- İNALCIK (Halil). "İstanbul". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1973, 224-248.
- İNALCIK (Halil). "İstanbul: An Islamic City". *Journal of Islamic Studies*, 1990, 1-23.
- İNALCIK (Halil). "İstanbul: Bir İslam Şehri". İstanbul Armağanı. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 71-90.
- İNALCIK (Halil). "İstanbul: Bir İslam Şehri". Çeviren: İbrahim KALIN. *Dergah*, 2, 24, 1992, 14-15.
- İNALCIK (Halil). "İstanbul; Bir İslam Şehri II". *Dergah*, 3, 25, 1992, 15-17.
- İNALCIK (Halil). "Kanûn". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1975, 556-562.
- İNALCIK (Halil). "Kanunnâme". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1975, 562-566.
- İNALCIK (Halil). "Kara Mustafa vor Wien. Das Türkische Tagebuch der Belagerung Wien 1683, verfasst vom Zeremonienmeister der hohen Pforte". *Belleten*, XXI, 81, 1957, 514 - 515.
- İNALCIK (Halil). "The Khan and The Tribal Aristocracy: The Crimean Khanate Under Sahib Giray I (1532-1551)". *Harward Ukrainian Studies*, X, 1981, 445-466.
- İNALCIK (Halil). "Kırım Hanlığı". *Türk Dünyası El Kitabı*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1976, 943-954.
- İNALCIK (Halil). "Köprülü Family". *Encyclopaedia Britannica*. 5. Basım. Yayınlayan: H. H. BENTON. 1974, 505-506.
- İNALCIK (Halil). "Kutn". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1982, 557-566.
- İNALCIK (Halil). "The Land Surveys in The Ottoman Empire as a So-

- urce of Place Name". *Belleten*, XX, 78, 1956, 228-230.
- İNALCIK (Halil). "Mâ". *Encyclopedia of Islam*, V, 1983, 878-883 ss.
- İNALCIK (Halil). "Mehmed II". *Encyclopaedia Britannica*. 5. Basım. Yayınlayan: H. H. BENTON. 1974, 859-860.
- İNALCIK (Halil). "Mehmed II". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 506-535.
- İNALCIK (Halil). "Notes on Beldiceanu's Translation of the Kanunname, fonds turc ancien 39, Bibliotheque, Paris". *Der Islam*, 43, 1-2, 1967, 139-157.
- İNALCIK (Halil). *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*. İstanbul, 1993.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı İmparatorluğunda Kültür ve Teşkilat". *Türk Dinyası El Kitabı*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1976, 974-990.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Padişahı". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XIII, 4, 1958, 68-79.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Toplum Yapısının Evrimi". Çeviren: Mehmet ÖZDEN, Fahri UNAN. *Türkiye Günlüğü*, 11, 1990, 30-41.
- İNALCIK (Halil). *The Ottoman Empire in the Classical Age, 1300-1600*. London, 1973, XII+248 p.
- İNALCIK (Halil). "Ottoman Galata, 1453-1553". *Première Rencontre Internationale Sur l'Empire Ottoman et la Turquie Moderne (18-22 Ocak 1985, İstanbul)*. Editör: E. ELDEM. Paris, 1991, 17-105.
- İNALCIK (Halil). "The Policy of Mehmed II Toward the Greek Population of İstanbul and the Byzantine Buildings of the City". *Dumbarton Oaks Papers*, 23-25, 1969-1970, 231-249.
- İNALCIK (Halil). "The Question of the Emergence of the Ottoman State". *International Journal of Turkish Studies*, II, 2, 1982, 71-79.
- İNALCIK (Halil). "The Re-building of İstanbul by Sultan Mehmed The Conqueror". *Cultura Turcica*, IV, 1967.
- İNALCIK (Halil). "Sultanizm Üzerine Yorumlar: Max Weber'in Osmanlı Siyasal Sistemi Tiplemesi". Çeviren: Kemal Aydın AKA-GÜNDÜZ. *Diünü ve Bugünüyle Toplum ve Ekonomi*, 7, 1994, 5-26.
- İNALCIK (Halil). "Yusuf Hikmet Bayur, Türk İnkılabı Tarihi". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1947, 241-244.
- İNALCIK (Halil). "The Yürüks, Their Origins, Expansion and Economic Role". *Oriental Carpet and Textile Studies*. Editör: R. PINNER, W. DENNY. London, 1986, 39-65.
- İNALCIK (Şevkiye). "İbn Hacer'de Osmanlılar'a Dair Haberler". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 6, 3, 1948, 189.
- İNALCIK (Şevkiye). "İbn Hacer'de Osmanlılar'a Dair Haberler II". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 6, 4, 1948, 348.
- İNALCIK (Şevkiye). "İbn Hacer'de Osmanlılar'a Dair Haberler III". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 6, 5, 1948, 517.
- İNAN (Afet). *Mimar Koca Sinan*. Ankara, 1956, 88 s.
- İNAN (Afet). *Mimar Koca Sinan*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1968, 88 s.
- İNAN (Afet). *Tarih Boyunca Türk Kadınının Hak ve Görevleri*. İstanbul, 1975.
- İNAN (Ali Mithat). *Atatürk'ün Not Defterleri*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- İNAN (Jale). "Aziz Ogan". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 3, 1957, s. 167-176.
- İNAN (M. Rauf). *Atatürk ve Türk Kadını, Tarikte Türk Kadını*. İstanbul, Orhan Ofset Yayınevi, 1991, 176 s.
- İNBAŞI (Mehmet). "Fatih'ten İtibaren Üsküp'te Türk Nüfusu". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 2, 1995, 71-80.
- İNBAŞI (Mehmet). *Osmanlı İdaresinde Üsküb Kazası 1455-1569*. Erzurum, 1995. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Edebiyat Fakültesi.
- İNBAŞI (Mehmet). XVI. Yüzyıl Başlarında Kayseri. Erzurum, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Edebiyat Fakültesi.
- İNBAŞI (Mehmet). XVI. Yüzyıl Başlarında Kayseri. Kayseri, Kayseri İl Kültür Müdürlüğü Yayınları 173+XII s.
- İNCİ (Tevfik). "Aydın Reis". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 29, 1952, 1483-1486.
- İNCİ (Tevfik). "Barbaros'un Oğlu Hasan Ağa ile İmparator Şarlken Karşı Karşıya". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 32, 1952, 1661-1664.
- İNCİ (Tevfik). "Fatih Donanmasını Karadan Haliçe Nasıl Geçirdi". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 22, 1951, 1023-1026.
- İNCİ (Tevfik). "Gazi Umur Paşa". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 23, 1951, 1074-1078.
- İNCİ (Tevfik). "Leponto ve Uluç Ali Paşa". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 28, 1952, 1389-1392.
- İNCİ (Tevfik). "Sultan Orhan'ın Bizans İmparatoruna Damar Oluşu". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 20, 1951, 909-912.
- İNCİ (Tevfik). "Şanlı Korsan Kemal Reis". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 30, 1952, 1553-1556.
- İNCİ (Tevfik). "Tunus'u Nasıl Almış, Nasıl Kaptırmışık?". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 40, 1953, 2187-2192.
- İNCİCİYAN (G.). XVIII. Asırda İstanbul. 2. Basım. Çeviren: D. Andreasyan HRAND, D. Andreasyan HRAND. İstanbul, Baha Matbaası, 1976, X+159 s.
- İNEL (Tevfik). "Burak Reis'in Kahramanca Şehadeti". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 441-444.
- İNEL (Tevfik). "Cezayir'in İlk Türk Kralı ve Halifesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 34, 1952, 1786-1791.
- İNEL (Tevfik). "Mısır'ın İmparatorluğu İstila Emeli Osmanlı Donanmasının Kaçırılışı". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 39, 1953, 2109-2112. İngiliz Belgelerinde Osmanlı Ermenileri=British Documents on Ottoman Armenians. Editör: Bilal ŞİMŞİR. Ankara, 1982, LXXI-II+767 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları VII Dizi Sayı: 78). İngiliz Casusu Prof. Arminius Vambery'nin Gizli Raporlarında II. Abdülhamid ve Dönemi. Çeviren: Mim Kemal ÖKE. İstanbul, 1983, 173 s. İnkılap Niçin ve Nasıl Oldu. Mısır, 1909, 42 s.
- İNÖNÜ (İsmet). İsmet İnönü'nün TBMM'deki Konuşmaları 1920-1973. Derleyen: Ali Rıza CİHAN. Ankara, T.B.M.M. Kültür, Sanat ve Yay. Kurulu, 1992. İnsan Hakları Bakımından Irak Türkleri.. Ankara, Irak Türkleri Kültür ve Yardımlaşma Derneği, 1992, 77 s. International Congress on Ottoman Cadastral Surveys. Konya, 1992. İntibar mı İmate mi, Yabut Vaka-i Sultan Aziz. 47 s. The Introduction of Modern Science and Technology to Turkey and Japan: International Symposium October 7-11, 1996. Editör: Feza GÜNER-

- GUN, Kuriyama SHİGEHİSA. Tokyo, International Research Center for Japanese Studies, 1996.
- İPEK (Nedim). "Anadolu'dan Amerika'ya Ermeni Göçü". *Akademik Açı*, 2, 1996, 103-116.
- İPEK (Nedim). "Göçmen Köylerine Dair". *Tarih ve Toplum*, 25, 150, 1996, 15-21.
- İPEK (Nedim). "İran Mültecileri (1900-1914)". *Akademik Açı*, 1, 1996, 64-81.
- İPEK (Nedim). "Kafkaslardan Anadolu'ya Göçler (1877-1900)". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 97-135.
- İPEK (Nedim). "Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü Arşivlerinden Mübadil Göçmenlerle İlgili Defterler". *Tarih ve Toplum Dergisi*, 144, 1995, 15-18.
- İPEK (Nedim). *Rumeli'den Anadolu'ya Türk Göçleri (1877-1890)*. İstanbul, 1991. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- İPEK (Nedim). *Rumeli'den Anadolu'ya Türk Göçleri (1877-1890)*. Ankara, 1994, 260 s.
- İPEK (Nedim). "Trablusgarb ve Bingazi Mültecileri (1911-1912)". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 1994, 91-109.
- İPEK (Nedim). "Üsküb Savaşında Göçmenlerin İskanı". *Prof. Dr. Bayram Kodaman'a Armağan*. Samsun, 1993, 97-118.
- İPEKTEN (Haluk), ÖZERGİN (M. Kemal). "Sultan Ahmed III. Devri Hadiselerine Aid Tarih Manzumeleri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 10, 14, 1959, s. 104.
- İPEKTEN (Haluk), ÖZERGİN (M. Kemal). "Sultan Ahmed III. Devri Hadiselerine Aid Tarih Manzumeleri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 9, 13, 1958, s. 133.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Mustafa Selaniki and His History". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 9, 1978, 417-472. İRMAK (Sadi). *Devrim Tarihi*. İstanbul, İsmail Akgün Matbaası, 1967, 223+VI s.
- İRMAK (Yunus). III. Mustafa Rîznamesi (H. 1171-1177/M. 1757-1763). İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi. İSEN (Mustafa). "Anadolu Türk Tezkirecilğinde Şekli Gelişim". VI. *Milli Tariholoji Kongresi*. İstanbul, 1984, 60-62. İSEN (Mustafa). *Gelibolu'lu Mustafa Ali*. Ankara, 1988, VI+110 s.
- İSEN (Mustafa). *Hamamizade İhsan*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1989.
- İSEN (Mustafa). "Osmanlı Devletinde Bürokrat Olarak Tarihçi Mustafa Ali". *Milli Eğitim*, 89, 1989, 26-78.
- İSEN (Mustafa). *Usulî, Hayatî, Sanatî ve Divanî*. Erzurum, 1988.
- İSEN (Mustafa). "XVI. Yüzyıl Sonuna Kadar Osmanlılarda Biyografi Geleneği". *Türk Kültürü*, XXXI, 1-2, 1993, 211-229.
- İSEN (Mustafa). "Yürü Var Gel Ayrıtan Ya Acemden". *Milli Kültür*, 46, 1984, 56-59.
- İSKENDEROĞLU (Reşid). *Beylerbeyi Gazi İskender Paşa 1494-1571*. Ankara, San Matbaası, 1983, 421 s.
- İSKENDEROĞLU (Reşid). "Beylerbeyi Gazi İskender Paşa (1494-1571) Tanıtım: İlknur Polat Haydaroglu". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XV, 26, 1991, 353-357.
- İSKİT (Server). "Ağah Efendi". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 26, 1952, 1272-1276. *İslam'da Şebircilik*. Tokyo, Tokyo Üniversitesi, 1989. İSLAM (Alem-i). *Bulgar Vahyetleri*. İstanbul, 1328.
- İSLAM (İbrahim). *Fikirleriyle Namık Kemal, Ziya Gökalp, Atatürk*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- İSLAM (Muhammad Moezul). *1145-1150 Yılları Arasında İsparta'da Sosyal Hayat*. Konya, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi. *İslam Ahalinin Dışarı Oldukları Mezalim Hakkında vesaike Müstenit Malumat*. 70 s. *İslam Ahalinin Dışarı Oldukları Mezalim Hakkında Vesaike Müstenit Malumat*. 2. Baskı. 1919. *İslam Ansiklopedisi*. XII/2. İstanbul, 1972. *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1974. *İslam Ansiklopedisi*. VI/1. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1949. *İslam Ansiklopedisi*. VII. İstanbul, 1957. *İslam Ansiklopedisi*. IV. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1948. *İslam Ansiklopedisi*. V. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1950. *İslam Ansiklopedisi*. I. Leiden, 1958. *İslam Konferansı Teşkilatı Üye Ülkeler Ulaştırma Bakanları 1. Toplantısı*. İstanbul, 1987. "İslamcılarla Türkçüler arasında Milliyetçilik tartışması". *Islamic Mysticism Contested: Thirteen Centuries of Controversies and Polemics*. Editör: Frederick DE JONG, Bernd RADTKE. Leiden, Brill, 1999.
- İSLAMOĞLU-İNAN (Hurricihan). *Osmanlı İmparatorluğunda Devlet ve Köylü*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1991, 308 s.
- İSMAİLOĞLU (Kubilay). 19. *Yüzyılda Silistre Eyaletine Bağlı Mangalya Kazasının Sosyal ve Ekonomik Yapısı*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları. İsmail Hakkı. "Mehmet İzzet Bey'in Fikri Şahsiyeti ve Hizmeti". *Davulünün Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, VII, 5, 1931, 14-17. *İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya Armağan*. Ankara, Türk Tarih Kurumu XLIV+494 s. *İsmail Hakkı Uzunçarşılı Armağanı*. Ankara, 1976.
- İSMET (Terki-Hassaine). "Relations Entre Algerie et Constantinople Sous la Gouvernement Du Dey Mohammed Ben Othman Pacha (1766-1791)". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 181-192. *İsmet İnönü*. Hazırlayan: Baki KURTULUŞ. Ankara, Öngün Yayınları, 1961. *İsparta İl Yıllığı*. Isparta, 1968. *İstanbul'un Beşyüzüncü Fetih Yıldönümünü Münasebetiyle BiyyikTürk Halkımızda, İstanbul Fatih Sultan Fatih Mehmet Han ve Adalet Hayatı*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1953, 157 s. *İstanbul'un Mutlu Askerleri ve Şehit Olanlar*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1976, XXI-II+160 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VII. Dizi Sayı: 72). *İstanbul Ansiklopedisi*. IV. İstanbul, 1960. *İstanbul Ansiklopedisi*. III. İstanbul, 1994, 200 s. *İstanbul Armağanı*. 2. İstanbul, 1996. *İstanbul Armağanı*. 3. İstanbul, 1997. *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995. *İstanbul İçin Şehrengiz*. İstanbul, 1991. *İstanbul Kütüphanelerinde Fatih'in Hususi Kütüphanesine ve Fatih Çağı Müelliflerine Ait Eserler*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1953, 72 s. (İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 549). "İstanbul Panoraması". *Toplumsal Tarih*, III, 15, 1995, 36-37. *İstiklal-i Osmani ve Mazhariyet-i Kutsiye-i Abdulhamit Han-ı Sani*. 28 s.
- İŞBİLİR (Ömer). "Dihkanizade Ubeydullah Kuşmani". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 290-291.
- İŞBİLİR (Ömer). *Dihkanizade Ubeydullah Kuşmani, Zebire-i Kuşmani fi ta'rif-i Nizam-ı İlhami*. İstanbul, 1990. Yüksek Lisans Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi. "İşgal Kuvvetleri Başkomutanı General Harington'un Ele Geçen Gizli Raporu". Hazırlayan: Sadi BARAK. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, VIII, 22, 1991, 161-173.
- İŞİK (Hüseyin). "Osmanlılarda, Zenginlik, Lüks ve Savurganlık". *Aske-*

- ri *Tarih Bülteni*, 17, 32, 1992, 1-12.
- İŞIKPINAR (Ertürk M.). "Selçuklularda ve Osmanlılarda Ruh Sağlığı Mimarisi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 25, 1983, 179-200.
- İŞİN (Ekrem). "Abdullah Cevdet'in Cumhuriyet Adab-ı Muşerreti". *Tarih ve Toplum*, 48, 1987, 333-340.
- İŞİN (Ekrem). "Boğaziçi'nde Ortadan Kalkan Tekkeler". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1996, 165-176.
- İŞİN (Ekrem). "İstanbul'da Modernleşme Öncesi Gündelik Hayat". *İstanbul İçin Şehr-Engiz*. İstanbul, 1991, 59-93.
- İŞİN (Ekrem). "İstanbul'da Târikat Kültürü ve Gündelik Hayat". *Dergah*, 6, 63, 1995, 12-14, 22.
- İŞİN (Ekrem). "İstanbul'un Mistik Tarihinde Beşiktaş/Bahariye Mevlevihanesi". *İstanbul*, 6, 1993, 129-137.
- İŞİN (Ekrem). "İstanbul'un Mistik Tarihinde Mevlevihaneler". *İstanbul*, 4, 1993, 119-131.
- İŞİN (Ekrem). "Târikatların İstanbul'da Gündelik Hayatı Şekillendirmesi Üzerine Bazı Notlar (15-17. Yüzyıllar)". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 223-244.
- İŞLİ (E. Nedret), İŞLİ (H. Necdet). "Abdullah Ramiz Paşa'nın Mezarı Hakkında Bazı Bilgiler". *Bilim Tarihi Dergisi*, 20, 1999, 3-7.
- İŞLİ (E. Nedret). "Hüseyin Haki Efendi ve Mehmed Usta". *İstanbul*, 19, 1996, 88-90.
- İŞLİ (E. Nedret). "Kadiri Asicanesi Postnişini İsmail Gavşi Efendi'ye Dair". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 245-252.
- İŞLİ (Emin Nedret). "Salih Zeki Bey ve Kabri Hakkında". *Bilim Tarihi Dergisi*, 23, 1993, 16-20.
- İŞLİ (H. Necdet). "Bir Asitane Şeyhi'nin Ufûlu". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 253-258.
- IV. *Osmanlı Sempozyumu* (Söğüt 1989). Ankara, 1991.
- IV. *Türk Tıp Kongresi*. İstanbul, 1996.
- İVGİN (Hayrettin). "Somuncu Babanın yeni bulunan bir eseri ve diğer eserleri". *Erciyes Dergisi*, 152, 1990, 9-11.
- IX. *Nauçen Sobir*. Kiçevo, 1990.
- IX. *Türk Tarih Kongresi*. II. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1988.
- IX. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1989.
- İZER (Feryal). "Kaiser Wilhem'in İstanbul'u Ziyareti ve Şale Kasrı Hümayunu". *Tarih ve Toplum*, 12, 73, 1990, 11-16.
- İZGİ (Rıfat). "Molla Gürani Fatih'i Niçin Ayakta Selamladı". *Tarih Hazinesi*, 6, 1951, 283-284.
- İZGİ (Rıfat). "Sultan Selim ve Kemal Paşazade". *Tarih Hazinesi*, 5, 1951, 243-244.
- İZGÖER (Ahmet Zeki). *Ragıp Mehmet Paşa Tabkik ve Tefvik (Tablîl ve Metin)*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- İZZET (Mehmet). "Bebek". *Boğaziçi Mecmuası*, I, 3, 1936, 18-20.
- İzzettin-Burhanettin. *Harbi Umumide Çanakkale Muharebatı Babriyesi*. İstanbul, 1336, 34 (Erkana harbiye Mektebi külliyyatı).
- JAJACZKOWSKI (Ananiasz). "Les Éléments Ethniques d'Origine Turque Dans l'État Polonais (a l'Occasion du Millenium)". *Belleten*, XXVI, 103, 1962, 557-565.
- JENNINGS (Ronald C.). "The Pious Foundation of İmaret-i Hatuniye in Trabzon: 1565-1640". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1569-1579.
- JERUZALEMİ (M.F.). "Bir Buçuk Asır Evvelki İstanbul'da Kibar Türk Kadınlarının Hayatı". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 21, 1951, 997-1001.
- JOUC (Momır). "The Activity of the Ragusan's Colony in Novo Brdo With Arrival of the Turks". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1761-1772.
- JOUVAGET (J.). "Les Caira Vanserails Syrens du Hadjdj de Constantinople". *Ars Islamica*, IV, 1937, 38-121.
- KABACALI (Alpay). *Tarihimizde Kürtler ve Ayaklanmaları*. İstanbul, Cem Yayınları, 1991, 96 s.
- KABAKLI (Ahmet). "Karacaoğlan'da Aşk Çevreleri". *Uluslararası Folklor ve Halk Edebiyatı Semineri* (27-29 VI 1975). Konya, 1975, 285-295.
- KABAKLI (Ahmet). *Mehmet Akif*. 5. Basım. İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı, 1984, 223 s.
- KABAKLI (Ahmet). *Mehmet Akif*. 3. Baskı. İstanbul, Toker Yayınları, 1975, 226 s.
- KABAKLI (Ahmet). *Mehmet Akif*. 4. Basım. İstanbul, Toker Yayınları, 1977, 223+ (1)
- KABAKLI (Ahmet). *Mehmet Akif*. 2. Basım. İstanbul, Toker Yayınları, 1972, 223 s.
- KABASAKAL (Hüseyin). "Osmanlı Devleti'nde Türk Toplumuna ve Azınlık İlişkileri". *Askeri Tarih Bülteni*, 17, 32, 1992, 13-22.
- KABASAKAL (Hüseyin). "Türk Tarihinde Yer Alan Ayaklanmaların Türleri ve Dayandığı Etkenler". *Askeri Tarih Bülteni*, XVI, 30, 1991, 35-46.
- KAÇMAZOĞLU (H. Bayram). "Prens Sabahattin'in Siyasal ve Sosyolojik Görüşleri". *Araştırma Dergisi*, 20, 1992, 47-65.
- KAFESOĞLU (İbrahim). "Ahlac ve Çevresinde 1495'te Yapılan Tarihi ve Arkeolojik Tetkik Seyahatı Raporu". *Dergah*, 1, I, 1949, 167-201.
- KAFESOĞLU (İbrahim). "Ahlac ve Çevresinde 1495'te Yapılan Tarihi ve Arkeolojik Tetkik Seyahatı Raporu". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1949, s. 167-201.
- KAFESOĞLU (İbrahim). "Kalkaşandı'nın Bilinmeyen Bir Eseri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 8, 11-12, 1955, s. 99.
- KAFESOĞLU (İbrahim). "Kalkaşandı'nın Bilinmeyen Bir Eseri Measirü'l-İnafe". *Tarih Dergisi*, VIII, 11-12, 1956, 99-105.
- KAFESOĞLU (İbrahim). "Türkiye'yi Bugünkü Şartlara Getiren Tarihi Gelişme". *Boğaziçi*, 1, 1990, 33-47.
- KAFİ (Kadirhan). *Mithat Paşa*. İstanbul, Şaka Yayınları, 1948, 64 s.
- KAFTAN (Kaws). *Baban Botan Soran: (19. Yüzyıl Bölgesel Kültür Tarihi)*. 1. Basım. Çeviren: Alihan ZERŞATİ, Fuat CEMİL. İstanbul, Yön Yayınları, 1996, 72 s.
- KAHLE (K.). "Türk Coğrafyacıların Tasvirine Göre Çin". çeviren: Ahmet Cevat EREN. *İstanbul Üniversitesi İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, II, 1-2, 1960, 89-96.
- KAHRAMAN (Ahmet). *Devr-i Süleyman*. İstanbul, Sel Yayıncılık, 1993, 286 s.
- KAHRAMAN (Atıf). *Osmanlı Devletinde Spor*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1995.
- KAHRAMAN (Atıf). *Osmanlı Devletinde Spor*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1995, 731 s. (T. C Kültür Bakanlığı Yayınları 1697. Yayınlar Dairesi Başkanlığı Başvuru Kitapları Dizisi: 27).
- KAHRAMAN (Atıf). *Osmanlı ve Cumhuriyet Dönemi Kırkpınar Güreşleri*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.

- KAHRAMAN (Atıf). "Sultan Birinci Ahmet ve Spor". *Türk Kültürü*, XXI, 244, 1983, 538-546.
- KAHRAMANOĞLU (Atıf). "Sultan II. Mahmud'un Sporculuğu". *Türk Kültürü*, X, 118, 1972, 1068-1072.
- KAHYA (Esin). "Cemaleddin Aksaray". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 1259-1266.
- KAHYA (Esin). "İbn Sina'nın Anatomisinin Osmanlı Hekimleri Üzerindeki Etkisi". *Bilim Tarihi Dergisi*, 15, 1995, 3-6.
- KAHYA (Esin). "Ömer Şifai Osmanlı İmparatorluğu'nda İatro-Kimya Akımının Bir Temsilcisi". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 171-196.
- KAHYA (Esin). "On Beşinci Yüzyılda Yaşamış Bir Bilim Adamımız:Mümin B. Mukhil". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2253-2260.
- KAHYA (Esin). "Onsekiz ve Ondokuzuncu Yıllarda Genel Çizgileriyle Osmanlılarda Bilim". *Erdem*, 8, 1987, 491-517.
- KAHYA (Esin). "Osmanlı İmparatorluğunda DeneySEL Fizyolojinin Kuruluşu". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, II, 2, 1991, 127-140.
- KAHYA (Esin). "Sağlık Kuruluşlarımıza Bir Örnek: Safranbolu'da Frenji Hastanesi". IX. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1291-1296.
- KALAFAT (Yaşar). *Şeyh Said Ayaklanması ve Karakteri*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KALENDER (Erol). "Islamic Architecture in Bosnia Hercegovina". *Bilge Dergisi*, 7, 1995, 71-73.
- KALENDER (Erol). "Yakın Tarihimize Işık Tutan Yeni Bir Monografik Yayın: 19. Yüzyılda Gaziantep". *Bilge Dergisi*, 16, 1998, 92-93.
- KALEŞİ (Hasan). "Şemsettin Sami Fraşeri'nin Siyasi Görüşleri". VII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 25-29 Eylül 1970). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 644-654.
- KALPAKLI (Mehmet). "16-17. Yüzyıllarda Mahalle ve Semt Adları Kâmi'nin Lugaz'ı". *İstanbul*, 14, 1995, 42-45.
- Kamil. *Tarih-i Siyasi. Devlet-i Aliye-i Osmaniye*. 3. İstanbul, 1325.
- KANDEMİR (Feridun). *Avrupa'yı Titreten Kabraran Yıldırım Bayezid*. İstanbul, Dizerkonca Matbaası, 1959, 78 s.
- KANDEMİR (Feridun). *Bursa Fatih Sultan Orban*. İstanbul, Dizerkonca Matbaası, 1958, 78+1 s.
- KANDEMİR (Feridun). *Devlet Kuran Padişah Osman Gazi*. İstanbul, Dizerkonca Matbaası, 1958, 77+2 s.
- KANDEMİR (Feridun). "Enver Paşa'nın Ölümü". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 140 -144.
- KANDEMİR (Feridun). *Enver Paşa'nın Son Günleri*. İstanbul, Güven Yayınları, 1943, 52 s.
- KANDEMİR (Feridun). *Hatıraları ve Söyledikleriyle Rauf Orbay*. Neşreden: Nejat AĞBABA. İstanbul, Sinan Yayınları, 1965, 208 s.
- KANDEMİR (Feridun). "Sirkeci'de Patlayan Bomba". *Tarih Hazinesi*, 1, 1950, 19-21.
- KANKAL (Ahmet). "XIX. Yüzyıldan Günümüze Ankara, Çankırı Havalisinde Düğün ve Hac Adetleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 271-289.
- KANLIDERE (Ahmet). *Rusya Türklerinden Musa Carullah Bigi (1875-1949)*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- KANSU (Şevket Aziz). "Kara İçin". *Belleten*, XLVI, 182, 1982, 245-246.
- KANTEMİR (Dimitri). *Osmanlı İmparatorluğunun Yükseliş ve Çöküş Tarihi*. Çeviren: Özdemir ÇOBANOĞLU. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1980.
- Kanun-u Esasi'nin 100. Yılı Armağanı*. Ankara, 1978.
- Kanunî Armağanı-Kanunî Sultan Süleyman'ın 400. Ölüm Yıldönümünü Anma Kitabı*. Ankara, 1970, VIII+306 s.
- Kanunî Armağanı*. Ankara, 1970.
- Kanunî Devri'nde İstanbul*. Çeviren: Fuad CARIM. İstanbul, Yeni Savaş Yayınları, 1964, 190 s.
- Kanunî Sultan Süleyman Sergisi*. İstanbul, Topkapı Sarayı Müzesi Yayınları, 1958, 49 s.
- KAPLAN (Leyla). *Cemiyetlerde ve Siyasi Teşkilatlarda Türk Kadını (1908-1960)*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- KAPLAN (Mehmet). "Mustafa Reşid Paşa ve Yeni Aydın Tipi". *Mustafa Reşid Paşa ve Dönemi Semineri, Bildiriler*, Ankara, 13-14 Mart 1984. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1987, 113-120.
- KAPLAN (Mehmet). *Türk Edebiyatı Üzerinde Araştırmalar I*. İstanbul, 1976.
- KAPLAN (Mehmet). "Ziya Gökalp ve "Yeniden Doğma" Temi". *Türkiyat Mecmuası*, XVI, 1971, 1-18.
- KAPLAN (Mehmet). "Ziya Gökalp ve Mefkureciliği". *Kültür ve Sanat*, II, 4, 1976, 86-89.
- KAPLAN (Yaşar). *Tevfik Fikret*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986, 127 s. (Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 686 Türk Büyükleri Dizisi: 18).
- KARA (İsmail). *Hüseyin Kazım Kadri, Ziya Gökalp ve Türkçülüğün Esasları*. İstanbul, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KARA (Mustafa). "Ahmed Cünûni Dede ve Bursa Mevlevihanesi". *Tarih ve Toplum*, 11, 65, 1989, 23-28.
- KARA (Mustafa). "Anadolu'ya İlk Gelen Tarikatlardan Biri: Kazeruniye ve Bursa'daki Dergahı". *Tarih ve Toplum*, 16, 93, 1991, 23-29.
- KARA (Mustafa). *Bursa'da Tarikatlar ve Tekkeler*. 1. Basım. Bursa, Ulu-dağ Yayınları, 1990.
- KARA (Mustafa). "Bursa Tekkeleri". *Tarih ve Toplum*, 12, 71, 1989, 42-50.
- KARA (Mustafa). "Kâzeruniye ve Bursa'daki Dergahı". *Tarih ve Toplum*, 93, 1991, 151-157.
- KARA (Mustafa). "Melametiye". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 43, 1-4, 1987, 561-598.
- KARA (Mustafa). "Molla İlahi'ye Dair". *Osmanlı Araştırmaları*, 7-8, 1988, 365-392.
- KARA (Mustafa). *Niyazi-i Mısri*. Ankara, 1994.
- KARA (Mustafa). "Tasavvuf Penceresinden Bursa'ya Bakış". *Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996, 417-429.
- KARA (Mustafa). *Türk Kültüründe İz Bırakan İskilipli Alimler*. Ankara, 1995.
- KARA (Mustafa). "XII-XIV. Yüzyıllardaki Tasavvuf Düşüncesine Genel Bir Bakış". *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kurucusu Osman Gazi ve Dönemi Sempozyumu*. Bursa, Bursa Kültür Sanat ve Turizm Yayınları Vakfı, 1996.

- Kara Mustafa Paşanın Şöbron Şebri Ahalisine Beyannamesi. İstanbul, 1328, 16 s.
- KARABEKİR (Kazım). "Ermeniler Nereden Geldiler Nereye Gidiyorlar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 28, 1987, 65.
- KARABEKİR (Kazım). "Ermeniler Nereden Geldiler Nereye Gidiyorlar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 26, 1987, 71-76.
- KARABEKİR (Kazım). "Ermeniler Nereden Geldiler Nereye Gidiyorlar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 24, 1987, 68-73.
- KARABEKİR (Kazım). "Ermeniler Nereden Geldiler Nereye Gidiyorlar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 29, 1987, 67.
- KARABEKİR (Kazım). "Ermeniler Nereden Geldiler Nereye Gidiyorlar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 17, 1986, 67-74.
- KARABEKİR (Kazım). "Ermeniler Nereden Geldiler Nereye Gidiyorlar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 21, 1986, 58-61.
- KARABEKİR (Kazım). "Ermeniler Nereden Geldiler Nereye Gidiyorlar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 20, 1986, 72-76.
- KARABEKİR (Kazım). "Ermeniler Nereden Geldiler Nereye Gidiyorlar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 23, 1987, 72-76.
- KARABEKİR (Kazım). "Ermeniler Nereden Geliyorlar Nereye Gidiyorlar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 22, 1986, 71-76.
- KARABİBEROĞLU (Ümran). *Kastamonu İsmail Bey Külliyesi*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KARABORAN (H. Hilmi). "İslahiye ve Hassa'da Şehrsel Fonksiyonlar Açısından Nüfusun Gelişmesi-Dağılışı ve Şehirleşme Hareketleri". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 1, 1, 1987, 95-129.
- KARABORAN (H. Hilmi). "İslahiye ve Hassa'nın Kuruluşundan Önce Yöredeki Yerleşme Durumu". *V. Millelerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, 1986, 303-329.
- KARACA (M. Zafer). "Fetihten Sonra İstanbul ve Rum Toplumu". *Tarih ve Toplum*, 18, 104, 1992, 13-17.
- KARACABEY (Hüsrev). *Orta Anadolu'da Abiler Devri ve Ahlakı*. Şehir Matbaası, 1965, 16 s.
- Karacaöğlan. 2. Basım. Ankara, Emek Yayıncılık, 1953, 16 s.
- KARADAĞ (Raif). *Muhteşem İmparatorluğu Yıkanlar*. 3. Basım. İstanbul, Divan Yayınları, 1989, 526 s.
- KARADAĞ (Raif). *Muhteşem İmparatorluğu Yıkanlar*. İstanbul, 1978, 530 s.
- KARADENİZ (Ekrem). "Buhurizade İrri Efendi". *Türk Kültürü*, XVII, 194, 1978, 108-117.
- KARADENİZ (H. Basri). "XIV. Yüzyılda Karye-i Nizib". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 105, 1996, 77-98.
- KARADENİZ (Osman). "İmam Birgivi'nin "Tarikatü'l-Muhammediyye'si". *İmam Birgivi*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1994, 115-123.
- KARAER (İbrahim). *Türk Ocakları (1912-1931)*. Ankara, Türk Yurdu, 1992, XV+228 s.
- KARAGÖZ (Mehmet). *XVIII. Asrın Başlarında Kayseri (1700-1730)*. Kayseri, 1993. Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- KARAGÖZ (Mehmet). "XVIII. Yüzyıl Başlarında Malatya ve Çevresinde Eşkiyalık Hareketleri". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 193-208.
- KARAGÖZ (Mehmet). "XVIII. Yüzyılın Başlarında Malatya ve Çevresinde Eşkiyalık Hareketleri". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygula-*

ma Merkezi Dergisi, 5, 1995, 193-207.

- KARAHAN (Abdulkadir). "Bilinmeyen Bir Mektubuna Göre Ali Suavi'nin Kişiliği ve Mısır Yönetiminde Bir Afrika Devleti Kurma Hayali". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 586-590.
- KARAHAN (Abdulkadir). *Nabî; Hayatı, Sanatı, Şiirleri*. 2. Basım. İstanbul, Varlık Yayınları, 1967, 95+1 s.
- KARAHAN (Abdulkadir). "Nabî'de Urfa ve Çağının Bazı Olayları". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 921-937.
- KARAHAN (Abdulkadir). "Kendi El Yazısı Hatıratına Göre Niyazi-i Mısri'nin Bazı Mistik Görüşleri". *Türkiyat Mecmuası*, XIX, 1980, 93-98.
- KARAHASANOĞLU (Subutay Hikmet). "95 Yıl Önce Şehzadebaşı'nda Ramazan Terasası". *Tarih ve Toplum*, 17, 99, 1992, 46-50.
- KARAKAŞ (Mahmut). *Cumhuriyet Öncesi Şanlıurfa'da Kültür ve Eğitim*. Ankara, 1995.
- KARAKAYA (Ali). *General Harbord'un Erzurum Gezisi*. Erzurum, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- KARAKOÇ (İrfan). "Şemseddin Sami ve Kadın". *Tarih ve Toplum*, 31, 183, 1999, 61-65.
- KARAKOÇ (Sezai). *Mehmet Akif*. 3. Baskı. İstanbul, Diriliş Yayınları, 1978, 46 s.
- KARAKOÇ (Sezai). *Mehmet Akif*. 2. Basım. İstanbul, Fatih Gençlik Vakfı Yayınları, 1974, 47 s.
- KARAKOYUNLU (Yılmaz). *Önce İnsan*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- KARAL (Enver Ziya). "III. Ahmed, Prf. Dr. A. Nimet Kurat'a Cevap". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 6, 4, 1948, 373.
- KARAL (Enver Ziya). "Mehmet Namık Paşa'nın Hal Tercümesi". *Tarih Vesikaları*, 2, 9, 1942, 220-227.
- KARAL (Enver Ziya). *Osmanlı İmparatorluğunda İlk Nüfus Sayımı 1831*. Ankara, T.C. Başvekalet İstatistik Müd., 1943, 216 s. (Tebliğler Serisi No: 87).
- KARAL (Enver Ziya). "Tanzimat Devrinde Rüşvetin Kaldırılması İçin Yapılan Teşebbüsler". *Tarih Vesikaları*, 1, 1, 1941, 45-65.
- KARAL (Enver Ziya). "Türk İnkılabının Mahiyeti ve Önemi". *Tarih Semineri Dergisi*, 1, 1937, 128-143.
- KARAMAN (Atıf). *Cumhuriyete Kadar Türk Güreşi*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1989.
- KARAMAN (Durmuş). *Diünden Bugüne Yalvaç Tarihi*. Kayseri, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- KARAMAN (M. Lutfullah). "İmparatorluktan Cumhuriyete Uzanan Süreçte "Osmanlılık"tan Türk Milliyetçiliğine İdeolojik Dönüşümün Çarpıcı Bir Örneği: Tunalı Hilmi". *Düni ve Bugünüyle Toplum ve Ekonomi*, 3, 1992, 69-79.
- KARAMANLIOĞLU (Ali Fuat). "Yusuf Has Hacıp'ten Osman Gazi'ye". *Türk Kültürü*, I, 3, 1963, 14-16.
- KARAMANOĞLU (Derviş). "IV. Murat 102 Kiloluk Taşı Serçe Parmığı İle Nasıl Kaldırdı". *Tarih Hazinesi*, 11, 1951, 559-563.
- KARAMANOĞLU (Derviş). "Kristof Kolomb İstanbul'da". *Tarih Hazinesi*, 8, 1951, 372-375.
- KARANAKÇI (Safaeddin). "Michat Paşa ve Demokrasi". *Barış Dünyası*

- Mecmuası*, V, 49, 1966, 355-357.
- KARASU (Cezmi). *Osman Bey ve Dönemi*. Eskişehir, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- KARATAŞ (Adem). *Şeyh Said ve Alim ve Mücahid ve Şehid*. Konya, Sena Yayınları, 1993.
- KARATAŞ (Şuayb). "Süleyman Nazif'in nazarında Mehmet Akif". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1986, 117-127.
- KARATEKE (Hakan T.). "100 Yıl Önceki Bir "Fotomontaj": II. Abdülhamid II. Wilhelm'le Kolkola". *Toplumsal Tarih*, 5, 28, 1996, 50-51.
- KARATEPE (Şükrü). *Osmanlı Siyasi Kurumları: Klasik Dönem*. İstanbul, İşaret Yayınları, 1989, 182 s. (İşaret Yayınları Bilimsel Araştırma Dizisi.2).
- KARAY (Refik Halit). *İstanbul'un İyizi*. İstanbul, Kütüphane-i Hilmi, 1336, 243s.
- KARDAŞ (Rıza). "Doğumunun 101. Yılı Dolayısıyla Ziya Gökalp'te Kültür ve Medeniyet Anlayışı Üzerine Bir Deneme". *Türk Kültürü*, 15, 173, 1977, 257-66.
- KARDAŞ (Rıza). "Ziya Gökalp'in Millet Anlayışından Atatürk'ün Millet Anlayışına Doğru". *Türk Kültürü*, .
- KARPAT (Kemal). "Pan-İslamizm ve İkinci Abdülhamid: Yanlış Bir Görüşün Düzeltilmesi". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1331-1356.
- KARPAT (Kemal). "Panislamizm ve II. Abdülhamid: Yanlış Bir Görüşün Düzeltilmesi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 48, 1987, 13-37.
- KARPUZ (Haşim), ODABAŞI (A. Sefa). "Kartpostallarla Adım Adım Konya". *Tarih ve Toplum*, 25, 146, 1996, 34-40.
- KARPUZ (Haşim). "Divriği Üzerine Notlar". *Sivas Folkloru*, 61, 1978, 15-18.
- KARPUZ (Haşim). "Erzurum'un Tahkimatı ve Tabyaları". *Askeri Tarih Bülteni*, 16, 1984, 71-76.
- KARPUZ (Haşim). "Eski Kartpostallarda Konya". *Konya*. Konya, 1996.
- KARPUZ (Haşim). "Historical Environment of Konya". *Environmental Quality and Environmental Engineering in the Middle East Region*. Konya, 1998, 772-778.
- KARPUZ (Haşim). "Konya". *Türk Dünyası Mimarlık ve Yerleşme Kültürü Semineri*, 24-26 Haziran 1997. İstanbul, 1997.
- KARPUZ (Haşim). "Mimar Sinan ve Eserleri". *Konya Ticaret Odası Dergisi*, 50, 1992, 21-24.
- KARPUZ (Haşim). *Rize*. Ankara, 1992.
- KARPUZ (Haşim). *Şebinkarahisar*. Ankara, 1989.
- KARPUZ (Haşim). *Trabzon*. Ankara, 1990.
- Karşılaştırmalı Edebiyat Araştırmaları Sempozyumu II, Çanakkale 16-18 Mayıs 1996*. .
- Karşılaştırmalı Tarihî Perspektivde (1453-1923) Osmanlı Başkenti İle İlgili Kaynaklarından Seçilmiş Bir Kaynakça Denemesi*. Derleyen: Engin YENAL. İstanbul, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, 1986, 78 s.
- KASIMOV (Enver). "Uluğ Bey Devri". *Uluğ Bey ve Çevresi Uluslararası Sempozyumu Bildiriler (30 Mayıs-1 Haziran: Ankara)*. Hazırlayan: Songül BOYBEYİ. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1996, 203-208.
- Kastamonulu Latifi. *Evsaf-ı İstanbul*. İstanbul, Baha Matbaası, 1977, XXXII+112+(7) s.
- KASGARLI (Mehlika Aktrok). "Kilikya Ermeni Baronluğu'nun Tarihinin Belgelerle İspatlanması". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1861-1871.
- KATIRCIOĞLU (Feyzi Muhtar). "Geçmiş Şölenlerden". *Toplumsal Tarih*, I, 6, 1994, 26.
- KATIRCIOĞLU (Feyzi Muhtar). "Geçmiş Şölenlerden". *Toplumsal Tarih*, II, 11, 1994, 32.
- KATIRCIOĞLU (Feyzi Muhtar). "Geçmiş Şölenlerden". *Toplumsal Tarih*, II, 12, 1994, 36.
- KATIRCIOĞLU (Feyzi Muhtar). "Geçmiş Şölenlerden". *Toplumsal Tarih*, II, 10, 1994, 29.
- Katip Çelebi'den Seçmeler*. Hazırlayan: Orhan Şaik GÖKYAY. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1991.
- Katip Çelebi, Hayatı ve Eserleri Hakkında İncelemeler*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1957.
- Katip Çelebi. *Fezleke-i Katip Çelebi*. II. İstanbul, Ceride-i Havadis Matbaası, 1287, 398 s.
- Katip Çelebi. *Fezleke-i Katip Çelebi*. I. İstanbul, Ceride-i Havadis Matbaası, 1286, 412 s.
- KAVALCI (Osman). "Ahmed Vefik Paşa". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 66, 1990, 143-161.
- KAVASOĞLU (Suna). "1798-1830 Bir Devrin Eleştirisi". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1, 1990, 1-13.
- KAYA (Zafer). *Suriye'de Türk Varlığı (1918 ve sonrası)*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- KAYAOĞLU (Gündag). "Mevlana Celaleddin Rumi'de Dini Düşünce". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 1994, 347-366.
- KAYGILI (Osman Cemal). "İstanbul'un Artık Kaybolan Tipleri: Macuncu". *İstanbul İçin Şehr-Engiz*. İstanbul, 1991, 131-132.
- KAYNAK (İ.). "A. S. Puşkin'in Türk Tarihi İle İlgili Bir Çevirisi". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 642-644.
- KAYNAK (Saadetin Nüzhet). *Mevlana*. İstanbul, Ahmed Efendi Matbaası, 1932.
- KAYNAR (Reşat). *Eğin'li Said Paşa'nın Hatıratında Midhat Paşa'nın Sadareten Azli ve Memleketsen Çıkarılması İle İlgili Açıklamalar*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1986.
- KAYRA (Cahit), ÜYEPAZARCI (Erol). *İkinci Mahmut'un İstanbul'u*. İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1992, III-165 s.
- KAYRA (Cahit), ÜYEPAZARCI (Erol). *İkinci Mahmut'un İstanbul'u*. İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1992, III-162 s.
- KAYRA (Cahit). *İstanbul Mekânlar ve Zamanlar*. İstanbul, Ak Yayınları, 1990, 207 s. (50 Harita).
- "Kayseri'de Kitabelerinden XV ve XVI. Yüzyıllarda Yapıldığı Anlaşılan İlk Osmanlı Yapıları". *Vakıflar Dergisi*, 13, 1981, s. 571-583.
- KAZANCIGİL (Aykut). "Bilime Katkı ve Veteriner Bakteriolog Mustafa Adil". *Bilim Tarihi Dergisi*, 19, 1993, 3-12.
- KAZANCIGİL (Aykut). "Fatih Devri İlmî Hayatı İçinde Tıp Eğitimi ve Tababet". *İstanbul Armağanı, Fetih ve Fatih*. İstanbul, 1995, 265-273.
- KAZANCIGİL (Aykut). "Süheyl Ünver ve Osmanlı Tıbbında Akıl Hastalıkları ya da "Delilik"". *Bilim Tarihi Dergisi*, 24, 1993, 11-15.
- KAZANCIGİL (Aykut). "Şemseddin İtaki ve Anatomi Kitabı Üzerine

- Denemeler". *Bilim Tarihi Dergisi*, 7, 1992, 10-12.
- KAZANCIGİL (Aykut). XIX. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Anatomî. *Şanizade Mehmet Atâullah: Hayatı ve Eserleri*. İstanbul, Özel Yayınları, 1991.
- KAZANCIGİL (Ratıp). 1362-1920 Yılları Arasında Edirne İlindeki Sağlık Kurumları ve Bu Kurumlarda Çalışan Personel. İstanbul, 1981. Doktora Tezi.
- KAZANCIGİL (Ratıp). "Ahmed Badi Efendi ve Riyaz-ı Belde-i Edirne Fihristi". *Edirne İl Halk Kütüphanesi Bülteni*, 8, 1986, 71.
- KAZANCIGİL (Ratıp). *Dr. Rıfat Osman Bey ve Edirne Rebnıması*. İstanbul, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları, 1998.
- KAZANCIGİL (Ratıp). *Dr. Rıfat Osman Bey ve Edirne Rebnıması*. İstanbul, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları, 1994 (Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları: 11)..
- KAZANCIGİL (Ratıp). "Edirne'de Okçuluk ve Ok Menzilleri". *Oluşum*, 1997.
- KAZANCIGİL (Ratıp). "Edirne'ye Hizmet Edenler". *Vatandaş Gazetesi*, 1993.
- KAZANCIGİL (Ratıp). *Edirne Helva Sohbetleri ve Kış Eğlenceleri*. İstanbul, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları, 1993 (Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları: 9 / Edirne Etkileri Araştırma Dizisi: 1)..
- KAZANCIGİL (Ratıp). *Edirne İmaratları*. İstanbul, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları, 1991 (Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları: 6)..
- KAZANCIGİL (Ratıp). "Edirne Karaağaç Devlet Demiryolları ve İstasyonu". *Oluşum*, 1995.
- KAZANCIGİL (Ratıp). *Edirne Mahalleleri Tarihçesi (1529-1990)*. İstanbul, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları, 1992 (Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları: 7)..
- KAZANCIGİL (Ratıp). *Edirne Şehir Tarihi Kronolojisi (M.1330-1994)*. İstanbul, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları, 1995 (Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları: 21)..
- KAZANCIGİL (Ratıp). *Eski Edirne'nin Renkli İzleri*. Edirne, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları, 1997 (Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları No: 27/Edirne Araştırma Dizisi: 15)..
- KAZANOĞLU (Cemal). "Piri Mehmet Paşa". *Toplumsal Tarih*, III, 13, 1995, 38-45.
- KAZANOĞLU (Cemal). "Teodora İle Orhan Gazi'nin Silivri'de Evlenmeleri". *Toplumsal Tarih*, 2, 11, 1994, 27-29.
- KAZGAN (Haydar). "Fuat Paşa'nın Banquereute İddiaları". *Finans Dünyası*, 46, 1993, 105-108.
- KAZGAN (Haydar). "Osmanlı'da Amerikan Komiteleri". *Finans Dünyası*, 28, 1992, 108-112.
- KAZIM KARABEKİR. Derleyen: Feridun KANDEMİR. İstanbul, Sinan Yayınları, 1948, 192 s.
- KAZMAZ (Süleyman). "Ernik Tuzak". *Bilge Dergisi*, Kış:3, 1995, 32-36.
- KEBECİOĞLU (Nureddin Vasfi). *Tarihçe İstanbul Şehri*. İstanbul, Çituri Biraderler Basımevi, 1944, 36 s.
- Keçecizade İzzet Fuat Paşa. *Kaçırılan Fırsatlar*. İstanbul, 1325.
- Keçecizade İzzet Fuat Paşa. *Kaçırılan Fırsatlar*. 27 s.
- Keçecizade İzzet Fuat Paşa. *Kaçırılan Fırsatlar*. İstanbul, Harp Akademileri Yayınları, 1970, 48 s.
- KEFELİ (Emel). "Fransız Yazarların Gözüyle İstanbul". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 331-338.
- KELLY (Marie Noele). "Ankara". *Çeviren: Selabattin ÖZPALABIYIK-LAR*. Ankara, Ankara. Derleyen: E. BATUR. Ankara, Yapı Kredi Yayınları, 1994, 279-284.
- KEMAL (A.). *Fetret. 1. Kitap*. İstanbul, 1329, 157 s.
- KEMAL (A.). *Mesele-i Şarkıye*. Mısır, 1900, 112 s.
- KEMAL (A.). *Razî Mıverrib mi? Şair mi?*. İstanbul, 1334, 112 s.
- Kemal Çığ'a Armağan Kitabı. İstanbul, Topkapı Sarayı Müzesi Yayını, 1984.
- KEMALETTİN (Şükrü). *Plevne*. İstanbul, Kanaat Kitabevi, 1932.
- KEMALYERİ (Mucip). *Çanakkale Rubu Nasıl Doğdu ve Azerbaycan Savaşı (1917-1918)*. İstanbul, 1972, 178 s.
- Kent Tarihçiliği ve İstanbul. İstanbul, 1994.
- Kente Birlikte Yaşamak Üstüne. İstanbul, WALD Yayınları, 1996.
- KEPECİOĞLU (Kamil). "Türklerde Spor". II. *Türk Tarih Kongresi (İstanbul 20-25 Eylül 1937)*. İstanbul, 1943.
- KERİM (Sadî). *Osmanlı İmparatorluğunun Dağılma Devri ve Tarihi Maddeler*. 2. Baskı. İstanbul, Doğan Kitabevi, 54 s.
- KERİM (Sadî). *Osmanlı İmparatorluğunun Dağılma Devri ve Tarihi Maddeler*. 2. Basım. İstanbul, 1962, 54 s. (Bilim Serisi No: 1).
- KERMAN (Zeynep). 1862-1910 Yılları Arasında Victor Hugo' dan Türkçeye Yapılan Tercüme Üzerine Bir Araştırma.. İstanbul, 1978.
- KERMAN (Zeynep). *Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Mektupları*. Ankara, 1974.
- KERMAN (Zeynep). "Recaizade Ekrem'in Batı Edebiyatından Yapmış Olduğu Tercüme". *Araştırma Dergisi*, 11, 1979, 443-450.
- KERMAN (Zeynep). "Recaizade Ekrem'in Batı Edebiyatından Yapmış Olduğu Tercüme". *Araştırma Dergisi*, 11, 1979, 443-450.
- KESİCİOĞLU (Osman). "A. H. Berkî: Ebu'l-Feth El-Sultan Muhammed Kitabı Hakkında". *Vakıflar Dergisi*, 4, 1958, 283-295.
- KESKİN (Mehmet). *İzmir Valileri, 1390-1989*. İzmir, Karınca Yayınları, 1989, XI+135 s.
- KESKİN (Mustafa). "Ahiliğin Osmanlı Sosyal Hayatındaki Düzenleyici Rolü". *Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyal ve Ekonomik Tarihi Milletlerarası VII. Kongresi*. Heidelberg, 1995, 5-29.
- KESKİN (Mustafa). "H. 1247-1277 Tarihli Kayseri Müfredat Defteri (1831-1869)". *Uluslararası Türk Bilimleri Kongresi CIEPO Sempozyumu*. Viyana, 1998.
- KESKİN (Mustafa). "Saltanat Rejimi ve bu rejimin kaldırılması". *Erciyes Dergisi*, 159, 1991, 3-4.
- KESKİOĞLU (Osman), DEMİRBAŞ (Asaf), MANAZ (Abdullah). *Son Çağlarda İslam Dünyasında Fikir Hareketleri*. Ankara, Tekişik Matbaası, 1989, 232 s.
- KESKİOĞLU (Osman). "Cemâleddin Efgani". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, X, 1962, 91-102.
- KESKİOĞLU (Osman). "İsmail Gelenbevi (1143-1205/1730-1791) ve Subûti Hilal Meselesi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XIII, 1965, 21-30.
- KESSEL (Eberhard). "Moltke Türkiye'de (1835-1839)". *Askeri Tarih Bülteni*, 3, 1977, 72-76.
- Kessler. "Türkiye'nin İctimai Siyaset Meseleleri". Çeviren: Orhan

- TUNÇ. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 1, 2, 1939, 135-166.
- KESTEN (Fikret). *Osmanlı Devletinin Manevi Kurucusu Şeyh Ede Balı*. 2. Baskı. İstanbul, Dilek Yayınları, 1992, 82 s.
- KICIMAN (Naci Kaşif). *Medine Müdafaa'sı yahut Hicaz Bizden Nasıl Ayırıldı*. İstanbul, Sebil Yayınları, 1971, 251 s. (Sebil Yayınları: 26).
- KIEL (Machiel). "Tatar Pazarlık a Turkish Town in the Heart of Bulgaria. Some Brief Remarks on its Demographic Development 1485-1874". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2567-2581.
- KIEL (Michael). "Sarı Saltuk ve Erken Bektaşilik Üzerine Notlar". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, III, 9, 1980, 25-36.
- KIENIEWICZ (Stefan). "La Turquie et l'Independance de la Pologne au XIX. Siècle". *Belleter*, XLVII, 186, 1983, 545-562.
- KILCI (Ali), BİNLER (Hayati). "Onacak Dede Tekkesi". *Yapı Dünyası*, 29, 1998, 46-49.
- KILCI (Ali). "İskilip Şeyh Yavsi Camii Külliyesi". *Rölöve ve Restorasyon Dergisi* V, 5, 1983, 46-64.
- KILIÇ (Atabey). "Mirzazadeler Ailesinden Mustafa Efendi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 99, 1995, 179-181.
- KILIÇ (E.). *Gravür ve Eski Fotoğraflarla Erzurum=Erzurum in gravures and old photographs*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU, Erol ORAL. İstanbul, 1999.
- KILIÇ (Filiz). "Aşık Çelebi Maddesi". *Yeni Türk İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1995.
- KILIÇ (Filiz). "Bir Biyografi Canbazı". *Yedi İklim*, 40, 1993, 106-107.
- KILIÇ (Mahmur Erol). "Yedi Tepeli Şehrin Tekkeleri ve Muhyiddin Efendi'nin "Tomar-ı Tekaya" sı". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 259-276.
- KILIÇ (Mustafa). "İbn-i Kemal'in Mısır'ın Fethine Dair Bir Risale-i Acibesi". *Diyanet Dergisi*, 26, 1, 1990, 111-120.
- KILIÇ (Mustafa). "Kemal Paşazade (İbn-i Kemal) in Talebeleri". *Belleter*, LVIII, 221, 1994, 55-70.
- KILIÇ (Müzahhir). *Hakanî Mehmet Bey, "Hadis-i Erbain" İnceleme, Tenkitli Metin*. Erzurum, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- KILIÇ (Orhan). "Bir Cariyeye Satın Alınan Çeyiz". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 124, 1997, 41-46.
- KILIÇ (Orhan). "Osmanlı Döneminde Van ve Yöresi Yer Adlarına Bir Bakış (1558-1606)". *Yakın Tarihimizde Van Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları, 1990, 189-214.
- KILIÇ (Orhan). "XIX. Yüzyılda Harput'ta Misyoner Faaliyetleri". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 1, 1989, 119-137.
- KILIÇ (Orhan). "XVI. Yüzyılda Van Gölü Çevresindeki Zaviyeler". I. *Uluslararası Türk Dünyası Eren ve Evliyalar Kongresi Bildirileri*. Ankara, Evrak Yayınları, 1998, 297-320.
- KILIÇ (Rüya). *Hilafet Mücadelelerinin İslam Tarihinde ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Toplumsal Yapıdaki İzdişimi, Seyyid ve Şerifler*. Ankara, 1994. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KILIÇ (Selami). "Tarihi Gerçekler ve Doğu Anadolu'daki Ermeni Mezallimine Dair Belgeler". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 6, 1996, 145-160.
- KILIÇBAY (Mehmet Ali). "Osmanlı Kimliği Sorununa Kişisel Bir Yaklaşım". *Türkiye Günü*, 11, 1990, 45-56.
- KILIÇBAY (Mehmet Ali). *"Tarihçilerin İstanbul'u"*. İstanbul İçin Şehr-Engiz. İstanbul, 1991, 153-159.
- KILIÇLI (Mustafa). "Atatürk Üniversitesi Merkez Kütüphanesi'nde Kemal Paşa-zade'nin Eserlerine Ait Yazmalar". *Araştırma Dergisi*, 21, 1995, 130-126.
- KILIÇLI (Mustafa). "Kemal Paşa-zade'nin Sarfı". *Araştırma Dergisi*, 20, 1992, 147-153.
- KILINÇ (Nurullah). *Pir-i Azam Gausi Efham Hacı Bektaş Veli Hazretleri'nin Tarikat Silsilesine Vasiyetnameleri*. İstanbul, İsmail Akgün Macbaası, 1967, 13 s. *Kınalızade Hasan Çelebi: Tezkireti* § - Şuara. II. Hazırlayan: İbrahim KUTLUK. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1981, VI+579 s. *Kınalızade Hasan Çelebi. Tezkireti* §-şu'ara. Ankara, 1978.
- KIR (İbrahim). *Mehmet Akif Ersoy'un Görüşlerinin Sosyolojik Analizi*. Elazığ, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KIRAY (Mübeccel). "Az Gelişmiş Memleketlerde Şehirleşme Eğilimleri: Tarihsel Perspektif İçinde İzmir". *Gelişme Dergisi*, 3, 1971, 465-497.
- KIRBAŞ (Dursun). *Osmanlı Toplum Düzeni ve Kemal Tahir*. İstanbul, 1987, 86 s. (Arba İnceleme/Araştırma Dizisi: 1).
- KIRCI (Emine). *Erzurumlu Kadı Mustafa Darir in Sireti'n-Nebi Adlı Eserinde Dini ve Tasavvufi Unsurlar*. Ankara, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- KIRKILIÇ (Ahmet). *Başlangıçtan Günümüze Tasavvuf*. İstanbul, Timaş Yayınevi, 1996.
- KIRKILIÇ (Ahmet). *Sultan III. Murat (Muradî) Hayatı Edebi Kişiliği Eserleri ve Divanın Tenkidli Metni*. Erzurum, 1986. Doktora Tezi. Türk Dili Eğitim Bölümü Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi.
- KIRKILIÇ (Mehmet). *Sultan III. Murat*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988.
- KIRMIZI (Abdülhamit). "19. Yüzyıl Osmanlı Bürokrasisinin Kozmopolit Yapısı ve Rum Devlet Adamları". *Türkiye Günü*, 42, 1996, 119-125.
- KIRMIZI (Abdülhamit). II. *Abdülhamit Dönemi (1876-1908) Osmanlı Bürokrasisinde Gayrimüslimler*. Ankara, 1998. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Kırmızı Kitap 1328 Fecayi-i. 1. İstanbul, 1329, 159 s.
- KIRZIOĞLU (M.Fahrettin). *"Kars'ı Kıbrıs Gibi Olmaktan Kurtaran Fetva"*. *Türk Kültürü*, II, 22, 1964, 145-151.
- KIRZIOĞLU (M.Fahrettin). "Karlı Bedreddinzade Mirliya Ali Beği Kaa'ime H.1117-1135 (1705-1723)". *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 1976, 87-170.
- KIRZIOĞLU (M.Fahrettin). *"Lazlar/Çanarlar"*. VII. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1972, 420-445.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *İhtilal*. İstanbul, Büyük Doğu Yayınları, 1992, 344 s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Namık Kemal: Şahsiyeti, eseri, tesiri*. Ankara, Recep Ulusoglu Basımevi, 1940, 316+LXXXVIII s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Son Devrin Din Mazlumları*. 13. Basım. İstanbul, Büyük Doğu Yayınları, 1993, 336 s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Son Devrin Din Mazlumları*. 8. Basım. İstanbul, Büyük Doğu Yayınları, 1988, 356 s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Son Devrin Din Mazlumları*. 5. Basım. İstanbul, Büyük Doğu Yayınları, 1977, 336 s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Son Devrin Din Mazlumları*. 4. Basım. İs-

- ranbul, Büyük Doğu Yayınları, 1976, 302 s. (Büyük Doğu Yayınları: 15).
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Ulu Hakan II. Abdülhamit Han. 1-2..* Hazırlayan: Hüseyin ARI. İstanbul, Toket Yayınları, 1970, 607 s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Ulu Hakan II. Abdülhamit Han. 3.* Basım. İstanbul, Büyük Doğu Yayınları, 1977, 698 s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Ulu Hakan II. Abdülhamit Han. 4.* Basım. İstanbul, Büyük Doğu Yayınları, 1981, 667 s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Ulu Hakan II. Abdülhamit Han. 6.* Basım. İstanbul, Büyük Doğu Yayınları, 1994, 709+2 s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Ulu Hakan II. Abdülhamit Han.* İstanbul, Ötüken Yayınları, 1965, 320 s. (Ötüken Yayınları No: 5 Tarihi Eserler No: 2).
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Vahidiüddin Vatan Haini Değil Büyük Vatan Dostu.* İstanbul, 1968, 226 s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Vatan Haini Değil Büyük Vatan Dostu Sultan Vahidiüddin.* 2. Baskı. İstanbul, Dilek Yayınları, 1975, 280 s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Vatan Haini Değil Büyük Vatan Dostu Vahidiüddin.* 3. Basım. İstanbul, Büyük Doğu Yayınları, 1976, 248 s.
- KISAKÜREK (Necip Fazıl). *Vatan Haini Değil Büyük Vatan Dostu Vahidiüddin.* İlaveli 2. Basım. İstanbul, Büyük Doğu Yayınları, 1975, 280 s. (Büyük Doğu Yayınları: 10).
- KİSSLİNG (Hans Joachim). *"Osmanlı İmparatorluğu'nda Tarikatların Sosyoloji ve Pedagoji Açısından Rollerini".* Çeviren: Turgut AKPINAR. Tarih ve Toplum, 4, 20, 1985, 57-61.
- KİTAPÇI (Zekeriya). *"Osmanlı Sultanlarının XVII. Asır'da Orta Afrika Ülkeleri İle Askeri, Ticari ve Siyasi İlişkileri".* Türk Dünyası Araştırmaları, 77, 1992, 117-135.
- KİTSİKİS (Dimitri). *Türk-Yunan İmparatorluğu: Ara Bölge Gerçeği Işığında Osmanlı Tarihine Bakış.* Çeviren: Volkan AYTAR. İstanbul, İletişim Yayınları, 1996, 214 s.
- Kıvami. *Fetihname-i Sultan Mehmet.* Hazırlayan: Franz BABİNGER. İstanbul, 1955, VIII+322 s.
- KIZILIRMAK (Selahattin). *"Türkiye".* Askeri Tarih Bülteni, 15, 1983, 47-54.
- KIZILKAYA (Muhsin), NEBİLER (Halil). *Diinden Yarına Kürtler.* İstanbul, Yurt-Kitap Yayın, 1991, 185 s.
- KOCA (Hüseyin). *Fabretin Altay Paşa, Hayatı, Faaliyetleri, Eserleri.* Konya, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KOCA (Salim). *Mustafa Kemal Paşa'nın Dokuzuncu Ordu Müfettişliği'ne Tayini.* Ankara, 1984. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- "Koca Nişancı". *Türk Yurdu*, IV, 1, 1913, 479-477.
- KOCABAŞ (Süleyman). *"II. Abdülhamid'e Karşı 1903'te İhtilal Girişimi".* Türk Dünyası Tarih Dergisi, VI, 72, 1992, 55-58.
- KOCABAŞ (Süleyman). *Osmanlı İhtilallerinde Yabancı Parmağı.* İstanbul, 1993, 272 s.
- KOCABAŞ (Süleyman). *Osmanlı İsyanlarında Yabancı Parmağı: Bir İmparatorluk Nasıl Parçalandı?.* Kayseri, 1992, 120 s.
- KOCABAŞ (Süleyman). *"Rusya'nın Osmanlı Sefiri General İgnatiev'in Entrikaları".* Türk Dünyası Tarih Dergisi, 3, 29, 1989, 17-23.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur), BERGE (M.). *Bolşevik İhtilali ve Osmanlılar.* Ankara, Kebikeç Yayınları, 1994.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur). *"Amerikan Okulları".* Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi. İstanbul, 1985, 495-500.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur). *Anadolu'daki Amerika: 19. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Amerikan Misyoner Okulları..* 2. Baskı. İstanbul, Arba Yayınları, 1991.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur). *"Doğu Sorunu Çerçevesinde Amerikan Misyoner Faaliyetleri".* Tarihî Gelişmeler İçinde Türkiye'nin Sorunları Sempozyumu. Ankara, 1992, 65-73.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur). *"İlk "Kıraathane"nin Açılışı".* Tarih ve Toplum, V, 1, 1984, 377-399.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur). *"İlk Kıraathanenin Açılışı".* Tarih ve Toplum, 1, 15, 1984, 65-67.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur). *"Osmanlı İmparatorluğu'nda 19. Yüzyılda Amerikan Yüksek Okulları".* Babri Savcı'ya Armağan. İstanbul, 1988, 267-285.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur). *"XIX. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa Topraklarında Amerikan Misyoner Faaliyetleri".* Tanzimatın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1989, 539-551.
- KOCACIK (Faruk). *"Bulgaristan'daki Türklerin Kökeni".* Türk Kültürü, 263, 1985, 156-160.
- KOCACIK (Faruk). *"İngiliz Arşivlerine Göre 19. Yüzyılda Anadolu'ya Yönelik Göçler ve Etkileri".* Türk Kültürü, 289, 1987, 261-266.
- KOCAHANOĞLU (Osman Selim). *"Bir Osmanlı Aydın ve Unutulmuş Bir Tefrikası: Süleyman Kâni Bey".* Tarih ve Toplum, 31, 186, 1999, 12-17.
- KOCALOĞLU (Mehmet). *"Kavalalı Mehmet Ali Paşa İsyanı (1831-1841)".* Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi, 6, 1995, 195-210.
- KOCALOĞLU (Mehmet). *"The Revolt of Callavan Mehmet Ali Pacha (1831-1841)".* Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi, 5, 1994, 209-226.
- KOCATÜRK (Vasfi Mahir). *Osmanlı Padişahları.* 4. Baskı. Ankara, Buluş Yayınevi, 1962, 371 s.
- KOCATÜRK (Vasfi Mahir). *Osmanlı Padişahları.* 6. Basım. Ankara, Edebiyat Yayınevi, 1968, 383 s.
- KOÇ (İbrahim). *İstanbul'un Manevi Fatih Akşemseddin.* İstanbul, Gümüş Basımevi, 1986, 160 s.
- KOÇ (Kasım). *Abdullah İlahi'nin Hayatı, Eserleri Keşfi'l-Varidat'ın Tablilleri ve Fikirleri.* Bursa, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KOÇ (Şahin). *"R. Vadalaya Göre Selçuklular, Osmanlılar ve Cumhuriyet Döneminde Samsun".* Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2, 1987, 181-189.
- KOÇ (Yunus). *16. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının İskan ve Nüfus Yapısı.* Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1989.
- KOÇ (Yunus). *XVI. Yüzyılda Bir Osmanlı Sancağının İskan ve Nüfus Yapısı.* Ankara, 1989, 129 s.
- KOÇ (Yunus). *"XVI. Yüzyıldan Günümüze Bozok'ta Köy Adları".* Sürmeli, 2, 1987, 35-38.
- KOÇAK (Yaşar). *Sultan Abdülaziz Han.* İstanbul, 1977, 89 s.
- KOÇAŞ (Sadi). *"Çanakkale"yi Ziyaret".* Resimli Tarih Mecmuası, 3, 34, 1952, 1791-1795.
- KOÇAŞ (Sadi). *"İstanbul'un İstirdadı".* Resimli Tarih Mecmuası, 3, 34, 1952, 1812-1815.

- KOÇER (Hasan Ali). *Türkiyede Modern Eğitim .1773-1923*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1970 (Tahim ve Terbiye Dairesi Yayınları: 12)..
- KOÇİN (Abdülhakim). *Zaif ve Bostan-ı Nasayb'ı (İnceleme Tenkitli Metin)*. Ankara, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- KOÇLAR (Bekir). "Osmanlı Yenileşme Hareketi ve Zihniyeti". *Türk Yurdu*, 12, 55, 1992, 12-21.
- KOÇU (Ahmed Bülend). *Fatih Sultan Mehmet*. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1940, 52 s.
- KOÇU (Ahmed Bülend). *Mimar Sinan*. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1940, 48 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem), KOÇU (Reşad Ekrem). *İstanbul Ansiklopedisi*. VI. İstanbul, Ercan Matbaası, 1962.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Alemdar Mustafa Paşa ve Kamertap". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 287-290.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Budın Paşası'nın Kızı". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 318-321.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Budın Paşası'nın Kızı". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 358-361.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Budın Paşası'nın Kızı". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 278-281.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Budın Paşası'nın Kızı". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 515.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Budın Paşası'nın Kızı". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 438-441.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Budın Paşası'nın Kızı". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 398-401.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Budın Paşası'nın Kızı". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 36-41.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Bursa'da Küçük Kıyamet". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 26, 1952, 1284-1288.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Fatih'in Mumyası". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 90-92.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Fatih Sultan Mehmed*. İstanbul, Kervan Yayınları, 1973, 304 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Fatih Sultan Mehmed (1430-1481)*. İstanbul, Yaşaroğlu Kitapçılık, 1953, 271 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Ferhat Paşa". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 32, 1952, 1669-1672.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *İstanbul Ansiklopedisi*. İstanbul, 1962.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Kanuni Sultan Süleyman'ın İstanbul'a Son Dönüşü". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 13, 1951, 531-535.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Kara Haydaroğlu Mehmet". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 31, 1952, 1603-1606.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Katırcıoğlu". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 24, 1951, 1172-1174.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Leydi Montegü ve Eski Kibar Türk Kadınları". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 25, 1952, 1220-1224.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Osman Gazi'den Atatürk'e 600 Yılın Panoraması*. İstanbul, Cumhuriyet Gazetesi, 1955, 160 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Osmanlı İmparatorluğunda Cellatlar". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 190-194.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Osmanlı Padişahları*. İstanbul, Nebioğlu Yayınevi, 1960, 144 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Sokollu Mehmet Paşa'nın Şehadeti". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 23, 1951, 1082-1085.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Sultan İbrahim'in Katli". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 204-207.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Yangın Var, İstanbul Tulumbacıları Teşkilatları ve Edebiyatı ile ve İstanbul Yangınları İstanbul İtfaiyesi*. İstanbul, Ana Yayınları 503 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Yavuz Sultan Selim'in Son Günlerinde Esrarengiz Bir Vaka". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 37, 1953, 2005-2008.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "İncili Çavuş". *Çınaraltı Mecmuası*, 2, 1948, 13.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Kanuni'nin İstanbul'a Son Gelişi". *Çınaraltı Mecmuası*, 1, 1948, 8-10.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Osmanlı Padişahları*. İstanbul, 1981, 444 s. (Ana Yayınları: 4 Tarihi Eserler Dizisi: 4).
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Patrona Halil*. İstanbul, 1967, 176 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Türk İstanbul: Cumhuriyetin 500. Fetih Yılı Armağanı*. İstanbul, Cumhuriyet Gazetesi Yayını, 1953, 52 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Unutulmuş Kahtamanlar". *Çınaraltı Mecmuası*, 2, 1948, 6,14.
- KODAMAN (Bayram). "Abdulhamid ve Paul Terziyan". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1987, 42-50.
- KODAMAN (Bayram). *Abdülhamid Devri Eğitim Sistemi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1988, XIV+181+III s.
- KODAMAN (Bayram). "Abdülhamid ve Paul Terzian". *Türk Kültürü*, 294, 1987, 586-593.
- KODAMAN (Bayram). *Les Ambassades De Moustapha Rechid Pacha a Paris Imprimerie De La Societe Turque D Histoire*. Ankara, 1991.
- KODAMAN (Bayram). "Aşiret Alayları". *Tarih ve Medeniyet*, 1, 1994, 16-21.
- KODAMAN (Bayram). "Avrupa'nın İlk Maşası: Ermeniler". *Tarih ve Medeniyet*, 15, 1995, 13-21.
- KODAMAN (Bayram). "Devlet, Coğrafya, Toplum". *Doğu Anadolu'nun Sosyal, Kültürel ve İktisadi Meseleleri Sempozyumu Tebliğleri (13-15 Mayıs 1985)*. Ankara, 1986.
- KODAMAN (Bayram). "II. Abdülhamid ve Aşiret Mektebi". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 15, 1-2, 1976, 253-268.
- KODAMAN (Bayram). *Osmanlı Devrinde Doğu Anadolu'nun İdari Durumu*. Ankara, Anadolu Basın Birliği, 1986, 28 s. (Ankara Basın Birliği Genel Merkezi Başkanlık Özel No: 22).
- KODAMAN (Bayram). "XX. Yüzyıl Başında Sivas Vilayeti (1901)". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1851-1863.
- KÖHBACH (Markus). "Der Reflex Einer Wiener Lokalsage Bei Evliya Çelebi". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 229-235.
- KÖHBACH (Markus). "Vom Asketen zum Glaubenskaempfer: Geyikli Baba. Ein Beitrag zur osmanischen Hagiographie". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 45-51 s.
- Kökenleriyle Konya'nın Delibaş İsyanı ve Bu Olayın Karaman'a Sıçrayışı. Hazırlayan: Ali GÜLCAN. Eskişehir, 1994.
- KOLLING (Oskar). "XVII. Asırda Türklerin Dini Toleransları". Çeviren: Sadrettin KARATAY. *Ülkü*, 12, 72, 1939, 521-524.
- KOLOĞLU (Orhan). *Abdülhamid Gerçeği: Ne Kızıl Sultan Ne Ulu Hakan*. İstanbul, Gür Yayınları, 1978, 438 s.
- KOLOĞLU (Orhan). *Abdülhamid Gerçeği*. İstanbul, 1987, 440 s.

- KOLOĞLU (Orhan). *Abdülhamit ve Masonlar (1905'e kadar)*. 1. Basım. İstanbul, Gür-Yay Matbaacılık, 1991, 286 s.
- KOLOĞLU (Orhan). *Avrupa Kısacasında Abdülhamid*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1998, 340 s.
- KOLOĞLU (Orhan). "Ekonomik Yönü Ağır Basan Sosyal Tarihsel Araştırma: Bahaeddin Yediyıldız, Institution du vaqf au XVIIIe Siecle en Turquie-etude socio-historique". *Tarih ve Toplum*, 38, 1987.
- KOLOĞLU (Orhan). "İkiyüz Yıl Sonra Fransız Devrimi: Fransız Devrimi'nin Doğu'ya Bakışı". *Tarih ve Toplum*, 12, 67, 1989, 28-33.
- KOLOĞLU (Orhan). "Mustafa Kemal'in 1908 Ekim-Kasım'ında Trablusgarb ve Bingazi Gezisi". *Türk Kültürü*, 90, 1991, 28-40.
- KÖMÜRCİYAN (Eremya Çelebi). *İstanbul'un 1660 Yangını Tarihi*. Hazırlayan: Kevork PAMUKCİYAN. İstanbul, Murat Ofset, 1991, 184s.
- KÖMÜRCİYAN (Eremya Çelebi). *İstanbul Tarihi: XVII. Asırda İstanbul*. 2. Basım. Tercüme ve Tashiye: Hrand D. ANDREASYAN; Hazırlayan: Kevork PAMUKCİYAN. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1988, 828 s.
- KÖMÜRCİYAN (Eremya Çelebi). *İstanbul Tarihi: XVIII. Asırda İstanbul*. 2. Baskı. İstanbul, Çelçür Matb., 1988. (2 Lev.).
- KONGAR (Emre). *İmparatorluktan Günümüze Türkiye'nin Toplum Yapısı*. İstanbul, Cem Yayınları, 1976, 605 s.
- KONGAR (Emre). *İmparatorluktan Günümüze Türkiye'nin Toplumsal Yapısı*. 3. Basım. Ankara, Bilgi Yayınları, 1979, 607 s.
- KONGAR (Emre). *İmparatorluktan Günümüze Türkiye'nin Yapısı*. 2. Basım. İstanbul, Cem Yayınları, 1978, 608 s.
- KONUĞU (Enver). "Komnenoslardan Osmanlılara Karadeniz Ereğlisi". 1. *Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 1988, s. 211-222.
- KONUR (Himmet). *İbrahim Dülşeni (Hayatı-Eserleri-Görüşleri)*. İzmir, 1998. Doktora Tezi.
- KONUR (İsmet). *Kıbrıs Türkleri*. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1938, 104 s. Konya, Konya, 1996.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). *Abideleri ve Kitabeleri ile Niğde Aksaray Tarihi*. İstanbul, 1974.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Atatürk'ü Büyüleyen İki Tarihi Ayna". *Tarih Hazinesi*, 2, 1950, 80-82.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Fatih'in Mimarı Ayas'ın Mezarını ve Mescidini Yıkıtmayacağız". *Tarih Hazinesi*, 2, 1950, 93-94.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Fatih Küresi". *Tarih Hazinesi*, 7, 1951, 324-325.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Gebze". *Tarih Hazinesi*, 12, 1951, 590-594.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Kanuni'nin İnsan Eti Yiyen Kölesi". *Tarih Hazinesi*, 1, 1950, 32-33.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Keçecizade Fuat Paşa'nın Karısı Behiye Hanım'ın Serveti". *Tarih Hazinesi*, 17, 1953, 891-894.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). *Konya Tarihi, Abideleri ve Kitabeleri ile Konya*. Konya, Yeni Kitap Yayınları 1964, 1213 s.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Mimar Koca Sinan'ın Eserleri". *Ülkü*, 1950, 49-96 s.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). *Mimar Koca Sinan, Vakfiyeleri, Hayat Eserleri, Hayatı, Padişaha Vekaleti, Azadlık Kağıdı, Alım-Satım Hüccetleri*. İstanbul, Ekspres Basımevi, 1948, 161 s.
- KOPRAMAN (Kazım Yaşar). "Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre Tokat Şehri". *Türk Tarih ve Kültüründe Tokat Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1988.
- KÖPRÜLÜ (Fuad). *Edebiyat Araştırmaları*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1966.
- KÖPRÜLÜ (Fuad). *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*. 1. Basım. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1959.
- KÖPRÜLÜ (Fuad). *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1988.
- KÖPRÜLÜ (Fuad). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu*. 2. Baskı. Ankara, Atay Kültür Yayınları, 1972, 183 s.
- KÖPRÜLÜ (Fuat). *Edebiyat Araştırmaları*. Ankara, 1966, XIV+472 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Abu İshak kazruni ve Anadolu'da Türk Dervişleri". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ, Paul WITTEK. *Belleken*, XXXIII, 130, 1969, 225-232.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Ankara ve Ahiler". *Hayat*, 1, 21, 1927, 2-3.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Din Tarihimize Ait Notlar". *Hayat*, 6, 133, 1929, 42-43.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Edebiyat Araştırmaları*. 2. Baskı. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1986, XIV+472 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Kayı Kabilesi Hakkında Yeni Notlar". *Belleken*, VIII, 31, 1944, 421-452.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Koca Sinan'a Ait Bazı Düşünceler". *Tarih Hazinesi*, 13, 1951, 630-632.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Köprülü'nün Edebi ve Fikri Makalelerinden Seçmeler*. Hazırlayan: Orhan F. KÖPRÜLÜ. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1972, XI+184 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Mısır'da Bektaşilik". *Türkiyat Mecmuası*, VI, 6, 1939, 13-29.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Onuncu Asır Hayatına Ait Vesikalar". *Hayat*, 1, 2, 1926, 22-23.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Les Origines de l'Empire Ottoman*. Philadelphia, Porcupine Press., 1978, 143 p.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *The Origins of the Ottoman Empire*. Editör: Gary LEISER. Albany, State University of New York Press., 1992, XXVIII+155 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Ortazaman Türk-İslam Feodalizmi". *Belleken*, V, 19, 1941, 319-334.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Osman-Oğulları*. Ankara, Başvekalet Müdevvenat Basımevi 22 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Osmanlı Devletinin Kuruluşu*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1988.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Osmanlı İmparatorluğu'nu Etnik Menşei Mes'eleleri". *Belleken*, VII, 28, 1943, 219-313.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu*. Ankara, Atay Kültür Yayınları, 1972, XVI+183 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu*. Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1984, XXXIX+122 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu*. 2. Baskı. Yayınlayan: Orhan F. KÖPRÜLÜ. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1986, 390 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu*. Yayınlayan:

- Orhan F. KÖPRÜLÜ. İstanbul, 1981, XVI+390 s. (Ötüken Yayınları: 163).
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Osmanlı İmparatorluğunun Kuruluşu*. 2. Basım. Ankara, Aray Kültür Yayınları, 1972.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Ribat". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 267-278.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Türk Edebiyatı Tarihi*. Sadeleştiren: Orhan F. KÖPRÜLÜ. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1980, 437 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Türk Edebiyatı Tarihi*. Sadeleştiren: Orhan F. KÖPRÜLÜ. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1981, 437 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*. 5. Baskı. Yayınlayan: Orhan F. KÖPRÜLÜ. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı, 1984, 415+8+XXXI s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı, 1966, 375 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Türklük, İslamlık, Osmanlılık". *Türk Yurdu*, IV, 1, 1913, 512-692.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Yıldırım Bayezid'in İntiharı Meselesi". *Belleten*, VII, 27, 1943, 591-599.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Yıldırım Bayezid'in Esareti ve İntiharı Hakkında*. İstanbul, Devlet Basımevi, 1937.
- KÖPRÜLÜ (Ömer). *Osmanlı Devleti'nde Köprülülüler*. İstanbul, Aydınlık Basımevi, 1943, 56 s.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Joan Haslip: The Sultan The Life of Abdülhamid "II"". *Türk Kültürü*, XVI, 188, 1978, 504-505.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). *Köprülü'den Seçmeler*. İstanbul, M.E.B., 1990, 184 s.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Kültür Bakanlığı'nın Dikkatine, Sultan Abdülaziz'in Polonya'da Bulunan Skeçleri ve Chelebowski". *Türk Kültürü*, XV, 174, 1977, 363-369.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu*. Ankara, 1959.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Sadrazam Keçecizade Fuad Paşa Hakkında Yeni Notlar". *Türk Kültürü*, 13, 150-152, 1975, 215-217.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Sadrazam Keçecizade Fuat Paşa Hakkında Yeni Notlar". *Türk Kültürü*, XIII, 150, 1975, 193-195.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Sadrazam Keçecizade Fuat Paşa Hakkında Yeni Notlar". *Türk Kültürü*, XIII, 151, 1975, 193-195.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Sadrazam Keçecizade Fuat Paşa Hakkında Yeni Notlar". *Türk Kültürü*, XIII, 152, 1975, 193-195.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Velayetname-i Sultan Şücaeddin". *Türkiyat Mecmuası*, XVII, 1972, 57-87.
- KÖPRÜLÜ (Ziya). *Irak'ta Türk Varlığı*. Ankara, Örnek Limt. Şirketi, 1996, 112 s.
- Köprülüzade Mehmed Fuad. *Bugünkü Edebiyat*. İstanbul, İkbal, 1924, 329 s.
- Köprülüzade Mehmed Fuad. "Lütfi Paşa". *Türkiyat Mecmuası*, I, 1, 1925, 119-150.
- KORALTÜRK (Murat). "İstanbul'da Sinai Örgütlenmenin Kısa Tarihi ve Sanayi Odası'nın Kuruluşu". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 331-345.
- KORKMAZ (Turgay). *Amerikan Misyonerliği ve Anadolu'ya Yayılışları*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- KORLAELÇİ (Murtaza). "Le Play Mektebi ve İlk Türk Temsilcisi Prens Sebahattin Bey". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1983, s. 31-59.
- KORLAELÇİ (Murtaza). "Ziya Gökalp'teki Pozitivist Eckiler". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8, 1992, s. 59-73.
- KORNRUMPF (Hans- Jürgen). "Macarlı Mehmet Ali Paşa". Çeviren: Mehmet KAHYAGİL. *Çevren Dergisi*, VII, 4, 1980, 11-21.
- KORTAN TAMER (Tunca). "Nevi Efendi'nin Sadrazam Sinan Paşa'ya Ders Veren Nir Mektubu". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 215-228.
- KORTAN TAMER (Samira). "Memluklarda Devlet Yönetimi ve Bürokrasi". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 27-45.
- KORTAN TAMER (Tunca). "17. Yüzyıl Şairi Atâyî'nin Hamse'sinde Osmanlı İmparatorluğu'nun Görüntüsü". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1983, 61-105.
- KORTAN TAMER (Tunca). "Ahmed-i Da'i'nin "Mutayebat" Adıyla Tanınan Eseri Üzerine". *Türkoloji Dergisi*, 7, 1977, 103-38.
- KORTAN TAMER (Tunca). "Nabi'nin Osmanlı İmparatorluğu'nu Eleştirisi". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 83-116.
- KORTAN TAMER (Tunca). *Nev'i-Zade Atâyî ve Hamsesi*. İzmir, Edebiyat Fakültesi Ege Üniversitesi, 1987, 458 s.
- KORUCUOĞLU (Nevin). "'Kastamonu'da İlk Kadın Mitinginin 75. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu'Adlı Kitap Hakkındaki İzlenimler". *Bilge Dergisi*, 12, 1997, 42-48.
- KORUCUOĞLU (Nevin). *Veled Çelebi İzbudak*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1994.
- Kösem Sultan IV. Murat Köci Bey. İzmir, Nefeser Basımevi, 1948, 111 s.
- KOSTANTIUS (Patrick). *Gemmiş Zamanlardaki Haliyle İstanbul*. Çeviren: Yorgaki Efendi. İstanbul, Yayın Ticaret Yayınları, 1981, 101-160 s.
- KÖSTÜKLÜ (Nuri). *I. Uluslararası Pırsında Antiocheia Sempozyumu*. Isparta, 1997.
- KÖSTÜKLÜ (Nuri). "Osmanlı'nın Son Yıllarında Yalvaç Kazasında Aile Müessesesi Üzerine Bazı Düşünceler". *Göller Bölgesi, Tarih, Kültür ve Arkeoloji Sempozyumu*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1994, 13-14.
- KÖSTÜKLÜ (Nuri). *Sosyal Tarih Perspektifinden Yalvaç'ta Aile (1892-1908)*. Konya, 1996, 135 s.
- KOŞAN (Sema). "Halil Paşa". *Türkiyemiz*, IX, 26, 1978, 13-19.
- KOŞAY (H.Z.). "Yusuf Akçura". *Belleten*, XLI, 162, 1977, 389-400.
- KOŞAY (Hamit Zübeyr). "Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti Devirlerinde Kazılar Tarihine Bir Bakış". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 15, 1-2, 1976, 143-167.
- KOTAN (Necati). *Patrona Halil ve İsyanı*. Adana, 1973.
- KÖYLÜOĞLU (Neriman). *Edirne'de Su Sistemi*. Edirne, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tarih Anabilim Dalı.
- KÖYLÜOĞLU (Neriman). *Lüleburgaz Sokullu Külliyesi*. İstanbul, 1964. Lisans Tezi. Sanat Tarihi Bölümü İstanbul Üniversitesi.
- KOYUKAN (Hamide). "Karadeniz Ereğlisi Evlendiriciler Cemiyeti". *Toplumsal Tarih*, 5, 27, 1996, 21-23.
- KOYUNCU (Gülnaz). "İzmir Sanayi Mektebi Piyangosu". *Tarih ve Toplum*, 18, 107, 1992, 22-27.
- KOZANOĞLU (Kemal). "Helmuth Vogt ve Oğlu". *Toplumsal Tarih*, IV, 19, 1995.
- KRANZLER (Kathryn Linnea). *Health Services in the Late Ottoman Empire (1827-1914)*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Boğaziçi Üniversitesi.

- KREİSER (Klaus). "Evliya Çelebi ve Başka Kaynaklara Göre Arap Aleminin Doğusundaki Büyük Şehirlerde Mevlevihaneler". *Osmanlı Araştırmaları*, XIV, 1994, 101-115.
- KREİSER (Klaus). "Der Hausholt der Provinz Jemen Zwischen (1887/8 und 1910/1)". *Osmanlı Araştırmaları*, 16, 1996, 207-217.
- KREŞEVLAKOVIÇ (Hamdiya). "Eski Sarayev'da Esnaf ve San'atlar". Çeviren: Ömer Lütfi BARKAN, İsmail EREN. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 17, 1-4, 1955-1956, 359-379.
- KREUTEL (Richard F.), ÖZTÜRK (Necdet). *Haniwaldanus Anonimine Göre Sultan Beyazıt Veli 1481-1512*. İstanbul, 1997, XXII+87 s.
- Kritovulos. *Tarih-i Sultan Mehmet Han-ı Sani*. İstanbul, 1328, 200 s.
- KRÜZEİ (Cemali). "Vatan ve Millet Şairi Namık Kemal". *Çevren Dergisi*, XI, 43, 1984, 106-111.
- KUBAN (Doğan). "7. Yüzyıldan 18. Yüzyıla İstanbul'un Kullanımı. Koloni Şehrinden İmparatorluk Başkentine". *İstanbul*, 4, 1993, 10-24.
- KUBAN (Doğan). "Anadolu-Türk Şehri Tarihi Gelişmesi Sosyal ve Fiziki Özellikleri Üzerine Bazı Gelişmeler". *Vakıflar Dergisi*, VII, 1968, 53-75.
- KUBAN (Doğan). "Anadolu Türk Şehri, Tarihi Gelişmesi, Sosyal ve Fiziki Özellikleri Üzerinde Bazı Gelişmeler". *Vakıflar Dergisi*, VII, 1968, 53-73.
- KUNT (İ. Metin), YURDAYDIN (Hüseyin), ÖDEKAN (Ayla). *Türkiye Tarihi*. II. Yayınlayan: Sina AKŞİN. İstanbul, Cem Yayınları, 1988, 340 s.
- KUNT (İ. Metin), YURDAYDIN (Hüseyin), ÖDEKAN (Ayla). *Türkiye Tarihi: Osmanlı Devleti (1300-1600)*. İstanbul, Cem Yayınları, 1988, IV+356 s.
- KUNT (İ. Metin). *Türkiye Tarihi*. III. İstanbul, Cem Yayınları, 1988, 435 s.
- KUNTAY (Mithat Cemal). "Bayezidi Veli'ye". *Çınaraltı Mecmuası*, 83, 1943, 9.
- KUNTAY (Mithat Cemal). "Fatih'e". *Çınaraltı Mecmuası*, 88, 1943, 44.
- KUNTAY (Mithat Cemal). *İstiklal Şairi: Mehmet Akif*. İstanbul, Ülkü Matbaası, 1944, 23 s.
- KUNTAY (Mithat Cemal). "Konstantiniye Fatih'inden Satırlar". *Çınaraltı Mecmuası*, 10, 1948, 9.
- KUNTAY (Mithat Cemal). *Mehmet Akif Ersoy, Hayatı, Sesi, Sanatı*. 2. Basım. Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1990, 384 s.
- KUNTAY (Mithat Cemal). *Mehmet Akif Ersoy; Hayatı, Sesi, Sanatı*. Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1986, 377 s.
- KUNTAY (Mithat Cemal). *Namık Kemal: Devrinin İnsanları ve Olayları Arasında*. 1. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1944.
- KUNTAY (Mithat Cemal). *Namık Kemal: Devrinin İnsanları ve Olayları Arasında*. II. İstanbul, 1956, 828 s.
- KUNTER (Baki). "Fatih ve Fatih Devri Eserleri Sergisi". *Vakıflar Dergisi*, 4, 1958, 329 s.
- KUNTER (Halim Baki). "Atıcılar Kanunnamesi". *Tarih Vesikaları*, 2, 10, 1942, 253-273.
- KUNTER (Halim Baki). "Fatih Devri Sonlarında İstanbul Mahalleleri Şehrin İskanı ve Nüfusu Adlı Eser Hakkında". *Vakıflar Dergisi*, 4, 1958, 245-249.
- KUNTER (Macide Vildan). *Atatürk'ün Hayatı ve Başarıları*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1953, 86 s.
- KURAN (Abdullah). "Karamanlı Medreseleri". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 209-225.
- KURAN (Abdullah). "Mimar Sinan'ın Eserleri ve Camileri Konusunda Kısa Bir Değerlendirme". *BÜDHB*, IV, 5, 1976, 83-101.
- KURAN (Ahmed Bedevi). "Damar Mahmut Paşa". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 31, 1952, 1613-1619.
- KURAN (Ercüment). "Abdülkadir el-Cezairi". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1989.
- KURAN (Ercüment). "Abdülkerim el-Hartabi". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1989.
- KURAN (Ercüment). "Ali Suavi'nin 'Hive fi Muharrem 1290' Başlıklı Kitabı ve Osmanlı Devleti'nde Türkçülüğün Doğuşu". *Türkestani als historischer Faktor und politische Idee*. Neşreden: Erling von MENDE. Köln, 1988, 97-101.
- KURAN (Ercüment). "Amerika'da Türk Tarihi ve Kültürü Araştırmaları". *Türk Kültürü*, III, 28, 1965, 268-272.
- KURAN (Ercüment). "Atatürk Gerçeği". *Ata'yı Anarken*. Gaziantep, 1988, 27-44.
- KURAN (Ercüment). "Babaeski". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1958.
- KURAN (Ercüment). "Bir Osmanlı Aydını, Sati'el-Hüsri (1880-1968)". *Türkiye Günlüğü*, 13, 1990, 170-171.
- KURAN (Ercüment). "Bugünkü Türkiye'nin Kurucularından Küçük Said Paşa". *Türk Kültürü*, V, 56, 1967, 570-573.
- KURAN (Ercüment). "Bulgaristan Devleti'nin Kuruluşu ve Türkler". *Tokat Tanıtma Dergisi*, II, 4, 1987, 12-14.
- KURAN (Ercüment). "Cezayir-i Garb Müdafii Kostantine Beyi Ahmed Bey". *V. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1986, 681-689.
- KURAN (Ercüment). "Cezayir-i Garb Müdafii, Kontantine Beyi Ahmed Bey". *V. Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 681-689.
- KURAN (Ercüment). "Cezayirli Türklerin Endülüslü Müslümanlarını Kuzey Afrika'ya Nakli ve Neticeleri". *Endülüslü İspanya'ya*. Ankara, 1996, 63-67.
- KURAN (Ercüment). "Dünyada ve Türkiye'de Sosyalizm ve Komünizm". *Türk Kültürü*, V, 52, 1967, 70-76.
- KURAN (Ercüment). "Fehim Pasha". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1964.
- KURAN (Ercüment). "Fransız İnkılabının Türk Düşünürlerine Etkisi, 1789-1922". *Erdem*, IX, 26, 1996, 737-742.
- KURAN (Ercüment). "Ghalata-Sarayı". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1965.
- KURAN (Ercüment). "Halet Efendi". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1965.
- KURAN (Ercüment). "Husayn Awni Pasha". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1967.
- KURAN (Ercüment). "İbrahim Edhem Paşa". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1969.
- KURAN (Ercüment). "L'Influence de la Revolution Française Sur le Jeunes Ottomans, 1867-1876". 200. *Yıldönümünde Fransız İhtilali ve Türkiye Sempozyumunda Sunulan Bildiriler*. Konya, 1991, 143-146.
- KURAN (Ercüment). "Ka'im-makam". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*.

- tion. Leiden, 1974.
- KURAN (Ercüment). "Kabakçı-oghlu Mustafa". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1973.
- KURAN (Ercüment). "Kahya Hasan Pasha". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1974.
- KURAN (Ercüment). "Khalil Edhem Eldem". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1963.
- KURAN (Ercüment). "Khayr Allah Efendi". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1976.
- KURAN (Ercüment). "Khodja Ishak Efendi". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1973.
- KURAN (Ercüment). "Mehmet Akif'in Milliyetçilik Fikrini Tekamülü". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1986, s. 29-35.
- KURAN (Ercüment). "Mustafa Fadıl Pasha". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1963.
- KURAN (Ercüment). "Müşbet Bilimlerin Türkiye'ye Girişi, 1797-1839". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 671-675.
- KURAN (Ercüment). "Namık Kemal'in Milliyetçiliği". I. *Namık Kemal Sempozyumu*. Tekirdağ, 1989, 35-38.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı Düşünürlerine Göre Ümmet ve Millet Kavramları". *Töre*, 154, 1984, 38-39.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet, Cemiyet ve Fert Telakkisi". *Boğaziçi*, 3, 7-9, 1990, 2-7.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı İmparatorluğu'nda İnsan Hakları ve Sadık Rifat Paşa (1807-1857)". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1449-1453.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı Vatanseveri Sarı Bey". *Türkiye Günlüğü*, 34, 1995.
- KURAN (Ercüment). "Répercussions sociales de la Réforme de l'Éducation dans l'Empire Ottoman". *Economie et Sociétés dans l'Empire Ottoman, Fin du XVIII-début du XX. siècle*. Paris, 1983, 145-147.
- KURAN (Ercüment). "Reşid Paşa, Mustafa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1963.
- KURAN (Ercüment). "Said Paşa, Küçük". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1964.
- KURAN (Ercüment). "Saci al-Husri al-Musakkaf al-Orhmani". *Al-Mutamarr al-Duvali al-thani al-Tarih al-Bilad al-Şam*, II, 1979, 595-599.
- KURAN (Ercüment). "Serasker Hüseyin Avni Paşa". *Türk Kültürü*, V, 58, 1967, 746-747.
- KURAN (Ercüment). "Socialisme et Communisme dans le monde et en Turquie". *Cultura Turcica*, III, 1966, 26-33.
- KURAN (Ercüment). "Tanzimat Devri Osmanlı Aydını Hayrullah Efendi (1820-1866)'nin Yolculuk Adlı Eseri". *Prilozi*, XXX, 1980, 299-306.
- KURAN (Ercüment). "Tarihte Türkler ve Ermeniler". *Dış Politika*, X, 4, 1983, 25-29.
- KURAN (Ercüment). "Les Tribulations de l'Enseignement Supérieur dans l'Empire Ottoman". *HBH*, IX, 1, 1977, 1-6.
- KURAN (Ercüment). "Türk Düşünce Tarihinde Arap Kültürlü Aydın: Said Halim Paşa". *Türk-Arap İlişkileri: Geçmişte, Bugün ve Gelecekte, I. Uluslararası Konferansı Bildirileri, 18-22 Haziran 1979*, Ankara, 1980, 21-25.
- KURAN (Ercüment). "Türkiye'de Kadın Haklarının Gelişmesi". *Milli Kültür*, I, 6, 1977, 29-31.
- KURAN (Ercüment). "Türkiye'de Üniversitenin Doğuşu ve Gelişmesi". *Milli Eğitim ve Kültür*, I, 3, 1979, 64-68.
- KURAN (Ercüment). "XIX. Yüzyılda Osmanlı Türklerinin Amerika'yı Tanıması". *500. Yılında Amerika*. İstanbul, 1994, 39-44.
- KURAN (Ercüment). "XVI. Asır Anadolu Tarihi Kaynağı Olarak Evliya Çelebi". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 4, 1988, 249-252.
- KURAN (Ercüment). "XVII. Asır Anadolu Tarihi Kaynağı Olarak Evliya Çelebi". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 4, 1988, 249-252.
- KURAN (Ercüment). "XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Nevşehir". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 167-171.
- KURAN (Ercüment). "Yusuf Akçura'nın Tarihçiliği". *Ölümünün Ellinci Yılında Yusuf Akçura Sempozyumu Tebliğleri, 11-12 Mart 1985*. Ankara, 1987, 45-49.
- KURAN ASOSYE (Abdullah). "Early Works of The Architect Sinan". Çeviren: David A. GARWOOD. *Bolleten*, XXXVII, 148, 1973, 545-556.
- KURAT (Akdes Nimet). *Orta Zamanda İzmir ve Yakınındaki Türk Hakkı*. İstanbul, 1936.
- KURAT (Yuluğ Tekin). *Osmanlı İmparatorluğunun Paylaşılması*. Ankara, 1976, 68 s.
- KURAY (Gülben). "Türkiye'de Bir Machiavelli: Koçi Bey". *Bolleten*, LII, 205, 1988, 1655-1662.
- KURDAKUL (Necdet). *Bütün Yönleriyle Bedreddin: Simavna Kadısıoğlu Diye Müştehir Abd-i Zaif Mahmud Bin İsrail*. İstanbul, Döler Reklam Yay., 1977, X+373 s.
- KURDAKUL (Necdet). "Midhat Paşa'nın Suriye Layihaları ve Ortadoğu Olayları". *Tarih ve Toplum*, 84, 1990, 345-347.
- KURDAKUL (Şükran). *Namık Kemal: Yaşamı, Sanatçı Kişiliği, Romancılığı, Gazeteciliği, Tarihçiliği, Oyun ve Eleştiri Yazarlığı ile Yapıtlarından Örnekler*. 2. Baskı. İstanbul, Altın Kitaplar Yayınları, 1991, 238 s.
- KURDAKUL (Şükran). *Namık Kemal*. İstanbul, 1977, 174 s.
- KURDAKUL (Şükran). *Namık Kemal: Yaşamı, Sanatçı Kişiliği, Romancılığı, Gazeteciliği, Tarihçiliği, Oyun ve Eleştiri Yazarlığı ile Yapıtlarından Örnekler*. 2. Basım. İstanbul, Cem Yayınları, 1991, 238 s.
- KURDOĞLU (Fevzi). *Türk Bayrağı ve Ayyıldız*. Ankara, 1938, 164 s.
- KURGAN (Şükrü). *Ziya Paşa; Hayatı, Sanatı, Eserleri*. İstanbul, Varlık Yayınları, 1953, 143 s.
- KURMAZ (Cemal), TATÇI (Mustafa). *İstanbul'da Buharalı Bir Mutasavvıf Emir Buhari*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- KURNAZ (Cemal). "Mehmet Akif'in XX.asır Karşısındaki Tavrı". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1986, s. 107-117.
- KURNAZ (Cemal). "Muallim Naci'nin 'Osmanlı Şairleri' Adlı Eseri". *Türk Kültürü*, XXII, 252, 1984, 739-745.
- KURNAZ (Cemal). "Tasavvuf Şiirinde Akşemseddin'in Yeri". *Türk Kültürü*, 331, 1990, 679-689.
- KURNAZ (Şefika). *Cumhuriyet Öncesinde Türk Kadını*. Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı, 1997.
- KURŞUN (Zekeriya). "Abdulaziz b. Suud'un Necid'deki Faaliyetleri ve Osmanlı Devleti (1902-1906)". *Fırat Üniversitesi I. Tarih Sempozyumu (14-16 Ekim 1993)*. Elazığ, 1993.

- KURŞUN (Zekeriya). "Arabs and the Young Turks". *Tarih ve Medeniyet*, 42, 1997.
- KURŞUN (Zekeriya). "Arap Ülkelerinde Yönetim Şekilleri ve Demokrasinin Geleceği". *İslam ve Demokrasi*. Hazırlayan: Ömer TURAN. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1998.
- KURŞUN (Zekeriya). "Avrupa da Unutulan Bir Türk-İslam Diyarı, Dobruca I". *Tarih ve Medeniyet*, 25, 1996, 46-53.
- KURŞUN (Zekeriya). "Avrupa da Unutulan Bir Türk-İslam Diyarı, Dobruca II". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 46-52.
- KURŞUN (Zekeriya). "Basma Körfezi'nde Bir Arap Aşireti: Acman Urbanı". *Belleten*, LXI, 231, 1997.
- KURŞUN (Zekeriya). "Beni Halid". *TDV İslam Ansiklopedisi*, .
- KURŞUN (Zekeriya). "Davud Paşa". *DİA*, 1993, 38-39.
- KURŞUN (Zekeriya). "Derze, Muhammet İzzet". *DİA*, 1993, 187-188.
- KURŞUN (Zekeriya). "El Hacc Ömer". *TDV İslam Ansiklopedisi*, .
- KURŞUN (Zekeriya). *Fırat Üniversitesi I. Tarih Sempozyumu (14-16 Ekim 1993)*. Elazığ, 1993.
- KURŞUN (Zekeriya). "Glubb Paşa". *TDV İslam Ansiklopedisi*, .
- KURŞUN (Zekeriya). "Hüseyin Kamil". *TDV İslam Ansiklopedisi*, .
- KURŞUN (Zekeriya). "İbn Avn Muhammed b. Abdulmuin". *TDV İslam Ansiklopedisi*, .
- KURŞUN (Zekeriya). "İbrahim Hakkı Paşa". *TDV İslam Ansiklopedisi*, .
- KURŞUN (Zekeriya). *II. Abdülhamid Sempozyumu (20-21 Aralık 1997)*. İstanbul, 1997.
- KURŞUN (Zekeriya). "İstanbul Muhipleri Cemiyeti". *Tarih ve Medeniyet*, 22, 1995, 49-52.
- KURŞUN (Zekeriya). *Kabile al-Ajman fit-Tarih*. Kuveyt, 1998.
- KURŞUN (Zekeriya). "Kudüs Kan Ağlıyor". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 41-48.
- KURŞUN (Zekeriya). *Küçük Mehmed Said Paşa, Siyasi Hayatı, İcrası ve Fikirleri*. İstanbul, 1991. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yakın Çağ Tarihi Ana Bilim Dalı Marmara Üniversitesi.
- KURŞUN (Zekeriya). "Küçük Said Paşa". *Tarih ve Medeniyet*, 41, 1997.
- KURŞUN (Zekeriya). "Makedonya'da Osmanlı Devletine Karşı Terörist-Misyoner İşbirliği". *Tarih ve Medeniyet*, 23, 1996, 49-54.
- KURŞUN (Zekeriya). "Medine İslam Üniversitesi". *Tarih ve Medeniyet*, 19, 1995, 51-55.
- KURŞUN (Zekeriya). "Meluncanlar Türk mü?". *Tarih ve Medeniyet*, 18, 1995, 29-35.
- KURŞUN (Zekeriya). *Necid ve Aksa'da Osmanlı Hakimiyeti Vehabi Hareketi ve Suud Devleti'nin Ortaya Çıkışı*. Ankara, 1998, 262 s.
- KURŞUN (Zekeriya). *Necid ve Aksa da Osmanlı Hakimiyeti 1800-1914*. Ankara, 1998.
- KURŞUN (Zekeriya). *Osmanlı Hakimiyetinde Katanlar*, .
- KURŞUN (Zekeriya). "Unuttuğumuz Dobruca". *Tarih ve Medeniyet*, 25, 1996, 46-52.
- KURŞUN (Zekeriya). "Unuttuğumuz Dobruca II". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 46-52.
- KURT (Hürriyet). *Gülhane Askeri Tıp Akademisinin Kuruluşu ve Gelişmesi*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi.
- KURT (Yılmaz). "Çorum Sancağı Kişi Adları (XVI.Yüzyıl)". *Belleten*, LIX, 224, 1995, 75-119.
- KURT (Yılmaz). *Osmanlıca Dersleri*. Ankara, Ecdad Yayınları, 1991 (Ecdad Yayınları: 19, Yardımcı Ders Kitabı: 3)..
- KURT (Yılmaz). "Sivas Sancağında Kişi Adları (XVI: Yüzyıl)". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 223-290.
- KURT (Yılmaz). *XVI. Yüzyıl Adana Tarihi*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KURT (Yılmaz). "XVI. Yüzyılın İkinci Yarısında Diyarbakır Eyaletinde Sanayi ve Ticaret". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 5, 1990, 201-229.
- KURTMAN (Nazife). "Çanakale Eserlerinden Örnekler". *Vakıflar Haftası Kitabı*. Ankara, 1991, 171-178.
- KURTOĞLU (Fevzi). "16. Asırda Hind Okyanusunda Türkler ve Portekizliler". *II. Türk Tarih Kongresi (İstanbul 20-25 Eylül 1937)*. İstanbul, 1943.
- KURTOĞLU (Fevzi). *Kılıç Ali Paşa*. İstanbul, Sebat Matbaası, 1935, 106+13 s.
- KURTOĞLU (Fevzi). *Turgut Paşa*. İstanbul, 1935.
- KURTOĞLU (Fevzi). "XVI. Asrın İlk Yarımında Gelibolu". *Türkiyat Mecmuası*, V, 5, 1936, 291-306.
- Kurtulmak Yolu*. 1329, 48 s.
- Kurtuluş ve Kurtuluş Savaşı Üzerindeki Yazılarım*. İstanbul, Devlet Basımevi, 1934, 92 s.
- KUŞCUOĞLU (Mustafa). *Evliya Çelebi'den Malatya*. İstanbul, Sucuoğlu Matbaası, 1968, 47 s.
- KUŞOĞLU (M. Zeki). *Osmanlı Kartvizitleri*. İstanbul, Zafer Matbaası, 1966, 144 s.
- KUT (A. Turgut). "İstanbul Sıbyan Mektepleriyle İlgili Bir Vesika". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 347-374.
- KUT (Günay), AYNUR (Hatice). "Mir'at-i İstanbul Üzerine". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 5, 1989, 271-282.
- KUT (Günay), KUT (Turgut). "Ayvansaraylı Hafız Hüseyin B. İsmail ve Eserleri". *Tarih Dergisi*, XXVII, 33, 1982, 401-440.
- KUT (Günay). "Aşık Çelebi'nin Meş'urü's-Şuara'da Söylediği Tarihler". *Wissenschaftliche Zeitschrift der Karl Marx Universität*, 76, 1986, 209-214.
- KUT (Turgut). "İstanbul Sıbyan Mektepleriyle İlgili Bir Vesika". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 347.
- KUT (Turgut). "Ülkemizde Yangın Tulumbasını İlk Kez İmal Eden Gerçek Davud'un ve Bazı Tulumbacıların Mezar Taşları". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 771-789.
- KUTAY (Cemal). "Abdülhamidin Naaşı Önünde". *Tarih ve Medeniyet*, 2, 1994, 31-36.
- KUTAY (Cemal). *Anavatanında Son Beş Osmanlı Türkü*. İstanbul, Büyük Kervan Yayınevi, 1962, 318 s.
- KUTAY (Cemal). *Belgradlı Kurtaran Türk*. 2. Baskı. İstanbul, 1978, 265 s. (Cemal Kutay Kitaplığı: 10).
- KUTAY (Cemal). *Beş Kıtada Bir Türk Paşası*. Derleyen: Daniş KARBELLEN. İstanbul, Afa Yayınları, 1993.
- KUTAY (Cemal). *Çerkez Ethem Dosyası*. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1973, 363 s. (Boğaziçi Yayınları: 11).
- KUTAY (Cemal). *Çerkez Ethem Dosyası*. 3. Basım. II. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1989.
- KUTAY (Cemal). *Çerkez Ethem Dosyası*. 2. Basım. II. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1977, 592 s.

- KUTAY (Cemal). "Çöküşün Başladığı Gün". *Tarih ve Medeniyet*, 1, 1994, 43-48.
- KUTAY (Cemal). *İki Rıfat Paşa'nın Ahlak Dünyası*. İstanbul, Sile Matbaası, 1970, 127 s.
- KUTAY (Cemal). *Osmanlı'dan Cumhuriyete Yüzyılımızda Bir İnsanımız: Hüseyin Rauf Orbay 1881-1964*. İstanbul, Kazancı Kitap Ticaret A.Ş., 1992.
- KUTAY (Cemal). *Prens Sabahattin Bey: Sultan II. Abdülhamit, İttihat ve Terakki*. İstanbul, 1964, 318 s. (Tarih Konuşuyor Serisi).
- KUTAY (Cemal). "Sadrazam Talat Paşa'nın Berlin'de Öldürülmesindeki Sır Perdesini Aralayan Gerçekler". *Boğaziçi Memuası*, 72, 1988, 21-22.
- KUTAY (Cemal). *Talat Paşa'yı Nasıl Vurdular, Yakın Tarihin Meçhul Sahifeleri*. İstanbul, Ercan Matbaası, 1956, 64 s.
- KUTAY (Cemal). *Trablusgarbe Bir Avuç Kahraman*. 2. Basım. İstanbul, 1978, 270 s. (Cemal Kutay Kitaplığı: 11).
- KUTAY (Cemal). *Türk Nedir, Ne Değildir?*. İstanbul, Kardeşler Basımevi, 1986, 231 s.
- KUTAY (Cemal). *Türkiye İstiklal ve Hürriyet Mücadeleleri Tarihi*. İstanbul, 1956, 4 s.
- KUTAY (Cemal). *Üç Paşalar Kavgaı*. 2. Basım. İstanbul, 1978, 278 s. (Cemal Kutay Kitaplığı: 7).
- KUTAY (Cemal). *Yüzyılımızda Bir İnsanımız: Osmanlıdan Cumhuriyete Hüseyin Rauf Orbay (1881-1964)*. 5 Cilt. İstanbul, 1992.
- KUTLAR (Farma Sabiha). *18. Yüzyıldan Bir Şair: İzzet Ali Paşa*. Ankara, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KUTLU (Şemsettin). *Eski İstanbul Ünlüleri*. İstanbul, 1978, 352 s.
- KUTLUG (Yasin). "Gaziantep Savaşının Bilinmeyen Yönleri". *Gaziantep'i Tanıyoruz*, 4, 1962, 20-21.
- KUTLUĞ (Yasin). "Gaziantep savaşının Bilinmeyen Yönleri". *Gaziantep'i Tanıyoruz*, 2, 1962.
- KUTLUOĞLU (M.Hanefi). "Mehmed Ali Paşa'nın Suriye Öncesi Bu Bölgeye Yönelik Politikası ve Seferin Geri Planını Oluşturan Unsurlar". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 457-477.
- KUTUCUOĞLU (S.Zeki). *Gazi Osman Paşa Plevne'de*. Ankara, Erkan Harbiye Umumiye Personel Başkanlığı Moral Şubesi Yayınları, 1957, 49 s. (Erkan Harbiye Umumiye Personel Başkanlığı Moral Şubesi Yayınları: 19).
- KUYULU (İnci). "İzmir'de Resimli Bir Ev". *Kültür ve Sanat*, 17, 1993, 63-73.
- KUZUCULAR (Kani). "Amasya Kenti'nin 16-19. Yüzyıllar Arasındaki Fiziksel Yapısının Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre İrdelenmesi". *Prof. Doğan Kuban'a Armağan*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1996.
- KÜÇÜK (Abdurrahman). "Belgelerin Işığında Türk-Ermeni Münasebetlerine Genel Bir Bakış". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 31, 1989, 245-259.
- KÜÇÜK (Cevdet). "The Armenian Population in Anatolia in the nineteenth century". *The Eastern Question: Imperialism and the Armenian Community*. Ankara, 1987.
- KÜÇÜK (Cevdet). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Gayrimüslim Tebaaya Gösterilen Tolerans ve Bu Konuda Artin Paşa'nın Sultan II. Abdülhamid'e Sunduğu İki Layiha". *I. Milli Türkoloji Kongresi Zabıtları*. İstanbul, 1980, 243-267.
- KÜÇÜK (Cevdet). "Tanzimar'ın İlk Yıllarında Erzurum'un Cizye Gelişimi ve Reaya Nüfusu". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 31, 1977, s. 199.
- KÜÇÜK (Cevdet). *Yeni Belgelerin Işığında XIX. Yüzyılda Anadolu'da Ermeni Nüfusu*. İzmir, 1983.
- KÜÇÜK (Hasan). *Osmanlı-Devletini Tarih Sahnesine Çıkaran Kuvvetlerden Biri: Tarikatlar ve Türkler Üzerindeki Müsbet Tesirleri*. İstanbul, 1976, 280 s.
- KÜÇÜK (Hasan). *Osmanlı Devletini Tarih Sahnesine Çıkaran Kuvvetlerden Biri: Tarikatlar ve Türkler Üzerindeki Müsbet Tesirleri*. 2. Baskı. İstanbul, 1980, 280 s.
- KÜÇÜK (Hasan). *Osmanlı Devletini Tarih Sahnesine Çıkaran Kuvvetlerden Biri: Tarikatlar ve Türkler Üzerindeki Müsbet Tesirleri*. İstanbul, 1976, 280 s.
- KÜÇÜK (Hasan). *Osmanlı Devletini Tarih Sahnesine Çıkaran Kuvvetlerden Biri: Tarikatlar ve Türkler Üzerindeki Müsbet Tesirleri*. İstanbul, 1976.
- KÜÇÜK (Hülya). "Osmanlılarda Tarikatların Fonksiyonu". *Türkiye Günlüğü*, 45, 1997.
- KÜÇÜK (Yalçın). *21 Yaşında Bir Çocuk Fatih Sultan Mehmet*. Ankara, Tekin Yayınları, 1987, 387 s.
- KÜÇÜK (Yalçın). *Kırtlar Üzerine Tezler*. 2. Baskı. Ankara, Başak Yayınları, 1992, 445 s.
- KÜÇÜK (Yalçın). *Yirmibir Yaşında Bir Çocuk: Fatih Sultan Mehmed*. 2. Basım. İstanbul, Tekin Yayınları, 1990, 315 s.
- KÜÇÜKCAN (Talip). "Some Reflections on the Wahhabiya and Sanusiya Movements". *Bulleten*, LXI, 231, 1997, 321-337.
- KÜÇÜKDAĞ (Yusuf). *Armutlu*. Konya, Kombassan A.Ş. Matbaası, 1996, 334.
- KÜÇÜKDAĞ (Yusuf). *II. Bayezid, Yavuz ve Kanuni Devirlerinde Cemali Ailesi*. İstanbul, Aksaray Vakfı, 1995, 217 s.
- KÜÇÜKDAĞ (Yusuf). *Karapınar Sultan Selim Külliyesi*. Konya, Karapınar Belediyesi, 1997, 215 s.
- KÜÇÜKDAĞ (Yusuf). *Lale Devri'nde Konya*. Konya, 1989. Doktora Tezi.
- KÜÇÜKDAĞ (Yusuf). "Mahmud Dede Zaviyesi". *Vakıflar Dergisi*, 22, 1991, 83-91.
- KÜÇÜKDAĞ (Yusuf). *Vezir-i Azam Piri Mehmed Paşa*. Konya, Damla Ofset Matbaacılık, 1994, XII+260 s.
- KÜLAHÇIOĞLU (Sümeyle). *XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Manisa ve Çevresi*. Ankara, 1978. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KÜLÇE (Süleyman). *Mareşal Fevzi Çakmak*. İstanbul, Ticaret Basımevi, 1946, 80 s.
- KÜLÇE (Süleyman). *Mareşal Fevzi Çakmak: Askeri Hususi Hayatı*. 2. Basım. 1. İstanbul, Cumhuriyet Gazetesi, 1953, 304 s.
- KÜLÇE (Süleyman). *Resimli Mareşal Fevzi Çakmak: Siyasi Hususi Hayatı*. 2. İstanbul, Cumhuriyet Gazetesi, 1953, 304 s.
- KÜLEKÇİ (Numan). *Hakkani Mehmet Bey Hilve*. Erzurum, Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- KÜLEKÇİ (Numan). *Tuhfe*. Ankara, Fen-Edb. Fak. Atatürk Üniversitesi, 1990.
- Külliyyat-ı Ziya Paşa*. Neşreden: İlyas. İstanbul, Yeni Matb., 1925, 304 s.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Ali Mustafa Efendi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, 414-416.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Ali Mustafa Efendi". *Küçük Türk-İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1974, 81-84.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Ayas Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 202-203.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Ayas Paşa". *Küçük Türk-İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1974, 241.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). *Katip Çelebi "Fezleke"sinin Kaynakları*. İstanbul, 1974.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Medjdi". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1986, 970-971.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Mehmed Hakim Efendi". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1986, 989-990.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Mehmed Halife". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 579-580.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Mehmed Khalife bin Hüseyin". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1986, 990-991.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Muhyiddin Mehmed". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 555-556.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Murad III". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 615-625.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Mustafa paşa (Lala)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 732-736.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Selaniki Mustafa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1980, 349-451.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Sinan Paşa (Yusuf, Hadım)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1980, 661-666.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Subhi Mehmed Efendi". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1980, 769-771.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Süleyman II". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1967, 155-170.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Süleyman Paşa (Malatyalı, Koca)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1967, 197-200.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Şah Tahmasb'ın III. Murad'a Cülus Tebriki". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11, 15, 1960, 1..

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Tarih Boyunca İstanbul Semineri Değerlendirme". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988) Bildiriler*. İstanbul, 1989, 317-324.

KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Varadin". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986, 203-206.

KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "16. Yüzyıl İzmir Kazası'nda Cemaat Adı Taşıyan Köyler". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler (İstanbul 21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 497-504.

KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "1869'da İstanbul Medreseleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 7-8, 1977, 277-393.

KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Barkan, Ömer Lütfi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 74-76.

KÜTÜKOĞLU (Mübahat). *Cevdet Paşa ve Aile İçerisindeki Mînasebetleri*. İstanbul, 1986.

KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Darü'l-hilafeti'l-aliyye Medresesi ve Kuruluşu Arefesinde İstanbul Medreseleri". *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, VII, 1-2, 1978, 1-212 s. KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Gökbilgin, M. Tayyib". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*.

İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 137-138.

KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Osmanlı Ülkesinde Avrupa Sun'i Kahvesi". *Kaynaklar*, 6, 1988, 44-50.

KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Son Devir Osmanlı Resmi Ziyafetleri". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 369-391.

KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "XVI. Yüzyıl İzmir'de Cemaat Adı Taşıyan Köyler". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler (İstanbul 21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 497-504.

KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "XVI. Yüzyıl İzmir Kazasında Cemaat Adı Taşıyan Köyler". *5. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 497-504.

KÜYEL (Mübahat Türker). "İbn-i Kemal Paşa ve Telhafır Haşiyesi". *VI. II. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 993-994.

LAMARTİNE (A. De). *Alphonse de Lamartine ve İstanbul Yazıları*. Çeviren: Nurullah BERK. İstanbul, Yenilik Yayınları, 1971, 180+1 s.

LANDAU (Jacob M.). "An Arab Traveler in The Ottoman Empire 1872". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 133-136.

LANDAU (Jacob M.). "Tekin Alp: Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Devrinde Bir Aydın". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1129-1139.

LAPİDUS (İra M.). "Tasavvuf ve Osmanlı İslam Toplumu". *Türkiye Günlüğü*, 45, 1997.

LAROCHE (Jane). "Utancımın Kızardım". *Türk Kültürü*, II, 17, 1964, 1-4.

LAUZANE (Stephane). *Osmanlı'nın Bozgun Yılları*. Çeviren: Seyfettin ÜNLÜ. İstanbul, Beyan, 1995, 160 s.

Le Corbusier. "İstanbul Meyve Bahçesidir". *İstanbul İçin Şehr-Engiz*. İstanbul, 1991, 219-223.

LEKESİZ (Hulusi). *XVI. Yüzyıl Osmanlı Düzenindeki Değişimin Tasfiyesi (Püristanist) Bir Eleştirisi: Birgivi Mehmed Efendi ve Fikirleri*. Ankara, 1997. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi. LEVEND (Agah Sırrı). *Şemseddin Sami*. Ankara, Türk Dil Kurumu, 1969, 212 s.

LEVİ (Avner). "Elza Niyego Olayı ve Türk-Yahudi İlişkilerine Yeni Bir Bakış". *Toplumsal Tarih*, 5, 25, 1996, 23-27.

LEVY (Avigdor). "Kanuni Sultan Süleyman Dönemi ve İstanbul'a Ait Bir Kaynak". Çeviren: Necmiye ALPAY. *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 13, 1968, 42-45.

LEWİS (Bernard). "Doğu'ya Giden Bazı İngiliz Seyyahları". Çeviren: Salih ÖZBARAN, Esim ERDİM. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 245-264.

LEWİS (Bernard). "İzlanda'da Türkler". *Türkiyat Mecmuası*, X, 1953, 277-284.

LEWİS (Bernard). "Slade on Turkey". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 215-226.

LEWİS (Raphaela). *Osmanlı Türkiye'sinde Gündelik Hayat: Adetler ve Gelenekler*. Çeviren: Mefkure PORAY. İstanbul, Doğan Kardeş Yayınları, 1973, 208 s.

Lexicon des Mittelalters. München.

LINDAU (Paul). "1900'lerde İzmir". Çeviren: Selçuk ÜNLÜ. *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 38, 1985, 148-181.

LİVATYALI (Hüsnü Y.). "Uluğ Bey Zamanında Eğitim-Öğretim Haya-

- tı". *Uluğ Bey ve Çevresi Uluslararası Sempozyumu Bildiriler (30 Mayıs-1 Haziran: Ankara)*. Hazırlayan: Songül BOYBEYİ. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1996, 225-237.
- LOTİ (Pierre). *Türkler Üzerine Makaleler*. Çeviren: Betil ÖNÜÇÖK. İstanbul, 1995.
- LOWRY (Heath W.). "A Corpus Of Extant Kanunnames For the Island Of Limnos as Contained In the Tapu Tahrir Defter Collection of the Başbakanlık Archives." *Osmanlı Araştırmaları*, 16, 1996, 41-60.
- LOWRY (Heath W.). "From Trabzon to İstanbul: The Relationship between Suleyman the Lawgiver & His Foster Brother (Süt Karındaşı) Yahya Efendi". *Osmanlı Araştırmaları*, IX, 1989, 39-48.
- LOWRY (Heath W.). "The Questions of Trabzon's Efrenciyan Population: 1486-1583". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1493-1501.
- LOWRY (Heath W.). "Richard G. Hovannisian on Lieutenant Robert Steed Dunn. A Review Note". *Osmanlı Araştırmaları*, VI, 1986, 209-252.
- LOWRY (Heath W.). *Trabzon Şehrinin İslamlaşma ve Türkleşmesi 1461-1583*. Çeviren: Demet LOWRY, Heath W. LOWRY. İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi, 1981, 190 s. (Boğaziçi Üniversitesi Yayınları No: 159).
- LOZAN (Stefan). "Abdülhamit'in Selanikten Getirilişi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 1-4.
- M. Tayyib Okiş Armağanı. Ankara, 1977.
- Madalyonun Ters: Sadrazam Avlonyakı Ferit Paşa'nın Oğlu Celalettin Paşa'nın Anlatışları. II. Abdülhamid Devri Olayları. İstanbul, 1970, 238 s.
- MADRAN (Emre). "Aydın Nasuh Paşa Külliyesi". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 183-189.
- MAGATA (Yuzo). "Karaosmanoğlu Hacı Hüseyin Ağa'ya Bir Tereke Defteri". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1055-1062.
- MAHİROĞULLARI (Adnan). "100 Yıl Önce Erzurum". *Tarih ve Medeniyet*, 25, 1996, 57-61.
- MAHİROĞULLARI (Adnan). "100 Yıl Önce Sivas (Fransız Seyyah Vital Cuinet'in Notlarıyla)". *Tarih ve Medeniyet*, 15, 1995, 58-60.
- MAHİROĞULLARI (Adnan). "Taşkesen Baskını". *Tarih ve Medeniyet*, 17, 1995, 47-48.
- Mahmud Celalettin Paşa. *Mir'at-ı Hakikat: Tarihi Hakikatlerin Aynası*. Hazırlayan: İsmet MİROĞLU. İstanbul, Bereket Yayınları, 1983, 738 s.
- Mahmud Raif Efendi. *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yeni Nizamların Cetveli*. I. Çeviren: Arslan TERZİOĞLU. İstanbul, Türkiye Tüping ve Otomobil Kurumu, 1988, 100 s.
- Mahmud Sami. "Lale Devri". *Türk Yurdu*, XI-XII, 1, 1916-1917, 99-98.
- MAHMUT (Enver). "Anadolu Ahilerinin Ahlakî-Töresel Değerleri ve Bunların Anlamı". *II. Milletlerarası Folklor Kongresi*. Bursa, 1981, 345-354.
- MAHMUT (Enver). "Romanya: Anlam ve Yapı Bakımından Dobruca'daki Türk Yer Adları". *Çevre Dergisi*, IV, 11, 1976, 33-39.
- MAHMUT (Nedrec). "XVII-XVIII. Yüzyıllarda Türk Kültürünü Tanıtan Romen Bilginleri". *Editör: Umay GÜNAY, Abdurrahman GÜZEL, Dursun YILDIRIM. Şükrii Elçin Armağanı*. Ankara, 1983, 315-318.
- MALROUX (Andree). *Turan Yolu*. Çeviren: Sabahattin EYÜBOĞLU. İstanbul, Gün Yayınları, 1965, 44 s.
- Manifestations of Sainthood in Islam*. Editör: G. M. SMITH, C. W. ERNST. İstanbul, The Isis Press, 1994.
- MANSEL (Philip). *Dünyanın Arzuladığı Şehir (1453-1924) Konstantinapolis*. 1. Basım. Çeviren: Şerif EROL. İstanbul, Sabah Gazetesi Kültür Yayınları, 1996, 475 s.
- MANTRAN (Robert). *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul: Kurumsal, İktisadi, Toplumsal Tarih Denemesi*. I. Çeviren: Mehmet Ali KILIÇBAY, Enver ÖZCAN. Ankara, V Yayınları, 1986, VII+375 s.
- MANTRAN (Robert). *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul Kurumsal, İktisadi, Toplumsal Tarih Denemesi*. I. Çeviren: Mehmet Ali KILIÇBAY, Enver ÖZCAN. Ankara, 1990, IX+370 s.
- MANTRAN (Robert). *17. Yüzyılın İkinci Yarısında İstanbul Kurumsal, İktisadi, Toplumsal Tarih Denemesi*. II. Çeviren: Mehmet Ali KILIÇBAY, Enver ÖZCAN. Ankara, 1990, VI+292 s.
- MANTRAN (Robert). *17. Yüzyılın ikinci yarısında İstanbul*. Çeviren: Mehmet Ali KILIÇBAY, E. ÖZCAN. İstanbul, 1986, VIII+375, VIII+312 s.
- MANTRAN (Robert). *İstanbul'da Gündelik Hayat: XVI.-XVII. Yüzyıl'da*. Çeviren: Mehmet Ali KILIÇBAY. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1991, 257 s.
- MANTRAN (Robert). *XVI-XVIII. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu*. 1. Basım. Çeviren: Mehmet Ali KILIÇBAY. Ankara, İmge Yayınları, 1995, 240 s.
- MARAŞ (İbrahim). *Molla Lütfi'nin Felsefi ve Kelami Görüşleri*. Ankara, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- MARDİN (Şerif). *Türkiye'de Toplum ve Siyaset: Makaleler I*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1990, 264 s.
- MARDİN (Yusuf). *Abdülhak Hamid'in Londra'sı*. İstanbul, 1976.
- MARGULIES (Roni). "Karasu Efendinin Biyografisine Bir Başlangıç". *Toplumsal Tarih*, IV, 21, 1995, 24-29.
- MARTAL (Abdullah). "XVI. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Su-Yolculuk". *Belleten*, 52, 205, 1988, 1585-1653.
- Matbaacı İbrahim Müteferrika ve Risale-i İslamiye Adlı Eserinin Tenkidli Metni. Hazırlayan: Halil NECATİOĞLU. Ankara, Elif Yayınları, 1982, 160 s.
- MATTEİ (Jean Louis). "Enver ve Mustafa Kemal Libya'da". *Toplumsal Tarih*, 8, 43, 1997, 27-31.
- MCNEILL (William H.). "Hypotnesess Concerning Possible Ethnic Role Changes in the Ottoman Empire". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 127-129.
- Mehmed Akif: *Hayatı ve Eserleri*. 2. Baskı. Derleyen: Fevziye Abdullah TANSEL. İstanbul, İrfan Yayınları, 1973, XIII+291 s.
- Mehmed Süreyya. *Osmanlı Devletinde Kim Kimdi?: I. Osmanogulları*. Hazırlayan: Gültekin ORANSOY. Ankara, 1969.
- Mehmed Süreyya. *Sicill-i Osmani Yahud Tezkire-i Meşahir-i Osmaniye I-II-IV/1-IV/2*. Hazırlayan: Seyit Ali KAHRAMAN. İstanbul, 1996.
- MEHMET (Esat), Sahaflar Şeyhizade. *Osmanlılarda Töre ve Törenler: Teşrifat-ı Kadimme*. Sadeleştiren: Yavuz ERCAN. İstanbul, 1979, 170 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 132).
- MEHMET (Halit). "Evliya Çelebi'ye Nazaran Hicri On Birinci Asırda Erzurum". *Hayat*, 5, 120, 1929, 307-308.

- MEHMET (Namık Kemal). *Yavuz Sultan Selim*. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1968, 88 s.
- Mehmet Akif. Hazırlayan: Zahir GÜVEMLİ. İstanbul, Varlık Yayınları, 1953, 119 s.
- Mehmet Akif Ersoy. 2. Basım. Ankara, Emek Yayıncılık, 1953, 16 s.
- Mehmet Akif Öliminin Onuncu Yılı. İstanbul, Ülkü Matbaası, 1946, 26 s.
- Mehmet Akif, *Hayatı, Sanatı, Sıciyesi, Seçme Şiirleri*. İstanbul, Şaka Yayınları, 1948, 56 s.
- Mehmet Akif, *Hayatı, Sanatı, Şiirleri*. Hazırlayan: Zahir GÜVEMLİ. İstanbul, Yeni Yayınları, 1953, 119 s.
- Mehmet Akif, *Hayatı, Sanatı, Eserleri*. 4. Basım. Hazırlayan: Zahir GÜVEMLİ. İstanbul, Varlık Yayınları, 1962, 87+(1) s.
- Mehmet bin Şah Ramazan. *Subhat el-Ahbar=Rosary the Times*. İstanbul, 1981, 17 s.
- Mehmet Kaplan'a Armağan. İstanbul, 1984, 316 s.
- Mehmet Kaplan İçin. Ankara, 1983, 264 s.
- Mehmet Ranf. İstanbul, 1976.
- Mehmet Sait Halim Paşa. *İslamlaşmak*. İstanbul, Hukuk Matb., 1337, 32 s.
- MEHMETEFENDİOĞLU (Ahmet). "Meksika İmparatoru Maximilian'ın İzmir İzlenimleri". *Tarih ve Toplum*, 17, 98, 1992, 34-38.
- MEHMETOVA (Feride). "Kadim (Tarihi) Azerbaycan Arazisinde Ermeni Toprakları Var mıydı? Yahut Kadim Azerbaycan'da Ermeniler Toprak Sahibi miydiler?". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1853-1860.
- Melanges Professeur Robert Mantran-Ceromdi. Zaghouan, 1988.
- MELEK (Z.). "Cemal Paşa'nın Sultanlığı Meselesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 12-16.
- MELEK (Z.). "IV. Murat". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 335-338.
- MELEK (Z.). "Son Devirde Kadınlar Saltanatı". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 15, 1951, 633-636.
- MELEK (Z.). "Venedikli Bafa Safiye Sultan". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 14, 1951, 575-578.
- Melanges de l'honneur de Alexander Bennigsen. Paris, 1986.
- MELİKOFF (İrene). *Hacı Bektaş Efsanesinden Gerçeğe*. Çeviren: Turan ALPTEKİN. İstanbul, Cumhuriyet Basımevi, 1998, 430 s.
- MELİKOFF (İrene). "Namık Kemal'in Bektaşiliği ve Masonluğu". *Tarih ve Toplum*, 60, 1988, 337-339.
- MELZİG (H.). "Türk Mertliği". *Tarih Hazinesi*, 7, 1951, 370-378.
- MEMİŞOĞLU (Hüseyin). "Bulgaristan Türklerinin Sosyo-Ekonomik Yapısı". *Belleten*, LVII, 220, 1993, 781-793.
- MENÇ (Hüseyin). *Amasya Tarihinden Sayfalar: Olaylar ve Belgelerle*. Önsöz: Cemal KUTAY. Samsun, Eser Matbaacılık, 1987, 230 s.
- MENGİ (Mine). "Çağının İnsanı Olarak Nabi". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, V, 168, 177-184 s.
- MENTEŞE (Nahit). "Talat Paşa Ağlıyor". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 30, 1952, 1550-1553.
- MERAY (Seha), OLCAY (Osman). *Osmanlı İmparatorluğunun Çöküş Belgeleri*. Ankara, 1977.
- MERDİVENÇİ (Ahmet). "Filipe Şehrinin 1892 Yılında Çekilmiş Bir Fotoğraftaki Görüntüsü ve Bazı Genel Bilgiler". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 40, 1990, 47-50.
- MERDİVENÇİ (Ahmet). "Osmanlı İmparatorluğu Döneminde Bulgarların Kiraathane Kurma Girişimleri ve Bulgarya'da Kurulan İlk Türk Kiraathanesi". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 49, 1991, 8-12.
- MERİÇ (Münever Okur). *Cem Sultan: Cemşid-ü Hurşid*. Ankara, 1997.
- MERİÇ (Rıfkı Melul). "Osmanlı Tababeti Tarihine Ait Vesikalar: I. Cerrahlar-Kehhaller". *Tarih Vesikaları*, 3, 17, 1958, 266.
- MERİÇ (Rıfkı Melul). "Osmanlı Tababeti Tarihine Ait Vesikalar; I. Cerrahlar-Kehhaller". *Tarih Vesikaları*, 3, 16, 1955, 27.
- MERİÇ (Ümid). *Cevdet Paşa'nın Cemiyet ve Devlet Görüşü*. 2. Baskı. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1979, 171+6 s.
- Merkez Efendi Sempozyumu Denizli 27-29 Haziran 1988.
- MERMER (Ahmet). "Azeri Ahmet Çelebi ve Nakş-ı Hayal". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 1, 1985, 473-500.
- MERMER (Ahmet). "Dertli ve Kara Baht Motifi". *Milli Folklor Dergisi*, 13, 1992, 22-24.
- MERMER (Ahmet). "Taşlıcalı Yahya Beyin Kendi Şiiri Üzerine Düşünce ve Değerlendirmesi". *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1997, 227-234.
- MERT (Özcan). "II. Abdulhamit, Güreş ve Güreşçiler". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 163-173.
- MERT (Özcan). "II. Abdülhamit, Güneş ve Güneşçiler". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 163-171.
- MERT (Özcan). XVIII-XIX. Yüzyıllarda Çapanoğulları. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1980, XV+111 s. (Kültür Bakanlığı Yayınları: 358).
- MERT (Özcan). XVIII ve XIX. Yüzyıllarda Çapanoğulları. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1980, XV+115 s.
- Meslektaşım Bekir Kütükoğlu: Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'na Armağan. İstanbul, 1991, 11 s.
- METİN (İsmail). *Osmanlı'nın Kanlı Tarihi*. 1. Basım. İstanbul, Ant Yayınları, 1996, 427 s.
- Mevlana Celaleddin-i Rumi. *Fih-i Ma-fih, Mektuplar ve Mecalis-i Seba'dan Seçmeler*. Hazırlayan: Abdülbaki GÖLPINARLI. İstanbul, Milli Eğitim Basımevi, 1972, IV+282 s.
- Mevlana: *Hayatı ve Eserleri*. Hazırlayan: A. Hilmi YÜCEBAŞ. İstanbul, Bulvar, 1986.
- MEZ (A.). "Ortazaman Türk-İslam Dünyasında Bayramlar". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkü*, 11, 62, 1938, s. 102-111.
- MEZ (A.). "Ortazaman Türk-İslam Dünyasında Hristiyanlar ve Yahudiler". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkü*, 10, 59, 1937, s. 434-440.
- MEZ (A.). "Ortazaman Türk-İslam Dünyasında Hristiyanlar ve Yahudiler". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkü*, 10, 60, 1938, s. 493-503.
- MEZ (A.). "Ortazaman Türk-İslam Dünyasında Hristiyanlar ve Yahudiler". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkü*, 10, 58, 1937, s. 349-355.
- MEZ (A.). "Ortazaman Türk-İslam Dünyasında Köleler". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkü*, 11, 61, 1938, s. 216-224.
- MEZ (A.). "Ortazaman Türk-İslam Dünyasında Şehircilik". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkü*, 10, 56, 1937, s. 129-135.
- MEZ (A.). "Ortazaman Türk-İslam Dünyasında Yaşanan Hayata Dair". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkü*, 13, 74, 1939, s. 114-121.
- MEZ (A.). "Ortazaman Türk-İslam Dünyasında Yaşanan Hayata Dair". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkü*, 13, 75, 1939, s. 257-264.

- MIGIRDIÇ (Agop). *Türkiye Ermenileri*. İstanbul, 1338.
- MİHOTUL (Selahaddin). 1946 *Arya Uygarlıklarından Kürtlere*. İstanbul, Koral Yayınları, 1992, 451 s.
- MİKLOS (Kreskai). "Yurd Kurma Hakkında". Çeviren: M.Tayyip GÖKBİLGİN. *Türk Mecmuası*, XII, 1972, 13-20.
- MİLAS (Herkül). "The Pople of Foça Living in Greece: Unwritten History and Identity". *Geçmişten Günümüze Foça Uluslararası Sempozyumu*. Düzenleyen: Engin BERBER. Ankara, 1997.
- MİNORSKİ (Viladimir). *Kürtler*. 2. Baskı. İstanbul, Koral Yayınları, 1922, 88 s.
- MİRİROĞLU (V.). *Fatih Sultan Mehmet II Devrine Ait Tarihi Vesikalar*. İstanbul, Çituri Biraderler Basımevi, 1945, 104+VI s.
- MİROĞLU (İsmet). "Aşık Mehmed". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 553.
- MİROĞLU (İsmet). "Hindistan Hakkında XVIII. Yazılmış Küçük Bir Eser". *Tarih Dergisi*, XXXIV, 1984, 539-554.
- MİROĞLU (İsmet). *Tarihten Bir Yaprak*. İstanbul, 1984.
- MİROĞLU (İsmet). "XVI. Yüzyıl Başlarında Erzincan Şehri (1516-1530)". *Tarih Dergisi*, XXIII, 28-29, 1975, 71-83.
- MİROĞLU (İsmet). *XVI. Yüzyılda Bayburt Sancağı*. İstanbul, 1973. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- MİROĞLU (İsmet). "XVI. Yüzyılın Başlarında Erzincan Şehri (1516-1530)". *Tarih Dergisi*, 28-29, 1975, 71-82.
- MİROĞLU (İsmet). "XVI. Yüzyılın Başlarında Erzincan Şehri (1516-1530)". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 28-29, 1974-1975, s. 71. *Mısır-Türk Tarihi ile Edebiyatı Üzerine İnceleme ve Araştırmalar Semineri: Prof. Mehmed İhsan'ın Hatırasına* (2-4 Mart 1985). Kahire, Dar al-Fikr al-Arabi, 1989.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Osmanoğullarının Dramı: Elli Gurbet Yılı* (1924-1974). İstanbul, Sebül Yayınları, 1974, 474 s.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Şehid-i Muazzez Ali Şikri Bey*. İstanbul, 1977, 1-304.
- MİTHAT (Ali Haydar). *Layih ve İsditrat. Mithat Paşa Vakası ve Müşavüleyhin Vasiyetnamesi*. Kahire, 1317, 66 s. *Midhat Paşa Semineri*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1985. *Milletin Hataları Felaketimizin Esbabı*. 3. Basım. İstanbul, 1329 (Kütüphane-i İntibah 2). *Milletlerarası Ahmed Yesevi Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1992. *Milletlerarası Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi*. İstanbul, 1990, 477-481. *Milli Kahraman Mareşal Fevzi Çakmak*. Derleyen: Tanju GÖNEL. İstanbul, Üçler Basımevi, 1978, 127 s. *Milliyetçilik ve Milliyetçilik Tarihi II. İlmî Kongresi*. Ankara, 1989. Mimar Hikmet. "Mimar Sinan". *Türk Yurdu*, III, 209-210, 1929, 49-53. Mimar Hikmet. "Mimar Sinan". *Türk Yurdu*, IV, 221-222, 1930, 30-32. *Mimar Sinan Bibliyografyası*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1987. *Mimar Sinan Dönemi Türk Mimarlığı ve Sanatı*. Yayınlayan: Zeki SÖNMEZ. İstanbul, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1988, 367 s. (Resim; Plan). (Genel Yayın No: 288, Sanat Dizisi 41). *Mimarbaşı Koca Sinan Yaşadığı Çağ ve Eserleri Kitabı*. 2 Cilt. Editör: Sadi BAYRAM. İstanbul, 1988, 640+268 s.
- MOACANIN (Nenad). "The Autobiography of Bartol Kasic (Bartholomaeus Cassius)". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara. 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2269-2273. MOĞOL (Hasan). 19. *Yüzyıl Başlarında Antalya*. Ankara, Mehter Yayınları, 1991, 183 s.
- MOLTKE (Helmuth Von). "Moltke"nin Türkiye Hatıraları". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 40, 1953, 2214-2217.
- MOLTKE (Helmuth Von). "Moltke"nin Türkiye Hatıraları". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 33, 1952, 1702-1705.
- MOLTKE (Helmuth Von). "Moltke"nin Türkiye Hatıraları". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 34, 1952, 1829-1839.
- MOLTKE (Helmuth Von). "Moltke"nin Türkiye Hatıraları". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 33, 1952, 1764-1769.
- MOLTKE (Helmuth Von). "Moltke"nin Türkiye Hatıraları". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 32, 1952, 1638-1641.
- MONTAGU (Mary). 1717-1718'de <Lale Devri Başlarında> Türkiye. Çeviren: Reşad Ekrem KOÇU. İstanbul, Çığır Yayınları 48 s.
- MOREL-DELLEDALLE (Myriame). "Felix Sartiaux and Phokaia First Excavations". *Geçmişten Günümüze Foça Uluslararası Sempozyumu*. Düzenleyen: Engin BERBER. Ankara, 1997.
- MORPINAR (Hüsamettin). "Plevne ve Lofça'nın Stratejik Önemleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 31, 1991, 49-64.
- MUGHUL (Muhammed Yakub). *Kanuni Devri*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1987. *Muhalliflerin Eserleri*. İstanbul, 1332, 47 s.
- MUHAMMEDYAROV (Şamil). "Sovyetler Birliği'nde Volga Tatarları'nın Oluşması ve Kültür Bakımından Gelişmesi Sorununun İncelenmesi İle İlgili Çalışmalar". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1101-1104.
- MUMCU (Ahmet). *Osmanlı Devleti'nde Rüşvet: Özellikle Adli Rüşvet*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1985, 382 s.
- MUMCU (Ahmet). *Osmanlı Devletinde Rüşvet (Özellikle Adli Rüşvet)*. Ankara, Hukuk Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1969, LV+382 s. (Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 252).
- MUMCU (Ahmet). *Tarih İçindeki Genel Gelişimiyle Birlikte Osmanlı Devletinde Rüşvet*. 2. Baskı. İstanbul, Anka Ofset, 1985, LV+382 s.
- MUMCU (Ahmet). *Tarih İçindeki Genel Gelişimiyle Birlikte Osmanlı Devletinde Rüşvet (Özellikle Adli Rüşvet)*. 2. Basım. İstanbul, 1985, LV+382 s.
- MUMCU (Uğur). *Kürt-İslam Ayaklanması (1918-1925)*. 2. Basım. İstanbul, Tekin Yayınları, 1991, 268 s. *Murat Sarıca Armağanı*. İstanbul, Aybay, 1988.
- MURPHEY (Rhoads). "The Construction of a Fortress Mosulin 1631: A Case Study of an Important Facet of Ottoman Military Expenditure". I. *Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 163-177.
- MUSAHİPZADE (Celal). *Eski İstanbul Yaşayışı*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1992, 226 s.
- MUSAHİPZADE (Celal). *Eski İstanbul Yaşayışı*. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1946, VII+191 s. "Musahib-i Sani-i Hazret-i Şehr-Yari Nâdir Ağa'nın Hatıratı". *Toplumsal Tarih*, 9, 50, 1998, 6-14. "Musahib-i Sani-i Hazret-i Şehr-Yari: Nâdir Ağa'nın Hatıratı-I". *Toplumsal Tarih*, 9, 49, 1998, 7-15. Mustafa Âli. *Menakıb-ı Hünerveran*. İstanbul, Matbaa-i Amire, 1926. *Mustafa Necati Semineri*. Ankara, 1991. Mustafa Necip. *Sultan Selim-i Salis Asrı: III. Selim ve Zamanı Hakkında*. İstanbul, 1280. Mustafa Nuri Paşa. *Netayicü'l-Vukuat*. I-II. Sadeleştiren: Neşet ÇAĞATAY. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1980.
- MUTLU (Şamil). *Mehmed Daniş Bey ve Hayatı ve Eserleri*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi. Muzaffer Muhiddin. *Vahidettinin İhanetleri ve Firarı*. İstanbul, 1338, 16 s. (Milli İnkılap Vekayinden: 1).

- MÜDERRİSOĞLU (Fatih), ARSLAN (Çetin). "Tarihsel Süreç İçerisinde İznik". *Vakıf ve Kültür*, 3, 1998, 42-46.
- MÜDERRİSOĞLU (Fatih). "Bani Çoban Mustafa Paşa ve Bir Osmanlı Şehri Gebze". *Vakıflar Dergisi*, 25, 1995, 67-124.
- MÜDERRİSOĞLU (Fatih). "Edirne II. Bayezid Külliyesi". *Vakıflar Dergisi*, 22, 1991, 151-198.
- MÜDERRİSOĞLU (Fatih). "Tokat Hatuniye Külliyesi". *Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi*, Tokat 24, 1994, 26-29.
- MÜDERRİSOĞLU (Fatih). "XVI. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun Bir Hastanesinde Çağını Aşan Uygulamalar". *Sandoz Dergisi*, 3, 1995, 10-19.
- MÜDERRİSOĞLU (Mehmet Fatih). *Edirne II. Bayezid Külliyesi I-II*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- MÜDERRİSOĞLU (Mehmet Fatih). *XVI. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda İnşa Edilen Menzil Külliyesi I-II*. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- MÜLAYİM (Selçuk). "Kültür ve Sanatta Fatih Devri". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAÇAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995.
- MÜMTAZ (S.). "II. Abdülhamid'in Damadı Kemalettin Paşa ile V. Murat'ın Kızı Arasında Bir Aşk Macerası". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 343-345.
- MÜMTAZ (S.). "İkinci Sultan Abdülhamid'in Meşhur Şeyhülislam'ı Mehmet Celelettin Efendi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 32, 1952, 1648-1501.
- MÜMTAZ (S.). "Livadya Eyaletleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 35, 1952, 1875-1881.
- MÜMTAZ (S.). "Sultan Hamit'in Hususiyetleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 244-248.
- Müneccimbaşı Ahmed Dede. *Müneccim Başı Tarihi, Sabaif-iil-abbar-fi vebayi-iil-a'sar*. II. Çeviren: İsmail ERÜNSAL. İstanbul, 1974.
- Müneccimbaşı Ahmed Dede. *Müneccim Başı Tarihi: Sabaif-iil Abbar Vekayi-iil Asar*. Çeviren: İsmail ERÜNSAL. İstanbul, Kervan Yayınları, 1974, 620+IV s.
- Nabî; *Hayatı, Sanatı, Şiirleri*. Hazırlayan: Abdulkadir KARAHAN. İstanbul, Varlık Yayınları. Naci Basım. "Mithat Paşa'nın Vatandaş Çıkarılması". *Türk Yurdu*, III, 217, 1929, 22-24.
- NADİR (Tevfik). *Babalının İş Yüzü*. İstanbul, 1324, 32 s.
- NAHİD (Tahsin), SÜLEYMAN (Şehabettin). *Kösem Sultan*. Hazırlayan: İnci ENGİNÜN. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1990.
- Nâima; *Hayatı, Sanatı, Eserleri*. Hazırlayan: Asaf Hâlet Çelebi. İstanbul, Varlık Yayınları, 1953, 129+IV s.
- NALBANDOĞLU (Ayhan). "Osman Gazi'nin ve II. Murad'ın Mirasları". *Tarih Hazinesi*, 5, 1951, 245-247.
- NALBANDOĞLU (Ayhan). "Saçlı Efendi". *Tarih Hazinesi*, 6, 1951, 268-269.
- NALBANDOĞLU (Muhiddin). *Fatih Sultan Mehmed; Çocukluğu, Gençliği, Zaferleri*. İstanbul, Türk Dünyası Araştırma Vakfı, 1987, 92 s. (Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı Yayınları: V).
- Namık Kemal: *Hayatı, Kişiliği, Mücadelesi, Eserleri*. 2. Baskı. Derleyen: Besim AKIMSAR. İzmir, Kovan Kitabevi Yayınları, 1966, 47 s.
- Namık Kemal. İzmir, Güneş Yayınevi, 1943, 24 s.
- Namık Kemal, *Hayatı, Sanatı ve Eserleri*. Hazırlayan: Osman Nuri EKİZ. İstanbul, Gökşin Yayınları, 1984, 373+2 s.
- Namık Kemal, *Hayatı, Sanatı, Eserleri*. Hazırlayan: Hikmet DİZDA-ROĞLU. İstanbul, Yeni Yayınları, 1952, 128 s.
- Namık Kemal. "Namık Kemal Fatih'i ve Fethi Anlatıyor". *Çınaraltı Mecmuası*, 10, 1948, 2.
- Namık Kemal. *Renan Mıdafaanamesi*. Hazırlayan: Abdurrahman KÜÇÜK. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988.
- Namık Kemal. *Vatan Yahut Silistre*. 6. Baskı. Düzenleyen: Mustafa Nihat ÖZÖN. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1965, 96 s.
- Namık Kemal: *Hayatı, Kişiliği, Mücadelesi, Eserleri*. Derleyen: Besim AKIMSAR. İzmir, Guttenberg Yayınları, 1961, 54 s.
- Namık Kemal; *Hayatı, Sanatı, Eserleri*. 8. Basım. Hazırlayan: Hikmet DİZDAROĞLU. İstanbul, Varlık Yayınları, 1971, 115+ (2) s.
- Namık Kemal; *Hayatı, Sanatı, Eserleri*. Hazırlayan: Hikmet DİZDAROĞLU. İstanbul, Varlık Yayınları, 1952, 128 s.
- Namık Kemal; *Hayatı, Sanatı, Eserleri*. 5. Basım. Hazırlayan: Hikmet DİZDAROĞLU. İstanbul, Varlık Yayınları, 1962, 102+ (1) s.
- Namık Kemal; *Yaşamı, Sanatı, Yapıtları*. 10. Basım. Hazırlayan: Hikmet DİZDAROĞLU. İstanbul, Varlık Yayınları, 1982, 136 s.
- Napoleon, Talat Paşa, Beethoven, Ziya Gökalp. Hazırlayan: Ferit Ragıp TUNCOR. İstanbul, Işıl Matbaası, 1952, 64 s.
- NART (Mine). *XVI. Yüzyılda İstanköy*. İzmir, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ege Üniversitesi.
- NASRETTİNOĞLU (İrfan Ünver). "Evrensel Kişiliğiyle İbn-i Sina". *Çevren Dergisi*, X, 40, 1983, 35-41.
- NAYIR (Yaşar Nabi). *Tevfik Fikret: Yaşamı, Sanatı, Şiirleri*. İstanbul, Miliyet, Varlık, 1995, 126 s.
- NAYIR (Zeynep). "İstanbul'da İtalyalı bir Mimar Raimondo D'Aronco (1857-1932)". *Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni*, LXIX, 348, 1982, 10-15.
- Nazım Paşa. *Selanik Vali-i Sabık Nazım Paşa'nın Hatıraları; Bir Devrin Tarihi, Ziya ve Mithat Paşalarlar Kemal Bey'in Hayatlarına Ait Hatıralar*. İstanbul, Arba Yayınları, 1992.
- NAZİMA (Ali). *Haritalı Küçük Tarih-i Osmani*. İstanbul, 1304.
- NAZİMA (Ali). *Tarih-i Nazıma'dan Küçük Tarih-i Osmani*. 5. Basım. İstanbul, 1319.
- NAZİMA (Ali). *Tarih-i Osmani*. İstanbul, 1304.
- Nazmi Tuğrul. *Çorum Tarihi ve Coğrafyası*. Çorum, 1927.
- NECİB (Asım). "Yıldırım Bayezid'in İhtiharı". *Davilşinin Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, II, 1, 1922.
- NECİPOĞLU (Nevra). "Bizans İstanbul'unda Gündelik Hayat Üzerine Notlar". *İstanbul Armağanı*, 3, 1997, 59-64.
- NECİPOĞLU (Nevra). "Yıldırım Bayezid'in Kuşatması Sırasında Bizans Başkenti: Konstantinopolis'de Günlük Yaşam". *İstanbul*, 2, 1992, 103-107.
- Nedim. Ankara, Emek Yayıncılık, 1953, 16 s.
- Nedim. Hazırlayan: Atilla ÖZKIRIMLI. İstanbul, Toket Yayınları, 1974, 175 s.
- Nedim *Divanından Seçmeler*. Editör: Şevket KUTKAN. İstanbul, 1981, XVI+252 s.
- Nedim; *Hayatı, Sanatı, Şiirleri*. 2. Basım. Hazırlayan: Nevzat YESİRGİL. İstanbul, Varlık Yayınları, 1953, 128 s.
- Nedim; *Hayatı, Sanatı, Şiirleri*. 4. Basım. Hazırlayan: Cevdet KUDRET. İstanbul, Varlık Yayınları, 1965, 108 s.
- NEDJMI (Ali). *Emir Abdülkadir'in Cezayir'deki Direniş Hareketi ve Osmanlı Topraklarında Yaptığı Faaliyetler*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.

- Nemeth Armağanı. Ankara, 1962.
- NERMİ (M.). "Talat Paşa". *Çınaraltı Mecmuası*, 72, 1943, 6-7.
- Nervalde Gerard. "150 Yıl Önce İstanbul'da Bir Ramazan Bayramı". *Tarib ve Medeniyet*, 13, 1995, 46-48.
- NICHOLSON (R. A.). *Mevlana Celaleddin Rumi*. Çeviren: Ayten LERMİ-ÖĞLU. Kervan Kitapçılık 208 s.
- NİGAR (Salih Keramet). *Halife II. Abdülmecid: Yurdundan Nasıl Sürüldü, Sonra Nerelede Yaşadı, Ne Zaman Nerede Gömüldü?*. İstanbul, İnkılap Kitabevi, 1964, 78 s.
- NİGAR (Salih Keramet). *Halife II. Abdülmecid Yurdundan Nasıl Sürüldü, Sonra Nerelede Yaşadı, Ne Zaman ve Nerede Öldü ve Ne Zaman Nerelede Gömüldü?*. İstanbul, Güzel Sanatlar Yayınları, 1966, 48 s.
- NİRÜN (Nihat). *Sistematik Sosyoloji Açısından Ziya Gökalp*. İstanbul, 1981, 259 s.
- NİRÜN (Nihat). "Ziya Gökalp'e Göre Şahsiyetin Teşekkülü ve Tekamülü". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 15, 1-2, 1976, 39-70.
- NİRVEN (Sadi Nazım). *İstanbul'da Fatih II. Sultan Mehmed Devri Türk Sü Medeniyeti*. İstanbul, 1953, 124 s.
- NOBİRDALI (Beyto). "Nobirda'da Son Türk Halkı Sakinlerinin Kimi Görenekleri". *Çevren Dergisi*, IV, 12, 1976, 21-28.
- NOBİRDALI (Beyto). "Yanova Ortaçağ'da ve Bugün". *Çevren Dergisi*, X, 39, 1983, 9-33.
- NOYAN (Bedri). *Bektaşî ve Alevilerde Muharrem Ayini, Aşure ve Matem Erkanı*. İstanbul, Gümüş Basımevi, 1984, s. 81-101.
- NUMAN (İbrahim). "Antalya Mevlevihanesi'nin Asli Hâli Hakkında Bazı Düşünceler". *Vakıflar Dergisi*, XIV, 1982, s. 125-139.
- NUSRET (Ali). *Makalat-ı Taribiyye ve Edebiyye*. İstanbul, 1328, 192 s.
- NUTKU (Özdemir). "Eski Şenlikler". *İstanbul Armağanı*, 3, 1997, 97-138.
- NUTKU (Özdemir). "II. Mahmut Döneminde Düzenlenen Önemli Şenlikler". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1657-1674.
- NUTKU (Özdemir). IV. *Mehmed'in Edirne Şenliği*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1987, 154 s.
- NUTKU (Özdemir). IV. *Mehmet'in Edirne Şenliği (1675)*. Ankara, 1972, VII+154 s.
- NUZA (Fehmi). "Cemal Paşa'yı Kimler Öldürdü veya Öldürttü?". *Türk Kültürü*, XXI, 243, 1983, 454-464.
- NUZHET (Ali). *Yeni Küçük Osmanlı Taribi=Mekatib-i İbtidaiye İçin*. İstanbul, 1325, 54 s.
- NÜZHET (Ali). "Ziya Gökalp'in Hayatı". *Çınaraltı Mecmuası*, 12, 1941, 11-12.
- OBA (Ali Engin). "Fransız İhtilali'nin 200. Yıldönümünde Mustafa Celaleddin Paşa'nın "Eski ve Yeni Türkler" Adlı Eserinin Türk Milletçiliğinin Oluşumuna Etkisinin Değerlendirilmesi". V. *Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi*. Tebliğler (İstanbul 21-25 Ağustos 1989). Ankara, 1990, 67-76.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "A. Popoviç-G. Veinstein (Ed), Les Voies d'Allah: Les Ordres Mystiques dans le Monde Musulman, Editions Fayard, Paris 1996". *Osmanlı Araştırmaları*, XVIII, 1998, 294-295.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Ahmet T. Karamustafa, God's Unruly Friends: Dervish Groups in the Islamic Later Middle Period 1200-1550, Univ. of Utah Press.1994". *Osmanlı Araştırmaları*, XVIII, 1998, 292-293.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Alevi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Alevilik Bektaşilik Gerçeği ve Bazı Tezler". *Türkiye Günlüğü*, 31, 1994, 115-120.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Alevilik Problemi ve Türkiye". *Cem*, 42, 1994, 10-12.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Alevilik ve Bektaşilik Hakkındaki Son Yayınlar Üzerine (1990) Genel Bir Bakış ve Değerlendirme". *Tarib ve Toplum*, 92, 1991, 115-120.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Alevilik ve Bektaşilik Hakkındaki Son Yayınlar Üzerine (1990) Genel Bir Bakış ve Değerlendirme". *Tarib ve Toplum*, 91, 1991, 20-25.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Arif Çelebi". *The Persian Encyclopaedia of Islam*. Tahran.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Baba İshak". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Babailer İsyanı Yahut Aleviliğin Tarihsel Altyapısı*. 2. Baskı. İstanbul, Dergah Yayınları, 1996.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Balım Sultan". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Bektaşilik". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Bünyamin Ayâşî ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Melami Hareketleri". *Ayaş ve Bünyamin Ayâşî Sempozyumu*. Ankara, 1993, 15-20.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Değişen Dünyada İslamın Batıya Dönük Yüzü: Günümüz Türkiye Müslümanlığına Genel Bir Bakış". *Dünyada ve Türkiye'de İslam ve Müslüman İmajı Sempozyumu*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1996, 131-140.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Ebu'l Vefa Bağdadi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Elvan Çelebi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Emirci Sultan". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Etude Documentaire Organization et Fonctionnement des Institutions Ottomanesen Egypte (1517-1917)*. Ankara, 1989, X+210 s.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Hacı Bektaş-ı Veli". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Hacı Bektaş Vilayetnamesi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "II. Abdülhamit Dönemi İslamcılığının Tarihi Arka Planı: Klasik Dönem Osmanlı İslamı'na Genel Bir Bakış Denemesi". *Sultan II. Abdülhamid ve Devri Semineri*, 27-29 Mayıs 1992-Bildiriler. İstanbul, 1994, 107-123.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Bir Osmanlı Haretiği: Şeyh Muhyiddin-i Karamanî". *Prof. Dr. Bekir Küttükoğlu'na Armağan*. İstanbul, 1991, 473-484.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı Resmi Düşüncesine Karşı Bir Tepki Hareketi: Oğlan Şeyh İsmail-i Maşuki". *Osmanlı Araştırmaları*, X, 1990, 49-58.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Mahmud Paşa". *Lexicon des Mittelalters*. München.

- OCAK (Ahmet Yaşar). "Les Melamis-Bayramis (Hamzavi) et l'administration ottomane au XVIe et XVIIe siècle". *Melamis-Bayramis: Etudes sur Trois Mouvements Mystiques Musulmans*. Editör: Alexandre POPOVIC, N. CLAYER, Th. ZARCONE. İstanbul, Les Editions Isis, 1998, 99-114.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Nasreddin Hoca'nın Yaşadığı Sosyal Çevre". *I. Milletlerarası Nasreddin Hoca Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1990, 275-282.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Osmanlı Beyliği Topraklarında Sufi Çevreler ve Abdalan-ı Rum Sorunu (1300-1389)". *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kurucusu Osman Gazi ve Dönemi Sempozyumu*. Bursa, Bursa Kültür Sanat ve Turizm Yayınları Vakfı, 1996, 53-72.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Merkezi İktidar ve Mevleviler". *Türkîyatı Araştırmaları Dergisi*, 2, 1996, 17-22.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Zaviyeler*. Ankara, 1974. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Paul Ricaut ve XVII. Yüzyıl İstanbulu'nda Osmanlı Resmi Düşüncesine Karşı Zümreler". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXVII, 1-2, 1989, 233-244.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Selçuklu Müesseseleri ve Anadolu'da İslamiyetin Yayılışı (Osman Çetin) İsimli Esere Dair". *Hareket*, 24, 1981, 77-80.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türk Müslümanlığı: Çözüm Bekleyen Tarihsel ve Aktüel Bir Kimlik Problemi". *Türkiye Günlüğü*, 33, 1995, 33-40.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türkiye'de Aleviliğin Sosyo-Kültürel Problemleri Üzerine Bir Yaklaşım Denemesi ve Bazı Düşünceler". *I. Akdeniz Yöresi Türk Toplulukları Sosyo-Kültürel Yapısı (Tahtacılar) Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1995, 149-155.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türkiye'de Alevilik Meselesi". *Türk Yurdu*, 36, 1990, 4-7.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Türkler, Türkiye ve İslam: Makaleler Derlemesi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1999.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Uluslararası Önemli Bir Sempozyum ve Düşündürdükleri: Tarihsel Süreç İçinde Alevilik, Bektaşilik, Nusayrilik (21-23 Kasım 1997, İSAV, İstanbul)". *Cem*, 73, 1998, 28-30.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Un aperçu general sur l'heterodoxie musulmane en Turquie: Reflexions sur les origines et les caracteristiques du Kızılbaşisme (Alevisme) dans la perspective de l'histoire". *Syncretistic Religious Communities in the Near East*. Editör: Krisztina KEHL-BODROGI, Barbara KELLNER-HEINKELE, Anke OTTER-BEAUJEAN. Leiden-Brill, 1997, 195-204.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Veysel Karanî ve Üveysilik*. İstanbul, Dergah Yayınları, 1982.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "XIII-XIV. Yüzyıllarda Anadolu'da Türk-Hristiyan Dini Etkileşimler ve Aya Yorgi (Saint Georges) Kültü". *X. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1991, 961-966.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "XIII-XVI. Yüzyıllar Anadolu Şehirlerinde Dini-Sosyal Hayat: Selçuklular'dan Osmanlılar'a Genel Bir Bakış ve Problematik Bir Yaklaşım Denemesi". *Kente Birlikte Yaşamak Üstüne*. İstanbul, WALD Yayınları, 1996, 73-100.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "XVII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Dinde Tasfiye (Puritanizm) Teşebbüslerine Bir Bakış: Kadızadeli Hareketi". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XVII-XXI, 1-2, 1979-1983, 208-225.
- OCAK (F. Tulga). "Hayriyye'de Bir Türk Gencinin Eğitimi ve Seçilecek Meslekler". *Tarihi ve Kültürel Boyutları İçerisinde Şanlıurfa ve Güney Doğu Anadolu Projesi*. Şanlıurfa, 1988.
- OCAK (F. Tulga). *Tarihi ve Kültürel Boyutları İçerisinde Şanlıurfa ve GAP Sempozyumu*. Şanlıurfa, 1988.
- ÖCAL (Orhan). "Osmanlıların Yükselme Devrinin İhtiyaçları: Mimar Sinan, Başlıca Eserleri, Kişiliği; Osmanlı Vakıfları". *Askeri Tarih Bülteni*, 10, 1980, 89-98.
- ÖCAL (Safa). "Ertuğrul Gazi Türbesi ve Haziresinde Yatanlar". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 45, 1986, 97-184.
- ÖCAL (Safa). "Şeyh Edebalı Hazretleri". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, I, 5, 1980, 40-53.
- ÖCAL (Sefa). "Ertuğrul Gazi ve Haziresinde Yatanlar". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 45, 1986, s. 97-184.
- ÖDABAŞIOĞLU (Cumhur). *Trabzon 1869-1933 Yılları Yaşantısı*. Ankara, 1986, 178 s.
- ÖDABAŞIOĞLU (Sezer). *Yaşayan Mizah Nasreddin Hoca*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- ODYAKMAZ (A. Nezvad). *Bektaşilik, Mevlevilik, Masonluk*. İstanbul, Anka Ofset, 1988.
- OFLAZ (Mustafa). *16. Yüzyılda Niğde Sancağı*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- OFLAZOĞLU (A. Turan). *Cem Sultan*. Ankara, 1991.
- OFLAZOĞLU (A. Turan). *Cem Sultan: Tragedya İki Perde*. Ankara, 1986, 111 s.
- OFLAZOĞLU (A. Turan). *Deli İbrahim*. İstanbul, 1967.
- OGAN (Mehmet Raif). *Sultan Abdülhamid II. ve Bugünkü Muarızları*. İstanbul, 1956, 78 s.
- OGAN (Mehmet Raif). *Sultan II. Abdülhamid ve Bugünkü Muarızları*. 2. Basım. İstanbul, Bedir Yayınları, 1965, 86 s. (Bedir Yayınları No: 30).
- OGAN (Mehmet Raif). *Türk Tarihinde Vicdan Hürriyeti (Fatih Sultan Mehmet'in Bizanstaki İntelligence Servisi)*. İstanbul, 1957, 22 s.
- ÖGE (Yılmaz). "Çankırı Darüşşifası". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 251-257.
- ÖGEL (Semra). "Bilecik'de Orhan Gazi İmareti'nin Bugünkü Durumu ve Süslemesi Hakkında Notlar". *Vakıflar Dergisi*, 21, 1990, 165-172.
- ÖGEL (Semra). "Şehzade Mehmed Camii'nin Dış Yan Sofaları". *Vakıflar Dergisi*, 21, 1990, 151-164.
- OĞULUKYAN (George). *Ruzname 1806-1810 İsyanları: III. Selim, IV. Mustafa, II. Mahmud ve Alemdar Mustafa Paşa*. Yayınlayan: Hrand D. ANDREASYAN. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1972, VII+64 s. (İ.Ü. Edebiyat Fak. Yayınları No: 1702).
- OĞUZOĞLU (Yusuf). "Osman Gazi'yi Tarih Sahnesine Çıkartan Siyasal ve Sosyal Şartlar". *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kurucusu Osman Gazi ve Dönemi Sempozyumu*. Bursa, Bursa Kültür Sanat ve Turizm Yayınları Vakfı, 1996, 127-146.
- OĞUZOĞLU (Yusuf). "XII. Yüzyıllarda Türkiye Şehirlerindeki Başlıca Yöneticiler". *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1986, 140-155.
- OKAN (Oya). *Sosyologlarımız ve Tarihi Gerçekler Üstünde Prens Sabahattin*. İstanbul, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- OKAY (Cüneyd). "İlk Kadın Yıllığı Nevsal-ı Nisvan". *Toplumsal Tarih*, IV, 23, 1995, 63-64.

- OKAY (Cüneyd). "Müslüman Boykotajı ve İstiklal-i İktisadi-i Milli Cemiyeti". *Toplumsal Tarih*, 6, 31, 1996, 47-51.
- OKAY (Cüneyd). *Osmanlı Çocuk Hayatında Yenileşmeler, 1850-1900*. İstanbul, 1998.
- OKAY (Cüneyd). "Osmanlı Dönemi Himaye-i Etfal Cemiyeti Üzerine Belgeler/Notlar". *Toplumsal Tarih*, 9, 52, 1998, 21-31.
- OKAY (Haşim Nezih). "Seyrani'nin Toplumsal Yönü". *Folklor Araştırma Kurumu Yıllığı*, I. Ankara, 1975, 77-80.
- OKAY (Orhan). "Ahmet Haşim'in Şiirlerinin Sembolizm Açısından Yorumu". *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 22, 1974-1976, 191-203.
- OKDAY (İsmail Hakkı). *Yanya'dan Ankara'ya*. İstanbul, 1975.
- ÖKE (Mim Kemal), MÜTERCİMLER (Erol). *Sultan Osman*. İstanbul, E Yayınları, 1991, 98+6 s.
- ÖKE (Mim Kemal). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Cemaatler Arası İlişkiler". *Belgelerle Türk Tarih Dergisi*, 16, 1986, 73-77.
- OKHAN (Mehmet Ali). *Hacı Bayram-ı Velî Münakaşaları Münasebetiyle*. Ankara, Biricik Basımevi, 1950, 78+25 s.
- OKUDAN (Rifat). *Gelenek ve Vahdet-i Vücut*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- OKUR (Münever). *Cem Sultan: Hayatı ve Şiir Dişnyası*. Ankara, T.C. Kültür Bakanlığı, 1992, XII-226 s.
- ÖLAL (Safa). "Bilecik Orhan Gazi İmaret". *Türk Dişnyası Araştırmaları Dergisi*, 31, 1985, 171-180.
- OLGUNER (Fahrettin). *Farabi*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1987.
- OLSON (Robert W.). "Jews in the Ottoman Empire and Their Role in Light of Documents: Addenda and Revisions to Gibb and Bowen". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 7-8, 1977, 119-144.
- Ölümünün Ellinci Yılında Yusuf Akşura Sempozyumu Tebliğleri, 11-12 Mart 1985. Ankara, 1987.
- Ömer Asım Aksoy Armağanı. Ankara, Üniversite Basımevi, 1978.
- ÖMER HİLMİ EFENDİ. *İthaf-ül-Ablaf fî Ahkam-il Evkaf*. Ankara, 1977, 168 s.
- ÖNAL (Mehmet Naci). "Dobruca Türklerinde Küfür Akşamı Törenleri". *Türk Kültürü*, 403, 1996, 693-700.
- ÖNAL (Mehmet Naci). "Dobruca Türklerinin Bilmeceleri". *Folklor/Edebiyat*, 10, 1997, 83-107.
- ÖNAL (Mehmet Naci). "Romanya Türklerine Bakış". *Türk Dişnyası Araştırmaları*, 93, 1994, 117-190.
- ÖNALP (Ertuğrul). "Bir İspanyol Esiri Gözüyle 1552-1556 Arasında İstanbul (Yazarı Cristobel de Villalan Sanılan "Viaja de Turquia" Adlı Eserin İncelenmesi)". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, I, 1, 1990, 313-320.
- ÖNALP (Ertuğrul). "Cervantes'in Türklerle Esir Düşmesi ve Esaretinin Eserlerine Yansıması". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 297-321.
- ÖNALP (Ertuğrul). "İspanyol Gezginini Pero Tafur'a Göre XV.Yüzyılın İlk Yarısında Türkler". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2501-2514.
- ÖNALP (Ertuğrul). "XVI. Yüzyıla Kadar Türkiye ve Bazı İslam Ülkelere Bulunan İspanyol Gezginleri". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, II, 2, 1991, 231-238.
- ÖNAY (Aliye). "İstanbul'da İlk Kadın Hastanesi (Haseki Nisa Hastanesinin Kuruluşu)". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1989, 165-174.
- ÖNAY (Aliye). "İstanbul'un Su Derdi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 44, 1971, 10-15.
- ONAY (Melda). *Bir Siyasal Değişim Olarak Şevket Süreyya'nın Kadro Hareketindeki Yeri*. Bursa, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayınları No:16.
- ONAY (Talat). *Destan-ı Ahmet Haremi*. İstanbul, 1946.
- ÖNBERK (Nevin). *Feraizci-zade Mehmet Şakir, Kırk Yalan Köse, Yalan Tükendi*. Ankara, 1979.
- ÖNBERK (Nevin). "Mehmet Akif'in Topluma Bakışı". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1987, 6-14.
- ÖNDEK (Mehmet). "Mevlana'nın Ahşap Sandukası". *Vakıflar Dergisi*, XVII, 1983, 79-93.
- ÖNDER (Cahit). *Atatürk'ün Silah Arkadaşları-Yaşayan Çanakkale'li Muharipler, Doğumunun 100. Yılında*. İstanbul, Çanakkale Seramik Fabrikaları A. Ş., 1981, 152 s.
- ÖNDER (Mehmet), KİŞMİR (Celalettin). *Mevlana: Hayatı, Şahsiyeti, Eserleri, Türbesi*. Konya, Yeni Kitap basımevi, 1952, 29 s.
- ÖNDER (Mehmet). *Gönüller Sultanı Hazreti Mevlana*. İstanbul, Tan Matbaası, 1961, 156 s.
- ÖNDER (Mehmet). *Mevlana'nın El Yazısı Üzerine Bir Araştırma*. Konya, Yeni Kitap basımevi, 1959, 8 s.
- ÖNDER (Mehmet). *Mevlana Celalettin Rumi*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- ÖNDER (Osman). *İşgal Strasında Gedizli İbrahim Efe*. İstanbul, Aydınlık Basımevi, 1945, 48 s.
- ÖNDER (Selahattin). *Balkan Devletleriyle Türkiye Arasındaki Nüfus Mübadeleleri (1912-1930)*. Eskişehir, 1990. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ONGAN (Sezen). "İkinci Yavuz: IV. Murat". *Tarih ve Medeniyet*, 29, 1996, 12-14.
- ÖNGÖREN (Reşat). *Fatih Devrinde Belli Başlı Tarikatlar ve Zeyniyye*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ONGUN (Cemil). *Mehmet Akif: Hayatı, Eserleri ve İdealleri*. İstanbul, Tefeyyüz Kitabevi, 1947, 112 s.
- ÖNGÜN (Baki Kurtuluş). *Resimli Osmanlı Padişahları: Ayrıca Osmanlı İmparatorluğu Taribine Toplu Bir Bakış*. Ankara, Balkanoğlu Matbaası, 1962, 219 s.
- ÖNHAN (Emine). *İkinci Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'in İlanına Kadar Kadın Cemiyetleri*. Erzurum, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- ÖNSOY (Rifat). "Ziya Gökalp'in İktisadi Görüşleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 355-367.
- ONTEKİN (Hasan). *Kırım Hanlarının Şeceresi*. İstanbul, Bürhaneddin Basımevi, 1938, 12 s.
- ONUR (Oral). *Edirne Türk Tarihi Vesikalarından Kitabeler*. İstanbul, Yenilik Yayınları, 1972, 252+(14) s.
- ORAL (M. Zeki). "Konya'da Ebu İshak Kazeruni Zaviyesi". *Anıt*, 19, 1950, 5-11.
- ORAL (M. Zeki). "Konya'da Ebu İshak Kazeruni Zaviyesi". *Anıt*, 8, 1949, 12-14.
- ORAL (M. Zeki). "Konya'da Ebu İshak Kazeruni Zaviyesi". *Anıt*, 7, 1949, 3-8.

- ORAL (M. Zeki). "Konya'da Ebu İshak Kazeruni Zaviyesi". *Anıt*, 18, 1950, 3-9.
- ORANESCO (Georges G.). "Dimicri Kantemir'in Doğubilim Araştırmalarına Katkısı". Çeviren: Zeki ARIKAN. *Ulusal Kültür*, 3, 1979, 17-42.
- ORANSAY (Gültekin). *Ali Ufki*. Ankara, 1972. Doçentlik Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- Ord. Prof. Şükrü Baba'ya Armağan. İstanbul, 1984, 237 s.
- OREL (Şinasi), YUCA (Süreyya). *Ermenilerce Talat Paşaya Atfedilen Telgrafların Gerçek Yüzü*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, VI+106 s. (Türk Tarih Kurumu Yayını VII. Dizi No: 83).
- OREL (Şinasi). "Ermeni İddaaalarının Belgesel Dayanakları". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 1951-1969.
- ÖRENÇ (Ali Fuat). *Yakındönem Tarihimizde Sisam Adası (1821-1923)*. İstanbul, 1995. Yüksek Lisans Tezi.
- Orhan Sadettin. "İzzet Bey Kimdi?". *Davutlu Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, VII, 5, 1931, 18-24.
- ORHON (Orhan Seyfi). "Koyumuzda Beslediğimiz Bir Hiyanet ve Nankörlük Vesikası". *Çınaraltı Mecmuası*, 106, 1943, 8-9, 12.
- ORHON (Orhan Seyfi). "Koyumuzda Beslediğimiz Bir Hiyanet ve Nankörlük Vesikası". *Çınaraltı Mecmuası*, 108, 1943, 8-9, 11.
- ORHON (Orhan Seyfi). "Şair Mehmet Akif". *Çınaraltı Mecmuası*, 66, 1942, 7.
- ORHONLU (Cengiz). "Atatürk's View of History". *Journal of Regional Cultural Institute*, VI, 1, 1973, 43-50.
- ORHONLU (Cengiz). "Balkan Türklerinin Durumu". *Türk Kültürü*, II, 21, 1964, 49-60.
- ORHONLU (Cengiz). "Batı Trakya Türkleri". *Türk Kültürü*, II, 17, 1964, 5-8.
- ORHONLU (Cengiz). "Fındıklı Semtinin Tarihi Hakkında Bir Araştırma". *Tarih Dergisi*, VIII, 11-12, 1956, 51-71.
- ORHONLU (Cengiz). "Fındıklı Semtinin Tarihi Hakkında Bir Araştırma". *Tarih Dergisi*, VII, 10, 1954, 61-78.
- ORHONLU (Cengiz). "Fındıklı Semtinin Tarihi Hakkında Bir Araştırma". *Tarih Dergisi*, VII, 10, 1954, 61-79.
- ORHONLU (Cengiz). "Gençlik ve Öğrenci Teşekkülleri". *Kalkınan Dünya*, I, 6, 1966.
- ORHONLU (Cengiz). "Gençlik ve Öğrenci Teşekkülleri". *Türk Kültürü*, IV, 43, 1966, 593-597.
- ORHONLU (Cengiz). "Lipkalar". *Türkiyat Mecmuası*, XVI, 1971, 57-87.
- ORHONLU (Cengiz). "Nasrettin Hoca'nın Soyı İle İlgili Bir Belge". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, I, 3, 1967, 78-80.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı Bolu'su". *Türkiye Tarih ve Otomobil Kurumu Bülteni*, 47, 326, 1975, 13-23.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı Devleti'nde Tercümanlık". *Atatürk Konferansı*, 5, 1975, 13-23.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı Devletinde Tercümanlık". *Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975, 13-23.
- ORHONLU (Cengiz). *Osmanlı İmparatorluğu'nda 1691-1696 Yılları Arasında Aşiretleri İskan Teşebbüsü*. İstanbul, 1957. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- ORHONLU (Cengiz). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretleri İskan Teşebbüsü: 1691-1699*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1963, XVI+120 s.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskanı". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XV, 1-2, 1976, 269-289.
- ORHONLU (Cengiz). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskanı*. 7. Baskı. İstanbul, 1987, XX+152 s.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskanı". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 15, 1-2, 1976, 269-289.
- ORHONLU (Cengiz). *Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretleri İskan Teşebbüsü*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1963, XVI+120 s. (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 998).
- ORHONLU (Cengiz). *Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretlerin İskanı*. 2. Baskı. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1987, 172 s.
- ORHONLU (Cengiz). *Osmanlı İmparatorluğunda Derbent Teşkilatı*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1967, XXIII+175 s. (İstanbul Üniv. Edeb. Fak. Yayınları No: 1209).
- ORHONLU (Cengiz). *Osmanlı Tarihine Ait Belgeler: Telbisler (1597-1607)*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1970, XXIX+149 s. (15 Fotokopi). (İstanbul Üniv. Edeb. Fak. Yayınları No: 1511).
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlıların Habeşistan Siyaseti (1540-1560)". VI. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 20-26 Ekim 1961). Ankara, 1967, 413-423.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlıların Habeşistan Siyaseti (1554-1560)". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 15, 20, 1965, s. 39.
- ORHONLU (Cengiz). "Seydi Ali Reis". *Journal of Regional Cultural Institute*, I, 2, 1967, 44-57.
- ORHONLU (Cengiz). "Türkiye'de Kadın Haklarının Kazanılması Me-selesi". *Türk Kültürü*, VI, 72, 1968, 936-942.
- ORHONLU (Cengiz). "XVIII. Yüzyılda Osmanlılarda Coğrafya ve Bar-cınlı İbrahim Hamdi'nin Atlası". *Tarih Dergisi*, XIV, 19, 1964, 115-140.
- ORHONLU (Cengiz). "XVIII. Yüzyılda Osmanlılarda Coğrafya ve Bar-cınlı İbrahim Hamdi'nin Atlası". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak-ültesi Dergisi*, 14, 19, 1964, s. 115-140.
- ORHONLU (Cengiz). "Lazkiye Türkleri". *Türk Kültürü*, IV, 40, 1966, 426-429.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı Devletinde "Tercümanlık"". *Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975, 13-23.
- ÖRİK (Nahid Sırrı). "Birinci Faruk'tan Evvelkiler". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 37, 1953, 1976-1980.
- ÖRİK (Nahid Sırrı). "Birinci Faruk'tan Evvelkiler". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 38, 1953, 2034-2038.
- ÖRİK (Nahid Sırrı). "Mısır'ın Bir Sultanı ile Üç Kraliçesi". *Resimli Tar-ih Mecmuası*, II, 22, 1951, 1026-1032.
- ÖRİK (Nahid Sırrı). "Mısır'ın Valde Paşaları". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 21, 1951, 950-955.
- ÖRİK (Nahid Sırrı). "Son Veliht ve Halife Abdülmecid Efendi". *Resim-li Tarih Mecmuası*, 4, 40, 1953, 2162-2165.
- ÖRİK (Nahid Sırrı). "Son Veliht ve Halife Abdülmecid Efendi". *Resim-li Tarih Mecmuası*, 4, 39, 1953, 2093-2098.
- ÖRİK (Nahid Sırrı). "Sultan Mehmet Reşad'a Dair". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 30, 1952, 1523-1528.
- ÖRİK (Nahid Sırrı). "Şarkı Karıpteke Fransız Seyyahları Hakkında Bir Eser". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 20, 1929, 63-75.

- ORKUN (Hüseyin Namık). "Macar Literatüründe Namık Kemal". *Çınaraltı Mecmuası*, 21, 1941, 6-7.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Soyadlarına Dair". *Çınaraltı Mecmuası*, 59, 1942, 5-13.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Şeyh Vefa". *Çınaraltı Mecmuası*, 22, 1942, 13.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Taç Giydiren Millet". *Çınaraltı Mecmuası*, 7, 1941, 5-6.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Yavuz'un İdeali". *Çınaraltı Mecmuası*, 86, 1943, 43.
- ORMANLAR (Çağla). "Kozmopolit İstanbul'un Giyim Alanında Yan-sımları, Sessiz İfadeler: Giyim". *İstanbul*, 20, 1997, 92-93.
- ORTAÇ (Hilal). *Manisa Kütüphanesi'nde Bulunan 7079 no'lu Kanunname-nin Çeviri Yazısı ve Açıklaması*. İzmir, 1987. Bilim Uzmanlığı Te-zi. Ege Üniversitesi.
- ORTAÇ (Yusuf Ziya). "Fatih Divanı". *Çınaraltı Mecmuası*, 10, 1948, 7.
- ORTAÇ (Yusuf Ziya). *İsmet İnönü (1884-1922)*. İstanbul, Halk Matba-sası, 1946, 112 s.
- ORTAÇ (Yusuf Ziya). "İstanbul". *Çınaraltı Mecmuası*, 10, 1948, 3.
- ORTAYLI (İlber). "16. Yüzyılda Rodosçuk (Via Aegnetia'nın Marmara Uzantısı)". *Toplum ve Ekonomi*, 8, 1995, 5-12.
- ORTAYLI (İlber). "18. Yüzyılda İlmîyye Sınıfının Toplumsal Durumu Üzerine Bazı Notlar". *O.D.T.Ü Gelişme Dergisi*, Özel Sayı, 1979-1980, 155-159.
- ORTAYLI (İlber). "19. Yüzyılda Ankara". *Ankara Ankara*. Detleyen: E. BATUR. Ankara, Yapı Kredi Yayınları, 1994, 109-119.
- ORTAYLI (İlber). "19. Yüzyılda Kastamonu Vilayetindeki Yapısal De-ğişim Üzerine". *Siyasal Bilgiler Fakültesi Basın Yayın Yüksek Oku-lu Yayınları*, 1974-1976, 301-308.
- ORTAYLI (İlber). *Cevdet Paşa ve Avrupa Tarihi*. İstanbul, 1986.
- ORTAYLI (İlber). "Çarlık Rusyası Yönetiminde Kars". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 9, 1978, 343-363.
- ORTAYLI (İlber). *İkinci Abdülhamit Döneminde Osmanlı İmparatorluğu'nda Alman Nüfusu*. Ankara, A.Ü.S.B.F., 1979, V+202 s.
- ORTAYLI (İlber). *İkinci Abdülhamit Döneminde Osmanlı İmparatorluğu'nda Alman Nüfusu*. Ankara, 1981, IX+148 s. (AÜSBF 100. Doğum Yılında Atatürke Armağan Dizisi: 24).
- ORTAYLI (İlber). *İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı*. İstanbul, 1983.
- ORTAYLI (İlber). "İmparatorluk Başkentinden Cumhuriyet Vilayetine (1920'ler İstanbul'u)". *Argos*, II, 14, 1989, 128-135.
- ORTAYLI (İlber). *İstanbul'dan Sayfalar*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1995, 250 s.
- ORTAYLI (İlber). "İstanbul'un Mekansal Yapısının Tarihîsel Evrimine Bir Bakış". *Amme İdaresi Dergisi*, 2, 10, 1977, 77-97.
- ORTAYLI (İlber). "İstanbul'un Mekansal Yapısının Tarihîsel Evrimine Bir Bakış". *Amme İdaresi Dergisi*, 9, 1976, s. 95-107.
- ORTAYLI (İlber). "Mustafa Reşit ve Midhat Paşalarla A. Comte ve Po-zitivistler". *Tarih ve Toplum*, 14, 1988, 102-106.
- ORTAYLI (İlber). "Onsekizinci-Ondokuzuncu Yüzyıllarda Galata". *Ta-rih Boyunca İstanbul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiri-ler*. İstanbul, 1989, 131-138.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı Döneminde Ana Hatlarıyla Kırım Hanlı-ğı". *Tarih Boyunca Balkanlar'dan Kafkaslar'a Türk Dünyası Semine-ri (29-31 Mayıs 1995)*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1996, 71-79.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı İmparatorluğu Tarihinde Üçüncü Bir Roma-dır, Bir Dördüncüsünde Yoktur. (Mülakat)". *Türkiye Günlüğü*, 11, 1990, 26-29.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Amerikan Okulları Üzerine Bir Gözlem". *Amme İdaresi Dergisi*, 9, 3, 1981, 77-102.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı İmparatorluğunda Amerikan Okulları Üze-rine Bazı Gözlemler". *Amme İdaresi Dergisi*, 14, 3, 1981, 87-96.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı Musevileri Üzerine İki Çalışma (Moşe Grosman'ın "Dr. Markus (1870-1944)" ve Avigda Levy'nin "The Sephardin in the Ottoman Empire" Adlı Eserleri Üzerine)". *Tarih ve Toplum*, XX, 115, 1993, 57.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: İnsan ve Hayvan Hakları". *Tarih ve Toplum*, 1, 2, 1984, 33-39.
- ORTAYLI (İlber). "XIX. Yüzyılda Trabzon Vilayeti ve Giresun Üzerine Gözlemler". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 171-193.
- ORTAYLI (İlber). "XVIII-XIX Yüzyıllarda Galata". *Tarih Boyunca İs-tanbul Semineri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1989, s. 31-38.
- ORTAYLI (İlber). "Yanya Vilayetine Limanı Olarak 19. Asrın İkinci Yarısında Preveze". *Belleten*, LXII, 233, 1998, 137-146.
- ORTHER (İren Komposch). "Die Kulturelle Begegnung von Orient and Okzident in Bosnien Herzegowino". *Osmanlı Araştırmaları*, 3, 1982, 281-303.
- Örtülü Tarihimiz. 2 Cilt. İstanbul, 1975.
- Oruç Beğ Tarihi. Hazırlayan: Nihal ATSIZ. İstanbul, 1972, 141+XLVII+98 s. (Tercüman 1001 Eser: 5).
- Osman Gazi: I. Padişah. İskit Yayınevi, 1959.
- "Osman Gazi'nin Rüyası". *Türk Yurdu*, XI-XII, 1, 1916-1917, 2826-2824.
- Osman Gazi'yi Anma Sempozyumu Bildirileri. Bursa, 1995.
- Osman Gazi Osmanlı Devleti'nin Kurucusu 1258-1324. İstanbul, Bakış Matbaası.
- Osman Gazi ve Dönemi: Osmanlı İmparatorluğu'nun Kurucusu, Sempozyum Bildirileri. Hazırlayan: Kadir ATLANOY, Sezai SEVİM. Bursa, Bursa Kültür, sanat ve Turizm Vakfı Yayını., 1996, 172
- Osman Turan'ın Eserlerinde Tarih ve Tarihçi İlişkileri. Editör: Bahaeddin YEDİYILDIZ, Fahri UNAN, Yücel HACALOĞLU. Ankara, 1998, 248 s.
- Osmanlı-Cumhuriyet Dönemlerinde Ülkeye ve İlimize Hizmeti Geçen Çankırı-lılar. Çankırı, Çankırı Valiliği Yayınları, 1996, 49 s.
- Osmanlı-Rus Harbi Koleksiyonu Kataloğu: 1877-1878. Ankara, Genelkur-may Başkanlığı, 1995.
- Osmanlı-Rus ve İran Savaşlarında Kürtler 1801-1900. Ankara, Sipan Ya-yıncılık, 1995, 227+55 s.
- Osmanlı Ansiklopedisi. II. İstanbul, 1993.
- Osmanlı Ansiklopedisi. 4. İstanbul, 1993.
- Osmanlı Ansiklopedisi. 1. İstanbul, 1993.
- Osmanlı Devletinde Surre-i Hiimayun ve Surre Alayları. Ankara, Diyanet İş-leri Başkanlığı Yayınları:294, 1991, XXI+377 s.
- "Osmanlı Devri Hakkında...". *Barış Dünyası Mecmuası*, I, 1, 1962, 53.
- "Osmanlı Devri Türkler İçin Karanlık Bir İstila Devridir". *Barış Dünya-sı Mecmuası*, II, 15, 1963, 335-338.
- "Osmanlı Devri Türkler İçin Karanlık Bir İstila Devridir". *Barış Dünya-*

- 51 Mecmuası, I, 1, 1962, 42-47.
- "Osmanlı Devri Türkler İçin Karanlık Bir İstila Devridir". *Barış Dünya-51 Mecmuası*, I, 2, 1962, 45-51.
- Osmanlı Dönemi Tarım İstatistikleri 1909-1913-1914*. Hazırlayan: Tefik GÜRAN. Ankara, DİE, 1997, 230 s.
- Osmanlı İmparatorluğu'nda Gerileme Dönemi*. İstanbul, Öğretmen-Öğrenci Yayınları, 1966 (Öğretmen-Öğrenci Yayınları: 8)..
- Osmanlı İmparatorluğu'nda Yükselme Devri*. İstanbul, Öğretmen-Öğrenci Yayınları, 1966 (Öğretmen-Öğrenci Yayınları: 5)..
- Osmanlı İmparatorluğu'nda Yükselme Devri <Kanuni-Sokullu>*. İstanbul, Öğretmen-Öğrenci Yayınları, 1966 (Öğretmen-Öğrenci Yayınları: 6)..
- Osmanlı İmparatorluğu'nun Kurucusu Osman Gazi ve Dönemi Sempozyumu*. Bursa, Bursa Kültür Sanat ve Turizm Yayınları Vakfı, 1996.
- Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu, Yükselişi ve Gerilemesi*. İstanbul, Bakış Matbaası, 1971.
- Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyal ve Ekonomik Tarihi Milletlerarası VII. Kongresi*. Heidelberg, 1995.
- Osmanlı İmparatorluğunda Aşiretleri İskan Teşebbüsü (1691-1696)*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1963, 16+120 s. (İ.ü Edebiyat Fak.Yayınları No: 998).
- Osmanlı İmparatorluğunun ve Türkiye'nin Nüfusu 1500-1927*. 2. Hazırlayan: Cem BEHAR. Ankara, Devlet İstatistik Enst. Yay., 1996, 105 s. (Bibliyografya; Dizin). (Tarih İstatistikleri Dizisi).
- "Osmanlı Maarif Cemiyeti". *Türk Yurdu*, V, 1, 1913, 944-945.
- Osmanlı Padişahları: Sultan Yıldırım Bayezid, Sultan I. Mehmed, Sultan II. Murad*. Hazırlayan: Hasırcızade. İstanbul, Er-Tu Yayınları, 1980, 195 s.
- Osmanlı Padişahları*. Hazırlayan: Hasırcızade. İstanbul, Menzil Neşriyat, 1983, 240 s.
- Osmanlı Padişahları: Fatih Sultan Mehmet, Sultan II. Bayezid, Yavuz Sultan Selim*. Hazırlayan: Hasırcızade. İstanbul, Menzil Neşriyat, 1980, 250 s.
- Osmanlı Padişahlarının Hayat Hikayeleri*. Hayat Yayınları, 1969, 120 s.
- Osmanlı Sempozyumu=III. Söğüt-Bilecik*. Bilecik, 1989.
- Osmanlı Tarihinin Çöküş Belgeleri: Mondros Birakışması. Sevr Antlaşması ile İlgili Belgeler*. Derleyen: Seha MERAY, Osman OLCAY. Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1972, IX+185 s. (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayını No: 409).
- Osmanlı Tarihinin Sosyal Bilimle Açıklanması ve Öteki Makaleleri*. İstanbul, Elif Yayınları, 1968, 364 s. (Elif Yayınları No: 22).
- Osmanlı Tebaası ve Toplum Düzeni*. İstanbul, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, 1992.
- Osmanlı Tokadı*. Hazırlayan: Turgut ÇEVİKER. İstanbul, Adam Yayınları, 1986, 151 s.
- Osmanlı Toplum Yapısı: Az Gelişmişliğin Tarihsel Temeli*. 2. Basım. İstanbul, Yöntem Yayınları, 1973, 350 s. (Yöntem Yayınları: 13).
- Osmanlı Toplum Yapısı: Devrim Stratejisi Açısından*. İstanbul, Ant Yayınları, 1969, 340 s. (Ant Yayınları: 24).
- Osmanlı Türkiye'sinde Ekonomi Tarihi*. Çeviren: Oğuz CEYLAN. İstanbul, Gündoğan Yayınları, 1997, 700 s.
- Osmanlı Türkiye'sinde Gündelik Hayat: Âdetler ve Gelenekler*. Çeviren: Mefkure POROY. İstanbul, Doğan Kardeş Yayınları, 1973, 208 s.
- "Osmanlı Türkleri'nin Hakkında". *Türk Yurdu*, II, 1, 1912, 662-663.
- Osmanlı Ülkesinde Hristiyan Türkler*. İstanbul, 1932, 138 s.
- Osmanlı ve Sovyet Belgeleriyle Ermeni Mezalimi*. Hazırlayan: H. Kemal TÜRKÖZÜ. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1982, XII+115 s.
- Osmanlılar Albümü*. Hazırlayan: Abdülkadir DEDEOĞLU. İstanbul, 1981, 120 s.
- Osmanlılarda ve Avrupada Çağdaş Kültürün Oluşumu* 16. 18. Yüzyıllar. İstanbul, 1986, 132 s. (Çağdaş Kültürün Oluşumu I; Metisin Yayınları Başvuru Kitapları Dizisi: I).
- OSMANOĞLU (Ayşe). *Babam Sultan Abdülhamid: Hatıralarım*. 3. Bası. Ankara, Selçuk Yayıncılık, 1986, 322 s.
- OTMANBÖLÜK (Günvar). "Dünyaya Baş Eğdiren Hakan: Kanuni". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 6-17.
- OTMANBÖLÜK (Günvar). "Tırnovada Cadı Avı". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 55-56.
- The Ottoman Empire in the Reign of Suleyman the Magnificent*. I. İstanbul, 1988.
- The Ottoman Empire in the Reign of Süleyman the Magnificent I*. İstanbul, 1988.
- The Ottoman House Papers From the Amasya Symposium 24-27 September* 1996. Oxford, 1998.
- OY (Aydın). "Hayrabolulu Caferzade Tefik ve Hayrabolu Monografisi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 57, 1988, 119-151.
- OY (Aydın). "Kalkandelen'de Harabâî Baba Tekkesi". *Çevren Dergisi*, VII, 4, 1980, 23-34.
- OY (Aydın). "Tekfurdağı İslam Muhacirleri Yardım Cem'iyeti Nizamname-i Esasiyyesi 1339 (1923)". *Tarih ve Toplum*, XIV, 84, 1990, 43-48.
- ÖZ (Baki). *Osmanlı'da Alevî Ayaklanmaları*. 2. Basım. İstanbul, Ant Yayınları, 1996.
- ÖZ (Baki). *Osmanlı'da Alevi Ayaklanması*. 1. Basım. İstanbul, Ant Yayınları, 1992, 218 s.
- ÖZ (Mehmet). "IV. Murad Devrine Ait Gelenekçi Bir İslahat Teklifi". *Türkiye Günlüğü*, 24, 1993, 80-85.
- ÖZ (Mehmet). "Osmanlı Devletinin Kuruluşu Meselesi Üzerinde Bazı Görüşler". VI. *Osmanlı Sempozyumu*. Ankara, 1992, 5-12.
- ÖZ (Mehmet). "Osmanlı İmparatorluğunda Devlet Köylü İlişkileri Hakkında Bir Kitap". *Türkiye Günlüğü*, 16, 1991, 151-155.
- ÖZ (Mehmet). XV. ve XVI. Yüzyıllarda *Canik Sancağı*. Ankara, 1999, 234 s.
- ÖZ (Tahsin). "Bursa Kaplıcaları". *Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996, 207-213.
- ÖZ (Tahsin). "Sadrazam Yunus Paşa ile Karısının Portreleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 23, 1951, 1071-1074.
- ÖZ (Tahsin). "Selim III., Mustafa IV. ve Mahmut II. zamanlarına ait birkaç vesika". *Tarih Vesikaları*, 1, 1, 1941, 20-29.
- ÖZALP (Yalçın). *Millet-i Sadıka Patırtısı ve Maraş: Kabramanmaraş'ta Ermeniler*. İstanbul, 1983, 255 s.
- OZAN (A. T.). "Şah Veli bin Kaya Antebi". *Gaziantep'i Tanıyoruz*, 2, 1, 1963, 22-23.
- ÖZBARAN (Salih). "Antonio Tenreiro'nun Osmanlı Toptaklarında Yaptığı Gezi Notları". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 55-67.
- ÖZBARAN (Salih). "Osmanlı İmparatorluğu ve Hindistan Yolu". *Tarih Dergisi*, XXV, 31, 1978, 65-147.

- ÖZBARAN (Salih). "Yayılan Avrupa, Genişleyen Osmanlı 16. Yüzyıl Başlarında Memlükler, Osmanlılar ve Portekizliler". *Tarih ve Toplum*, 13, 74, 1990, 54-56.
- ÖZBAŞ (Ömer). *Gaziantep Dolaylarında Türkmenler ve Baraklar*. Gaziantep, Cihan Matbaası, 1958, XII+112 s.
- ÖZBEK (Abdullah). *Bir Eğitimci Olarak Nasreddin Hoca*. Konya, Esra Matbaacılık, 1990, 96 s.
- ÖZBİLGİN (A. H. Erol). *Miğir Süleyman Hüsnü Paşa (1838-1892) Askeri ve Siyasi Hayatı, Kişiliği, Eserleri*. İstanbul, 1997. Doktora Tezi.
- ÖZCAN (Abdülkadir), ŞAHİN (İlhan). "II. Abdülhamid'in Hususi Mektup ve Telgrafları". *Tarih Dergisi*, 34, 1984, 417-474.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Abdi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1988, 156.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Abdurrahman Abdi Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1988, 156.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Abdülkerim Nadir Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1988, 253-254.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Ahmad Paşa, Küçük". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, 113-114.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Ahmed Cavid". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, 5-53.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Ahmed Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, 111.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Ahmed Paşa, Hain". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, 113.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Ahmed Rifat Efendi". *DİA*, 2, 1989, 120-121.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Alaeddin Bey". *DİA*, 2, 1989, 230.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Alemdar". *DİA*, 2, 1989, 363-364.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Ali Çelebi, Hısım". *DİA*, 2, 1989, 385.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Ali Paşa, Arabacı". *DİA*, 2, 1989, 424.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Asım Efendi, Çelebizade". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 477-478.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Atabey, Mehmed". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 34.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Ayyar". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 296.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Baltacı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 77-80.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Başı Bozuk". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 130.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Bende". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 431.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Beşir Ağa, Hacı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 555.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Beşir Ağa, Moralı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 555-556.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Biniş". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 184-185.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Bir İstanbul Beyefendisi: Bekir Kütükoğlu". *İlim ve Sanat Dergisi*, 35-36, 1993, 82-84.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Boynueğri Mehmed Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 316-317.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Cam-ı Cem-ayın". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 43.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Celaleddin Ağa, Mehmed". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 246.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Cemaleddin Mehmed, Karslızade". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 312-313.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Cevad Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 430-431.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Çakırcıbaşı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Çarhacı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 229-230.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Çeribaşı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 270-272.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Çeribaşılık Müessesesi". *M.S.Ü Fen/ Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1991, 196-203.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Çeşmizade Mustafa Reşid (düzenleme ve ikmal)". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 289-290.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Çuhadar". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 381-382.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Dalbatan Mustafa Paşa". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, s. 299-335.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Daltaban Mustafa Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 433-434.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Daltaban Mustafa Paşa". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1983-1987, 299-334.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Daltaban Mustafa Paşa". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, 299-334.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Defterdar Sarı Mehmed Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 98-100.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Defterdar Sarı Mehmed Paşa'nın Mali Bazı Görüş ve Faaliyetleri". *GDAAD*, 10-11, 1983, 239-248.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Defterdar Sarı Mehmet Paşa'nın Mali Bazı Görüş ve Faaliyetleri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 10-11, 1981-1982, s. 239-248.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Deli". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 132-135.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Dilsiz". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 304-305.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Doğancı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 487-489.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Doğancı". *Yeni Türk İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1995, 98-99.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Dukakinzade Ahmed Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 550-551.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Ebülfazl Mehmed Efendi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 356-357.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Edirne Vak'ası". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 445-446.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Fatih'de Nizam-ı Alem Düşüncesi". *Tarih ve Medeniyet*. İstanbul, 1994, 17-19.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Fatih'te Nizam-ı Alem Düşüncesi". *Tarih ve Medeniyet*, 3, 1994, 17-19.

- ÖZCAN (Abdülkadir). "Fatih'te Nizam-ı Alem Düşüncesi". *Tarih ve Medeniyet*. İstanbul, 1994, 45-46.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Feraizade Mehmed Said". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 366-367.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Feridun Ahmed Bey". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 396-397.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Gönüllü". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 153-155.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Güreş". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 317-320.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Hacı Ali Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 440.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Hacı İlbey". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 482.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Hacı İvaz Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 485-486.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Hadım Hasan Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 5.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Hafid Efendi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 111-112.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Halil Paşa, Arnavut". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 323-324.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Hatun". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 499-500.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Hezarpare Ahmed Paşa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1998, 301-302.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "II. Abdulhamid Devriyle İlgili Yeni Bir Kaynak: Mabeyn Katiplerinden Mehmed Tefvik Bey'in Hatıraları". *Sultan II. Abdulhamid Semineri (27-29 Mayıs 1992) Bildiriler*. İstanbul, 1994, 29-33.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "II. Abdulhamid'in Hususi Mektup ve Telgrafları". *Tarih Dergisi*, XXVIII, 34, 1984, 417-475.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "II. Mahmud'un Memleket Gezileri". *Prof. Dr. Bekir Külliçoğlu'na Armağan*. İstanbul, 1991, 361-380.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "II. Mahmud'un Yurt İçi Gezileri". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1599-1605.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "II. Mahmud'un Yurt İçi Gezileri". *XI. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1994.
- ÖZCAN (Abdülkadir). *Kanuni Devri Osmanlı Tarih Yazıcılığı*. 59 s.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Melek İbrahim Paşa". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, 221-235.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Mimar Sinan'a Siparişte Bulunanlar". *Mimarbaşı Koca Sinan: Yaşadığı Çağ ve Eserleri*. İstanbul, 1986, 131-145.
- ÖZCAN (Abdülkadir). *Mimarbaşı Koca Sinan: Yaşadığı Çağ ve Eserleri*. İstanbul, 1986.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Osmanlı'larda Kandil geceleri". *Tarih ve Medeniyet*, 6, 1994, 45-46.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Osmanlı Kanunnameleri". *Osmanlı Ansiklopedisi*. İstanbul, 1993, 20-21.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Son Dönem Osmanlı Tarihlerinde ve Ders Kitaplarında Timur". *Timur ve Timuriler Döneminin Araştırılması Günümüzdeki Sorunları Milletlerarası Sempozyumu (12-14 Haziran 1996)*. Semerkant, 1996.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Şehit Ali Paşa'ya İzafe Edilen "Tahimat-nâme"ye Dair". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, 191-203.
- ÖZCAN (Azmi). "Jamaledin Afgani's Honorable Confinement in Istanbul". *Osmanlı Araştırmaları*, 14, 1994, 283-291.
- ÖZCAN (Besim). "III. Selim'in Vatanperverliği". *Tarih ve Medeniyet*, 13, 1995, 15-17.
- ÖZCAN (Besim). "Osmanlı Bahriyesi'nde Bir İngiliz Müşavir: Sir Adolphus Slade (1804-1877)". *Askeri Tarih Bülteni*, 43, 1997, 25-46.
- ÖZCAN (Besim). "Sinop Faciası". *Tarih ve Medeniyet*, 23, 1996, 35-39.
- ÖZCAN (Hüseyin). "Abdulmalik Hilmi'nin Hayatı ve Divanının Tahli". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 75, 1991, 109-127.
- ÖZCAN (Mert). *XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Çapanoğulları*. Ankara, 1979. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÖZCAN (Tahsin). *Osmanlı İmarat Sisteminin İktisadi İşleyişi (Klasik Dönem)*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ÖZÇELİK (Ayfer). *Ali Fuat Cebesoy (1882-10 Ocak 1968)*. Ankara, Akçağ Yayınları, 1993, 418 s.
- ÖZÇELİK (Ayfer). *Ali Fuat Cebesoy Hayatı ve Faaliyetleri*. Ankara, 1989. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- ÖZÇELİK (Selahittin). "Mebusan Meclisi Zabıt Ceridelerine Göre Abdülhamit'in Mal Varlığı ve Borçları". *Celal Bayar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1997, 139-146.
- ÖZÇELİK (Yunus Nadi). *Abdullah İlahi ve Melekî't ve'l-Vaslin*. Ankara, 1990. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ÖZDAĞ (Muzaffer). "Alevi Kimliği Üzerine Bir Işık Huzmesi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 96, 1995, 49-115.
- ÖZDAĞ (Muzaffer). "Osmanlı Tarih ve Edebiyatında Türk Düşmanlığı". *Tarih ve Toplum*, 65, 1989, 265-271.
- ÖZDAĞ (Muzaffer). "Süpergüçlükten Güçsüzlüğe". *Tarih ve Medeniyet*, 16, 1995, 16-20.
- ÖZDEĞER (Hüseyin). "Halep Bölgesi Türkmenleri". *Türk İktisat Tarihi Yıllığı*, 1, 1988, 177-221.
- ÖZDEM (Ragıp Hulusi). "Bektaşilerin Coğrafi Tevezzü". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, VI, 1, 1928, 157-207.
- ÖZDEMİR (Ahmet). *Cenap Şehabettin*. İstanbul, 1975.
- ÖZDEMİR (M. Çağatay). "Fatih Medreseleri". *Türk Yurdu*, X, 33, 1990, 11-16.
- ÖZDEMİR (Mehmet). *Sosyolojik Açısından Ömer Seyfettin ve Ahmet Rasim Hikayelerinin, Yazılarının İncelenmesi, Değerlendirilmesi ve Karşılaştırılması*. Ankara, 1978. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZDEMİR (Osman Hayri). *İshak Paşa ve 476 Yıllık Şeceresi: Eserler bulunan Türk bütünlüğü*. Konya, Zafer Matbaası, 1971, VII+87+7 s.
- ÖZDEMİR (Rifat). *19. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Ankara'da Eğitim ve Öğretim 1785-1840". *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 2, 1988, 161-187.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Ankara Maddesi". *Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Türk Diyanet Vakfı, 1991, 201-209.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Harput'ta Ailenin Sosyo-Ekonomik Yapısı 1630,1919". *Türk Tarih ve Kültüründe Fırat Havzası I. Sempozyumu*. Elazığ, 1987, 80 s. ÖZDEMİR (Rifat). "Osmanlı Dönemin-

- de Antakya'nın Fiziki ve Demografik Yapısı 1709-1860". *Belle-ten*, LVIII, 221, 1994, 119-157.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Osmanlı Döneminde Antalya'nın Fiziki ve Demografik Yapısı". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1369-1405.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Osmanlı Döneminde Antalya'nın Fiziki ve Demografik Yapısı". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 133-67.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Osmanlı Döneminde Antalya'nın Fiziki ve Demografik Yapısı (1800-1867)". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 133-167.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Osmanlı Toplumunda Kadın'ın (hacun) Yeri". *Fırat Havzasının Sosyal-Kültürel ve Ekonomik Kalkınması Sempozyumu*. Elazığ, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları, 1988.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Tokat'ta Ailenin Sosyo-Ekonomik Yapısı (1771-1810)". *Belleten*, LIV, 211, 1991, 993-1052.
- ÖZDEMİR (Rifat). XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara 1785-1840. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986, 335 s.
- ÖZDEMİR (S.N). "F. Köprülünün Yazılarına Ek". *Belleten*, XXX, 120, 1966, 661-665.
- ÖZDEMİR (Yakup). "İmparatoriçe Öjeni ve Sultan Aziz". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 172-176.
- ÖZDEMİR (Yavuz). *İngiliz Yarbayı Rawlinson'un Erzurum'daki Faaliyetleri*. Erzurum, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- ÖZEL (Mehmet). "Şeker Ahmet Paşa ve Sanatı". *Kültür ve Sanat*, II, 4, 1976, 158-164.
- ÖZER (Deniz). "Kanuni Sultan Süleyman Hakkında". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 50, 1991, 14-17.
- ÖZER (Fuat). "Osmanlı Devleti'ne Yönelik Ermeni Terörünün Kaynakları ve Gayesi". *Uluslararası Terörizm ve Gençlik Sempozyumu Bildirileri*, 24-26 Nisan 1985. Sivas, Emek Matbaası, 1986, 61-67.
- ÖZERDİM (S. N.). "Abdülhak Şinasi Hisar-Ahmet Haşım". *Türk Dili*, 27, 301, 1976, 468-73.
- ÖZGEN (M. Rasim). *Alemdar Mustafa Paşa*. İstanbul, Üstünel Yayınevi, 1953, 30 s.
- ÖZGEN (M. Rasim). "Sultan Mahmud'un Anası Nakşidil Sultan Bir Fransız Melezi mi İdi?". *Tarih Hazinesi*, 1, 1950, 50-55.
- ÖZGEN (M. Rasim). *Yıldırım Bayezid*. İstanbul, Üstünel Yayınevi, 1953, 32 s.
- ÖZGEN (M. Rasim). *Yıldırım Beyazıt*. İstanbul, Üstünel Yayınevi, 1953, 32 s.
- ÖZGEN (Rasim). "Napolyon İki Türk Esirini Neden Öldürdü". *Tarih Hazinesi*, 11, 1951, 551-553.
- ÖZGİRAY (Ahmet). "Azınlıklar ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Yıkılışı". *Bilge Dergisi*, 15, 1998, 43-45.
- ÖZGÜL (Mecid Kayahan). *Leskofalı Galib: Hayatı ve Eserleri*. Ankara, 1987, XI+171 s.
- ÖZHAN (Mehmet). *Türkçülüğün Esasları Üzerine*. Ankara, 1975. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZKALE (Edip), ŞENLER (Rıza). *Haritacı Mehmed Şevki Paşa ve Türk Haritacılık Tarihi (1919 yılına kadar)*. Ankara, Harita Genel Müdürlüğü Basımevi, 1980, 85 s.
- ÖZKAM (Salih), GÖKTÜRK (Hakkı). *Mithat Paşa*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1961, 11 s.
- ÖZKAN (Enver). *Eşrefiğlü Rumi'nin Hayatı, Eserleri ve Tasavvuf Anlayışı*. Erzurum, 1994. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- ÖZKAN (Harun). *Mehmed Ali Ayni Hayatı ve Eserleri ve Tasavvufi Görüşleri*. Bursa, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZKAN (İsa). *Nasreddin Hoca Sempozyumu*. Ankara, 1997.
- ÖZKAN (İsa). "Nasreddin Hoca ve Komşu Tipler". *Nasreddin Hoca Sempozyumu*. Ankara, 1997.
- ÖZKAN (İsa). "Türk Dünyası ve Komşu Ülkelerde Nasreddin Hoca". *Za ucastie v simpoziuma na tema viliyanieto na Nastradin Hodja Virxu folkloru na Bilgariy*. Sofya, 1996, 75-81.
- ÖZKAN (Mustafa). "Hoca Mes'ud (Hayatı ve Eserlerine Dair)". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 84, 1993, 183-202.
- ÖZKAN (Nevzat). "Namık Kemal'de vatan düşüncesi". *Erciyes Dergisi*, 162, 1991, 6-7.
- ÖZKAN (Nevzat). "Şehzade Mustafanın Katli ve Edebiyatımızdaki Yankıları". *Erciyes Dergisi*, 106, 1986, 10-15.
- ÖZKARCI (Mehmet). "Gaziantep Lala Mustafa Paşa Külliyesi". *Vakıflar Dergisi*, XXV, 1995, 39-67.
- ÖZKAYA (İnayetullah). *Osmanlılık İçinde ve Dünya Milletleri Arasında Türk Milleti: Türkiye Türklerinin Oluşuna Dair Düşünceler*. İstanbul, 1932, 256 s.
- ÖZKAYA (Süleyman). *Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre "Babailik Hareketi"*. İzmir, 1997. Yüksek Lisans Tezi. ÖZKAYA (Yücel). "1750-1850 Arasında Bolu'nun Sosyal Durumuna Kısa Bir Bakış". *Çele*, 3, 1963, 10-11.
- ÖZKAYA (Yücel). "Bolu'da İç İsyanlar (1595-1850) ve Ayanlar ile Hükümet Arasındaki İlgili Hakkındaki Bazı Düşünceler". *Çele*, 1, 1963, 10-11.
- ÖZKAYA (Yücel). "Bolu Ayanları ile İlgili Belgeler". *Çele*, 19, 1964, 22-24.
- ÖZKAYA (Yücel). "Bolu ve Yeni İl'de Eşkiya Tedbiri İle İlgili Bir Belge". *Çele*, 24, 1965, 15-17.
- ÖZKAYA (Yücel). "Genel Harırlarıyla XVIII. Yüzyılda Osmanlı Sosyal Hayatı". *Askeri Tarih Bülteni*, XVIII, 34, 1993, 171-191.
- ÖZKAYA (Yücel). "Osmanlı İmparatorluğu'nda XVIII. Yüzyılda Göç Sorunu". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIV, 25, 1982, 171-211.
- ÖZKAYA (Yücel). *Osmanlı İmparatorluğunda Dağlı İsyanları (1791-1808)*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1983, 171 s. (Ankara üniversitesi D. T. C. F Yayınları No: 344).
- ÖZKAYA (Yücel). "Tanzimat Öncesi Sosyal ve kültürel Durum ve 1840-1850 Arasında Taşrada Tanzimatın Uygulanışı". *Tanzimatın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1989, 121-140.
- ÖZKAYA (Yücel). "XIX. Yüzyılda Bolu'da Sosyal Yaşantı İle İlgili Belgeler". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1745-1751.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVII. ve XVIII. Yüzyıllarda Bolu". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 115-123.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılda Trabzon'un Genel Durumu". *Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri (13-17 Ekim 1986)*. Samsun, 1988, 133-145.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısına Ait Sosyal Yaşantı

- yı Ortaya Koyan Bir Belge". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, II, 2, 1991, 303-334.
- ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısına Ait Sosyal Yaşantı-yı Otaya Koyan Bir Belge". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 2, 1991, 303-334.
- ÖZKİPER OKTAR (Tiğince). "Osmanlı Kadınları Çalıştırma Cemiyeti-i İslamiyesi 1920 Senesi Raporu". *Toplumsal Tarih*, 9, 54, 1998, 19-22.
- ÖZKIRIMLI (Atilla). *Abmet Hâşim: Hayatı, Kişiliği, Şiiri*. İstanbul, 1975.
- ÖZKIRIMLI (Atilla). *Tevfik Fikret*. İstanbul, Kuşak Ofset, 1987, 239 s. (Türk Sanatçılar Dizisi).
- ÖZKIRIMLI (Atilla). *Tevfik Fikret*. İstanbul, 1978.
- ÖZKUL (Abdurrahman). *Diinden Bugüne Nevşehir ve Yöresi Tarihi*. Kayseri, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- ÖZMEL (İsmail). "Dördüncü Murad'la İlgili İki Niğde Efsanesi". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 42, 1990, 50-53.
- ÖZMERİÇ (Nevzat Kemal). "Kanuni (Şiir)". *Çınaraltı Mecmuası*, 79, 1943, 9.
- ÖZÖNDER (Hasan). "Ertuğrul Gazi'yi Anma Törenleri Münasebetiyle". *Türk Kültürü*, XVI, 184, 1978, 235-239.
- ÖZÖNDER (Hasan). "Karaman (Larende) Mevlevihanesi". *Osmanlı Araştırmaları*, 13, 1993, 143-152.
- ÖZSARAOĞLU (Bürhan). *İstanbul Fatih'i II. Sultan Mehmet, Hayatı (Manzum)*. I. K.. İstanbul, Akın Kitabevi, 1953, 48 s.
- ÖZSAYINER (Zübeyde Cihan). "Beyazıt Medresesi ve Türk Vakıf Hat Sanatları Müzesi". *İlgi*, 45, 1986, 2-9.
- ÖZSOY (Hasan). *Diinden Bugüne Talas*. Kayseri, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- ÖZTEKİN (Ali). *Gelibolulu Mustafa Ali: Cami'ul-Bubur Der Mecalis-i Sur, Edisyon Kritik ve Tablil*. Ankara, 1996, XIV+292 s.
- ÖZTELLİ (Cahit). "Aşık Sefil Ali". *Türk Folklor Araştırmaları*, 27-16, 317, 1975, 7508-09.
- ÖZTELLİ (Cahit). "Kanuni'nin Oğlu Şehzade Bayezid'in Babasına Son Mektubu". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1105-1112.
- ÖZTELLİ (Cahit). "Tarih Boyunca Türk Kadın Tipleri". *Sivas Folkloru*, 4, 1976, 3-4.
- ÖZTOPRAK (Fahrettin). "Balkan Türkleri ve Sınavna Kadısıoğlu Şeyh Bedreddin". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 96, 1995, 15-51.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Bilyik Türkiye Tarihi: XVIII. Asır (1703-1789)*. XI. İstanbul, Doğan Kardeş Yayınları, 1967, 286 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Bilyik Türkiye Tarihi: Viyana Bozgunundan Edirne Vak'asına*. IX. İstanbul, Doğan Kardeş Yayınları, 1966.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Bilyik Türkiye Tarihi*. XII. İstanbul, Doğan Kardeş Yayınları 304 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *II. Mahmud*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1989, IX+11 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *II. Mahmud*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1989.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Kanuni Sultan Süleyman*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1989.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Keçecizade Fuad Paşa*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988, VII+107 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Osmanlı Devleti Tarihi*. I-II. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Sokullu Mehmet Paşa. Tarihîten Eserler*. İstanbul, 1945.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Süleyman Asrı". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 18-23.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Türkiye Tarihi: Başlangıçtan Zamanımıza Kadar*. 12 cilt. İstanbul, Hayat Yayınları, 1963-1967.
- ÖZTURNA (Fikret). *Sinan Dönemi Sıbyan Mektepleri*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÖZTÜRK (Ayhan). "Mısırlı İbrahim Paşa'nın Kayseri ve Civarındaki Faaliyetleri". *II. Kayseri ve Yöresi Tarihi Sempozyumu Bildirileri 16-17 Nisan 1998*. Kayseri, 1998.
- ÖZTÜRK (Ayhan). "Osmanlı Devleti Hizmetindeki Kayserililer". *I. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri*. Kayseri, 1997.
- ÖZTÜRK (Cemil). *Atatürk Devri Öğretmen Yetiştirme politikası*. Ankara, 1996, 274 s.
- ÖZTÜRK (Cemil). "Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Doğuşu I: İslahhaneler". *Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 427-442.
- ÖZTÜRK (Hıdır). *Tarihîmizde Tunceli, Ermeni Mezalimi*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1984, VII+120 s.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "16. Yüzyılda Ankara". *Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 2, 1996, 327-333.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Antakya ve Çevresinde Aşiretlerin İskanı". *I. Hatay Tarih ve Folklor Sempozyumu Bildirileri*. Antakya, 1992, 3-17.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara". *Belleten*, LII, 203, 1988, 717-721.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "XVIII. Yüzyılda Antakya ve Çevresinde Eşkiyalık Olayları". *Belleten*, LIV, 211, 1991, 963-993.
- ÖZTÜRK (Mürsel). "Hacı Bektaş-ı Veli". *Belleten*, I, 198, 1986, 885-894.
- ÖZTÜRK (Mürsel). *Hiınkar Hacı Bektaş Veli ve Çevresinde Oluşan Kültür Değerleri Bibliyografyası (Deneme)*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1991, 98 s.
- ÖZTÜRK (Nazif). "Birgivi Mehmed Efendi'nin XVII. Yüzyıl Osmanlı Dini ve Siyasi Hayatı Üzerindeki Tesirleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 50, 1987, 167-181.
- ÖZTÜRK (Nazif). "Osmanlı Düşünce Tarihi Çerçevesinde Molla Lutfi(?-900/1494)". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 47, 1987, 203-222.
- ÖZTÜRK (Necdet). "16. Yüzyılın ilk yarısında Bağdat". *Bir Dergisi*, 3, 1995, 249-259.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Fetih Öncesi İstanbul Kuşatmaları". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 37-47.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Hadidi". *DİA*, 14, 1996, 14-16.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Kazasker Vusuli Mehmet Çelebi ve Selimnamesi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 50, 1987, 9-108.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Kazıklı Voyvoda Kimdir?". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 77, 1993, 17-20.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Orhan Şaik Gökyay". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 97, 1995, 10-12.

- ÖZTÜRK (Necdet). "Orhan Şaik Gökyay (Hayatı ve Eserleri)". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 94, 1995, 27-45.
- ÖZYURT (Şeniz). *Lüleburgaz Sokullu Mehmet Paşa Külliyesi I-II*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÖZYÜKSEL (Murat). *Feodalite ve Osmanlı Toplum*. Bursa, Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayınları No:16, 1989, 154 s. (U. Ü. İ. İ. B. F. İşletme İktisadi ve Muhasebe Araş. ve Uyg. Merk. No: 16).
- Padişahlar Albümü: Kısa Osmanlı Tarihi*. İstanbul, Apa Ofset, 1959. (36 Renkli Port.).
- PAKALIN (Mehmet Zeki). *Mahmud Nedim Paşa*. İstanbul, Ahmet Saic Macbbaşı, 1940, 188 s.
- PAKALIN (Mehmet Zeki). *Mithat Paşa*. İstanbul, Ahmet Saic Macbbaşı, 1940, 259 s.
- PALA (Ayhan). *XV ve XVI. Yüzyıllarda Selanik Şehri*. Ankara, 1991. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- PALA (İskender). "Klasik Şiirde İstanbul'dan Hayat Sahneleri". *İstanbul Armağanı*, 3, 1997, 27-54.
- PALA (İskender). *Namık Kemal'in Tarihi Biyografileri*. Ankara, 1989, 219 s.
- PALA (İskender). "Osmanlılarda Haritacılık". *Askeri Tarih Bülteni*, 35, 1993, 145-149.
- PALMER (Alan). *Osmanlı İmparatorluğu: Bir Çöküşün Öyküsü*. Çeviren: Belkis Ç. DİŞBUDAK. İstanbul, Sabah Gazetesi Kültür Yayınları, 1995, 336 s.
- PAMUK (Şevket). "17. Yüzyılda Avrupa'da Basılan Kalp Paralar Osmanlı Piyasasında Niçin Kabul Görüyordu?". *Düni ve Bugünüyle Toplum ve Ekonomi*, 2, 1991, 55-62.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "1893 Kola Salgını ve 1894 Büyük Depremi". *Tarih ve Toplum*, 22, 132, 1994, 13-15.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Enver Paşa Nasıl Öldü?". *Tarih ve Toplum*, 14, 84, 1990, 13-15.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Ererya Çelebi'ye Göre İstanbul'un 1660 Yangını". *Tarih ve Toplum*, 13, 75, 1990, 31-33.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "İkiyüz Yıl Önce Vuku Bulan İstanbul'un En Büyük Sel Felaketi". *Tarih ve Toplum*, 12, 71, 1989, 34-35.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "İnciciyan'a Göre Erzincan". *Tarih ve Toplum*, 19, 114, 1993, 43-47.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "İzmir'in Büyük Yer Sarsıntıları (1688 Depreminin 300'üncü Yıldönümü Münasebetiyle)". *Tarih ve Toplum*, 12, 70, 1989, 51-52.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Osmanlı İmparatorluğunda Ermeni Nüfusu". *Tarih ve Toplum*, 24, 142, 1995, 16-18.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Sarkis Sarraf-Hovannesyanyan'a Göre İstanbul'un 1766 Büyük Depremi". *Tarih ve Toplum*, 8, 46-47, 1987, 12-16.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Divrikli Noradunkyan Ailesi ve Kapriyel Noradunkyan Efendi". *Tarih ve Toplum*, 49, 1988, 42-48.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Doğumunun 350. Yılında Ererya Çelebi Kömürçyan". *Tarih ve Toplum*, 54, 1988, 354-357.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Ererya Çelebi'ye Göre İstanbul'un 1660 Yangını". *Tarih ve Toplum*, 75, 1990, 158-160.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "İstanbul Tarihini Yazan Ermeniler". *Tarih ve Toplum*, 89, 1991, 305-309.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Kayseri'li Karakoyun Ailesi ve Ünlü Hukuk Bilgini Sarkis Karakoç Efendi (1865-1944)". *Tarih ve Toplum*, 37, 1987, 20-22.
- PANZAC (Daniel). *Osmanlı İmparatorluğunda Veba 1700-1850*. Çeviren: Serap YILMAZ; Hazırlayan: Ayşen ANADOL. İstanbul, Tarih Vakfı, 1997, 323 s. (Tarih Vakfı Yurt Yayınları: 51).
- PAPOULIA (A.). "Die Soziale Mobilität im Osmanischen Reich". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 659-665.
- PAPOULIA (A.). "Die Soziale Mobilität im Osmanischen Reich". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 659-665.
- PARLA (Canan). *Türk-İslam Şehri Olarak Diyarbakır*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- PARLATIR (İsmail). "Namık Kemal". *Milli Kültür*, 41, 1983, 50-53.
- PARLATIR (İsmail). "Namık Kemal'in edebiyatımıza getirdiği yeni değerler". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1989, s. 37-47.
- PARLATIR (İsmail). "Osmanlı Sosyal Hayatında Köleliğin Kaldırılışı". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 31, 1987, 417-420.
- PARLATIR (İsmail). "Osmanlı Sosyal hayatında Köleliğin Kaldırılışı". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 1-2, 1987, 417-420.
- PARLATIR (İsmail). "Osmanlı Sosyal hayatından Köleliğin Kaldırılışı". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 31, 1987, 417-421.
- PARLATIR (İsmail). "Türk Sosyal Hayatında Kölelik". *Belleten*, XLVII, 187, 1983, 805-830.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). "Abdurrahman Gubarî'nin Hayatı ve Eserleri". *Tarih Dergisi*, 1, 1-2, 1950, 347-357.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). *Kürt Türkleri ve Türkmenler*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1983, XVI+126 s.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). "Lütfi Paşa'yla İlgili Yeni Bir Belge". *Belleten*, XLVI, 181, 1981, 63-66.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). "Molla Lütfi ile İlgili Yeni Bir Belge". *Belleten*, XLIV, 176, 1980, 675-682.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). *Türklerde Devlet Anlayışı: İmparatorluk Devri 1289-1789*. 2. Baskı. Ankara, Semih Ofset, 1986, 175 s.
- PARRY (V. J.). "Osmanlı İmparatorluğu 1566-1617". Çeviren: Necmi ÜLKER. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 4, 1989, 151-178.
- PARRY (V. J.). "Osmanlı İmparatorluğu 1566-1617". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 4, 1989, 151-79.
- PAŞA (Memduh). "Memduh Paşa'nın Hatıralarından Parçalar-2". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 39, 1953, 2212-2216. *Pedro'nun Zorunlu İstanbul Seyahati*. 16. Y'da Türkler'e Esir Diğün Bir İspanyol'un Anıları. 1. Basım. Çeviren: Fuad CARIM. İstanbul, Güncel Yayıncılık, 1996, 185 s.
- PEKOLCAY (A. Necla). "Fatih Sultan Mehmed'in Eserlerinde Hayatından Çizgiler". *İslami Edebiyat*, 1, 2, 1989, 33-37.
- PERİNÇEK (Doğu). *Osmanlı'dan Bugüne Toplum ve Devlet*. İstanbul, Kaynak Yayınları, 1986, 313 s.
- PERROT (Georges). "Ankara'da Üç Ay". Çeviren: Hülya TUFAN. *Ankara Ankara*. Derleyen: E. BATUR. Ankara, Yapı Kredi Yayınları, 1994, 269-278.

- PEYFUSS (Max Demeter). "Die Balkantürken Im Lichte Der Österreichischen Balkanforschung des 19. Jahrhunderts". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1117-1127.
- PEYFUSS (Max Demeter). "Die Balkantürken im Lichte der österreichischen Balkanforschung des 19. Jahrhunderts". *Osmanlı Araştırmaları*, III, 1982, 133-146.
- PHİLİPS (Price Morgan). *Türkiye Tarihi. İmparatorluktan Cumhuriyet'e Kadar*. Çeviren: Sabahattin ATALAY. İstanbul, Ararat Yayınevi, 1977, 298 s.
- PİLAVOĞLU (Mehmet Kemal). *Ankara'nın Tarihi Halleri*. Ankara, Nüve Matbaası, 1976, 35 s.
- PINAR (İlhan). "1720'li Yıllarda İzmir'den Bir Mektup". *Toplumsal Tarih*, I, 6, 1994, 50.
- PINAR (İlhan). "Alfred Kerr'in İzmir'i". *Tarih ve Toplum*, XX, 119, 1993, 20-22.
- PINAR (İlhan). "Alman Gezgin J.P. Fallmerayer Gözüyle 19. Yüzyılda Trabzon". *Tarih ve Toplum*, 27, 159, 1997, 8-11.
- PINAR (İlhan). "Arabacı Döbel ve İstanbul (1832)". *Toplumsal Tarih*, IV, 24, 1995, 22-27.
- PINAR (İlhan). "Cumhuriyet Öncesi Kadınlar". *Toplumsal Tarih*, I, 5, 1994, 18-22.
- PINAR (İlhan). "Hans Barch'ın Gözüyle Cumhuriyet Öncesi İzmirli Kadınlar". *Toplumsal Tarih*, I, 5, 1994, 18-22.
- PINAR (İlhan). "İda Pfeiffer'in İzmir'i". *Toplumsal Tarih*, 3, 16, 1995, 39-41.
- PINAR (İlhan). "İzmir'de Veba". *Toplumsal Tarih*, I, 2, 1994, 22-25.
- PINAR (İlhan). "J. H. Petterman'ın İzmir Notları". *Toplumsal Tarih*, II, 9, 1994, 10-12.
- PINAR (İlhan). "Karsten Niebuhr'un Gözüyle 1760'larda Mardin ve Diyarbakır". *Tarih ve Toplum*, 27, 161, 1997, 41-45.
- PINAR (İlhan). "Lamartin, Saint-Simonculuk ve İzmir". *Toplumsal Tarih*, II, 11, 1994, 15-17.
- PINAR (İlhan). "Talihsiz Bir Gezgin: Otto Friedrichs von Richter'in İzmir'i (1815)". *Tarih ve Toplum*, 27, 157, 1997, 50-53.
- PINAR (İlhan). "Yüzyıl Başındaki İzmir Hakkında Bazı Genel Bilgiler". *Toplumsal Tarih*, III, 17, 1995, 38-42.
- PINSON (Mark). 500. *Sene Mînasebetiyle İstanbul'un Kültür Merkezi Olarak Teşekkülü Meselesi: Tarihi ve Sosyolojik Deneme*. İstanbul, 1953, 22 s. (Türkiye Harsi ve İctimai Araştırmalar Derneği Seri: A, Sayı: 24).
- PİYALE (Mesut). *Trabzon'da Eğitim ve Kültür Hayatı (1839-1923)*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- PLANA (Emin). "1875-1877'de Doğu Bunalımı Süresince Arnavutların Hareketleri, Ayaklanmaları ve Ayasofyanos Anlaşmasına Karşı Direnci". *Çevren Dergisi*, VI, 1-2, 1979, 19-34.
- PLANA (Şevket). "Arnavutlar Arasında Nasrettin Hoca". *Çevren Dergisi*, V, 15, 1977, 101-104.
- POLAR (A. Zeki). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Çöküş Sebepleri*. İstanbul, Ak Yayınları, 1962, 112 s.
- POLAR (A. Zeki). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Çöküş Sebepleri (Deneme)*. İstanbul, 1962, 112 s.
- POLAT (İlkour). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Açılan Amerikan Okulları Üzerine Bir İnceleme". *Belleten*, LII, 203, 1988, 627-652.
- POLIAK (A. N.). "İslam Feodalizmi". Çeviren: Hilmi Ziya ÜLKEN. *Sosyoloji Dergisi*, I, 1942, 250-270.
- POMİANKOWİSKİ (J.). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Çöküşü*. Çeviren: K. TURHAN. İstanbul, Kayihan Yayınları, 1990, 389 s.
- Popovic. "İles Mevlevihane dans le Sud Est European". *Osmanlı Araştırmaları*, 13, 1993, 153-158.
- "Population of Bosnia in the Ottoman Period: A Historical Overview". *A Survey of Islamic Cultural Monuments Until the End of the Nineteenth Century in Bosna*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1996.
- Prens Lütfullah Dosyası. Sunan: Cavit TÛTENGİL, Vedat GÛNYOL. İstanbul, Çan Yayınları, 1977, 79 s.
- Prens Sabahattin: *Hayatı ve İlmi Müdafaaları*. Hazırlayan: Nezahat Nurrettin EGE. İstanbul, 1977, XVI+522 s. (Prens Sabahattin Kütüphanesi: 1).
- Prof. Doğan Kuban'a Armağan. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1996.
- Prof. Dr. Abdurrahman Çaycı'ya Armağan. Ankara, 1995, 527 s.
- Prof. Dr. Bayram Kodaman'a Armağan. Samsun, 1993.
- Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'na Armağan. İstanbul, 1991, 590s
- Prof. Dr. Dursun Yıldırım Armağanı. Ankara, 1998.
- Prof. Dr. Fadıl Hakkı Sur'un Anısına Armağan. Ankara, 1983, 695s
- Prof. Dr. Fikret Işıltan'a 80. Doğum Yılı Armağanı. İstanbul, 1995.
- Prof. Dr. Güner İnal'a Armağan. Ankara, 1993, 604s
- Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı. Ankara, 1995, 546s
- Prof. Dr. Halil İnalçık Armağanı 80. Doğum Yıldönümünü Mînasebeti İle. 1. İstanbul, Eren Yayıncılık.
- Prof. Dr. Osman Ersoy'a Armağan. Ankara, 1990.
- Prof. Dr. Osman Turan'ın Eserinde Tarih ve Tarihçi İlişkileri. Ankara, 1998.
- Prof. Dr. Şerafettin Turan Armağan. Elazığ, 1996, 284s
- Prof. Dr. Şiikri Elçin'e Armağan Sayısı. Ankara, 1993.
- Prof. Dr. Ümit Yaşar Doğanay'ın Anısına Aramağan. II. İstanbul, 1982.
- Prof. Dr. Yavuz Abadan'a Armağan. Ankara, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1969, 895s
- Prof. Dr. Yılmaz Önge Armağanı. Konya, 1993, 368s
- Prof. Fehmi Yavuz'a Armağan. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1983.
- Prof. Radu Manulescu (in Memory of). Bucarest, 1996.
- Prof. Dr. Jale Akipek'e Armağan. Konya, 1991.
- PURGSTALL (Baron Joseph Von Hammer). *Osmanlı Devleti Tarihi*. 13. İstanbul, 1983-1986, 240 s.
- R. (T.). "Avcı Sultan Mehmet". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 28, 1952, 1407-1410.
- R.A.S.. "Onaltıncı Asırda İstanbul'da Fuhuş Hayatı". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 32, 1952, 1672-1676.
- RADO (Şevket). "Fatih'in Mumyası Meselesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 123-125.
- REFİK (Ahmet). "Cellat Kara Ali". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 32, 1952, 1654-1657.
- REFİK (Ahmet). *Eski İstanbul*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1998, 104 s.
- REFİK (Ahmet). *Kadınlar Saltanatı*. İstanbul, 1332.
- REFİK (Ahmet). "Kahraman Erlerimize Dair". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 34, 1952, 1769-1774.
- REFİK (Ahmet). *Lale Devri*. İstanbul, 1928.
- REFİK (Ahmet). *Onaltıncı Asırda İstanbul Hayatı (1553-1591)*. İstanbul, Toprak Ofset, 1988, XVI+155 s.
- REFİK (Ahmet). *Osmanlı Devrinde Zorbalar*. İstanbul, 1932, 63 s.

- REFİK (Ahmet). "Yavuz Sultan Selim'in Askeri Dehası". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 33, 1952, 1715-1718.
- REFİK (İbrahim). "Düşünce Dergahının Bilge Şeyhleri: Sahhaflar". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 37-40.
- REMERAND (Gabriel). *Tepedenlenli Ali Paşa Aslen Türktür*. Çeviren: Ali Kemali AKSÜT. İstanbul, İktbal kitabevi, 1939, 296 s.
- Remzi Oğuz Arık Armağanı*. Ankara, 1987, 300s
- RENDİ (Günsel), DORİGATO (A.). *Yüzyıllar Boyunca Venedik ve İstanbul Görünimleri=Vedute di Venecia ed İstanbul Attraverso i secoli*. İstanbul, 1995.
- RENDİ (Günsel). *Dünya Kenti İstanbul=İstanbul World City*. İstanbul, 1996.
- RENDİ (Günsel). "İstanbul, the Capital of Two Empires". *Masterworks of Man and Nature Preserving our World Heritage*. Australia, 1992.
- RENDİ (Günsel). *Osmanlı Padişah Portreleri. Bir 19. Yüzyıl Albümü=A 19th Century Album of Ottoman Sultans' Portraits*. Milano, 1992.
- RENDİ (Günsel). "Osmanlı Sultanlarının Soyağacı". *P Dergisi*, 2, 1996, 81-92.
- RENDİ (Günsel). "Sinan Döneminde Haritacılık: Ali Macar Reis Atlası ve Benzerleri". *Uluslararası Mimar Sinan Sempozyumu, Ankara 24-27 Ekim 1989*. Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1996, 359-370.
- RENDİ (Günsel). "Türk Ressamı Diye Anılan Jean Etienne Liotard". *Sanat Dünyamız*, V, 13, 1978, 12-21.
- Resimli Yeni Lügat ve Ansiklopedi: Ansiklopedik Sözlük*. IV. İstanbul, 1978.
- REŞAT (Ali). *Avrupa ile Miimesabat-ı Hariciyemiz Nokta-i Nazarından Tarih-i Osmanî*. İstanbul, 1329, 776 s.
- REŞAT (Ali). *Devlet-i Osmaniye Asr-ı Hazır Tarihi*. İstanbul, 1328, 488 s.
- Reşit Rahmeti Arat İçin*. Ankara, Üniversite Basımevi, 1966, 464s
- REYCHMAN (Jan). "1945'den Beri Polanya'da Türkiye Tarihiyle İlgili Çalışmalar". *Belleten*, XXVIII, 109, 1964, 153-159.
- REYCHMAN (Jan). "XIX. Yüzyılın Altmış Senelerinde, Batı Avrupa'da Türk ve Leh Göçleri Arasındaki İşbirliği". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 616-618.
- REYCHMAN (Jan). "XVIII. Yüzyıl'da Lehistan Uygarlığı'nda Görülen Türk Etkileri". *Belleten*, XXVIII, 112, 1964, 757-767.
- REYHAN (Cenk). *Türk Siyasi Tarihinde Prens Sabahattin ve Cemiyeti*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi.
- REYHANLI (Tülay). "Havsa'daki Sokollu veya Kasım Paşa Külliyesi Hakkında Tamamlayıcı Notlar". *Türkiyat Mecmuası*, XIX, 1980, 241-250.
- RIZA NUR. *Türk Tarihi*. 2. Basım. IV. İstanbul, Tokar Yayınları, 1979, 380 s.
- RIZA NUR. *Türk Tarihi*. 2. Basım. II. İstanbul, Tokar Yayınları, 1979, 384 s.
- RIZA NUR. *Türk Tarihi*. 2. Basım. III. İstanbul, Tokar Yayınları, 1979, 333+(2) s.
- RIZA NUR. *Türk Tarihi*. 2. Basım. V. İstanbul, Tokar Yayınları, 1979, 358 s.
- RIZA NUR. *Türk Tarihi*. 2. Basım. VII.. İstanbul, Tokar Yayınları, 1979, 350 s.
- RIZA NUR. *Türk Tarihi*. 2. Basım. VI. İstanbul, Tokar Yayınları, 1979, 400 s.
- RIZA NUR. *Türk Tarihi*. 2. Basım. I. İstanbul, Tokar Yayınları, 1978, 349 s.
- Rıza Tevfik'in Tekke ve Halk Edebiyatı ile İlgili Makaleleri*. Editör: Abdullah UÇMAN. Ankara, 1982, 379 s.
- RİZAY (İskender). "Osmanlı ve Batı Kaynaklarına Göre Arnavutlarda "Besa"". *Çevren Dergisi*, IX, 34, 1982, 37-40.
- RODRİGUE (Aron). "Ondokuzuncu Yüzyılda Türkiye Yahudilerinin Batılılaşması: Çok Dilli Bir Cemaatin Oluşumu". *Tarih ve Toplum*, 6, 31, 1986, 17-21.
- "Romanya Tarihine Ait Türk Kaynakları". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973.
- RÖMERAN (Gabriel). *Tepedenlenli Ali Paşa*. Çeviren: Ali Kemali AKSÜT. İstanbul, İktbal kitabevi, 1939, V+296 s.
- ROUX (Jean Paul). "Ortaçağ Türk Kadını". Çeviren: Gönül YILMAZ. *Erdem*, 6, 18, 1990, 693-724.
- ROUX (Jean Paul). *Türklerin Tarihi: Büyük Okyanus'tan Akdeniz'e İki Bin Yıl*. Çeviren: Galip ÜSTÜN. İstanbul, Milliye Yayınları, 1989, 340 s.
- RUHANİ (S. Kazım). *Osmanlı-Safevi Esnaf Teşkilatı (XVI. ve XVII. Yüzyıllarda)*. İstanbul, 1976. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- RUNCİMAN (Steven Sir). "Tarih Devirleri Boyunca İstanbul". *Tarihten Sesler*, 3, 1943, 18-22.
- Rusların Emelleri, Anadolu'nun Taksimi*. Çeviren: Babaeski Hüseyin Rahmi. İstanbul, Yeni İstanbul Kültür Yayınları, 1969, 64 s.
- RUSTOV (Dankvart A.). "Atatürk'ün Tarihsel Başarısı". Çeviren: Can YÜCEL. *Çevren Dergisi*, VIII, 31, 1981, 29-45.
- RÜŞTÜ BEY. *Mobuslarımıza Ayanımıza Hediye Halimizi Musavver İstida*. İstanbul, Ebuzziya Basımevi, 1330, 55 s.
- S. Ü. H. F. D. Prof. Dr. Halil Cin'e Selçuk Üniversitesinde Onuncu Hizmet Yılı Armağanı. Konya, 1995.
- S. Ü. H. F. D. Prof. Dr. Süleyman Arslan'a Armağan. Konya, 1998.
- S.Ü. Fen-Edebiyat Fakültesi Edebiyat Dergisi. Konya, 1995.
- S.Ü.H.F.D. Prof. Dr. Coşkun Üçok'a Armağan. 2. Konya, 1989.
- SABAHATTİN (Prens). *Türkiye Nasıl Kurtarılabılır?*. İstanbul, Elif Yayınları, 1965, 64 s. (Elif Yayınları: 17).
- SABRİ (Süleyman). *Van Tarihi ve Kürt Türkleri Hakkında İncelemeler*. 3. Basım. Hazırlayan: Gamze GAYELİOĞLU. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1983, XII+122 s.
- SABRİ (Şakir). *Gaziantep Büyükleri: Beyyüz Elli Yıllık Alim ve Şairleri*. Gaziantep, Halk Fırkası Matbaası, 1934, 191 s.
- SABRİ BEY. *Hüseyin Cahid ve Sabri Beylerin Mubakemeleri*. İstanbul, Matbaayı Ebuzziya, 1330, 39 s.
- SADİ (Fazıl). "Fatih'in Türk ve Dünya Tarihindeki Mevkii". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2292-2295.
- SADIK (Samim). *Mimar Sinan, Hayatı, Eseri*. Ankara, 1963, 129 s.
- SADRETTİN CELAL. "İzzet'i Niçin Taziz Ediyoruz?". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, VII, 5, 1931, 9-13.
- Sadun Aren'e Armağan*. Ankara, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, 1989.
- SAGLAM (Feyyaz). "Türk Dünyası Edebiyatı'nda Yeni Bir Alan: Yunanistan (Batı Trakya) Türkleri Edebiyatı". *Bilge Dergisi*, 16, 1998, 18-22.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "15. Yüzyılın Sonu İle 16. Yüzyılın Başında

- Bursa'da Kölelerin Sosyal ve Ekonomik Hayattaki yeri". *Gelişme Dergisi* 1979-1980 Özel Sayısı, 1981, 67-138.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "17. Asrın Sonunda Bolu ve Bolulular". *Çele*, 36, 1966, 26-33.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bir Kışlak Anlaşmazlığı". *Çele*, 26, 1965, 4-7.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bolu Tarihiyle İlgili Vesikalar". *Çele*, 1, 8, 1963, 12-15.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Fatih'in Son Yıllarında Bakır Para Basılması ve Dağıtılması İle İlgili Belgeler". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 6, 1968, 72-75.
- SAİP (Ahmet). *Abdülhamit'in Saltanatının İlk Günleri*. Editör: Ruhi TURFAN. İstanbul, 1983, 97 s.
- Sai Mustafa Çelebi, *Tezkiretî'l Bünyan: Mimar Sinan'ın Kendi Ağzından Hayatı ve Eserleri*. Yayınlayan: Sadık ERDEM. İstanbul, Binbirdirek Matbaası, 1988, 93 s.
- SAİT PAŞA. *Sait Paşa. Anılar*. Hazırlayan: Şemsettin KUTLU. İstanbul, 1977.
- SAK (İzzet). 16. ve 17. Yüzyıllarda Konya'da Kölelik Müessesesi. Konya, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- SAK (İzzet). "Konya'da Köleler (16. Yüzyıl Sonu-17. Yüzyıl)". *Osmanlı Araştırmaları*, 9, 1989, 159-197.
- SAKAL (Fahri). "Ağaoğlu Ahmedin Demokrasi anlayışı". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, X, 34, 1996, 195-222.
- SAKAL (Fahri). *Ağaoğlu Ahmet Bey*. Samsun, 1995. Doktora Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SAKAL (Fahri). "Medeniyet Tarihinde Din Faktörü". *Üçüncü Göz*, 1, 1996, 3-5.
- SAKAL (Fahri). "Osmanlı Devleti'nde Zımmiler Hakkında Bazı Bilgiler". *Akademik Aç*, 1, 1996, 160-171.
- SAKAOĞLU (Necdet). "1892 Ramazanı'nda Direkterası". *Tarih ve Toplum*, 13, 76, 1990, 50-53.
- SAKAOĞLU (Necdet). *Çeym-i Cibani Amasra*. İstanbul, 1966.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Dersaadet Dilencileri ve Bir Belge". *Tarih ve Toplum*, 38, 1987, 86-88.
- SAKAOĞLU (Necdet). "İstanbul'un Osmanlı Kimliği". *İstanbul*, 18, 1996, 37-42.
- SAKAOĞLU (Necdet). "İstiklal Harbi Mücahidi Mülazım-ı Evvel Nazım Derviş (1892-1959)". *Toplumsal Tarih*, 6, 35, 1996, 7-12.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Memurlar Tarihi İçin Belgeler". *Toplumsal Tarih*, 7, 38, 1997, 7-12.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Osmanlı'da Salgınlar". *Toplumsal Tarih*, IV, 22, 1995, 23-25.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Seyyid Garip Musa Ocağı". *Tarih ve Toplum*, 11, 61, 1989, 22-29.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Vezir Hafız Veliyeddin Paşa'nın Gizli Kalan ayaklanması; bir Siyasal Yasaklama Örneği". *Tarih ve Toplum*, 73, 1990, 34-39.
- SAKAOĞLU (Saim). "17. Yüzyıl Aşık Edebiyatı Üzerine Notlar: Burmalı Halil (?-1636/1637)". *Türk Dili*, 496, 1993, 255-262.
- SAKAOĞLU (Saim). "Namık Kemal, Bahar-ı Daniş ve Türk Masalları". *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1988, 1-12.
- SALAHİ (Mehmet). *Girid Meselesi 1866-1889*. Hazırlayan: Münir AKTEPE. İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1967, XV+127 s.
- SALİHLİOĞLU (Halil). "Derviş Mehmet Paşa: Kişiliği ve Ekonomi Anlayışı". *Toplum ve Bilim*, 2, 1977, 47-64.
- SALİHOĞU (Ahat). "Ahmet Zeki Velidi Togan Bibliyografyası". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 93, 1994, 209-231.
- SALİM (Ali). *İstanbul ve Eski Eserleri*. İstanbul, Milli Mecmua Basımevi, 1933, 216 s.
- SALİS (Renzo Sertoli). *Mubteşem Süleyman*. Çeviren: Şerafettin TURAN. Ankara, Ankara Üniversitesi Dil-Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, 1963, VII+332 s. *Salih Zeki Bey. Mebhas-ı Cazibe-i Umumiye*. İstanbul, Matbaa-i Amire, 1328, 178 s. *Salih Zeki Bey. Mebhas-ı Hararet-i Harekiye*. İstanbul, Matbaa-i Amire, 1327.
- SAMANİ (Hasan). *Yugoslavya'da Etnik Yapı ve Politika (1918-1922)*. Ankara, 1997. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- SAMİC (Jauna). "Le Tekke Mevlevi de Bembasa a Sarajevo". *Osmanlı Araştırmaları*, 13, 1993, 159-176.
- SAMUR (Sabahattin). "Cebel-i Havran'da Dürziler ve Sultan Abdülhamit'in Bunlarla İlgili Politikası (1878-1900)". *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5, 1994, 399-408.
- SAMUR (Sabahattin). *Suriye Vilayeti'nin İdari ve Sosyal Yapısı (1840-1908)*. Ankara, 1989. Doktora Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- SANAY (Belkis). *Samet Ağaoğlu'nun Hayatı, Sanatı, Eserleri*. Ankara, 1996. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- SANÇAR (Nejdet). "Fatih". *Çınaraltı Mecmuası*, 58, 1942, 12.
- SANÇAR (Nejdet). "Gazi Osman Paşa". *Çınaraltı Mecmuası*, 61, 1942, 12-13.
- SANÇAR (Nejdet). "İkinci Murat". *Çınaraltı Mecmuası*, 77, 1943, 10-11.
- SANÇAR (Nejdet). "Topal Osman Paşa". *Çınaraltı Mecmuası*, 28, 1942, 5.
- SANÇAR (Nejdet). "Turgut Paşa". *Çınaraltı Mecmuası*, 41, 1942, 8-9.
- SANÇAR (Nejdet). "Türk Kahramanlıkları". *Çınaraltı Mecmuası*, 62, 1942, 6-7.
- SANÇAR (Nejdet). "Yavuz Selim". *Çınaraltı Mecmuası*, 36, 1942, 9.
- SANDER (Oral). *Siyasi Tarih: Birinci Dünya Savaşının Sonundan 1980'e Kadar*. İstanbul, İmge Yayınları, 1989, 234s.
- SARAÇ (Bünyamin). "Şükrü Saraçoğlu". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 391-405.
- SARAÇ (Celal). "Asar-ı Bakiye'nin Üçüncü Cildi Hakkında Kısa Bilgi". *Bilim Tarihi Dergisi*, 30, 1994, 7-12.
- SARAÇ (Celal). "Salih Zeki Bey'e Göre Vidinli Tevfik Paşa". *Bilim Tarihi Dergisi*, 9, 1992, 3-10.
- SARAÇ (Celal). "Salih Zeki Bey'in Bazı Makaleleri". *Bilim Tarihi Dergisi*, 7, 1992, 3-9.
- SARAÇ (Celal). "Salih Zeki Bey'in Eserleri: Asar-ı Bakiye". *Bilim Tarihi Dergisi*, 18, 1993, 3-15.
- SARAL (Mehmet Vafsi). *Osman Bey*. İstanbul, Erenler Matbaası, 1988, 48 s.
- SARAY (Mehmet). *Afganistan ve Türkler*. İstanbul, İ. Ü. Edb. Fak. Matbaası, 1987.
- SARAY (Mehmet). "Balkanlarda Rus Yayılması: Gazi Osman Paşa ve Plevne Müdafaası". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1983-1987, 551-576.
- SARI (Djilali). *Morisques et Ottomans au XVIe siècle*. XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 2067-2072.

- SARI (Mehmet). *Sabıhi Şeyh Ahmed Dede Hayatı Edebi Kişiliği Eserleri ve Türkçe Divanı'nın Tenkitli Metni*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- SARI (Nil). "Cemiyet-i Tibbiye-i Osmaniyye ve Tıp Dilinin Türkçeleşmesi Akımı". *I. Milli Bilim Tarihi Sempozyumu*. İstanbul, 1987, 121-142.
- SARI (Nil). "*Hilal-i Ahmer Hemşireleri*". *Tarih ve Medeniyet*, 18, 1995, 51-56.
- SARIAHMETOĞLU (Nesrin). "Armanstuo (Ermenilik)". *Bilge Dergisi*, 16, 1998, 73-75.
- SARICAOĞLU (Fikret). "Ebu Bekir b. Behram (Ö. 1691), Osmanlı Coğrafyacısı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 110-111.
- SARICAOĞLU (Fikret). "Harita, Osmanlılar Dönemi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 210-216.
- SARICAOĞLU (Fikret). "Hasan Paşa, Seyyid (ö. 1748), Osmanlı Sadrazamı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 339-340.
- SARICAOĞLU (Fikret). "Hasan Paşa, Şerif (ö. 1791), Osmanlı Sadrazamı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 340-341.
- SARIHAN (Zeki). "1914'de İstanbul'da Kurulan Laz Talebe Cemiyeti". *Toplumsal Tarih*, 2, 8, 1994, 44-49.
- SARIKAVAK (Kazım). *Yanyalı Esat Efendi*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- SARIKOYUNCU (Ali). *Hüseyin Avni Paşa'nın Hayatı, Hizmetleri, Siyasi Fikir Faaliyetleri*. Ankara, 1985. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- SARIKOYUNCU (Ali). "Serasker Hüseyin Avni Paşa'nın Hizmetleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 31, 1991, 31-48.
- SARIKOYUNCU (Ali). "Serasker Hüseyin Avni Paşa'nın, Siyasi Fikir ve Faaliyetleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 32, 1992, 81-99.
- SARIYILDIZ (Gülден). "Karanina Tarihinden Bir Yaprak: Kuleli Tahfuzhanesi". *Bilim Tarihi Dergisi*, 19, 1993, 25-30.
- SARIYILDIZ (Gülден). *Karantina Teşkilatının Kuruluşu ve Faaliyetleri (1838-1876)*. İstanbul, 1986. Yüksek Lisans Tezi.
- SARUHAN (Zeki). "Laz Talebe Cemiyeti". *Toplumsal Tarih*, II, 8, 1994, 55-59.
- SAVAŞ (Saim). 16. *Asırda Sivas'ta Kurulan Ali Baba Zaviyesi'nin Dini, Sosyal ve Ekonomik Fonksiyonları Hakkında Bir Araştırma*. Ankara, 1990. Doktora Tez. Ankara Üniversitesi.
- SAVAŞ (Saim). *Bir Tekkenin Dini ve Sosyal Tarihi Sivas Ali Baba Zaviyesi*. İstanbul, 1992.
- SAVAŞ (Saim). "Dokuz Asırlık Türk Şehri Sivas". *Tarih ve Medeniyet*, 23-24, 1996, 18-23, 27-3.
- SAVAŞ (Saim). "Hicri 1214-1219 (1799-1804) Tarihleri Arasında Sivas Halkının Kullandığı Eşyalara Kısa Bir Bakış ve Kullanılan Silahlar". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 1984, 41-53.
- SAVAŞ (Saim). "Kanuni Dönemi ve Sonrası Dokuz Asırlık Türk Şehri Sivas II". *Tarih ve Medeniyet*, 24, 1996, 27-32.
- SAVAŞ (Saim). "Sivas'ta Büyük ve Küçük Ali Baba Zaviyeleri". *Vakıflar Dergisi*, XXI, 1990, 58-65.
- SAVAŞ (Saim). "Sivas'ta Büyük ve Küçük Ali Baba Zaviyeleri". *Vakıflar Dergisi*, 21, 1990, 133-151.
- SAVAŞ (Saim). "Sivas Valisi Dağıstani Ali Paşa'nın Muhallefatı". *Arya ve Avrupa Türk Devletleri Tarihi*. Konya, Atlas Kitabevi, 1991.
- SAVAŞ (Saim). "Sivas Valisi Dağıstani Ali Paşa'nın Muhallefatı: XVIII. Asrın Sonunda Osmanlı Sosyal Hayatına Dair Önemli Bir Belge". *Belgeler*, XV, 19, 1993, 249-292.
- SAVAŞ (Saim). "Sivas Zaviyeleri". *Toplumsal Tarih*, 5, 28, 1996, 52-57.
- SAVAŞ (Saim). "Tokat'ta Hoca Sümbül Zaviyesi". *Vakıflar Dergisi*, 24, 1994, 199-209.
- SAVAŞ (Saim). "Tokat Hoca Sümbül Zaviyesi". *Toplumsal Tarih*, I, 4, 1994, 52-58.
- SAVAŞ (Saim). "Tokat Hoca Sümbül Zaviyesi". *Vakıflar Dergisi*, XXIV, 1994, 199-208.
- SAVAŞ (Saim). "XVIII. Asırda Sivas'ta Bir Ayan Ailesi Zaralı-zadeler". *Ege Üniversitesi Tarih İncelemeleri Dergisi*, XI, 1996.
- SAVAŞ (Saim). "XVIII. Asırda Sivas'ta Bir Ayan Ailesi Zaralı-zadeler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 8, 1993, 81-97.
- SAVCI (Fahrettin). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yabancı Okullar (1839-1914)*. Ankara, 1983. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- SAY (Yağmur). "'Bir Şart-Bir Dilek' Adlı Broşürler İle 'Bayburd Müslüman Dilendirmezler Cemiyeti' Hakkında Bir İnceleme Denemesi". *Belleten*, 56, 216, 1992, 531-550.
- SAY (Yağmur). *Fatih Dönemi Tıp Çalışmaları ve Mübtedi: İslama Dönmüş Hekim Yakup Paşa*. Ankara, Tıp Fakültesi Yayınları Ankara Üniversitesi, 1991.
- SAY (Yağmur). "Seyyid Battal Gazi". *Alevilik Araştırmaları*, 1, 1998, 45-83.
- SAY (Yağmur). "Seyyid Battal Gazi Külliyesi". *Vakıf ve Kültür*, 1, 2, 1998, 35-40.
- SAY (Yağmur). *Seyyid Battal Gazi Külliyesi*. Eskişehir, 1996. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- SAYAR (Ahmet Güner). "Melamilik ve Osmanlı Ekonomisi Üzerindeki Etkileri". *Tarih ve Toplum*, 9, 51, 1988, 19-21.
- SAYAR (Ahmet Güner). "Osmanlı Devleti'nde Padişahın İlmi Çalışmalar Üzerindeki Kontrolüne Dair Bazı Tesbitler". *İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 2, 1984, 255-263.
- SAYAR (Nihad). *Türkiye İmparatorluk Dönemi Siyasi, Askeri ve Mali Olayları*. İstanbul, 1977, XVIII+318 s.
- SAYDAM (Abdullah). "Esir Pazarlarında Yasak Ticaret: Hür İnsanların Satılması". *Toplumsal Tarih*, 5, 28, 1996, 43-49.
- SAYDAM (Abdullah). *Kırım ve Kafkas Göçleri (1856-1876)*. Ankara, 1997, 235 s.
- SAYILI (Aydın). "Ortaçağ Bilim ve Tefekküründe Türklerin Yeri". *Er-dem*, I, 1, 1985, 169-186.
- SAYILI (Aydın). "Turkish Contributions to scientific work in İslam". *Belleten*, XLIII, 172, 1979, 715-737.
- SAYILI (Aydın). "Üçüncü Murad'ın İstanbul Rasathanesi'ndeki Mücessem Yer Küresi ve Avrupa ile Kültürel Temasları". *Belleten*, XXV, 99, 1961, 397-445.
- SAYIN (Hidayet). *Yıldırım Beyazıt*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- SAZLIDERE (Şükrü). "Talat Paşa Vahdettin'in Nasıl Hal Edecekti". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 27, 1952, 1361-1364.

- SCHİCK (Irwin Cemil). "Osmanlılar, Azınlıklar ve Yahudiler". *Tarih ve Toplum*, V, 29, 1986, 34-42.
- SCHİCK (Irwin Cemil). "Osmanlılarda Azınlıklar ve Yahudiler". *Tarih ve Toplum*, 29, 1986, 290-298.
- SCHİELE (Renate). XIX. Yüzyılda İstanbul Hayatı. İstanbul, Apa Ofset, 1988, 106 s. (Resim).
- SCHMİEDE (H. Ahmed). "Prusya Kaynaklarına Göre Giritli Ali Aziz Efendi'nin Berlin'e Gelişi". *Türk Edebiyatı*, 224, 1992, 40-41.
- SCHNEIDER (Alfons Maria). "XV. Yüzyılda İstanbul'un Nüfusu". *Belleten*, XVI, 61, 1952, 35-48.
- SCHNEİGGER (Solomon). "Türkler Neden Yenilmezler". *DES*, 3, 1977, 18-27.
- Science and Empires*. Editör: Patrick PETITJEAN. Dordrecht, Kluwer Academic Publishers, 1992.
- Scientific Aspects of European Expansion*. Editör: William K. STOREY. Hampshire, Variorum, 1996.
- SCOGNAMİLLO (Giovanni). "Hüzün ve Melankoliye Karşı Bütün Çareler, Beyoğlu Eğlenirken". *İstanbul*, 8, 1994, 107-110.
- SEDEŞ (Selami İzzet). "İkinci Mahmud'un Annesi Hakkındaki Yanlış İddia". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 22, 1951, 1040-1048.
- SEFERLİLİ MEHMED HALİFE. "1659'da İstanbul". *Tarihten Sesler*, 12, 1943, 4-6.
- SEFEROĞLU (Ş. K.), MÜDERRİSOĞLU (Adnan). *Türk Devletleri Tarihi: Etnolojik Bir Deneme*. Ankara, Azerbaycan Kültür Derneği, 1986, 188 s.
- Seba L. Meray Armağanı. Ankara, 1981.
- SEHERRİL BOKERMANI. Üç Adam: Kemal Atatürk, Roosvelt, Mussolini.. İstanbul, Cumhuriyet Gazetesi, 1973, 302 s.
- SELAHADDİN (Asım). *Osmanlıda Kadınlığın Durumu*. Hazırlayan: Mezin MARTI. İstanbul, Arba Yayınları, 1989, 187 s. (Arba Yayınları: 33).
- SELAHATTİN (Galip). *Türkiyede Dönmeler ve Dönmelik*. İstanbul, 1977, 157 s.
- Selçuk Dergisi*. Konya, 1988.
- SELEN (Hamit Sadi). "16. Asırda Yapılmış Anadolu Atlası". II. *Türk Tarih Kongresi (İstanbul 20-25 Eylül 1937)*. İstanbul, 1943.
- SELİMOVA (Rahime), NUŞIRVANOVA (Cemile). "Ankara'da Türk Kadınlarının İlk 8 Mart Bayramı". *Tarih ve Toplum*, 7, 39, 1987, 48-.
- SEMAVİ (Eyice). "Galata Hakkında İki Kitap ve Bu Münasebetle Bazı Notlar". *Dergah*, 1, I, 1949, 201-218.
- SENCER (Muzaffer). *Osmanlı Toplum Yapısı*. Ankara, 1969.
- SENCER (Muzaffer). *Osmanlı Toplum Yapısı*. İstanbul, 1982, 384 s.
- SENCER (Muzaffer). *Osmanlı Toplum Yapısı, Devrim Stratejisi Açısından*. İstanbul, Ant Yayınları, 1969, 340 s. (Ant Yayınları: 24).
- SERÇE (Erkan). "Amelperver Cemiyeti". *Toplumsal Tarih*, III, 13, 1995, 6-11.
- SERGEN (Semih). *Gönüller Işığı Mevlana*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- SERTELLİ (İskender). "Mimar Sinan'ın 355. Yıldönümü". *Tarihten Sesler*, 5, 1943, 1-3.
- SERTOĞLU (Mithat). *Fatih Sultan Mehmet*. İstanbul, Üstünel Yayınevi, 1953, 64 s.
- SERTOĞLU (Mithat). "Fatih ve İstanbul". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 29, 1952, 1449-1456.
- SERTOĞLU (Mithat). *Gedik Ahmet Paşa*. İstanbul, Üstünel Yayınevi, 1953, 30 s.
- SERTOĞLU (Mithat). "II. Abdulhamid'in Millere, Mebuslara, Askerlere En Son Hitabı ve Serveti Hakkında Bazı Belgeler". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 14, 79-81, 1974, 26-37.
- SERTOĞLU (Mithat). "II. Abdülhamid ve Sultan Reşad'a Dair". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 3, 27, 1989, 35-42.
- SERTOĞLU (Mithat). "İstanbul Semt ve Mahallelerine Adlarını Vermiş Olan Paşalar". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler*. İstanbul, 1989, 19-30.
- SERTOĞLU (Mithat). IV. Murat. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1987.
- SERTOĞLU (Mithat). "Kırkbın Düşmanı Yeneyen Onbin Türk". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 31, 1952, 1585-1588.
- SERTOĞLU (Mithat). "Mustafa Kemal Paşa'nın Gönderdiği ve Sadrazam Tevfik Paşa'nın Almadığı Bir Telgrafta Dair Belgeler". V. *Millîletlerarası Tariholoji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, 1986, 569-575.
- SERTOĞLU (Mithat). *Osmanlı Türklerinde Tuğra: Başlangıcı ve Gelişmesi*. İstanbul, 1975, 48 s.
- SERTOĞLU (Mithat). "Sadrazam Mahmut Paşa Fatih'in Büyük Oğlu Mustafa Çelebi'yi Neden Öldürttü". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 3, 36, 1989, 4-13.
- SERTOĞLU (Mithat). "Son Halife Abdülmecit Efendi'nin İlgi Çekici Bir Mektubu". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 24, 1988, 35-39.
- SERTOĞLU (Mithat). "Üçüncü Selim ve Nizam-ı Cedid". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 39, 1953, 2153-2159.
- SERTOĞLU (Mithat). "XVI. Yüzyılda Erzurum". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, II, 8, 1968, 76-80.
- SERTOĞLU (Mithat). "Yeni Belgelerin Işığında Sultan II. Abdülhamid Han Tahttan İndirildiği Gün Sadrazam Kimdi". *Millî Kültür*, 69, 1990, 48-54.
- SETHİ (M.İ.). "Mevlana Celaleddin-i Rumi'nin Ekonomik Düşüncesi". *Araştırma Dergisi*, 15, 1986, 275-280.
- SETOĞLU (Midhat). *Osmanlı Padişahları*. İstanbul, İstanbul Gazetesi Veb Ofset Tesisleri, 1973, 143 s.
- SEVENGİL (Refik Ahmet). *İstanbul Nasıl Eğleniyordu?: 1453'den 1927'ye Kadar*. 3. Baskı. Hazırlayan: Sami ÖNAL. İstanbul, İletişim Yayınları, 1990, 126 s.
- SEVERCAN (Şefaettin). "Bir Tarih Değerlendirmesi: Şeyh Bedreddin Olayı". *Türkiye Günlüğü*, 43, 1996, 96-107.
- SEVGİ (Ahmet). *Latifi, Hayatı ve Eserleri (İnceleme-Metin)*. Ankara, 1987. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- SEVİM (Sezai). "Nasıl Sömürüldük? Sarraflar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 13, 1968, 46-59.
- SEVİM (Sezai). "Osmanlı Bursa'sına Grup Yerleşimleri Hakkında Bazı Bilgiler". *Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996, 145-157.
- SEVİM (Sezai). "XVI. Yüzyılda Balıkesir Şehri ve Nüfusu Hakkında Bazı Bilgiler". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 82, 1993, 69-81.
- SEVÜK (İsmail Habib). "Fatih'in İstanbul'daki İlk Eseri: Eyyüb Sultan Sitesi". *Fatih ve İstanbul*, 1, 1, 1953, 11-15.
- SEVÜK (İsmail Habib). *Mevlana*. İstanbul, Nur-Gök Matbaası, 1954, 116 s.
- SEWELL (W. Stuart). *Büyük Adamlar= Brief Biographies of Famous Men and Women: Türk ve Yabancı 230 Ünlü Kişi*. Çeviren: F. BENGÜ. İstanbul, Varlık Yayınları, 1965, 251+10 s.

- SEYİRCİ (Musa). *Antalya Yöresinde Yaşayan Yeni Osmanlı Azıyeti*. Ankara, Türkiye İş Bankası, 1991.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Sultanzade İshak Bey ve Başhocazade İshak Efendi Aynı Kişi midirler?". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6, 1-2, 1989, 219-228.
- Seyid Battal Gazi: *Bizans'ı Yerinden Oynatan Kabraman*. Hazırlayan: Mehmet Faruk GÜRTUNA. İstanbul, Ülkü Matbaası, 1966, 176 s.
- SEYMEN (İ. Lütü). "Kartpostallarla Geçmişte Kastamonu". *Tarih ve Toplum*, 24, 140, 1995, 25-29.
- SEYYİD (Abdülhakim). *Hüseyin ve Nakşibendi Tarikatı*. Hazırlayan: Mehmet ILDIRAN, Ahmet ÇAĞIL. İstanbul, Rehber Yayınevi, 1986, 360 s.
- SEZÂYİ-İ GÜLŞÂNÎ. *Divan*. Hazırlayan: Sahver ÇELİKOĞLU. İstanbul, Bayrak Yayıncılık, 1988, 277 s.
- SEZER (Baykan). "Türk Toplum Tarihi Tartışmaları". *Toplum ve Bilim*, 4, 1977, 46-62.
- SEZER (Hamiyet). "1894 İstanbul Dönemi Hakkında Bir Rapor Üzerine İnceleme". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVIII, 29, 1997, 169-199.
- SEZER (Hamiyet). *III. Selim Zamanında Kayseri'de Şehir Hayatı (1789-1808)*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- SEZER (Hamiyet). "Prof. Dr. Şerafettin Turan'ın Yaşamı ve Yapıtları". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 557-568.
- SEZER (Hamiyet). "Tepedenli Ali Paşa'nın Çiftlikleri Üzerine Bir Araştırma". *Belleiten*, LXII, 233, 1998, 75-105.
- SEZER (Hamiyet). "Tepedenli Ali Paşa'nın Oğulları". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVII, 28, 1996, 155-165.
- SEZER (Hamiyet). "Üçüncü Selim Döneminde Kayseri'de Fiyatlar". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XV, 26, 1991, 269-282.
- SEZGİN (İbrahim). *1475-1530 Yıllarında Gelibolu*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- SHAW (Stanford J.). "Christian Anti Semitism in the Ottoman Empire". *Belleiten*, LIV, 211, 1991, 1073-1149.
- SHAW (Stanford J.). "Ottoman Jewry During World War I". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 2035-2046.
- SHAW (Stanford J.). "Ottoman Population Movement During The Last Years of The Empire, 1885-1914: Some Preliminary Remarks". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 191-205.
- SİLER (Abdurrahman). *Namık Kemal ve Eğitim*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- SİMON (Aladarv). *İbrahim Müteferrika*. İstanbul, Ülkü Matbaası, 1945, 32 s.
- SİMON (Rachel). "Önderliğin Başlangıç Yılları: Mustafa Kemal'in Libya'yı İlk Ziyareti, 1908". Çeviren: Tücen ÖZKAYA. *Belleiten*, XLIV, 173, 1980, 69-96.
- SİNGER (Amy). *Kullar, Kudüslü Köylüler*. İstanbul, Tarih Vakfı, 1994.
- SİNOPLU (Ahmet Nuri). *Şeyhül Vîzera Serasker Mehmet Namık Paşa*. İstanbul, Yenilik Yayınları, 1987, 324 s.
- SIRMA (İ. Süreyya). *Osmanlı Devleti'nin Yıkılışında Yemen İsyanları*. İstanbul, 1980, 284 s.
- SIRMA (İ. Süreyya). "Sultan II. Abdülhamid-Muhammed Abdüh İlişkisi". *5. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 625-634.
- SIRMA (İ. Süreyya). "Yemen'in Jeopolitik Konumu ve Osmanlı Devleti'ne Katılması". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 427-445.
- SIRMA (İhsan Süreyya). *Birkaç Sabıfe Tarihi: II. Abdülhamid ile İlgili Belgeler*. Konya, Selam Yayınları, 1988, 240 s.
- SIRMA (İhsan Süreyya). "Osmanlı Devleti'ne Karşı Yapılan İsyanlarda İngiliz-Fransız Silah Kaçakçılığı". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2583-2589.
- SIRMA (İhsan Süreyya). *Osmanlı Devletinin Yıkılışında Yemen İsyanları*. Konya 284 s. (Selam yayınevi: 13 İnceleme Araştırma No: 4).
- SIRMA (İhsan Süreyya). "Yahudiler'in İlk Defa Osmanlı Tıp Fakültesine Kabulüne Dair Bir Vesika". *Türk Kültürü*, XVII, 196, 1979, 228-231.
- SIRMA (İhsan Süreyya). *Yemen İsyanları: Osmanlı Devletinin Yıkılışında*. İstanbul, Düşünce Yayınları, 1980, 284 s.
- SIRMA (İhsan Süreyya). *Osmanlı Devletinin Yıkılışında Yemen İsyanları*. İstanbul, 1980, 284 s. (Düşünce Yayınları: 30).
- SIRRI PAŞA. *Mektubat-ı Sirri Paşa*. Neşreden: Kırıpçı Arakel. İstanbul, Şirketi Mürettebiye Basımevi, 1303, 206 s.
- SIVASLIYAN (Hagop). "Mimar Sinan'ın Kökeni Neden Tartışılır?". *Tarih ve Toplum*, II, 19, 1985, 41-43.
- Sicillere Göre XVI. ve XVII. Asırlarda Sarıhan Zaviye ve Yatırıları*. İstanbul, Marifet Yayınlar, 1946, 98 s.
- Simavna Kadıoğlu Şeyh Bedreddin*. İnceleme: Abdülbaki GÖLPINARLI. İstanbul, 1966, XXXVIII+127 s.
- "Sinan'ın Teknolojisi". *VI. Vakıf Haftası, Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde "Mimar Sinan ve Dönemi" Sempozyumu (5-11 Aralık 1988, İstanbul)*. İstanbul, 1989, 141-157.
- SİNAN PAŞA. *Tezkireti'l-Evliya*. Editör: Emine GÜRSOY NASKALI. Ankara, 1987, XI+434 s.
- Social and Economic History of Turkey (1071-1921)*. Ankara, 1980.
- SOFUOĞLU (M.Cemal). "Birgivi'nin "Vasiyetnamesi" Üzerine Bazı Düşünceler". *İmam Birgivi*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1994, 78-82.
- Söğüt II. Osmanlı Sempozyumu (Tebliğler, Eylül 1985, Söğüt)*. Ankara, Ertağrul Gazi'yi Anma ve Söğüt Şenliği Vakfı, 1986, VI+103 s.
- SOHRWEİDE (Hanna). "Das Enis El-Qulub, Ein verschollenes Werk des Historikers Mustafa Ali". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 983-992.
- SOKO (Ziya Şakir). *Atatürk, Büyük Şefin Hususi, Askeri, Siyasi Hayatı*. İstanbul, Ülkü Matbaası, 1938, 258 s.
- SOKO (Ziya Şakir). *Büyük Türk İnkılabı. I. Kitap: III. Selim Devrinden (Yeni Osmanlılar) a Kadar Büyük Türk İnkılabı*. İstanbul, 1956, 63 s.
- SOKO (Ziya Şakir). *İkinci Sultan Hamit; Şahsiyeti, Hususiyetleri*. İstanbul, Anadolu Türk Kitapevi, 1943, 376 s.
- SOKO (Ziya Şakir). *İsmet İnönü, Hususi, Askeri, Siyasi Hayatı*. İstanbul, Ülkü Matbaası, 1939, 36 s.
- SOKO (Ziya Şakir). *Yakın Tarihin Üç Büyük Adamı: Talat, Enver, Cemal Paşalar*. İstanbul, Anadolu Türk Kitapevi, 1943, 376 s.
- SOKU (Ziya Şakir). *Fatih Sultan Mehmed*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1959, 285+3 s.
- SOKU (Ziya Şakir). *Fatih Sultan Mehmed: Gençliği, Cilusu, Harpleri, Askerlik Debasi, Umumi ve Hususi Hayatı, Kanunları*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1953, 291 s.

- SOLA (Emilio). "Moriscos, Renegados y Agentes Secretos Espanoles en la Espoca de Cervantes". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 331-362.
- Soliman le Magnifique et Son Temps. Paris, Ecole du Louvre, 1992.
- SOLMAZ (Büyüamin). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Derviş Tarikatlarının Sosyolojik ve Eğitsel Rollerini". *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 1994, 335-348.
- SOLMAZ (Mehmet). *Her Yönüyle Üsküdar: Tarih Boyunca Asya'nın Kapısı*. İstanbul, Zafer Matbaası, 1981, 180 s.
- SOLMAZ (Sefer). *Halifet Gazi ve Halifet-Zadeler*. Konya, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- SOLTANMURADOV (Güçmurat). "Bilgeleri Takip Etsen...". *Bilge Dergisi*, 17, 1998, 77-78.
- SOMAR (Ziya). *Bir Şehrin ve Bir Adamın Tarihi: Tevfik Nevzat: İzmir'in ilk fikir ve hürriyet kurbanı*. İzmir, Ahenk Basımevi, 1948, 216+IV s.
- SOMÇAĞ (Selim). "İstanbul'da Hayvanlar". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 167-170.
- SOMUNCİĞİL (Kemal). *Bektaşilik Tarihi*. Yayınlayan: İsmail NAZİM. İstanbul, Tecelli Matbaası, 1945, 312+8 s.
- SOMUR (Sabahattin). "Osmanlı Devletinde Cezayir Göçmenleri ve Abdülkadir el-Cezayiri". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8, 1992, 141-159.
- SONGAR (Nazmi). "1453 Yılında İstanbul'un Muhasara ve Zaptı". Çeviren: Suat SİNANOĞLU, Samim SİNANOĞLU. *Fatih ve İstanbul*, 1, 1, 1953, 19-62.
- SÖNMEZ (Osman). *1923-1938 Döneminde Konya*. Konya, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- SONYEL (Salahi R.). "The Fifth Centenary Of The First Jewish Migrations To The Ottoman Empire". *Belleten*, LVI, 215, 1992, 207-211.
- SONYEL (Salahi R.). "İngiliz Belgelerinin Işığı Altında Atatürk'ün Son Günleri". *Belleten*, XXXV, 140, 1971, 541-586.
- SONYEL (Salahi R.). *Minorities and The Destruction of The Ottoman Empire*. Ankara, 1993, 537 s.
- SONYEL (Salahi R.). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Koruma (protege) Sistemi ve Kötüye Kullanışı". *Belleten*, LV, 213, 1991, 359-370.
- SONYEL (Salahi R.). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Dönemi ve Türkiye'yi Bölme Çabaları (1908-1918)". *Belleten*, LXI, 231, 1997, 387-428.
- SONYEL (Salahi). *Atatürk-The Founder of Modern Turkey*. Ankara, 1989, XIII+241 s.
- SONYEL (Salahi). "Büyük Devletlerin Osmanlı İmparatorluğunu Parçalama Çabalarında Hristiyan Azınlıkların Rolü". *Belleten*, XLIX, 195, 1985, 647-665.
- SONYEL (Salahi). "Osmanlı İmparatorluğu'na Yapılan İlk Musevi Göçlerinin Beşyüzüncü Yıldönümü". *Belleten*, 56, 215, 1992, 201-211.
- SOYKUT (Refik). *İnsanlık Bilimi Ahilik*. Ankara, Afsaroğlu Matb., 1980, 64 s.
- SÖYLEMEZOĞLU (Galip Kemal). *Yok Edilmek İstenen Millet=L Assassinat Dun Peuple*. İstanbul, 1957, 90 s.
- SOYSAL (Abdullah Zihni). "Abdullah Oğlu Seyyidi Ahmet Efendi". *Çınaraltı Mecmuası*, 45, 1942, 7.
- SÖZEN (Metin), YILMAZYİĞİT (K.Bora). "Mimar Zühtü Başar ve Üsküdar Kaymakamlığı". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 719-735.
- SÖZEN (Metin). "Şehircilik ve Mimarlıkta Evrensellik'in Simgesi: Mimar Sinan Üzerine". *Türkiyemiz*, 54, 1988, 2-10.
- SPERCO (Willy). *Yüzyılım Başında İstanbul*. Çeviren: Kemime KÖYMEN. İstanbul, Çelik Gülersoy Vakfı, 1989, 119 s.
- SPREMİÇ (Momcilo). "XV. Yüzyıl'da Venedik Cumhuriyeti'nin Şarkta Ödediği Haraçlar". *Belleten*, XLVII, 185, 1983, 363-390.
- SU (Kamil). "Osmanlı İmparatorluğu Devrinde Bursa Okulları ve Ahmet Rıza Bey". *Eğitim Hareketleri*, 22, 266-267, 1977, 12-14.
- SU (Kamil). *Yıldırım Bayezid*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1950, 48 s. (1 Resim). (Milli Eğitim Bakanlığı Köy Kitaplığı: 12).
- SUADİYE (Orhan). *XVII. ve XIX. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Batı Anlayışı*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- SUBAŞI (Muhsin İlyas). "Sinanla Yenilenmek". *Erciyes Dergisi*, 124, 1988, 17-22.
- SUBAYEV (Niyazi). "'Mevlevizade' Mustafa Suphi'nin 1914 Yazında Kırım'dan Bakü'ye Gidişi ve Güzün Rusya İçlerine Sürülüşü". Çeviren: Mehmet Fehmi İMRE. *Tarih ve Toplum*, 17, 102, 1992, 9-12.
- SUÇESKA (Audo). "Osmanlı Yönetimi Altında Yugoslavya Ulus ve Halklarının Tarihindeki Bazı Ayırıcı Nitelikler". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1169-1178.
- SUÇESKA (Avdo). "Osmanlı Devleti'nde Bosna Müslümanlarının Durumu". *Çevren Dergisi*, V, 13, 1977, 11-34.
- Sultan Baba Sempozyumu*. Elazığ, Fırat Üniversitesi, 1986.
- Sultan Hamid'in Gizli Siyaseti*. İstanbul, Anadolu Türk Kitapevi, 1945, 188 s.
- Sultan Hamid'in Son Günleri*. İstanbul, Anadolu Türk Kitapevi, 1943, 277 s.
- Sultan Hamid ve Mikoda*. İstanbul, Anadolu Türk Kitapevi, 1943, 132 s.
- Sultan II. Abdülhamid ve Devri Semineri, 27-29 Mayıs 1992*. İstanbul, 1994.
- Sultan II. Abdülhamid Semineri (27-29 Mayıs 1992) Bildiriler*. İstanbul, 1994.
- Sultan II. Abdülhamid ve Devri Semineri, 27-29 Mayıs 1992-Bildiriler*. İstanbul, 1994.
- Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul, 28-30.VI.1989*. İstanbul, 1990.
- Sultan III. Abdülhamid Semineri (27-29 Mayıs 1990): Bildiriler*. İstanbul, 1994.
- Sultan Süleyman'ın 400.Ölüm Yıldönümü (27 Eylül 1566-7 Eylül 1966) Dolayısıyla Süleymaniye Kütüphanesinde Düzenlenen Kanuni Çağını Anlatan Tarihler ve Kanuni Çağı Sanatından Örnekler Sergisi İçin Katalog*. İstanbul, Süleymaniye Kütüphanesi Yayınları, 1966, 44 s. (Süleymaniye Kütüphanesi Yayınları Sergisi El Kitapları: 9).
- SUMNER-BOYD (Hilary), FREELY (John). *A Brief Guide to the City*. İstanbul, Redhouse Yayınevi, 1977, 2+192 s.
- SUNAR (Cavic). *Melamilik ve Bektaşilik*. Ankara, 1975, 196 s.
- SUNGU (İhsan). *Namık Kemal: 21. Kanun*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1941.

- SUNGUR (Mutullah). *Isparta Sancağı'nın İdari ve Demografik Tapısı (1868-1914)*. Ankara, 1998. Yüksek Lisans Tezi.
- Sunî Kemal Yetkin'e Armağan. Ankara, 1984, XX+365 s.
- SUZUKI (Tadoshi). "Kanunî'nin Vüzera'sından Koca Kasım Paşa'ya Dair". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, s. 311-318.
- SÜLEYMAN NAZİF. "İştirakçi Hilmi". hazırlayan: Yücel DEMİREL. *Toplumsal Tarih*, I, 6, 1994, 48-49.
- SÜLEYMAN NAZİF. *Mehmet Akif*. Hazırlayan: Ertuğrul DÜZDAĞ. İstanbul, İz Yayınları, 1991, 140 s.
- SÜLEYMAN NAZİF. *Mehmet Akif*. İstanbul, Eskin Matbaası, 1971, 136 s.
- SÜLEYMAN NAZİF. *Tarihin Yılan Hikayesi. Vahidettine Mektup: Vahidettin'in Memleketini Terk Etmesi Münasebetiyle*. İstanbul, 1338, 80 s.
- SÜMER (Ali). *Hacı Bektaş Veli: Anadolu'da Türk Öncüsü*. 3. Basım. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1990, 96 s.
- SÜMER (Faruk). "Bolu'nun Tuturga Nahiyasının Oğuzların 24 Boyundan Biri Olduğuna Dair". *Çele*, 1, 8, 1963, 19-.
- SÜMER (Faruk). "Bozuklu Oğuz Boyuna Dair". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 11, 1, 1953, 65-103.
- SÜMER (Faruk). "Dağlar Delisi Süleyman". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 37, 1953, 2001-2005.
- SÜMER (Faruk). "Döğörlere Dair". *Türkîyat Mecmuası*, X, 1953, 59-138.
- SÜMER (Faruk). "Eski Türkler'de Şehircilik". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 31, 1984, 1-103.
- SÜMER (Faruk). "Fatih'in Anadolu Birliğinin Gerçekleştirilmesindeki Mühim ve Büyük Rolü". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2282-2292.
- SÜMER (Faruk). "Kanunî'nin Oğlu Şehzade Mustafa'yı Boğdurtuşu". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 30, 1952, 1519-1523.
- SÜMER (Faruk). *Oğuzlar (Türkmenler)*. Ankara, 1967.
- SÜMER (Faruk). "Osman Gazi'nin Silah Arkadaşlarından Mihal Gazi". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 50, 1991, 3-8.
- SÜMER (Faruk). "Osmanlı Devleti Kurucusu Osman Gazi ve Devri İle İlgili Bazı Meseleler Hakkında Düşünceler". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 80, 1992, 9-26.
- SÜMER (Faruk). "Osmanlı Devri'nde Anadolu'da Kayılar". *Belleten*, XII, 47, 1948, 575-614.
- SÜMER (Faruk). "Osmanlı Türklerinde Spor". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 39, 1953, 2102-2109.
- SÜMER (Faruk). "Osmanlı Türklerinin Menşei, Kayılar, Ertuğrul Gazi ve Kara Keçili Oymağı". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 22, 1951, 1014-1019.
- SÜMER (Faruk). "Osmanlılar'ın Mensub Bulunduğu Boy Kayılar". *Türk Kültürü*, X, 118, 1972, 1048-1049.
- SÜMER (Faruk). "Sefer Murad Türkmenbaşı". *Tarih ve Medeniyet*, 20, 1995, 57-61.
- SÜMER (Faruk). "Şehzade Bayezit". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 27, 1952, 1321-1326.
- SÜMER (Faruk). "Yavuz Selim Halifelîği Devr Aldı mı?". *Belleten*, LVI, 217, 1992, 675-701.
- SÜMER (Tülin). "Türkiye'de İlk Defa Kurulan Kadınları Çalıştırma Derneği". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 10, 1968, 59-63.

- SÜREYYA (Mehmet). *Sicil-i Osmani*. Ortak Yayın. 6. Hazırlayan: Nuri AKBAYRAK. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1996.
- SÜRVEGİL (Sabri). "Çanakkale Savaşları ve İzmir". *Askerî Tarih Bülteni*, 28, 1990, 85-104.
- SÜSLÜ (Azmi). "Atatürk'e Göre Ermeniler". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1971-1978.
- Sycretistic Religious Communities in The Near East*. Editör: K. Bodrogi KRİZSTİNA, Barbara K. HEİNKEL, A. Otter BEAUJEAN. Leiden, Brill, 1997.
- SZYLIOWICZ (Irene). "Pierre Loti's Perception of the 19th Century Turkish Woman". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2315-2319.
- ŞABANOVIÇ (Hazım). "Dubrovnik Devlet Arşivi'ndeki Türk Vesikaları". Çeviren: İsmail EREN. *Belleten*, XXX, 119, 1966, 391-437.
- ŞABANOVIÇ (Hazım). "XVIII. Asra Kadar Yugoslavya Ülkelerinde Türk-İslam Kültürü". Çeviren: İsmail EREN. *Türk Kültürü Araştırmaları*, 1, 2, 1965, 282-309.
- ŞAH (Rızaulhak). "Açı Padişahı Sultan Alaeddin'in Kanuni Sultan Süleyman'a Mektubu". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, V, 8-9, 1970, 373-411.
- ŞAH İSMAIL HATA.. *Alevilerin Büyük Hükiimdarı Şah İsmail Hata*. 1. Basım. Hazırlayan: Nejat BİRDOĞAN. İstanbul, Can yayınları, 1991, 496 s.
- ŞAHİN (Burhan). *Cumhuriyet Öncesi Kastamonu'nun İdari-Nüfus ve Etnik Yapısı (1839-1903)*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ŞAHİN (Burhan). *Cumhuriyet Öncesinde Kastamonu'nun İdari, Nüfus ve Etnik Yapısı 1839-1903*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ŞAHİN (Burhan). "Osmanlı Döneminde Kastamonu Şehir Nüfusu". *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 1, 2, 1995, 67-71.
- ŞAHİN (E.T.). *Erzincan Tarihi*. Erzincan, 1985, 613 s.
- ŞAHİN (İlhan). "Abbas Hilmi I". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1988, 25.
- ŞAHİN (İlhan). "Abbas Hilmi II". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1988, 25-26.
- ŞAHİN (İlhan). "Ahi Evran", *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1988, 529-530.
- ŞAHİN (İlhan). "Demographic and Social Profile of Akkirmen in the XVIth Century". *Annals of Japan Association for Middle East Studies*, 11, 1996, 161-166.
- ŞAHİN (İlhan). "Hacım (Hacıbektaş) Köyü'nün Sosyal ve Demografik Tarihi (1485-1584)". *Osmanlı Araştırmaları*, IV, 1986, 31-38 s.
- ŞAHİN (İlhan). "Hacım (Hacıbektaş) Köyünün Sosyal ve Demografik Tarihi". *Osmanlı Araştırmaları*, IV, 1984, 31-38 s.
- ŞAHİN (İlhan). *The Nomads of Ottoman Anatolia in the XVIth Century*. Tokyo, 1996.
- ŞAHİN (İlhan). "Osmanlı Devri'nde Konar-Göçer Aşiretlerin İsim Almalarına Dair Bazı Mülâhazalar". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, 195-208.
- ŞAHİN (İlhan). "Osmanlı Devrinde Ahi Evran Zaviyesinin Hususiyetine Dair Bazı Mülâhazalar ve Vesikalar". *Abilik ve Esnaf* İstanbul, 1986, 159-174 s.
- ŞAHİN (İlhan). "Osmanlı Devrinde Kırşehir'in Sosyal ve Demografik

- Tarihi (1485-1584)". *Türk Kültürü ve Ahilik. XXI. Ahilik Bayramı Sempozyumu Tebliğleri 13-14 Eylül 1985 Kırşehir*. İstanbul, 1986, 227-233 s.
- ŞAHİN (İlhan). "Osmanlı Döneminde Giresun Bölgesinde Konar-Göçerlerin İzleri". *Giresun Tarihi Sempozyumu, 24-25 Mayıs 1996-Bildiriler*. İstanbul, 1997, 111-117.
- ŞAHİN (İlhan). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Konar-Göçer Aşiretlerin Hukuki Nizamları". *Türk Kültürü*, XX, 227, 1982, 285-294.
- ŞAHİN (İlhan). "Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 479-482.
- ŞAHİN (İlhan). "Review of recent studies on the Nomads (yürüks) in the Ottoman Empire". *Asian Research Trends*, 7, 1997, 139-152.
- ŞAHİN (İlhan). "Urbanization And the Sozial Structure of the Ottoman Empire in the 16th Century". *The Ottoman Empire in the Reign of Süleyman the Magnificent I*. İstanbul, 1988, 23-42.
- ŞAHİN (İlhan). "XV-XVII. Yüzyıllarda Urfa'nın Demografik ve Sosyal Durumuna Dair". *Tarihi ve Kültürel Boyutları İçerisinde Şanlıurfa ve GAP Sempozyumu*. İstanbul, 1988, 90-94 s.
- ŞAHİN (İlhan). "XVI Yüzyılda Osmanlı Anadolu'su Göçebelerinin İdari ve Sosyal Yapısı". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, 253-264.
- ŞAHİN (İlhan). "XVI. Asırda Halep Türkmenleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1981-1982, 687-712.
- ŞAHİN (İlhan). "XVI. Yüzyılda Osmanlı Anadolu'su Göçebelerinin İdari ve Sosyal Yapısı". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 253-265.
- ŞAHİN (İlhan). "Yaylacılık Geleneğinin Giresun'daki İzleri". *Giresun Kültür Sempozyumu 30-31 Mayıs 1998*. İstanbul, 1998, 145-150.
- ŞAHİN (İlhan). *Yeni-il Kazası ve Yeni-il Türkmenleri, (1548-1653)*. İstanbul, 1980. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- ŞAHİN (Mustafa). "23 Nisan ve Himaye-i Etfal". *Toplumsal Tarih*, 7, 40, 1997, 15-17.
- ŞAHİN (Mustafa). "Habil Adem'e Dair". *Toplumsal Tarih*, III, 13, 1995, 6-11.
- ŞAHİN (Mustafa). "Habil Adem (Naci İsmail Pelister) Hakkında". *Toplumsal Tarih*, II, 11, 1994, 6-14.
- ŞAHİN (Mustafa). "İsparta, Burdur Depremi (1914)". *Toplumsal Tarih*, 6, 36, 1996, 6.
- ŞAHİN (Mustafa). "Kadın Enstantaneleri". *Tarih ve Toplum*, 21, 123, 1994, 17-27.
- ŞAHİN (Mustafa). "Muhteşem Hürreler". *Toplumsal Tarih*, 7, 39, 1997, 52-55.
- ŞAHİN (Mustafa). "Reşid Paşa'nın Notlarından II. Abdülhamid'in Son Günleri ve Ölümü". *Tarih ve Toplum*, 92, 1991, 91-95.
- ŞAHİN (Tahir Erdoğan). *Erzincan Tarihi: Anadolu'nun Tarihi Akışı İçerisinde (Siyasi, Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Açılardan) Erzincan*. I. Erzincan, Eskin Matbaası, 1985, 613 s.
- ŞAHİNGİRAY (Mehmed Reşid). *İnkılab Niçin ve Nasıl Oldu*. Hazırlayan: Necdet BİLGİ. İzmir, Akademi Kitabevi, 1994, 74 s. (Koşumalar ilaveli).
- Şahin Bey, *Gaziantep Türkçülüğünün Bayrak Şebidi*. Hazırlayan: Hulusi YETKİN. Gaziantep, Yeni Yayınları, 1970, 104 s.
- ŞAKİR (Ziya). "Enver Paşa ile Naciye Sultan Nasıl Evlendiler". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 376-380.
- ŞAKİR (Ziya). "İkinci Sultan Abdülhamid'in Son Günleri-III". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 15, 1951, 659-662.
- ŞAKİR (Ziya). "İkinci Sultan Abdülhamid'in Son Günleri-V". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 17, 1951, 754-758.
- ŞAKİR (Ziya). "İkinci Sultan Abdülhamid'in Son Günleri-VI". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 18, 1951, 804-807.
- ŞAKİR (Ziya). "İkinci Sultan Abdülhamid'in Son Günleri-I". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 13, 1951, 562-565.
- ŞAKİR (Ziya). "İkinci Sultan Abdülhamid'in Son Günleri-II". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 14, 1951, 611-614.
- ŞAKİR (Ziya). "İkinci Sultan Abdülhamid'in Son Günleri-IV". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 16, 1951, 707-710.
- ŞAKİR (Ziya). "Katerina ve Baltacı Mehmet Paşa". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 148-154.
- ŞAKİR (Ziya). *Mezhepler Tarihi: Şii'lik, Sünnilik, Bektaşilik, Alevilik*. İstanbul, Yeni Sabah, 1944, 199 s.
- ŞAKİR (Ziya). "Osmanlı Devrinde Odalıklar". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 100-104.
- ŞAKİR (Ziya). "Osmanlı Tarihinin Rasputini: Cinci Hoca Hüseyin Efendi". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 24, 1951, 1177-1180.
- ŞAKİR (Ziya). "Yedikule: İşkence ve Ölüm Yeri". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 144-148.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut H.). "Bolu'da 1775 Senesi İle İlgili İki Vesika". *Çele*, 7, 1963, 6-8.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut H.). "Bolu Tarihi İle İlgili belgeler". *Çele*, 10, 1963, 19-21.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut H.). "Küçük Alioğlu'na Ait Bir Vesika". *Çele*, 6, 1963, 4.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut H.). "Venedik Devlet Arşivinde Kanuni Sultan Süleyman Dönemine Ait Yeni Belgeler". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 875-878.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut). "Abaza Mehmet Paşa'nın Ankara Kuşatması". *Ankara Dergisi*, 1992, 5-12.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut). "Prof. Dr. Bekir Sıtkı Baykal (1908-1987)". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 451-462.
- Şanlıurfa. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1997, 191s
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Anadolu Zelzelelerinin Tarihçesi". *Çınaraltı Mecmuası*, 116, 1943, 8-9,14.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Encümen-i Danış'ın Tarihçesi". *Türk Kültürü*, VI, 67, 1968, 439-444.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Gedik Ahmet Paşa ve Otrant'ın Zaptı (Kızılma Neresidir)". *Çınaraltı Mecmuası*, 106, 1943, 6-7,12.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Kara Mustafa Paşa'nın Başı". *Çınaraltı Mecmuası*, 87, 1943, 6-7.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Türklerde Mahyacılık". *Çınaraltı Mecmuası*, 105, 1943, 8,13,15.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Yavuz Selim ve İbn-i Kemal". *Çınaraltı Mecmuası*, 80, 1943, 10-11.
- ŞAPOLYO (Enver Behnan). *Osmanlı Sultanları Tarihi*. İstanbul, 1961, 511 s.
- ŞARDAĞ (Rüştü). *Her Yönü ile Hacı Bektaş-ı Veli ve Yeşeni Eseri Besmele Açıklaması (Şerh-i Besmele)*. İzmir, Karınca Yayınları, 1985, 222 s.
- ŞAŞMAZ (Musa). "Analyses of the Population the Table of the Census of Salonica of 1903-1904". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 349-378.

- ŞAŞMAZ (Musa). "The Distortion of the Population Data for National Causes by the Greeks, Bulgarians and Armenians in the Late 19th and Early 20th Centuries". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 307-318.
- ŞAŞMAZ (Musa). "The Ottoman Censuses Aydın Census Systems in the Nineteenth Century and Early Twentieth Century". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 289-306.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Bedi N.). *Ezracı Yarbay Nayzen Halil Can (1905-73)*. İstanbul, Hüsnütabiat Yayınları, 1974, 164 s.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Bedi N.). *İstanbul'da 500 Yıllık Sağlık Hayatımız*. İstanbul, İstanbul Fetih Derneği Neşriyatı, 1953, 184 s.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Bedi N.). "Osmanlı Padişahlarının Akişerleri ve Ölüm Sebepleri Hakkında Tıp Tarihi Bakımından Bir İnceleme". *V.Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 392-411.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Abdülhamit'in Yıldızdaki Hususi Dairesi ve Orada Yaşayış Tarzı". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 22, 1951, 1005-1011.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Abdülmedit'in Ölümü". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 18-23.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Adile Sultan". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 26, 1952, 1260-1263.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Atiye Sultan". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 25, 1952, 1200-1203.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Beşinci Sultan Reşat". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 13, 1951.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Cem Sultan ve Acıklı Hayatı". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 81-86.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Damat Ferit Paşa". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 28, 1952, 1392-1395.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Gazi Osman Paşa". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 21, 1951, 937-941.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Hürriyet ve Demokrasi Şehidi Mithat Paşa". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 20, 1951, 889-895.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "III. Sultan Selim'in İleri Düşünceleri ve Feci Akıbeti". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 45-50.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "İkinci Abdülhamit'in Kadınları ve Çocukları". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 17, 1951, 720-725.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "IV. Mustafa'nın İdamı". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 37, 1953, 1964-1968.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Padişah Mehmet Vahidettin'in Hayatı ve Fıratı". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 404-408.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Sultan Aziz'in İntiharı". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 22, 1951, 1065-1071.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). *Sultan Aziz-Hususi, Siyasi Hayatı, Devri ve Ölümü*. İstanbul, Hilmi Kitabevi.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). *Tarihçi Gözüyle Atatürk*. 2. Basım. İstanbul, Varlık Yayınları, 1963, 77 s.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "V. Murat". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 364-367.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Velihaç Murat Efendi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 211-214.
- Şehzade Bayezid'in Babası Kanunîye İrandan Gönderdiği Son Mektup. Yayınlayan: Cahit ÖZTELLİ. Ankara, 1976, 27 s.
- ŞEKER (Mehmet). "Ali Hakkında Yazılmış Mustakil Biyografik Eserler ve Çalışmalar". *Araştırma Dergisi*, Fasikül-1, 12, 1980, 197-205.
- ŞEKER (Mehmet). "Erzurumlu İsmail Hakkı'nın "Tertibu'l-İlüm" Adlı Eseri". *Fikir ve Sanatta Hareket*, 1980, 43-44.
- ŞEKER (Mehmet). "Gelibolu'lu Mustafa Ali'nin Eserlerinin Yeni Bir Tasnifi ve Mevaidü'n Nefais fî Kavaidi'l-Mecalis Adlı Eseri". *İslam Medeniyeti*, IV, 2, 1979.
- ŞEKER (Mehmet). *Gelibolu'lu Mustafa Ali ve Mevaidü'n-Nefais fî Kavaidi'l-Mecalis Adlı Eseri-Tablîli ve Tenkidi*. 1-2. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1997.
- ŞEKER (Mehmet). "Gelibolulu Mustafa Ali'nin Hayatı ve Şahsiyeti". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, I, 1983, 159-172.
- ŞEKER (Mehmet). *Gelibolulu Mustafa Ali ve Mevaidü'n-Nefais fî Kavaidi'l-Mecalis*. Ankara, 1997, 431 s.
- ŞEKER (Mehmet). "Political View of Ali-Evaluation of Ali so Called 'Fusul'ül-Hall ü'Akd ve Usul'l-Harc ü Nakd'". *Sixieme Congres International d'Histoire Economique et Sociale de l'Empire Ottomane et de la Turquie (1326-1960)*. Aix-En Provence, 1992.
- ŞEKER (Mehmet). "Şehzadeler Dönemi Manisa'sında Devlet Geleneği". *Çelal Bayar Üniversitesi ve Turizm Derneğinin Mesir Şenlikleri Çerçevesinde Düzenledikleri Panel*. Manisa, 1994, 13-18.
- ŞEKER (Mehmet). "Tariku'l-Edeb'de Eğitim". *Atatürk'ün 100. Doğum Yılında Türkiye 1. Din Eğitimi Semineri (5-11 Aralık 1981)*. Ankara, 1981, 81-89.
- ŞEKER (Mehmet). "XV. Yüzyıl Müelliflerinden Ali b.Hüseyin el-Amasi ve "Tariku'l-Edeb"inde Sosyal Hayat". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 883-892.
- ŞEKERCİOĞLU (Hüseyin). "Tunus ve Cezayir Beylerbeyi Koca Haydar Paşa". *Türk Kültürü*, VIII, 94, 1970, 646-648.
- ŞEN (İsmail). *Sadrâzam Kırılış Mehmet Kamil Paşa (1832-1913)*. Ankara, 1995. Doktora Tezi.
- ŞEN (İsmail). *Vilaayâtı Şarkıye Müdafaa-i Hukuku Milliye Cemiyeti "Erzurum Şubesi"*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- ŞEN (Ömer). "Uzuncaabad-ı Hasköy, 1771-1871". *Toplumsal Tarih*, I, 5, 1994, 47-52.
- ŞENER (Abdulkadir). "Edirne'de Süleyman Paşa Vakfıyesine Ait İki Eser". *Vakıflar Dergisi*, 12, 1978, s. 113-121.
- ŞENER (Cemal). *Atatürk ve Aleviler*. İstanbul, Anı Yayınları 111 s.
- ŞENER (Halil İbrahim). "Menemenli Mahmut Fuat Efendi ve Kişiliği". *Türk Kültüründe Tire Sempozyumu 8 Eylül 1995*. İzmir, 1996, 109-115.
- ŞENER (Halil İbrahim). "Neşatı'nın Hilye-i Enbiyası". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, I, 1983, 285-301.
- ŞENER (Sami). *Osmanlı'da Siyasi Çözüm*. İstanbul, İnkılap Kitabevi, 1990, 160 s.
- ŞENİ (Nora). "Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Kadın". *Yapıt*, 9, 1985, 67-71.
- ŞENLER (Ruhi). *Osmanlı Sofrası*. Seher Yayınları, 1991, 32 s.
- ŞENSÖZEN (Vasfi). *Osmanoğullarının Varlıkları ve II. Abdülhamidin Em-laki*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1982, 128 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları VII. Dizi Sayı: 77).
- ŞENTÜRK (Ahmet). "Malatya Şehri'nin Yer Değişikliği ve Buna Da-

- ir Destan". *Türk Kültürü*, XII, 144, 1974, 404-412.
- ŞENTÜRK (Ahmet). "Malatya Şehri'nin Yer Değiştirmesi ve Buna Dair Destan". *Türk Kültürü*, XII, 143, 1974, 404-412.
- ŞENTÜRK (Ahmet). "Malatya Şehri'nin Yer Değiştirmesi ve Buna Dair Destan". *Türk Kültürü*, XII, 142, 1974, 404-412.
- ŞERİFGİL (Enver M.). "Kuruluşundan Cumhuriyet'e Kadar Ankara". *Türk Dinyası Araştırmaları*, 17, 1982, 44-85.
- ŞERİFGİL (Enver M.). "Toponomik Bir Araştırma: Göçler ve Yer Adları (Türkler ve Pomaklar ve Bulgarlar)". *Türk Dinyası Araştırmaları*, 7, 1980, 81-128.
- ŞEŞEN (Ramazan). "Meşhur Osmanlı Astronomu Takiyüddin el Râsîd'in Soyu Üzerine". *Erdem*, 10, 1988, 165-180.
- ŞEŞEN (Ramazan). "Ortaçağ İslam Tıbbının Kaynakları ve XV. Yüzyılda Türkçe'ye Tercüme Edilen Tıp Kitapları". *Tıp Tarihi Araştırmaları*, 5, 1993, 11-20.
- ŞEŞEN (Ramazan). "Sinan ile İlgili Bazı Arşiv Kayıtları". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 3, 7, 1990, 17-22.
- Şeyh Galip. *Hüsn ile Aşk*. Çeviren: Vasfi Mahir KOCATÜRK. İstanbul, Işık, 1944, 90 s.
- Şeyhülislam İbn-i Kemal Sempozyumu. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1986.
- Şeyhülislam İbn-i Kemal Sempozyumu, Tebliğler ve Tartışmalar (Tokat 26-29 Haziran 1985). Ankara, 1986.
- Şeyhülislam İbn-i Kemal Sempozyumu-Tebliğler ve Tartışmalar. Hazırlayan: Bahaeddin YEDİİLDİZ, Süleyman Hayri BOLAY, M. S. YAZICIOĞLU. Ankara, 1986.
- ŞİMŞEK (Mehmet). *Les Controverses Sur La Bid'a En Turquie (De Selim I A Mehmed IV) 1512-1656*. Paris, 1977. Doktora Tezi.
- ŞİMŞEK (Mehmet). "Influence De La Decadence De L'Empire Ottoman Sur Les Controverses Concernant Les Innovations". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 26, 1983, 471-490.
- ŞİMŞEK (Selami). *Edirneli Kabuli Mustafa Efendi Hayatı, Eserleri ve Tasavvufi Görüşleri*. Erzurum, 1998. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- ŞİMŞEK (Tacetin). *Fedayı Dede, Mantık-ı Esrar Tenkidli Metin İncelemesi*. Erzurum-Yüksek Lisans Tezi. Türk Dili Eğitim Bölümü Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi.
- ŞİMŞİR (Bilal). *British Documents on Ottoman Armenians. İngiliz Belgelerinde Osmanlı Ermenileri (1880 - 1890)*. II. Ankara, 1983, LXXXVII+784 s.
- ŞİMŞİR (Bilal). *Contribution a L'Histoire Des Populations Turques en Bulgarie. 1876-1880*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1966, 86 s. (Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları: 22.3).
- ŞİMŞİR (Bilal). *Documents Diplomatiques Ottomans Affaires Armeniennes (1886-1893)*. I. Ankara, 1985, CLI+580 s.
- ŞİMŞİR (Bilal). *Documents Diplomatiques Ottomans Affaires Armeniennes (1894-1895)*. II. Ankara, T. K. Yayınları, 1989, 673 s.
- ŞİMŞİR (Bilal). *Osmanlı Ermenileri*. Ankara, Bilgi Yayınları, 1986, 508 s.
- ŞİMŞİR (Bilal). *Rumeli'den Türk Göçleri=Emigrations Turques Des Balkans Turkish Emigrations From the Balkans: Belgeler Documents*. II. Ankara, 1989, CLXXXII+832 s.
- ŞİMŞİR (Bilal). *Rumeli'den Türk Göçleri=Emigrations Turques Des Balkans Turkish Emigrations From the Balkans: Belgeler Documents*. I. Ankara, 1989, 16+819 s.
- ŞİMŞİR (Bilal). *Rumeliden Türk Göçleri=Emigrations Turques des Balkans, Turkish Emigrations From the Balkans: Belgeler, Documents*. III. Ankara, 1989, CXXXIII+714 s.
- ŞİMŞİR (Nahide). "Çeşme ve Çevresinden Rum Nüfusun Ayrılmasına Dair". *II. Uluslararası Çeşme Tarih ve Kültürü Sempozyumu Bildirileri*. İzmir, 1998, 63 - 72.
- ŞİMŞİR (Nahide). "Samut Baba Tekkesi". *Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumu Tebliğleri*. İzmir, 1994, 231-236.
- ŞİMŞİR (Nahide). "XIII. Yüzyılda Çeşme Kazası". *I. Uluslararası Çeşme Tarih ve Kültürü Sempozyumu Bildirileri*. İzmir, 1997, 43 - 56.
- ŞİMŞİR (Nahide). "XVIII. Yüzyılda İzmir Kazası'nda Görev ve Görevliler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 13, 1998, 193-209.
- ŞİMŞİR (Nahide). "Mahalli Tarih Araştırmaları". *Bilge Dergisi*, 18, 1998, 90-91.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). "1453 İstanbul Muharasarı Kronolojisi". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 47-61.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). "Aziz Mahmud Hüdayi ve Kayserili Halil Paşa". *Tarih ve Medeniyet*, 20, 1995, 38-40.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). "Kanuni Zamanında İlim ve Fikir Hareketleri". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 53-58.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). "Kanunlar Yürüdüğü Zevce Bulmaz". *Tarih ve Medeniyet*, 19, 1995, 32-33.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). "XIII-XVI. Asırlarda Tokat Şehrinde İktisadi Hayat". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 10, 1995, 187-211.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). "XVI. Yüzyılda Amasya Şehri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 11, 1996, 77-111.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). "XVI. Yüzyılda Amasya Şehri Osmanlı Elçilerinin Resmi Kabul Protokolleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 11, 1996, 111-125.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). "XVI. Yüzyılda Tokat Medreseleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 227-243.
- ŞİPKİN (Sevinç). *Osmanlılarda Eczacılık*. Edirne, 1991. Yüksek Lisans Tezi.
- ŞİRİN (İbrahim). *Namık Kemal'in Tarih Anlayışı*. Denizli, 1998. Yüksek Lisans Tezi.
- ŞİŞMAN (S.). "Les Karaites D'İstanbul". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 3, 1957, s. 103-108.
- ŞİVGİN (Hale). *19. Yüzyılda Gaziantep*. Gaziantep, 1988.
- ŞİVGİN (Hale). "19. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Devletinin Genel Durumu". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 129, 1997.
- ŞİVGİN (Hale). "19. Yüzyılın İlk Yarısında Osmanlı Devletinin Genel Durumu". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 128, 1997.
- ŞÜKRULLAH. *Dokuz Boy Türkler ve Osmanlı Sultanları Tarihi*. Neşreden: Atsız. İstanbul, Arkadaş Basımevi, 1939, II+72 s.
- Şükrii Elçin Armağanı. Ankara, 1983 (Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Armağan Dizisi: 1).
- T. (A.). "İmparatorluk Haricindeki Türklerin Osmanlılığa Yardımları". *Türk Yurdu*, III, 1, 1913, 109-110.
- T. (Y.). "Kemal Paşa'nın Vefatı". *Türk Yurdu*, V, 1, 1913, 1008.
- TABAKOĞLU (Ahmet). *Gerileme Dönemine Giverken Osmanlı Maliyesi*. İstanbul, Dergah Yayınları, 1985 (Tarih Dizisi: 10).
- TADAŞI (Suzuki). "Osmanlılarda Organik Bir Yapı Olarak Toplum Gö-

- rüşünün Gelişmesi: Osmanlı Sosyal Düşünce Tarihinin Bir Yönü". *Gelişme Dergisi*, 14, 4, 1987, 373-396.
- TAESCHER (Franz). "1453 Yılına Kadar Osmanlı Türkleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 5, 1990, 283-309.
- TAESCHNER (Franz). "1453 Yılına Kadar Osmanlı Türkleri". Çeviren: Necmi ÜLKER. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 5, 1990, 283-306.
- TAGIZADE (Nesrin). *Abdülhak Şinasi Hisar'da Geçmiş Zaman ve İstanbul*. Ankara, 1982. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- TAGIZADE (Nesrin). *Celal Sahir Erozan (1883-1935)*. Ankara, 1988. Doktora Tezi.
- TAHATS (Sandor). "Macaristan'ın Türk Aleminde Çizgiler". Çeviren: Nurettin KARATAŞ. *Barış Dinyası Mecmuası*, II, 13, 1963, 20-22.
- TAHIROĞLU (Bülent). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Kölelik". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 45-47, 1-4, 1982, 649-676.
- TALAY (Aydın). *Eserleri ve Hizmetleriyle Sultan Abdülhamid*. İstanbul, Risale Yayınları, 1991, 495 s.
- TALU (Ercüment Ekrem). "Eski Düğün ve Koltuklar". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 24, 1951, 1160-1163.
- TALU (Ercüment Ekrem). "Eski Kına Geceleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 27, 1952, 1352-1355.
- TALU (Ercüment Ekrem). "Eski Sünnet Düğünleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 39, 1953, 2120-2123.
- TALU (Ercüment Ekrem). "Goygoycular". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 36, 1952, 1928-1931.
- TALU (Ercüment Ekrem). "Süre Alayı". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 29, 1952, 1480-1483.
- TAMİR (Ferhat). "Namık Kemal'in Hayatı". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1989, s. 13-23.
- TAN (M. Turhan). *Tarihte Türkler İçin Söylenen Büyük Sözler*. 2. Basım. İstanbul, Cumhuriyet Gazetesi, 1944, 98 s.
- TAN (Nail). "Mimar Sinan'ı Anlamak". *Erciyes Dergisi*, 124, 1988, 1-3.
- TANKUT (Gönül). "The Ottoman...Külliye "An Explanation Through System Analysis"". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, VII, 225, 863-873.
- TANMAN (M. Baha). "İstanbul Mevlevihaneleri". *Osmanlı Araştırmaları*, 14, 1994, 177-183.
- TANMAN (M. Baha). "İstanbul Süleymaniye'de Halvâi Tekkesi". *Sanat Tarihi Yıllığı*, 8, 1978, 173-201.
- TANSEL (F. A.). "Ahmet Vefik Paşa'nın Eserleri". *Belleten*, XXVIII, 110, 1964, 249-283.
- TANSEL (F. A.). "Ahmet Vefik Paşa'nın Şahsiyetinin Teşekkülü, Hususi Hayatı ve Muhtelif Karakteri". *Belleten*, XXIX, 113, 1965, 121-175.
- TANSEL (F. A.). "Ahmet Vefik Paşa (3. Haziran. 1823-2. Nisan. 1891)". *Belleten*, XXVIII, 109, 1964, 117-139.
- TANSEL (F. A.). *Mehmet Akif: Hayatı, şahsiyeti, eserlerinden parçalar*. İstanbul, Kanaat Kitabevi, 1939, 167 s.
- TANSEL (F. A.). "Türk Gücü Derneği". *Araştırma Dergisi*, 10, 1979, 1-18.
- TANSEL (Fevziye Abdullah). "Mehmed Nazım Paşa". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XIV, 1966, 155-174.
- TANSEL (Fevziye Abdullah). "Oğlanlar Şeyhi İbrahim Efendi ve Devriyesi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XVII, 1969, 187-199.
- TANSEL (Fevziye Abdullah). "Seyyid Aziz Mahmud Hüdayi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XV, 1967, 142.
- TANSEL (S. Osman). *Osmanlı Kaynaklarına Göre Fatih Sultan Mehmet'in Siyasi ve Askeri Faaliyeti*. Ankara, 1953.
- TANSEL (Selahattin). *Sultan II. Bayezit'in Siyasi Hayatı*. İstanbul, 1966, VIII+310 s.
- TANSU (Samih Nafiz). "Müşir Gazi Osman Paşa ve Plevne". *Tarihîten Sesler*, 6-7, 1943, 5-8.
- TANSU (Samih Nafiz). *Osmanlı Tarihi Özeti*. İstanbul, 1944, 35 s. (1 Cet.).
- TANSUĞ (Sabiha). "Eski İstanbul'da Kahve İkram Töreni". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 161-166.
- TANYELİ (Uğur). "11-15. Yüzyıllar Denizli Kenti'nin Yapısal Evrimi". *Tarih ve Toplum*, 14, 82, 1990, 40-43.
- TANYELİ (Uğur). "Süleymaniye Külliyesi Konusunda Bilinenlere Bir Katkı". *Tarih ve Toplum*, 87, 1991, 156-162.
- Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. I. İstanbul, İletişim Yayınları, 1985.
- Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. II. İstanbul, İletişim Yayınları, 1985.
- Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. III. İstanbul, İletişim Yayınları, 1985.
- Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. IV. İstanbul, İletişim Yayınları, 1985.
- Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. V. İstanbul, İletişim Yayınları, 1985.
- TARAKÇIOĞLU (Nurettin). *Türk Devrim Tarihi 1718-1976: Atatürk'ün 100. Doğum Yıldönümü Armağanı*. Ankara, Kocaeli DMM Akademisi Vakfı, 1981, VII+226 s.
- Tarik Zafer Tunaya'ya Armağan*. İstanbul, İstanbul Barosu, 1992, 585 s.
- TARIM ERTUĞ (Zeynep), ÖKTEN (Saadetin). "Kültür Açısından Aile-Ev İlişkisi Üzerine Bir Örneklem (Tebliğ)". *Tarih Boyunca Türklerde Ev ve Aile Semineri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1998.
- Tarih Boyunca Balkanlardan Kafkaslara Türk Dinyası Semineri*, 29-31 Mayıs, 1995. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1996.
- Tarih Boyunca İstanbul Semineri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1989.
- Tarih Boyunca Türklerde Ev ve Aile Semineri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1998.
- Tarih I*. Hazırlayan: Bahaeddin YEDİYILDIZ. Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı, 1993.
- Tarih İçinde Ankara*. Derleyen: Erdal YAVUZ, Ümit Nevzat UĞUREL. Ankara, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 1984.
- Tarih İçinde Muğla*. Derleyen: İlhan TEKELİ. İstanbul, Mimarlık Fakültesi O.D.T.Ü., 1993.
- Tarih II*. Hazırlayan: Bahaeddin YEDİYILDIZ. Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı, 1993.

- Tarih Sabmesinde Baş Verenler*. Derleyen: Turgut Can ETİGÜN. İstanbul, 1975, 64 s.
- Tarihî İstanbul*. İstanbul, Yeni İstanbul Kültür Yayınları, 1968, 16 s.
- Tarihi Gelişmeler İçinde Türkiye'nin Sorunları Sempozyumu*. Ankara, 1992.
- Tarihi ve Kültürel Boyutları İçerisinde Şanlıurfa ve Güney Doğu Anadolu Projesi*. Şanlıurfa, 1988.
- Tarihî Bursa Mahalleleri: XV ve XVI. Yıllarda Bursa*. Hazırlayan: Neşet KÖSEÖĞLU. Bursa, Ant Yayınları, 1946, 80 s.
- Tarihî Günümüzde Ayaş ve Biyyamin Ayaş Sempozyumu (Ayaş, 24 Temmuz 1993)*. Ankara, Ayaş Belediyesi, 1994.
- Tarihî Türk Devletleri*. 2. Basım. Hazırlayan: Anıl ÇEÇEN; Düzenleyen: Ayhan BAŞOĞLU. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1994, 204 s.
- Tarihî Türk Devletleri*. 1. Basım. Hazırlayan: Anıl ÇEÇEN. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1986, 204 s.
- Tarihî Türk Devletleri 20-22 Mayıs 1985*. Ankara Üniversitesi.
- Tarihî Türkler ve Araplar Meselesi*. İstanbul, 1970, 319 s.
- Tartışılan Değerler Açısından Türkiye Sempozyumu*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1996.
- TASNADİ (Edit). "Üç Yüzyıl Önceki Türkiye Muhabiri Keleman Mikes". *Türk Kültürü*, 30, 346, 1992, 12-16.
- TAŞ (Kemal Ziya). "1760-1817 Yılları Arasında Eğin Kazası". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 11, 1996, 137-147.
- TAŞ (Kenan Ziya). "1760-1817 Yılları Arasında Eğin (Kemaliye) Kazası". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 11, 1996, 137-147.
- TAŞAN (A. Aziz). *Diinden Bugüne Merzifon: Ünlü Şair, Bilgin, Devlet Adamlarımız*. I. İstanbul, Merzifonlular Yardımlaşma Derneği, 1979, 111 s.
- TAŞAN (A. Aziz). *Diinden Bugüne Merzifon: Ünlü Şair, Bilgin, Devlet Adamlarımız*. II. İstanbul, Merzifonlular Yardımlaşma Derneği, 1979, 128 s.
- TAŞCI (Hamza). "Padişah Portreli Porselenler". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 62-64.
- TAŞKIRAN (Hayri). "Osmanlı Devleti'nde Allah'ın Lütü". *Tarih ve Medeniyet*, 19, 1995, 34-35.
- Tatar Türklerinin Adet ve Gelenekleri Sempozyumu*. Romanya, 1995.
- TATÇI (Mustafa). "Niyâzi-i Mısı'nın Tasavvufi Bir Rüya Tabirnamesi (İnceleme Metin)". *Türk Folklor Araştırmaları*, 1989, 85-96.
- TATÇI (Mustafa). *Niyazi Mısı'nın Tasavvufi Bir Rüya Tabirnamesi*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1989, 250 s.
- TAYŞİ (Mehmet Serhan). "Çelebi Halife". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 103, 1996, 131-165.
- TEKELİ (Hamdi). *Ahmed Gazzî'nin Hayatı ve Tasavvufî Görüşleri*. Bursa, 1992. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TEKELİ (İlhan), İLKİN (Selim). "(Kör) Ali İhsan (İloğlu) Bey ve Temsili Mesleki Programı". *Aratürk Döneminin Ekonomik ve Toplumsal Tarihiyle İlgili Sorunlar Sempozyumu (14-16 Ocak 1977)*. İstanbul, İstanbul Yüksek İktisat ve Ticaret Mektebi Mezunları Derneği, 1977, 283-357.
- TEKELİ (İlhan). "Anadolu'daki Kentsel Yaşantının Örgütlenmesinde Değişik Aşamalar". *Toplum ve Bilim*, 9-10, 1980, 36-65.
- TEKELİ (İlhan). "Ankara'da Tarih İçinde Sanayinin Gelişimi ve Mekan-sal Farklılaşması". *Ankara Ankara*. Derleyen: E. BATUR. Ankara, Yapı Kredi Yayınları, 1994, 171-199.
- TEKELİ (İlhan). "Osmanlı İmparatorluğu'ndan Günümüze Nüfusun Zorunlu Yer Değiştirilmesi ve İskan Sorunu". *Toplum ve Bilim*, 50, 1990, 49-71.
- TEKİN (Abdullah). *Babalılar Ayaklanması: Hacı Bektaşın Ayaklanmadaki İşlevi. Babalığı Bektaşiliğe Dönüştürmesi*. Ankara, 1979, 96 s.
- TEKİN (Emrullah). "İngiliz Gizli Belgeleri'nde Türkler ve Türk Birliği". *Askeri Tarih Bülteni*, 35, 1993, 135-144.
- TEKİN (Emrullah). "Prof. A. Vambery'nin Gizli Misyonu: Ermeni Me-selesiyle İlgili II. Abdülhamid'in Vambrey'e Cevabi İradesi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 76, 1992, 145-149.
- TEKİN (Emrullah). *Timur ve Devlet Yönetim Stratejisi*. İstanbul, Burak Yayınları, 1994, 141 s.
- TEKİN (Gönül). "Fatih Devri Türk Edebiyatı". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAGAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995.
- TEKİN (Şinasi). "1729 Yılında Vakfedilmiş, Bir İstanbul Medresesinin Öğretim ve İdare Kadrosu Hakkında". *Türk Kültürü*, VI, 71, 1968, 836-839.
- TEKİN (Şinasi). "İkinci Mahmud'un İstanbul'u (Cahic Kayra ve Erol Üyapazarcı'nın "Bostancıbaşı Sicilleri" Adlı Eserleri Üzerine". *Tarih ve Toplum*, XIX, 114, 1993, 57-61.
- TEKİN (Şinasi). "XIV. Yüzyıllara Ait Bir İlm-i Hal: Risaletü'l-İslam". *Wissenschaftliche Zeitschrift der Karl Marx Universität*, 76, 1986, 279-292.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Bayezid'in Ölümü Meselesi". *Tarih Dergisi*, XIX, 24, 1970, 1-17.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). *Berkuk Devrinde Memluk Sultanlığı: XIV. Yüzyıl Mısır Tarihine Dair Bir Araştırma*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1961.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Canbulad (Kilisli Aile)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1976, 22-23.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Canbulad Ailesi Hakkında Düşün-celer". *Tarihten Sesler*, II, 16, 19-22.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Cezzar'ın Mısır'daki Hayatı Hakkın-da Bir Araştırma". *Tarih Dergisi*, XXI, 26, 1972, 123-138.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Cezzar Ahmed Paşa". *İslam Ansiklo-pedisi*. İstanbul, 1976, 156-158.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Çanakale". *İslam Ansiklopedisi*. İs-tanbul, 1976, 386-388.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Çeşme". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1976, 386-388.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Derviş Paşa (Ölm.1896)". *İslam An-siklopedisi*. İstanbul, 1976, 552.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Düruş (Ottoman Periode)". *Encyclo-pedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1963, 650-652.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Dürzi Tarihine Dair Notlar". *Tarih Dergisi*, VII, 10, 1954, 143-156.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Dürziler". *İslam Ansiklopedisi*. İs-tanbul, 1976, 665-672.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Fatih'in Ölümü Meselesi". *Tarih Dergisi*, XVI, 21, 1966, 95-109.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Fatih'le Çağdaş Bir Memluk Sul-tanı: Aynal el-Ecrud". *Tarih Dergisi*, 23, 1969, 35-50.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Halet Efendi". *İslam Ansiklopedisi*. İs-

- tanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1950, 123-125.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "II. Beyazid'in Tahta Çıkışı Sırasında İstanbul'da Vukua Gelen Hadiseler Üzerine Notlar". *Tarih Dergisi*, X, 14, 1959, 85-96.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "İstanbul (1453-1520)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1950, 1199-1214.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Mahmud Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 183-188.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Mehmed Paşa (Damad)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 581-583.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Mehmed Paşa (Karamani)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 588-591.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Mehmed Paşa (Lala)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 591-594.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Mehmed Paşa (Rum)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1957, 594-595.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Musa Çelebi (b. Beyazid I.)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 661-666.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Mustafa Çelebi (b. Bayezid I.)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 687-689.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Mustafa Çelebi (b. Mehmed I.)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 689.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Seydi Ali Reis Hakkında Düşünceler". *Tarihten Sesler*, II, 13-14, 21-24.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Silifke". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, II, 1971, 141-152.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Silifke". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1980, 643-648.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Süleyman Paşa (Ölm. 1357)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1967, 190-194.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Şah Kulu Baba Tekeli İsyanı". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 3, 1967, 34-39.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Şah Kulu Baba Tekeli İsyanı". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, I, 4, 1968, 54-59.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Şihab-oğulları". *Tarih Dergisi*, IX, 13, 1958, 31-45.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Tarihi Notlar: Padişahlar İçin Terbilenen Türk Usulü Cenaze". *Türk Kültürü*, I, 7, 1963, 46-47.
- TEKİNDAG (Şehabeddin). "II. Bayezid'in Ölümü Sorunu". *Atatürk Konferansları* (1975-1976). Ankara, 1983, 95-103.
- TEKİNDAG (Şehabeddin). "İstanbul Muhararasından Bir Safha-Son Hücum". *Çınaraltı Mecmuası*, 9, 1948, 8,11.
- TEKİNER (Efdaleddin). "Nedim ve Damad İbrahim Paşa'nın Mezarları". *IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 174-177.
- TELCİ (Cahit). "18. Yüzyılın İlk Yarısında Hübmesihi Bosnavi İbrahim Efendi". *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 2, 1998, 91-101.
- Temel Bilimlerin Önemi ve Uygulamalı Bilimlerin Gelişmesindeki Rolü. Editör: İsmet ERTAŞ. İzmir, Fen Fakültesi Ege Üniversitesi, 1991.
- TEMEŞVARLI Osman Ağa. *Gavurların Esareti*. Çeviren: Esat NERMİ. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1971, 209 s.
- TEMİZYÜREK (Fahri). "Ermeni Olayları Tarihi". *Bilge Dergisi*, Kış:3, 1995, 39-41.
- TEMİZYÜREK (Fahri). "Usul-i Cedit Hareketi ve Gaspıralı İsmail Bey". *Bilge Dergisi*, 12, 1997, 12-15.
- TEPEDELENLİOĞLU (Nizamettin Nazif). *İlan-ı Hürriyet ve Sultan Abdülhamit Han*. İstanbul, 1960, 72 s.
- TERZİOĞLU (Arslan). "Devrinin Kaynakları Işığında Fatih Sultan Mehmed'in Ölümü". *Tarih ve Toplum*, XX, 115, 1993, 24-32.
- TERZİOĞLU (Arslan). "Galarasaray Tıbbiyesi'nin 17 Şubat 1839'da Açılışı". *Tarih ve Toplum*, 14, 83, 1990, 38-43.
- TERZİOĞLU (Arslan). "İlk Budist, Hristiyan, İslam Hastahaneleri ve Birbirleriyle Olan İlişkileri". *VII. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1972, 295-312.
- TERZİOĞLU (Arslan). "Joseph Russegger, Henry Lafite ve August Brestowsky'ye Göre Ondokuzuncu Yüzyılda Sudan, Mısır ve Beyrut'ta Osmanlı Hastahaneleri ve Tıbbiyeleri". *Tarih ve Toplum*, 15, 89, 1991, 30-33.
- TERZİOĞLU (Arslan). "Sultan II. Mahmud'un Son Hastalığı İle İlgili Dr. K. A. Bernard'ın Viyana'ya Gönderdiği Raporlar ve Galatasaray'da Mekteb-i Tıbbiye-i Sahane'nin 17 Şubat 1839'da Açıldığına Dair Diğer Belgeler". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1579-1597.
- TEVETOĞLU (Fethi). "Büyük Türkçü Süleyman Paşa". *Türk Kültürü*, VI, 70, 1968, 705-732.
- TEVETOĞLU (Fethi). "Namık Kemal'e Yapılan Haksız Saldırıları". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1989, s. 73-85.
- TEVFİK FİKRET. İstanbul, Tan Gazetesi Yayınları, 1941, 40 s.
- TEVFİK FİKRET. Ankara, Emek Yayıncılık, 1953, 16 s.
- "Tevhid-i Efkâr'ın Haberi: Enver Paşa'nın Şehadeti". *Toplumsal Tarih*, 8, 43, 1997, 46-47.
- TEXIER (Charles). "Küçük Asya'ya Göre Bolu Vilayeti". Çeviren: Enver KONUKÇU. *Çele*, 24, 1965, 28-30.
- TEZCAN (Hülya). *Astar al-Haramayn al-Sharifayn-Kabe-i Şerif Örtüleri*. Çeviren: Tahsin Ömer TAHAOĞLU; Tashih: Ahmad Muhammad ISSA; Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1997, 169 s.
- TEZCAN (Mahmut). "Ziya Gökalp'in Eğitim Anlayışı ve Atatürk". *Tarih Dergisi*, XXXIV, 48, 396-398.
- TEZCAN (Nuran). "Manisa Mevlevihanesi". *Osmanlı Araştırmaları*, 14, 1994, 185-193.
- TEZEL (Yahya Sezai). "Anadolu'daki Toplumsal Kuruluşların Eklemlenmesi Açısından Osmanlı-Osmanlı Öncesi İlişkisi". *Toplum ve Bilim*, 3, 1977, 3-30.
- TEZEREN (Ziver). *Seyyid Aziz Mahmud Hüdayi*. II. İstanbul, 1985, 265 s.
- TEZEREN (Ziver). *Seyyid Aziz Mahmud Hüdayi: Hayatı, şahsiyeti, tahrifatı ve eserleri*. I. İstanbul, 1984.
- Three Ages of İzmir. İstanbul, 1993.
- TİETZE (Andreas). "Sheykh Balı Efendi's Report on the Followers of Sheykh Bedreddin". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 115-122.
- TİMUR (Taner). *Kuruluş ve Yükseliş Döneminde Osmanlı Toplumsal Yapısı*. Ankara, 1979, VI+232 s.
- TİMUR (Taner). "Mustafa Reşit Paşa Nasıl Düşürüldü?". *Tarih ve Toplum*, 18, 1985, 370-376.
- TİMUR (Taner). "Ondokuzuncu Yüzyılda İstanbul'un Köpekleri". *Tarih ve Toplum*, 20, 117, 1993, 10-14.

- TİMUR (Taner). *Osmanlı Çalışmaları. İlk Feodalizmden Yarı Sömürge Ekonomisine*. Ankara, 1989, 339 s.
- TİMUR (Taner). *Osmanlı Kimliği*. 2. Basım. İstanbul, Hil Yayınları, 1994, 198 s.
- TİMUR (Taner). *Osmanlı Kimliği*. 3. Basım. Ankara, İmge Yayınları, 1998, 228 s.
- TİMUR (Taner). *Osmanlı Toplumsal Düzeni*. 3. Basım. Ankara, İmge Yayınları, 1994, 303 s.
- TİMUR (Taner). *Osmanlı Toplumsal Düzeni: Kuruluş ve Yükseliş Dönemi*. 2. Basım. Ankara, 1979, VI+291 s.
- TİMUR (Taner). *Osmanlı Toplumsal Düzeni: Kuruluş ve Yükseliş Dönemi*. Ankara, Siyasal Bilgiler Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1979, VI+232 s. (Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 428).
- TİMUR (Taner). "Yusuf Fehmi: Pozitivist, İslamcı ve Karşı-Casus". *Toplumsal Tarih*, I, 5, 1994, 13-17.
- TİMURTAŞ (Faruk K.). "Fetih ve Fatih". *Türk Kültürü*, V, 56, 1967, 566-569.
- TİMURTAŞ (Faruk K.). *Osmanlıca Grameri: Eski Yazı ve İmla Arapça, Farsça Eski Anadolu Türkçesi, Aruz*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi, 1964, XV+407 s. (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Kitaplarından Osmanlıca Dizisi: 2).
- TIZLAK (Fahrrettin). "1879 Tarihli Bir Kayıda Göre Osmanlı Devleti'nde Orman Yangınları". *Tarih ve Toplum*, 26, 153, 1996, 9-12.
- Timur ve Timuriler Döneminin Araştırılmasının Günümüzdeki Sorunları Milletlerarası Sempozyumu (12-14 Haziran 1996). Semerkant, 1996.
- TİREBOLULU H. Alparslan. "Trabzon İli Laz mı, Türk mü?". Çeviren: Gündoğ KAYAOĞLU. *Tarih ve Toplum*, 23, 138, 1995, 47-54.
- TOGAN (İşenbike). "The Evolution of Ottoman Tribal Administration". *Middle Eastern Studies*, 1987.
- TOGAN (İşenbike). "Osmanlı İmparatorluğunda Yörük ve Aşiret Ayırımı". *Boğaziçi Üniversitesi Dergisi*, 7, 1979, 27-34.
- TOGAN (İşenbike). "Tribalization and the Role the State: On Overview of Mongolian, Ottoman and Ch'ing Practices". *The Center for the Study of Islamic Societies and Civilizations*. Washington, 1989.
- TOGAN (Nazmiye). "Beş Ciltlik Osmanlı Tarihini Yazan Profesör Nikolay Yorgo-Ölümünün 25.Yıldönümü Münasebetiyle-". *Türk Kültürü*, IV, 41, 1966, 493-496.
- TOGAN (Zeki Velidi). "Dobruca Türklüğünün Tarihi Hakkında Yeni Nazariyeler". *Tarihten Sesler*, 12, 1943, 1-3.
- TOGAN (Zeki Velidi). *Umumi Türk Tarihine Giriş: En Eski Devirlerden 16. Asra Kadar*. İstanbul, 1946.
- TÖKİN (Firuzan Hüsrev). *Osmanlı Türklerinde Fikir Hareketleri*. Ankara, Buket Basımevi, 1951, 54+15 s.
- TOLEDANO (Ehud R.). *Osmanlı Köle Ticareti 1840-1890*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1994, 254 s.
- TOLEDO (Paulino). *Türkiye Seyahatı: XVI. Yüzyıla Ait Bir Anonim İspanyol Eserine Göre Osmanlı İmparatorluğu'nun Toplumsal Yapısı ve Gelenekleri*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- TOPDEMİR (H. Gazi). "Takiyyüddin'in Optik Kitabı". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 253-286.
- TOPRAK (Zafer). "İstanbul'da Fuhuş ve Zührevi Hastalıklar 1914-1933". *Tarih ve Toplum*, 7, 39, 1987, 31-40.
- TOPRAK (Zafer). "Ömer Seyfettin ve Sivil Toplum". *Toplum ve Bilim*, 31, 1985, 113-127.
- TOPRAK (Zafer). "Osmanlı Kadınları Çalıştırma Cemiyeti Kadın Askerler ve Milli Aile". *Tarih ve Toplum*, 9, 51, 1988, 34-38.
- TOPRAK (Zafer). "Osmanlı Narodnikleri "Halka Doğru" Gidenler". *Toplum ve Bilim*, 24, 1984, 68-81.
- TOPRAK (Zafer). "Sabiha (Zekeriya) Sertel ve Türk Feminizmi". *Toplumsal Tarih*, 9, 51, 1998, 7-14.
- TOPRAK (Zafer). "Sosyal Politika Tarihimizin İlk Önlemler Paketi: Müessesat-ı Sinaiyede Çocukların ve Kadınların Çalıştırılması (1910)". *Toplum ve Bilim*, 27, 1984, 229-137.
- TOPRAK (Zafer). "Tarihsel Nüfusbilim Açısından İstanbul'un Nüfusu ve Toplumsal Topografyası". *Toplum ve Ekonomi*, 3, 1992, 109-120.
- TOPRAKEŞENLER (Sema). *16. Yüzyılda Göynük ve Yenice-i Taraklı Kазaları*. Eskişehir, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- TÖRENEK (Mehmet). "Ziya Paşa'nın Takipçisi Bir Şair: Ayetullah Bey ve Terakib-i Bendi". *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 1, 1999, 43-56.
- TOROS (Taha). *Şair Ziya Paşa'nın Adana Valiliği*. Adana, Yeni Adana Basımevi, 1940, 43 s.
- TOROSLU (M.). "Rum Azınlık Okulları". *Türk Kültürü*, IV, 40, 1966, 395-402.
- TÖZEREN (Nebahat). "Türkiye'de Ecnebilerin Mülk Edinmeleri". *IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 354-362.
- Trabzon. İstanbul, 1996.
- Trabzon Tarihi Sempozyumu. Trabzon, 1998.
- Trabzon Yıllığı. Ankara, 1997.
- TRAK (S.), KARAL (Enver Ziya). "Osmanlı İmparatorluğu'nda İlk Nüfus Sayımı". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2, 3, 1943-1944, 461-464.
- Trakya Üniversitesi 1993/1994 Eğitim ve Öğretim Açılış Konuşması. .
- Truth About Armenians. Ankara, 1975, 43 s.
- TUFAN (Muzaffer). "Milletlerin Büyük Göçleri İçinde ve Günümüzde Türkler-Ruslar ve Bulgarlar". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1295-1322.
- TUFAY (Muzaffer). "Türkler, Ruslar ve Bulgarlar". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 2, 1988, 193-218.
- TUĞAY (Asaf). *İbret: II. Abdülhamid'e Verilen Jurnaller ve Jurnalciler*. İstanbul, Okat Yayınevi, 1961, 380+6 s.
- TUĞCU (Hüseyin). *Türk Aile Yapısında Bektaşî Geleneklerinin Yeri ve Bir Bektaşî Köyü*. Ankara, 1992. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TUĞLACI (Pars). "Çırağan Mevlevihanesi". *Tarih ve Toplum*, 13, 78, 1990, 44-45.
- TUĞLACI (Pars). *Dadyan Ailesinin Osmanlı Toplum, Ekonomi ve Siyaset Hayatındaki Rolü*. İstanbul, 1993.
- TUĞLACI (Pars). *Osmanlı Şehirleri*. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1985, 411 s.
- TUĞLACI (Pars). *Tarih Boyunca İstanbul Adaları*. 2. İstanbul, Cem Yayınları, 1992, 576 s.
- TUĞLACI (Pars). *Tarih Boyunca İstanbul Adaları*. 1. İstanbul, Cem Yayınları, 1992, 575 s.

- TUĞLACI (Pars). *Türkiye'de Kadın=Women in Turkey*. 1-3. İstanbul, Al-tay Han Matbaası, 1984-1985.
- TUĞLACI (Pars). *Türkiye de Kadın: Osmanlı Döneminde İstanbul Kadınla-rı*. 1. İstanbul, 1984, 215 s.
- TUĞLACI (Pars). *Türkiye de Kadın: Osmanlı Saray Kadınları*. 3. İstanbul, 1985, 352 s.
- TUKİN (Cemal). "Mahmud II Devrinde Haleb İsyanı". *Tarih Vesikala-rı*, 4, 1942, 256-265.
- TUKİN (Cemal). "Mahmud II Devrinde Haleb İsyanı". *Tarih Vesikala-rı*, 2, 8, 1942, 112-127.
- TUNALI (Hilmi). *Makedonya. Mazisi, Hali, İstikbali*. 2. Basım. Kahire, 1326.
- TUNCAR (Ferit Ragıp). *Aristo, B. Frederic, B. Reşit Paşa, A. Vefik Paşa*. Ankara, Öğretmen Dergisi Geniş Yayınları, 1953, 64 s.
- TUNCAR (Ferit Ragıp). *Fuzuli, Makyavelli (Machiavelli) Barbaros, Efla-tın, (Platon)*. Ankara, Öğretmen Dergisi Geniş Yayınları, 1952, 64 s.
- TUNCAY (Hasan). *Ziya Gökalp*. 2. Baskı. İstanbul, Hamle Matbaası, 1975, 192 s.
- TUNCAY (Hasan). *Ziya Gökalp*. 3. Basım. İstanbul, Toket Yayınları, 1978, 240 s.
- TUNCAY (Mete). *Türkiye Tarihi*. 2. Basım. İstanbul, Cem Yayınları, 1990.
- TUNCCEL (Bedrettin). *L' introducteur de Moliere en Turquie: Ahmed Vefik Paşa*. İstanbul, Başarı Matbaası, 1981, 20 s.
- TUNCCEL (Bedrettin). "Tevfik Fikret ve Galatasaray". *Türk Dili*, 24-29, 273, 1974, 692-700.
- TUNCER (Hadiye). "Osmanlı İmparatorluğu Döneminde İstanbul'un Görünümü, Zaman Zaman Tahlil Bayramları, Gezinti Yerleri, Ün-lü Bahçeler ve Buralarda Yapılan Eğlenceler". *III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1986, 411-415.
- TUNCER (Ömer). "13. Yüzyıl Anadolu Ahilerinin Dünya Siyasi Tari-hindeki Yeri". *Tarih ve Toplum*, 20, 120, 1993, 34-36.
- TUNCER (Orhan Cezmi). "Mardin-Cizre Kırmızı Medrese". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 425-435.
- TUNCEROĞLU (Ayşe Göktürk). "Amerika'dan Osmanlı'ya Bakış". *Türk Edebiyatı*, 239, 1993, 31-34.
- TUNCOKU (Merce). "Çörçil, Çanakkale ve Japonya". *Askeri Tarih Bülte-ni*, 30, 1991, 91-94.
- TUNÇAY (Merce). "1919 Berlin'inde 18 Türk Spartaküs'ü". *Milletçiler Birliği Dergisi*, 105, 1989, 16-22.
- TUNÇDİLEK (Necdet). "Eskişehir Bölgesinde Yerleşme Tarihine Top-lu Bir Bakış". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 15, 1-4, 1955, 189-208.
- TUNÇDİLEK (Necdet). "Eskişehir ve Şehrin Tekamülü". *Coğrafya En-stitüsü Dergisi*, 4, 8, 1957, 35-47.
- TURAN (Ahmet Nezihi). "XVI. Asırda Doğu ve Güneydoğu Anado-lu'da Kurulan Aşiret Köyleri: Ruha (Urfa) Örneği". *Türkiye Gün-lüğü*, 25, 1993, 114-126.
- TURAN (Ahmet Nezihi). *XVI. Asırda Ruha (Urfa) Sancağı*. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitü-sü.
- TURAN (F.Ahsen). "Nasreddin Hoca'nın Dini Kimliği". *Nasreddin Ho-ca Sempozyumu*. İzmir, 1997, 75-83.
- TURAN (F.Ahsen). *Nasreddin Hoca Sempozyumu*. İzmir, 1997.
- TURAN (Hayrettin). "Osmanlı'ya ve Türkiye'ye Hayranım". *Tarih ve Medeniyet*, 18, 1995, 39.
- TURAN (İlter). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Döneminde Öğrenci Siyasal Faaliyeti". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 29, 1-4, 1969-1970, 171-192.
- TURAN (Lokman). *Abdullatif Razi'nin Elfiülkül Meşhûr Bili-il Mekniin Adlı Mensur Hikayesinin İncelenmesi*. Erzurum Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Atatürk Üniversitesi.
- TURAN (Ömer). "Makedonya'da Türk Varlığı ve Kültürü". *Bilgi*, 3, 1996, 21-32.
- TURAN (Ömer). "A Project and Report on the Minorities in Bulgaria". *Euroasian Studies*, 2, 1995, 79-93.
- TURAN (Ömer). *The Turkish Minorities in Bulgaria, 1878-1908*. Anka-ra, T. T. K. Yayınları, 1998.
- TURAN (Osman). *Doğu Anadolu'da Türk Devletleri Tarihi*. İstanbul, Tu-ran Neşriyat, 1973, XVI+275 s.
- TURAN (Şerafettin). *Kannininin Oğlu Şehzade Bayezit Vakası*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1961, VI+237 s. (Ankara Üniver-sitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları No: 80).
- TURAN (Şerafettin). "Lala Mustafa Paşa Hakkında Notlar ve Vesika-lar". *Belleten*, XXII, 88, 1958, 551-593.
- TURAN (Şerafettin). "Maran Aurelius Tercümesi Hakkında Hamer'in II. Mahmud'a Bir Mektubu". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğ-rafya Fakültesi Dergisi*, 16, 3-4, 1958, 79-82.
- TURAN (Şerafettin). "Mimar Sinan ve Hassa Mimarları Ocağı". *Tarih ve Toplum*, 56, 1988, 73-75.
- TURAN (Şerafettin). *Türk Devrim Tarihi*. İstanbul, Bilgi Yayınları, 1991.
- TURAN (Şerafettin). *Türk Kültür Tarihi: Türk Kültüründen Türkiye Kül-türüne ve Evrenselliğe*. Ankara, Bilgi Yayınları, 1990, 358 s.
- TURANBEK (Lütfü). "Vazife Aşk ve Abdülhamit". *Tarih Hazinesi*, 7, 1951, 332-334.
- TURANBERK (Lütfü). "Abdülhamit'in Taht Korkusu". *Tarih Hazinesi*, 11, 1951, 554-555.
- TURGAL (H. Fehmi). "Ahlar mı Ahiler mi?". *Ülkü*, 6, 36, 1936, 410-411.
- The Turkish Presence in Bulgaria.: Communications*. Ankara, 1986, 90 s.
- Turkish Romanian Convergences of Material and Spiritual Culture*. Köstence, 1993.
- TUŞ (Muhittin). "Osmanlı'da Ailenin Niceliği, Eş Durumu ve Çocuk Sayıları: Konya Örneği". *Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Ensti-tüsü Uluslararası Katılımlı III. Ulusal Nüfusbilim Konferansı*. Anka-ra, 1997.
- TUŞ (Muhittin). "Osmanlı'da Kadın ve Aile". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 12-18.
- TUŞ (Muhittin). "Osmanlı Toplumunda Sosyal Güvenliğe İlişkin Bir Belge". *Cumhuriyet Üniversitesi İktisat Fakültesi Dergisi*, II, 1999.
- TUŞ (Muhittin). "Osmanlı'da Baskı Gruplarının Rolü Üzerine Bir De-neme". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 6, 1996, 319-324.
- TUŞ (Muhittin). "Osmanlı'da Kadın ve Aile". *Tarih ve Medeniyet*, 25, 1996, 12-17.

- TUŞ (Muhittin). "Şeyh Ahmet el-Bediri el-Hallak, Osmanlı Taşra Hayatına İlişkin Olaylar, Berber Bediri'nin Günlüğü (1741-1762)". Çeviren: Hasan YÜKSEL. *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, VI, 1995, 485-488.
- TUTSAK (Sadiye). "Uşak Kazasında Mülki Taksimatın Gelişimi". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 309-325.
- TUZCU (Ali). "Merzifon'da Ermeni Ayaklanmaları". *Belleten*, LVII, 220, 1993, 795-826.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Aldı Nemçe Bizim Nazlı Budin'i". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 401-404.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Merzifonlu Türk Mustafa Geliyor". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 33, 1952, 1705-1709.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Osman Gazi'nin Vasiyeti". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 361-364.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Osmanlı Padişahlarında Tenasül Hareketi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Sultan Abdülaziz ve Prenses Tevhide". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 24, 1951, 1133-1134.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Ulubatlı Hasan". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2260-2263.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Yazık Cihan Bir Kahraman Kaybetti: Yıldırım Bayezid". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 41-45.
- TÜMER (Cem Şems). "1896'da Bir İmla Anketi". *Türk Dili Dil ve Edebiyat Dergisi*, 529, 1996, 26.
- TÜMER (Cem Şems). "Ara Neslin Bir Silik Siması: Ahmet Vefa". *Akademik Araştırmalar Dergisi*, 2, 1996, 145.
- TÜMER (Cem Şems). "İstanbul'dan Mektup Var". *Dergah*, 87, 1997, 23.
- TÜMERDEM (Hakkı). *Osmanlı İmparatorluğu Devrinde Büyük Meydan Muharebeleri*. İstanbul, Cumhuriyet Gazetesi Yayını, 1939, 194 s.
- TÜMERTEKİN (E.). *İstanbul'da Nüfus Dağılışı=La distribution de la population en Istanbul*. İstanbul, 1979.
- TÜRE (Fatma). "Alafranga Bir Hanım". *Toplumsal Tarih*, 7, 39, 1997, 42-45.
- TÜREK (Ahmet), DERİN (Fahri Çetin). "Feyzullah Efendi'nin Kendi Kaleminden Hal Tercümesi". *Tarih Dergisi*, XVIII, 23, 1969, 205-219.
- TÜRER (Osman). *Ahmed Ziyaeddin Gümmüşanevi*. İstanbul, Seha Neşriyat, 1992.
- TÜRER (Osman). "Melamiliğe Dair". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 39, 1985, 181-194.
- TÜRER (Osman). "Osmanlı İmparatorluğunda Padişah-Tarikat-Şeyh Münasebetine Dair Tarihi Bir Örnek". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 28, 1984, 181-194.
- TÜRER (Osman). "Şeyh Muhammed Nazmi ve Bazı Tasavvufi Düşünceleri". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7, 1986, 335-357.
- TÜRER (Osman). *Türk Mutasavvıf ve Şairi Muhammed Nazmi*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1988, 175 s.
- TÜRK (Suna). "İpek İşleme Bir Osmanlı Haritası". *Türkiyemiz*, XIII, 37, 1982.
- Türk Aile Ansiklopedisi*. 3. Ankara, 1991.
- Türk Biyiklikleri*. Derleyen: Safiye ALKAN; Fotoğraf: Mehmet TEKDAL. İstanbul, İstanbul Gazetesi Veb Ofset Tesisleri, 1973, 206+(2) s.
- Türk Devletleri Arasında İlmî İşbirliği Konferansı*, 22-24. 6. 1992. Lefkoşa, 1992.
- Türk Dünyası Aydınları Sempozyumu Bildirileri*. Kayseri, 1997.
- Türk Dünyası El Kitabı*. 2. Basım. I. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1992.
- Türk Katilleri*. İstanbul, 1331, 165 s.
- Türk Klasikleri: Yunus Emre'den Aşık Veysel'e*. Hazırlayan: Orhan F. KÖPRÜLÜ. İstanbul, Dosar, 1974.
- Türk Kültür Tarihi İçerisinde Çorum Sempozyumu 1991*. Ankara.
- Türk Kültürü Araştırmaları: Cumhuriyetin 50. Yılına Armağan*. Ankara, 1973.
- Türk Kültürü Araştırmaları-Mehmet Kaplan İçin*. Ankara, 1988.
- Türk Kültürü Araştırmaları-N. Akder Armağanı*. Ankara, 1984.
- Türk Kültürü Araştırmaları-Şükrü Elçin Armağanı*. Ankara, 1993.
- Türk Kültürü ve Ahilik. XXI. Ahilik Bayramı Sempozyumu Tebliğleri 13-14 Eylül 1985 Kırşehir*. İstanbul, 1986.
- Türk Kültüründe Tire Sempozyumu*. Ankara, 1994.
- Türk Kültüründe Tire Sempozyumu 8 Eylül 1995*. İzmir, 1996.
- Türk Parlamentoculuğunun İlk Yüzyılı 1876-1976*. Ankara, Siyasi İlimler Türk Derneği, 1978, X+573 s.
- Türk Şehirlerinde İmarat Sistemi*. İstanbul, Cumhuriyet Gazetesi, 1939, 64 s.
- Türk Taibinde ve Türk Kültüründe Tokat Sempozyumu (2-6 Temmuz 1986)*. Ankara, Gelişim Matbaası, 1987.
- Türk Tarih Kurumu Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1977.
- Türk Tarih ve Kültüründe Fırat Havzası I. Sempozyumu*. Elazığ, 1987.
- Türk Tarih ve Kültüründe Tokat Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1988.
- Türk Tarihinde ve Kültüründe Kastamonu-Tebliğler 19-21 Ekim 1988, Kastamonu*. Ankara, 1989, 172 s.
- Türk Tarihinde ve Türk Kültüründe Tokat Sempozyumu (2-6 Temmuz 1986)*. Ankara, 1987.
- Türk Tarihinin Kaynakları Semineri*. İstanbul, 1997.
- Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri (11-13 Eylül 1984 Ankara)*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1984.
- TÜRKAY (Cevdet). "Esircilerle İlgili Bir Belge". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 11, 1968, 60.
- TÜRKAY (Cevdet). *Osmanlı İmparatorluğunda, Oymak, Aşiret ve Cemaatler: Tercüman Kaynak Eserler Dizisi:1*. İstanbul, 1979, 962 s.
- TÜRKAN (Ergun). "İngiliz Konsolosu W. Gifford Palgrave'in Raporlarına Göre 1870'de Trabzon". *Tarih ve Toplum*, VI, 31, 1986, 34-46.
- TÜRKDOĞAN (Orhan). "1906-1907 Erzurum Hürriyet Ayaklanması". *Türk Kültürü*, XXII, 255, 1984, 453-466.
- TÜRKDOĞAN (Orhan). "Türk Ailesinin Yapısı ve Tarihi Gelişimi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 96, 1995, 1-47.
- TÜRGELDİ (Ali Fuad). *Mesail-i Mühimme-i Siyasiye*. III. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1957-1966 (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VII. Seri No: 27)..
- TÜRGELDİ (Ali Fuad). *Mesail-i Mühimme-i Siyasiye*. II. Yayınlayan: Bekir Sıtkı BAYKAL. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1957, VI-II+451 s.
- Türkiye'de Beş Sene*. Çeviren: Mehmet Şevki YAZMAN. İstanbul, 1968, 360 s.

- Türkiye'de Kadın=The Ottoman Palace Woman: Osmanlı Saray Kadınları.* III. VIII+352+8 s. (Resim).
- Türkiye'de Kadın=Women of Istanbul in Ottoman Times: Osmanlı Döneminde İstanbul Kadınları.* 1. İstanbul, 1984-1985, VIII+215 s.
- Türkiye'de Toplumsal Bilim Araştırmalarında Yaklaşımlar ve Yöntemler Sinerjisi.* Ankara, 1977.
- Türkiye'de Üniversitelerde Okutulan İktisat Üzerine.* 1. Ankara, ODTÜ, 1972.
- Türkiye'nin Dört Yılı 1552-1556.* Çeviren: A. KURUTLUOĞLU. İstanbul, Kervan Yayınları, 1973, 184 s.
- Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Kuruluş ve Gelişmesine Hizmeti Geçen Türk Dünyası Aydınları.* Kayseri, 1996.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi.* İstanbul, 1990.
- Türkiye Ekonomisinin 100 Yılı ve İzmir Ticaret Odası Sempozyumu.* İzmir, 1985.
- Türkiye Ekonomisinin 50 Yılı Sempozyumu.* İstanbul, Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Yay., 1973.
- Türkiye İçin Necat ve İtila Yolları.* İstanbul 375 s.
- Türkiye Ricali Devleti.* İstanbul, 1326, 76 s.
- Türkiye Tarihi.* IV Cilt. Editör: Sina AKŞİN. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1988.
- Türkiye Tarihi.* 4. Editör: Sina AKŞİN. İstanbul, 1989, 624 s.
- Türkiye Tarihi: Çağdaş Türkiye 1908-1908.* 4. İstanbul, Cem Yayınları, 1989, 624 s.
- Türkiye Uyan.* İstanbul, 1329 (Kütüphane-i İntibah 13)..
- Türkiye Üzerine Tezler. 1908-1978.* 2. Basım. Yayınlayan: Kemal KARATEKİN. Ankara, 1978, 337 s.
- Türkiye'nin 270 Yıl Önceki Görünüşü.* İstanbul, Akbank Kültür Çalışmaları, 1974, 22 s. (1702 Yılında Yapılmış Gravürler).
- Türkiye'nin Dört Yılı 1552-1556.* Çeviren: A. KURUTLUOĞLU. İstanbul, 1973, 184 s. (Tercüman 1001 Eser No: 18).
- Türkler, Müslümanlar ve Ötekiler.* 2. Basım. Derleyen: Osman YENSENİ. Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1975, 207 s. (Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları: 90).
- "Türkçülüğün Asil ve En Güçlü Söyları 24 Öğüz Boyu".* *Türk Kültürü*, XI, 130, 1973, 821-825.
- TÜRKMEN (Fikret). "Türk-Ermeni Aşık Edebiyatı İlişkileri". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 13-20 s. TÜRKMEN (H. İlhan). *Ahmet Anzavur ayaklanması ve tenkili.* Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- TÜRKMEN (Muharrem). "Sivas'ta Timurlenk Menkabeleri". *Sivas Folklorü*, 21, 1974, s. 11-12.
- TÜRKMEN (Zekeriya). "Ahmet Cevdet Paşa'nın (1822-1895) Hayatı". *Askeri Tarih Bülteni*, 19, 37, 1994, 86-102.
- TÜRKMEN (Zekeriya). *Hareket Ordusu ve Mahmud Şevket Paşa (Hareket Ordusunun Hazırlanması, Sevk ve idaresi, 31 Mart Olayları'nın bastırılmasındaki rolü).* İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TÜRKÖĞLU (İsmail). "20.Yüzyılda Bir Türk Seyyahı". *Toplumsal Tarih*, 4, 19, 1995, 6-10.
- TÜRKÖĞLU (İsmail). *Rusya Türklerinden Abdürrüşit İbrahim (1857-1944).* İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TÜRKÖĞLU (Sabahattin). "Halkçı, Nahiv Ressam, Yüzbaşı Ahmet Münir Bey (1883-1948)". *Toplumsal Tarih*, 8, 43, 1997, 50-54.
- TÜRKÖZÜ (H. Kemal). "Türkiye'de Sosyalist Ermenilerin Faaliyetleri ve Gerçekler (1890-1918)". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 25, 1983, 77-108.
- TÜTENGİL (Cavit Orhan). "Ziya Gökalp'in Diyarbakir Gazetelerindeki İlk Yazıları". *Türkiyat Mecmuası*, XI, 1954, 152-155.
- TÜTENGİL (Cavit Orhan). *Ziya Gökalp Üzerine Notlar.* İstanbul, Varlık Yayınları, 1964, 78+(2) s.
- TÜTENGİL (Cavit). "Prens Sabahattin (1877-1948)". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Dergisi*, 4-5, 1949, 178-221.
- TÜTENGİL (Cavit). *Ziya Gökalp Bibliyografyası: Ölümünün 20. Yıldönümü Münasebetiyle.* İstanbul, Milli Mecma Basımevi, 1945, 24 s.
- TÜTÜNCÜ (Ziya). *Fatih Sultan Mehmed. Önsöz: Adil YILMAZOĞLU.* İstanbul, Milliyetçi Türkiye Yayınları, 1971, 234 s.
- TÜTÜNCÜ (Ziya). *Fatih Sultan Mehmed.* 2. Basım. İstanbul, Umur Matbaası, 1978, 206 s.
- TÜTÜNCÜ (Ziya). *Şark Fatihi General Kazım Karabekir.* 3. Baskı. İstanbul, Milliyetçi Türkiye Yayınları, 1968, 64 s.
- TÜTÜNCÜ (Ziya). *Şark Fatihi General Kazım Karabekir.* İstanbul, Milliyetçi Türkiye Yayınları, 1973, 64 s.
- TÜTÜNCÜ (Ziya). *Şark Fatihi General Kazım Karabekir.* İstanbul, Milliyetçi Türkiye Yayınları, 1975, 64 s.
- TÜTÜNCÜ (Ziya). *Şark Fatihi General Kazım Karabekir.* İstanbul, Ufuk Yayınevi, 1967, 64 s.
- TÜYLÜ (Abdullah). "Filistin Türkleri" Konusunda Türk Asıllı Tarihçi-Yazar Dr. Aliye Elhatip'le Bir Görüşme". *Türk Kültürü*, 310, 1989, 111-113.
- TÜZÜN (Necat). "Ölümünün 100.yılında Namık Kemal'i Anma Sempozyumunun Açış Konuşması". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1989, s. 3-5.
- TWAIN (Mark). "Huck Finn'in İstanbul Macerası". *İstanbul İçin Şebrengiz.* İstanbul, 1991, 209-217.
- UBİCİNİ (A.). *Türkiye 1850.* Çeviren: Cemal KARAAĞAÇLI. İstanbul, Tercüman Yayınları (1001 Temel Eser)..
- UBUCİNİ (J.H.A). *1855 de Türkiye=La Turquie Actuelle.* I. Çeviren: Ayda DÜZ. İstanbul, 1977, 159 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 98).
- UCA (Alaattin). "Türkçülük Fikrinin Abide Şahsiyetlerinden Hüseyinzade Ali Bey". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 5, 1996, 159-188.
- UCA (Alaattin). "Ziya Gökalp ve Ona Türkçülüğü Aşılayan Adam: Hüseyinzade Ali Bey". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 8, 1997, 167-175.
- UCUZSATAR (Nacati). "Türkiye Üçlü Kısaçta". *Tarih ve Medeniyet*, 2, 1994, 14-19.
- UÇAR (Ahmet). *Amerikan Misyonerlerinin Türkiye'deki Faaliyetleri (1818-1930).* Konya, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- UÇAROL (Rifat). *Bir Osmanlı Paşası ve Dönemi: Gazi Ahmet Muhtar Paşa (Askeri ve Siyasi Hayatı).* İstanbul, Milliyet Yayınları, 1976, 487 s.
- UÇAROL (Rifat). *Gazi Ahmed Muhtar Paşa'nın Askeri ve Siyasi Hayatı.* İstanbul, 1973. Doktora Tezi.
- UÇAROL (Rifat). *Gazi Ahmet Muhtar Paşa (1839-1919): Askeri ve Siyasi Hayatı.* İstanbul, Filiz Kitabevi, 1989, 488 s.

- UÇAROL (Rifat). *Gazi Ahmet Muhtar Paşa (1839-1919): Askeri ve Siyasi Hayatı. Bir Osmanlı Paşası ve Dönemi*. İstanbul, 1976.
- UÇAROL (Rifat). *Siyasi Tarih 1789-1994*. 4. Baskı. İstanbul, Filiz Kitabevi, 1995, 892 s.
- UĞUR (Ahmet). "Bazı Tarihî Metinlerimizde Geçen Belde ve Şehirler". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2233-2239.
- UĞUR (Ahmet). "Kemal Paşa-zade'nin VIII. Defteri (3)". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 1986, 89-111.
- UĞUR (Ahmet). "Kemal Paşa-zade'nin VIII. Defteri, Kısım 2". *İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 27, 1988, 265-280.
- UĞUR (Ahmet). "Kemal Paşa-zade'nin VIII. Defteri". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 1986, s. 89-111.
- UĞUR (Ahmet). "Kemal Paşa-Zade ve Yavuz Sultan Selim". *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 1989, 197-208.
- UĞUR (Ahmet). "Kemal Paşazade'nin VIII. Defteri". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXVII, 1985, 265-280.
- UĞUR (Ahmet). "Kemal Paşazade'nin VIII. ve IX. Defterleri ve Bu Defterler Işığında Yazarın Tarihçiliği". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1007-1019.
- UĞUR (Ahmet). "Kemalpaşazade'nin VIII. Defteri". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXVIII, 1986, 269-290.
- UĞUR (Ahmet). "Kemalpaşazade'nin VIII. Defteri". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXIX, 1987, 223-240.
- UĞUR (Ahmet). "Kemalpaşazade'nin VIII. Defteri". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 31, 1989, 223-240.
- UĞUR (Ahmet). "Süleyman Kafeye Yavuz Saltanata". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 37-39.
- UĞUR (Ahmet). "Yavuz'un Tasavvuf Ehliyle İlişkileri". *Tarih ve Medeniyet*, 25, 1996, 33-36.
- UĞUR (Ahmet). "Yavuz Sultan Seli ile Kırım Hanı Mengli Giray ve Oğlu Muhammed Giray Arasında Geçen İki Konuşma". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXII, 1976, 357-362.
- UĞUR (Ali). "Taşköprülü-zade Ahmed Efendi". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 413-437.
- UĞUR (Ali). "Taşköprüzade Efendi". *Osmanlı Araştırmaları*, 7-8, 1988, 419-437.
- UĞUR (Necdet). "İstanbul İçin". *İstanbul İçin Şehr-Engiz*. İstanbul, 1991, 137-144.
- UĞURCAN (Sema). "Tanzimat Devrinde Kadının Statüsü". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1992, 497-510.
- ULUASLAN (Hüseyin). *Çanakkale: Türk Tarihinin Destanlar Diyarı*. İstanbul, Çanakkale Turizm ve Tanıtma Derneği, 1973, 13 s.
- ULUCAN (Erol). "Ahlak". *Güçlü Çağ*, 4, 1974, 29-33.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Bayezid II'nin Ailesi". *Tarih Dergisi*, X, 14, 1959, 104-125.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Bayezid II'nin Ailesi". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 10, 14, 1959, s. 104.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Karaosmanoğulları'na Ait Düşünceler". *III. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1948, 243-260.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Karaosmanoğullarına Ait Bazı Vesikalar". *Tarih Vesikaları*, 3, 14, 1944, 117-126.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Karaosmanoğullarına Ait Belgeler". *Tarih Vesikaları*, 2, 10, 1942, 300-308.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Karaosmanoğullarına Ait Vesikalar". *Tarih Vesikaları*, 2, 9, 1942, 193-207.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Karaosmanoğullarına Dair Bazı Vesikalar". *Tarih Vesikaları*, 2, 12, 1943, 434-440.
- ULUÇAY (M. Çağatay). *Manisa'daki Saray-ı Amire ve Şehzadeler Titrbesi*. İstanbul, Resimli Ay Matbaası, 1941, 80 s.
- ULUÇAY (M. Çağatay). *Osmanlı Sultanlarına Aşk Mektupları*. İstanbul, 1950, 95 s. (Tarih Dünyası Mecmuası Yayınları: 2).
- ULUÇAY (M. Çağatay). *Sarıhan da Eşkiyalık ve Halk Hareketleri: XVII. Asırda*. İstanbul, 1944.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Selim Beyazıt Mücadelesi". *Tarih Vesikaları*, 3, 18, 1961, 374.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Üç Eşkiya Türküsü". *Türkiyat Mecmuası*, XIII, 1958, 85-101.
- ULUÇAY (M. Çağatay). *Ünlü Padişahlar*. İstanbul, 1981, 160 s. (Özyürek Çocuk Kitapları).
- ULUÇAY (M. Çağatay). *XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Sarıhanda Eşkiyalar ve Halk Hareketleri*. İstanbul, 1955, XVI+311 s.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Yavuz Sultan Selim Nasıl Padişah Oldu?". *Tarih Dergisi*, VII, 10, 1954, 117-143.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Yavuz Sultan Selim Nasıl Padişah Oldu?". *Tarih Dergisi*, VIII, 11-12, 1956, 185-201.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Yavuz Sultan Selim Nasıl Padişah Oldu?". *Tarih Dergisi*, VI, 9, 1954, 53-91.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Yavuz Sultan Selim Nasıl Padişah Oldu?". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 8, 11-12, 1955, s. 185.
- ULUDAĞ (Osman Şevki). "Osmanlı Tıp Tarihinde Reaya Hastaneleri ve İmciyazları". *Belleken*, I, 1, 1937, 279-282.
- ULUDAĞ (Osman Şevki). "Tıp İlimi ve Osmanlı Türkleri". *II. Türk Tarih Kongresi (İstanbul 20-25 Eylül 1937)*. İstanbul, 1943, 705-734.
- ULUDAĞ (Osman Şevki). *Tıp İlimi ve Osmanlı Türkleri*. İstanbul, Kenan Basımevi, 1943, 948-961 s.
- ULUDAĞ (Osman Şevki). "Türk Kadınlarının Hekimliği". *III. Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 441-460.
- Uluğ Bey ve Çevresi Uluslararası Sempozyumu Bildiriler (30 Mayıs-1 Haziran: Ankara). Hazırlayan: Songül BOYBEYİ. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1996, XIII+368 s.
- ULUNAY (Refi Cevad). "Kabadayı, Külhanbeyi ve Mahalle Tosunları". *İstanbul İçin Şehr-Engiz*. İstanbul, 1991, 127-130.
- ULUS (İbrahim). "Colmar Freiherr Von Der Goltz (golç Paşa)'un Biyografisi". *Askeri Tarih Bülteni*, 21, 1986, 73-82.
- Uluslararası Mimar Sinan Sempozyumu, Ankara 24-27 Ekim 1989. Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1996.
- Uluslararası Mithat Paşa Semineri: Bildiriler ve Tartışmalar. Ankara, 1986, VI+388 s.
- Uluslararası Seyahatnamelerde Türk ve Batı İmajı Sempozyumu, 28.10-1.11.1985. Eskişehir, 1987, 207-219
- Uluslararası Terörizm ve Gençlik Sempozyumu Bildirileri, 24-26 Nisan 1985. Sivas, Emek Matbaası, 1986.
- Uluslararası Türk Bilimleri Kongresi CIEPO Sempozyumu. Viyana, 1998.
- Uluslararası Çeşme Tarih ve Kültür Sempozyumu Bildirileri. İzmir, 1997.

- ULUSOY (A. Celalettin). *Hünkâr Hacı Bektaş Veli ve Alevî-Bektaşî Yolu*. 2. Baskı. Ankara, Akademi Matbaası, 1986, 309 s. (12 Resim; 13 Belge).
- ULUSOY (Ayşe). "Şahsiyetler ve Eserler Üzerine". *Bilge Dergisi*, 17, 1998, 44-48.
- ULUSOY (Recep). 19. Yüzyılda Konya Eyaletine Bağlı Burdur Kazasının Sosyal ve Ekonomik Yapısı. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ULVİ (Azat). "Türklük Duygusu, Osmanlılık Fikrine Manedar mı?". *Türk Yurdu*, II, 1, 1912, 194-294.
- UMAR (Bilge). "Kordelio-Karşıyaka-ve Smyrna-İzmir-Adlarının Anlamı Üzerine". *Üç İzmir*. İstanbul, 1992, 33-41.
- UMUR (Hasan). *Kuyucu Murat Paşa*. İstanbul, Yenilik Yayınları, 1973, 36 s.
- UMUR (Tuncer). *(Balkan Savaşları Sonunda Kurulan) Batı Trakya Türk Cumhuriyeti*. İstanbul, 1985. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- UNAN (Fahri). "Dinde Tasfiye Yahut Osmanlı Sünniliğine Sünni Muhalefet: Birgivi Mehmed Efendi". *Türk Yurdu*, X, 36, 1990, 33-42.
- UNAN (Fahri). "Fatih Külliyesi Darüşşifası ve Tıp Öğretimi Meselesi". *Prof. Dr. Bayram Kodaman'a Armağan*. Samsun, 1993, 307-316.
- UNAN (Fahri). "İki Sair ve Bir Şehir: Nabi'nin Fikret'in İstanbul'u". *Türk Yurdu*, XV, 100, 1995, 35-41.
- UNAN (Fahri). "Sahib-i Kıran Benî Adem İnsanoğlunun Sahiplerini Yok Eden Demek midir?". *Türkiye Günlüğü*, 8, 1989, 108-110.
- UNAN (Fahri). "XV. ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlı Yönetim Kademesi İçerisinde Ebussuud Efendi Ailesi". *Türk Yurdu*, XI, 45, 1991, 25-29.
- UNAT (Ekrem Kadri). "Osmanlı Devletinde Tıp Cemiyetleri". *I. Milli Bilim Tarihi Sempozyumu*. İstanbul, 1987, 85-110.
- UNAT (Faik Reşit). "Ahmet III Devrinde Yapılmış Bir Önasya Haritası". *Tarih Vesikaları*, 1, 2, 1941, 160.
- UNAT (Faik Reşit). "Atatürk'ün Öğrenim Hayatı ve Yettiği Devrin Milli Eğitim Sistemi". *Belleten*, XXVII, 108, 1963, 601-619.
- UNAT (Faik Reşit). "Atatürk'ün Öğrenim Hayatı ve Yettiği Devrin Milli Eğitim Sistemi". *Atatürk Konferansları*. Ankara, 1964, 71-89.
- UNAT (Faik Reşit). "Fatih Kaç Defa Padişah Oldu?". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2277-2281.
- UNAT (Faik Reşit). *İsmet İnönü*. Ankara, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1945, 64 s.
- UNAT (Faik Reşit). *Mustafa Kemal Paşa'nın Başkumandanlığa Tayini ve Kendisine Mithrîlik Rütbesiyle Gazilik Ünvanı Verilmesi Hakkında Bazı Vesikalar*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1942, 20 s.
- URAN (Hilmi). *III. Sultan Mehmed'in Sünnet Diğününü*. İstanbul, 1942, 76 s.
- URAN (Hilmi). *Üçüncü Sultan Mehmet'in Sünnet Diğününü*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1941, 57 s.
- URAZ (Murat). *Ziya Paşa: Hayatı ve Şiirleri*. İstanbul, Tefeyyüz Kitabevi, 1946, 79 s.
- UYANIK (Mevlüt). "Osmanlı Düşünce Tarihinde Karşıt Fikir Kavramı-Şeyh Bedreddin Örneği-". *Türkiye Günlüğü*, 9, 1989, 58-68.
- UYANIK (Mevlüt). "Osmanlı Düşünce Tarihinde Toplumsal Bir Muhalefet Olarak Şeyh Bedreddin ve Hareketinin Tahlili". *Belleten*, LV, 213, 1991, 341-349.
- UYDUM (Remzi). *Ankara Evliyalari*. 2. Basım. Ankara, Yorum Basın-Yayın, 1986, 159 s.
- UYGUN (Ali Galip). *Çanakkale Muharebe Sabası Gezi Muhtırası*. İstanbul, Harp Akademileri Yayınları, 1967, 25 s.
- UYGUNER (Muzaffer). *Ziya Gökalp'in Yapıtları*. İstanbul, Varlık Yayınları, 1976.
- UYKUCU (Ekrem). *Cumhuriyet Tarihi Ansiklopedisi: 1919'dan 1973'e Kadar İstanbul*. İstanbul, Kervan Yayınları, 1973, 288 s.
- UZEL (İlter). "Sabuncuoğlu Şerafeddin ve Cerrahiyet al-Haniye Eserindeki Dişhekimliği Bilgileri". *Türk Kültürü*, 13, 147-149, 1975, 172-180.
- UZLU (Alaaddin). *Trabzon Muhafaza-i Hukuk-ı Milliye Cemiyeti'nin Milli Mücadele'deki Yeri*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- UZLUK (Feridun Nafiz). *Fatih Sultan Mehmed Zebirlendi mi? Eceli İle mi Öldü?*. Ankara, Tıp Fakültesi Yayınları Ankara Üniversitesi, 1965 (Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Yayınlarından: 150)..
- UZLUK (Feridun Nafiz). "Mevlevî Hilâfetcemeleri". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 383-401.
- UZUN (Efkan). *XV. Yüzyılda Osmanlı Toplumunda Kölelik*. Ankara, 1998. Yüksek Lisans Tezi.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Sadr-ı Azam Kamil Paşa'nın Siyasi hayatı" İsimli Eser Dolayısıyla II. Abdülhamid Devrinde Kamil Paşa". *Belleten*, XIX, 74, 1955, 203-245.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Abdülhamid Ferit Paşa'nın Ruznamesinden". *Belleten*, XXVII, 106, 1963, 257-286.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Amedi Mustafa Bey'in Kütahya'da Bulunan Mısır Kuvvetleri Kumandanı İbrahim Paşa'ya Mektubu". *Belleten*, VI, 23-24, 1942, 263-267.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Arnavudluk Prensi Meşhur İskender Bey'e Ait Orijinal Bir Vesika". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 359-363.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Babasından Sonra Saltanatı Elde Etmek İçin Kardeşi Selim'le Çatışan Şehzade Bayezid'in Amasya'dan Babası Kanuni Sultan Süleyman'a Göndermiş Olduğu Arıza". *Belleten*, XXIV, 96, 1960, 597-600.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Barcsoy Akos'un Erdel Krallığı'na Ait Bazı Orjinal Vesikaları". *Tarih Dergisi*, IV, 7, 1953, 51-69.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Beşinci Murad'ı Avrupa'ya Kaçırma Teşebbüsü". *Belleten*, X, 37, 1946, 195-209.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Beşinci Murad'ın Tedavisine ve Ölümüne Ait Rapor ve Mektuplar. 1876-1905". *Belleten*, X, 38, 1946, 317-367.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Cem Sultan'a Dair Beş Orjinal Vesika". *Belleten*, XXIV, 95, 1960, 457-483.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Cezayirli Gazi Hasan Paşa'ya Dair". *Türkiyat Mecmuası*, VII-VIII, 1, 1942, 17-40.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Çandarlı (Cenderli) Kara Halil Hayreddin Paşa. Menşe-i Tahsili-Kadılığı-Kazaskerliği-Vezirliği ve Kumandanlığı". *Belleten*, XXIII, 91, 1959, 457-477.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Çelebi Sultan Mehmed'in Kızı Selçuk Hatun Kiminle Evlendi". *Belleten*, XXI, 82, 1957, 253-260.

- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Darendeli İzzet Mehmed Paşa". *Belleten*, XXVIII, 110, 1964, 235-247.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Dr. Mehmed Emin Paşa". *Belleten*, VIII, 30, 1944, 329-340.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Ekos Barçkay'ın Erdel Krallığı'na Tayini Hakkında Birkaç Vesika". *Belleten*, VII, 27, 1943, 361-377.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Fatih Sultan Mehmed'in Ölümü". *Belleten*, XXXIX, 155, 1975, 473-482.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Fatih Sultan Mehmed'in Vefatı Üzerine Vezir İshak Paşa'nın İkinci Bayezid'i Saltanata Daveti Arzısı". *Belleten*, XXV, 97, 1961, 75-77.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Gazi Orhan Bey Vakfıyesi 724 Rebiülevvel 1324 Mart*. İstanbul, Maarif, 1941, 12 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Hacı İvez Paşa'ya Dair". *Tarih Dergisi*, X, 14, 1959, 25-39.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Hakkı Mehmed Paşa". *Türkiyat Mecmuası*, VI, 6, 1939, 177-285.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Hicaz Vali ve Kumandanı Osman Nuri Paşa'nın Uydurma Bir İrade ile Mekke Emiri Şerif Abdülmuttalib'i Azletmesi". *Belleten*, X, 39, 1946, 497-537.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "II. Beyazid'in Oğullarından Sultan Korkut". *Belleten*, XXX, 120, 1966, 539-601.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "II. Sultan Abdülhamid'in Hal'i ve Ölümüne Dair Bazı Vesikalar". *Belleten*, X, 40, 1946, 705-748.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Kabakçı Mustafa İsyanı'na Dair Yazılmış Bir Tarihçe". *Belleten*, VI, 23-24, 1942, 253-261.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Kastamonu Mesabiri*. Hazırlayan: M. ESKİ. Ankara, Kastamonu Eğitim Yüksek Okulu Yay., 1990, 112 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Kastamonu Mesabiri*. Kastamonu, Kastamonu Eğitim Yüksek Okulu, 1990, 112 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Merhum Sadullah Paşa'nın Safvet ve Cevdet Paşalar ve Safvet Paşa-zade Refet Beyle Mektuplaşması". *Belleten*, XV, 58, 1951, 263-299.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Mısır Valisi Mehmed Ali Paşa Kuvvetleri Tarafından Saruhan, Aydın ve İzmir'in İşgaline Dair Vesikalar". *Belleten*, XLVII, 185, 1983, 1-30.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Midhat ve Rüşdî Paşaların Tevkişlerine Dair Vesikalar*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1946.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Mithat Paşa ve Taif Mahkumları*. Ankara, 1950, VIII+236 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Nahil ve Nakıl Alayları". *Belleten*, XI, 157, 1976, 55-70.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Nizam-ı Cedid Ricalinden Valide Sultan Kethüdası Meşhur Yusuf Ağa ve Kethüdazade Arif Efendi". *Belleten*, XX, 79, 1956, 485-525.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Onaltıncı Asır Ortalarında Yaşamış Olan İki Büyük Şahsiyet: Tosyalı Celal Zade Mustafa ve Salih Çelebiler". *Belleten*, XXII, 87, 1958, 391-441.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Devlet Teşkilâtına Medhal*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1970, XVI+520 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Osmanlı Sarayı'nda Ehl-i Hiref (Sanatkarlar) Defterleri". *Belgeler*, XI, 15, 1986, 23-76.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Tarihi: XIV. Yüzyılın Ortalarından XVII. Yüzyıl Sonuna Kadar*. III/2. Ankara, 1954, XVIII+656 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Osmanlı Tarihi'nin İlk Devrelerine Ait Bazı Yanlışlıkların Tashihi". *Belleten*, XXI, 81, 1957, 173-188.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Osmanlı Tarihinde Gizli Kalmış veya Şüpheli İle Örtülü Bazı Olaylar ve Bu Hususa Dair Vesikalar". *Belleten*, XLI, 163, 1977, 507-554.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Said Paşa'ya Dair Bazı Vesikalar". *Tarih Dergisi*, VIII, 11-12, 1956, 105-135.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Selim III'ün Veliaht İken Fransız Kralı Lui XVI. İle Muhaberetleri". *Belleten*, II, 5-6, 1938, 191-246.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Sultan Abdülaziz Vak'asına Dair Vak'anüvis Lütfi Efendi'nin Bir Risalesi". *Belleten*, VII, 28, 1943, 349-373.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Sultan III. Selim ve Koca Yusuf Paşa". *Belleten*, XXXIX, 154, 1975, 233-256.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Sultan İkinci Mahmud'un Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'ya Göndermiş Olduğu Beyaz Üzerine Hatt-ı Hümayunu". *Belleten*, XXV, 98, 1961, 249-252.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Şehzade Selim'in Babasına Muhalefet ederek Muharebe Ettiği Esnada Amasya Valisi Şehzade Ahmed'in Vezir-i Azama Mektubu". *Belleten*, XXIV, 96, 1960, 595-596.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Şıpka Kumandanı Süleyman Hüsnü Paşa'nın Menfa Hayatına Dair Bazı Vesikalar". *Belleten*, XII, 45, 1948, 207-221.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Üçüncü Mehmed'in Oğlu Şehzade Mahmud'un Ölümü". *Belleten*, XXIV, 94, 1960, 263-267.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Üçüncü Mustafa'nın Kızı Şah Sultan'a Borç Senedi". *Belleten*, XXV, 97, 1961, 79.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Vezir Hakkı Mehmet Paşa*. İstanbul, Bühraneddin Basımevi, 1939, 177-284 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Viyana Büyük Elçisi Vezir Sadullah Paşa'nın İnciharına Dair". *Belleten*, XIV, 55, 1950, 419-479.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "XII. ve XIII. Asırlarda Anadolu'daki Fikir Hareketleri İle İçtimai Müesseselere Bir Bakış". *III. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1948, 287-306.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). "Nizam-ı Cedid Ricalinden Kadı Abdurrahman Paşa". *Belleten*, XXXV, 138, 1971, 245-302.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Tarihi (1774-1912): XVI. Yüzyıl Ortalarından XVII. Yüzyıl Sonlarına Kadar*. 2. Basım. III. Cilt II. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1977, XVIII+656 s. (Tarih Kurumu Yayınlarından XIII. Dizi Sayı: 16b).
- Üç İzmir. İstanbul, 1992.
- ÜLGEN (A. Sami). "Niğde'de Akmedrese". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 81-82.
- ÜLGEN (Ali Saim). "Bursa'nın Mimari İncileri". *Sanat Dünyamız*, V, 13, 1978, 22-31.
- ÜLGEN (Ali Saim). *Fatih Devrinde İstanbul 1453-1481*. Ankara, Vakıflar Umum Müdürlüğü, 1939, 45 s.
- ÜLGEN (Ali Saim). *Fatih Devrinde İstanbul 1453-1481*. İstanbul, Cumhuriyet Basımevi, 1989, 44 s.
- Ülkemizi 12 Eylül'e Getiren Sebepler ve Türkiye Üzerindeki Oyunlar: 14-15 Eylül 1984 İstanbul. İstanbul, 1984.
- ÜLKEN (Hilmi Ziya). *Ziya Gökalp*. İstanbul, Kanaat Kitabevi, 1939, 200 s.
- ÜLKER (Necmi). 20. Yüzyıl Başında Denizli Sancağı. Denizli, 1986.

- ÜLKER (Necmi). "İzmir Sancakkalesi ve Şehitliği". *Birinci Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1983, 263-284.
- ÜLKER (Necmi). "İzmir Şehir Hayatını Tehdit Eden Kanun Dışı Eylemler (1688-1746)". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, 145-167.
- ÜLKER (Necmi). "XVIII. Yüzyıl'da Mısır ve Cezayir'li Hasan Paşa'nın Mısır Seferi". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 1-30.
- ÜLKER (Necmi). "XVIII. Yüzyılda Batı Anadolu'da Bir Ağanın İsyanı: Sarıbeyoğlu Mustafa". *Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi Tebliğleri*. (23-28 Eylül 1985). İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1985, 635-652.
- ÜLKER (Necmi). "XVIII. Yüzyılda Mısır ve Cezayirli Gazi Hasan Paşa'nın Mısır Seferi". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 1-31.
- ÜLKÜSEL (Müstecip). *Dobruca ve Türkler*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1966, 256 s. (Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları, 26. Seri, III.Sayı: A 7).
- ÜLKÜTAŞIR (M. Şakir). "Candaroglu İsmail Bey". *Taribten Sesler*, 3, 1943, 27-28.
- ÜLKÜTAŞIR (M. Şakir). "Encümen-i Daniş-İlk Türk Akademisi". *Türk Kültürü*, II, 18, 1964, 162-166.
- ÜLKÜTAŞIR (M. Şakir). "Ertuğrul Gazi". *Türk Kültürü*, V, 60, 1967, 924-927.
- ÜLKÜTAŞIR (M. Şakir). *Meşhur Türk İmparatorçukları*. İstanbul, Varoğlu Yayınevi, 1947, 72 s.
- ÜLKÜTAŞIR (M. Şakir). "Osmanlı Türkleri'nin İlk Hareket ve Kuvvet Noktası Olan Belde: Söğüt". *Türk Kültürü*, III, 26, 1964, 123-126.
- ÜLKÜTAŞIR (M. Şakir). *Sivastopol Harbi*. İstanbul, Varoğlu Yayınevi, 1948, 58 s.
- ÜLKÜTAŞIR (M. Şakir). "Söğüt Beyliği Üzerine Bir Araştırma". *Türk Kültürü*, VIII, 95, 1970, 765-776.
- ÜLKÜTAŞIR (M. Şakir). "Şimali Afrikada Türkler". *Taribten Sesler*, 6-7, 1943, 18-20.
- ÜNAL (Cemil). "Osmanlı ve Azerbaycan'da Ermeni Meselesi". *Türk Edebiyatı*, 179, 1988, 44-45.
- ÜNAL (Hasan). "Abdülhamit Nasıl ve Ne Zaman Pes Erti?". *Tarih ve Toplum*, XX, 118, 1993, 43-47.
- ÜNAL (M. Ali). "Osmanlıya Dair". *Türk Yurdu*, XII, 56, 1992, 13-16.
- ÜNAL (M. Ali). "XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Diyarbekir Eyaletine Tabi Sancakların İdari Statüleri". *X. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1994, 2211-2220.
- ÜNAL (M. Ali). *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı (1518-1566)*. Ankara, 1989, 276 s.
- ÜNAL (M. Ali). "XVI. Yüzyılda Palu Hükümeti". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 1992, 241-265.
- ÜNAL (Mehmet Ali). "İzmir'e Dair Belgeler: I-XVIII Yüzyıl'da İzmir Hayatından Kesitler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 12, 1997, 1-9.
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). *Erzurum Yakutiye Medresesi*. 2. Baskı. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1993.
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). "Türk Döneminde Van". *Van*. Ankara, 1995, 105-151.
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). "Van in The Turkish Period". *Van*. Ankara, 1995.
- ÜNAL (Serap). "Türk-İslam Kültüründe Tesbih ve Tesbih Sanatı". *Bilge Dergisi*, 7, 1995, 82-84.
- ÜNAL (Tahsin). *1700'den 1958'e Kadar Türk Siyasi Tarihi*. Ankara, Ay-yıldız Matbaası, 1938, 304 s.
- ÜNAL (Tahsin). *1700 den 1958 e Kadar Türk Siyasi Tarihi*. 2. Basım. Ankara, 1958, 304 s.
- ÜNAL (Tahsin). "Küçük Rütbeli Büyük Kahramanlar". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 19, 1951, 852-854.
- ÜNAL (Tahsin). *Osmanlılarda Fazilet Mücadelesi*. 3. Basım. İstanbul, 1977, 256 s.
- ÜNAL (Tahsin). *Türk Siyasi Tarihi 1700-1958*. 5. Basım. Ankara, Emel Marbaacılık Sanayi, 1978, 604 s.
- ÜNAL (Tahsin). *Türk Siyasi Tarihi 1700-1958*. 4. Basım. Ankara, 1977, 604 s.
- ÜNALICI (Mümin). *Prens Sabahaddin*. Ankara, 1984. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÜNGÜN (Sevim). *Enisi'l-Müsamirin Abdurrahman Hibri'nin Tablîli ve Tenkidli Negri*. İstanbul, 1972. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Üniversitemiz ve Gerçek. Ankara, 1976.
- Üniversitemizde Organik Kimya Eğitimi Toplantısı Tebliğleri (29 Haziran 1990). Ankara, Norm Yayıncılık, 1990.
- ÜNLÜ (Selçuk). "Jacob Philipp Flumerraye ve 19. Asır Osmanlı Türkiyesi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 16, 1982, 142-154.
- ÜNSAL (Fethi). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluş Devrindeki Hızlı Başarısının Nedenleri". *Askeri Tarih Bülteni*, XIV, 26, 1989, 1-14.
- ÜNSAL (Yavuz). *Atatürk: İmparatorluktan Milli Devlete*. Ankara, 1990, 117 s.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Beş Asırlık Tıbbi Kitabımız: Cerrahname*. İstanbul, İstanbul Belediyesi, 1931, 10 s.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Dr. Rıfat Osman'a Göre Edirne'de İki Buçuk Asır Önce Çiçek Aşısı Yapılması". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Giney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 1, 1972, s. 253-254.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Edirne'de III. Murad'ın Kurduğu Üç Kütüphane". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Giney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 1, 1972, s. 255-256.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Fatih'in Çocukluk Defteri= Un cahier d'enfance du Sultan Mehmed de conquerant*. İstanbul, Kemal Matbaası, 1961, 16 s.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Fatih'in Defteri*. Hazırlayan: İsmail KARA. İstanbul, 1996, 108 s.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Fatih Sultan Mehmet ve Babası İle Oğlu*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1953, 26 s. (Türkiye Cumhuriyeti İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 543).
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Hattat Kazasker Mustafa İzzet Hayatı ve Eserleri*. İstanbul, 1958.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Hattat Mehmet Hulusi*. İstanbul, Kemal Matbaası, 1958.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Hattat ve Tuğrakeş İsmail Hakkı Alınbezer 1869-1949 Hayatı ve Eserleri*. İstanbul, 1958.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Kadıköyüne Üvranı Verilen Hızır Bey Çelebi Hayatı ve Eserleri*, 810-863 (1407-1459). İstanbul, Nümune Basımevi, 1944, 57+IV s.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Memet Esat Yesari Hayatı ve Eserleri*. İstanbul, 1955.

- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Mevlana'dan Hatıralar: Sevaki-ı Menakıb*. İstanbul, Oraganon, 1973, VII+52 s.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Noclar. I. Yıldırım Bayezid'in İvaz Fakih'e Verdiği Tımar. II. Yıldırım Bayezid Oğlu İsa'nın Bir Emri. III. Yıldırım Bayezid Oğlu Musa Çelebi'nin Bir Hükmü. Emir Süleyman'ın Tuğrası Hakkında". *Belleten*, XI, 42, 1947, 335-339.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Osmanlı Tababeti". *Osmanlı Tababeti*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1940, 933-966.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Süleymaniye Külliyesi Darüşşifâ, Tıp Medresesi ve Darü'lâkâire Dair". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 195-207.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Türkiye'de Cüzzam ve Cüzzamlar". *Tarih Hazinesi*, 3, 1950, 147-148.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Usta ve Çırağıyla Hazargradlı Zöde Ahmet Abdullah, Hayatları ve Eserleri*. İstanbul, Kanal Matbaası, 1955.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "XV inci Asırda Kullandığımız Filigranlı Kağıtlar Üzerine". *V. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1960.
- ÜNVER (İsmail). "Bakire İzzinamesi". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 529-534.
- ÜNVER (İsmail). "Galata Mevlevihanesi Şeyhleri". *Osmanlı Araştırmaları*, 13, 1993, 195-219.
- ÜREKLİ (Bayram). *Konya'nın Merkezi İdare İle İlişkileri (1650-1675)*. İstanbul, 1989. Doktora Tezi.
- ÜREKLİ (Bayram). "XVII. Yüzyılda Konya'da Bazı Eşya ve Yiyecek Fiyatları". *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 223-262.
- ÜREKLİ (Fatma). "1894 İstanbul Depremi". *İstanbul Araştırmaları*, 5, 1998, 47-95.
- ÜRENAY (Tülin). *II. Abdülhamit Devrinde Fikir Hareketleri (1876-1908)*. Ankara, 1975. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÜSDİKEN (Behzat). "Eski Beyoğlu'nda Restaurant, Birahane, Bar, Gazino ve Meyhaneler I". *Toplumsal Tarih*, I, 3, 1994, 20-23.
- ÜSDİKEN (Behzat). "Eski Beyoğlu'nda Restaurant, Birahane, Bar, Gazino ve Meyhaneler II". *Toplumsal Tarih*, I, 4, 1994, 43-47.
- ÜSDİKEN (Behzat). "Eski Beyoğlu'nda Restaurant, Birahane, Bar, Gazino ve Meyhaneler III". *Toplumsal Tarih*, I, 6, 1994, 31-35.
- ÜSDİKEN (Behzat). "Eski Beyoğlu'nda Restaurant, Birahane, Bar, Gazino ve Meyhaneler IV". *Toplumsal Tarih*, II, 7, 1994, 32-36.
- ÜSKÜDARİ (Faruk). *Eski Bursa'dan Notlar*. Ankara, Türkiye Ticaret Odaları, Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları Birliği Yayınları, 1972, 142 s.
- ÜŞÜR (İşya). "Osmanlı Toplum Yapısı". *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8, 2, 1992, 227-242.
- ÜZEL (Sahir). *Gaziantep Savaşı'nın İç Yüzü*. Ankara, Doğu Matbaası, 1952, 347 s.
- V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihî Kongresi. Tebliğler.. Ankara, 1990, 888 s.
- V. Türk Tarih Kongresi. Ankara, 1960.
- V. Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihî Kongresi, 21-25 Ağustos 1989.. Ankara, 1990.
- VAHAPOĞLU (M. Hidayet). *Osmanlı'dan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okullar*. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1992, 240 s.
- VAHAPOĞLU (M. Hidayet). *Osmanlıdan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okulların Yönetimleri Açısından*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1990, 250 s. (Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları 109).
- Vak'a-i Cedir: *Yayla İmamı Risalesi*. Yayınlayan: Ebubekir Efendi. İstanbul 170 s. (Tercüman 1001 Eser No: 70).
- VAK'ANÜVİS. "Kanlı Makas, Abdülaziz İntihar Etti mi, Öldürüldü mü?". *Tarih Hazinesi*, 5, 1951, 237-243.
- Vaka-i Cadid. İstanbul, 1332, 39 s. (Vesaiiki Tarihîye Külliyyatı Adet 1).
- VAKKASOĞLU (Vehbi). *İslam Alimleri: Osmanlı'dan Cumhuriyet'e*. İstanbul, Cihan Yayınları, 1987, 206 s.
- VAKKASOĞLU (Vehbi). *İslam Şairi Mehmet Akif*. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1976, 304 s.
- VAKKASOĞLU (Vehbi). *Tarih Aynasında Ziya Gökalp*. 3. Basım. İstanbul, Cihan Yayınları, 1984, 206 s.
- VAKKASOĞLU (Vehbi). *Üç Kitadan Anadolu'ya Cihan Devleti Çökerken*. İstanbul, Cihan Yayınları, 1984, 199 s.
- Van Vilayet Salnamesi 1315 (1899). Van, Van Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, 1995, 115+6 s.
- VANKU (Milan). "Makedonya ve Dobruca'da Reformcu Mithat Paşa". *Çevre Dergisi*, IX, 34, 1982, 29-31.
- VARIŞ (Tunca). "Türkiye'de Piyango Tarihine Dair. Çorbaya Bir Tutam Tuz". *Toplumsal Tarih*, III, 13, 1995, 30-33.
- VARLIK (M. Çetin). "XVI. Yüzyıl Osmanlı İdare Teşkilatında Kütahya Şehri". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1481-1491.
- VARLIK (Mustafa Çetin). "XVI. Yüzyılda Kütahya Şehri ve Eserleri". *Türkçülük Araştırmaları Dergisi*, 3, 1988, 189-271.
- VASFİ. *Divan*. Hazırlayan: Mehmet ÇAVUŞOĞLU. İstanbul, Edebiyat Fakültesi Matbaası İstanbul Üniversitesi, 1980, 160 s.
- VATİN (Nicolas). "A propos de Voyage en France de Huseyn ambassadeur de Bajazet II ouprés de Lois XI (1483)". *Osmanlı Araştırmaları*, 3, 1982, 43-54.
- VATİN (Nicolas). *Sultan Djem*. Ankara, 1997, 448 s.
- VELİDEDEOĞLU (Hıfzı Veldet). *Türkiye'de Üç Devir, İzlenimler, Anılar*. II. İstanbul, Sinan Yayınları, 1973, 383 s.
- VELİOĞLU (Ali). *1918-1924 Yılları Arasında Yunanistan'daki Türklerin Durumu*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü.
- La Verite Sur Les Armeniens*. Ankara, 1976, 57 s.
- VESELA (Zdenka). "Quel ques Aspects de l'Evolution des Villes Ottomanes". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 781-787.
- VESELA (Zdenka). "Sur les Origines Sociales de la Bourgeoisie en Empire Ottoman". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2289-2299.
- "Vesikalık Enver Bey'in Aksaray Harikzedeganiyla ilgili bir Mektubu". *Toplumsal Tarih*, 9, 50, 1998, 35.
- "Vesikalık: Yoklamcıza Ali Reşad'ın Mektubu". *Toplumsal Tarih*, 8, 43, 1997, 43.
- VI. Osmanlı Sempozyumu. Ankara, 1992.
- VI. Türk Tarih Kongresi. 1967.
- VI. Vakıf Haftası, *Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde "Mimar Sinan ve Dönemi" Sempozyumu (5-11 Aralık 1988, İstanbul)*. İstanbul, 1989, 367 s.
- VII. Osmanlı Sempozyumu (Söğüt, Eylül 1992). Ankara, 1993.

- VII. *Türk Tarih Kongresi*. 1. Ankara, 1972.
- VIII. *Osmalı Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi*. Bursa, 1998.
- "VIII. Türk Tarih Kongresi". *Belleten*, XV, 10, 1976, 805-807.
- VIII. *Türk Tarih Kongresi*. 2. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1981.
- VIII. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1976.
- VIII. *Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi*. Bursa, 1998.
- VON MENDE (Rane). "Petermanns Mitteilungen ve Globus Adlı İki Coğrafî Dergide XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında İzmir ve Batı Anadolu". *Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumu Tebliğleri*. İzmir, 1994, 169-196.
- WALKER (Barbara K.), EROL (Filiz), EROL (Mine). *Özgürlük İçin M. Kemal Atatürk'ün İlk Yılları: Atatürk'ün doğumunun 100. Yılı*. İstanbul, Redhouse Yayınevi, 1981, 77 s.
- WALSH (Robert). "Bursa, Uludağ ve Emir Sultan". *BMB*, 1996, 347-51.
- WANSAROUGH (John). "Poul Wittek and Richard Hakluyeta Tale of Two Empires". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 35-70.
- WATT (W.M.). "Gazali İle İlgili Bazı İncelemeler". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü*, 5, 1982, 129-140.
- WILLY (Sperco). *Une Sultane Venitienne Saffie Sultane (La Pure)*. İstanbul, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, 1976, 5 s.
- WITTEK (Paul). "M. Fuad Köprülü'nün Abu İshak Kazruni ve Anadolu'da İshaki Dervişleri Adlı Yazısına Ek I.". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Belleten*, XXXIII, 130, 1969, 233-234.
- WITTEK (Paul). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Türk Aşiretlerinin Rolü". Çeviren: Ercüment KURAN. *Tarih Dergisi*, XIII, 17-18, 1963, 257-269.
- WITTEK (Paul). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Doğuşu*. Çeviren: Fahriye ARIK. İstanbul, Şirkeri Mürettebiye Basımevi, 1947, 128 s.
- WITTEK (Paul). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Doğuşu*. Çeviren: Fatmagül BERKTAY. İstanbul, Kaynak Yayınları, 1985, 64 s.
- WITTEK (Paul). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Doğuşu*. İstanbul, Pencere Yayınları, 1995, 69 s.
- WITTEK (Paul). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu*. Çeviren: Güzin YALTER. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1971, 16 s.
- X. *Osmanlı Sempozyumu (Söğüt 1996)*. İstanbul, 1997.
- X. *Türk Tarih Kongresi*. 4. Ankara, 1993.
- X. *Türk Tarih Kongresi*. 5. Ankara, 1994.
- XI. *Türk Tarih Kongresi (Bildiriler)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1994.
- XII. *Milletlerarası Osmanlı ve Osmanlılar Dönemi Sempozyumu*. Prague, 1996.
- XV ve XVI. *Asırları Türk Asrı Yapan Değerler*. İstanbul, 1997.
- XV. *Asırda Konya*. *Çığır Dergisi*, 120, 1940, 293-295.
- XV. ve XVI. *Asırları Türk Asrı Yapan Değerler*. Müzakere: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, Ensar Neşriyat, 1997.
- XVI. *Asırda Manisa Kazası*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989.
- XVI. ve XVII. *Yüzyıllarda Van (1548-1648)*. Van, Van Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü, No:6, 1997, XXIX+443 s.
- XVI. *Yüzyılda Adıkevaz ve Ablat*. Elazığ, 1998, xv+181 s.
- XVIII. *Asırda Saruhan'da Eşkiyalık ve Halk Hareketleri*. İstanbul, Resimli Ay Matbaası, 1944, XXIII+536 s.
- XVIII. *Yüzyıl Türkiye'sinde Örf ve Adetler—Tableau Generale De l' Empire Ottoman*. IV. Çeviren: Zerrhan YÜKSEL. İstanbul, 1972, 267 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 3).
- XX. *Abilik Bayramı Kongresi Tebliğleri*. Ankara, 1984. Yahya Bey. Divan. Hazırlayan: Mehmet ÇAVUŞOĞLU. İstanbul, Edebiyat Fakültesi Matbaası İstanbul Üniversitesi, 1977, XVI+646 s.
- YAHYA KEMAL BAYATLI; Hayatı, Sanatı, Eserleri. Hazırlayan: Muzafer UYGUNER. İstanbul, Varlık Yayınları, 1964, 91+(2) s.
- Yakın Tarihimizde Van Uluslararası Sempozyumu. Ankara, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları, 1990.
- "Yakınçağ Başlarında Bolu Ayanlarıyla İlgili Bir Belge". *Çele*, 18, 1964, 12-13."
- Yakup Kadri Karaosmanoğlu". *Varlık*, 832, 1977, 5-6.
- YAKUT (Kemal). *Mahmud Şevket Paşa ve Dönemi*. Eskişehir, 1998. Doktora Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- YALALICI (M. Emin). "Trabzon Vilayeti'nde Eğitim ve Öğretim Kurumları". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 435-474.
- YALÇIN (Hüseyin Cahit). *Talat Paşa*. İstanbul, Yedigün, 1943, 63 s.
- YALÇIN (Özkan). "Mostar'a Ağıt". *Tarih ve Medeniyet*, 17, 1995, 14.
- YALÇINKAYA (Aladdin). "Mahmud Raif Efendi as the Chief Secretary of Yusuf Agah Efendi". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 385-434.
- YALÇINKAYA (Aladdin). "Osmanlı'ya Tabi Kaşgar Devleti". *Tarih ve Medeniyet*, 28, 1996, 28-29.
- YALÇINKAYA (Ekrem). *Coğrafyada, Tarih ve Bugünkü Konya*. Konya, 1943.
- YALGIN (Rıza). "Bursa'da Üç Büyük Yangın". *Çınaraltı Mecmuası*, 66, 1942, 8-9.
- YALGIN (Rıza). "Bursa'nın Yenişehir Kazası". *Çınaraltı Mecmuası*, 77, 1943, 6-7.
- YALGIN (Rıza). "Macaristan'da Türklerden Birkaç Hatıra". *Çınaraltı Mecmuası*, 73, 1943, 8-9.
- YALTKAYA (M.Şerafeddin). "Molla Lütfi". *Tarih Semineri Dergisi*, 2, 1938, 33-60.
- YALVAÇ (Mehmet). "Bir Tarihi Süreç İçinde Şeyh Bedreddin". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 79, 1992, 1-49.
- YAMAİŞCHİ (Masayuk). *Hosnut Olmamış Adam: Enver Paşa: Türkiye'den Türkistan'a*. İstanbul, Bağlam Yayınları, 1995, 352 s.
- YAMAN (Mehmet). *Karaca Ahmed Sultan Hazretleri: Büyük Türk Akıncısı, Evliyası, Hekimi*. İstanbul, Latin Matbaası, 1974, 207 s.
- YAMAN (Talat Mümtaz). *Kastamonu Tarihi*. İstanbul, 1935.
- YAMANER (Y. M. Gülen). "Fener Semti". *Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Bülteni*, LXXIII, 352, 1985, 16-27.
- YANBEY (M. Kemal). *Trabzon'un Fethi*. Ankara, Ankara Kitabevi, 1952, 16 s.
- Yapı Dünyası. Ankara, 1998, 46-49
- YARDIMCI (İlhan). *Bursa Tarihinden Çizgiler ve Bursa Evliyalari*. İstanbul, Türedav Yayınları, 1976, 414+2 s.
- YARDIMCI (İlhan). *Tarihe Mülhürün Basın Bursa'da Saltanat Süren Osmanlı Sultanları ve Bursa Bibliyografyası*. İstanbul, Acar Matbaacılık 386 s.
- Yarım Asır Önce Bizi İdare Edenler. I-II. İstanbul, Anadolu Türk Kitapevi, 1943, 271, 303 s.
- YAŞAR (Selahaddin). *Mehmet Akif, Hayatı, Sanatı, Fikirleri*. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1985, 174 s.
- YAVUZ (Ayşıl). "19. Yüzyıl Ankarası'nda Kale-İçi". *Ankara Dergisi*, IX, 28-29, 1981, 155-194.

- YAVUZ (Ercan). "Osmanlı Sultanlarından IV. Murat (Kişiliği, Yönetimi ve Savaşları)". *Askeri Tarih Bülteni*, 24, 1988, 13-20.
- YAVUZ (Ercan). "Suriye'nin Osmanlı Yönetimine Girişi ve Bunun Azınlıklar Açısından Önemi". *Askeri Tarih Bülteni*, 27, 1989, 43-62.
- YAVUZ (Orhan). "Celvetilik ve Bektaşiliği Birleştiren İlgi Çekici Bir Dal: Haşimiye Kolu ve Üsküdar'da Bandırmalı Tekkesi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 66, 1990, 111-121.
- Yavuz Sultan Selim. Ankara, Milli Eğitim Bakanlığı, 1969, 266 s.
- Yavuz Sultan Selim Han Kanunnamesi (971 H.). Çeviren: Hadiye TUNCER. Ankara, Tarım Orman ve Köy İşleri Bakanlığı, 1987, 94 s. (T. O. ve Köy İşleri B. Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği Yay no: 140).
- YAZAN (Ümit Meriç). "Bir Asır Boyunca (1840-1940) İstanbul Şehrinin Nüfusunda Meydana Gelen Değişmelerin Tahlili". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri* (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler. İstanbul, 1989, 59-74.
- YAZAR (L.Nihal). *Halvetiyye'nin Şa'baniyye Kolu ve Şa'ban-ı Veli (İnceleme)*. Ankara, 1985. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- YAZICI (Atilla). 19. Yüzyılda Eskişehir'in Ekonomik Durumu. Eskişehir, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- YAZICI (Mustafa). "Trabzonlu Kanuni". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 31-32.
- YAZICI (Nesimi). "Abdürreşid İbrahim Üzerine Birkaç Söz". *Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Kuruluş ve Gelişmesine Hizmeti Geçen Türk Dünyası Aydınları*. Kayseri, 1996, 581-592.
- YAZICI (Nesimi). "Ahmed Hamdi Akseki'nin Bulgaristan Muhabirliği". *Diyanet Dergisi*, XXXI, 1, 1995, 45-62.
- YAZICI (Nesimi). "Arap Ülkelerinde Osmanlıca Öğretimi (Cezayir Örneği)". VIII. Milli Tariholoji Kongresi 14-18 Eylül 1987. İstanbul.
- YAZICI (Nesimi). "Layihalar Işığında II. Abdulhamid Döneminde Libya Üzerine Bazı Gözlemler". *Sultan II. Abdulhamid ve Devri Semineri*, 27-29 Mayıs 1992. İstanbul, 1994, 47-84.
- YAZICI (Nesimi). "Osmanlıların Son Dönemlerinde Din Görevlisi Yetiştirme Çabaları Üzerine Bazı Gözlemler". *Diyanet Dergisi*, XXVII, 1991, 55-123.
- YAZICI (Nesimi). "Prof. Dr. Hüseyin Gazi Yurdaydın'ın Hayatı ve Çalışmaları". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 483-496.
- YAZICI (Nesimi). "Salih Asım'ın Eserlerinde Üsküb". *Tarih Boyunca Balkanlardan Kafkaslara Türk Dünyası Semineri*, 29-31 Mayıs, 1995. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1996, 49-62.
- YAZICI (Nesimi). "Sırrı Paşa ve Ankara'nın İlk Lisesi (Mekteb-i İdadî-i Mülki)". *Ankara Dergisi*, II, 6, 1994, 97-104.
- YAZICI (Nesimi). "Son Dönem Afyonkarahisar Medreseleri Üzerine Bazı Düşünceler". II. Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu (22-24 Ekim 1993). Afyon, Afyonkarahisar Belediyesi, 1994, 43-47.
- YAZICI (Nesimi). "Son Dönem Ayaş Medreseleriyle İlgili Bir Değerlendirme". *Tarihte Günümüzde Ayaş ve Bünyamin Ayaş Sempozyumu* (Ayaş, 24 Temmuz 1993). Ankara, Ayaş Belediyesi, 1994, 129-142.
- YAZICI (Nesimi). "Tanzimat Döneminde Yetim Mallarının Korunmasına Yönelik Yasal Düzenlemeler ve Bazı Uygulamalar". XII. Vakıf Haftası Kitabı. Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1995, 45-53.
- YAZICI (Tahsin). "Fetih'ten Sonra İstanbul'da İlk Halveti Şeyhleri Çelebi Muhammed Cemaleddin, Sümbül Sinan ve Merkez Efendi". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 2, 1956, 87-113. YEDİYILDIZ (Bahaeddin), YÜCEL (Yaşar). "Tarih ve Kültür". *Erdem*, IV, 10, 1988, 31-38.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "1485-1576 Yılları Arasında Samsun Şehri". *Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri* (13-17 Ekim 1986). Samsun, 1988, 297-303.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Aybastı Kuzköy Yatırı'nın Tarihçesi". IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri: Gelenek, Görenek ve İnançlar. Ankara, 1992, 269-275.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "İsmet Binark-Nejat Sefercioğlu, İstanbul, Fatih ve Fatih Devri Hakkında Yazılmış Kısaplar Bibliyografyası". *Türk Kültürü*, XVI, 183, 1978, 182-185.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Kültür ve Yenileşme". *Türk Kültürü*, 231, 1982, 1-18.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Mehmet Akif'i Anarken". *Türk Yurdu*, XVIII, 126, 1998, 2-6.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Osmanlı Döneminde Türk Toplumunun Gayr-ı Müslim Reayaya Sunduğu Hizmetler". *Ermeni Olayları Sempozyumu* (Van, Bitlis, Muş, 2-4 Nisan 1985). , Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları 1986, 88-92.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Osmanlı Toplumu". *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, 1994, 441-510.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Osmanlılarda Devlet Anlayışı". *Tarihte Türk Devletleri*. Ankara, 1987, 657-661.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Plevne Kahramanı Gazi Osman Paşa". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, I, 1, 1983, 53-60.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Sinan'ın Yaptığı Eserlerin Sosyal ve Kültürel Açısından Tahlili". VI. Vakıf Haftası, *Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde "Mimar Sinan ve Dönemi" Sempozyumu* (5-11 Aralık 1988. İstanbul). İstanbul, 1989, 103-113.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Tarih Kaynağı Olarak İbn Kemal". *Şeyhi İslam İbn-i Kemal Sempozyumu, Tebliğler ve Tartışmalar* (Tokat 26-29 Haziran 1985). Ankara, 1986, 65-70.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "XIV.-XIX. Asırlarda Gayrimüslimlerin Türk Toplumu İçindeki Yeri". *Tarih Boyunca Türklerin Ermeni Toplumu ile İlişkileri Sempozyumu* (8-12 Ekim 1984 Erzurum). Ankara, Kurtuluş Ofset, 1985, 141-147.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Yahya Kemal'de Tarih Şuuru". *Doğumunun 112 Yılında Bir Kültür Klasikimiz: Yahya Kemal*. İstanbul, Kubbealtı Akademi Kültür ve San'at Vakfı Yayınları, 1998, 101-107.
- YEDİYILDIZ (M. Asım). "İbrahim Müteferrika". *Vakıflar Dergisi*, 22, 1991, 441-447. YEL (Selma). *Yakup Şevki Paşa ve Askeri Fadaiyetleri*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YENAL (Engin). "Osmanlı Öncesi Bursa". *Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996, 11-5.
- YENAL (Oktay). "Osmanlı Başkenti, Osmanlı Kenti Bursa". *Belgelerle Türk-İngiliz İlişkileri Tarihi*. İstanbul, Kitap Yayınları, 1969, 26-30.
- YENEN (Betül). *Karaman'da Üç Ev*. Ankara, 1980. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YENER (Cemal). *Sokullu Mehmet Paşa*. İstanbul, Üstünel Yayınevi, 1953, 31 s.

- YENER (Cemal). *Ulubatlı Hasan*. İstanbul, Üstünel Yayınevi, 1953, 30 s.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz), AKPOLAT (Mustafa Servet). *Mersin Evleri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1996.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz), MADRAN (Emre). *Mimar Sinan Yapıları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Eser-i İstanbul". *İstanbul Ansiklopedisi*. İstanbul, 1994, 200.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Eyüp Çarşısı". *İstanbul Ansiklopedisi*. İstanbul, 1994, 251.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Mimar Sinan Yapılarında Biçim ve İşlev İlişkisi". *Uluslararası Mimar Sinan Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1996, 131-139.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). *Osman Hamdi Bey ve Dönemi Sempozyumu*. İstanbul, Tarih Vakfı, 1992, 57-68 s.
- Yeni Türk Ansiklopedisi*. XII. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1985.
- YERASİMOS (Stefanos). "16. Yüzyıl İstanbul Nüfusu". *Toplumsal Tarih*, III, 14, 1995, 26-27.
- YERASİMOS (Stefanos). *Az Gelişmişlik Sürecinde Türkiye*. III. İstanbul, 1980, 982 s.
- YERASİMOS (Stefanos). *Az gelişmişlik sürecinde Türkiye*. 5. Baskı. Çeviren: Babür KUZUCU. İstanbul, Belge Yayınları, 1986, 491 s.
- YEŞİL (Abdülkâki). *Merzifonlu Kara Mustafa Paşa Kiiliyesi*. Ankara, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- YETKİN (Çetin). *Etnik ve Toplumsal Yönleriyle Türk Halk Hareketleri ve Devrimler (İlk Batılılaşma Girişimlerinden Günümüze)*. II. İstanbul, May Yayınları 382 s.
- YETKİN (Çetin). *Türk Halk Hareketleri ve Devrimler*. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1980, 560 s.
- YETKİN (Sabri). "İzmir'de Veba Salgını". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 3, 1993, 60-3.
- YETKİN (Sabri). "Yetim Adnan(Menderes) Bey'in Arazi Sorunu". *Toplumsal Tarih*, 5, 25, 1996, 18-22.
- YILDIRIM (Hüsamettin). "Rusların Anadolu Topraklarında Kurdukları İdari Yapı ve Ermenilere Karşı Siyasetleri". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 1979-1986.
- YILDIRIM (Nuran). "Darülaceze'nin Kuruluş ve İşleyişi". *Toplumsal Tarih*, 6, 32, 1996, 16-30.
- YILDIRIM (Nuran). "II. Abdülhamid Döneminde Fahi Eczacıbaşılık". *Toplumsal Tarih*, 3, 16, 1995, 52-59.
- YILDIRIM (Nuran). "İstanbul'da Kolera Salgını". *Tarih ve Toplum*, 22, 129, 1994, 14-25.
- YILDIRIM (Nuran). "İstanbul'da Sağır-Dilsiz ve Amaların Eğitimi". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 305-330.
- YILDIRIM (Nuran). "İstanbul'daki Kozmopolit Dokunun Sağlık Alanındaki Yansımaları. Sağlık Kurumları ve Meslekleri". *İstanbul*, 20, 1997, 83-91.
- YILDIRIM (Nuran). "İstanbul Tıp Fakültesinde Hıfzısıhha Dersleri ve Hocaları (1827-1933)". *Bilim Tarihi Dergisi*, 22, 1993, 3-16.
- YILDIRIM (Nuran). "XIX. Yüzyıl Sünnetçilerinden Hacı Duran bin Mehmed'in İfadesi". *Tarih ve Toplum*, II, 24, 1985, 372-373.
- Yıldırım Beyazıt ve Timurlenk: Büyük Tarihi Sinema Romanı (Ölümünün 550. Yıldönümü Münasebetiyle)*. Hazırlayan: Kadri YURDATAP. İstanbul, Gün Yayınları, 1953, 48 s.
- YILDIRM (Nuran). "1876 Yazında Kolera". *Tarih ve Toplum*, 7, 40, 1987, 4-5.
- YILDIZ (Emine Güler). *Cevdet Kerim İncedayı ve Türk İstiklal Mücadelesi Konferansları*. Konya, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YILDIZ (Hakkı Dursun). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretleri İskan Teşebbüsü". *Türk Kültürü*, I, 10, 1963, 58-59.
- YILDIZ (Yılmaz). *Salih Hulusi (Kızrak) Paşa'nın Hayatı (1864-1939)*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YILMAZ (Ahmet). *Mustakimzade Süleyman Sadeddin: Hayatı, Eserleri ve Mecelleti'n-nisabi*. Ankara, 1991. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- YILMAZ (Ahmet). *Mistikim-Zade Süleyman Sadettin: Hayatı, Eserleri ve Mecelleti'n-Nisabi*. Ankara, 1991. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- YILMAZ (Ahmet). XIX. *Yüzyılın İlk Yarısında Ankara Sancağına Bağlı Yabanabad Kazası ve Köylerin Sosyal ve İktisadi Durumu*. Ankara, 1998. Yüksek Lisans Tezi.
- YILMAZ (Ali). *Samsun Kazası'nın İdari, İktisadi ve Sosyal Durumu (1485-1520)*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- YILMAZ (Ali). "Sayın Ahmet Yaşar Ocak Bey'in Cevabı Üzerine". *Türkiye Günlüğü*, 38, 1996, 187-97.
- YILMAZ (H. Kamil). *Aziz Mahmud Hüdayi ve Celvetiyye Tarikatı*. İstanbul, 1980, 327 s.
- YILMAZ (Mevlüt Uluğtekin). "Onaltıncı Yüzyılda Doğu Anadolu Aşiretlerinin Osmanlılara Hizmetleri ve İdris-i Bitlis-i". *Osmanlı Sempozyumu=III. Söğüt-Bilecik*. Bilecik, 1989, 31-37.
- YILMAZ (Muammer). "Fatih'in Şahsiyetinden Çizgiler". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 6, 65, 1992, 28-46.
- YILMAZ (Muammer). "Merzifonlu Kara Mustafa Paşa ve Viyana". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, VI, 72, 1992, 13-28.
- YILMAZ (Muammer). "Şehzade Korkut'un Hazin Akıbeti". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 50, 1991, 25-29.
- YILMAZ (Mustafa). "Marko Paşa, Katil Hakimlerin Babası". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 40-45.
- YILMAZ (Mustafa). "Mustafa Suphi Olayı". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1987, 299-312.
- YILMAZ (Serap). "XVII-XIX. Yüzyıllarda İzmir'de Fransızlar". *Çağdaş Türk Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 3, 1993, 89-115.
- YILMAZ (Serap). "XVIII. Yüzyıl Tekstil Dünyasından: Hindistan ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Pamuk-İpek Karışımı Kumaşları". *Biletten*, 56, 217, 1992, 775-807.
- YILMAZ (Yasin). *Filibeli Ahmed Hilmi'nin Hayatı ve Tarihçiliği*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi.
- YILMAZ (Zeki). *Bulgaristan'daki Türkler ve Günümüzdeki Faaliyetleri*. Edirne, 1995. Tez. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- YILMAZÇELİK (İbrahim), HALAÇOĞLU (Ahmet). *Dersim (Tunceli) Tarihi*. Ankara, Türk Halk Kültürünü Araştırma ve Tanıtma Vakfı Yayınları, 1994 (Türk Halk Kültürünü Araştırma ve Tanıtma Vakfı Yayınları: 9)..
- YILMAZÇELİK (İbrahim). "1840-1850 Yıllarında Harput". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 52, 1988, 123-142.

- YILMAZÇELİK (İbrahim). "19. Yüzyılda Harput ve Cıvırı Yer İsimleri Üzerine Bir Deneme". *Fırat Havzası II. Folklor ve Etnoğrafya Sempozyumu 5-7 Kasım 1987*. Elazığ, Fırat Üniversitesi, 1989, 223-350.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır. Ankara, 1995, 379 s.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). "XIX. Yüzyılda Anadolu'da Ermenilerin Sosyal ve İktisadi Durumları Hakkında Bazı Belgeler". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 1, 1, 1987, 239-268.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). "XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Trabzon". *Yunus Dergisi*, 4, 1993, 3-4.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır (1790-1840) (Fiziki, İdari ve Sosyal Yapı). Elazığ, 1991. Doktora Tezi. Fırat Üniversitesi.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır (1790-1840) Fiziki, İdari ve Sosyo-Ekonomik Yapı. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1995 (Türk Tarih Kurumu Yayınları: XIV. 21)..
- YILMAZÇELİK (İbrahim). "Yakup Şevki Paşa (1876-1939) ve Yakın Tarihihimize Yeri". *Askeri Tarih Bülteni*, 25, 1988, 133-157.
- YILMAZER (Ziya). *Topçular Katibi Abdülkadir (Kadri) Efendi Tarihi (Merin ve Tablil)*. İstanbul, 1990. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- YIMAZ (Muammer). "Ahmet Vefik Paşa". *Türk Dişnyası Araştırmaları*, 66, 1990, 143-159.
- YINANÇ (Mükrimin Halil). "Bayezid I". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 369-392.
- YINANÇ (Mükrimin Halil). "Ertuğrul Gazi". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1977, 328-337.
- YINANÇ (Mükrimin Halil). "Sultan Süleyman'ın Büyüklüğü". *Çınaraltı Mecmuası*, 64, 1942, 5.
- YINANÇ (Rafet). "XVI. Yüzyılda Söğüt ve Köyleri". *Türk Dişnyası Araştırmaları Dergisi*, 34, 1985, 65-73.
- YINANÇ (Refet), SÜSLÜ (Azmi), HALAÇOĞLU (Yusuf). *Tarihî Ermeniler*. Kars, Kafkas Üniversitesi, 1996.
- YINANÇ (Refet). *Ayaş ve Bişnyamin Ayaş*. Ankara, Ayaş Belediyesi, 1993.
- YINANÇ (Refet). "Osmanlı Döneminde Söğüt Nüfusu". *I. Osmanlı Sempozyumu*. Söğüt, 1985.
- YINANÇ (Refet). "XVI. Yüzyıl Söğüt ve Köyleri". *Türk Dişnyası Araştırmaları*, 34, 1985, 65-73.
- yok. "İzmir İzlenimleri". *Çeviren: Kaan YAZICIOĞLU*. Üç İzmir. İstanbul, 1992, 403-410.
- YOLALICI (M. Emin). "Hazineat-zade es-Seyyid Abdullah Paşa'nın Terekesi". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 1987.
- YOLALICI (M. Emin). "XIX. Asrın Ortalarında Samsun Halkının Kılık-Kıyafetleri ve Kullandıkları Eşyalar". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990.
- YOLALICI (M. Emin). XIX. Yüzyıl'da Canik (Samsun) Sancağı'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı. Ankara, 1998, 183 s.
- YOLALICI (M. Emin). XIX. Yüzyıl'da Canik (Samsun) Sancağı'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı. Samsun, 1998. Doktora Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- YOLALICI (M. Emin). XIX. Yüzyıl'da Canik (Samsun) Sancağı'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1998.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Halet Saic Efendi". *Çınaraltı Mecmuası*, 124, 1944, 9-10.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Halet Saic Efendi II". *Çınaraltı Mecmuası*, 125, 1944, 9-10.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Halet Saic Efendi III". *Çınaraltı Mecmuası*, 126, 1944, 6-7.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Halet Saic Efendi IV". *Çınaraltı Mecmuası*, 127, 1944, 6-7.
- YÖNTEM (Ali Canib). "İstanbul Sokaklarında Seyahat". *Çınaraltı Mecmuası*, 7, 1941, 9-10.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Muallim Cudi Efendi". *Çınaraltı Mecmuası*, 92, 1943, 12-13,15.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Nabi". *Çınaraltı Mecmuası*, 131, 1944, 6-7,14.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Nabi II". *Çınaraltı Mecmuası*, 132, 1944, 11-12.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Nabi III". *Çınaraltı Mecmuası*, 133, 1944, 7,15.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Nabi IV". *Çınaraltı Mecmuası*, 134, 1944, 10,15.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Nabi V". *Çınaraltı Mecmuası*, 135, 1944, 10.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Nedim'in Hayatı". *Türkîyat Mecmuası*, I, 1, 1925, 172-184.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Nedim'in Hayatı ve Çağdaşlarının Üstündeki Tesirleri". III. Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 109-121.
- YORULMAZ (Hüseyin). *Koca Ragıp Paşa*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- YORULMAZ (Hüseyin). "Şair Devlet Adamı Koca Ragıp Paşa". *Tarih ve Toplum*, 76, 1990, 226-234.
- YÖRÜKAN (Yusuf Ziya). "Vahhabilik". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, II, 1, 1953, 51-67.
- YÖRÜKOĞLU (Ömer). "Manisa'da Hafsa Sultan Hankahı". *Vakıflar Dergisi*, 13, 1981, s. 489-493.
- YÜMÜL (Arus). "19. Yüzyıl Osmanlı Toplumunda Ermeni Kadını". *Toplumsal Tarih*, 7, 42, 1997, 15-18.
- YURDAYDIN (Hüseyin). "Matrakçı Nasuh'un Hayatı ve Eserleri İle İlgili Yeni Bilgiler". *Belleten*, XXIX, 114, 1965, 329-354.
- YURDAYDIN (Hüseyin). "Matrakçı Nasuh'un Süleymaniyesi". V. Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956). Ankara, 1960, 374-388.
- YURDAYDIN (Hüseyin). "Muradi ve Eserleri". *Belleten*, XXVII, 107, 1963, 453-466.
- YURDAYDIN (Hüseyin). "Türkiye'nin Dini Tarihine Umumi Bir Bakış". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4, 1966, 109-120.
- YURTGEZER (M.D. Tarık). "Ebu'l Kasım Zehravi ve Sabuncuoğlu'nda Bir Cerrahi Teknik Olarak Dağlama". *Bilim Tarihi Dergisi*, 14, 1992, 11-12.
- YURTSEVEN (Refik). "Osmanlı İmparatorluğunda Yunan Ayaklanması (1821-1829)". *Askeri Tarih Bülteni*, 2, 1976, 31-46.
- YURTSEVER (Cezmi). "Adana'da İç Savaş (1909 olayları)". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Adana'da Şanlı Bayrağımızın Yükselişi". *Kıvı-*

yi millîye, 1997.

- YURTSEVER (Cezmi). "Adana Valiliğinin Gizli Seyir Defteri". *Anadolu*, 1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Adana Valisi Tarihin Huzurunda". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Altınkoza Sorgulanıyor". *Anadolu*, 1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Anavarza". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Antartika'yı Keşfeden Kırımlı Ahmet". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Avşarlar". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Bayrağımızın Gölgesinde ve Kadirli'yi Türk-leştiren Tatarlar". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Bozdoğan Aşireti". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Ceric Aşiretinden Kara Fatma". *Anadolu*, 1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Danişmentli Türkmenleri". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Cezmi). *Ermeni Terörü*. 1985.
- YURTSEVER (Cezmi). "Gökvelioğulları". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Cezmi). *Haçın Kalekilise*. 1995.
- YURTSEVER (Cezmi). "Kadirli li Karamüftüoğulları Ailesi ve Çanak-kale Kahramanı Hazım Bey". *Anadolu*, 1997.
- YURTSEVER (Cezmi). *Kadirli Tarihi*. 1981.
- YURTSEVER (Cezmi). *Kadirli Tatarları*. 1991.
- YURTSEVER (Cezmi). *Koçgun*. 1998.
- YURTSEVER (Cezmi). "Kürt Alevileri". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Cezmi). *Pelesenk Çiçeğindeki Zehir*. 1998.
- YURTSEVER (Cezmi). "Tacirli Aşireti". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Tarih Boyunca Adana Depremleri". *Anadolu*, 1997.
- YURTSEVER (Cezmi). *Tayyiboğulları*. 1996.
- YURTSEVER (Cezmi). *Yeşiloba*. 1990.
- YURTSEVER (Cezmi). *Zeytinli'nin 311 Faciası*. Ankara, 1991.
- YURTSEVER (Cezmi). "Ziya Paşa". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Çetin). *II. Mahmud Döneminde (1808-1839) Bolu Şehrinin Sosyal Yapısı*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- "Yusuf Akçura'ya Göre Osmanlı Devletinin Dağılışındaki Amiller". *Türk Dünyası Aydınları Sempozyumu Bildirileri*. Kayseri, 1997.
- Yusuf Hikmet Bayur'a Armağan*. Ankara, 1985, VII+342 s.
- YUSUF ŞERİF. "Mehmet İzzet Bey'in Ölümü". *Dariilfiin Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, VII, 5, 1931.
- YUSUFOĞLU (Mehmet). "Akşehir Tarihine Kısa Bir Bakış". *Anıt*, 4, 1949, 19-20.
- YUSUFOĞLU (Mehmet). "Konya Darüş-şifaları". *Anıt*, 9, 1949, 6-18,23.
- YUVALI (Abdülkadir). "Kayseri'de XVII. Yüzyıl Sonlarında Kadın'ın Sosyal Statüsü". *I. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri*. Kayseri, 1997, 367-375.
- YUVALI (Abdülkadir). "Kayseri Yöresindeki Aşiretlerin İskanı Hak-kında". *I. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri*. Kayseri,

1997, 193-205.

- YUVALI (Abdülkadir). "Osmanlı Devleti'nin 1516-1530 ve 1542 Ta-rihli Bosna Kanunnameleri ile İlgili Bir Değerlendirme". *VII. In-ternationaler Kongress für Osmanische Wirtschafts und Sozialgeschichte*. Heidelberg, 1995.
- YÜCEBAŞ (A. Hilmi). *125. Doğum Yıldönümünde Namık Kemal*. İstan-bul, Köprü Kitabevi, 1946, 42 s.
- YÜCEBAŞ (A. Hilmi). *Bütün Cepheleriyle Yahya Kemal*. İstanbul, Fakül-teler Matbaası, 1953.
- YÜCEBAŞ (A. Hilmi). *Gazi Osman Paşa ve Plevne*. İstanbul, Kenan Ba-sımevi, 1943, 80 s.
- YÜCEBAŞ (A. Hilmi). *Mithat Paşa*. İstanbul, Osmanbey Matbaası, 1944, 126 s.
- YÜCEL (Erdem). "Galata Mevlevihanesi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, I, 2, 1979, 63-83.
- YÜCEL (Yaşar), İLHAN (M. Mehdi). *Sultan Süleyman the Grand Turk.* Ankara, T. T. K. Yayınları, 1991, 175 s.
- YÜCEL (Yaşar). *Kadı Burhanettin*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1987.
- YÜCEL (Yaşar). *Muhşes Türk Kanunu ile 46 Yıl*. Ankara, 1987, 129 s.
- YÜCEL (Yaşar). "Osmanlı Devleti'nde Güvenlik Meselesi". *Kamu Hiz-meti*, 25-26, 1990, 3-4.
- YÜCEL (Yaşar). "Reformcu Bir Hükümdar Fatih Sultan Mehmed". *Bel-leten*, 212, 1991, 79-86.
- YÜCEL (Yaşar). *Timur'un Ortadoğu-Anadolu Seferleri ve Sonuçları (1393-1402)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, VIII+152 s.
- YÜCEL (Yaşar). "Türkiye ve Yakın Doğu Üzerinde 1393-94 Timur Teh-likesi". *Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975, 197-215.
- YÜCEL (Yaşar). "XIV-XV. Yüzyıllar Türkiye Tarihi Hakkında Araştır-malar". *Belleten*, XXXVII, 146, 1973, 159-190.
- YÜCEL (Yaşar). "XIV-XV. Yüzyıllar Türkiye Tarihi Hakkında Araştır-malar". *Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975, 39-60.
- YÜCEL (Yaşar). "XIV-XV. Yüzyıllar Türkiye Tarihi Hakkında Araştır-malar. I. Mutabiharten ve Erzincan Emirliği". *Belleten*, XXXV, 140, 1971, 665-719.
- YÜCELT (Nazım). *Tarihte Bursa*. Bursa, Ankara Kitabevi, 1948, 64 s.
- YÜKSEL (Hasan). "Atatürk'ün Devletçilik Anlayışı". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XXII, 35, 1996, 609-614.
- YÜKSEL (Hasan). "Divriği Aydınları". *Revak*, 1997, 31-35.
- YÜKSEL (Hasan). "Şeyh Şemseddin Sivasî'ye Ait Bir Kitabın Hikayesi (Hallül'l Meâkid Şerhü'l-Kavâid)". *Sosyal Bilimlerde Araştırma*, 1, 5, 1992, 16-17.
- YÜKSEL (Hasan). "Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşunda Emegi Ge-çen Bir Türk Aydını: Celal Nuri Bey". *Türkiye Cumhuriyeti Devle-tinin Kuruluş ve Gelişmesine Hizmeti Geçen Türk Dünyası Aydınları*. Kayseri, 1996, 605-610.
- YÜKSEL (İ. Aydın). *Bolu Yıldırım Beyazid Külliyesi Hamamlar ve İmaret Camii*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1993, 94 s.
- YÜKSEL (Sedit). "Koca Ragıp Paşa'nın Ramazaniyye'si". *Türkooloji Der-gisi*, 7, 1977, 44-6.
- YÜKSEL (Sedit). "Koca Ragıp Paşa'nın Sanatında ve Yaşantısında Haş-met'in ve Fitnat'ın Yerleri". *Türkooloji Dergisi*, 7, 1977, 23-33.

- YÜNGÜL (Naci). "Giresun'un Espiye İlçesinde Yavuz Sultan Selim'in Tesis Ettiği Gülbahar Hatun Tekkesi Vakfına Ait Vesikaların Değerlendirilmesi". *Vakıflar Dergisi*, XV, 1982, s. 101-117.
- Zamane Türkleri*. Paris, 1898, 30
- Zavallı Millet*. İstanbul, 1332, 32 s. (Kütüphane-i İntibah 1).
- ZENGİN (Zeki Salih). *Evrenuz Gazi ve Vakıfı*. Konya, 1991, Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- ZİHNİOĞLU (Yaprak). "Bir Osmanlı Türk Kadın Hakları Savunucusu Nezihe Muhiddin". *Tarih ve Toplum*, 31, 183, 1999, 4-11.
- ZİHNİOĞLU (Yaprak). "Fatma Aliye ve Emine Semiye". *Tarih ve Toplum*, 31, 186, 1999, 4-12.
- ZİMOVA (Nada). "Ottoman Turkey's Reawakening Interest in the Sahara During the 19th and Early 20th Centuries". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 2073-2078.
- ZİROJEVIĆ (Olga). "Günlük Yaşamda Dervişler (Molla Mustafa Başeski'nin Vekaynamesine Göre)". V. *Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi*. İstanbul, 1990, 643-650.
- ZİROJEVIĆ (Olga). "Mehmed Pascha Sokollu im Lichte Jugoslawische Quellen und Überlieferungen". *Osmanlı Araştırmaları*, III, 1982, 56-67 s.
- ZİYA (Şakir). *Fatih İstanbul'u Nasıl Aldı?*. İstanbul, Anadolu Türk Kitapevi, 1942, 256 s.
- ZİYA (Şakir). *Türkler Karşısında Napoleon*. 2. İstanbul, 1943 (Muallim Fuad Gücüyerin Tarihi Eserler Serisi: 5-6)..
- Ziya Gökalp*. Hazırlayan: Hasan TUNCAY. İstanbul, Tokar Yayınları, 1974, 163+ (2) s.
- Ziya Gökalp Kimdir. Türklük Nedir?*. İstanbul, Ebuzziya Basımevi, 1944, 63 s.
- Ziya Gökalp. Yaşamı, Sanatı, Yapıtlarından Seçmeler*. Derleyen: Muzaffer UYGUNER. Ankara, Bilgi Yayınları, 1992, 432 s
- ZİYA GÖKALP. *Türk Medeniyeti Tarihi*. Hazırlayan: Kazım Yaşar KOPRAMAN, İsmail AKA. Ankara, 1976.
- Ziya Gökalp; Hayatı, Sanatı, Eserleri*. 5. Basım. Hazırlayan: Ali Nüzhet GÖKSEL. İstanbul, Varlık Yayınları, 1968, 110+(1) s.
- Ziya Gökalp; Hayatı, Sanatı, Eserleri*. Hazırlayan: Ali Nüzhet GÖKSEL. İstanbul, Varlık Yayınları, 1952, 126+1 s.
- Ziya Gökalp; Yaşamı, Sanatı, Yapıtlarından Seçmeler*. 1. Basım. Derleyen: Muzaffer UYGUNER. Ankara, Bilgi Yayınları, 1992.
- Ziyaeddin Fahir Fındıkoğlu Armağanı*. İstanbul, 1977.
- ZORLU (İlgaz). "500. Yılında Unutulan Bir Cemaat: Dönmeler". *Tarih ve Toplum*, 18, 105, 1992, 33-35.
- ZORLU (İlgaz). "Atatürk'ün İlk Öğretmeni Şemsî Efendi". *Toplumsal Tarih*, I, 1, 1994, 6-8.
- ZORLU (İlgaz). "Kabbalanın Mistik Dünyasında Kısa Bir Yolculuk". *Toplumsal Tarih*, IV, 20, 1995, 46-47.
- ZORLU (Tuncay). *Süleymaniye Tıp Medresesi*. İstanbul, 1998. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

TEŞKİLAT

- ABADAN (Yavuz). "Tanzimat Fermanı'nın Tahlili". *Tanzimat I*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 31-58.
- ABADAN (Yavuz). *Tanzimat Fermanının Tahlili*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 28 s.
- ABALIOĞLU (Yunus Nadi). *İhtilal ve İnkılab-ı Osmani*. İstanbul, 1325.
- ABDULKERİMOĞLU (Adulkerim). "Şeriat Uleması ile Tarihî Meşayih İhtilafı ve Tekke ve Zaviyelere Tayinler Hakkında İki Vesika.". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 28, 1986, 335-353.
- ABDURRAHİMOĞLU (Erişah). *1620-1680 Yılları Arasında Osmanlı Devleti'nin Merkezi Hazine Gelir ve Giderleri*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ABDÜLKADİROĞLU (Abdülkerim). "Şehrengizler Üzerine Düşünceler ve Belig'in Bursa Şehrengizi". *Türk Kültürü*, 2, 1987-1988, 129-167.
- ABLAY (M. Necati). "Un Parsemeur Des Idées De La Revolution Française A l'extreme Nord De L'empire Ottoman, A La Veille Du Tanzimat: Jean Alexandre Vaillant". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 173-177.
- ABU-EL-HADJ (R. A.). "Review Article: Metin Kunt, The Sultans Servants: Transformation of Ottoman Provincial Government 1550-1650". *Osmanlı Araştırmaları*, IV, 1984, 221-246 s. ACUN (Fatma). *1576 Tarihli Defter-i Evkaf-ı Rum'a göre Tokat Merkez Kazası Vakıf Kayıtları*. Ankara, 1985. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ACUN (Ramazan). "Bilgisayar ve Vakıf Araştırmaları". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 365-376.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Tahkiyevi Bir Metin Olarak Riyazi'nin Sakinamesi". *Türk Dişnyası Araştırmaları*, 55, 1988, 73-83.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Tezkirelerde Yapı ve Yapı Terminolojisi". *I. Eski Türk Edebiyatı Kollojyumu*, Ankara 17-19 Ocak 1994.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Tezkirelere Göre 16. Asrın Sonuna Kadar Türk Edebi Kültür Hayatı". *Türkiye Günlüğü*, 11, 1990. *Açıklamalı Mecelle*. İstanbul, Hikmet Yayınları, 1978.
- AÇIKSES (Erdal). "Mamuratül-aziz Vilayet Salmelerinde Kayıtlı Kütüphaneler ve Yazma Eserler". *Fırat Havzası Yazma Eserler Sempozyumu*. Elazığ, Fırat Üniversitesi, 1988, 137-142.
- AÇIKSES (Erdal). *Salnamelere Göre Mamuratül-Aziz Vilayetinde Eğitim-Öğretim*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1994.
- AÇIKSES (Erdal). *Salnamelere Göre Mamuratül-Aziz Vilayetinde Maarif*. Ankara, 1985. Bilim Uzmanlığı Tezi. Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Ankara Üniversitesi.
- ADIVAR (Halide Edip). "1332 Senesi Vakıf Kaza Makamlarının Senelik Raporları". *Türk Yurdu*, XI-XII, 1, 1916-1917, 24-19.
- ADIVAR (Halide Edip). "Padişah ve Şehzadelerimize". *Türk Yurdu*, III, 1, 1913, 32-33. *Adriyatik'te Korsanlık 1575-1620, Osmanlılar, Uskoklar, Venedikliler*.
- AHMED (Cevat). *Malumat-ı Kafiye Fi Memalik-i Osmaniye: Askeri İddailer İçin*. İstanbul, 1289, 142 s. Ahmed Lütfi. *Osmanlı Adalet Düzeni*. İstanbul, Marifet Yayınlar, 1997, 176 s. Ahmet Mithat. *İbbar-i Âsâre Ta'mim-i Enzer*. İstanbul, 1307, 238 s. Ahmet Rasim. "Son Devrin Osmanlı Şehzadeleri Ne Hallere Düştüler". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 480-484. Ahmet Refik Bey. "Fatih Sultan Mehmet Fermanları". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 3, 3, 1923. Ahmet Ziya. *Tanzimattan Cumhuriyete Yasalarımız Dizini 1839-1923*. Çeviren: Nuri ONAT. Ankara, Danıştay, 1990, XI+283 s. AK (Mahmut). "Menazirü'l-avalim ve Kaynağı Takvimü'l-büldan". *Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'na Armağan*. İstanbul, 1991, 101-120.
- AK (Mahmut). *Menazirü'l-Avalim (Tablil-Metin, Metin) 1-2*. İstanbul, 1997. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- AK (Mehmet). *Abmet Muhtar Paşa'nın "Layiha" Adlı Eserinin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*. Ankara, 1984. Bilim Uzmanlığı Tezi.
- AKALIN (Şükrü). "Haluk Ramazanoğlu Kütüphanesi". *Türk Kültürü*, 299, 1988, 188-189.
- AKANDERE (Osman). *Konya Vilayeti Salnamelerine Göre 1868-1904 Yılları Arasında Konya Sancağı'nın İdari ve Mülki Taksimatı*. Konya, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- AKAR (Metin). *Türk Edebiyatı'nda Manzum Miras-nameler*. Ankara, 1980. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- AKARLI (Engin Deniz). "Tanzimat Dönemiyle İlgili Bir Belge: Fuad Paşa'nın Siyasi Vasiyetnamesi". *Toplum ve Bilim*, 4, 1977, 128-138.
- AKARLI (Engin). *1872-1916 Bütçeleri Işığında Osmanlı Maliyesinin Stokentıları: Prof. Dr. Cavid Orhan Tütensil' in Anısına Armağan..* İstanbul, 1982, XIII+535 s.
- AKARLI (Engin). *Belgelerle Tanzimat: Osmanlı Sadrazamlarından Ali ve Fuat Paşaların Siyasi Vasiyetnameleri*. İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi, 1978, XV+48 s. (Boğaziçi Üniversitesi Yayınları: 147).
- AKBULUT (İlhan). "Fatih Sultan Mehmet ve Adalet Hayatı". *Askeri Tarih Bülteni*, 35, 1993, 158-179.
- AKBULUT (İlhan). "Fatih Sultan Mehmet ve Devrinin Adalet Düzeni". *İstanbul Barosu Dergisi*, LXVII, 1/3, 1993, 139-160.

- AKBULUT (Mustafa). "İsveç Kraliyet Kütüphanesi'nde Bulunan İbrahim Müteferrika'nın Basıldığı Eserlerin Latince Katoloğu". *Anadolı*, 29, 1976-1977, 233-243.
- AKDAĞ (Hasan). *Kassam Defteri Havvas-ı Refi'a Mahkemesi 272 No'lu-1204-1206/1789-1791*. İstanbul, 1995. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKDAĞ (Mustafa). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Yükseliş Devrinde Esas Düzen". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, III, 4-5, 1967, 139-157.
- AKDAĞ (Mustafa). "Tımar Rejiminin Bozuluşu". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 3, 4, 1944-1945, 419.
- AKDAĞ (Mustafa). "Tımar Rejiminin Bozuluşu". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 3, 4, 1945, 419-431.
- AKDOĞAN (Yaşar). "Mirac, Mirac-name ve Ahmedî'nin Bilinmeyen Mirac-namesi". *Osmanlı Araştırmaları*, 9, 1989, 263-310.
- AKGÜL (Abdullah). "Deniz Tarihimizin Şerif Sayfalarından Kılıç Ali Paşa". *Askeri Tarih Bülteni*, 15, 1983, 55-58.
- AKGÜL (Mehrap). *Kütahya Tabir Defterlerine Göre Uzak Nahiyesi*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- AKGÜN (Seçil). "Emergence of Tanzimat in the Ottoman Empire". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 2, 1991, 1-15.
- AKGÜN (Seçil). "The Emergence of Tanzimat in the Ottoman Empire". *Osmanlı Tarihî Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 2, 1991, 1-14.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). "1274/1858 Tarihli Osmanlı Ceza Kanunnamesinin Hukuki Kaynakları, Tatbik Şekli ve Men-i İrtikap Kanunnamesi". *Belleten*, LI, 199, 1987, 153-191.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). *İslam Hukukunda ve Osmanlı Tatbikatında Vakıf Müessesesi*. Ankara, 1988, XXXII+2+489 s.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). "İslam ve Osmanlı Hukukunda Gıyapta Yargılama Müessesesi". *Belleten*, L, 196, 1986, 169-199.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). "İslam ve Osmanlı Hukukunda Müruru zaman". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1988, 43-90.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). "İslam ve Osmanlı Hukukunda Rızayı Bozan Sebeplerden İkrar". *Türk Dişyası Araştırmaları*, 49, 1987, 17-42.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). "Osmanlı Amme Hukuku Hakkında Bazı Tespitler". *Türkiye Günlüğü*, 11, 1990, 81-92.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). "Osmanlı Hanedanı ve Yükselme Devrinin Şanlı Tarihi". *Türk Dişyası Tarih Dergisi*, III, 26, 1989, 17-20.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). "Osmanlı Hanedanı ve Yükselme Devrinin Şanlı Tarihi". *Türk Dişyası Tarih Dergisi*, III, 25, 1989, 33-40.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). "Osmanlı Hanedanı ve Yükselme Devrinin Şanlı Tarihi". *Türk Dişyası Tarih Dergisi*, III, 28, 1989, 12-21.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). "Osmanlı Hanedanı ve Yükselme Devrinin Şanlı Tarihi". *Türk Dişyası Tarih Dergisi*, 24, 1988, 10-15.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). "Osmanlı Hanedanı ve Yükselme Devrinin Şanlı Tarihi". *Türk Dişyası Tarih Dergisi*, III, 27, 1989, 14-21.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). "Osmanlı Hukukunda Tahsisat Kabilinden Vakıflar ve Konuyla İlgili Kanunî'ye Takdim Edilen Bir Risale". *Vakıflar Dergisi*, XXI, 1990, 5-23.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tablilleri*. VI. İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1993, 812 s.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tablilleri*. V. İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1992, 774 s.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tablilleri*. IV. İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1992, 780 s.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tablilleri*. IX. İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1996, 736 s.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tablilleri*. VII.. İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1994, 896 s.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tablilleri*. VI-II. İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1994, 734 s.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tablilleri*. III. İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1991, 567 s.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tablilleri*. II. İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1990, 655 s.
- AKGÜNDÜZ (Ahmet). *Osmanlı Kanunnameleri ve Hukuki Tablilleri*. I. İstanbul, Osmanlı Araştırmaları Vakfı Yayınları, 1990, 712 s.
- AKGÜR (A. Necati). "Osmanlı Mali Yılı". *Türk Dişyası Araştırmaları*, 102, 1996, 67-128.
- AKİDİL (Mehmet Ali). *İsmail Hakkı Burusevi. Hayatı, Eserleri ve Tuhfe-i Ömeriyye'si*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- AKIN (Erkan). "Ulus Devlet, Birey ve Tanzimat'ın Eşiğinde Osmanlı". *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 5, 1-2, 1989, 373-387.
- AKIN (Rıdvan). "1920'ler Anadolu'sunda Yerel Demokrasi Girişimi: İdare-i Kura ve Nevahi Kanunu Layihası". *Toplumsal Tarih*, 6, 32, 1996, 31-41.
- AKİPEK (Jale). *Vakıflar*. Ankara, 1970, 26 s.
- AKMAN (Mehmet). "Önceki Hukukumuzda İsyân Suçu". *Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, IX, 1-3, 1995, 203-222.
- AKMAN (Mehmet). "Sosyal Eğilimlerin Anayasal Belgelerdeki Tarihîsel Gelişimi". *İstanbul Barosu Dergisi*, LXVIII, 7-8-9, 1993, 461-476.
- AKMAN (Mehmet). "Şeyh Bedreddin Hadisesine Hukuki Bir Yaklaşım Denemesi". *Hukuk Araştırmaları*, X, 1-3, 1996, 149-169.
- AKÖZ (Alaaddin). "Şer'iyye Sicillerine Göre" XVI. Sonu İle XVII. Yüzyıl Başlarında Karaman. Konya, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- AKOZAN (Feridun). "Bir Arşiv Sarayının Özellikleri". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Marbaası, 1985, 263-266.
- AKPINAR (Turgut). *Fatih'in Teşkilât Kanunnamesinin Mevstikîyetinden Şüpheler*. I. İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1985.
- AKSİN (Ahmet). *218 Numaralı Hayat Şer'iyye Sicili H. 1249-1256 (M. 1833-1840)*. Elazığ, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Fırat Üniversitesi.
- AKSOY (Mustafa). "Sosyal Tarih Açısından Ev, Bark ve Evlilik Kavramları". *Türk Dişyası Araştırmaları*, 101, 1996, 53-56.
- AKSOYAK (İ.Hakkı), ARSLAN (Mehmet). "Gelibolulu Mustafa Ali'nin Dalkavukluk Örneği Bir Risalesi: Risale-i Zırgamiye". *Türkîlik Bilimi Araştırmaları*, 1, 1995, 209-226.
- AKSOYAK (İ.Hakkı), ARSLAN (Mehmet). "Gelibolulu Mustafa Ali'nin Kerbela Mersiyelerini Muhtevî Bir Risalesi: "Subhacül-abdal". *Türkîlik Bilimi Araştırmaları*, 1, 1995, 209-226.
- AKSU (Hüsamettin). "İstanbul Üniversitesi Kütüphanesinde Bulunan Minyatürlü, Resimli, Şekilli, Cedvellî, Plan ve Haritalı (Türkçe, Arapça, Farsça) Yazmalar". *Sanat Tarihi Yıllığı*, 13, 1988, 19-90.

- AKSÜT (Ali Kemal). "Ali Paşa ve Vasiliği". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 25, 1952, 1228-1233".
- AKSÜT (Ali Kemal). *Koçi Bey Risalesi*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1939, 127+16 s.
- AKŞENER (Meral). *İzmit Şer'iyye Sicili 1 (4 Muharrem 1220-25 Şevval 1230) (4 Nisan 1805-30 Kasım 1814)*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- AKŞİN (Sina). "Sened-i İttifak ile Magna Carta'nın Karşılaştırılması". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 16, 27, 1994, 115-123.
- AKTAN (Ali). "Kayseri Kadı Sicillerindeki Tereke Kayıtları Üzerinde Bazı Değerlendirmeler. (1738-1749)". *II. Kayseri ve Yöresi Tarihî Sempozyumu Bildirileri 16-17 Nisan 1998*, 47-68.
- AKTAN (Ali). "XVII. Yüzyıl Kayseri Kadı Sicillerinde Bulunan Köle ve Cariyelerle İlgili Bazı Belgeler Üzerinde Bir Değerlendirme". *I. Kayseri ve Yöresi Tarih Sempozyumu Bildirileri*. Kayseri, 1997, 13-20.
- AKTAŞ (Necati). *1026 (1792) Tahririne Göre İstanbul Medreseleri*. İstanbul, 1986. Yüksek Lisans Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- AKTAŞ (Necati). "Osmanlı Dönemi Arşivcilikimiz ve Tasnif Çalışmaları". *Belgelerle Türk Tarihî Dergisi*, 1, 1985, 67-72.
- AKTEPE (M. Münir). "1727-1728 İzmir İsyanına Dair Bazı Vesikalar". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 8, 11-12, 1955, s. 71.
- AKTEPE (M. Münir). "Damat İbrahim Paşa Evkafına Dair Vesikalar". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 13, 17-18, 1962-1963, s. 17.
- AKTEPE (M. Münir). "Derya Kapdanı Mustafa Paşa ve Bir Vakfiyesi". *Belgelerle Türk Tarihî Dergisi*, 1, 5, 1968, 31-39.
- AKTEPE (M. Münir). "İbcihac'tı-Tevaril". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 10, 14, 1959, s. 71.
- AKTEPE (M. Münir). "İstanbul'un Nüfus Meselesine Dair Bazı Vesikalar". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 9, 13, 1958, s. 1.
- AKTEPE (M. Münir). "Kapdan-ı Derya Moralı Aşçı İbrahim Paşa ve Vakfiyeleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 6, 1975, 177-203.
- AKTEPE (M. Münir). "Kara Osman-Oğlu Hacı Osman Ağaya Ait İki Vakfiye". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 161-174.
- AKTEPE (M. Münir). "Kara Osmanoglu Hacı Osman Ağa'ya Ait İki Vakfiyesi". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 161-175.
- AKTEPE (M. Münir). "Neşehirli Damad İbrahim Paşa'ya Ait İki Vakfiye". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 11, 15, 1960, s. 149.
- AKTEPE (M. Münir). "Osmanlı Saltanatının Sonu". *Journal Of Turkish Studies*, VI, 1984, 1-13.
- AKTEPE (M. Münir). "XVIII. Yüzyıl Vezirlerinden Kaptan-ı Derya Kaymak Mustafa Paşa'ya Ait Vakfiyeler". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 15-37.
- AKTEPE (Münir). "Başvekalet Arşivindeki Vesikalara Nazaran İzmir İsyanı (1727-1728)". *V.Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 674-681.
- AKTEPE (Münir). "Damad İbrahim Paşa Evkafına Dair Vesikalar". *Tarih Dergisi*, XIII, 17-18, 1963, 17-27.
- AKTEPE (Münir). "Hassa Silahşörlere Kemanî Mustafa Ağa'nın Revan Fetihnemesi". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara. 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 542-547.
- AKTEPE (Münir). "İbcihac'tı-tevaril". *Tarih Dergisi*, X, 14, 1959, 71-85.
- AKTEPE (Münir). "İpsir Mustafa Paşa ve Kendisi İle İlgili Bazı Belgeler". *Tarih Dergisi*, XIX, 24, 1970, 45-59.
- AKTEPE (Münir). "Kapudan-ı Derya Moralı Hacı İbrahim Paşa ve Vakfiyeleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 6, 1975, 177-205.
- AKTEPE (Münir). "Neşehirli Damat İbrahim Paşa'ya Ait İki Vakfiye". *Tarih Dergisi*, XI, 15, 1960, 149-161.
- AKTEPE (Münir). "Szigetvar Livası Kanunnamesi". *Kanuni Armağanı*. Ankara, 1970, 187-202.
- AKÜN (Ömer Faruk). "Namık Kemal ile Ziya Paşa'nın Sürgünlüğü Sırasında İlk Mektuplaşmaları". *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 23, 1977-1979, 1-36.
- AKYILDIZ (Ali). *Mümin ve Müsri'f Bir Padişah Kızı: Refia Sultan*. İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1998.
- AKYILDIZ (Ali). *Osmanlı Diplomatiği Semineri*. İstanbul, 1995.
- AKYILDIZ (Ali). "Sened-i İttifakın İlk Tam Metni". *İslam Araştırmaları Dergisi*, 2, 1998.
- AKYILDIZ (Ali). "Tanzimat Döneminde Belgelerin Şekil, Dil ve Muh-teva Yönünden Geçirdiği Bazı Değişiklikler, 1839-1856". *Osmanlı Araştırmaları*, 15, 1995, 221-237.
- AKYILDIZ (Ali). "Tanzimat Döneminde İdari Yapıda Reform". *Yakın-çağ Tarihî Ansiklopedisi*, I, .
- AKYILMAZ (Gül). "Bir Telhis Örneği". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1-2, 1998.
- AKYILMAZ (Gül). "İslahat Fermanı'nı Hazırlayan Sebepler ve İslahat Fermanı". *S.Ü.H.F.D. Prof. Dr. Coşkun Üçok'a Armağanı*. Konya, 1989.
- AKYILMAZ (Gül). "Mecelleye Göre Hakim'in Vasıfları". *Türk Hukuk Enstitüsü Dergisi*, 5, 1996.
- AKYILMAZ (Gül). "Selçuklu Adliye Teşkilatı ve Osmanlı Hukuk Sistemi Üzerindeki Etkisi". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1995.
- AKYILMAZ (Gül). "Selçuklu Adliye Teşkilatı ve Osmanlı Hukuk Teşkilatı ve Osmanlı Hukuk Teşkilatı Üzerindeki Etkileri". *S. Ü. H. F. D. Prof. Dr. Halil Cin'e Selçuk Üniversitesinde Onuncu Hizmet Yılı Armağanı*. Konya, 1995.
- AKYILMAZ (Gül). "Tanzimat'tan Önce Osmanlı İmparatorluğu'nda Avukatlık Müessesesi". *Türk Hukuk Enstitüsü Dergisi*, 12, 1996.
- AKYOL (İbrahim Hakkı). "Tanzimat Devrinde Bizde Coğrafya ve Jeoloji". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 511-571.
- AKYOL (İbrahim Hakkı). *Tanzimat Devrinde Bizde Coğrafya ve Jeoloji*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 61 s.
- AKYÜZ (Kenan). *Ziya Paşa'nın Amasya Mutasarrıflığı Sırasındaki Olaylar*. Ankara, 1964, VI+117 s. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Enstitüsü: 2 Belgeler: 1).
- AKYÜZ (Yahya). "Tanzimat Dönemi'nde Eğitim Öğretim Anlayışı ve Uygulamalarında Görülen Yenilikler". *Millî Eğitim*, 92, 1989, 161-169.
- AKYÜZ (Yahya). "Tanzimat Dönemi Eğitiminin Özellikleri". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 389-401.

- AKYÜZ (Yahya). "Tanzimat Döneminde Eğitim Biliminde ve Öğretim Yöntemlerinde Gelişmeler". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 501-513.
- ALADA (Adalet B.). "Beledi Örgütlenmede İlk Basamak: Mahalle. Tarihsel Yaklaşım Çerçevesinde Bir Model Arayışı". *Toplum ve Ekonomi*, 8, 1995, 93-114.
- ALADA (Adalet B.). "Tarihsel Gelişim Süreci İçinde İl İdaresi Düzenlemeleri ve Demokratikleşme Üzerine". *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 10, 1995, 13-20.
- ALBAYRAK (Hasan). 982-994 / 1574-1585 Tarihinde Bursa'da Sosyal Düzen (A 139 / 166 Nolu B. Ş. Ş.'ne Göre). Bursa, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi.
- ALBAYRAK (Hasan). *Son Devir Osmanlı Uleması: İlmîye Ricalinin Teracimi Ahvali*. 3. Baskı. II. İstanbul, Medrese Yayınevi, 1980, 319+39 s.
- ALBAYRAK (Sadık). *Son Devir Osmanlı Uleması: İlmîye Ricalinin Teracimi Ahvali*. 3. Baskı. I. İstanbul, Medrese Yayınevi, 1980, XXXII+336+46 s.
- ALDERSON (A. D.). *Osmanlı Hanedanının Yapısı*. İstanbul, İz Yayınları, 1998, 312 s.
- ALEKSIC (Dejan). "Le Tanzimat Comme Intention De Transformer L'empire Ottoman En Un Etat De Droit". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 287-293.
- ALEMDAR (Süheyl). *1034 Numaralı Şam Eyaleti İcmal Defteri: Kanunî Dönemi*. Malatya, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İnönü Üniversitesi.
- ALEXANDRESCU (M. M.), BULGARU (Dersca). "Les Charges Economiques et Financieres des Reayas da L'Eyalet de Temeşvar et leurs Repercussions Sociales (1552-1716)". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 65-73.
- ALGÜL (Hüseyin). "Osman Gazi'nin Oğlu Orhan Gazi'ye Nasihatlar". *"Osman Gazi ve Dönemi" Sempozyumu: Sempozyum Kitabı*. Bursa, Bursa Kültür Sanat ve Turizm Yayınları Vakfı.
- ALİ (Seydi). *Tefrişat ve Teşkilatımız*. Hazırlayan: Niyazi Ahmet BANOĞLU. İstanbul, 1973, 279 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 17).
- ALKAN (Mehmet Ö.). "Tanzimat'tan Sonra "Kadın"ın Hukuksal Statüsü ve Devletin Evlilik Sürecine Müdahalesi Üzerine". *Toplum ve Bilim*, 50, 1990, 85-95.
- ALKAN (Mehmet Ö.). "Tanzimat'tan Sonra Kadın'ın Hukuksal Statüsü ve Devletin Evlilik Sürecine Müdahalesi Üzerine". *Toplum ve Bilim*, 50, 1990, 47-51.
- ALKAN (Mustafa Haşim). *Belgelerle Kıbrıs Türk Vakıfları Tarihi*. Kıbrıs, 1986, 683 s.
- ALPMANSÜ (Yusuf). "XIX. Yüzyıl Başında Osmanlı Donanması". *Askeri Tarih Bülteni*, 29, 1990, 27-38.
- ALTAN (Çetin). *Öldürülmüş Şehzadeler ve Devrilmiş Padişahlar*. İstanbul, Afa Yayınları, 1991, 128 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Ocak Ağaları*. İstanbul, 1931.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Samur Devri, 1049-1059*. İstanbul, 1927.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Türkiye'de İslahat Fermanı". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 4, 1340/1924, 193-215.
- ALTINDAL (Meral). *Osmanlıda Harem*. İstanbul, Altın Kitaplar Yayınları, 1993, 288 s.
- ALTINDAL (Meral). *Osmanlıda Harem*. İstanbul, Altın Kitaplar Yayınları, 1994, 284 s.
- ALTINTAŞ (Emine). "Çankırı Merkez ve İlçelerinde Yapılan Eski Eser Tesbit Çalışması". *VIII. Vakıf Haftası Kitabı*. Ankara, 1991, 141-152.
- ALTINTAŞ (Hayrani). "Estetik Açısından Ahilik ve Fütüvvetnameler". *Türk Kültürü*, 312, 1989, 193-201.
- ALTUNDAG (Şinasi). "Osmanlılar'da Kadıların Salahiyyet ve Vazifeleri Hakkında". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 342-355.
- ALUS (Mehmet M.). "Esir Pazarından Beşiktaş Sarayına". *Tarih Hazinesi*, 5, 1951, 232-233. ALUS (Sermet Muhtar). "İkinci Abdülhamit'in Cuma Selamlıkları". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 20, 1951, 912-917.
- Amme Hukukumuzun Ana Hatları. I. Kitap: Türkiye'nin Siyasal Gelişmesi*. İstanbul, 1971, 492 s.
- ANADOL (Cemal). *Büyük Türk Amirali Kılıç Ali Reis*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1991.
- ANDREASYAN (D. Hrand). "Türk Tarihine Ait Ermeni Kaynakları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1949, s. 95-119.
- ANDREASYAN (D. Hrand). "Türk Tarihine Ait Ermeni Kaynakları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 2, 1950, s. 401-438.
- ANHEGGER (R.), EYÜBOĞLU (Mualla). "Fatih Devrinde Yeni Sarayda Harem Dairesi Var mıydı?". *Sanat Tarihi Yıllığı*, 8, 1978, 23-36.
- ANHEGGER (R.). "Mualî'nin Hünkarnamesi". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 145-167.
- ANHEGGER (Robert), İNALCIK (Halil). *Kanunname-i Sultani Bermucib-i Örf-i Osmanî: II. Mehmet ve II. Bayezit Devirlerine Ait Yasakname ve Kanunnameler*. Ankara, 1956 (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XI. Seri No: 5).
- Ankara'nın İki Numaralı Şerîye Sicili (20 Kasım 1588-11 Temmuz 1590)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1974, XIV+222 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XIV. Dizi Sayı: 4).
- ANTEL (Sadrettin Celal). "Tanzimat Maarifi". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 444-462.
- APAYDIN (A. Seyhan). *Ayn Ali Efendi'nin Kavanin-i Al-i Osman Der Hulasası-i Mezanin-i Defter-i Divan'ı*. Kayseri, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- ARAI (Ayda). "Tanzimat'tan Sonra Batı'ya Gönderilen Türk Öğrencileri ve Bunlar Üzerinde Yapılacak Araştırmaların Önemi". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 281-285.
- ARAT (Reşit Rahmeti). "Fatih Sultan Mehmed'in Yarlığı". *Türkiyat Mecmuası*, VI, 6, 1939, 286-322.
- ARAYAN (Hakkı). "Kadı Siciline Geçen Korkunç Rüya". *Tarih Hazinesi*, 10, 1951, 489-491.
- ARI (M. Salih). "Osmanlılarda Şeyhülislamlık Müessesesi". *Yüzüncü Yıl Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1994, 170-178.

- ARIKAN (Muzaffer), TOLEDO (Paulino). "Türk Deniz Tarihi İle İlgili Belgeler". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 491-528.
- ARIKAN (Muzaffer), TOLEDO (Paulino). "Türk Deniz Tarihi İle İlgili Belgeler". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 387-408.
- ARIKAN (Muzaffer), TOLEDO (Paulino). "Türk Deniz Tarihi İle İlgili Belgeler I". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, I, 1, 1990, 355-374.
- ARIKAN (Muzaffer), TOLEDO (Paulino). "Türk Deniz Tarihi İle İlgili Belgeler II". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, II, 2, 1991, 279-302.
- ARIKAN (Muzaffer), TOLEDO (Paulino). "Türk Deniz Tarihi İle İlgili Belgeler III". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 389-412.
- ARIKAN (Zeki). *Cevdet Paşa'nın Tarihinde Kullandığı Yabancı Kaynaklar ve Terimler*. İstanbul, 1986.
- ARIKAN (Zeki). "I. Milletlerarası Osmanlı Tahrir Defterleri Sempozyumu". *Tarih ve Toplum*, 109, 1993, 18-19.
- ARIKAN (Zeki). "Osmanlı Türk Diplomatiği Semineri". *Tarih Vakfı'ndan Haberler*, 1994.
- ARIKAN (Zeki). "Şeyhülislam Zekerîya Efendi'nin İstanbul Sayımı (1577-1578)". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler*. İstanbul, 1989, 39-57.
- ARIKAN (Zeki). "Tahrir Defterlerinde Geçen Deyimler". *Osmanlı Araştırmaları*, 16, 1996, 1-13.
- ARIKAN (Zeki). "Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu". *Tarih ve Toplum*, 73, 1990, 9-10.
- ARIKAN (Zeki). "Tanzimat Döneminde Eğin ve Çevresinden İstanbul'a Yönelik Göçler". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 467-480.
- ARIKAN (Zeki). "Tapu-Tahrir Defterleri Yayınıyla İlgili Bir Tasarı". *Osmanlı Araştırmaları*, 13, 1993, 69-74.
- ARIKAN (Zeki). "Tapu Defterleri ve Bilgisayar". *Tarih ve Toplum*, 16, 96, 1991, 9-12.
- ARIKAN (Zeki). "Un Sandjak Anatolien: Saruhan". *Soliman le Magnifique et Son Temps*. Paris, Ecole du Louvre, 1992.
- ARIT (Fikret). *Harem: Osmanlı Sarayında*. İstanbul, 1971, 32 s.
- ARIT (Fikret). *Harem, Osmanlı Sarayında*. İstanbul, Yalçın Ofset Yayınları, 1971, 32 s.
- ARMAĞAN (Mustafa). "İstanbul'un İlk Belediye Başkanı ve İlk Valisi". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 265-271.
- ARPAT (Atilla). "Entwürfsgrundlagen im Grabdenkmal des Osmanischen Admi Raes Barboros Hayrettin". *Ayasofya Müzesi Yıllığı*, 11, 1990, 131-137.
- ARSEBÜK (Fuat). "Mameleke İstinat Eden Şahsiyet: Vakıf". *Adliye Ceridesi*, 63, 1937, 1130-1170.
- Al Arshif al-'Uthmani=Ottoman Archives. Hazırlayan: Necati AKTAŞ, İsmet BİNARK; Çeviren: Salih SADAWİ; Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1986, 251 s.
- ARSLAN (Abdülbaki). *Osmanlı İhtimai Hayatını Aksettiren Mektup Örnekleri (Tanzimata Kadar)*. Ankara, 1985. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ARSLAN (Ahmet). "Geleneksel Osmanlı Devlet ve Siyaset Felsefesi ve Tanzimat". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Sempozyumu*. İzmir, 1992, 15-31.
- ARSLAN (Mehmet). "Osmanlı Saray Şenliklerinde Şekerden Tasvirler". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 6, 71, 1992, 35-42.
- ARSLAN (Mehmet). "Osmanlı Saray Şenliklerinde Tulumbacılar". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, VI, 63, 1992, 41-49.
- ARSLANOĞLU (C.), KAYABALI (İ.). "Kapcan-ı Deryalık Dönemi". *Türk Kültürü*, X, 117, 1972, 761-778.
- ARSLANOĞLU (C.), KAYABALI (İ.). "Osmanlı Tersaneleri". *Türk Kültürü*, X, 117, 1972, 779-796.
- ARSLANOĞLU (C.), KAYABALI (İ.). "XVII. Yüzyılda Türk Denizciliği". *Türk Kültürü*, X, 117, 1972, 816-824.
- Arşiv ve Arşivcilik Bibliyografyası (Türke ve yabancı dillerde yayınlanmış kaynaklar). Editör: İsmet BİNARK. Ankara, Başbakanlık Cumhuriyet Arşivi Dairesi Başkanlığı, 1978, LXXIX+285 s.
- ARTAN (Tülay). *18. Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyyipte Sosyal Yaşam*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, V+102 s.
- ARTEL (Tarık). "Tanzimattan Cumhuriyete Kadar Türkiye'de Kimya Tedrisatının Geçirdiği Safhalara Dair Notlar". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 491.
- ARTUK (İbrahim), ARTUK (Cevriye). *Osmanlı Nişanları=The Ottoman Orders*. İstanbul, 1967, 48 s.
- ARTUK (İbrahim). "Donanma İane Madalyası". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 3, 1973, 301-311.
- ARZİK (Nimet). *Osmanlı Sarayında Yabancı Kadın Sultanlar*. İstanbul, Cem Yayınları, 1969, 156+ (2) s.
- ARZİK (Nimet). *Osmanlı Sarayında Yabancı Kadın Sultanları*. İstanbul, 1969, 156 s.
- ASLAN (Betül). *Refet Paşa ve İşgalden Kurtulacak İstanbul'un İdaresi Meselesi*. Erzurum, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- AŞKAR (Mustafa). "Osmanlı Devleti'nde Alim Mutasavvıf Prototipi Olarak Şeyhülislam Molla Fenari ve Tasavvuf Anlayışı". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXXVII, 1997, 385-402.
- ATALAR (Münir). "Surre Vakıfları". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1635-1640.
- ATALAR (Münir). "Şer'iyye Mahkemelerine Kısa Bir Tarihçe". *İslami İlimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 1980, 303-328.
- ATALAY (Bülent). "Tanzimat Dönemi'nin Demokratikleşme Sürecimize Tesirleri". *Türk Kültürü*, 32, 337, 1994, 37-47.
- ATANASOVSKI (Aleksander). "Konstantin Deyanov ile Osmanlılar Arasında Derebeylik İlişkileri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Gölney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, s. 37-42.
- ATAY (Hüseyin). "Fatih-Süleymaniye Medreseleri-Ders Programları ve İcazet-Nameler". *Vakıflar Dergisi*, 13, 1981, s. 171-273.
- ATAY (Hüseyin). *İlmi Bir Tenkit Örneği Olarak İbn Kemal Paşa'nın Muhyiddin B. Arabi Hakkındaki Fenvası*. Ankara, Emel Matbaacılık Sanayi, 1986, 263-275 s.
- ATÇEKEN (Zeki). "Celaleddin Karatay ve Büyük Karatay Medresesi, Medresenin Konya Şer'iyye Sicillerindeki Kayıtlara Göre Osman-

- lı Dönemindeki Durumu". *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 1990, 67-80.
- ATEŞ (İbrahim), BAYRAM (Sadi), ERDOĞAN (Kerim). *Vakıflar ve Vakıf Hizmetlerimiz*. Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1978, 215 s.
- ATEŞ (İbrahim), BAYRAM (Sadi), ÖZSOY (Ülkü). *Son On Yılda Vakıflar-1980-1990*. Ankara, 1990, 80 s.
- ATEŞ (İbrahim). *Bir Sosyal Güvenlik Kurumu Olarak Vakıflar*. Ankara, Önder Matbaası, 1994.
- ATEŞ (İbrahim). *Mimar Sinan Vakfı*. İstanbul, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 1990.
- ATEŞ (İbrahim). "Mimar Sinan Vakfı". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 63, 1989, 9-129.
- ATEŞ (İbrahim). "Vakıfelerde Dua ve Beddualar". *Vakıflar Dergisi*, XVII, 1983, 5-55.
- ATEŞ (İbrahim). "Vakıflarda Eğitim Hizmetleri ve Vakıf Öğrenci Yurtları". *Vakıflar Dergisi*, XIV, 1982, s. 29-101.
- ATEŞ (Toktamış). "Kapıkulu Kavramının Dünü ve Bugünü". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 35, 1-4, 1977, 83-96.
- Atıf Bey. *Mecelle-i Ahkam-ı Adliyye'den Kavaid-i Kitliye Şerhi*. İstanbul, Mahmudbey Matbaası, 1327, 111 s.
- ATİS (İ.). "Türk Arşivi". *Tarih Hazinesi*, 5, 1951, 234-237.
- ATİS (İ.). "Türk Denizcililiği". *Tarih Hazinesi*, 7, 1951, 315-316.
- ATLANOY (Kadir). "Bursa Vefeyatnameleri". *Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996, 431-443.
- ATTİLA (Resul). *İstanbul Galata Kadılığı 353 Numaralı Şer'iyye Sicili 30 R 1173-7 Ca 1173*. İstanbul, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- AVCI (Orhan). *Türk Tarihinde Ulufe*. Ankara, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AVCI (Yasemin). *Tazimat Döneminde Osmanlı Yahudileri (1839-1876)*. Ankara, 1996. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- AVCIOĞLU (Doğan). *Milli Kurtuluş Tarihi, 1838'den 1995'e: Sovyet Devrimi Karşısında Türk Devrimi*. II. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1974, 458 s.
- Avrupalılaşmak. Felaketimizin Esbabı*. İstanbul, 1332, 182 s.
- AYAN (Hüseyin). "Celili'nin Hecr-namesi". *Araştırma Dergisi*, 14, 1986, 155-172.
- AYANOĞLU (Fazıl). "Vakıf Yapan Türk Kadınları". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 29, 1-2, 1963, 317-323.
- AYBET (Gülün İçel). "16. ve 17. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Hukuk Müessesesinin Önemi". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2147-2154.
- AYDEMİR (Abdullah). *Ebussund Efendi*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1989.
- AYDIN (Bilgin). "Şer'iyye Sicilleri Arşivi'nde Hususi Mahiyette Düzenlenmiş Siciller ve Meşihat Arşivi'nde Yeni Tasnif Olunan Şer'iyye Sicilleri". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 115-123.
- AYDIN (Dündar). *Erzurum Beylerbeyliği ve Teşkilatı*. Ankara, 1998, 331 s.
- AYDIN (Dündar). *Osmanlı Devrinde 16. yy da Erzurum Beylerbeyi Ayas Paşanın Bir Yıllık Bölgesi*. Erzurum, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1989, 102 s.
- AYDIN (Hâkîf). "Bolu Beyine Dört Hüküm". *Çele*, 21, 1965, 20-22.
- AYDIN (Hâkîf). "Bolu Sancağı Tahririne Ait İki Vesika". *Çele*, 23, 1965, 22-23.
- AYDIN (Hilmi). "Sancaklarımız". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 59-65.
- AYDIN (M. Akif). "Eski Hukukumuzda Bir Haksız Fiil Türü Olarak İc-laf". *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*. İstanbul, İz Yayınları, 1996, 81-142.
- AYDIN (M. Akif). "Eski Hukukumuzda Gayrimüslimlerin Din ve Vicdan Hürriyeti". *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*. İstanbul, İz Yayınları, 1996, 229-236.
- AYDIN (M. Akif). "İslam Hukukunda Devlet Başkanının Tayin Usulü". *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*. İstanbul, İz Yayınları, 1996, 143-156.
- AYDIN (M. Akif). "İslam Hukukunda Devlet Başkanının Tayin Usulü". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 181-193.
- AYDIN (M. Akif). "İslam Hukukunda Gasp". *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*. İstanbul, İz Yayınları, 1996, 237-296.
- AYDIN (M. Akif). "İslam Hukukunda Tek Taraflı Hukuki İşlem". *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*. İstanbul, İz Yayınları, 1996, 221-228.
- AYDIN (M. Akif). *İslam Osmanlı Hukukunda Aile Hukuku*. İstanbul, 1985, 311 s.
- AYDIN (M. Akif). *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*. İstanbul, İz Yayınları, 1996, 312 s.
- AYDIN (M. Akif). "Mecelle'nin Hazırlanışı". *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*. İstanbul, İz Yayınları, 1996, 59-80.
- AYDIN (M. Akif). "Mecelle'nin Hazırlanışı". *Osmanlı Araştırmaları*, 9, 1989.
- AYDIN (M. Akif). "Mecelle'nin Yürürlükten Kaldırılan Altıncı Kitabı Kitabü'l-Vedia". *Osmanlı Araştırmaları*, 12, 1992, 207-226.
- AYDIN (M. Akif). "Mecellenin Yürürlükten Kaldırılan Altıncı Kitabı: Kitabü'l-Vedia". *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*. İstanbul, İz Yayınları, 1996, 191-220.
- AYDIN (M. Akif). "Osmanlı Hukukunda Kazai Boşanma "Tefrik"". *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*. İstanbul, İz Yayınları, 1996, 23-36.
- AYDIN (M. Akif). "Osmanlı Hukukunda Kazai Boşanma "Tefrik"". *Osmanlı Araştırmaları*, VI, 1986, 1-12.
- AYDIN (M. Akif). "Osmanlı Hukukunda Nikah Akitleri". *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*. İstanbul, İz Yayınları, 1996, 9-22.
- AYDIN (M. Akif). "Osmanlı Hukukunda Nikah Akitleri". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 1-12 s.
- AYDIN (M. Akif). "Osmanlı Hukukunda Nikah Akitleri". *Osmanlı Araştırmaları*, 3, 1982, 1-12.
- AYDIN (M. Akif). "Osmanlı Hukuk". *Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, 1994.
- AYDIN (M. Akif). "Osmanlılarda Aile Hukukunun Tarihi Tekamülü". *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*. İstanbul, İz Yayınları, 1996, 157-190.
- AYDIN (M. Akif). *Türk Hukuk Tarihi*. 2. Baskı. İstanbul, 1996, 352 s.
- AYDIN (Mahir). "Şeyhülislam Ahmed Arif Hikmet Beyendi". *Belleten*, LIV, 209, 1990, 245-260.
- AYDIN (Mehmet Akif). "Mecellenin Hazırlanışı". *Osmanlı Araştırmaları*, 9, 1989, 31-50.

- AYDIN (Mehmet). "Tanzimatla Aranan Hüviyet". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 15-19.
- AYDOĞAN (Aydemir). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Terk-i Salât Edenlerle İlgili Fermanı". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 46-53.
- AYKUT (Nezih), BOSTAN (İdris), EMECEN (Feridun), HALAÇOĞLU (Yusuf), İPŞİRLİ (Mehmet). *Mühimme Defteri* 90. İstanbul, 1993, 440 s.
- AYNİ ALİ EFENDİ. *Kavânin-i Al-i Osman Der Hülasa-i Mezamîn-i Defter-i Divani*. Önsöz: Tayyib GÖKBİLGİN. İstanbul, Enderun Kitabevi, 1979, 40+150 s.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). "Yıldırım Bayezid'in Bursa Vakfıyesi ve Bir İstibdalnamesi". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 37-47.
- Azacoğlu. "Yeni Türk Harfleri Münasebetiyle". *Türk Yurdu*, I-II, 200, 1928, 1-3.
- AZİZ EL-AZME. *Sosyal ve Tarihi Bağlamı İçinde İslam Hukuku*. Çeviren: Fehi GEDİKLİ. İstanbul, İz Yayınları, 1992, 336 s.
- BACQUÉ-GRAMMONT (Jean Louis). "Un berat de Mahmud I er portent nomination du consul général de France en Egypte en 1736". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, 259-279.
- BAHAR (Hasan). "Osmanlı Tahrir Defterleri Çalışmalarındaki Gelişmeler Üzerine Gözlemler". *Osmanlı Araştırmaları*, 16, 1996, 61-66.
- BAKKAL (Cevat). "Tapu Tahrir Defterlerinde Menemenle İlgili Vakıf Kayıtları". *Vakıflar Dergisi*, 26, 1997, 75-87.
- BALGAMIŞ (Abdülkadir). *Pertev Paşa'nın Hayatı ve Vakıfnamesi*. İstanbul, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- BALTACI (Cahit). "Şer'iyye Sicillerinin Tarihîsel ve Kültürel Önemi". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 127-132.
- Barbaros Hayrettin Paşa. Hazırlayan: Baki KURTULUŞ. Ankara, Ege Matbaası, 1961, 16 s.
- BARDAKÇI (Murat). *Son Osmanlılar, Osmanlı Hanedanının Sürgün ve Miras Öyküsü*. 1. Basım. İstanbul, Gri Yayınları, 1991, 203+76 s.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Edirne Askeri Kassamı'na Ait Tereke Defterleri". *Belgeler*, III, 5-6, 1966, 1-479.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Feodal Düzen ve Osmanlı Tımarı". *Türkiye İktisat Tarihi Semineri*. Editör: Osman OKYAR. Ankara, 1975, 1-25.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *Feodal Düzen ve Osmanlı Tımarı*. Ankara, 1973.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "İslam-Türk Mülkiyet Hukuku Tatabikâtının Osmanlı İmparatorluğunda Aldığı Şekiller I". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 6, 1, 1940, 156-181.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "İslam-Türk Mülkiyet Hukuku Tatabikâtının Osmanlı İmparatorluğunda Aldığı Şekiller III". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 7, 4, 1941, s. 906-942.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "İslam-Türk Mülkiyet Hukuku Tatabikâtının Osmanlı İmparatorluğunda Aldığı Şekiller II". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 7, 1, 1941, 157-175.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "İstanbul Saraylarına Ait Muhasebe Defterleri". *Belgeler*, IX, 13, 1979, 1-380.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Kulluklar ve Ortakçı Kullar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 1, 1, 1939, 29-75.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Sürgünler". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 11, 1-4, 1949-1950, 524-569.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Sürgünler". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 13, 1-4, 1951-1952, 56-78.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Sürgünler". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 15, 1-4, 1953-1954, 209-237.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 279-353.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Sürgünler". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 11, 1-4, 1952, 524-561.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bir İskan ve Kolonizasyon Metodu Olarak Vakıflar ve Temlikler". *Vakıflar Dergisi*, 2, 1942, 297-386.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Teşkilat ve Müesseselerinin Şer'iîliği Meselesi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 11, 3-4, 1945, 203-224.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı Kanunnameleri". III. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1948, 505-519.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Saray Murfağının 894-895 (1489-1490) Yılına Ait Muhasebe Bilançoları". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 23, 1-2, 1962-1963, 380-398.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Şer'i Miras Hukuku ve Evlatlık Vakıflar". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 6, 1, 1940, 165-181.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Tahrir Defterleri'nin İstatistik Verileri Hakkında Bir Araştırma". IV. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 10-14 Kasım 1948). Ankara, 1952, 290-294.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Tanzimat Tectikleri'nin Ortaya Koyduğu Bazı Meseleler". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 1, 1, 1939, 288-329.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Tanzimat Tectiklerinin Ortaya Koyduğu Bazı Meseleler". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 2, 2, 1940-1941, 288-329.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türk-İslam Mülkiyet Hukuku Tatabikâtının Osmanlı İmparatorluğunda Aldığı Şekiller". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 6, 1, 1940, 156-181.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türk Hukuk Tarihine Giriş". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 14, 1986, 9-19.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *Türkiye'de İmparatorluk Devirlerinin Büyük Nüfus ve Arazi Tabirleri ve Hakana Mahsus İstatistik Defterleri (I)*. = *Les Grands recensements de la Population, et les Registres Imperiaux de Statistique*.
- BAŞAR (Erdogan). "Tanzimat Dönemi'nde Çağdaş İlk ve Orta Öğretim Kurumlarının Kuruluşu (1839/1876)". *Askeri Tarih Bülteni*, 32, 1992, 55-80.
- BAŞAR (Erdogan). "Tanzimat Döneminde Çağdaş İlk ve Orta Öğretim Kurumlarının Kuruluşu (1839-1876)". *Askeri Tarih Bülteni*, 32, 1992, 55-80.
- BAŞAR (Fahmeddin). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu ve Kuruluşta Rol Oynayan Amiller". IV. *Osmanlı Sempozyumu (Söğüt 1989)*. Ankara, 1991, 9-14.

- BAŞAR (Fahameddin). *Osmanlı Eyalet Tercihâtı (1717-1737)*. Ankara, 1997, 359 s.
- BAŞAR (Fahameddin). "Osmanlı Tarih Kaynakları-1: 15. Asır Osmanlı Müverrihleri ve Eserleri". *Tarih ve Medeniyet*, 37, 1997, 37-44.
- BAŞAR (Fahameddin). "Osmanlı Tarih Kaynakları (15-19. Yüzyıl)". *Tarih ve Medeniyet*, 44, 1997.
- BAŞAR (Fahameddin). "Osmanlı Tarih Kaynakları (XV.-XIX. Yüzyıl)". *Tarih ve Medeniyet*, 37-44, 1997.
- BAŞAR (Fahameddin). "Osmanlı Tarih Kaynakları III: Osmanlı Tarih Yazıcılığında Katip Çelebi Asrı". *Tarih ve Medeniyet*, 39, 1997, 41-49.
- BAŞAR (Fahameddin). "Osmanlı Tarih Kaynakları IV: Ünlü Vekayinameci Naima ve Muasırları". *Tarih ve Medeniyet*, 40, 1997, 38-46.
- BAŞAR (Fahameddin). "Osmanlı Tarih Kaynakları V: Tarihimizin 19. Yüzyıl Kaynakları". *Tarih ve Medeniyet*, 44, 1997, 48-54.
- BAŞBUĞ (İbrahim). "Ramiz ve Adab-ı Zürafası". *Bilge Dergisi*, 6, 1995, 58-59.
- BAYAT (Ali Haydar). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Hekimbaşı ve Hekimbaşılık". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 59, 1989, 55-60.
- BAYAT (Haydar). "Şer'iye Sicilleri ve Tıp Tarihimiz Rıza Senetleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 79, 1992, 9-21.
- BAYATLI (Nilüfer). "Es-Salname Es-'Usmaniyye ve İlahtüba Bi'l-Ak-tar Es-'Arabiyye". *Savut-l İttihad (Birlik Sesi)*, 43, 1987.
- BAYDİL (Emin). "Kastamonu Vilayet Salnamelerindeki Beşeri Coğrafya Verileri Üzerine Bir Değerlendirme". *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 4, 5, 1998.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Enver Ziya Karal'ın III. Selim'in Hatt-ı Hümayunları". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 1, 3, 1942, 118.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Silahdaran-ı Şehriyan ve Dar üs Saade Ağası Teyinleri Hakkında Hatt-ı Hümayunlar". *Tarih Vesikaları*, 2, 11, 1942, 328-341.
- BAYKAL (İsmail). "Fatih Sultan Mehmed'in Hususi Kütüphanesi ve Kitaplar". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 77-81.
- BAYKAL (İsmail). "Hazine-i Hümayun ile Bağdat Köşkü ve Revan Odası Kütüphaneleri Hakkında İki Hatt-ı Hümayun". *Tarih Vesikaları*, 2, 9, 1942, 178-187.
- BAYKARA (Tuncer). "II. Mahmut'un Islahatında İç Temeller: 1826-1839 Arasında Anadolu". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1990.
- BAYKARA (Tuncer). "İzmir'e Dair Belgeler: XVIII. Yüzyılda İzmir Hayatından Kesitler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 12, 1997, 1-9.
- BAYKARA (Tuncer). "Tanzimat". *Türk Yurdu*, 9, 28, 1989, 15-17.
- BAYKARA (Tuncer). "Tanzimat'a Girerken Osmanlı Devleti". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Sempozyumu*. İzmir, 1992, 9-13.
- BAYRAKTAR (Bayram). "Maarif-i Umumiye Nezareti İdaresinde Bulunan Mekatib-i İbtidaiye İdadiye, Âliye ile Mekatib-i Hususiye ve Ecnebiye'nin ve Dersaadet'te Tahriri İcra Kılınan ve Taşrada Mevcud Bulunan Kütüphanelerin İstatistiki". *TKDB*, XXXI, 1, 1982, 11-13.
- BAYRAKTAR (Nedret). "II. Abdülhamid'e Gelen 25. Culus Hediyele-ri Defteri". *Tarih ve Toplum*, II, 21, 1985, 156-163.
- BAYRAKTUTAN (Yahya). *Şeyhülislam Yahya*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1990.
- BAYRAM (Sadi), MERT (Yener Lütfi). *İl İl Vakıflar: Ankara: Cumhuriyetin 75. Yılı Hatırasına*. Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1998, 96 s.
- BAYRAM (Sadi). "Amasya-Taşova, Alpaslan Beldesi Seyyid Nureddin Alpaslan el-Rufai'nin 655H/1257M Tarihli Arapça Vakfiyesi Tercümesi İle 996H/1588M Tarihli Seyyid Fettah Veli Silsilenamesi". *Vakıflar Dergisi*, 23, 1994, 31-75.
- BAYRAM (Sadi). "Bulgaristan'daki Türk Vakıflar ve Vakıf Abideleri". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 475-482.
- BAYRAM (Sadi). "Fatih Sultan Mehmed'in Eyüp Sultan Vakfiyesi". *Eyüp ve Çevresi Semineri*. İstanbul, Eyüp Belediyesi, 1997, 35-44.
- BAYRAM (Sadi). "Müht-ü Süleyman ve Türk Kültüründeki Yeri". *Türk Sanat Tarihinde İkonografik Araştırmalar. Güner İnal'a Armağan*. Ankara, 1993, 61-72.
- BAYRAM (Sadi). "Sağlık Hizmetlerimiz ve Vakıf Gureba Hastanesi". *Vakıflar Dergisi*, XIV, 1982, 101-118.
- BAYRAM (Sadi). "Silsilenameler ve İrlanda Dublin Chester Beatty Library'de Bulunan 1597 Tarihli Zübde'ti-Tevarih". *Vakıflar Dergisi*, 24, 1994, 51-116.
- BAYRAM (Sadi). "Sultan II. Beyazıt'ın Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivinde Bulunan Vakfiyelerindeki Tezyinat ve Kültürümüzdeki Yeri". IX. Milletlerarası Türk Sanatları Kongresi. Ankara, 1995, 345-363.
- BAYRAMOĞLU (Fuat). "Tezhipli ve Padişah Onaylı Fermanlar". *Kültür ve Sanat*, II, 4, 1976, 17-27.
- BAYSUN (Cavid). "Ali Paşa (Damad)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 328-348.
- BAYSUN (Cavid). "Ali Paşa (Tepedelenli)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1976, 343-348.
- BAYSUN (Cavid). "Cevdet Paşa'nın İşkodra Memuriyetine Aid Vesikalar". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 15, 20, 1965, s. 21.
- BAYSUN (Cavid). "Müsadere". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 669-673.
- BAYSUN (Cavid). "Ali Paşa'nın Fransızca Bir Mektubu". *Tarih Dergisi*, V, 8, 1953, 137-147.
- BAYTAÇ (Methi). *Barbaros Destanı*. İstanbul, Çığır Yayınları, 1943, 157 s.
- BEHAR (Cem). "1885-1926 Yılları Arasında İstanbul'da Çok Eşlilik". *İstanbul*, 3, 1992, 119-123.
- BELGESAY (Mustafa Reşit). "Tanzimat ve Adliye". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 210-220.
- BELGESAY (Mustafa Reşit). "Tanzimat ve Adliye Teşkilatı". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 221-229.
- BENBASSA (Esther). "Kampana Çalanlar Davası: 1901 İzmir'de Cereyan Etmiş Bir Kan İftirası Vak'ası". *Tarih ve Toplum*, 5, 30, 1986, 44-50.
- BERBER (Engin). "Foça Tarihinin Yazılı Olmayan Kaynaklarının Toplu Kataloguna Doğru". *Foça Üzerine Yazılar*. İzmir, Foça Belediyesi, 1998.
- BERKER (Aziz). "Teşrifat-ı Naim Efendi Tarihi". *Tarih Vesikaları*, 3, 15, 1949, 230-240.
- BERKER (Aziz). "Teşrifat-ı Naim Efendi Tarihi". *Tarih Vesikaları*, 3, 13, 1945, 69-80.
- BERKER (Aziz). "Teşrifat-ı Naim Efendi Tarihi". *Tarih Vesikaları*, 3, 14, 1944, 150-160.

- BERKER (Şevki). "Tuhfeci'l-Kibar ve Katip Çelebi". *Çığır Dergisi*, 50, 1937, 141-143.
- BERKİ (Ali Himmet). "Hukuki ve İçtimai Bakımdan Vakıf". *Vakıflar Dergisi*, 5, 1962, 9-13.
- BERKİ (Ali Himmet). "İslamda Vakıf Zağanos Paşa ve Zevcesi Nefise Harun Vakfiyeleri". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 19-39.
- BERKİ (Ali Himmet). *Vakfa Dair Yazılan Eserlerle Vakfiye ve Benzeri Vesikalarda Geçen İstilah ve Tabirler*. Ankara, Doğu Matbaası, 1966, XV+61 s.
- BERKİ (Ali Himmet). "Vakaf Kuran İlk Osmanlı Padişahu". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 127-131.
- BERKİ (Ali Himmet). *Vakıflar*. İstanbul, 1940, XII+328 s.
- BERKİ (Ali Himmet). "Vakıflarda Şartlara Riayet Meselesi". *Vakıflar Dergisi*, VII, 1968, 13-17.
- BERKİ (Ali Himmet). "Vakıfların Devlete ve Devletin Vakıflara Hizmeti". *Vakıflar Dergisi*, VII, 1968, 45-53.
- BERKİ (Şakir). "Eski ve Yeni Hukukumuzda Miras Sistemleri". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 37, 1-4, 1982, 223-237.
- BERKİ (Şakir). "Türkiye'de İmparatorluk ve Cumhuriyet Devrinde Vakıf Çeşitleri". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 1-13.
- BERKİ (Şakir). "Vakfın Lüzumu Faydaları ve Vakıfları Teşvik". *Vakıflar Dergisi*, 5, 1962, 19-23.
- BERKİ (Şakir). "Vakfın Mahiyeti". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 1-9.
- BERKİ (Şakir). "Vakıflar". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 38, 1-4, 1981, s. 133-165.
- BERTHIER (Annie), YINANÇ (Rafet). "Paris Bibliotheque Nationale Türkçe Eserler Kısım". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIV, 1978.
- BEŞİRLİ (Mehmet). *XIX. Yüzyılın Başlarında Samsun Şehri (1755 Nümaralı Samsun Şer'iyye Siciline Göre) (H. 1200-1255; M. 1785-1839) (2 cilt)*. Samsun, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Beşir Çelebi, Karamanlı Hekim. *Edirne Tarihçesi ve Çirmen Sancak Beyi Karaman Bey*. Yayınlayan: Ali GÜLCAN. Konya, 1979, 36 s.
- BEYATLI (Yahya Kemal). *Mektuplar ve Makaleler*. İstanbul, 1977.
- BEYATLI (Yahya Kemal). "Yeniçeriye Gazel". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2274.
- BEYDİLLİ (Kemal). "1839 Tanzimat ve 1856 İslahat Fermanları Hakkında". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1990, 21-28.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Şerif Ali Haydar'ın Mekke Emirliğine Tayini". *Türk Diniyatı Tarih Dergisi*, 61, 1992.
- BİÇER (Ramazan). *Atıf Efendi Kütüphanesi'ndeki Kalam Kaynaklarının Tanıtım ve Tavsifi*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BİLEN (İlhan). *Osmanlı Hukukunda Örfin Yeri (Klasik Dönem)*. Ankara, 1994. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- BİLGE (Figen), EREN (Mihin). "Türk Tarih Kurumu Kitaplığında Tanzimat'la İlgili Bazı Kaynaklar". *Belleten*, XXVIII, 112, 1964, 705-718.
- BİLGİN (Percev). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Hukuk Devleti Fikri ve 3 Mayıs 1840 Tarihli Ceza Kanunname-i Humayunu". *Toplum ve Ekonomi*, 2, 1991, 63-76.
- BİLGİ (Necdet). "Sicil Kaydı Işığında Boğazlıyan Kaymakamı Mehmed Beyin Hayatı". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 5, 1990, 229-39.
- BİLGİLİ (İsmail). *Konya Şer'iyye Sicillerinden Yüzkırkıncı Defterde Kayıtlı Olaylar ve Hükümleri*. Konya, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- BİLİCİ (Faruk). "Bahaeddin Yediyıldız, Institution du vaqf au XVIIIe siecle en Turquie, Étude socio-historique, Ankara: Türk Tarih Kurumu, 1985, 409 p.". *Turcica Revue d'Etudes Turques*, XIX, 1987, 313-315.
- BİLİCİ (Faruk). "İmparatorluktan Cumhuriyete Geçiş Döneminde Türk Uleması". *5. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 709-719.
- BİLİM (Cahit). "Mustafa Sami. Avrupa Risalesi, 1268". *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1989, 275-281.
- BİLİM (Cahit). *Tanzimat Devrinde Türk Eğitiminde Çağdaşlaşma 1839-1876*. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, 1984 (Anadolu Üniversitesi Yayınları No: 69/3).
- BİNARK (İsmet). "Arşiv Hakkında Ön Bilgiler, Ülkemizdeki Arşiv Çalışmaları, Arşiv Meseleleri ve Çözüm Teklifleri". *Türk Kütüphaneler Derneği Bülteni*, 2, 1978, s. 69-87.
- BİNARK (İsmet). "Osmanlı Türkleri'nde Vakıf Müessesesi ve Yabancı Gözüyle Türklerde Vakıf". *Türk Kültürü*, VII, 79, 1969, 461-473.
- BİNARK (İsmet). "Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi ve Kütüphane Koleksiyonları ile İstanbul Kütüphaneleri Hakkında Yerli Yabancı Kaynaklar Bibliyografyası". *Vakıflar Dergisi*, 13, 1981, s. 717.
- BİNARK (İsmet). "Türk Devlet Arşivi ve Devlet Arşivi Sitesi". *Türk Kütüphaneler Derneği Bülteni*, 2, 1977.
- BİNGÖL (Dursun). "Bir Evlatlık Verme Sözleşmesi (1912)". *Tarih ve Toplum*, 17, 99, 1992, 40-.
- BİNGÖL (Sedat). *Nizamiye Mahkemeleri'nin Kuruluşu ve İşleyişi*. Antalya, 1998. Doktora Tezi. Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BİRAND (Kamuran). "Türk Düşüncesinde Avrupalılaşma Hareketleri". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6, 1-4, 1957, 90-102.
- BİRDAL (İlker). "Tanzimat Sonrası Türk Ekonomisi". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 339-345.
- BİRİNCİ (Ali). "19. Asırdaki Bir Kadızade-i Oflu Hoca Mehmet Emin ve Yasaklanan "Avhan Reddiyesi"". *Dergah*, 2, 14, 1991, 16.
- BİRİNCİ (Ali). "Halil Rıfat Paşa'nın Tenbihnameleri". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 1984, 13-25.
- BİRİNCİ (Ali). "Halil Rif'at Paşa'nın Tenbihnameleri". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 1984, 13-24.
- BİRİNCİ (Ali). "Her Devirde Yasaklanan Bir Risale". *Dergah*, 2, 13, 1991, 16.
- Birinci Dünya Harbi: Türk Hava Harekati*. IX. Ankara, Genel Kurmay Başkanlığı Harp Tarihi Dairesi Resmi Yayınları, 1969, 128 s.
- Birinci Layiha*. 2. Basım. Geneve, 1313, 39 s.
- Bize Hayreddinli Derler*. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1972, 199 s. (Yeni Asya Yayınları No: 16).
- BLAŞKOVIÇ (Josef). "Köprülü Mehmed Paşa'nın Macarca Bir Ahdnamesi". *Türkiyat Mecmuası*, XV, 1969, 37-43.
- BLAŞKOVIÇ (Josef). "Sadır-ı Azam Köprülüzade Fazıl Ahmed Paşa'nın Ersekujvar Bölgesindeki Vakıfları, 1664-1665". Çeviren: M. Tayyip GÖKBİLGİN. *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 9, 1978, 293-343.

- BLAŞKOVIĆ (Josef). "Sadrazam Köprülüzade (Fazıl) Ahmet Paşanın Ersekular Bölgesindeki Vakıfları 1664-1665". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 9, 1978, 293-342.
- BOLAT (Cahide). *Tanzimat Döneminde Kadılık Kurumu (1839-1876)*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- BOSTAN (İdris). *III. Numaralı Mühimme Defteri*. Ankara, 1993.
- BOSTAN (İdris). "Muhammed Hilal Efendi'nin Yemen'e Dair İki Layihası". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 301-326 s.
- BOSTAN (İdris). "Muhammed Hilal Efendi'nin Yemen'e Dair İki Lahiyası". *Osmanlı Araştırmaları*, 3, 1982, 301-326.
- BOSTAN (İdris). "Tersane-i Amire (İstanbul Tersanesi)". *Denizin Sesi*, 14, 75-76, 1990, 30-31.
- BOSTAN (İdris). "XV. ve XVI. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nin Deniz Politikası". XV. ve XVI. Asırları Türk Asrı Yapan Değerler. Müzakere: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, Ensar Neşriyat, 1997, 185-204.
- BOSTAN (İdris). "XVI. Asırda Osmanlı Tersaneleri ve Gemi İnşa Tezgahları". Mimarbaşı Koca Sinan: Yaşadığı Çağ ve Eserleri. İstanbul, 1986, 125-129.
- BOYACIOĞLU (Ramazan). *Salnamelere Göre 1. Meşrutiyetten 1. Cihan Harbine Kadar Aydın Vilayeti*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- BOZDAĞ (İsmet). "Osmanlı'nın Son Şehnamesi: Çanakkale". *Tarih ve Medeniyet*, 24, 1996, 12-20.
- BOZDAĞ (İsmet). "Tanzimat Değil, Tahribat". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 37-39.
- BOZKURT (Gülnehal). "Atatürk'ün Hukuk Alanında Getirdikleri". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, VIII, 22, 45-53.
- BOZKURT (Gülnehal). *Bacı Hukukunun Türkiye'de Benimsenmesi: Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne Resepsion Süreci (1839-1915)*. Ankara, 1996, 238 s.
- BOZKURT (Gülnehal). "Eski Hukuk Sistemlerinde Kölelik". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, XXXVIII, 1-4, 1983, 65-103.
- BOZKURT (Gülnehal). "İslahat Fermanı'nın Düşündürdükleri". *Tarih ve Toplum*, 25, 146, 1996, 24-27.
- BOZKURT (Gülnehal). "İslam Hukuku'nda Zımmilerin Hukuki Statüleri". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1988, 115-155.
- BOZKURT (Gülnehal). *İslam ve Osmanlı Hukuku'nda Kölelik*. Ankara, 1980. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- BOZKURT (Gülnehal). "Review of the Ottoman Legal System". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, III, 3, 1992, 115-128.
- BOZKURT (Gülnehal). "Die Rezeption des westlich-kontinentalen Rechts in der Türkei". *Rechtspflege Studienhefte*, 1, 1991, 1-5.
- BOZKURT (Gülnehal). "Tanzimat ve Hukuk". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 271-285.
- BOZKURT (Gülnehal). "Türk Hukuk Tarihinde Azınlıklar". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 43, 1-4, 1994, 49-59.
- BOZKURT (Gülnehal). "Türk Kadınının Hukuki Durumu". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, XXII, 35, 1996, 245-248.
- BOZKURT (Gülnehal). "Türkiye'de Hukuk Eğitiminin Tarihçesi". Türkiye'de Hukuk Eğitimi Sempozyumu.. Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1993, 51-69.
- BOZKURT (Gülnehal). "Türkiye'de Kontinental Hukukun Benimsenmesi". *Humboldt Kolloquium*. Ankara, 1992.
- BOZKURT (Veysel). "Osmanlı Toplumunun Yapısal Değişme Sürecinde Sivil Bürokrasi". *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6, 2, 1985, 183-191.
- BRADFORD (Ernest). *Barbaros Hayrettin "Kaptan-ı Derya Barbaros Hayrettin Paşa'nın Hayatı"=The Sultan's Admiral*. Çeviren: Zehra AĞRALI. İstanbul, Sander Yayınları, 1970, 248 s.
- BRADFORD (Ernest), SELBY (Dusgate). *Turgut Reis (Son Sefer)=The Breat Siege*. Çeviren: Osman ÖNDEŞ. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1973, 279 s.
- BULDAÇ (Orhan). "Reformlar". *İktisat Dergisi*, 15, 88, 1971, 11-14.
- BURİAN (Orhan). "Türk Görüntüsünün Rönesans Dönemi İngiliz Edebiyatına Yansıması". Çeviren: Çiğdem İPEK. *Belleren*, LVI, 216, 1992, 567-589.
- Bursa Vilayeti Salnamesi*. Bursa, Bursa 1927 Vilayet Matbaası 488 s.
- BÜLBÜL (Gül). "İslahat Fermanı'nı Hazırlayan Sebepler ve İslahat Fermanı". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1989, 157-179.
- BÜLBÜL (Zekeriya). "Mevlana Vakfiyle İlgili Fermanlar". *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 1989, 89-98.
- BÜTÜN (Elmas). *İzahü'l Esrar*. Ankara, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- BÜYÜKSARIKULAK (Tevfik). *II. Abdülhamit Dönemi Salnamelerine Göre Konya Vilayeti Merkez Sancağının İktisadi Durumu*. Konya, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- BÜYÜKTUĞRUL (Afif). "Deniz Olaylarının Osmanlı Tarihi Üzerindeki Etkileri (Kuruluş Dönemi)". *VIII. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1535-1543.
- BÜYÜKTUĞRUL (Afif). *Deniz Olaylarının Osmanlı Tarihi Üzerindeki Etkileri (Kuruluş Dönemi)*. Ankara, 1983.
- BÜYÜKTUĞRUL (Afif). "Sultan II. Mahmut Dönemi'nde Rütbe Almeti Boyun Nişanları". *Belleren*, XLVII, 186, 1983, 537-544.
- CAFEROĞLU (Ahmet). "Mütercim Yusuf İşbulat ve "Derbentname"". *III. Türk Tarih Kongresi* (Ankara 15-20 Kasım 1943). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 121-124.
- CAFEROĞLU (Ahmet). "Türk Teamül Hukukuna Ait Notlar". *Atsız Armağanı*. İstanbul, 1976, 67-73.
- CAFEROĞLU (Ahmet). "Türk Teamül Hukukuna Göre "İctimai Muavenet" Müessesesi". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 185-192.
- CANER (Songül). *138 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicili (H. 1161-1162/M. 1748-1749) Transkripsiyon ve Değerlendirme*. Kayseri, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- CANGÜZEL (Zülfikar F.). *Mihrimah Sultan'ın Vakıflar Genel Müdürlüğü Arşivinde Bulunan Vakfiyelerinin Değerlendirilmesi*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- CANSIZ (İsmail). *Şer'iyye Sicillerine Göre XIX. Yüzyıl Sonlarında Yozgat Sancağı*. Ankara, 1997. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- CARDAHI (Choucri). "Osmanlı Hukukunda Zilyetlik". Çeviren: Halil CİN. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 25, 3-4, 1968, s. 239-262.

- CARDAHİ (Chourci). "Osmanlı Hukukunda Zilyetlik". Çeviren: Halil CİN. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 22-23, 1-4, 1966, 799-813.
- CARİM (Fuad). *Cezayir'de Türkler: Oruç Reis. Barbaros Hayreddin Paşa. Hasan Ağa, Veli Dede, Barbaros Paşa. Aydın Reis. Salih Paşa. Uluç Ali Paşa*. İstanbul, 1962.
- CEBECİ (Ahmet). "Silistre Sancağı Vakıfları ve H. 1006 (1597-1598) Tarihli Silistre Livası Vakıf Defteri". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 453-467.
- CEBECİ (Ahmet). XVI. Yüzyılda Silistre Sancağı Vakıfları. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul Üniversitesi.
- CEBECİ (Dilaver). *Sosyolojik Açısından Tanzimat Dönemi İstanbul'unda Türk Aile Hayatı Üzerine Bir Değerlendirme*. İstanbul, 1989. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- CEMAL (Behçet). "Padışahların İstanbul'da Deniz Gezintileri". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 474-480.
- CERABREGU (Muharrem). "Scientific Benefits from Piri Reis's Kitab-ı Bahriye and its Position in the History of Cartography". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1105-1125.
- CERRAHOĞLU (İsmail). "Şeyhülislam Arif Hikmet ve Medine-i Münevvere'de Kurduğu Kütüphane". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXX, 1988, 21-30.
- CEVAT (Ahmet). *Mecmuat-ı Tarîh-i Askeri Osmani*. Paris, La Turque Marbaşı, 1282.
- Cevdet Paşa. *Tezâkir: Cüz 21-39*. 3. Yayınlayan: Cavid BAYSUN. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1963, XVI+273 s.
- Cevdet Paşa. *Tezâkir: Tetimme 40*. Yayınlayan: Cavid BAYSUN. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1967, X+316 s.
- CEYLAN (Alaaddin). 1681-1683 Tarihli Konya İle İlgili Ferman ve Beratlar. Konya, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- CEYLAN (Yılmaz). *Konya Şer'iyye Sicillerinden İkinci Defterde Kayıtlı Olaylar ve Hükümleri*. Konya, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- CEZAR (Mustafa). *Osmanlı Tarihinde Levendler*. İstanbul, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Yayınları, 1965, IX+552 s. (İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi Yayınları: 28).
- CEZAR (Mustafa). "Tanzimat Fermanı". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 25, 1952, 1196-1200.
- CEZAR (Yavuz). *Osmanlı Maliyesinde Bunalım ve Değişim Dönemi: XVIII. Yüzyıldan Tanzimat'a Mali Tarih*. İstanbul, 1986, 420 s.
- CHAMBERS (Richard). "The Encümen-i Daniş and Ottoman Modernization". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1283-1289.
- CHINA (H.). "Osmanlı Devletinde Gayrimenkul Mülkiyeti Bakımından Yabancıların Hukuki Durumu". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 24, 1-4, 1967, s. 247-274.
- CİCİ (Recep). "İslam Hukuk Tarih Açısından İlk Dönem Osmanlı Hukuk Çalışmalarına Bir Bakış". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VI, 6, 1994.
- CİCİ (Recep). "İslam Hukuk Tarihi Açısından İlk Dönem Osmanlı Hukuk Çalışmalarına Kısa Bir Bakış". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VI, 6, 1994.
- CİCİ (Recep). *Kuruluştan Fatih Devrinin Sonuna Kadar Osmanlılar'da Fıkıh Çalışmaları*. İstanbul, 1995. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- CİN (Halil), AKGÜNDÜZ (Ahmet). *Türk Hukuk Tarihi*. 1-2. Konya, 1989, 415-368 s.
- CİN (Halil), AKYILMAZ (Gül). *Tarihte Toplum ve Yönetim Tarzı Olarak Feodalite ve Osmanlı Düzeni*. Konya, 1995.
- CİN (Halil). *Eski Hukukumuzda Boşanma*. Ankara, 1976.
- CİN (Halil). *Eski Türk Hukukumuzda Boşanma*. Konya, 1988.
- CİN (Halil). *Eski ve Yeni Türk Hukukunda Tarım Arazilerinin Miras Yoluyla İntikali*. Ankara, 1979.
- CİN (Halil). "İslam Hukukunda Mehir". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 29, 1-2, 1972.
- CİN (Halil). *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*. Ankara, 1974, 386 s.
- CİN (Halil). *İslam ve Osmanlı Hukukunda Evlenme*. Konya, 1988.
- CİN (Halil). "Osmanlı Devleti'nde Gayrimenkul Mülkiyeti Bakımından Yabancıların Hukuki Durumu". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 14, 1967.
- CİN (Halil). "Osmanlı Devleti'nde Kıyıların Hukuki Rejimi". *Seha L. Meray Armağanı*. Ankara, 1981.
- CİN (Halil). "Tanzimat Döneminde Osmanlı Hukuku ve Yargılama Usulleri". 150. Yılında Tanzimat. Ankara, 1992, 11-32.
- CİN (Halil). *Türk Hukukunda Mer'a Yıllak ve Kışlaklar*. Diyarbakır, 1983.
- COMMINS (D. Dean). *Osmanlı Suriyesi'nde İslahat Hareketleri*. Çeviren: Selahaddin AYAZ. İstanbul, Yöneliş Yayınları, 1993, 320 s.
- CORTANZE (H. De). "Samsun Raporu (Belge-1898)". Çeviren: Bayram KODAMAN, Muzaffer DURMUŞ. *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 1988, 185-203.
- COŞAR (Fatma Mansur). "Bizans'tan Venedik'e Türk Arketipleri: Zalim İstibdat". *Toplumsal Tarih*, 2, 8, 1994, 42-46.
- COŞKUN (Selçuk). *Üsküdar Şer'iyye Sicili (9. Cemaziyel'l-evvel 1082-16. Şevval 1082)*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- CROUTİAR (Alev Lyte). *Harem: Peşeli Dünya*. 2. Baskı. Çeviren: M. Ali KAYABAL. İstanbul, Yılmaz Yayınları, 1990.
- CUMBUR (Müjgan). "Kütüphane Vakfiyelerinden Notlar". *Erdem*, 3, 1985, s. 711-743.
- CUMBUR (Müjgan). "Lale Devri'nde İstanbul Kütüphaneleri". *Türk Kültürü*, IX, 100, 1971, 363-368.
- CUMBUR (Müjgan). "Münif Paşa Layihası ve Değerlendirilmesi". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, II, 2-3, 1966, 223-233.
- CUMBUR (Müjgan). "Osmanlı Fermanları: "Ottoman Fermanı" Adlı Eseri Üzerine". *Erdem*, VII, 20, 1991, 769-771.
- CUMBUR (Müjgan). "Yusuf Ağa Kütüphanesi ve Kütüphane Vakfiyesi". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 1, 1964, 203-219.
- CUNBUR (Müjgan). "I. Abdülhamit Vakfiyesi ve Hamidiye Kütüphanesi". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 22, 1-2, 1964, 17-69.
- CUNBUR (Müjgan). "Kayseri'de Raşid Efendi Kütüphanesi ve Vakfiyesi". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 185-197.
- CUNBUR (Müjgan). "Kütüphanelerimizin Manzum Tarih ve Kitabeleri". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1751-1759.
- CUNBUR (Müjgan). "Tanzimat'ın Kütüphaneciliğimize Etkileri". *Bel-*

İleten, XXVIII, 112, 1964, 691-700.

- CVETKOVA (Bistra). "Le Traite'de Politique (Risale) d'Elhac Ali Paşa d'apres un Manuscrit de Sofia". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1377-1388.
- ÇABUK (Vahit). "Piri Reis, Abdurrahman Hibri Katip Çelebi ve Evliya Çelebi'ye Göre İskenderun ve Çevresi". *Türk Kültürü*, XIV, 166, 1976, 611-622.
- ÇABUK (Vahit). "Sait Halim Paşa ve Talar Paşa Kabinelerinin Divan-ı Ali'ye Sevki, İlk Soruşturma Tutanakları". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 15, 1986, 37-45.
- ÇABUK (Vahit). "Sultan II. Mahmud'un Islahat Çalışmaları". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, V, 53, 1991, 40-44.
- ÇADIRCI (Musa). "II. Abdülhamit'e Sunulan Bir Layiha Heyet-i Teftiş'e'nin Geçtiği Güzar Eylemiş Olduğu Mahallerin Ahvalıyla Heyet-i Mezkur'u Harekatı". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 413-485.
- ÇADIRCI (Musa). "Osmanlı Döneminde Yerel Meclisler". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 2, 5, 1993, 3-12.
- ÇADIRCI (Musa). *Osmanlı Tıkkıyesi Yönetiminde Yenilikler 1826-1856*. Ankara, 1979. Doçentlik Tezi. D.T.C.F. Ankara Üniversitesi.
- ÇADIRCI (Musa). *Tanzimat'a Girerken Tıkkıye'de Şehir İdaresi*. Ankara, 1973. Doktora Tezi. D.T.C.F. Ankara Üniversitesi.
- ÇADIRCI (Musa). "Tanzimat'ın İlanı Sıralarında Osmanlı İmparatorluğu'nda Kadılık Kurumu ve 1838 Tarihli Tark-i İlmiyye'ye Dair Ceza Kanunnamesi". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIV, 25, 1982, 139-163.
- ÇADIRCI (Musa). "Tanzimat'ın İlanı Sıralarında Türkiye'de Yönetim (1826-1839)". *Belleten*, LI, 201, 1987, 1215-1240.
- ÇADIRCI (Musa). "Tanzimat'ın Uygulanmasında Karşılaşılan Bazı Güçlükler". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T.T.K. Yayınları, 1994, 295-299.
- ÇADIRCI (Musa). "Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Ülke Yönetimi". *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1985, 210-230.
- ÇADIRCI (Musa). *Tanzimat Döneminde Anadolu Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Yapıları*. Ankara, 1991, 410 s.
- ÇADIRCI (Musa). "Tanzimat Döneminde İzmir". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 3, 1993, 73-87.
- ÇADIRCI (Musa). "Türkiye'de Muhtarlık Teşkilatının Kurulması Üzerine Bir İnceleme". *Belleten*, XXXIV, 135, 1970, 409-420.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Fütüvvet-i Ahî Müessesesinin Menşei Meselesi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, I, 1, 1952, 59-68.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Fütüvvetçilikle Ahiliğin Ayrılımları". *Belleten*, XL, 159, 1976, 423-438.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Fütüvvetnameler Nedir, Niçin Düzenlenmişlerdir". VIII. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1981, 565-578.
- ÇAĞATAY (Neşet). "İslam Hukuku'nun Ana Hatları ve Osmanlılar'ın Bunun Bazı Kurallarını Değişik Uygulamaları". *Belleten*, LI, 200, 1987, 625-649.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Osmanlı İl Kanunnamelerinden Örnekler". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2, 2-3, 1945, 338-352.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Sulcan Murad Hüdavendigar Adına Düzenlenmiş Bir Vakfiye". *Vakıflar Dergisi*, 12, 1978, 7-14.

- ÇAĞATAY (Neşet). "Türk Vakıflarının Özellikleri". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1615-1623.
- ÇAĞLAR (Bakır). "Tanzimat Fermanı Nasıl Okunmalı ya da Tezler Çatışması". *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 3-4-5, 1993, 57-68.
- ÇAĞLAR (Behçet Kemal). "Sekbanbaşı'dan İkinci Mehmet'e". *Çınaraltı Mecmuası*, 10, 1948, 5.
- ÇAĞLAR (Hasan). *İstanbul Kadılığı 76 Numaralı Emir ve Ferman Defteri (1211-1217 / 1796-1803)*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ÇAKAR (Enver). H. 931 (M. 1524-1525) Tarihli ve 125 Numaralı Halep İcmal Defteri. Elazığ, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Fırat Üniversitesi.
- ÇAKAR (Enver). "H. 931 (M. 1524-1525) Tarihli ve 125 Numaralı Halep İcmal Defterinin Tanıtımı ve Tahlili". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 90, 1994, 115-130.
- ÇALIK (Siddık). *1108 Numaralı Harat-ı Hassa Defterinin Transkripsiyonu ve Değerlendirmesi*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÇALIŞKAN (Filiz). *Osmanlı Devletinde Tefriyat Kalemi ve Tefriyatçılık*. İstanbul, 1989. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇALIŞKAN (M. Saffet). *Üsküdar Şer'iyye Sicili (İstanbul Müftülik Arzivi 6/346 Nolu Defter) (12 Cemaziyel-abir-17 Şevval 1124/17 Temmuz-17 Kasım 1712)*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ÇAMLI (Mehmet). H. 959/ M. 1551 Tarihli 4 Numaralı Manisa Şer'iyye Sicili. Ankara, 1993. Yüksek Lisans Tezi.
- ÇAPAN (Pervin). *18. Yüzyıl Tezkirelerinde Edebiyat Araştırma ve Tenkidi*. Elazığ, 1993. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Fırat Üniversitesi.
- ÇAPAN (Pervin). *Mustafa Safayi Efendi. Tezkire-i Safayi (Nuhbetü'l-asar min Fevaidi'l-eşar)*. Elazığ, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Fırat Üniversitesi.
- ÇAPANOĞLU (Münir Süleyman). "IV. Murad Devrinde Fıkıhçı Yobazların Davası". *Tarihten Sesler*, 2, 1943, 37-39.
- ÇAVDAR (R. Tuba). "Bursa Kütüphaneleri". *Kütüphanecilik Dergisi*, 2, 1989, 101-117.
- ÇAVDAR (Tevfik). "1329 (1913) İdare-i Vilayet Kanunu ve Genel Meclis Üyelerinin Mesleklerine İlişkin Nitelikleri". *Amme İdaresi Dergisi*, XVI, 1, 1983, 3-22.
- ÇAVDAR (Tevfik). "Müesses Nizamın Uç Beyleri Belediyeler". *Bilim Sanat*, 81, 1987, 14-17.
- ÇAVUŞOĞLU (Mehmed). "Hayreti'nin Belgrad Şehr-engiz'i". *Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 2-3, 1973-1974, 325-65.
- ÇAYIRDAĞ (Mehmet). "Kayseri'de Vakıf Kütüphaneleri ve Mutbah Emini Hacı Halil Efendi Kütüphanesi". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 265-289.
- ÇELEBİOĞLU (Amil). "Kabus-name Tercümesi Murad-nameye Dair". *Türk Kültürü*, 192, 1978, 719-728.
- ÇELİK (Hüseyin). "Tanzimat Aydınlarının Eklektizmi". *Türkiye Günlüğü*, 34, 1995.
- ÇETİN (Atilla). "Arşiv Terimleri ve Deyimleri". *Vakıflar Dergisi*, XII,

1978, 351-394.

ÇETİN (Atilla). *Başbakanlık Arşivi Klavuzu*. İstanbul, 1979, XVI+171 s.

ÇETİN (Atilla). "Başbakanlık Arşivinde Uygulanan Tasnif Sistemi ve Kullanılan Kodlar". *Tarih Dergisi*, 31, 1977, 235-268.

ÇETİN (Atilla). "Eflak Voyvodası Mihail'e Sadrazam Koca Yusuf Paşa'nın Bir Buyruldu". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, VI, 63, 1992, 31-33.

ÇETİN (Atilla). "II. Abdülhamid Devrinde Kütüphanelere Dair Yayınlanmamış Birkaç Belge". *Araştırma Dergisi*, 13, 1985, 277-284.

ÇETİN (Atilla). "Romanya'da Bulunan Osmanlı Arşiv Malzemeler Yayınları ve Önemi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, I, 4, 1980, 243-248.

ÇETİN (Atilla). "Türkiye Haricindeki Şer'iyye Sicilleri Hakkında". *İslam Medeniyeti*, V, 1, 1981, 49-55.

ÇETİN (Atilla). "Yıldız Arşivine Dair". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 563-587.

ÇETİN (Osman). "Bursa Şer'i Mahkeme Sicillerinden Notlar". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, II, 2, 1989, 59-71.

ÇETİN (Osman). "Bursa Şer'iyye Sicilleri Işığında Osmanlılarda İlk Tıp Fakültesi Bursa Darüşşifası ve Tıbbi Faaliyetler". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 121-149.

ÇETİN (Osman). "Devru'l-Evkafı'l-Osmaniyye'l-Hayriyye fi Müctema i'l-Osmani". *Arab Historical Review for Ottoman Studies*, 15-16, 1997, 49-55.

ÇETİN (Osman). "Hacı İvaz Paşa Vakfesindeki Mühtedi Fonu Hakkında". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, III, 3, 1991, 167-175.

ÇETİN (S. Fethi). *466 Numaralı Üsküdar Şer'iyye Sicili (Gurre-i Rebiülahir 1178-selb-i Rebiülelvel 1179)*. İstanbul, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.

ÇETİNTAŞ (Sedat). "Şehzadelerin Sünnet Düğünü". *Çınaraltı Mecmuası*, 3, 1941, 12-13.

ÇİÇEK (Kemal). "Cemaat Mahkemesinden Kadı Mahkemesine Zımmilerin Yargı Tercihi". *Prof. Dr. Halil İnalcık Armağanı 80. Doğum Yıldönümü Münasebeti İle*. İstanbul, Eren Yayıncılık.

ÇİÇEK (Kemal). "The Earliest Population And Fiscal Surveys (Tahrir Defterleri) for the Anatolian Provinces of the Ottoman Empire". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 45-98.

ÇİÇEK (Kemal). "Ferman ile Tebdil-İstanbul Mekan: Osmanlı Devleti'nin İskan Siyaseti". *Kıbrıs'tan Kafkasya'ya Osmanlı Devleti'nde Siyaset, Adalet, Raiyyet*. Trabzon, 1998, 1-43.

ÇİÇEK (Kemal). "Kastamonu Sancak ve Nahiyyelerinde Şerik (-hane) Reaya". *Journal of Ottoman Studies - Osmanlı Araştırmaları*, XIII, 1993, 49-68.

ÇİÇEK (Kemal). "Lefkoşe Kadı Sicilleri". *Tarih ve Toplum*, 17, 98, 1992, 62-63.

ÇİÇEK (Kemal). "Osmanlı Adliye Teşkilatında Mahkeme Tercümanları". *Toplumsal Tarih*, 5, 30, 1996, 47-52.

ÇİÇEK (Kemal). "Osmanlı Devletinde Asayiş ve Emniyet Hizmetleri". *AB Sürecinde Türk Polisi Uluslararası Kongresi*. Ankara, 1996.

ÇİÇEK (Kemal). "Osmanlı Tahrir Defterlerinin Kullanımında Görülen Bazı Problemler ve Metod Arayışları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 97, 1995, 93-111.

ÇİÇEK (Kemal). "Şer'iyye Sicillerine Göre Trabzon'da Müslim-Gayri-Müslim Münasebetleri". *Trabzon Tarihi Sempozyumu*. Trabzon, 1998.

ÇİÇEK (Kemal). *Tahrir Defterleri As a Source for History*. Birmingham, 1989. Yüksek Lisans Tezi. Birmingham University.

ÇİÇEK (Kemal). "Tanzimat ve Şeriat: Namaz Kılmayanlar ve İçki İçenlerin Takip ve Cezalandırılması Hakkında Kıbrıs Muhassılı Mehmed Tal'at Efendi'nin İki Buyruldu". *Toplumsal Tarih*, 3, 15, 1995, 22-27.

ÇİĞ (Muazzez İlmiye). "Piri Reis Haritası Üzerinde Amerika'da Yapılan Geniş ve Derin Çalışmaları İçeren The Maps Of The Ancient Sea Kings (Eski Deniz Krallarının Haritaları)". *Bülten*, 56, 216, 1992, 405-435.

ÇINAR (Ali Osman). *Es-Seyyid Mehmed Emin Behic'in Sevanih'i'l-Levayih ve Değerlendirilmesi*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.

ÇINAR (Hüseyin). *H. 1020-1021 Tarihli 13 Numaralı Ankara Şer'iyye Sicili (Transkripsiyon-Değerlendirme)*. Ankara, 1993. Yüksek Lisans Tezi.

ÇOKER (Fahri). "Darülfünûn-i Osmani ve Mekteb-i Hukuk". *Tarih ve Toplum*, 21, 121, 1994, 26-27.

ÇOKER (Fahri). "Tanzimat'ın Getirdiği Hukuk Kurumları ve İşlevleri". *Tarih ve Toplum*, 70, 1989, 272-276.

ÇOLAK (Mustafa). "XVI. Yüzyıl Başlarında Merzifon'a ait İki Tapu Tahrir Defteri". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 43-59.

ÇÖRDÜK (Selahattin). *20/1 Nolu Kayseri Şer'iyye Sicili H. 1027/M. 1617*. Kayseri, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.

ÇORUH (Hakkı Şinasi). "Ulema, Bilginler (Osmanlı Devletinde İlk Bilgin) Davud-u Kayseri Serifüddin İbni Mahmud Kayseri". *Türk Edebiyatı*, 49, 1977, 20-23.

DAĞISTAN (Adil). "Tanzimat'ın Fikri Temelleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 37, 1994, 72-95.

DAĞTEKİN (Hüseyin). *Türk İnkılabı Tarihi: Osmanlı İmparatorluğunda İslahat Hareketleri ve Büyük Devletler 1606-1918*. I. İstanbul, 1969, XI+255 s. (İstanbul Yüksek Tekniker Talebe Cemiyeti Yayını No: 1).

DALKIRAN (Sayın). "İbn-i Kemal'in Tilsimat Risalesi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 104, 1996, 195-208.

DALKIRAN (Sayın). "İbn Kemal'in Tembellik Düşüncesi Konusunda Mücadelesi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 103, 1996, 205-211.

DALSAR (Fahri). "Bursa Şer'i Mahkeme Sicillerine Göre: Selim I.'ın Dubrovnik Cumhuriyeti İle Yaptığı Muahede". *Tarih Vesikaları*, 2, 12, 1943, 410-414.

DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Büyük Türk Amiralî Barbaros Hayrettin Paşa*. İstanbul, Cumhuriyet Basımevi, 1945, 28 s.

DANIŞMEND (İsmail Hami). *Osmanlı Devleti Erkanı: Sadrazamlar, Veziriazamlar, Şeyhülislam, Kapitan-ı Deryalar, Baş Defterdarlar, Reisülküttablar*. İstanbul, 1971, 256 s.

DAVER (Abidin). "Barbaros'un Zafer Rüyası". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 290-298.

DAVER (Abidin). "İstanbul'un Fethinde Farih'in Donanması". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2220-2228.

DAVER (Abidin). "Meşrutiyet Devrinde Osmanlı Donanması". *Resimli*

- Tarih Mecmuası*, III, 30, 1952, 1532-1537.
- DAVER (Abidin). *Türk Denizciliği*. İstanbul, Varoğlu Yayınevi, 1947, 56 s.
- DAVID (Geza). "Buda (Budun) Vilayeti'nin İlk Tımar Sahipleri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, s. 51-55.
- DAVID (Geza). "Tahrir Defterlerinin Neşriyatı Hakkında". *Osmanlı Araştırmaları*, XIII, 1993, 45-48.
- DAVISON (Roderic H.). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Reform*. I. Çeviren: Osman AKINBAY. İstanbul, Papirüs Yayınları, 1997, 260 s.
- DAVISON (Roderic H.). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Reform*. II. Çeviren: Osman AKINBAY. İstanbul, Papirüs Yayınları, 1997, 297 s.
- DAVISON (Roderic H.). "The Question of the Documents Called Les Responsibilities". XI. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1994, 1543-1567.
- Defterdar Sarı Mehmet Paşa. *Devlet Adamlarına Öğütler: Osmanlılarda Devlet Düzeni*. 3. Basım. Hazırlayan: Hüseyin Ragıp UĞURALP. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1992, 165 s. (5 Planş). (Türkiye Cumhuriyeti Kültür Bakanlığı Yayınları: 710 Başvuru Kitaplar Dizisi: 2).
- DELİLBAŞI (Melek). "1564 Tarihli Mufassal Yanya Livası Tahrir Defterine Göre Yanya Kenti ve Köyleri". *Belgeler*, XVII, 21, 1996, 1-40.
- DELİLBAŞI (Melek). "Türk Sultan ve Beylerine ait Yunanca Belgeler Hakkında Bazı Bilgiler". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XV, 26, 1991, 73-84.
- DEMİR (Abdullah). *Tophane Mahkemesi 7 Numaralı Şer'iyye Sicil Defterinin İncelenmesi 984-991 (1576-1583)*. İstanbul, 1999. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.
- DEMİR (Ahmet). *Anadolu Selçuklular Devrinde Fütüvvet ve Ahilik*. Kırıkkale, 1996. Bilim Uzmanlığı Tezi.
- DEMİR (Aydoğan). "Bir Akd-i Nikah Belgesine Göre Midilli'li Mübaddillerden Ayşe Hanım Nasıl Evlendi". *Tarih ve Toplum*, 12, 70, 1989, 9-14.
- DEMİR (Aydoğan). "Bir Mühimme Kaydına Göre Rum Çavuşları: Kethüdası Hacı Ali'nin Yolsuzlukları". *Tarih ve Toplum*, 12, 72, 1989, 47-51.
- DEMİR (Aydoğan). "Kanunî'nin Bir Ferman Vesilesiyle Zina Üzerine Düşünceler". *Tarih ve Toplum*, 29, 169, 1988, 4-14.
- DEMİR (Aydoğan). "Osmanlı Donanma Cemiyeti Ne Zaman Kuruldu?". *Tarih ve Toplum*, XII, 69, 1989, 38-39.
- DEMİRBAŞ (Mehmet Ali). "Tire Şer'iyye Sicilleri Kataloğu". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 289-97.
- DEMİRCAN (Yasemin). "Konya vakıf Defterlerinde 1500-84 Tarihli Kayseriye Ait Bazı Vakıf Kayıtlarının Değerlendirilmesi". *Erciyes Dergisi*, 167, 1991, 10-13.
- DEMİRCİ (Mehmet). "Ahilikte Tasavvufi Boyut: Fütüvvet". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VII, 1992, 83-89.
- DEMİREL (Ömer), GÜRBÜZ (Adnan), TUŞ (Muhittin). "Osmanlı Ailesi ile İlgili Şer'iyye Sicillerinden Seçilen Örnek Belgeler". *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*. Ankara, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1992, 849-875.
- DEMİREL (Ömer). "1788-1808 Tarihlerinde Sivas Şer'iyye Sicillerinde Geçen Vakfiyeler". *Vakıflar Dergisi*, XXII, 1993, 377-384.
- DEMİREL (Ömer). "Osmanlı Dönemi Sivas Vakıflarının İdari Organizasyonu ve Problemleri". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVII, 28, 1996, 65-79.
- DEMİREL (Ömer). *Osmanlı Vakıf-Şehir İlişkisine Bir Örnek: Sivas Şehir Hayatında Vakıfların Rolü*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1999.
- DEMİREL (Ömer). "Sivas Çeşmeleri". *OTAM ANKARA Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1, 3, 1992, 169-178.
- DEMİREL (Ömer). "Sivas Mevlevihanesi ve Mevlevi Şeyhlerinin Sosyal Hayatlarına Dair Bazı Tespitler". *S.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1996.
- DEMİREL (Ömer). *Sivas Şehir Hayatında Vakıfların Rolü (1700-1850)*. Adana, 1991. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- DEMİREL (Ömer). "Sivas Şehri Vakıf Kurucularına Dair". *Revak*, 1992.
- DEMİRİZ (Yıldız). "Bir Çiçek Risalesinin Topkapı Sarayı Kütphanesi ve Münchner Stadtmuseum'daki Dağılmış Bölümleri". *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan*. İstanbul, 1981, s. 381-407.
- DENİZ (Gülsüm). *İslam Hukukunda Yenileme ve Tanzimat Sonrası Osmanlı İmparatorluğu'nda Aile Hukuku ile İlgili Yenilikçi Değişmeler*. Kayseri, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Erciyes Üniversitesi.
- DERDİYOK (İ. Çetin). *Cemali, Miftahî'l-Ferc*. Adana, Türkoloji Araştırmaları, 1998.
- DERİN (Fahri Çetin). "Şeyhülislam Feyzullah Efendi'nin Nesebi Hakkında Bir Risale". *Tarih Dergisi*, X, 14, 1959, 97-104.
- DERİN (Fahri Çetin). "Yayla İmamı Risalesi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 3, 1972-1973, 213-72.
- DERİN (Fahri). "Mustafa II. ya Dair Bir Risale". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 9, 13, 1958, s. 45.
- DERİN (Fahri). "Şeyhülislam Feyzullah Efendi'nin Nesebi Hakkında Bir Risale". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 10, 14, 1959, s. 97.
- DERMAN (M. Uğur). "Padışah Tuğralarındaki Şekil İnkılabına Dair Bilinmeyen Bazı Gerçekler". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1613-1617.
- DEVEVOĞLU (Abdullah). "Antepce Yecişen Ulema ve Eserlerine dair". *Gaziantep'ti Tanıyınız*, 2, 2, 1963, 8-9.
- DEVLET ŞAH. *Devlet Şah Tezkiresi: Tezkire-i Devlet Şah, Tezkireti's-suara*. Çeviren: Necati LUGAL. İstanbul, Kervan Yayınları, 1977.
- DİNÇER (Celal). "Mahkeme Sicilleri". *Ülkü*, 1, 6, 1947, 8-9.
- DİNO (Güzin). "Tanzimat'tan Gerçekçiliğe Doğru". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 9, 3, 1951, 189-199.
- DİZBİRLİK (Alpay). "16. Asırda Kulb Sancağı Hakkında Sosyal ve Ekonomik Bir Araştırma". *Osmanlı Araştırmaları*, 12, 1992, 137-162.
- DİZBİRLİK (Alpay). "16. Yüzyılda Tercil Sancağı Üzerine Notlar". *Osmanlı Araştırmaları*, 15, 1995, 85-120.
- DOĞAN (İsmail). "Eğitimci Ali Suavi (1839-1878) ve Galatasaray Lisesi'ndeki Uygulamaları". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 515-538.
- DOĞAN (İsmail). *Tanzimat'ın İki Ucu: Miinif Paşa ve Ali Suavi (Sosyolojik Bir Karşılaştırma)*. İstanbul, İz Yayınları, 1991, 429 s.
- DOĞAN (İsmail). "Tanzimat Döneminde Azınlıklar Eğitimi ve Bazı

- Tesbitler". *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, XXIV, 2, 1991, 461-471.
- DOĞAN (Kuddusi). *Tanzimat'ın Kiblesi*. İstanbul, Fatih Gençlik Vakfı Yayınları, 1951, 191 s.
- DOĞAN (Kuddusi). *Tanzimat'ın Kiblesi*. İstanbul, Ölçü Yayınları, 1991, 191 s.
- DOĞAN (Muhammed Nur). "Şeyhülislam İshak Efendi (Hayatı, Şahsiyeti ve Eserleri)". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 25, 1986-1993, 235-262.
- DOĞRU (Halime). "XX. Yüzyıla Girerken Eskişehir'de Kaza ve Belediye Yönetimi İle İlgili Nüfus Hareketi". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 2, 1989, 183-223.
- DÖĞÜŞ (Selahattin). *Kayseri'nin 25 Numaralı Şer'iyye Sicili H. 1034/M. 1624-1625*. Kayseri, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- DOLANASLI (Lütfü). *Gayrimenkul Davaları, Vakıflar. Miras*. İstanbul, 1952, XIII+1y.+271 s.
- "Donanma-yı Osmani Kongre Reisi". *Türk Yurdu*, II, 1, 1912, 568.
- DÖNMEZ (Cengiz). *1294 (M. 1877) Senesi Devlet Salnamesine Göre Osmanlı Devlet Teşkilatı*. Ankara, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- DÖRDÜNCÜ (Muharrem). *1326 (M. 1910) Senesi Devlet Salnamesine Göre Osmanlı Devlet Teşkilatı*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi.
- DORİGATO (A.), MAHİR (Banu), ÇAĞMAN (Filiz), ROMENELLİ (G.), RENDA (Günsel). "Osmanlılar ve Deniz Haritacılığı". *XIV-XVIII. Yüzyıl Portolan ve Deniz Haritaları=Portolani e Carte Nautiche*. İstanbul, 1994.
- DUMAN (Hasan). *Osmanlı Yıllıkları (Salnameler ve Nevsaller): Bibliyografya ve Bazı İstanbul Kütüphanelerine Göre Bir Katalog Denemesi*. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1982, 135 s.
- DUMAN (Hasan). *Ottoman Year Books: Salname and Nevsal: A Bibliograph and a Union. Catalogue with Reference to Istanbul Libraries*. İstanbul, 1982.
- DUMONT (Paul). "Tanzimat'ın Küçük Evreni Olarak Osmanlı Masonluğu". Çeviren: Server TANİLLİ. *Tarih ve Toplum*, 12, 73, 1990, 17-19.
- DURAN (Orhan). *90 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicil H. 1091/M. 1680*. Kayseri, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- DURBİLMEZ (Bayram). "Osmanlıca El Yazmalarımız". *Erciyes Dergisi*, 152, 1990, 16-17.
- DUYGU (Süleyman). "Tanzimat". *Türk Kültürü*, XV, 170, 1976, 100-111.
- DÜZDAĞ (Mehmet Ertuğrul). *Şeyhülislam Ebussund Efendi Fetvaları Işığında XVI. Asır Türk Hayatı*. İstanbul, 1972, 245 s.
- EKEN (Galip). *Gaziantep'in 113 Numaralı Şer'iyye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirme(H. 1168-1169 M. 1755-1756)*. Ankara, 1988. Yüksek Lisans Tezi.
- EKEN (Galip). "Tanzimat Dönemi Osmanlı Sosyo-Ekonomik Tarihinin Kaynaklarından Vakıf Muhasebe Defterleri". *X. Milli Türkoloji Kongresi*. İstanbul, 1998.
- EL- KILANİ (El- Kilani Tuati). "II. Abdülhamid Döneminde Trablusgarp Vilayeti Mehmed Kamil Paşa Layihası". *XI. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1994, 1569-1577.
- ELBİR (Halid K). "Osmanlı Padişahlarının Tapulu Gayrimenkullerinin Varislerine İntikali Hakkında Bir Teşrii Tefsir ve Teşrii Tefsirin Makabiine Şumulu Meselesi". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 15, 4, 1949, 1186-1204.
- ELDEM (Ethem). "Vesikalık Bakire Mahsus İzinname". *Toplumsal Tarih*, 8, 47, 1997, 37.
- ELİBOL (Ahmet). *Şer'iyye Sicillerine Göre XIX. Yüzyıl Başlarında Çankırı'nın İdari ve Sosyal Durumu*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- ELKER (Salahaddin). *Divan Rakamları*. Ankara, 1953, 53 s.
- ELKER (Selahaddin). "Mustafa Reşit Paşa ve Türk Arşivciliği". *IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 182-190.
- ELMA (Mehmet). *132 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicili (H. 1153/M. 1740-1741) Transkripsiyon ve Değerlendirme*. Kayseri, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- EMECEN (Feridun M.). "Beylikten Sancağa Batı Anadolu'da İlk Osmanlı Sancaklarının Kuruluşuna Dair Bazı Mülahazalar". *Belleten*, LX, 227, 1996, 81-91.
- EMECEN (Feridun M.). "Mufassaldan İcmale". *Osmanlı Araştırmaları*, 16, 1996, 37-44.
- EMECEN (Feridun M.). "Ottoman Legal System in the Reign of Sultan Süleyman the Magnificent". *The Ottoman Empire in the Reign of Süleyman the Magnificent I*. İstanbul, 1988, 111-126.
- EMECEN (Feridun M.). "Tarih-i Lebiba'ya Dair". *Tarih Dergisi*, 33, 1982, 234-254.
- EMECEN (Feridun M.). "XVI. Asrın Başlarında Bir Göçün Tarihçesi: Gelibolu'da Sirem Sürgünleri". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 161-179.
- EMECEN (Feridun). "Cebelü". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 188-189.
- EMECEN (Feridun). "Cihan Devletinde Hukuki Yapı". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 42-45.
- EMECEN (Feridun). "Çıldır Eyaleti". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 300-301.
- EMECEN (Feridun). "Kanuni ve Kanunnameler: Bir Mit'in Doğuşu (Cihan Devleti'nde Hukuk)". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 42-45.
- EMECEN (Feridun). "Mufassaldan İcmale". *Osmanlı Araştırmaları*, 15, 1995, 27-44.
- EMECEN (Feridun). "Onaltıncı Asır Başlarında Bir Göçün Tarihçesi. Gelibolu'da Sirem Sürgünleri". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 167-179.
- EMECEN (Feridun). "Osmanlı Taşra Bürokrasisinin Kaynakları: Şehzade Divan Defterleri". *Tarih Boyunca Türk Tarihinin Kaynakları Semineri (6-7 Haziran 1996)*. İstanbul, Tarih Araştırma Merkezi, 1997.
- EMECEN (Feridun). "Osmanlılarda Devlet, Toplum ve Mahkeme". *18. Yüzyıl Kadı Sicilleri Işığında Eyyipte Sosyal Yaşam*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 73-81.
- EMECEN (Feridun). "Pirlepe'nin İlk Osmanlı Tahrirleri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, s. 63-70.
- EMECEN (Feridun). "Son Kırım Hanı Şahin Giray'ın İdamı Meselesi ve Buna Dair Vesikalar". *Tarih Dergisi*, XXVIII, 34, 1984, 315-347.
- EMECEN (Feridun). "Sosyal Tarih Kaynağı Olarak Osmanlı Tahrir Def-

- cerleri". *Tarih ve Sosyoloji Semineri* 28-29 Mayıs 1990. İstanbul. İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1991, 143-156.
- EMECEN (Feridun). "Tarih-i Cebiba'ya Dair". *Tarih Dergisi*, XXVII, 33, 1982, 237-255.
- EMECEN (Feridun). "XVI. Asır Başlarında Bir Göçün Tarihçesi, Gelibolu'da Sirem Sürgünleri". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 161-179.
- EMİNOĞLU (Mehmet). *Osmanlı Vesikalarını Okumaya Giriş*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1986, 368 s.
- ENGELHARDT (Wol Von). *Tanzimat*. Çeviren: Ayda DÜZ. İstanbul, İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1976, 382 s.
- Enver Paşa'nın Özel Mektupları. 1. Basım. Hazırlayan: Arı İNAN. Ankara, İmge Yayınları, 1997, 578 s.
- ENVERİ (Hasan). *Islahat-Divani*. Tahran, Kitabhane-i Tahari, 1976, 321 s.
- ERASLAN (Kemal). "Hakim Ata ve Mirac-namesi". *Araştırma Dergisi*, 10, 1979, 243-304.
- ERCAN (Yavuz). "Osmanlı Askeri Kuruluşlarından Voynuk Örgütü". *Birinci Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1983, 109-125.
- ERCAN (Yavuz). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Bulgarlar ve Voynuklar*. Ankara, T.T.K. Yayınları, 1986, IX+131 s.
- ERCAN (Yavuz). "Voynuklarla İlgili Kaynaklar ve Araştırmalar". *Belle-ten*, XLVIII, 189-190, 1984, 271-284.
- ERDEM (İlhan). "Akkoyunlu Devleti'nin Kuruluşu, Kara-yütlük Osman Bey'in Hayatı ve Faaliyetleri". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 34, 1-2, 1991, 99-109.
- ERDEM (Sadık). "Mehmet Salih Yumni-Tezkire-i Şuara-i Yumni". *Türk Dinî Araştırmaları*, 55, 1988, 85-112.
- ERDEMİR (Ayşegül Demirhan). "Hekimbaşı Salih Bin Nasullah (?-1669)". *Türk Dinî Araştırmaları*, 100, 1996, 195-203.
- ERDEMİR (Ayşegül Demirhan). "Osmanlı Belgelerinde Ermeniler (T. C. Başbakanlık Devlet Arşivleri)". *Türk Dinî Araştırmaları Dergisi*, 89, 1994, 211-217.
- ERDEMİR (Halil). *183 Numaralı Isparta Şer'iye Sicili Üzerine Bir İnceleme*. Konya, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ERDOĞDU (M. Akif). "Karaman Vilayeti'nin İdari Taksimatı". *Osmanlı Araştırmaları*, 12, 1992, 431-444.
- ERDOĞDU (M. Akif). "Seydişehir-Seydi Harun Külliyesi Vakıfları Üzerine Bir Araştırma". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 81-133.
- ERDOĞRU (Akif). "Ertuğrul Gazi'nin Bilecik'teki Vakıfları". *Vakıflar Dergisi*, 21, 1990, 81-113.
- ERDOĞRU (M. Akif). "Antalya ve Havalisi İçin Tarihi Bir Kaynak: Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 10, 1995, 91-187.
- ERDOĞRU (M. Akif). *Antalya ve Havalisi Tarihi İçin Bir Kaynak: Defter-i Evkaf-ı Liva-i Teke*. İzmir, 1995.
- ERDOĞRU (M. Akif). "Beyşehir Sancağı İcmal Defteri". *Belgeler*, XIII, 17, 1988, 117-181.
- ERDOĞRU (M. Akif). "Fransa Kralı XIII. Louis'den Osmanlı Sultanı IV. Murad'a Bir Mektub". *Tarih ve Toplum*, XIX, 111, 1993, 46-47.
- ERDOĞRU (M. Akif). "Karaman Vilayetinin İdari Taksimatı". *Osmanlı Araştırmaları*, 12, 1992, 425-430.
- ERDOĞRU (M. Akif). *Osmanlı Yönetiminde Beyşehir Sancağı (1522-1584)*. İzmir, 1998, 319 s.
- ERDOĞRU (M. Akif). "Rodos Adasında 1711 Yılında Timarlar ve Timarlılar". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 13, 1998, 25-49.
- ERDOĞRU (Mehmet Akif). "Ertuğrul Gazi'nin Bilecik'teki Vakıfları". *Vakıflar Dergisi*, XXI, 1990, 81-115.
- ERDOST (Muzaffer İlhan). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Mülkiyet İlişkileri*. Ankara, 1989, 237 s.
- EREN (Ahmet Cevat). "Tanzimat". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1977, 709-765.
- EREN (Ahmet Cevat). *Türkiye'de Göç ve Göçmen Meseleleri: Tanzimat Devri, İlk Kurulan Göçmen Komisyonu. Çıkarılan Tüzükler*. İstanbul, 1966, 119 s.
- EREN (Hasan). "Osmanlı Kanunnamelerinin Dili Üzerine". *Reşit Râmeti Arat İçin*. Ankara, Üniversite Basımevi, 1966, 172-175.
- EREN (İsmail). "Mithat Paşa'nın Niş'te Kurduğu Modern Türk Kütüphanesi". *Türk Kültürü*, V, 56, 1967, 610-614.
- ERENDİL (Muzaffer). "Çok Yönlü Türk Denizcisi: Piri Reis". *Askeri Tarih Bülteni*, 28, 1990, 13-18.
- ERGENÇ (Özer). "Salnamelerde İzmir". *Türkiye Ekonomisinin 100 Yılı ve İzmir Ticaret Odası Sempozyumu*. İzmir, 1985, 141-151.
- ERGİN (Osman Nuri). *İstanbul Şehrinin*. Hazırlayan: Ahmed Nezih GALİTEKİN. İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1996, 620 s.
- ERGİN (Osman Nuri). *McCelle-i Umur-i Belediye*. İstanbul, 1922.
- ERGİN (Osman Nuri). *McCelle-i Umur-i Belediye*. İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995.
- ERGİN (Osman Nuri). *Muhtasar McCelle-i Umur-ı Belediye*. 2. Tab'ı. İstanbul, 1319-1341.
- ERGİN (Osman Nuri). *Türk Belediyecilik ve Şehircilik Tarihi Üzerine Seçmeler*. İstanbul, 1987.
- ERGÜL (Tekin). *1293 H. (1876 M.) Tarıblı Adana Vilayeti Salnamesinin Yeni Harflere Çevrilmesi ve Değerlendirilmesi*. Ankara, 1998. Yüksek Lisans Tezi.
- ERİM (Neşe). "Erzurum Gümrüğü, as an International Transit Center and Some Problems of Administration". *Osmanlı Araştırmaları*, 15, 1995, 189-197.
- ERKİLATLIOĞLU (Halit). "Mimar Sinan'ın Vakfı". *Erciyes Dergisi*, 128, 1988, 1-15.
- EROĞLU (Selahattin). "Osmanlı Ceza Hukukunda Kanun ve Şeriat". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXVI, 1983, 633-652.
- EROL (Cansel). "Vakıf Kuruluşu, İşleyişi ve Amacı". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 321-329.
- ERÖZ (Mehmet). "Türk Sosyal Adalet Müesseseleri". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 47-50.
- ERSİN (Osman). *Fatih İmareti Vakfı*. İstanbul, Belediye Matbaası, 1945, 68 s.
- ERSOY (Osman). "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Kataloguna Doğru". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIII, 24, 1979-1980, 1-21.
- ERŞAHİN (Seyfettin). "Meşihat-i İslamiyye'den Diyanet Riyaseti'ne Ziya Gökaltın'ın Şeyhülislamlık Tasarısı". *Ankara Üniversitesi İlahiyat*

- Fakültesi Dergisi*, XXXVIII, 1998, 333-362.
- ERŞAHİN (Seyfettin). *The Ottoman Ulama and the Reforms of Mahmud II*. Manchester, 1990. Yüksek Lisans Tezi. Manchester University.
- ERTAN (Veli). "Şeyh İslamlar: Hamidi Zade Mustafa Efendi 1144/1731-1203/1793". *Yeni Defne*, XIII, 134-135, 1993, 15.
- ERTAN (Veli). *Tarihîte Meşihat Makamı. İlmiye Sınıfı ve Meşhur Şeyhülislam*. İstanbul, Bahar Yayınevi, 1969, 139 s.
- ERTÜRK (Mustafa). *13 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicili*. Kayseri, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Erciyes Üniversitesi.
- ERÜNSAL (İsmail). "959-1552 Tarihli Defter-i Kütüb". *Erdem*, IV, 1, 1988, 181-194.
- ERÜNSAL (İsmail). "959/1552 Tarihli Defter-i Kütüb". *Erdem*, 10, 1988, 181-193.
- ERÜNSAL (İsmail). "Budgeting and Auditing in the Ottoman Libraries". *İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Dergisi: Belge, Bilgi, Kütüphane Araştırmaları*, II, 1989, 91-100.
- ERÜNSAL (İsmail). "The Catalogue of Bayezid II's Palace Library". *İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Dergisi: Belge, Bilgi, Kütüphane Araştırmaları*, III, 1992, 55-66.
- ERÜNSAL (İsmail). "Catalogues and Cataloguing in the Ottoman Libraries". *Libri*, 37, 4, 1984, 333-349.
- ERÜNSAL (İsmail). "The Development of Ottoman Libraries From the Conquest of İstanbul (1453) to the Emergence of the Independent Library". *Belleken*, LX, 227, 1996, 93-125.
- ERÜNSAL (İsmail). "The Establishment and Maintenance of Collections in the Ottoman Libraries: 1400-1839". *Libri*, 39, 1, 1989, 1-17.
- ERÜNSAL (İsmail). "Fatih Camii Kütüphanesine Ait En Eski Müstakil Katalog". *Erdem*, 27.
- ERÜNSAL (İsmail). "Fatih Devri Kütüphaneleri ve Molla Lütfi Hakkında Birkaç Not". *Tarih Dergisi*, 3, 1980, 57-78.
- ERÜNSAL (İsmail). "Fatih Devri Kütüphaneleri ve Molla Lütfi Hakkında Birkaç Not". *Tarih Dergisi*, XXVII, 33, 1982, 57-79.
- ERÜNSAL (İsmail). "The Golden Age of Ottoman Libraries". *İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Dergisi: Belge, Bilgi, Kütüphane Araştırmaları*, IV, 1998, 19-29.
- ERÜNSAL (İsmail). "II. Beyazıt Devrine Ait İnamat Defteri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, X-XI.
- ERÜNSAL (İsmail). "İslam Dünyasında Bir Kütüphane Türü Olarak Darü'l-İlimlerin Ortaya Çıkışı". *Prof. Dr. Osman Ersoy'a Armağan*. Ankara, 1990, 68-74.
- ERÜNSAL (İsmail). "İslam Dünyasında Kütüphaneler". *Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*. İstanbul, 1989, 211-307.
- ERÜNSAL (İsmail). "Kanuni Sultan Süleyman Devrine Ait Bir İnamat Defteri". *Osmanlı Araştırmaları*, 3, 1982, 1-17.
- ERÜNSAL (İsmail). "Kuruluştan Tanzimata Kadar Osmanlı Kütüphanelerinde Yapılan Kataloglama Çalışmaları". *Journal Of Turkish Studies*, IV, 1984, 97-110.
- ERÜNSAL (İsmail). *Kütüphanecilikle İlgili Osmanlıca Metinler ve Belgeler I*. I. İstanbul, 1982, VII+414 s.
- ERÜNSAL (İsmail). *Kütüphanecilikle İlgili Osmanlıca Metinler ve Belgeler II*. II. İstanbul, 1990, XII+526 s.
- ERÜNSAL (İsmail). "Medieval Ottoman Libraries". *Erdem*, I, 3, 1985, 745-754.
- ERÜNSAL (İsmail). "Nur-ı Osmaniye Kütüphanesi'nde Bulunan Bazı Kazasker Ruznamçeleri". *İslam Medeniyeti*, 1980, 19-31.
- ERÜNSAL (İsmail). "Nuruosmaniye Kütüphanesinde Bulunan Bazı Kazasker Ruznamçeleri". *İslam Medeniyeti Mecmuası*, IV, 3, 1980, 3-15.
- ERÜNSAL (İsmail). "The Oldest Extant Ottoman Library Catalogues". *61st IFLA General Conference Booklet*. 1995, 58-62.
- ERÜNSAL (İsmail). "Osmanlılar'da Kitap ve Kütüphane Geleneği". *Lale*, 3, 1985, 15-21.
- ERÜNSAL (İsmail). "Ottoman Libraries in the Reign of Sultan Süleyman I". In *The Ottoman Empire in the Reign of Süleyman the Magnificent*. İstanbul, 1988, 223-238.
- ERÜNSAL (İsmail). "Ottoman Libraries: A Brief Survey of Their Development and System of Lending". *Libri*, 34, 1984, 65-76.
- ERÜNSAL (İsmail). "Services Offered by the Ottoman Libraries: 1400-1839". *Libri*, 43, 1, 1993, 1-18.
- ERÜNSAL (İsmail). "Şehid Ali Paşa'nın İstanbul'da Kurduğu Kütüphaneler ve Müsadere Edilen Kitapları". *İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Kütüphanecilik Dergisi: Belge, Bilgi, Kütüphane Araştırmaları*, I, 1987, 79-87.
- ERÜNSAL (İsmail). "Şeyh Vefa ve Vakıfları Hakkında Yeni Bir Belge". *İslam Araştırmaları Dergisi*, 1, 1997, 47-64.
- ERÜNSAL (İsmail). "Türk Edebiyatı Tarihinin Arşiv Kaynakları I: II. Bayezid Devrine Ait Bir İnamat Defteri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, X-XI, 1981, 303-342.
- ERÜNSAL (İsmail). "Türk Edebiyatına Kaynak Olarak Arşivlerin Değeri". *Türkiyat Mecmuası*, XIX, 1980, 213-222.
- ERÜNSAL (İsmail). *Türk Kütüphaneleri Tarihi: Kuruluştan Tanzimata Kadar Osmanlı Vakıf Kütüphaneleri*. II. Ankara, 1988, XVIII+354 s.
- ERÜNSAL (İsmail). *Türk Kütüphaneleri Tarihi II: Kuruluştan Tanzimata Kadar Osmanlı Vakıf Kütüphaneleri*. Ankara, 1988, VII+344 s.
- ERÜNSAL (İsmail). "Yazma Eserlerin Kataloglanmasında Karşılaşılan Güçlükler I: Eser ve Müellif Adının Tesbiti". *Hakkı Dursun Yılmaz Armağanı*. Ankara, 1995, 233-243.
- ERÜNSAL (İsmail). "Yusuf Eche and his Contribution to the History of Islamic Libraries". *Güney-Dogu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1998, 83-87.
- ERZİ (Adnan Sadık), İLAYDIN (Hikmet). "XVI. Asra Ait Bir Münşeat Mecmuası". *Belleken*, XXI, 82, 1957, 221-252.
- EŞREFOĞLU (Eşref). "Bab-ı Ali Evrak Odası Sadaret Evrakı ve Provenance Sisteminin Uygulaması I". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 7-8, 1976-1977, 225-233.
- EYDURAN (Aysun). "Beyanî Tezkiresi". *Gazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 43, 1996.
- EYİCE (Semavi). "İstanbul'un Ortadan Kalkan Bazı Tarihi Eserleri". *Tarih Dergisi*, XXII, 27, 1973, 133-179.
- EYİCE (Semavi). "İstanbul'un Ortadan Kalkan Bazı Tarihi Eserleri". *Tarih Dergisi*, XXI, 26, 1972, 129-164.
- EYİCE (Semavi). "İstanbul'un Ortadan Kalkan Bazı Tarihi Eserleri III". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 10-11, 1981, 195-239.
- EYİCE (Semavi). "Kapu Ağası Hüseyin Ağa'nın Vakıfları". *Araştırma Dergisi*, 9, 1978, 151-246.
- FAROQHİ (Suraiya). "An Ulema Grandee and His Household". *Osmanlı Araştırmaları*, 7, 1988, 199-208.

- FAROQHİ (Suraiya). "Ankara ve Çevresindeki Arazi Mülkiyetinin ya da İnsan-Toprak İlişkilerinin Değişimi". *Tarih İçinde Ankara*. Ankara, ODTÜ, 1984, s. 61-89.
- FAROQHİ (Suraiya). "Onaltıncı ve Onyedinci Yüzyıl Kadı Sicillerinde Kaydolunan Ev Satışlarıyla İlgili Belgelerin Şekil Açısından Değişimi". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-Bildiriler*. İstanbul, 1988, 355-359.
- FAROQHİ (Suraiya). "Osmanlı Sultanlarının Hususi Şahıslar Tarafından Tesis Edilen Vakıflara Çeşitli Müdahaleleri". *1. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 50-56.
- FAROQHİ (Suraiya). "Tarsus and the Tahrir". *Osmanlı Araştırmaları*, 12, 1992, 75-89. *Fatih Devrinde Karaman Eyaleti Vakıfları Fihristi*. Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1958, 74 s.
- FEHMİ (Cihangir). "Macaristan'daki Osmanlı Arşivi'nin Macar Bilimsel Araştırmalarında Kaynak Olarak Taşıdığı Değer". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 1943-1949.
- FEKETE (Lajos). "Macaristan'da Türklerin Mülk Sistemi". Çeviren: M. Tayyip GÖKBİLGİN. *Tarih Dergisi*, 12, 16, 1962, 25-42. FEKETE (Lajos). "Macaristan'da Türklerin Mülk Sistemi". Çeviren: Tayyip GÖKBİLGİN. *Tarih Dergisi*, XII, 16, 1962, 25-43.
- FEKETE (Lajos). "Türk Vesikalarının Neşri ve Bu İşin Arzettiği Meseleler". Çeviren: Tayyip GÖKBİLGİN. *Belleten*, V, 20, 1941, 607-616.
- FENDİOĞLU (Hasan Tahsin). *Eski Hukukumuzda Kısıtlılık*. Ankara Bilim Uzmanlığı Tezi. Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi.
- FENDİOĞLU (Hasan Tahsin). *İslam-Osmanlı Hukukunda Kölelik*. Doçentlik Tezi.
- FENDİOĞLU (Hasan Tahsin). *Osmanlı Hukukunda Temel Hak ve Özgürlükler İçinde Mülkiyet Kavram ve Olgusu*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul Üniversitesi.
- FENDİOĞLU (Hasan Tahsin). *Osmanlı Hukukunda Yargı Bağımsızlığı*. Doçentlik Tezi.
- FENEŞAN (Cristina). "Research on the Tahrir Defterleri on Roumania". *Osmanlı Araştırmaları*, 15, 1995, 25,-36. *Fetava-yi Ali Efendi ve Fetava-yi Fevziye*. İstanbul, Şirket-i Sahafiye-i Osmaniyye, 1324, 4+398 *Fezleke-i Tarib-i Osmaniye*. 6. Basım. İstanbul, 1290, 294 s.
- FINDIKOĞLU (Ziyaeddin Fahri). *Fransız İhtilali ve Tanzimat*. İstanbul, Bühraneddin Basımevi, 1943, XIV+104 s.
- FINDIKOĞLU (Ziyaeddin Fahri). "Tanzimat'ta İçtimai Hayat". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 619-659.
- FİNDLEY (Carter V.). *Osmanlı Devleti'nde Bürokratik Reform*. Çeviren: Latif BOYACI, T. AKYEL. İstanbul, İz Yayınları, 1994, 365 s.
- FİNDLEY (Carter V.). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bürokratik Gelişim". *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1985, 259-262.
- Al Fihris al-Mu'abhid li'l-Ta'qawim al-'Uthmaniyye, al-Salnamat wa al-Nawasalat al-Mawjuda fi Maktabat İstanbul=Osmanlı Yıllıkları (Salnameler ve Newsallar). Hazırlayan: Hasan DUMAN; Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1982, 135+6 s.
- Fihris Makbûtat Maktabat Köprülü= Köprülü Kütüphanesi Yazmalar Kataloğu. 1-3. Hazırlayan: Ramazan ŞEŞEN, C. İZGİ, C. AKPINAR; Takdim Eden: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, 1986.
- The Foundations of Turkey*. Editör: Zekai BALOĞLU. İstanbul, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1996.
- Fransız Belgelerine Göre Mithat Paşa'nın Sonu. 1878-1884=Les Dernieres Annees de Mithat Pascha*.
- D'Après les Documents Français*. Ankara, 1970, 176 s.
- Gaziantep Şer'i Mahkeme Sicillerinden Örnekler (1729-1820)*. Hazırlayan: Cemil Cahit GÜZELBEY, Hulusi YETKİN. Gaziantep, Yeni Yayınları, 1970, VIII+124 s.
- GEDİK (İlhan). *Velayat-ı Sitt'e de Demografik Durum*. Ankara, 1985. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- GEDİK (Nurhan). *187 Numaralı İsparta Şer'iye Sicili-Transkripsiyonu ve Edisyon Kitiği*. Konya, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GEDİKLİ (Fethi). "Galata Şer'iye Sicillerinde Gemiler Hakkında Üç Belge". *Çerçeve*, 11, 1994, 45-47.
- GEDİKLİ (Fethi). "Galata Şer'iye Sicillerinde Hizmet Sözleşmesine Dair Belgeler". *Çerçeve*, 10, 1994, 40-41.
- GEDİKLİ (Fethi). "Osmanlı Mahkeme Kayıtlarında Şirketlere Dair İki Belge". *Çerçeve*, 3, 1994, 44-45.
- GENCER (Ali İhsan). *Bahriye'de Yapılan İslahatlar ve Bahriye Nezaretinin Kuruluşu*. İstanbul, 1976. Doktora Tezi.
- GENCER (Ali İhsan). *Bahriyede Yapılan İslahat Hareketleri ve Bahriye Nezaretinin Kuruluşu 1789-1867*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1985.
- GENCER (Ali İhsan). "İstanbul Tersanesinde Açılan İlk Tıp Mektebi". *Tarih Dergisi*, XXV, 31, 1978, 301-317.
- GENCER (Ali İhsan). "Tanzimat Fermanı'nın İlanı ve Tadbiki Meselesi". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1990, 7-20.
- GENCER (Ali İhsan). "XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Denizciliği ve Amerika". *Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu Armağanı*. İstanbul, 1977, 359-74.
- GENÇ (İlhan). *Esrar Dede, Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye, İnceleme-Metin*. Erzurum, 1987. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Atatürk Üniversitesi.
- GENÇ (Mehmet). "18. Yüzyıla Ait Osmanlı Mali Verilerinin İktisadi Faaliyetin Göstergesi Olarak Kullanılabilirliği Üzerinde Bir Çalışma". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, X, 2, 1981, 33-77.
- GENÇ (Mehmet). *266 Nolu Üsküdar Şer'iye Sicili*. İstanbul, 1999. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.
- GENÇ (Y. İhsan). *Osmanlılar'da Beratlar*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- GERBER (Haim). "Osmanlı Hukuku'nda Şeriat, Kanun, Örf 17. Yüzyıl Bursası Mahkeme Kayıtları". Çeviren: Mehmet AKMAN. *Hukuk Araştırmaları*, 8, 1-3, 1994, 265-291.
- GERBER (Haim). "Osmanlı Mahkeme Kayıtlarında İslam Ortaklık Hukuku". Çeviren: Fethi GEDİKLİ. *Argumentum*, 11, 1991, 165-168.
- GERÇEK (Selim Nüzhet). "Levendname". *Tarihten Sesler*, 6-7, 1943, 16-17, 34. "Gerçek Harem Nedir?". *Türk Edebiyatı*, 22, 247, 1994, 6-10.
- GERGER (Mehmet Emin). *Tanzimattan Avrupa Topluluğuna Türkiye*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1989, 159 s.
- GİRİDİ (Ahmet Resmî). *Hulasat El-İtibar*. İstanbul, Matba-i Ebuzziya, 1307, 120 s.

- GİRİDİ (Ahmet Resmî). *Hiklasat El-İtibar*. İstanbul, Mühendisyyen Mat., 1286, 99 s.
- GİZ (Hasan Adnan). "Barbaros Destanı". *Çınaraltı Mecmuası*, 101, 1943, 13-14.
- GÖÇGÜN (Önder). "Tanzimat Devrinin Bir Hiciv Abidesi: Ziya Paşa'nın 'Zafer-Namesi'". *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1981, 1-28.
- GÖDE (Kemal). "İnayetullah Efendi ve Risalesi". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 939-955.
- GÖKALP (Ziya). *Makaleler*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1976.
- GÖKAY (Fahreddin Kerim). "Ruh Hekimliği Sahasında Türklerin ve Vakıf Müesseselerinin Hizmetleri". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 263-265.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "15 ve 16. Asırlarda Eyalet-i Rum". *Vakıflar Dergisi*, VI, 1965, 51-61.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Ajalet Rumelija (Popis sandzaka i gradova na pocetku vladavina Sulejmana Velicanstvenog)". Çeviren: H. SABANOVIC. *Belleten*, XX, 78, 1956, 307-347.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Arşiv İşlerimiz". *Dünya*, II, 16, 1954.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Beylik". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1956, 1191a.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Eski Kütüphaneler I". *Bilgi Dergisi*, 84, 1954, 2-3.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Eski Kütüphaneler II". *Bilgi Dergisi*, 87, 1954, 2-3.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Fatih Kanunnameleri". *Bilgi Dergisi*, 63, 1952, 9-10.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Harvan Kadılığı'nın İki Sicili". *Hungaro-Turica: Studies in Honour of Julius Nemeth*. 1976, 315-319.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Hekim-başı". *Encyclopedia of Islam*, III, 1966, 339a-340b.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Hürrem Sultan". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1949, 642a-643a.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "İtalya Kütüphanelerinde Bazı İslami ve Türkçe Yazmalar". *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, IV, 3, 1971, 34-53.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "İtalya Kütüphanelerinde Bazı İslami Yazmalar". *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, II, 2-4, 1960, 193-200.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Kanunî Sultan Süleyman'ın Tımar ve Zemet Tevcihi ile İlgili Fermanları". *Tarih Dergisi*, 22, 1967, 35-48.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Kanunî Sultan Süleyman Devri Başlarında Rumeli Eyaleti, Livaları, Şehir ve Kasabaları". *Belleten*, XX, 78, 1956, 247-294.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Kara Üveys Paşa'nın Budin Beylerbeyliği (1578-1580)". *Tarih Dergisi*, II, 3-4, 1952, 17-34.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Kırım Hanı Sahip Giray Devri ile İlgili Bazı Kaynaklar". *Araştırma Dergisi*, 2, 1971, 75-94.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Lehistan Tatarları Hakkında Bir Risale, Risale-i Tatar-ı Leh". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 2, 1970, 121-130.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Macar Devlet Arşivi ve Tarihçesi". *Belleten*, III, 11-12, 1939, 447-457.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Macar Devleti Arşivi ve Tarihçesi". *Belleten*, III, 11-12, 1939, 447-57.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Molla Gürani ve Padişaha Sunduğu Yazılar". *The Muslim East Studies in Honour of Julius Germanus*. Budapeşte, 1974, 75-83.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Murad I Tesisleri ve Bursa İmaretî Vakfiyesi". *Türkiyat Mecmuası*, X, 1953, 217-234.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). *Murad I Tesisleri ve Bursa İmaretî Vakfiyesi*. İstanbul, Osman Yalçın Matbaası, 1953, 132+2 s.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Müşir". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 843-847.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Navarin". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1964, 127a-135a.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Nizam-ı Cedid". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1964, 309a-318a.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "La Preuve et le Temoignage dans la Jurisprudence des 'Fetva' d'Ebus'ud et Quelques Exemple d'application dans les Tribunaux Ottomans du XVI Siècles". *Recueils de la Société Jean Bodin pour l'Histoire Comparative des Institutions*, XVIII. Bruxelles, 1970, 205-209.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Saray". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1980, 205a-206a.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Sipahi". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1980, 689a-694b.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Solak". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1980, 746b-748a.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Tarihi Gelişmemizde Temel Haklar". *Ulus*, III, 13, 1967.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Ulema". *İslam Ansiklopedisi*, XIII, 1979, 23a-26a.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Üniversite Kütüphanesi". *Dünya*, IV, 1, 1954.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Venedik Devlet Arşivindeki Türkçe Belgeler Koleksiyonu ve Bizimle İlgili Diğer Belgeler". *Belgeler*, V-VI-II, 9-12, 1968-1971, 1-151.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Venedik Devlet Arşivindeki Vesikalar Kütüphanesinde Kanunî Sultan Süleyman Devri Belgeleri". *Belgeler*, I, 2, 1964, 119-120.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Venedik Doğu ve Leh Kralına Verilen Bir Kısım Alıdnamelerin Şekil ve Muhteva Bakımından Taşdıkları Önem ve Tarihi Gerçekler". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 473-483.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "XV-XVI. Yüzyıllarda Eyalet-i Rum". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 358-359.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "XVI. Asır Başlarında Osmanlı Devleti Hizmetindeki Akkoyunlu Ümerası". *Türkiyat Mecmuası*, IX, 1951, 35-46.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "XVII. Asırda Osmanlı Devletinde İslahat İhtiyacı ve Temayülleri ve Katip Çelebi". *Katip Çelebi, Hayatı ve Eserleri Hakkında İncelemeler*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1957, 197-218.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). *Arşiv Meseleleri*. İstanbul, 1939.
- GÖKÇE (Turan). "Anadolu Vilayetine Dair 919 (1513) Tarihli Bir Kadı Defteri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 215-259.
- GÖKÇE (Turan). "Osmanlı Kanunnameleri ve Bir Kanunname Sureti

- Hakkında". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 5, 1990, 201-227.
- GÖKÇEN (Ahmet). "Vakıfların Ekonomik Yönü ve Vakıf Müesseselerinin İktisadi Tesirleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 35, 1985, 86-98.
- GÖKÇEN (İbrahim). *Manisa Tarihinde Vakıflar ve Hayırlar*. İstanbul, Maarif Basımevi, 1946, 319 s.
- GÖKER (Lütfi). "Yazdığı Eserleriyle Üç Osmanlı Sultanının Takdirini Kazanan Coğrafya Bilgini: Piri Reis". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 8, 23, 1992, 24-25.
- GÖKHAN (İlyas). *191 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicili (H. 1236-1237/M. 1820-1822) Transkripsiyon ve Değerlendirme*. Kayseri, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- GÖKMEN (Ali). *Çankırı'nın 22 Nolu Şer'iyye Siciline Göre XIX. Yüzyıl Başlarında (M. 1218-1223, M. 1803-1808) Çankırı Sancağı*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- GÖKSOY (Vildan). "Osmanlı Saray Hastaneleri". *Bilim Tarihi Dergisi*, 2, 1999, 19-24.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). "Aşık Çelebi Tezkiresi". *Tarih Dergisi*, XXIV, 30, 1976, 39-49.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). *Bir Saltanat Düşüncesi*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1986.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). "Kenzü'l-Kübera ve Mahakkü'l-Ulema". *Çevren Dergisi*, IV, 9, 1976, 37-51.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). "Kenzü'l-Kübera ve Mahakkü'l-Ulema II". *Çevren Dergisi*, IV, 10, 1976, 43-80.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). "Komanice Muhafızlarının Çektiği". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 281-301.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). "Osmanlı Donanması ve Kapudan-ı Derya ile İlgili Teşrifat Hakkında Belgeler". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 25-85.
- GÖLCÜK (Şerafeddin). "Fatih Sultan Mehmed'in İstanbul'da Tayin Ettiği İlk Kadı, Kelam Alimi Hızır Bey 1407-1458 (810-863 H.)". *Millî Kültür*, XII, 2, 1981, 8-12.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). "Burgazi ve Fütüvvet-Namesi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 15, 1-4, 1953-1954, 76-153.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). "Fütüvvet-name-i Sultani ve Fütüvvet Hakkında Bazı Notlar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 17, 1-4, 1955-1956, 127-155.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). "Fütüvvet-name-i Şeyh Seyyid Hüseyin İbn Gaybi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 17, 1-4, 1955-1956, 73-126.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). "İslam ve Türk İllerinde Fütüvvet Teşkilatı ve Kaynakları". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 11, 1-4, 1952, 3-354.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). "Şeyh Seyyid Gaybi Oğlu Şeyh Seyyid Hüseyin'in Fütüvvet-Namesi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 17, 1-4, 1955-1956, 27-72.
- GOLTZ (Colmar Von Der). *Millet-i Müsellaha: Silahlanmış Millet*. İstanbul, 1970.
- GÖYÜNC (Nejat). "Diyarbakir Beylerbeyliğinin İlk İdari Taksimatı". *Tarih Dergisi*, XVIII, 23, 1969, 23-35.
- GÖYÜNC (Nejat). "Wie Ein Beğlerbeğ im Sechzehnten Jahrhundert seines Amtes WALTERTE". *Festschrift für Andreas Tietze*. Editör: Ingeborg BALDAUF, Suraiya FAROQHİ. Praha, 1994, 113-121.
- GÖYÜNC (Nejat). "Kapudan-ı Derya Küçük Hüseyin Paşa". *Tarih Dergisi*, II, 3-4, 1952, 34-50.
- GÖYÜNC (Nejat). "Kapudan-ı Derya Küçük Hüseyin Paşa". *Tarih Dergisi*, II, 3-4, 1952, 73-86.
- GÖYÜNC (Nejat). "Osmanlı Ceza Hukuku ile İlgili Belgeler". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 3, 1967, 40-42.
- GÖYÜNC (Nejat). "Some Documents Concerning the Ka'ba in the 16. Century". *Studies in the History of Arabia*. Riyad, Riyad University Press, 1979, 177-181.
- GÖYÜNC (Nejat). "Tanzimata Yöneltilen Eleştiriler". *Mustafa Reşid Paşa ve Dönemi Semineri, Bildiriler*, Ankara, 13-14 Mart 1984. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1987, 105-111.
- GÖYÜNC (Nejat). "Tarih Başlıklı Muhasebe Defterleri". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 1-37.
- GÖYÜNC (Nejat). "Trablusgarb'a Ait Bir Layiha". *Osmanlı Araştırmaları*, 1, 1980, 253-256.
- GÖYÜNC (Nejat). "Trablusgarb'a Ait Bir Layiha". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 223-242.
- GÖYÜNC (Nejat). "Tur 'Abdin im 16. Jahrhundert nach den Osmanischen Katasterbüchern". VIII. Deutscher Orientalistentag. Yayınlayan: Wolfgang VOİGT. Wiesbaden, 1974, 42-148.
- GÖYÜNC (Nejat). "Vakıf Tesisinde Devletin Katkısı". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 129-158.
- GÖYÜNC (Nejat). "Vakıf Tesisinde Devletin Katkısı". *Osmanlı Araştırmaları*, 11, 1991, 123-128.
- GÖZLER (Fethi). "Fatih Sultan Mehmed'in Çevre ve Halk Sağlığı ile İlgili Vasiyetnamesi Üzerine". *Erciyes Dergisi*, 164, 1991, 4-5.
- GRIGNASCHI (Mario). "Les 'Firman' de Soliman le Grand pour les Recensements". XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 1015-1034.
- GRIGNASCHI (Mario). "Les Hauts (E'Ali) et les Petits (Edani) Sipahi dans les Ordonnances de Soliman le Grand". VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1195-1214.
- GÜÇLÜ (Muhammet). "XIX. Yüzyılın Sonlarında Antalya'nın İdari ve Demografik Yapısı". *Adalya*, 1, 1996, 105-110.
- GÜL (Mustafa). "1870 Asker Alma Kanunu". *Askeri Tarih Bülteni*, 44, 1998, 38-61.
- GÜLCAN (Mustafa). "Osmanlı Şer'iyye Sicillerine Göre Kimsesiz Çocukların Himayesine Dair Alınan Bazı Tedbirler". *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1992, 111-117.
- GÜLCÜ (Erdoğan). 1691-1720 M. (1103-1133 H.) Tarih ve 391 Harput Şer'iyye Sicili. Elazığ, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÜLDİKEN (Nevzat). "Mensur Surnamelerinin Son Örneği Nafi Surnamesi". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 1993, 117-146.
- GÜLEÇ (İsmail). "Osmanlı Diplomatiği El Kitabı Üzerine". *Tarih ve Toplum*, XX, 119, 1993, 319-320.
- GÜLENSOY (Tuncer). "Bursa Kütüphanelerinde Bulunan Türkçe El Yazma Kitaplar Üzerine Notlar-II". *Türk Kültürü*, XI, 127, 1973, 585-588.

- GÜLER (Ali). "Dünya Tarihi Açısından Türk Hanedanlarının Yeri". *Milli Kültür*, 43, 1983, 27-29.
- GÜLER (Ali). "Ermenilerle İlgili 1916 ve 1918 Yıllarında Yapılan Hukuki Düzenlemeler". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 91-138.
- GÜLER (İbrahim). "Sinop'ta Tunus Dayısı Vakfına Dair 1744-1746 Tarihli Bir Dava Dosyası". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1990, 65-79.
- GÜLERER (Salih). *Bursa Lamiî Çelebi İbret-nîma*. Ankara, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- GÜLSOY (Ufuk). "Çöküşe Götüren Reçete: İslahat". *Tarih ve Medeniyet*, 19, 1995, 29-31.
- GÜLTEPE (Necati). *H. 1106-1107 Tarihli Mihimme Defterine Göre Devlet Kararları*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- GÜNAY (Musa). *55 Numaralı Mihimme Defteri*. Samsun, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÜNAY (Selçuk). *Osmanlı Salnamelerine Göre (1263-1334) Osmanlı İmparatorluğunun Seneler İtibariyle Mülki Taksimatı*. Erzurum, 1980. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- GÜNAY (Vehbi). *H. 1159 (M. 1746) Tarihli Karaferya Kazası Şer'iyye Sicili: Transkripsiyon ve Değerlendirme*. İzmir, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- GÜNDOĞDU (Abdullah). *Çorum'un 2 Numaralı Şer'iyye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirilme (H. 1260-1280 M. 1852-1863)*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- GÜNDOĞDU (Abdullah). "İki Numaralı Şer'iyye Siciline Göre Çorum Kazasının Mülki Taksimatına İlişkin Yeni Bilgiler". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1, 1990, 163-170.
- GÜNDOĞDU (Raşid). *Balıkesir: Şer'iyye Sicili (Evail-i Cemaziye'l-evvel 1021-25 Safer 1027)*. İstanbul, 1992. Yüksek Lisans Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- GÜNDÜZ (Ahmet). *27 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicili H. 1035-1036 (M. 1625-1626)*. Kayseri, 1994. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- GÜNDÜZ (Ahmet). *27/1 Numaralı Şer'iyye Sicili H. 1035-1036/M. 1625-1626*. Kayseri, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- GÜNDÜZ (Tufan). *Kayseri'nin 165 Numaralı Şer'iyye Sicili H. 1201-1202/M. 1287-1788 (Transkripsiyon ve Değerlendirme)*. Ankara, 1990. Yüksek Lisans Tezi.
- GÜNERİ (Hasan). "Vakıf Suları ve Su Vakıfları". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 67-87.
- GÜNEŞ (Ahmet). *16. Yüzyıl Başlarından 17. Yüzyıl Başlarına Kadar Kocaeli Sancağı*. Ankara, 1995. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara Üniversitesi.
- GÜNEŞ (Ahmet). *Kırşehir'in 3 Numaralı Şer'iyye Sicili'nin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi (H. 1296-1305: M. 1878-1888)*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- GÜNEŞ (Mehmet). *Tanzimat Dönemi Öncesinde Karabısar-ı Şâhib Sancağı (67 Nolu Şer'iyye Siciline Göre)*. Ankara, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- GÜNEŞ (Zübeyde). *1487 (H. 892) Tahririne Göre Kastamonu Kazası*. Samsun, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- GÜNGÖR (Erol). "Tanzimat Üzerine Birkaç Not". *Töre*, 9, 102, 1979, 11-15.
- GÜNGÖR (Harun). "Seyyid Lokman ve Oğuznamesi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 44, 1986, 91-103.
- GÜR (A. Refik). *Hukuk Tarihi ve Tefekkiriî Bakımından Mecelle*. İstanbul, Sebül Marbaası, 1977, 224 s.
- GÜRBÜZ (Adnan). "1576 Tarihli Defter-i Evkaf-ı Rum'a Göre Amasya Sancağı'nda Haremeyn'e Yapılan Vakıflar". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 5, 1990, 253-63.
- GÜRBÜZ (Adnan). "Amasya Mevlevihanesi ve Vakıfları". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 2, 1996, 287-293.
- GÜRBÜZ (Adnan). "Elvan Çelebi Zaviyesi'nin Vakıfları". *Vakıflar Dergisi*, XXIII, 1994, 25-30.
- GÜRER (A. Şamil). *Osmanlı Ulemasının III. Selim ve II. Mahmut Reformları Karşısındaki Tavrı*. Ankara, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- GÜRGENDERELİ (Rıfat). "Abdurrahman Hibri'nin 'Enisü'l-Müsamin' Adlı Eseri Üzerine". *Bilge Dergisi*, 15, 1998, 73-75.
- GÜRKAN (Feyyaz). "Şer'iyye Mahkemeleri Sicilleri Üzerinde Bir Araştırma". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 765-779.
- GÜRKAN (Kazım İsmail). *Bezm-i Alem Valide Sultan Vakfı Gureba Hastanesi Tarihçesi*. 3. Basım. İstanbul, 1967, 170 s. (Tıp Fakültesi El Kitapları Serisi: 4).
- GÜZELBEY (Cemil Cahit). "Bir Göç Hikayesi ve Gaziantep Şer'i Mahkeme Sicilleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 35, 1985, 116-136.
- GÜZEY (Ahmet Rıfat). *Kastamonu'nun 411/1 Numaralı Şer'iyye Sicili H. 1099-1100-1101/M. 1687-1688-1689 Transkripsiyon ve Değerlendirmesi*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi.
- GÜZEY (Ahmet Rıfat). *Kastamonu'nun 411/1 Numaralı Şer'iyye Sicili'nin Transkripsiyon ve Değerlendirmesi*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- HAASE. "Eine Kleinere Waqf-Urkunde Koca Sinan Pauchas Für Malkara Thrakien". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 129-158.
- Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü Uluslararası Katılımlı III. *Ulusal Nüfusbilim Konferansı*. Ankara, 1997.
- HAFİZ (Nimetullah). "Sultan Murat Türbesini Korumak İçin Verilen Bir Berat". *Çevre Dergisi*, II, 3, 1974, 39-42.
- HALAÇOĞLU (Ahmet). "1866-1868 Tarihleri Arasında Harput Mahkemesine İntikal Eden Dava ve İdari Uygulamalar". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 2, 1988, 141-147.
- HALAÇOĞLU (Ahmet). *381 Numaralı Harput "Ma'mureti'l-Aziz" Şer'iyye Sicili H. 1283-84 (M. 1866-68)*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- HALAÇOĞLU (Ahmet). "Ereğli'de Rus Elçilik Heyetine Yapılan 1741 Tarihli Masraf Defteri". *Askeri Tarih Bülteni*, 38, 1995, 179-184.
- HALAÇOĞLU (Ahmet). "Şeriye Sicillerinin Önemi ve 381 Numaralı Harput Şeriye Sicili (H. 1283-1284, M. 1866-1868)'nin Tanımı". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 1, 1, 1987, 33-48.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Mîchat Paşa'nın Necid ve Havalisi İle İlgili Birkaç Layihası". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 3, 1973, 149-176.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Karologuna Doğru". *Tarih Dergisi*, XXIV, 30, 1976, 99-109.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Tapu-Tahrir Defterlerine Göre XVI. Yüzyılın

- İlk Yarısında Sis (Kozan) Sancağı". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 819-893.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Täpu Tahrir Defterlerine Göre XVI. Yüzyılın İlk Yarısında Sis (Kozan) Sancağı". *Tarih Dergisi*, 32, 1979, 819-892.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). *XIV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlılarda Devlet Teşkilatı ve Sosyal Yapı*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1991, 222 s.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "XVI. Asırda Çirmen Sancağı'nın Sosyal ve Demografik Tarihi". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1795-1801.
- HAMZA (Yusuf). "1839-1912 Yılları Arasında Makedonya Slav Halkının Ekonomik ve Siyasal Hayatında Tanzimat'ın Yankıları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 83, 1993, 93-105.
- HAMZA (Yusuf). "Binsekizyüzotuzdokuz-Binsekizyüzetmişaltı Yılları Arasında Makedonya Slav Unsurlarının Eğitim ve Kültür Hayatında Tanzimat İslahatlarının Yankıları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 71, 1991, 41-52.
- HANIOĞLU (M.Şükrü). "Cumhuriyet'in Tanzimat'ı Yargılaması: Tanzimat I". *Argos*, II, 15, 1989, 63-65.
- HANIOĞLU (M.Şükrü). "II. Mahmud Döneminde Garpcılar Yeni Bir Ethic Yaratma Fikri". *Türkiye Günlüğü*, 2, 1989, 23-26.
- Harb Kabinelerinin İsticabı*. İstanbul, 1933, 607 s.
- Harem-i Humayun: Osmanlı İmparatorluğunda Hükümranlık ve Kadınlar*. Hazırlayan: Ayşe BERKTAY. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1996, 408 s. (Tarih Vakfı Yurt Yayınları: 31).
- Harem-in İf Yüzü*. Düzenleyen: Sadi BORAK. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1974, 325 s.
- HASAN BİN MAHMUD-İ SEYAT-İ. *Camı cem ayin İsmiyle Silsilename-i Selatini-i Osmaniye*. İstanbul, 1331, 55 s. (Mevadiri-i Eslaf Külliyesi: Adat 5).
- HASANDEDİÇ (Hivzi). "Doğu Dillerinde Yazılan ve Mostardaki Herseg Arşivinde Bulunan Bosna ve Herseg Müslümanlarının Yapıcıları ve Kısaca Yazın Kompozisyonları". *Çevren Dergisi*, IV, 9, 1976, 77-91.
- HATEMİ (Hüseyin). "Vakıf Kurumuna Hukuk Tarihi Açısından Genel Bir Bakış". *Türk Vakıfları*. Editör: Zekai BALOĞLU. İstanbul, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1996, 18-31.
- HATEMİ (Hüseyin). "The Wakf Seen in the Perspective of Legal History". *The Foundations of Turkey*. Editör: Zekai BALOĞLU. İstanbul, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1996, 18-31.
- HAZAI (Georg). "Macar İlimler Akademisinin Kitaplığındaki Türk Tarihi İle İlgili Yazma Eserler". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 753-756. Hazerfen Hüseyin Efendi. *Telhisü'l-Beyan fi Kavanin-i Ali Osman*. Hazırlayan: Sevim İL-GÜREL. Ankara, 1998, 338 s.
- HAZIR (Hayati). "Tanzimat Fermanı'nın Anayasa Hukuku Açısından Tahlili". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 217-232.
- HEKİMOĞLU (Emin). "Türkiye'de Tarih Sevgisi ve Eski Eserleri Koruma Merakı". *Çınaraltı Mecmuası*, 34, 1942, 2.
- HEYD (Uriel). "Osmanlı'da Fetva Müessesesinin Bazı Tezahürleri". Çeviren: Fethi GEDİKLİ. *Hukuk Araştırmaları*, IX, 1-3, 1995, 287-317.
- HEYD (Uriel). "Studies in Old Ottoman Criminal Law". Tanıtan: Halil İNALCIK. *Bulletin of the School of Oriental and African Studies*, 37, 1974, 696-698.
- HIZAL (İsmail), AYGİN (Mehmet Saadettin). *Osmanlı Salnamelerinde Afyonkarahisar*. Afyon, Türkeli Matbaası, 1987, 104 s.
- HIZLI (Mefail). "Bursa'nın Tarihi Gelişiminde Vakıfların Rolü". *Bursa Marmara Gazetesi*, II, 4, 1992, 2-4.
- HIZLI (Mefail). "İslam Medeniyeti, Vakıflar ve Bursa". *Furkan Günlüğü*, 2, 1996, 49-53.
- HIZLI (Mefail). *Mahkeme Sicillerine Göre Bursa Medreseleri*. Bursa, 1997.
- HIZLI (Mefail). "Osmanlı Dönemi Bursa'sında Eğitim-Öğretim Vakıflarına Genel Bir Bakış". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VII, 7, 1998, 183-192.
- Hicri 835 Taribli Suret-i Defter-i Sancak-ı Arvanid: Hicri 991 Taribli Avlonya Kanunnamesi*. Hazırlayan: Halil İNALCIK. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1954, XXXVI+158 s. (1 Harita; XV Lev.). (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XIV. Seri No: 1).
- HORATA (Osman). *Risaletü'n-Nushriyye*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 198 s.
- HORİKAWA (Tōru). "The Problem of the Four Khans in the Early Sheybanid Dynasty". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1707-1714.
- Hungaro-Turcica: Studies in Honour of Julius Nemeth*. 1976.
- Hükümetler ve Programları*. 3. Hazırlayan: Nuran DAĞLI, Belma AK-TÜRK. Ankara, T.B.M.M. Kütüphane- Dokümantasyon ve Tercüme Müd., 1988.
- Hürrem Sultan: Kanuni Sultan Süleyman'ın Gözdesi*. Çeviren: Mehmet SELİM. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1972, 510 s.
- HÜTTEROTH (Wolf). "Was Ervartek Man von Einer Deftere Mufassal Edition". *Osmanlı Araştırmaları*, 15, 1995, 15-25.
- I. Vakıf Haftası (5-11 Aralık 1983) Kitabı*. Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1984.
- I. Vakıf Şurası (3-5 Aralık 1985) Tebliğler, Tartışmalar ve Komisyon Raporları*. Ankara, 1986.
- İBNÜRREFİK AHMET NURİ. *Şer'iye Mahkemesinde Bir Perde Komedi*. Ankara, Hakimiyet-i Milliye Matbaası, 1933, 29 s.
- İBRAHİMĞİL (Mehmet). "Gazi Hüsrev Vakıflarının Bey Külliyesi ve Bosna-Hersek'te Son Durum". *X. Vakıf Haftası*. Ankara, 1993, 181-206.
- İĞDEMİR (Uluğ). "Arşiv Çalışmaları". *Belleten*, IV, 14-15, 1940, 295.
- İĞDEMİR (Uluğ). *Kuleli Vak'ası Hakkında Bir Araştırma*. Ankara, 1937, 76+2.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin), KAÇAR (Mustafa). "Aynı Münasebetle İki Nutuk: Sultan II. Mahmud'un Mekreb-i Tıbbiye Ziyaretinde İrad Ettiği Nutkun Hangisi Doğrudur". *Tarih ve Toplum*, 14, 83, 1990, 44-48.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin), KAÇAR (Mustafa). "Sultan II. Mahmud'un Mekreb-i Tıbbiye Ziyaretinde İrad Ettiği Nutuk". *Tarih ve Toplum*, 14, 83, 1990, 44-48.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "19. Asrın Başlarında Tanzimat Öncesi Kültür ve Eğitim Hayatı ve Beşiktaş Cemiyet-i İlmiyesi Olarak Bilinen Ulema Grubunun Buradaki Yeri". Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. *1. Milli Türk Bilim Tarihi Sempozyumu*. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İslam, Tarih, Sanat ve Kültür

- Araştırma Merkezi İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1987, 43-74.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Büyük Hukuk Alimi Ali Himmet Berki'nin Ardından, 1880-1976". *Açıklamalı Mecelle*. İstanbul, Hikmet Yayınları, 1978, III-XVI.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Osmanlıların Batı'da Gelişen Bazı Teknolojik Yeniliklerden Etkilenmeleri". *Osmanlılar ve Batı Teknolojisi Yeni Araştırmalar Yeni Görüşler*. Hazırlayan: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1992, 121-139.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Tanzimat Döneminde İstanbul'da Darülfünun Kurma Teşebbüsleri". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1992, 397-439.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Tanzimat Öncesi ve Tanzimat Dönemi Osmanlı Bilim ve Eğitim Anlayışı". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1992, 335-395.
- II. ABDÜLHAMİT. *Yıldız Sürgünü*. 1. Basım. Hazırlayan: Miche DE GRECE; Çeviren: Derman BAYLADI. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1995, 342 s.
- II. Osman Adına Yazılmış *Zafername*. Editör: Yaşar YÜCEL. Ankara, 1983, XXXIX+187 s.
- II. *Vakıflar Haftası*. İstanbul, 1984.
- "İlan-Nüma Hereke Fabrikası Mamulac-ı Nefisesi". *Toplumsal Tarih*, 8, 45, 1997, 37.
- "İlan-Nüma Nestle Biberonu". *Toplumsal Tarih*, 8, 46, 1997, 22.
- "İlan-Nüma Ruhsatiyel: Büyük Osmanlı Silah Deposu". *Toplumsal Tarih*, 8, 43, 1997, 43.
- "İlan-Nüma: Saçlara Revnak Verir Muattar Bir Tertip". *Toplumsal Tarih*, 7, 42, 1997, 19.
- İLDENİZ (İrşat). *Vilayet Salnamelerine Göre Trabzon'un İktisadi ve Ticari Hayatı (1869-1904)*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- İLGAR (İhsan). "Bir Rus Prensinin II. Abdülhamid'i Selanik'teki Tütküklü Sürgünlüğünden Kurtarma Tasarısı". *Tarih ve Toplum*, II, 2, 1985.
- İLGÜREL (Mücteba). "Acemi Oğlanı". *DİA*, 1, 1988, 324-325.
- İLGÜREL (Mücteba). "Enisül Müsamirin". *DİA*, 11, 1995, 143-158.
- İLGÜREL (Mücteba). "İl Erleri Hakkında". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, s. 125-140.
- İLGÜREL (Mücteba). "Kösem Sultan'ın Bir Vakfiyesi". *Tarih Dergisi*, XVI, 21, 1966, 83-95.
- İLGÜREL (Mücteba). "Kösem Sultan'ın Bir Vakfiyesi". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 16, 21, 1966, s. 83.
- İLGÜREL (Mücteba). "Sakız da Türk Vakıfları". *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 1, 1972, 7-12.
- İLGÜREL (Mücteba). "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru". *Tarih Dergisi*, XXIII, 28-29, 1975, 123-167.
- İLGÜREL (Mücteba). "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru". *Tarih Dergisi*, 28-29, 1975, 123-6.
- İLGÜREL (Mücteba). "Türklerin Batı Anadolu Sahil Güvenliğine Verdikleri Önem". *Türk Kültürü*, 1-2, 1989, 111-124.
- İLGÜREL (Sevim). "Abdurrahman Hibri'nin 'Menasik-i Mesalik'i". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 6, 1975, 111-129.
- İLGÜREL (Sevim). "Abdurrahman Hibri'nin Menasik-i Mesalik'i". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 6, 1975, 111-28.
- İLGÜREL (Sevim). "Menasik-i Mesalik". *Tarih Dergisi*, XXV, 31, 1978, 147-163.
- İLGÜREL (Sevim). "Menasik-i Mesalik". *Tarih Dergisi*, XXIV, 30, 1976, 55-73.
- İLHAN (M. Mehdi). "1518 ve 1540 Tarihli Mufassal Tahrir Defterlerine Göre Diyarbakır Şehrinin Nüfusu ve Vakıfları". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVI, 27, 1994, 45-115.
- İLHAN (M. Mehdi). "Defter Congress (Tahrir Defterleri Kongresi)". *Belleten*, 63, 221, 1994, 231-236.
- İLHAN (M. Mehdi). "Erbil Vilayeti Mufassal ve Mücmel Tahrir Defteri". *Belgeler*, XVI, 20, 1996, 1 - 150.
- İLHAN (M. Mehdi). "Introducing 438 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu Defteri (937/2530) I, Kütahya, Kara-Hisar-ı Sahib, Sultan-önü, Hamid ve Ankara Livaları.". *Al-Manarah*, I, 1, 1996.
- İLHAN (M. Mehdi). "Ottoman Documents as a Source for European History: A Case Study of Documents Selected from Cevdet's Catalogue-Ma'arif and Nafi'a.". *Revue des Etudes Sud-Est Europeennes*, XXXII, 3-4, 1997, 277-292.
- İLHAN (M. Mehdi). "The Process of Ottoman Cadastral Surveys During the Second Half of the Sixteenth Century: A Study Based on the Documents from Mühimme Defters.". *A. D. Xenopol*, XXIV, 1, 1987, 17-25.
- İLHAN (M. Mehdi). "Tahrir Faliyeti ve Bu Faliyet Esnasında Karşılaşılan Güçlükler". *International Congress on Ottoman Cadastral Surveys*. Konya, 1992.
- İLHAN (M. Mehdi). "Tapu Tahrir Defterlerindeki Şahıs Adları Hakkında Bazı Notlar". *III. International Congress of Turkish Historical Society*. Ankara, 1993.
- İLHAN (M. Mehdi). "Tapu Tahrir Defterlerinin Tarihsel Demografi İçin Önemi Hakkında Bazı Notlar". *Erdem*, VII, 19, 1993, 267-270.
- İLHAN (M. Mehdi). "Terminology of Tahrir Defters, and Introducing 438 Numaralı Muhasebe-i Vilayet-i Anadolu Defteri (937/2530) I, Kütahya, Kara-hisar-ı Sahib, Sultan-önü, Hamid ve Ankara Livaları". *Defter Congress*. Erlangen, 1994.
- İLHAN (M. Mehdi). "XVI. Yüzyılda Şehrizol Sancağı". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 161-170.
- İLHAN (M. Mehdi). "XVI. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Şehrinin Nüfusu ve Vakıfları: 1518 ve 1540 Tarihli Tapu Tahrir Defterlerinden Notlar.". *Ankara Üniversitesi Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVI, 26, 1994, 45-113.
- İLHAN (Mehdi). "Erbil Vilayeti Mufassal ve Mücmel Tahrir Defteri". *Belgeler*, XVI, 20, 1994-1995, 1-150.
- İNAL (Güner). "Kahire'de Yapılmış Bir Hümayunname'nin Minyatürleri". *Belleten*, XL, 159, 1976, 439-465.
- İNAL (Güner). "The Ottoman Interpretation of Firdausi's Şahname". *Akten des VI. Internationalen Kongresses für Türkische Kunst, München vom 3. Bis 7. September 1979*. München, 1990, 554-562.
- İNAL (İbnülemin Mahmut Kemal). *Evkaf-ı Humayun Nezaretinin Tarihce-i Teşkilatı ve Nüzzaran Teracum-i Ahvali*. İstanbul, 1335, 251 s.
- İNALCIK (Halil). "1431 Tarihli Tımar Defterine Göre Fatih Devrinden Önce Tımar Sistemi". *IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 132-140.

- İNALCIK (Halil). "Adaletnâmetler". *Belgeler*, III, 5-6, 1966, 49-145.
- İNALCIK (Halil). "Application of the Tanzimat and its Social Effects". *Archivum Ottomanicum*, V, 1973, 97-127.
- İNALCIK (Halil). "Bosna'da Tanzimat'ın Tatbikine Ait Vesikalar". *Tarih Vesikaları*, 1, 5, 1942, 374-389.
- İNALCIK (Halil). "Bosna'da Tanzimat'ın Tatbikine Ait Vesikalar". *Tarih Vesikaları*, 1, 4, 1942, 374-389.
- İNALCIK (Halil). *Bosna'da Tanzimatın Tatbikatına Ait Vesikalar*. Ankara, Maarif, 1942, 165 s.
- İNALCIK (Halil). "Bursa Şer'iye Sicillerinde Fatih Sultan Mehmed'in Fermanları". *Belleten*, XI, 44, 1947, 693-703.
- İNALCIK (Halil). "The Caliphate and Atatürk's Inkılab". *Belleten*, 46, 1982, 353-365.
- İNALCIK (Halil). "Dжебелі". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1963, 528-529.
- İNALCIK (Halil). "Eyalet". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1963, 721-724.
- İNALCIK (Halil). *Fatih Devri Üzerinde Tetkikler ve Vesikalar I*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1954, XI+245 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XI. Seri No: 6).
- İNALCIK (Halil). "Gülhane Hattı". *Türk Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 147-148.
- İNALCIK (Halil). "Hacı-İlbeyi". *Türk Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 279.
- İNALCIK (Halil). "Kırım Hanlığı Kadı Sicilleri Bulundu". *Belleten*, LX, 227, 1996, 165-190.
- İNALCIK (Halil). "Mahkama". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1986, 3-5.
- İNALCIK (Halil). "Mahkeme". *İslam Ansiklopedisi*. 1957, 149-151.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Hukukuna Giriş (Örfi-Sultani Hukuk ve Fatih'in Kanunları)". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XIII, 2, 1958, 102-126.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı İdare, Sosyal ve Ekonomik Tarihiyle İlgili Belgeler:Bursa Kadı Sicillerinden Seçmeler". *Belgeler*, X, 14, 1980-1981, 1-91.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı İdare, Sosyal ve Ekonomik Tarihiyle İlgili Belgeler:Bursa Kadı Sicillerinden Seçmeler II.Sicil :I.Safar 883-Muharram 886". *Belgeler*, XIII, 17, 1988, 1-41.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Tarihi Hakkında Mühim Bir Kaynak". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 1, 2, 1942, 89.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Tımar Rejimi ve Sipahi Ordusu". *Türk Kültürü*, III, 34, 1965, 758-765.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlılarda Saltanat Veraseti Usulü ve Türk Hakimiyet Telakkisiyle İlgisi". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XIV, 1, 1959, 69-94.
- İNALCIK (Halil). "Saray Bosna Şer'iye Sicillerine Göre Viyana Bozgunundan Sonraki Harp Yıllarında Bosna". *Tarih Vesikaları*, 2, 9, 1942, 178-187.
- İNALCIK (Halil). "Sened-i İttifak ve Gülhane Hatt-ı Humayunu". *Belleten*, XXVIII, 112, 1964, 603-622.
- İNALCIK (Halil). "Suleiman the Lawgiver and Ottoman Law". *Archivum Ottomanicum*, I, 1969, 105-138.
- İNALCIK (Halil). "Şikayet hakkı: Arz-ı Hal ve Arz-ı Mahzarlar". *Osmanlı Araştırmaları*, 7-8, 1988, 33-54.
- İNALCIK (Halil). "Tanzimat'ın Uygulanması ve Sosyal Tepkiler". *Belleten*, XXVIII, 112, 1964, 623-690.
- İNALCIK (Halil). "Tanzimat Nedir?". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, I, 1941.
- İNALCIK (Halil). "Tanzimat Nedir?". *Yıllık Araştırmalar Dergisi*, I, 1940, 237-263.
- İNAN (Abdülkadir). *Makaleler ve İncelemeler*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1968, XXXVII+714 s.
- İNAN (Afet). "Bir Türk Amiralî. XVI. Asrın Büyük Geografî Piri Reis". *Belleten*, I, 2, 1937, 317-332.
- İNAN (Afet). *Life and Works of Piri Reis: The Oldest Map of America*. Çeviren: Leman YOLAÇ, Engin UZMEN. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975, IX+ 88+LVII s. (Publications of Turkish Historical Association S. VII No: 69).
- İNAN (Afet). *Piri Reis'in Hayatı ve Eserleri, Amerika'nın En Eski Haritaları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1974, V+89 s.
- İNAN (Afet). *Türk Amiralî Piri Reis'in Hayatı ve Eserleri*. Ankara, 1954.
- İNBAŞI (Mehmet). *1500 ve 1520 Tarihli Tapu-Tabir Defterlerine Göre Kayseri Kazası*. Erzurum, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- İNBAŞI (Mehmet). "Kayseri'de 1476 Tarihli Bir Vakfiye". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIX, 30, 1998, 205-215.
- İNBAŞI (Mehmet). "Kayseri Sancağının Kuruluşu ve Tarihi Gelişimi". *Erciyes Dergisi*, 168, 1991, 17-19.
- İNCİ (Tevfik). "Barbaros'un Son Büyük Seferi ve Aşkı". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 408-411.
- İNCİ (Tevfik). "İzzettin Gemisi Erkadi'yi Nasıl Yakalamıştı". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 19, 1951, 854-858.
- İNCİ (Tevfik). "Midilli Kruvazörünün Batışı". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 36, 1952, 1925-1928.
- İNCİ (Tevfik). "Oruç Barbaros Nasıl Deniz Kurdu Oldu". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 19, 1951, 819-823.
- İNCİ (Tevfik). "Piri Reis'in Portekiz Donanmasıyla Savaşı ve İdamı". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 25, 1952, 1215-1220.
- İNCİ (Tevfik). "Turgut Reis". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 13, 1951, 521-524.
- İNCİ (Tevfik). "Yavuz ve Midilli Kruvazörünü Nasıl Aldık ve Birinci Dünya Harbine Nasıl Girdik?". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 35, 1952, 1856-1860.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Arşiv Belgelerine Göre İstanbul Vakıf Evleri (Müştemilat, Tamir, Kira, Satış)". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1989, s. 183-186.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Bulgaristan'daki Türk Vakıflarının Durumu (XX. Yüzyıl Başları)". *Belleten*, 207-208, 1989, 679-707+78.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "İkinci Mahmud Döneminde Vakıfların İdaresi". *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul*, 28-30.VI.1989. İstanbul, 1990, 49-57.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Osmanlı İlmiye Teşkilatı'nda Mülazemet Sisteminin Önemi ve Rumeli Kadıaskeri Mehmed Efendi Zamanına Ait Mülazemet Kayıtları". *GDAAD*, 10-11, 1983, 221-231.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Osmanlı İlmiye Teşkilatında Mülazemet Sisteminin Önemi ve Rumeli Kadıaskeri Mehmed Efendi Zamanına Ait

- Mülazemet Kayıtları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 10-11, 1981-1982, s. 221-232.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Osmanlılarda Cuma Selamlığı". *Armağan: Bekir Kitiikoğlu*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1991, 459-472 s.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Sosyal Tarih Kaynağı Olarak Şer'iyye Sicilleri". *Tarih ve Sosyoloji Semineri 28-29 Mayıs 1990, İstanbul*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1991, 157-162.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Şeyhülislam Sunullah Efendi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, 209-256.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Vakıfların Tarihi Gelişmesi". *Türk Vakıfları*. Editör: Zekai BALOĞLU. İstanbul, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1996, 32-39.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "The Wakf Its Development in History". *The Foundations of Turkey*. Editör: Zekai BALOĞLU. İstanbul, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1996, 32-39.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "XIX. Yüzyılda Osmanlı İlmiye Mesleği ve Uleması Hakkında Gözlemler". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümünü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 213-216.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "XVI. Asrın İkinci Yarısında Kürek Cezası İle İlgili Hükümler". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, 203-248.
- İRDESEL (Mehmet). *Büyük Denizci-Bilgin Amiral Gelibolu'lu Piri Reis, Hayatı ve Eserleri*. İstanbul, 1975.
- İREZ (Feryal). *XIX. Yüzyıl Osmanlı Saray Mobilyası*. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1988, 110 s. (136 Resim). (Atatürk Kültür Merkezi Yayınları: 23).
- İSEN (Mustafa), BURMAOĞLU (Hamit Bilen). "Bursa Şehr-engizi (Lami'i Çelebi)". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 3, 1988, 57-105.
- İSEN (Mustafa). "Hasan Çelebi Tezkiresi". *Milli Kültür*, 43, 1983, 43-44.
- İSEN (Mustafa). *Latifi Tezkiresi*. Ankara, 1990, 531 s.
- İSEN (Mustafa). *Sehi Bey Tezkiresi*. İstanbul, 1980, 272 s.
- İSEN (Mustafa). "Usuli'nin Yenice Şehrengizi". *Türk Kültürü Araştırmaları-Mehmet Kaplan İçin*. Ankara, 1988, 272-305.
- İSKENDER (Pelin). *XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Kastamonu Şer'iyye Sicili*. Samsun, 1994. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- İslahat Risalesi*. Mısır, 1322, 43 s.
- İslam Hukukunda Zimmilerin Hukuki Statüleri*. Ankara, Dokuz Eylül Üniversitesi, 1988.
- İstanbul Kütüphaneleri Arap Harfli Süreli Yayınlar Toplu Kataloğu 1828-1928=Union Catalogue of the Periodicals in Arabic Script in the Libraries of Istanbul*. Hazırlayan: Hasan DUMAN; Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, 1986.
- İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yıllığı*. II. İstanbul, Kardeşler Basımevi, 1987.
- İŞERİ (Ahmet). "Vakıflar (Medeni Kanundan Önceki ve Sonraki Vakıf Nev'ileri ve Hukuki Mahiyetleri)". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 21, 1-4, 1964, s. 199-208.
- İŞİN (Ekrem). "Tanzimat, Kadın ve Gündelik Hayat". *Tarih ve Toplum*, 51, 1988, 22-27.
- IV. Vakıf Haftası (1-7 Aralık 1986) *Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde Hacı Bayram-ı Veli ve Dönemi Semineri-Yeni Vakıfların Problemleri ve Geleceği Semineri*. Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1987.
- IV. Vakıf Haftası Kitabı. Ankara, 1987.
- IX. Vakıf Haftası Kitabı. Ankara, 1993.
- K. (T.). "Barbaros'un Ağzından Preveze Zaferi". *Türk Kültürü*, III, 36, 1965, 895-903.
- KAFADENK (Nurhan). *Hekim Bereket'in Tuhfe-i Mübariz-i Adlı Eserinin Tenkitli Metni ve Akrabadın Kısımının İncelenmesi*. İstanbul, 1996. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KAFE (Esther). "Rönesans Dönemi Avrupa Gezi Yazılarında Türk Mitci". Çeviren: Zeki ARIKAN. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 203-243.
- KAFE (Esther). "Rönesans Dönemi Avrupa Gezi Yazılarında Türk Mitci ve Bunun Çöküşü". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 203-243.
- KAFESOĞLU (İbrahim). *Harzemşahlar Devleti Tarihi*. Ankara, 1956.
- KAHRAMAN (Hasan Bülent). "Eksik Tanzimat". *Hürriyet Gösteri Eki*, 108, 1989, 22-24.
- KAL'A (Ahmet). "Fütüvvet ve Ahiliğin Doğuşu". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 65, 1990, 273-282.
- KAL'A (Ahmet). "Tanzimat Öncesi ve Sonrasında İktisadi Manzara". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1990, 47-60.
- KALDY-NAGY (Gy). *Kanuni Devri Budin Tabir Defterleri 1546-1562*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1971, 6+374 s. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğ. Fak. Yayınları No: 177).
- KALELİZADE (Şükrü K.). *Barbaros Kardeşler*. İstanbul, Kanaat Kitabevi, 1932, 44 s.
- KALIPÇIOĞLU (M. Ali). *65 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirme (H. 1066-1067/M. 1655-1656)*. Kayseri, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- KALIPÇIOĞLU (Zeynep). *75 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirme (H. 1073-1074/M. 1662-1663)*. Kayseri, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- Kamil Paşanın Ayan Reisi Sait Paşaya Cevapları Üvvan Risalesine reddiye*. İstanbul, 1328.
- Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu Bildirileri*. I. Ankara, 1995.
- Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1995.
- KANKAL (Ahmet). "Osmanlı Ceza Hukuku İle İlgili İlginc Bir Belge". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 197-204.
- KANKAL (Ahmet). *Tapu Tabir Defterlerine Göre 16. Yüzyılda Çankırı Sancağı*. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- Kanuni Devri Malatya Tabir Defteri 1560*. Yayınlayan: Refet YINANÇ, Mesut ELİBÜYÜK. Ankara, Basın Yayın Yüksek Okulu Gazi Üniversitesi, 1983, XV+614 s. (Gazi Üniversitesi Yayınları No: 31).
- KAPLAN (Mehmet). "Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat Devri Üslubu". *Türk Kültürü*, XX, 228, 1982, 401-405.
- Kaptan Paşa*. Çeviren: Osman ÖNDEŞ. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1973, 311 s. (Boğaziçi Yayınları: 12).
- KARA (Mustafa). "Tanzimat Dönemi ve Tasavvufi Hayat". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümünü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 299-319.
- KARABEKİR (Kazım). "Erkan-ı Harbiye Vazafinden İstihbarat". Çeviren: İhsan ŞİMŞEK. *Askeri Tarih Bülteni*, 44, 1998, 146-165.
- KARACA (Filiz). "Defter-i Teşrifat". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 94 s.

- KARACA (Filiz). "Hanım Sultan". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 28-29.
- KARACA (Filiz). *Tanzimat Dönemi ve Sonrasında Osmanlı Tefrifat Müessesesi*. İstanbul, 1997. Doktora Tezi.
- Karacabey Mamuresi, Vakfiyesi, Eserleri ve Tarihi. İstanbul, Bühraneddin Basımevi, 1943, 176 s.
- Karachi Law Reports. 1986.
- KARAGÖZ (Mehmet). "Osmanlı Devleti'nde İslahat Hareketleri". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 173-194.
- KARAHASANOĞLU (Subutay Hikmet). "Trabzon Vilayeti Salnameleleri". *Trabzon Kültür-Sanat Yıllığı*, 1988-1989, 225-249.
- KARAHÜSEYİN (Güller). *Sultan Abdülmecid'in Hatt-ı Hümayunları*. İstanbul, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- KARAL (Enver Ziya). "Ali Paşa'nın Trablusgarb Valisine Bir Tahrirâtı". *Tarih Vesikaları*, 4, 1942, 297-302.
- KARAL (Enver Ziya). "Gülhane Hatt-ı Hümayununda Batının Etkisi". *Belleten*, XXVIII, 112, 1964, 581-601.
- KARAL (Enver Ziya). "Nizam-ı Cedid'e Dair Layihalar". *Tarih Vesikaları*, 2, 11, 1942, 342-352.
- KARAL (Enver Ziya). "Nizam-ı Cedid'e Dair Layihalar". *Tarih Vesikaları*, 2, 12, 1943.
- KARAL (Enver Ziya). *Nizam-ı Cedid'e Dair Layihalar*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1943.
- KARAL (Enver Ziya). *Osmanlı Tarihi: İslahat Fermanı Devri 1856-1861*. 2. Basım. VI. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1976, XII+321 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XIII.Dizi Sayı: 16).
- KARAL (Enver Ziya). "Ragıp Efendi'nin İslahat Layihası". *Tarih Vesikaları*, 1, 5, 1942, 356-368.
- KARAL (Enver Ziya). *Selim III'in Hatt-ı Hümayunları*. Ankara, 1942, XVI+167 s.
- KARAL (Enver Ziya). *Tanzimat Devri'ne Ait Bir Kısım Resimler ve Vesikalar*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 112 s.
- KARAL (Enver Ziya). "Tanzimat Devri Vesikaları: Rüşvetin Kaldırılması İçin Yapılan Teşebbüsler". *Tarih Vesikaları*, 1, 1, 1941, 45-65.
- KARAMAĞARALI (Beyhan). "Türk Damgalarının Devamlılığı Hakkında". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, III, 9, 1980, 5-24.
- KARAMANOĞLU (Derviş). "Yeni Keşfedilen Tarihi Eserler". *Tarih Hazinesi*, 14, 1951, 703-705.
- KARAMURSAL (Ziya). *Osmanlı Mali Tarihi Hakkında Tetkikler*. İstanbul, Güneş Matbaası, 1940, X+215 s.
- KARANAKÇI (Safaeddin). "Gülhane Hatt-ı Hümayunu". *Barış Dünyası Mecmuası*, III, 31, 1964, 42-43.
- KARATAY (Fethi Ethem). *İ. Ü. Kütüphanesi Türkçe Basmalar Alfabe Kataloğu: Memleketimizde İlk Türk Matbaasının Kuruluşundan Yeni Harflerin Kabulüne Kadar (1729-1928)*. İstanbul, 1956.
- KARDEŞ (Rıza). "Sosyal Değişme Yöntüyle Tanzimat Devri'nin Mana ve Mahiyeti". *Türk Kültürü*, X, 119, 1972, 1178-1187.
- KARDEŞ (Rıza). "Sosyal Değişme Yöntüyle Tanzimat Öncesinde Eğitim ve Yenileşme Hareketleri". *Türk Kültürü*, X, 114, 1972, 369-381.
- KARLAELÇİ (Murtaza). "Bazı Tanzimatçılarımızın Pozitivistlerle İlişkileri". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 25-43.
- Kastamonu Jurnal Defteri, (1252-1253/1836-1837): Metin ve Tıpkı Basım. Hazırlayan: Abdülkerim ABDÜLKADİROĞLU. Ankara, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1998, 123 s.
- Kastamonu Vilayet Salnamesi XXI, H. 1321 (1903). Kastamonu, Kastamonu Valiliği Özel İdare Müdürlüğü, 1998.
- KAŞGARLI (Mehlika Aktok). "Ortaçağ Ermeni Kaynakları". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 1, 1985, s. 58-61.
- KATİPÇELEBİ Mustafa Abdullah. *Bozuklukların Düzeltmesinde Tutulacak Yollar: Diştur el-amel li İslah el-halel*. Hazırlayan: Ali CAN. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1982, 40 s. (Kültür ve Turizm Bakanlığı 1000 Temel Eser Serisi: 84).
- KATİPÇELEBİ Mustafa Abdullah. *Tuhfet el kibâr fi esrar el-bihar*. İstanbul, 1141, 150 s.
- KAYA (Fatih Mehmet). *İslam Toplumunda Vakfın Ortaya Çıkışı, Yapısı ve Kısımları*. Bursa, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi.
- KAYA (İsmail). *15/2 Nolu Kayseri Şer'iyye Sicil Defterinin Transkripsiyon ve Değerlendirilmesi*. Kayseri, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- KAYAOĞLU (İsmet). "Beşir Ağa Vakfı". *Belgeler*, XI, 15, 1986, 77-87.
- KAYAOĞLU (İsmet). "Fütüvvet ve Ahilik". *Türk Kültürü*, XIV, 166, 1976, 598-603.
- KAYAPINAR (Levent). *II. Manuel Palaeologus'un Mektuplarının Tarihi Kaynak Olarak Değerlendirilmesi (1389-1402)*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- KAYDU (Ekrem). "Osmanlı Devletinde Şeyhülislam Müessesesinin Ortaya Çıkışı". *Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 2, 1977, 201-210.
- KAYNAR (Reşat). *Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat*. Ankara, 1954, X+656 s.
- KAYNAR (Reşat). "Tanzimat Çağdaş Devlet Düzeninin İlk Adımıdır". *Hürriyet Gösteri Eki*, 108, 1989, 7-10.
- KAZANCIGİL (Ratıp). *Abdurrahman Hibri'nin Enisî'l Müsâmirin Adlı Edirne Şehir Tarihi*. Edirne, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları, 1996 (Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları No: 24/ Edirne Araştırmaları Dizisi: 14)..
- KAZANCIGİL (Ratıp). "Edirne Selimiye Kütüphanesinde Hekimliğe Ait El Yazması Eserler Tanıtılması". *Edirne İl Halk Kütüphanesi Bülteni*, 9, 1987, 9.
- KAZGAN (Haydar). "Bir Devrin Mali Hikayesi". *Finans Dünyası*, 44, 1993, 106-109.
- KAZICI (Ziya). *İslami ve Sosyal Açısından Vakıflar*. İstanbul, 1985, 168 s.
- KAZICI (Ziya). "Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Kadınların Kurduğu Bazı Vakıflar". *Milli Kültür*, 78, 1990, 58-60.
- KAZICI (Ziya). "Osmanlılar Döneminde İhtisab Teşkilatının Köle Haklarını Koruması". *V. Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, 1986, 331-339.
- KEÇELİ (Şakir). *Osmanlı Kim Şeriat Ne?*. Ardıc Yayınları, 1995, 324 s.
- KELEŞ (Hamza). *H. 1334/ M.1915 Tarihli Şer'iyye Siciline Göre Yozgat Vakıfları*. Ankara, 1990. Yüksek Lisans Tezi.
- KELEŞ (Hamza). *Vakfiyelerine Göre Yozgat Vakıfları (1400-1920)*. Ankara, 1996. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- KEPECİOĞLU (Kamil). "Bursa'nın Eski Devirlerine Ait Kayıt Defter-

- leri". *Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996, 411-413.
- KEPECİOĞLU (Kamil). "Bursa Kütüğü'nden Alıntılar". *Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996, 400-409.
- KERİMİ (Farih). "1913 İstanbul'undan Mektuplar". Hazırlayan: Fazıl GÖKÇEK. *Dergah*, 7, 78, 1996, 23.
- KERMAN (Zeynep). "Ahmet Vefik Paşa'nın Rumenlerle Olan Münasebetlerine Dair (II)-Ahmed Vefik Paşa ve Kuleli Vak'ası". *Türk Dinyası Araştırmaları Dergisi*, 20, 1982, 123-164.
- KERMAN (Zeynep). "Ahmet Vefik Paşa ve Kuleli Vakası". *Türk Diynyası Araştırmaları Dergisi*, 20, 1982, 123-164.
- KESER (Bilge). XVI. Yüzyılda Delvine Sancağı 1551-1583. Erzurum, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Edebiyat Fakültesi.
- KESER (İhsan). *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye'de Aydınlar ve Aydın Sosyolojisi*. Sivas, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Cumhuriyet Üniversitesi.
- KESKİN (Mustafa). "17. ve 18. Yüzyıllarda Kayseri Kadı Sicillerine Göre Zımmiler Üzerine Bazı Düşünceler". XII. Milletlerarası Osmanlı ve Osmanlılar Dönemi Sempozyumu. Prague, 1996.
- KESKİN (Özkan). H. 1246-1248 (M. 1830-1832) Tarıblı Çanakkale Şer'iyye Sicilleri Işığında Çanakkale'nin Soso-Ekonomik Yapısı. Ankara, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- KESKİN (Şahin). *Son Osmanlı Şeyhülislamlarından Musa Kazım Efendi*. Samsun, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- KESKİOĞLU (Osman). "Bulgaristan'da Türk Vakıfları ve Baki Efendi'nin Vakıf Paraları Hakkında Bir Mektubu". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 87-95.
- KESKİOĞLU (Osman). "Gelibolulu Mustafa Ali, "Mevalidü'n-Nefais fi Kava'idü'l-Mecalis" (Kitap Tenkidü)". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VIII, 1960, 175-176.
- KESKİOĞLU (Osman). "Şumulu Şerif Halil Paşa Vakfiyesi". *Vakıflar Dergisi*, XIX, 1985, 25-31.
- KIEL (Michael). "The Vakfname of Rakkas Sinan Beg in Karnabat (Karnabat) and the Ottoman Colonization of Bulgarian Thrace (14th-15th Century)". *Osmanlı Araştırmaları*, 16, 1996, 15-32.
- KILCI (Ali). "Biclis İlindeki Vakıf Eski Eserlerin Onarımı". *Gap ve Dap Projeleri Çerçevesinde Van Gölü Havzası Sempozyumu*. Ankara, 1993, 77-84.
- KILCI (Ali). "İskilip'teki Vakıflar ve Ebussuud Efendi Vakfı". *Türk Kültüründe İz Bırakan İskilipli Alimler*. Ankara, 1998.
- KILCI (Ali). "Köstendilde Osmanlı Eserleri". *Vakıf ve Kültür*. Ankara, 1999.
- KILCI (Ali). "Sofyada Osmanlı Vakıf Eserleri". *Vakıf ve Kültür*. Ankara, 1998, 50-54.
- KILIÇ (Hüseyin). "Hukuk-ı Aile Kararnamesi". *Tarih ve Toplum*, 12, 69, 1989, 40-41.
- KILIÇ (KAYA) (Selda). "Şemseddin Sami'nin Vilayet Yönetimi İle İlgili Layihası". *Anne İdaresi Dergisi*, 28, 2, 1995, s. 119-140.
- KILIÇ (Orhan). "1597 Tarihli Mufassal Yörük Defterine Göre Haleb Türkmenleri". *Türk Diynyası Araştırmaları*, 105, 1996, 59-75.
- KILIÇ (Selami). *Atatürk İnkılabının Fikri Yönü (1908-1928)*. Erzurum, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- KILIÇBAY (Mehmet Ali). "Nizam-ı Alem'den Tanzimat'a". *Türkiye Günüğü*, 8, 1989.
- KILIÇBAY (Mehmet Ali). "Tanzimat Neyi Tanzim Etti?". *Argos*, II, 15, 1989, 57-62.
- KILIÇER (M. Esat). "Kemalpaşazade'nin Aile Hukuku İle İlgili Bazı Fervalar". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XIX, 1973, 83-96.
- KIRIMLI (Hakan). "Osmanlı İmparatorluğunda Hekimbaşı ve Hekimbaşılık". *Türk Diynyası Araştırmaları Dergisi*, 59, 1989, 35-55.
- KIRZIOĞLU (Fahrettin). "1753 ve 1846 Yıllarında Erzurum Çarşıları ile Esnafını Tanıtan Kağızmanlızadeler'in İki Vakfiyesi". *Araştırma Dergisi*, 7, 1976, 25-86.
- KİSSLING (H.J.). "İkinci Sultan Beyazid'in Deniz Politikası Üzerine Düşünceler". *Türk Kültürü*, VII, 84, 1969, 894-900.
- KIZILTAN (Yılmaz). *1591 Tarıblı Tabirre Göre Erzincan*. Ankara, 1986. Yüksek Lisans Tezi.
- KIZILTAN (Yılmaz). "1591 Tarihli Tapu Tahrir Defterlerine Göre Erzincanda Bulunan Tarihli Eserler". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 2, 1991, 129-135.
- KOCA (Sekbanbaşı). *Koca Sekbanbaşı Risalesi: Hulasat el-kelam-fi red el-avam*. İstanbul, 1975 (Tercüman 1001 Eser: 72)..
- KOCA SEKBANBAŞI. *Hulasat el-kelam fi red el-avam*. İstanbul, 1334.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur). "Yıllanmış Yıllıklar". *Tarih ve Toplum*, 9, 50, 1988, 57-59.
- KOCATÜRK (Sadettin). "Bir Fütüvvet Şeceresi Üzerine". *Erdem*, 8, 24, 1996, 876-893.
- KOCOPZIESCZYK (Dariusz). "The Defter-i Mufassal of Kamanı From 1681. An Example of Late Ottoman Tahrir. Rehability, Function, Princeples of Publication". *Osmanlı Araştırmaları*, 12, 1992, 91-98.
- KOÇ (Ümit). *1527-1528 (H.934) Tarıblı Gazze Mufassal Tabir Defterinin Değerlendirmesi*. Elazığ, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Fırat Üniversitesi.
- KOÇ (Yıldırım). "Kapıkulları Hangi Sınıftandı?". *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, XIII, 111, 1989, 51-57.
- KOÇ (Yunus). "Erken Dönem Osmanlı Hukuku: Yaklaşımlar, Temel Sorunlar". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, Osmanlı Devleti'nin Kuruluşunun 700. Yılı Özel Sayısı, 1999, 115-126.
- Koçi Bey Risalesi. Sadeleştiren: A. Zuhuri DANIŞMAN, İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1972 (Türk Kültürü Kaynak Eserler Dizisi)..
- Koçi Bey. *Koçi Bey Risalesi: Eski ve Yeni Harflerle*. Yayınlayan: Yılmaz KURT. Ankara, Ecdad Yayınları, 1994.
- Koçi Bey. *Koçi Bey Risalesi*. 2. Basım. İstanbul, 1303, 124 s.
- Koçi Bey. *Risale-i Koçi bey*. İstanbul, 1277, 31 s.
- KOÇLAR (Bekir). *362 Numaralı Harput Şer'iyye Sicili H. 1082-1083 (M. 1671-1673)*. Elazığ, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Fırat Üniversitesi.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Bostancıbaşı Defteri". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 4, 1958, s. 39-90.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Ravzatul-ebra'ın basılmamış kısmı ve zeyli ravzatül-ebra'". *Tarihten Sesler*, 10-11, 1943, 26-27.
- KODAMAN (Bayram), SAYDAM (Abdullah). "Tanzimat Devri Eğitim Sistemi". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1992, 475-496.
- KODAMAN (Bayram). "Günümüzden Tanzimat'a Bakış". *Türk Yurdu*,

- 9, 28, 1989, 9-14.
- KODAMAN (Bayram). "Tanzimat'tan Sonra Türk Kadını". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1990, 131-179.
- KODAMAN (Bayram). "Tanzimattan Sonra Türk Kadını". *Tercüman Kadın Ansiklopedisi*. İstanbul, 1984, 601-647.
- KODAMAN (Bayram). "Vakfın Sosyal Yönü". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 1988, 1-5.
- KÖKER (H.Sıdkı). "Tefsiri Mevlana Mustafa Vakıfları". *Vakıflar Dergisi*, III, 1956, 225-265.
- KÖKER (H.Sıdkı). "Vakıflar Tarihinde Tosya". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 257-275.
- KOLAÇ (Bedrettin). *2 Numaralı Eğin Şer'iyye Sicili Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KOLCU (Hasan). "Zafername'ye Reddiye ve Tekziyye". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 54, 1988, 169-177.
- KOLCU (Hasan). "Zafername'ye Reddiye ve Tekziyye". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 54, 1988, 169-177.
- KOLOĞLU (Orhan). "Tanzimat'ın Yankıları". *Tarih ve Toplum*, 12, 71, 1989, 12-15.
- KONGAR (Emre). "Tanzimat Ne Getirdi, Ne Göçürdü". *Hürriyet Gösteri Eki*, 108, 1989, 11-12.
- KONRAPA (Zekai). "Bolu Tarihi İncelemeleri: Tanzimat Devrinde Bolu'da İlk Rüştîye Mektebi Ne Zaman Açıldı? İlk Rüştîye Muallimi Kimdi?". *Çele*, 1, 8, 1963, 4-6.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Farîh'in Vasiyetnamesi Yoktur". *Tarih Hazinesi*, 14, 1951, 695-698.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Kadı Zülümleri, Softa Şekavetleri". *Tarih Hazinesi*, 10, 1951, 481-484.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Annesi Hafsa Sultan'ın Vakfiyesi ve Manisa'daki Hayır Eserleri". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 47-57.
- KOPCAN (Vojtech). "Nichtturkische Briefe und Urkunden der Osmanischen Wurdenträger in der Slowakei". *XI. Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994.
- KÖPRÜLÜ (Bülent). *Evvelki Hukukumuzda Vakıf Mev'iyetleri ve İcaretynli Vakıflar*. İstanbul, 1951-1952.
- KÖPRÜLÜ (Bülent). "Evvelki Hukukumuzda Vakıf Nev'iyetleri ve İcaretynli Vakıflar I-II-III". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 17, 3-4, 1951, s. 685-717.
- KÖPRÜLÜ (Bülent). "Tarihte Vakıflar". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8, 3, 1951, s. 479-519.
- KÖPRÜLÜ (Fuad). "İslam Amme Hukukundan Ayrı Bir Türk Hukuku Yok mudur?". *II. Türk Tarih Kongresi (İstanbul 20-25 Eylül 1937)*. İstanbul, 1943, 383-418.
- KÖPRÜLÜ (Fuad). *Orta zaman Türk Hukuki Müesseseleri: İslam Amme Hukukunda Ayrı Bir Türk Amme Hukuku Yok mudur?*. İstanbul, Devlet, 1937, 37 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *İslam ve Türk Hukuk Tarihi Araştırmaları ve Vakıf Müessesesi*. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1983.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Orta Zamanda Türk Hukuk Meseleleri". *II. Türk Tarih Kongresi (İstanbul 20-25 Eylül 1937)*. İstanbul, 1943, 120-125.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Orta zaman Türk Hukuki Müesseseleri*. İstanbul, Bühraneddin Basımevi, 1937, 34 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Şeyhülislam Kara Çelebi-zade Abdülaziz Efendi ve Müftü Suyu". *Belleten*, XI, 41, 1947, 137-145.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Türkiye'de Âmmeye İdaresinin İnkişafı". *Türk Kültürü*, XXII, 255, 1984, 434-440.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Vakıf Müessesesi ve Vakıf Vesikalarının Tarihi Ehemmiyeti". *Vakıflar Dergisi*, I, 1-2, 1938, 1-6.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Vakıf Müessesesinin Hukuki Mahiyeti ve Tarihi Tekamülü". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 1-36.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Ahmet Vefik Paşa Kütüphanesi'nin Kataloğu Hakkında". *Türk Kültürü*, IX, 100, 1971, 306-310.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Fuad Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1977, 672-681.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Fuat Paşa'nın Sadarete Yazılmış Bir Tezkiresi". *Türk Kültürü*, 14, 161, 1976, 280-290.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Osmanlı Tarihinin Yabancı Kaynaklarından İngilizce Kaynaklar". *Belleten*, I, 196, 1986, 261-277.
- Köprülü Kütüphanesi Yazmalar Kataloğu. Hazırlayan: R. SESEN, C. İZGİ, C. AKPINAR. İstanbul, İslam Tarih ve Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi, 1986.
- Köprülüze Mehmed Fuad. "Sultan Boybasa İshad Edilen Bir Vakfiye". *Vakıflar Dergisi*, 5, 1962, 1-9.
- KORKMAZ (Mustafa). "*Şer'iyye Sicillerine Göre* 1824-1834 Yıllarında Diyarbakır'da Sosyal İktisadi ve Kültürel Hayat". Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KORKMAZ (Şerif). *H. 1255-1264 (M. 1839-1847) Tarihli Çorum Şer'iyye Sicili (Transkripsiyon ve Değerlendirme)*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi.
- KORKMAZ (Zeynep). "Eski Osmanlı Kaynaklarının Yayınında Transkripsiyonla İlgili Değerlendirmeler". *Türkoloji Dergisi*, 8, 1979, s. 67-77.
- KORKUT (Hüseyin). *Osmanlı Dönemi Anayasacılık Hareketlerinde İslamcılığın Görüşleri*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KÖSE (Cüneyt). *Boğazlıyan'ın 1 Numaralı Şer'iyye Sicili H. 1306-1321 (M. 1888-1903) (Transkripsiyon ve Değerlendirme)*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi.
- KÖSE (Osman). "Bulgaristan Emareti ve Türkler (1878-1908)". *Akademik Açı*, 2, 1996, 247-281.
- KÖSEOĞLU (Nevzat). "Bir Kültür Hadisesi Olarak Tanzimat ve Şark Meselesi". *Türk Yurdu*, 9, 28, 1989, 9-14.
- KÖSOĞLU (Cengiz). "Harem". *Boğaziçi Üniversitesi Dergisi Beşeri Bilimler*, 1979, 61-79.
- KRİKAVOVA (Adela). "Der Bericht Über Persische Handschriften Aus Der Hinteralssenschaft Von Ahmet Vefik Paşa Und Aus Zwei Weiteren Türkischen Bibliotheken". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1079-1086.
- KUM (Naci). "Adana Şer'i Mahkeme Sicilleri Üzerinde Araştırmalar". *IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 362-363.
- KUNTER (Baki). "Tarsus'daki Türkistan Zaviyelerinin Vakfiyeleri". *Vakıflar Dergisi*, VI, 1965, 51-63.
- KUNTER (Halim Baki). "Emir Sultan Vakıfları ve Fatih'in Emir Sultan Vakfiyesi". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 39-75.

- KUNTER (Halim Baki). "Mimar Ali Bey'in Bilinmeyen İki Vakfiyesi". *V.Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 438-442.
- KUNTER (Halim Baki). "Türk Vakıfları ve Vakfiyeler". *Vakıflar Dergisi*, I, 1-2, 1938, 103-131.
- KUNTER (Halim Baki). *Türk Vakıfları ve Vakfiyeleri*. İstanbul, Cumhuriyet Gazetesi, 1938, 129 s.
- KUNTER (Halim Baki). "Türk Vakıflarının Milliyetçilik Cephesi". *Vakıflar Dergisi*, III, 1956, 1-13.
- KUNTER (Halim Baki). "Vakfiyelerin Tarih ve Sosyoloji Bakımından Önemi". *Ülkü*, 6, 35, 1936, s. 335-340.
- KURAN (Ercüment). "Bir Türk Islahatçısı Olarak Küçük Said Paşa". *Töre*, 91, 1978, 17-24.
- KURAN (Ercüment). "L'expédition espagnole contre Alger en 1775, d'après les manuscrits turcs". *Revue d'Histoire Maghrébine*, 35-36, 1984, 174-178.
- KURAN (Ercüment). "İstanbul'da Belediye Teşkilatının Kuruluşu ve Gelişmesi". *Yeni Türkiye*, I, 4, 1995, 567-569.
- KURAN (Ercüment). "Karakol". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1975.
- KURAN (Ercüment). "Küçük Said Paşa (1840-1914) as a Turkish Modernist". *International Journal of Middle East Studies*, I, 1970, 124-132.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı Devleti'nin Son Yüzylında İdari Yozlaşma". *Yeni Türkiye*, III, 14, 1997, 1345-1347.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı Devleti'nin Son Yüzylında Şeriat". *İslamiyat*, I, 4, 1988, 143-146.
- KURAN (Ercüment). "Reşit Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1977, 701-705.
- KURAN (Ercüment). "Sultan II. Mahmud ve Kavalalı Mehmed Ali Paşa'nın Gerçekleştirdikleri Reformların Karşılıklı Tesisleri". *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul*, 28-30.VI.1989. İstanbul, 1990, 107-111.
- KURAN (Ercüment). "Tanzimat'ın 150. Yılı Münasebetiyle". *Türk Yurdu*, 9, 28, 1989, 18-19.
- KURAN (Ercüment). "Tanzimat Döneminde Osmanlı Devleti'nde Adli Islahat". *Yeni Türkiye*, II, 10, 1996, 992-994.
- KURAN (Ercüment). "Tanzimat Hareketi'nin Türk Tarihinde Yeri". *Türk Kültürü*, IX, 100, 1971, 283-285.
- KURAN (Ercüment). "Tanzimatın 150. Yılı Münasebetiyle". *Türk Yurdu*, 9, 28, 1989, 18-19.
- KURAN (Ercüment). "Türk Ailesinin Mahiyeti ve Tarihi Gelişmesi". *Milli Kültür*, 53, 1986, 63-66.
- KURAN (Ercüment). "Vakıf Müessesesinin Mahiyeti ve Günümüzde Değerlendirilmesi". *I. Vakıf Şûrası (3-5 Aralık 1985) Tebliğler, Tartışmalar ve Komisyon Raporları*. Ankara, 1986, 9-12.
- KURAT (Akdes Nimet). "Avrupa Arşivleri ve Kütüphanelerinde Tarihimizi İlgilendiren Bazı Vesikalar ve Kaynaklar". *III. Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 661-676.
- KURDAKUL (Necdet). "Tanzimat Dönemi'nin Gereğince Tanınmayan Düşünürü Mehmet Sadık Rifat Paşa". *Tarih ve Toplum*, 12, 71, 1989, 56-62.
- KURDAKUL (Necdet). *Tanzimat Dönemi Basınında Sosyo Ekonomik Fikir Hareketleri*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- KURŞUN (Zekeriya). "Haşimiler". *TDV İslam Ansiklopedisi*.
- KURŞUN (Zekeriya). "Said Paşa'nın Kitab-i Resmiye Hakkında Bazı Mülahazaları". *Osmanlı-Türk Diplomatîği Semineri (30-31 Mayıs 1994) Bildiriler*. İstanbul, 1995.
- KURT (Günay). "Yazmalar Arasında II". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 181-193.
- KURT (İsmail). *İstanbul Kadılığı 106 Numaralı Ferman Sicilinin Tavsif ve Tablîli*. İstanbul, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KURT (İsmail). "İstanbul Para Vakıfları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 101, 1996, 65-96.
- KURT (Yılmaz). "1572 Tarihli Adana Mufassal Tahrir Defterlerine Göre Adana'nın Sosyo-Ekonomik Tarihi Üzerine Bir Araştırma". *Belleten*, LIV, 209, 1990, 179-211.
- KURT (Yılmaz). *Adana Sancağı Mufassal Tahrir Defteri (M. 1572-980 H.)*. Ankara, 1985. Yüksek Lisans Tezi.
- KURT (Yılmaz). "I. Millerlerarası Osmanlı Tahrir Defterleri Sempozyumu'nun Ardından". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVI, 27, 1994, 287-290.
- KURT (Yılmaz). "Kazan (Sis) Sancağı'nda Kişi Adları". *Türk Kültürü*, XXVIII, 1-2, 1990, 365.
- KURT (Yılmaz). "Kozan (Sis) Sancağı'nda Kişi Adları". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1990, 179-193.
- KURT (Yılmaz). "Kozan (sis) Sancağı'nda Kişi Adları". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 28, 1-2, 1992, 365-378.
- KURT (Yılmaz). "Osmanlı Belgelerinin Dili (Diplomatik Hakkında)". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVIII, 29, 1997, 253-259.
- KURT (Yılmaz). "Osmanlı Tahrir Defterlerinin Onomastik Değerlendirmesine Uygulanacak Metod". *Osmanlı Araştırmaları*, 15, 1995, 45-59.
- KURT (Yılmaz). "Sis (Kazan-Feke) Mufassal Tahrir Defteri Tanıtımı ve Değerlendirilmesi II; Ekonomik Yapı". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, II, 2, 1991, 151-200.
- KURT (Yılmaz). "Sis (Kozan) Sancağı Mufassal Tahrir Defteri Tanıtım ve Değerlendirmesi I". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1, 1990, 271-298.
- KUSHNER (David). "Career Patterns Among The Ulema in the Late Nineteenth And Twentieth Centuries". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T.T.K. Yayınları, 1994, 165-171.
- KUŞDİL (Mustafa). "Belediyecilik Tarihimizin Özgün Bir Belgesi: Kanunname-i İhtisab-ı Bursa". *Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996, 49-59.
- KUT (Günay), BAYRAKTAR (Nimet). *Yazma Eserlerde Vakıf Mübahirleri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1984.
- KUT (Günay). "Edirne-Selimîye Kütüphanesindeki Türkçe Yazmalar Üzerine". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, VII, 201, 255-272.
- KUT (Günay). "İstanbul'daki Yazma Kütüphaneleri". *Tarih Dergisi*, XXVII, 33, 1982, 341-375.
- KUT (Günay). *Tercüman Gazetesi Kütüphanesi Türkçe Yazmalar Kataloğu*. 1. İstanbul, 1989, XIX+415 s.
- KUT (Günay). "Yazmalar Arasında". *Osmanlı Araştırmaları*, 7-8, 1988, 181-198.

- KUTAY (Cemal). *Laurese Karşı Kuşçubaşı*. İstanbul, 1965, 320 s. (Tarih Konuşuyor Serisi: 12).
- KUTLUĞ (Emin). *Üsküdar Şer'iyye Sicili (İstanbul Müftülik Arşivi 6/ 347 Nolu Defter) (1 Ramazan 1124/Safer 1125)*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KUTLUKAN (Şule Aksoy). "Osmanlı Padişah Fermanları Sergisi". *Tarih ve Toplum*, 36, 1986, 31-34.
- KÜÇÜK (Cevdet). *Tanzimat Devrinde Erzurum*. İstanbul, 1975. Doktora Tezi.
- KÜÇÜK (Hasan). *Kaptan-ı Derya Kılıç Ali Paşa*. İstanbul, Yağmur Yay., 1975, 196+3 s.
- KÜÇÜK (Sabahattin). "Latifi Tezkiresi (Tezkiretü's-Şu'ara)'nın Çorum Nüshası". *Türk Kültürü*, XXV, 1, 1987, 50-55.
- KÜÇÜK (Sabahattin). "Latifi Tezkiresinin Çorum Nüshası". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 1988, 279-284.
- KÜÇÜKDAĞ (Yusuf). "Ein Munakehat Defteri der Jahr Hundert Wende". *Osmanlı Araştırmaları*, 7, 1988, 347-359.
- KÜÇÜKKAYA (Gülçin). "Mimar Sinan Dönemi İstanbul-Belgrad Arası Menzil Yapıları Hakkında Bir Deneme". *Vakıflar Dergisi*, 21, 1990, 183-255.
- KÜÇÜKKÖY (İrfan). *II. Mahmud Dönemine Ait İstanbul Kadılığı 154 Nolu Ferman Defterinin İzablı Tablîli*. İstanbul, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KÜEY (Emrehan). *Osmanlı Devri Türk Harflî Basılı Eserler Kataloğu*. İzmir, Akademi Kitabevi, 1992.
- KÜLEKÇİ (Numan). *Enisi'l Uşak*. Habib İdrisi Ecdad Yayınları.
- KÜRKÇÜOĞLU (Kemal Edip). "Kanuni'nin Bali Beğ'e Gönderdiği Hatt-ı Hümayun". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 8, 1-2, 1950, 225-231.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Münşeat Mecmualarının Osmanlı Diplomatiği Bakımından Ehemmiyeti". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-Bildiriler*. İstanbul, 1988, 169-176.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Tuğra". *İslam Ansiklopedisi*. 2. Baskı. İstanbul, 1986, 5-12.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Valide Sultan". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986, 178-187.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat S.). "Mühimme Defterlerindeki Muamele Kayıtları Üzerine". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri, Bildiriler (30 Nisan-2 Mayıs 1986)*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1988.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "1640 Tarihli Es'ar Defteri". *Türk Kültürü*, 229, 1982, 451-455.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "1883'te Osmanlı İmparatorluğuna Verilen Bir Reform Projesi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 82-83-84, 1974, 4-15.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Arz". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 438-440.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Ayak Divanı". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 192-193.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Battal Torbası". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 206.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Berat". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 472-473.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Buyuruldu". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1992, 478-480.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Diplomatik". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 364-366.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Elkab". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 51-54.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Ferman". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 400-406.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Hatt-ı Hümayun". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 485-488.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Hududname". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1998.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "İzmir İhtisab Nezareti Muhasebeleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, 49-144.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Mühimme Defterlerinde Muamele Kayıtları Üzerine". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-Bildiriler*. İstanbul, 1988, 95-112.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Mühimme Defterlerindeki Muamele Kayıtları Üzerine". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-Bildiriler*. İstanbul, 1988, 315-331.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Osmanlı Diplomatiğinde Birbiri Yerine Geçen Belgeler: Arıza-Kaime, Tahricat-Şukka". *Osmanlı-Türk Diplomatiği Semineri, 30-31 Mayıs 1994-Bildiriler*. İstanbul, 1995, 91-112.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Sicil-i Ahval Defterlerini Tamamlayan Arşiv Kayıtları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, s. 141-157.
- LALOR (Bernard A.). "Promotion Patterns of Ottoman Bureaucratic Statesmen from the İale Devri to the Tanzimat". *Güney Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, I, 1972, 77-92.
- LAMPE (Melek Celal). *Les Vieux Senails Des Sultans*. İstanbul, 1959, 83 s.
- LAMPE (Melek Celal). *Le Vieux Serail Des Sultan*. İstanbul, Association des Amis d İstanbul Touring et Automobile Club de Turquie, 1963, 83 s.
- Laurese Karşı Kuşçubaşı ve Özel Örgütün Kuruluşu*. 2. Basım. İstanbul, 1978, 270 s. (Cemal Kutay Kitaplığı: 12).
- LEKESİZ (Hulusi). "Osmanlı İlmiye Gelenegi İçerisinde Ebussuud Efendi". *Tarih Çevresi Dergisi*, 8, 1994, 41-44.
- LEVEND (Agah Sırrı). *Gazavat-nameler ve Mihalöglü Ali Beyin Gazavat-namesi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1956, VIII+392 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XI. Seri Sayı: 8).
- LYBYER (Albert Howe). *Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı İmparatorluğu'nun Yönetimi*. Çeviren: Seçkin CILIZOĞLU. İstanbul, Süreç Yayınları, 1987, 350 s.
- MA' OZ (Moshe). "Intercommunal Relations in Ottoman Syria During The Tanzimat Era: Social and Economic Factors". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 205-210.
- MACİT (Seyit). *1544 Tarihli Humus Evkaf Tahrir Defteri*. Elazığ, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi.
- MACUN (Fulya). *Ankara'nın 19 Numaralı Şer'iyye Siciline Göre Şehir İçindeki Yaşayış, Etkinlikler ve Gelen Fermanların Tablîli*. Ankara,

1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- MADÉLİNE (C. Zilfi). "Bahaeddin Yediylıdız, Institution du Vaqf au XVIIIe siecle en Turquie, étude Socio-Historique, Ankara: Soci-été d'Histoire Turque, 1985, 409 p.". *The American Historical Review*, 96, 1, 1991, 219-220.
- MAKSUDOĞLU (Mehmet). "Zuhur ü'l-Dayat Bi'l-Katre't-cunusi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XIV, 1966, 203-220.
- MANNEH (B. Abu). "The Roots of The Ascendancy of Âli and Fuad Paşa's at The Porte". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 135-144.
- MANNEH (B. Abu). "The Roots of The Ascendancy of Âli and Fuad Paşa's at The Porte (1855-1871)". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1990, s. 135-144.
- MANTRAN (Robert). "Osmanlı Reform Hareketinde Bir Öncü: I. Abdülhamit". Çeviren: Server TANİLLİ. *Tarih ve Toplum*, XIX, 111, 1993, 48-49.
- MANTRAN (Robert). "Prelude Aux Tanzimat: Presse Enseignement, Deux Domaines De Reforme De Mahmut II". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1990, s. 51-54.
- MARDİN (Ebul'ula). *İstanbul Vakıf Katma Suları*. İstanbul, Kenan Basımevi, 1939, 17 s.
- MAYER (A.). *The Buildings of Gaytbay as described in his endowment deed*. London, 1938, X+95 s.
- MCGOWAN (Bruce W.). *Sirem Sancağı*. Ankara, 1983, CXXII+542 s.
- SÜREYYA (Mehmed). *Sicill-i Osmani Yahud Tezkire-i Meşahir-i Osmaniye I*. Hazırlayan: Abdülkadir YUVALI, Mustafa KESKİN. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1996.
- SÜREYYA (Mehmed). *Sicill-i Osmani Yahud Tezkire-i Meşahir-i Osmaniye I-II-IV/1-IV/2*. Hazırlayan: Mustafa KESKİN. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1995.
- SÜREYYA (Mehmed). *Sicill-i Osmani Yahud Tezkire-i Meşahir-i Osmaniye III*. Hazırlayan: Abdülkadir YUVALI, Mecin HÜLAGÜ. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1996.
- SÜREYYA (Mehmed). *Sicill-i Osmani*. I-VI.. Hazırlayan: Nuri AKBAYAR; Çeviren: Seyit Ali KAHRAMAN. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1996.
- MELEK (Z.). "1908 Meşrutiyetinde Kurban Giden Muharrirler". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 34, 1952, 1779-177-8.
- Memduh Bey. "Surre-Name (1335/1916)". Yayınlayan: Münir ATALAR. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 28, 1986, 419-426.
- MEMİŞOĞLU (Hüseyin). "Bulgaristan'da Cemaat-ı İslamiye ve Vakıf Kurumları". *Vakıflar Dergisi*, XXV, 1995, 297-308.
- MEMİŞOĞLU (Hüseyin). "Bulgaristan Müslümanlarının Dini Teşkilatlarını ve Kurumlarını Düzenleyen Nizamname". *Vakıflar Dergisi*, XXIV, 1994, 307-352.
- MENAGE (V. C.). "Sultan II. Murad'ın Yıllıkları". *Tarih Dergisi*, XXVII, 33, 1982, 79-99.
- MERİÇ (Rıfık Melul). "Bir Kaç Mühim Arşiv Vesikası". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 3, 1957, 33-42.
- MERNİSSİ (Fatıma). *Hanım Sultanlar: İslam Devletlerinde Kadın Hükümdarlar*. Çeviren: M. Ali KAYABAL, Filiz NAYIR. İstanbul, Cep Kırıkları, 1992, 213 s.
- MERT (Hamdi). "Osmanlı İdaresinde Şeyhülislamlık Müessesesi ve Önemi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 59, 1989, 61-74.
- MERT (Özcan). "XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Kocabaşı Deyimi, Seçimleri ve Kocabaşılık İddiaları". *Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 401-407.
- MERT (Özcan). "XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Kocabaşı Deyimi, Sicilleri ve Kocabaşılık". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 391-426.
- MEZ (A.). "Ortazaman Türk-İslam Dünyasında Hukuk Meseleleri". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkü*, 9, 54, 1937, s. 415-425.
- MEZ (A.). "Ortazaman Türk-İslam Dünyasında Hukuk Meseleleri". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Ülkü*, 9, 52, 1937, s. 274-284.
- MİROĞLU (İsmet), ve Diğerleri. *90 Numaralı Divan-ı Hümayun Mihimme Defteri*. İstanbul, 1993.
- MİROĞLU (İsmet). "İstanbul Rasathanesine Ait Belgeler". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 3, 1973, 75-83.
- MİROĞLU (İsmet). "Reform Activities on the Ottoman Activities". *Studies on Turkish-Arab Relations*, II, 1987, 183-185.
- MİROĞLU (İsmet). "Türk-İslam Dünyası'nda Vakıfların Yeri". *II. Vakıf Haftası 3-9 Aralık 1984: Konuşmalar ve Tebliğler*. Ankara, Renk Ofset Matbaacılık, 1985, 122-124.
- MOĞOL (Hasan). *Şer'iyye Sicillerine Göre XIX. Yüzyılın İlk Yarisında Antalya*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- MOĞOL (Hasan). "XIX. Asrın İlk Yarisında Antalya'da Vakıf Müessesesi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 83, 1993, 189-199.
- MOMCILO D. (Savic). "Quelques Moments D'emancipation Des Slaves Du Sud Dans L'empire Ottoman Entre 1839 et 1867". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 389-394.
- MORAUX (Paul). *Bibliothèque de la Societe Turque d'Histoire, Catalogue des Manuscrits Grecs (Fonds du Syllogos)*. Ankara, 1964, XXIV+265 s.
- MOUELHY (İbrahim). *Etude Documentaire, Organization et Fonctionnement en Egypte 1517-1917*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989.
- Muallim Cevdet. "Sivas Darüşşifası Vakfiyesi ve Tercemesi". *Vakıflar Dergisi*, I, 1-2, 1938, 35-38.
- Muallim Naci. *İslahat-ı Ebediyye*. İstanbul, A. Asaduryan Mat., 1307, 238 s.
- MUHTAR (Ahmet). *İntak-ı Hak*. Hazırlayan: Mehmet CEMALETİN. İstanbul, 1926, 28 s.
- Muhtasar Türkiye Tarihine Zeyl: Tanzimat Devri İle Ondan Sonraki Yirminci Asırda Türkiye*. 1. Kısım. İstanbul, Cumhuriyet Basımevi, 1946, 191 s.
- MUMCU (Ahmet). "Hukukçu Gözüyle Mustafa Reşid Paşa ve Tanzimat". *Mustafa Reşid Paşa ve Dönemi Semineri, Bildiriler*. Ankara, 13-14 Mart 1984. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1987, 39-48.
- MUMCU (Ahmet). *Osmanlı Devletinde Siyasetin Kayı*. Ankara, Hukuk Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1963, XXIII+260 s. (Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınlarından No: 180).
- MUMCU (Ahmet). *Osmanlı Hukukunda Zulüm Kavramı*. 2. Basım. Ankara, 1985, XIX+72 s. (Birey ve Toplum Yayınları Toplumsal Araştırmalar Dizisi: 1).
- MUMCU (Ahmet). *Osmanlı Hukukunda Zulüm Kavramı (Deneme)*. Ankara, Hukuk Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1972, XVI+72 s. (Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları No: 307).
- MUMCU (Ahmet). *Tarih Açısından Türk Devriminin Temelleri ve Gelişimi*.

8. Baskı. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1938, XIX + 224 s.
- MURPHEY (Rhoads). "Dördüncü Sultan Murad'a Sunulan Yedi Telhis". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1095-1099.
- MURPHEY (Rhoads). "Reflections on Ottoman Tribal Policy As Recorded in the Eighteenth Century Law Court Records of Aleppo". IX. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 945-953.
- MURPHEY (Rhoads). "The Veliyyuddin Telhis: Notes on the Sources and Interrelations Between Koçi Bey and Contemporary Writers of Advice to Kings". *Belleten*, XLIII, 171, 1979, 547-572.
- Mustafa Âli, Mustafa Âli. *Halatî'l-Kabire Mine'l-adatî'z-zabire*. Sadeleş-tiren: Orhan Şaik GÖKYAY. Ankara, 1984, 158
- Mustafa Fevzi. *Mecelle-i Ahkam-ı Adliye*. İstanbul, Hukukiye, 1328.
- Mustafa Reşid Paşa ve Dönemi Semineri, *Bildiriler*. Ankara, 13-14 Mart 1984. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1987, 131 s.
- MUTAF (Abdülmedid). "Osmanlı Arşivindeki Ayniyat Defterleri". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 385-392.
- NAGATA (Yuzo). "16. Yüzyılda Manisa Köyleri, 1531 Tarihli Saruhan Sancağına Ait Bir Tahrir Defterini İnceleme Denemesi". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 32, 1979, s. 731.
- NAGATA (Yuzo). "Manisa Şer'i Mahkeme Sicil Defterlerinden Birkaç Noc". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 285-296.
- NAGATA (Yuzo). "XVI. yüzyılda Manisa Köyleri 1351 Tarihli Saruhan Sancağına Ait Bir Tahrir Defterini İnceleme Denemesi". *Tarih Dergisi*, 32, 1979, 731-758.
- NALBANDOĞLU (Ayhan). "Fatma Sultan'ın Yüreklere Parçalayan Fer-yadı". *Tarih Hazinesi*, 3, 1950, 113-115.
- NAMLI (Tuncer). *Tanzimat ve Sonrası Dönem Kanunlaştırmaları Karşısın-da İslam Alimlerinin Aldığı Tavr ve Bunun Neticeleri*. Kayseri, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- NİHAT (Halil). "Tanzimat Edebiyatında Hakiki Müceddic". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 597-697.
- Nusretname. II. Cilt 2. Fasikül. İstanbul, 1969, 186-437 s.
- NUTKU (Emrullah). "Türk Denizcilerinin Atlantik Harekatı Hakkın-da Kanıtlar". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1571-1580.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Fütuvvetname". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam An-siklopedisi*. İstanbul, 1990.
- ÖCALAN (Hasan Basri). *B 97 / 302 Nolu Bursa Şer'iyye Siciline Göre Bur-sa'da Hayat (Sosyal ve Dini)*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Te-zi. Marmara Üniversitesi.
- ÖCALAN (Hasan Basri). "Şer'iyye Sicillerine Göre Bursa'da Sosyal Ha-yat (XVII. Yüzyıl)". *Bir Masal'da Bursa*. İstanbul, 1996, 83-91.
- ÖGRETEK (Ahmet). *Nizam-ı Cedid'e Da'ir Islahat Layihaları*. İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- OĞUZ (Mustafa). *59 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicili (H. 1062/M. 1652) Transkripsiyon ve Değerlendirme*. Kayseri, 1998. Yüksek Lisans Te-zi. Erciyes Üniversitesi.
- OĞUZ (Süleyman). *Osmanlı Vilayet İdaresi ve Doğu Rumeli Vilayeti 1878-1885*. Ankara, Eğitim Fakültesi Gazi Üniversitesi, 1986, XI-II+226 s. (1 Harita). (Gazi Üniversitesi Yayın No: 85; Gazi Eği-tim Fakültesi Yayın No: 11).
- OĞUZ (Süleyman). *Osmanlı Vilayet İdaresi ve Doğu Rumeli Vilayeti* (1878-1885). 2. Basım. İstanbul, 1987, XII+226 s. (1 Harita).
- OĞUZOĞLU (Yusuf). "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Katologuna Doğru". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIV, 25, 1982, 343-361.
- OĞUZOĞLU (Yusuf). "Şer'iyye Sicillerinin Toplu Katologuna Doğru". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIV, 25, 1981, 343-360.
- OĞUZOĞLU (Yusuf). "Tanzimat Öncesinde Osmanlı Tebaasının Can-Mal ve Irz Güvenliği Nasıl Sağlanıyordu?". *Tanzimat'ın 150. Yıl-dönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 263-266.
- OĞUZOĞLU (Yusuf). "XVII. Yüzyılda Karaman Beylerbeyi ve Müte-sellimlerine İlişkin Bazı Bilgiler". *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1981, 93-100.
- OK (Murat Paşa). *Ondokuzuncu yüzyıl İslam Hukukçuları*. Samsun, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- OKANDAN (Recai G.). "Amme Hukukumuzda Tanzimattan Evvelki Devrin Anahatları". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmu-ası*, 11, 3-4, 1945, s. 36-65.
- OKANDAN (Recai G.). "Amme Hukukumuzda Tanzimat Devri". *Tan-zimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 97-128.
- OKANDAN (Recai G.). *Amme Hukukumuzun Ana Hatları: I: Osmanlı Devletinin Kuruluşundan İnkırazına Kadar*. 3. Basım. İstanbul, İs-tanbul Üniversitesi Yayınları, 1959, 500 s. (İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 369 Hukuk Fakültesi No: 83).
- OKANDAN (Recai G.). *Amme Hukukumuzun Ana Hatları: I: Osmanlı Devletinin Kuruluşundan İnkırazına Kadar*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1957, 500 s. (İstanbul Üniversitesi Yayın-ları No: 369 Hukuk Fakültesi No: 83).
- OKANDAN (Recai Galip). *Amme Hukuku Tarihimizde Tanzimat Devri-nin Karakteristik Vassıfları*. Ankara, 1940.
- OKAY (Cüneyd). "Harem Ağalar Teavün Yurdu". *Toplumsal Tarih*, 8, 43, 1997, 48-49.
- ÖKE (Mim Kemâl). "Tanzimat ve Azınlık Reformu". *Hürriyet Gösteri Eki*, 108, 1989, 18-21.
- OKKA (Sevinç). *İslam Hukuku ve Osmanlı Uygulamasında Devlete İsyen Suçu*. Konya, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sos-yal Bilimler Enstitüsü.
- OKSAY (Ünsal). "Sahi, Bizde "Tanzimat" Diye Birşey Yapılmışmıydı?". *Hürriyet Gösteri Eki*, 108, 1989, 13-14.
- SUNGURBEY Ömer Hilmi Efendi, (İsmet). *Eski Vakıfların Temel Kita-bı..* İstanbul, 1978, LXVII+728 s.
- ONAR (Siddık Sami). *Idare Hukukunun Umumi Hususları*. İstanbul, Ma-arif Basımevi, 1952, 1406 s.
- ÖNDER (Ali Rıza). "Müftü Abdürrauf Efendi (1871-1926)". *Kemalist Ülkü*, 22, 256, 1990, 19-21.
- ÖNDER (Mehmet). "Seydişehir'de Seyyid Harun Külliyesi Vakıfları ve Banisi". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 13-29.
- ÖNER (Necati). "Tanzimattan Sonra Türkiye'de İlim ve Mantık Anla-yışı". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VII, 1958-1959, 131-177.
- ÖNER (Necati). *Tanzimattan Sonra Türkiye'de İlim ve Mantık Anlayışı*. Ankara, 1957. Doktora Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversi-tesi.
- ÖNERTOY (Olca). *Tanzimat Döneminde Edebiyat Anlayışı*. Konya, Sel-çuk Üniversitesi, 1981, 101 s. (Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 2).

- ONGAN (Halit). *Ankara'nın İki Numaralı Şer'iye Sicili*. Ankara, 1974.
- ONGAN (Halit). "Ankara Şer'iye Mahkemesi Sicillerine Kayıtlı Vakfiyeler". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 213-223.
- ONGUNSU (A. Hamit). "Âli Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 335-340.
- ONGUNSU (A. Hamit). "Tanzimat ve Amillerine Umumi bir Bakış". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 1-12.
- ÖNLAR (Zafer). "XV. Yüzyıl Hakimlerinden Sabuncuoğlu Şerafaddin'in "Mükerrabname" Adlı Eseri". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 1, 1, 1987, 169-190.
- ONUR (Vedat). *Tanzimat Devri'nin Büyükle ve Unutulmaz Devlet Adamları*. Ankara, Başnur Matbaası, 1964, 125 s.
- ORAL (M. Zeki). "Aksaray'ın Tarihi Önemi ve Vakıfları". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 223-241.
- ORGUN (Zarîf). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Tuğ ve Sancak". *Tarih Vesikaları*, 4, 1942, 245-255.
- ORGUN (Zarîf). *Osmanlı İmparatorluğunda Tuğ ve Sancak*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1942, 20 s.
- ORGUN (Zarîf). "Selim II'nin Kapudan-ı Derya Kılıç Ali Paşa'ya Emirleri". *Tarih Vesikaları*, 2, 10, 1942, 325-334.
- ORGUN (Zarîf). "Şehzade Ahmed'in Yalalara Verdiği Ahidname". *Tarih Vesikaları*, 2, 9, 1942, 166-167.
- ORHONLU (Cengiz). "Bir Türk Kadısının Yazdığı Actina Tarihi (Tarih-i Medinetü'l-hükema)". *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 2, 3, 1973-1974, 119-136.
- ORHONLU (Cengiz). "Derviş Abdullah'ın Darüssaade Ağaları Hakkında Bir Eseri, Risale-i Teberdariye fi Ahval-i Darüssaade". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı Armağanı*. Ankara, 1976, 225-249.
- ORHONLU (Cengiz). "Gemicilik". *Türkiyat Mecmuası*, XV, 1969, 157-169.
- ORHONLU (Cengiz). "The History of Athenes (Tarih-i Medinetü'l Hükema) Written by Turkish Kadı". *Actes du IIe Congrès International des Etudes du Sud-Est Européen Athenes, 7-13 Mai 1970*. Atina, 1972, 529-533.
- ORHONLU (Cengiz). "Observations on Reforms in Turkey". *Journal of Regional Cultural Institute*, VII, 1, 1974, 5-14.
- ORHONLU (Cengiz). "Seydi Ali Reis". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 1, 1970, 39-50.
- ORHONLU (Cengiz). "Hint Kaptanlığı ve Piri Reis". *Belleten*, XXXIV, 134, 1970, 235-254.
- ORHONLU (Cengiz). "Turkish Archival Sources on Ethiopia". *IV. Congresso Internazionale di Studi Etiopici, Roma, 10-15 Aprile 1972*. Roma, 1974, 455-462.
- ÖRİK (Nahid Sırrı). "Osmanlı Hanedanı Kadın Azasından Gidenler ve Gelecek Olanlar". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 34, 1952, 1782-1786.
- ÖRİK (Nahid Sırrı). "Son Damatlar". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 25, 1952, 1212-1215.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Tarih Vesikaları". *Çımaraltı Mecmuası*, 33, 1942, 10-11.
- ORTAYLI (İlber). "Anadolu'da XVI. yy'da Evlilik İlişkileri Üzerine Bazı Gözlemler". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 33-40.
- ORTAYLI (İlber). "Anadoluda XVI. Yüzyılda Evlilik İlişkileri Üzerine Bazı Gözlemler". *Osmanlı Araştırmaları*, 16, 1996, 33-40.
- ORTAYLI (İlber). "II. Abdülhamid Devrinde Taşra Bürokrasisinde Gayrimüslimler". *Sultan II. Abdülhamid ve Devri Semineri*, 27-29 Mayıs 1992. İstanbul, 1994, 163-171.
- ORTAYLI (İlber). "Mahalli İdare Geleneği: Abartma ve Gerçek Üzerine". *Türkiye Günlüğü*, 26, 1994, 5-7.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı Kadısı: Tarihi Temeli ve Yargı Görevi". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 3, 30, 1975, 117-128.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı Kadısının Taşra Yönetimindeki Rolü Üzerine". *Anme İdaresi Dergisi*, 9, 1976, 95-107.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı Konçlaryasında Reform: Tanzimat Devri Osmanlı Diplomatasının Bazı Yönleri". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri, Bildiriler (30 Nisan-2 Mayıs 1986)*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1988.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı Şehirlerinde Mahkeme". *Prof. Dr. Bülent Nuri Esen Armağanı*. Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1977, 245-264 s.
- ORTAYLI (İlber). "Ottoman Family Law And State In The Nineteenth Century". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1, 1990, 321-332.
- ORTAYLI (İlber). "Prevesa During the Tanzimat Era (1864-1895)". *Belleten*, LXII, 233, 1998, 147-156.
- ORTAYLI (İlber). "Şehrin Yönetimine Hiç Katılmamış Bir Halk. Bizans'tan Osmanlı'ya Kalan Miras". İstanbul, 8, 1994, 129-132.
- ORTAYLI (İlber). *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Yerel Yönetim Geleneği*. İstanbul, Hil Yayınları, 1985, 222 s.
- ORTAYLI (İlber). "Tanzimat Bürokratları ve Metternich". *Prof. Febmi Yavuz'a Armağan*. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1983, 361-367.
- ORTAYLI (İlber). "Tarihatlar ve Tanzimat Dönemi Osmanlı Yönetimi". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 221-288.
- ORTAYLI (İlber). "Türk Belediyesinin Denetim Yekkesinin Tarihi Gelişimi ve Günümüzdeki Durumu". *Anme İdaresi Dergisi*, 6, 4, 1973, 95-107.
- ORTAYLI (İlber). "Ulema Semtlerinde Gezinti". *Tarih ve Toplum*, 5, 30, 1986, 36-42.
- Osmanlı-Türk Diplomatığı Semineri*, 30-31 Mayıs 1994-Bildiriler. İstanbul, 1995.
- Osmanlı-Türk Diplomatığı El Kitabı-Handbook of Ottoman-Turkish Diplomats*. Çeviren: Andrew S. EHRENKREUTZ. İstanbul, 1993, 257 s.
- Osmanlı Beyliği (1300-1389)*. Editör: Elisabeth ZACHARİADOU; Çeviren: Gül Çağalı GÜVEN, İsmail YENGÜZ, İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, XVI+277 s.
- Osmanlı Deniz Haritaları Ali Macar Reis Atlası*. İstanbul, Marmara Bank, 1992, 159 s.
- Osmanlı Devlet Düzenine Ait Metinler: Kitab-ı Müstetab*. 2. Basım. I. Yayınlayan: Yaşar YÜCEL. Ankara, 1983, XXXI+47+77 s.
- Osmanlı devlet düzenine ait metinler*. 3. Adana, Ankara Üniversitesi, 1974.
- Osmanlı Devleti Düzenine Ait Metinler (Kitab-ı Müstedat)*. Yayınlayan: Yaşar YÜCEL. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1974, XXXII+47+77 s. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğ. Fak. Yayınları No: 216).
- Osmanlı Devletinde Adliye Teşkilatı ve Fonksiyonları: Şer'iye Sicilleri, Mahiyeti, Toplu Kataloğu ve Seçme Hükiimler*. I. İstanbul, 1988, VIII+360 s.

- Osmanlı Fermanları*. İstanbul, T.C. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1992, 206 s.
- "Osmanlı Mahkeme Kararlarından Örnekler". *Tarih ve Toplum*, VI, 31, 1986, 8.
- "Osmanlı Mahkeme Kararlarından Örnekler". *Tarih ve Toplum*, VI, 32, 1986, 45.
- Osmanlı Padişah Fermanları (Osmanlı Padişah Fermanları Sergi Kataloğu, İstanbul 19 Eylül-18 Ocak 1986)=Imperial Ottoman Fermans*. Haz. ve Yayınlayan: Ayşegül NADİR. London, 1986, 1-175
- Osmanlı Tarihine Ait Belgeler, Telbisler: 1579-1607*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1970, XXIX+19+15 s.
- Osmanlılar'da Divan-Bürokrasi-Abkam:II.Bayezid Dönemine Ait 906/1501 Tarihli Abkam Defteri*. Hazırlayan: Feridun EMECEN, İlhan ŞAHİN. İstanbul, 1994.
- ÖZ (Baki). *Alevilikle İlgili Osmanlı Belgeleri:Fermanlar, Beratlar*. İstanbul, Can yayınları, 1995.
- ÖZ (Mehmet). "Gelenekçi İslahat Düşüncesine Göre Osmanlı Toplum ve Devlet Düzenindeki Çözülmenin Mahiyeti". *Türk Yurdu*, 44, 1991, 49-52.
- ÖZ (Mehmet). *Osmanlı'da Çözülme ve Gelenekçi Yorumcuları: XVI.yüzyıldan XVIII.yy başlarına*. İstanbul, Dergah Yayınları, 1997, 124 s. (Tarih Dizisi: 16).
- ÖZ (Mehmet). "Tahrir Defterlerine Göre Vezirköprü Yöresinde İskan ve Nüfus (1485-1576)". *Belleten*, LVII, 219, 1994, 509-537.
- ÖZ (Tahsin). *Arşiv Kılavuzu*. 2. İstanbul, 1938-1940.
- ÖZ (Tahsin). *Fatih'in Vakfıyesi*. İstanbul, 1935, 149 s.
- ÖZ (Tahsin). "Selim III'ün Sır Katibi Tarafından Tutulan Ruzname". *Tarih Vesikaları*, 3, 15, 1949, 183-199.
- ÖZ (Tahsin). "Selim III'ün Sır Katibi Tarafından Tutulan Ruzname". *Tarih Vesikaları*, 3, 14, 1944, 102-116.
- ÖZ (Tahsin). "Selim III'ün Sır Katibi Tarafından Tutulan Ruzname". *Tarih Vesikaları*, 3, 13, 1945, 16-36.
- ÖZ (Tahsin). "Yemen Fatih-i Sinan Paşa Arşivi". *Belleten*, X, 37, 1946, 171-193.
- ÖZBARAN (Salih). "Galata Tersanesinde Gemi Yapımcıları, 1529-1530". *Giiney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 8-9, 1980, 97-102.
- ÖZBARAN (Salih). "Galata Tersanesinde Yapımcıları 1519-1530". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Giiney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 8-9, 1979-1980, s. 97-102.
- ÖZBARAN (Salih). "Portekiz Devlet Arşivi Torredo Tombo'nun XVI. Yüzyıl Osmanlı Tarihi İçin Önemi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 1, 1970, 57-62.
- ÖZBARAN (Salih). "XVI. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğu İle İlgili Portekizce Kaynaklar". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1021-1026.
- ÖZBARAN (Salih). "XVI. Yüzyılda Basra Körfezi Sahillerinde Osmanlılar: Basra Beylerbeyliğinin Kuruluşu". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 25, 1971, s. 51.
- ÖZBARAN (Salih). "XVI. Yüzyılda Basra ve Lahsa Eyaletlerinde Osmanlı Mali Uygulamaları". *Tarih ve Toplum*, 65, 1989, 262-264.
- ÖZBAY (Rahmi Deniz). *Ondokuzuncu Yüzyılın İkinci Yarısında Osmanlı Maliyesi*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ÖZBEK (Mehmet). 88 *Nolu Kayseri Şer'iyye Sicili H. 1089-1090/M. 1678-1679*. Kayseri, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- ÖZBİLGİN (Erol). *Osmanlı Hukukunun Yapısı*. İstanbul, 1985.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Altı Bölük". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, 531.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Asesbaşı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 464.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Atmacacıbaşı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 82.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Baba Cafer Zindanı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 366-367.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Bahname". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 489-490.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Bayraktar". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 255.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Bedergah". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 255.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Binbaşı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 179-180.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Birun". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 205.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Bölük". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 323-335.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Bostancı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 308-309.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Bostancıbaşıların Beledi Hizmetleri ve Bostancıbaşı Defterlerinin İstanbul'un Toponomisi Bakımından Değeri". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1989, s. 31-38.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Dergah-ı Ali". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 174.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Esame". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 355-356.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Eşik Ağası". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 462-463.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Eşkinci". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 469-471.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Fatih Devri Kanunlaştırma Hareketleri". *İstanbul Armağanı, Fetih ve Fatih*. İstanbul, 1995, 153-160.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Fatih Devri Kanunlaştırma Hareketleri". *İstanbul Armağanı, Fetih ve Fatih*. İstanbul, 1995, 153-161.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Gedikli". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 548-549.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Gulam". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 184.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Gureba Bölükleri". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 201-202.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Harbiye Nezareti". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 119-120.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Haseki". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 368-369.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Hassa". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 394-395.

ÖZCAN (Abdülkadir). "II. Abdülhamid Devriyle İlgili Yeni Bir Kaynak: Mabeyn Katiplerinden Mehmed Tefvik Bey'in Hatıraları". *Sultan II. Abdülhamid ve Devri Semineri*, 27-29 Mayıs 1992-Bildiriler. İstanbul, 1994, 29-33.

ÖZCAN (Abdülkadir). "II. Mahmud ve Reformları Hakkında Bazı Gözlemler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 10, 1995, 13-41.

ÖZCAN (Abdülkadir). "II. Mahmut ve Reformları Hakkında Bazı Gözlemler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 10, 1995, 13-41.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Osmanlı Dönemi Kayseri Ulemasından Birkaç Sıma". *II. Kayseri ve Yöresi Tarihi Sempozyumunu Bildirileri* 16-17 Nisan 1998. Kayseri, 1998.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Osmanoğulları Hakkında Bazı "Varsayımlar"a Dair". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 55, 1988, 201.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Şehid Ali Paşa'ya İfade Edilen "Talimat-name" ye Dair". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 191-203.

ÖZCAN (Abdülkadir). "Tanzimat Döneminde Öğretmen Yetiştirme Meselesi". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1992, 441-474.

ÖZCAN (Besim). "III. Selim Devri İslahat Layihaları". *Tarih ve Medeniyet*, 19, 1995, 27-28.

ÖZCAN (Besim). *İslahatlarla İlgili III. Selim'e Sunulan Layihalar (Tatarcık Abdullah Efendi Layihası)*. Erzurum, 1985. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Edebiyat Fakültesi.

ÖZCAN (Besim). "Kaptan-ı Derya Mahmud Paşa". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 6, 1990, 151-163.

ÖZCAN (Besim). "Tatarcık Abdullah Efendi ve İslahatlarla İlgili Layihası". *Türk Kültürü*, XXV, 1, 1987, 55-65.

ÖZCAN (Besim). "Tatarcık Abdullah Efendi ve İslahatlarla İlgili Layihası". *Türk Kültürü*, 1, 1987-1988, 55-64.

ÖZCAN (Mustafa). "Hürrem Sultan'ı Anlatan Oyunlar". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 1992, 1-24.

ÖZÇELİK (Selahattin). "Ayдын Vilayeti Donanma Cemiyeti". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 6, 1991, 115-158.

ÖZÇELİK (Selahattin). *Donanma-yı Osmani Muavenet-i Milliye Cemiyeti*. Ankara, 1984. Bilim Uzmanlığı Tezi.

ÖZÇELİK (Selahattin). *Donanma Cemiyeti*. Ankara, 1987. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.

ÖZDAĞ (Muzaffer). "Tanzimat'ı Hazırlayan, Zaruri Kılan Şartlar Başarısız Kılan Sebepler". *Milli Kültür*, 69, 1990, 30-32.

ÖZDAĞ (Muzaffer). "Tanzimatı Hazırlayan Zaruri Kılan Şartlar, Başarılı Olmasını, Amacına Ulaşmasını Engelleyen Sebepler". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 29-60.

ÖZDAMAR (Mustafa). "Vakfetmek". *Vakıflar Dergisi*, XIX, 1985, 3-11.

ÖZDEĞER (Hüseyin). "I. Sultan Selim Kanunnamesi ve Tahlili". *Türk İktisat Tarihi Yıllığı*, 1, 1988, 129-175.

ÖZDEĞER (Hüseyin). "XVI. Yüzyıl Tahrir Defterlerine Göre Antep'in Sosyal ve Ekonomik Durumu". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 16, 1982, 5-116.

ÖZDEMİR (Rifat). *170 Nolu Ankara Şer'iyye Sicili*. Ankara, 1979. Yüksek Lisans Tezi. D.T.C.F. Ankara Üniversitesi.

ÖZDEMİR (Rifat). "Çeşitli Osmanlı Kanunnamelerinin Mukayesesi ve Uygulaması Üzerine Bazı Bilgiler". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 1988, 125-153.

ÖZDEMİR (Rifat). "Şeriye Sicillerinin Toplu Kataloğuna Doğru". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 1, 1, 1987, 191-198.

ÖZDEN (Gani). "Çeşitli Dönemlerde Osmanlı Tersaneleri". *Askeri Tarih Bülteni*, 27, 1989, 23-36.

ÖZDEN (Gani). "Kaptan-ı Derya Mezemorta Hüseyin Paşa ve Hazırladığı Bahriye Kanunnamesi Üzerinde Yapılan Kısa Bir İnceleme". *Askeri Tarih Bülteni*, 27, 1989, 63-68.

ÖZDEN (Gani). "Osmanlı İmparatorluğu Deniz Kuvvetlerinin Üst Düzey Komutanları". *Askeri Tarih Bülteni*, 30, 1991, 1-6.

ÖZEĞE (Seyfettin). *Eski Harflerle Basılmış Türkçe Eserler Kataloğu*. İstanbul, 1971-1973.

ÖZERGİN (M.Kemal). "Sultan Kanuni Süleyman Han Çağına Ait Tarih Kayıtları". *Araştırma Dergisi*, 3, 1971, 61-130.

ÖZIRMAK (Yasemin). *Tahrir ve Evkaf Defterlerine Göre Kayseri Vakıfları*. Ankara, 1998. Yüksek Lisans Tezi.

ÖZKAN (İsa). "Yeni Bir Nasreddin Hoca Yazması". *I. Uluslararası Nasreddin Hoca Bilgi Şöleni*. İzmir, 1996, 9.

ÖZKAN (Mehmet). *Barbaros Hayrettin Paşa'nın Türk Denizcilik Tarihindeki Yeri*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi.

ÖZKAYA (Yücel). "Bolu İle İlgili Belgeler". *Çelebi*, 38, 1966, 18-22.

ÖZKAYA (Yücel). "Canikli Ali Paşa". *Belleten*, XXXVI, 144, 1972, 483-525.

ÖZKAYA (Yücel). "Canikli Ali Paşa'nın Risalesi: Tedabirü'l-Gazavat". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, VII, 12-13, 1973, 119-193.

ÖZKAYA (Yücel). "III. Selim'in Devlet Yönetimi İle İlgili Hatt-ı Hümayunları". *X. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1993, 1481-1486.

ÖZKAYA (Yücel). "III. Selim'in Devlet Yönetimi İle İlgili Hatt-ı Hümayunları". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1481-1486.

ÖZKAYA (Yücel). "III. Selim'in İmparatorluk Hakkında Bazı Hatt-ı Hümayunları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 47, 1987, 73-84.

ÖZKAYA (Yücel). "III. Selim'in İmparatorluk Hakkındaki Bazı Hatt-ı Hümayunları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 47, 1987, 73-84.

ÖZKAYA (Yücel). "III. Selim'in İmparatorluk Hakkındaki Bazı Hatt-ı Hümayunları, II. Belgeler". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1, 1990, 333-354.

ÖZKAYA (Yücel). "Osmanlı Belgelerinin Dilinin Kritiği". *Bilge Dergisi*, 6, 1995, 40-42.

ÖZKAYA (Yücel). "XVIII-XIX Yüzyılın Sonlarında Tevzi Defterlerinin Kontrolü". *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1981, 135-156.

ÖZKAYA (Yücel). "XVIII. Yüzyılda Çıkarılan Adaletnamelere Göre Türkiye'nin İç Durumu". *Belleten*, XXXVIII, 151, 1974, 445-491.

ÖZORAN (Beria Remzi). "Cumhuriyet İnkılapları ve Kıbrıs Türkleri". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 7-10, 1970-1973, 23-83.

ÖZORAN (Beria Remzi). "Kıbrıs Adasında Bekir Paşa Vakfı". *Türk Kültürü*, 334, 1991, 100-103.

ÖZTUNA (Yılmaz). "Batılı yazarlara göre Fetih ve Fatih". *Tarih ve Medeniyet*, 3, 1994, 15-16.

ÖZTUNA (Yılmaz). *İslam Devletleri Devletler ve Hanedanlar*. 4. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1989-1991-1997.

ÖZTUNA (Yılmaz). *Osmanlı Devleti Tarihi*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.

- ÖZTUNA (Yılmaz). *Osmanlı Haremde Üç Haseki Sultan*. 3. Baskı. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1988, 263 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Osmanlı Padişahlarının Hayat Hikayeleri*. 3. Baskı. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1988, 445 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Osmanlı Soyluluğu". *Tarih ve Medeniyet*, 13, 1995, 18-22.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Osmanlılar'ın Yükseliş Çağında Türk Deniz Teşkilatı". *Türk Kültürü*, XIII, 154, 1976, 298-300.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Osmanlılar'ın Yükseliş Çağında Türk Deniz Teşkilatı". *Türk Kültürü*, XIII, 155, 1976, 298-300.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Osmanlılar'ın Yükseliş Çağında Türk Deniz Teşkilatı". *Türk Kültürü*, XIII, 153, 1976, 298-300.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Şeyhülislam". *Tarih ve Medeniyet*, 18, 1995, 41-49.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "1545 Tarihli Tahrir Defterine Göre Beyrut". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Harput Şer'iyye Sicilleri". *Fırat Havzası Yazma Eserler Sempozyumu*. Elazığ, Fırat Üniversitesi, 1988, 403-424.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Harput ve Yöresi Vakfiyeleri". *Fırat Havzası Yazma Eserler Sempozyumu*. Elazığ, Fırat Üniversitesi, 1988, 237-242.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Osmanlı Döneminde Iskacı Ceninin Yeri ve Hükümü". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, I, 1, 1988, 199-208.
- ÖZTÜRK (Nazif). "Evkaf-ı Hümayun Nezaretinin Kuruluş Tarihi ve Nazırların Hal Tercümeleri". *Vakıflar Dergisi*, XV, 1982, s. 89-101.
- ÖZTÜRK (Nazif). "Evkaf-ı Hümayun Nezaretinin Kuruluş Tarihi ve Nazırların Hal Tercümeleri-II". *Vakıflar Dergisi*, XVII, 1983, 61-79.
- ÖZTÜRK (Nazif). "Evkaf-ı Hümayun Nezaretinin Kuruluş Tarihi ve Nazırların Hal Tercümeleri-III". *Vakıflar Dergisi*, XVIII, 1984, 43-61.
- ÖZTÜRK (Nazif). "Evkaf-ı Hümayun Nezaretinin Kuruluş Tarihi ve Nazırların Hal Tercümeleri-IV". *Vakıflar Dergisi*, XIX, 1985, 61-91.
- ÖZTÜRK (Nazif). *Menşei ve Tarihi Gelişimi Açısından Vakıflar*. Ankara, Feryal Matbaası, 1983.
- ÖZTÜRK (Nazif). *Türk Yenileşme Tarihi Çerçevesinde Vakıf Müessesesi*. Ankara, 1991. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÖZTÜRK (Nazif). "The Wakf: Its Past and Present". *The Foundations of Turkey*. Editör: Zekai BALOĞLU. İstanbul, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1996, 48-53.
- ÖZTÜRK (Nazif). "Yeni Vakıfların Amaç ve Kavramları Üzerine Bazı Düşünceler". *Vakıflar Dergisi*, XXV, 1995, 291-297.
- ÖZTÜRK (Necdet). "İstanbul Arkeoloji Kütüphanesindeki Tarih Yazmaları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 63, 1989, 129-175.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Mabeyn Müsteşarı Ahmet Refik Şemin'in, Romanya Kralına Sultan II. Abdülhamid Tarafından Gönderilen Nişan Takdim Münasebetiyle Aldığı Notlar". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 3, 1987, 107-119.
- ÖZTÜRK (Necdet). *Selatinname 1299-1490*. .
- ÖZTÜRK (Osman). *Osmanlı Hukuk Tarihinde Mecelle*. İstanbul, 1973, XXIV+431 s. (İslami İlimler Araştırma Vakfı Neşriyatı: 1).
- ÖZTÜRK (Said). "Osmanlı İlimiye Teşkilatında Kassamlık Müessesesi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, 393-431.
- ÖZTÜRK (Yücel). *527 Numaralı Küçük Ardahan ve Kars Livaları Tımar İcmal Defteri*. Elazığ, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Fırat Üniversitesi.
- ÖZYILMAZ (Ömer). "Medreselerin Bozulma Sebepleri ve Bunların Islahı Yönünde Yapılan Çalışmalara Kısa Bir Bakış". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, V, 5, 1993, 133-150.
- PALA (Ayhan). "Osmanlı'da Dengeler Üzerine". *Türkiye Günlüğü*, 11, 1990.
- PALA (İskender). "Eski Gemilerimizin Revnaklı İsimleri". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 31-36.
- PALA (İskender). "Kayık Saltanatı-Saltanat Kayığı". *Tarih ve Medeniyet*, 28, 1996, 32-36.
- PALA (İskender). "Osmanlı Gemi İsimleri Lügatçesi". *Deniz Kuvvetleri Dergisi*, 559, 1994, 88-99.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Ermenice Yazma Bir Kaynağa Göre: Bursa'nın 1855 Yılı Büyük Depremi". *Tarih ve Toplum*, 31, 1986, 22-25.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Miladi 401'den İtibaren Şehrimizin Önemli Kışları. Ermeni Kaynaklarına Göre İstanbul'un Şiddetli Kışları". *İstanbul*, 16, 1996, 69-70.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "İkinci Sultan Mahmud'a Dair Ermeni Harfli Türkçe Dört Manzum Mechiye". *Belleten*, LIV, 211, 1991, 1053-1071.
- PARLATIR (İsmail). "Tanzimat Ruhunun Edebiyata Kazandırdığı Değerler". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 553-567.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). *Türklerde Devlet Anlayışı (İmparatorluk Devri 1299-1799)*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1982.
- PAY (Salih). *1060-1070/1059-1060 Tarihli Bursa Şer'iyye Sicili (Analiz ve Değerlendirme)*. Bursa, 1987. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Yayınları.
- PAY (Salih). *1069-1070 / 1659-1660 Tarihli Bursa Şer'iyye Sicili (Analiz ve Değerlendirme)*. Bursa, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi.
- PERGL (Gustav E.). "Napoleon Döneminde Türkiye'de Reformlar". Çeviren: Nusret ÖZSELÇÜK. *Askeri Tarih Bülteni*, 17, 1984, 91-100.
- PETROSYAN (İ.Y.). "XIX. Asır Osmanlı İmparatorluğunda Reform Hareketi: Gelenekler ve Yenilikler". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 21-24.
- PETROSYAN (İ.Y.). "XIX. Asır Osmanlı İmparatorluğunda Reform Hareketi: Gelenekler ve Yenilikler". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1990, s. 21-24.
- Piri Reis Sempozyumu (1-4 Temmuz)*. Çanakkale, 1983.
- Piri Reis. *Denizcilik Kitabı: Kitab-ı Bahriye*. Hazırlayan: Yavuz SENE-MOĞLU. İstanbul, Kervan Yayınları, 1973, 400 s.
- Prof. Dr. Bülent Nuri Esen Armağanı*. Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1977, 618 s.
- Prof. Dr. Reşat Aktaş'a Armağan*. Ankara, 1982, 276 s.
- RAYMOND (Andrea). *Osmanlı Döneminde Arap Kentleri*. Çeviren: Ali BERKTAY. İstanbul, Tarih Vakfı, 1995, 240 s.
- REED (Howard A.). "Ottoman Reform and the Janissaries: The Eşkin-ci Layihası of 1826". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe

- Üniversitesi, 1977, 193-198.
- REED (Howard A.). "Tanzimat ne Zaman Başladı ve Bitti Zamanlaması İle İlgili Görüşler". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 21-25.
- RENDİ (Günsel). *Milli Saraylar Sempozyumu, 15-17 Kasım 1984*. İstanbul, 1985.
- RİZAJ (Skender). "1487 Tarihli Tapu Defterine Göre Viçitrin Sancağı'nın İktisadi ve Sosyal Durumu". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler*. Ankara, 1990, 813-815.
- RİZE (Ekrem). *Hürriyet Abidesinde Söylenen Nutuk: 23 Temmuz 1949*. İstanbul, Alişan Dobra Matbaası, 1949, 14 s.
- RODED (Ruth). "Quantitative Analysis of Waqf Endowment Deeds A Pilot Project". *Osmanlı Araştırmaları*, 7, 1988, 51-76.
- SAFA (Peyami). "Fikir Hürriyeti". *Çınaraltı Mecmuası*, 8, 1941, 12-13.
- SAFFET. *Babryemiz Tarihinden Hülasalar: Osmanlı Denizciliğine Ait Olaylar*. İstanbul, 1329, 79 s.
- SAĞLAM (Abdullah). "Tanzimat Devrinde Halep ve Musul Dolaylarında Aşiretlerin Yol Açtıkları Asayiş Problemleri". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 1993, 243-257.
- SAĞLIK (Şaban). "Bir Tanzimatçı'nın Tanzimat'ı Tenkidi". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8, 1993, 213-243.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bolu'da Eşya Narh Fiatları 1669-1679". *Çele*, 12, 1964, 8-17.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bolu Sancağı İskelelerinde Kalyon ve Kadırğa İnşa Ettirilmesi". *Çele*, 37, 1966, 22-24, 26-2.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bolu Tarihi İle İlgili Buyuruldular". *Çele*, 18, 1964, 9-10.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "İbn-i Nüceyan'ın Rüşvet Hakkındaki Risalesi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 22-23, 1-4, 1966, 691-697.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Muamele-i Şer'iyye". *İktisat Dergisi*, 164, 1978, 10-16.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Ruznamçe". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri, Bildiriler (30 Nisan-2 Mayıs 1986)*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1988, 113-139.
- SAİD HALİM PAŞA. *Fikir Buhranımız*. Sadeleştiren: Hüseyin Rahmi YANANLI. İstanbul, Bedir Yayınları, 1966, 30 s.
- SAİT TALAT. *Orta zaman Denizciliği*. İstanbul, Deniz Matbaası, 1934, 37 s.
- SAK (İzzet). "Şer'iye Sicillerine Göre Kölelerin Milliyet ve Eşkali". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 1994, 377-394.
- SAK (İzzet). *Şer'iye Sicillerine Göre Sosyal ve Ekonomik Hayatta Köleler (17. ve 18. Yüzyıllar)*. Konya, 1992. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- SAKAL (Fahri). *1737-1739 (H. 1149-1152) Tarihli Sinop Şer'iyye Sicili*. Samsun, 1990. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SAKAOĞLU (Necdet). *Anadolu Derebeyi Ocaklarından Köse Paşa Hanedanı*. Ankara, Yurt-Kitap Yayın, 1984, 315 s.
- SAKAOĞLU (Necdet). *Anadolu Derebeyi Ocaklarından Köse Paşa Hanedanı*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 345 s.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Fetva Mecmuaları". *Toplumsal Tarih*, 1, 3, 1994, 47-48.
- SAKAOĞLU (Necdet). "İstanbul Sularına Şehrengiz". *İstanbul*, 8, 1994, 27-44.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Osmanlı Yazmalarından Seçmeler: 17. Yüzyılda Tüccün Haram, İçenler İdamlık ve Cehennemlikti". *Tarih ve Toplum*, 14, 83, 1990, 18-23.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Tanzimat Okulları". *Tarih ve Toplum*, 12, 72, 1989, 26-30.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Toplum Tarihi İçin Zengin Bir Kaynak: Fetva Mecmuaları". *Toplumsal Tarih*, 1, 3, 1994, 47-48.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Vekilharç Masarifat Pusulaları". *Toplumsal Tarih*, IV, 19, 1995, 47-51.
- Salname-i Vilayet-i Kastamonu I, H. 1286 (1869)*. Kastamonu, Kastamonu Valiliği Özel İdare Müdürlüğü, 1998.
- Salname-i Vilayet-i Kastamonu XI, H. 1296 (1879)*. Kastamonu, Kastamonu Valiliği Özel İdare Müdürlüğü, 1998.
- SANÇAR (Nejdet). "Barbaros Hayrettin". *Çınaraltı Mecmuası*, 32, 1942, 8-9.
- SARAÇOĞLU (A. Cemaleddin). *Gazi Gemilerimiz*. İstanbul, 1953, 88 s. (Yığıtler Resmigeçidi No: 1)
- SARAÇOĞLU (A. Cemaleddin). *Türk Deniz Tarihinin Şehamet Destanlarından Gazi Hamidiye'nin Şanlı Maceraları*. İstanbul, 1960, 124 s.
- SARAY (Mehmet). "1878 Türkmen Cumhuriyeti". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 7-10, 1970-1973, 151-154.
- SARAY (Mehmet). "Tanzimatın Menfi Tesirleri Var mıydı veya Batılılaşmayı Doğru Anladık mı?". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 67-72.
- Saray Dedikoduları ve Bazı Maruzat*. Hazırlayan: Turgay ASAF. İstanbul, 1963, 175 s.
- Sarayda Mecnunlar*. İstanbul, 1928, 272 s. (Haftalık Mecmua Neşriyatı: XI)
- SARI (Hüseyin). "Şer'iyye Sicillerine Göre II. Mahmud Döneminde Muddurnu'da Nüfus Hareketleri ve Toplumsal Hayattan Bir Kesit". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 173-208.
- SARI (Nil). "Halk Hekimliğinde ve Osmanlı Tıp Yazmalarında Akıl ve Sinir Hastalıklarının Tedavisi". *II. Milletlerarası Folklor Kongresi*. Bursa, 1981, 429-443.
- SARI (Nil). "Tıp Yazmalarında Balıkla Tedavi". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 57-60.
- SARIALTIN (Ekrem). *Sultan III. Murat'ın Kızı Fatma Sultan Vakfiyesinin Metni ve Transkripsiyonu*. Konya, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- SARICAOĞLU (Fikret). *Hatt-ı Hümayunlarına Göre Bir Padişahın Portresi: Sultan I. Abdülhamid (1774-1789)*. İstanbul, 1997. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- SARICAOĞLU (Mehmet Esat). *İstanbul Kadılığı 334 Nolu Ferman Defterine Göre 1864-1910 Senelerinde Sosyal ve İktisadi Hayata Dair Kararlar*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "Matuz'un Osmanlı Diplomatiğine Önemli Katkısı". *Toplumsal Tarih*, 6, 31, 1996, 63-64.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "Mustafa Hacı Efendi'nin Viyana Sefaret Raporu Üzerine". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 235-253.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "Osmanlı Diplomatiğine Ait Name-i Hüma-

- yun, Ahidname-i Hümayun ve Mektup Tahlilleri". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 219-252
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "V.Scojanov'un Osmanlı Diplomatikası ve Paleografyasının Doğuşu ve Gelişimi Üstüne". *Toplumsal Tarih*, IV, 19, 1995, 58-64
- SAVAŞ (Saim), YÜKSEL (Hasan). *Üveysilikten Bektaşiliğe Kitab-ı Cebbar Kulu*. Sivas, 1997
- SAVAŞ (Saim). "18. Asrın Sonlarında Sivas'ta Kurulan Vakıflar Hakkında Bazı Bilgiler". *Revak*, 1990, 58-65
- SAVAŞ (Saim). "Fetva ve Şer'iye Sicillerine Göre Ailenin Teşekkülü ve Dağılımı". *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*. Ankara, T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1992, 876-897
- SAVAŞ (Saim). "Fetvalar Işığında Osmanlı Sosyal Hayatı Hakkında Bazı Tespitler-II". *Toplumsal Tarih*, 6, 31, 1996, 54-58
- SAVAŞ (Saim). "Fetvalar Işığında: Osmanlı Sosyal Hayatı Hakkındaki Bazı Tesbitler". *Toplumsal Tarih*, 5, 30, 1996, 40-46
- SAVAŞ (Saim). "Fetvaların Işığında Osmanlı Sosyal Hayatı Hakkında Bazı Tespitler". *Toplumsal Tarih*, 30-31, 1996, 40-46, 54-5
- SAVAŞ (Saim). "Osmanlı Aile Hayatına İlişkin Fetvalar". *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*. Ankara, T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1992, 876-897.
- SAVAŞ (Saim). "Sivas Valisi Dağıstani Ali Paşa'nın Muhallefati: XVIII. Asrın Sonunda Osmanlı Sosyal Hayatına Dair Önemli Bir Belge". *Belgeler*, XV, 19, 1993, 249-292.
- SAVAŞ (Saim). "Üveysilikten Bektaşiliğe Kitab-ı Cebbar Kulu". .
- SAVCI (Bahri). "Türkiye'de Reform Hareketlerinin Bir Analizi". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XX, 4, 1966, 105-124.
- SAVCI (Bahri). "Türkiye'de Reform Hareketlerinin Bir Analizi". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XX, 4, 1965, 105-125.
- SAVIC (Momcilo D.). "La vie Politico-Administrative de l'Empire Ottoman reflexe dans l'oeuvre litteraire de Loeuvain Yougoslave lu Andric Vainqueur du Prix Nobel en 1961". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 2837-2852.
- SAYAR (Ahmet Güner). "150. Yılında Tanzimat'a Dair Bazı Düşünceler". *Türkiye Günlüğü*, 8, 1989, 60-63.
- SAYAR (Ahmet Güner). "150. Yılında Tanzimata Dair Düşünceler". *Türkiye Günlüğü*, 9, 1989, 60-63.
- SAYDAM (Abdullah). "Memur-Maaş-Yolsuzluk İlişkisi ve Tanzimat Yönetimi". *Toplumsal Tarih*, 6, 34, 1996, 51-57.
- SAYDAM (Abdullah). "Tanzimat Devri'nde Dobruca'da İskan Faaliyetleri". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 1992, 199-211.
- SAYDAM (Abdullah). "Tanzimatçıların Ağalık ve Beylik Kurumunu Kaldırmaya Yönelik Çabaları". *Toplumsal Tarih*, 2, 10, 1994, 9-13.
- SAZ (Leyla). *Harem'in İçyüzü*. İstanbul, Sıralar Matbaası, 1974, 325 s.
- SCHIFFER (Reinhold). "19. Yüzyıl Gezginlerine Göre Korsanlar ve Haydutlar". *Tarih ve Toplum*, 14, 80, 1990, 52-55.
- SEÇKİN (Recai). *Yargıtay-Tarihçesi, Kuruluş ve İşleyişi*. Ankara, 1967.
- SELÇUK (Firuzan). "Vakıflar, Başlangıcından 18. Yüzyıla Kadar". *Vakıflar Dergisi*, VI, 1965, 21-31.
- SELEN (Hamit Sadi). "Piri Reis'in Şimali Amerika Haritası". *Belleten*, I, 2, 1937, 515-518.
- SELİMOĞLU (İsmail), BAYRAM (Sadi). *İnsanlığın Yüzcakası: Bulgar Mezalimi ve Bulgaristan'daki Vakıf Eserler. Camilerimiz*. Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1989, 48 s.
- SENCER (Muzaffer). "Tanzimat'a Kadar Osmanlı Yönetim Sistemi". *Amme İdaresi Dergisi*, 17, 2, 1984, 21-44.
- SERÇE (Erkan). "Aydın Vilayeti Salname ve İstatistiklerinde Foçateyn Kazası". *Foça Üzerine Yazılar*. İzmir, Foça Belediyesi, 1998.
- SERDENGEÇTİ (Edip). "Amme Hukukumuzun Ana Hatları, Müellifi: Ord. Prof. Dr. Recai G. Okandan". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 22, 4, 1957, s. 480-493.
- SERİN (Rahmi). "Osmanlı Şeyhülislamları". *Türk Tarihinde ve Türk Kültüründe Tokat Sempozyumu* (2-6 Temmuz 1986). Ankara, 1987, 497-506 s.
- SERTOĞLU (Mithat). "Ferhat Paşa ve Hümaşah Sultan". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 33, 1952, 1727-1731.
- SERTOĞLU (Mithat). "İkinci Murad'ın Vasiyetnamesi". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 67-71.
- SERTOĞLU (Mithat). *Muhteva Bakımından Başvekalet Arşivi*. Ankara, 1955, XV+90 s.
- SERTOĞLU (Mithat). "Osmanlı Devleti Zamanında Kurulan Vakıflarda "Mektubiyet" Meselesi ve Bunun Hukuki Durumu". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1981-1982, 713-718.
- SERTOĞLU (Mithat). "Osmanlı Devleti Zamanında Kurulan Vakıflarda Mektubiyet Meselesi ve Bunun Hukuki Durumu". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 713-719.
- SERTOĞLU (Mithat). "Osmanlı Diplomatiği Bakımından Başbakanlık Devlet Arşivi'nde Bulunan Belgelerin İlimi ve Hukuki Değerleri Hakkında Düşünceler". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri* (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-*Bildiriler*. İstanbul, 1988.
- SERTOĞLU (Mithat). "Osmanlı Diplomatiği Bakımından Başbakanlık Devlet Arşivlerinde Bulunan Belgelerin İlimi ve Hukuki Değerleri Hakkında Düşünceler". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri: İstanbul 30.IV.-2.V.1986*. Editör: Mübahat KÜTÜKOĞLU. İstanbul, 1988, 59-69.
- SERTOĞLU (Mithat). "Osmanlı Tarihinin Kaynakları Hakkında Bazı Düşünceler". *Türkiyat Mecmuası*, XII, 1955, 145-154.
- SERTOĞLU (Mithat). "Tanzimat'a Doğru". *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul*, 28-30.VI.1989. İstanbul, 1990, 1-10.
- SEVERCAN (Şefaettin). "Hükümeti Adalet Ayakta Tutar". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 54-56.
- SEVERCAN (Şefaettin). "Mohaç Fetihnemesi". *Tarih ve Medeniyet*, 18, 1995, 34-38.
- SEVGİ (Ahmet). "Aşık Çelebinin Kırk Hadis Tercümesi Üzerine Bir İnceleme". *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1988, 43-54.
- SEVGİ (Ahmet). "Latifi'nin "Enis'ül Fusaha" Adlı Eserinin Muhteva ve Uslubu Üzerine İnceleme". *Türk Kültürü*, XXIV, 1, 1986, 181-197.
- SEVGİ (Ahmet). "Latifi'nin Kayıp Bir Risalesi Enis'ül Fusaha". *Türk Kültürü*, XXII, 1-2, 1984, 120-132.
- SEVGİ (Ahmet). "Latifi ve Subhatü'l Uşşak". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 1992, 47-92.
- SEVİM (Sezai). *Bursa'nın B 118/332 Numaralı Şer'iyye Sicili (Merkezi Yazışmalar: Transkripsiyon ve Değerlendirme) H.1027-1028 M. 1617-*

1619. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- SEVİNÇ (Pervin). 955-982 *Tarihli Osmanlı Beylerbeyi ve Sancakbeyleri Tevhî Defteri*. İstanbul, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- SEYFİOĞLU (Ali Rıza). *Barboros Hayrettin*. İstanbul, 1910.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Sadık Rıfat Paşa ve Avrupa'nın Ahvaline Dair Risalesi". *Liberal Düşünce*, 3, 1996.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri I: Dâ'ire-i Belediyenin Teşkiline ve Me'murlarının Vezâ'ifine Dâ'ir Nizam-nâme". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 4, 6, 1995, 85-102.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri II: Sokaklara Dâ'ir Nizam-nâme". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 5, 1, 1996, 59-70.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri VIII: Tababec-i Belediye Nizamnamesi". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 6, 1, 1997, 80-83.
- SEYYİD MUSTAFA. *İstanbul'da Askerlik Sanatı, Yeteneklerin ve Bilimlerin Durumu Üzerine Risale*. İstanbul, Ana Yayınları, 1986, 131 s.
- SEZER (Hamîyet). "Yeniçeri Ocağının Kaldırılışının Taşraya Yansıması". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIX, 30, 1998, 215-239.
- SİMAVİ (Lütfi). *Osmanlı Sarayının Son Günleri*. İstanbul, Hürriyet Yayınları 539 s. (Hürriyet Yayınları Tarih Dizisi: 2).
- SİNGER (Amy). *Kadılar, Kullar, Kudüslü Köylüler*. Çeviren: Sema BULUTSUZ. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 216 s.
- SİRER (Münir). "Saray Kadınları". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 40, 1953, 2159-2162.
- SİRMA (İ. Süreyya). "II. Abdülhamid'in Hilafeti Hakkında Yazılmış Bir Risale ve Bununla İlgili Kırk Hadis". *Tarih Dergisi*, XXVII, 33, 1982, 375-401.
- SİRMA (İ. Süreyya). *Tanzimat'ın Getirdikleri*. İstanbul, Beyan, 1991, 112 s.
- SİRMA (İ. Süreyya). "Tanzimat Fermanı'nın Tahlili". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 95-105.
- SİRMA (İ. Süreyya). "Yemen Kıtasında Osmanlı Devletine ve Diğer Devletlere Karşı İşyan Eden Aşiretler Dair Bir Vesika". *Atatürk Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 2, 1977, 223-236.
- SİRMA (İ. Süreyya). "Yemen Valisi Osman Nuri Paşa'nın Yolsuzluklarına Dair İmzasız Bir Layiha". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 10-11, 1981, 395-413.
- SİVRİKAYA (İbrahim). "Osmanlı Devleti'nde Hukuk Kaidelerinin Gelişimi ve Tanzimat'dan Sonraki Uygulanışı". *Giney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 1, 1972, 139-146.
- SİYAVUŞGİL (Sabri Esat). "Tanzimat'ın Fransız Efkarı Umumiyesinde Uyandırdığı Akisler". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 747-756.S
- ilahdar Fındıklı Mehmet Ağa. *Nusretname*. II. Sadeleştiren: İsmet PARMAKSIZOĞLU. İstanbul, 1962-1966.
- SOLAKOĞLU (Gönül Budak). "Osmanlı Devlet Örgütü'nün Weberien Açidan İncelenmesi". *Amme İdaresi Dergisi*, 3, 27, 1994, 83-100.
- SÖNMEZ (Ali). 1835-1839 (H. 1251-1255) *Tarihli Çanakkale Şer'iyye Sicilinin Transkripsiyonu ve Sosyo-Ekonomik Tablili*. Çanakkale, 1998. Yüksek Lisans Tezi.
- SÖNMEZ (Tului). "Osmanlı Aydınlarının Saltanata Öğütleri: Nasihatnameler (Yaşar Yücel'in "Osmanlı Devlet Teşkilatına Dair Kaynaklar" Adlı Eseri Üzerine)". *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, XV, 129, 1991, 46-49.
- SONYEL (Salahi). "Tanzimat ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Gayri-Müslim Uyrukları Üzerindeki Etkileri". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1990, s. 339-352.
- SOSYAL (Özer). "XIX. ve XX. Yüzyıllar Osmanlı Siyasal Yaşamının Kütüphane Kurumunu Etkileyen İki Olgusu". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1113-1125.
- SOUCEK (Svat). "Ottoman Naval Policy in the Indian Ocean". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1443-1446.
- SOYSAL (Özer). "XIX. ve XX. Yüzyıllar Osmanlı Siyasal Yaşamının Kütüphane Kurumunu Etkileyen İki Olgusu". *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, 4, 1976, 250-61.
- SOYSAL (Özer). "XIX. Yüzyıl Sonlarında Türk Ulusal Kütüphanesi'ni Kurma Girişimi". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2201-2210.
- STAAB (Robert L.). "The Characteristics of the Timar System in Pasa Livası in the 16 Century: Based on the Examination of the Maliyeden Müdevver Defteri, No.34". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1899-1926.
- STANHOPE (Philip). "Türkiye'de İdari Reform ve Gladstone". Çeviren: Pars TUĞLACI. *Tarih ve Toplum*, 25, 146, 1996, 41-44.
- STOYANOV (Valeri). "Resmi Belge Düzenlenmesi ve Osmanlı Fermanları". Çeviren: Tarkan SEDEN. *Tarih ve Toplum*, X, 55, 1988, 32-35.
- STOYANOVSKI (Aleksandar). "XVII. Yüzyılın Sonuna Kadar Makedonya'nın Osmanlı Hakimiyeti Devrinde İdari Taksimat". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 4-5, 1974, 213-231.
- SU (Kamil). "Eski İstanbul Kütüphaneleri ve Bir İstatistik". *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, 24, 3, 1975, 205-16.
- SUÇESKA (Avdo). "Sarayova'da XVI. Asırda Vakıf Kredileri". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihî Kongresi. Tebliğler (İstanbul 21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 721-726.
- Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri. İstanbul, 1990, 206 s.
- Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri. İstanbul.
- SUNGU (İhsan). "Mekteb-i Maarif-i Adliye'nin Tesisi". *Tarih Vesikaları*, I, 1941-42, 212-225.
- SUNGUR (İhsan). "Tanzimat ve Yeni Osmanlılar". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 777-857.
- SUVLA (Hasan). "Şeyhülislam Karaçelebizade'nin Genç Hizmetkarları". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 23, 1951, 1093-1096.
- SÜME (Mehmet). *42 Numaralı Develi Şer'iyye Sicili H. 1312-1313 (M. 1894-1895)*. Kayseri, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- SÜMER (Faruk). *Karakoyunlular*. Ankara, 1967.S
- ÜMER (Faruk). "Oğuzlar'a Ait Destani Mahiyetteki Eserler". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 17, 3-4, 1959, 359-456.
- SÜMER (Faruk). "Osmanlı Devrinde Anadolu'da Yaşayan Bazı Üçoklu Oğuz Boylarına Mensup Teşekküller". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 11, 1-4, 1952, 437-508.

- SÜMER (Faruk). "Selçuklu Tarihinde İğdişler". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 35, 1985, 9-23. SÜMER (Faruk). "Tarihte Türkmen Asıllı Hanedanlar". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 19-23.
- SÜREYYA (Mehmet). *Sicil-i Osmani*. 1. Hazırlayan: Nuri AKBAYAR, Seyit Ali KAHRAMAN. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.
- SÜREYYA (Mehmet). *Sicil-i Osmani*. 2. Hazırlayan: Nuri AKBAYAR, Seyit Ali KAHRAMAN. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998.
- SÜREYYA (Mehmet). *Sicil-i Osmani*. 4. İstanbul, 1890-1893 GEVİL (Sabri). "Makedonya Meselesi Hakkında Bir Layiha ve Düşünceler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, IV, 1990, 135-69. "Sürre-i Humayun Gönderme Töreni". *Tarih ve Toplum*, 3, 18, 1985, 16-20.
- SÜSLÜ (Mustafa). *20/2 Nolu Kayseri Şer'iyye Sicili H. 1027-1028/M. 1617-1618*. Kayseri, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- ŞAHİN (Hacı Haldun). *Üsküdar Kadılığı 6 / 281 Numaralı Şer'iyye Sicili (1090/ 1679)*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ŞAHİN (İ.). "Vakıf Şehirleri". *Tarih ve Medeniyet*, 3, 1994, 60-63.
- ŞAHİN (İlhan). "Ahi Evran Vakfiyesi ve Vakıflarına Dair". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 1, 1985, 325-474 s.
- ŞAHİN (İlhan). "Ahidname". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1988, 536-540.
- ŞAHİN (İlhan). "Şeyh Süleyman-ı Türkmani Zaviyesinin Vakıflarına Dair". XX. *Ahilik Bayramı Kongresi Tebliğleri*. Ankara, 1984, 57-64 s.
- ŞAHİN (İlhan). "Timar Sistemi Hakkında Bir Risale". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 905-935.
- ŞAHİN (İlhan). "XV ve XVI. Yüzyıllarda Taşra Teşkilatının Özellikleri". XV ve XVI. *Asırları Türk Asrı Yapan Değerler*. İstanbul, 1997, 233-258.
- ŞAHİN (Kemal). "Ankara Melike Hatun Vakıfları". *Vakıflar Dergisi*, 22, 1991, 77-83.
- ŞAHİN (Mustafa). "Beledi Dokuya Belediye Dokuma". *Toplumsal Tarih*, III, 15, 1995, 50-55.
- ŞAKİR (Ziya). "Aslı Hristiyan olan Valide Sultanlar". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 36, 1952, 1906-1910.
- ŞAKİR (Ziya). "Padişahlar Nasıl Evlenirlerdi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 256-260.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut H.). "Fatih Sultan Mehmed'in Galatlara Verdiği Fermanın Türkçe Metinleri". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIV, 25, 1982, 211-225.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut). "II. Selim'in Venedik Cumhuriyeti'ne Verdiği 1567-1573 Tarihli Ahidnameler". *Erdem*, 5, 1986, s. 527-553.
- ŞANLI (S.). "Avrupalılar ve Barbaros". *Tarihten Sesler*, 2, 1943, 9-12.
- Şanlı Yavuz ve Midilli. Çeviren: Mehmet ÇAĞRI, Güray YALVAÇ. İstanbul, Demir Yayınları, 1974 (Demir Yayınları: 1)..
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Türk Saraylarında Cariyelerin Hayatı-Harem-i Hümayun Adetleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 110, 1943, 10-11.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Türklerde Ulema Sınıfı". *Çınaraltı Mecmuası*, 79, 1943, 13-14.
- ŞAPOLYO (Enver Behnan). *Mustafa Reşit Paşa ve Tanzimat Devri Tarihi*. İstanbul, Güven Yayınları, 1945, 200 s.
- ŞEHSUVAROĞLU (Bedi N.). "Osmanlı Padişahları ve Bahnameler". VI. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 423-428.
- ŞEHSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Bezmialem Valide Sultan". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 39, 1953, 2098-2102.
- ŞEHSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Hürrem Sultan ve Sultan Süleyman". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 176-180.
- ŞEHSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Osmanlı Padişahlarının Kılıç Kuşanma Merasimi". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 270-274.
- ŞEHSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Osmanlı Sarayının Bir Muhteşem Düğünü". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 16, 1951, 673-677.
- ŞEHSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Sultan Mecid'in Küçük Kızı Fatma Sultan". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 24, 1951, 1150-1153.
- ŞEHSUVAROĞLU (Yusuf). *Deniz Tarihimize Ait Makaleler*. İstanbul, 1965, V+395 s.
- ŞEKER (Mehmet). *Baş Şehir Tunus'taki Türkçe Kitabeler*. İstanbul, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı, 1994, 56 s.
- ŞEKER (Mehmet). "el-Mahtutaru'l-Arabiyyeti ve Vakfuha fî Mekteb-i Raşid Efendi Bi-Kayseri". *al-Manhal*, 53, 489, 1991.
- ŞEKER (Mehmet). "Fatih Vakfiyesine Göre XV.Yüzyıl Osmanlı Sosyal Yapısı". *Belleten*, 57, 219, 1993, 495-507.
- ŞEKER (Mehmet). "Müslüman Türklerde Sosyal Dayanışma Müessesesi Olarak Vakıflar". *Vakıflar Genel Müdürlüğü 1. Vakıf Haftası 5-11 Aralık 1983 Ankara*. Ankara, 1984, 112-123.
- ŞEKER (Mehmet). "Necip Paşa Kütüphanesinin Vakfiyesi". *Türk Kültüründe Türe Sempozyumu*. Ankara, 1994, 69-76.
- ŞEKER (Mehmet). "Osmanlı Tarihi Hakkında Bilinmeyen Bir Eser, İzmirli Hasan Edip Efendi'nin "Ziyatü'd-Dehr (ve) Cilaü'l-Asr"ı". XII. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1994.
- ŞEKER (Mehmet). "Osmanlı Vakfiyelerinde Çevre Bilinci ve Örnekleri". *Türk Devletleri Arasında İlmî İşbirliği Konferansı*, 22-24. 6. 1992. Lefkoşa, 1992, 514-527.
- ŞEKER (Mehmet). "Vakfiyelerin Türk Kültürü Bakımından Özellikleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 8, 1993, 1-18.
- ŞEN (Gültekin). *69 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicili H. 1069/M. 1658-1659 Transkripsiyon ve Değerlendirme*. Kayseri, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- ŞEN (Murat). *Eski Hukukumuzda Gerçek Kişilerin Hak ve Fîil Ehlîyeti*. Konya, 1998. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ŞENER (Abdulkadir). "Edirne'de Süleyman Paşa Camii Vakfiyesi". *Vakıflar Dergisi*, 11, 1976, s. 7-19.
- ŞENER (Abdulkadir). "Edirne'de Süleyman Paşa Vakfına Ait İki Berat". *Vakıflar Dergisi*, 12, 1978, 113-119.
- ŞENER (Abdullatif). "Tanzimat ve Osmanlı Maliyesi". *Hacettepe Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 8, 2, 1990, 49-76.
- ŞENGÜL (Nuri). *1291 (M.1874) Senesi Osmanlı Devlet Salnamesine Göre Osmanlı Devlet Teşkilatı*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi.
- ŞENTOP (Mustafa). *19 ve 20. Yüzyılda Şer'iye Mahkemelerinde Tenyiz ve İstinaf*. İstanbul, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.
- Şer'iye Sicilleri: *Seçme Hükiimler*. İstanbul, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı İlim Heyeti, 1989.
- Şer'iye Sicilleri, *Seçme Hükiimler*. İstanbul, Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı İlim Heyeti, 1989.

- Şeref Han. *Şerefname Kürt Tarihi*. 3. Basım. Çeviren: Mehmet Emin BOZARSLAN. İstanbul, Hasat Yayınları, 1989, 544 s.
- Şerefname: *Kürt Tarihi*. 2. Basım. Çeviren: Mehmet Emin BOZARSLAN. İstanbul, Yöntem Yayınları, 1976, 605 s. (Yöntem Yayınları: 18).
- ŞERİFİL (Enver M.). "XVI. Yüzyılda Rumeli Eyaleti'ndeki Çingene-ler". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 15, 1981, 117-144.
- ŞEŞEN (Ramazan). "İstanbul Kütüphanelerinde Tarih ve Tercüme-i Hale Dair Bilinmeyen Bazı Yazmalar". *Tarih Dergisi*, XVII, 22, 1968, 143-169.
- ŞEŞEN (Ramazan). "Sinan Paşa'nın Arapça Vakfiyesinin Tercümesi". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 337-345.
- ŞEŞEN (Ramazan). "Türkiye Kütüphanelerinde Bulunan Bazı Mühim Yazmalar". *Tarih Dergisi*, XVIII, 23, 1969, 83-111.
- ŞEŞEN (Ramazan). "Türkiye Kütüphanelerinde Bulunan Bazı Nadir Türkçe Yazmalar". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 9, 1978, 373-404.
- ŞİMŞEK (Mehmet). "Osmanlı Cemiyetinde Para Vakıfları Üzerinde Münakaşalar". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXVII, 1985, 207-220.
- ŞİMŞİR (Nahide). "103 No'lu Anadolu Ahkam Defterindeki İzmir İle İlgili Hükümler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 10, 1995, 329-343.
- ŞİMŞİR (Nahide). "Azmiyade Yusuf Paşa Şam'a Tayini İle İlgili İki Vesika". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 11, 1996, 203-211.
- ŞİMŞİR (Nahide). "Köprülü Fazıl Ahmet Paşa'nın İzmir'deki Vakıflarına Ait Hicri 1141 Tarihli Bir Muhasebe Bilançosu". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 12, 1997, 155-83.
- ŞİMŞİR (Nahide). "Köprülü Fazıl Ahmet Paşa'nın İzmir'deki Vakıflarına Ait Hicri 1141 Tarihli Bir Muhasebe Bilançosu". *Ege Üniversitesi Tarih İncelemeleri Dergisi*, XII, 1997, 155 - 181.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). *Osmanlı Tayra Teşkilatında Tokat (1455-1574)*. İstanbul, 1990. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). "Rum Beylerbeyi Yörgüç Paşa'nın Hayatı ve Vakıf Eserleri". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 459-471.
- T. (A.). "Tanzimatçılık Aleynine". *Türk Yurdu*, III, 1, 1913, 352-349.
- T. C. Başbakanlık I. Milli Arşiv Şurası (20-21 Nisan 1998, Tebliğler-Tar-tırmalar). Ankara, 1998.
- TAÇ Vakfı Yıllığı. İstanbul, 1991.
- TAESCHER (Franz). "İslamda Fütüvvet Teşkilatının Doğuşu Meselesi ve Tarihi Ana Çizgileri". Çeviren: Semahat YÜKSEL. *Belleten*, XXXVI, 142, 1972, 203-235.
- TAESCHNER (Franz). "İslam Ortaçağında Futuvva (Fütüvvet Teşkilatı)". Çeviren: Fikret İŞILTAN. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 15, 1-4, 1953-1954, 1-32.
- TALU (Ercüment Ekrem). "Şehzadebaşı ve Eski Ramazanlar". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 40, 1953, 2184-2187.
- TAMER (Vehbi). "Fatih Devri Ricalinden İshak Paşa'nın Vakfiyeleri ve Vakıfları". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 107-125.
- TANER (Tahir). "Tanzimat Devrinde Ceza Hukuku". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 221-232.
- TANERİ (Aydın). "Tanzimat'a Genel Bakış". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 70-93.
- TANSAL (Fevziye Abdullah). "Namık Kemal'in Hukuki Fikirleri". *Türk Hukuk Tarihi Dergisi*, 1, 1944, 51-55.
- TANSEL (Fevziye Abdullah). *Namık Kemal'in Hususi Mektupları*. Ankara, 1973.
- TANYOL (Cahit). "Prens Sabahattin, İctimai Monografi". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Dergisi*, 4-5, 1949, 145-177.
- TANYOL (Cahit). "Tanzimat ve Getirdikleri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 38, 1-2, 1978-1979, 161-171.
- Tanzimat. I. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940.
- Tanzimat. I. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940.
- Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Sempozyumu. İzmir, 1992.
- Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994.
- Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu. Ankara, 1991.
- Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu. Ankara, 1991.
- Tanzimat Devrine Ait Bir Kısım Resimler ve Vesikalar. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 112 s.
- Tanzimat Dönemi Türk Edebiyatı Antolojisi. 2. Baskı. Hazırlayan: Şemsettin KUTLU. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1981, 366 s. + 1 y.
- "Tanzimat Fermanı". Çeviren: Vehbi BELGİL. *Tarih ve Toplum*, 12, 71, 1989, 10-11.
- Tanzimat I. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940.
- Tanzimat ve Yeni Osmanlılar. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 81 s.
- Tanzimatın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1989.
- "Tanzimatın Türk Toplumuna Getirdikleri (Panel ve Değerlendirme)". *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul*, 28-30.VI.1989. İstanbul, 1990, 193-211.
- TARIM ERTUĞ (Zeynep). "III. Murad Zamanında Bir Bayram Töreni (Tebliğ)". *Topkapı Sarayı Müzesi Sanat Tarihi Haberleşme Semineri*. İstanbul, 1998.
- TARIM ERTUĞ (Zeynep). *Matbah-ı Amire Müessesesi ve 1105-1106 Muhasebe Defteri*. İstanbul, 1987. Yüksek Lisans Tezi. Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- Tarih Boyunca Türk Tarihinin Kaynakları Semineri (6-7 Haziran 1996). İstanbul, Tarih Araştırma Merkezi, 1997.
- TAŞ (Fahri). "Fatih Devrine Ait Bir Tahrir Defteri". *Osmanlı Tarih Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 427-472.
- TAŞ (Fahri). "Tanzimat'ın Getirdikleri". *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 1989, 533-542.
- TAŞ (Kenan Ziya). "16. Yüzyılda Safranbolu İdari Yapısı ve Vakıfları". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVIII, 29, 1997, 199-207.
- TAŞ (Kenan Ziya). "1760-1817 Tarihli Eğin Şer'iyye Sicilindeki Asayişle İlgili Belgelerin Değerlendirmesi". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 5, 1990, 273-275.
- TAŞ (Kenan Ziya). *Tapu Tahrir Defterlerine Göre 16. Yüzyılda Bolu Sancağı*. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- TAŞ (Kenan Ziya). "XVI. Yüzyılda Bir Vakıf ve İlim Merkezi Muduru". *Vakıflar Dergisi*, 26, 1997, 97-105.
- TAYANÇ (Muin Memduh). "Osmanlı Türkleri'nde Taş Rozası ve Rozetler". VI. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 487-488.
- TAYŞİ (Mehmet Süha). "Şeyülislam Seyyid Feyzullah Efendi ve Fevziye Medresesi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 23, 1983, 9-100.
- TAZEBAY (M. Uygur). *Bir Türk Müessesesi Olarak Vakıfların Tarihi Te-*

- kamili. Ankara, 1984. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- TEKELİ (İlhan), İLKİN (Selim). "La Haye Türk Haber (İstihbarat) Bürosu'nun Bir Bildirisi ve Bir Yazı". *Tarih ve Toplum*, 17, 98, 1992, 44-46.
- TEKELİ (İlhan), ORTAYLI (İlber). *Belediyecilik Araştırmaları: Türkiye'de Belediyeciliğin Evrimi*. Yayınlayan: Ergun TÜRKCAN. Ankara, 1978, XIX+312 s. (Türk İdareciler Derneği Bilimsel Araştırmalar Dizisi: 2).
- TEKELİ (Sevim). *Piri Reis, The Turkish Admiral who Drew a Map of America on the Basis of Columbus "last map"*. Ankara, Turkish Historical Society Press, 1985, 28 s.
- TEKİN (M.). "Örnek Bir Valide Sultan "Şağab Hatun"". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 80, 1992, 215-218.
- TEKİNDAĞ (M.C. Şehabeddin). "Bika Emiri Nasıreddin Muhammed İbn el-Haneşe'e Aid Bir Vesika". *Tarih Dergisi*, XII, 16, 1962, 107-117.
- TEKİNDAĞ (M.C. Şehabeddin). "İzzet Koyunoğlu Kütüphanesi'nde Bulunan Türkçe Yazmalar Üzerinde Çalışmalar". *Türkiyat Mecmuası*, 16, 1971, 133-162.
- TEKİNDAĞ (M.C. Şehabeddin). *Tarihi Eserlerden Seçilmiş Eski Metinler İçin Sözlük*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1971, 69 s.
- TEKİNDAĞ (M.C. Şehabeddin). "Türk Donanması'nın Halice İndirilmesi ve Hristiyan Gemileri Tarafından Yakılmak Teşebbüsü". *Çınaraltı Mecmuası*, 10, 1941, 4.
- TEKİNDAĞ (Şehabeddin). "Türk Donanmasının Halice'e İndirilmesi ve Hristiyan Gemileri Tarafından Yakılmak Teşebbüsü". *Çınaraltı Mecmuası*, 10, 1948, 4-5, 14.
- TEMÜR (İlhami). *136 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicili (H. 1159/M. 1746) Transkripsiyon ve Değerlendirme*. Kayseri, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- TERZİOĞLU (Arslan). "Sarayı Hümayun'nda Teknik Eğitim". *Tarih ve Toplum*, 2, 10, 1984, 50-55.
- Teşkilat-ı Esasiye Kanunu*. Ankara, TBMM, 1927, 25 s.
- Teşrifat-ı Kadime*. İstanbul 144 s.
- TEZCAN (Hasan). *H. 1167-1185 (M. 1753-1771) Tarihlili Ayaş Şer'iyye Siciline Göre XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısında Ayaş'ın Sosyo-Ekonomik ve İdari Yapısı Üzerine Bir Deneme*. Ankara, 1996. Yüksek Lisans Tezi.
- TEZEL (Hayati). "Sultanların Denizinde: Saltanat Kadırgaları ve Kayıklar". *İlgi*, XVII, 37, 1983, 32-35.
- TIZLAK (Fahrettin). "Harput'tan Askeri İhtiyaçların Karşıllanması". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, III, 1, 1989, 201-210.
- TIZLAK (Fahrettin). "XIX. Yüzyılın ilk Yarısında Harput Vakıfları". *Vakıflar Dergisi*, 22, 1991, 69-77.
- TOGAN (Zeki Velidi). "Kayseri ve Bursa'daki Bazı Yazmalar Hakkında". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 67-77.
- TOGAN (Zeki Velidi). "Kayseri ve Bursa'daki Bazı Yazmalar Hakkında". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1949, s. 67-77.
- TOK (Özen). *130 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicili (H. 1151/M. 1738-1739) Transkripsiyon ve Değerlendirme*. Kayseri, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- TOPAL (Mehmet). *İstanbul Kadılığı 247 Numaralı Şer'iyye Sicili (1296-1297/1879-1880)*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- TOPÇU (Emel). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Fatih Dönemi Kamu Yönetimi*. Ocak Yayınları, 1993, 115 s.
- TOPÇU (Emel). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Fatih Dönemi Kamu Yönetimi Yapısı*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- TOPKARAOĞLU (Nadir). *Türkiye'de Vakıf Abideler ve Eski Eserler (Artvin İli)*. Ankara, 1984.
- TOPRAK (Zafer). "1909 Tatil-i Eşgal Kanunu Üzerine". *Toplum ve Bilim*, 13, 1981, 141-156.
- TOPRAK (Zafer). "Cumhuriyet Arifesi Evlilik Üzerine Bir Anket: Görücülük mü? Görüşücülük mü?". *Tarih ve Toplum*, 9, 50, 1988, 32-34.
- TOPRAK (Zafer). "Osmanlı'da Alafranga Evlenme İlanları". *Tarih ve Toplum*, 9, 51, 1988, 44-46.
- TOPRAK (Zafer). "Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Osmanlı Ekonomisinde Gelişmeler (Ticaret-Ticaret-Sanayi)". *Türkiye Ekonomisinin 100 Yılı ve İzmir Ticaret Odası Sempozyumu*. İzmir, 1985, 179-199.
- TOPRAK (Zafer). "Tanzimat Ekonomisi ve Günah Keçisi". *Tarih ve Toplum*, 12, 70, 1989, 21-22.
- TOPRAK (Zafer). "Tanzimat ve Çağdaş Türkiye". *Toplum ve Bilim*, 46-47, 1989, 41-55.
- TOPRAK (Zafer). "Yayımlanmamış Bir Monografiden İzmir 1920-1921". *Üç İzmir*. İstanbul, 1992, 227-235.
- TOSKA (Zehra). "Çağdaş Türk Kadını Kimliğinin Oluşumunda İlk Aşama Tanzimat Kadını". *Tarih ve Toplum*, 21, 124, 1994, 5-12.
- TOSUN (Ramazan). "Yakın Tarihimizde Tanzimatın Yeri". *Geçit*, 14, 1993.
- TOSUNOĞLU (Ayşe). *Tapu Tabir Defterlerine Göre XVI. Yüzyılda Kastamonu Sancağı*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TOY (Erol). *Türk Gerilla Tarihi*. İstanbul, Giray Yayınları, 1970, 247
- TOYGAR (Kamil). "Şer'iye Mahkemeleri Sicilleri". *Halk Bilimi*, 8, 1975, 9-11.
- TUĞLACI (Pars). *Osmanlı Saray Kadınları=The Ottoman Palace Women*. 1-3.
- TUNAYA (Tarık Zafer). "Selim III'ün Hatırı Hümayunları, Müellifi Enver Ziya Karal". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 13, 1, 1947, s. 382-395.
- TUNCER (Yakup). *Mahkeme Sicillerine Göre XV. Yüzyıl Bursa Vakıfları*. Bursa, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayınları No:16.
- TURAN (Şerafettin). "İbn-i Kemal'in Kanuni Süleyman'a Bir Mektubu". *Tarih Vesikaları*, 3, 17, 1958, 221.
- TURAN (Şerafettin). "Osmanlı Teşkilatında Hassa Mimarlar". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 1, 1, 1963, 157-202.
- TURAN (Şerafettin). *XVII. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun İdari Taksimatı: H.1041/M.1631-32 Tarihlili Bir İdari Taksimat Defteri*. .
- TURGAL (H. Fehmi). "Mülga Şer'iye Mahkemeleri Sicilleri Üzerinde İncelemeler". *II. Türk Tarih Kongresi (İstanbul 20-25 Eylül 1937)*. İstanbul, 1943, 250-252.
- TURGAL (H. Fehmi). *Mülga Şer'iyye Mahkemeleri Sicilleri Üzerinde İncelemeler*. İstanbul, Ekspres Basımevi, 1937, 13 s.

- TURGUT (Bahattin). *Osmanlı Arşiv Belgelerine Göre Adıyaman'daki Vakıf Hizmetleri*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TURHAN (Talar M.). "Mısır Valisi Mehmet Ali Paşa'nın İsyanı Üzerine Anadolu ve Rumeli'ye Gönderilen Bir Emirname". *Tarih Vesikaları*, 1, 6, 1942, 426-429.
- TUŞ (Muhittin). "Konya Şer'iye Sicillerine Göre Osmanlılarda Temsil Müessesesi: Vekalet". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, XIV, 1999.
- TUŞ (Muhittin). *Sivas Şer'iye Sicillerine Göre Tanzimat'ın Sivas'a Tesirleri (1883-1956)*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- TUŞ (Muhittin). *Tanzimat'ın Sivas'a Tesirleri (1839-1856)*. Ankara, 1986. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- TUŞ (Muhittin). "Tanzimat Döneminde Sivas'ın İdari Yapısı". *Tarih ve Medeniyet*, 23, 1996, 29-30.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). *Osmanoğulları*. İstanbul, İnkılap Kitabevi, 1980, 696 s.
- TÜMERKAN (Siddık). *Türkiye'de Belediyeler: Tarihi Gelişim ve Bugünkü Durum*. İstanbul, 1946.
- TÜNER (Osman). "Ahmed Ziyaüddin-i Gümüşhanevi". *Ahmed Ziyaüddin Gümüşhanevi*. İstanbul, Seha Neşriyat, 1992, 73-88.
- TÜNER (Osman). *Şeyh Mehmed Nazmi Hayatı, Eserleri ve Hediye-i İbvan'ı*. Ankara, 1982. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- TÜRK (Gönül Gülşen). *Tasavvuf Kültüründe Derviş-Kitap Münasebeti ve Tekke Kütüphaneleri*. Bursa, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Türk Kültüründe İz bırakan İskilipli Alimler*. Ankara, 1998.
- Türk Kütüphaneleri Derneği Basım ve Yayıncılığımızın 250 Yılı Bilimsel Toplantısı*, 10-11 Aralık 1979 Ankara, Bildiriler. Ankara, 1980.
- TÜRKARSLAN (Nesrin). "Hamdard İslamcusu". *Bilge Dergisi*, 7, 1995, 89-91.
- TÜRKAY (Cevdet). *Başbakanlık Arşivi Belgelerine Göre Osmanlı İmparatorluğunda Oymak, Aşiret ve Cemaatler*. İstanbul, 1979, 962+11 s. (Tercüman Kaynak Eserler Serisi: 1).
- TÜRKAY (Cevdet). "İstanbul Kütüphaneleri: Belediye Kütüphanesi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 14, 82-84, 1975, 68-70.
- TÜRKAY (Cevdet). "Osmanlı Devlet Teşkilatında Arşivler". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 45-46, 1988-1989, 20-23.
- TÜRKAY (Cevdet). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Yasaklar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 64, 1973, 16-23.
- TÜRKAY (Cevdet). "Osmanlı İmparatorluğunda Yasaklar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 11, 64, 1973, 16-22.
- TÜRKDOĞAN (Orhan). "Cumhuriyet'ten Önce Yenileşme Hareketleri ve Atatürk'te Millî Devlet Anlayışı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 11, 1981, 5-22.
- TÜRKELDİ (Ali Fuad). "Rical-i Tanzimat'dan Rıfat Paşa". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, Yeni Seri I, 2, 1929, 1-11.
- TÜRKELDİ (Ali Fuad). "Rical-i Tanzimat'dan Şekib Paşa". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, Yeni Seri I, 3, 1930, 42-66.
- Türkiye'de Hukuk Eğitimi Sempozyumu*. Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1993.
- Türkiye'de Yenileşmenin Tarihçesi ve Tanzimat Devrimi*. İstanbul, 1973, 144 s.
- Türkiye ve Tanzimat Devlet-i Osmanîyenin Tarihi Islahatı 1826-1882*. İstanbul, 1328, 496
- Türkiye Yazma Eser Kütüphaneleri ve Bu Kütüphanelerde Bulunan Yazmalarla İlgili Yayınlar Bibliyografyası=Bibliography on Manuscript Libraries in Turkey and the Publications on the Manuscript*. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU; Hazırlayan: Nimet BAYRAKTAR, Mihni LUGAL. İstanbul, 1995.
- TÜRKMEN (Ayşe). 96 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicili (H.1099/M.1687) Transkripsiyon ve Değerlendirme. Kayseri, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- TÜRKMEN (M. Nuri). *İstanbul Mahkemesi 43 Numaralı Şer'iyye Sicili (22 Şevval 1192-29 Safer 1193)*. İstanbul, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TÜRKÖNE (Mümtaz' er). "Tanzimat'ta Millet Fikrinin Doğuşu". *Türkiye Günlüğü*, 8, 1989.
- TVERİTİNOVA (A. S.). "Sovyetler Birliği'nde Bulunan Türkçe Yazmalar Arasındaki Sultan I. Selim'in Kanunnamesinin İki Nüshası". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 636-642.
- UÇTUM (Nejat R.). "Hürrem ve Mihrümah Sultanların Polanya Kralı II. Zsigmund'a Yazdıkları Mektuplar". *Belleken*, XLIV, 176, 1980, 679-715.
- UĞUR (Ahmet). "Taci-zade Cafer Çelebi'nin İstanbul Fecihnamesi". *Tarih ve Medeniyet*, 3, 1994, 5-9.
- ULUÇAY (M. Çağatay). *Harem*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1971, XXII+189 s. (Türk Tarih Kurumu Yayını No: 56).
- ULUÇAY (M. Çağatay). "İstanbul'da 18 ve 19. Asırlarda Sultan Doğumları Yapılan Törenler ve Şenliklere Dair". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 4, 1958, s. 199-213.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Kara Osman-Oğullarına Ait Düşünceler". III. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 243-260.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Manisa Şer'iyye Sicillerine Dair Bir Araştırma". *Türkiyat Mecmuası*, X, 1953, 285-298.
- ULUÇAY (M. Çağatay). *Osmanlı Sarayında Harem Hayatının İçyüzü*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitapları, 1959, 157 s.
- ULUÇAY (M. Çağatay). *Padişahların Kadınları ve Kızları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1980, XIV+220 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları VII. Dizi Sayı: 63).
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Sarayı Kadınları Ait Mektuplar Üzerinde Bir Araştırma". V. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 411-430.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "Sürgünler. Yeni ve Yakın Çağlarda Manisa'ya ve Manisa'dan Sürgünler". *Belleken*, XV, 60, 1951, 507-592.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "XVIII. Asırda Harem". *Tarih Dergisi*, XIII, 17-18, 1963, 269-275.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "XVIII. Asırda Harem". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 13, 17-18, 1962-1963, s. 269.
- ULUDAĞ (Şevki). "Tanzimat ve Hekimlik". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 967-977.
- ULUSALKUL (Nedim). *İstibdat Aleyhinde Türk Ulusunun İlk Hareketi "Erzurum İhtilali"*. Ankara, Ankara Basımevi, 1937, 58 s. (1 Resim).
- Uluslararası I. İslam Araştırmaları Sempozyumu*. İzmir, İlahiyat Fakültesi Dokuz Eylül Üniversitesi, 1986.
- UMUR (Suha). "Osmanlı Belgeleri Arasında". *Tarih ve Toplum*, 10, 58, 1988, 13-15.

- UNAT (Faik Reşit). "Ahmet III Devrine Ait Bir Islahat Taktirî Muhayyel Bir Mülakatın Zabıtları". *Tarih Vesikaları*, 1, 2, 1941, 107-121.
- UNAT (Faik Reşit). "Ahmet III Devrine Ait Bir Islahat Taktirir". *Tarih Vesikaları*, 1, 2, 1941, 107-121.
- UNAT (Faik Reşit). "Hüsrev Paşa'nın Bir Arz Tezkeresi". *Tarih Vesikaları*, 1, 4, 1942, 369-373.
- UNAT (Faik Reşit). "Kırım'ın Osmanlı İdaresinden Çıktığı Günlere Ait Bir Vesika:Necatî Efendi Seferetname ve Sergüzeştnamesi". III. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 367-374.
- UNAT (Faik Reşit). "Kırım Tarihi ve Necatî Efendi'nin Rusya Sefaretnamesi". *Tarih Vesikaları*, 3, 14, 1944, 137-149.
- UNAT (Faik Reşit). "Kırım Tarihi veya Necatî Efendi'nin Rusya Sefaretnamesi". *Tarih Vesikaları*, 3, 15, 1949, 222-229.
- UNAT (Faik Reşit). *Sadrâzam Kemankeş Kara Mustafa Paşa Layihası*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1942, 38 s.
- URAZ (Murat). *Şeyhülislam Yabya*. İstanbul, Tefeyyüz Kitabevi, 1944, 48 s.
- USLU (Mustafa). "Şeyh Seyyid Hüseyin İbn Gaybi Fütüvvetnamesinde Ahilik ile ilgili görgü kuralları". *Erciyes Dergisi*, 141, 1989, 9-11.
- UYKUCU (Ekrem). *XVI. Yüzyılda Mentеше Sancağı*. İstanbul, 1974. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- UYŞAL (Servet Sami). "Tevfik Fikret ve Osmanlı Hanedanı". *Varlık*, 44, 846, 1978, 8.
- UZEL (Nezihî). "Harem-i Humayun". *Tarih ve Medeniyet*, 24, 1996, 22-26.
- UZLUK (Feridun Nafiz). "Karaman Eyaletine ait Vakıfların Fihristi". *Vakıflar Dergisi*, 4, 1958, 263-265.
- UZUN (Samî). "Büyük Türk Denizcisi ve Deniz Bilgini Piri Reis. Amerika'nın Beşyüzüncü Keşif Yılında". *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, 111, 333, 1992, 36-42.
- UZUN (Samî). "Piri Reis'in Türk ve Dünya Denizciligindeki Yeri ve Önemi". *Denizati*, 6, 1992, 17-21.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "1224 (1809) Senesinde Rus Seferine Gidecek Olan Kapıkulu Ocaklarının İstanbul'dan Hareketleri Esnasında Teşrifat Mucibinde Yapılan Merasim". *Belleten*, VII, 25, 1943, 101-111.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Çandarlızade Ali Paşa Vakfiyesi 808 H./1405-1406 M.". *Belleten*, V, 20, 1941, 549-576.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Gazi Orhan Bey Vakfiyesi. 724 Rebiülevvel-1324 Mart". *Belleten*, V, 19, 1941, 277-288.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Kayserili Ahmed Paşa Hakkında II. Abdülhamid'in Bir Hatt-ı Hümayunu". *Belleten*, VII, 27, 1943, 523-542.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Meşhur Rumeli Ayanlarından Tirsinkli İsmail, Yılıkoğlu Süleyman Ağalar ve Alemdar Mustafa Paşa*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1942.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Namık Kemal'in Abdülhamid'e Takdim Ettiği Arızalarla Ebuzziya Tevfik Bey'e Yolladığı Bazı Mektuplar". *Belleten*, XI, 42, 1947, 237-297.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Niğde'de Karamanoğlu Ali Bey Vakfiyesi". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 4-5.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Onbeşinci Yüzyıl'ın İlk Yarısıyla Onaltıncı Yüzyılın Başlarında Memluk Sultanları Yanına İltica Etmiş Olan Osmanlı Hanedanına Mensup Şehzadeler". *Belleten*, XVII, 68, 1953, 519-535.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Osmanlı devleti'ne İltica Etmiş Olan Karkeya Hanedanı'ndan Ahmet Han Nerede Vefat Etti?". *Belleten*, XXVIII, 109, 1964, 73-83.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Devleti Teşkilatından Kapıkulu Ocakları*. 2. Ankara, 1943-1944.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Devleti Teşkilatından Kapıkulu Ocakları II: Cebeci, Topçu, Top Arabacıları, Humbaracı, Lağımçı Ocakları ve Kapıkulu Siivari*. II. Ankara, 1944.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Osmanlı Devleti Zamanında Kullanılmış Olan Bazı Mühürler Hakkında Bir Tetkik". *Belleten*, IV, 16, 1940, 495-544.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Osmanlı Hükümdarı Çelebi Mehmed Tarafından Verilmiş Bir Temlikname ve Sasa Bey Ailesi". *Belleten*, III, 11-12, 1939, 389-399.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Sancağa Çıkarılan Osmanlı Şehzadeleri". *Belleten*, XXXIX, 156, 1975, 659-696.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Sultan II. Murad'ın Vasiyetnamesi". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 1-19.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Şehzade Mustafa'nın Ölümünde Medhali Olan Vezir-i Azam Rüstem Paşa'nın İkinci Sedaretinde Yeniçerilerin Ağlarından Şikayeti Havi Kanuni Sultan Süleyman ile Rüstem Paşa'ya Pek Ağır Mektupları". *Belleten*, XXXI, 122, 1967, 191-200.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Tunus'un 1881'de Fransa Tarafından İşgaline Kadar Burada Vekillik Eden Hüseyini Ailesi". *Belleten*, XVIII, 72, 1954, 545-580.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Yavuz Sultan Selim'in Kızı Hanım Sultan ve Torunu Kara Osman Şah Bey Vakfiyeleri". *Belleten*, XL, 159, 1976, 467-478.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Çandarlı Vezir Ailesi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1974, VII+126 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VII. Dizi Sayı: 66).
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Devleti Zamanında Kullanılmış Olan Bazı Mühürler Hakkında Bir Tetkik*. İstanbul, 1941, 495-544 s.
- ÜÇCAN (Fikret). "Tanzimat'ın "Müsavat" İlkesi ve Siyasi Sonuçları". *Türkiye Günlüğü*, 18, 1992, 111-120.
- ÜÇEL (Aybet Gülgün). "16. ve 17.yy'da Osmanlı İmparatorluğu'nda Hukuk Müessesesinin Önemi". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994.
- ÜÇÖK (Coşkun), MUMCU (Ahmet), BOZKURT (Gülnehal). *Türk Hukuk Tarihi*. 8. Baskı. Ankara, Savaş Yayınevi, 1996.
- ÜÇÖK (Coşkun). "İslam Hukukunun Temel Kurallarından "İçtihatla İçtihat Nakz Edilmez"". *İ.Öktem'e Armağan*. Ankara, 1970, 22-46.
- ÜÇÖK (Coşkun). "Osmanlı Devleti Teşkilatında Tımarlar II". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2, 1, 1944, 73-95.
- ÜÇÖK (Coşkun). "Osmanlı Kanunnamelerinde İslam Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, III, 1, 1946, 125-146.
- ÜÇÖK (Coşkun). "Osmanlı Kanunnamelerinde İslam Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler II". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 3, 2, 1946, 365-384.

- ÜÇÖK (Coşkun). "Osmanlı Kanunnamelerinde İslam Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler III". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4, 1, 1947, 48-74.
- ÜÇÖK (Coşkun). "Türk Hukuk Tarihi Bakımından Devlet Arşivinden İstifade İmkanları". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 8, 1-2, 1951, 696-702.
- ÜÇÖK (Coşkun). *Türk Hukuk Tarihi Dersleri*. Ankara, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, 1972, VIII+212 s.
- ÜLKEN (Hilmi Ziya). "Tanzimat'tan Sonra Fikir Hareketleri". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 757-775.
- ÜLKEN (Hilmi Ziya). "Vakıf Sistemi ve Türk Şehirciliği". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 13-39.
- ÜLKER (Necmi). "Yeniçeri Ocağının İlgası Öncesi İzmir'deki Anarşiye Dair Bir Belge.". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 6, 1991, 25-41.
- ÜLKÜTAŞIR (M. Şakir). "Tanzimat Devri'nin Büyük Bilgini Cevdet Paşa (1822-1896)". *Türk Kültürü*, XIII, 90, 1970, 406-409.
- ÜLKÜTAŞIR (M. Şakir). "Türklerde Kitap, Kütüphane ve Sahafılık Üzerine Küçük Bir Araştırma". *Türk Kültürü*, 12, 135, 1974, 161-7.
- ÜNAL (A. Afşin). 92 Numaralı Kayseri şer'iyye Sicili (H. 1095/M.1683-1684) Trnşkripsiyon ve Değerlendirme. Kayseri, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- ÜNAL (Ali M.). "Tahrir Defterlerinin Bilgisayarla Değerlendirilmesi Konusunda Bazı Program Denemeleri". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1987, 145-164.
- ÜNAL (M. Ali). "Tahrir Defterleri'ne Göre Sinop Şehri". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 185-192.
- ÜNAL (Mehmet Ali). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Vakıf ve XVI. Yüzyılda Harput'taki Vakıflar". *II. Vakıf Haftası 3-9 Aralık 1984: Konuşmalar ve Tebliğler*. Ankara, Renk Ofset Matbaacılık, 1985, 182-186.
- ÜNAL (Mehmet Ali). "Osmanlı İmparatorluğunda Müsadere". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 49, 1987, 95-112.
- ÜNAL (Mehmet Ali). "XVI. Yüzyılda Mazgird, Pertek ve Soğman Sancakbeyleri-Pir Hüseyin Bey Oğulları". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, II, 2, 1991, 239-266.
- ÜNAL (Mehmet). "Medeni Kanunun Kabulünden Önce Türk Aile Hukukuna İlişkin Düzenlemeler ve Özellikle 1917 Tarihli Hukuk-i Aile Kararnamesi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 34, 1-4, 1978, 195-231.
- ÜNSAL (Rauf). "Kıbrıs Vakıflarının Kuruluşundan Bu Yana Gelişimi". *Türk Kültürü*, 330, 1990, 577-590.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Fatih'in Hususi Kütüphanesi İlk Hafızı Kücübü Molla Lütfü'nün Vefatında Söylenen Tarihler Üzerine.". *Tarihîten Sesler*, 8-9, 1943, 11-13.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "II. Sultan Bayezid'in Edirne'deki Vakıf Kitaplarına Dair". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 105-107.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *İstanbul Risaleleri*. 5. Hazırlayan: İsmail KARAR. İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Mahmut Paşa Vakıfları ve Ekleri". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 75-77.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Ortazamanda Türkçe Tahrir Üzerine Kısa Bir Mülahaza*. 10 s.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Osmanlı Tababeti ve Tanzimat Hakkında Yeni Notlar". *Tanzimat I*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 933-66.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Osmanlı Tababeti ve Tanzimat Hakkında Yeni Notlar*. İstanbul, 1940, 28 s. (3 Plan).
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Resmine Göre Tanzimat-ı Hayriye İlanı Merasimi". *Belleten*, XXVIII, 112, 1964, 701-704.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Türk Tarihi Tıbbi Teşvikleri, Cerrabhane-i Amire*, 1832. İstanbul, 1932.
- ÜNVER (Süheyl). "Eski Galatasaray Kütüphanesi". *Atatürk Konferansları*. Ankara, 1971, 57-59.
- ÜNVER (Süheyl). "II. Selim'e Kadar Osmanlı Hükümdarlarının Hususi Kütüphaneleri Hakkında". *IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 294-312.
- ÜNVER (Süheyl). "Osmanlı Tababeti ve Tanzimat Hakkında Yeni Notlar". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 933-966.
- ÜREKLİ (Fatma). *Tanzimat ve Osmanlı Sosyal Yapısı*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÜRGEN (Nuri). *Tanzimat'tan 1. Cihan Harbine Kadar Yapılan İslahat ve Ermeni Cemaati*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÜSTEK (Fatma). *Tokat Merkez Kazası Vakıf Kayıtları: H. 984 (M. 1576) Tarihli Defter-i Evkafı*. Ankara, 1985. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ÜSTÜN (Fatma). *(M. 1576) Tarihli Defter-i Evkaf-ı Rum'a Göre Tokat Merkez Vakıf Kayıtları*. Ankara, 1985. Yüksek Lisans Tezi.
- ÜZÜLMEZ (Abdurrahman). *Osmanlı İmparatorluğu'nda İslahat Düşüncesinin Gelişimi (1718-1839)*. Ankara, 1994. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- Vakıf ve Kültür*. Ankara, 1998, 117256
- Vakıf ve kültür*. Ankara, 1999.
- Vakıflar Genel Müdürlüğü 1. Vakıf Haftası 5-11 Aralık 1983*. Ankara, 1984.
- VARLIK (M. Çetin). "Kütahya'nın Şehzade Sancağı Olarak İdaresi". *Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 5, 1989, 315-324.
- VELİDEDEOĞLU (Hıfız Veldet). "Hukukta Tarihçilik ve Türk Medeni Hukukunun Millileştirilmesi". *III. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1948, 677-88.
- VELİDEDEOĞLU (Hıfız Veldet). "Kanunlaştırma Hareketleri ve Tanzimat". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 139-209.
- VELİDEDEOĞLU (Hıfız Veldet). "Tanzimat'tan Önceki ve Sonraki Hukuk Diliminden Örnekler". *Ömer Asım Aksoy Armağanı*. Ankara, Üniversite Basımevi, 1978, 273-295.
- VELİMAN (Valeriu). "Osmanlı Devleti ve Romen Arşivlerinde 1821 Senesi Olayları". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 967-975.
- Verdi'l-Hadaik*. Freiburg, 1970.
- VI. Vakıf Haftası Kitabı*. Ankara, 1989.
- VIII. Vakıf Haftası Kitabı*. Ankara, 1991.
- VIII. Vakıflar Haftası Kitabı*. Ankara, 1991.

- X. Vakıf Haftası. Ankara, 1993.
- X. Vakıf Haftası Kitabı. Ankara, 1993, 313-322 s.
- XII. Vakıf Haftası Kitabı. Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1995.
- "XV., XVI. ve XVII. Yüzyılın Tarih Kaynaklarına Göre İlyas". *Çevren Dergisi*, VI, 3, 1979, 43-56.
- "XVI. Asırda Hukuk". *Mimarbaşı Koca Sinan*. İstanbul, 1988, 113-119.
- "XVI. Yüzyıl Osmanlı İdare Teşkilatında Kütahya". *Marmara Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 2, 1987, 201-239.
- XVI. Yüzyılda Bayburt Sancağı. İstanbul, Anadolu Yakası Bayburt Kültür ve Yardımlaşma Derneği Yayınları, 1975, 204 s. (Anadolu Yakası Bayburt Kültür ve Yardımlaşma Derneği Yayınları No: 1).
- "XVII. Yüzyıl Osmanlı İdare Teşkilatında Kütahya". *Marmara Üniversitesi Fen- Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 2, 1987, 201-236.
- YAKIT (İsmail). "Şeyhülislam Ankaravi Mehmed Efendi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 51, 1987, 9-42.
- YAKITAL (Emin). "Abdülaziz Donanmasına Dair Bir İnceleme". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1333-1357.
- YAKITAL (Emin). "Derya Kaptanı Gazi Hasan Paşa'nın Vakfiyeleri". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1261-1275.
- YAKUT (Esra Gündüz). *Osmanlı Devleti'nde Şeyhülislamlık Kurumu*. Eskişehir, 1992. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- YAKUT (Esra Gündüz). "Şeyhülislam Catalcalı Ali Efendi'nin 'Fetevayı Ali Efendi' Adlı Fecva Mecmuasına Göre Osmanlı Toplumunda Aile Kavramının Oluşması ve Dağılımı". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 287-318.
- YALÇINKAYA (Aladdin). "The Provincial Reforms of the Early Tanzimat Period as Implemented in the Kozan of the Avrethisan". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 343-386.
- YALÇINKAYA (M. Alaaddin). *The Provincial Reforms of the Early Tanzimat Period as Reflected in the Kaza of Avrethisan*. Birmingham, 1989. Yüksek Lisans Tezi. Birmingham University.
- YALTKAYA (M.Şerafeddin). "Kara Ahmed Paşa Vakfiyesi". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 83-97.
- YALTKAYA (M.Şerafeddin). "Tanzimat ve Müsbet Bilimler". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 469.
- YAMAN (Talat Mümtaz). "Nizam-ı Cedid'in Lağvına dair Bir Vesika". *Tarih Vesikaları*, 2, 12, 1943, 433.
- YAMAN (Talat Mümtaz). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Mülki İdaresinde Avrupalılaşma Hakkında Bir Kalem Tecrübesi*. İstanbul, 1940.
- YAMAN (Talat Mümtaz). "Şer'i Mahkeme Sicilleri". *Ülkü*, 12, 72, 1939, 109-112.
- YARAMIŞ (Ahmet). *Çorumun H. 1240-1254 /M. 1824-1836 Tarihli Şer'iye Sicilinin H. 1240-1241/ M. 1824-1826 Yılları Arası Transkripsiyon ve Değerlendirmesi*. Ankara, 1993. Yüksek Lisans Tezi.
- YAVUZ (Ercan). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Bulgarlar ve Voynuklar*. Ankara, 1986, 131 s.
- YAVUZER (Hayati). *Şeyh İlahi'nin Esrar-namesi (Hayatı Eserleri İnceleme Metin)*. Ankara, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- YAY (Yusuf). 17 Numaralı Şer'iye Siciline Göre Kırşehir'de Ekonomik, Askeri, Sosyal ve Kültürel Hayat. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi.
- YAZICI (Nesimi). "Posta ve Telgraf Nezareti Dergileri". *Basın Yayın Yüksekokulu Dergisi*, 7, 1985, 27-50.
- YAZICI (Nesimi). "Son Dönemde Karahisar-ı Sahib Medreseleri ve İslah-ı Medaris Uygulaması". *Belleten*, LIX, 223, 1994, 635-658.
- YAZICI (Nesimi). *Sultan II. Mahmud Dönemi ve Reformları Semineri*. İstanbul, 1990.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin), ACUN (Fatma). "İnternet'te Vakıflar". *Vakıflar Dergisi*, XXVI, 1997, 5-24.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin), ÖZTÜRK (Nazif). "Tanzimat Dönemi Vakıf Uygulamaları". 150. *Yılında Tanzimat*. Ankara, 1992, 571-598.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Azınlık Meselesi Açısından Tahrir Defterleri". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 19, 1986, 43-44.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Hayrat Kavramı Üzerinde Bazı Düşünceler". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXVII, 1-2, 1989, 277-284.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Hayrat Kavramı Üzerinde Bazı Düşünceler". 3. *Sektör*, 1996, 58-61.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Hızır Paşa Oğlu Mehmed Paşa Vakfının Mahiyeti". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1625-1633.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). *Institution du vakf au XVIIIe siècle en Turquie-étude socio-historique*. 2. Baskı. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1990.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "İslam'da Vakıf". *Doğuşun Günümüze Büyük İslam Tarihi*. İstanbul, Çağ Yayınları, 1989, 19-68.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Sosyal Bütünleşme Açısından Türk Vakıfları". I. *Vakıf Haftası (5-11 Aralık 1983) Kitabı*. Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1984, 34-36.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Sosyal Teşkilatlar Bütünlüğü Olarak Osmanlı Vakıf Külliyesi". *Türk Kültürü*, XXIX, 215, 1981, 262-271.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Türk Vakıf Kurucularının Sosyal Tabakalaşmadaki Yeri 1700-1800". *Osmanlı Araştırmaları*, 3, 1982, 143-164.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Üçüncü Sektör: Vakıflar". *Vakıf ve Kültür*, 1, 1998, 11-12.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Vakıf". *Yeni Türk Ansiklopedisi*. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1985, 4546-4573.
- YEDİYILDIZ (M. Asım). "Şer'iye Sicillerine Göre Bursa'nın Sosyo-Ekonomik Yapısı". *Vakıflar Dergisi*, XXIII, 1994, 177-228.
- YENİÇAĞ (Fahir). "Tanzimattan Evvel ve Sonra Fizik Tedrisatı Hakkında Bir Taslak". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 485.
- Yesterday: Proceedings from the 6th AHC International Conference*. Editör: H. J. MARKER, K. PAGH. Odense, 1994.
- YETER (Enis). "Osmanlı Devleti Mısır Eyaleti Sorununun Siyasi ve Hukuki Boyutları". *İdarecinin Sesi Dergisi*, V, 2, 1991, 48-55.
- YETİM (Banu Aldemir). *Tanzimat Döneminde Türk Aile Yapısı*. Eskişehir, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- YETİŞ (Kazım). "Tanzimat Karşısındaki Tavırların Tasnifi Konusunda Bir Deneme". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 107-134.
- YETKİN (Çetin). "II. Cumhuriyetçileri Özlemini Çektikleri Osmanlı Düzeni Üzerine Notlar". *Atatürkçü Biliş*, 1, 2, 1994, 24-35.

- YILDIRIM (Azmi). *Arşiv Belgelerine Göre XX. Yüzyıl Başlarında Rum Çetelerinin Türklere Karşı Faaliyetleri*. Edirne, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- YILDIRIM (İsmail). "Ondokuzuncu Yüzyılda ve Yirminci Yüzyıl Başlarında Osmanlı'nın Ekonomisine Bir Bakış". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 7, 1, .
- YILDIZ (Abdülvahap). *135/313 Nolu Şer'iye Siciline Göre (1722-1798) Yıllarında Amid (Diyarbakır) Sancağında Sosyal ve Ekonomik Durum*. Bursa, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YILMAZ (Ahmet). *XIX Yüzyılın İlk Çeyreğinde Şer'iye Sicilleri ve Tereke Defterlerine Göre Medine-i Ayıntab'ın İktisadi ve İhtimai Durumu*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi.
- YILMAZ (Ayfer). *H. 1287/M.1870, H. 1288/M.1871 İla H. 1317/M.1899, H. 1318/M. 1900 Tarihli Erzurum Vilayeti Salnamelerine Göre Erzurum Vilayetinin Eğitim Durumu*. Ankara, 1993. Yüksek Lisans Tezi.
- YILMAZ (Fahmettin). *Vilayat-ı Müstahlasa*. Erzurum, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- YILMAZ (Fikret). *Amasya'nın Bir Numaralı Şer'iye Sicili*. İzmir, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ege Üniversitesi.
- YILMAZ (Fikret). "Kara Osman Oğlu Abdullah Ağa'ya Ait Malların Müsaderesi ve Bir Kira Defteri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 5, 1990, 239-253.
- YILMAZ (Fikret). "Karaca Koyunlu Yörükleri Kanunu". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 349-55.
- YILMAZ (Muammer). "Osmanlı Haremi'nin İç Yüzü". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 6, 70, 1992, 41-47.
- YILMAZ (Mukaddes). *55/1 Numaralı Kayseri Şer'iye Sicili (H. 1055/M. 1645) Transkripsiyon ve Değerlendirme*. Kayseri, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). *392 Numaralı Harput Şer'iye Sicili H. 1260-1264 (M. 1844-1848)*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). "392 Numaralı Harput Şer'iye Sicilinin (H.1260-1264=1844-1848) Tanıtımı ve Fihristi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 68, 1990, 229-265.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). "Amid Sancağı (1567 Tarihli Tapu Tahrir Defterine Göre)". *Osmanlı Araştırmaları*, XVI, 1996, 121-162.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). "Osmanlı Döneminde Vakıfların Sosyo-Ekonomik Cephesi". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 102, 1994, 18-24.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). "Şer'iye Sicillerinin Toplu Kataloguna Doğru Diyarbakır Şer'iye Sicilleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 90, 1994, 41-62.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). "XIX. Yüzyılda Diyarbakır Eyaletinde Yönetim Halk Münasebetleri". *Prof. Dr. Bayram Kodaman'a Armağan*. Samsun, 1993, 371-387.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). "XVIII. Yüzyıl İle XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı ve İdari Teşkilatlanması". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVIII, 29, 1997, 207-233.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). "XVIII. Yüzyılda Diyarbakır Eyaletinin İdari Yapısı". *Askeri Tarih Bülteni*, 36, 1994, 135-142.
- YİNANÇ (Mükrimin Halil). "Kayseri ve Sivas Darüşşifalarının Vakıfları". *Belleten*, XLVIII, 189-190, 1984, 299-307.
- YİNANÇ (R.), ELİBÜYÜK (M.). "Kanuni Devri Malatya Tahrir Defteri (1560) hk.". Tanıtın: İsmet KAYAOĞLU. *Belleten*, XLIX, 194, 1985, 392-393.
- YİNANÇ (Rafet). "Fatih'in Türkçe İstanbul Fetihnemesi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 29., 1984, 18-23.
- YİNANÇ (Refet), ELİBÜYÜK (Mesut). *Malatya Tahrir Defteri*. Ankara, Gazi Üniversitesi, 1983.
- YİNANÇ (Refet), ELİBÜYÜK (Mesut). *Maraş Tahrir Defteri*. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1988.
- YİNANÇ (Refet), ELİBÜYÜK (Mesut). "Maraş Tahrir Defteri(1563)". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 363-365.
- YİNANÇ (Refet). "Kayseri ve Sivas Darüşşifalarının Vakıfları". *Belleten*, XLVIII, 189-190, 1984, 299-308.
- YİNANÇ (Refet). "Tapu Tahrir Defterleri Kayıtlarında Ayaş ve Köyle-ri". *Ayaş ve Binyamin Ayağı*. Ankara, Ayaş Belediyesi, 1993.
- YİNANÇ (Rıfat), ELİBÜYÜK (M.). "Kanuni Devri Malatya Tahrir Defteri (1560) hk.". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 3, 1987, 185-190.
- YİNNAKOPULOS (Georgios A.). "Phokaea Through The Greek Archives and Bibliographical Sources". *Geçmişten Günümüze Foça Uluslararası Sempozyumu*. Düzenleyen: Engin BERBER. Ankara, 1997.
- YOGAR (Hasan). "Tanzimattan Cumhuriyete Cemiyet Teşkilatında Yerleşme Çabaları". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1, 1990, 189-225.
- yok. "Mahalli İdareler, Siyasette Eksen Kayması mı, Postmoderenizmin Habercisi mi". *Türkiye Günlüğü*, 26, 1994.
- YOLALICI (M. Emin). "H. 1267-1277 Yıllarına Ait Samsun Şer'iye Sicil Defterine Göre Gayri Müslimlerin Durumu". *Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri(13-17 Ekim 1986)*. Samsun, 1988, 455-458.
- YOLALICI (M. Emin). "H. 1267-1277 Yıllarına Ait Samsun Şer'iye Sicil Defteri'ne Göre Gayr-ı Müslimlerin Durumu". *Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri (13-17 Ekim 1986)*. Samsun, 1998.
- YOLALICI (M. Emin). "Maarif Salnamelerine Göre; Trabzon Vilayetinde Eğitim ve Öğretim Kurumları". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 5, 1995, 435-473.
- YOLALICI (M. Emin). *Samsun Eşrafından Hazinedar-zade es-Seyyid Abdullah Paşa'nınTerekesi*. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yay., 1987.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Netayic-ül-Vukuat". *Çınaraltı Mecmuası*, 91, 1943, 11.
- YURDAYDIN (Hüseyin G.). "Gazavat-Nameler'e Ek III". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, X, 1962, 167-174.
- YURDAYDIN (Hüseyin G.). "Sigetvarnameler". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, I, 2-3, 1952, 124-136.
- YURDAYDIN (Hüseyin). "XVIII. Yüzyıla Ait İlginç Bir Mahkeme Hükümü". *Belleten*, XLVIII, 189-190, 1984, 257-270.
- YURTSEVER (Cezmi). "Objets duculte Islamique de Berat". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Sürgüne Gönderilen Bir Osmanlı Paşası". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YUSUFOĞLU (Mehmet). "Şer'iye Sicil Defterlerinde Türkçe Kişi Adları". *Anıt*, 3, 1949, 11-12.

- YUVALI (Abdülkadir). "Şeyh İbrahim Tenuri Evkafı Hakkında Osmanlı Arşiv Belgeleri". VIII. *Osmanlı Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi*. Bursa, 1998.
- YÜCEL (Yaşar), PULAHA (Selami). "Le Code(Kanunname) De Selim I er (1512-1520) Et Certaines Autres Lois De La Deuxieme Moitie Du XVI e Siecle". *Belgeler*, XII, 15, 1987, 1-8.
- YÜCEL (Yaşar), PULAHA (Selami). "Derbeyan-ı Kanunname-i Osmanı". *Belgeler*, XII, 16, 1987, 17-100.
- YÜCEL (Yaşar), PULAHA (Selami). "I. Selim Kanunnamesi (1512-1520) ve XVI: Yüzyılın İkinci Yarısının Kimi Kanunları". *Belgeler*, XII, 16, 1987, 9-16.
- YÜCEL (Yaşar). 1640 *Tarihli Es'ar Defteri, Metnin Türk Harflerine Çevirisi ve Değerlendirilmesi*. Ankara, 1982, XIX+195 s.
- YÜCEL (Yaşar). "Fatih'in Trabzon'u Fetih Öncesinde Osmanlı-Trabzon-Akkoyunlu İlişkileri". *Belleten*, XLIX, 194, 1985, 287-311.
- YÜCEL (Yaşar). *Osmanlı Devlet Teşkilatına Dair Bir Kaynak: Es'ar Defteri (1604 Tarihli)*. Ankara, 1992, 282+153 s.
- YÜCEL (Yaşar). *Osmanlı Devlet Teşkilatına Dair Kaynaklar: Kitab - Müstetab - Kitabı Mesalibi'l Müslimin ve Mü' minin - Hırzî'l - Mü'luk*. Ankara, 1988, XXXV+207+77+141+65 s.
- YÜCEL (Yaşar). *Osmanlı Devlet Teşkilatına Dair kaynaklar: Kitab-i Müstetab, Kitabı Mesalibi'l Müslimin ve Menafii'l- Mü'minin, Hırzî'l Mü'luk*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1988, XXXV+207 s.
- YÜCEL (Yaşar). "XIV-XV. Yüzyıllar Türkiye Tarihi Hakkında Araştırmalar. I.Mutaharten ve Erzincan Emirliği". *Belleten*, XXXV, 140, 1971, 665-719.
- YÜCEL (Yaşar). "Yeni Bulunan II. Osman Adına Yazılmış Bir "Zafername"". *Belleten*, XLIII, 170, 1979, 313-364.
- YÜKSEL (Hasan). "17. Yüzyıl Osmanlı Vakıfları". *Türk Kültürü*, 30, 353, 1992, 524-533.
- YÜKSEL (Hasan). "17. Yüzyıl Osmanlı Vakıfları". *Türk Kültürü*, 30, 353, 1992, 12-21.
- YÜKSEL (Hasan). "Sivas'ta Bir Rıfai Vakfı". *Revak*, 1991, 21-25.
- YÜKSEL (Hasan). "Sivas'ta Bir Şeyh Ailesinin Ortaya Çıkışı ve Vakıfları Üzerine Bir Deneme(Şeyh Şemseddin Ailesi)". *Revak*, 1990, 38-53.
- YÜKSEL (Hasan). "Sivas Vakıflarının Eğitime Katkıları". *Tarih ve Medeniyet*, 23, 1996, 31-34.
- YÜKSEL (Hasan). "Vakfiyelerin Işığında: Sivas Vakıflarının Eğitime Katkıları". *Tarih ve Medeniyet*, 23, 1996, 31-35.
- YÜKSEL (Hasan). "Vakıf-Müsadere İlişkisi (Şam Valisi Vezir Süleyman Paşa Olayı)". *Osmanlı Araştırmaları*, 12, 1992, 399,424.
- YÜKSEL (Hasan). "Vakıflara Dair Bir Eser Üstüne". *Tarih ve Toplum*, 89, 1991, 314-318.
- YÜKSEL (Hasan). "XVII. Yüzyılda Osmanlı Vakıfları". *Vakıf ve Kültür*, 1, 1998, 16-19.
- ZEINE (N.Zeine). "The Ottoman Empire the Archives of the Great Powers in the 19th Century". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 460-473.
- ZELLUM (Abdülkadir). *Hilafet Nasıl Yıkıldı*. 1980, 199 s.
- ZENGİN (Zeki Salih). *Tanzimat Dönemi Osmanlı Örgün Eğitim Kurumlarında Din Eğitimi ve Öğretimi (1839-1876)*. Kayseri, 1997. Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- ZHUKOV (Konstantine). "The "Destan of Umur Pasha" in the Light of the "Kitab-ı Bahriye" by Piri Reis". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 893-898.
- ZHUKOV (Konstantine A.). "Soviet Studies on Tanzimat, 1970-1990". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. K. Yayınları, 1994, 179-182.
- ZILFI (Madeline C.). "Vaizan and Ulema in the Kadızadeli Era". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2493-2500.
- ZİYA (Abdullah). *Türk Korsanları*. İstanbul, Milliyet, 1931, 270 s.
- ZİYA (Ahmet), ONAT (Nuri). *Tanzimattan Cumhuriyete Yasalarımız Dizi 1839-1923*. Ankara, 1990.
- ZİYA (Şakir). *Osmanlı İmparatorluğunun İlk Şeyhbilislanı Molla Fenari*. İstanbul, İsmail Akgün Matbaası, 1951.
- ZİYAOĞLU (Rakım). *Hızır Bey Çelebi: İlk İstanbul Kadısı ve Belediye Başkanı: İstanbul Efendisi 1453-1458*. İstanbul, Belediye Matbaası, 1992, 93 s.
- ZİYA PAŞA. *Zafername*. Hazırlayan: Fikret ŞAHOĞLU. İstanbul, Kerem Yayınları, 1975, 199 s.
- ZÜRCHER (Erik J.). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1993, 523 s.

DÜŞÜNCE

- ADIVAR (Halide Edip). *Türkiye'de Şark, Garp ve Amerikan Tesirleri*. İstanbul, 1955.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "En Üstün Düşünce". *Çınaraltı Mecmuası*, 61, 1942, 6-7.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Kendini Bilen Şuurlu Türkçülük". *Çınaraltı Mecmuası*, 26, 1942, 1942.
- AKYILMAZ (Gül). *Yeni Osmanlılar Hareketinin Doğuşu, Mahiyeti, Sonuçları*. Konya, 1990. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKYÜZ (Ali Kamil). "Milliyet Meselesi". *Çığır Dergisi*, 53, 1937, 17-20.
- ALKAN (Mehmet Ö.). "Bir İrtihat ve Terakki Muhafızı Olarak Liberal-Sosyalist Hilmi". *Tarih ve Toplum*, 14, 81, 1990, 47-51.
- ALKAN (Mustafa). *Osmanlı Hilafet Müessesesi (1517-1909)*. Ankara, 1994. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ARIKAN (Zeki). "Milli Ceryanlar". *Tarih ve Toplum*, 102, 1992, 16-18.
- ARIKAN (Zeki). "Tanzimat'a Kadar Osmanlı Egemenlik Anlayışı". *TBMM Milli Egemenlik Kurultayı*. Ankara, 1995, 64-95.
- ASHOUR (Said A. F.). "Türklerin İslam Dünyasının Birleştirme Çabaları". Çeviren: Zekeriya KURŞUN. *Türklük Araştırmaları Dergisi*, V, 1990, 151-164.
- ATABİNEN (Reşit Saffet). "Osmanlı Devleti'nin Üstünlüğü ve Düşkünlüğü II". *Çınaraltı Mecmuası*, 25, 1942, 8-9.
- ATEŞ (Toktamış). *Osmanlı Toplumunun Siyasal Yapısı: Kuruluş Dönemi*. İstanbul, 1982, 203 s.
- AYDIN (Hüseyin). "Osmanlılarda Felsefi Düşünce". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, IV, 4, 1992, 1-8.
- AYDIN (Suavi). *Osmanlı Devleti'nin Çözülmesi ve Cumhuriyet İdeolojisinin Oluşumu Sürecinde Bir Etken Olarak Milliyetçiliğin Değerlendirilmesi*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türkiye'de Din ve Devlet İlişkilerinin Tarih-sel Gelişimi". *Birinci Uluslararası Türk Folklor Semineri (8-14 X. 1973)*. Ankara, 1974, 49-97.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türkiye'de Sultanların Teşrii Sıfat ve Salahiyetleri ve Kanunnameler". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 12, 4, 1946, 713-733.
- BAŞGİL (A. Fuat). "Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu, Manası, Gayesi ve Vasıfları". *II. Türk Tarih Kongresi (İstanbul 20-25 Eylül 1937)*. İstanbul, 1943, 983-996.
- BENİNGSEN (Alexander). *Taribte ve Bugün Türkçülük ve İslamcılık*. Çeviren: Yasin CEYLAN. Ankara, O.D.T.Ü Asya-Afrika Araştırma-ları Grubu Yayınları, 1987, 11 s. (O.D.T.Ü Asya-Afrika Araştır-maları Grubu Yayınları No: 40).
- BENİNGSEN (A.). "Marksizm veya Panislamizm Temmuz 1918 Sivil Savaşın Başlangıcında Milliyetçi Tatar Komünistleri ve Rus Bölge-vikleri". Çeviren: Cezmi ERASLAN. *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 14, 1994, s. 147-161.
- BİNGÖL (Abdulkuddus). "XVIII. Yüzyıl Türk Mantıkçıları". *Araştırma Dergisi*, 14, 1986, 55-67.
- BİRGİN (Muhittin), ARIKAN (Zeki). *Tarihimiz ve Cumhuriyet*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 262 s.
- BOYACIOĞLU (Ramazan). *Hilafetten Diyanet İşleri Başkanlığına Geçiş*. Ankara Doktora Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- BOYUNAGA (Yılmaz). *Dost ve Düşman Gözü ile Türk-İslam Sentezi*. 3. Baskı. İstanbul, Yağmur Yay., 1977, 346+3 s.
- BOYUNAGA (Yılmaz). *Dost ve Düşman Gözü ile Türk-İslam Sentezi*. 2. Baskı. İstanbul, Yağmur Yay., 1975, 320 s.
- BRAUDE (Benjamin). "Osmanlı Millet Düzeninin Kuruluş Efsaneleri I". Çeviren: Kurtuluş DİNÇER. *Tarih ve Toplum*, 40, 1987, s. 226-232.
- BRAUDE (Benjamin). "Osmanlı Millet Düzeninin kuruluş Efsaneleri II". *Tarih ve Toplum*, 41, 1987, s. 268-272.
- CERRAHOĞLU (A.). *Türkiye'de Sosyalizm 1848-1925*. Hazırlayan: Kerim AYDIN. İstanbul, 1968, 248 s.
- Cumhuriyet'in 50. Yıldönümü Semineri (23-26 X 1973)*. Ankara, 1973.
- Cumhuriyetin 50. Yılına Armağan*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1973, 81-97 s.
- Cumhuriyetin İlanı 4-8 Kasım 1998*. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- ÇANDAR (Tevfik). *Türkiye'nin Demokrasi Tarihi (1839-1950)*. 1. Basım. Ankara, İmge Yayınları, 1995, 512 s.
- ÇAVDAR (Tevfik). *Özgürlük Kavgasında Yaşayan Geçmiş 1860-1918*. Ankara, 1982, 159 s.
- ÇELİK (Hüseyin). "Türkiye'de İlk Laiklik Teklifi ve Arka Planı". *Türki-ye Günlüğü*, 19, 1992, 112-115.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "Cumhuriyet Yapıcılığı Milli Geleneklere Dayandırılmalıdır". *Çınaraltı Mecmuası*, 10, 1948, 10-11.
- ÇUBUKÇU (İbrahim Ağâh). "Nakilcilik ve Akılcılık". *Ankara Üniversi-tesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü*, 3, 1977, 43-48.
- ÇUBUKÇU (İbrahim Ağâh). *Türk Düşünce Tarihinde Felsefe Hareketleri*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1991, VII+3+247 s.
- DEMİR (Aydoğan). "Osmanlı Tarihinin Düşündürdükleri". *Tarih İncele-meleri Dergisi*, 1, 1983, 157-237.

- DEMİREL (Yücel). "Tevhid-i Efkar'da 1922 1 Mayıs'ı". *Toplumsal Tarih*, 7, 41, 1997, 33-35.
- DUDA (W. Herbert). *XIX. Yüzyılın Sonu İle XX. yy'ın Başında Türkiye'de Hilafetden Cumhuriyete Geçiş*. Çeviren: Abdurrahman GÜZEL. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1989, 237 s.
- EBUZZİYA (Tevfik). *Yeni Osmanlılar Tarihi*. İstanbul, 1973-1974.
- EBUZZİYA (Tevfik). *Yeni Osmanlılar Tarihi*. III. Çeviren: Ziyad EBUZZİYA. İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi, 1973-1974.
- EBUZZİYA (Tevfik). *Yeni Osmanlılar Tarihi*. II. Çeviren: Şemsettin KUTLU. İstanbul, 1973, 814 s. (Hürriyet Yayınları: 38).
- ELDEM (Ethem). "Akli Osmanlıcılık (Ottomanisme Rationnel): 1917 Tarihli Fransızca Bir Okuma Kitapçığı". *Toplumsal Tarih*, 7, 38, 1997, 23-35.
- EMECEN (Feridun). "İki Osmanlı Ricalinin Resmi Hayatlarının Kaynaklarına Dair". *Osmanlı Araştırmaları*, 17, 1997, 91-97.
- ENGİN (İsmail). "1860-1908 Yılları Arasında Osmanlı Devleti'ndeki Pozitivist ve Materyalist Akımlarda "Kültürel Değişme "Olgusu". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, III, 3, 1992, 179-192.
- ERKİLET (H.E.). "Anadoluculuğa Dair". *Çınaraltı Mecmuası*, 52, 1942, 4.
- ERKİLET (H.E.). "Türkçülük Programı". *Çınaraltı Mecmuası*, 26, 1942, 10-11.
- ERYILMAZ (Bilal). "Osmanlı Devleti'nde İktidar ve Muhalefet". *İlim ve Sanat Dergisi*, 35-36, 1993, 55-59.
- ERYILMAZ (Bilal). *Osmanlı Devleti'nde Millet Sistemi*. İstanbul, Ağaç Yayınları, 1992.
- ERYILMAZ (Bilal). *Osmanlı Devleti'nde Millet Sistemi*. 2. Basım. İstanbul, Ağaç Yayınları, 1993, 115 s.
- FRANÇOİS (Georgen). *Türk Milliyetçiliğinin Kökenleri*. 2. Basım. Çeviren: Alev ER. Ankara, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1996, 226+(4) s.
- GİZ (Hasan Adnan). "Avrupa'nın İlk Cumhuriyet İnkılabı İstanbul'da Nasıl Karşılandı?". *Çınaraltı Mecmuası*, 110, 1943, 6-7, 14.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "A. Adıvar'ın Bizans'da Yüksek Mektepler (Tarih Dergisi, Sayı 8, s.1-54)'in Özeti". *Bilgi Dergisi*, 81, 1954, 14.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Devlet Adamı". *Vatan*, XI, 17, 1961.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Milli Kader". *Vatan*, X, 13, 1961.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Zihniyet İnkılabı". *Vatan*, V, 16, 1960.
- GÜVEN (Ferit Celal). "Türkiye Cumhuriyetinin Umdeleri İle Osmanlı İmparatorluğunun Umdeleri". *Çığır Dergisi*, 32, 1935, 23-25.
- HAMMER-PURGSTALL (Baron von). "XVII nci Asırda Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet Teşkilatı". Çeviren: Halit İLTERBER. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 7, 2-3, 1941, 564-586.
- HEPER (Metin). "Osmanlı'da Devlet Geleneği". *Türkiye Günlüğü*, 13, 1990.
- HEPER (Metin). "Osmanlı Devlet Geleneği". *Türkiye Günlüğü*, 13, 1990, 139-150.
- HEPER (Metin). "Osmanlı Türk Devletinde Bürokrasinin Siyasal Rolü, Kamu Yönetimi Açısından Bazı Gözlemler". *Amme İdaresi Dergisi*, 6, 2, 1973, 29-40.
- HÜLAGÜ (Metin). *Pan-İslamist Faaliyetler*. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1994, 280 s.
- Hürriyetin Babası. Hakimiyet-i Milliye Matbaası, 1326.
- HÜSEYİN (M. Muhammed). *Modernizmin İslâm Dünyasına Girişi*. Çeviren: Sezai ÖZEL. İstanbul, Ahmet İhsan Matbaası, 1986, 277 s. (İnsan Yayınları: 28; İnceleme Araştırma: 15).
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Osmanlı Devlet Teşkilatına Dair Bir Eser: Kavarani Osmanlı Rabıta-i Asitane". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 14, 1994, s. 9-37.
- İRBEÇ (Yusuf Ziya). "Osmanlı Devleti'nde Milliyetçilik, Panislamizm, Osmanlıcılık Fikirlerinin Oluşması ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluşuna Etkileri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 76, 1992, 51-61.
- İRBEÇ (Yusuf Ziya). "Osmanlı Devleti'nin Dış Dünya ile Temasları Neticesi İktisadi ve İctimai Politikasında Oluşan Değişiklikler". *Türk Dünyası Araştırmaları*, X, 58, 1989, 117-135.
- İttihad-ı İslam. İstanbul, Yeni Osmanlı Matbaası, 1331, 402+6 s.
- KARA (İsmail). "Osmanlı Devleti Laiklik Çemberinden Geçer mi?". *Dergah*, 1, 1, 1990, 22.
- KARACA (İclal). "1919 Yılı Osmanlı İmparatorluğu'nda Osmanlılık Fikri Üzerine Değişik Görüşler". *Atatürk Yolu*, 7, 1991, 540-550.
- KAZMAZ (Süleyman). "Tarihte Adil Türk İdaresi". *Bilge Dergisi*, 12, 1997, 63-69.
- KILIÇ (Selami). *II. Mevritiyet'ten Cumhuriyet Türkiye'sine Türk İnkılabının Fikir Temelleri*. Erzurum, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, 1998, 234 s.
- KILIÇBAY (Mehmet Ali). "Albert Howe Lybyer, Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Osmanlı İmparatorluğu'nun Yönetimi, İstanbul: Süreç Yay., 1987, 350 s.". *Tarih ve Toplum*, XI, 65, 1989, 62-64.
- KIRIMER (Cafer Seydamet). *Mefkure ve Türkçülük*. İstanbul, Emel Yayınları, 1965, 76+VIII s.
- KOÇ (Ahmet). *Osmanlı Batı Demokrasisi*. İstanbul, Hıra Yayınları, 1996, 175 s.
- KODAMAN (Bayram). "Avrupalı Fikirler Karşısında Türk Aydını". *Türk Kültürü*, 222, 1981, 415-422.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Bizans Müesseselerinin Osmanlı Müesseselerine Tesiri*. 2. Baskı. Yayınlayan: Orhan F. KÖPRÜLÜ. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1986, 268 s.
- KORAY (Enver). "Yeni Osmanlılar". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXII, 1-2, 1984, 153-160.
- KORAY (Enver). "Yeni Osmanlılar". *Belleten*, XLVII, 186, 1983, 137-162.
- KUBAN (Doğan). "Atatürk Ulusçuluğu ve Geleneksel Kültür". *Belleten*, XXXVII, 148, 1973, 527-532.
- KURAN (Ercüment). "The Impact of Nationalism on the Turkish Elite in the Nineteenth Century". *Beginnings of Modernization in the Middle East*. Neşreden: William R. POLK, Richard CHAMBERS. Şikago, 1968, 109-117.
- KURAN (Ercüment). "On Dokuzuncu Asırda Milliyetçiliğin Türk Aydınları Üzerindeki Tesirleri". Çeviren: Gül CELKAN. *Töre*, 86, 1978, 21-26.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Fert Telakisi". *Ülkemizi 12 Eylül'e Getiren Sebepler ve Türkiye Üzerindeki Oyunlar, 14-15 Eylül 1984 İstanbul*. İstanbul, 1984, 69-78.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı Türklerinde Milli Şuurun Uyanışı". 21. *Asır*, II, 7, 1993, 14-15.

- KURAN (Ercüment). "Panislamizm'in Doğuşu ve Gelişmesi". *V. Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, 1986, 395-400.
- KURAN (Ercüment). "Türkiye'de Fikir Hürriyetinin Dünü, Bugünü". *İslami Araştırmalar*, IV, 2, 1990, 83-85.
- KUSHNER (David). *Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu 1876-1908*. Çeviren: Şevket Serdar TÜRE, Bekir ERTEM, Fahri ERDEM. İstanbul, Dilek Yayınları, 1979, 262+VII s.
- KUSHNER (David). *Türk Milliyetçiliğinin Doğuşu 1876-1980=The Rise of Turkish Nationalism*. Çeviren: Şevket Serdar TÜRE, Bekir ERTEM, Fahri ERTEM. İstanbul, 1979, VII+262 s.
- LEWIS (Bernard). "İslam Devlet ve Müessesesi ve Telakkileri Üzerinde Bozkır Ahalisinin Tesiri". Çeviren: Salih TUĞ. *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, 2, 2-4, 1960, 209-230.
- LEWIS (Bernard). "Serbestiyet". Çeviren: Bilge TANER. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 41, 1-4, 1985, 53-58.
- MAHÇUPYAN (Eryen). *Osmanlı'dan Postmoderniteye*. Yol Yayınları, 1996, 328 s.
- MAUPT (George), PAUL (Dumont). *Osmanlı İmparatorluğunda Sosyalist Hareketler*. Çeviren: Tuğrul ARTUNKAL. İstanbul, Gözlem Yayınları, 1977, 313 s.
- MİROĞLU (İsmet). "Osmanlı Devlet Felsefesinde İnsani Değerler ve Hukuka Saygı". *Türklerde İnsani Değerler ve İnsan Hakları..* İstanbul, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, 1992, 73-89.
- Milli Egemenlik Sempozyumu*. Ankara, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları, 1987 (TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Yayınları No: 32)..
- MUMCU (Ahmet). *I. Milli Egemenlik Sempozyumu*. Ankara, 1985.
- MUMCU (Ahmet). "Osmanlı İmparatorluğunda Egemenlik Kavramı ve Gelişmesi". *I. Milli Egemenlik Sempozyumu*. Ankara, 1985, 33-49.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Osmanlı İmparatorluğunda Düşünce Hayatı (XIV-XVII. Yüzyıllar)". *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*. Ön-söz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, 1994, 159-193.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "XV-XVI. Yüzyıllarda Osmanlı İdeolojisi ve Buna Muhalefet Problemi". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1201-1210.
- ÖKTE (Ertuğrul Zekai). *Ondokuzuncu Yüzyılda Genel Durum ve Osmanlı İmparatorluğunun Devlet Yapısı*. İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi, 1978, 3+35 s.
- ORHON (Orhan Seyfi). "Osmanlılığın Döküntüleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 104, 1943, 3.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Bugünkü Türkçülüğün Esasları". *Çınaraltı Mecmuası*, 17, 1941, 5-6.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Bugünkü Türkçülüğün Esasları". *Çınaraltı Mecmuası*, 13, 1941, 10-11.
- ORTAYLI (İlber). *Gelenekten Geleceğe*. İstanbul, 1982, 134 s.
- ORTAYLI (İlber). *Osmanlı Devletinde Laiklik Hareketleri Üzerine*. İstanbul, Acar Matbaacılık, 1986.
- ORTAYLI (İlber). *Osmanlı Devletinde Laiklik Hareketleri Üzerine*. I. İstanbul, 1982, 495-509 s.
- Osmanlı'dan Cumhuriyete Problemler, Araştırmalar, Tartışmalar: 1. Uluslararası Tarih Kongresi*. Hazırlayan: Tarih Vakfı. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, VII+421 s.
- Osmanlı İmparatorluğunda Sosyalizm ve Milliyetçilik (1876-1923): Türkiye'de Sosyalizmin Oluşmasında ve gelişmesinde Etnik ve gelişmesinde Etnik ve Dinsel Toplulukların (Ermeni, Rum, Yahudi Anasırın) Rolü*. Derleyen: Mete TUNCAY; : Erik J. ZÜRCHER. İstanbul, İletişim Yayınları, 1995, 264 s. (Araştırma-İnceleme Dizisi: 38).
- ÖZ (Mehmet). "Osmanlı Devlet ve Hükümlerlik Anlayışı Üzerinde Bazı Notlar". *Tarih Çevresi Dergisi*, 6, 1993, 26-27.
- OZANKAYA (Özer). "Bilgi Toplumbilimi Açısından Cumhuriyet'i Hazırlayan Düşünce Ortamı (III)". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XLIV, 3-4, 1989, 91-116.
- OZANKAYA (Özer). "Cumhuriyet'i Hazırlayan Düşünce Ortamı (I)". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XLII, 1-4, 1987, 129-142.
- OZANKAYA (Özer). "Cumhuriyet'i Hazırlayan Düşünce Ortamı (II)". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XLIII, 1-2, 1988, 147-156.
- ÖZDEN (Gani). "Osmanlı Devleti'nin Genel Yapısı ve Yönetim Biçimi". *Askeri Tarih Bülteni*, 15, 29, 1990, 1-6.
- ÖZEL (Oktay). "Osmanlı İmparatorluğu'nda "Laik Düşünce"ye Doğru". *Türk Kültürü*, XXVII, 1-2, 1989, 245-265.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Osmanlı'da Halifelik Kurumu". *Tarih ve Medeniyet*, 15, 1995, 31-35.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Yeni Osmanlılar". *Tarih ve Medeniyet*, 16, 1995, 24-29.
- ÖZÜÇETİN (Yaşar). *20. Yüzyıl Başlarında Türkçülerin Hareketi (1908-1923)*. Ankara, 1996. Yüksek Lisans Tezi.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). *Türklerde Devlet Anlayışı: İmparatorluk Devri 1299-1789*. Ankara, 1982, 175 s.
- SAGİD (Muhammed). "Türkçülük Cereyanı-Türk Milliyetçiliğinin Eşiğinde (1908-1918)". *Türk Kültürü Araştırmaları*, III-VI, 1966-1969, 5-19.
- SETON-WATSON (Hugh). "Milliyetçilik ve Çok Milletli İmparatorluklar". Çeviren: Yuluğ Tekin KURAT. *Belleten*, XXVIII, 111, 1964, 526-542.
- SEVÜK (İsmail Habib). *O Zamanlar (1920-1923)*. İstanbul, Cumhuriyet Basımevi, 1937, 332+7 s.
- SUADİYE (Orhan). *XVIII. ve XIX. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Batı Anlayışı*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ŞABANOV (F.). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Hükümdarlığın Hukuki Esasları (Birinci Meşrutiyete Kadar)". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 428-430.
- ŞAHİN (Mustafa). "Mabed-i Süleyman'ın Mana-yı Hakikisi ve Bizde Masonluk". *Toplumsal Tarih*, I, 5, 1994, 55-59.
- ŞAHİN (Mustafa). "Masonlukta Tekris". *Toplumsal Tarih*, 6, 33, 1996, 40-45.
- TABAKOĞLU (Ahmet). "Türkiye'de Devletçiliğe Tarihi Bir Yaklaşım Denemesi". *İktisat Dergisi*, 203-204, 1981, 72-79.
- TANERİ (Aydın). *Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Döneminde Hükümdarlık Kurumunun Gelişmesi ve Saray Hayatı Teşkilatı*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1978, 349 s. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğ. Fak. Yayınları: 276).
- TANERİ (Aydın). *Osmanlı Devletinin Kuruluş Döneminde Hükümdarlık Kurumunun Gelişmesi ve Saray Hayatı Teşkilatı*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1978, 349 s. (Ankara Üniversitesi D. T. C. F. Yayınları No: 277).

- TANERİ (Aydın). *Türk Devlet Geleneği*. Ankara, 1975.
- TOPRAK (Zafer). "Halkçılık İdeolojisinin Oluşumu". *Atatürk Dönemi'nin Ekonomik ve Toplumsal Tarihiyle İlgili Sorunlar Sempozyumu* (14-16 Ocak 1977). İstanbul, İstanbul Yüksek İktisat ve Ticaret Mektebi Mezunları Derneği, 1977, 13-31.
- TOYNBEE (Arnold). "Pan-İslamizm'in Başarısızlığı". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 61, 1989, 205-209.
- TUNA (Muammer). "Bir Yenileşme Denemesi:Nizam-ı Cedid". *Katılım*, 2, 1992, 159-171.
- TUNAYA (Tarık Zafer). *İslamcılık Akımı*. 2. Baskı. İstanbul, Simavi Yayınları, 1991, 296 s.
- TUNAYA (Tarık Zafer). *İslamcılık Cereyanı: İkinci Meşrutiyet'in Siyasi Hayatı Boyunca Gelişmesi ve Bugüne Bıraktığı Meseleler*. İstanbul, 1962, XXIII+330 s. (Siyaset İlmi Serisi: 3).
- TURAL (Sadık Kemal). "Yeni Osmanlılar ve Osmanlılık Cerayarı Me-selesi". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 11-14, 1975, 131-145.
- TÜRKAY (Cevdet). "Osmanlı İmparatorluğu Devlet Teşkilatından Ör-nekler". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 60, 1972, 17-23.
- TÜRKDOĞAN (Orhan). "Türk-İslam Sentezi Üzerine". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 48, 1987, 39-57.
- Türklerde İnsani Değer ve İnsan Hakları*. İstanbul, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, 1992.
- Türklerde İnsani Değerler ve İnsan Hakları.. II*. İstanbul, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı, 1992.
- TÜRKÖNE (Mümtazer). *İslamcılığın Doğuşu: Siyasi İdeoloji Olarak*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1991, 350 s.
- UCA (Alaattin). "Türk Toplumunda Milliyet ve Milliyetçilik Fikrinin Tarihi Gelişimi". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Ensti-tüsü Dergisi*, 6, 1996, 125-144.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Devleti Teşkilatına Medhal: B. Selçukiler, A. Selçukileri, A. Beylikleri, İlhaniler, Karakoyunlu, Akkoyunlu-lar ve Memluklerdeki Dev. Teşkilatına Bakış*. İstanbul, Maarif Matbaası, 1941, X.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Devleti Teşkilatına Medhal: Büyük Selçukiler, Anadolu Selçukileri, Anadolu Beylikler, İlhaniler, Karako-yunlu ve Akkoyunlularla Memluklerdeki ...* 3. Basım. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1984, XIV+520 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Devleti Teşkilatına Medhal*. İs-tanbul, 1941, 21+249 s.
- ÜLKEN (Hilmi Ziya). *Türkiye'de Çağdaş Düşünce Tarihi*. 1-2. İstanbul, Selçuk Yayıncılık, 1966, 817 s.
- ÜLKER (Necmi). "Osmanlılarda Egemenlik Kavramı". *Milli Egemenlik Sempozyumu*. Ankara, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Ya-yınları, 1987, 49-57 s.
- ÜNAL (Tahsin). "Cumhuriyetin 50. Yılında Tarih Anlayışımız". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 7-10, 1970-1973, 5-17.
- ÜNAYDIN (Ruşen Eşref). *İki Saltanat Arasında*. İstanbul, Kanaat Kü-tüphanesi ve Matbaası, 1334, 42 s.
- YALÇIN (Hüseyin Cahit). *Hususi Hayatlarında Hükiimdarlar: E. Berk-son'dan Nakleden Hüseyin Cahit Yalçın*. 2. İstanbul, Yedigün 117+133 s.
- YAZICIOĞLU (Mustafa Sait). *Le Kalem et Son Role Dans la Societe Turco-Ottoman* (15. ve 16. Asırlarda Türk-Osmanlı Cemiyetlerinde Kelam Düşüncesi). Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1990.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Klasik Osmanlı Döneminde Hakimiyet Anlayışı". *Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*. İstanbul, Çağ Yayınları, 1989, 293-311.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Saltanat İdeolojisi ve Osmanlı Uslubu". *Tarih Çevresi Dergisi*, 1983, 23-24.
- YURTSEVER (Cezmi). "Cumhuriyet-Demokrasi ve İnsan Hakları Tari-hi". *Kuvayi milliyet*, 1997.
- YÜCEL (Ayşe). "Kızıl Elma". *Bilge Dergisi*, 15, 1998, 62-63.
- YÜCEL (Yaşar). *Kitab-ı Mesalih-i Müslimin ve Menafi-i Müminin: Osman-lı Devlet Düzenine Ait Metinler II*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniver-sitesi, 1980, 64+141 s. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih- Coğ. Fak. Yayınları: 292).
- ZELYUT (Rıza). *Osmanlı'da Karşı Düşünce: Düşünceleri Nedeniyle İdam Edilenler*. İstanbul, Alan Yayınevi, 1986, 251 s.
- ZELYUT (Rıza). *Osmanlı'da Karşı Düşünce: Düşünceleri Nedeniyle İdam Edilenler*. 2. Basım. İstanbul, Alev Yayınevi, 1992, 279 s.
- ZELYUT (Rıza). *Osmanlı'da Karşı Düşünce: Düşünceleri Nedeniyle İdam Edi-lenler*. İstanbul, Tarih Bölümü Fırat Üniversitesi, 1986, 251 s. (Alan Yayıncılık: 67 Düşünce Dizisi: 10).
- ZİYA PAŞA. *Veraset-i Saltanat-ı Seniye: Osmanlı Devletinde Saltanatın İnti-kali Hakkında*. İstanbul, 1285, 24 s.

BİLİM

75. *Yılında Türkiye'de Sosyoloji*. Editör: İsmail COŞKUN. İstanbul, Bağlam Yayınları, 1991.
- ABAY (Muhammet). *Osmanlı Dönemi Müfessirleri*. Bursa, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi.
- Actes du XV Congrès International de Sociologie*. İstanbul, 1952.
- ACUN (Hakkı). "Clock Towers In Turkey". *Image*, 33, 1990, 16-20.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Osmanlı Aydınının Müteselsil Hafızası: Şakayıkun-Nu'maniyye ve Zeyilleri". *Türkiye Günlüğü*, 9, 1989, 94-96.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Riyazi'nin Düsturü'l-Amel'i ve Ansiklopedik Önemi". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 2, 1988, 1-17.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Tahkiyevi Bir Metin Olarak Riyaziye'nin Saki-namesi". *VIII. Milli Türkoloji Kongresi 14-18 Eylül 1987*. İstanbul.
- ADIVAR (Abdülhak Adnan). *Osmanlı Türklerinde İlim*. 2. Basım. İstanbul, 1943, 225 s. (3 Harita).
- AK (Mahmut). "Coğrafya (Osmanlılar Dönemi)". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 62-66.
- AKÇAY (İlhan). "Yakutiye Medresesi". *Vakıflar Dergisi*, VI, 1965, 146-152.
- AKÇURA (Yusuf). "Darülfünunlarda Talebe Hayatı". *Türk Yurdu*, II, 7, 1941, 16-17.
- AKDENİZ SARI (Nil). "Osmanlılar'da Tıphanenin Kuruluşuna Kadar Tıp Eğitimi". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1277-1290.
- AKGÜNDÜZ (Hasan). "Teşkilat ve İşleyiş Bakımından Osmanlı Medrese Sistemi: Klasik Dönem". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 80, 1992, 85-92.
- AKGÜR (A. Necati). "Hicri ve Nesili Günleri Rumi/Miladi Günlere Çevirme Dökümleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 98, 1995, 103-170.
- AKKUTAY (Ülker). *Enderun Mektebi*. Ankara, Basın Yayın Yüksek Okulu Gazi Üniversitesi, 1984, VIII+251 s. (Gazi Üniversitesi Yayınları No: 38).
- AKSOY (Özgönül). *Osmanlı Devri Sıbyan Mektepleri Üzerine Bir İnceleme*. İstanbul, 1968. Doktora Tezi. İTÜ Mimarlık Fakültesi.
- AKYA (İ. Hakkı). *Son Yarıy Asırda Türkiye'de Coğrafya*. İstanbul, Maarif Vekaleci Neşriyatı, 1943, 30 s.
- AKYILDIZ (Ali). "Türkiye Üzerine İki Önemli Bibliyografya". *Tarih ve Toplum*, XXV, 149, 1996, 62-64.
- Ali Cevat. *Memalik-i Osmaniye'nin Coğrafya Kitabı*. I. Mahmut Bey matbaası, 1313.
- Ali Cevat. *Memalik-i Osmaniye'nin Coğrafya Kitabı*. II. Kasbar Matbaası, 1317.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Osmanlı Devrinde Hoca Nüfuzu*. İstanbul, Hilmi Yayınları, 1933, 128 s.
- ANT (Mehmet). "Darülfünunda Felsefe Dersleri". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 4, 2, 1925.
- ARIKAN (Zeki). "Teşvik-i Maarif Cemiyeti İçtüzüğü". *Atatürk Yolu*, 7, 1991, 403-421.
- ARSLAN (Ali). *Darülfünun'dan Üniversite'ye Geçiş*. İstanbul, 1992.
- ARSLAN (Ali). *Darülfünun'dan Üniversite'ye*. İstanbul, 1995.
- ATABEK (Emine Melek). *1851'de Paris'te Toplanan I. Milletlerarası Sağlık Konferansı ve Türkler*. İstanbul, 1974. Doçentlik Tezi. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- ATAY (Hüseyin). "1914 Medrese Düzeni". *İslami İlimler Enstitüsü Dergisi*, V, 1982, 23-54.
- ATAY (Hüseyin). "Medreselerin Gerilemesi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXIV, 1981, 15-56.
- ATAY (Hüseyin). "Medreselerin Islahatı". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 25, 1981, 1-43.
- ATAY (Hüseyin). *Osmanlılar'da Yüksek Din Eğitimi*. İstanbul, Dergah Yayınları, 1983, 356 s.
- ATILHAN (Cevat Rifat). *Musa Dağı*. 2. Basım. İstanbul, Büyük Türk Yazarları ve Şairleri Komisyonu, 1968, 178 s.
- AY (Mehmet Emin). "Osmanlılarda İlmiye Teşkilatı". *Diyanet Dergisi*, 25, 2, 1987, 37-51.
- AY (Mehmet Emin). "Osmanlılarda İlmiye Teşkilatı (Kanuni'ye Kadar 1299-1566)". *Diyanet Dergisi*, 2, 25, 1989, 37-51.
- AYAN (Dursun). "Rubu Tahtası". *Bilge Dergisi*, 6, 1995, 67-71.
- AYDIN (Muhammed Şevki). "Medreselerin Gerileyiş Sebepleri Üzerine". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 4, 1987, 321-337.
- BALTACI (Cahit). "Fatih Sultan Mehmed Devri İlim Hayatı ve Sahn-ı Seman Medreseleri". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 237-251.
- BALTACI (Cahit). "İstanbul Medreseleri Hakkında Notlar". *XI. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1994, 2815-2817.
- BALTACI (Cahit). *XV-XVI. Asırlar Osmanlı Medreseleri: Teşkilat, Tarih*. İstanbul, 1976.
- BARAN (Aylin G.). "Yeni Türkiye Cumhuriyeti'nin Kuruluş Dönemindeki Ekonomi Politikalarının Sosyolojik Analizi". *Atatürk Haftası*

- and Empires. Editör: Patrick PETITJEAN. Dordrecht, Kluwer Academic Publishers, 1992, 37-48.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Some Remarks on Ottoman Science and Its Relation with European Science and Technology up to the End of Eighteenth Century". *Proceedings of the International Congress Transfer of Science and Technology (5-7 June 1991)*. Amsterdam, Journal of the Japan-Netherlands Institute, 1991, 45-73.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Türkiye'de Basılan İlk Kimya Eseri: İlim Tarihi Açısından Bir Değerlendirme". *TÜBİTAK VII. Bilim Kongresi: Bilim Adamı Yetiştirme Grubu Tebliğleri (6-8 Ekim 1980)*. Ankara, TÜBİTAK, 1983, 113-123.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Türkiye'de Organik Kimya Eğitiminde İlk Dönem (1834-1900)". *Üniversitelerimizde Organik Kimya Eğitimi Toplantısı Tebliğleri (29 Haziran 1990)*. Ankara, Norm Yayıncılık, 1990, 65-71.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "XV. ve XVI. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde İlmi Hayat". *XV. ve XVI. Asırları Türk Asrı Yapan Değerler*. Müzakere: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, Ensar Neşriyat, 1997, 259-296.
- "III. Türk Tıp Tarihi Kongresi". *Bilim Tarihi Dergisi*, 21, 1993, 27-30.
- İLGÜREL (Mücteba). "Millet Mektepleri". *Doğumunun 100. Yılında Atatürk e Armağan*, 1981, 25-35.
- İNALCIK (Halil). "Türkiye'nin Tekstil Tarihçesi Üzerine Notlar". *Çeviren: Doğan ŞAHİNER. Bir Masaldı Bursa*. İstanbul, 1996, 61-67.
- İNAN (M. Rauf). "Atatürk'ün Devraldığı Eğitim, Öğretim Durumu ve Kurumları (Eğitim Düzeni)". *Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975, 117-161.
- İNAN (M. Rauf). "Kanun-i Esasî'den Önce ve Sonra Osmanlı Devleti'nde Eğitim Girişimleri". *Kanun-u Esasî'nin 100. Yılı Armağanı*. Ankara, 1978, 213-248.
- International Congress on the History of Turkish-Islamic Science and Technology (14-18 September 1981)*. İstanbul, 1981.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Fatih Medreseleri". *Tarih ve Medeniyet*, 3, 1994, 26-29.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Osmanlı İlmiye Mesleği Hakkında Gözlemler". *Osmanlı Araştırmaları*, 7-8, 1988, 273-285.
- İSFENDİYAROĞLU (Fethi İ.). *Galatasaray Tarihi*. I. İstanbul, Doğan Kardeş Yayınları, 1952, 553+32 s.
- İSHAK EFENDİ. *Mecmua-ı Ulum-u Riyaziyye*. I. II. Bulak, 1257.
- İSHAKOĞLU (Sevta). *İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi (Fen Bilimleri Dalları Tarihi)*. İstanbul, 1993. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İstanbul'da Tıp Öğretiminin 500. Yıldönümü*. İstanbul, Tıp Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1971, 70 s. (İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi Yayınları No: 62).
- İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü X. Milli Türkoloji Kongresi*. İstanbul, 1998.
- IV. Eğitim Kongresi Raporları. İstanbul.
- İZGİ (Cevat). *Osmanlı Medreselerinde İlim*. 2. İstanbul, İz Yayınları, 1997.
- KAÇAR (Mustafa). *Osmanlı Devleti'nde Bilim ve Eğitim Anlayışındaki Değişmeler ve Mühendishanelerin Kuruluşu*. İstanbul, 1996. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KAÇAR (Mustafa). "Osmanlı İmparatorluğunda ilk Mühendishanenin Kuruluşu". *Toplumsal Tarih*, 9, 54, 1998, 4-11.
- KAHYA (Esin). "Osmanlılarda DeneySEL Fizyoloji Ne Zaman ve Nasıl Başladı". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 45-49.
- KARACABEY (Salih). "XV. ve XVI. Asır Osmanlı Medreselerinde Hadis Öğretimi". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, IV, 4, 1992, 227-235.
- KARAKUŞ (İdris). "Ders Kitaplarında Şair-Yazar ve Metin Seçimi Üzerine". *Bilge Dergisi*, Güz: 2, 1994, 73-76.
- KARDEŞ (Rıza). "Türkiye'de Milli Eğitim Gelişmesi-Öğretmen Okullarının Kuruluşunun 117. Yıldönümü Vesilesiyle". *Türk Kültürü*, III, 31, 1965, 463-465.
- KAZANCI (Yusuf Ziya). "XV-XVI. Yüzyıllarda Osmanlı Devleti'nde İlmi Hayat". *XV. ve XVI. Asırları Türk Asrı Yapan Değerler*. Müzakere: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, Ensar Neşriyat, 1997, 259-296.
- KAZANCIGİL (Aykut). "Türkiye Basmaları Toplu Kataloğu Üzerine Yeni Bir Değerlendirme". *Bilim Tarihi Dergisi*, 5, 1992, 12-18.
- Kazı ve Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1995.
- KILIÇ (Filiz). "Kitap Kurdunun Yeni Bir Eseri Hakkında". *Çığ*, 1995, 74-75.
- KODAMAN (Bayram). *Abdülhamit Devri Eğitim Sistemi*. İstanbul, 1980, 277 s. (Ötüken Yayınları: 149).
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Bir Bibliyografya'nın Tenkidi ve Buna Bazı İla-veler-I". *Türk Kültürü*, XVI, 186, 1978, 336-348.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "İlm-i Nücum'a Aid Bir Risalenin Tarihi Kaynak Olarak Ehemmiyeti". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 2, 1950, s. 309-325.
- KORAY (Enver). *Türkiye Tarih Yayınlar Bibliyografyası*. 2. İstanbul, 1959-1971.
- KURAN (Ercüment). "Dünyada ve Türkiye'de Üniversite". *Üniversite-lerimiz ve Gerçek*. Ankara, 1976, 10-16.
- KURAN (Ercüment). "İlmiyye". *Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1971.
- KURAN (Ercüment). "Müsbet Bilimlerin Türkiye'ye Girişi (1797-1839)". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 671-675.
- KURAN (Ercüment). "Les Tribulations de l'Enseignement Supérieur Dans l'Empire Ottoman". *Hacettepe Bulletin of Humanities*, IX, 1977, 1-6.
- KURMUŞ (Ömer Saim). "Bursa Hakkında Yazılmış Kitaplar Bibliyografyası". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 42, 1986, 183-245.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "1869'da Faal İstanbul Medreseleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 7-8, 1977, 277-392 s.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). *1869'da Faal İstanbul Medreseleri*. İstanbul, 1977, 150 s.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Darülhilafe Medresesi". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 507-508.
- LEKESİZ (Hulusi). "Osmanlı İlmi Zihniyeti, Teşekkülü, Gelişmesi ve Çözülmesi Üzerine Bir Tahlil Denemesi". *Türk Yurdu*, 11, 49, 1991, 20-31.
- LEKESİZ (Hulusi). *Osmanlı İlmi Zihniyetinde Değişme (14-17. Yüzyıllar)*. Ankara, 1989. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- LEWİS (Christine). "İstanbul'da 18. Yüzyıl Çalar Saatleri". *Türkiyemiz*, 8, 23, 1977.
- Maarifimiz ve Servet-i İlimiyemiz*. 2. Baskı. İstanbul, 1329, 120 s. (Kütüphane-i İntibah 5).
- Mehmed Ali. *Macelle-i Talebeyn-i Rehberi*. İstanbul, 1305, 37+624 s.
- Milli Kütüphane Yazmalar Kataloğu*. 1-5. Ankara, 1987-1997.
- MUTLUÇAĞ (Hayri). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitim Meselesi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 4, 1985, 34-39.
- MUTLUÇAĞ (Hayri). "Osmanlı İmparatorluğunda Eğitim Meselesi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 1, 1985, s. 34-39.
- MÜLAYİM (S.). "Fatih Devri Kültür ve Sanat Hayatı Bibliyografyası". *İstanbul Armağanı, Fetih ve Fatih*. İstanbul, 1995, 273-283.
- NURİ (Osman). *İlmi Terbiye ve Tedris*. İstanbul, 1327, 316+5 s.
- NUTKU (Özdemir). "Onyedinci Yüzyılda Saray Kumaşları". *Tarih ve Toplum*, 4, 22, 1985, 44-50.
- ÖCAL (Mustafa). "XIV. Yüzyıl Osmanlı Medreseleri, Müderrisleri ve Başlıca Hizmetleri". *Milli Kültür*, 60, 1988, 22-27.
- OKTAR (Tigünce Özkiper). "Osmanlı Devleti'nde Kurulan İlk Ticaret Mektebinin Kapanma Nedenleri.". *Tarih ve Toplum*, XXVII, 157, 1997, 18-19.
- OKTAY (Ayla). "Osmanlı Devleti'nde Eğitim ve Eğitimin Tarihsel Gelişimi". *İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yıllığı*, 2, 1987, 115-142.
- OKTAY (Ayla). *Osmanlı Devletinde Eğitim ve Öğretimin Tarihsel Gelişimi*. II. İstanbul, 1987, 115-142 s.
- ÖNER (Necati). "Tanzimat'tan Sonra Türkiye'de İlim ve Mantık Anlayışı". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, V, 1956, 100-135.
- ÖNSOY (Rifat). "Cumhuriyetten Bugüne İlk ve Orta Öğretimimiz ve Bazı Meseleleri". *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 1-23.
- ORTUĞ (Gürsel). "Tıp Tarihi Bakımından Osmanlı İmparatorluğu'nda Anatomi Öğretimi ve Teşrih". *Türk Kültürü*, XX, 228, 1982, 378-385.
- Osmanlı'da Yüksek Din Eğitimi ve Medrese Programları, İcazetnameler, İslahat Hareketleri*. İstanbul, 1983, 355 s.
- Osmanlı Astronomi Literatürü Tarihi=History of Astronomy Literature During the Ottoman Period*. Hazırlayan: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İslam Tarih ve Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi, 1997, CCII+1146 s.
- Osmanlı Bilimi Araştırmaları*. Hazırlayan: Feza GÜNERGUN. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1995, 378 s. (İstanbul Üniversitesi Yayınları No: 3911 Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 3401).
- Osmanlı İlmî ve Meslekî Cemiyetleri (I. Milli Türk Bilim Tarihi Sempozyumu)*. Hazırlayan: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1987, 264 s.
- Osmanlı Matematik Literatürü Tarihi*. Hazırlayan: Ekmeleddin İHSANOĞLU, Ramazan ŞEŞEN, Cevat İZGİ; Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İslam Tarih ve Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi, 1999, XVI+720 s.
- Osmanlı Türklerinde Bilimsel Çalışmalar. 14-17. Yüzyıllar*. İstanbul, 1986, 83-90 s.
- Osmanlılar ve Batı Teknolojisi Yeni Araştırmalar Yeni Görüşler*. Hazırlayan: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1992.
- ÖTÜKEN (Yıldız). "Orhan Gazi (1326-1359) Devrinden Kanuni Sultan Süleyman (1520-1566)Devrinin Sonuna Kadar Osmanlı Medreseleri". *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi*, 9, 1978, 337-371.
- ÖZBEK (Yıldırım). "Son Dönem Osmanlı Medreselerine Bir Örnek: Şihli Hamidiye Medresesi". *Vakıflar Dergisi*, 24, 1994, 165-176.
- ÖZÇELEBİ (Ali). "Paris'te Çıkan "La Reuve des deux Mondes" da 1871-1971 Yılları Arasında Türkiye ve Türklerle İlgili Yayınlanmış Makaleler Bibliyografyası". *Araştırma Dergisi*, 13, 1985, 345-378.
- ÖZDEMİR (Kemal). "Osmanlı Deniz Haritaları". *Toplumsal Tarih*, I, 3, 1994, 32-39.
- ÖZDEMİR (Kemal). *Osmanlıdan Günümüze Saatler*. İstanbul, 1993, 239 s.
- ÖZGÜVEN (Burcu). "Kozmopolit Osmanlı'nın Eğitim Alanında Yansımaları Adım Adım Liseler". *İstanbul*, 20, 1997, 94-96.
- ÖZKAYA (Yücel). *Osmanlı İmparatorluğunda Ayanlık*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1977, 509 s. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğ. Fak. Yayınları No: 273).
- PALA (İskender). "Osmanlılarda Haritacılık". *Askeri Tarih Bülteni*, XVI-II, 35, 1993, 144-149.
- Proceedings of the International Congress Transfer of Science and Technology (5-7 June 1991)*. Amsterdam, Journal of the Japan-Netherlands Institute, 1991.
- RAMİ (Sait). *Medrese Hayatı*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1979, 202 s.
- SAFİ (Muhammed). "Osmanlılar'da İlmî Geri Kalış Sebepleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 67, 1990, 139-163.
- SAĞ (Vahap). "Cumhuriyetin Başlangıcında Eğitimimizin Genel Görünümü". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 6, 1986, 19-26.
- SAKAOĞLU (Necdet). *Osmanlı Eğitim Tarihi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1993, 152 s.
- Salih Zeki Bey. *Mebhas-ı Elektrik*. İstanbul, Matbaa-i Amire, 1328, 188 s.
- SARI (Nil). "Hukema-yı Kimyayyyun ve Kullandıkları Aletler". *Kaynaklar*, 4, 1985, 81-89.
- SARI (Nil). "Osmanlılarda Tıphanenin Kuruluşuna Kadar Tıp Eğitimi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 22, 1983, 152-182.
- SAY (Yağmur). *Türk Tıbbı ve Türkiye'deki Sağlık Kurumları (1300-1839)*. Ankara, 1992. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- SAYILI (Aydın). "Bir Bilim Adamımızın Adı Üzerine". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 547-553.
- SELÇUK (Hava). *Osmanlı Devleti'nin Kuruluşunda Hizmeti Geçen Komutanlar ve İlim Adamları (1280-1380)*. Kayseri, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Erciyes Üniversitesi.
- SERİN (Necdet). "Mekteb-i Mülkiye'den Siyasal Bilgiler Fakültesine". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XL, 1-4, 1985, 9-18.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "XIX. Yüzyıl Türkiye Yönetim Tarihi Kaynakları: Bir Bibliyografya Denemesi". *Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1995, 345-367.
- SEZER (Baykan). "Osmanlı Eğitim Sisteminden Günümüz Eğitim Birliğine". *İstanbul Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü Yıllığı*. İstanbul, Kardeşler Basımevi, 1987, 143-150.

- SEZER (Baykan). "Türk Sosyologları ve Eserleri I". *Sosyoloji Dergisi*, III, 1, 1989.
- SEZER (Baykan). *Türk Sosyolojisinin Ana Sorunları*. İstanbul, Sümer Yayınları, 1988.
- SİLER (Abdurrahman). *Türk Yüksek Öğreniminde Darîl'ü Fünun (1863-1933)*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- SİNAN PAŞA. *Maarifname*. Yayınlayan: İ. Hikmet ERTAYLAN. İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1961, 21+294 s.
- Sosyal Bilimleri Yeniden Düşünmek: Yeni Bir Kavrayışa Doğru*. İstanbul, Metis Yayınları, 1998.
- Sosyoloji Konferansları*. İstanbul, 1988.
- SUNGU (İhsan). "Galatasaray Lisesi'nin Kuruluşu". *Belleken*, VII, 28, 1943, 315-347.
- ŞAHİN (Mustafa). "Türk Eğitim Sisteminde Yabancı Eğitim Uzmanlarından Yararlanma". *Toplumsal Tarih*, 9, 54, 1998, 12-18.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut). "[650. Fetih Yılı Vesilesiyle] Bursa Bibliyografyası". *Türk Kültürü*, XIV, 162, 1976, 365-377.
- ŞİMŞİRGİL (Ahmet). "Onaltıncı Yüzyılda Tokat Medreseleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 227-242.
- ŞİŞMAN (Adnan). "Mekteb-i Osmanî (1857-1864)". *Osmanlı Araştırmaları*, VI, 1986, 83-160.
- ŞİŞMAN (Adnan). "Tanzimat Döneminde Fransa'ya Gönderilen Gayri Müslim Osmanlı Öğrencileri". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2515-2533.
- T. C. *Maarif Vekaleleri*. İstanbul, 1943-1951.
- TAESCHER (Franz). "Osmanlılar'da Coğrafya". *Türkiyat Mecmuası*, II, 2, 1928, 271-314.
- TAHRALI (Mustafa). "İslami İlimler ve Osmanlı Asırları". *Günümüzün Din Bilimleri Araştırmaları ve Problemleri Sempozyumu*, (Samsun, 27-30. 6. 1989). Samsun, 1989, 499-503.
- TALU (Reşat Ekrem). "Mektebe Başlayış". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 35, 1952, 1864-1868.
- Tarih ve Sosyoloji Semineri*. İstanbul, 1991.
- Tarih ve Sosyoloji Semineri 28-29 Mayıs 1990, İstanbul*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1991.
- TAŞDEMİRCİ (Ersoy). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Medreseler". *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 1989, 519-532.
- TEKELİ (İlhan), İLKİN (Selim). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Eğitim ve Bilgi Üretim Sisteminin Oluşumu ve Dönüşümü*. Ankara, 1993, 221 s.
- TEKİNDAG (M. C. Şehabeddin). "Türkiye'de Yüksek Öğretimin Geçirdiği Aşamalar ve İstanbul Üniversitesi: Medrese Dönemi". *Cumhuriyet'in 50. Yılında İstanbul Üniversitesi*. İstanbul, 1973, 1-54.
- Teknik Eğitim Ulusal Kongresi Bildirileri (24-26 Ekim 1983)*. İstanbul, İstanbul Teknik Üniversitesi, 1983.
- TERZİ (Arzu). "Tarih Enstitüsü Dergisi Bibliyografyası". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 14, 1994, 173-204.
- TİRMİZİ (Seyyid Burhaneddin). *Maarif*. Çeviren: Abdülbaki GÖLPINARLI. Ankara, İş Bankası Kültür Yayınları, 1973.
- Transfer of Modern Science and Technology to the Muslim World: Proceedings of the International Symposium on "Modern Science and the Muslim World"*. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1992.
- TUŞ (Muhittin). "XIX. Yüzyıl Osmanlı Medreselerinde Talebelerin Eğitim Anlayışları Üzerine Bazı Gözlemler". *İstanbul Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü X. Milli Türkoloji Kongresi*. İstanbul, 1998.
- Türk Nümizmatik Derneğinin 20. Kuruluş Yılında İbrahim Artuk'a Armağan*. Hazırlayan: Kemal AYDINOĞLU. İstanbul, Türk Nümizmatik Derneği, 1988, 278 s.
- Türk Tıbbının Batılılaşması: Güllü'nin 90. Kuruluş Yıldönümü Anısına 11-15 Mart 1988'de Ankara ve İstanbul'da Yapılan Sempozyuma Sunulan Bildiriler*. Hazırlayan: Arslan TERZİOĞLU. İstanbul, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, 1993, 207 s.
- TÜRKAY (Cevdet). *Osmanlı Türklerinde Coğrafya*. İstanbul, 1959, 50 s.
- Türkiye'de İlk Halk Mektebi*. İstanbul, Darüşşafaka yayınları, 1927.
- Türkiye'de Üniversitelerde Okutulan İktisat Üzerine*. Ankara, 1972.
- Türkiye Basmaları Toplu Kataloğu*. 1-5. Ankara, 1990.
- Türkiye Yazmaları Toplu Kataloğu*. 1-25. İstanbul, 1982-1998.
- UNAN (Fahri). "Atay'ın Gözüyle Bir Osmanlı Alimi". *Türk Yurdu*, X, 37, 1990, 45-50.
- UNAT (Faik Reşit). *Hicri Tarihleri Miladi Tarihe Çevirme Klavuzu*. Ankara, 1959, XVI+175 s.
- UNAT (Faik Reşit). *Maarif Düsturu*. İstanbul, Milli Matbaa, 1927, 640 s.
- UYAROĞLU (Hüseyin Nevzat). *Osmanlı Kamu Yönetim Kurum ve Sistemleri İçinde Enderun Saray Okulu*. İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Türk İlim Aleminde Dört Büyük Kayıptan İkisi. Üstad A. Tevhid. Üstad İsmail Saib". *Belleken*, IV, 13, 1940, 141-143.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Devletinin İlmiye Teşkilatı*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1965, VIII+349 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VIII. Seri No: 17).
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Osmanlı Türklerinde Hekimlik ve Eczacılık Tarihi Hakkında*. İstanbul, 1952, XVIII+10 s.
- ÜREKLİ (Fatma). *Sanayi-i Nefise Mektebi'nin Kuruluşu ve Türk Eğitim Tarihinde Yeri*. İstanbul, 1997. Doktora Tezi.
- VAKKASOĞLU (Vehbi). *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e İslam Alimleri*. 2. Basım. Anahtar Yayınevi, 1994, 191 s.
- VI. *Arkometri Sonuçları Toplantısı (28 Mayıs-Haziran 1990)*. Ankara, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 1991.
- YALTKAYA (M. Şerafeddin). "Tanzimattan Evvel ve Sonra Medreseler". *Tanzimat I*. İstanbul, Maarif Vekaleleri Neşriyatı, 1940, 463-467.
- YAZICI (Nesimi). "Osmanlı Son Dönem Medreselerinde Fen Bilimlerinin Tedrisatı Konusunda Bazı Düşünceler". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 38, 1998, 109-122.
- YAZICIOĞLU (Mustafa Sait). "XV-XVI. Yüzyıllardaki Kelam Eğitiminin Kritiği". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü*, 4, 1980, 285-294.
- YAZICIOĞLU (Mustafa Sait). "XV. ve XVI. Yüzyıllarda Osmanlı Medreselerinde İlm-i Kelam Öğretimi ve Genel Eğitim İçindeki Yeri". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü*, 4, 1980, 273-284.
- YILDIRIM (Nuran). "Mekteb-i Tıbbiye-i Şahane'de Hazırlanan Mezuniyet Tezleri". *Bilim Tarihi Dergisi*, 4, 1992, 12-27.
- ZENGİN (Zeki Salih). "Osmanlı Medreselerindeki Gerilemenin Sebep ve Sonuçları Üzerine Bir Değerlendirme". *Vakıflar Dergisi*, XXVI, 1997, 401-409.

KÜLTÜR VE SANAT

11-13 Eylül 1996, 1. *Türk Tarihi ve Edebiyatı Kongresi*. Manisa, 1996.

1. *Türkiye Felsefe Mantık-Bilim Tarihi Sempozyumu Bildirileri (19-21 Kasım 1986, Ankara)*. Editör: Kenan GÜRSOY, Alparslan AÇIKGENÇ. İstanbul, 1991.

17. *Yüzyıl Osmanlı Kültür ve Sanatı, 19-20 Mart 1998 Sempozyumu Bildirileri*. İstanbul, 1998.

19. *Yüzyıl İstanbul'unda Sanat Ortamı Sempozyumu, 14-15 Mart 1996 Mimar Sinan Üniversitesi Bildiriler*. İstanbul, Mimar Sinan Üniversitesi, 1996.

2. *Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1985.

20000'li Yıllarda Türkiye'de Geleneksel Türk El Sanatlarının Sanatsal, Tasarımsal ve Ekonomik Boyutu Sempozyumu (25-27 Kasım 1998). .

500. *Yılında Uluslararası Füzuli Sempozyumu, İstanbul, 24-26 Ekim 1994*. .

60. *Doğum Yılı Münasebetiyle Zeki Velidi Togan'a Armağan*. İstanbul.

The 8th. International Congress of Turkish Art. Kahire, 1987.

9. *Milletlerarası Türk Sanatları Kongresi Bildirileri*. 2. Ankara, 1995.

A'dan Z'ye Tarih Ansiklopedisi. 2. Baskı. Hazırlayan: Niyazi AKŞİT. İstanbul, Serhat Yayınları, 1984, 1070+1 s.

A. M. E.. "Hatice Sultan Sarayı ve Mellina". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 35, 1952, 1837-1842.

A. Rıza. *Küçük Tarih-i Osmani: Umum Mekatib-i İptidaiyelerin Üçüncü Sınıfları İçin*. İstanbul, 1328, 96 s.

ABABAY (Dürin). "Bir Yaşamın Öyküsü Boğaz'da Yüzyıl Öncesi. The Story of the ALife Bosphorus A Hundred Years Ago". *Türkiyemiz*, 20, 60, 1990, 34-45.

ABACI (Abdullah). *Farsça Selim-Nameler*. Ankara, 1974. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.

ABDULHAKİM (Nüfûr). *Musul Eyaleti (XVI. Yüzyıl)*. İstanbul, 1974. Doktora Tezi.

ABDULKADİROĞLU (Nuran). "Ziya Gökalp'de İslamiyet Telakkisi". *Türk Kültürü*, XXIII, 1-2, 1985, 93-127.

ABDULLAH (Fevziye). "Nizami-Şeyhi Hüsrev-ü Şirin Mukayasesi". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 263-283.

ABDULLAH (Fevziye). "Samipaşazade Seza'i". *Türkiyat Mecmuası*, XIII, 1958, 1-30.

ABDURRAHMAN (Şeref). *Fezleke-i Tarih-i Devlet-i Osmaniye: Mekatib-i İdadiye İçin*. 2. Basım. İstanbul, 1315, 224 s.

ABDURRAHMAN (Şeref). *Tarih-i Devlet-i Osmaniye*. 2. Basım. İstanbul, 1315-1318.

ABDURRAHMAN (Şeref). *Tarih Konuşmaları: Tarih Mühasebeleri*. Hazırlayan: Eşref EŞREFOĞLU. İstanbul, 1978, 280 s. (Kavram Yayınları: 11).

ABDURRAHMAN (Şeref). *Tarih Mühasebeleri*. İstanbul, 1339, 404 s. (Türkiye Cumhuriyeti Maarif Vekaleti Neşriyatından Ad: 51).

ABDURRAHMAN (Şeref). *Tarih Söyleşileri: Muhasebe-i Tarihiyye*. Sadeleştiren: Mübcecel Nami DURU. İstanbul, 1980, 298 s.

Abdülhamid'in Hatıra Defteri: Belgeler ve Resimlerle. Hazırlayan: İsmet BOZDAĞ. İstanbul, Kervan Yayınları, 1975, 257 s.

Abdülhamid Anlatıyor: Abdülaziz'in Öldürülmesi, Hüriyetin İlanı, Mithat Paşa Meselesi, 31 Mart Vakası. Ankara, 1964, 48 s. (Serdengeçti Neşriyatı: 41).

Abdülhamit Devrinde Sansür. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1977.

Abdülhamit, Sultan: Abdülhamid'in hatıra defteri (Belgeler ve resimlerle). 2. Baskı. İstanbul, Kervan Yayınları, 1975 (Tarih ve Tarih Romanları Serisi, No: 10)..

ABDÜLHAY (Şükrü). *Tuna Vukuat-ı Tarihiye*. İstanbul, 1301.

ABDÜLKADİROĞLU (Abdülkerim). "Sergüzeşt-name-i Fakir be-Azimet-i Tokat". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXIII, 1-2, 1985, 78-91.

ABDÜLKADİROĞLU (Nuran). "Ziya Gökalp'te İslamiyet Telakkisi". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXIII, 1-2, 1985, 93-126.

Abdülkerim bin Saic. *İbretimiz Bir Hatıra-i Tarihiye*. İstanbul, 1328, 28 s.

Abdürreşid İbrahim Efendi. "Abdürreşid İbrahim Efendi'nin Beyanâtı: Müslüman Memleketlerinde Beş Sene Seyahat". *Toplumsal Tarih*, 5, 29, 1996, 51-56.

ABİDİN (Adile). "Ayni'nin İkdülcuman Fi tarihi Eliz zaman adlı Tarihinde Osmanlılara ait verilen malumatın tertikiki". *Tarih Semineri Dergisi*, 2, 1938, 109-184.

ABİK (Ayşehan Deniz). *Abdülvasi Çelebi'nin Halil-name'si*. Ankara, 1987. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara Üniversitesi.

ABLADZE TSISANA (Miheyıl Svanidze). "Defteri Cabai Eyaleti Çıldıra Dair İlk Bilgiler". *VIII. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1981, 1033-1036.

ABULADZE (Tsisana), SVANİDZE (Miheyıl). "Defter-i Caba-i Eyalere Çıldıra Dair İlk Bilgiler". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1033-1036.

- ACAR (Gevher). *Osmanlı Merkezi Planlı Cami Mimarisinde Sekiz Destekli Şemanın Gelişimi*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- ACAROĞLU (M.Türker). "Bulgaristan Türkleri'nin Dünü-Bugünü-Yarını". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1487-1500.
- ACAROĞLU (M.Türker). "Eski Osmanlı Belgelerine Göre XV. Yüzyıl Sonlarıyla XVI. Yüzyıl Başlarında Balkanlar'da Türkçe Yer Adları (1490-91/1520-30)". XI. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1994, 1267-1300.
- ACAROĞLU (M.Türker). "XV.Yüzyıl Sonlarıyla XVI. Yüzyıl Başlarında Balkanlarda Türkçe Yer Adları (1490-1491/ 1520-1530)". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 1267-1300.
- ACUN (Fatma). *Ottoman Administration in the Sanjak of Karahisar-i Şarki (1485-1569)*. Birmingham, 1994. Doktora Tezi. The University of Birmingham.
- ACUN (Hakkı). *Anadolu Saat Kuleleri*. Ankara, 1994.
- ACUN (Hakkı). "Ejder Motifli Kapı Tokmakları". *Prof. Dr. Güner İnal'a Armağan*. Ankara, 1993, 1-19.
- ACUN (Hakkı). "Eyüp'ten Ejderli Bir Taş Suluk". *I. Eyyüpsultan Sempozyumu Tebliğler*. İstanbul, 1997, 198-201.
- ACUN (Hakkı). "Geçmişten Günümüze Türkler ve Türkiye". V. *mimarlık*. Ankara, 1991, 139-142.
- ACUN (Hakkı). "Manisa'da Türk Devri Yapıları". *Milliyet Sanat Dergisi*, 225, 1977, 15.
- ACUN (Hakkı). "Manisa'daki Türbe Mimarisi". *Bellesten*, XLIX, 195, 1985, 479-501.
- ACUN (Hakkı). *Manisa'daki Türk Devri Yapıları ve Şehrin Gelişimi*. Ankara, 1982. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ACUN (Hakkı). "Manisa Kentinin Gelişimi:Eski Eserlerin Şehrin Gelişimine Etkileri ve Manisa'nın Eski Mahalleleri". *Manisa*, 5, 1983, 21-39.
- ACUN (Hakkı). "Sivas-Kangal-Alacahan Menzilhane". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2369-2389.
- ACUN (Hakkı). *Taraklı İlçesi ve Yunus Paşa Camii*. Ankara, 1996.
- ACUN (Hakkı). "Türk Halı Sanatındaki Yozlaşma". *Türk soylu Halkların Hali, Kilim ve Cicim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri* (27-31 Mayıs 1996 Kayseri). Ankara, 1998, 14-22.
- ACUN (Hakkı). "Türk Halı Sanatının Tarihi ve Günümüz Halıcılığı". *Amfora*, 10, 1993, 12-13.
- ACUN (Hakkı). "Yerköy-Sarayköyü Çapanoğlu Camii". *Türkiyemiz*, 26, 1978, 34-36.
- ACUN (Hakkı). "Yozgat'ta Kurtarılması Gereken Önemli Bir Kalıntı: Çapanoğlu Sarayı". *Milliyet Sanat Dergisi*, 225, 1977, 15.
- ACUN (Hakkı). "Yozgat ve Yöresi Türk Devri Yapıları". *Vakıflar Dergisi*, 13, 1981, 635-715.
- ACUN (Hakkı). "Yozgat ve Yöresindeki Eski Eser Tahrifatı". *Bozok*, 11, 1992, 10-11.
- ACUN (Hakkı). "Yozgat Yöresinde İki Plan Türünde Dört Türbe Örneği". *Bedrettin Cömert'e Armağan Kitabı*. Ankara, 1980, 409-424.
- ACUN (Ramazan). *Tarih Araştırmalarında Bilgisayar, Metod ve Bir Uygulama Denemesi: Vakıflar Veri Tabanı*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Minyatürlerle Doğu ve Güneydoğu Anadolu". *Fırat Havzası Sanat Tarihi Sempozyumu Elazığ 21-22 Mayıs 1987*.
- AÇIKGÖZ (Namık). "16. Asır Kültür Hayatından Manzaralar I: Belig'i'nin Kahve Gazeli". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 41, 1990, 24-27.
- AÇIKGÖZ (Namık). "16. Asır Sonuna Kadar Divan Şairleri I: Batı Anadolu Şairleri ve Denizlili Şairler". *Merkez Efendi Sempozyumu Denizli 27-29 Haziran 1988*.
- AÇIKGÖZ (Namık). "19. Asrın Son Zaferine Şiirler". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 45, 1990, 53-58.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Ahmed-i Hani'nin Mem u Zin Adlı Mesnevisi ve Klasik Edebiyattaki Yeri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 67, 1990, 127-138.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Bakayî'nin Battal-namesinin Yeni Bir Nüshası". *Erciyes Dergisi*, 111, 1987, 18-19.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Divan Edebiyatı'nda Mektup ve XVII. Yüzyıl Şairlerinden Riyazi'nin İki Mektubu". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 1, 2, 1987, 7-14.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Divan Şairlerinde Mahlas Meselesi". *Milli Eğitim*, 88, 1989, 59-63.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Divan Şiirinde Fırat Nehri". *Lale*, 5, 1987, 22-25.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Divan Şiirinde İbn-i Sina". *Milli Eğitim*, 89, 1989, 49-53.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Divan Şiirine Açılan Aydınlık Kapı". *Türk Yurdu*, 33, 1990, 52-54.
- AÇIKGÖZ (Namık). *Enderunlu Osman Vasi'nin Şarkıları, Gazelleri ve İki Mubamesi*. Ankara, 1980. Lisans Tezi. Siyasal Bilgiler Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- AÇIKGÖZ (Namık). *Fuzuli*. İstanbul, Timaş Yayınları, 1998.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Fuzuli'nin Bir Beyti Etrafında Düşünceler". *Azerbaycan Türkleri Dergisi*, 3, 1990, 38-40.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Fuzuli'nin Leyla vü Mecnun Mesnevisindeki Gazel ve Murabbalar". *I. Milletlerarası Büyük Azerbaycan Kongresi, Kayseri, 25 Mayıs-3 Haziran 1990*.
- AÇIKGÖZ (Namık). *Hayâli*. İstanbul, Timaş Yayınları, 1999.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Klasik Şairlerin Yenilik Arayışları". *Dergah Edebiyat Sanat Kültür Dergisi*, II, 21, 1991, 11.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Klasik Türk Şiiri Tenkid Usulüne Giriş ve" Baki ve Divanından Seçmeler" Örneği". *Polemik*, 7, 1992, 43-46.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Leyla İle Mecnun Mesnevisinin Yapısı". *Milli Kültür*, 59, 1987, 39-43.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Leyla İle Mecnun Minyatürleri". *500. Yılında Uluslararası Fuzuli Sempozyumu, İstanbul, 24-26 Ekim 1994*.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Liselerde Divan Edebiyatı Öğretimi". *Türk Yurdu*, 34, 1990, 37-41.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Mesihî Divanını Okurken". *Türk Dili*, 550, 1997, 322-331.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Minyatür Penceresinden Doğu ve Güneydoğu Anadolu". *Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi*, 67, 1990, 75-81.

- AÇIKGÖZ (Namık). "Muğla Menkabe ve Efsanelerinde Kanuni Sultan Süleyman İzleri". *Prof. Dr. Dursun Yıldırım Armağanı*. Ankara, 1998, 103-109.
- AÇIKGÖZ (Namık). *Nef'i*. İstanbul, Timaş Yayınları, 1999.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Riyazü's-Şu'ara Dibacesi". *Yönelişler*, 52, 1990, 61-64.
- AÇIKGÖZ (Namık). *Riyazü's-Şu'ara, Riyazi Mehmet Efendi, İnceleme-Metin*. Ankara, 1982. Yüksek Lisans Tezi. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Ankara Üniversitesi Dil Tarih Coğrafya Fakültesi Coğrafya Enstitüsü.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Some Types of Ottoman Tradesman (Esnaf) in the 15th And 16th Centuries As Reflected in Ottoman Poetry". *Histoire Economique et Sociale de L'Empire Ottoman et de la Turquie (1326-1960)*. Paris, 1995, 89-97.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Şiirli Bir Kahve Tartışması". *Milli Kültür*, 88, 1991, 64-64.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Tezkirelere Göre 16. Asrın Sonuna Kadar Türk Edebi Kültür Hayatı". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler (İstanbul 21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990.
- AÇIKGÖZ (Namık). "Türkçe ve Kürtçe Mem u Zin İle Leyli vü Mecnun Mesnevilerinin Mukayesesi". *Karşılaştırmalı Edebiyat Araştırmaları Sempozyumu II, Çanakkale 16-18 Mayıs 1996*. .
- AÇIKGÖZOĞLU (Mehmet). *İslam Devletleri Tarihi*. İstanbul, Nurtan Matbaası, 1975, 431 s.
- AÇIKGÖZOĞLU (Mehmet). *İslam Devletleri Tarihi*. 2. Basım. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1976, 445 s.
- AÇIKSES (Erdal). "100 Yıl Önce Mamuratül-Aziz (Harput-Elazığ) Eğitim ve Kültür". *Fırat Havzasının Sosyal-Kültürel ve Ekonomik Kalkınması Sempozyumu*. Elazığ, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları, 1988, 402-408.
- AÇIKSES (Erdal). "1881-1908 Yılları Arasında Tunceli ve Civarında Sosyal ve Kültürel Durum". *Sultan Baba Sempozyumu*. Elazığ, Fırat Üniversitesi, 1986, 25-33.
- AÇIKSES (Erdal). "Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Misyonerlik Faaliyetleri". *Türk Milli Bütünlüğü İçerisinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu Sempozyumu*. Kayseri, Erciyes Üniversitesi, 1990, 245-258.
- AÇIKYILDIZ (Birgül). 19. Yüzyıl Osmanlı Mimarlığında Neo-Gotik Üslup. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AÇIKYILDIZ (Birgül). XIX. Yüzyıl Osmanlı Mimarlığında Neo-Gotik Üslup. Ankara, 1997. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ADALI (Oya). *Dadaloğlu*. Ankara, 1973.
- ADALIOĞLU (Hasan Hüseyin). *Muhyiddin Cemalî'nin Tevarih-i Al-i Osman'ı*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ADANIR (Fikret). "Tradition and Rural Change in Southeastern Europe During Ottoman Rule". *The Origins of Backwardness in Eastern Europe*. Editör: D. CHİROT. Londra, 1989.
- ADIVAR (A. Adnan). *Osmanlı Türklerinde İlim*. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1991, 243 s.
- ADIVAR (Abdülhak Adnan). *Osmanlı Türklerinde İlim*. İstanbul, 1943.
- ADIVAR (Abdülhak Adnan). *Osmanlı Türklerinde İlim*. 3. Basım. İstanbul, 1970, 220 s.
- ADIVAR (Abdülhak Adnan). *Osmanlı Türklerinde İlim*. 4. Basım. Hazırlayan: Aykut KAZANCIGİL, Sevim TEKELİ. İstanbul, 1982, 243 s.
- ADIVAR (Abdülhak Adnan). "Salih Zeki ve Asar-ı Bakiye". *Bilim Tarihi Dergisi*, 11, 1992, 3-9.
- ADIYEKE (Nühket). "Girit'in Mehmet Ali Paşa Yönetimindeki Durumuna Dair Bir Rapor". *Belgeler*, XV, 19, 1993, 293-315.
- Adom. *Osmanlı İmparatorluğunun Tarih-i Tedennisi*. Çeviren: Sirens. İstanbul, Edip Matbaası, 1931, 100 s.
- AFŞAR (Uğur). *Miyyesiretil-Ulum, Bergamalı Kadri*. Adana, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AGOSTON (Gabor). "Macaristan'da Mevlevilik ve İslam Kültürü". *Osmanlı Araştırmaları*, 14, 1994, 1-9.
- AGSTON (Gabor). "15. Yüzyılda Batı Barut Teknolojisi ve Osmanlılar". *Toplumsal Tarih*, III, 18, 1995, 10.
- AĞALDAĞ (Sebahattin). *Asya ve Avrupa Türk Devletleri Tarihi*. Konya, Atlas Kitabevi, 1991.
- AĞAOĞLU (Ahmet). *Üç Medeniyet*. Ankara, 1928, 158 s. (Türk Ocakları Merkez Heyeti Neşriyatı Sayı: 8).
- AĞAOĞLU (Samet). "Eski Maliye Nazırı Cavit Bey'in Hatıraları". *Çınaraltı Mecmuası*, 113, 1943, 6-7, 14.
- AĞAOĞLU (Samet). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Toprak Meseleleri". *Çığır Dergisi*, 81, 1939, 144.
- AĞIN (Ahmet). *Saraylarımız*. İstanbul, Tan Gazetesi Yayınları, 1965.
- AĞIN (Ahmet). *Saraylarımız*. İstanbul, 1964, 63 s.
- AĞIRAKÇA (Ahmet). "Birinci Kosova Savaşı İle İlgili Kaynaklar". *I. Kosova Zaferinin 600. Yıldönümü Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1992, 21-27.
- AĞIRAKÇA (Ahmet). "Müneccimbaşı Ahmed Dede Efendi'nin Tarihi-i Cami-üd Düvel Dışında Kalan ve İstanbul Kütüphanelerinde Bulunan Bazı Yazma Eserlerin Tavsifleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, s. 335-351.
- AHMAD (Feroz). *Modern Türkiye'nin Oluşumu*. 2. Baskı. Çeviren: Yavuz ALAGAN. İstanbul, Sarmal Yayınevi, 1995, 316 s.
- AHMED (Cevat). *Balkanlar'da Akan Kan: Kırmızı-Siyah*. Hazırlayan: Şevket GÜREL. İstanbul, 1977, 256 s. (Şamil Yayınları: 27).
- AHMED (Cevat). *Tarih-i Osmani*. 1. İstanbul, 1296, 148 s.
- Ahmed B. Lütfullah. *Camii'd-Düvel: Osmanlı Tarihi (1299-1481)*. Çeviren: Ahmet AĞIRAKÇA. İstanbul, İnsan Yayınları, 1995, 350+224 s.
- Ahmed Bin Mahmud. *Selçukname*. Hazırlayan: Erdoğan MERÇİL. İstanbul, 1977.
- Ahmed Cavid. *Hadika-i Vekayi*. Hazırlayan: Adnan BAYCAR. Ankara, 1998, 273 s.
- Ahmed Cevdet Paşa *Semineri (27-28 Mayıs, 1985) Bildiriler*. İstanbul, 1986.
- Ahmed Cevdet Paşa *Tarihinden Seçmeler*. 2 Cilt. Sadeleştiren: Sadi IRMAK, Behçet Kemal ÇAĞLAR. İstanbul, Tarih Bölümü, 1973.
- Ahmed Cevdet Paşa, *Vefatının 100. Yılına Armağan, 1823-1895*. Ankara, 1997.

- Ahmed Cevdet Paşa. *Tarih-i Cevdet*. X. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1974, 356 s.
- Ahmed Cevdet Paşa. *Tarih-i Cevdet*. I. Sadeleştiren: Dündar GÜNDAY; Derleyen: Mümin ÇEVİK. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1976, 459+3 s.
- Ahmed Cevdet Paşa. *Tarih-i Cevdet*. II. Sadeleştiren: Dündar GÜNDAY; Derleyen: Mümin ÇEVİK. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1977, 384 s.
- Ahmed Cevdet Paşa. *Tarih-i Cevdet*. VII. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1974, 488 s.
- Ahmed Cevdet Paşa. *Tarih-i Cevdet*. VIII. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1974, 467 s.
- Ahmed Cevdet Paşa. *Tarih-i Cevdet*. IX. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1974, 368 s.
- Ahmed Cevdet Paşa. *Tarih-i Cevdet*. XI. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1974.
- Ahmed Cevdet Paşa. *Tarih-i Cevdet*. XII. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1974, 983 s.
- Ahmed Cevdet Paşa. *Tarih-i Cevdet*. I-XII. İstanbul, 1972-1974.
- Ahmed Cevdet Paşa. *Tarih-i Cevdet*. I-V. Sadeleştiren: Dündar GÜNDAY; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK. İstanbul, 1973-1976.
- Ahmed Cevdet Paşa. *Tarih-i Cevdet*. I-III. İstanbul, 1972.
- Ahmed Cevdet Paşa. *Tezakin*. 1-40. 4. Yayınlayan: Cavit BAYSUN. Ankara, 1953-1967.
- Ahmed Hilmi Şehbenderzade. *İslam Tarihi: Hazreti Peygamber'den Zamanımıza Kadar*. İstanbul, Öcükten Yayınları, 1974, XXXVII-846 s.
- Ahmed Lutfi Efendi. *Vak'a-Nüvis Ahmed Lutfi Efendi Tarihi*. XII. Hazırlayan: Münir AKTEPE. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1989, VII+155 s.
- Ahmed Lutfi Efendi. *Vak'a Nüvis Ahmed Lutfi Efendi Tarihi*. XIII. Hazırlayan: Münir AKTEPE. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1990, XI-II+93 s.
- Ahmed Lutfi Efendi. *Vak'a Nüvis Ahmed Lutfi Efendi Tarihi*. XIV. Hazırlayan: Münir AKTEPE. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1991, 4+117 s.
- Ahmed Midhat. *Denizci Hasan (Hasan Mellah)*. II. İstanbul, 1975.
- Ahmed Midhat. *Denizci Hasan (Hasan Mellah)*. I. İstanbul, 1975.
- Ahmed Rasim. *Menakıb-ı İslam*. İstanbul, Matbaa-i Cihan, 1325, 694 s.
- Ahmed Rasim. *Resimli-Haritalı Mufasssal Osmanlı Tarihi*. II-VI. İstanbul, Baha Matbaası, 1958, 611-3680 s.
- Ahmed Refik. *Felaket Seneleri*. İstanbul, İbrahim Hilmi, 1332, 188 s.
- Ahmed Rıza Bey'in Anıları. İstanbul, 1988, 88 s.
- Ahmed Rıza. *Meclis-i Mebusan ve Ayan Reisi Ahmed Rıza Bey'in Anıları*. İstanbul, Arba Yayınları, 1988, 88 s.
- Ahmed Rufai. *Menakıb-ı Seyid Ahmed Rufai*. İstanbul, Ahmed Efendi Matbaası, 1287, 64 s.
- Ahmed Şemsettin İbn Kemal. *Tevarih-i Al-i Osman: I. Defter*. Hazırlayan: Şerafettin TURAN. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1970, 45+235 s. (Türk Tarih Kurumu XVIII. Dizi Sayı: 2).
- Ahmedi. *İskendername. İnceleme-Tipki basım*. Editör: İsmail ÜNVER. Ankara, 1983, VII+52 s.
- AHMET (Rasim). *İki Hatırat Üç Şahsiyet*. Hazırlayan: İbrahim OLGUN. 192 s.
- AHMET (Rasim). *Osmanlı Tarihi: Seçmeler*. Hazırlayan: İsmet PARMAKSIZOĞLU. İstanbul, Büyük Türk Yazarları ve Şairleri Komisyonu Yayınları Milli Eğitim Bakanlığı, 1968.
- AHMET (Rasim). *Osmanlı Tarihi*. Çeviren: Dursun YILDIZ. İstanbul, 1969, 486 s.
- Ahmet Cevdet Paşa Semineri (27-28 Mayıs 1985)-Bildiriler. İstanbul, 1986.
- Ahmet Cevdet Paşa, 1823-1895: Vefatının 100. Yılına Armağan. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1997.
- Ahmet Cevdet Paşa. *Cevdet Tarihi: Tertib-i Cedid*. İstanbul, 1301-1309.
- Ahmet Cevdet Paşa. *Cevdet Tarihi: Tertib-i Cedid*. 2. Basım. 12. İstanbul, 1309.
- Ahmet Cevdet Paşa. *Cevdet Tarihi*. 1-10. İstanbul, 1271-1292.
- Ahmet Cevdet Paşa. *Cevdet Tarihi*. 2. Basım. 1-3. İstanbul, 1279-1280.
- Ahmet Cevdet Paşa. "Kırım ve Kafkas Tarihçesi". *Emel*, 221, 1997, 9-13.
- Ahmet Cevdet Paşa. *Kıyas-ı Enbiya ve Tevarih-i Hulefa*. 2. Basım. IV. İstanbul, M. Çevik Matbaası, 1971, 415+(26) s.
- Ahmet Cevdet Paşa. *Kıyas-ı Enbiya ve Tevarih-i Hulefa*. 2. Basım. II. İstanbul, M. Çevik Matbaası, 1971, 563 s.
- Ahmet Cevdet Paşa. *Kıyas-ı Enbiya ve Tevarih-i Hulefa*. 2. Basım. III. İstanbul, M. Çevik Matbaası, 1971, 456 s.
- Ahmet Cevdet Paşa. *Maruzat*. Hazırlayan: Yusuf HALAÇOĞLU. İstanbul, 1980, XV+270 s. (Çağrı Yayınları: 19).
- Ahmet Cevdet Paşa. *Takvimi'l-edvar (Takvimler)*. Hazırlayan: Remzi DEMİR, Yavuz İSNAT. Ankara, Gündoğan Yayınları, 1996 (Gündoğan Yayınları No: 118).
- Ahmet Cevdet Paşa. *Tarih-i Cevdet*. I-II. Sadeleştiren: Dündar GÜNDAY; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK. İstanbul, 1976-1977.
- Ahmet Fehmi Bey'in Hatıraları. Editör: Hafı Kadri ALPMAN. İstanbul, 1977.
- Ahmet İhsan. *Matbuat Hatıralarım 1888-1923*. İstanbul, Ahmet İhsan Matbaası, 1930-1931.
- Ahmet İzzet Paşa. *Feryadım*. İstanbul, Nehir Yayınları, 1992.
- Ahmet Mithat. *Felatin Bey ile Rakım Efendi*. İstanbul, Kırkanbar, 1292, 154 s.
- Ahmet Mithat. *İki Hudâkâr*. İstanbul, Hilal Matbaacılık, 1331, 92 s.
- Ahmet Muhtar Paşa. *Anılar: Sergüzeşt-i Hayatımın Cild-i Evveli*. I-II. Hazırlayan: Nuri AKBAYAR; Sadeleştiren: M. Sabri KOZ. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1996.
- Ahmet Rasim. *Matbuat Hatıralarımdan Muharrir, Şair Edip*. Hazırlayan: Kazım YETİŞ. İstanbul, Kervan Yayınları, 1980, 221 s.
- Ahmet Rasim. *Matbuat Tarihine Medhal İlk Büyük Muharrirlerden Şinasi*. İstanbul, Yeni Matbaa, 1927, 160 s.
- Ahmet Rasim. *Osmanlı Tarihi*. Hazırlayan: Hakkı Dursun YILDIZ. İstanbul, Cumhuriyet Gazetesi, 1967, 486s.+(1)y.
- Ahmet Rasim. *Osmanlı Tarihi (Seçmeler)*. Hazırlayan: İsmet PARMAKSIZOĞLU. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1968, II+163 s. (16 Plan). (Milli Eğitim Bakanlığı Büyük Türk Yazarları ve Şairleri Komisyonu Yayınları: 2).
- Ahmet Refik Bey. "Kıbrıs ve Tunus Eyaletine Dair Resmi Vesikalar". *Dariülfünûn Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 5, 1-2, 1926.

- Ahmet Rifat. *Devhatiin-Nukabâ:Osmanlı Toplumunda Sâdât-ı Kirâm ve Nâkibülegraflar*. Hazırlayan: Hasan YÜKSEL, M. Fatih KÖKSAL. Sivas, 1998, 137 s.
- Ahmet Saip. *Nereye Gidiyoruz? Mazi, Hal ve İstikbal*. İstanbul, 1327, 23 s.
- Ahmet Süreyya Paşa. *Hayat-ı Osmani*. .
- Ahmet Vasıf. *Mehasinü'l-Asar ve Hakaiki'l-Abbar*. Hazırlayan: Mücreba İLGÜREL. Ankara, 1942, 446 s.
- Ahmet Vasıf. *Muhasin El-asar ve Hakayik El-abbar=Vasf Tarihi*. İstanbul, 1219.
- Ahmet Vasıf. *Muhasin El-Asar ve Hakayik El Abbar*. 2 Cilt. Mısır, 1246.
- AK (Mahmut). "Aşık Mehmed'e Göre Memleketi Trabzon ve Havalisi". *Bir Tutkudur Trabzon*. İstanbul, 1997, 181-206.
- AK (Mahmut). *Aşık Mehmed ve Menazirü'l-Avalim'i*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- AKA (İsmail), TELCİ (Cahit), GÜNAY (Vehbi). *Mehmed Emin-İstanbul'dan Asya-yı Vusta'ya Seyahat*. İzmir, İrfan Kültür ve Eğitim-Merkezi, 1998, 165 s
- AKA (İsmail). *Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*. IV. Çeviren: Arif AYTEKİN. İstanbul, Çağ Yayınları, 1987, 622 s.
- AKALAY (Zeren). "Emir Hüsrev Dehlevi ve Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'nde Bulunan Minyatürlü Eseri". *Kültür ve Sanat*, 5, 1977, 8-19.
- AKALIN (Mehmet). "Kaygusuz Abdal'ın Cevher-namesi". *Araştırma Dergisi*, 10, 1979, 189-198.
- AKAN (Naci). *Bozkır, Beyşehir ve Seydişehir'in Milli Kültür Tarihimizdeki Yeri*. Konya, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Osmanlı Devleti'ni Batıran Sebeplerden Doğruyu Gizlemek Siyaseti". *Çınaraltı Mecmuası*, 98, 1943, 4-5.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Osmanlı Devleti'ni Batıran Sebeplerden Doğruyu Gizlemek Siyaseti II". *Çınaraltı Mecmuası*, 99, 1943, 4-5.
- AKANSEL (Mustafa Hakkı). "Osmanlı Devleti'ni Batıran Sebeplerden Doğruyu Gizlemek Siyaseti III". *Çınaraltı Mecmuası*, 100, 1943, 4-5.
- AKAR (Ali). *Gelibolulu Mustafa Ali. Mirkatü'l Cihad*. İstanbul, 1997. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKAR (Ali). *Mirkatü'l-cihad*. İstanbul, 1997. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul Üniversitesi.
- AKARLI (Engin Deniz). "Osmanlı Devleti Avrupa Nüfusunun 1864-1876 Dini ve Coğrafi Bileşimi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 67-68, 1973, 50-52.
- AKARLI (Engin Deniz). "XIX. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nun Avrupa'daki Nüfusunun Dini ve Irki Bileşimi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 59, 1972, 17-22.
- AKARLI (Engin). "Osmanlı Devleti Avrupa Nüfusunun 1864-1876 Dini ve Coğrafi Bileşimi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 26, 67-68, 1973, 50-2.
- AKARLI (Engin). *Osmanlılarda Çağdaş Kültürün Oluşumu (16-18. Yüzyıllar)*. I. İstanbul, Metis Yayınları, 1986, 312 s.
- AKARLI (Engin). "Osmanlılarda Devlet, Toplum ve Hukuk Anlayışı". *Osmanlılarda ve Avrupada Çağdaş Kültürün Oluşumu* 16. 18. Yüzyıllar. İstanbul, 1986, 19-30 s.
- AKARSU (Kamil). *Celvetiyye Tekkelerinde Bulunan Mezar taşları ve Kitabeler*. Ankara, 1985. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- AKBAYAR (Nuri). "Yahya Efendi'den Senih Mevlevi'ye Divan Şiirinde Beşiktaş". *İstanbul*, 15, 1995, 85-88.
- AKBIYIK (Yaşar). "Aşık Paşazade'de Osmanlı Devlet Teşkilatına dair bilgi". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 2, 1991, 151-178.
- AKBULUT (İlhan). "Kıbrıs'ın Tarihine Kısa Bir Bakış". *Askeri Tarih Bülteni*, 45, 1998, 145-156.
- AKCA (Ümit). *Ulum-ı İktisadiye ve İhtimaiyye Mecmuası'nın Türk Sosyolojisindeki Yeri*. Ankara, 1997. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- AKÇAKOYUN (Hasan). *Surre Defteri (BOA Mal. Müd. 8974)*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- AKÇİT (Sevda). *Ottoman Modernization and the Beylerbeyi Palace*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Boğaziçi Üniversitesi.
- AKÇORA (Ergünöz). "Dünden Bugüne Bosna-Hersek". *Forum*, 297, 1994, 26-33.
- AKÇORA (Ergünöz). "Fırat Havzasında Ermeni Propagandası ve Mekcuplar". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 49, 1987, 127-150.
- AKÇORA (Ergünöz). *Tarihimizde ve Kültürümüzde Nevruz*. Elazığ, 1999.
- AKDAĞ (Mustafa). *Türkiye'nin İktisadi ve İhtimai Tarihi*. 2. Basım. I-II. İstanbul, Cem Yayınları, 1995.
- AKDAĞ (Mustafa). *Türkiye'nin İktisadi ve İhtimai Tarihi*. I. İstanbul, Cem Yayınları, 1974, 543 s.
- AKDAĞ (Mustafa). *Türkiye'nin İktisadi ve İhtimai Tarihi*. I-II. İstanbul, Cem Yayınları, 1974, 501-543 s.
- AKDOĞAN (Yaşar). *Ahmedi Divanından Seçmeler*. Ankara, 1988, VI+296 s.
- AKGÖR (Olca). *Kıbrıs'ın 18 Numaralı Şer'iyye Sicili (Transkripsiyon ve Değerlendirme)*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi.
- AKGÜN (Ahmet). *Anonim Tevarih-i Al-i Osman*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- AKGÜN (Ahmet). "XV-XVI. Yüzyıllarda Osmanlı Tarihçiliği". *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, V, 2, 1990, 109-113.
- AKGÜN (Seçil), KOCABAŞOĞLU (Uygur). "Kendi Belgeleriyle Anadolu'daki Amerika-19. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'ndaki Misyoner Okullar, İstanbul 1989". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 697-699.
- AKGÜN (Seçil). "Amerikalı Misyonerlerin Anadolu'ya Bakışları". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 1-16.
- AKGÜN (Seçil). "Ottoman Westernization". *Turkish - American Association*, 1994.
- AKGÜNDÜZ (Hasan). "Tarih Boyunca Çevresinin Eğitim, Bilim ve Kültür Merkezi Olarak Diyarbakır". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 78, 1992, 141-156.
- AKGÜNDÜZ (Hasan). "Yunus Emre'nin Eğitimci Kişiliği". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 75, 1991, 191-205.
- AKGÜR (A. Necati). "Uluğ Bey Dönemi Takvimciliği". *Uluğ Bey ve Çevresi Uluslararası Sempozyumu Bildiriler (30 Mayıs-1 Haziran: Ankara)*. Hazırlayan: Songül BOYBEYİ. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1996, 25-54.
- AKGÜR (Necati). "Güneş Takvimleri". *Bilim Tarihi Dergisi*, 10, 1992, 6-25.

- AKIN (Adem). *Münif Paşa ve Türk Bilim Tarihindeki Yeri*. Ankara, 1991. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- AKIN (Mine Rukiye). *Beylerbeyi Sarayı ve Süslemesi*. Ankara, 1979. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- AKKAYA (Cevdet). *Ahmet Cevdet Paşa'nın Din ve Cemiyet Görüşü*. Kayseri, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- AKKAYA (Hüseyin). *Osmanlı Türk Edebiyatında Süleyman Peygamber ve Şemseddin Sivasi'nin Süleymaniyesi*. 2 Cilt. Cambridge, 1997.
- AKKAYA (Şükrü). *Osmanlı Devletinin Kuruluşu: Bitlisli İdrisinin Heşt, Bibişt Adlı Eserine Göre (Tenkidi Araştırma)*. Ankara, 1934, 48 s.
- AKKAYA (Tayfur). "Silivri'de bir Osmanlı Abidesi: Piri Mehmed Paşa Camii ve Külliyesi". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 5, 1989, 43-49.
- AKKOYUN (Songül). *1530 (H. 937) Tarihli Tabir Defterine Göre Darü'l-Kazası*. Samsun, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- AKKOYUN (Turan). "Meşrutiyet ve Cumhuriyet Devirlerinde Afyon Basınının Kökleşmesi ve Erkişi". *Toplumsal Tarih*, 9, 52, 1998, 46-53.
- AKKUŞ (Mehmet). "Şair Hatibi ve Tezkire-i Şu'ara-yı Bağdad'ı". *Belleten*, LIX, 226, 1995, 621-642.
- AKKUŞ (Metin). "Osmanlı Gazel Estetiği Hakkında Yenilikçi Bir İnceleme". *Araştırma Dergisi*, 21, 1995, 253-278.
- AKMAN (Mehmet). "Kilise ve Havraların İslam-Osmanlı Hukuk Tarihindeki Yeri". *İLAM Araştırma Dergisi*, 1, 2, 1996, 133-144.
- AKOK (Mahmut). "Diyarbakır Ulucami Mimarî Manzumesi". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 113-141.
- AKOK (Mahmut). *Kastamonu Şebri İşkalesi*. Ankara, 1946.
- AKOK (Mahmut). "Kütahya Büyük Bedesteni". *Vakıflar Dergisi*, III, 1956, 81-85.
- AKOK (Mahmut). "Uşak Ulu Camii". *Vakıflar Dergisi*, III, 1956, 69-73.
- AKOR (Asude). "Tezyini Sanatlarımızda Vazo Motifleri". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 267-273.
- AKÖZ (Alaaddin). "XVI. Yüzyıl Sonunda Karaman". *Osmanlı Araştırmaları*, 9, 1989, 331-345.
- AKOZAN (Feridun). *Osmanlı Mimarlığında Batılılaşma Dönemi ve Balıyan Ailesi*. İstanbul, Baha Matbaası, 1983, 12 y.
- AKPINAR (Turgut). "Hans Dernschwam'ın Gözüyle Kanuni Döneminde Anadolu". *Tarih ve Toplum*, 14, 139, 1995, 38-42.
- AKPINAR (Turgut). "Tarihimizde İslamiyet". *Tarih ve Toplum*, 14, 79, 1990, 45-48.
- AKPINAR (Turgut). "Tarihimizde İslamiyet". *Tarih ve Toplum*, 14, 80, 1990, 47-51.
- AKPINAR (Turgut). "Tarihimizde İslamiyet". *Tarih ve Toplum*, 14, 81, 1990, 20-23.
- AKPINAR (Turgut). "Tarihimizde İslamiyet". *Tarih ve Toplum*, 14, 82, 1990, 12-16.
- AKPINAR (Turgut). "Tarihimizde İslamiyet". *Tarih ve Toplum*, 15, 87-88, 90, 1991, 9-15-41-45.
- AKPINAR (Yavuz). "Yavuz Şehriyar'ın Türkiye'de Neşredilmemiş Bazı Türkçe Şiirleri". *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 1979, 507-530.
- AKPOLAT (Mustafa Servet). "Bodrum Kalesi". *Mimarlık*, I, 79, 1979, 59-63.
- AKPOLAT (Mustafa Servet). *Fransız Kökenli Levanten Mimar Alexandre Vallaurry*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKPOLAT (Mustafa Servet). "Mimarlıkta Paris Ecole de Beaux-Arts'dan İstanbul'da Sanayi-i Nefise Mektebi'ne". *Frankofoni Ortak Kitabı*. Editör: Tuğrul İNAL. Ankara, 1995.
- AKSAKOĞLU (Gazanfer). "İstanbul'da bir İngiliz Misafir Lady Montagu'nün Kadınları". *İstanbul*, 12, 1995, 23-25.
- AKSAN (Doğan), ATABAY (Neşe), ÖZEL (Sevgi), ÇAM (Ayfer), PİRALİ (Neval). *Türkiye Türkçesi Gelişimi Sessibilimi*. Ankara, Türk Dil Kurumu, 1978.
- AKŞEL (Melik). *Anadolu'da Halk Resimleri*. İstanbul, 1960, XV+190 s.
- AKSOY (Bülent). "İstanbul Kültüründe Musiki ve Kültür". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 277-294.
- AKSOY (İsmail Hakkı). "Osmanlı Döneminde Kullanılan Eski Su Boşaltma ve İnşaat Araçları". *I. Uluslararası Türk-İslam Bilim ve Teknoloji Kongresi*. İstanbul, 1981.
- AKSOY (Musa). "Arapçanın Dilimizdeki Yeri ve Mahiyeti Üzerine Bir Methiyenin 1885 Yılında Sebep Olduğu yeni Bir Lisan Dalgası". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 90, 1994, 63-77.
- AKSOY (Ömer Asım). *Anayasa Sözlüğü: Türkçe-Osmanlıca/Osmanlıca-Türkçe*. 3. Basım. 1. Ankara, Türk Dil Kurumu, 1962.
- AKSOYAK (İ.Hakkı). "Divan Şiirinde Okçuluk Terimleri". *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 1, 1995, 81-94.
- AKSU (Hatice). *Anadolu Selçuklu Tezhip Sanatı ve Osmanlı (klasik dönem) Tezhip Sanatının Mukayesesi*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- AKSUN (Ziya Nur). *Osmanlı Tarihi 1: Osman Gazi'den III. Mehmed'in Ölümüne Kadar*. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1995.
- AKSUN (Ziya Nur). *Osmanlı Tarihi 2: Sultan I. Ahmed'den Sultan I. Abdülhamid Han'a Kadar*. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1995, 472 s.
- AKSUN (Ziya Nur). *Osmanlı Tarihi 3: Sultan III. Selim'den Sultan Abdülaziz Han'a Kadar*. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1995, 468 s.
- AKSUN (Ziya Nur). *Osmanlı Tarihi 4: Sultan Abdülaziz Han, V. Murad ve II. Abdülhamid Dönemi*. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1995, 496 s.
- AKSUN (Ziya Nur). *Osmanlı Tarihi 5: II. Abdülhamid ve V. Mehmed Dönemi*. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1995, 516 s.
- AKSUN (Ziya Nur). *Osmanlı Tarihi 6: V. Mehmed ve Sultan Vahideddin Dönemi*. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1995, 512 s.
- AKSÜT (Sadun Kemal). *500 Yıllık Türk Musikisi Antolojisi*. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1967, 193 s.
- AKŞENER (Meral). *Türk Devrinde Drama*. İstanbul, 1986. Yüksek Lisans Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- AKTAN (Ali). *Eskişehir Basınında Atatürk, 1919-1989: Yazılar, Makaleler, Resimler, Anılar, Şiirler*. Eskişehir, Olay Yayınları, 1989.
- AKTAN (Ali). *Osmanlı Paleografyası ve Siyasî Yazışmaları*. İstanbul, Osmanlılar İlim ve İrfan Vakfı, 1995, 189 s.
- AKTAN (Ali). *Osmanlı Paleografyası ve Siyasî Yazışmaları*. İstanbul, Osmanlılar İlim ve İrfan Vakfı, 1995, 225 s.

- AKTAN (Ali). "Osmanlı Vesikalarında Kullanılan Kağıt, Kalem, Mürekkep ve Namelerin Techizi". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8, 1988, 227-239.
- AKTAN (Ali). "Ta'lik Yazı ve İbrahim Edhem'in Ruh'u't-Ta'lik'i". *Vakıflar Dergisi*, XXIII, 1994, 255-281.
- AKTAN (Latife). XVI. yüzyıl İstanbul'daki Çinili Eserlerde Pencere Alınlıkları. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- AKTAPU (Şinasi). "İstanbul'un Kaybolan Camilerinden Sinan Ağa Camii, Tahtaminare Camii". *Vakıflar Dergisi*, XXI, 1990, 129-133.
- AKTAR (Yücel). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluşu ve Balkanlarda Kısa Sürede Egemen Oluşundaki Başarısının Nedenleri". *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, 96, 1976, s. 84-94.
- AKTAŞ (Necati). "Başbakanlık Osmanlı Arşivlerinin Bugünkü Durumu". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 73-84.
- AKTAŞ (Şerif). "Roman Olarak Hüsn-ü Aşk". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 27, 1983, 94-108.
- Akten XI. Internationalen Byzantinisten Kongresses. München, 1958.
- AKTEPE (M. Münir). "16. Yüzyılda Yaşamış Bir Kadın Şair: Nisai". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 9, 1978, 405-417.
- AKTEPE (M. Münir). "Abide ve Sanat Eserlerimize Ait Türk Tarihinde Mevcut Bilgiler". *Sanat Tarihi Yıllığı*, 1968, 169-183.
- AKTEPE (M. Münir). "Hoca Sa'deddin Efendi'nin Tâci't-Tevârîhi ve Bunun Zeyli Hakkında". *Türkiyat Mecmuası*, XIII, 1958, 101-116.
- AKTEPE (M. Münir). "Mehmed Salahi Bey ve Mecmu'asında Bazı Notlar". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 23, 1969, s. 51.
- AKTEPE (M. Münir). "Naima Tarihi'nin Yazma Nüshaları Hakkında". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1949, s. 35-53.
- AKTEPE (M. Münir). "Osmanlı Devri İznik Camileri Hakkında Ön Bilgi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 3, 1973, 177-212.
- AKTEPE (M. Münir). "Türkiye'de Akademi Meselesi ve II. Abdülhamid'e Dil Akademisi Hakkında Sunulan Layiha". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, II, 8, 1968, 22-28.
- AKTEPE (M. Münir). "Vak'a-nüvis Ahmed Lütfi Efendi ve Tarihi Hakkında Bazı Bilgiler". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 10-11, 1981, 121-153.
- AKTEPE (Münir). "İzmir'in Hisar veya Yakup Bey Camii". *Tarih Dergisi*, XXII, 27, 1973, 85-99.
- AKTEPE (Münir). "İzmir Camileri Hakkında Ön Bilgi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 3, 1973, 177-213.
- AKTEPE (Münir). "İzmir Hanları ve Çarşıları Hakkında Ön Bilgi". *Tarih Dergisi*, XX, 25, 1971, 105-154.
- AKTEPE (Münir). "Mehmed Salahi Bey ve Mecmuası Hakkında Bazı Noktalar". *Tarih Dergisi*, XV, 20, 1965, 55-73.
- AKTEPE (Münir). "Mehmed Salahi Bey ve Mecmuasından Bazı Kısımlar". *Tarih Dergisi*, XVI, 21, 1966, 15-39.
- AKTEPE (Münir). "Mehmed Salahi Bey ve Mecmuasından Bazı Noktalar". *Tarih Dergisi*, XVIII, 23, 1969, 51-75.
- AKTEPE (Münir). "Nadir Şah'ın Osmanlı Padişahı I. Mahmud'a Gönderdiği Taht-ı Tavus Hakkında". *Tarih Dergisi*, XXIII, 28-29, 1975, 113-123.
- AKTEPE (Münir). "Naima Tarihi'nin Yazma Nüshaları Hakkında". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 35-53.
- AKTEPE (Münir). "Osmanlı Devri İzmir Cami ve Mescitleri Hakkında Ön Bilgi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 4-5, 1974, 91-195.
- AKTEPE (Münir). *Osmanlı Türkleri'nin Rumeli'ye Yerleşmeleri*. İstanbul, 1949. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- AKTEPE (Münir). "Vak'anüvis Ahmed Lütfi Efendi ve Tarihi Hakkında Bazı Bilgiler". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 10-11, 1979-1980, 121-152.
- AKTEPE (Münir). "XIV. ve XV. Asırlarda Rumeli'nin Türkler Tarafından İskanına Dair". *Türkiyat Mecmuası*, X, 1953, 299-312.
- AKTÜRE (Sevgi), ŞENYAPILI (Tansı). "Safranbolu'da Mekansal Yapının Gösterdiği Nitelikler ve Koruma Önerilerinin Düşündürdükleri". *Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 2, 1, 1976, 61-96.
- AKTÜRE (Sevgi). "17. Yüzyıl Başından 19. Yüzyıl Ortasına Kadarki Dönemde Anadolu Osmanlı Şehrinde Şehrsel Yapının Değişme Süreci". *O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1975.
- AKTÜRE (Sevgi). 19. Yüzyıl Sonunda Anadolu Kenti Mekansal Yapı Çözümlemesi. 2. Baskı. Ankara, Mimarlık Fakültesi O.D.T.Ü, 1981.
- AKTÜRE (Sevgi). 19. Yüzyıl Sonunda Anadolu Kenti Mekansal Yapı Çözümlemesi. 1. Basım. Ankara, Mimarlık Fakültesi O.D.T.Ü, 1978.
- AKTÜRE (Sevgi). *Kent, Planlama, Politika, Sanat*. Derleyen: İlhan TEKELİ. Ankara, Mimarlık Fakültesi O.D.T.Ü, 1994.
- AKTÜRE (Sevgi). "Mimar Sinan Döneminde Osmanlı İmparatorluğu'nda İzlenen İmar Politikaları". *Kent, Planlama, Politika, Sanat*. Derleyen: İlhan TEKELİ. Ankara, Mimarlık Fakültesi O.D.T.Ü, 1994, 21-31.
- AKTÜRE (Sevgi). "Mimarbaşı Sinan and The Building Policies of The Ottoman State". *Environmental Design: Journal of The Islamic Environmental Design Research Centre*, 1-2, 1987, 98-105.
- AKTÜRE (Sevgi). "Osmanlı Devleti'nde Taşra Kentlerindeki Değişmeler". *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul, 1985, 891-904.
- AKTÜRE (Sevgi). "Osmanlı Döneminde Ankara'nın Ticaret Merkezi 'Hanlar Bölgesi'". *Ankara Konuşmaları*. Derleyen: N. ŞAHİN. Ankara, TMMOB Mimarlar Odası Ankara Şubesi, 1992, 33-52.
- AKYILDIZ (Ali). "Demiryolları ve Değişme: Batı Anadolu Örneği". *Yeni Toplum*, I, 1992, 114-121.
- AKYILDIZ (Ali). *Halil İnalıcık Armağanı*. Eren Yayıncılık.
- AKYILDIZ (Ali). "Yakınçağ Osmanlı Sosyo-Ekonomik Tarihi Araştırmalarında Kaynak Sorunları". *İslam Araştırmaları Dergisi*, 2, 1998.
- AKYILDIZ (Erhan). *Taşcağı'ndan Osmanlı'ya Anadolu*. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1984, 264 s.
- AKYÜZ (Kenan). "125. Doğum Yıldönümü (5 Şubat 852-1977) Vesilesi ile Türk Şiiri ve Abdülhak Hamid (Tarhan)". *Millî Kültür*, 1, 2, 1977, 40-42.
- AKYÜZ (Veddi). "Endülüs'lü Gezgin İbn Cubeyr'in Seyahatnamesi'ne Göre Harran". *Tarih ve Toplum*, 19, 110, 1993, 51-54.
- AKYÜZ (Yahya). "Ahmet Cevdet Paşa'nın Özel Öğretim ve Tanzimat Eğitimi İlişkin Bir Layihası". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, III, 3, 1992, 85-114.
- AKYÜZ (Yahya). "İlköğretimin Yenileşme Tarihinde Bir Adım: Nisan 1847 Talimatı". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 5, 1995, 1-47.

- AKYÜZOĞLU (Cemalettin). *Abdurrâhman Şeref in İlm-i Ahlak Adlı Eserinin Osmanlıcası*. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1996.
- Al-Arşif al-Uthmani=Ottoman Archives. Hazırlayan: Necati AKTAŞ, İsmet BİNARK; Çeviren: Salih SADAWI; Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, 1986.
- AL-MOHAMAD (Abd-Allah). *Osmanlı Döneminde Yapılan Çeşmelerin Özellikleri ve Son Durumu İle İlgili Bir Değerlendirme*. Trabzon, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- ALAKUŞ (Taner). *İstanbul'daki XVI.-XVII. Yüzyıllar Arası Yapıtılan Osmanlı Padişah Türbelerinin Süslemeleri*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- ALANER (B.). *Osmanlı İmparatorluğundan Günümüze Belgelerle Müzik (nota) yayıncılığı (1876-1986)*. Ankara, 1986, 96 s.
- ALASLAN (Hamdi). "Orta-Doğu'da Türk Askeri Devlet Varlığının İnkişafı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 81, 1992, 123-145.
- ALASYA (H. Fikret). *Kıbrıs Tarihi ve Kıbrısta Türk Eserleri*. Ankara, 1964.
- ALASYA (H. Fikret). "Osmanlı Türkleri İdaresinde Kıbrıs". *Tarih Semineri Dergisi*, 1/2, 1937.
- ALBAYRAK (Sadık). *Dar el-Hikmet el-İslamiye. Teşkilat ve Azaları: Son Devrin İslam Akademisi*. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1973, 191+27 s. (Yeni Asya Yayınları No: 27).
- ALBAYRAK (Sadık). *Şeriaten Laikliğe, Türkiye'de İslamcılık, Batıcılık Mücadelesi*. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1977, 428 s.
- ALBAYRAK (Sadık). *Türkiye'de İslamcılık-Batıcılık Mücadelesi*. 2. Basım. İstanbul, Risale Yayınları, 1990, 407 s.
- Album Der Osmanen. İstanbul, Osmanlı Yayınevi, 1993, 120 s.
- ALEMDAR (Korkmaz). *İstanbul (1875-1964) Türkiye'de Yayınlanan Fransızca Bir Gazetenin Tarihi*. İstanbul, Kalite Matbaası, 1978, XI+253 s.
- ALEMDAR (Korkmaz). "Seyahatnamelerde Ankara". *Tarih İçinde Ankara*. Ankara, 1984, 97-105.
- ALENER (Bülent). *Osmanlı İmparatorluğundan Günümüze Belgelerle Müzik(nota) Yayıncılığı (1876-1986)*. Ankara, Anadolu Yayıncılık, 1986, 96 s. (Belgelerle Türk Müziği Tarihi Dizisi).
- ALGUNŞAH (Mustafa). "Şükri-Bitlisi, Selimnamesi ve Eserin Dili". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 55, 1988, 51-72.
- ALGÜL (Hüseyin). *Bursa'da Medfun Osmanlı Sultanları ve Emir Sultan*. İstanbul, Marifet Yayınları, 1981, 312 s.
- ALGÜL (Hüseyin). "Osmanlılar Devrinde Kıbrıs Seferi'nin Manevi Cephesi ve Ebusuud Efendi'nin Seferle İlgili Fetvası". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1987, 37-43.
- ALİYEVA (Dilara). "Köroğlu'nun Yeni Varyantı Tarihi ve Tesbiti". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 981-987.
- ALİZADE (A. A.). "Muhammed İbn Hinduşah Nahcivanı'nın Düstür ül-kâtip fi Tâyin el Meratip Eseri Yakın ve Orta Doğu Memleketlerin Sosyal ve Ekonomik Tarihinin Bir Kaynağı Gibi". *VI. Türk Tarih Kongresi*. 1967, 253-264.
- ALİZADE (A. A.). "Nizamül-mülk, Reşideddin ve Muhammed Nahcivanı'nın İslahatçı Görüşleri ve Ekonomik Sorunlarla İlgili Ortak Fikirleri". *VII. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1972, 255-263.
- Ali Paşa. *Girit İbrilâlinin Teskini Hakkında Layiha*. İstanbul, 1327, 20 s.
- Ali Seydi. *Devlet-i Osmaniye Tarihi: Resimli ve Haritalı Mekatib-i İdadiye Şakirdanı İçin*. İstanbul, 1329, 519 s.
- Ali Tevfik. *Fezleke-i Tarih-i Umumi*. İstanbul, 1311, 205 s.
- Ali Ufki. *Ali Ufki: Hayatı, Eserleri ve Mecmua-i Söz-ü Söz*. Editör: Şükrü ELÇİN. İstanbul, 1976.
- ALKAN (Ahmet Turan). "Osmanlı Tarihi: Bir İnanç Alanı". *Türkiye Günüğü*, 8, 1989.
- ALKAN (Ahmet). "Osmanlı Tarihi: Bir İnanç Alanı". *Türkiye Günüğü*, 11, 1990, 4-11.
- ALKAN (Mehmet Ö.). "Bilinmeyen Bir Felsefe Dergisi Ceride-i Felsefiye ve Bir Yahudi Sosyalist Bohor İsrail". *Tarih ve Toplum*, 77, 1990, 306-312.
- ALKAR (Haydar). "Sultan Selim'in Barut Kudretini Ölçen Makinesi (Barut Kertesi)". *Tarih Hazinesi*, 17, 1953, 869-871.
- ALLEN (W.E.D.). "Eski Lazistan". Çeviren: Ali İhsan AKSAMAZ. *Tarih ve Toplum*, 24, 143, 1995, 48-51.
- ALP (İlker Evrim). "Balkanların Özelliği ve Bosna-Hersek". *Trakya Üniversitesi 1993/1994 Eğitim ve Öğretim Açılış Konuşması*.
- ALP (İlker Evrim). "Batı Trakya Türkleri". *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 33, 1996.
- ALP (İlker Evrim). "BDT (SSCB)'deki Türkler". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 109, 1997.
- ALP (İlker Evrim). "Kosova'dan Türkiye'ye Göç Etmis Türklerin Evlenme Adetleri ve Törenleri". *XXXIII. Yugoslavya Folklorculuk Birliği Kongresi 24-28 Eylül 1986*.
- ALP (İlker Evrim). "Ohri Türklerinde Martufal Adetleri ve Martufal Manileri". *Türk Folklor Araştırmaları*, 2, 1988.
- ALP (İlker Evrim). *Orta Asya Tarihinde Eski Türk Runik Yazıtları*. AnkaraLisans Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ALP (İlker Evrim). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Döneminde Rumeili'nin Türkler Tarafından İskanı". *Söğüt III. Osmanlı Tarihi Sempozyumu (9-11 Eylül 1989)*. Ankara, 1989, 39-48.
- ALP (İlker Evrim). "Osmanlı Döneminde İtibaren Türklerin Bulgarlaştırılması Faaliyetleri". *Arşiv Belgelerine Göre Osmanlı Döneminde Bulgaristan'da Türk Yerleşimi Sempozyumu 30 Haziran 1989*. , Trakya Üniversitesi Yayınları.
- ALP (İlker Evrim). "SSCB'den BDT'ye". *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, 336, 1993.
- ALP (İlker). *Yugoslavya (Makedonya) Türklerinin Âdet ve Gelenekleri*. AnkaraYüksek Lisans Tezi. D.T.C.F. Ankara Üniversitesi.
- ALP (Suat). *Ahyap ve Alçı Süslemeciliğinde Çelebi Mehmed Dönemi Süsleme Repertuarı*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ALPARSLAN (Ali). *Şeyh Galip Divanı*. 2. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1993.
- ALPARSLAN (Ali). *Ünlü Türk Hattatları*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1992.
- ALPARSLAN (Ali). *Ünlü Türk Hattatları*. Kültür Bakanlığı, 1992, 147 s. (Kültür Bakanlığı Yayınları: 390, Türk Büyükleri Dizisi: 13).
- ALPARSLAN (Ali). *XVI. Yüzyıl İslam Dünyasında Türk Hattatlığının Yeri*. İstanbul, Mısırlı Matbaası, 1988, 21-25 s.
- ALPAY (İ. Birol). "I. Sultan Abdulhamid Külliyesi ve Haimidiye Medresesi". *Sanat Tarihi Yıllığı*, 8, 1978, 1-22.
- ALPEREN (Abdullah). *Çağımız İslam Dünyasında Modernleşme Hareketleri ve Türkiye'deki Etkileri*. Kayseri, 1998. Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi.

- ALPKAYA (Gökçen). "Tanzimar'ın Daha Az Eşit Unsurları Kadınlar ve Köleler". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1, 1990, 1-10.
- ALPTEKİN (Ali Berat). "Erzurum Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde Aşıklar ve Aşık Edebiyatı ile İlgili Çalışmalar". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 26, 1983, 166-179.
- ALPTEKİN (Ali Berat). "Köroğlu Hikayesinin Bolu Beyi Kolundaki Milli ve Beynelmilel Motifler". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 22, 1983, 105-124.
- ALTA (M. Orhan). *Mora Tabirinde Fenar Kazası 1128 H. /1716 M.* İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ALTAR (Cevdet Memduh). *Onbeşinci Yüzyıldan Bu Yana Türk ve Batı Kültürünün Karşılıklı Etkileşme Güçleri Üstünde Bir İnceleme*. Ankara, 1981, 47 s.
- ALTAY (Halife). *Anayurttan Anadolu'ya*. 2. Baskı. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Fatih Zamanında Tekeili". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 2, 1340/1924, 65-76.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Felaket Seneleri 1094-1110*. 2. Baskı. İstanbul, 1332, 188 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Hicri Onüçüncü Asırda İstanbul Hayatı". *Davülfinin Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 8, 4, 1932, 3-35.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *İki Komite, İki Kıtıl*. İstanbul, 1919.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Kafkas Yollarında*. Hazırlayan: Yunus ZEYREK. Ankara, 1981, 93 s. (Kültür Bakanlığı Yayınları: 473).
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Kiliseler ve Hristiyanlar". *İstanbul İçin Şehr-Engiz*. İstanbul, 1991, 133-135.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Memalik-i Osmaniyede Kıral Rakoçi ve Tevabii. 1109-1154*. İstanbul, 1333, 91 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Muhtasar Resimli Tarh-i Osmani*. 4. Basım. İstanbul, 1332, 64 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Muhtasar Türkiye Tarihi*. İstanbul, 1340, 184 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Onikinci Asırda Hayat". *Hayat*, 1, 4, 1926, 69-72.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Osmanlı Kumandanları*. Sadeleştiren: Dursun GÜRLEK. İstanbul, Timaş Yayınları, 1996, 176 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Osmanlı Zaferleri*. 2. Basım. Sadeleştiren: Dursun GÜRLEK. İstanbul, Timaş Yayınları, 1997, 200 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). *Osmanlı Zaferleri*. 1. Basım. Sadeleştiren: Dursun GÜRLEK. İstanbul, Timaş Yayınları, 1996, 174 s.
- ALTINAY (Ahmet Refik). "Türkiye'de Katolik Propagandası". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 5, 1340/1924, 257-276.
- ALTINDAĞ (Ülkü). "Topkapı Sarayı Müzesi Arşivi". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 117-120.
- ALTINOK (Ülkü). "Yıldız Sarayı İç Bahçesine Çağdaş Bir İşlev". *İlgi*, 45, 1986, 27-30.
- ALTINOK (Ülkü). "Yıldız Sarayı Seraları ve Limonlukları 'Kış Bahçeleri'". *İlgi*, 46, 1986, 26-30.
- ALTINOLUK (Ülkü). "Topkapı Sarayı Müzesi". *Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni*, LIX, 348, 1982, 34-36.
- ALTINSOY (Mehmet). "Tarihte Kıbrıs". *Güçlü Çağ*, 3, 1974, 11-13.
- ALTINZİNCİR (Hasan). *Garib-name*. Adana, 1991. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- ALTUĞ (Yılmaz). "Balkanlardan Anayurda Yapılan Göçler". *Belleten*, 55, 212, 1991, 109-120.
- ALTUN (A.). "Mardin Ulu Camii ve Çifte Minareler Üzerine Birkaç Not". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 189-201.
- ALTUNAY (Emine). *1540 (H. 947) Tarihli Tabir Defterine Göre Bitlis Sancağı*. Samsun, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ALTUNBAY (Mehmet). *Düşman Geliyor, Tarihte Hürriyete Uçan İlk Adam*. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1977, 57 s.
- ALTUNDAĞ (Şinasi). "Osmanlıların İlk Devirlerinde Türklerin Kültür ve Sosyal Durumları Hakkında Bir Kaç Not". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2, 4, 1944, 519-526.
- ALUS (Sermet Muhtar). "Askeri Müzemiz". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 31, 1952, 1608-1613.
- ALUS (Sermet Muhtar). "Direklerarasında Ramazan Piyasası". *Tarih ve Toplum*, 21, 122, 1994, 32-34.
- ALUS (Sermet Muhtar). "Eski Deniz Hamamları". *İstanbul İçin Şehr-Engiz*. İstanbul, 1991, 121-125.
- ALUS (Sermet Muhtar). "Eski Rütbeli, Elkablar, Nişan ve Madalyalar". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 33, 1952, 1736-1740.
- ALUS (Sermet Muhtar). "II. Abdülhamit Devrinde Erkek Kıyafetleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 487-491.
- ALUS (Sermet Muhtar). "II. Abdülhamit Devrinde Kadın Kıyafetleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 13, 1951, 541.
- ALUS (Sermet Muhtar). "Kel Hasan. Hayalhane-i Osmani Kumpanyası". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 186-190.
- ALUS (Sermet Muhtar). "Mınakyanın Osmanlı Tiyatrosu". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 104-108.
- ALUS (Sermet Muhtar). "Yıldız Sarayı'nda Opera ve Operetçiler". *Tarih Hazinesi*, 15, 1952, 785-788.
- AMBROS (Edith Gülçin). "English Writers on the Turkish Language 1670-1832". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 80-96.
- AMİCİS (Edmondo De). "Boğaziçi (Tarihte Boğaziçi)". Çeviren: Beynün AKYAVAŞ. *İstanbul Armağanı*, 2, 1996, 81-91.
- Anadolu'yu Aydınlatanlar: Tanzimata Kadar. İstanbul, Yapı ve Kredi Bankası Kültür Yayınları, 1973, 3+182 s.
- ANAFARTA (Nigar). *Topkapı Sarayı Padişah Portreleri*. İstanbul, Doğan Kardeş Yayınları, 1996, 15 s.
- ANAFARTA (Nigar). *Topkapı Sarayı Padişah Portreleri*. İstanbul, Doğan Kardeş Yayınları, 1966.
- Anatomi Dersleri: Osmanlı Kültürü. Editör: Zeynep ÖGEL. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1995.
- AND (Metin). "17. Yüzyıl Çarşı Ressamları". *Tarih ve Toplum*, II, 16, 1985, 256-261.
- AND (Metin). "17. Yüzyıl Çarşı Ressamlarının Padişah Portreleri". *Türkiyemiz*, 58, 1989, 4-13.
- AND (Metin). "1855 Yılında İstanbul'da Oynanmış Bir Opera, Silistre Operası". *Milli Kültür*, 3, 1981, 38-40.
- AND (Metin). "19. Yüzyılda Anadolu Köyü Üzerine Bir Yabancıncın Gözlemleri". *Tarih ve Toplum*, 6, 32, 1986, 18-23.

- AND (Metin). "Cervantes'in Oyunlarında Türkler ve İstanbul". *İstanbul*, 5, 1993, 137-140.
- AND (Metin). *Dünyada ve Bizde Gölge Oyunu*. Ankara, 1977.
- AND (Metin). "Eski Seyirci İçin Türk Sanat Dansları: Kadın Dansçılar (Çengiler)". *Türkiyemiz*, 63, 16-23.
- AND (Metin). "Kanuni Döneminde İstanbul'da Bir Bale Gösterimi". *Tarih ve Toplum*, 62, 1989, 108-109.
- AND (Metin). *Karagöz. Turkish Shadow Theatre*. Ankara, 1977.
- AND (Metin). "Onyedinci Yüzyıl Türk Çarşı Ressamları". *Tarih ve Toplum*, 3, 16, 1985, 40-45.
- AND (Metin). *Osmanlı Şenliklerinde Türk Sanatları*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1982.
- AND (Metin). *Osmanlı Tiyatrosu: Kuruluşu, Gelişimi, Katkısı*. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1976, 291 s. (Ankara Üniversitesi D. T. C. F Yayınları No: 258).
- AND (Metin). *Osmanlı Tiyatrosu Kuruluşu, Gelişimi, Katkısı*. Ankara, 1976, 292 s.
- AND (Metin). *Tanzimat ve İstibdat Döneminde Türk Tiyatrosu (1839-1908)*. Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1972, 465 s. (1 Plan). (Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları. Seri No: 10).
- AND (Metin). "Türk Tiyatrosunda Tarihi Oyunlar ve Bunların Yazılış Gerekçeleri". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 768-773.
- AND (Metin). "Yabancı Seyyahların Gözüyle 16. Yüzyıl İstanbul'unda Hamamlar ve Temizlik". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 139-144.
- ANDAÇ (Faruk). "Vie sociale du travail et salaire minimum a l'epoque Ottomane". *Historie Economique et Sociale de l'Empire Ottoman et de Turquie (1326-1960)*, Collection Turcica 1992.
- ANDREASYAN (Hrand D.). "Ermeni Seyyahı Polonyalı Simeon'un Seyahatnamesi". *Türkiyat Mecmuası*, X, 1953, 269-276.
- ANDREASYAN (Hrand D.). "Türk Tarihine Ait Ermeni Kaynakları". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 95-119.
- ANDREASYAN (Hrand D.). "XIV. ve XV. Yüzyıl Türk Tarihine Ait Ufak Kronolojiler ve Kolofonlar". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 3, 1973, 83-149.
- ANDREE (Richard). "Feldmareşal Helmut Von Moltke'nin Türkiye Gezisi (1835-1839)". Çeviren: Selçuk ÜNLÜ. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 43, 1986, 185-206.
- ANHEGGER (R.). "Eski Fatih Camii Meselesi". *Tarih Dergisi*, VI, 9, 1954, 145-161.
- ANHEGGER (R.). "Eyyubi'nin Menakıb-ı Sultan Süleyman'ı". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 119-139.
- ANHEGGER (R.). "Mehmed B. Hacı Halil ül-Kunevi'nin Tarih-i Ali Osman-ı". *Tarih Dergisi*, II, 3-4, 1952, 50-67.
- ANHEGGER (R.). "Mostar Köprüsü ve Mimar Hayrettin". IV. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 312-317.
- ANHEGGER (R.). "Osmanlı Devleti'nde İnşaat İşlerinin Tarihi Mostar Köprüsü". *Tarih ve Toplum*, 22, 131, 1994, 26-38.
- ANHEGGER (Robert). "Osmanlı Devleti'nde İnşaat İşlerinin Tarihi. Mostar Köprüsü". *Tarih ve Toplum*, 22, 131, 1994, 26-38.
- ANHEGGER (Robert). "Türk Sosyal Tarihi İçin Kaynak Olarak 1912-1932 Arasında Çıkan 78'lik Sözlü Taş Plaklar". *Tarih ve Toplum*, 15, 85-87, 1991, 9-21.
- ANIL (Yaşar Şahin). *Osmanlı Döneminde İki Dava*. Ankara, Yapı Kredi Yayınları, 1995, 208 s.
- Anonim Osmanlı Taribi 1373-1512. Çeviren: Şerif BAŞTAV. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1973, VI+ 207s. (Ankara Üniversitesi D. T. C. F Yayınları No: 237).
- APAYDIN (Mustafa). *Türk Hiciv Edebiyatında Ziya Paşa*. Adana, 1993. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- APOSTOLOV (Aleksander). "La Sériciculture en Macedonie dans les années de l'avantquerre et apres ell". XI. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1994, 1407-1417.
- ARASLI (Altan). "Vatıkanda Bir Hacı Şehzade". *Tarih ve Medeniyet*, 13, 1995, 4-10.
- ARAT (Reşit Rahmeti). *Eski Türk Şiiri*. Ankara, 1965, XXIII+506 s.
- ARAT (Reşit Rahmeti). "Neşri". *Türkiyat Mecmuası*, VI, 6, 1939, 298.
- ARAY (Macit). *Yunus Emre'nin Yeni Araştırmalar Sonunda Kişiliği, Divanı, Hayatı, Yattığı Yer ve Bununla İlgili Bazı Şiirler*. İzmir, İ. Gümüşayak Yayınevi, 1974, 96+(3) s.
- AREL (Ayda). "Arpaz'da Beyler Konağı". *Tarih ve Toplum*, 12, 69, 1989, 46-53.
- AREL (Ayda). "Kent Tarihleri İşliği". *Toplumsal Tarih*, 1, 5, 1994, 6-12.
- AREL (Ayda). *Osmanlı Konut Geleneğinde Tarihsel Sorunlar*. İzmir, EÜGSF, 1982, 168 s.
- AREL (Ayda). "Osmanlı Mimarisi'nde İkamet Kuleleri". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2323-2335.
- ARGUNŞAH (Mustafa). "Bitlisli Şükri'nin Yavuz Sultan Selim Mersiyesi". *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5, 1994, 211-218.
- ARI (Ahmet). *Hayreti Divanında Sevgili ve Sevgili'nin Fiziki Yapısı ile İlgili Özellikler*. Ankara, 1987. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ARI (Bülent). *Karacaoğlan'da Benzetme ve Nitelemeler*. Adana, 1992. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- ARIK (Fahriye). *Onbeşinci Asır Tarihçilerinden Negri'nin Hayatı ve Eserleri*. İstanbul, Bozkurt Basımevi.
- ARIK (Feda Şamil). "Eski Türk Ceza Hukukuna Dair 1. Suçlar ve Cezalar". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 17, 28, 1996, 1-50.
- ARIK (Rüçhan). *Batılılaşma Dönemi Anadolu Tasvir Sanatı*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988, VII+168 s. (Kültür ve Turizm Bakanlığı: 947 Sanat Eseri Dizisi: 9).
- ARIK (Rüçhan). *Batılılaşma Dönemi Mimarisi Örneklerinden Anadolu'da Üç Ahşap Cami*. Ankara, 1973.
- ARIK (Rüçhan). "Erzurum'da İki Cami". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 149-157.
- ARIKAN (Gülay). "Osmanlılarda Tanzimat Döneminde Kadınlarla İlgili Gelişmeler". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 323-330.
- ARIKAN (Sabri). "Kırım". *Çınaraltı Mecmuası*, 24, 1942, 2.
- ARIKAN (Zeki). "1518 (924) Tarihli Çemişgezek Livası Kanunnamesi". *Tarih Dergisi*, 34, 1984, 101-122.
- ARIKAN (Zeki). "1518 (924) Tarihli Çemişgezek Livası Kanunnamesi". *Tarih Dergisi*, XXVIII, 34, 1984, 101-123.

- ARIKAN (Zeki). "16. Yüzyılda Sultanönü Sancağında Ahiler ve Ahi Zaviyeleri(Halime Doğru'nun aynı adlı eseri üzerine)". *Tarih ve Toplum*, 18, 106, 1992, 57.
- ARIKAN (Zeki). "Arap Yazısı'nın Düzeltilmesi Konusunda Bir Öneri". *Türk Dili*, 357, 1981, 129-133.
- ARIKAN (Zeki). "Bir Gezginin Gözüyle XVI. Yüzyıl'da Osmanlı İmparatorluğu". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 1, 1983, 227-229.
- ARIKAN (Zeki). *Bir Gezginin Gözüyle XVI. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu*. İzmir, Ege Üniversitesi, 1983.
- ARIKAN (Zeki). "Busbecq ve Osmanlı İmparatorluğu". *Osmanlı Araştırmaları*, III, 1982, 197-224.
- ARIKAN (Zeki). "Evliya Çelebi'nin Elmalı-Alanya Yolculuğu". *Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 4, 1988, 185-213.
- ARIKAN (Zeki). "Hamid Sancağı'nda Çift Resmi". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 1, 1983, 36-59.
- ARIKAN (Zeki). "Hamid Sancağındaki Tımar Düzenine İlişkin Araştırmalar". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 101-127.
- ARIKAN (Zeki). "Hamit Sancağındaki Tımar Düzenine Toplu Bakış". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988.
- ARIKAN (Zeki). "İncir Nakliyatı ve Aydın Şimendifer Kumpanyası". *Tarih'in Sesi*, Özel Sayı, 1993.
- ARIKAN (Zeki). "Manisa'nın 1 Numaralı Şer'iyye Sicilindeki Osmanlı Tarihi". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 99-136.
- ARIKAN (Zeki). "Osmanlı İmparatorluğu ve Seyyahlar". *Tarih ve Toplum*, XIX, 113, 1993, 57-58.
- ARIKAN (Zeki). "Serez'de Osmanlı İzleri". *Toplumsal Tarih*, 40, 1997, 62-64.
- ARIKAN (Zeki). "Tanzimat'tan Cumhuriyete İzmir Basını". *Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul, 1985, 103-111.
- ARIKAN (Zeki). "Tanzimat'tan Cumhuriyete Osmanlı Tarihçiliği". *Tanzimat'tan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul, 1986, 1584-1594.
- ARIKAN (Zeki). "Tanzimat ve Kamuoyu (Elkarıumumiye)". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Sempozyumu*. İzmir, 1992, 33-46.
- ARIKAN (Zeki). "Tapu Tahrir Defterlerinin Kent Tarihi Kaynağı Olarak Önemi". *Kent Tarihçiliği ve İstanbul*. İstanbul, 1994, 116-119.
- ARIKAN (Zeki). "Uluyamaç (Sergevil) Köyü ve Yer Adları". 5. *Millîler Arası Türkoloji Kongresi*. İstanbul, 1986, 65-86.
- ARIKAN (Zeki). "XV-XVI. Yüzyıllarda Anadolu'da Çeltik Üretimi". 5. *Millîlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 477-481.
- ARIKAN (Zeki). XV-XVI. Yüzyıllarda Hamit Sancağı. İzmir, 1988.
- ARISAN (Kazım). *Osmanlı Adet-Merasim ve Tabirleri*. I-II. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1995, 315 ve 298 s.
- ARISAN (Kazım). *Osmanlı Adet-Merasim ve Tabirleri*. II. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1995, 298 s.
- ARISAN (Kazım). *Osmanlı Adet-Merasim ve Tabirleri*. II. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1995, 298 s.
- ARISOY (Süleyman). "Karagöz ve Folklor". I. *Uluslararası Türk Folklor Kongresi*. İstanbul, 1975, 21-82.
- ARISOY (Süleyman). "Ziya Gökalp ve Karagöz". *Türk Folklor Araştırmaları*, 17, 325, 1976, 7724-26.
- ARMAĞAN (A. Latif). "XVI. Yüzyılda Teke Sancağındaki Konar-Göçerlerin Demografik Durumu Üzerine Bir Araştırma". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIX, 30, 1998, 1-37.
- AROLAT S. (Osman). "Türkiye Basın Tarihinde 120 Yıllık Baskı Dönemi". *Yurt ve Dünya*, 8, 1978, 280-289.
- ARPAT (Atilla). "Osmanlı Dini Mimarisinde Modül ve Düzenleyici Geometri". *MTREB*, VII, 13-14, 1981, 29-35.
- ARPAT (Atilla). "Şehzade Camii'nde Kubbe ile Avlu ve Şadırvan Arasındaki İlişkiler". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 87, 1993, 9-17.
- ARSEVEN (Celal Esad), ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Eski Erkek Baş Giyimleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 30, 1952, 1528-1532.
- ARSEVEN (Celal Esad). *Islahat-ı Mimariye*. İstanbul, Matbaa-i Ahmet İhsan, 1324, 91 s.
- ARSEVEN (Celal Esad). *Sanat Ansiklopedisi*. I-II. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 864 s.
- ARSEVEN (Celal Esad). *Türk Sanat Tarihi*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1955.
- ARSLAN (Abdülbaki). *Osmanlı İctimai Hayatını Aksettiren Mektup Örnekleri*. Ankara, 1985. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ARSLAN (Mehmet). "1675 Edirne Şenliği Üzerine Üç Önemli Eser ve Bu Eserlerdeki Hediyeler Bölümü". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14, 1991, 92-122.
- ARSLAN (Mehmet). *Divan Edebiyatında Manzum Surnameler*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ARSLAN (Mehmet). "Manzum Surnamelerin Son Örneği, Tahsin Surnamesi". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 1994, 197-219.
- ARSLAN (Necla). "19. Yüzyılda Dünya Görüşü ve Siyasal Düşüncenin Erkişinde İstanbul'un Mimari Dokusu". *Tarih ve Toplum*, 25, 150, 1996, 33-39.
- ARSLAN (Necla). *Gravür ve Seyahatnamelerde Anıtsal Yapılarıyla İstanbul (XVIII. Yüzyıl sonu ve XIX. Yüzyıl)*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- ARSLANOĞLU (C.), KAYABALI (İ.). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Akdeniz'e Yayılması". *Türk Kültürü*, X, 117, 1972, 797-815.
- ARSLANOĞLU (C.), KAYABALI (İ.). "Tarih Boyunca Türk Ordusunu Meydana Getiren Türk Devlet Beylik ve Hanedanları". *Türk Kültürü*, XI, 130, 1973, 883-932.
- ARTAN (Tülay). "Boğaziçi'nin Çehresini Değiştiren Soylu Kadınlar ve Sultanefendi Sarayları". *İstanbul*, 3, 1992, 109-118.
- ARTUK (Cevriye), ARTUK (İbrahim). "Tanzimat Madalyası". *Türkiyemiz*, 9, 26, 1978, 33-47.
- ARTUK (Cevriye). "Alman Liyakat Madalyası". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1733-1741.
- ARTUK (Cevriye). "Bazı Önemli Kitabeler". *Türk Kültürü*, XXV, 2, 1987, 15-25.
- ARTUK (Cevriye). "Hicaz Demiryolları Madalyaları". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 785-791.
- ARTUK (Cevriye). "İstanbul Arkeoloji Müzeleri Müdürlüğü İslami Sikkeler Bölümü Çalışmaları". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara,*

- 25-29 Eylül 1970). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 791-794.
- ARTUK (Cevriye). "Şefkat Nişanı". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 7-14.
- ARTUK (İbrahim), ARTUK (Cevriye). *Fatih'in Sikke ve Madalyaları*. İstanbul, Belediye Matbaası, 1946, 40 s.
- ARTUK (İbrahim). "Alay Köşkü". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 587-593.
- ARTUK (İbrahim). "Nişan-ı Osmani". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 15-22.
- ARTUK (İbrahim). "Yavuz Sultan Selim'in Harput ve Hısn Keyfa'nın İlhakı ile İlgili İki Sikkesi". *Ord. Prof. İ. H. Uzunçarşılı'ya Armağan*. Ankara, 1976, 415-20.
- ARVASI (S. Ahmed). *Doğu Anadolu Gerçeği*. İstanbul, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1986, 80 s.
- ASIM (Mücahit), KALEŞİ (Hasan). "Yugoslavya'da Arapça Yazılan En Eski Vakıf Evrakları: Kosova Bilim Kurumları Birliği". *Çevren Dergisi*, IV, 11, 1976, 145-146.
- ASIM (Mücahit). "Kosova'da Esirgenmiş İslam Anıtları". *Çevren Dergisi*, II, 3, 1974, 43-48.
- ASIM (Mücahit). "Kosova Vilayetinde Gayr-i Müslim Okulları". *Çevren Dergisi*, XI, 41, 1984, 35-41.
- ASIM (Mücahit). "Kosova Vilayetinde İptidaiyeler". Çeviren: Ali AKSOY. *Çevren Dergisi*, X, 37, 1983, 55-66.
- ASIMOV (Mr. Mücahit). "Kosova Salnamelerinde Yazıldığına Göre Kosova Vilayetindeki Mektepler". *Çevren Dergisi*, VIII, 30, 1981, 27-37.
- ASIMOV (Mr. Mücahit). "Kosova Vilayetinde Rüştüyeler". Çeviren: Ali AKSOY. *Çevren Dergisi*, X, 39, 1983, 35-49.
- Askeri Tarih Semineri* (IV. Ankara 16/18-5-1989). Ankara, 1989.
- ASLANAPA (Oktay). *Anadolu'da Türk Çini ve Keramik Sanatı=Turkische Fliesen und Keramik in Anatolien*. İstanbul, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1965, VI+77 s.
- ASLANAPA (Oktay). *Edirne'de Osmanlı Devri Abideleri*. İstanbul, Üçler Basımevi, 1949, 184 s.
- ASLANAPA (Oktay). "Fatih Zamanındaki Mimari Eserler". *İstanbul Armağanı, Fetih ve Fatih*. İstanbul, 1995, 143-153.
- ASLANAPA (Oktay). *Funun al-Türk wa'Amairuhum=Türk Sanatı ve Mimarisi*. Çeviren: Ahmad Muhammad ISSA; Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İRCICA Yayınları, 1987, 442 s.+92 y. (282 Resim, figür, plan; 3 harita).
- ASLANAPA (Oktay). *İznik Çini Fırınları Kazısı II. Dönem*. İstanbul, Tarihî Araştırmalar ve Dökümantasyon Merkezi Kurma ve Geliştirme Vakfı., 1989, 326 s.
- ASLANAPA (Oktay). *Kıbrıs'ta Türk Eserleri*. İstanbul, Kültür Bakanlığı, 1975, III+48 s.
- ASLANAPA (Oktay). "Kırım'da Türk Eserleri ve Mimar Sinan'ın Yapıtığı Cami". *Türk Kültürü*, III, 28, 1965, 268-272.
- ASLANAPA (Oktay). *Kırım ve Kuzey Azerbaycan'da Türk Eserleri*. İstanbul, Ferih Cemiyeti, 1979.
- ASLANAPA (Oktay). "Kubbet el Sahra'da Osmanlı Devri Tamirleri". *Sanat Tarihinde Doğudan Batıya: Ünsal Yücel Sempozyum Bildirileri*. İstanbul, 1989, 15-18.
- ASLANAPA (Oktay). "Macaristan'da Türk Abideleri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 2, 1950, s. 325-347.
- ASLANAPA (Oktay). "Manisa Sultan Cami". *Türk Kültürü*, XXVI, 1, 1988, 19-33.
- ASLANAPA (Oktay). *Mimar Sinan*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1992.
- ASLANAPA (Oktay). *Osmanlı Devri Mimarisi: Orhan Gaziden Başlayarak Sonuna Kadar Padişahlara Göre Gelişmesi*. İstanbul, 1986, VI-II+568 s.
- ASLANAPA (Oktay). *Osmanlı Devri Mimarisi. Orhan Gaziden Başlayarak Sonuna Kadar Padişahlara Göre Gelişmesi*. İstanbul, İnkılab Yayınları, 1986, VIII+568 s.
- ASLANAPA (Oktay). *Osmanlı Mimarisi*. Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1996, 142 s.
- ASLANAPA (Oktay). *Osmanlılar Devrinde Kütahya Çinileri*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1949, VI-II+118+2 s. (İstanbul Üniv. Edeb. Fak. Yayınları No: 4 Sanat Tarihî Enstitüsü: 5).
- ASLANAPA (Oktay). "Sanat Eserlerine Dayanan Yeni Bir Araştırma Yolu İle Türk Tarihini Aydınlatma". *V.Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 452-453.
- ASLANAPA (Oktay). *Turkish Art and Architecture*. New York, Praeger Publisher, 1971, 422 s.
- ASLANAPA (Oktay). "Türk-İslam Devri Kazıları İznik Çini Fırınları Kazısı Çalışmaları". *Eski Eserler ve Müzeler Bülteni*, 5, 1986, s. 9.
- ASLANAPA (Oktay). *Türk Halı Sanatı*. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1972, 28 s.
- ASLANAPA (Oktay). *Türk Halı Sanatının Bin Yılı=One Thousand Years of the Turkish Carpets*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1987, 235 s.
- ASLANAPA (Oktay). *Türk Sanatı*. I. İstanbul, Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Yayınları, 1972.
- ASLANAPA (Oktay). *Türk Sanatı*. II. İstanbul, Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Yayınları, 1973.
- ASLANAPA (Oktay). *Türk Sanatı*. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1984, XV+454 s.
- ASLANAPA (Oktay). *Türk Sanatı, Selçuk ve Osmanlı Devri Halıları Çinileri ve Minyatür Sanatı*. İstanbul, 1962.
- ASLANAPA (Oktay). *Türkiye'de Avusturyalı Sanat Tarihçileri ve Sanatkarlar (Özellikle Atatürk Devrinde)=Osterreichische Kunsthistoriker und Künstler in der Türkei*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1993, 144 s.
- ASLANAPA (Oktay). "XIV. Keramik Sanatı". *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı* (14. yy.). Hazırlayan: Oktay ASLANAPA. Ankara, M.E.B., 1977, 46-8.
- ASLANAPA (Oktay). "XIV. Yüzyılda Çini Sanatı". *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı* (14. yy.). Hazırlayan: Oktay ASLANAPA. Ankara, M.E.B., 1977, 44-5.
- ASLANAPA (Oktay). "XIV. Yüzyılda Halı Sanatı". *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı* (14. yy.). Hazırlayan: Oktay ASLANAPA. Ankara, M.E.B., 1977, 49-52.
- ASLANAPA (Oktay). "XIV. Yüzyılda Mimari". *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı* (14. yy.). Hazırlayan: Oktay ASLANAPA. Ankara, M.E.B., 1977, 17-44.
- ASLANAPA (Oktay). "XIV. Yüzyılda Minyatür Sanatı". *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı* (14. yy.). Hazırlayan: Oktay ASLANAPA. Ankara, M.E.B., 1977, 53-5.

- Aslanapa Armağanı. Hazırlayan: S. MÜLAYİM, Z. SÖNMEZ, A. ALTUN. İstanbul, Bağlam Yayınları, 1996, 304 s.
- ASLANBEY (Muhiddin). *Eskişehir'deki Alaeddin Camii ve Eskişehir Tarihi İle İlgili Araştırmalar*. Eskişehir, 1955, 132 s.
- ASLANOĞLU (İbrahim). "Bir XVI. Yüzyıl Şairi: Samut". *Sivas Folkloru*, 6, 69, 1978, 18-21.
- ASLANOĞLU (İbrahim). *Pir Sultan Abdallar*. İstanbul, 1984, 524 s.
- ASLANOĞLU (İnci N.). "Tire'de Üç Cami". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 161-166.
- Aspect of Ottoman History, Papers from Ciep IX*. Yayınlayan: Amy SINGER. Jerusalem, Hebrew University, 1994.
- Aspects of the Balkans, Continuity and Change, Contributions to the International Balkan Conference, UCLA 1969*. Editör: H. BIRNBAUM, Speros VRYONIS. Mouton, 1972.
- ASRAR (N. Ahmet). *Kanuni Sultan Süleyman Devrinde Dini Siyaseti ve İslam Alemi*. İstanbul, 1972. Doktora Tezi.
- "Aşık Lisanı'nın Yemen Destanı". *Türk Folklor Araştırmaları*, 26-15, 303, 1974, 7122-6.
- AŞKİ (İbrahim). *Fuzuli Hakkında Bir İki Söz*. İstanbul, Şükri Matbaası, 1338, 47 s.
- AŞKUN (İlgi Yüce). *Sinan Devri Medrese Mimarisi*. İstanbul, Mısırlı Matbaası, 1988.
- ATABİNEN (Reşit Saffet). "İbn-i Bibi(Selçukname)sinin Tercemesi Münasebetiyle". *Çınaraltı Mecmuası*, 17, 1941, 7-10.
- ATALAR (Münir). "Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Genel Kitaplığı Yazmalar Bölümünde Mevcut Bulunan Tarih Çalışmalarının Listesi (Doktora ve Doçentlik)". *Türk Kültürü*, XXII, 249, 1984, 74-79.
- ATALAR (Münir). "Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Genel Kitaplığı Yazmalar Bölümünde Mevcut Bulunan Tarih Çalışmalarının Listesi (Doktora ve Doçentlik)". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXVII, 1985, 355-362.
- ATALAR (Münir). "Arap Medeniyeti'nin Kökeni". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 463-478.
- ATALAR (Münir). "Harameyn'e Denizden Surre Gönderilmesi". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1245-1251.
- ATALAR (Münir). "İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Genel Kitaplığında Bulunan Tarih Çalışmalarının Listesi (Doktora ve Doçentlik)". *Türk Kültürü*, XXII, 257, 1984, 597-601.
- ATALAR (Münir). "İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Genel Kitaplığında Bulunan Tarih Çalışmalarının Listesi (Doktora ve Doçentlik)". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXVII, 1985, 347-354.
- ATALAR (Münir). "Osmanlı Yönetimindeki (1831-1911) Hicaz'da Hac ve Kolera". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 497-512.
- ATALAR (Münir). "Türkler'in Kabe'ye Yaptıkları Ekonomik Yardımlar". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 31, 1989, 261-270.
- ATALAR (Münir). "Türkler'in Kabe'ye Yaptıkları Hizmetler". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 30, 1988, 287-292.
- ATALAY (Bülent). "Çile'nin Kol Gezdiği Bölge: Batı Trakya". *Tarih ve Medeniyet*, 17, 1995, 24-29.
- ATALAY (Bülent). "Ege Sancılı Deniz". *Tarih ve Medeniyet*, 9, 1994.
- ATALAY (Bülent). "Kıbrıs Meselemizin Tarihi Seyri". *Türk Yurdu*, 76, 1993.
- ATAOĞUZ (Özlem). *Kastamonu Evleri*. Ankara, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ATAÖV (Türkkaya). "1-7 Eylül 1920 Doğu Halkları Birinci Kongresi'nde (Bakü) Enver Paşa'nın Konuşma Metni ve Bununla İlgili Kongre Kararı". *Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 27, 1-2, 1974, 43-51.
- ATAÖV (Türkkaya). "Lizbon Müzelerinde Türk Eserleri". *Türkiyemiz*, 25, 1978, 5-8.
- ATAÖV (Türkkaya). "Osmanlı Tarihçisi Dimitri Cantemir". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XXVIII, 1-2, 1973, 205-208.
- ATASARAL (Osman), ATASARAL (Osman). *Ampir Üsluplu Bazı İstanbul Yapıları*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- ATASOY (Ferihan). *Bulgaristan Basınında Türkiye*. Edirne, 1996. Tez. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- ATASOY (Nurhan), BAHNASSİ (Afif), ROGERS (Michael). *The Art of Islam=L'art de l'Islam*. Paris, Flammarion, 1990, 176 s.
- ATASOY (Nurhan), CAGMAN (F.). *Turkish Miniature Painting*. İstanbul, R.C.D. Cultural Institute, 1974, 210 p.
- ATASOY (Nurhan). *İbrahim Paşa Sarayı*. İstanbul, İstanbul Edebiyat Fakültesi, 1972, VI+189+3 s.
- ATASOY (Nurhan). *İbrahim Paşa Sarayı*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1972, VI+189 s.
- ATASOY (Nurhan). "III. Murad Şehin Şehnamesi Sünnet Düğünü Bölümü ve Philadelphia Free Library'deki İki Minyatürlü Sayfa". *Sanat Tarihi Yıllığı(1972-1973)*. İstanbul, 1973, 359-87.
- ATASOY (Nurhan). *İznik Seramikleri*. London, Alexandra Press, 1989, 384 s.
- ATASOY (Nurhan). *İznik: The Pottery of Ottoman Turkey*. London, Alexandra Press, 1989, 384 p.
- ATASOY (Nurhan). *Türk Minyatür Sanatı Bibliyografyası*. İstanbul, 1972, 50 s.
- Atatürk'ün 100. Doğum Yılında Türkiye 1. Din Eğitimi Semineri (5-11 Aralık 1981)*. Ankara, 1981.
- Atatürk Önderliğinde Kültür Devrimi Semineri (9-11 Kasım 1967)*. 1972.
- Atatürk, Eğitim ve Türkiye'nin Çağdaşlaşması Semineri, (25 Kasım 1991)*. Bursa, 1992.
- ATAY (Hüseyin), ERCAN (Yavuz), *Kudüs Ermeni Patrikhanesi*. Ankara, 1988, 66 s.
- ATAY (Hüseyin). *Osmanlılar'da Yüksek Din Eğitimi: Medrese Programları-İlcazetnâmeler-İlahat Hareketleri*. İstanbul, Emek Matbaası, 1989, 355 s.
- ATAY (Hüseyin). *Osmanlılarda Yüksek Din Eğitimi, Medrese Programları*. İstanbul, Emek Matbaası, 1983, 355 s.
- ATÇEKEN (Zeki). *Konya'daki Selçuklu Yapılarının Osmanlı Devri'nde Bakımı ve Kullanılması*. Ankara, 1998, 365 s.
- ATÇEKEN (Zeki). "Konya Şer'iyye Sicil Kayıtlarına Göre "Şahib-Ata Külliyesi"nin Osmanlılar Zamanında Tamirleri ve Camiin Bazı Bilinmeyen Yönleri". *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1992, 101-108.
- ATEŞ (Ahmed). "Fatih Adına Tercüme Edilen Falname Münasebetiyle"

- le". *Tarih Hazinesi*, 11, 1951, 539-540.
- ATEŞ (İbrahim). "Mescid-i Nebevi'nin Yapıldığı Günden Bu Yana Geçirdiği Genişletme Girişimleri". *Vakıflar Dergisi*, 23, 1994, 5-51.
- ATEŞ (İbrahim). "Ravza-i Murahhara'daki Vakıf, Kuran-ı Kerim'lerden Yıpranmış Olanların Onarımı İçin Yapılan Girişimler". *Vakıflar Dergisi*, XVIII, 1984, 61-93.
- ATEŞ (Toktamış). "Geçmişte ve Günümüzde Balkanlar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 44, 1-4, 1988, 81-104.
- ATEŞ (Toktamış). "Geçmişten Günümüze Balkanlar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 44, 1-4, 1988, 81-104.
- ATEŞ (Toktamış). "Osmanlı Tarihi Nasıl Yazılmalı: Bir Öneriye Yanıt". *Toplum ve Bilim*, 4, 1977, 93-102.
- ATILHAN (Cevat Rifat). *Türk İste Düşünce: Siyonizm Hakkında*. İstanbul, 1959, 272 s. (Aykut Neşriyatı: 12).
- ATİS (Mediha). "Dikilmeyen Tanzimat Abidesi". *Tarih Hazinesi*, 14, 1951, 713-714.
- ATİS (Mediha). "Eski Gazeteler Ne Kadar Satarlardı?". *Tarih Hazinesi*, 17, 1953, 896-898.
- ATİS (Mediha). "Topkapı Sarayı'nda Müthiş Bir Aşk". *Tarih Hazinesi*, 6, 1951, 276-278.
- ATSIZ (Nihal). *Aşıkpaşaoğlu Tarihi*. İstanbul, Tarih Bölümü, 1970, 3+5+234 s. (1000 Temel Eser: 23).
- ATSIZ (Nihal). *Osmanlı Tarihine Ait Takvimler. 1824, 835 ve 843 Tarihli Takvimler*. İstanbul, 1961, 123 s.
- ATSIZ (Nihal). *Türk Tarihinde Meseleler*. İstanbul, Baysan Yayınları, 1992, 159 s.
- ATSIZ (Nihal). *Türk Tarihinde Meseleler*. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1980, 195+1 s.
- ATSIZ (Nihal). *Türk Tarihinde Meseleler*. İstanbul, Ötügen Yayınları, 1975, 189+2 s.
- ATSIZ. 900. *Yıldönümü (1040-1940)*. İstanbul, Arkadaş, 1940, 28 s.
- ATSIZ. "Fatih Sultan Mehmet'e Sunulmuş Tarihi Bir Takvim". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 3, 1957, 17-23.
- ATUN (Hakkı M.). "Osmanlı Mimarisinin Kıbrıs'taki Tesirleri". *Milletlerarası Birinci Kıbrıs Tektikleri Kongresi (14-19 Nisan 1969) Türk Heyeti Tbliği*. Ankara, 1971, 253-270.
- AVCI (Necati). *Er Risale el-Fethiyye es-Süleymaniyye*. Ankara, 1989. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- AVCIOĞLU (Doğan). *Türklerin Tarihi*. 2. K.. İstanbul, Tekin Yayınları, 1987, 559-1062 s.
- AVCIOĞLU (Doğan). *Türklerin Tarihinde Osmanlı Asırları*. II. İstanbul, Damla Yayınları, 1978.
- AVCIOĞLU (Doğan). *Türklerin Tarihinde Osmanlı Asırları*. 2. Baskı. I. İstanbul, Damla Yayınları, 1977.
- Avrupa'da Osmanlı Mimari Eserleri*. III. İstanbul, Baha Matbaası, 1981.
- Awqaf wa Amlak al-Muslimin fi Filistin=The Muslim Pious Foundations and real Estates in Palestine*. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU; Hazırlayan: Mehmet İPŞİRLİ, Muhammad Dawud AL-TAMİ-Mİ. İstanbul, 1982.
- AY (Hacer). *Girit'teki Mukataaların Malikane Olarak Satılması*. İstanbul, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Marmara Üniversitesi.
- AY (Mahmut). *Osmanlı'da XIV-XVII. Yüzyıllar Arasında İtikadi Konu- larda Bazı Aykırı Düşünceler*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- AY (Resul). *XIII-XIV. Yüzyıllar Anadolu'sunda Kültür Dolayımı Açısından Dervişler, Talebeler ve Hacılar*. Ankara, 1998. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- AYAN (Dursun). "Osmanlı Tüfek, Tabanca ve Techizatları". *Bilge Dergisi*, Yaz:1, 1994, 41-42.
- AYAN (Dursun). "Osmanlı Ülkesinde Hristiyan Türkler". *Bilge Dergisi*, 12, 1997, 82-84.
- AYAN (Hüseyin). "Divan Edebiyatında Hamseler". *Araştırma Dergisi*, 10, 1979, s. 87-100.
- AYAN (Hüseyin). "Fuzuli Divanı'nın Mardin Yazması". *Araştırma Dergisi*, Fasikül-1, 12, 1980, 65-68.
- AYAN (Hüseyin). "Hamidizade Gelili'nin Leyla vü Mecnun'u". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 27, 1983, 67-93.
- AYANOĞLU (Fazıl). "Tahrip Edilen Eski Eserler Serisi-Lütfü Efendi'nin Mezarı". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 261-265.
- AYANOĞLU (İsmail Fazıl). "Fatih Devri Ricali Mezar Taşları ve Kitabeleri". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 193-209.
- AYANOĞLU (İsmail Fazıl). *Okmeydanı ve Okçuluk Tarihi*. Ankara, 164 s.
- AYANOĞLU (İsmail Fazıl). "Vakıflar İdaresince Tanzim Ettirilen Tarihi Makbereler". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 399-403.
- Ayaş ve Çevresi Kültür-Sanat Araştırmaları Sempozyumu 2-3 Mayıs 1997*. .
- AYBET (Gülgün İçel). "Avrupalı Seyyahların Gözlemlerinden İstanbul'da Bayramlar ve Törenler". *İstanbul*, 16, 1996, 29-33.
- AYDA (Deniz). "XIX. Yüzyıl Çanakkale Seramiklerinden Ördek Başlı Testiler". *Vakıflar Dergisi*, 24, 1994, 159-65.
- AYDEMİR (Abdullah). *Ebussuud Efendi ve Tefsirindeki Metodu*. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- AYDEMİR (Yaşar). *On Yedinci Yüzyıl Türk Edebiyatında Kaside*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- AYDIN (Ahmet). *Gelibolulu Mustafa Ali'nin Künbü'l abbarı'nın IV. Rükününün Kaynakları*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- AYDIN (Cemil). *Mecmua-i Fünun ve Mecmua-ı Ulum Dergilerinin Medeniyet ve Bilim Anlayışı*. İstanbul, 1995. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AYDIN (H. Veli). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Tımar Sisteminin Kaldırılması*. Ankara, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- AYDIN (Hâkî). "Çele Divanı". *Çele*, 24, 1965, 24-25.
- AYDIN (Hilmi). "Gravürlerde Topkapı Sarayı". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 24-29.
- AYDIN (Hilmi). "Kale Tüfekleri". *Tarih ve Medeniyet*, 28, 1996, 30-31.
- AYDIN (Hilmi). "Minyatürlerde Topkapı Sarayı". *Tarih ve Medeniyet*, 25, 1996, 25-32.
- AYDIN (Kıyasettin). *Osmanlı Liberal Düşüncesinde Ulum-ı İktisadiye ve İctimaiye Mecmuasının Yeri (1908-1911)*. Ankara, 1996. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- AYDIN (M. Akif). "Bir Hukukçu Olarak Ahmed Cevdet Paşa". *İslam ve Osmanlı Hukuku Araştırmaları*. İstanbul, İz Yayınları, 1996, 37-58.
- AYDIN (M. Akif). "Mecelle'nin Yürürlükten Kaldırılan Altıncı Kita-

- br: Kitabü'l-Vedia (KV)". *Osmanlı Araştırmaları*, 13, 1993, 207-226.
- AYDIN (Mahir). "Ahmed Akif Hikmet Beyfendi'nin Rumeli Tanzimat Müfettişliği ve Teftiş Defteri". *Belleten*, LVI, 215, 1992, 69-165.
- AYDIN (Mahir). "Arşiv Belgeleriyle Makedonya'da Bulgar Çek Faaliyetleri". *Osmanlı Araştırmaları*, 7, 1988, 209-234.
- AYDIN (Mahir). "Fori Kalesi". *Osmanlı Araştırmaları*, 4, 1984, 67-138.
- AYDIN (Mahir). *Şarkî Rumeli Vilâyeti (1878-1885)*. İstanbul, 1989. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul Üniversitesi.
- AYDIN (Mustafa). "Osmanlı'da Fikri Gerilemenin Genel Seyri ve Sebepleri". *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1990, 163-184.
- AYDIN (Şennur Şentürk). "Türk İnşaat ve Sanat Eserleri Müzesi". *Türkiyemiz*, XVI, 47, 1985, 32-39.
- AYDOĞAN (Bedri). *Serve-i Fünun Döneminde Edebiyat Üzerinde Oluşan Polemik*. Adana, 1996. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- AYDOĞDU (Günnür). *Amasya Mezartaşları*. Ankara, 1997. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AYDOĞMUŞ (Tahir). "XVI. Yüzyıl'da Bağdat Tarihi". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1473-1476.
- AYEL (Edip). "Yanlış Taklit (Edebiyat ve Sanat)". *Çınaraltı Mecmuası*, 45, 1942, 12.
- AYGÜN (Zeynel Abidin). *Bağdatlı Ruhi Divanı'nda Rind ve Zahid Tipleri*. Adana, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- AYGÜN (Zeynel Abidin). *Bebişti'nin Leyla ve Mecnunı*. Adana, 1999. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- AYKUT (Altan). "İvan Peresvetov ve "Sultan Mehmet Menkıbesi"". *Belleten*, XLVI, 184, 1982, 861-882.
- AYKUTALP (Hayri). *Ali Üsküddari. Hayatı ve Eserleri ve Lake Sanatı*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- AYMARD (Maurice). "XVI. Yüzyılın Sonunda Akdeniz'de Korsanlık ve Venedik". Çeviren: Mehmet GENÇ. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 23, 1-2, 1962-1963, 219-238.
- AYMUTLU (Ahmed). *Fatih ve Şiirleri*. İstanbul, Sıralar Matbaası, 1959, 144 s.
- AYNAGÖZ (Pervin). "Bursalı Rahmi'nin "Gül-i Sad-Berg"i Üzerine Bir Değerlendirme". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 1, 1989, 1-27.
- AYNUR (Hatice). *İstanbul Çeşmeleri (1703-1730)*. İstanbul, İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 313 s. (Kültür İşleri Daire Bşk. Yay: 20).
- AYNUR (Hatice). *Sultan II. Mahmud'un Kızı Salih Sultan İle Tophane Mişiri Halil Rifat Paşa'nın Düşün Törenini Anlatan Surnameler*. İstanbul, 1988, 402 s.
- AYOĞUZ (Şengül). "XIX. Yüzyılın Sonlarına Doğru Doğu Ege Adalarının Sosyal ve Ekonomik Durumu". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 1991, 221-245.
- AYTAÇ (Pakize). *Asuman ile Zeycan Hikayesinin Varyantlarının Mukayeseli Tetkiki*. 1998. Doçentlik Tezi.
- AYTAÇ (Pakize). "Nevruz Üzerine Düşünceler". *Bilge Dergisi*, 10, 1995, 28-33.
- AYTAÇ (Pakize). "Tasavvufta Aşk Telakkisi". *Simya Dergisi*, 1, .
- AYTAÇ (Pakize). "Yunus Emre'de Mevlana'da Hoşgörü". *Kubbealtı Akademik Mecmuası*, 1997.
- AYTAÇOĞLU (Lale Zaide). *İstanbul Lale Devri (1703-1730) Mimari Bezemesi*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- AYTAŞ (Gıyasettin). *Milli Edebiyat Akımı Şiirleri Üzerine Bir Araştırma*. Ankara, 1986. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- AYTEKİN (Halil). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Arap Topraklarında Yaptığı Maarif Hizmetleri (1813-1918)". *Türk Kültürü*, 304, 1988, 480-486.
- AYTER (Kudret). "Ren Kırıyalarında Osmanlı Padişahları: Osmanlı Padişahlarına Ait Tanınmış Sekiz Yeni Tablo". *Kültür ve Sanat*, 5, 1977, 177-86.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı), YÜKSEL (Aydın). *İlk 250 Senenin Osmanlı Mimarisi*. İstanbul, 1976.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *Avrupa'da Osmanlı Mimari Eserleri*. IV. İstanbul, Baha Matbaası, 1981.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *Avrupa'da Osmanlı Mimari Eserleri*. I. İstanbul, Baha Matbaası, 1981.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *Avrupa'da Osmanlı Mimari Eserleri*. II. İstanbul, Baha Matbaası, 1981.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *Avrupa'da Osmanlı Mimari Eserleri*. İstanbul, Baha Matbaası, 1981.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *Avrupa'da Osmanlı Mimari Eserleri*. 4 Cilt. İstanbul, Baha Matbaası, 1981.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). "Dimeroka'da Çelebi Sultan Mehmed Camii". *Vakıflar Dergisi*, III, 1956, 13-17.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). "F. Babinger'in Fatih Devri Mimarisi Hakkındaki Mütalaaları". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 1, 1955, 145-160.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *Fatih Devri Hattatları ve Hat Sanatı*. 5. Baskı. İstanbul, İstanbul Fetih Derneği Neşriyatı, 1953.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *Fatih Devri Mimarisi*. İstanbul, 1961, 43 s.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). "Hüsrev Paşa Türbesi". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 1, 1955, 31-38.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). "I. Murad Devrinde Aslıhan Bey Mimarî Manzumesi". *Vakıflar Dergisi*, III, 1956, 65-69.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). "İlk Fatih Cami Hakkında Yeni Bir Vesika". *Vakıflar Dergisi*, VI, 1965, 63-69.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *İstanbul Mimari Çağının Menşei: Osmanlı Mimarisinin İlk Devirleri*. I. İstanbul, 1966, XII+565 s. (İstanbul Fethi Cemiyeti. İstanbul Enstitüsü No: 57).
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). "Mudurnu'da Yıldırım Bayezid Manzumesi ve Taş Vakfıyesi". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 79-87.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). "Orhan Gazi Devrinde Mimarî". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, I, 5, 1957, 115-198.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). "Orhan Gazi Döneminde Mimarî". *Yıllık Araştırmalar Dergisi*, 1, 1956, 115-198.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *Osmanlı Mimarisinde Çelebi ve II. Sultan Murad Devri*. İstanbul, İstanbul Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü, 1972, 603 s.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *Osmanlı Mimarisinde Fatih Devri*. İstanbul, İstanbul Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü, 1989, 544 s.

- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *Osmanlı Mimarisinde Fatih Devri (1451-1481)*. İstanbul, 1973.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). *Osmanlı Mimarisinin İlk Devri*. İstanbul, İstanbul Fetih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü, 1989, 544 s.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). "Rumeli Hisarı ve İstanbul'da İlk Osmanlı Kitabesi". *Fatih ve İstanbul*, 1, 1, 1953, 63-68.
- AYVERDİ (Ekrem Hakkı). "Yine Fatih Camii". *Tarih Dergisi*, VII, 10, 1954, 103-117.
- AYVERDİ (Samiha). *Türk Tarihinde Osmanlı Asırları*. İstanbul, Damla Yayınları, 1976, 281+3 s.
- AYVERDİ (Samiha). *Türk Tarihinde Osmanlı Asırları*. II. İstanbul, Damla Yayınları, 1975, 399+1 s.
- AYVERDİ (Samiha). *Türk Tarihinde Osmanlı Asırları*. I. İstanbul, Damla Yayınları, 1975, 440 s.
- AYVERDİ (Samiha). *Türk Tarihinde Osmanlı Asırları*. I-III. İstanbul, 1975-1976 (Tarih Dizisi: 1-3)..
- AYVERDİ (Samiha). *Türk Tarihinde Osmanlı Asırları*. 2. Basım. I-II. İstanbul, 1977-1978 (Damla Yayınları: 23)..
- AYVERDİ. "Abidelerin Tarihimizdeki Rolü". *V.Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 453-464.
- AYVERDİ. "Osmanlı Abidelerinin Restorasyonları". *Araştırma Dergisi*, 9, 1978, 21-64.
- Az Gelişmişlik Sürecinde Türkiye-Turquie, Le Processus d'un Sou-Developments. III Cilt. Çeviren: Babür KUZUCU. İstanbul, 1974-1976, 1776 s.
- Az Gelişmişlik Sürecinde Türkiye: Bizans'tan Tanzimata. 2. Basım. I. Çeviren: Babür KUZUCU. İstanbul, Gözlem Yayınları, 1976, 588 s. (Gözlem Yayınları: 5).
- AZAMAT (Nihat). *Giese'nin Negrettiği Anonim Tevarih-i al-i Osman*. İstanbul, 1986. Yüksek Lisans Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- AZAMAT (Nihat). "Yeni Bir Ahmedi ve İki Eseri". *Osmanlı Araştırmaları*, 7-8, 1988, 347-364.
- AZRAK (Ali Ülkü). "Hammer'in Gözüyle Osmanlı İmparatorluğu'nda Yönetici Sınıflar". *İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1, 1983, 7-18.
- AZRAK (Ali Ülkü). "Hammer'in Gözüyle Osmanlı İmparatorluğu'nda Yönetici Sınıflar". *Türk İdare Dergisi*, 61, 384, 1989, 161-169.
- AZRAK (Ali Ülkü). "Joseph von Hammer'in Osmanlı Yönetimi Üzerine Bazı Analizler". *Toplum ve Ekonomi*, 9, 1996, 145-153.
- BABAOĞLU (Fatma Lale). *Eighteenth Century Ottoman Empire: Initial Change of the Architectural Works*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Boğaziçi Üniversitesi.
- BABELLİ (Saim). *Türk Silahlı Kuvvetleri Tarihi Osmanlı Devri*. III. Ankara, GENKUR.Askerî Tarih ve Stratejik Ertüt Başkanlığı Yayınları, 1980.
- BABİNGER (Franz), ÖZTÜRK (Necdet). *Beş Bosnalı Osmanlı Tarih Yazarı*. İstanbul, 1993.
- BABİNGER (Franz). "Anadolu'da İslamiyet". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 2, 3, 1338/1922, 188-221.
- BABİNGER (Franz). *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*. Çeviren: Coşkun ÜÇÖK. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1982, XVI+502 s.
- BABİNGER (Franz). *Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri*. Çeviren: Coşkun ÜÇÖK. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1992.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean-Louis). "İstanbul Mezarlıklarından Osmanlı Toplumuna Bakış". *Yapı*, 146, 1994, 48-55.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean-Louis). "Osmanlı Döneminde Mermer Kullanımı Hakkında Bazı Düşünceler". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 1927-1930.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean-Louis). "A Propos de la Relation de Voyage au Waday de Şaylı Muhammad B. Ali B. Zayni-l Abidin de Tunis". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1037-1041.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean-Louis). "Seyyid Tamam, Un Agitateur Heterodoxe a Sivas (1516-1518)". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 865-874.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean Louis), LAQUEUR (Hans-Peter), VATİN (Nicolas). "Tarihsel Kaynak Olarak Osmanlı Mezarlıkları". *Erdem*, 6, 16, 1990, 197-214.
- BACQUE-GRAMMONT (Jean Louis). "Un Un plan ottoman inédit de Van au XVII. siècle". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 97-122.
- BADDELEY (John F.). *Rusların Kafkasyayı İstilas ve Şeyh Şamil*. Çeviren: Sedat ÖZDEN. İstanbul, Kayihan Yayınları, 1989, 459 s.
- BAER (Gabriel). "Egyptian Guilds in Modern Times". Tanıtan: Halil İNALCIK. *Archivum Ottomanicum*, I, 1969, 317-319.
- BAGCI (Serpil). "Erken Osmanlı Kalemşileri Üzerine Bazı Gözlemler". *I. Metin Akyurt ve Bahaddin Devamı Anı Kitabı, Eski Yakın Doğu Kültürleri Üzerine İncelemeler*. İstanbul, 1995, 26-33.
- BAGCI (Serpil). "Erken Osmanlı Sanatında Amasya". *Tarih Çevresi Dergisi*, 8, 1994, 22-26.
- BAGCI (Serpil). "Gerçeğin Suretinin Saklandığı Yer: Ayna". *Topkapı Sarayı Müzesi, Sultanların Aynaları*. İstanbul, 1998, 12-29.
- BAGCI (Serpil). "İslam Topluluklarında Matemî Simgeleyen Renkler: Mavi, Mor, Siyah". *İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri: Cimetieres et traditions funéraires dans le monde islamique*. Ankara, 1996, 163-168.
- BAGCI (Serpil). *Minyatırlı Ahmedi İskendernameleri*. Ankara, 1989. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- BAGCI (Serpil). *Minyatırlı Ahmedi İskendernameleri İkonografik Bir Deneme*. Ankara, 1989. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BAGCI (Serpil). "Osmanlı Dünyasında Efsanevi Yönetici İmgesi Olarak Büyük İskender ve Osmanlı İskendernamesi". *Humana, Bozkurt Güvençe Armağanı*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1994, 27-31.
- BAGCI (Serpil). "Seyyid Battal Gazi Türbesinin Gümüş Kapısı". *9. Türk Sanatları Kongresi, Eylül 1991, Bildiriler*. Ankara, 1995, 220-233.
- BAHADIR (Osman). "Osmanlılarda Topçuluğun Gelişimi". *Bilim Tarihi Dergisi*, 9, 1992, 24-30.
- BAHADIROĞLU (Yavuz). *Osmanlı Padişahları Ansiklopedisi*. I-II-III. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1986.
- BAHAR (Hasan). "Anadolu'da Türk Bakırcılık Sanatının Gelişimi Adlı Kitap Üzerine". *Bilge Dergisi*, 9, 1996, 58-60.
- BAHAR (Hasan). "Fırat Bölgesi Tarihçesi ve Nehir Ulaşımı". *Tarih ve Toplum*, 27, 160, 1997, 38-44.
- BAHTİYAR (Niyazi Hüseyin). "Anadolu'dan Balkanlara Türk Göçleri". *Tarih ve Toplum*, 26, 154, 1996, 40-44.
- BAINBRIDGE (Margaret). *Dünyada Türkler*. Çeviren: Mehmet HAR-

- MANCI. İstanbul, Say Yayınları, 1995, 338 s.
- BAKİ (Edip Ali). *Afyonkarabısar'da 17.-18. Asırlarda Meçhul Tarihimizden Yapraklar*. Afyon, Yeni Yayınları, 1951, 120 s.
- BAKİÇELEBİOĞLU (Zeki Cemal). *Tarihten Yapraklar*. İstanbul, 1955, 100 s.
- BAKİLER (Yavuz Bülent). *Üsküpp'ten Kosova'ya*. İstanbul, Türk Edebiyatı Vakfı, 1983, 188 s.
- BAKİR (Sitare Turan). *İznik Çinileri ve Gülbenkian Mîzesi Koleksiyonu (2 cilt)*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- BAKİRER (Ömür), MADRAN (Emre). "Ankara Kent Merkezinde Özellikle Hanlar ve Bedestenin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi". *Tarih İçinde Ankara*. Derleyen: Erdal YAVUZ, Ümit Nevzat UĞUREL. Ankara, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 1984, s. 107-131.
- BAKİRER (Ömür), MADRAN (Emre). "Ankara Kent Merkezinde Özellikle Hanlar ve Bedestenin Ortaya Çıkışı ve Gelişimi". *Tarih İçinde Ankara*. Ankara, ODTÜ, 1984.
- BAKİRER (Ömür). *XIII ve XIV. Yüzyıllarda Anadolu Mıhrapları*. Ankara, 1976, XXIX+342 s.
- BAKR (Abd El-Wahab). "Administrative and Judicial Rules Relating to Land and Property in Ottoman Egypt During the Eighteenth Century". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1891-1898.
- BALCI (Perihan). *Eski İstanbul Evleri ve Boğaziçi Yalıları*. İstanbul, 1975.
- BALDUCCI (Hermes). *Rodos'ta Türk Mimarisi*. Çeviren: Celalettin RODOSLU. Ankara, 1945, VII+179 s.
- BALİ (Rifat N.). "Osmanlı-Türk Yahudiliği Tarihi İle İlgili Yayınlar ve İçerdikleri Tarih Söylemi-I". *Toplumsal Tarih*, 6, 32, 1996, 58-61.
- BALİ (Rifat N.). "Osmanlı-Türk Yahudiliği Tarihi İle İlgili Yayınlar ve İçerdikleri Tarih Söylemi-II". *Toplumsal Tarih*, 6, 33, 1996, 57-62.
- BALİ (Rifat N.). "Osmanlı-Türk Yahudiliği Tarihi ile İlgili Yayınlar ve İçerdikleri Tarih Söylemi-III". *Toplumsal Tarih*, 6, 34, 1996, 34-36.
- BALİOĞLU (Tarık). "Karalar Bağlamış Karabağ". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 33-36.
- Balkanlarda Osmanlı Mimarisi*. Editör: Ülgür ÖNEN. İzmir, 1990.
- Balkanların Özelliği ve Bosna-Hersek 11-15 Mayıs 1998*. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- BALTA (Evangelia). "15'nci Yüzyıl Sonlarında Ağrıboz Adası Ekonomi ve Nüfus 1474 Yılıının Osmanlı Kayıtları". Çeviren: Herkül MİLAS. *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 15, 26, 1992, 297-301.
- BALTACI (Cahit). "İslamda Diplomatik İlminin Doğuşu". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri (30 Nisan-2 Mayıs 1986) Bildiriler*. İstanbul, 1988.
- BALTACIOĞLU (İsmail Hakkı). *Türklerde Yazı Sanatı*. Ankara, 1958, 88+58 s.
- BALTALI (Kemal). *1856-1871 Yılları Arasında Karadenizin Tarafsızlığı Sorunu*. Ankara, 1973, 133+5 s.
- BALTALI (Kemal). *1856-1871 Yılları Arasında Karadenizin Tarafsızlığı Sorunu*. Ankara, Elif Matbaası, 1973, 138 s.
- BANAC (Ivo). "Sırbistan'da Milliyetçilik". Çeviren: Gencer ÖZCAN. *Yeni Balkanlar, Eski Sorunlar*. Hazırlayan: Kemali SAYBAŞILI, Özen GENCER. İstanbul, Bağlam Yayınları, 1997, 87-116.
- BANARLI (Nihat Sami). "Ahmedî (Ahmedî Tarihi)". *Türkiyat Mecmuası*, VI, 6, 1939, 49-176.
- BANARLI (Nihat Sami). *Dâsitan-i Tevarih-i Müluk-i Âl-i Osman ve Cemşit ve Hurşid*. İstanbul, Bühraneddin Basımevi, 1939, 128 s.
- BANARLI (Nihat Sami). *Resimli Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul, 1950.
- BANARLI (Nihat Sami). *Şiir ve Edebiyat Sohbetleri*. İstanbul, 1976.
- BANOĞLU (Niyazi Ahmet). *Resimli Osmanlı Tarihi, Kuruluşundan Cumhuriyet'e Kadar*. İstanbul, Şaka Yayınları, 1950.
- Barbaros Hayreddin Paşanın Hatıraları: Gezevat-ı Hayreddin Paşa*. I. Sadeleştiren: Ertuğrul DÜZDAĞ. İstanbul, 1973, 296 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 14).
- BARDAKÇI (Cemal). *Anadolu İsyancıları*. İstanbul, Coşkun Yayınları, 1940, 288 s.
- BARDAKÇI (İlhan). "Bir Seyahat Beş Nükte". *Tarih ve Medeniyet*, 16, 1995, 21-23.
- BARDAKÇI (İlhan). "Meçhul Odalardan Meçhul Hikayeler". *Tarih ve Medeniyet*, 20, 1995, 25-27.
- BARDAKÇI (İlhan). "Zalimin Böğürtüne Saplanan Hançer". *Tarih ve Medeniyet*, 26, 1996, 30-32.
- BARDAKÇI (Murat). "Eski Musiki Üzerine Tedkikler ve Şerefiyye'nin Bir Başka Nüshası". *Türk Kültürü*, 14, 168, 1976, 744-758.
- BARDAKÇI (Murat). *Maragalı Abdülkadir: XV. Yüzyıl Bestecisi ve Müzik Nazariyatının Hayat Hikayesiyle Eserleri Üzerine Bir Çalışma*. İstanbul, Pen Yayıncılık, 1986, 200 s.
- BARDAKÇI (Murat). "Türk Musikisinde Nota". *Türk Kültürü*, 12, 135, 1974, 168-170.
- BARIŞTA (H. Örcün). "Anadolu'da Bazı Kuş Evleri". *Aslanapa Armağanı*. Hazırlayan: S. MÜLAYİM, Z. SÖNMEZ, A. ALTUN. İstanbul, Bağlam Yayınları, 1996, 29-36.
- BARIŞTA (H. Örcün). "Antalya Müsellim Camii'ni Bezeyen Çiniler ve Topkapı Sarayında Bulunan Bezemeler Üzerine". *Prof. Dr. Yılmaz Önge Armağanı*. Konya, 1993, 115-127.
- BARIŞTA (H. Örcün). "Broderies Turques du XIX. Siecle Les Serviettes De Bain". *Objets Mondes Turquie*, XXI, 1, 1981, 21-27.
- BARIŞTA (H. Örcün). "Gelenekten Günümüze Kalan İzler, Örnek Bezelerindeki Sanat". *İstanbul Sanat Vakfı*, 12, 31-33.
- BARIŞTA (H. Örcün). "Gençliğe Osmanlı İmparatorluk Dönemi Türk Yazısı ve Yazı Sanatının İşlemelerde Görülen Örneklerinin Tanıtılması Üzerine". , 285-294.
- BARIŞTA (H. Örcün). "10. Uluslararası Türk Sanat Kongresi Ardından-Cenevre'de Açılan Sergilerdeki Osmanlı İmparatorluk Dönemi İşlemeleri". *Sanat*, 8, 1995, 30-41.
- BARIŞTA (H. Örcün). *İstanbul Çeşmeleri*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1991.
- BARIŞTA (H. Örcün). *İstanbul Çeşmeleri-Bereketzade Çeşmesi*. İstanbul, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1989, 73 s. (Tanıtma Eserleri Dizisi: 17).
- BARIŞTA (H. Örcün). *İstanbul Çeşmeleri, Azapkapı Salih Sultan Çeşmesi*. Ankara, 1995.
- BARIŞTA (H. Örcün). "İstanbul Harbiye Askeri Müzesindeki Türk İşlemeleri Üzerine". *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, 355, 1993, 71-84.
- BARIŞTA (H. Örcün). "İstanbul Son İmparatorluk Dönemi Yapılarında Süs Kubbesi İle Taçlandırılmış İskele Binaları". *Vakıflar Dergisi*, XIX, 1985, 283-294.

- BARIŞTA (H. Örcün). "İstanbul Son İmparatorluk Dönemi Yapıların-
dan Süs Kubbesi İle Taçlandırılmış İskele Binaları". *Vakıflar Der-
gisi*, XIX, 1985, 285-294.
- BARIŞTA (H. Örcün). "Konya Müzesindeki Türk İşlemelerinden Seç-
kin Örnekler". *Kültür ve Sanat*, 9, 1991, 19-22.
- BARIŞTA (H. Örcün). "Merasim Kalkanları". *Art Decor*, 71, 1999, 92-
95.
- BARIŞTA (H. Örcün). "Milli Mimarimizin Ünlü Mimarı Kemalettin
ve Son Eserlerinden Gazi İlk Muallim Mektebi (Ankara Muallim
Mektebi)". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1, 1985, 99-117.
- BARIŞTA (H. Örcün). *Osmanlı İmparatorluk Dönemi Türk İşlemelerinden
Örnekler*. Ankara, 1981.
- BARIŞTA (H. Örcün). "Osmanlı İmparatorluk Döneminde Genellikle
Seçilen İşleme Türleri". *II. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi
Bildirileri*. Ankara, 1983, 53-59.
- BARIŞTA (H. Örcün). *Osmanlı İmparatorluk Döneminde Genellikle Seçilen
İşleme Türleri: Folklor ve Etnografya Araştırmaları*. Editör: İbrahim
ASLANOĞLU, Aydın OY, M. Sabri KOZ. İstanbul, 1984, 738
s.
- BARIŞTA (H. Örcün). "Özel Müzelerimiz ve Koleksiyonlarımız: Sad-
berk Hanım Müzesindeki Türk İşlemeleri". *Sanat Dünyamız*, 35,
1985, 26-31.
- BARIŞTA (H. Örcün). "Topkapı Sarayı Müzesi XVI.Yüzyıl İşlemele-
rinden Bitkisel Bezemeli Bohçalar". *Milli Kültür*, 1981, 30-31.
- BARIŞTA (H. Örcün). *Türk El Sanatları*. Ankara, Kültür ve Turizm
Bakanlığı, 1988, XV+144 s. (Sanat Eserleri Dizisi: 11).
- BARIŞTA (H. Örcün). "Türk İşleme Sanatı". *Yeni Boyut Plastik Sanat-
lar Dergisi*, 1984, 21-23.
- BARIŞTA (H. Örcün). *Türk İşleme Sanatı Tarihi*. 1. Baskı. Ankara,
1984, 96 s. (Gazi Üniversitesi Yayın No: 45).
- BARIŞTA (H. Örcün). *Türk İşlemelerinden Çizgiler=Designs From Turkish
Embroidery*. Ankara, 1978.
- BARIŞTA (H. Örcün). *Türk İşlemelerinden Motifler*. Ankara, 1977.
- BARIŞTA (H. Örcün). "VIII. Milletlerarası Türk Sanat Kongresinin
Ardından Mısır'daki Türk İşlemelerinden Seçkin Bir Örnek". ,
42-45.
- BARIŞTA (H. Örcün). "XVI. Yüzyıl Taş İşçiliği Süsleme Temalarına
İstanbul'dan Bazı Örnekler". *Vakıflar Dergisi*, 26, 1997, 335-47.
- BARIŞTA (H. Örcün). "XVI. Yüzyıl Türk İşleme Sanatı". *Arkeoloji-San-
at Tarihi Dergisi*, 1, 1982, 21-31.
- BARIŞTA (H. Örcün). "XVI. Yüzyıl Türk İşleme Sanatı". *Arkeoloji-San-
at Tarihi Dergisi*, 1, 1982, 21-30.
- BARIŞTA (H. Örcün). "XX. Yüzyıl Kütahya Çinilerinden Örnekler". ,
73-77.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "15-16. Asırda Osmanlı İmparatorluğu'nda
Toprak İşçiliğinin Organizasyon Şekilleri, Rumeli'deki Kulluk-
lar ve Ortakçı Kullar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mec-
muası*, 1, 3, 1939, 397-447.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Ayasofya Camii ve Eyüp Türbesinin 1489-
1491 Yıllarına Ait Muhasebe Bilançoları". *İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi Mecmuası*, 23, 1-2, 1962-1963, 342-379.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Balkan Memleketlerinin Milli Kurtuluş Mü-
cadeleleri ve Toprak Meselesi". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakül-
tesi Mecmuası*, 4, 4, 1942-1943, 496-519.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Balkan Memleketlerinin Zirai Reform Tec-
rübeleri, Zirai Reform Tecrübelerinin Türkiye İçin Haiz Olduğu
Mana ve Ehemmiyet". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mec-
muası*, 4, 4, 1942-1943, 455-475.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *C.H.P. Konferansları*. Ankara, 1940 (C.H.P.
Konferansları Serisi Kitap 16)..
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Fatih Camii ve İmareti Tesislerinin 1489-
1490 Yıllarına Ait Muhasebe Bilançoları". *İstanbul Üniversitesi
İktisat Fakültesi Mecmuası*, 23, 1-2, 1962-1963, 297-341.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *Hüdavendigar Livası Tahrir Defterleri I. I. An-
kara*, T. T. K. Yayınları, 1988.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "İstanbul Saraylarına Ait Muhasebe Defterle-
ri". *Belgeler*, 1979, VI+380 s.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Toprak Mesele-
leri I". *Çığır Dergisi*, 76, 1939, 46-48.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Toprak Mesele-
leri II". *Çığır Dergisi*, 77, 1939, 66-67.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Osmanlı Tarihinde Rumelinin İskanı İçin
Yapılan Sürgünler Meselesi". *C.H.P. Konferansları*. Ankara, 1940,
55-72 s.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *Süleymaniye Camii ve İmareti İnşaatı 1550-1557*.
1-2. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1972-1979.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *Süleymaniye Camii ve İmareti İnşaatı (1550-
1557): İnşaat Ait Fermanlar*. Ankara, Türk Tarih Kurumu,
1979, VII+293 s.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *Süleymaniye Camii ve İmareti İnşaatına Ait Mu-
hasebe Defterleri, Ferman ve Kayıtlar: İnşaat Ait Emir ve Fermanlar*.
2 cilt. Ankara, 1972, 393+293 s. (Türk Tarih Kurumu VI. Dizi
No: 10).
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Süleymaniye Camii ve İmareti Tesislerine Ait
Yıllık Bir Muhasebe Bilançosu 993/994 (1585/1586)". *Vakıflar
Dergisi*, 9, 1971, 109-161.
- BARKAN (Ömer Lütfi). *Tarihi Demografi Araştırmaları ve Osmanlı Ta-
rihi*. İstanbul, O. Yalçın Matbaası, 1953, 26 s.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türk İsrilas Karşısında Balkan Memleketle-
ri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 4, 4, 1942-
1943, 475-495.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türk Yapı ve Malzemesi Tarihi İçin Kaynak-
lar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 17, 1-4,
1955-1956, 3-26.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türk Yapı ve Yapı Malzemesi İçin Kaynak-
lar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 17, 1-4,
1955-1956, 3-26.
- BARKAN (Ömer Lütfi). "Türklerin Binde Arap Yazısı". *Çınaraltı Mec-
muası*, 24, 1942, 5-6.
- BARKIN (Rebii). "Anadolu'daki Hristiyan Türklere Ait Araştırmalar".
Çınaraltı Mecmuası, 20, 1941, 7-8.
- BARKIN (Rebii). "Anadolu'daki Hristiyan Türklere Ait Araştırmalar".
Çınaraltı Mecmuası, 19, 1941, 6-7.
- BARKUL (Ömer Sıfoğlu). "İstanbul'da İlk Apartmanlar ve Yeldeğir-
meni Evleri". *İstanbul*, 6, 1993, 103-105.
- BARTHOLD (W.). "17. Asırda Özbek Hanları Saraylarındaki Mera-
sim". *Türk Hukuk Tarihi Dergisi*, 1, 1944, 184-192.
- BARTHOLD (W.). *İslam Medeniyeti Tarihi*. İstanbul, Kanaat Kitabevi,

- 1940, 303 s.
- BARTHOLD (W.). *İslam Medeniyeti Tarihi*. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı, 1984, XXIV+367 s.
- BARTHOLD (W.). *İslam Medeniyeti Tarihi*. Ankara, Başbakanlık Basımevi, 1977, XXIV+367 s.
- BAŞ (Ali). "Eskişehir'deki Türk Devri Yapıları". V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. İstanbul, 1990, 365-382.
- BAŞ (Ali). *Kayseri Ticaret Yapıları Üzerine Bir Araştırma*. Kayseri, 1996.
- BAŞ (Ali). "Medreseönü Afırlı Mahallesi Camii". *Sanatsal Mozayik*, 14, 1996, 42-44.
- BAŞAR (Fahameddin). "600. Yıl Dönümü Münasebetiyle Birinci Kosova Meydan Muharebesi (10 Ağustos 1389)". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 3, 32, 1989, 22-26.
- BAŞDOĞAN (Ferhat). "Kıbrıs Seferinde Zülkadiriye (Maraş) Eyaleti". *Askeri Tarih Bülteni*, XVI, 30, 1991, 27-34.
- BAŞGELEN (Nezih). "Geçmişten Günümüze Dramın Ülkesi Bosna-Hersek". *Tarih ve Toplum*, 22, 131, 1994, 39-41.
- BAŞGİL (Ali Fuat). *Esas Teşkilat Hukuk Dersleri*. İstanbul, 1948.
- BAŞKAN (Seyfi). *Ankara Cenabi Ahmet Paşa Camii*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- BAŞKAN (Seyfi). *Cumhuriyet Öncesi Türkiye'de Resim Sanatı*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- BAŞKAN (Seyfi). *Osmanlı Ressamlar Cemiyeti*. 9. Basım. İstanbul, Çağdaş Yayınları, 1994, 111 s.
- Başlangıcından Bugüne Türk Sanatı*. Ankara, İş Bankası Kültür Yayınları, 1993.
- Başlangıçtan Günümüze Kadar Türk Bestekarları Ansiklopedisi. Şarkı, Güfteler ve Türküler*. İstanbul, 1978, 316 s.
- BAŞTAV (Şerif). "16. Yüzyılda Yazılmış Grekçe Anonim Osmanlı Tarihinin II. Murad (1421-1451) Devri Hadiseleri". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 28, 1-2, 1970, 31-66.
- BAŞTAV (Şerif). "Grekçe Anonim Osmanlı Tarihi'nin Kaynakları (1374-1421)". *Belleten*, XXI, 81, 1957, 149-160.
- BATİBEY (Kemal Şevket). *Batı Trakya Türk Devleti (1919-1920)*. İstanbul, 1979, 1-150.
- BATİSLAM (H. Dilek). *Kani'nin Mensur Letaifname'si ve Hezliyyatı*. Adana, 1997. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- BATİSLAM (H. Dilek). *Nedim Divanı'nda Mahallileşme*. Adana, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- BATMAZ (Eftal). "Osmanlı Devleti'nde Kale Teşkilatına Genel Bir Bakış". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 1-10.
- BATUR (Afife). *Osmanlı Camilerinde Kemer-Strüktür-Biçim İlişkisi Üzerine Bir Deneme (1300-1730)*. İstanbul, 1974.
- BATUR (Selçuk). "Osmanlı Camilerinde Sekizgen Ayak Sisteminin Gelişmesi Üzerine". *Anadolu Sanatı Araştırmaları*, 1, 1968, 139-164.
- BAYAR (Celal). *Ben de Yazdım*. I-V. İstanbul, 1965-1967.
- BAYAR (S. Derrev). *Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyeti Devirlerinde Türk Ressamları: Hayatları ve Eserleri*. Ankara, Jandarma Basımevi, 1948, 255+VII s.
- BAYAT (Ali Haydar). "Birgili-Ulu Camii". *Vakıflar Dergisi*, 22, 1991, 133-151.
- BAYATLI (Nilüfer). "Kuzey Irak'ta Bir Türk Aşireti Şebekler". *Tarih ve Medeniyet*, 41, 1997.
- BAYATLI (Nilüfer). "XVI. Yüzyıl Bölgemizden "Kerkük". *Yurt Gazetesi*, 134, 1987.
- BAYATLI (Nilüfer). *XVI. Yüzyılda Musul Eyaleti*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1998.
- BAYBAL (M. Sami). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Anadolu'da Yaşayan Gayr-i Müslimlerin Durumları*. Konya, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- BAYCAR (Adnan). *Ahmed Cavid Hadika-i Vekayi (Tahlil ve Metin)*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). "Şark Kurbanı ve Sabah Gazetesi". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 6, 4, 1948, 219.
- BAYKAL (Bekir Sıtkı). *Tarih Terimleri Sözlüğü*. Ankara, Türk Dil Kurumu, 1974.
- BAYKARA (Barbaros). *Osmanlılarda Medeniyet Kavramı ve 19. Yüzyılda Dair Araştırmalar*. Akademi Kitabevi, 1992, 194 s.
- BAYKARA (Tuncer). "Civilisation ve Osmanlı Devleti". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXIII, 1-2, 1985, 134-149.
- BAYKARA (Tuncer). "Eski Mezar Taşları". *Tarih ve Toplum*, 4, 19, 1985, 22-24.
- BAYKARA (Tuncer). "II. Mahmud'un Islahatında İç Temeller: 1826-1839 Arasında Anadolu". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 263-270.
- BAYKARA (Tuncer). "İzmir Camii'ne Ait Bir Kitabe ve Tahlili". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, 169-177.
- BAYKARA (Tuncer). "Niksar, Kalesi ve Tarihi". *Türk Kültürü*, XXIV, 2, 1986, 77-97.
- BAYKARA (Tuncer). "Nizam, Tanzimat ve Medeniyet Kavramları Üzerine". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 61-65.
- BAYKARA (Tuncer). "Osmanlılarda Medeniyet Kavramı ve Ondokuzuncu Yüzyılda Dair Araştırmalar". Tanıtın: Necder BİLGİ. *Tarih ve Toplum*, 17, 102, 1992, 60-61.
- BAYKARA (Tuncer). "Urla İskelesinde Yahşi Beğ Câmî'nde Bir Kitabe ve Tahlili". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, II, 1, 1984, 97-99.
- BAYOĞLU (Belkıs Buket). *Topkapı Sarayı Müzesinde Bulunan Neceflerin Kataloğu*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi.
- BAYRAK (M.Orhan). *"Osmanlı Tarihi" Yazarları*. İstanbul, 1982, 248 s.
- BAYRAK (M.Orhan). *Osmanlı Tarihi Yazarları, (Biyografi ve Bibliyografi)*. İstanbul, Osmanlı Yayınevi, 1982, 248 s.
- BAYRAKAL (Sedat). *Edirne'deki Tek Kubbeli Camiler*. İzmir, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BAYRAKTAR (Bayram). *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Ayvalık Tarihi*. Ankara, Atatürk Araştırma Merkezi, 1988, VI+287 s.
- BAYRAKTAR (Bayram). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Başkalaşım Sürecinde Ayvalık Şehri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 84, 1993, 91-119.
- BAYRAKTAR (Bayram). *Osmanlıdan Cumhuriyete Ayvalık Tarihi*. Anka-

- ra, Atatürk Araştırma Merkezi, 1998, 287 s.
- BAYRAKTAR (Bayram). "Toplum Tarihi Açısından Kütüphanelere Ulaşmamış Bir Kaynak: Mütareke'de Ses Gazetesi". *Tarih ve Toplum*, 16, 93, 1991, 52-56.
- BAYRAKTAR (Nedret). "Topkapı Sarayı Müzesindeki İstanbul Manzaralı Yıldız Porselenleri". *Sanat Dünyamız*, 15, 5, 1979, 29-35.
- BAYRAKTUTAN (Yusuf). *Türk Fikir Tarihinde Modernleşme, Milliyetçilik ve Türk Ocakları (1912-1931)*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- BAYRAM (Sadi). "Beyhan Sultan Vakfiyeleri ve Süslemeleri". *Kültür ve Sanat*, 9, 1991, 70-73.
- BAYRAM (Sadi). "Beyhan Sultan Vakfiyeleri, Tezyinatları ve Türk Tezhib Sanatındaki Yeri". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1127-1139.
- BAYRAM (Sadi). "The Effects of European Art on The Ornamentation of Deed of Trusts". *The VIIIth International Congress of Turkish Art*. Kahire, 1987, 126-127.
- BAYRAM (Sadi). "Hatıra Kitabı". *Bilge Dergisi*, 11, 1997, 35.
- BAYRAM (Sadi). "III. Selim'in Vakfiyelerindeki Tezyinat ve Türk Süsleme Sanatına Batı Sanatının Tesirleri". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara. 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2391-2397.
- BAYRAM (Sadi). "III. Selimin Vakfiyelerindeki Tezyinat ve Türk Süsleme Sanatına Batı Sanatının Etkileri". *Kültür ve Sanat*, 2, 1989, 71-75.
- BAYRAM (Sadi). "İrlanda Dublin'de Chester Beatty Library'de Minyatürlü Bir Osmanlı Tarihi". *Kültür ve Sanat*, III, 12, 1991, 63-68.
- BAYRAM (Sadi). "İstanbul Üsküdar Ayazma Camii ve Ayazma Camii İnşaat Defteri". *Vakıflar Dergisi*, 22, 1991, 199-288.
- BAYRAM (Sadi). "İstanbul Vakıf Hat Sanatları Müzesinde Bulunan Tılsımlı İki Gömlek ve Kültürümüzdeki Yeri". *Vakıflar Dergisi*, 22, 1991, 355-365.
- BAYRAM (Sadi). *Medallioned Genealogies*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1975, 8 s.
- BAYRAM (Sadi). "Merzifon'da Bilinmeyen Bir Türbe: Künbet Hatun". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1355-1361.
- BAYRAM (Sadi). "Osmanischen Portrait-Stammbaume". *New Spot*, 24, 1990, 8.
- BAYRAM (Sadi). "Selanik'te Bulunan Vakıflarımız ve Mimari Hatıralarımız". *IV. Milli Türkoloji Kongresi*. İstanbul, 1984, 19-23.
- BAYRAM (Sadi). "Sultan II. Mahmud'un Vakfiyelerindeki Tezyinat". *Vakıflar Dergisi*, XVII, 1983, 147-188.
- BAYRAV (Süheyla). "Robert de Clari İle Villehar Olivier'in Vekayinmelerinde İstanbul". *Türk Kültürü*, XIV, 163, 1976, 407-417.
- BAYSUN (Cavid). "Azak". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 85-89.
- BAYSUN (Cavid). "Cevdet Paşa'nın İşkodra'ya Memuriyetine Aid Vesikalar". *Tarih Dergisi*, XVI, 21, 1966, 39-55.
- BAYSUN (Cavid). "Cevdet Paşa'nın İşkodra Memuriyetine Aid Vesikalar". *Tarih Dergisi*, XV, 20, 1965, 21-39.
- BAYSUN (Cavid). "Cevdet Paşa'nın İşkodra Memuriyetine Aid Vesikalar". *Tarih Dergisi*, XVII, 22, 1968, 181-195.
- BAYSUN (Cavid). "Mescid Osmanlı Medreseleri". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 71-77.
- BAYSUN (Cavid). "Muamma". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 435-438.
- BAYSUN (Cavid). *Boğaziçi İskeleyine Dair Bir Kaside*. İstanbul, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, 1950.
- BAYSUN (Cavid). *Cem Sultan: Hayatı ve Şiirleri*. İstanbul, 1946.
- BAYSUN (Cavid). *Cem Sultan, Hayatı, ve Şiirleri*. İstanbul, A. Halit Kırabevi, 1346, 143 s.
- BAYSUN (Cavid). *Güzelce Mahmud Paşa Çeşmesi*. İstanbul, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, 1945.
- BAYSUN (Cavid). "Müverrih Ali'nin Mevaid'ün-Nefais Fi Kava'id il-Mecalis-i Hakkında". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 389-401.
- BAYSUN (Cavid). *Tiryaki Hasan Paşa ve Kanije Savaşı*. İstanbul, 1950.
- BAYUR (Yusuf Hikmet). "Son Osmanlı Hariciye Nazırının Bir Layihası". *Belleten*, I, 2, 1937, 449-499.
- BAYUR (Yusuf Hikmet). *XVI. Asırda Dini ve Sosyal Bir İnkılab Teşebbüsü*. İstanbul, Bühraneddin Basımevi, 1937, 56 s.
- BAYUR (Yusuf Hikmet). "Yeni Bulunmuş Bazı Belgelerin Işığında Kamil Paşa'nın Siyasal Durumu". *Belleten*, XXXV, 137, 1971, 61-117.
- BEAUMONT (Adalbert de). "Le Bosphore". Çeviren: Cem ÖZDÖL. *İstanbul İçin Şehr-Engiz*. İstanbul, 1991, 199-207.
- Beginnings of Modernization in the Middle East*. Neşreden: William R. POLK, Richard CHAMBERS. Şikago, 1968.
- BEHAR (Cem). *Klasik Türk Musikisi Üzerine Denemeler*. İstanbul, 1987, 142 s.
- BEKİR (Fikri). *Balkanlarda Tedbiş: Grebene*. İstanbul, 1976, LXII+592 s.
- Bekir Küttikoğlu'na Armağan*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1991.
- BELA (Howard). *Anadolu 1913*. Çeviren: Tarık DEMİRKAN. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, XII+120 s.
- BELGE (Murat). "Boğaziçi". *İstanbul*, 5, 1993, 93-106.
- BELGE (Murat). "Haliç Sokaklarında". *Tarih ve Toplum*, 6, 33, 1986, 27-34.
- BELGE (Murat). "İstanbul Kapıları". *Tarih ve Toplum*, 6, 34, 1986, 22-29.
- BELLİ (Oktay). "Eskiçağ ve Ortaçağ'da Doğu Anadolu Bölgesinde Kurulan Uygarlıklar İçin Demir Madenciliğinin Önemi". *Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995.
- BENBASSA (Escher). "20. Yüzyıl Başında Osmanlı İmparatorluğunda Siyonizm". *Tarih ve Toplum*, 82, 1990, 226-231.
- BENEDİCT (Curipeschitz). *1530 Yılında Bosna, Sırbistan ve Bulgaristan Üzerinden İstanbul'a Giden Joseph Van Lamberg İle Nicola Jurisenitzin Elçilik Günlüğü*. Çeviren: Özdemir NUTKU. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1977, 56 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları II. Dizi Sayı: 25).
- BENGÜ (Mehmet Fuat). *Pir Sultan Abdal: Yaşamı, Sanatçı Kişiliği, Yapıtları*. 2. Baskı. İstanbul, Detaş Yayınları, 1980, 159 s.
- BENNIGSEN (A.). "Le Khanat de Crimée dans les Archives du Musée du Palais de Topkapı". Tanıtan: Halil İNALCIK. *International Journal of Turkish Studies*, XIII, 3, 1981, 373-374.
- BERBERİAN (H.). "Stanbol (İstanbul) Kelimesinin Etimolojisine Dair Bir Deneme". *Tarih Dergisi*, 6, 9, 1954, 187-192.
- BERKAY (Fügen). *Yunus Emre'nin Türk Toplumundaki Yeri*. İstanbul,

1967. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü.
- BERKER (Aziz). "Mora İhtilali Tarihçesi veya Penah Efendi Mecmuası". *Tarih Vesikaları*, 2, 12, 1943, 473-480.
- BERKER (Aziz). "Mora İhtilali Tarihçesi veya Penah Efendi Mecmuası". *Tarih Vesikaları*, 2, 10, 1942, 309-320.
- BERKER (Aziz). "Mora İhtilali Tarihçesi ve Penah Efendi Mecmuası". *Tarih Vesikaları*, 2, 9, 1942, 228-240.
- BERKER (Aziz). "Mora İhtilali Tarihçesi veya Penah Ef. Mecmuası". *Tarih Vesikaları*, 2, 8, 1942, 153-160.
- BERKER (Aziz). "Mora İhtilali Tarihçesi veya Penah Ef. Mecmuası". *Tarih Vesikaları*, 2, 7, 1942, 63-80.
- BERKER (Şevki). "Orhun Abidelerinde ve Orta Zaman Türklerinde Devlet Teşkilatı". *Çığır Dergisi*, 81, 1939, 147-150.
- BERKER (Şevki). "Osmanlı Devrinde Çukurova(1808-1820)". *Çığır Dergisi*, 164, 1946, 104-108.
- BERKES (Niyazi). *Türk Düşünüründe Batı Sorunu*. Ankara, 1975, 304 s.
- BERKES (Niyazi). "Türk Matbaasının Kurucusunun Dini ve Fikri Kimliği". *Belleken*, XXVI, 104, 1962, 715-737.
- BERKES (Niyazi). *Türkiye'de Çağdaşlaşma*. Ankara, Bilgi Yayınları, 1973, 555+4+14 s. (Bilgi Yayınları Özel Dizi: 13).
- BERKES (Niyazi). *Türkiye'de Çağdaşlaşma Olgusu: Türk Siyasal Hayatının Gelişimi*. İstanbul, Acar Matbaacılık, 1986, 137-158.
- BERKTAY (Halil). "Batı ve Türk Ortaçağ Tarihçiliğinin Köylülüğe Bakışının Temel Deformasyonu". *Toplum ve Bilim*, 48-49, 1990, 61-78.
- BERQUE (Jacques). "Kültür ve İslam". Çeviren: Bahaeddin YEDİYL-DİZ. *Kriter*, 1984, 18-21.
- Beş Şehir*. 5. Basım. İstanbul, Dergah Yayınları, 1976, 229 s. (Dergah Yayınları: 33).
- Beşinci Askeri Tarih Semineri Bildirileri*. Ankara, ATASE, 1997.
- BEŞİR Çelebi. *Tevarih-i Ali-i Osman*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1946, 5+189 s. (Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dalı No: 6 Türk Edebiyatı Örnekleri: 4).
- BEŞİR Çelebi. *Tevarih-i Ali Osman*. Neşreden: İ Hikmet ERTAYLAN. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1946, 189+3 s.
- BEYANİ. Mustafa Bin Carullah. *Tezkiret-i Şuara*. Hazırlayan: İbrahim KUTLUK. Ankara, 1997, 355 s.
- BEYATLI (Yahya Kemal). *Bimemiş Şiirler*. İstanbul, Yahya Kemal Enstitüsü, 1976.
- BEYATLI (Yahya Kemal). *Çocukluğum, Gençliğim, Siyasi ve Edebi Hatıralarım*. İstanbul, 1973.
- BEYDİLLİ (Kemal). "II. Abdülhamid Devrinde Makedonya Meselesine Dair". *Osmanlı Araştırmaları*, 7, 1988, 77-99.
- BEYDİLLİ (Kemal). *II. Mahmud Devri'nde Katolik Ermeni Cemâati ve Kilise'nin Tanınması: 1830*. Cambridge, Harvard Üniversitesi, 1995, 298s.
- BEYDİLLİ (Kemal). "Karadeniz'in Kapalılığı Karşısında Avrupa Küçük Devletleri ve "Miri Ticaret" Teşebbüsü". *Belleken*, LV, 214, 1991, 687-755.
- BEYDİLLİ (Kemal). "Korsika ve Osmanlı Devleti". *İlmi Araştırmalar Dergisi*, 5, 1997, 17-46.
- BEYGU (A. Şeref). "Köprülüler Devrinde Kığı Demir Madenlerinden Top Güllerinin Avrupa Seferleri İçin Erzurumdan Gönderilmesine Ait Üç Vesika". *Tarih Vesikaları*, 2, 11, 1942, 335-337.
- BEYHAN (Mehmet Ali). *Cabi Ömer Efendi Cabi Taribi (Taribi Sultan Selim-Salis ve Mahmud-ı Sani)*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- BEYHAN (Mehmet Ali). "Şanizade Tarihinin Kaynaklarından Cabi Tarihi". *Osmanlı Araştırmaları*, 14, 1994, 239-283.
- BEYHAN (Mehmet Ali). "Zengin Bir Kültür Kaynağımız Olarak Osmanlı Arşivleri". *Millî Kültür*, 68, 1990, 56-58.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Ahmed Faik Bey ve Rize Mutasarrıflığı Hatıraları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 73, 1991, 91-109.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Basının Sansürüne Dair Bir Belge". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 66, 1992, 47-52.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Mukaddes Emanetler". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 56, 1991, 44-51.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Mütareke Döneminde Basının Sansürüne Bir Örnek: Öğüt Gazetesinin Kapatılması". *Bir Dergisi*, 3, 1995, 67-81.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Niçin Musul?". *Tarih ve Medeniyet*, 48, 1998, 34-36.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Sonsuz Aşkın Anıtı Nasıl Yağmalandı?". *Tarih ve Medeniyet*, 27, 1998.
- BEYOĞLU (Süleyman). "Topkapı Sarayı Bombalanacaktı". *Tarih ve Medeniyet*, 54, 1998, 25-27.
- BEYSANOĞLU (Şevket). *Kısaltılmış Diyarbakır Tarihi ve Abideleri*. İstanbul, 1963, VIII+160+4 s.
- BEZİRCİ (Asım). "Tevfik Fikret'in Toplumcu Şiirimizdeki Yeri". *Çevren Dergisi*, III, 8, 1975, 68-72.
- BEZİRCİ (Asım). *Yeni Türk Şiirinde Solun Tarihçesi. 1: Tanzimat'tan Mevritiyet'e. 2: Mevritiyet'ten Cumhuriyet'e*. 1978.
- BIÇICI (H. Kamil). *İstanbul Harbiye Askeri Müze ve Kültür Sitesinde Bulunan Ressamı Bilinen Yağlıboya Tablolar*. Ankara, 1995. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BİLALOĞLU (Ayşe). *Şadırvanların Mimarideki Yeri. Onarım, Bakım, Koruma, Geliştirme, Mimari ve Çevre Ögesi Olarak Kullanılma İmkânlarının Araştırılması, Konya Şadırvanlarından Örnekler*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- BİLGE (Arif). *Anadolı'nın Türkleşmesi, İslamlaşması ve Aramızdaki Rumlar Tarihi*. Konya, Ülkü Matbaası, 1971, 176 s.
- BİLGE (Mustafa). "Osmanlı Arşivlerinin Arap Ülkeleri Tarihi Bakımından Önemi". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 189-193.
- BİLGE (Yakup). *Şiiryaniler: Anadolu'nun Solan Rengi*. 2. Baskı. İstanbul, Yeryüzü Yayınları, 1996, 127 s.
- BİLGE (Yakup). *Şiiryanilerin Kökeni ve Türkiyeli Şiiryaniler*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- BİLGEGİL (Kaya). *Şair Şinasi Hal Tercimesi Üzerinde Küçük bir araştırma*. İstanbul, İrfan Yayınları, 1972.
- BİLGEGİL (Kaya). "Şinasi'nin Şiiri". *Araştırma Dergisi*, 2, 1971, 43-64.
- BİLGEGİL (Kaya). "Yahya Kemal'in Şiirlerinde Din". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü*, 1, 1959, 123-144.
- BİLGEGİL (Kaya). *Yakın Çağ Türk Kültür ve Edebiyatı Üzerinde Yeni*

Araştırmalar-I. Yeni Osmanlılar. Ankara, 1976.

- BİLGEGİL (M.Kaya). "Abdülhak Hamid Üzerinde Bidil Tesiri". *Türkiyat Mecmuası*, XIII, 1958, 79-84.
- BİLGİN (Abdüsselam). "XVI. Yüzyıl İran Şairlerinden Ada-i-yi Şirazinin Selim-Namesi". *Belleten*, LVI, 215, 1992, 13-30.
- BİLGİN (Betül). *Divanı Yazının Tarihi, Gelişimi ve Karakteri*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- BİLGİN (Bülent). *Türk Saray Mimarisinin Gelişmesi Çerçevesinde Yıldız Sarayı*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- BİLGİN (Ülkü). "19. Yüzyıl Seccadeleri". *Sanat Dünyamız*, 17, 1979, 18-25.
- BİLGÜN (H. Bedri). *Eyüp Sultan ve Civarını Tanyalım*. İstanbul, Baha Matbaası, 1965, 16 s.
- BİLİCAN (Ertuğrul). *Said Halim Paşa'da Doğu-Batı Sorunu*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- BİLİCİ (Kenan). "Kastamonu ve Kasabaköy'deki İki Eseriyle Nakkaş Abdullah Bin Mahmut ve Sanat Tarihimiz'deki Yeri". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 85-95.
- BİLİCİ (Z. Kenan). "Karaman'da İbrahim Bey İmaretine Bitişik Türbe ve Tarihlendirilmesi Problemi". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2337-2347.
- BİLİM (Cahit). "İlk Türk Bilim Akademisi: Encümen-i Daniş". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 2, 1985, 81-104.
- BİLİM (Cahit). "Lületaş". *OTAM ANKARA Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, VIII, 1997.
- BİLİM (Cahit). "Osmanlı Devletinde Çağdaşlaşma Hareketleri". *Sosyal Bilgiler*, 1986, 120-137.
- BİLİM (Cahit). *Tanzimat Devrinde Türk Eğitiminde Çağdaşlaşma (1839-1876)*. Ankara, 1976. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- BİLİM (Cahit). *Tanzimat Devrinde Türk Eğitiminde Çağdaşlaşma*. Ankara, 1983. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- BİLİM (Cahit). "Türkiye'de Orta Öğretimde Çağdaşlaşma (1838-1876)". *Türk Kültürü*, 15, 171, 1977, 174-81.
- BİLKAN (Ali Fuat). *Hindistan'da Gelişen Türk Edebiyatı*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- BİLKAN (Ali Fuat). *Nabi'nin Kasideleri ve Kasidediliği*. Ankara, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- BİLKAN (Ali Fuat). *Nabi Divanı Karşılaştırmalı Metin*. Ankara, 1987. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- BİNARK (İsmet). *Türk-İslam Kültür ve Medeniyeti Tarihi Konularında Milli Kütüphane'de Mevcut Yabancı Dil, Eski Harfli Türkçe ve Türkçe Eserlere Ait Bir Bibliyografya Denemesi*. Ankara, 1969.
- BİNARK (İsmet). *Türk Sefer ve Zaferleri Bibliyografyası*. Ankara, Milli Kütüphane Yardım Derneği Yayınları, 1969, 234 s.
- BİNARK (İsmet). "Türkiye'ye Matbaanın Geç Girişinin İktisadi-Ruhi Sebepleri". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1299-1319.
- BİNARK (İsmet). "Türkiye'ye Matbaanın Geç Girişinin Sosyal-Psikolojik Sebepleri". *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, XXVI, 1, 1977, 23-47.
- BİNARK (İsmet). "Türklerde Resim ve Minyatür Sanatı". *Vakıflar Dergisi*, 12, 1978, 271-290.
- BİNARK (İsmet). "XVIII. Yüzyıl Sonlarına Kadar Osmanlı-Türk Ordusuna Ait Askeri Kıyafet ve Ünvanlar". *Türk Kültürü*, X, 118, 1972, 1073-1090.
- BİNARK (İsmet). "XVIII. Yüzyıl Sonlarına Kadar Osmanlı-Türk Ordusuna Ait Askeri Kıyafet ve Ünvanlar". *Türk Kültürü*, VI, 70, 1968, 746-763.
- BİNAYAZAR (Adnan). "Kimi Bektaşî Şiirinin Toplumsal Değeri". *Çevren Dergisi*, VII, 1, 1980, 31-41.
- BİNBAŞ (İlker Evrim). *Tasavvuf ve Müzik-Mevlevî ve Bektaşilikte Sema*. Ankara, 1997. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- BİNDAL (Fatma). *Kara Çelebi-Zade Abdülaziz'in Gülşen-i Niyaz Adlı Mesnevisinin İnceleme ve Tenkidli Metin*. Erzurum Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- BİNGÖL (Necdet). "Haşim'in Şiirlerinde Renkler". *Türkoloji Dergisi*, 5, 1, 1973, 55-71.
- BİNGÜLER (İhsan). *Mimar Sinan ve Süleymaniye*. İstanbul, Eko Matbaası, 1975, 18 s.
- BİRAY (Nergis). *Cemili Divanı (Metin Gramer Notları Sözlük)*. Ankara, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- BİRİNCİ (Ali). "Ali Kemalî Aksüt'ün Filat Hatıraları". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 437-466.
- BİRİNCİ (Ali). "Trabzon'da Matbuat ve Neşriyat Hayatı (1865-1928)". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 3-14.
- BİRİNCİ (Necat). "Şair Şeyhiden Devlet Adamlarına Tavsiyele "Mülk ile Din İkiz Kardeşir"". *Tarih ve Medeniyet*, 1, 1994, 27-28.
- BİRİNCİ (Nejat). "Osmanlı Edebiyatı". Editör: Umay GÜNAY, Abdurrahman GÜZEL, Dursun YILDIRIM. *Şiirli Elçin Armağanı*. Ankara, 1983.
- BİRKAN (Çelen). *Soğukkanlı Cafer Ağa Medresesi*. İstanbul, 1990, 56 s.
- BIYIKLI (Mustafa). *Batılılaşma Sürecinde Türkiye'de Hilafet Tartışmaları ve İslam Dünyasında Etkileri*. İstanbul, 1997. Yüksek Lisans Tezi.
- BİZBİRLİK (Alpay). "16. Yüzyılda Kulp Sancağı Hakkında Sosyal ve Ekonomik Bir Araştırma". *Osmanlı Araştırmaları*, 13, 1993, 137-162.
- BİZBİRLİK (Alpay). *H. 970-980 / M. 1564-1574 Tarihleri Arasında Kulp Sancağı*. Konya, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- Bibliographical Introduction to Legal History and Ethnology*. E/5.. Yayınlayan: John GILISSEN. Bruxelles, 1972.
- Bir Padışaha Bir Mektup*. İstanbul, 1327, 32 s.
- Birinci Askeri Tarih Semineri, Bildiriler*, II. Ankara, 1983.
- Birinci Askeri Tarih Semineri. Bildiriler I*. Ankara, 1983.
- Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri (13-17 Ekim 1986)*. Samsun, 1988.
- Birinci Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi=Journal For Cypriot Studies*. Gazi Magusa, 1996.
- Birinci Uluslararası Türk Folklor Semineri (8-14 X. 1973)*. Ankara, 1974.
- BODROĞLİGETİ (Andras). "The Relavance of Classical Central Asian Turkic Literature to the Understanding of the Cultural Heritage of the Turks of Central Asia". *Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi Tebliğleri*. (23-28 Eylül 1985). İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1985, 37-44.

Boğaziçi Üniversitesi Halk Bilimi Yıllığı. İstanbul, 1975.

BOLAY (Mehmet N.). *İbn-i Sina*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988.

BOLAYIR (Enver). *Talat Paşa'nın Hatıraları*. İstanbul, Bolayır Yayınevi, 1946, 151 s.

BOLAYIR (Enver). *Talat Paşa'nın Hatıraları*. İstanbul, Bolayır Yayınevi, 1958, 144 s.

BOLİN (Remzi). *Diyanbakır, Tarihçe, Eski Eserler, Coğrafya, İlçeler, Kültür, Yetiştirdiği Adamlar*. Diyanbakır, 1963, 83+2 s.

BOMNOT (Haydar). *İslamiyetin Manevi ve Kültürel Değerleri*. Çeviren: Bahadır DÜLGER. Ankara, 1963, 466+20+2 s.

BORA (Tanıl). "Türk Milli Kimliği, Türk Milliyetçiliği ve Balkan Sorunu". *Yeni Balkanlar, Eski Sorunlar*. Hazırlayan: Kemali SAYBAŞILI, Özcan GENCER. İstanbul, Bağlam Yayınları, 1997, 183-206.

BORATAV (Pertev Naili). "Köroğlu'nun Tarihi Şahsiyeti". *III. Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 124-130.

BORATAV (Pertev Naili). "Sözlü Edebiyat, Türk Edebiyatı Üzerine Ön Deyiş". *Çevren Dergisi*, III, 7, 1975, 23-27.

BORATAV (Pertev Naili). *Türk Halkbilimi II: 100 Soruda Türk Folkloru*. İstanbul, 1973.

BOSKOV (Vanco). "Türk Edebiyatında Şehir Şiirleri ve Şehir Mersiyeleri". *Araştırma Dergisi*, Fasikül-1, 12, 1980, 69-76.

Bosna-Hersek. İstanbul, 1992.

Bosna-Hersek'in Sosyo-Kültürel Yapısı 21 Mart 1997. Trakya Üniversitesi Yayınları.

BOSTAN (İdris), TUNCEL (Metin). "Dünden Günümüze Ege Adaları". *Coğrafya Dergisi*, 6, 1998, 27-59.

BOSTAN (İdris). "Basra Körfezi'nin Güney Kesimi ve Osmanlılar (1876-1908)". *Osmanlı Araştırmaları*, IX, 1989, 311-322.

BOSTAN (İdris). "Girid'e Dair Bir Layiha". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 2, 1987, 19-23.

BOSTAN (İdris). "II. Abdülhamid'in Selanik'te Korunması ve Alatini Köşkü". *Tarih ve Toplum*, 27, 160, 1997, 24-27.

BOSTAN (İdris). "İzn-i Sefine Defterleri ve Karadeniz'de Rusya ile Ticaret Yapan Devlet-i Aliyye Tüccarları 1780-1846". *Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 6, 1991, 21-43.

BOSTAN (İdris). "Kuyud-ı Mühimmat Defterlerinin Osmanlı Teşkilat Tarihi Bakımından Önemi". *Osmanlı-Türk Diplomatîği Semineri*, 30-31 Mayıs 1994-Bildiriler. İstanbul, 1995, 59-86.

BOSTAN (İdris). "Orta Afrika'da Nüfuz Mücadelesi ve Osmanlı İmparatorluğu (1893-1895)". *Belleten*, LIV, 210, 1990, 665-697.

BOSTAN (İdris). "Osmanlı Bahriyesi'nin Modernleşmesinde Yabancı Uzmanların Rolü (1785-1819)". *Tarih Dergisi*, 35, 1994, 177-192.

BOSTAN (İdris). "Shipyards in the eastern Mediterranean During the Late 18th and Early 19th Centuries as Attested in Ottoman Archival Material". *The Evolution of Wooden Shipbuilding in the Eastern Mediterranean During the 18th and 19th Centuries*. Atina, 1993, 19-24.

BOSTAN (İdris). "Zor Sancağı'nın İmar ve Islahı ile Alakalı Üç Layiha". *Osmanlı Araştırmaları*, VI, 1986, 163-220 s.

Bostanzade Yahya. *Tarih-i Saf Tuhfetü'l Abbab=Duru tarihî Dostlar Armağanı*. Çeviren: Necdet SAKAOĞLU. İstanbul, Kent Basımevi, 1978, 326 s.

BOYBEYİ (Songül). "Batılılaşma Açısından Servet-i Fünun Romanı". *Bilge Dergisi*, 9, 1996, 48-51.

BOYUNAĞA (Yılmaz). *Fetih Sancakları*. 3. Basım. İstanbul, Türedav Yayınları, 1980, 242 s.

BOYUNAĞA (Yılmaz). *Fetih Sancakları*. İstanbul, Türedav Yayınları, 1979, 244 s.

BOZDAĞ (İsmet). *Abdülhamit'in Hatıra Defteri*. İstanbul, 1975.

BOZDAĞ (İsmet). "Avrupa'nın Bugünkü Gelişmişlik Yapısına İslam'ın ve Osmanlı'nın Katkıları". *Ata Dergisi*, 2, 1992, 62-71.

BOZDAĞ (İsmet). "Basının Müzmin Hastalığı:Rüşvet". *Tarih ve Medeniyet*, 23, 1996, 53-56.

BOZDAĞ (İsmet). "Patrikhanenin Fesat Sicili". *Tarih ve Medeniyet*, 24, 1996, 46-50.

BOZER (Rüstem). "Kula'nın Emre Köyü'ndeki Türk Eserleri". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2447-2460.

BOZER (Rüstem). "Sinan Eserlerinde Ahşap İşçiliği". *VI. Vakıf Haftası, Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde "Mimar Sinan ve Dönemi" Sempozyumu (5-11 Aralık 1988, İstanbul)*. İstanbul, 1989, 327-.

BOZER (Rüstem). *XV. yüzyılın Ortasına Kadar Anadolu Türk Sanatında Ahşap Kapılar*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.

BOZKURT (Gülnihal). "Türk Devletlerinde Hukuk". *Türk Kültür Tarihi*. Eskişehir, 1992, 13-35.

BOZKURT (Zeynep). *Mecma-i Ebyat*. Ankara, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

BOZYİĞİT (A. Esat). "Eski İstanbul Semai Kâhvelerinde (Çalgılı Kâhvelerde) Söylenen Ayaklı Maniler". *Türk Folklor Araştırmaları*, 1, 1986, 73-122.

BRAUDE (Benjamin), LEWIS (Bernard). *Christians and Jews in the Ottoman Empire The Functionary of a Plural Society*. I. New York, 1982.

BUCH (Wilfred). "XVI. Yüzyılda İki Genç Alman'ın Türklerle İlgili İzlenimleri". *Belleten*, XLVI, 184, 1982, 745-786.

BUDAK (Oğün Atilla). "Onbeşinci Yüzyıldan Bu Yana Türk ve Batı Kültürlerinin Karşılıklı Etkileşme Güçleri Üstünde Bir İnceleme". *Bilge Dergisi*, 6, 1995, 72-76.

BUDAYBER (Gülsüm). "Osmanlı Askeri Arşivleri". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 85-93.

BUHARALI (Eşref). "Türklerde Matem Alametleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 65, 1990, 149-161.

BUHARALI (Nebil). "Hakiki Türkçe ve Taklit Türkçe". *Çınaraltı Mecmuası*, 9, 1941, 6-7.

BULCA (Fuad), SENCER (Eşref). *Trablusgarb'ta Bir Avuç Kabrardan*. Derleyen: Cemal KUTAY; Neşreden: Mustafa UNAN. İstanbul, Tarih Yayınları, 1963, 326 s. (Tarih Konuşuyor Serisi: 6).

BULDUK (Zergün). *XIX. Yüzyıl Batılılaşma ve İstanbul'da Cami Mimarisi*. Ankara, 1978. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Bulgaristan Silsile-i Tabayyülatından. Sofyadan Üskübe, Filibeden İstanbul

- la Nasıl Gelinecek imiş?.* İstanbul, 1330, 91 s.
- BULUÇ (Saadettin). "Elvan Çelebi'nin Menakıbnamesi". *Türkiyat Mecmuası*, XIX, 1980, 1-6.
- BULUÇ (Saadettin). "İki Yazma Anonim Tarih-i Al-i Osman Hakkında". III. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 230-242.
- BULUÇ (Saadettin). "Şeyyad Hamza'nın Bilinmeyen bir Mesnevisi". *Türkiyat Mecmuası*, XV, 1969, 247-256.
- BULUÇ (Saadettin). "Türkçe Yazma İki Seyahatname". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989.
- BULUT (Kemal). *Ahmed Midhat Efendi'nin Siyasi Görüşleri*. İzmir, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- BULUT (Lale). "Efes Ayasuluk'ta Ele Geçen İslami Devir Seramikleri". *Birinci Uluslararası Geçmişten Günümüze Selçuk Sempozyumu*. İzmir, 1998.
- BULUT (Lale). "İzmir Camilerinde Alçı Süsleme". *Sanat Tarihi*, 8, 1996, 1-9.
- BURDURLU (İbrahim Zeki). *Köroğlu Destanı*. İzmir, Karınca Yayınları 48 s.
- BURHAN (Ahmet). "Eski Gelenek ve Göreneklerimizden Fırat Havzasındaki İzleri". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 12, 1986, 43-49.
- BURSALI (Mustafa Necati). *İslam-Türk Tarihinde Mübarek Hanımlar: Büyük Hanımların Hayat Hikayeleri*. İstanbul, Çile Yayınları, 1979, 400 s.
- BURSALI (Mustafa Necati). *Yunus Emre, Hayatı ve Bütün Şiirleri*. İstanbul, Çelik Yayınevi, 1986, 360 s.
- BURSALI (Mustafa Necati). *Yunus Emre, Hayatı ve Bütün Şiirleri*. İstanbul, Çelik Yayınevi, 1989, 352 s.
- Bursalı Mehmed Tahir. *Hacı Bayram-ı Veli*. İstanbul, Orhaniye Matbaası, 1925.
- Bursalı Mehmed Tahir. *Menakıb-ı Harb*. İstanbul, Ahmed İhsan Matbaası, 1333, 23 s.
- Bursalı Mehmed Tahir. *Osmanlı Müellifleri*. II. Hazırlayan: A. Fikri YAVUZ, İsmail ÖZEN. İstanbul, Meral Yayınevi, 1971, XXI+446 s.
- Bursalı Mehmed Tahir. *Osmanlı Müellifleri*. III. Hazırlayan: A. Fikri YAVUZ, İsmail ÖZEN. İstanbul, Meral Yayınevi, 1971, 256+XVI s.
- Bursalı Mehmed Tahir. *Osmanlı Müellifleri*. I. Hazırlayan: A. Fikri YAVUZ, İsmail ÖZEN. İstanbul, Meral Yayınevi, 1971, 480+XXX s.
- BUSBECİ (Ghislen de). *Kanuni Devrinde Bir Sefirin Hatıratı: Türk mektupları*. Ankara, İstiklal Matbaası, 1953, 124 s.
- BUTBAY (Mustafa). *Kafkasya Hatıraları*. Hazırlayan: Ahmet Cevdet CANBULAT. Ankara, 1990, IX+130 s.
- BUTTANRI (Müzeyyen). *İkdam Gazetesi Üzerinde Bibliyografik Bir İnceleme (1894-1900)*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- BÜLBÜL (İbrahim). *Keçeci-zade İzzet Molla ve Şiiri*. Ankara, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- BÜRÜN (Vecdi). "Maarif Vekillığının Tercümeleleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 61, 1942, 6-7.
- BÜYÜKDOĞAN (İlter). II. *Murad Çağı Edirne Hamamlarında Alçı Mukarnas Bezeme*. İstanbul, 1989. Doktora Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi.
- BÜYÜKKARCI (Süleyman). *Osmanlı Devleti ve Cumhuriyet Türkiye'sinde Yabancı Okullar*. Konya, 1996, V+79 s.
- BÜYÜKTUĞRUL (Afif). "Kıbrıs Adası Hangi Şartlarda İngilizlere Bırakıldı?". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, XI, 2, 1981, 148-158.
- CAFEROĞLU (Ahmet). "Anadolu Etnik Yapısının Oğuz-Türkmen-Yörük Ölçüsü". *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, V, 1-4, 1973, 75-86.
- CAFEROĞLU (Ahmet). "Osmanlı İmparatorluğu Onomastiğinde "Epithera Ornontia"nın Karakteristik Çizgileri". *Türkiyat Mecmuası*, XIV, 1964, 25-36.
- CAHEN (Claude). *Osmanlılardan Önce Anadolu'da Türkler*. Çeviren: Yıldız MORAN. İstanbul, Kalem Matbaası, 1973, 411+5 s.
- CALIN (Cornelia). "Türk Halkbilimi İle İlgili Bir Romen Kaynakçası". *Türk Halkbilim Araştırmaları Yıllığı*, 4, 1977, 389-425.
- CALP (Mehrali). *Tâci-zâde Cafer Çelebi "Divanını İncelenmesi Tenkitli Mehtâ"*. Erzurum, 1985. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- The Cambridge History of the Islam*. Editör: P. M. HOLT, A. K. LAMBERTON, Bernard LEWIS. Cambridge, Cambridge University Press, 1970.
- CAN (M.Mithat). "Osmanlıda XV.yy Müzik ve Tıp Öğretimi". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 2, 1991, 25-31.
- CAN (Yusuf). "Hicaz Halkı Aç Kalmasın". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 48.
- CAN (Zeki). *Kuruluşundan Günümüze Bor Tarihi*. Kayseri, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- CANATAR (Mehmet). *Müverrih Cenabı Mustafa Efendi ve Cenabı Tarihi*. Ankara Doktora Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- CANBABA (Osman). *Osmanlı Devleti ve Teokrasi*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- CANNER (Efthymia). "Jön Türk Devriminin Ertesinde İstanbul Rum Mizah Basını: Embros Dergisi". *Toplumsal Tarih*, 8, 48, 1997, 25-29.
- CANNON (Byron D.). "Local Demographic Patterns and Ottoman Military Conscription: A Preliminary Survey of the Hebron District in Palestine, 1914-1917". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1381-1416.
- CANPOLAT (Yıldız). "Theophile Gautier ve İstanbul". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2309-2134.
- CANTAY (Gönül). "Türkiye'de Osmanlı Devri Kervansaray Yapılarının Tipolojisi". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1381-1390.
- CANTAY (Tanju). "Ferihten Sonra, Mimar Sinan'a Kadar Osmanlı Sanatı". *Mimarbaşı Koca Sinan*. İstanbul, 1988, 69-89 s.
- CANTAY (Tanju). *Mimarbaşı Koca Sinan*. İstanbul, 1988.
- CANTAY (Tanju). "Osmanlı Devletinin Kuruluşundan İstanbul'un Fethine Kadar Osmanlı Sanatı". *Mimarbaşı Koca Sinan*. İstanbul, 1988, 53-68 s.
- CARLSON (Edward). *İbrahim Müteferrika Basımevi ve Bastığı İlk Eserler-İbrahim Müteferrika Printing House and its First Printed Books*. Çeviren: Mustafa AKBULUT. Ankara, 1979, 52 s.
- CARRETTO (Giacomo E.). *Akdenizde Türkler*. Çeviren: Durdu KUN-

- DAKÇI, Gülbende KURAY. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1992, 114 s.
- CEBECİOĞLU (Murat). *Mehmed Asaf (Soygun) Bey'in Hatıra Defterleri, I. Volga Kıyılarında (Esaret Hatıra ve Maceraları), II. Muhtıra*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Celal Bayar Üniversitesi ve Turizm Derneğinin Mesir Şenlikleri Çerçevesinde Düzenledikleri Panel*. Manisa, 1994.
- CELALOĞLU (Mustafa). *Osmanlı İmparatorluğunun Yükselme Devrinde Türk Ordusunun Savaşları ve Devlet Kurumu, İç ve Dış Siyasi, Tabakatiölmemalik ve Dereetül Mesalik*. Çeviren: Sadettin TOKDEMİR. Ankara, 1973, 6+257 s.
- Celb-i dikkat bera-i cibai Balkan*. Peşte, 1293, 62 s.
- CELEBİOĞLU (Amil). "Aşık Ahmed'in Câmîü'l-Ahbar Adlı Manzum Tezkiretül-Evliyası". *Türk Kültürü*, XXIII, 1-2, 1985, 171-189.
- CELMAN (Gül). "19. Yüzyılda Osmanlı Topraklarında Dolaşan Kadın Seyyahlar ve Eserlerindeki Türklerle İlgili İncibalar". *Erdem*, 6, 15, 1989, 825-845.
- Cem Sultan'ın Türkçe Divanı*. Hazırlayan: Halil ERSOYLU. Ankara, 1989.
- CENGİZ (Ali). "Fatih'in Top Döküm Ustası Georgius". *Askeri Tarih Bülteni*, 34, 1993, 42-45.
- CENGİZ (Ali). *Girit İsyanı (1866-1908)*. Ankara, 1998. Yüksek Lisans Tezi.
- CENGİZ (Halil Erdoğan). "Nef'inin Kirli Nigârı". *Tarih ve Toplum*, 93, 1991, 167-171.
- CENNETOĞLU (M. Sadık). *Türklerin Tarihi: İlk Kabilelerden İmparatorluklara*. İstanbul, Sipan Yayıncılık, 1996, 326 s.
- The Center for the Study of Islamic Societies and Civilizations*. Washington, 1989.
- Cerbe Fetihnamesi*. Hazırlayan: Orhan Şaik GÖKYAY. İstanbul, 1975, 182 s.
- CEVDET (Mehmet). *Kıssa-ı Enbiya*. Hazırlayan: Mahir İZ. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1985.
- Cevdet Kudret. *Abdülhamid Devrinde Sansür*. İstanbul, 1977, 128 s.
- CEYLAN (Abdullah). "Türk Yayın Hayatında Sırat-ı Müstakim ve Sebilür-reşad Mecmualarının Yeri". *Türk Kültürü*, 335, 1991, 161-165.
- CEYLAN (Kazım). *Ahmed Cevdet Paşa ve Osmanlı Devleti'nin Çöküşü Karşısındaki Düşünceleri*. Ankara, 1996. Yüksek Lisans Tezi.
- CEYLAN (Ömür). "Kanuni Sultan Süleyman'a Yazılan Kasideler". *Bilge Dergisi*, 14, 1997, 43-45.
- CEZAR (Mustafa), SERTOĞLU (Mithat). *Resimli Haritalı Mufassal Osmanlı Tarihi*. İstanbul, 1957-1963.
- CEZAR (Mustafa). "Mimarlık ve Resim Öğretimine Giriş". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 733-760.
- CEZAR (Mustafa). *Sanatta Battıya Açılış ve Osman Hamdi*. 2. İstanbul, Erol Kerim Aksoy Kültür, Eğitim, Spor ve Sağlık Vakfı Yayını, 1995.
- CEZAR (Mustafa). "Türk Mimarisinde Kubbe". *Türkiyemiz*, 27, 1979, 32-38.
- CEZAR (Mustafa). "Türk Tarihinde Kervansaray". VIII. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1981, 931-940.
- CEZAR (Mustafa). *Typical Commercial Buildings of The Ottoman Classical Period And The Ottoman Construction System*. İstanbul, 1983, 321 s.
- CEZAR (Yavuz). ve *Değişim Dönemi*. Alan Yayınevi, 1986, 420 s.
- CHMIELOWSKA (Danuta). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Tanzimat Yazarlarının Sosyal Değişmelerdeki Rolü". V. *Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler (İstanbul 21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 233-238.
- CHMIELOWSKA (Danuta). "Tanzimat Yazarlarından Nabizade Nazım'ın Zehra Adlı eserinde Geleneksel ve Sosyal Değişiklikler". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 2, 1988, 219-224.
- CIEPO. *Osmanlı Öncesi ve Araştırmaları Uluslararası Komitesi VII. Sempozyumun Bildirileri*. Yayınlayan: İlber ORTAYLI, E. Van DONZEL, Jean-Louis Bacqué GRAMMONT. Ankara, 1994, 530 s.
- CIHAN (Sadık). "Taşköprüzade Ahmed Efendi'nin "Letafû'n-Nebi" İsimli Kırk Hadisi". *İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 4, 1980, 41-75.
- CİN (Halil). "Filistin Topraklarının Osmanlı Dönemindeki Hukuki Statüsü ve Yahudilere Karşı Alınan Tedbirler". *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 1989, 17-64.
- CİN (Halil). "Tanzimat'tan Sonra Türkiye'de Ormanların Hukuki Rejimi". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 35, 1978.
- CİN (Halil). "Tarih ve Çağımızda İslamı Evrenselleştirilen Mevlana, Yunus Emre ve M. İkbal". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 1992, 177-184.
- CİNLİOĞLU (Halis Turgut). *Osmanlılar Zamanında Tokat*. Tokat, 1941, 127 s.
- COHEN (Amnon). "Some Conventional Concepts of Ottoman Administration in the light of a more Detailed Study: The Case of the 18th Century Palestine". I. *Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi. Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 187-192.
- Comite International D'etudes Pre-Ottomanes et Ottomanes et Ottomanes (CIEPO) Xth. Symposium*. Ankara, 1992.
- Congres Mediterranen D'etnologie Historique*. Lisbon, 1991.
- Contemporary Turkish Short Stories: An Intermediate Reader*. Editör: Richard CHAMBERS, Günay KUT. Minneapolis, Bibliotheca Islamica., 1977, XI+159 s.
- COŞAR (Ömer Sami). *Atatürk Ansiklopedisi*. I. İstanbul, Doğan Kardeş Yayınları, 1973, 444+9 s.
- COŞKUN (Ali Osman). *Seyrekzade Mehmed Asım Hayatı. Zeyl-i Zibdeti'l-eşâr Adlı Eseri*. Ankara, 1985. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- COŞKUN (Ali Osman). *Simkeş-zade Feyzi Divanı (İnceleme Metin İndeksi)*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- CUMBUR (Müjgan). "Evliya Çelebi'nin Seyahatnamesinde Fırat Havzası-Folklor Özellikleri". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 12, 1986, 49-56.
- CUNBUR (Müjgan). "Ahmed Yesevi'nin Anadolu'nun Türkleşmesindeki Yeri". *Erdem*, 7, 21, 1995, 833-853.
- CUNBUR (Müjgan). "Dadaloğlu'nun Şiirlerine Yansıyan Çevre". *Folklor Araştırma Kurumu Yıllığı I*. Ankara, 1975, 33-39.
- CUNBUR (Müjgan). "Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Ahmed Yesevi". *Erdem*, 7, 21, 1995, 887-917.

- CUNBUR (Müjgan). "İmadu'l-Cihad ve XVI. yy. Kadın Şairlerinden Ayşe Hubbi Kadın". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 901-913.
- CUNBUR (Müjgan). "Karacaoğlan'ın Şiirlerinde Kadın Giyimleri". *Türk Folklor Araştırmaları*, 24-14, 288, 1973, 6694-8.
- CUNBUR (Müjgan). "Türklerde Cilt Sanatı". *Türk Dünyası El Kitabı*. Ankara, Ayyıldız Marbaası, 1976, 678-688.
- CUNBUR (Müjgan). "Türklerde Tezhip Sanatı". *Türk Dünyası El Kitabı*. Ankara, Ayyıldız Marbaası, 1976, 667-677.
- CUNBUR (Müjgan). "Vakıflar ve Eski Eserler Konusu İle İlgili Yayınlar". *Vakıflar Dergisi*, 4, 1958, 295-329.
- CURIPESCHITZ (Benedict). *Yolculuk Günlüğü 1530*. Çeviren: Özdemir NUTKU. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1977, VIII+56 s.
- CVETKOVA (Bistra). "Le role du capital commercial-usuraire dans les terres balkaniques ale'poque ottomane aux XVI-XVIII". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara. 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 483-492.
- CVETKOVA (Bistra). "XV-XVI. Yüzyıllarda Balkan Topraklarındaki Bazı Limanların Rejimi". *Toplum ve Bilim*, 8, 1979, 3-11.
- ÇABUK (Vahit). "Osmanlı Padişahlarının Manzum Tarihçesi". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 15, 1-2, 1976, 203-227.
- ÇABUK (Vahit). *Solakzade Tarihi*. 2. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1989.
- ÇADIRCI (Musa). "19. Yüzyılın İkinci Yarısında Karadeniz Kentleri". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 15-23.
- ÇADIRCI (Musa). "Tanzimat'ın İlanı Sırasında Anadolu'da İç Güvenlik". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XIII, 24, 1979-1980, 45-58.
- ÇADIRCI (Musa). "Tanzimat'ın Karadeniz Bölgesinde Uygulanması". *Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri (13-17 Ekim 1986)*. Samsun, 1988, 191-196.
- ÇADIRCI (Musa). "XIX. Yüzyılın İkinci Yarısında Karadeniz Kentleri (Trabzon-Samsun)". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 15-23.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Anadolu Türklerinin Ekonomik Yaşamları Üzerine Gözlemler (Bu Alanda Ahiliğin Etkileri)". *Belleten*, LII, 203, 1988, 485-500.
- ÇAĞATAY (Neşet). *Bir Türk Kurumu Olan Ahilik*. Ankara, 1974, X+202+12 s. (Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınları: 123).
- ÇAĞATAY (Neşet). "Osmanlı Arşivlerine Dış Dünyadaki İlgi". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 173-180.
- ÇAĞATAY (Neşet). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Reayadan Alınan Vergi ve Resimler". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 5, 5, 1947, 483-511.
- Çağdaş *Türk Resim Sanatı Tarihi*. İstanbul, Tılgat Yayınevi, 1980.
- Çağın *Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995.
- ÇAĞLAYAN (Faruk). *Osmanlıca-Türkçe, Türkçe-Osmanlıca Sözlük*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1966, 376 s.
- ÇAĞMAN (Filiz). "16. Yüzyıl Sonlarında Mevlevi Dergahlarında Gelişen Bir Minyatür Okulu". I. *Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 651,678.
- ÇAĞMAN (Filiz). "Kanuni Dönemi Osmanlı Saray Sanatçıları Örgütü: Ehl-i Hiref". *Türkiyemiz*, 54, 1988, 11-17.
- ÇAĞMAN (Filiz). "Saray Nakkaşhanesinin Yeri Üzerinde Düşünceler". *Sanat Tarihinde Doğudan Batıya: Ünsal Yücel Sempozyum Bildirileri*. İstanbul, 1989, 35-46.
- ÇAĞMEN (Filiz). "Şahname-i Selim Han ve Minyatürleri". *Sanat Tarihi Yıllığı (1972-1973)*. İstanbul, 1973, 411-42.
- ÇAKIR (Hamza). "İkdam'ın Paris Muhabiri Ali Kemal'in Gözüyle 1900'lerin Başında Avrupa ve Türkiye'de Reklamcılık". *Toplumsal Tarih*, 7, 38, 1997, 38-42.
- ÇAKIR (Ömer). "Tanzimat ve İstibdat Döneminde Türk Tiyatrosu". *Bilge Dergisi*, 8, 1996, 56-59.
- ÇAKIR (Serpil). "Osmanlı Kadını Bilinçlenme Yolunda Beyaz Konferanslar". *Tarih ve Toplum*, 21, 123, 1994, 28-31.
- ÇAKMAK (Şakir). "Belenardıç (Torpan) Köyü Camii (Güney/Denizli)". *Sanat Tarihi*, 7, 1994, 19-26.
- ÇAKMAK (Şakir). "Boğaziçi Kasabası Eski Cami (Baklan/Denizli)". IX. *Milletlerarası Türk Sanatları Kongresi*. Ankara, 1995, 529-540.
- ÇAKMAK (Şakir). *Denizli İlindeki Türk Anıtları (Camiler)*. İzmir, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Ege Üniversitesi.
- ÇAKMAK (Şakir). "Eski Furunlu Köyü Hacı İbrahim Camii (Bayındır/İzmir)". *Sanat Tarihi*, 8, 1996, 11-20.
- ÇAKMAK (Şakir). "Foça'daki Türk Eserleri". *Geçmişten Günümüze Foça Uluslararası Sempozyumu*. Düzenleyen: Engin BERBER. Ankara, 1997, 47-60.
- ÇAKMAK (Şakir). "Selçuk Türbeleri". *Birinci Uluslararası Geçmişten Günümüze Selçuk Sempozyumu*. İzmir, 1998, 375-384.
- ÇAL (Halil). "Bürokrasimiz ve Eski Eserlerimiz: Amcazade Hüseyin Paşa Yalısı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 51, 1987, 183-192.
- ÇAL (Halit). "The Architecture of Boyabat Village Houses". *The Ottoman House Papers From the Amasya Symposium 24-27 September 1996*. Oxford, 1998, 46-53.
- ÇAL (Halit). "Osmanlı Devleti'nde Asar-ı Atika Nizamnameleri". *Vakıflar Dergisi*, XXVI, 1997, 391-400.
- ÇAL (Halit). "Tarih İçinde Afyon Şehrinin Fiziki Gelişimi". 3. *Afyonkarahisar Araştırmaları*. Afyon, 1994.
- ÇAL (Halit). *Tokat Evleri*. Ankara, 1988.
- ÇAL (Halit). "Urfalı Taşınmaz Eski Eserler Hakkında Bir Ön Araştırma". *Yeni Haran Çevresi*, 4, 1983, 49-70.
- ÇAL (Halit). "Zile Ulu Camisi". *Sanat Tarihi*, 7, 1994, 27-52.
- ÇALIŞKAN (Yaşar), İKİZ (M. Lütfi). "1876 Bulgar İhtilaline Ait Tahkikat Evrakı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 90, 1994, 73-127.
- ÇAM (Nusret). "Erzurum Kale Camii". *Vakıflar Dergisi*, XIX, 1985, 119-127.
- ÇAM (Nusret). "Gaziantep Camilerinde Minber Problemi ve Müteharrik Minberler". *Belleten*, LII, 205, 1988, 1683-1694.
- ÇAM (Nusret). "İslam'ın Sanata ve Mimariye Bakışı". *Vakıflar Dergisi*, 24, 1994, 273-91.
- ÇAM (Nusret). "İslamda Bazı Fıkıh Meselelerinin ve Mezheplerin Türk Cami Mimarisine Tesiri". *Vakıflar Dergisi*, 21, 1990, 375-381.

- Çanakkale'den Hatıralar*. Hazırlayan: Kadri ENER. İstanbul, Milli Müdafaa Vekaleti İstanbul Temsil Bürosu Yayınları, 1954, 78 s. (Milli Müdafaa Vekaleti İstanbul Temsil Bürosu Yayınlarından No: 2).
- ÇANKAYA (Necati). "Türk İşlemciliği ve İğne Teknikleri". *Tarih ve Medeniyet*, 20, 1995, 62-63.
- ÇANLI (Mehmet). "Kur'an, Türklük ve İslamiyet". *Bilge Dergisi*, 6, 1995, 43-46.
- ÇAPA (Mesut). "İtalya'nın Asinara Adasında Türk Savaş Esirleri". *Toplumsal Tarih*, 8, 46, 1997, 46-49.
- ÇAPA (Mustafa). "Anadolu'da Yunana Kızılhaçı'nın Faaliyetleri (1919-1920)". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 217-227.
- ÇAPANOĞLU (Münir Süleyman). "Şair Eşref". *Tarihten Sesler*, 6-7, 1943, 30-34.
- ÇATIKKAŞ (Ata). "Türk Firdevsî'si ve Süleymanname-i Kebir". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 23, 1983, 169-178.
- ÇAVDAR (Tevfik). "Mecmua-i Fünun" Üzerine". *Amme İdaresi Dergisi*, XV, 2, 1982, 83-99.
- ÇAVDAR (Tevfik). "Osmanlı Döneminde Ortadoğu Dengesi ve Filistin". *Mülkiyeliler Birliği Dergisi*, XV, 127, 1991, 20-23.
- ÇAVLI (Emin Ali). "Bayezit Hamamı Yıkılırken...". *Çınaraltı Mecmuası*, 34, 1942, 6-7.
- ÇAVLI (Emin Ali). *Bayazıt Hamamı Meselesi: 1730 Patrona İhtilali*. İstanbul, 1957, 12 s.
- ÇAVUŞOĞLU (Mehmed). "Âli'de Tenkid". *Osmanlı Araştırmaları*, 7-8, 1988, 177-188.
- ÇAVUŞOĞLU (Mehmed). *Necati Bey Divanı (seçmeler)*. İstanbul, Kervan Yayınları, 269 s.
- ÇAVUŞOĞLU (Mehmed). *Necati Bey Divanının Tablîli*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1971, 296 s.
- ÇAVUŞOĞLU (Mehmet). "16. Yüzyıl Divan Edebiyatı Divan Edebiyatında Şiir Kavramı". *Çevren Dergisi*, IX, 35, 1982, 47-64.
- ÇAVUŞOĞLU (Mehmet). "Âli'de Tenkid". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 177-180.
- ÇAVUŞOĞLU (Mehmet). *Hayali Bey ve Divanından Örnekler*. Ankara, 1987, VII+199 s.
- ÇAVUŞOĞLU (Mehmet). "XVI. Yüzyıl Divan Edebiyatı, Divan Edebiyatı'nda Şiir Hareketi". *Çevren Dergisi*, IX, 35, 1982, 47-64.
- ÇAYIRDAĞ (Mehmet). "Develi Ulu Camii Minberi". *Vakıflar Dergisi*, XIV, 1982, s. 139-147.
- ÇAYIRDAĞ (Mehmet). *Sinop Definesi (Emevilerden Osmanlılara Kadar Sikkeler)*. Kayseri, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- ÇAYLAK (Ayşe). *Çanakkale Çeşmeleri*. Ankara, 1997. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇEÇEN (Anıl). *Türk Devletleri*. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1986, 367 s.
- ÇEÇEN (Kazım). "İstanbul'un Eski Su Tesisleri ve Kırkçeşme". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler*. İstanbul, 1989, 107-130.
- ÇEÇEN (Kazım). "Topkapı Sarayı'nın Suyu Nereden Geliyordu?". *Bilim Tarihi Dergisi*, 23, 1993, 3-11.
- ÇELEBİ (Hacer). *1685 Yılında Mora'nın Venedikliler Tarafından İşgali ve Sonuçları*. Ankara, 1998. Yüksek Lisans Tezi.
- ÇELEBİ (Mehmet). "Sultan Reşad'ın Donanmasıyla Rumeli Seyahati". *Deniz Kuvvetleri Dergisi*, 561, 1994, 88-94.
- ÇELEBİ (Muharrem). "İmam Birgivi'nin Dileliği". *İmam Birgivi*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1994, 47-54.
- ÇELEBİOĞLU (Amil). "Aşık Ahmed'in Câmîü'l-Ahbar Adlı Manzum Tezkiretül-Evliyası". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXIII, 1-2, 1985, 171-187.
- ÇELEBİOĞLU (Amil). "Fuzulî'nin Bir Beyti Üzerine Bazı Düşünceler". *Osmanlı Araştırmaları*, 7-8, 1988, 199-210.
- ÇELEBİOĞLU (Amil). "Kıyafet İlmi ve Akşemseddinzade Hamdullah Hamdi ile Erzurumlu İbrahim Hakkı'nın Kıyafet-nameleri". *Araştırma Dergisi*, 11, 1979, 305-348.
- ÇELEBİOĞLU (Amil). "Kültür ve Edebiyatımızda Şifre Alfabeleri". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-Bildiriler*. İstanbul, 1988.
- ÇELEBİOĞLU (Amil). "Şair Kanuni Sultan Süleyman". *Türk Kültürü*, XXVIII, 1-2, 1990, 39-53.
- ÇELEBİZADE Abdülaziz. *Süleymanname*. Kahire, 1248.
- ÇELİK (Bayram). *Fuzulî'ni Leyla vü Mecnun'u ile Hamdullah Hamdi'nin Yusuf u Züleyha Mesnevilerinde İnsan Psikolojisi*. Adana, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- ÇELİK (Ejder). "Takvim-i Vekayi Belgeler". *Bilge Dergisi*, Güz: 2, 1994, 52-53.
- ÇELİK (Gülersoy). *Dolmabahçe Sarayı*. İstanbul, Apa Ofset, 1967, 80 s.
- ÇELİK (Hüseyin). "Genç Kalemler Dergisi Üzerine Yazılanlar ve Bazı Hatalar". *Türk Dili*, 430, 1987, 200-201.
- ÇELİK (M. Fahreddin). "Koçaklama Türkülerimizden". *Çınaraltı Mecmuası*, 19, 1941, 4-5.
- ÇELİK (M. Fahreddin). "Koçaklama Türkülerimizden". *Çınaraltı Mecmuası*, 17, 1941, 3-4.
- ÇELİK (M. Fahreddin). "Koçaklama Türkülerimizden". *Çınaraltı Mecmuası*, 18, 1941, 4-5.
- ÇELİK (M. Fahreddin). "Macaristan Kızılalmaları". *Çınaraltı Mecmuası*, 38, 1942, 10.
- ÇELİK (Şenol). "Van Tarihi". *Van Kültürü*, 1993, 103-113.
- ÇELİK (Şenol). "XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Van Tarihi". *Yüzyıncı Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi-Sosyal Bilimler*, I, 1, 1990, 260-272.
- ÇELİK (Zeynep). *Değişen İstanbul: 19. Yüzyılda Osmanlı Başkenti*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1996, 38 s.
- ÇELİKEN (Aynur). *Amasya Medrese Camii*. Ankara, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÇELİKKOL (Zeki). *Rodos'taki Türk Eserleri ve Tarihçe*. Ankara, 1986, XIII+118+32 s.
- ÇELTİK (Halil). *Ferit Kam ve Asar-ı Edebiye Tedkikatı*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ÇELTİK (Halil). *Prof. Dr. Ö. Ferit Kam ve Asar-ı Edebiye Tedkikatı*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- ÇERKES Ethem. *Anılarım*. 2. Baskı. İstanbul, Berfin Yayınları, 1993, 150 s.
- ÇERKES Ethem. *Çerkes Ethem'in Hatıraları*. İstanbul, Güniz Yayınları, 1962, 266 s.

- ÇEŞMİZADE (Mustafa Reşid). *Çeşmizade Tarihi*. Hazırlayan: Bekir KÜTÜKOĞLU. İstanbul, 1959.
- ÇEŞMİZADE (Mustafa Reşid). *Çeşmizade Tarihi*. Hazırlayan: Bekir KÜTÜKOĞLU. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1959, XXIV+125 s. (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 754).
- ÇETİN (SİNOP) (Aysun). *Tanzimattan Cumhuriyete Türk Aydınlarının Mitolojiye Bakış Tarzı*. İzmir, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ege Üniversitesi.
- ÇETİN (Atilla). "El-Cevaib Gazetesi ve Yayını". *Tarih Dergisi*, XXVI-II, 34, 1984, 475-485.
- ÇETİN (Atilla). "İstanbul'daki Tekke, Zaviye ve Hangâhlar Hakkında 1199 (1784) Tarihli Önemli Bir Vesika". *Vakıflar Dergisi*, 13, 1981, s. 583-591.
- ÇETİN (Atilla). "Midhat Paşa'nın Tuna Vilayeti Arşivinin Kurulması İçin Bir Teşebbüsü". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 8-9, 1979-1980, s. 87-95.
- ÇETİN (Atilla). "Osmanlı Arşivciliğine Toplu Bir Bakış". *TKDB*, XXXIII, 2, 1984, 53-65.
- ÇETİN (Atilla). "Osmanlı Arşivlerini Tarihçesi". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Marbaası, 1985, 63-71.
- ÇETİN (Atilla). "Osmanlı Devlet Arşivinin Kuruluşu ve Tasnif Çalışmaları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 21, 1982, 96-126.
- ÇETİN (Atilla). "Rumeli Vilayetlerinin Durumu Hakkında Safvet Paşa'nın II. Abdülhamid'e Sunduğu 1880 Tarihli İki Önemli Arzı". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 563-573.
- ÇETİN (Atilla). "Yabancı Ülkelerde Bulunan Osmanlı Arşiv Malzemeleri, Yayınları ve Önemi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 1980, 184-199.
- ÇETİN (Bürol). *İstanbul Askeri Kassamı'na Ait H. 1112-1113 (M. 1700-1701) Tarihli Tereke Defteri*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÇETİN (Hakan). "Jean Baptiste Van Mour'un XVIII. Yüzyıla Ait Kıyafet Albümünden Osmanlı Askeri Kıyafetleri". *II. Müzecilik Semineri Bildirileri*. İstanbul, 1994, 142-145.
- ÇETİN (Hakan). *Kıyafetli Albüm ve Kitaplardaki Osmanlı Kıyafetlerinden Bazı Örnekler (1710-1820)*. Ankara, 1995. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÇETİN (M. Nihat). "İslamda Paleografyanın Doğuşu ve Gelişmesi". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-Bildiriler*. İstanbul, 1988.
- ÇETİN (Nihad M.). "Ahmedî'nin "Mirkatü'l Edeb"i Hakkında". *Türkiyat Mecmuası*, XIV, 1964, 217-230.
- ÇETİN (Nihad M.). "Seyrânî'nin Neşr Edilmemiş Bazı Şiirleri". *Türkiyat Mecmuası*, XII, 1955, 91-114.
- ÇETİN (Nihat). "Ahmedî'nin Bilinmeyen Birkaç Eseri". *Tarih Dergisi*, II, 3-4, 1952, 103-109.
- ÇETİN (Nurullah). "Tanzimat Dönemindeki Bazı Biyografi ve Antoloji Edebiyat Tarihî Özellikleri". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 37-44.
- ÇETİN (Osman). "1660'da Bursa Camilerinde Görev Yapan İmamlar". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VI, 6, 1994, 35-40.
- ÇETİN (Osman). *Anadolu'da İslamiyetin Yayılışı*. İstanbul, 1981.
- ÇETİN (Osman). *Arşiv Belgelerine Göre Bursa Darüşşifası*. Bursa, 1995.
- ÇETİN (Osman). *Bursa'da İhtida Hareketleri ve Sosyal Sonuçları*. Ankara, 1994, 122 s.
- ÇETİN (Osman). "Bursa Şer'iye Sicillerine Göre Anadolu'nun İslamlaşması Sürecinde İhtidaların Yeri ve Bazı İhtida Kayıtlarının Düşündürdükleri". *Tarih ve Toplum*, 13, 74, 1990, 167-175.
- ÇETİN (Osman). *Sicillere Göre Bursa'da İhtida Hareketleri ve Sosyal Sonuçları*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994.
- ÇETİN (Osman). "Tarihte ilk Resmi Mevlid Merasimleri". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, II, 2, 1989, 73-76.
- ÇETİN (Süleyman Hayrullah). *Türkiye'de Nasturi Hareketleri (1830-1926)*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÇETİNOR (Bülent). "Fatih Sultan Mehmed'in Otağ Yeri ve Hünkâr Çeşmesi". *İlgi*, 53, 1988, 18-20.
- ÇETİNOR (Bülent). "İshakpaşa Sarayı "Doğubeyazıt"". *İlgi*, 40, 1984, 16-21.
- ÇETİNSAYA (Gökhan). "II. Abdülhamid'i Anlamak: 19. Yüzyıl Tarihçiliğine Bir Bakış". *Sosyal Bilimleri Yeniden Düşünmek: Yeni Bir Kavrayışa Doğru*. İstanbul, Metis Yayınları, 1998, 137-146.
- ÇETİNTAŞ (Erdal). *Anadolu Türk Ortodoks Kilisesi*. Kırıkkale, 1996. Bilim Uzmanlığı Tezi. Kırıkkale Üniversitesi.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "Alibey Adası". *Çınaraltı Mecmuası*, 5, 1948, 10.
- ÇETİNTAŞ (Sedat). "Aydos Kalesi'nin Anahtarı". *Çınaraltı Mecmuası*, 3, 1948, 8-9.
- ÇETİNYALÇIN (İsmet). "1328 Tarihinde İhidas Olunan Hilal-i Ahmer Madalyası". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 780-784.
- ÇETİNYALÇIN (İsmet). "Liyakat Madalyası". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1723-1732.
- ÇETİŞLİ (İsmail). "Türk Edebiyatında Mansur Şiirin Doğuşu, Gelişmesi ve Özellikleri". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 1, 2, 1987, 97-121.
- ÇEVİKER (Turgut). *Gelişim Sürecinde Türk Karikatürü: I Tanzimat ve İstibdat Dönemi (1867-1878/1878-1908)*. İstanbul, Anadolu Yayıncılık, 1986, 324 s.
- ÇİÇEK (Kemal). "Kıbrıs'ta Muhtırlık Teşkilatının Kuruluşu". *XII. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994.
- ÇİÇEK (Kemal). *Kıbrıs'tan Kafkasya'ya Osmanlı Devleti'nde Siyaset, Adalet, Raiyyet*. Trabzon, 1998.
- ÇİÇEK (Kemal). "Lefkoşe: İki Dilli İki Toplumlu Bir Osmanlı Şehrinin Portresi". *II. Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi*. Gazimagosa, 1998.
- ÇİÇEK (Kemal). "Living Together: Muslim-Christian Relations in Bigtheenth Century Cyprus as Reflected by the Sharia Court Records". *Islam and Christian-Muslim Relations*, 4, 1, 1993, 36-65.
- ÇİÇEK (Kemal). "Osmanlılar'dan Önce Akdeniz Dünyasında Yapılan Tahrirler Hakkında Bazı Gözlemler". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 6, 1996, 51-89.
- ÇİÇEK (Kemal). "Osmanlılar ve Zimmiler: Papa Pavlos'un İslama Hakareti ya da Renklere İsyanı". *Toplumsal Tarih*, 5, 25, 1996, 28-33.
- ÇİÇEK (Kemal). "Osmanlılar Zamanında Kıbrıs". *Tarih ve Toplum*, 23,

136, 1995, 58-61.

- ÇİÇEK (Kemal). "Osmanlılar Zamanında Kıbrıs'da Türk Adaleti ve Rumlar I-VII". *Kıbrıs Mektubu*, VIII, 5, 24-29.
- ÇİÇEK (Kemal). "Osmanlılar Zamanında Kıbrıs'da Türk Adaleti ve Rumlar I-V". *Kıbrıs Mektubu*, VIII, 3, 8-11.
- ÇİÇEK (Kemal). "Osmanlılar Zamanında Kıbrıs'da Türk Adaleti ve Rumlar I-V". *Kıbrıs Mektubu*, VIII, 4, 13-18.
- ÇİÇEK (Kemal). "Osmanlılar Zamanında Kıbrıs'da Türk Adaleti ve Rumlar I-VI". *Kıbrıs Mektubu*, IX, 3, 25-39.
- ÇİÇEK (Kemal). "Osmanlılar Zamanında Kıbrıs'da Türk Adaleti ve Rumlar I-VI". *Kıbrıs Mektubu*, IX, 2, 28-33.
- ÇİÇEK (Kemal). "Osmanlılar Zamanında Kıbrıs'da Türk Adaleti ve Rumlar I-VI". *Kıbrıs Mektubu*, IX, 1, 24-30.
- ÇİÇEK (Kemal). "Osmanlılardan Önce Akdeniz Dünyasında Yapılan Tahriirler Hakkında Bazı Gözlemler". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 6, 1996.
- ÇİÇEK (Kemal). *Zimmis (non-Muslims) of Cyprus in the Sharia Court 1698-1726*. Birmingham, 1992. Doktora Tezi. Birmingham University.
- ÇİÇİ (Fazıl). *Kastamonu Camileri-Türebeleri ve Diğer Tarihi Eserleri*. Ankara, Türk Diyanet Vakfı Kastamonu Şubesi, 1995, 345 s.
- ÇİĞ (Kemal). "1960-1969 Seneleri Arasında Topkapı Sarayı'nda Yapılan Restorasyonlar Esnasındaki Buluntular". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 693-697.
- ÇİĞ (Kemal). "Cumhuriyetimizin Büyük Eseri Topkapı Sarayı Müzesi ve Dünyanın Büyük Müzeleri Arasındaki Yeri ve Önemi". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1743-1745.
- ÇİĞ (Kemal). "Topkapı Sarayı'ndaki Padişah Askıları". *Kültür Sanat*, 5, 1977, 138-42.
- ÇİĞ (Kemal). "Topkapı Sarayı Müzesi Binaları ile İç Süslemeleri ve Gösterdiği Değişiklikler". *Sanat Dünyamız*, II, 6, 1976, 12-19.
- ÇİĞ (Kemal). "Topkapı Sarayı Müzesi Saat Seksiyonu". *Sanat Dünyamız*, 12, 1978, 2-9.
- ÇİĞ (Kemal). "Topkapı Sarayı Müzesinde Yeniden Düzenlenen Seksiyonlar". *Sanat Dünyamız*, 9, 1977, 44-8.
- ÇİĞ (Kemal). "Türk Katıg (Oymacı) ları ve Eserleri Hakkında". *V. Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 430-438.
- ÇİLOĞLU (Hakan). *Milli Saraylarda Bulunan İpekli Saccadelerin Desen ve Boya Özellikleri*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ÇIRAKLI (Durmuş Ali). *Letaifat-ı kani ve Letaifname geleneği İçindeki yeri*. Adana, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- ÇIRPAN (Sevgi). *Osmanlıca-Türkçe Sözlük*. İstanbul, Gündüz Yayınları, 1988, 180 s.
- ÇOBAN (Erdal). "Macaristan'da Protestanlığın Gelişmesi ve Osmanlı Hakimiyeti". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 99-112.
- ÇOBANOĞLU (Ahmet Vefa). *Mimar Mehmed Ağa ve Eserleri*. İstanbul, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÇOBANOĞLU (Ahmet Vefa). "Sultan Ahmed Külliyesi İmarat Yapıla-

rı". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 6, 1989, 3-10.

- ÇOBANOĞLU (Ahmet Vefa). "Yok Olan Bir Yapı Sultan Ahmed Darüşşifası". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2, 1988, 35-39.
- ÇOBANOĞLU (Özkul). "Aşık Tarzı Şiir Geleneği ve Boşnak Aşık (Gusları) Tarzı Şiir Geleneği Arasındaki Ortaklıklar Üzerine Tespitler". *Milli Folklor Dergisi*, 39, 8-24.
- ÇOKER (Fahri). "134 Yıl Önce Kent Düzeninde Daha mı Uygardık?". *Toplumsal Tarih*, 5, 26, 1996, 6-11.
- ÇOLAK (Kamil). *XIV. ve XVI. Yüzyıllarda Balkanlar'da İslamlaşma*. Ankara, 1996. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÇORUH (Haydar). "Cezire-i Kıbrıs'ın Osmanlı Gazeteleri". *Tarih ve Medeniyet*, 41, 1997.
- ÇORUH (Haydar). "Yunanistan'ın Kıbrıs'ı İlhak Planları". *Tarih ve Medeniyet*, 57, 1998.
- ÇORUHLU (Tülin). *Osmanlı Tişefek, Tabanca ve Teğizatları Askeri Müze-den Örneklerle*. Ankara, T.C. Genel Kurmay Başkanlığı, 1993, 86 s.
- ÇORUHLU (Tülin). "Süslemelerimiz Açısından Fitilli ve Çakmaklı Osmanlı Tüfekleri". *Türkiyemiz*, 52, 1987, 22-25.
- ÇULCU (Murat). *Osmanlı'da Çağdaşlaşma-Taassup Çatışması*. I-II. İstanbul, Kastaş Yayınları, 1990, 800 s.
- ÇULPAN (Cevdet). "Balkanlar'da Osmanlı Devri Türk Kütüphaneleri". *Türk Kültürü*, IV, 40, 1966, 418-425.
- ÇULPAN (Cevdet). *Türk Taş Köprüleri: Ortaçağ'dan Osmanlı Devri Sonuna Kadar*. Ankara, 1975, XXII
- ÇÜRÜK (Cenap). "Osmanlı At Alın Zırları". *Askeri Tarih Bülteni*, 14, 1982, 59-60.
- DAĞLI (Yücel), ÜÇER (Cumhure). *Tarih Çevirme Klavuzu*. III. Ankara, 1997, 633 s.
- DAĞLI (Yücel), ÜÇER (Cumhure). *Tarih Çevirme Klavuzu*. V. Ankara, 1997, 727 s.
- DAĞLI (Yücel), ÜÇER (Cumhure). *Tarih Çevirme Klavuzu*. IV. Ankara, 1997, 633 s.
- DAĞLI (Yücel), ÜÇER (Cumhure). *Tarih Çevirme Klavuzu*. II. Ankara, 1997, 633 s.
- DAĞLI (Yücel), ÜÇER (Cumhure). *Tarih Çevirme Klavuzu*. I. Ankara, 1997, 633 s.
- DAĞLIOĞLU (Hikmet Turhan). "Ankara'da Cenabi Ahmed Paşa Camii ve Cenabi Ahmed Paşa". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 213-219.
- DAĞLIOĞLU (Hikmet Turhan). "Ankara Mülga Mahkemei Şer'iyeye Sicillerinden Nakiller-Halıcılık Hakkında Tetkikler". *Ülkü*, 13, 75, 1939, 265-269.
- DAĞLIOĞLU (Hikmet Turhan). "MEzarlarımız ve Mezartaşlarımız". *Tarihî Sesler*, 3, 1943, 13-18.
- DAĞTEKİN (Hüseyin). "Günümüzde Tarih Haritacılığının Durumu ve Biz". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1451-1504.
- DAĞTEKİN (Hüseyin). "Rumeli Hisarı'nın Askeri Ehemmiyeti". *Tarih ve İstanbul*, 1, 2, 1953, 177-191.
- DAĞTEKİN (Hüseyin). "Rumeli Hisarı'nın Askeri Ehemmiyeti". *Tarih ve İstanbul*, 1, 1, 1953, 117-137.
- DAĞTEKİN (Hüseyin). "Rumeli Hisarı Hisar Beççesinde Yaptığım Kazı". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 329-342.

- DALAY (Feyzan). *The Architectural Structures of the Fatih Age*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Boğaziçi Üniversitesi.
- DALSAR (Fahri). "XV. ve XVI. Asırlarda Bursa'da Ankara Sofraları". *Ülkü*, 3, 27, 1942, 10-11.
- DANACIOĞLU (Esra). "Anglo Sakson Misyoner Kaynaklarına Göre XIX. Yüzyılın İlk Yarısında İzmir ve Batı Anadolu (Demografik Yapı, Eğitim Kurumları)". *Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumunu Tebliğleri*. İzmir, 1994, 263- 279.
- DANEL (Serim). "19. Yüzyılda Ankara'nın Kentsel Formu ve Konut Dokusundaki Farklılaşmalar". *Tarih İçinde Ankara*. Derleyen: Erdal YAVUZ, Ümit Nevzat UĞUREL. Ankara, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 1984, s. 107-131.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Büyük Türk Tarihinde Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. I. Hazırlayan: Samim GÜNİZ, Sadık ÖZAYGEN. İstanbul, Samim Güniz-Sadık Özaygen Neşriyat ve Matbaacılık Koll. Şti., 1955, 248 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Büyük Türk Tarihinde Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. II. Hazırlayan: Samim GÜNİZ, Sadık ÖZAYGEN. İstanbul, Samim Güniz-Sadık Özaygen Neşriyat ve Matbaacılık Koll. Şti., 1956, 251 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Büyük Türk Tarihinde Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. III. Hazırlayan: Samim GÜNİZ, Sadık ÖZAYGEN. İstanbul, Samim Güniz-Sadık Özaygen Neşriyat ve Matbaacılık Koll. Şti., 1958, 309 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Büyük Türk Tarihinden Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. III. İstanbul, 1955-1958, 808 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. VI. İstanbul, Yeni Yayınları, 1965, 320 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. IV. İstanbul, Yeni Yayınları, 1964, 310 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. III. İstanbul, Yeni Yayınları, 1964, 335 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. II. İstanbul, Yeni Yayınları, 1964, 322 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. I. İstanbul, Yeni Yayınları, 1964, 326 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. XIV. İstanbul, Yeni Yayınları, 1966, 309 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. XIII. İstanbul, Yeni Yayınları, 1966, 315 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. XII. İstanbul, Yeni Yayınları, 1966, 319 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. V. İstanbul, Yeni Yayınları, 1965, 324 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. VII. İstanbul, Yeni Yayınları, 1965, 318 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. 2. Basım. I. İstanbul, Yeni Yayınları, 1964, 320 s.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. 2. Basım. XIV. İstanbul, 1966.
- DANIŞMAN (A. Zuhuri). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. XIV. İstanbul, 1964-1966.
- DANIŞMAN (Ahmet Zuhuri). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. 2. Basım. III-V. Cilt. İstanbul, 1971-1974.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *Garb Menbalarına Göre Garb Medeniyetinin Menbat Olan İslam Medeniyeti*. İstanbul, 1961, 90+2 s.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *İzablı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*. I. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1971, 129-528 s.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *İzablı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*. II. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1971, 525 s.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *İzablı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*. III. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1971, 208 s.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *İzablı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*. III. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1971, 208 s.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *İzablı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*. IV Cilt. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1971.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *Osmanlı Tarihi Kronolojisi*. 2 Cilt. İstanbul, 1947.
- DANIŞMEND (İsmail Hami). *Tarihi Hakikatler*. İstanbul, Kervan Yayınları, 1979, 720 s.
- DARAS (Sebahattin). *Osmanlı Albümü*. 3. Yayınlayan: Abdülkadir DEDEOĞLU. 1988, 104 s.
- DAŞ (Ertan). "Başmakçı Recep Bey Camii". II. *Afyonkarahisar Araştırmaları Sempozyumu* (22-24 Ekim 1993). Afyon, Afyonkarahisar Belediyesi, 1994, 119-132.
- DAŞ (Ertan). "Çeşme Mezarlığındaki Mimari Tasvirli Mezar Taşları". *Sanat Tarihi*, 8, 1996, 21-32.
- DAŞ (Ertan). "Çeşme Mezarlığındaki Süslemeli Mezar Taşları". *Uluslararası Çeşme Tarih ve Kültür Sempozyumunu Bildirileri*. İzmir, 1997, 123-132.
- DAŞ (Ertan). "Dazkırı Yakınlarında Yayınlanmamış İki Köy Camii". 9. *Milletlerarası Türk Sanatları Kongresi Bildirileri*. Ankara, 1995, 1-12.
- DAŞ (Ertan). "Foça'da Osmanlı Mezarlığındaki Tasvirli Mezar Taşları". *Geçmişten Günümüze Foça Uluslararası Sempozyumu*. Düzenleyen: Engin BERBER. Ankara, 1997.
- DAŞ (Ertan). "Foça Osmanlı Mezarlığındaki Mezar Taşları ve Ölüm/Yaşam İlişkisi Üzerine Düşünceler". *Foça Üzerine Yazılar*. İzmir, Foça Belediyesi, 1998.
- DAŞ (Ertan). "Foça Osmanlı Mezarlığındaki Süslemeli Mezar Taşları". *Geçmişten Günümüze Foça Uluslararası Sempozyumu*. Düzenleyen: Engin BERBER. Ankara, 1997, 61-68.
- DAŞ (Ertan). "Selçuk'daki Türk Hamamları". I. *Uluslararası Selçuk Sempozyumu*. İzmir, 1997, 385-397.
- DAVİSON (Roderic H.). "On Dokuzuncu Yüzyıl Osmanlı Reformlarına Araç olarak Fransız Dili". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2, 4-5, 1995, 171-188.
- DAVİSON (Roderic H.). "Yakın Çağ Osmanlı Tarihinin Kaynağı Olarak Avrupa Arşivleri". Çeviren: Mihir EREN, Osman ERSOY. *Belleten*, XXVIII, 110, 1964, 311-326.
- DAYIGİL (Feyzullah). "İstanbul Çinilerinde Lale". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 223-227.
- DAYIOĞLU (Server). "Saatleri Ayarlama Enstitüleri. İstanbul'un Muvakkhaneleri". *İstanbul*, 13, 1995, 33-39.
- DE GROOT (A. H.). "K Halil Pasha, A 17. Century Ottoman Statesman (D. 1629) According to his Coorespondence Remaining in the General State Archives of the Netherlands at the Hague". VI-II. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk

- Tarih Kurumu, 1981, 1417-1422.
- DE LAMARTİNE (Alphonse). *Osmanlı Tarihi*. Çeviren: Komisyon. İstanbul, Toker Yayınları 1032 s.
- DECEİ (A.), GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Erdel". *Encyclopedia of Islam*. Second Edition. Leiden, 1963, 703a-705a.
- DEDE (Abdurrahim). *Rumeli'de Bırakılanlar (Batı Trakya Türkleri)*. İstanbul, 1975.
- DEDEOĞLU (Abdülkadir). *Album Der Osmanen*. Çeviren: Sedat UMRAN. İstanbul, Osmanlı Yayınevi, 1993, 120 s.
- DEDEOĞLU (Abdülkadir). *Osmanlılar Albümü*. İstanbul, Osmanlı Yayınevi, 1980, 120 s.
- DEFTERDAR SARI MEHMET PAŞA. *Devlet Adamlarına Öğütler: Osmanlılarda Devlet Düzeni*. 2. Baskı. Hazırlayan: Hüseyin Ragıp UĞURALP. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1992.
- DEFTERDAR SARI MEHMET PAŞA. *Zübde-i Vekayiat: Olayların Özü*. II. Sade. Hazırlayan: Abdülkadir ÖZCAN. İstanbul, 1977 (Tercüman 100. Temel Eser: 115)..
- DEFTERDAR SARI MEHMET PAŞA. *Zübde-i Vekayiat-Tablivi ve Metni (1066-1116/1656-1704)*. Hazırlayan: Abdülkadir ÖZCAN. Ankara, 1995, 907 s.
- DELİGÖNÜL (Mehmet). "Divan Şiirinden Günümüze". *Türk Dili*, 317, 1978, 93-99.
- DELIORMAN (Altan). *Mustafa Kemal Balkanlar'da*. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1959, 605 s.
- DEMİR (Aydoğan). "Bayburt Ulu Camii'nde Bir Osmanlı Ferman Kitabesi: Osmanlı Devleti'nde Naiplik". *Tarih ve Toplum*, 22, 132, 1994, 41-58.
- DEMİR (Aydoğan). "Bayburt Ulu Camii'nde Bir Osmanlı Fermanı Kitabesi: Osmanlı Devleti'nde Naiblik". *Tarih ve Toplum*, 22, 132, 1994, 41-58.
- DEMİR (Aydoğan). "Bir Mezar Taşının Düşündürdükleri". *Tarih ve Toplum*, 13, 74, 1990, 40-41.
- DEMİR (Aydoğ). "Çeşme Mezar Taşları". *Tarih ve Toplum*, 23, 136, 1995, 21-26.
- DEMİR (Aydoğan). "Çeşme Mezar Taşları ve Tarihi Önemi". *Tarih ve Toplum*, XXV, 155, 1996, 9-17.
- DEMİR (Aydoğan). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Terk-i Salat Edenlerle İlgili Ferman". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 2, 1984, 46-53.
- DEMİR (Aydoğan). "Üçüncü Mustafa Zamanına Ait Bir Savaş Türküsü". *Tarih ve Toplum*, XVI, 95, 1991, 6-8.
- DEMİR (Murat). *Murad-ı Nakşibendi ve "Menakıb-ı Murad-ı Nakşibendi"*. Bursa Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DEMİR (Necati). "Saltuk-name'nin Yeni Bulunan Altıncı Nüshası Üzerine". *Bilge Dergisi*, 15, 1998, 58-61.
- DEMİR (Remzi), ONAT (Yavuz). "Ahmet Cevdet Paşa'nın Önerdiği Yeni Bir Takvim". *Belleten*, LXI, 230, 1997, 111-120.
- DEMİRALP (Yekta). *Akşehir ve Köylerindeki Türk Anıtları*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1996.
- DEMİRCAN (Yasemin). *Tahrir Defterlerine Göre Boğazönü Adaları (XV. XVII. Yüzyıllar)*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- DEMİRCİ (Mehmet). "Merkez Efendi'nin Bir Şiiri". *Manisa Dergisi*, 15, 1998, 31-33.
- DEMİRCİ (Mehmet). "Tarih Şuuru ve Derviş Gaziler Hakkında". *Türk Dinîyası Dergisi*, 20, 1988, 46-50.
- DEMİRCİOĞLU (Aziz). *100 Yıllık Kastamonu Basını 1872-1972*. Kastamonu, 1973.
- DEMİREL (Ahmet). *Ali Şükrü Bey'in Tan Gazetesi*. Çeviren: Yücel DEMİREL. İstanbul, İletişim Yayınları, 1996, 296s.
- DEMİREL (Hamide). "Fuzuli's Rind-u Zahid, The Rake and the Ascetic". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 28, 3, 4, 1970, 245-48.
- DEMİREL (Ömer), GÜRBÜZ (Adnan), TUŞ (Muhittin). "Osmanlı Anadolu Ailesinde Ev, Eşya ve Giyim Kuşam (XVI-XIX.Yüzyıllar)". *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*. Ankara, T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1992, 703-755.
- DEMİREL (Ömer), TUŞ (Muhittin), GÜRBÜZ (Adnan). "Osmanlı Ailesinin Anadoludaki Demografik Yapısına Dair Bir Tahlil Denemesi". *Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*. Ankara, T.C. Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1992, 97-161.
- DEMİREL (Ömer). "Konya'da Karatay Medresesi Portoliki". *Vakıflar Dergisi*, XXV, 1995, 267-271.
- DEMİREL (Ömer). *Osmanlı Anadolu Ailesinde Ev. Eşya ve Giyim-Kuşam (XVI-XIX. Yüzyıllar)*. Ankara, T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1992, 703-755 s.
- DEMİREL (Ömer). "Osmanlı Dönemi Sivas Şehrinde Sur, Saray, Mahalleler ve Sosyo-Kültürel Eserler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 12, 1997, 95-125.
- DEMİREL (Ömer). "Sivas Çeşmeleri". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 169-178.
- DEMİREL (Ömer). "Sivas Vakıf Görevlilerinin Ünvan ve Elkaplarına Dair". *Revak*, 1996.
- DEMİREL (Yücel). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 8, 45, 1997, 4-6.
- DEMİREL (Yücel). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 9, 50, 1998, 4-6.
- DEMİREL (Yücel). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 8, 44, 1997, 4-5.
- DEMİREL (Yücel). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 8, 46, 1997, 4-5.
- DEMİREL (Yücel). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 9, 49, 1998, 4-6.
- DEMİREL (Yücel). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 9, 50, 1998, 4-5.
- DEMİREL (Yücel). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 8, 48, 1997, 4-6.
- DEMİREL (Yücel). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 7, 41, 1997, 4-6.
- DEMİREL (Yücel). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 7, 39, 1997, 4-6.
- DEMİREL (Yücel). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 7, 40, 1997, 4-6.
- DEMİREL (Yücel). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 7, 42, 1997, 4-6.
- DEMİREL (Yücel). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 8, 43, 1997, 4-5.
- DEMİREL (Yücel). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ayl". *Top-*

- İlmisal Tarih*, 8, 47, 1997, 4-5.
- DEMİRİZ (Yıldız). "Bilecik'te Orhan Gazi İmareti'nin Bugünkü Durumu ve Süsleme Hakkında Notlar". *Vakıflar Dergisi*, 21, 1990, 131-165.
- DEMİRİZ (Yıldız). "İstanbul'da Piyale Paşa Türbesi ve Lahitler Üzerine Bir Araştırma". *Vakıflar Dergisi*, 13, 1981, s. 387-425.
- DEMİRİZ (Yıldız). "Mimar Sinan'ın Yapılarında Kalem İşleri". VI. *Vakıf Haftası, Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde "Mimar Sinan ve Dönemi" Sempozyumu (5-11 Aralık 1988, İstanbul)*. İstanbul, 1989, 315-322.
- DEMİRİZ (Yıldız). *Osmanlı Kitap Sanatında Natüralist Üslupta Çiçekler*. İstanbul, 1986, s. 397
- DEMİRİZ (Yıldız). *Osmanlı Mimarisinde Süsleme*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1979.
- DEMİRİZ (Yıldız). "XIV. Yüzyılda Ağaç İşleri". *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı (14. yy.)*. Editör: Oktay ASLANAPA. İstanbul, 1977, 61-71.
- DEMİROĞLU (Ayla). "1899'da Osmanlı Basınında Feminizm". *Tarih ve Toplum*, 19, 114, 1993, 53-56.
- DEMİRÖZ (Nermin). *Safranbolu Çevresinde Bulak ve Yörük Köyü Evleri*. Ankara, 1981. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DEMİRTAŞ (H. Bülent). *Musul-Kerkük Olayı ve Osmanlı Devleti'nde Kuveyt Sorunu*. 2. Baskı. İstanbul, Arba Yayınları, 1995, 176 s.
- DENEL (Serim). "19. Yüzyılda Ankara'nın Kentsel Formu ve Konut Dokusundaki Farklılaşmalar". *Tarih İçinde Ankara*. Ankara, ODÜ, 1984, 131-153.
- DENEL (Serim). "19. Yüzyılda Ankara'nın Kentsel Formu ve Konut Dokusundaki Farklılaşmalar". *Ankara Dergisi*, IX, 28-29, 1981, 131-155.
- DENEL (Serim). "Batılılaşma Sürecinde Ebniye Nizamnameleri ve Kentsel Mekanların Değişimine Etkileri Üzerine Bir Deneme". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1425-1435.
- DENİZ (Gülbüz). *Katip Çelebi'nin Eğitim ve Öğretim Anlayışı*. Ankara, 1992. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- DENKTAŞ (Mustafa). "Karaman'daki Klasik Devir Osmanlı Yapıları". *Vakıflar Dergisi*, XXV, 1995, 125-147.
- DENKTAŞ (Mustafa). "Tarihi Kayseri Cami ve Mescidleri". *Bilge Dergisi*, 16, 1998, 81-83.
- DENNINGSSEN (Alexandre), WEINSTEIN (Gilles). "La Grande Horde Nogay et le Commercedes Steppes Pontiques". I. *Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 49-63.
- DERDİYOK (İ. Çetin). 15. *Yüzyıl Şairlerinden Mesihî'nin Gül-i Sad-berg'i*. Adana, 1994. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- DERDİYOK (İ. Çetin). *Cemali, Hayatı, Eserleri ve Divanı*. Harvard University, 1994. (Cricital Edition Facsimile). (Sources of Near Eastern Languages And Literatures 23)..
- DERDİYOK (İ. Çetin). "Eski Türk Edebiyatı Tarihi". *Bilge Dergisi*, 8, 1996, 76-78.
- DERDİYOK (İ. Çetin). "Fatih Devri Şairlerinden Cemali'nin Divanı'nda Yer Alan İki Tarih". *Türk Kültürü*, 32, 375, 1994, 50-53.
- DERDİYOK (İ. Çetin). "Fatih Devri Şairlerinden Cemali'nin Divanı'nda Yer Alan İki Tarih". *Tarih ve Toplum*, XX, 120, 1993, 377-378.
- DERDİYOK (İ. Çetin). *Hikaye-i Cabir*. Adana, Türkoloji Araştırmaları, 1998.
- DERİN (Fahri Çetin). *Abdurrahman Abdi Paşa Vekayi'namesi, Tablil ve Metin Tenkidi*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- DERİN (Fahri Çetin). "İlk Osmanlı Vakanüvisi :Abdurrahman Abdi Paşa". *Tarih ve Medeniyet*, 16, 1995, 44-46.
- DERMAN (M. Uğur), ÇETİN (Nihad M.). *The Art of Calligraphy in the Islamic Heritage*. Çeviren: Mohamed ZAKARİYA, Mohamed AS-TOUR; Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, 1998.
- DERMAN (M. Uğur), ÇETİN (Nihat). *The Art of Islamic Calligraphy*. Tokyo, 1996.
- DERMAN (M. Uğur). *Hattat*. İstanbul, 1965, 45 s.
- DERMAN (M. Uğur). *Vefatının 150. Yıldönümünde Hattat Nasuh Bey 1846-1913 Hayatı ve Eserleri*. İstanbul, Ankara Sanat Yayınları, 1963.
- DERMAN (M. Uğur). *Vefatının 50. Yıldönümünde Hattat Sami Efendi "1838-1912" Hayatı ve Eserleri*. İstanbul, 1962.
- DERMAN (M. Uğur). "XIV. Yüzyılda Kitap Sanatı". *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı (14. yy.)*. Hazırlayan: Oktay ASLANAPA. Ankara, M.E.B., 1977, 56-60.
- DERMAN (M.Uğur), ÇETİN (M. Nihat). *İslam Kültür Mirasında Hat San'atı*. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU; Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1992, 244 s. (92 Lev.).
- DERMAN (M.Uğur), ÇETİN (Nihad M.). *The Art of Calligraphy in the Islamic Heritage*. Çeviren: Mohamed ZAKARİYA, Mohamed AS-TOUR; Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU, Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1998.
- DERMAN (M.Uğur), ÇETİN (Nihad M.). *The Art of Islamic Calligraphy*. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. Tokyo, Heibonsha Publishers, 1996, 132 s.
- DERMAN (M.Uğur). "Celî Divanının Tekâmülüne Dair". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-Bildiriler*. İstanbul, 1988.
- DERMAN (M.Uğur). "Mimar Sinan'ın Eserlerinde Hat Sanatı". VI. *Vakıf Haftası, Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde "Mimar Sinan ve Dönemi" Sempozyumu (5-11 Aralık 1988, İstanbul)*. İstanbul, 1989, 287-300.
- DERMAN (M.Uğur). "Osmanlı Devri Şehir ve Menzil Yollarında İstirahat ve İbadet Yerleri (Namazgahlar)". *Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975, 281-298.
- DERMAN (M.Uğur). "Sultan II. Mahmud'un Hattatlığı". *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul*, 28-30.VI.1989. İstanbul, 1990, 37-47.
- DERMAN (M.Uğur). "Türk Yazı Sanatında İcazetnameler ve Taklid Yazılar". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 716-728.
- DERMAN (M.Uğur). "Yazı Tarihimizde Hattat İmza ve Şecereleri". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara,

- Türk Tarih Kurumu, 1973, 728-733.
- DERŞİMİ (M. Nuri). *Kürdistan Tarihinde Dersim*. 4. Baskı. Diyarbakır, Dilan Yayınları, 1992, 1992 s.
- DERVİŞ (A. Haluk). "Saberay Sevi Olayı ve Dönmeler". *Tarih ve Toplum*, 5, 30, 1986, 9-14.
- Destari Salih. *Destari Salih Tarihi: Patrona Halil Ayaklanması Hakkında Bir Kaynak*. Yayınlayan: Bekir Sıtkı BAYKAL. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1962, XII+51+71 s. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları No: 117).
- DETHIER (Philipp Anton). *Boğaziçi ve İstanbul*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1993.
- DETHIER (Philipp Anton). *Boğaziçi ve İstanbul*, 19. Yüzyıl Sonu. İstanbul, Evren Yayınları, 1993, 118 s.
- DEVELLİOĞLU (Ferit). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*. 13. Basım. Aydın Kitabevi, 1996, 1195 s.
- DEVELLİOĞLU (Ferit). *Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Lügat: Eski ve Yeni Haflerle*. İlaveli 2 Basım. Ankara, 1970, IX+1439 s.
- Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye Tarihi*. I-VII. Sadeleştiren: A. Zuhuri DANIŞMAN. İstanbul, Son Havadis Yayınları, 1971 (Son Havadis Yayınları: 1-3)..
- Devlet-i Aliyyenin Zaaf ve Kuvveti*. 61 s.
- Devlet-i Osmaniya Tarihi*. 1-10. İstanbul, 1329-1337.
- Devlet-i Osmaniya Tarihi*. 2. Baskı. 1. İstanbul, 1336.
- DEVLET (Nadir). "Osmanische Friedhöfe Und Grabsteine in İstanbul". *Bilge Dergisi*, Kış:3, 1995, 42-43.
- Devlet ve Memleket Görüşlerim*. Hazırlayan: A. Alaeddin ÇETİN, Ramazan YILDIZ. İstanbul, Çığır Yayınları, 1976, 320 s.
- DİEZ (Ernst). *Türk Sanatı: Başlangıcından Günümüze Kadar*. Çeviren: Oktay ASLANAPA. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1946, 22 s.
- DİLAVER (Sadı). "Osmanlı Sanatı'nda Kabe Tasvirli Bir Fresk". *Bellekten*, XXXIV, 134, 1970, 255-257.
- DİLAVER (Sadı). "Osmanlı Sanatında Kabe Tasvirli Bir Fresk (4 resimle birlikte)". *Bellekten*, XXXIV, 134, 1970, 255-266.
- DİLÇİN (Cem). "Şeyh Galib'in Şiirlerinde III. Selim ve Nizam-ı Cedid". *Türkoloji Dergisi*, XI, 1, 1993, 209-219.
- DİNÇ (M. Emin). "Tanzimat'a Batı Tesirleri". *Sosyal Bilimlerde Araştırma*, 1, 5, 1992, 23-28.
- DİNÇELİ (İbrahim). *Selimiye Camii İç ve Dış Mimari Süslemeleri*. İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- DİNO (Güzin). "Recâizâde Ekrem'in Araba Sevdası Romanında Gerçekçilik". *Türkiyat Mecmuası*, XI, 1954, 57-74.
- DİRİCAN (Gül). "Servet-i Fünun Tarihi (Ahmed İhsan Tokgöz'ün "Matbuat Hatıralarım" Adlı Eseri Üzerine)". *Milliyet Sanat Dergisi*, 319, 1993, 55.
- DİRİÖZ (Meserret). "Nev'i". *Türkoloji Dergisi*, 7, 1977, 83-102.
- DİŞÖREN (N. Esra). *İstanbul'daki Ahşap Cami, Mescit, ve Tekkeler*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- DİZDAROĞLU (Hikmet). "Fecr-i Atı Topluluğu". *Ulusal Kültür*, 25, 1979, s. 78-120.
- DİZDAROĞLU (Hikmet). "Folklorcu Ziya Gökalp". *I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi*. İstanbul, 1975, 3-18.
- DİZDAROĞLU (Hikmet). "Genç Osman Destanı Üzerine Bir Açıklama". *Türk Folklor Araştırmaları*, 30, 1979, s. 18-360.
- DİZER (Muammer), DİZER (Muammer). *Ali Kuşçu*. Ankara, 1988, VI+68 s.
- DİZER (Muammer). "İslamda ve Osmanlılarda Sanat". *Bilim Tarihi Dergisi*, 3, 1992, 3-15.
- "Divan Edebiyatı ve Edebiyatta İçerik Sorunu". *Türk Dili*, 37, 317, 1978, 103-107.
- Divan-ı Ulu Camisi ve Darülfîstâ 750. Yılı Hatıra Kitabı*. Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1949, 449 s.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 11. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 10. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 9. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 8. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 2. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 6. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 1. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1988.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 5. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 4. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 3. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 13. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 7. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 14. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 17. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1998.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 15. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 16. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 18. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1999.
- Diyanet İslam Ansiklopedisi*. 12. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995.
- DOĞAN (Ahmet Işık). *Osmanlı Mimarisinde Tarikat Yapıları, Tekkeler, Zaviyeler ve Benzer Nitelikteki Fütüvvet Yapıları*. İstanbul, 1977, IX+353 s.
- DOĞAN (Ahmet). *Müştek Baba Divanı*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- DOĞAN (Ahmet). *Salih Baba Divanı*. Ankara, 1987. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- DOĞAN (Bilal). *Osmanlıların Son Döneminde Yabancı Okulların Genel Durumu ile Rum ve Ermeni Okullarında Eğitim ve Öğretim*. Bursa, 1989. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DOĞAN (Ferruh). "Türk Karikatürü Yıllar Boyunca". *Çevren Dergisi*, XI, 42, 1984, 103-108.
- DOĞAN (İsmail). *Divan-ı Türki-i Zafer (Transkripsiyon ve Dil İncelemesi)*. Ankara, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- DOĞAN (Mehmet Nuri). "Divan Edebiyatı Çevresinde Tartışmalar". *Pınar*, 7, 73, 1978, 11-19.
- DOĞAN (Recai). "Osmanlı Eğitim Kurumları ve Eğitimde İlk Yenileşme Hareketlerinin Batılılaşma Açısından Tahlili". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXXVIII, 1998, 407-444.
- DOĞAN (Recai). "Osmanlı Eğitim Kurumları ve Eğitimde İlk Yenileşme Hareketlerinin Batılılaşma Açısından Tahlili". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXXVII, 1997, 407-442.
- DOĞANER (Ersin). "Foçalılar ve Gediz Çayı Yatağının İkinci Kez Değiştirme İsteği". *Foça Üzerine Yazılar*. İzmir, Foça Belediyesi, 1998.

- DOĞER (Lale). "Geçmişten Günümüze Kütahya Çiniciliği". *Antika Dekorasyon ve Sanat Dergisi*, 34, 1996, 152-157.
- DOĞRU (A. Mecit). "Köy Adları ve Anadolu'nun Geçmişi". *Türk Folklor Araştırmaları*, 342, 1978, 8197-8199.
- DOĞRU (Halime). 15. ve 16. Yüzyılda Sultanönü Sancağı'nda Yaya ve Müsellem Teşkilatı. İstanbul, 1990. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- DOĞRU (Halime). "Ertuğrul Gazi Türbesi İle İlgili Bir Araştırma". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1990, 205-218.
- DOĞRU (Halime). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Yaya-Müsellem-Taycı Teşkilatı (XV. ve XVI. Yüzyılda Sultanönü Sancağı)*. İstanbul, Uyan Yayınları, 1990, XX+220 s.
- DOĞRU (Halime). *Sultanönü Sancağı'nda Ahiler ve Abi Zaviyeleri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1991.
- DOĞRU (Halime). *XV. ve XVI. Yüzyıllarda Sivrihisar Nahiyesi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1997.
- DOĞRU (Halime). *XVI. Yüzyılda Eskişehir ve Sultanönü Sancağı*. İstanbul, Afa Yayınları, 1992, 235 s.
- DOĞRU (Halime). *XVIII. Yüzyıla Kadar Osmanlı Kentlerinin Sosyal ve Ekonomik Görüntüsü*. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, 1995.
- DOĞRU (Halime). "Yunus Emre'nin Sarıköy'de Bulunan Zaviyesine Ait Vakıf Kayıtları". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, III, 2, 1991, 119-131.
- DOĞRUÖZ (V.Türkan). *Bosna-Hersek Olayları*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Trakya Üniversitesi.
- DOĞRUYOL (Ayhan). *İstanbul Çeşmelerindeki Süslemeler*. İstanbul, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- Doğu Anadolu'nun Sosyal, Kültürel ve İktisadi Meseleleri Sempozyumu Tebliğleri (13-15 Mayıs 1985)*. Ankara, 1986.
- Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*. XII. İstanbul, Çağ Yayınları, 1989.
- Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*. II. İstanbul, 1989.
- Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*. XIV. İstanbul, Çağ Yayınları, 1989.
- Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*. III. Hazırlayan: İsmail AKA; Çeviren: Arif AYTEKİN. İstanbul, Çağ Yayınları, 1986, 628 s.
- Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*. I. Hazırlayan: İsmail AKA; Çeviren: Arif AYTEKİN. İstanbul, Çağ Yayınları, 1986, 621 s.
- Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*. VI. Hazırlayan: İsmail AKA; Çeviren: Arif AYTEKİN. İstanbul, Çağ Yayınları, 1987, 615 s.
- Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*. V. Çeviren: Arif AYTEKİN; Hazırlayan: İsmail AKA. İstanbul, Çağ Yayınları, 1987, 619 s.
- Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*. II. Hazırlayan: İsmail AKA; Çeviren: Arif AYTEKİN. İstanbul, Çağ Yayınları, 1986, 628 s.
- Doğuştan Günümüze Büyük İslam Tarihi*. X. İstanbul, 1989.
- DÖLEN (Emre). "Kartpostallarla Geçmişte Filistin". *Tarih ve Toplum*, 24, 142, 1995, 28-33.
- DÖLEN (Emre). "XX. Yüzyıl Başlarında "Boğaziçi Tüneli" Girişimi ve Ahmed Besim Paşa.". *Çağın Yakalayan Osmanlı Devleti'nde Modern Haberleşme ve Ulaşım Teknikleri*. Ed.: Ekmeleddin İHSA-NOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 343-371.
- DONZEL (E. Van). "The Turks in Masawua During the 17. Century". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 985-994.
- Dördüncü Askeri Tarih Semineri Bildirileri*. Ankara, ATASE, 1989.
- DOROGI (İlona), HAZAI (György). "Ebu Bekr Dimişki'nin Osmanlı Devleti'nin Tarihi ve Yapısı ve Durumuna Ait Eseri Hakkında". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 879-882.
- DOSAY (Melek). "Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı'nın Bilimsel Faaliyetleri". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 575-596.
- DRAGANOVA (Slavka). "Tanzimat'tan Sonra Rumeli'de Toprak İlişkileri". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1163-1169.
- DUBEN (Alan), BEHAR (Cem). *İstanbul Haneleri*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1996, 283 s.
- DUBEN (Alan). "Son Dönem Osmanlı İstanbul'unda Evlilik ve Hane Kurma Sistemi". *Toplum ve Bilim*, 42, 1988, 27-42.
- DUBEN (İpek). "Osman Hamdi ve Orientalizm". *Tarih ve Toplum*, 41, 1987, 283-290.
- DUCKETT (W. A.). "1850'lerde Boğaziçi Sahilleri". Çeviren: Beynün AKYAVAŞ, Beynün AKYAVAŞ. *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1996, 77-80.
- DUKA (Ferit). "XV-XVIII. Yüzyıllarda Arnaut Nüfusunun İslamlaşması Sürecinin Gidişatı Üzerine Gözlemler". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1691-1700.
- DUKACINI (Enver). "Türk-Osmanlı Devrinde Dukacine(Metohiyada) Şehir Yerleşim Yerleri ve Zanaatlar". *Çevre Dergisi*, IV, 12, 1976, 37-46.
- DUMAN (Harun). "Tuhaf Bir Lügat, Miftah-ı Lisan". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 54, 1988, 82-88.
- DUMONT (Paul). "1865 Tarihinde Güney-Doğu Anadolu'nun Islahı Projesi". Çeviren: Bahaeddin YEDİİLDİZ. *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, X-XI, 1981, 369-394.
- DURAN (Büyüamin). "Bilinmeyen Saz Şairlerinden Biri: Aşık Cevabi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 66, 1990, 87-117.
- DURAN (Gülnur). *Süleymaniye Kütüphanesi'ndeki Türk Musahafalarında XVI. yüzyıl Serlevha Tezhipleri*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- DURAN (Hamîyet). *Hacı Bektaş Veli'nin Makalatı'nda Din ve Tasavvuf*. Ankara, 1987. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- DURAN (Remzi). "Konya Sarayönü'nde Üç Ahşap Camii". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 47-63.
- DURAN (Remzi). "Türk Süsleme Sanatlarının Ortak Motifi (nevrüz Çiçeği)". *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 2, 1998, 125-171.
- DURSUN (Davut). *Osmanlı Devletinde Siyaset ve Din*. İstanbul, İşaret Yayınları, 1992, 352 s.
- DURSUN (Davut). "Osmanlı Yönetim Sisteminde Tımar Kurumu ve Din Bürokrasisi Arasındaki İlişkiler Üzerine". *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7, 1, 1986, 161-169.
- DURSUN (Mesut). *Nihani Divanı*. Ankara, 1990. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- DURSUNOĞLU (Halit). *Şeyhülislam Muhammet Şerif Efendinin Hayatı Eserleri Edebi Kişiliği ve Divanının Tenkidî Metni*. Erzurum Yüksek

- Lisans Tezi. Türk Dili Eğitim Bölümü Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi.
- DURU (Yaşar). "Anadolu Türk Edebiyatında Din ve Tasavvuf". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, I, 4, 1980, 31-54.
- DURUKAN (Aynur). "Hani, Hatuniye (Zeynep Hatun yada Zeynebiye) Medresesi". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 131-169.
- DURUL (Yusuf). "Türkmen Kilimleri". *Sanat Dünyamız*, 6, 16, 1979, 20-27.
- DURUSOY (Gertrude). "16. Yüzyılda Gaspara Balbı ve Leonhart Raewolf Gözüyle Fırat Bölgesindeki Türkler". *Türk Kültürü*, XXVI, 1, 1988, 101-107.
- DURUSOY (Gertrude). "Mystische Elemente in der Lyrik des deutschen Mittelalter und Yunus Emre". *Osmanlı Araştırmaları*, VI, 1986, 13-50 s.
- DUTU (Alexsandru). "Güneydoğu Avrupa'da Ulusal ve Bölgesel Kimlik". Çeviren: Hale YILMAZ. *Yeni Balkanlar, Eski Sorunlar*. Hazırlayan: Kemali SAYBAŞILI, Özcan GENCER. İstanbul, Bağlam Yayınları, 1997, 147-160.
- DUVERDIER (Gerald). "İlk Türk Basımevinin Kuruluşunda İki Kültür Elçisi: Savary De Breves İle İbrahim Müteferrika". *Bellefen*, LVI, 215, 1992, 275-305.
- DÜNDAR (Abdülkadir). *Kilis'teki Osmanlı Devleti Mimari Eserleri*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- Dünden Bugüne İslam Dünyasında Zihniyet Değişiklikleri ve Çağdaşlaşma Problemleri*. Bursa, 1991.
- Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. II. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1994.
- Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*. IV. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1994.
- Dünya Edebiyatından Seçmeler*. Ankara, 1977.
- Dünya Tarihi Ansiklopedisi*. II. Derleyen: Maurice MERİLEAV; Çeviren: Rıza ÇANDIR. İstanbul, Yener Yayınları, 1977.
- Dünya Tarihi Ansiklopedisi*. I. Derleyen: Maurice MERİLEAV; Çeviren: Rıza ÇANDIR. İstanbul, Yener Yayınları, 1976.
- DÜRÜST (Kamil). "Yugoslavya'da Türk Sivil Mimarlığı". *Türkiyemiz*, 7, 21, 1977, 17-20.
- DÜRÜST (M. Kemal). "Yugoslavya'da Türk Dini Mimarlık Eserleri". *Türkiyemiz*, 7, 19, 1976, 29-36.
- Dyanet İslam Ansiklopedisi*. 17. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1998.
- EARLE (Edward Mead). *Bağdat Demiryolu Savaşı*. Çeviren: Kasım YARGICI. İstanbul, İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1972, 374 s.
- EBU-L HAYDARİ RUMİ. *Saltnakname*. 3. Hazırlayan: Şükrü Haluk AKALIN. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1990.
- EBU-L ULA MARDİN. *Medeni Hukuk Cephesinden Ahmet Cevdet Paşa (1822-1895)*. İstanbul, Cumhuriyet Basımevi, 1946, 267 s.
- EBUZZİYA TEVFIK. *Yeni Osmanlılar Tarihi*. Çeviren: Ziyad EbuZZiya. İstanbul, Garanti Matbaası, 1973, 334 s.
- ECER (A.Vehbi). "Tarihte Türkler, İslamiyet ve Mezhepleri". *Erdem*, 8, 23, 1996, 485-500.
- ECER (A.Vehbi). "XIX. ve XX. Yüzyıllarda Suriye'de açılan Protestan Okulları Üzerine bir inceleme". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7, 1990, s. 171-185.
- EDGÜ (Ferit), CEZAR (Mustafa). *Osman Hamdi: Bilinmeyen Resimleri. (Yücel Menemencioğlu- Teoman Koleksiyonu)*. İstanbul, Aksoy Matbaası, 1986, 32 s.
- EDGÜ (Ferit). *Türk Hat Sanatı (Kavlamalar/Meşkler)*. Ada Yayınları X-VIII+58 s. (Resim).
- Edirne*. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1998.
- Edirne'nin 600.Fetih Yıldönümünü Armağan Kitabı*. Ankara.
- EFENDİYEVA (Türkan). "Azeri Edebi Dilinin İnkişaf Tarihine Dair ve Bu Süreçte Mirza Fatali Ahundzade'nin Rolü". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1341-1349.
- EFŞAR (İrec). *Mecmua-ı Kemine*. Tahran, Çaphane-i Muhammed Ali Ferdin, 1354, 366 s.
- Ege'de Temel Sorun:Egemenliği Tartışmalı Adalar*. Hazırlayan: Ali KARMAHMUT. Ankara, 1998, 141 s.
- EGE (Yıldız Olcay). *Dolmabahçe Sarayı İç ve Dış Süslemesi*. Ankara, 1978. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- EĞRİKAVUK (KOCA) (Oya). *The History of Yedikule and its Place in Military Architecture*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Boğaziçi Üniversitesi.
- EKEN (Galip). "Bir Anadolu Osmanlı Şehri Kayseri'de İhtida Hareketleri". *Celal Bayar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 1997, 85-90.
- EKEN (Galip). "Temettuat Defterlerine Göre Gürün". *Revak*, 1991, 85-95.
- EKEN (Halit). *Abdülmecit Efendi'nin Halifelğe Seçilmesi*. Erzurum, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- EKİNCİKLİ (Mustafa). "Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Yesevilik". *Milletlerarası Ahmed Yesevi Sempozyumunu Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1992.
- EKİNCİKLİ (Mustafa). *Türk Ortodoksları*. Ankara, Siyasal Yayınevi, 1998.
- EKİNCİKLİ (Mustafa). *Türk Ortodoksları (Başlangıçtan Milli Mücadele Sonuna Kadar)*. Kayseri, 1990. Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- EKREM (Mehmet Ali). "Kırım ve Nogay Türklerinin Osmanlı Devrinde Dobruca'ya ve Tüm Rumeli'ye Geçmeleri ve Yerleşmeleri". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1599-1606.
- Ekremler Hakkı Ayverdi Hatıra Kitabı*. İstanbul, 1995.
- EKŞİGİL (Adnan). "Girit Kadı Defterleri". *Tarih ve Toplum*, 8, 43, 1987, 9-12.
- EL-HUDARİ (Muhammed). *İslâm Hukuku Tarihi*. İstanbul, Ahmet Sa'it Matbaası, 1914, 375 s.
- EL-KİLÂNİ (Tuatı). "II. Abdülhamid Döneminde Trablusgarb Vilayeti ve Mehmed Kamil Paşa Layihası". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1569-1577.
- EL-NEKLAVİ (Fethi). "Meddah". *Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi Tebliğleri. (23-28 Eylül 1985)*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1985, 227-233.
- EL-SADBAĞ (Leyla). "Osmanlı İdaresinin İlk Devrinde Arap Ülelelerindeki Fikir Hayatının Yeniden Değerlendirilmesine Doğru". Çeviren: Tahsin Ö. TAHSİN. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 44, 1986, 47-71.
- El cezire Kitasının İrva ve İskan Meselesi*. İstanbul, 1334, 14 s.

- ELÇİN (Şükrü). *Anadolu'da Köy Orta Oyunları*. Ankara, 1977.
- ELÇİN (Şükrü). *Aşk Ömer*. Ankara, 1987, 123 s.
- ELÇİN (Şükrü). "Aşiret Şairleri, I. Cingözöğlu Aşık Seyit Osman, Hayatı, Şiirleri, Sonuç". *Hacettepe Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 7, 1-2, 1975, 7-34.
- ELÇİN (Şükrü). "Florina Ağzı". *Türk Kültürü Araştırmaları*, I, 2, 1965, 254-263.
- ELÇİN (Şükrü). *Gevheri Divanı: İnceleme-Metin-Dizin-Bibliyografya*. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1984, 723 s.
- ELÇİN (Şükrü). *Halk Edebiyatı Araştırmaları*. Ankara, DSİ Basım ve Foto Film İşletme Müdürlüğü Matbaası, 1977, V+367 s.
- ELÇİN (Şükrü). "Halk Edebiyatımızda Kaynaklar Meselesi ve XVI. Asır Ozanı Karacaoğlu". *Atsız Armağanı*. İstanbul, 1976, 91-125.
- ELÇİN (Şükrü). *Halk Edebiyatına Giriş*. 2. Basım. Ankara, Sevinç Matbaası, 1986, VIII+759 s.
- ELÇİN (Şükrü). "Karacaoğlu ve 16.Yüzyıl Halk Şairleri". *Türk Kültürü*, XXXII, 1996, 117-125.
- ELÇİN (Şükrü). "Kitab-ı Mensur, Realist İstanbul Halk Hikayeleri". *Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 1, 1, 1969, 74-105.
- ELÇİN (Şükrü). "Kul Piri ve Şehzade Bayezid Ağzı". *Türk Kültürü*, 13, 146, 1974, 78-80.
- ELDEM (Edhem). "Osmanlı Tarihinde Evrensel Boyutlara Doğru". *Tarih ve Toplum*, 19, 110, 1993, 55-57.
- ELDEM (Edhem). *Topkapı Sarayı*. İstanbul, Kanaat Kitabevi, 1931, 61 s.
- ELDEM (Edhem). *Yedikule Hisarı*. İstanbul, Kanaat Kitabevi, 1932, 64 s.
- ELDEM (Edhem). "Türk-Osmanlı Dünyasında Söz ve Yazı". *Toplumsal Tarih*, II, 11, 1994, 47-48.
- ELDEM (Sedat H.). *Köçler ve Kasırlar*. İstanbul, 1974.
- ELDEM (Sedat H.). *Türk Evi Osmanlı Dönemi=Turkish Houses Ottoman Period*. II. Türkiye Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı, 1987, 291 s.
- ELDEM (Sedat H.). *Türk Evi Osmanlı Dönemi=Turkish Houses Ottoman Period*. I. Türkiye Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı, 1984, 276 s. (Resim; Plan).
- ELMAS (Hüseyin). "Osmanlı Dönemi Minyatür Sanatı'nın Kaynak ve Özellikleri". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3, 1994, 249-256.
- ELVAN ÇELEBİ. *Menakib ul-Kudsıyye Fi Menasibi'l-Ünsıyye: Baba İlyas-ı Horasanî ve Sülalesinin Menkabe-i Tarihi*. Hazırlayan: İsmail ERÜNSAL, Ahmet Yaşar OCAK. İstanbul, İstanbul Edebiyat Fakültesi, 1984.
- ELVAN ÇELEBİ. *Menakibü'l-Kudsıyye Fi Menasibi'l-Ünsıyye*. 2. Baskı. Hazırlayan: Ahmet Yaşar OCAK, İsmail ERÜNSAL. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1995, LXXXVIII+179+118 s.
- EMECAN (M. Ferudun). "Birinci Kosova Savaşı'nın Balkan Tarihi Bakımından Önemi". *I. Kosova Zaferinin 600. Yıldönümü Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1992, 35-44.
- EMECEN (Feridun M.). "Hicaz'da Osmanlı Hakimiyetinin Tesisi ve Ebu Nüme". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 14, 1994, 87-120.
- EMECEN (Feridun M.). "İstanbul ve Sarayın İlaşesi için Batı Anadolu'dan Yapılan Sevkıyat". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1989, 197-230.
- EMECEN (Feridun M.). "Osmanlı Siyasi Tarihi: I. Kuruluştan Küçük Kaynarca'ya". *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, 1994, 5-63.
- EMECEN (Feridun), İPŞİRLİ (Mehmet). *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*. I. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, 1994, XXXVI+1000 s. (Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi Serisi . No: 1).
- EMECEN (Feridun). "Balat". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 4-7.
- EMECEN (Feridun). "Banaluka". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 49-51.
- EMECEN (Feridun). "Bedreme'den Kürtün'e: Harşit Vadisine Seyehat". *Tarih ve Toplum*, XXVIII, 16, 1997, 51-55.
- EMECEN (Feridun). "Birgi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 189-191.
- EMECEN (Feridun). "Clavijo'dan Fallmerayer'e Giresun'da Seyyahlar (1404-1840)". *Giresun Kültür Sempozyumu 30-31 Mayıs 1998*. İstanbul, 1998, 23-29.
- EMECEN (Feridun). "Drama". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 525-528.
- EMECEN (Feridun). "Hicaz'da Osmanlı Hakimiyeti'nin Tesisi ve Ebu Nüme". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 14, 1994, s. 87-121.
- EMECEN (Feridun). "Karadeniz'in Kuzey-Batı Kesimi İle İlgili Osmanlı Tahrirleri ve Özellikleri". *Ata Dergisi*, VII, 1997, 75-83.
- EMECEN (Feridun). "Manisa Muradiye Camii İnşasına Dair". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, s. 177-195.
- EMECEN (Feridun). "Turkish Settlements in Rumelia (Bulgaria) in the 15th and 16th centuries: Town and Village Population". *International Journal of Turkish Studies*, IV, 2, 1990, 23-40.
- EMECEN (Feridun). *Unutulmuş Bir Cemaat: Manisa Yahudileri*. İstanbul, 1997.
- EMECEN (Feridun). "XVI. Asırda Balkanların Kuzeydoğu Kesiminde İskân Tipleri ve Özellikleri Hakkında Bazı Notlar". *5. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 543-550.
- EMİNOĞLU (Mehmet). *Osmanlı Vesikalarını Okumaya Giriş*. İstanbul, Gözyaşı Yayınları, 1991, 239 s.
- EMİR (Sabahat). *Yunus Emre*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- EMİR (Sedat). *Erken Osmanlı Mimarlığında Çok İşlevli Yapılar: Kentsel Kolonizasyon Yapıları Olarak Zaviyeler*. İzmir, Akademi Kitabevi, 1994.
- EMİRİ (Ali). "Kırım Edebiyatı ve Fatih Sultan Mehmet Han Hazretleriyle Vükela ve vüzera ve ulema ve şuarının Mevlanayı Kırımı Hazretleriyle Müşaareleri". *Emel*, 211, 1995, 11-15.
- EMİROĞLU (Mecdi). "Urta Yarımadasında Nüfusun Gelişmesi". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 32, 1-2, 1988, 237-265.
- EMRE (Ahmet Cevat). *Osmanlı Edebiyatına Hazırlık Dersleri*. İstanbul, 1948, 160 s.
- EMST (Dies). *Türk Sanatı*. Çeviren: Oktay ASLANAPA. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1946, 322 s.

- Encyclopaedia Britannica*. 5. Basım. Yayınlayan: H. H. BENTON. 1974.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1958.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1964.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1965.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1967.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1969.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1974.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1976.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1989.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. III. Leiden, 1971.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. I. Leiden, 1956.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. VI. Leiden, 1986.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. V. Leiden, 1982.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. II. Leiden, 1963.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. IV. Leiden, 1973.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. Leiden, 1979.
- Encyclopedia of Islam, Second Edition*. IV. Leiden, 1975.
- Encyclopedia of the History of Science, Technology, and Medicine in Non-Western Cultures*. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. Dordrecht, Kluwer Academic Publishers, 1997.
- ENDER (Celil). "Maarif Madalyası". *Toplumsal Tarih*, 5, 26, 1996, 43-46.
- ENEZ (Nevin). *Topkapı Sarayı Müzesinde Bulunan Halı-Seccade Grubunun Boyar Madde Analizleri Temel Alınarak Dokundukları Yer ve Dönemin Saptanması*. İstanbul, 1988. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ENGİN (İsmail). "1860-1908 Yılları Arasında Osmanlı Devleti'ndeki Pozitivist ve Materyalist Akımlarda "Kültürel Değişme" Olgusu". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 179-192.
- ENGİNÜN (İnci), KERMAN (Zeynep). *Türk Edebiyatında Shakespeare: Tanzimat Devrinde Tercüme ve Tesiri*. İstanbul, 1976.
- ENGİNÜN (İnci). "Tanzimat Sonrası Romanlarımızda Ermeni Tipi". *Tarih Boyunca Türklerin Ermeni Toplumu ile İlişkileri Sempozyumu (8-12 Ekim 1984 Erzurum)*. Ankara, Kurtuluş Ofset, 1985, 53-66.
- ENVER PAŞA. *Enver Paşa'nın Anıları 1881-1908*. Hazırlayan: Halil Erdoğan CENGİZ. İstanbul, İletişim Yayınları, 1991, 130 s.
- ENVERİ. *Düsturname*. Neşreden: Mükrimin Halil YINANÇ. İstanbul, 1928.
- Environmental Quality and Environmental Engineering in the Middle East Region*. Konya, 1998.
- ER (İzzet). "Baki'nin Şiirlerinde Sosyal Hayatın İzleri". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 59, 1989, 143-153.
- ERASLAN (Sadık). *Şeybilismlilik Kurumu ve Ceride-i İlmiye*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ERAT (Birsen). *Anadolu'da XIV. Yüzyıl Türk Hamamı*. Ankara, 1997. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ERAT (Birsen). "Gelibolu Hamamları ve Türk Mimarisindeki Yeri". *IX. Millelerarası Türk Sanatları Kongresi*. Ankara, 1995, 63-76.
- ERAT (Birsen). "Gelibolu Saruca Paşa Hamamı". *VIII. Vakıf Haftası Kitabı*. Ankara, 1991, 179-194.
- ERAT (Muhammet). *Türk Basınında Alfabe Meselesi (1862-1918)*. İstanbul, 1991. Yüksek Lisans Tezi.
- ERAVŞAR (Osman). *Ürgüp ve Çevresindeki Türk-İslam Devri Yapıları*. Konya, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- ERBAHAR (Z. Nurdan). "Kuleli Ocağı(Kulebahçe) Mescidi'nin İlgi Çekici Örtüsü". *Sanat Tarihi Yıllığı(1972-1973)*. İstanbul, 1973, 95-100.
- ERBAŞ (Aynur). *Fatih ve II. Bayezid Devrinden Günümüze Ulaşan İstanbul Camilerinin Kitabe ve Celi Yazıları*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ERBAY (Erdoğan). "Mekteb Mecmuasının Servet-i Fünun Şairleriyle İlgili Anketi". *Toplumsal Tarih*, 8, 44, 1997, 36-40.
- ERCAN (Abdullah). *XIV. Yüzyıldan Günümüze Çorumlu Şairler*. İstanbul, 1998.
- ERCAN (Fuat). "Osmanlı Toplumunda Kırsal Yapı ve Toplumsal Değişme". *Marmara Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 7, 1-2, 1990, 321-338.
- ERCAN (Fuat). *Toplumsal Değişme Sürecinde Küçük Köylülük (Osmanlı Toplumsal Yapısının Değişme Sürecinde)*. İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ERCAN (Yavuz). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Gayrimüslimlerin Giyim, Mesken ve Davranış Hukuku". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 1, 1990, 117-126.
- ERCEBECİ (Şebnem). "Anadolu-Türk Halıcılığı I (13. Yüzyıldan 18. Yüzyıla Kadar)". *Bilge Dergisi*, 7, 1995, 40-47.
- ERCEBECİ (Şebnem). "Prof.Dr. Şerare Yetkin Anısına Çini Yazıları". *Bilge Dergisi*, 17, 1998, 72-76.
- ERCEBECİ (Şebnem). "Türk Hat Üstadlarımız". *Bilge Dergisi*, 10, 1996, 63-66.
- ERCİLASUN (Ahmet B.). *Servet-i Fünun'da Edebi Tenkit*. Ankara, 1979. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ERCİLASUN (Ahmet B.). *Yeni Türk Edebiyatı Üzerine İncelemeler*. 2 Cilt. Ankara, 1997, 205-211.
- ERCİLASUN (Bilge). "1908-1920 Yılları Arasında İdil-Ural Aydınlarının Türkiye'deki Faaliyetleri". *Türk Kültürü*, 30, 356, 1992, 15-21.
- ERCİLASUN (Bilge). *Servet-i Fünun'da Edebi Tenkid*. İstanbul, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1994, 284 s.
- ERCİLESUN (Bilge). "Namık Kemal'in Şiirleri Hakkında". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1989, s. 31-37.
- ERCÜMENT (Sibel). *XIX. Yüzyılda Batılı Seyyahlara Göre Doğu ve Orta Karadeniz*. Ankara, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ERCÜMENT (Sibel). *XIX. Yüzyıllarda Batılı Seyyahlara Göre Doğu ve Orta Karadeniz*. Adana, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ERÇAĞ (Beyhan). "İstanbul Su Mimarisinde Yapı ve İşleviyle Çeşmeler". *İlgi*, 49, 1987, 2-8.
- ERÇAĞ (Beyhan). "Mimar Sinan'ın Çıraklık Eseri Şehzade Mehmet Camisi'nin Restorasyonunda Harç ve Sıva Seçimi". *Yapı*, 154, 1994, 83-90.
- ERÇAĞ (Beyhan). "Mimar Sinan'ın İnşa Ettiği Türbeler". *VI. Vakıf Haftası, Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde "Mimar Sinan ve Dönemi" Sempozyumu (5-11 Aralık 1988, İstanbul)*. İstanbul, 1989, 213-232.
- ERDEM (Avni). *Anadolu Sahası Musikîşinası Divan Şairleri*. Ankara,

1994. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ERDEM (Bekir). *Barbaroslar Cerbe'de*. 2. Baskı. Çizen: Sedat KAYA. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- ERDEM (Ekrem). "Osmanlılar'da Rumeli Nüfus Sayımları ve Meseleleri". *Türk Kültürü*, XIV, 159, 1976, 168-172.
- ERDEM (Ekrem). "Osmanlılarda Rumeli Nüfus Sayımları ve Meseleleri". *Türk Kültürü*, 14, 159, 1976, 168-172.
- ERDEM (Hüsameddin). "Son Devir Osmanlı Toplumunda Ahlakın Bozulma Sebepleri ve Bozulmayı Önlemek İçin Düşünülen Gerekli Tedbirler". *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 1994, 85-98.
- ERDEM (İlhan). "XIII. Asrın İkinci Yarısı İle XV. Asrın İlk Yarısı Arasında Göller Bölgesinin Siyasi, İktisadi, Kültürel Vaziyeti". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVII, 28, 1996, 1-51.
- ERDEM (Sadık). "Dürr-i Yek-Çeşm ve Gazelleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 103, 1996, 165-205.
- ERDEM (Şenel). "Rumeli'ye Geçiş". *Deniz Kuvvetleri Dergisi*, 557, 1993, 47-49.
- ERDENEN (Orhan). "Boğaziçi'nde Su Tesisleri ve Su Yapıları". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1996, 147-165.
- ERDİCAN (Ali Galip). *Mehmet Fıat Köprülü: A study of his contribution to cultural reform in modern Turkey*. İstanbul, Redhouse Yayınevi, 1974, VIII+63 s.
- ERDOĞAN (Erol). *Mevlana Müzesinde Bulunan Bir Cil-bend*. Ankara, Güven matbaası, 1984, 72 s.
- ERDOĞAN (Kenan). *Fuzili Divanı'nda Kozmografya ve Tabiat*. Adana, 1989. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- ERDOĞAN (Mehmet). "Devletin Askeri Bünyesi İçinde Mimar Sinan'ın Eserlerinin Stratejik Önemi". VI. Vakıf Haftası, *Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde "Mimar Sinan ve Dönemi" Sempozyumu* (5-11 Aralık 1988, İstanbul). İstanbul, 1989, 73-81.
- ERDOĞAN (Muzaffer). *Lale Devri Baş Mimarı Kayseri'li Mehmet Ağa*. İstanbul, Baha Matbaası, 1962, VI+ (1)+ 128 s.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Mevlevi Kuruluşları Arasında İstanbul Mevlevihaneleri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 4-5, 1975-1976, s. 15-46.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Mimar Davud Ağa'nın Hayatı ve Eserleri". *Türkiyat Mecmuası*, XII, 1955, 179-204.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Osmanlı Devrinde Anadolu Camilerinde Restorasyon Faaliyetleri". *Vakıflar Dergisi*, VII, 1968, 149-207.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Osmanlı Devrinde Trakya Abidelerinde Yapılan İmar Çalışmaları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 6-7, 1977-1978, s. 121-188.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Osmanlı Mimari Tarihinin Arşiv Kaynakları". *Tarih Dergisi*, III, 5-6, 1953, 95-123.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Osmanlı Mimarisinin Tarihindeki Otantik Yazma Kaynakları". *Vakıflar Dergisi*, VI, 1965, 111-137.
- ERDOĞAN (Muzaffer). "Son İncelemelere Göre Fatih Camii'nin Yeniden İnşası Meselesi". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 161-190.
- ERDOĞAN (Türkan). *Nezih Mubittin'in Romanlarında Kadın ve Sosyal Değişme*. Ankara, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ERDOĞAN. "Osmanlı'nın Yazısı, İmlası, Edebiyatı". *Türk Yurdu*, V, 1, 1913, 1149-1144.
- ERDOĞAN. "Osmanlı'nın Yazısı, İmlası, Edebiyatı". *Türk Yurdu*, III, 1, 1913, 36-354.
- ERDOĞAN. "Osmanlı'nın Yazısı, İmlası, Edebiyatı". *Türk Yurdu*, IV, 1, 1913, 798-404.
- ERDOĞDU (M. Akif). "Osmanlı Döneminde Kıbrıs Şekerhaneleri (1571-1607)". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, s. 71-82.
- ERDOĞMUŞ (Zeki). "Ziya Gökalp'te Sosyo-Kültürel Bütünleşme ve Sosyo-Kültürel Çözüm". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XVI, 1-2, 1977-1978, 303-327 s.
- ERDOĞRU (M. Akif). "Beyşehir ve Seydişehir Kazalarından Kıbrıs Adasına Sürülmüş Aileler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 11, 1996, 9-67.
- ERDOĞRU (M. Akif). "Karaman Vilayeti Zaviyeleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 89-158.
- ERDOĞRU (M. Akif). "Kıbrıs Adası'nın 1831 Tarihli Bir Osmanlı Nüfus Sayımı". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 12, 1997, 75-81.
- EREN (Ahmet Cevat). *Mahmut II. Zamanında Bosna-Hersek*. İstanbul, 1965, 167 s.
- EREN (Halit). "Batı Trakya Türk Cemaat ve Vakıf İdareleri". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 2125-2136.
- EREN (Halit). *Batı Trakya Türk Cemaat ve Vakıf İdareleri*. İstanbul, 1989. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Marmara Üniversitesi.
- EREN (Hasan). "Bilinmeyen Bir Saz Şairi: Katip Osman". *Türk Dili*, 24-30, 275, 1974, 625-631.
- EREN (Hasan). "Tarih Boyunca Türklerde Bayramlar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 16, 1986, 48-53.
- EREN (İsmail). "Kosova'da I. Murad Hüdavendigâr Türbesine Ait Tarihi Bir Belge". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 4-5, 1975-1976, s. 67-80.
- EREN (İsmail). "Kosova'da Sultan Murad Türbesiyle İlgili Tarihî Bir Belge". *Çevre Dergisi*, IV, 9, 1976, 69-75.
- EREN (İsmail). "Kosova Sanayi Mektebi". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 18, 1969, 34-38.
- EREN (İsmail). "Rüçer Başkoviç'in 1762 Tarihli İstanbul-Lehistan Seyahatine Ait Hatıra Defteri". *Tarih Dergisi*, XII, 16, 1962, 83-107.
- EREN (İsmail). "Rüçer Yasip Başkoviç'in 1762 Tarihli İstanbul-Lehistan Seyahatine Ait Hatıra Defteri". *Tarih Dergisi*, XIII, 17-18, 1963, 191-219.
- EREN (İsmail). "Türkiye Türkçesi'ne Dair Rusça Neşriyat (1776-1963) Üzerinde Bibliyografya Denemesi". *Türkiyat Mecmuası*, XIV, 1964, 231-256.
- EREN (Meşkure). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi, I. Cildin Kaynakları Üzerinde Bir Araştırma*. İstanbul, Nur-Gök Matbaası, 1960, VII+133 s.
- ERENSOY (Osman). *Türkiye'ye Matbaanın Girişi ve İlk Basılan Eserler*. İstanbul, 1959.
- EREZ (Selçuk). "Türk Tarihinde Taşlama veya Kabere Tiyatrosu". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 12, 67-68, 1973, 76-9.
- EREZ (Selçuk). "XVII. Yüzyıl Türk Atasözleri ve Önemli Bir Kaynak".

- Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 12, 71, 1973, 43-49.
- ERGENÇ (Özer). *Osmanlı Klasik Dönemi Kent Tarihçiliğine Katkı: XVI. Yüzyılda Ankara ve Konya*. Ankara, Ankara Kitabevi, 1995, 247 s.
- ERGENÇ (Özer). "Osmanlı Şehrinde Esnaf Örgütlerinin Fizik Yapıya Etkileri". *Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi*. Ankara, 1980, 103-109.
- ERGENÇ (Özer). "Osmanlı Şehrindeki "Mahalle"nin İşlev ve Nitelikleri Üzerine". *Osmanlı Araştırmaları*, 4, 1984, 69-78.
- ERGİ (İsmail). *Tosya Camileri*. Ankara, Emel Marbaacılık Sanayi, 1981, 56 s.
- ERGİÇ (G.). "Kıbrıs Adası Elimizden Nasıl Gitmişti". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 24, 1951, 1156-1160.
- ERGİN (Muharrem). "Osmanlıca". *Türk Dünyası El Kitabı*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1976, 223-275.
- ERGİN (Muharrem). *Türkiye'yi Bugüne Getiren Tarihi Seyir*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1986, 42 s.
- ERGİN (Osman Nuri). *İstanbul Mektepleri ve İlim Terbiye ve Sanat Müesseseleri Dolayısı ile Türkiye Maarif Tarihi*. 5. İstanbul, Osmanbey Matbaası, 1939-1943.
- ERGİNSOY (Cemal H.). "XVI. Yüzyılda Avrupa'da Askeri Başarısını Etkileyen Ana Faktörler Üzerinde Genel Bir Değerlendirme". *Askeri Tarih Bülteni*, 16.Sayı Ek, 1984, 27-34.
- ERGİNSOY (Ü.), ARIK (R.), ÖNEY (Gönül), TANINDI (Z.), YETKİN (Ş.). "Çağdaş Türk Resmi". *Başlangıcından Bugüne Türk Sanatı*. Ankara, İş Bankası Kültür Yayınları, 1993, 441-456.
- ERGUN (Saadettin Nüzhet). *Halk Edebiyatı Antolojisi*. İstanbul, Devler, 1938, 316 s.
- ERGUN (Sadettin Nüzhet). *Bektaşî Edebiyatı Antolojisi*. 2. Baskı. 3. İstanbul, İstanbul Maarif Kitaphanesi Matbaası, 1955.
- ERGUN (Sadettin Nüzhet). "Divan Edebiyatında Hece Vezni". *Çınaraltı Mecmuası*, 5, 1941, 11.
- ERGÜNER (Süleyman). "19. Asır Neyzenleri". *Belgeler*, 14, 18, 1989, 48-68.
- ERGUVANLI (Kemal). "Türkiye'de Jeoloji Konusunda İlk Yayınlar". *Bilim Tarihi Dergisi*, 29, 1994, 14-30.
- ERGÜL (Müslim). *Fazlî :Hayatı, Sanatı ve Eserleri*. İstanbul, Gökşin Yayınları, 1984, 166 s.
- ERGÜVEN (Abdullah Rıza). "Yunus Emre". *Çevren Dergisi*, X, 39, 1983, 109-120.
- ERİM (Neşe). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Kalebendlik Cezası ve Suçların Sınıflandırılması Üzerine Bir Deneme". *Osmanlı Araştırmaları*, 4, 1984, 79-88.
- ERKE (Ülker). *Minyatürlerde Gemiler*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- ERKE (Ülker). *Minyatürlerle Anadolu Efsaneleri*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- ERKE (Ülker). *Minyatürlerle Mevlana ve Mevlevilik*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- ERKEKOĞLU (İbrahim). *H. "1289-1297" Dönemine Ait Mevlana Müzesindeki Doksan dört Nolu Şer'iyye Sicil Defterinin Tablîli*. Konya, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- ERKEN (Sabih). "Edirne Hamamları". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 405-19.
- ERKEN (Sabih). *Türkiye'de Vakıf Abideler ve Eski Eserler*. Ankara, 1977, 422 s.
- ERKİLET (H.E.). "Millî Tarihimizi Terkik Ederken". *Çınaraltı Mecmuası*, 40, 1942, 4.
- ERKİLİÇ (Özay). "İlk Kadın Ressamlarımızdan Celile Hanım". *Tarih ve Toplum*, 51, 1988, 160-161.
- ERKİNS (Ziya). *Das Topkapı Museum*. İstanbul, Güzel Sanatlar Yayınları, 1965, 64 s.
- ERKİNS (Ziya). *The Topkapı Palace Museum*. İstanbul, Güzel Sanatlar Yayınları, 1965, 64 s.
- ERKİNS (Ziya). *Topkapı Sarayı Müzesi*. İstanbul, Güzel Sanatlar Yayınları, 1965, 64 s.
- ERKUL (Ali). "Ulûm-u İktisadiye ve İctimaiye Mecmuası". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 3, 1990, 161-165.
- ERKUL (Ali). "Ulûm-u İktisadiye ve İctimaiye Mecmuası". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13, 1990, 135-156.
- ERLER (M. Yavuz). "The Transportation Policy of the Ottoman Empire on the Coastal Towns of Black Sea's". *III. Uluslararası Osmanlı Tarihi Araştırmaları*.
- ERLER (M.Yavuz). "1912 Marmara Havzası Depremi". *Toplumsal Tarih*, 6, 35, 1996, 30-37.
- ERLER (M.Yavuz). "Canik İnas Mektebi(1896-1915)". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1998.
- ERLER (M.Yavuz). "Kıbrıs'ta Çekirge İstilas (18455-1869)". *Akademik Açı*, 1997.
- EROGÜL (Yasemin). *Doğu Karadeniz Bölgesindeki (merkez Artvin ve ilçeleri) Yapılarda Bulunan Kalem İşi Bezeme Sanatı*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- EROL (Gülçin). *Osmanlı Cami Mimarisinde Altı Destekli Şemanın Gelişimi*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- ERPOLAT (Mehmet Salih). *XVI. Yüzyılda Ergani Sancağı*. Konya, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- ERSANLI BEHAR (Büşra). *İktidar ve Tarih: Türkiye'de Resmi Tarih Tezinin Oluşumu (1929-1937)*. İstanbul, Afa Yayınları, 1996, 262 s.
- ERSEN (Ahmet). *Osmanlı Mimarisinde Cephe Biximini Düzenleri ve Bizans Etkilerinin Niteliği*. İstanbul, 1986, 89 s.
- ERSOY (Ayla). "16. Yüzyılın Tezhipli Padişah Tuğraları". *Türkiyemiz*, 58, 1989, 14-27.
- ERSOY (Bozkurt). "Bergama'da Kurşunlu ve Şadırvan Camileri". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 95-100.
- ERSOY (Bozkurt). "İzmir Hanları Üzerine Bazı Tespit ve İncelemeler". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 32, 1-2, 1988, 95-103.
- ERSOY (Osman). "Türkiye'de Matbaanın Girişi". *Türk Kütüphaneçiler Derneği Bülteni*, XXVIII, 1-2, 1979, 59-66.
- ERSOYLU (Halil). "Fatih'in Şiir Dilindeki Atasözü ve Deyimler". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 24, 1983, 173-183.
- ERTAN (Veli). *Ahmet Cevdet Paşa, Hayatı, Eserleri ve İlim Değeri (1822-1895)*. Ankara, Hilal Matbaacılık, 1964, 43 s.
- ERTAŞ (Nuray). *Yıldız Sarayı'nın Kimliğini Belirlemede Resim ve Fotoğrafların Önemi*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi.

- ERTEN (Fatma). *Vak'a-i Hayret-Niima, Belgradî Raşid Paşa*. İstanbul, 1991. Yüksek Lisans Tezi.
- ERTUNA (Hamdi). "Kıbrıs-Osmanlı İdaresinden 1974 Barış Harekâtına Kadar". *Askerî Tarih Bülteni*, 10, 1980, 33-50.
- ERTUR (Esat K.). *Tamü Yelleri (Emekli Yargıç Hüseyin Kamil Ertur'un Anıları)*. Ankara, 1994.
- ERÜNSAL (İsmail). "Bir Osmanlı Efendisinin Günlüğü: Sadreddinza-de Telhisi Mustafa Efendi Ceridesi". *Kaynaklar*, 2, 1984, 77-81.
- ERÜNSAL (İsmail). "Divan Şiirinde Kullanılan Teşbihlere Dair Bilinmeyen Bir Eser: Mu'idi'nin Miftahü't-teşbih'i". *Türk Dili*, XLVII, 392-393, 1984, 360-365.
- ERÜNSAL (İsmail). *Kütüphanelikle İlgili Osmanlıca Metinler ve Belgeler*. İstanbul, 1982, VIII+414 s.
- ERÜNSAL (İsmail). "Mu'idi'nin Mihtahü't-Teşbih'i". *Osmanlı Araştırmaları*, VII-VIII, 1988, 215-272.
- ERÜNSAL (İsmail). "Mu'idi'nin Miftahü't-Teşbih'i". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 215-272.
- ERÜNSAL (İsmail). "Öğretirken Öğrenmek, Sayın M. Tulum'un Tenkidine Cevabımız (ve Tursun Bey Tarihî Neşrinin Tenkidî)". *İlmi Araştırmalar Dergisi*, 3, 1996, 123-182.
- ERÜNSAL (İsmail). "Türk Edebiyatı Tarihinin Arşiv Kaynakları II: Kanuni Sultan Süleyman Devrine Ait Bir İn'amat Defteri". *Osmanlı Araştırmaları*, IV, 1984, 1-17.
- ERÜNSAL (İsmail). "Türk Edebiyatı Tarihinin Arşiv Kaynakları III: Telhisi Mustafa Efendi Ceridesi". *Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, II, 1983, 37-42.
- ERÜNSAL (İsmail). "Türk Edebiyatı Tarihinin Arşiv Kaynakları IV: Lami'i Çelebi'nin Terekesi". *Journal of Turkish Studies, Fabir İz Armağanı*, 14, 1990, 179-194.
- ERÜNSAL (İsmail). "Türk Edebiyatı Tarihinin Arşiv Kaynakları V: XVI. Asır Divan Şairleriyle İlgili Bazı Arşiv Kayıtları". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 7, 1993, 243-258.
- ERYILMAZ (Bilal). *Tanzimat ve Yönetimde Modernleşme*. İstanbul, İşaret Yayınları, 1992, 276 s.
- ERZURUMLU (İbrahim Hakkı). *Osmanlı Döneminde Çocuklara Öğretilen İslam*. Akça Yayınları, 1991, 48 s.
- ESEN (Mustafa). "Genç Osman İçin Yazılan Bir Ağıt ve Mersiye". *Türk Kültürü*, 32, 369, 1994, 13-21.
- ESEN (Nüket). "Osmanlı Şiirine Yabancı Bakış". *Hürriyet Gösteri Eki*, 164, 1994, 34-36.
- ESEN (Nüket). "Yukarı Sınıftan Son Kuşak Osmanlı Kadınları". *Tarih ve Toplum*, 5, 30, 1986, 28-33.
- ESENBEL (Selçuk). "Medeni Davranışın Aczi-I: Batı Kültür Formlarının 19. Yüzyılda Meici Japonlarının ve Osmanlı Türklerinin Gündelik Yaşamlarında Kullanımı". *Toplumsal Tarih*, 8, 47, 1997, 6-14.
- ESENBEL (Selçuk). "Medeni Davranışın Aczi-II: Batı Kültür Formlarının 19.Yüzyılda Meici Japonlarının ve Osmanlı Türklerinin Gündelik Yaşamlarında Kullanımı". *Toplumsal Tarih*, 8, 48, 1997, 7-15.
- ESER (Erdal). *Tunceli İli Çemişkezek İlçesi Yelmaniye Camii (Medrese Camii)*. Ankara, 1995. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ESİN (Emel). "Ferhunde Demler, Eski Alemler (Sadullah Paşa Hakkında Araştırmalara Zeyl)". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 14, 1981, 112-136.
- ESKİCİ (Bekir). *Eski Malatya'da Türk-İslam Eserleri*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- Eski Eser Tanımı ve Kaçakçılığın Önlenmesi Semineri Notları*. 1989.
- Essays on Ottoman Civilization: CIEPO Irb: Archiv Orientalni Supplementa*. VIII. 1998.
- EŞREFOĞLU (Eşref). "İslamiyet'de İhtisabın Prensibleri". *Tarih Dergisi*, 25, 1971, 99-104.
- ET- TANCİ (Muhammed). *İbn Batuta Seyahatnamesi*. Hazırlayan: Mümin ÇEVİK. İstanbul, Tasvir Gazetecilik ve Matbaacılık, 1983, 512 s.
- ETLİK (Battal). *İstanbul Türk-İslam Eserleri Müzesinde Bulunan Timurlu Dönemine Ait Yazma Eserlerden Şerafettin Yezdi'nin Zafernamesi, Şeybi'nin Hüseyin-i Şirini, ve Kırmancı'nın Hamsesinde Tezhip ve Minyatürler*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- Etudes Médiévales et Patrimoine Turc*. Paris, 1983.
- EVİN (Ahmet Ö.). "A Poem by Nedim. Some Thoughts on Eriticism of Turkish Literature and Essay". *Edebiyat*, II, 1, 1977, 43-55 ss.
- "Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nden". *Ankara Ankara*. Derleyen: E. BATTUR. Ankara, Yapı Kredi Yayınları, 1994, 253-261.
- Evliya Çelebi Seyahatnamesi (Giriş)*. Editör: İsmet PARMAKSIZOĞLU. Ankara, 1983, XXIII+550 s.
- EVLİYA ÇELEBİ. *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*. XIV. Çeviren: A. Zuhuri DANIŞMAN. İstanbul, Zuhuri Danışman Yayınevi, 1971, 319 s.
- EVLİYA ÇELEBİ. *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*. XV. Çeviren: A. Zuhuri DANIŞMAN. İstanbul, Zuhuri Danışman Yayınevi, 1971, 287 s.
- EVLİYA ÇELEBİ. *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*. III. Ankara, Akba Kitabevi, 1944.
- EVLİYA ÇELEBİ. *Evliya Çelebi Seyahatnamesi*. 4. Hazırlayan: İsmet PARMAKSIZOĞLU. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1982-1984.
- EVLİYA ÇELEBİ. *Evliya Çelebi Seyahatnamesinden En Güzel Seçmeler*. Derleyen: Mehmet AKSOY, Server İSKİT. İstanbul, İskir Yayınevi, 1962, 299 s.
- EVLİYA ÇELEBİ. *Gördüklerim I*. Yayınlayan: Mustafa Nihat ÖZÖN. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1976, 408 s.
- The Evolution of Wooden Shipbuilding in the Eastern Mediterranean During the 18th and 19th Centuries*. Atina, 1993.
- Evrak-ı Perişan*. Hazırlayan: Raif KARADAĞ, Ömer Faruk HARMAN. İstanbul, 1973, 251 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 25).
- EVİRİMER (R. Nejdet). *Hürriyet Şairi Tevfik Fikret*. İstanbul, Yalan Ofset Yay., 1971, 31 s.
- EYDURAN (Aysun). "Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Bursa". *Yedi İklim*, 40, 1993, 108.
- EYİCE (Semavi). "1859 Yılında Ankara'da Bir Alman Seyyahı". *Ankara Dergisi*, 1992, 11-15.
- EYİCE (Semavi). "Ankara'nın Eski Bir Resmi. Tarihi Vesika Olarak Resimler-Ankara'dan Bahseden Seyyahlar-Eski Bir Ankara Resmi". *Atatürk Konferansları*. Ankara, 1971, 61-124.
- EYİCE (Semavi). "Atık Ali Paşa Camii'nin Türk Mimari Tarihindeki

- Yeri". *Tarih Dergisi*, XIV, 19, 1964, 99-104.
- EYİCE (Semavi). "Ayasofya Vaktizhanesi, Sultan I. Mustafa ve Sultan İbrahim'in Türbesi Olan Yapı". *Atatürk Konferansları (1975-1976)*. Ankara, 1983, 139-162.
- EYİCE (Semavi). "Bertrand de la Broquiere ve Seyahatnamesi, 1432-1433". *İstanbul Üniversitesi İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, IV, 1975, 85-126.
- EYİCE (Semavi). "Bursa'da Osman ve Orhan Gazi Türbeleri". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 131-149.
- EYİCE (Semavi). "Çorum'un Mecidözü'nde Aşık Paşaoğlu Elvan Çelebi Zaviyesi". *Türkiyat Mecmuası*, XV, 1969, 211-246.
- EYİCE (Semavi). "Demirciler ve Fatih Darüşşifası Mescidleri". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 357-379.
- EYİCE (Semavi). "Demirciler ve Fatih Darüşşifası Mescidleri Hakkında Yeni Bazı Notlar". *Tarih Dergisi*, VI, 9, 1954, 175-187.
- EYİCE (Semavi). "Düniyle, Bugünüyle, Çevresiyle Zindan Kapısı". *İstanbul*, 3, 1992, 129-138.
- EYİCE (Semavi). "Edirne'de Selimiye". *Sanat Dünyamız*, 17, 1979, 10-17.
- EYİCE (Semavi). "Elçi Hanı". *Tarih Dergisi*, XIX, 24, 1970, 93-131.
- EYİCE (Semavi). "Enez'de Yunus Kapıdan Türbesi ve Has Yunus Bey'in Mezarı Hakkında Araştırma". *Tarih Dergisi*, XIII, 17-18, 1963, 141-159.
- EYİCE (Semavi). "Fetih'ten Önce Boğaziçi". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1996, 11-35.
- EYİCE (Semavi). "Göleşt (Romanya)'de Küçük Bir Türk Hatırası, Alemdar Mustafa Adına H. 1221 (1806) Tarihli Bir Kıtabe". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 373-381.
- EYİCE (Semavi). "İlk Osmanlı Devrinin Dini-İktisadi Bir Müessesesi Zaviyeler ve Zaviyeli Camiler". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 23, 1-2, 1962-1963, 1-80.
- EYİCE (Semavi). "İngiliz İktisatçısı Nossou W. Senior'un Türkiye Seyahatnamesi (1857-1858)". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 547-563.
- EYİCE (Semavi). "İstanbul'da Bazı Câmî ve Mescid Minareleri". *Türkiyat Mecmuası*, X, 1953, 247-268.
- EYİCE (Semavi). "İstanbul'da Koca Mustafa Camii ve Onun Osmanlı Türk Mimarisindeki Yeri". *Tarih Dergisi*, V, 8, 1953, 153-183.
- EYİCE (Semavi). "İstanbul'da Sultan II. Bayazıt Külliyesi". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 8, 1990, 11-26.
- EYİCE (Semavi). "İstanbul'da Yayla Camileri ve Şehrin Tarihi Topografyasının Yanlış İzah Edilen Bir Meselesi". *Tarih Dergisi*, VII, 10, 1954, 31-43.
- EYİCE (Semavi). "İstanbul-Şam-Bağdad Yolu Üzerindeki Mimari Eserler". *Tarih Dergisi*, IX, 13, 1958, 81-111.
- EYİCE (Semavi). "İznik'de 'Büyük Hamam' ve Osmanlı Devri Hamamları Hakkında Bir Deneme". *Tarih Dergisi*, XI, 15, 1960, 99-121.
- EYİCE (Semavi). "J. von Hammer-Purgstall ve Seyahatnameleri". *Belleten*, XLVI, 183, 1982, 535-550.
- EYİCE (Semavi). "Kaybolan Bir Tarihi Eser, Şeyh Murad Mescidi". *Tarih Dergisi*, XVII, 22, 1968, 111-131.
- EYİCE (Semavi). "Kosova'da Meşhed-i Hüdavendigar ve Gazi Mestan Türbesi". *Tarih Dergisi*, XII, 16, 1962, 71-83.
- EYİCE (Semavi). "Marmara'da İki 'İskoç' Şatosu". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2, 1988, 25-34.
- EYİCE (Semavi). "Mimar Sinan'ın Osmanlı Dönemi Türk Dönemi Türk Mimarisinin Gelişmesindeki Yeri". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4, 1989, 75-80.
- EYİCE (Semavi). *Osmanlı Devri Hassa Başmimarlarından Kasım Ağa*. İstanbul, 1980, 453-466 s.
- EYİCE (Semavi). "Osmanlı Devri Türk Yapı Sanatında Damgalı Tuğlalar". *Sanat Tarihi Yıllığı*, 9-10, 1979-1980, 155-162.
- EYİCE (Semavi). "Rum Harfleri ile Türkçe(Karamanlıca) Bir Nevşehir Salnamesi". *Ziyaeddin Fahri Fındıklıoğlu Armağanı*. İstanbul, 1977, 77-102.
- EYİCE (Semavi). "Rumelihisarı". *İlgi*, 47, 1986, 16-23.
- EYİCE (Semavi). "Tarihi İki Olayla İlgili Gravür". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 3, 1973, 311-319.
- EYİCE (Semavi). "Tarihi Mezarlardan Notlar". *Türk Etnografya Dergisi*, 4, 5, 1973, 291-334.
- EYİCE (Semavi). "Tarihle Küçükçekmece". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 6-7, 1977-1978, s. 57-120.
- EYİCE (Semavi). "Trakya'da İncecik'te Bir Tablhaneli Camii". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 1, 1970, 171-197.
- EYİCE (Semavi). "Türk Sanatı Bakımından Üsküp". *Türk Kültürü*, XXXI, 1-2, 1993, 153-189.
- EYİCE (Semavi). "Yunanistan'da Türk Mimari Eserleri". *Türkiyat Mecmuası*, XI, 1954, 157-182.
- EYİCE (Semavi). "Yunanistan'da Türk Mimari Eserleri". *Türkiyat Mecmuası*, XII, 1955, 205-230.
- EYİCE (Semavi). "Yüz Yıl Önce İstanbul'da Çıkan Fransızca Bir Dergi". *Tarih ve Toplum*, 59, 1988, 272-278.
- EYÜBOĞLU (E. Kemal). *13. Yüzyıldan Günümüze Kadar Şiir ve Halk Dilinden Atasözleri ve Deyimler*. İstanbul, 1973.
- EYÜBOĞLU (Sabahattin). *Pir Sultan Abdal*. İstanbul, 1977.
- EZMEN (Pınar). *XIX. Yüzyıl Türk Hattatlarından Mustafa Rakım Efendi*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- "Fantastik Edebiyatın Öncüsü Bir Leh Soylusu Porocki'nin Mektupları". *İstanbul İçin Şehr-Engiz*. İstanbul, 1991, 187-194.
- FAROĞHI (Suraia). "XVI-XVIII. Yüzyıllarda Orta Anadolu'da Şeyh Aileleri". *Türkiye İktisat Tarihi Semineri*. Editör: Osman OKYAR. Ankara, 1975, 197-227.
- FAROQHI (Suraia). "Anadolu İskânı ve Terkedilmiş Köyler Sorunu". *Türkiye'de Toplumsal Bilim Araştırmalarında Yaklaşımlar ve Yöntemler Semineri*. Ankara, 1977, 293-302.
- FAROQHI (Suraia). "A Map of Anatolian Friday Mosques (1520-1535)". *Osmanlı Araştırmaları*, 4, 1984, 161-173.
- FAROQHI (Suraia). "Onaltıncı ve Onyedinci Yüzyıllarda Osmanlı Devlet Anlayışı ve Hac Olgusu". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2109-2119.
- FAROQHI (Suraia). "Ondokuzuncu Yüzyılın Başlarında Antalya Limanı". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1461-1471.
- FAROQHI (Suraia). "Onyedinci Yüzyıl Ankara'sında Sof İmalatı ve Sof Atölyeleri". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 41,

- 1-4, 1985, 237-259.
- FAROQHİ (Suraiya). "Onyedinci Yüzyılın İkinci Yarısında Devecilik ve Anadolu Göçebeleri". IX. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 923-932.
- FAROQHİ (Suraiya). *Osmanlı Kültürü ve Gündelik Yaşam: Ortaçağ'dan Yirminci Yüzyıla*. Çeviren: Elif KILIÇ. İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1997, 364 s.
- FAROQHİ (Suraiya). "Textile Production in Rumeli and The Arab Provinces: Geographical Distribution and Internal Trade (1560-1650)". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 61-83.
- Fatihien Evvelki İstanbul ve Fatih Ait Menkıbeler. Çıkaran: Sadi ERK-SAN. İstanbul, 1953, 64 s. (Beşyüzüncü Fetih Yıldönümü: 2).
- FATMA ALİYE. *Ahmed Cevdet Paşa ve Zamani*. İstanbul, Bedir Yayınları, 1995, 280 s.
- FAYDA (Mustafa). "Osmanlılar Dönemi Yemen Tarihine Ait Bir Arapça Yazma". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 167-173.
- FEDAİ (Harid). "Kıbrıs Türk Edebiyatı'nın Türkiye Cumhuriyeti Millî Eğitim Bakanlığı'nın Hazırlattığı Lise I Edebiyat Ders Kitabındaki İşleniş Üzerine Eleştiriler". *Bilge Dergisi*, Kış:3, 1995, 83-87.
- FEDAİ (Harid). "Uluğ Bey Döneminde Kıbrıs'ın Lusignan Paraları". *Uluğ Bey ve Çevresi Uluslararası Sempozyumu Bildiriler* (30 Mayıs-1 Haziran: Ankara). Hazırlayan: Songül BOYBEYİ. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1996, 129-136.
- FEDAKAR (Cengiz). *Kafkasya'nın Sosyo-kültürel ve Siyasi Yapısı*. Editör, 1998. Tez. Trakya Üniversitesi Yayınları.
- FEHER (Geza). "Macar Tarihine Ait XVI. Yüzyıl Türk Minyatürleri (3 Resim ile Birlikte)". VII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 25-29 Eylül 1970). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 708-710.
- FEHER (Geza). "Macaristan'ın Türk Hakimiyeti Devrinden Kalma Mimari ve Sanat Eserleri". VI. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 20-26 Ekim 1961). Ankara, 1967, 472-474.
- FEHER (Geza). "Reflexions Sur L'Iconographie de la Peinture Turque". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1607-1611.
- FEHER (Geza). "XVI. Yüzyıldan Kalma Bir Osmanlı Deri Kaftanı". IX. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1447-1450.
- FEHER OĞLU (Géza). "XVI-XVII. Yüzyıllarda Macaristan'daki Türk Sanatı II. Estergon-Szenttamashagy'deki Yazıtlar". Çeviren: H.Z. KOŞAY. *Bulleten*, XXVI, 104, 1962, 701-710.
- FEKETE (Lajos). "Macaristan'da Türk Tarih Kaynakları Üzerinde Yapılan Araştırmalar ve İstikbale Ait Planlar". V. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara 12-17 Nisan 1956). Ankara, 1960, 464-478.
- FENDİOĞLU (Hasan Tahsin). "Anadolu Türk Dili ve Edebiyatının Gelişiminde Osmanlı'nın Rolü". *Erciyes Dergisi*, 87, 1985, 5.
- FENDOĞLU (Hasan Tahsin). "Önceki Hukukumuzda ve Batı'da Din Özgürlüğü Teori ve Uygulaması". *Türkiye Günlüğü*, 21, 1992, 109-123.
- FENESAN (Cristina). "Quelques Aspects au Condominium Osmano Transylvain au XVII e Siecle". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 111-121.
- FEROZ (Ahmad). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Sonlarında Posta Pulları, Siyaset ve İdeoloji". *Tarik Zafer Tunaya'ya Armağan*. İstanbul, İstanbul Barosu, 1992, 335-342.
- FERRAD (Christopher). "The Development of an Ottoman Rhetoric up to 1882, Part II". *Osmanlı Araştırmaları*, 3, 1982, 19-34.
- FERRAD (Christopher). "The Belagat-i Osmaniye of Ahmed Cevdet Paşa and Its Critics". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 300-346.
- FERRAD (Christopher). "The Development of an Ottoman Rhetoric up to 1882, Part II". *Osmanlı Araştırmaları*, III, 1982, 19-34 s.
- Fezleke-i Tarih-i Osmani*. 7. Basım. İstanbul, 1290, 293 s.
- FİLİPOVİÇ (Nedim). "Bosna-Hersek'te Tımar Sisteminin İnkişafında Bazı Hususiyetler". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 15, 1-4, 1955, 154-188.
- FİLİPOVİÇ (Nedim). "Bosna ve Hersek'te İslam Kültürü". Çeviren: Niyazi SÜLEYMAN. *Çevren Dergisi*, VI, 20, 1978, 13-21.
- FINDICAKLI (Mustafa). "Bindokuzyüzyirmibeş Yılında Yunanistan'dan Türkiye'ye Gönderilen Arşiv Malzemesinin Muhtevası II". *Batı Trakya'nın Sesi*, IV, 29, 1991, 19-24.
- Fındıklılı Süleyman Efendi. *Mürit-Tevarih*. İstanbul, Maarif, 1338.
- FIRAT (A. Hikmet). "Edhem Paşa'nın Vefatı Üzerine Abdurrahman Şeref Bey'in Yazısı". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1986, 247-250.
- FIRAT (M. Şerif). *Doğu İlleri ve Varto Tarihi*. İstanbul, Şaka Yayınları, 1948, 217 s.
- Fırat Havzası Sanat Tarihi Sempozyumu Bildirileri*. Editör: Namık AÇIK-GÖZ. Elazığ, 1992.
- Fırat Havzası Sanat Tarihi Sempozyumu Elazığ 21-22 Mayıs 1987*. .
- Fırat Havzası Yazma Eserler Sempozyumu*. Elazığ, Fırat Üniversitesi 1988.
- Fırat Havzasının Sosyal-Kültürel ve Ekonomik Kalkınması Sempozyumu*. Elazığ, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Yayınları, 1988.
- Fırat Üniversitesi Tarih Metodolojisi ve Türk Tarihinin Meseleleri Kollokymu*. Elazığ, 1990.
- Fihri Ma-fih, Mektuplar ve Mecalis-i Seba'dan Seçmeler*. İstanbul, Millî Eğitim Basımevi, 1972.
- FLEİSCHER (Cornell H.). "Bureaucrat and Intellectual in the Ottoman Empire. The Historian Mustafa Ali (1541-1600)". *Osmanlı Araştırmaları*, 7, 1988, 383-386.
- FLEMMİNG (Barbara). "Mısır Türk Tarihçiliği Hakkında Notlar". I. *Millîlerarası Türkoloji Kongresi* (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler. İstanbul, 1979, 58-63.
- FLEMMİNG (Barbara). "Political Genealogies in the Sixteenth Century". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 123-137.
- FLEMMİNG (Barbara). "Prognastika und Geschichte". IX. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 745-751.
- Folklor Araştırma Kurumu Yıllığı I*. Ankara, 1975.
- Francofoni Ortak Kitabı*. Editör: Tuğrul İNAL. Ankara, 1995.
- FUAT (Mehmet). *Şinasi, Yaşamı, Sanatçı Kişiliği, Yapıtları*. İstanbul, 1977, 142 s.
- Fuat Köprülü Armağanı*. Editör: Osman TURAN. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1953.
- Fuzuli: Saadete Ermişlerin Bahçesi (Hadikatü's-süeda)*. İstanbul, Maarif Yayınları, 1965, 36 s.
- FUZULİ. *Fuzuli ve Türkçe Divanı'ndan seçmeler*. Hazırlayan: Hasibe MAZIOĞLU. Ankara, Başbakanlık Basımevi, 1986, 247 s. (Kültür

- ve Turizm Bakanlığı 1000 Temel Eser Dizisi: 122).
- GABRIEL (Albert). "Bursa'da Murad I Camii ve Osmanlı Mimarisinin Menşei Meselesi". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 37-44.
- GABRIEL (Albert). "Rumeli Hisarı". Çeviren: Fehmi KARATAY. *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 5, 1959, s. 101-131.
- GALANTİ (Avram). "Sabbetay Sevi Hakkında Ermenice Bir Şiir". *Tarih ve Toplum*, 16, 96, 1991, 44-49.
- GALANTİ (Avram). "Türkiye'de İlk Katolik Kapusen Manastırları". *Türk Tarih Encümeni Mecmuası*, 1, 1340/1924, 125-128.
- GALİP (Reşit). "Osmanlı Tarihçiliği". *Çığır Dergisi*, 7, 1933, 7-8.
- GALLAND (Antonie). *İstanbul'a Ait Günlük Anılar (1672-1673)*. II. Çeviren: Nalid Sırrı ÖRİK. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 178 s.
- GALLOTTA (Aldo). "Latin Harfleri İle Yazılmış Birkaç Osmanlı Atasözü". *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 24-25, 1986, 235-249.
- GAŞI (Musa). "Kosova'da İslam-Türk Abidelerinin Sanatsal Özellikleri". *Çevren Dergisi*, IX, 36, 1982, 47-64.
- GAZİ AHMED MUHTAR PAŞA. *Anılar: Sergüzeşt-i Hayatım*. I-II. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, X+164 s., IV+315 s.
- GAZİ AHMED MUHTAR PAŞA. "Sergüzeşt-i Hayatım'ın Cild-i Evvelinden: Şehzade Hocalığı Memuriyetim". *Toplumsal Tarih*, 5, 29, 1996, 13-18.
- GEDİKLİ (Fethi). "Eski İstanbul'da Havyar". *Çerçeve*, 16, 1995, 178-182.
- GEDİKLİ (Fethi). *Osmanlı Şirket Kültürü: XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Mudarebe*. İstanbul, İz Yayınları, 1998, 296 s.
- GEDİKLİ (Fethi). "XVII. Asırda Galata Tacirlerinin Karşılaştığı Hırsızlık Olayları". *Çerçeve*, 22, 1998, 132-134.
- Geleneksel Türk Sanatları*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1993.
- GELİBOLULU (Mustafa Ali). *Hattatların ve Kitap Sanatçılarının Destanları (Menakıb-ı Hünerveran)*. Hazırlayan: Müjgan CUNBUR. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1982.
- GEMİCİ (Sabiha). "15. Yüzyıl Kadın Şairlerinden Mihri Hatun". *Toplumsal Tarih*, 2, 9, 1994, 13-16.
- GEMİL (İhsin). "Yeni Belgelere Göre 'Halil Paşa Yurdu' ve 'İki Saatlik' Arazi". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1011-1020.
- GENÇ (Mehmet). "Osmanlı Arşivlerinden Yararlanma Yöntemi". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 155-162.
- GENÇ (Nevin). "Sultanönü Sancağı İcmal Defteri". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 2, 1991, 93-118.
- GENÇ (Nevin). "XVI. Yüzyılda Sultanönü Sancağı'nın Sosyal, Demografik ve Ekonomik Açısından Değerlendirilmesi". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1211-1222.
- GEORGEON (François). "Şehrin Aynası: Osmanlı Mizah Basını". *Toplumsal Tarih*, 9, 49, 1998, 24-28.
- GERÇEK (Selim Nüzhet). "İstanbul Hamamları". *Tarihten Sesler*, 6-7, 1943, 12-15.
- GERMANER (Semra). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Uluslararası Sergilere Katılımı ve Kültürel Sonuçları". *Tarih ve Toplum*, 95, 1991, 33-40.
- GERÖ (Gyözö). "Mittelalterliche Stadt-Türkische Stadt in der Türkischen Provinz Von Ungarn". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 789-795.
- GERÖ (Gyözö). "Die Türkische Provinz von Ungarn und ihre Balkans-Beziehungen Im XVI.-XVII. Jahrhundert". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1455-1460.
- GIACOMETTİ (G.). *Türk-i Silah*. İstanbul, 1294.
- GIBB (E.J.W.). *Osmanlı Şiiri Tarihi*. Önsöz: Halide Edip ADIVAR. İstanbul, 1943, 30+ 125 s.
- GIBB (Hamilton A. R.). *İslam Medeniyeti Üzerine Araştırmalar*. Çeviren: Kadir DURAK. İstanbul, Endülü Yayınları, 1991, 367 s.
- GİZ (Adnan). "Niçin Batıdaki Gelişmeye Ayak Uyduramadık?". *İstanbul Sanayi Odası Dergisi*, 43, 1969, s. 13-15.
- GİZ (Hasan Adnan). "Dört Asrın Mukayesesi 1643-1743-1843-1943 Yıllarında Türkiye". *Çınaraltı Mecmuası*, 111, 1943, 8-10, 15.
- GİZ (Hasan Adnan). "Osmanlı Tarihinde Islahat Raporları". *Çınaraltı Mecmuası*, 112, 1943, 8-9.
- GİZ (Hasan Adnan). "Tarihte Türk Tipi". *Çınaraltı Mecmuası*, 108, 1943, 7, 10.
- GİZ (Hasan Adnan). "Türk Rönesansı Ne Zaman Başladı?". *Çınaraltı Mecmuası*, 97, 1943, 6-7.
- GİZ (Hasan Adnan). "Türk Sanatında Bahar". *Çınaraltı Mecmuası*, 138, 1944, 13-14.
- GİZ (Hasan Adnan). "Üstat Halil Nihat ve 'Ağaç Kasidesi'". *Çınaraltı Mecmuası*, 99, 1943, 12-14.
- Giresun Kültür Sempozyumu 30-31 Mayıs 1998*. İstanbul, 1998.
- Giresun Tarihi Sempozyumu, 24-25 Mayıs 1996-Bildiriler*. İstanbul, 1997.
- Girit*. İstanbul, 1328, 112 s.
- Girit Kanun-i Esasisi*. Hanya, 1899, 34 s.
- Girit Meselesine Dair Muhaberat*. İstanbul, 1284.
- Girit Nizamnamesi*. Hanya, 1284, 39 s.
- Girit Tarihi*. İstanbul, Ohannesin Matbaası, 1288, 307+8 s.
- Giyim Tarihi*. Hazırlayan: Gönül BEYAZIT-TİZER, Neriman SAPMAZ. İstanbul, İstanbul Matbaacılık Okulu, 1965, 162 s.+1 y.+V s.+ 1 y.
- GLUCK (Heinrich). "16-18. Yüzyıllarda Saray Sanatı ve Sanatçılarıyla Osmanlıların Avrupa Sanatları Bakımından Önemi". Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. *Belleren*, XXXII, 127, 1968, 355-380.
- GLÜCK (Heinrich). "Osmanlılarda Mimarî". *Eski Türk Sanatı ve Avrupa'ya Etkisi*. Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. Ankara, 163-168 s.
- GÖÇGÜN (Önder). "Aşık Paşa (1272-1333)". *Türk Kültürü*, 282, 1986, 619-629.
- GÖÇGÜN (Önder). *Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın Romanları ve Romanlarında Şahıslar Kadrosu*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1993, 623 s.
- GÖÇGÜN (Önder). "Namık Kemal'de Varlık Meselesi ve Allah". *İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 4, 1980, 241-247.
- GÖÇMEN (Muammer). "II. Abdülhamid ve III. Selim Dönemi'nde Osmanlı'da Çevre Hassasiyeti". *Tarih ve Medeniyet*, 16, 1995, 42-43.
- GÖÇMEN (Muammer). "II. Abdülhamid Dönemi'nde Yabancı Basın Nasıl Takip Edilirdi?". *Tarih ve Toplum*, 22, 128, 1994, 18-24.
- GÖDE (Kemal). "Dünden Bugüne Türkler'de Devlet Başkanlığı Anla-

- yışı". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 1986, s. 212-213.
- GÖĞÜŞ (Mahmut Oğuz). "Rüşrü Hoca ve Gaziantep'te ilk Matbaa". *Gaziantep'i Tanıyınız*, 4, 1962, 24.
- GÖKALP (Gonca). "XX. Yüzyılın İlk Çeyreğinde Türk Romanına Yansıyan Kadın İmajı". *Evrenseliğe Yolculuk: Hacettepe Üniversitesinin Emel Doğramacı'ya Armağanı*. Ankara, 1998.
- GÖKALP (Mehmet). "Keşfi'nin Mevlid-i Nebevisi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 94, 1995, 205-225.
- GÖKALP (Ziya). *Malta Konferansları*. Hazırlayan: M.Fahrettin KIRZİ-OĞLU. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1977.
- GÖKALP (Ziya). *Türkleşmek, İslamlaşmak, Muasırlaşmak*. İstanbul, 1918, 63 s.
- GÖKAY (Meşkure). *Evliya Çelebi Seyahatnamesi I.Cildinin Me'bazleri Üzerine Bir Deneme*. İstanbul, 1951. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Abidelerimizin Bugünkü Hazin Hali. Sivas-Divriği-Malatya". *Bilgi Dergisi*, 69, 1953, 11-12.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Anıma Törenleri". *Ulus*, XII, 16, 1966.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Başmak". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 332-333.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Başmaklık". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 333-334.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Batı Trakya Göçmenleri". *Bilgi Dergisi*, 85, 1954, 2-3.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Bir Seyahattan Hatıralar ve İntibalar. Gümüşine'de Mevcut Türk Eserleri II". *Bilgi Dergisi*, 81, 1954, 1-3.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Boğaziçi (Tarihçe Boğaziçi)". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1970, 671-692.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Boğazkesen Hisarı". *Vatan*, VI, 6, 1685.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Bursa'da Kuruluş Devrinin İlim Müesseseleri, İlim Adamları ve Bursa Tarihçileri Hakkında". *Necati Lugal Armağanı*. Ankara, 1968, 261-273.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Çırağan Sarayı". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1944, 390a-392.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Edirne". *Encyclopedia of Islam*, II, 1963, 683a-686b.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Edirne Hakkında Yazılmış Tarihler ve Enisü'l-Müsaminin". *Edirne'nin 600.Fetih Yıldönümü Armağan Kitabı*. Ankara, 1965, 77-117.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Eğri". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1948, 196a-198b.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "L' Empire Ottoman, Formation, Evolution, Disparition". *Recueils de la Societe Jean Bodin pour l'Histoire Comparative des Institutions, Les Grands Empires*, XXXI, 555-564.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Erdel". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1948, 293a-306a.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Fatih Ayasofya'da". *Çınaraltı Mecmuası*, 10, 1948, 6.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Fatih ve Balkan Siyasetinin Menşeleri I". *Çınaraltı Mecmuası*, 7, 1948, 7,13.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Fatih ve Balkan Siyasetinin Menşeleri II". *Çınaraltı Mecmuası*, 9, 1948, 6,11.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Fatih ve Balkanlar". *Dünya*, I, 19, 1954.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Les Institutions Sociales et Culturelles de la Colonisation et Leur Action Spirituelle dans la Peninsule Balkanique: les Zaviyes, les Couvents et les Muallimhanes, les Ecoles Primaires.". *Actes du XV Congres International de Sociologie*. İstanbul, 1952, 255-260.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "İsmail Gaspıralı 1851-1914". *Bilgi Dergisi*, 67, 1952, 8.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "İtalya Kütüphanelerinde Bazı İslami ve Türkçe Yazmalar III". *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, V, 1-4, 1973, 113-64.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Kanuni Sultan Süleyman Devrine Ait Bosna-Hersek ile İlgili Venedik Arşivindeki Türkçe Belgeler Hakkında". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 319-331.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Katip Çelebi'nin Kronolojik Eseri: Takvimü't-tevarih". *Katip Çelebi, Hayatı ve Eserleri Hakkında İncelemeler*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1957, 101-119.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Milli Tarih". *Dünya*, IV, 27, 1954.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Müdür". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960, 784-786.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Müesseseler Tarihimizin Kaynaklarından 1579 Senesinin Rumeli Sadareti Sicillerinden Bazı Önemli Kayıtlar". *Tarih Dergisi*, XX, 25, 1971, 79-88.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Nahiye". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1964, 37b-39b.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Ondokuzuncu Yüzyılın Sonuna Kadar Türkiye'de Garplılaşma Hareketlerinin Mana ve Değerleri". IV. *Eğitim Kongresi Raporları*. İstanbul, 33-36.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Önsöz-Zeki Velidi Togan Hakkında". *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, V, 1-4, 1973, 1-2.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Ortadoğu ve Batı". *Ulus*, XI, 1, .
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). *Osmanlı İmparatorluğu Medeniyet Tarihi Çerçevesinde Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmî*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1979, XII+139 s. (İstanbul Üniv. Edeb. Fak. Yayınları No: 2608).
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Prof. M. Tayyip Okıç ve Bosna Hersek Tarihi, Bosna Eyaleti". *M. Tayyip Okıç Armağanı*. Ankara, 1977, 37-47.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Rumeli'nin İskanında ve Türkleşmesinde Yürükler". III. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 648-660.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Söğüt Ertuğrul Gazi Türbesi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 4-5, 1974, 79-90.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Son Kaybettiğimiz Tarihçi Değerler". *Ulus*, X, 12, 1967.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Tarihi Anıtlarımız ve Yüksek Kurul". *Ulus*, II, 25, 1967.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Taşkoprüzade ve İlmi Görüşleri (I)". *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi*, VI, 1-2, 1975, 127-138.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Türk İdaresinde Budin". *Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975, 163-178.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Türk Tarih Kurumu ve Milli Tarih Ülküsü". *Bilgi Dergisi*, 58, 1952, 4-5.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). XV-XVI. *Asırlarda Edirne ve Paşa Livası*:

- Vakıflar. Mülkler, Mükataaalar.* İstanbul, Üçler Basımevi, 1952, 631+301 s.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "XVI. Asırda Karaman Eyaleti ve Larende-Karaman-Vakıf ve Müesseseleri". *Vakıflar Dergisi*, VII, 1968, 29-38.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "XVI. Yüzyıl Başlarında Trabzon Lıvası ve Doğu Karadeniz Bölgesi". *Belleten*, XXVI, 102, 1962, 293-337.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "XVI. Yüzyıl Başlarında Trabzon Lıvası ve Doğu Karadeniz Bölgesi". *Trabzon Kültür-Sanat Yıllığı*, 1987, 441-486.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "XVII. Asır Başlarında Erdel Hadiseleri ve Bedhlen Gabor'un Beyliğe İntihabı". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1949, s. 1-29.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Yakın Tarihimizde Ortadoğu". *Ulus*, VI, 13, 1967.
- GÖKBİLGİN (M. Tayyip). "Yunanistan'da Türk Eserleri. Bir Seyahat-ten Hatıralar, İntibalar". *Bilgi Dergisi*, 76, 1953, 1-3.
- GÖKBİLGİN (Tayyip). *Osmanlı İmparatorluğu Medeniyet Tarihi Çerçeve-sinde Osmanlı Paleografya ve Diplomatik İlmi*. 2. Basım. İstanbul, Enderun Kitabevi, 1992, 139 s.
- GÖKBİLGİN (Tayyip). *Osmanlı Müesseseleri, Teşkilatı ve Medeniyeti Tari-hine Genel Bakış*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniver-sitesi Yayınları, 1977, IV+194 s. (İstanbul Üniver. Edeb. Fak. Ya-yınları No: 2272).
- GÖKÇE (Cemal). "1787-1806 Yılları Arasında Kafkasya'da Cereyan Eden Siyasi Olaylar". *Tarih Dergisi*, XXI, 26, 1972, 1-66.
- GÖKÇE (Cemal). *Kafkasya ve Osmanlı İmparatorluğu'nun Kafkasya Siya-seti*. İstanbul, 1979, XV+253 s.
- GÖKÇE (Turan), DURAN (Remzi). "Ayasuluk Kitabeleri". *I. Geçmiş-ten Günümüze Selçuk Sempozyumu* (4-6 Eylül 1997) *Bildirileri*. İz-mir, 1998, 367-375.
- GÖKÇE (Turan). "1572 Yılında İç-İl Sancağından Sürülüp Kıbrısta İs-kan Edilen Aileler". *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 2, 1998, 125-171.
- GÖKÇE (Turan). "Makedonya'daki Osmanlı Evrakı". *Türk Dünyası İn-celemeleri Dergisi*, 1, 1996, 253-256.
- GÖKDEMİR (Ahmete Ender). *Cenubigarbi Kafkas Hükümet-i Muvakka-ta-i Milliyesi*. Ankara, 1987. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- GÖKDEMİR (Ender). *Cenub-i Garbi Kafkas Hükümeti*. Ankara, 1989.
- GÖKDEMİR (Ender). "Cenubi Garbi Kafkas Hükümet-i Muvakkata-i Milliyesi, Cumhurbaşkanı-Cihangiroğlu İbrahim Bey'in Hatıra-tı". *IV Milli Türkoloji Kongresi*. İstanbul, 1984.
- GÖKDEMİR (Feromiz). "Şam'da Hanedan Mezarlığı". *Tarih ve Medeni-yet*, 27, 1996, 57-58.
- GÖKDOĞAN (Nüzhet). "Takvim Sorunu ve Osmanlılarda Takvim". *I. Uluslararası Türk-İslam Bilim ve Teknoloji Kongresi*. İstanbul, 1981, 87-93.
- GÖKER (Cemil). *Racine'in (Bajezet) İsimli Trajedisinde Osmanlı Tarihi*. İstanbul, Berksoy Matbaası, 1971, 45+(1) s.
- GÖKER (Selma). "Sultan Süleyman, Architect Sinan and Süleymaniye". *Turkish Review*, 3, 18, 1989, 31-40.
- GÖKER (Selma). "Sultan Süleyman, Mimar Sinan ve Süleymaniye". *Kültür ve Sanat*, II, 6, 1990, 78-82.
- GÖKIRMAK (N. Engin). *Türk El Halıları İçinde Herke Halıları*. İstan-bul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- GÖKMAN (Muzaffer). *Tarih Boyunca Ege Kavgası*. İstanbul, 1977, 269 s. (Eğitim-Öğrenci Yayınları: 4).
- GÖKMAN (Muzaffer). *Tarihi Sevdiren Adam Ahmet Refik Altınay*. İstan-bul, 1978.
- GÖKTAŞ (Uğur). "Kartpostallarda Tulumbacılar". *İlgi*, 51, 1988, 30-32.
- GÖKTAY (Seviren), GÖKYAY (Orhan Şaik). "Steven Runciman, Ber-nard Lewis, R.R. Betts, N. Rubinstein, Paul Wittek, İstanbul'un Sükutu". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 2, 1956, 185-212.
- GÖKTEKİN (Gönül). *Haliç İşi Denilen Osmanlı Seramikleri*. Ankara, 1988. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- GÖKTUNA (Sema). *Süleymaniye Kütüphanesi'ndeki Mushafalarda XVI. yüzyıl Zabiriye Tezhibi*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). "Divan Edebiyatı Kimin?". *Türk Dili*, 424, 1987, 224-236.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). "Divan Edebiyatında Şehirler". *Tarih ve Top-lum*, 18, 105, 1992, 9-12.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). "Evliya Çelebi'de Süleymaniye Camii". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 59, 1989, 23-25.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). "Kitabı İlmi'n-Nafi'fı Tahsil-i Sarf-u Nahv-i Türki". *Ulusal Kültür*, 2, 1978, 172-182.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). "Necati Bey Divanı". *Türk Dili*, 22-28, 263, 1973, 289-95.
- GÖKYAY (Orhan Şaik). "Risale-i Mimariyye-Mimar Mehmet Ağa Eserleri". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı Armağanı*. Ankara, 1976, 113-215.
- GÖLDAŞ (İsmail). *Kürdistan Teali Cemiyeti*. 1. Basım. İstanbul, Aydın-lar Matbaası, 1981, 323 s.
- GÖLDELİ (İpek). "Erken Dönem Osmanlı Dini Mimarisinde Geomet-rik Oranlar ve Semantik Yorumları". *Ekin Belleten*, 2, 1989, 61-87.
- GÖLEN (Zafer). "19. Yüzyılda Bosna-Hersek'in Nüfusu". *Toplumsal Tarih*, 9, 54, 1998, 36-42.
- GÖLEN (Zafer). "Sırların 1849 Bosna İsyanı'na Etkileri". *Toplumsal Tarih*, 9, 50, 1998, 43-48.
- Göller Bölgesi, *Tarih, Kültür ve Arkeoloji Sempozyumu*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1994.
- GÖLLNER (Carl). "Die Wertung des Osmanischen Reiches durch westliche Reisende des 16. Jahrhunderts". *VIII. Türk Tarih Kong-resi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 979-991.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). *Divan Şiiri XVIII. Yüzyıllar*. İstanbul, 1955.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). *Divan Şiiri, XV. ve XVI. Yüzyıllar*. İstan-bul, 1955.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). *Fuzulî*. İstanbul, Milliyet, 1932, 162 s.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). *Hurufelik Meinleri Kataloğu*. Ankara, 1973.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). *Mesnevi Şerhi*. 2. Baskı. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1989.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). *Nedim Divanı*. İstanbul, 1972, 432 s.

- GÖLPINARLI (Abdülbaki). *Tasavvufî Dilimize Geçen Deyimler ve Atasözleri*. İstanbul, 1977.
- GÖLPINARLI (Abdülbaki). *Yunus Emre ve Tasavvuf*. 2. Baskı. İstanbul, İnkılap Kitabevi, 1992.
- GÖNÜL (Macide). *Türk Eşiği Sanatı (XVI-XIX.yy)*. Ankara, 1973.
- GÖNÜLAL (Özand). "Osmanlı Toplumunda Mimarın Yeri". *Anadolu Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2, 1, 1989, 225-241.
- GÖNÜLAL (Özand). *Erken Osmanlı Döneminde İnşa Edilen Çok İşletli Camilerde Kubbe Geçiş Elemanları*. Ankara, 1997. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- GÖNÜLAL (Özand). *İstanbul Piyale Paşa Külliyesi*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- GÖRKEM (İsmail). *Elazığ Efsaneleri Üzerinde Araştırmalar (Metinler ve İncelemeler)*. Elazığ, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Fırat Üniversitesi.
- GÖVSA (İ. Alaaddin). *Dede İsmail Efendi*. İstanbul.
- GÖYÜNC (Nejat). "Hane" Deyimi Hakkında". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 331-348.
- GÖYÜNC (Nejat). "Batılı Tarihçilerin Görüşleri ve Biz". *Türk Kültürü*, 1/2, 1963, 1-4.
- GÖYÜNC (Nejat). "Bazı Osmanlı Tarihi Eserlerine ve Arşiv Belgelerine Göre Türk-Kürt ve Arap Deyimleri Hakkında". *Anadolu Dil-Tarih ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, I, 1996, 1-5.
- GÖYÜNC (Nejat). "Die Bedeutung der Osmanischen Archivailen für die Erhellung der Türkischen Kunstgeschichte". *Osmanlı Araştırmaları*, 3, 1982, 147-160.
- GÖYÜNC (Nejat). "Die Bedeutung der Osmanischen Archivalien für die Erhaltung der türkischen Kunstgeschichte". *Osmanlı Araştırmaları*, III, 1982, 147-160 s.
- GÖYÜNC (Nejat). "Eski Malatya'da Silahdar Mustafa Paşa Hanı". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 1, 1970, 63-93.
- GÖYÜNC (Nejat). "Eski Malatya'da Silahdar Mustafa Paşa Hanı". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 1, 1970, 63-92.
- GÖYÜNC (Nejat). "Kalenderhane Camii". *Tarih Dergisi*, XXVIII, 34, 1984, 485-495.
- GÖYÜNC (Nejat). "Kanuni Devri Başlarında Güney-Doğu Anadolu". *Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975, 61-74.
- GÖYÜNC (Nejat). "Karamort Külliyesi". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1651-1655.
- GÖYÜNC (Nejat). "Kıbrıs'ta Türk İdaresi". *Töre*, 39, 1974, 20-25.
- GÖYÜNC (Nejat). "Kozanlı Bir Halk Şairi Mehmet Halaçoğlu". *I. Mersin Milli Kültür ve Eğitim Sempozyumu Bildiriler*. Ankara, 1988, 74-83.
- GÖYÜNC (Nejat). "Kozanlı Halk Şairi Muhsin Yıldırım ve Bir Destanı". *Prof. Dr. Şükri Elçin'e Armağan Sayısı*. Ankara, 1993, 32-138.
- GÖYÜNC (Nejat). "Mora'da Türk-Osmanlı İnşa Faaliyetleri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 1, 1972, 13-18.
- GÖYÜNC (Nejat). "Osmanlı Araştırmalarında Arşivlerin Yeri". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 53-60.
- GÖYÜNC (Nejat). "Osmanlı Arşivlerinin Tarih Açısından Önemi ve Bazı Sorunları". *İlim ve Sanat Dergisi*, 29, 1991, 20-23.
- GÖYÜNC (Nejat). "Osmanlı Belgelerinde Konut Terminolojisi, Terminology Related to Housing in Ottoman Records". *Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşme: Housing and Settlement in Anatolia. A Historical Perspective*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1996, 264-268.
- GÖYÜNC (Nejat). *Osmanlı İmparatorluğu Hakkında Bazı Düşünceler*. Ankara, 1973, 47 s.
- GÖYÜNC (Nejat). "Saloman Schweigger ve Seyahatnamesi". *Tarih Dergisi*, 13, 17-18, 1963, 119-140.
- GÖYÜNC (Nejat). "Silahdar Mustafa Paşa Hanı'na Ait Bir Vesika". *Tarih Dergisi*, XX, 25, 1971, 73-79.
- GÖYÜNC (Nejat). "Türk Hizmetine Giren Bazı Kıbrıs Müdafileri". *Milletlerarası Birinci Kıbrıs Tetkikleri Kongresi (14-19 Nisan 1969) Türk Heyeti Tbliği*. Ankara, 1971, 105-107.
- GÖYÜNC (Nejat). "Türk Kültür Tarihi Bakımından Arşivlerimizin Önemi". *Belleten*, 37, 147, 1973, 305-319.
- GÖYÜNC (Nejat). "Türk Tarihinin Kaynakları". *Fırat Üniversitesi Tarih Metodolojisi ve Türk Tarihinin Mesaleleri Kollokyumu*. Elazığ, 1990, 47-52.
- GÖYÜNC (Nejat). "Türkçenin Farsça Üzerindeki Tesirleri". *Türk Kültürü*, V, 51, 1967, 171-173.
- GÖYÜNC (Nejat). "Türkler ve Balkan Milletleri Arasında Kültürel İlişkiler-Sorunlar". *Belleten*, LXI, 230, 1997, 121-131.
- GÖYÜNC (Nejat). "Über die Ta'rih genante Defter-Gattung als Quelle zur Osmanischen Wirtschafts-und Sozialgeschichte". *Türkische Wirtschafts-und Sozialgeschichte von 1071 bis 1920, Akten des IV. Internationalen Kongresse*. Editör: Hans Georg MAJER, Raoul MOTIKA. Wiesbaden, 1995, 115-118.
- GÖYÜNC (Nejat). "Walter Hinz (1906-1962)'in Ardından". *Osmanlı Araştırmaları*, XIII, 1993, IX-XII.
- GÖYÜNC (Nejat). "XVI. Yüzyılda Doğu ve Güneydoğu Anadolu'da Yönetim ve Nüfus". *Türk Kültürü*, 32, 370, 1994, 77-86.
- GÖYÜNC (Nejat). "XVI. Yüzyılda Güneydoğu-Doğu Anadolu'nun Ekonomik Durumu: Kanuni Süleyman ve II. Selim Devirleri". *Türkiye İktisat Tarihi Semineri*. Editör: Osman OKYAR. Ankara, 1975, 71-98.
- GÖYÜNC (Nejat). "XVI. Yüzyılda Türk Askeri Tarihi İle İlgili Yeni Kaynaklar". *Birinci Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1983, 121-130.
- GÖYÜNC (Nejat). "XVIII. Yüzyılda Balkanlarda Osmanlı Müstahkem Mevkileri". *Askeri Tarih Bülteni*, 16.Sayı Ek, 1984, 11-18.
- GÖYÜNC (Nejat). "XVIII. Yüzyılda Türk İdaresinde Naupolia (Anadolu) ve Yapıları". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı Armağanı*. Ankara, 1976.
- GÖYÜNC (Nejat). "Yaşayan Türkologlar-X: Dr. Klaus Schwarz". *Tarih ve Toplum*, IV, 22, 1985, 29-31.
- GÖZLER (Fethi). *Ziya Paşa'nın Terc-i Bend'i ile Terki-i Bend'i Üzerine Düşünceler*. Ankara, 1987, XI+132 s.
- GÖZTEPE (Tarık Mümtaz). *Ulu Camiler, Dini Anıtlar*. Ankara, 1963, 132+2 s.
- Gravürlerle Türkiye. 3. Hazırlayan: M. SEVİM. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.

GRIGNASCHI (Mario). "Un Precurseur de Ömer Lütfi Barkan: Un Katib Inconnu de la Porte". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1563-1567.

GRIGNASCHI (Mario). "Les Documentes Ottomans Conservees Aux Archives De La Maisan D'Este A Modena". IX. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 819-827.

GROSMAN (Moşe Markus). *Osmanlı'dan Cumhuriyet'e Geçişte Türk Yabandilerden Görünüm*. İstanbul, As Matbaası, 1992, 687+99+72 s.

GÜÇLÜ (Muhammet). "Müstakil Teke (Antalya) Sancağının Kurulması ve İdari Düzenlemeye İlişkin Bir Belge". *Suna Adalya-İnan Kıraç Akdeniz Medeniyetleri Arş. Enstitüsü*, 2, 1997, 289-300.

GÜLBAHAR (Şaban). "Sultan II. Murad'ın Şiirleri". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, II, 8, 1980, 94-96.

GÜLBAHAR (Şaban). "Sultan III. Murad'ın Şiirleri". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 1980, 94-96.

Gülbahar Hatun Camii, Ayşe Hatun ve Yavuz Selim. Derleyen: Ömer AK-BULUT. Trabzon, İnkılâp ve Aka Kitabevleri, 1965, 28 s.

GÜLCÜ (Ali İhsan). "Hat Şaheserleri Arasında". *Tarih ve Medeniyet*, 13, 1995, 27-32.

GÜLDEREN (Yusuf). "Prizren Civarında Gora Köylerinin Dügünlerinde Çalınan Nevber". *Çevren Dergisi*, VIII, 29, 1981, 93-96.

GÜLDÜREN (Yusuf). "16. Yüzyılda Tuna Boylarında İnşa Edilen Dubalı Köprüler". V. *Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, 1986, 251-262.

GÜLEÇ (İsmail). "Osmanlı Tarih Yazarları ve Eserleri (Franz Babin-ger'in Aynı Adlı Eseri Üzerine)". *Tarih ve Toplum*, XX, 117, 1993, 192.

GÜLENSOY (Baybars). "Başlangıcından Bugüne Türk Sanatı Dizisinden Üç Eser". *Bilge Dergisi*, 17, 1998, 79-80.

GÜLENSOY (Tuncer). *Anadolu ve Rumeli Ağzları Bibliyografyası*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1981.

GÜLENSOY (Tuncer). "Bursa Kürüphanelerinde Bulunan Türkçe El Yazma Kitaplar Üzerine Notlar-II-". *Türk Kültürü*, IX, 102, 1971, 561-564.

GÜLER (Mustafa). "XIX. Yüzyılın İkinci Yarisında ve XX. Yüzyılın Başlarında Bozkırdaki Sulama Faliyeti". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1987, 312-323.

GÜLER (Oğuz). "Osmanlı Sanatlarına Mimarinin ve Mimar Sinanın Etkileri". *Erciyes Dergisi*, 124, 1988, 23-24.

GÜLERSOY (Çelik). *Dolmabahçe Sarayı*. İstanbul, Apa Ofset80 s.

GÜLERSOY (Çelik). *Hıdıv'lar ve Çubuklu Kasrı*. İstanbul, 1985, 194 s.

GÜLERSOY (Çelik). *Küçük Su: Çeşme-Kasrı= Meadow-Fountain Palace*. İstanbul, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, 1985, 131 s.

GÜLERSOY (Çelik). *Yıldız Parkı Pembe Seranın Hikayesi*. İstanbul, 1981, 15 s.

GÜLLÜ (Hüseyin). *Gencine-i Hikmet (Transkripsiyon ve Tablil)*. Ankara, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.

GÜLSOY (Ufuk). "Bağışlarla Gerçekleşen Eser: Hicaz Demiryolu". *Tarih ve Medeniyet*, 16, 1995, 35-37.

GÜLTEKİN (Nurettin Can). "Kalelerimiz". *Çınaraltı Mecmuası*, 2, 1948, 8,14.

GÜN (Recep). *Amasya ve Çevresindeki Mimari Eserlerde Yazı Kullanımı*. Samsun, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.

GÜNAY (Reha), ASLANAPA (Oktay), ÖZER (Bülent). "Osmanlı Dönemi". *Türk Vakıfları*. Editör: Zekai BALOĞLU. İstanbul, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1996, 147-247.

GÜNAY (Reha), ASLANAPA (Oktay), ÖZER (Bülent). "The Ottoman Periods". *The Foundations of Turkey*. Editör: Zekai BALOĞLU. İstanbul, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1996, 147-247.

GÜNAY (Selçuk). "II. Abdülhamit Dönemi'nin Son Yıllarında Güneydoğu Anadolu ile Kuzey Irak'ta Aşiret Mücadeleleri ve Milli Aşiret Reisi İbrahim Paşa". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 2, 1995, 103-132.

GÜNAY (Ünver). "Anadolu'nun Dini Tarihinde Çoğulculuk ve Hoşgörü". *Erdem*, 8, 22, 1996, 189-220.

GÜNAY (Vehbi). "Balkanlara Ait Siciller ve Karaferye Karası Şer'iye Sicilleri". *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 2, 1998, 103-113.

GÜNAY (Vehbi). *Tevârih-i Al-i Osman Edremit Muzaffer Akpınar Halk Kütüphanesinde Bulunan Yazmanın Tanıtımı ve Yeni Türk Harflerine Çevirisi*. İzmir, 1989. Bitirme Tezi. Ege Üniversitesi.

GÜNAYDIN (İtır Tansı). *II. Murat Dönemi Tezhipli El Yazmaları*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.

GÜNDAY (Dündar). *Arşiv Belgelerinde Siyakat Yazısı, Özellikle Divan Rakamları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1974, X+259 s.

GÜNDOĞAN (Bayram). *XVII. Yüzyıl Menâkıbnameleri ve Menâkıb-ı Veysel Karani*. Bursa Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

GÜNDOĞDU (Abdullah). "1852-1863 Tarihleri Arasında Çorum Kazası'nda Sosyo-Ekonomik Yapı". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 6, 1991, 211-242.

GÜNDOĞDU (Abdullah). *Divan-ı Salih Çelebi ve Dürer-i Nesayih-i İncelemesi Tenkidli Metin*. Erzurum Yüksek Lisans Tezi. Türk Dili Eğitim Bölümü Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi.

GÜNDOĞDU (Cengiz). "XVII. Yüzyıl Osmanlısında İki Farklı Sufi Örneği: Abdülmecid Sivasî ve İdris Muhtefî". *İLAM Araştırma Dergisi*, II, 2, 1997.

GÜNDOĞDU (Fahriye). "Ebuzziya Tefvîk'in Türk Basımcılığına Getirdiği". *TKDB*, XXXII, 1, 1983, 5-10.

GÜNDOĞDU (Hamza). "Osmanlı Sarayları Hakkında Bir Deneme ve Doğubayazıt'da İshak Paşa Sarayı". *Araştırma Dergisi*, 14, 1986, 1-35.

GÜNDÜZ (Esra). *Osmanlı Devleti'nde Şeyhülislamlık Kurumu*. Eskişehir, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Anadolu Üniversitesi.

GÜNDÜZ (H. Hüseyin). *Türk Hat Sanatında Şeyh Hamdullah ve Ahmet Karahisari Ekolleri*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.

GÜNDÜZ (Mahmut). "Matbaanın Tarihçesi ve İlk Kur'anı Kerim Basmaları". *Vakıflar Dergisi*, 12, 1978, 335-350.

GÜNDÜZ (Osman). "Batılılaşma Kavşağında yeni Bir Kimlik Anlayışının Romanı: Mürebbiye". *Türk Dili*, 436, 1988, 212-217.

GÜNDÜZ (Sabri). *İslamlık-Türklük*. İstanbul, Kenan Basımevi, 1943, 221 s.

GÜNDÜZ (Tufan). *1201-1202 Tarihli 165 Numaralı Kayseri Şer'iyye Sicili Transkripsiyon ve Değerlendirme*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.

GÜNDÜZ (Yunis). *Nef'i'nin Kasidelerinde Tarih Perspektifi*. Adana, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.

- GÜNDÜZALP (Nural). "Duvarları Resimli Bir Türk Konağı". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1705-1708.
- GÜNER (Agah Oktay). "Anadolu'yu Vatan Kılan Aşık Paşa". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 44, 1986, s. 73-90.
- GÜNER (Hamza). *Kütahya Camileri*. Kütahya, Kütahya Matbaası, 1964, 110+1 s.
- GÜNER (Sami). "Topkapı Sarayı Müzesi ve Ben. Topkapı Palace Museum And I". *Sanat Dünyamız*, 5, 13, 1978, 2-11.
- GÜNER (Sami). "Üsküdar'ın Üsküdarlı Ressamı Hoca Ali Rıza". *Türkiyemiz*, 7, 21, 1977, 21-7.
- GÜNERGÜN (Feza). "Osmanlı Mühendis ve Mimarları Arasında İlk Cemiyetleşme Teşebbüsleri". *I. Milli Bilim Tarihi Sempozyumu*. İstanbul, 1987, 155-196.
- GÜNERİ (Münir). *Kabramanlar Ordusu*. Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1964, 231+(1) s.
- GÜNEŞ (Ahmet). "Bir Kaynak Kitiği ya da Vakıf Tahrir Defterleri Hakkında Bazı Tesbit, Teşhis ve Tenkitler". *Bilge Dergisi*, 18, 1998, 100-102.
- GÜNEŞ (Mustafa). *Hüznü Divanı II. (İnceleme-İndeks-Metin)*. Adana, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- GÜNGÖR (Erol). *Tarihte Türkler*. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1988, 426 s.
- GÜNGÖR (Harun). "Türk-Alevi Bektaşî İnanışlarında Şamanlığın İzleri". *Erdem*, 8, 22, 1996, 237-249.
- GÜNGÖR (İ. Hulusi). "Sinan'ın Düşündüğü Selimiye Çevresi". *Yapı*, 98, 1990, 30-37.
- GÜNGÖR (Salahaddin). "Bir Canlı Tarih Konuşuyor-1". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 40, 1953, 2169-2175.
- GÜNÜÇ (Fevzi). *XV. ve XX. yüzyıl Dini Mimarisinde Celi Sütlüs Hatrı Uygulama ve Teknikleri*. Konya, 1991. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- GÜNİMİZ Din Bilimleri Araştırmaları ve Problemleri Sempozyumu, (Samsun, 27-30. 6. 1989). Samsun, 1989.
- GÜR (Şengül). "Doğu Karadeniz Yöre Mimarlığında Tipoloji, Standartlaşma ve Boyut Eşgüdümü". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 322-340.
- GÜRAN (S. Ceyhan). *İstanbul Hanları Mimarisi*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi, 1976.
- GÜRAN (S. Ceyhan). *Türk Hanlarının Gelişimi ve İstanbul Hanları Mimarisi*. İstanbul, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1976, 1-267.
- GÜRBÜZ (Adnan). "Türk Kültür Tarihi Araştırmaları Öksüz Kaldı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 65, 1990, 61-67.
- GÜRÇAĞLAR (Aykut). "Klasik Osmanlı Çinilerinde Mekan İlişkisi". *Arkeoloji ve Sanat*, V, 77, 1997, 18-22.
- GÜREŞSEVER (Gönül Cantay). "Türkiye'deki Osmanlı Devri Kervansaray Yapılarının Tipolojisi". IX. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1381-1390.
- GÜREŞSEVER (Gönül). *Anadolu'da Osmanlı Devri Kervansaraylarının Gelişmesi*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi, 1975.
- GÜREŞSEVER (Gönül). "Anadolu'da Osmanlı Devri Kervansaraylarının Gelişmesi". *Sanat Tarihi Yıllığı*, 7, 1976-1977, 143-164.
- GÜREŞSEVER (Gönül). "Gönül Haseki Darüşşifası(1539)". *Sanat Tarihi Yıllığı(1972-1973)*. İstanbul, 1973, 101-17.
- GÜRKAN (Ahmet). *İslam Medeniyetinin Garbı Medenileşirmesi*. İstanbul, Fakülteler Matbaası, 1965, IX+361 s.
- GÜRKAN (Kazım İsmail). "Süleymaniye Darüşşifası". *Kanuni Armağanı*. Ankara, 1970, 259-267.
- GÜRKAN (Kazım İsmail). *Süleymaniye Darüşşifası*. İstanbul, Tıp Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1966, 16 s.
- GÜRLER (Binnur). "XVI. Yüzyıl Mavi-Beyaz Osmanlı Seramikleri". *Standart*, XXXII, 380, 1993, 27-28.
- GÜRSER (Reşide). "Ebülğazi Bahadır Han ve Eserleri:Şecere-i Türki ve Şecere-i Terakkime (Türkmenlerin Şeceresi)". *Bilge Dergisi*, 9, 1996, 30-33.
- GÜRSER (Reşide). "Fuzuli Üzerine Makaleler". *Bilge Dergisi*, 11, 1997, 44.
- GÜRSOY (Belkis). *Hac Yolunda*. Ankara, Ecdad Yayınları, 1995.
- GÜRSOY (Belkis). "Muallim Naci'de Milli Yönelişler". *Kubbealtı Akademik Mecmuası*, 24, 2, 1995, 46-70.
- GÜRSOY (Selçuk). "İslam İhtilal Cemiyetleri İttihadı ve Liva El-İslam Dergisi". *Toplumsal Tarih*, 9, 49, 1998, 37-46.
- GÜRSOY (Selçuk). "Liva El-İslam'da Enver Paşa'nın Yazıları". *Toplumsal Tarih*, 9, 50, 1998, 23-34.
- GÜRSOY (Ülkü). "Namık Kemal'in Romanları". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1989, s. 55-67.
- GÜRSOY ALTUNİS (Belkis). *Abdülhak Hamid Tarhan'ın Tiyatro Eserlerinde Kadın*. Erzurum, 1981. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- GÜRSOY ALTUNİS (Belkis). *Abdülhak Hamid Tarhan'ın Tiyatro Eserlerinde Kadın*. Erzurum, 1981. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- GÜRSOY ALTUNİS (Belkis). "Abdülhak Hamid Tarhan'ın Tiyatro Eserlerinde Kadın".
- GÜRÜN (Kamuran). *Türkler ve Türk Devletleri Tarihi*. Ankara, Bilgi Yayınları, 1984, 723 s.
- GÜVEN (Güler). "Samipaşazade Seza'i'nin Bitmemiş Bir Romanı Müsveddesi, Konak". *Hacettepe Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi*, 5, 2, 1973, 147-165.
- GÜVEN (Hikmet Feridun). *Hayreti Divanı'nda Kosmik Alem ve Zaman*. Ankara, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- GÜVEN (Özbay). "Okmeydanı Spor Alanı". *Toplumsal Tarih*, III, 14, 1995, 14-19.
- GÜZEL (Abdurrahman). "Kanuni Sultan Süleyman Han'ın Avusturya Devlet Arşivi'nde Bulunan Mektuplarından Bazılarının Muhteviyatı Hakkında". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 999-1013.
- GÜZEL (Abdurrahman). "Kaygusuz Abdal'ın Bilinmeyen Bir Eseri". *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 24-25, 1986, 283-298.
- GÜZELBEY (Cemil Cahit). *Gaziantep Camileri Tarihi*. Gaziantep, Oya Matbaası, 1984, 197 s.
- HABIÇOĞLU (Bedri). *Kafkasya'dan Anadolu'ya Göçler ve İsyantlar*. İstanbul, Nart Yayıncılık, 1993, 187 s.
- Hacı Bayram-ı Veli Sempozyumu Bildirileri. Ankara, 1990.
- HACİBEGİÇ (Hamit). "Karadağ Sahilinde Gribaly Nahiyesi Hakkında Resmi Türk Vesikaları". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı Armağanı*.

- Ankara, 1976, 67-90.
- HACIOĞLU (Tahsin). "Kufi Yazı Üzerine". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1, 1985, 14-45.
- HACIOSMANOVIÇ (Lamiya). "Seyahatname İle Kroniklerde Yazılı Sözlerin İzlerinden". Çeviren: Şecaattin KOKA. *Çevren Dergisi*, X, 38, 1983, 29-41.
- HACIOSMANOVIÇ (Lamiya). "Ümmühan Çuvidin-XVIII. Yüzyılın İlk Kadın Ozanı". Çeviren: Reşit HANADAN. *Çevren Dergisi*, IX, 35, 1982, 41-53.
- HACIOSMANOVIÇ (Lamiya). "XVIII. Yüzyıl Şairi Mehmet Meyli Kurani'nin Şiiri". *Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi Tebliğleri*. (23-28 Eylül 1985). İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1985, 95-99.
- HAFİZ (Nimetullah), ASİM (Mücahit). "Pristine Kitabeleri". *Çevren Dergisi*, V, 15, 1977, 75-93.
- HAFİZ (Nimetullah). "Hacı Ömer Lütfü'nün Tarihi Eserleri". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1215-1222.
- HAFİZ (Nimetullah). "Prizren'de Destanlar". *Çevren Dergisi*, VI, 1-2, 1979, 175-196.
- HAFİZ (Nimetullah). "Prizren'de Türk Tekermeleri". *Çevren Dergisi*, V, 15, 1977, 153-159.
- HAFİZ (Nimetullah). "Prizren(Kosova) Türk Ağzının Başlıca Özellikleri". *Çevren Dergisi*, IV, 12, 1976, 29-35.
- HAFİZ (Nimetullah). "Yugoslavya'da Bilinmeyen Bir Türk Halk Şairi: Aşık Ferki ve Onun Destanları". I. *Uluslararası Türk Folklor Kongresi*. İstanbul, 1975, 109-18.
- HAFİZ (Nimetullah). "Yugoslavya'da Türk Destanları". *Çevren Dergisi*, IV, 10, 1976, 129-134.
- HAFİZ (Tacide). "Yugoslavya'da Nasrettin Hoca Fıkralarının Yayılması Üzerine Birkaç Söz". *Çevren Dergisi*, VI, 1-2, 1979, 103-106.
- HAİRİ (A. Hadi). *Osmanlı'nın Batılılaşma Çabaları ve Batı'nın İki Yüzyılı*. Çeviren: Hasan BÜYÜKÇEYİZ. İstanbul, Yöneliş Yayınları, 1993, 96 s.
- Hakikat*. I. 1325, 31 s.
- Hakikat. Arabın Nazariyeleri. Şükri Ganem ve Tanin*. İstanbul, 1326, 88 s.
- HAKSEVER (Halil İbrahim). "Münşeat Mecmuaları ve Edebiyat Tarihimiz Açısından Önemi". *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 1998, 73-86.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Bombay Şehbenderi Hüseyin Hasib'in 1876 Tarihli Bir Mektubu". *Türk Kültürü*, XII, 138, 1974, 259-265.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Bombay Şehbenderi Hüseyin Hasib'in 1876 Tarihli Bir Mektubu". *Türk Kültürü*, XII, 136, 1974, 259-265.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Bombay Şehbenderi Hüseyin Hasib'in 1876 Tarihli Bir Mektubu". *Türk Kültürü*, XII, 137, 1974, 259-265.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Kosova Savaşı". I. *Kosova Zaferinin 600. Yıldönümü Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1992, 29-33.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Maruzat ve Terzakir'de Mustafa Reşid Paşa ve Tanzimat Erkanı". *Mustafa Reşid Paşa ve Dönemi Semineri, Bildiriler, Ankara, 13-14 Mart 1984*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1987, 25-30.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "Teselya Yenişehiri ve Türk Eserleri Hakkında Bir Araştırma". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 2-3, 1973-1974, s. 89-100.
- HALAÇOĞLU (Yusuf). "XVI. Yüzyılda Sosyal, Ekonomik ve Demografik Bakımdan Balkanlarda Bazı Osmanlı Şehirleri". *Belleten*, 53, 207-208, 1989, 637-678.
- HALASI-KUN (T.). "Sixteenth-Century Turkish Settlements in Southern Hungary". *Belleten*, XXVIII, 109, 1964, 1-72.
- HALBOUT DU TANNEY (Dominique). "Liste des Villes et Citedelles Représentées Dans la Miniature Ottomane (XVI-XVII Siecles)". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1323-1335.
- Halfin. XIX. *Yüzyılda Kürdistan Üzerindeki Mücadele*. 2. Baskı. İstanbul, 1992, 116 s.
- Halfin. XIX. *Yüzyılda Kürdistan Üzerindeki Mücadele=Barbo Zo Kürdistan*. Ankara, 1976, 134 s. (Komal: 7).
- HALICI (Feyzi). *Mevlana ve Musiki*. Ankara, Sevinç Matbaası, 1986, 208 s.
- HALİS (Ömer). *Timur'un Anadolu Seferi ve Ankara Harbi*. İstanbul, 1934, 128 s. (15 Kroki; 4 Harita).
- Halk Edebiyatı Antolojisi*. İstanbul, Ahmet Sait Matbaası, 1933, 75 s.
- HALKİN (E. Leon). *Tarih Tenkidinin Unsurları*. Çeviren: Bahaeddin YEDİYILDIZ. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 156 s.
- HAMILTON (İan). *Gelibolu Günlüğü*. Çeviren: Osman ÖNDEŞ. İstanbul, Hürriyet Yayınları, 1972, 304 s.
- HAMİD ZABİR. "Ortaoyununa Dair". *Türk Yurdu*, I-II, 204, 1928, 6-7.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Büyük Osmanlı Tarihi*. 2. Baskı. I. Hazırlayan: Mümin ÇEVİK. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1989.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Büyük Osmanlı Tarihi*. II. Hazırlayan: Mümin ÇEVİK. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1989.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Osmanlı Devleti Tarihi*. V. Çeviren: Vecdi BÜRÜN; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK, Erol KILIÇ. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1988.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Osmanlı Devleti Tarihi*. XII. Çeviren: Vecdi BÜRÜN; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK, Erol KILIÇ. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1988.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Osmanlı Devleti Tarihi*. XI. Çeviren: Vecdi BÜRÜN; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK, Erol KILIÇ. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1988.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Osmanlı Devleti Tarihi*. XIII. Çeviren: Vecdi BÜRÜN; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK, Erol KILIÇ. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1988.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Osmanlı Devleti Tarihi*. X. Çeviren: Vecdi BÜRÜN; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK, Erol KILIÇ. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1988.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Osmanlı Devleti Tarihi*. IX. Çeviren: Vecdi BÜRÜN; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK, Erol KILIÇ. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1988.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Osmanlı Devleti Tarihi*. VIII. Çeviren: Vecdi BÜRÜN; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK, Erol KILIÇ. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1988.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Osmanlı Devleti Tarihi*. I. Çeviren: Vecdi BÜRÜN; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK, Erol KILIÇ. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1988.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Osmanlı Devleti Tarihi*. VI. Çe-

- viren: Vecdi BÜRÜN; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK, Erol KILIÇ. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1988.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Osmanlı Devleti Tarihi*. IV. Çeviren: Vecdi BÜRÜN; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK, Erol KILIÇ. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1988.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Osmanlı Devleti Tarihi*. III. Çeviren: Vecdi BÜRÜN; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK, Erol KILIÇ. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1988.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Osmanlı Devleti Tarihi*. XIV. Çeviren: Vecdi BÜRÜN; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK, Erol KILIÇ. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1988.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Osmanlı Devleti Tarihi*. II. Çeviren: Vecdi BÜRÜN; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK, Erol KILIÇ. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1988.
- HAMMER-PURGSTALL (Joseph von). *Osmanlı Devleti Tarihi*. VII. Çeviren: Vecdi BÜRÜN; Hazırlayan: Mümin ÇEVİK, Erol KILIÇ. İstanbul, Üçdal Neşriyatı, 1988.
- HAMMER PURGSTALL (Joseph Freiherr Von). *Devlet-i Osmaniye Tarihi*. 2. Basım. 1. İstanbul, 1336, 335 s.
- HAMMER PURGSTALL (Joseph Freiherr Von). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi: Başlangıcından Kaynarca Anlaşmasına Kadar*. 2. Çeviren: Ahmet Zuhuri DANIŞMAN. İstanbul, 1972, 646 s.
- HAMMER PURGSTALL (Joseph Freiherr Von). *Tarih-i Devlet-i Osmaniye*. 2. Basım. 1. İstanbul 445 s.
- HAMZA (Melahat). *Makedon Tiyatrosunda Türk İzleri (1800-1912)*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- HAMZA (Yusuf). "1839-1876 Yılları Arasında Makedonya Slav Unsurunun Eğitim ve Kültür Yaşamında Tanzimat İslahatlarının Yankıları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 71, 1991, 81-91.
- HANDZIC (Adem). *Population of Bosnia in the Ottoman Period: A Historical Overview*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1994, V+42 s. (3 Resim; 1 Harita). (Studies on the History and Culture of Bosnia and Herzegovina, 1).
- HANDZIC (Adem). *A Survey of Islamic Cultural Monuments Until the End of the Nineteenth Century in Bosna*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1996, XII+118 s. (8 Resim; 1 Harita). (Studies on the History and Culture of Bosnia and Herzegovina, 5).
- HANHAN (Ziya). *Ünlü Türkler: Tarih Boyunca*. I. İstanbul, Latin Matbaası, 1971, 243+1 s.
- HANİOĞLU (M.Şükrü). "Osmanlı Aydınındaki Değişme ve "Bilim"". *Toplum ve Bilim*, 27, 1984, 183-192.
- HANİOĞLU (M.Şükrü). "Yakın Dönemde Osmanlı ve Yabancı Arşiv Kayıtlarının Mukayesesi". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 133-140 s.
- HARİRİ-ZADE (Derviş Muhammed Kemaleddin). "Medar-ı Vahidiyyet ve Merkez-i Ehadiyyet". Sadeleştiren: Osman TÜRER. *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 9, 1990, 321-8.
- HASAN (Hamdi). *Saray-Bosna Kütüphanelerindeki Türkçe Yazmalarda Türkçüler*. Ankara, 1987, VIII+557 s.
- HASAN (Hamdi). "Yugoslavyadaki Türkçe El Yazmalarında Tesbit Edilen Destanlarda Silistre Kalesinin 1773 Yılındaki Ruslar Tarafından Kuşatılması". *Erciyes Dergisi*, 135, 1989, 1-5.
- HASAN CEMİL. "Lisan Üzerine". *Türk Yurdu*, I-II, 205, 1928, 30-34.
- HASKAN (Mehmet Nesmi). *İstanbul Hamamları*. İstanbul, Türkiye Turizm ve Otomobil Kurumu, 1995, 312 s.
- HASLUCK (Frederick William). *Anadolu ve Balkanlar'da Bektaşilik*. 2. Basım. Çeviren: Yücel DEMİREL. Ankara, Ant Yayınları 199 s.
- HATEMİ (H. Hüseyin). *Bir Bilim Dili Mücadelesi ve Tanzimat*. İstanbul, İşaret Yayınları, 1989, 80s.
- Hatıra-i Tarihi Osmani*. İstanbul, 1330, 213 s.
- Hatıralar ve Vesikalar "Cemal Paşa'nın Hatıratı Üzerine Tetkikler"*. İstanbul, Vakıf Yayınları, 1933, 512 s.
- HAYBER (Abdülkadir). "Namık Kemal'in Piyesleri Hakkında". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1989, s. 47-55.
- HAYBER (Abdülkadir). "Zavallı Çocuk Piyesinin Tahlili". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1989, 85-93.
- HAYRETTİN. *Vesâik-i Tarihiye Vre Siyasiye Tetabuatı*. 5 Cilt. İstanbul, 1326.
- HAYRULLAH EFENDİ. *Devlet-i Aliyye-i Osmaniyye Tarihi*. II. Hazırlayan: A. Zuhuri DANIŞMAN. İstanbul, Çay Matbaası, 1971, 240 s.
- HAYTA (Necdet). *Ege Adaları Sorunu (1911-1923)*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- HAYTA (Necdet). *Tarih Araştırmalarına Kaynak Olarak Tasfir-i Efkar Gazetesi (1278/1862-1286/1869)*. Adana, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- HAZAR (Ahmet Turan). "Ulema ve Camileriyle Kilis Medreseleri". *Vakıflar Dergisi*, XXV, 1995, 285-291.
- HAZERFEN (Ahmet). "Deli Ormanda Soygun". *Toplumsal Tarih*, II, 8, 1994, 42-43.
- HEGYİ (Klara). "La juridiction autonome des villes hongroises sous la domination ottomane". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 629-636.
- HEPER (Metin). "19. Yüzyılda Osmanlı Bürokrasisi". *Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1985, 245-258.
- HEPER (Metin). *Bürokratik Yönetim Geleneği: Osmanlı İmparatorluğu ve Türkiye Cumhuriyetinde Gelişimi ve Niteliği*. Ankara, 1974.
- HEPER (Metin). *Modernleşme ve Bürokrasi*. Ankara, Türk Sosyal Bilimler Derneği Yayını, 1973.
- HEPER (Metin). "Political Modernization as Reflected in Bureaucratic Change: The Turkish Bureaucracy and a "Historical Bureaucratic Empire" Tradition". *International Journal of Middle East Studies*, VII, 4, 1976, 507-521.
- HEYD (Uriel). "III. Selim ve II. Mahmud Dönemlerinde Batılılaşma ve Osmanlı Uleması". Çeviren: Sami ERDEM. *Dergah*, 7, 80, 1996, 18-20.
- HEYD (Uriel). "Osmanlı Tarihi İçin İbranice Kaynaklar". VI. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 295-304.
- HEYET. *Osmanlı Ansiklopedisi*. I-VII. İstanbul, Ağaç Yayınları, 1994, 1913 s.
- HEYET. *Osmanlıca-Türkçe Sözlük*. Ankara, Bilgi Yayınları, 1990.
- HEZARFEN (Ahmet). "18. Yüzyıl Ortasında İstanbul'un Değişimlenmesi". *Toplumsal Tarih*, 2, 10, 1994, 41-47.
- HEZARFEN (Ahmet). "Bir Çavuşun Yemen Anıları". *Tarih ve Toplum*, 1988, 52-55.

- HEZARFEN (Ahmet). "Onsekizinci Yüzyılda İstanbul'un Değirmenleri". *Toplumsal Tarih*, II, 10, 1994, 41-47.
- HİNZ (Walther). "Ortaçağ Yakın Şarkına Ait Vergi Kitabeleri". Çeviren: Fikret İŞILTAN. *Belleten*, XIII, 52, 1949, 745-795.
- HİTTİ (Philip Khuri). *Siyasi ve Kültürel İslam Tarihi*. III. Çeviren: Salih TUĞ. İstanbul, Özal Yayınevi, 1980, 976 s.
- HIZLI (Mefail). "Emirsultan Külliyesi". *Vakıf ve Kültür*, 1999.
- HIZLI (Mefail). "Maddi Kültür Varlıklarımızın Onarımlarını Belirlemede Şer'iyye Sicillerinin Rolü". *TAÇ Vakfı Yıllığı*. İstanbul, 1991, 142-153.
- HIZLI (Mefail). "Osmanlı Vakıf Eserlerinin İnşa, Tamir ve Restorasyonları". *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, V, 5, 1993, 219-232.
- HIZLI (Mefail). "Osmanlılarda Vakıf Eserlerinin İnşa, Tamir ve Restorasyonları". *Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, V, 5, 1993, 213-226.
- HİZMETLİ (Sabri). "Osmanlı Devri'nde Cezayir'de Gelişen Bilim ve Kültür'ün Genel Bir Değerlendirmesi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 31, 1989, 211-230.
- Histoire économique du monde méditerranéen, 1450-1650. Melanges en l'honneur de Bernard Braudel*. Paris, 1973.
- Histoire Economique et Sociale de L'Empire Ottoman et de la Turquie (1326-1960)*. Paris, 1995.
- Historians of the Middle East*. Neşreden: Bernard LEWIS, P. M. HOLT. London, 1962.
- A History of the Ottoman Empire to 1730: Chapters from the Cambridge History of Islam and the New Cambridge Modern History*. Editör: M. A. COOK. Cambridge, 1975.
- A History of Turkish Painting*. London, 1987.
- HOCA (M. Şerafettin). "Priştine Geçmişinin Kültür Kalıtı". *Çevren Dergisi*, VI, 1-2, 1979, 65-74.
- "Hoca Ahmed Yesevi'de İnsan Sevgisi ve Bu Sevginin Osmanlı Devleti Siyasetine Yansımaları". *Milletlerarası Ahmed Yesevi Sempozyumunu Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1992.
- HOCA NURETTİN. *Hürriyet Mücadeleleri yahut Fırak ve Menfa Hatıraları*. İstanbul, Selanik Matbaası, 1326, 16 s.
- HOCA SADETTİN EFENDİ. *Tacîtt-tavarih*. Editör: İsmet PARMAKSIZOĞLU. İstanbul, 1974.
- HOCA SADETTİN MEHMED. *Tacîttevarih*. V. Sadeleştiren: İsmet PARMAKSIZOĞLU. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1979 (Kültür Bakanlığı Yayınları: 301)..
- HOCA SADETTİN MEHMED. *Tacîttevarih: Tarihlerle Tahtır Bu Kitap*. I. Sadeleştiren: İsmet PARMAKSIZOĞLU. Milli Eğitim Bakanlığı XIV+383 s.
- HORATA (Osman). "Cemalî'nin Hüma vü Hümayun Mesnevisi". *Marmara Üniversitesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, Prof. Dr. Amil Çelebioğlu Armağanı, 7, 1993, 281-306.
- HORATA (Osman). "Eski Şiirin Rüzgarıyla ve Klasik Şiir Geleneğimiz". *Milli Eğitim Dergisi*, Yabıya Kemal Özel sayısı, 1985, 48-55.
- HORATA (Osman). "Esrar Dede'nin Şiirlerinde Tahkiye I". *Türk Dili, Dil ve Edebiyat Dergisi*, 544, 1997, 423-433.
- HORATA (Osman). "Esrar Dede'nin Şiirlerinde Tahkiye II". *Türk Dili, Dil ve Edebiyat Dergisi*, 546, 1997, 593-599.
- HORATA (Osman). *Esrar Dede, Hayatı, Eserleri, Şiir Dünyası ve Divanı*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998, XI+666 s.
- HORATA (Osman). "Klasik Edebiyatımıza Ait Metinlerin Neşrinde Karşılaşılan İmla İle İlgili Bazı Problemler". *I. Eski Türk Edebiyatı Kollojyumu*, Ankara 17-18 Ocak 1992. Ankara, İLESAM, 1992.
- HORATA (Osman). "Necati Bey'den Baki'ye Döne Döne". *Bilig, Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 1998, 44-66.
- HORATA (Osman). *Nedim-i Kadim Divançesi Üzerine Bir İnceleme*. Ankara, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- HORATA (Osman). "Nedim-i Kadim, Hayatı, Sanatı ve Eserleri". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 1, 1987, 120-152.
- HORATA (Osman). "Romanya'daki Türkoloji Çalışmaları". *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 2, 1997, 338-398.
- HORATA (Osman). "Ses-Anlam Bütünlüğü ve Gazel-i Tecnisler". *IX. Milli Türkoloji Kongresi, İstanbul 15-19 Eylül 1997*. İstanbul, 1997.
- HORATA (Osman). "Sound and Meaning Unity and Gazels with Pun". *Dil Dergisi*, 71, 1998, 47-55.
- HORATA (Osman). "XV. Yüzyıl Şairlerinden Cemâlî'nin Hayatı ve Eserleri". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 8, 1-2, 1991, 51-81.
- HORATA (Osman). "Yunus Emre'nin Risalet'ün-Nushiyye Mesnevisi". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXIX, 2, 1993, 172-203.
- HOTOVA (Myslym). "Les Objets duculte Islamique de Berat". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1041-1051. *Hurufilik Metinleri Kataloğu*. Ankara, 1973.
- Hüdavendigar Livası Tabir Defterleri*. I. Hazırlayan: Ömer Lütfi BARKAN, Enver MERİÇLİ. Ankara, 1988, 725 s.
- HÜLAGÜ (M. Metin). "İngilizlerin Hicaz İsyanına Maddi Yardımları". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 139-154.
- HÜNOĞLU (Burhanettin). *Türk Silahlı Kuvvetler Tarihi*. Ankara, Genelkurmay Basımevi, 1978.
- HÜSEYİN (Raci). *Tarih-i Vak'a-i Zağra: Zara Müftüsünün Hatıraları*. Hazırlayan: Mehmet Ertuğrul DÜZDAĞ. İstanbul, 1973, 304 s. (Tercüman 1001 Eser: 24).
- HÜSEYİN KAYDAVİ (Şeyh Müşir). *Türkiye İslam İmparatorluğunun İstikbali*. İstanbul 67 s.
- HÜSEYİN HAKKI. *İntibah-ı Tarihi*. İstanbul, 1331, 44 s.
- HÜSEYİN HAKKI. *Melal-i Tarihi*. İstanbul, Yeni Osmanlı Matbaası, 1329-1331.
- HÜSEYİN HIFZI. *Girit Vekayii*. İstanbul, Jirayir matbaası, 1326, 16 s.
- HÜSEYİN KAZIM KADRİ. *Balkanlar'dan Hicaz'a İmparatorluğun Tasfiyesi: 10 Temmuz İnkılabı ve Netayici*. Sadeleştiren: Kudret BÜYÜKÇOŞKUN. İstanbul, Pınar Yayınları, 1992, 207 s.
- HÜSEYİN KAZIM KADRİ. *Yirminci Asırda İslâmiyet*. İstanbul, Evkafı İslâmiye Matb., 1339, 260 s.
- HÜSEYİN RAHMİ GÜLPINAR. Hazırlayan: Abdullah TANRIKULU. İstanbul, Tokar Yayınları, 1974, 191 s.
- I. Eski Türk Edebiyatı Kollojyumu*, Ankara 17-18 Ocak 1992. Ankara, İLESAM, 1992.
- I. Hacı Bayram-ı Velî Sempozyumunu Bildirileri*. Ankara, Ankara Valiliği Kültür Müdürlüğü Yayını, 1990.
- I. Hatay Tarih ve Folklor Sempozyumunu Bildirileri*. Antakya, 1992.

- I. *Kutlu Doğum Haftası (Bildiriler)*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1990.
- İ. *Metin Akyurt ve Bahaddin Devam Anı Kitabı. Eski Yakın Doğu Kültürleri Üzerine İncelemeler*. İstanbul, 1995.
- I. *Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979.
- I. *Milli Bilim Tarihi Sempozyumu*. İstanbul, 1987.
- I. *Milli Kültür Şurası*. Ankara, 1982.
- I. *Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 1988.
- I. *Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri, 13-17 Ekim 1986*. Samsun, 1988.
- I. *Türkiye'de Din Semineri*. Ankara, İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1981.
- I. *Türkiye Felsefe Mantık-Bilim Tarihi Sempozyumu Bildirileri (19-21 Kasım 1986)*. İstanbul, 1991.
- I. *Uluslararası Seyahatnamelerde Türk ve Batı İmajı Sempozyumu Belgeleri*. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, 1987.
- I. *Uluslararası Türk Folklor Kongresi*. İstanbul, 1975.
- İBN-İ KEMAL. *Tevarih-i Al-i Osman: İkinci Defter*. Hazırlayan: Şerafettin TURAN. Ankara, 1983, LII+265 s.
- İBN-İ KEMAL. *Tevârih-i Âl-i Osman: I. Defter*. Yayınlayan: Şerafettin TURAN. Ankara, 1970, VI+45+235
- İBN-İ KEMAL. *Tevarih-i Al-i Osman VII. Defter: Tenkitli Transkripsiyon*. Hazırlayan: Şerafettin TURAN. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1957, CX+568 s.
- İbn Batuta Seyahatnamesi'nden Seçmeler. Hazırlayan: İsmet PARMAKSI-ZOĞLU. İstanbul, Milli Eğitim Basımevi, 1971, VI+133 s.
- İBN HALDUN. *Mukaddime*. 2. Basım. Hazırlayan: Süleyman ULUDAĞ. İstanbul, Dergah Yayınları, 1991.
- İBN KEMAL. *Tevarih-i Al-i Osman: İstanbul Fatih Kütüphanesi No.4205 de Bulunan Nişanın Tıpkı Basımı*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1954, XXI+625+51 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından I. Seri No: 5).
- İBN KEMAL. *Tevarih-i Al-i Osman: Tenkitli Transkripsiyon*. Hazırlayan: Şerafettin TURAN. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1957, CX+598 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından III. Seri No: 5).
- "İbn Mukle'nin İslam Yazısına Hizmeti". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-Bildiriler*. İstanbul, 1988.
- İBRAHİM (Mehmet). "Eski Yugoslavya Sınıruları, Dahilinde Tarikat Hareketlerinin Tarih İçindeki Gelişimi ve Önemi". *Vakıflar Dergisi*, 24, 1994, 291-307.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Ali Paşına Džamija Vo Ohrid". *Hilal*, 1, 1987, 12.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Balkanlar'da Türk Mimarisi". *Kültür ve Sanat*, 30, 1996, 37-40.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Batı Anlayışındaki Türk Resminin Konuları ve Üslub Özellikleri". *Sesler*, 231, 1988, 46-54.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Bosna-Hersek'te Kültür Varlıklarımızın Dünü-Bugünü". *Balkanlar'da Türk Kültürü*, 7, 1993, 5-8.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Bosna-Hersek'te Türk Kültürü ve Tarihine Karşı İşlenen Soykırım". *Yöyav Dergisi*, 5, 1993, 39-44.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Bosna-Hersek Vakıflarının Bey Külliyesi ve Bosna-Hersek'te Son Durum". *Vakıflar Dergisi Özel Sayı*, 1993, 64-69.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Burmali Džamija Vo Skopje". *El-Hilal*, 13, 1989, 12.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Dükkanlık Camii". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 19.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Eski Yugoslavya'da Türk-İslam Kültürünün Yerleşmesinde Tarikatların Önemi". *İstanbul Araştırmaları*, 4, 1998, 249-260.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Kalkandelen'deki Harabatı Baba (Sersem Ali Baba) Bektaşî Tekkesi". *Milli Kültür*, 49, 1985, 55-60.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Kalkandelen (Tetovo) Alaca Camii". *Vakıflar Dergisi*, 26, 1997, 249-266.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Makedonya'da Tekke Mimarisi ve Özellikleri". *10th International Congress of Turkish Art*. Geneva, 1995, 53-62.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Makedonya'da Türk-İslam Mimarisi'de Görülen Duvar Süslemeleri". 9. *Milletlerarası Türk Sanatları Kongresi Bildirileri*. Ankara, 1995, 287-298.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Makedonya'da Türk-İslam Mimarisi'nde Sembolik Motifler". *spisanie na Institutot za Folklor*, XXXII, 53, 1998, 83-97.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Makedonya'da Türk Kültür Mimarı". *Balkanlar'da Türk Kültürü*, 11, 1994, 13-15.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Makedonya'da Türk-İslam Kültürünün Yerleşmesi". *Hilal*, 17, 1990, 10.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Razvojot Na Tipovi Džami Vo Islamskata Arhitektura". *El-Hilal*, 10, 1988, 12-15.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Saat Džamija Vo Gostivar". *Hilal*, 9, 1998, 9.
- İBRAHİMGİL (Mehmet). "Üsküp'te Tabhaneli (Bazilikal Tipi) Camiler". *Vakıflar Dergisi*, 27, 1998, 27.
- İBRAHİMİ (Mehmet). *Makedonya'da Türk-İslam Mimarisinde Görülen Duvar Süslemelerinden Örnekler*. Ankara, 1989. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- İBRAHİM. *Mubtasar Osmanlı Tarihi*. İstanbul, 1303.
- İBRAHİM. *Yeni Terkip Küçük Osmanlı Tarihi*. İstanbul, 1306.
- İBRAHİM. *Zübde-i Tarih-i Osmani*. İstanbul, 1305.
- İbretnâme: Mabeyinci Fabri Beyin Hatıraları ve İlgili Bazı Belgeler (Sultan Abdüaziz Hanın Ölümü ve Yıldız Mahkemesi Hakkında)*. Hazırlayan: Bekir Sıtkı BAYKAL. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1968, XIV+146 s. (Türk Tarih Kurumu II. Dizi Sayı: 23).
- "İgnaez Kunos'un İstanbul'da Derlediği Bilmeceler". *Araştırma Dergisi*, Fasikül-1, 12, 1980, 77-114.
- İĞDEMİR (Uluğ). "Atatürk'ün Anafartalar Muharebelerine Ait Hatıraları". *Belleten*, VII, 28, 1943, 1-88.
- İĞDEMİR (Uluğ). *Yılların İçinden. Makaleler. Anılar. İncelemeler*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1976, X+426 s.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin), GÜNERGUN (Feza). "Mecmua-i Ulum-i Riyaziye". *Editör: Kenan GÜRSOY, Alparslan AÇIKGENÇ. I. Türkiye Felsefe Mantık-Bilim Tarihi Sempozyumu Bildirileri (19-21 Kasım 1986)*. İstanbul, 1991, 46-50.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "19. Yüzyıl Başında Kültür Hayatı ve

- Beşiktaş Cemiyet-i İlmiyesi". *Belleten*, LI, 200, 1987, 801-828.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). *Başboca İshak Efendi: Türkiye'de Modern Bilimin Öncüsü*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1989, 146 s.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). *Büyük Cihad'dan Frenk Fodulluğuna*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1996, 257 s. (Tarih-Politika Dizisi: 13).
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Cemiyet-i İlmiye ve Mecmua-ı Ulum". Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. *Osmanlı İlmi ve Mesleki Cemiyetleri (I. Milli Türk Bilim Tarihi Sempozyumu)*. Hazırlayan: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1987, 221-245.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Cemiyet-i İlmiye ve Mecmua-ı Ulum". I. Milli Bilim Tarihi Sempozyumu. İstanbul, 1987, 221-245.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Changes in Ottoman Educational Life and Efforts Towards Modernization in the 18th-19th Centuries". *The Introduction of Modern Science and Technology to Turkey and Japan: International Symposium October 7-11, 1996*. Editör: Feza GÜNERGUN, Kuriyama SHİGEHİSA. Tokyo, International Research Center for Japanese Studies, 1996, 119-136.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Fatih Külliyesi Medreseleri Ne Değildir? Tarih Yazıcılığı Bakımından Tenkit ve Değerlendirme Denemesi". *İstanbul Armağanı*. Hazırlayan: Mustafa ARMAĞAN. İstanbul, Kültür İşleri Daire Başkanlığı İstanbul Büyükşehir Belediyesi, 1995, 105-137.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Modernization Efforts in Science, Technology and Industry in the Ottoman Empire, 18th and 19th Century". *The Introduction of Modern Science and Technology to Turkey and Japan: International Symposium October 7-11, 1996*. Editör: Feza GÜNERGUN, Kuriyama SHİGEHİSA. Tokyo, International Research Center for Japanese Studies, 1996, 15-35.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Modernleşme Süreci İçinde Osmanlı Devletinde İlmi ve Mesleki Cemiyetleşme Hareketlerine Genel Bir Bakış". Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. *Osmanlı İlmi ve Mesleki Cemiyetleri (I. Milli Türk Bilim Tarihi Sempozyumu)*. Hazırlayan: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1987, 1-32.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Musahamat Ba'd al-Ulama al-Andalusiiyyin fı al-Haraka al-İlmiya lada al-Uthmaniyyun :Mulakhhah". *Abbath al-Nadwa al-'Alamiyya li-Tarih al-'Ulum'Ind al-'Arab*. Editör: Mustafa MAWADİ. Halep, Djamia'a Halab Mahad al-Turath al-'Ilmi al-Arabi, 1995, 15-18.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Osmanlı Bilim Tarihi Konusundaki Araştırmalar Hakkında Bazı Notlar". *Osmanlı Bilimi Araştırmaları*. Hazırlayan: Feza GÜNERGUN. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1995, 47-68.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Osmanlı Bilimi Literatürü". *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU; Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İslam Tarih ve Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi, 1998, 363-444.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Osmanlı Devleti'nde 19. Yüzyılda Bilimin Girişi ve Bilim-Din İlişkisi Hakkında Bir Değerlendirme Denemesi". *Toplum ve Bilim*, 29-30, 1985, 79-102.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Osmanlı Devletine 19. Yüzyılda Bilimin Girişi ve Bilim-Din İlişkisi Hakkında Değerlendirme Denemesi". *Toplum ve Bilim*, 29-30, 1985, 79-102..
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bilim, Teknoloji ve Sanayide Modernleşme Gayretleri". *Osmanlı Bilimi Araştırmaları II*. Editör: Feza GÜNERGUN. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1998, 1-22.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Bilim, Teknoloji ve Sanayide Modernleşme Gayretleri". *Osmanlı Bilimi Araştırmaları II*. Editör: Feza GÜNERGUN. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1998, 1-22.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Osmanlılarda İlim-Din Çatışması Var mıydı?". *İnsan ve Kainat*, Nisan, 1987, 55-60.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Some Critical Notes on the Introduction of Modern Sciences to the Ottoman State and the Relation Between Science and Religion up to the End of 19th Century". *Comite International d'etudes Pre-Ottomanes et Ottomanes: VIth Symposium, Cambridge*. Editör: Jean-Louis BACQUEGRAMMONT, E. Van DONZEL. İstanbul, The Divit Press, 1987, 235-251.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Tıp Eğitiminin Türkçeleşmesi Meselesinde Bazı Tesbitler". *Türk Tıp Tarihi Yıllığı=Acta Turcica Historiae Medicinae 1: 1. Uluslararası Tıp Tarihi ve Deontoloji Kongresine Sunulan Tıp Tarihi ile İlgili Bildiriler*. Editör: Arslan TERZİOĞLU. İstanbul, 1994, 127-134.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). *Türk Kimya Eserleri Bibliyografyası:(Basılmalar 1830-1928) ve Modern Kimya Biliminin T.C.'nin Kuruluşuna Kadar Olan Durumu ve Gelişmesi*. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1985, 148 s. (İlim Tarihi Kaynaklar ve Araştırmalar Serisi: 2).
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Türkiye'de Kimya Eğitiminin İlk Yüzyılı, Mühendishane-i Berri Hümayun'un Rolü, Modern Bilimden Osmanlı Devleti Ne Bekledi? Model Araştırma Denemesi". *Kimya ve Sanayi*, 33, 139-140, 1984, 10-20.
- İHSANOĞLU (Ekmeleddin). "Türkiye'de Kimya Eğitiminin İlk Yüzyılı, Mühendishane-i Berri Hümayun'un Rolü, Modern Bilimden Osmanlı Devleti Ne Bekledi? Model Araştırma Denemesi". *Teknik Eğitim Ulusal Kongresi Bildirileri (24-26 Ekim 1983)*. İstanbul, İstanbul Teknik Üniversitesi, 1983, 225-235.
- II. *Mediterraneo nella seconda metà del'500 alla luce di Lepanto*. Firenze, 1974.
- II. ABDÜLHAMİT. *Siyasi Hatıratım*. 1. Basım. İstanbul, Dergah Yayınları, 1974, 212 s.
- II. ABDÜLHAMİT. *Siyasi Hatıratım*. 2. Basım. İstanbul, Dergah Yayınları, 1975, 224 s.
- II. ABDÜLHAMİT. *Tahsin Paşa'nın Yıldız Hatıraları*. 4. Basım. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1996, 514 s.
- II. *Fırat Havzası Folklor ve Etnografya Sempozyumu*. Elazığ, Fırat Üniversitesi, 1987.
- II. *Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*. IV. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1982.
- II. *Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*. 5. Ankara, 1983.
- II. *Müzecilik Semineri Bildirileri*. İstanbul, 1994.
- II. *Türk Tarih Kongresi (İstanbul 20-25 Eylül 1937)*. İstanbul, 1943.

- II. Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi. Gazi Magosa, 1998.
- II. Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi. Gazimagosa, 1998.
- III. Araştırma Sonuçları Toplantısı, 20-24 Mayıs, 1985. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986.
- III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri. IV. Ankara, 1987.
- III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri. I. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1986.
- III. Osmanlı Tarihi Sempozyumu 9-11 Eylül 1988. .
- III. Türk Tarih Kongresi. Ankara, 1948.
- III. Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948.
- "III. Uluslararası Türk Kültürü Kongresi'nde Sunulan Bilim Tarihi Konusundaki Tebliğler". *Bilim Tarihi Dergisi*, 23, 1993, 26-27.
- İkinci El-Ciman Fi Hulasa-i Tarih-i Al-i Osman*. İstanbul, 1313, 34 s.
- İkinci Abdülhamid'in Hatıra Defteri*. İstanbul, Selek Matbaası, 1960.
- İkinci Abdülhamid'in Hatıra Defteri ve Mithat Paşa'nın Taif Zindanından Gönderdiği 8 Mektup*. Bursa, 1946.
- İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, XVI+681 s.
- İLAYDIN (Hikmet). "Bir XVII. Yüzyıl Saz Şairi: Derviş Halil". *Türk Dili*, 26-33, 292, 1976, 6-11.
- İLAYDIN (Hikmet). "Katip Osman'ın Şiirleri Üzerine". *Türk Dili*, 24-30, 275, 1974, 706-10.
- İLAYDIN (Hikmet). "Nedim Divanında Bulunmayan Birkaç Şiir". *Türk Dili*, 24-29, 268, 1974, 312-5.
- İLERİ (Celal Nuri). *Mukadderat-ı Tarihiye*. İstanbul, 1330.
- İLGÜREL (Mücteba). "16 ve 17. yy da Tüfeğin Anadolu Halkı Arasında Yayılışı". *Kubbealtı Akademik*, 4, 1978, 15-22.
- İLGÜREL (Mücteba). *Cevdet Paşa Tarihi'nin Kaynaklarından Vasıf Tarihi*. İstanbul, 1986.
- İLGÜREL (Mücteba). "İstanbul'un Fethinde Osmanlı Topçuluğu". *Tarih ve Medeniyet*, 3, 1994, 20-23.
- İLGÜREL (Mücteba). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Ateşli Silahların Yayılışı". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 32, 1979, s. 301.
- İLGÜREL (Mücteba). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Ateşli Silahların Yayılışı". *Tarih Dergisi*, 32, 1979, 301-318.
- İLGÜREL (Mücteba). "Türklerin Batı Anadolu Sahil Güvenliğine Verdikleri Dönem". *Türk Kültürü*, XXVII, 1-2, 1989, 111-125.
- İLGÜREL (Mücteba). "Vakanüvislerin Taltiflerine Dair". *Bekir Kütükoğlu'na Armağan*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1991, 183-192.
- İLGÜREL (Mücteba). "XIV. Yüzyılda Osmanlı Devleti'nin Siyasi Durumu". *I. Kosova Zaferinin 600. Yıldönümü Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1992, 13-20.
- İLGÜREL (Mücteba). "Zenta". *İslam Ansiklopedisi*, 13, 1986, 535-538.
- İLGÜREL (Mücteba). "Zeytinburnu'nda Bir Demir Fabrikası". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1989, 155-164.
- İLHAM (M. Mehdi), HUTTEROTH (Wolf Dieter). "16. Asır'da Filistin ve Ürdün Ötesi. Osmanlı Tapu Tahrir Defterlerine Göre Kırsal Yerleşim Bölgelerinin Ekonomik Yapısı". *Erdem*, 5, 13, 1989, 259-261.
- İLHAN (M. Mehdi). "1540'da Müsellem ve Yaya Ocaklarına Yazılma". *Prof. Dr. Şerafettin Turan Armağan*. Elazığ, 1996, 95-103.
- İLHAN (M. Mehdi). "Bıyıklı Mehmed Paşa'nın Doğu Anadolu'daki Askeri Faaliyetleri". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 807-817.
- İLHAN (M. Mehdi). "Diyarbakır Mezar Kitabeleri". *İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenekleri*. İstanbul, 1991.
- İLHAN (M. Mehdi). "Introducing Barkan's Introduction to Hüdavendigâr Livası Tahrir Defterleri". *Prof. Radu Manulescu (in Memory of)*. Bucurest, 1996, 157 - 173.
- İLHAN (M. Mehdi). "Onaltıncı Yüzyıl Başlarında Amid Sancağı Yer ve Şahıs Adları Hakkında Bazı Notlar". *Belleten*, LIV, 209, 1990, 213-222.
- İLHAN (M. Mehdi). "The Ottoman Archives and Their Importance For Historical Studies: With Special Reference To Arab Provinces". *Belleten*, LV, 213, 1991, 415-471.
- İLHAN (M. Mehdi). "Some Notes on the Personal and Place Names Used in the Sancak of Amid During the First Half of the Sixteenth Century". *Belleten*, LIV, 209, 1990, 223-232.
- İLHAN (Suat). "Osmanlı İmparatorluğu Askeri Yapısı İçerisinde Tanzimatın Yeri". *Belleten*, LV, 213, 1991, 563-577.
- İLTER (Erdal). *Ermeni Kiliseleri ve Terör*. Ankara, Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Ankara Üniversitesi, 1996.
- İLTER (Fügen). "XIX. Yüzyıl Osmanlı Dönemi Mimarlığında, Kayseri Yöresi Hristiyan Yapıları: Germir ve Endüllük Kiliseleri". *Belleten*, LII, 205, 1988, 1663-1682.
- İMBER (Colin). "A Note on "Christians" Preachers in the Ottoman Empire". *Osmanlı Araştırmaları*, IX, 1989, 59-67.
- İNAL (Güner). "Bozüyük Kasımpaşa Camii Kürsüsünün Kabartmalarıyla İlgili Bazı Yorumlar". *Belleten*, XLIII, 169, 1979, 49-71.
- İNAL (Güner). "The Influence of the Kazvin Style on Ottoman Miniature Painting". *5th International Congress of Turkish Art*. Budapest, Akademia Kiado, 1978, 457-476.
- İNAL (Güner). "İstanbul Topkapı Müzesi'ndeki Bazı Albüm Desenlerinden Seçmeler". *Bedrettin Cömert'e Armağan Kitabı*. Ankara, 1980, 457-470.
- İNAL (Güner). "Tek Figürlerden Oluşan Osmanlı Albüm Resimleri". *Ege Üniversitesi Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*, III, 1984, 83-97.
- İNAL (Güner). "Topkapı Sarayı Müzesindeki İki Onaltıncı Yüzyıl Hamse'sinin Minyatürleri". *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*, 1, 1989, 37-49.
- İNAL (Tuğrul). "Gerard De Nerval'in İstanbul Seyahati". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2301-2307.
- İNALCIK (Halil). "Arab Camel Drivers in Western Anatolia in the Fifteenth Century". *Revue d'Histoire Magrebine*, X, 31-32, 1983, 247-270.
- İNALCIK (Halil). "Azak (Azov)". *İslam Ansiklopedisi*. Leiden, 1958, 808.
- İNALCIK (Halil). "Birinci Milletlerarası Kıbrıs Tetkikleri Kongresi (14-19 Nisan 1969)". *Türk Kültürü*, VII, 79, 1969, 508-516.
- İNALCIK (Halil). "Eastern and Western Cultures in Dimitri Cante-

- mir's Work". *Revue Roumaine d'Histoire*, XII, 1974, 27-29.
- İNALCIK (Halil). "The Hub of the City: The Bedestan of Istanbul". *International Journal of Turkish Studies*, I, 1, 1979-1980, 1-17.
- İNALCIK (Halil). "The Impact of the Anneles School on Ottoman Studies and New Findings". *Review*, I, 1978, 69-96.
- İNALCIK (Halil). "Islam in the Ottoman Empire". *Cultura Turcica*, 5-7, 1968-1970, 19-29.
- İNALCIK (Halil). "The Islamic Middle East, 700-1900, Studies in Economic and Social Studies". Editör: A. L. UDOVİTCH. *Journal of the American Oriental Society*, CV, 1, 1985, 162-164.
- İNALCIK (Halil). "Kırım Türk Yurdunun Yok Edilişi". *Emel*, IV, 1964.
- İNALCIK (Halil). "L. Rasyon, Dünya Tarihinde Türklük". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 2, 1, 1943, 89 - 96.
- İNALCIK (Halil). "The Main Problems Concerning the History of Cyprus". *Cultura Turcica*, I, 1964, 44-55.
- İNALCIK (Halil). *The Middle East and The Balkans Under The Ottoman Empire*. Ortak Yayın. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1993.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı Arşivlerinin Türk ve Dünya Tarihi İçin Önemi". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Marbaası, 1985, 39-45.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı İdare, Sosyal ve Ekonomik Tarihi İle İlgili Belgeler: Bursa Kadı Sicillerinden Seçmeler: Köy Sicil ve Terekeleri". *Belgeler*, XV, 19, 1993, 23-167.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı İdare, Sosyal ve Ekonomik Tarihiyle İlgili Belgeler:Bursa Kadı Sicillerinden Seçmeler:III.Köy Sicil ve Terekeleri". *Belgeler*, XV, 19, 1993, 23-167.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı İmparatorluğu". Çeviren: Vahdettin ENGİN. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 93, 1994, 145-175.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlı İmparatorluğu'nda İslam". Çeviren: Mustafa ÖZEL. *Dergab*, 3, 30, 1992, 1-15.
- İNALCIK (Halil). *Osmanlı İmparatorluğu:Toplum ve Ekonomi Üzerinde Arşiv Çalışmaları: İncelemeler*. İstanbul, 1993, 466 s.
- İNALCIK (Halil). "Osmanlılarda Ateşli Silahlar". *Belleten*. Ankara, T. K. Yayınları, 1957, 508-512.
- İNALCIK (Halil). *Osmansko Carstvo*. Beograd, Kultura, 1974, 352 p.
- İNALCIK (Halil). "Ottoman Archival Materials on Millets". *Christians and Jews in the Ottoman Empire The Functionary of a Plural Society*. New York, 1982, 437-449.
- İNALCIK (Halil). "Ottoman, Sociel and Economic History". *I. Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi, Tebliğler 11-13 Haziran 1977*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1977, 1-8.
- İNALCIK (Halil). "The Rise of Ottoman Historiography". Editör: Bernard LEWIS, P. M. HOLT. *Historians of the Middle East*. Neşreden: Bernard LEWIS, P. M. HOLT. London, 1962, 152-167.
- İNALCIK (Halil). "The Socio-Political Effects of the Diffusion of Fire-Arms in the Middle East". *War, Technology and Society in the Middle East*. London, Oxford University Press, 1975, 195-217.
- İNALCIK (Halil). "Turkey Between Europe and the Middle East". *Dış Politika*, VIII, 3-4, 1980, 7-31.
- İNALCIK (Halil). "Tursun Beg, Historian of Mehmed the Conqueror's Time". *Wiener Zeitschrift für die Kunde des Morgenlands*, 69, 1977, 55-71.
- İNALCIK (Halil). *Tursun Beg, The History of the Mehmed the Conqueror*. Chicago, American Research Institute, 1978, 263 p. (Monograph Series I).
- İNALCIK (Halil). "Yeni Vesikalara Göre Kırım Hanlığı'nın Osmanlı Tabiliğine Girmesi ve Ahdname Meselesi". *Belleten*, VIII, 30, 1944, 185-229.
- İNAN (Abdülkadir). *Makaleler, İncelemeler*. II. Ankara, 1992, VI+417 s.
- İNAN (Afet). "Atatürk'ü Dinledim!: Trablusgarp'ta Hürriyete Karşı İsyân". *Belleten*, VIII, 31, 1944, 387-401.
- İNAN (Afet). "Atatürk'ün Viyana Karlsbat Hatıraları". *Atatürk Konferansları* (1969). Ankara, 1970, 19-24.
- İNAN (Afet). "Türk Osmanlı Tarihinin Karakteristik Noktalarına Bir Bakış". *II. Türk Tarih Kongresi (İstanbul 20-25 Eylül 1937)*. İstanbul, 1943, 813-817.
- İNAN (Ahmet). *Sosyal Açından Türk-İslam Kültüründe Vakıf Kurumu Üzerine Bir İnceleme*. İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- İNAN (Huricihan). "Mukayeseli Tarih Yazını İçin Bir Öneri: Hukuk, Mülkiyet, Meşruiyet". *Toplum ve Bilim*, 62, 1993, 19-33.
- İNAN (Kenan). *An Analytic Study of Tursun Bey's Tarîh-i Ebu'l-Feth*. İstanbul, 1999.
- İNAN (Kenan). "Bedestenlerin Türk Ticari Mimarisindeki Yeri ve Trabzon Bedesteni". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 7, 1996, 119-134.
- İNAN (Kenan). "Kadı Sicillerine Göre Trabzon Şehrinin Fiziki Yapısı (1643-1656)". *Osmanlı Araştırmaları*, XVIII, 1998, 161-186.
- İNAN (Kenan). *A Summary And Analysis of the Tarîh-i Ebu'l-Feth (History of The Conqueror) of Tursun Bey (1488)*. Manchester, 1993. Doktora Tezi. Manchester University.
- İNAN (Kerem). "Klasik Devir Osmanlı Tarihçilerinde Kaynak Kullanma Usulleri". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XVIII, 29, 1997, 91-137.
- İNAN (Yusuf Ziya). *Doğa ve Din Yorumcusu Yunus Emre*. İstanbul, Tekin Yayınları, 1981, 253 s.
- İNBAŞI (Mehmet). "Anadolu Modeli Bir Balkan Şehri Üsküp". *Tarih ve Medeniyet*, 17, 1995, 15-16.
- İNBAŞI (Mehmet). "Fetihten İtibaren Üsküb'de Türk Nüfusu". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 2, 1995, 71-80.
- İNBAŞI (Mehmet). "XVI. Yüzyılda Üsküp Şehri'nin Mahalleleri". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 3, 1995, 87-93.
- İNCE (Kasım). "Eskişehir ve Çevresinde Osmanlılar Zamanında Yapılmış Ancak Bugün Ayakta Olmayan Mimari Eserlerin Listesi". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 6, 1996, 117-124.
- İNCE (Kasım). *Eskişehir ve Çevresindeki Osmanlı Devri Yapıları*. Erzurum, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- İNCE (Kasım). "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve Güney Kıbrıs'ta 1789-1839 Yıllarındaki Osmanlı Camii ve Medreseleri". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 4, 1996, 1-18.
- İNÇİ (Nurcan). "18. Yüzyılda İstanbul Camilerine Batı Erkiyle Gelen Yenilikler". *Vakıflar Dergisi*, XIX, 1985, 233-237.

- İNCI (Nurcan). 1900-1930 Yılları Arasında Konya'da Türk Mimarisi. Ankara, 1997. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara Üniversitesi.
- İNCI (Nurcan). "XVIII. Yüzyılda İstanbul Camilerine Batı Etkisiyle Gelen Yenilikler". *Vakıflar Dergisi*, XIX, 1985, 223-236.
- İNCİCİYAN (G.), ANDREASYAN (H.D.). "Osmanlı Rumelisi Tarih ve Coğrafyası". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 2-3, 1973-1974, s. 11-88.
- İNCİCİYAN (P.L.), ANDREASYAN (D. Hrand). "Osmanlı Rumelisi'nin Tarihi ve Coğrafyası". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 4-5, 1975-1976, s. 101-152.
- İNÖNÜ (İsmet). *İsmet İnönü'nün Hatıraları: Genç Subaylık Yılları* (1884-1918). Hazırlayan: Sabahattin SELEK. Ankara, Cumhuriyet Basımevi, 1997, 112 s.
- İNSEL (Ahmet), AKTAR (Cengiz). "Devletin Bekası İçin Yürütülen Çağdaşlaşma Sürecinin Toplumsal Sorunları". *Toplum ve Bilim*, 31-39, 1987, 21-44.
- "Interdiction d'Exporter de Certains Articles du Levant Vers les Ports Meditteranees aux XVe et XVIe Siecles". *İpek Yolları Deniz Araştırma Gezisi Konferansları*. Ankara, 1993, 65-81.
- İnterferente Culturale (Istorie, Plastica, Literatur) 16-18 Ekim 1998. .
- IORGA (N.). *Osmanlı Tarihi*. Çeviren: Bekir Sıtkı BAYKAL. Ankara, Güney Matbaacılık ve Gazetecilik, 1948, VII+233 s.
- İPÇİOĞLU (Mehmet). "Osmanlı Araştırmalarında Kaynakların Veri Tabanı Oluşturularak Bilgisayar Ortamında Değerlendirilmesi". *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 1997.
- İPEK (Nedim). "Bosna-Hersek Göçü (1878-1914)". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 295-308.
- İPEK (Nedim). "Maarif Salnamelerine Göre Canik Sancağında Eğitim ve Öğretim Kurumları". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 1997, 321-345.
- İPEKOĞLU (Gül). "Sultan II. Abdülhamid Döneminde Yeni Bir Anlayış: Art Nouveau". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 9, 1990, 9-14.
- İPEKTEN (Haluk), TEKİN (Şinasi). "XVII. Asır Şairlerinden İsmeti". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 13, 17-18, 1962-1963, s. 103.
- İPEKTEN (Haluk), ÜZERGİN (M. Kemal). "Sultan Ahmet III. Devri Hadiselerine Ait Tarih Manzumeleri". *Tarih Dergisi*, X, 14, 1959, 125-147.
- İPEKTEN (Haluk). *Fuzuli: Hayatı, Edebi Kişiliği, Eserleri ve Bazı Şiirlerinin Açıklamaları*. Ankara, 1973.
- İPEKTEN (Haluk). "Karamanlı Nizami". *Türkiyat Mecmuası*, XIII, 1958, 63-78.
- İPEKTEN (Haluk). *Naili*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986.
- İPRİSOĞLU (Mustafa Şevket). *Fatih Albümine Bir Bakış*. İstanbul, Maarif Basımevi, 1955, XXII+153 s.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Hasan Kafi el-Akhisari ve Devlet Düzenine Ait Eseri: Usulü'l-Hikem fi Nizami'l-Alem". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 10-11, 1981, 239-279.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "İlmiye Mensuplarının İmza ve Tasdik Formülleri". *Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-Bildiriler*. İstanbul, 1988, 177-200.
- İPŞİRLİ (Mehmet). "Nahifi'nin Nasihatü'l-Vüzerası". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 15-29.
- İsa-zade Tarihi: Metin ve Tahlil. Hazırlayan: Ziya YILMAZER. İstanbul, İstanbul Fecih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü, 1996, 274 s.
- İSA (Ahmad Muhammad), TAHAOĞLU (Tahsin Ömer). *Islamic Art: Common Principles, Forms and Themes=Al-Funun al-İslamiyya*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, 1989, 1-165.
- İSEN (Mustafa), AKKUŞ (Metin). "Atatürk Üniversitesi Kütüphanesi Agah Sırrı Levent Koleksiyonunda Bulunan Türkçe Yazma Divanlar". *Fen-Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi*, 18, 1990, 1-32.
- İSEN (Mustafa), İPEKTEN (Haluk), KARABEY (Turgut), AKKUŞ (Metin). *Büyük Türk Klasikleri*. 3-4-6-7. İstanbul, 1986.
- İSEN (Mustafa), İSEN (Reyhan). *Yugoslavya Türk Çocuk Şiirlerinden Seçmeler, Sebi Tezkiresi Üzerine*. Ankara, 1983.
- İSEN (Mustafa), MACİT (Muhsin). *Türk Edebiyatında Tevhidler*. Ankara, 1992.
- İSEN (Mustafa). *Acıyı Bal Eylemek: Türk Edebiyatında Mersiye*. Ankara, 1993, 424 s.
- İSEN (Mustafa). *Acıyı Bal Eylemek: Türk Edebiyatında Mersiye*. Ankara, 1994, 670 s.
- İSEN (Mustafa). "Cem Şairleri". *Hisar*, 262, 1979, 27-28.
- İSEN (Mustafa). "Divan Edebiyatı". *İlim ve Sanat Dergisi*, 10, 1986, 13-17.
- İSEN (Mustafa). "Divan Edebiyatında Mahlasdaş Şairler". *Milli Eğitim*, 83, 1989, 35-41.
- İSEN (Mustafa). "Divan Şairlerinin Mesleki Konumları". *Milli Eğitim*, 83, 1989, 35-41.
- İSEN (Mustafa). "Divan Şairlerinin Tasavvuf ve Tarikat İlişkileri". *Milli Eğitim*, 84, 1989, 21-27.
- İSEN (Mustafa). "Divan Şiirinin Çağdaş Bir Yorumcusu, Ahmet Hamdi Tanpınar". *Milli Eğitim*, 81, 1989, 131-148.
- İSEN (Mustafa). "Edebiyat Tarihi Açısından Kühnü'l-Ahbar'ın Önemi". *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi*, II, 1983, 49-57.
- İSEN (Mustafa). "Edebiyatımızın Teorik Meseleleri". *Boğaziçi*, 47, 1986, 23-28.
- İSEN (Mustafa). "Edirne Şairleri (Revani)". *Boğaziçi*, 51, .
- İSEN (Mustafa). "Heşt-Behişt'e Göre". *Çevren Dergisi*, VIII, 32, 1981, 37-53.
- İSEN (Mustafa). "Kültür Tarihimizde Üsküp ve Üsküplü Divan Şairleri". *Türk Yurdu*, 10, 32, 1990.
- İSEN (Mustafa). *Kühnü'l-ahbar'ın Tezkire Kısmı*. Ankara, 1994.
- İSEN (Mustafa). "Kühnü'l Ahbar'a göre Bugünkü Yugoslavya Sınırları İçinde Doğan Şairler". *Çevren Dergisi*, X, 38, 1983, 43-64.
- İSEN (Mustafa). "Kühnü'l Ahbar'ın Şairlerle İlgili Kısımlarının Kaynakları". *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi*, 3, 1984, 87-120.
- İSEN (Mustafa). *Ötelerden Bir Ses*. Ankara, 1997.
- İSEN (Mustafa). "Şairlerce Meslekdaşlarına Yazılan Mersiyeler". *Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Araştırma Dergisi*, VI, 1991, 65-84.
- İSEN (Mustafa). "Şehirler ve Şairler". *Milli Eğitim*, 87, 1989, 75-82.
- İSEN (Mustafa). "Şehzade Mustafa için Yazılmış Üç Yeni Mersiye".

- Türk Kültürü*, XXII, 1-2, 1984, 104-110.
- İSEN (Mustafa). "Şehzade Mustafa Mersiyeleri". *Türk Kültürü Araştırmaları-N. Akder Armağanı*. Ankara, 1984, 104-109.
- İSEN (Mustafa). "Şuara Tezkireleri Işığında Divan Edebiyatına Bakışlar: Divan Şairlerinin Mesleki Konuları". *Tarih ve Toplum*, 13, 75, 1990, 45-48.
- İSEN (Mustafa). "Tezkirelerin Işığında Divan Edebiyatına Bakışlar I-Doğum Yeri Meselesi". *V. Milletlerarası Türkoloji Kongresi, İstanbul*, 23-28 Eylül, Tebliğler. Ankara, 145-152.
- İSEN (Mustafa). "Tokat'ın Osmanlı Kültür Coğrafyasındaki Yeri ve Tokatlı Şairler". *Kültür Tarihimizde Tokat Sempozyumu, Bildiriler*. Ankara, 1987, 507-513.
- İSEN (Mustafa). "Türk Tezkireciliğinde Antoloji Tipi Örnekler". *Millî Eğitim*, 86, 1989, 40-43.
- İSEN (Mustafa). *Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi 7= Makedonya Yugoslavya (Kosova) Türk Edebiyatı*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1997, 464 s.
- İSEN (Mustafa). "Yugoslavya'da Türkoloji Çalışmaları". *Kaynaklar*, 2, 1984, 88-92.
- İSEN (Mustafa). "Yunus'un Çağdaş Yorumcuları". *Yedi İklim*, 1, 1992, 17-19.
- İSKİT (Server). *Hususi İlk Türkçe Gazetemiz "Tercüman-ı Ahval" ve Ağâh Efendi*. Ankara, Ulus Basımevi, 1937, 56 s.
- İslabat-ı İlmiyye Encümeni Tarafından Sanayi-i Nefisede Mevcut Kelimat ve Taabirat İçin Vaz'ı ve Tedvini Tensib Olunan İslabat Mecmuasıdır*. İstanbul, Matbaa-i Amire, 1331, 109 s.
- İslam Ansiklopedisi*. IX. İstanbul, 1977.
- İslam Ansiklopedisi*. XIII/141. 1984.
- İslam Ansiklopedisi*. IX. İstanbul, 1964.
- İslam Ansiklopedisi*. XI. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1967.
- İslam Ansiklopedisi*. IV. İstanbul, 1977.
- İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1963.
- İslam Ansiklopedisi*. X. İstanbul, 1980.
- İslam Ansiklopedisi*. VI. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1955.
- İslam Ansiklopedisi*. III. İstanbul, 1976.
- İslam Ansiklopedisi*. VIII. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1960.
- İslam Ansiklopedisi*. I. İstanbul, 1970.
- İslam Ansiklopedisi*. II. İstanbul, 1970.
- İslam Ansiklopedisi*. III. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1990.
- İslam Ansiklopedisi*. I. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1941.
- İslam Ansiklopedisi*. I. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1942.
- İslam Ansiklopedisi*. VI/2. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1959.
- İslam Ansiklopedisi*. III. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1944.
- İslam Ansiklopedisi*. 1957.
- İslam Ansiklopedisi*. 13. İstanbul, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986.
- İslam Ansiklopedisi*. 2. Baskı. XII. İstanbul, 1986.
- İslam Dini İlk Camiler ve Osmanlı Camileri*. İstanbul, İTÜ Mimarlık Fakültesi, 1955, 167 s.
- İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenepleri*. İstanbul, 1991.
- İslam Dünyasında Mezarlıklar ve Defin Gelenepleri.: Cimetières et traditions funéraires dans le monde islamique*. II. Ankara, 1996.
- İslam Mimari Mirasını Koruma Konferansı 22-26 / 4 / 1985 İstanbul Bildirileri*. İstanbul, 1987.
- İslam ve Demokrasi*. Hazırlayan: Ömer TURAN. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1998.
- Islamic Art, Common Principles, Forms and Themes*. Damascus, 1989.
- Islamic Art: Common Principles, Forms and Themes=Al-Funun al-Islamiyya*. Editör: Ahmad Muhammad ISSA, Tahsin Ömer TAHAOĞLU; Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1989, 165 s.
- İSLAMOĞLU-İNAN (Huricihan), KEYDER (Çağlar). "Osmanlı Tarihi Nasıl Yazılmalı?". *Toplum ve Bilim*, 1, 1977, 49-80.
- İSLAMOĞLU (Huri). "Osmanlı Tarihi Nasıl Yazılmalı? Bir Öneri". *Toplum ve Bilim*, 1, 1977, 49-80.
- İSMAIL FAZIL PAŞA. *İslabata Ait Mutalaat-ı Umumiyye*. İstanbul, Matbaa-i Osmaniyye, 1329, 31 s.
- İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya Armağan*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1976.
- İSMAIL SİTKİ. *Hatırat*. İstanbul, 1324, 21 s.
- İSPİRLİ (Serhan Alkan). *Şubhizade Fevzi, Hamsesi, İnceleme-Tenkidli Metin*. ErzurumDoktora Tezi. Türk Dili Eğitim Bölümü Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi.
- İSPİRLİ (Serhan Alkan). *Zekayi Efendi Divanı İncelenmesi Tenkidli Metni*. ErzurumYüksek Lisans Tezi.
- İstanbul'un Fevhinden Önce Yazılmış Tarihi Takvimler*. 2. Basım. Yayınlayan: Osman TURAN. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1984, 104 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları XI. Dizi Sayı: 7).
- İstanbul'un Fevhinin 500. Yılı Münasebetiyle Ressamı Hayri Çizel'in Hayatı, Eserleri*. İstanbul, Sıralar Matbaası, 1953, 20 s.
- İstanbul Camileri=The Mosques of Istanbul*. İstanbul, 1953, 40 s.
- İstanbul Çeşmeleri: Kabataş Hekimoğlu Ali Paşa Meydan Çeşmesi*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1993.
- İstanbul Rasathanesi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1969, XV+113 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VII. Dizi Sayı: 54).
- İstanbul ve Osmanlı Uygarlığı*. Çeviren: Nihal ÖNOL. İstanbul, Varlık Yayınları, 1975, 206 s. (Varlık Yayınları Sayı: 1820).
- İŞİK (ÇALDIRAN) (M. Ece). *XVIII. ve XIX. yüzyıl İstanbul Camilerinde Antik Öğeler*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi.
- İŞİK (Hüseyin). "Belgrad'ı Nasıl Kaybettik?". *Askeri Tarih Bülteni*, 19, 36, 1994, 124-134.
- İŞİK (Hüseyin). "Osmanlılarda Batıl İnançlar ve Taasup". *Silahlı Kuvvetler Dergisi*, 108, 319, 1989, 61-75.
- İŞİKÖZLÜ (Fazıl). "Başbakanlık Arşivinde Yeni Bulunmuş Olan ve tarafından Tutulduğu anlaşılan H.1123(1711)-1184(1735) Yıllarına Ait Bir Ceride (jurnal) ve Eklentisi". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 508-534.
- İŞİKÖZLÜ (Fazıl). "İstanbul'un Eski Vakıf Hanları". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 421-4.
- İŞIKSAL (Turgut). "III. Selim'in Türk Topçuluğuna Dair Bir Hatt-ı Hümayun". *Tarih Dergisi*, VIII, 11-12, 1956, 179-185.
- İŞIKSAL (Turgut). "III. Selim'in Türk Topçuluğuna Dair Bir Hatt-ı Hümayun". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 8, 11-12, 1955, s. 179.
- İŞİN (Ekrem). "19. Yüzyıl Dergiciliği ve Servet-i Fünun". *Tarih ve Toplum*, VI, 1, 1984, 447-449.
- İŞİN (Ekrem). "Ahmed Michat Efendi ve Gündelik Hayatın Pratik Bil-

- gisi: Adab-ı Muâşeret". *Tarih ve Toplum*, 8, 44, 1987, 31-38.
- İŞİN (Ekrem). "Osmanlı Bilim Tarihi: Münif Paşa ve Mecmua-i Fünun". *Tarih ve Toplum*, XI, 1-2, 1984, 349-354.
- İŞİN (Michat). *Tarihte Girit ve Türkler*. İstanbul, Askeri Deniz Basımevi, 1945, 64 s.
- İŞİTMAN (Nuri). "Tokatlı Işık Nuri'nin Yayınlanmamış Şiirleri". *Türk Folklor Araştırmaları*, 25-15, 292, 1973, 6808-9.
- İŞLİ (E. Nedret). "Necip Fazıl ve Şirket-i Hayriye". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1996, 279-285.
- ITZKOWITZ (Norman). *Osmanlı İmparatorluğu ve İslami Gelenek*. İstanbul, Çıdam Yayınları, 1989, 158 s.
- IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1992.
- IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri: Gelenek, Görenek ve İnançlar. IV. Ankara, 1992.
- IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948). Ankara, 1952.
- İVGİN (Hayrettin). *Aşk Sıtkı Baba (Pervane)*. Ankara, 1976.
- IX. Milletlerarası Türk Sanatları Kongresi. I. Ankara, 1995.
- IX. Milli Türkoloji Kongresi, İstanbul 15-19 Eylül 1997. İstanbul, 1997.
- IX. Türk Tarih Kongresi. III. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989.
- IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981). II. Ankara, 1988.
- IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981). III. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 429 s.
- IX. Uluslararası Türk Sanatları Kongresi. II. Ankara, 1995.
- İZ (Fahir). "Evliya Çelebi ve Seyehatnamesi". *Boğaziçi Üniversitesi Dergisi Beşerî Bilimler*, 1979, 61-79.
- İZ (Fahir). "Makale-i Zindancı Mahmud Kapudan". *Türkiyat Mecmuası*, XIV, 1964, 111-150.
- İZ (Fahir). "Saltuk-Name". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 971-977.
- İZZET (Hakkı). "Osmanlı Kap-Kacak Seramiği ve Teknik Özellikleri". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 760-768.
- JARRİNG (Gunnar). "Evliya Çelebi ve Pirc'deki Mermer Aslan". *Belleten*, XI, II, 167, 1978, 775-779.
- JUDET (E.), Popescu. "Türk Halk Temâşalarının Rumen Memleketlerine Tesiri". *Türkiyat Mecmuası*, XVI, 1971, 111-132.
- KABACALI (Alpay). "Sansür Tarihiyle İlgili İki Belge". *Tarih ve Toplum*, 66, 1989, 329-331.
- KABAKLARLI (Necdet), ÖLÇER (Cüneyt). "Dokuz Değişik Nakışlı Osmanlı Mangır". *Türk Nümizmatik Derneği Yayınları Bülteni*, 2, 1977, 19-23.
- KABAKLI (Ahmet). *Yunus Emre*. 4. Baskı. İstanbul, Toket Yayınları, 1978, 279 s.
- KADAKÇI (Ayşenur). *Türk Tezhip Sanatında Bitkisel Kökenli Motiflerin Analizi*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- KADEMOĞLU (Osman). "Yörüklerde Üç Direkli Kara Çadır". *Mimarlık*, XI., 127, 27-29.
- KADRI (Hüseyin Kazım). *İmparatorluğun Tasfiyesi 10 Temmuz İnkılabı ve Netayıcı: Balkanlardan Hicaz'a*. Sadeleştiren: Kudret BÜYÜK-ÇOŞKUN. İstanbul, Pınar Yayınları, 1992, 207 s.
- KAFALIER (Asiye). XVI. *Yüzyılda Tezhiblenmiş İlmî ve Dini Eserlerdeki* *Süsleme Farklılıkları*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- KAFESOĞLU (İbrahim). "Ziya Gökalp'de Tarihçilik". *Belleten*, XLVI-II, 189-190, 1984, 241-248.
- KAFKAS (Metin Erkan). *Lale Devrine Ait İstanbul Meydan Çeşmelerinde Tezminat (beş örnek üzerinde bir deneme)*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- Kafkasya'nın Kurtuluş Mücadelesi. Hazırlayan: Cafer BARLAS. İstanbul, Kitabevi Yayınları, 1992, 160 s.
- KAHVECİ (Niyazi). "İslam'da Reform ve Tarih İlişkisi: Bir Osmanlı Reform Örneği Olarak Devletin Önceliği Prensibinin Doğuşu". *Türkiye Günlüğü*, 21, 1992, 104-108.
- KAHYA (Alev). "Türk Yurdu". *Bilge Dergisi*, 5, 1995, 82-85.
- KAHYA (Esin). "13. Yüzyıldan 19. Yüzyıl Sonuna Kadar Anadolu'da Bilim". *Kültür*, 100, 1993, 32-38.
- KAHYA (Esin). "Bir Dergisi". *Bilge Dergisi*, 4, 1995, 81.
- KAHYA (Esin). "Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı'nın Ardından". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 427-450.
- KALAFAT (Yaşar). *İslamiyet ve Türk Halk İnançları*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1996, XI, 29 s.
- KALAYCIOĞLU (Ersin), SARIBAY (A. Yaşar). "Tanzimat: Modernleşme Arayışı ve Siyasal Değişme". *Türk Siyasal Hayatının Gelişimi*. İstanbul, 1986, 929.
- KALENDER (Erol). *Topkapı Sarayı Müzesi H.2165 Nolu Albüminin Minyatürleri*. Ankara, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KALENDER (Ruhi). "15. Yüzyılda Arapça Musiki Terimleri ve Türkçe Karşılıkları". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXIV, 1981.
- KALENDER (Ruhi). "Yüzyılımızın Başlarında İstanbul'un Musiki Hayatı". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXII, 1976, 411-444.
- KALESHİ (Hasan). "Türklerin Balkanlara Girişi ve İslamlaştırılma: Arnavut Halkının Etnik ve Milli Varlığının Korunmasının Sebepleri". Çeviren: Kemal BEYDİLLİ. *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 10-11, 1981, 176-194.
- KALEŞİ (Hasan). "XV. Asırdan XVII. Asrın Nihayetine Kadar Yugoslav Topraklarında Şark Medeniyeti I". Çeviren: Ali AKSOY. *Çevren Dergisi*, IV, 9, 1976, 13-36.
- KALEŞİ (Hasan). "XV. Asırdan XVII. Asrın Nihayetine Kadar Yugoslav Topraklarında Şark Medeniyeti II". Çeviren: Ali AKSOY. *Çevren Dergisi*, IV, 10, 1976, 23-41.
- KALKIŞIM (M. Muhsin). *Şeyh Galib Divanı*. İstanbul, 1992. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KAMİL (Ekrem). "Gazzi Mekki Seyahatnamesi". *Tarih Semineri Dergisi*, 1/2, 1937, 3-90.
- KAMİL (Erkan). "Dadaloğlu ve Şiirleri". *Türk Kültürü*, 15, 173, 1977, 257-66.
- KANAT (Cüneyt). *Makrizi'nin Kitab es-Suluk'nda Osmanlılar, Karamanogulları ve Batı Anadolu Beylikleri İle İlgili Kayıtlar*. İzmir, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ege Üniversitesi.
- KANDEMİR (Feridun). *Kosova Şehidi Murad Hüdevandigar*. İstanbul, Dizerkonca Marbaası, 1958, 79+1 s.
- KANDEMİR (Feridun). "Salih Keçeci Müzesi". *Tarih Hazinesi*, 8,

- 1951, 403-406.
- KANKAL (Ahmet). "Onaltıncı Yüzyıl'da İdari-İktisadi ve Sosyal Açından Kargı Kazası". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 223-245.
- KANKAL (Ahmet). "XVI. Yüzyılda İdari-İktisadi ve Sosyal Açından Kargı Kazası". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 223-246.
- KAPLAN (Mahmut). *Nesati Divanı*. İzmir, Akademi Kitabevi, 1996, 180 s.
- KAPLAN (Mehmet). "Aşık Paşa ve Birlik Fikri". *Türkiyat Mecmuası*, XVIII, 1973-1975.
- KAPLAN (Mehmet). "Nedim'in Şiirlerinde Mimari, Eşya ve Kıyafet.". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 3, 1957, 43-55.
- KAPLAN (Mehmet). "Osmanlıca, Türkçe, Öztürkçe". *Türk Kültürü*, 15, 169, 1976.
- KAPLAN (Mehmet). "Ziya Gökalp ve Saadet Perisi". *Türkiyat Mecmuası*, XIV, 1964, 37-46.
- KAPLAN (Sadettin). *Balkanlarda Kaynayan Kazan: Tarih'in İçinde Yolculuk*. 1. Basım. İstanbul, Yayınevi Yayıncılık, 1995, 391 s.
- KAPTAN (Mehmet Saim). *Tarihi Romanımız Açısından Türklerin Anadolu'ya Yerleşmesi*. Ankara, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- KARA (Hamdi). "Cumhuriyet'e Kadar Çukurova Nüfusu". *Coğrafya Araştırmaları*, I, 1, 1990, 115-121.
- KARA (İsmail). "Gittikçe Uzaklaşan Hanya Mevlevihanesi". *Tarih ve Toplum*, 23, 135, 1995, 5-9.
- KARA (Mustafa). *Din, Hayat, Sanat Açısından Tekkeler ve Zaviyeler*. İstanbul, 1977.
- KARA (Mustafa). "Şeyhler Kendilerine Yenilikler arıyor: Cemiyet-i Süfiye". *Tarih ve Toplum*, XX, 117, 1993, 39-44.
- KARAALIOĞLU (S. Kemal). *Resimli-Motifli Türk Edebiyatı Tarihi(Başlangıçtan Tanzimata Kadar)*. İstanbul, 1973.
- KARABACAK (Esra). "Ahmet Cevdet Paşa'nın Dilbilgisi Kitapları Üzerine Bir İnceleme". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 6, 1989, 261-270.
- KARABEKİR (Kazım). *Kazım Karabekir Anlatıyor*. 2. Baskı. Hazırlayan: Uğur MUMCU. İstanbul, Tekin Yayınları, 1990, 208 s.
- KARABET. *Zübde-i Tarih-i Osmani*. İstanbul, 1307.
- KARABORAN (H. Hilmi). "Çemişgezek'de Mevki Adları (Fırat Havzası)". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 78, 1992, 157-175.
- KARACA (Filiz). "Hilat". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1999, 25-27.
- KARACA (Filiz). "Vasıf'ın Kaynaklarından Enveri Tarihi". *Prof. Dr. Bekir Küttükoğlu'na Armağan*. İstanbul, 1991, 143-163.
- KARACA (Mehmet Zafer). *İstanbul'da 1453 Sonrası İnşa Edilen Kiliseler*. Ankara, 1982. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KARACA (Mehmet Zafer). *İstanbul'da 1453 Sonrası İnşa Edilen Kiliseler*. Ankara, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KARACA (Nesrin). "Ziya Gökalp'in Şiir Dünyası ve Şiirlerinin Bir Dökümü". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1990, 113-131.
- KARACAN (Turgut), EMRE (İsmet). "Yahya Kemal: Kökü Mazide Olan Atiyim". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 1993, 33-43.
- KARAÇAĞ (Demet). *Bursa Mezarlıları (XIV-XV. yüzyıl)*. Ankara, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- KARADAĞ (Metin). "Yunus Emre'nin Erzurum'lu Emrah Üzerindeki Etkileri". *Türk Kültürü*, 306, 1988, 663-676.
- KARADANA (H. Cahit). *XVI. Yüzyıl Türk Kitap Kapılarının Özellikleri*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- KARADENİZ (Ekrem). "Türk Musikisinde Ahenkler". *Türk Kültürü*, XVI, 185, 1978, 306-308.
- KARADENİZ (H. Basri). "XVI. Yüzyıl Başlarında Ergani Sancağında İdari Yapı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 88, 1994, 99-103.
- KARADENİZ (H. Basri). "XVI. Yüzyılın Başlarında Ergani Sancağı'nda Yerleşme ve Nüfus". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 93, 1994, 45-77.
- KARADENİZ (Şadan). "İnalıc'ın "The Ottoman Empire:The Classical Age 1300-1600" Adlı Eserinin Yankıları". *Belleren*, XXXVI-II, 152, 1974, 767-770.
- KARADUMAN (Ayfer), GÖKÇE (Nüfzer). "Edirne'de Giyim Kuşam". *İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi*, 69-72.
- KARADUMAN (Ayfer). "Edirne Müzeleri". *İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi*, 38-40.
- KARADUMAN (Nihat). *Arşiv Kaynaklarına Göre Midilli Adası (XVI. Yüzyıl)*. İstanbul, 1999. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KARAER (M. Necati). *Karacaoğlan: Hayatı, Sanatı, Şiirleri*. İstanbul, 1973.
- KARAGÖZ (Mehmet). "Osmanlı Devleti'nde İslahat Hareketleri ve Batı Medeniyetine Giriş Gayretleri (1700-1839)". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 6, 1996, 173-194.
- KARAGÖZ (Rıza). "Canik Sancağı'nda Ermeni Çerelerinin Faaliyetleri". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 1998.
- KARAGÖZ (Rıza). *Canikli Ali Paşa*. Samsun, 1998. Doktora Tezi.
- KARAGÖZ (Rıza). "Osmanlı Devleti'nin Kafkasya Siyaseti". *Akademik Ağı*, 4, 1997.
- KARAGÜLLE (Ali Celalettin). *Ansiklopedik Büyük Sözlük, Açıklamalı Türkçe-Osmanlıca Yabancı Kelimeler Sözlüğü*. Ankara, Güneş Yayınevi, 1966, VIII+847 s.
- KARAHAN (A.). *Fuzuli, muhibiti, hayatı ve şahsiyeti*. İstanbul, İbrahim Horoz Basımevi, 1949, 312 s.
- KARAHAN (A.). "Mevlana Celaleddin Rumi'nin İran, Türk ve Urdu Edebiyatlarına Etkisi". *Dünya Edebiyatından Seçmeler*. Ankara, 1977, 57-62.
- KARAHAN (Abdulkadir). "Ali'nin Bilinmeyen Bir Eseri:Mecmau'l-Bahreyn". *V. Türk Tarih Kongresi* (Ankara 12-17 Nisan 1956). Ankara, 1960, 329-340.
- KARAHAN (Abdulkadir). "Bir Tarih Belgesi Olarak Divanlardan Yararlanma". *X. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2027-2054.
- KARAHAN (Abdulkadir). "British Museum'da Tetkik Edilmemiş Bazı Diplomatik Dökümanlara Dair". *VI. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 20-26 Ekim 1961). Ankara, 1967, 485-487.
- KARAHAN (Abdulkadir). *Fuzuli*. 2. Baskı. Ankara, Kültür ve Turizm

- Bakanlığı, 1995.
- KARAHAN (Abdulkadir). "İlk Osmanlı Edebiyatının İncelenmemiş Dini Bir Mesnevisi". *Araştırma Dergisi*, 10, 1979, 27-34.
- KARAHAN (Abdulkadir). Nabi. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1987.
- KARAHAN (Abdulkadir). *Nef'i: Hayatı, Sanatı, Eserleri*. 2. Basım. İstanbul, Varlık Yayınları, 1967, 110+ (1) s.
- KARAHAN (Abdulkadir). *Nef-i*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986.
- KARAHAN (Abdulkadir). "Şair Nef'i'nin Şiirlerinde Çağının Tarihinden Çizgiler". *VIII. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1055-1060.
- KARAHAN (Abdulkadir). Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1986, 112 s.
- KARAHAN (Leyla). *Erzurumlu Darir. Kıssa-i Yusuf (Yusuf u Züleyha)*. Ankara, 1985. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- KARAKAŞ (Mehmet). *Müsbet İlimde Müslüman Alimler (8. Asırdan 18. Asra Kadar)*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1991.
- KARAKOÇ (İrfan). "Abdülhamit Devrinde Apolitik Bir Dergi: Nokta". *Tarih ve Toplum*, 31, 186, 1999, 43-47.
- KARAKUŞ (İdris). "Başbakanlık Osmanlı Arşivi Katalogları Rehberi". *Bilge Dergisi*, 8, 1996, 60-61.
- KARAKUŞ (Zafer). *Tevkî-i Mehmet Paşa'ya Göre "Osmanlı Tarihi"*. Konya, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- KARAL (Enver Ziya). "Kayserili Mehmet Dayı ile Giritli Mustafa Dayı'nın nam Yoldaşlarının Amerika ve Avrupa Seyahatı". *Tarih Semineri Dergisi*, 2, 1938, 217-223.
- KARAL (Enver Ziya). *Osmanlı Tarihi: İslabat Fermanı Devri 1861-1876*. VII. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1977, XIII+388 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları XIII. Dizi Sayı: 16).
- KARAL (Enver Ziya). *Osmanlı Tarihi: Nizam-ı Cedit ve Tanzimat Devirleri. 1789-1856*. 2. Basım. V. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1961, XVIII+288 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları XIII. Seri No: 16).
- KARAL (Enver Ziya). "Osmanlı Tarihine Dair Vesikalar. Bonneval'in Osmanlı Bahriyesine Dair Raporu-Nizam-ı Cedid Hakkında Vesikalar-Osmanlı Devleti'nin Durumuna Dair Rapor". *Belleten*, IV, 14-15, 1940, 175-189.
- KARAL (Enver Ziya). "Tanzimat'tan Evvel Garplılaşma Hareketleri". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 13-30.
- KARAL (Enver Ziya). "Tanzimat'tan Evvel Garplılaşma Hareketleri". *Tanzimat I*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 13-30.
- KARAL (Enver Ziya). "Zarif Paşa'nın Hatıratı 1816-1862". *Belleten*, IV, 16, 1940, 443-494.
- KARAMAĞARALI (Beyhan). "Anadolu'da XII-XVI Asırlardaki Tarih ve Tekke Sanatı Hakkında". *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 21, 1976, 247-76.
- KARAMAĞARALI (Beyhan). "Hacı Bayram Zaviyesi". *Hacı Bayram-ı Veli Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1990, 91-101.
- KARAMAĞARALI (Beyhan). "Türk Halı Sanatındaki Motiflerin Yorumu Üzerine". *Arış-Halı Dokuma ve İşleme Sanatları Dergisi*, 3, 1997, 28-39.
- KARAMAN (Leyla). "Namık Kemal'in Türkçenin sadeleştirilmesi hakkındaki Düşünceleri". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 2, 1991, s. 23-31.
- KARAMANOĞLU (Beyhan). "Edirne Eski Camii'nin Kitabeleri ve Mimarimizdeki Yeri". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 331-337.
- KARAMANOĞLU (Derviş). "Topkapı Sarayında Neler Var". *Tarih Hazinesi*, 7, 1951, 338-342.
- KARAMUK (Gümeç). "Evliya Çelebi'nin Kültür Tarihindeki Yeri". *Çağdaş Türk Edebiyatına Eleştirel Bir Bakış: Nevîn Önerik Armağanı*. Ankara, 1997, 133-145.
- KARAOSMANOĞLU (Yakup Kadri). *Hüküm Gecesi*. İstanbul, İlhami-Fevzi Matbaası, 1927, 395 s.
- KARATAY (Fethi Ethem). *Memleketimizde İlk Türk Matbasının Kurulduğundan Yeni Harflerin Kabulüne Kadar 1729-1928*. İstanbul, 1962.
- KARATAY (Fethi Ethem). *Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Farsça Yazmaları Kataloğu*. İstanbul, 1961.
- KARAYEL (Gabriele). *The First Six Editions of Ceride-i Süfiyye (19th March, 1909-2nd May, 1909) or Sufism as a Metaphor*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Boğaziçi Üniversitesi.
- KARDAK (Nesibe). *Silbey il Nevbahar'da Filler*. Adana, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- KARDAŞ (Rıza). "Ziya Gökalp'in Sisteminin Bir Alt Sistemi Olarak Küçük Mecmua (1922-1931)'ya Toplu Bir Bakış". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 28, 1984, 59-84.
- KARPAT (Kemal). *ABD de Osmanlı İncelemeleri*. İstanbul, 1985.
- KARPAT (Kemal). "The Transformation of the Ottoman State 1789-1908". *International Journal of Middle East Studies*, III, 3, 1972, 273-282.
- KARPUZ (Haşim), AYDIN (Ş.). "Trabzon'un Sürmene İlçesinde Bulunan İki Cami". *Sürmene*, 1990, 673-683.
- KARPUZ (Haşim). "Doğu Karadeniz Bölgesi'nde Bazı Ahşap Camiler". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4, 1989, 37-45.
- KARPUZ (Haşim). *Erzurum'da Türk-İslam Yapıları*. Ankara, 1976.
- KARPUZ (Haşim). "Erzurum'daki Seyfullah Ağa Konağı". *Remzi Oğuz Arık Armağanı*. Ankara, 1987, 215-229.
- KARPUZ (Haşim). "Erzurum Evlerinde Tandırvi". *Köz*, 6, 1980, 49-54.
- KARPUZ (Haşim). "Erzurum Evlerinin Yapı Gelenekleri, Ustaları ve Evleri ile İlgili Mahalli Terimler". *Folklor ve Etnografya Araştırmaları Yıllığı*, 1984, 188-199.
- KARPUZ (Haşim). "Erzurum Künet Köyü'nde Yer Alan İki Yapı". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 5-17.
- KARPUZ (Haşim). "Erzurum Şehrinin tarihi dokusu ve Türk-İslam Yapılarının Çevre Düzenlemeleri". *Selçuk Dergisi*, 2, 1988, 171-192.
- KARPUZ (Haşim). "Eski Erzurum'daki Anıtlar". *Mengüceli*, 5, 1979, 5-8.
- KARPUZ (Haşim). "Eskişehir Evlerinin Mimari Özellikleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 65, 1990, 161-169.
- KARPUZ (Haşim). "Geleneksel Trabzon Evleri". *Kültür ve Sanat*, 18, 1993, 19-23.
- KARPUZ (Haşim). "Giresun'un Espiya İlçesine Bağlı Tekke Köyündeki Gülbahar Hatun Hacı Abdullah Zaviyesine Bağlı Yapılar". *Vakıflar Dergisi*, XV, 1982, 117-126.
- KARPUZ (Haşim). "Gümüşhane Evlerinin Mimari Özellikleri". *Gemide ve Günümüzde Gümüşhane*. Ankara, 1990, 154-185.
- KARPUZ (Haşim). "Hamam". *Türk Aile Ansiklopedisi*. Ankara, 1991, 985-986.

- KARPUZ (Haşim). "Karaman'da Eski Türk Evleri". *Türk Halk Kültürünü Araştırmaları*, 1992, 55-78.
- KARPUZ (Haşim). "Osmanlı Dönemi'nde Erzurum Kentinin Yeraltı Suları ve Çeşmeleri". *İTÜ Mimarlık Fakültesi Mimarlık Tarihi ve Enstitüsü Bülteni*, 11/12, 1980, 26-32.
- KARPUZ (Haşim). "Rize Çayeli Ormancık Köyü Camii". *Prof. Dr. Yılmaz Önge Armağanı*. Konya, 1993, 253-262.
- KARPUZ (Haşim). "Rize ve Merkezi ve İlçelerindeki Önemli Tarihi yapılar". *Rize*, 1997.
- KARPUZ (Haşim). "Şebinkarahisar'daki Türk Devri Yapıları". *I. Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*, 13-17 Ekim 1986. Samsun, 1988, 325-334.
- KARPUZ (Haşim). "Trabzon'da Türk Devri Hamamları". *Trabzon Kültür-Sanat Yıllığı*, 2, 1989, 109-135.
- KARPUZ (Haşim). "Trabzon'da Türk Devri Yapıları". *Kültür ve Sanat*, 18, 1993.
- KARPUZ (Haşim). "Trabzon'da Yok Olan Türk Devri Eserleri". *Sanat Tarihi Yıllığı*, 12, 1983, 95-116.
- KARPUZ (Haşim). "Trabzon'da Yok Olan Türk Devri Eserleri". *Vakıflar Dergisi*, 23, 1994, 145-160.
- KARPUZ (Haşim). "Trabzon'daki Kethüda Zade Hacı Emin Ağa Çeşmeleri". *Trabzon*, 1990.
- KARPUZ (Haşim). "Trabzon'daki Nemlizade Konağı'nda Yer alan Kültürye Çinileri". *Trabzon*, 6, 1993, 62-67.
- KARPUZ (Haşim). "Trabzon'daki Türk Devri Hamamları". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 370-387.
- KARPUZ (Haşim). "Trabzon'un Çaykara İlçesi Köylerinde Bulunan Bazı Camileri". *Vakıflar Dergisi*, 21, 1990, 281-299.
- KARPUZ (Haşim). "Trabzon'un Çaykara İlçesinde Köylerinde Bulunan Bazı Camiler". *Vakıflar Dergisi*, 21, 1990, 281-299.
- KARPUZ (Haşim). "Trabzon Atatürk Müzesi". *Bilim Birlik Başarı*, 31, 1981, 18-22.
- KARPUZ (Haşim). "Trabzon Evleri". *Bilim Birlik Başarı*, 29, 1981, 13-17.
- KARPUZ (Haşim). "Trabzon İl Merkezi ve İlçelerindeki Önemli Tarihi Yapılar". *Trabzon*. İstanbul, 1996.
- KARPUZ (Haşim). "Trabzon Köy Evlerinin Bölmeleri". *Türk Folklor Araştırmaları*, 2, 1981, 37-48.
- KARPUZ (Haşim). "Yalvaç'ın Hanaylı Evleri". *Sanatsal Mozayik*, 14, 1996, 46-48.
- KARPUZ (Haşim). "Yalvaç'ın Hanaylı Evleri". *Konya Tarihî Sempozyumu Bildiriler*. Konya, Selçuk Üniversitesi, 1998.
- Kars and Eastern Anatolia in the Recent History of Turkey Symposium and the Excavation. Ankara, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1994.
- Karşılaştırmalı Edebiyat Araştırmaları Sempozyumu III, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 30-31 Mayıs-1 Haziran 1997. Çanakkale, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 1997.
- KARTAL (Mehmet). "Eski Kayseri'de Konak Hamamları". *İlgi*, 51, 1988, 14-17.
- KARTAL (Numan). "Bir Köroğlu Türküsü". *Çevren Dergisi*, X, 37, 1983, 162-164.
- KASABA (Reşat). "Geç Dönem Osmanlı Toplumsal Tarihi İçin Kaynak Olarak Mahkeme Sicilleri". *Tarih ve Toplum*, 3, 14, 1985, 49-53.
- KASACI (Kamil). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Batılılaşma Öncesi İslahat Önerileri ve Girişimleri*. İstanbul, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KATIRCIOĞLU (Feyzi Muhtar). "Siyasi Hiciv Haritaları". *Toplumsal Tarih*, II, 10, 1994, 36-37.
- KATIRCIOĞLU (Feyzi Muhtar). "Topkapı Sarayı'nda Portolan Sergisi". *Toplumsal Tarih*, II, 9, 1994, 42-43.
- KATİPÇELEBİ MUSTAFA ABDULLAH. *Fezleke*. 2. İstanbul, 1286.
- KATOĞLU (Murad). "XIII. Yüzyıl Anadolu Türk Mimarisinde "Külîye"". *Belleten*, XXXI, 123, 1967, 335-344.
- KAYA (Bilge). *17. Yüzyıl Divan Sairi Mantıki Ahmed Efendi ve Divançesi*. Ankara, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KAYA (İ. Güven). "Yugoslavya Türkçesinin Ana Sorunları". *Çevren Dergisi*, XI, 41, 1984, 93-96.
- KAYA (Nevzat). *Kara Çelebi-Zade Abdülaziz Efendi'nin Zeyl-i Ravzatü'l-Ebrar'ı (Tablil ve Metin)*. İstanbul, 1990. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KAYABALI (İ.), ARSLANOĞLU (C.). "Kuzey Doğu Anadolu Sınırlarının Tarihi". *Türk Kültürü*, 11, 126, 1973, 321-334.
- KAYACAN (İsa). *Cepheden Kaçanlar*. İstanbul, Can yayınları, 1966, 234 s.
- KAYACAN (İsa). *Türk Basınının Kısa Tarihçesi: Basın ve Halkla İlişkiler*. Ankara, Ece Yayınları, 1976, 24 s. (Ece Yayınları: 54).
- KAYAL (Seyfettin). "Üçüncü Ahmet Çeşmesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 32, 1952, 1687.
- KAYALTEPE (Alpaslan). *Türk Piyadesinin Tarihçesi (1299-1920)*. Ankara, 1955, II+148 s.
- KAYAN (Taner). "Gazi Giray Han ve Müzisyenliği üzerine Dr. Selahattin İçli ile bir sohbet". *Emel*, 174, 1989, 27-28.
- KAYAOĞLU (Gündag). "Bir Zamanlar Gündelik Yaşayışımızın Ayrılmaz Bir Parçasıydılar. Mangallar". *İstanbul*, 16, 1996, 87-93.
- KAYAOĞLU (İsmet). "İslam Sanatı Üzerine Düşünenler". *Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6, 1996, 1-16.
- KAYAOĞLU (İsmet). "Orta Karadeniz'de Osmanlı Öncesi Vakıflar". *I. Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 1988, s. 49-55.
- KAYAOĞLU (Taceddin). *Türkiye'de Tercüme Müesseseleri*. İstanbul, 1996. Yüksek Lisans Tezi.
- Kaybettiğimiz Rumeli. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1975, 265 s. (Boğaziçi Yayınları: 26).
- KAYHAN (Bülent). *Adalar Denizinde Rum Korsanları İzbandıdler*. İstanbul, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Marmara Üniversitesi.
- KAYILI (Matbul). "Sinan Eserlerinde Akustik". *VI. Vakıf Haftası, Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde "Mimar Sinan ve Dönemi" Sempozyumu (5-11 Aralık 1988, İstanbul)*. İstanbul, 1989, 273-286.
- KAYIRAN (Mehmet). "Şer'iyye Sicillerinin Askeri Tarih Bakımından Önemi". *Birinci Askeri Tarih Semineri*. Ankara, 1983, 131-159.
- KAYMAK (Faiz). *Kıbrıs Türkleri Bu Duruma Nasıl Düştü?*. Hazırlayan: Müfide Zehra ERGİN. İstanbul, 1968, 143 s.
- KAYMAZ (Zeki). "Gelibolulu Mustafa Ali, Cami'ü'l-Buhur". *Bilge Dergisi*, 13, 1997, 58-61.

- KAYSERİLIOĞLU (Ertuğrul). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Batılılaşma Çabaları*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- KAZANCIGİL (Aykut). "Bilim Tarihçilerimiz: Salih Zeki". *Bilim Tarihi Dergisi*, 7, 1992, 21-23.
- KAZANCIGİL (Aykut). *Türk Bilim Tarihi Bibliyografyası (1850-1981)*. İstanbul, Tubitak, 1981, 328 s.
- KAZANCIGİL (Ratıp). "Edirne'nin İlk Tıp Fakültesi Sultan II. Bayezid Külliyesi". *Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, XI, 1-3.
- KAZANCIGİL (Ratıp). *Edirne Sarayı Yerleşim Planı*. İstanbul, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları, 1995.
- KAZANCIGİL (Ratıp). *Edirne Sultan II. Bayezid Külliyesi*. I. Baskı. Edirne, Bizim Ülke Derneği Yayınları, 1988.
- KAZANCIGİL (Ratıp). *Edirne Sultan II. Bayezid Külliyesi*. II. Baskı. Edirne, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları, 1997.
- KAZANCIGİL (Ratıp). *Hayatım ve Hatıratım: Dr. Rıfat Osman Bey'in Anıları*. Ankara, GATA, 1998.
- KAZANCIGİL (Ratıp). "Hizmete Girişinin 500. Yılı Dolayısıyla Edirne Sultan II. Bayezid Darüşşifasında Musiki ile Hasta Tedavisi". *Edirne İl Halk Kütüphanesi Bülteni*, 11, 1989, 17.
- KAZANCIGİL (Ratıp). *Notalar İle Edirne Türkçüleri*. İstanbul, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları, 1989 (Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları: 5)..
- KAZICI (Ziya). "Bindoksaniç (1682) Yılında Çeşitlerine Göre İstanbul'da Dükkanlar.". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler*. İstanbul, 1989, 239-249.
- KAZICI (Ziya). *İslam-Türk Medeniyeti Tarihi*. 2. Basım. İstanbul, Çağrı Yayınları, 1982, XVI+291 s.
- KAZICI (Ziya). *İslam-Türk Medeniyeti Tarihi*. 1. Basım. İstanbul, Çağrı Yayınları, 1981, 272 s.
- KAZICI (Ziya). *Osmanlılarda İhtisab Müessesesi: Osmanlılarda Ekonomik Dini ve Sosyal Hayat*. İstanbul, 1987, 253 s. (15 Belge).
- KAZMAZ (Süleyman). "Türkiye'de Aşık Tarzı Şiir Gelenegi ve Rüya Motifi". *Bilge Dergisi*, 5, 1995, 21-25.
- KEÇELİOĞLU (Sünbül). *Türkçe Aca'ib Ü'l-Mabluakat Yazmalarının Minyatürlerinde Üslup ve İkonografya*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KEMAL (İbn-ül-Emin Mahmut). "Divan Edebiyatında Ramazan". *Çınaraltı Mecmuası*, 11, 1941, 10-11.
- KEMAL (İbn-ül-Emin Mahmut). "Hat ve Hattatlar". *Çınaraltı Mecmuası*, 7, 1941, 8-10.
- KEMAL (Namık). *Osmanlı Tarihi*. 4 Cilt. İstanbul, 1926-1927.
- KEMAL (Namık). *Osmanlı Tarihi*. İstanbul, Hürriyet Yayınları, 1971, 394 s. (Hürriyet Yayınları Tarih Dizisi: 1).
- KEMALPAŞAZADE. *Tevarih-i Al-i Osman*, X. Defter. Hazırlayan: Şefi-ettin SEVERCAN. Ankara, 1996.
- KEMALPAŞAZADE. *Tevarih-i Al-i Osman/ İbn-i Kemal*. Ankara, T. T. K. Yayınları.
- Kendi Kalemile Temesvarlı Osman Ağa: Bir Osmanlı Türk Sipahisinin Hayatı ve Esirlik Hatıraları*. Hazırlayan: Harun TALASA. Konya, Selçuk Üniversitesi, 1986, 3+112 s.
- KEPECİ (Kamil). *Tarih Lugati*. İstanbul, 1952.
- KERAMETLİ (Can). "Divan Edebiyatı Müzesinde 18. Yüzyıl İşlemeli Seccadeler". *Kültür ve Sanat*, 5, 1977, 97-103.
- KERAMETLİ (Can). *Galata Mevlevihanesi, Divan Edebiyatı Müzesi*. İstanbul, Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu, 1977, 95 s.
- KERİM (Sadi). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Dağılma Devri ve Tarihi Madencilik*. İstanbul, Çeltüt Basımevi, 1941, 87 s.
- KERMAN (Zeynep). *Sami Paşazade Sezai'nin Hikaye, Hatıra, Mektup ve Edebi Makaleleri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1981, XVI+392 s.
- KERMAN (Zeynep). "Tanzimat Devri Türk Edebiyatı'nda "esaret" Termini ve "Sergüzeşt" Romanı". *Milli Kültür*, III, 7, 1981, 32-36.
- KESKİN (Ayşe Gülay). *Başlangıcından 15. Yüzyıl Sonuna Kadar Kaside Nazım Şekli*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- KESKİN (Mustafa). "Aşık Paşa'ya Göre Birlik ve Beraberliğin Önemi". *Türk Yurdu*, 113, 1997, 26-31.
- KESKİN (Mustafa). "Malumat Mecmuası ve Muallim Naci Efendi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 66, 1990, 31-69.
- KESKİOĞLU (Osman). "Ahmed Cevdet Paşa (1822-1895) Hayatı ve Eserleri". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XIV, 1966, 221-234.
- KESKİOĞLU (Osman). "Bulgaristan'da Bazı Türk Abideleri ve Vakfiyeleri". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 309-323.
- KESKİOĞLU (Osman). "Fatih Devrine Ait İki Kur'an-ı Kerim Tercemesi". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 91-105.
- KESKİOĞLU (Osman). "Türkiye'de Marbaa Tesisi ve Mushaf Basımı". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XV, 1967, 121-139.
- KESKİOĞLU (Osman). "Vakıflar Genel Müdürlüğü İhtisas Kitaplığındaki Eski Kur'an Tercümeleleri". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 157-161.
- KETENE (Cengiz). *Yunus Emre'den Güldeste (Arapça)*. 2. Baskı. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- Kıbrıs'ın Tarih Boyunca Anadolu İle İlgisi*. Lefkoşa, Halkın Sesi Yayınları, 1962, 27 s.
- Kıbrıs ve Türkler*. Ankara, 1964.
- KİEL (Machiel). "Some Early Ottoman Monuments in Bulgaria Thracce". *Belleten*, XXXVIII, 152, 1974, 635-656.
- KİEL (Michael). "Bulgaristan'da Eski Osmanlı Mimarisinin Bir Yapıtı. Kalugerevo-Nova Zagora'daki Kudemli Baba Sultan Bektaşî Tekkesi". *Belleten*, XXXV, 137, 1971, 45-52.
- KİEL (Michael). "Gümüllü'deki Türk Anıtlarının İncelenmesi ve Osmanlı Türk Mimarisinin Gelişmesindeki Yeri ve Şimdiki Durumu". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, I, 1, 1979, 140-154.
- KİEL (Michael). "Güney Romanya'da Sarı Saltık'ın Çalışmaları ve Doğu Bulgaristan'da Erken Bektaşîlik Merkezi Üzerine Tarihîsel Önem Taşıyan Notlar". *Çevren Dergisi*, VI, 3, 1979, 27-36.
- KILAVUZ (Mehmet Akif). *Muallim Cevdet'in Din Eğitimi ve Kurumları ile İlgili Görüşleri*. Bursa, 1987. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Uludağ Üniversitesi.
- KILCI (Ali). "Ankaranın tarihi Yapıları". *Altındağın Manevi Coğrafyası*. Konuşan: Ali KILCI. Ankara, 1999, 117-256.
- KILCI (Ali). "Balıklı Tekkesinin Ön Araştırması". *X. Vakıf Haftası Kitabı*. Ankara, 1993, 313-322.
- KILCI (Ali). "Demirşeyh Türbesi". *Vakıflar Dergisi*, XIX, 1985, 179-184.

- KILCI (Ali). "Demirşeyh Türbesi". *Vakıflar Dergisi*, XIX, 1985, 179-184.
- KILCI (Ali). "Hacı Bayram-ı Veli Döneminden (1300-1453) Günümüze Kalan Vakıf Eserleri ve Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün Bunlar Üzerinde Yaptığı Çalışmalar". IV. *Vakıf Haftası Kitabı*. Ankara, 1987, 81-140.
- KILCI (Ali). *Türkiye'deki XIV. ve XV. Yüzyıllara Ait Baldaken Tarzı Denen Türbeler*. Ankara, 1992. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Ankara Üniversitesi.
- KILIÇ (Davud). *Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre 17. Yüzyılda Anadolu'da Din*. Kayseri, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- KILIÇ (Filiz), MACİT (Muhsin). "Divan Edebiyatında Poetika Denemeleri-Tezkire Önsözleri". *Yedi İklim*, 3, 1992, 28-33.
- KILIÇ (Filiz). "Aşık Çelebi ve Meşairü's-şuara". *Bay*, 2-3, 1994, 31-35.
- KILIÇ (Filiz). "Klasik Şiirimizin Modern Türk Edebiyatlarına Etkisine Genel Bir Bakış". *Karşılaştırmalı Edebiyat Araştırmaları Sempozyumu III, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi*, 30-31 Mayıs-1 Haziran 1997. Çanakkale, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, 1997.
- KILIÇ (Filiz). "Meşairü's-şuara ve Tenkitli Metni Oluşturulurken İzlenen Yöntem". *Gazi Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1, 1996, 23-42.
- KILIÇ (Filiz). *Meşairü's-şuara, İnceleme Tenkidli Metin*. Ankara, 1994. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- KILIÇ (Filiz). "Osmanlı Hanedanında Bir Şair: Şehzade Korkud". *Bilgi, Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi*, 2, 1996, 203-219.
- KILIÇ (Filiz). "XVI. Yüzyıl Tezkirelerinde Şiir Değerlendirmelerinde Kullanılan Ahengi Belirten Kelimeler Üzerine". IX. *Milli Türkoloji Kongresi*. İstanbul, 1997.
- KILIÇ (Muhammed Efdalüddin). *Yakut-el Mustasımî'nin İstanbul Müze ve Kütüphanelerindeki Eserleri*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- KILIÇ (Muharrem). *Minif Antakî, "Hayatı, Edebî Şahsiyeti Divanı'nın Tenkitli Metni ve İncelemesi"*. Erzurum, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- KILIÇ (Müzahir). *Salik Efendi (Kasımpaşalı) Hayatı, Edebî Kişiliği, Divanının Tenkitli Metni ve İncelemesi*. Erzurum, 1998. Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- KILIÇ (Orhan). "Van Ulu Camii'nin Yapım Tarihi Hakkında". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 130, 1997, 56-60.
- KILIÇ (Yasin). *Râtib Ahmed Paşa, "Hayatı, Edebî Şahsiyeti Divanının Tenkitli Metni ve İncelemesi"*. Erzurum, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Atatürk Üniversitesi.
- KILIÇBAY (Mehmet Ali). "Sof Şehri Ankara". *Ankara Ankara*. Derleyen: E. BATUR. Ankara, Yapı Kredi Yayınları, 1994, 65-72.
- KINALIZÂDE HASAN ÇELEBİ. *Tezkireti's-şuara*. I. Hazırlayan: İbrahim KUTLUK. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1978, V+581 s.
- KINAY (Cahit). *Sanat Taribi (Rönesansdan Yüzyılımıza)*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1993.
- KIRAN (Beyhan). "1220 Senesi Vekayi'i" Adlı Eserin Transkripsiyonu ve Değerlendirilmesi. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- KIRÇAK (Çağlar). *Meşrutiyetten Günümüze Gericilik*. Ankara, Bilar Yayınları, 1989.
- KIRIMHAN (Nazan). "Ahilik Bizim Kültürümüzün Bir Parçasıdır: Medya Niye Yaranlanmıyor?". *Türk Yurdu*, XII, 74, 1993, 59-61.
- KIRIMLI (Bilal). *Yeni Mecmua*. Ankara, 1988. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KIRIŞÇIOĞLU (M. Fatih). "Bir Osmanlı Sözlükçüsü Mütercim Asım (1755-1819)". *Osmanlı Araştırmaları*, 12, 1992, 163-166.
- KIRZLIOĞLU (Fahrettin). *Osmanlıların Kafkas Ellerini Fethi (1451-1590)*. Ankara, 1993, 550 s.
- KIRKILIÇ (Ahmet). *Kırk Vezir Hikayeleri*. Erzurum, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1993.
- KIRKILIÇ (Ahmet). *Şeref Hanım Divanı ve İncelenmesi*. Erzurum, Atatürk Üniversitesi, 1993.
- KIRKILIÇ (Ahmet). *Şeyhülislam Mehmed Esad Efendi, Lehcetü'l Lügat*. Ankara, Türk Dil Kurumu.
- KIRŞEHİRLİ (Hüseyin Himmet). *Osmanlı Taribi*. İstanbul, 1982, 264 s.
- KIRZIOĞLU (M.Fahrettin). *100. Yıldönümü Dolayısıyla 1855 Kars Zaferi*. İstanbul, Kars Tanıtma Derneği Yayınları, 1955, 232 s. (Kars Tanıtma Derneği Yayınları Sayı: 1).
- KIRZIOĞLU (M.Fahrettin). "1593 Yılı Osmanlı Vilayet Tahrir Defterinde Anılan Gence-Karabağ Sancakları "Ulus" ve "Oymak"ları". *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 1979, 199-222.
- KIRZIOĞLU (M.Fahrettin). "1686 ve 1697'de Yakın Budin ve Bosna Saray Ağıdları". *Türk Folklor Araştırmaları*, 26-15, 304, 1974, 7149-50.
- KIRZIOĞLU (M.Fahrettin). "Aran (Gence-Karabağ) da "Yırmıdörtlül" ile "Otuzikilü" Adlı "Ulus" ların Oymakları ve Kür-Aras Kürtleri'nin Menşei". VI. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 363-413.
- KIRZIOĞLU (M.Fahrettin). "Karadeniz'in Doğu Kıyıları, Gürcistan ve Eski Trabzon Vilayeti'miz (Batum-Samsun Dahil) Bölgesinde, M.Ö. VII. Yüzyılda Osmanlı Fethine Kadar Yerleşen Türkler ve Coğrafyada Yaşayan Hatıraları". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 83-91.
- KIRZIOĞLU (M.Fahrettin). "Osmanlılar'ın H. 1140/M.1727 Tarihli Son Gence (Karabağ) Eyaleti Tahrir Defterinde Sancaklar, Nahiye ve "Gence Eyaleti Kanunu" ile Yaylakçı-Kışlakçı Göçebe Oymaklar". *Türk Milli Bütünlüğü İçerisinde Doğu ve Güneydoğu Anadolu Sempozyumu*. Kayseri, Erciyes Üniversitesi, 1990, 79-103.
- KIRZIOĞLU (M.Fahrettin). *Osmanlıların Kafkas Ellerini Fethi (1451-1590)*. Ankara, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1976, XIX+551 s. (Atatürk Üniversitesi Yayınları No: 358).
- KIRZIOĞLU (M.Fahrettin). "Tiflis Borçalı Sancağı Karabulak Köyü Defteri". *Türk Folklor Araştırmaları*, 17, 338, 1977, 8092-94.
- KIRZIOĞLU (Neriman Görgünay). "Anadolu ve Azerbayca'da Dokuma ile İlgili Yeradları". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXXI, 1-2, 1995, 255-260.
- KİSSLING (Hans Joachim). "Halk Dinine İlişkin Geleneklerin Koruyucusu Olarak İslam Tarikatleri". Çeviren: Turgut AKPINAR. *Tarih ve Toplum*, XIX, 113, 1993, 23-27.

- KİTAPÇI (Zekeriya). *Hız Peygamber'in Hadislerinde Türkler*. İstanbul, Türk Dünyası Araştırma Vakfı, 1986, XVI+109+3 s.
- KIVILCIMLI (Hikmet). *Osmanlı Tarihinin Maddesi*. I. İstanbul, Bibliotek Yayınları, 1989.
- KIVILCIMLI (Hikmet). *Osmanlı Tarihinin Maddesi*. II. İstanbul, Bibliotek Yayınları, 1989.
- KIVILCIMLI (Hikmet). *Osmanlı Tarihinin Maddesi: Osmanlı Tarihinin Rubu*. I. Cilt 2. Kısım. İstanbul, Tarihîsel Maddecilik Yayınları, 1974, 327 s. (Tarihîsel Maddecilik Yayınları: 50).
- KOCA (Salim). "Türkler ve İslamiyet". *Erdem*, 8, 22, 1996, 263-286.
- KOCABAŞ (Fatih). *Ondokuzuncu Yüzyıl Osmanlı İdare Teşkilatı*. İstanbul, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KOCABAŞ (Süleyman). *Avrupa Türkiye'sinin Kaybı ve Balkanlarda Panislavizm*. Kayseri, Vatan Yayınları, 1986, 294 s.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur). "Osmanlı İmparatorluğu'nda XIX. Yüzyılda Amerikan Matbaaları ve Yayıncılığı". *Murat Sarıca Armağanı*. İstanbul, Aybay, 1988, 267-285.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur). "Tuna Vilayet Gazetesi". *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 2, 1991, 141-149.
- KOCABAŞOĞLU (Uygur). "Tuna Vilayeti Gazetesi". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, II, 2, 1991, 141-150.
- KOCABIYIKLI (Yusuf). *Edirne Tarihi ve Selimiye Camii Evsafı*. İstanbul, 1971.
- KOCACIK (Faruk). "19. Yüzyılda Göçmen Köylerine İlişkin Bazı Yapı Planları". *Tarih Dergisi*, 32, 1979, 415-426.
- KOCACIK (Faruk). *Balkanlar'dan Anadolu'ya Yönelik Göçler (1878-1900); Karşılaştırmalı Yerli ve Göçmen Monografileri*. Ankara, 1978. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KOCACIK (Faruk). "XIX. Yüzyılda Göçmen Köylerine İlişkin Bazı Yapı Planları". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 32, 1979, s. 415.
- KOCACIK (Faruk). "XIX. Yüzyılda Göçmen Köylerine İlişkin Bazı Yapı Planları". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 415-427.
- KOÇ (Yunus). *Hicri 983 Tarihli Mufassal Tahrir Defterine Göre Bozok Sancağı'nda İskan ve Nüfus*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KOÇAK (Cemil). "Zafer Kars'ın Kitabı Vesilesi ile Tarih Çalışmalarında Yöntem Üzerine". *Toplumsal Tarih*, 5, 25, 1996, 62-64.
- KOÇAŞ (Sadi). "Caber Kalesi ve Türk Mezarı". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 32, 1952, 1651-1654.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Deli Hüseyin Paşa". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 28, 1952, 1401-1402.
- KOÇU (Reşad Ekrem). "Estergon". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 184-186.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *İstanbul Ansiklopedisi*. IV. İstanbul, Tan Gazetesi Yayınları 1057-1088 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Osman Gaziden Atatürk'e: 600 Yılın Tarihi Panoraması*. İstanbul, 1954, 160 s.
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Osmanlı Tarihinin Panoraması*. II. İstanbul, 1964, 390 s. (Tarihî Eserler Serisi No: 1).
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Tarihimizde Garip Vakalar*. 2. Basım. İstanbul, Varlık Yayınları, 1958, 177 s. (Varlık Yayınları Sayı: 620).
- KOÇU (Reşad Ekrem). *Topkapı Sarayı*. İstanbul, 1960, 240+XII s. (İstanbul Ansiklopedisi Kütüphanesi: 2).
- KODAMAN (Bayram), İPEK (Nedim). "Çürüksu Kazası". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 1992, 99-121.
- KODAMAN (Bayram), İPEK (Nedim). "Yahudilerin Filistin'e Yerleştirilmeleriyle İlgili Olarak II. Abdülhamid'e 1879'da Sunulan Lahiya". *Belleten*, LVII, 219, 1994, 565-580.
- KODAMAN (Bayram). "II. Abdülhamit Devrinde Hakkari Sancağı'nda Nesturiler ve İngiliz-Rus Emperyalizmi". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1099-1109.
- KODAMAN (Bayram). "Osmanlı Devrinde Doğu Anadolu'nun İdari Durumu". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1986, 3-20.
- KODAMAN (Bayram). "Osmanlı Devrinde Doğu Anadolu'nun İdari Durumu". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 25, 1987, 31-37.
- KODAMAN (Bayram). "Osmanlı Devrinde Doğu Anadolu'nun İdari Durumu". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1986, 3-21.
- KODAMAN (Bayram). "La Presence culturelle et religieuse de la France en Anatolie orientale de 1878 à 1914". *L'Empire Ottoman, La République de Turquie et la France. Varia Turcica*. Derleyen: Hamit BATI, Jean-Louis GRAMMONT. İstanbul, 1986, 391-400.
- KODAMAN (Bayram). *Sultan II. Abdülhamid'in Doğu Anadolu Politikası: Şark Meselesi İçin Altında*. İstanbul, 1983, 191 s.
- KODAMAN (Bayram). "Tanzimattan Cumhuriyete Uzanan Osmanlı Tarihinin Meseleleri". *Töre Dergisi*, 159, 1984, 8-10.
- KODAMAN (Bayram). "Tarih ve Siyasi Açısından Doğu Anadolu'ya Bakışlar". *Milliyetçilik ve Milliyetçilik Tarihi II. İlmi Kongresi*. Ankara, 1989, 69-74.
- KODAMAN (Bayram). *Teselya Tarihi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993.
- KÖHBACH (Markus). "İbrahim Naimeddin Efendi Aus Temesuar-Ein Wenig Dekanther Osmanischer Historiker Des 18. Jahrhunderts". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2261-2268.
- KÖHBACH (Markus). "Der Osmanische Historiker Topçılar Katibi Abdülğadir Efendi, Leben und Werk". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 75-96.
- KÖHLER (Wilhelm). *Evliya Çelebi Seyahatnamesinde Bitlis ve Halkı*. Çeviren: Haydar İŞİK. İstanbul, Alan Yayınevi, 1989, 83 s. (Bilim Dizisi: 24).
- KÖKER (Levent). *Modernleşme, Kemalizm ve Demokrasi*. İstanbul, 1990.
- KÖKSAL (Osman). "Mütareke Döneminde Ermeni ve Rum Patrikhanelerinin İşbirliği". *Askeri Tarih Bülteni*, 24, 1988, 61-70.
- KOLCU (Hasan). "Divan Şairlerinin Hece Veznine Karşı Tavrı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 69, 1990, 163-169.
- KOLOĞLU (Orhan). *Gazi'nin Çağında İslam Dünyası 1919-1922*. İstanbul, Boyut Kitapları, 1994, 371 s.
- KOLOĞLU (Orhan). *Halka Doğru Bilim: Türkiye'de Bilim Gazeteciliği*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, Türk Bilim Tarihi Kurumu Yayınları, 1997, VIII+104 s.
- KOLOĞLU (Orhan). *İlk Gazete İlk Polemik: Vekayi-i Mısriye'nin Öyküsü ve Takvim-i Vekayi ile Tartışması*. Ankara, Çağdaş Gazeteciler Derneği, 1989, 148 s.
- KOLOĞLU (Orhan). "İlk Gazetelerimiz Aracılığıyla (1828-1867) Di-

- limize Giren Batı Kavram ve Sözcükleri". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 1645-1664.
- KOLOĞLU (Orhan). "İlk İzmirli Gazeteciden İzmir Haberleri". *Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumu Tebliğleri*. İzmir, 1994, 135-148.
- KOLOĞLU (Orhan). "İlk Türkçe Gazete: Vakayi-i Mısıriye". *Tarih ve Toplum*, 58, 1988, 201-204.
- KOLOĞLU (Orhan). "Osmanlı Devleti'nde Tröstler ve Basın". *Tarih ve Toplum*, 8, 45, 1987, 9-16.
- KOLOĞLU (Orhan). "Osmanlı Devletinde Tröstler ve Basın". *Tarih ve Toplum Dergisi*, 45, 1987, 137-144.
- KOLOĞLU (Orhan). *Takvim-i Vakayi: Türk Basımında 150. Yıl 1831-1981*. Ankara, 1981, XIII+192 s.
- KOLSUK (Asuman). "Osmanlı Devri Çini Kandilleri". *Türk Etnografya Dergisi*, 15, 1976, 73-91.
- KÖNBACH (Marcus). "Münzeviklikten Gaziliğe: Geyikli Baba. Osmanlı Menakıbnamelerinden Bir Kesit". Çeviren: Yüksel ER-SAN. *Toplumsal Tarih*, 4, 24, 1995, 57-59.
- KONGAR (Emre). *İmparatorluktan Günümüze Türkiye'nin Toplum Yapısı*. 4. Baskı. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1981, 537 s.
- KONGAZ (Gülcan). "Tokapı Mutfakları". *Tarih ve Toplum*, II, 15, 1985, 166-168.
- KÖNİ (Hasan). "Studies on Ottoman Transformation". *Bilge Dergisi*, Güz: 2, 1994, 18-21.
- KONUĞÇU (Enver). "Bolu'dan Geçen Seyyahlar". *Çele*, 20, 1964, 30-32.
- KONUĞÇU (Enver). "Clavijo'nun Doğu Anadolu (Erzincan-Doğu Bayezid) Yolculuğu (1404-1405)". XI. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1994, 795-803.
- KONUR (Himmet). "Kaynak Eser Olarak Menakıbnameler ve Muh-yi'nin Menakıb-ı İbrahim Gülşenî'si Üzerine". *Bilge Dergisi*, Kış:3, 1995, 65-67.
- Konya'da Selçuklu ve Osmanlı Eserleri. Konya, Konya İl Valiliği, 1991, 72 s.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "8 Asır Evvel Türk Sarayları Makineleşmişti". *Tarih Hazinesi*, 4, 1951, 187-190.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). *Abideleri ve Kitabeleri İle Erzurum Tarihi*. İstanbul, Ercan Matbaası, 1960, 594 s.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Aksaray Ulu Camii". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 273-289.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Aynalı Kavak Kasrı". *Tarih Hazinesi*, 13, 1951, 661-673.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Beykoz Sarayı". *Tarih Hazinesi*, 11, 1951, 536-537.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Çeşme'deki Kanuni'nin Eşsiz Bir Kitabesi, Çeşme Kervansarayı". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 163-173.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Eski İstanbul'da Kız Kulesi". *Tarih Hazinesi*, 7, 1951, 351-353.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). *Fatih'in Mimarlarından Azadlı Sinan (Sinan-ı Atik): Vakfiyeleri, eserleri, hayatı, mezarı*. İstanbul, İstanbul Fetih Derneği Neşriyatı, 1953, 110+XIV s.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Fatih'in Topları ve Askeri Müze". *Tarih Hazinesi*, 13, 1951, 638-651.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Gönülleri Büyüleyen İki Tarihi Kalkan". *Tarih Hazinesi*, 3, 1950, 140-141.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). *İstanbul Abidelerinden: İstanbul Sarayları, Atmeydanı Sarayı-Pertev Paşa Sarayı-Çinili Köşk*. 1. İstanbul, Burhaneddin Basımevi, 1942, 301 s.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). *İstanbul Sarayları*. I. İstanbul, Burhaneddin Basımevi, 1942.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "İstanbul Sarayları". *Tarih Hazinesi*, 12, 1951, 607-616.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Kadın Hattatlarımızdan: Selma Hanım". *Tarih Hazinesi*, 15, 1952, 774-776.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Küçüksu Çeşmesi". *Tarih Hazinesi*, 4, 1951, 211-214.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Osmanlı Sarayının Elmas ve Zümrütle-ri". *Tarih Hazinesi*, 10, 1951, 471-477.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Sad'abad Kasrı". *Tarih Hazinesi*, 15, 1952, 767-773.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). *Söğüt'te Ertuğrul Gazi Türbesi ve İbrifali*. İstanbul, Sinan Yayınları, 1959, 63 s.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Türk Tarihinde Avcı Kuşlar". *Tarih Hazinesi*, 12, 1951, 603-607.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Yeni Cami Kapılarında Halka Bal Şerbeti Dağıtılırdı". *Tarih Hazinesi*, 1, 1950, 21-24.
- KONYALI (İbrahim Hakkı). "Yok Olan Abidelerimizden; Koğacılar Camii". *Tarih Hazinesi*, 14, 1951, 709-710.
- KOPCAN (Vojtech). "Eyalet-i Uyvar". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1735-1742.
- KOPCAN (Vojtech). "Zur Glaubwürdigkeit Einiger Angaben-Evliya Çelebi's Seyahatnamesi". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1061-1071.
- KOPRAMAN (Kazım Yaşar). "Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre Samsun". I. *Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 1988, s. 63-67.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Anadolu'da İslamiyet". *Dariülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 2, 4, 1338/1922, 281-311.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Anadolu'da İslamiyet (Mabaad)". *Dariülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 2, 6, 1339/1923, 457-486.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Eski Savlar (Mabaad)". *Dariülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 2, 5, 1922, 385-420.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Fuzuli, hayatı ve eserleri*. İstanbul, 1924, 22 s.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Islam in Anatolia After the Turkish Invasion*. Editör: Gary LEISER. Salt Lake City, University of Utah Press, 1993.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Osmanlı Devletinin Kuruluşu*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1959, XXXIX+122 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VIII. Seri No: 8).
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Türk Halk Edebiyatı Ansiklopedisi*. İstanbul, Burhaneddin Basımevi, 1935.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). "Türk Onomastique'i Hakkında". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 221-236.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *Türkiye Tarihi*. İstanbul, Kanaat Basımevi, 1923.
- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). XVII. *Asır Sanatçılarından Kayıkcı Kul Mustafa ve Genç Osman Hikayesi*. İstanbul, Evkaf Matbaası, 1930, 80 s.

- KÖPRÜLÜ (M. Fuat). *XVIII. Asır Şairleri*. İstanbul, Kanaat Kitabevi, 1940.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Cevri Tarihi'nin Mahiyet ve Kıymeti". *Tarih Dergisi*, I, 1-2, 1950, 53-67.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Cevri Tarihi'nin Mahiyet ve Kıymeti". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, I, 1, 1949, s. 53-67.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). *Fuad Köprülü*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1987.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Kandiy'e Köprülülere ait Kitabeler". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya Armağan*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1976, 487-494.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Kaynak Tenkidi: Raşid Tarihinin Kaynaklarından Birisi: Silahdar'ın Nusret-namesi". *Bolleten*, XI, 43, 1947, 473-487.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). *Milli Tarih. Devre-i Mutavassıta birinci sene*. İstanbul, 1337, 52 s.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). *Milli Tarih. Devre-i Mutavassıta ikinci sınıf*. İstanbul, 1337, 62 s.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Osmanlı Tarihi Çalışmalarında İhmal Edilen Bir Husus". *Türk Kültürü*, VI, 64, 1968, 223-226.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Osmanlı Tarihi İle Alakalı İngilizce Kitap ve Risaleler Hakkında Bazı Notlar -I". *Türk Kültürü*, VI, 66, 1968, 348-354.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Osmanlı Tarihi İle Alakalı İngilizce Kitaplar Hakkında Bazı Notlar". *Türk Kültürü*, XV, 177, 1977, 574-580.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Tanzimat Devri İçin Tercümesi Lüzumlu Bir Eser". *Türk Kültürü*, XV, 169, 1976, 34-41.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). *Tarihi Kaynak Olarak XIV. ve XV. Asırlara Ait Bazı Türk Menakıbları*. İstanbul, 1951. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). *Türk Edebiyatı Tarihi*. İstanbul, 1926-1928.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). *Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar*. 2. Baskı. Ankara, 1966.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Türk Tarihinin Yabancı Kaynaklarına Dair Yeni Notlar". *Türk Kültürü*, XVI, 192, 1978, 740-742.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). *Usta-zade Yunus Bey'in Meçhul Kalmış Bir Makalesi: Bektaşiliğin Girişinde İntişarı*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1980, s. 37-86.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Usta-zade Yunus Bey'in Meçhul Kalmış Bir Makalesi: Bektaşiliğin Girid'de İntişarı". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 8-9, 1979-1980, s. 37-86.
- KÖPRÜLÜ (Orhan F.). "Usta-zade Yunus Bey'in Meçhul Kalmış Bir Makalesi: Bektaşiliğin Girid'de İntişarı". *Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 8-9, 1980, 37-86.
- KÖPRÜLÜZADE (M. Fuat). *Milli Edebiyat Cereyanının İlk Müberrirleri ve Divan-ı Türkî-i Basit*. İstanbul, Devlet, 1928, 83 s.
- KÖPRÜLÜZADE MEHMED FUAD. "Anadolu'da İslamiyet". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 2, 3, 1338/1922.
- KÖPRÜLÜZADE MEHMED FUAD. "Anadolu'da İslamiyet". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, 3, 6, 1340/1924.
- KÖPRÜLÜZADE MEHMED FUAD. "Gevheri". *Darülfünun Edebiyat Fakültesi Mecmuası*, VII, 1, 1929.
- KÖPRÜLÜZADE MEHMED FUAD. *Influence du Chamanisme Turco-Mongol sur Les Ordres Mystiques Musulmanes*. İstanbul, 1929.
- KÖPRÜLÜZADE MEHMED FUAD. "Türk Klasik Edebiyatındaki Hususi Nazım Şekilleri". *Türkiyat Mecmuası*, II, 2, 1928, 219-242.
- KORALTÜRK (Murat). "Türkiye'nin Toplumsal Tarihinde Kadının Metalaşması. oturak alemleri ve I. TBMM'de Tartışma". *Tarih ve Toplum*, 25, 147, 1996, 18-20.
- KORAY (Enver). *Türk Tarih Yayınları Bibliyografyası*. 1-4. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1987.
- KORKMAZ (Mustafa). *Şer'iyye Sicillerine Göre XVII. Yüzyılda Bor'da Sosyal ve Ekonomik Hayat*. Ankara, 1995. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KORKMAZ (Ramazan). "Bir Tahlil Denemesi: Süha ve Porvin". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 1, 1, 1987, 131-145.
- KORKMAZ (Zeynep). "Ziya Gökalp ve Türk Dili". *Milli Kültür*, III, 7, 1981, 7-13.
- KORLAELÇİ (Murtaza). *Pozitivizmin Türkiye'ye Girişi ve İlk Etkileri*. Ankara, 1980. Doktora Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- KORLAELÇİ (Mustafa). "Molla Hüseyin'in İlmi Çevresi ve Şahsiyeti". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 1988, 87-104.
- KORNRUMPF (Hans- Jürgen). "Südrussland und die Krim um 1740". *Osmanlı Araştırmaları*, 7, 1988, 235-261.
- KORNRUMPF (Hans- Jürgen). "Zur Geschichte des Sandschak Asir (Westarabien) in den Letzten Jahren der Osmanischen Herrschaft". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1447-1455.
- KORNRUMPF (Hans- Jürgen). "Zur Osmanischen Herrschaft in Inner Arabienim 19. und 20. Jahrhundert". *VIII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1581-1591.
- KORO (Bedreddin). "İbn Batura'ya Göre Anadolu'nun Sosyal ve İktisadi Hayatı". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 59, 1989, 87-93.
- Kıroğlu Destanı*. Anlatan: Mahir BEHÇET; Derleyen: Mehmet KAPLAN, Muhan Bali AKALIN. Ankara, 1973.
- KORTAN TAMER (Tunca). "Nev'i Efendi'nin Sadrazam Sinan Paşa'ya Ders Veren Bir Mektubu". *Osmanlı Araştırmaları*, 11, 1991, 215-228.
- KOS (Károly). *İstanbul Şehir ve Tarihi Mimarisi*. Çeviren: Naciye GÜNGÖRMÜŞ. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1995.
- KÖSE (Osman). "Bazı Edebiyat ve Folklor Ürünlerinin Tarih Araştırmalarında Sözlü Kaynak Olarak Kullanılması". *Akademik Açık*, 1997, 137-141.
- KÖSE (Osman). "Samsun Bombardımanı(1915)". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1998, 11.
- KÖSEOĞLU (Nevzat). *Türk Dünyası Tarihi ve Türk Medeniyeti Üzerine Düşünceler*. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1990, 771 s.
- KÖSTÜKLÜ (Nuri). *1820-1936 Yıllarında Hamid Sancağı ve Türkiye (182 Numaralı İsparta Şer'iye Siciline Göre)*. Konya, Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1993.
- KÖSTÜKLÜ (Nuri). "Osmanlı Dönemi Yalvaç'ta Camiler ve Vakıflar Üzerine Bir Araştırma". *I. Uluslararası Pısdia Antiocheia Sempozyumu*. Isparta, 1997.

- KÖŞKLÜ (Zerrin). *I. Abdulhamid Dönemi (1774-1789) Osmanlı Dini Mimarisi*. Erzurum, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- KOYLU (Zafer). *Ege Adaları*. Eskişehir, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Anadolu Üniversitesi.
- KÖYLÜOĞLU (Neriman). "Edirne'de Sebiller ve Hekimbaşı Sebili". *IV. Türk Tıp Tarihi Kongresi*. İstanbul, 1996.
- KÖYLÜOĞLU (Neriman). "Edirne Müzesinde Bulunan Keseler". *Türk Etnografya Dergisi*, 18, 1988.
- KÖYLÜOĞLU (Neriman). "Edirne Müzesindeki Hayvan Motifli İşlemler". *Türk Etnografya Dergisi*, 14, 1974.
- KÖYLÜOĞLU (Neriman). *Edirne Sarayı Çinileri Hakkında Bir Araştırma*. İstanbul, 1970. Terfi Tezi.
- KÖYLÜOĞLU (Neriman). *Manisa Müzesinde Bulunan Osmanlı Devri Çinileri Hakkında Bir Araştırma*. İstanbul, 1967. Terfi Tezi.
- KÖYLÜOĞLU (Neriman). *Selimiye Camii: Mimar Sinan ve Selimiye Camii*. Edirne, Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları, 1994 (Türk Kütüphaneciler Derneği Edirne Şubesi Yayınları No: 1)..
- KOYUNCU (Nurhan). *1908-1914 Yılları Arasında Tanin Gazetesinde Çıkan Edebi Yazıların Toplanması-Latin Harflerine Çevrilmesi ve İncelenmesi*. Ankara, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KOZ (M. Sabri). "Ortaoyunları Kitapçığı...". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 145-160.
- KOZANOĞLU (Kemal). "Cem Sultan Olayında Avrupa'ya Giden Hristiyan Kursal Emanetleri". *Toplumsal Tarih*, III, 14, 1995, 30-33.
- KREİSER (Klaus). "Zur Flüchtlingsfrage Im Osmanischen Reich". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1223-1234.
- KRETZER (Klaus). "Zwei unbekannte Beschreibungen des Serails von Edirne aus dem Jahren 1740". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 119-142.
- KUBAN (Doğan). *Anadolu-Türk Mimarisi Tarihi*. I. İstanbul, Özyayın Matbaası, 1965.
- KUBAN (Doğan). "Anadolu-Türk Mimarisinde bölgesel Etkenlerin Niteliği". *VII. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1972, 382-395.
- KUBAN (Doğan). "Edirne'de Bazı İkinci Murat Çağı Hamamları Mukarnas Bezemeleri Üzerine Notlar". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya Armağanı*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1976, 447-459.
- KUBAN (Doğan). "İstanbul'un Batılılaşması ya da Batılılığı". *İstanbul İçin Şehr-Engiz*. İstanbul, 1991, 145-151.
- KUBAN (Doğan). "İstanbul'un Batılılaşması ya da Batılılığı". *Tarih ve Toplum*, 10, 59, 1988, 28-33.
- KUBAN (Doğan). "Osmanlı Çağında Boğaziçi Yerleşmesi". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1996, 119-126.
- KUBAN (Doğan). "Osmanlı Sanatında Anadolu-Türk Kültürünün Yorumu". *Türk Tarih Kurumu Atatürk Konferansları*. Ankara, 1977, 35-50.
- KUBAN (Doğan). "Osmanlı Sanatında Anadolu Türk Kültürü Yorumu". *Atatürk Konferansları (1973-1974)*. Ankara, 1977, 35-50.
- KUBAN (Doğan). "Restorasyon Kriterleri ve 'Carta Del Restoura'". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 149-153.
- KUBAN (Doğan). *Sinan'ın Sanatı ve Selimiye*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 251 s.
- KUDRET (Cevdet). *Pir Sultan Abdal*. 2. Baskı. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1985, 144 s.
- KUDRET (Cevdet). *Yunus Emre*. 3. Baskı. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1985, 143 s.
- "Kuleli Askeri Lisesi". *Boğaziçi Memnusu*, I, 2, 1936, 15-16.
- KULOĞLU (Nazan). "Bir Şairin Şiirinde Bir Devrin Panoraması". *Tarih ve Toplum*, 27, 161, 1997, 11-13.
- KULOĞLU (Nazan). "XVI. Yüzyıl Divan Şiirinde Kadın Giyimleri". *Tarih ve Toplum*, 25, 149, 1996, 27-34.
- KUMBARACILAR (İzzet). *Serpüşlar*. İstanbul, 1979, 1-48.
- KUMCU (Sühendan). *Topkapı Sarayı, Harem Dairesindeki XVIII. Yüzyıl Batı Etkili Çiçek Buketleri*. İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KUNDURACI (Osman). "Alanya Köy Evlerinden Örnekler". *Alanya 8. Tarih ve Kültür Semineri (26-28 Kasım 1998)*. .
- KUNDURACI (Osman). "Alanya Köy Evlerinden Örnekler". *Alanya 7. Tarih ve Kültür Semineri (21-23 Kasım 1997)*. .
- KUNDURACI (Osman). *Batı Toroslarda Bulunan Geleneksel Konutlar*. Konya, 1995. Doktora Tezi. S.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KUNDURACI (Osman). "Hadim ve Çevresinde Sivil Mimari Örnekleri". *Hadim 7. Bağbozumu Kültür ve Turizm Şenlikleri 12 Eylül 1997*. .
- KUNDURACI (Osman). "Konya Altınekin İlçesi Ali Paşa Camii". *S.Ü. Edebiyat Dergisi*, 11, 1997, 143-157.
- KUNDURACI (Osman). "Muğla Yatağan Çevresindeki Ahşap Süslemeli Kapılar". *2000'li Yıllarda Türkiye'de Geleneksel Türk El Sanatlarının Sanatsal, Tasarımsal ve Ekonomik Boyutu Sempozyumu (25-27 Kasım 1998)*. .
- KUNERALP (Sinan). "Orta Anadolu'da Kıtık". *Tarih ve Toplum*, 13, 76, 1990, 54-56.
- KUNERALP (Sinan). "Orta Anadolu'da Kıtık (1873-1875)". *Tarih ve Toplum*, 13, 76, 1990, 54-56.
- KUNT (İ. Metin). *Türkiye Tarihi: Osmanlı Devleti (1600-1908)*. III. Baskı Yayın: Sina AKŞİN. İstanbul, Cem Yayınları, 1992, 472.
- KUNTER (Halim Baki), ÜLGEN (A. Sami). "Fatih Camii". *Vakıflar Dergisi*, I, 1-2, 1938, 91-102.
- KUNTER (Halim Baki). "Bilinmeyen Bir Kervansaray Tipi". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 223-227.
- KUNTER (Halim Baki). "Kitabelerimiz". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 431-455.
- KUNTER (Halim Baki). "Türk-İslam Sanat Eserlerine Vücut Veren Manevi Amiller". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 9-15.
- KURAN (A.). *Osmanlı Sanatında Batıya Yöneliş*. İstanbul, 1986.
- KURAN (Abdullah Asosye). "Mimar Sinan'ın İlk Eserleri". Çeviren: David A. GARWOOD. *Belleten*, XXXVII, 148, 1973, 527-532.
- KURAN (Abdullah). "15. ve 16. Yüzyıllarda İnşa Edilen Osmanlı Külliyyelerinin Mimari Esasları Konusunda Bazı Görüşler". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 795-814.
- KURAN (Abdullah). *Classical Architecture of the Ottoman Empire*. Ankara, 1967.

- KURAN (Abdullah). "Edirne'de Yıldırım Camii". *Belleten*, XXVIII, 111, 1964, 419-428.
- KURAN (Abdullah). *İlk Devir Osmanlı Mimarisinde Cami*. Ankara, Ajans- Türk Matbaası, 1964, XII+121 s. (2 Harita).
- KURAN (Abdullah). "İznik Süleyman Paşa Medresesinin İnşa Tarihi ile İlgili Bağdaşmayan Mimari Kuruluşu Üzerine Görüşler". *Türk Kültürü*, XXVII, 1-2, 1989, 175-193.
- KURAN (Abdullah). *Mimar Sinan*. Editör: Ferit EDGÜ; Yayınlayan: Orhan BİRGİT; Fotoğraf: Ara GÜLER. İstanbul, Hürriyet Vakfı Yayınları, 1986, 419 s.
- KURAN (Abdullah). "Mimar Sinan İle İlişkili Yapıların Dökümü ve Kısa Bir Değerlendirilmesi". IX. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1363-1371.
- KURAN (Abdullah). "Mimar Sinan Yapısı Karapınar II.Selim Caminin Proporsiyon Sistemi Üzerinde Bir Deneme". VII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 25-29 Eylül 1970). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 711-716.
- KURAN (Abdullah). "The Mosque Of Yıldırım İn Edirne". *Belleten*, XXVIII, 111, 1964, 429-438.
- KURAN (Abdullah). "Osmanlı Klasik Sanatı ve Mimarisi". *Osmanlılar'da ve Avrupa'da Çağdaş Kültürün Oluşumu* 16-18. Yüzyıllar. İstanbul, 1986, 107-115.
- KURAN (Abdullah). "Osmanlılarda ve Avrupa'da Çağdaş Kültürün Oluşumu 16-18. Yüzyıllar". *Osmanlı Sanatında Batıya Yöneliş*. İstanbul, 1986, 307-312 s.
- KURAN (Abdullah). "Türk Barok Mimarisinde Batı Anlamında Bir Teşebbüs: Küçük Efendi Manzumesi". *Belleten*, XXVII, 107, 1963, 467-470.
- KURAN (Ercüment). "Basmacılığın Osmanlı Toplumuna Tesirleri". *Türk Kütüphaneciler Derneği Basım ve Yayıncılığımızın 250 Yılı Bilimsel Toplantısı*, 10-11 Aralık 1979 Ankara, *Bildiriler*. Ankara, 1980, 15-21.
- KURAN (Ercüment). "Dawr al-şu'ara al-Attrak fi ikaz al-wataniyya fi Turkiyya fi mabayn 1865-1923 m.". *Mubadarat wa munakaşat al-mutlaka al-tası al-Fikr al-İslami*, II, 1979, 737-739.
- KURAN (Ercüment). "Devlet Adamı Olarak Cevdet Paşa". *Ahmed Cevdet Paşa, Vefatının 100. Yılına Armağan*, 1823-1895. Ankara, 1997, 3-7.
- KURAN (Ercüment). "III. Selim Zamanında Türkiye'nin Çağdaşlaşması ve Fransa". *Actes des Colloques D'Istanbul*. İstanbul-Paris, 1990, 51-56.
- KURAN (Ercüment). "Karlofça'dan Tanzimata Osmanlı Tarihçiliği". *Fırat Üniversitesi Tarih Metodolojisi ve Türk Tarihinin Meseleleri Kollokyumu*. Elazığ, 1990, 151-157.
- KURAN (Ercüment). "Laurence Oliphant'ın The Transcaucasian Campaign of The Turkish Army Under Omer Pasha Başlıklı Eserine Göre 1855 Yılında Doğu Karadeniz Kıyısında Siyasi ve Sosyal Durum". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 98-102.
- KURAN (Ercüment). "Ondokuzuncu Yüzyılda Türkiye'de Kültür Değişmesi". *Erdem*, VI, 16, 1990, 215-223.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı Aydını Hayrullah Efendinin Viyana Seyahatleri, 1862-1864". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXXIV, 1-2, 1998, 5-9.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Yenileşme Hareketleri". *Türk Dünyası El Kitabı*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1976, 1003-1016.
- KURAN (Ercüment). "Osmanlı Tarihçiliğinde Türkçe Hatırat Çeşitninin Doğuşu ve Gelişmesi". *Studi Preottomani e Ottomani*, 1976, 173-177.
- KURAN (Ercüment). "Ottoman Historiography of theTanzimat Period". *Historians of the Middle East*. Neşreden: Bernard LEWIS, P. M. HOLT. London, 1962, 422-429.
- KURAN (Ercüment). "Tanzimat Devri Osmanlı Tarih Yazıcılığı". *Türkiye Günlüğü*, 42, 1996.
- KURAN (Ercüment). "Tanzimat Hareketinin Türk Batılılaşma Tarihinde Yeri". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 141-145.
- KURAN (Ercüment). "Tarih Yazıcılığında II. Abdülhamid.". *Prof. Dr. Bekir Küttükoğlu'na Armağan*. İstanbul, 1991, 165-170.
- KURAN (Ercüment). "Tunuslu Hayreddin Paşa ve Türkiye'nin Çağdaşlaşması". *Töre*, 158, 1984, 38-39.
- KURAN (Ercüment). "Türk Çağdaşlaşma Tarihi'nde Tanzimat'ın Yeri". *Türkiye Günlüğü*, 8, 1989.
- KURAN (Ercüment). "Türk Tefekkür Tarihinde Ahmet Cevdet Paşa'nın Yeri". *Ahmet Cevdet Paşa Semineri(27-28 Mayıs 1985)-Bildiriler*. İstanbul, 1986, 7-12.
- KURAN (Ercüment). "Türkiye'de Çağdaşlaşma ve Milliyetçiliğin Gelişmesi". *Milliyetçilik ve Milliyetçilik Tarihi II. İlmî Kongresi*. Ankara, 1989, 29-32.
- KURAN (Ercüment). "Türkler ve Medeniyetleri". *Tarih ve Medeniyet*, 1, 1994, 49-51.
- KURAN (Ercüment). "XIX. Yüzyıl Anadolu Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kaynağı Olarak Yabancı Seyehatnamelerden Georges Perrot'un "Souvenirs D'un Voyage en Asie Mineure'u"". *Tarih Boyunca Türk Tarihinin Kaynakları Semineri* (6-7 Haziran 1996). İstanbul, Tarih Araştırma Merkezi, 1997, 149-154.
- KURAN (Ercüment). "XIX. Yüzyılda Türkiye'de Kültür Değişmesi". *Erdem*, VI, 1, 1990, 215-223.
- KURAN (Ercüment). "XIX. Yüzyılda Türkiye'de Kültür Değişmesi". *Erdem*, 6, 16, 1990, 215-223.
- KURAT (Akdes Nimet). "Prf. Enver Ziya Karal'ın Osmanlı Tarihi V. Cildine Dair". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 6, 4, 1948, 361.
- KURAT (Akdes Nimet). *Türkiye ve İdil Boyu: 1569 Astarhkan Seferi Ten-İdil Kanalı ve XVI-XVII. Yüzyılda Osmanlı-Rus Münasebetleri*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1966, VII+207 s. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları Sayı: 15).
- KURDAKUL (Necdet). "Boğdurularak Öldürüldüğü Yüzdördüncü Yılı Nedeniyle Osmanlı Basınında Midhat Paşa". *Toplum ve Bilim*, 50, 1990, 133-157.
- KURDAKUL (Necdet). "İslam ve Osmanlı'da Kölelik Kurumu". *Tarih ve Toplum*, 14, 83, 1990, 35-37.
- KURDAKUL (Necdet). "Osmanlı Basınında Serbest Piyasa Ekonomisi ve Ahmet Mithat Efendi". *Tarih ve Toplum*, 14, 80, 1990, 20-22.

- KURDAKUL (Şükran). *Namık Kemal; Yaşamı, Sanatçı Kişiliği, Romancılığı, Gazeteciliği, Tarihçiliği, Oyun ve Eleştiri Yazarlığı ile Yapıtlarından Örnekler*. 1. Basım. İstanbul, Cem Yayınları, 1977, 238 s.
- KURDOĞLU (Ali). "Kıbrıs Hiç Yunan Olmadı". *Tarih ve Medeniyet*, 17, 1995, 17-22.
- KURNAZ (Cemal). "16. Asır Şairlerinden Hayali Bey'in Şöhreti ve Tesiri". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, II, 2, 1984, 47-49.
- KURNAZ (Cemal). *Anadoluda Orta Asyalı Şair*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- KURNAZ (Cemal). "Aşık Çelebi'ye Göre Hayali Bey". *Türk Kültürü*, XXIII, 1-2, 1985, 373-395.
- KURNAZ (Cemal). "Necati Beğ, Ahmed Paşa, Hayali Beğ ve Nev'i Divanlarındaki Teşbih ve Mecaz Unsurları". *Türk Kültürü*, 1, 1987, 127-173.
- KURNAZ (Cemal). *Taşlıcalı Yahya Bey Divanı'nda Kozmik Unsurlar*. Ankara, 1981. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KURNAZ (Cemal). "XVI. Asır Şairlerinden Hayâlî Beğ'in Şöhreti ve Tesiri". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, II, 2, 1984, 47-49.
- KURŞUN (Zekeriya). "Buhran Yıllarında Kıbrıs'ın Yunanistan'a İlhak Çabaları, 1876-1914". *II. Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi*. Gazi Magosa, 1998.
- KURŞUN (Zekeriya). *Evlîya Çelebi Seyahatnamesi*. 2.
- KURŞUN (Zekeriya). "Hicaz (Osmanlı Dönemi)". *TDV İslam Ansiklopedisi*.
- KURŞUN (Zekeriya). "II. Abdülhamid'in Dış Basında İmaj Düzeltme Çalışmaları: Marbutat-ı Ecnabiyye'nin Kuruluşu ve Faaliyetleri". *II. Abdülhamid Sempozyumu (20-21 Aralık 1997)*. İstanbul, 1997.
- KURŞUN (Zekeriya). "Osmanlı Hakimiyet Anlayışında Hicaz ve Hicaz da Bayrak Meselesi". *Tarih ve Medeniyet*, 38, 1997.
- KURŞUN (Zekeriya). "Reform ve İslam". *Tarih ve Medeniyet*, 49, 1998.
- KURŞUN (Zekeriya). "Sadrazam Küçük Said Paşa'nın Bazı Askeri Fikirleri ve Rumeli Askeri Erzak Müteahhidleriyle Mücadelesi". *Askeri Tarih Bülteni*, XVIII, 34, 1993, 97-104.
- KURT (Abdurrahman). *Bursa Sicillerine Göre Osmanlı Ailesi (1839-1876)*. Bursa, 1998, 190 s.
- KURT (Günay). "Yazmalar Arasında". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 181-193.
- KURT (İsmail), AYDIN (Bilgin). "Üsküdar ve Çevresi Tarihinin Yeni Kaynakları: Valide Camiinde Bulunan Siciller". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 101, 1996, 205-215.
- KURT (Yılmaz). "Adana'da 1572 Yılında Kullanılan Türk Erkek Şahıs Adları". *Belleten*, LVII, 218, 1993, 173-200.
- KURT (Yılmaz). "Adana Sancağı'nda Kişi Adları". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, XV, 26, 1991, 169-252.
- KURT (Yılmaz). "Çorumlu Kazası Kişi Adları (XVI. Yüzyıl)". *Osmanlı Tarihî Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 211-248.
- KURT (Yılmaz). "Kozan'da Şahıs Adları". *Belleten*, LVIII, 223, 1994, 607-633.
- KURTKAN (Amiran). "Osmanlı Kültürünün Yeni Nesillerimizce Tezatlı Zannedilen Hususiyetleri". *Millî Kültür*, 27, 1, 1978, 7-10.
- KURTOĞLU (Fevzi). "Hadım Süleyman Paşa'nın Mektupları ve Belgrad'ın Muhasele Planı". *Belleten*, IV, 13, 1940, 53-87.
- Kurnuluşundan 15. Asrın İlk Yarısına Kadar Osmanlı İmparatorluğu Teşkilatı. İstanbul, Akşam Basımevi, 1934, 97 s.
- KUŞOĞLU (M. Zeki). "Hattat İmzaları. Sanatta İmza, Sanatlı İmza, İmzada Alçakgönüllülük". *İlgi*, 42, 1985, 31-35.
- KUŞOĞLU (M. Zeki). "Osmanlı Kartvizitleri ve Hattat Arif Hikmet Bey". *İlgi*, 46, 1986, 31-35.
- KUT (A. Turgut). "Ali Ufki Bey ve Eserleri". *Musiki Mecmuası*, 332, 1977, 5-19.
- KUT (Günay), AYNUR (Hatice). "Damat İbrahim Paşa'nın İstanbul'da Yaptırdığı Çeşmelerin ve Sebillerin Kitabeleri". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 7, 1991-1992, 393-422.
- KUT (Günay). "Sehi Divanı". *Çevre Dergisi*, VI, 20, 1978, 23-36.
- KUT (Turgut). "19. Yüzyıl Türk Tiyatro Tarihi İçin Bir Belge". *Çevre Dergisi*, VI, 1-2, 1979, 35-42.
- KUTAY (Cemal). *1913'te Garbi Trakya'da İlk Türk Cumhuriyeti*. İstanbul, Ercan Matbaası, 1962, 192 s.
- KUTAY (Cemal). *1913 de Garbi Trakya'da İlk Türk Cumhuriyeti*. İstanbul, 1962, 300 s.
- KUTAY (Cemal). *Siyasi Mahkumlar Adası Malta*. İstanbul, 1963, 318 s. (Tarih Konuşuyor Serisi).
- KUTAY (Cemal). *Şehit Tacidarlar: Genç Osman ve III. Selim*. İstanbul, Yelken Matbaası, 1977, 280 s.
- KUTAY (Cemal). *Tarih Her Zaman İbrettir*. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1981, 77 s.
- KUTLAR (Fatma Sabiha). *Arpaemini-zade Sami Divanı*. Ankara, 1996. Doktora Tezi.
- KUTLAR (Fatma Sabiha). "İzzet Ali Paşa'nın Şiirlerinde Aşk". *Journal of Turkish Studies Türklük Bilgisi Araştırmaları, Hasibe Mazıoğlu Armağanı II*, XXII, 1998, 141-148.
- KUTLAR (Fatma Sabiha). "XVIII. Yüzyıl Divan Şiirinde Bir Sebki Hindî Şairi: Arpaeminizade Sami". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 13, 1-2, 1996, 125-140.
- KUTLUAY (Sevgi). *Divriği Ulu Cami ve Darülfisfâsının Taş Süsleme Programı*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- KUYAŞ (Salih). "Pul Öncesi Posta Damgaları ve İlk Osmanlı Pulları". *Tarih ve Toplum*, VIII, 1-2, 1984, 129-135.
- KUYULU (İnci). "Bademli Kızılıczade Mehmet Ağa Camisi (Ödemiş/İzmir)". *Vakıflar Dergisi*, 24, 1994, 147-158.
- KUYULU (İnci). "Batı Anadolu Ayanlarından Karaosmanoğulları'nın Mimari Eserleri". *IX. Uluslararası Türk Sanatları Kongresi*. Ankara, 1995, 407-415.
- KUYULU (İnci). "Geç Dönem Anadolu Tasvir Sanatında Yeni Bir Örnek: Soma Dangacı Camii". *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*, 4, 1988, 67-78.
- KUYULU (İnci). "Hamza Baba Türbesi". *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*, 7, 1994, 111-133.
- KUYULU (İnci). *Karaosmanoğlu Ailesi'ne Ait Mimari Eserler*. Ankara, 1992.
- KUYULU (İnci). "Kırkağaç Çiftahanlar Camii". *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*, V, 1990, 103-115.
- KUYULU (İnci). "Manisa'da Alaca (Hamza Bey) Hamamı". *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*, 6, 1992, 63-73.
- KUYULU (İnci). "XIX. Yüzyıl Osmanlı Mimarisi'nin Gelişimine Ge-

- nel Bir Bakış". 150. Yılında Tanzimat. Ankara, 1992, 47-62.
- KÜÇÜK (Abdurrahman). "Gregoryen Ermeni Kilisesinin Oluşması ve Konsil Kararları Karşısındaki Tutumu". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 35, 1996, 117-154.
- KÜÇÜK (Abdurrahman). "Türklerin Anadolu'da Azınlıklara Dini Hoşgörüsü (Ermeni ve Yahudi Örneği)". *Erdem*, 8, 23, 1996, 555-582.
- KÜÇÜK (Cevdet). "Tanzimat Devrinde Erzurum'un Nüfus Durumu". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 7-8, 1977, 185-224.
- KÜÇÜK (Cevdet). "Tanzimatın İlk Yıllarında Erzurum'un Cizye Geliri ve Reaya Nüfusu". *Tarih Dergisi*, 31, 1978, 199-234.
- KÜÇÜK (Cevdet). "XIX. Asırda Anadolu'da Ermeni Nüfusu". *Türk Kültürü*, XXIII, 1-2, 1985, 395-415.
- KÜÇÜK (Sabahattin). "16. Yüzyıl Şairlerinden Bursalı Rahmi Çelebi ve Şiirleri". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 7, 1991-1992, 423-472.
- KÜÇÜK (Sabahattin). "Baki'nin Medhiyeleri Üzerine". *Milli Kültür*, 44, 1984, 48-52.
- KÜÇÜK (Sabahattin). "Baki'nin Şiirlerinde Sosyal Hayatın İzleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 59, 1989, 153-166.
- KÜÇÜK (Sabahattin). "Baki'ye Dair Notlar". *Fırat Üniversitesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 1, 1, 1987, 147-156.
- KÜÇÜK (Sabahattin). "Çağdaş ve Arkadaş Nev'i'nin Gözüyle Şairler Sultanı Baki". *Beşinci Milletlerarası Türkoloji Kongresi Tebliğleri*. (23-28 Eylül 1985). İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1985, 215-222.
- Küçük Osmanlı Tarihi*. İstanbul, 1304.
- Küçük Türk-İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1974.
- KÜÇÜKBATIR (Hamit). *Altınzade İsmail Zihitü Paşa'nın İnşa Ettiği Eserler*. İstanbul, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- KÜÇÜKDAĞ (Yusuf). "Konya Mevlana Dergahı ve Türbe Hamamına Dair İki Mevlevi Vakfı". *Vakıflar Dergisi*, 23, 1994, 75-103.
- KÜÇÜKKAYA (Ayşe Gülçin). "Edirne ve Mimar Sinan". *Ege Mimarlık*, 4, 14, 1994, 36-37.
- KÜÇÜKKAYA (Ayşe Gülçin). "Mimarbaşı Sedefkar Mehmet Ağa Dönemi Edirne Yapıları ve Defterdar Ekmekçioğlu Ahmet Paşa". *Belleten*, LV, 213, 1991, 393-414.
- KÜLÇE (Süleyman). *Osmanlı Tarihinde Arnavutluk*. İzmir, 1944, 447 s. (1 Resim).
- KÜLÇE (Süleyman). *Şair Nef'i Neden ve Nasıl Öldürüldü?*. İzmir, Nefaset Basımevi, 1948, 46 s.
- KÜLEKÇİ (Numan). *Divan, Erzurumlu İbrahim Hakkı*. Erzurum, Atatürk Üniversitesi, 1997.
- KÜLEKÇİ (Numan). *Ganizade Nadiri ve Divanından Seçmeler*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1989.
- KÜLEKÇİ (Numan). *Gülşen-i Vahdet. Şabadi İbrahim Dede*. Ankara, Akçağ Yayınları, 1996.
- KÜLEKÇİ (Numan). "Fehihsname-i Kıbrıs". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 2, 1995, 81-102.
- Kültür Tarihimizde Tokat Sempozyumu, Bildiriler*. Ankara, 1987.
- KÜMEN (İsmail). *Osmanlı İmparatorluğu'nun 622 Yıllık Hayatında Geçirdiği Devirler ve Önemli Olaylar*. İstanbul, Osmanbey Matbaası, 1952.
- KÜRKÇÜOĞLU (Kemal Edip). *Osman Şemsi Efendi Divanından Seçmeler*. İstanbul, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları, 1996, 502 s.
- KÜTÜK (Rıfat). *Celal Zade Salih Çelebi'nin Leyla vü Mecnun Mesnevisi İnceleme Tenkidli Metin*. Erzurum Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Yayınları.
- KÜTÜK (Rıfat). *Celalzade Salih Çelebi'nin Layla vü Mecnun Mesnevisi İnceleme, Tenkidli Metin*. Erzurum Yüksek Lisans Tezi. Türk Dili Eğitim Bölümü Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Ahmed Cevdet Paşa, Maruzat". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 10-11, 1981-1982, s. 245-252.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Cihannümaye Dair". *Bilgi Dergisi*, XI, 128, 1957, 10.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Çeşmi-zade Tarihi'ne Dair". *V. Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 340-347.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Fezleke-i Katib Çelebi'nin Mahiyet ve Kıymeti". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Fezleke-i Katip Çelebi'nin Mahiyet ve Kıymeti". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 195-199.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "II. Mahmud Devri Osmanlı Tarihçiliği". *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul*, 28-30.VI.1989. İstanbul, 1990, 11-19.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Kaynak Eserlerin Neşrine Dair". *I. Milli Kültür Şurası*. Ankara, 1982, 269-271.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Müverrih Vasıf'ın Kaynaklarından Hakim Tarihi". *Tarih Dergisi*, V, 8, 1953, 69-77.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Müverrih Vasıf'ın Kaynaklarından Hakim Tarihi". *Tarih Dergisi*, VII, 10, 1954, 79-103.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Müverrih Vasıf'ın Kaynaklarından Hakim Tarihi". *Tarih Dergisi*, VI, 9, 1954, 91-123.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Osmanlı Arşivleri ile Vakanüvis Tarihleri Arasındaki Bağ". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 123-125.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Sultan II. Mahmud Devri Osmanlı Tarihçiliği". *Sultan II. Mahmud ve Reformları Semineri İstanbul*, 28-30.VI.1989. İstanbul, 1990, 11-19.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Tarih-i Gilmani'nin İlk Redaksiyonuna Dair". *Tarih Dergisi*, 27, 1973, 21-40.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Tarihçi Cevdet Paşa". *Ahmed Cevdet Paşa Semineri (27-28 Mayıs, 1985) Bildiriler*. İstanbul, 1986, 107-114.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Türk Kültür Eserlerinin Neşrine Dair". *Bilgi Dergisi*, XX, 239, 1967, 10-11.
- KÜTÜKOĞLU (Bekir). "Vekayinüvis". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986, 271-287.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat S.). "XVIII. Yüzyılda İngiliz ve Fransız Korsanlık Hareketlerinin Akdeniz Ticareti Üzerinde Etkileri". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 12, 1968, 57-71.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Cevdet Paşa ve Aile İç i Münasebetleri". *Ahmet Cevdet Paşa Semineri (27-28 Mayıs 1985) Bildiriler*. İstanbul, 1986, 481-520.

- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Osmanlı Dış Ticaretinin Gelişmesinde İzmir Limanı ve Gümrüklerinin Rolü". 1885-1985 Türkiye Ekonomisinin 100 Yılı ve İzmir ve İzmir Ticaret Odası Sempozyumu. İzmir, 1985, 99-120 s.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Osmanlı Paleografya-Diplomatik Öğretimi ve Arşivci Yetiştirilmesi". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 143-148 s.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Prof. Dr. Tayyib Gökbilgin'in Ardından". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, 1-24 s.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "Son Dönem Osmanlı Resmi Ziyafetleri". *Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 369-391.
- KÜTÜKOĞLU (Mübahat). "XIV. Yüzyılda İlim Hayatı". *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı* (14. yy.). Hazırlayan: Oktay ASLANAPA. Ankara, M.E.B., 1977, 124-32.
- LAHBABİ (M. A.). *Milli Kültürler ve Medeniyet*. Çeviren: Bahaeddin YEDİYILDIZ. İstanbul, Tur Yayınları, 1980, 200 s.
- LAİZER (Sheri). *Ateş Altındaki Kürdistan*. İstanbul, Koral Yayınları, 1992, 176 s.
- LAJOS (Fekete). "XVI. Yüzyılda Taşralı Bir Türk Efendi Evi". Çeviren: Tayyib GÖKBİLGİN. *Belleten*, XLIII, 170, 1979, 457-480.
- LAMARTİNE (A. De). *Aşıretten Devlete: Türkiye Tarihi*. Çeviren: Mehmet R. UZMAN. İstanbul, Kervan Yayınları, 1974, 272 s.
- LANDAU (Jacob M.). "An Apparently Unknown Manuscript about seventeenth Century Syria and Palestine". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 211-214.
- LANDAU (Jacob M.). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Sosyo-Ekonomik Tarihi Hakkında İbranice Kaynaklar". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1027-1032.
- LAQUER (Hans-Peter). *Hüve'l-baki: İstanbul'da Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları*. Çeviren: Selahattin DİLİDÜZGÜN. İstanbul, Tarih Vakfı, 1997, XII-289 s. (Resim).
- LAQUER (Hans Peter). *Hüve'l-baki: Osmanlı Mezarlıkları ve Mezar Taşları*. Çeviren: Selahattin DİLİDÜZGÜN. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 289 s.
- LAQUER (Hans Peter). "Mezartaşlarında Harf Devrimi". IX. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1373-1379.
- LEE HEE-SOO (Cemil). *İslam ve Türk Kültürünün Uzak Doğuda Yayılması-Kore'de İslamiyetin Yayılması ve Kültürel Etkileri*. İstanbul, 1987. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- LEFORT (Jacques). *Topkapı Sarayı Arşivlerinin Yunanca Belgeleri: Cem Sultan'ın Tarihine Katkı*. Çeviren: Hatice GONNET. Ankara, 1981.
- LEVEND (Agah Sırrı). *Hüseyin Rahmi Gürpınar*. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1964, 132 s.
- LEVEND (Agah Sırrı). *Türk Edebiyatı Tarihi*. Ankara, 1973.
- LEVEND (Agah Sırrı). *Türk Edebiyatı Tarihine Giriş*. I. Ankara, 1973, XXIV+664 s.
- LEWIS (Bernard). "1641-1642'de Bir Karayit'in Türkiye Seyahatnamesi". *Vakıflar Dergisi*, III, 1956, 97-107.
- LEWIS (Bernard). "Acre in the Sixteenth Century According to Ottoman Tapu Registers". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, VII, 193, 135-139.
- LEWIS (Bernard). "Osmanlı İmparatorluğu ve Sonu". Çeviren: Mine YAZICI. *Belleten*, XLVII, 185, 1983, 353-362.
- LEWIS (Bernard). "Poems From the Turkish". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 139-142.
- LOGUEUER (Hans-Peter). "Grabsteine als Quelle zur Osmanischen Geschichte, Möglichkeiten und Probleme". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 21-44.
- LONGWORTH (John A.). *Kafkas Halklarının Özgürlük Savaşı 1837-1938*. Çeviren: Sedat ÖZDEN. Kayseri, Rey Yayıncılık, 1996, 380 s.
- LOTİ (Pierre). *Can Çekişen Türkiye 1914=La Turquie Agonisante*. Çeviren: Fikret ŞAHOĞLU. İstanbul, Kervan Yayınları, 1973, 270 s.
- LUBOTENİ (Gani). "Arnavut Halk Nesrinde Türk Kültür Öğeleri". Çeviren: N. SÜLEYMAN. *Çevren Dergisi*, IX, 36, 1982, 25-29.
- LUBOTENİ (Gani). "XVIII. Yüzyılda Bosna'da Kalelerin İnşaatı". *Çevren Dergisi*, X, 37, 1983, 25-29.
- LUGAL (Mihni). "Hildesheim Şehir Kütüphanesinde Türklere Dair Eski Baskı Eserler". *Türk Kütüphaneciler Derneği Bülteni*, 1977, 236-247.
- LUKAÇ (Duşanka Boyaniç). "Sırp-Hırvat Halk Destanlarında Fatih'in Oğlu Şehzade Mustafa". *Çevren Dergisi*, VI, 3, 1979, 27-36.
- LUKAÇ (Duşanka). "Sırp Hırvat Destanlarında Fatih'in Oğlu Şehzade Mustafa". I. *Millîlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 344-349.
- LUTHER (Usham). *Historical Route Network of Anatolia 1550's to 1850's*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1989, XXVII+300 s.
- Macaristan ve Bulgaristan'daki Türk Sanat Eserleri*. Çeviren: Yaşar YÜCEL. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1991, 57 s.
- MACİT (Muhsin). *Nedim Divanı, İnceleme-Tenkidli Metin*. Ankara, 1994. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- MACKAY (Pierre A.). "Hekimbaşı Ailesi ve Seyahatname". *Belleten*, XLI, 161, 1977, 653-655.
- MADRAN (Emre), ÖZGÖNÜL (Nimet). "Seyahatnamelerde Erzurum". *Toplumsal Tarih*, I, 4, 1994, 19-24.
- MADRAN (Emre). "Ariflerin Menkıbelerinde Geçen Yapı İsimleri Üzerine Bir Deneme". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 175-199.
- MADRAN (Emre). "Ondokuzuncu Yüzyıl Sonunda Osmanlı İmparatorluğu'nda Yapı Alanında Çalışanlar". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2461-2469.
- MADRAN (Emre). "Osmanlı Devleti'nde "Eski Eser" ve "Onarım" Üzerine Gözlemler". *Belleten*, XLIX, 195, 1985, 503-546.
- MADRAN (Emre). "Seyahatnamelerde Anadolu Kenti". IX. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1303-1322.
- MAHİR (Banu). "Osmanlı Sanatı Saz Üslubundan Anlaşılan". *Topkapı Sarayı Müzesi: Yıllık-2* (1987). İstanbul, 1987, 123-140.
- MAHİR (Banu). "Osmanlı Saz Üslubu Resimlerinde Ejder İkonografisi". *Sanat Tarihinde İkonografik Araştırmalar: Güner İnan'a Armağan*. Ankara, Edebiyat Fakültesi Hacettepe Üniversitesi, 1993, 239-248.
- Mahmud Celalettin Paşa. *Mirat-ı Hakikat*. I. Hazırlayan: İsmet MİROĞLU. İstanbul, 1982.
- Mahmud Celalettin Paşa. *Mirat-ı Hakikat*. II. Hazırlayan: İsmet MİROĞLU. İstanbul, 1982.

- Mahmud Celalettin Paşa. *Mirat-ı Hakikat*. III. Hazırlayan: İsmet MİROĞLU. İstanbul, 1982.
- Mahmud Celalettin Paşa. *Mirat-ı Hakikat: Hakikatın Aynası*. I-II. İstanbul, 1979-1980, 241+224 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 138-140).
- Mahmud Celalettin Paşa. *Mirat-ı Hakikat: Tarihi Hakikatlerin Aynası*. III. İstanbul, 1983, 738 s. (Berekat Yayınları No: 21).
- Mahmud Şevket Paşa. *Osmanlı Askeri Teşkilatı ve Kıyafeti*. Yayınlayan: Nurettin TÜRŞAN, Semiha TÜRŞAN. Ankara, 1983, 117 s.
- Mahmur Ragıb. "Musiki ve Darülfünunumuz". *Türk Yurdu*, IV, 224, 1930, 29-31.
- MAKAL (Oğuz). "İzmir Sinemaları 1909-1990". *Üç İzmir*, 1992, 387-394.
- MAKAL (Oğuz). "Tarih İçinde İzmir'de Sinema Yaşantısı". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1, 3, 1993, 201-208.
- MAKAL (Tahir Kutsi). *Dadaloğlu*. İstanbul, 1974.
- MALECKOVA (Jitka). "European Travel Books About the Ottoman Empire at the Turn of the Eighteenth and Nineteenth Centuries in Czech Libraries". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1607-1617.
- MANAP (Yusuf). *İslam ve Türk Vakıf Anlayışının Sosyal Temelleri*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- MANİZEDE (Derviş). *Kıbrıs: Din, Bugün, Yarın*. İstanbul, 1975.
- MANSUROĞLU (Mecdut). "Şerhü'l-Menar'ın Dili Hakkında". V. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 367-374.
- MANTRAN (Robert). 16-18. *Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu*. Derleyen: Mehmet Ali KILIÇBAY; Çeviren: Mehmet Ali KILIÇBAY. Ankara, İmge Yayınları, 1995, 234 s. (İmge Kitabevi Yayınları: 139).
- MANTRAN (Robert). "Fransa'da Türk İncelemeleri ve Türk Tarihi Üzerine Araştırmalar". *Belleken*, XLVII, 187, 1983, 869-876.
- MANTRAN (Robert). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi: Osmanlı Devleti'nin Doğuşundan XVIII. Yüzyılın Sonuna*. Çeviren: Server TANILLI. İstanbul, Say Yayınları, 1991.
- MANTRAN (Robert). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. II. Çeviren: Server TANILLI. İstanbul, Cem Yayınları, 1995, 500 s.
- MANTRAN (Robert). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*. I. Çeviren: Server TANILLI. İstanbul, Cem Yayınları, 1995, 518 s.
- MANTRAN (Robert). *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi I=Histoire de l'Empire Ottoman: Osmanlı Devletinin Doğuşundan 18. Yüzyılın Sonuna*. Çeviren: Server TANILLI. İstanbul, 1991, 518 s.
- MANTRAN (Robert). "XVII. Yüzyılın İkinci Yarısında Doğu Akdenizde Ticaret, Deniz Korsanlığı ve Gemiler Kafileleri". *Belleken*, LII, 203, 1988, 685-695.
- MARAŞ (İbrahim). "İdil-Ural Bölgesi Osmanlı Fikri Münasebetleri". *Bilig*, V, 1997, 149-156.
- MARDAN (Emre). "Osmanlı Devleti'nde "Eski Eser" ve "Onarım" Üzerine Gözlemler". *Belleken*, 195, 1985, s. 503-546.
- MARDİN (Ebul'ula). "Medeni Hukuk Cephesinden Ahmet Cevdet Paşa". Hazırlayan: Ömer Lütfi BARKAN. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 12, 4, 1946, 1304-1315.
- MARDİN (Ebul'ula). "Medeni Hukuk Cephesinden Ahmet Cevdet Paşa (1822-1899)". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 13, 3, 1947, s. 911-940.
- MARDİN (Ebul'ula). "Medeni Hukuk Cephesinden Ahmet Cevdet Paşa I (1822-1899)". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 13, 1, 1947, s. 115-156.
- MARDİN (Ebul'ula). "Medeni Hukuk Cephesinden Ahmet Cevdet Paşa II (1822-1899)". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 13, 2, 1947, s. 561-597.
- MARDİN (Ebul'ula). "Medeni Hukuk Cephesinden Ahmet Cevdet Paşa IV (1822-1899)". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 13, 4, 1947, 1399-1416.
- MARDİN (Şerif). "Tanzimat'tan Sonra Aşırı Batılılaşma". *Türk Siyasal Hayatının Gelişimi*. İstanbul, 1986, 31-68.
- MARDİN (Şerif). *Türk Modernleşmesi: Makaleler IV*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1991, 361 s.
- MARDİN (Şerif). *Türk Modernleşmesi*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1991, 376 s.
- MARDİN (Şerif). *Yeni Osmanlı Düşüncesinin Doğuşu*. Çeviren: Mümtaz'er TÜRKÖNE, Fahri UNAN; Hazırlayan: Ömer LAÇİNER. İstanbul, İletişim Yayınları, 1996, 504 s.
- MARDİN (Yusuf). *Namık Kemal'in Londra Yılları*. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1974, 266+ (2) s.
- MAROUF (Baelhadj). *Cezayir'de Merkezi Kubbeli Camiler-Osmanlı Dönemi*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- MARTAL (Abdullah). "Bağı Anadolu'da Pamukçuluğun Kooperatifleşme Süreci". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2, 4-5, 1995, 95-101.
- MARUF (Sinan). "Osmanlı Döneminde Kuzey Irak Kürtlerinin Sosyal ve Siyasi Konumları". *Türkiye Günlüğü*, 42, 1996, 45-53.
- MATESKU (Tudor). "Karaharman. Dobruca'nın Kaybolmuş Bir Köyü". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 2, 1970, 288-296.
- MATTEİ (Jean Louis). "Kırım ve Kafkasya'da Osmanlı Nüfuzunun Gerilemesi". *Toplumsal Tarih*, I, 6, 1994, 40-47.
- MATTEİ (Jean Louis). "Kırım ve Kafkasya'da Osmanlı Nüfuzunun Gerilemesi (1792 II)". *Toplumsal Tarih*, II, 9, 1994, 18-31.
- MATTEİ (Jean Louis). "Kırım ve Kafkasya'da Osmanlı Nüfuzunun Gerilemesi II". *Toplumsal Tarih*, II, 7, 1994, 49-58.
- MAXİM (Mihai). "XVI. Asrın İkinci Yarısında Eflak-Boğdan'ın Osmanlı İmparatorluğu'na Karşı İktisadi ve Mali Mükellefiyetleri Hakkında Bazı Düşünceler". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 553-566.
- MAXİM (Mihai). "XVI. Yüzyılın Son Çeyreğinde Akçe'nin Devalüasyonu ve Eflak-Boğdan'ın Haracı Üzerindeki Etkileri". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1001-1009.
- MAZIOĞLU (Hasibe). "Edirneli Nazmî'nin Pend-i Attar Çevirisi". *Türkoloji Dergisi*, 7, 1977, 47-53.
- MAZIOĞLU (Hasibe). "Kanunî'nin Oğlu Şehzade Bayezid İçin Yapılan Pend-Name-i Attar Çevirisi". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1183-1193.
- MAZIOĞLU (Hasibe). *Nedim*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1990, 221 s.
- MCCARTHY (Justin). "Muslims and Minorities, The Population of

- Ottoman Anatolia and the End of the Empire". *Osmanlı Araştırmaları*, 7, 1988, 381-389.
- Medeniyet-i İslamiye. Hazırlayan: Remzi DEMİR. Ankara, Gündoğan Yayınları, 1996, 109 s. (Tarih Dizisi: 19.01-01).
- MEHDİÜ (Feri). "Sırp-Hırvat Literatüründe Sami Fraşeri". *Çevren Dergisi*, IX, 35, 1982, 37-45.
- MEHMED (Salahi). *Girit Meselesi. 1866-1889*. Hazırlayan: Münir AK-TEPE. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1967, XV+127 s. (Edebiyat Fakültesi Yayınları No: 223).
- MEHMED ALİ ŞEVKİ. *Memleket Meselesi: İlim Cephesinde Usule ve Verime Dair*. İstanbul, 1932.
- MEHMED NEŞRİ. *Kitab-ı Cihannüma: Neğri Tarihi*. II. Yayınlayan: Fakik Reşit UNAT, Mehmet Altay KÖYMEN. Ankara, 1957, VI+422+843 s.
- MEHMEDOV (Hüsamettin). "1140/1727 Tarihli Defter-i Mufassal Eyalet-i Gence'ye Göre Osmanlıların Sosyal ve Ekonomik Politikası". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi*. İstanbul, 1990, 201-203.
- MEHMEDOV (Hüsamettin). "Osmanlı Dönemi Gence-Karabağ Eyaletinde Vakıflar (16. Yüzyılın Sonları)". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 635-644.
- MEHMEDOV (Hüsamettin). "Osmanlı Döneminde Gence-Karabağ Eyaletlerinde Vakıflar". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 645-686.
- MEHMED FUAD KÖPRÜLÜZADE. *Erzurumlu Emrah*. İstanbul, 1929.
- MEHMED FUAD KÖPRÜLÜZADE. *Eski Şairlerimiz: Divan Edebiyatı Antolojisi*, XV. Aşr. 128s.
- MEHMED FUAD KÖPRÜLÜZADE. *Milli Edebiyat Cereyanının İlk Mübessirleri*. İstanbul, Devlet Matbaası, 1928.
- MEHMED FUAD KÖPRÜLÜZADE. *XVI. Aşr Sonuna Kadar Türk Şazşairleri*. İstanbul, Evkaf Matbaası, 1930.
- MEHMET ŞEREF. *Bulgarlar ve Bulgar Devleti*. Ankara, Hakimiyet-i Milliye Matbaası, 1934.
- MEHMET ŞERİF. *İbn Batuta Seyahatnamesi*. 3. İstanbul, Amire Matbaası, 1333-1335.
- MEHMET TAHİR. *Osmanlı Müellifleri*. 3. İstanbul, 1915-1928.
- MEINARDUS (Otto F. A.). "Balat (Ortaçağ'da Miletos) Kentinin Ekonomik Canlılığının Kanıtları". Çeviren: Şadan KARADENİZ. *Belleten*, 37, 147, 1973, 297-304.
- Melamis-Bayramis: *Etudes sur Trois Mouvements Mystiques Musulmans*. Editör: Alexandre POPOVIC, N. CLAYER, Th. ZARCONI. İstanbul, Les Editions Isis, 1998.
- MELEKZADEH (Farrokh). "İstanbul Topkapı Müzesinde Bulunan Şah İsmail-i Safevi'ye Ait Kupa". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 7-8, 1977, 263-277.
- MEMET FUAT. *Pir Sultan Abdal-Yaşamı, Sanatçı Kişiliği, Yapıtları*. İstanbul, 1977.
- MEMİŞ (Ekrem), KÖSTÜKLÜ (Nuri). *Yeni ve Yakınçağ'da Türk Dünyası Tarihi*. Konya, Damla Yayınları, 1995, 192 s.
- Memorial Omer Lutfi Barkan. Paris, Librairie D' Amerique et D' Orient Adrien Maisonneuve, 1980.
- MENAGE (V. C.). "The Gül-i Sad-Berg of Mesihî". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 11-32.
- MENAGE (V. C.). "Osmanlı Tarihçiliğinin Başlangıcı". Çeviren: Salih ÖZBARAN. *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 9, 1978, 227-241.
- MENGİ (Mine). "Aşık Paşa'nın Garibnamesi'nin 1-5 Bablarında 14. Yüzyıl Anadolu Toplum Yapısına İlişkin Belgeler". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 973-979.
- MENGİ (Mine). *Divan Şiirinde Hikemi Tarzın Büyük Temsilcisi Nabi*. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1991 (Türk Fikir ve Sanat Adamları Dizisi: 5)..
- MENGİ (Mine). "Gerileme Devrini Belgeleyen Bir Edebi Eser: Nabi'nin Hayriyye'si". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 1967-1975.
- MENGİ (Mine). *Mesihî Divanı*. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1995 (Divanlar Dizisi: 1)..
- MERCAN (Mehmet). "Sadriazam Ahmed Cevad Paşa'nın Karadağ Seyahatnamesi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 102, 1996, 141-166.
- MERDİVENÇİ (Ahmet). "Osmanlı İmparatorluğu Dönemi'nde İstanbul'da Bulgar Kitaplarını Basan Ermeni Matbaacı Tarevos Divitçiyân". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 39, 1990, 56-59.
- MERİÇ (Rıfki Melul). "Bayezid Camii Mimarı, II. Sultan Bayezid Devri Mimarları İle Bazı Binaları, Bayezid Camii İle Alakalı Hususlar, Sanatkarlar ve Eserleri". *Yıllık Araştırmalar Dergisi*, 2, 1957, 4-77.
- MERİÇ (Rıfki Melul). "Hicri 1131 Tarihinde Enderunlu Şairler, Hatatlar ve Musiki Sanatkarları Tezkiresi. (Nazımı: Kilari Ahmet Refi)". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 2, 1956, 139-168.
- MERİÇ (Rıfki Melul). *Mimar Sinan-Hayati, Eseri, Mimar Sinan'ın Hayatına, Eserlerine Dair Metin*. Ankara, 1965, X+129 s.
- MERMER (Ahmet). "Fuzulî de Ben ve Ötesi". *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 3, 1997, 163-180.
- MERMER (Ahmet). "Karamanoğlu Mehmed Bey'in Fermanı'ndan Dil Birliğine". *Türk Kültürü*, 355, 1992, 672-677.
- MERMER (Ahmet). "Mezaki". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5, 1990, 195-205.
- MERMER (Ahmet). "Necati Bey'in Nişan Kasidesi". *İlmi Araştırmalar Dergisi*, 5, 1997, 199-218.
- MERMER (Ahmet). "XV. Yüzyılın Bilinmeyen Divan Şairi: Karamanlı Aynî". *Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü IX. Milli Türkoloji Kongresi 15-19 Eylül 1997*. İstanbul, 1997.
- MERMER (Ahmet). "Yunus'un Dervişe Bakışı". *Diyanet Dergisi*, XXVII, 1991, 101-114.
- MERMUTLU (Bedri). *Sosyal Düşünce Taribimizde Şinasi*. İstanbul, 1996. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- MERT (Hamdi). "Söğüt ve Çevresinin Manevi Derinliği". *Osmanlı Sempozyumu=III. Söğüt-Bilecik*. Bilecik, 1989, 11-15.
- MERT (Özcan). "II. Mahmud Devrinde Anadolu ve Rumeli'nin Sosyal ve Ekonomik Durumu (1808-1839)". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 18, 1982, 33-73.
- MERT (Özcan). *II. Mahmud Devrinde Anadolu ve Rumeli'nin Sosyal ve Ekonomik Durumu (1808-1839)*. Ankara, 1974. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- MERT (Özcan). "Osmanlı Belgelerine Göre Banco Di Roma'nın Trab-lusgarb'daki Faaliyetleri". *Belleten*, II, 200, 1987, 829-847.

- MERT (Özcan). "Şerifî'nin Fetihname-i Kıbrıs'ı". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 4-5, 1974, 49-78.
- Mesnevi. 6. Çeviren: Ercan BİROL. İstanbul, Maarif Matbaası, 1942-1946.
- MESUT (Ahmet). *İngiliz Belgelerinde Kürdistan*. 2. Baskı. İstanbul, Doz Yayınları, 1992, 288 s.
- METE (İzzettin). *Tarihimizin İhtişamı ve Cihandaki Yerimiz*. İstanbul, 1967, 144 s.
- MEVLANA CELALEDDİN-İ RUMİ. *Mesnevi*. I. Çeviren: Veled İZBUDAK. İstanbul, Maarif, 1942.
- MEVLANA CELALEDDİN-İ RUMİ. *Mesnevi*. Tıpkı basım. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1993.
- MEZ (A.). "Ortazaman Türk-İslam Dünyasında Adetler". Çeviren: Cemel KÖPRÜLÜ. *Ülkü*, 12, 71, 1938, s. 435-442.
- MEZ (A.). "Ortazaman Türk-İslam Dünyasında Adetler". Çeviren: Cemel KÖPRÜLÜ. *Ülkü*, 12, 72, 1939, s. 489-498.
- MEZ (A.). "Ortazaman Türk-İslam Dünyasında Adetler". Çeviren: Cemel KÖPRÜLÜ. *Ülkü*, 13, 73, 1939, s. 71-78.
- MIJATEV (Petar). "Bulgaristan'daki Osmanlı Anıtları". Çeviren: Yaşar YÜCEL. *Belleten*, L, 196, 1983, 291-313.
- MIJATEV (Petar). *Bulgaristan'daki Osmanlı Anıtları*. Ankara, 1986, 23 s.
- MİMAR (Y.), ÜLGİN (A. Sami). "Topkapı'da Ahmed Paşa Heyeti". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 169-171.
- MİNİTAŞ (Erol). "1446 Edirne Yangını ve Buçuktepe Olayı". *Tarih ve Toplum*, 1, 5, 1984, 38-42.
- MINTZUR (Hagop). *İstanbul Anıları (1897-1940)*. 3. Baskı. Çeviren: Silva KUYUMCUYAN. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, XII+160 s.
- MİROĞLU (İsmet), ŞAHİN (İlhan). *Tahmisi-zade Mehmed Macid, Girit Hatıraları*. 1-2. İstanbul, 1977.
- MİROĞLU (İsmet). "Batı Trakya'da Türk Eserlerine Yapılan Saldırıları". *Türk Kültürü*, CLIX, 1976, 141-142.
- MİROĞLU (İsmet). *Kemal Sancağı ve Erzincan Kazası (1520-1566)*. Ankara, 1990, 231 s.
- MİROĞLU (İsmet). *Mahmud Celaleddin Paşa, Mir'at-ı Hakikat*. İstanbul, 1982.
- MİROĞLU (İsmet). "Tevarih-i Cedid-i Mir'at-ı Cihan Adlı Eserin Müellifine Dair". *Tarih Dergisi*, XXX, 1976, 49-54.
- MİROĞLU (İsmet). "XVI Yüzyılda Kemal Sancağı". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1477-1480.
- MİRZE (Abay). *Fuzuli, Hayatının 13 Sabneli Hikayesi*. Zonguldak, Uğur Matbaası, 1961, 90 s.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Musul Meselesi ve Irak Türkleri*. 2. Basım. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1975, 218 s.
- MİSİROĞLU (Kadir). *Musul Meselesi ve Irak Türkleri*. 4. Basım. İstanbul, Sebil Yayınevi, 1985, 218 s.
- MİYASOĞLU (M.), A. M. E.. *Çengi*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- MİDHAT PAŞA. *Memalik-i Osmaniye*. İstanbul, 1295, 32 s.
- MİDHAT PAŞA. *Memalik-i Osmaniye'nin Mazi ve Hali ve İstikbali*. İstanbul, Mihan Matbaası, 1396.
- Milletlerarası Birinci Kıbrıs Tetkikleri Kongresi (14-19 Nisan 1969) *Türk Heyeti Tebliği*. Ankara, 1971.
- Milletlerarası Türk Tarih Araştırmaları Kongresi (Ankara 5-9 Eylül 1994). Ankara.
- Milli Kültürler ve Küreselleşme: Prof. Dr. Erol Güngör'ün Hatırasına. Hazırlayan: Bahaeddin YEDİYILDIZ, Ç. ÖZDEMİR, Fahri UNAN. Konya, Türk Yurdu, 1998.
- Millîlerarası Hoca Ahmed Yesevî Sempozyumu Bildirileri. Kayseri, 1993.
- Mimar Sinan İhtilali. İstanbul, Nümune Basımevi, 1944, 24 s.
- Mimar Sinan Şiirleri Antolojisi. Hazırlayan: Abdullah SATOĞLU. Ankara, Divan Yayınları, 1988, 80 s.
- Min al-Turath al-Islami: Fann al-Khat-İslami Kültür Mirasında Hat Sanatı. Hazırlayan: M. Uğur DERMAN, Nihad M. ÇETİN; Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1990, 235 s.
- MİTHAD CEMAL. *Nefais-i Edebiye*. İstanbul, Aras Matbaası, 1329, 430 s.
- Modern Türkiye'nin Doğuşu=The Emergence of Modern Turkey. Çeviren: Metin KIRATLI. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1970, XVI+51 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları: VI. Dizi No: 8).
- Modernleşme Sürecinde Osmanlı Kentleri. Editör: Paul DUMONT, François GEORGEON; Çeviren: Ali BERKTAY. İstanbul, Tarih Vakfı, 1996.
- Molla Cami. *Favaid az-Ziya: Tam Kayıtlı Molla Cami*. İstanbul, Salah Bilici Kitabevi, 1966, 132+4 s.
- MOLLOV (Rıza). "Bayburtlu Zihni'nin Önemi". *Çevren Dergisi*, IV, 10, 1976, 81-89.
- MOLLOV (Rıza). "Yunus Emre Hakkında Kayıtlar". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, III, 9, 1980, 141-169.
- MOLLOVA (Mefküre). "Balkanlarda Türk Ağızlarının Tasnifi". *Çevren Dergisi*, IV, 11, 1976, 47-55.
- MOLNAR (J.). "La Protection et restauration des Monuments turcs on Hongrie". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 698-701.
- MOLNAR (Jozsef). *Macaristan'daki Türk Anıtları=Monuments Turcs en Hongrie*. Ankara, 1973.
- Moltke'nin Türkiye Mektupları. Çeviren: Hayrullah ÖRS. İstanbul, 1969, 293 s.
- MOLTKE (Helmuth Von). "Moltke'nin Türkiye Hatıraları". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 39, 1953, 2150-2153.
- MOLTKE (Helmuth Von). "Moltke'nin Türkiye Hatıraları". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 38, 1953, 2084-2089.
- MOLTKE (Helmuth Von). "Moltke'nin Türkiye Hatıraları". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 36, 1952, 1956-1960.
- MOLTKE (Helmuth Von). "Moltke'nin Türkiye Hatıraları". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 37, 1953, 2022-2025.
- MOLTKE (Helmuth Von). "Moltke'nin Türkiye Hatıraları". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 28, 1952, 1444-1449.
- MOLTKE (Helmuth Von). *Türkiye Mektupları*. Çeviren: Kemal Velhbi GÜL. İstanbul, Varlık Yayınları, 1967, 173 s. (Varlık Yayınları Sayı: 1278 Faydalı Kitaplar: 70).
- MOLTKE (Helmuth Von). *Türkiyedeki Durum ve Olaylar Üzerine Mektuplar. (1835-1839)*. Çeviren: Hayrullah ÖRS. Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 1960, XIX+338 s. (Türkiye İş Ban-

- kası Kültür Yayınları. Seri No: 13).
- MOREL (Eugene). *Türkiye ve Reformları*. Çeviren: S. BELLİ. İstanbul, 1984.
- MORİNA (İrfan). "Kosova Vilayeti Salnamesinde Üsküp ve Kazası (H. 1304-M. 1886)". *Çevren Dergisi*, VIII, 25, 1981, 97-108.
- MORİNA (İrfan). "Mesihî'nin Hadım Ali Paşa'ya Yazdığı Mersiyesi". *Çevren Dergisi*, VIII, 31, 1981, 55-63.
- MORİNA (İrfan). "XV. YY. Büyük Türk Şairi Priştineli Mesihî(1470-1513)". *Çevren Dergisi*, VIII, 30, 1981, 39-56.
- MUALLİM NACİ. *Osmanlı Şairleri*. Hazırlayan: Cemal KURNAZ. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986.
- Mufasssal Osmanlı Şeceresi*. Hazırlayan: Bekir ACAR. 1961. (2 Lev.).
- MUGHUL (M. Yakub). "Portekizlilerle Kızıldeniz'de Mücadele ve Hicaz'da Osmanlı Hakimiyetinin Yerleşmesi Hakkında Bir Vesika". *Belgeler*, II, 3-4, 1965, 37-48.
- Muhâşeb-i Vilâyet-i Anadolu Defteri (937/1530): 438 Numaralı*. İstanbul, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1993.
- Muhtasar Resimli Tarih-i Osmani*. 2. Baskı. İstanbul, 1328, 64 s.
- MULAKU (Latif). "Arnavut Epik Şiirinde Türkçe Kelimeler". Çeviren: Süreyya YUSUF. *Çevren Dergisi*, III, 8, 1975, 17-21.
- MULAKU (Latif). "Osmanlı İmparatorluğu Egemenliği Sırasında Kaçakların Arnavut Halk Şiiri". *Çevren Dergisi*, III, 8, 1975, 17-21.
- MUMCU (Ahmet). "Eski Eserler Hukuku ve Türkiye". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 28, 1-4, 1971, s. 41-76.
- MUMCU (Ahmet). "Eski Eserler Hukuku ve Türkiye". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 26, 3-4, 1969, s. 45-78.
- MURADİ (Seyyid). *Barbaros Hayreddin Paşa'nın Hatıraları: Gazavatı Hayreddin Paşa*. 1. Hazırlayan: Ertuğrul DÜZDAĞ. İstanbul, Kervan Yayınları, 1973, 198+16 s.
- MURPHEY (Rhoads). "Osmanlıların Batı Teknolojisini Benimsemedeki Tutumları: Efrenci Teknisyenlerin Sivil ve Askeri Uygulamalardaki Rolü". *Osmanlılar ve Batı Teknolojisi Yeni Araştırmalar Yeni Görüşler*. Hazırlayan: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fak. Yay., 1992, 7-20.
- MURPHY (Richard A.). "Observations on Language Usage Among Bilingual Communities in Istanbul". *Osmanlı Araştırmaları*, VI, 1986, 175-193.
- MUSAHİBZADE CELAL. *Köprülüler; Gülsüm; Mum Söndü; Lale Devri; Pazartesi; Perşembe; Mecun Lokantası; Selma*. İstanbul, Kanaat Kitabevi, 1936, 47+52+83+51+104+52+70 s.
- The Muslim East Studies in Honour of Julius Germanus*. Budapeşte, 1974.
- MUSTAFA ÂLİ. *Kitabî't-Tarih-i Künbî'l Ahbar*. Hazırlayan: Ahmet UĞUR. Kayseri, Erciyes Üniversitesi, 1992.
- MUSTAFA NURİ PAŞA. *Netayicül-Vuknat Kurumları ve Örgütleriye Osmanlı Tarihi*. Editör: Neşet ÇAĞATAY. Ankara, 1979, XVI+383 s.
- MUSTAFA NURİ PAŞA. *Netayic el-Vuknat: Kurumları ve Örgütleriyle Osmanlı Tarihi*. II. Sadeleştiren: Neşet ÇAĞATAY. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, XVI+383 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları XXII. Dizi Sayı: 1).
- MUSTAFA NURİ PAŞA. *Netayic el-Vuknat Tekmileleri. I-III*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1961, 104 s. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları No: 111).
- MUTLU (Asım). "Sebillerimiz". *Türkiyemiz*, 7, 21, 1977, 2-7.
- MUTLU (Avni). *Türk Tarihinin Büyük ve Şanlı Savaşları*. İstanbul, İleri Basımevi, 1975, 125 s.
- MUTLUAY (Rauf). *Tanzimattan Günümüze Türk Şiiri*. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1973, 567 s. (Milliyet Yayınları, Türk Klasikleri Dizisi: 12).
- MUTLUÇAĞ (Hayri). "Boğaziçi Köprüsü'nün Yapılması Yolunda İlk Çabalar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 4, 1968, 32-38.
- Mutual Effects Between the Islamic and Judeo-Christian World*. Editör: A. ARCHER, T. HALASI-KUN, B. K. KIRÁLY. New York, 1979.
- MÜDERRİSOĞLU (Fatih), ARSLAN (Çetin). "Osmanlı Sanatının Mali Kaynakları". *Vakıflar Dergisi*, 27, 1998, 95-101.
- MÜDERRİSOĞLU (Fatih). "Bir Osmanlı-Türk Şehri Olarak Belen". *Vakıflar Dergisi*, 24, 1994, 237-272.
- MÜDERRİSOĞLU (Fatih). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Doğu Akdeniz'deki İskelesi Payas ve Sokullu Mehmed Paşa Menzil Külliyesi". IX. Milleterarası Türk Sanatları Kongresi. İstanbul, 1995, 513-524.
- MÜDERRİSOĞLU (Fatih). "Sinan's Work in İzmit-A Fine Mosque Complex". *Image of Türkiye*, 35, 1990, 31-32.
- MÜDERRİSOĞLU (Mehmet Fatih). XVI. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda İnşa Edilen Menzil Külliyesi. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- MÜLAYİM (Selçuk). "Kanuni Döneminde Mimari Çevre". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 46-48.
- MÜLAYİM (Selçuk). "Türk Sanatı Araştırmacılığında Köprülü Metodu'nun Yeri ve Önemi". *Vakıflar Dergisi*, 21, 1990, 325-335.
- MÜLLER-WIENER (Wolfgang). "Das Kavak Sarayı Ein Verlorenes Baudenkmal Istanbul". IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1249-1256.
- MÜMTAZ (Hüseyin). "Yüzyıllık Efsane-Batı Trakya". *Türk Kültürü*, 17, 196, 1979, 193-206.
- MÜVERRİH HEKİM HAYRULLAH. *Devlet-i Aliye-i Osmaniye Tarihi*. VI. Sadeleştiren: A. Zuhuri DANIŞMAN. İstanbul, Son Havadis Yayınları, 1971, 224 s.
- MÜVERRİH HEKİM HAYRULLAH. *Devlet-i Aliye-i Osmaniye Tarihi*. V. Sadeleştiren: A. Zuhuri DANIŞMAN. İstanbul, Son Havadis Yayınları, 1971, 240 s.
- Müverrih Hekim Hayrullah. *Devlet-i Aliye-i Osmaniye Tarihi*. VII. Sadeleştiren: A. Zuhuri DANIŞMAN. İstanbul, Son Havadis Yayınları, 1971, 176 s.
- MÜVERRİH HEKİM HAYRULLAH. *Devlet-i Aliye-i Osmaniye Tarihi*. I. Sadeleştiren: A. Zuhuri DANIŞMAN. İstanbul, Son Havadis Yayınları, 1971, 208 s.
- MÜVERRİH HEKİM HAYRULLAH. *Devlet-i Aliye-i Osmaniye Tarihi*. II. Sadeleştiren: A. Zuhuri DANIŞMAN. İstanbul, Son Havadis Yayınları, 1971, 208 s.
- MÜVERRİH HEKİM HAYRULLAH. *Devlet-i Aliye-i Osmaniye Tarihi*. III. Sadeleştiren: A. Zuhuri DANIŞMAN. İstanbul, Son Havadis Yayınları, 1971, 239 s.
- NACİ KASIM. *Matbuat ve Neşriyat Bıkranı*. İstanbul, 1929, 32 s.
- NACİYE SULTAN. *Enver Paşa'nın Eşi Naciye Sultan'ın Hatıraları: Acı Zamanlar*. Hazırlayan: O. Gazi AŞİROĞLU. İstanbul, Burak Yayınları, 1992, 88 s.
- NAFİZ (Ahmet). *Kanije*. İstanbul, 1290, 115 s.

- NAHAT (Mahmut). "Özünden Türk Olan Bir Sanat: Minyatür". *Belle-ten*, XXXVI, 141, 1972, 89-98.
- NAHİT SİRRI. "Sahne San'atkarlarımız Hakkında Notlar". *Türk Yurdu*, V, 229, 1930, 50-54.
- NAİMA (Mustafa). *Naima Tarihi*. I. Çeviren: A. Zuhuri DANIŞMAN. İstanbul, 1967, 320 s.
- NAİMA. "Bir Musevi'nin İntikamı". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 40, 1953, 2189.
- NALBANDOĞLU (Ayhan). "Mimar Sinan'ın Resimleri". *Tarih Hazinesi*, 13, 1951, 653-654.
- NAMETAK (Aliya). "Bosna Müslümanları Halk Destan Edebiyatında Köprülüzadeler". *Çevren Dergisi*, V, 15, 1977, 95-100.
- NAMETAK (Fehim). "Bosna'da XIX. Yüzyıl Divan Şairi Fadil Paşa Şerifoviç". Çeviren: Ali AKSOY. *Çevren Dergisi*, IV, 11, 1976, 41-46.
- NAMETAK (Fehim). "Doğu Dillerde Yugoslav Yazın Yaratıcılığının Tür ve Biçimleri". *Çevren Dergisi*, XI, 41, 1984, 21-34.
- NAMETAK (Fehim). "XV. Yüzyılın Gerçekleşmeyen Devrimi". *Çevren Dergisi*, V, 14, 1977, 55-62.
- NAMETAK (Fehim). "Ziya Paşa'nın Zafernamesine Cevap Olan Fadil Paşa'nın Kasidesi". Çeviren: Niyazi SÜLEYMAN. *Çevren Dergisi*, VII, 1, 1980, 43-56.
- NAMETAK (Mr. Fehim). "XVII. Yüzyıl Bosna Divan Şairi-Hasan Kamî". *Çevren Dergisi*, III, 7, 1975, 42-47.
- Namık Kemal'i Kars'ta Okutan Muiderris Şeyh Van'ız-zade Muhammed Hamid (1779-1854) ve Divançesi. Hazırlayan: Banu Çiçek KIRZIOĞLU. Ankara, San Matbaası, 1987, 96 s.
- NAMİK KEMAL, Hüseyin Siret. *İki Kaside: Sultan Hamid ve Enver Paşa Hakkında*. İstanbul, Ahmed İhsan Matbaası, 1942, 20 s.
- NASRATINOĞLU (İrfan Ünver). *Afyonkarabısarlı Şairler, Yazarlar, Hattatlar*. Isparta, İpek Matbaası, 1971, 223+3 s.
- NASRATINOĞLU (İrfan Ünver). "Kırım'dan Anadolu'ya". *Tarih ve Medeniyet*, 19, 1995, 62-63.
- NASRATINOĞLU (İrfan Ünver). "Türk Halk Şiirinde Güzelleme". *Çevren Dergisi*, VII, 4, 1980, 67-74.
- NASRATTİNOĞLU (İrfan Ünver). "Doğu Anadolu'da Türklü Halk Hikayeleri". *Çevren Dergisi*, XI, 44, 1984, 119-126.
- NASRETTİNOĞLU (İrfan Ünver). "XIX. Yüzyılda Türk Folkloru ile İlgili Saptamalar". *Çevren Dergisi*, X, 38, 1983, 127-134.
- NASSİ (Gad). "İki Bizans Gizemci Hareketi ve Osmanlı Tasavvufunun Doğuşu". *Tarih ve Toplum*, XIX, 111, 1993, 40-45.
- NASSİ (Gad). "Sabetaycılık ve Osmanlı Mistik Geleneği". *Tarih ve Toplum*, 75, 1990, 16-18.
- NAYIR (Zeynep). "İstanbul Haseki'de Bayram Paşa Külliyesi". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı'ya Armağan*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1976, 397-410.
- NAYIR (Zeynep). *Osmanlı Mimarlığında Sultan Ahmet Külliyesi ve Sonrası (1609-1690)*. İstanbul, 1975.
- NEBİOĞLU (Osman). *Yüz Ünlü Türk*. 3. Baskı. İstanbul, Nebioğlu Yayınevi, 1976, 110 s.
- Necati Lugal Armağanı. Ankara, 1968.
- NECİPOĞLU (Nevra). "Byzantine Monasteries and Monastic Property in the Salonica and Constantinople". *Osmanlı Araştırmaları*, 14, 1994, 123-135.
- Nedim Divanı. Düzenleyen: Halil NİHAD; Yayınlayan: Hüseyin; Hazırlayan: Mustafa. İstanbul, İkdam Matbaası, 1338-1340, 374s.
- NEMLİOĞLU (Candan). XV. XVI. XVII. Yüzyıl Osmanlı Mimarisinde Kalem İşleri. İstanbul, 1989. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- NERMİ (M.). "Tarılı ve Mesuliyet". *Çınaraltı Mecmuası*, 104, 1943, 6-7, 12.
- Neş'et Vekayii Baba Paşa Fittarihinden Bazı Parçalar. Bursa, Yeni Yayınları, 1944, 60 s.
- NEŞRİ MEHMET. *Kitab-ı Cihannüma. Neşri Tarihi: Metin ve Transkripsiyon*. II. Hazırlayan: Faik Reşit UNAT, Mehmet Altay KÖYMEN. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1957 (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından III. Seri No: 2)..
- NEŞRİ MEHMET. *Neşri Tarihi*. I. Hazırlayan: Mehmet Altay KÖYMEN. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1983, 198 s. (Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları: 525).
- Nev'î Divanı. Hazırlayan: M. Ali TANYERİ. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1977, XV+607 s.
- NİŞANCI MEHMET PAŞA. *Hadisat: Nişancı Mehmet Paşa Tarihi ve Osmanlı Tarihi Zeyli*. Sadeleştiren: Enver YAŞATBAŞ. İstanbul, 1983, 326 s.
- NİZAMÜDDİN ŞAMİ. *Zafername*. Çeviren: Necati LUGAL. Ankara, 1949, XXVI+403 s.
- NOBİRDALI (Beyto). "Nobıra'da Bir Cami ve Türbe". *Çevren Dergisi*, III, 7, 1975, 34-41.
- NOYAN (Bedri). "Bektaşî ve Alevilerde Hukuk Düzeni". *I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi*. İstanbul, 1975, 23-5.
- NOYAN (Bedri). "Bektaşilikte Kullanılan Deyimler". *Türk Folklor Araştırmaları*, 28-17, 330, 1977, 7870-4.
- NUTKU (Özdemir). *Meddahlık ve Meddah Hikayeleri*. Ankara, 1976.
- NUTKU (Özdemir). "XVIII. Yüzyılda Ait Bir Meddah Senaryosu". *Tiyatro Araştırmaları Dergisi*, 6, 1975, 123-130.
- NÜZHET (Erman). *Osman Gazi'den Gazi Mustafa Kemal'e: Her Gün Yeni Doğarız*. Ankara, Ecdad Yayınları, 1996, 263 s.
- NÜZHET (Sadettin). "Köroğlu". *Çınaraltı Mecmuası*, 8, 1941, 7.
- O. (A.). "Osmanlı Sarayının Son Aşk Hikayesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 13, 1951, 528-531.
- OBRUK (A. İnkılap). *İstanbul Ayasofya Haseki Hamamı ve Türk Mimarisindeki Yeri*. Ankara, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- OCAK (Ahmet Yaşar), FAROQHİ (Suraiya). "Zaviye". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986, 468-476.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Ab-ı Hayat". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Anadolu'nun Dini-Kültürel Coğrafyası ve Su-filik". *Dergah*, 3, 29, 1992, 12-15.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Anadolu Selçukluları, Beylikler ve Osmanlı Dönemi Düşünce Tarihinin Bazı Meseleleri". *Uluslararası I. İslam Araştırmaları Sempozyumu*. İzmir, İlahiyat Fakültesi Dokuz Eylül Üniversitesi, 1986, 301-315.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Anadolu Süfiliğinde Ahmed-i Yesevi ve Yesevilik". *Türk Dili*, 204, 1993, 581-587.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Anadolu Türk Halk Süfiliğinde Ahmed Yesevi Geleneğinin Teşekkülü". *Milletlerarası Ahmed Yesevi Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1992, 75-84.

- OCAK (Ahmet Yaşar). "Anadolu: İslamlaşma". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Aşık Paşa: Tasavvuf". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Barak Baba". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Battalname". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Bazı Menakıbnamelere Göre XIII-XV. Yüzyıllardaki İhtidarlarda Heterodoks Şeyh ve Dervişlerin Rolü". *Osmanlı Araştırmaları (The Journal of Ottoman Studies)*, II, 1981, 31-42.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Bektaşî Menakıbnamelerinde İslam Öncesi İnanç Motifleri*. İstanbul, Enderun Kitabevi, 1983.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Bektaşî Menakıbnamelerinde Tenasuh İnancı". *II. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1982, 397-408.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Bir Eleştiriyi Cevap Yahut Türkiye'de Din ve Tasavvuf Tarihi Araştırmalarının Bazı Zaaflarına Dair". *Türkiye Günlüğü*, 37, 1995, 5-14.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Bir XIII. Yüzyıl Mutasavvıfı ve Sufisi Olarak Mevlana Celaleddin-i Rumi". *Türkiye Günlüğü*, 9, 1989, 76-80.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Bir XIII. Yüzyıl Mutasavvıfı ve Sufisi Olarak Mevlana Celaleddin-i Rumi". *4. Milli Mevlana Kongresi (Tebliğler)*. Konya, 1991, 139-146.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Bozok Sancağı". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Çağdaş Türk Aydını ve Yakın Tarih Perspektifi İçinde Türkiye'de İslam Gerçeği". *I. Kutlu Doğum Haftası (Bildiriler)*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1990, 77-84.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Dağ Kültü". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Danışmendname". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Doç. Dr. Abdurrahman Güzel, Kaygusuz Abdal, Kültür Bakanlığı, Ankara, 1981". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 243-252.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Günümüz Türkiyesinde İslami Düşüncenin Bir Tahlil Denemesi ve Tarih Perspektifi". *Dünden Bugüne İslam Dünyasında Zihniyet Değişiklikleri ve Çağdaşlaşma Problemleri*. Bursa, 1991, 141-155.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "İbn Kemal'in Yaşadığı XV ve XVI. Asırlar Türkiyesinde İlim ve Fikir Hayatı". *Şeyhülislam İbn-i Kemal Sempozyumu*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1986, 31-40.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *İslam-Türk İnançlarında Hızır Yahut Hızır-İlyas Kültü*. Ankara, A.Ü.B., 1985, 229 s.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *İslam-Türk İnançlarında Hızır Yahut Hızır-İlyas Kültü*. 2. Baskı. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1990.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *İslam-Türk İnançlarında Hızır Yahut Hızır-İlyas Kültü*. Genişletimi 3. Baskı. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1999.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *İslam-Türk İnançlarında Hızır Yahut Hızır-İlyas Kültü*. 1. Baskı. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1985.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "İslam, Tasavvuf ve Tarikatlar: Sosyal Tarih Perspektifinden Bir Bakış". *Türkiye Günlüğü*, 45, 1997, 5-10.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Kalenderiler ve Bektaşilik". *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan*. İstanbul, 1981, 297-308.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Kalenderi Dervishes and Ottoman Administration from the fourteenth to sixteenth centuries". *Manifestations of Sainthood in Islam*. Editör: G. M. SMİTH, C. W. ERNST. İstanbul, The Isis Press, 1994, 239-255.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Kültür Tarihi Kaynağı Olarak Menakıbnameler: Bir Metodoloji Denemesi*. 2. Baskı. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1997.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Kültür Tarihi Kaynağı Olarak Menakıbnameler (Metodolojik Bir Yaklaşım)*. Ankara, 1992, XVIII+130 s.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Les Menaqibu'l-Qudsiya fi menasibi'l-Unsiya: Une source importante pour l'histoire religieuse de l'Anatolie au XIIIe siecle". *Journal Asiatique*, CCLXVII, 1979, 345-356.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Les milieux soufis dans les territoires du Beylicat Ottoman et le probleme des Abdalan-Rum". *The Ottoman Emirate(1300-1389)*. Editör: Elisabeth ZACHARIADOU. Rethymnon, Crete University Press, 1993, 14.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Milletlerarası Ahmed-i Yesevi ve Yunus Emre Sempozyumları Münasebetiyle Türkiye'de Kültür Tarihi Araştırmaları Hakkında Düşünceler". *Türkiye Günlüğü*, 16, 1991, 115-120.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Opposition au Soufisme dans l'Empire Ottoman aux quinzieme et sezieme siecles". *Islamic Mysticism Contested: Thirteen Centuries of Controversies and Polemics*. Editör: Frederick DE JONG, Bernd RADTKE. Leiden, Brill, 1999, 603-613.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Osman Turan'a Göre Din ve İslamiyet". *Prof. Dr. Osman Turan'ın Eserinde Tarih ve Tarihçi İlişkileri*. Ankara, 1998, 87-94.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Din". *Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, 1994, 109-158.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Marjinal Sufilik: Kalenderiler (XIV-XVII. Yüzyıllar)*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1992, 267 s.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Zındıklar ve Mülbidler (15-17. Yüzyıllar)*. 2. Baskı. İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1999.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Osmanlı İmparatorluğunda Marjinal Sufilik: Kalenderiler*. Genişletilmiş 2. Baskı. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1999.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Quelques remarques sur le role des derviches kalenderis dans les mouvements populaires et les activites anarchiques". *Osmanlı Araştırmaları*, 2, 1981, 69-80.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Quelques remarques sur le role des derviches kalenderis dans les mouvements populaires dans l'Empire Ottoman au XVe et XVIe siecle". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 69-80 s.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Les reactions socio-religieuses contre l'ideologie officielle Ottomane et la question de zendeqa ve ilhad (heresie et atheisme) au XVIe siecle". *Turcica*, XXI-XXIII, 1991, 71-82.

- OCAK (Ahmet Yaşar). "Remarques sur le rôle des derviches kalenders dans la formation de l'ordre Bektachi". *Bektachiyya: Etudes sur l'ordre mystique des Bektachis et les groupes relevant de Hadji Bektach*. Editör: Alexandre POPOVIC, Giles VEINSTEIN. İstanbul, Isis Yayınları, 1996, 55-62.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Sarı Saltuk ve Saltukname". *Türk Kültürü*, XVII, 197, 1979, 266-275.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Selçuklu ve Osmanlı Dönemi Tekkelerinde Dinî-Tasavvufî Eğitime Genel Bakış". *I. Türkiye'de Din Semineri*. Ankara, İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1981, 73-80.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Tarih ve Efsanenin Kavşak Noktası: Türk Folklorunda Kesikbaş". *III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1986, 203-212.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "La Tete coupee dans le folklore turc: Point de l'histoire et de la legende". *Etudes et Documents Balkaniques et Méditerranéennes*, 14, 1989, 75-80.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türk Dünyasında Ahmed-i Yesevî ve Yesevîlik Kültürünün Yayılışı". *Milletlerarası Ahmed Yesevî Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1992, 299-306.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türk Folklorunda Rum Abdalları". *IV. Milletlerarası Türk Halk Kültürü Kongresi*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1992, 271-276.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Türk Halk İnançlarında ve Edebiyatında Evliya Menkabeleri*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1983, XI-II+128 s. (Millî Folklor Araştırma Dairesi Yayınları: 48, Halk Edb. Dairesi: 7).
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Türk Halk İnançlarında ve Edebiyatında Evliya Menkabeleri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1984.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türk Heteredoksi Tarihinde "Zındık", "Harici", Rafizi", "Mülhid" ve "Ehl-i Bidat" Terimlerine Dair Bazı Düşünceler". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 507-521.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türk Kültüründe Ahmed-i Yesevî'nin Yeri ve Önemi". *IX. Vakıf Haftası Kitabı*. Ankara, 1993, 35-38.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Türk Sâfiliğine Bakışlar: Türkiye'de Tarihî Sapıtılması Sürecinde*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1996, 264 s.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Türk Sufiliğine Bakışlar*. 2. Baskı. İstanbul, İletişim Yayınları, 1997.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türk Tarihî Kaynağı Olarak Bektaşî Menakıbnamelerinin Mahiyeti". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1239-1247.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türk Tarihî Kaynağı Olarak Bektaşî Menakıbnameleri (Vilayetname)". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1239-1247.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türkiye'de Ahilik Araştırmalarına Eleştirel Bir Bakış". *I. Uluslararası Ahilik Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1996, 129-138.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türkiye'de Anadolu Selçukluları Din ve Tasavvuf Tarihî Araştırmaları Hakkında Bazı Düşünceler". *III. Milli Selçuklu Kültür ve Medeniyeti Semineri Bildirileri*. Konya, Selçuklu Araştırmaları Merkezi Selçuk Üniversitesi, 1994, 21-26.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türkiye'de Kemalizm-İslam (Şeriat) Kavgası ve Dayatmacılığın ve Tepkiselliğin Mücadelesi". *Türk Yurdu*, 116-117, 1997, 22, 28.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türkiye'de Kültürel İdeolojik Eğilimler ve Bir XIII.-XIV. Yüzyıl Halk Sufisi Olarak Yunus Emre". *Uluslararası Yunus Emre Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1995, 79-88.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türkiye'de Siyasi ve Toplumsal Uzlaşma Problemi ve İdeolojik Çatışmanın Merkezindeki İslam". *Türkiye Günliği*, 42, 1996, 5-11.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türkiye'de Yunus Emre Araştırmaları Üzerine Genel Bir Değerlendirme ve Yunus Emre Problemi". *VIII. Vakıf Haftası Kitabı*. Ankara, 1991, 29-33.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Türkler'de Fikir ve Düşüncenin Türk Devletlerinin Kuruluşlarındaki Rolü". *Tarihte Türk Devletleri*. Ankara, 1987, 371-376.
- OCAK (Ahmet Yaşar). *Türkler, Türkiye ve İslam*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1999.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "XIII. ve XIV. Yüzyıllar Boyunca Anadolu Türk Tarihî Bakımından Önemli Bir Kaynak: Menakıbü'l-Kudsiyye fi Menasibi'l-Ünsiyye". *Tarih Dergisi*, XXVI, 32, 1979, 89-103.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "XIV. Yüzyılın Ahlat'lı Ünlü Bir Sufî Feylesofu: Şeyh Bedreddin'in Hocası Şeyh Hüseyin-i Ahlatî". *Ahlat Sempozyumu*. Ankara, 1993, 21-28.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "XV-XVII. Yüzyıllarda Osmanlı İmparatorluğu'nda "Zendeka ve İlhad" (Heresie) Meselesi". *V. Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, Türkiye Enstitüsü İstanbul Üniversitesi, 1989, 465-472.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "XVI. Yüzyıl Osmanlı Anadolu'sunda Mesianik Hareketlerinin Bir Tahlil Denemesi". *5. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihî Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 817-825.
- OCAK (Ahmet Yaşar). "Zaviyeler: Dini, Sosyal ve Kültürel Tarih Açısından Bir Deneme". *Vakıflar Dergisi*, XII, 1978, 247-269.
- OCAK (F. Tulga). *Ahval o Asar o Tahlil-i Eşar-ı Divan-ı Farsî-i Ahmed-i Da-i*. Tahran, 1973. Doktora Tezi. Danışgah-ı Tahran.
- OCAK (F. Tulga). "Nef'i İçin Söylenmiş Bir Hiciv Beyti Üzerine". *Haçettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, I, 1, 1983, 19-20.
- OCAK (E. Tulga). "Nef'i Konusunda Yeni İki Belge". *Haçettepe Beşeri Bilimler Dergisi*, 10, 4, 1981.
- OCAK (Tulga). "Nef'i ve Eski Türk Edebiyatımızdaki Yeri". *Ölümünün 350. Yılında Nef'i*. Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1987.
- ÖCAL (Mustafa). *XIV. Yüzyıl Osmanlı Kültüründe Tasavvuf ve İslamiyet Bütünlüğü*. Bursa, 1983. Doktora Tezi. Uludağ Üniversitesi Güçlendirme Vakfı Yayınları No:16.
- ÖCAL (Sefa). "Osman Gazi'nin Sancağı Camii, Kümbeti". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 45, 1990, 20-24.
- OFLAZ (Mustafa). "Niğde Sancağı'nın XVI. Yüzyıldaki Askerî İdarecileri". *Askerî Tarih Bülteni*, XVIII, 34, 1993, 141-152.
- OFLAZOĞLU (A. Turan). *Dede Efendi*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- OFLAZOĞLU (A. Turan). *Genç Osman*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1994.
- OFLAZOĞLU (A. Turan). *III. Selim Kılıç ve Ney*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1994.
- OFLAZOĞLU (A. Turan). *IV. Murat*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988.

- OFLAZOĞLU (A. Turan). *Sinan*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1988.
- OFLAZOĞLU (A. Turan). *Yine Bir Gülnihal (Ede Efendi)*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1997.
- OGAN (Aziz). *1937 Yılında Türk Tarih Kurumu Tarafından Yapılan Topkapı Sarayı Hafriyatı*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1941.
- ÖGEL (Bahaeddin). "Fatih Albümünde Şeyhi İmzalı Minyatürleri". *Vakıflar Dergisi*, 4, 1958, 239-241.
- ÖGEL (Bahaeddin). "İslamdan Önceki Türk Devletlerinde Timar Sistemi". *IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 242-250.
- ÖGEL (Bahaeddin). "Topkapı Sarayı Müzesinde Bulunan İki Minyatür Albümü Hakkında Notlar". *Tarih Vesikaları*, 3, 16, 1955, 135.
- ÖGEL (Bahaeddin). "Fatih Devri Kültür ve Sanatının Türk Karakteri Hakkında Notlar". *Fatih ve İstanbul*, 1, 2, 1953, 223-236.
- ÖGEL (Bahaeddin). *Türk Kültür Tarihine Giriş*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1991.
- ÖGEL (Semra). "Osmanlı Minyatürlerinde Zaman-Mekan ve Hareket İlişkileri Üzerine Gözlemler". *Sanat Tarihinde İkonografik Araştırmalar: Güner İnan'a Armağan*. Ankara, Edebiyat Fakültesi Hacettepe Üniversitesi, 1993, 363-378.
- ÖGEL (Semra). "Şehzade Mehmet Camii'nin Dış Yan Sofaları". *Vakıflar Dergisi*, 21, 1990, 131-165.
- OGON (Aziz). "Milli ve Sivil Mimarimizde Çinili Köşkün Önemi". *Tarihten Sesler*, 1, 1943, 19-25.
- OGON (Aziz). "Yedikule Surları". *Tarihten Sesler*, 3, 1943, 1-7.
- OĞUZ (Ahmet). *Ceride-i Havadis Gazetesinde Çıkan Haber-Yazılar ve Değerlendirilmesi 1840-1844*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi. G.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazi Üniversitesi.
- OĞUZ (Behiye). XVII., XVIII. ve XIX. Yüzyıl Ankara Evleri Tavan Süslemelerinden Bazı Örnekler. Ankara, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- OĞUZ (Filiz Aydın). "İzmir-Çeşme Kanuni Kervansarayı". *Vakıflar Dergisi*, 11, 1976, s. 107-121.
- OĞUZ (Öcal). "Yozgatlı Hüznü'nin Hayatı, Eserleri ve Şiirlerinden Örnekler". *Türk Folklor Araştırmaları*, 2, 1988, 87-116.
- OĞUZOĞLU (Yusuf). "17. Yüzyılda Türkiye Şehirlerindeki Başlıca Yöneticiler". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 1986, 140-156.
- OĞUZOĞLU (Yusuf). "Evkaf Defterlerine Göre Balkanlar'daki Türk Vakıf Eserleri". *Tarih Boyunca Balkanlar'dan Kafkaslar'a Türk Dünyası Semineri (29-31 Mayıs 1995)*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1996, 29-49.
- OĞUZOĞLU (Yusuf). "Evkaf Defterlerine Göre Balkanlardaki Türk Vakıf Eserleri". *Tarih Boyunca Balkanlar'dan Kafkaslar'a Türk Dünyası Semineri (29-31 Mayıs 1995)*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1996, 29-49.
- ÖĞÜTMEN (Filiz). *12-18. Yüzyıllar Arasında Minyatür Sanatından Örnekler: Topkapı Sarayı Minyatür Bölümü Rehberi*. Ankara, Güzel Sanatlar Yayınları, 1966, 48 s.
- OKAY (Cüneyd). "Fünun ve Sanayi Dergisi ve İşçi Temin-i İstikbal Sandığı". *Toplumsal Tarih*, 8, 46, 1997, 50-56.
- OKAY (Cüneyd). "Kadın Dergileri Bibliyografyası'na Katkı Kadınlik Hayatı". *Toplumsal Tarih*, 7, 39, 1997, 49-51.
- OKAY (Cüneyd). "Selanik'ten Mektep Şarkısı". *Toplumsal Tarih*, 11, 10, 1994, 21.
- OKAY (Haşim Nezihi). "Genç Osman Destanı Üzerine". *Türk Folklor Araştırmaları*, XXIII, 348, 1978.
- OKAY (M. Orhan). "Baki'nin Kanuni Mersiyesine Dair". *Şükri Elçin Armağanı*. Ankara, 1983, 235-240.
- OKAY (M. Orhan). *Tanzimat Edebiyatı: Türk Edebiyatı Ders Notları*. Erzurum, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1990, 173 s.
- OKAY (Orhan). *Batı Medeniyeti Karşısında Ahmed Mübâhat Efendi*.
- OKAY (Sevay). "İstanbul'daki Kaptan-ı Derya Çeşmeleri ve Sebilleri". *Bilge Dergisi*, 6, 1995, 86-88.
- OKDAY (Şefik). *Osmanlıdan Cumhuriyete Padişah Yaveri İki Sadrazam Oğlu Anlatıyor*. 1988, VIII+159 s.
- ÖKE (Mim Kemal). *İngiliz Ajansı Binbaşı E. W. C. Noel'in "Kürdistan Mıymı" (1919)*. İstanbul, Boğaziçi Üniversitesi, 1989, VII-132 s.
- ÖKE (Mim Kemal). "Musul-Kerkük Dosyası". *Tarih ve Medeniyet*, 18, 1995, 13-14.
- ÖKE (Mim Kemal). "Musul-Kerkük Dosyası". *Tarih ve Medeniyet*, 19, 1995, 43-50.
- ÖKE (Mim Kemal). "Musul-Kerkük Dosyası". *Tarih ve Medeniyet*, 20, 1995, 41-47.
- OKİÇ (M. Tayyib). "Belgrad'daki Bayraklı Camii". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 385-401.
- OKKAR (Remziye). "Magnesia (Manisa)'da Bulunan Tanrı ve Tanrıçalar". *Mozaik*, 1998.
- OKKAR (Remziye). "Magnesia and Spylum (Manisa ve Dağı)'da Bulunan Monogramlar". *Mozaik*, 1998.
- OKUR-MERİÇ (Münevver). "Cem Sultan'ın Yeni Bulunan Fâl-ı Reyhân-ı Cem Sultan Adlı Eseri". *Tarih ve Toplum*, 96, 1991, 344-347.
- OKUR (Yasemin). *Darüleytanlar*. Samsun, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Öndokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- OKUYUCU (Cihan). "Muhlis-i'nin Çerkes Yusuf Paşa'nın Basra Valiliği Dolayısıyla Yazdığı Seyahatname". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 69, 1990, 115-135.
- OKUYUCU (Cihan). "Muhlis-i'nin Çerkes Yusuf Paşa'nın Basra Valiliği Dolayısıyla Yazdığı Seyahatname". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 69, 1990, 115-134.
- OKUYUCU (Cihan). "Mustafa Cinani ve Bedayi'ül-Asar". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 13, 1987, s. 351-387.
- ÖLEZ (Tülay). "Edirne Sarayları Çinileri Üzerine". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 299-301.
- OLGUNER (Fahrettin). "Uluğ Bey Devri İlim-Felsefe Zihniyeti Tarihi Kökleri Sebepleri". *Uluğ Bey ve Çevresi Uluslararası Sempozyumu Bildiriler (30 Mayıs-1 Haziran: Ankara)*. Hazırlayan: Songül BOYBEYİ. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1996, 245-252.
- ÖLMEZOĞLU (Ali). "Cevdet Paşa". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1976, 114-123.
- Ölümünün 350. Yılında Nefi. Ankara, Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 1987.

- ÖMER BOSNAVİ. *Tarih-i Bosna der Zaman-ı Hekimoğlu Ali Paşa*. Editör: Kamil SU. Ankara, 1979.
- Ömer Lutfi Barkan'a Armağan. İstanbul, İ. Ü. İktisat Fak., 1985.
- On Sekizinci Yüzyılın Başında Osmanlı Krşafetleri. İstanbul, 1980, 32 s.
- ÖNAL (Mehmet Naci). "Bükreş Müzelerinde Türk İzleri". *Türk Din-yası Tarih Dergisi*, 123, 1997, 33-37.
- ÖNAL (Mehmet Naci). *Dobruca'daki Türk-Müslüman Topluluğunun Medeniyeti Üzerine Sözlü Kaynaklar-Tarihi Mukayeseler Açısından Doğum, Evlenme ve Ölüm*. Bükreş, 1995. Doktora Tezi.
- ÖNAL (Mehmet Naci). "Dobruca Türklerinde Hıdırellez Geleneği". *Renkler*, 4, 1995, 300-307.
- ÖNAL (Mehmet Naci). *Romanya/Dobruca Türkleri: Doğum, Evlenme ve Ölüm Adetleri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1998.
- ÖNAL (Mehmet). "Mehmet Celal ve Şiirleri". *Türk Kültürü*, 26, 303, 1998, 421-427.
- ÖNAL (Mehmet). "Popüler Bir Romancı: Mehmet Vecihi Bey". *Türk Kültür Dergisi*, 28, 327, 1990, 417-423.
- ÖNAL (Mehmet). "Tanzimat Devri Türk Edebiyatında Roman I". *Divan Dergisi*, 1, 12, 1979, 16-20.
- ÖNAL (Mehmet). "Tanzimat Devri Türk Edebiyatında Roman II". *Divan Dergisi*, 2, 13, 1979, 11-16.
- ÖNALAN (Cemalettin). *Bursa Ulu Cami Yazıları*. İstanbul, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi.
- ÖNALP (Erruğrul). "XX. Yüzyıl Başlarında İstanbul'da Bir İspanyol Gezginini: Vicente Blasov Ibenez". XI. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1994, 2707-2721.
- ONAR (Siddık Sami). *İdare Hukuku*. İstanbul, 1944.
- ÖNAY (Aliye). "İstanbul'da İlk Kadın Hastanesi (Haseki Nisa Hastanesinin Kuruluşu)". *Tarih Boyunca İstanbul Semineri* (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler. İstanbul, 1989, 165-174.
- ÖNBERK (Nevin). "Şinasi'nin Makalelerine "Hürriyet Kavramı" Açısından Bir Yaklaşım". *Şükriü Elçin Armağanı*. Ankara, 1983, 241-250.
- ÖNCÜ (Erhan). "2500 Yıllık Boğaz Geçişi". *İstanbul*, 14, 1995, 67-72.
- ÖNDEL (Mehmet). "Konya'da Alevi Sultan Mescidi ve Mihrabı". *Vakıflar Dergisi*, 4, 1958, 241-245.
- ÖNDER (Mehmet). "Elvan Çelebi'nin Menakıbnamesi Nasıl Bulundu?". *Türk Kültürü*, XXIV, 260, 1988, 610-614.
- ÖNDER (Mehmet). "İki Mezarlı Bir Devlet Adamı". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 38, 1953, 2049-2051.
- ÖNDER (Mehmet). "Konya'da Mevlana Dergahı Merkez Arşivi ve Mevlevihaneler". *Osmanlı Araştırmaları*, 14, 1994, 137-142.
- ÖNDER (Mehmet). *Türkiye Müzeleri ve Müzelerdeki Şaheserlerden Örnekler*. Ankara, 1977.
- ÖNEL (Gönül). *Ankara'da Türk Devri Yapıları*. Ankara, DTCF, 1971.
- ÖNEL (Gönül). *Ceramic Tiles in Islamic Architecture*. İstanbul, Ada Yayınları, 1987, 174 s.
- ÖNEL (Gönül). *Turkish Ceramic Tile Art*. Tokyo, Heibonsha, 1975, 191 s.
- ÖNEMLİ (Tahsin). *El-Muhkem fi Şerbi'l-hikem Kitabında Geçen Dini, Tasavvufi, Harsi İstilah ve Tabirler Konusunda Bir Lugat Denemesi*. Ankara, 1989. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ÖNER (Alev). "Sultan Ahmet I Türbesi". *Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu Belleteni*, 65, 1979, 25-29.
- ÖNER (Necati). "Mantıkçı baba-oğul: Ahmet Cevdet, Ali Sedat". *Erdem*, 6, 1986, 769-799.
- ÖNER (Necati). *Tanzimattan Sonra Türkiye'de İlim ve Mantık Anlayışı*. Ankara, Üniversite Basımevi, 1967, VI+119 s.
- ÖNER (Sema). *İstanbul'daki Meydan Çeşmelerindeki Süsleme*. Ankara, 1981. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖNERTOY (Olca), PARLATIR (İsmail). *Tanzimat Sonrası Osmanlıca Metinler*. Ankara, Ankara Üniversitesi Dil-Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları, 1977.
- ÖNERTOY (Olca). *Edebiyatımızda Eleştiri: Tanzimat ve Servet-i Fünun Dönemleri*. Ankara, Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Basımevi, 1980, 196 s. (A. Ü. D. T. C. F. Yayınları : 291).
- ÖNERTOY (Olca). "Oyun Yazarı Hüseyin Rahmi Gürpınar". *Türko-loji Dergisi*, 7, 1977, 55-71.
- ÖNEY (Gönül). "The 14th-15th Centuries Wooden Masjids in Ankara". *Turkish Art*. Varşova, 1990, 179-184.
- ÖNEY (Gönül). "Anadolu Türk Halısının Serüveni". *Artı-Hatı Doküma ve İşleme Sanatları Dergisi*, 1, 1997, 50-54.
- ÖNEY (Gönül). *Ankara'da Türk Devri Dini ve Sosyal Yapıları=The Turkish Period Buildings in Ankara*. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1971, 394 s.
- ÖNEY (Gönül). *Ankara Aslanhane Camii*. 2. Baskı. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- ÖNEY (Gönül). "Bursa Çinileri". *Bursa*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1996, 108-117.
- ÖNEY (Gönül). *Ceramic Tiles in Islamic Architecture*. İstanbul, Ada Yayınları, 1987.
- ÖNEY (Gönül). "Chinese Influence in Anatolian Turkish Art". *İpek Yolları Deniz Araştırma Gezisi Konferansları*. Ankara, 1993, 25-42.
- ÖNEY (Gönül). "Çanak-kale Ceramics". *Türk Çini ve Seramikleri-Sadberk Hanım Müzesi*. İstanbul, 1991.
- ÖNEY (Gönül). "Çanak-kale Seramikleri". *Türk Çini ve Seramikleri-Sadberk Hanım Müzesi*. İstanbul, 1991, 103-144.
- ÖNEY (Gönül). "Çanak-kale Seramiklerinin Osmanlı Sanatındaki Yeri". *Osmanlı'da Çini Seramik Öyküsü*. İstanbul, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, 1998, 270-279.
- ÖNEY (Gönül). "Çini ve Seramik". *Geleneksel Türk Sanatları*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1993, 74-111.
- ÖNEY (Gönül). "Dünden Bugüne Çanak-kale Seramikleri". *Kültür ve Sanat*, 13, 1992, 11-15.
- ÖNEY (Gönül). "The Enamelled Walltiles of Bursa". *Bursa*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1996, 108-117.
- ÖNEY (Gönül). "Erken Dönem Anadolu Türk İslam Seramiği". *Antika*, 27, 1987, 16-22.
- ÖNEY (Gönül). *İslam Mimarisinde Çini*. İstanbul, Ada Yayınları, 1987, 163 s.
- ÖNEY (Gönül). "Mısır'da Osmanlı Mimarisi'nin Sentezi". *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*, V, 1990, 139-148.
- ÖNEY (Gönül). "Mısır'da Osmanlı Mimarisinin Sentezi". *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*, V, 1990, 139-149.
- ÖNEY (Gönül). "Tile Decoration in Turkish Islamic Architecture". *İslam'da Şehircilik*. Tokyo, Tokyo Üniversitesi, 1989, 385-403.

- ÖNEY (Gönül). "Tiles and Ceramics". *Traditional Turkish Art*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1992, 74-111.
- ÖNEY (Gönül). "Türk Çini Sanatı". *Skylife*, 106, 1992, 34-41.
- ÖNEY (Gönül). "Türk Çini ve Seramik Sanatı". *Başlangıcından Bugüne Türk Sanatı*. Ankara, İş Bankası Kültür Yayınları, 1993.
- ÖNEY (Gönül). *Türk Devri Çanakkele Seramikleri-Türkisch Period Çanakkele Ceramics*. Ankara, Çanakkele Seramik Fabrikaları, 1971, VI+115 s.
- ONGAN (Halit). *Ankara'nın Bir Numaralı Şerhi Sicili. 21 Rebiülahir 991 evahir-Muharrem 992 (14 Mayıs 1583-12 Şubat 1584)*. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1958, XXXIX+194 s. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayınları: 125).
- ÖNGE (Yılmaz), ATEŞ (İbrahim), BAYRAM (Sadı). *Divriği Ulu Camisi ve Darüşşifası: 750. Yılı Hatıra Kitabı*. Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1979, 449 s.
- ÖNGE (Yılmaz). "Anadolu'da XIII-XIV. Yüzyılın Nakışlı Ahşap Camilerinden Bir Örnek, Beyşehir Köşk Köyü Camii". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 291-297.
- ÖNGE (Yılmaz). "Anadolunun Türk İslam Yapılarında Enteresan Bazı Taş Kemer ve Tonozlar". *Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi*, 9, 1978, 321-336.
- ÖNGE (Yılmaz). "Eski Türk Hamamlarında Aydınlatma". *Vakıflar Dergisi*, 12, 1978, 121-135.
- ÖNGE (Yılmaz). "İstanbul'un Eski Kuyu Bilezikleri Hakkında". *Sanat Tarihi Yıllığı*, 5, 1972-1973, 261-80.
- ÖNGE (Yılmaz). "Konya'nın Meram Mesiresindeki Mimari Bir Manzume". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 367-385.
- ÖNGE (Yılmaz). "Mimar Koca Sinan'ın Türk Mimarisine Getirdiği Bazı Yenilikler". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1670-1704.
- ÖNGE (Yılmaz). "Mimar Sinan'ın Şadırvanları". *Mimar Sinan Dönemi Türk Mimarlığı ve Sanatı*. Yayınlayan: Zeki SÖNMEZ. İstanbul, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1988, 189-197.
- ÖNGE (Yılmaz). "Sinan'ın İnşa Ettiği Hamamlar". VI. *Vakıf Haftası, Türk Vakıf Medeniyeti Çerçevesinde "Mimar Sinan ve Dönemi" Sempozyumu (5-11 Aralık 1988, İstanbul)*. İstanbul, 1989, 255-258.
- ÖNGE (Yılmaz). *Türk Mimarisi'nde Selçuklu ve Osmanlı Dönemlerinde Su Yapıları*. Ankara, 1997, 99 s.
- ÖNGÖL (Ali). "Tarih-i Cami-i Nur Osmanî". *Vakıflar Dergisi*, 24, 1994, 124-47.
- ÖNGÜN (Baki Kurtuluş). *Tarihsel Olaylarla Söylev*. Ankara, Kurtuluş Yayınları, 1984, 395+ XVI s.
- ONK (Nizamettin). "Göğçeli Aşık Elesker (1821-1926)". *Türk Kültürü*, 12, 136-138, 1974, 235-242.
- ÖNKAL (Hakkı). *Camilerimiz I*. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı, 1995.
- ÖNKAL (Hakkı). *Camilerimiz II*. Ankara, Diyanet İşleri Başkanlığı, 1998.
- ÖNKAL (Hakkı). "Eyüp Türbeleri". II. *Eyüp Sultan Sempozyumu, Tebliğler*, 8-9 Mayıs 1998. İstanbul, 1998, 70-75.
- ÖNKAL (Hakkı). "Kanuni Türbesi". *Uluslararası Mimar Sinan Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1996, 117-123.
- ÖNKAL (Hakkı). *Osmanlı Hanedan Türbeleri*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1992.
- ÖNKAL (Hakkı). "Osmanlı Türbelerinde Yer Alan Dini İbareler Hakkında Bazı Mülahazalar". *Türk Kültürü*, 308, 1988, 756-768.
- ÖNKAL (Hakkı). "Osmanlı Türbelerinin Kitabeleri Hakkında". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 6, 1989, 307-343.
- ÖNKAL (Hakkı). "Sinan'ın Türbe Mimarisi". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5, 1989, 61-105.
- ÖNKAL (Hakkı). "Şehzade Mustafa Türbesinin Düşündürdükleri". *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 2, 1998, 115-123.
- ÖNSOY (Rifat). "Die Balkan Messen in der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts und ihre Bedeutung im Osmanischen Handel mit Europa". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 1, 1985, 145-151.
- ÖNSOY (Rifat). "Osmanlı Batılılaşma Hareketleri ve Atatürk İnkılapları". *Erdem*, 5, 14, 1989, 365-377.
- ÖNSOY (Rifat). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Katıldığı Uluslararası Sergiler ve Sergi-i Umumi-i Osmani (1863 İstanbul Sergisi)". *Belleten*, XLVII, 185, 1983, 195-236.
- ONUK (Taciser). *Osmanlı Çadır Sanatı*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- ONUK (Taciser). *Osmanlı Dönemi Çadır Süslemeleri*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ONUR (Oral). "Çingeneler". *Tarih ve Toplum*, 23, 137, 1995, 16-21.
- ONUR (Oral). *Türk Mimari Vesikalarından Edirne Minareleri*. İstanbul, 1973.
- ORAL (M. Zeki). "Anadolu'da Sanat Değeri Olan Ahşap Minberler, Kitabeler ve Tarihçeleri". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 23-79.
- ORAL (M. Zeki). "Fatih Sultan Mehmed'in Gevale Kalesi ile Karaman İllerini Fethi ve Hamidi'nin Terci-i Bendi". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 81-91.
- ORAL (M. Zeki). "İstanbul Destanları". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 4, 1958, 191-197.
- ORAL (M. Zeki). "Karaman Tarihçesi". *Anıt*, 5, 1949, 21-23.
- ORAL (M. Zeki). "Karaman Tarihçesi". *Anıt*, 4, 1949, 16-18.
- ORAL (Ünver). *Çocuklara Karagöz ve Kükla Şiirleri*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- ORAL (Ünver). *Karagözname*. İstanbul, 1977.
- ORANSAY (Gültekin). "Dini Türk Musikisinde XVII. Yüzyılda Kul-lanılmış Makamlar". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XIX, 1973, 75-82.
- ORANSAY (Gültekin). "Santurcu Ali Ufki Bey Konusunda Birkaç Düzeltilme". *Türk Folklor Araştırmaları*, 28-17, 325, 1976, 7721-3.
- ORANSAY (Gültekin). "Santurcu Ali Ufuk Bey Konusunda Birkaç Düzeltilme". *Türk Folklor Araştırmaları*, 28-17, 325, 1976, 7721-3.
- ORANSOY (Gültekin). "Türkiye'de Defter ve Dergi Biçiminde Fasıl Yayınları 1875-1976". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXII, 1976, 277-296.
- ORANSOY (Gültekin). "Türkiyede Defter ve Dergi Biçiminde Fasıl Yayınları 1878-1876". *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 22, 1978, 277-295.
- Ord. Prof. İ. H. Uzunçarşılı'ya Armağan. Ankara, 1976.
- ORGUN (Zarif). "Osmanlı İmparatorluğunda Kapudan Paşalara ve Donanmaya Yapılan Merasim". *Tarih Vesikaları*, 1, 2, 1941, 135-144.

- ORGUN (Zarif). "Osmanlı İmparatorluğunda Name ve Hediye Getiren Elçilere Yapılan Merasim". *Tarih Vesikaları*, 1, 6, 1942, 407-413.
- ORHON (Müzeyyen). *Abmet Cevdet Paşa'ya Göre Balkanlarda Milliyetler Meselesi*. Konya, 1992. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ORHON (Orhan Seyfi). "Divan Edebiyatı (Besim Atalaya)". *Çınaraltı Mecmuası*, 10, 1941, 8-9.
- ORHON (Orhan Seyfi). "Eski Bir İhtilal Şairi Ahmer Kemal Akınal". *Çınaraltı Mecmuası*, 64, 1942, 10-11.
- ORHON (Orhan Seyfi). "Fatih'e Dair Fıkralar". *Çınaraltı Mecmuası*, 88, 1943, 44.
- ORHONLU (Cengiz), İŞIKSAL (Turgut). "Osmanlı Devrinde Nehir Nakliyatı Hakkında Araştırmalar: Dicle ve Fırat Nehirlerinde Nakliyat". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 13, 17-18, 1962-1963, s. 79.
- ORHONLU (Cengiz). "1657 Tarihli Bozcaada Tahriri ve Ada'daki Türk Eserlerine Ait Bazı Notlar". *Tarih Dergisi*, XXI, 26, 1972, 67-74.
- ORHONLU (Cengiz). "Batı Trakya'da Türk Basınına Yapılan Baskı". *Kalkınan Dünya*, I, 9, 1966.
- ORHONLU (Cengiz). "Batı Trakya'da Türk Basınına Yapılan Baskı". *Türk Kültürü*, IV, 44, 1966, 695-697.
- ORHONLU (Cengiz). "Batı Trakya'da Türk Nüfusu". *Türk Kültürü Araştırmaları*, I, 1, 1965, 59-78.
- ORHONLU (Cengiz). "Batı Trakya Türk Azınlığının İsmi Meselesi ve Yunanistan'ın Parçalama Siyaseti". *Türk Kültürü*, IV, 44, 1966, 683-688.
- ORHONLU (Cengiz). "Bayram Paşa Kervansarayı". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 199-218.
- ORHONLU (Cengiz). "Bozcaada". *Türk Kültürü*, VII, 83, 1969, 830-835.
- ORHONLU (Cengiz). "Bozcaada'da Türk Eserleri ve Kitabeleri". *Türk Kültürü*, VIII, 86, 1969, 139-149.
- ORHONLU (Cengiz). "Bozcaada'daki Köprülü Mehmet Paşa Cami ve Vakfı Hakkında". *Türk Kültürü*, XII, 144, 1974, 385-388.
- ORHONLU (Cengiz). "Bozcaada'daki Köprülü Mehmet Paşa Cami ve Vakfı Hakkında". *Türk Kültürü*, XII, 143, 1974, 385-388.
- ORHONLU (Cengiz). "Bozcaada'daki Köprülü Mehmet Paşa Cami ve Vakfı Hakkında". *Türk Kültürü*, XII, 142, 1974, 385-388.
- ORHONLU (Cengiz). "The Geography of Wallachia Written by a Turkish Politician". *Revue des Etudes Sud-Est Europeennes*, XIII, 3, 1975, 447-452.
- ORHONLU (Cengiz). "Malta İle İlgili Türkçe Yayınlar ve Kayıtlar". *Güneydoğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 2-3, 1973-1974, 493-497.
- ORHONLU (Cengiz). "Oniki Adada Türk Eserleri ve Türk Nüfusu". *Türk Kültürü*, II, 24, 1964, 29-34.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı Devrinde Nehir Nakliyatı Hakkında Araştırmalar. Dicle ve Fırat Nehirlerinde Nakliyat". *Tarih Dergisi*, XIII, 17-18, 1963, 77-102.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı Türkleri'nin Kıbrıs Adasına Yerleşmesi (1570-1580)". *Türk Kültürü*, XII, 141, 1974, 331-338.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı Türkleri'nin Kıbrıs Adasına Yerleşmesi (1570-1580)". *Türk Kültürü*, XII, 139, 1974, 331-338.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı Türkleri'nin Kıbrıs Adasına Yerleşmesi (1570-1580)". *Türk Kültürü*, XII, 140, 1974, 331-338.
- ORHONLU (Cengiz). "Osmanlı Türklerinin Kıbrıs Adasına Yerleşmesi (1570-1580). The Ottoman Turks Settle in Cyprus (1570-1580)". *Milletlerarası Birinci Kıbrıs Tetkikleri Kongresi (14-19 Nisan 1969) Türk Heyeti Tblığı*. Ankara, 1971, 91-104 s.
- ORHONLU (Cengiz). "Şehir Mimarları". *Osmanlı Araştırmaları*, II, 1981, 1-30 s.
- ORHONLU (Cengiz). "Tarihi Akışı İçinde Balkanlar". *Türk Kültürü*, V, 52, 1967, 278-282.
- ORHONLU (Cengiz). "Türkçe Yayınlanan İlk Gazete "Takvimi Vekayi"". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, I, 6, 1968, 35-39.
- ORHONLU (Cengiz). "XVI. Asrın İlk Yarısında Kızıldeniz Sahillerinde Osmanlılar". *Tarih Dergisi*, XII, 16, 1962, 1-25.
- ORHONLU (Cengiz). "XVI. Asrın İlk Yarısında Kızıldeniz Sahillerinde Osmanlılar". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 12, 16, 1961, s. 1.
- Oriental Carpet and Textile Studies*. Editör: R. PINNER, W. DENNY. London, 1986.
- The Origins of Backwardness in Eastern Europe*. Editör: D. CHİROT. Londra, 1989.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Buda'da Türk Eserleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 37, 1942, 9-10.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Budapeşte ve Türkler". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 15, 1951, 628-631.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Macaristan'da Türk Musikişinasları". *Çınaraltı Mecmuası*, 28, 1942.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Neşri Tarihi Üzerinde Yapılan Araştırmalara Toplu Bir Bakış". *Çınaraltı Mecmuası*, 79, 1943, 8-9.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Türk Tarihinin Ermeni ve Macar Kaynakları". *Çığır Dergisi*, 51, 1937, 158-159.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Türk Tarihinin Ulusal Kaynakları". *Çığır Dergisi*, 53, 1937, 21-23.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Türk Tarihinin Yazılı Kaynakları". *Çığır Dergisi*, 50, 1937, 146-147.
- ORKUN (Hüseyin Namık). "Türk Tarihinin Ulusal Kaynakları". *Çığır Dergisi*, 52, 1937, 4.
- ÖRS (Hayrullah). "Topkapı Sarayı Arşivi'nde Bulunan Şifreli İki Vesika". *Belleten*, XXVIII, 109, 1964, 85-87.
- ORTAYLI (İlber). "16. Yüzyıl Alman Seyahatnamelerinde Türkiye". *Tarih ve Toplum*, I, 2, 1984, 26-31.
- ORTAYLI (İlber). "17. Yüzyıl Sonlarında Orta Anadolu Vilayetlerinin Toplumsal-Ekonomik Durumu Üzerine". *Toplum ve Bilim*, 17, 1982, 53-60.
- ORTAYLI (İlber). "18. Yüzyılda Akdeniz Dünyası ve Genel Çizgileriyle Türkiye". *Toplum ve Bilim*, 1, 1977, 81-91.
- ORTAYLI (İlber). "Balkanlar'da ve Batı'da Osmanlı Tarihiyle İlgili Arşivler". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 195-199.
- ORTAYLI (İlber). "Bazı 16. Yüzyıl Alman Seyahatnamelerindeki Türkiye Şehir ve Köylerine Ait Bilgiler Üzerine". *Amme İdaresi Dergisi*, 6, 4, 1973, s. 14-24.
- ORTAYLI (İlber). "Bazı XVI. Yüzyıl Alman Seyahatnamelerindeki

- Türkiye Şehir ve Köylerine Ait Bilgiler Üzerine". *Ankara Üniversitesi Sosyal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, XXVII, 4, 1972, 136-160.
- ORTAYLI (İlber). "Eski Türk Şehirlerinde Yapı İşlerinin Fonksiyonel Düzenleniş ve Yapı Örgütü". *Mimarlık*, XI, 129, 1974, 11-16.
- ORTAYLI (İlber). "İstanbul'da Barok". *Tarih ve Toplum*, 28, 1986, 23-26.
- ORTAYLI (İlber). *Osmanlı Bulgar Basını Üzerine Notlar*, A. Ü. D. T. C. F., 15, 26, 1991'den ayrı basım. Ankara, 1992.
- ORTAYLI (İlber). "Osmanlı Erüdlarının Ümit Vadeden Yeni Bir Organı: Anatolia Moderna (Yeni Anadolu)". *Bilge Dergisi*, Güz: 2, 1994, 61-62.
- ORTAYLI (İlber). "Tanzimat Adamı ve Tanzimat Toplumu". *Türk Siyasal Hayatının Gelişimi*. İstanbul, 1986, 69-88.
- ORTAYLI (İlber). "Tanzimat Devri Basını Üzerine Notlar". *Cahit Talaş'a Armağan*. Ankara, 1990, 397-404.
- ORTAYLI (İlber). *Tanzimat Devri Basını Üzerine Notlar*. Ankara, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, 1990.
- ORTAYLI (İlber). "Tanzimat Döneminde Balkanlarda Ulusal Kiliseler ve Rum-Ortodoks Kilisesi". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 383-388.
- ORTAYLI (İlber). "Tanzimat Döneminde Çocuk Edebiyatı Üzerine". *Sadun Aren'e Armağan*. Ankara, Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları, 1989, 317-321.
- ORTAYLI (İlber). "Tanzimat Döneminde Tanassur ve Din Değiştirme Olayları". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 481-487.
- ORTAYLI (İlber). *Türkiye İdare Tarihi*. Ankara, 1979.
- ORTHER (Iren Komposch). "Die Kulturelle Begegnung von Orient und Okzident in Bosnien-Herzegowina". *Osmanlı Araştırmaları*, III, 1982, 281-303 s.
- Oryantalizmin Sorunları*. 2. Baskı. Hazırlayan: Ahmet PARLAKIŞIK. İstanbul, İnsan Yayınları, 1995, 206 s.
- OSMAN (Rifat). *Edirne Sarayı*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1957, XIV+162 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VII. Seri No: 30).
- Osman Hamdi Bey ve Dönemi*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1993, 259 s.
- Osmanlı'da Çini Seramik Öyküsü*. İstanbul, İstanbul Menkul Kıymetler Borsası, 1998.
- Osmanlı Albümü*. İstanbul, Osmanlı Yayınevi, 1990, 120 s.
- Osmanlı Araştırmaları*. Neşreden: Halil İNALCIK, Nejat GÖYÜNGÜ, Heath W. LOWRY. İstanbul, Enderun Kitabevi, 1984, VII-357 s.
- Osmanlı Araştırmaları I=The Journal of Ottoman Studies I*. İstanbul, 1981, 288 s.
- Osmanlı Araştırmaları IX=The Journal of Ottoman Studies IX*. Neşreden: Halil İNALCIK, Nejat GÖYÜNGÜ, Heath W. LOWRY. İstanbul, Enderun Kitabevi, 1983, VII+414 s.
- Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985.
- Osmanlı Askeri Teşkilat ve Kıyafetleri (1876-1908) = Ottoman Military Organization and Uniforms (1876-1908)*. Askeri Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığı Yayınları, 1986, 84 s. (Askeri Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığı Yayınları No: 5).
- Osmanlı Bilimi Araştırmaları II*. Editör: Feza GÜNERGUN. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1998.
- Osmanlı Devleti ve Medeniyeti Tarihi*. II. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU; Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İslam Tarih ve Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi, 1998.
- "Osmanlı Hükümeti Tarafından Kurulan İlk Matbaa ve Bunun Yayılması". Çeviren: Kerime ŞAHİNER. *Askeri Tarih Bülteni*, 45, 1998, 131-138.
- Osmanlı İmparatorluğunun Çöküş Belgeleri=Mondros Anlaşması, Sevr Antlaşması ile İlgili Belgeler*. Ankara, Ankara Üniversitesi, 1977, IX+185s. (Ankara Üniversitesi Sosyal Bilgiler Fak. Yayınları No: 409).
- Osmanlı İmparatorluğu'nda Resmi Kıyafetler (On dokuzuncu Asır Başlarında)*. İstanbul, İskit Yayınevi, 1961.
- Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu*. Çeviren: Güzin YALTER. İstanbul, 1973, 257+328 s. (Batı Dillerinde Osmanlı Tarihleri: 7).
- Osmanlı İmparatorluğu Tarihi (Başlangıcından 1566'ya Kadar)*. Çeviren: Osman Şiar YAEÇİN. İstanbul, Özlem Kardeşler Matbaası, 1978, 566+(14) s.
- Osmanlı İmparatorluğu Teşkilatı: 1453'den 1575'e kadar*. İstanbul, Akşam Basımevi, 1936, 94 s.
- Osmanlı İmparatorluğunda Fotoğrafçılık (1839-1919)*. İstanbul, İletişim Yayınları, 1995, 271 s.
- Osmanlı İmparatorluğunda Ortadoğu: Belgelerle Şark Meselesi*. İstanbul, Derya Yayınları, 1976, 349 s. (Derya Yayınları: 27).
- Osmanlı İmparatorluğunda Resmi Kıyafetler (On dokuzuncu Asır Başlarında)*. İstanbul, 1961. (22 Plan). (Ressam Brindesi Serisi).
- Osmanlı İmparatorluğunda Resmi Kıyafetler (On dokuzuncu Asır Başlarında)*. İstanbul, 1961. (16 Plan). (Ressam Arif Paşa Serisi).
- Osmanlı İmparatorluğundan Türkiye Cumhuriyetine Nasıldı? Nasıl Oldu?*. İstanbul, 1933, 48 s.
- Osmanlı Kıyafetleri. Fenerci Mehmet Albümü=Ottoman Costume Book Fenerci Mehmed*. Editör: İlhami TURAN; Çeviren: Robert BRAGNER. İstanbul, 1986, 31 s.
- Osmanlı Mebusan Meclisi Reisi Halil Menteşe'nin Anıları*. İstanbul, Hürriyet Vakfı Yayınları, 1986, 254 s.
- Osmanlı Meşhurlarından Fıkralar*. Derleyen: M. Orhan BAYRAK. İstanbul, Bahar Yayınevi, 1981, 128 s.
- "Osmanlı Müellifleri". *Türk Yurdu*, IX-X, 1, 1916-1917, 2748-2746.
- Osmanlı Paleografyası. I. Kısım*. Hazırlayan: Süheyl BEKEN. Ankara, D.T.C.F. Ankara Üniversitesi, 1964, 62 s. (Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları No: 156).
- "Osmanlı Para Kartpostalları". *Tarih ve Toplum*, XXI, 126, 1994, 32-33.
- Osmanlı Sempozyumu*. Söğüt, Ertuğrul Gazi'yi Anma ve Söğüt Şenliği Vakfı, 1989, 62 s.
- Osmanlı Sempozyumu: Söğüt 7. Osmanlı Sempozyumu*. Ankara, Ertuğrul Gazi'yi Anma ve Söğüt Şenliği Vakfı, 1993, 111 s.
- Osmanlı Tarih ve Müverrihleri. Ayine-i Zurefa*. İstanbul, 1314, 156 s.
- Osmanlı Tarihi*. III Cilt. Çeviren: Ulviye İLGAR, İhsan İLGAR. İstanbul, Hürriyet Yayınları, 1974 (Tarih Dizisi: 3)..
- Osmanlı Tarihine Ait Takvimler I*. Düzenleyen: Hüseyin ATSİZ. Ankara, 1961, 123 s.

- "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: Çayın Tarihi". *Tarih ve Toplum*, V, 26, 1986, 29-35.
- "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: Çayın Tarihi". *Tarih ve Toplum*, V, 27, 1986, 38-41.
- "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: Çayın Tarihi". *Tarih ve Toplum*, V, 25, 1986, 39-43.
- "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: Esnaf Suç ve Cezaları". *Tarih ve Toplum*, II, 10, 1984, 30-35.
- "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: Kadın". *Tarih ve Toplum*, I, 3, 1984, 32-39.
- "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: Kadın". *Tarih ve Toplum*, I, 4, 1984, 49-56.
- "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: Kahve". *Tarih ve Toplum*, II, 12, 1984, 9-14.
- "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: Kahve". *Tarih ve Toplum*, III, 14, 1985, 16-23.
- "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: Kahve". *Tarih ve Toplum*, III, 13, 1985, 57-64.
- "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: Kahve". *Tarih ve Toplum*, III, 15, 1985, 25-30.
- "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: Suçlar ve Cezalar". *Tarih ve Toplum*, II, 7, 1984, 28-35.
- "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: Suçlar ve Cezalar". *Tarih ve Toplum*, II, 8, 1984, 8-13.
- "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: Suçlar ve Cezalar". *Tarih ve Toplum*, II, 9, 1984, 8-11.
- "Osmanlı Toplum Yaşayışıyla İlgili Belgeler-Bilgiler: Kölelik". *Tarih ve Toplum*, I, 1, 1984, 56-63.
- Osmanlı Toplumunda Zındıklar ve Mülhidler (15-17. Yüzyıllar)*. İstanbul, Tarih Vakfı Yurt Yayınları: 60, 1998, 418 s.
- "Osmanlı, Türkler İçin İstılacı Bir Devlettir". *Barış Dünyası Mecmuası*, VIII, 88, 1969, 26-35.
- Osmanlıca Türkçe Ansiklopedik Büyük Lugat*. İstanbul, 1985, 1081 s.
- Osmanlıcadan Türkçeye Karşılıklar Kılavuzu*. Ankara, 1935, 171 s.
- Osmanlıcadan Türkçeye Söz Karşılıkları Tarama Dergisi*. İstanbul, 1934, 1309 s.
- Osmanlılar'da ve Avrupa'da Çağdaş Kültürün Oluşumu 16-18. Yüzyıllar*. İstanbul, 1986.
- "Osmanlılar'ın Fethi'nden Önce Kuzey Doğu Anadolu Sınırlarımızdaki Ardahan-Çıldır-Posof ve Henek Bölgesi'nin Türklüğü, Köyler, Köylü Adları". *Türk Kültürü*, XI, 126, 1973, 374-383.
- Osmanlılar Albümü*. II. Neşreden: Abdülkadir DEDEOĞLU; Hazırlayan: Sabahaddin DORAS, Şerafettin KOCAMAN. İstanbul, Osmanlı Yayınevi, 1984, 176 s.
- Osmanlılar Albümü: Osmanlı Seceresi Muhtasar Osmanlı Devleti Tarihi-Osmanlı Padişahları-Osmanlı Resmi ve Askeri Erkanı*. I. Hazırlayan: Abdülkadir DEDEOĞLU. İstanbul 120 s.
- Osmanlılar Albümü: Osmanlı Zaferleri*. III. Hazırlayan: Sebahattin DORAS. İstanbul, 1988, 104 s.
- Osmanlılar Albümü-I*. 2. Basım. İstanbul, Osmanlı Yayınevi, 1988, 120 s.
- Osmanlılar Albümü-II*. 4. Basım. Hazırlayan: Sabahaddin DORAS; Çeviren: Şerafettin KOCAMAN. İstanbul, Osmanlı Yayınevi 170 s.
- Osmanlılarda ve Avrupa'da Çağdaş Kültürün Oluşumu*. 16.-18. Yüzyıllar. İstanbul, 1986.
- OSMANOĞLU (Ayşe). *Babam Sultan Abdülhamid: Hatıralarım*. 2. Bası. İstanbul, Selçuk Yayıncılık, 1984, 288+16 s.
- OTKAN (Pulat). "IX. Türk Tarih Kongresi". *Belleken*, XLV-2, 180, 1981, 587-588.
- OTTO (Katharina). "Osmanlı Devri'nin Duvar Kaplaması". *III. Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 229-230.
- The Ottoman House Symposium=Osmanlı Evi Sempozyumu*. Warwick University, 1996.
- The Ottoman House; Proceedings of the Amasya Conference, British Institute of Archaeology at Ankara Monograph 26*. Editör: S. IRELAND, W. BECHHOEFER. Ankara, 1998.
- The Ottoman State and Its Place in World History*. Editör: Kemal KARPAT. Leiden, 1974.
- ÖTÜKEN (Yıldız). *Isakapı Mescidi und Medresesi in İstanbul*. I-II. Bonn, 1974.
- ÖTÜKEN (Yıldız). *Türkiye'de Vakıf Abideler ve Eski Eserler*. Ankara, 1986.
- OY (Aydın). "Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın İlk Romanlarında Kadınların Kültür Dünyası". *Türk Folkloru Araştırmaları Yıllığı*. Ankara, 1975, 87-95.
- OY (Aydın). "Suzanne Kakuk'un Macar Dilinde XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Osmanlıca'dan Geçen Ögelerin Tarihi Üzerine Araştırması". *Çevren Dergisi*, VI, 20, 1978, 105-106.
- ÖZ (Mehmet). *Osmanlı İmparatorluğunda Çözüm ve Gelenekçi Yorumcular*. Ankara, 1995.
- ÖZ (Mehmet). "Tahrir Defterlerine Göre Canik Sancağında Nüfus 1455-1643". *Öndokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 173-205.
- ÖZ (Mehmet). "Tahrir Defterlerinin Osmanlı Tarih Araştırmalarında Kullanılması Hakkında Bazı Düşünceler". *Vakıflar Dergisi*, 22, 1991, 429-439.
- ÖZ (Mehmet). "Tahrir Defterlerinin Osmanlı Tarihi Araştırmalarında Kullanılması Hakkında Bazı Düşünceler". *Vakıflar Dergisi*, XXII, 1991, 429-439.
- ÖZ (Mehmet). "Tahrir Defterlerine Göre Vezirköprü Yöresinde İskan ve Nüfus (1485-1576)". *Belleken*, LVII, 219, 1994, 509-537.
- ÖZ (Mehmet). "XVII. Yüzyıl Ortasına Doğru Canik Sancağı". *Doğumunun 50. Yılında ve Hizmetinin 10. Yılında Prof. Dr. Bayram Kocaman'a Armağan*. Samsun, 1993, 193-206.
- ÖZ (Tahsin). *İstanbul Camileri*. II. Ankara, 1965, X+90 s. ÖZ (Tahsin). *İstanbul Camileri*. I. Ankara, 1962, 68 s.
- ÖZ (Tahsin). "İstanbul Türbeleri". *Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975, 91-94.
- ÖZ (Tahsin). "Murad I ile Emir Süleyman'a Ait İki Vakfiye". *Tarih Vesikaları*, 4, 1942, 241-244.
- ÖZ (Tahsin). "Osmanlı Hükümdarlarının Resimleri". *Tarih Hazinesi*, 2, 1950, 55-60.
- ÖZ (Tahsin). "Osmanlı Padişahlarının Büyüleri". *Tarih Hazinesi*, 7, 1951, 331-332.
- ÖZ (Tahsin). "Osmanlılar Devrinde Resimli Türk Kumaşları". *V.Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 442-452.

- ÖZ (Tahsin). "Sultan Ahmed Camii'nin Tezyini Hususiyetleri II". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 209-212.
- ÖZ (Tahsin). "Sultan Ahmet Camii". *Vakıflar Dergisi*, I, 1-2, 1938, 25-28.
- ÖZ (Tahsin). *Topkapı Sarayında Sultan Mehmet II.ye Ait Eserler*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1953, 38 s. (16 Renkli; 73 Siyah Resim). (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XI.Seri No: 3).
- ÖZ (Tahsin). "Türk Kumaş Tarihi Üzerinde Araştırmalar". *III. Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 556-563.
- ÖZ (Tahsin). "Türk Okçuluğu ve Atatürk". *Atatürk Konferansları (1964-1968)*. Ankara, 1970, 139-146.
- ÖZ (Tahsin). "Yıldız Maruzat Dairesi Arşivi". *IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 451-450.
- ÖZ (Tahsin). "Yurdumuzda Müzeler Nasıl Kuruldu? Neler Yapıldı? Neler Yapmak Gerekir?". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 951-960.
- ÖZATA (Melda). "III. Selim'in Musiki Anlayışı". *Milli Kültür*, 40, 1983, 24-25. s.
- ÖZBALCI (Mustafa). "Batılılaşma Gayretlerimiz ve M. Akif Ersoy". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1987.
- ÖZBARAN (Salih). "16. Yüzyılda Asya'da ve Afrika'da Ateşli Silahların ve Askeri Teknolojinin Yayılmasında Osmanlı'nın Rolü". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1473-1479.
- ÖZBARAN (Salih). "Osmanlı Arşivi ve Tarihin Geleceği". *Tarih ve Toplum*, 48, 1987, 369-373.
- ÖZBARAN (Salih). "Osmanlı Tarihi Bakımından XVI. Yüzyılda Portekizli Tarihçiler". *Tarih Dergisi*, XVIII, 23, 1969, 75-83.
- ÖZBARAN (Salih). "Osmanlı Tarihi Bakımından XVI. Yüzyılda Portekizli Tarihçiler". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 23, 1969, s. 75.
- ÖZBARAN (Salih). "Ras ül-Hayme'de Tarih: Körfez'den Osmanlı'ya Sempatik Bakış". *Tarih ve Toplum*, XI, 64, 1989, 28-30.
- ÖZBAY (Kemal). *Türk Asker Hekimliği Tarihi ve Asker Hastaneleri: Osmanlı-Türk Ordularında Sağlık Hizmetleri Teşkilatı ve Personel Yetiştirme*. 2. İstanbul, 1976, VII+349 s.
- ÖZBAYRAM (Gamze). *Nuruosmaniye Complex. İstanbul*, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Boğaziçi Üniversitesi.
- ÖZBEK (Nadir). "Tearüf-i Müslimin ve İslam Dünyası Dergileri". *Toplumsal Tarih*, IV, 20, 1995, 18-21.
- ÖZBEK (Yıldırım). *Erken Osmanlı Mimarisi'nde Taş Süsleme*. Ankara, 1999. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZBEK (Yıldırım). *Şıhlı Kasabasında Bulunan Türk Mimarlık Eserleri*. Ankara, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZBİL (Mehmet). "Osmanlı Arşivlerine Göre Türkiye Petrolleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 6, 1980, 213-222.
- ÖZBİLGEN (A. H. Erol). "Eski Malarya'da Mustafa Paşa Hanı'nın Resitüsyonu Hakkında". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 1, 1970, 93-103.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Abdurrahman Şeref". *Yeni Türk İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1995, 21-22.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Abdurrahman Şeref Efendi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1988, 175.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Ahmed Refik Altınay". *DİA*, 2, 1989, 120-121.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Alkış". *DİA*, 2, 1989, 470-471.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Aşıkpaşazade". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 6-7.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Bazname". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 284-285.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Berd'ül-acuz". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 485-486.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Bibi". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 125.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Boğaziçi (Düzenleme ve İkmal)". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 269-271.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Boğdan". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 269-271.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Buğuktepe Vakası". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992, 343-344.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Cameşuyan". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 46.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Cerbe". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 391-392.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Cevahir'üt-tevarih". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 434-435.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Cülus". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 108-114.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Cülus ve Cülusla İlgili Meseleler". *M.S.Ü Fen/ Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 2, 1995, 163-184.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Çıplak". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 303.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Davud Paşa Kışlası". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 40-42.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Davud Paşa Sahrası". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 44-45.
- ÖZCAN (Abdülkadir). *Defterdar Sarı Mehmed Paşa-Zübde-i Vekayiat, Tablil ve Metin*, I-II. İstanbul, 1979. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Düsturname-i Enveri". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 49-50.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Et Meydanı". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 497-498.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Fezleke". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 541-542.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Fezleket'üt Tevarih". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 542-544.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Hac (Osmanlı Dönemi)". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. Ankara, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996, 400-408.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Heşt Behişt". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1998, 271-273.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Hoşkadem". *Diyanet İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1998, 249-250.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Kanuni Döneminin Tarihleri: Süleymanname-ler". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 40-41.

- ÖZCAN (Abdülkadir). "Keçecizade İzzet Molla ve II. Mahmud'a Bir Kasidesi". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 21, 1982, 177-186.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Osmanlılar'da Tarih Yazıcılığı". *İlim ve Sanat Dergisi*, 33, 1992, 34-36.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Osmanlılar'ın Balkan Politikası". *Tarih ve Medeniyet*, 9, 1994, 47-48.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Osmanlılarda Tarih Yazıcılığı". *İlim ve Sanat Dergisi*, 33, 1992, 34-36.
- ÖZCAN (Abdülkadir). "Süleymanname". *Tarih ve Medeniyet*, 14, 1995, 40-41.
- ÖZCAN (Ali Rıza). *Klasik Devir Kır'an-ı Kerim'lerin Tezhibli Sayfaları*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- ÖZCAN (Azmi). "1880'de İstanbul'da Çıkarılan Bir Gazete ve İngiltere'nin Kopardığı Fırtına Pey-i İslam". *Tarih ve Toplum*, 17, 99, 1992, 41-45.
- ÖZCAN (Mert). "II. Mahmut Devrinde Anadolu ve Rumeli'nin Sosyal ve Ekonomik Durumu". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 18, 1982, 33-73.
- ÖZCAN (Nermin). *İstanbul Üniversitesi Kütüphanesindeki XVI. yüzyıl Divan Tezhipleri*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ÖZCAN (Nezahat). "Türk Edebiyatında Tabiat Üzerine". *Bilge Dergisi*, 8, 1996, 25-26.
- ÖZCAN (Selim). 1727 (H. 1140) *Tarihli Tabir Defterine Göre Tebriz Sancağı*. Samsun, 1994. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- ÖZCAN (Selim). 1727 (H. 1140) *Tarihli Tabir Defterine Göre Tebriz Sancağı*. Samsun, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZÇELBİ (Ali). "XVI. Yüzyıl Fransız Yazınında Türkiye İmgesi". *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, VII, 1, 1992, 141-150.
- ÖZÇELİK (Mustafa). *Yunus Emre, Hayatı-Düşüncesi, Sanatı*. İstanbul, Beyan, 1984, 208 s.
- ÖZÇELİK (Nazmi). *İlyasın döneminde (1911-1918) Türk Yurdu Mecmuası'nın Ortaya Koyduğu Görüşler*. Ankara, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- ÖZÇELİK (Selçuk). "Sened-i İttifak". *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, 24, 1, 1959, s. 1-12.
- ÖZDEĞER (Hüseyin). *Ayıntab Lıvası: Onaltıncı Asırda*. İstanbul, İktisat Fakültesi Edebiyat Fakültesi, 1988.
- ÖZDEĞER (Hüseyin). *Onaltıncı Asırda Ayıntab Lıvası*. 1. Baskı. İstanbul, 1988, 581 s.
- ÖZDEM (Ragıp). "Tanzimattan Beri Yazılı Dilimiz". *Tanzimat*. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1940, 859-931.
- ÖZDEMİR (Hikmet). "XV. Asrın Başında Yazılmış Türkçe Bir Dini Eser: Münebbihü'r-Râkîdîn". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 73, 1991, 169-187.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Ankara'da Eğitim ve Öğretim 1785-1840". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 58, 1989, 151-173.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Ankara Hatuni Mahallesi Nakit Avarız Vakfının Kredi Kaynağı Açısından Önemi (1785-1802)". *5. Milleterarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 733-754.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Harput ve Çemişgezek'te Ailenin Etno-Grafik Yapısı, 1630-1918". *II. Fırat Havzası Folklor ve Etnografya Sempozyumu*. Elazığ, Fırat Üniversitesi, 1987.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Harput ve Çemişgezek'te Askeri Ailelerin Sosyo-Ekonomik Yapısı (1890-1919)". *Belleten*, LIX, 226, 1995, 739-835.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Harput ve Çemişgezek'te Askeri Ailelerin Sosyo-Ekonomik Yapısı (1890-1919)". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, IV, 1990, 41-125.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Harput ve Çemişgezek'te Askeri Ailelerin Sosyo-ekonomik Yapısı 1880-1919". *Edebiyat Fakültesi Tarih İncelemeleri Dergisi*, 5, 1990, 41-123.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Osmanlı Döneminde Dini ve Sosyal Yapıların İnşası ve Tamirâtı Üzerine Bazı Bilgiler". *Türkiye Anıt Çevre Turizm Değerlerini Koruma Vakfı Dergisi*, 2, 6, 1987, 23-29.
- ÖZDEMİR (Rifat). "Türk Kültüründe Siyasi ve Kültürel Bağımsızlık Hareketlerinin Tarihi Gelişimi Üzerine Bazı Bilgiler". *Sosyal Bilimler Dergisi*, 3, 1, 1989, 181-188.
- ÖZDENÖREN (Alaeddin). *Batıllaşma Üzerine*. 2. Basım. İstanbul, 1984, 99 s.
- ÖZDENÖREN (Alaeddin). *Batıllaşma Üzerine*. İstanbul, 1983, 103 s.
- ÖZDURAL (Alpay). "Bir Mimari Fotogrameri Uygulaması-Karacabey Türbesi". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 227-239.
- ÖZEL (Işık). "Kadın Hareketinde Bir Öncü: Kadınlar Dünyası". *Toplumsal Tarih*, 7, 39, 1997, 46-48.
- ÖZEL (Oktaay). *XV-XVI. Yüzyıllarda Anadolu'da Kırsal (Zirai) Organizasyon*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÖZEL (Rıdvan). *Nev'i Divanı'nda Bitkiler*. Ankara, 1981. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÖZEL (Şükran). "Çanakkale'de Tesbit Çalışmaları". *VIII. Vakıf Haftası Kitabı*. Ankara, 1991, 165-170.
- ÖZER (Cebe). *Edirne'de Osmanlı Dönemi Natürmort Süslemeli Mezartaşları*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÖZER (Cebe). "Edirne'deki Osmanlı Dönemi Mezartaşlarının Korumaları Üzerine". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 36, 1-2, 1993, 367.
- ÖZER (Mustafa). *Tire'de Ticaret Yapıları*. Ankara, 1992. Lisans Tezi. A.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZER (Mustafa). "Trabzon'un Osmanlı Dönemi Ticaret Hayatı ve Ticaret Yapıları". *Trabzon Yıllığı*. Ankara, 1997, 85-100.
- ÖZER (Mustafa). *Üsküplü Türk Mimarisi*. Konya, 1998. Doktora Tezi. S.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZERDİM (S. N.). *Fuat Köprülü'nün Yazıları: 1908-1950*.
- ÖZERGİN (M. Kemal). "Üsküdar-Bostancıbaşı Derbendi Güzergahı Kitabeleri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, 9, 13, 1958, 111-132.
- ÖZERGİN (M. Kemal), İPEKTEN (Haluk). "Sultan III. Ahmed Devri Hadiselerine Aid Tarih Manzumeleri". *Tarih Dergisi*, IX, 13, 1958, 133-151.
- ÖZERGİN (M. Kemal). "Eski Bir Ruznameye Göre İstanbul ve Rumeli Medreseler". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 4-5, 1974, 263-291.

- ÖZERGİN (M.Kemal). "Eski Bir Ruznameye Göre İstanbul ve Rumeli Medreseleri". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Enstitüsü Dergisi*, 4-5, 1974, 265-290.
- ÖZERGİN (M.Kemal). "Rumeli Kadılıkalarında 1078 Düzenlemesi". *İsmail Hakkı Uzunçarşılı Armağanı*. Ankara, 1976, 251-309.
- ÖZEZEN (Muna). *Gelibolulu Mustafa Ali'nin Hilvetü'r-ricâl'i (Metin-Gramer-Dizin)*. Adana, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- ÖZGİRAY (Ahmet). "İngiliz Yüzbaşı P. Hadkinson'un 1920 Yılında Kuşadası, Muğla, Fethiye, Antalya ve Burdur'a Ait Gözlemleri". *Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumu Tebliğleri*. İzmir, 1994, 215-219.
- ÖZGÜL (M. Kayahan). XIX. Asrın Özel Bir Edebi Mahfili Olarak Encümen-i Şuara. Ankara, 1988. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÖZGÜL (Metin Kayahan). *Sami Paşazade Sezai'nin Küçük Şeyleri'nde Fikrî Yaptı*. Ankara, 1984. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ÖZGÜMÜŞ (Üzülif). "Osmanlı Vitrayı". *Tarih ve Toplum*, 11, 64, 1989, 24-25.
- ÖZGÜVEN (Burcu). "İdadi Binaları". *Tarih ve Toplum*, 82, 1990, 236-239.
- ÖZGÜVEN (Burcu). *Konya Tarihi Sempozyumu Bildiriler*. Konya, Selçuk Üniversitesi, 1998.
- ÖZGÜVEN (Burcu). "Osmanlı'da İç Kale Gelenegi". *Konya Tarihi Sempozyumu Bildiriler*. Konya, Selçuk Üniversitesi, 1998.
- ÖZGÜVEN (Burcu). "The Ottoman City and the Ottoman Encampment". *The Ottoman House Symposium=Osmanlı Evi Sempozyumu*. , Warwick University 1996.
- ÖZKAN (İsa). "Köroğlu Destanı'nda Kahraman ve Atının Doğumu ile İlgili Motiflerin Tahlili". *Türk Dili*, 549, 1997, 223-233.
- ÖZKAN (İsa). "Nadsreddin Hoca'nın Tarihi Şahsiyeti ve Fıkraları Üzerine Bir İnceleme". *Türk Folkloru Araştırmaları*. Ankara, 1983, 134-165.
- ÖZKAN (İsa). "Türk Dünyasında Nasreddin Hoca". V.Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri Nasreddin Hoca Özel Oturumu. Ankara, 1996, 195-200.
- ÖZKAN (İsa). *Türk Folkloru Araştırmaları*. Ankara, 1983.
- ÖZKAN (İsa). "Türkçe-Latince Bir Nasreddin Hoca Mecmuası". *Türk Kültürü Araştırmaları-Şükri Elçin Armağanı*. Ankara, 1993, 272-305.
- ÖZKAN (İsa). *Yusuf Bey-Ahmet Bey (Bozoğlu) Destanı*. Ankara, 1987. Doktora Tezi.
- ÖZKAYA (Sebahat). *Topkapı Sarayı Müzesi Hazine Kitaplığına 1656 Namarada Kayıtlı Şehname Yazmasının Minyatürleri*. Ankara, 1983. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- ÖZKAYA (Yücel). "Anadolu'daki Büyük Hanedanlıklar". *Belleten*, 56, 217, 1992, 809-845.
- ÖZKAYA (Yücel). "Evliya Çelebi Seyahatnamesine Göre Anadolu'daki Şehirlerin Ev, Mahalle Sayısı ve Ticaretleri". *Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türklük Araştırmaları Dergisi*, 4, 1988, 253-282.
- ÖZKAYA (Yücel). "II. Abdülhamid'e Sunulan Güzel Sanatlar Hakkında Bir Layiha". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 4, 1993, 635-644.
- ÖZKAYA (Yücel). "III. Selim Devrinde Nizam-ı Cedid'in Anadolu'da Karşılaştığı Zorluklar". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 1, 1964, 145-157.
- ÖZKAYA (Yücel). "Osmanlı Dönemi İçin Askeri Tarih Kaynakları". *Birinci Askeri Tarih Semineri. Bildiriler I*. Ankara, 1983, 95-102.
- ÖZKUL (Nurşen). "Gölmarmara Halime Hatun Külliyesi". *Türk Etnoğrafya Dergisi*, XX, 1997, 131-162.
- ÖZKUL (Nurşen). *Milet İşi Seramiklerden Bir Grup Örnekleme:İznik Roma Tiyatrosu Kazı Buluntuları*. Ankara, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZMEN (Mehmet). *Ahmed-i Dai Divanı*. Konya, 1985. Doktora Tezi. Selçuk Üniversitesi.
- ÖZNEL (İsmail). "IV. Murat ile ilgili iki Niğde Efsanesi". *Erciyes Dergisi*, 155, 1990, 15-17.
- ÖZÖNDER (Hasan). "Doğumunun 100. Yılı Münasebetiyle: Diyarbakır'lı Hattat Hamit Aytac ve Har Üslubu". *Ziya Gökalp*, XI, 62, 1991, 73-84.
- ÖZÖNDER (Hasan). "Mevlana Türbe ve Külliyesinin Tamir ve İlaaveler Kronolojisi". *Selçuk Dergisi*, 2, 1988, 13-76.
- ÖZORAN (Beria Remzi). "The Abu-Bekir Pasha Waqf in Cyprus". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1257-1260.
- ÖZORAN (Beria Remzi). "Kıbrıs Adası'ndaki Bekir Paşa Vakfı". *Türk Kültürü*, XX, 230, 1982, 519-552.
- ÖZORAN (Beria Remzi). "Kıbrıs Adasında Bir Sultan Armağanı ve Şairler Sultanı.". *Milli Kültür*, 39, 1983, 49-50.
- ÖZORAN (Beria Remzi). "Kıbrıs Mutasarrıfı Ziya Paşa, İkinci Bir Harun-ür-Reşid". *Milli Kültür*, 41, 1983.
- ÖZORAN (Beria Remzi). "Kıbrıs Seferi'nin Dört Yüzüncü Yılında Bazı Görüşler ve Düşünceler". *Türk Kültürü*, IX, 99, 1971, 228-236.
- ÖZSAYGINER (Cihan). "Türk Hat Sanatında Yazı-resimler". *İlgi*, 51, 1988, 8-13.
- ÖZSAYINER (Zübeyde Cihan). *Mimar Sinan'ın İstanbul'daki Camii ve Türbelerindeki Yazı Düzeni ve Anlamı (metin)*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ÖZSOY (Osman). *Şer'iye Sicillerinin Türk Kültür Tarihindeki Yeri ve Konunun 1342 Taribli İstanbul Kadılığına Ait Defterde Analiz ve Değerlendirilmesi*. Bursa, 1990. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZTEKİN (Ali). *Gelibolulu Mustafa Ali Cami'ul-Bahur Der Mecalis-i Sur Edisyon Kritik ve Tahlili*. Ankara, 1996, 292 s.
- ÖZTELLİ (Cahit). "Erzurumlu Emrah'a Mal Edilen Şiirler". *Folklor Araştırma Kurumu Yıllığı I*. Ankara, 1975, 44-76.
- ÖZTELLİ (Cahit). *Sabte Şöhret bir Ozan: Erzurumlu Emrah*. Ankara, 1976.
- ÖZTELLİ (Cahit). *Üç Kabraman Şair, Köroğlu, Dadaloğlu, Kuloğlu*. İstanbul, 1974.
- ÖZTELLİ (Cahit). *Üç Kabraman Şairi: Köroğlu, Dadaloğlu, Kuloğlu*. İstanbul, 1974.
- ÖZTELLİ (Cahit). "Yemene Giden Askerin Destanı". *Sivas Folklorü*, 21, 1974, s. 6-8.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "1894 Dünyası". *Tarih ve Medeniyet*, 2, 1994, 4-7.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Barbaros Hayreddin Paşanın Hatıraları*. İstanbul,

- Boğaziçi Yayınları, 1989, 106 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi*. 2. Baskı. VII. İstanbul, Tıfduruk Matbaacılık Sanayii A.Ş., 1964, 285 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi*. 2. Baskı. VIII. İstanbul, Tıfduruk Matbaacılık Sanayii A.Ş., 1964, 288 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi*. 2. Baskı. II. İstanbul, Tıfduruk Matbaacılık Sanayii A.Ş., 1964, XV+2861 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi*. 2. Baskı. V. İstanbul, Tıfduruk Matbaacılık Sanayii A.Ş., 1964, 287 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi*. 2. Baskı. VI. İstanbul, Tıfduruk Matbaacılık Sanayii A.Ş., 1964, 285 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi: Türkiye'nin Siyasi Medeni, Kültür, Teşkilat ve Sanat Tarihi*. I. İstanbul, Ötügen Yayınları 496+5 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi*. 2. Baskı. IV. İstanbul, Tıfduruk Matbaacılık Sanayii A.Ş., 1964, 285+16 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi*. 2. Baskı. III. İstanbul, Tıfduruk Matbaacılık Sanayii A.Ş., 1964, 280 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi: Türkiye'nin Siyasi Medeni, Kültür, Teşkilat ve Sanat Tarihi*. VIII. İstanbul, Ötügen Yayınları 426 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi: Türkiye'nin Siyasi Medeni, Kültür, Teşkilat ve Sanat Tarihi*. II. İstanbul, Ötügen Yayınları 485 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi: Türkiye'nin Siyasi Medeni, Kültür, Teşkilat ve Sanat Tarihi*. III. İstanbul, Ötügen Yayınları 501 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi: Türkiye'nin Siyasi Medeni, Kültür, Teşkilat ve Sanat Tarihi*. VI. İstanbul, Ötügen Yayınları 451 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi: Türkiye'nin Siyasi Medeni, Kültür, Teşkilat ve Sanat Tarihi*. V. İstanbul, Ötügen Yayınları 442+2 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi: Türkiye'nin Siyasi Medeni, Kültür, Teşkilat ve Sanat Tarihi*. IV. İstanbul, Ötügen Yayınları 508 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi*. X. İstanbul, 1978, 478+508 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Başlangıcından Zamanımıza Kadar Büyük Türkiye Tarihi: Türkiye'nin Siyasi, Medeni, Kültür Teşkilatı ve Sanat Tarihi*. VII. İstanbul, 1977-1978.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Çağdaş Tarihçiliğimizin Babası: Fuad Köprülü". *Tarih ve Medeniyet*, 21, 1995, 46-51.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Dede Efendi*. Ankara, 1996. ÖZTUNA (Yılmaz). *Hacı Arif Bey*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *İrri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1987.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *İrri*. Ankara, Sevinç Matbaası, 1987, X+92 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). *Osmanlı Devleti Tarihi*. I-II. İstanbul, Hilal Matbaacılık, 1986, 1133 s.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Osmanoğulları ve Türk Musikisi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 46, 1987, s. 85-113.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "XIV. Yüzyılda Türk Musikisi". *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı* (14. yy.). Hazırlayan: Oktay ASLANAPA. Ankara, M.E.B., 1977, 133-41.
- ÖZTUNA (Yılmaz). "Yavuz Sultan Selim ve Anadolu Birliği". *Tarih ve Medeniyet*, 1, 1994, 7-10.
- ÖZTÜRK (Bahar). *Osmanlı Sarayı Resim Koleksiyonuna Ait Arşiv Emlakları*. Ankara, 1998. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZTÜRK (Mehmet). *1878'den Günümüze Kıbrıs Türk Toplumunun Dini Hayatı*. Ankara, 1996. Yüksek Lisans Tezi. İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Arşiv Vesikalarına Göre Harput ve Civarındaki Mimari Eserler". *Fırat Havzası Yazma Eserler Sempozyumu*. Elazığ, Fırat Üniversitesi, 1988, 87-94.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Doğu Anadolu Meselesinin Tarihi Boyutları". *Türk Yurdu*, 12, 55, 1992, 8-13.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Güney Doğu Anadolu'da Fiyatlar". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi. Tebliğler (İstanbul 21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 99-121.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "Güneydoğu Anadolu'da Fiyatlar". *5. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 99-121.
- ÖZTÜRK (Mustafa). *Tarih Felsefesi*. Elazığ, 1999.
- ÖZTÜRK (Mustafa). "XVIII. Yüzyılın Sonlarında Orta Anadolu'da Fiyatlar". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1821-1850.
- ÖZTÜRK (Münevver). *Rumi (Tarihi, Sanatı, Gelişimi)*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- ÖZTÜRK (Nazif). "Batılılaşma Döneminde Vakıfların Çözülmesine Yol Açan Uygulamalar". *Vakıflar Dergisi*, 23, 1994, 297-309.
- ÖZTÜRK (Nazif). "Birgivi Mehmet Efendi'nin XVII. Yüzyıl Osmanlı Dini ve Siyasi Hayatı Üzerindeki Tesirleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 49, 1987, 167-181.
- ÖZTÜRK (Nazif). "Vakıfların Dünü ve Bugünü". *Türk Vakıfları*. Editör: Zekai BALOĞLU. İstanbul, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1996, 48-53.
- ÖZTÜRK (Necdet). "15. Yüzyıl Osmanlı Tarihçileri ve Eserleri". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 25, 1989, 26-32.
- ÖZTÜRK (Necdet). "16. Yüzyılın Osmanlı Tarihçileri ve Eserleri". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 26, 1989, 21-26.
- ÖZTÜRK (Necdet). "17. Yüzyıl Osmanlı Tarihçileri ve Eserleri". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 32, 1989, 35-41.
- ÖZTÜRK (Necdet). *Hadidi, Tevârih-i Âli Osman*. İstanbul, 1991. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZTÜRK (Necdet). "II. Beyazıt Devri Kronolojisi". *Bir Dergisi*, 4, 1995, 153-172.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Oruç Bey Tarihi İle Türkçe Anonim Kronikleri Arasındaki İlişkiye Dair". *Bir Dergisi*, 5, 1995, 117-125.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Osmanlı İdaresinde Bosna Hersek". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 123, 1997, 28-38.

- ÖZTÜRK (Necdet). "XVI. Yüzyıl Osmanlı Tarihçileri ve Eserleri". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, III, 26, 1989, 21-26.
- ÖZTÜRK (Necdet). "XVII. Yüzyıl Osmanlı Tarihçileri ve Eserleri 1". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 3, 32, 1989, 35-41.
- ÖZTÜRK (Necdet). "XVII. Yüzyıl Osmanlı Tarihçileri ve Eserleri 2". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 3, 33, 1989, 35-40.
- ÖZTÜRK (Necdet). "Yeni Bir Anonim Tevarih-i Âl-i Osman Nüshası ve Bir Düzeltme". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 443-448.
- ÖZTÜRK (Nuran). *Muhibbi (Kanuni) Divanı'nda Dini ve Tasavvufî Motifler*. Kayseri, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- ÖZTÜRK (Nuran). *Siyer Türrü ve Siyer-Veyisi (Dürretü't-Tac Fi Sireti Sahibi'l-Mî'rac)*. Kayseri, 1997. Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- ÖZTÜRK (Said). "Askeri Kassama Ait Onyedinci Asır İstanbul Tereke Defterleri". *Ege Üniversitesi Tarih İncelemeleri Dergisi*, XII, 1997, 227-230.
- ÖZTÜRK (Said). *Osmanlı Belgelerinde Siyakat Yazısı*. Ankara, Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü, 1994, 1-285.
- ÖZTÜRKMEN (Arzu). "İstanbul Folkloruna Dair İki Kaynak ve Düşündürdükleri". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 295-304.
- ÖZÜN (Mustafa Nihat). *Büyük Osmanlıca-Türkçe Sözlük*. 4. Baskı. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1965, 815+XIV+1 s.
- ÖZÜN (Mustafa Nihat). *Osmanlıca-Türkçe Sözlük*. 3. Baskı. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1959, 780+XIV+1 s.
- ÖZYURT (Osman). "Teknik Yönleriyle Bazı Konya Camiilerinin Şadırvanları ve Bunların Türk Şadırvan Mimarisindeki Yeri". *Vakıflar Dergisi*, 22, 1991, 117-133.
- ÖZYURT (Şeniz). *Lüleburgaz Sokullu Mehmed Paşa Külliyesi*. İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- PAKALIN (Mehmet Zeki). *Maliye Teşkilatı Tarihi*. IV. Ankara, 1978.
- PAKALIN (Mehmet Zeki). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. III cilt. İstanbul, Milli Eğitim Basımevi, 1983.
- PAKALIN (Mehmet Zeki). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. 3 Cilt. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1971.
- PAKALIN (Mehmet Zeki). *Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri Sözlüğü*. İstanbul, Milli Eğitim Bakanlığı, 1951.
- PALA (İskender). "Akıbetlerini Bilen Şairler". *Tarih ve Medeniyet*, 25, 1996, 37-40.
- PALA (İskender). "Bahriye İşaret Sistemi ve İlk İşaret Sistemimiz". *Askeri Tarih Bülteni*, 34, 1993, 192-196.
- PALA (İskender). "Divan Şiirinde Boğaziçi". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1996, 19-39.
- PALA (İskender). "Erzurumlu İbrahim Hakkı'da Nabi Tesiri". *Osmanlı Araştırmaları*, 10, 1990, 195-209.
- PALA (İskender). "Şair Fatih". *İstanbul Armağanı, Fetih ve Fatih*. İstanbul, 1995, 283-289.
- PAMUK (Şevket). "Kara Ölüm Orta Doğu'da". *Tarih ve Toplum*, 40, 1987, 41.
- PAMUK (Şevket). "Osmanlı Zanaatlarının Yıkılışı, Pamuklu Tekstil Örneği, 1820-1913". *Toplum ve Bilim*, 23, 1983, 75-99.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "1867 Sergisine Katılan Osmanlı Sanatkarları". *Tarih ve Toplum*, 18, 105, 1992, 35-37.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "1868'de Mevcut İstanbul Hanları". *Tarih ve Toplum*, 22, 128, 1994, 5-7.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "İnciciyan'a Göre Galata Kulesi". *Tarih ve Toplum*, 7, 39, 1987, 14-16.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Onsekizinci Yüzyılda Patrik Basmacıyan'a Verilen Cülus Fermanı". *Tarih ve Toplum*, XV, 88, 1991, 21-24.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). *İstanbul Patriği Hovannes Baş Piskopos Golad (1678-1741): Hayatı, Yazıları ve Şakirdleri*. İstanbul, 1984-1985, 415 s.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Onyedinci Yüzyıldan Kalma Ermeni Harfli Üç Türkçe Şiir". *HKÜ*, 4, 1984, 145-148.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Osmanlı Döneminde İstanbul Sergilerine Katılan Ermeni Ressamlar". *Tarih ve Toplum*, 80, 1990, 98-105.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). *Patrik, İlahiyat Bilgini ve Şair Hagop Boşepiskopos Nolyon (1706-1764) Hayatı, Eserleri ve Talebeleri*. İstanbul, 1981-1983, 279 s.
- PAMUKÇIYAN (Kevark). "Üsküdar'daki Selimiye Camii'nin Mimarı Kimdir". *Tarih ve Toplum*, 74, 1990, 85-87.
- PANZAC (Daniel). "La Flotte De Guerre Ottomane Au Milieu Du XVIII e Siecle". *Belleten*, LX, 228, 1996, 389-419.
- PAR (Arif Hikmet). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Sözlük*. Serhat Yayınları, 1993, 536 s.
- PARLAK (Türkmen). *Ege Denizinde İlk Türk Derya Beyleri*. Yaşar Eğitim ve Kültür Vakfı Yayınları, 1979, 172 s.
- PARLATIR (İsmail). *Recaizade Mahmut Ekrem*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986.
- PARLATIR (İsmail). *Tanzimat Edebiyatı'nda Kölelik*. Ankara, 1987, 227s.
- PARLATIR (İsmail). "Tanzimat Romanında Cariye Kullanma Geleneği ile İlgili Birkaç Motif ile Doğudaki ve Batıdaki Köleliğin Karşılaştırılması". *III. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1986, 301-305.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). "Bir Türk Kadısının Esaret Hatıraları". *Tarih Dergisi*, V, 8, 1953, 77-85.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). "Kuzey Irak'ta Osmanlı Hakimiyetinin Kuruluşu ve Memun Bey'in Hatıraları". *Belleten*, XXXVII, 146, 1973, 191-230.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). "Onyedinci Yüzyıl Rumeli Olayları İle İlgili Özel Tarihler ve Osekli İbrahim Efendi'nin Tarihçesi". *VI-II. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1073-1094.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). "Üsküplü İshak Çelebi ve Selimnamesi". *Tarih Dergisi*, III, 5-6, 1953, 123-135.
- PARMAKSIZOĞLU (İsmet). "Yeni Bir Şehname". *Belleten*, XLVI, 182, 1982, 319-322.
- PARRY (V. J.). "İslamda Harp Sanatı". Çeviren: Erdoğan MERÇİL, Salih ÖZBARAN. *Askeri Tarih Bülteni*, 19, 1985, 93-118.
- PASİÇ (Amir). *Islamic Architecture in Bosnia and Herzegovina*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU; Çeviren: Mithat RİDJANOVIĆ. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1994, VIII+259 s. (Studies on the History and Culture of Bosnia and Herzegovina, 2).
- PASİÇ (Amir). *The Old Bridge (Stari Most) in Mostar*. Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1995, 53 s. (23 Resim; 12 Plan). (Studies on the History and Culture of Bosnia and Herzegovina, 4).

- PASKALEVA (Virginia). "Osmanlı Balkan Eyaletlerinin Avrupa'lı Devletlerle Ticaretleri Tarihine Katkı (1700-1850)". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 27, 1-2, 1967-1968, 37-74.
- PAŞA (Memduh). "Mahmut Paşa'nın Hatıralarından Parçalar". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 37, 1953, 1986-1992.
- Peçevi İbrahim Efendi. *Peçevi Tarihi*. 2. Baskı. 2. Hazırlayan: Sıtkı BAYKAL. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1992.
- PEDROSYAN (Y.A.). "1859 Yılındaki "Kuleli Vak'ası"nın Karakterine ve Bununun Türkiye Tarihindeki Yerine Dair". Çeviren: İ. KAYNAK. *Belleten*, XXXIII, 132, 1969, 587-593.
- PEHLİVANLI (Hamid). *Van ve Bitlis Vilayetleri Askeri İstatistiki*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- PEKİN (Nermin). "19. Yüzyıl Halk Edebiyatında Birkaç Destan". *Türk Edebiyatı*, 56, 1978, 20-25.
- PEKMEZCİ (Meral). *Anonim Zikr-i Mi'lik-i Al-i Osman*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- PEKOLCAY (A. Olcay). "Eski Türk Edebiyatı Anadolu Sahası Metinlerinde Sosyal İlişkilerle İlgili Mısralar ve Beyitler". V. *Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi*. İstanbul, 1990, 147-157.
- The Persian Encyclopaedia of Islam*. Tahran.
- Petite Histoire de la Turquie*. Ankara, 1976, 78 s.
- PINAR (İlhan). "Gezginlere Göre 18. ve 19. Yüzyıllarda ve Cumhuriyetin İlk Yıllarında Bursa". *Toplumsal Tarih*, II, 8, 1994, 22-30.
- PINAR (İlhan). "İzmir'de Kurulan İlk Protestan Kilisesi ya da Papaz Lüdeke'nin İzmir Notları". *Toplumsal Tarih*, 3, 14, 1995, 41-46.
- PINSON (Mark). "Ottoman Colonization Of The Crimean Tatars In Bulgaria 1854-1862". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 1040-1058.
- Pir Sultan Abdal*. Hazırlayan: Cevdet KUDRET. İstanbul, Yeni Yayınları, 1965, 94 s.
- Pir Sultan Abdal: Hayat Hikayesi ve En Seçme Şiirleri*. Hazırlayan: Selami Münir YURDATAP. İstanbul, Sağlam Kitapevi, 1976, 223 s.
- Pir Sultan Abdal*. 3. Basım. Hazırlayan: Sabahattin EYÜBOĞLU. İstanbul, Cem Yayınları, 1989, 222 s.
- Pir Sultan Abdal, Hayatı, Sanatı, Eserleri*. Hazırlayan: Abdülhak GÖLPINARLI. İstanbul, Yeni Yayınları, 1953, 127 s.
- Pir Sultan Abdal: Yaşamı ve Bütün Şiirleri*. 6. Basım. Hazırlayan: Cahit ÖZTELLİ. İstanbul, Özgür Yayınları, 1985, 475 s.
- Pir Sultan Abdal: Hayatı, Sanatı, Eserleri*. Hazırlayan: Abdülhak GÖLPINARLI. İstanbul, Varlık Yayınları, 1953, 127 s.
- Pir Sultan Abdal; Hayatı, Sanatı, Eserleri*. 2. Basım. Hazırlayan: Abdülhak GÖLPINARLI. İstanbul, Varlık Yayınları, 1963, 110+(1) s.
- Pir Sultan Abdal; Hayatı, Sanatı, Eserleri*. 4. Basım. Hazırlayan: Abdülhak GÖLPINARLI. İstanbul, Varlık Yayınları, 1976, 112 s.
- Pir Sultan Abdal; Yaşamı, Sanatı, Şiirlerinden Seçmeler*. Derleyen: Muzaffer UYGUNER. Ankara, Bilgi Yayınları, 1989, 154 s.
- Pir Sultan Abdal; Yaşamı, Sanatı, Yapıtları*. 5. Basım. Hazırlayan: Abdülhak GÖLPINARLI. İstanbul, Varlık Yayınları, 1981, 114 s.
- PLANA (Şevket). "Kosova Türk Atasözleri ve Deyimleri". *Çevren Dergisi*, X, 37, 1983, 49-53.
- PLANA (Şevket). "Kosova Türk Halk Şiiri". *Çevren Dergisi*, IV, 12, 1976, 17-20.
- POLAT (H. Nazım). "Yeni Nesil Tarafından Rubab Mecmuasında Fecri Ati'ye Karşı Yürütülen Mücadele". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 19, 1982, 138-153.
- "Polonyalı Simeon'un Seyahatnamesi'nden". Derleyen: E. BATUR. *Ankara Ankara*. Derleyen: E. BATUR. Ankara, Yapı Kredi Yayınları, 1994, 262-264.
- POOLTHUPYA (Srisurang). "Türkiye Seyahati". Çeviren: Azmi YÜKSEL. *Belleten*, LII, 202, 1988, 257-290.
- Prens Sabahattin. *Türkiye Nasıl Kurtarılabılır?*. Çeviren: Muzaffer SENCER. İstanbul, Ekin Matbaası, 1964, 64 s.
- PRICE (M. Philips). *Türkiye Tarihi: İmparatorluktan Cumhuriyete Kadar*. Çeviren: Selahattin ATABAY. İstanbul, 1977, 298 s.
- PRICE (M. Philips). *Türkiye Tarihi (İmparatorluktan Cumhuriyete Kadar)*. Çeviren: M. Asım MUTLUOĞAN. Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1969.
- PROCHAZKA (Eisl). "Die Iyrischen Einshübe in der Altasmanischen Chronic des Aşıkpasazade". *Osmanlı Araştırmaları*, 14, 1994, 93-122.
- QUATAERT (Donald). *Doğu Akdeniz'de Liman Kentleri: (1800-1914)*. Editör: Çağlar KEYDER; Çeviren: Gül Çağalı GÜVEN. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1994, 157+(5) s.
- Ragıp Hulusi. "Osmanlı Tarihi Edebiyatına Dair". *Türk Yurdu*, I, 2, 1925-1926, 15-18.
- RAMAZANOĞLU (Gözde). *Mimar Sinan'da Tezyinat Anlayışı*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1995.
- RAMAZANOĞLU (Gözde). *Orta Asya Türk Mimari*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- RAMAZANOĞLU (Muzaffer). "Ayasofyalare". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 41, 1953, 2268-2274.
- RAMZİ (Ahmet). *Miftah Ul-Kutub ve Esami-i Müellifin Fibristi*. İstanbul, 1928.
- RASİM (Ahmet). *İki Hatıra Üç Şahsiyet*. İstanbul, Hilal Matbaacılık, 1976, 199 s.
- RASİM (Ahmet). "İstanbul'un Eski ve Yeni Köprüleri ve Müruriye". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 37, 1953, 1992-1997.
- RASİM (Ahmet). *Tarih Mubarrir*. İstanbul, Selanik Mat., 1329, 191 s.
- Rauf Yekta Bey. *Türk Musikisi*. Çeviren: Orhan NASUHOĞLU. İstanbul, Aylhan matbaacılık, 1986, 141 s.
- Ravza-i tarih-i osmani*. İstanbul, 1328, 76 s.
- Recueils de la Societe Jean Bodin pour l'Histoire Comparative des Institutions*. XVIII. Bruxelles, 1970.
- REFİK (Ahmet). "Kandiye'nin Fethi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 35, 1952, 1833-1837.
- REFİK (Ahmet). *On İkinci Asri Hicri de Osmanlı Hayatı*. İstanbul, 1930.
- REFİK (İbrahim). "Su Medeniyetimizde Sebil ve Sebilciler". *Tarih ve Medeniyet*, 24, 1996, 36-38.
- RENDİ (Günsel), BATUR (A.), KUBAN (Doğan), MANGO (C.), MANTRAN (Robert). "Resimlerde Çağdaşlaşma". *Dünya Kenti İstanbul=İstanbul World City*. İstanbul, 1996, 13-17.
- RENDİ (Günsel), EROL (T.). "Türk Resminde Batılılaşma Yönünde İlk Denemeler". *Çağdaş Türk Resim Sanatı Tarihi*. İstanbul, Tigar Yayinevi, 1980.
- RENDİ (Günsel), GRABAR (O.), EROL (T.). "La peinture tradi-

- onelle turc et le debut des influences occidentales". *Histoire de la Peinture Turque*. İstanbul, 1988.
- RENDİ (Günsel), GRABAR (O.), TURANI (A.). "Die traditionelle türkische malerei und das einsetzen der westlichen einflüsse". *Der Geschichte der Türkischen Malerei*. İstanbul, 1989, 15-86.
- RENDİ (Günsel), GRABAR (O.). "Traditional Turkish Painting and the Beginnings of Western Trendss". *A History of Turkish Painting*. London, 1987, 15-86.
- RENDİ (Günsel), KURAN (A.), YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Osmanlı'da Üslup Çoğulluğu". *Anatomi Dersleri: Osmanlı Kültürü*. Editör: Zeynep ÖGEL. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1995, 77-104.
- RENDİ (Günsel), KURAN (A.). *Anatomi Dersleri: Osmanlı Kültürü*. İstanbul, 1994.
- RENDİ (Günsel), KURAN (Abdullah), YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Osmanlı'da Üslup Çoğulluğu". *Anatomi Dersleri: Osmanlı Kültürü*. Editör: Zeynep ÖGEL. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1995, 77-105.
- RENDİ (Günsel), ÖZSEZGİN (K.), ATAR (A.), KATI (A.). "Türk Minyatür Sanatı". *Türk Plastik Sanatlar Tarihi*. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, 1993.
- RENDİ (Günsel). "17. Yüzyıldan Bir Grup Kıyafet Albümü". *17. Yüzyıl Osmanlı Kültür ve Sanatı, 19-20 Mart 1998 Sempozyumu Bildirileri*. İstanbul, 1998, 153-178.
- RENDİ (Günsel). "18. Yüzyıl Osmanlı Minyatüründe Yeni Konular: Topkapı Sarayı'ndaki Hamse-i Atayî'nin Minyatürleri". *Bedrettin Cömerî'e Armağan Kitabı*. Ankara, 1980, 481-496.
- RENDİ (Günsel). "1911 Turquerie Sergisi Üzerine". *Sanat Tarihinde Doğudan Batıya, Ünsal Yücel Anısına Sempozyum Bildirileri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1988, 71-80.
- RENDİ (Günsel). "Amasya II. Bayezid Külliyesindeki Muvakkithane". *Sanat Tarihi Yıllığı*, VI, 1976, 181-207.
- RENDİ (Günsel). "An Illustrated 18th Century Hamse in the Walters Art Gallery". *The Journal of the Walters Art Gallery*, 39, 1981, 15-32.
- RENDİ (Günsel). *Ankara Etnografya Müzesindeki Minyatürlü Yazma ve Albümler*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1980.
- RENDİ (Günsel). "Batılılaşma Döneminde Türk Resim Sanatı 1700-1850". Tanıtıcı: Sadi BAYRAM. *Millî Kültür*, I, 10, 1977, 79-80.
- RENDİ (Günsel). *Batılılaşma Döneminde Türk Resim Sanatı 1700-1850*. Ankara, 1977, 272 s.
- RENDİ (Günsel). *Batılılaşma Döneminde Türk Resim Sanatı ve İlk Manzara Denemeleri*. Ankara, 1974. Doçentlik Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- RENDİ (Günsel). "Büyük Bürüngüz'de Eski Bir Türk Evi". *Türkiyemiz*, 20, 1976, 14-19,45.
- RENDİ (Günsel). "Büyük Bürüngüz'de Eski Bir Türk Evi ve III. Selim Döneminde Süsleme". *Türkiyemiz*, 7, 21, 1977, 44.
- RENDİ (Günsel). "Chester Beatty Kitaplığı'ndaki Zübde'tü'r-Tevarih ve Minyatürleri". *Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'na Armağan*. İstanbul, 1991, 485-506.
- RENDİ (Günsel). "Datça'da Eski Bir Türk Evi". *Sanat Dünyamız*, II, 1974, 22-29.
- RENDİ (Günsel). "El İşlemesi Padişah Portreleri". *Sanat Dünyamız*, 17, 1979, 2-9.
- RENDİ (Günsel). "Etnografya Müzesindeki Silsile-name Minyatürleri Üzerine Düşünceler". *Kemal Çığ'a Armağan Kitabı*. İstanbul, Topkapı Sarayı Müzesi Yayını, 1984, 175-202.
- RENDİ (Günsel). "Göreme'de Korunması Gereken Bir Ev". *III. Araştırma Sonuçları Toplantısı, 20-24 Mayıs, 1985*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1986, 103-132.
- RENDİ (Günsel). "Hammer Tarihinde Osmanlı Resim Sanatı Kaynakları". *Topkapı Sarayı Müzesi:Yıllık-2 (1987)*. İstanbul, 1987, 153-166.
- RENDİ (Günsel). "İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi'ndeki Zübde'tü'r-Tevarih'in Minyatürleri". *Sanat*, 6, 1977, 58-67.
- RENDİ (Günsel). "Kitap Sanatının Erkin Bir Türü: Minyatür". *Türkiye'de Sanatın Bugünü ve Yarını, 17-19 Nisan 1984*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, 1984, 159-166.
- RENDİ (Günsel). *Masterworks of Man and Nature Preserving our World Heritage*. Australia, 1992.
- RENDİ (Günsel). "Millî Sarayların Resim Sanatı Açısından Önemi". *Millî Saraylar Sempozyumu, 15-17 Kasım 1984*. İstanbul, 1985, 171-176.
- RENDİ (Günsel). "The Miniatures of Silsile-name, H. 13211 in the Topkapı Saray Museum Library". *Sanat Tarihi Yıllığı*, 5, 1972-1973, 481-496.
- RENDİ (Günsel). "The Miniatures of the Zubdat al Tawarikh". *Turkish Treasures*, I, 1978, 26-35.
- RENDİ (Günsel). "New Light on the Painters of the Zubdat al Tawarikh in the Museum of Turkish and Islamic Arts in İstanbul". *İzmir Congress International d'Art Turc*, 3, 1976.
- RENDİ (Günsel). "Nineteenth-Century Drawings and Paintings in the Naval Museum in İstanbul". *International Congress of Turkish Art, Warsaw 23-28 September 1983*. Warsaw, 1990, 191-197.
- RENDİ (Günsel). "Painted Decoration in 19th Century Ottoman Houses: Damascene Connection". *Actes du Ier Congrès International sur Corpus d'Archéologie Ottomane, 14-17 Mai 1996*. Zaghuan, 1997, 91-106.
- RENDİ (Günsel). "Resam Kostantin Kapıdağlı Hakkında Yeni Görüşler". *19. Yüzyıl İstanbul'unda Sanat Ortamı Sempozyumu, 14-15 Mart 1996 Mimar Sinan Üniversitesi Bildiriler*. İstanbul, Mimar Sinan Üniversitesi, 1996, 139-162.
- RENDİ (Günsel). "Restorasyon Çalışmalarında Kalem İşleri ve Duvar Resimlerinin Yeri". *Rölöve ve Restorasyon Dergisi*, 4, 1, 1982, 79-90.
- RENDİ (Günsel). *Sanat Üzerine*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, 1985.
- RENDİ (Günsel). "Siyer-i Nebi Minyatürleri ve Osmanlı Sanatındaki Yeri". *Tarih ve Toplum*, 1984, 23-25.
- RENDİ (Günsel). "Topkapı Müzesindeki H. 1321 Nolu Silsile-name'nin Minyatürleri". *Sanat Tarihi Yıllığı(1972-1973)*. İstanbul, 1973, 443-80.
- RENDİ (Günsel). "Topkapı Sarayı Müzesindeki Dört Manzaralı Yazı Çekmecesi". *Sanat Dünyamız*, 3, 9, 1977, 2-7.
- RENDİ (Günsel). "Topkapı Sarayı Müzesindeki H.1321 nolu Silsile-name'nin Minyatürleri". *Sanat Tarihi Yıllığı*, 5, 1972-1973, 443-

80.

- RENDA (Günsel). "Topkapı Sarayındaki H.1321 nolu Silsilename'nin Minyatürleri". *Sanat Tarihi Yıllığı*, 5, 1972-1973, 443-480.
- RENDA (Günsel). *Türk Plastik Sanatlar Tarihi*. Eskişehir, Anadolu Üniversitesi, 1993.
- RENDA (Günsel). "Türk Resminde Manzara Gelenegi Üzerine". *Sanat Edebiyat*, 3, 1975, 36-49.
- RENDA (Günsel). *Türkiye'de Sanatın Bugünü ve Yarını*, 17-19 Nisan 1984. Ankara, Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, 1984.
- RENDA (Günsel). *Üç Zübde-üt Tevarih Yazmasının İncelenmesi*. Ankara, 1969. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- RENDA (Günsel). "Wall Paintings in Turkish houses". *Vth International Congress of Turkish Art*, 1978, 711-735.
- RENDA (Günsel). "Westernisms in Ottoman Art. Wall Paintings in 19th Century Houses". *The Ottoman House; Proceedings of the Amasya Conference, British Institute of Archaeology at Ankara Monograph* 26. Editör: S. IRELAND, W. BECHHOEFER. Ankara, 1998, 103-109.
- RENDA (Günsel). "XVIII. Yüzyılda Minyatür Sanatı". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 839-862.
- Resim ve Heykel Müzesinde Türk Mimari Eserlerine Ait Rölöve Segisi*. İstanbul, Maarif Yayınları, 1951, 9 s.
- Resimlerle Türkiye Tarihi: Başlangıçtan Zamanımıza Kadar*. İstanbul, Hayat Yayınları, 1970, 186 s.
- Resimli-Haritalı Mufassal Osmanlı Tarihi*. İstanbul, Şehir Matbaası, 1957, 608 s.
- Resimli-Haritalı Mufassal Osmanlı Tarihi*. I-VI. İstanbul, 1957-1972, 3680 s.
- RESNELİ (Niyazi). *Balkanlar'da Bir Gerillacı: Hürriyet Kahramanı Resneli: Niyazi Bey'in Anıları*. Çeviren: İhsan İLGAR. İstanbul, Çağdaş Yayınları, 1975, 240 s.
- REY (Ahmet Reşit). *Gördüklerim, Yaptıklarım 1890-1922*. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1945, 356 s.
- REYHANLI (Tülay). "Bursa Yenışehrinde Koca Sinan Paşa Camii ve İmareti". *Araştırma Dergisi*, 9, 1978, 373-396.
- REYHANLI (Tülay). "Osmanlı Mimarisinde İmaret: Külliye Üzerine Notlar". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 15, 1-2, 1976, 121-143.
- RİYAHİ (Muhammed Emin). *Osmanlı Topraklarında Fars Dili ve Edebiyatı*. Çeviren: Mehmet KANAR. İstanbul, İnsan Yayınları, 1995, 304 s.
- Rıza Nur. *Türk Tarihi*. IX. Hazırlayan: E. KILIÇ. İstanbul, Yüksel Matbaası, 1980, 416 s.
- Rıza Paşa. *Hulasa-i Hatırat*. 1325, 94+14+(3)+2 s.
- RİZAJ (İskender). "I. Kosova Harbi'nin Gerçek Karakteri". *Türk Dünya Tarihi Dergisi*, 3, 33, 1989, 11-18.
- RİZAJ (İskender). "Mithat Paşa'nın Rumeli'de Vilayetler Kurulmasındaki Rolü". *Uluslararası Mithat Paşa Semineri: Bildiriler ve Tartışmalar*. Ankara, 1986, 59-70.
- RİZAJ (Skender). "1569/70 Yıl Mufassal Defterine Göre Maden Şehri Novaberde". *V. Milletlerarası Türkoloji Kongresi Bildirileri*. İstanbul, Türkiye Enstitüsü İstanbul Üniversitesi, 1989, 553-556.
- RİZAJ (Skender). "1581/ 1582 Yılı Mufassal Defterine Göre İpek Şeh-

- ri". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1751-1755.
- RİZAJ (Skender). "Kosova Vilayeti Teşkilatı". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 665-670.
- RİZAJ (Skender). "Osmanlı Tarihinde Rumeli Madenleri ve Darphanelere Dair Mütalaalar (XV-XVII Yüzyıllar)". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 244-253.
- RİZAJ (Skender). "Tapu Tahrir Defterlerinin Osmanlıcası". *XI. Türk Tarih Kongresi Ankara 5-9 Eylül 1990*. Ankara, 1994, 1185-1190.
- RİZAY (İskender). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Vilayetler Sisteminin Niteliği(1864-1879)". *Çevre Dergisi*, IV, 12, 1976, 13-16.
- RODO (Şevket). *Türk Hattatları, XV. yy'dan Günümüze Kadar Gelmiş Ünlü Hattatların Hayatları ve Yazılarından Örnekler*. İstanbul, Yayın Ticaret Yayınları, 1984, 303 s.
- RONDA (Günsel). "XVIII. Yüzyılda Minyatür Sanatı". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 830-863.
- ROSSİ (Ertore). "İtalya Kütüphanesi ve Arşivlerinde Türk Tarihine Dair İtalyanca Türkçe Mehazlar". *II. Türk Tarih Kongresi (İstanbul 20-25 Eylül 1937)*. İstanbul, 1943, 418-421.
- ROUX (Jean Paul). "Osmanlı Mimarlığına Ayasofya'nın Etkisi". *Tarih ve Toplum*, XX, 120, 1993, 343-344.
- Rum Sultanı*. Çeviren: Mualla SÜERDEM. İstanbul, 1971, 23 s. (Batı Dillerinde Osmanlı Tarihleri: 4).
- Rumeli'de Bırakılanlar (Batı Trakya Türkleri)*. Derleyen: Abdurrahim DEDE. İstanbul, Otağ Yayınları, 1975, 256 s.
- Rumeli'de Yörükler, Tatarlar ve Evlad-ı Fatihan*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1957, XII+342 s. (İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınlarından No: 748).
- RÜZGAR (Meltem). *Resimli Kitab-İnceleme ve Seçilmiş Metinler (1908-1910)*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi.
- SAATÇİ (Suphi). "Sinan ve Tezkiret-ül-Bünyan Yazmaları Hakkında Düşünceler". *Tarih ve Toplum*, 74, 1990, 95-98.
- SAFA (Peyami). *Osmanlıca-Türkçe Uydurmaca*. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1993, 320 s.
- SAFA (Peyami). *Osmanlıca Türkçe Uydurmaca*. Hazırlayan: Ergun GÖZE. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1970, 204 s. (Ötüken Yayınları No: 30).
- SAĞIRLI (Abdurrahman). *Keyfi Mehmed Çelebi, Selim-name veya Bağ-ı Firdav-i Gızat ve Ravza-i Ehl-i Cihad*. İstanbul, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü İstanbul Üniversitesi.
- SAĞIRLI (Abdurrahman). *Keyfi Mehmet Çelebi Selim-Name veya Bağ-ı Firdav-i Gızat ve Ravza-i Ehl-i Cihad..* İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- SAĞLAM (Feyyaz). "Balkanlar Türk Kültürü Üzerine Yeni Bir Eser:Prizren Camileri". *Bilge Dergisi*, 15, 1998, 64-65.
- SAĞLAM (Osman Ferit). "Şimdiye Kadar Yayımlanmamış Bazı Kitabelerle Meskukatın Milli Tarihi Hizmetleri". *IV. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 10-14 Kasım 1948)*. Ankara, 1952, 158-174.
- SAĞLAM (Serdar). "Karikatür Albümlerinde Kadın, Aile ve Çocuk I". *Türk Yurdu*, 18, 136, 1998, 40-47.

- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Akdeniz'de Korsanlara Esir Düşen Abdi Çelebi'nin Mektubu". *Tarih Dergisi*, XIII, 17-18, 1963, 241-257.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bolu'da Ahmet Paşa Camii Misafirhanesi ve Vakıf". *Çele*, 45, 1967, 31-33.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bolu Livasından Tımar Alan Kıbrıs Gazileri". *Çele*, 20, 1964, 4-10.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Bolu Orta Hamamının Su Yolu". *Çele*, 22, 1965, 4-5.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Köprülüler Devrinde Bolu Sancağı: Tavernier'in Seyahatnamesinden". *Çele*, 7, 1963, 9-11.
- SAHİLLİOĞLU (Halil). "Osmanlı İdaresinde Kıbrıs'ın İlk Yılı Bütçesi". *Belgeler*, IV, 7-8, 1967, 1-33.
- SAİD (Edward). *Oryantalizm*. Çeviren: Nezih UZEL. İstanbul, İrfan Yayınları, 1995, 472 s.
- Said Halim Paşa. *Bubranlarımız ve Son Eserleri*. 1. Basım. Hazırlayan: Ertuğrul DÜZDAĞ. İstanbul, İz Yayınları, 1991, 336 s.
- Said Halim Paşa. *Bubranlarımız ve Son Eserleri*. 2. Basım. Hazırlayan: Ertuğrul DÜZDAĞ. İstanbul, İz Yayınları, 1993, 335 s.
- Sair Paşa. *Anılar, Notlar ve Açıklamalar*. Uyarlayan: Şemsettin KUTLU. İstanbul, Hürriyet Vakfı Yayınları, 1977, 352 s.
- SAKAL (Fahri). "Ağaoğlu Ahmed'in Tarihimizdeki Yeri". *Akademik Açı*, 2, 1996, 135-147.
- SAKAOĞLU (Necdet). "18. Yüzyılda İstanbul Evleri ve Sorunları". *Tarih ve Toplum*, 12, 70, 1989, 26-33.
- SAKAOĞLU (Necdet). "İstanbul'daki En Eski Osmanlı Müessesesi. Darphane-i Amire". *İstanbul*, 14, 1995, 26-31.
- SAKAOĞLU (Necdet). "İstanbul Efsaneleri". *İstanbul*, 9, 1994, 29-35.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Onsekizinci Yüzyılda İstanbul Evleri ve Sorunları". *Tarih ve Toplum*, 12, 70, 1989, 26-33.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Osmanlı Giyim Kuşamı ve Elbise-i Osmaniye". *Tarih ve Toplum*, 8, 47, 1987, 36-41.
- SAKAOĞLU (Necdet). "Seyyidlik Sarığı Sarmak". *Tarih ve Toplum*, 3, 14, 1985, 35-38.
- SAKAOĞLU (Necdet). *Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Tarih Sözlüğü*. İstanbul, 1985, 139 s.
- SAKAOĞLU (Saim). *101 Anadolu Efsanesi*. İstanbul, 1976.
- SAKAOĞLU (Saim). "17. Yüzyıl Aşık Edebiyatı Üzerine Notlar: Aşık İbrahim ve Aşık Nev'i". *Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 50-53.
- SAKAOĞLU (Saim). "17. Yüzyıl Aşık Edebiyatı Üzerine Notlar: Koroğlu (Kuroğlu)". *Türk Dili*, 511, 1994, 65-73.
- SAKAOĞLU (Saim). *Dadaloğlu*. Ankara, 1993.
- SAKAOĞLU (Saim). "İmparatorluk Dönemi Saz Şairlerinin İstanbul'a Bakışları". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXIX, 1-2, 1993, 307-325.
- SAKAOĞLU (Saim). "Manzum Tarihi Destanlarda Anlatılan Hadiselerde Gerçek Payı". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2011-2025.
- SAKAOĞLU (Saim). "Manzum Tarihi Destanlarda Anlatılan Hadiselerdeki Gerçek Payına Dair Birkaç Örnek". *Türk Folklor Araştırmaları*, 2, 1988, 127-141.
- SAKAOĞLU (Saim). "Türk Halk Edebiyatı'nın Namık Kemal'deki Akisleri". *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 1992, 37-46.
- SALGIR (A.). "Kıbrıs Sultan İkinci Mahmud Kütüphanesi". *Türk Kültürü*, III, 29, 1965, 351.
- SAMUR (Sabahattin). "XIII-XV. Yüzyılda Anadolu Şehirleri ve burada teşekkül eden Türk-İslam Medeniyetinin Menşei". *Erciyes Dergisi*, 156, 1990, 7-10.
- SANAL (Haydar). "İstanbul'da Derlenen Ninniler". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 3, 1957, s. 141-165.
- Sanat Tarihi Yıllığı*. İstanbul, 1978, s. 159-178.
- Sanat Tarihi Yıllığı (1972-1973)*. İstanbul, 1973.
- Sanat Tarihinde Doğudan Batrya, Ünsal Yücel Anısına Sempozyum Bildirileri*. İstanbul, Sandoz Yayınları, 1988.
- Sanat Tarihinde Doğudan Batrya, Ünsal Yücel Anısına Sempozyum Bildirileri*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1988.
- Sanat Tarihinde Doğudan Batrya: Ünsal Yücel Sempozyum Bildirileri*. İstanbul, 1989, 106 s.
- Sanat Tarihinde İkonografik Araştırmalar: Güner İnan'a Armağan*. Ankara, Edebiyat Fakültesi Hacettepe Üniversitesi, 1993, 604 s. (Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Armağan Dizisi: 4).
- Sanat ve Tabular*. Ankara, Sanat Yayınları, 1995.
- SANCAKTAR (Fatih Mehmet). *Said Molla ve Türkçe İslam Gazetesi*. İstanbul, 1996. Yüksek Lisans Tezi.
- SANCAR (Nejdât). *Türk Kabrâmanları*. Ankara, Afşin Yayınları, 1965, 109 s.
- SANİN (Demet). *Minyatîr Sanatının Sosyo-Kültürel Temelleri ve Surname-i Hümayun*. Ankara, 1983. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- SARAÇ (Celal). "Salih Zeki Bey'in 'Namütenahi' İsimli Makalesi". *Bilim Tarihi Dergisi*, 30, 1994, 3-6.
- SARAÇ (Celal). "Salih Zeki Bey'in İki Makalesi". *Bilim Tarihi Dergisi*, 17, 1993, 3-7.
- SARAÇ (Celal). "Salih Zeki Bey'in Kütle-yi Maddiye, Cevher mi, Araz mı? Makalesi Üzerine". *Bilim Tarihi Dergisi*, 26, 1993, 3-8.
- SARAÇ (Celal). "Yüzon Yıl Önce Yayınlanmış İlk Türkçe Termodinamik Kitabı Hakkında". *Bilim Tarihi Dergisi*, 14, 1992, 3-10.
- SARAÇ (Halil İbrahim). *Halil Sıdkı Bin Mehmed Rifki'nin Risale-i Usul-i Tarih ve Değerlendirmesi*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- SARAÇOĞLU (Ali). "Halk Ozanlarında Bade İçme ve Aşıklığa Başlama Geleneği". *Çevren Dergisi*, VIII, 29, 1981, 59-79.
- SARI (ALGER) (Djilali). "Les Ottomans et la Méditerranée Occidentale au XVI Siècle". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1417-1426.
- SARI (Mehmet). *Hayreti Divanı'nda Maddî Kültür Unsurları*. Ankara, 1986. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- SARI (Mucize). *Manastır Vilayeti'nin İdari ve Sosyal Yapısı*. Samsun, 1996. Yüksek Lisans Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SARICAOĞLU (Fikret). "Cihannüma ve Ebubekir b. Behram ed-Dımeşki-İbrahim Müteferrika". *Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'na Armağan*. İstanbul, 1991, 121-142.
- SARICAOĞLU (Fikret). *Katip Çelebi'nin Cihannüması ve Kaynakları*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- SARICAOĞLU (Fikret). "Üç Amasya Tarihçisi ve Eserleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 14, 1994, s. 37-51.

- SARIÇAM (İbrahim). "Osmanlı Devleti'nde Surre-i Hümayun ve Surre Alayları (Prof. Dr. Münir Atalar'ın Aynı Adlı Eseri Üzerine)". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 34, 1993, 271-274.
- SARIKAYA (Saffet). "Alevilik-Bektaşilik Üzerine Bir Eser". *Bilge Dergisi*, 11, 1997, 79-83.
- SARIOĞLU (Mehmet). *Yenileşme Tarihi Açısından İlk Türk Matbaası*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- SARIYILDIZ (Gülden). "Hicaz'da Salgın Hastalıklar ve Osmanlı Devleti'nin Aldığı Bazı Önlemler". *Tarih ve Toplum*, 18, 104, 1992, 18-24.
- SARIYILDIZ (Gülden). "Hicaz'da Salgın Hastalıklar ve Osmanlı Devleti'nin Aldığı Bazı Önlemler". *Tarih ve Toplum*, 18, 104, 1992, 18-24.
- SARIYILDIZ (Gülden). *Hicaz Karantina Teşkilatı*. İstanbul, 1996. Doktora Tezi.
- SARIYILDIZ (Gülden). *Hicaz Karantina Teşkilatı (1865-1914)*. Ankara, 1996, 166+24s
- SARIYILDIZ (Gülden). "II. Abdülhamid'in Fakir Hacılar için Mekte'de İnşa Ettirdiği Misafirhane". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 14, 1994, 121-147.
- SARIYILDIZ (Gülden). "II. Abdülhamid'in Hicaz'da Takip Ettiği Sıhhiye Politikası". *Sultan II. Abdülhamid ve Devri Semineri*, 27-29 Mayıs 1992-Bildiriler. İstanbul, 1994, 191-206.
- SAUER (Franz). "Hammer-Prusgtall". *Belleten*, XXXVI, 141, 1972, 79-83.
- SAVAŞ (Ali İbrahim). "Osmanlı Türkçesi İle Yazılan Tarihî Belge ve Eserlerde Secili Anlam Şekilleri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 13, 1998, 57-71.
- SAVAŞ (Hüseyin). *Lozan'a Kadar Batı Trakya Sorunu*. İstanbul, 1991. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SAVAŞ (İbrahim). "Avusturya Basınında Bir Osmanlı Elçisi". *Toplumsal Tarih*, 7, 41, 1997, 45-54.
- SAVAŞ (Saim). "18. Asrın Sonunda Sivas Vilayeti Konağı Mefruşatı". *Revak*, 1992, 95-98.
- SAVAŞ (Saim). "Sivas Halkının Kullandığı Eşyalara Kısa Bir Bakış ve Kullanılan Silahlar". *Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1984, 41-53.
- SAVAŞ (Saim). "XVIII. Asrın Son Çeyreğinde Sivas'ta Resmi Nişan, Nikah ve Talak İşlemleri". *Sivas Kültür-Sanat*, 1, 1, 1987, 27-30.
- SAY (Yağmur). "Fatih Dönemi Tıp Çalışmaları ve Mühtedi (İslama Dönmüş) Hekim Yakup Paşa". *Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi Mecmuası*, 44, 1, 1991, 143-164.
- SAY (Yağmur). *Top ve Topçuluğun Tarihîsel Gelişimi ve Mühendishane-i Berr-i Hümayun*. Polatlı, Topçu ve Füze Okulu Yayınları, 1995.
- SAYAR (Nihad). *Türkiye İmparatorluk Dönemi Siyasi, Askeri, İdari ve Mali Olayları*. İstanbul, İktisadi Ticari İlimler Akademisi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1977, 318 s. (Nihad Sayar Yayın ve Yardım Vakfı Yayını: 281).
- SAYAR (Nihad). *Türkiye İmparatorluk Dönemi Siyasi, Askeri, İdari, Mali Olayları*. İstanbul, Met/or Matbaası, 1977, XVIII+318 s.
- SAYDAM (Abdullah). "Rusya'nın Kırım ve Kafkasya'yı İstilasında Uyguladığı Demografik Yöntemler". *Tarih Boyunca Balkanlar'dan Kafkaslar'a Türk Dünyası Semineri (29-31 Mayıs 1995)*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1996, 93-117.
- SAYGUN (Mehmed Asaf). *Volga Kıyılarında ve Muhtıra: Mehmet Asaf Bey'in Hatıra Defterleri*. Hazırlayan: Murat CEBECİOĞLU. İzmir, Akademi Kitabevi, 1994.
- SAYINER (Z.Cihan). "Ayetli Saray Seccadeleri". *Tarih ve Medeniyet*, 17, 1995, 52-56.
- SAYIOĞULLARI (Recep Sadri). *Türk Ta'lik Yazı Ekolünün Doğuşunda Şeybilislam Velîyiddin Efendi*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- SCHIFFER (Reinhold). "Avrupalıların XIX. Yüzyıl Başlarındaki İzmir'le İlgili Görüşleri". *Çağdaş Türkiye Tarihî Araştırmaları Dergisi*, 1, 2, 1992, 339-364.
- SCHMIEDE (H. Ahmed). *Abdülhamit Devrinde Sansür*. İstanbul, 1980, 319 s. (100 Soruda Dizisi: 48).
- SCHÖLCH (Aleronder). "Palastina im Umbruch 1856-1882 Untersuchungen zur Wirtschaftlichen und Sozio-Politischen Entwicklung". *Osmanlı Araştırmaları*, 7, 1988, 389-405.
- SCHREIBER (Georg). *Edirnenen Viyana Kapılarında Kadar Türklerde Kalan*. Çeviren: Esat NERMİ. İstanbul (Milliyet Yayınları: 4).
- SCHWEIGGER (Salomon). "İstanbul Üzerine Anılar". *İstanbul İçin Şehr-Engiz*. İstanbul, 1991, 225-227.
- SCHWEINFURT (Philipp). "İstanbul Suru ve Yıldızlı Kapı". *Belleten*, XVI, 62, 1952, 261-271.
- Secular Medieval Architecture in the Balkans 1300-1500 and its Preservation*. Derleyen: Slobodan CURCIC, Evangelia HADJITRYPHONOS. Selanik, 1997.
- SEDER (Halil). "İhtilalin Mükedderatı ve Canlı Bir Hatıra". *Tarih Hazinesi*, 15, 1952, 762-767.
- SEDES (Halil). *1875-1876 Bosna-Hersek ve Bulgaristan İhtilalleri ve Siyasi Olaylar*. 2. Basım. İstanbul, Çituri Biraderler Basımevi, 1946, 267+234 s.
- SEFERCİOĞLU (Nejat). *Fıztılı Divanı'nda Sevgilinin Fiziki Yapısı İle İlgili Özellikler*. Ankara, 1981. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- SELEN (Hamit Sadi). "16. ve 17.Yüzyıllarda Anadolu'nun Köy ve Küçük Şehir Hayatı". III. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 590-598.
- SENCER (Muammer). *Osmanlılarda Din ve Devlet: Bilimsel Araştırma*. İstanbul, Erk Yayınları, 1974, 279+15 s.
- SERBAN (Constantin). "L' Idee Paix Reflettée Dans Les "Traites" conclus Entre L'Empire Ottoman et la Ualachie et la Moldavie Aux XIV-XVII Siecles". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2535-2542.
- SERTKAYA (Osman F.). "The Divan of Gada'i (Geda'i Divanı)". *Türk Kültürü*, X, 111, 1972, 92.
- SERTKAYA (Osman F.). "Osmanlı Şairlerinin Çağatayca Şiirleri". *İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 22, 1974-1976, 169-189.
- SERTOĞLU (Mithat). "Arşivlerimizin Dünyü, Bugünü, Yarını". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 47-52.
- SERTOĞLU (Mithat). "Kırım Harbi ve Sivastopol". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 30, 1952, 1513-1519.

- SERTOĞLU (Mithat). *Osmanlı Arşivlerinin Düni, Bugünü ve Yarını*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985.
- SERTOĞLU (Mithat). "Osmanlı Arşivlerinin Tarihleri". *Osmanlı Arşivleri ve Osmanlı Araştırmaları Sempozyumu Mayıs 1985*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1985, 63-71.
- SERTOĞLU (Mithat). "Osmanlı Hükümdarlarının Kıyafetleri". *Resimli Tarih Mecmuası*, 3, 34, 1952, 1774-4-177.
- SERTOĞLU (Mithat). *Osmanlı Tarih Lügati: Düzeltilmiş ve İlaveli*. 2. Baskı. İstanbul, 1986, 384 s. (Enderun Yayınları No: 18).
- SERTOĞLU (Mithat). *Osmanlı Tarih Lügati*. 2. Basım. İstanbul, Enderun Kitabevi, 1986, 384 s.
- SERTOĞLU (Mithat). *Resimli Osmanlı Tarihi Ansiklopedisi*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1958, 356 s.
- SERTOĞLU (Mithat). *Süryani Türklerinin Siyasi ve İktisadi Tarihi*. İstanbul, Baha Matbaası, 1974, 88 s.
- SERTOĞLU (Mithat). *Tarihten Sohbetler*. Ankara, 1994, 285 s.
- SERTOĞLU (Mithat). "XVI. Yüzyılda Orta-Doğu'da Çürük Altın Meselesi ve Osmanlılar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 32, 1970, 21-25.
- Servet-i Fünun Dönemi Türk Edebiyatı Antolojisi*. 2. Baskı. Hazırlayan: Şemseddin KUTLU. İstanbul, Remzi Kitabevi, 1981, 333 s.
- Servet-i Fünun Edebiyatı (Antoloji)*. Derleyen: Şemseddin KUTLU. İstanbul, Tokar Yayınları, 1976, 182 s.
- SEVENGİL (Refik Ahmet). *Fatih Devrinde Alimler, Sanatkarlar ve Kültür Hayatı*. İstanbul, Nebioğlu Yayınevi, 1953, 88 s.
- SEVENGİL (Refik Ahmet). *İstanbul Nasıl Eğleniyordu?: 1453'ten 1927'ye Kadar*. 4. Basım. Hazırlayan: Sami ÖNAL. İstanbul, İletişim Yayınları, 1993, 136 s.
- SEVERCAN (Şerafettin). *Kemal Paşa-Zade Tevarih-i Al-i Osman X. Defter*. Kayseri, 1991. Doktora Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- SEVERCAN (Şerafettin). "Ahmet Cevdet Paşa'nın Tarihçiliği". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 7, 1990, s. 227-235.
- SEVERCAN (Şerafettin). "Hoca Sadeddin Efendi ve Tarihçiliğimizdeki Yeri". *Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8, 1992, s. 73-79.
- SEVGİN (Necmi). *Anadolu Kaleleri*. Ankara, 1959, 373 s.
- SEVİM (Fuat). *Dünya Uygarlığı ve Türk Sosyo-Ekonomik Tarihi*. İstanbul, İpek Matbaası, 1978, 406 s.
- SEVİM (Sezai). *XVI. Yüzyılda Karası Sancağı (Tabir Defterlerine Göre)*. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- SEVİN (Nureddin). "Türk Gölge Oyununda Ahlak, Sihir, Kadın". *I. Uluslararası Türk Folklor Kongresi*. İstanbul, 1975, 309-16.
- SEVİNÇ (Necdet). *Osmanlı'nın Yükselişi ve Çöküşü: Sosyal ve Ekonomik İncelemesi*. İstanbul, Bayrak Yayıncılık, 1992, 536 s.
- SEVİNÇ (Necdet). *Osmanlı'nın Yükselişi ve Çöküşü: Sosyal ve Ekonomik İnceleme*. İstanbul, Burak Yayınları, 1993, 536 s.
- SEVİNÇ (Necdet). *Osmanlı'nın Yükselişi ve Çöküşü: Sosyal ve Ekonomik İnceleme*. 5. Baskı. İstanbul, Hamle Matbaası, 1995, 536 s.
- SEVİNÇ (Necdet). *Osmanlı'nın Yükselişi ve Çöküşü: Sosyal ve Ekonomik İnceleme*. 5. Basım. İstanbul, 1996, 536 s.
- SEVİNÇLİ (Efdal). "İzmir'de Tiyatro". *Üç İzmir*. İstanbul, 1992, 369-386.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Maliye Nazırı Cavid Bey ve Ulûm-ı İktisâdiyye ve İctimâiyye Mecmuası, Mukaddime ve Programı". *Liberal Düşünce*, 1, 1996, 120-123.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). *Takvim-i Vekayi (1908-1918)*. Ankara, 1985. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Türkiye'de Yönetim Tarihi Araştırmalarının Gelişimi ve Durumu (Osmanlı Dönemi)". *Kamu Yönetimi Disiplini Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1995, 337-344.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri V: Turuk ve Ebniye Nizamnamesi ve Getirdikleri". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 5, 4, 1996, 67-81.
- SEYİTDANLIOĞLU (Mehmet). "Yerel Yönetim Metinleri XIV: Her Nev'i Ebniyeden Alınacak Harç ve Rüsum Nizamnamesi". *Çağdaş Yerel Yönetimler*, 7, 3, 1998, 130-135.
- SEZEN (Lütfi). "Savaş Yıllarında Anadolu İnsanı ve Yozgatlı Hacı Hayreddin Efendi". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 8, 1997, 159-167.
- SEZER (Baykan), ERTÜRK (Recep), TÜFEKÇİOĞLU (Hayati). "Osmanlı Tarihçiliği". *Sosyoloji Yıllığı*, 1, 1997.
- SEZER (Engin). "Farsça'dan Gelen Yabancı Ya Da Türkçede Ki'li Ad Tümecekleri". *Genel Dilbilim Dergisi*, 2, 1978, 18-30.
- SEZGİN (İbrahim). *1475-1530 Yıllarında Gelibolu Kazası*. İstanbul, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi.
- SEZGİN (İbrahim). "Malkara Şehri (1475-1601)". *İlmi Araştırmalar Dergisi*, 2, 1996, 119-130.
- SEZGİN (İbrahim). *Osmanlı Devleti İle Kafkasya: Türkistan ve Kırım Hanlıkları Arasındaki Münasebetlere Dair Arşiv Belgeleri*. Ankara, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayınları, 1992.
- SEZGİN (İbrahim). *XV. ve XVI. Asırlarda Gelibolu Kazasının Sosyal ve Ekonomik Tarihi*. İstanbul, 1998. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- SHAABAN (Talat M.). *Saudi Arabistan'ın Kuzey Batısında Bulunan Osmanlı Dönemine Ait Bazı Kaleler ve Camiler*. Ankara, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- SHAW (Stanford J.), SHAW (Ezel Kural). *Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye*. 2. Çeviren: Mehmet HARMANCI. İstanbul, E Yayınları, 1983, 580+4 s. (E Yayınları Tarih Dizisi: 3).
- SHAW (Stanford J.). "New Research Opportunities in the Ottoman Archives of İstanbul". *Bulleten*, LVIII, 222, 1994, 461-467.
- SHAW (Stanford J.). *Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye*. Çeviren: Mehmet HARMANCI. E Yayınları, 1982, 450 s.
- SHAW (Stanford J.). *Osmanlı İmparatorluğu ve Modern Türkiye*. Çeviren: Mehmet HARMANCI. İstanbul, E Yayınları, 1982, 451 s. (E Yayınları Tarih Dizisi: 2).
- SHMUELEVITZ (Aryeh). "Relations Between Jews and Christians in the Ottoman Empire: The Armenian case". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 2029-2033.
- SİLER (Abdurrahman). "1867 Paris Milletlerarası Sergisi ve Osmanlı İmparatorluğu". *Türk Kültürü*, 330, 1990, 622-634.
- SİNEMOĞLU (Nermin). "Bir Osmanlı Kıyafet Albümünün Takdimi". *M.S.Ü Fen Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 1, 1, 1991, 204-212.
- SİNEMOĞLU (Nermin). "Kanuni Çağı Duvar Çinilerinin Kompozisyon Düzeni Açısından Üslup Tahlili". *Sanat Tarihi Yıllığı (1972-1973)*. İstanbul, 1973, 241-59.
- SİPAHIOĞLU (Ahmet). *İznik'de İsmail Bey Hamamı ve Diğerlerinin De-*

- ğerlendirilmesi. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- SİRER (Münir). "Kız Kulesi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 38, 1953, 2029-2034.
- SITKI (Saffet). *Nef'i ve Siham-ı Kaza'sı*. İstanbul, Aydınlık Matbaası, 1943, 78 s.
- Silahdar Fındıklı Mehmet Ağa. *Silahdar Tarihi*, "On Yedinci Asır Saray Hayatı". Ankara, Akbaba Kitabevi, 1947.
- Silahdar Fındıklı Mehmet Ağa. *Silahdar Tarihi*: 17. Asır Saray Hayatı. Notlar: Mustafa Nihat ÖZÖN. Ankara, Akba Kitabevi 256 s.
- Siyasi Hatıralar 1908-1913. Sadeleştiren: Ziyaeddin ENGİN. İstanbul, Kervan Yayınları, 1978, 167 s.
- Social and Economic History of Turkey (1071-1920)*. Editör: Halil İNALCIK, Osman OKYAR. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1980, XVI+396 s.
- Söğüt III. Osmanlı Tarihi Sempozyumu (9-11 Eylül 1989)*. Ankara, 1989.
- SOLMAZ (Mehmet). *Tarih Boyunca Asya'nın Kapısı, Her Yönüyle Üsküdar: Tarih, Coğrafya, Kültür, Araştırma, İnceleme*. İstanbul, Eko Matbaası, 1979, 176 s.
- SOLOK (Cevdet Kudret). "Karagöz Metinleri". *Türk Dili*, 26-33, 292, 1976.
- SON (M. Salih). *Doğu Anadolu ve Muş'un İzablı Kronolojik Tarihi*. Ankara, Yargıçoğlu Matbaası, 1966, 256 s.
- Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumu Tebliğleri*. İzmir, 1994.
- SONGAR (Nazmi). "Trablusgarp Hatıraları". *Tarih ve Medeniyet*, 1, 1994, 64-68.
- SONGUR (Savaş). XVI. Yüzyılda Rodos Adası ve Akdeniz'deki Önemi. İstanbul, 1999. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SÖNMEZ (Ali). *Antalya (Merkez) İlindeki Selçuklu ve Osmanlı Camileri*. Çeviren: Kerim TÜRKMEN. Kayseri.
- SÖNMEZ (Zeki). *Başlangıcından 16. Yüzyıla Kadar Anadolu Türk-İslam Mimarisinde Sanatçılar*. Ankara, 1989, 498 s.
- SÖNMEZ (Zeki). "Batı Anadolu'da Türk Halıcılığının 19. Yüzyıldaki Durumu Üzerine". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 32, 1984, 77-108.
- SÖNMEZ (Zeki). "Sultan Ahmet Camii ve Mimar Sedefkar Mehmet Ağa". *Kültür ve Sanat*, 1, 1, 1988, 38-45.
- SÖNMEZ (Zeki). *Yeni Osmanlı Tarihi*. İstanbul, 1305.
- Sosyo-Kültürel Değişme Sürecinde Türk Ailesi*. Ankara, T.C.Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu, 1992.
- SOURDEL-THOMİNE (Janine). "L'Architecture Ottomane". *Belleten*, XLIV, 174, 1980, 287-300.
- SÖYLEMEZOĞLU (Galip Kemal). *30 Senelik Siyasi Hatıralarımın Üçüncü ve Son Cildi*. İstanbul, Ülkü Matbaası, 1953, 512 s.
- SOYLU (Sıtkı). "Karacaoğlana Ait Yayınlanmış Üç Şiir". *Türk Folklor Araştırmaları*, 26, 305, 1976, 7166.
- SOYYİĞİT (Osman Zeki). *Arşiv Belgeleri Işığında Katar'da Osmanlı Hakimiyeti*. İstanbul, 1990. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- SÖZEN (Gürol). *Binbir Çeşit İstanbul ve Boğaziçi Yalıları*. İstanbul, 1989, 191 s.
- SÖZEN (Metin). "Anatolia, the Covering Point of Cultures". *The Foundations of Turkey*. Editör: Zekai BALOĞLU. İstanbul, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1996, 56-67.
- SÖZEN (Metin). "Kültürlerin Odaklandığı Ülke". *Türk Vakıfları*. Editör: Zekai BALOĞLU. İstanbul, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1996, 56-67.
- STATHİS (Pinelopi). "XVIII. Yüzyıl Türk Tarihinin Bazı Olaylarının Yunan Aydınlarının Kalemile Anlatımı". *Toplumsal Tarih*, IV, 23, 1995, 26-28.
- STRAUSS (Johann). "Aux Bords Du 'Canal De La Mer Noire' Les Années Constantino politaines Du Père Otavio Sapiencia (1604-1616)". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 526-540.
- STRAUSS (Johann). "Unutulmuş Bir Cemaat: Girit Müslümanlarının Abdülhamit Devrindeki, İkinci Meşrutiyet Devrindeki ve İlhaktan Sonraki Faaliyetleri". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 2105-2114.
- STRZYGOWSKI (H.), GLUCK (Heinrich), KÖPRÜLÜ (Fuad). *Eski Türk Sanatı ve Avrupa'ya Etkisi*. Çeviren: Cemal KÖPRÜLÜ. Ankara XV+205 s. (Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları: 152).
- Studies in Eighteenth Century Islamic History*. Editör: T. NAFF, Roger OWEN. London, 1977.
- Studies in the Economic History of the Middle East*. Editör: M. A. COOK. London, Oxford University Press, 1970.
- SU (Kamil). *Mimar Sinan'ın Eserlerinden Muradiye Camii*. İstanbul, Resimli Ay Matbaası, 1940, 32 s.
- SU (Kamil). *Osman Hamdi Bey'e Kadar Türk Müzesi*. İstanbul, T.C.O.M-Türkiye Milli Komitesi Yayınları, 1965, 78 s. (T. C. O. M Türkiye Milli Komitesi Yayınları: 3).
- SUBAŞI (Muhsin İlyas). "Fatih Şair Olmasaydı?". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 38, 1990, 28-30.
- SUDALI (Muzaffer). *Hünkar Mahfilleri*. İstanbul, Güven Basımevi, 1958, 91 s.
- Sultan Abdülhamid: Tabsin Paşa'nın Yıldız Hatıraları*. Hazırlayan: Ali ERGENEKON. İstanbul, Boğaziçi Yayınları, 1989, 481. (26 Resim).
- Sultan Abdülhamid'in Hatıra Defteri*. Hazırlayan: İsmet BOZDAĞ. İstanbul, Pınar Yayınları, 1985, 230 s.
- Sultan Mehmet Reşat Han'ın ve Halefinin Sarayında Gördüklerim..* İstanbul, Matbaa-i Orhaniye, 1340, 271 s.
- SUNER PEKİN (Nermin). "XIV. Yüzyılda Türk Edebiyatı". *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı (14. yy.)*. Editör: Okray ASLANAPA. İstanbul, 1977, 79-123.
- SUNGURBEY (İsmet). *Ebul'ula Mardin*. İstanbul, Gençlik Basımevi, 1988, 3+183
- SUNGURHAN (Aysun). *Beyanî Tezkiresi: İnceleme-Metin*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- SUROY (Altay). "Bosna Tarihi I". *Çevren Dergisi*, VII, 4, 1980, 147-148.
- SUROY (Altay). "Hammer'in Türk Osmanlı İmparatorluğu Tarihi". *Çevren Dergisi*, VIII, 29, 1981, 161-163.
- SUZUKİ (Tadashi). *Osmanlı İmparatorluğu*. Tokyo, 1992, 254 s.
- SÜER (H. Hikmet). "Güncel Konular". *Osmanlı İmparatorluğu ve Cum-*

- huriyet Devrinde Ayaklanmalar*. Ankara, 1982, 87-98 s.
- SÜER (H. Hikmet). *Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet Devrinde Ayaklanmalar*. Ankara, 1982.
- Süleyman Nazif. *İki Dost*. İstanbul, Kanaat Kütüphanesi, 1925, 82 s.
- Süleyman Paşa. *Mebani ü'l İnşa*. İstanbul, 1289.
- Süleymaniye Vakfıyesi*. Hazırlayan: Kemal Edip KÜRKÇÜOĞLU. Ankara, 1960, 54 s.
- Süleymaniye Vakfıyesi*. Hazırlayan: Kemal Edip KÜRKÇÜOĞLU. Ankara, Vakıflar Genel Müdürlüğü, 1962, 54+110 s.
- SÜMER (Faruk). "Çukurova Tarihine Dair Araştırmalar (Fetihten XVI. Yüzyılın İkinci Yarısına Kadar)". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 1, 1964, 1-113.
- SÜMER (Faruk). "Kervanlar ve Kervansaraylar". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 40, 1953, 2165-2162.
- SÜMER (Faruk). "Köroğlu'nun Tarihi Şahsiyeti Hakkında Vesikalar". *Uluslararası Folklor ve Halk Edebiyatı Semineri* (27-29 VI 1975). Konya, 1975, 113-117.
- SÜMER (Faruk). "XIV. Yüzyılda Türkiye". *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı* (14. yy.). Hazırlayan: Oktay ASLANAPA. Ankara, M.E.B., 1977, 5-16.
- SÜMER (Faruk). "XIX. Yüzyılda Çukurova'da İctimai Hayat". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 48, 1987, 9-12.
- SÜMER (Mustafa). "Topkapı Sarayı Müzesi'nde Bulunan 16.Yüzyıl Başlarına Ait Problemleri Bir Grup Yazma". *Sanat Tarihi Yıllığı*. İstanbul, 1978, s. 159-172.
- SÜRELSAN (İsmail Baha). *Ahmet Rasim ve Musiki*. İstanbul, Kültür Bakanlığı, 1977, 60 s. (Kültür Bakanlığı Yayınları: 251).
- SÜRGEVİL (Sabri). "Tanzimat'tan Cumhuriyete Batı Anadolu Bölgesinin Nüfusu Hakkında Bazı Düşünceler". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Sempozyumu*. İzmir, 1992, 63-86.
- SÜSLÜ (Azmi). "Türkiye'de Rum Patrikhane ve Kiliselerinin Menfi Faaliyetleri". *Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri* (13-17 Ekim 1986). Samsun, 1988, 259-264.
- Symposium on the Black Sea, March 18-20, 1978*. Athens, 1979.
- Syncretistic Religious Communities in the Near East*. Editör: Krisztina KEHL-BODROGİ, Barbara KELLNER-HEINKELE, Anke OTTER-BEAUJEAN. Leiden-Brill, 1997.
- ŞAHİN (A. Pelin). 19. Yüzyıl İkinci Yarısında Osmanlı Duvar ve Tuval Resminde Manzara Olgusu Üzerine Bir Örneklem: *Şale Köşkü*. Ankara, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ŞAHİN (Can). XVII. yüzyılda Musavvir Hüseyin Tarafından Yapılan Silsile-name Minyatürlerinin İncelenmesi. Ankara, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ŞAHİN (Enis). *İstanbul Basımında Vilayet-i Şarkîye Meselesi*. Erzurum, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- ŞAHİN (Faruk K.). *İlk Devir Osmanlı Keramikleri Teknolojisi*. İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ŞAHİN (Faruk). "İznik Yeşil Camii Minaresi ve Unutulmuş Bir Çini Tekniği". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 4, 1989, 48-54.
- ŞAHİN (İ.). "Kırım Mecmuasında Neşredilen Kırım Konulu Şiirler Üzerine Bir İnceleme". *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 2, 1998, 173-190.
- ŞAHİN (İlhan), EMECEN (Feridun). "Amasya". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991, 1-4.
- ŞAHİN (İlhan), EMECEN (Feridun). "XV. Asrın İkinci Yarısında Tokat Eşnafı". *Osmanlı Araştırmaları*, VII-VIII, 1988, 287-307.
- ŞAHİN (İlhan), ÖZCAN (Abdülkadir). "II. Abdülhamid'in Hususi Mektup ve Telgrafları". *Tarih Dergisi*, 34, 1984, 417-474 s.
- ŞAHİN (İlhan). "Aksaray". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, 291-292.
- ŞAHİN (İlhan). "Akşehir". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989, 298-299.
- ŞAHİN (İlhan). "Çankırı". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 216-218.
- ŞAHİN (İlhan). "Çorum". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993, 373-376.
- ŞAHİN (İlhan). "Eski Zağra". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994, 394-396.
- ŞAHİN (İlhan). "Evliya Çelebi'nin Urfa Hakkında Verdiği Bilgilerin Arşiv Belgeleri Işığında Değerlendirilmesi". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 4, 1989, 292-298.
- ŞAHİN (İlhan). "Hasköy". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997, 390-391.
- ŞAHİN (İlhan). "Kenzi'l Vekayi: Mustafa Sakıp Efendi ve Eserleri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 7-8, 1977, 95-118.
- ŞAHİN (İlhan). "XV. ve XVI. Yüzyıllarda Sofya-Filibe-Eski Zağra ve Tatar Pazarı'nın Nüfus ve İskan Durumu". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 48, 1987, 249-256 s.
- ŞAHİN (Kamil). "Deniz Hamamları". *Vakıflar Dergisi*, 23, 1994, 243-254.
- ŞAHİN (M. Süreyya). *Fener Patrikhanesi ve Türkiye*. İstanbul, 1980, 273+65 s. (Ötüken Yayınları No: 150).
- ŞAHİN (Mustafa). "Şevket Efendi'nin Seyahat Defteri (1897 Mayıs)". *Tarih ve Toplum*, XX, 115, 1993, 51-56.
- ŞAHİN (Turgut). "Tanzimat ve Türk Aydınlanma Modernleşme Anlayışı". *Milli Kültür*, 27, 1, 1978, 29-33.
- ŞAKİR (Ziya). "Genç Osman'ın Akıbeti". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 21, 1951, 941-945.
- ŞAKİR (Ziya). "Sanatkar Padişahlar". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 38, 1953, 2051-2053.
- ŞAKİROĞLU (Mahmut). "Prof. Dr. Halil İnalcık". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 569-574.
- Şams Al-Din Ahmad Al-Aflaki. *Menakıb al-Arifin*. II. Yayınlayan: Tahsin YAZICI. Ankara, 1961, 577-1222 s.
- Şams Al-Din Ahmad Al-Aflaki. *Menakıb al-Arifin*. I. Yayınlayan: Tahsin YAZICI. Ankara, 1956.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Boğaziçi Mesireleri ve Alemleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 94, 1943, 11,13.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Kız Kulesi-Osmanlılar Devrinde Üsküdar Sahilleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 120, 1944, 8-10,14.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Türk Müverrihler". *Tarihîten Sesler*, 6-7, 1943, 23-27,49.
- ŞAPOLYA (Enver Behnan). "Türk Müverrihleri I". *Tarihîten Sesler*, 5, 1943, 6-7.
- ŞAPOLYO (Enver Behnan). *Türk Menkıbeleri*. İstanbul, Türkiye Yayınevi, 1964, 223+(1) s.

- ŞAR (Ercan). 19. Yüzyılda Cezayir-i Bahr-i Sefid Eyaletine Bağlı Çan Ka-
zasının Sosyo-Ekonomik Yapısı. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı
Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- ŞARDAĞ (Rüşti). *Klasik Divan Şiirimiz*. İstanbul, 1976.
- ŞARDAĞ (Rüşti). *Şair Sultanlar*. Ankara, Türkiye İş Bankası Kültür
Yayınları, 1982, VI+307 s.
- ŞAUL (Mahir). "Taklidler Güldürüsü ve Cemaatler Toplumu-Karagöz
Mizahı Üzerine Bir Deneme". *Boğaziçi Üniversitesi Halk Bilimi
Yıllığı*. İstanbul, 1975, 124-146.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Bedi N.), GÜREŞSEVER (Gönül). "Bilim ve Sa-
nat Tarihî Bakımından Sabuncuoğlu Cerrahiyesi". *Kültür ve Sa-
nat*, II, 4, 1976, 44-51.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Bedi N.). "Edirne Fatih Devri Eserlerine Kısa Bir
Bakış ve Sittî Hatun Camii". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 199-295.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Bedi N.). "Mabeyn Müşiri Abdülhamit Ferit Pa-
şa'nın Günlüğü". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim
1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1127-1140.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Bedi N.). "Osmanlı Tebabetinde Garphlaşma Ce-
reyanları". *Tıp Fakültesi Mecmuası*, 19, 2, 1956, 168-192 s.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Bedi N.). *Osmanlı Tebabetinde Garphlaşma Cereyan-
ları, Tıp Fakültesi Mecmuası 19/2(1956)'dan ayrı basım*. İstanbul,
İsmail Akgün Matbaası, 1956, 168-192
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). *Boğaziçine Dair*. İstanbul, Türkiye Tu-
ring ve Otomobil Kurumu, 1986, 368 s.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Dolmabahçe Sarayı". *Resimli Tarih
Mecmuası*, 2, 15, 1951, 621-624.
- ŞEHİSUVAROĞLU (Haluk Y.). "Yıldız Sarayında Küçük Mabeyn Da-
iresi". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 27, 1952, 1326-1330.
- ŞEKER (Mehmet). "Ahiliğin Anadolu'nun Sosyal ve Kültürel Hayatın-
daki Yeri". *Erdem*, 8, 23, 1996, 599-620.
- ŞEKER (Mehmet). "Ali'nin Kühü'l-Ahbar'ına Göre II.Selim ve
III.Murat Devirlerinin Toplum Hayatına Genel Bir Bakış". *Ulus-
lararası Türk Bilimleri Kongresi CIEPO Sempozyumu*. Viyana, 1998.
- ŞEKER (Mehmet). *Bağşehir Tunus'daki Türkçe Kitabeler*. Ankara, Türk
Dünyası Araştırmaları Vakfı, 1994.
- ŞEKER (Mehmet). "Bir Türkçe Fütüvvetname'ye Göre Devrin Sosyal
Hayatına Bakış". *I. Uluslararası Ahilik Kültürü Sempozyumu Prog-
ram ve Bildiri Özetleri*. Ankara, 1993, 57-59.
- ŞEKER (Mehmet). "el-Mahtutatu'l-Arabiyyeti ve Vakfuha fi Methaf-i
Seray-ı Topkapı". *al-Manhal*, 52, 489, 1991.
- ŞEKER (Mehmet). "Evliya Çelebi Seyehatnamesi'ne Göre Turgutlu ve
Sosyal Hayatı". *Turgutlu Sosyo-Ekonomik Tarihi Sempozyumu Bildi-
rileri* (7 Eylül 1995. Turgutlu). Editör: Namık AÇIKGÖZ. Tur-
gutlu, 1997, 60-70.
- ŞEKER (Mehmet). *İbn-i Batuta'ya Göre Anadolu'nun Sosyal Kültürel ve
İktisadi Hayatı ile Ahilik*. Ankara, 1993.
- ŞEKER (Mehmet). "İbn Batuta'ya Göre Anadolu'nun Sosyal ve İktisa-
di Hayatı". V. *Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongre-
si. Tebliğler* (İstanbul 21-25 Ağustos 1989). Ankara, 1990, 799-
811.
- ŞEKER (Mehmet). "İslam Medeniyetinin Yıkılış Sebepleri-Fusulü'l-
Hall ü Akd ve Usulü'l-Harc ü Nakd". *Dokuz Eylül Üniversitesi
İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VII, 1992, 125-135.
- ŞEKER (Mehmet). "Les Manuscrits Arabes a la Bibliothèque du Musée

Topkapı Seray a İstanbul (el-Kütübü'l-Mahtutatu'l-Arabiyyeti fi
Methaf-i Seray-ı Topkapı İstanbul)". *Arab Historical Review for Ot-
toman Studies*, 1990, 287-293.

- ŞEKER (Mehmet). "Müverrih Ali'nin Tasavvufa Dair İki Eseri: Hilafe-
tü'r Rical ve Riyazü's-Salikin". *Diyanet Dergisi*, XVI, 3, 1997.
- ŞEKER (Mehmet). "Piri Reis'in Çağdaşı Mustafa Ali'nin "Mevaidü'n-
Nefais"inde Denizcilik ve Denizlerde Yolculuk". *Piri Reis Sempo-
zyumu* (1-4 Temmuz). Çanakkale, 1983, 58-63.
- ŞEKER (Mehmet). "Some Unknown Turkish Inscriptions of Moesques
and Turbans in Tunis". *The 8th. International Congress of Turkish
Art*. Kahire, 1987.
- ŞEKER (Mehmet). "Tarihimizdeki Sosyal Yaşayışa Dair Bazı Kaynakla-
ra Bakış ve Mevaidü'n-Nefais". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat
Fakültesi Dergisi*, I, 1983, 149-158.
- ŞEKER (Mehmet). "Tunus'daki Cami ve Türbelerde Bilinmeyen Türk-
çe Kitabeler". *Vakıflar Dergisi*, XXII, 1991, 421-428.
- ŞEKER (Mehmet). "Tunus'ta Bulunan Kışla ve Burçlardaki Yayınlan-
mamış Türkçe Kitabeler ve Levhalar". X. *Türk Tarih Kongresi*
(Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2471-2480.
- ŞEKER (Mehmet). "Tunus'ta Bulunan Türkçe Kitabeler". *Dokuz Eylül
Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, IV, 1987, 183-225.
- ŞEKER (Mehmet). "Tunus'taki Camii ve Türbelerde Bilinmeyen Türk-
çe Kitabeler". *Vakıflar Dergisi*, 22, 1991, 421-429.
- ŞEKER (Mehmet). "Tunus Milli Kütüphanesindeki El Yazmaları". *Do-
kuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, IV, 1987, 105-
122.
- ŞEKER (Mehmet). "Un Aperçu Général Sur les Sources de la Vie Soci-
ale dans l'État Ottoman du XVIème Siècle et Mevaidü'n-Nefais
de Mustafa Ali". *Melanges Professeur Robert Mantran-Ceromdi*. Zag-
houan, 1988.
- ŞEKER (Mehmet). "Vakfiyelerin Türk Kültürü Bakımından Özellikle-
ri". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 1-19.
- Şem'dani-zade Fındıklılı Süleyman Efendi *Tarih Mür'it-tevarih*. Editör: Mü-
nir AKTEPE. İstanbul, 1976.
- Şem'dani-zade Fındıklılı Süley. *Mür'it-tevarih*. III. Hazırlayan: Münir
AKTEPE. İstanbul, 1981.
- Şem'dani-zade Fındıklılı Süley. *Mür'it-tevarih*. I. Hazırlayan: Münir
AKTEPE. İstanbul, 1976.
- Şem'dani-zade Fındıklılı Süley. *Mür'it-tevarih*. II/A. Hazırlayan: Münir
AKTEPE. İstanbul, 1978.
- Şem'dani-zade Fındıklılı Süley. *Mür'it-tevarih*. II/B. Hazırlayan: Mü-
nir AKTEPE. İstanbul, 1980.
- ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Ta-
rih*, II, 8, 1994, 4-5.
- ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Ta-
rih*, I, 5, 1994, 4-5.
- ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Ta-
rih*, II, 9, 1994, 4-5.
- ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Ta-
rih*, I, 1, 1994, 4-5.
- ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Ta-
rih*, I, 6, 1994, 4-5.
- ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Ta-
rih*, I, 3, 1994, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, I, 4, 1994, 4-6.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 6, 35, 1996, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, IV, 19, 1995, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, IV, 21, 1995, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, IV, 23, 1995, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, III, 15, 1995, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 3, 16, 1995, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 5, 31, 1996, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 5, 30, 1996, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 5, 28, 1996, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 5, 27, 1996, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, III, 14, 1995, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 5, 26, 1996, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 6, 34, 1996, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, IV, 22, 1995, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 6, 32, 1996, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 6, 33, 1996, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 4, 19, 1995, 20.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, V, 25, 1996, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, III, 18, 1995, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, IV, 24, 1995, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, 5, 29, 1996, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, II, 12, 1994, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, III, 13, 1995, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay: Tarih'ten Seçip Dilini Değiştirmeden Yeni Harflere Çevirdiği Gazete Hadiseleri". *Toplumsal Tarih*, I, 2, 1994, 6-7.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüzyıl Önce Bu Ay "Tarih'ten Seçmeler" (Temmuz 1893)". *Tarih ve Toplum*, XX, 115, 1993, 4-5.

ŞEN (Ayşe). "Osmanlı Basınında Yüz Yıl Önce Bu Ay". *Toplumsal Tarih*, II, 11, 1994, 4-5.

ŞEN (Ömer). "19. Yüzyılda Osmanlı Devleti'ndeki Köle Ticaretinde Kafkasya Göçmenlerinin Rolü". *Dünya ve Bugünüyle Toplum ve Ekonomi*, 6, 1994, 171-192.

ŞEN (Ömer). "19. Yüzyılda Osmanlı Devleti'ndeki Köle Ticaretinde Kafkasya Göçmenlerinin Rolü". *Toplum ve Ekonomi*, 6, 1994, 171-192.

ŞENER (Burhan). "Türklerin Batılılaşma Hareketi ve Atatürk". *Güçlü Çağ*, 11, 1975, 26-29.

ŞENER (Halil İbrahim). "Asar-ı Kemal'de Yer Alan Manzum Esmâ'i'l-Hüsna". *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, IV, 1987, 227-240.

ŞENER (Halil İbrahim). "İsmail Safa ve Kitabullah Şiiri I". *Fidan Dergisi*, 2, 1992, 39-41.

ŞENER (Halil İbrahim). "İsmail Safa ve Kitabullah Şiiri II". *Fidan Dergisi*, 3-4, 1992, 56-62.

ŞENER (Samî). *Nezâ'iyyü'l Vukuat'ın Işığında Osmanlı Hükümet Yapısında Değişme: Kuruluştan Tanzimata Kadar*. İstanbul, 1979.

ŞENER (Samî). *Osmanlıda Siyasi Çözüm*. İstanbul, İnkılab Yayınları, 1986, 160 s. (İnkılab Yayınları: 15 Araştırma Dizisi: 10).

ŞENER (Y. Selçuk). *XIV. yüzyıl Bursa Yapılarında Erken Dönem Osmanlı Duvar Örgüsü*. Ankara, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.

ŞENGELİA (Nodar). "Bulgaristan Arşivi'nde Kafkasya Hakkındaki Osmanlı Belgeleri (16.-19.Yüzyıllar)". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 1937-1941.

ŞENGELİR (Nodor). "Bulgaristan Arşivinde Bulunan Kafkasya Hakkındaki Osmanlı Belgeleri (XV-XIX. yy)". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, 1988, 1049-1053.

ŞENİ (Nora). "Kamondolar ve 19. Yüzyıl İstanbul'unda Bıraktıkları İzler". *İstanbul*, 15, 1995, 24-30.

ŞENTÜRK (A. Atilla). "Klasik Osmanlı Edebiyatı Işığında Eski Adetler ve Günlük Hayattan Sahneler". *Türk Dili*, 500, 1993, 211-223.

ŞENTÜRK (A. Atilla). "Klasik Osmanlı Edebiyatında Tipler". *Osmanlı Araştırmaları*, 14, 1994, 1-91.

ŞENTÜRK (A. Atilla). "Osmanlı Edebiyatında Felekler, Seyyareler ve Sabiceler (Burçlar)". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 90, 1994, 131-181.

ŞENTÜRK (Hüdaî). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Devrinde Rumeli'de Uyguladığı İskan Siyaseti ve Neticeleri". *Belleten*, LVII, 218, 1993, 89-112.

ŞENTÜRK (Hüdaî). "Tuna Vilayeti'nin Teşkiline, Karadağ ve Hersek Vukuatına (1861) Dair Cevdet Paşa Tarafından Kaleme Alınan Layiha". *Belleten*, LIX, 226, 1995, 715-737.

ŞENTÜRK (M.Hüdaî). "Osmanlı Devleti'nin Kuruluş Devrinde Rumeli'de Uyguladığı İskan Siyaseti ve Neticeleri". *Belleten*, LVII, 218, 1993, 89-112.

ŞENYURT (Talip Zeki). *Türk ve İslam Eserleri Müzesi'ndeki Kakmalı Rahleler*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.

ŞERİFGİL (Enver M.). "Rumeli'de İstabl-ı Amire Voynukları". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 14, 1981, 137-147.

- Şerif Paşa. *Ahval-i Hazıra*. İstanbul, 1330, 15 s.
- ŞESEN (Ramazan). "On Beşinci Yüzyılda Türkçeye Tercüme". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 899-920.
- ŞESEN (Ramazan). "Belgrad Divanı Tercümanı Osman B. Abdulmenan ve Tercüme Faaliyetindeki Yeri". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 15, 1997, s. 305-321.
- ŞESEN (Ramazan). "Onbeşinci Yüzyılda Türkçe'ye Tercüme". XI. *Türk Tarih Kongresi (Bildiriler)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1994, 899-919.
- ŞESEN (Ramazan). "The Translator of the Belgrade Council Osman b. Abdülmenan and His Place in the Translation Activities". *Trans-fer of Modern Science and Technology to the Muslim World: Proceedings of the International Symposium on "Modern Science and the Muslim World"*. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1992, 371-383.
- ŞEVKET (Süleyman). "Osmanlılarda Bilim;Geçmişimizdeki Bilim Azlığı". *Bilim Tarihi Dergisi*, 26, 1993, 25-28.
- Şeyh Galip. *Hüsn-ü Aşk*. Editör: Orhan OKAY, Hüseyin AYAN. İstanbul, 1975.
- ŞİMŞEK (Hasan). *Atatürk ve Basın*. İstanbul, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi.
- ŞİMŞEK (İsa). "Prizren'in Kalesi, Camileri, Türbeleri, Hamamı, Köprüleri ve Eski Mahalleleri-Semtleri". *Çevre Dergisi*, IV, 12, 1976, 135-138.
- ŞİMŞİR (Bilal N.). *Ege Sorunu Belgeler (1912-1913)*. I. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1976, CCXXII+677 s.
- ŞİMŞİR (Bilal). 1877 *Rusların Arıya'da ve Rumeli'de Yaptıkları Mezalim*. Çeviren: Zeynep KARMAN. İstanbul, Türk Dünyası Araştırma Vakfı, 1987.
- ŞİMŞİR (Bilal). "Adalar Denizi-bir tarihçe". *Dış Politika*, 1, 1975, 52-59.
- ŞİMŞİR (Bilal). *Rumeliden Türk Göçleri=Emigrations Turques des Balkans: Belgeler I-II.*. Ankara, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, 1986, CLXXXII+832+820 s.
- ŞİMŞİR (Nahide). "Ahkam Defterlerinin Tarihi Kıymeti ve 107 No'lu Anadolu Ahkam Defterindeki İzmir ile İlgili Hükümler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 9, 1994, 357 - 390.
- ŞİMŞİR (Nahide). "Charles Robert Cockerell'in Seyahatleri". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 102, 1996, 167 - 176.
- ŞİMŞİR (Nahide). "XVII. Yüzyıl Başlarında İzmir Kazasında Görev ve Görevliler". *Ege Üniversitesi Tarih İncelemeleri Dergisi*, XIII, 1998, 193 - 207.
- ŞİMŞİR (Nahide). "XVIII. Yüzyılda Çeşme Kazası". I. *Uluslararası Prı-sidia Antiocheia Sempozyumu*. Isparta, 1997.
- ŞİMŞİRGİL (İlhan). "Osmanlı İdaresinde Uyvar'ın Hazine Defterleri ve Bir Bütçe Örneği". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Gümey-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 12, 1982-1998, s. 325-355.
- ŞİMŞİRLİGİL (Ahmet). "Uyvar Önünde Bir Türk Kadar Kuvverli". *Tarih ve Medeniyet*, 29, 1996, 21-23.
- ŞİŞMAN (Cengiz). *Türk Basınında Kadın Hakları Üzerine Tartışmalar (1908-1918)*. İstanbul, 1993. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ŞİŞMAN (Özden). *Osmanlı Mimarisinde Alçı Pencere (Klasik Devir)*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- ŞİŞMAN (S.). "İstanbul Sarayları". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 3, 1957, 97-102.
- ŞIVGIN (Hale). "Osmanlı Arşiv Belgeleriyle 1902-1908 Yıllarında Manastır ve Atatürk". *Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Uygulama Merkezi Yayını*, III, 1998.
- T. (A.). "Avrupa'da Şark Tedkik Cemiyetleri". *Türk Yurdu*, III, 1, 1913, 223-224.
- TAESCHNER (Franz). "Neşri Tarihi Elyazmaları Üzerine Araştırmalar". *Belleten*, XV, 60, 1951, 497-505.
- TAESCHNER (Franz). "Türkiye'nin Bir Tarihi Haritası Planı". V. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956)*. Ankara, 1960, 364-367.
- TAHAOĞLU (Tahsin Ömer). *İstanbul'da Osmanlı Türbelerinin Tipolojisi*. İstanbul, 1988. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- Tahir'ül Mevlevi(Tahir Olgun) Edebiyat Lüğatı*. Editör: Kemal Edip KÜRKÇÜOĞLU. İstanbul, 1973.
- Tahmisci-zade Mehmed Macid. *Girit Hatıraları*. I. Hazırlayan: İsmet MİROĞLU, İlhan ŞAHİN. İstanbul, 1977.
- Tahmisci-zade Mehmed Macid. *Girit Hatıraları*. II. Hazırlayan: İsmet MİROĞLU, İlhan ŞAHİN. İstanbul, 1977.
- Tahmisci-zade Mehmed Macid. *Girit Hatıraları*. Hazırlayan: İsmet MİROĞLU, İlhan ŞAHİN. İstanbul, 1977, 135 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 104).
- TAHSİN (Ünal). "Osmanlı Ordusunun Savaşa Gidişi". *Türk Kültürü*, IV, 46, 1966, 875-863.
- TAHSİN (Ünal). "Savaşa Çıkan Osmanlı Ordusu'nda Lojistik İşleri". *Türk Kültürü*, V, 58, 1967, 728-740.
- Tahsin Paşa. *Abdülhamit ve Yıldız Hatıraları*. İstanbul, A. Halit Kitabevi, 1931, 297 s.
- TALAT (S. Halman). *Süleyman The Magnificent Poet: Sultan's Selected Poems Translated with an Introduction*. Editör: Salim ŞENGİL, Önsöz: Esin ATIL. İstanbul, Dost Kitabevi, 1987, 88 s.
- Talat Mehmed Paşa. *Talat Paşa'nın Anıları*. Hazırlayan: Mehmet KASIM. İstanbul, Say Yayınları, 1986, 208 s.
- Talat Mehmed Paşa. *Talat Paşa'nın Anıları*. 3. Baskı. Hazırlayan: Alpay KABACALI. İstanbul, İletişim Yayınları, 1994, 20+188 s.
- Talat Mehmed Paşa. *Talat Paşa'nın Anıları*. 2. Baskı. Hazırlayan: Alpay KABACALI. İstanbul, İletişim Yayınları, 1990, 208 s.
- Talat Mehmed Paşa. *Talat Paşa'nın Anıları 1881-1908*. 3. Baskı. Hazırlayan: Alpay KABACALI. İstanbul, İletişim Yayınları, 1994, 20+188 s.
- TALU (Ercüment Ekrem). "Eski İstanbul'da Kadın Hamamı". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 65-68.
- TALU (Ercüment Ekrem). "Falaka". *Resimli Tarih Mecmuası*, 4, 38, 1953, 2056-2060.
- Tam ve Tekmil Yunus Emre Divanı (Yeni İlavelerle)*. İstanbul, Maarif Yayınları, 1963, 368 s.
- TAMER (Cahide). "Çamlıca'daki Amcazade Hüseyin Paşa Yalısı". *Tarih Hazinesi*, 4, 1951, 201-202.
- TAMİR (Ferhat). "XVI. Yüzyıl Tezkirelerine göre Prizrenli Şair Sami". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3, 2, 1987, 83-81.
- TAN (Erdoğan). "Osmanlı Türkiyesinde Örf, Adet ve Gelenekler". *Milli Kültür*, 1, 12, 1979, 52-54.
- TAN (Nail). *Evluya Çelebi Seyahatnamesi, Folklorik Dizin Denemesi*. Ankara, 1974.

- TAN (Nail). "Tac'üt-revârih'de Halkbilim". *Türk Halkbilim Araştırmaları Yıllığı*, 4, 1977, 209-221.
- TANASKOVIÇ (Darko). "Kuşaktan Kuşağa Orta Asya'dan Balkanlara Dek Taşınan Masallar". Çeviren: İ. MUZBEG. *Çevren Dergisi*, VI-II, 30, 1981, 119-127.
- TANASKOVIÇ (Darko). "Şeyhi'nin Harnamesi Üstüne". Çeviren: N. SÜLEYMAN. *Çevren Dergisi*, VIII, 29, 1981, 81-92.
- TANIŞIK (İbrahim Hilmi). *İstanbul Çeşmeleri*. 1. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1943, 414 s.
- TANIŞIK (İbrahim Hilmi). *İstanbul Çeşmeleri*. 2. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1945, 575 s.
- TANKUT (Gönül). "Osmanlı Şehrinde Ticari Fonksiyonların Mekansal Dağılımı". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 773-779.
- TANMAN (M. Baha). "Atik Valide Külliyesi". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2, 1988, 3-19.
- TANMAN (M. Baha). *İstanbul Tekkelerinin Mimari ve Süsleme Özellikleri Tipoloji Denemeleri*. İstanbul, 1990. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- TANMAN (M. Baha). *Sinan'ın Mimarisi ve İmâretler*. İstanbul, 1988, 333-353 s.
- TANSEL (F. A.). "Akdeniz Adaları'nın Elimizden Çıkması İçin Hususi Mekruplarına Göre Namık Kemal'in Mücadele ve İkazları". *Belden*, XXIII, 91, 1959, 479-511.
- TANSEL (F. A.). "Divan Şairlerinden Fenni'nin Boğaziçi Kıyılarını Canlandıran Mesnevisi: 'Sahilname'". *Belden*, XL, 158, 1976, 331-346.
- TANSEL (F. A.). "XVII. Asrın Unutulmuş Saz Şairlerinden Kırımı ve Bir Koşması". *Türk Kültürü*, 12, 136-138, 1974, 253-254.
- TANSEL (Fevziye Abdullah). "Arap Harflerinin İslahı ve Değiştirilmesi Hakkında İlk Teşebbüsler". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 9-10, 1985, 16-23.
- TANSEL (Fevziye Abdullah). "Arap Harflerinin İslahı ve Değiştirilmesi Hakkında İlk Teşebbüsler ve Neticeleri (1862-1884)". *Belden*, XVII, 66, 1953, 223-249.
- TANSEL (Fevziye Abdullah). "Gül Baba Adı Verilen İki Ayrı Şahsiyet Molla Murad Divanı ve Sümbül Sinan". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XVI, 1970, 67-78.
- TANSEL (Fevziye Abdullah). "Memleketimizde Gençler İçin Kurulan İlk Dernekler, Gazete ve Dergiler (1913-1920)". *Belden*, LI, 199, 1987, 281-304.
- TANSEL (Fevziye Abdullah). "Memleketimizin Acı Kaybı, Prof. Dr. Fuad Köprülü". *Vakıflar Dergisi*, VII, 1968, 1-13.
- TANSEL (Fevziye Abdullah). "Muallim Naci'nin Sultan Abdülhamid'e Sunduğu Ebu's-Salatin Gazi Ertuğrul Bey ve Tarih-i Selatin-i Ali-Osman". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 53, 1988, 9-22.
- TANSEL (Fevziye Abdullah). "N. Kemal'in Osmanlı Tarihine Dair Bilgimizi Tashih ve İkmal Eden Yeni Notlar". *Belden*, XXIV, 94, 1960, 269-290.
- TANSEL (Fevziye Abdullah). "Şehbender-zade Ahmed Hilmi'nin Özdemir Mahlasıyla Yayımladığı Türkçlük-İslamlık ve İslam Birliği Mefkuresini Müdafaa Ettiği şiirleri". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, XII, 2, 1981, 149-171.
- TANSEL (Selahattin). "Yeni Vesikalar Karşısında Sultan İkinci Beyazıt Hakkında Bazı Mütalaalar". *Belden*, XXVII, 106, 1963, 185-236.
- TANSI GÜNAYDIN (İtır). *İt. Murad Dönemi Tezhipli El Yazmaları*. Ankara, 1993. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TANSU (Samih Nafiz). *İki Devrin Perde Arkası*. Anlatan: Hüsamettin ERTÜRK. İstanbul, 1957, XVI+592 s.
- TANSU (Samih Nafiz). *Osmanlı Tarihi*. İstanbul, Çığır Yayınları, 1940, 168 s.
- TANSU (Samih Nafiz). *Osmanlı Tarihi*. İstanbul, 1945, 84 s.
- TANSUĞ (Sezer). "18. Yüzyılda İstanbul Çeşmeleri ve Ayasofya Şadırvanı". *Vakıflar Dergisi*, VI, 1965, 69-85.
- TANSUĞ (Sezer). "The Fountains of İstanbul in the 18th Century and the Shadrvan of Saint Sofia". *Vakıflar Dergisi*, VI, 1965, 102-111.
- TANSUĞ (Sezer). "İstanbul'un Sosyal Hayatındaki Değişimler ve Türk Resim Sanatına Yansımalar". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1997, 65-71.
- TANTA (Ahmet A.). "Ahmed Rasim'in İbrahim Müferrika ve Macbaacılık Üzerine Yazdıklarının İncelenmesi". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 3, 1, 1985, 153-168.
- TANYELİ (Gülsüm). "Bir Osmanlı Kale-Kentinin Yapımı: Anavarin Örneği". *Prof. Doğan Kuban'a Armağan*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1996, 85-93.
- TANYELİ (Gülsüm). "Osmanlı Mimarisinde Kullanılan Demir Ögelelerinin Üretim Teknolojisi". VI. *Arkometri Sonuçları Toplantısı (28 Mayıs-Haziran 1990)*. Ankara, Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü, 1991, 109-126.
- TANYELİ (Uğur). "16. Yüzyıl Osmanlı Su Teknolojisinin Kökenleri. Suyu Arayan Şehir". *İstanbul*, 7, 1993, 99-105.
- TANYELİ (Uğur). "Klasik Dönem Osmanlı Metropolünde Konutun Reel Tarihi: Bir Standart Saptama Denemesi". *Prof. Doğan Kuban'a Armağan*. İstanbul, Eren Yayıncılık, 1996, 57-71.
- TANYELİ (Uğur). "Küçük Ayasofya Çevresinin Tarihî Topografyasına Katkılar". *Tarih ve Toplum*, 14, 80, 1990, 26-30.
- Tanzimat Edebiyatı Antolojisi*. Hazırlayan: Şemsettin KUTLU. İstanbul, Tokar Yayınları, 1976, 150+ (1) s.
- Tanzimattan Cumhuriyete Türkiye Ansiklopedisi*. IV. İstanbul, 1986.
- TARCAN (Yılmaz). *Al Ka'ba al-Musharraf: Dirasat Athariyya Madimi'at Aqfaliba wa Masafatibha al-Mahfuza fi Mathaf Topkapı bi İstanbul-Kabe Anahtarları ve Kilitleri*. Çeviren: Tahsin Ömer TAHAOĞLU; Önsöz: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, IRCICA Yayınları, 1993, 3+169 s. (Silsilat al-Funun al-İslamiyya wa al-Yadwiyya; 7).
- TARHAN (Abdülhak Hamid). "Cünun-ı Aşk". Çeviren: İnci ENGİNÜN. *Milli Kültür*, 1, 5, 1977, 33-39.
- TARIM ERTUĞ (Zeynep). "Bir Tarih Kaynağı Olarak Nüzherü'-esrar ve Minyatürler". *Türk Tarihinin Kaynakları Semineri*. İstanbul, 1997.
- TARIM ERTUĞ (Zeynep). "Edirne Sarayı'nda yapılan Soğ Culus Töreni". *Edirne*. İstanbul, Yapı Kredi Yayınları, 1998.
- TARIM ERTUĞ (Zeynep). "Hünernâme". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1998.

- TARIM ERTUĞ (Zeynep). "Osmanlı Devlet Teşkilatında Hırka-i Şerif Ziyareti". *Tarih Dergisi*, 16, 1998.
- TARIM ERTUĞ (Zeynep). *Osmanlı Devletinde XVI. Yüzyıl Cülus ve Cenaze Törenleri*. İstanbul, 1994. Doktora Tezi. Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- Tarih-i Bahri Sahifeleri*. 1. İstanbul, 1331, 356 s.
- Tarih-i Ebulfetih (Fatih Mehmet Devri hakkında)*. İstanbul, 1330 (Tarih-i Osmani Encümeni Mecmuası İlavesi)..
- Tarih-i Gılmani*. Hazırlayan: Ömer KARAYUMAK; Sadeleştiren: Ömer KARAYUMAK. İstanbul, 1975, 207 s. (Tercüman 1001 Temel Eser: 74).
- Tarih-i Gılmani*. Hazırlayan: Kamil SU. İstanbul, 1976, XVI+207 s. (Kültür Bakanlığı 1000 Temel Eser: 74).
- Tarih-i Osmani*. 1-18. İstanbul 1273-1292
- Tarih-i Osmani*. 2. İstanbul, 1292.
- Tarih Araştırmalarında Usul*. III. Baskı. İstanbul, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları, 1994.
- Tarih Araştırmalarında Usul*. II. Baskı. İstanbul, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları, 1991 (Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları: 26)..
- Tarih Araştırmalarında Usul*. I. Baskı. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1990 (İstanbul Üniversitesi Yayınları: 3579)..
- Tarih Araştırmalarında Usul*. IV. Baskı. İstanbul, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları, 1995 (Kubbealtı Neşriyatı: 27)..
- Tarih Araştırmalarında Usul*. V. Baskı. İstanbul, Kubbealtı Akademisi Kültür ve Sanat Vakfı Yayınları, 1997.
- Tarih Boyunca Anadolu'da Türk Nüfus ve Kültür Yapısı*. Ankara, 1995.
- Tarih Boyunca Balkanlar'dan Kafkaslar'a Türk Dünyası Semineri* (29-31 Mayıs 1995). İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1996.
- Tarih Boyunca İstanbul Semineri* (29 Mayıs-1 Haziran 1988)-Bildiriler. İstanbul, 1989.
- Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri* (13-17 Ekim 1986). Samsun, 1998.
- Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri: İstanbul 30.IV.-2.V.1986*. Editör: Mübahar KÜTÜKOĞLU. İstanbul, 1988, 359 s.
- Tarih Boyunca Paleografya ve Diplomatik Semineri* (30 Nisan-2 Mayıs 1986)-Bildiriler. İstanbul, 1988.
- Tarih İçinde Harput*. Editör: Namık AÇIKGÖZ. Elazığ, 1992.
- "Tarih Tezimiz". *Bartı Dünyası Mecmuası*, III. Cilt, 21, 1964, 31-34.
- Tarih ve Medeniyet*. İstanbul, 1994.
- Tarih ve Medeniyet*. İstanbul, 1994.
- Tarhi ve Kültürel Boyutları İçerisinde Şanlıurfa ve GAP Sempozyumu*. İstanbul, 1988.
- Tarihimiz ve Cumhuriyet*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 262 s.
- Tarihimizde İlkler*. Hazırlayan: Oğuz ARIKANLI. İstanbul, Milliyet Yayınları, 1973, 312 s.
- "Tarihin Devirlere Bölünmesi". *Gündüz Sanat ve Fikir Mecmuası*, 1, 1, 1936, 11-13.
- Tarihin Eşiğinde Galiba*. Konya, 1971, 52 s.
- Tarihten Günümüze Anadolu'da Konut ve Yerleşme: Housing and Settlement in Anatolia. A Historical Perspective*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1996.
- TARLAN (Ali Nihad). *Şiir Mecmualarında XVI. ve XVII. Asır Divan Şiiri: Rahmi ve Fevri*. İstanbul, Üçler Basımevi, 1948, 110 s.
- TAS (Kenan Ziya). "1760-1817 Tarihli Eyin Şerriye Sicillerindeki Asayişle İlgili Belgelerin Değerlendirilmesi". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 5, 1990, 273-77.
- TAS (Necati Fahri). "Gülşen-i Aşk'ta Sembolik Karakterler". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 66, 1990, 135-143.
- TAŞ (Kenan Ziya). "Erzincan Camii ve Mescitleri, 1690-1730". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 5, 1994, 379-384.
- TAŞÇI (Hamza). "Gülabdan ve Buhurdanlar". *Tarih ve Medeniyet*, 27, 1996, 64-65.
- TAŞÇI (Hamza). "İbrik ve Leğenler" *Tarih ve Medeniyet*, 28, 1996, 67-68.
- TAŞKIRAN (Nimet), TAŞKIRAN (Nimet). *Hasekinin Kitabı: İstanbul Haseki Günlüğü. Cami, Medrese, İmarat ve Yeni Haseki Hastanesi*. İstanbul, Haseki Hastanesi Kalkındırma Derneği Yayınları, 1972, XV+416 s. (Haseki Hastanesi Kalkındırma Derneği Yayınları No: 6).
- TAŞKÖMÜR (Himmet). *Osmanlı İmparatorluğunda Simgeçlik ve Tel Çekme (XV-XIX. Yüzyıl)*. İstanbul, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- TATCI (Mustafa). "Şeyh Karabaş-ı Veli'nin Tasavvufi Bir Rüya Ta'birnamesi". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 32, 1-2, 1996, 333-342.
- TATÇI (Mustafa). "Ali Rıza Paşa ve Mir'at'ül-Cezayir Adlı Kitabı". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 59, 1989, 185-191.
- TATÇI (Mustafa). *Hayreti Divanı'nda Din ve Tasavvuf*. Ankara, 1985. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- TATÇI (Mustafa). "Safahat'ta Tasavvufi Unsurlar". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1986, s. 157-173.
- TATÇI (Mustafa). *Şair Hayreddin'in Dini ve Tasavvufi Dünyası*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- TATÇI (Mustafa). "Şeyh Ali Nakşibendi El-Nevrekânî'nin "Şerh-i Güfte-i Yunus Emre" Adlı Risalesi". *Türk Kültürü*, 329, 1990, 539-543.
- TATÇI (Mustafa). "Türk Edebiyatı'ndaki Seğir-name ve Çin-name Türlerinden Birer Örnek". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 87, 1993, 237-243.
- TAVAKKOLİ (Hasan). *Kanun-ı Şebenzahî'nin (idris-i Bitlisi'nin) Tenkitli Neşr ve Türkçeye Tercümesi*. İstanbul, 1974. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- TAVERNİER (Jean Baptiste). *Topkapı Sarayında Yaşam*. Çeviren: Perran ÜSTÜNDAĞ. İstanbul, Çağdaş Yayınları, 1984, 174 s.
- TAVERNİER (Jean Baptiste). *XVII. Asrın Ortalarında Türkiye Üzerinden İran'a Seyahat=Les Six Voyages de J. B. Tavernier en Turquie en Perse et aux Indes*. Çeviren: Ertuğrul GÜLTEKİN. İstanbul, Kerem Yayınları, 1980, 112 s.
- TAYANÇ (Muin Memduh). *Fatih ve Güzel Sanatlar*. İstanbul, 19, 10 s.
- Tayib Asım. "İctima-i Tarihimiz Üzerine Bir Tecrübe". *Türk Yurdu*, 1, 4, 1926, 165-171.
- TAYLA (Hüsrev). "Süleymaniye Camii". *Sanat Dünyamız*, 6, 16, 1979, 3-11.
- TAYLOR (Rhoderic). *Ottoman Embroidery (Osmanlı Süslemeleri)*. Ankara,

- Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1993.
- TAYŞİ (Mehmet Serhan). "Osmanlı Dönemi Balkan Meselesi ve Sonuçları". *İslam*, 6, 71, 1989, 21-23.
- TAYŞİ (Mehmet Serhan). "Osmanlılarda Tarikat Kıyafetleri "Mecmuatı'z-Zeraif Sandukatü'l-Maarif"". *İlim ve Sanat Dergisi*, 34, 1993, 33-41.
- TEKELİ (İlhan). "1839-1980 Arasında İstanbul'un Planlanma Deneyimleri". *İstanbul*, 4, 1993, 26-37.
- TEKELİ (İlhan). "Ege Bölgesinde Yerleşme Sisteminin 19. Yüzyıldaki Dönüşümü". *Üç İzmir*. İstanbul, 1992, 125-141.
- TEKELİ (İlhan). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Şehrin Kurumsallaşması Dış İlişkilerinin Yerleşme Teorileri ile Açıklanması Üstüne*. Ankara, 1971.
- TEKELİ (İlhan). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Mekan Organizasyonundaki Değişmeler ve Türkiye Cumhuriyeti'nin Bölgesel Politikası". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 45, 1971, 4-9.
- TEKELİ (İlhan). "Osmanlı İmparatorluğu'nda ve Türkiye Cumhuriyeti'nde Kent Planlama Pratiğinin Gelişimi ve Kültürel Mirasın Korunmasındaki Etkileri". *İslam Mimari Mirasını Koruma Konferansı 22-26 / 4 / 1985 İstanbul Bildirileri*. İstanbul, 1987, 159-173.
- TEKELİ (Sevim). "Batılılaşmada Son Dönem: İshak hoca". *Erdem*, 4, 11, 1988, 437-465.
- TEKELİ (Sevim). "Onaltıncı Yüzyıl Trigonometri Çalışmaları Üzerine Bir Araştırma, Copernicus ve Takiyüddin". *Erdem*, 4, 1986, 219-272.
- TEKELİ (Sevim). "Takiyüddin'in Sidret ü'l-Münteha'sında Aletler Bahsi". *Belleten*, XXV, 98, 1961, 213-238.
- TEKİN (Sibel). "Çankırı Merkez ve İlçelerinde Yapılan Eski Eser Tesbit Çalışmaları I". *VIII. Vakıf Haftası Kitabı*. Ankara, 1991, 139-140.
- TEKİN (Şinasi). "İkinci Bayezid Devrine Ait Bir Mecmua". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, VII, 201, 343-383.
- TEKİN (Talat M.). "Pantürkizm Ülküsü ve Dilde Birlik İddiası". *Türk Dili*, 1977, 15-18.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). *Anadolu'da Türk Tarihi ve Kültürü*. Trabzon, Karadeniz Teknik Üniversitesi, 1967, 43 s.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Ayasofya Tahrir Defterine Göre İstanbul". *VI. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 20-26 Ekim 1961)*. Ankara, 1967, 304-311.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Büyük Türk Mutasavvıfı Yunus Emre Hakkında Araştırmalar". *Türk Yurdu*, V, 319, 1966, 169-174.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Büyük Türk Mutasavvıfı Yunus Emre Hakkında Araştırmalar". *Belleten*, XXX, 117, 1966, 59-90.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Ermenak". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1977, 316-317.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Fatih Türbesi'ndeki Eski Silahların 1870 Tarihli Müfredat Defteri". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, III, 17, 1969, 9-19.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Fatih ve Ayasofya". *Fethin 511. Yıldönümü Konferansları*, 25-29 Mayıs 1964. İstanbul, Baha Matbaası, 1964, 60-65.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "İhmal Edilmiş Türk Sanat Eserleri Hakkında Birkaç Söz". *Türk Kültür Dergisi*, I, 6, 1963, 18-19.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Mısır, Suriye ve Hicaz'da Yazılmış Arapça Eserlerin Osmanlı Tarihi Bakımından Önemi". *VII. Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 534-542.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Neşti". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1964, 214-216.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Niğbolu". *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1964, 247-253.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Niğbolu". *Çınaraltı Mecmuası*, 7, 1941, 10.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Osmanlı İdaresi'nde Patrik ve Patrikhane". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, I, 2, 1967, 49-78.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Osmanlı İdaresi'nde Patrik ve Patrikhane". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 1, 1967, 52-55.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Osmanlı Tarih Yazıcılığı". *Belleten*, XXXV, 140, 1971, 655-663.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Patrik ve Patrikhane Hakkında Düşünceler". *Türk Kültürü*, III, 32, 1965, 509-513.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Selim-namele". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 1, 1970, 231-272.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "Selimnamele". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 1, 1970, 197-231.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "XVII. Yüzyıl Türk Sanat Eserlerinden Bir Abide: Yeni Cami Külliyesi". *Tarih Dergisi*, XXIII, 28-29, 1975, 167-193.
- TEKİNDAG (M .C. Şehabeddin). "XVIII. Yüzyıl Anadolu Tarihine Aid Çalışmalar: Şemsüddin Mehmed Bey Devrinde Karamanlılar". *Tarih Dergisi*, XIV, 19, 1964, 81-98.
- TEKİNDAG (Şehabeddin). "Niğbolu". *Çınaraltı Mecmuası*, 7, 1948, 10,13.
- TEKİNKAYA (Etem Levent). *İstanbul'da XV-XVI. yüzyıl Osmanlı Dini Mimarisinde Kalem İşleri*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- TEKŞAN (Mesut). "Servet-i Fünun Romancılarından Safveti Paşa (1873-1929)". *Akademik Ağı*, 2, 1996, 149-153.
- TELCİ (Cahit). "İsmail Kemal Bey Hakkında Avusturya Devlet Arşivinde Bulunan Bir Mektup". *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 1, 1996, 185-191.
- TEMİR (Rana). "İlk Türk Marbaasının Kurucusu İbrahim Müteferrika Üzerine Yeni Bilgiler". *Türk Kültürü*, 28, 321, 1990, 43-47.
- TEMİZKAN (Mehmet). *Hayreti Divanında Ayık*. Ankara, 1989. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- TEMUÇİN (Serap). *İlk Devir Osmanlı Mimarisinde Taş Üzerinde Bitkisel Bezenme*. Erzurum, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- Tercüman Kadın Ansiklopedisi*. 2. İstanbul, 1984.
- Tercüme-i Şerh-i ve Mesnevi Şerif*. 6. İstanbul, 1024-1026.
- TERZİ (Arzu). *Aydın Güzelhisarının Sosyal ve İktisadi Durumu (1844)*. İstanbul, 1992. Yüksek Lisans Tezi.
- TERZİ (Arzu). "Hazine-i Hassa Defterleri, Mahiyetleri-Tasnifleri Hakkında Tespitler". *T. C. Başbakanlık I. Milli Arşiv Şurası (20-21 Nisan 1998, Tebliğler-Tartışmalar)*. Ankara, 1998, 705-716.

- TERZİ (Arzu). "XIX. Yüzyıl Sonlarında Ebniye-i Seniyye İdaresi (Görevleri ve Teşkilatı)". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 16, 1998.
- TERZİ (İhsan). "Mehmed Esad'ın Mirat-ı Mühendishane-i Berr-i Hümayun ve Mirat-ı Mekteb-i Harbiye Adlı Eserlerine Göre 19. Yüzyıl Türk Resmi". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 1989, 141-147.
- TERZİOĞLU (Arslan). "Alberto Bobovio'nun Tarifine Göre Topkapı Sarayındaki Enderun Hastanesinin 17. Yüzyıldaki Teşkilatı". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 874-891.
- TEVETİOĞLU (Fethi). "Mehmet Akif'ten Hatıralar". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1986, s. 11-19.
- TEVFİK (Mehmet). *Osmanlı Tarihi*. I. İstanbul, Mekteb-i Harbiye Matbaası, 1328.
- TEVFİK (Mehmet). *Osmanlı Tarihi*. II. İstanbul, Mekteb-i Harbiye Matbaası, 1330.
- TEZCAN (Hülya). "Osmanlı Saray Yayımları: Nihaliler, Seccadeler, Yolluk ve Duvar Askları". *Kültür ve Sanat*, 1, 1, 1988, 50-55.
- TEZCAN (Hülya). "Topkapı Sarayı Müzesi Arşivinde Bulunan Bir Terzi Defteri". *Topkapı Sarayı Müzesi*, 58, 1989, 28-37.
- TEZCAN (Hülya). "Topkapı Sarayı Müzesi Harem Dairesi". *Kültür ve Sanat*, 5, 1977, 34-40.
- TEZEL (Hayati), ÇALIKOĞLU (M. Eren). *Boğaziçi ve Saltanat Kayıtları*. İstanbul, 1983, 96 s.
- TEZEL (Yahya Sezai). "Osmanlı Tarihi'nin Bilgisi ile Bugünkü Kimlik Sorunlarımız ve Dünya'daki İtibarımız Meseleleri Arasındaki İlişki ya da İlişkisizlik Üzerine". *Türkiye Günlüğü*, 11, 1990, 12-19.
- THEVENO (Jean). *1655-1656 da Türkiye*. Çeviren: Nuray YILDIZ. İstanbul, 1978, 243 s. (Tercüman 1001 Temel Eser No: 120).
- TİETZE (A.). "XVI. Asır Türk Şiirinde Gemici Dili". *Türkiyat Mecmuası*, IX, 1951, 113-138.
- TİGRİS (Amed). *Diroka Kürdî Kürdistan'a*. 2. Baskı. İstanbul, Koral Yayınları, 1991, 87 s.
- TİL (Enis Tahsin). "Sansür Tarihiyle İlgili İki Belge". *Resimli Tarih Mecmuası*, II, 23, 1951, 1105-1109.
- TİMUR (Taner). *Osmanlı-Türk Romanında Toplum ve Kimlik*. İstanbul, Afa Yayınları, 1991, 396 s.
- TİMUR (Taner). *Osmanlı Kimliği*. İstanbul, 1986, 168 s.
- TİMURTAŞ (Faruk K.). *Eski Türkiye Türkçesi (XV. Yüzyıl Gramer-Metin-Sözlük)*. İstanbul, 1977.
- TİMURTAŞ (Faruk K.). *Osmanlı Türkçesi Grameri: Eski Yazı ve İmla Arapça, Farsça, Eski Anadolu Türkçesi*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1979, 460 s. (İstanbul Üniversitesi Edeb. Fak. Yayını: 2558, Tarihli Türkiye Türkçesi Araştırmaları III).
- TİMURTAŞ (Faruk K.). "Şeyhi'nin Harnamesi Üzerinde Dil Araştırmaları". *Türk Kültürü*, I, 2, 1965, 244-254.
- TİMURTAŞ (Faruk K.). "Türkçecilik Cereyanının Tarihi". *Türk Dünyası El Kitabı*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1976.
- TİMURTAŞ (Faruk K.). "Türkiye Edebiyatı-XII. Asırdan XIX. Asır Ortasına Kadar". *Türk Dünyası El Kitabı*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1976, 414-464.
- TİZLAK (Fahrettin). "XVIII. Yüzyılın İkinci Yarısı ile XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Yukarı Fırat Havzasında Eşkiyalık Hareketleri". *Belleten*, LVII, 220, 1993, 751-780.
- Tiryaki Hasan Paşanın Gazaları ve Kaniye Savınması II. Kısım. Hazırlayan: Vahit ÇABUK. İstanbul, 1978 (Tercüman 1001 Temel Eser No: 129)..
- TODOROV (Nikolay). "Tuna Vilayeti. Villes et Population". VII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 25-29 Eylül 1970)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 1059-1065.
- TODOROVA (Maria). "Balkanlarda Osmanlı Mirası". Çeviren: Bernar KUTLUĞ. *Yeni Balkanlar. Eski Sorunlar*. Hazırlayan: Kemali SAYBAŞILI, Özcan GENCER. İstanbul, Bağlam Yayınları, 1997, 117-146.
- TOGAN (İsenbike). "Ottoman History by Inner Asian Norms". *The Journal of Peasant Studies*, 18, 1991, 185-210.
- TOGAN (Zeki Velidi). "Moğollar Devrinde Anadolu'nun İktisadi Vaziyeti". *Türk Hukuk ve İktisat Tarihi Mecmuası*, 1, 1931, 1-42.
- TOGAN (Zeki Velidi). "Resîdeddin'in Mektuplarında Anadolu'nun İktisadi ve Medeni Hayatına Ait Kayıtlar". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 15, 1-4, 1955, 33-50.
- TOGAY (Mehmet Fatih). *XVI-XVII-XVIII. yüzyıllara Ait Uzak Halıların İstanbul Türk ve İslam Eserleri Müzesi, İstanbul Vakıflar Hali ve Kilim Müzesi ve Edirne Müzesi'ndeki Örnekleri*. Adana, 1987. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- TOKATLIOĞLU (Aysun). *Tarihîten Günümüze Ege Adaları*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- TOKER (Şevket). "Batılılaşma ve Alafrangalık". *Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 4, 1985, 79-109.
- TOKER (Yalçın). *En Üsttekiler Türkler. Tarih İtiraz Ediyor*. İstanbul, Toker Yayınları, 1986, 256 s.
- TOLUN (Arila). "Uyarlamalar ve Ahmet Vefik Paşa'nın Molière Uyarlamasının Özellikleri". *Türk Dili*, XXVII, 322, 1978, 96-104.
- Tolunay. *Kırım'ın Osmanlı İmparatorluğu'na Ekleneşi Meselesi*. İstanbul, Arkadaş, 1934, 32 s.
- TON (Nail). *Evlîya Çelebi Seyahatnamesi: Folklorik Dizin Denemesi*. Ankara, Nüve Matbaası, 1974, 114 s.+(1).
- TONTA (Yaşar A.). "Ahmet Rasim'in İbrahim Müteferrika ve Matbacılık Üzerine Yazdıklarının İncelenmesi". *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, III, 1, 1985, 153-167.
- TOP (Mehmet). *Hoşap'taki Mahmudi Beylerine Ait Mimari Eserler*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- TOPALOĞLU (Ahmet). "Kuran-ı Kerim'in İlk Türkçe Tercümelere ve Cevahir'ül-Asdaf". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 27, 1983, 38-66.
- Topkapı Palace: The Imperial Harem*. İstanbul, 1976, 64 s.
- Topkapı Sarayı Müzesi Mübâhler Seksiyonu Rehberi=Guide Book of the Seals Section of Topkapı Saray Museum*. Hazırlayan: İsmail H. UZUNÇARŞILI. İstanbul, Topkapı Sarayı Müzesi, 1959.
- Topkapı Sarayı Müzesi Osmanlı Saray Arşivi Kataloğu-Hükümler-Beratlar*. Hazırlayan: İsmail H. UZUNÇARŞILI, İbrahim Kemal BAYBURA. Ankara, Ülkü Altındağ, 1988.
- Topkapı Sarayı Müzesi Sanat Tarihi Haberleşme Semineri*. İstanbul, 1998.
- Topkapı Sarayı Müzesi. Sultanların Aynaları*. İstanbul, 1998.
- Topkapı Sarayı Müzesi:Yıllık-2 (1987)*. İstanbul, 1987, 200 s.
- TOPKARAOĞLU (Nadir). "Çankırı Merkez ve İlçelerinde Yapılan Es-

- ki Eser Tesbit Çalışmaları III". VIII. Vakıf Haftası Kitabı. Ankara, 1991, 153-165.
- TOPKARAOĞLU (Nadir). "Gaziantep Fettullah Camii ve Zaviyesi". *Vakıflar Dergisi*, XIX, 1985, 212.
- TOPRAK (Zafer). "Bir 'Evrak-ı Muzır' Şehrahi Gazetesi". *Tarih ve Toplum*, 37, 1987, 45-47.
- TOPRAK (Zafer). "Meşrutiyet'ten Cumhuriyet'e Müstahcen Avam Edebiyatı". *Tarih ve Toplum*, 7, 38, 1987, 25-28.
- TOPRAK (Zafer). "Türk Bilgi Derneği ve Bilgi Mecmuası". I. Milli Bilim Tarihi Sempozyumu. İstanbul, 1987, 247-254.
- TOR (Gülseren). *Elf Leyle'nin Hikayelerinde Cümle (metin-inceleme)*. Adana, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- TOROS (Taha). *İlk Kadın Ressamlarımız*. İstanbul, 1988, 86 s.
- TOROS (Taha). "Tanzimat'ın İlanından Sonra Papalıkla İlk İlişkimiz". *Osmanlı Tarihi Araştırma Merkezi Dergisi*, 6, 1995, 26-30.
- TORUN (Ali). *Türk Edebiyatında Türkçe Fittüvetnameler*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- TORUN (Ali). *Türk Edebiyatında Türkçe Fittüvetnameler Üzerine Bir İnceleme*. Ankara, 1992. Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi.
- TOSUN (İsmail). *Yunus Emre ve Hocası Tapduk Emre'nin Yaşamı Öyküsü*. İzmir, Karınca Yayınları, 48 s.
- TOYANÇ (Mehmed M.). "Türk Süslü Sanatında Mezar Taşları". *Tarih Hazinesi*, 7, 1951, 334-338.
- Trabzon, *Doğu Karadeniz Gazete ve Mecmualar (1869-1928)*. Trabzon, 1987, 92 s.
- Traditional Turkish Art*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1992.
- TRAKO (Salih). "İbrahim Münib Akhisari Bosnavi ve Onun Mecmuası Fikhiyyesi". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, 12, 1982, s. 735-755.
- TRİFONOV (Yordan). "Tarih ve Söylentilerde Mihalbey Oğulları". *Belleten*, LX, 229, 1996, 801-818.
- TRUHELKA (Ciro). "Balkan Yürükleri Hakkında". Çeviren: Ahmet TEMİR. *Türk Kültürü*, XXX, 1-2, 1992, 263-275.
- TUGAY (Esad Fuad). "1877-78 Türk-Rus Savaşı'ndan Sonra Balkanlar'da Durum". *Belleten*, XXXVI, 141, 1972, 15-30.
- TUĞLACI (Pars). "200. Yıldönümünde Türkiye'de Ermeni Basının Dünyü ve Bugünü". *Tarih ve Toplum*, 22, 132, 1994, 38-39.
- TUĞLACI (Pars). *Osmanlı Mimarlığında Balyan Ailesi'nin Rolü*. İstanbul, Yeni Çığır Yayınevi, 1993.
- TUĞLACI (Pars). *Osmanlı Mimarlığında Batılılaşma Dönemi ve Balyan Ailesi*. İstanbul, İnkılâp ve Aka Kitabevleri, 1981, 4+352 s.
- TUĞRUL (Beril). *Bazı Osmanlı Şaandanlarının Radyografi Yöntemiyle İncelenmesi*. 107-120 s (Arkeometri Sonuçları Toplantısı (7: 1991, Çanakkale)).
- TUKİN (Cemal). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Girit İsyanları. 1821 Yılına Kadar Girit". *Belleten*, IX, 34, 1945, 163-206.
- TUNA (Orhan). "Türkiye'de İlk Tercüme İktisat Kitabı". III. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 15-20 Kasım 1943)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1948, 700-703.
- TUNA (Osman Nedim). "Osmanlıca'da Moğolca Kelimeler". *Türkiyat Mecmuası*, XVIII, 1973-1975, 281-314.
- TUNA (Osman Nedim). "Osmanlıca'da Moğolca Ödünç Kelimeler I". *Türkiyat Mecmuası*, XVII, 1972, 209-250.
- TUNA (Osman Nedim). "Osmanlıca'da Moğolca Kelimeler II". *Türkiyat Mecmuası*, XVIII, 1976, 281-314.
- TUNAYA (Tarık Zafer). *Türkiye'nin Siyasi Hayatında Batılılaşma Hareketleri: Müşahedeler ve Tezler*. İstanbul, 1960, VIII+225 s. (Siyaset İlmî Serisi: 8).
- TUNCA (Abdullah). *Abdurrakman b. Nasr b. Abdullah-el Şeyzeri Nihayeti'r-Rütbe fi-Talebb'il Hisbe İslam Devletinde Hisbe Teşkilatı*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- TUNCAR (Ferit Ragıp). *Ahmet Mithat, Gazi Osman Paşa, B. İskender, Shakespeare, İğ Portreler*. Ankara, Öğretmen Dergisi Geniş Yayınları, 1953, 64 s.
- TUNCAY (Hülya). "Topkapı Sarayı Müzesindeki Çini Kandilleri". *Sanat Dünyamız*, 12, 1978, 10-16.
- TUNCAY (Hülya). "Topkapı Sarayı Müzesindeki Çini Kandilleri". *Sanat Dünyamız*, IV, 12, 1978, 10-16.
- TUNCAY (Rauf). "Edirne Sanat Eserlerindeki Süslemeler". *Türk Kültürü*, I, 2, 1965, 223-244.
- TUNCEL (Metin). "Tarih Boyunca Türkiye'de Kent Kuruluşları". *Doğumunun 100. Yılında Atatürk'e Armağan*. İstanbul, 1981, 309-351.
- TUNCER (Hüseyin). *Tanzimat Edebiyatı*. 2. Baskı. İzmir, Akademi Kitabevi, 1994, 393 s.
- TUNCER (Hüseyin). *Türk Yurdu (1911-1992) Bibliyografyası*. İzmir, Akademi Matbaası, 1993, XII+336 s.
- TUNCER (Orhan Cezmi). "Eski Mimarlık Çizimlerimiz Üzerine Bilgiler". XI. *Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1165-1170.
- TUNCER (Orhan Cezmi). "Sivas Süceviye Kümbeti". *Vakıflar Dergisi*, 22, 1991, 91-99.
- TUNCER (Umur). *Batı Trakya Türk Cumhuriyeti*. İstanbul, 1985. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- TUNÇAY (Mete). "İstanbul Katolik İşçiler Cemiyeti". *Tarih ve Toplum*, 16, 91, 1991, 35.
- TUNÇDİLEK (Necdet). "Orta Sakarya Vadisinin İktisadi Tarihi Hakkında". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 17, 1-4, 1955-1956, 179-192.
- TUNÇEL (Gül). "Ayaş Mezartaşları". *Ayaş ve Çevresi Kültür-Sanat Araştırmaları Sempozyumu 2-3 Mayıs 1997*. , 173-198.
- TUNÇEL (Gül). *Batı Anadolu Bölgesinde Camii Tasvirli Mezartaşları*. Ankara, 1989.
- TUNÇEL (Gül). "Türklerde Mezar taşı Geleneğine Kısa Bir Bakış". *Bilge Dergisi*, 8, 1996, 16-18.
- TUNÇER (Cezmi). "Rönesans ve Klasik Osmanlı Dönemi Dini Yapılarında Kubbenin Amaç ve Uygulama Açısından Karşılaştırılması". *Vakıflar Dergisi*, XVIII, 1984, 127-141.
- TUNÇER (Orhan). "Kuşadası Öküz Mehmet Paşa Kervansarayı". *Röle ve Restorasyon Dergisi*, 2, 1975, 123-56.
- TURA (Yalçın). *Türk Musikisinin Mesaleleri*. İstanbul, 1988, 207 s.
- TURAL (Mehmet Aki). "Ercüment Hoca'nın Bazı Makaleleri Toplandı". *Bilge Dergisi*, Kış:3, 1995, 18-24.
- TURAL (Sadık K.). "Halide Edib'in Kültür Değişmelerimizdeki Yeri Üzerine Bir Çalışma". *Türk Kültürü*, XVI, 192, 1978, 729-737.
- TURAL (Sadık K.). "Mihnet-i Keşan'ın Yenileşme Tarihimizdeki Yeri". *Türk Kültürü*, 14, 163, 1976, 430-445.

- TURAL (Sadık K.). *Osmanlı İmparatorluğu'nun Son Yıllarında (1908-1920) Edebiyatımızda Türkçülük Akımı*. Ankara, Hacettepe Üniversitesi, 1978, 383 s.
- TURAN (F.Ahsen). "Anadolu'nun Türkleşmesinde Manevi Güçler Abdurrahim Tırsı". *Islamic Union of Macedonia Republic*, X, 82, 1996, 8-9.
- TURAN (F.Ahsen). "Anadolu'nun Türkleşmesinde Manevi Güçler Abdurrahim Tırsı". *Kastamonu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 3, 1997, 181-186.
- TURAN (F.Ahsen). "Nasreddin Hoca ve Timur". *Nasreddin Hoca Sempozyumu*. Ankara, 1997, 44-47.
- TURAN (F.Ahsen). "Nevruz Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi Nevruz ve Renkler". *Türk Dünyasında Nevruz II*. Ankara, 1996, 369-391.
- TURAN (F.Ahsen). *Türk Dünyasında Nevruz II*. Ankara, 1996.
- TURAN (F.Ahsen). "Yunus Adına Kayıtlı Bir Manzume". *Bolu Üçtepe*, 21, 1992, 11.
- TURAN (Farma Ahsen). "Edep Ya Hu'nun Düşündürdükleri". *Bilge Dergisi*, 14, 1997, 43-45.
- TURAN (Lokman). *Abdüllatif Razi'nin Elfülkıl Meşhûr Billi-il Mekkînin Adlı Mensur Hikayesinin İncelenmesi*. Erzurum Yüksek Lisans Tezi.
- TURAN (Lokman). *Yeni Şehirli Azni Divanının Tenkidli Metni Tablîli*. Erzurum Doktora Tezi. Türk Dili Eğitim Bölümü Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi.
- TURAN (Muzaffer). "Balkanlarda Bin Yıllık Türk Kültürü". *Tarih Boyunca Balkanlar'dan Kafkaslar'a Türk Dünyası Semineri* (29-31 Mayıs 1995). İstanbul, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Araştırmaları Merkezi, 1996, 1-15.
- TURAN (Muzaffer). "Sosyoloji'nin Fransa'da Doğuşu Döneminde Osmanlı Toplumundaki Çağdaşlaşma Hareketi". *150. Yılında Tanzimat*. Ankara, 1990, 145-164.
- TURAN (Osman). *İstanbul'un Fethinden Önce Yazılmış Tarihi Takvimler*. Ankara, 1954, IV+104 s.
- TURAN (Osman). *Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi: Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları*. 2. Baskı. İstanbul, Nakışlar Yayınevi, 1983, 628 s.
- TURAN (Osman). *Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi: Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları*. 5. Baskı. İstanbul, Nakışlar Yayınevi, 1983, 646 s.
- TURAN (Osman). *Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi: Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları*. 3. Baskı. İstanbul, Nakışlar Yayınevi, 1979, 646 s.
- TURAN (Osman). *Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi: Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları*. İstanbul, İstanbul Matbaası, 1969, XIII+347 s.
- TURAN (Osman). *Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi: Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları*. 4. Baskı. İstanbul, 1980, 646 s.
- TURAN (Şerafettin). "Barak Reis'in Şehzade Cem Mes'alesiyle İlgili Olarak Savoie'ya Gönderilmesi". *Belleten*, XXVI, 103, 1962, 539-551.
- TURAN (Şerafettin). *Cevdet Paşa'nın Kültür Tarihimizdeki Yeri*. İstanbul, 1986.
- TURAN (Şerafettin). "Osmanlı'da Egemenlik Dini Kurallara Dayanıyordu". *Öğretmen Dünyası*, 15, 173, 1994, 31-32.
- TURAN (Şerafettin). "Osmanlı Teşkilatında Hassa Mimarları". *Tarih Araştırmaları Dergisi*, 1, 1, 1964.
- TURAN (Şerafettin). "Rodos ve 12 Ada'nın Türk Hakimiyetinden Çıkışı". *Atatürk Konferansları (1964-1968)*. Ankara, 1970, 45-87.
- TURAN (Şerafettin). *Tevarih-i Ali Osman, II. Defter*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 146 s.
- TURANBERK (Lütfü). "Saraylar Nasıl Yağmalandı". *Tarih Hazinesi*, 14, 1951, 657-690.
- TURGAY (Asaf). *İbret: Abdülhamide Verilen Jurnaller ve Jurnalciler*. İstanbul, 1961-1962, 330 s.
- Turgutlu Sosyo-Ekonomik Tarihi Sempozyumu Bildirileri (7 Eylül 1995, Turgutlu)*. Editör: Namık AÇIKGÖZ. Turgutlu, 1997.
- TURHAN (Bekir Sıtkı). *Karagöz ve Hacivat*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1998.
- TURHAN (Mümtaz). *Garplışmanın Neresindeyiz*. İstanbul, 1980, 578 s.
- TURHAN (Mümtaz). *Garplışmanın Neresindeyiz*. 6. Basım. İstanbul, Yağmur Yay., 1974, 143 s.
- TURHAN (Mümtaz). *Garplışmanın Neresindeyiz?*. 5. Basım. İstanbul, Yağmur Yay., 1972, 140 s. (Yağmur Yayınları: 33).
- TURHAN (Mümtaz). *Where Are We in Westernization (Garplışmanın Neresindeyiz?): Translated From the Turkish*. 2. Basım. İstanbul, 1959, 71 s.
- Turkish Art*. Varşova, 1990.
- The Turks and Türkiye*. Editör: Bahaeddin YEDİYILDIZ, ve Diğerleri. Ankara, Türk Tanıtma Vakfı, 1991, 150 s.
- TURNALI (Bilgin). "Son Araştırmalar Işığında Caferabad Tekkesinin Yeri". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 52, 1988, 115-122.
- TURNER (Bryan S.). *Oryantalizm, Kapitalizm ve İslam*. Çeviren: Ahmer DEMİRHAN. İstanbul, İnsan Yayınları, 1991, 130 s.
- TUŞ (Muhittin). "19. Yüzyıl Osmanlı Biyografisi Ansiklopedileri". *Milli Kültür*, 79, 1990, 78-80.
- TUŞ (Muhittin). "Konya Çelebilerinin Şehir Hayatındaki Sosyal Rolü Üzerine Bir Deneme". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 2, 1996, 297-302.
- TUŞ (Muhittin). "Ömer Demirel, II.Mahmud Döneminde Sivas'ta Esnaf Teşkilatı ve Üretim-Tüketim İlişkileri". *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, 3, 1992, 497-502.
- TUŞ (Muhittin). "Osmanlı'da Baskı Gruplarının Rolü Üzerine Bir Deneme". *Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, VI, 1995, 319-324.
- TUŞ (Muhittin). "Yaşayan Tarih: Bir Kasabanın Anatomisi". *Tarih ve Toplum*, 48, 1987, 380-382.
- TÜKEL (Aysıl). "Sagman'daki Çok Fonksiyonlu Salih Bey Camii". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 229-242.
- TÜKEL (Uşun). *Beyan-ı Menazil'in Resim Dili: Bir Yapısal Çözümleme*. İstanbul, 1990. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). *Büyük Türk Zaferleri*. 6. Baskı. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1979, 511 s.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). *Büyük Türk Zaferleri*. 4. Basım. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1961, 144 s.

- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Estergon Kalesi, Su Başı Durak". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 16, 1951, 677-681.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Şehitlere Serdar Oldu Genç Osman". *Resimli Tarih Mecmuası*, III, 25, 1952, 1193-1196.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). *Türk Tarihinden Sayfalar*. İstanbul, İnkılap Kitabevi, 1986, 267 s.
- TÜLBENTÇİ (Feridun Fazıl). "Uyvar Önünde Türk Gibi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 17, 1951, 717-720.
- TÜLÜMEN (Banu). *The Mysterious Palace of Topkapı*. Ankara, 1979, 31 s.
- TÜMER (Cem Şems). "Mektep" *Mecmuası, Tablili Fibrst, İnceleme ve Seçilmiş Yazılar*. Erzurum, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Atatürk Üniversitesi.
- TÜRER (Osman). "Hakikatî't-Tarika". *Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8, 1988, 275-80.
- TÜRER (Osman). "Visalî Ali Çelebi ve Tasavvufî Mevlid'i". *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXV, 1987, 169-83.
- Türk-İslam Mesken Mimarisinde Erzurum Evleri*. Ankara, 1984.
- TÜRK (Atilla). "Misyoner Gözüyle Son Osmanlı Kadınları (Margaret Burton'un "Women Workers of the Orient" Adlı Eseri Üzerine)". *Tarih ve Toplum*, XV, 87, 1991, 57-59.
- TÜRK (Atilla). "Seyahatnamelerde İstanbul Osmanlı Emekçileri". *Tarih ve Toplum*, X, 57, 1988, 23-30.
- Türk Ansiklopedisi*. XVIII. İstanbul, 1970.
- Türk Basın Tarihi. 1728-1922, 1831-1922.: Osmanlı İmparatorluğu Dönemi*. İstanbul, Oral Yayınları, 1968, 272 s.
- Türk Çini ve Seramikleri-Sadberk Hanım Müzesi*. İstanbul, 1991.
- Türk Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. III. İstanbul, Türk Diyanet Vakfı, 1991.
- Türk Dünyası El Kitabı*. Ankara, Ayyıldız Matbaası, 1976.
- Türk Dünyası Mimarlık ve Yerleşme Kültürü Semineri. 24-26 Haziran 1997*. İstanbul, 1997.
- Türk Folkloru Araştırmaları Yıllığı*. Ankara, 1975.
- Türk Gazeteciliği Tarihi: Her Yönüyle Basın*. Ankara, 1976, IV+323+38 s.
- Türk Kültür Tarihi*. Eskişehir, 1992.
- Türk Mimarisinin Gelişimi ve Mimar Sinan*. İstanbul, Çeltüt Basımevi, 1975, 397 s.
- Türk Sanat Tarihinde İkonografik Araştırmalar*. Güner İnal'a Armağan. Ankara, 1993.
- Türk Şazairleri*. Hazırlayan: M. Fuat KÖPRÜLÜ. Ankara, Milli Kültür Yay., 1964.
- Türk Siyasi Tarihi 1700-1958*. 3. Basım. İstanbul, 1974, 604 s.
- Türk soylu Halkların Halk, Kilim ve Çiçim Sanatı Uluslararası Bilgi Şöleni Bildirileri (27-31 Mayıs 1996 Kayseri)*. Ankara, 1998.
- Türk Tarihi: Orta Asya'dan Bugüne*. Resimlerle. Hazırlayan: Özdemir KURTEL. İzmir, Ticaret Basımevi, 1974, 96 s.
- Türk Tarihinde ve Kültüründe Tokat*. Hazırlayan: Bahaeddin YEDİYLİDİZ, M. S. YAZICIOĞLU, M. ÖZDEMİR. Ankara, 1987, 687 s.
- Türk Tiyatrosu Tarihi: Meşrutiyet Tiyatrosu*. İstanbul, Devlet Konservatuarı Yayınları, 1968, V+345 s.
- Türk Vakıfları*. Editör: Zekai BALOĞLU. İstanbul, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1996, 256 s.
- TÜRKAN (Mehmet). "İlk Hikaye ve Romanlarda Osmanlı Kahramanlarının Durumu". *İslami Edebiyat*, 25, 1994, 47-49.
- TÜRKDOĞAN (Orhan). "1906-1907 Erzurum Hürriyet Ayaklanması İle İlgili Yeni Belgeler". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 47, 1987, 23-72.
- TÜRKDOĞAN (Orhan). "Tanzimat'ta Batılılaşma Tezi". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, 1991, 147-165.
- TÜRKDOĞAN (Orhan). "Tanzimat ve Batılılaşma". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 67, 1990, 9-21.
- TÜRKGELDİ (Ali Fuad). *Görüp İşittiklerimi*. 3. Basım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1984, VIII+290+XXXVI s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları II. Dizin Sayı: 15).
- Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü IX. Milli Türkoloji Kongresi 15-19 Eylül 1997*. İstanbul, 1997.
- Türkiye'de Sanatlar Zanaatlar= Arts et Matiers en Orient: XIX. Yüzyıl Sonu*. Hazırlayan: Ayda DÜZ. İstanbul, 1975, 213 s. (Tercüman 1001 Eser Sayı: 59).
- Türkiye'de Yönetim Geleneği: Kurumlar Sorunlar ve Yeniden Yapılanma Araştırmaları*. Editör: Davut DURSUN, Hamza AL. İstanbul, 1998.
- Türkiye'den Mektuplar*. Çeviren: Bedriye ŞANDA. İstanbul, 1983, 144 s.
- Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi 1071-1920=Social and Economic History of Turkey: Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi Tebliğleri*. Editör: Osman OKYAR, Halil İNALCIK. Ankara, Meteksan Ltd. Şti., 1980, XVI+396 s.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. XVII. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1998.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. XVI. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. XV. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1997.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. XIV. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. XIII. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1996.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. XII. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. XI. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. X. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. II. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1989.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. VIII. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1993.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. VII. İstanbul, 1993.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. VI. İstanbul, 1992.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. V. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1992.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. I. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1988.

- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. XVIII. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1998.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. IX. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1994.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. III. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991.
- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. IV. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1991.
- Türkiye Tarihi: İmparatorluktan Cumhuriyete Kadar*. Çeviren: M. Asım MUTLUDOĞAN. Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1969, 235 s.
- Türkiye Tarihi*. I-VII. Çeviren: M.R. UZMEN. İstanbul, 1974, 1896 s.
- TÜRKKAN (Reha Oğuz). "Tarihimizin Bazı Kısımlarına" Allergic "Tepkiler". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 39, 1990, 34-37.
- Türklerin Tarih ve Kültürüne Bir Bakış*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1996.
- TÜRKMEN (Erkan). "The Turkish Element in Urdu". *Osmanlı Araştırmaları*, IV, 1984, 1-30 s.
- TÜRKMEN (Fikret). "Köroğlu'nun Orta Asya Arapları ve Tarikatleri Arasındaki Varyantları". *Mehmet Kaplan'a Armağan*. İstanbul, 1984, 266-274.
- TÜRKMEN (Fikret). *Türk Halk Edebiyatı'nın Ermeni Kültürüne Tesiri*. İzmir, Akademi Kitabevi, 1992, 88 s.
- TÜRKMEN (Zekeriya). "Ahmet Cevdet Paşa'nın (1822-1895) Hayatı". *Askeri Tarih Bülteni*, 37, 1994, 96-103.
- TÜRKMEN (Zekeriya). *Osmanlı Mevriteninde Ordu-Siyaset Çatışması*. İstanbul, İrfan Yayınları, 1993, 209 s. (33 Ek). (İrfan Yayınları: 34 Araştırma Serisi: 3).
- TÜRKOĞLU (M.). "Drama'da Yıldırım Bayezid Camii". *Batı Trakya'nın Sesi*, IV, 35, 1991, 20-22.
- TÜRKOĞLU (O.). "Ziya Gökalp'te Çağdaşlaşma, İslamlaşma, Türkleşme Akımları". *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 36, 1-4, 1976-1977, 79-104.
- TÜRKÖZÜ (H. Kemal). "XVI. Yüzyılda Doğu ve Güneydoğu Anadolu Eyaletlerinde Hristiyan Tebaaya Tanınan Haklar". *Ziya Gökalp*, 9, 54, 1989, 40-51.
- TÜRKÖZÜ (Halil Kemal). "16. Yüzyılda Doğu ve Güneydoğu Eyaletlerinde Hristiyan Tebaaya Tanınan Haklar". *Belgelerle Türk Tarihi Dergisi*, 23, 1987, 35-40.
- TÜTENGİ (Cavir Orhan). "1730'lar Türkçesine Tanıklık Eden Bir Yapıt". *Türk Dili*, 26-31, 281, 1975, 88-90.
- TÜTÜNCÜ (A. Türedi). "Kayseri ile İlgili Bir Kıtık Destanı". *Türk Folklor Araştırmaları*, 24-14, 284, 1973, 6577-8.
- Ubeydullah Efendi'nin Amerika Hatıraları*. Hazırlayan: Ahmet Turan ALKAN. İstanbul, İletişim Yayınları 231 s.
- UBUCİNİ (J.H.A.). *Türkiye 1850= Letters sur la Turquie: Tanzimat, Ulema, Basın*. Çeviren: Cemal KARAAĞAÇLI. İstanbul, Kervan Yayınları, 1975, 247 s.
- UÇ (Hikmet). "Konya Vilayetinde Kırsal Değişme (1870-1909)". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 66, 1990, 69-77.
- UÇ (Hikmet). "Malûmat Mecmuası ve Muallim Naci Efendi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 66, 1990, 69-76.
- UĞUR (Ahmet). "4 Asırlık Huzurun Mimarı". *Tarih ve Medeniyet*, 1, 1994, 11-15.
- UĞUR (Ahmet). "Celal-zade Mustafa ve Selim-Namesi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXIV, 1981, 407-426.
- UĞUR (Ahmet). "Hoca Sa'deddin Efendi'nin Selimnamesi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü*, 4, 1980, 225-242.
- UĞUR (Ahmet). "Hoca Sadeddin Efendi'nin Selim-namesi". *İslami İlimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 1980, 225-241.
- UĞUR (Ahmet). "Karadeniz ve Cıvırı Hakkında Amasya ve Trabzon". *I. Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi*. Hazırlayan: Mehmet SAGLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 1988, s. 159-161.
- UĞUR (Ahmet). "Karadeniz ve Cıvırı Hakkında Amasya ve Trabzon". *Birinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri* (13-17 Ekim 1986). Samsun, 1988, 159-161.
- UĞUR (Ahmet). "Kemal Paşazade'nin Defteri". *IX. Türk Tarih Kongresi* (Ankara 21-25 Eylül 1981). Ankara, 1988, 797-806.
- UĞUR (Ahmet). *Kemalpaşazade'nin Tevarih-i Ali Osman, VIII: Defter*. Ankara, 1997.
- UĞUR (Ahmet). *The Reign of Sultan Selim I in the Light of the Selim Name Literature*. Edinburg, 1973. Doktora Tezi.
- UĞUR (Ahmet). "Selim-nameseler". *İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 22, 1978, 367-379.
- UĞUR (Ahmet). "Şükri-i Bitlisi ve Selim-namesi". *İslami İlimler Fakültesi Dergisi*, 25, 1981, 325-347.
- UĞUR (Ahmet). "Yavuz Sultan Selim'e Horasan'dan Gönderilen Çağatay Türkçesi ile Nazım Halinde Bir Arz-ı Hal". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 39, 1990, 3-5.
- UĞUR (Mücteba), SİBAİ (Mustafa). *Oryantalizm ve Oryantalistler*. İstanbul, Beyan, 1995, 104 s.
- UĞURCAN (Sema). "Ahmed Midhat Efendi'nin Hatıratı ile Romanları Arasındaki Münasebet". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 2, 1986, 185-199.
- UĞURCAN (Sema). "Ahmet Mithat Efendi ile Fatıma Âliye Hanım'ın Ortak Olarak Yazdıkları Bi Roman-ı Hayl ve Hakikat". *Türk Kültürü*, 20, 1982, 476-484.
- UĞURCAN (Sema). "Namık Kemal ile Ahmet Midhat Efendi Münasebetleri". *Türklük Araştırmaları Dergisi*, 5, 1989, 301-314.
- UĞURLU (Aydın). "Ortaçağ Anadolu Dokuma Sanatı". *İlgi*, 48, 1987, 2-7.
- UKA (Sabit). "Kosova Özerk Bölgesinde Yaşayan Çerkezler Hakkında Kimi Tarihi Deliller". *Çevre Dergisi*, XI, 42, 1984, 21-30.
- ULAŞ (Abdullahim). *Nakış Ali Akkırmanlı'nın Hayatı, Sanatı Edebi, Kişiliği, Gevriye Mesnevisi'nin Tenkidli Metni ve İncelenmesi*. Erzurum-Yüksek Lisans Tezi.
- ULUÇAM (Abdüsselam). "Arapgir'deki Osmanlı Dönemi Yapıları". *X. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 2425-2438.
- ULUÇAY (M. Çağatay). "İstanbul Saraçhanesi ve Saraçlarına Dair Bir Araştırma". *Tarih Dergisi*, 5-6, 1953, 123-135.
- ULUDAĞ (Erdoğan). "Abdülkerim Efendi ve Kissa-ı Salaman u Absal Risalesi". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 10, 1998, 107-117.
- ULUDAĞ (Erdoğan). "Divan Edebiyatı Türklerinden Saki-nameseler ve Şeyhülislam Bahayî'nin Saki-namesi". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 9, 1998, 49-65.

- ULUDAĞ (Erdoğan). "Lami'i'nin Salamat u Absal Mesnevisi". *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 8, 1997, 67-79.
- ULUDAĞ (Erdoğan). "Mesnevi Araştırmaları Bibliyografyası". *Miite-ferrika*, 7, 1995, 55-87.
- ULUDAĞ (Erdoğan). *Şeyhülislam Bahayî Divanı*. Erzurum, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Atatürk Üniversitesi.
- ULUDAĞ (Erdoğan). "Şeyhülislam Bahayî Divanı Üzerine Bir Kaç Söz". *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 2, 1996, 131-136.
- ULUDAĞ (Erdoğan). "Türkoloji İle İlgili Tez Bibliyografyaları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi". *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1, 1993, 139-142.
- ULUDAĞ (Erdoğan). *Vakaya Dayalı Bir Eser Olarak Lami'i Çelebi'nin Salamat u Absal Mesnevisi (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin-Sadeleştirme)*. Erzurum, 1997. Doktora Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Atatürk Üniversitesi.
- ULUDAĞ (Zekeriya). "Türkiye'de Batılılaşma Hareketleri ve Felsefi Düşüncenin Oluşumu". *Akademik Açı*, 2, 1996, 155-177.
- ULUĞTEKİN (Murat). *Eski Türk Edebiyatında Satranç ve Tavla*. Ankara, 1994. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- Uluslararası Folklor ve Halk Edebiyatı Semineri* (27-29 VI 1975). Konya, 1975.
- Uluslararası Yunus Emre Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1995.
- ULUSOY (Demet). "Osmanlı Döneminde Ressamlar (Nakkaşlar)". *Bilge Dergisi*, 7, 1995, 20-26.
- UMAGAN (Suat). *Nakşi Ali Akkırmanî'nin Hayatı, Sanatı Edebi Kişiliği ve Aynül Hayat Adlı Mesnevisinin İnceleme ve Tenkidli Metni*. Erzurum Yüksek Lisans Tezi. Türk Dili Eğitim Bölümü Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi.
- UMAR (Bilge). "Ünlü Tarihî Adların Anadolu Kökeni Üzerine". *Üç İzmir*. İstanbul, 1992, 43-55.
- UNAN (Fahri). *Fatih Külliyesi: Kuruluşundan Günümüze*. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- UNAN (Fahri). *Kuruluşundan Günümüze Fatih Külliyesi*. Ankara, 1993. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- UNAN (Fahri). "Osmanlı Medresesinde Ulemanın Sosyal Tabanı ve Bunun İlmi Performans Üzerindeki Etkisi". *Türk Yurdu*, XVI, 101, 1996, 15-19.
- UNAN (Fahri). "Osmanlı Resmi Düşüncesinin İlmiye Tariki İçindeki Etkileri: Patronaj İlişkileri". *Türk Yurdu*, XI, 45, 1991, 33-41.
- UNAT (Ekrem Kadri). "Osmanlı İmparatorluğu'nda Fransızca Tıp Öğretimi ve Etkileri". VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 1291-1298.
- UNAT (Faik Reşit). "Anonim Bir Tevarih-i Al-i Osman Nüshası Hakkında". VI. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 20-26 Ekim 1961). Ankara, 1967, 271-274.
- UNAT (Faik Reşit). "Müverrih Mehmet Neşri'nin Eseri ve Hayatı Hakkında". *Belleten*, XXI, 82, 1957, 297-300.
- UNAT (Faik Reşit). "Neşri Tarihi Üzerinde Yapılan Çalışmalara Toplu Bir Bakış". *Belleten*, VII, 25, 1943, 177-201.
- UNAT (Faik Reşit). *Osmanlı İmparatorluğunun Büyümesi*. İstanbul, 1953. (1 Harita).
- UNCU (Feza). *Osmanlı Sanayileşme Hareketleri İçerisinde Zonguldak Kömür Havzası*. Ankara, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- UNCUOĞLU (Ayhan Muhtar). *Topkapı Sarayı Çinileri*. İstanbul, 1992. Bilim Uzmanlığı Tezi. Mimar Sinan Üniversitesi.
- URAL (Orhan). *Dost Elinden Gelen Turna-Erzurumlu Emrah, Hayatı ve Şiirleri*. İstanbul, 1976.
- URAZ (Murat). "Doğu Anadolu Hikayeleri Varyantlarına Göre Köroğlunun Türeyişi ve Kayboluşu". *Türk Folklor Araştırmaları*, 17, 331, 1977, 7895-97.
- USLU (Mustafa). "Anadolu Ahilerinden İlk Defa bahseden İbn Batuta Seyahatnamesinde Ahiler". *Erciyes Dergisi*, 125, 1988, 6-8.
- UYANIK (Mevlüt). "Günümüz Türkiyesinde Din-Devlet İlişkisi ve Üç Tarz-ı Siyaset: Türk(çü)lük, Osmanlı(cı)lık ve İslam(cı)lığı Yeniden Okuma Denemesi". *Bilgi ve Hikmet Dergisi*, 11, 1995, 56-64.
- UYGUR (A.). "Padişahlara Hediye ve Cülus". *Resimli Tarih Mecmuası*, I, 1950, 131-152.
- UYKUR (Ramazan). "Osmanlı Ressamlar Cemiyeti Adlı Kitap Üzerine". *Bilge Dergisi*, 13, 1997, 69-73.
- UYSAL (A. Osman). "Anadolu Selçukluları'ndan Erken Osmanlı Dönemine Minare Biçimindeki Gelişmeler". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 33, 1-2, 1990, 505-533.
- UYSAL (A. Osman). "Bolvadin'de Bir Lale Devri Eseri: Ağlönü Çeşmesi". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 32, 1-2, 1988, 33-57.
- UYSAL (A. Osman). "Bolvadin Lale Sinan Paşa (imaret) Camisinin Mimari Özellikleri ve Tarihîsel Problemi". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 1, 1985, s. 145-165.
- UYSAL (A. Osman). "Erken Osmanlı Döneminde Sırlı Tuğlalı Minareler". X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). Ankara, 1994, 3249-2367.
- UYSAL (A. Osman). "Tokat'taki Osmanlı Camileri". *Türk Tarihinde ve Türk Kültüründe Tokat Sempozyumu* (2-6 Temmuz 1986). Ankara, 1987, 313-364.
- UYSAL (Sayit). *Kastamonu Camilerindeki Bezemeli Ahşap Eserler*. Ankara, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- UZDİLEK (Salih Murad). *İlim ve Müzik. Türk Müsiki Üzerine İncelemeler*. İstanbul, 1977, 72 s.
- UZEL (Tahsin). *Makedonya Eskiçiyalık Tarihi ve Son Osmanlı Yönetimi*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1979, VIII+393 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XVI. Dizi Sayı: 25).
- UZLUK (Şehabettin). "İstanbul'daki Eski Fatih Camii'nin Bir Benzeri Konya'da Selimiye Camii". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 173-183.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.), BAYBURA (İbrahim Kemal), ALTINDAĞ (Ülkü). *Topkapı Sarayı Müzesi Kataloğu: Fermanlar*. I. Ankara, 1985, X+104 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.), BAYBURA (İbrahim Kemal), ALTINDAĞ (Ülkü). *Topkapı Sarayı Müzesi, Osmanlı Saray Arşivi Kataloğu: Fermanlar I*. Ankara, 1985, 104 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Afyonkarabısar, Sandıklı, Bolvadin, Çay, İsaklı, Manisa, Birgi, Muğla, Peçin, Denizli, Isparta, Atabey ve Eğirdir'deki Kitabeler: Sahip, Saruhan, Menteşe, İnanç, Hamitoğulları Hakkında Malumat*. İstanbul, Devlet Matbaası, 1929, 289 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Anadolu Türk Tarihi Vesikalarından Tokat,*

- Niksar, Zile, Turhal, Pazar, Amasya Vilayet, Kaza ve Nahiye Merkezlerindeki Kitabeler. İstanbul, Maarif Vekaleti Neşriyatı, 1927, II+160 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Beşinci Murad İle Oğlu Selahaddin Efendi'yi Kaçırarak İçin Kadın Kıyafetinde Çırağan Sarayı'na Girmek İsteyen Şahıslar". *Belleten*, VIII, 32, 1944, 589-597.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Buyruldu". *Belleten*, V, 19, 1941, 289-318.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Değerli Türk Alimi ve Güzel Sanatlar Üstadı Abdülbaki Arif Efendi". *Belleten*, XXII, 85, 1958, 101-115.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "İstanbul ve Bilâd-ı Selâse Denilen Eyüp, Galata ve Üsküdar Kadılikları". *İstanbul Enstitüsü Dergisi*, 3, 1957, 25-32.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Karesi Meşahir*. Sadeleştiren: Mehmet DURAK, Mehmet İNCE. Balıkesir, Balıkesir Valiliği İl Kültür Müdürlüğü, 1991, 199 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Kitabeler*. İstanbul, Devlet Matbaası, 1929.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Onaltıncı Yüzyıl Ortalarında İslamiyeti Kabul Etmiş Olan Bir Boğdan Voyvodası". *Belleten*, XVIII, 69, 1954, 83-87.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Tarihi*. IV. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1959.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Tarihi: XVI. Yüzyıl Ortalarından XVII. Yüzyıl Sonuna Kadar*. III. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1977.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Tarihi*. Cilt: III. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1954.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Tarihi I: Osmanlı Devletinin Kuruluşundan İstanbul'un Fethine Kadar*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1961.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). *Osmanlı Tarihi I. Kısım*. IV. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1956.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Osmanlılar Zamanında Saraylarda Musiki Hayatı". *Belleten*, XLI, 163, 1977, 79-114.
- UZUNÇARŞILI (İsmail H.). "Üçüncü Şultan Selim Zamanında Yazılmış Dış Ruznamesinden 1206/1791/1792 Senelerine Ait Vekayi". *Belleten*, XXXVII, 148, 1973, 607-662.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). "Değerli Vezir Gedik Ahmet Paşa II. Bayezit Tarafından Niçin Karledildi?". *Belleten*, XXIX, 115, 1965, 491-497.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). "Fatih Sultan Mehmed'in Ölümü". *Belleten*, XXXIV, 134, 1970, 231-234.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). "Fatih Sultan Mehmed'in Veziri Azam- larından Mahmud Paşa İle Şehzade Mustafa'nın Araları Neden Açılmıştı?". *Belleten*, XXVIII, 112, 1964, 719-728.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). "II. Beyazid'in Oğullarından Sultan Korkut". *Belleten*, XXX, 120, 1966, 539-601.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). "Kabakçı Vakasına Dair Bir Mektup". *Belleten*, XXIX, 116, 1965, 599-604.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). "Kanuni Sultan Süleyman'ın Vezir-i Azamı Makbul ve Maklul İbrahim Paşa Padişahı Damadı Değildir". *Belleten*, XXIX, 114, 1965, 355-361.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Mekke-i Mükerrreme Emirleri*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1972, VI+177 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından VII. Dizi Sayı: 59).
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). "Orhan Gazi'nin Vefat Eden Oğlu Süleyman Paşa İçin Tertip Ettiği Vakfiyenin Aslı". *Belleten*, XXVII, 107, 1963, 437-443.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). "Osmanlı Devletine İltica Etmiş Olan Karkeya Hanedanından Ahmed Han Nerede Vefat Etti?". *Belleten*, XXVIII, 109, 1964, 78-83.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Tarihi: Karlofça Antlaşmasından XVIII. Yüzyıl Sonuna Kadar*. IV. Cilt, I. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1978, 687 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları XIII. Dizi Sayı: 16).
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Tarihi*. 4. Basım. I. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1982, XIX+639 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları XIII. Dizi Sayı: 16).
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Tarihi: XVI. Yüzyıl Ortalarından XVII. Yüzyıl Sonuna Kadar*. 2. Basım. III. Cilt 2. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1977, XVIII+656 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları XIII. Dizi Sayı: 16).
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Tarihi: XVI. Yüzyıl Ortalarından XVII. Yüzyıl Sonuna Kadar*. III. Cilt, 2. Bölüm. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1954, XVIII+656 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları XIII. Seri No: 16).
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Tarihi: Karlofça Antlaşmasından XVIII. Yüzyıl Sonlarına Kadar*. IV. Cilt, I. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1956, XXIII+687 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları XIII. Seri No: 16).
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Tarihi: Kuruluştan İstanbul'un Fethine Kadar*. I. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1947, XV+354 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları XIII. Seri No: 16).
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Tarihi: II. Selimin Tahta Çıkışından 1699 Karlofça Antlaşmasına Kadar*. III. Cilt, 1. Bölüm. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1951, XXIV+659 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları XIII. Seri No: 16).
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Tarihi: XVIII. Yüzyıl*. IV. Cilt, 2. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1959, XIV+681 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınları XIII. Seri No: 16).
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Tarihi: II. Selim'in Tahta Çıkışından 1699 Karlofça Antlaşmasına Kadar*. 2. Basım. III. Cilt I. Kısım. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, XXII+652 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XIII. Dizi Sayı: 16b).
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Tarihi: İstanbul'un Fethinden Kanuni Sultan Süleyman'ın Ölümüne Kadar*. 3. Basım. II. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975, XXVII+756 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XIII. Dizi Sayı: 16b).
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Tarihi: İstanbul'un Fethinden Kanuni Sultan Süleyman'ın Ölümüne Kadar*. II. Ankara, Türk Tarih Kurumu XXVIII+780 s.
- UZUNÇARŞILI (İsmail Hakkı). *Osmanlı Tarihi: Osmanlı Devletinin Kuruluşundan İstanbul'un Fethine Kadar*. 2. Basım. I. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1972, XXI+639 s. (Türk Tarih Kurumu Yayınlarından XIII. Dizi Sayı: 16 a2).
- ÜÇÖK (Bahriye). *İslam Devletlerinde Türk Naibeler ve Kadın Hükimdar-*

- lar. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1981, 205 s. (Resim).
- ÜÇÖK (Coşkun). "Osmanlı Devleti Teşkilatında Tımarlar I". *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, I, 2, 1944, 525-551.
- ÜÇÖK (Coşkun). "Osmanlı İmparatorluğu ve Rum Ortodoks Kilisesi". *Üçüncü Askeri Tarih Semineri: Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri (20 Temmuz 1974'e Kadar)*. Ankara, 1986, 189-192.
- ÜÇÖK (Coşkun). "Un Résumé de l'histoire du Droit Turc". *Revue Historique de Droit Français et Etranger*, XXX, 1952, 421-428.
- ÜÇYİĞİT (Ekrem). "Akdeniz Medeniyetleri Tarihinde Tanzimat". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 7-13.
- ÜLGİN (A. Sami). "Ankara'da Cenabi Ahmed Paşa Camii ve Türbesi". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 221-222.
- ÜLGİN (A. Sami). "Divriği Ulu Camii ve Darüşşifası". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 93-99.
- ÜLGİN (A. Sami). "İnegöl'de İshak Paşa Mimari Manzumesi". *Vakıflar Dergisi*, IV, 1958, 192-193.
- ÜLGİN (A. Sami). "İznik'te Türk Eserleri". *Vakıflar Dergisi*, I, 1-2, 1938, 53-69.
- ÜLGİN (A. Sami). "Kırşehir'de Türk Eserleri". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 253-261.
- ÜLGİN (A. Sami). "Pertev Mehmet Paşa'nın Eserleri ve Hakkında Mimari İzahat". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 241-243.
- ÜLGİN (A. Sami). "Trablusgarp'ta Turgut Reis Mimari Manzumesi". *Vakıflar Dergisi*, V, 1962, 87-93.
- ÜLGİN (A. Sami). "Yeni Cami". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 387-397.
- ÜLGİN (Ali Sami). "E.H. Ayverdi: Fatih Devri Mimarisi Kitabı Hakkında". *Vakıflar Dergisi*, 4, 1958, 283-285.
- ÜLGİN (Aygün). "Boğaziçi Sarayları". *İstanbul Armağanı*. İstanbul, 1996, 127-147.
- ÜLGİN (Aygün). *Klasik Devir Osmanlı Camilerinde Minarenin Konumu (1500-1600 arası örneklerde Bayezit Camii'nden Sultanahmet'e kadar)*. İstanbul, 1993. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ÜLGİN (Aygün). *Tanzimat Döneminden Günümüze Kalan İstanbul Sarayları*. İstanbul, 1988. Bilim Uzmanlığı Tezi. Marmara Üniversitesi.
- ÜLGİN (Aygün). "Tanzimat Günlerinde Türk Mimari Üslubu, Tanzimat Döneminde Batılılaşma Akımıyla Türk Mimarisine Giren Üsluplar ve Üslup Özellikleri". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 3, 7, 1990, 67-71.
- ÜLGİN (Aygün). "Türk Mimarisinde Minarenin Gelişimi". *Prof. Dr. Hakkı Dursun Yıldız Armağanı*. Ankara, 1995, 495-508.
- ÜLKİN (Hilmi Ziya). "Türkiye'de Batılılaşma Hareketi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, VIII, 1960, 1-4.
- ÜLKİN (Hilmi Ziya). "Türkiye'nin Modernleşmesi ve Bu Hareketin Öncüleri Olan Türk Düşünürleri". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XI, 1963, 27-30.
- ÜLKER (Muammer). *Başlangıçtan Günümüze Türk Hat Sanatı=The Turkish Calligraphy from the Beginning up to Present: Fen-il Hat/Türki bey al-Madiva'l - Hardır*. Çeviren: Rauf İSAOĞLU. Ankara, Doğu Matbaası, 1987, IV+361 s.
- ÜLKER (Muammer). "Süleymaniye Camii'nde Karahisari Yazıları". *TÖB*, LXIII, 342, 1978, 12-21.
- ÜLKER (Muammer). *Türk Hat Sanatı, Başlangıcından Günümüze=The Art of Turkish Calligraphy From the Beginning up to Present*. Çeviren: Rauf İSAOĞLU. Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1987, 4+361 s.
- ÜLKER (Muammer). "Türk Hat Sanatında 16. Yüzyıl: Ünlü Hattatlar". *Türkiyemiz*, 54, 1988, 18-27.
- ÜLKER (Necmi). "İzmir Sarıkışlasının Yapım Çalışmaları". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara. 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2439-2446.
- ÜLKER (Necmi). "İzmir Yenikale Bataklığının Kurutulması Çalışmalarına Dair Belgeler". *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 7, 1992, 17-64.
- ÜLKER (Necmi). "Mezar Kitabelerinin İzmir Tarihi İçindeki Önemi ve Şehit Fethi Bey". *Son Yüzyıllarda İzmir ve Batı Anadolu Uluslararası Sempozyumu Tebliğleri*. İzmir, 1994, 93-100.
- ÜLKÜ (Osman). *Gelibolu'da Bulunan Türk Dönemi Mimari Eserleri*. Erzurum, 1998. Bilim Uzmanlığı Tezi. Atatürk Üniversitesi.
- ÜLKÜTAŞIR (M. Şakir). "Türk Basın Tarihinden Bir Sahife: İktidamcı Ahmet Cevdet Oran (1862-1935)". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Güney-Doğu Avrupa Araştırmaları Dergisi*, 1, 1972, s. 249-252.
- ÜLMAN (Yeşim Işıl). "Mecmua-i Fünun'da Tıp Konulu Yazılar". *Bilim Tarihi Dergisi*, 22, 1993, 17-30.
- ÜLTER (Fügen). "Bazı Örneklerle Osmanlı Dönemi Mimarlığında XIX. Yüzyıl Ege Bölgesi Kiliseleri Gökçeada (İmroz)-Ayvalık-Selçuk/Şirince (Kırkıca) Köyü". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1987-2000.
- ÜNAL (M. Ali). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Doğu Anadolu Politikası". *Türk Yurdu*, X, 33, 1990, 7-10.
- ÜNAL (M. Ali). "Osmanlı İmparatorluğu'nun Doğu Anadolu Politikası". *Ziya Gökalp*, XII, 69, 1993, 39-44.
- ÜNAL (M. Ali). "Osmanlı Medeniyeti İçerisinde Vakıflar". *Türk Yurdu*, X, 39, 1990, 46-48.
- ÜNAL (M. Ali). "XVI. Yüzyılda Çemişgezek Sancağı'nda Aşiretler ve Cemaatler". *ÖÜFED*, 6, 1991, 303-17.
- ÜNAL (M. Ali). "XVI. Yüzyılda Çemişgezek Sancağı'nda Aşiretler ve Cemaatler". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 303-317.
- ÜNAL (M. Ali). "XVI. Yüzyılda Çemişgezek Sancağı-İdari Yapısı". *Osmanlı Araştırmaları (The Journal of Ottoman Studies)*, 12, 1992, 367-90.
- ÜNAL (M. Ali). "XVI. Yüzyılda Çemişgezek Sancağı'nda Aşiretler ve Cemaatler". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 303-319.
- ÜNAL (M. Ali). "XVI. Yüzyılda Çemişgezek Sancağı-İdari Yapısı". *Osmanlı Araştırmaları*, 12, 1992, 367-390.
- ÜNAL (Mehmet Ali). "XVI. ve XVII. Yüzyıllarda Karadeniz-Basra Körfezi Ticareti". *I. Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 1988, s. 471-475.
- ÜNAL (Mehmet Ali). "XVI. Yüzyılda Palu Hükümeti". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 1071-1096.
- ÜNAL (Mustafa). "Ermeni Kilisesi ve Türkler". *Bilge Dergisi*, 14, 1997, 28-29.
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). "Çeşme Köyü Camisi (Çeşme-İzmir)". *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*, 4, 1988, 117-123.

- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). *Diyarbakır İli'ndeki Bazı Türk-İslam Anıtları Üzerine Bir İnceleme*. Erzurum, 1975.
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). "Eber Künbeti ve Sarı Lala Türbesi (Afyon)". *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*, 3, 1984, 185-209.
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). "Erzurum Vilayeti Dahilindeki İslam Eserlerine Toplu Bakış". *Erzurum İl Yıllığı*, 1967. İstanbul, 1968, 328-324.
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). "Erzurum (Mimari)". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, Diyanet Vakfı Yayınları, 1995, 329-334.
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). "Erzurum İli Dahilindeki İslami Devir Anıtları Üzerine Bir İnceleme". *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırma Enstitüsü Dergisi*, 6, 1974, 49-142.
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). "Gevaş (Van) İzzedin Şir Camii'ne İlişkin Gözlemler". *Van Gölü Çevresi Kültür Varlıkları Sempozyumu Bildirileri*. Van, 1996, 42-54.
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). "Kozluk'ta (Siirt) İki Cami". *Arkeoloji-Sanat Tarihi Dergisi*, 1, 1982, 81-93.
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). *Osmanlı Öncesi Anadolu-Türk Mimarisinde Taşkapılar*. İzmir, Edebiyat Fakültesi Ege Üniversitesi, 1982, 115 s. (Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları: 14).
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). "La Part des Chercheurs Turcs Dans l'Etude de l'Art Turc". *Etudes Médiévales et Patrimoine Turc*. Paris, 1983, 67-80.
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). "Sevserek Hanı (Malatya-Pötlürge) ve Yerhan (Erzincan-Refahiye) Hakkında Bir İnceleme". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğler*. İstanbul, 1979, 952-968.
- ÜNAL (Rahmi Hüseyin). "Yukarı Kızılca Köyü Halil Ağa Cami". *Sanat Tarihi*, 7, 1994, 211-225.
- ÜNAL (Serap). "Batı Anlayışında Türk Resim Sanatı". *Bilge Dergisi*, 8, 1996, 64-67.
- ÜNAL (Serap). "Türk Deniz Subayı Ressamları". *Bilge Dergisi*, 6, 1995, 81-82.
- ÜNAL (Serap). "Uluslararası Mimar Sinan Kültür ve Sanat Haftası (3-9 Nisan 1995), Uluslararası Mimar Sinan ve Mimarlık Sempozyumu (6-8 Nisan 1995)". *Bilge Dergisi*, 5, 1995, 97-99.
- ÜNAL (Tahsin). *Osmanlılarda Fazilet Mücadelesi*. İstanbul, Sebül Yayınları, 1968 (Sebül Yayınları No: 13).
- ÜNALIR (Jülide). "Türklerde Minyatür ve Resim Sanatı". *Askeri Tarih Bülteni*, 42, 1997, 116-128.
- ÜNGÖR (Ethem Ruhi). "Karagöz Musikisi". *Musiki Mecmuası*, 28, 1975, 310-11.
- ÜNGÜN (Sevim). "Vahid Mahtumi ve Mora Fetih-namesi". *Tarih Dergisi*, XV, 20, 1965, 101-117.
- ÜNGÜN (Sevim). "Vahid Mahtumi ve Mora Fetih-namesi". *Tarih Dergisi*, XVII, 22, 1968, 169-181.
- ÜNGÜN (Sevim). "Vahid Mahtumi ve Mora Fecihnamesi". *Tarih Dergisi*, XVI, 21, 1966, 63-77.
- ÜNGÜN (Sevim). "Vahid Mahtumi ve Mora Fecihnamesi". *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 17, 22, 1967, s. 169. *Üniversite Haftası Edirne Konferansları*. İstanbul.
- ÜNLÜ (Nuri). *Camin'd-Düvel (II. Bayezid ve Yavuz Sultan Selim Devri) Müellif Müneccimbaşı Ahmet Dede (Tenkitli Metin Negri)*. İstanbul,

1990. Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi.

- ÜNLÜ (Selçuk). "18. ve 19. Yüzyıl Alman Edebiyatında Türkiye ve Türkler". *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 4, 1990, 13-26.
- ÜNLÜ (Selçuk). "Alman Seyyahı Fürst Hermann von Pückler-Muska (1785-1876) ve Türkiye İncibaları". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 40, 1986, 111-116.
- ÜNSEL (Kemal Edip). "Cami'nin Fatih Sultan Mehmet II.'ye Gönderdiği Eser". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, III, 1, 1944-45, 113.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl), DEMİROĞLU (Ayla). "Altı Asırlık Selanik Şehri Tarihine Yeni Katkılar". IX. *Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1437-1445.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl), ÖNGE (Yılmaz). "Selsebillerimiz". *Vakıflar Dergisi*, 13, 1981, s. 339-375.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Bursa Şer'iye Sicillerinde Askeri Hükümler ve Kayıtlara Dair Notlar. Bursa'da İlk Asakar-i Mansure-i Muhammediyye Teşkilatı Kuruluşu, 1827". *Belleken*, XXVIII, 112, 1964, 769-772.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Edirne'de Mimari Eserlerimizdeki Tabii Çiçek Süslemeleri Hakkında". *Vakıflar Dergisi*, 5, 1962, 15-19.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Edirne'de Fatih'in Cihannüma Kasrı*. İstanbul, İstanbul Fethi Derneği Neşriyatı, 1953, IX+32 s. (15 Plans). (İstanbul Fethi Derneği Yayınlarından: 2).
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Fatih Devri Fıkraları*. İstanbul, Varoğlu Yayınevi, 1947, 55 s.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Fatih Devri İlim, Sanat ve İçişme Tokamül Hamlelerine Umumi Bir Nazar*. İstanbul, İstanbul Fethi Derneği Neşriyatı, 1953, 21 s. (İstanbul Fethi Derneği Neşriyatı Sayı: 17).
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Fatih Devri Saray Nakışhanesi ve Baba Nakkaş Çalışmaları=An Album of Decoration and Writings Belonging to the age of Sultan Mehmed to Con*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1958, II+58 s. (İstanbul Üniversitesi Milli Kültür Eserleri Serisi No: 1).
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Fatih Külliyesi Camii*. İstanbul, 1953, 8 s.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Fatih Külliyesi ve Zamanı İlim Hayatı*. İstanbul, 1953.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Fatih Külliyesine Ait Diğer Mühim Bir Vesika". *Vakıflar Dergisi*, I, 1-2, 1938, 39-56.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Geçen Asırda Türk Süsleme Sanatımızın Mümtaz Simalarından Müellifbaşı Salih Efendi". *Vakıflar Dergisi*, 13, 1981, s. 273-283.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Geçmiş Yüzyıllarda Kıyafet Resimlerimiz*. Ankara, 1958, XVI.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *Hattat Ahmet Karahisari 1469-1556*. İstanbul, Kanal Matbaası, 1964.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *İ. Ü. Kuruluşu 500. Yılı Vesilesiyle Fatih Devri Neşriyatımız ve Teşhir Olunan Eserlerin Kataloğu*. İstanbul, Tıp Tarihi Enstitüsü Yayınları, 1953, 24 s.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *İlim ve Sanat Bakımından Fatih Devri Notları*. İstanbul, Belediye Matbaası, 1947, 144 s.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *İlim ve Sanat Tarihimizde Fatih Sultan Mehmet*. İstanbul, İstanbul Üniversitesi Yayınları, 1953, 19 s. (Türkiye

- Cumhuriyeti İstanbul Üniversitesi Yayınlarından No: 545).
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "İstanbul Yedinci Tepe Hamamlarına Dair Bazı Notlar". *Vakıflar Dergisi*, II, 1942, 245-251.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). *İstanbulda Sebabe Kabirleri*. İstanbul-Ankara, İstanbul Fethi Derneği Neşriyatı, 1953, 48 s. (İstanbul Fethi Derneği Neşriyatı Sayı: 4).
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Osmanlı Türkleri İlim Tarihinde Muvak-kithaneler". *AK*, 5, 1975, 217-57.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Osmanlı Türkleri İlim Tarihinde Muvak-kithaneler". *Atatürk Konferansları*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1975, 217-257.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Resam Rıfat Çeteci". *Çınaraltı Mecmuası*, 13, 1941, 12-13.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Şumnu'da Türk Hattatları ve Eserleri". *Bel-leten*, XLVII, 185, 1983, 31-36.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Türk Hamamı". *Belleten*, XXXVII, 145, 1973, 87-94.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "XV. Asırda Kullandığımız Filigraflı Ka-ğıtlar Üzerine". *V. Türk Tarih Kongresi-Ankara 12-17 Nisan 1956: Kongreye Sunulan Tebliğler*. Ankara, 388-391.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "XV. Yüzyılda Türkiye'de Kullanılan Kağıt-lar ve Su Damgaları". *Belleten*, XXVI, 104, 1962, 739-750.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "XVII. Yüzyıl Sonunda Padişaha Bir Layi-ha". *Belleten*, XXXIII, 129, 1969, 21-34.
- ÜNVER (Ahmet Süheyl). "Yayın Hayatımızda Önemli Yeri Olan Sara-fım Kırathanesi". *Belleten*, XLIII, 170, 1979, 481-490.
- ÜNVER (Gülbin). "Osmanlı Sanatında Vazolu ve Vazosuz Çiçek De-metleri". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 321-324.
- ÜNVER (İsmail). "Ahmed Rıdvan'ın İskendernamesindeki Osmanlı Tarihi (Nusret-name-i Osman) Bölümü". *Tarih Dergisi*, 8, 1979, 345-402.
- ÜNVER (İsmail). "Ahmedinin İskendernamesindeki Mevlid Bölümü". *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 1977.
- ÜNVER (Süheyl). "Osmanlı İmparatorluğu Kütüphaneleri Hakkında Eski Bir Rapordan Rumeli Kitaplıkları". *Türk Kültürü*, XII, 134, 1973, 109-114.
- ÜNVER (Süheyl). "Türk İnce El Sanatları Tarihi Üzerine". *Atatürk Konferansları*. Ankara, 1964, 103-153.
- ÜNVER (Süheyl). "Viyan Kütüphane ve Müzelerinde Türk Eser ve Hatıraları Üzerine". *Atatürk Konferansları*. Ankara, 1971, 41-56.
- ÜSTÜN (Ayşe). "Arşiv Vesikalarına göre Bayezid Cami ve Külliyesin-de Bulunan Eşyalar". *Türk Dünyası İncelemeleri Dergisi*, 1, 1996, 123-147.
- ÜSTÜN (Ayşe). *Hilye-i Saadet Levhalarının Geleneksel Türk El Sanatları (Tezhib) Açısından İncelenmesi*. İzmir, 1990. Bilim Uzmanlığı Te-zi. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- V. mimarlık. Ankara, 1991.
- V. Türk Tarih Kongresi. I. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1986.
- V. Türk Tarih Kongresi-Ankara 12-17 Nisan 1956: Kongreye Sunulan Te-bliğler. Ankara.
- V. Türk Halk Kültürü Kongresi Bildirileri Nasreddin Hoca Özel Oturumu. Ankara, 1996.
- V. Türk Tarih Kongresi (Ankara 12-17 Nisan 1956). Ankara, 1960, 323-329 s.
- Vak'a-Nüvis Ahmed Lütfi Efendi Tarihi. Hazırlayan: Münir AKTEPE. 1993, 135 s.
- VAK'ANÜVİS AHMET LÜTFİ EFENDİ. *Vak'anüvis Ahmed Lütfi Efen-di Tarihi*. XV. Hazırlayan: Münir AKTEPE. Ankara, 1993.
- VAK'ANÜVİS AHMET LÜTFİ EFENDİ. *Vak'anüvis Ahmed Lütfi Efen-di Tarihi*. X. Hazırlayan: Münir AKTEPE. Ankara, 1988.
- VAK'ANÜVİS AHMET LÜTFİ EFENDİ. *Vak'anüvis Ahmed Lütfi Efen-di Tarihi*. XI. Hazırlayan: Münir AKTEPE. Ankara, 1989.
- VAK'ANÜVİS AHMET LÜTFİ EFENDİ. *Vak'anüvis Ahmed Lütfi Efen-di Tarihi*. IX. Hazırlayan: Münir AKTEPE. İstanbul, 1984.
- VAK'ANÜVİS AHMET LÜTFİ EFENDİ. *Vak'anüvis Ahmed Lütfi Efen-di Tarihi*. XIII. Hazırlayan: Münir AKTEPE. Ankara, 1990.
- VAK'ANÜVİS AHMET LÜTFİ EFENDİ. *Vak'anüvis Ahmed Lütfi Efen-di Tarihi*. XIV. Hazırlayan: Münir AKTEPE. Ankara, 1991.
- Vaka-Nüvis Ahmet Lütfi Efendi Tarihi. X. Hazırlayan: Münir AKTEPE. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1988, VII+198 s.
- Vaka-Nüvis Ahmet Lütfi Efendi Tarihi. XI. Hazırlayan: Münir AKTEPE. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1989, VII+193 s.
- VAKKASOĞLU (Vehbi). *Bazen Hazin Bazen Rezil Bu Vatanı Terekeden-ler*. 7. Basım. İstanbul, Cihan Yayınları, 1984, 184 s.
- VAN BRUİNESEN (Martin). *Kürdistan Üzerine Yazılar*. Çeviren: Nev-zat KIRAC. İstanbul, İletişim Yayınları, 1992, 373 s.
- Van Gölü Çevresi Kültür Varlıkları Sempozyumu Bildirileri. Van, 1996.
- VARIŞLIOĞLU (Celal). *Hatemi, Hayat, Edebi Kişiliği. Divanının Tenkid-li Metni ve İncelemesi*. Erzurum Yüksek Lisans Tezi. Türk Dili Eği-tim Bölümü Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi.
- Vartan Paşa Akabi Hikayesi, İlk Türkçe Roman (1851). Editör: A. TİET-ZE. İstanbul, 1991, XXI+152 s.
- VASİC (Milan). "Der Islamisierungsprozess Auf Der Balkanhalbinsel". *X. Türk Tarih Kongresi (Ankara. 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, 1994, 2155-2166.
- VEDAT (Halil). "Dil-Türkçe-Edebiyat". *Çığır Dergisi*, 7, 1933, 9.
- VEİNSTEİN (Giles). "İtalyanlar'dan Osmanlılar'a: Onaltıncı Yüzyılda Kuzey Karadeniz Kıyılarının Durumu". Çeviren: Akif ERDOĞ-RU. *Türk Dünyası Araştırmaları*, 95, 1995, 152-166.
- VEİNSTEİN (Gilles). "Réalités Et Problèmes De L'implantation Otto-mane Au Noid De La Mer Noire (XVI. Siècle)". *İkinci Tarih Bo-yunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞ-LAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 584-606.
- VEİNSTEİN (Gilles). "XVI. Yüzyılda Karadeniz'in Kuzeyindeki Step-lerde Bulunan Osmanlı Kolonizasyon Çiftlikleri". Çeviren: Akif ERDOĞRU. *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Mecmuası*, 43, 1-4, 1984, 79-109.
- Vekayi'nüvis: Makaleler. İstanbul, İstanbul Fethi Cemiyeti, 1994, XI+413 s.
- VELERLU (Veliman). "Kara Boğdan Voyvodası Mihail Rokovitz'a'nın 3. Voyvodalığı Hakkında Bir Anonim Türk Elyazısına Dair". *I. Milletlerarası Türkoloji Kongresi (İstanbul, 15-20.X.1973) Tebliğ-ler*. İstanbul, 1979, 274-278.
- VELİDEDEOĞLU (Hıfzı Veldet). "1789 İlkelerinin Osmanlı İmpara-torluğu'ndaki Yansımaları". *Çağdaş Türk Dili*, 2, 17, 1989, 193-208.

- VERİM (Engin). "Not Defteri: Haluk'un 1915 Tarihli Bir Mektubu". *Toplumsal Tarih*, 7, 38, 1997, 6.
- VESELA (Zdenka). "Les Lettres des Sultans Ottomans Gardees Dans les Archives du Monastere de ste Catherine de Sinai". VII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 25-29 Eylül 1970). Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973, 451-460.
- VI. *Milli Türkoloji Kongresi*. İstanbul, 1984.
- VI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). V. Ankara, 1994.
- VI. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 20-26 Ekim 1961). Ankara, 1967.
- VI. *Türk Tarih Kongresi* 20-28 Ekim 1961: *Kongreye Sunulan Bildiriler*. Ankara, 1967.
- VII. *Internationaler Kongress für Osmanische Wirtschafts und Sozialgeschichte*. Heidelberg, 1995.
- VII. *Türk Tarih Kongresi*. I. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1972.
- VII. *Türk Tarih Kongresi*. 2. Ankara, 1973.
- VII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 25-29 Eylül 1970). II. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1973.
- VIII. *Deutscher Orientalistentag*. Yayınlayan: Wolfgang VOIGT. Wiesbaden, 1974.
- VIII. *Türk Tarih Kongresi*. II. Ankara, 1981.
- VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). III. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983.
- VIII. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 11-15 Ekim 1976). II. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1981, 476 s.
- The VIIIth International Congress of Turkish Art*. Kahire, 1987.
- VITISOUC-ZIKIC (Milena). "Tanzimat Turc et Historie dela Culture en Serbie (1839-1876)". XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). Ankara, 1994, 1619-1633.
- La Ville Balkanique*. Sofya, 1970.
- VOCELKA (Karl). "Die Osmanische Expantion und Mitteleuropa". *Osmanlı Araştırmaları*, I, 1980, 167-180 s.
- VOLTAIRE (François Marie). *Türkler, Müslümanlar ve Ötekiler*. 2. Basım. Derleyen: Osman YENSENİ. Ankara, Türkiye İş Bankası Yayınları, 1975, 207 s. + (1) y.
- VRANIŞEVIĆ (Branislav). "Das Echo Des Tanzimats in Der Presse Der Vojvodina: Die Bedeutung Der Serbischen Presse in Der Vojvodina". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 89-105.
- WALSH (John R.). "Müverrih Âli'nin Bir İstidamesi". *Türkiyat Mecmuası*, XIII, 1958, 131-140.
- WALTER (F. Weiker). "Osmanlı Bürokrasisi ve Modernleşme". *Amme İdaresi Dergisi*, VI, 1, 1973, 98-111.
- WATT (W. Montgomery). "Cultural Identity in Islam and Christianity". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 71-82.
- WEIKER (Walter F.). "Osmanlı Bürokrasisi: Modernleşme ve Reform". Çeviren: S. BÜYÜKDAVRAS, E. OYAL. *Amme İdaresi Dergisi*, VI, 1, 1973, 98-111.
- WERNER (Ernest). *Büyük Bir Devletin Doğuşu-Osmanlılar*. Çeviren: Yılmaz ÖNER. İstanbul, 1988, 258 s.
- WERNER (Ernest). *Büyük Bir Devletin Doğuşu-Osmanlılar (1300-1481)*. Çeviren: Orhan ESEN. İstanbul, 1986, 251s.
- WHEATCROFF (Andrew). *Osmanlılar*. Çeviren: Mehmet HARMANCI. İstanbul, Altın Kitaplar Yayınları, 1996, 206 s.
- WITTEK (Paul). *Osmanlı İmparatorluğunun Doğuşu*. Çeviren: Fahriye ARIK. İstanbul, 1947, 128 s.
- WITTEK (Paul). *Valens-Aquaeduct in Konstantinopoll mit Beiträgen*. Yayınlayan: Olaf Palman KNUT. Bamberg, 1933, 87 s.
- WOOPHEAD (Christine). "Ottoman İnşa and the Art of Letter Writing: Influences upon the career of the Nişancı and Prose Stylist Okçuzade (d.1680)". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 143-139.
- WRATISLAW (Wenceslaw). *Anılar: 16. Yüzyıl Osmanlı İmparatorluğundan Seçmeler*. I. Çeviren: M. Süreyya DİLMEN. Karacan Yayınları, 1981.
- X. *Milli Türkoloji Kongresi*. Ankara, 1998.
- X. *Milli Türkoloji Kongresi Tebliğleri* 25-27 Eylül 1998. Ankara, 1999.
- X. *Türk Tarih Kongresi*. III. Ankara, 1991.
- X. *Türk Tarih Kongresi* (22-26 Eylül 1986). VI. Ankara, 1994.
- X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). IV. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993.
- X. *Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 22-26 Eylül 1986). V. Ankara, 1994.
- X. *Türk Tarih Kongresi Tebliğleri*. Ankara, 1994.
- XI. *Türk Tarih Kongresi*. II. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1994.
- XI. *Türk Tarih Kongresi*. IV. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1994.
- XI. *Türk Tarih Kongresi*. 3. Ankara, 1994.
- XI. *Türk Tarih Kongresi*. VI. Ankara, 1994.
- XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). V. Ankara, 1994.
- XI. *Türk Tarih Kongresi* (5-9 Eylül 1990). III. Ankara, 1994.
- XI. *Türk Tarih Kongresi Ankara 5-9 Eylül 1990*. III. Ankara, 1994.
- XII. *Türk Tarih Kongresi*. Ankara, 1994.
- "XIV. Yüzyılda Türk Edebiyatı". *Zamane Türkleri*. Paris, 1898.
- "XVI. Yüzyıl İlk Çeyreğinde Musul Vakıfları". *Vakıflar Dergisi*, 26, 1997, 61-5.
- XVII. *Asır Sazsairlerinden Gevheri: Hayatı, eseri*. İstanbul, Yeni Matbaa, 1929, 99 s.
- Yad-ı Mazi*. İstanbul, 1332, 350 s.
- YAĞIZ (Sudi). "Son Halife Abdülmecid Efendi". *Resimli Tarih Mecmuası*, 2, 14, 1951, 598-602.
- YAKICI (Ali). "Başlangıcından XX.yy'a kadar Konya'da Aşıklar Geleceği". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 2, 1991, 177-205.
- YAKICI (Ali). "Safahatın Türk Folklorü Bakımından Değerlendirilmesi". *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 2, 1986, s. 191-205.
- Yakın Tarihimizde Kars ve Doğu Anadolu Sempozyumu*. Ankara, Atatürk Üniversitesi Yayınları, 1992.
- YALALICI (M. Emin). "XIX. Asrın Ortalarında Samsun Halkının Kılık-Kıyafetleri ve Kullandıkları Eşyalar". *İkinci Tarih Boyunca Karadeniz Kongresi Bildirileri*. Hazırlayan: Mehmet SAĞLAM. Samsun, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1990, 223-232.
- Yalan Söyliyen Tarih Utansın*. İstanbul, 1975, 365 s.
- YALÇIN (Dilek S.). XIX. Yüzyıl Türk Edebiyatında Popüler Roman. Ankara, 1998. Doktora Tezi.
- YALÇIN (Hüseyin Cahit). "Serveti Funun Edebiyatı". *Fikir Hareketleri*, 1, 3, 1933, 10-12.
- YALÇIN (Hüseyin Cahit). "Yaşar Nabi Bey: Romanları". *Fikir Hareketleri*, 1, 5, 1933, 11-13.

- YALÇIN (Hüseyin Cahit). "Yaşar Nabi Bey: Şiirleri". *Fikir Hareketleri*, 1, 4, 1933, 10-12.
- YALÇINKAYA (Alaeddin). "Hatırat-ı Sultan Abdülhamid Han-ı Sani: "Sultan Abdülhamid'in Hatıra Defteri" Üzerine". *Tarih ve Toplum*, 18, 105, 1992, 57-62.
- YALÇINKAYA (M. Alaeddin). "İngiliz Kaynaklarına 19. Yüzyıl Başlarında Kıbrıs: Wittman ve Leake'nin İzlenimleri". *II. Uluslararası Kıbrıs Araştırmaları Kongresi*. Gazimagosa, 1998.
- YALÇINKAYA (M. Alaeddin). "İngiliz Kaynaklarına Göre Batı Anadolu Limanlarındaki Siyasi ve Ticari Faaliyetler 1790-1810". *Celal Bayar Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1997, 185-193.
- YALGIN (R.). *Anadolu'da Türk Damgaları*. Bursa, Yeni Basımevi, 1943, 85 s.
- YALGIN (R.). "Bursa'da Garipler ve Bekarlar Hamamı". *Çınaraltı Mecmuası*, 42, 1942, 9.
- YALGIN (R.). "Bursa'da Yeşil Türbe". *Çınaraltı Mecmuası*, 35, 1942, 8-9.
- YALGIN (R.). "Bursa Kale Kapısı". *Çınaraltı Mecmuası*, 40, 1942, 9.
- YALGIN (R.). "Lala Şahin Paşa Türbesi". *Çınaraltı Mecmuası*, 39, 1942, 9.
- YALGIN (Rıza). "Bursa'da Sanat Eserleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 63, 1942, 8-9.
- YALGIN (Rıza). "Bursa'da Veled-i Yâniç Camiinin Kitabeleri". *Çınaraltı Mecmuası*, 90, 1943, 11-12.
- YALGIN (Rıza). "Yeşil Cami ve Hünkâr Mahfili". *Çınaraltı Mecmuası*, 72, 1943, 1943.
- YALMAN (Bedri). *Bursa Yeşil Cami Pencere Parmaklıklarındaki Gülmüş Kakma Motifler*. İstanbul, 1991. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- YALTKAYA (M.Şerafeddin). "Simavna Kadısı Oğlu Şeyh Bedreddin'e Dair Bir Kitap". *Türkiyat Mecmuası*, III, 3, 1935, 233-256.
- YANAR (Buket). *Süleymaniye Külliyesi Süslemelerinde Üslup Birliği*. İstanbul, 1989. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Üniversitesi.
- YANIK (Alim). "Türkiye ve Siyonizm". *Bilge Dergisi*, 5, 1995, 53-56.
- YAPGU (Mehmet Ali). "Türk Tarihinde Yavuz Sultan Selim". *Erciyes Dergisi*, 168, 1991.
- YARDIM (Ali). "Temel Kültür Müesseselerimizden Darü'l-Hadisler". *Ekrem Hakkı Ayverdi Armağanı*. İstanbul, 1995, 59-119.
- YASAMEE (Feroz A. K.). "Balkanlarda Milliyet: Makedonya Örneği". Çeviren: Hale YILMAZ. *Yeni Balkanlar, Eski Sorunlar*. Hazırlayan: Kemal SAYBAŞILI, Özcan GENCER. İstanbul, Bağlam Yayınları, 1997, 71-86.
- YASMAOĞLU (İpek). "Yüzyıl Başında Bir Kısım Osmanlı Hanımı ve Talepleri: Öncü Feministler". *Toplumsal Tarih*, 5, 27, 1996, 12-17.
- YAŞAR (Raif, KABASAKAL (Hüseyin). *T. S. K. Tarihi. Osmanlı Devri Balkan Harbi (1912-1913)*. III. Ankara, GENKUR. Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları, 1981, XVIII+819 s. (GENKUR. Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Askeri Tarih Yayınları: 4).
- YAŞAR (Selahaddin). *Yunus Emre, Hayatı, Sanatı, Teşekkürü*. 2. Basım. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1984, 126 s.
- YAŞAR (Selahaddin). *Yunus Emre, Hayatı, Teşekkürü*. İstanbul, Yeni Asya Yayınları, 1984, 126 s.
- YATMAN (Nurettin). "Silivrikapı'da Bir Çini Müzesi". *Çınaraltı Mecmuası*, 2, 1948, 11.
- YAVUZ (A. Fikri, ÖZEN (İsmail). *Osmanlı Miiellifleri*. İstanbul, 1972.
- YAVUZ (Aysıl). "19. Yüzyıl Ankara'sında Kale-İçi". *Tarih İçinde Ankara*. Derleyen: Erdal YAVUZ, Ümit Nevzat UĞUREL. Ankara, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, 1984, s. 155-195.
- YAVUZ (Hulusi). *Mecelle'nin Tedvini ve Cevdet Paşa'nın Hizmetleri*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1986.
- YAVUZ (Hulusi). *Osmanlı Devleti ve İslamiyet*. İstanbul, İz Yayınları, 1991, 262 s.
- YAVUZ (Hulusi). *Siyaset ve Kültür Açısından Osmanlı Devleti ve İslam*. İstanbul, İz Yayınları, 1991, 262 s.
- YAVUZ (Kemal). "Abidin Paşa'ya Yazdığı Mektupta Cevdet Paşa'nın Mevlevilik İçindeki Yeri ve Mesnevi'ni Düzme Yedinci Cildi Üzerine Görüşleri". *Milli Mevlana Kongresi*. Konya, 1987, s. 229-234.
- YAVUZ (Kemal). "Mesnevi-i Muradiyye'de Fiil Teşkil ve Çekimler". *Türk Kültürü Araştırmaları*, 17-21, 1-2, 1983, 258-306.
- YAVUZ (Kemal). "Mesnevi-i Şerif İle Alakalı Olarak Cevdet Paşa'nın Abidin Paşa'ya Yazdığı Bir Mektup". *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 24-25, 1986, 441-454.
- YAVUZ (Kemal). *Milli Mevlana Kongresi*. Konya, 1987, s. 229-234
- YAVUZ (Orhan). "Gevheri'nin Şiirleri, Gevheri'ye Ait Olan Şüpheli ve Yayınlanmamış Şiirler". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 27, 1983, 139-155.
- YAVUZ (Yıldırım). "Batılılaşma Döneminde Osmanlı Sağlık Kurumları". *O.D.T.Ü. Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 8, 2, 1988, 123-142.
- YAVUZ (Yıldırım). "Türk Mimarisinin Gelişimi ve Mimar Sinan". *Mimarlık*, XV, 4, 1977, 24-25.
- YAZICI (Hülya). *İkdam Üzerinde Bir Çalışma-İnceleme ve Metinler (1915-1920)*. Ankara, 1996. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- YAZICI (Mustafa). *Teoman Yabgu'dan Kenan Evren'e Kadar 93 Devlet 343 Hükümet Başkanı*. Ankara, Emel Matbaacılık Sanayi, 1982, 260 s.
- YAZICI (Nesimi). "Ali Rıza Paşa ve Mir'atü'l-Cezayir Adlı Kitabı". *Türk Dünyası Araştırmaları*, 59, 1989, 191-199.
- YAZICI (Nesimi). "Basın Tarihimizin Bibliyografyası Meselesi". *Osmanlı Araştırmaları*, V, 1986, 195-208.
- YAZICI (Nesimi). "Basın Tarihimizin Bibliyografyası Meselesi". *Osmanlı Araştırmaları*, IV, 1986, 195-208.
- YAZICI (Nesimi). "Bölge Tarihlerinin Kaynağı Olarak Vilayet Gazeteleri: Karesi Örneği". *Türk Tarihinin Kaynakları Semineri*. İstanbul, 1997, 75-80.
- YAZICI (Nesimi). "Ceride-i İlmiye". *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*. İstanbul, 1993, 407-408.
- YAZICI (Nesimi). "Cezayir'de Osmanlı Tarihi Araştırmalarına Katkıda Bulunan Bir Kuruluş: Milli Tarih İncelemeleri Merkezi". *Milli-lerarası Türk Tarih Araştırmaları Kongresi (Ankara 5-9 Eylül 1994)*. Ankara.
- YAZICI (Nesimi). "Hasan Basri (Çantay) ve Ses Gazetesi". *Atatürk Yılı*, 12, 1998, 431-445.
- YAZICI (Nesimi). "İlk Türk Gazetemiz Takvim-i Vekayi ile ilgili Bazı Düşünceler". *5. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi (21-25 Ağustos 1989)*. Ankara, 1990, 213-231.

- YAZICI (Nesimi). "İlk Türkçe Gazetemiz Takvimi Vekayi İle İlgili Bazı Düşünceler". *V. Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi*, 21-25 Ağustos 1989.. Ankara, 1990, 213-231.
- YAZICI (Nesimi). "Kayseri Medârisi İlmiyye Karar Defteri Üzerine Bazı Düşünceler". *II. Kayseri ve Yöresi Tarihi Sempozyumunu Bildirileri 16-17 Nisan 1998*. Kayseri, 1998, 461-470.
- YAZICI (Nesimi). "Matbuat Müdürlüğünün Kuruluşu". *Basın Yayın Yüksekokulu Dergisi*, 5, 1983, 113-134.
- YAZICI (Nesimi). "Muhammed Hamdi Yazır'ın Basınla İlgili Cephesi ve Yazarlığı". *Elmalılı Muhammed Yazır Sempozyumunu*, 4-6 Eylül 1991. Ankara, 1993, 25-32.
- YAZICI (Nesimi). "Ömer Nasuhi Bilmen'in Sebül'rReşâd ve BeyânülHak'taki Makaleleri Üzerine Bir Değerlendirme Denemesi". *Diyanet Dergisi*, XXXIII, 3, 1997, 29-40.
- YAZICI (Nesimi). "Osmanlı Devleti'nin Araplarla Meskun Bölgele-
rindeki Resmi Vilayet Basını Konusunda Bir Değerlendirme". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 2047-2065.
- YAZICI (Nesimi). "Osmanlı Son Döneminde Libya'da Türk Dilinin Öğretimi Üzerine Bazı Gözlemler". *Belleten*, LIX, 224, 1995, 121-132.
- YAZICI (Nesimi). "Osmanlı Telgrafında Dil Sorunu". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXVI, 1983, 751-764.
- YAZICI (Nesimi). "Sadrazam Kamil Paşa'nın Yabancı Basınla İlgili Bazı Görüşleri". *Prof. Dr. Bekir Kütükoğlu'na Armağan*. İstanbul, 1991, 413-434.
- YAZICI (Nesimi). "Sırrı Paşa ve Vilayet Gazeteleri". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXXVI, 1997, 223-232.
- YAZICI (Nesimi). "Takvim-i Vekayi". *Belgeler*, 1983.
- YAZICI (Nesimi). *Takvim-i Vekayi "Belgeler"*. Ankara, Gazi Üniversitesi, 1983, XI+178 s. (Gazi Üniversitesi Basın-Yayın Yüksek Okulu No: 2).
- YAZICI (Nesimi). *Takvim-i Vekayi Belgeler*. Ankara, 1983.
- YAZICI (Nesimi). "Takvim-i Vekayi ve Ceride-i Havadis'in Mukaddimelerinin Tahlil ve Karşılaştırılması". *Basın Yayın Yüksekokulu Dergisi*, 6, 1984, 64-78.
- YAZICI (Nesimi). "Tanzimat Dönemi Basını Konusunda Kısa Bir Değerlendirme". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumunu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 55-84.
- YAZICI (Nesimi). "Tanzimat Döneminde Bir Ticaret Gazetesi: Takvim-i Ticaret". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumunu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1989.
- YAZICI (Nesimi). "Türk Basın Tarihinde Varaka-i Mahsusalar". *XII. Türk Tarih Kongresi*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994.
- YAZICI (Nesimi). "Türkçe: Lisan-ı Milli". *Türk Dili*, 493, 1993, 15-18.
- YAZICI (Nesimi). "Vekayi-i Misriyye Üzerine Birkaç Söz". *Osmanlı Tarihi Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi*, II, 2, 1991, 267-278.
- YAZICI (Tahsin). "Menakıb Al-'Arifin'in Sanat Tarihi Açısından Değeri". *Belleten*, XXXVI, 143, 1972, 385-388.
- YAZICIOĞLU (H. Fikri). *Hiz. Mevlana'nın Torunlarından Sultan Divanı*. Konya, İleri Basımevi, 1963, 87+6+1 s.
- YAZICIOĞLU (Mustafa Sait). "Hızır Bey ve "Kaside-i Nuniye"si". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XXIV, 1981, 549-588.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin), ÖZTÜRK (Nazif). "I. Vakıf Şurası ve Sonuçları Hakkında Birkaç Söz". *I. Vakıf Şurası (3-5 Aralık 1985) Tebliğler, Tartışmalar ve Komisyon Raporları*. Ankara, 1986, V-XIV.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin), TOPUZ (A. Y.). *Doğumunun 112 Yılında Bir Kültür Klasikimiz: Yahya Kemal*. İstanbul, Kubbealtı Akademi Kültür ve San'at Vakfı Yayınları, 1998.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin), ve Diğerleri. *Geçmişten Günümüze Türkler ve Türkiye*. Ankara, Türk Tanıtma Vakfı, 1991, 117 s.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Akdeniz ve Akdeniz Dünyası". *Türkiye Günü*, 10, 1990, 89-91.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Batılılaşma Karşısında Türk Tarihi". *Konferans*, 11, 1983, 21.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Batılılaşmanın Temelleri Üzerinde Bazı Düşünceler". *Birinci Milli Türkoloji Kongresi (İstanbul, 6-9 Şubat) Tebliğler*. İstanbul, 1980, 327-335.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Değerler, Şahsiyet ve Kültür". *Ankara Aydınlar Ocağı Bülteni*, 6, 1996, 40-45.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Doğu Anadolu Nasıl İncelenmelidir?". *Doğu Anadolu'nun Sosyal, Kültürel ve İktisadi Meseleleri Sempozyumunu Tebliğleri (13-15 Mayıs 1985)*. Ankara, 1986, 29-35.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Hacı Bayram-ı Veli Döneminden Günümüze Kadar Gelen Vakıf Kültür Eserleri". *I. Hacı Bayram-ı Veli Sempozyumunu Bildirileri*. Ankara, Ankara Valiliği Kültür Müdürlüğü Yayını, 1990, 133-143.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). *Institution du waqf au XVIIIe siècle en Turquie-etude socio-historique*. Ankara, 1985, 409 s.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "İslam ve Demokrasi Açısından Dayanışma". *İslam ve Demokrasi*. Hazırlayan: Ömer TURAN. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1998, 323-328.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Milli Bütünlüğün Dini ve Milli Temelleri Oturumu Değerlendirme Konuşması". *Tartışılan Değerler Açısından Türkiye Sempozyumunu*. Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı, 1996, 260-263.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Milli Kimlik ve Tarih". *Tarih Boyunca Anadolu'da Türk Nüfus ve Kültür Yapısı*. Ankara, 1995, 62-68.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Müessese-Toplum Münasebetleri Çerçevesinde XVIII. Asır Türk Toplumuna ve Vakıf Müessesesi". *Vakıflar Dergisi*, XV, 1982, 23-53.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Osmanlıların Kuruluş ve Yükselişinde Rol Oynayan Müesseseler". *Milli Kültür*, 41, 1983, 41-47.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Place of the Wakf in Turkish Cultural System". *Çeviren: Ramazan ACUN, Mehmet ÖZ. The Foundations of Turkey*. Editör: Zekai BALOĞLU. İstanbul, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1996, 40-47.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Samsun Halkının Kullandığı Eşyalar Üzerinde Bir Tahlil Denemesi (1797-1842) I". *II. Milletlerarası Türk Folklor Kongresi Bildirileri*. Ankara, 1983, 271-284.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Serveti Hizmete Dönüştüren Bir Türk-İslam Müessesesi: Vakıf". *Lale*, 1998, 1-4.

- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Tarihe Bakışımız Üzerinde Düşünceler". *Yeni Forum*, 1, 16, 1980, 19.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Türk Dünyası Tarihinin Meseleleri". *Ankara Aydınlar Ocağı Bülteni*, 1, 1995, 8-22.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Türk Dünyasının Sosyo-Kültürel Entegrasyonunda Vakıfların Rolü". *Yeni Türkiye*, 15, 1997, 327-337.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Türk Kültür Sistemi İçinde Vakfın Yeri". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 405-408.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Türk Kültür Sisteminde Vakfın Yeri". *Türk Vakıfları*. Editör: Zekai BALOĞLU. İstanbul, Türkiye Üçüncü Sektör Vakfı, 1996, 40-47.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Türk Vakıfları Araştırma Enstitüsü Kurulmalıdır". *I. Vakıf Şirası (3-5 Aralık 1985) Tebliğler, Tartışmalar ve Komisyon Raporları*. Ankara, 1986, 104-110.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Türkiye'de Yer Adı Verme Usülleri". *Türk Yer Adları Sempozyumunu Bildirileri (11-13 Eylül 1984 Ankara)*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1984, 25-41.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Vakfiyeler Çerçevesinde Türkiye'nin Kültür Hayatı (1300-1453)". *IV. Vakıf Haftası Kitabı*. Ankara, 1987, 19-24.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Vakıf". *İslam Ansiklopedisi*. 2. Baskı. İstanbul, 1986, 153-172.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Vakıf İncelemelerinde Metod Araştırmaları". *II. Vakıf Haftası 3-9 Aralık 1984: Konuşmalar ve Tebliğler*. Ankara, Renk Ofset Matbaacılık, 1985, 16-18.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Vakıf İstislahları Lugatçesi". *Vakıflar Dergisi*, XVII, 1983, 55-60.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Vakıf Müessesesinin XVIII. Asır Türk Toplumundaki Rolü". *Vakıflar Dergisi*, XIV, 1982, 1-27.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Vakıf Müessesesinin XVIII. Asırda Kültür Üzerindeki Etkileri". *Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi 1071-1920=Social and Economic History of Turkey: Birinci Uluslararası Türkiye'nin Sosyal ve Ekonomik Tarihi Kongresi Tebliğleri*. Editör: Osman OKYAR, Halil İNALCIK. Ankara, Meteksan Ltd. Şti., 1980, 327-335.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "XVIII. Asır Türk Vakıf Teşkilatı". *Tarih Enstitüsü Dergisi*, XII, 1982, 171-190.
- YEDİYILDIZ (Bahaeddin). "Yunus Emre Dönemi Türk Vakıfları". *Türk Yurdu*, XI, 1991, 4-7.
- YEDİYILDIZ (M. Asım). *Başlangıcından Günümüze Yıldırım Külliyesi ve Ulucami*. Ankara, 1995. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- YEGİN (Abdullah). *Osmanlıca-Türkçe Yeni Lügat*. İstanbul, Hizmet Vakfı Yayınları, 1989, 800 s.
- YEKHEF (Houria). *Türk Hakimiyeti Devrinde Cezayir'de Kültürel ve Edebi Hayat*. Ankara, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ankara Üniversitesi.
- YEKTA (Rauf). *Şark Musikisi Tarihi*. İstanbul, 1925, 48 s.
- YELALDI (İsmail). *Resimli Kitab-İnceleme ve Seçilmiş Metinler (1911-1913)*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi.
- YELMEN (Necdet). *The Outline of the Ottoman Empire*. 2. Edition. 1977, 72 s.
- YELMER (Necdet). *The Outline of the Ottoman Empire*. İstanbul, 1965, 72 s.
- YENER (Cemal). "Fuzuli'de İnsan ve Hoşgörü". *Türk Dili*, 26-33, 296, 1976.
- YENER (Cemal). *Genç Osman*. İstanbul, Üstünel Yayınevi, 1954, 31 s.
- YENER (Cemil). *Fıznalı*. İstanbul, 1977.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "500 Yıllık Beraberlik". *Balkanlarda Osmanlı Mimarisi*. Editör: Ülgür ÖNEN. İzmir, 1990, 29-36.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Antalya Murad Paşa Camii Çinileri ve İznikli Mustafa". *Kültür ve Sanat*, 2, 1989, 34-40.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Balkanlarda Osmanlı Mimarisi". *Tarih Çevresi Dergisi*, 11, 1994, 27-37.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). *Conservation and Preservation of the Ottoman Cultural Heritage in Greece*. İstanbul, Türk Kültürünü Tanıtma Vakfı, 1991.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Deux maisons représentatives de l'architecture civile d'Istanbul au XVIIe et au XVIIIe siècles". *L' Habitat Traditionnel dans les pays musulmans autour de la Méditerranée*. Le Caire, 1990, 665-714.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). *Les Grandes lignes de l'évolution du programme décoratif en céramique des monuments ottomans au cours du XVIe siècle*. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi (Türk Kültüründen Görüntüler Dizisi No: 5)..
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). *Les Grandes Lignes de L'évolution du Programme Décoratif en Céramique des Monuments Ottomans au Cours du XVIe siècle*. Ankara, Atatürk Kültür Merkezi, 1985, 24 s. (Türk Kültüründen Görüntüler Dizisi No: 5).
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Haliş İşi". *İstanbul Ansiklopedisi*. İstanbul, 1994, 509-510.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "İkonografi, İkonoloji ve Osmanlı Sanatı". *Güner İnal'a Armağan*. Ankara, 1993, 579-593.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "İstanbul-Tekfur Sarayı Osmanlı Çini Fırınları ve Eyüp Çömlekçiler Mahallesi Yüzey Araştırmaları". *Kazı ve Araştırma Sonuçları Toplantısı*. Ankara, Kültür Bakanlığı, 1995, 535-566.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "İznik Çinileri ve İznik Yılı Etkinlikleri". *Müze*, 1990, 34-40.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Konut Mimarımız Üzerine Yapılan Araştırmalar". *Türk-İnşa Dergisi*, 1984, 153-178.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Mimar Sinan Yapılarında Çini Kullanımı". *VI. Vakıf Haftası Kitabı*. Ankara, 1989, 301-314.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Osmanlı Çini Sanatının Resimsel ve Plastik Öğeleri". *Boyut*, 1983, 27-30.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Osmanlı Dönemi Yapılarında Bulunan Çini Kaplamalar ve Restorasyon Sorunları". *Restorasyon Dergisi*, 4, 1982, 43-64.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Osmanlı Eserlerinin Avrupa'daki Dağılım Nedenleri ve Viyana Müzelerindeki Osmanlı Eserleri". *Tarih ve Toplum*, 40-45, 1984, 32-35.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Osmanlı Mimari Mirastının Türkiye ve Türkiye Dışı Ülkelerde Korunması Sorunları". *Tarih Çevresi Dergisi*, 13, 1994, 35-39.

- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Les Revêtements de céramiques dans les édifices ottomans de Diyarbakır, Ars Turcica". *Akten des VI. Internationalen Kongresses für Türkisch Kunst*. München, 1987, 368-382.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Une Source Documentaire pour l'Histoire de l'Art Ottoman: La Patrie Journal Ottoman Publié en Français". *L'empire Ottoman, la République de Turquie et la France*. İstanbul, 1986, 359-367.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Şehzade Mehmet Türbesi Çinileri Üzerine Gözlemler". *Bedrettin Cömert'e Armağan Kitabı*. Ankara, 1980, 449-456.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Tuzla'da Hüdavendigar Camii". *Rölöve ve Restorasyon Dergisi*, 6, 1987, 5-15.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). *Türkiye Dışındaki Osmanlı Mimari Yapıtları*. Ankara, T.C. Dış İşleri Bakanlığı Kültür Dairesi Genel Müdürlüğü, 1989.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Le VII. Congres International d'art Turc et la Pologne". *Collection Turcica*, IV, 1984, 274-278.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Western Influence on the Ottoman Architecture in the 18th Century". *Das Osmanische Reich und Europa 1683 bis 1789: Konflikt, Entspannung und Austausch*. Wien, 1983, 153-178.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "XIV-XV. Yüzyıl Mimari Örneklerle Göre Bursa Kentinin Sosyal Ekonomik ve Kültürel Gelişimi". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1345-1353.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "XVI. Yüzyıl Osmanlı Dönemi Yapılarında Görülen Mimari Süsleme Programlarında Mimar Sinan'ın Katkısı Var mıdır?". *Mimarlık*, 5-6, 1982, 29-35.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Yanya ve Çevresindeki Osmanlı Dönemi Örnekleri". *Uluslararası Türk Sanatı Kongresi*. İstanbul, 1995.
- YENİŞEHİRLİOĞLU (Filiz). "Yirminci Yüzyıl Başlarında İstanbul Basımına Göre Plastik Sanatlarla İlgili Bilgiler". *Sanat Yılları*, I, 1986, 25-35.
- Yeni Balkanlar, Eski Sorunlar. Hazırlayan: Kemali SAYBAŞILI, Özcan GENCER. İstanbul, Bağlam Yayınları, 1997.
- Yeni Türk İslam Ansiklopedisi. İstanbul, 1995.
- YERASİMOS (Stefanos). "Giovanni Maria Angiolello ve İstanbul'un Fethinden Sonraki İlk Tasviri". *Tarih ve Toplum*, 10, 58, 1988, 34-41.
- YERASİMOS (Stefanos). *Les Voyageurs Dans l'Empire Ottoman (XIV-XVI Siecles): Bibliographie, interaire et inventaire des lieux habites*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1991, 494 s.
- YERGA. *Osmanlı Tarihi (1774-1912)*. V. Çeviren: Bekir Sıtkı BAYKAL. Ankara, 1948, XVI+690 s. (Ankara Üniversitesi Yayınları: 16 Bilim Kitapları Serisi: 7).
- YERLİKAYA (İhsan). "Tercüman-ı Ahval Gazetesi ve Habercilik Anlayışı". *Toplumsal Tarih*, IV, 21, 1995, 57-59.
- YERLİKAYA (İlhan). "II. Abdülhamid Döneminde Yabancı Gazete". *Toplumsal Tarih*, I, 3, 1994, 17-19.
- YESİRGİL (Nevzat). *Bâki; Hayatı, Sanatı, Şiirleri*. İstanbul, Varlık Yayınları, 1953, 136 s.
- YETER (Nejat). *Şakaiki'n-nu'maniye ve Zeyli'ndeki Şairlerin Biyografileri*. Ankara, 1991. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- YETİŞ (Kazım). "Tanzimat Sonrasında Kullanılan Bazı Yeni Edebi İstihlaller". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, 52, 1988, 137-202.
- YETİŞ (Kazım). "Tarih Boyunca Türk Toplumunda Silah Kavramı ve Osmanlı İmparatorluğu'nda Kullanılan Silahlar". *Bilge Dergisi*, Güz: 2, 1994, 15-17.
- YETİŞ (Kazım). "Türke Doğru". *Bilge Dergisi*, 4, 1995, 51-53.
- YETKİN (Gıyas). *İçimizdeki Düşman: 500 Yıldan Beri Türkiyede Papazların Gizli Faaliyetleri*. 2. Basım. Ankara, Bütün Türkiye Yayınevi, 1964, 191 s. (Halk Kitapları Serisi No: 2).
- YETKİN (Sabri). *Ege'de Eşkiyalar*. İstanbul, Türkiye Ekonomik ve Toplumsal Tarih Vakfı, 1998, 232 s.
- YETKİN (Sabri). "Ege Bölgesinde İlk İncirciler (Ziraat) Kongresi ve Türkiye'de Tarım Satış Kooperatiflerinin Doğuşu". *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 2, 4-5, 1995, 111-9.
- YETKİN (Suut Kemal). *L' Ancienne peinture turque du XII au XVIII siècle*. Paris, 1970.
- YETKİN (Suut Kemal). *İslam Sanatı Tarihi*. Ankara, İlahiyat Fakültesi Ankara Üniversitesi, 1954, 315 s.
- YETKİN (Suut Kemal). *Türk Mimarisi*. Ankara, 1970.
- YETKİN (Ş.). "Divriği Ulu Camii'nde Bulunan Osmanlı Saray Sanatı Üslubundaki Kilimler". *Belleten*, XLVII, 165, 1978, 53-66.
- YETKİN (Ş.). "İlk Devir Osmanlı Mimarisinde Cami". *Türk Kültürü*, II, 19, 1964.
- YETKİN (Ş.). "Türk Kilim Sanatında Yeni Bir Grup. Saray Kilimleri". *Belleten*, XXXV, 138, 1971, 217-227.
- YETKİN (Şerare). "İstanbul'da Hekimoğlu Ali Paşa Camii'nden Hayvan Figürlü Bir Türk Kilimi". *Vakıflar Dergisi*, IX, 1970, 327-331.
- YETKİN (Şerare). "İstanbul'da Silivrikapı'daki Hadım İbrahim Paşa Camiinin Çinilerindeki Özellikler". *Sanat Tarihi Yıllığı*, 13, 1988, 199-211.
- YETKİN (Şerare). "Osmanlı Saray Halılarında Yeni Örnekler". *Sanat Tarihi Yıllığı*, 7, 1976-1977, 143-164.
- YETKİN (Şerare). "Osmanlı Saray Sanat Üslubundaki Kilimlerden Yeni İki Örnek". *Vakıflar Dergisi*, 13, 1981, 337-387.
- YETKİN (Şerare). "Tokat'ta Horozlu İmare". *IX. Türk Tarih Kongresi (Ankara 21-25 Eylül 1981)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1989, 1337-1343.
- YİĞİTBAŞI (Süleyman Sükuti). *Eğirdir Felekad Tarihi*. İstanbul, Çeltüt Basımevi, 1972, 189 s.
- YILDIRIM (Ahmet). *Osman Gazi*. Çizen: Özcan ERALP. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1995.
- YILDIRIM (Dursun). "Orta Asya Bozkırlarından Urumeline". *Türk Bitiği*, 1998.
- YILDIRIM (Dursun). *Türk Edebiyatında Bektaşî Tipine Bağlı Fıkralar*. Ankara, 1976.
- YILDIRIM (Dursun). "Türkiye'de Folklor Araştırmalarının Gelişme Devreleri". *Türk Bitiği*, 1998.
- YILDIRIM (Göksal). "Tokat Halef Sultan Zaviyesi". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 6, 1989, 34-40.

- YILDIRIM (Hüseyin). "Seyahatnamelerde ve Anılarda Sivas". *Toplumsal Tarih*, II, 7, 1994, 24-31.
- YILDIRIM (Jale). *Bursa'daki Tek Kubbeli Camilerin Gelişimi*. İzmir, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. Ege Üniversitesi.
- YILDIZ (Devrim Çalışkan). *İkdam Üzerinde Bir Çalışma-İnceleme ve Metinler* (1920). Ankara, 1996. Bilim Uzmanlığı Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- YILDIZ (Feridun). "Sarı Saltuk Dede". *Türk Kültürü*, XVIII, 209-210, 1980, 140-146.
- YILDIZ (Hakkı Dursun). *İslamiyet ve Türkler*. İstanbul, Edebiyat Fakültesi Basımevi, 1976, 203 s.
- YILDIZ (Hasan). *Fransız Belgeleriyle Sevr-Lozan-Musul Üçgeninde Kürdistan*. 2. Baskı. İstanbul, Koral Yayınları, 1991.
- YILDIZ (Naciye). *Mutasavvıf Türk Kadın Şairleri Üzerine Bir Araştırma*. Ankara, 1987. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- YILDIZ (Recai). *On Altıncı Yüzyıl Sonuna Kadar Türk Edebiyatında Terakib-i Bend ve Terci-i Bend*. Ankara, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- YILDIZHAN (Rizvan). *Fıztuli, Baki, Nef'i ve Nedim Divanlarında İş Mekan*. Adana, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- Yıldırım Sonu. İstanbul, 1325, 58 s.
- YILMAZ (Ali). "Hacı Bektaş-ı Veli Gerçekten Kalenderi mi idi? Mahkalar Hacı Bektaş-ı Veli'nin Değil mi?". *1. Milli Türk Bilim Tarihi Sempozyumu*. Editör: Ekmeleddin İHSANOĞLU. İstanbul, İslam, Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1987, 161-75.
- YILMAZ (Ali). *Kanuni Sultan Süleyman'a Yazılan Kasideler*. Ankara, Kültür ve Turizm Bakanlığı, 1996.
- YILMAZ (Ali). *XVI. Yüzyılda Birecik Sancağı*. İstanbul, 1996. Doktora Tezi. İstanbul Üniversitesi Yayınları.
- YILMAZ (E. Tezcan). "XIV. Yüzyılda Maden Sanatı". *Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı* (14. yy.). Hazırlayan: Oktay ASLANAPA. Ankara, M.E.B., 1977, 72-8.
- YILMAZ (İrfan). *Güneydoğu ve Şer İtifakı*. Ankara, Ocak Yayınları, 1996, 160 s.
- YILMAZ (İsmet). *Eski Türk İşlemlerinden Peşkirlerde İşleme Tekniği Motif, Renk, ve Kompozisyon Özellikleri*. Ankara, 1986. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- YILMAZ (Mehmet Serhat). *Kastamonu Basımında Kiroğlu Gazetesi 1908-1918*. Ankara, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi.
- YILMAZ (Muammer). "Turgut Reis ve Malta Kuşatması". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 4, 38, 1990, 16-19.
- YILMAZ (Mustafa). *Saltuk-name II'deki Birleşik Cümleler*. Adana, 1997. Yüksek Lisans Tezi. Sosyal Bilimler Enstitüsü Çukurova Üniversitesi.
- YILMAZ (Nazım). *Camii'nin Cevahir*. İstanbul, 1995. Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YILMAZ (Osman). *Bursa'da Semaerkandıye Kültürü ve "Menakıb-ı Ali Semaerkandı"*. Bursa Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YILMAZ (Serap). "Foça'nın Bölge Tarihindeki Yeri". *Geçmişten Günümüze Foça Uluslararası Sempozyumu*. Düzenleyen: Engin BERBER. Ankara, 1997.
- YILMAZ (Serap). "J.D. Barbie Du Bocage'nin İzmir Şehir ve Çevresi Planı Üzerine Bir Çalışma [1780 Yılına Doğru?]". *V. Milletlerarası Türkiye Sosyal ve İktisat Tarihi Kongresi*. İstanbul, 1990, 765-85.
- YILMAZÇELİK (İbrahim), ÖZTÜRK (Mustafa). "Arifi Paşa'nın Seyahatnamesi Diyarbakır Seyahati". *Türk Tarih Belgeleri Dergisi*, XVIII, 22, 1998, 91-110.
- YILMAZÇELİK (İbrahim). "Bolşevik İhtilali Sırasında Batı Türkistan'da Meydana Gelen İsyen Hareketleri". *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, 35, 1989, 57-62.
- YİNANÇ (Mükrimin Halil). *Düştürnâme-i Enveri'ye Medhâl*. İstanbul, 1930.
- YİNANÇ (Mükrimin Halil). *Enveri, Düştürnâme*. İstanbul, 1928.
- YİNANÇ (Rafet). "Sivas Abideleri ve Vakıfları". *Vakıflar Dergisi*, 23, 1994, 5-19.
- YİNANÇ (Refet). "Ashab-ı Keyfî Vakıfları". *Vakıflar Dergisi*, XX, 1988, 311-321.
- YİNANÇ (Refet). "Osmanlı Devrinde Doğu Anadolu Şehirlerinde Mahalle Adları". *Türk Yer Adları Sempozyumu Bildirileri* (11-13 Eylül 1984 Ankara). Ankara, Kültür Bakanlığı, 1984.
- YİNANÇ (Refet). "Sivas Abideleri ve Vakıfları". *Vakıflar Dergisi*, XXII, 1993.
- YİNANÇ (Refet). "Sivas Abideleri ve Vakıfları II". *Vakıflar Dergisi*, XXIII, 1994.
- YOLALICI (M. Emin). *XIX. Yüzyılda Canik (samsun) Sancağı'nın Sosyal ve Ekonomik Yapısı*. Samsun, 1997. Doktora Tezi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YOLALICI (M. Emin). "XIX. Yüzyılda Canik Sancağı'nda Zirai Üretim". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6, 1991, 325-329.
- YOLDAŞ (Yüksel). *İstanbul Mimarisi İçin Kaynak Olarak Evliya Çelebi Seyahatnamesi*. İstanbul, 1977, 632 s.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Reis-i Şairân Osmanzâde Ahmed Taib Efendi". *Türkiyat Mecmuası*, II, 2, 1928, 103-130.
- YÖNTEM (Ali Canib). "XVIII. Yüzyıl Şairlerinden Vahid Mahtumi'ye Ait Bazı Mülâhazalar". *IV. Türk Tarih Kongresi* (Ankara, 10-14 Kasım 1948). Ankara, 1952, 445-450.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Yazı Dili Münakaşaları". *Çınaraltı Mecmuası*, 15, 1941, 10-11.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Yazı Dili Münakaşaları". *Çınaraltı Mecmuası*, 14, 1941, 8-10.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Yazı Dili Münakaşaları". *Çınaraltı Mecmuası*, 18, 1941, 14-16.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Yazı Dili Münakaşaları". *Çınaraltı Mecmuası*, 16, 1941, 14-16.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Yazı Dili Münakaşaları". *Çınaraltı Mecmuası*, 17, 1941, 15-16.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Yazı Dili Münakaşaları". *Çınaraltı Mecmuası*, 19, 1941, 11.
- YÖNTEM (Ali Canib). "Genç Kalemler ve Ziya Gökalp". *Çınaraltı Mecmuası*, 12, 1941, 7-10.

- YORULMAZ (Şerife). "Altın Madenciligi Tarihinde Batı Anadolu'nun Yeri ve Bir Belge". *Toplumsal Tarih*, I, 2, 1994, 26-29.
- YÖRÜKOĞLU (Ömer). "Çifte Minareli Medrese (Haruniye) Hafriyatı". *Vakıflar Dergisi*, 12, 1978, s. 235-247.
- YÖRÜKOĞLU (Ömer). "Çifte Minareli Medrese Hafriyatı". *Vakıflar Dergisi*, 12, 1978, 235-245.
- YUM (Şule). *Milli Saraylarda Duvar ve Tavanlarda Yer Alan Doğa ve Mimari Konulu Manzara Resimleri*. İstanbul, 1991. Bilim Uzmanlığı Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi.
- Yunus Emre. Hazırlayan: Oğuz ALPLAÇIN. İstanbul, Yalçın Ofset Yayınları, 1976, 32 s.
- Yunus Emre. 2. Basım. Hazırlayan: Cevdet KUDRET. İstanbul, Yeni Yayınları, 1963, 905+(1) s.
- Yunus Emre. Ankara, Emek Yayıncılık, 1963, 15 s.
- Yunus Emre: *Hayatı ve şiirleri*. Hazırlayan: Abdülbaki GÖLPINARLI. İstanbul, Altın Kitaplar Yayınları, 1981, 567 s.
- Yunus Emre: *Hayatı ve Divanı*. Hazırlayan: Murat SERTOĞLU. İstanbul, Sağlam Kitapevi, 1984, 380 s.
- Yunus Emre. 3. Basım. Hazırlayan: Sezai KARAKOÇ. İstanbul, Fatih Gençlik Vakfı Yayınları, 1977, 92+(1) s.
- Yunus Emre: *Yaşam, düşünce dünyası, sanatçı kişiliği ve seçme şiirler*. 3. Baskı. Hazırlayan: Fuar MEHMET. İstanbul, Altın Kitaplar Yayınları, 1991, 237 s.
- Yunus Emre: *Tam ve Tekmil Yunus Emre Divanı (Yeni İlaveler)*. İstanbul, Maarif Yayınları, 1963, 368 s.
- Yunus Emre Divanı. Derleyen: Burhan TOPRAK. Ankara, Ajans- Türk Matbaası, 1966, 189 s.
- Yunus Emre Divanı: *Hayatı, Şiirleri, Şiirinin Özellikleri Hakkında Yazılanlardan Seçmeler*. Hazırlayan: N. Ziya BAKIRCIOĞLU. İstanbul, Ötüken Yayınları, 1981, 415 s.
- Yunus Emre Divanı. 4. Baskı. Hazırlayan: Burhan TOPRAK, Burhan TOPRAK. İstanbul, İnkılap ve Aka Kitabevleri, 1960, 238 s.
- Yunus Emre, *Bütün Yönleriyle*. Hazırlayan: Abdullah Rıza ERGÜVEN. Ankara, Çağ Yayınları, 1982, 144 s.
- Yunus Emre, *Hayat Hikayesi ve Şiirleri*. Hazırlayan: Selami Münir YURDATAP. İstanbul, Akpınar Yayınevi, 1983, 240 s.
- Yunus Emre, *Yaşamı ve Bütün Şiirleri*. 2. Basım. Hazırlayan: Cahit ÖZTELLİ. İstanbul, Özgür Yayınları, 1984, 399 s.
- Yunus Emre, *Yaşamı ve Bütün Şiirleri*. 3. Basım. Hazırlayan: Cahit ÖZTELLİ. İstanbul, Özgür Yayınları, 1986, 399 s.
- Yunus Emre: *Divan ve Risaleleri'n-Nushiyye*. Hazırlayan: Abdülbaki GÖLPINARLI. İstanbul, Der Yayınları, 1991, VI+374 s.
- Yunus Emre; *Hayatı ve Bütün Şiirleri*. Hazırlayan: Mustafa Necati BURSALI. İstanbul, Eskin Matbaası, 1982, 360 s.
- Yunus Emre; *Hayatı ve Bütün Şiirleri, Yunus Divanı*. Hazırlayan: Mustafa Necati BURSALI. İstanbul, Eskin Matbaası, 1980, 352 s.
- Yunus Emre; *Hayatı, Sanatı, Şiirleri*. 5. Basım. Hazırlayan: Abdülbaki GÖLPINARLI. İstanbul, Varlık Yayınları, 1963, 131 s.
- Yunus Emre; *Hayatı, Sanatı, Şiirleri*. 8. Basım. Hazırlayan: Abdülbaki GÖLPINARLI. İstanbul, Varlık Yayınları, 1975, 118+ (1) s.
- Yunus Emre; *Yaşamı, Sanatı, Şiirlerinden Seçmeler*. Ankara, Bilgi Yayınları, 1989, 198 s.

- YURDAKUL (Erol). "Amasya-Yalpınar(Hakola-Koğla-Kağola) Köyünde Bulunan İslami Yapılar". *Vakıflar Dergisi*, 24, 1994, 177-99.
- YURDAKUL (Erol). "Tokat Vilayeti'nin Gümtüstop Köyündeki XVI. Yüzyıla Ait Eski Eserler". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 243-249.
- YURDAKUL (M.Erol). "Tacüddin İbrahim Paşa'nın Vakıfları İle Vakfın Merzifon'da İnşa Ettirdiği Hana Bitişik Mescidinde Yapılan Restorasyon Çalışmaları". VIII. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 11-15 Ekim 1976)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1983, 1619-1626.
- YURDAYDIN (Hüseyin G.). "Celalzade Salih'in Süleyman-Namesi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XIV, 1966, 112.
- YURDAYDIN (Hüseyin G.). *Kanuni'nin Cülusu ve İlk Seferleri*. Ankara, 1971, 74 s.
- YURDAYDIN (Hüseyin G.). "Türk İslam Tarihçiliği ve Tarihçileri Hakkında Araştırmalar I. Matrakçı Nasuh, Şahsiyeti, Eserleri". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, I, 1, 1952, 111-222.
- YURDAYDIN (Hüseyin). "Celal-zade Salih'in Süleyman-namesi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, XIV, 1966, 1-12.
- YURDAYDIN (Hüseyin). "Ferdi'nin Süleymannamesi'nin Yeni Bir Nüshası". *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi*, 8, 1-2, 1950, 201-223.
- YURDAYDIN (Hüseyin). "Kemalpaşazade'nin Tevarih-i Âl-i Osman'ının X. Cildi". *Vakıflar Dergisi*, III, 1956, 107-117.
- YURDAYDIN (Hüseyin). *Matrakçı Nasuh*. Ankara, Üniversite Basımevi, 1963.
- YURDAYDIN (Hüseyin). "Matrakçı Nasuh'un Minyatürlü İki Yeni Eseri". *Belleten*, XXVIII, 110, 1964, 229-233.
- YURDAYDIN (Hüseyin). "Türk-İslam Tarihçiliği ve Tarihçeleri Hakkında Araştırmalar". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam İlimleri Enstitüsü*, 1, 1959, 111-122.
- YURTSEVER (Cezmi). "Çukurova'da Unutulmayan Delişer". *Kuvayi millîye*, 1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Çukurova'daki Türkmen Kürtleri". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Çukurova'nın Kurtuluş Gerçeği". *Kuvayi millîye*, 1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Çukurova'yı Kontrol". *Anadolu*, 1997.
- YURTSEVER (Cezmi). *Çukurova Tarihi*. 1992.
- YURTSEVER (Cezmi). "Çukurova Üzerinde Emperyalist Savaş". *Anadolu*, 1997.
- YURTSEVER (Cezmi). "Çukurovalı Fellahlar". *Anayurt Dergisi*, 34, 1995-1997.
- YURTSEVER (Cezmi). *Kilikya Kilisesi*. 1983.
- YURTSEVER (Murat). *İsmail Hakkı Divanı İnceleme-Metin*. Bursa, 1999. Yüksek Lisans Tezi. Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- YUSUF (Gülerden). "Kanuni Sultan Süleyman Döneminde (1520-1566) Tuna ve Tuna'ya Akan Diğer Nehirlerdeki Türk Filosu ve Gemilikleri (Tersaneleri)". X. *Türk Tarih Kongresi (Ankara, 22-26 Eylül 1986)*. Ankara, Türk Tarih Kurumu, 1993, 1773-1794.

- YUSUF (Gülderen). "Kanuni Sultan Süleyman Döneminde (1520-1566) Tuna ve Tuna'ya Akan Diğer Nehirlerdeki Türk Filosu ve Gemilikleri (Tersaneleri)". Çeviren: Ş. MAKSUT. *Çevren Dergisi*, XI, 43, 1984, 11-29.
- YUSUF ZİYA. *Nedim*. İstanbul, 1932, 64 s.
- YÜCEL (Ayşe). "Sivas ve Divriği Yöresinde Eski Türk İnançlarına Bağlı Adak Yerleri". *Bilge Dergisi*, 9, 1996, 66-67.
- YÜCEL (Ebubekir Siddık). *Füsl-i Hall-i Aked, Usul-ı Har-i Nakd (Gelibolulu Mustafa Ali)*. Kayseri, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Erciyes Üniversitesi.
- YÜCEL (Erdem). "Amcazade Hüseyin Paşa Külliyesi". *Vakıflar Dergisi*, VIII, 1969, 243-249.
- YÜCEL (Erdem). "Ayasofya Çalışmaları ve Yapılan Onarımlar". *Sanat Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 6, 1989, 26-30.
- YÜCEL (Erdem). "Ayasofya Onarımı ve Vakıf Arşivinde Bulunan Bazı Belgeler". *Vakıflar Dergisi*, 10, 1973, 219-229.
- YÜCEL (Erdem). "İzmit ve Sultan Orhan Gazi Camii". *Türk Dünyası Araştırmaları Dergisi*, III, 9, 1980, 196-205.
- YÜCEL (Erdem). "Kasımpaşa Mevlevihanesi". *Türk Dünyası Araştırmaları*, I, 3, 1979, 76-88.
- YÜCEL (Erdem). "Osmanlı Ağaç İşçiliği". *Kültür Sanat*, 5, 1977, 58-71.
- YÜCEL (Yaşar), CENGİZ (Halil Erdoğan). "Ruhi Tarihi-Oxford Nüshası-Değerlendirme, Metnin Yeni Harflere Çevirisi". *Belgeler*, XIV, 18, 1989-1992, 359-472.
- YÜCEL (Yaşar), SEVİM (Ali). *Klasik Dönemin Üç Hükümdarı*.. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1991, 300 s.
- YÜCEL (Yaşar), SEVİM (Ali). *Türkiye Tarihi: Osmanlı Dönemi (1566 - 1730)*. III. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1991, X+359 s.
- YÜCEL (Yaşar), SEVİM (Ali). *Türkiye Tarihi (Osmanlı Dönemi) (1300-1566)*. II. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1990, 416 s.
- YÜCEL (Yaşar), SEVİM (Ali). *Türkiye Tarihi: Osmanlı Dönemi (1730 - 1861)*. IV. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1992, 8+376 s.
- YÜCEL (Yaşar). "Bulgarcaya Türkçeden ve Türklerden Geçen Sözcükler". *Belleten*, IV, 213, 1991, 529-562.
- YÜCEL (Yaşar). "XVI-XVII. Yüzyıl Edebi Metinlerinde Raslanan Osmanlı Devlet Yapısı ve Toplum Düzenine Ait Bazı Görüş ve Bilgiler". *Belleten*, LI, 200, 1987, 897-925.
- YÜKSEL (Aydın). "Kosova'da Türk Eserleri". I. *Kosova Zaferinin 600. Yıldönümü Sempozyumu Bildirileri*. Ankara, 1992, 45-50.
- YÜKSEL (Aydın). *Osmanlı Mimarisinde II. Bayezid-Yavuz Selim Devri (886-926/1481-1520)*. İstanbul, 1983, XII+496 s.
- YÜKSEL (Aydın). *Osmanlı Mimarisinde II. Bâyezid Yavuz Selim Devri: (886-926/1481-1520)*. 5. İstanbul, Günlük Ticaret Gazetesi Tesisleri, 1983, XII+497 s.
- YÜKSEL (Ayşe). *Lalîzade Abdülbaki Efendi'nin Menakıb-ı Melamiyye-i Bayramiyye'si (İnceleme-Metin)*. Ankara, 1987. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi.
- YÜKSEL (Azmi). "Endülüsten II. Bayezid'da Yazılan Anonim Bir Şiir". *Belleten*, LII, 205, 1988, 1575-1583.
- YÜKSEL (Hasan), DELİCE (İbrahim), AKSOYAK (İsmail Hakkı). *Eski Anadolu Türkçesine İlişkin Bir Metin: İslami'nin Mesnevisi*. Sivas, 1996.
- YÜKSEL (Hasan). "19. Yüzyılda (1845-1873) Hüseyinabad (Alaca) Kazası'nın Toplumsal Yapısı". *Academia quarterly*, 2, 1995, 29-33.
- YÜKSEL (Hasan). "Ayıntap Mevlevihanesi". *Toplumsal Tarih*, 1, 5, 1994, 43-46.
- YÜKSEL (Hasan). "İmam Mahlaslı Bir Şairin Ortaya Çıkan Mesnevi Tarzındaki Yazma Bir Eseri Üzerine Bazı Bilgiler". *Kızılırmak*, 7, 1992, 30-33.
- YÜKSEL (Hasan). "Kafkas Göçmen Vakıfları". *Vakıflar Dergisi*, XXIV, 1994, 117-126.
- YÜKSEL (Hasan). "Kafkas Göçmen Vakıfları". *OTAM*, V, 1995, 475-490.
- YÜKSEL (Hasan). *Osmanlı Sosyal ve Ekonomik Hayatında Vakıfların Rolü Üzerinde Bir Araştırma (1585-1683)*. Ankara, 1990. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi.
- YÜKSEL (Hasan). *Osmanlı Toplumunda Sadat-ı Kiran ve Nakibüleşraf-lar: Ahmet Rifât, Devbatî'n, Nukaba*. Sivas, 1998.
- YÜKSEL (Hasan). "Tarihçi, Edebiyatçı Bir Tanzimat Aydını, Faik Reşad Hayatı ve Eserleri". *Bilge Dergisi*, 13, 1997, 97-98.
- YÜKSEL (Hasan). "Tarihte Nevruz". *Cumhuriyet Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17, 1994, 261-266.
- YÜKSEL (Hasan). "Türk Dünyasından Anadolu'ya Gelen Göçmenlerin Tesis Etmış Oldukları Vakıflar". *Vakıf ve Kültür*, 1, 2, 1998, 30-32.
- YÜKSEL (Hasan). "Vakıf Müessesesi Adındaki Kitaba Yaptığımız Tenkide Verilen Cevaba Dair". *Tarih ve Toplum*, 16, 93, 1991, 185-187.
- YÜKSEL (İ. Aydın). *Osmanlı Mimarisinde II. Bayezid Yavuz Sultan Selim Devri*. İstanbul, İstanbul Ferih Cemiyeti İstanbul Enstitüsü, 1983, 496 s.
- YÜKSEL (İ. Aydın). *Osmanlı Mimarisinde II. Bayezid Yavuz Sultan Selim Devri (886-926/1481-1520)*. 5. İstanbul, 1983, XII+497 s.
- YÜKSEL (Murat). *Çukurova'da Türk İslam Eserleri ve Kitabeler*. Adana, Adana Valiliği Yayınları, 1990.
- Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı (14. yy.)*. Editör: Oktay ASLANAPA. İstanbul, 1977.
- Yüzyıllar Boyunca Türk Sanatı (14. yy.)*. Hazırlayan: Oktay ASLANAPA. Ankara, M.E.B., 1977, 207 s.
- Za našastie v simpoziuma na tema viliyanieto na Nastradin Hodja Virxun folk-lora na Bulgariy*. Sofya, 1996.
- ZACHARİADOU (Elisabeth). "1641'de Nakşa Sancağı". Çeviren: M. Akif ERDOĞRU. *Tarih İncelemeleri Dergisi*, 13, 1998, 231-245.
- ZAİR KADRİ. "Türk Lisana Dair Tebkiler". *Türk Yurdu*, I-II, 204, 1928, 32-33.
- ZAKİR . "İstanbul Tekkeleri Silsile-i Meşayih I". Editör: Şinasi AK-BATU. *İslam Medeniyeti*, 1980, 51-96.
- ZAKİR ŞÜKRÜ EFENDİ. "İstanbul Tekkeleri Silsile-i Meşayih I". *İslam Medeniyeti*, V, 1, 1981, 81-103.
- ZAPSU (Abdurrahim). *Büyük İslam Tarihi*. 1. Basım. I. İstanbul, Sebül Yayınevi, 1975, 846 s.
- Zekerriyazade Ferah: Cerbe Fetihnamesi*. Hazırlayan: Orhan Şaik GOK-YAY. Ankara, 1988.
- ZEKİ (M. Emin). *Kürdistan Tarihi*. 2. Baskı. İstanbul, Beybun Yayın-ları, 1992, 195 s.

- ZENGİN (Sabri). "Osmanlılarda Kale Muhasaraları Usulü". *Askeri Tarih Bülteni*, 44, 1998, 122-145.
- ZENKOVSKİ (Serge A.). *Rusya'da Pan-Türkizm ve Müslümanlık*. Çeviren: İzzet KANTEMİR. İstanbul, İpek Matbaası, 1971, 435 s.
- ZEREN (Esmâ). *Siyer-i Nebi Minyatürlerinde Farklı Üsluplar ve Sanatçıları*. Ankara, 1990. Bilim Uzmanlığı Tezi. Gazi Üniversitesi.
- ZİROJEVIĆ (Olga). "Palanga". Çeviren: Murat ÖZYÜKSEL. *Tarih ve Toplum*, 8, 44, 1987, 48-50.
- ZİROJEVIĆ (Olga). "Prizren Şehri, İslamiyet ve Hristiyanlığın Beraber Yaşamının Bir Örneği". *XI. Türk Tarih Kongresi (5-9 Eylül 1990)*. Ankara, 1994, 2115-2123.
- ZIVKOVIC (Dragoljub). "Sozial und Kulturprozesse in Novo-Pasarer Sandscak in Der Zeit und Nach Der Zeit Einbringens Des Tanzimatın". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 331-337.
- ZİYA GÖKALP. "Halk Nazarında Birinci Mes'ele". *Türk Yurdu*, III, 1, 1913, 252-256.
- ZORLU (İlgaz). "Çok Merak Edilen Bir Sabetaycılık Ritüeli: Mum Söndü". *Toplumsal Tarih*, 5, 30, 1996, 52-53.
- ZORLU (İlgaz). "Kavramı, Konusu ve Araştırılması Açısından Sabetaycılık". *Toplumsal Tarih*, 1, 4, 1994, 24-26.
- ZORLU (İlgaz). "Sabetaycılık ve Masonluk". *Toplumsal Tarih*, 4, 24, 1995, 55-56.
- ZORLU (İlgaz). "Sabetaycılık ve Osmanlı Mistizmi". *Toplumsal Tarih*, II, 10, 1994, 22-24.
- ZORLU (İlgaz). "Sabetaycılık ve Yahudilik". *Toplumsal Tarih*, I, 3, 1994, 54-56.
- Zübde-i Vekayıat (Olayların Özeti) 1655-1684*. II. Sadeleştiren: Abdülkadir ÖZCAN. İstanbul, 1977 (Tercüman 1001 Temel Eser: 105).
- ZÜLFİKÂR (Hamza). "Tanzimat'ın Getirdiği Yeniliklerin Türk Dilindeki Yankıları". *Tanzimat'ın 150. Yıldönümü Uluslararası Sempozyumu*. Ankara, T. T. K. Yayınları, 1994, 569-580.
- ZÜRCHER (Erik J.). *Modernleşen Türkiye'nin Tarihi*. Çeviren: Ömer LAÇİNER. İstanbul, İletişim Yayınları, 1996, 523 s.